2° Inc. c. a.
854 a

Gratianus

Plain * 7894 vel

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS

Loci Capuccinorum Salisburgi.

Ad celeberrimos iurisconsultos: suosq; municipes Brixianos in nouã Decretoꝝ impssionẽ.
Petri Albignani Trecij Prefatio feliciter.

Jn anceps fui prudentissimi patres, sumerem ne amplius mendosoꝝ codicum castigationẽ: cũ iam tribus ꝛ decẽ maximis voluminib⁹ emendandis exigue ingenij mei vires fere defecissent: et anim⁹ ipse diuturno: molestoq; la bore exagitat⁹ gratã quietẽ expetebat: laborẽ recusabat. Cõis vo studiosoꝝ vtilitas: dulcis amor patrie: laudũq; nõ parua cupido: ad hoc me mun⁹ subeũdũ exhortabãt. Jngratitudis eni ac ipudẽtie noie iure meritoq; accusari poteraꝫ: q nõnullos illustres viros: quasdaꝫ etiã egregias vrbes pro mea dicẽdi facultate sũmis laudib⁹ extulisse: Patriã vo oio illau data silẽtio ꝓterisse. Quãq; aũt mihi ipsi pene diffiderẽ me in hoc laudatõis gñe ampli⁹ noui aliquid excogitare posse: cũ iã gcqd p me inuẽri: aut dici potuit in tres ꝛ decẽ p'lixiores epl'as i ipsis voluminib⁹ a me castigatis ipressas exaratuꝫ fuisset. Jncredibilis tñ in gratã patriã charitas ita siccati pene fontis venas aput: ut scribendi materia scaturire vndiq; videretur: sine eni agrũ Brixianuꝫ cõmendauerit: qui irrigu⁹ẽ: vt sepenumero ex deductis riuulis illud virgilianũ audias. Ecce supci lio clinosi tramitis vndã Elicit: illa cadens raucũ p leuia murmur: Saxa ciet scatebrisq; arentia tempat arua: sinemõtiũ ad iacẽtiũ amenitatẽ: i gb⁹adeo sapida vina nascũt: ut nec falerno: albano: aut massico posthabercẽt. Jn eis ẽt argẽtifodine: fer rifodieq; affati repũt: sine triũ lacuũ cõmoditatẽ benaci: sebini p quẽ oli⁹ trãsmeat: idericiq; ex quo clisis effluit: in gbus maxia lautissimoꝝ pisciũ copia enutrit: melle cetero ꝝq; fluminũ: ac luculẽtissioꝝ fontiũ aquarũq; calidaꝝ salub: tiũ oꝑpor tunitatẽ. Quid de voluptuoso illo benaci littore: q̃ vulgo ripia appellat: referã: Cui⁹ qdẽ sit⁹ adeo suauis ẽ: adeo ẽlectabil': ut nec thesala illa tẽpe: nec felix arabia: de gb⁹ histoꝛici pocteq; mlta ꝛ mirãda tradiderũt: tãtope hominẽ delectẽt q̃s vnũ illud benaci litt⁹: ibi tãta aeris tẽperies: tãq; salubris ut ver hic ꝓpetuũ eẽ videat: hic varia oleꝝ gña: q̃ nullo vnq̃s tpe ꝓsumũt: hic citrea poma: volema: punicaq;: olee: lauri: myrti: buxus: arboꝝq; sicomoꝝ: quã ascendit pusillus Zaccheus de euangelio: ut Jesum transeũtem cerneret. hic saluie: rozis marini densissima nemora. hic mollia purpureũ pingũt violaria campũ. Prata virent herbis: ꝛ micat herba comis. hic auicule dulcissimos modulos decantãtes audiũt. hic philomena suis attempat oꝛga na cãnis: Fitq; repulso dulcioꝛ aura melo. hic spirãt pene ꝛtinne zephyri: ꝛ reliqui toti⁹ celi venti salubrioꝛes. hic sani ũco lumes: letiq; boies diu vitã ita traducũt: ut se delitijs padisi ꝛ frui ꝛ gaudẽ arbitrẽt. Quid verbis op⁹ẽ? nullus ut puto loc⁹ amenioꝛ: nullus salubrioꝛ: nullus delectabilioꝛ vsq; repiret. Quare nõ imerito illi venustissimi lactantij versus hic decantari pũt. Nõ hic exangues morbi: nõ egra senectus: Nec mors crudelis: nec metus asper adit: Nec scelus infandũ: nec opum vesana cupido: Nec met⁹: aut ardens venit amore furor: Luctus acerbus abest: ꝛ egestas obsita pãnis: Et cure ĩsomnes: ꝛ violenta fames: Nõ ibi tẽpestas: nec vis furit horrida venti: Nec gelida terrã rore pruina tegit: Nulla sup campos tendũt sua vellera nubes: Nec cadit ex alto turbid⁹ humor aq̃. Taceo castella pluria populosissima: inũerosq; pene vicos Brixia ne iurisdictioni subiectos. Quãtũ vo frugibus abundet: q̃stũq; fertilis sit Brixianus ager ex infinita incolentiũ multitudie declarat. Situ aũt ipsi⁹ vetustissime vrbis qs satis ꝓmẽdauerit: ibi optia ac suauis aeris tẽperies. Magnifica: ac munitissi ma menia ea arte cõstructa: ut nec tormẽtorum iactu: nec alioꝝ machinamentoꝝ impetu expugnari posse videant: eo vero decore fabricata: ut spõsa videat ornata viro suo. Omitto ꝛ diuoꝝ tẽpla aplissima: inumera pene beatoꝝ corpa ꝛ maxias edes. Fontes preterea limpidissimos marmoreis imaginib⁹ spirantib⁹ erectos: adeo situm ipsum exornãtes: ut hac i re sal tem ceteras oẽs Jtalie vrbes: pace illaꝝ dixerim: exupet. Diuitiaꝝ ẽt affluentiaꝫ mercib⁹ ac varijs negocijs hominũ repletã ciuitatẽ. Preteo viros illustres: qui tũ armis: tũ ꝓsilio patriã ipsã ita strẽnue tutati sunt: vitã sepenumero maximis ꝑiculis exponẽtes: vt ab iclyto illo senatu Veneto ciuitas ipsa q̃smaximis priuilegijs: imunitatibusq; donari: ac ũter ceteras im perij Veneti vrbes fidissima dici: in eiusq; fidei testimoniũ vexillum auro coruscans: mediũ altioreq; locũ tenens: in opulẽ tissima diui Marci ede cũ eterna gẽtis nre gl'ia appẽdi ꝓmeruit. Quot iurisc̃onsulti egregij: medici celebres: philosophiq; accutissimi i ea floruerit: ꝛ hac tẽpestate floreãt: nec facile ꝓmemoraueri! Eligẽt hic vtriusq; lingue studia. pullulãt hic adule scẽtuli: q ꝛ carmine ꝛ soluta oratione qcqd voluerint dicãt. Quid miꝝ hoc: cũ ꝛ agricole: rustici: ꝛ mõticole lras nõ ignoꝛẽt sciantq; in iudicijs porare: ac si iãduduꝫ causas dixissent. Et lz aduocatã martinengã q̃splurimasq; alias illustres familias ac ex eis viros egregios illoꝝ p̃clara facinora pacis belliq; tpe gesta silentio transeã: quoꝝ splendore ꝛ gloria patria ipa irradiata ẽ. reticebo ne hac etate florentẽ Babtistem Clarensem: Sacrosancte Romane ecclesie Cardinalem: sanctimonia vite: ac lrãꝝ peritia nitentẽ: Johannẽ q̃q; Alueroldum Hyalatrensẽ archiepm: viꝝ ꝛ ingenio ꝛ doctrina insignẽ: longissi mo q̃q; reꝝ periculo prudentissimũ: necnõ Johannẽ Ducũ Lozonẽsem epm iure consultũ sup etatẽ claꝝ? Et ne ple modũ excedã: cogoꝛ nõ sine molestia incepto opere defixa aratra relinquere: ꝛ carbasa vẽti⁹ secũdis tumẽtia demittere: q̃s ꝑs alius non esset hac in re pictoꝛes imitari: q angusta charta totũ orbẽ designãt: lz tantũ laudũ patrie degustationẽ attingẽ: vt q̃s tria pene lustra ab ea abfueriꝫ i floretissimaq; oiuꝫ studioꝝ academia Patauia diuertẽs iuri põtificio atq; ciuili opã dederi ibiq; totius pon. iuris rursus pleraq; alia volumina plegendo emẽdauerim: nõ tñ me suauissime patrie imemorẽ fuisse te clararẽ: in qua oẽm tenellã etatem floscul̃q; adolescentie mee traduxi. Ex vberrimo lacteoq; doctissimi: ac optimi viri Ni colai Botani fonte humanitatis studia hausi: in qua etiã pioꝝ parẽtũ meoꝝ ossa quescunt: ꝛ patrimoniolũ meum possideo. Ideo mea igit' i patriã fide: charitate: pietateq; clarissimi pres hos molestos lõgosq; laboꝛes i diuini hui⁹ uolumis castiga tione ppessos nomini vestro inscribere constitui. Quos obsecro leto oblatos animo excipite. Et siquid incõpositũ forte re perietis: nã ꝛ q̃q; bon⁹ dormitat homer⁹: benigne corrigite. Malo eni a meis q̃s ab exteris emẽdari. Quãobrem iterato p legi: vt sigd forte nõ prius sedulo libratũ ruminatũq; foret in relectione instauraret. Canes namq; venatici si vestigia re ge rit iterdũ lepoꝛẽ executiũt: quẽ int vepres latẽtẽ trãscurrẽdo omiserãt: ꝛ aliquãdo spicilege neglectas colligũt spicas. . . . pus metendo reliquerãt. Errata quoq; partũ quẽ informẽ emisit: lingendo reformat. Faber etiã lignarius leuigando tabulam ex polit: quã rudẽ dolabra fecerat. Jterata namq; maturius ornatiusq; cõstruunt: ꝛ sagax bois ingeniũ ad decus gl'amq; pro tractuꝫ: meliora pfectioraq; excogitat. Eo aũt libentius diuini huius voluminis nouã instaurationem nomini vro dicam: quo op⁹ ipm ceteris omnib⁹ pstanti⁹ diudicat. Quippe cũ in eo ꝛ veteris: ꝛ noui testamẽti abũdãs cognitio deprehendatur Sanctoꝝ patrũ pcepta delecta sint: Sũmoꝝ pontificũ: ac sacroꝝ concilioꝝ decreta notent: canonũ legũq; q̃smaxima pru dentia inserat. Nihil pterea i eo omittat: qõ ad bene pie beateq; vinẽdũ: qõq; ad anime salatẽ: coꝛporisq; incolumitatẽ spe ctare videat. Ex eo etiã snia ꝝ gratitas: verboꝝ ppictas: dicẽdi ornat⁹: eloquẽdi facilitas: certãdi: cõsulẽdiq; ars depromi tur. Jn eo deniq; quicquid diuina p̃claraq; ingenia vel dicere: vel excogitare potuerũt: claudit. Quo fit ut nulla suauioꝛ le ctio: nulla delectabilioꝛ cõtẽplatio: nulla p̃larioꝛ instructio: q̃s huius diuini opis reperiat. hec eni adeo dulcis: adeo ꝓiocun da: adeo grata ẽ: vt ꝛ mestũ letũ: ꝛ letũ reddat letioꝛẽ. Qui ergo snia mea: uel honoris: vel laudis cupid⁹ est: quine dulcedi ne gloꝛie ad magna aggrediẽda ducit: q imortale nomẽ suũ reddere: q iocũdã sibi vitã vult deligere: qui domũ: patriãue il lustrare: q amicos vẽdicãe ceteriq; pferri: q sibi locũ i celo parare: vbi cũ beat⁹ eno fruat sẽpiterno: q denique cũ Bratiano mo nacho hui⁹ diuini uolumis auctoꝛe a gratioso oiuꝫ cõditoꝛe gr̃aꝫ sẽtire desiderat: familiare sibi reddat hoc p̃claꝝ decretoꝝ uolumẽ: ab ipoꝝq; pceptis nõ declinet. Diu ꝛ feliciter valete vos o clarissima vrbis lumia: ꝛ Petrũ vestrũ diligite. Vene tijs. xi. Calendas Decembres Anno salutis Dominice. M. cccc. lxxix.

Decretum

Di. .i. Decreti pars i

QVoniã nouis supuenientib⁹ causis nouis ẽ remedijs succurrendũ: iccirco ego bartholome⁹ brixiensis confidens de magnificẽtia creatoris apparatũ decretoꝝ puxi in melius reformandũ: nõ detrabẽdo alicui nec attribuendo mihi glosas quas nõ feci: sed supplẽdo defectũ solũmõ: vbi correctio necessaria videbatur: uel ꝓpẽ subtractionẽ decretaliũ ⁊ diminutiõez earũdẽ: uel ꝓpẽ iura: q̃ supuenerũt de nouo Jnẽdũ etiã solutiones interposui: q̃ ꝑtermisse fuerãt a iohanne. Hoc feci ad honorẽ oipotẽtis dei ⁊ ecclesie rõane ⁊ ad cõez vtilitatẽ oium studẽtiũ i iure canonico, bar.

In noie sancte ⁊ idiuidue trinitatis Jncipit ꝯcordia discordantiũ canonũ: ac ꝑmuꝝ de iure ꝟstõnis nature ⁊ humane. Rubrica.

a Helmanũ genus. Tractaturus gratian⁹ de iure canõico: primo icipit a simplicioꝝ⁹ ſm naturã. ſ. a iure nãli qõ antiqui⁹ ⁊ digni⁹ ẽ. Cepit. n. ab ipsa ratiõabili creatura: ut in ſti. de rer. di. § cõmodi⁹. Assignat ꝙ multas dr̃ias iuris naturalis ad alia iura vsq; ad xv. dist. in qua aggredimur ꝑncipale ꝓpositũ de iure canonico originẽ ei⁹ assignans.

b Duobus, signatur contrariũ. ℑ. xcvi. di. duo. sed de illis duob⁹ regitur ⁊ꝝ auctoribus: istis tanꝝ instrumentis.

c Naturali. i. diuino.

d Moribus. i. cõsuetudinario iure uel etiã iure humano siue scripto siue non scripto. xxv. q. ij. institutionis.

e Vult. Sed nõne ego volo ꝙ alter det mihi rẽ suaz: non tamen ego volo ei dare rẽ meã: Expone ergo vult. i. debet velle: ⁊ sic exponitur ibi, habe charitatẽ ⁊ fac qõ vis: ⁊ sic exponit lex. ff. de solu. l. i. uel expone iubet. i. cõsulit, sic ecõuerso verbũ rogandi ꝓ verbo ꝑcipiendi ponitur. xi. q. iij. rogo.

f Prohibet. nũq; inuenim⁹ expresse, phibitũ in lege uel in euangelio nisi ꝙ quãdam ꝟsequentiã. Nã ubi vnũ ꝓtrario⁹ ꝑcipit: per cõsequens aliud, phibet: sic vbi indicat aliqd meũ esse: ꝙ ꝟsequẽs indicat tuũ nõ esse: ut. ff. de procura. põponius. §. ij.

g Jnferre. Sz nõne iudex vult inferre mortẽ reo: ſz tñ nõ vult ut sibi mors inferat: ſz dic ꝙ iudex nõ infligit mortẽ ſz lex: ut. xxxij. q. v. homicidas. ⁊. c. cũ homo. uel intelligas hec omnia de opibus misericordie ad q̃ qlibet tenet: ut. lxxxvi. di. nõ satis. iohãnes.

b In euangelio matthei.

i Vultis. i. debetis velle.

k Hoc est enim. i. in his consistit. sic ponitur ibi: deũ time: ⁊ mãdata eius obserua: hoc est omnis homo.

l Hinc. ad ꝓbandam diuisionẽ supradictam.

m Omnes leges. i. omnis lex: ⁊ ponit plurale ꝓ singulari. si enim demonstrares duas leges vnã diuinã ⁊ aliã humanã: nõ põt vere dici iste leges aut sũt humane aut diuine: ⁊ valet talis interpretatio i rescriptis q̃nq; : cũ ita scribatur si vera sunt. i si hoc verũ est: sic ex̃ ô ap. significauit i fi. ⁊ ex̃ de p̃bẽ. cũ iã duduz. ⁊ ex̃ ô rescrip. ex pte. sic ℑ. ij. q. j. in primis. ⁊. ff. de condi. ⁊ de. fa. sa. ⁊ ff. de sta. ho. summa.

Omnes leges aut diuine sũt: aut hũane. Diuine natura: hũane moribus ꝟstãt. Jdeoq; he discrepant: qm̃ alie alijs⁹ gẽtib⁹ placẽt. Fas lex diuina ẽ: ius lex hũana. Trãsire ꝑ agꝝ alienũ⁷ fas⁸ ẽ: ius ñ ẽ Ex his uerbis hui⁹ auctis euidenter dat itelligi i quo differãt inter se lex diuia ⁊ hũana: cũ oẽ qd̃ fas ẽ noie diuie uel naturalis legis accipiat: noie uero legis hũane mores iure ꝟscripti ⁊ traditi itelligãt Est aũt ius gnãle nomen multas sub se ꝓtinẽs spẽs. Unde i codẽ li. etymologiarũ isidorus ait.

Jus genus: lex aũt spẽs eius est

Jus⁷ gnãle nomẽ ẽ: lex aũt iuris ẽ spẽs. Jus aũt ẽ dictũ qz iustũ est. Omne aũt ius legib⁹ ⁊ moribus ꝟstat. Quid sit lex.

Lex⁵ est cõstitutio scripta.

Mos⁵ est lõga. Quid sit mos

n Discrepãt. ñ tñ sũt ꝺrie. nã trãsire ꝑ agrũ alienũ diuina lex ꝑmittit: humana ꝓhibet: ſz ꝓhibitio ⁊ ꝑmissio nõ

Di.

sunt ꝺrie. nã dñs permittit vxorẽ infideles dimitti: apls ꝓhibet: ut. xxviij. q. i. iã nunc.

o Alijs. ut. ℑ. xi. di. illa ut. ℑ. xxxij. di. placuit.

p Alienũ. ſz nõne iure naturali oia sũt cõia: ut ℑ. c. ius nãle. ⁊. ℑ. dist. viij. quo iure: nõ ergo aliqs ager est alienus ideo expone alienum i. q ẽ alienus modo.

q Fas ẽ. i. equũ ẽ: cũ subest cã: ⁊ inoxius ẽ trãsitus: ut. xxiij. q. ij. c. vlti. Jtẽ iure diuino liciti ẽ comedẽ uuas i agro alteri⁹: sed nõ exportare: cõterẽ spicas ⁊ comedẽ licitũ ẽ. vi. q iij. c. i, ſz nõ mittẽ falcẽ ut ℑ. de con. di. v. discipulos. ſz lz sit equũ iure diuino: tñ ñ ẽ ius. i. ius nõ dat ciuilẽ actionem. Cibi. n. aliquid mihi prodest ⁊ tibi nõ nocet: equũ ẽ ut mibi non ꝓhibeas: lz ius ibi deficiat: ut. ff. de aqua plu. ar. in ſũma. §. itẽ varijs. Trãsire tñ ꝑ agrũ alienũ licet in casib⁹. ſ. si seruitutẽ debeat: ut. C. de ser. ꝑ agrũ. Jtẽ si thesaurũ suũ qs vult effodere. ff. ad exhi. thesaur⁹. in fi. Jtẽ si glans mea decidit in agrũ tuũ. ff. de glãde legẽ. l. vnica. ⁊ dũ quero hoiem fugitiuũ. ff. de ser. fugi. diuus. ⁊ in alio casu. xxiij. q. ij. c. vlti. Jtẽ dũ via publica destructa est: ut. ff. quẽad. ser. amit. si loc⁹, §. vlti. io.

r Lex generale. qz iustũ ẽ: nec iudex dr̃ nisi iustus sit: ut. xxiij. q. ij. c. j q̃nq; ẽ aliqd̃ ius qd̃ nõ ẽ equũ nec iustũ: ut si alicui⁹ vxor adulterat ꝙ ille nõ possit ꝓmoueri: ut. xxxiiij. di. si cuius. qd̃ intelligo si ille postea cognouerit eã: qz sine culpa puniri nõ dz: ut. xvj. q. vij. inuentũ. Jtẽ equũ ⁊ iustũ ẽ: ut nemo cũ alteri⁹ iactura locupletet: ut ex̃ de penis suã. ⁊. ff. de cõdi. ide. nã hoc. ⁊ tñ ℑ illã eqtatẽ inducta ẽ vsucapio siue ꝑscriptio. Jtem iniquũ est ut vn⁹ puniat ꝓ alio: qz nõ dz vltra ꝓgredi pẽa q̃s reperiat delictũ: ut ex̃ de his q̃ fi. a ma. ꝑ. ca. q̃situit. tñ ℑ hãc eqtatẽ multa iura loquũtur ut. j. q. iiij. itẽ peccato achor. ⁊. vj. q. j. §. vez. ⁊ ex̃ de spõ. nõ ẽ nobis. Sz dic ꝙ in oibus talibus ex cã ⁊ ꝓ bono pacis uel publico inducit q̃nq; rigor ℑ eqtatẽ: ⁊ hoc solũ ꝓ rõne sufficit ꝙ ita

s scriptũ est: ut. ff. g ⁊ a qbus manu. libe. nõ fi. l. ꝓspexit.

t Ex est ⁊c.

m Dos ẽ lõga. Quã cõsuetudinẽ dicis eẽ longã: uel quot vices dicis

inducē ꝓsuetudinē? nūqd illud qđ bis factū ē: ut. xxv. q. ij. ita nos: uel illam q̄ ter facta ē: ut eẋ de elec. venerabilē. i fi. uel illā q̄ sepi⁹ q̄z ter ē facta: ut eẋ de cā pos. ꝛ ꝓpe. cū eccl̄ia sutrina. uel illā q̄ decies facta ē: sicut lōga ꝓscriptio dr̄ q̄ ē. x. āno. ut. C. de ꝓscrip. lō. tēp. ꝙ totū. uel illā cui⁹ nō extat mēoria: ut. iij. q. vi. hoc qppe. ff. de aqua quoti. hoc iure. §. ducē aque. Dici consueuit q⁹ in crimialib⁹ due vices inducūt ꝓsuetudinē: sz in alijs tres nō sufficiūt. C. de epi. au. l. iij. in fi. iohannes Hoc tenas ꝓ certo q⁹ fm ius canōicū nō valet ꝓsuetudo nisi ꝓscripta sit ꝛ rōnabilis: ut. eẋ ō ꝓsue. c. vl. bar.

u) De mozib⁹. hec descriptio duplicit̄ videt incōueniēs: ꝛ q̄z idem ponit̄ i descriptiōe qđ in descripto: ꝛ q̄z idez ponit̄ ꝙ spē ꝛ genē. sz die q⁹ alit̄ sumit̄ hic ꝓ nomē mos: ꝛ alit̄ ꝓ nomē mozib⁹: ꝛ alit̄ ꝓ nomē cōsuetudo. hoc nomen mos sumit̄ ꝙ iure nō scripto: sz hoc nom̄ ꝓsuetudo sumit̄ gn̄alit̄ ꝙ iure scripto ꝛ nō scripto: ut. j. c. ꝙ. sz hoc nomē moribus sumit̄ hic ꝙ frequēt̄ibus actib⁹ hominū.

x c) Onsuetudo. i stitutuz. videt hic manifeste q⁹ plēs vices non sufficiunt ad hoc ut aliqd dicat cōsuetudo: nisi institutū sit q⁹ illud ꝙ ꝓsuetudine ámō seruet̄: nā pōt eē q⁹ ex gr̄a uel tolerātia hoc sepi⁹ ꝙ missū sit: ut eẋ de v. sig. abbate. ꝛ. x. q. iij. q̄z cognouim⁹. vñ lz aliqd sepius factū sit: nisi eo aio factū sit: ut in posteꝝ fieret etiā si suo iure id facēt: talis vsus nō dr̄ vsus: ut. ff. de iti. actuq̄z pa. l. i. §. iulian⁹ recte ait. ꝛ. l. vlti. Item alia rōne pz q⁹ sole vices nō inducūt cōsuetudinē: q̄z lz plurib⁹ vicib⁹ aliqd iudicatū sit: nō iō ipsoꝝ ita iudicādū ē: q̄z nō exēplis sz legib⁹ ē iudicandum: ut. C. de sen. ꝛ inter. nūco. sz fm ꝓsuetudinē bñ iudicat̄: ut eẋ de eo q mit. in pos. cā. cū veniss̄ent. xij. di. illa. ꝛ. xxxij. di. placuit. Item multa alia reqūuntur ad hoc ut aliqd dicat̄ ꝓsuetudo: ut dicem⁹. j. di. viij. frustra.

y) Cū deficit. hic vr̄ q⁹ tūc demū recurrēdū ē ad ꝓsuetudinē: cū lex deficit ꝛ sic est ar. q⁹ nūq̄z fm ꝓsuetudinē ē iudicandū: si ius ꝓtrariū ꝓcipiat: ꝛ ar. j. xi. di. ꝓsuetudinis. ꝛ. c. ꝓsequens. ꝛ. j. di. viij. si ꝓsuetudinē. ꝛ. c. ꝓsuetudo. ꝛ eẋ de sen. ꝛ re iudi. cū cā. ꝛ eẋ de fo. ꝙpe. q⁹ clericis. Rñ. q⁹ nō fm ꝓsuetudinē sz fm iura ē iudicādū: ut. ff. de sepl. vio. l. iij. §. diu⁹. fm hoc multa occurrunt ꝙria: ut. j. di. xxxij. placuit. ꝛ eẋ de eo q mit. in pos. cū veniss̄ent. ꝛ extra de cog. spi. sup eo. ꝛ eẋ de arb. dilecti. ꝛ eẋ de ꝓsue. c. ij. Ex oībus ist̄is br̄ q⁹ ꝓsuetudini stat̄ ꝫ ius scriptū. Solutionē aūt ist⁹ qñ cōsuetudo ꝓiudicet iuri: dicem⁹. j. viij. di. c. frustra. io. Hoc tene q⁹ cōsuetudo rōnabilis ꝛ ꝓscripta iuri scripto ꝓiudicat: ita mihi vr̄: ut eẋ de ꝓsue. c. vlti. etiā si alia nō interueniāt de qb⁹ facit mētionē. io. i illo. c. frustra. b. Sz ad quā ꝓsuetudinem dicis recurrēdū? an ad ꝓsuetudinē terre? an ad romanā ꝓsuetudinē? an ad ꝓsuetudinē loci? an ad ꝓsuetudinē vicinaꝝ ꝓuinciaꝝ? vr̄ q⁹ ad consuetudinēro. ut. j. xi. di. c. vlt. insti. de sat. §. vlti. eẓ videt q⁹ ad ꝓsuetudinē loci: ut. xij di. illa. ꝛ. C. de edi. p̄tua. an i totū. ꝛ iura ꝓal. ad hoc inducas. Ad hoc dico q⁹ iudex maxie del̄. p̄mo fm canones iudicabit: deficientibus canonibus iudicet fm leges: ut extra de no. op. nūc. itellexim⁹. ꝛ. j. di. x. si in adiutoriū. deficiēte omni iure ꝓcedat ad generalem cōsuetudinē uel etiā ꝓticularē sz cū defuerit gn̄alis: lz qdam tūc dicāt recurrendū ad cōsuetudinē romanā. deficiēte iure ꝛ cōsuetudine ꝓcedat de similibus ad sīlia: ut. xx. di. de qbus ff. de legi. l. nō ꝓsit. oib⁹ deficiēt̄ib⁹ ad romanā cōsuetudinē ꝓcedat: ut. ff. ō legi. ꝛ con. de qb⁹. lz sit ar. q⁹ ad cōsuetudinē vicinaꝝ ꝓuinciaꝝ sit recurrēdum: extra de cen. sup eo.

3) Ratione. ar. q⁹ deficiente lege uel canone pōt allegari ratio: ut. xix. dis. si romanoꝝ. ꝛ di. viij. si frustra.

z) Qđ religioni. multa enim sunt contra rationem: tñ congruunt religioni ut virginem peperisse.

ꝫ) Qđ discipline. q: lz ꝓlat⁹ de rōne possit coercē subditū delinquētē: tñ disciplinate tenet̄ ipsū coercere: ut ꝓficiat ei ad salutē: ut xlv. di. cum beatus.

ꝛ) Qđ saluti. lz rō sit q⁹ bō debeat ꝓsequi ūmicū: tñ nō ꝓficit hoc ad salutem.

Quid sit consuetudo.

Onsuetudo aūt ē ius qđdā mozib⁹ institutuz: qđ ꝙ lege suscipit̄ cuz deficit lex: nec differt an scriptura an rōne cōsistat: qñ ꝛ legē rō cōmendat. Ideo si rōne lex ꝓsistat: lex erit oē iā qđ ꝛ rōne constituerit dūtaxat qđ religiōi cōueniat: qđ discipline ꝓgruat: qđ saluti ꝓficiat. Vocat aūt cōsuetudo qđ i cōi est usu. Cū itaq̄ dr̄ nō differt utꝝ ꝓsuetudo scriptura an rōne ꝓsistat: appet q⁹ cōsuetudo ē ꝓtim redacta in scriptis: ptiz mozib⁹ tñ utētiū ē refuata: que i scriptis redacta ē: constō siue ius uocat̄: q̄ uero in scriptis redacta nō ē: generali noie ꝓsuetudo uidelicz appellat̄. Est ꝛ alia diuisio iuris: ut in eodem libro testatur isidorus ita dicens.

Que sint species iuris.

Ius autem aut naturale est: aut ciuile: aut gentium.

Quid sit ius naturale.

Ius⁹ naturale ē cōe omnium nationū: eo q⁹ ubiq̄ instictu nature nō ꝓstōe habet̄ aliq̄: ut uiri ꝛ femine ꝓiūctō⁹: liberoꝝ succession⁹ ꝛ puerorꝝ educatio: cōis⁹ oiuz possessio ꝛ oiuz una libertas: acq̄sitio eoꝝ q̄ celo ẽra mariq̄ capiūt⁹: itē depolite rei uel cōmēdate pecunie restitutio: uiolētie ꝙ uim repulsio. Hā hoc aut siqd huic silē ē nūq̄ iustū sz nāle equūq̄ habet̄.

Quid sit ius ciuile.

Ius⁹ ciuile ē qđ quisq̄ ꝑ ꝓpꝛius uel ciuitas sibi ꝓꝓrium diuina humanaq̄⁹ causa constituit.

Quid sit ius gentium.

Ius⁹ gētiū ē sediū occupatio edificatio: munitio: bella:

a) Ius naturale. Ad intelligentiā ist̄oꝝ nō q⁹ natura multis mōis dr̄. qñq̄z dr̄ natura vis insita reb⁹ silia de silib⁹ ꝓcreans. Secūdo mō dr̄ nā qdā stimul⁹ sine instinct⁹ nāe ex sensualitate ꝙ uenies ad appetēdū uel ad ꝓcreandū uel ad educandū xxxij. q. v. hoc rēd⁹. ff. d. ven. inspi. l. i. §. ius naturale. insti. de iure na. gē. ꝛ ci. i ꝓn. Tertio mō dr̄ istinctus nature ex rōne ꝓuiens ꝛ ius ex tali nā ꝓueniens dicit̄ naturalis eqtas: ꝛ fm hoc ius nāe dr̄ oīa coīa. i. cōicanda tpe necessitat⁹: ut xlvij. di. sicut. Quarto mō dr̄ ius naturale ꝑcepta naturalia: hoc ē ñ furtū facies: nō mechaberis. xxxij. q. vij. quid adulterio. insti. ō ob. q̄ ex delic. na. circa ꝓn. ꝛ omne ius diuinum dr̄ nāle ius: ꝛ fm istud ius silr oīa dñr cōia. i. cōicanda. bñ. n. fuit aliqd ꝓpriū de iure diuino. nā ipi ade fuit dictū: In sudore vult⁹ tui vescer⁹ pane tuo ꝛ alibi: Nō ꝛcupisces rē ꝓximi tui. Silr ius ciuile dr̄ varijs mōis qñq̄z dr̄ ius ciuile illō ius qđ ñ ē nāle ul⁹ ius gētiū: fm b ius canōicū dr̄ ius ciuile sz q⁹ b sumit̄. Secūdo mō dr̄ ius ciuile oē illō qđ ñ ē canōicū ius. Tertio mō ius ciuile dr̄ lex. xij. tabulaꝝ. ff. de orig. iu. l. ij. §. exact⁹. Quarto mō dr̄ ius ciuile ad dr̄iaz iuris ꝓtoꝛij. io.

b) Coniūctio. si intelligas de ꝓiūctiōe corpoꝝ: fm hoc est ius naturale ꝓueniens ex sensualitate. si itelligas de ꝓiūctiōe aioꝝ: ē ius naturale ex rōne ꝓueniēs: extra de biga. debitū.

c) Successio. nō itellige de successiōe q̄ fit ꝑ bēditatē cū illa nō fit nālis: sz de successiōe ꝑ carnis ꝓpaginē: uel etiā itelligi pōt de illa q̄ liberi iure nāe succedūt parēt⁹. ff. vñ li. l. i. ꝛ. l. scripto. §. nō sic.

d) Et educatio. ꝓtes. n. thesaurizāt filijs: ñ filij ꝑēt⁹: ff. xvi. q. i. ꝓdicatoꝛ. silr filij⁹ ꝓtez egētē cogit̄ alē. xxij. q. iij. ánē. ꝛ. C. de ale. li. i. ꝛ. ij. ꝛ i casu mr̄ filiū ꝛ liber⁹ ꝓmonū. ff. de agno. li. siqs. ꝛ. §. solēt

e) Cōis oium. i. nihil erat ꝓpriū alicui iure diuino: uel dic cōis. i. cōicāda tpe necitatis: ut. xlvij. di. sic. nā ēt fm legē romanā tpe piculi cibaria maxie erāt coīa: ut. ff. ad. l. rbo. l. ij. §. cū i eadē naue. i fi.

f) Capiūtur. hec. n. ꝛ alia q̄ i nullius bonis sunt cedūt occupanti: ut insti. de re. di. §. fere.

g) Item deposite. fallit i duob⁹ casib⁹: ut. j. xxij. q. ij. c. neqs. ꝛ si dñs ꝛ deponēs sil⁹ petūt rē poti⁹ restituit̄ dño: ut. ff. depo. bona fides.

h) Cōmēdate. cōmēdare idē ē qđ deponē: ut. ff. depo. luci⁹ ticius.

i) Per vim. qđ cuilibet licet: ut. ff. de insti. ꝛ iure ut vim. ꝛ eẋ de sen ex. c. iij. §. si vo. in fi. de illa mā bēs notatū. xxij. q. i. in summa. io.

k) Ius ciuile. uel ciuitas. sic aliqua ecclesia ius sibi statuit: ut. j. di. xi. catholica. ꝛ de consc. di. iij. ꝓnūciandum.

l) Humanaq̄. i. cōtemplatione dei: de cōsc. di. iij. c. iij. ꝛ hominū: ut. ff. de fer. l. i.

m) Ius gētiuz. sediū. i. hostiliū: ut. xxiij. q. vij. si de reb⁹. ꝛ. q. v. dicat aliqs. insti. de re. di. §. itē q̄ ex hostib⁹. ff. ō acq. re. do.

naturalē.§.fi.uel dic ſediū vacāniū:q̄ occupāti ꝓcedūt:ut iſti.ō re. di.§.fere.alioqn ſi ꝓpa aūcte rapet ēt rē ſuā cadit a dño:ut.j.xvi. q.vi.placuit.ff.qō me.cā extat.C.vñ vi.ſiqs i tātam.niſi forte alio mō nō poſſet eā cōſeq̄ p iudicē:ut.xxiij.q.i.c.i. ⁊.ij.⁊.ff.q̄ in frau. cre.ait p̄tor.§.ſi debitorem.io.

n Seruitutes alibi dr̄ q̄ ſervitus ſit ꝺucta p ebrietatē xxxv.di.ſexto die. alibi vide tur inducta ex p̄ſcriptiōe ſe, p̄tēnij :ut dicā j.di.vij.§.ius ūt.ſz dr̄ idu, cta de iure gē tiū q̄ ius gen tiū eam appro bauit: ñ q̄ eaz p̄mo inuenerit. ſi ergo belluz iuſtū ē q̄ capt̄e fit ſeru⁹ capiē tis:ut.xxiij.q. v. dicat. ⁊ ſm ꝺ peccat talit̄ captus ſi rece dat a dño ſuo ut. xvij.q. iij. ſiqs ſeruū.ſz ſi bellū nō ē iu, ſtū licitū eſt ei fugē duz pōt: ut.ff.ō.cap.ni bil intereſt.io

o Poſtlimi nia poſtliminiu m ē ius quo reſtituīt alicui res quāp ca, p̄tūitatē ami, ſerat:ut.xvi.q iij. p̄ma actiōe niſi ſint arma q̄ nō reſtituūt qz illa turpiter amiſit:ut.ff.e. l.ij.

p Legatoꝝ. ſiqs legatū uel amicoꝝ uel hoſtiū impedit:ſm canones excōicatur:ut.xciij. di.ſi qs ſm leges tradit hoſtibus:ut ſit ſeru⁹ illoꝝ.ff.de legatio.l.vl.io

q Alienigenas.ut.xxviij.q.i.caue.⁊.c.ſe.

r Tels militare.federis.i.pacis cōponende.

ſ Deferat.ſm canones qui fugit in bello publico infamis eſt:ut.vi.q.i.infames.ſm leges capite punit:ut.ff.de re mili.oñe. §.qui in acie.iohannes.

t Modus.j.xij.q.ij.vulterane.⁊.j.xvi.q.vlt.c.i.cōtra.

u Dignitatū.qs ſit dignior uel ſuperior alio.

x Cū corona.i.maius munus.

y Vel torques.i.munus min⁹.

z Ac p̄ncipis.nō ergo oia q̄ capiūtur in bello ſunt p̄ncipis:⁊ ſic eſt z.xxiij.q.v.dicat.vbi dicitur q⁹ regis ſunt oia.ſed dic q⁹ p̄ncipis ſunt oia:ſed ipſe teneatur ea diuidere ſm merita perſonarum. xij.q.ij.vulterane.

a Tels publicū ē.vñ q ledit ſacerdotes uel res ſacras ab oib⁹ tāq̄z ꝓ publico crimine pōt accuſari:ar.ij.q.i.in p̄mis.

b Tels quiritum.a quirino.i.romulo.

c Dō nulli.z.C.de indeis.indei.vbi dr̄ q⁹ indei vtunt ro mano iure:ſed ibi oēs vocātur romani ſubiecti romano imperio

captiuitates:ſeruitutes⁸:poſtlimi nia⁹:federa pacis:inducie: lagato rū⁹ nō uiolādoꝝ religio : cōubia inter alienigenas⁸ ꝓhibita:hoc in de ius gentiū appellatur: quia eo iure omnes fere gentes utuntur.

Quid ſit ius militare.

Tels⁹ militare ē belli iferēdi ſo lēnitas federis faciendiq̄ ne xus:ſigno dato egreſſio in hoſtez: uel pugne cōmiſſio. Itē ſigno da to receptio. Itez flagitij militaris diſciplina:ſi loc⁹ deſeraf. Itē ſti pēdioꝝ mod⁹:dignitatū grad⁹: p̄mioꝝ honoꝝ:ueluti cuz⁹ corona uel torq̄s donāf. Itē p̄de deciſio ⁊ ꝓ ꝓſonaꝝ q̄litatib⁹ ⁊ laboribus iuſta diuiſio ac p̄ncipis poꝛtio.

Quid ſit ius publicū.

Tels⁹ publicū eſt in ſacris ⁊ ſa cerdotib⁹ ⁊ magiſtratib⁹.

Quid ſit ius quiritū.

Tels⁹ quiritū ē ꝓp̄e romāoꝝ: q̄⁹ nulli tenēt niſi quirites.i. rōani:i quo agit⁹ ꝺ⁹ legitimis hēdi tatib⁹:uel de curatiōib⁹:uel de cō tractib⁹:de tutelis de⁹ uſucapioni bus:q̄ iura apud nullū aliū ppl'm reperiūt:ſz ꝓp̄ria ſūt romanoꝝ ⁊ in eos ſolos conſtituta.

Quonſtat⁹ aūt ius quiritū ex legibus ⁊ plebiſcitis ⁊ ſenatuſconſultis ⁊ con ſtitutōib⁹ p̄ncipū ex edi ctis ſenatoꝝ ſiue rñſis p̄udētū.

Quid ſit lex.

Lex⁹ ē ꝓſtō ppli : q̄⁹ maiores natu ſimul cum plebib⁹ aliq̄d ſanxerunt.

Quid ſit plebiſcitū.

Plebiſcita⁹ ſūt q̄ plebes tñ cō ſtituūt ⁊ uocant plebiſcita eo q⁹ ea plebs ſciat:ul'q ſciſcitaf ⁊ ro gat ut fiant.

Quid ſit ſenatuſcōſultū.

Senatuſconſultū ē qō tātū ſe natores populis conſulendo decernunt.

Quid ſit cōſtitutio uel edictū.

Qonſtitutio⁹ uel edictū eſt qō tñ rex uel imperator cōſtitu it uel edidit.

Que ſint reſponſa p̄udentū.

Reſponſa⁹ p̄udētū ſūt q̄ iuriſ cōſulti rñdere dicunt ꝓſulēti bus:vñ ⁊ rñſa pauli dicta ſūt.fue rūt.n.qdā p̄udētes ⁊ arbitri eq tatis:q̄ inſtitutiones ciuilis iuriſ ꝓpoſitas ediderūt:quib⁹ diſſiden tiū lites cōtētiōeſq̄ ſopirēt⁹.

Que ſint tribunicie uel cōſulares leges.

Qledā⁹ etiā leges dicūt ab hiſ qui eas cōdiderūt: ut cōſula res tribunicie:iulie:cornelie:nam ſub octauiano ceſare ſuffecti cōſu les papius ⁊ pompeius legē tule rūt:que a noibus coꝝ appellatur papia ⁊ pompeia cōtinens patrū p̄emia p̄o ſuſcipiendis liberis: ſub eodez quoq̄ iperatore falcidi us tribunus plebis legez fecit:ne

d De legitimis hereditatibus.ab inteſtato uel ex teſtamēto delatis.Et hereditas ē ſucceſſio in vniuerſū ius q̄⁹ defunct⁹ habuit tēpore mortis:uel q⁹ ſu peſt deducto ere alieno. C:7:

e De vſucapiōibus. Vſucapio eſt acq̄ſitio dominij p̄ continuatōez poſſeſſiōis tēporis lege diffiniti. ff. de vſu. l.iij. C:3:

f Qonſtat. In hac.ij.diſtinc. agit⁹ que ſunt ptes ſiue ſpēs romani iuris:agit⁹ ēt q̄re leges ꝓſulares uel tri bunicie uel alie ſic ſint appellate.⁊c. C:4: C:5:

g Lex eſt.populi. oli populꝰ ſta uit leges: ſz hodie ñ q⁹ trāſtulit hanc pote ſtatem in imperatorez ut inſti.de iu.naturali §.ſed q̄ principi. uel dic q⁹ populus hodie poteſt.⁊ quod dicitur ibi tranſtulit.i.cōceſſit C:6:

b Quia maiores.maiores nam dicūtur nobilitate antiquitate dignitate ſcia:ut.ij.q.vij querendum.⁊.c.crimi nationes.

i Plebiſcita ſūt. Plebiſcita primo facta fuerunt p̄o pter diſcordiā que fuit iter nobiles ⁊ plebeios:ut.ff.de orig.iuſ. l.ij.§.hiſdem tempo, ribus.

k Qonſtitutio uel edictū eſt. Proprie dicuntur cōſtitutiōes p̄ncipū ⁊ edicta pretorum,dicitur etiam edictum iudicis:ut.xiiij.q.uj.de illi cita.

l Reſpōſa. Olim licuit cuilibet totā hereditatē ſuā relinquere alteri : ſz falcidi⁹ ſtatuit:q⁹ quarta ps hereditatis deberet relinq legitimis heredib⁹. Eſt aūt triplex falcidia. Vna ē debita iure nāe que cōpetit legitimo heredi. Alia ē debita iure inſtitutiōis quā pōt iure heres inſtitut⁹ petere cū tota hereditas ē exhauſta.io. Et iſtas duas pōt hodie hr̄e filius inſtitutus extra de teſta.rainaldus.⁊ ita ceſſat opinio dñorum. C.ad.l. fal.quāq̄z.b. Tertia que dr̄ quarta trebellianica:⁊ competit heredi inſtituto qui rogatus eſt hereditatem alteri reſtituere:ut legitur extra de teſtamentis rainaldus.iohannes.

m Sopirent.nec enim licet iudici ab eorum reſponſis deuiare:ut inſti.de iure naturali.§.reſpōſa.

n Qledā p̄mia. Hec fuerūt p̄mia q⁹ ſiqs hr̄et rome tres filios: i italia quatuor:in ꝓuincia.v.nō poterat vocari ad on⁹ tutele:iſti.de excu. tu.in p̄n.uel aliter cōſtituū ē q⁹ ſiqs hz min⁹ q̄z.xxv.ānos excludit ab bonorib⁹:nñ ſi eſſet.xx.ānoꝝ ⁊ hr̄et.v.filios:numerus filiorū ſuppleret numerū ānoꝝ.ff.de mune.⁊ bono.l.ad rem.⁊.ff.de muno.l.ij.

4

Satyra. de hac satyra nihil habem⁹: sz tãgit i. C. de iudi. li. I. vnica. in pn. z in phemio digestoꝝ. §. z antea. in fi.

Rhodie. Inigissima ẽ illa lex. s. q patiẽtib⁹ naufragium inhabitatores roia auferant: ut. ff. e. modestinus. sed hodie lex illa correcta ẽ. C. de fur. antẽ. nauigia. z ex de phue. c. fi. imo tales sũt excõicati ipso iure: ut extra de rap. excõicamus.

q Omnes. sed quia. ẽ. tractauit ó spẽbus secularib⁹ legũ: mõ vult tractare de ecclĩastic⁹ cõstitutõib⁹ q̃ varijs noibus appellãt: qñqz illud appellatur canon qñqz decretũ: qñqz decretalis epla. Lanõ dr id qõ statuit i vniuersali phalio: ex de big. al tercatiõis. Decretum dr qõ papa statuit de phalio cardinalium suoꝝz ad nulli⁹ phsultationẽ. Decretal epla dr quã statuit papa: uel solus ul cũ cardialib⁹ ad cõsultationẽ alicuius edidit. Itẽ adhuc alis inuenim⁹ appellatiões canõice phõnis: ut dogma: mãdatũ: interdictũ: sanctio: ut. xxv. q. ij. siquis dogmata. dogma ẽ qõ phibit in doctrina fidei xpiane. x xiij. di. q eps. Mãdatũ qõ phibit i doctria ó moz⁹. xxiij. di. bis igit. Interdictũ in quo nulla pẽa adijcit. Sanctio ubi pena adijcit. xxxvi. di. c. ij.

r c Anõ. hz aũt ea nõ sb se q̃uoz spẽs: ut xxv. q. ij. siqs do.

r Regula. aliozsũ. ĝ si regula nũq̃z trahit aliozsum ois regula ẽ ius. male ĝ dicẽ lex q̃ ita diffinit regulaz: Regula ẽ q̃ rẽ breuiter enarrat: ñ ut ex ea ius fiat. ff. de re. iur. l. i ad hoc dicas: q si illõ appellas regulã i quo aliqd gnãliter statuitur nõ adiunctis exceptionib⁹: fm hoc ex regula nõ sumit ius: z ita loqtur lex. sz si appellas regulã id qõ icludit i se suas exceptiões: fm hoc regula nũq̃z fallit: z ita sũt. b. io.

t Dozo. vz legato ad b spãlr destinato. Az. n. aliqs sit gnãlis legat⁹ nõ tñ põt facẽ gnãle uel ẽt, puiciale phalũ: q ea q̃ spãlr ro. põtifici phedũt mãdata gnãli iurisdictiõe nõ trãsferũt: ut ex de of. le. q trãslationẽ. z mãdata gnãli iurisdictiõe phalĩ ñ põt exercẽ is cui mãdat: ut. ff. de offi. ei⁹ cui mã. ẽ iuꝛ. l. ij. Sz nũqd metropolitani in suis concilijs pñt cõcedere canones ñ videt: ut. j. xvij. di. nec licuit. z. c. se. ar. ꝯ. j. xi. di. catholica. z de cõs. di. iij. c i. Dicas q de paruis negocijs z de bis q̃ spectãt ad on⁹ pñt cõdẽ canões de magnis reb⁹ nõ pñt: ut. xvij. di. multis. z. xiiij. q. i. quotiẽs.

u p Rinilegia. puatoꝝ. priuati dicunt, ppie q nõ sũt phstituti in aliqua dignitate: ut. xxiij. q. i. q ꝯ. Sz hic priuati dicũtur oẽs exẽpti a iure cõi siue sit collegũ siue aliq̃ spãlis pson⁹. vij. q. i. petisti. Hic pz rõ quare vba posita in pnilegijs poti⁹ ponũt causaliter q̃z conditionaliter: cum dr sicut iuste possides: si illud verbũ inuenis in pnilegio exponas sicut pro quia. z hac ratione: q eũ pnilegiũ sit lex z lex dz esse certa: ut. j. di. pr. c. erit. z verba pnilegij debẽt eẽ certa. hanc rationẽ assignat imo. ex de v. sig. abbate. io.

x Jn priuato. i. in puatis.

a Omnis aũt pmittit. trib⁹ mõis dr aliqd pmitti. Imo modo qõ nullo iure phibet: ut secũdas nuptias ẽ: ut. xxxi. q. i. hac rõne. Secũdo mõ qõ ꝯ phones hũanas indulget: ut ẽ i. v gdu: ut. xxxv. q. iij. gdã. z ẽ hz vera pmissio: z dr absoluta pmissio. Termõ dr illicitum pmitti: ut magis illicitũ uitet: ut cõfessationes die dñico ut. di. iij. deniq̃. z pmittitur adulteriũ ne fiat hõicidiũ: ut xxxiij. q. ij. si qõ veri⁹. z pmittit subdiacono hre vnã ne peccet cum pluribus: ut ex q cle. uel vo. significauit. z hz dr pcipua p

Dist. IIII. missio: sz pot⁹ appellat tolerãtia q̃z pmissio: z fm hanc pmissionẽ dicẽ canõ: q ea q̃ pmittim⁹ nõ approbamus: ut xxxi. q. i. hac rõe. z fz hãc pmissiõez dicit decre. q mlta toleram⁹ q̃ si in iudiciũ deducerem⁹ cassarẽtur: ut ex de pben. cuzã duũ. io.

b Et q cedẽ. sz nũqd iudex ecclĩastic⁹ põt talit dictare sniam i cã sanguinis: cũ nec causis sanguinũ possit interẽ: ut. xxiij. q. viij. bis a gb⁹: sz dic q iudex ecclĩasti c⁹ põt dicẽ iuꝛ interrogãti: sz ñ põt illõ pcipe ul psulẽ: sic. v. q. vl. cõlatori. ut. xxiij. q. vl. pessimã. io. sz vr bodie cõtrariũ: ó excel. p. ex lr̃is. b

c Fecerit. ut de pe. di. i. siquis cũ telo.

d Eius. i. legis.

e Premio. i. pmissione.

f Moderatur. passiue.

g Aut precipit. hoc respicit sup̃iora.

h c Causa. hic itimulat. iiij. di. i q̃ oñdit q̃lit leges sint iuste. Secũdo oñdit q̃ sint phsiderãda i phstituẽdis legib⁹. Tertio oñdit q̃sdã leges ẽ abrogatas p̃ xtiã cõsuetudinẽ.

i f Facte sũt. coerceat. nã p leges nemo cogitur bñ facẽ: sz male facẽ phibet: ut. xxiij. q. v. ad fidem.

k Tutaqz. id est ut boni inter malos quiete viuant: ut. xxiij. q.

C. 7: C. 9: C. 11: C. 12: Dist. 3: C. 3: C. 4: C. 1:

v. nõ frustra. io.

l Erit aũt lex honesta. q: in iure non tam desiderat iusticia ꝙ̃ honestas: ut. xxxv. q. iij. porro.

m Iusta. alit̃. n. nõ ẽ ius nisi sit iustũ: ut. s. di. i. ius generale.

n Possibilis. q: si õ ipossibilitate legis qs trãsgrederet̃: frustra iputaret̃ ei ad penam: ut. xv. q. i. ñ ẽ. xxiij. q. iiij. nabuchodonosor. ꝛ. ff. qñ ap. sit. l. i. § dies aũt istos.

translata est in principẽ: Sed dic ꝙ non potest abrogare nisi ꝑ expressum consensum pape: ut extra de preben. cum iam dudum. licet quidã dixerint ꝙ sufficeret sola scientia pape. io. Sed credo ꝙ cõsuetudo rationabilis ꝛ ꝓscripta tollit legem: ut extra de consuetudine. c. vlti. etiam sine scientia ꝓncipis: difficile enim esset eum omnes cõsuetudines que seruantur scire. b.

o Scdm naturam. i. naturalem ratione. s. di. i. consuetudo. io.

p Cõsuetudine. q: si ẽ ꝯ cõsuetudinẽ ibã bitãtiũ ꝑ contrariã consuetudinem abrogat̃: ut. j. eo. §. leges. ꝛ. c. statuim⁹. Itẽ q: cõsuetudo interpretatur legem: ut ex̃ de ver. si. abbate. ff. de legib⁹ cũ de consuetudine.

q Loco. q: i aliquib⁹ locis aliq̃ statuũt̃ q̃ alibi non reciperẽt̃: ut. xxxi di. ante. ꝛ. c. aliter. Item i iure constituendo considerãda est vicinitas locorũ vel remotio: ut. l. xiij di. cũ longe.

r Tẽporiq;. omnia eniz debent cõuenire suis temporibus: ut. xxiij. q. iiij. si eccl'ia.

ꝙ i eodẽ libro isidorus enumerat dicens. Qualis debeat esse lex.

Erit ãt lex hõesta iusta possibilis ꝑm nãm ꝛ ꝑm ꝯsuetudinẽ ꝑrie loco tpiq; ꝯueniẽs: necc̃ia ꝛ utilis: mãifesta quoq;: ne aliqd ꝑ obscuritatẽ icautũ captiõe cõtineat: nullo ꝓuato cõmodo: sed ꝓ cõi ciuiũ utilitate ꝯscripta. Iõ ãt i ipa ꝯstõe ista ꝯsiderãda s̃t: q: cũ leges istitute fuerit: ñ erit liberuz iudicare de ipsis: sed oportebit iudicare ꝑm ipsas. Unde augustinus ait in li. de uera religione.

De legib⁹ tũc est iudicandũ cũ instituũtur nõ cũ institute sunt.

In istis tpalib⁹ legib⁹ ꝙ̃ꝙ̃ õ his hoies iudicẽt cũ eas instituũt: tñ cũ fuerit istitute ꝛ firmate ñ licebit iudici de ipis iudicare sz ꝑm ipas. Leges istituũt̃ cuz ꝓmulgãt̃: firmãt̃ cũ morib⁹ utẽtium approbãt̃. Sicut. n. moribus utẽtiũ i ꝯtrariũ nõnulle leges hodie abrogate s̃t: ita morib⁹ utẽtiũ ipe leges ꝯfirmãt̃: vñ illõ telesphori pape: quo decreuit: ut clerici generalit̃ a qnq̃gesima ieiunãdi ꝓpositũ susciperẽt: ꝛ a carnib⁹ ꝛ deliciis abstinerẽt: q: morib⁹ utẽtiũ approbatũ ñ ẽ alit̃ agẽtes trãsgressionis reos ñ arguit. Unde telesphor⁹ urbis rome archieps oĩbus episcopis.

Septẽ hebdomadibus a carne ꝛ delicijs añ pascha clerici abstineãt

Statuim⁹ ut septẽ hebdomadas plenas añ sanctũ pascha oẽs clĩci i sortẽ dñi uocati a carne ieiunent: q: sic discreta dz eẽ uita clericoꝝ a laicoꝝ ꝯuersatõe: ita ꝛ i ieiunio dz eẽ discretio. Has ergo septẽ hebdõadas oẽs clĩci a carne ꝛ delicijs ieiunẽt: ꝛ hymnis ꝛ uigilijs atq; orõib⁹ ihrẽ die noctuq; studeãt. Itẽ ãbro. i li. ꝑmonũ

Septimã hebdomadã telesphorus quadragesime addidit.

Quadragesima sex septianas hz: cui addidit telesphor⁹ põtifex. vij. hebdomadã: ꝛ uocatũ ẽ hoc tps qnq̃gesima. Qõ siľr õ eo caplo ẽ itelligẽdũ: qõ beat⁹ greg. augustio ãgloꝝ epo scribit dicẽs.

A qnq̃gesima ieiunãdi ꝓpositum sumãt: quos ecclesiastici gradus dignitas exornat.

Deniq; sacerdotes ꝛ diaconi ꝛ reliq oẽs quos dignitas ecclesiastici gd⁹ exornat: a qnq̃gesima ꝓpositũ ieiunãdi suscipiãt quo ꝛ aliqd ad ꝑẽsũ scẽ istitutiõis adijciãt: ꝛ coꝝ q i laicali ordie ꝯsistũt obſuantiã sic loco ita ꝛ religiõe ꝓcellãt. De ipa uero die dñica hesitam⁹ qdnã dicẽdũ sit: cũ oẽs laici ꝛ sec̃lares illa die pl⁹ solito certis dieb⁹ accurati⁹ cibos carniũ appetãt: ꝛ nisi noua q̃dã auiditate usq; ad medias noctes se igurgitẽt: nõ alit̃ se hui⁹ sci sacri tpis obſuationẽ suscipe putãt: qõ utiq; nõ rõni sz uoluptati imo cuidã mẽtis cecitati ascribẽdũ ẽ: vñ nec a tali ꝯsuetudine auerti pñt: ꝛ iõ cuz uenia suo ingenio relinquẽdi s̃t: ne forte peiores existãt si a tali ꝯsuetudie ꝓhibeãtur. Ut. n. ait salomõ: Qui multũ emũgit elicit sãguiez. Et p⁹ pauca: Par ãt est ut nos q

s Statuim⁹. ut se ptẽ. istis duob⁹ c. obstat. j. de con. di. iij. a sacerdotibus. vbi quadragesima precipitur seruari. sed dic ꝙ istud. c. nõ tenet: quia hodie quiquagesima non seruatur: cuz ipsa celebret̃ p⁹ pascha. io

ꝯ Clericorum. alias viles reputantur. i. q. i. vilissimus.

ꝫ Quadragesima.

a Deniq; sacerdotes. dignitas. hic habes ꝙ qlibz ordo ecclesiasticus dr̃ dignitas siue honor: ut. i. q. i. repiũt̃. Qñq; seculares potestates dñr dignitates. xxiij. q. v. administratores. Quãdoq; constantes hoies dñr hr̃e dignitatem ꝑm ꝙ sui dñr hr̃e dignitatẽ: ut. ff. de vsu fru. sed ꝛ siquid. §. i. ꝛ ex hoc pz clericos nõ esse priuatas ꝑsonas: cum ille sole dicantur priuate persone q̃ non hñt dignitatẽ: ut. xxiij. q. i. q contra.

b Ad ꝑẽsũ. i. ad quãtitatez: ut sunt due partes.

c Sicut loco. i. dignitate. ꝛ ẽ hic ar. ꝙ q precedit aliũ dignitate dz eũ ꝑcedẽ ẽt i alijs: ut. i q. i. vilissimus. io.

d Dominica. carnisp̃uij.

e Hesitamus. nõ qd iuris sit: sz qd statuendũ sit ne scãdalũ oriatur. C. de testa. l. oium i. q. ij. ꝙ̃ pio.

s Necessaria. q: non nisi instante necessitate ius statui debet: ut xxix. di. regule.

t Captione. ne aliqs captiose possit eã intepŕtari: uel etiã ne alicui laqueus paretur ꝑ eam. io.

u Priuato. tũc. n. esset priuilegium.

x In istis. iudicẽt. cũ ergo papa vult ꝯdẽ canões epi pñt ꝯdicere ꝛ dicẽ: canõ iste ñ ꝯuẽit ꝯsuetudini regiõis nr̃e: ut. s. c ꝓx. Sed nunquid potius stabitur sententie apostolici uel omniũ epoꝝ: videtur ꝙ omnium episcoporum: quia orbis maior ẽ vrbe: ut. xciij. di. legimus. ar. ꝙ sententia pape preualet: ut. xxxv. q. ix. veniam. nam etiam error principis ius facit: ut. ff. de supel. lega. l. iij. in fine.

y Licebit. ar. qõ semel ẽ approbatũ ãmodo nõ põt reprobari: ut viij. q. ij. dilectissimi. ꝛ. c. licet. ꝛ. xxxij. q. v. horrendus.

z Leges abrogate. abrogare ẽ in totũ tollere legem: derogare ꝓ pte detrahere legi: ut. ff. de v. sig. derogatur. Sz qualit̃ põt ppľus abrogare canonẽ: cũ nõ possit ꝯdẽ canonẽ: maxie ex quo tota ꝑ tãs

f Et seculares. ꝛ pro id est.

g Cõsuetudine. ar. ꝙ ꝯsuetudo excusat i delict̃: ut hic. ꝛ. xxxij. q. iiij. obijcit̃. ꝛ ex̃ de tẽp. or. sane. sz ꝯ cõsuetudo ñ minuit peccatũ sz auget: ut. xxiiij q. i. scisma. xxxij. q. vij. flagitia. ex̃ de simo. nõ satis. imo cõsuetudo veniale peccatũ facit mortale: ut. xxv. di. §. criminis. So. ꝯsuetudo excusat a pena tẽporali: sed nõ a gehennali.

h Venia. qd ẽ ergo qõ dr̃ alibi nũq; eẽ veniã datã ipenitẽti: ut. xxiiij. q. ij legatur: iõ intelligas de venia pene nõ de venia culpe. tolerat ergo greg. crimẽ tale ꝓpẽ piculũ scismãtis uel scãdali: vñ nõ ẽ dicẽdũ ꝙ ignoscat̃ eis: sz nõ puniat eos ꝓpẽ multitudinẽ uel scãdalũ. sustinẽda. n. sũt crimina ratiõe scãdali uel scismatis: ut. xxiij. q. iiij. nõ põt. ꝛ rõne multitudinis: ut. l. di. ut cõstitueret̃. hodie nõ tolerat̃: ut ex̃ de vi. ꝛ ho. cle. a crapula.

i Peiores. hec est cõparatiua ꝑmissio.

k Sanguinem. sic qui multum corrigit offendit: ut. xlv. di. cum beatus. ꝛ alibi dicitur noli esse nimiuz iustus: ut de pe. di. i. serpens. ij. q. vij. de his

l Par. i. equum ꝛ iustũ.

m Ab oib⁹. q. d. exquo caro ꝓhibeꝛ: ergo ꝛ oia q̃ de carne ꝓcedũt.
n Sementiuã. i. semen.
o Sũptuosiora. sꝫ puos pisculos põt hõ comedere: ut. j. lxxxij. di. pſbr
p Alioqn. ar. exquo vnũ ꝯcediꝛ: ergo omnia similia itelligũtur eẽ ꝯcessa: ut. j. di. px. ad eius. ꝛ. xxvij. di. q interrogasti. ꝛ. xxij. q. ij. siquis p testamẽtum.

lea vsqꝫ ad hunc locum.
y Pondẽ peccati. sꝫ nõne i brocardo legiꝛ in pñiali theodori: q feia p⁹ ptũ masculi abstiebit. xxxiij. dieb⁹ ab igressu ecclie: sꝫ post ptũ feie. lxvi. ꝛ si añ itrabit tot dieb⁹ pñitebit i pãe ꝛ aq̃ quot dieb⁹ itrauit ecclãm: ꝛ q illis dieb⁹ cõmisceꝛ ei. x. dieb⁹ pñitebit i pane ꝛ aq̃.

q Hec ꝛ si. cõscripta. ꝛ qui exhortaꝛ mãdatoris opa nõ funguntur ff. de his qui no. infa. ob hec verba.

r b Ec que. In hac. v. di. icipit assignare drias iuris nãlis ad alia iura. Notandũ ergo q ius naturale in quatuor differt ab aliis iuribus: in origine: dignitate: ãplitudine: ꝛ sententie rigore. In origie differt: qꝛ cepit ab exordio rationalis creature: ut insti. de re di. §. commodius. sed alia iura orta sũt ab inuentiõe hominũ. j. di. vi. c. vlt. Dignitate differt: qꝛ hoc ius nullaꝫ patiꝛ immutationẽ. naꝫ siqd ẽ ꝯriũ iuri naturali illud iniquũ est. Iteꝫ ãplitudie: qꝛ iure nãli oia sunt cõia: sed hoc ñ ẽ alio iure. Itẽ snie rigore: qꝛ ꝯ ius nãle nulla fit dispẽsatio: sꝫ aduersus alia iura sepe. Cepit. n. p itelligentiã nõ p essentiã: imo veri⁹ posset dici q cepit q̃ ad vsũ: qꝛ ius naturale. i. nãlis equitas ab eterno fuit: nisi velis itelligẽ de iure diuino. illõ. n. p̃mo fuit q̃ eẽt redactũ i scriptis.

Distio: 5:

D. V.

s Sꝫ immutabile. quo ad pcepta ꝛ phibitiones: ut di. vi. §. vlt.

t Sꝫ cũ naturale. obijcit ꝯ id qõ dic q ius nãle ñ mutaꝛ: ꝛ pbat p tria sequẽtia capitula q mutet. Solutionẽ ponet. j. di. px. §. his ita. ꝛ est talis obiectio magri: puerpa ꝛ menstruata vsqꝫ ad certuꝫ tps phibebãt intrare ecclãm: sꝫ mõ neutra phibeꝛ. ꝛ h phibitio ẽ de iure nãli: g restat q ius nãle sit variatuꝫ

C: j: et 2:

bis dieb⁹ a carnib⁹ aialiũ abstinem⁹: ab⁹ oib⁹ quoqꝫ q̃ sementiuã⁹ trahũt originẽ carnis ieiunem⁹: a lacte videlꝫ caseo ꝛ ouis. Et p⁹ pauca: Ceteꝝ pisciũ esus ita christiano relinqꝛ. ut hoc ei ifirmitatis solatiũ ñ luxurie pariat incẽdiũ. Denicꝫ q a carne abstinẽt neq̃q̃ sumptuosiora⁹ marinaꝝ beluaꝝ cõuiuia ꝑpent. Uinũ quoqꝫ ita bibẽ pmittimur: ut ebrietateꝫ oio fugiam⁹: alioqñ restat ut oia q̃ corpib⁹ libẽt silit faciam⁹. Hec⁹ ꝛ si legibus ꝯstituta sint: tñ qꝛ cõi usu approbata ñ sꝫ: se ñ obseruãtes trãsgressiõis reos ñ arguũt: alioq uinbis nõ obediẽtes ꝓpo puareꝛ honore: cũ illi q sacris nesciũt obedire canõib⁹: penit⁹ officio iubeãꝛ carere suscepto: nisi forte quis dicat hec nõ decernẽdo eẽ statuta: sed exhortãdo ꝯscripta. Decretũ uero necitatẽ facit: exhortatio auteꝫ liberã uolũtatẽ excitat.

H Ec q̃ ŏ pulegiis ꝛ cetis ifra positis scripta sũt: tã secularib⁹ q̃ eccl'iasticis legib⁹ cõueniũt: nũc aũt ad drĩaꝫ nãlis iuris ꝛ ceteroꝝ reuertãur. Nãle ius int oia p̃matũ obtiet tpe ꝛ dignitate. Cepit. n ab exordio rõnalis creature: nam nec uariaꝛ tpe: sꝫ imutabile semp pmaet. Sꝫ cũ nãle ius in lege ꝛ i euãgelio supra dicaꝛ eẽ ꝯphensũ: qdã ãt ꝯtraria his q̃ i lege statuta sũt nũc iueniũꝛ ꝯcessa: ñ uideꝛ ius nãle imutabile permanẽ. In lege nãqꝫ pcipiebaꝛ: ut mlr si masculũ pareret. xl. ⁹ si uero feminã. lxxx. dieb⁹ a tẽpli cessaret igressu: nunc ãt statim p⁹ ptũ eccliãꝫ igredi ñ phibeꝛ. Itẽ mulier q̃ mẽstrua patiꝛ ex lege imunda eẽ reputabaꝛ: nũc aũt nec itrare ecclesiã: nec sacre cõionis mysteria pcipe ibibeꝛ sic illa q̃ parit uel illud qõ gigniꝛ: nec stati p⁹ ptũ baptizari phibeꝛ. Unde eidẽ augustino ãgloꝝ epõ grego. scribit dicens.

Mlier enixa grãs actura eccliãꝫ itrare hora eadẽ ñ phibeꝛ. Palea

Q Um m⁹ enixa fuerit mulier post quot dies itrare eccliãꝫ debeat testamẽti ueťis pceptione didicistis: qꝛ p masclo. xxxiij. p feia ãt lxvi. dieb⁹ dꝫ abstinẽ. qõ tñ sciendũ: qꝛ i mysterio accipiꝛ: nã si mulier eadem hora q̃ genuerit actura grãs itrat eccliãꝫ: nullo põdẽ⁹ peccati grauaꝛ: uoluptas eteni carnis ñ dolor i culpa ẽ. In carnis ãt ꝯmixtiõe uoluptas ẽ: i plis uero ptu dolor ꝛ gemit⁹: vñ ꝛ ipi p̃me mlieri dr: In dolorib⁹ paries filios. Si itaqꝫ enixã mulierẽ phibem⁹ itrare eccliãꝫ ipam: ei⁹ penã⁹ uertimus i culpã. Idẽ ad eũdẽ.

Mliere enixã ul' qõ ab ea gignaꝛ eadẽ hora nihil phibet baptizari.

B Aptizari ãt ul' enixã mliereꝫ ul' hoc qõ genuerit si piclo mortis urgeꝛ: ul' ipa ea ŏ hora q̃ gignit ul' ea ŏ ẽt q̃ natũ ẽ id qõ gigniꝛ nullo mõ phibeꝛ: nedũ adhuc tps ad pbẽdũ redẽptõis mysteriũ q̃riꝛ: i eueniẽte paululũ mora iueniri nõ ualeat q redimaꝛ. Itẽ augusti.

Anq̃ puer ablacteꝛ uel mr purificeꝛ ad ei⁹ ꝯcubitũ uir nõ accedat.

A D ei⁹ uõ ꝯcubitũ uir su⁹ accedẽ nõ dꝫ quousqꝫ q gigniꝛ ablacteꝛ. Praua ãt ꝯsuetudo i cõiugatoꝝ moribus irrepsit: ut filios quos gignũt nutrire mlieres cõtẽnãt: eosqꝫ ad nutriẽdũ aliis mulierib⁹ tradãt: qõ uidelꝫ ex sola carnis icõtinẽtia uideꝛ fuisse iuẽtũ: qꝛ dũ se ꝯtinẽ nolũt: despiciũt lactãe quos gignũt. Hec ãt sciãt q̃ filios suos ex praua ꝯsuetudie aliis ad nutriẽdũ tradũt: nisi purgationis tps pus trãsierit: uiris suis nõ debẽt admisceri. Quippe ꝛ sine pt⁹ cã cũ in mẽstruis ꝯsuetis detineꝛ uiris suis misceri phibeꝛ⁹. Ita ut lex sacra morte illũ feriat: siqs uir ad mẽstruatã mlierẽ accedat: q tñ mlier dũ ex ꝯsuetudie mẽstrua patiꝛ phiberi eccliãꝫ itrare ñ dꝫ: qꝛ ei nãe supfluitas i culpã reputari nõ dꝫ: ꝛ p hoc qõ iuita patiꝛ: iiustuꝫ est ut eccl'ie igressu priueꝛ. Nouimus nanqꝫ q mulier q̃ fluxum

Iteꝫ ꝯsuetudo ẽ ꝯria ill' c. greg. sꝫ illud theodori itelligas ŏ ea q̃ nõ ex deuotõe intrat: ul' de illa q̃ sine necitate itrat: sꝫ verius credo q põt itrare siue sit necitas siue ñ: ut eẽ ŏ pur. p⁹ ptũ volẽs. ꝯsuetudo tñ se i cõtrariũ hꝫ.

ẓ Penã. affiictiõ. n. nõ dꝫ afflictio addi: ut vij. q. i. cũ peusio. istud tñ fallit: qꝛ cõrupta p violẽtiã ñ cõsecraꝛ. j. xxvi di. acuti⁹. ꝛ. xxxij. q. v. ille ãt ꝛ mutilati mẽbris ñ pmoueꝛ ut. lv. di. p totũ

C. 3

b Aptizari. mora. ar q mora ẽ vitãda vbi timeꝛ piculũ: ut. xxviij di. ŏ syracusãe ꝛ de cõ. di. iiij. ne q absit. ar. ꝯ. ff. de iudi. si obitori. ꝛ ff. ŏ so. l. qõ dicim⁹ so. illõ in ꝯtibus: istud i piculũ aie. io.

C. 4

a D ei⁹. ablactetur. tps ablactatõis hic appellaꝛ tps p⁹ ptũ qñ mulier nimis abũdat lacte: ꝛ nisi exhaꝛ p puerum oporteꝛ ipsã i firmari. iõ aũt phibeꝛ tpib⁹ illis ꝯmisceri cũ eis: qꝛ ex tli coitu nasciꝛ mõbosi ꝛ leprosi. sꝫ qd si mlr petat dbitũ a viro tpe mẽstrui ul' tpe purgationis? dico q si reddet debitũ ei: nisi timeꝛ fornicatio ei⁹. xiij. di. duo mala. itẽ si vir petit debitũ tpe mẽstrui a muliere: mulier negabit: ꝛ exponet ei causam q̃re nõ põt. ff. de sol. l. qõ dicimus.

u Xl. qꝛ tot dieb⁹ mortu⁹ ẽ part⁹ añ ifusiõeꝫ aie: sꝫ fetus femininus lxxx. dieb⁹: fm hoc videꝛ q tpe quo ꝯcipit debent abstinere: sed rõne dubitatiõis fecꝫ ẽ: qꝛ nescit quo tpe ꝯcipit. Item quia nescit vtrum masculum uel feminam pariat. io.

x c Qum enixa. si mulier. quidam libri habẽt cum enixa: sed illud est pu

ẓ Prohibeꝛ. i. sub forma phibitiõis dissuadeꝛ: sic exponũt qdã

sanguis patiebaᷓ: post tergū dñi hūilit̄ ueniēs uestimēti ei⁹ fimbriā tetigit: atq; ab ea statim sua infirmitas recessit. Si ergo i fluxu sanguinis posita laudabilit̄ potuit uestimētū dñi tangere: cur et q̄ menstrua patiṫ sanguinis ei nō liceat eccliā; itrare? Si.n.ea bñ psumpsit: q̄ uestimētum dñi in lāguore posita tetigit: qd⁹ uni psone infirmanti cōceditur: cur nō cōcedaṫ cūctis mlierib⁹ q̄ nāe sue uicio infirmāṫ? Sācte quoq; coionis mysteriū i eisdē dieb⁹ pcipe ñ dꝫ phiberi: si āt ex ueneratōe magna pcipe ñ psūpserit laudāda ē: sꝫ si sus cepit ñ ē indicāda. Bonarū gppe mētiū ē ibi et clpas suas cognoscē ubi culpa non ē: q: sepe sine culpa agiṫ qd ueit ex culpa: vñ et cū esurim⁹ siñ culpa cōedim⁹: qb⁹ ex culpa pmi hois factū ē ut esuriam⁹.

Dist: 6: **D. VI.**

Quelia uero d nāe supflui tate sermo cepit hri: q̄ritur an post illusionē q̄ p somniū solꝫ accidē: corpus dñi qlibet ualeat accipe: ul' si sacerdos sit sacra mysteria ualeat celebrare. De his ita scribit beatus greg. augustino āglo; epo.

C. j:

De multipici genere illusionū.

Testamētū ueteris legiṫ būc⁹ pollutū dicit: nisi aq̄ lot⁹ fuerit: eiq; usq; ad uespā eccliā; itrare ñ cōcediṫ: qd tñ aliṫ itelligēs pplus spūal' q̄i p sōniū eū illudi reputat: q tētat⁹ imūdicia uēris imagibus i cogitatiōe ignaṫ: sꝫ lauād⁹ ē aq̄ ut culpam cogitatiōis lachrymis abluat: et nisi p⁹ ignis tētatiōis recesserit: reū q̄si usq; ad uesperā se cognoscat. Sꝫ ē i eadē illusiōe necessaria ualde discretio: q̄ subtilit̄ pensare dꝫ et ex q̄ re accidat mēti dormientis: aliqñ.n.ex crapula: aliqñ ex nāe sue supfluitate uel infirmitate: aliqñ ex cogitatiōe ptingit pollutio: et qdē cū ex nāe superfluitate uel infirmitate euenerit: oio hec illusio ñ ē timenda: q: hāc anim⁹ nesciēs ptulisse magis dolēd⁹ ē q̄ fecisse. Cū uō ultra modū appetit⁹ gule i sumēdis alimētis rapit: atq; iccirco humo; receptacula gṽanṫ: hꝫ exinde animus aliquē reatū: ñ tñ usq; ad phibitionē sacri mysterij pcipiēdi ul' missa; solēnia celebrandi: cū fortasse aut dies festus exigit: aut exhibē mysteriū p eo q sacerdos ali⁹ deest ipa necitas cōpellit. nā si alij adsūt q iplē mysteriū ualeāt: illusio p crapulā facta a pceptione sacri mysterij phibē nō dꝫ: sꝫ ab immolatione sacri mysterij ut arbitro; abstinē dꝫ hūiliter: si⁹ tñ dormientē turpi imaginatione illusio nō cōcusserit. nā sūt qdā i qb⁹ ita plerūq; illusio nasciṫ: ut co; aius etiā i somno corpis positus turpibus imaginatiōibus non fedetur. Qua in re unū ibi ostēdiṫ: q ipsa mēs oio rea nō sit tūc: sꝫ suo iudicio penit⁹ libera: cū se etsi dormiens corpōe nihil meminit: uidisse tamē in uigilijs corporis meminit se igluuiē uētris icidisse. Si uō ex turpi cogitatione uigilantis orit̄ illusio i mēte dormiētis: pꝫ aio reatus suus. uidet eniꝫ a qua radice

a Inuita. hoc ē regulare: ut qd qs inuit⁹ patiṫ ñ afferat ei piudiciū: ut h. et .l. di. pbros. et C. de isti. et sub. l. i. C. de ap. pñs. ar. ꝫ. j. lv. di. c. vl. xlix. di. c. vl. C. de pdi. infer. legatū. Itē ar. q q̄ fiunt ab inuitis et nolētib⁹ eis iputari ñ debēt: ut d cō. di. v. discipl'os. xv. q. i. aliqs et q. vi. c. i. et xxxi. q. ij. lothari⁹. io. So. si aliqs cogiṫ coactiōe absoluta aliqd facē ꝫ deū ñ iputaṫ ei q̄ ad deū fec⁹ si pditiōali coactiōe: ut ex qd me. cā fa. et l. l. di. pbros. In ptribus si aliqs cogiṫ p metū q debuerit eadē i pstātē uirū: nō iputaṫ ei: ut ibi. et qd me. cā. ad audientiā. nisi culpa sua inciderit i talē metū: ut. ff. qd me cā si mlier. sꝫ i ordib⁹ sec⁹. nā siqs p vi muti let' pmoueri ñ pōt: ut ex de co; vi. exposuisti. et cōrupta p vi ñ psecbiṫ iñt vgines: ut xxxij. q. v. ille.

D. VI. et h fit ppē reuerētiā sacmē toꝝ. sic mihi bar. bñx. videtur breuit̄ distiguendū.

b Qd uni psone. ar. qd vni pcediṫ p pñs videṫ alijs eē pcessū: sic. ꝫ. di. iiij. deniq;. et h ver ē si de iure cōi aliqd pcediṫ: sec⁹ si ex puilegio: ut xvi. q. i. hinc. et vij. q. i. petisti.

c Cognoscē. ar. ꝫ. j. xxij. q. ij. cū hūilitati. dic q qlibꝫ potest dicē se pctore; dū tñ nō credat ꝫriū: de pe. di. iij. ad hec.

d Sine clpa. ar. q ñ sp iputaṫ factū vbi culpa pcedit. xv. q. i. sane.

e Quelia vero. Hic intitulaṫ distinctio. vi. i qua q: fecerat mētionē de supfluitate nature: disgrediṫ a pncipali pposito agens de nocturna pollutiōe. ondit ergo auctē gregorij qb⁹ mōis ptigit: et ex qb⁹ causis: et qñ sit peccatū et qñ ñ: postea rñdet obiectiōi facte i pmissa di. i illo. §. his ita. Et nō fm qsosdā nocturna pollutio q̄ pcedit ex infirmitate nō ē peccatū et veniale: maxie cū sit pena: ut. j. c. px. ibi omnimō hec pollutio uel illusio nō ē timēda: q: anim⁹ et c. illa vō q̄ pcedit ex crapula ē veniale pctm: ut. j. c. pxi. ibi habet exinde anim⁹ aliquē reatū. silr illa q̄ puenit ex cogitatiōe pcedēti peccatū ē. sꝫ distinguiṫ: q: si illa cogitatio nō pcessit ad consensū: veniale peccatū ē pollutio ex ipa pueniēs. si vō pcessit: tunc est mortale. fm isto; opionē accidit q aliqs nesciēs peccat mortalit̄ et venialit̄: et opaṫ bonū et etiā meretur vitā etnā: q: si corp⁹ dormit aia vigilat. vñ illud: co; meuꝫ vigilat ad te de⁹. Idē in furioso dicūt: si culpa sua deuenit ad furorē: ar. xv. q. i. siqs. i si. imo nesciēs peccat. j. xxij. q. vij. quēadmodū. ar. ꝫ ff. de act. et obli. ex maleficio. §. siqs absens. ubi dr̄ q nescientes nō peccat. alij dicūt q dormiētes nō peccāt. xv. q. i. si cōcupiscētia. et c. aliquos. dormiens.n. furioso cōparatur. ff. de acqui. pos. l. i. §. adipiscimur. et ita nō peccat. Si ergo in nocturna pollutiōe hō nō venit ad psensuꝫ: nullo mō peccat. si vō puenit peccat mortalit̄ fm istos: nisi forte imaginetur cū vxore: q: tunc dirigit affectū in vxorem: et nō peccat mortalit̄. hanc opinionē fo net. h. et pbatur. j. c. di nō est. ibi luxurie et c. Sꝫ ꝫ pdcē opionem obijciṫ. Quid si cogitaui turpiter: sed añq̄ dormini stati penitui: post polluor i somno peccaui uel nō? et videtur q sic. Rñ. lꝫ cōtritus sim tamē vestigia remanēt et reliqe: sicut liberto vestigia seruitutis vnde patron⁹ ei succedit: isti. de success. li. §. sꝫ nrā. sicut i furiosis mrimoniū manet ppē reliqas pdcis voluntatis. ff. de his q sui uel ali. iur. sūt p̄c furioso. Impute ergo mihi: saltē si itialit̄ turpiter cogitaui.

f Testamētū. i leuitico legiṫ dñs dixisse: si fuerit homo pollut⁹ nocturno semine egrediaṫ ex castra: et nō reuertaṫ usq; ad vesperā donec laueṫ: et p⁹ solis occasum reuertaṫ ad castra. h gre go. expōit hic: et retorquetur ad illos q polluūtur mente.

g Hūc. talē morē de quo q̄ris adhuc rōani seruāt: ut. xxxiij. q. iiij vir cū ppria vxore.

h Immundicia. id ē imūnda cogitatione.

i Ueris imaginibus. cum videt mulierem et delectatur in ea.

k Aqua. id ē penitētia.

l Ad vesperā. id est quousq; recessit ignis tentationis.

m Pertulisse. q. d. potius intelligitur tūc pati q̄ facere.

n Reatū. i. veniale peccatū: et iō nō phibet a sumptione eucharistie: sed phibet uel dissuadet a confectione: nisi sit necessitas.

o Necessitas. que legem non habet: de cōse. di. i. sicut.

p Humilit̄. ergo consiliū: bene eniꝫ potest celebrare si vult. nam pro leuibus criminibus nō abstinebit sacerdos a celebratiōe missarum: sed p talibus abstinebit pro quibus posset excōmunicari: ut de cōse. di. ij. si nō sūt et c. quotidie. tamen p quolibet mortali peccato quilibet est suspēsus quo ad se: ut ex de coha. cle. et mu. c. vlti. nisi pegerit penitentiā: ut ex de tempo or. questum. h.

q Si tamen. id est maxime.

r Non concusserit. pollutio ipsa.

s Mens rea. q. d. nec mens est rea in somno: nec est rea post somniū: cū est libera in suo iudicio: sed tunc fuit rea qñ se ingurgitauit. vñ satis pꝫ hic q hō in somno nō peccat.

t Libera. supple sed prius peccauit.

u Radice. i. mala cogitatione.

x n ON est.cõcupiscendo .i.absq; libidine precedentis ardoris.
y DIis ita.hic ponit magister solutionẽ obiectionis quam fecerat in precedenti distinctione.nos ergo cũ ipso plenius distinguamus :q; eorum q̃ continentur in lege alia sunt moralia:alia mystica. Moralia sunt que mores informãt: ꝛ sic sunt intelligenda ut ipsa uerba sonãt:ut ꝙliges deũ non occides: honora patrem:de quibus nota.xxxij.q.vij.quid in omnibus. Mystica sunt figuralia que aliõ significant ꝓter id qõ lr̃a sonat. Horum alia sunt sacramẽtalia alia cerimonialia. Sacramẽtalia sũt de qb⁹ rõ reddi põt : ꝛre ad lr̃az sic fuerit ꝑcepta: ut de circũcisiõe ꝛ de obseruatione sabbati: de qb⁹ hẽs ex̃ de bap. maiores.ꝛ ex̃ de cõsti. trãslato. Cerimõialia sũt de qbus rõ reddi ñ põt quare ad lr̃az sint mãdata: ut nõ arabis i boue ꝛ asino:ut.xvi. q.vij.in noua.nõ seres vestẽ de lana ꝛ lino cõtextam:nõ seres agrũ diuerso semie. Lex ḡ quãtũ ad moralia nõ recipit imutationẽ : ſz quãtũ ad sacramentalia ꝛ cerimonialia mutat quãtũ ad superficiẽ lr̃e:sed non ob hoc dr̃ eẽ mutatũ ius nãle:qꝛ in his nõ consistebat ius naturale quo ad superficiẽ lr̃e fm quã hec sunt mutata : sed quo ad mysticam intelligentiam fm quaz non sunt mutata : sed mystic⁹ eoꝝ intellect⁹ nõ est mutatus:vñ lex nõ dicit mutata.i. q.i. marcbion.

i Jus.nunc ostendit a quo tẽpore cepit ius consuetudinariũ ꝛ cõstitutionis:ꝛ dicit q; a tẽpore cayn cepit ius consue.qui primo edificauit ciuitatem: quã ex nomine filij sui vocauit enoch:ſz ius cõstitutiõis a moyse.io.

k Extinctum.ius ergo non terminatur. i. nõ finitur in.vij. sicut nec incipere põt a.vij. qꝛ ad minus decez debent facere plebem.ut j.x.q.iij.vnio.

l Coram deo.i. eoꝝ qui sunt domini uel p mittẽte domino.qcqd enim fit iudicio dei fit: ut.xxvi.q.v.nec mirꝝ.

ſz tũc ẽ peccatũ si añ̃ illudamur cogitationis affectib⁹ ꝑuenimur Luxurie qppe imagines q̃s i ueritate gessim⁹ : sepe dormiẽtib⁹ i aio appẽt: ſz inoxie sẽ si nõ cõcupiscẽdo occurrũt. Jtẽ q nocturna illusiõe polluim̃ : q̃uis extra memoriã cogitationũ turpiũ sese ꝓsentiat i gnatũ: tñ hoc ut tẽtaret culpe sue tribuat: suãq; imũdiciã stati fletib⁹ tergat. Dis⁹ itaq; rñdet. In lege ꝛ euangelio nãle ius ꝓtinetur ñ tñ q̃cũq; in lege ꝛ i euãgelio inuenit: nãli iuri coherẽ ꝓbat. Sunt eni in lege q̃dã moralia ꝑcepta:ut ñ occides ꝛ cetera: q̃daz mystica:ut pote sacrificioꝝ ꝑcepta:ut de agno ꝛ alia his silia. Moralia mãdata ad nãle ius ptinẽt:atq; iõ nullam mutabilitatẽ recepisse mõstrant: Mystica uero quãtũ ad superficiez a nãli iure ꝓbant aliena : quantũ ad moralem intelligentiã inuenit sibi ãnexa:ac p hoc etsi fm superficiem uideãt eẽ mutata:tñ fm moralem itelligẽtiã mutabilitatẽ nescire ꝓbant. Naturale ergo ius ab exordio rõnalis creature icipiẽs: ut supradictum ẽ manet imobile. Jus uero ꝓsuetudis p⁹ nãlẽ legẽ exordiũ habuit.exquo homines ꝓuenientes in unũ ceperũt sil habitare qõ ex eo tpe factũ eẽ creditur exquo caym ciuitatez edificasse legit :qõ cũ i diluuio ꝓpter hominũ raritatẽ fere uidebat extinctũ :postea a tpe neroth repatũ siue potius imutatũ existit :cũ ipe sit cũ alijs alios cepit opprimẽ:ꝛ alij sua ibecillitate eoꝝ ditioni ceperũt eẽ subiecti unde in genũ.legit de eo:cepit nemroth robustus uenator eẽ coram deo.i.hominũ oppressor ꝛ extinctor quos ad turrim edificãdã allexit.

Ais⁽ᵐ⁾ ãt ꝙstõis cepit a iustificatiõib⁹ q̃s dñs tradidit moysi dicẽs:si emeris seruũ hebreũ ꝛ cetera

Unde isidorus i li.v.etymo.ait

De conditoribus legum.

Dyses gẽtis hebree ꝑm⁹ omnias leges sacris lris explicauit. Foroneus rex grecis ꝑm⁹ leges iudiciaq; cõstituit. Mercuri⁹ trimegist⁹ ꝑm⁹ leges egyptijs tradidit. Balõ eãdẽ ꝑm⁹ leges athenienſib⁹ edidit. Lycurg⁹ ꝑm⁹ lacedemonijs iura ex apollinis auctoritate

m Tels aũt.in hac.vij.di.ostendit qñ ꝛ a quibus ceperint cõstitutiones humane tam ecclesiastice q̃s seculares. Ecclesiastice ceperũt a moyse ꝛ tẽpore moysi. Seculares a diuersis ꝛ tempore diuerso ceperũt:ut patet in sequentibus.c.

n Justificationib⁹.i.a. iudicijs.legit i exo.q; dñs dixit filijs isra el p moysen: si emeris fuũ hebreuz.s.qui ante seruus ñ fuit:sex annis seruiat tibi: nisi ann⁹ iubile⁹ interueniat:in septimo anno egredi⁹ liber ꝛ gratis cũ q̃li veste itrauit:si habuit prius vxorẽ cũ filijs cũvxore ꝛ liberis exeat.si dom⁹ dedit ei vxorẽ: mulier cum filijs erit dñi. sed si elegerit seru⁹ manere cum dño amore dñi uel vxoris ꝛ filiorũ:offeret eũ dñs dijs.i. sacerdotib⁹ ꝛ applicabit ad ostiũ tabernaculi ꝛ perforabit aurẽ ei⁹ cũ subula in signuz ꝑpetue seruitutis ꝛ ei⁹ erit seru⁹ vsq; dũ viuet uel usq; ad annuz iubileum. Ab hac ꝓstõe cepit moyses iudicia sua:ut dr̃ i exodo.io.

o Quas. nazꝛa diuinis scripturis ornatus omnis scientie sumpsit initiũ: ut j.xxxvij.di. §. hinc etiam.

p Dyses trimegi

D.VII. Hist:7:

stus ꝑm⁹ tres potẽtias.s.eloquẽtiã sciam ꝛ virtutẽ:de qb⁹ hẽs.xxxvij di. relatum. ꝛ xvi. q.i.sic vine.C.de ꝓfes. l.magistros.

q Primus. imo p⁹ romulus tradidit ſz paucas. ff. de orig.iu.l.ij.ꝛ qꝛ paucas : õ dr̃

ingnatio illa ꝓcesserit: qꝛ qõ cogitauit sciẽs:hoc pertulit nesciens: ꝑpter talẽ pollutionẽ a sacro mysterio ea die abstinẽ oz. Palea.

+ Sed pensandũ ẽ qñ ipa cogitatio utrũ i suggestiõe an in delectatõe:uel qõ magis ẽ i peccati cõsensu ceciderit.trib⁹.n. mõis iplet oẽ peccatũ:uidelz suggestione:delectatiõe:ꝓsẽsu. Suggestio qppe fit p diabolũ:delectatio per carnẽ:ꝓsensus p spm̃. Quia ꝛ primo culpã ꝛpẽs suggessit :eua delectata ẽ uelut caro:adã uero uelut spũs ꝓsensit. Et nẽcia est magna discretio inꝛ suggestionẽ ꝛ ẽlectationẽ: ꝛ inꝛ ẽlectatõz atq; ꝓsensũ iudicẽ sui faciat animũ ꝑtidẽ. Cũ eni malignus spũs peccatũ suggerit i mẽtẽ: si nulla peccati delectatio seq̃t :pẽtm oio ꝑpetratũ nõ ẽ. Cũ uero delectari caro cepit: tũc pẽtm icipit nasci. Si ãt etiã ad cõsensuz ex deliberatione cõsentit: tunc peccatũ cognoscitur perfici. In suggestione ergo peccati semẽ est:in delectatione fit nutrimẽtũ: in cõsensu pfectio. Et sepe ꝓtigit: ut hoc qõ malign⁹ spũs seminat i cogitatione:caro in delectationẽ trahat:non tñ anim⁹ eidẽ delectationi consentiat. ꝛ cũ caro delectari sine alio neq̃at:ipse tñ anim⁹ carnis uoluptatibus reluctans:in delectatiõe carnali aliquo mõ ligat inuitus:ut ei ex rõne contradicat nec consentiat: ꝛ tamẽ ea delectatione ligatus sit:sed ligatuz se uehementer ingemiscat :unde ꝛ ille celestis exercitus ꝓcipu⁹ miles gemebat dicens:uideo aliã legem in membris meis repugnantez legi mẽtis mee:ꝛ captiuũ me ducẽtem in legem peccati q̃ est in membris meis. Si autẽ captiuus erat minime repugnabat:quapropter ꝛ captiuus erat ꝛ pugnabat. Jgit mentis legi eius lex que i mẽbris est repugnabat. Si autem repugnabat captiu⁹ ñ erat. Jtaq; ẽ hõ ut ita dixeri captiu⁹ ꝛ liber. liber ex iusticia:captiuus ex delectatione quaz portat inuitus. Item isidorus in sententiarũ li.i.

Quando sit peccatum nocturnis imaginibus illudi.

Don⁸ est peccatũ qñ nolentes imagiõ⁹ nocturnis illudimur

ꝯfinxit. Nūma pōpili⁹ q romulo successit in regno prim⁹ rōanis leges edidit. Deide cū ppl's seditiosos magr̄at⁹ ferre nō posset .x⁹. uiros legibus scribēdis creauit: q leges ex libris salonis i latinū s̄mone trāslatas .xij. tabul' exposuer̄t.

Nomina eorum qui leges duodecim tabularum exposuerunt.

Q Uer̄t' aūt hi: Apius claudi⁹ Tit⁹ genuti⁹: Publius sesti⁹ Lucius ueturius: Caius iulius: Aulus manlius: Publius sulpitius: Publius curiatius: Titus romulius: Spuri⁹ posthumi⁹. Hi .x. viri legū ꝯscribēdaꝝ cā electi s̄t. Leges autē redigere in libris primus ꝯsul pōpeius instituere uoluit: s; nō pseuerauit obtrectatorū metu. Deinde cepit cesar id facere: s; añ interfectus ē. Paulati aūt antiq̄ leges uetustate atq; incuria aboleuerūt: q̄ꝝ etsi iā null' ē usus noticia tñ necessaria' uidet̄. Noue aūt leges a ꝯstātino cesare ceperūt ⁊ reliqs succedētib⁹: erāt q; p mixte ⁊ inordinate. Postea uero theodosi⁹ mior august⁹ ad silitudinē gregoriani ⁊ hermogeniani codicē factū ꝯstōnū a ꝯstantini tēporib⁹ sub ꝑpo cuiuscūq; ipatoris titulo disposuit: quē a suo nomie theodosianū uocauit.

D.VIII.

D Iffert' autē ius nāle a consuetudine ⁊ ꝯstōne. nā iure nāli oia s̄t cōia oibus: qđ nō solū int̄ eos' seruatū credit̄ de qb⁹ legit̄: Multitudis credentiū erat cor .u. ⁊ aia una ⁊c̄: uez etiā ex p̄cedēti tpe a philosophis traditū iuenit̄: vnde apđ platonē illa ciuitas iustissime ordiata tradit̄: i q̄ qsq; ꝓprios nescit' affect⁹. Jure ergo ꝯsuetudis ul' ꝯstōis hoc meū ē: illđ uō alt̄i⁹. Unde augustin⁹ ait sup iohānē.

Jure diuio oia sūt cōia oib⁹ iure uō ꝯstōis hoc meū: illđ uō alt̄' ē.

Q Uo⁹ iure defēdis uillas eccle sie: diuio an hūano? Diuinū hus i scripturis diuis hēm⁹: hūanū i legib⁹ regū. vñ qsq; possidet qđ possidet: nōne iure hūano? nā⁹ iure diuio dñi ē terra ⁊ plēitudo ei⁹ paupes ⁊ diuites una t̄ra suppoꝛtat: dñs ō uno limo fecit ⁊ paupeꝛes ⁊ diuites. Jure ergo hūano dr̄: hec uilla ē mea: hic s̄u⁹ ē me⁹: hec dom⁹ mea' ē. Jura āt hūana iura ipatoꝝ s̄t. q̄re? q: ipa iura hūana p ipatōes ⁊ rectōes secli de⁹ distribuit hūano generi. Jtē tolle iura ipatoꝛū: ⁊ qs audet dicē hec hec uilla ē mea: me⁹ est iste s̄uus: mea' ē hec dom⁹. Si āt ut teneāt̄ ista ab hoib⁹ regū iura fecer̄t: uultis ut reticeam⁹ leges ut gaudeatis'? Jtē relegāt̄ leges' ubi māifeste p̄cepūt ipatores: eos q p̄ter ecclesie catholice cōionē usurpāt sibi nomē christianū: nec uolūt i pace colē pacis auctorē: nihil noie ecclesie audeāt possidē. Sꝫ dicitis qđ nob ⁊ ipatori? Sꝫ ut iā dixi ō iure hūano agit̄: apl's uoluit s̄uiri oib⁹ regib⁹: uoluit honorare reges ⁊ dixit: regē uenereni. Noli⁹ ergo dicē: qđ mihi ⁊ regi? qđ tibi ergo ⁊ possessiōi? p iura regū possidētur possessiōes. dixisti: qđ mihi ⁊ regi? noli ergo dicē possessiōes tuas: q: ipa iura renūciasti hūana q b⁹ possessiōes possidet̄. Dignitate' uero ius nāle silit̄ p̄ualet consuetudini ⁊ ꝯstōi. quecūq;. n. uel morib⁹ recepta s̄t ul' scripturis cōp̄hēsa: si nāli iuri fuerit aduersa: uana ⁊ irrita hñda s̄t. Unde augustin⁹ ait i libro cōfessionū .ij.

Aduersus naturale ius nulli qcq̄ agere licet.

Q Ue cōtra mores hoīuz sunt flagitia': p moꝝ diuersitate' sunt uitanda: ut pactū iter se gentis aut ciuitatis ꝯsuetudie uel lege firmatū nulla ciuis aut' pegrini libidie uiolet̄. turpis ē. n. ois pars uniuerso suo nō ꝯgruēs. Cū aūt de⁹ aliqđ ꝯtra morez uel ꝯtra pactuz quoꝛūlibet iubet fieri: ⁊ si ibi

ille primus edidit.

r X. viros .cū .n. leges ꝑpt̄ discordiā plebeioꝝ cū nobilibus fere p .xxx. annos in dissuetudinē abijssent: creati s̄ut .x. viri: q ō grecis ciuitatib⁹ leges collectas transtulerunt in latinum: ⁊ eas i tabulis eburneis scripser̄ut. Postea ijdē .x. viri accepta potestate corrigēdi ⁊ inspectandi leges videntes mīsa decē tabulis decez: p⁹ea duas tabulas supaddiderūt: ⁊ appellate s̄t ille leges .xij. tabulaꝝ. q āt fuer̄t illi .x. viri stati determiat isidoꝛus dicēs s. c.

s H Uerūt. metu. ar. q met⁹ dōꝛū excusat: ar. j .xxiij. q. viij. ꝯuēioꝛ. ibi dic aliqđ in deū ⁊ morē. ⁊ ar. ff. ō acq. h'. l. vi. i fi ar. ꝯ. ex qđ metu⁹ cā factis.

t Necessaria s; si null⁹ ē earū vsus: ut qđ mēbranas occupāt: ut .xix. di. si rōanoꝝ: s; iō noticia ē necīa ut sciat̄ cā q̄re tollāt̄: ut .C. de caducis toll. l. vna. q: ⁊ ip̄e papa argumētat̄ ex abrogato iure: ut ex̄ de iudi. nouit. vel ē necīa nō ut ꝓbētur s; ut reꝓbēt̄ maledicta: ut .xxxvij. di. legimus. ⁊ c. q de mensa.

u Uocauit. hūc tñ imutauit p⁹ea iustinian⁹: ⁊ fecit vnū codicē ex trib⁹. C. de nouo. cōpo. versus pn. io.

x D Iffert aūt. in hac .v iij. di. ostendit mgr̄ q̄lit̄ ius nāle excellat alia iura āplitudine: q: s̄m hoc ius omnia sunt cōmunia.

y Eos. i. apostolos .xij. q. i. dilectissimis.

z Nescit. quisq; eni tantū diligit aliū ut se. finxit eni plato quandam rempublicā in qua omnia sunt cōmunia .xij. q. i. c. ij.

ꝯ Q Uo iure. defendis. i. petis uel defendendo retines.

ꝯ Nā iure diuio. ex hoc videt̄ q tñ iure hūano aliq̄ possideāt̄ ⁊ ñ diuio: ⁊ sic obstat. j .xxiij. q. vij. c. i. vbi dr̄ q iure diuio aliqđ possidet̄: s; nō ē ꝯrīū: imo poti⁹ ꝯcoꝛdat: q: dr̄ ibi q iustoꝝ sunt oia iure diuio: ⁊ hñ pōt eē q iure diuio aliqđ sit ꝓpaū. s; iđ d:ē hic q iure hūano possidēt̄ possessiōes: q: iura hūana potissime tractāt de possessiōib⁹: s; ius canōicū de decimis ⁊ p̄mitijs. uel dic q ibi ius diuinū stricte sumit̄ pro iure canōico: s; hic ius canonicū ꝯp̄hēdit̄ sub iure hūano. ⁊ hēs hic q petēti restitutionē obstat exceptio hēsis. hētico n. nihil ē licitū possidē ut .xxiij. q. v. si vos. ⁊ q. vij. c. i. ⁊ ij. Jtē hic ē ar. q a petēte restōem possum⁹ q̄rē quo iure petat: an p interdictū uel iudicis officio. Jtē q cāz petēdi tenet̄ explicare: ⁊ q s̄m iura cāonica actio sit p̄ponēda hēs ex̄ de iudi. examinata. ⁊ ex̄ de li. ob. dilecti. nec ob. ex̄ ō iudi. dilecti. io. So. ego credo q cā ⁊ mot⁹ agēdi ē ꝓponēd⁹: ut s̄m illū modū iudex ferat sētētiā: ex̄ de simo. l; hely. l; ñ cogat̄ actiōz ꝓponē: q: ēt s; leges sola cā sufficit: ut .C. de edic. diui. hadri. l. iij. h.

ꝝ Mea est. hec vba meū ⁊ suū spectāt ad dñm nō ad bone fidei pos. ut. ff. de relig. ⁊ sū. fu. l. ij. §. i.

a Gaudeatis. retinendo possessiōes uel eas recuperando.

b Leges. ꝯstōnes impatoꝝ sup reb⁹ eccīasticis ñ valuissent: nisi p⁹ea cōfirmate fuisset ab eccīa: ut .xcvi. d. hñ.

c Possidē. hoc cāones pcipiūt: ut .xxiij. q. vij. c. i. ⁊ ij.

d Noli ergo dicē. ar. ē hic q q vnū dicit̄ dicit ⁊ oia q̄ sequūt̄ ex illo: ut .xi. q. iij. estimāt. ⁊ c. se. ⁊ ex̄ ō do. ⁊ cō. cū dilect⁹ fili⁹. ⁊ ff. qđ me. cā. l. i. Jtē ar. q idē iur̄. ē i vno ꝯnexoꝝ qđ in reliq̄: ut .i. q. ij. si qs obiecerit. ⁊ iij. q. vi. h qppe. Jtem ar. q q renūciat vni renūciat oib⁹ q̄ sequūt̄ ex illo ⁊ ēt oib⁹ coherētib⁹: ut .lxxxi. di. si qs sacerdotū. ⁊ i. q. i. si qs eps. ⁊ ix. q. ij. null⁹ p̄mas.

e Dignitate. hic ostēdit q̄re ius nāle sit digni⁹ q̄z alia iura. nā q̄cunq; ꝯstō uel ꝯsuetudo ē ꝯ illud ius: ē irrita. ⁊ ad hoc inducit oia .c. sequentia.

f Q Ue contra mores. bonos.

g Flagitia. i. quasi flagitia .xxxij. q. vij. flagitia.

h Diuersitate. id est aduersitate. io.

i Aut pegrini. nūqđ ergo pegrini ⁊ scholares tenēt̄ seq ꝯsuetudinē illoꝝ int̄ quos cōmorant̄: ar. videt̄ hic q sic. ⁊ .xij. di. illa. ⁊ .xli. di. c. i. ar. ꝯ: quia viatores ñ soꝛtiūt̄ foꝝ illi⁹ loci p quē trāseūt: ut. ff. de iudi. hēs. § .ij. ⁊ ē ar.

No

q ſoli ꝑpetuo habitãtes obligant legi ciuitatis: nt. ff. de pig. debitor.

k Immo. q. d. nõ ẽ ɔ pactũ humane ſocietatis ei obtẽpare: imo ſm pactũ qz in omni pacto ſemp intelligitur excepta maioris auctoritas: ut ex de in reiu. venientes.

l Generale. id eſt generalis lex.

m Sicut. i hoc facit ad ꝓpoſitũ: qz id q õ deꝰ ꝓcipit cũ ſit õ iure nãli ꝓfertur ɔſuetudini uel ɔſtitutioni.

n Maior. ğ magis obedit mõachꝰ epõ ğz abbati: qõ falſũ eſt: ut lviij. di. c. i. z. ij. ſz de hoc ut nõui. xi. q. iij. q reſiſtit.

o Alla ɔſuetudo. ar. q id qõ alias ẽ illicitũ rõe ɔſuetudis nõ fit licitũ: ar. ɔ. ã. di. iiij. deniqz. ar ɔ ex de ɔſue. c. vl. ẽt minꝰ rõnabilꝭ ɔſuetudo inducit ius: ex de i ite. reſti. cõſtitutꝰ. Jtẽ ẽ hic ar. q q honeſta cõſuetudo inducit priuilegiũ: ut ix. q. iij. ꝯſtꝭ. z. lxxxij di. plurimos.

p Nõ minꝰ. hec. vij. capitula de mala ɔſuetudine loquũtur.

q Veritate. ar. q veritas ꝑiudicat opioni: ut hic. z. lxxxi. di. qcũqz. z ex õ biga. nup. ex q fi. ſint le. p tuas. z ex õ pur. vul. ſignificãtibꝰ. z ex õ frio z male. fraternitatꝭ. ar. ɔ. j. iij. q. vij. §. tria. z ex de iurepa. ɔſultationibꝰ. z. C. de teſta. l. i.

r Manifeſtata. per doctrinã z reuelatõez

ſ Dubitet qñqz tñ cõſuetudo pceualet legi. ex de cõſue. c. vlti.

t Jcõſuetudinẽ. dicit alex. q verbis ẽ inherẽdũ: ex de dec. ad audiẽtiam.

u Vetuſta. i. q. iij. ſi qs ꝓbẽdas. ar. ɔ. ff. de legi. de qbꝰ. §. inueterata. ff. cõia ꝑdi. l. vendito. §. ſi ɔſtat. ex de cõſue. cũ dilectꝰ. z ex de ꝓſcrip. ſignificauit. z ex õ capel. mo. c. i. z ex de iurepa. c. cura paſtoralis. Jn his ꝓpẽ diuturnitatem tꝑis ſuſtinetur id quod eſt minus rationabile.

x Qui ɔtempta, circũcidebat. z cibos diſcernebat: propter qõ paulꝰ ei reſtitit in faciem: ut ij. q. vij. c. paulus petrum.

y Fruſtra ɔſuetudinẽ. z bis oibꝰ caplis videt q ſp ius ꝑiudicet conſuetudini. Elideamꝰ ğ qñ ɔſuetudo ꝑiudicet iuri. ecce inuenio i electiõe ɔſuetudinẽ ꝑiudicari iuri. nã ꝑſona q alias ẽ ieligibilꝭ rõe ɔſuetudis fit eligibilꝭ: ut j. xij. di. nos ɔſuetudinẽ. Jtẽ rõe ɔſuetudis cogũt aliq eligẽ de aliẽa eccliа: ut ex de ɔſue. cũ dilectꝰ. i fi. Rõe ɔſuetudis põt eps eligi i ꝓpoſitũ: ex de ꝓceſ. ꝓbẽ. cũ nris. Jtẽ rõe ɔſuetudis eligit mior eccliа cũ cathedrali: ex de cã poſ. z ꝓpe. cũ eccliа. ex de ꝓceſ. ꝓbẽ. z eccle. ñ vacã. cũ nris. z. c. lras. Jtẽ rõe ɔſuetudis ſolꝰ abbas ſine ɔſenſu fratꝝ ɔfert ſtipẽdia: ut õ bis q fi. a p. ſine ɔſẽſu ca. ea noſcit. Jtẽ i ſacro baptiſmi ꝑualet ɔſuetudo

nũq factũ ẽ: tñ faciẽdum eſt: z ſi omiſſũ ẽ: reſtaurãdũ ẽ: z li ſtatutũ ñ erat: inſtituẽdũ eſt. Si. n. regi licet i ciuitate cui regnat iubere aliqd qõ neq añ ipz qſq nec ipe uq iuſſerat: z ſi ñ ẽ ɔtra ſocietatẽ ciuitatis eiꝰ: obtpat ei: imoꝰ ɔtra ſocietatẽ fit ſi ei ñ obtẽpereꝰ. gnãle qp pe pactũ ẽ ſocietatis hũane obtẽpare regibꝰ ſuis: q̃to magis deo regnatõi uniuerſe creature ſue ad ea q̃ iuſſerat ſine dubitatõe ſuiendũ ẽ: ſicutᵐ. n. i ptãtibꝰ ſocietatis hũane maiorꝰ ptãſ miori ad obediendũ ꝓpoſitꝰ: ita deꝰ oibꝰ Jtẽ nicolaꝰ papa ignaro remẽli archiepo

Radicitus eſt euellenda pernitioſa conſuetudo.

Alaꝰ aũt ɔſuetudo nõ minuſ q̃z pnitioſa corruptela uitanda ẽ: q niſi citꝰ radicitꝰ euellat: in ꝑuilegiorũ ius ab ipijs aſſumit: z icipiũt ꝑuaricatiões z uarie ꝑſumptiones celerrime non compreſſe ꝓ legibꝰ uenerari: z ꝑuilegioz mo re ꝓpetuo celebrari. Jtẽ auguſtinus de unico baptiſmo libro. ij.

Veritati z rationi conſuetudo eſt poſtponenda.

Veritateᵐ mãifeſtataᵐ cedat cõſuetudo ueritati: plane quis dubitetᵗ ueritati mãifeſte cõſuetudinẽ cedẽ? Jtẽ nẽo ɔſuetudinem rõni z ueritati ꝓponat: qz ɔſuetudinẽ rõ z ueritaſ ſp excludit Jtẽ grego. guillmũdo auerſano epo.

Quelibet conſuetudo ueritati eſt poſtponenda.

Jɔſuetudinẽ fortaſſis oppones: aduertendũ ẽ qõ dñs dicit: Ego ſũ uia ueritas z uita: nõ dixit ego ſũ ɔſuetudo. ſz ueritas. Et certe ut beati cypriani utamur ſnia: q̃libz ɔſuetudo q̃tũuis uetuſta ꝑiudicat ueritati ẽ oio poſtponẽda: z uſuſ q ueritati ẽ cõtrariꝰ ẽ abolendꝰ. Jtẽ auguſtinus i libro de baptiſmo ꝓuloz.

Veritate reuelata conſuetudinez ſibi cedere oportet.

Qui ɔtẽpta ueritate ꝑſũit conſuetudinẽ ſeq: aut circa frẽs imuidꝰ ẽ z maligꝰ qbꝰ ueritas reuelaꝭ: aut circa deũ igratꝰ ẽ iſpiratiõe cuiꝰ eccliа eiꝰ inſtruit. Nã dñs i euãgelio: Ego ſũ igt ueritas: nõ dixit ego ſũ ɔſuetudo. Jtaq ueritate manifeſtata cedat ɔſuetudo ueritati. Reuelatiõe igit facta ueritatis: ueritati cedat cõſuetudo: qz z petrꝰ q circũcidebat ceſſit paulo ueritatẽ ꝓdicãti. Jgit cũ chriſtꝰ ueritas ſit: magiſ ueritatẽ q̃z ɔſuetudinẽ ſeq debemᵘ: qz ɔſuetudinẽ ratio z ueritas ſemper excludit.

Idem in libro. iiij. de baptiſmo.

Cõſuetudo rõni fruſtra opponit

Fruſtraᵛ igt qdẽ q rõne ꝓuicũtur ɔſuetudinez nobis obijciunt: q̃ſi ɔſuetudo maior ſit ueritate: aut ñ ſit i ſpũalibꝰ ſequẽdũ qõ meliꝰ a ſpũ ſcõ reuelatũ ẽ. hoc plane uerũ ẽ: qz rõ z ueritas cõſuetudini ꝓponẽda ſt: ſz ſi ɔſuetudinez ueritas ſuffragaꝭ nihil oportet firmius retineri. Jtẽ cyprianus.

Rõez ɔſuetudo ipedire nõ debet

Onſuetudoᵗ q apud quoſdaz irrepſerat ipedire ñ debz quo minꝰ ꝑualeat ueritas z uicat. naz cõſuetudo ſine ueritate uetuſtas erroris ẽ: ꝓpẽ qõ relicto erroꝛe ſequmur ueritatẽ: ſciẽtes quia apud heſdrã ueritas uincit: ut ſcriptuz ẽ: ueritas ualet z ualeſcit z uiuit in eternũ z obtinet in ſeculа ſeculoz. Idẽ ignoſci põt ſimplr erranti: ſic de ſeipſo paulus apls dicit: Qui

ſtaᵗ q̃tũuis uulgata ueritati ẽ oio

ſit. j. de ɔſe. di. iiij c. de trina. Jtẽ in mrmonio reſpicit cõſuetudo extra de cogna ſpiri. ſuper eo. Jtem in continentia clerico: uz. lxxxiiij. di. cum de quoꝛũdam. Jtem in aliis caſibus quos notaui. ğ. i. di. c. conſuetudo. Scias ergo q ad hoc q conſuetudo ꝑiudicet iuri requiritur q ſit ꝓſcripta: ut ex de eã poſ. cũ eccleſia. z extra de conſue. c. vlti. Jtem q obtinuerit in contradictorio iudicio ppũ: ut ex de v. ſig. abbate. ff. de leg. cum de cõſuemdine. Jtem q eo aio fiat ut credant ſe ius habere z i poſterũ illud intẽdant facẽ: alioquin talis uſus nõ dicit uſus: ut. ff. de iti. actu. q p. l. i. §. iulianus recte ait. Jtez ut res illa ſit ꝑ ſcriptibilis: ut xciij. di. c. illõ. Jtez q poſſit dici antiqua z approbata: ut extra õ poſtu. prelatorũ bone. ij. circa finem. Jtem cõtinere debet naturalẽ equitatem: extra õ dolo z contumacia. c. i. ex õ conſuetu. ex p te. Jtem q ſit de ſciẽtia pncipis inducta: nõ tantum de tolerantia: ut extra ꝓbeñ. cum iam dudũ. Jtez q nõ per errorez ſit inducta. ff. õ le gi. quod nõ ratione. j. e. ɔſuetudo. Jtem q maior parſ populi conſueuerit illa conſuetudine uti: q̃z ſicut minor ꝑs populi nõ poſſet inducere legem: ſic nec conſuetudinem. Quidam tamen dicũt q illa conſuetudo ꝓiudicat iuri: que excedit hominum memoriam. Illud enim loco conſtituti habetur: ut. ff. de aqua quoti. z eſti hoc iure. §. ductus aque. z. iij. d. vi. hoc quippe. iobãnes. Hoc breuiter teneas: q ſufficit ſm canones q ſit rationabilis z ꝓſcripta: ut extra de conſue. c. vlti. b.

z Conſuetudo, pone caſum: ut. j. de cõſe. di. iij. c. ij.

z Heſdram. quãdo prohibuit iudeis: ne alienigenas ducerent uxores: niſi eſſent de tribu ſua: ipſi autem duxerunt alienigenas de filijs chananeoꝝ: ut. xxviij. q. i. §. i. uel tãgit qualit biblioteca z pſalteriũ fuit a babylonijs deſtructa ꝑ heſdrã repata ſit. ut aliter: q̃ſtũ eſt que uirtus eſſet maior. Rñ. quidam mulieris: alius regis: alius uini: alius ueritatis hanc approbauit heſdras.

Decreti pars: j:

ii

p Quia ignorās.ar.q ignorātia iuris excusat:ut hic.z.xxx.q.i.de his.z.ij.q.iij.§.nōndū.z.xxiiij.q.i.siqs dederit.z.xxviij.di.pbrm z Si solus.i.nullus ei 9ri⁹ sit.j.viij.q.i.sciendū.in fi.

a Dominū.ergo iudei regūtur hūanis 9stōnib⁹:z sic ē 9.j xij.di.oia.vbi dr q tm iudei diuinis 9stōnib⁹ regūt.sz verū est q olim regebantur constitutionib⁹ humanis s.scribarum z phariseorum: ut hic dicit:sz hodie non: ut ibi.

b Ego scriptoꝝ.i.scriptoribus.

i Errasse.nefas.n.ē dicē q scriptura mētiat:ut.xxiij.q.v.qd ergo imo qd i eis dr defēdē debem⁹ usqz ad sāguis effusiōez:ut.xxv.q.i.si qdā

k Quātalibet.ar.q ñ ē 9siderādū qs dicat:sz qd dicat:ut.xix.di.fin.Et ē ar.p dict quorūdā testiū q ñ ē magis credēdū honorabiliori psōe q̄z alij

pmo fui blasphem⁹ z psecutor z iniuriosus:sz misericordiā merui: qz ignorās feci. Ps⁹ ispiratōz uō z reuelatōez ueritatis factā: q in eo qd errauerat pseuerat prudens z sciēs:iā nō in uenia ignorātie peccat:psumptiōe.n.atqz obstinatōe qdā nitit cū rōne supet. Idem

Dei ueritatem nō hominū cōsuetudinē sequi oportet.

Si sol⁹ xps audiēd⁹ ē: nō debem⁹ attēdē qd aliqs an nos faciēdū putauerit:sz qd pus q an oēs ē:xps pos fecerit. neqz.n.hominis 9suetudinē seq oz:sz dei ueritatē:cū p isaiā pphetā loqt deus z dicat:sine causa colūt me mādata z doctrinas hominū docentes. Liqdo igit ex premissis apparet: q consuetudo naturali iure postponitur.

Quod aūt 9stō naturali iuri cedat: multiplici auctē pbat. Ait aūt augustin⁹ ad bonifa.

Leges principū naturali non preualent iuri. Palea.

Imparatores qñ p falsitate cōtra ueritatez 9stituūt malas leges:pbant bñ credētes: z coronant pseuerātes:qñ aūt pro ueritate 9tra falsitatē 9stituūt bonas leges terrent seuientes z corrigūt itelligentes. Quicūqz ergo legibus ipatoꝝ q̄ p dei ueritate ferūt obtēpare ñ uult:acqrit grāde supplicīū. Quicūqz uō legib⁹ ipatoꝝ q̄ 9tra uolūtatē dei ferūt obtēpare ñ uult acqrit grāde pmiū. Nā a tpib⁹ pphetaꝝ oēs reges q i populo dei ñ phibuerūt:nec euerterūt q̄ 9tra dei pcepta fuerāt istituta: culpāt. z q phibuerūt z euerterūt sup alioꝝ merita laudāt. Et rex nabuchodonosor cū fu⁹ eēt idolorū 9stituit sacrilegā legē: ut simulacrū adoraret:sz ei⁹ ipie 9stōni q ei obedire noluerūt pie fideliterqz fecerūt. Idē tñ rex diuio correct⁹ miraculo piā z laudabilē p ueritate 9stituit legē:ut qcūqz dicēt blasphemiā i deū sidrac misach z abdenago: cū domo sua penit⁹ interiret. Itē ex uerbis isidori.

Iustū ē pncipē legib⁹ obtēpare suis. tūc.n.iura sua ab oib⁹ custodienda existiet:qñ z ipe illis reuerētiā pbet. pncipes legib⁹ teneri suis:nec i se posse dānare iura: q̄ i subiectis 9stituūt. Justa ē.n.uocis auctās coꝝ:siqd pplis phibēt sibi licē nō patiāt. Idē augusti. i plogo libri.iij.de trinitate.

Scripturis canonicis tractatoꝝ littere deseruiunt.

Noli meis lris q̄i canōicis scripturis deseruire:sz i illis z q̄ ñ credebas cū inueneris icūctāt crede. in istis aūt qd certū hēbas: nisi certū itellexeris:noli firmū tenē. Idē ad uincētiū uictorē li.ij.

In tractatoruz opusculis multa corrigenda ueniūt.

Negare nō possū nec debeo sicut i ipis maiorib⁹ ita mlta eē i tā multis opusculis meis q̄ pñt iusto iudicio z nulla temeritate culpari. Idē ad hiero.epla.viij.

In scripturis canōicis mendacia non admittuntur.

Ego sol eis scriptoꝝ q iā cāonici appellāt didici hūc timorē honorēqz referre:ut nullū coꝝ scribēdo errasse audeam credere. aut si aliqd i eis offēdero qd uideatur 9trariuz ueritati:nihil aliud existimē q̄z mēdosū eē codicē:uel ñ eē assecutū iterptē qd dictū ē:ul me mime itellexisse ñ ābigā. alios āt ita lego:ut q̄ntalibet scitate q̄ntaue doctrina polleāt:ñ iō uerū putē qz ipi ita senserūt: sz qz mihi p alios auctores uel canōicas uel pbabiles rōnes qd a uero ñ aberret psuadē potuerūt. Idem.

Libris ueterū hebrea uolumina nouis greca auctēm ipendūt.

Ut ueteꝝ libroꝝ fides de hebreis uolumib⁹ examināda ē: ita nouoꝝ ueritas greci sermōis normā desiderat. Idez in epla pma ad hieronymū

b Quod autez constitutio.s. i pxi. dis. viij. oñdit qualit ius naturale pualet consuetudini. In hac.ix. di. oñdit qualiter ius naturale p iudicat z pualet constitutōi omni. Et sumitur p totā hāc di.ius naturale p iure diuino:qd cōtinet in lege z i euāgelio. Item p totam hāc di. vocat canōicā scripturaz nouum z vetus testamētū.

C:9:

Dist:9: D.IX

C:1:

c Imperatores.q cūqz.hic icipit z habes idem xxiij.q.iiij.nō inenit.

d Ergo legib⁹.nō ar.a 9rijs:ut.xv.q.iij. d crimie.z.xxiiij.q.i.qcūqz ligauerit.z.q.ij sane.xxv.dis. qualis.z fortissimum ē ar.a 9rijs.ff.de of. eius cui mā.ē iuris.l.i.z.xi.q iij.imperatores.

e Noli.canōicis ga de canōicis scripturis nō possumus disputare an iuste sint uel ñ:ut.j. c.qs nesciat.

ga vitas a qcūqz.plata sp pferenda ē:ut.ij.q. vij.q̄rit.z.j.c.neqz.ff. d sup.le.l.labeo.eis.n magis credit q rei a pri ora dñt:ut.iiij.q.iij.§. itē i crimiali.v.si testes nec scitas psōe pdest ut ei⁹ credat.l.di.sigs ppostera.z ar.ad idē.i q.i.teneamus.vi.q.ij. placuit.z.iij.q.ix.c.vl ar.9.xi.q.i.qcunqz.xc vij.di.nobilissimus. z viij.q.iij.c.i.z.xl.di.c.i z.xi.q.iij.absit.io.

C:2: Princeps tenetur et suis vivere legibus.

l Probabiles.ar.q rō equalet canōi:ut.s. di.i.9suetudo.z.j.c.sane.io.

C:3:

m Ueteꝝ.i.ueteris testamēti.

n Greci.hiero.i.ij.plogo biblie 9 ait dicēs q emēdatiora sit exēplaria latia q̄z greca z greca q̄z hebrea:sz augu. ad pmitiuā ecclam respicit qñ exēplaria greca z hebrea ñ erāt corrupta. sz pcedēte tpe cū ppls xpian⁹ multū eēt auct⁹:z hēses mlte eēnt facte iter grecos i iudia xpianoꝝ iudei z greci sua exēplaria corrupexūt:z sic factū ē q exēplaria coꝝ magis corrupta sit q̄z latinoꝝ ad qd tps respicit hiero.uel respicit ad latia exēplaria a fidelib⁹ interptib⁹ trāslata. aug. respicit ad exēplaria latia a ñ fidelib⁹ z falsatorib⁹ trāslata:i qb⁹ si qd falsitatis iudicat dic eūdū eē ad originalia Uel dic q i h magis credēdū ē hiero.q̄z aug. ga inter istos tres aug. hiero.z gre.augustio magis credēdū ē in disputatiōib⁹:hiero.i historijs z trāslatiōib⁹: greg.i moralib⁹ ppōit qz ñ oēs i oib⁹:sz certi p certa z c.C.de ve.iu enu.l.i.ibi.qz ñ oes.Et ē h ar.q q̄ntūcūqz auctēticū sit aliqd istrumētū:si tñ d ipo aliqd in dubiū reuocet sp exhibēdū sit illud a q̄ originē ducit:ut.j.lxxvi.di.c.ieiuniū.i pñ.z.j.xxv.q.ij. sancim⁹.z optie ex d sen.z re iu.cū int.z h 9 dñm alba.q dic q si vna publica cartha originē ducit ab alia publica cartha ñ ē nece exhibē originale:ar.i auc.ut fratꝝ filij.§.qz vo.coll.vi.sec⁹ i puata:auc.ut spō.lar.§.z h insup.ar p ipo.xix.di.si rōanoꝝ.gd iuris.sit de hoc dixi.j.c.di.9 morem.

C:4:

C:5:

C:6:

f In istis.loqt hic fm illa tpa:cū adhuc scripta augustini z aliorū scōꝝ patꝝ nō erāt auctētica:sz hodie iubēt oia teneri vsqz ad vltimū iota:ut.j.xv.di.c.vlt.uel hoc iō dicit ut oñdat q maior sit auctoritas ueris testamēti q̄z scōꝝ patꝝ:ut.xix.di.in canōicis.

g Negare.iusto iudicio.vñ augustin⁹ mlta opa p⁹ea retractauit:ut.xxiij.q.vi.uidet.xij.q.i.certe.z.xxvi.q.iiij. qdā loco

o Sermōis.tomz.n.nouū testm̄ scriptū ē grece pter euāgeliū mathei z

iz epistolā pauli ad ro. q̄ est scripta latine. io.

p Si ad officiosa. officiosa dr̄ q̄ pmēt pietatē. q̄ nulli obsūt r alicui p
sūt: sic̄ iofficiosū dr testm̄ qđ c̄ ℨ officiū pietat. ut. ff. de iof. test. l. uj.
q Quid i cis. ar. q̄ si ist̄rumēta uel attestatiões p̄ pte inueniūt false q̄ i to-
tū reprobāt: ut. j. xvi. di. canones. r. iiij. q. ix. pura. r j. de pse. di. iij. ñ liceat.
r. ff. de edil. edic. cū ei⁹
dem. ar. ℨ. xxxvij. di.
C:7: q de mēsa. xij. q. ij. sicḋs
r de pse. di. iiij. si ñ san
ctificat. r. xvij. q. iiij. q̄
sti sūt. r ex̄ de arb. cuz
tpe. r de p̄bē. dilect⁹. r
C. de trās ac. si ex fal-
sis. So. si plura capla
sibi pnexa sūt ul' vnū
ē accessoriū alteri: vno
cassato pnexa r access
soria cassant. sec⁹ si di
uersa r sepata sunt. ff.
C:o: de mio. ct. §. fi. r. ff. de
neg. ge eū actū. r. j. ij.
q. vi. §. diffinitia. v. est
ūt q̄dq̄z circa fi. uel di
stingue ut distinguit ex̄
de fi. instru. ex lris. io.
Ego dico q̄ si aliquid
falsitatis reperiat i in
strumēto: q̄ totū red-
dit suspectū: nec ei cre
ditur: ut. ff. de fi. istru.
l. j. in fi. r hoc nōui in
q̄stiōib⁹. bar.

r Pōdē. i. aūcte.
s Quis nesciat. ter
minis. i. libris.
t Disceptari. ita ut in
dubiū reuocētur q̄ ibi
statuta sunt: sz dispūta
re lz de eis ad maiorē
itelligētiā nō reprobā
do. xcvi. di. satis.

u Noli frat. calū
nias. vba. n. iu
ris nō sūt calūniāda. j
xxxvij. di. relatū. r. ff.
ad exhibē. l. pe.
x Donati. donat⁹ pri
mo fuit catholic⁹: sed
p⁹ea ē i hēsim lapsus
cui⁹ hēsi adhesērt cy
prianus r agrippinus.
y Ex quorūlibz
disputationes
i. expositiões. nō. n. ex
ipo ledit fama alicui⁹
C:10: q̄ reprobat testimōi-
uz suū: ut extra de ex
cep. denīq̄.
z In scriptur⁹ ar. q̄
qlq̄z iur⁹ i alter statuit
zē. sic. ij. q. vi. q se scit.
xxij. q. v. de forma. ff.
q̄ qlq̄z iur. l. i. ex̄ de cō
sti. cū oēs.
a Ana. als sane.
ↄ Cui rationi.
ꝛ Concordant. q̄nq̄z.
ā Sz illa exēpla. hoc iō dicit: qa non sp imitāda sūt exēpla: nt. C. de sen.
nēo. sz exēplū pape ē sequēdū: ut. vi. q. iij. lz. ex̄ de sen. r re iudi. in causis.
b Excellētiora. nō ē tale exēplū lucretie. xxxij. q. v. ꝓposito. v. lucretiam.
c Dicate. ar. p mificordia a iudice ipetrāda: ut. xlv. di. lz plerūq̄z. xxvi

Nihil auctoritatis canōicis rema
nebit scripturis: si ad cas mēdacia
fuerint admissa.

Si ad scripturas sacras ad
missa fuerit uel officiosa men
dacia qd⁹ i eis remāebit auctis q̄
tādē ō scripturis illis snia, pferet:
cui⁹ pōdē⁹ ptētiose falsitatis obie
ret ip̄robitas? Dē de unico ba
ptismo. li. ij.

Litteris omniū cp̄or sacra p̄po
nitur scriptura.

Quis nesciat sacrā scripturaz
canōicā tā ueteris q̄ noui te
stamti certis ēmis suis ptineri: eā
q̄ posteriorib⁹ oib⁹ ep̄or lris ita
p̄pōi: ut ō illa oio dubitari r discer
ptari ñ possit ut⁹ ue⁹ uel ut⁹ re
ctū sit q̄cqd i ea scriptū sit uel psti
terit eē? Ep̄or āt lrās q̄ post pfir
matū canonē ul' scripte sē uel scri
būt: r p fmonē forte sapiētiorē i
ea re cuiuslibet ptioris r p alioruz
ep̄or ḡuiorē auctoritatez doctio
rēq̄ prudētiā r p ꝓcilia licē repbē
di: siqd in eis forte a ueritate deui
atū ē. Dē in epla ad uincētiū.

Ex dictis quorūlibz ep̄or ptra di
uia mādata calūnie ñ colligant.

Oli frat cōtra diuia tā mlta
tā p̄clara tā idubitata testio-
nia colligē uelle calūnias ex ep̄or
scriptis: siue nr̄orū sicut hilarij: si
ue cypani r agrippini anteq̄ pars
donati⁹ separet: pmoq̄ hoc genus
lraz ab aūcte canonū distinguēdū
ē. ñ. n. sic legūt tanq̄ ita ex eis te
stimoniū pferat: ut ptra sētire nō
liceat: sicubi forte aliē sapuerint q̄
ueritas postulat. In eo q̄ppe nūe
ro sum⁹: ut nō dedignēt ēt nob
dictū ab apl'o accipe: r siqd aliter
sapitis: hoc quoq̄ nobis de⁹ reue
lauit. Dē i epla ad fortunatū.

Nō debet par reuerētia canōicis
scripturis r expositiōib⁹ cauz.

Neq⁹ quorūlibz disputatiões
q̄uis catholicoz r laudato
rū hoium ueluti scripturas canōi
cas hīre debem⁹: ut nob ñ liceat fal
na honorificētia q̄ illis debet hoi
bus alquid in⁹ eoz scripturis ipro
bare atq̄ respuere si forte inuenire
m⁹ q̄ aliē sēserint q̄s ueritas hz di
uio adiutorio uel ab alijs itellecta
uel a nobis: talis ego sū in scriptu
ris alioz: q̄les uolo eē itellectores
meoz. Dē ad casulanū.

Exēpiis ratio sana p̄fertur.

Quā⁹ q̄ppe rō ēt exēpl' añpo
nēda ē: cui⁹ qdē r exēpla pcor
dāt⁹: sz illa⁹ q̄ tñ dignioza sē imita
tiōe q̄ptū excellētioza⁵ pietate⁶.

Cū ergo i nāli iure nihil aliud p
cipiat q̄s qđ de⁹ uult fieri: nihilq̄
aliud uetet q̄s qđ de⁹ pbibet fieri.
Denicq̄ cū in canōica scriptura ni
hil aliō q̄s qđ i diuinis scripturis r
legib⁹ iuueniat: diuie uō leges nā
psistāt: patet q̄ q̄cūq̄ diuie uolun
tati seu canōice scripture ptraria
pbāt: eadē ēt nāli iuri iueniūt ad
uersa: ūde q̄cūq̄ diuie uolūtati seu
canōice scripture seu diuis legib⁹
p⁹ponēda cēsent: cisdē nāle ius p
ferri oz. Cōstōes ergo ul' ecclīasti
ce ul' seculares si nāli iuri ptrarie
pbant penitus sūt excludēde.

Onstōes⁹ uō pncipū ec
clīasticis pstōib⁹ nō pe
minēt sz obsequī. Nā
de nicolau⁹ papa scribit
epis i pcī. apō puiciniū congregatis

Ex imperatoz ecclesiastica iura
dissoluere non potest.

Ege⁹ ipatoz ñ in oib⁹ eccīasti
cis ptroueris utēdū ē: p̄tz
cū iuēiat euāgelice ac catholice sā
ctiōi aliquotiēs obuiare. Itē lex i
patoz ñ ē supra legē dei sz sūtus.
Impiali iudicio ñ pnt iura eccīa
stica⁹ dissolui: ad qō oñdēdū duo
rū hoz. s. inocē. r greg. satis suffi
ciūt testionia. Sāct⁹ qdē inocēti⁹
i decretali epla sua ad alexādrum
āthiocenū ep̄m ait: Qō sciscitaris
inqēs utrū diuisis ipiali iudicio p
uincijs ut due metropoles fiant: si
duo metropalitāi debeāt noiari:
ñ uisū ē nobis ad mutabilitatē ne
cessitatū mūdanaz rez⁹ dei eccīesi
am ꝓmutari: honoresq̄ aut diuisi
ones⁸ ppetī: q̄s p suis cāis facien
das duxerit ipator. Beat⁹ grego.

q. vl. alligāt. l. di. pōderet. i. q. vij. dispēsatões. r. c. exigūt. lxxxvi. di
nō satis. xxxv. q. ix. veniā. de pe. di. i. qz diuinitatis. arg. contra. l.
di. ablūt. xxiij. q. iiij. ē iusta. xxxv. q. ix. loci. ℨ. xlv. di. sed
illud. ex̄ de sortileg. ex tenore.

d e Onstitutiões. In hac. x. di. ostēdit magister q̄ secularis
constitutio ce
dit ecclīastice:
qa sacre leges
non dedignāt
sequi sacros ca
nões: ut. ij. q.
iij. §. hinc colli
git. ex̄ de iud.
clerici.

e Lege ipe C:jj:
ratorū.
diuisis pouin
cijs: iperator
diuidit pouin
cias: ut. ff. de
offi. asse. si ea-
dē. r papa epi
scopatus diui
dit r vnit: r epi
scopus eccīesi
as: ut ex̄ de ex
cess. prela. sicut
unire. Quid
aūt iuris sit oñ
uniunt⁹ uel di-
uidūtur nōui
xvi. q. i. postq̄z
r. c. r tpis. licz
ergo iperator
diuidat uniam
pouinciaz i duas: non ideo
ℨ. x. Dist: 10
erunt due me
tropoles: ut h
r ci. di. peruc-
nit. Et est hic
argumentuz:
C:i: q̄ si princeps
legitimat ali-
quē in tpalib⁹
non ideo ē le
gitimatus in
spiritualibus:
extra qui filij
sint leg. per ve
nerabilem. ni
si vbi princeps
restituit aliquē
q̄ fuit infamis
ratione pater
ni criminis: ut
vi. q. i. §. verū.
f Ecclīastica.
eccīa nō astri
gitur munda-
nis legibus. x
xxiij. q. ij. iter.
nec etiam de
rebus eccīesia
sticis potest i
perator legem
condere: ut. xc
vi. di. hñ. nisi hoc eccīesia petat: ut. xvij. di. §. hinc etiam. r nisi in ec
eccīesie p̄uilegiū stamat⁹ aliqd: ut. xvi. q. i. gnālit. r. q. iij. nemo. io.
g Diuisiões. ar. q̄ eps iuito plebano ñ pōt diuidē parochiā eius
nec papa iuito epo diuidē epatū: ut. xvi. q. i. multis. qđ. n. ē vnū di
uidi ñ pōt: ut. xxiiij. q. i. logtur. r. c. scisma. io. Sz credo q̄ papa

hoc possit facē ex cā ut ēt ep̄s: ut in eadē deere. sicut vnire. bar.

b Lex būana. ut bēs. xxvij. q. ij. sunt q dicūt. Sz mix̄ ē cū iustiā⁹ fuerit valde catholic⁹ ip̄ator qualit̄ illud statuerit ꝯ legem dñi: cū dñs dixerit q ob solā cām fornicatiōis mulier possit separi a viro: ut. xxxiij. q. ij. quos de⁹. sz dic ut qdā dicūt q ignorāt fec̄: t iō ueniā meruit: ut. ā. viij. di. ꝯsuendo. uel erranti sic bie ro. ut. xxvi. di. c. i. uel iō pmisit hoc ut grauia vitarent: sicut vsuras permisit ut vitarēt rapinas: t ꝯiugia pmisit dissolui ut vitaretur vxoricidiū ut. xxxiij. q. ij. siqō ucrius.

i Cōtra bēticos. t sic utor ꝯme quod ñ utor ꝯme. j. x xxvij. di. sigd veri. t. ij. q. vij. si bētic⁹. t sic ē ꝯ di. xix. si rōa nor. i fi. iiij. q. lij. ꝯ. itē. l. siqs testibus.

k In Dn. lx ar. ꝯ. illas leges q̄ p̄mittūt vsuras exigē: ar. di. ix c. i. v. qcūq;. t xcvi. di. bñ. xi. q. iij. q oīpotē t̄. xxv. q. i. oē qō. t. c. nulli. t c. generali. xxi ij. q. viij. cōuēi or. ar. ꝯ. di. lxi ij. c. badrian⁹.

l Certū ē. boc. c. t. suscipit. t. c q̄n. loqnūtur quasi de eadē materia.

m Et sacrosā cta. i. p̄cepta.

n Cui⁹ s. ecclie

o Submittere ipator. n. filio⁹ t eccle ū p̄sul: ut. xcvi. di. si i paror. t ickna bit caput suum epis: ut. lxiij. di. valentinia, nus. t excōicari p̄ot ab epo: ut. xviij. di. q̄n̄ gdē. t. xcvi. di. duo.

p Mensura. i. dū iperator excedit mēsuram suā.

q Dnstōes. Nunqd ergo legib⁹ sp derogat p canōes: absit nisi quo ad cās spūales: t ħ ē qō dr de cō. di. iij. celebratē ibi alia ē rō cāx̄ seculariū: alia diuinarum: ar. ō. e. c. i. vtrūq;. n. suo mō rōnabiliter ꝯstituū ē: sz diuerso mō: ar. ō. e. certum. nec papa posset leges tollē nisi quo ad suū foꝝ. ipū. n. t sacerdotiū ex eodē principio ꝓdierūt: ut in auc. quō oporteat epos. in ꝓn. coll. i. ar. ꝯ. e di. q̄n. sz hoc nō credo: ut ex̄ de p̄scrip. q̄n omne.

r Mores. nec iuramētū obligat ꝯ bonos mores: ut ex̄ de iureiu rand. quēadmodū. t. ff. de le. i. siqs inglinos. §. vlti.

s Dpūm. administrationib⁹. distincta ē enī ptās sua a ptāte pontificali ut. j. e. q̄n. t. xcvi. di. cū ad verū. aliogn si vsurpat eox̄ officia lepa percutitur: ut ozias. ij. q. vij. §. itē cum david. tamen inuenitur q reges conferunt decanatus: ut extra de consue. cū inter. in ꝓte decisa. io.

t Accipitis. i. accipere debetis.

Dpiū ur̄m suis publice rei quotidianis admistrationib⁹ dz eē ꝓtētū: non usurpare q̄ sacerdotib⁹ dñi solū cōueniāt. Tez greg. nazancenus imperatoribus constantinopolitanis.

Tribunalia regum sacerdotali sē potestati subiecta.

Accipitis ne libertatez uerbi libent accipitis: q lex christi sacerdotali uos sbijcit ptāti: atq istis tribunalib⁹ subdit? Dedit. n t nobis ptātē: dedit t p̄ncipatum multo ꝓfectioꝝ ex̄ p̄ncipatib⁹ ur̄is: aut nūqd iustuz uobis uidet si cedat spirit⁹ carni? si a terrenis celestia superēt? t si diuinis p̄ferāt būana? Ecce q constitutiones principū ecclesiasticis legib⁹ post ponende sunt: ubi aūt euāgelicis atq canonicis decretis non obuiauerint: omni reuerētia digne habeantur. Ade augustin⁹ ait in dialogo contra petilianum.

Leges imperatorum in adiutorium ecclesie licet assumere.

Ex in adiutoriuz uestrū terreni imperij leges assumendas putatis nō reprehendim⁹. Nam fecit hoc paulus cū aduersus iniurios romanū ciuē se esse testat. Itē cyprianus iuliano epo.

Reges pōtificibus pro eterna uita: t pōtifices regibus pro temporalibus indigent.

Quoniam idē mediator dei t hoiuz hō xp̄s iesus sic⁹ actib⁹ ꝓprijs t dignitatib⁹ distinctis officia ptātis utriusq discreuit ꝓpa uolēs medicinali būilitate hoium corda sursū efferri ñ būana superbia rursus i iferioza demergi: ut etiaz xp̄iani ipatores ꝓ eēna uita pōtificib⁹ indigerēt: t pōtifices ꝓ cursu tpalium tñimō rex̄ ip̄ialib⁹ legibus uterentur: q̄tenus spūalis actio a

u Libertatē. i. verbū predicationis.

x Perfectioꝝ. ut. xcvi. di. duo sunt.

y Spiritus. i. eccliastica constitutio.

z Carni. i. seculari cō stitutioni.

7 Ꝯ in adiutoriū hoc iō dicit qa ñ sē allegāde leges: ni si i defectū cānū: ut ex̄ de no. o. nū. itellexim⁹

2 Linē. ciuē ro. appellat se: q̄ p̄ ei⁹ societatē ꝯxerat cū rōanis: t in signū fuit data eipe nula.

q Qoniā. hoc. e ē ps illi⁹. xcvi di. cum ad rerum.

a Dei. i. diuine t humane nature.

b Sic acib⁹. s. ipsoꝝ officio ꝝ. q̄daz. n. fecit tāq̄ ipator: cū vēdentes t emētes flagellando de tēplo eiecit. i. q. iij. ex multi. t. c. emētes q̄dā ut sacerdos cū se ipm obtulit hostiā discipulis suis dicēs: ħ ē corp⁹ meū: de ꝯse. di ij. sacerdos. sz ꝯtrū ꝓbat p auctem istā. i. q de⁹ noluit ea ē distincta: cū pscipz vtriusq ptāti actus exercuit. Rñ. ħ iō fecit ut oñderet q vtraq ptās ab eo ꝓcessit: nō q vna ps illa duo officia exerceat ul gerē debeat. ħ. n. duo dōa ip̄ū t sacerdotiū ab eo ꝓn. sūt: ut i auc. quō opoz epos. in ꝓn. coll. i.

c Discreuit. cū ergo ptātes iste sint distincte: ē hic ar. q ip̄ū nō bēt a papa: t q papa ū bz vtrūq gladiū. nā exercit⁹ facit ipatorē: ut. xciij. di. legim⁹. t ip̄ū a solo deo bēt: ut xxij. q. iiij. q̄situ. aliogn si ab ipo habēt: licite appellaret i tpalibus ad ip̄m. qđ ꝓhibet alex. t dicit q illa nō ꝓsumunt suā iurisdictionē: ex de ep. si duob⁹. t ex̄ q fi. sint le. cāz. t. c. latoz. Itē eccle solnūt tributū ipatori: ut. xi. q. i. magnū. sz ꝯ t celestis t terreu ipij iura sē ei cōcessa: ut. xxij. di. c i. Itē ipator iurat pape: ut. lxiij. di. tibi dño. t papa depōit ipatorē: ut. xv. q vi. ali⁹. Itē ipe trāstulit ip̄ū de oriēte i occidētē: ex̄ de elec. venerabilē. Ego credo ptātes eē distinctas: sz papa q̄q vtrāq ptātē sibi assumat. s. cū legitimat aliquē i spūalib⁹ t tpalib⁹: ut ex̄ q fi. sint le. p venerabilem. sz illud fuit ad petitionē regis: q bocipsū fecisse potuit: ut ibi dr. nec ob. q a seculari iudice appellat ad papā: q̄ hoc fit ꝓpt̄ defectū iudicis secularis: ut exp̄mit: ut ex̄ ō fo. ꝓpe. sz nā ēt vacāte ip̄io supplet ōfectū ip̄ij: ut ex̄ ō fo. ꝓpe. sz

a Pro cursu. ar. q in matrimonio t ceteris causis spiritualibus non sic

scribēs ad theotistā patriciū ait inter cēta. Si igt religiōis cā ꝯiugia debē dissolui dicāt: sciēdū ē: q̄ si b⁹ lex būana cōcessit: lex tñ diuina ꝓhibuit. Ecce q̄lit̄ qō lex būana concessit; diuina lex ꝓhibuit: nō q ipa toꝝ leges qb⁹ sepe ecclia utit ꝓtra bēticos sepe ꝓtra tyrānos atq cōtra prauos quoscūq defendit: dicam⁹ penit⁹ remedas: sed q eas euāgelicis t aplicis atq canonicis decretis qb⁹ postponēde sē: ñ posse iferre p̄iudiciū asseram⁹. Itē symmach⁹ papa i. viij. synodo.

Nihil quod euangelicis regulis obuiet imperatori agere licet.

Non licet ipatori uel cuiq̄ pietatē custodienti aliq̄d ꝓtra diuina mādata p̄sumē: nec q̄q̄ qō euāgelicis ul pphēticis aut aplicis regul obuiet agē. Itē felix papa

In ecclīasticis causis regia uolūtas sacerdotib⁹ est postponēda.

Certū ē hoc reb⁹ ur̄is eē salutare: ut cū de cāis dei agit⁹ ixta ipsi⁹ ꝓstōez regiā uolūtatē sacerdotib⁹ xp̄i studeatis subdere ñ p̄ferre: t⁹ sacrosca per eox̄ p̄sules potiꝰ discē q̄z docē: ecclīastica forma seq ñ huic humanit⁹ obsequēdo iura p̄figē: neq i eis sanctiōib⁹ uelle dñari: cui⁹ de⁹ uoluit clemētia sua pie deuotōis colla sbmittē nedū mēsuraꝝ celestis dispēsatōis excedit: eaq i ꝓtumeliam dispōentis. Idem.

Bōis moꝛib⁹ t decretis rōanoꝝ pōtificū ꝓstōes ꝓtraire nō p̄nt.

Dnstōes ꝓtra cānones t decreta p̄sulum romanoꝝ uel bonos moꝛes nullius sūt momenti. Item nicolaus papa.

Que sacerdotum sunt regib⁹ usurpare non licet.

Mensura. i. dū iperator excedit mēsuram suā.

Dnstōes. Nunqd ergo legib⁹ sp derogat p canōes: absit nisi quo ad cās spūales: t ħ ē qō dr de cō. di. iij. celebratē ibi alia ē rō cāx̄ seculariū: alia diuinarum: ar. ō. e. c. i. vtrūq;. n. suo mō rōnabiliter ꝯstituū ē: sz diuerso mō: ar. ō. e. certum. nec papa posset leges tollē nisi quo ad suū foꝝ. ipū. n. t sacerdotiū ex eodē principio ꝓdierūt: ut in auc. quō oporteat epos. in ꝓn. coll. i. ar. ꝯ. e di. q̄n. sz hoc nō credo: ut ex̄ de p̄scrip. q̄n omne.

Moꝛes. nec iuramētū obligat ꝯ bonos moꝛes: ut ex̄ de iureiurand. quēadmodū. t. ff. de le. i. siqs inglinos. §. vlti.

vrendū legīb⁹ impialib⁹. ſz 3. xxxv. q. v. ad ſedē. dic q illud tm̄modo determiat illud verbū ipaliū: ſz ſi illud verbū vterē: ut ſicut ſpūales cāe ad iudicē ſeculārē ñ pīnēt: ſic nec cāe ſanguis ad eccliaſticū: ut j. xxiij. q. viij. ſepe principes. t. c. his a quibus.

a O Dē capitulis. pontificū. ipatores. n. olim pontifices appellabant: ut xxi. di. cleros.

f Mendacē. ex magna būtilitate hic logē ſicut alibi. j. ij. q. vij. nos ſi incōpetenter.

g U Jdes. diſſolui j. xxv. q. ij. ipi ali. ℞ regula ſupplē p aliā regulā: q̄ pīncipāli deſtructo ōſtruit accessoriū t omne qđ ſeqū ex eo: ut ex̄ ō fi. i ſtru. inter dilectos. i fi ſed hec regula multas recipit inſtantias. contra legē. n. fit ſi Jbatur poſt ſimplex votū: tñ contractus tenet: ut. x xvij. q i nuptiaꝝ. Jtez pbibet ne ſentētia feratur ſub conditione: tñ ſi lata fuerit tenet: nt. ij. q. vi. §. biduū circa pin. Jtē pbibet ne epūs conſecret alteri us eccliam: tñ ſi conſecrauerit tenet conſecratio: ut. vij. q. i. epūs i dioc. Sz dic q hec regula intelligit ō talib⁹ vbi ē ppetua cauſa p bibitionis. ſ. ne filius contrabat cum matre Vel dic q merent diſſolui niſi vbi p cōſtitutionē aliā tolerarent. ar ō. xlv. di. de iudeis. ſz hoc i fauorē fidei. ff. ō relig. t ſump. fu. ſunt perſone.

b q Elis aūt. ēdē ni. qui ptēnit leges peccat: nō tamē omnis peccat q nō paret legibus vbi de cōſilio loquūtur: ut. xiiij q. i. quiſquis. t ſic aliud ē contēnē: aliud ē non parere. io.

i c Ertū est. quasid est quia eas.

k Negocijs. ℞ vult dicere q exquo leges ſeruāt in negocijs laicoꝝ: multo fort⁹ ſūt ſeruāde i negocijs clericoꝝ: niſi obuiēt canōici inſtituti.

l u Ertā flagitam⁹. que pro nullius: q; in nōnulli⁹ pſona obmittendū est quod ſtatutis generalib⁹ continet: ut. lxi. di. miramur.

m Reminiſcitur. paſſiue.

n q Uod vero legibus. Hic intimlatur. xi. diſtinctio: in qua dicitur q conſuetudo prava cedit legi tam eccleſiaſtice q̄z ſeculari. Sed nota q conſuetudo quedā ē generalis: quedaz est ſpecialis: ut. j. e. catholica. xij. di. illa. Generalis est que vniuerſaliter conſenſu omniuz est approbata t omnes aſtringit: t hec tanquam canon uel tanquam lex est obſeruanda: ut. j. e. eccleſiaſticarum. t. c. quis neſciat. Specialis siue particularis est illa que homines alicuius loci aſtringit: t in eodem loco habet legis vigorem: ut. j. e. di. catholica. niſi sit onerosa: ut. xij. di. omnia. lxviij. di

carnalib⁹ diſtaret icurſib⁹: t deo militans minime ſecularib⁹ negocijs iplicaret: ac uiciſſim: ne ille rebus diuinis pſidē uideret: q ēēt ſecularibus negocijs implicatus.

T Tē leo. iiij. lothario augusto.

Leges ipatoꝝ custodiri oportet.

E caplis uel preceptis iperi alib⁹ uris uroꝝq; ēt pōtificū pdecessoꝝ irrefragabiliē custodiēdis t pfuādis quāto ualuim⁹ t ualem⁹ chriſto ppicio t nūc t i euuz nos pfuaturos mōis oib⁹ pfitemur: t ſi fortaſſe qlibz aliē uob di xerit uel dictur⁹ fuerit: ſciatis euz p certo mendacē. T Tē iohānes ſeptim⁹ lodouico imperatori.

Legis auctoritate diſſoluitur qđ contra eam fit.

U Jdes⁹ fili chariſſime qa qcqd cōtra leges accipitur p leges diſſolui meretur. T Item gelaſi⁹ rufino t aprilli epiſcopis.

Leges principum uel regulas patrum contēni non licet.

Q Uis⁹ aūt leges pncipū aut regulas pīm aut admōitiones patrias dicat debē ptēni: niſi q impunitū ſibi tm̄ eſtiet trāſire pmiſſum. T Tē theoderico regi.

Seruētur ab om nibus rōmanorum principum leges.

Q Ertū' est magnificētiā uram leges rōanoꝝ pncipum q̄s in negocijs hoiuz custodiēdas esse pcepit multo magis circa reuerētiā beati petri apoſtoli p ſue felicitatis augmēto uelle ſeruari. T Tez leo quartus lothario augusto.

Romana lex nullius temeritate debet corrumpi.

Q Eſtrā flagitam⁹ clemētiā: ut ſicut hacten⁹ rōana lex uiguit abſq; uniuerſis pcellis t qđ p nullius persona bois reminiſcat⁽ᵐ⁾ eſſe

corrupta: ita et nunc ſuū robur p priumq; uigorem obtineat.

Q Uod⁹ uero legib⁹ pſuetudo cedat iſidoꝝ teſtat dicēs i ſynonymis libro ſecundo.

Prauus usus rōne ſupat t lege.

Q Uus⁹ auctī cedat⁽ᵏ⁾: prauū uſū t lex t⁽ᵃ⁾ rō uicat. T Tē nicolaus papa michaeli imperatori.

Non potest statutis pontificū cōſuetudo cuiuſq; refragari.

Q Onſequēs⁽ᵏ⁾ ē: ut qđ ab huius ſedis rectoribus plena⁽ᶠ⁾ auctē sancit: nulli⁹ pſuetudis⁽ᵏ⁾ ppediēte occaſiōe ppas tm̄m̄ ſeqndo uolūtates remouea⁽ᵏ⁾: ſz firmi⁹ atq; i cōcuſſe teneat⁽ᵏ⁾. T Tē iuli⁹ papa.

Nō licet a consuetudine romane ecclesie mēbris dissentire.

N Olite⁽ᵉ⁾ errare fratres mei carissimi doctrinis uarijs t extraneis nolite abduci: t instituta apl'oꝝ t apl'icoꝝ uiroꝝ canōeſq; hētis. his fruimi: ut freti eis pīra cūcta īmicoꝝ iacula pſiſtē ualeatis. Satis⁽ᵏ⁾. n. idignū ē quēq; ul' pōtificū uel ordinū ſbſequētiū hanc regulā refutare: quā beati petri ſedē t ſeq uiderit t docē. Oultū. n pueīt ut totū corp⁹ eccliē i hac ſibi obſeruatiōe pcordet: q ide auctez bz ubi vīs toti⁹ eccliē posuit pncipatū. T Tē Coō. li. viij. ti. que sit lon. conſu.

Non potest usus t consuetudo legem t rationem uincere.

Q Onſuetudis⁽ᵏ⁾ usuſq; lōgeui ſi uil' auctas ē: uez ñ usq; adeo nalitura moīto ut aut rōne uicat aut legē ſcriptā. Cū uō nec ſacris canōib⁹ nec hūanis legib⁹ cōſuetudo obuiare mōſtrat⁽ᵏ⁾ icēcuſſa pſuetudo ſuāda ē. Ade aug. ait in libro ex dictis baſilij.

eorepiſcopi. uel niſi pareat occaſionem malignandi. tunc enīz relicitur: ar. xij. di. nos conſuetudinem. Olim enim donatiſte de facili recipiebantur: t de conſuetudine ad pīmatiam promouebant: quod abolitum est: quia hereticа prauitas inde minus cauebatur uel niſi contraria conſtitutioni: ut. j. e. cij. t. iij. t niſi conſuetudo sit prodita ex illis cauſis: ut j. xxix. di. ſciēdum. uel niſi

Dist: ii

D. XI. pīnceps conſentiat: uel niſi sit ſuper talī articulo qui indifferens est: ut. j. pxi. di. illa. bug. ſz melius diſtigue: ut dixi. ō. viij. di. frustra. io.

o u Sus. malus⁽ᵏ⁾

p Auctoritati. ſcripte.

q Et ratio uicat. ut. ō. di. viij uer. itate. io.

r c Onſequēs ē i. ꝓueniens.

ſ Plena. pape auctoritas plena ē: aliorū epoꝝ ſcmi plena est: quia ipſi sunt i partem ſolicitudinis vocati: nō i plenitudinez potestatis: ut ij. q. vi. decete. ro. t. c. qui ſe ſcit.

t Cōſuetudinis. niſi talis sit conſuetudo q̄ possit pīudicare iuri: ut nota ui. ō. viij. di. frustra.

u n Olite. t docere. pz ℞ q ñ ſp pſuetudiez ro. ec. tenemur ſeq: niſi ipa ꝓcipiat eā ēē fuādā: ut. j. c. vlti. multa. n. fuat rōana ec. que alie nō ſeruant: ut. xxxi. di. alit. t de conſe. di. iiij. de trina. t di. i. de hymnis.

x c Onſuetudinis. vincat. ar. q pſuetudo nūq; tollit legē: ut. ō di. i. cōſuetudo. Sz obijcit. hec lex aut loquit de bona cōſuetudine aut de mala. ſi de bona illā nulla rō uicet. ſi de mala de illa ñ pōt. dici q ñ. sit vilis ei⁹ auctas. Ad hoc dicūt qdā q pncipiū loquit de bona: finis aūt de mala pſuetudie: ſz ille intellect⁹ iept⁹ ē q ſeparat caudā a capite: qđ ñ licet: ex̄ ō bap. maiores. Alij fere oēs ita exponūt qđ hic dr nō vicit legē: ſupple generalē: ſz i eo municipio bñ vicit vbi ſeruat. ſz certe de hoc nūq; aliqs dubitauit: q cōſuetudo pticularis ñ dz vincē legē i oib⁹ alijs locis: iō expōas de pſuetudine pticulari: q̄ lz bona sit tm̄ ñ vicit legē ēt i illo loco: niſi

adſunt illa q̃ dixi.ã.di.viij.frustra.

y e Eccleſiaſticaꝝ.traditiõe ſine ſcriptis.io.

z Miniſterio.diuino.

t Conſuetudine.non ab aplis:ſed neſcitur a quo.

ꝓ Vnde.i.de quo.

ꝑ Vel.i.etiã.

a Deſitauẽit q.d. nemo eꝝ am inſcius hic dubitat.

b Nõ p ſcripturas. ſed p ꝓſuetudinem.

c Eſtimare. i.valere.

d Datura.i. paſſura.

e Intentiue. i.intente.

f Scriptura ve.uel no.te. Non enī ſcriptura vete. uł no.te.hoc docuit:ſed docet canõica i fronte t i alijs mẽbris ſignaculũ crucis debere fieri:de conſe. di.iij. poſtea ſignat.t.di.v. nũqd. verũtñ videt ſignum crucis traxiſſe originẽ ex ve. te.qz cũ ãgel⁹ debẽt occidere primogenita egypti:ꝑceptũ ẽ filijs iſrabel vtrũqz poſtẽ liniri õ ſanguie agni ad modũ thau lr̃e q̃ ẽ ad modũ crucis: t dicit q̃ iacob cãcellat] manib⁹ ſuis bñdixit filijſ ioſeph ſ.effraim t manaſſe. Jtẽ i eze chiele legit:q cũ appuiſſent ei.vi.viri vaſa bñtes i mãib⁹ t qdã vir apparuiſſet i medio eoꝝ bñs atramẽtũ ad renes:dñs dixit ad eum ſignathau i frõnib⁹ de lẽtiũ t gemẽtiũ:ſz illud fuit tm̃ i figura ꝑceptũ.

g Tripharia.tripharia dicũt vba:qz eadẽ ītio repetũt i ſecretis ſ.hoſtiã ſcãm.bo.purã.bo.ĩmaculatã.hic ordo nec i ve.te. nec in nouo ẽ ꝑfectus:ſz a ſcis ꝑrib⁹ vſualit̃ tradit⁹.uel iõ dicũt tripharia:quaſi ſub triplici ſilentio fiant.primũ eſt vſqz ad ſanct⁹. ſecundũ vſqz ad dñicã orationẽ.tertiũ vſqz ad agnus dei.

h Alia plura.hec habes eꝝ de cele.miſ.cũ marthe.

i Que orientẽ.ſ.no.t.ve.te.Sed tñ legit q̃ daniel i babylonica captiuitate orabat verſus templũ t iudei ſimiliter:tẽplũ aũt erat verſus orientẽ.t in ſalomone legitur:mane ad ſolem ort.bis.ſed dic q̃ illa faciebat in veneratione templi.

Inuiolabilis ẽ conſuetudo q̃ nec humanis legib⁹ nec ſacris cãonibus obuiare monſtratur.

Eccleſiaſticaꝝ ſ istõnũ q̃ſdã in ſcriptis q̃ſdã uero aplica traditione p ſucceſſores i miſterio cõfirmatas accepim⁹:q̃ſdã uõ ꝓſuetudie roboratas approbauit uſus q̃b⁹ par rit⁹ t idẽ utriſq̃ pietatis debeẽ affect⁹:vñ q̃s uł⁹ aliquãtulũ ſacraꝝ exptus ſcripturarũ beſitauerit⁹.Si.n.attẽderim⁹ ꝓſuetudines eccl̃ie ñ p ſcripturaſ a p̃rib⁹ traditas nihil eſſiare⁹ q̃ſtũ religio detrimti ſit latura⁹ itẽtiue⁹ inſpiciẽtib⁹ liqdo ꝓſtabit.Que.n.ut inde exordiamur ſcriptura⁹ ſalutifere crucis ſignaculo fideles docuit iſi gniri:uel q̃ tripharia⁹ digeſta ſup panẽ t calicẽ ꝓlixe or̃onis uel ꝓfectionis uerba cõmẽdauit:nã non mõ qõ i euãgelio ꝓtinet uel aplo quolibz ẽ inſtũ ſecretis dicim⁹: ſz t alia⁹ plura adijcim⁹ magnã q̃ui cõmẽdãtia myſterijs:q̃ orientem uerſus nos lr̃aꝝ orare forma docuit:Bñdicim⁹ fontẽ baptiſmatis oleo unctiõis: Huic accedit q⁹ ter oleo⁹ iungim⁹ quos baptizam⁹ uerbis abrenũciare ſathane t ãgelis eius informamur. unde t hec t alia in hũc modũ non pauca niſi tacita ac myſtica traditione a p̃ribus eccl̃iaſtico more ac reuerẽtioi diligẽtia ſũt i miſterijs obſeruata magis ſilẽtio q̃ publicata ſcripto

Item ad caſulanũ p̃ſbyterũ.

Laudabilis ẽ conſuetudo que nihil fidei contrariũ uſurpat.

Onſuetudinez laudam⁹ q̃ tñ ⁊tra⁹ fidẽ catholicã nihil uſurpare dignoſcit Idem ad eundẽ

Vbi auctas deficit:mos populi t maiorũ inſtituta ꝓ lege ſeruãt.

In his reb⁹ ỏ q̃b⁹ nil certi ſtatuit dñia ſcriptura:mos populi dei t iſtituta maiorꝝ ꝓ lege tenẽda ſũt.t ſicut ꝑuaricatores diuinaꝝ leguz:ita ꝓtẽptores eccl̃iaſticaꝝ ꝓſuetudinũ⁹ coercendi ſũt. Ide in libro de chriſtiana fide.

Auctę t traditiõe generali uł ſpeciali eccleſia regitur.

Catholica⁹ eccl̃ia p orbẽ t̃rarũ diffuſa trib⁹ mõis ꝓbat exiſtere.q̃q̃d.n.i ea tenet⁹:aut auctaſ ẽ ſcripturaꝝ:aut traditio uniuerſalis:aut certe ꝓpa t ꝑticularis inſtructio.ſz auctę tota⁹ ꝓſtringitur uniuerſali traditiõe maiorꝝ nihilominꝰ tota⁹:ꝑuatis uõ ꝓſtõib⁹ t ꝑpijs iformatiõib⁹ unaq̃q̃ ꝑ locoꝝ uarietate put cuiq̃ uiſũ ẽ ſb̃ſtituit: t regit⁹. Idb i li.ꝓtra mãicheos

Valet ad fidez catholicam auctoritas eccleſie.

Alã ẽ q̃ in re dubia ad⁹ fidẽ t certitudinẽ ualeat auctas eccleſie catholice⁹ q̃ ab ipis fũdatiſſimis aplorꝝ ſedib⁹ uſq̃ ad hodiernũ diẽ ſuccedẽtiũ ſibimet t epoꝝ ſerie⁹ t tot populoꝝ conſenſiõe firmatur. Item leo papa.

Ab aplicis iſtitutis nõ ſz recedẽ.

Dc⁹ uł⁹ indicim⁹ charitati:ut ab aplicis iſtitutis nullo ulteri⁹ recedatis exceſſu:qz iultũ poſt hoc eẽ ñ poterit:ſi q̃ſq̃ aplicas regulas i aliquo crediderit eẽ negligẽdas. Tẽ inocẽ.decẽtio⁹ epo.

Ab omnibus obſeruari debet qõ romana ſeruat eccleſia.

Elis⁹ neſciat aut nõ aduertat id qõ a principe aplorꝝ petro rõane eccl̃ie traditũ ẽ:ac nũc uſq̃ cuſtodit⁹ ab oib⁹ debẽ ꝓuari:nec ſu ꝓduci aut introduci aliqd qõ auctoritatẽ debeat generalem aliunde accipe uł exẽplũ:ꝓpti cũ ſit manifeſtũ in omnẽ italiã t galliã biſpaniã t africã atq̃ ſiciliã inſulaſq̃ interiacentes nullũ iſtituiſſe eccl̃ias

k Oleo.oleo in ſcapulis t pectore:ut de ꝓſe.di.iiij. deinde.ctio in vtice fit vnctio:ſz hoc fit chriſmate:ut de cõ.di.iiij.poſtq̃z aſcẽdit.ſz larga acceptione hic appellat⁹ oleũ chriſma:ſicut ecõuerſo.j.xcv.di.illud ſuperfluũ.io.

l c Conſuetudinẽ. j.di.xij c. nos ꝓſuetudinẽ.t.j.di.,pxi.oia.Ubi enim dr̃ q̃ q̃uis ꝓſuetudo ñ ſit ꝫ fidez:tñ eſt repellenda. So.hic de tolerabili:ibi de ſuperſtitioſa t itolerabili ꝓſuetudine.t ſic oẽs auctes intelligẽde ſũt: q̃ ꝫ illud e.reclamare videntur

m Cõtra fidẽ.i.ꝫ bonos mores. t q̃ ita ſit exponendũ habes de cõ.di.iiij.ſi nõ ſanctificat.vbi ex necitate oz facẽ eãdẽ expoſitionẽ

n In his reb⁹.,p lege.ſp diuturni mores ꝓ lege ſeruãt:ut.j.di.,px.diuturni,ſic.ã.e.di.,ꝓſuetudiſ

o Conſuetudinũ.nõ q̃ eque punit trãſgreſſor ꝓſuetudis ſiẽ trãſgreſſor legis: ut.i. q. vij.ſiquis omnem.t.ã e.eccl̃iaſticaꝝ.vñ ſicut canonicis ñ licet obuiare legi ſine licẽtia pape:ſic nec cõſuetudini ut dr̃ i hoc.e.c.t tñ de cõi cõſenſu pñt venire ꝫ ꝓſuetudinẽ ẽt iurata cõfirmatã ſi cã ſubeſt ut eꝝ de his q̃ fi.a una. par.ca.cũ in cũctis.ſz ꝫriũ eſt in ſtatutis.xv q.vi.auctem.io.

p c Catholica.ꝑticularis.ſed .ã.j.c. di.ꝫ morẽ.vbi dr̃ q⁹ ꝑticularis ꝓſuetudo nõ excuſat:ſz tñ generaſz hoc vez i illis q̃ tñ ex priuilegio pñt bñ: vbi nõ valet ꝓſuetudo niſi vniuerſalis ſit.

q Sed auctę.i. ſcripture.

r Tota.eccl̃ia.

ſ Regit.qz q̃libet ꝓuincia abũdat in ſuo ſenſu:ut.lxxvi.di.vtinam.t eꝝ de ſepultu.

t p Alã ẽ.i his tribus.c.logt de generali ꝓſuetudie ro.cc.quã etiam in alijs eccleſijs ſtatuit obſeruandam.

u Ad fidem.aſtruendam.

x Catholice.ſ.romane:ad quã recurrit⁹ i ãbijs:ut.xx.di.de libellis.t ſic ſuande ſũt leges aplice ſicut leges petri:ut.xix.di.ſic omnes.

y Et tot.ar.q⁹ priuilegiũ qõ a plurib⁹ epis dat⁹:ꝑualet illi qõ a paucioꝝ⁹ datur:t ar.xix.di.in canonicis.

z Ve Dc veſtre.poſt hoc.ar.q⁹ grauius punitur delictũ iteratum:ut.xv. q.viij.bi qui.

t Decẽtio.iſte fuit electus in epm:t ꝫ ſciret ꝓſuetudines ro.cc. tñ petijt a papa:ut ei ſcribat eas ꝓpẽ maiorem auctoritatẽ.xxiij.di.q̃ſq̃z.

ꝑ q Elis neſciat.petr⁹ apl⁹.uel aliqs ex ei⁹ mãdato ut paul⁹.nã petr⁹ paulo dedit lniaz p̃dicãdi auctę dñi:dñ dicit ſegregate mihi paulũ

16

z barnabam: ut.lxxv.di.qō die.
y Alius.i.contrarius: sic ponit.xi.q.iij.c.ij.
a Morem. sic construe. satis certe haberem⁹ dilectionē tuam agnouisse quem morem in celebrandis ꝛc.
b Teneat. s.ro.ec. uel teneat. i. tenere debeat dilectio tua.
c Certum tuam dilectionē.
d Duxisses. dilectio tua.
e Ignorare. hic indicat eū scire ꝛ nescire: sz vulgariē loqt. q.d. sat crederez te scire: nisi a me quesiuisses.
f Aūcte. cū iste epūs hoc sua aūcte poterat facē: ꝛ p ꝯfirmationez pape nihil noui iuris datur: ut.j.di. pxi. preceptis. q.n. confirmat nihil donat: ut eā ō fide instru. int dilectos. In quo est ergo maioris aūctis: dicūt qdaz q solet plus timeri ꝛē ut. xxiii.di. q̄z q̄z. imo dico q aūctas pape ut eius cōfirmatio id qō min⁹ fuit validū facit validū: ut eā ō trāsac. c.i. Itē q: nulli preter aūctez ro.pon. licet illud reuocare: ut eā de confir. c.ij.
g Nouitates. j. xxx di. ꝛ hoc scripsimus. ꝛ ff. de cōsti. pān. i reb⁹. ē. iiij. di. erit.

DXII

h Alterius. s. contrarie bonis moribꝰ: sic soluit ē. j. di. pxi. nouit. contra sic insti. de sanct. §. vlti.
i Quod absq; i. ut noua cō suetudo teneatur. In hac. xij. di. magister ꝓsequit materiā precedentis di. s. q cōsuetudo sit seruāda que ñ ē ꝺria iuri naturali uel constōni. i fi dicit q oēs ecclesie debēt seruare ꝓsuetudinez metropolitane ecclesie: ut. j. e. di. de his nisi sunt monasteria ut ibi dr. Ponit aūt in pn. duo. c. p que vult interp̄tari vltimū. c. p̄cedentis di. vbi dr: q a ꝓsuetudine ro. ec deuiare nō debem⁹: ꝛ sic itelligit q sine discretiōe deuiare nō debem⁹: sz cū rōne possum⁹. qō ꝓbat p duo. c px. a cōtrario sensu. io.
k Pon decet. mēbra. sic. j de con. di. iij. celebritatē. ꝛ in aūc. de ecclesia sticis ti. i pn. ꝛ ē hic ar. idē iur. eē i toto qō i pte: ut. i. q. i. siqs epus
l Omniū. ergo ꝛ greco⁹: ut. xxiij. q. i. paratus.
m Discretione. nūqd ergo cū discretiōe licitū ē ꝺ illā agē: certe nō: ut. xvij. q. iiij. §. q aūt. vñ vacat hic ar. a ꝓtrario sensu.
n Pp Recept. nō dura. q̄nis graue ꝛ itolerabile sit adiplēdū ē: ut. xix. di. i mēoriā. ꝛ. c. di. ꝺ morē. uel assignet rō quare adipleri nō possit ut eā de rescrip. siqñ.
o Non nouū. ar. q ñ dr nouū qō q̄ñq; statutū fuit: sz mō renouet: ut. xx viij. q. i. ac boni⁹. ꝛ. xxviij. q. i. nō sanis. vñ si epūs iurauit q nō alienabit nouū feudū: tñ feudū de nouo vacās pōt licite alienare: ut eā de feud. ex pte. Itē bēs hic q p confirmationē pape ñ dat ius nouū: ut eā ō cōfir. cū dilecta. qd iuris sit dixi de boc. ē. di., px. c. vlt.
p Causatio. i. accusatio epi⁹. solus. n. papa pōt cōdēnare epm: sz ab alio possit absolui: ut. iij. q. vi. q̄nis. ꝛ. c. dudū. ꝛ. v. q. iiij. duodecim. Itē solus papa restituit eū: ut. ij. q. vi. iō. Itē sol⁹ agit de eo⁹ rnū ciatōe: ut. vi. q iij. deniq;. ꝛ ō eo⁹ mutatiōe ut. vi. q. i. mutationes. ꝛ de eo⁹ exēptiōe: ut. xvi. q. i. frater.
q Sūt scā ꝓsuetudines. ut. xxxi. di. alit. ꝛ de cō. di. iiij. ō trina. ꝛ de con. di. ij. quotidie.
r Illud. traditiones. i. cōsuetudines. viij. di. q̄ ꝺ morem.
s Preserti. i. tm̄: sic pōitur xi. q. iij. siquis epūs dānatus. ꝛ. xvi. q. iij. p singulas. vij. q i. siqs p̄sbyter ꝛ. xxvij. q. ij. multo⁹. ꝛ dic nō officiant. i. que fidei non aduersent uel mor⁹ bōis: ut. j. e. oīa.
t Contrario more. ar. ē hic ꝺ epos: qui sic argumētant ꝺ ecclias aliquā Exquo alie ecclesie hoc uel illud faciunt: ergo ꝛ ista idem facient. Rñdeatur ergo eis q ꝓsuetudo vni⁹ ecclie ñ subuertit ꝓpt ꝺrias ꝓsuetudines aliarum: ar. tñ ē pro eis. c. di. ꝺ morē eā de cen. ex parte. ar. ꝺ eā de capel. mo. dilectus. circa. fi. io. Do. q̄libet ecclesia facient id quod alie faciūt de iure cōi. lxi. di. miramur. nisi prescripserit: ut eā de p̄scrip. auditis. uel nisi bēat priuilegiū. xvi. q i. hinc etiā. b. Ex bis duob⁹. c. videtur q index delegatus iudicabit fm cōsuetudinem loci: ꝛ. j. e. di. illa. ꝛ. ē. di. viij. c. q ꝺ morez. vbi dicit nulla ciuis uel pegrini: ꝛ eā de cōsue. cū olim. i fi ꝛ de cog. spi. sup eo. ꝛ optie eā de eo q mit. i pos. cū venissent. ꝛ. C. ō edif. p. i. an in totū. vbi dr q index seruabit ea q̄ i eodē oppido frequent seruata sunt: ꝛ legatus seruabit ꝓsuetudinē ꝓuincie. nā magnū estimāt ꝓuinciales sibi seruari ꝓsuetudies suas. ff. de offi. ꝓco. obseruare. Itē lex precipit q index seruet ꝓsuetudinē ꝓuincie cō. obseruare. Itē lex precipit q index iudicabit fm ius romanum ff. de testi. l. iij. in fi. econtra probat q iudicabit fm ius romanum ut. ē di. px. c. vlt. ꝛ ꝓsuetudinis. ꝛ in satisdatione dicit lex seruand. ē

pmittit. Tē gregorius papa.

Apostolicis preceptis nullus sit perbe resistat.

Receptis aplicis ñ dura superbia resistat: sz p obediētiā q̄ a sancta rōana ecclia ꝛ aplica aūcte iussa sūt salutifere ipleat si eiusdē scē dei ecclie q̄ ē caput uīrm cōtōez hīc desideratis. ñ nouū aliqd pñti institōe p̄cipim⁹: sz illa q̄ oli uidētur idulta firmam⁹: cū nulli dubium sit: q ñ solū pōtifical causatō⁹ sz ois scē spei ro. ec. ꝛ religiōis relatio ad se. ap. q̄si ad caput oiuz ecclia⁹ debuit referri: ꝛ ide normā assumē ūde assūpsit exōdiū: ne caput institutiōis uideat omitti: cui⁹ aūctatis sanctionē oēs teneāt sacerdotes: q noluerint ab apostolice petre sup quaz christus uniuersalē fundauit ecclia⁹ soliditate cō uelli. Siquis hec aplice sedis precepta non obseruauerit: percepti honoris esse hostis non dubitet.

Tē nicola⁹ michaeli ipatori.

Non ē resistendū ꝓsuetudini: cui canonica non obstat aūctas.

Scit sancta rōana ecclia q nihil obsunt saluti credentiū diuerse ꝓ loco ꝛ tpe ꝓstōes uel ꝓsuetudies: si illis canōica nō obsistat aūctas: p q̄ eis obuiare debeam⁹ unde nil iudicamus eis debere uel posse resisti. Item hieronym⁹ ad lucianū.

Cōsuetudies q̄ fidei ñ officiūt aut a maioribꝰ tradite sūt obseruent.

Illud breuiē te admonendū puto: traditōes ecclīasticas p serti q̄ fidei ñ officiāt ita obtuādas ut a maioribꝰ tradite sūt: nec alicuo⁹ ꝓsuetudinē aliorū ꝓtrario⁹ more sbuerti. Tē nicola⁹ ignatio epo. **Traditiōes a pribꝰ institute non sunt infringende.**

ꝯsuetudieꝫ vrbis rome:ut insti.de satisda.§.vl.ꝛ ex̄ de sen.ꝛ re in. i cāis.ꝛ.xxv.q.ij.fuatl.i fi. Itē qꝛ delegat⁹ ñ sua sʒ delegātꝭ vice fū giť:ut.xciij.di.c.vl.ex̄ ō of.del.ſanc.ff.de of.ei⁹ cui mā.ē iur.l.ij. Itē magnū seq̄ret icōueniēs si fm ꝯsuetudinē loci iudicaret: qꝛ si illa loca hñent diuersas ꝯsuetudies i qb⁹ iudicať:iā seq̄reť q ea dē cā regeť fm ꝯsuetudies cō trarias.xij.q. ij.monemus. Itē vr̄ q fm ꝯsuetudinē rei
C.6: sr iudicandū: tūʒ quia actoꝛ sp seq̄ť foꝝ rei:ut.xi.q.i. experientie.tum quia fauorabi
C.7: liores rei sunt q̄ʒ actōes. Ad h dicūt qdam q si aliqui spō te se subijciāt iudicio alicui⁹ uel sponte pe tant iudices ō legatos: q sp
C.8: fʒ ꝯsuetudieʒ delegātis iudi cādū sit.si aūt iuitis dat⁹ sit iudex:tunc iu dicabiť fm cō suetudinē liti gātiū: ꝛ potí⁹ fʒ ꝯsuetudinē rei q̄ʒ actoꝛis. Melius pōt distingui: aut appellatur ad papam aut nō si per ap.opti neť iudex di co tūc delega tū debē seq cō suetudies illi⁹
C.9: loci a quo ē ap pellatū:qꝛ iu dex appellati onis tenetur se qui legē p̄oꝛis sententie:ut in
C.10: auc.coll.viij. ut cū ō ap.cog in pain.ar.ad hoc ex̄ ō testa. raynuci⁹.vbi iudex ap.seq̄ť ꝯsuetudinē lo ci a quo fuit appellatum:sed si sine ap.impetreť iudex tunc teneť seq ꝯsuetudinē delegātis:ar.ad hoc.ff.de cō.ꝛ de.q̄ ꝯditio.i fi.io. Ego credo q iudex iudicabit fʒ ꝯsuetudinē rei:cū actoꝛ foꝝ rei se quatur:ut ex̄ de foro cōpe.cū sit.generale.nisi ratiōe ꝯtus uel ma leficij factus sit ō foro alteri⁹:qꝛ tūc seruabiť ꝯsuetudo loci vbi cō traxit uel ubi delig̃t:ut.viij.di.q̄ ꝯ moꝛē.ꝛ ex̄ ō fo.ꝯpe.c.vl.bar.

n Cōtrario moꝛe.C.de tēp.i ite.resti.pe.l.vl.ꝯ:vbi dř q absurdū ē ex locoꝝ dña aliqđ iduci discrimē. So.veꝝ ē q ,ppť loca diuer sa ñ oʒ iduci ius diuersū:nisi alia rō subsit.xxix.di.scđm.

x r Idiculū ē.ff.de interdi.ꝛ rele.l.relegatoꝝ.§.vl.

y d Iuturni.hoc dicitur insti.de iurena.§.ex nō scripto.

ꝫ c Onsuetudo.vbi nō est ꝯtraria iuri scripto.

ꝛ Cōtra longā.sʒ lōgū ē illud qđ ē.x.uel.xx.ānoꝝ:ut.C.ō pscri.lō.tēp.ꝑ totū.ñ g̃ r̃qrit q ꝯsuetudo excedat hoīuʒ mēoꝛiā:ut dīt qdā:uľ ēt q sit pscripta.sʒ istō veꝝ ē vbi ꝯsuetudo ñ ē ꝯ ius:uľ quādo ē vetusta:ita ut excedat mēoꝛiā hoīuʒ.ff.de aqua plu.ar.i summa. §.itē varus.qꝛ tūc hēť loco ꝯstitu:ut.l.hoc iure.§.duct⁹ aque.ff.de aqua quoti.ꝛ esti.vbi aūt ē iuri ꝯria regrūť ea que no.ō.viij.di.frustra.

ꝯ n Os cōsuetudinē imotam.ꝛ ex̄ de ꝯsue.cū venerabilis.sed ibi de cō suetudine circa statuta canonū:ut.xxij.q.i.ꝛ iurabunt.

R Idiculū ē ꝛ satis abhoīabile dedec⁹: ut traditiōes q̄s ātiq tus a prib⁹ suscepim⁹ ifringi pati amur. Itē istonū li.i.ti.ij.

Diuturni moꝛes ,p lege sūt hñdi.

D Iuturni⁹ moꝛes nisi legi sint aduersi ꝯsensu utentiū appro bati legeʒ imitātur. Itē Coō. li.viij.ti.que sit lon.con.lege.i.

Quicquid fit ꝯtra longaʒ ꝯsuetu dinem reuocari opoꝛtet.

C Onsuetudo ꝑcedēs ꝛ rō q̄ cō suetudinē suasit tenēda est:ꝛ gequd ꝯtra longā ꝯsuetudinē fiet: ad solicitudinē suā reuocabit pses prouincie. Item gregoꝛius uni uersis episcopis numidis.

Immota maneat cōsuetudo que contra fidem catholicā nihil usur pare dignoscitur.

N Os ꝯsuetudinē q̄ ꝯtra fideʒ catholicā nil usurpare digno sciť imotā ꝑmanē ꝯcedimus:siue de ꝑmatib⁹ ꝯstituēdis:siue ō cete ris caplis:exceptis his q ex dona tistis ad ep̄atū ꝑueniūt: quos ,pue hi ad ꝑmat⁹ dignitatē ēt cū oꝛdo clericoꝝ eos deferat ad locū eūdē mōis oīb⁹ ,phibem⁹:sufficiat autē illis cōmisse sibi plebis curā gerē: ñ aūt illos antistites:quos catho lica fides i ecclie sinu docuit ꝛ ge nuit ad obtinēdū culmē primat⁹ anteire. Item gregoꝛius.

Non negenť q̄ ꝯsuetudinis sūt

Q Uēadmodū q̄ illicita sūt ꝑpe trare ñ patimur:sic q̄ sūt ꝯsue tudinis nō negam⁹. Itē grego. augustino angloꝝū ep̄o.

Non locus ꝯsuetudineʒ:sed con suetudo locum cōmendat.

N Ouiť fraternitas tua rōane ecclie ꝯsuetudinē: in q̄ se me minit eē nutritā:sʒ nihil placet ut siue i rōana siue i gallicoꝝ siue i q̄ libet ecclia iuēisti qđ plus oīpotē ti deo possit placē: solicite eligas: ꝛ i āgloꝝ ecclia :q̄ adhuc i fide no ua ē:ꝛ in ꝯstōe precipua:q̄ ō mul tis ecclijs colligē potis infundas Nō.n.,p locis res:sʒ ,p reb⁹ loca amanda sť. Ex singulis ergo qui buscūq ecclesijs q̄ pia q̄ religiosa q̄ recta sūt elige:ꝛ hec q̄si i fascicu lū collecta apud āgloꝝ mētes i cō suetudinē depone. Item augu stinus ad ianuarium.

Quod neq ꝯtra fidem neq ꝯtra bonos moꝛes esse conuincitur:in differenter est habendū.

I Lla aūt q̄ ñ scripta sʒ tradita sunt custodim⁹:q̄ qdē toto oꝛ be terraꝝ obſuanť: dať itelligi uľ ab ip̄is aplis uel ex plenarijs con cilijs:quoꝝ ē i ecclia saluberrima auctas:cōmēdata atq statuta re tineri: sicut id qđ dñi passio ꝛ re surrectio ꝛ ascēsio ad celū aduēt⁹ spūs sancti anniuersaria solēnita te celebranť. Et siqd aliud tale oc currerit:qđ seruetur ab uniuersis quocūq se diffūdit ecclia:alia uō q̄ ꝑ loca ťraꝝ regionesq uarianť: sicut ē q alij ieiunāt sabbatū : alij nō:alij uero quotidie cōicant coꝛ poꝛi ꝛ sanguini dñi: alij certis die bus accipiunt:ꝛ siqd aliud huius modi aiaduerti potest:totuʒ hoc genus rerū liberas habet obſeruationes qđ eni neq ꝯtra fidem catholicaʒ neq ꝯtra bonos moꝛes eē conui citur indifferenť ē hñdū:ꝛ ,p eoꝝū inť quos uiuiť societatē seruaduʒ ē.mater mea mediolanū me secu ta inuenit ecclīam sabbato non ie iunantem:ceperat fluctuare quid

ꝯ De pmatibus.ar. ē hic q ꝯsuetudo attē diť i electōe:ut.xxiij. q.i.pudēda.i fi.ꝛ ex̄ ō elec.cū inť vniuersas.ꝛ cū ecclia.ō cā pos.ꝛ ,p prie.cū ecclia. Itē ē h ar.q ꝑsōa q̄ alš ē ieli gibil ,ꝑ ōe ꝯsuetudis fit eligibil:ex̄ ō ele.cōm. cū oli.ꝛ.ff.ō cur.ñ tm̄ ar.ꝯ ex̄ de ꝯsue.cū ve nerabil. Iteʒ hēs h q dispēsať i vno oꝛdine cū aliq̄ q tm̄ ñ pōt pro moueri ad supioꝛē oꝛ dinē:ut.xxxiij.di.le ctoꝛ.ꝛ.i.q.v.c.i.ꝛ.q.vij saluberrimū.pōt.n.ali **C.11:** qs hrē mioꝛē honoꝛē q ñ pōt hrē maioꝛē:ut ff.ō iťdic.ꝛ.ſle.ſlegato rū.§.vl.ꝛ.xv.q.vl.c.i.

a Ętiā cū.i.q̄uis.

b Oꝛdo.lʒ sint tal oꝛ dis q possit eē priateť

c Prohibem⁹.xxiij q.iiij.ipsa pietas.ꝯ.i.q i.siquis hētice.i.q.vij. c.i.ꝛ.c.cōueniētib⁹.ꝯ so.ō iure cōi ē q null⁹ rediēs ab hēsi pōt oꝛ diari.i.q.vij.c.i.sʒ dis pēsať cū eis mīnipsť. dispēsať.n.cū eis q̄ſiʒ semiplene:q̄ñ ad mio res oꝛdies ,pmouēť: ut.i.q.i.siqs hētice.ple na ē q̄ñ pōt fieri sacer dos ꝛ ñ vltra.i.q.vij. ꝯueniētib⁹.plenioꝛ q̄ñ pōt fieri ep̄s sʒ ñ priaš ut h.plenissima q̄ñ ad oēs oꝛdies ꝛ dignita tes ,pmoueť.xxiij.q. iiij.ipa pietas.io.

d q Uēamodduʒ sic sit s ꝯpano ē.ij.q.i.sicut.fine.io.

e n Ouit.siue i gal licoꝝ.ō.px.di. c.vlti.ꝯ.sʒ ibi de gene rali ꝯsuetudie.uel ibi ō illa q̄ ꝯsistit i oꝛdie.liiij.di.ex antiqs.hic de illa q̄ ꝯsistit i obsequijs.

f Res.i.ꝯsuetudies.q.d.nō iō ē comprobanda consuetudo mala quia bo nus locus e.xl.di.non loca.

g I Lla.itelligi.ar.q ꝑsumēdū ē ꝯsuetudinē eē iustā ꝛ ex iusta cā,pces sisse:nisi ,pbeť ꝯriū:ar.ꝯ.e.di.oīa.ꝛ.lxviij.di.coꝛepi.ꝛ ex̄ de cē.pue nit.vbi hēs q lʒ oꝛdo coꝛpoꝝ diu fuat⁹ ab oīb⁹ fuerit tm̄ aboleť:qꝛ cā isti tutiōis ignoꝛat.sʒ illa ꝯsuetudo mala fuit ꝛ onerosa:ꝛ iō fuit extirpata.hic aūt loqť de bona ꝯsuetudie ꝛ nō onerosa. Itē ē hic ar.q ex tp̄e ꝑsumitur aliquid eē debitū:ut.xviij.q.ij.seruitium.

h Commendata.esse.

i Retine.i.i.ut retineantur.

k Liberas.hic diť aug⁹:q libeꝝ ē sabbato ieiunare q̄ntū ad ex̄neos:ñ q̄ tū ad illos vbi talis ꝯsuetudo fuata ē. Sʒ ꝯriū dicit inno.ꝯ.de cō.di.iij.sab bato.sʒ ibi loqť de ꝯsilio.uľ spālit illud ꝑcipiť rōanis.lxxvi.di.vtinam.

l Societate.ar.q q̄libet teneť viuē fm ꝯsuetudinē illoꝝ inť quos versať.

18

agerет. Tūc ego ꝯsului de hac re beatissime mēorie ambrosiū epm. At ille ait: Cum romā uenio: sabbatū ieiuno: Cū mediolani suʒ: ñ ieiuno. Sic ⁊ tu ad quācūqꝫ forte ecclesiam ueneris: eiꝰ morē sua: si cuiqꝫ ñ uis eē scādalū nec quēqꝫ tibi. hoc cuʒ matri renūciassem: libent̄ āplexa ē. Hoc aūt de ꝯsuedine illa itelligēdū ē: q̄ uel uniuersalis eccl'ie usu uel tpis ꝓlixitate roborat̄. Ceteꝝ si ꝓ uarietate teꝑoꝝ ul' aioꝝ uel locoꝝ uarie ꝯsuetudines introducat̄: iuēta opportunitate resecāde sūt potiꝰ q̄ obseruāde. Unde augustinus scribit ad inqsitiones ianuarij.

Resecāda sūt que neqꝫ auctoritatibus neqꝫ moribus uniuersitatis comprobantur.

OMnia' talia q̄ neqꝫ sanctarū scripturaꝝ auctoritatibus cōtinēt̄: nec in ꝯcilijs epoꝝ statuta inueniūt̄: nec ꝯsuetudie uniuersalis eccl'ie roborata sūt: sʒ diuersorū locoꝝ diuersis moribꝰ inūerabiliter uariātur: ita ut uix aut nunq̄ oio possint inueniri causeꝰ q̄s i eis cōstituēdis hoies secuti sūt: ubi facl'tas tribuit̄ sine ulla dubitatiōe resecāda existimo. Q̄uis eni neqꝫ hoc inueniri possit quomō cōtra fidem sint: ipaꝫ tñ religionē quā in paucissimis ⁊ manifestissimis celebrationū sacramētis misicordia dei uoluit eē liberā: suilibꝰ oneribus ꝑmūt adeo ut tolerabilior sit ꝯditio iudeoꝝ. Quin ēt si tp̄s libertatis ñ cognouerūt: legalibus tñ sacramētis nō hūanis presūptionibus sbijciūt. Itē ex ꝯci. tol'. xi.

Omnes ꝓuīciales eundē i psallēdo modū teneant quē metropolitanā sedē habere cognouerit.

DE his qꝫ ꝯtra aplicaʒ uolūtatem circūferunt̄ oi uento doctrine: placuit scō concilio ut metropolitāe sedis aucte coacti unīuscuiusqꝫ ꝓuīcie ciues rectoresqꝫ eccl'iaꝝ unū eundēqꝫ i psallēdo teneāt modū quē a metropolitana sede cognouerit istitutū: nec aliq̄ diuersitate cuiusqꝫ ordinis uel officij a metropolitana sede patiāt̄ disiūgi. sic eni iustū ē ut ide unusqsqꝫ sumat regulas magisterij: vñ honoris ꝯsecrationeʒ accepit: ut iuxta maioꝝ decreta sedes q̄ unīuscuiusqꝫ sacerdotalis dignitatis ē mr̄: eccl'iastice dignitatis uel ratiōis sit magistra. Abbatibꝰ sane indultis officijs q̄ iuxta uolūtatē suiꝰ epi regularit̄ ab illis iplēda sūt ceťa officia publicaꝰ. i. uespas matutinū siue missaʒ alit̄ q̄ i pncipali eccl'ia celebrare nō liceat. Quisqs aūt hoꝝ decretoꝝ uiolator extiterit: sex mēsibꝰ a cōione ꝓuatus apud metropolitanū sb pnie censura mācat corrigēdꝰ: qtenꝰ apud illū ⁊ pterite trāsgressiōis culpam lachrymis diluat: ⁊ necessariā officioꝝ doctrinā studiose addiscat. Sub ista ergo regl'a disciplie ñ solū metropolitanꝰ totiꝰ sue ꝓuicie pōtifices ul' sacerdotes astrigatꝰ: sʒ ⁊ ceťi epi sbiectos suos eccl'iaꝝ rectores obtēpare suis istitutōibꝰ cogāt. Itē ex ꝯci. bracaracensi.

Ordo seruetur i matutinis ⁊ uespertinis officijs unus ⁊ idem.

PLacuitꝰ oibus cōi ꝯsensu: ut unus atqꝫ idem psallēdi ordo in matutinis ul' uesptinis officijs teneat̄: ⁊ ñ diuerse ac ꝓuate neqꝫ mōasterioꝝ ꝯsuetudies cū eccl'iastica regula sint permixte.

ITeꝫ aduersus nāle ius nulla dispēsatio admittit̄: nisi forte duo mala ita urgeāt: ut alteꝝ coꝝ necesse sit eligi. Unde i toletano

ut. s̄. viij. di. que contra. ⁊. xli. di. quisqs.
m Ueneris. ar. q̄ viatores tenent̄ seq cōsuetudinē loci ad queʒ ueniūt: ut hic. ⁊. s̄. di. viij. que contra. ar. ꝯ. ff. de iudi. heres absens.
n Amplexa ē. sed forte non libenter ieiunauit.
o Hoc autem. qd̄ supradictū est de ꝯsuetudine seruanda.
p OMnia talia. loquit̄ de consue irrationabili: ne sit cōtra. s̄. c. illud.
q Cause. ar. q̄ ñ sufficit dicere ita statutū ē: nisi cā statuti assignet̄ ut. j. ij. q. v. ꝯsuluisti. j. d. ꝯse. di. i. placuit. j. lxviij. di. corepi. ar. ꝯ. ff. de leg. nō oīnīū.
r Facultas. i. ubi pōt fieri sine scādalo: ut. l. di. ut constitueret.
s Religionē. xp̄ianā.
t Quā i paucissimis. Ar. ꝯ illos q nimias fūdunt orōnes. ff. qd̄ me. cā. l. i. ueriꝰ q: gaudent breuitate moderni. no. e. ti. l. i.
u Manifestissimis. s̄. di. iiij. erit.
x DE his. nolūtatē illā. s. doctrinis uarijs nolite abduci: ut. s̄. di. xxi. nolite.
y Ciues. ciues ergo cātant cū clericis ⁊ dicūt amē. xxxviij. di. sedulo
z Sui epi volūtatē. Ar. q̄ regimen oium monasterioꝝ spectat ad epm: ut. ix. q. iij. ꝑ singulas. ⁊. xvi. q. i. generc. ⁊. lxi. di. obitū. sʒ nōne mōasteria mōachoꝝ potiꝰ sūt fm abbatē regēda ad quem tota ptās monasterij spectat: ut. xviij. q. ij. c. nullā: sʒ illud neꝝ ē de regulis uiuēdi: nō de regulis cantādi. xij. q. i. non dicatis.
⁊ Publica. s. clericorū secularium quoꝝ officia publica sūt eum ipi ppl'm hēant: sʒ monachi non sp hñt ppl'm: vñ ipi nō faciūt publica officia: ⁊. xvi. q. i. interdicimus.
ꝯ Astrigat. ar. metropolitanū posse suspēdē ⁊ excōicare suū suffraganeū: ut. j. xviij. di. placuit. ⁊. c. si eps. j. x. q. iij. q: cognimꝰ. xi. q. iij. siqs eps.
⁊ PLacuit. j. de ꝯse. di. v. cōuenit. istis tamē capitulis derogat̄ ꝑ contrariam consuetudinem.
ITeʒ aduersus. Assignauit magr̄ drīam iure naturalis ad alia iura in origine ⁊ dignitate ⁊ āplitudine: nūc assignat drīam eiusdē iur' ad alia iura in' fine rigore. nā ꝯ alia iura admittit̄ dispēsatio: sed ꝯ ius nāle qd̄ ꝯsistit in ꝑceptis ⁊ ꝓhibitiōibꝰ nunq̄. magister tñ excipit vnū casū de pplexitate ⁊ male. Uideamꝰ ergo qd iur' sit de pplexitate dicūt qdā q̄ aliqs pōt eē pplexus int̄ duo mortalia: ut iudei q crucifixerūt christū peccauerūt mortal' r̄. de pe. di. i. piculose. ⁊ si nō occidissent similiter peccassent mortalit̄: q: fecissent ꝯ ꝯscientiā q̄ dicebat eis ꝯtrariū: q: dictuʒ erat eis quicūqꝫ fecerit se filiū dei morte moriat̄: ⁊ oē qd̄ fit ꝯ ꝯsciēntiā edificat ad gehennā. xxviij. q. i. §. i. ex. de pscript. qm̄. Iteʒ ut dicūt pōt aliquis esse pplexus int̄ mortale ⁊ veniale: ut cū aliquis q̄rit aliquē inimicū suū quē scio esse in loco aliquo: si dico q̄rēti illū esse in loco illo pecco mortaliter: q: ꝓdo eū. si nego eū eē ibi pecco saltē venialiter uel etiam mortaliter: si sum pfectꝰ: ut. xxij. q. ij. ne quis. si taceo: ex taciturnitate mea ꝑsumit̄ eūʒ esse i loco illo. Itē i alio exēplo si vxor petit debitum a viro ⁊ vir negat peccat mōtalit̄: si reddit videt̄ peccare vēialit̄: q: delectatio carnis ñ pōt esse sine veniali peccato: ut videt̄. xxxiij. q. iiij. vir cū ꝓpria. ⁊ sic est pplexus. Similit̄ videtur q̄ aliquis possit esse pplexꝰ int̄ duo venialia: ut si alquis simplici vbo ꝓmisit se bibere plꝰ q̄ possit: si plꝰ bibat peccat venialiter: ut. xxv. di. §. criminis. si cōtra verbū suū facit peccat venialiter: ut. xxij. q. ij. primus. Sed dicendū est q̄ nullus pōt eē pplexꝰ inter duo mala: quia fm h̄ sequeretur q̄ aliquis ex necessitate teneretur facere malum: sed diceret deus uasa ire deus nūq̄ redderet iteritum: nisi spōtaneū repiret h̄re delictū: ut xxiij. q. iiij. nabuchodonosor. v. vasis ire. ꝑterea si ex necessitate teneremur aliquid facē: lex q̄ illud ꝓhibet eēt ipossibilis: cū tñ oīs lex debeat eē possibilis: ut. s̄. di. iiij. erit. Perplexio ergo q̄tū ad rem nihil ē: sʒ q̄tū ad animū ⁊ ad stultā opinionē alicuiꝰ pplexio aliqua ē. vñ iudei nō erāt pplexi nisi q̄tū ad animū. ⁊ iō debuissēt ꝯsulē ꝑitiores ut aplos uel sacras scripturas. In alio exēplo dicas q̄ ille q interogat̄ dʒ tacē: nec hoc ei nocet si alt̄ ex taciturnitate sua aliqd ꝑsumat. absit. n. q̄ ea q̄ tē. ut. xxiij. q. v. de occidēdis. ꝑterea nō sp sequitur q̄ qui tacet ꝯsentit: ut. lxxxvi. di. tanta. Qd̄ autem obijcit de vxore: ñ credo q̄ tal' delectatio sit aliqd̄ peccatū. Si tñ vis tenere q̄ sit ibi veniale peccatū: dicas cū. h. q̄ vir debet mulierē

C. 12

C. 13

C. 14

Dist.

Decreti pars i. 19

petentem debinuz prudenter eludere ꝓmittendo se postea factuꝝ donec ipsa efferuescat: ꝛ si nec sic illa desisteret tunc vir det ei copiaz corporis sui ut ꝙcito mulier expleuerit libidinē suā statim vir recedat nec procedat ad actum.

b Dolo mala. itellige ꝙtū ad famā illi⁹ opinionē: q se credit plexū ꝛ sic intelligas oia uerba hīc posita. nō enī vtrūq illoruz malorū ē: ꝫ ille opinet vtrūq malum esse.

c Necessitas i. casus: uel refertur ad opinionē stultam

d Resoluere i. facere.

e Qđ mihi. fm q ipse opinatur cū alterꝝ illoꝝ non obligat ipsum.

f Peierare. fm q talis opinatur. nō enim peierat ꝫ ñ seruet tale iuramentum: ut xxij. q. iiij. si aliqd.

g Illinc. i. in ramento.

b Duplici. ñ intelligas q in hōicidio tria peccata cōmittāt: ꝛ i piurio duo: ꝫ iō dicit q i homicidio tres offendunt: in periurio duo. ꝛ est ar. q q plures offendit plus peccat. ꝛ xciiij di. siqs legationem. ꝛ. xj. q. iij. precipue. Itez ē hic ar. q ꝓ illo pon⁹ est iudicandū: ꝓ quo plures rēnes faciunt ut ex de ꝓba. licet. in fi. ꝛ qui potiora iura ostēderit obtinebit. xxj. di. § j. ut. C. ō edic. d. hadri. tol. l. vlti. sic ꝛ deteriꝝ est causa illius ꝫ quem plura faciunt: ut. xxviij. di. ō syracusane. Item cōtrariū hic signatur. xxij. q. v. ille qui. vbi dicit q piuriū sit maius homicidio. sed ibi soluitur.

i Hinc tripliciter. s. in homicidio. io.

k In Erui testiculoruz. i. suggestiones diaboli neruose: id est calide ꝛ illaqueantes.

l Testiculorum. testiculi dicūtur suggestiones eius: quia sicut testiculi sunt ministri ꝛ instrumēta humane generationis. ꝛ in se ꝓtinent omne incentiuū libidinis: ita suggestiones diaboli generant in hominibus vicia ꝛ ad omnia illicita accendunt. ō. vj. dis. sed pensandum.

m Leuiatan. diaboli.

n Perplexi sunt. i. perplectentes: ꝛ sic omnia verba intelligas actiue.

o Implicatis. id est implicantibus

p Inuētis. i. inuentionibus.

q Particeps. scōm opionē eorum stultaz semper intelligas.

r Ad cōtagione. Iste ām onebit illum ne faciat: ut. ij. q. i. si peccauerit. si nolit cessare faciat qđ dicitur. xxij. q. v. hoc videtur. ꝛ sic liberabit se: quia sacramentum nō fuit inuētū ut esset vinculū iniquitatis. xxij. q. iiij. inter cetera. vnde siquis iuranit aliuz non accusare: tamē pōt denūciare crimen eius: ut ex de iureiur. quēadmodum. in fi. cū aūt ñ potest ꝓbare debet tacē: ut. ij. q. vij. pleriqz. si autē ꝓbare pōt: faciat qđ dicit. ij. q. i. si peccauerit. uel dicat alij sic: frater scias q qdaz tenult occidē non tñ nominādo aliquē: ex de of. iu. oz. si sacerdos. Ꝫ tñ ē ex ō fur. q cū fure. ſz nō ē Ꝫ: qz fur nō manifestauerat furtuz indicanti.

s Formidat. Quid si subdit⁹ credit q ꝓceptū ꝓlati sit Ꝫ deum secure ñ obediat: qz ꝫ generalit iurauerit ei obedire i oib⁹: ñ ē tñ intelligēdū nisi de licitis ꝛ iustis ꝛ hōestis: ut. xi. q. iij. nō sp. ꝛ. c. si dñs. ꝛ ex de iureiur. ad nostrā. ꝛ. c. venientes. ff. de pig. obligatiōe generali. ſz si dubitet an sit Ꝫ deū obedire dz: ut. xxiij. q. i. qd culpat. in fi vtrū aūt teneat recipe ordies ab eo quē scit simoniacū ee: nō. i. q. i. siqs a simoniacis.

t Susceptī. iste si vult saluari dimittat locuz ꝛ sit i ꝓpetua pnia: ut i. q. i. sigs neqz. ꝛ. q. vij regrit. ꝛ ex de simo. matthe⁹. ñ tñ dimittat sine auctē pape: ut. vij q. i. mutationes. ꝛ. c. suggestū. ſz credo ut io. fa. dicē q bñ pōt dimittē sine lnia pape: qz rez bz furtuā: vñ ipam tenet stati restituē: aliē ñ peniter. xiiij. q. vi. si res aliēa. ꝛ fur ſp ē i mora: ut. ff. ō ꝓdi. fur. si ꝓ fure. §. vl. ſz ar. Ꝫ ex ō renū. c. nisi. ꝛ. c. p⁹ tñsla.

u Precipitat. qđ si ꝙcipitet se i fugā ꝛ moriē: vtr ꝓ peccet mortaliē ārīē. ꝛ distinguēdū ē: q si nō ita esset altus murus q bñ ꝓsumebat se euadere nō peccat mortaliter: aliter sic. ar. ꝓ pmo. xxiij. q. v. de occidēdis. ꝓ secūdo ar. xxiij. q. v. si nō licet. ꝛ. c. nō est nostrū. ꝛ ex de sepul. ex parte.

concilio octauo sic legitur.

Minus malus de duobus malis eligendum est.

Dolo mala licz oio cautissime sint precauēda: tñ si ꝑiculi necessitas unū ex his ꝓpetrare ꝓpulerit: id debem⁹ resoluē qđ minori nexu nosciē obligari. Quid aūt leuius ex his qđue grauius sit pure rōnis acumie iuestigem⁹. Etenim deū peierare cōpellimur: creatorē qđē offēdim⁹ ꝛ nos tñmō maculam⁹. Cū uero noxia ꝓmissa complemus ꝛ dei iussa ꝓtēnimus: ꝛ ꝓximis impia crudelitate nocem⁹: nos ipsos crudeliori mortis gladio trucidam⁹. Illinc enīz duplicī culpaꝝ gladio perim⁹: hinc tripliciter iugulamur.

Ttē greg. in moralib⁹ ꝓte vi. li. xxxv. capitulo. xiiij.

De eodem.

Nerui testiculoꝝ leuiatan⁹ ꝓplexi sūt qz suggestionū illi⁹ argumēta iplicatis⁹ inuētis⁹ alligāt: ut plerosqz ita peccare faciāt: qtenus si fortasse fugē peccatū appetāt: hoc sine alio peccati laqo non euadāt: ꝛ culpā ēt faciāt: dū aliq uitāt: atqz neqqz se ab una ualeāt absoluē nisi i alia ꝓsentiāt se ligari qđ meli⁹ ostēdim⁹ siq ex cōuersatiōe hoiuz alligatiōis hui⁹ exēpla ꝓferam⁹ ꝛ infra. Ecce qdā dū mūdi hui⁹ appetit amicitias: cuilibet alteri sil'ez sibi ducēti uitā q secreta scelera illi⁹ oi silentio ꝓtegat: se iurciurādo cōstrigit: ꝫ is cui iurata tū ē adulteriū ꝓpetrare cognoscit ita ut ēt māitū adultere occidē conet. Is aūt q ei iusiurandū ꝑbuit reuertit ad mētē: ꝛ diuersis hinc inde cogitatiōib⁹ ipugnat: atqz hoc silē formidat: ne silētio adulterij sil' ꝛ hōicidij ꝓticeps⁹ fiat: ꝓdere trepidat: ne reatu se piurij obstrigat: pplexis ergo testiculoꝝ neruis ligat⁹ ē: q i quālibz ptē decliet metuit: ne a' trāsgressiōis ꝓtagiōe liber ñ sit. Alī⁹ cūcta q mūdi sē deserēs atqz ꝓ oia frāgē ꝓpas uolūtates ārēs alieno se sbdere regimini appetit: ꝫ eū q sibi ad deū ꝑ esse debeat min⁹ cauta inquisitōe discernit: qz fortasse is q sin iudicio eligit cū pesse iā cepit: agē q dei sē phibet: ꝛ q mūdi sūt iubet: pēsās itaqz sbdit⁹ uel q sit culpa iobediētie uel qđ ꝓtagiū secularis uite: ꝛ odedire trepidat: ꝛ ñ obedire formidat. ne aūt obediēs deū i suis ꝓceptis deserat: aut rursus ñ obediēs deū i electo ꝑore ꝓtēnat: ꝛ infra. Alī⁹ pēsare pond⁹ ecclīastici honoris negligēs ad locū regimis ꝑmijs ascēdit: ꝫ qz oē qđ hic eminet pl⁹ merorib⁹ afficit ꝙs honoribus gaudet: dū coz pl⁹ tribulatōe ꝑmit: ad memoriā culpe reuocat doletqz se ad laborē cū culpa puenisse: q ꝙs sit iiquū qđ admiserit: exipa fract⁹ difficultate cognoscit reū se igit cū ipensis ꝑmijs agnoscēs uult adepte sblimitatis locū ꝺserē: ꝫ timet ne gui⁹ ꝺlictū sit suscepti gregis custodiā reliquisse: uult suscepti gregis curā gerē: ꝫ formidat ne deterioz culpa sit regimia pastoralis gregis dimittē ꝙs ēpta possidē. per honoris ergo ābitū ligatū culpa hicide se ꝙspicit eē. Quippe sine reatu crimis neutrū uidet: si aut suscept⁹ sel' grex relinq: ac rursus sacra actio secularit ēpta teneat: undiqz metuit ꝛ suspect⁹: lat⁹ oē ptimescit: ne aut stās in ēpto regimie ñ digne luget qđ ñ ēt deserēs emēdat: aut certe regimē deserēs duz aliud flere nititur: rursus aliud de ipsa gregis destitutione committat. Est tñ qđ ad destruēdas beethimoth uersutias sbtiliē fiat: ut cū mēs inter mioza ꝛ maioza pēta ꝙstrigit si oio null⁹ sine pēto adit⁹ ꝑz: minoza sp eligant: qz ꝛ q murorū undiqz ābitu ne fugiat claudit: ibi se i fugā ꝑcipitat⁹: ubi breuioz mur⁹ ingerit: hinc ēt paul⁹ cuz quosdā in ecclesia incōtinentes aspiceret:

cessit⁹ minima: ut maiora declina
rēt dicēs: ppē fornicatiōez unus
quisq̄ suā hēat uxorē: et qꝛ tūc solū
ꝯiuges sine culpa i admixtiōe sūt
cū nō p explēda libidie sꝫ p susci
piēda ple miscēt: ut hoc ēt qḋ cō
cesserat sine culpa q̄uis minima nō
eē mōstraret ilico adiūxit: hoc āt
dico sm idulgētiā nō sm iperiū: n
n. sine uicio ē qḋ ignoscit et nō pci
pit: peccatū pfecto uidit: sꝫ q̄ pos
sit indulgeri puidit: sꝫ cū in dubijs
ꝯstringimur: utilit minimis sub
dimur: ne i magnis sine uenia pec
cemus. Itaq̄ plerūq̄ neruoꝝ
beethimoth isti⁹ pplexitas soluit:
dū ad uirtutes maximas p cōmis
sa minora transitur.

Verū⁹ hoc ita i una eadēq̄
psona intelligitur: ceterū
an in diuersis eadem dis
pensatio locuꝫ habeat: ui
delicꝫ ut cōmittam⁹ miora ne alij
grauiorib⁹ iplicent: merito q̄rit.
De his ita scribit augustin⁹ in li.
v. questionū sup genesi. li. i.

Nō sūt a nobis aliq̄ omittēda de licta: ne alij grauiora cōmittant.

Quod⁹ ait sodōitis loth: Sūt
mihi due filie q̄ nōdum noue
rūt uiros: pducam illas ad uos et
utimini illis sicut uob placuerit:
tm̄ i uiros istos ne faciatis iiquū:
qm̄ uolebat pstituere filias suas
hac ꝯpēsatiōe: ut uiri hospites ei⁹
nihil a sodomitis tale paterētur.
Utrū admittēda sit ꝯpensatio fla
gitioꝝ uel quorūcūq̄ peccatorū:
ut nos faciam⁹ mali aliqd: ne ali⁹
graui⁹ malū faciat: an poti⁹ ptur
batiōi loth nō ꝯsilio tribuendū sit
qḋ hic dixerit merito q̄rit: et nimi
rū piculosissime admittit hec cō
pensatio: si aūt pturbatiōi hūane
tribuit et mēti tanto malo pmote
nullo mō imitāda ē. Consuetu
dinis aūt uel ꝯstitutiōis rigor nō
nūq̄ relaxat. Vnde leo papa ait.

Que constitutiones ualeant tem perari uel que non.

Sicut⁹ q̄dā sūt q̄ nulla pñt rōe
cōuelli: ita multa sūt q̄ aut p
necessitate tēpoꝝ aut p ꝯsiderati
one etatū⁹ oporteat tēpari: illa ꝯsi
deratiōe⁹ sp suata ut i his q̄ ul' du
bia fuerint aut obscura id noueri
mus seq̄ndū: qḋ nec pceptis euā
gelicis ꝯtrariū nec decretis scōꝝ
patrū inueniatur aduersum.

D. XV.

Quoniam⁹ de nāli iure et
ꝯstitutiōe uel cōsuetudi
ne hacten⁹ disseruimus
differētiā q̄ ab inuicē dis
cernūt designātes: nūc ad ecclesia
sticas ꝯstitutiōes stilū uertamus
earūq̄ originē et auctoritatē put
ex libris sanctorū patrū colligere
possumus: breuiter assignantes.

Quo tempore ceperunt canones generalium conciliorum.

Canones⁹ generaliū ꝯciliorū:
ut isidor⁹ ait in li. vi. ety. capi
tulo. xviij. a tēporib⁹ ꝯstantini ce
perūt. In pcedētib⁹ nāq̄ ānis pse
cutōe feruēte docēdaꝝ plebiū mi
nime dabat facultas. Inde chri
stianitas i diuersas hēses scissa ē:
qꝛ n erat epis lnia ꝯueniēdi i unū
nisi tpe supradicti iparoris. Ipse
enꝫ dedit facultatē christianis li
bere ꝯgregari. Sub hoc ēt sancti
pres i ꝯcilio niceno de oi orbe ter
rarū ꝯueniētes iuxta fidē euāgeli
cam et aplicā sm post aplos⁹ sym
bolū tradiderūt: int cetā autē ꝯci
lia q̄tuor sunt uenerabiles synodi
que totā pncipalit fidē cōplectūt
quasi q̄tuor euangelia uel totideꝫ
paradisi flumia. Harū⁹ prior nice
na synodus. ccc. xviij. epoꝝ sub
ꝯstātino augusto ipatore pacta ē
in q̄ arriane pfidie ꝯdēnata ē blas
phemia: quā⁹ de iequalitate sancte
trinitatis idem arrius asserebat

n Concessit. id est concessum ostendit: sicut alibi exponitur: da. i. darū p
nuncia: ut. xxiij. q. v. §. hinc notandum.
x Minora. id est matrimonia.
y Maiora. i. fornicationē uel minima appellat imoderatā exac. debiti ꝯiu
galis et illud poti⁹ pmisit apls q̄ fornicatioē: ut. xxxij. q. ij. q̄cq̄d. et sm hoc
ppe ponit cessit: sm
prio: ē itellectū ponit
cessit. i. cessū ōndit.
z Et qꝛ. ar. ꝫ. h. q dicē
q̄ vir nūq̄ pōt cogno
scere vxorē sine pecca
to: ut nō. xxxiij. q. iiij.
vir cum propria.
Sed p suscipiēda.
et cā reddēdi debituꝫ:
ut no. xxxij. q. ij. q̄cq̄d
Minimis. quotiēs
eni sine captiōe nihil fi
eri pōt: id faciēdū ēt
qḋ min⁹ captiosū ē: ut
ff. de re. iur. l. quotiēs.
et. l. semper.
Sine venia. sic dr
alibi: qḋ pmittim⁹ no
lētes pcipim⁹: ut. xxxi
q. i. hac ratione.
a Verū. In hac
dis. xiiij. q̄rit.

D. XIIII

an aliquis debeat mi
nus malum commit
tere ut alt euitet graui
us malū. Et dicēdū ē
q̄ n: ut. j. c. px. et ꝯtinu
at iste. §. ad id qḋ di
xerat: q̄ cuꝫ duo mala
nobis instāt min⁹ ē eli
gēdū: sꝫ hoc nō ē veꝝ
circa diuersas psonas
b Quod ait. qm̄ h
ba sūt augustini
et icipe ibi merito que
ritur.
c Periculosissime.
hic dicit aug. q̄ nemo
dꝫ min⁹ malū ꝯmittē
ut alt euitet mai⁹ malū
et itelligūt hoc q̄dā q̄
nēo dꝫ min⁹ mortale
ꝯmittē: ut alius euitet
mai⁹ mortale: sꝫ vēiale
dꝫ ꝯmittē ut alt euitet
mortale. nā ēt aiaꝫ qs
dꝫ ponere pro pximo: et
sic mortē tēporalē pōt
aliqs subire ne alt in
currat penaꝫ etnā: de
pe. di. ij. charitas. §. p
xi. sꝫ p veniali debet
tm̄ pēa tpalis pmōta
li etna. xi. q. iij. nēo. er
go aliqs pōt peccare
vēialit ut alit n peccet
mortalit. Itē qꝛ apls dic: optabā eē anathēa p frib⁹ meis: sꝫ nēo anathema
tizat nisi p mortali: ut. xi. q. ij. nēo. Itē cū vt⁹ et viciū sint ꝯria: nec se ꝯpa
tiāt: ut. xxxij. q. i. cū renūciat. sꝫ vēialia sīt cū vtutib⁹ insūt hōi: n ḡ ppe di
cūt vicia: ut de pe. di. iij. septies. Alij dicūt q̄ nullū pcīm dꝫ hō facē uel p
suo bono uel alt⁹: ut. xxiij. q. v. cū hō. v. qd si alt⁹. n. n. vult de⁹ tale dānum
cū tali lucro ꝯpēsari: ut. xxiij. q. v. si dicat. n. n. dꝫ qs crimē suū aliēis cōmo
dis ipēdē: ut. xlvi. di. sic n suo. Pretea neqꝫ p salute alt⁹ tpali uel etna dꝫ
qs peccare vēialit: qꝛ null⁹ pducēd⁹ ē ad salutē opiulāte mēdacio: ut. xxij
q. ij. c. faciat. et. c. pmū. io. Sꝫ q̄re redarguit hic loth ab augustio: cū alibi
ꝯmēdet ab abroſio: ut. xxxij. q. vij. offerebat: sꝫ abrosi⁹ ꝯsiderauit pietatē
quā habuit ad hospites: augustin⁹ vo delictū filiaꝝ. xxvi. di. c. i. et ij.
d Hec cōpēsatio. ar. q̄ n ē admittēda ꝯpēsatio i malis: ut. xiiij. q.
v. forte. et. xxij. q. ij. c. i. et. xxxij. q. viij. n solū. et. i. q. i. n. ē putāda ad
mittit tm̄ ꝯpēsatio i crimib⁹ ul' excipiēdo uel replicādo: ut. xxxij. q.
vi. nihil. et. ff. so. ma. viro. veꝝ ē i iudicijs admittit: nō i foro pniali
cōpensatio.
e Sicut q̄
dā sūt. ut
pcepta decalo
gi et forma ba
ptismi: et forā
ꝯficiēdi corp⁹
christi: de ꝯse.
di. iiij. ppie.
vbi actio. et di.
ij. accipite.
f Temporū.
ut. i. q. vij. q̄ p
remedio. et. lx
xxi. di. psbyt.
et. xxxiiij. dis.

D. XV.

fraternitatis.
g Etatum. ut
j. xxxiij. q. ij. i
adolescētia. et
lxxxvi. di. tāta
h Considera
tiōe. j. xxix. di
sciēdum.
i Vel dubia.
extra de spon.
iuuenis.
k Quoni
am de
natu
rali iure. Ha
cten⁹ tractauit
magister d na
turali iure: hic
icipit tractare
de iure canōi
co. assignat ita
qꝫ rationem et
originē ipsi⁹:
et ōndit q̄ opu
scula recipiāt
ab ecclesia: et q̄
non.
l Canōes
constan
tini. infra. xvi.
di. isidorus cō
tra. ibi dicitur
q̄ a tempore
clementis fue
runt celebrata
ꝯcilia. Rñdeo
q̄ ante fuerūt
celebrata sꝫ nō
ita generaliter
et ita hoc vbū
generalit sol
uit contrarium.
m Apostolos. apostoli eni fecērūt primū symbolum. scilicet cre
do in deum. sed nicena synodus fecit credo in vnū deū: et dicitur
a syn quod est con et bolos quod est morsellus: quia quilibet apo
stolorum de suo morsello aliquid apposuit.
n Harum prior. ccc. xviij. alibi dicitur de trecētis episcopis: ut. x
q. i. hanc. sed dic q̄ minor numerus non excludit maiorem. ff. de
in lit. iurā. cum furti.
o Quā de inequalitate. dicebat enim prem maiorē filio: et filium
maiorem spiritu sancto. xxiiij. q. iij. quidem. v. arriani.

cōsubstantialē.n.deo pri dei filiū eadē sancta synodus[p] p symbolū diffiniuit. Ecūda synodus.c.l patū sub theodosio seniore pstāti nopolī congregata ē: q̄ macedōiū[q] spīn scīn eē deū negātē pdēnans substātialē pri ⁊ filio spīn scīn demōstrauit: dās symboli formā quā tota grecoꝝ ⁊ latioꝝ pfessio i ecclīs pdicat. Tertia[r] synod' ephesina pma.cc.epoꝝ sub iunio re theodosio augusto edita est: q̄ nestoriū duas psonas[s] asserētē in christo iusto anathēate pdēnauit oīdens manē i christo duas nās ⁊ unā[t] dīi nri iesu christi psonam

Quarta synod' chalcedonēsis: q̄ sexcētoꝝ.xxx.sacerdotū sub martiano pncipe habita ē i q̄ eutice cō stātinopolitanū abbatē uerbi dei ⁊ carnis unā nām ꝓnūciantem: ⁊ eiusdē dioscoꝝ defensorē[u] quōdā alexādrinū epm ⁊ ipsū rursus nestoriū epm cū reliqs hēticis una pfm snīa pdānauit: pdicās eadez sancta synod' christū deū sic natū de uirgie ut i eo sbam ⁊ ꝓpriue ⁊ humane ꝓfiteamur nāe. De sc̄. iiij synodi pncipales fidei nāz plenissime pdicātes. Sz ⁊ siq̄ sūt alia cōcilia q̄ sci pres spū dei plene sāxerunt: post istoꝝ q̄tuoꝝ auctes oi manent stabilita uigore: quoꝝ gesta in[x] hoc ope ꝓdita ꝓtinēt.

Synodus aūt ex greco iterptat cōitatus uel cet'. Cōcilij uero nomē tractū est ex more rōano: tpe.n.quo agebāt cause: ꝓuēiebāt oēs i unū ⁊ cōi itētiōe tractabāt: uñ ⁊ ꝓciliū a cōi itētōe dictū ē q̄si ꝓsiliū: ⁊ ꝓsiliū q̄si ꝓsidiū.d.i.l.lr̄az trāscūte: uel ꝓciliū dictū ē a cōi intētiōe eo q̄ i unū dirigāt oēm mētis obtutū. Supcilia eteni oculoꝝ sūt: uñ q̄ sibimet dissentiūt ñ agūt ꝓciliū: q̄ ñ ꝓsentiūt i unū. Cet' uero cōuēt' ē uel ꝓgregatio a cocūdo.i.a ꝓueniēdo i unū: hic cōuēt' ē nūcupatus q̄ ibi oēs ꝓueniūt i unū: q̄ sic cōuent' uel cet' dr̄: sic ⁊ ꝓciliū a societate multoꝝ i unū appellat

Eq̄tuoꝝ quoq; ꝓcilijs scribit beatus gregoriꝰ ita dicens.

De auctoritate quatuoꝝ cōciliorū

Sicut sācti euāgelij.iiij.libroꝝ sic.iiij.ꝓcilia suscipe ⁊ uenerari me fateor. Nicenū. s. in quo p uersū arrij dogma destruit. Cōstātinopolitanū quoq; i quo eunomij ⁊ macedōij errorē cōuincitur. Ephesinū ēt pmū in quo nestorij ipietas iudicat. Chalcedonēse uero i quo eutitis ⁊ dioscori prauitas ē reprobata: hec tota deuotōe āplector integerrima approbatiōe custodio: q̄ i his uelut i q̄drato lapide scē fidei structura cōsurgit ⁊ cuiuslibet uite cōis atq; actōis norma ꝓsistit. Quintū uero ꝓciliū uenero: in quo epla q̄ ibi dr̄ erroris plena reprobat': i quo theodoꝰ p sonā mediatoris[b] dei ⁊ hoiuz i duab' sbstātijs[c] sepās ad ipietatis p fidiā ceciditsse ꝓuicit: ⁊ in quo scripta theodori p q̄ bti cyrilli fidē re phēdit' ausu demētie ꝓplata refutāt'. Cūctas uero q̄s pfata uenerāda ꝓcilia plōas respuūt respuo q̄ uenerāt' āplector: q̄ dū uniuersali sē ꝓstituta ꝓsēsu: se ⁊ ñ illa destruit q̄sq̄s pīūit' absoluē quos ligāt: aut rligāe quos absoluūt. Eisdē ēt scribit gelasiꝰ papa dicēs.

Que cōcilia sancta romana ecclesia suscipiat.

Sancta rōana ecclīa pᵒ illas uetis testamti ⁊ noui scripturas q̄s regulr̄ suscipim': etiā has suscipi nō phibet: scām synodū nicenā.ccc.xviij.pfm mediāte ꝓstātino maxio augusto: i q̄ arriꝰ hēticus ꝓdēnat' ē: scām synodū ꝓstātinopol' mediāte theodosio seniore augusto: in q̄ macedoniꝰ hētic' debitā dānatiōz excepit: scām synodū ephesinā pmā: i q̄ nestorius dānat' ē ꝓsensu beati pape celestini mediāte cyrillo alexādrie sedis antistite ⁊ archadio epo ab italia destinato sāctā synodū chalcedonēsez mediāte martiano augusto ⁊ anatolio ꝓstātinopolitano epo: i q̄ nestoriana ⁊ euticiana hēsis sit' cū dioscoro eiusq̄ cōplicib' dānate sūt: sz ⁊ siq̄ sē ꝓcilia a scis pribus bacten' instituta p' istoꝝ q̄tuoꝝ auctem ēt custodiēda ⁊ recipiēda mādam' ⁊ decernim'. Jā nūc subiciēdū ē ọ opusculū scoꝝ pfm q̄ i ecclīa catholica recipiūt'. Opuscula beati cypani martyris ⁊ carthaginēsis epi. Tē opuscula beati athanasij alexādrini epi. Tē opuscula beati gregorij nazanen. epi. Tem opuscula beati basilij cappadocen. epi. Ttē opuscula beati iohānis constātinopol'. epi. Tē opuscula beati hilarij pictauien. epi. Tē opuscula beati augustini epi hyponen. Tē opuscula beati ābrosij epi mediolan. Tem opuscula beati hieronymi pbri. Tē opuscula beati ꝓsperi uiri religiosissimi. Tē epla beati leonis pape ad flauianuz epm ꝓstātinopol' destinatā: cui' textū aut unuz iota si q̄sq̄ idiota disputauerit: ⁊ ñ eā in oib' uenerabilē

p Synod'. in cōstantinopoli.j.c.sicut.

q Macedoniuz.qui dixit spiritū sanctū seruum patris ⁊ filij: ut.i.q.i. eos qu. xxiij q.vlti. quidez v.macedōiani.

r Quā tota. hoc non habemus: quia nō habemus nisi apostoloruz ⁊ niceni ⁊ athanasij quicūq; vult.

s Tertia. prima: hoc dicit ad differentiā secūde que fuit reprobata: ut. j. xvi. dis. quoniam sancte.

t Persona uerbi ⁊ hois.

u Elnaz.vna est persona sz habz duas naturas.j.c.sicut v.quintū.

x In qua enticez. qui post resurrectionez christuz habere vnam naturam dixit.s.divinam.xvi.di. sexta.v.quarta.

y Defensorē peccabat ergo in fide ex quo erat defensor hereticoꝝ: ut. xxiij. q.i. c.i.⁊.ij.⁊.q.iij. qui aliorum.⁊ extra de hereti. vergentis. sic dicit.l.de latrone.C.de his q latro.oc.l.i.sz contra.xxi.di. in tantum.⁊ xxiij.q.ij. sane profertur. ibi.n.dicitur q dioscorus nō peccauit in fide:sed expōe non peccauit i fide.i.non peccauit in fide tātum: quia in hoc peccauit q̄ ausus fuit papam leonē excōmunicare xxi.di.i tantū

z Fidei.articulos.

a Jeut.ibi dicit ab inuentore.

b Mediatoris.id ē christi.io.

c Substātijs.scilicz personis.

d Presumit. Videtur ergo q̄ papa non possit destruere statuta concilij: quia o bis maior ē vrbe.xciij.di. legimus.circa medium requirit papa consensuz concilij.xix.di. anastasius. ar. contra xvij.di.§. hinc etiam. ⁊ extra de elec. significasti.vbi dicitur q̄ cōcilium non potest pape legem imponere.⁊ xxxv.q.ix.veniaz.sed intellige quod hic dicitur circa articulos fidei.xxv.q.i.sunt gdā.

Jn hoc isidori.ne sit contra.xix.di. si romanorum.vel.preserti.

accepit: anathema sit. ¶Tē opuscula atq; tractat⁹ omniū patrū ortodoxorū q in nullo a sancte rōane ecclesie ꝓsortio deuiauerūt nec ab ei⁹ fideli ꝓdicatiōe sciūcti sunt: sz cōionis ipsi⁹ gr̄a dei usq; ad ultimū diē uite sue pticipes fuerūt legēda decernim⁹. ¶Tē decretales epl̄e q̄s beatissimi pape diuersis tpib⁹ ab urbe romana ꝑ diuersos p̄m ꝓsultatōe dederūt uenerabilit̄ suscipiēde sūt. ¶Tē gesta scōrū martyrū q multiplicibus tormētorū cruciatib⁹ t mirabilib⁹ cōfessionū triūphis irradiāt. Quis ita eē catholicorū dubitet t maiora eos i agōib⁹ fuisse ppessos: nec suis uiribus sz dei gr̄a t adiutorio uniuersa toleasse? Sed iō p̄m auctoritatē antiquā uel ꝓsuetudinē singulari cautela i scā ro.ec.nō legūt: qr eorū q scripsere noīa pēit⁹ ignorāt: t ab infidelib⁹ aut dictis supflua aut mīn⁹ apta q̄ rei ordo fuerit scripta eē putāt: sic cuiusdā grici t iulite: sic gregorij aliorūq; passiōes huiusmōi q ab hereticis phibēt ꝓscripte: ꝑpē qō ut dictū ē ne uel leui⁹ subsānādi oriret occasio: in scā ro.ec.ñ legūt: nos tñ cū p̄dicta ecclesia oēs martyres t eorū gloriosos agōes q deo magis q̄ hōib⁹ noti sūt oi deuotiōe uenerem̄. ¶Tē uitas patrū antonij pauli hilariōis t oium eremitarū q̄s tñ uir beatissim⁹ scripsit hieronym⁹ cū oi honōe suscipim⁹. ¶Tē act⁹ beati siluestri aplīce sedis p̄sulis lz ei⁹ q scripsit nomē ignorem̄us: a multis tñ in urbe romana catholicis legi cognouim⁹ t ꝑ antiquo usu multe hoc imitāt ecclie. ¶Tē scripta de iuētiōe sancte crucis dñice: t alia scripta de iuētiōe capitis bti iohānis baptiste: nouelle qdē reuelatiōes sūt: t ñnulli eas catholici legūt: sz cū hoc ad catholicorū manus puenerit: beati pauli aplī sntia p̄cedat: oia ꝑbate: qō bonū ē tenete. Jtē rufin⁹ uir religiosus plurimos ecclesiasticī opis edidit libros: ñnullas aūt scripturas iterp̄tat⁹ ē. Sed qñ beat⁹ hieronym⁹ i aliq̄bus cū de arbitrij libertate nōuit: illa sentim⁹ q̄ beatū hieronymū p̄dictū sētire cognoscim̄us: t ñ solū de rufino sz ēt de oībus uersis quos uir sepi⁹ mīorat⁹ zelo dei t fidei religiōe reph̄edit. Jtē origenis ñnulla opuscula q̄ uir beat⁹ hieronym⁹ ñ repudiat legēda suscipim⁹: reliq̄ āt oia cū auctore suo dicim⁹ eē renuēda. Jtē croni cā eusebij cesarien̄: atq; eiusdē historie ecclīastice libros: q̄uis i p̄mo narratiōis suc libro tpauerit t p⁹ i laudib⁹ atq; excusatōe origenis scismatici unū ꝓscripsit libr̄: ꝑpē rer̄ tū singularē noticiā q̄ ad īstructiōz ptinet usq; q̄q; ñ dicim⁹ renuēdos. Jtē orosiū uir erudissimū collaudam⁹: qr ualde nēcia aduersus paganorū calūnias ordinauit: miraq; breuitate cōtexuit. Jtē uenerabilis uiri sedulij paschale op⁹ qō heroicis ōscripsit uersib⁹ isigni laude p̄ferim⁹. Jtem uicētij nibilomīn⁹ laboriosū op⁹ ñ spnim⁹ sz imitamur. Cetera q̄ ab hēticis ꝓscripta ul' p̄dicta sūt: nulla ten⁹ recipit catholica t aplica ecclesia rōana. Quib⁹ t pauca q̄ ad mēoriā uenerūt t catholicis uitāda sūt decreuim⁹ eē sbdēda: qdā q i septuagesima ponūt pēthateucū usq; in .xi. die añ pascha. a. xv. die añ pascha ponūt hieremiā usz i cenā dñi: i cena dñi legūt tres lectiones de lam̄tatiōib⁹ hieremie: quō sedet sola ciuitas t cet̄a: t tres lectōes de tractatu sci aug. i p̄s. lvij Exaudi. d. depca. meā t ne ōspexeris: t tres de apl'o: ubi ait i epl'a ad corinth. ꝓuēctib⁹ uob in unū Secūda lectio sic icipit: filit̄ p⁹ q̄s cenauit. Tertia de spūalib⁹: nolo uos ignorare frēs. Jn parasceue tres lectiōes de lam̄tatiōib⁹ hieremie: tres de tractatu sci aug. in p̄s. Exaudi. d. dep̄. t tres ō apl'o ubi ait in epl'a ad hebreos: festinemus ingredi tē. secūda lectio oīs nāq; pōtifex: tertia de quo nob ē grādis sm̄o. Jn sabbato scō tres lectiōes de lam̄tatiōib⁹ hieremie ꝑphete: t tres de tractatu sancti augustini. lxiij. p̄s. Exaudi de⁹ oroz cū tribulor: t tres de apl'o: ut ait i epl'a ad hebreos: ubi ait: christus assistēs pōtifex futurorū bonorū: secūda lectio ubi. n. testam̄tū: tertia umbram. n. hz lex futurorū bonorū. Jn pascha dñi homeliā ad ip̄m diē ptinētē. Jnfra hebdomadā homelias. Jn octauis paschē ponūt apocalypsim t act⁹ apl'orū t epl'as canōicas usq; in octauis pēthecostes. Jn octauis pēthecostes ponūt libros regū t paralipomenō usq; i calēdis augusti. Jn dñica p̄ma mēsis augusti ponūt salomōez usq; i calēdis septēbris Jn dñica p̄ma mēsis septēbris ponūt iob thobi ā hester hesdrā usq; i calēdis octobris. Jn dñica p̄ma mēsis octobris ponūt librum machabeorū usq; i calēdis nouēbris Jn dñica prima mensis nouēbris

ponũt ezechielẽ ⁊ danielẽ ⁊ mino
res ꝓphetas usq; i calẽdis decem
bris. In ꝑma dñica mensis decẽ
bris ponũt isaiã ꝓphetã usq; i na
tiuitatẽ dñi. In natale dñi legũt
primũ de isaia .iij. lectiones. ꝑma
lectio: ꝑmo tpe alleuiata ẽ ira ⁊ ce
tera. secũda: ꝓsolamini. ẽtia: ꝓsur
ge. Deide legũt sm̃ões uel hõelie
ad ipm̃ diem ptinẽtes. In natale
sci stephãi homel'. de ipsa die. In
natale sci iohãnis silẽ. In natale
inocentiũ silẽ. In natale sci silue
stri silẽ. In octaua natal' dñi hõe
liã de ipa die. In dñica ꝑma post
natiuitatẽ dñi ponũt epl'as pauli
usq; i septuagesima. In epiphãia
lectiões .iij. de isaia. ꝑma lectio in
cipit: oẽs scientes. secũda: surge il
lumiare. ẽtia: gaudẽs in dño gau
debo. Deide legũt sermões ul' ho
melie ad ipsum diem ptinentes.

Ele uero opuscula ul' q libri sint
int' apocryphos ꝓputãdi: idez ge
lasius oñdit dicẽs. In ꝑmis arri
minensez synodũ a cõstãtino cesa
re ꝓstãtini filio cõgregatã mediã
te tauro ꝑfecto extũc ⁊ in ẽtnũ cõ
fitemur eẽ dãnatã. Itẽ itinerariũ
noie petri apl'i qõ appellaf ici cle
mẽtis libri. viij. apocryphi. actus
noie andree apl'i apocryph'. act'
noie philippi apocryph'. act' no
mie petri apl'i apocryph'. act' no
mine thome apl'i apocriph'. euan
gelia thadei noie apocrypha. euã
gelia noie thome apl'i: qbus mani
chei utũtur apocrypha. euangelia
nomie barnabe apl'i apocrypha.
euãgelia nomie bartholomei apo
crypha. euangelia noie ãdree apl'i
apocrypha. euãgelia q̃ falsauit lu
cian' apocrypha. euangelia q̃ fal
sauit hirci' apocrypha. liber de in
fantia saluatoris apocryph'. liber
de natiuitate saluatoris ⁊ de scã
maria ul' de obstetrice saluatoris
apocryph'. liber q appellaf pasto
ris apocryphus. libri oẽs quos fe
cit lẽtici' discipul' diaboli apocry
phi. liber q appellaf fũdamentuz
apocryphus. liber q appellaf the
saur' apocryph'. liber q appellaf
de filiab' ade uel geneseos apocry-
ph'. pẽtametz de christo uirgilia
nis ꝓpagínatũ uersib' apocryphũ
liber q appellaf act' thede ⁊ pauli
apocryph'. liber q appellaf lepo
cius apocryph'. liber ꝓuerbiorũ
ab hẽticis trãscript' ⁊ sci sixti no
mine signat' apocryph'. reuelatõ
que appellaf pauli apocrypha. re
uelatio q̃ appellaf thome apocry
pha. reuelatio q̃ appellaf stephãi
apocrypha. liber q appellaf trãsi
tus sancte marie apocryph'. liber
q appellaf pñia ade apocryphus
liber q appellaf diogene nomine
gigãtis: q post diluuiũ cũ dracõe
ab hẽticis pugnasse perhibef apo
cryph'. liber q appellaf testamen
tũ iob apcryphus. liber q appella
tur de pnia origenis apocryphus
liber de pnia cyp̃ani apocryphus
liber q appellaf iamne ⁊ mambre
apocryphus. liber qui appellatur
sors apostolorum apocryphus. li
ber lusane apocryph'. liber cano
num apostolorꝫ apocryph'. liber
philologus ab hẽticis cõscriptus
sz beati ambrosij noie p̃signatus
apocryphus. historia eusebij pan
phili apocrypha. opuscula tartu
liani siue africani apocrypha. opu
scula iouiniani ⁊ galli apocrypha
opuscula montani ⁊ priscille ⁊ ma
ximille apocrypha. oia opuscula
fausti manichei apocrypha. opus
cula alterius clementis alexandri
ni apocrypha. opuscula cassiani p̃
sbyteri galliaruz apocrypha. opu
scula pictauien̄. uictoris apocry
pha. opuscula faustini regien̄. gal
liaꝝ apocrypha. opuscula frumẽ
tici apocrypha. opuscula iesu ad
abagarum apocrypha. passio geor
gij apocrypha. passio quirici ⁊ iuli
te apocrypha. scripta que appellã
tur salomonis contradictio apo
crypha. philateria omnia que nõ
ab angelo ut illi ꝓfingunt: sed ma
gis a demone cõscripta sunt apo
crypha. Hec ⁊ his similia que si
mon magus nicolaus theruidus
martion basilides ebion paulus
etiã samosatenus ⁊ bonosius qui
simili errore defecerũt: mõtanus
quoq; cũ suis obscenissimis seq̃ci
bus: pollinaris ualentinus siue
manichẽus faustus sabellius ar
rius macedonius eunomius vo
uacius sebacius calixtus donat'
⁊ eustachius iubianus pelagius
iulianus ⁊ latien̄. celestinus ⁊ ma
ximianus p̃sillanus ab hispania
lapedius dioscorus eutici' petrus
⁊ alius petrus: ex qbus unus ale
xandriaz alius antiochiã macula
uit: achati' ꝓstãtinopolitan' cum
ꝓsortib' suis: necnon ⁊ oẽs hẽses
q̃s ipi eorũq; discipuli siue scisma
tici docuerũt uel ꝓscripserũt: quo
rũ nomia minime retinemus: nõ
solũ repudiata uerũ etiã ab oi ro.
ec. eliminata atq; cũ suis auctori
bus actorũq; sequacibus sub ana
thematis indissolubili uinculo in
eternũ confitemur esse dãnata.

a Apostolor. Hic intimatur. xvi. di. in qua ꝓbat q canones apostolor sūt recipiēdi: postea ōñdit quo tpe et quo residēte i papatu uel ipio qlibet ꝯcilū est celebratū. Et nō q gratianus ponit quandā ꝓrarietatē de canōib⁹ apl̄or: et eā nō soluit. ꝓbat. n. aucte isidoro q canones apl̄or nō sūt recipiēdi q sūt apocryphi. postea ꝓbat aucte zepherini et leonis q sūt recipiēdi et nō sūt apocryphi. Do. breuis ē q: illi canōes sūt recipiendi q a veris apl̄is sūt editi: sed illi ñ q a pseudo apl̄is sī editi. ā. ꝓx. di. et itē gesta.

D. XVI.

Apostolorū canones q clementē pontificem romanū sicut quidaz asserūt dicunt esse trāslati: sūt qnquaginta: hos nō recipiendos sz iter apocrypha deputatos isodorus scribit dicens.

Apostolorum canones apostoli ca reꝯciuntur auctoritate.

Canōes q dicūt apl̄or seu q eosdem nec sedes apl̄ica recepit: nec sci pres illis assensū ꝑbuerūt ꝓ eo q ab hēticis sub nomine apl̄or ꝯpositi dignoscūt: q̄nis in eis utilia inueniāt: tñ ab aucte cānonica atq; apl̄ica eor gesta ꝯstat eē remota: atq; inē apocrypha ꝺputata. Epherin⁹ aūt ecōtra scribit cp̄is p siciliam constitutis.

Apostolor canōes sūt recipiēdi.

Exaginta smias apl̄i pscripserunt cū alijs q̄plurimis cp̄is q̄s fuādas eē cēsuerūt. Tē leo papa. ix. cōtra epl̄am nicete abbatis.

Exceptis. l. caplis canōes apl̄or inē apocrypha deputāt.

Clemētis libr. i. petri apl̄i itinerariū et apl̄or canōes numerāt pres inter apocrypha exceptis caplis. l. q̄ decreuerūt ortho doxe fidei adiūgenda. Tez. vi. synodus capitulū secundo.

Placuit huic scē synodo ut āmodo cōfirmata et rata sint canonū apl̄or. lxxi. capla. Epistola isidori i capite canonū. Isidor⁹ fu⁹ christi lectori suo ꝓuo.

Propt eorū auctoritatē cēteris ꝯcilijs ꝓponim⁹ canones qui dicūt eē apl̄or: lz a q̄busdaz apocryphi dicant qñ plures eos recipiūt: et sci pres eorū synodali aucte roborauerūt: et inē canōicas posuerūt ꝯstitutōes. Tē ꝑmus ordo ut ꝑdictū ē de celebrando ꝯcilio insert⁹ habet: postmodū canōes apl̄or atq; aplicoruz. i. a sancto clemēte usq; ad sanctū silue strū decretor atq; ꝯcilioꝝ diuersor breuiariū ē inē polatū sequēs ordinē suū. Tē cū hadrian⁹ papa sextā synodū suscipiat cū oīb⁹ canōib⁹ suis: cū ēt scā. viij. uniuersalia ꝯcilia ꝓfessiōe rōani pontificis sint roborata: in sexta autē synodo siue i septio ꝯcilio apl̄or canones sūt recepti et approbati: pz q ñ sī inē apocrypha deputandi. Unde scribit hadrian⁹ papa tharasio patriarche.

Sexta synodus aucte hadriani corroboratur

Sextā synodū sāc⁹ ā cū oībus canonib⁹ suis recipio. Sed dubitat de ea an canōes ꝯscripserit: qō ex ārta actiōe. s. sexte synodi facile absoluit. Ait. n. eps petrus epō nichomedie.

Sexta synodus canōes ꝯscripsit

Habeo⁹ librū ꝯtinentē canōes sancte synodi sexte priarcha dixit. Quidā scādalizāt p ignorātiā ꝓ canonib⁹ istis dicētes: nūqd sexta synodus canōes fecit: sciāt ergo qñ synod⁹ scā sexta sub ꝯstātino congregata ē ctra eos q dicebāt eē unā opatōez et unā uolūtatem eē in christo: i q̄ sci pres illos utpote hēticos anathēatizauerūt et orthodoxā fidē explanauerunt Soluta ē hec synodus ꝯstantini xiij. āno. post q̄tuor aut qnq; annos ijdē sci pres cōgregati sūt sub iustiniāo filio ꝯstātini: et ꝓdictos canōes ꝓmulgauerūt: de qb⁹ nullus dubitet. Qui. n. sub ꝯstātino ipatore i synodo fuerūt: ijdē ipi epi sub iustiniāo istis canōib⁹ subscripserūt. Oportebat. n. ut synod⁹ uniuersalis canōes ecclīasticos ꝓmulgaret. Tē scā synodus uniuersal' sexta p⁹ ꝓmlgatā ab eo diffinitōez ctra monoscelitas ꝯstātino ipatore q eā cōgregauerat nō multo post defūcto iustiniāo filio eius regnante ꝓ eo eadē scā synodus diuinitus inspirata iterū constantinopolim. iiij. aut. v. āno cōgregata est: et canōes nūero. cc. ij.

i Isidorus. preponimus ar. q illi qui sunt maioris auctoritatis debant habere ꝓiorem vocem in electione: ut. xix. di. in canonicis vnde licet anquiritana synodus fuerit ꝓior nicena: tamen ꝓpter maiorē auctoritatē nicena ꝓponitur: ut. j. e. di. c. sexta. ibi: prima annotatio etc.

a Sexta. sexte synodi falsa est littera: et debz ibi eē septime synodi. qualit enīz dubitaret sexta synod⁹ de eo qō ipa fecerat etc.

b Albeo. volūtatez. Quidaz dicebant tantuz vnaz fuisse volūtatez in christo: sed dicendum est q due fuerunt voluntates in eo q hō fuit: vna sē sualitatis: sm quā ipe dixit: pat si fieri potest transeat et cetera. alia rationis sm quā ipe dixit: verū tamen non sicē ego sed sicut tu vis.

c Constantini non illius magni constātini qui fuit tē por silnestri. sub eo enīz fuit nicenum cōcilium tempore silnestri.

d Constantini cōtra instī. de dona. §. est et aliud instī. q non est per. facti. secus vbi iustinian⁹ vocat patrez suū iustinum: sed loquitur hic ō alio iustiniāo sub quo sexta synodus celebrata fuit tpe agathonis pape: ut. j. e. sexta sub iustiniano aūt cui⁹ leges leguntur celebrata est q̄nta synodus: ut, j e. c. sexta.

e Sub iustiniano. Sed certe nec sic cessat contrarietas: quia tamen leo q̄z synodus loquitur de capitulis: tu distingue tempora et concordabit scriptura. ij. q. i. multi.

f Eadem. Nota q eadem dicitur synodus: quia ijdez partes ibi cōuenerūt: simile. vij. q. i. denīq; et ff. de iudic. ꝓponebatur. Et est hic ar. q eadem sit causa appellationis cum causa principali. ij. q. vi. siquis in quacunq;.

a Postolor. Hic intimatur. xvi. di. in qua ꝓbat q canones apostolor sūt recipiēdi: postea ōñdit quo tpe et quo residēte i papatu uel ipio qlibet ꝯcilū est celebratū. Et nō q gratianus ponit quandā ꝓrarietatē de canōib⁹ apl̄or: et eā nō soluit. ꝓbat. n. aucte isidoro q canones apl̄or nō sūt recipiēdi q sūt apocryphi. postea ꝓbat aucte zepherini et leonis q sūt recipiēdi et nō sūt apocryphi. Do. breuis ē q: illi canōes sūt recipiendi q a veris apl̄is sūt editi: sed illi ñ q a pseudo apl̄is sī editi. ā. ꝓx. di. et itē gesta.

b Canones. sic eō struc: q̄nis in eis canōib⁹ q canōes dicūtur apostolorū.

c Stilia. ar. q vile viciat ꝓ inmile: ut nō. ā. di. ix. si ad scripturas.

d Atq; inter apocrypha. i. sine certo auctore: ut sapia salomōis. liber iesu filij sirach q dr ecclīasticus et liber iudicum et thobie et liber machabeorum. hi apocryphi dicūt: et tñ legūtur sed forte ñ generaliter.

e Clementis. i. q sub nomine clementis cōpositus est ab hereticis.

f Itinerariū. q actus petri ꝯtinet quos ꝓ orbem itinerādo pegit.

g Exceptis. Impropria videt⁹ exceptio quia aut excipit a veris canonib⁹ aut a falsis. nō de falsis q nullus ex illis obseruat: item nō de veris quia nullus illoruz est apocryph⁹. uel dic q hoc nomē canones sūmitur large tā ꝓ veris q̄z ꝓ falsis canonibus: ut pōit. j. xxij. di. §. verū.

h Placuit. ex hiis tribus. c. surgit ꝛrietas quam gratianus non soluit nec ponit sexta synodus dicē lxxxv. capitula canonū apostolicoꝝ eē seruāda. zepherinus. lx. et leo. l. quidam ita solūt q sexta synodus fuit ante zepherinū et ante leonē et obseruabant. lxxxv. canōes: ꝓut dicit sexta synod⁹. sz postea i dissuetudinē abierūt. xxv. et remāserūt lx. ut dicē zepherin⁹: ꝓcedēte vo tpe. x. ex illis perierūt: et sic remāserūt tñ l. ut dicē leo. sz hec solutio stare nō pōt: nā zepherin⁹ ꝓcessit: vi. synodū. naz post zepherinum ut ex cronicis apparet omissis alijs solutionibus dic q non contradicūt sibi: quia dicebat synodus. lxxxv. fuisse capitula: zepherinus non dicit de capitulis sed de sententijs: et potest esse q in vno capitulo sint sententie plures.

i Isidorus. preponimus ar. q illi qui sunt maioris auctoritatis debant habere ꝓiorem vocem in electione: ut. xix. di. in canonicis vnde licet anquiritana synodus fuerit ꝓior nicena: tamen ꝓpter maiorē auctoritatē nicena ꝓponitur: ut. j. e. di. c. sexta. ibi: prima annotatio etc.

a Sexta. sexte synodi falsa est littera: et debz ibi eē septime synodi. qualit enīz dubitaret sexta synod⁹ de eo qō ipa fecerat etc.

b Albeo. volūtatez. Quidaz dicebant tantuz vnaz fuisse volūtatez in christo: sed dicendum est q due fuerunt voluntates in eo q hō fuit: vna sē sualitatis: sm quā ipe dixit: pat si fieri potest transeat et cetera. alia rationis sm quā ipe dixit: verū tamen non sicē ego sed sicut tu vis.

c Constantini non illius magni constātini qui fuit tē por silnestri. sub eo enīz fuit nicenum cōcilium tempore silnestri.

d Constantini cōtra instī. de dona. §. est et aliud instī. q non est per. facti. secus vbi iustinian⁹ vocat patrez suū iustinum: sed loquitur hic ō alio iustiniāo sub quo sexta synodus celebrata fuit tpe agathonis pape: ut. j. e. sexta sub iustiniano aūt cui⁹ leges leguntur celebrata est q̄nta synodus: ut, j e. c. sexta.

e Sub iustiniano. Sed certe nec sic cessat contrarietas: quia tamen leo q̄z synodus loquitur de capitulis: tu distingue tempora et concordabit scriptura. ij. q. i. multi.

f Eadem. Nota q eadem dicitur synodus: quia ijdez partes ibi cōuenerūt: simile. vij. q. i. denīq; et ff. de iudic. ꝓponebatur. Et est hic ar. q eadem sit causa appellationis cum causa principali. ij. q. vi. siquis in quacunq;.

ad correctiõe3 ecclesie ꝓmulgauit
Ex his ergo colligit᷑ ꝙ sexta syno
dus bis cõgregata ē: ꝑmo sub cõ-
stãtino iperatore ⁊ nullos canões
ꝯstituit: secũdo sub iustinião filio
eiꝰ ⁊ ꝑfatos canões ꝓmulgauit.
Unde sancti patres i eadē syno
do cõgregati dixerunt.

C:7:

Constitutiones synodi sexte.

Quoniã sancte uniuersales sy
nodi. v. sb iustiniāo augusto
vi. sub cõstãtino pr̃e suo augusto
de mysterio fidei pleĩssime dispu
tantes canões nõ fecerũt: sicut ce
tere q̃tuor uniuersales synodi: ꝓ
pterea nos ꝯuenĩetes i hãc ipialez
urbē sacros canones ꝯscripsimus
Unitē placuit huic scē synodo ut
ãmõ ꝯfirmata ⁊ rata sint canonũ
aploꝝ. lxxxv. capl'a. Itē cõfir
mamꝰ ⁊ ceteros scoꝝ canones ⁊ sy
nodꝰ: ꝑmã nicenã ⁊ anchiritanã:
neocesariēsē: gãgrēsē: anthiocenã
laodiceñ: ꝯstãtinopolitanã: ephe
sinã ꝑmã: chalcedonēsē: sardicen
sem: carthaginēsē: ⁊ opuscula the
ophili alexandrini epi ⁊ gregorij
trimegistri neocesariēsis epi ⁊ dio
nysij alexãdrini epi ⁊ martyris:
athanasij epi alexãdrini: basilij ce
saree cappadocie epi: gregorij ni
seni epi: gregorij theologi ãphilo
gij iconensis epi: timothei alexan
drini epi: germani ꝯstãtinopolita
ni: cyrilli alexãdrini epi: cypriani
carthagineñ. epi: ⁊ synodũ suam.
Itē ex diurno libro professio ro
mani pontificis.

Auctoritate romani põtificis sã
cta. viij. concilia corroborantur.

Sanctaꝰ. viij. uniuersalia cõci
lia ꝑmũ nicenũ: secũdũ ꝯstãti
tinopolitanũ: t̃tiũ ephesinũ: chal
cedoneñ. iiij. ⁊. v. itē ꝯstãtinopoli
tanũ. vi. itē nicenũ. vij. viij. quoꝝ
ꝯstantinopol' usq ad unũ apicē i
mutilata seruare ⁊ pari honore ⁊
ueneratõe digna hr̃e: ⁊ q̃ ꝑdicaue
rũt ⁊ statuerũt mõis oibꝰ seq ⁊ ꝑ
dicare: ⁊ quecũq ꝯdēnauerũt ore
⁊ corde ꝯdēnare ꝓfiteor. Quo ãt
tp̃e sexta synodꝰ ⁊. i. ij. ⁊. iiij. ⁊. v
cõgregate sunt: beda in libro d̃ tē
poribus scripsit dicens.

C:8:

De temporibus cõciliorum.

Sextaᵇ synodꝰ uniuersalis cõ
stantinopolim ꝯgregata ē: ⁊
greco sermõe ꝯscripta. tēporibus
pape agathõis exeq̃nte pijssimo
ꝑncipe cõstãtino itra palatiũ suũ
simlq legatis aplice sedis ⁊ epis
c. l. residētibꝰ. Prima synodus
uniuersalis in nicena cõgregata ē
ꝯtra arriũ. ccc. xviij. pr̃m tp̃ibus

C:9:

iulij pape sub cõstãtino principe.
Secunda in ꝯstãtinopoli. c. l. pa
trũ ꝯtra macedoniũ ⁊ eudoxiũ tē
poribus damasij pape ⁊ gratiani
ꝑncipis: qñ nectariꝰ eiusdē urbis
ep̃s ē ordinatus. Tertia in ephesi
na. c. pr̃m ꝯtra nestoriu3 auguste
urbis ep̃m sub theodosio magno
principe ⁊ papa celestino. Quar
ta in chalcedõe. vi. c. xxx. pr̃m sb
leone papa tēporibꝰ martiani ꝑn
cipis ꝯtra euticē nefandissimorũ
mõachorũ ꝑsulē. Quinta i ꝯstã
tinopolitana tēporibꝰ iulij pape
sub iustiniano ꝑncipe cõtra theo
dorum ⁊ omnes hereticos.

C:10:

*Certu e synodu Nicena prima cele-
brata ee tpe Sylvestri, sed in illā
tpu obscurante mirādū d'ē Bedam,
et alios credere.*

Prima aũt synodus in nicena
ccc. xviij. patrũ ꝯtra arriũ ale
xandrinũ pb̃rm q tres inẽq̃les gra
dus i trinitate asserebat: pr̃em. s.
maiorē: filiũ miorē: spm̃ scm̃ crea
turã uel seruũ: tēporibꝰ cõstãtini
principis ⁊ siluestri pape romani
macharij hierosolymitani: alexã
dri alexãdrini: q ꝯdēnata eadem
heresi statuerũt canões. xx. quoꝝ
auctor maxie ꝑfatꝰ alexãder ep̃s
fuit. Secũda synodꝰ i ꝯstãtino
pol'. c. l. pr̃m ꝯtra macedoniũ con
stantinopol' ep̃m: q negabat spm̃
s. deũ eē: tēporibꝰ gratiani ⁊ theo
dosij ꝑncipũ: damasi pape roma
ni cyrilli hierosolymitãi: nectarij
alexãdrini q ꝯdēnata ꝑfata heresi
statuerũt canões tres: quoru3 au
ctor maxie beatꝰ nectariꝰ ꝯstãtino
pol' ep̃s fuit. Tertia in ephesõ.
ccc. pr̃m ꝯtra nestoriũ ꝯstãtiopol'
ep̃m: q dicebat beatã uirgine3 ma
riã nõ dei sed hominis tm̃mõ geni
tricē ut aliam ꝑsonã carnis aliam
faceret deitatis: tēporibus theodo
sij ꝑncipis iunioris: celestini pape
romani: iuuenal' ꝯstãtinopol' epi
cyrilli alexãdrini: q. xv. capl'a con
tra nestorij blasphẽias totidē ca
pitula auctõe eodē scõ cyrillo ana
thematizãdo ꝯscripserũt. Quar
ta i chalcedone. vi. c. xxx. pr̃m cõ
tra euticē ꝯstãtinopol' abbate3 q
asserebat christũ post humanam
assũptiõ3 nõ ex duabꝰ naturis exi
stere: sed solã in eo diuinã nãm ꝑ
manē: tēporibꝰ martiani ꝑncipis
leonis pape romani: iuuenal' hie
rosolymitani: anatholij ꝯstãtino
pol'. q ꝯdēnata ꝑscripta heresi sta
tuerũt canões. xxviij. quoꝝ auctõ
maxie idē scũs anatholiꝰ ꝯstãtino
pol' ep̃s fuit. Quinta i ꝯstãtino
poli ꝯtra theodoꝝ mesochenũ ⁊
oẽs hẽticos: q theodorꝰ dicebat
aliud eē dei uerbũ ⁊ aliud christũ
⁊ sãctã mariã uirginē negabat dei

g Sancta. viij. Hec ꝯcilia di
cũtur octo: q2 octies sunt ce
lebrata ut hic: dicũtur ⁊ qua
tuor: q2 in qua tuor locis cele
brata: ut. s. di. xv. sicut.

b Sexta. maiorē ar. ꝙ nõ qui
prior: ē tēpore potior est iure
sed melior ꝑe ferendus ē: q2
nõ gradus ele gantior sed vi
te melioris a- ctio cõprobat
ut. xxiij. q. iiij. sicut. ⁊. xl. di. n̄
loca. ⁊. c. multi in fi. in auc. de
mõachis. §. or dinatiõe. hõe-
stioribꝰ. n. ho- nores debent
ar. j. xxv. di. c. i. in fi. ⁊. ff. de
mũe. ⁊ ho. ho nores. ar. 3. C
de offi. magi. officioru3 nõo
agentiũ. ⁊. lxi. di. miramur. ⁊
ar. ꝯtra. lx. di. c penulti. ⁊ vlt.

genitricem fuisse: tpibus iustiniāi ꝓncipis: iulij pape rōani: domini anthiocen: euticij ꝯstātinopolitani: q. xxiij. capla anathematizando descripserunt ꝓtra theodori ⁊ socioꝝ ei⁹ blasphemias. ℭExta i ꝯstātiopol'. c. l. pīm ꝓtra macharitū anthiocenū epm ⁊ socios eius q unā uolntatē ⁊ unā opationē in christo falsa suspiciōe asserebāt tē porib⁹ ꝯstātini ꝓncipis: agathōis pape rōani: gregorij ꝯstātinopol' q ꝯdēnata hēsi pfata anathematizādo scripserī. ix. capla itē⁹ ānexa

C:jj:

℘Rima annotatio angritane synodi dr: q añ nicenaz ferē fuisse: sed ꝓpē auctem maiorē p⁹ ponīt: i q̄ pres. xviij. statuerūt canones. xxiij. quoꝝ auctor maxie uitalis āthiocen⁹ epūs extitit. ℭExcūda neocesarien. q̄ p⁹ angritanaz ⁊ anthiocenā legit fuisse: i q̄ pres xvij. statuert canōes. xxiij. quoꝝ auctor maxie uital' talonitan⁹ extitit. ℭTertia gāgrēsis: q̄ p⁹ nicenā legit fuisse: i q̄ pres. xvi. statuerūt canōes. xx. ꝓpter q̄sdā nectates ecclīasticas maxie ꝓtra custachiū q dicebat q null⁹ i ꝯiugali g̃du posit⁹ nec ull⁹ fidelis q ñ oib⁹ renūciaret q̄ possidēt spez ullā ad deū hret ⁊ multa alia uenenosa q̄ enūerare longū ē. ℭCarta sardicēsis: i q̄ pres. lx. statuert canōes xxij. quoꝝ auctor maxie osi⁹ cor dubēsis epūs ⁊ uincēti⁹ capuanus epūs ⁊ ianuari⁹ beneuētan⁹ ⁊ calepodi⁹ neopolitanēsis sācte rōane ecclie legati extiterūt. ℭCarta anthiocena: i q̄ pres. xxx. statuerūt canōes. xxv. quoꝝ auctor maxie eusebi⁹ palestinēsis epūs extitit. ℭExta laodicēsis: i q̄ pres. xxxij statuerūt canōes. lxiij. quorūz auctor maxie theodosi⁹ extitit epūs ℭEptia carthaginēsis: i q̄ pres: cc. xxviij. statuerūt canōes. xxij. quoꝝ auctor maxie aurelian⁹ carthaginēsis epūs extitit: ⁊ sanct⁹ augustin⁹ hypoñ. epūs i eadē synodo legit fuisse tēporib⁹ honorij augusti. ℭCtaua africana sub theodosio miore augusto: in q̄ pres. cc. xxix. recitauerūt ⁊ firmauerūt cānes. c. v. q p diuersa ꝯcilia africāe puicie tpibus aurelij carthaginensis epi legūt eē ꝓscripti. ℭDna arelaten. i q̄ pres. dc. statuerūt cānes q̄tuor: quoꝝ auctores maxie siluester urbis rome epūs ⁊ sanct⁹ maurin⁹ arelaten. epūs extiterūt tē porib⁹ ꝯstātini augusti sicut q̄daz asserūt. ℭDecima itez arelaten. i q̄ pres. xviij. statuert canōes: quorū auctor maxie cesari⁹ arelaten. epūs tēporib⁹ augusti ꝯstātini extitit. ℭUndecima itez arelaten. i q̄ pres. xviij. statuerūt canones. ℭDuodecima itez arelaten. i uico hortēsio: i q̄ pres. xi. statuerūt canones: quoꝝ auctor maxie sanct⁹ cesari⁹ epūs extitit. ℭTertiadecia itez arelaten. i q̄ pres. xviij. statuerūt canōes: quoꝝ auctor maxie sarpidius arelaten. epūs extitit. ℭQuartadecia auracien. in q̄ pres xxvi. ꝯstituerūt canōes: quoꝝ auctor maxie hilari⁹ epūs extitit. ℭQuintadecia empanen. in q̄ pres. xxvi. statuerūt canōes. ix. quoꝝ auctō maxie cesari⁹ extitit epūs. ℭExtadecia agathen. i q̄ pres. xxix. statuerūt canōes: quoꝝ auctor maxime arelaten. epūs extitit. ℭSeptimadecia aurelianen. in q̄ pres. lxxij. statuerūt canōes: quoꝝ auctō maxie aurelian⁹ arelaten. epūs extitit. ℭOctauadecia itez aurelian i q̄ pres. xxx. statuerunt canōes: quoꝝ auctor maxie melian⁹ epūs rhodonen. extitit. ℭNonadecima itez aurelianen. i q̄ pres. xxx. statuerūt canōes: quoꝝ auctor maxime scūs albin⁹ andegauēsis epūs extitit. ℭUicesima aluernen. in q̄ pres. xv. statuerūt canōes: quoꝝ auctor maxie honorat⁹ bzeliten. epūs extitit. ℭXi. maticen. i q̄ pres xxi. ꝯstituert canōes: quoꝝ auctor maxie p⁹iscus lugdunen. epūs extitit. ℭXij. itez maticen. in q̄ pres lxxvi. statuerūt canōes: quorum auctor maxie idē pisc⁹ lugdun. episcopus extitit. ℭXiij. lugdun: in q̄ pres. xviij. statuerunt canōes: quoꝝ auctor maxie philipp⁹ uienen. epūs extitit. ℭXiiij. itez lugdun. i q̄ pres. xx. ꝯstituerūt cānones: quoꝝ auctor maxie idē pscus lugdun. epūs extitit. ℭSz q nicena synod⁹. xx. canōes supra statuisse dr: ꝓtrariū uidet ei qō in epla athanasij iuēit. ℭScribit. n. athanasi⁹ alexadrin⁹ epūs marco pape ita dicens.

C:iz:

Epistola athanasij postulātis capitula niceni concilij.

℘Eptuagita niceni cōcilij capitula q̄ de pfata synodo iubente dño meo alexādro decreta oiuz episcopoꝝ attuli: q̄ sunt igne ꝓbusta: optam⁹ ut a sede scē ecclie uestra aucte pcipe p pntes legatos mereamur. ℭTē pntib⁹ nob. lxx in mēorata synodo capla tractata sūt. xxx. a grecis greca edita lingua: ⁊. xxx. a latinis silr edita latina lingua. ℭSed uisum ē. ccc. xviij

a Uiginti. a sardicense.

b Quod dicit. regionib⁹. Hic ē duplex ar. unũ tale. ex q̃ oēs alij hoc faciũt: ergo ⁊ tu obſuabis hoc: ut no. ā. xij. di. illõ. Itē ar. ꝙ nulli licet ignorare ea q̃ publice facta sũt. xij. q. ij q ⁊ hũanis. viij. q. i. lʒ. xi. q. iij. cure. xx. di. ſi decreta. lxxxvij. di. c. vl. xxiij. q. i. paratꝰ. ff. de institoria ſʒ etsi. §. ꝓscribē. C. de liberali cau. ſi filiũ. ex. de postu. ad hoc. ar. ꝯ. lxxxij. di. ꝓposuisti. ⁊. i. q. i. ſiqs a ſimõiacis. ⁊. xxiiij. q. i. ſiqs dederit. ꝑmũ regulare ſecũdũ casuale ꝓpē casum ignorãtiẽ: ex q ma. ac. pos. cũ in ma.

dus generalis.

c Regula. Legatus ad hoc ſpãliter destinatus: alˢ nõ posset legatꝰ facere ꝯciliũ: ut no. ā. di. iij. §. porro. ⁊ extra de offi. le. ꝙ translationem

d Ratũ est. Ar. ꝙ id qõ nullũ ē nõ põt ratũ haberi: ut no. ix. q. ij. c. nullꝰ alterꝰ. extra de elec. auditis.

epĩs ſpiritu ſancto repletis ⁊ maxime iam dicto alexãdro ⁊ ap. ſe. apocriſarijs: ut. xx. capl'a adunarētur: alijs atqꝫ alijs ꝯgruis locis iſererēt ⁊ ad formã. lxx. discipuloꝝ uel totiꝰ orbis terre linguaꝝ. lxx. tãti ⁊ tã excellentis ꝯcilij fierēt capitula q̃ oēm christianoꝝ iformarent orbē. Quomõ ergo. xx. tm̃ capl'a in nicena ſynodo statuta dicũt cũ. lxx. capl'a ut athanasiꝰ ſcribit i ea statuta mõstrēt? Ipſis ita rñdet: capl'a nicene ſynodi q̃dam in disſuetudinē abierũt: uiginti tm̃ in romana eccl'ia habēt. Unde stephanus papa ſcribit dicens luthobio episcopo maguntino.

Niceni ꝯcilij. xx. tm̃ capl'a hñtur

Uiginti tm̃ capl'a nicene ſynodi in ſcã rõana ecclesia habentur: ſʒ quo neglectu alia defecerīt ambiguũ ē: plimi arbitrãt anthioceno ꝯcilio eē ea inserta. Sardicēse quoqꝫ ꝯciliũ auc̃te nicolai pape recipit. Unde idē ſcribit clero ꝯstãtinopol'.

Auctoritate apostolica ſardicense ꝯciliũ recipitur.

Quod dicitis neqꝫ ſardicense cõciliũ neqꝫ decreta alia uos hr̃e ſcõꝝ patrũ uel recipe: nõ facile uobis facultas credēdi tribuit: maxime cũ ſardicēse ꝯciliũ qõ penes uos i ur̃is regiõibus actũ ē ⁊ ois eccl'ia recipit: q̃ rõne ꝯueniat: ut hec ſcã ꝯstãtinopol'. eccl'ia abijceret: ⁊ ut dictũ ē: nõ reciperet?

Generalia quoqꝫ ꝯcilia quoꝝ tpe celebrata ſũt uel quorũ auc̃tas ceteris ꝑmineat: ſcõꝝ auc̃tibꝰ ſupra monstratũ ē. Auc̃tas uero aggregãdoꝝ ꝯcilioꝝ penes aplicã ſedem ē. Unde marcellus papa ſcribit maxētio episcopo.

Absqꝫ romani põtificis auc̃te ſynodũ aliqbus cõgregare nõ licet.

Synodũ epõrũ absqꝫ huius ſedis rõane auc̃te quãqꝫ quosdam epõs possitis cõgregare: nõ potestis regl'arit face. Neq̃ ullũ epm̃ qui hanc appellauit aplicam ſedē dãnare: anteqꝫ hinc ſnia diffinitiua ꝓcedat. nã ſi ſeculares in publicis iudicijs libellis utũt appellatorijs: quãto magis ſacerdotibꝰ hec eadē agē lʒ: q ſup illos ſũt de qbꝰ dictũ ē: Ego dixi dij estis. Itē iuliꝰ papa oriẽtalibus epĩs.

Non est ratum cõciliũ: qõ auctoritate rõane ecclesie fultũ nõ ſit.

Regula ur̃a nullas hʒ uires nec hr̃e poterit qm̃ nec ab orthodoxis epĩs hoc ꝯciliũ actũ est nec rõane ecclesie legatus interfuit canõibꝰ ꝑcipiētibꝰ ſine eiꝰ auctoritate ꝯcilia fieri nõ debē: nec ullũ ratũ ē aut erit unqꝫ ꝯciliũ qõ eius non fuerit fulcitum auctoritate. Item damasus papa.

Nullꝰ uſurpet ꝯcessa rõane eccl'e

Huic ſedi ꝯcessa nullꝰ uſurpare ſine eiꝰ ꝯsultu ꝑsũat: q non uult honore ecclesiastico indignꝰ aut ꝯtēptor iudicari. Item gregorius papa.

Absqꝫ aplice ſedis auc̃te ſynodũ aliquibus congregare non licet.

Nec licuit alicui aliqñ nec licebit particularē ſynodum congregare: ſʒ quotiēs aliq̃ de uniuersali ſynodo aliqbꝰ dubitatio nascitur: ad recipiēdã de eo qõ nõ itelligũt rõnē: aut ſpõte hi q ſalutē aie ſue desiderãt: ad aplicam ſedē ꝓ recipiēda rõne ꝯueniant: aut ſi forte ſicut d talibꝰ ſcriptũ ē: peccator cũ ꝑuenerit in ꝓfundũ maloꝝ ꝯtēnit: ita q obstinati ⁊ ꝯtũaces extiterit: ut doceri ñ uelit: eos ab eisdē ſedibꝰ aplicis aut attrahi ad ſalutē quoquo mõ necesse est: aut ne alioꝝ ꝑditio eē possint: ſm cãones ꝑ ſeculares oportet opprimi ptãtes. Itē pelagiꝰ papa epĩs q ꝯuenerãt ad illicitã uocatõē iohãnis ꝯstãtinopolitani epi.

Nõ est ꝯciliũ ſed ꝯuenticulũ qõ ſine ſedis aplice. auc̃te celebrat.

Multis denuo aplicis ⁊ canonicis atqꝫ ecclíasticis instruimur regulis: nõ debere absqꝫ ſnia rõani pontificis cõcilia celebrari.

c Generalia cõcilia. In hac. xvij. di. oñdit q possunt facere ꝯcilia. Sũt ãt ꝯcilioꝝ q̃dã uniuersalia: q̃dã ꝑticularia ſiue ꝓuincialia quedã epalia. Uniuersale ē qõ a papa uel eiꝰ legato cũ oibus epĩs statuit. Particulare ſiue ꝓuinciale ē qõ metropol'. uel primas facit cũ ſuffragãeis ſuis: ut. xviij. di. c. i. ⁊. xcij. di. ſi qs epõs. Sed uniuersale nõ debet fieri ſine auc̃te pape ut hic: nec ꝑticulare ſine auc̃te metropol'. uel primatis: nec epale ſine auctoritate episcopi. Metropolitanꝰ tm̃ põt face ꝯciliũ ſiñ auc̃te pimatis: ut. xcij. di. ſiqs epõs. Sic epõs ſine auc̃te metropolitani: ut. xxxviij. di. qm̃. ⁊. xij. q. ij. placuit. Nec ob. qõ legit. j. di. ꝓx. c. ꝓpt. i fi. ⁊. c. pe. q: illud ē itelligēdũ de ꝓuincialibꝰ ꝯcilijs: uel itellige illud de canonibꝰ constituendis. io.

e Huic ſedi. ꝯcessa. Hic expsse habetur ꝙ illud qõ ſoli pape cõpetit nõ trãsfertur generali mãdato nisi ſpecialiter mandetur: ut extra de offi. lega. ꝙ trãslationē. q̃ antē illa ſint di. xi. xij. di. ꝓceptis. ⁊ alia habes extra de offi. lega. ꝙ translationem.

f Nec licuit. particulare. Ad aliquid generaliter statuendum uel ad reuocãdũ illud quod in uniuersalibus concilijs ē statutũ: ut isti epi qui uolebãt retractare statuta constãtinopol'. ſynodi. Uidetur hic ꝙ ad solũ papã ſpectat iterpretari statuta uniuersalis concilij: ⁊ extra de ꝯcessi. ꝑ. ⁊ ec. nõ va. dilectus. Ar. ꝯtra ꝙ ab oibus epĩs uel a ſaniori pte eorũ qui interfuerũt: potest fieri interpretatio: q: ab eo ꝓdire debet interpretatio: qui ius statuit: extra de ſen. exco. int. de iudi. cũ uenissent.

g Ad recipiendam. Eoipso ꝙ qs errat nõ dicitur hereticus ſi paratꝰ est corrigi: ut. xxiij. q. i. hec est. ſed ſi dubitat de fide hereticus dicitur: ut extra de heretic. c. i.

h Per ſeculares. Possunt ergo laici coercere clericos etiã nõ depositos in casibus: ut no. xxiij. q. v. pricipes alˢ autē etiã depositũ non potest laicus pũire nisi icorrigibilis ſit ut extra de iudi. cum nõ ab hoie. Nũqꝫ eni clericꝰ q̃tũcũqꝫ ſit criminosus tradēdꝰ ē curie ſeculari dũmõ possit corrigi ꝑ ecclesiasticam ptãtē: ut. lxxxi. di. dictũ. extra de iudi. at ſi clerici. nisi i crimine falsi litterarũ aplicaꝝ: ut ex. de cri. fal. ad falsariorum. Item habes hic ꝙ ubicunqꝫ deficit ecclesiastica potestas: ſemꝑ recurritur ad brachium ſeculare: ⁊. xi. q. i. petimus. ⁊. xxiij. q. v. de liguribus.

a Synodum. ſcilicet generalem.

b Cõgregare. cũ ꝯueniũt epi ad examinãdã cãm crimialē alicuiꝰ clerici. ⁊ ſm hoc est ar. ꝙ talis ꝯgregatio epõꝝ nõ dr̃ ſynodus generalis.

i Multis. hortam. ar. ꝙ auctoritas ſuperioris non excusat: ut. xij. q. ij. quicũqꝫ militum. ar. contra. xij. q. ij. de rebus. lxiij. di. ſalonitane. unde dic ꝙ in leuibus excusat: alias non.

k Ad maiorē.i.ad mētropol'.Et ita cū appellat ab oībus epis ,puincie ad metropol'.videt q metropol'.solus maior sit oīb epis ,puincie:q de pari ad parē nō licet appellari.ij.q.vi.§.anterior,v.idē etiā.Itē hic appellat a metropol'.ad pciliū metropol'.j.ij.q.vi.oīs,t sic pciliū ē maius ipo metropol'.t sic appellat ab aliquo ad seipm cū alijs:t est ff.qñ ap.sit.l.i.§.solet.Dz qd ē qō hic dr q si dissentiunt epi:recurrat ad supiorē:qre nō stat hic sniē pluriū ut.lxv.di.sane? Intelligūt qdā q hic dr i cā criminali epi vbi oz oēs epos ptentire:ut.vi.q iij.c.i.t.ij.Dz pōt intelligi in eo casu qñ in ,puicia dubitat de negocio aliquo int epos tūc recurrit ad sedē superiorē.Vel itelligas i eo casu et qñ dissentiunt epi i sntia:nō q sentētiā aliquā ,pferāt:sz qz videt qbusdā vno mō sentētiādum:alijs alio mō.

l Maiores.ut de fide:ut.xxiiij.q.i.quoties.

m c Oncilia.sacerdotū.i. epoz.

n Perdiderūt.Nō. q aliqs dr pdē qō nū qz habuit:sic.v.q.vi. quia iuxta.xxiij.q iiij. guilisarius.xxiij.dis. quorūdā.sic.xxxij.q. ij.q vo,t.c.moyses.

o Hinc ēt pcepisset. Isti epi venerūt ad citationē regis:nō q venire tenerent':sz ut revocarent eū ab erroze suo: simile ad hoc ex de excep.olim.

p Iustiōe dñi.Habz ergo rōana ecclesia auctoritatē a cōciljs:sed ipatoz a pplo:ut.xciij. di.legim⁹,in fi.contrariū huic signat.xxi.di qzuis.t.xxij.di.omēs vbi dr q rōana ecclesia habet pmatū a domino t nō a pciljs:sz dic principalit habuit a dño:secūdario a conciljs.

q Reuerētiā.Debet ipatoz reuerētiā ecclie sed de rebus ecclesie nihil pōt disponē:ut xcvi.dis.bene.vñ nec dignitates nec prebendas dare pōt:ut.xvi.q vij.sigs deinceps.ar. Ex de cōsue.cū inter in parte decisa.vbi dr rex conferre decanatū sed hoc forte ex psuetudine t ex priuilegio.xvi.q.i.hinc etiam.

r Immunis.j.ij.q.vij.§.itē cū balaam.in fi.Ibi dr q simoniacus post restitutionē rndere tenet accusatoib⁹,sed dic q pmo fuit accusatus de hēsi sed cū appareret calūnia accusantis:postea fuit absolut⁹:ut hic dicitur.

s Ante tempus.qō fieri nō debuit:ut.viij.q.iij.nōne.§.illud.

t Synodo.ut.xcvi.di.bene.

u Episcopos.sue tempus.Generale ē q q prius dignitatē ceperūt:pferendi sunt alijs:ut.lxxiiij.di.epoz. t.lxxv.di.c. vl.t extra de ma.t obe.c.i.qñ ille gradus cedos añcedit quem labor,plixior t stipendijs longiora fecerūt anteire:ut. C.de offi.magi.offi.l.nemo nisi si aliqs recipit dignitatē a pncipe.ille.n preponit alijs ut extra ō maio.t obedi.p tuas.t.ff.de albo scri.l.ij.t nisi sint loco metropolita. uel alicui⁹ maioris dignitat qui lz sint posterius ordinati:tamē preponūtur alijs:ut hic i palea pla cuit.

a c Episcoporum.

Hic intimlat xviij.dis.In ,pria di.magister ostēdit q ,puincialia cōcilia nihil generalit possūt constituere:iō consequenter ostēdit ad qd sint vtilia.Addit etiam quotiens in anno t quo tempore āni t cuius añte sint celebrāda:t q metropoli ,nihil debet exigere ab episcopis cōuenientibus ad pciliū. Addit ō pena episcopi qui vocatus ad syno

D.XVIII duz non venit In fine dicit q ifra sex mēses debet epūs indicare suis subditis ea q in cōcilio acta sūt.

b Constituē dum.Istud ñ est vez:qz epi bñ pñt cōdere cāones epales t archiepōs ,pninciales:quia qlibet populus t quelibet ecclesia sibi potest statuē aliquod ius:ut.ō.di.i.ius ciuile.t.viij.di.que cōtra.t.xi.di.catholica.t.xij.di.illa.t de consē.di.iij.c.i.t extra de fer.conquestus.Sz de maioribus negocijs non possunt aliquid statuere:ut hic.t.xij. di.preceptis.

Ad maiorē.i.ad mētropol'.Et ita cū appellat ab oībus epis ,puicie ad metropol'.videt q metropol'.solus maior sit oīb epis ,puincie:q de pari ad parē nō licet appellari.ij.q.vi.§.anterior,v.idē etiā.Itē hic appellat a metropol'.ad pciliū metropol'.j.ij.q.vi.oīs,t sic pciliū ē maius ipo metropol'.t sic appellat ab aliquo ad seipm cū alijs:t est ff.qñ ap.sit.l.i.§.solet.Dz qd ē qō hic dr q si dissentiunt epi:recurrat ad supiorē:qre nō stat hic sniē pluriū ut.lxv.di.sane? Intelligūt qdā q hic dr i cā criminali epi vbi oz oēs epos ptentire:ut.vi.q iij.c.i.t.ij.Dz pōt intelligi in eo casu qñ in ,puicia dubitat de negocio aliquo int epos tūc recurrit ad sedē superiorē.Vel itelligas i eo casu et qñ dissentiunt epi i sntia:nō q sentētiā aliquā ,pferāt:sz qz videt qbusdā vno mō sentētiādum:alijs alio mō.

C.6:

l Maiores.ut de fide:ut.xxiiij.q.i.quoties.

m c Oncilia.sacerdotū.i. epoz.

n Perdiderūt.Nō. q aliqs dr pdē qō nū qz habuit:sic.v.q.vi. quia iuxta.xxiij.q iiij. guilisarius.xxiij.dis. quorūdā.sic.xxxij.q. ij.q vo,t.c.moyses.

o Hinc ēt pcepisset. Isti epi venerūt ad citationē regis:nō q venire tenerent':sz ut revocarent eū ab erroze suo: simile ad hoc ex de excep.olim.

p Iustiōe dñi.Habz ergo rōana ecclesia auctoritatē a cōciljs:sed ipatoz a pplo:ut.xciij. di.legim⁹,in fi.contrariū huic signat.xxi.di qzuis.t.xxij.di.omēs vbi dr q rōana ecclesia habet pmatū a domino t nō a pciljs:sz dic principalit habuit a dño:secūdario a conciljs.

q Reuerētiā.Debet ipatoz reuerētiā ecclie sed de rebus ecclesie nihil pōt disponē:ut xcvi.dis.bene.vñ nec dignitates nec prebendas dare pōt:ut.xvi.q vij.sigs deinceps.ar. Ex de cōsue.cū inter in parte decisa.vbi dr rex conferre decanatū sed hoc forte ex psuetudine t ex priuilegio.xvi.q.i.hinc etiam.

r Immunis.j.ij.q.vij.§.itē cū balaam.in fi.Ibi dr q simoniacus post restitutionē rndere tenet accusatoib⁹,sed dic q pmo fuit accusatus de hēsi sed cū appareret calūnia accusantis:postea fuit absolut⁹:ut hic dicitur.

s Ante tempus.qō fieri nō debuit:ut.viij.q.iij.nōne.§.illud.

Quapropē ut iā dictū est recte ñ pciliū sed puēticulū uīm uel pciliabulū cassat:t qcqd in eo actū est irritū hēat t uacuū:uos quoqs deinceps uidete ut nulli⁹ hortatu talia pñūatis:si aplice sedis cōtōe carere nō uultis:si uero i qlibet ,puincia ortе fuerit qōnes:t int ipos p uincie epos discrepare ceperit rō: atqs int ipos dissidētes nō pueniat ad maiorē tūc sedē referāt:t si illic quidē facile t iuste ñ discernūt ubi fuerit synod⁹ regulariter cōgregata:canōice t iuste iudicēt.Dn iores uō t difficiliores qōnes ut sancta synod⁹ statuit t beata consuetudo exigit: ad sedē sp referāt aplicam. Itē symmach⁹ papa.

Prouincialia concilia sine romani pontificis pñtia pōdē carebūt.

Oncilia sacerdotuz ecclīastīcis legibus quotānis decreta p ,puicias:qz pñtiā pape nō hñt: ualitudinē pdiderūt: legitis insanissimi aliqñ in illis ,puicijs maioribus pcet aplici apicis sanctionem aliqd pstitutū:t ñ de maioribus negocijs ad pultationez sigd occurrerit pfate sedis arbitrio fuisse refuatū. Dic ēt cū auctas theodorici regis ex diuersis,puicijs ad urbē rōanā sacerdotes puenire pcepisset:ut sanctū pciliū indicaret de his q uenerabili pape symmacho pfuli aplice se.ab aduersarijs ipsi⁹ dicebāt ipingi:ligurie t emilie epi seu uenetiaruz suggesserūt ipm q dicebat ipetit⁹ debē synodū puocare:sciētes q ei⁹ sedi pmū petri aplī meritū:deide secuta iussione dñi pciliorum uenerādorum auctas singularē i ecclīs tradidit ptātez: nec añdicte sedis ātistitē miorē lb iacuisse iudicio. Ad hoc sereniss⁹ rex deo ispirāte rndit:synodalis eē arbitriu in tāto negocio seqnda pscribē:nec aliqd ad se pcet reuerētiā de ecclīasticis negocijs ptinē:cōmittēs ēt ptāti pōtificū ut siue ,ppositū uellet audire negocium:siue nollet;qō magis putaret utile:deliberarēt dūmō uenerādi ,puisione pciliu pax in ciuitate rōana daret:epi uero i synodo residētes cōgregata auctē eiusdem symmachi dixerūt. Symmach⁹ papa sedis aplice pfūl ab huiusmodi oppositiōib⁹ ipetit⁹ qstū ad hoies respicit:sit imunis t liber:cui⁹ cāz totā dei iudicio reruam⁹ De clericis uero mēorati pape q ab epo suo añ tps pctra regulas discesserit t scisma fecerūt:t hoc fieri decreuimus ut illi satisfaciētes epo suo misericordiā pseqnt:t officijs ecclesiasticis se gaudeāt restitui. Lauretī⁹ ecclie mediolanēsis eps huic statuto nro in quo totā cāz dei iudicio cōmisim⁹ sbscripsit. Petr⁹ ecclie rauēnatis eps sb eisdez uerbis sbscripsit t post eū.lxxv.epi. Illud de clericis ,p pace in urbe reformāda mirificorditē t dispēsatiue factū dignoscitur. Hoc quoqs notādū q i hoc pcilio t i alia synodo symmachi pape añ rauēnatez epm mediolan.eps sbscripsisse t rndisse legit:exquo t sedis progatiuā añ cū habē colligit. Ait.n. greg. siagrio epo augustudinēsi.

Episcopos fm ordinatōis siue tps siue ad pscedēdū in pcilio siue ad sbscribēdū uel in qlibz alia re sua attēdere loca decreuim⁹:t suoz sibi progatiuā ordinū uendicare. Verū tps ordinatiōis non ad ecclesias sed ad psonas refert: sicut ex psuetudie cardinaliū sancte romane ecclesie t epoz uniuscuiusqs ,puicie euidēt apparet.

Episcopoz igitē cōcilia ut ex premissis apparet sunt iualida ad diffiniēdum ad pstituendū nō aūt ad corrigēdū.Dūt.n.necessaria epoz pcilia ad correctōz t ad exhortationē:q etsi nō hñt uiz cōstituēdi:hñt tñ auctez iponēdi t idicēdi qō alias statutuz est t qō generalit seu specialiter obseruari preceptum est.Gabilonense concilio.c.vi.

Palea.

C.7:

Hist:30

c d De scilijs.bini.hoc corrigit.j.e.qñ.r ex de accusa.sicut oli
d De omnibus.ad eos spectantibus.
e Ordines.i.laicos uel clericos.loqtur primati uel patriarche.
f Metropolitanus.Nō.q in magnis negocijs sp cōsulet archi epūs suū primatē:ut hic.r.l.xv.di.de psona.r.vi.q.iiij.si int epos

Jtē hēs hic q primas nō debet intecē cōcilio metropol'. r.xcij.di. c.penul.r.xi.q.i.si clic⁹ aduersꝰ.

g Instruere. ergo iudex a quo appellat: pōt istruere iudicē ad quem appellat.r ei⁹ cām quare nō recipit ei⁹ ap. r exēplū sibi reddere dz:ut ff.ō ap.recipi. sciendū. nō tamē tāq̄ testis ut.ij.q.vi. statuendū.

h Abeat. Hdies q̄dragesime. Jn se.c.dr q post tertiā hebdōadaz pasche :sz iste canō preiudicat illi: quia iste canō est niceni scilꝫ: uel logtur sm diuersas psuetudines. xvi.di. c.sexta.v.i.

i Simultatib⁹. Simultas est odiū primatū.lxv.di.c.i.

k Circa tps. idib⁹ octobris ut.j.c.se.

l Propt. admōeant.i.cōuocēt: uel ppie.r sic est ar.q mora pōt purgari lz certus dies sit appositus:alis quare admōerentur sic.j.e. di.qñ.r ex de pcēs.preben.r ec.nō va.qz diuersitatē.r.ff. de picu.r cō.rei ven.l.i.§.lz aūt.Ar.ɔ ex de elec.cū in cūctis.ar.ɔ vij.q.i.pītiū.r.xx.q.ij.puella.r.C. de contraben.sti.magna.r ex de do.r cōtu.cum dilecti.So.ubi dies prefigitur a canone mora pōt purgari:secꝰ si ab hoie pfigitur dies: ar.ff.de ar.si cuz dies.§. vl.r.l.celsus.io.Sed hoc nō ē verū:ut extra de sup.neg.prela.licz vbi dici videtur q mora purgari nō possit. sed certe noua decre. dicit q in solutione pēsionis mora intra breue tps possit purgari: ut extra de locato.c.vlti.sed illa loquitur in alio casu q̄z decre.lz. uel dic q illa corrigit decre.lz.b.

m Jdibus.Hoc falsuz videtur:qz idus sp est in.xiij. die uel.xv. sm q none precedunt.si.n.mensis habet.iiij.nonas sunt idus in xiij.die.si uero sex nonas sunt in.xv.die.r ita idus nunq̄z sunt in.x.die.verum est apud nos:sed apud grecos bene est in.x.die.dicūt quidā q idus quāndoq̄z dicitur large:ut hic.s.totum illud tempus ex quo post nonas statim incipiunt cōputari:ut cū dicit.viij.idus.vij.idus.r sic deinceps.nā in pān.mensis dicitur calende :deinde.iiij.uel.vi. nonas. deinde terminatis nonis dicitur.viij. idus:quare ergo dicitur q sit decimus:sed dicas q hic vocat hoc nomine idus quēlibet diez qui est inter illos dies qui dicunt idus: non vltimū diē illorū qui ppie r absolute dicit idus:alia expositio q̄ fit hic nō valet.

n Hyberperiti mēsis id est octobris.

o Et omnes.r p id ē alias si omnes debēt cōuenire de puincia: quare epus reseraret eis oia ea que fierent i synodo:ut.j.c.decernus.

p Cōcilia puincialia. qz qlibet epus irrequisito metropolitano pōt facere cilia epalia:ut xxxviij.di.qñ.

q Causis.que ad statum puicie spectāt.

r n Non oportz.doceri. Licz.n.ñ debeant intelligere doctrina:ut.i.q.vij.pueniētib⁹:tñ discere debēt.xxiiij.q.iij.si hēs.

s Accusare.i.debent excōicari:ut.ij.q.vi.gl quis platus.

t p Ernēit.q multe. Ar.q p sequentia intelligūtur r psumūt pcedētia. nā siqs ab hēticis p violentiā tractus fuerit:r p mēsez steterit cū eis psūitur nō tractus :ut i.q.i.stat. Jtem ar.ɔ platos ex vicijs subditoz r ɔ magros ex vicijs discipulorū:ut.xxviij.di.primus q̄z.r.xxij. q.ij.q ait.liij. di.legē. xij.q.ij.quatuor.xliiij. di.multis.xxxiiij .q.i. cū p bellicam.r.C. de adul.bi.qui.

b Necessitatibus. q necessitas excuset:hēs de se,di.iiij.hi q. Jtē siqs ppter tēpestatem uel flumen uel qa vocatus est ad testimoniū uel ad dignitatē : uel si icipit ebesse causa reipublice:uel si domestico funere ipedit:uel si maius negociū ipsuz trahit excusat:ut.ff.siqs cau.l.ij.§.i.r.ij.r.l.iiij.r.ff.ex qbus cau. maiores itē hi.uel si ad maius tribunal vocatus est:ut.ff.de re iudi.ɔ pupillū.§.bis q eodē.itē timor hostiū:ex de appella.ex pte.

c q Cloniāquidē regula. Jllud nō.q cuz hec synodus velit corrigere antiquā stitutionē:facit mentionē de ipa.r sic est hic ar.q vna constitutio nō reuocet p aliā:nisi faciat mentionem illius.sic est in rescriptis: quia aliter nō videtur papa ex certa sciētia prariuz cōstituere.sed hoc nō dico verum:r licet in rescriptis r priuilegijs regratur q fiat mentio priorum ad hoc ut priora reuocētur:non tñ ē ita in stitutionibus. r hoc ideo

PLacuit ut pfuato metropol' primatu ceti epi sm suc ordinatiōis tps alius alij deferat locum Nde leo papa anastasio thessalonicensi episcopo.

Bini conuentus per singulos annos ab episcopis celebrentur.

Oes scilijs aūt epalib⁹ ñ aliud iudicimus: q̄s sci pres salubriter ordinauerūt:ut.s.bini cōuētus p ānos singulos habeāt:i qb⁹ de⁹ oibus q̄relis q̄ int diuersos ecclie ordines nasci assolēt iudicet: ac si forte int ipos q pūt de maioribus peccatis qō absit nascat cā: q̄ pui cialī examine neq̄at diffiniri: fraternitatē tuā de toti⁹ negocij q̄litate metropolitan⁹ curabit istruere:ut si coza positis ptib⁹ nec tno fuerit res sopita iudicio:ad nr̄am cognitionē qcqd illud ē trāsferat. Dē ex niceno concilio.

Quo tpe scilia epoz sē celebrāda

Habeat⁹ semel concilium ante dies q̄dragesime : ut oibus si q̄ sūt simultatib⁹ aputatis mūdū ieiuniū r solēne deo possit offerri secundū nō agat circa tps atūni. Item ex anthiocheno concilio.

Ad morū correctionē r prouersiarū dissolutionē bis in anno epale concilium fiat.

Propter ecclesiasticas cās r q̄ existūt prouersias dissoluendas sufficē nobis uisū ē bis in ān̄o p singulas puincias epoz scilia fieri. Semel qdē p⁹ tertiā hebdomadā paschalis solēnitatis:ita ut in q̄rta hebdomada q̄ sequit r in medio tpis int pascha r pentheco sten cōcilia cōpleat.admoneāt aūt cōprouiciales epos hi q in amplioribus ciuitatibus.i.metropolitanis degūt. Secūdū uero scilia idibus octobris habeatur:q dies apud grecos hyberperiti mensis decim⁹ inuenit Jn ipis aūt scilijs r pbyteros r diacones pītes ē oportet:r oēs quotquot se lesos existimāt r synodicā expectare sē tētiā:nec liceat aliq⁹ apud semet ipsos scilia sine metropolitanoz r epoz sciētia r sēsu facē: q⁹ r de oibus causis stat esse pmissū iudiciū. Item ex sci.laodicen.

Semetipsos accusant:qui uocati ad synodum uenire contēnūt.

Non opōtet uocatos epos ad synodū cōtēnere uenire:sed adire debere r aut docere aut doceri q̄ sūt ad ecclie cetoruq̄z correctiōez utilia: q si ptēpserit scipos uidēt accusare:nisi forte ire ñ possint. Item ex scilio chalcedon.

Corripiātur episcopi qui ad cōcilū uocati uenire recusant.

Peruenit ad nostras aures: q in puicijs cōstituta epoz scilia mime celebrēt.hoc ex eo p bat q multe q correctōe opus habēt ecclīastice res negligāt. Statuit hec ergo sca synod⁹ sm regulas pr̄m bis in anno in unū puenire p singulas puincias epos : ubi singula q emerserit corrigāt. Qui uero noluerit puenire epi stituti in suis ciuitatib⁹:r hoc maxie cuz sui corporis sanitate sint pisistentes:cū ēt ab oib⁹ alijs urgentib⁹ necessitatib⁹ r iexcusabilib⁹ negocijs sint liberi: licere eos fraterne charitatis cōmōitiōibus corripi. Item ex.vij.synodo.

Canōicis subiaceat penis metropolitanus qui saltem semel in anno celebrare concilium negligit.

Cloniāquidez regula est q̄ docit bis in ān̄o p singulas puincias oportere p puētū epoz regulares inqsitiōes ppt fatigationes r ut opportune hēantur ad iter agendū hi q cōgregandi sunt

ga ꝓstitutio ꝓcedit ex libero motu dñi pape: ꝛ ga oia iura habet in scrinio sui pectoris: ut. C. de testa. oiuz. Itē ꝛ ē ar. ad hoc ex̄ de cogna. spi. c. i. siliē in testamētis nō regrit q̄ fiat mētio ꝓpris: ga testamētū ꝓ lege fuat. xiij. q. ij. c. vl. nisi i duob⁹ casib⁹: ut si sit testm̄ factuz inē liberos: ut. C. de tes. auc̄. hoc inter liberos. ꝛ nisi ipe testator legē sibi testādi dixerit: cū dixerit: si fecero aliud testm̄ si valeat: ga tūc faciēdo secūdū: oz q̄ faciat mentionē de primo: ut. ff. de leg. iij. siqs. in prin. Jn scilijs aūt antiqus obtinet si est potioris auctis: ut. l. di. dño sancto. in fi. io. Clerū est q̄ō in rescriptis ꝓtinetur: sed oiuz factoruz hr̄e memoriā poti⁹ est diuinitatis q̄z hūanitatis. C. de vete. in. enu. l. ij. §. siqs. nec p̄sūitur papa ex certa sciētia i. dulgē p secūdū reseri ptū post primū sup eodē: sz p̄sūit q̄ hoc faciat immemor prioris: ex̄ de offi. dele. ex parte j. ipm. n. fallit oblīio. xxxiij. di. p̄terea. sz ut tāgitur in glo. io. ipse habet ut p̄sumitur habere oia iura in scrinio pectoris sui. in legibus ꝛ cōstitutiōib⁹ ꝓtinētur iura ꝛ posterior tollit priorem lz si faciat mentionē d ipsa ff. de le. non est nouuz Jn testamētis aūt alia ē rō ne libertas supmi iudicij infringatur: qđ esse nō debet. ff. ꝓ socio cū duob⁹. §. idē rīdit. ga nihil ē qđ magl hoibus debeat q̄z q̄ suprēme voluntatis liber sit stilus: ꝛ liberum qđ itez nō reddit arbitriuz. C. de sacro sanc. ec. li. in fi. Sz in duobus casib⁹ supra notatis in glo. io. ē speciale. bar.

C. 9:

C. 10:

diffinierūt sexte synodi sācti pres oi excusatiōe remota oib⁹ modis semel i anno fieri ꝛ deprauata corrigi. Dūc ergo canonē ꝛ nos renouam⁹: ꝛ si q̄s ꝓceps iuēt⁹ fuerit hoc ꝓhibere: cōione⁹ pucē. Si qs uō metropolitan⁹ hoc neglexerit agē absq̄ necitate uel ui seu aliqua rōnabili occasiōe: canōicis penis subiaceat. dū aūt synodus agitur super canōicis ꝛ euāgelicis tiegocijs: oportet ꝓgregatos epos i meditatiōe ꝛ solicitudine fieri custodiēdoꝝ diuioꝝ ꝛ uiuificādoꝝ dñi mādatoꝝ. Porro ñ hz metropolitan⁹ lniam ex his q̄ defert epus secū siue iumētū siue aliquā spēm expetēdi: q̄ si hoc egisse conuict⁹ fuerit: soluat quadruplum⁶ Itē leo. iiij. Nō cogāt p̄sbyti ad sacra ꝓcilia eulogias deferre.

Ne eulogijs⁹ ad sacra ꝓcilia deferendis nihil inuenim⁹ a maioribus termiatū: sed sicut unicuiq̄ p̄sbytero placuerit. nā si constitutū fuerit aliqd illo tpe bñdictiōis afferre: forsitan min⁹ libenē ad synodū occurrēt: ꝛ magis uēire obtrectabūt: q̄ ñ sē ut arbitror rōnabilit regrende: nec ultro delate respuēde⁹. Itē ex ꝓci. carthag. iiij. Sine graui necessitate episcopus ad synodū ire non tardet.

Episcop⁹ ad synodū ire ñ tardet: si nō satis graui necessitate inhibeat: sic tñ ut in psona sua legatū mittat susceptur⁹ salua fidei ueritate qcqd synodus statuerit. Itē ex ꝓci. carthagiñ. v. Excusatorias lr̄as dirigant q̄ grauati ad synodū ire non possunt.

Placuit⁹ ut quotiēscūq̄ cōgregādum ē ꝓciliū epi q̄ neq̄ etate neq̄ egritudie neq̄ alia grauiori necessitate impediūtur: cōpetenter occurrāt: q̄ si nō poterit occurrere: excusatōes suas litteratorie⁹ cōscribāt: nisi aūt rōne⁹ ipedimenti sui apud ꝓmatē suū reddiderit: ecclie sue cōione⁹ debent eē ꝓtenti. Itē ex ꝓci. turo. c. ij. Palea.

Episcopus⁹ nō debet abbatez cogere ad synodū ire: nisi aliqua rōnabilis cā existat. Item ex concilio arelatēn.

A cōione sit alienus: qui synodo adesse contempserit.

Siqs⁹ aūt synodo adeē neglexerit: uel cetū fratrū añq̄ ꝓciliū dissoluat⁹ crediderit eē deserendū: alienū se a fratr̄ cōione agnoscat: nec eū recipi liceat: nisi⁹ i seq̄nti synodo fuerit absolutus. Itē ex conci. secūdo agatēn.

Elsq̄ ad ꝓximā synoduz a cōmunione abstineat: qui a metropolitano uocatus absq̄ graui necessitate synodo adesse neglexerit.

Epūs metropol⁹. ad cōprouinciales epos epl̄as direxerit: i qbus eos aut ad ordinationē sūmi pōtificis aut ad synoduz iuuitet: postpositis oibus excepta graui infirmitate corporis ac ꝓceptiōe

d Excusatiōe. frino la. Nam rationabiles exceptiōes semper admittūtur: ut extra de offi. dele ex parte.

e Cōione. nō p̄incipes posse excōicari: qđ verū est ēt a sacerdotibus: ut. j. xcvi. di. duo sūt. xi. q. iij. si autē nobis. ꝛ. C. vbi de cri. agi oportet. auc̄. qua in ꝓuincia.

f Vel vi. Videt⁹ ergo q̄ si aliqs per vim detineat⁹ ab aliquo ꝛ aliquid interim fit cōtra ipsum: q̄ retractari possit illud. Idē est si p dolū alterius non veniat: ut ex̄ de in integ. resti. ex lr̄is. sed ꝓriū legit⁹. ff. siqs caut. l. ij. §. vlti. ꝛ ff. de eo p quē factū erit. l. vl. vbi dr̄ q̄ si p dolū aut p vim alicui⁹ aliqs nō venerit ad iudiciū nō reuocat⁹ id qđ factū est: sed dat⁹ actio ꝓra ipsū impedientē: sed dic q̄ nō reuocat⁹ ipso iure sed p ī integ. resti. uel in eo casu reuocat⁹: qñ detentor non est soluēdo: extra de resti. spo. olim.

g Quadruplū. Ar. q̄ clerici p̄nt pecunialit̄ puniri ꝛ punire. ꝛ. xxiij. di. q̄z q̄z. in fi. ꝛ. xvij. q. iiij. diffiniuit. ꝛ. c. siqs deinceps. ꝛ. xxiij. q. v. de liguribus Ar. ꝫ extra de penis licet. sed dic q̄ vbi pena spūalis est i iure statuta: non debet infligi pecuniaria: alis secus: extra ut lit̄. nō ꝓtesta. qñ. in fi. Jō aūt punitur in quadruplum: qr crimē ꝓcussiōis commisit: qđ punit⁹ pena quadrupli. i. q. i. qdē. ꝛ. q. vij. sancim⁹. i fi. ꝛ tā laic⁹ q̄z cleric⁹ p̄nit pēa ꝓcussionis: ut. xxiij. q. i. militare. hic signat⁹ ꝓriū. xij. q. ij. fratnitas. vbi dr̄ q̄ ecclia nō debet suū cū augmēto recipe. sed dic q̄ hic nō recipit noīe ecclesie sz ꝓ ꝓrio noīe. xvi. q. vi. si episcopū.

b De eulogijs. eulogie dicūt⁹ mūera: q̄ deferūt⁹ sbditi suis plati

i Minus. ar. q̄ magri nō petēt collectā a scholaribus ut libentius veniāt ad scholas: sic. i. q. i. baptizādis. c. placuit ut vnusquisq̄z. i. q. iij. vendentes.

k Respuēde. Ar. q̄ quedā licite possumus recipe: que tñ petere ꝓhibemur: ut i. q. ij. placuit. e. q. q̄z pio. xiij q. ij. q̄sta.

l Episcopus. legatū. Ar. q̄ licet citat⁹ ad iudiciū venire ñ possit: nihilomin⁹ tenet⁹ mittere ꝓcuratorem. v. q. iij. si egrotans. ꝛ ex̄ de ap. ꝓstitut⁹ ar. ꝫ extraō ꝓcur. querelā. ō hac materia q̄ras. v. q. iij. si egrotās. sed il lud. c. querelā loquitur in ardua causa.

C. ij:

m p Lacuit neq̄ egritudine grauī: ut. j. e. siqs epoz. nō. n. excusat leuis febricula uel vetus quartana: ut. ff. de edil' edic. l. prima. §. sed sciēduz.

C. iij:

n Litteratorie. uel ēt ꝓ certū nūcium cui credi possit: ut xcvij. di. nobilissimus. ex̄ de offi. dele. prudentiā. extra ō rescrip. ex pte ꝛ. c. scīscitar⁹.

C. iij:

o Rationez. Nota nō sufficit dicere se ñ posse venire: nisi rationē ipedimēti assignet: sic ex̄ de offi. ꝛ po. iudi dele. pudēnā. ꝛ de rescrip. scīscitar⁹. ꝛ illā cām ꝓbabit: ut. iiij. q. v. qsqs. in fi. ꝛ ꝓ vnū testē eā pōt ꝓbare: ut ex̄ de ꝓcur. ex insinuatiōe. lz sit ar. ꝫ extra de in integ. resti. ex lr̄is. io. Sed certe credo hoc eē speciale ut vni resti credat⁹ cū suo iuramēto. io.

p Cōione. Videt⁹ q̄ aliqs pōt eē excōicat⁹ in vna ecclia ꝛ nō i altera: ut hic. ꝛ. lviij. di. siqs de alteri⁹. ꝛ sic est ꝫ. iiij. q. v. qsqs. sz dic q̄ iste nō ē excōicat⁹ sed cū aliis epis nō cōicabit: qr nō veniet ad negocia ipsoz uel ad consecrandum episcopū cū aliis.

q Episcopus. abbatē. Hoc itelligi pōt de abbatib⁹ cisterciēsoz. ut extra de sta. mo. c. i. nisi ꝓ crimie enormi. xi. q. iij. p̄ nilegiū. ar. ex̄ de ꝓui. tua. ꝫ alij abbates debēt vēire ad ꝓcilia: ut xviij. q. ij. abbates. ꝛ. j. c. ōcernim⁹. ꝛ hāc paleā hēs. xviij. q. ij §. vl

a Jquis autem. ante q̄z. sic. j. de ꝓse. di. i. oīs. xi. q. iij. certum.

b Nisi in sequenti. sic ergo q̄ñq̄z differtur absolutio: ut maioz rubor ei sit absolui cozā mltitudie. silr i sacrilegio differt⁹ ut diuti⁹ ꝓfūdat⁹. xvij. q. iiij. siqs suadēte. sic differt⁹ absolutio illi⁹ q mltū deligt: ut. xi. q. iij. q iubēte. vñ lz añ voluēit absolui ñ audit⁹: alis regularit̄ nō debet differri: ut extra de appella. qua fronte.

c Epūs. pontificis. i. epi: ut. ij. q. vij. c. accusatio. uel audire de eis que ordinauerit summus pontifex.

d Regia. lz epūs suo metropol' tanq̄z maiorī teneat obedire: ut ō. di. viij. q̄ ꝺ more. tñ hic defert regie dignitati: ut. xij. q. ij. de reb' lxiij. di. salonitane. Itē in hac synodali citatiōe vnica citatio sufficiat: ut hic. z sile. ꝺ. iiij. q. v. qsquis. sed in iudiciali trina requritur: ut xxiiij. q. iij. de illicita.

d Regia. xxiij. q. vl. si nobis. c. siqs epūs ꝺ, sed hic loq̄t de his qui habēt feudū: ibi nō: imo z qui libet debēt uēire si vocaretur ꝓpē negocium regni. uel il. ō intelligit cū epūs relicto ecclesiastico iudicio pgit ad ipatorē petens ibi iusticiā: qō null' clericus debet facere. xi. q. i. placuit.

e Siquis episcopus. nihil notatur.

f Propt ecclias tlicas cās. Martinus q fuit solicitus ꝑ republica fno uauit canōes: vnde ꝺ reno uator canonū

g Vel bi. q. d. uel oēs veniant: uel saltem bi qui sunt lesi non enim omnes tenēt uenire: ut. j. e. c. ꝑx

b Cōi. episcoporum. io.

i Sēteniam absolutiōis.

k Cōcilia. ꝑ uincialia. s. cū alijs episcopis sed epale pōt: ut. xxxviij. di. e. qñ. xij. q. ij. c. placuit.

l d Decernimus. ut duz in q̄libet ꝑuincia ꝓciliū agitat: unusq̄sq epūs admōitiōibus suis infra sex mēsiū spacia oēs abbates m ꝑsbyteros diacōes atq̄ clericos seu etiā oēm ꝓpuētū ciuitatis ipsi' ubi pēē dignoscit: necnō z cūctā diocesis sue plebem aggregare neq̄q̄ imoret: q̄ten' corā eis plenissime oia referat: q̄ eodē āno i ꝓcilio acta sit uel diffinita eē noscūtur. ꝙ si qspiaz hec ꝑuipēdēda crediderit: inia excōicatiōis n duoꝝ mēsiū curriculo ꝑsistat usq̄q̄q̄ mulctatus.

m Abbates. Immo abbates non vocabit ad synodū ut. ō. c. i illa palea: epūs.

n Excōicationis. i. suspēsionis ab officio duoꝝ mensiū: sic. lxxxvi. di. tanta. z. x. q. iij anno. in fi.

Dist. 19: D. XVIIII.

o d De epīis. Supra in ꝓxima di. tractauit de auctoritate canonum. hic agit de auctoritate decretaliū. z ostēdit hic ꝙ eiusdez sint auctoritatis decretales z canones. Sciendū itaq̄ ꝙ quedā decretalis epīa est generalis: quedam specialis. generalis est q̄ ad omnes dirigitur: ut. ij. q. v. omnibus. specialis est que specialiter ad aliquos mittitur: ut. xxxv. q. iij. quod scripsi. vij. q. i petisti. siue sit generalis siue sit specialis dum modo aliquid diffiniatur per eam ꝓ iure generali habēda ē: ut xvi. q. iij. licet. extra ō sen. z re iu. in causis. nisi sit tradita ex tēpore ex loco ex causa: ut xxix. di. sciendum. sed si dubium est an sit decreta. recurrendus est ad registrū: ut. ō. di. ix ut veterū. ꝑsumitur tñ ꝙ sit decretalis si reꝑtur inter alias decretales ad instar illius que repīt int alias moniales q̄ ꝓsumīt ex hoc monialis: ar. xx. q. i. q̄z ꝓgenitores. uel si plures eam tenent: tenēda est: ut. xvi. di. ili doctis. distingue ꝓut dicit ex de fide instru. pastoralis.

p Romanorum. reꝓbāt. Ar. ꝙ id qō papa appro bat uel reꝓbat: z nos approbare uel reꝓbare debem': ut. xxiiij q. i. hec est fides. z. xxxv. q. ix. veniam.

q Mnāto. Satis est absurdum est aliquez alij opulari z nō sibi ut. C. de' naturali li. l. nuper. in fi.

r Suffragari. ar. q̄ illud qō ꝓ se quis induc it: etiā ꝺ ipm inductū nō ꝺz reꝓbare: ut instrumēta z siqua silla sit: ar. di. ix. neq̄z quorūlibet. z. i. ij. q. iij. §. ite i criminali. v. siqs testibus. z. iij. q. viij. cui' i agēdo. ex de cen. cum oliz. ar. ꝺ. ij. q. vij. si hereticus. ꝺ. di. xxxvij. si qd veri. z. ō. di. x. lege primū regulare: secundum spāle in odiū hereticoꝝ z fauore fidei z religionis: ar. ad hoc ex de fo. cō. cum sit generale.

s Item. si ideo. mēbranas. licet leges abrogatas nō teneam': tñ notitia eaꝝ est necessaria ō. di. vij. fuerūt. z ē hic ar. q̄ nullū vbū positū

C:14: C:15: C:16: C:17: C:j:

in aliqua scriptura dz vacare uel superflue poni: ut .xxviij.q.i.sic.n. ⁊ ex de maio. ⁊ obe. solite. ⁊ ff. de vsur. l. iij. ar. ℈. C. de fideinst. nō recte.

u Restat. q. d. qō obtinet i vno dz obtinere in omnibus similibus: ut .iij. di. deniqz. in fi. ⁊ .xxvi. di. deinde.

x Caplm. Illud. c. cē. xxv. q. i. oia. vbi tī attribuit damaso pape: ⁊ pōt cē q; vterqz fecerit illud. ⁊ ē si. i. q. i. decetio, ⁊ ō pse. di. i. multo.

y Dicēdo. Ar. q; verbo generali oia debēt cōprehēdi: ut hic. ⁊. i. q. i. st nullī. ⁊. xiij. q. iij. putant. ⁊. xij. q. i. c. dilectissimis. ⁊. xiij. q. ij. nō estimem. ℈ de pse. di. ij. reuera. ⁊. j. l xxv. di. q; die.

z Desūt. Est hic ar. q; si papa i aliquo pi uilegio uł rescripto cō firmat alicui eccle pi uilegia exceptiōis uel alteri⁹ rei quā hz i pi uilegijs suis: q; eoipo robur hēant illa pīui legia: lz nō possint exhiberi. dī. n. hic q; decretales sint recipiēde cū caplm leonis qō ē i corpore canonū hoc dicat: q̄uis ille ñ sint in corpore canonū: ō hoc dixi. ē. di. ix. ut verum.

t Diuersis. Nota q; verbū indiffinite, plenum generalit ē intelligēdū: ut. i. q. iij. salua tor. ⁊. xv. q. i. nec is. ⁊ xviij. q. i. idolatria. xxxi. q. i. q; si dormierit. ar. ℈. i. q. i. sūt nōnulli.

a Ic oēs, petri. Nā papa sanctitatē recipit a cathedra: ut. xl. di. non uos. iohannes.

b In memoriā. iugum. ut. c. dis. ℈ more. xi. q. iij. qd ergo idē est in alijs plānis: ij. q. vij. sacerdotes.

c Falsa. Dicit charta falsa ex dicto uel facto. ⁊ i tali falso distinguit: ut ex de rescript. sup lris. ⁊ talis dī bñ fallarius: ut. ff. de fal. siqs obtexerit. Item dī ꝟa scriptura: ut cū scribit oēs uel maior ē ptē fuisse pñtē q; ñ fuit pīs: ut ex de his q; fi. a p. fi. con. ca. q̄sto. ⁊ talis fallarius suspēdit ab officio ⁊ bñficio: ut ex de testi. cā. b. is. in fi. Item ipso facto dī fallarius: ut si chārta appareret rasa uł imutata: ⁊ talis fallari⁹ depōit: ut ex ō crimie falsi ad audiētiā. Qui at fallā uideat cē snia: restat⁹ nimiū q; decretales epl'e rōanoꝝ pōtificū sūt recipiēde: etsi nō sē codici canonū ꝓpaginate: qm̄ inē ipsos canones unū beati leōis pape caplm' ꝓstat cē pmixtū: quo ita oia ꝓstituta sedis aplice custodiri mādant: ut si qs i illa cōmiserit: nouerit sibi uenā denegari. Dic. n. caplo. x. suarū decretaliū negd uero sit qō p termissū a nob forte credat oia decretalia ꝓstituta tā bone recordatiōis inocē. q̄s oiuz pdecessoꝝ nostroꝝ q; de ecclīasticis ordib⁹ ⁊ canonū p; mulgata sūt disciplinis ita nīa delectatione custodiri māda mus: ut siqs i illa cōmiserit uenā sibi nouerit denegari deinceps.

Dicēdo uō oia decretalia ꝓstituta: nullū de decretalib⁹ ꝓstitutis pēmilit: qō ñ mādauerit cē custodiēdū. Et rursus asserēdo oium pdecessoꝝ nr̄oꝝ nullū pōtificū romanoꝝ q; añ se fuerūt excepit: cuius ita ñ pcepit decretalia cōstituta ab oib⁹ custodiri: ut siqs i illa cōmiserit uenā sibi deincepś nouerit denegari. Itaq; nihil interest utrū sint oia necne decretalia sedis apostolice ꝓstituta inē cānones cōcilioꝝ imixta: cū oia i uno corpe cōpaginari ñ pñt: ⁊ illa eis intexta q; firmitatē his q; ōsūt ⁊ uigorē suū assignāt: pīsertim cū synodalia gesta inē q; ipsi canōes statuti sūt: i codice canonū ñ habeāt: lz a nobis oi cultu ōbito uenerēt. Cōsonat ât huic beatissimo leoni pape ēt facūdissim⁹ sanct⁹ i decretis suis papa gelasi⁹ ita ingēs: Decretales epl'as q̄s btissimi pape diuersis' tpib⁹ ab urbe rōana p diuersoꝝ pīm ꝓsulatōe dederūt: uenerabiliē susciptas decernim⁹. In quo nōndū ē: q; ñ dixit decretales epl'as q; inē canōes hñt: uł q̄s moderni pōtifices ediderūt: sed q̄s beatissimi pape diuersis' tpib⁹ ab urbe rōana dederūt. Dices aūt diuersis' tpibus: ēt illa tpa uir sanct⁹ ꝓphēdit q; crebrescētib⁹ paganoꝝ ꝓsecutionib⁹ ad sedē aplicā deferri causas cpoꝝ difficilime pmittebāt. Idcirco itaq; diuina fauēte gr̄a plibatis eñdim⁹ nullā cē dr̄iaz it illa decreta q; i corpe cānonū hñt sēd ap. pīsulū ⁊ ea q; p mlitudie uix p singla corpoꝝ uolumia repiūt: cū oia ⁊ oīa cartharz fabricat de nouo: nō solum deponitur: sed ⁊ curie tradit: ut extra de falsa. ad falsariorum. Dicit falsa cartha q; nō hz testes inscriptos: ut ex de. pen. c. i. Item dī falsa q; hz subscriptiōes varijs manib⁹ notatas: ⁊ q; nō est pfecta eadē manu: ut ex de panit. cum olim, in fi. nisi ex hoc sit ibi diuersitas: q; sit ibi calami uel atramēti mutatio: ut inē de fide instru. ⁊ can. in pain. colla. vi. Item dī falsa si est alieno sigillo sigillata: dū mō ille habuit ꝓpriū: uel nisi dixerit q; tūc ñ habuit ꝓpriū ut ex de appell significauit. Item dī falsa si ē ꝑriū alteri ex eadē pte plani: ut ex de fide instr. iputari. ⁊. C. ō fide instru. scripture. Item dicit false littere pape p falsam grāmaticā: ex de rescrip. ad audiētiā. Itez dicūtur falsi si sint suspecte ⁊ eis nō iponit fides: ut. C. de pba. inbem⁹. Item dī falsa charta si sigillū ē fractū: uel si ñ est ānus i dictiōis apposītus: ut ex de fide instru. inē. Item si filū est ruptū: ut ex ō crimi. falsi. lz. Item si sunt ipetrate sine mandato dñi: ut ex de rescripti. nōnulli.

d In carcerē Si certū ē cū esse falsato: ex deponit. l. di. si eps. ⁊ ex de crimi. fal. ad falsariorū. lz vbi ē dubiū fit qō hic dicitur.

a In Elli. p strat⁹. Hic videtur q; ois q; nō obedit statutis romane sedis sit hēticus: ⁊ varios modos hēsis nōui. xxiiij q. iij. §. q; vo.

niū ꝑdecessoꝝ suoꝝ decretalia cōstituta atq; decretales epl'as q̄s beatissimi pape diuersis tpib⁹ ab urbe rōana dederūt: fore uenerabiliter suscipiēdas ⁊ custodiēdas eximios pīsules leonē. s. ⁊ gelasiū mādasse, pbauim⁹. Item agatho papa oibus epīs.

Omnes sanctiones aplice sedis irrefragabiliē sunt obseruāde.

Sic oēs sanctiones aplice sedis accipiēde sūt: tāq; ipsi⁹ diuina uoce petri firmate. Item ex c. caroli. imperatoris

Tolerandū est iugū qō a sancta sede iponit lz intolerabile uideat

In memoriā beati petri apli honorem⁹ sanctā rōanā eccle siā ⁊ aplicā sedē: ut q; nobis sacerdotalis mater ē dignitatis: eccliastice eē debet magīra rōnis: q̄re obseruāda ē cū māsuetudine hūilitas ⁊ lz uix ferēduz ab illa sancta sede iponat iugū: tñ feram⁹ ⁊ pia ōuotiōe tolerem⁹. Si uō qō ñ decet q; libet siue sit pīsbyt̄ siue diacon⁹ aliquā pturbationem machinādo ⁊ nostro misterio insidiādo redarguatur falsā ab aplica sede attulisse epl'az: uel aliud qō inde ñ uenerit salua fide ⁊ itegra apud aplicū humilitate penes ēpm sit ptās utrū eū in carcerē aut in aliā detrudat custodiā: usq; quo p epl'am aut p idoneos siue ptis legatos aplicaz inē pellet sblimitatē: ut potissimū sua sācta legatiōe dignet decernere: ⁊ qd de talib⁹ sancta rōana lex statuit diffinire: ut ⁊ is cōrigat: ⁊ ecclīs modus iponat. Item stephanus quintus.

Quicquid romana ecclia statuit uel ordinat ab oib⁹ obseruādū ē.

Nimuero q; in speculū ⁊ exemplum scā ro. eccl'ia cui nos christus pesse uoluit: ppōsita est: ab oib⁹ qcqd statuit qcquid ordinat: ppetuo quidē ⁊ irrefragabiliter obseruandū est. Item grego.

A pōtificalib⁹ sit alienus officij q; aplicis ñ uult obedire ꝑceptis

Elli⁹ fas ē uel uelle uel posse transgredi aplice sedis pcepta nec nr̄e dispositōis ministeriū qō ur̄az seq; oportet charitatē. sit ergo ruine sue dolore, pstratus q; quis aplicis uoluēit ꝓtraire decretis: nec locū deicepi it sacerdotes

ꝛ.c.quidē.sed intelligas qō hic dicitur q̄ q̄ dicit romanaꝫ ec.non esse caput nec posse ꝓdere ꝯanones:ille est hēticus: ut.xij. di.c.i. ꝛ.xxv.q.i.violatores.ꝛ.q.ij.siqs dogmata.sz siqs alīs trālgredit eius mādata nō ꝓpterea ē hēticꝰ sz peccet:ex de pscrip.siqñ.io.

b Judicio.sed ℨ.xxiiij.q.i.subdiaconꝰ.sed ibi nō admittit dānatum ab hereticis:sed si vnlt pētere admittit eum.sz hoc nō ē iō:q; hereticus eū dānauit:sed q; alīs malus est

c Maioris. ar.q̄ q̄sto aliqs delinq̄ns ē maioꝛ: tanto magis ē puniendus:ut.xl. di.homo chriſtianꝰ.xi.q.iij. ꝑcipue.xxv.q i.nulli fas.

d Sed ēt alios.ar.q̄ q tenetur aliquez defendē ℨ alios multo foꝛtius ℨse:ut.xvi. q. i.in canōibus ꝛ.ff.si fui ven. alterius.

e Ī Ncanonicis. inꝫ quas. Canōice scripture sī epistole.

f Dfe.mernit ab alia eccliа.

g Ꝓpōat. ar.q̄ sp̄ ꝑsūit ꝓ multitudie: ut.lxi.di.nullꝰ initio. Itē.ar. qō a plībꝰ recipit maioris ē auctis q̄s qō a pauciorib⁹: ut.s.xvi. di.isi doctus.ꝛ.ij.q. vij.puto.lxiij. di.c.vlti. Sed qualiter stare pōt qō hic dr uēne oēs cāones scripture equaliē sūt recipiēde: ar.xv dis.sca rōana? quō ergo una ꝓponit alijs? Rīsio pōt eē q̄ oēs recipiātur ī tū q̄ oēs i eadē veneratiōe hēant:ul intelligas istō ō localib⁹ cānonib⁹ ut ille ꝓponat alijs q̄ a plībꝰ tenet:ꝛ sic pōt itelligi.l.di.dño scō.in fi.

habeat:sed exors a scō fiat ministerio:nec ō eius iudicioᵇ qsq̄ postea curam habeat:qm̄ iam dānatus a scā ꝛ aplica ecclesia sua inobedientia atq̄ ꝑsūptiōe a quoq̄ esse non dubitet:q; maioris ᶜ excōicatiōis deiectiōe ē abijciendus:cui scē ecclesie cōmissa fuerit disciplina:q; nō solū ꝑlate scē ecclesie iussiōibus parere debuit: sed ēt alijs ne ꝑterirent insinuare:sitq̄ alienꝰ a diuinis ꝛ pōtificalibꝰ officijs:q nolucrit ꝑceptis aplicis obtēpare. Itē augustinꝰ de doctria chriſtiana li.ij.

Inter canōicas scripturas decretales epistole connumerantur.

In canōicis scripturis ecclīarum catholicaꝝ q̄ꝑpluriuꝫ diuinarum scripturaꝝ solertissimꝰ i dagator auctem seqūtur:inꝫ q̄s sane ille sint: q̄s aplica sedes hr̄eᵈ ꝛ ab ea alij meruerūt accipe epl̄as. Tenebit igit hunc modū in scripturis canōicis: ut eas q̄ ab oibꝰ recipiūt ecclijs:ꝓponatᵉ eis q̄s q dam ñ accipiūt. Jn eis nō q̄ nō accipiūt ab oibus :ꝓponit eas quas plesᵇ grauioꝛesq̄ accipiūt eis q̄s pauciores mioꝛisq̄ auctis ecclesie tenent.si autē alias inuenerit a pluribus alias a grauioꝛibus hr̄i q̄ꝑq̄ hec inueniri nix possit:eq̄lis tñ auctoꝛitatis eas hūdas puto. Itē leo.

Dīsterij diuini se exortē intelligat: q a soliditate petri ꝛcedit

Ca dns noster iesus chriſt hūani generis saluatoꝛ instituit:ut ueritas q̄ antea legis ꝛ ꝓphetaꝝ pcōio ꝓtinebat:p aplicaz tubā i salutē uniuersitatis exiret Sicut scriptū est: Jn oēz t̄rā exiuit sonꝰ eoꝝ: ꝛ i fines oꝛbis terre uerba eoꝝ:sed huiꝰ mūeris sacramentū ita dns ad oiuz aplōꝝ officiū ꝓtinere uoluit:ut i beatissimo petro oium aplōꝝ sūmo ꝓncipaliter collocāet:ut ab ipo quasi a quodam capite dona sua uelut in coꝛpus oē diffūderet:ut exortē intelligeret se diuini ministerij eē: qui auſ fuisset a petri soliditate recedere.hūc . n.in ꝓsortiū idiuidueᵐ meritū ꝑsōe:ut ex de elec.dudū.i.lz sit ar.ℨ.lxiij.di.c.vl.ꝛ.lxxvi.di.§. ñ āt.

i Jnuēiri.Ar.q̄ iura aptāt ad ea q̄ raro accidūt:ō cō.di.iiij.sem̄ ē. ꝛ.ff.si ꝑs bē.pe.ātiq.ar.ℨ.xxviij.di.ō syracusāe.xiiij.q.v.dēiqz.ff.ō le. nā ad ea.

l Ta sacramentū.i.hoc sanctū munus.

Dunc.id est petrum.

m Jndiuidue.i.eccle

n Erat.i.ab eo quod ipe dns erat.s. petra: voluit eū vocari petꝝ de ꝓse.ij.reuera.

o Et sup̄ hāc petraz. Per hāc dictaz ñ credo dñm aliud demonstrasse:q̄z ℔ vba q̄ petr⁹ rñdit dño cū dixit tu es xp̄s filiꝰ dei vini q; sup̄ illo articulo fidei fūdata ē ecclesia.

p Appetē.id ē lacessiri uel calūniari.

q Nec porte.i. vicia uel ēt bēses : q; ecclīa ñ pōt errare:ut.xxiiij. q.i.a recta.nec ecclesia pōt eē nulla:ut. xxiiij. q.i.pudenda .q; ipse dns roganit ꝓ ea ut ñ deficeret:ut.xxi.di.§. i.in fi.

r Cupiditatibus.id ē voluntatib⁹.

s A veteribꝰ.Ar.q̄ dicta veteꝝ sī seq̄nda: ut.xxxvij.di.relatū. xxiiij.q.iij.trālferūt. ut j.di.ꝑi.de qbus.

t Hoc aūt. s.q̄ decretales epl̄e sint ꝑs auctoritatis cēj canōib⁹.

u Achaci⁹.hēticꝰ ꝛ excōicatꝰ.xxiiii.q.i.achacius.fuit.n. excōicatꝰ ꝓpter heresim a gelasio ꝛ a felice papa : ut ibi dicitur.

a Secundū.varijs mōis pōit casus huiꝰ.c. gra. inducit q̄ sit abrogatū ꝛ melē dus sentit cū eo:ꝛ oēs q̄ dicūt vitatē sacroꝝ ñ eē apud hēticos:ut xxiiij.q.i.scisma.ꝛ.i.q i.ex ecclīam.h. dicit q̄ nec.c.ē reprobatū:nec auctoꝛ ꝓ his q̄ hic cōtinēt dānatꝰ fuit:q; nihil hic ꝓtinet qō ñ canōice dicat:sed iō fuit iste dānatꝰ:q; cōicauit fotino hēnico:ꝛ q; voluit renocare achaciū hēticū pꝰ moꝛtē : ꝛ iō iste anastasiꝰ fuit dānatus:ut.j.c.anastasius. alij dicūt q̄ iō h.c. cuz auctoꝛe est reprobatū q; voluit dicere q̄ oꝛdinati ab hētico sine oi dispēsatiōe de iure pñt sua officia exercere.dicit.n.h.q̄ hētici hūt veritatē sacroꝝ:sz nō hñt executionē eoꝝ:ut de cōse.di.iiij.sicut in sacramentis ꝛ.c.non est uobis.ut no.i.q.i.q̄ ꝓfectionē.ꝛ.c.dñs.

b Baptizauit.in forma ecclesie.

c Munus.id est baptisma.

b Judicio.sed ℨ.xxiiij.q.i.subdiaconꝰ.sed ibi nō admittit dānatum ab hereticis:sed si vnlt pētere admittit eum.sz hoc nō ē iō:q; hereticus eū dānauit:sed q; alīs malus est

c Maioris. ar.q̄ q̄sto aliqs delinq̄ns ē maioꝛ: tanto magis ē puniendus:ut.xl. di.homo chriſtianꝰ.xi.q.iij. ꝑcipue.xxv.q i.nulli fas.

d Sed ēt alios.ar.q̄ q tenetur aliquez defendē ℨ alios multo foꝛtius ℨse:ut.xvi. q. i.in canōibus ꝛ.ff.si fui ven. alterius.

e Ī Ncanonicis. inꝫ quas. Canōice scripture sī epistole.

f Dfe.mernit ab alia eccliа.

g Ꝓpōat. ar.q̄ sp̄ ꝑsūit ꝓ multitudie: ut.lxi.di.nullꝰ initio. Itē.ar. qō a plībꝰ recipit maioris ē auctis q̄s qō a pauciorib⁹: ut.s.xvi. di.isi doctus.ꝛ.ij.q. vij.puto.lxiij. di.c.vlti. Sed qualiter stare pōt qō hic dr uēne oēs cānonice scripture equaliē sūt recipiēde: ar.xv dis.sca rōana? quō ergo una ꝓponit alijs? Rīsio pōt eē q̄ oēs recipiātur ī tū q̄ oēs i eadē veneratiōe hēant:ul intelligas istō ō localib⁹ cānonib⁹ ut ille ꝓponat alijs q̄ a plībꝰ tenet:ꝛ sic pōt itelligi.l.di.dño scō.in fi.

b Plures.Nō q̄ hic dignitas psonaꝝ cōpārat cū nūero .sicut in testib⁹:ut exꝰ de testi.i nra.sicut i creditoꝛib⁹:ut.ff.de pac.maioꝛē sz i electōe sp̄ nūerꝰ ꝓiudicat:lz maioꝛ sit dignitas ex pte alta ꝛ maꝛ

d Quia vox. Hic est qui baptizat.
e Per colūbam. i. per spm̄ sanctū in specie colūbe.
f Et igne. i. charitate.
g Nam si inuisibilis. i. q. i. si fuerit.
h Continet. id est perfici.
i Diuinitatis. i. deo cooperante.
k Platani. pdicādo
l Apollo. discipul⁹ pauli.
m Riganit. baptizādo.
n Incremētū. i. gr̄az ⁊ remissiōz peccatoꝝ.
o Vel qualis. Hoc intellige de toleratis alsbi q̄rit: ut. xlij. di. gelasius. nā nēo pōt pdicare nisi mittat: ut. xxi. q. i. adijcim⁹. de hē. cū ex iniūcto. uel loq̄t sm ātiqua tpa: q̄n oēs poterant pdicare.
p Predicet. sed que predicet.
q Et inuidos. id est pseudo apostolos.
r Cōfirmet. Et hoc in epla ad philippēses: cū dicit siue p vitatē sine alio mō chr̄ist⁹ pdicetur: in hoc gaudeo ⁊ gaudebo.
s Et h ipe. i. inidiam
t Et hic. s. achacius.
u Alijs. s. ignorātib⁹
x Siue veut. quo ad veritatē sacramēti.
y Nō generalit. i. in omni sacramento.
z Et imagiet. acha cium.
a Mente. i. sm opinionē falsā. nā i vitate susceperūt ordinē sed ñ exēcutōz. i. q. i. ordinatiōes. i. q. vij. daubertum.
a Anastasi⁹. abegerūt. i. remouerūt. xxvij. di. §. uez sz 3. viij. q. iij. fine. vbi dr̄ q añ tps snie ñ posſūt elici recedē ab epo ꝛz h ñ fecisset añ sniaz q: iciderat i hēsim iaz dānatā: ut. xxiij. q. i. c. i
b Cōcilio. Videt ergo q papa teneat req rere cilium epoꝝ: qō uez ē vbi ō fide agit: ⁊ tūc synod⁹ maior est papa: ut. xv. di. sic. i fi.
c Qui cōicauerat. 3. xi. q. iij. qm̄. vbi dr̄ q excōicatio nō trāsit in tertiam psonā: sed hic cōicauit ei i maleficio. vñ potuit trālire ad tertiā personam ut extra de sen. ex. nuper.
d Occulte. Cū magis plūit 3 ipm: ut ex ut ec. bñ. ut nr̄m. extra de offi. de le. pluit. ff. de ritu. nup. palā. ff. de admi. tu. non existimo.
e Diuino. q: dū assellaret: emisit intestina.
f Propt. obtineāt. q: pter formā ecclie ꝛtulit. i. q. i. extra eccliam.
g Que circa eū. Ar. q: qcqd fit ab intrusis uel viciose electi totū cassat: ut. xij. q. ij. alienatiōes. xxv. q. i. omne. ar. 3. iij. q. vij. §. tria. in pin. ⁊ C de sacrosanc. ec. l. decernimus.

ex hoc uetrimēta senserūt. Declarāte hocipm dño manifestissima uoce: Scribe inqt ⁊ pharisei sup cathedrā moysi sederūt. Quecūq; dicūt facite: q̄ aūt faciūt nolite facere. dicūt. n. ⁊ ñ faciūt. Quicqd ergo ad hominū ꝓfectū qlibet in ecclia mistri ꝓ officio suo uidēt opari: hoc totū ꝓtineri⁹ iplēte diuinitatis effectu. ita ille p quē loqt̄ chr̄ist⁹ paul⁹ affirmat: Ego plāta ui⁹: apollo⁹ riganit⁰⁰: sed deus incremētū⁰⁰ dedit. Itaq; neq; q plātat est aliqd: neq; q rigat: sed q incrementū dat deus. Adeo aūt ñ req rit̄ qs uel q̄lis pdicet⁰ sz qd pdicet⁰ ut⁰ inuidos ēt chr̄istū bñ ꝓfirmet⁰ pdicare: quo malo ipe diabol⁹ deiectus ē: ⁊ hoc ipe pdicare ñ desinit Ideo ergo⁰ hic cui⁰ nomē dr̄ retinendū ē: male bona mistrādo sibi tm̄ nocuit. Nā inuiolabile sacramentū qō p illud datū ē in alijs⁰ pfectione sue⁰ uirtutis obtinuit. qō⁰ generalit̄ quidē uez ē nisi aliquorū in tm̄ se extenderet curiosa suspicio: ut⁰ imaginēt⁰ plato a felice papa iudicio p⁹ ea inefficacit̄ i sacris quecūq; achacius usurpauit ipsuz egisse. ac pinde oportet eos metuere⁰: q uel i ꝓsecratiōib⁹ uel i baptismate misteria tradita susceperūt ne irrita diuia bñficia uideantur.

Celia ergo illicite ⁊ nō canonice: sed ꝓtra decreta pdecessoꝝ ⁊ sue cessoꝝ suoꝝ hec rescripta dedit: ut pbat felix ⁊ gelasi⁹ q achacium añ anastasiū excōicauerīt: ⁊ omissa q ab ipo anastasio tert⁹ eundē achaciū postea damnauit: iō ab ecclesia rōana repudiat⁰: ⁊ a deo percussus legit̄ fuisse hoc modo.

Anastasius a deo reprobatus nutu diuino percussus est.

Anastasius⁰. ij. natiōe rōan⁰ fuit tpibus theoderici regis: eodē tpe mlti elici se a cōione ipsi⁰ abegerunt: eo q cōicasset sine cōcilio⁰ epoꝝ uel pbyteroꝝ ⁊ clerico rū cuncte ecclie catholice diacono thessalonicēsi noie fotino q⁰ cōicauerat achacio: ⁊ q: uoluit occulte⁰ reuocare achaciū ⁊ nō potuit: nutu diuio⁰ percussus ē. Dic ēt de maximo epo in ꝓstātinopolitana synodo statutū est.

Que circa indisciplinatos uel ab eis geruntur: in irritū reuocētur.

Propt⁰ totī⁰ indisciplinatiōis eius doctrinā q̄ ꝓstātinopoli exorta ē: statutū ē ne maxim⁰ fuisse aut eē iā putet⁰ eps: neq; hi q ab eo sūt ordiati q̄lēcūq; gradū clericatus obtineāt: oib⁰. s. q⁹ circa eū ul⁹ ab eo gesta sūt i irritū reuocatis.

Decretales⁰ itaq; epl̄e canonib⁰ cōciliorꝝ pari iure exequāt. Nūc aūt q̄rit̄ de expositiōibus sacre scripture: an exequāt aut sbijciant eis. quo. n. gsq; magis rōne nitit̄: eo maioris auctis ei⁰ uerba eē uidēt. plurimi aūt tractatoꝝ si cut pleniori gr̄a sācti spūs ita amplioꝝ sciētia alijs p̄cellētes rōni magis adhesisse ꝓbāt: unde ñnulloꝝ pontificū ꝓstitutis augustini hieronymi atq; alioꝝ tractatoruz dicta uidēt eis eē pferēda. sed alind ē causis terminuz iponē: aliud scripturas sacras diligēt expōere i negocijs diffinitiōis nō solū ē necessaria scientia sz etiā ptās. unde chr̄istus dict⁰ petro: Q̄cūq; ligaueris sup terrā e. li. ⁊ i celis ⁊ c. prius⁰ dedit⁰ sibi claues regni celorū. in altera dedit ei sciētiā discernēdi int⁰ lepz̄ā ⁊ lepz̄ā: in alt̄a dās sibi ptātē ejiciēdi aliquos ab ecclesia uel recipiēdi. Cū ergo q̄libz negocia finē accipiāt uel in absoluti one inocentiuū uel i ꝓdēnatiōe delinquētiū: absolutio nō uel ꝓdēnatio nō sciētiā tm̄ sz etiā potestatē

h Decretales. In hac. xx. di. mgr̄ q̄rit de exceptiōibus sacre scripture: an sit paris auctis cū canōib⁹ ⁊ decretalib⁹: ⁊. I solut⁰ q ꝗstū ad sacram scripturā exponēdam ꝑualet sanctoꝝ auctas: ꝗstū aūt ad eas diffinitēdas ꝑualet auctas ro. pōtificū
i Sciētia. ar. q null⁹ pōt eē iudex eccl̄astic⁹ maxie: nisi sit peritus ut ex de ꝓsag. ⁊ affi. ex lris. in fi. ⁊ i. q. i. ut euidēter. xi. q. iij. ⁊ si ad tps. xxiiij. q. iij. si qs papa. de pe di. v. ꝓsideret. ⁊ di. vi. q vult. ⁊ q: legesl scire tenet⁰. in auc. 9 iudi. coll⁰. vi. §. qa vo. Itē qa snia ferēda ē i scriptl: ut. ij. q i. i pāmis. i fi. itē q2 iudices p se debēt scribere snias ⁊ recitare: ut. C. 9 assesso. psides sed 3. C. de in citur q milites
D. XX. di. certi. vbi di possunt esse iudices: quia p quotidianum usum possunt habere periti am iudicandi. Mediocris. tamen scientia sicut ⁊ in prelato ita ⁊ in iudice sufficit: ut extra de elec. cuz nobis oli.
k Papias. ar. ex ordine facti aliquid presumendum: ut. xxiij. q. iij. di. splicet. ⁊. i. q. i. ut euidēter. si militer ex ordine verborum: ut. xliij. di. sit rector. ⁊ extra de rescrip. cuz dilecta.

l Dedit. S. hic videt uel le q: alia. sit claues ligandi ⁊ solnendi alia scientie: ⁊ ita q: sint due claues. sed dico tm̄ vnā esse sed dicuntur due esse propter duos effectus. sed qualiter scientia dicitur esse clauis cum aliquis possit habere scientiā que non habet clauem: ⁊ econtra: sed dic q: licz scientia paine nō fuisset clauis anteq̄z haberet ordinē: tamē post ordinem incipit esse clauis. Si tamē queras quid ꝓprie sit clauis sacerdotalis: dico ipsam ptātez sacerdotalem per quam ligat ⁊ solnit.
m Inter lepz̄ā id est inter causaz ⁊ causam: ⁊ alludit ei qō fiebat i lege. cū. n. dubitabat de alicq̄ an eēt infect⁰ lepza: ducebat ad sacerdotes: ⁊ sm eoꝝ arbitriū uel recipiebat uel dejciebat: ut. xi. q.

iij.quō.de pe.di.i.bis.Ver.moysi.

g Delibellis.i fm libellos ⁊ cōmentarios. Aliorū.ſ.hieronymi ⁊ augustini ꝑ quos ꝛ scripta non ē iudicandum omissis canōibus .l.di.ſi ille.

b Junioris. Ecce hic appꝛobāt dca greg. iunioris: alibi videt re

,pbari.xxxij.q v j.c.qō ,ppo suisti.⁊ i se.§. vbi dic. B. q st ꝛria euāgelio.ſz illō.c. intelligit de arta ⁊ sic bñ tenet. io.

c Illoꝝ. hic vī q ponꝫ iudicādū sit fm illū q initiat aucte hiero. uel aug qō veꝝ est nisi aug. inuet aucte ve. uel no. te. uel etiā aliq canone. naz lz ꝓcilium apud aglgrani factū ꝓstituerit q ꝛa ꝓtoꝛ nō possit mr imōtialit iugi cū rapta: ut xxxvi.q.ij.pla cuit. tñ hiero. ꝓriū statuit: ⁊ ei stat: ut .xxxvi.q.ij.tria.

d Cōuincitur ſz nōne oriētalis eccl'ia ñ recipit canōes videt q ñ: ut xxxi. di. aliter nūqd ꝙ ipa est hēretica: sed dic q lz istos ñ recipiat canōes: nō tñ ꝓtemnit eos. uel dic q papa appꝛobat ꝓsuetudinē ipoꝝ. ē. di. ,px. si rōanoꝝ

e Si decreta. non habetis. p scīē tiam.

f De neglectu. Nulli enīz est licitū ignorare canones: ut. j. xxxviij. di nlli. ⁊ c. oēs

g Corripiēdi Ar. simile. xvi di. q dicitis.

h Eqb' apl'oꝝ. i apostolicoꝝ.

i Exempla. Ar. ꝑ exēpla posse iudicari: ut. xxxvij. di. q ō mēsa. ⁊ xxiij. q. ij. si habes. ar. ꝓtra. C. de sentēt̄ijs nēo. ſz illud itelligit cū ius habet tūc ꝑ exēpla nō est iudicādū. uel dic q exēplis ꝓbatoꝝ nō est utendū: ſz exemplis publice ꝓlone siue auctentice: ut exem

ꝓsidentiū desiderāt: apparet q diuinaꝝ tractatoꝛes scripturarū etsi sciētia pōtificib' ꝑmineāt: tñ q dignitatis eoꝝ apicē nō sē adepti: in sacraꝝ qdē scripturaꝝ expositōib' eis ꝑponūt: in causis uō diffinitēdis secūduz post eos locū merēt. Unde leo papa. iij. scribit epīs britanie.

Aliorꝝ scripture rōanoꝝ pōtificū decretis non sunt ꝓponende.

Delibellis ⁊ cōmētarijs aliorū non ꝓuenit aliquos iudicare: ⁊ scōꝝ cōciliorū canōes relinq re ul' decretaliū regl'as q̄ hñt apō nos simul cū canōib' qb' i oibus eccl'iasticis utimur iudicijs. ſ. apl'orū nicenoꝝ anchiritanoꝝ neocesariensiū gāgrēsiū sardicēsiū africanensiū carthaginēsiū: ⁊ cū illis regule ꝑsulū rōanoꝝ siluestri cyricij inocēcij zosimi celestini leōis hilarij gelasij ormisde ⁊ gregorij iunioris' .isti oio sē ⁊ ꝑ quos iudicant epī: ⁊ ꝑ quos epī simul ⁊ clerici iudicāt. nā si tale emerserit ul' ꝓtigerit iusitatū negociū: qō mīme possit ꝑ istos finiri: tūc illoꝝ quoruz meministis dicta hieronymi aug. isidori ul' ceteꝝ silit scōꝝ doctoꝝ siliū si repta fuerint magnanimit sē retinenda ac ꝓmulgāda: uel ad ap. se. referat de talib'. Quaz ob cām luculēti' ⁊ magna uoce ꝓmū ciare nō timeo: qz q illa q̄ ꝑdixim' scōꝝ patrū statuta q̄ apud nos canonū noie ꝑtitulāt: siue sit epūs sicleric' siue laic' ñ indifferēt recipe ꝓuincit': nec catholicā ⁊ apl'icam fidē: nec scā q̄tuor euāgelia utilit ⁊ efficacit ad effectū suū retinē uel credē probat. Tē nicola' papa clero ꝓstantinopol'.

Corrigēdi sūt q decreta rōanoꝝ pōtificū nō hñt uel nō obseruāt.

Si' decreta rōanoꝝ pōtificuz ñ hētis de neglectu atq incuria estis redarguēdi. si uō hētis ⁊ ñ obſuatis: ō temeritate estis cōripiēdi ⁊ icrepādi. Tē ino. papa.

Ad quos sit recurrēdū cum sacre scripture auctoꝛitas nō occurrit.

Decq̄bus causis nulla soluēdi ligandiq auctas i libris ue. ⁊ no. te. ⁊ q̄tuoꝛ euāgelioꝝ cū totis scriptis apl'oꝝ nō appareat: ad diuina recurrite scripta greca. Si nec i illis: ad catholice eccl'ie historias catholicas a doctoꝛib' catholicis scriptas manū mittte. si nec i illis: scōꝝ exēpla' ꝓspicacit recoꝛdamini: q si i oib' his ispectis huius qōnis q̄litas nō lucide inuestigat: seniores' ꝓuicie cōgregate ⁊ eos ínꝛogate. facil' nāq inuenit qō a' plurib' senioꝛib' q̄rit. ueruꝫ ēt repꝛomissoꝛ dñs ait: Si duo ex uob uel tres ꝓueniūt supēr̄a i nomine meo: de oi re quācūq petierint fiet illis a patre meo.

Decretis" ergo rōanoꝝ pōtificū ⁊ sacris canonibus cōcilioꝝ eccl'iastica negocia ut supꝛa monstratū ē t̄mināt. Ministri uō sacroꝝ canonū ⁊ decretoꝝ pōtificū sē sūmi pōtifices ⁊ ifra ꝓsules ⁊ reliq sacerdotes: quoꝝ istitutio ē i ueteri testamēto ichoata ⁊ in nouo plen' ꝓsūmata. Sūmi eteni pōtifices ⁊ miores sacerdotes a deo sē istituti ꝑ moysen: q ex ꝑcepto dñi aaron i sūmū pōtificē: filios uero ei' unxit in miores sacerdotes. postea uero dauid cū mistēia dom' dñi āpliaret: ianitoꝛes ⁊ cātoꝛes i stituit. poꝛro salomon quēdā modū exoꝛcizādi inēit: quo demōes adiurati ex obsessis coꝛpoꝛib' pellebātur: huic officio mancipati exoꝛciste uocati sē. De qb' dñs i euāgelio: si ego i belzebuch ejcio dēonia: filij uri. ſ. exoꝛciste i quo ejciunt?: hec oia in nouo testamēto ecclesia imitata hz ianitoꝛes suos quos ostiarios appellam': ꝑ cantoꝛib' lectoꝛes ⁊ cātoꝛes istituit: exoꝛcistas āt noie ātiquo ⁊ officio pmanēte recepit: ꝑ filijs uō aarō oēs ifra sūmū pōtificē sacerdotiū admistrātes sē ꝓsecrati. Jnē eos q̄da discretio fuata ē: ut alij appellēt simplicit sacerdotes alij archipresbyteri alij coꝛepī alij epī alij

k Senioꝛes. i. sapiētes: ut. lxxxiiij. di. pozzo.

l A pluribus. sic extra de offi. dele. prudentiā. in fi. i. rñ. nam ꝑ ampliores boies manifesta veritas reuelatur: u. C. de fideicō. l. penult. ⁊. C. de inge. ma. l. iij. hic patz q ꝓmo ad ꝓsuetudinē loci recurritur: cū lex deficit q̄z ad ꝓsuetudinem ro: sic. xij. di. illa. ⁊. ff. de leg. ⁊ se. cō. de qbus. alij dicant ꝓmo ad ꝓsuetudinē ro. ec. recurrēdū: ut ar. ē. xi. di. c. vlt. io. qd autē de hoc seruet nōui. xij. di illud. meli'. xi. di. consuetudo.

m Decret. Hic agimr de ecclesiasticis oꝛdinibus: ⁊ ostēdit oꝛiginem ipsoꝝ: ⁊ vnde sic appellāntur. postea ostendit q ille qui est in maioꝛi oꝛdine uel dignitate non potest iudicari a minoꝛi: ⁊ sic papa a nemine pōt iudicari.

D. XXI. Hist: zi:

n Et minoꝛes. Cum ergo moyses elegerit sacerdotes in veteri testamento: ⁊ dñs i nouo: ut. j. e. in nouo. videtur q ad eūm de iure spectat electio canonicoꝝ. ⁊ impaꝛo: dicit q episcopus eligit clericos in cōstantino pol'. ciuitate: ut in auē de mensura oꝛdinandoꝝ clericoꝝ in ꝓmo. §. Ad hoc dicas q epūs de iure cōmuni cū alijs eliget: ut extra de his q̄ fi. a. ꝓe. sine cō. ca. nouit. ⁊. c. ea. no scitur. ꝓsuetudo tamē est seruanda: ut extra de elect. cum ecclesia. Jtem videtur ex loco isto q moyses fuit sacerdos cum uixerit sacerdotes. ⁊ idez dicit Jnnocē. extra de mato. ⁊. obe. solite. Sz cōtra homicida fuit ergo non potuit eē sacerdos: ut. xxiij. q. iij. nō inferēda. sed dic q' oli sacerdotes bñ erāt homicide: ut. ij. q. vij. §. bis ita. sed dauid ꝓmo fuit ꝓhibitus construere templū: qz vir sanguinū erat: de cō. di. i. c. i. Quare aūt iudices ⁊ executoꝛes testes ⁊ aduocati in cā sanguinis ꝓmoueri nō ꝑīt: no tanī in questionibus in illa. q. que sic incipit: aliquis ex officio suo hominē interfecit: de hoc dixi. li. di. ꝑ totum.

o Alij. primates. Hec diuisio non est nisi ratione nominū: quia idem sūt

pmates q patriarche. xcix. di. c. i.

p Lxxij. discipulos. Contra. j. e. di. in nouo. ibi dr q discipuli dñi. i. apli elegerunt. lxxij. discipulos: hic dr q a dño. sed dic q dñs bñ dr fecisse qđ ei⁹ minister facit: qz q p aliū facit p seipsū facē videt: ut ex ō sen. ex. mūeres

q Ordinatos. ut. xciij. di. dñs noster. z. c. diaconi.

r Subdiaconos. nō videt verū dicē q tpe apl'oz alig fuerūt subdiacōi: ut. xxv. di. eps qa ille ē canō apl'oz. sz dic q subdiaconat⁹ tūc fuit: sz nō fuit facer ordo adhuc: ex ō eta. z qua. a multis.

a Leros. Dicit isidor⁹ q̄ nole vocant ministri ecclie: z ḡre sic uocent ministri ecclie. secundo pōit q̄drimēbrē diuisi on ē epoz. ātio pōit in ẽptatōes oiuz ordinū ecclīasticoz z eoz officia. secunda ps incipit ibi ordo epoz. ātia ibi pontifex.

b Matthias. cum q̄ fuit electꝰ ioseph.

c Primū i eccl'ā. s. z alī⁹. s. iacob⁹ fuit pmo epūs factꝰ: ut. j. lxvi. di. pozro. z ē hystoria, p sortē faciēda: ut. ff. de iudi. sed cū ābo. z q i electionib⁹ tpe necessitatis possiū⁹ fm sortē, procedere: qđ nō ē vez: ut. xxvi. q. ij. non exēplo.

d Partē. i. decias z primitias q̄ dicūt dei: ut. xij. q. ij. c. q̄s. io. z. c. qui abstulit.

e Psalmista. Hic pz q psalmista z ostiarius z lector sī clerici: z xv. di. plectis. z. xxxij. di. feriatim. z. lxxij. di. clericū. z. xi. q. i. ō psona. z depōi pōt sic alij clerici: ut. xxvij. q. i. si quis epūs: z q iūxit manus i istos ereōicatꝰ ē ut. xvij. q. iij. si quis. z ex de sen. ex. nō dubiū. z. c. parochianos. z per primā tōsurā fit aliqs psalmista: z illa tonsura ē sacrale signū: ut. x ij. q. i. duo. Sz si hoc dicat tūc erūt. ix. ordines: verūtn videt q nō sit ordo: qz vbi tractat q clericꝰ alij obedientiā pstabit: nil agit de istis ordinib⁹: ut. xciij di. a subdiacono. silit alibi: ut. lxxvij. di. illō sz dic q tm̄. vij. sī q cō ferūt cū solēnitate: sz tm̄. ix. sī. io. sz certe oēs ꝓferūt cum solēnitate hodie pē psalmistatū q a solo sacerdote ꝓfert ut. xxij. di. psalmista. b

archiepi seu metropolite alij⁹ priates alij pr̄iarche alij sūmi pontifices. Duo discretio a gētilib⁹ maxie introducta est: q suos flaios alios simplr flaies alios archiflaies alios ptoflaios appellabāt: sipli cit uō maioz z mioz sacerdotuz discretio in nouo testō ab ipo xpo sūpsit exordiū: q. xij. apl'os tanq̄ maiores sacerdotes. lxxij. discipulos q̄si miores sacerdotes istituit. petrū uō q̄si i sūmū sacerdotez elegit: dū ei p oib⁹ z p oib⁹ claues regni celoz tribuit: z a se petra petri nomē sibi iposuit: atq̄ p ei⁹ fide se spāliē rogasse testatus ē: z ut ipe ceteros cōfirmaret sibi subiūxit dicēs: Ego p te rogaui petre ut nō deficiat fides tua: z tu aliq̄n conuersus confirma frēs tuos. hāc eādem formā apli secuti i singulis ciuitatib⁹ epos z pbros ordinauerūt: leuitas aūt ab aplis ordinatos legimus: quoz maxim⁹ fuit beat⁹ ste phan⁹. subdiaconos z acolythos pceedente tpe eccl'ia sibi cōstituit.

Ex his ēt scribit beat⁹ isidorus i li. vij. etymo. c. xij. nomia illoz z nominū cās exponēs ita ingens.

Unde nomen ecclesiasticoruz graduum sumatur.

Cleros z clericos hic appellatos credim⁹: qz matthias sorte electꝰ est quē primū p apl'os legim⁹ ordiatū. Cleros. n. grece sors latine uel hēditas dr. ppēa ergo dicti sūt clerici qz ō sorte dñi sūt uel qz dñi ptē hñt. Generaliē āt clerici nūcupāt oēs q in ecclesia xpi deseruiūt: quoz grad⁹ z noia sūt hec ostiari⁹ psalmista lector exorcista acolyth⁹ subdiacon⁹ diacon⁹ presbyt epūs. Ordo uō epoz q̄dripartit⁹ ē. i. i pr̄iarchis archiepīs⁹ metropolitis atq̄ epīs. Pr̄iarcha greca lingua sūm⁹ pr̄uz interpr̄tat: qz p mū. i. p⁹ apl'icū tenet locū: z iō qz sūmo honore fūgit tali noie cēsē sicut roman⁹: ātiochen⁹: alexādrinus. Archiepūs greco int̄pretatur uocabulo: q sit sūm⁹ epoz: tenet eni uicē apl'icā z psidet taz metropolitanis q̄s cet̄is epīs. Metropolitā aūt a mēsura ciuitatū uocāt singulis. n. puicijs pemin̄et: quoru auct̄i z doctrine cet̄i sacerdotes subiecti sūt: sine qb⁹ nihil religs agē sz epīs. solicitudo. n. tot⁹ puicie archiepīs cōmissa ē. Omnes aut̄ supi⁹ designati ordies uno eodēq̄ uocabulo epi nominant: sed ideo puato noie qdā utunt ppter distinctionē ptātū quaz singularit̄ acceperūt. Pr̄iarcha patz pnceps. archos. n. grece pnceps latine: inde archiepus pnceps epoz. Metropolitan⁹ a mēsura ciuitatū. Patr⁹ āt uocabulū ide dictū ē: q ille q efficit eps supint̄edat. s. curā gerēs sbditoz. Episcopin. n. grece latine int̄dē dr. Epi. n. grece latine speculatores int̄pretāt. nā speculatō ē ppositꝰ i ecclesia: iō dictus eo q speculet z pspiciat ppl'oz infra se positoz mores z uitam. Notifex pncepsq̄ sacerdotū ē ul' dr eē q̄i uia seq̄ntiū. ipe. n. sūm⁹ sacerdos: ipe notifex maxim⁹ nūcupat. ipe. n. efficit sacerdotes atq̄ leuitas. ipe oēs ordines ecclīasticos dispōit ipe qō unusq̄sq̄ facē debet oñdit antea aūt pontifices z reges erāt. nam maioz hec ꝓsuetudo fuit: ut rex eēt sacerdos z pontifex: unde z pontifices rōani ipatores appellabātur. uates a ui mētis appellat⁹ est: cui⁹ significatio multiplex est. nā mō sacerdotē mō pphetam significat mō poetā. Antistes sacerdos dict⁹ ē ab eo q̄ añ stat. pmus est. n. i ordie eccl'ie: ut supra se nullum hēat. Sacerdos aūt nomen hz ꝓpositū ex⁹ greco z latio q̄i sacrū dās. sicut. n. rex a regendo ita sacerdos a sacrificādo uocat⁹ est ꝓsecrat. n. z sacrificat. sacerdotes aūt gētiliū flamies dicebāt. hi i capite habebāt pileū: i quo erat breuis uirga⁹ desup hūs lane aliquid qō cū ppter estū ferre nō possēt: filum tm̄ in capite religare ceperūt nā nudis⁹ eos penit⁹ capitib⁹ incedere nefas erat: unde z a filo quo utebāt flamies dicti sūt q̄si filamines. uez i festis dieb⁹ filo depositoꝰ pileū imponebant, p sacerdotij eminētia. Presbyt grece latine senior int̄pretat: ñ mō p etate uel decrepita senectute sz ppē honorē z dignitatē⁹ quā accepūt pbyt̄i nominant. ideo aūt z pbyt̄i sacerdotes uocant: quia sacra dant. sicut epī: q lz sint sacerdotes: tm̄ pōtificat⁹ apicē ñ hñt: qz nec chrismate frontē signant: nec paraclitū spm̄ dant: qō solum deberi epīs lectio

f Episcopus. Ar. q episcopatus est ordo: ut. xciij. di. diaconem.

g In pr̄iarchis. quo noie cōprehendit principales pr̄iarchas: ut romanū ꝓstantinopolitanū alexādrinū hierosolymitanū ātiochenū

b Archiepiscopis. i. primatibus quo nomine cōprehendit alios patriarchas siue primates: ut aglegiensem cātuariēsez bituricēsez

i A mēsura. quia. x. uel. xi. dz sub se bre: ut. vi. q. iij. scitote. ul' dr a metros qō ē mr z polis qō ē ciuitas: qz ē mr aliarū ciuitatū xij. di. de his.

k Licz. ō his q̄ spectāt ad totam ,puicia: sz de his q̄ ad suam dioce. spectāt sine eoruz lnia pōt disponere. xx. q. iij. c. i. z. ix. q. iij. c. i. z. ij.

l Dispōit. ergo eps cōfert dignitates ecclesiasticas: ut lxxiiij. di. epo rū. ar. ꝛ. xciij. di. legim⁹. vbi dicit q tm̄ ad epz spectat cōfirmatio. sed hoc refert ad diuersas ꝓsuetudines: ut ex de elec. cuz in cīctis. z. c. cuz ecclia vulterana. ego credo q de iure cōi tm̄ electio dignitatum spectet ad capl'm cuz epo: ut ex de his q̄ fi. p. fine ꝓ. ca. ea no sit. z. c. q̄sto.

m Ex greco. s. dos: qō est datio.

n Virga. q̄ arcebant aues a carnib⁹ sacrificioꝝ.

o Nudis. ar q̄ nō incedit nudus q filū fert in capite.

p Dignitatē ut. lxxxiiij. di. pozro.

q Et non etatis. tm̄ supple: quia alibi dicitur. qō est nomen etatis: ut xciij. di. legim⁹

r Predicant.i.legũt recitando nõ aũt predicando:qz illud est officium sacerdotum.xvi.q.i.adijcimus.

s Miserabiliter.nõ p pronã uocẽ:sed ponius p altam uocẽ z sonorã.z iste intellectus patet ex littera sequẽti ubi dicit tanta .n.zc.

u Et fideles.i.excõicatos:z ita ostiarius remouet excõicatos ab ecclia ut h z.xxv.di.per lectis.

a In nouo testamento est petrus. Videtur ergo q p hec verba tu es pe.zc.dat⁹ fuit petro põtificatus:z ita ante passionẽ quia ante fuit ei dictum.z.j. videtur ꝓtradicẽ.l.di.cõsideranduz.z.c fi delioz. nam ibi dicit q p⁹ passionẽ:qz ante ñ fuit dat⁹ eccle pastoz. So. ꝑmo fuit aplis añ passiones:sed post passiones fuit pastoz creatus per illa uerba si diligis me z cetera:ut extra de elec. significasti.qõ etiam hic innitur cũ dicit:tibi dabo claues zc. hoc.n.est ꝓmittere z non donare.

b Pari.ar. q omnis episcopus sit par apostolico q̃z tum ad ordinem z ratione consecratiõis. xxiij.q.i.loquitur.in pñ.petrus tñ maioz fuit alijs in administratione ut.ij.q.vij.puto.potest eniz aliquis eẽ maioz alio in ordine:sed tamẽ minoz i administratione:ut archipzesbyt maioz ẽ archidiacono:ut. x xv.di.perlectis. De apostolis q̃ fuerũt cõsecrati non legi

actuum aplorũ demõstrat. Vnde z apud ueteres idẽ epi z pbr fuerunt:qz illud nomẽ dignitatis z ñ etatis ẽ. Leuite ex noie auctoris sũt uocati.de leui.n.leuite exorti sũt:a qb⁹ in tẽplo dei mystici sacri mysteria explebãt.hi grece diaconi latine mistri dicũt:qz sicut in sacerdote cõsecratio: ita in diacono misterij dispẽsatio habet. Hy podiacões grece: quos subdiaconi dicim⁹.q ideo sic appellãt:qz sbiacẽt ꝑceptis z officijs leuitarũ Oblatiões.n.in tẽplo dñi a fidelibus ipi suscipiũt:z leuitis supponendas altarib⁹ deferũt. hi apud hebreos nathanei uocãt:lectores a legendo:psalmiste a psalmis canẽdis uocati sẽ.illi.n.pdicãt pplis uolũtatẽ dei z qd sequant̃ : isti canũt ut excitẽt ad cõpunctionẽ aios audientiũ:lz z qdã lectores ita miserabiliter ꝓnũciẽt:ut quosdaz ad luctũ lamẽtatões ꝙpellãt. Videlicẽt z ꝓnũciatores uocãt.qz uoce annũciãt.tãta ẽt z tã clara erit eorum uox:ut q̃uis lõge positoruz aures adipleãt. Cantor aũt uocatus ẽ:qz uocẽ modulat̃ i cãtu. huius duo genera dicũt in arte musica:sicut ea doctissimi hoies latine dicẽ potuerũt:ꝓcẽtor z succẽtor. Precẽtor.s.q uocẽ ꝓmittit i cãtu Succẽtor aũt q uoce subsequit̃ canẽdo ñdet. Cõcentor aũt dr qz cõsonat z ꝙcinnit.q aũt ñ ꝙsonat nec ꝙcinnit nec ꝙcẽtor erit. Accolythi.n.grece latine ceroferarij dicũt a ꝺporrectis cereis qñ legẽdũ ẽ euãgeliũ aut sacrificiũ offerẽdũ tũc.n.accẽdũt lũinaria ab eis :z deportãt nõ ad effugandas tenebras dũ sol eodẽ tpe rutilat:sz ad signũ letitie demonstrandũ:ut sb typo luminis corporalis illa lux oñdat̃ de q̃ i euãgelio legit̃: Erat lux ue.q̃ il.o.ho.ue.in h.mũduz. Exorciste ex greco in latinũ adiurãtes siue icrepãtes uocãt. Innuocãt.n.sup catheczumios uel super eos q hñt spm̃ imũdũ nomẽ dñi iesu adiurãtes p eũ:ut egrediatur ab eis. Ostiarij.i. ianitores qui i ueteri testamẽto electi sẽ ad custodiã tẽpli:ut ñ ingrederet̃ i eũ imũd⁹ in oi re.dicti ãt sũt ostiarij q ꝑsunt ostijs tẽpli. Ipi.n.tenẽtes clauem oia int⁹ extraq custodiũt:atq int⁹ bonos z malos hñtes iudiciũ fideles recipiũt z respuũt infideles.

Item anacletus. Rõana ecclesia a dño primatũ accepit.

In nouo testamẽto p⁹ christũ dñm a petro sacerdotalis cepit ordo:qz ipi ꝓmo pontificatus in ecclia christi dat⁹ ẽ dño dicente ad eũ: Tu es inqt petr⁹ z su.h.p. e.ec.meã:z porte iferi nõ ꝓeuale bũt aduersus eã. Et dabo tibi claues regni celoz : hic ergo ligandi soluẽdiq ptãtẽ ꝓm⁹ accepit a domino:ꝓmusq ad fidẽ ppl'm sue ꝑdicatiõis uirtute adduxit. Ceteri uõ apli cũ eodẽ part̃ ꝓsortio honorẽ z ptãtẽ accepũt:ꝓimq ꝓncipez coz eẽ uoluerũt.q ẽt inbẽte dño i toto orbe terraz dispsi euãgeliuz ꝑdicauerũt.ipis quoq decedentibus i loco coz surrexerũt epi quorũ ordiatio ptaxato dz fieri ordie z mõ.quos q recipit z uerba eorũ deũ recipit.q ãt respuerit eos :eũ a quo missi sẽ z cui⁹ legatõe fũgũt spnit:spnẽt z ipe idubitãt a dño. uidẽtes ãt z ipi apli messẽ eẽ multã z oparios⁹ paucos:rogauerũt⁹ dñm messis:ut mittẽt oparios in messem suã:vñ ab eis electi sunt lxxij.discipuli:quorũ typũ gerũt pbri atq i coz loco sẽ ꝓstituti i ecclesia. Tẽ pelagi⁹ urbis rome eps oibus orthodoxis.

Primatum romane ecclesie non aliq̃ synodus sed christus istituit.

Quiãuis⁹ uniuerse p orbem catholice z aplice ꝓstitute ecclie unus thalam⁹ christi sit: tñ sãcta rõana ecclesia catholica z aplica nullis synodicis ꝓstitutis ceteris ecclesijs ꝓlata ẽ:sed euãgelica uoce dñi z saluatoris ñri ꝓmatuz obtinuit: Tu es ingens petr⁹:z.s.h. pe.e.ec.meã. Cui data est ẽt societas beatissimi pauli uasis electionis:q non diuerso sicut hẽtici garriũt sed uno tpe una eadẽq die⁹ gloriosa morte cũ petro i urbe romana sb cesare nerone agonizans coronat⁹ ẽ:z supradictã parit̃ romanã ecclaz christo dño cõsecrarũt⁹:eãq oib⁹ urbibus i uniuerso mũdo sua pñtia atq uenerando triũpho ptulerũt. Est ergo pma⁹ apli petri sedes rõana ecclia ñ habens maculã neq rugã nec⁹ aliqd huiusmodi. Hz his oibus q̃to

r Predicant.i.legũt recitando nõ aũt predicando:qz illud est officium sacerdotum.xvi.q.i.adijcimus.

s Miserabiliter.nõ p pronã uocẽ:sed ponius p altam uocẽ z sonorã.z iste intellectus patet ex littera sequẽti ubi dicit tanta .n.zc.

u Et fideles.i.excõicatos:z ita ostiarius remouet excõicatos ab ecclia ut h z.xxv.di.per lectis.

mus.dicunt quidam q in cena quando dictum est eis:hoc facite in meaz cõmemoratione:de cons.di.ij.in christo. Alij cum dictũ est eis:ite baptizate omnes:de cons.di.iiij.propaie. de paulo z barnaba habemus. lxxv. di.q die.z de iacobo.lxvi.di.porro.

c Dictaxato.in parte.c.que hic non est.

d Operarios.Ar. hic signauerũt doctores q licet sit statutus certus numerus canonicorum : si tamen ex crescant ecclesie facultates:q prebende debent augeri:z extra de vt.z ho.cleri.quoniaz hoc expeditum est extra de consti.cũ. Ad. fer.z extra de cen.ex to. Tu es petrus

e Roganerunt. Ar. q non nisi volẽtibus dabitur prelatus etiaz a papa.z.j.di. pri. sacrosancta.si. viij. q. i. sciẽdũ.z.c.audacter.

f q Claues.consti tut].scilicet tñ.

g Die.hic videtur q eodem die petrus z paulus fuerunt crucifixi.ij.q.vij. beati. dicunt tamẽ quidam q renoluto anni spatio paulus fuit decollat⁹: sed eodem die post annum.bistoria tamẽ dicit.xiij.anno imperij neronis eos fuisse occisos.

b Consecrarũt. Ergo ecclesia cõsecratur sanguie alicuius sicut aliquis baptizatur sãguie suo:ut de conse. di.iiij.baptismi vicem

i Prima .dignitate. Nã ecclesia antbiocena precessit istam:ut.x xiiij.q.i.rogamus.

k Nec aliquid. Ar. q vbicũq sunt boni ibi est ecclesia.

l Gradus. in ordinibus. de quibus supra dixit.e.di.cleros.

a Inferior. Ex hoc.c. tres colligūtur regule. ꝓma hēc ē: inferior superiorem non pōt ligare uel soluere, secūda hec ē: q pōt ligare ⁊ absoluē. tertia talis: q pōt soluere ⁊ ligare. qlibet harū regulaꝝ videt hīe exceptionem. Prima regula videt recipe instantiā cū maior se subiecit arbitrio minoris: ut. xi. q. i. ꝓuenit. Secūda regula silit fallit i incēdiarijs ⁊ excōicatis q debēt ꝑ papā absolui: ex de sen. ex. tua. ⁊ ex de offi. dele. q̄renti. Tertia regula fallit, j de ꝓse. di. iiij. sanctuz. vbi hēs q̄ qdā pcitēs absoluit aliū tpe ꝓculi: quē tūc ligare nō posset. Item fallit. iij. q. vi. q̄zuis. ⁊. C. ubi senatores. l. iij. silit fallit ut videt cū aliqs ꝓfitet: exīneo sacerdoti: q ipz tūc absoluit: nō tūc posset ligare. io. Sed illa exceptio nō valet: q: nō ꝓcedo q̄ aliq̄ mō consequitur qs remissionez q̄ ꝓfitet exīneo sacerdoti: ut dicit ex. de pe. ⁊ re. ois. nisi ꝑ⁹ obtēta lnia a ꝓprio sacerdote: ut dr̄ in eadē decre. ois. nisi i necessitate: ut ex. eo. ti. c. vlt. b. Et ē hic ar. q̄ si papa mandat alicui q excōicet aliq̄ē q̄ possit ēt ipm absoluē: q: excōicatio ⁊ absolutio pari ꝓditione censent: ut si vnū ꝓmittit ⁊ reliquū: ut. j de pe. di. i. vbū. Ar. ꝯ xxvij. q. i. si hō. In oibus istis. c. usq; in finē loq̄t de eadē mā. s. de facto suffraganeorum ignacij ꝓstantinopolitani archiepi: qui a suis suffraganeis ē depositus fauore impatoris

b Hinc. ar. q̄ idez iuris est i vno ꝓrioꝝ qō in reliquo: ut. j. e. deni q̄s. ⁊. xxvi. di. deinde. ⁊. iij. q. vi. hoc q̄ppe. ⁊ ff. de ver. ob. inter.

c Vel ñ ꝓpheta. isaias

d Exhibuim⁹. id est ꝓbauimus.

e In Olite. reꝑhendēdā. Sz ꝯ. j. ij. q. vij. oēs. ⁊. ix. q. iij. si aūt. vbi dr̄ q̄ subditi pñt reꝑhēdē ꝓlatos. So. triplex ē reꝑhēsio ipiosa q̄ fit ipio ꝓātis ℔ trīi maioꝝ ꝓcedit. alia socialis: ℔ minoꝝ ꝓcedit. lxxxi. di. in oib⁹. ītia temeria ē: q̄ infamādi cā fit: ⁊ hec nulli ꝓceditur: ut hic.

f Deniq; ad hebreos. vbi legit q̄ melchisedech bñdixit abrahe. ⁊ ꝑ ℔ probat aplus melchisedech fuisse maiorem.

g Etiā maledicat. Cōtrarioꝝ. n. eadē ē ratio: ut. ā. e. inferior. ff. de ver. ob inter stipulantem.

h Maiore. Ar. q̄ minor iudex nō pōt exercere iurisdictionē suā ꝑsente maiore iudice: ut. xcv. di. ecce. ff. de offi. proconsul. l. vlt. ar. cōtra. xi. q. i. ꝓuenit. ⁊. C. de donat. in hac.

i Benedicere. Sed dicitur epo post hanc benedictionē: ora ꝓ nobis pater sancte. in quibusdam locis ipe inferior dicat epo. Jube dñe benedicere

gradus celsior tāto maior auctas inuenit. In maioribꝰ siqdē ē regē di ⁊ iubendi ptās: in minoribꝰ obsequndi necessitas. k Ade nicolaꝰ papa scribit ꝓstātinopol. epo dicēs.

Inferiorꝝ facta superiorꝝ sentētijs obnixa sūt.

Inferior sedes potiorē absolucre nō pōt. Sola. n. potior inferiorē ꝓuenīt absoluit. hinc liquido ꝓuidet: q: quem nō pōt absoluē: nec pōt iudicio inferior potiorē ligare. unde ꝓpheta ait: nūqd gloriabit securis ꝓtra cuz: q secat in ea? aut exultabit serra ꝓtra eū: q trahit eā? Dis itaq; ex diuina scriptura cōmēoratis sole clarius exhibuim⁹? ñ posse quēq; q minoris auctis ēt cū q maioris ptātis ē iudicijs suis adjcē. aut ꝓpis diffinitiōibꝰ sbiugare. Dē. eodem

Nolite nos existiare cuiuscunq; facta ꝓrioꝝ nroꝝ ea q̄ sē digna reꝑhēsiōe uelle defendē: sz q̄ ita uelimꝰ filios circa ꝓpūalem ꝑez ⁊ discipulos erga magr̄m deuotos ēe ac sobrios: ut nulla penitus temeritate ad eoꝝ uitā: ut nō tm̄ dicamꝰ diiudicādā: sed nec saltem tenuiter reprehēdendā ꝓsiliant. Item nicolaus papa.

Inferiores maioribꝰ nec benedicere nec maledicere possūt.

Deniq; si i epla ad hebreos legimꝰ: q̄ minor a maiore benedicit: restat ꝓfecto ut exigēte rōe ēt maledicat. sic qdez ꝓnoscētes hec ꝓiculosa tpa illi q̄ ante nos fuerūt: ꝓuidā in ecclijs ꝓsuetudinez tradiderūt. hodie quoq; in rōana ecclia q̄ magra ē oiuz ecclias ipze termissa fuat: ita ut nullus sacerdos maiore suo ñ inuēte sacerdote cuiuslibet rei bñdictionez dare nitat: sed āterior stans ad ꝓnūciandam aliquā lectionē bñdictōez

q dē postulat: sed ei qlibet inferior ñ audet bñdicē. Cur hoc? nūqd bñdicere peccatū ē? absit. De maledicis. n. nō bñdicis dicit aplus: q: regnū dei nō possidebūt: sed ꝑ hoc inuit: q̄ste cēsure freno inferiores quiq; a suis ꝓpositis iudicādi coercēdiq; sūt: si hi nec ēt bñdicendi ius vllū penitꝰ obtineāt. Dez michaeli ipatori. De eodem

Nunc aūt diuia inspiratiōe ñ nos pigebit: nec nobis ipossibile erit vobis oñdere: si tm̄ audire velitis: nō posse quēq; rite ab his qui inferioris dignitatis uel ordis sūt iudicialibꝰ submitti diffinitionibꝰ. sigdē tpe diocletiani ⁊ maximiani augustoꝝ marcellinꝰ epūs urbis rome: q: postea insignis martyr effectus ē: adeo cōpulsus est a paganis: ut tēpluz eoꝝ ingressus grana thuris sup ꝓfanas ipōeret cuꝰ rei gr̄a collecto uniuersoꝝ cōcilio epoꝝ ⁊ iqsitōe facta: hoc idē pontifex se egisse ꝓfessus ē: nullusq; tm̄ eoꝝ ꝓferre sniam i eū ausus ē: duz ei sepissime oēs dicēt: Tuo ore iudica cāz tuā ñ nro iudicio. ⁊ itez: noli audiri i nro iudicio: sed collige i sinu tuo cām tuā. Et rursū: qm̄ ex te ingunt iustificaberis aut ex ore tuo ꝓdēnaberis. Et iterū dicūt: ꝓma sedes ñ iudicabit a quoq;. Item ēt eadē. Ed cū quodā tpe qdā ꝓfano sixtū papā tentassent qdā mali rumoris obijcē: ⁊ i ꝓcilio cui ualētinianꝰ augustꝰ intererat dēm fuisset ñ licē aduersus pōtificē sniaz dare: surrexit ꝓtinꝰ idē ipator ⁊ i arbitrio ꝑfati pōtificis tribuit iudicare iudiciuz suū. Eteni nullꝰ pōtificū mioꝝ uel inferioꝝ urbiū subactꝰ iudicijs inuenitur. Item nicolaꝰ papa.

Maiores a minoribꝰ iudicari nō pñt

Ammittit ignacius minoruz

k Peccatū. Ar. q̄ aliqd ꝓhibet non q̄ ipm malū sit: sed q̄ inde malū pōt seq: ut. xxij. q. i. in nouo. ⁊. xi. q. iij. nolite. ⁊. lxiij. di. cū hadrianus. §. vez.

l In Hinc aūt. diocletiani. Nō. duos fuisse ipatores. sed ℨ. vij. q. i. in apibus. sz forte vnꝰ habuit dignitatē alt̄ administratiōz.

m Marcellinus. sed ō isto legit: q̄ alio ꝓgregato ꝓfessus ē q̄ō fecerat ⁊ in se tulit sniam deposi tiōis: ⁊ veniēs coā diocletiano ꝓfessus ē se chaistianū esse ⁊ excōicauit q cunq; cū post mōtē sepelirēt sed videtur q̄ hec snia q̄ ꝑcepit nō sepeliri corꝑ suū cōtineat errorem: vñ nulla dz eē ut ex ō sē. ex. ꝑ tuas. siquis enim ꝑcipiat q̄ corpus suū ñ sepeliat hoc ꝑceptum nō est adiplendū: ut ff. de cōdi. isti. qdam. ꝓterea qualiter poꝛat iste seipz excōicare uel depone cum par ī parem ñ habeat ipium: ut ex de elec. inotuit. ad hoc potest dici q̄ non fuit sententia quam tulit: sz quedam interpretatio ⁊ infuit ei tacita cōditio. s. nisi deus aliter reuelauerit. ⁊ dñs reuelauit alit: q: sepultꝰ fuit ꝑ. xxx. dies pꝰ mortem. Item obijcit quare isti epi nō deposuerunt pa

pam cū ēet ꝓfessus de hereſi: ut. xl. di. si papa. dicit. b. q: paratus erat corrigi: lz. n. papa uel aliꝰ sit hereticꝰ. si tm̄ paratꝰ ē corrigi nō deponitur: ut. xxiij. q. iij. dixit apostolus. uel ideo nō debebāt ipz deponere: q: coactus fecit. l. di. presbyteros.

n Compulsus. cōdīonali nō absoluta coactiōe. si enī fuisset absoluta nō deliquisset: ut. l. di. ꝑsbyteros.

o Ex ore. ar. q̄ aliquis potest esse index in propria causa. si. ff. de adopt. l. iij. C. de fideicom. l. vlt. sed index ubi ipropie dicitur id ē arbitrator.

a Ammit. hereticis. Ar. q̄ ab exēplis gentiliū est argumentandū: ut. xi. q. i. sacerdotib⁹. xiij. q. ij. q̄sta. ⁊. c. ñ estimem⁹

b Inferioris j. xv. q. vij. si aūt. in fi. ꝫ vbi dicit q̄ solus epūs illoꝝ cās pōt audire. ſz nō excludunt ibi clerici: sed alij epi. xv. q. vij. epūs nulli⁹.

c Ītūm. p̄ sumptionem. s. depositionez ignacij.

d Et dioscorū. q̄ ithrōizatus fuit p̄ regē q̄ postea excōicauit papam.

e Dm̄ secundis. Videtur hic q̄ iudex in ſnia teneat exp̄mere cām que ip̄m mouit. C de iudic. ppe randuz. §. illo t. ff. de his qui notā. inſa. l. q̄ ait. §. penul. ar ℈ extra de sen. t re iud. sicut. ad hoc dico q̄ semp̄ tenet exp̄imere causā si tū nō exp̄sserit tenet sententia. ij. q. vi. biduum.

f Fidē. tūm. ne sit ℈. ē. xv. di. canones. circa medium.

g Q Elia ergo In

D. XXII

hac di. ostēdit ordinez maiorū eccl'iaꝝ. t p̄ oñdit quez ordinem habuerūt ſz antiqua tēpora. z. ostēdit quez ordinē postea habuerūt ſm moderna tempora. talis fuit ordo. p̄ma fuit romana eccl'ia alexādrina secunda: antiochena tertia: quarta hierosolymitana. ſz postq̄z imperium fuit trāſlatum constantinopol': cōſtātinopolitana ecclesia obtinuit secundum lo-

inferiorū t subiectoꝝ deliberatōnibus ecōtra sacris canonib⁹ p̄cipiētib⁹ t exēplis sanctoꝝ patꝝ semp̄ ubi est maior aūctas eūdū eē: t in omnib⁹ ꝓtrouersijs ad potioris sedis iudicia dirigāt: qō ñ solū a catholicis uer̄ etiā ab ip̄is ꝓstat obſuatuz eē hēticis: aliogn acephalū liquet eē ꝑciliuz: ubi dētāta p̄sona agit t maioꝝ ñ expectat ſnia: cū t i cā clericoꝝ inferioris gradus solius epi sui iudiciū tantūmodo postulandum sit.

Item michaeli imperatori.

Minoruz sententia maiores dānari non ualent.

Natū hāc p̄sumptōem sancti patres apud chalcedonez detestati sunt: ut dioscoꝝ alexandrinū antistitē iter cetera iccirco potissimū sine ulla restitutiōe dānauerūt: q̄ ponēs i celū os suuz ligua ei⁹ trāseūte sup̄ trā excōicationē in sanctū leonē papā dicta uit: ita ut i ſnia ꝓtra ip̄sum ꝓlata hoc uideāt memorare p̄cipue di cētes: Dm̄ scōis excessib⁹ ꝓnez iiqtatē ualde trāscēdit: p̄sumpsit eni excōicatōez dictare et aduersus sāctissimū t beatissimū ap̄ēz magne rome leonē t̄c. Nūquid ibi legit iqsitōez fcāz fuisse: utrū iste dioscorus ip̄saz excōicationē iuste dictasset in papā: nō plane: ſz absq̄ oi ꝓtroūersia hoc i eo ulti sūt: q̄ cū eēt inferior potiorē q̄ buslibet conatus ē lacessere iuris teste anatholio ꝓstātinopol'. p̄ sule: q̄ dic̄ ppter fidē nō ē dānat⁹ dioscorus: sed quia excōicatōem fecit in dñm archiep̄m leonem.

Q Elia⁹ ergo maior a minori iudicari nō oz: uidendū ē q̄ ite ceteras eccl'ias p̄mū locū q̄ scōz ul' tertiū obtineat. Romana eccl'ia sicut supradictū ē p̄mū locū ite ceteras obtinet: alexādria scōz: ātiochēa eccl'esia t̄tiū ab ea locū accepit.

Unde nicolaus papa scribit mediolanensibus. Romana eccl'esia ceterarum primatum tenet.

Omnes⁹ siue p̄riarche i cuiuslibet apicez siue metropoles p̄matus aut ep̄atuū cathedras uel eccl'iaꝝ cuiuscūq̄ ordis dignitatē: īstituit romana eccl'ia. Illā uero sol⁹ ipse fūdauit: t supra petrā fidei mox nascētis⁹ erexit: q̄ beato petro eē ne uite clauigero terreni simul t celestis⁹ iperij iura ꝓmisit. Nō ergo q̄libz t̄rena ſnia: ſz illō uerbū quo ꝓstructū ē celuz t t̄ra: p̄ q̄ō deniq̄ oia ꝓdita sūt eleñta:

romanā fūdauit eccl'iā. Illi⁹ certe p̄uilegio fūgit: cui⁹ aūcte fulcitur. unde nō dubiū ē q̄ q̄ q̄s cuilibet eccl'ie ius suū detrahit: iusticiā⁹ fac̄: q̄ autē romane eccl'ie p̄uilegiū ab ip̄o sūmo oiuz eccl'iaꝝ capite traditū auferre conat⁹: hic p̄ culdubio i hēsiz labit: t cū ille uocet iniust⁹: hic ē dicend⁹ hereticus fidē q̄ppe uiolat q̄ aduersus illaz agit q̄ ē mat̄ fidei. Et illi ꝓtumax inuenit⁹ q̄ eaz cūctis eccl'ijs p̄retulisse cognoscit: t. j. unde ipse sanctus ambrosi⁹ se in oib⁹ seq̄ magistram sanctā romanā eccl'iaz ꝓfitet. Ite anaclet⁹ fu⁹ christi iesu

Nō ab apostolis sed ab ip̄o dño romana eccl'ia p̄matum accepit.

Sacrosāct⁹ romana t ap̄lica eccl'ia nō ab ap̄lis sed ab ip̄o dño t saluatore nr̄o p̄matū obtinuit: sic̄ beato petro ap̄lo dixit: Tu es petrus t. s. h. p. e. ec. meā t̄c. usq̄ soluta t in celo. adhibita ē etiā societas in eadē romana urbe beatissimi ap̄li pauli uasis electōis: q̄ uno die eodēq̄ tpe rome cuz petro gloriosissima morte coronat⁹ ē: t ābo sanctā eccl'iam romanā ꝓsecrauerūt: atq̄ oib⁹ alijs urbib⁹ in mūdo uniuersō tam sua p̄ntia q̄m uenerādo triūpho p̄tulerunt: t hz ꝓ omnib⁹ assidua apud deū oiuz sanctoꝝ effundat⁹ orō: bis tū uerbis beatissim⁹ paul⁹ romanis ꝓpo chirographo pollicetur dicēs: testis est mihi deus cui ſuio i ſpū meo in euāgelio filij ei⁹ q̄ sine int̄missiōe memoriā uri facio semp̄ i oronib⁹ meis. Prima ergo sedes ē celesti bñficio romana eccl'ia: quā ut memoratū ē beatissimi petr⁹ t paul⁹ suo martyrio ꝓsecuerūt. Scōa aut̄ sedes apō alexādriaz q̄ bti petri noie a⁹ marco ei⁹ discipulo atq̄ euāgelista ꝓsecta ē. ētia uō sedes ap̄ antiochiā ciusdē beati petri ap̄li habet noie honorabil': quā illic p̄us q̄m romā ueniret hūit: t ignaciuz ep̄z ꝓstituit ibi: t illic p̄mū nomē christianoꝝ exortū ē. Et p⁹ pauca: int̄ beatos ap̄los quedaz fuit discretio ptātis: t hz omnes eēnt ap̄li petro a dño tū ꝓcessū ē: t ipi inter se uoluerūt idipsū: ut reliqs oib⁹ p̄ceēt ap̄lis: t cephas. i. caput t principiū teneret ap̄latus: q̄ etiā cādē formā suis successoribus t reliqs ep̄is tenēdā tradiderūt: t nō solū hoc i nouo testamēto est ꝓstitutū: ſz etiā i ueteri fuit unō scriptū ē: Moyses⁹ t aaron in sacerdotib⁹ ei⁹. i. p̄mi iter eos

auz post ro. alexandrina tertium: antiochena q̄rtum: hierosol'. v. t hoc dicit. j. e. constātinopolitane. t dicitur extra de p̄ui. antiqua.

h O Mnes. sic construe. ro. ec instituit omnes. s. p̄latos sine in apicez cuiuslibet p̄riarche. i. p̄riarchat⁹ t per hoc p̄z q̄ sol⁹ papa nouas facit dignitates.

i Mox. i. ab initio.

k Nascētis. quantuz ad nouū testamentuz.

l Celestis. Arg. q̄ papa habet utrūq̄s gladium t ſpūalē t tpalem lxiij. di. tibi dño. t. xv. q. vi. alius. t. c. nos sanctoꝝ. t. c. iuratos. t. i. q. iiij. qa p̄sulatus. t xcvi. di. duo. transtulit eni de gra impium: ut extra de elec. venerabilem. ar. ℈. xcvi. di. duo t. xciij. di. legim⁹. t. xxi. di. §. i.

m Iniusticiam. Nec papa debet uni eccl'ie detrahere t dare alteri: ut. xcix. di. ecce. t. c. nullus. t. xxv. q. ij. de eccl'iasticis. nisi ſbsit cā: ut. ix. q. iij. ꝓquest⁹ t. c. nunc uero. t. c. per principalem.

n Conatur. Solus q̄ conatus hic punitur: ut. vi. q. i. §. uerum. t. i q. i. qui studet. de pe. di. i. siquis.

o Sacrosancta. q̄ sine itermissione non tamen in quolibz instanti: sed horis constitutis: sic. ℈. xxxi. di. si laicus. t. xxxvij. di. de quibusdam.

b A marco. ut. xxiiij q. i. cum beatissimus.

c Primum. ut. vij. q. i. mutationes.

d Christianoꝝ. Primo. n. oēs fideles fuerunt dicti discipuli vel fratres. ſz postq̄z ap̄li fecerūt ꝓselitū antiochenū dicti sunt christiani xxiiij. q. i. rogamus.

e Moyses. Iz moyses t aaron primi t sūmi dicti sacerdotes: tū moyses fuit maior q̄z aaron i administratōe non q̄ ad ꝓsecrationez sacerdotalem. in ℔ eni ambo pares fuerunt. moyses tū hostias nō offerebat: sed vota offerebat p̄ populo: ut

c

xxxvi.di.siquis vult.t.lxxxviij.di.decrenit.item t in hoc erat moyses maior q̄z aaron: q̄z instruebat t redarguebat eū tanq̄z minorē: vt de pe.di.iij. inter hec hircum.

a Constantinopolitane.nona.nona roma dicta ē ꝯstantinopol': q̄z constantinus illuc cū alijs romanis iuit: t eā cōstituit. vnde t ꝯstantinopol. t roma est dicta.

b Constantinopolitana. immo ipse ipator eaz fatet subiectā ro.ec. vt in auc. de eccle.ti. in pn.

c Discere. Ar.ē hic ꝫ seniores: q erubescunt discere a iuuenib': sic xxxviij.di.nullus.t.xxiij.q.iij.si habes. t lxxxiij.di.puenit. Itē habes hic q̄ maiores tenēt seq exēpla minorum si bona sunt.i.q.i. si fuerit. t.c. neq̄z i homine.t.xix.di.fm.

d Bizāzenus.i. ꝯstantinopol'.primo.n ꝯstantinopol'. dicta fuit bizanzium.

e Subijci. ita demuz siqua culpa.tē.

f Nescio.q.d. exquo cōstantinopolitan' epūs fatet' se eē subiectuz ro.ec. multomagis t alij tenent' fateri. sic videt' q̄ ꝓfessio plati nocz ecclesie: vt ex de capellismo. dilectus. t de sen. t re iu. sporta. t ō pol. pla. ad hec. io. q̄ credo vez eē si de ꝓsensu sui capli facta ē in iudicio: vt ex de iudi. cām. t de procur. c.i.b.

g Humilitatis. Hoc vult dicere q̄ oēs ēant equales si oēs vellent esse boni: sed q̄ aliqui peccare volūt necesse ē q̄ alig sint maiores q̄ puniāt peccata eorum culpa.n.cā subiectionis est.nā non peccātes legi non subijciunt': vt in auc. de iceſt nup.§. si vo. colī.ij. xix.q.ij. due sunt. t aliter nō posset ꝓsulē gen' būanū: nisi qdā ēnt maiores t alij minores sicut ē in angelis. vt.lxxxix.di. ad hoc.

h Ela traditōe. Lasus. achacius cōstantinopolitan' pīarcha cū esset in hereſi alexādrinuz t antiochenū pīarchā excōicauit t deposituit: q̄z sibi nō fauebāt in errore suo. t ppter hoc in alia synodo cōgregata fuit deposītus a felice t gelasio: vt.xxiij.q.i.c.i. de ſ cōquerebat achacius t dixit q̄ roman' pōtifex nō posset aliquē epm deponē sine ꝓprio epo: t sic volebat cogere gelasiū ad ꝙgregādū ꝓpriū de facto suo: t dicit hic q̄ nō pōt ad hoc cogi.

i Vocant. ad concilium faciendum.

k Depelli. ab achacio.

l Inimicus. achacius.

m Qui sacri. ironice dicit.

n Nomen. q̄z tpe gelasij ꝯstantinopolitana ecclia nō habuit sedm locuz ad huc: vel nullum vocat ppter hereſim ibi statutam.

o Renouātes. silla. In gbusdā q̄z ad'ipm appellat medijs pter missis: vt.xi.q.i.si clericus. t q̄z deponit epm vt videt': vt iij.q.v.q̄z suspecti. t ipatoz dic̄ q̄ idē iurt. bz in suis subditis quod papa i suis: vt.j.auc̄. de eccle.ti. §.i. colī. ix. sim'r alexādrina ecclia forte i pdict' silē bz puil. romane: vt.lxv.di.qñ. t.c. mos antiquus

p Paulus. Sic ergo aliq̄ ecclesia priuatur iure suo sine culpa sua: t b̄ fit qñque ppter fauorez qñq̄z propter odium. propt fauorez multiplicit', vno mō vt hic. alio mō fauore sacerdotij: vt. liij. distinc. frequens. t alio mō ppter vim consecratōnis vt.xiiij. q. vi. comperimus quandoque ppter fauorem religionis: vt extra de eccle. edi. ad audientiaz. quādoq̄z propter scādalum: extra de cleri. egro. tua quandoque ppter defectum sacramenti: vt xxxiiij. distic. sicuius. Itez propter odiuz alteri': vt.lxx. distinc. neminem. xvi.q.vij decernim'. ppter pauperta tem .x. q. iij. c. D.XXIII Christ vnio. alias regulare ēq̄ nemo sine culpa sua priuand' est iure suo. vt xvi.q.vij. inuētum. t. lvi. di. satis perueršū hic potest hīe locum distinctio q̄ qñq̄z p dit' priuilegiū, ppter fauorē: vt hic. qñq̄z ppter enorme dānū: vt ex de deci suggestū. qñq̄z ppter abusū. xi.q.iij. puil. qñq̄z ppt delictū. xxv.q.ij. ita nos. qñq̄z ppt negligentiā. ff. de nundinis. l.i. qñq̄z ppt priū fem̄: ex de puil. li de terra. t.c. accidētib'. t nō. q̄ lz qs sine culpa pdat priuilegiū nunq̄z tñ sine cā: ex vt lit. nō ꝓtes. quoniam frequenter. §. porro.

q Iffinim'. ac hierosolymitanoz. Sūt t alij pīarche vt biturricen. aegīgiē. vt.ix.q.iij. ꝙst'nē vo.i.xxxij. di. erubescāt

r Renuit. In hac. xxiij. di. oñdit' q̄liter singuli ordines sūt ꝓferēdi. t primo oñdit q̄liter papa dz eligi t ordinari. secūdo q̄lit' ordinādus in epm dēat examinari. z'. q̄lit' epūs t alij iferiores sint ordinandi. quarto annectit de habitu clericoz: t q̄ moniales non debent cōtingere sacra vasa.

s In noie. Hec sunt vba notarij. vsq̄z ibi nouit beatitudo.

Renouātes. silla. In gbusdā q̄z ad'ipm appellat medijs pter missis: vt. xi.q.i. si clericus. t q̄z deponit epm vt videt': vt iij.q.v.q̄z suspecti. t ipatoz dic̄ q̄ idē iurt. bz in suis subditis quod papa i suis: vt.j.auc̄. de eccle.ti. §.i. colī. ix. sim'r alexādrina ecclia forte i pdict' silē bz puil. romane: vt. lxv. di. qñ. t.c. mos antiquus

cri q̄ eccliastici q̄ legitimi celebrā tur: sedē aplicā ad iudiciū uocare nō pnt. Cōstātinopolitane uō ciuitatis epūs q̄ utiq̄z p canones inē sedes nullū nomē accepit: i ꝓmu mionē recidět pfidoz ñ debuit sb moueri. Tē ex. vi. synodo.

Constātinopolitana ecclia sedm a romana ecclia obtinet locum.

Renouātes sācti cōstātinopolitani decreta ꝓclij petim' ut ꝯstātinopolitana sedes silia priui legia q̄ inferioz roma bz accipiat: nō tñ i eccliasticis reb' magnifice tur ut illa: sz hec secūda p' illā exi stēs puscp' alexādria sedes numere: deide ātiochena: t p' ea hierosolymitana. Hinc dat' itelligi q̄ alexādria ecclia ō sedā fcā sit tertia: t ātiochena de ctia sit q̄rta: nisi forte qs duas ꝓtēdat eē sedās: ut ꝯstātinopolitanā t alexādrinaz parē sue dignitatis uelit locuz obtinē. Unde i. viij. synodo legit'

Que patriarchaliū sedium pmū uel deinceps teneat locum.

Iffinim' neminē ꝓsus mūdi potentū quēcp̄ eoz q̄ patriarchalib' pfūt sedib' inbonorare aut mouē a ppio throno tētare: pcipue qdē sactissimū papā seniōris rome: deinceps ꝯstātinopleos pīarchā: deinde nō alexādrie ac ātiochie ac hierosolymitanoz.

Renuit q̄ ite ecclesiastica officia sit dria monstra uim'. Nūc a sūmo pō tifice incipientes t usq̄z ad ultimū gradū descēdētes: q̄lit' qsq̄ eoz dēat ordinari sanctoruz auctibus oñdam'. Unde nicolaus papa.

Decretū nicolai pape de electione ro. pon.

In noie dñi nri iesu christi t saluatoris ab icarnatiōe eius

c Indictõe. Indictio dicitur spaciũ trium lustrium.
d Patriarchij.in quo papa residet.
e Trapezitas.id est campsores.
f Adeo.hic tãgit latenter quẽ legit i cronicis:q̃ bñdictus.x.qui sue cessit stephano electus est de pontificatu & fact⁹ est papa iobannes sabiñ.eps pro pecunia. cui i posituz est nomen syluester & iste etiã deiect⁹ ẽ:& deinde reparat⁹ & restitut⁹ ẽ bñdictus.& iterum eiect⁹ est benedictus & dat⁹ papatus iobãni archipbro ante portã lateranam:cui ipositum est nomẽ gregorius.& ꝟ ab henrico imperatore ẽ depositꝰ:& vltra mõtes trãslatus. hoc totũ vno anno factuz ẽ & ꝓpter ꝟ datum fuit priuilegiũ henrico de quo hic fit mentio.

alias/ꝓpositis.

anno.Dc.lix. mẽse aprili indictione.xij.ꝓpositis sacrosãctis euãgelijs ꝓsidẽte quoq; reuerendissimo ac beatissimo papa nicolao in basilica lateranen' priarchij q̃ cognoiaꝝ ꝓstãtiniana ꝓsidẽtib⁹ etiã reuerẽdissimis epis abbatib⁹ ꝓbyteris diaconib⁹ idẽ uenerabil' põtifex auctẽ aplica decernens de electione sũmi põ.inqt: Mouit beatitudo ura dilectissimi frẽs & coepi inferiora quoq; mẽbra nõ latuit: defũcto bone mẽorie dño stephano .p. n. hec aplica sedes cui auctore deo fuio:quot aduersa ptulerit:quot demq; p simoniace hẽsis trapezitas repetitis malleis crebrisq; tusiõib⁹ sbiacuit: adeoq; dẽ ut colũna dei uiuentis iã pene uideret nutare:& sagena sũmi piscatoris ꝓcell' itu mescẽtib⁹ cogẽt i naufragij ꝓfũda sbmergi. unde si placz fraternitati ure: debem⁹ auxiliãte deo futuris casib⁹ prudenter occurrẽ:& eccliastico statuine recidiua qõ absit mala ꝓualeãt pcauẽ: quapropt istructi ꝓdecessorũ nroz alioz; sanctoz; patruz auctẽ decernim⁹ atq; statuim⁹:ut obeũte hui⁹ romane ecclie uniuersal' põtifice i pmis cardinales epi diligẽtissime sil' de electiõe tractãtes⁹. Dnoꝝ christi clericos cardiales adhibeãt:sicq; reliqu⁹ clerus & ppls ad ꝓsensuz noue electõis accedãt:nimiũ pcauẽtes: ne uenalitatis morb⁹ aliq̃ occasione surrepat. Et iõ religiosissimi uiri pduces sint i,pmouẽda pontificis electione :reliq aũt sẽçes. Certus uero atq; legitim⁹ hic electõis ordo ppẽdit:si pspectis diuersoruz patz; regulis: siue gestis:et illa beati leonis pdecessoris nri snia recolat:nulla igt rõ sinit:ut it epos hẽant:q nec a clicis fũt electi:nec a plebib⁹ expetiti:nec a cõprouincialib⁹ epis cũ metropolitani iudicio ꝓsecrati. sz qz sedes aplica cũctis i orbe terraz; pferẽ eccljs:atq; iõ sup se metropolitanuz hre ñ põt: cardinales epi ,pculdubio metropolitani uice fungũt⁹:q uidelz electuz antistitẽ ad aplici culminis apicẽ,puehãt ꝓsecrãdũ. Eligatur aũt ꝺ ipi⁹ ecclie gremio si repitur idone⁹:ul si ꝺ ipa ñ inuenit ex alia sumaꝝ.saluo debito honore & reuerẽtia dilecti filij nri henrici :q i pñtiaz; rex habet:& futur⁹ ipator deo ꝓcedẽte spaꝝ:sic iã sibi ꝓcessimus:& successoꝛib⁹ illius:q ab hac aplica sede psonal'r hoc iuꝛ ipetrauerit:q si prauoz; atq; iniquoruz hoiuz ita puersitas inualuerit:ut pura & syncera atq; gratuita fiẽt in urbe nõ possit electio: cardinales epi cũ religiosis clicis catholicisq; laicis lz paucis ius ptãtis obtineãt eligẽdi aplice sedis pontificem:ubi ꝓgruerit. Plane postq; electio fuerit facta:si bellica fuerit tẽpestas ul' q̃liscũq; hoiuz conat⁹ malignitatis studio restiterit :ut is q elect⁹ ẽ i aplica sede iuxta cõsuetudinẽ ithronizari nõ ualeat: elect⁹ tm sic uerus papa obtineat auctate regẽdi romanã ecclias:& disponẽdi oes facultates illi⁹:qꝺ beatũ grego.añ suã ꝓsectionẽ cognouim⁹ feciſſe. q̃ siqs cõtra hoc decretũ nrm synodali snia ,pmulgatũ q̃si p seditõez:uel psũptionẽ: aut quolibet igenio:elect⁹ aut etiã ordiat⁹:seu ithronizat⁹ fuerit:auctoritate diuina & scoz; aplorz; petri & pauli ppetuo anathẽate cuz suis auctoꝛib⁹ & fautoꝛib⁹ & sequacib⁹ a limib⁹ sancte dei ecclie sepatus abijciaꝝ:sic antichrist⁹ & inuasoꝛ & destructoꝛ totꝰ christianitatis:nec aliq̃ sup hoc ei audiẽtia re seruet:sz ab oi ecclastico gẽdu in quocũq; fuerat pus sine retractatiõe ꝺponaꝝ:cui qsqs adhesit:ul' q̃lẽcũq; tãq; põtifici reuerẽtiã exhibuerit:aut i aliquo cũ defendẽ psumpserit:pari snia sit mãcipatus. q̃ siqs hui⁹ nre sancte decretal' snie temeratoꝛ extiterit :& romanã ecclam sua psũptiõe ꝓfundere:& pturbare:ꝓtra hoc statutũ tẽtauerit:ppetuo anathẽate atq; excõicatõe dãnet: & cũ ipijs q nõ

g Casib⁹. nõ ad cautelã futuroruz aliqd statui:vt.lxiij. di.cum badrianus.& i.q.vij ꝓuenientib⁹.ff. loca.siquis domuz.§.ij.ar.3 qz nõ iputatur alicui si nõ dãnauit:vt extra vt ec.bñ.vt nostruz.vt.ff.ad l.aq̃l.si putatoꝛ.

b Tractãtes Videt q̃ electionem semp debet precedere tractat⁹ alioq̃n electio nulla est: sicut alienationem debet precedere tractatus:vt.xij.q.ij.sine.io. qõ hodie expressum est extra de elect. in genesi.& c. qa ꝓpter.b.

i Religiosissimi .i. episcopi cardinales.

k Preduces.j.di.lxxix.c.i.cõtra.sed hic dicit preduces nõ respectu cardinalium:sed alioruz clericoruz:vel religiosos appellat ꝟ episcopos cardinales.

l Legitimus.i.canonicus.

m Nulla.j.di.lxij.c.i.

n Fungunt. Nõ tamẽ ideo sunt maiores papa:quia cõsecrant eum:quia suffraganei cõsecrãt metropolitanũ nõ tm ideo sunt maiores:vt .lvi.di.c.i.

o Bremio.ergo aliqs in ec.ro.põt esse non idoneus ad papatum.& sic est cõtra.xxi.di.q̃nis in fi.vbi dicitur q̃ ibi non est macula nec ruga. sed bñ põt esse q̃ omnes sunt sancti non tamen omnes sunt idonei ad papatum: vel q̃ sunt corpoze viciati vel aliud habent impedimẽtũ. Itẽ habes q̃ semp de clericis ipsius ecclesie eligendus est plat⁹ si ibi ẽ idone⁹ vt.lxi.di. nullus .& .c. obitum.& .lxiij.di. metropolitano. idem in abbate :vt.xviij. q. ij. q̃s sit.& tunc sufficit q̃ sit bonus: sed si de altera ecclesia eligitur regitur q̃ sit optimus: vt dicunt q̃dam. & est ar ad hoc.ff. de tu. & cu. diuus. de hac materia plene inuenies. viij.q i.licet.io.& tamẽ tali iuri potest renunciari. vnde si maioꝛ ps capituli eligat de alia ecclesia valebit electio extra de elec. cum nobis olim.& .c. cũ interecanonicos.& .c. in causis.licet io.dixerit contra & sufficit etiã tũc q̃ sit bonus:vt i.e. decreto cum nobis.b.

p Personaliter. Ex his verbis apparet ꝑsonale priuilegiuz hoc fuisse:& ideo ad alios nõ prorogari.ff.de cẽ. etatẽ.& .vij.q.i.petisti. & .xvi.q.i. hinc etiam.

q Fieri i vrbe. Semp enim ibi facienda ẽ ordinatio & examinatio clericoruz : vt .xxiiij. di.q̃n. & si alibi fit electio q̃s in loco ad hoc determinato: electio ẽ nulla:vt extra de elec. venerabilem. nisi sub sit causa:vt hic dicitur & .lxiij.di.q̃sto.& extra de elec.bone.

r Licet.hoc tm ad laicos refertur.

s Et disponendi. In alijs platis sec⁹ ẽ. naz illi añ ꝓfirmatõez non bñt ius admistrãdi:vt ex ꝺ ele.nosti.nisi sint archiepi tñsmõtani:vt ex de elec. q̃ sicut. vel nisi sint exẽpti. q si tñs mõtani fũt statim pñt administrare:vt ex de elec.nihil.sz certe vr q̃ i oib⁹ idẽ iuris ẽ:vt si elect⁹ ñ posset itrare possessionẽ rei ad quã ẽ elect⁹:nihilomin⁹ ꝑ possessore ẽ bñdus.vt.xcij.di.siqs epus.& ex de resti.spo.sepe.sed illa.c. loquit q̃n impedit ꝑ aduersariũ:secus posset dici q̃n impedimẽtũ est in seipo:puta qz nõdum est consecratus:ex de do.& contu.contingit.

t Audientia. Hic habes casum vbi alicui denegatur audientia.s. in ca'n

intrusionis.t.iij.q.i.§.patet. Jtē t in casu scismatis:vt.xxiij.q.v.non vos. Jtē cū qs recipit ecclīam de manu laici:vt.xvi.q.vij.siquis deinceps. Jtē cum qs excōicat suū maiorē:vt.xxi.di.in trū.vnde videtur q spoliatus p aliquo istorum casuum nō possit petere restitutionem:exquo ei denegatur audientia:ar.cōtra ex de resti.spo.in lris.io.Sol.glibet spoliatus restitui debet nisi spoliatus sit a iudice iusta de causa vt extra de rescrip.dilectus.t nisi in casibus exceptis:vt ex de restitu.spo.litteras.t.c. ex transmissa .iij. q. i. in sūma .nec excōicatus directe poterit restitutionē petere: vt extra de excep.cū inter.b.

n Furorem .id ē vindictam.

x Elemēta.id est siue sit in terra siue in aqua puniatur.

y Cōfundāt. id est a confusione non liberē tur.

z Ostendant.nec pecauit iste maledicendo q: maledictorum duo sunt genera .xxiiij. q. iij.cum sancti.

a q Celi eps .ordinā dus.i. cōsecrandus:quia tunc est seruitutium faciendum.

b Examinetur. Jsta examinatio non est facienda nisi circa ignotos.lxvij.di.de petro. t.xciij.di.valde.t h̄ ē de scrutinio electionis nisi forte summati ēt circa notum quererēt de modo eligendi:t ō bis que habes extra de elec.cum in cunctis Scrutinium autez qō fit in consecrando illō nunqz est omittenduz etiam circa notum: vt hic.t.lxv.di.c.i.ij.t.iij t.l.xv.di.c i.immo repellitur .si in vno deficiat .xxxviij. di. que ipsis.

c Si docibilis. Melius diceretur docilis quia homo est docilis t doctrinalis liber docibilis . quandoqz tamen ponitur vnum p alio:vt hic:t petrus in epistola t erūt omnes docibiles deo. debet autem rationez reddere omni poscenti.xxxvi.di.§.ecce.

d Temperatus.j.xi.q.iij.illa prepositorum.

e Vita.j.di.liij.legem.

f Cauens. Nam propter simplicitatē repellitur quis:vt.xxxix.di.petrus sed iam promotus non deponitur sed ei adiutor datur.vij.q.i.quia frater noster.

g Documenta.id est fidem.

h Simplicibus.id est apertis nō iplicitis:ex de sum.tri.firmiter.vt .ā.di. iiij.erit autem.non inuisitatis.j.di.xxxvi.illitteratos.melius.xxxvij.di. relatu.u.argu.ad testes repellendos:argu.iiij.q.iij.item in testibus.ar.cōtra in

resurgent in iudicio reputeť .omnipotētis irā ꝓtra se sentiat: t sāctoꝝ apl̄oꝝ petri t pauli:quoruz ecclīam p̄sumit ꝓfūdē in hac uita t i futura furorē sētiat. fiat habitatio eiꝰ deserta:t i tabernaculis suis nō sit q̄ habitet.fiant filij eius orphani:t uxor eiꝰ uidua. Cōmotꝰ ꝓmoueat ipe t filij eiꝰ mēdicēt:t eijciāt de habitatōibꝰ suis.Scrutet ēt feneratoꝝ oēz sbāz eiꝰ t diripiāt alieni labores eiꝰ . orbē t̄rarū pugnet ꝓtra eū:t cūcta elemēta[x] sint ei ꝓtraria:t oiuz sc̄oꝝ qelcentiū merita illū ꝓfūdāt[y]:t i hac uita sup eū aptā uindictā eoꝝ ostendant[z].Obꝑuatores aūt huiꝰ nr̄i ō creti oipotentis gr̄a ꝓtegat: t auctoritas beatoꝝ apl̄oꝝ petri t pauli ab oiuz peccatoꝝ uinculis absoluat. Episcopi uō t ceteri ordines infra cōstituti q̄libet ordinari debēt ex auctē carthagiñ.xci. iiij. cui iterfuit augustinꝰ tpe honorij augusti ostendamꝰ ab eorum examinatione incipientes.

Quō sit exaiandꝰ q i epm eligit.

Celi epi ordinādꝰ ē: ātea examinetꝰ si nā sit prudēs si docibil[b] si moribꝰ tēperatus[d] si uita[e] castꝰ si sobrius si puigil si semp suis negocijs caueś[f] si būlis si affabil[g] si mīficoꝝ si lr̄atus si in lege dn̄i instructꝰ si i scripturaꝝ sensibꝰ cautus uel acutus si in dogmatibꝰ ecclesiasticis exercitatꝰ:t añ oia si fidei documēta[g] uerbꝰ simplicibus[h] asserat .i. pr̄em t filiū t spm̄ sēm unū deū ee ꝓfirmās: totāqz trinitatis unitatē deitatē coessentialē t ꝓbstātialē t coeternaz t coomnipotētē p̄dicās:si singulas q̄sqz in trinitate psonas plenū deum t totas tres psonas unū deū:si incarnatōem diuinā n̄ i pr̄e neqz i spiritu sancto factā sz i filio tm̄ credat ut q erat i diuinitate dei pr̄is filiꝰ uerus deus ex pr̄e esset t uerus hō ex mr̄e carnē ex mr̄is uiscerib[o] hūs t aiaz hūanā rōnabilez.siqz in eo utriusqz nature.i. deus t hō una psona unus filiꝰ unus christꝰ unus deus creator oiuz q̄ sunt:t auctor t rector t deus cuz pr̄e t spiritu sācto oiuz creaturaꝝ:qui passus sit,p salute nr̄a uera carnis passiōe:mortuꝰ uera corporis sui morte:resurrexit uera sue carnis receptōe t uera aie resūptōe in q̄ ueniet iudicare uiuos t mortuos Querēdū ē ēt ab eo:si uetis t noui testamēti.i. legis t ꝓphetaꝝ t apl̄oꝝ unū eundēqz credat auctorē t deū uiuos ac mortuos iudicaturuꝝ:t si diabolꝰ nō p ꝓditionem sed per arbitriū factus sit malus. Querēdū ē ēt ab eo: si credat huiusmōi quā gestamꝰ carnis t non alteriꝰ resurrectōem: si credat iudiciū futuruꝝ t recepturos singl'os ꝑ bis q̄ in carne hac gesserint uel penas uel p̄mia:si nuptias non ꝓbibeat: si secūda mr̄imonia n̄ dānet:si carniū ꝓceptōem n̄ culpet: si penitētibꝰ reconciliatis cōcet:si i baptismate oia peccata.i. tā originale peccatū ꝓtractuz q̄s illa q̄ uoluntarie admissa sit dimittāt[i]:si extra[m] eccl'iaz catholicā nullꝰ saluet[k] Cū in his oibus exaiatus fuerit iuuentus plene instructus:tūc cum oi ꝓsensu clericoꝝ t laicoꝝ t quē tu totius,puicie epoꝝ maximeqz metropolitani uel auctē ul' p̄ntia ordinet eps: suscepto in nomine dn̄i nr̄i ihesu christi epatu non sue delectatōi nō suis moribus sz bis patꝝ diffinitionibus acquiescat.

Tē isidorus de uita clericorū.

Qualē eē dēat clicoꝝ cōuersatio.

Jgit lege patꝝ cauet:ut a uulgari uita seculi a mūdi uoluptatibus se abstineāt:n̄ spectaculis non pompis iterfint:ꝓuiuia publica fugiāt:ꝓuata nō tm̄ pudica[b]sz sobria colāt.usuris neq̄q̄z

[h] Simplicibus.id est apertis nō iplicitis:ex de sum.tri.firmiter.vt .ā.di. iiij.erit autem.non inuisitatis.j.di.xxxvi.illitteratos.melius.xxxvij.di. relatu.u.argu.ad testes repellendos:argu.iiij.q.iij.item in testibus.ar.cōtra in

[i] Asserat. Profiteri debet q obseruabit patrum regulas:in auē. quomodo oportet episcopos.§.ad nos ergo.circa pn̄.coll'.i.

[k] Non per cōditionē.i.p creationē.vult eni dicere q nō est creatus malus vt quidā dicūt:sed ex libero arbitrio factus est malus imo adhuc habet liberum arbitrium: sed illud est tantuz maluz: aliogn si non haberet arbitriuz non demereť: imo quotidie fit peior.similit angelus bz liberuz arbitriū:sz illud ē tm̄ ad bonū:t per id quotidie meretur t fit melior. hō bz liberuz arbitrium eque ad bonū vt ad malū:vt xxiij.q.iiij.nabugodonosor

[l] Dimittāť. i. dimissa ostē dantur . naz p ꝓnitentiam dimittuntur ad ulto peccata si per baptismū aut eni adultꝰ accedit ad baptismū cū charitate aut non.si cum charitate iam nullū i eo est peccatū:vt legitur de centurione:vt.xxvi.di.deide.t ō.cō.di.iiij.nō dubito. si sine charitate:nil'ā peccatuz ei dimittit:ō cō.di iiij. oñdit . dimittūtur sanctificatiōes q̄s p peccať facere debz:vt de cō. di.iiij.sine penitentia. itez t originalia dimittuntur per baptismuz ad ultis : sed nullum mortale si non habz charitatem.i.q.i.vide.

[m] Extra eccl'iam.i.q.i.ex ecclesiam catholicā.t.c.ex ecclesia.

[n] Et laicoꝝ.Sz q̄re h̄ post examinatōem regrit ꝓsensus clericorū t laicoꝝ.q eni electōi ꝓsensit:postea electo nihil obijcē pōt: vt viij.q.ij.dilectissimi.sz dicas h̄ loq de exaiatione q̄ fit tpe ꝓsecratōnis.nec aliud vult dicē:nisi q ꝓsecrari oz si ita ē q oēs ꝓsenserint i eū. Jtē pz hic q laici pōt ꝓdicē electōi:vt dicā.j.c.illud tē.

[a] Jgitur spectaculis.vbi turpes ludi exercēť:vt.j. de cōse. di.v.non oportet.t.xxxiiij.di.presbyteri.

[b] Pudica.i. ꝓtinētia quo ad simones lasciuos t quotidie esurire

debent: τ esse cum vacuo ventre: vt. j. de cō. di. v. si tibi.

c Pecunie. diuites tñ nō sunt abijciendi cum bonis operibus. x. xx. di. hoc scripsimus.

d Pro bñficijs. τ p sacrmētis ecclesiasticis q̄ dicunt̄ medicina dei q: sanāt vulnera peccatoꝝ. xiij. q. ij. aie. Jo. faventiñ dixit i oib⁹ sac mentis ꝯmitti si moniā: nisi in mrimonio: iō forte q: ibi nō ꝯferr̄ gr̄a sp̄us sancti: vt. i. q. i. quod iaisibilis gre. dixit q̄ ibi ꝯmittit̄ simonia cū sit mai⁹ it̄ sacra: vt dixi xxxij. q. ij. honorantur.

e Et frequentatiões. Nō solā frequētatōez ꝓhiberi. ex eo. n. q̄ frequēter fit ꝑsu mit̄ q̄ male sit: vt. lxxxi. di. clericus. τ si gl̄ piā. τ volum⁹. τ. xxxij. distin. hospitiolū.

f Seniorib⁹. i. prelatis.

g Exercitio. j. de cō. di. v. nunq̄.

h Tales. paucos Multitudo. n. aliquos facit magis viles: vt. xciij. di. legimus. τ multitudo ē canonibus īimica: vt ex̄ de ꝑben. q: multi. τ multitudo onerosa nil bz bone fi: vt i auc̄. de referēdarijs. i fi. Jtē ē h ar. illos qui allegāt multa d cō. di. v. si medio crit. xxiiij. q. i. odi τ pieci. nā vnū⁹ ē pauca effundere τc. C. de veteri iur. enu. tanta. §. siquid autem.

incūbāt neq̄ turpiū occupatōib⁹ lucroꝝ: nō fraudibus cuiuscunq̄ studiū appetāt: amorē pecunie q̄ si māz cunctoꝝ criminū fugiant: τ secularia negocia officiaq̄ abij ciāt: honoris gdum ꝑ ambitōem nō suscipiāt. ꝓ bñficijs medicine dei munera nō accipiāt: dolos τ ꝯiurations caueāt: odiū emulatōnes obtrectatōes atq̄ inuidiā fugiant: nō uagi oculis nō effreni lingua aut petulāti fluidoq̄ gestu incedāt: s; pudorē τ uerecūdiā mētis simplici habitu icessuq̄ ostēdāt obscenitatē etiā mēbrorum τ uerboꝝ sicut τ opeꝝ penit⁹ execrēt̄: uiduaꝝ τ uirginū freqūtatōes̄ penit⁹ fugiāt: contubernia extranearꝝ feminaꝝ nullaten⁹ appetant: castimoniā quoq̄ nō uiolati corporis ꝑpetuo obsuare studeant: aut certe uni⁹ mrimonij uinculo federent̄: seniorib⁹ quoq̄ debitā prebeāt obedietiā: neq̄ ulli⁹ iactātie studio semetipsos attollāt: postremo doctrie lectōib⁹ psalmis hymnis cāticis exercitio iugit̄ icūbāt. Tales. n. debēt eē q diuinis cultib⁹ sese mācipādos studēt. s. ut dum sciētie operā dāt: doctrine grām populis admistrēt. Jtē clemēs.

Qui digne sacra tractare nō pñt ad ministeriū nō eligant̄ diuinū.

Tales ad misteriū eligāt̄ clerici q digne pñt dñica sacmenta tractare. meli⁹ est. n. dñi sacerdoti paucos hr̄e ministros q possint digne op⁹ dei exercere: q̄ multos inutiles q onus gue ordinatori adducāt. Jtē ꝯci. carthagi. iiij.

Si electo in epm aliqua obijciuntur: quinq̄ uel. vi. episcopi ad ei⁹ purgationem perueniant.

i Grane. q ex certa scientia idignū ordinat: aut deponit̄ aut puatr̄ ptāte ordinandi: vt. l. di. ex penitentibus. τ. li. di. aliquātos.

k Illud. Casus: si electo ꝯsecrādo obijcit̄ crimē: nō ē ꝯsecrandus añ eē exaltatōez. τ si ꝑus venerāt quattuor epi ad ꝯsecrtionē: adhuc veniāt duo. τ si añ venerāt tres: veniāt adhuc alij tres ad audiendam cām criminis obiecti. τ s'm hoc exponas eligendū i. ꝯsecrandum: τ expone purgādū. i. examinādū. τ itellige q̄ hic obijciebat̄ crimē in modū accusatōis. nā si eēt obiectū in modum exceptionis nō viderent̄ necessarij tot epi: cū causa illa posset expediri ꝑ ꝓcuratorē: vt ex̄ de accu. sup his. τ sic patet q̄ metropol. possit audire cām criminalē epi: l; nō possit eā deponē: tñ requirit̄ pñtia pluriū epoꝝ. alij itelligūt tñ de eo q tenetur se purgare: dic vt. iij. q. v. c. q̄uis. τ. c. accusatus.

l Ad eligendum. id est consecrandum.

m Suborta. id est q̄ obijcit̄ crimen electo.

n Ad purgādum. id est ad examinandum.

o Tres. q soli eū possent ꝯsecrare: s; ipi soli ñ pñt audire cāz criminalem

p Tantum. scilicet accedere.

q Et in eadē. Jbi eni meli⁹ pōt inquiri de crimine vbi aliquis ꝯuersat̄ est: vt. xxiiij. q. i. pudenda. ex̄ de elec. postq̄.

Illud statuēdū est: ut qñ ad eligendū episcopū conuenerimus: siqua ꝯtradictio fuerit suborta: q: sepe talia sūt facta apud nos: nō ꝑsumāt ad purgādū eū q ordināt ē tres tm̄ accedere: s; postulet̄ ad numeꝝ supradictorū. ij. uł. iij. τ in eadē plebe cui ordinād ē discutiat̄ ꝑmo persone ꝯtradicētiū: postremo et illa q̄ obijciūt̄ ꝑtractet̄: τ cū purgat⁹ fuerit sub aspectu publico ita demū ordinet̄: si hoc cū uře sāctitatis aīo ꝯcōdat: corroboret̄ uře dignitatis rñsiōe: ab uniuersis epis dictū ē: satis placz. Jtē ex ꝯci. tolētāo. xi

Uota sue ꝓmissionis spōdeant: quos ecclesiastica ꝓmouet disciplina

Quanq̄ oēs q sacris mācipātur ordinib⁹: canonicis regul̄ teneāt astricti: expedibile ē tñ: ut ꝓmissiōis sue uota sub cautione spōdeāt: quos ad ꝓmotiōis gd⁹ ecclesiastica ꝓbat disciplina. Solet eni plus timeri qd̄ singularit̄ pollicet̄ q̄ quod generali sponsione cōcludit̄. Et iō placuit huic scō cōcilio: ut unusq̄sq̄ q ad ecclesiasticos gdus ē ascēsur⁹: non añ honoris ꝯsecratōem accipiat: q̄ placiti sui ānotatōe ꝓmittat: ut fidē catholicā syncera cordis ꝯtritiōe ac deuotiōe custodiēs iuste τ pie uiuē debeat: τ i nullis opib⁹ suis canonicis regulis ꝯtradicat: atq̄ ut debitū ꝑ oia honorē atq̄ obsequij reuerentiam ꝑeminēti sibi unusq̄sq̄ depēdat iuxta illud pape leonis edictū. Qui se scit aliqb⁹ eē ꝑposi tū: nō moleste ferat aliquem sibi esse ꝑlatū: sed obediētiā quam exigit et ipe depēdat. pena tñ iuxta ecclesiastice ꝯsuetudinis moreꝫ τ

r Plebe. Nō. ar. q̄ laici admittūt̄ ad accusandū electū: vt. s. e. q eps. in fi. lxi. di. studij lxiij. di. vota. nam eps dz hr̄e bonū testimoniū ab his q foris sūt. vt. viij. q. i. licet. τ d cō. di. i. iubem⁹. itē q: inter ipsoꝝ: vt extra de test. c. decetero. τ ē arg. ad h ex̄ de test. ex pte ade τ i auc̄. de sāc. epis. §. si quis autez. coll. ix. τ ē arg. ad h: vt. lxxxi. di. maximianus. ar. ꝯ. xxviij. di. ꝯsulendū. vbi ēt ad denūciatiōnē nō admittūt̄ laici. Jtem si ideo dicis admittēdos laicos: q: ipsoꝝ inter est: ergo siue sint bone fame siue male admittuntur: q: null⁹ remouetur ab accusatōe qui suā iiuriā ꝓsequtur: vt iiij. q. vi. oibus. male q̄ dicit decretū q̄ laici in fames nō admittunt̄ ad accusationem clericorum: vt. ij. q. vij. accusatio. pōt hic dici q̄ hic loqtur cū ciuiliter agit̄: τ in eo casu qlib; admittit̄ ēt femina: vt ex̄ de test. tam lr̄is. Si queris quare ergo tot epi ꝯuocāt̄ cū ciuiliter agit̄. Rñ: q: agitur d crimie l; ñ crimialr̄: vñ oz etiā iscribi ad penā extraordinariam: vt ex̄ d accu. super his. τ ē ar. ad hoc. iij. q. vi. hoc q̄p pe. vbi. xij. episcoi requiruntur: τ tamen ibi ciuiliter agit̄ vt videtur

s Que. s. si sint graui ora vel non.

t Et cū purgat⁹. i. iudicatur innocens.

a Quanq̄. sacris. i. ecclesiasticis.

b Expedibile. id est iustum.

c Cautione. s. iuratoria.

d Plus. Si ergo aliqs iure cōi se pōt iuuari τ puil. lxxxvij. di. quisquis. τ ex̄ de rescrip. c. i. ar. ꝯ de fi. istru. l. vbi d̄ q̄ idē ñ pōt dari τ ꝯfirmari. item ar. ꝯ. C. de thesaur. l. vnica. de hoc plura ar. inenies. c. di. ꝯ morez. Sed ita dicat ꝯsilio meo si q̄rat ab eo: hoc habeo de iure cōi: τ si h ñ eēt habeo ex ꝑuilegio. Jtē nō q̄ plus valet sp̄al cautio q̄ gnalis: vt h τ. ff. si qs. cau. l. sed τ si. §. ꝯsitu. itē τ pl⁹ sp̄al ꝯfirmatō q̄ gnalis: ex̄ de ꝯfir. bone. itē τ sp̄al appellatio q̄ gnalis: vt ex̄ de ap. sup eo. τ sp̄alis delegatō q̄ gnalis: vt ex̄ de rescrip. ad h. τ sp̄alis subscriptō q̄ gnalis. ff. ad. l. cor. d fal. diu⁹. j. rñ. τ sp̄ale mādatū: vt ex̄ de rescrip. c. i. τ meli⁹. c. pastoral. tñ plus valet gnalis correctio q̄ sp̄al qñ mltitudo ē i cā. xxiij. q. iiij. ñ pōt. τ gnalis petio: vt. xiij. q. ij. nō estimemus. τ gnalis q̄stio. ff. de q̄stionib⁹. τ. l. i. §. qui questionez.

e Quā placiti. id est pacti.

f Annotatione. i. scriptura.

g Ut fidem. nō q̄ qlibet clericus suo prelato prestabit obedientiam: vt. j.

de.ꝓse.di.v.i oib⁹.ꝛ nō.q̄ ꝓestat electus suo maiori iuramētū de fide ꝛ ca nonib⁹ fuādis:vt hic de idēnitate reꝝ eccl̄ie:vt.xxviij.di.de syracusane.de immoderata exactōe nō facied̄a.x.q.vlt.c.i.in fi.itē de fidelitate exī de iure iuran.ego enī.item de pensionib⁹ debitis soluendis:ar.extra de no.op.nū. cum ex iniuncto.exī de elec.qualiter. Jtē de pensionibus non augendis:ꝛ argu.extra de iureiur.

C7: tua.item suspectus de inobediēcia iuramētū ꝓestat de obedientia seruāda:extra de ma. ꝛ obe.cum eccl̄js.i fi. nec ob.Jrūm extra ō ma.ꝛ ob.legebatur.qꝛ ibi loquitur de iam ꝓmoto ꝛ non suspecto.

b Trāsgressores.hic habes q̄ clicus se pōt obligare sub pena spi rituali ꝛ pecūiaria. ad spiritualē penā se pōt

C:D: obligare scilicet ad pe naz depositōis vl̄ ana thematis:vt.i.q.vij.q̄ tiens.de cō.di.ij. ego. beling.extra de electi. cū dilect⁹.in fi. similit ad pecuniariā penam se pōt obligare.xxi.q. v.siqs cuiuslibet.exī de arbi.cum dilecti.Sed nūqd pena soluta pōt agi ad obedientiā vel ad id qō ꝓmissum est sub pena:vel an suffic tū pena esse contentū de hoc dic vt notani. xxv.q.ij.quecunqꝫ.ꝛ §.hinc etiam.

C:9: placitis taliū iferēda ꝛ ab his qui transgressores fuerit ꝓsoluēda ē

Debinc disponit ꝯliter eccl̄iasti ca officia ordinentur.

Qualiter ordinetur episcopus.

Episcopus cuꝫ ordinat: duo epi iponāt manus ꝛ teneant euāgelioꝝ codicē sup caput ꝛ uer ticē ei⁹ ꝛ uno sup eū fundente bñ dictionē relīq oēs epi q adsūt ma nib⁹ suis caput eius tangant.

Qualiter ordinetur presbyter.

Presbyter cū ordiat epo eum bñdicēte ꝛ manuꝫ sup caput eius tenēte ēt oēs p̄sbyteri q̄ p̄sē tes sūt man⁹ suas iuxta man⁹ epi sup caput illius teneāt. Jtē aūt in die sue ordinationis sacerdos orario utroq̄ humero ambit: ita tpe ꝓsēctōis eodē orario dꝫ uti i stant. Hec in bracarensi con cilio legitur.

Quod quisq̄ accepit tempore cō secrationis ferat tpe oblationis.

Ecclesiastica institutōe ꝑfixuꝫ nouim⁹: ut ois sacerdos cuꝫ ordiat orario utroq̄ hūero ābia tur.s.ut q̄ ipturbat⁹ ꝓcipit ꝓsistē int ꝓspa ꝛ aduersa uirtutum sem p ornamēto utroq̄ circūsept⁹ ap pareat humero:qua ergo ratione tpe sacrificij nō assumit: qō se i sa cramēto accepisse nō dubitat: pi de modis oib⁹ ꝓuenit: ut qō q̄sq̄ ꝓcepit in consecratione honoris: hoc retineat ēt in oblatōe uel ꝓce ptōe sue salutis.s.ut cū sacerdos ad solēnia missaruꝫ accedit:aut p se deo sacrificiū oblatur⁹ :aut sac mentū corꝓris[m] ꝛ sanguinis dñi nr̄i iesu christi sūptur⁹: nō aliter q̄ orario utroq̄ hūero circūsept⁹ sic tpe ordinatiōis sue dignoscit ꝓsēctus:ita ut de uno eodēq̄ ora rio ceruicē⁹ parit ꝛ utꝝq̄ humeꝝ premēs signū in suo paret pectōe crucis.sigs aūt aliē egerit excōica tioni debite subiacebit. Almaticis aūt nec epis nec diaconibus absq̄ aplica lr̄a uti ꝓmittit.

Hec de gre.egre.epo francorū.

Absq̄ apostolica licentia dalmaticis nec epis nec diaconib⁹ uti lꝫ.

Omnunis filius,ille diaconus.

p Suoꝝ. Nō ꝓpter infirmitatē suoꝝ pōt aliqs se excusare: sicut ꝓpter timorem suorum:vt exī de appella.ex parte.item nō q̄ ꝓpter intemperiem loci aliquis excusatur:vt hic.ꝛ.lxxiij.dist. quorundam.ar.contra extra de do.ꝛ contu.cum dilecti.in fi.io.

q Nouum. Nō.q̄ ea que de nouo petū tur:nō sin̄ ma gna deliberati one concedun tur:vt hic ꝛ.x vi.q.i.in paro chia maxime a romana ec clesia:que oia cū magna ma turitate solet tractare:vt.xx xv.q.ix. apo stolice.quia in reb⁹ nouis cō stituendis cui dens debet ēe utilitas: vt.ff. de constit.ꝑn. in rebus .hodie vero diaconi idistincte utūtur dalma tica:vt xi.q.iij episcopus aut presbyter.lxx vi.dist.de ieu nio. C:H:

r d Jacon⁹ ordiat. sol⁹ episcop⁹ sacerdoti autē imponunt ma nus oēs p̄sby teri astantes: vt.ō.e.p̄sb.

s Retea. christma tis. Dan⁹ sa cerdos iungit oleo. similter iungitur ꝛ bra chium siue bu merus pānci pis. sed ꝛ ma n⁹ ꝛ caput epi iūgit christma te: vt exī de sa cra vnctiōe cū venisset.in fi.Jo riū hic signat. xvi.q.i.§.ecce sufficienter.ubi dicit q̄ man⁹ epi ꝓsecrāt. Jꝫ C:K: nec ē q̄ conse crāt oleo:Jꝫ ñ christmate: vt dixi. si aūt ali qs ē vnct⁹ olo ꝓ christmate l ecōuerso nisi

Omnunis⁹ filius diacon⁹ pe trus nobis inotuit:q̄ fraternitas uestra tpe quo hic fuit popo scit:ut sibi ꝛ archidiacono suo uten di dalmaticis lñiaꝫ ꝓberem⁹. Jꝫ qꝛ hoiuꝫ suoꝝ⁹ infirmitate ꝓpl̄ius festinanē abiscessit:ut nec ipse me roꝛ incūbens diutius ut dignum erat ꝛ res desiderata poscebat: si neret ꝓmanē :ꝛ nos i multis ipli catos ut ecclīastice rōnis ē: ꝓside ratio nouū⁹ hoc icōsulte ꝛ subito idulgē non ꝓmittēt:iccirco rei po stulate ꝓlongatus est effectus. Nūc uero charitatis tue bona re uocātes ad animū:hui⁹ auctis no stre serie petita ꝓcedim⁹:atq̄ te ꝛ archidiaconū tuū dalmaticarum usu decorādos ē ꝓcessim⁹:easdē q̄ dalmaticas dilectissimo filio nostro cyriaco abbate deferente transmisimus.

Qualiter ordinetur diaconus.

Diaconus dū ordiat: solus epūs q̄ eū bñdicit man⁹ super caput eius ponat:qꝛ nō ad sacer dotiū sed ad ministeꝝ cōsecrat.

Qeritē aūt an p⁹ bñdictōeꝫ ma n⁹ p̄broꝝ ꝛ diaconoꝝ chrismatis liquore dēant pungi. Hec his ita scribit nicolaus papa radulpho archiepiscopo bituricen̄.

Nec p̄sbris nec diaconib⁹ i ꝓsecratiōe chrismate man⁹ pungē licet.

Preterea sciscitaris:utꝝ solis p̄sbris an ēt diaconib⁹ dēant: cū ordinātur:man⁹ chrismatis liquore pūgi.qō i sācta romana ecclesia cui auctore deo fuimus de neutris agit. Sed q̄sit a noue legis mistris actū:nusq̄ nisi nos fallat obliuio legimus.ergo ad beati innocētij pape canonica decreta sāctitatē tuā trāsmittim⁹:ꝛ q̄ tibi sint i ꝓsecratiōib⁹ ꝛ ordinibus obs uāda ꝓncipia pagie ad decētium cugubinī epūm emisse te affatim edocebunt.

Palea.

Epla simplicij pape seuero ꝛ florentino epis discreta ad cognitionēꝫ uestri examis gabre nensis diaconi relatu ꝓcuit de q̄ busdā ecclesie ipsius quorū unus C:Jꝫ

C:10: Presbyter.nihil notatur.

l e Ecclesiastica.ora rio.id est stola.

m Corꝓoris. Nō.q̄ si in egritudine sumit sacerdos eucharistiaꝫ circūdabit stola utꝝq̄ humerum.

n Ceruicez. Si sacer dos legit euangelium:nunquid utet stola fm q̄ diaconus:ar.q̄ sic:vt. xcviij.di.precipimus.ꝛ.xciij.di.c.i.ꝛ.ij.potius credo sequendam consuetudinem:vt.xij.di.scit.maxime de his que breuiter sunt edicta.ff.de ver.inspi. l.i.§.vltimo.

ominus ordinatus est:sed suppleri debet id quod omissum est:vt extra de sacra.non iteran.pastoralis.

t Fallat. Nō ergo papa bz oia iura in pectore suo.vñ ēt vrban⁹ dicit q̄ nō repit ꝓhibitū q̄n vir ꝛ uxoꝛ simul pūt suscipe puerum

Secretipars j: 45

vt.xxx.q.iiij.q aūt.ꝛ tñ affectiõr eius leo illud ꝓhibuerat: de cõ. di.iiij.nõ plures.ꝛ hoc ꝓcedo.qõ aūt dicit q papa bz omnia iura in pectore suo:vt.C.de test.oīuz.verū est p interpretatõez:qr oia in ẽptari põt.nã ꝛ qñqz ipedit mioa itelligẽtia:vt ex de cẽ. cũ istãtia.

q Eloriũ dã.iposuisse.Dic bẽs q duo ipfecta sacra ñ ꝓficiũt

Qvnuz pfectũ.ꝛ hoc iõ qr sacra sẽ vnitat :vt de con. di.ij. quia pas sus ꝛ vnitas diuisionem non recipit .xxiij. q.i.dogt.idem dico i sacmẽto baptismi ꝛ eucharistie.ꝛ i oibus illis vbi certa forma õsideratur:q duo ipfecta non faciunt vnũ pfectũ.idez est in excusatione mutoaum q due ipfecte excusationes nõ faciunt vnã perfectam :vt.C.q numero tutelarum.l.i. idem est in stipulatione :quia illa nõ diuidit.ff. õ v.ob.l.i.ꝛ.l. cõtinuus. .sed sacramentũ solẽnitatis vt inmissa bene diciditur : ꝛ ibi duo ipfecta faciũt vnũ perfectum:vt.vij.q.i.nihil.

b Non põt. Quia crimina morte extinguũtur:ꝛ nullus pr mortez põt accusari:vt.xxiij.q.ij.c.i.ff.de bonis eoꝝ qui ante sententiã mortẽ sibi cõ. l.vlt.ꝛ.xxxiij. q.ij. admonẽ. nisi in crimine hereseos:vt.xxxiij. q.ij. sane. vel si aliquis hereticos instituit heredes : vt extra de hereti.siquis epr vel si in notorio crimine decessit: vt.lxxxviij.di.neqz.ꝓ ut cõsuevit notari.xxiiij.q.ij. in summa.

ad presbyterij duo ad leuitaꝝ ministeria ꝓsecrarẽt:eps coꝝ oculoruz dolore detẽtus ferẽ manũ suam sup eos tñ posuisse:ꝛ pbz quendã illis ꝓtra ecclĩasticũ ordinem bñdictõem dedisse:q ꝓpter tantã pũptõis audaciaz poterat accusar iudicio pñti dãnari:si ad huc in corpore positus nõ fuisset mortis uocatõe puẽtus .sed qr ille examini diuino relict ẽ:hũano iudicio accusari non põt:hi q sup sũt ꝛ ab eo nõ ꝓsecratõis tituluz sed ignominie poti eulogiũ acceperũt:ne sibi licẽtiã talis usurpatio faciat:decernim ut gradus sacerdotalis ꝛ leuitici ordinis:quẽ p uersa adepti sũt depositi equo iudicio arbitrãt .tales.n. merito iudicati sẽ remouẽdi:qr praue inuenti sũt ꝓstituti. Tẽ queritur an eorũ ordinatio sit rata hñda: quib eps oculoꝝ lãguore ipeditus manus iponit:ꝛ pbz sup eos oratione dicit Oẽ his ita statutũ est in concilio toletano.

c:14:

Et ordinator ꝛ ordinat dãnatõnis subeat penã:cũ eps manũ imponit ꝛ alius oratione dicit.

Qeloriũdã clicoꝝ dũ unus ad pbziũ duo ad leuitaruz ministerium sacrarent:eps oculorum dolore detẽt ferẽ manũ suã sup eos iposuisse tñ:ꝛ pbz qdaz illis ꝓtra ecclĩasticũ ordinẽ bñdictõez dedisse:sed qr iã ille examini diuino relictus hũano iudicio accusari nõ põt:hi q supsũt gduz sacerdotij uel leuitici ordinis quẽ puer se adepti sũt amittãt. Oẽ cõci. carthagiñ.quarto.

Qualiter sbdiaconus ordinetur.

Sbdiaconus cũ ordinat:qr man impositõez nõ accipit: patenaz de manu epi accipiat uacuam:ꝛ calicẽ uacuũ:de manu uero archidiaconi accipiat urceoluz: cum aqua manili:ꝛ manutergiũ.

Qualiter acolythus ordinet.

Acolyth cũ ordinat:ab epo qdez doceat :qliter in officio suo agere debeat.sed ab archidiacono accipiat ceroferarium cum cereo:ut sciat se ad accendẽda ecclesie luminaria mãcipari. accipiat ꝛ urceolũ uacuuz ad suggerendum uinum in eucharistiam sanguinis christi.

Qualiter exorcista ordinetur.

Exorcista cuz ordinat: accipiat de manu epi libellũ :i quo scripti sunt exorcismi dicente sibi episcopo :accipe ꝛ commẽda memorie:ꝛ habeto potestatẽ imponendi manus super energuminũ: siue baptizatũ:siue cathecuminũ.

Qualiter lector ordinetur.

Lector cũ ordinat:faciat de illo uerbũ episcop ad plebez: indicans eiusdez fidẽ:ac uitã:atqz ingeniũ.post hoc spectante plebe tradat ei codicẽ in quo lecturus ẽ dicẽs:accipe ꝛ esto relator uerbi dei:habiturus si fideliter ꝛ utilit impleueris officium tuum:partẽ cũ eis q uerbũ dei ministrauerũt.

Qualiter hostiarius ordinetur.

Hostiarius cũ ordinat:postqz ab archidiacono instructus fuerit qualiter in domo dei dẽat conuersari:ad suggestionẽ archidiaconi tradat ei episcop claues ecclie de altario dicens ei: sic age: sic uiue quasi redditurus deo rationem pro his rebus que his clauibus recluduntur.

Qualiter psalmista ordinetur.

Psalmista id est cantor põt absqz sciẽtia epi sola iussione presbyteri officium suscipe cãtandi dicẽte sibi pbz :uide ut quod ore cantas corde credas:ꝛ qõ corde credideris operibus compleas.

Clerici comã nutrire,phibent: quoꝝ caput desup in modũ spere rasũ ẽ dz. Ade anici papa.

Clerici comam nutrire phibẽt.

Prohibete fratres p uniuersas regionũ uestraz ecclias: ut clerici iuxta apostolũ comã nõ nutriãt:sed desup caput in modũ spere radant. Tez ex concilio agathensi. **De eodem.**

Clerici qui comã nutriũt:ab archidiacono etiã si noluerit inuiti detõdeant:uestimẽta etiã uel calciamẽta eis nisi que religionem deceãt uti aut hre nõ liceat.

c:17:

g a Colythus.cereferarium.i.candelabrum.

b Ad accendenda. ñ in lãpadibus:sed cum legitur euangelium:vt xxi.di.cleros.

i Urceolũ.ad uinum

k Eucharistiam.id ẽ calicem.

c:30:

l e Exorcista. super energuminum. Energumini dicũt lunatici ꝛ obsessi a dñmonibus:ab eo qõ ẽ in:ꝛ erge qõ ẽ labor :ꝛ mene quod est defectus.

m Lector.spectante lxvij.di. reliqui ꝛ.ibi dicit q episcop minores ordies potest cõferre sb testimonio triũ.ꝛ b logt õ ignosc

c:19:

n Ostiari, claues. vt eijciat excõicatos ꝛ infideles:vt.xxi.di.c.i.in fi.

o p Salmista. sola. de abbatib nõ dubitat ꝛ coepis grmiores ordies ꝓferat: vt.j. lxix.di. qñ. sibi ep q renũciauit epatui:ex de eo qui renũ. epi. requisiuit.ꝛ qliter sacerdotes ꝓferant ordinẽ cũ ordiari nemo possit sñ titulo:vt.lxx di.c.i.ꝛ sol ep ꝓfert tituluz:vt.xvi.q.vij.c. null.ꝛ ex de of.archi. cũ sat.ꝛ boc vez ẽ de maioꝝ ordinib.vel dic q pñt assignare tituluz ꝛ ñ curã aiaꝝ:si gnat ꝓnũ.xxv.di.per lect.ubi dr q collo illorũ ordinuz spectat ad epm:sed illud vez est de solẽni ordine.

c:21:

p c Clerici.debet.parũ naz magnitudo corone ẽ signum ꝓuersionis:vt ex õ fuc.ab intel.cũ dilect i pte ꝺcisa

c:22:

a p Prohibete.in.xta in epla ad corinthios dr:vir si comam nutrit ignominia est ei mulier si comaz nutrit gloria est ei.

c:16:

c Amittant.ꝛ tñ nunqz eũ receperunt:ꝛ ita aliquis dicit amittẽ quod nunqz habuit:vt.v.q.vi.quia.xxiij.q.iiij.guillelmus.

b Spere.j.xij.q.i.duo.

c Clerici qui comã.ẽt vxorati:vt ex õ vi.ꝛ bo.cle.clericus.xxxij. di.

placuit.sed illud pōt itelligi si vult gaudē pūilegio clericali.alias secus:vt lxxxiij.di.gsqs.io.Ego dico q clericus cōiugatus non pōt gaudere pūilegio clericali:nec dz ferre tōsurā cū hoc faceret ūi vituperiū ordinis clericalis:vt ex de cleri.cō.b.

d Religionē.aliogn gdit pūilegiū clericale:extra de sen.ex.in audientia.

de bīm clericoz plene bēs.xxi.q.iij.i sūma.

C:23: e Sqs.comaz vel barbā: vt ex de vi.z ho.cle.c.v.

C:24: f Anathēa sit.vr q q dis apostata sit excōi cat?:vt ex ō aposta.c.i z ifamis' ē.iij.q.iij.siqs a suo.vi.q.i.infames. qō ñ pcedo.z expone sit.i.fiat.nā mōeb? in a postasia pōt recipe oz dinē:vt ex de tē.oz.ex pte.z inocē.dic q amoneri dz p? qz suspēdat vt ex ō sen.ex.sacro.

C:25: g Anctimonialis semp etiā i lecto z in infirmitate:vt.xx q.i.vidua.

b Acratas. vl mo nachas.ñ sactas sactas.s.corporalia.

i Et ne pestis.sic.ō. v iij.di.mala.

k n On oportet.se cretarium.i.altare:ne sit ɔ.j.e.ñ liceat.

l Diaconiū.appellat altare:q: ibi diaconus ministrat sacerdoti.

m Jūistruz.id est ſbdiaconum.

n Derelinquē.sz consumere debet eas cuz alijs mūistris:vt ō cō di.ij.tribus.

o m Ellier.docē nō pesum at.Doceni ē sacerdotale officium:vt. xvi.q.i. adijcimus.idē plen? bēs.xxiij.q.v.mulierem.

C:26: C:27: C:28: p Laic? Ar.ɔ tēplarios z hospitalarios. sed illi ñ dicūt laici:cū sint deo denoti:vt.xij.q.i. duo.vl ipsi būt ɓ

C:29: ex generali pūilegio

q Dūtib?.maxie.nā nec absentib?.qūo eni pdicabit qs nisi mittatur:ex de bē.ad abolē dū.z.c.cū ex iūncto

r On oz. ifactos. C:30: i.nō sacros.

s On liceat.portare in pcessione z vocat hic vasa sacra vbi ptinent reliquie.

t On licet.i secretario.hic secretariū of locus in quo sacra vasa ponunt.z sic nō est ɔ.ɔ.e.di. non oportet.vbi dicitur q subdiaconi secretarium ingredi non debent.

u f Ponsus.vt a panymphis.i.a.parentib? vel ancillis : z dicūt paranymphe quasi parentes nymphas.

Tez gregorius. De codē

Siquis ex clericis relaxauerit comam:sit anathema.

Quibus uestibus monialis sit induta cum consecratur.

Sanctimonialis uirgo cū ad cōsecrōem suo epō offert:in talib? uestib? applicet:qlib? semp usura ē pfessioi z sanctimōie aptis

Vasa quoq sacra z uestimenta altaris mlieres deo dicate ptigē z incensuz circa altaria deferre p hibentur. Ide sother papa oi bus episcopis italie.

Uestimēta altaris z uasa sacrata mulieres tangere prohibentur.

Sacratas deo femias uel monachas sacra uasa uel sactas pallas penes uos ptingē z incensum circa altaria deferre platum est ad aplicam sedez:que oia rep hensione plena eē z uituperōe nulli recte sapiētū dubiū ē:qpropter hui? sancte sedis auctē hec oia uobis resecare fundit? qscit? poteritis censem?:z ne pestis hec latius diuulget:per omnes puincias abstergi citissime mandamus.

Item ex concilio laodicen.

Sacrariū ſbdiacōib? igredi nō lz.

Non oz ſbdiacones licentiam habe in sacriuz siue secretariū quod greci diaconiū appellant ingredi z ptingere uasa dnica.

Item de eodem. De eodem.

Jnuit? ñ oz uti ozarijs nec hostias dereliquē.

Item.

Non oportet lectores aut hostiarios aut psalmistas ozarijs uti:z sic legere aut psallē.

Item ex pci.cartha.g.iij.

De codē

Mulieri in conuentu uiros docere non permittitur.

Mellier qpuis docta z sancta uiros in cuctu docere non presumat.laicus aūt pūtib? clicis nisi ipis rogātib? docere nō audeat.

Item ex concilio agathen.

Ministris non sacratis uasa dominica contingere non licet.

Non oz insacratos ministros habere in sacraruz qō greci diaconium appellāt ingredi:

z ptingere uasa dnica.

Item ex concilio bracaren.i.

Cuilibet ex lectoribus uasa sacra altaris portare non licet.

Non liceat cuilibet ex lectoribus sacra altaris uasa portare. nec alijs nisi his q ab epo fuerint subdiaconi ordinati.

Item ex cōcilio martini pape.

De eodē ut clerici comā ñ nutriāt

Non liceat cuilibet ministeria tāgē nisi subdiacono aut acolytho i secretario uasa dominica nec oz clericos comā nutrire z sic ministrare:sed attōso capitē auribus patētib? z sm aaron thalarē uestē iduē ut sint i habitu ornato

Qualiter sponsus z sponsa sunt benedicendi.

Spōsus z sponsa cū bñdicendi sē a sacerdote:a parētibus suis uel a paranymphis offerāt: q cū bñdictōez acceperint eadez nocte p reuerētia ipi? bñdictionis in uirginitate permaneant.

Qualiter eps sit examinādus:qlit ipe sit cū reliqs infra ipsū cōstitutis sit ordinādus breuiter mōstratū ē.nūc aūt uidenduz est de sacerdotibus z reliquis an sin exaiatione sint promouēdi ad ordinem. De his ita scribit paulus ad timothe. Dan? nemini cito ipo suēis:z nihil sin pīudicio facias i alteram ptem declinando.

Ex decretis siluestri pape.c.viij.

Null? acolythoz uel ſbdiacono noz rē cōsecratā a pbytero alijs porrigat:qz alio ē minister alius assistēs:nisi tin ipse supportet qō ei sacerdos iposuerit oze suo bñdictū.

Item ex pci.cartha.iij.

Añ pbatiōez nll?us ordiet clicus

Nullus ordinet clicus nisi p batus uel examine epoz uel populari testimonio.

Item gelasius papa celestino episcopo.

Ad ministerium alicuius ecclesie clerici eiusdem promoueantur.

Presbyti diacones z uniuersi clerici stomen. ciuitatis petitorio nobis suggessere porrecto:

x Jn vginitate. Alibi dicit ō biduo vel triduo:vt.xxx. q.v.aliter.sed intelligo z illud z istud esse constitutum.

a q Aliter.nūc aūt. Jn hac di. agitur de examinatōe clericorum.primo ostendit omnes examinandos esse.secundo ostendit qualiter z quando sint examinandi z a quibus.tertio qualiter puniantur qui sine examinatione promouentur.

b Danus. C:31:

lxxviij.di.qd ē

c Pdecidicio.i.precedenti iudicio.

d In altera. id est in ?riam prout ponitur ij.q.iij.§.notā duz.ibi pceuaricatoz. C:32:

e n Ellius. testimonio. Hic bēs q testimoniuz populi equalz examinationi vnde sufficē q clericus ordinand? habeat famam pro se z p hoc ēt patet q noti non C:33:

Dl. IIIxx. Dist:

sunt examinā di:sz tm̄ igno ti:vt.xlvij.di.ō petro.xciij.di valde.ex de p sūpt.mādata.

a p Resbyteri.ciuitatis.carentis epo.sed nōne vacante sede epali capt̄z potuit dare inue stituraz:vt ex de bē.ad abolendam.z ex de elec.q: diligētia :Rñ. q inuestitura tā tum ad epos spectat:vt.xvi q.vij.nullus.ē C:34: bodie expressum ex ne se. va.alla. vbi dicitur q capitulum non supplet defectum C:35: episcopi in collationibus prebendarum.vl dic q capitulum ustum diaconum nō potuit alienare sede va.quia ecclesiastice res a capitulo alienari non possunt se. va. vt.xij.q.ij.siqua de rebus.z.lxxi.distinc.fraternitatem.z maioz est alienatio persone:ꝫ alterius rei:vt.xij.q.i.precipimus.quare non

petebant ꝫ ab archiep̃o forte q̃ ecclia erat exẽpta. itẽ q̃re nõ pete bãt ꝫ a vicinis ep̃is: vt. lxv. di. si forte: ꝫ forte nolebãt. poterãt eni ire ad papã oib⁹ omissis medijs: sic̃ ad eũ appellãt omissis medijs vt capitm ipm elegit ⁊ petijt a papa ꝓfirmatõez. naz idem non põt eligere ⁊ confirmare.

b Scimus. semp q̃ ꝫ c̃ ex pmẽduz: ne p iure possit ꝫ i posteꝝ sibi vẽ dicare: vt. vij. q. i. põtifices. ex ô inꝑpa. ex litteris.

c Creasse. i. ordinasse illũ.

d Nec ministro. ⁊ ita q̃libz ecclia hẽbit sacerdotẽ ⁊ diaconẽ. alibi dr q⁹ hẽbit duos sacerdotes. vij q. i. illõ. ⁊ ex ô fi. pr. ꝓposuit

e Episcopi q̃ plurio tales. n. ꝑferendi sũt alijs in ordine ⁊ i dignitate: vt. lvi. di. statuim⁹. lxxv di. c. vlti.

f Quando sacerdotes. in ꝫ vr eẽ officiuz archidiaconi: ⁊ repsita re abbates ordinãdos ⁊ abbatissas i sede ponẽ: vt ex de of. archidiã vt nr̃m. ⁊ ẽ ar. ad ꝫ. ã. di. pr. hostiari⁹. sz ꝫ vr q⁹ si archidiã. oz exaiare istituẽ dũ: q⁹ tenet ordinato ad bñficiũ ꝓferendũ: ar. liiij. di. si seruus. ar. ã ex ô pbẽ. eps. vel illud ẽ q̃ñ epus ordinat sine repũtatõe: vl q̃ñ repũtãs nõ est soluẽdo.

g Patriã. nã ꝓpẽ natiuitatẽ vl priã caritas vl vilit⁹ emitur mãcipiũ. ff. de edil. edic. q⁹ si nolit. §. qui mancipium.

h Institutionem. i. titulum.

i Inuestigent. sz nũq̃d ordinãdi ita rigide st exaiandi: q̃ vr: vt ex de pur. ca. ꝓstitut⁹. ar. ã. ff. de edi. e. siqd vẽditor. i pn. vbi dr q⁹ ñ ita amare: sz cũ q̃dã tpamẽto accipiẽdũ ẽ: vt ñ regrat nimia perfectõ: ex ô elec. cũ nobis oli. ꝫ aũt tria potissime regrẽda st: etas legitia: ꝼatura sufficiẽs: moꝝ honestas: vt ex ô elec. cũ i cũct. si ñ fuerit i his tribus examinatus deponendus est: vt extra de electi. nihil est.

in ecclia beati martyris eleutherij ep̃i: que in supradicte ciuitatis parochia, pbat cẽ ꝓstructa: ꝓsbyterũ qui ꝓstitut⁹ fuerat defecisse: atq; in ei⁹ locũ iulianũ diaconem ipi⁹ ecclie, p celebritate ipius loci quãtocius debẽ ordinari. ⁊ iõ frat carissime si de eius uita uel moribꝰ nihil ẽ q̃d ꝓtra canonũ ueniat statuta: suprascriptũ ꝓsbyterij honore decora b: scitur⁹ utilitatoris te noie ñ cardinal creasse pontificis, parit etiã ⁊ felicissimuz diaconem i eius eccl̃ie misteriũ si ꝙersatio eius fuerit, pbabil sub roga b. ut locus, pcessionis celeberrimus ad ministeriorꝝ ꝓsecratõez nec sacerdote indigeat nec⁹ ministro.

Tẽ ex ꝓcilio laodicensi.

Metropolitanorꝝ ⁊ epoꝝ examine pmoueantur ceteri episcopi.

Episcopi iudicio metropolitanoꝝ ⁊ coꝝ epoꝝ q circũcirca sũt, pmouẽt ad ecclĩasticã dignitatem: hi uidelicet qui plurimo tẽpore, pbãtur taz uerbo fidei q̃z recte ꝙersatõnis exẽplo. Ꝙm ita q̃z sine exaiatõne null⁹ sit ordinãdus: quẽadmodũ ⁊ quo tpe sacerdotũ ⁊ ceteroꝝ ifra scriptoꝝ examinatõ debeat fieri ꝓsideraduz ẽ. Ex his i ꝓci. nauatẽsi ita legit

Qui ordinãdi sũt feria. iiij. ad examinationem conueniant.

Eladõ eps ordinationem facere disponit: oẽs q ad sacrũ ministerium accedere uoluerint: feria. iiij. ante ipsaz ordinationez uocãdi sũt ad ciuitatẽ una cũ pbyteris q eos repũtare debẽt. ⁊ tũc episcopus a latere suo eligere debet sacerdotes ⁊ alios prudẽtes uiros gnaros diuine legis exercitatos i eccl̃iasticis sãctõibus: q̃ñ ordinandoꝝ uitaz genus pr̃iam⁹ etatẽ institutõem⁹ locũ ubi educati sunt: si sint bñ litterati: si instructi in lege dei añ oia diligẽt inuestigent. sz nũq̃d ordinãdi ita rigide st exaiandi: q̃ vr: vt ex de pur. ca. ꝓstitut⁹. ar. ã. ff. de edi. e. siqd vẽditor. i pn. vbi dr q⁹ ñ ita amare: sz cũ q̃dã tpamẽto accipiẽdũ ẽ: vt ñ regrat nimia perfectõ: ex ô elec. cũ nobis oli. ꝫ aũt tria potissime regrẽda st: etas legitia: ꝼatura sufficiẽs: moꝝ honestas: vt ex ô elec. cũ i cũct. si ñ fuerit i his tribus examinatus deponendus est: vt extra de electi. nihil est.

k Iã ꝓdẽnati. sũt ꝫ tales ipo iure suspẽsi. i. q. i. reperiuntur.

l Alias. i. si ñ sũt exaiati a collateralib⁹ ep̃i vel, pbati p testimoniũ populi

m Episcop⁹. clicoꝝ. Sz ã. xv. q. vij. c. vlt. ubi dr q⁹ sol⁹ epus honorẽ dare põt: sol⁹ auferre ñ põt. sz ibi hec dictio sol⁹ ñ excludit clericos suos sz alios epos. adhuc signat aliõ ꝓriũ. lxvij. di. relig. sz illõ

gent⁹: si fidẽ catholicã firmiter teneant ⁊ uerbis simplicibus asserẽ queãt. ipsi aũt quib⁹ cura cõmitti tur cauere debẽt: ne aut fauoris gratia aut cuiuscũq; muneris cupiditate illecti a uero deuiẽt: ut indignũ ⁊ min⁹ idoneũ ad sacros ꝫ dus suscipiẽdos epi manib⁹ applicent: q̃ si aliter fecerit ⁊ ille qui indigne accesserit ab altari remouebit: ⁊ illi qui donũ sãcti sps uẽdẽ conati sũt coram deo iã ꝓdẽnati ecclesiastica dignitate carebũt. Igitur per tres ꝓtinuos dies diligẽt examinẽt: ⁊ sic sabbato q probati sũt epo repñtent. Alias aũt sine clericoꝝ uidelz ꝓcilio ⁊ populi testimonio nulluz eps ordinare ꝓsumat Hec in cõci. carthagin. iiij. legitur.

Sine clericorũ suorum concilio eps clericos non ordinet.

Episcopus m sine ꝓcilio clericorũ suorum clericos non ordinet: ita ut ciuiũ cõtinentiã ⁊ testimoniũ querat. Clerit̃ qd fieri debeat de his q sine examinatiõe ꝓuecti sũt Et his ita legitur in concilio martini pape.

De his q sine examinatione ordinant ⁊ postea peccata sua ꝓfitẽt

Siquis⁹ ꝓsbr aut diacon⁹ sine aliqua examinatione ordinati sũt: aut cũ certe discuterent crimiosa peccata ꝓfessi sũt: aut p⁹ ordinatõez ab alijs detecti sunt: abijciãt ex clero. similiter uero ⁊ de uniuerso clericoꝝ ordine seruetur. nã hoc sibi qd⁹ irrepbẽsibile ẽ sãcta catholica defendat ecclia.

Quod⁹ null⁹ sine examinatõne ordinandus sit breuiter pbatuz est: qd aũt ad epm qd ad unuz quẽq; inferiorẽ ptineat: isidorus ispalen. eps in epistola ad ludifredum scribit ita dicens.

Qd epi ⁊ ceteroꝝ sit officiũ i ecclia

n Siqs. cõfessi. Si metu, pbatõnuz aliqs ꝓfitet crimẽ: tal habet, p ꝓuicto. sed si sponte aliqs ꝓfitet crimen nlla exaiatõe pcedẽte fuat qd legit. xv q. viij. q admisit. ⁊ c. si qs ꝓsbr. ⁊ ponit ꝫ verbũ abijciat ipropsie. uno mõ exponit q̃stũ ad ordinãdos. alio mõ q̃stũ ad ordinatos. ⁊ q dicẽ ordinatũ deijciẽdũ si ꝓus fuerit crimino sus: itelligas de maiori crimie: q: siqs i minori crimie existẽs ordinari se pmisit nõ deponit sz iponit ei penitẽtia: vt. lxviij. di. c. i. lxxxij. di. ꝓsbr. ex ô renũ. nisi. §. ꝑpẽ crimis conscientiã. q ꝫ tpe ordinationis sue tacet crimẽ suũ ꝺponit: vt. l. di. ex penitẽtib⁹. vel siqs sin exaiatõe, pmot⁹ fuerit vt. lxxxiij. di. qsqs. ⁊ lxxxi. di. siqui sine examinatõe. Sz pone q in omnib⁹ sit idoneus q ordinat⁹ est sine examinatõe: nãq̃d ,ppẽ ꝫ solũ deponẽd⁹ est q ñ est examinat⁹? ita videtur ꝫ dici. ⁊ ꝫ nõ ẽ ,ppẽ

D. XXV.

suũ viciũ: sz ,ppẽ viciũ ordinãtis: vt. lxx. di. c. i. xvi. q. vij. decernim⁹ item q⁹ non intrauit p ostium vide moꝝ debet: vt reus. ff. de re. di l. vlti. alij contrarium dicunt. io.

o Quod irrepbensibile. ergo minores ordines cum examinatione conferendi sunt. nam ⁊ deponitur quis a minoribus ordinibus: vt. xxvij. q. i. siquis episcopus.

a Quod nullus. quid aũt. In hac distinctione ostendit quid pertineat ad vnũquẽq; ordinem. secundo ponit regulam apli: oportet episcopum esse sine crimine. ⁊ inde nacta occasione ponit varias significationes huius nominis crimen. ⁊ ostendit quod sit mortale: quod veniale.

b Electis. cognita. Nõ q̃ querere possumus ea que sunt nobis nota:

vt.xi.di.quis nesciat.
c Infideles.ɔ.j.de conse di.i.ep̄s nullū. sed illud nō tenetur.
d Benedictiones.i.benedicamus.
e Laudes.i.allelui.a.vel illud christus vincit tē.
f Sacrificium.i.offertorium.
g Lectiones. legendas in matutinis.
b Dedicare .i. legē ne sit ɔ.xvi.q.i. adjicimus.
i Et aplīn.i.epl̄az cuz deest ſubdiaconus.
k Precū.dicēdi letanias.
l Et recitatio.ordinādoz̄ t baptizandoz̄ t mortuorū t excōicatorū.ij.q.i.legum.
m Premonet.cū dic̄ humilitate vos tē.
n Clamare . kyrieleison in rogationibus.
o Pacē.cū dicit dn̄s vobiscū l' pax vobiscū fz ꝓsuetudinē alīi⁹ loci
p Annūciat.festiuitates.
q Chrismatis . Alia plura spectāt ad ep̄m vt.lxviij.di.quāuis.
r Et sacrificij. portandi ad altare tē.
s Et iurgia.hic videt q archidiaconi hñt ordinariā iurisdictōez: t q possint istituē cticos t suspēdē vl excōicare t.lxiij.di.si i plebib⁹.t ex̄ de penis.lz.t ex̄ de excel.pla.ad b.t ō of. dele.sup eo.t de p̄bē. referēte.t extra de inſti.cū venisset.ar.ɔ.xv i.q.vij.nullus.t ex̄ de of.archi.c.vlt. itē vicarius ē epi: vt.j.e. c.i. t ex̄ ō of.archi.c.i.ergo bz delegatam iurisdictionē non ordinariā. Ad b dico q archi.bz ordinariā iurisdictōez t qō legit ex̄ de of.archi.c.iiij.itelligo cū archidiacon⁹ extēdebat man⁹ ad ea q̄ sibi ñ cō p:tebāt ex officio: nisi ꝓsuetudo sit p̄scripta l' gñalis aliarū eccl̄iarū illi⁹ dioc. nec ob.q of ē vicari⁹ epi: q: nihilomin⁹ ē ordinari⁹ index nā t vicari⁹ alicui⁹ ecclesie ppetu⁹ of t ordinari⁹: vt ex̄ ō p̄ben .de monachis.sic video q vicari⁹ iudicis ordinariā bz prātē: qō ex eo pz: q: interponit decretum de alienandis reb⁹ minoꝝ.C.de of.eius.q vi.alte.gerit.l.ij.sed hoc ñ posset facere si haberet delegatam iurisdictionē: vt.ff.de of. eius cui man. est iurisdictio.l.ij. videt tñ ex b q habeat delegatā iurisdictōez: quia appellatur ab ipso ad archiep̄m: vt ex̄ de p̄bē.referēte.fz si hēret ordinariā iurisdictōem gradatim fieret appellatio: vt.ij.q.vi.anteriorum. Item alia ratio

gradibus.

PErlectis⁹ sanctitatis tue l'ſis gauisus sū: q optatā salutem tuā cū relatu cognoui. De his aūt q i ꝓsequētib⁹ illūinare eloquij tui s'mo studuit gr̄as ago deo: q solicitudinē officij pastoral' impēdis: q̄liter t quō eccl̄iastica officia ordinēt: p̄gris: t lz oia prudentie tue sint cognita: tñ q: affectu fraterno me ꝓsulis: ex pte qua ualeo expediā: t de oib⁹ eccl̄ie gr̄ad⁹ q̄d ad unūquēq; ptineat eloquar: ad ostiariū nanq; pertinet claues eccl̄esie ut claudat t aperiat templū dei t oia q̄ sūt intus extraq; custodiat: fideles recipiat: excōicatos t infideles excipiat. Ad exorcistā ptinet exorcismos memoriē retinē: manusq; super energumenos t cathecumenos i exorcizādo ponē. Ad acolythū ptinet p̄parare lumināria cū i sacrio: ip̄e cereū portat: ip̄e suggesta p eucharistia sbdiacōib⁹ p̄parat. Ad psalmistā ptinet officiū canēdi .s. dicere bñdictōes laudes sacrificium resp̄ōsoria t q̄cq̄d ptinet ad canendi pitiā. Ad lectorē ptinet lectiōes pnūciare t ea q̄ pplēte pnūciauerūt pplis predicare. Ad sbdiaconū ptinet calicē t patenaz ad altare christi deferre t leuitis tradē eisq; ministrare: urceolū quoq; t aquā manile t manutergiū tenere: ep̄o p̄sbr̄is t leuitis p̄ro lauandis añ altare manibus aquaz p̄bere. Ad diaconū ptinet assistē sacerdotib⁹ t mistrare i oib⁹ q̄ agūt in sacm̄ētis christi: i baptismo siue i chrismate t patena t calice: oblationes quoq; iferre t disponere i altari: cōponē etiam mensam dn̄i: atq; uestire: crucē ferre t predicare euāgeliū t' apl'm ad populum. nā sicut lectorib⁹ uetus testamentū: ita diacon⁹ nouū predicare p̄ceptū est. ad ip̄m quoq; pertinet: officiū p̄cū⁹ t' recitatio nominum. ip̄e p̄monet⁹ aures hr̄e ad deū: ip̄se hortat' clamare⁹: ip̄e donat pacē⁹ t ip̄e ānūciet⁹. Ad p̄sbr̄ū ptinet sacrificiū corporis t sanguis dn̄i in altario dei cōficere: orationes dicere t benedicere dona dei. Ad ep̄m ptinet basilicaz̄ cōsecratio unctio altaris t cōsecratio chrismatis⁹: ip̄e p̄dicta officia t ordines eccl̄iasticos distribuit: ipse sacras uirgines bñdic̄ : t dū p̄cesserit unusq̄sq; i singulis ordinib⁹ iste tamē est p̄ordinator i cunctis. Hi sunt ordines t ministeria clericoz̄: q̄ tñ auct̄e p̄tificali i archidiaconi cura p̄micerij t thesaurarij solicitudine diuidūt. Archidiacon⁹ .n. ipat sbdiaconibus t leuitis: ad quē ista ptinēt ministeria: ordinatio uestiendi altaris a leuitis cura icensi t' sacrificij necessaria solicitudo: qs leuitaz̄ ad ppl'z euāgeliū: qs p̄ces dicat seu respōsoria i dn̄icis dieb⁹ aut solēnitatibus decantet. Solicitudo quoq; parochiaz̄ t ordinatō t' iurgia, ad eiusdē ptinēt curā: p' reparandis diocesanis basilicis ipse suggerit sacerdoti⁹: ip̄e igrit parochias cū⁹ iussiōe ep̄i: t ornamēta t res basilicarū uel parochiaz̄ gesta t libertatū eccl̄iasticaz̄ ep̄o idem refert. collectā pecuniā de⁹ cōione ip̄e accipit t ep̄o defert: t clicis ptes p̄ prias ipse distribuit: ab archidiacono nunciat⁹ ep̄o excessus diaconoz̄: ipse denūciat sacerdoti in sacrario iciuniorū dies atq; solēnitatū: t ab ipso publice i eccl̄ia p̄dicant⁹. q̄ñ uero archidiaconus absens est: unicē ei⁹ diacon⁹ seq̄ns adipiet. Archip̄sbr⁹ uero se eē sb archidiacono: eiusq; p̄ceptis sicut ep̄i sui sciat se obedire: t q̄ō sp̄alit ad ei⁹ ministeriū ptinet: sup oēs p̄sbr̄os in ordine positos curam agere t assidue i eccl̄ia stare: t q̄ñ ep̄i sui abiētia ꝓtigerit ip̄e uice ei⁹ missarum solēnia celebret: t collectas⁹ dicat l' cui ip̄e iūxerit. Ad p̄miceriū ptinent acolythi exorcistę psalmiste atq; lectores: signū⁹ quoq; pāduz̄ p officio clericoz̄ z p uite honestate t officiū cātādi.

ne videt h: q: tñ de humiliorab⁹ negocijs cognoscit: vt hic dicit. ergo est pedaneus iudex: vt.C.de pedaneis iudicibus.l. vlti. sed pedanei iudices delegati sunt: vt.C.de pedane.iudi.l.penulti. Itē quia ep̄s hoc officium delegat alijs: vt.x.q.i.ep̄m. sed illud intelligas de illo iure visitandi: quod episcopo competit. hoc dicit ipse babē ordinariam: sed tñ eaz nō p̄ōt exercē sine auctorita te episcopi: sic metropolitanus ius habet consecrādi episcopum: illud ius tamen nō potest exercē sine alijs episcopis.lxiij.di c.i. io. Mihi videtur q solus episcopus in ciuitate sua debeat esse index ordinari⁹ vt.vij.q.i.i apibus. nisi secus sit de consuetudine iam p̄scripta: vt ex̄ ō p̄scrip.de ārta.t.c.auditis t meli⁹ de of. archidia.c.vlt. qō ē bonōij, b

c Pro reparandis. Alibi dicit q̄ hoc ad ꝓpositum spectet: vt.lxx.di. sanctorum .sz ibi nomē p̄po siti large sumitur: vt ex̄ de v̄bo.sig. q̄suis.

u Sacerdoti id est ep̄o.
x Cum iussione. generali.
y Basilicaz̄. id est ruraliū: quia eas que sunt in v̄rbe custodit p̄miceri us.
z De cōmunione. id est ō oblationibus.

z Diaconus cum ergo possit vices suas delegare ergo est ordinarius vt.C. de iudi. a iudice.

a Archip̄resbyter. in quibusdam eccl̄esijs vocatur iste decanus: vt.l.di.in capite. sed ille est archip̄resbr̄ ruralis.
b Collectas.orationes.
c Signum.id est pulsatio campanarum.
d Modus.id est cum organo vel sine eo.

e Jn vrbe.sed archidiaconus ex vrbe:vt supra dictum est.
f Clericos.ciuitatenses.
g Basilicanos.id est custodes basilicarum.
h Et matriculā.faciat scribi.qō qlibet canonicus legere debeat.
i Aut lege.i.ordine:ꝛ ē ar.lr̄aturā equipollere dignitati.
k Ordinatō.

t.vt ordinet illa q̄ sūt necessaria ad basilicā s.claues candelas.

a Eldire. oportet subditos.

b Monita.i cōuersatōem.
e Discipline. i.regulā viuendi:vt.xi.q.i. sicut.

d Num.i ministro hūero.Et hoc iō vt oñdat q̄ debet trāsire ō leua ad dextrā vt de tēporali b⁹ ad sp̄ualia: ꝛ hoc oñditur cuꝫ circūfleceti tur postea versus dexteram

e Nūc antē. Ab hoc loco vsq̄ ad .xlix. di.assignat .xi j.capl̄a aplice regule que in locis suis distiguem⁹.ꝛ ptinget hic tractat⁹ vsq̄ ad .xij. cāꝫ assignādo q̄les i q̄libꝫ ordine ꝛ ex quo ꝛ in quē debeāt,p̄monēri. q̄ lapsi valeāt reparari ꝛ qui n̄ ꝛ sub quo indice qlibet accusēt.siq̄ autē alia iterponit i cidentia sunt: vt i vi.vij. viij. ix.ꝛ.x ca. Cōtinua hacten⁹ ostēdim⁹ q̄les sint promouē di ꝛ qualiter sint examinandi:nunc autez ꝛc.

ꝛ pagendi solicite lectiones.psalmum laudes.r̄soria q̄s clicoꝝ dicē debeat.Ordo quoq̄ ꝛ mod⁹ canēdi i choro,p̄ solēnitate ꝛ tpe. Ordinatō quoq̄ p luminarib⁹ deportādis:siqd ēt necessariū fuerit p repatōe basilicaꝝ q̄ sit i urbe ipe denūciat sacerdoti.epistolas epi p dieb⁹ ieiuniorꝝ parochianis p ostiarios ipe dirigat.clicos quos delinquē cognoscit ipe distrigat: quos uero emendare nō ualz: eorū excessus ad agnitōez epi defe rat:basilicāos ipe ꝓstituat ꝛ matriculā ipe disponat.Q̄n aūt p̄ micer⁹ absēs ē:ea q̄ dicta sunt ipe exqrat:q ei aut lege ē,p̄rimus aut eruditōe.Ad thesaurariū ptinēt ostiarij basilicaꝝ ordinatō licensi pparatio:cura chrismatis ꝓficiendi cura baptisterij ordinandi ppatio luminariorꝝ in sacrario ꝛ sacrificijs. Ex hac epl̄a liq̄t.qd cui⁹q̄ officij sit. Est ēt alia distinctio epoꝝ p̄sbyroꝝ diaconoꝝ quā fecit clemēs in epistola sua ita dicens.

Quid ab epis: qd a p̄sbyris: qd a diaconibus audire oporteat.

Audire enim attenti⁹ oꝝ:ꝛ ab ipo suscipe doctrinam fidei. Monita⁹ aūt uite a p̄sbyris iqrere: a diacon⁹ uō ordinē disciplinę. Sacerdos quoq̄ utrūq̄ humeꝝ orario ambit:diaconus uero sinistrū tm̄ ut ad misteriuꝫ expediti⁹ discurrat. Inde i tolet̄ão ꝓci.b

Quare leuita unum tantum humerum ambit orario.

Nū⁹ orariū oportet leuitam gestare in sinistro humero,p̄ pē qō orat.i.p̄dicat.dexterā autē partē oꝝ habere liberā: ut expeditius ad ministeriū sacerdotale recurrat. Hinc aūt p singulos ḡdus ordine recurrētes:q ex qbus ordinib⁹ in quē gradū ꝓcēdē possint:q post lapsū ualeāt reparari

f Breuiter.id est vsq̄ ad.xij.causam.
g Regulam.Hec sunt.xiij.capitula que prosequitur:oportet eꝝ ē sine crimine vnius vxoris virū ñ vinolētū pudentem ornatū hospitalem pudicum doctorē nō percussorem non litigiosum nō cupidum domui sue bene prepositū nō neophitum.
h Ad timotheū.scribit.
i Nomine autem.Gratianus volens exponere auctoritatē apostoli oportet ep̄m ē sine crimie,assignat hic plures significatiōes huius nominis crimen.Et licet hic quidam.v.significationes assignēt:ego non assigno nisi quattuor.dicit eni q̄q̄ crimē oē delictū siue mortale siue veniale siue ex deliberatōe,pcedat siue ex ignorātia:secūdū qō dicit nemo sine crimine viuit.ꝛ hāc significatōem inuit ibi:noie aūt crimis.q̄q̄ dicit crimē ifamia ,pcedens ex crimie:,put ibi sumit.in epistola vero ad titum. q̄q̄ dr̄ crimē solū id qō ex deliberatōe,pcedit:siue sit mortale siue veniale ,put ibi sumit crimis appellatio ꝛc. ārto mō dicit crimen solū id qō ē dignū de positione: prout ibi sumit:alias ea dem̄.io. Deide exēplificat qō crimen sit mortale qō veniale: ostendens q̄ mortalia delētur p penitentiam venialia in purgatorio.hic videat qualiter dixi i casib⁹.b

uel qui nō:q̄bus culpis,a proprio ḡdu mereāt deijci:quo accusante q̄bus testificationib⁹ possint ꝓuinci cui⁹ sīnia sint absoluēdi uel dānandi breuiter ꝓsiderem⁹. Ac p̄mum a pōtificali ḡdu incipientes qualē oporteat eum ē q̄ in ep̄m est ordinādus diligēter inuestigem⁹ apli regulā secuti quā in huiusmōi re timotheo ꝛ tito scribit dicens :oꝝ ep̄z irrep̄hēsibilē ē.i.ñ obnoxiū reprehensioni. Hoc ad timotheum ad titū aūt oꝝ ep̄m sine crimie ē. Noie aūt crimis q̄libꝫ pec catū itelligit.unde i eadē epl̄a hieron⁹ dicit:res ꝓtra nāz pene⁽ᵐ⁾ ē: ut sine peccato aliq̄s sit. ſz tal⁹ eligat cui⁹ ꝓpatōe ecc̄i grex⁹ dicant. In epl̄a uero ad titū:crimē uocat criminale peccatū uel⁹ crimial⁹ ifamia.unde ibi legit:crimen est q̄rela.i.peccatū accusatōe ꝛ dānatione dignū. qō aūt sine crimine iubet ē q̄ i ep̄m eligit nō añ baptisma sed post baptismū itelligēduꝫ est:ut a tpe uidelicet baptismatis nulli⁹ crimis⁹ ꝓscientia mentē eius remordeat.unde hiero. scribit in eadē epl̄a ad titū: Crimis appellatio al⁹ late pz ꝓplectēs oē peccatū qō ex deliberatōe,pcessit.unde beda sup epl̄az iacobi: peccata q̄ ex⁹ ignorātia l̄ infirmitate hūana ꝓmittūt:dicit ꝛ p̄cipit alterutruꝫ ꝓfiteri :q⁹ facile dimittūtur: que cūq̄ uero sūt ex deliberatōe non nisi p pn̄iaz. Dic⁹ etiā aug.ait nullū peccatū ē adeo ueniale qō non fiat criminale dū placet. Al⁹ ea ō mū significat q̄ semel cōmissa ad dānationē sufficiūt.multa .n. ex deliberatōe ,pcedūt:q̄ nisi sepius reiterata ꝛ i ꝓsuetudinē fuerit ōducta q̄uis ḡuēt p⁹ mortē ñ tñ cēnaliē pdūt:q⁹ ꝛ si q̄dā rōne crimina appellent⁽ᵗ⁾ :tñ mortifera ꝛ capitalia nō sūt.unde aug.in homel⁹.de

k Criminis.in precedenti auctoritate.
l Deinde i eadē epistola.sic continua : licet quodlibꝫ delictū dicatur crimen: nō tamen ita accipitur i p̄cedēti auctoritate:q⁹ fm hoc fere nullus esset idoneus ꝛc.
m Pene.j.de pe. di. i.c.vlt.
m Pene. Dicit ,ppē beatā virginē ꝛ sācuꝫ iohannē qui fuerunt sanctificati in vtero:vl⁹ est philosophicuꝫ temperamentum.
n Grex.sic.i.q.i. vilis⁽ᵗ⁾ sim⁹.lxi.di.in sacerdotibus.
o Vel.p̄o id est.
p Criminis appellatio late.ſz latius .s. ibi nomine aūt.hic.n.solū mortale ꝛ veniale qō ex deliberatione p̄cedit.
q Ex ignorātia.s. venialia peccata.
r Quia facile. Quia ēt laico possum⁹ ea ꝓfiteri:q̄uis hēat copiosacerdotis.sed mortalia ñ ꝓfitebimur nisi sacerdoti dūmō possit hr̄i ei⁹ copia: al⁹ laico possum⁹ ea ꝓfiteri: vt de pe.di.i. quem penitet.ꝛ di.vi.qui vult. vl⁹ ideo dicit facile: quia per orationeꝫ dominicam vel per elemosynam vl⁹ per modicum ieiuniū ꝛ p aspsionez aque benedicte dimittūt:vt de pe.di.iij.de q̄dianis ꝛ di.vi.qui vult.ꝛ de cō.di.iij.aqua.
s Hinc etiam. Respicat ad id qō dixit si ex deliberatione.io.
t Criminale.id est cuius assiduitas ꝛ ꝓpositus vitādi veniale ñ fiat mortale.non enim videt q̄ id qō est veniale posset fieri mortale:nisi velis dicere q̄ veniale ꝛ mortale nō sint sp̄es peccati ſz accidētia.vnde si ē mortale fit veniale recepta penitentia.de pe.di.i.serpens.sic econuerso fit veniale mortale.alij dicunt q̄ tñ ipse cōtēptus venialiū est mortale peccatum.ꝛ secundū

hoc expone: fit mortale. i. sibi p ɔtēptū fit mortale: sicut ibi exponitur: acce dat verbum ad elementum ꝛ fit sacramentum.

a Sup hoc. i. sup fidem. i. postq̄ fidem qs suscepit. i. lʒ qs post fidē suam ptam venialiter peccauerit nihilominꝰ saluus erit.

b Ligna. p hoc innuit tria genera venialiū. ligna vocat grauiora venialia: fenū minora: stipulam minima. lingna. n. diutius sūt i igne q̄ fenū ꝛ fenū diutiꝰ q̄ stipla.

c Nō capitalia. Hac ancte dicūt qdā: q nullus p mortali peccato punit̃ igne purgatorio sʒ tm̄ p veniali. alij dicūt q si aliqs cepit penitē p mortali ꝛ ñ pfic̄ h pniam: pficiet eā in purgatorio: sʒ si h ñ ē ɔtritꝰ de mortali ñ purgabit̃ p illo i purgatorio: sic vr̄ augustinꝰ h uelle: de pe. di. i. sic peccatū. ꝛ de pe. di. ñ. c. vl.

d Nō oia. s. que sint mortalia q̄ venialia.

e Uel. pro saltem.

f Ebrietas. q̄ qñqʒ ē mētis obliuio. ꝛ h est pena ꝛ nō ē aliqd̄ peccatum: vt. xv. q. i. sane. qñqʒ dr̃ studiū ad inebriandū se. ꝛ h ē mortale peccatū: vt. xxxv. di. añ omia. ex̄ de vi. ꝛ ho. cle. a crapula. qñqʒ dr̃ frequēs actus bibēdi: ꝛ illud est veniale.

g Plus accipit. casu ñ ex ɔtēptu: ꝛ ñ ad ingurgitatōeʒ. alS esset mortale peccatū: vt. iiij di. deniqʒ.

h Plus tacet. In p̄lat̄ ē taciturnitas mortale peccatuʒ: vt. xliij. di. sit rector. xl. di. si papa. i alijs est veniale.

i Ieiunātibꝰ. Sʒ nō ne cōcedē añ horā cōcedēdi ē mortale peccatū: vt de ɔ. di. i. solēt. ꝛ di. v. qnqʒ modis: sʒ ñ intelligas de ieiunijs statutī sʒ de illis q̄ qlibet p sua volūtate fuat lxxvi. di. vtinam.

k Tardiꝰ. Sic peccatū ē aliqd tardiꝰ dare xiij. q. ij. q oblatōes. xvi. q. i. decime.

l Excepto. Ar. ɔ. h. q dic̄ q vir ñ pōt cognoscē vxoreʒ qn venialit̃ peccet: vt dixi. s. di. xiij nerui.

m Desiderio. supple ꝛ cā reddēdi debiti.

n Neglexerit. h ē i p̄lato mōtale: vt. xc. di. precipimus.

o Seruū. In hoc casu suus audit̃ agēs ɔ dñm suū: ꝛ dñs talis cogit̃ euʒ vendē: vt. ff. de his q sui vel alieni iur. sūt. l. ij. §. dñoꝝ. sile maritꝰ vxorē tenet̃ moderate castigare: vt. vij. q. i. sicut. in fi. nisi sit clicꝰ q eā durius potest

igne purgatorio exponens uerba aplī ait: Siqs supᵉ hoc fūdamtū edificauerit ligna fenū stipulam ꝛc̄. multi sūt q lectōeʒ istā male itelligētes falsa securitate ɔcipiūt̃ dū credūt q si sup fūdamtuʒ christi capitalia crimia edificāt: peccata ipa p ignē trāsitorium possint purgari: ꝛ ipi postea ad uitā ppetuā puēire. Intellectꝰ iste fres cārissimi corrigēdꝰ ē: qꝛ ipi se seducūt q sibi sic blādiūt̃. illo. n. transitorio igne de quo dicit aplus: ipse saluus erit: sic tm̄ q̄si p ignē nō capitalia sʒ miuta peccata purgāt̃: de qbꝰ ꝛ si nō oia uel aliq̄ ɔmemorāda sūt: ne aliqs inanit̃ excusare conet̃: ꝛ dicat se nescire q̄ sunt minuta peccata ꝛ q̄ criminalia: ꝛ q̄uis apl's plura capitalia ɔmemorauerit: nos tm̄ ne ɔspatōeʒ facē uideamur: breuit̃ dicamꝰ q̄ illa sīt: sacrilegiū: homicidiū: adulteriū: fornicatio: falsū testimoniū: rapina: furtū: supbia: iuidia: auaritia ꝛ si lōgo tpe tēat̃ iracūdia: ꝛ ebrietas si assidua sit i coꝝ numeꝝ cōputat̃. qcūq̄. n. aliqd̄ de istis peccatis i se dominari cognouerit: ꝛ nō digne emēdauerit: ꝛ si habuērit spatiū lōgo tpe pniam non egerit ꝛ largas elemosynas non erogauerit: ꝛ a peccatis ipsis non abstinuerit: illo trāsitorio igne de quo aplus ait: purgari nō poterit: sed eterna illū flamma sine ullo remedio cruciabit. Que aūt sīt minuta licet oibꝰ nota sint: tm̄ qꝛ lōgū est ut oia replicēt̃: opꝰ est ut ex eis ul' aliq̄ noiemus. quotiēs aliqs in cibo aut in potu plus accipit q̄ necesse ē ad minuta peccata nouerit ptinere. quotiēs plꝰ loqtur q̄ oʒ plꝰ taceʒ q̄ expedit. quotiēs pauperes iportune petētes exaspat. quotiēs cū sit sanus corpe alijs ieiunātibꝰ prādere uoluerit: aut sōno dedit tardiꝰ ad ecclīaʒ surgit. quotiēs excepto filioꝝ desiderio uxorā suā cognouerit. quotiēs in carcere positos tardius reqsierit: ꝛ ifirmos tardius uisitauerit. Si discordes ad ɔcordiā reuocare neglexerit. Si plus aut pximū aut uxoreʒ aut filiū aut seruū exaspauerit q̄ oportet. Si amplꝰ blādit fuerit q̄ oʒ. Si unicuiq̄ maiori psone aut ex uolūtate aut ex necessitate adulāri uoluerit. Si paupibus esurientibꝰ nimiū deliciosa uel sumptuosa cōuiuia pparauerit. Si se aut in ecclesia aut extra ecclesiā fabulis ociosis de qbꝰ i die iudicij ratio reddēda ē occupauerit. Si dū icaute iuramꝰ: ꝛ cum hoc p aliquaʒ necessitatē implere nō poterimꝰ utiq̄ piuramꝰ: ꝛ cuʒ oi facilitate uel temeritate maledicimꝰ: qm̄ scriptū ē: Neq̄ maledici regnū dei possidebūt. Iteʒ gregorius.

Que sunt uenialia peccata que p hanc uitam purgantur.

Qualis hic qsq̄ egredit̃: talis in iudicio apparebit uel rep̄sentabit̃. sʒ tm̄ de qbusdaʒ culpis esse añ iudiciū purgationis ignis credēdus est: p eo qd̄ ueritas dicit: qꝛ siqs i spm sanctum blasphemias dixerit: neq̄ i hoc seculo remittit̃ ei neq̄ in futuro. in q̄ snia dat̃ intelligi q̄sdaʒ culpas in hoc seculo q̄sdam in futuro posse relaxari. qd̄ aūt de uno negat̃ consequēs itellectꝰ pateat: qꝛ de qbusdam ɔcedit̃: sed tm̄ ut p̄dixi hoc ḋ paruis minimisq̄ peccatis fieri posse credendū est: sicut ē assiduꝰ ꝛ ociosus smo: imoderatus risus uel peccatū cure familiaris: quod uix sine culpa ul' ab ipis agit̃: qui culpā qualit̃ declinare debeāt sciunt. que etiā post mortē grauāt: si adhuc in uita positis minime morte fuerint relaxata. Item augustinꝰ. **De eodē.** **Palea**

Qui in aliud seculum distulit fructū ɔuersionis: prius purgabit̃ igne purgatōis. hic ignis ꝛ si nō sit eternus: miro tm̄ mō grauis est. superat enim omnem penam quam unq̄ passus est aliqs i hac uita uel pati potest. Alias aūt ea tm̄ delicta significat: quoꝝ est ppetua ifamia. unde illud hieronymi: primū itaq̄ sine crimine

castigare: vt. xxxiij. q. ij. placuit.

p Adulari. xxij. q. ij. pmū ɔ. ꝛ. xi. q. iij. nemo pitoꝝ. ꝛ. xlvi. di. clericus q. So. tribꝰ modis adulat̃ qs: vel attribuendo alicui homini bonū qd̄ nō hʒ. vel nimiū extollēdo bonū qd̄ hʒ: vtrūq̄ istoꝝ est veniale: vel approbādo malū qd̄ hʒ istud ē mortale. xi. q. iij. ne ill.

q Uel sumptuosa. xli. di. non cogantur.

r Iuramus. itellige cū quis iocādo iurat. nam p temerario iuramēto hō peccat aliqs mortalit̃: lʒ nō tāta pnia iponat̃ ei sicut si solēnit̃ ꝛ ex discretione iurasset: vt. xxij. q. iiij. q sacmēto. idē dico in iuramēto per metū extorto: vt ex̄ ḋ iureiu. verum.

a Qualis. hic. hoc verū ē de sūme bonis vl' sūme malis. nā qdam sūme boni qdā sūme mali

b In iudicio vt. xiij. q. ij. tēpus. io.

c Culpis. scilicet venialibꝰ

d Credēdus ē. hoc vult dicere: q q̄dam culpe tollūt̃ p ignē purgatorij añ diē iudicij.

e Blasphemias. Qui peccat p ipotētiā dr̃ peccare i prēʒ qꝛ prī attribuitur potētia. xxiij. di. q eps. q peccat p ignorātiā dr̃ peccare in filiū: qꝛ filio attribuitur sciētia. xxxviij di. si iuxta. sed q ex cōtēptu peccat: dr̃ peccare i spm sanctū: vt ille q ē obstinatꝰ i peccato. ꝛ illō dr̃ irremissibile. i. non ita de facili remittitur: sicut precedentia: de pe. di. i. §. vlti.

f Negat̃. Ar. qd̄ de vno negat̃ de alio ɔcedit̃: vt. xv. q. iij. de crimine. ff. de iudi. cū p̄tor. sic qd̄ de vno ɔcedit̃ de alio negat̃: vt. xlv. di. disciplina. i. q. i. p̄ısaiā. xxxiij. q. v. q sunt. ar ɔ. C. de na. liberis

C.A.

C.

autē.itē sigs.vbi lz vnū nominet:tamē extēdit ad alios:sic.lxi.dī. miramur:ar.ff.de custo.re.siquis.

g Sine culpa.Similiter militia:mercatio: ꝓcuratio sine mīstra tio aliq̄ vix sine peccato fit:vt de pe.di.v falsas.z.c.qualitas.

b p Rimū.Ex hoc capitulo tres oriūt opiniones.dic̄.b.q̄ q se mel pec cauit non pōt amodo ꝓmo ueri vel aliqs act⁹ legitimos exercē:vt ß z xlviij.di.qñ.z i.q.vij. siquis oēm.z.l. di.il lud.z.vi.q.i.q crimē.z.viij.q i.i scripturis.i fi.z exō eta. z q̄li.ex tue.z ar ꝓ eis.ff.ō edili edic. qd sit fu gitiuus.i. rñs fur.n.non pur gat viciū furti lz rē restituat ff.ō fur.qui ea mente.nec ra ptor viciū ra pine.ff. vi bo. rap.l pelt. alij dicūt q p⁹ qō lībz mōtale ac

:76: DI. XXVI.

ta pñia pōt qs ꝓmoueri nisi sit crimē enor me: vt.lxxxi. di.apls.z ē ar. ad ß.l.di.fer rū.ff.ō edict.q ita sanatū ē.qz stat⁹ nr̄i tpis z̄.vt. xxxiij. di. fraternitas z dicunt q ille canon corrigit alios q ō rigo re loquuntur. Tertij dicūt q q̄stūcunq; sit graue delictū dūmō sit occul tū p⁹ pñiaz ñ i pedit ꝓmouē dū:vt.l.di. de bis.ego credo q sine sit occul tū sine manife stuz dūmō sit enorme ipedit ꝓmouēdū: lz egerit pñiaz l. di.miror.io.lz certe ß ñ ē vez lz.io. ß dicat. naz ꝓ occulto crimine nemo repellit p⁹ pñiaz nisi i homicidio:vt dicit nona decre. exō de temp. or.c.vlti.que declarat hoc totum.b.

i Paeses.id est episcopus.

k Corripe. Nō q̄ pōt quis accusari de peccato de quo penituit. xxxiij.q.ij.admonere.

l Rñdeat.sic.j.di.,px.vna tm̄.z.xlij.di.§.i.z.lxi.di.i sacdotib⁹.§.i

z̄. Unde hieronymus scribit in eadem epistola ad titum.

A die baptismi sine crimie debet inueniri q in ep̄m est ordinandus

P Rimū itaq; sine crimie iubet esse ep̄us:qō alio uerbo ad ti motheū irrep̄hensibilez noiatuz puto:nō q eo tm̄ tpe quo ordinā dus ē sit sine ullo crimine z pretē ritas maculas noua ꝓuersatōe di luit:sed q ex eo tpe quo i christū renat⁹ ē nulla peccati conscientia mordeat.quo.n pōt p̄ses ecclie auferre malū de medio ei⁹ q i deli ctū sil'e corruit?aut qua libertate peccātē corripe pōt:cū tacit⁹ ipe sibi rñdeat eadē se admisisse q̄ cor ripit? Ecce q ordinād⁹ est i ep̄m nō solū tpe sue ordinatōis:sz etiā omni tpe post baptisma a crimie immunis debet esse.

S Equit⁹ in utraq; epl'a uni⁹ uxoris uiz post ba ptisma uidelicet ñ ante baptismū. Unde hie ronymus scribit ad oceanum.

Post baptismuz oz esse monoga mus qui est in ep̄m ordinādus.

U Nus uxoris uiz.i. monoga mū post baptismū.si.n.z añ ꝓiugē habuerit q̄ obierit: nō ipu tet ei:cui,prius nouo homini nec stupra nec alia q̄ añ fuerunt iam obsūt. A Gustin⁹ uero cōtra te stat scribens i epl'a ad titum.

Qui añ baptismū habuerit unaz z p⁹ baptismū aliā ordinādus est

A Cutius intelligūt q nec enz q catheculmin⁹ ul' pagan⁹ ha buerit unā añ baptismum z post baptismū habuit alterā ordinan dū censuerūt:qz de sacmento agi tur nō de peccato,ppt sanctitatem sacrī.sicut si femina cathecūina ui ciata est:nō pōt post baptisma in ter dei uirgines ꝓsecrī:ita nō ab surde uisuz est bigamū ñ peccasse sz noma sacmēti amisisse:ñ ad ui te meritū sz ad ordinatōis signa culum. unius uxoris uir ep̄us si gnificat ex omnib⁹ gentibus uni

m S Egl. In hac.xxvi.di.exegl z̄m ꝓceptū apostolice regule:oz ep̄z esse vnius vxoris viz:qō negatiue exponit.i.non pluriū: tamen in casu necessitatis bigamus promouet vsq; ad subdiaconatū:vt xxxiij.di.lector. Assignat aut q̄ttuor rōnes quare bigamus non possit ꝓ moueri.vna ppt defectū sacri:qz ñ ē ibi sacm̄ vnitat̄ cū carnē suā diuisit vt.j.e.acun⁹. Itē ppt ꝓgatiuā ordinū:vt.j e.vna. Itē,ppt signuz icontinētie ex eo q̄ de vna tm̄ssuit ad aliā: vt lxxxij.di.proposuisti. Itē ex eo q ñ bz fron tē boratādi viduitatem vt.j.e.vna.z̄.

n U Nus.i ñ. pluri um.sic exō tes. lz.z sic vba affirmatia exponunt negatiue: vt.i.q.i.iudices.xxiij. q.iiij.si ea.

o Post baptismū .ñ dicit vez:qz mrimoni um non solvit i baptis mo:vt.j.e.deide.z ma le sēnit ß hieronym⁹: vñ aug.eū corrigit i ꝓ ximo capitulo.

p Nouo. Sub eo mō loq̄ndi fu⁹ p⁹ ma numissionē dr nouus bō: vt.ff. de admi.le. fu⁹ legat⁹.z alia lex di cit q p⁹ manumissio nē ali⁹ itelligit:vt.ff.ō sol.g res.§.aream.

q a Lun⁹.de sacro. sēsus ē.bigam⁹ ñ repellit qz peccauit: sz,ppt sacmēti defectū q ē in eo:exō de biga. a nobis.z.c.nup. Et nō q i mrimonio duplex designat sacrz ꝓiunctio aioz̄ p vba de pñti de signat ꝓiunctōem fidel' aie ad christuz:sed cō mixtio carnis designat ꝓiunctōez christi z eccle sie:vt exō de biga. debt tm̄.itē ōsignat ibi vnio deitat̄ cū bīanitate:vt de cō.di.ij.i christo.z illā designat coniunctio corporum.

r Cōsecri.Queri con suevit cū ꝓsecratio epi maior sit z dignior q̄z virginū:q̄re possit ꝓse crari i ep̄m g non solū vxorē bz sz ēt p⁹ mor tuā vxorē hūit cōcubi nā:vt.xxxiij.di.būisse z.xxxiiij.di.c.fraternita tis.z siq̄ fuerit computa l'añ baptismū l'p⁹ea ñ possit ir sacras virgies ꝓsecri:vt.xx.q.i.iuuen culas! ñ,sac virgo si

gnificat eccliaz triūphātez:vbi nō ē macula neq; ruga.xxi.di.q̄suis.sz ep̄s ecclesiam militātem vbi sunt boni z mali.xxx.di.qñ.xi.q.iij.audi.

s Significat.z ita ip̄e ep̄s ē sacrz sic aq̄ ip̄a.i.q.i.debbe.v.qd ē aq̄ nisi aq̄.

t Uni viro.i.deo z nō diabolo:z sic bñ aptat sequens lra.

u d Einde.cū ceteris.ipropie ponit hec dictio ceteris:vt ibi:z cum eo alij duo latrones: sic.lvi.di.cenomanensez,xxxiiij.di.siquis vidnaz

viij.q.iij.artaldus.vnde licet sic inueniatur scriptū in aliquo instrumento: hec ecclesia cum ceteris capellis p̄ hoc non probatur ecclesiam istam esse capellam.

b Eque.i.est simili ratione.

c Sed obijcitur.id est nunc obijcit contra secundam opinionem.

d Quid de taliū.hic obijcit cōtra tertiā opinionem.

e Vel nāles. Qui dicūtur legitimi:qui naturales :q̄ spurij :bēs xxxij.q.iij.liberi.ff.ō sta.bo.l.vulgo.

f Sortiunt. vxores ⁊ viros.

g Rūsum.nō interp̄tandas esse locutiōes ſm̄ p̄sonas que loquūtur quid vel quib⁹ loquūt:vt hic ⁊.i.q.vij. dicit.⁊ ex ō ma.⁊ ob. solite.⁊ q̄ persona loquēs p̄hēdit i gñali sermone:ar.ff.de pig. paul⁹.§.vlt.ar.ō.ff.locati.q̄ ītulā.§.vlt. vbi etiā familia nō excipit in gñali sermone.

h Auctoritate. Qđ enī rōne p̄bari nō p̄ot extirpādū ē:vt. lxviij. di.cozepiscopi.

i Rex precipit. xxiij q.iij.q peccat non peccat legis auēte rē.

k Destinatos.qđ de ḃ iurī.sit habes. xxiij. q.v.reos.

l Cōcessū.q.d. eadē cā nō operatur p̄rios effect⁹:sic.lvij.di. siqs i egritudine.sic eadē solutio nō parit liberationē ⁊ repetitionē:vt ff.de solu.q hominem §.vlt.ex̄ de bap. maiores.ar.ō.ff.rē ra. ba.l.ij.§.vlt.

m Inter peccata. videt q̄ ifamia p̄cta aī baptismum non tollit p̄ baptismū:⁊ ita q aī baptismū fuit infamis postea nō p̄ot p̄moueri:vt.xlviij.di.qm̄.⁊.i.q.vij.siqs omnem.ḃ ñ credo:sed dico infamiam ⁊ irregularitatem ex propꝛio delicto p:o uenientem tolli in baptismo: quia dona baptismi sunt sine omni penitentia ⁊ satisfactione:vt de cōse.di. iuj. sanctum. Si enim peccatum non deleretur quantum ad infamiam:adhuc post baptismū obesset:quod negat ambꝛosius.j.e.vna. vnde si aliquis occidit mille homines ante baptismum:omnis infamia ⁊ irregularitas tollit vt.li.di.siquis post acceptum.hoc etiam patet in paulo qui ante baptismū fuit homicida ⁊ tamen postea factus est apostolus:vt.l.di.§. econtra. Si obijcis q̄ ſm̄ hoc illa que corrupta est ante baptismum:post baptismum ñ fit irregularis:⁊ ideo debet consecrari:bene concedo q̄ nō est irregularis sed tamen impeditur a consecratione propter defectum sacramēti.sed qua re repellit mulier p̄textu fornicatōis quā aī baptismū commisit:vt ex̄ de

debē addidit:quos deus cōiūxit hō nō separet. an de his locutus esse credat q̄ post baptismū sortiunt̄ ⁊ meminerit hoc ⁊ a iudeis irrogatū ⁊ etiā iudeis eē rūsū⁹.q̄ro ⁊ solicit⁹ q̄ro:si una eadēq̄ sit uxor eius q aī cathecuminus postea sit fidelis filiosq̄ ex ea cū eēt cathecumin⁹ susceperit: ⁊ postea alios filios cū sit fidelis:utr̄q̄ sint frēs appellādi:an ñ hēant postea d:fūcto patrefamilie hereiscūde hēditatis p̄sortiū⁹?q̄b⁹ filiorum nomen regeneratio sp̄ualis creditur abstulisse.qđ cū ita sentire absurdum ē:q̄ ratio est hoc defēdi ⁊ ua cua magis opinione iactari:q̄s ali q̄ aucte⁹ roborari:cū ñ possit iter peccata deputari qđ lex p̄cipit ⁊ deus adiūxit?nūqd q cathecumi nus uirtutib⁹ studuit:hūilitatē secut⁹ est:patiētiā tenuit: elemosynas fecit:morti destinatos q̄libz rōe eripuit:adultia exhorruit:castitatez tenuit:q̄ro si hec oia cum fuerit fact⁹ fidel⁹ amittit:q⁹ p bptismū totū qđ uet⁹ hō gesserat putat auferri?aspicias gētilē hoicz corneliū oroib⁹ atq̄ elemosynis uacātē angelū audiētē p reuelatōnē ip̄m̄q̄ petr̄q̄ uidētē: nūqd per baptismū hec illi ablata fūt,p̄pt q̄ ei baptismū uidet eē p̄cessum⁹?si itaq̄ credit michi credite:nō modicū errat:q⁹ qcqd bñ gestū fuēit ⁊ ſm̄ p̄cepta legalia custoditū nō p̄ot faciētib⁹ decipere. nuptiar̄q̄ ergo copl'a q⁹ dei mādato p̄ficit: ñ p̄ot dici peccatū.⁊ qđ peccatū nō est int⁹ peccata credi solui nō dz. Erit q̄ integr̄q̄ ⁊ salutare estimare aboleri ñ posse p̄oris nomen uxoris:cum nō sit dimissū p peccato qđ ex dei sit uolūtate p̄pletū.

¶ Dē ābꝛosius i libꝛo de officijs

Bigam⁹ reputat q aī baptismū habuerit unā ⁊ p⁹ baptismū aliaz

dinoz.gaudem⁹.in fi:sic videt in promouendo.sed hoc ideo est: quia illud delictū non tantum vxorem sed etiam virum maculat: vt.xxxij.q.i.in coniugio.sic vides q̄ per libertatē tollitur delictuz vel infamia quam quis in seipso commisit.sed illud delictum qđ in alio commisit non tollitur:vt.ff.de his qui no.infa.l.penul. ⁊.l. athletas.§. pomp.p̄terea p baptismuz tollit crimē p̄cedens nō tñ tollit exceptō competēs ex crimine: sicut per penitēciaz tollit crimē ñ tñ exceptio cō petens ex crimine:vt.ō. di. p̄r.c.vlt.⁊.xxxiij.q.ij.admonere.io. quod aūt hic dicit ñ est peccatū sz sequela peccati.s.infamia ex peccato ꝓcta. secus autem ē in illa q̄ non p̄uenit ex peccato sed ex constitutione ecclesie:vt in illa que in vita est corrupta:vt.ō e.c.ij.⁊ in iudice ⁊ executoꝛe vt.l.di.siqs viduam.⁊.li.di. aliquantos.⁊ tñ nō peccant tales.xxiij.q.v miles.sed secūdum hoc videtur sequi iconueniens.s. q̄ melioris cōditionis sunt delinquentes q̄s illi qui nō deliquerūt.xxxiij.

Na⁹ tñ nec repetita nob copula p̄mittit.⁊ i ipo cōiugio lex ē nō iterare ꝓiugiū:nec secunde ꝓiugis sortiri ꝓiūctōez.qđ plerisq̄ mir̄ uī:cū etiā añ baptisma iterata ꝓiugia electōi muneris ⁊ p̄rogatiue ordinatōis impedimēta generēt:⁊ cū ēt delicta obeē non⁹ soleāt:si lauacri remissa fuerit sacramēto.sz itelligē debem⁹ q̄ in baptismo culpa dimitti p̄ot: lex aboleri ñ p̄ot i ꝓiugio ñ culpa sed lex ē.qđ culpe ē igit in baptismo relaxat.qđ legis ē i ꝓiugio nō soluit.quo aūt p̄ot eē hōtatoꝛ uidui tatis:q⁹ ⁊ ipe ꝓiugia feq̄ntauerit?

Johānes baptista dū herodē ab incestu,phiberet dicēs: Nō lz tibi hꝛe uxorē fratris tui:euidenter ondit inter fideles ꝓiugia esse.uñ dat itelligi q⁹ bigami dicūt nō solū q post baptisma coniugia frequentāt:sz etiā q aī baptismum unā ⁊ post baptismū alīaz būisse p̄bāt.

Bigam⁹ uero i sacerdotē ordinari nō dz:non q⁹ deliq̄rit secūdam accipiēdo uxorem:sz q⁹ p̄rogatiua exutus est sacerdotis⁹

Hde ābꝛosi⁹ i epl'a ad uercellē ses ait.

Non peccat bigamus:sed p̄rogatiua sacerdotij exuitur.

Eli sine crimie unius uxoris est uir:tenet ad legē sacerdotij suscipiēdi.q aūt iterauerit coniugiū:culpā qdē nō hz coingnati sz p̄rogatiua exuit sacerdotis.

Quod aūt unius uxoris uir eps iubet eligi: queri an de tpe ordinatōis hoc sit accipiēdū:ut tpe sue admistratōis ei⁹ possit copula fungi:quā unicā ⁊ uirginē sibi desp̄sauit?Hoc martin⁹ papa p̄hibet dicens.

Non ordinetur diaconus:nisi castitatem fuerit p̄fessus.

Na copula ordinandis.simile.j.xxxij.di.seriatim.

b Non soleāt.Ergo infamia ex delicto p̄uenientis non nocet quātū ad legem p̄motionis.s.per baptismū deleta.

c Hortatoꝛ.sic.xxv.di.c.vlt.⁊.xlvij.di.§.necesse.

d Sacerdot̄.Idē ō q̄libet sacro ordie.xlij.di. gesca⁹

e Eli sine crimine.

f Quod aūt. In hac.xxvij.di.p̄ ponit icidēter questionem s.an eps possit vti mr̄imonio ꝓcto.secūdo ponit ꝓiectes capl'oz quoꝛūdā q̄ loquūt de vouētib⁹:⁊ ea soluit

distinguēdo inter vouētes solēniter ⁊ simpliciter. ⁊ incipit hic tractare de cōtinētia clericoꝝ. ⁊ ptēdit iste tractat⁹ vsq; ad xxxvi. di.

g a Jaconus. fz q; pz p. ỹ. sequētē. hoc. c. pōt itelligi de mrimonio iā ꝛcto ⁊ de ꝛbendo. ⁊ fm hoc diuersis modis exponit lra. fm q; intelligit de ꝛcto planū est: qz iste. GD. papa fecit greg. q; iduxit ꝓtinētiam subdiaconib⁹. xxxi. di. ante. sed hoc expone ꝓ accipiendo. i. pro ꝛcto retinēdo. licat enī et tēpore yrenij vsq; ad gre. sbdiaconi bus vti iā ꝛcto mrimonio. lx xvij. di. qcūq; lxxxij. di. pro posuisti. expone q; desiderauerit. i. desideraverit vti iaz ꝛcto. fm autez q; logt de contrahēdo de diacono fuit trā quesitū ⁊ ō eo trā rnsū. Jdē trā est ⁊ de subdiacono. j. xxxij. di. siqs eo rū. ⁊ fm ē plana est lra. qō tamen dixi q; GD. precessit greg. b. dicit p cronicā suam falsū ee: ⁊ dicit q; greg. precessit martinū. lxvi. annis.

b Si cōtestatus. Nō q; ꝓ testatio valet: vt extra ō nope. nū. cū ex iniuncto. vt j. di. ꝓxi. diaconi. extra quod me. cā platum xxxi. q. ij. lothari⁹. ⁊. ff. de neg. gest. nec enim. ff. q. mo. pig. vel hypo. sol. si debitor. §. i. ar. ꝛ. ex ō ꝓsti. cum GD. ferr. ⁊ ō ep. solicitudinem. io. hoc credo tenendum q; ptestatio semp valet facta pñte aduersario: nisi ꝛdicat aduersarius vl iudex: si facta fuerit re adhuc integra existente: vt in hoc. c. ⁊ ex. de cōsti. de in ite. resti. cum veniissent. nisi in quibus expressum est q; ptestatio non valeat: vt ubi ex. de cōsti. cum. GD. ⁊ de ap. solicitudinem.

i Tacuerit. Ar. taciturnitatē hīi ꝓ ꝓsensu: vt hic. ⁊. liij. di. si seruus. ⁊. lxv. di. si forte. ⁊. xx. q. ij. puella. ff. so. ma. l. ij. ar. ꝛ. ex ō ꝓscrip nihil. So. taciturnitas semp habet ꝓ cōsensu nisi in tribus casib⁹ notatis. ij. q. vij. plerīq;. Jtē ⁊ in casibus illis vbi requiritur expꝛs sus consensus: vt in seruitute imponenda nō sufficit ꝓsensus taciturnus sed expꝛssus: vt. ff. de fui. vz. ꝓdi. inuitū. itē in procuratore cōstituēdo. ff. de pcura. filiꝰ. §. inuitū. itē in furto. vt. ff. de fur. qui vas. § vetare. itē in solutiōe mrimonio: vt. ff. de ritu nup. in eo iure. §. iij. Vel distingue an tale sit factum quod possit fieri me prohibente: in eo casu nō obest taciturnitas: vt rez meā quis pōt vendere me inuito: ⁊ ideo non nocet taciturnitas: vt. ff. de ꝛben. emp. rē alienā Si aūt tale factū ē qō nō pōt fieri me ꝓhibēte: taciturnitas habet ꝓ consensu: vt ex de his q; fi. a pre. c. ij. sic distinguit lex. ff. de re iudi. sepe sic. xi. q. iij. qñ. ⁊ ex de sen. ⁊ re iudi. ꝗuis. io.

k Hac auctoritate. licite allegando dicit.

l q Elidam post votū. quidā dicunt illud votum esse simplex qō fit ꝓ verba de futuro: vt ego voueo q; post mortem vxoris contrahebo. ꝛ votuz impedit vt dicunt: sed non dirimit matrimonium. votum solēne ē qō fit ꝓ verba de pñti vt ego voueo ꝓtinētiā istud ipedit ⁊ dirimit. ego credo tribus modis votum solēnizari vel ꝓ ordinem vel per habitum vel ex eo q; coram aliquibus testibus deuouit se alicui religioni: ⁊ dic vt nō. xxvij. q. i. c. i. io. qō. io. dicat de habitu intelligas si recipiendo habitum fecit ꝓfessionez expꝛssaz vel tacitam vt extra de regul. statuimus. ⁊. c. preceden ti. quia solus habitus non solēnizat votum: vt. c. ti. pozrectum.

m S Jvir. votum. i. ꝓpositum perpetue continentie habende.

n Sed tribus annis. alibi dicitur q; isti sunt peiores adulteris: vt xxvij. q. i. nuptiarum. quare ergo istis tantū triennij penitentia idicit cū adulteris septēnis indicatur. xxxij. q. ij. hoc ipsum: item cuz isti in deuz peccēt grauius essent puniendi qz illi qui in hominem peccant: vt. xxij. q. iiij. sicut qui. xxij. q. i. monet. sed istud est ꝓpt bonuz matrimonij ad iunctum. ⁊ sic habes q; minuitur pena delicti ꝓpter adiūctum: vt. xxxij. q. ij. quicqd. ⁊. q. iiij. dixit. ⁊. c. ozigo ⁊. xxij. q. ij. si quilibet.

o u Quētibus. etiaz velle. sic ḡ videt q; sola voluntas etiam qno ad ecclesiam punit: vt. xix. di. anastasius. sic ḡ licet nubere per se sit bonum: tamen malum est istis: sicut corp⁹ christi malum fuit iude: vt de cō. di. ij. sicut iudas. ⁊ arbor paradisi mala fuit ade: vt xi. q. iij. quid ergo.

p f Jnupserit virgo. que non vouit ⁊c.

q q Elod interrogasti. ⁊ finxit. quedā simulatio fit ex honesta causa. quedam ex inhonesta.

Ex honesta: vt. xxij. q. ij. vnlem. ⁊. xxiij. q. ij. dñs. silit si aligs simulat religionē ꝓpt timorē: tal simulatio ñ nocet dūmō ꝓtestatō ꝓcedat: vt ex qō me. cā platū. Sil'atio aūt ex honesta cā sēp facit mōchū: nec admitteret si vellet, pbare ꝛriū: vt. xxvij. q. i. vidua. ⁊ ex de regul. vidua. ⁊. C. de latia. li. tol. l. vnica. §. ꝛz q; dñi fun⁹ pilleati. Et no. q; io. fauētin⁹ dixit: ē fictio intentionis ⁊ fictio opis. fictio itētiōis ē cū gs ficte ad baptismū accedit: ⁊ ꝛz ficte accedat trā vez baptismū recipit: vt. i. q. i. sicut ficti. silit sigs ficte fit monachus ad ō vt possit fieri abbas: nihilomin⁹ ē mōchus: ꝛz ficta ⁊ ñ synccra sit ei⁹ itētio. Fictō opis dr vbi factū fingit ee qō nō fiat: vt. ff. de ritu nup. simulate. vel cum simulat se vendere ⁊ donat: fm qō dicitur. C. plus valere qō agit qz qō simulate ꝛcipit. similiter dico q; si aligs eo ꝓposito copulat

Jaconus⁸ q; eligit si ꝓfectat⁹ fuerit ꝓ accipiendo mrimonio ⁊ dixerit se in castitatē non posse manē: hic nō ordinet. q; si in ordinatōe tacuerit: ⁊ ordinat⁹ fuerit ⁊ postea mrimoniū desiderauerit sit alienus a misterio ⁊ uacet a clero. Hec auctē dat intelligi: q; illi q; uxores hīt uel accipe uolunt: nec diacones nec sacerdotes fieri pñt: nisi ꝓtinētiā ꝓfiteat. Si nō diacon⁹ a misterio cessare uoluerit ꝓtracto mrimonio licite pōt uti. nā ⁊si in ordinatōe sua castitatis uotū obtulerit: tn tāta est uis i sacrāto ꝓuugij: q; nec ex uiolatiōe uoti pōt dissolui ipm ꝓuugiuz.

Ide aug. in li. de bono ꝓuugali ad iulianum.

Nubentes post uotum nō sunt abinuicem separandi.

Elidā nubētes post uotū asserunt adulteros ee. ego autez dico uobis: q; ꝑuiter peccant q; tales diuidūt. Item theodorus.

J⁹uir simplex uo **De eodē** tū uirginitatis hīs adiūgit uxori: postea nō dimittat uxorez sed⁹ tribus ānis peniteat. Hieronym⁹ uero econtra scribit.

Dānabile ē uouētib⁹ uelle nubē.

Ouētib⁹ uirginitatē ñ soluz nubē sz ēt uelle dānabile est. Idem contra ad lucianum.

Damnationem habebit si nupserit qui uirginitatem uouit.

Jnupserit uirgo nō peccat: ñ illa uirgo q; semet cultui diuino dedicauit. Idaz. n. siq; nupserit hēbit dānatōez: q; ꝓmā fidē irritā fecit. Item nicola⁹ papa ad albinū uiennēn. ec. archiepm.

Que sanctimonialez se esse finxerat: nubere non valet.

Elod interrogasti de femia q; post obitū mariti sui sacrum uelamen sup caput suū iposuit: ⁊ finxit se sub codez uelamie sanctimonialē ee: postea uero ad nuptias rediit: bonuz mihi uidet: q; ꝓ hypocrisim ecclīasticā regulā conturbare uoluit: ⁊ ñ legitime in uoto suo ꝓmānsit: ut pñiam agat de illusiōe nefāda: ⁊ reuertat ad id qō spopōdit: ⁊ in sacro misterio ꝓmaneat qō inchoauit. Palea Am si consenserimus: q; omnia sacramenta ecclīastica qlcq; ꝓ ut uult fingat ⁊ non uere facat: omnis ordo ecclesiasticus turbabit: nec catholice fidei iura ꝓsistūt nec canones sacri rite obseruantur Quid. n. ꝓfuit simoni mago baptismū sacz ficte suscipe ⁊ in christianitate se ꝓmānsuz finxisse: cuz ꝓ apl'z fraude ei⁹ ōtecta qō sibi futuz esset ꝓnūciatū fuit. Ait enīz pecunia tua tecū sit i pditōez. coreni tuū ñ ē rectuz cozā deo. pñiaz itaq; age ō hac ingratitudine tua: ⁊ roga deū ut forte remittat tibi cogitatiōes cordis tui. Jn felle. n. amaritudis ⁊ obligatōne iniqtatis uideo te ee. ideo tales nisi resipiscāt spuali gladio pcutē cēsem⁹. Nō n. fas ē spiritui sācto mētiri: sicuti ananias ⁊ saphira mētiti sūt ⁊ stati pierūt. Item calixtus papa

In sacris ordinib⁹ ꝓstituti nō ducant uxores: ⁊ si duxerit sepeliat.

xi. q. iij. quid ergo.

alicui mulieri qđ nolit stare legitime cū ea: ⁊ hoc paratus ꝓbare sit ꝙ non est audiendus. nā in spōsalib⁹ recurrit ad cōem itelligētiā vboꝝ: lz ꝑbens aliū itellectū habuerit: vt ex̄ de spōsa. ex lr̄is. Ubi enī vba nō sunt ambigua non est locus interpetationi: vt. ff. de le. iij. ille aut ille.

r Reuertat. Hoc intllige qñ post habitū assumptuz stetit iter moniales: vt. xxvij. q. i. vidua. alē solus bitus ñ dirimět sequēs mr̄imoniū: vt ex̄ ō reg. pozrectū. ⁊ ex̄ ō ꝙuer. ꝓiu. ex pte. i fi.

s Presbȳis. diaconibus. vt ex̄ qui cle. vl̄ vo. sup eo. ℔ sed ibi fuit dispēsatio com paratiua.

t Disiūgi. Nō. n. oz dissilatōe culpabili ne fāda sñia robozari. C. de iccl. nup. l. vlt. in fi.

t Disiungi. q̄ ad car nis copulā: qz qō ñ est non pōt dissolui neqz accusari: ex̄ de despō. ꝓpu. ad dissoluēdū. sic dicit. l. ꝙ mr̄imoniū ñ dr̄ dissolui qō ab ūtio nullū fuit: vt in auc. de nup. §. si vo ab ūtio.

u Virgines. q̄z ince ste. sacrilege ēt st. xxvij. q. i. virginib⁹

D. XXVIII.

qz vasa dñi. i. seipas cō taminat. ℔. di. ꝓxi. de cernim⁹.

a Lee ostensum ē In hac. xxviij di. agit de cōti nēcia clerico q̄ i tribus ordinib⁹. oñdit ēt q̄lit sint ordinādi: ⁊ ab ifā tia ecclīasticis officijs adūgūt. Jtē oñdit ꝙ relicte pb̄roꝝ ⁊ diaco noꝝ nō pñt alij nubē: ⁊ ꝙ sacerdotes a sua cura nō debāt abijcere mulieres. vltimo ꝙ ad laicos ñ spectat iudica re de sacerdotib⁹ licet mali sint.

b Nullū. ꝓmiserit. expresse vel tacite expresse: vt. xxiij. di. q̄z q̄z. ⁊. xxvij. q. i. vt lex tacite. vt. ℔. e. diaconi. Si q̄ris qđo eccla im ponit alicui necessitatē ꝓtinēdi: cū ꝓtinēta sit res voti ñ ꝑcepti: vt. xxxij. q. i. integritas! dico ꝙ eccla neminē cogit ꝓtinē: sz i ordine quez dat pōt ꝙponē legem quā vult: siē qlibet ali⁹ i traditōe rei sue: vt. ff. de pac. in traditionibus.

c d Decernim⁹. careāt. mini⁹ agit cū eis decretalis que iubet eos amoneri post admonitionē: vt ex̄ de cohabi. cle. sicut.

d q Clām. ⁊ diacones. hodie etiam acolythis cōferūt ecclie ex dispēsa tione: vt ex̄ de eta. ⁊ quali. preterea.

e Professionem. quid promittere debeat dixi. xxiij. di. q̄z q̄z.

f p Riusq̄z. ab altera pte. i. medietate: qz nomie partis medietas designa tur: vt. ff. de vbo. sig. nomen. §. portionis.

g Parual̄. parnitas filie fuit argumētū ꝙ ñ din fuerat ꝓtinēs. vñ aliō eēt si habuisz magnā filiā: vt sic ñ obstet: vt. ℔. e. ō syracusane vñ ibi fuit dispensatū. sz bodie iure cōi nullus talis ꝓnouendus est in ep̄m: vt. lxi. di. catineñ.

b Filiā. Nō. ꝙ ꝑ factū ip̄m, ꝓbat aliqd: vt. lxxxij. di. ꝓposuisti. xij. q. ij. q̄ttuor ⁊. xviij. di. pue nit. ex h̄ capīo vī ꝙ iudex ex suo officio pos sit aliqd supplere de facto qō sibi ñ ꝓstat tāq̄z iudici: ⁊ lz nō obijciat aliqd a ptib⁹ ℔ pſonam electi ip̄e tñ supior pōt obijcē. sz h̄ iō supplet ō facto: qz illud spectat ad sb̄az electōis: sicut supplet de tali fēo qō spectat ad sb̄am iudi cij: vt dixi. ij. q vij. alieni. io. als iudex non supplet de fēo nisi qō cōstat iudici tāq̄z iu dici: vt. C. de tē. ap. l. i. §. vlt ⁊. C. de appel. ap̄liorē. circa pn̄. ⁊. ff. ō testi. l. iij. §. tu magis scire. sz lz possit supplē: tñ ei soli ñ credit: vt ex̄ de ꝓba. qm̄ ℔ falsā sz de iure supplet. C. vt q̄ de st aduo. l. vna

t d Ebis. in fantie. i. puericie: qz in fantia ñ durat nisi vsq̄z ad se pt̄niū: vt. C. de iur. deli. si i fanti, sic ꝙ vī ꝙ pueri bene pñt h̄re beneficia eccl̄iastica nā ⁊ ꝓmoueri pñt: vt. lxxvij. di. i singul̄. sz ℔. i. q. i. pueri. sz dic ꝙ bñficium pñt h̄re sz ñ platuras: vt ex̄ de eta. ⁊ q̄. indecoꝝ.

Caste se victuros ꝓmittāt in diaconos uel p̄sb̄ros ordinandi.

Quando p̄sb̄ri ⁊ diacones p parochias ꝓstituunt: oz eos ꝓfessionem ep̄o suo facere: ut caste ⁊ pure viuant sub timore dei: ut dū eos talis ꝓfessio obligat: uite sācte disciplinā retineāt. Tē grego. nobilib⁹ ciuib⁹ neapol̄.

Qui lōgā corporis sui ꝓtinētiā ñ habet: in ep̄m eligi non debet.

Riusq̄z ad nos scriptura ūra discurrisset iohānē diaconuz q ab alēa pte elect⁹ ē: puulā⁹ habē filiā⁹ quozūdā relatōe cognouim⁹ uñ si rōnē uoluisset attēdere: nec alij eū eligē nec ip̄e debuerat ꝓsentire. nā q̄ ꝓsumptōne auderet ad ep̄atū accedē q adhuc lōgā corporis sui ꝓtinētiā filia teste ꝓuicit ñ h̄re? Tē ex ꝓci. toletano. ij.

Ad sb̄diaconatū accessuri cōtinētiam profitean̄.

Ebis quos volūtas parētū a p̄mis ifantie annis clericatus officio mācipauerit: id statuim⁹ obseruandū: ut mox detonsi ul̄ misterio lectoꝝ traditi i domo eccl̄ie sb̄ ep̄ali pn̄tia a p̄posito sibi debeant erudiri. at ubi octauūdecimū etatis sue ꝓpleuerit annum: cozā toti⁹ cleri plebisq̄z cōspectu voluntas eoꝝ de expetēdo ꝓiugio ab ep̄o ꝓscrutet. qb⁹ si gr̄a castitatis deo ispirāte placuerit: ⁊ ꝑmissione castimonie sue absq̄ cōiugali necessitate sese spopōderit ꝟuaturos: hi tāq̄z appetitores artissime uie leuissimo dñi iugo subdāt. ac primum sb̄diaconi ministeriuz habita, ꝓbatione⁹ ꝓfessionis sue a uicesimo āno suscipiāt. ꝙ si inculpabiliter ac ioffense. xx. ⁊. v. ānū pegerit: ad diaconij officiū si adi plere id posse ab ep̄o ꝓbāt ꝑmoueri debēt. Cauendū ē tñ bis: ne q̄ñ sue spōsiōis imemores aut⁹ ad ꝟenas nuptias: aut ad furtiuos ꝓcubit⁹ ultro ꝓcurrāt. qđ si forte

k Lectoꝝ. noie lectoris ℔ ꝓbēdit oēs miores ordines. ē. xxv. di. c. i

l Octauūdecimū. i clerico seculari requir̄ votū i. xviij. ānō: vt hic ⁊. lxxvij. di. in singulis, sed in monacho in. xv. vt. xx. q. i. illud qđ iō fit ne monachalis habit⁹ ꝓpter nuptias deseratur: nisi vbi dura ē ꝙuersatio: vt in insulis vbi dat̄ maior spatiū: vt ex̄ de reg. q: i insul̄

m Probatōe. debet enim longa precedere cōtinētia: vt. ē. c. ꝓxi. c. ⁊. lxxvij. di. quicūq̄z.

n Aut ꝟenas. qz terrā replēt: vgūitas padisū. xxxij. q. i. nuptie.

o Auferre. quod ꝗ de iure cōi ꝯpetit negādum nō est: in aut. de nup. circa fi. §. sȝ ꝗ q. ff. de re iudi. l. iiij. §. si qs ꝯdēnat⁹.

a Assumi. Ab isto loco vsqȝ ad. §. ecce. oia. c. inducūt ad ꝓbādū ꝙ subdiaconi ꝯtinētiā nō tenēt: ⁊ idē ꝓbat de diacono ⁊ sacerdote ⁊ oia sophistice iducit. vl' loquūt de tp̄e illo q̄ ꝯtinentia cepit introduci.

b Preterea.

c Diaconi. Ad itelligētiā horum caplo⁊ nōbis ꝙ i orientali ecclesia ⁊ in occidētali licite ꝯbit i minorib⁹ ordinib⁹. ⁊. xxxij. di. si qs eorū. ⁊. c. lectores ⁊. c. placuit. sȝ ꝯstituti i supiori ordie nec apud nos nec apud grecos pñt ꝯhē: nec poterāt a tp̄e aplo⁊. ⁊ si ꝯhūt ñ ē i matrimoniū: vt ꝗ pȝ ex sexta synodo q̄ i oriente fuit celebrata ⁊ regulā statuit eis vt. xxxij. di. si qs eo⁊. xxxi. di. nicena. lxxxiij. di. cū i p̄terito. In hoc aūt differt inē eos ⁊ nos. ipi eni siue sint cōiugati siue ñ. ꝓmouēt ad sacros ordies ñ ꝓmissa ꝯtinētia vt. xxxi. di. qm̄. sȝ occidentales nūqȝ ꝓmouēt nisi cōtinētia ꝓmissa vt i. §. e. nullū. ⁊. c. assumi. a tp̄e aūt cyricij ⁊ innocētij ñ licuit occidētalibus ad diaconatū vl' sup̄ ꝓmoueri nisi ꝓmissa ꝯtinētia: vt. lxxxij. di. ꝓposuisti. ⁊. c. plurimos. sȝ s̄bdiaconib⁹ vsqȝ ad tp̄s gregorij licuit: vt. xxxi. di. añ triēniū. orientales ꝗ licite vtūtur in matrimonio ꝯcto añ sacros ordines: postea in sacris ordinib⁹ ꝯhere nō lȝ: vt. xxxi. di. qm̄. ⁊. c. alit. ⁊ ex̄ de cle. ꝯiu. cum olim. sed post receptū sacrū ordinē nō pñt ꝯhere: vt ibi dicit.

d Protestati. ꝯ. di. ꝓxi. diaconus. ⁊ ex̄ de in inte resti. c. i. in fine.

e Postea. sic ex̄ de cle. ꝯiu. diuers. ⁊ ex̄ de ꝯces. p̄ben. nō vacant. cum super. in fi. ex̄ de fi. p̄sby. veniens.

f In ministerio. q̄ videt' veire ꝯ ꝓmissionē ꝓp̄a: vt ex̄ de ꝯ. ap. p̄ tuas

g Presbyter. ab ordine. i. ab officio ⁊ ñ bñficio. ⁊ fm ꝗ magis punit' sacerdos q fornicat': q̄z q legitie ꝯhit. ⁊ hoc iō: q̄ fac ꝯ sacrum ordinē ⁊ etiā ꝯ legem. ⁊ ideo minus peccat ducēdo vxorem q̄ credit ꝗ sibi licē: sicut flamin⁹ punit' q̄ publice delīqt q̄z q̄ priuate delinqueret: q̄ credit hoc sibi licere: vt. ff. de ritu nup. l. vlt.

h Ad p̄niam. l. di. ꝯfirmāda ꝯ. sȝ illud itelligit' de solēni p̄nia: quā cleric⁹ facē nō oȝ: istud de publica: vt. xxx. q. i. si qs sacerdos. ⁊. xxx. di. si qs p̄sbr. sȝ si deposit⁹ fuerit bñ pōt solēnē penitē: vt de pe. di. vi. sacerdos. adhuc signat' ꝯ. lxxxij. di. p̄sbr. vbi dr̄ ꝙ sacerdos nō oȝ publice penitē iter laicos. sȝ illud ve⁊ est qñ crimē ē occultū. sȝ ꝗ loqt' qñ crimen ē publicū apud laicos. v. q. i. si peccauerit.

Presb̄r si uxorem duxerit: ab ordine illū deponi debere. ꝙ si fornicatus fuerit ul' adulteriū ꝯmiserit: extra ecclāȝ abijci ⁊ ad p̄niam int' laicos redigi oportet.

fecerit ut sacrilegi rei ab ecclīa habeātur extranei. quib⁹ aūt uoluntas ꝓp̄a iterrogatōis tēpore desideriū nubēdi psuasit: ꝯcessam ab aplo lñiam auferre nō possumus. ita ut cū ꝓuecte etatis in cōiugio positi renūciaturos se pari ꝯsēsu opibus carnis spoponderit: ad sacros ordines aspirēt. Item ex concilio arelatensi. iij.

In coniugio cōstitutus ad sacerdotium assumi non debet.

Assumi aliquē ad sacerdotiū i coniugij uinculo cōstitutū nō oȝ: nisi fuerit ꝓmissa cōuersio. Item ex codem. iiij.

Non ordinentur diaconi q castitatem non profitentur.

Preterea placuit ut deinceps nō ordinēt' diacones ꝯiugati nisi q prius cōuersionis ꝓposito ꝯfessi fuerit castitatē. Ex illa p̄ori auc̄te diaconibus ut' ꝑmitti ꝯiugiū: cū ad sacerdotiū tm̄ cōiugati ꝓhibēt' assumi. porro i sequēti uidet' ꝑmitti auc̄te s̄bdiaconib⁹ cū de diaconib⁹ specialiter p̄cipit' ut sine ꝓbatione castitatis nō ordinētur. hoc idē in āchiritana synodo uidet' esse ꝑmissum: in qua sic statutum est.

Diaconi non prohibeantur a ministerio ꝓ nuptijs: si in ordinatione dicunt se continere non posse.

Diaconi qcūqȝ cū ordināt': si in ip̄a ordinatōe ꝓtestati sūt dicētes se uelle hr̄e uxōes nec posse se ꝯtinē: hi si postea ad nuptias ꝑuenēit: maneāt i' ministerio: ꝓpterea ꝙ his ep̄s lñiā dederit. qcūqȝ sane tacuerit: ⁊ suscepit man⁹ iposit iōeȝ ꝓfessi ꝯtinētiā: si postea ad nuptias ꝑuenerit: a ministerio cessare d̄ebu͞it. Itē ex ꝯci. neocesarię.

Presb̄r ducens uxorem ab ordine deponatur.

Itē gregorius.

De eo qui relictam cuiusdam diaconi duxit uxorem.

Quelia sūt culpe: i qbus culpa ē relaxare uindictam: querēda est semp̄ ueritas: ut inquiri debeat utrū accusatū noxa ꝯdēnet: an a pena inocentia patefacta subducat. itaqȝ ꝑuenit ad nos fautinū defensor ultionē exercē i petrū latorē p̄ntium uoluisse: ꝓ eo ꝙ in ꝯtū dicit' relictā cuiusdā diaconi tēpore quo ꝯductor fuit: marito tradiderit. sȝ qm̄ iste coniugē diaconi asserit nō fuisse: dicens nec eā uirginē ad eū ꝑuenisse: deniqȝ nec religiosaȝ mutasse uestē post q̄ȝ ille in ordine sacro promot⁹ ē: ⁊ adijciēs ēt ꝑusq̄ȝ ad diaconē ꝑuenisset: ⁊ postea praua illā mulierem opiniōe uixisse. Ideo fraternitatē tuā his hortamur affatib⁹ ut cū dei sicut decet timore cām hāc s̄btili aio iuestigatōe ꝑquirere: ⁊ si in coniugio diaconi mulierem de q̄ agit' fuisse ꝯstitēit: supr̄ascriptus lator memorato defēsori ⁊ rectori p̄rimonij ad uindictā modis oibus tradat': ⁊ cū cōpetenti emēdatiōe hi q male sociati sunt disiūgāt'. Si uero i eius coniugio ñ fuēit: memoratū fautinū ex nostro mādato ꝯmonē te uolumus ut ei facere nil p̄sumat: nec falsa illū accusatio in aliquo p̄grauet. Itē ex concilio aurelian.

De uxore presbyteri uel diaconi si alij se coniunxerit.

Si qua mlier duplici cōiugio p̄sbri l' diacōi ilicta ꝯiuxerit: aut castitate fruāt' aut sepenē

i Quelia sūt. qm̄ ꝙ ꝗ allegatio valeat ꝓbat'. xxxiij. di. si quis viduam.

k Conductor. i. defēsor.

l Dicēs. ⁊ ita ñ potuit vxor ei⁹ ꝯsecrari: q̄ marit⁹ corrupte ñ pōt ꝓmoueri.

m Nec eā virginem. Hic per duo extrema colligit' mediū. ex eo eni ꝙ ab ītio non erat virgo: ⁊ postea iste ꝓmot⁹ fuit i diaconum: colligit' eam nō fuisse vxorē. ff. de hē. isti. sed ⁊ si. §. solem⁹. ⁊. liij. di. c legē. qñqȝ mediū ibit extrema. ff. de hui. ru. pre. qui sella. §. vlt. ⁊. l. tria p̄dia. qñqȝ p̄ncipium trahit' ad finem. j. xxxv. di. ab exordio ff. de le. iij. si quis. i p̄n. qñqȝ finis trahit ad se p̄ncipiū: vt. xiij. q. ij. c. vlt. ff. ꝯ adimē. le. l. iij ⁊. l. iiij.

n Nec religiosam. i. religiosū habitū: quē solent sumē vidue vel alie deuote: sȝ nō ꝯuertātur ad aliquā ecclīaȝ nec eni credo ꝙ vxor illi⁹ q ꝓmouet' ad sac⁊ ordinē teneat' itrare religionem: sed sufficit ꝙ voueat perpetuam continentiā: vt. lxxvij. di. ep̄s. nec ob. extra ꝯ conuer. cōiu. sane. quia illud speciale est i vxore episcopi: sed adhuc obstat de cleri. coniu. quod autem. sed illud intellige cum ordinat⁹ vult trāsire ad religionem. sed nec hic papa aliquid dicit de veste. sed petrus illud allegauit.

o Fuisse. supple ⁊ eum ordinatum ipsa sciente. nam si ea inuita ordinaret' vel ignorante non fieret ei preiudicium: sed si sciuit ⁊ tacuit fit ei p̄iudiciū vt post mortem illius non possit nubere: vt. xxxij. di. seriatim. vnde nō requiritur ꝙ mulier voueat: sed sufficit si scit virum suum ordinari.

p Si se. duplici. q̄ȝtum ad primum.

q Separentur. Dubitatur de vxoribus ordinandorū qualiter vouere debeant ⁊ dare lñiam: videtur ꝙ solo verbo: vt. ꝯ. e. di. de his in fi. ⁊. c quia sunt culpe. ⁊. xxxij. di. seriatim. sed contra extra de conuer. cōiu. sane ⁊. xxxiij. di. fraternitati. vbi dicitur ꝙ vxor promouendi intrabit monasterium. Item alia ratione q̄ cetus clericorum p̄eminet cetui monachorum

quia vix bonus monachus facit bonum clericum. xvi. q. i. legi. ⁊ facit ad hoc extra de conuer. cõiu. cõiugatus. sed nullus suscipitur in monachum nisi conuertatur vxor. xxvij. q. ij. agathosa. dic non esse necesse q conuertatur sed q voueat tñ: nisi de ea habeatur suspicio: extra de ꝓuer. cõiu. cum sis præditus. ⁊ spale est in illa decre. sane. in vxore epi. Sed obijcit: hic mulier non vouit solẽniter g̃ si ꝺxerit tenet mr̃imonium. quod hic negat So. fm quosdã votũ istud est solẽne ex pacta, pfessione: vt ex̃ q cle. vel vo. ꝓsuluit. alis nõ videt q sola scientia mulieris solẽnizet votum: nisi ipsa exp̃s se vouerit. io. sz videt q sola cõstitutio ecclesie hoc faciat: ex eo pz qz grecus non ꝓmittit ꝓtinẽtiaz dũ recipit sacros ordines: vt. xxxi. di. qñ. tñ si cõtraxerit post sacros ordines ñ tenet mr̃imoniũ: hoc g̃ nõ facit votũ sed sola constitutio ecclesie.

a ¶ Ꝑ̃q. vel diaconi. iõ nõ facit mentionem de subdiaconibus: qz tpe gregorij, p mouebat qs in subdiacon atũ nõ ꝓmissa cõtinentia nec fiebat vxoribus aliqñ ꝓiudiciuz vt. xxvij. q. ij. multorũ

b ¶ Esyracusane. solet. Nõ. caueri debere ex eo q̃ solet aliqd fieri: vt. xcviij di. afros. ⁊. lxiij. di. nos se.

c ¶ Presbiterũt. nõ. ar. q̃ ambulatoria est volũtas eligẽtiũ vsq; ad cõfirmatõez: vt. lxi. di. studij. ⁊. lxiij. di. q̃sto ⁊ ex̃ de elec. cũ terra. ⁊ q̃ nulliũ ius acgrit electo añ ꝓfirmationem: vt ex̃ de accusa. sup his ⁊. xxvij. q. ij. nõ dubiũ ⁊ ex̃ de elec. cũ in cũctis ⁊. c. nosti. arg. ꝫ ex̃ de elec. cũ inter. in fi. ⁊ p illã decre. dico q̃ non põt variari. io. Sz bodie publicato scruti, nio variare neq̃unt electores: vt ex̃ de elec. publicato. postulatio aũt variat si postulantes diffidũt de iure suo. nisi sit iam pñtata superiori: vt ex̃ de postu. pla. bone. b.

d ¶ Añ principalis. i. principium: in añ. de sanc. epi. circa pñ. hic prohibet in epũm eligi hñs vxorem ⁊ filios. ⁊. lxi. di. catinẽsis. idẽ est si habet nepotes: vt in añ. qñ oz epi. §. i. col. i. sed hoc non potest intelligi quãdo filij mali sunt vel nepotes. nam propter tales ab alijs legitimis actibus patres remouent: vt. vi. q. i. qui crimen. vel quando ita tenere diligit eos q̃ præsumitur ratione ipsorum q̃ dilapidentur bona ecclesie: vt hic dicit. idẽ est si bz pbrem vel si bz fratres de gbus est timor: alis non repellitur qs ꝓpter vxorem vel filios cũ hoc ꝓmittit aplis: ⁊ est ar. ad hoc. xij. q. ij. epis q filios ⁊ ex̃ de test. c. i. dũtamen longa ꝓtinentia p̃ cesserit: vt. ã. e. p̃sbr. ⁊. lxxv ij. di. qcũqz.

e ¶ Quesita. ꝺ reb⁹ ecclie vel intuitu ecclie: vt. xij. q. i. manifesta. ⁊. c. se. ⁊. q. v. c. plt.

f ¶ Ecce hac ni si necessitate. hodie iure cõi eligit: vt ex̃ de eta. ⁊ qualit. a multis.

g ¶ Gregorij. ã e. qz sunt.

b ¶ Susceperat. Hec solutio ñ valet: qz a tpe aplox ñ licuit in ordine illo ꝫbere nec i sb diaconatu: vt lxxxiiij. di. cũ in preterito.

i ¶ Neocesari en. ã. e. p̃sbr si.

k ¶ Anchirita ne. ã. e. diaconi.

l ¶ Ex tpe. illã stare ñ põt: qz dr̃ in fi. illi⁹. c. diaconi, pfessi continentiam.

m ¶ Ex loco. S. ita credebat q̃ in orientali eccl̃ia diaconi possent ꝫ hẽre: sed ꝺ nõ est verum.

n ¶ Ags. cõtinere. q̃stuz ad exhibitionez necessariorum: vt. xxx. di. oino. ⁊. §. potest.

o ¶ Ags di scernit ⁊. j. nr̃.

aut certe si in criminis intentione pstiterit pari excõicatõe plectãt.

Item ex ꝓci. martini pape.

De codẽ.

Ujqua uidua epi uel p̃sbr aut diaconi maritũ accepit: nullus clericus nulla religiosa psona cũ ea ꝓuiuũ p̃sumat nũq̃ cõicet. morienti tñ ei sacra sb ueniant. Item pelagi⁹ cethego patricio.

Cuiusdam epi ordinatio differt: quia uxorem habet ⁊ filios.

Oe syracusane urb ãtistite optaueramus i ipo initio gle uestre desiderijs obedire: nisi nos multiplex rõ ip̃i⁹ ñ paucis tẽporibus ordinationẽ differre sacerdotij coegisset. ob hoc aũt q̃ uel psone ecclesiastica solet pclitari sbstantia nostros alios diutius ab eius ordinatõe suspendẽt. ⁊ quãtum ad cautelã hũanã ptinet: integro pene ano distulim⁹: opinantes q̃ in melius syracusanoz̃ pueuire posset electio. Sed qz i uolũtaris sue ꝓposito irreuocabilit pstiterũt: ⁊ nullus est ali⁹ i eadez rep⁹ eccl̃ia nisi lõgioribus adhuc tẽpoz̃ differret spatijs: ne paulo ampli⁹ isanirent: sicut filij uri magnifici p̃tõis testificatõe didicim⁹: inter huius modi ãbiguitates illud ꝓsulti⁹ iudicauim⁹ faciendũ: ut ꝓgrua ꝓuidentia cãm, ꝓpter quã p̃ncipalis ꝓstitutio habẽtẽ filios ⁊ uxorem ad epãtus ordinem, promoueri, phibet: salua dispositõne ꝓcilij muniremus. qua de re sũmo studio ab eodẽ syracusane urb epo pziasq̃ a nobis cõtigerit ordinari: huius modi exegim⁹ cautõem: p̃ quã ⁊ suã fateret quãtula eet p̃ntis temporis hita rez̃ descriptõe sbam ⁊ nihil unq̃ p se aut p filios ⁊ uxorem siue quãlibet, ꝓpinquam aut domesticã uel extraneã forte psonã de rebus audeat usurpare ecclesie: ⁊ uniuersa sui epatus q̃sita⁹ tpe eccl̃ie sue dño sociaret: nihil ultra id qõ mõ descriptũ est filijs suis uel hẽdib⁹ relictur⁹. ¶ Lce⁹ hac añte electus in epatũ, phibetur hr̃e uxorẽ ⁊ filios. eligi aũt ad epatũ nõ debet: nisi aut sacerdos aut diaconus: subdiacon⁹ uero ñ nisi necessitate cogẽte. Siue ergo p̃sbr siue diacon⁹ siue sbdiaconus fuerit: appet q̃ i p̃fatis ordinib⁹ cõstituti licite mr̃imonio uti possũt

Qelia ergo auctẽ greg. q̃ relictã diaconi marito tradidit puniẽd⁹ e. Item i neocesari. ꝓci. Presbr ducẽs uxorẽ nõ diacon⁹ iubet de poni. Item i achiritana synodo.

Ujaconi q̃ i ordinatõe sua dicũt se uelle habẽ uxores: si postea ad nuptias uenerit: ñ, phibẽt a ministerio. Patet q̃ nec diaconi nec sbdiaconi sit, phibẽdi a ꝓiugio: sz qõ de electõe obijcit: uez̃ qdẽ est in epãtũ ñ eligẽdũ cẽ nisi i sacris ordinib⁹ ꝓstitutũ: sz ip̃z uxorẽ hr̃e ⁊ filios ñ repugnat p̃missis auctib⁹ de ꝓtinẽtia clicoz̃.

¶ In laicali nõ habitu ul'i miorib⁹ ordinib⁹ cõstitutis potuit hr̃e uxorẽ ⁊ filios. sz postea ex ꝓfessu uxoris ꝓtinentiã, pfessus sbdiaconatũ uel diaconatũ ul' p̃sbrij gdũ adeptus fuẽat ⁊ tñ uxori ⁊ filijs ip̃m necessaria sbministrare oportebit. Illõ aũt gregorij⁹ duobus modis soluitur uel quia eccl̃a illa cui diacon⁹ ille militauerat: nõdũ ꝓtinẽtie uotũ susceperat in diaconib⁹ ⁊ reliqs ministris: uel qz sicut de electo i epz suprascriptũ est añ sbdiaconatuz memoratus diacon⁹ eã in uxorez duxerat. ¶ Illõ aũt neocesariẽp' ⁊ achiritãe synodi l'ex tpe ul'ex⁹ loco itelligit. Ex tpe: qz nõdum erat introducta ꝓtinẽtia ministroz̃ altaris. ex⁹ loco: qz utraq synod⁹ orietal' ẽ: ⁊ orietal' eccl̃ia nõ suscepit generale uotuz castitatis. hoc tñ diligẽti obsuatõne custodit: ut post adeptũ sacerdotiũ defuncta priori uxore cũ q̃ sacerdos factus fuerat: si alterã duxerit deponat.

Item opponit illud qõ legit i canone apostolorum.

Presbr causa religionis non ꝓtẽnat propriam uxorem.

Ujqs⁹ docuerit sacerdotẽ sub obtentu religionis, ppriam uxorẽ ꝓtẽnere: anathema sit.

Item ex concilio gangrensi.

Anathema sit qui p̃sbrum ꝓiugatu discernit nuptiaz̃ occasione.

Ujquis⁹ discernit p̃sbrum cõiugatũ tãquã occasione nuptiarum: q̃ offerre non debeat ⁊ ab eius oblatione ideo abstinet: anathema sit. Item ex. vi. synodo.

a p Presbyterum non legalibus. Potest intelligi de eo qui cõtraxit secundas nuptias per ignorantiam iuris.

b Habere.s.dignitatem. Beneficium eni retinebit ꝛ locũ i choro ꝛ cantabit cũ alijs ꝛ intererit electionib⁹.sz ꝟ solũ deest ei: q̃ ñ dz ministrare vt sacerdos:vt.xv.q.vlt.q admiserit.ꝛ.c.siqs presbr.ꝛ nõ. q̃ de vtro dz iure eẽt pri uand⁹:vt. lxx xiij.di. qsqs. sed ꝟ bñficiuz ꝓcedit ſblato officio.ꝛ.l.di. presbros. ꝛ.c. studeat.ꝛ ex ō cle.pu.bẽtie⁹, ꝛ ex de clerico egro.tua.

c Propt delictum.i quod factũ ꝓmiserit p ignorãtiã.

d Ignorãtie ar.q̃ sz aliquis iḡrat se debẽ ꝓtinere q ordinat: tñ ex eo q̃ recipit ordinẽ tenet ꝓtinẽ xxiij.di.q̃q̃z.

e Priuatus videt hic q̃ si sacerdos ẽ excõicatus vl̃ suspensus q̃ nõ dz ꝓnati dicẽ horas suas.qõ ñ est vez:imo ad hoc tenet: dũ tñ ñ faciat ꝟ officiãdo suam eccliaz: vt colligit. xi.q. iij.siqs epõs.

f Consulẽdum.re prehensibiles. si.xv.q. vlt.c. vlt.sz ꝟ.xxxij. di.nullus .sed illud intelligit

D.XXIX

cũ notoriũ est crimẽ eius.

g Sed no tãdum est.q̃ dixerat.ſ. ꝓxia di.§.ecce.in fi. quedam.c.esse temporalia vel localia:ideo ad soluendum multa contraria ostendit in ista.xxix.di.quedam capitula tradita esse ex causa:quedam ex tempore:quedam ex loco:quedam ex persona

b Sciendum est.ex causa.ex causa fuit statutum ne neophiti ꝓ moueantur ad episcopatus:vt.xlviij.di.c.i.scilicet ne in ſup bia extollerent .sed hec causa cessauit in ambrosio qui catbecumi nus est electus in episcopum:vt.lxi.di.bis omnibus.

i Ex persona.vt in augustino qui factus est coepiscopus alij:vt vij.q.i.non autem.

k Ex loco.quia propter propinquitatem vel remotionẽ loci aliquid statuitur:vt.lxiij.di.cũ longe.xxiij.q.i.pudenda.ꝛ.ſ.di.iij. erit autem.vel ideo dicit quia quedam sunt localia quedam non

l Ex tempore.sicut anglicis datũ fuit ꝓpter nouitatem vt coniungantur quarto gradu:vt.xxxv.q.iij.quedam.

m Intelligant.quod esse non debet.xi.q.iij.eorum.

n Pergrant.quod inciuile est:vt.ff.de legi.inciuile.

o Egule.negocio.i.propter qualitatem negocij aliquid statuitur :qõ ẽ ꝑ iuſ:sicut i cã mrimonij ꝓsanguinei admittunt i testimoniuz: vt xxxv.q. vi. ꝓsãguineos.ꝛ ppter cãm ecclie statuitur q̃ domestici admittũt i testimoniũ vt.xiiij.q.ij sup pandẽtia.

p Necessitate.qz lex ñ dz istitui nisi ꝓpter necessitatem:vt.ē.di.iiij. erit.

q Necesse ẽ cãs.xxiij.q.viij.occidit

r Vulnerib⁹. Nõ q̃ varietas delicto⁹ regrit varietatẽ penarum vt.xlv.di.sz.l.di. vt cõstituẽt.xluij.di.ꝓmissiones.xl.di.ñ cogãtur.

s Collyrio.ar.ꝑ illos q tales in oibus ꝑtis ponũt solutões.aliud secũdũ leges. aliud secũdũ canones:vl̃ boe nouũ:illud vetus.

t Illud autem. dictum fuit.ſ. xxviij.di.in.c. illo siqs docuerit .ꝛ.c. se.q̃ sacerdotes nõ debent a se abijcere vxores suas ꝓtextu religionis .hic dicit q̃ ex cã

D.XXX

fuit ꝟ statutũ.ſ. ꝓpter quosdã hereticos qui ꝓnubia detestabantur.

u Quorũdam.hereticorum.

a Iqui. fideles .fidelibus ꝛ infidelibus parentibus tenemur ſbuenire :magis tamẽ fidelib⁹:vt.lxxxvi.di.non satis.sed pone q̃ habes patrẽ hereticum:nũquid ꝑferes ipm exneo bono? Ad. manducator dixit hãc questionẽ esse nebulã ꝛ tenebrosam aquam in nubibus aeris. sed dicas q̃ patrem qualiscũq̃ sit debemus preponere extraneo etiam sancto in his que spectant ad opus misericordie in prouidendo ei in necessarijs : nisi alter magis indigeat:tunc potius tenemur extraneo subuenire:vt. lxxxvi.pasce.ambrosius tamẽ videtur contradicere huic opinioni in canticis in illo loco ordinauit in me charitatem.ait enim multorum est charitas inordinata.quidam enim id quod est primum ponunt tertium vel quartum sed ꝑ diligendus est de⁹:secũdo parẽtes:deinde filij: postea domestici: q si boni sunt malis filijs sũt ꝓponẽdi:de pe.di.ij charitas.sed illa auctas intelligẽda ẽ de affectu interiori nõ de bñficijs exhibitõe.nã magis debem⁹ diligere extraneos bonos q̃z ꝓpinquos malos:sz illis potius debeamus subuenire.xiij.q.ij.non estimemus.

b Dei cultus.Nõ qdã bẽtici fecerũt rõe illius auctoritatis:qui reliquerit

patrem ⁊ matrem ꝓpter me centuplum accipiet. xxviij.q.i.in prin.

q Decunqꝫ.j. de consc. di.v. fucare. xxxij.q.v. mulier.io.

d Iqua mulier. discedere. sine eius consensu.

e Iquis.

f Iquis.

g Iqua mulier .ꝑ posito. qz magis est habilis ⁊ magis parata ē in scissa veste ꝗs in clausa ad meretricandum.

b Iqs .nēptū. qa si nō facit in ptē ptū illius diei: etiaꝫ oi die bonuꝫ est ei si ieiunat: vt. lxxvi. di. vtinaꝫ

e Iquis. necessitatem. i. cōtinentiā

d Iqs. basilicas. nisi cū fiunt ꝓ ina nes reuelationes: vt ō ꝓse. di. i. placuit.

e Iquis docet.

f Iquis extra. ⁊ domus in qua hec fiūt publicāda ē: vt in aut. de eccle. ti. § .siqs in sua domo. io.

g Iquis nuptias.

h Iquis. ex fide. i. ex bona ꝓscia.

i Immolatā. idolatici. nō debem⁹ vesci: vt h ⁊. l. di. presbros. ⁊. xxxij. q. iiij. sicut sanct⁹. sz Iriū vī illō apostoli ad corinth. siquis infideliū vocat vos ad cenam omne qō vobis apponitur māducate nihil interrogantes. sz illud loqm̄ sm̄ suā tē poza cum adhuc pauci erant fideles .quod autem dicit de sanguine ⁊ de carne suffocata: hodie nō tenet: qa tm̄ in figura fuit ꝓhibitum.

k Iquis. filios. nā ex iuramēto possum⁹ astringi ad illud vt. xxij. q. iiij. inter. de h habuisti. ā. di. j. ius naturale.

l Iquis viroꝝ. veste. sufficit ꝙ q quis veste vtatur sz cōsuetudinē regionis. ⁊ sic trāsmōtani nō coguntur vti affibulatis vestibus: vt italici: nō obstante noua cōstitutione: ex de vi. ⁊ ho. cleri. vt clerici .qa lex debet conuenire cōsuetudini: vt. ā. di. iij. erit.

m b Ec scripsimus. ⁊ noua. ff. de constitu. pan. in rebus.

n Diuites. Hoc vez est de talibus q faciūt ⁊ nō potius debitū honorē parētibus reddiderint: ut hoc ipsum in eis uenerentur q̄ fideles sint: anathema sint. De eodez

Electūq̄ mulier religioni iudicans ꝓuenire comam sibi amputauerit: quā deus ad uelamen eius ⁊ ad memoriaz subiectionis illi dedit: tāq̄ resoluēs ius sbiectionis: anathēa sit. Tē. De eodē

Iqua mulier derelicto uiro discedē uoluerit soluto uiculo ꝓiugali nuptias cōtēnēdo: anathema sit. Tē. De eodem.

Iquis ppt̄ deū uirginitatez ꝓfessus in ꝓiugio positos p arrogātiā uituperauerit anathēa sit. Tem. De eodem.

Iquis uel uirginitatē uel cōtinentiam professus in coniugio tanq̄ abominabiles nuptias iudicat: ⁊ nō ppt̄ hoc soluz q̄ cōtinentie ⁊ uirginitatis bonū sanctū ꝓpositū sit: anathēa sit. Tem.

Iq̄ mulier suo. De eodez

pposito utile iudicās ut uiri li uelte utaē: ⁊ ppter hoc uirilem habitū imitet: anathēa sit. Tē

Iqs tāq̄ hoc ꝓti De eodē

entie cōuenire iudicans die dñico ieiunauerit i eiusdē die ꝓtē ptū: anathēa sit. Tē. De eodē

Iquis eoꝝ q̄ in ꝓposito sunt ꝓtinētie: ppter necessitatem corporalē supbiat: ⁊ ieunia cōia putauerit ꝓtēnenda: totī ecclie p fectā in sua ꝓscietia iudicās rōnē anathema sit. Tē. De eodē

Iqs p supbiā tāq̄ perfectuz se existimās cōuentus q̄ p loca ⁊ basilicas sāctoꝝ martyꝝ fiūt uel accusauerit: uel et oblatōes q̄ ibidē celebrāt spernēdas ee credi derit memoriaiq̄ sāctoꝝ ꝓtēnendas: anathēa sit. Tē. De eodē

Iqs docet domū dei ꝓtēptibilē debē ee: ⁊ ꝓgregationes q̄ in ea fiūt: anathēa sit. Tem.

Iqs extra eccliaz De eodē

priuatim pplos ꝓgregāt ꝓtēnat ecclīasticas sāctōes ⁊ eccliaz ipsam apud se sine ꝓcilio epi cum plbro agat: anathēa sit. Tem.

Iqs nuptias i De eodem

accusatione duxerit: ⁊ mulierem fidelē ac religiosam cuz uiro suo dormiētē abominandā credi derit: aut et accusādā tāq̄ ñ posse cōiugatos i regnū dei igredi: anathema sit. Tem. De eodez

Iqs carnem māducātez ex fide cū religione pt̄ sanguinē ⁊ idolo imolata ⁊ suffocatā credi derit codēnandum tanq̄ spem ñ habentē: qui eā māducat: anathema sit. Tem. De eodem.

Iquis reliquerit ꝓprios filios ⁊ nō eos aluerit: ⁊ qō pietatis est necessaria nō ꝓbuerit: sz sb occasiōe ꝓtinētie negligendos putauerit: anathēa sit. Tem.

Iquis uiroꝝ pu De eodē

rauerit sancto ꝓpositō. i. continentie cōuenire: ut pallio utaē tanq̄ ex eo iusticiā habiturus: ⁊ rēpbendat ul' iudicet alios qui cū reuerentia birris utūtur ⁊ alia uestē cōi que in usu est: anathēa sit.

Tez. Tec scripsimus nō ab scidētes eos q̄ in ecclesia dei secūdum scripturas ꝓpositū sanctuz ꝓtinentie eligūt: sed eos q̄ suscipiunt habitū eius ⁊ in supbiam esse runtur aduersus eos qui simplicius uiuūt: ⁊ etiā eos cōdēnam⁹ q̄ se extollunt aduersus scripturas ⁊ ecclesiasticos canones ⁊ noua introducūt ꝑcepta. Nos aūt etiaz uirginitatē cum humilitate admiramur: ⁊ ꝓtinentiam cū castitate ⁊ religionē deo acceptissimā esse dicimus: ⁊ renūciationes seculariū negociorū atq̄ actuuz cum humilitate approbando laudamus ⁊ nuptiarum uinculum qō secundum castitatem ꝑdurat honoramus: ⁊ diuites cuz iusticia ⁊ operibus bonis nō abiicimus. Tē ex concilio martini pape.

Anathematizatur qui manicheorum superstitiones sequitur.

Iquis pbr̄ ul' diacon⁹ ꝓpter publicā penitentia m a sacerdote acceptaz absq̄ aliqua necessitate die dominica ꝑ quadā religione ieiunauerit sicut manichei: anathema sit. Similiter ⁊ qō ab apostolis traditum canon tenet antiquus: placuit ut ꝑ omnes dies dominicos ⁊ ꝑ omnes dies pasche usq̄ ad pentecosten non prosternant se in oratione humilitatis: sed recto uultu ad dominum orationis fungātur officio: quia in his diebus gaudiuz resurrectionis domini celebramus. Siqs

misericordiam non habentibus: vt. xxxiij. q. v. fm. nam ⁊ dominꝰ habuit pecuniam: vt. xij. q. i. exemplum. aīs abijcienda est pecunia exemplo cratis: vt. xij. q. ij. crates. nam aliena rapere conuincitur qui ultra necessaria sibi retinet: vt. xlij. di. §. i. io.

h Diuites. non est contra illud: facilius est camelum per foramē acus transire: qz illud de talibus intelligit̄ q̄ i diuitijs spem ponēt̄ et gratꝰ inuentur aurꝰ ꝗs solem: de q̄ bus habetur. xlvij. di. sicut.

o Iqs. pos ꝓpt̄ publicam quā facē pōt sacerdos sed nō solēnez vt dixi. ā. xxv iij. di. ꝓsbyter.

p Deuster nat. vt de ꝓse. di. iij. quoniaz sunt.

q Deregustet Ecce q̄ suspectus cogit̄ comedē sine gustare. sed num quid idem est si aliquis ē in spectus eo q̄ non communicat i anno: nūquid cogēdꝰ est communicare! non: quia illa non recipitur sine peccato: si recipiēt̄ ē peccatoz. sed ad hoc potest cogi: vt faciat se dignum. id est vt poeniteat de cōse. di. ij. si quis intrat.

s t Empus. In hac.xxxi. di. ostēdit. q̄ a tempore grego. statutū fuit: vt subdiaconi nō ordinarent: nisi p̄missa continentia. secundo agit de causa cōtinētie p̄bꝛoꝝ & diacono rū. tertio dicit q̄ lz ordinati in sacris ordinib⁹ vxorib⁹ nō debēt cō misceri: tñ necessaria p̄uidebūt eis. vltio assignat dr̄iam iter oriēta les & occidentales.

a t Ante triennium Latus. oliz p̄ mouebāt subdiaconi non p̄ missa p̄tinētia & licite vtebāt vxorib⁹ & bñficijs. postea pelagius p̄decessor gregoꝝ statuit: vt vl'p̄tēti ēnt vxoribus tñ vel bñficijs tñ: de q̄ cōsti. gregoꝝ⁹ facit mētiōez. xxvij. q. ij. multorū. postea idē pelagi⁹ aliam edidit p̄stitutionē: i qua p̄cipe p̄hibuit vt subdiaconi nullo modo contrahere debeant ammodo vxorib⁹ suis & illā p̄stitutōez qdā subdiaconi fuabāt qdā ñ. sed q̄ illa p̄stitutio fuit iniq̄ & aliqs q nō p̄misit p̄tinentiā cogeret̄ p̄tinere: retractat hoc a gregōio & statuitur: q̄ sic̄ subdiaconi modo sunt nō cogāt̄ continere nisi velint: si qui aūt i futurū sunt ordinādi: nō admittātur: nisi p̄mittant p̄tinentiā.

b Durū. statutum pelagij fuit cōtra euāgelium in quo excipitur sola fornicatio: vt xxxiij. q. ij. dñs deus. & ideo reprobatuꝝ fuit. sed quare reprobat̄ illa cōstitutō pelagij in qua statuit vt aut beneficia aut vxores dimittant: cū idē statuerit alexander: extra de cleri. coniu. c. i. sed dic cum aliquis in minoribus ordinibus existens postea contrahit: potest p̄uari beneficio p̄ius habito: & illis loquitur alexander. cum vero aliquis primo contrahit: & postea ecclesia scienter ei confert beneficium: postea non potest illud auferre: & de illis logtur pelagi⁹: & ideo constitutio eius fuit iniqua: si. extra de cleri. cōiu. diuersis.

c Non inuenit. id est non suscepit.

etiam non p̄ abstinentia sed p̄ execratione escaruꝝ a carne abstinet: placuit sancto cōcilio ut p̄gustet: & si sic vult abstinē abstineat Si autem spernit ita ut olera cocta cū carnib⁹ ñ degustet: iste nō obediēs nec suspicionē bēsis a se remouēs depōat̄ ꝺ ordie dicat⁹.

Empus quoq̄: q̄ nondū erat institutū: ut sacerdotes p̄tinētiaꝝ sua rent. Nde greg. scribens petro subdiacono silicie.

Qui castitatem non promisit: ab uxore sua separari non cogatur.

Ante triennīū oīuꝝ eccl'iarū subdiaconi silicie p̄hibiti fuerant: ut more romane eccl'ie suis uxoribus nullaten⁹ misceant̄: qꝺ mihi duꝝ⁹ atq̄ icōpetēs uidet̄: ut q usū p̄tinētie nō⁹ inuenit neq̄ castitatē p̄misit: cōpellat̄ a sua uxore separi: atq̄ p̄ hoc qꝺ absit i deterius cadat. Inde uidet̄ mihi: ut a p̄nti die epis oibus dicat̄: ut nullū facere subdiaconū p̄sumāt nisi q se uictuꝝ caste p̄miserit⁹ ꝯtenus & p̄terita mala⁹ que p̄posito mentis appetita nō sūt: uolēter nō exigāt̄: & futura caute caueantur: q uero post eādē p̄hibitionē q̄ añ triēniū facta ē p̄tinēt̄ cū suis uxoribus uixerint: laudādi atq̄ remunerandi sūt: & ut i bono p̄maneāt exhortādi. eos aūt q post p̄hibitionē factā a suis se uxoribus p̄tinē noluerit: ad sacrū ordinem nolumus p̄moueri: q̄ nullus ꝺz ad altaris ministeriū accedē: nisi cui⁹ castitas añ susceptū misteriū fuerit approbata. Causa uō huius institutiōis mūdicia fuit sacerdotalis: ut libē cunctis diēb⁹ uite sue oīoni possent uacare. Si enī ut paulus ait ab uxoribus ē cessādū: ut expediti⁹ oīoni uacemus: mistris itaq̄ altaris qb⁹ quotidiana necessitas orandi icūbit: nūq̄s cōiugali officio uacare p̄mittitur Nde beda super lucam ait.

Sacerdotibus semp castitas obseruanda p̄cipitur.

Sacerdotibus ut semp ualeāt altari assistē: semper ab uxoribus est abstinendum: semperq̄s castitas obseruanda precipitur. Item in p̄cilio carthaginēsi .ij. Qui diuinis sacramentis inseruiunt: continentes esse oportet.

Episcopos g p̄sbyteros & diaconos ita ut placuit & decz sacrosactos antistites aut sacerdotes aut leuitas: uel q sacramētis diuinis ifuiūt: p̄tinetes eē debēt in oib⁹. Item innocentius uictorino rothomagensi episcopo.

Sacerdotes & leuite cuꝝ uxoꝝib⁹ suis misceri non debent.

Enere⁹ ꝺz ecclesia ut olim do sacerdotes & leuite cum uxoribus suis nō misceāt: q̄ ministerij diuini quotidianis necessitatib⁹ occupāt̄. Scriptū ē enim sācti estote: q̄n ego sanct⁹ sū dñs deus uester. Nā p̄siscis tēporib⁹ anno'uicis sue de tēplo ñ discedebant: sic̄ de zacharia legim⁹: nec domū suā oino tāgebāt: qb⁹ utiq̄s ꝓp̄t sobolis successionez uxoris ulus fuerat relaxatus: q̄ ex alia tribu p̄cq̄s ex semine aaron ad sacerdotiū nullis accedē p̄mitteba tur: quāto magis hi sacerdotes & leuite pudicitiaꝝ ex die ordiatōis sue p̄fuare debēt: qb⁹ l' sacerdotiū ul' misteriū sine successiōe ē: nec⁹ p̄terit dies qua uel a sacrificijs diuinis uel'a baptismatis officio uacēt. Palea. Nam sic paulus scribit ad corinthios dicens: abstinete uos ad tps ut expediti⁹ uacetis oīoni: & hoc utiq̄ p̄cepit multo magis sacerdotib⁹ qb⁹ orādi & sacrificādi iuge sacrificiū est: semp debebūt ab huiusmōi cōsortio abstinē. Item exuperio tholoſano episcopo.

Qui ab uxoribus suis abstinent: ad sacrificia admittantur.

Os⁹ ad sacrificia fas sit admitti: q uel ēt cū uxore nō exerceāt carnale officiū⁹. Item hieronymus cōtra iouinianum.

Sacerdoti cui est semp orandus matrimonio semp est carendum

Laic⁹ & qlsq̄ fidelis nō pōt orare nisi careat officio cōiugali: sacerdoti uō cui sēp offerēda sūt sacrificia semp orādū ē. si sēp orandū ē: ergo semp mr̄imonio⁹

d Promiserit. hoc i telligo si habeat licentiam vxoris.

e Mala. id est continentiam: que inuenibus est mala. xxx. q. ij in adolescentia.

f s Acerdotibus

g e Piscopos.

h t Enere. quoniā sanctus sū. ex quo dominus se commēdauit: & christi actō nostra est lectio: ergo & nos possumus nos commendare: & angustinus se commendat equiparando se p̄phetis: vt. xxiij. q. iiij. ecce & proconsul potest p̄mittere libellum cōmēdationis sue: vt. ff. de offi. proconsul. obseruare. similiter ille q impetrat veniam etaꝝ se cōmendat. C. de his qui ve. eta. impe. Lij.

i Anno. id ē septimana. sic alibi ponitur dies p̄ anno: vt. xxxiij q. ij. hocipsum. & tempus p̄ anno: vt de conse. di. iiij. omni tempore.

k Nec p̄terit. excepto sabbato sancto & die veneris p̄cedente: vt de p̄se. di. iij. sabbato. q dies nulli reputātur p̄ propter paucitatē: sic. j. de conse. di. ij. re uera.

l Uel a baptismatis. dum est necessitas.

m e Os etiā. nedaꝝ cum alia.

n Officium. post votum factum.

o s Laicus. orare: quid de hac materia inf̄ sit: habes. xxxiij. q. iiij. c. i. & ij.

p Matrimonio. ar. q̄ si aliqua sibi cohe rent vel si aliquid seq̄tur ex alio: vno probato & reliquum est probandū: vt. xxxiij. dist̄. siquis viduam. xxvi. di. deinde. iij. q. vi. hoc quippe. arg. contra de pe. di. i. sicut p̄mi. in fine.

q Quod autem. respicit tria penultima. c. xxiij. di. dicens q̄ illud statutū fuit p̄ propter heresim manicheorum.

r Q Elicunqz. in canone. ã. xxviij. di. siquis docuerit.

a Ex continentie. eis non licere. nõ. q propter mutationez status incipit aliquid non licere qõ prius licuit. xij. q. i. nolo. ꝛ. xxij. q. ij. ne quis arbitretur.

b O Mino. ꝛ vestitum. exquo dicit victum ꝛ vestitum: videtur q̃ nõ mine victus nõ comprehẽdatur vestitus: vt. ff. de transacti. cum hi. §. qui trãsigit quod non est veruz. ff de vbo. sig. vbo vict⁹.

c Largiat. sequestrato tamen habitaculo: vt. lxxvij. di. episcop⁹. ꝛ hoc cum persona est suspecta.

d Paulo dicente. docebant enim vxores seeum vt seruirent eis in cibis parãdis ꝛ ab eis pascerẽtur cum essent pauperes de mercede predicationis.

è Sozozem. id est q̃ si sozozem.

f Circũducendi. no biscum.

g Et mercede. Ar. q siquis habet vxorem ꝛ filios: ỏ bonis eccle sie ipsos potest pascẽ: si non habet propria: vt. lxxxvi. di. nõ satis. j. di. paxi. siquis vero. ꝛ. l. di. studeat. in fine. ꝛ. xxxvij. di. legant. q̃ nemo carnez suã unq̃z odio habuit: vt. xiij. q. ij. non estimemus. ꝛ b̃ vera sunt si indigent: alias secus: vt. xxviij. di. de syracusane. vñ de ꝛsi viro relictus est vsus alicuius rei: mulier eadez re potest vti vt. ff. de vsu ꝛ ha. l. ceterum. §. mulier.

h Hinc illud. infra in illo. c. presbyt quidam quod est infra. di. pxi. io.

i N Jcena. introducere. de cõsensu vxoris: aliter esset iniqua.

k Castitatẽ. sic ꝛ qui bñ comedit abstinẽs est: vt. xliij. di. quinta. in fi.

l Sniam. vnus ergo potest contradicere toti vniuersitati si habet rationabilem causam vt extra de his que fi. a ma. par. ca. c. i. nam sententia vnius potest alios trahere ad partẽ suam: vt extra de eo q̃ mũti. in possessio. c. cũ sicut. ff. de arbi. item si vnus. §. vltimo. ꝛ. C. de ve. iur. enu. li. §. sz

carendum. Quod aũt manichey orum cã de piugio sacerdotũ illõ supradictũ sit: ex gãgrensi pcilio apparet: in quo sic statutũ legit.

Anathema sit: q nuptias uituperat

Siqs uituperat nuptias: ꝛ dormientẽ cũ uiro suo fidelẽ ac religiosaz detestat aut culpabilem estimat uelut q regnũ dei itroire nõ possit: anathema sit. Item

De eodem.

Quicunq; uirginitatem custodiens aut cõtinentie studẽs uelut hoꝛrescens nuptias nec propter hoc q bonum ꝛ sanctum est nomen uirginitatis assũit anathema sit. Quod est ꝛ aliter illud intelligi qõ i canõe apli legit: ut iste sit sensus capli: Siqs docet sacerdotem uxorẽ suã ptẽnere: nõ quã in sacerdotio accepit sed quaz añ sacerdotiũ dũ adhuc eẽt laic⁹ uel in minoribus ordibus cõstitut⁹ sibi copulauit: cũ q̃ ptinẽtiaz, pfessus est: cum ad sacros ordines cõscẽderet: quã nullus debet ptẽnere: hoc ẽ ab aio ꝛ cura sua abijcẽ: qn ei necessaria, puideat., pbaẽ autez hec iterptatio leonis pape: q scribens rustico narbonen. epo ait.

Ministris altaris cum episcopis ꝛ presbꝛis eadẽ est lex ptinentie.

Lex ptinẽtie eadẽ est altaris ministris: q̃ epis aut pbꝛis: q cuz eẽnt laici siue lectores licite q dem ꝛ uxores ducere ꝛ filios pro creare potuerũt: sed cuz ad predictos puenerunt grad⁹: cepit eis licere qõ licuit. unde ut iã de carnali fiat spũale piugiũ: oportet eos nec dimittẽ uxores: sed q bñt sic habẽ uideãt quasi non habeant: quo ꝛ salua sit castitas pnubioꝝ ꝛ cessent opera nuptiaꝝ. Tez leo. ix. ptra epl'az nicete abbatis

Episcopus uel põsbyter uxorem ppriam a sua cura non abijciat.

Dnino⁹ pfitemur ñ licẽ epo põsbro diacono ppriã uxorez cã religionis abijcere a cura sua: sz ut ei uictũ ꝛ uestitũ largiat⁹: sz nõ ut cũ illa carnaliẽ ex more iaceat: sicut ꝛ sanctos apl'os legimus egisse beato paulo⁹ dicẽte: Nũqd nõ habem⁹ potestatẽ mulierez sororẽ⁹ circũducendi⁹: sicut ꝛ frater dñi ꝛ cephas? Elide isipiẽs q̃ nõ dixit: nũqd nõ habemus ptãtẽ soroꝛẽ mulierẽ amplectẽdi sz circũducẽdi. s. ut⁹ mercede põdicatõnis sustẽtarẽt⁹ ab eis: nec tamẽ dein ceps ulti⁹ foret carnale itẽ eos piugiũ. Hinc⁹ ꝛ illud gre. i dialogo Presbyter quidã. Require infra. Tigit ex his auctoritatibus apparet: sacerdotes uxoribus quas in laicali habitu uel i minoꝛib⁹ ordinibus cõstituti sibi legitie copulauerũt: necessaria ministrare: debita reddere nõ ualẽt Sed obijcit illõ tripartite historie.

Dissuasu pontini nicena synodus cõstituit: q̃ presbyteri cũ suis uxoribus nõ dormirent.

Nicena synodus uolẽs coꝛrigere hominũ uitã in ecclesijs cõmoꝛãtiuz posuit leges quas canones uocam⁹: in quoꝝ tractatu uidebat aliquibus introducẽ legẽ: ut epi põsbri diaconi subdiaconi cuz piugib⁹ q̃s añ psecratõez duxerũt nõ dormirẽt. Burgẽs aũt pãnutius⁹ pfessoꝛ ptradixit honoꝛabiles pfessus nuptias ꝛ castitatẽ⁹ dicẽs eẽ cũ ppria cõiuge pcubitũ. fuasit itaq; pcilio ne talẽ poneret legem grauẽ eẽ asserẽs cãz que aut ipis aut eoꝛum coniugalibus occasio fornicationis existeret: ꝛ hoc qdẽ pãnutius sz nuptiaꝝ eẽt ignꝑtus exposuit: synodusq; laudauit sententiaz eius: ꝛ nihil ex hac pte sanciuit: sed hoc i uniuscuiusq; uolũtate non necessitate permisit.

Item synodus sexta.

Non in perpetuuz sed tempoꝛe oblationis a cõplexu suaruz uxorum sacerdotes abstineant.

Gloniã[m] in romani ordine canonis esse cognouim⁹ traditũ: eos q̃ ordinati sũt diaconi uel presbri pfiteri q̃ nõ suis iaz copulentur uxoribus: antiquũ sequentes canonẽ aplice⁹ diligẽtie ꝛ pristitutões sacroꝝ uiroꝝ legales nuptias amodo ualẽ uolum⁹: nullo modo cum uxoꝛib⁹ suis coꝝ pnubia dissoluẽtes aut puãtes eos familiaritate adiuicẽ i tpe opportuno⁸: qcũq; ergo diligens⁹ iuentus fuerit subdiaconali ordinatione aut diaconali aut sacerdotali: hi nullo modo, phibẽt⁹ ad talẽ ascendere gradũ, p uxoris sue cohabitatione: nec etiam tpe ordinatõnis sue pfiteri cogantur: q̃ abstinere

is ꝛc.

m Gloniam. id est quãis.

n Romani. Hic assignatur differẽtia inter orientales ꝛ occidentales.

o Qui ordinati. id est ordinantur.

p Apostolice qa apostolus precepit vt vir reddat debitũ vxori.

q Opportuno. istud est ꝛ gãdulphum ꝛ alios: q dicũt q̃ vir quolibz loco etiam in ecclesia ꝛ quolibet tempoꝛe tenetur reddẽ debitum vxori: sed sicut debitor non debet semper venire cuz sacco paratus: vt. ff. de solu. qõ dicimus. sic nec vir semper debet esse parat⁹ xxxiij. q. iiij. christiano.

r Diligens. id est dignus.

s Cõtinẽtes. Sed nunqd i orientali ecclesia vir potest promoueri sine licẽtia vxoris? dicit. b. q̃ sic: quia nec fit ei preiudiciuz aliquod. sz certe preiudiciuz fit ei: qa post mortem viri ñ potest ctra here. item ꝛ in alio fit ei piudicium: quia tempoꝛe vicis sue non debet ei commisceri cum etiam ad tempus vir inuita vxoꝛe nõ possit oꝛare: ut. xxxiij. q. iij. apostolus. sz ibi expone oꝛare id est pegrinari. io.

a Aliter.copulantur.i.copulato vtuntur. multi ex hac littera dixerũt:q orientales pñt ꝫbere in sacris ordinibus:sed eis obstat.j.di. pxi.siquis eorum.sed ipsi dicunt q ibi sexta synodus nobis prefixit regulam.

b Nicolai.xxviij.di. consulendum.

c Synodi. xxviij.di.pbãt

d Sigs.ã.xxviij. di. sigs.

e Subdiaconus.j.xxxiij. di.si subdiaconus.

f Eruãda est. In hac.xxxij. di. adhuc prosegt de cõtinẽtia clericorũ. dicit ergo q constituti in quatuor sacris ordinibus tenentur cõtinere: z qui non fuerint cõtinẽtes priuantur officio z beneficio:z si habẽt publicas concubinas nullã missam eorum audiat:z vt facilius possint seruare continentiam : precipitur eis: vt extranearũ feminarum familiaritatẽ vitẽt. io. Sed nunquid quilibet ordo est sacer: z certe videt q sic. nam vt dicitur i libro iiij. sententiarum .xxij. di. c.i.in pãnci.q ordo est sacrũ signaculum in quo traditur spiritualis potestas ordinato z officium. z in quolibet ordine confertur gratia si digne sumatur: vt ibi dicitur. So. reuera q libet ordo sacer ẽ:sed quat

D.

XXXII.

tuor ꝓpne dicũt sacri a sanctitate castitate z ꝓtinentia quã inducunt ẽ.xxviij.disti. nullus.z.c. de cernimus.

debeant a legalis uxoris familiaritate. Item oz eos q altari ministrant i tpe oblatõis sanctoꝝ ꝓtinẽtes eẽ i oibus:ut a deo possint ꝓsequi q̃ supplicit postulant. Si qs igit ꝑsumpserit ꝓtra apostolicos canones aliquos ꝑsbzoz z diaconoꝝ ꝓuare a cõtractu z a ꝓmunione legalis uxoris sue deponat. Similit z ꝑsbr aut diaconus q religiõis cã uxorẽ suam expellit:excõicet. si uero i hoc pmã serit:deponãt. Hoc aũt ex loco itelligendũ ẽ.orientalis .n.ecclia cui sexta synodus regulaz uiuẽdi ꝑscripsit:uotuz castitatis in ministris altaris nõ suscepit. Unde stephanus papa ait.

Occidentalis nõ orientalis ecclesia castitatis uotum obtulit.

Aliter se orientaliuz traditio hz ecclias:alit huic sancte romane ecclie.nã earuz sacerdotes diaconi aut sbdiaconi i matrimonio copulant:istius aũt ecclie uel occidẽtaliũ nullus sacerdotuz a sbdiacono usq ad cpm licẽtiã hz ꝓiugiũ sortiẽdi. Similit z capitulũ nicolai ex loco cõsiderat: quia gens bulgaroꝝ nouit ad fidẽ conuersa,ppositũ sacre religiõis ex integro assumẽ nondũ didicerat.q aũt in.c.vi.synodi ꝑsbr nõ legitimis nuptijs detentus punit: nõ legales nuptie sed secũde itelligẽ de sunt:a quibus auctoritate canonica sacerdos qlibet dz eẽ immunis. Illud autez gãgrensis ꝓcilij siqs discernit ꝑsbzuz ꝓiugatũ tẽ similit intelligendũ est uel localit traditũ:uel cõiugatum ab ea esse appellatũ quã añ tps ordinatõis sue duxerat. Illud quoq martini pape si subdiaconus secundaz duxerit uxorem:nõ dissimilr itelligẽdũ est. ꝓmã eni uxorẽ añ sbdiaconatũ hre pmittit: q̃ defuncta ul castitatẽ pfessa,pmouet iste ad sbdiaconatũ.pmot aũt si scõas desiderauerit nuptias :sententie martini pape subiacebit.

Seruãda ẽ ergo ꝓtinentia ab oibus i sacris ordinib ꝓstitutis. Unde leo papa ait.

Nõ ẽt ꝓnubiũ sbdiacoib ꝓcedit

Omniũ sacerdotũ tã excellẽs est electio:ut hec q̃ i alijs mẽbris ecclie uacãt a culpa: i illis tñ hẽant illicita.cũ.n.extra clicoꝝ ordinẽ ꝓstitutis nuptiaꝝ societati z procreatõe filioꝝ studẽ sit libertũ:ad exhibẽdã tñ pfecte ꝓtinentie puritatẽ nec sbdiaconibus carnale ꝓnubiũ qdẽ ꝓcedit: ut z qui hñt sint tãq̃ ñ hñtes: z q ñ hñt p maneãt singlares'.qõ si in hoc ordine q q̃rt extat a capite dignũ ẽ custodiri:q̃to magis i pmo ul in secũdo ẽtioue fuãdũ ẽ: nec aũt leuitico aut ꝑsbr ali honore aut epali excellẽtia qlibet idone existimet q se a uoluptate luxurie necdum refrenasse detegit. Tẽ grego. leoni epo catinensi. Dalea.

Deltoꝝ relatõe ꝓpim hanc apud nos ꝓsuetudinẽ oli tenuisse :ut sbdiaconi suis licite misceãt uxorib:qõ ne denuo qlibet ꝑsumẽt:a suo ỏi sedis nre diacono ex auctẽ nri pdecessoris ẽ isto mõ ꝓhibitũ:ut eodẽ tpe bi q iã uxoribus fuerãt copulati:unũ de duob eligerẽt.i.aut a suis uxoribus abstinerẽt:aut certe mistrare nullo mõ ꝑsumerẽt:z q̃tũ dr specios tũc subdiacon ꝓ hac re ab administratõis se suspẽdit officio:z usq i obitũ sui tpis nõrij qdẽ gessit officiũ:z a ministerio qõ sbdiaconũ oportuerat exhibere cessauit. Et post aliq: deceto nõ fraternitas tua sit oino solicita : ut quos ad hoc officiũ ꝓtigerit,pmouẽ:hoc q̃ maxime diligẽt ispiciat: ne si uxores hñt miscẽdi se cũ eis lñia potiant ꝛ ad silitudinẽ ap.se.eos cuncta obseruare sua nihilomin districtõe ꝓstituat. Item grego. augusti no anglorum episcopo.

Extra sacros ordines constituti ducant uxores:z ab ecclesia stipẽdia accipiant.

Sq nõ sũt clici extra sacros ordies ꝓstituti:q se ꝓtinẽ nõ pñt:sortiri uxores debẽt:z stipẽdia sua exti accipe:qz z ỏ eisdẽ a prib nouim scriptũ:q diuidebãt singul,put cuiq op erat.de corũ ergo stipẽdijs cogitãdũ atq ,puidẽdũ ẽ:z sb eccliastica rlasunt tenẽdi:ut bonis morib uiuãt:z canẽdis psalmis inigilẽt:z ab oib illicitis z cor z linguã z corp deo auctore ꝓseuẽt. Item nicolaus papa odonuienẽsi archiepiscopo

Subdiacõo uxorẽ ducẽ ñ lz

Esillo clerico aluico nomine

g Omnium sacerdotum.que in alijs id est laicis.

b Clericorum.sacrorum.

i Singulares.id est diuisi.ab eis.

k In hoc.id est subdiaconali.

l A capite.id est ab episcopatu:z sic videt q episcopat sit ordo. liiij.di.si seruus.z.xciij. di. diaconi.z di. xxi. cleros sic.xxviij. di. nullum.

m Item. hic habent quidam.c.qõ ẽ.xxvij. q.ij.multorum zc.

n Aqui.exterius signatur cõtrariũ.xij.q.i. necessaria. z de consc.di.v.in omnibus.vbi dicit q omnes clerici simul dormient:sed dic vt nõ.xij q.i.quia tua.

o Innigilẽt. licet enim sint uxorati: tamen abstinebunt a negociatõne z armis:vt.lxxxviij di.fornicari xx. q .iij. eos.sic extra de electi. transmissa.z.lxxxi.di. dictum.

p Cillo.damus. sed nũquid papa dare potest subdiacono licentiam contrahendi ? videtur q sic. nam dispensat ecclesia cum consanguineis z dispensat in alijs vot: vt extra de vo.z vo.redem.ex multa. z in iuramentis:vt.xv.q.vi. auctoritatem. vbi dicitur dissoluere obligationes impietatis: cõtra videtur:vt extra ỏ sta.mona.cum ad monasterium.in fi. Sol. si votum ipsum obliget ordinatũ:papa nõ potest dispensare sed si constitutio obligat z non votum: tunc põt papa dispensare:quia contra constitutiones ecclesie bene dispensat xxv.q.i.sunt quidam. iohan.ego credo q papa possit dispensare cũ hoc non sit contra articulos fidei:z ipse habeat plenitudinem potestatis:vt .ij.q .vi. de creto.z.c.se.b.

que per ordines ecclesiasticos usque ad subdiaconatũ uixisse dicitis: cur uestra auctẽ uxorem duxerit miramur: eo q̃ nulli unq̃ exceptis illis q̃bus ecclesiastica regula habere pmittit: uxorẽ habẽdi licentiam damus. Item nicolaus papa omnibus episcopis.

Non audiatur missa presbiteri concubinam habentis.

Nullus missam audiat presbiteri quẽ scit concubinã indubitanter habẽ: aut subintroductã mulierẽ. unde etiã ipa sancta synodus hoc caplm sub excõicatione statuit dicens: quicũq̃ sacerdotũ et diaconorum etc. sicut in subsequenti capitulo alexandri continetur. Item alexander. ij.

Non est audienda missa a presbitero qui concubinam habet.

Preter hoc autẽ pcipiendo mãdamus: ut nullus missam audiat presbiteri: quẽ scit concubinã habẽ indubitãter uel subintroductam mulierẽ. unde etiã sancta synodus hoc caplm sub excõicatione statuit dicens: quicũq̃ sacerdotũ: diaconorum: subdiaconorum: post constitutũ beate memorie pdecessoris nostri sancti leonis pape et nicolai de castitate clericorum concubinã palã duxerit: uel ductã nõ reliquerit: ex parte omnipotẽtis dei et auctẽ principũ aplorũ petri et pauli pcipim' et omnino contradicim': ut missas nõ cantet nec euãgeliũ legat neq̃ eplam ad missam: neq̃ in presbiterio cũ his ad diuina officia qui prefate cõstitutioni inobedientes fuerit maneat: neq̃ partẽ ab ecclia suscipiat: precipiẽtes etiã statuim': ut hi pdictorum ordinũ q̃ eisdẽ pdecessoribus nostris obediẽtes castitatẽ seruauerit: iuxta ecclias sicut oportet religiosos clericos simul mãducẽt et dormiant et quicquid eis ab eccliis competit: hoc cõiter hẽant. deinde ut decime et primitie seu oblationes uiuorum et mortuorum eccliis dei fideliter reddant a laicis: et ut ipe in dispositione eporum sint: q̃s qui retinuerit a sancte ecclie cõione separent'. De eorũ principiis hac auctatum cõtraire uidet' hieronymo: augustino et ceteris: q̃ christi sacra neq̃ in bono neq̃ in malo hoie fugiẽda demonstrãt: sic subseq̃ns ca simoniacorum plenius demõstrat. Sed urbanus ij. in epla destinata pposito sancti inocẽtij hãc contrarietatẽ determinat dicẽs. Ad hoc uero qd subiũgitur in epla. i. utrum sit utẽdũ ordinatiõibus et reliq̃s sacramẽtis a criminosis exhibitis: ut ab adulteris uel sanctimonialium uiolatorib' uel huiusmodi: ad hoc inq̃ rñdemus: Si scismate uel heresi ab ecclesia nõ separẽt': eorũdẽ ordinatõnes et reliq̃ sacramenta sancta et ueneranda nõ negam' sequendo beatũ augustinũ: q̃ sup iohannem de huiusmõi tã copiose q̃ ueraciter dixerit. Ait enim baptizat fur' siue bonus siue malus'. Nesciat se ille q̃ baptizat' baptizari nisi ab eo q̃ sibi baptizãdi dedit potestatem. et paulopost: non abhorreat colũba' mysteriũ malorum: respiciat dñi potestatem: attamẽ pdecessores nostri nicolaus et gregori' a missis sacerdotũ quos tales reuera esse constiterit: fideles abstinẽ decreuerunt: ut et peccãdi licẽtiã ceteris auferrẽt et huiusmõi ad digne pñie lamenta reuocarẽt. scribit enim pdecessor noster gregorius rodulpho et bertulpho ducib': iter cetera officiũ simoniacorum et in fornicatõe iacẽtiũ sciẽter nullo mõ recipiatis: et

a Nullus audiat. Cõtrariũ legit'. xxviij. di. consulendum. xv. q. ult. c. ult. sed hic loquitur de illo cuius crimen notorium est vel per sententiam vel propriam confessionem: vt extra de cohabi. cleri. vestra. imo si adhuc post sententiam corrigi voluerit: non dicã eũ suspensũ ipo iure: vt. lxxxi. di. siq̃ sũt presbiteri. ex de cohabi. cle. et muli. c. sicut hac. tamen dicit hunc canonem fuisse quandoq̃ late sententie: sed hodie nõ esse. et hoc qd dixi. speciale est in hoc crimine fornicationis: vt notorius fornicator sit suspẽsus ipo iure et etiam simoniacus: vt. j. §. verum. sed in aliis criminibus nõ est expssum. et ideo licet notoria sint: non est propter illa abstinendum ab officiis ipsorum: vel q̃ licet notorius fornicator ipso actu sit suspẽsus: tamẽ propter contrarium ipo iure restituit' ei officiũ. lxxxi. di. siq̃ sunt. vnde q̃ cito penitet licite celebrat. io. sed certe q̃cq̃d dicat io. hoc tene. pro certo siue sit notorium per sententiam siue per confessionem vel per rei euidentiam de fornicatione ipsius: q̃ vitari debet: vt extra de cohabita. cle. c. vlt. b.

b Quem scit. scientia iuris non facti. io.

c Preter. ab ecclesia. hoc cõcedo in suspenso a canone. idem est in excõicato: extra de ap. pastoralis non ita dico in suspenso ab homie: q̃ ibi statim debeat amittere beneficium: quia relegato ad tempus bona nõ adimuntur: nisi hoc in sententia exprimat'. C. de penis deportate. aũ quia duobus aliis rationibus quis cõstringi potest: non sunt ei subsidia subtrahenda. C. de execu. rei iu. stipendia io. imo dico q̃ nec hic adimerẽtur nisi in sententia exprimeret'. q̃d de hoc iure sit: notaui in questionibus. b.

d In dispositione. ar. pro communi vita clericorum: vt. i. q. ij. sacerdos. sed contra varie sunt consuetudines: extra de consti. cum omnes. et de elec. cũ ecclesia vulterana.

e Separentur. Ar. q̃ laici excõicandi sunt qui decimas vel oblationes soluere nolunt. xvi. q. i. statuimus. et c. reuertimini. xiij. q. ij. qui oblationes. xi. q. i. duo sunt genera.

f Clerum. hic. §. diuiditur in tres partes.

g Hieronymo. i. q. i. q̃ christus.

h Augustino. i. q. i. si fuerit. et c. neq̃ in homine.

i In epistola. i. q. iij. saluator.

k Preposito sancti vincentij. epistola destinata fuit ab heretico: in quã multa obijciebantur ei: scilicet vtrũ vera essent sacramenta vel sacrificia hereticorum: cui cum non respondere posset: misit eam pape vrbano: vt responderet: ipse vero respondit ad singula.

l Ad hoc. hic incipit. c. vrbani.

m Et veneranda et etiã suscipiẽda. et per hoc rñdet duab' questionibus. s. q̃ ipsa sacramenta vera sunt: et preterea q̃ suscipienda sunt. et ita facias vim in verbo illo veneranda.

n Malus. nõ sufficienter pbat hoc: cum aliud dici põt in baptismo aliud in ceteris. nam et a pagano cõferri potest: de conse. di. iiij. a quodam. sed melius probat per sequens nõ horreat.

o Columba. idest bonus.

p Attamen. hucusq̃ intelligit' de malis occultis. et de illis q̃ tolerantur.

q Cõstiterit. per sententiã vel per cõfessionem vel per rei euidẽtiam: vt. s. dixi in. c. nullus.

r Ducibus. Ar. hic q̃ laicus de mãdato superioris potest suspẽdere clericos et excommunicare q̃a excõmunicatio est iurisdictionis potius q̃ ordinis ar. ex de electi. transmissã. nã electioni possunt interesse lxiij. distincti. hadrian'. et c. in synodo. et ar. xcvi. di. bñ quidem. et c. nos ad fidem et causis matrimonialibus. x xxv. q. v. ad sedẽ. circa me. ij. q. v. mẽnã. io. hoc tamen videtur alienum a laico: cũ de rebus spiritualib' se non intromittat: vt extra de iudi. decernimus. imo vt ibi dicitur prohibetur prelatis: vt talia laicis non committant: tñ dominus papa qui hz plenitudinem potestatis eis posset cõmittere: vt excõicarent. b.

s Officium. b. istud intelligit de notorio simoniaco sicut de notorio fornicatore: melius credo q̃ etiã occult' simoniacus suspẽsus sit: si est simoniacus in ordine: vt. i. q. i. reperiunt'. suspẽsus est enim quo ad se et quo ad alios: hoc ideo dicit quia quilibet peccator suspẽsus est quo ad se non quo ad alios preter notorium fornicatorem et occultum simoniacum. vnde ab occulto simoniaco quẽ scis esse simoniacũ nõ debes recipẽ sacramẽta: vt dixi. i. q. i. siq̃s a simoniacis et pbat' ex de simo. per tuas. sed a quolibet alio qui adhuc toleratur põt recipere: q̃ licet quilibet peccator sit quo ad se suspẽsus: vt. i.

q.i.sacerdotes.ñ tñ quo ad alios:vt ℔ pz.t.xv.q.vlt.c.vlt.sic qñq; aliquis est suspensus quo ad alios t non quo ad se:vt ex de cleri. peregri.tue.

t Dozo.hec sunt verba vbani.

u Si ab indignis.id est ꝯguis.

x Presumũ tur.i.pſũptiue conficiuntur.

y Sz agẽtib⁹ ab ℔ loco vsq; ad illũ locum cetez agit ō simoniaco t de fornicatore: t ab illo loco.vſq; ibi scieduz: loqtur de hẽtico t scismatico.t tres inuuſt dñe int hos duos.ſ.simoniacũ t fornicatorẽ:t it il los duos.ſ.hẽticũ t scismaticũ. ꝑna est q simoniacus t fornicator tpe necessitat cõferũt duo sacra ſ.baptismuz t corp⁹ chriſti ſz illi baptisma tñ.secũda ẽ q isti ꝓferũt sacmẽtũ t effectũ sacri:illi tñ sacmẽtũ.ctia qa ordiati ab istis recipiunt sine man⁹ ipositõe sed ab illis nõ i.q.i.man⁹.t.c q quidem.

a Cõtra ꝑfatoz. nicolai t greg.t sic pz q hic tñ logt ō simõiacis t fornicatorib⁹.

b Institutа. obſunt.

c Vel cõione Sic ꝯ ab istis recipitur eucharistia sz nõ ab hẽticis: vt xxiiij.q.i. siqs dederit.

d Talibus. sacerdotibus.

e Et ordinationum.id est ordinũ.

f Et sacramẽtoz.aliorum.

a Cõfectio.impꝛopꝛie dicuntur ordines confici.

b De malis.Hec lꝛa bñ innit:q ab illo loco pozo ad hec tc. tñ de malis catholicis intelligit:nõ de ꝑcisis.nec ꝺicit illud ꝺ donatistas:qz vban⁹ iducit auctẽ gregozij a minozi.nã hoc dicit de sacmentis donatistaz q habent propꝛias virtutes tc.

c Formã.id est virtutẽ habent:qz vera t integra sunt.i.q.i.q quidam.t de conse.di.iiij.ostenditur.

d Initiati.id est cõsecrati.si.de cõse.di.ij.qz corpus.xij.q.ij.auz xxviij.q.i.cane.xxvij.q.ij.cum initiatur.

e Per manus.i.q.i.hi qui.

ꝯtũ potestis tales a sanctis ministerijs ubi opoꝛtuerit ꝓhibeatis t ceta. Dozo ad hec q̃ tibi sylogistice in eadẽ epla obijciũt:tsi coꝛpus t sãguis chriſti nõ sũt t alia que ꝑdixim⁹ :sue uirtutis effectũ ñ hẽant:qd hoc agẽtib⁹ obſũt:q si hñt cur spernũt:si ab idignis ꝑsumũt. Ad hec iq̃ ita rñdemus ꝓꝓas qdẽ hñt uirtutes t dignitates:ut ꝑfatus augustin⁹ ait super io.ꝓtra donatistas: sz agentib⁹ l suscipiẽtib⁹ hec eadẽ sacra ꝓtra ꝑfatoz pontificũ instituta:nisi forte sola moꝛte inueniẽte utpote ne sine baptismate uel cõione qlibet hũanis reb⁹ excedat:eis iquã agẽtibus uel suscipiẽtib⁹ i tñ obsunt ut uere idolatre sint:cũ talibus t ordiationũ t sacroz ꝓfectõ t aliter q̃ pmissũ ẽ sciẽt susceptõ uehemẽter a sãctis canonib⁹ ꝓhibeãt. ait enim samuel,pꝓheta:qñ pecca tũ ariolãdi ẽ repugnare t q̃si scel⁹ idolatrie nolle acqescẽ. Hec de malis catholicis q itra ecclesiam sunt. Ceteꝛ scismaticoꝛuz t hẽtiꝯ sacmenta qñ extra ecclesiam sũt:iuxta sãctoꝛ patꝛ traditões ſ.pelagij:gregozij :cypani: augustini t hieronymi formã qdẽ sacmẽtoꝛ hñt:ñ aũt uirtutis effectũ hre ꝓfitemur:nisi cũ ipi uel eoꝛuz sacmẽtis initiati p⁹ man⁹ ipositionẽ ad catholicã redierit unitatem Sciendũ uero ẽ q canones apl̃oꝛum quoꝛ⁹ auctẽ oꝛientalis t exꝑte romana utit ecclia:ẽt insigni cypanus martyr.t lxxx.episcopi cũ eoꝺ baptisma hẽticoꝛ lauacꝝ diaboli appellãt. Stephan⁹ uero t cornelij⁹ martyres t pontifices romani t uenerabilis augustin⁹ i libro de baptismo eũdẽ cypannz t ꝑfatos epos ob hãc cãm uehemẽter redargnũt:affirmãtes baptisma siue ab hẽtico siue scismatico ecclia stico moꝛe celebratũ ratum esse baptisma:t merito qz alia in baptismo t alia in religs sacramẽtis ꝓsideratio est:qppe cũ t oꝛdie poꝛ ẽ:t necessarioꝛ⁹ sit fides :sbito.n. morituro ꝓus in baptisma te q̃ dñici coꝛporis cõione l alijs sacris ꝓsulit:t dũ forte catholic⁹ nõ inuenit : sanct⁹ est ab heretico baptismi sacrm sumẽ q̃ in eternũ perire:t hãc sniam ꝑscriptoꝛ pontificuz:cornelij:stephani:t augustini secuti sẽ syrici⁹ :innocẽti⁹ :leo: anastasi⁹ :t magn⁹ gregoꝛi⁹ t ois catholica ecclia tenet. Prohibẽtur ergo de manib⁹ taliũ sacerdotũ sacramenta suscipi: nõ qn sint uera quãtũ ad formã t ad effectũ sz qz dũ huiusmõi sacerdotes se a populo ꝓtẽptos uiderit: ruboꝛe uerecũdie facili⁹ ad pniam ꝓuocãtur. Item ex sexta synodo.

Qui uxoꝛẽ ducere uolũt ante oꝛdinem ſbdiconatus hoc faciant.

Siqs⁹ eoruz qui ad clez accedunt : uoluerit nuptiali iure mulieri copulari:hoc añ oꝛdinati onẽ subdiaconatus faciat. Itẽ ex concilio carthaginẽ.iiij.

Lectoꝛes aut uxoꝛes ducant aut continentiam profiteantur.

Lectoꝛes⁹ cũ ad annos pubertatis uenĩũt:cogant aut uxoꝛes ducere:aut cõtinẽtiã ꝓfiteri. Itẽ gre.bonifa.epo rhegitano.

Subdiacões ꝓtinẽtiã obſuãe oz

Subdiaconib⁹ tuis hoc qõ de singulis statuim⁹ decernim⁹ obſuari:nec illã diffinitõez nr̃am cuiusq; ꝓtumacia sinas aut temeritate coꝛrũpi. Itẽ urbanus secũdus in synodo apud melphiã.

Beneficio t officio careãt:q post diaconatũ uxoꝛib⁹ uacant.

Nos⁹ q post diacõatũ uxoꝛib⁹ ma ſ.baptismuz t coꝛp⁹ chriſti ſz illi baptisma tñ.secũda ẽ q isti ꝓferũt sacmẽtũ t effectũ sacri:illi tñ sacmẽtũ.ctia qa ordiati ab istis recipiunt sine man⁹ ipositõe sed ab illis nõ i.q.i.man⁹.t.c q quidem.

e Per manus.sed qd ꝺices de pñia:nũqd est ab istis ꝑcisis accipienda: Rñ:. in casu necessitat eis bñ possum⁹ ꝓfiteri.nã t cuilibet:de pe.di.i. quẽ penitet.sed lz eis ꝓfiteamur:tñ ñ ꝺebem⁹ recipe pñiam:qz nec in eo casu imponẽda est pñia sed inotescẽda.xxvi.q.vij.ab infirmis.vel ꝺic q nõ ꝺebemus eis ꝓfiteri.xxiiij.q.i.§.si t illud.ne inducant nos i ꝺespatõez: sicut in deo iudã cũ ei penitenti ꝺixerit:tu videris § pe.di.ij.is potest.

f Aplꝛoꝛ.i. q sub nomine aplꝛoꝛ facti sẽt: sz sunt apocryphi.xx.q.i,aliter.

g Quoꝝm. simplex est hec relatio.

h Ex pte.xxi.di.alit.

i Diaboli. si quo ad effectũ ꝺixissent i ꝺetestatõez crimis hẽicos bñ ꝺixissent:sed ℔ ꝺixerunt:quia nõ credebãt eẽ sacroꝝ veritatẽ apud hẽticos:t iõ repensi fuerũt ab augustino.h.

k Appellãt.j.de ꝓse. di.iiij.quomodo.

l In baptismo.videt q nec baptismus i necessitate ab hẽtico sit accipiendus .nam coꝛ ꝺisꝓtritõ suffic:vt ō cõ di.iiij.baptismi vicem sic nec coꝛp⁹ chriſti.xxiiij.q.i.c.penult.t vlti. qz q credit manducat: de cõ.di.ij.vt qd paraſ Rñ:. ℔ est rõ qz baptismus necessarioꝛ ẽ.nã i eo delẽt oia peccata q etiã ignis purgatorij pena nõ sentiet. nõ aũt ita ẽ i coꝛdis ꝓritione vl pñia.nã p ea nõ põt purgatoꝛiuz evitari:qõ excedit oẽz penã quã hic qs possit sustinere ſz q hec colliguntur:de pe.di.vlt.c.vlti.

m Necessarioꝛ.imo ẽ ianua oiuz sacroꝝ.i.q i,siqs ꝓfugit.de cõ.di. iiij.hi vo.ex de cle.nõ bapti.veniens.

n Siqs eoꝝ.istud.c euidẽter est ꝺ illos qui ꝺicũt: q greci pñt ꝺbere in sacris oꝛdinib⁹:cũ hoc.c.sit sexte synodi: t sexta synod⁹ pꝛhibuit eis relaz viuendi:vt.xxxi.di.nicena.pz q apud eos i sacris oꝛdinib⁹ ñ ꝺbẽt mrimoniũ.nec ẽt tpe aplꝛoꝛ licitũ fuit ꝺbere i ſbdiaconatu:vt.lxxxiiij.di.cũ in preterito

o Lectoꝛes.pubertat plene:q̃ ẽ.xxviij.an i secularibus cl̃cis:sed in monachis.xv.xx.q.i.illud.xxviij.di.de.bis.hec enim ꝺr plena pubertas in sti.de adop.§.minoꝛẽ.ſz q̃stũ ad mrimoniũ ꝺbẽdum ꝺr plena pubertas xiiij.anni in viro vel.xij.anni in muliere:vt ex de despõ.ipa.puberes.

p Subdiaconib⁹.ꝓtumacia.qz ñ ẽ fauoꝛe alicui⁹ pſone omittẽdũ:qõ statutis generalib⁹ continet.lxi.di.miramur.

q Nos q.qõ hic ꝺicit intelligo qñ quasi matrimonialiter ducuntur vxoꝛes:t in eo casu filij redigũt in seruitutem ecclesie:vt.xv q.vlti.cũ multe.primo tamen ipse epi rediget in seruitutem eas si potest: vt .lxxxi. di.quid clerici.sed si ipe non sufficit:tunc itur ad brachiũ seculare:vt ℔ ꝺr

Sed obijcitur: nõne princeps hz iurisdictõem sup istã: cũ sit laica: quare ḡ eis indulget istud cũ ipi eas p se possint punire: si legitima esset uxor ista: tũc planũ eẽt: qz legitia uxor sortit for ex psona uiri: vt. ff. de iurisdic. om. iu. cũ qued. ã. sz illa q̃ nõ est legitia non: vt. ff. ad munic. de iur. §. ulti. ad hoc põt dici q̃ cũ sit de familia sacerdotis: ẽ de foro ecclie: sicut z alij qui sũt de familia ei⁹: vt. lxxxix. di. indicatũ. z. xij. q. ij. ecclesiarum seruos. vl ideo censet de foro ecclesie: qz deliquit in psona ecclesie: qz ratione delicti fit qs ō foro alteri⁹: vt. vi. q. iij. placuit.

r Cõsenserint. hodie deponit: vt ex de vi. z bo. cle. vt clericoũ mores. z. lxxxiij. di. sigs epõs. z ex de simo. nemo. sed illud vez q̃ñ p ce vel pcio cõsensit: vt ibi dicitur in illa pstitutione: vt clerico⁹. si autem epõs negligens eẽt suspendatur p. ij. menses: vt. i. q. i. quicquid.

s Erubescãt. secretoũ. ex hoc pz. q̃ ecclia nõ iudicat de occultis: sic. xxxij. q. v. christiana. ij. q. v. cõsuluisti. z. vi. q. i. non oia z est ar. p opinione illoz q dicũt q̃ occultũ delictũ nõ irrogat irregularitatẽ. io. qõ est ex pressum hodie extra de tem. or. c. ulti. b.

t Nemo. vgo. qd si credit se ꝺbere cũ virgine z est corrupta. dico eũ non ꝓmouendum cum sit maritus corrupte: vt. li. di. q in aliquo. qz ibi nec error nec violentia excusat: vt. xxxij. q. v. ille aũt. sicut nec casus excusat: vt. xv. q. i. c. ulti. qd si ꝓmo corrupi virginẽ z postea eã desponsauit ar. q̃ ꝓmoueri nõ possũ si volo eaz ducẽ: vt. xxx. q. v. q̃lis z. j. di. pxi. marituz. ḃ notaui in q̃stionib⁹. b.

u p Lacuit. etiam abstinere. i. nõ contrabere.

x Sed. vniuersaliusq; No. psue. fundaz in matrimonio: vt hic. z j. e. q̃ñ. z extra de cog. spi. c. ij. sz ꝺ ex de spõ. duoz tuas. z ex ḃ vr q̃ epi i sua dioce. possit statuẽ ne acolythi ꝺbãt: sz credo hãc psuetudinẽ referẽdã ad bñficia: vt si psuetudo sit q̃ acolythi uxoza ti hẽãt bñficia ipa fuer. sz hodie corrigit p ẽre. ex ō cle. p. io. z. c. cũ ẽcorẽ

a Seriatim. habitũ. bñ dicit habitũ z votum: qz solus habitus nõ solẽnizat votũ: vt ex de reg. porrectum.

b Post morẽ. de ista uxore. ꝓmoti dic q̃ eo ipso q̃ dat lr̃iam intelligitur vouẽ: silr̃ ẽt ea cui⁹ marit⁹ suscepit bitũ religiõis. vñ neutra dz ꝺbẽ: si tñ cõ uacare uoluerit: ab oi sacro ordie remouem⁹ officioq; atq; bñficio ecclie carere decernimus: q̃ si ab epõ ꝓmoniti ñ se correxerit: ꝑncipibus idulgem⁹ lr̃iam: ut eoz feminas mãcipent seruituti. Si uõ epi ꝓsenserit eoz prauitatib⁹: ipi us officij int̃dictõe mulctentur.

Tẽ grandensi pr̃iarche dñico

Excludẽdi sũt a suoz ḡduum dignitate subdiaconi z deinceps si continentes esse nolunt.

Erubescãt impij z apte itelligãt iudicio sãcti spus: eos q mõ i sacris trib⁹ ḡdibus. s. psbz atu diaconatu subdiaconatu positi mulierculas nõ abiecerit z caste ñ uixerit: excludẽdos ab coẽdẽ ḡduz dignitate. de manifestis q dem loqmur: secretoz autez z cognitoz deus z iudex ẽ. Tẽ meldensi synodo presidens ait.

Ad sacros ordines non accedat: nisi uirgo aut probate castitatis.

Nemo ad sacruz ordinẽ pmittat accedẽ: nisi aut uirgo aut pbate castitatis: z qui usq; ad sb diaconatum unicã z uirginẽ uxorem habuerit. Tẽ i ꝓci. cartha

In tribus gradibus ꝓstituti etiã ab uxoribus abstineant.

Pr. acuit⁹ epos põsbros z diaconos subdiaconos fm prioza ꝓstituta etiã abstinẽ ab uxoribus quod nisi fecerint ab ecclesiastico remoueãt officio. ceteros uero clericos ad hoc nõ cogi: sed⁹ fm uniuscuiusq; ecclie ꝓsuetudinez obseruari debere. Tem leo ꝓtra epistolam nicete abbatis.

In minoribus ordinibus constituti uxorez ducant: nisi uoto aut religioso habitu prohibeantur.

Seriatim⁹ z apte ꝓsequamur q̃ sãcta ro. ec. de ḡdib⁹ clericoz ait: clericos hostiarios lectores exorcistas acolythos: si extra uotũ z habitũ mõchi inueniãt: z ꝓtinẽtiã, pfiteri noluerit: uxorez ducẽ uirginẽ cũ bñdictõe sacerdotali pmittũt: nõ aũt uiduã aut repudiatã: qz ꝓpt hoc deiceps nec ad subdiaconatũ, puehi poterũt: qz nec laic⁹ nisi uirginẽ sortit⁹ uxorem aut bigam⁹ ad clicatum põt ascẽdere: uel siqs ex pfatis ordinibus desiderat ad subdiaconatum ascẽdẽ: nõ põt sine ꝓsensu uxoris sue: ut fiat de carnali deiceps spirituale ꝓiugiũ nemine cogẽte eos Neq; pmittit postea uxor iũgi ei dez marito suo carnalit: nec cuiq; nubẽ in uita aut post⁹ mortẽ illi⁹.

Tem ex concilio chalcedon.

Non liceat clericis alterius secte uxorem accipere.

Qlonia i qbusdã, puicijs concessiuz ẽ lectorib⁹ z psalmistis uxores ducẽ: ꝓstituit sancta synodus cuiq; ex his ñ licẽ accipe secte alterius uxorem. Tem niceni concilij capitulo tertio.

Nõ hitẽt cũ clicis mlieres nisi q̃ nãli fedẽ oẽz suspicionẽ excludũt

Interdixit⁹ p oia sancta synodus ñ epo ñ pbro ñ diacono nõ sbdiacono nõ alicui oino q in clero ẽ: licẽ sbintroductã hr̃e mulierẽ: nisi forte aut mr̃em aut sororẽ aut amitã aut ẽt eas idoneas⁶ psonas: que fugiãt suspiciones⁸.

Tem hieronymus. **Palea.**

Hospitiolũ⁹ tuuz aut raro aut nũq; mulier⁹ pedes terãt: qa nõ põt toto corde cũ deo hitare: q femia⁹ accessib⁹ copulat. femia ꝓscietiã secũ parit habitãtis exurit. nũq; ō mulier⁹ formis disputes. femine nomẽ tuũ nesciãt. femina quã bñ uideris querãtem: mẽte dilige: nõ corporali frequentia. Si bonũ ẽ mulierẽ nõ tãgẽ: maluz est ergo tangere. Tem gregorius in dialogo. li. iiij.

Presbz uxorem suã quasi sororẽ diligat: z quasi hostem fugiat.

Presbyter quidam sibi cõmissam regebat ecclesiam cum

traxerit tenet fm quosdã. nã votũ ñ fuit solẽnizatum. distingue tñ vtrũ hui⁹ uxor sciat ius vel dicat sibi: qz tũc vouere intelligit⁹ non tũ solẽnizatur votũ. si vero ignorat nec ei dicit⁹ non intelligitur vouere. in uxore tñ, pmoti secus posset dici nõ ꝓpter votũ sed propẽ cõstitutionem. s. vt nõ sit matrimoniũ: si contrabat: vt videtur ex

pcessum. ã. xxviij. di. qz sunt b. dicit q̃ in utraq; uxore promoti z ingressi votum de presenti dirimit: sz nõ solẽnizet actum Jo. fa. dicit aliud esse in uxore ingressi: aliud in uxore, promoti: qz illa p⁹ mortẽ ꝺbit. sz uxor promoti nõ. que est ratio diuersitatis? quia dignioz ẽ clericatus q̃s monachatus. nam etiam bigamus potest esse monach⁹ xvi. q. i. legi. sz mirum est q̃ tantus vir hoc dixerit cũ manifeste obuiet xxvij. q. ij. agathosa. z. c. siqs coniugatus. z xxiij. q. v. qui uxorem. posset autem dici q̃ votum uxoris solenniza-tur ex voto viri promoti: z ita vir uxori cõmunicat votum: vt. xxviij distincti. quia sunt. de ḃ nõ. in dicto. c. qui uxorem.

c q Qlonias in qbusdã. ducere. id est retinere.

d Secte. j. xxviij. q. i. cane. z. c. non oportet.

e i Nidixit. aut sororẽ. in quibus nil scui criminis existiari fedus nãle

pmittit: vt ex de coha. cle. c. p.

f Idoneas. z uxores suoz suoz: vt. lxxxi. di. volum⁹. z. c. cũ oib⁹

g Suspiciões. qz suspectas mlieres hẽãt: vt ex ō coha. cle. c. i. z. ii

h Hospitiolũ tuũ. malũ ẽ. Nõ. ar. a ꝺris. si vnũ ẽ bonum reliquũ ẽ malũ. fallit i pdigalitate z auaricia. itẽ duo ꝺria qñq; ueniunt bona: vt nubẽ z nõ nubẽ: quotidie cõicare z nõ cõicare xxviij. q. i. sic. n. z ō cõ. di. ij. quotidie. z ar. C. de pen. exigendi. ibi

Quia iniustius est tamen.
i Mulieres.i. matricurie.i. habentes curā de rebus ecclesie.
k e Ecce. s3 q̄rit. Hic titulat. xxxiij. di. in qua magister ostē
dit q̄ bigami corpore viciati vsurarij publice penitētes
lusores i scena ludētes furiosi arrepticij accipiētes mē
trices i vxores
hītes ꝯcubias
ñ pñt ꝓmoue
ri: q̄nq3 tamē
dispēsat in cō
cubinarijs. j. e
c. vlti. ꝛ nō. q̄ i
primis dnob⁹
c. magister ac
cipit concubi
nam ꝑ vxore
quā q̄s duxit
sine solēnitate
vt. j. xxxiiij. di.
§. concubinā
sed. h. itelligit
de vā cōcubia
quā siqs hūit
p⁹ baptismū ꝑ
Di. XXX
III.
moueri nō p3:
vt. xxv. di. c. vl
l Siqs p⁹
acceptū
marie. idē enī
est si añ baptis
ma hūit vnam
ꝛ p⁹ aliā vxorē
vl' cōcubinam
vl' determinat
vbu3. j. positū.
m Aut cōcu
binā. p⁹ ꝑmā3
vxorē. talis tñ
ex dispēsatōe
q̄nq3 ꝓmouet
vt. j. eo. hūisse
ꝛ. xxxiiij. di.
fraternitatis.
a Maritu3
concubi
nā. Argu. q̄ si
q̄s hūit vgīnē
ꝯcubinā: l3 p⁹
ea sumat eā in
vxorē: q̄ ñ po
test ꝓmoueri:
vt. xxxiiij. di.
curādū. ꝛ. c. ꝑ
cipimus. ꝛ. xx
x. q. v. qualis.
b Uel mētri
ce3. xxxij. q. i:
c. nō ē culpan
dus. ar. 3. sol.
illud in figura
ꝛ ita ex vno eo
dēq3 facto pu
nit q̄s ꝛ mere
tur: vt. ff. q. vt
indig. l. i.
c Uel iiusto.
i. ex idignatio
ne vl' ex nimia
ꝯmotiōe: sec⁹
si ꝑpter necessitatē faceret: vt. lv. di. siqs a medicis.
d Illos. talis etiam deponitur. xlvij. di. de petro. ꝛ. c. quoniam.

magno timore dñi: q ex tpe acce
pti ordis pbr̄a3 suā ut sororē dili
gens: s3 q̄si hostē cauens ad se ꝑ
pius accedē non sinebat: eāq3 sibi
appropiquare nll'a occasiōe ꝑmit
tebat: ab ea sibi cōionē fūditus fa
miliaritatis abscidit. Presbytā
uero quā debeam⁹ accipe: laodicē
se concilium ostendit dicens.

Uidue l' seniores p̄sbr̄e appellēt

Mulieres q̄ apud grecos p̄sby
tere appellāt: apud nos autē
uidue aut seniores uniuire ꝛ ma
tricurie appellāt: in eccl'ia tāq3 or
dinatas cōstitui non debere.

Ecce q̄ in sacris ordinī
bus ꝯstituti uxores ha
bere nō pñt: uel si biga
mi aliq fuerint inuenti:
ad sacros ordines ascēdē ñ ualēt
Sz q̄rit siqs p̄ter uxorē ꝯcubinā
habuerit: utrum in sacerdote3 ꝑ
moueri ualeat: tales a sacris ordi
nibus auc̄te canonu3 ap̄lorū ꝓhi
bent: in quibus sic statutū legitur

Secūdis nuptijs post baptisma
copulatus: aut ꝯcubinā hñs ad sa
crū ordinē ꝯscēdē nō ualet.

Siqs post acceptu3 sacꝝ bap
tisma secūdis fuerit nuptijs
copulat⁹: aut ꝯcubinā habuerit:
nō pōt fieri ep̄s nec sacerdos nec
diacon⁹ aut ꝓrsus ex numero eo
rū q i ministerio sacro desuiunt.
Deseruiētes sacro misterio itel
ligūtur subdiaconi: q calicē diaco
no offerūt: ꝛ acolythi q cū cereis
diaconos p̄cedūt. uñ ceroferarij
dicūt: q etiā uinū ꝛ aquā p̄paran
do calici s̄bmīstrāt. Cōcubina in
telligēda ē p̄t uxorē: ut iste sit sen
sus capl'i: Siqs p⁹ acceptū sacrū
baptisma secūdis fuerit nuptijs
copulat⁹ aut ꝯcubina3 habuerit:
distiguēdū ē añq3 uxorē duxerit:
siue post mortē uxoris Unde
beatus gregorius ait.

Duarū matronaꝝ maritus post
baptismū clericus non ordinet.

Maritu3 duaꝝ matronaꝝ p⁹
baptismū clericū nō ordinan
dū censem⁹: nec eū qdē q unā con
cubinā uel meretricē i m̄rimoniū
assūpserit: nec illū q semetip̄m ab
scidēs q̄dlibet mēbꝝ idignatione
aliq̄ l' iusto l' iiusto timore supat⁹
trūcauerit: neq3 illos q usuras ac
cepisse ꝯuicunt: aut i scena lusisse
noscūt: nec eū q publica p̄nia mō
talia crimia defleuit: neq3 illū q i
furiā aliqñ uersus isaniuit ul' affli
ctōe diabolica uexat⁹ ē: neq3 cum
q ꝑ emptionē ad imitatōem simo
nis magi pecuniā obtulerit.

Item pius papa.

Arrepticij uel epilentici sacris al
taribus non ministrent.

Communit' diffinim⁹: ut nll⁹
de his q aut in terra arrepti a
demonib⁹ elidūt: aut quolib3 mō
uexatōis icursib⁹ efferūt: ul' sacris
audeāt mīstrāe altāib⁹ ul' idiscus
se se igerāt sacris diuis: exceptis
ill' q corpoꝝ icōmoditati dediti si
ne huiusmōi passiōib⁹ in terra ꝓ
bātur elisi: q tñ ꝛ ipsi tādiu erunt
ab officij sui ordine ꝛ loco suspēsi
quousq3 uni⁹ anni spacio ꝑ discre
tionē epi iueniāt ab icursu demo
nū liberati. Itē nicola⁹ papa.

De eodem.

Clerici qui in adolescentia a
demonibus cognoscūtur ob
sessi: ad superiorem sacri regimi
nis ḡdū ascēdē non pñt. Item
gelasius papa. De eodem.

Usqueadeo sane cōpim⁹ illi
cita queq3 ꝓrūpe: ut a demo
nib⁹ silibusq3 passiōibus irretitis
misteria sacrosc̄a tractare tribua
tur: qbus si in hoc ope positis ali
qd ꝓprie necessitatis occurrat: q̄s
de sua fideliūq3 salute ꝯfidit: ubi
ministros ip̄os curationis hūane
tāta p̄spexerit calamitate uersari
atq3 iō necessario remouēdi sunt
ne quibuslibet ꝓ quibus christus
mortuus ē scādalū generet infir
mis. postremo si corpōe sauciatū
fortassis aut debilē neq̄q3 sancta
ꝯtingere lex diuina ꝑmisit: q̄nto
magis doni celestis dispēsatores
esse nō ꝯuenit qd̄ est deterius mē
te ꝑcussos. Item innocenti⁹ pa
pa felici epo ap. iij.

Qui tpe baptismi uxores habēt:
si postea religiose uixerint clerici
fieri non prohibentur.

e Penitentia. vt. l. di. qui in aliquo. ꝛ. l. di. de his.
f In furiam. tñ ꝓmotus nō deponitur: vt. vij. q. i. quāuis.
g Communiter. De his qui ita vexāt distiguēdū ē. na3 si frequenter ca
dunt: nō debēt ministrare: vt. vij. q. ij. c. i. si vo raro. ꝛ emittunt voces
ꝯfusas: silit ñ debēt mīstrare: vt. j. vij. q. ij. c. ij. si aūt raro: nec emittūt voces
confusas pñt: s3 habē
debēt coadiutores: vt
vij. q. i. illō. ꝓmoueri
autem non possunt ta
les exquo passi sūt se
mel: vt. s. c. maritu3. ꝛ
hec est opio. h. nec in
hoc h3 ꝯdicti. In de
moniacis siliter nulla
est ꝯdictio int. h. ꝛ ali
os q ad ꝓmotionem:
quia omnes dicunt q̄
nullus talis debet pro
moueri: vt. c. maritum
ꝛ. c. clerici. In ꝓmod
autem distinguitur in
ter. h. ꝛ alios. nam di
cunt alij q̄ sicut nō de
bet ꝓmoueri q semel
ē arreptus a demone:
ita nec officium potest
exercere etiam si iam
ꝓmotus sit ꝛ qui hoc
dicunt illam litteram:
qui tamen. aliter intel
ligunt q3. h. nā dicunt
q̄ hoc relatiuū q refer
tur ad ꝓxie positu3. s.
epilēticos: ꝛ ē sensus
lr̄e: epilētici ñ debēt se
ingerē diuis sacris ex
ceptis illis q sine passi
onib⁹. i. q sine vocis cō
fuse emissiōe ꝛ spume
iactatōe: q tñ ꝛ ipsi. i.
isti q l3 nō faciūt s3 tñ
cadūt: debēt eē tādiu
suspēsi: donec appare
at eos ꝑ ānū liberatos
i. ñ occupatos incursu
demonū. i. appareat q̄
illa passio ñ ē demonia
ca s3 epilētica. h. vo di
cit i demōiacis ꝓmod
q̄ si ꝑ ānū steterit ꝛ nō
fuerit passi supd̄ca: pñt
exercē diuia officia. vñ
dic q̄ illud relatiuu3 q
refert ꝓpe ꝑ demonia
cis: ꝛ ipropriē hm eu3
ponit in fi. liberati.
h Ul' idiscusse. i. temē
i Excepē illis. epilēti
cis q raro cadunt.
k Passionibus. i. sine
spuma ꝛē
l Qui tñ. i. demonia
ci secundum. h.
m Spacio. vij. q. ij. c.
vlti. s. s3 ibi fuit dubiū
hic certum.
n u Usqꝫadeo ope. i.
i diuino obsequ
o Necitas. i. ifirmitas
p Negb⁹ lib3. p⁹ rō.
q Sauciatū. i. debilita
tu: vt. xlix. di. c. i.
r Diuina. i. mosaica.
s Quāto. q. d. exquo viciati corpore remouēt: multo magis viciati mēte

ar.xxxviij.di.sedulo.

t Alici,instituerunt.i.informauerunt.

u Si ñ pellicẽ.pellicẽ vocat quã qs ad tps bz cã saturãde libidinis

x Habuisse.i ambiguis.ũ.xiij.di.sicut ʒ.sed dic q triplex est ãbiguitas ambiguitas iur].ambiguitas facti:ambiguitas persone.vbi ambiguitas iuris est :ibi de similibus ad similia proceditur:vt.xx.di. de libellis. ⁊ de tali ambiguitate logtur illud.c. xiij.di. sicut. sed vbi factum ambiguum ẽ: tunc nunqʒ ferenda ẽ sententia in alicuius ꝓiudiciuʒ:vt.i.q.iij.graue.hoc ideo dico :qa si nulli fit ꝓiudicium : vt in baptismo consecratione vel ordinatione bene fertur in dubio certa sententia scilicet vt baptizetur vel ecclesia consecretur vel denuo ordinetur: vt de consc.di.iiij.paruulos ⁊ di.i.solẽnitates.⁊.lxviij.distinc.presbyteri tamen quandoqʒ dubitatur de facto ⁊ ferẽ sententia in ꝓiudiciũ alterius:vt ex de spon inuenis.sed illud est ꝓpter periculum anime vbi autem est ambiguitas persone:sed factũ est certum:bene fertur certa sententia:vt.v.q i.quidam.

y Cõmittẽdum. sed quare non indicitur ei hec purgatio? quia ex illis fuit infamia :⁊ sic quandoqʒ aliquis ꝓ pie conscientie cõmittitur:vt.ũ. distinc.iiij. deniqʒ.⁊.xv.q.viij.c.i

Di.xxxiiii.

⁊.xxxiij.q.iij.vir cum propria.

z Depositio. id est suspenso quousqʒ satisfaciat:sic ponit.xxi.q. ij.quoniam.

⁊ Presuma s.Ar.q occultũ delictum reddit hominẽ irregularẽ ar.contra di.proxima erubescant. dic vt ibi hoc forte in eo casu qñ non penituit super crimine.

a Domesticaʒ. In hac.xxxiij.di. ostendit:q clerici etiam domesticis psonis nõ exhibebunt nimiã familiaritatem . secundo q clerici non intererunt venationibus aut aucupationibus.tertio q bigami quandoqʒ ꝓ mouentur ad subdiaconatum:vt.j.e.lector.

Alici qui hñtes uxores baptizati sũt:ac sic se instituerũt:ut in nullo eoʒ opinio uacillet :aut clericis iũcti sũt aut mõsterijs ex quo baptizati sũt adheserũt:si nõ ꝓcubinã si nõ pellicẽ nouerit:si in bonis opibus uigilauerit:nõ,phi benẽ huiusmõi ad clericat⁹ sortez assumi Etez añ susceptũ sacʒ ordinẽ quosdã legimus ꝓcubinã habuisse :quos tñ sacri canones non reijciunt:si post sacrum ordinem ab eius cõmixtione sese imaculatos custodiunt. Nde gregorius andree tarentino epo.

De quodã epo q ante sui epatus apicem concubinam habuit.

Habuisse te ꝓcubinaʒ manifesta ueritate ꝓpim⁹:⁊ te illius criminis pticipatõez hre ô q etiã ꝓtraria ẽ qbusdã innata suspicio. Sed qz in reb⁹ ãbiguis absolutũ nõ debet eẽ iudiciũ:hoc tue ꝓscie tie cõmittẽdũ⁹ eligim⁹. q̃ de re si i sacro ordie ꝓstitutus ei⁹ te recolis pmixtõe maculatũ:sacerdotij honore depositoꝫ ad mistrandũ nullo mõ ꝓsumas⁹ accedẽ :sciturus i aie tue piculo te ministrare ⁊ deo nostro te sine dubio reddere ratõnem:si huius sceleris conscius in eo quo es ordine celans ueritatez permanere uolueris.

Domesticaʒ ꝙ quoqʒ psonaʒ imoderatã familiaritatem epm uitare oz. Nde nicolaus papa ad aluinũ archiepiscopum.

Etiã ꝓsanguineaʒ imoderatam familiaritatẽ epm uitare oportet

Uorũdã relatõne fidelium nostris auribꝰ itimatũ est: q lãfredus epus q ⁊ iuuenis dr uenationi sit dedit⁹.qõ uiciũ plurimos etiã de clericali catbalogo genere dũtaxat germanos ⁊ gallos irreuerentesiplicat.ueʒ iste si ita est ut audiuim⁹:merito iuuenis dr: q i iuuenilib⁹ desideris occupat⁹ nulla ꝙitate cõstringit. nam ut beatus dicit hieronymus:uenatorẽ nũqʒ legim⁹ sãctũ. nihilomin⁹ aũt de hoc epo relatũ est apl'atui nro:q cũ qdam filia sua imoderatam teneat familiaritatẽ:⁊ ob id

b Quelonundam.germanos.i.teutonicos qui sunt veruʒ germẽ vel vere nobiles:ar.ex de elec.venerabilem.⁊ de pceben. venerabilis.

c Uenatorẽ.existẽtẽ venatorẽ:ue obijciat de eustachio. lxxxvi. di.esau.

mala fama⁹ ei orta sit.,p q̃ re a sanctitate tua cetisq coepis suis ammonit⁹ atq coꝛrept⁹ ẽ:ſʒ nullatenus emẽdat⁹:q̃ resi hoc maxie displiceʒ ⁊ magis ac magis detioreʒ de se reddit opionẽ:i quo beatitudini tue ⁊ ceteoꝛ coepoꝛ suoꝛum rõnib⁹ nõ obedit:⁊ p iobedientiã in culpã,ptoplausti relabit. oz ergo fraternitatez tuã synodale cum epis⁹ ⁊ suffraganeis tuis ꝓuocare ꝓcliũ:⁊ hũc salutarib⁹ eloqis epʒ ꝓuenire:atq illi pastorali auẽte p cipe:q̃ten⁹ ab oiuʒ bestiaꝝ uel uolucrum uenatõe penitus alienus existat:atq ab imoderata filie sue familiaritate semet oino coerceat q si parẽ ꝓtẽpsit:⁊ tã,p uenatõis delectatõe q̃p,p immoderata filie sue ꝓuersatione uitanda uob⁹ ammonẽtib⁹ obedire distulerit: a uestro collio excõicat⁹ abscedat q si i hoc ꝓtumax adhuc apparuerit: a ministerio cessare debebit. Ex ꝓcilio aurelianẽ .iiij. Palea

Episcopũ plbrũ aut diaconũ canes ad uenandũ aut accipitres aut huiusmõi res hre nõ lʒ. q siqs taliũ psonaꝝ i hac uoluptate sepi⁹ detẽt⁹ fuerit:si eps tribus mẽsib⁹ a cõione suspendat:diaconus uero ab oi officio ⁊ cõione suspendat. Item. Palea.

Omnib⁹ fuis oñi uenationes ⁊ siluaticas uagatões cũ canibus ⁊ ut accipitres aut falcones hẽant intdicim⁹. Concubia⁹ aũt hic itelligit q̃ cessantib⁹ legalibus instrumẽtis unita ẽ ⁊ ꝓuga li affectu nãciscit⁹.hãc ꝓuge facẽ affectus : concubinã uero lex⁹ noiat. Ide hac dicitur in concilio toletano.

Qui non habet uxorẽ:loco illius concubinam debeat habere.

Q̃ nõ hz uxoreʒ ⁊ ꝓ uxore ꝓcubinã hz:a cõione ñ repellat⁹:tñ ut uni⁹ mulieris aut uxoris aut ꝓcubine sit ꝓiũctõe⁹ ꝓtẽtus. Idẽ isidoꝛ⁹ ô distãtia no.⁊ ue.te. Christiano⁹ ñ dicã plurimas sed nec duas simul habere licitum est:nisi unã tantũ aut uxorem aut certe loco uxoris si ꝓiũx deest concubinam. Ex dictis augustini. Palea.

d Fama .nõ q aligd ibi sceleris crimis existimaret ꝓpt fedus nãle: ſʒ qz cozã oibus eã nimis oscitabat ⁊ ponebat man⁹ i gremiũ ei⁹.⁊ iõ ñ fuit ei indicta purgatõ:sic ex de pur.ca.cuʒ i iuuentute.

e Epis.ar.q sol⁹ metropol⁹ nõ põt audire cãʒ epi et ciuiles.⁊.xi.q.i.si cleric⁹.⁊.vi.q. iij.si inter.

f Bestiaꝝ.j.l xxxvi.di.q venatoribus.

g Excõicat⁹ vt ñ intrit cuʒ eis negocijs cõmunibus.

b Cõcubina hrespic id qõ dixi.ũ.,pr.di. c.i.

i Nãciscit.i. amplectit.

k Lex.canonica:vt j.c.,pr vl et lex ciuil: qz ꝓcubinat⁹ a lege nomẽ accepit:vt.ff. de ꝓcubi.i ꝓcubinatu.

l Sq.xxv q.v.alit ʒ.sed ibi logt qñ ũ ꝓstat de mutuo ꝓsensu

m Cõiũctõe. fm leges ita ẽ q si ipares sit psone ʒbentiũ ñ ꝓsumit mrimoniũ nisi dotalia instrã iteruenient.C. de nup.impial.§ ino.⁊ illõ .ff. dona.donationes. sec⁹ si pares .ff. de ritu nup.in libẽ.ſʒ canones semp ꝓsumit adulteriuʒ. nisi appareãt legales solẽnitates:vt xxx.q.v. alit.

n Uxtia no.cõcubinã.id est mulierẽ non solẽniter ductam:sed tñ mutuus

consensus interuenit quia alias concubinam non licet habere: vt xxxij.q.iiij.nemo.

o Paternitatis.ñ patiẽ.Ecce casus vbi plus iuris habet luxuria q̃z castitas:qz castus repellẽt si ꝟxisset cũ secunda: sed fornicator nõ:ad idẽ facit ex de bigamis.quia circa.item per istud.c. qui dã dicũt derogatum esse illi xxv.di.c. vlti. qz cũ istud sit egtas t illõ rigor:merito egtas ꝓponit rigorẽ:vt.xlv.di licet.l.di. ponderet.ex õ furc.vlti.C. de iude.placuit.

p Professura .alibi dicit q debet vẽdi: vt.lxxxi.di. q dam. alibi dr q redigitur in seruitutẽ:vt.xxxij.dist.eos. sz dic q diuersitas penaruz ẽpo dat optionem:vt extra de offi.del.de causis.vel distiguas:an sint publice ducte quasi vxores vel non .xv.q. vlt. cuz multe Sed qualiter ꝓcipitur isti intrare religionẽ cum hec res fi sit ꝓcepti:vt.xxxij.q.i.integritas! dic q ratione delicti cogit̃ intrare monasteriũ.qñqz aliqs ad agendam penitẽtiã vt.l.di.si ille .l xxxi.di.siquis clericus.vel expone iubem? i.cõsulimus.

q Jgs.nullatenus hoc de stricto iure loqtur:vt illud .xxv.di. primum.

b Qđ ergo. mẽtricari. hec ratio nõ valet quia nũq̃z maritus corrupte promouetur.

c Celsãdũ virginẽ xxx.q.v.qua?

d Recipimus.litteras.s.ꝓtus vt.xxxvi.di.si litteratos.

e Eliciatum.enormiter.

f Sed siquos.iam ordinatos supple:aliter repeteret.

g Si cuius vxorem.admitti.sed nõne hic videtur nimius rigor:q̃ aligs sine culpa sua puniatur! ꝓpter hoc intelligũt quidam qđ hic dicitur quando maritus ꝓfotus est turpitudinis t leno. sed certe tunc repelleretur ꝓpter ꝓfectũ delictũ:vt. xxxij. q.i.c.i.t.ij.dic ergo q ideo prohibetur qa est maritus corrupte.tñ si non cognouit eam p? adulteriũ perpetratuz bene promouetur:vt j. e.c.vlti. Sed pone q vir accuset vxorem de adulterio:nũqd pẽdente accusatione tenetur ei reddere debitum:si talis est qui vult ꝓmoueri?dicunt quidam q: nõ:qz si reddit fit ei p̃ iudicium: sicut nec cogitur reddere debitum ei quaz audiuit esse alla:vt extra de coniugio fuoz ꝓpoſuit.sed tamen ubi alia ratio est quia cum fua si ẽ mri moniũ:sed hic est mri moniũ. vnde meli? videtur q sibi p̃iudicet cognoscendo eam q̃z q illi iniuriam faciat.s. denegando ei debituz t fm hoc sequitur q aliquis ꝓ vno facto merẽt pena.qđ ẽ ꝫ id.viij.q.i sciendũ.itẽ ex hoc seqtur q aliquis pro vno facto t meret t demeretur:qđ est ꝫ id.ff.de nego.gest. sine. meret eniz dñ cognoscit vxorem:vt.xxxiij.q.v.c.i. t q̃ vna res bz ꝫrios effectus.qđ est ꝫ id.ff. de solu.q hoiez.§.vltio.posset tamẽ dici q si maritus reddat debitum vxori corrupte ñ p̃iudicet sibi qn possit ꝓmoueri:qz tũc potz dicit cognosci ab vxore q̃z cognoscere ipsaz vt.xxxij.q.v.ita ne.siẽ nec facit sibi ꝓiudicium quin possit eam accusare de adulterio:licet sit arg.contra.xxxij.q.i.siquis.ff.so.ma. cũ mulier.ff.de adult. si vxor.§.vlt. gd inris

HEdite carissimi mẽbra christi t mris catholice ecclie filij.qđ dico ꝓpetẽtib? audiãt fideles.qđ dico fidelib? audiant cõpetentes.qđ dico fidelib? t ꝓpetẽtibus t penitẽtib? :audiãt t cathecumini:audeãt oẽs t timeãt t nemo ꝓtẽnat.si mihi i consolatione uester auditus:ne uob sit in testimoniũ dolor meus. Cõpetẽtib? dico:fornicari uobis nõ lz:sufficiant uobis uxores.audiat deus si nos surdi estis:audiant angeli si nos ꝓtẽnitis.cõcubinas hre non lz uobis.t si nõ habetis uxores: tñ ñ lz uobis hre ꝓcubinas quas postea dimittatis t ducatis uxores.tanto magis dãnatio erit uobis:si uolueritis hre uxores t cõcubinas. Cetez si ñ tal' ꝓcubina fuerit:t etas illi? de quo agit̃ futurere icõtinẽtie suspiciõez auferre dignoscit̃:aplica ꝓcessiõe ad ordinẽ diacõat? ꝓuehi põt. Unde pelagius papa scribit florẽtino epo.

Qui post mortem uxoris habuerit de ancilla filios:diaconus fieri permittatur.

PAternitatis? tue relatiõe suscepta eius latorẽ secũdas q dem nuptias exptũ nõ fuisse didicimus:castitatẽ tñ eũ ꝓfiteri ñ fuasse cõiugio designasti:t q̃uis multa sint q̃ i huiusmõi casib? obseruari canõice iubeat ꝏlimitatis auctas tñ qz defectus nri tpis:qbus non soluz merita sed corpora ipsa hominũ defecerũt:districtõis illi? ñ patiẽt manẽ censurã:t etas illius de quo agit̃ future incõtinẽtie suspicionẽ auferre dignoscit̃ :ut ad diaconat? ordinẽ possit ꝓuehi cõcessisse nos noueris.micenã uero ancillam eius de q̃ se post uxoris trãsitũ filios hre ꝓfessus est:iubemus ut tua dispositõne cuiq̃ monasterio ꝓtinẽtiã ꝓfessura? tradatur. De ex dispẽsatõe misericõdie. Cetez ex rigore disciplíne intelligit̃ illud aurelianeñ.ꝓcilij.

Non admittat̃ ad clerum q ꝑter uxorem aliam cognouerit.

SIquis? de laicis post uxorez suã aliã cuiuscunq̃ conditionis cognouerit mulierẽ:in cleruz nullaten? admittat̃ Qđ? ergo de pellice t meretrice apõ gregorium t innocentiũ scribit̃: propt̃ spẽ future incontinẽtie ꝓstitutuz esse credit̃:qz difficile ꝓtinentiaz fuat:q se illicito ꝓcubitu maculare nõ metuit:ul' ꝓhibet̃ ordinari q pellicẽ uel meretricẽ cognouẽrit maritali affectu: uel qz corrupta florez uirginitatis amiserit:ul' qz meretricari nõ desinit licet i uxorem ducat̃.utq̃.n.ipedimẽtuz cuilibz ꝓstat:quo min? ad sacros ordines ꝓtigẽ ualeat. Unde hilarius papa scribit dicens.

Qui uirginem non duxit uxorez ad sacros ordines non accedat.

TRandũ ergo in primis est: ne ad sacros ordines sicut gestis ꝓuib? añ scriptuz ẽ:qsq̃ q in uxorẽ nõ duxit uirginẽ aspiret.

ITez gregorius urbis romane presul siluano episcopo.

Bigamus uel penitens:corpore uiciat?:litteras ignorãs: curie ul' ꝓditõi obnoxi? cuius non fiat.

PRecipimus? ne unq̃ illicitas ordinatões facias:nec bigamũ aut q uirginez nõ est sortitus uxorẽ aut ignorãtẽ lras uel q̃libz pte corporis uiciatuz? uel penitentie uel curie aut cuilibet conditioni obnoxiuz ad sacros ordines p mittas accedere: sz' siquos huiusmõi reperis:nõ audeas ꝓmouẽ.

ITem in neocesarienſi ꝓcilio.

Non fiat sacerdos:cuius uxorẽ euidẽter ꝓstat adulteriũ admisisse.

SIcui? uxorẽ adulteriuz ꝓmisisse cum esset laicus euidẽt fuerit ꝓbatũ:hic ad ministeriũ ecclesiasticũ admitti nõ põt.q si in clericatu eo iaz ꝓstituto adultera uit:dato repudio dimittẽ eã dz. Si uero retinẽ eius consortium uelit:nõ põt suscepto misterio ꝑfrui. Itẽ ex ꝓci.martini pape.

SI laici uxor i ad Dulcio fuẽit ꝏpbẽsa:hic tal' ad misteriũ ecclesiasticũ nullo mõ ducat̃.Si aũt post ordinationez alicuius clerici uxor adulterata fuerit:dimittat eã.Si aũt cũ ipa uoluerit pmanẽ a ministerio exi stat alienus.PRemissis auctatibus bigami t qui uirgines nõ fuit sortiti uxores:a sacris ordinibus ꝓhibentur.Sed queritur siquis añ baptisma uiduã duxẽit uxorẽ an postea sit ꝓhibẽd? a sacris ordinibus?De his ita scribit inocẽtius

sit de hoc in questionibus notani: ꝛ ibi videas ꝛc. posset ti, pbabiliter dici ꝙ sibi ꝑiudicat quo ad legē, pmotōis q̄ factū solū regrit nō quo ad legem mosaycā: vt. xv. q. i. §. fi. nō ob. ꝙ iuitus hoc fecit vel passus fuit: ar. xxvi. distinc. acutꝰ. hoc totū determinat decre: eꝝ vt lit. pen. c. ij. b.

b Siquis. hoc bene habes. j. auc. de sanc. epis. §. clericos aūt non aliter ordinari.

i Laicus. ideo dixit de laico: qa minus videret de eo. vel iō qa si clericus hoc faceret nō solū ñ ꝓmoueret: sed oi priuilegio eccle siastice dignitatis ꝓua ret: vt. lxxxiiij. di. quis quis.

k Vicio. i. defectu. si. lvi. di. qz simpliciter. ꝛ xxvi. di. acutius.

l Ognoscamus. de ꝓsbro supple ꝛ diacono: vt. lxxxi. di. c. i.

m Addidisse. Augn stinus tñ dicit ꝙ ſm i terpretationē aplūs in tellexit de quolibet or dine: vt. lxxxi. distinc. apostolus.

n Siquis. ancillam. sed quare hic, p hibetur cum tamē eo ipso ꝙ aliqs duc ancil lam suā in vxorē ipsa libera efficit: vt. C. de la. li. tol. aūc. ad hoc. ꝛ C. de op. li. liberte: sitli ter tenet matrimoniuꝫ cum aliena ancilla: vt xxix. q. ij. c. i. ꝛ. ij. trñ deo ꝓpter ꝓrogati nam sacerdotij: vel iō quia nō videtur ibi eē plenum matrimoniuꝫ vt. xxxij. q. ij. sicut non omnis. ꝛ ideo nō vide tur ibi esse plenū sacra mētum. vel hoc iō con tingit: qz vilis persona ꝓsumit: qui contra bit cum ancilla.

a u Vidua est. mere trix. alibi dicit meretrix cuiꝰ turpitu do publice venalis est vt. xxxij. q. iiij. meretri ces.

b Que multoꝝ. q̄ ad miserit plures q̄ꝫ. xxiij milia hominū: vt. xlv. di. disciplina. vel que admisit. xl. vt eꝝ de cle rico excō. latores.

c Si subdiaconus. collige casum ex eo qō habet .ß. xxxi. di. §. similiter. in fi.

d Inter lectores. de intre cōi pdit ꝓuīl. cleri cale: vt. lxxxiij. di. gl quis. ideo fit hoc ex dispēsatōe: ꝙ remane ant in sacris minoꝛibꝰ ordinibus.

papa victori rothomagensi epo.

Qui ante baptisma seu post bap tisma uiduam duxerit uxorem ñ admittatur ad clerum.

Siqsꝰ uiduā licet laicus duxe rit uxorē seu ante baptismuꝫ seu post baptismū non admittat ad cleꝝ: qz eodē uicioꝰ uidet exclu sus. In baptismate. n. crimia dimittūt: nō accepte uxoris con sortiū relaxat: ꝙ si ñ putat uxor esse cōputāda que ante baptismū ducta ē: ergo nec filij q̄ añ baptis mum geniti sūt: ꝓ filijs habeant Robibēt etiā bigami a quolibꝫ ordine clericatus iuxta illō āb ro sij ad uercellenses.

Qui secunda cōiugia sortitur: cle ricus non fiat.

Ognoscamus nō solū de epo ꝛ ꝓsbro aplūs statuisse: sꝫ ēt pres in ꝓcilij niceni tractatu addi dissem: clericū quēq̄ nō debere eē q̄ secūda ꝓiugia sit sortitus. Si militer ē t uiduaꝝ mariti ul ancil laꝝ uel meretricū: si in uxores ac cipiūt: clici fieri nō pñt. Vide in canonibus aplorū legitur.

Spectaculis publicis mācipataꝫ uel reiectam uel ancillam ducens uxorem diaconus non fiat.

Siqsꝰ uiduā ꝛ eiectā acceperit aut meretricem aut ancillaꝫ uel aliquā de his que publicis mā cipātur spectaculis: nō pōt eē epꝰ aut ꝓsbr aut diaconus: aut ex nu mero eoꝝ q̄ misterio sacro defui unt. Vide aūt sit uidua q̄ eiecta l meretrix hieronymꝰ ad fabiolā ō ueste sacerdotali oñdit dicens.

Que sit uidua l eiecta l meretrix

Vidua est cuiꝰ maritꝰ mortuꝰ ē: eiecta ē que a marito uiuen te eijcitur: meretrix queꝰ multoꝝ libidini pꝫ. Sed postea tēporiꝫ defectui ꝓdescēdens papa marti nus in minoribꝰ ordinibꝰ ꝓstitui eos permisit dicens.

Inf lectores uel ostiarios depu tet ſbdiaconꝰ secūdā ducēs uxorē

Siſbdiaconꝰ secūdā uxorem duxerit: inter lectores l osti arios habeatur: ita ut apostolū ñ legat. Necessitate tñ exigēte bi gamus usq̄ ad ſbdiaconatum po test ꝓmoueri. Vide martinus papa ait.

Viduam ducens uxorem subdia conus fieri non potest.

Lector si uiduā alterius uxo rem acceperit: in lectoratu p maneat: aut si necessitas fuerit ſb diaconus fiat: nihil autē supra. si militer si bigamus fuerit. Cleribꝰ aūt ꝓpria ꝓiugia ꝓhibēt: interdi citur etiā nuptialibꝰ ꝓuiuijs iter esse. Vide in agathē. ꝓci. legit **Nuptiaꝝ conuiuijs ꝓsbri inter esse non debent.**

Presbri diacones ſbdiacones uel deinceps: quibus ducēdi uxores licentia modo nō est: etiā aliaꝝ nuptiaꝝ euitent conuiuia: nec his cetibus misceāt: ubi ama toria cantātur ꝛ turpia aut obsce ni motus corpoꝝ choreis ꝛ salta tiōibꝰ efferūt: ne audit ꝛ obtuit sacris ministerijs deputati turpi um spectaculoꝝ atq̄ uerboꝝ con tagione polluāt. Vidua nō ē i telligēda: si post solēne fedꝰ nupti arū morte iteruenīente a uiro suo diuisa fuerit. ceteꝝ si, añq̄ conue niant fatali necessitate ab alētro diuisi fuerint: licet ex sponsalibus uxor sit appellata: nō tamē post mortē spōsi: etiā si i ꝓpria domo sit ducta: ꝛ etiā cum eo uelata: ui dua appellata est: nec ex eiꝰ copu la a sacris ordinibꝰ aliqs ꝓhibet. Vide pelagius papa scribit.

Qui cum alio uelatam nō tamen illi nuptā uxorem duxerit: sacer dos fieri non prohibetur.

Valentinoꝰ clerico cui mulier cū alio ante uelata nō tamen illi nupta sed uirgo ꝓmanēs post mortē eius cuꝫ quo uelata fuerat spōsa: ꝓiugali ē copula sociata: qz itaq̄ uelamē accepit: nullum in ꝓ mouēdo generet obstaculum: qz nihil est quātum ad hunc articu lum ꝓtinet: quod ei de canonicis obuiet constitutis.

Quibusꝰ ordinibꝰ biga mi, ꝓhibeāt: ꝛ utrum re putētur bigami qui añ baptismum habuerunt unam ꝛ post baptismum habue runt alterā: ꝛ an liceat sortiri uxo res in sacris ordinibus cōstitutis multoꝝ auctibus breuiter mon stratū est. Requit aūt in descri ptione illa aplica: ut sit sobriꝰ q̄ or dinādꝰ ē ñ uinolentꝰ: qō ex auēte ueteris testamenti introductum

Lector. fiat. sic ergo papa dispēsat ꝫ aplm: vt hic: ꝛ. lxxxij. di. ꝓsbr. Innocentius tamen dicit non licet dispensare cum bigamo: vt eꝝ de biga. nuper. ꝛ idem qō hic dicit martinus. l. di. si quis viduam. lucius tamen dispensauit cum panormitano archi epo qui fuit bigamus. Item habes hic ꝙ lz sit dispensatū in uno ordine non iō itelligit dispē satū in ceteris vt. xij. di. nos ꝓsuetudinez, ꝛ l. di. quicunq̄s penitēs. sic di spēsat in ꝓmo mrimonio ꝛ ñ in secundo: vt xxxvi. q. ij. si autem.

f p Presbri. etiaꝫ ali enarum ꝛ si cle rici fuerint in aliquo conui uio: ꝛ aduenī ant ioculato res: surgant ꝛ recedāt de mē sa: vt de cōse. di. v. nō oꝫ.

g u Valētino hunc ca sum habes: eꝝ ō biga. debitū

h a Qui bus. Hic, agit de tertio c. aplice regu le. oꝫ ordinan dū nō eē vino lentum. interse rit etiam de pe na illoꝝ qui frequenter in dulgent ebrie tati: ꝛ dicit ꝙ minores cor poraliter puni unt: maiores post admoniti onem. xxx. di ebus commu nione pānant vt. j. e. c. vlti.

D. XX XV.

i Quia vēter.piguis vēt grossū generat sensū.xliiij.di.§.si g.

k Episcop⁹.alee.clerici ñ debēt ludē vl' ludis itēē:vt ex de vi. t bo.cle.clerici.nec participes erūt ludē tib⁹ nec ispectores ludi:vt i anē.ō sāc.epīl.§.itēdicim⁹.sz nūqd pōt repeti id quod in alea pditur:dicūt qdā q nō:sz pauperib⁹ est erogāda pecunia illa ar.xiiij.q.v. ñ sane.cū .n. turpitudo veriē ex parte vtriusqz melioꝛ ē ꝓditio possidē tis.meli⁹ credo q possit repeti vt.ff.ō aleatoꝛi b⁹.l.vlt.i fi. ēt vsqz.ad.l. annos:vt dicē greca cōstitutō.C de relig.t sup. fu.t de alea. t siqs existēs in alea rē suā vendiderit ñ teneē de euictione: vt.ff.q̄z rerūz actio nō da.si filio.§.i.sz aūt ḃ pbibeat ludus tñ pꝓuisio habendo pōt ludi.ff.e.l. vlti.

l Defuiēs .i. valde fuiens: vt illa ppositō augmentet .ff. depositi.l.i.i pīn qñqz puat: vt ibi.Sepe pꝛe coꝛ mōtē:moꝛtem q̄qz depēcoꝛ idē.

m Aut desinat.nō g̃,p qli bet delicto statim epī debēt fulmiare vt vl' excōicēt vl' deponāt:ad idez facit.xlvij. di. epōs.t.xcij. di. c.vlti.Si q̄tiens peccāt homines sua fulmina mittat: Jupit:exiguo tpe null⁹ erit.

n Paiuetur. aut verbereē: vt.j.e.c.vlti.

o a Ab exoꝛdio.nec carnibus.t tñ lamech fuit venatoꝛ.sz illud fuit ꝓpter pelles non ꝓopē carnes.

p In signū.vt p eā fideles discerneꝛēē ab alijs:vel fuit signuz interioꝛis circūcisiōis:vl' fuit signū futuri baptismi:qꝛ tē p circūcisionez tollebāt peccata sic nūc p baptismū:vt.j.ō ꝓ.di.iiij.q ꝑō nos

q Implē.ē.di.iiij.erit ꝫ.dic q facile nō pōt ipleri.vel dic q tunc nullus potuit eā iplere quo ad hoc vt adipiscereē vitam eternam

est.ministri.n. tēpli ꝓhibēē uinū t sicerā bibere:ne ebꝛietate grauē tur coꝛda eoꝛum:ut sensus eoꝛū uigeat semp t tenuis sit:uel quia uenter mero estuans facile despumat in libidines.Unde noe ebꝛietate nudauit femoꝛa.Loth autē quē sodoma ñ uicit:uina uicerūt Quod aūt uinoleē eē ꝓhibeē:ñ semel sed frequēter uino repleꝛ dz intelligi. In hinc ēt in canonibus apostoloꝛ legitur.

Diaconus ꝑsbꝛ t epūs ebꝛietati t alee deseruiētes:nisi desierint cō munione priuētur.

Episcop⁹ aut ꝑsbꝛ aut diaconus alee atq ebꝛietati defuiens:aut desinat aut certe dāneē Subdiacon⁹ autē aut lectoꝛ aut cātoꝛ filia faciēs:aut desinat aut cōione pueē:silit t laic⁹. Item hieronymus.

Esus carniū t uini pot⁹ post diluuium concessus legitur:post chꝛisti aduentum inhibitus.

Ab exoꝛdio conditōis hūane nec carnib⁹ uescebamur: nec vabam⁹ repudiū:nec ꝓpucia nob eripiebāē i signū.t hoc cursu usq ad diluuiū puenim⁹.post diluuiū aūt cū datōe legis date p moysen quā iplē null⁹ potuit: carnes igeste sūt ad uescēdū t repudij ꝓcessa durities:t cultell⁹ circūcisionis appositꝰ:q̄si dei mun⁹ plus i nob creauerit q̄ necesse ē.Post q̄ aūt chꝛistus uenit in fine tēpoꝛ t.o. etiā reuolat ad.a. extremitatem retraxit ad pncipiū.nec repudiuz nob dare pmittitur:nec circūcidimur:nec comedim⁹ carnes dicē te apl'o:bonū ē uinū nō bibere t carnes nō comedē.uinū .n. cum carnib⁹ post diluuiū dedicatū ē.

Item ex epistolis eiusdem.

Alienuz est a sapiente potationibus t ebꝛietatibus uacare.

Luxuriosa res est uinū t ꝓtumeliosa ebꝛietas.ois qui cuz bis miscet:nō erit sapiēs. Dē.

Ignominiosuz ē sacerdoti affluē delicijs epulis atq lasciuijs.

Eccle pncipes qui delicijs affluūt t ite eplas atq lasciuias pudicitiā fuare se credūt: ꝓphēti cus ꝑmo describit:q ejciēdi sunt de spatiosis domib⁹ lautisq ꝓui uijs t multo laboꝛe epulis cōq̄situs:tsi uis scire quo ejciēdi sūt ꝓpt malas cogitationes t opa sua: euāgeliū lege in tenebꝛas.s.exteꝛiores:ubi erit fletus t stridoꝛ dentiū:an nō ꝓfusio t ignominia est iesuz crucifixū pauperē t esurientem farsil pdicare coꝛporib⁹ t ieiunioꝛ doctrinā rubētes buccas tumētiaq oꝛa pferre:si i aplōꝛū loco sumus:nō solū ꝑmonē eoꝛū imitemur:sz ēt ꝓuersatōem t abstinētiā. Dē. De eodē. Palea

Venter mero estuās cito spumat i libidinem.ubi ebꝛietas ibi libido dominat t furoꝛ. Dē

De eodem Palea.

Involentū sacerdotē t aplus vānat:t uetus lex prohibet. sacerdotes q ministrāt in templo dei,ꝓhibēē uinū t siceraz bibē:ne crapula t ebꝛietate aggrauēē coꝛda eoꝛ.Sicera hebꝛeo sermone ois potio nūcupat:qua qs inebꝛiari pōt.qcqd inebꝛiat: statū mentis euertit.fuge siliter t uinuz in quo ē luxuria.Nolite ait aplus i ebꝛiari uino:in quo ē luxuria:qui altari deseruit:uinū t sicerā non bibat.Spōsa chꝛisti uinū fugiat ut uenenū.uinū t ebꝛietas icēdiū est. Item ꝑsper. De eodem.

Luxuriā facit t nutrit uini p ceptio nimia nō nā. Item ambꝛosius in ſmone de ieiunio q ita icipiē:diuinū ad patrem resultat oꝛaculum.

In paradiso abstinētia post paradisum edendi lasciuia accepit.

Sexto die bestie sūt createē t cū bestijs oꝛta est edendi potestas t usus escaꝝ.ubi cibus cepit ibi finis factus est mūdi.ibi cepit sua incremēta nescire: ubi ceperūt diuina opa circa eū feriari

r Duricia.tñ peccatū erat:vt extra de diuoꝛ. gaudemus.

s Et.o.q̄ est vltia lra grecoꝝ.

t Ad.a.q̄ est ꝓma latinoꝛū:t est ar.q restitūta re ad pristinū statū ꝓoꝛa iura restituiē:vt xxvi.q. vi. siqs de coꝛporē.ff.de fui.ru. pdi. hi q.itē ar.q nō fit iūria rei si restituiē ad pristinū statū.ff.de pac. si vn⁹.§.q in spē dotis.

u Nec comedimus. i. suademus nō comedere.ꝓsilium est.

x Dedicatū ē.i.i usuz assumptū.

q e Eccle pncipes .i. prelatos: vt de cōse,di.i.coꝛpoꝛa.

b Prophēticus.scili cet michee.

c Lautisqz.i.delicati.

d Epulis .i. terrenis delicijs que multo laboꝛe querūt: de cōse. di.v.ne talia.

e Exteꝛiores.i.ex toto ex lucē:ar.xli.di. q̄ libet.

f Buccas. plen⁹ vēt facile ō ieiunijs dispu tat.xij.q.ij.gla epī. ar. q aꝛdiacon⁹ cū visitat parochias ñ ē ex illis pstanda ,pcuratio: vt x.q.iij.illud.ō vez est añ visitatōez factā: ex de cen. exigit greg.x.

g Sexto.istud indaciē ad detestandam ebꝛietatez sine gulam.primo qꝛ per eaz deieranit būana condi tio.secūdo exēplo noe tertio qꝛ fuitus est inducta,ꝓpter eā.quarto exēplo loth.deinde cō mēdat sobꝛietatem ex emplo abꝛahe q cibuz ministrauit angelis sine vino.t exemplo iohannis baptiste.

g Sexto die.i.die veneris.nā dñico die dñs cepit facere mūdū:vt. lxxv. di.qō die.Alij.dicūt q oia siē creauit.vñ salomō:q vixit in eternum oia siē creauit.sed lz simul facta fuerit non simul dici oia poterant.t iō scriptura vtiē tali distinctione:ex de sum.tri.c.i.

b Bestie.i.aialia in terra.nā.v.die fuerūt creata volatilia t pisces.

i Cepit.mundus.
k Feriari.id est cessare.
l Desijt.tūc fuit bō spoliat⁹ gratuit⁹ z vulneratus in nālib⁹:ō pe.di.ij.adā
m Jeiunium.id est abstinentia.
n Preuaricatio.ibi fuit.
o Latebra. q⁹ absco dit se adā a facie dñi.
p Reuocauit.q⁹ pi mi parentes saluati sī: vt de pe.di.i.si pimi.z de cōse.di.i.bi duo.
q Jumētū.i. carnem suā quā pascit quasi iumentū.vel dicit corp⁹ iumētū q̄si inuamētū.
r Nō cēt.ō.di.i. ius gentium ō.sz ibi solui.
s Prelatōis. inidia. q⁹ chaim interfecit fratrem suum.
t Pietas.paterna.
u Ebrietas.i.ebrius.
x Tentāt.i. iebriant.
y Partus.i. affect⁹. illud vult dicē q⁹ vinū ex se duos,pduxit effectus.pmo ebrietatē: deinde icestuz.z ebrietas fuit deterior effect⁹ vini.vel aliter ex ebrietate,pcessit fuit⁹. item ex ea,pcessit icest⁹ qui deterior ē.vl illō vult dicere q⁹ filia ē deteri or q̄z mat:q⁹ moabite z amonite q̄ ab illis p cesserāt:fuerūt deteriores q̄z matres.
z Peccati.i. vicium.
z Remissio.i. deus remittens peccata.
a Pte oia,aut cor pozali.sed ep̄s nō verberabit clericuz p laicū:vt ex de sē. ex. vniuersitatis.nisi sit incorrigibil⁹:vt ex de sē. ex.vt fame.
a Oportet.Ab ō loco vsq̄ ad.xl. di. oī dit q̄uaz pitiā debent hūe clici. In hac ostendit q⁹ habebūt pitiam lr̄az sacraz.in ꝓxima di.oīdit q⁹ etiaz habebunt pitiā secularium scientiarū.z ide sūpta occasione oīdit i.xxxviij.di.q⁹ ignorantia ē piculosa clericis: in. xxxix.di.dicit q⁹ habebunt pitiā secularium negociorū:z agit hic ō quarto.c. aplice rūe.
b Simplicitatis. nec simplicitas nec aliud pōt excusare sacerdotē impitiam :vt. xxxviij. di.si in laicis.
c Secularium .cum enim episcopus sit index z corpoꝝ z aiaꝝ:vt.xi.q.i.de persona.z.x.q.i.quecūq̄z.oz ipsum tam spuali q̄z seculari scientia ornari,xxxix.di.circa pncipium.
d Illitteratos.penitus.sufficit tñ mediocris scientia:.vt ex de elec.cum nobis olim.nō enim requiritur in clerico summa perfectio :sic ff.ō edili.edic. sciendum.§.illud.z.l.siquis
xd. xxxvi. vendito⁹.lz sit ar.ō ex de purga.ca.cōstitutus .sed quid si penitus laicus ordinaret nunquid reciperet caracterem? sic arg.i. q.i.ventuz ibi sed dicitur:de hoc nō .xl. di. sicut.z extra ō ele.p sal.pro mo.c.vno.
e Immitos.enormiter.
f Seipos.exidignatōe.io.
g Qui eccle siasticis stipendijs .id est officijs.
b Ordine. ℔ habes q⁹ qui i iuste confert a liquē ordinē: puniatur potestate cōferēdi illum.i.q.i. sig episcopi.alibi suspendit a celebratōe misse p annū :vt.lv. di. nullus, alibi deponitur: vt.li. di. c.i. z lxij. di.c. vlti. z.lxxxi.di.tantis.ꝓsueuit di stingui : q⁹ si ex negligentia ordinat quis i dignum:tunc suspēdit.si ex certa scientia: tunc deponit vel aliter: aut ordinat illum cū quo de facili dispēsare potest.vel cum q̄ dispēsare non pōt:vt fz hoc magis vel minus puniatur hodie tñ mit⁹ agitur cum talib⁹ :vt ex de preben.grauc. iohannes.

quo iudicio declaratū ē:q⁹ p cibos bos mūd⁹ habēt minui per quos desijt augeri:z infra ut sciam⁹ nō esse nouellū ieiuniū[m]: ꝑmā illic legem ꝓstituit de ieiunio:z infra. eo usq̄ nemo ꝑuaricari nouerat: cū ad huc ozta nō esset: q̄ ꝑma est ꝑuaricatio.indictū est ieiuniū abstinentie lex a dño deo: ꝑuaricatio[n] legis a diabolo.culpa p cibū: latebra[o] post cibū:cognitio ifirmitatis in cibo:firmitatis uirt⁹ i ieiunio. serpēs suasit gule:dñs ieiunare ō crcuit.itaq̄ gula a paradiso regnantē expulit:abstinētia ad paradisū reuocauit[p] errātē:z infra. Jn principio generis humani ignorabat ebrietas.ꝑmus noe uineā planta uit.dedit nāz sed ignorauit potētiam. Jtaq̄ uinuz nec suo pepcit auctori:sz illius ebrietas nob̄ suadet sobrietatē.semel.n.iebriat⁹ ē noe.ubi malū ebrietatis agnouit: iumētū[m] suū ad remediū tēpauit: nec effudit ad uicū.manebat aūt añq̄ uinū inueniret oibus incōcussa libertas.nemo sciebat a consorte nature sue obsequa fruitutis exigere.si cēt hodie fuit⁹ : si ebrietas nō fuisset.obrepserat q̄dē fraterne ꝑlatōis[s] inidia:manebat tñ adhuc paēne pietatis reuerētia.lesa pietas[s] ē dū irridet ebrietas[a].ñ illis itaq̄ solis nocēt uina : quos tentant⁹:sed etiā illis ampli⁹ oculꝰ quoz̄ temulēta ebriosoz̄ mēbra nudanē:z ifra. Legim⁹ etiā q⁹ patrem loth iebriauerūt filie i mōte ad quē timētes icendiū sodomitarū ꝓfugerāt:z habitabāt i spelūca.fuit itaq̄ ebrietas origo icesti pessime regnatricis part⁹ dctioz at nō abrahā uina i suo ꝓuulio ministrabat:sed immolabat uitulū. butirū z lac etiā angelis hospitib⁹ exhibebat.recte enim illic decerat mā peccati⁸:ubi erat remissio⁷ peccatoz̄.deniq̄ annūciaut dñm iohānes nō māducās panē neq̄ bibens uinū.q.n.chr̄istū annūciat ab oi uicioz̄ incētiuo ꝑstare se dz alienū. ¶ Cē ex ꝓci.agathenti.

Triginta dieb⁹ a cōione abstineat clericus:quē ebriū fuisse ꝓstiterit

Ante⁹ oia clericis uetet ebrietas:q̄ oiuz uicioz̄ fomes ac nutrix est. Jtaq̄ eū quē ebrium fuisse ꝓstiterit:ut ordo patit aut xxx.dierū spatio a cōione sūmoueat:aut cōpōali sūdat supplicio

Oportet⁸ ordinād̄ esse prudētē.qō contra eos notādū est : q⁹ sū nomie simplicitatis[b] excusant stulticiā sacerdotū.prudētē autē ep̄m oz intelligi: nō solū lr̄arum ꝑtia:uez̄ etiā secularium[c] negociorū dispēsatione. ¶ Nde i epistola gelasij pape legit⁹.

Illitterati z corpore uiciati nō ꝑ moueant ad clerum.

Illitteratos[d] aut aliqua pte corporis uiciatos uel imunitos[e] null⁹ ꝑsumat ad clicat⁹ ordinē ꝑmouere:q⁹ litteris carens sacris nō pōt esse apt⁹ officijs:z uicioſū nihil deo,prius offerri legalia ꝑcepta sanxerūt:silit q̄ seipos[f] abscindūt. ¶ Cē zosim⁹ papa.

Ad summum sacerdotiū nō aspiret:qui diuinis stipendijs uł[g] disciplinis non est eruditus.

Qui⁸ ecclīasticis disciplinis p ordinē nō ē ibut⁹:z tēporuz̄ approbatōe diuinis stipēdijs nō ē erudit⁹:neq̄q̄ ad summū eccl̄ie sacerdotiū aspirare ꝑsumat.z nō solū in eo ambitio icticax habeat uerū etiaz̄ ordinatores eius careant eo ordine[b]:quē ꝓtra precepta patrū crediderūt ꝑsumēdū. ¶ Cce q⁹ sacraz̄ lr̄az̄ oz episcopuz̄ habere peritiā ,unde in ueteri testamēto inter cetera ornamēta pōtifex rationale ferebat i pectore: in quo scribebat manifestatio z ueritas:q⁹ i pectore pōtificis manifesta oz ee cognitō ueritatis . hic etiā uectes q⁹ arca portabat iugiter ānulis erant inserti:ut cum arca cēt portāda:nulla cēt uel fieret mora de intromittēdis uectibus:q⁹ ꝑdicatores p quos eccl̄ia circūferē:sacris litteris semp debent insistere:ne tūc querāt discere:cū ex officio alios debeant docere. Hic etiā dauid ꝑus ex gra spūs sancti donū scientie ꝑcepit:z postea administratōez̄ regni assecutus est .Salomon quoque ñ diuitias nō lōga tpa huius uite:sed sapientiaz̄ a deo expetijt z ipetrauit.hinc etiā dñs prius pomt uerba sua in ore,pphete: z postea cō stituit eū sup gētes z regna dicēs

i Ecce. querant. nec enī epiſcop⁹ ōz egere doctrina alioꝝ: quoniā alios oz instruere: vt. i. q. vij. ꝓueniēnt⁹. sic. xvi. q. i. sic viue. io.

k Cōstituit. nō ex ordine loquendi probari ordinē factoꝝ: sic. xl iij. di. sit rector. ꝛ. xx. di §. i. io.

l Custodiunt. quia videre debet quibus predicet quibus non: vt xliij. di. i man da is. ꝛ xxij. q vlt. c. penul. io

m Qui audit discendo.

n Eleni. docendo.

o Serpētes. ne eorū dolis supplātemini.

p Et simplices ne alijs dolos machinemini. io. vt. xvi q. i. si cupis.

q Satisfactōnem. ſ. respondendo eis: ꝛ ē ar. q̄ plati tenē tur respondē ad oēs q̄stiones. nam tātū debēt differre pelati a ſbdīs quātū granuz a palea: vt. xxv. di. §. crimis i. q. i. vilissim⁹ ꝛ. viij. q. i. licet iobannes.

r De ea fide i. de articulis quos creditis ꝛ tenetis. io.

s Spe. i. de bis q̄ sperandis

t Oculi. spon se.

u Plenissima. sic semper plati sedebūt iuxta fluenta euangeliorum ꝛ sacre scripture: ꝛ sic columba sedet ex natura iuxta aquā vt videat i ipa aqua vmbraz supuenientis ac cipitris: ꝛ sic si bi ꝓcauere cō sueuit: sic prelatus sibi per scripturam p cauebit contra hereticos. x. di c. i. in fi. xi. di. nolite.

x Iquis. vult. nō vadit. nūquid ergo episcopi non intercrūt bellis? immo.

ad⁹ ieremiā: Ecce dedi uerba mea in ore tuo: ecce ꝓstitui te sup gentes ꝛ regna. hic ēt malachias: labia sacerdotis custodiūt sciētiā: ꝛ legem exq̄rūt de ore eius: q̄ angelus dñi exercituū ē. hic etiā idem saluator nr̄ ꝓius i medio doctorū sedit audiēs illos ꝛ iterrogās ꝛ postea p̄dicare cepit: q̄ p⁹ q̄sq̄ discere: ꝛ postea p̄dicādi officiuz usurpare oz. hic etiā salomō ait: ꝑus tps tacēdi ꝛ postea loquēdi q̄ ueritas ꝑus tacendo discit: ꝛ postea loquēdo p̄dicat. hic idem dñs ait: q̄m audit dicat uen⁹. hinc etiā ꝑus apl̄os docuit: deide eos ad p̄dicādū misit dicens. Estote prudētes sic̄ ſpētes⁹ ꝛ⁹ simplices sicut colūbe. sic ēt post resurrectōnē ꝑus illis sensū aperuit ꝛ scripturas explanauit: ꝛ postea dixit eis Eūtes in mundū uniuersum ꝛc̄ Eñ cū de quinq̄ panibus quinq̄ milia hominū uellet reficē: ꝓius panes accipiēs fregit: ꝛ postea discipulis dedit. ꝛ p⁹ eos demū turbis apposuit: q̄ sacra legis ꝛ prophetaꝝ ꝑus disserēdo exposuit ꝛ postea eoꝝ sciētiā discipul' dedit ꝛ p eos tādē illā fidelibus dispensauit. hic petrus ēt cū rectorib⁹ ecclesie scriberet ait: pati eē debetis red dē rōnē oi poscēti uos satisfactionē ⁹ de⁹ ea fide ꝛ spe⁹ q̄ in uob ē hic etiā paul⁹ scribēs ad timothe. ait: Attēde lectōi ꝛ exhortationi ꝛ doctrine. Ex quibus oībus liquido colligit: q̄ nō sufficit plātis bona cōuersatio ꝛ moꝝ bone stas: nisi addat scientia doctrine uñ sacerdotes ingressuri tēplū tabernaculi ꝑus laudabāt in labio eneo qō fecerat moyses ex speculis mulieꝝ. hic etiā i cāticis cānicoꝝ oculi ꝑ quos plati ecclie intelligūtur: assimilāt colūbis que residēt iuxta fluenta plenissima⁹. Unde etiam hier. in leuitico.

Sacerdotis est legis scientiā hre nō bellis sed orationib⁹ uacare.

Iquis⁹ uult pōtifex eē: nō tā uocabulo q̄s merito imitetur moysen imitet⁹ ꝛ aaron. gd. n. dicit de eis? q̄ nō discedūt de tabernaculo dñi. erat ergo moyses ide finēt⁹ in tabernaculo dñi. gd aūt ei opus erat? ut aut a deo aliquid discēt: aut ipe ꝓpl'm doceret. hec quia etiam possunt alios hortari ad bellum: vt. xxiij. q. viij. igitur. ꝛ. c. hortatu. iobannes.

y Indesinenter. animo vel horis statutis: sic. xxi. q. iij. hi qui. de conse. di. v. nunq̄z. xxxi. di. si laicus. ff. de cōdi. ꝛ demō. siquis ita. xxij. di. sacrosancta

duo sūt pōtificis opa: ut a deo discat legendo scripturas diuias ꝛ sepius meditādo: aut pp̄lm doceat. sed illa doceat q̄ a deo ipe didicerat: ñ ex ꝓpō corde uł humano sensu: sed q̄ ip̄us sāctus docet: est ꝛ aliud opus qō fecit moyses: ad bella nō uadit: nō pugnat ꝓtra inimicos. sed gd facit? orat: ꝛ dono nec orat uicit pp̄lus ei⁹. si relaxauerit ꝛ dimiſit man⁹: pp̄lus eius uicit⁹ ꝛ fugat⁹. oret ergo sacerdos ecclie idesinent⁹: ut uicat pp̄lus q̄ sb ipō ē: hostes inuisibiles amalechitas q̄ sūt ōmōes ipugnātes eos q̄ uolūt pie uiuere in christo.

Sed q̄rit⁹: an secularib⁹ lr̄is opōteat eē eos eruditos. Et his ita scribit⁹ in concilio carthaginensi. iiij.

Libros gentiliū non legat epūs.

Episcopus gentiliuz libros ñ legat: hereticoꝝ aut ēplegat ꝑ necessitate aut tpe. Tē hier. ad damasū papā de filio ꝓdigo.

Reꝑhendunt sacerdotes: q̄ omissis euāgelijs cōedias legunt.

Sacerdotes⁹ dei omissis euangelijs ꝛ ꝓphetijs uidem⁹ comedias legē: amatoria bucolicorū uersuū uerba cātare: tenē uirgiliū in manib⁹. ꝛ id qō in pueris adest cā necessitatis: crimen in se facere uoluptatis. Idem.

In uanitate ꝛ obscuritate sēsus ambulant: qui secularibus discis plinis occupantur.

Onne⁹ uobis uidet⁹ in uanitate sensus⁹ ꝛ obscuritate mētis ingredi: q̄ die⁹ ac noctib⁹ in dialectica arte torquet⁹: q̄ physicus ꝑ scrutator oculos trās celos leuat: ꝛ ultra ꝓfūdū terraꝝ ꝛ abyssi qō dam iane demergit⁹: q̄ tābū feruet: qui tantā metroꝝ siluā in suo studiosius corde distiguit ꝛ ꝓgerit: ꝛ ut ad alterā ptē trāseā: q̄ diuinitias ꝑ fas ꝛ nefas q̄rit: q̄ adulat⁹ regib⁹: hēditates captat alienas ꝛ opes ꝓgregat: q̄s in momento cui sit relicturus ignorat. Idē. in isaia.

Qui scripturas sacras male intelligit: uel seculari sapiētia abutit⁹: uino inebriatur ꝛ sicera.

Uno⁹ inebriāt⁹ qui scripturas sacras male intelligunt: atq̄

a Sed queritur. in hac. xxxvij. distic. q̄rū B. an ordinandus debeat habere peritiam secularium scientiarum. primo autem ostendit q̄ clerici nō debent respicere libros gentiliū secundo ponit argu. in contrarium: ꝛ tale⁹ dat solutionem q̄ quidam legunt libros gētiliū causa delectationis ꝛ voluptatis: ꝛ ꝟ est prohibitum. quidā legunt ad eruditionez ꝛ illud licitum est: vt per eos sciant recte loqui ꝛ discernere.

Ꝺ. XXXVII. verum a falso. io. vt infra. c. §. cū ergo. ꝛ nō q̄ in omnibus capitul vsq̄ ad. §. econtra videtur sola voluptas ꝓ biberi.

b Episcopus. gentilium ergo nec leges audire debent. nam obprobrium est eis si se velint esse peritos disciplinarum forensiuz. C. de testa. cō sulta diualia. sed contra: leges sunt per ora principum diuinitus promulgate: vt. xvi. q. iij. nemo. dic q̄ ad hoc licet audire leges. vt ꝑ eas melius intelligāt canones: ar. j. e. di. ꝯ. seculares. io.

c Acerdotes. necessitatis. vt sciant recte loqui.

d n Onne.

e u Uno. intelligunt. talibus qui male intelligūt dicta magistri essent aures precidende: vt. xxiij. q. i. si petrus.

f Idem ꝟ tropologiam .i. secm̃ moralē intellectum: a tropos q̃ est uersio: qñ verba nostra conuertim⁹ ad mores informandos. xliij. di. sit rector.

g Legant. de ecclesiasticis: arg. ℈. ℈. xxxi. di. omne.

h Strenam. strena ē p̃mū donū qđ dat in principio calendarum

i Sportulam. qđ datur pro fabulis saturni.

k Sed quia filios. talis repellitur a testimonio: vt. vi. q. i. q. crimē. item nec potest eē eps vt. xlvij. di. §. necesse. immo potius dicit canis q̃ episcopus: vt ij. q. vij. qui nec. io.

a Legim⁹ libros. qz legit eos causa delectationis non cā eruditionis: vt de pse. di. v. non mediocriter.

b Nunc etiam. qui de siliquis .i. secularibus scientijs que inflant nō satiant.

c Et spoliarēt. xiiij. q. v. dixit.

d Partes. s. moralē nālem rationalem.

e Despecta. respectu aliarum scientiarum. io. tē.

f Verbat. siqua: ar q̃ vtile nō vitiatur per inutile: vt. xvij q. iiij. questi. ℈. di. ix. si ad scripturas. contra io.

g Magister. nam legitur q̃ cuꝫ paulus venisset athenas vidit aram ignoti dei: in qua erat scriptum: hec est ara ignoti dei: in quo viuimus mouemur ⁊ sumus. a qua scriptura aplus cepit predicationē suam: ⁊ aperuit illis atheniēsib⁹ sensū illius scriptare prosequens de deo nostro ⁊ dicens: quē vos dicitis ignotum ego predico. ⁊ ideo tunc dionysius ariopagita vidēs quēdam, ceum trāseuntem dixit: si illuminaueris istum ceum credam tibi. statim in uocato nomine christi illuminatus est: ⁊ ille credidit.

b Indidisset. in epla pauli ad titū illud peigmēidis pocte: crescētes semper menda-

puertūt. sicera: qui abutūtur secularī sapiētia ⁊ dialecticoꝝ tēdiculis. que nō tā tēdicula sunt appellanda: q̃ fātasmata. i. umbre que dam ⁊ imagies: q̃ cito pereūt ⁊ resoluūt. Idē: ꝟ tropologiā pseudo, pphetas eos debem⁹ accipe: q̃ aliter scripturaꝝ uerba accipiūt: q̃ spūs sanct⁹ sonat. ⁊ diuinos eos q̃ piectura mētis sue incerta futuroꝝ q̃si uera, pnũciant absq̃ diuino auctē uerboꝝ. Idē: q̃cunq̃ scripturas nō ita itelligunt: ut rei ueritas hz: unam acerbam comedunt.

Idē in epla ad ephesios

Reprehendūtur epi qui filios suos secularibus erudiunt litteris.

Legant⁹ epi atq̃ pbzi: qui filios suos secularibus eruditū lris: ⁊ faciūt illos comedias legē ⁊ mimoꝝ turpia scripta cātare de ecclīasticis suptib⁹ forsitā eruditos. ⁊ qđ in corbonā, p peccato uirgo uel uidua ul' sbam suā totā effundēs qlibet pauꝑ obtulerat: hoc in caledaꝝ strenā⁹ ⁊ saturnaliū sportulā⁹ ⁊ mineruale munus grāmatic⁹ ⁊ oratoꝝ aut i supt⁹ domesticos aut in templi stipes aut sordidū conuertit i lucꝝ. bely sacerdos ipe fact⁹ fuit: sed⁹ qz filios suos non eruditiuit in oi disciplina ⁊ correctōe: supin⁹ cecidit ⁊ mortuꝰ ē.

Tē ex rñsalib⁹ urbani pape ad carolū ca. xlviij.

Palea.

Omnem uim inētoꝝ suoꝝ in dialectica disputātes ponūt hētici. q̃ philosophoꝝ sīnia diffinitur: nō astruēdi uim hr̃e: ſz studium destruēdi. ſz nō in dialectica placuit deo pri fi. ⁊ spi. s. regnuꝫ ceni dei in simplicitate fidei ē: nō i pcētione ℈monis.

Tē rabanꝰ de pressuris ecclesiasticis.

Beatus hieronym⁹ ab āgelo uerberat q ciceronis librum legebat

Legim⁹ de beato hieronymo q̃ cū libros legēt ciceronis: ab angelo ē correct⁹: eo q̃ uir christianus paganoꝝ figmētis itēderet.

Hunc etiā filiꝰ ille, pdigus i euāgelio repbēdit: q̃ de siliqs q̃s porci māducabāt: uentrē suuꝫ replere cupiebat. hic etiaꝫ origenes cimphes ⁊ ranas qbus egyptij sūt pcussi: uanā dialecticoruꝫ garrulitatem ⁊ sophistica arguēta intelligit. Ex qbus oibus colligit: q̃ nō est ab ecclīasticis secularīū lrārū q̃renda pitia.

Ed ecōtra legit q̃ moyses ⁊ daniel oi sciētia egyptioꝝ ⁊ chaldeoꝝ eruditi fuerit: legit ēt q̃ pcepit dns filijs israel: ut⁹ spoliarent egyptios auro ⁊ argēto: moraliē istruēs ut siue aurū sapiētie siue argentuꝫ eloquentie apud poetas inuenirem⁹ i usuꝫ salutifere eruditōis uertam⁹. In leuitico etiā pmitias mellis. i. dulcedinez hūane eloquentie dño iubemur offerre. magi quoq̃ tria munera obtulerūt: in qbus nōnulli tres ptes philosophie uolūt itelligi. deniq̃ ut i expositōe psalterij casiodoꝰ testat: ois splēdor rhetorice eloq̃ntie: ois modus poetice locutōis: q̃libet uarietas decore, pnũciatōis a diuinis scripturis supsit exordiū. hic etiā ambrosi⁹ ait sup epl'aꝫ colossensiū: ois ratō supne sciētie uel terrene creature i eo est: q̃ est caput eaꝝ ⁊ auctor: ut q̃ hūc nouit nihil ultra querat qz hic est pfecta uirt⁹ ⁊ sapientia: quicqd alibi querit: hic pfecte iuenit. In daniele ⁊ i salomone oñdit ifidelib⁹ se eē auctorē toti⁹ eloquētie ⁊ sapiētie. qđ ifideles ñ putāt: qz ñ legūt i euāgelijs ⁊ pphetijs astrologiā ⁊ alia huiusmōi q̃ despecta⁹ sūt: qz nihil ualēt ad salutē ſz mittūt i errorē: ⁊ duꝫ his studēt curā aie ñ hñt. q̃ uero christū nouit: thesauꝝ sapiētie ⁊ sciētie inuenit: qz id nouit qđ utile est.

Hinc etiā ait beda in li. regum.

Non prohibeantur clerici seculares litteras legere.

Tardat⁹ acumen legētiū ⁊ⁱ deficere cogit: q̃ eos a legendis secularib⁹ libris oib⁹ modis existimat, phibēdos. i qbus siq̃ inuēta sūt utilia q̃si sua sumē ſz. alioqn moyses ⁊ daniel sapiētia ⁊ lris egypti orū chaldeoꝝq̃ ñ pateret eruditi: quoꝝ tñ supstitiōes sil' ⁊ delicias horrebāt. nec ēt ipe magr⁹ gētiū aliquot uersus poetaꝝ suis ul' scripturis ul' dictis ididisset⁹.

Qđ ergo legi, phibēt: q̃ tā rōnabiliē legēda, pbāt? ℈ 'seculares lras qdā legūt ad uoluptatez poetaꝝ figmētis uerboꝝ ornatu delectati. qdā uero ad eruditionem eas addiscūt: ut errores gētilium legēdo detestēt: ⁊ utilia q̃ i eis inueniūt: ad usū sacre eruditōis deuoti uertāt. tales laudabiliē secularis lras addiscūt. uñ beat⁹ gregorius quēdā epm nō repbēdit: qz eas didicerat: ſz qz ptra epale officiū, p lectōe euāgelica grāmaticā pplo exponebat.

Hinc etiā ambrosius scribit sup lucam.

Seculares littere legende sunt: ne ignorentur.

ces male bestie vētris pigri i. i. q. i. dñs declarauit. Interseruit etiā in prima epistola ad corinthi. illud terentij: sepe bonos mores corrūpunt colloqa prava. ⁊ xvij. q. i. sepe. Itez vius est illo versu: odero si potero: si nō iuuat⁹ amabo: sed hier. ō pse. di. v. nūq̃ vius est versibus virgilij. ⁊ aug. illud lucani mensis bausti. nulla tē. xxvi. q. v. nec mirum. ⁊ iuris pitus auctoritate virgilij. ff. de rerū di. in tantū. §. ceno thaphiū ⁊ homeri: insti. de cōtrahē emp. §. precium.

i Sed seculares. vide beatus greg. j. lxxxvi. di. cū multa.

k LEgimus negligantur. vt vetus testamentum.
l NE ignoremus. nã q̃uis nullus sit vsus: tñ scientia necessaria est: vt. ℟. di. viij. c. vlt.
m Repudiem⁹. vt libros hẽticoꝝ paganoꝝ: vt. xxiiij. q. iij. c. vlt.
n SIqs geometrica. de astronomia nõ facit mẽtionẽ: q⁹ hec abijt i dissuetudinẽ vt. xxvi. q. ij. § is ita.
o QEli de mẽsa. daniel ananias mizael azarias. nã turpe ẽ alicui decertãti ius i q̃ verſat ignorare: vt. ff. ℟ oꝛi. iu. l ij. §. seruius.
p SCirẽt esse peccatũ. ex eo q⁹ biero. ℟ iducit exẽplũ danielis: colligẽt ar. q⁹ i dubijs recurrẽdũ est ad exẽpla maioꝝ z alioꝝ. xv i. q. i. sĩ nõnulli xxij. q. i. vt noueritis. i. q. vij ꝓuenientib⁹. x ij. q. ij. q̃sta. x vi. q. iij. ꝑsulũ xiiij. q. i. c. vlt. xxvi. q. ij. non stati. z. c. ñ exẽplo. C. de sen. z iter. nemo ℨ Sol. vbi iura deficiũt recurrẽdũ ẽ de silib⁹ ad silia alis ñ. ũtẽ ar. ꝑsumi eo ipo bonuz q℟ ab aliq̃ bono sit factũ: vt vij. q. i. ois q. z xxiij. q. i. cum beatissim⁹. x. q ij. lugdu. xij. q i. expedit. xxv iij. q. i. sic. n. xx xi. di. oino. io.
q Predicta. s. ℟ icarnatõe.
r Cõtineri. vt illud virgilij: Jã nona pgeniet celo dimittit alto. z illud ouidij: ODẽo si potero: si nõ inuit⁹ amabo tẽ.

LEgim⁹ aliqua ne negligant. legim⁹ ne ignoremus. legim⁹ ñ ut teneam⁹: sed ut repudiemus. ITez biero. sup epl'am ad titum

Grãmatica legenda est: ut p eam sacre scripture intelligantur.

SIqs artẽ nouerit grãmaticã uel dialecticã: ut recte loquẽdi rõnem hẽat: z iter falsa z uera diiudicet: nõ improbamus. geometrica z arithmetica z musica hñt in sua sciẽtia ueritatez: sz nõ est sciẽtia illa scia pietatis. scia pietatis ẽ nosse legẽ scripturas z intelligẽ. pphetas: i euãgelio credẽ: apl'os nõ ignorare. grãmaticoꝝ aũt doctrina etiã põt ꝓficẽ ad uitam: dum fuerit i melioꝛes usus assumpta. IDem.

Exemplo danielis ꝓbat nõ esse peccatũ secularibus lr̃is eruditi.

QEli de mẽsa z uino regis noluit comedere ne poluantur: utiq̃ si sapiẽtiã atq̃ doctrinã babyloniorum scirẽt eẽ peccatũ: nũq̃ acqeſcerent discẽ qõ ñ licebat. discunt aũt nõ ut sequant: sed iudicent atq̃ ꝓuicant. quõ si q̃spiam aduersus mathẽaticos uelit scribere: ipitus matheseos risui pateat: z aduersus philosophos disputat si ignorat dogmata philosophoꝝ. discãt ergo ea mẽte doctrinam chaldaicã: q̃ z moyses oẽm sapiẽtiã egyptioꝝ didicẽat. Jdẽ siq̃n cogimur lr̃aꝝ secularium recõdari: z aliq̃ ex his discẽ: que olim omisimus: ñ nr̃e est uolũtatis: sz ut ita dicã q̃uissime necessitatis: ut ꝓbem⁹ ea q̃ a sanctis ꝓphetis añ secula multa ꝑdicta sunt: tam greꝯ q̃ latinoꝝ z alioꝝ gentilium lr̃is ꝓtineri. ITem ex syno do eugenij pape.

Magistros z doctoꝛes episcopi cõgruis locis constituant.

OEquibusdã locis: ut ad nos refert: neq̃ magros neq̃ cu

põt facere collectã: videt q⁹ nõ: q⁹ sciẽtia donũ dei ẽ. vñ vẽdi ñ põt: vt. i. q. iij. ñ solũ. q⁹ pfessoꝛes iuris z si honeste accipiũt tñ inhoneste petũt: vt. ff. de var. z extraoꝛ. co. li. §. ẽ qdẽ. Jtẽ q⁹ potẽ debẽt, pjicẽ pecuniã exẽplo cratis. x ij. q. ij. crates. Jtẽ q⁹, ppẽ honorẽ adipiscẽdũ legũt ñ, ppẽ utilitatẽ aliorum: vt de neg. gest. si pupilli. §. ij. sz ℨ: q⁹, p tpe pstat obligũ: dz ꝓleg bñficiũ: vt. xij. q. ij. charitatẽ. itẽ q̃re ñ posset magister vẽdẽ doctrinã sic iuris spitus ꝓsiliũ: vt. xiiij. q. v. nõ sane. itẽ nõne testis gratis testat: z tñ recipit ,peuratõez. i. pecunias ,peuratõis noie: vt. iiij q. iij. §. vẽturis: z ẽps gratis ꝓsecrat z tñ recipit, peuratõez: vt ex de si. cũ sit: z officium magistri remunerãdũ ẽ: vt. ff. de dona. aglis: so. tũc petet magister collectã: cũ ei sua plenissime ñ sufficiũt: vt. x. q iij. paiscis. z. xij. q. i. ẽps ecclĩastice rerus. io. ego credo qcqd dicat io. q⁹ magr̃ põt facere collectã de q̃ vinat z, p curet etiã si abũdet: q⁹ ẽps cũ ꝓsecrat ecclias z cũ visitat recipit, peuratõez ẽt si abũdet. vt i decre. de si. cum sit romana. z ex de cẽsi. cus apl's. z. e. ti. sopite. nec vẽdit magr̃ scientiam: q⁹ estimari ñ põt: sz, p laboꝛe suo ,mittit ei pmiũ. nã z pdicatoꝛ ũ dr̃ vẽdẽ pdicatõem: z tñ petẽ põt sustẽtatõez vt ex de pscrip. cus ex officij. z de cẽ. cum venerabil. z. xiij. q. i. §. q⁹ ergo. b.
d Assidue. i. boꝛis cõpetẽtib⁹: sic. ℟. xxxi. di sacerdotib⁹. ff. de ꝓdi. z de. siqs ita legunt.
e SIqd veri. ar. q⁹ testes vl' instrã pñt, p pte rata bñi ꝓo pte ñ: vt dixi. ℟. di. ix. si ad sacras. sz illõ vez ẽ qñ reprobãt rõne psone: sec⁹ si reprobent, p pter dicta. item ar. q⁹ si aliqd induxero, p me: q℟ ñ teneoꝛ recipe ꝓxima me. ℟. di. xix. si romanoꝝ ℨ. io. so. si vtoꝛ aliq̃ ℨ me z, p me vti debeo: nisi in casib⁹ spalib⁹. ij. q. vij. si hereticus dic vt ibi. b.
f Valet qdem. ar. eẽ argumentandum ab exemplis paganoꝛum z in dubijs ad ea recurrendum j. xiij. q. ij. questa. ℟. di. xxi. submittitur.
g Demonũ. cũ dixerũt filio dei. ad qd venisti añ tps torq̃re nos? apl's tñ i epl'a ad corinth. videt ℨnũ dicẽ cũ dicit: si cognouissent eũ nũq̃ dñm gl'ie crucifixissent. dic q⁹ nõ pfecte eũ nouerũt: tñ credebãt eũ filiũ dei cum viderũt eũ ambulãtẽ sup aquas: cũ viderũt eũ esurire non credebant.
h RElatũ ẽ. traditõez. tales dicũt ũsferre ẽminos patrum. vt. xxiij. q. ij transferunt.
i Veri silitudines. p silitudines licitũ sit argumẽtari: vt. xx. di. de libellis

a dEgbusdã locis. neq̃ magros: ar. q⁹ scholares i schol' de ecclesijs suis debẽt hr̃e pbẽdas. ℟. di. xxxij. sig. ff. ex q. ca. ma. integr. necñ ff. de neg. gest. l. i. exẽ de cle. ñ resi. itẽ q̃tuoꝛ. i. q. ij. sacerdos. sz ℨ. i. q. ij. placuit. j. de cõ. di. i. nemo. j. xij. q. ij. concessa. xvi. q i. generaliter.
b Subiectis. id est baptismalibus ecclesijs.
c Et magistri. quid iuris sit de magistris: habes exẽ de magistris quia nonnulli. z extra de magistris. c. i. q⁹ a clericis ipsi⁹ ecclesie z a pauperibus nil petent: vt ibi dicit. Sz nũq̃d magister iure licito

non tamen semper: vt. xxvij. q. i. nuptiarum. & xxviij. q. i. sic enim.
k Alienum. nisi illud reperiatur in auctoritate: vt cum inuenimus annum poni pro die vel econtra: vt. xxxi. di. tenere. xxxiij. q. ij. hocipsum.
l Discere. prius enim dz discere qz docere: vt. xvi. q. i. si clericatus.
m In pueritia. ar. q aliqs põt testificari de eo qõ vidit in puerili etate: vt hic. & de pse. di. iiij. cuz itaqz. & c. placuit. & xxvi. di. deide. nã & liber fact põt testificari de eo qõ vidit cũ esset seruus: vt. ff. de vbo. significationez. §. vlt. ar. ꝫ qz hec etas nescit qd agat vt. C. de fal. mo. l. i. & i pubes nihil intelligit scire: vt. ff. de iurisdic. & facto. l. vlt. dic q si fuerit capax doli: bñ põt ꝺ eo qõ tũc vidit testari de puero facto. sz de circũstantijs. s. qlit aliqd fcm sit ñ: qz in ꝺ facile potuit falli puer memor a. qõ sat credo
n Deo. phibet. ar. isti. de iuris. isti. §. pupillus. & ff. de reg. iu. negocijs.
o Thura. q. d. nõ refert: an qd fiat an eius fiãt: vt. xi. q. iij. existimat. & lxxxvi. di. pace ff. man. l. vlt.
p Oculi eoz. i. plati q regunt alios.
q Dorsuz. i. sbditi: q sustẽtari debẽt a plato ꝙsi i dorso: l qz sequũt dorsum ipsoz. xi. q. iij precipue.
r Qui ignorat. i. qui negligit scire: vel q cõtinuit scire.
s Qui noluit. Videt ꝙ q illi sint excusati: ad qs pdicatõ apli nõ puenit: vt. lxxxij. di. ꝓposuisti. sz ñ ẽ ita qz in oẽm terrã exiuit sonus eoz nec ẽt excusat qs p ignorãtiã: q põt habẽ copiã pitoz. ff ꝺ iur. & fac. igno. regula vel si sui prudentia facile potuit illud scire: C. de inge. & ma. l. iij. ff

D. XXXVIII.

qs ordo i bonoz pos. fer. l. ij. §. in bonorum

asserere. cũ. n. ex diuis scripturis itegrã qsqz & firmã regulã ueritatis suscepit: absurdũ nõ erit si aliqd ẽt ex eruditõe cõi ac liberalib studijs: q̃ forte ẽt in pueritia attigit: ad assertionẽ ueri dogmatis ꝙferat: ita tñ ut ubi uera didicit: falsa & sĩlata declinet. Item isi dorus in libro sniaz.

Quare prohibeatur christianus poetica figmẽta legere

Deo phibẽt christianis legẽ figmẽta poetaz: qz per oblectamẽta fabularũ nimiũ mentez excitant ad icentiua libidinũ. nõ eni thura solũ offerendo demonibus imolãt: sz etiã eoruz dicta libenti capiẽdo. Ut itaqz ex premissis auctoritatib apparet: ipe ritia sacerdotib semp esse dz aduersa: qñ si p ignorãtiã cecitatis alijs ducatũ pstare cepint: ambo in foueã cadũt. unde dr i psalmo obscurẽt oculi eoruz ne uideant: & dorsũ eoz semp incurua. cũ eiz obscurãt illi qui preeũt ad ferenda onera peccatoz: facile sequentes inclinãt. elaborãdũ est itaqz sacerdotibus: ut ignorãtiam a se quasi quãdã pestẽ abijciant. licet eni suus nesciẽs uoluntatem dñi sui & ñ faciẽs dicat uapulare paucis: nõ tñ hoc de oib generaliter intelligit. ait eni apl'us: q' ignorat ignorabit. qõ de eo intelligenduz est: q' noluit intelligẽ ut bñ ageret

Nde augustin ait i li. qstionũ Non ois q ignorat imunis est a pena. Ille. n. ignorãs põt excusari a pena: q qõ discere nõ inuenit. illis aũt hoc ignosci ñ poterit: q habentes a quo discerent: operã non dederunt. Cum itaqz uoluntaria ignorãtia oib sit noxia sacerdotibus est periculosa.

babilis: & hẽc excusat: qz etiã pitissimos fallit: vt. j. i. q. i. siquis admoniacis: vt. xi. q. i. ordinatões. alia est crassa & supina: vt cũ quis ignorat id quod publice factum est in ciuitate. hec neminem excusat: vt. xvi. di. quod dicit. xij. q. ij. qui & humanis. hoc pleni inuenies. i. q. iii. §. vlt. in fi.

Ignorantia mr cũctoz errorũ maxie in sacerdotib dei cuitanda ẽ: q docẽdi officiũ in pplo dei suscepũt. sacerdotes legẽ sanctas admonẽt scripturas: paulo apl'o dicẽte ad timotheũ: attẽde lectõi & exhortatõi doctrine: & sẽ p pmane in his. Sciant ergo sacerdotes sanctas scripturas & canones: & oẽ op eoz i pdicatõe & doctrina cõsistat: atqz edificẽt cũctos taz fidei scientia q̃ opez di sciplina. Item ex eodem.

Officialem libellum ab episcopo accipiãt pbi: cum ordinantur.

Quando pbi i parochijs ordinãt: libellum officialem a sacerdote suo accipiãt: ut ad ecclesias sibi deputatas instructi accedant: ne p ignorãtiã etiã in ipsis diuinis sacris christũ offendant. cũ uero ad letanias uel ad ꝓciliũ uenerit: rõnem epo suo reddãt: q lit suscepti officiũ celebrẽt uel baptizẽt. Item leo epis ꝓstãtinop.

Inscicia sacerdotum nec excusatione est digna nec uenia.

Si in laicis uidet intolerabilis iscicia: q̃to magis in his qui p sunt: nec excusatõe ẽ digna nec uenia. Item celestinus orthodoxis omnibus episcopis.

Canões ñ lz sacerdotib ignõare

Nulli sacerdotũ liceat canões ignorare: nec qcq̃ facẽ quod patz possit regulis obuiare. que eni a nobis res digne fuabit: si ꝺ cretaliũ nõma ꝓstitutoz p aliozz libitu lĩia pplis pmissa frãgat. Item ex dictis aug.

Que sint sacerdotibus necessaria ad sciẽduz

Que epis sacerdotib necessaria sint ad discẽdũ. i. sacroz

b Ignorantia. ad i motheum. ar. qõ vni dicitur ad omnes extenditur: vt. & xiij. q. i. quod cũqz. & xvi. q. i. pdicatoz. lx. di. miramur. de peni. di. i. §. his auctoritatibus. C. de iuer. hẽp. l. i. ff. de pac. iurisgẽ §. pactoz. ar. ꝺ. xxv. di. qlis
c Quando. officialẽ i qz pinet officiũ ecclesiasticũ
d Al sacerdote. id est epo.
e Ad letanias. id est in rogationibus: & sic patet q omnes sacerdotes venient ad cathedralẽ ecclesiã in festo rogationũ: sic j. de pse. di. iij. c. iij. de pse. di. i. ad hoc.
f Sel. ad cõciliũ. sic patet q puent quẽ bz epus cuz clericis suis dicitur ꝓciliũ. vt. & xviij. q. ij. abbates. xij. q. ij. placuit. xviij. di. propter. & c placuit.

g Laicis. Videt ꝙ q laici habeant peritiam iuris: maxime si sint indices cum teneãtur ferre sententiam in scriptis vt dixi. xx. di.

3 Quia itaqz ignorantia Superiori distinctione facta fuit mentõ de ignorantia: ideo magister annexit istam. xxxviij. distinctionez in qua ostendit q ignorantia periculosa est: maxime sacerdotib. Notandum est ergo: q ignorantia alia iuris naturalis alia ciuilis vel canonici Ignorantia iuris naturalis neminem excusat: si est adultus vel discretus qz in his paruz interest decipere & decipi posse: vt. xvi. q. i. si cupis. de hac dicitur ignorans ignorabitur. Ignorantia iuris ciuilis vel canonici neminẽ excusat: vt. j. e. si in laicis que ipsis. aliquos tamẽ excusat: vt milites mulieres rusticos minores. io. in damno tñ vitando nulli nocet: vt. ff. de iurisdic. & fac. igno. erroz. i fi. nisi in his q introducta sunt ad rigorem iuris. ꝓuandũ vt in cõstitutõe. siquis in tãtam. & in pscriptione. b. Ignorãtia facti aliq p

§. i. Sed potest intelligi de iure consuetudinario vel de iure naturali in quo periculosa est ignorantia: vt. xvi. q. i. si cupis.
b Nulli. canones. penitentiales si intelligis ꝺ sacerdotibus: vt xxvi. q. vij. tempora. si intelligis de episcopo planum est: vt. xxiij. di. qui episcopus.
i Vele ipsis. ad discendum. sup. hec sunt.

k Sacramentorum. id est missale.
l Computus. quo ad dies & menses.
m Si vnum. ar. q vbi plura requruntur ex necessitate: si vnum ex his deest nihil agit: vt ꝺ ꝓ. di. iiij. i synodo. xxij. q. ii. aduertẽdũ

sic qui offendit in vno factus est reus omnium: vt de pe. di. v. consideret. & est simile. C. de testa. si vnus. & ff. de transac. cum hi. §. si pretor. ar. 3. xxx. q. v. aliter. ff. de ven. inspi. l. i. in fi.

n Elix. q: vbi res deest nec nomen habebitur: vt. lxviij. di. cozepi vij. q. i. factus. C. de ferijs a nullo. xxxv. q. vij. quid est.

o OMnes ꝓmittimus. i. videmur nos obligare: cum dicimus illa vba: in iustificationibus tuis meditabor.

p Psalteriū vt. lxxxv. di. archidiaconū xxij. di. q eps

q Substātia id ē ō substantia sacerdotij: videtur esse q ordinand⁹ habeat scientiam

r Disceptauerit. id est si contradixerit.

s PLacuit inculcē tur. similiť cuz nouuz celebratur concilium vt. xviij. di. de cernimus. xi. q. iij. cure.

t Sicut stellas.

u Jnꝝ. sapiētia est. sic argumētatur: chāstus est scientia: ergo q ignorat scientiā: ignorat chāstuz. & intellige de tali ignorante q contēnit discēre. ō. di. proxi. c. finali.

x Q Eli ea sapiuntur id est approbantur.

y Ignorat. intellige de eo q contēnit scire: vel de eo qui de facili scire posset si habuisset tractatuz cum peritis: vt. C. de ingenuis. ma. l. iij. ō. di. proxima

liber lectionarius antiphonarius baptisteriuz ꝓput⁹ canones penitētiales psalteriū homelie p circulum anni in dñicis dieb⁹ & singul' festiuitatib⁹ apte. ex qbus oib⁹ si unū defuerit: sacerdotis nomen uix⁹ in eo ꝓstabit: q: ualde piculose euāgelice mine sūt: qbus dicit: si cecus ceco ducatū pītet: ambo i foueā cadūt. ITē ex. vij. synodo

Que oporteat scire eum qui ēps est ordinandus.

OMnes⁹ psallētes reꝓmittimus deo: in tuis iustificationibus meditabor: non obliuiscar sermones tuos. qō oēs qdē chri stianos obſuare saluberrimū est: sz pcipue hoș q eccliasticā ꝓsecuti sūt dignitatē. unde diffinim⁹ oēz q ad ēpatus ē ꝓuehēdus ḡdum: modis oibus psalteriuz⁹ nosse: ut ex hoc etiam ois clerus qui sb eo fuerit: ita moneat & ibuat. Jnq rat aūt diligēt a metropolitano: si in ꝓmptu bēat legē scrutabilit & ñ trāsitorie tā sacros canones & sanctū euāgeliū q⁹ diuini apli libꝝ & oēm diuinā scripturā atq ꝑm mādata ꝓfuare & docere sibi pplm ꝓmissuz. sba⁹. n. sūmi sacerdotij nri sūt eloqa diuinit⁹ tradita. i. uera diuinaꝝ scripturaꝝ disciplina: quēadmoduz magn⁹ phibet dionysius. q si disceptauerit & ita libent facē & docē minie spoꝑderit: nullaten⁹ ꝓsecret. ait. n ꝓphete deus: tu sciaz repulisti: & ego repellā te ne sacerdotio fūgaris mihi. ITez ex ꝓci. char. uij.

PLacuit ut ordinā dis ēpis ul' clicis plus aboꝛ dinatoꝛibus suis decreta ꝓcilioꝝ aurib⁹ eoꝝ iculcent: ne se aliquid ꝓtra statuta ꝓcilij feciſſe peniteāt

De eodē.

ITem zepherinus papa.

Sacre scripture inherentes nō obscurant iniquitate mundana.

SIcut stellas celi nō extiguit nox: sic mētes fideliū & inherentes firmamēto sācte scripture nō obscurat mūdana iniquitas.

ITem hiero. in ysaia.

Jgnorātia scripturaꝝ est ignorātia chāsti.

SJ iuxta apl̄z paulū chāstus dei uirtus est & dei sapientia scripturaruz ignorātia chāsti est ignorātia. ITē greg. i moralib⁹

a q Clāuis errare. errare enim est aliud pro alio putare: vt. xxij. q. ij. si q libet.

b Eadēq;. in his que spectant ad salutem anime nihil interest decipi & decipere: vt. xvi. q. i. si cupis.

c Quam scire. hic videt q bonū sit ignorare mala: vt. xxxij. di. hospitiolū

A dño scitū uel ignorant: qui ea que dei sunt sapiunt uel ignorāt.

QEli ea q̄ dei sūt sapiunt: a domino saptūt: & q ea q̄ dei sūt nesciūt: a dño nesciūt: paulo attestāte q ait: siqs ignorat⁹: ignorabitur. Jdez: qcūq; stult⁹ est i culpa erit sapiēs i pena. ITē augusti.

Nō q aliqd nescit: sed q putat se scire quod nescit: errare ꝓbatur.

QClāuis⁹ errare quanta possumus cura cauendū sit: ñ solū in maioꝛib⁹ uez etiā i minoꝛibus reb⁹: nec nisi rez ignorātia possit errari: ñ est tñ ꝓsequs ut cōtinuo erret: qsqs aliqd nescit. sed siquis existimet se scire qō nescit: ꝑ nō qppe approbat falsuz. qō erroꝛis est ꝓpriū. uerūtñ in q̄ re qsquis erret it est plurimū. nā i una eadēq⁹ re & nesciēti sciēs & errāti ñ errās recta rōne ꝓponit. in diuersis aūt rebus. i. cum iste scit alia: ille alia & iste utilioꝛa: & ille minus utilia uel etiā noxia: qs non in eis q̄ ille scit ei ꝓferat nescienteꝫ? sūt. n. qdā q̄ nescire melⁱ⁹ est q̄⁹ scire. Sed lz p ignorātiā grāmatice artis aliqd uiciosū, pferāt epi ul' ꝓbri: nō tñ iō a scholasticis sunt despiciendi: q: moꝛ uicia magis q̄⁹ uerboꝝ deuitare: sz coꝛdi casto linguā exercitatā nec ꝓferre audeāt: quam etiā ꝑferre ꝓsueuerūt. his maxie utile ē nosse ita ee ꝓponēdas uerbis snias: ut ꝓponit⁹ anim⁹ coꝛpori. ex quo fit ut ita malle deāt ueriozes q̄⁹ disertioꝛes audire ſmones: sic malle debēt prudētioꝛes q̄⁹ formosioꝛes hr̄e amicos. nouerit. n. ñ ee uoces ad aures dei nisi animi affectū. Jta. n. ñ irridebūt si aliquos ātistites & mistros eccle sie forte aiaduertunt ul' cū barbarismis ul' soloecismis deū inuocare: ul' eadē uerba q̄ ꝓnūciāt ñ itelligē: ꝑturbateq; distiguē. non qz ista minie corrigēda sūt: ut ppls ad id qō plāe itelligit: dicat⁹ amē⁹ sed qz pie toleranda sunt ab eis:

sed contra: omnis sciētia a deo est: vt. xxxvij di. §. hinc. & bonum ē scire mala vt ea vitemus: vt. ō. di. ꝓri. qui de mensa. & c. siquid. dicq; omnis scientia bona est: sed dicit aliq̄ scientia mala: quia mala ē illi cui dat occaliōez peccandi: sicut ade fuit malum pomum paradisi: vt. xi. q. iij. qd ḡ & inde buccella. i. q. i. opponitur. §. nec miꝝ de conse. di. ij. & sancta

d Sedulo. sententias. nota q magis considerāda est sententia q̄z verba: vt i. q. i. marcbiō. xij. q. v humane. de conse. di. iiij. retulerunt. & si nō sanctificatur. & potius mens est considerāda q̄z verba: vt. xxiij. q. i. paratus. Arg. contra extra de sponsalibus ex litteris. So. non est a verbis recedendum nisi ex verbis prauus generetur intellectus. & tunc verba sunt iterpretanda.

e Quam formosiores. vnde seneca: infirmus non querit medicum eloquētem sed curare scientem.

f Jntelligere. ar. q ñ est deponendus aliq⁹ propter impietiam: vt x. q. i. placuit.

g Dicat. ar. 3 extra ō fi. presbtey. proposuit vij. q. i. illud. sed nec ß populus respondit amē officiando ecclesiam vel missam. & ita videtur q nec sine ministro potest presbr̄ missam dicere: licet hug. dixerit: q bene possit cum populo tantum ecclesiam officiare.

b Amen.videtur ergo sufficere si populus respondeat sacerdoti in missa ꝛ sic est ℨ.vij.q.i.illud.sed dic q̄ non respondit populus officiādo eccl̄iaz
i Et sono.hoc est dicere:sicut in cōcione laici ꝓpositos ꝛmonesꝫ ꝛ populos considerant:sic viri eccl̄iaꝝ votū ꝛ itentōez ꝓsiderare debēt sacerdotis.
k Itaqꝫ id est q̄uis.
l Illā.concio.
m Bonadictio.n oīe tur nō tñ pōt dici bñdi ctio.xxviij.di.pbaum
n Ellus epūs. op pbrīū.ꝛ dic augustinus:ego senex a puero nondū āniculo pat⁹ sū edoceri:vt xxi iij.q.iij.si bēs.ꝛ stult⁹ ē q̄ bona q̄ vidit discē cōtēnit:vt.xxij.di. de ꝓstantinopolitane.ꝛsi unū pedē bīez i sepul cro aliū ex̄ adhuc vellē discē:vt.ff.de fideicō. lib.apud ulianuz. vñ seneca:nulla etas sera est ad discendum.
e Lee. In trib⁹ sup̄ distictōi bus demōstra tū ē ep̄m debē eē pu dētē i lr̄is tam diuinis q̄z secularib⁹. Nūc ve ro i hac.xxxix.di.ostē dit q̄ oz ep̄m eē prudē tem i negocijs secula ribus :vt sua cautela reddāt eccl̄ie idēnes. ꝛ cuiqꝫ necessaria pro suo modulo ministrē tur.ꝛ ꝫ exēplo dñi: q turbas seq̄tes nō solū vbis spualib⁹ sꝫ etiam corporalib⁹ alimentis reficiebat:quā pitiam q̄z petr⁹ diacon⁹ non habuit:ē a dignitate re pulsus:ad quā fuerat
D.XXXIX.
electus : vt ꝓbāt se.c. qō per se patet.
b p Etrus . simplex ē.Quedā ē sim plicitas q̄ ē ℨria dolo: ꝛ illa ē bona:vt xvi.q. i.si cupis.ſz hic vocat simplicitatē negligētiā sine stulticiā:vt. xxvi. di.in p̄n.illa enī impedit ꝓmonēdū:vt hic ꝛ.lx xiiij.di.epor.ſz ꝓmo tū nō deijcit:ſz daī ei coadintor: vt .vij.q .i. q̄z frater.ꝛ.xij.q.ij.no bis.tū iste petr⁹ nō tñ ꝓpt̄ simplicitatē fuit remot⁹: sed ēt q̄z soli dos dedit ad vsuram vt.xlvij.di.de petro.
c Extrīseca. oz enim cautus circa sua nego cia eē:vt.xxiij .di. qui epūs.ꝛ est si.lxxxvi.di. fratrem.io.
a O Portet.Hic,plegī.v.c.aplice regule:oz ep̄m eē ornatū.Est autē duplex ornat⁹ exīor ꝛ iterior.Exīor ornat⁹ ꝓsistit i granitate ꝛ i icessu ꝛ i habitu ꝛ tēperantia cibi ꝛ pot⁹.de isto ornatu agit in ꝓxia se.di. Interior ornatus est virtus:ꝛ de hoc agit hic.ꝛ ondit q̄ lo cus non dat virtutem nec dignitas sed vite meritum.
b n On nos.pēnē.aplicā dignitatē p bona merita acquisitam.
c Cū bēdicate.i.ad hoc trāsmisit:vt eēnt bēdes bonitatī sue
d Per actū,i.det per bonos actus.

qui didicerunt ut'sono in foro:sic uotā in eccl̄ia benedici.itaqꝫ forē sis illa'nōnunq̄z forte bonadictō⁹ nūquā tamē benedictio dici pōt.
Idem ad alexandrinū epm.
Adignū u ebemēt existimo ut uerba celestis oraculi re stringā sb regulis donati. Idē de uera religione.
Locutio diuinaꝝ scripturarū fm cuiusq̄ lingue ꝓpietatez accipiēda ē.hz enī ois lingua que daz ꝓpria locutionū genera:q̄ cū in alia trāsferūt:uidēt absurda.
Item hier.ad pamachium.
Ecclesiastica iterpretatō ēt si bēat eloq̄ntie uenustatē:dissi mulare eā debes nō fugere:ut nō ociosis philosophoꝝ scholis pau cisq̄ disciplinis ꝛ uniuersa loquā tur hōinū genera. Itē clemēs
Propter opprobriū senectutis a paruulis ꝛ a minimis non erube scat discere episcopus.
Ellus epūs ꝓpter opprobriū senectutis ul' nobilitatē gene ris apuulis ul' minimis eruditis siqd forte ē utilitatis aut salutis: ingrere negligat. q enī rebellē ui uit:ꝛ discere atq̄ agere bona recu sat:magis diaboli q̄z christi mem brū eē ondit:ꝛ potius infidel' q̄z fidelis esse monstratur.
Ecce plenarie monstra tum ē:q̄ sacerdotes oz lr̄aꝝ tā sacraꝝ q̄z secl'a rium eē pitos. Nūc au tem q̄rit an secularīū negocioruz opor teat eos hr̄e pitiā.hāc ꝓlatis eccl̄ie eē necessariā mltis rōnib⁹ ꝓbat:debēt ꝓlati sbditis nō solū spualia:ſz etiam carnalia sbsidia mistrare.exēplo igit̄ christi q̄ tur bas seq̄ntes non solū uerbo doce bat:sed ēt uirtute sanabat: ꝛ cor poralib⁹ alimōntis reficiebat:ut aūt ꝓlati hec oia plene ꝓficē possint : secularīū negocioꝝ oz eos hr̄e so lertiā:ut coꝝ cautela ꝛ eccl̄ie ꝥuē tur idēnes:ꝛ cuiq̄ necessaria pro suo mō mistrēt.uñ qdā i ep̄m ele ctus a beato greg. ꝓ sua simplici tate repellit :ne ei⁹ occasione res ecclie vilapidarēt. Unde greg. scribit nobilib⁹ ciuib⁹ neapolitāis
Secularīū negociorum imperiti non sunt in ep̄os ordinandi.
Petrus diacon⁹ quem a nob electū asseritis:oino ut dicit simplex est :ꝛ nr̄is qz hoc tpe tal' i regiminis arce oz ꝓstitui:qui nō solum de salute aiaꝝ uerū etiam de extrīseca utilitate ꝛ cautela sci at esse solicitus.
Oportet quoq̄ ep̄m esse ornatuz ꝛ hospitalem. Per ornamenta epalia uirtutes debēt itelligi: que a dño eis repromittūt dū dr̄ sacerdotes ei⁹ iduant salutari.un de in ueteri te.uarijs uestib⁹ ex p cepto dñi sacerdotes ornati legū tur:qz mltis modis uirtutib⁹ oz splendē uita pōtificis:ut ḡdui cō ferat decorez quez ab eo nō acce pit.nō.n.loca sꝫ uita ꝛ mores sā ctū faciūt sacerdotē.unde ex offi cio suscepto ñ līniaz peccandi sed necessitatez uiuēdi se nouerit asse cutos. Unde symmach⁹ pa.ait
Officium sacerdotū non confert sed adimit licentiam delinquēdi.
Non nos beatū petr̄ sicut di citis a dño cū sedis ꝓuilegio uel successores ei⁹ peccādi iudica mus līniaz suscepisse. Ille q̄ppe p ennē meritoꝝ votez cū hēditate innocētie trāsmisit ad posteros . qō illi ꝓcessū ē p⁹ actuū lucez ad il los pertinet:quos par ꝓuersatio nis splēdor illūinat. qs .n. sāctū dubitet eē:quē apex tāte dignita tis attollit?in quo si desint bona acq̄sita p meritū:sufficiūt q̄ a loci pdecessore testant .aut.n. claros ad hec fastigia erigit:aut q erigūt illustrat. Item hieronymus
Filij seoꝝ sī q exercēt opa coꝝ.
Non est facile stare in loco pe tri ꝛ pauli :ꝛ tenē cathedraz regnātiū cū christo:qz hinc dicit non seoꝝ filij sī q tenēt loca seoꝝ sꝫ q exercēt opa coꝝ. Itē greg
Morum nobilitas non loci non generis sacerdotes notificet
Qs'q ꝑsum⁹:nō ex locoꝝ ul' valet.
b n On est facile.
i n Qs.non ex locoꝝ.tñ ne sit contra.lxxxi.di.valet.

e Quos.id ē quia eos.
f Quis enīz. q̄si di.ꝛsi q̄q̄z forte aplici nō eēnt boni:tamē semp ꝑsumūt eē boni.qs eiz rē.ſz nonne ℨ rium ē.xix.di. anastasius.xxi di.nūc aūt:sed nō dicitur hic q̄ sancti sint:

D.XL.

sed sancti pre sumūt donec ℨriū cōstet de ipō q̄ adulte riuz cōmiserit vel homicidiū dicit hug. q̄ li cet non possit accusari inde: tamen peccat. ꝛ q̄ ꝫ dicitur semp bñfacere itelligit de bis q̄ possunt eq̄ retorqueri ad bonum vel ad malū:qz semp in dubio p ipi tus facto presu mit.ſz hoc cer te idem est in quolibet sacer dote: vt.xi. q. iij.absit.ꝛ. xli. di.c.i.ꝛ.xvi.q i.si clericatus. Rīdeo ꝫ verꝫ ē:sed tamē ma gis hoc pcsu mitur ꝓ papa vt.xciij.di.c.i. vnde sacrilegij instar esset di sputare de fa cto suo:vt.xv ij.q.iiij.§. qui autem.vel dic q̄ facta pape excusantur:vt sanson is ꝛ fur ta hebreorum ꝛ adulteriū ia cob:vt extra ō dinortijs gan demus.io.
g Illustrat .i. dat eis occasio nem bñ vivendi:vt.lxxxi.di.

k Noxum. C. de episco. ⁊ cleri. si quẽꝫ
l Nobilitate. sic. j. i. q. i. vilissimis.
m Non loca vel ordines tantũ. qz per ordines confert gr̃a vt i. q. i. quicqd. ⁊ est si. xxiij. q. iij. sicut.
n Domo. cadit. i. cadere videtur ab eccl̃ia.
o Cadit. ex b. c. plurimi dicunt ꝙ circũstãtie loci ⁊ tẽporis ⁊ dignitatis ⁊ scie aggrauãt peccatũ vt magis peccat clericꝰ ꝙz laicus i eodem genere cõ licti: ⁊ magis l̃fatꝰ ꝙz nõ l̃fatus: ⁊ magis peccat in loco sacro vel tpe ꝙz ex: arg. xix. di. nulli. ⁊. l. di. qz tua. ⁊. xi. q. iij. precipue. ⁊ xxv. q. i. nulli. de pe. di. v. cõsidẽt. ⁊. xxx. q. v. ꝙ viderit. ⁊ augẽt peccatũ dignitate peccant: vt. ff. ad̃ remili. oẽ. §. auget. alij dicũt ꝙ circũstantie cũ sint bone ⁊ a deo ñ debẽt eẽ alicui occasio mali. vñ dicũt ꝙ circũstãtie ñ aggrauãt peccatuz: ſz solus ꝓcẽpt⁹. ſi. ꝙz laic⁹ ex maiori ꝓcẽptu peccat magis peccat ꝙz cleric⁹. ſz qz nõ ꝓstat eccl̃ie ꝙlit̃ qs peccet an ex cõtẽptu vel alio modo xxiij. q. iij. de⁹ iõ nõ põt iudicare de peccato fm cõtẽptũ ⁊ ideo iudicat per circũstantias quasi per quasdã ꝑsumptiones: ⁊ magis punit̃ clericus ꝙz laicus: qz magis ꝑsumit̃ contra ipsum. ⁊ licet hic due cause tantũ enumerentur: que videnť aggrauare peccatum: tñ plures sunt: vt de pe. di. v. consideret.

generis dignitate: sed mox⁹ nobilitate inotescẽ debem⁹: nec urbiũ claritate sed fidei puritate. Idẽ anastasio presbro.

Nõ loca uel ordines sed merita deo coniungunt.

Non⁹ loca uel ordines creatori nr̃o nos ꝓximos faciũt: sed nos aut merita bona ꝓiũgũt aut mala diuiũgũt. Item iohãnes chrysostomus.

Magnitudo peccati uel dignitatis quẽquã fortiter deijcit.

Homo⁹ christian⁹ fortit̃ cadit⁹ in peccatũ, ppter duas causas aut ꝓpt̃ magnitudinẽ peccati aut ꝓpt̃ altitudinẽ dignitatis. Idẽ ex dictis bonifacij martyris.

Damnatur apostolicus qui sue ⁊ fraterne salutis est negligens.

Si⁹ papa sue ⁊ fr̃ne salutis negligẽs deꝑhẽdit̃ inutilis ⁊ remissus i suis opib⁹: ⁊ insup a bono taciturn⁹ qõ magis officit sibi ⁊ oib⁹: nihilomin⁹ innumerabiles pp̃los cateruati secũ ducit primo mãcipio⁹ iehẽne cũ ipo plagis mlt̃is in eternũ uapulatur⁹: hui⁹ culpas istic redarguere ꝑsumit mortaliũ nullus: qz cũctos ipe iudicaturus a nemie ẽ iudicãd⁹: nisi deprehendat̃ a fide deuius. ꝙ cui⁹ ꝓpetuo statu uniuersitas fideliũ tãto instanti⁹ orat: quãto suã salutem post deũ ex illi⁹ icolumitate aiad uertit, ppẽsius pẽdere. Iez augustinus ad ualerium.

Nõ ordines sed uite merita nos deo commendãt.

Ate oia peto: ut cogitet religiosa prudẽtia tua: nihil eẽ i hac uita ⁊ maxie hoc tpe facilius ⁊ leuius ⁊ hominib⁹ acceptabili⁹ eꝑi aut p̃sbri aut diacõi officio si p fuctorie atꝙ adulatorie res agat̃ ſz nihil apd̃ deũ mirabili⁹ ⁊ tristi⁹ ⁊ dãnabili⁹. Idem nihil ẽ i hac uita ⁊ maxie hoc tpe difficili⁹ ⁊ laborioſi⁹ ⁊ piculoſi⁹ eꝑi aut p̃sbri aut diaconi officio: sed apud deũ nihil beati⁹: si eo modo militet̃ quo nr̃ imperator ꝑcipit. qs aũt sit modus nec a puericia nec ab adolescẽtia mea didici: ⁊ eo tpe quo discẽ ceperã: uis mihi facta ẽ merito peccatoz meoz. nã qd alõ existimẽ nescio: ut⁹ secũdus loc⁹ gubernaculoz mihi tradit⁹ ẽ: q remũ tenẽ ñ noueram. Item isidorus.

Corrũpit̃ ⁊ ad terrã sacerdotiuz trahit̃: nisi legalit̃ ⁊ iuste seruetur

Sicut uiri ⁊ mulieris digna ꝓiunctõ unũ facẽ mr̃imonium: ⁊ sicut duoz copulatio unũ pfic̃ corp⁹: ita clicat⁹ ⁊ sacerdotiũ unũ faciũt p̃sbrum: ⁊ electio⁹ ⁊ ꝓsecratio unũ faciũt eꝑm. q̃ oia unũ faciunt corp⁹: qd̃ citi⁹ corrũpit̃: ⁊ ad terrã trahit̃: nisi legalit̃ ꝓsuet̃: nisi iuste uiuendo laudet̃. Item ambrosius.

De eodem

Illud⁹ aũt aduerte: ꝙ extra paradisũ uir factus ẽ: extra paradisum mulier: ut aduertas: ꝙ⁹ nõ loci nõ generis nobilitate ſz uirtute unusq̃sq̃ gr̃az ꝓpat sibi. demiqz extra paradisũ hoc ẽ in inferiori loco uir fact⁹ melior inuenit̃: ⁊ illa que i meliori loco hoc ẽ in paradiso facta est: iferior inuenit̃. Idẽ gregori⁹

Gr̃a non locus saluat animam.

Quelibet⁹ occlta loca sine gr̃a aiam saluare non p̃nt. qd̃ alibi in ipis quoq̃ cõspicim⁹ errati b⁹ electoz. Nã loth i ipa puersa⁹ ciuitate fuit iust⁹: i mõte peccauit corrigi: nõ posset accusari: vt. xxiiij. q. i. aperte. ⁊. c. agit. ⁊. q. iij. dixit apls. sed quare nõ põt accusari de alio crimine? ponam⁹ ꝙ notoriũ sit crimẽ ei⁹ vel ꝙ cõfessionẽ vel per facti euidẽtiã: quare non accusat̃ vel de crimine simonie vel adulterij? ⁊ etiam cum admonetur incorrigibilis est: ⁊ scãdalizat̃ ecclesia per factum eius? certe credo ꝙ si notoriũ est crimẽ eius quodcũqz ⁊ ide scãdalizat̃ eccl̃ia ⁊ incorrigibil̃ sit: ꝙ inde possit accusari. nã ꝓtumacia dr̃ bẽsis: vt. lxx xi. di. sig p̃sbr. ⁊ contumax dr̃ ifidel: vt. xxx viij. di. null⁹. ſ tñ ſpaliter fit mẽtio de bẽfi: iõ qz ⁊si occulta eẽt bere sis de illa posset accusari: ſz de alio occulto crimie ñ possz. itẽ nun qd põt denunciari crimen pape fm regulaz si peccauerit i te frater tuus cũ noie fratris q libet chr̃istian⁹ dicat: vt. xi. q. iij. ad mẽsam? ſz dico ꝙ nõ põt denũciari crimẽ de ipso: nisi ide posset accusari. nã inutilis eẽt denũciatio. Itẽ nũqd papa posset statuẽ ꝙ non posset accusari de bẽfi: rñde ñ qz ex b̃ ꝑiclitaret̃ tota eccl̃ia qõ nõ lz. j. xxv. q. i. sũt qdã. qz b̃ fit in eo casu q̃ desinit eẽ caput eccl̃ie: ⁊ ita non tenet ꝓstitutio. Sed, p q̃ peccato põt ipator⁹ deponi? ꝙ quolibz si est incorrigibilis: vñ depon̄t̃ si est minus valis vt. xv. q. vi. alius.

p Si papa. taciturnus. taciturnitas mortalis est in prelato: vt xliij. di. c. i.

q Mancipio. i. diabolo qui mancipatus est iehenne.

r A nemine. papa a nemine põt iudicari: vt. xi. q. iij. nemo. quod itellige nisi ipe se ſbijciat alij. ij. q. vij. nos si icõpetẽter. ſz ℞. xxiij. q ij. sane, pferť. v. itẽ romano ꝙ. vbi dr̃ ꝙ dioscorus papa ro. ec. fuit excõicatus ꝙz⁹ in fide nõ peccauerat: sed ibi appellat papã pr̃i archam cõstantinopol'. itẽ adhuc ob. xij. q. ij. non liceat. ibi vr̃⁹ papa iudicat de suo successore. sed ibi nõ iudicat de ipso: sed dicit ꝙ non liceat ei alienare res eccl̃ie.

s A fide. qõ itelligit. b. cũ papa nõ vult corrigi. si enī parat⁹ esset

t a Acte oia. si pfunctorie. i. negligẽter.

u Periculosius. qz q eꝑatũ desiderat i terra inueniet ꝓfusionẽ in celo. viij. q. i. q eꝑatum ⁊. j. c. multi.

x Sibi. ⁊ sic aliqs põt cogi: vt fiat eꝑus. qõ vez est ab initio cogitur: vt fiat de nolẽte volẽs: vt. xxij. q. iiij. di splicet. sed si psenaret in volũtate non eẽt cogẽdus: vt. lxxiiij. di vbi ista.

y Et secũdus loc⁹. qz p̃m⁹ locus est papat⁹: secũdus locus est eꝑat⁹. vel ideo hoc dixit qz factus est coeps alteri: vt. vij. q. i. nõ autem.

z Acut. clericatus. i. minor ordo. Hic videť ꝙ si laicus, promoueret̃ in sacerdotẽ nullũ recipet characterẽ. ſz si hr̃et aliquẽ minorẽ ordinẽ ⁊ p saltũ recipet superiorẽ bñ recipet characterẽ: vt. lij. di. solicitudo. alij dicũt ꝙ laicus verum ordinem recipet dũtamen baptizatus.

a Electio. ꝓsuevit istud induci: ꝙ ex sola electõe nõ cõsequit̃ aliqs ius: vt de hoc dixi. lxiij. di. quanto.

b Illud. ex paradisum in agro damasceno.

c Quod nõ loci. q rõe loci vl̃ dignitat̃ vel nobilitat̃ ꝙ aliq̃ nõ ꝑsumitur: vt. xij. q. ij. glosa. ar. ℞. xxiiij. di. q̃sto. ⁊ certe, ꝙ nobilib⁹ semper dr̃ presumi in bis q̃ spectant ad nobilitatem: ar. ff. de fide instr. l. fi.

d Quelibet occulta. ar. ℞ eremitas.

e Erratibus. id est peccatis.

e Perversa ciuitate.ar,non nocet bono malor ꝯuersatio vel cohabitatō
f In monte.xv q i.inebriauerunt.
g Cecidit.nā ex varietate locor nullū discrimē tducit.C.ō tē.in ite.resti. l.vlt.ar.ℨ.xxxij.q.v.qui viderit.
g Cecidit.ꝛ hec est cā:quare nos ꝓsequi:qz nos illuc debemus ascendē vnde ipse descēdit.xvi q.ij.c.i.
h Adam.
a Multi.sed hō locum.sic res accedere debet hominꝫ ꝛ nō homo rebus .ff. ō edil.edic.iustissime.
b Desiderauerit.ad hoc vt ꝓfit nō vt ꝓfit ne obstet .viij.q.i. qui episcopatum.
c Tractauerit.nō ꝙ eō solo ꝙ cuz aliqs loquit de ep̄atu punit: sic eo ipso ꝙ qs loqꝫ ābitiose de nūmis peccat.xvi.q.i.si cupis.ꝛ q logtur de mulierib⁹ vt.xxxij.di.hospitiolū
d In honore.qa nō gradus elegātior sed uite melioris actio cō pbat.xxiij.q.iiij.sicut ꝛ.xvi.q.i.sūt nōnulli. Et ē hic ar.ꝙ illa ps q iustior rōne imitatur maior dicit licet sit minor:sic.xxxi.di. nicena.xix.di.in canonicis iiij.q.iij.§.ij.ex de testi in nostra.
e Lee quibus. Supra in p cedēti distinctiōe dictū ē:ꝙ oz ep̄z cē ornatū moribꝫ ꝛ virtutib⁹. In hac.xli. di. dr ꝙ oz eū cē ornatū i exteriorib⁹ in habitu ꝛ incessu. in habitu ne fulgidis vel sordidis vestibus se exōnet.qō probat auctē hiero.nec affectate sordes nec exq site delicie laudes pariunt.qō tā vestib⁹ q̄z cibis itelligēdū ē:ꝛ ad hoc iducit se.c.de iccl

D.XLI.

su aūt dicāt.j.§.vlt.
f Et incessu. vt grauitate itineris oīdat gravitatē mentis:vt.j.e.§ vlt.
g q Elisquis. viuit nō ꝙ qlibet se cōfirmabit socijs suis in cibo ꝛ moribus:vt di. viij.que ℨ.xij.di.illa.ꝛ est ar.ꝙ ratione socie tat⁹ toleraf excōicatus qz excōicatus ratione ꝓtractus ad cōmunionem admittitur:ex de sen.ex.si vere.

Sed ista cur dicim⁹:cum maiora nouerim⁹?qd eni padiso iocūdi⁹: qd celo securius?ꝛ tñ hō ex padiso ꝛ angelus de celo peccādo cecidit⁹. Idem. De eodem.

Adam ꝑmus hō ꝓ peccato ō paradiso eiectus ē.hoc est qz dei nobilitatē a se deiecit:nobilitate loci ꝑuatus est. Dē io.chrysostomus.

Non est uerus sacerdos omnis qui nominatur sacerdos.

Multi⁹ sacerdotes ꝛ pauci sacerdotes:multi in noie ꝛ pauci in ope.uidete ergo fratres quo mō sedeatis sup cathedrā: qz nō cathedra facit sacerdotē:ſz sacerdos cathedrā.nō locus sāctificat hoiez sed hō locū sāctificat. ñ ois sacerdos sāct⁹:ſz ois sāctus est sacerdos.q bñ sederit sup cathedrā: honorez accipit cathedre. q male sederit:iniuriā facit cathedre. Jōqꝫ malus sacerdos ō sacerdotio suo crimē acgrit:nō dignitatē.in iudicio.n.tuo sedes.si qdē bñ uixeris: ꝛ bñ docueris:pplz istruis. si bñ docueris:ꝛ male uixeris: tui sol⁹ ꝏdēnator eris . Nā bñ uiuēdo:ꝛ bñ docēdo ppl'm istruis qūo uiuere debeat:bñ aūt docēdo:ꝛ male uiuēdo deū instruis:qūo te dēat ꝏdēnare. Idem qcunqꝫ desiderauerit⁹ ꝑmatū i terra:iueniet cōfusionē in celo.nec iter fuos christi ꝓputabit⁹:q de primatu tractauerit⁹ nec unusqsqꝫ eorꝝ festinet qūo alijs maior appeat:ſz qūo oib⁹ inferior uideat:qñ nō q maior fuerit in⁹ honore iust⁹ hoies:ille ē iustior:ſz q fuerit iustior:ille ē maior.

Lee⁹ qb⁹ oporteat sacerdotē cē ornatū moribꝫ. Sed ꝑterea oz illū esse ornatuz exteriorib⁹:habitu uidelicet ꝛ incessu.habitu ut nec fulgidis:nec sordidis se uestib⁹ ornet.ut.n.ait hier.nec affectate sordes:nec exquisite delicie laudes pariūt.qō tā de uestib⁹ q̄z de cibis itelligēdū ē. Ade augu. ait in li.de doctrina christiana,

Pro moribus eorum cum quib⁹ uiuimus etiā uti debem⁹ alimentis.

Quisquis reb⁹ ꝑtereūtib⁹ restricti⁹ utit q̄z sese bñt mores eorꝝ cū qbus uiuit:aut⁹ intēpans aut supstitiosus est:qsqs uero sic eis utit:ut metas cōsuetudis borꝝ:ite quos uersat excedat: aut aliqd significat⁹ aut flagitiosus ē. Jn oib⁹.n.talib⁹ ñ usus rez ſz libido in culpa est.qō igit locis ꝛ tēporib⁹ ꝛ psonis ꝓuidiat:diligent attendēdū est: nec temē flagitia⁹ rep̄hendam⁹.fieri eni pōt ut sine aliquo uicio cupidis uel uoracitatis pciosissimo cibo sapiēs utat:i sapies aūt fedissima gule flāma i ulissimū olus ardescat:ꝛ sanius qsqs maluerit more dñi pisce⁹ uesci:q̄z lēticula more esau nepotis abrae aut bōdeo more iumentorꝝ nō.n.ꝓpterea ꝓtinētiores nobis sūt plerꝙ bestie:qz uilioribꝫ alūt⁹ escis. Nā in oibus huiuscemodi reb⁹ nō ex eaꝝ rez natura qb⁹ utimur:ſz ex cā utēdi ꝛ modo appetendi:ul'ꝓbādū uel iꝓbādū est qō facimus. Item augusti. super ep̄lam iohannis.

Nō cibus sed appetit⁹ i culpa ē.

Delicie⁹ q̄libet si absq̄ desiderio ꝙpiatur:nō officiunt:ꝛ uiles cibi appetent accepti ipediunt ꝓfectū abstinētie. Dauid eni aquā male ꝓcupitā effudit:ꝛ beli as carnē comedit. Dē in li.de uerbis domini.

Cōtra sue ifirmitatis ꝓsuetudinē aliqb⁹ cibis diuites uti nō cogāt.

Non⁹ cogāt diuites⁹ pauperuz cibis uelci. utāt ꝓsuetudine infirmitatis sue: ſz doleāt alit se ñ posse sustētare. Si ꝓsuetudinē mutāt:egrotāt.utant supfluis⁹: dent iopib⁹ necessaria.utat pciosis: dent paupib⁹ uilia. Dē i libro questionum euangelij.

Equanimitas tolerandi nō usus uel abstinētia cibi iusticiam facit.

Quod⁹ dicit dñs in euangelio: iustificata ē sapientia ab oib⁹ filijs suis:oñdit filios sapiētie itelligere:nec in abstinēdo nec i manducādo eē iusticiā:ſz in eq̄nimitate tolerādi iopiā ꝛ tēpātia ꝑ abū dātiā nō se corrūpēdi atqꝫ oppor tune sumēdi ul'ñ sumēdi ea:quorū nō usus sed ꝓcupiscētia reprehēdēda ē.ñ.n.itereſt oino qd alimētoꝝ sumes:ut succurrat necessitati i corporis: dūmō ꝓgruat ingeneribꝫ alimentoꝝ his cuz qb⁹ tibi

b Aut intemp⁹atus.ſ.nolens conformare se alijs.
Sapstitiosus.inanis gloie cupidus vel hypocrita.
k Significat.forte hz vērē ifaciabilē.vel cā infirmitatis ℞facit
l Aut flagitiosus est.prodigus vel hypocrita.
m Sed libido.q.d.potius cōsiderabum⁹ cām facti q̄z ipm factū sic.xxiij.q.viij occidit.ꝛ.xxix di. sciendum. arg.j.xxxij.q.iiij.origo.
n Flagitia.i. non stati dicamus aliqd eē vicioſum.naz dubia in meliorem partē ſt interꝑtāda:ex de reg.iu.esto te.
o Pisce.hāc historiā hōs ō pe.di.ij. §. opponitur.
p Sed ex cā ꝛ.j.xxi.q.iiij. ois iactātia.
q d Elicie.
g u Non co gant.ar q̄ miti⁹ agēdū est cū diuitib⁹ ꝛ nobilib⁹ q̄z cū pauperib⁹: vt. lxxxvi. di. nō satis.ꝛ.lxxxiij.di.puenit l.di.ꝓtumacef xxvi.q. vij.tē poza.ar.ℨ. xxij.q. v.q ꝓpulsus.dic q' ignobiles magi puniunt⁹ corpoza li pena q̄z nobiles: ſz peccuniariter magis punit⁹ nobilis q̄z ignobilis: vt.xxiiij.q i.q ℨ.ꝛ.ff.ō penis siqs aliqd.ꝛ.l. q̄dam.
b Diuites.cū sūt in pñia.
c Si ꝓsuetudinē.arg.q cō mutatiōes penaꝝ pōt fieri i ſpualib⁹.lxxxij.di.p̄sbr.
d Supfluis. i.pciosis.
e Pauperib⁹. .ar.ℨ.j.xlix.di.c vlti.in fi.
f q Quod' dicit i euāgelio.tāgit hic qō christus in euāgelio mathei.vi.dicit ō indeis : venit iohānes ñ māducās carnes

neqꝫ bibẽs vinuꝫ: ⁊ dixisti demoniuꝫ hꝫ. vẽit ihesus mãducãs ⁊ bibẽs ⁊ dixistis: ecce vorator ⁊ potator vini. sed licet alij male opinarẽtur de ipo: nõ iustificatꝰ ẽ ab apostolis suis.

g Illi. datiui casus.

b Positas. coꝝ alijs.

i Si id. i. ꝑ tpe. s. cũ coꝝaliqbus tpe necessitatis ciꝫ ꝓponitur cibus.

k Neqꝫ. i. iõ debet quis statim comedere qõ videt alios necessitate exigente comedere: ⁊ ꝓponitur cibus.

l Cũ. i. qñ.

m Eis. i. eis.

n Scio. sic faciẽt epi cum veniẽt ad pauperes ecclias: ne breuis hora cõsumat victũ longi temporis: extra de censibus cum apostolus.

o Parsimoniam. i. tẽperatũ vsum.

p Diligẽtiã. idest voluptatem.

q Infucatũ. idest ꝓciosũ. ꝑ infucatũ. i nõ pciose fucatum.

r In pinace. ar. ꝯ illos q di cũt melius eẽ orandũ i priuato loco ⁊ ñ coꝝ hominꝫ ꝗs in ecclia: ex illa auẽte: tu aũt cũ oraueris intra cubiculũ tuum ⁊ clauso ostio ora patrem. sed illud õ cubiculo mẽtis intelligit.

s Que supra nam qcqd superogauerit reddã tibi: sic

uiuendũ est. neqꝫ ꝗtuꝫ sumas interest multũ: cũ uideamus aliorꝫ stomachũ citius saturari cibis: ⁊ eos cũ illis ipi puo quo satiãt ardẽter itolerabilit ⁊ oio turpit inbiare: alios aũt paulopl⁹ poculo qdẽ saturari ſz tolerabilit inopiã ppeti. ul añ horã positas epulas si id in tpe aut opus sit aut necesse sit cũ trãqllitate aspicere: neqꝫ tãgẽ magis ergo intẽst: nõ qd ul ꝗtuꝫ alimẽtorꝫ ꝓ cõgruẽtia horiuꝫ atqꝫ pone sue ⁊ ꝓ sue ualitudinis necessitate qs accipiat: sed quãta facilitate ⁊ serenitate animi careat: cũ hiꝰ ul opõtet ul necesse ẽ carẽ ut illud i aio christiani ꝓpleat: qõ apl⁹ dicit: scio⁹ ⁊ min⁹ hre: scio ⁊ abũdare ubiqꝫ: ⁊ in oibus ibutus sũ: ⁊ satiari ⁊ esurire ⁊ abũdare ⁊ penuriã pati. oia possũ in eo q me ꝓfortat. Tẽ exci. gãgrensi.

Temperantia ciborum ⁊ uestiuꝫ non dissolutio eorum laudatur.

Parsimoniãᵐ cũ uestẽ hũili ñ reprobamꝰ: sicut ẽt ornatũ pꝛet corporis diligẽtiãᵖ ifucatuꝫᵠ laudamꝰ. dissolutos aũt ⁊ fractos uestibꝰ ⁊ icessu ñ recipimꝰ. pietatẽ ĩ ꝑuatis domibꝰ ñ icludẽtes oẽm locũ in noie dei edificatũ honorare mus: ⁊ cõgregatõem in ecclia dei factã ad utilitatẽ cõem recipimꝰ: ⁊ bona opa queʳ supra uires i fratres paupes exercẽt: ꝑm ecclĩasticas traditõnes beatificamꝰ: ⁊ oia que cõueniũt traditõibꝰ aplicis ⁊ ſactaꝝ scripturaꝝ ꝑceptis i ecclesia fieri exoptamꝰ. Tem greg.

Sõ spe uirtutũ sepe se uicia ingerũt

Spe se uicia ingerũt: ⁊ se cẽ uirtutes mẽtiũt: ut tenacia parsimõia: effusio largitas: crudelitas zelꝰ iusticie: remissio pietas uelit uideri. Tẽ exci. carth. iiij

Meritis fidei ⁊ uite non diuitijs epalis auctoritas queritur.

Episcopꝰ uilez supellectilẽ ⁊ mẽsã ac uictũ pauperẽ habeat: ⁊ dignitatis sue auctẽ fidei ⁊ uite meritis ꝗrat: hospitiũ quoqꝫ non lõge ab ecclia bẽat. Tem ex eodem. **De eodẽ.**

Clericus pfessionẽ suã ⁊ habitu ⁊ incessu ꝓbet. ⁊ iõ nec uestibꝰ nec calciamẽtis decorez ꝗrat. Sicut ergo in cibis mores corũ cũ quibus uiuimꝰ obseruare monemur: sic ⁊ de indumẽtis intelligẽdũ ẽ. ut enim alibi dicit: qsqs contẽptis his cũ quibus uiuit lautiora sibi uel austeriora pre ceteris idumẽta uel alimẽta querit: aut intẽperans fuit aut superstitiosus ẽ. In

cessu aũt debet esse sacerdos ornatus: ut grauitate itineris mẽtis maturitatẽ ostẽdat. Incõpositio eni corporis ut augʳait qualitatẽ indicat mẽtis. undeˣ historiographus ille cum eius mutabilitatẽʸ describẽt cuius cõscia excitata curis mẽtẽ uastabat: inẽ cetera hoc etiã notabile indicauit dicens: incessus eiᵐ modo citᵒ mõ tardus.

Hospitalẽ uero sacerdotẽ eẽ oportet: ne sit de numero coꝝ: qbus in iudicio dicet: hospes fui ⁊ ñ suscepistis me. qui. n. apostoluꝫ secutus fuerit: alios ad hospitalitatẽ debet inuitare. quomõ hospitalitatis exhortator poterit eẽ q domũ ꝓpriã hospitibus claudit? Si eni sacerdos ꝓmũ aᵇ seipõ ⁊ a domestica sua ecclia debet exigere: qõ postea populis iperet: si primũ imitãdo christũ ipe debet facẽ que postea populum doceat: necesse est ut pauperes i hospitio recipiat: quo ad hospitalitatez facilius suo exemplo sbditos attrahat. Ordinandᵒ itaqꝫ sacerdos ad memoriã reuocet: qũo abrahã ⁊ loth per hospitalitatis opa deo placere ⁊ ãgelos hospitio meruerunt recipere: quomõ ãgeli sodomis hospitalitatis domũ ingressi loth cũ familia sua liberauerunt: quomõ clausas domos cũ hospitibus ignis ingressus ꝓhiberit: quomodo etiã ꝑm hiero. alienaᶜ rapẽ cõuincit: q ultra necessaria sibi retinere ꝓbatur. ac sic ꝓ opa oia pietatis se instituat: ut etiã pñtis uite subsidia ⁊ eterne claritatis uite ꝓmia a deo ꝓcipiat: utrũqꝫ enim pietati ꝓmittit. uñ apls scribens ad timoth. ait: exerce teipsum ad pietatẽ. nã corporalis⁹ qdẽ exercitatio ad modicũ utilis est: pietas aũt est utilis adᵉ oia habẽs ꝓmissionẽ uite: que nũc est ⁊ future. abᶠ hac qsquis alienusᵍ fuerit: i sacerdotẽ ordinari nõ poterit. Si eni uiduaʰ ab ecclia recipi ꝓhibet: que pauperes nõ recepit i hospitio: que pedes sanctoꝝ ñ lauit: q oñe opⁱ bonũ nõ est executa: mlto magis sũt ꝓhibẽdi a sacerdotio q ab opere pietatis ꝓbantᵏ alieni. Unde q dam hospitalitatis opa despicientes in gangrensi cõcilio excõicãt sic enim in eo statutum est.

Non sunt despiciendi qui conuiuia pauperibus exhibent.

Ignis despicit eos q fidelit agapes. i. cõuiuia pauperuꝫ exhibẽt ⁊ ꝓpt honorẽ dñi ꝓuocãt

lxxxvi. di. non satis.

t Sepe uicia. stulti dum uitãt uicia in contraria currunt.

u Episcopus. supellectilem. hoc hodie nõ tenet q: mõ habẽt ãplas possessiones. xij. q. i. expedit ⁊ sic nõ ẽ cõis: de con. di. i. uasa. ⁊ ex de consi. cũ aplus. ubi dr ꝙ

D. XLII.

archiepiscopi. l. egta turas habebũt in uisitatiõnibus.

x Unde historiographus, salustius.

y Mutabilitatẽ. Latine.

a b Hospitalem. In hac distinctione ostendit gratianus: ꝙ hospitalis erit ordinãdᵒ quia nõ haberet frontez inuitandi alios ad hospitalitatem: si domum suã hospitibus clauderet: ⁊ quia hec pietas remunerat etnaliter ⁊ temporaliter Jtez exemplo abrahe ⁊ loth: q qñ hospitales erãt: angelos hospitio recipe meruerũt addit etiaz ꝙ in hospitalitate non erit electõ vel delectus personarum. adiungit etiaz de cõuiuijs in ecclia non faciendis. in fine hꝛe uiter tangit. vij. c. apli ee reglẽ. s. oportet epi scopũ eẽ pudicũ.

b Ad seipõ. si. ff. de negog. gest. si pupilli. §. vl. ff. de fideiuss. tutoꝝ. ff. ꝺ pac. cuz in eo. xlvij. di. §. necesse. in pin.

c Aliena. xlvij. di. sic j. xciij. di. diaconi j. xii ij. q. iiij. qd dicã. sic ex de resti. spo. sepe. ⁊. xvi. q. i. decime.

d Corporal. sine operibus pietatis.

e Ad omnia. i. ad tẽporalia ⁊ etna: vt. xvi. q. i. decime.

f Ab hac. hospitalitate.

g Alienus: vt. lxxxv di. archidiaconum.

b Uidua. xxxi. q. i. quomodo.

i Quis.

k Hinc ẽt diocrepẽ. ꝓprium nomẽ: vel. i. sacerdotem.

l q Eliescamus, curiositate. nõ eni semꝑ erimus curiosi. nam multa sũt dissimulanda. ff. de nouat. doli. in fi.

m Periculum. si enim in minoribus adhibenda est discretio: fortius in maioribus: sic. vij. q. ij. c. vl. ff. ad carbo. l. i. §. ij.

n Postulat. ergo in dispicite oibus est danda elemosyna: vt. j. e. c. ꝓxi. ꝛ. §. §. ꝓxi. ꝛ lx xxvi. di pasce. ꝛ. i. q. ij. ꝗspio. ꝛ. xi. q. iij. quoniã multos. ꝛ. xvi. q. i. si cupis. ꝛ. xxiij. q. iiij. duo. alibi dr omni petẽti retribuẽ: sꝫ ꝺn̄s dicit: desudet elemosyna in manu tua: donec inuenies iustũ cui des ꝛ i cãticis vbi dicit: ozdinauit i me charitatẽ ꝛ dicit ãbro. ordiata ẽ charitas: vt ꝓmo deus secũdo parẽtes deide filij postea domestici vltio exnei diligãt. ꝛ alibi dic ãbro. q ꝺlect⁹ psonaꝝ ꝺꝫ ee in mifi cordia ipẽdẽda: vt. lx xxvi. di. ñ sat. ꝛ hiero. dicit q i paup⁹ ñ taꝫ pauptas ꝗs religio est attendẽda: vt. xvi. q. i. qm̃ qcqd. ꝛ aug⁹ dicit vtili⁹ esurienti pãis tollitur ꝗs de abo secur⁹ ꝛ ecia: vt. v. q. v. ñ ois. xxiij. q. iiij. nimiũ. Dist i gue: cozũ qui petunt elemosynam: alij sunt cogniti alij non. Item alij petũt quasi ex ꝺbito vt ꝓdicatozes ꝛ ꝓlati: alij ꝓ sustẽtatõe cozporis. Si ergo qs petat ex debito ꝛ rõe officij: q. dicit se ad hoc missuꝫ: vt ibi ꝓdicet: ꝛ tale officiuꝫ ꝛ cõstat ei cõmissũ ee: recipiend⁹ est. si est incognitus: ẽ examinand⁹: an ita sit vt i hoc. c. si aũt qs petit ꝓ nutrimẽto: tũc idistincte oib⁹ ẽ dãda: vt hic. i. q. ij. ꝗspio. ꝛ. xi. q. iij. qm̃. nisi qs per se curitatẽ cibi negligat iusticiã tũc subtrahenda ẽ ei: vt. v. q. v. non ois. nisi iaꝫ fame moriat: vt. lxxxvi. di. pasce. si aũt nõ possumus oib⁹ sufficẽ: tũc dãda ẽ poti⁹ bono ꝗs malo ꝛ cõsãguineo ꝗs exneo ꝛ sic loq̃t illud ꝺsudet elemosyna ꝛc. ꝛ illud ozdinauit i me charitatẽ. ꝛ. lxxxvi. di. ñ satis

o Sꝫ qm̃ ocs. ar q rõne dubitatõis meli⁹ ẽ ex abũdãti aliqd facere: ꝗs aliqd dimittẽ:

fratres: ꝛ noluẽit cõicare huiusce modi uacationib⁹ ꝓpendẽs qꝺ gerit: anathema sit. Hinc etiã iohãnes euãgelista i epla sua quẽdaꝫ diocrepem excõicauit: q nec paupes recipicbat ꝛ recipiẽtes ꝺ ecclia deijciebat. In hospitalitate aũt non ẽ hñdus deliber⁹ psonarũ: sed indifferenter qbuscũq; sufficim⁹: hospitales nos exhibẽ debem⁹. Unde iohãnes chrysostomus in epla ad hebreos.

In recipiendis hospitibus nulla debet esse distinctio.

Eliescamus ab hac absurda curiositate ꝛ diabolica ꝛ pernoctia. Si eni i clero se electũ ee dicat: si sacerdotẽ se nomiet: scrutare. nõ eni sine piculo in talibus indiscussa cõmunicatio est. circa maiora piculũ uertit. nõ eni daꝫ sꝫ accipis. Si uero ꝓ nutrimẽto postulat: ne i his examines: quõ abrahã hospitalẽ se circa oẽs ostẽdebat? si scrutator eet circa refugientes ad se: nũq; angelos hospitio recepisset. fortassis eni nõ putasset eos angelos: sꝫ cũ religs repelleret. sꝫ⁹ qm̃ oẽs recipiebat: suscepit ꝛ angelos. nõ. n. ex uita eorũ quos accipis mercedeꝫ tibi retributurus ẽ deus: sed ex uolũtate ꝛ honorificẽtia mlta ꝛ mirificorꝺia ꝛ bonitate. Sed lꝫ ipa cõuiuia despicienda nõ sint: tñ nõ in ecclesijs celebrari: nec clicos ad ea cõuocatos ptes ex eis sibi tollere opõtet. Unde i laodicẽsi cilio

Clerici ad agapem uocati partes sibi non tollant.

Non⁹ oportet ministros altaris uel quosꝫ clicos ad agapeꝫ uocatos ptes tollere: ꝓpter⁹ iuriã que ex hac occasione ecclesiastico ordini poterit deputari.

In locis deo dedicatis nec comedere nec accubitus sternẽ liceat.

Non oportet in basilicis seu i ecclijs agapẽ facere: ꝛ intus mãducare ul⁹ accubit⁹ sternẽ ñ lꝫ. Item ex concilio cartha. iij.

Nisi necessitate coacti clici in ecclesia nõ cõuiuentur.

Nulli epi ul⁹ clici i ecclia conuiuent: nisi forte trãseũtes hospitioꝝ necessitate illic reficiãt populi ẽt ab huiusmodi cõuiuijs ãtum põt fieri ꝓhibeant. Tẽ ex dictis beati benedicti abbatis.

De eodem.

Oratorij hoc sit quod dicit nec ibi qcqd aliud gerat uel condat ꝗs qꝺ diuinis mysterijs conueniat. Tẽ augustinus.

In oratorio ꝓt orãdi ꝛ psallẽdi cultũ pẽitus nihil agat ut nomini huic ꝛ opa iugit impẽsa concordent.

Ueldicus⁹ quoq; ꝺꝫ esse sacerdos: ut ꝛ moꝛib⁹ ꝛ uerbis pudorẽ idesinent exhibeat. Unde i cãticis cãticoꝝ genes⁹ spõse. i. predicatores turturi cõpant. ꝺꝫ⁹ ẽt gratiam docẽdi habẽ: qz ut hier. ait: Innocẽs absq; ꝛmone cõuersatio ꝗstuꝫ exẽplo ꝓdest: tantũ silentio⁹ nocet. naꝫ⁹ latratu canũ ꝛ⁸ baculo pastoꝝ lupi sunt arcendi. In ipa aũt doctria discretũ oportet eẽ rectorẽ: ne aut tacenda ꝓferat: aut dicenda taceat. Unde gregor⁹ i. xv. c. sui pastoral⁹ ait.

De discretõe ꝓdicatoris ꝛ silẽtij

Sit⁹ rector discret⁹ in silẽtio utilis in uerbo: ne aut tacenda ꝓferat: aut ꝓferẽda reticescat Nã sicut incauta locutio in errorẽ ꝓtrahit: ita indiscretũ silẽtium eos q erudiri poterãt: in errore ꝺ relinquit. Sepe nãq; rectorꝫ est imꝓuidi humanaꝝ amittẽ grãm formidãtes loq libẽ recta ꝓtimescũt ꝛ iuxta ueritatis uocem nequaq; gregis custodie pastorũ studio sꝫ mercenarioꝝ uice defuiũt: qz uẽiente⁹ lupo fugiũt dũ se sub silẽtio abscõdũt. hic nãq; eos ꝓ ꝓphetã ꝺn̄s icrepat dicens in ysaia: canes muti nõ ualẽtes latrare⁸. hic rursus⁹ ꝺn̄s dicẽs i ezechiele: nõ ascẽdistis ex aduerso: neq; posuistis uos murꝫ ꝓ domo israel: ut staretis in prelio in die ꝺn̄i. Ex aduerso qppe ascendere ẽ ꝓ defensione gregis uoce libera huiusmõi ptãtibus contraire: ꝛ in die ꝺn̄i i prelio stare: est prauis decertãtibus ex iusticie amore resistere, pastorẽ. n. recta: timuisse dicẽ⁹: qd est aliud ꝗs tacẽdo tergaꝝ ꝓbuisse q nimirum si ꝓ grege se objicit: murꝫ ꝓ domo israel hostibus opponit. hinc rursus delinquẽti populo dicitur in hiere. ꝓbete tui uiderint tibi falsa stulta: nec apie-

p Non oꝝ. ꝓces. ꝛ domũ mittẽ. ꝛ ẽ coñ epos: q nolũt ꝓuincias visitare: ꝛ tñ petũt ꝛdimi ꝓ curatões: vt. x q. i. relata.

q Propt. iniuriã. i. ifamiã

r Nulli trã scãtes. sic in tabernis pñt clici comedẽ cã necessitatis: vt. xliij. di. clici. ꝺ vi. ꝛ bene. clc. clerici.

D. XLIII

s Hospitaliꝝ. tñ ecclesiastice cãe pñt ꝛ ꝺbẽt tractari i eccla vt. ij. q. ij. peccatum.

a Ueldicus. Dic breuiter tãgit. vij. c. applice rle. oꝫ ordinãduꝫ eẽ doctorẽ. i. talẽ q sciat docẽ ꝛ ꝓdicare. ꝛ sidebrabit ãt p⁹ gb⁹ ꝛ q ꝓdiez: qz ñ oia oib⁹ sunt ꝓdicãda: hẽt iel n. secreta fidei ñ sũt padẽda: nec nimis alta dicet min⁹ capacib⁹: ꝛ si sb dii ñ obediũt ꝓdicãti: nõ iõ cessabit a doctrina ꝛ correctione eorum.

d Silẽtio. ex põe negatie sic ij. q. vij. sãcta.

e Nã latrans i. ꝓdicatione.

f Canũ. j. ij. q. vij. q nec.

g Et baculo. i. cõmatõis.

b s Jit rectõ Lasus. primo dicit ꝙ

predicator vel rector nec silenda, pferet: nec, pferēda silebit. secundo dicit q talia, pponat: q nō deducāt hoies in errorē. ꝛ hoc p:obat trib⁹ auctoritatibus. tertio oñdit q ēt vtilia nō dz nimis effudē ꝛ hoc probat. iij. auctoritatibus.

i Eleniēte. iuxta illud. Nā siluisse nocet: mltosq silētia dānant.

k Latrare. ꝑ pt pigriciam.

l Rursus. ꝑmo ꝓquerit: ꝛ primo ponit v̄ba ꝓphete: deinde ea exponit: ꝛ sic procedit p totū. c.

m Dicere. i. dicitur.

n Terga. nō q tacens ꝛ timēs fugere dicit. vnde etiaz ꝑ cōfitacia habet: vt. lxv. di. si forte. ꝛ. ff. de inter. ac. de etate. §. qui tacuit

o Qui dū fugitiua. i. transitoria.

p Quos. simplex relatio.

q Securitate. eo ipo q tacet: ꝓmittur securitas deliquētib⁹: vt. lxxiij. di. error.

r Sermo. doctoris.

s Nescit. s. eē peccatū ille cui p̄dicat. vl cum eius pñia audit: querit ab eo locus ꝛ tē⁹ ꝛ pſona cū qua deliquit. q̄ forte peccator ꝓpter verecūdiam vult occultare: vt de pe. di. vi. c. i. in fi. tū in qōnib⁹ vbi fit p̄indicium alij nō fiēt spāles interrogationes: vt. ff de qōnibus. l. i. §. q qōnez.

t Custodiūt. i. custodire debent.

u Quia. ā̄gelus. i. nuncius domini.

x Precēdis. j. de cōse. di. iiij baptismus.

y Pastores i. apl̄os.

z Tintinabulis. lxxx. tintinabula ꝛ totidem mala punica in inferiori margine tūice sacerdotalis pendebant.

z Non moriat aia. s. peccādo vel ut fama eius nō sit mortua.

ꝓ Opa. ar. q si aliqua pmiserit se desponsari vel arari: licet exp̄sse nō cōsentiat: videt q spōsalia sint cōtracta: ar. xxx. q. v. femine. xxvij. q. ij. siquis desponsauerit. xxxij. q. ij. bonozantur. ff. de spon. sed quē. Nam opera ꝑbant: vt. xlvi. di. c. i. xi. q iij. estimant. xxij. q. v. cauete. vt extra de bis que fi. a ma. p. c. ex ore. ar. ff. de mino. si filius. ff. de inoffi. te. l. vl. ff. de edil. edic. si tū. §. ei qui io. Ego dico q si contrahentes possunt log exprimere debent consensum suuz: alioquin non indicaretur ꝑ matrimonio: cum necessaria sint verba ꝗbuz ad ecclesiam: vt extra de spon. tue fraternitatis. quia etiaz mutus si cōtrahit signis dz exprimere ꝓsensū: vt ex de spō. cum apud. b.

a Sz sape. ad hec q̄ dicūt bñ facit ex de ret. cū ex iniuncto.

b Ad sobrietatez. i. sine presumptione.

c Vānie. i. in multiloquio.

d Lenigat. i. leuis. ꝛ inanis ab auditoribus indicatur.

e Erit. s. vsq ad vesperā: vt. ā. di. vi. testamentum.

f Seminēbi⁹. a pl̄bus teris atheniēsiū dictuz ē de apl̄o: qd sibi vult iste seminator verboz ꝛ fm hoc erit hic seminerbi⁹. sed si hēs seminerb⁹: tūc dic q obscurerat. vl q: vt dī vicīū lingue habebat.

g Premisit. ar. q ab ordie v̄boz ē argumētādū. xlij. di. §. i. ꝛ. xxiij q. iiij. displicet. ꝛ. i. q. i. vt euident. ꝛ. iij. q. vij. in gratibus. extra de rescrip. cuz dilecta. ꝛ si p̄cedēs v̄bū ē dubiū ꝛ sequēs mānifestū sequēs clausula ē sequēda. ff. de per. here. vtrū aūt. quā doq ēt fm p̄cedētē exponit sequēs. ff. de le. i. si fuus plurium in fi.

bāt tibi iniqtatez tuā: ut de ad penitentiam, puocarent. ꝑphete qp pe in sacro eloqo nonnūq̄s doctores uocant: qui duz fugitiua⁹ esse p̄ntia iudicāt: que uētura sūt manifestāt. quos⁹ diuin⁹ sermo falsa uidē redarguit: q̄ dū culpas corripere metuūt: incassū delinquētibus, pmissa securitate⁹ blādiunt q iniquitatem peccantiū nequaq̄ arguunt q̄ ab increpationis uoce cōticescunt. clauis qppe apitōnis est sermo⁹ correctionis: q̄ increpādo culpā detegit: quā sepe nescit ipe etiā qui perpetrauit. hinc paulus ait ad titū: ut potens sis i doctrina sana exhortari: ꝛ eos q cōtradicunt redarguere. hinc p malachiaz dicit: labia sacerdotis custodiunt⁽ᵗ⁾ scientiā ꝛ legē exquirūt ex ore ei⁹: q̄⁽ˣ⁾ angel⁹ dñi exercituū ē. hinc p isaiā dñs monet dicens: clama ne cesses quasi tuba exalta uocem tuā. ꝑconis⁽ʸ⁾ qppe officiuz suscipit q̄sqs ad sacerdotiuz accedit: ut añ aduentū iudicis q terribilit⁽ᶻ⁾ segtur: ipe. s. declamādo gradiatur. Sacerdos ergo si p̄dicationis ē nescius: quā tibi clamoris uocē datur⁹ ē p̄co mutus? Hinc ē eniq in actib⁹ apl̄oz sup pastores⁽ᵃ⁾ p̄mos in linguaruz spe spūs sanctus insedit: q̄ nimirū quos repleuerit de se protinus loquentes facit. hinc moysi p̄cipit in exodo: ut tabernaculū sacerdos ingrediens titinnabulis⁽ᵇ⁾ ambiat⁽ᶜ⁾: ut uidelicet p̄dicatōis uoces hēat: ne supni ispectoris iudiciū ex silētio offēdat: scriptū qppe ē: ut audiat⁽ᵈ⁾ sonit⁹ q̄n ingredit⁽ᵉ⁾ ꝛ egredit⁽ᶠ⁾ sanctuariū i ꝓspectu dñi: ꝛ nō⁽ᵍ⁾ moriat⁽ʰ⁾. sacerdos nāq ingrediēs ul egrediēs: moriē⁽ⁱ⁾ si de eo sonit⁹ nō audiat⁽ᵏ⁾: q̄ ira cōtra se occulti iudicis erigit: si sine p̄dicatōis sonitu incedit. apte aūt titinabula uestimētis illi⁹ describūt⁽ˡ⁾ infra. uestimēta enī sacerdotis qd aliud q̄s recta opa⁹ debem⁹ accipe? ꝑphēta testāte q ait i p̄s. cxxxvi. sacēdotes⁽ᵐ⁾ tui iduistī. uestimētis itaq illi⁹ tintinabula inherent: si uite uiā cū ligue sonitu ipa quoq opa⁹ sacerdotis clamēt. Sz cū rector se ad loq̄ndū p̄parat: sub quāto cautele studio loq̄tur attendat: ne si inordinate ad loquēdum rapit⁽ⁿ⁾: erroris ulnē corda audiētiū feriāt⁽ᵒ⁾: ꝛ cū fortasse sapientē se uideri desiderat: uirtutis cōpagē ip̄sipiēt⁽ᵖ⁾ abscidat. hinc nāq ueritas dicit i marco: salez i uob⁽ᵠ⁾ ꝛ pacē habete inter uos. p salē qppe uerbi sapiētia designat⁽ʳ⁾: qui ergo loq sapient⁽ˢ⁾ nitit magnope metuat: ne eius eloqo audiētium unitas cōfundat⁽ᵗ⁾. hinc paul⁹ ait ad romanos: non plus sape q̄s opōtet sapere: sz⁽ᵘ⁾ sape ad⁽ˣ⁾ sobrietatē. Hinc i exodo in sacerdotis uestē iuxta diuinā uocē tintinabulis mala punica ꝓiungunt⁽ʸ⁾. Quid ergo p mala punica nisi fidei unitas designat⁽ᶻ⁾. Nā sicut in malo pūico uno exteri⁹ cōtice mlta iteri⁹ grana munit⁽ᵃ⁾: sic inumeros sācte ecclie pp̄los unitas fidei ꝓtegit: quos int⁹ diuersitas mēito rū tenet. ne igit⁽ᵇ⁾ rector incaut⁹ ad loquēdū, pruat: hoc qō iam p̄misi m⁹ p semetip̄am ueritas discipul⁽ᶜ⁾ clamat in marco: habete salē i uobis ꝛ pacez inter uos. ac si figura te p habituz sacerdotis dicat: mala punica tintinnabulis iūgite: ut p omne qō dicitis unitatem fidei cauta obſuatōne teneatis. ꝑuidē dū quoq ē solicita itentōe rectoribus: ut ab eis nō solū prava nullo mō: sz nec recta qdē nimi⁽ᵈ⁾ ꝛ inordinate, pferant⁽ᵉ⁾: q̄ sepe dictoz uirt⁹ pdit⁽ᶠ⁾: cū apō corda audiētiū loquacitas icauta opportunitate lenigat⁽ᵍ⁾: ꝛ auctorē suū hec eadez loquacitas ingnat: q seruire auditorib⁹ ad usū, pfect⁹ ignorat. unde bene per moysen dicit⁽ʰ⁾ in leuitico: uir qui fluxum seminis patit⁽ⁱ⁾ imūdus erit⁽ᵏ⁾ i mente. qppe audientiū semen future cogitatōis est audite equalitas locutōis: q̄ dū p aurez fmo ꝓcipit⁽ˡ⁾: cogitatio i mente generat⁽ᵐ⁾. unde ꝛ ab huiusmodi sapiētibus i actib⁹ apl̄oz p̄dicator egregi⁹ seminēbius⁽ⁿ⁾ ē uocat⁽ᵒ⁾. q ergo fluxū seminis sustinz immūd⁹ asserit⁽ᵖ⁾: q̄ multiloqo sbdit⁽ᵠ⁾ ex eo sese ingnat. qō si ordiate, pmeret: ꝑplem recte cogitatōis edere i audientiū corde potuisz: dūq icautus p loquacitatez defluit: nō ad usuz generis: sed ad imundiciam semē fūdit. unde paulus quoq cū discipulū de istantia p̄dicationis

b Importunitas.nō q̄ ꝓpt̄ tria cōsuenit induci.c.f.q̄ tacēs ⁊ timēs videtur fugere.itē q̄ aliq̄d ꝓbat̄ factis vt dictis:itez ordinem verboꝝ attendendum:vt per nō.ā.positam.

a In mādatis.nō pōr.nā timor in dubijs deteriora creauit. ⁊ lucanus: Pessimus in dubijs augur timor.

b Dō.i.quia bona ē.

c Virtutū. ergo videtur q̄ qui non habet fidez:possit habē virtutē qō nō est verū: vt.xxiij.q.i.vbi.

d Que palā.i. indubitanter sunt mala.

e Permanet. sepius ammonitus.

f De secretioribus.sz ea que spectant ad admonitionē nō aūt secreta fidei: q̄ si illa sciret facilī⁹ nos inde impugnaret.vt.xi.q.iij. nolite.

g Prudenter. Trāsferendo nos callide ad alienā materiaz: cū nec ipi debeāt alieni regni scrutari arcana.C.ō cōmercijs mercatores. ⁊ ex̄ de elec.q̄ sicut. imo subtili ingenio debem⁹ a barbaris extorquere aurum: vt.C.de commercijs.l.ij.⁊.xxiiij. q. iij. ab illo.⁊.q.v.c. dixit.

b Eludē.nō doluz ex̄ bonū ꝫ bostē:sic.xxij. q.ij.vtilē.⁊.ff. de dolo l.i.

i Penuria.ar.contra j.xxiij.q.iij. cum quibus.

k Confundant. est confundant.

l Emulatōe.i. dilectōne. vnde nō versum q̄ valet ad multas expositōes: Emulor inflat amat inuidet ac imitatur.b.

m Recedē.nō q̄ ꝓpt̄ subsānationem vel p̄secutionē nō cessabit doctora docendo vl̄ plantas a p̄dicādo:vt hic ⁊ xi.q.iij.nolite.q̄ ⁊ si illi non proficiant: tamē ipe faciet qō suū est: vt xlvij.di.qō ad nos. ⁊ xxiij.q.iiij.sicut nō est. nec ob.c.pri.vbi dixit q̄ prudenter debemus eludere tales:nec etiaz illud ob.xxiiij.q.iij.di xit aplus. vbi dicit hereticum hominez post primā ⁊ secundam correctionez deuita:q̄ vtrūq̄ illoz obtinet in secretioribus fidei:que non debemus pandere illis:sed ab illis que faciunt ad correctionem nunq̄ cessādum est:vt.i.q.vij.conuenientibus.io.Hodie autē si heretici nō corrigantur:statim tradendi sunt curie seculari ad puniendum. si autem corrigunt̄ ⁊ iurent stare mandato ecclesie in perpetuo carcere debēt detrudi ad agēdam penitentiam:vt extra de here.c.pe.b.

ämoneret:dixit ad timotheū epistola ꝑa:testificor coram deo ⁊ christo iesu:qui iudicaturꝰ est uiuos ⁊ mortuos.⁊ p̄ aduentū ipi⁹ ⁊ regnū eius:p̄dica uerbū: ista oppōtune ⁊ importune.dicturꝰ importune p̄mittꝰ oppōrtūe:q̄.s.apō auditoris mentē ipe sua utilitate se destruit si hr̄e importunitasꝰ oppōrtūitatez nescit. Item origenes.

Porcis ⁊ canibus sacra nō sunt committenda.

In mādatis habemꝰ:ut uenientes ad ciuitatē discamꝰ p̄ us qs i ea dignꝰ sit:ut apud euz cibū sumamꝰ: q̄pto magis nosse oz qs q̄lisue sit is: cui imortalitatis uerba credēda sūt. soliciti eni debemꝰ ee:ne margaritas nr̄as mittamꝰ añ porcos. sed ob alias cās utile ē uiri huiusmōi habē noticiā Si.n.sciaz q̄ in his de qbꝰ ñ pōt dubitari q̄ bona sint: emēdatus est ⁊ iculpabil⁹:hoc ē si sobr⁹ si mitis correctoris si iustus si mitis ⁊ hūanꝰ est:q̄ utiq̄ bona ee nullꝰ ambigit: tūc cōsequēs uidebit: ut ei q̄ obtinet bona uirtutuz⁹: et qō deest fidei ⁊ scientie ꝓferat:⁊ in qbꝰ maculari eiꝰ uita uidebat: q̄ eit i reliqs ꝓbabilis emēdet. Si uero in his queꝰ palaz sūt peccatis inuolutꝰ p manet⁹ ⁊ ingnatꝰ:nō me oz aliq̄d de secretioribꝰ ⁊ remotis diuine scientie,plog:sz magis ꝓtestari ⁊ cōuenire cū ut peccāe dēsinat:⁊ actꝰ suos a uicijs emēdet. q̄ si ingesserit se:⁊ ꝓuocabit nos dicē ea q̄ eiꝰ minꝰ recte agētē nō oporteat audire:prudent⁹ eū debemꝰ eludereᵇ nā nihil oio rñdere auditoꝝ cā utile nō uidet: ne forte estiment nos rñsionis penuria' declinare certamē:⁊ fides eoz ledat nō intelligētiū,pposituz nostrū. Item anacletus.

Verba p̄dicationis p̄secutoribus suis p̄elati non subtrahant.

Silenus aūt multos ob id infestāe doctores suos:ut eos pdant:⁊ placita ꝓprie uolūtatis adipleāt:nō,ppterea tñ doctores iēptū uires suppetūt:a recta emulatōe⁹ ⁊ bona itētōe recedēm debēt scientes q̄ beati q̄ p̄secutionē patiunt ꝓpt̄ iusticiā. Item gregorius uenātio epō.

Nō ē mūdus a sāguie subiectoz q̄ dei cōsiliū illis nō annunciat.

Ephesijs paulus dicit:mūdꝰ sūt manꝰ:meq̄ a sāguie oiuz uestrū.nō.n.subterfugi:quo minꝰ annūciarēᵐ oē cōsiliū dei uob.mūdus ergo a sanguie eoz nō eēt: si eis dei cōsiliū ānūciare noluissēt: q̄ cū increpare delinquētes noluerit:eos ꝓculdubio tacēdoᵛ pastor occidit. Item nicolaus papa.

Eterne dānatōis penaz incurrit p̄dicator:q̄ semē uēbi dei ñ spāgit.

Dispensatioē nobis celestis semis iniūcta. ue si nō sparserimꝰ:ue si tacuerimꝰ. qō cū ectōis uas formidz ⁊ clamz:q̄ptoᵐ magis cuilibz exiguo metuenduz est? ꝓinde sicut nō leue discrimē icūbit pōtificibꝰ siluisse qō cōgruit:ita hisˣ qō absit non mediocre piculū ē:q̄ cū debeāt pareᵛ despiciunt. Darit quoq̄ obseruare debet sacerdos:ne idignis ⁊ nō itelligētibꝰ secreta mysteria sua p̄dicatōe referare icipiat. q̄ eni ea docet:q̄ ab auditoribus nō ualēt intelligi:nō ad eoz utilitatez sz sui ostētationē facit. unde i expositōne beati imaculati dicit:uiciū animi ē indignis secreta uulgare. qō fit l'loq̄citate icauta dū sine iudicio uolat irreuocabile'uēbū:l'aduersatōne:ut ei placeat cui secreta reuelat:uel tactatōne scie: ut plura scire uideat. In qbꝰ oibꝰ pfecto dat itelligi:quāta oz ee discretio i p̄dicatōne sacerdotis. q̄ si forte caruerit:tāq̄ torto² naso sacerdotalis officij iudicat indignus.

Qm aūt uinolētus ee ꝓhibet:gule intemperantiaz nequaq̄ habē pmittit. neq̄.n. ebrietas,phibet: ⁊ uoracitas pmittit.

Pbesijs paulus. in actibus apostoloꝝ.

Asanguine.i.peccato.

Annunciarem.ar.q̄ si per te nō stat aliquid quo minus fiat: non est tibi imputandū:vt.xxxiij.q.ij.admonere.⁊.xlvij.di.c.vlt. ⁊.§.necesse.⁊.C.de usti.⁊ substi.l.i.ar.coñ extra de eo qui mit. in pos.cā rei ser. c.i.io. Sz certe ibi stetit per petentē possessionē.ff. de re. iur.culpa.ber.

q Mūdus, ar.a destructō ne añcedentis vt. xxiij. q.ij. sane.

r Tacendo. j.lxxxiij.di.error.

s Dispēsatio.s.et na mors.xi.q. iij.ve qui.

t Et clamet.i felix bō quis me liberabit ō corpore mortis huius.ā.vi.di. sed pēsandū.

u Māto magis. ar a maiori: vt.xxxij.q. v.si paul⁹.viij q.i. si ergo ita.

x Dis.i. subditis.

y Parere .i. obedire.

z Irreuocabile. oratius: nā semel emissum volat irreuocabile verbuz:ex̄ de ver. sig. fos⁹. ⁊ ouid⁹:ne scit vox missa reuerti: iuxta illō:vox semel emissa irreditura volat.

a Toto.j.di. xliij.c.i.hic etenim nasum cō parat discretioni:quia per eum perpēdit odor⁊ fetor.

D.XLIIII

a c Qm aūt. Hec distinctiō spectat ad tertiuz c. aplice regule:q̄ tractata ē.xxxv.di.oportet ordinādū ee nō vinolētū sz sobrium.sed nō tractauit ibi nisi de sobrietate potus:ideo resumit hic ⁊ tractat de intemperantia ⁊ sobrietate cibi.annectit q̄ laici ⁊ clerici qui faciunt magna communia causa lasciuie delinquūt. item addit q̄ clerici nō debēt comedere vel bibere in tabernis nisi necessitas cogat.deinde dicit q̄ cibum clericoz semp̄ p̄cedet ⁊ sequet̄ oratio

ūez q̄ in sacer dotali cōuinio semp̄ dz legi le ctio sacre scri/ pture.

b Eltrunq̄z. ar. q̄ vno, pbi/ bito vl' p̄misso idez erit in cō/ nexo sibi: vt. ā di. iiij. deniq̄z. 7. i. q. i. sic̄ chri stus. Et ē hic ar. q̄ si papa l' epūs scient ali quē ordinat vi det restituere ip̄m fame cuz fama 7 sacer/ dotiū sibi sunt annexa. io. q̄ falsū est: vt ex de sāsma. c. ij. vbi dr̄ q̄ p̄o bare dz secum fuisse dispensa tum. b.

c Eluere. suf ficere dz ergo clerico q̄ vi uat. i. sola ne/ cessaria hēat: 7 artatur illa ne cessitas tm̄ ad victū 7 uestitū vt. xij. q. i. eps qualit̄ tm̄ hoc i telligēdū: dixi xxi. q. i. c. i.

d c Omessa tiones. putāt̄ a stul tis.

e Lugendū. i. nonne vnus/ q̄sq̄z hoc lugē dū videat.

f Carneis. s. spūalibus.

g Cū multitu/ dine. multi sūt xl. vt ex de cl. exco. latores. aliq̄n. xxiij. mi lia sunt pauci: vt. xlv. di. disci plina. Et ha/ bes hic q̄ ppt̄ multitudinem detrabit̄ seue/ ritati: vt. l. di. vt p̄stitueret 7 i. q. vij. quot. 7 xxiij. q. iiij. ipa pictas. 7 c. nō Potest. q̄sq̄z 7 cum paucitate minus agēdū ē: cū timet̄ scā dalū. xxiij. q. iij. cum q̄sq̄. vbi ergo aligd utrūq̄. n. int̄ opa tenebraz apo stolus cōmemorat scribēs roma nis: nō in comessationib⁹ 7 ebrie tatib⁹. uētris nāq̄ igluuies ad lu xuriā puocat facile: 7 oñe op⁹ bo nū dissoluit. unde hieronym⁹ uen ter 7 genitalia sibimet ip̄is uicina fūt: ut ex vicinitate mēbroz cōfe deratio itelligat̄ uicioz. hic nabu zardā p̄nceps cocoz muros hie rusalē destruxisse legit̄: q2 uenter cui mlt̄itudo cocoz defuit: edifi cia uirtutū ad soluz redigit. sacer dos itaq̄ de altari uiuēs nō luxu riari q̄rat. unde ait hiero. tibi o sa cerdos de altari uiuēs nō luxuria ri p̄mittit̄. Sūt aūt comessatōes nō solū sacerdotib⁹ sz ēt laicis no xic: q festiuos 7 solēnes dies non alr̄ se digne celebrare putāt: nisi cōmessatōib⁹ deseruiāt. Unde augustin⁹ scribit ad aurelīū epm̄.

Non est uacandum comessatio/ nibus 7 ebrietatibus.

Comessatōes⁹ 7 ebrietates ita p̄cesse 7 licite putāt̄: ut i honore beatissimoz martyz nō soluz p̄ solēnes dies q̄ō unusq̄sq̄ lugēdū⁹ uideat q̄ hec nō carneis⁹ ocul'is ispicit; sz ēt quotidie celebrē/ tur. 7 post pauca: nō ergo aspere q̄tū estimo nō durit̄ non mō im pioso ista tollūt̄: sz magis docen/ do q̄z iubēdo: magis monēdo q̄z minādo: sic enīz agēdū ē cū⁹ mul/ titudine peccantiuz. Seueritas aūt exercēda ē i peccata paucoz̄ 7 siqdē minamur cū dolore fiat. ō scripturis cōminādo uidictā fu turā: ne nos ip̄i in nr̄a potestate sz deus in nr̄o sermone timeatur. Itaq̄ p̄us monebūt̄ spūales aut spūalib⁹ p̄ximi: quoruz auēte 7 le uissimis q̄dē 7 istātissimis admo nitionibus cetera multitudo frā gatur. Tē ex p̄cilio laodicēsi.

Nulli clericoz̄ aut continentiū licet tabernas intrare.

Non⁹ oz clericos seruiētes a p̄sbris usq̄ ad diacones 7 ō iceps ordinis eccl'iastici oēs usq̄ ad mistros aut lectores aut exoz/ cistas aut hostiarios aut psalmi stas aut ēt eos q' i ppōsito p̄tinē tie sūt: tabernas nisi cā necessita tis intrare. Tē ex. vi. synodo.

Depōatur clericus qui tabernas aut ergasteriuz habere uoluerit.

Illi⁹ clerico lz tabernā aut ergasteriū hr̄e. si enim huius mōi tabernā igredi, phibet̄: q̄to⁹ magis alijs mistrare in ea. Digs uero tale qd fecerit: aut⁹ cessz aut deponat̄. Tē ex p̄ci. cartha. iij

Nisi necessitate cōpulsi clerici ta bernas non ingrediantur.

Clerici⁹ edēdi uel bibēdi cau sa tabernas nō ingrediant̄: nisi pegrinatōis necessitate cōpul si. Tē gregoriº natali epō.

Cōtpted⁹ ē epūs q̄ p̄uinc̄ occupat.

Celtis⁹ ab urbe tua ueniētib⁹ frat̄ carissime didici pastora li cura derelicta sol'te p̄uincie oc cupatū: q̄ audita nō crederē: nisi hec actionū tuaz exp̄imētis p̄ba rem. Nā q2 nequaq̄ lectioni stu deas: nequaq̄ exhortationi inui giles sz ip̄m quoq̄ usū ecclīastici ordinis ignores. hoc ē in⁹ testimo niū: q' his sub q⁹ es posit⁹: fuare reuerentiā nescis. Tē ad eūdē

Omniuia⁹ cōia q̄ De eodē. ex intētōne ipendēde chari tatis fūt: recte nr̄a frnitas i suis epl'is laudat. Sz tñ sciēdum ē q2 tūc ex charitate ueracit̄ p̄deūt: cū in eis nulla absentiū uita mordet̄ nullus ex irrisione repbēdit̄: nec in eis inanis seculariū negocioz̄ fabule sed uerba sacre lectōnis au diunt̄: cū non pl⁹ q̄z necesse sit ser uitur corpori: sz sola eius infirmi tas reficit̄: ut ad usus exercende uirtutis habeat̄. hec itaq̄ si uos i uestris p̄uinc̄s agitis: abstinētiū⁹ fateor magri estis. Tez ex. c. nanctensi. Palea.

Cell⁹ p̄sbroz q̄n ad ānuer sariū diez. xxx. aut. vij. uel iij. alicui⁹ defūcti aut quacūq̄ uo catōe ad collectā ueniūt: se ebria re nullaten⁹ p̄sumat: nec p̄catus amore sanctoz ul'ipius aie bibē aut alios ad bibēdū cogē: ul'se ali ena p̄catōe igurgitare: nec plaul⁹ 7 sisus incōditos 7 fabulas ianes ibi referre aut cātare p̄sumat: aut turpia ioca ul' urso ul' trōatricib⁹ añ se fieri patiat̄. nec lāuas demo nū añ se ferri p̄sentiāt: q2 hoc dia bolicū ē 7 sacris canōib⁹ phibitū Tē ex eodē De eodē. Palea

Clādo autē ueniūt p̄sbri ad aligō p̄uinc̄ū: aligs p̄oz illo rū uersū añ mēsā icipiat: 7 cibum bñdicat. 7 tūc sm̄ ordinē sedeant alē alteri honorez p̄bentes: 7 p uices cibū 7 potū bñdicant: 7 aligs de illoz clericis aligd de sancta scriptura legat. p⁹ refectōem sil'it̄ hymnū dicāt ad exēplū dñi: sic i cena fecisse legit̄: 7 se p̄tinēāt oēs p̄sbri maxie i talib⁹ locis: ut nō ui tupereē ministeriū illoz. Tez ex eodē. De eodez. Palea.

Clādo p̄sbri p calēdas sil'cō ueniūt: post pactū diminuz male fit 7 āsi ex auctoritate defendit̄: tūc nō debet dormire seueritas. qū vero nō defēdi tur: tūc dissimulari p̄ōt ppt̄ scādalū: vt de pe. di. vi. c. i. i fi. 7. lxxxij. di plurimos. 7. l. di. dño sancto. sed ppter scan/ dalum nūq̄z dz deseri veritas ip̄a: vt ex de re. iur. q scandalizauerit. sed seueritas penaruz p̄ōt deseri vt b io. Ubi vbi nō hz locū dispēsa tionis remediuz: vt in mrimonio ppt̄ mltitu dinē nō ē recedendum a seueritate canonica: vt extra de transac. ex parte. b.

b n Non oz. vsq̄z p/ prie ponitur hic vsq̄z cum nulli sint in medio.

i Qui, ppōsito: vt deo deuoti conuersi. xij. q. i duo 7c.

k m Illi licet. aut er/ gasterium. i. sta/ tionem.

l Quāto magis. cui nō licet minus nō lice/ bit 7 maius: vt hic. 7. xxiiij. q. i. miramur. 7. lx xiiij. di. gesta. xiij. q. v. penale. sicut in casu cō uerso. xvi. q ij. visis.

m Aut cesset. sic. xxx v. di. c. i.

n c Clerici. nisi pere grinatōis. Nota q̄ p̄mittit̄ viatori q̄ alij nō p̄mittit̄: ar. sic. j xi. q. iij. q̄n multos.

o n Illis. acōnum ar. p̄sumi 3 ali/ quē q̄nq̄z, ppt̄ crimen p̄teritū. xviij. di. puenit xxxiij. q. i. cū p bellica q̄nq̄z ex p̄nti circa p̄n vt hic. q̄nq̄z circa futu/ rū. l. di. siqs diaconus. q̄nq̄z ex p̄terito circa p̄teritū. xij. q. i. nō est: q̄nq̄z ex p̄terito circa futuz. xxiij. q. v. si apō 7. lxxxij. di. plurimos.

p Jn testimoniū. hic vnū factuz, p̄bat aliud vt. i. q. i. cōstat 7c.

q c Omniuia. mor/ detur. vnde ver/ sus. Quisqs amat di/ ctis absentis rodere vi tā. Hāc mensam indi/ gnā nouerit esse sibi.

r Abstinētiū. Nota q̄ abstinēs dr̄ q bene comedit: 7 p̄tinēs dr̄ q bñ cognoscit vxorē su am: vt. xxxi. di. nicena.

a n Non oportet. hic habent quidã. c. nullus qõ ẽ. j. de cõ. di. v. nullus.
b Ex symbolo. symbolũ est quando plures conferunt ad cõuiuia faciendã: idem est confertum.
c Celebrare. nã ut ait iuuenalis miserũ ẽ aliena viuere quadra.
d p Ro reuerentia. j. de conse. di. v. in omnibus.

e n Non licent hymno. j. de cõse. di. ij. panis ⁊ calix. ⁊. c. di dicim⁹.

f s Sequitur. In hac. xlv. di. p sequitur. ix. c. aplice regule. oportet episcopũ non esse ꝑcussorem. ⁊ primo, pbat q prelati nõ debẽt aliquẽ percutere: vsq; ad. §. salomõ postea allegat in contrarium. nõ ergo q est percussio spiritualis: ⁊ est percussio corporalis. spiritualis est s. cum quis indiscreto sermone corrigit alicꝫ ista prohibetur: vt. j. e. c. vlti. corporalis est illa que manu fit: ⁊ ista vbi fit ex ira vel odio vel ad hoc vt magis timeatur peccatum est: vt. j. e. c. i. sed si fit causa correctionis licita est ei qui habet potestatem i eũ: vt. j. e. cum beatus. ⁊. xxxv. di. ante omnia hoc tamen scias q ep̃s suis manibus neminẽ verberabit: vt lxxvi. di. non liceat. sed per aliũ potest: vt. v. q. v. illi. nõ tamen per laicum sed per clericũ si clericus fuerit verberandus: vt extra de sen. excõi. vniuersitatis. nisi penitus sit incorrigibilis: tunc etiam per laicum põt: vt extra de sen. excom. vt fame item distinguẽdum est circa qualitatem ipsaruꝫ personaꝫ que corrigende sunt: ⁊ etiam circa quantitatem criminum. nam q sunt in minoribus ordinibus constituti: licite verberant: etiam ꝑ minoribus criminibus vt. j. e. §. salomon. ⁊. xxxv. di. ante. ſꝫ maiores non sunt verberandi nisi pro maioribus vel enormibus criminib⁹: vt. j. e. cum beatus. ⁊. xxxv. di. ante. Sunt tamen alij casus in quibus licite percutitur clericus: vt nõ. xvij. q. iiij. siquis suadente.

ministeriũ ad necessariã collectionem nõ quasi ad plenã refectõez ſꝫ quasi ad prãdiũ ibi ad tabulas resideãt: ne ꝑ talia ihonesta cõuiuia se inicẽ grauẽt: q; indecens ẽ ⁊ onerosũ. sepe ẽt tarde ad eccl'aꝫ redeũtes mal⁹ dãnũ de reprehensione ꝓsequũt̃: qõ de graucdine mutua cõtrahũt: q̃ lucrũ ibi faciãt. nã de huiusmõi ꝓuẽtu paul⁹ corinthios reprehendit: q; icõuenienter cenã dñi mãducare cõueniebant sic ⁊ q ad cenã dñicam. i. ad collectionẽ uerbi sub occasione conueniũt: ⁊ ex iglunietate uẽtris causa ꝓiũgũt̃: reprehẽsibiles coꝛã deo ⁊ hõinib⁹ habẽt̃. ⁊ iõ pactis oib⁹ q uolũt panẽ cũ charitate i domo fratris sui si m'cũ fratrib⁹ frãgãt ⁊ singuli singulũ bibere faciãt: ⁊ maxie ultra tertiã uicẽ poculũ nõ ꝓtingãt: ⁊ sic ad ecclesias redeãt.

Item ex cõci. laodi.

Christiani ex symbolis conuiuia non celebrent.

Non⁹ oportꝫ ministros altaris uel quoslibet clericos aut ẽt laicos christianos ex⁹ symbolis: q̃ uulgus comessalia appellat: cõuiuia celebrãe⁹. Item ex ꝓci. tol'. iij

Sacrarũ scripturaꝫ lectio sacerdotalib⁹ semp cõuiuijs misceat⁹.

Pro⁹ reuerẽtia dei ⁊ sacerdotũm id uniuersa cõstituit synodus: ut q; solẽt crebro mensis ociosc fabule interponi: in oi sacerdotali ꝓuiuio lectio diuinaꝫ scripturarũ immisceat⁹. ꝑ hoc eni ⁊ anime edificãt̃ ad bonũ: ⁊ fabule nõ necessarie ꝓhibent̃. Item ex concilio martini pape.

De ꝓfertis nec ꝓuiuia facẽ nec añ horã dici ẽtiã clericis comedẽ lꝫ.

Non⁹ liceat sacerdotes uel clericos ſꝫ nec religiosos laicos ꝓuiuia facẽ de ꝓfertis. nec oꝛ clericos uel laicos religiosos ante sacrã horã dici tertiaꝫ inire ꝓuiuia nec aliqñ clicos nõ hymno dicto comedẽ panẽ: ⁊ post cibos grãm auctori deo referre. Egor laicis cõmessatões dãnabiles sunt: multo magis sacerdotib⁹ iputãt̃ ad gehennaꝫ. uenẽt. n. pinguis ut biero. ait: crassũ sensuꝫ generat: cuꝫ sacerdotalis sensus ecõtra uigil esse debeat ⁊ tenuis. atq; ideo

g q Clid antẽ. canones. lxxvi. di. non liceat.
b Fidez. ad fidem enim nemo cogendus est: vt. xxiij. q. v. ad fidẽ. ⁊. j. e. de iudeis. sed fidem receptã cogit̃ q; retinere: ⁊ sic nõ obstat. xxiij. q. iiij. q; nos. ⁊. q. vi. iam vero.
a n Eminẽ. peccantẽ. dũ tñ nõ nimis enormit̃ excedat. vt intellige q clerici⁹ in sacris ordinib⁹ ꝓstitut⁹ nõ est grauit̃ ⁊ immoderate verberãdus: ⁊ sic non ob. ex de sen. ex. vniuersitatis

edacitatis uicio obnoxij i sacerdote ungi non debent. Di. n. ut ait grego. in moralib⁹: qui adhuc uicioꝝ bello subiacent: nequaq̃ ꝑ pdicatõis usũ ꝑesse magisterio cetetorum debent.

Eqt⁹ nõ ꝑcussorẽ. nõ eni oꝛ epm ita esse ira scibilez ⁊ pturbati sensus: ut ꝑcuciat q debꝫ esse patiẽs: sed sequat̃ eũ qui doꝛ sũ posuit ad flagella. Unde gregorio. scribit io. epo ꝓstãtiopolitão.

Verborum correctione nõ uerberibus timeri debet episcopus.

Clid⁹ aũt ỏ epis q uerberib⁹ timeri uolũt: canões dicãt bñ fraternitas uña nouit. pastoꝛes eni facti sum⁹ nõ ꝑcussoꝛes. egregius ꝑdicatoꝛ dicit: Argue: obsecra: increpa i oi patiẽtia ⁊ doctrina. Noua uero atq; iaudita est ista ꝑdicatio: q̃ uerberib⁹ exigit fidẽ⁹ Tẽ i quodã ꝓci. De eodẽ.

Eminẽ⁹ qsq̃ peccãtẽ clericũ cede attingat: nõ ꝓsbr diacõnẽ: nõ epus clicũ ul' seruitoꝛez ecclesie ad cedẽ ꝓducat. q; si ita causa exigit. i. si icoꝛrigibilis extiterit cleric⁹: triduo⁹ ꝑuet̃ honoꝛe: ut penitẽs redeat ad matrez eccliam.

Idez pascasio epo neapolitão.

Non asperis ſꝫ blandis ad fidez uerbis sunt aliqui prouocandi.

Cli⁹ syncera itentõe extrãeos a christiana religiõe ad fidez cupiũt rectã ꝓducere: blandimẽtis debẽt nõ aspitatib⁹ studẽ: ne quoꝝ mentez reddita rõ a plano poterat reuocare: pellat, peul aduersitas. Nã qcũq; alit̃ agũt ⁊ eos sub hoc uelamie a consueta rit⁹ sui uoluerit cultura remouẽ: suas illic magis q̃s dei causas pro bãt̃ attendẽ. Judei sigdez neapoliz habitãtes q̃sti sũt nob⁹ asserentes: q; qdã eos a qbusdam feriaꝝ suaꝝ solennitatib⁹ irrõnabiliẽ nitãt̃ arcere: ne illis sit licitũ festiuitatũ suaꝝ solẽnia colẽ: sic⁹ eis nũc usq; ⁊ parentib⁹ coꝝ lõgis retro temporibus licuit obseruare: q; si huius rei ueritas ita se habet: supuacue rei uidentur operam dare. Nam qd utilitatis est quãdo ⁊ si cõtra longũ usum fuerint uetiti: ad fidei illius conuersionez nihil

D.XLV.

b Triduo. similis suspẽsio est. v. q. iiij. in loco ⁊ẽ.
c q Cli syncera. blãdimẽtis. vl't mũeribus: vt xxiij. q. iij. c. vlti, lꝫ ar. sit ꝫ. i. q. ij. q̃spio.
d Cerimõiaſ cerimonie dicunt̃ sacrificia indeoꝝ: q; cereis exercebãtur. ꝫ. di. vi. §. bis ita.
e Licẽtiã. ſꝫ nõne iudi mõ taliter peccant ista faciendo: quomodo data tur eis licentia peccandi mortalit̃? itez si peccant mortalit̃: quare non puniunt̃: cum ipi ⁊ alijs delictis puniũtur: vt. x vij. q. iiij. cõstituit. ex ỏ vsur. post miserabilez? sed dic nõ dat eis hic licẽtiaꝫ peccandi: sed liberationem a pena: ⁊ est simile. iiij. di. deni q̃s. xxi q. ij. placuit. xxiij. q. i. paratus Ad aliud respondeo q; si iudei ab hoc ꝑ biberentur ergo iam cogerẽtur ad fidem. ⁊ hec vera sũt dũ tñ ipi in cõceptum nostre fidei non exerceant talia: vt C. de iudeis. iudeos ⁊ẽ.

f Licet benivolētia. Nā scientia que misericordiā vetat: fugienda est. l. di. ponderet.

g Sine peccato: vt. lxxxi. di. aplus. ⁊. xxv. di. §. nūc autem.

h Expectādi. ar. q; semp iudex potius seqūtur misericordiā q̄s iudiciū: vl̄ eqtatē q̄s rigorē: vt. lxxxvi. di. nō satis. l. di. pōderet. xxvi. q. vij. alligant. ⁊. xxv. q. ix. veniam.

i Judicandi t. dānandi.

k Scādalo⁹ nā scādalū est clericū statim puniri post delictū: sic. xi. q. iij. rursus.

l Nō vult. sic. ij. q. vi. qui se scit.

m Deinde is. saluādi sūt. q⁹ null⁹ iuitus fit bon⁹ xxiij. q. vi. vides.

n Coacti sūt. coactio conditionalis de q̄ loqtur nō impedit sacramētū baptismi nec etiā sacramētū ordinis: vt. lxxiiij. di. vbi. impedit tamē sacramentū matrimonij: vt ex de spon. cū locū. sed si fuerit absoluta coactio null⁹ character imprimitur: vt ex ō baptis. maiores. sed in dominicē tibus ⁊ amentibus distinguitur: q; si pius habeant; proponunt baptizandi recipiūt character alit nō vt ibidē dicit in fi. q⁹ dominus possessionē non acquirit: vt. ff. de acquirē. pos. l. i. §. i.

pficit? aut cum iudeis qualit̄ ceri monias suas colere debeāt r̄las ponim⁹? si p hoc eos lucrari non possum⁹? agēdū ē ergo: ut potī⁹ ratōne ⁊ māsuetudine, puocati se q nos uelint nō fugere: ut eos ex eox codicib⁹ oñdētes q̄ vicim⁹ ad sinū mr̄is ecclie deo possum⁹ aurīliāte querētē: itaq; frat̄nitas tua eos monitis, put potuerit deo ad iuuāte ad querētēdū accēdat: ⁊ ō suis illos solēnitatib⁹ ingetari de nuo nō pmittat: sz oēs festiuitates feriasq; suas sicut hactenꝰ taz ipi q̄s parētes eox p lōga colētes retro tēpora tenuerūt: liberā habeāt obs̄uādi celebrādiq; lr̄iam⁹.

Item uniuersis epīs p gallīā ⁊ europā ⁊ germaniā cōstitutis.

Non seueritate sed benivolētia subditos prelati corripiant.

Licet plerūq; accidāt sacēdotibus q̄ sunt reprehendenda: plus tñ erga corrigēdos agat bēi uolentia q̄s seueritas: pl⁹ cohortatio q̄s cōmiatio: pl⁹ charitas q̄s ptās. sz ab his q que sua querūt: nō que iesu christi: facile ab hac lege discedit̄: ⁊ dū dña ri magis q̄s pfulē sbditis placet: honor inflat in supbiaz: ⁊ qō, pius est ad cōcordiā⁹: tēdit ad noxam. Item ex canōe apostoloꝝ

Deijciat ab officio p̄sbr̄ ⁊ diaconus ⁊ eōrus uerberib⁹ timeri ḡrēs

Episcopū aut p̄sbr̄ū aut diaconū penuciente fideles deliquētes aut infideles inique agētes ⁊ p huiusmōi uolentē timeri debēt ab officio suo p̄cipim⁹: qz nūq̄ nos docuit hoc dñs: sz ecōtrario ipe cū peteret̄ non repellebat: cū maledicer̄ nō maledicebat: cū pater̄ nō cōmiabat. Item ex concilio bracarensi.

Non uerberibus sed uerbis subditos episcopi corripiant.

Quam⁹ beatus paul⁹ apls arguere ⁊ obsecrare uel increpare oī patiētia p̄cipiat: extra hāc doctrinā nouim⁹ quosdā ex fratribus tātis cedib⁹ inhonoratos efferuescē: quātas poterāt latrocinātiū, pmereri plone. ⁊ iō qui gradus iam eccliasticos meruerūt id est p̄sbr̄i: abbates siue leuite q̄ exceptis grauioribꝰ ⁊ mortalib⁹ culpis nullis debēt uerberib⁹ sbiacē nō est dignū: ut passim unusq̄sq;

se gratia dei, ppria mētis pnersione q̄sq; credēdo saluat̄. ergo ñ ui sed libera arbitrij sui uoluntate ⁊ facultate ut quertāt̄: suadēdi sūt nō potī⁹ ipellēdi. q aūt iāpdez ad christianitatē coact⁹ sūt: sicut factū ē tēporib⁹ religiosissimi pnci pis zizebuti: q⁹ iam cōstat eos sacramētis diuinis associatos ⁊ baptismi gratiā suscepisse ⁊ chrisma te unctos ee ⁊ cōporis dñi extitisse pticipes: opōtet ut fidē quā ēt ui uel necessitate suscepunt: tenere cogātur: ne nomē dñi blasphemetur: ⁊ fides quā suscepert̄: uilis⁹ ac pteptibilis habeat̄. Item leo papa episcopis.

Benivolētia pl⁹ q̄s seueritas circa corrigendos agat.

Licet⁹ nōnūq̄s accidāt que i sacerdotalib⁹ sūt reprehēdenda psonis: plus tñ erga corrigendos agat benivolētia q̄s seueritas plus exhortatio q̄s cōmiatio: pl⁹ charitas q̄s ptās. sz ab his q que sua querūt: nō que iesu christi: facile ab hac lege discedit̄: ⁊ dū dña ri magis q̄s pfulē sbditis placet: honor inflat in supbiaz: ⁊ qō, pius est ad cōcordiā⁹: tēdit ad noxam. Item ex canōe apostoloꝝ

Non uerberibus sed uerbis subditos episcopi corripiant.

Quam⁹ beatus paul⁹ apls arguere ⁊ obsecrare uel increpare oī patiētia p̄cipiat: extra hāc doctrinā nouim⁹ quosdā ex fratribus tātis cedib⁹ inhonoratos efferuescē: quātas poterāt latrocinātiū, pmereri plone. ⁊ iō qui gradus iam eccliasticos meruerūt id est p̄sbr̄i: abbates siue leuite q̄ exceptis grauioribꝰ ⁊ mortalib⁹ culpis nullis debēt uerberib⁹ sbiacē nō est dignū: ut passim unusq̄sq;

o Alis. nota propter utilitatem. vitandam aliquid fieri. l. di. paisca. ⁊. e. sequenti.

p Licet. ⁊ qō, pius est. simile est qō dicit decre. q; alicui pro pietate concedit̄: non debet redundare in alterius iniuriam: vt ex de ec. edi. c. ij. ⁊ ex de appella. reprehensibilis.

q Concordiam. scilicet vt un⁹ presbr̄ alijs ne fierz schisma: vt. xciij di. legimus. ⁊. lxxxix. di. ad hoc.

a e Episcopū aut p̄sbyterū. docuit. sed nōne dominus flagellis percussit: vt. i. q. iij. saluatoꝛ. sic: sed non fecit hoc vt timeret̄ cē. sz causa correctionis: vt. ē c. in summa.

b c Quam beatus. gradibus. hic pz q⁹ maiores clerici non sunt verberandi. nisi. p maioribus culpis: sed minores etiā verberantur, p minorib⁹: vt. xxxv. di. aliī. ⁊. xxi. di. c. denicq;. v. q. v. illi qui. sūt alie persone que habēt coertionem verberum sz tēperatā: vt pater domin⁹ paterfamilias magister marit⁹: vt. xxiij. q. iiij. duo ista. ⁊. q. v. c. i. ⁊. vij. q. i. sicut. vnde si pater verberat filiū clericū in minoribus ordinibus constitutū: nō est excōicatus. idez est de alijs propinquis vl̄ de his qui familiaz habent: vt extra de sen. ex cōi. cum voluntate i fi. iohānes. Lacredus tamen respōdit: q; si pat animo corrigendi uerberat filium in sacris ordinibus constitutuz q; non est excōicatus: quia manus illa non ē iniuriosa cum non faciat animo iniuriādi: vt ex. de sen. ex. c. i. hoc ēt notaui in qōnibus. b.

c Subtrahant.ar.q exquo plamis nō seruat reuerentiā subdito nec subditus tenet ei seruare:vt.xcv.di.esto.xxij.q.v.de forma.xxxij.q.vi.iiquuz

d Lenitер.ff.ad.l.aq.preceptoris.

e Exilij.nō clericū posse relegari in exilium:vt.ij.q.i.in primis.z nō.iij.q.iiij.bi qui.

f Salomon.flagellauit:vt.i.q.iij. saluator.

g Fornicatorem.j. ij. q.i.de mālfesta.j.xxiij. q.viij.legi.

b In canonibus. In hoc libro non inuenio illos canones: sed verba correctionis inueni unt.xxviij. di. de bis. z.xij.q.i.c.i.

i Ergastulis.j.xxvij. q.i.ipudicas. z.c. puenit.

k Disciplia.i. rigor siue pena.

l Discenda est. nō q iudices semp sequē tur mediocritatem: vt ar.ex de censi.ex parte ff.de pig.act. si seruus. ff.ō iur.z fac.igno. nec supina:extra de offi.custo.c.i.z.ff.de ver.obli. continuus. §. cum ita. ar.cōtra.ff.de neg.gest. nēsenius.in fi.io.so. index potius sequat̄ equitatē q rigorem:vt. C. de iudi.placuit.v.certū est ius ab egtate dissentire : vt in restitutione minorum:nisi ex causa magis sequeretur rigorem:vbi .s. multis crassantibus opus est exēplo:vt.ff.de pe. aut facta i fi.vbi autē ius scriptum non est: iudex semper sequetur equitatē:vt extra de trāsac. c.vltimo.b.

m Deus non est.ar. qō de vno pceditur de alio negatur:sic.i.q.i.p isaiam.xxxiij. q.v. quisitit.z.xxiij.q.iiij.forte sic.xxv.di.qualis.similiter cum iudicatur rez meā esse per cōsequēs iudicatur tuam non eē vt.ff.de.pecur.pomponius.§.ij.

n Dele. sz quare hoc petit moyses:cū nemo deleri possit nisi p peccatum:q? spūs sanctus nulli ingerit imeritā penā:vt.xi.q.iij.illud:dicunt qdā q ipetu mentis hoc dixit. alij dicūt q ex magna confidentia hoc dixit : q̄si diceret ipossibile ē q me deleas. Augustin? tamē dixit: q hec dictio aut ponit conditionaliter i.si nō dimittis eis hanc noxam:dele me cum eis. postea destruet consequens:sed non deles me:ergo dimittes eis hanc noxam. z grego.hic conditionaliter exponit.alij intelligunt hoc de morte tē porali: put videt sonare lra sequēs.

o Obtinuit.j.l.di.siquis ꝓpostera.contra:ibi dicit q veniam petijt sed non obtinuit. Respō deo obtinuit ad tempus vt ne punirentur eternalit: sed non vt nunq̄ punirētur. puniti enim sunt pro illo peccato in romana z in babylonica captiuitate: vt. lxxvi.di.ieiunii.obtinuit veniā quo ad vitaz eternam nō quo ad tēporalem. sicut z dauid remisit sum fuit peccatum quo ad vitam eternam: sed tamen punitus fuit temporalit: vt de pe.di.i. sicut p mi.

p Paucoz. nō.xxiij.milia dici pauca: qa pauci fuerunt respectu alioz sic.ff.de v.sig. maiorē.

q Gladijs. ar.qō idez pōt eē aduocatus vtriusq? ptis: z nunc inducē iura pro vna pte nunc pro altera: z sic turō duorū litigantiū ,p vno agit z pro altero respondit: vt.ff. de auctо.iudi. accipiētis. ex hoc loco sumitur cā:q̄re ep̄s accedēs ad altare depōit mitram z baculū sed cuz cōuertit se ad populuz resumit insignia cōmunationis sue: vt de con.di.i. nullus episcopus z.

prelatus honorabiliora membra sua:put voluerit z ei placuerit: uerberib? subijciat z dolori:nedū incaute subdita pcutiāt membra: ip̄i quoq? debitā sibi subditoz? reuerētiā subtrahāt:iuxta illud qō quidā sapiēs dicit:lenit? castigat? reuerētiā exhibz castigāti .aspitatis aūt nimie icrepatio nec icrepationē recipit nec salutez. Et iō siqs alit q̄s dictū ē p̄dictos honorabiles subditos lōia pcepte ptātis elat? malicia animi tm̄ crediderit uerberādos:iuxta modū uerberū quē itulerit:excōicatōnis pariť z exilij si.iaz sustinebit. Salomō uero ecōtra āmonet dicēs:pcute filiū tuū uirga: z libēabis aiaz ei? a morte. hic ēt beat? gregori? scribit in dialogo:beatū bñdictū quēdā mōachū uirga pcutiēdo sanasse: quē crebra admonitione curare nō poterat. hic ēt dñs flagello facto de funiculis male uersātes i tēplo flagellauit:z de oīonis domo iecit.hinc etiā aplus fornicatorē illū sathane corporalit uexādū tradidit:z mag ū illuz corporali cecitate dānauit. Dic ēt i canonib? pueri q añ rōnales ānos irrōnabilit uersāt:uerberib? castigari iubēt. uirgies quoq? si religionis uestе depositа alijs se copulauerit:ergastulis retrudi p̄cipiūtur. Unc ēt greg .i moralibus xx.li.pte.iij.c.xi.

Disciplia ñ ē suāda sine mificordia:nec mificordia sine disciplia.

Disciplina ul mificordia mlt̄ tū destituit: si una sine altera teneat.sz circa subditos inesse dz rectorib? z iuste ꝓsulēs miseri cordia z pie seuiēs disciplina. hic ē q femineum illi? uulneri b?: q a sa maritano in stabulū duct? ē:z adhibet uinū z oleuz: ut p uinū me deant uulnera:p oleū foueāt:q̄tenus unusq?q sanādis uulneribus p̄est in uino mozsū districtionis adhibeat:in oleo mollicie pietatis:p uinū mūdāt putrida:per oleū sanāda foueāt . miscēda ē ergo lenitas cū seueritate.faciēdū ē igit qōdā ex utroq? tēpamtū : ut neq? multa aspitate exulcerēt sbditi:neq? nimia benignitate soluātur.hoc nimiz? illa tabernaculi arca significat: i q̄ cū tabul uirga simul z māna ē:q? cū script̄e sacre scia ē i boni rectoris pectore : si ē uirga districtōis sit z māna dulcedis. Dic ēt dauid ait : Virga.t. z ba.t.ip̄a me consolata sunt.uirga.n. pcutimur z baculo sustētamur:sit ergo districtō iustitie q̄ feriat: sit z ꝓsolatio baculi q̄ sustētet:sit itaq? amor sz nō emollies sit rigor sz ñ exaspās: sit zel? sz ñ imoderate seuiēs:sit pietas sz nō plus q̄s expediat parcēs. ituerī libet i moysi pectore mificordiā sil cū seueritate sociataz.uideamus amātē pie z districte seuiētē . certe cū isrlitic? pplus añ oculos pene iueniabilē ꝓtraxisset offēsā: ita ut ei? rector audisset : descēde peccauit ppls tu?: ac si ei diuina uox dicēt : q i tali peccato lapsus ē:me? nō ē.atq? sbiūgēt:dimitte me:ut irascat furor me? cōtra eos z deleā eos:faciāq? te in gētē magnā.ille semel z itez? p pplo cui p erat:obicē se ad ipetū dei irascentis opponens ait:aut dimitte eis hāc noxā:aut si nō facis:dele? me ō libro tuo quē scripsisti.pēsem? ergo qb? uiscerib? eūdē ppl'm amauit:p cui? uita de libro uite deleri se petijt. Sz tñ iste q tāto amore ei? ppli ꝓstringit: ꝓtra ei? culpas pēsem?:q̄to zelo rectitudinis accēdat.mox.n.culpe ueniaz ut ne deleret obtinuit?.zelo rectitudis succēsus ingt: pōat uir gladiū su p femur suū.ite z redite de porta usq? ad portā p mediū castroz?:z occidat unusq?q fratrē z amicuz z p?imū suū:ceciderūtq? i illo die q̄si.xxiij. milia hōiuz. ecce q uitā hōinū ēt cū sua morte petijt:pauco?' uitā gladio extixit . Int? ar sit igne amōis:foris accēsus ē zelo seueritatis.tāta fuit pietas:ut se,p ill' corā dño morti offerre nō dubitaret:tāta seueritas : ut eos quos diuinit? ferirī timuerat:ip̄e iudicij gladio ferirz. Sic amauit eos qb? p̄fuit:ut ,p eis nec sibi pceret:z tñ deliquētes sic pſecutus ē quos amauit:ut cos ēt dño pcēte pſterneret.utrobiq? legat? fortis utrobiq? admirabil' mediator cāz ppli apd deū pcib?:cām dei apud ppl'm gladijs allegauit: it? amās

r o Onis.in vtroq;.idest in absoluendo ⁊ condemnando.

s Dorat.sed qualit̄ istud stare p̄ot: q; iudex b̄eat miseri cordiā ⁊ rigorē:p̄mū ea rōne q; iudex nō p̄ot mitigare penā a canone latam vel lege inflictam:vt.ij.q.iij.§.notandū. sed illud ibi expeditū ē. Itē qualit̄ miseret iudex illius:quē occidit:item que

misericordia fit circa illū q de ponit? itē que misericordia fit ibi:vbi filiꝰ punit ꝓ delicto patris:vt.vi.q i.§.vez? So. ideo dicit iudex seruare rigorē ⁊ misericordiam:non q; simul exerceat ea circa alique:sed quia si opus fuerit ⁊ cā subest:dz eē misericors in dispensādo si cā nō subest debet esse rigidus in iudicādo. vel dic: q; iudex semper habebit miseri cordiā etiā occidēdo boiem ⁊ si nō p mitigationez penesaltim p cōpassionē: vt.j.co. vera. itez ex h facit misericordiaz cum facit vt ille cōteraf int̄ flagella: ⁊ ne fiat deterior. vñ eo ipo q; iudex punit aliquē miseri cordiā facit:vt j.e.c.,px.⁊ iste intellectꝰ patere p̄ot ex illis capitulis.xxiij.q iiij. duo ista. ⁊ c. ea vindicta. q eni facit finē peccato :misericors est: vt de pe.di.vl.c.vlt. in fi.

t e T qui emēdat dimit.glibz p̄t ⁊ tenef dimittere rancorez: sed non tenef dimittere satisfactōem:vt.xc di. siquis contristatus.⁊.xxiij.q.iiij.si illic.

diuine ire supplicādo obstitit: foris seuiēs culpā feriēdo ꝓsup̄sit.i regimie ergo utrunq; moyses misericordia nec misericordie disciplina unde in iob iuxta utrāq; uirtutez dicit:cūq; sederē q̄si rex circūstāte exercitu:erā tñ merētiū ꝓsolator. Sedere qppe circūstāte exercitu:uigor est discipline regimis: merētiū uero corda cōsolari ē ministeriū pietatis. Idem.

Juste iudicās misericordiam cū iusticia seruat.

O Onis' qui iuste iudicat: sterā i manu gestat. In utroq; penso iusticiā ⁊ misericordiā portat'. sz p iusticiā reddit peccati sē tētiā: p misericordiā peccati tēpat penā:ut iusto libramie q̄daz p eq tatē corrigat: q̄dā uero p misera tionē idulgeat:q; dei iusticiā oculꝰ suis p̄p̄ōit:semp timēs ⁊ tremēs in oi negocio formidat: ne ō iusticie tramite deuians cadat:⁊ unō nō iustificat:inde potiꝰ cōdēnet. Itez aug. in encheridion.

Qui remittit ⁊ q corripit uterq; miseretur.

Q T' q emēdat uerbē i quē potestas dat:ul' coercz aliq; disciplia: ⁊ tñ peccatū eiꝰ: quo ab illo lesus aut offēsus ē:dimittit ex corde:ul' orat ut ei dimittat:ñ solū eo q; dimittit atq; orat:uez ēt i eo qō corripit' ⁊ aliq; emēdatōia pēa plectit: elemosynā fac: q; misericordiā p̄stat. multa eni bōa p̄stātur iuitis':q̄ñ corr ꝓsulit utilitati nō uolūtati:q; ip̄i inuenīt sibi inimici. Sūt eni multa genera elemosynarz:de q̄bus albinus ait.

De multiplici genere elemosynarz

T Ria' sūt genēa elemosynarz una corporal':egēti dare qd potis. altera spualis: dimittē a quo lesus fueris. tertia deliquētes corrigē ⁊ errātes i uiā reducē ueritatis. Itē aug'.

Elemosynis pecunie preferf elemosyna cordis.

Q Ale' sūt elemosyne:una cordis:alia pecūie. elemosyna cordis ē dimittē ei a quo lesus es nā dare aliqd indigēti aliq̄ ōris ⁊ nō habes. idulgē peccāti q̄tum uoluerīs redūdat tibi. elemosyna

u Corripit. Hic videf: q; aliqs p̄ot verberare vl' excōicare aliquem ꝓ propria iniuria: sic.ij.q.vij.siqs. sed cōtra.j. di. pri. seditionarios: vbi dicit q; clerici nō debēt ē vltores ꝓprie iurie. sicut ē cōtra.xxiij.q.iij.inf. vbi dicitur q; nullus dz alium excōicare ꝓ propria iuria. similit ē cōtra.xxiij.q.v.de occidendis. vbi dicitur q; iudex pro sua iniuria non debet reum occidere. sed solue: vt dixi.ij.q.vij. si quis epūs.io. So. pro ꝓpria iuria p̄t plar' aliquem punire: dummodo non faciat hoc animo vlciscendi: vt.j. di. pri. seditionarios. vel ut magis timeatur vt.ā.e.di.c.i. sed si animo corrigendi hoc facit ⁊ non ex indignatōne bene licet: vt in hoc c.dicit.b.

x Q Inuitis.ar. q; iuito confertur bñficium: vt xxiij.q.iij. displicet. ⁊ q.v.nō vos. lxxiiij.di. placuit. ⁊. consuluit. ff. de neg.gest. soluendo ff. de libera.cau.li. ⁊.ij ⁊.ff. de ap. non tantum ar. contra. xx.q.iij. presens. xxiij.q.v. ad fidez ff. de reg.iur. inuitum. So. ad bonum semel receptum bene cogitur aliquis illud retinere: alias non. contraria vero iura in casibus specialibus loquūt in q; bus gs cogitur.

y t T Ria sunt. gegd. hec ē magna elemosyna: qui dat vltra id qō potest: vt.xli.di. parsimoniam.

z Q Dimittere. q̄stū ad rancorē ad mināꝰ: vt.xc di. siqs cōtristatus.

aa Q Ele sūt. redūdat idest abūdat.

bb Q Benigno corde. q; qui dat paupi elemosynā non ex charitate: sz ideo vt moueat a se importunaz petitionem: rez p̄dit ⁊ meritū: ⁊ venialit peccat: vt.xxv.di §.criminis.

cc s T Ant nanq;.

dd u T Era. falsa vero. vnde falsa iusticia non est iusticia. ⁊ si iusticia in eo non est: ñ est iudex: vt.xxiij.q.iiij est iniusta. sicut falsus denarius non est denarius: nec falsus tutor est tutor: vt.ff. de verb. sig. paulus. ⁊ nō q; facit hic differentiā inter indignari ⁊ dedignari vt dedignatio spectet ad malos ⁊ indignatio ab bonos. ⁊ illud odiū est bonum: quo quis odit peccata nō boies vt. lxxxvi. di. odio. ⁊

cordis multo maior ē q̄ elemosyna corporis. charitatis elemosyna sine substātia terrena sufficit. illa uero q̄ corporalit dat: si sine benigno corde tribuit oio nō sufficit. ex his oīb' apparet: q; nec lenitas māsuetudinis sine rectitudine seueritatis: nec zelꝰ rectitudinis sine māsuetudine i platis debet inueniri. pcussores ergo q; p̄missis auctoritatibus ab epali officio remouēt: nō q̄libz corporalit flagellātes sz p̄termissa māsuetudine ad uerbera semp pati itelligēdi sunt: q; p flagella nō uicia corrigere sz timeri appetūt. qbꝰ petrꝰ scripsit: ne sitis dñantes in clero sz forma facti gregis ex aio.

Hinc ēt grego. scribit i moralibus li.xix.pte.iiij.c.xxij.

Mansuetudo ⁊ discretio abinuicem non separentur.

S Ant' nāq; nōnulli ita districti: ut ēt oēz māsuetudinez benignitatis amittāt. ⁊ sūt nōnulli ita māsueti: ut pdāt districti iura regimis. unde cūctis rectoribꝰ utraq; sūmope sūt tenēda: ut nec in discipline uigore benignitatez māsuetudinis: nec rursus in māsuetudine districtionē deserāt discipline: q̄tenꝰ nec a cōpassione pietatis obdurescāt: cū ꝓuacē corrigūt: nec discipline uigorē molliant: cū infirmoz aios ꝓsolant. regat ergo uigor disciplie māsuetudinē: ⁊ māsuetudo ornet sermone uigorē. ⁊ sic altez cōmēdet ex altero: ut nec uigor sit rigidus: nec mansuetudo dissoluta. Item.

Uere iustus miseris compatitur delinquentibus indignatur.

O Era' iusticia' cōpassionē hz: falsa uero dedignatōem: q̄uis ⁊ iusti soleāt recte peccatōibꝰ indignari. Sed aliud ē qō agitur typo supbie: aliud qō zelo discipline. indignant eteni: sz nō dedignātes sūt. at cōtra bi q; de falsa iusticia supbire solēt: ceteros quosq; despiciunt: nulla infirmātibus misericordia cōdescendūt: ⁊ quo se peccatores esse non credunt: eo deterius peccatores fiunt. Itē hieronymus in hieremia.

Peccantes māsuetudine prouocentur: non austeritate abijciant

iustus irascetur pecca tis populorum: vt. vij. q. i. §. cum vero.

b Recedite. hec sūt verba illoꝝ qui habent falsam iusticiā sed hec verba non de corporali sed de spūali recessu intelligenda sūt vt. xxiij. q. iiij. recedite.

c Infirmitate. iō enī dñs pmisit petrū cadere: vt ex sua ifirmitate sciret qualit debēt aliorum infirmitatibus cōpati: vt. l. di. considerādum.

d Leuamentū. debet enī platus singulos iuuare, p posse: vt. viij. q. i. o clemens.

e Sed illō. q vno s. achor q furat⁹ fuerat tegulam aureaꝝ de hierecōtino anathemate: vt. i. q. iiij. itē peccato achor.

f Et ceteri. nō q cuꝝ quis delinquit publice publice ē arguendus ⁊ non occulte: vt sic ceteris metus incutiat ⁊ etiam scandalū aufera tur: vt. ij. q. v. si mala. ⁊ q. vij. ꝙpter. ⁊. xxiij. q. iiij. ita plane. ⁊. xvij. q. ij. pcnit. ⁊. xi. q. iij c. vlti. ⁊ multis plonis crassantibus exemplo opus est: vt. ff. de penis aut facta. §. vlt.

g Duobus. ex hoc. c. vī q illas auctoritas si peccauerit: intelligatur etiā de manifesto delicto. qd iuris sit: dixi. ij. q. i. si peccauerit.

b Morbida. j. i. q. i. fertur. xxiij. q. iij. resecande.

i Dinc etiā, alibi: ar. q possum⁹ uti iure aliquo cuius non habemus auctorem: vt. ā. e. neminem. ⁊ ex de fri. ⁊ male. c. i. de cōse. di. iiij. sanctū. ar. coñ. ff. de falsis. l. vlti. vbi dicitur q falsarius ē qui allegat leges quaꝝ non habet auctoꝝ. io. hoc ideo contingit in legibus: quia nulla sine auctore certo inuenit. b.

k Sequitur. In hac. xlvi. di exequit. x. c. apostolice regule. s. oꝝ epm nō. eē litigiosū. talis autem duplici de cā

D. XLVI.

ꝓhibet ordinari. vna qꝝ eū tālis sit arrogās nescit humiliter docē.

Recedite⁹ iqunt polluti: recedite abite: nolite nos tāgē: nobiscuꝝ nolite cōicare. talꝫ loqla ñ illūinat cecū: ñ sanat egrotū: ñ curat infirmū: sed magis occidit atq; in desperatiōeꝝ pclitātē mittit boni eteni rectores ex sua infirmitate⁹ aliorꝝ ifirmitates pensātes magis p hūilitatis ⁊ māsuetudis leuamētuꝝ studēt peccātes ab errōris laqo eruere: q; p austēitatē in foueā pditionis nutātes ꝓpellere. Unde doctor gentiū factus sum inqt ifirmus ifirmis. Idē

In ppm ira dei descendit: cū pdicatoꝝ ōliquētes palpat ñ corripit

Sed illud nō ociose trāscurrēduꝝ est: q uno peccāte ira dei sup oēꝝ ppm uenit. hoc quō accidit? qñ sacdotes q pplo pfūt erga delinquētes benīuoli uideri uolūt: ⁊ uerētes peccātiū liguas ne forte male de eis loquāt: sacerdotalis severitatis īmemores nolunt cōplere qd scriptū ē: peccantē coram oībus argue: ut⁹ ceteri metuꝝ hēant. ⁊ itexꝝ: auferte malū a uob ipis. nec zelo dei succēsi imitant⁹ ap'm dicentē: tradidi huiusmodi hoiem⁹ sathane in interitū carnis: ut spūs salu⁹ fiat. neq; illud euāgelij iplere student: ut si uiderit peccātē: ꝓmo secreto eū ꝓ ueniant post ēt duob⁹ ul' trib⁹ adhibitis testib⁹. q si ꝓtēpserit: ⁊ post ecclesie correctionē nō fuerit emendat⁹: de eccl'ia expulsū uelut gēti lē habeāt aut publicanū: ⁊ dū unipcūt: uniuerse eccl'ie meliūt iteritū. q; est ista mifico rdia: q; ista bonitas uni pcē: ⁊ oēs i discrimē adducere? polluit eni ex uno peccatore ppls: sicut ex una oue morbida⁹ uniuersus grex ificit: sic ⁊ uno fornicāte uel aliud qōcūq; scelus cōmittēte plebs uniuersa polluit. Unde⁹ ēt alibi dicit: rectoreꝝ sbditis pietas mrez: disciplia uēo patrē exhibeat. Percussor quoq; dicit: q fmone iutili ifirmoꝝ ꝓsciaꝝ uulnerat. Unde anaclet⁹ papa.

Qui fmone incauto ꝓsciam pcutit infirmoꝝ: pcussor uocatur.

Sane pcussor ille doctō dicitur q sermone iutili ꝓficienti am pcutit ifirmoꝝ. Idco tenere uos ⁊ oēs fideles oportet cū q; fz doctrinā fidelis ē sermone: ut potēs sit cōsolari in doctrina sancta ⁊ ꝓtradicētes redarguere ⁊ recte uiuētes atq; ēt rectam fidez tuentes consolidare.

Sequit⁹ in epla ad corinthi. nō litigiosū. nihil est eni ipudētius arrogantia rusticorum: qui garrulitatē auctē putāt ⁊ parati ad lites in subiectos tumide intonāt. qō ex arrogātia supbie prouenire manifestū est.

Unde grego. scribit in moralib⁹ li. xxiij. p. v. c. xij.

Arrogantes nesciunt inferre humiliter que docent.

Doc habz ppriū doctrina arrogātiū: ut humilit nesciāt inferre q docent: ⁊ recta que sapiunt ēt recte mistrare nō possunt. In uerbis. n. eoꝝ pdit: qō cū docent q; si in quodā sibi uident⁹ summitatis culmie residē: cosq; quos docēt: ut lōge infra se positos uelut in imo respiciūt: qbus nō ꝓsulendo loq; sed uix dominando dignant. recte aūt his p. ꝓphetā dominus dicit: uos aūt cū austerita te ipabatis eis: ⁊ cū potētia. Cuꝝ austeritate eni ⁊ potētia ipant: q sbditos suos nō cū trāqllitate ratiocinādo corrigē: fz aspe inflectere dñando festināt. at ꝓtra: uera doctrina tāto uehemēti⁹ hoc elationis uiciū fugit p cognitōeꝝ: q; to ardēti⁹ uerboꝝ suoꝝ iaculis ipm magistruꝝ⁹ elationis insegtur. cauet eni ne eū elatis moris⁹ pdicet: quē i cordib⁹ audientiū sacris sermōib⁹ isectat⁹. Hec q; re litigio si phibēt⁹ iepos ordinari. ē ⁊ alia cā hui⁹ phibitionis. litigiosi nāq; uel adulatōibus aios pncipū sibi ꝓciliāt: uel fratrib⁹ suis detrahendo ifamie notā igerūt: uel int⁹ fratres discordiā seminādo⁹ seditionez nūq; facē cessant. q oia in prelatis damnabilia cē ꝓbantur.

Unde grego. scribit i moralib⁹ libro. xviij. pte. iiij. c. iij.

De his q peccatoris⁹ adulant⁹.

Sunt⁹ nōnulli q dū malefcā horuꝝ laudib⁹ efferūt: augēt que increpare debuerāt. hic. n. p ꝓphetā dicit⁹: ue his q consuūt puluillos sb oi cubito man⁹: ⁊ faciūt cerulcalia sub capite uniuerse etatis. ad hoc qppe sb cubito puluillus uel cerulcal sub capite iacētis ponit⁹: ut mollit quiescat. q; q; ergo male agētib⁹ adulat⁹: puluilluꝝ sb cubito ul' cerulcal sb capite iacētis ponit: ut q corripi ex culpa deberat: in ea fult⁹ laudib⁹ mollit quiescat. hic rursus scriptū ē: ipse edificabat parietē: illi āt liniebāt eū. parietis qppe noie peccati duritia designat⁹. edificare ergo parietem ē cōtra se quēpiā obstacula peccati ꝓstruere. fz parietē liniūt qui peccata ppetrātibus adulant⁹

unde sbditi vilipendunt ei⁹ doctrinaz. Itē alia rōne quia consueuerunt tales distēpati eē in moribus solent enim eē adulatores ꝓ ditores detractores maledici inuidi scurriles: ad vlciscēdas iurias suas pmpti: que secūdū ordinē hic exegitur.

b Dc habet in vbis. ex verbis enim perpendimus alicui⁹ stulticiam: vt xciij. di. legimus. ⁊ ex de succe. ab intecum dilectus. ⁊ ex verbis pendit⁹ quāta fides adhibeatur testibus: vt ff. de qōnibus de mioꝝ. quā doqz ēt per signa perpendit⁹: q; impudicus oculus. ⁊ē vt. xxxij. q. v. non solo. ⁊ de pe. di. i. in actō ne.

m Magīm idest diabolū.

n Insectat. i. persequt.

a s Unt. augēt. nō eni oz laudando augere maliciam scruī: vt ff. de ser. coꝝ. l. i. §. persuadē. in fi.

b Sz sanct⁹ s. iob cui⁹ verba grego. hic exponit.

c Estiat.q; dubia i meliorē ptē interp̃ant: vt ex de re.iur.estote.
d c Lericꝰ q adulatōibꝰ. triplex ē adulatio: vt dixi.xxv.di.§.als
e Proditōibꝰ. ꝓditor dr q ꝓpt timorē nō defēdit veritatē: ⁊ q tacet eā: vt.xi.q.iij.nolite. itē q crimē alterī sibi soli notum manifestat: vt.iij.q.i.si peccauerit. itē q malitiose circūuenit aliū ⁊ callide seducit: vt in piculuz salutis trahat.xvi.q.i.si cupis. itē q rē sibi cōmissam exponit hostibus.xxij.q.v. de forma. itez q iussa veritatis ꝓtēnit.xi.q iij.abijt. itē q sibi cōmissuz reuelat.xiij.di. nerui.

f Accusatores.i.detractores.

g Nō ad clerum.optimuz est hic ar. pro b. q dicit q q semel fuit excōicatꝰ: ammō ñ admittat ad actus legitios vt dicā.iiij.q.i in pain.

h c Lericꝰ. cogat. cogat ꝓ excōicatōez: vt.vi.q i.illi qui.⁊.xxij.q.i.predicādum.

i Renocet. ar. q epūs possit depositū restituere. ō hoc dixi.j.ij.q.vi. iō. vel dic degradetur.i. suspendatur.

k c Lericū scurrilē
l c Lericus iuidēs.

m s Editionarios. ordinādos. ⁊ ordinatos deijciendos.

n Usurariosꝰ q tales ꝓpter auaritiam pro minio litigāt.

o Vel iniuriarum.de hoc dixi.ō. di. pri. ⁊ q emendat.

p n Non licz sescupla hic pōit sescuplū ꝓ sesqualte

ra.qō continet totū ⁊ eiꝰ medietatem. Se

ut qō illi puerse agētes edificant: ipi adulātes qsi nitidū reddāt. sz sāctus uir sicut mala de bonis ñ estiatꝫ: ita iudicare bona de malis recusat dicens: ablit hoc a me: ut iustos uos iudicē: donec deficiaz ñ recedā ab inocētia mea. Hinc ēt i cōcilio car.iiij.legit.

Adulator uel ꝓditor clericus ab officio degradetur.

Clericusꝰ q adulatōibꝰ ⁊ ꝓditionibꝰ uacare dēbēdit: ō gradet ab officio. Item.

Excōicent ab epo: qui fratribus non approbanda obijciunt.

Accusatōes fratꝝ epūs excōicet: q nō ꝓbāda fribꝰ obijciunt. ⁊ si emēdauerit uiciū: recipiat eos ad cōionē ñ ad clexꝰ: Tē

Remoueat ab officio clericus maledicus: scurra fratruz ꝓfectibus inuidens non promoueatur.

Clericusꝰ maledicꝰ maxie in sacerdotibꝰ cogat ad postulādā uenīā. si noluerit: degradet nec unq̄ absq; satisfactōe ad officiū reuocet. Idē. De eodez.

Clericū scurrilē ⁊ uēbis turpibꝰ ioculatorē ab officio cē retrahendū. Item. De eodez

Clericus iuidēs fratrū ꝓfectibꝰ donec in uicio ē: non ꝓmoueat. Tē. Non sunt ordinandi qui seditionibus uacāt.

Editōariosꝰ statuimꝰ nūq̄ ordinādos clicos: sicut nec usurariosꝰ uelꝫ iniuriaꝝ suaꝝ ultores. Item ex cōcilio laodicensi.

Usuras exigere clericis minie lz.

Non licet fenerari mistris altaris ulꝫ in sacerdotali ordine ꝓstitutis: ulꝫ usas ulꝫ lucra q̄ sescupla dicūt accipe. Item leo papa

Nec suo nomine nec alieno clericus fenerator existat.

Sicut ñ suo ita ñ alieno noie aliq̄s clericoꝝ exercē fenꝰ attentet. indecēs ē eni crimē suū cōmodis alienis ipendere ⁊ exercē. fenꝰ aūt hoc solū aspicē ⁊ exercē debemꝰ ut qō hic mificōdit tribuim: a dño q mltiplicit ⁊ i ꝑpetuū māsura tribuit: recipe ualeam.

Quod aūt in fine huꝰ capli usurarij ordiari ꝓhibēt: ide ē: q usaz exercētes cupiditati ō seruire ꝓbant. cupidi aūt ab apl̄o ordiari ꝓhibent: qz tales facile a iusto deuiarēt. Unde i canonibus apostolorꝝ legitur.

Diaconꝰ ꝓbr ⁊ epūs exigens usuras: nisi defierit: deponatur.

Episcopusꝰ aut ꝓbr aut diaconus usuras a debitoribꝰ exigēs aut desinat aut certe deponat. Item ex ꝓci.nicēo.c.xviij.

Usuras exigēs siue clericus siue subiectus regule deijciat.

Quoniāꝫ multi sub regula cōstituti auaritiaz ⁊ turpia lucra sectāt: oblitiq; diuine scripture dicētis: q pe.su.nō.de.ad usu. mutuū dantes cētesimas usuras exigūt: iuste cēsuit magna ⁊ sācta synodꝰ: ut siqs iuētus fuerit post hāc diffinitōnez usuras accipiēs aut aliquā adinuētōez faciēs: uel quolibz mō negocia trāsigēsꝫ aut emioleā. i. sescupla exigēs ꝫ aliqō tale ꝓsus excogitās turpis lucri gra: deijciat a clero: ⁊ alienus existat a regula. Unde ēt grego. in xix.li.moral. scribit dicens.

Temporalibus lucris deseruientes deo nequaq̄ militare ꝓbant

Omnesꝰ huiꝰ seculi dilectōes in ⁊renis reb⁹ fortes sūt i celestib⁹ debiles. Nā ꝓ tpali gloria usq; ad mortē desudare appetūt ⁊ ꝓ spe ꝑpetua nec paz in labore qdē sbsistūt. ꝓ ⁊renis lucris q̄sli bet iniurias tolerant: ⁊ pro celesti mercede ulꝫ tenuissimi uerbi ferre ꝓtumelias recusant. ⁊reno iudici toto ēt die assistē fortes sūt: i oro ne uero cor̄ dño uel unius hore mometo lassant. Sepe nuditatē deiectōez famē ꝓ acgrēdis diuitiis atq; honoribꝰ tolerāt: ⁊ eaz rerū spe se ꝓ abstinētiā cruciant: ad q̄s adipiscēdas festināt: supna āt laboriose q̄rere tanto magis dissimulāt: q̄nto magis ea retribui tardius putāt. hi itaq; q̄si malaz arboz more deor̄ suū nasti sūt: sursū anguisti: qz fortes i iferiora subsistunt: sz ad supiora deficiūt. atq; cōtra ex q̄litate palmarū designatur ꝓficies uita iustorū: q neq̄q̄ sūt i ⁊renis desideriis fortes ⁊ in celestib⁹ debiles: sz longiꝰ atq; diutiusꝰ studiosos magis deo se exhibent: q̄ seculo fuisse meminerint

scripturz sm q p.l. scribit: dicit a sesq qō est totū ⁊ plica. vñ sescupla usura dicit: cū dat sūma aliqua: ⁊ recipit sūma illa cū sua plica. i. medietate. Sexcuplū scriptū p.x. dicit quelibet res sexies multiplicata.

q Sicut nō suo.ar. q q nō pōt facē suo noie nec alieno: vt.xxiij.q.viij. bis a gbus. ⁊.ff. de admi. re. ad ci. p.l.ij. in pān. ar. ℈.lxxxviij. di. epūs. ⁊. ij. q.vi. si epūs. v.q.iij. c. vlti. ff. que res pig. ob. pos. aristo. Et ē hic ar. q si aliq̄s quasi ꝓcur. vel tutor quandoq; recipit usuras: q nō possit petere vt sibi reddātur usure io. vñ si aliq̄s tutor a me recepit usuras noie pupilli: finito officio possum petere usuras a tutore: qz ꝓ alio peccare non debuit: vt dr hic. secus in alijs ℈cribus: qz finito officio ñ ꝓsumit tutor vl curator: vt. C. de admi. tu. si non subscripsti. ⁊. C. q̄si minores .l.i. lz sec⁹ sit in ꝓcuratore: vt. ff. de ꝓcur. ꝓcur. q ꝓ euictōe. qz tutor fit necessitate: ꝓcur. volūtate. ff. de ꝓcur. l.i. ber.

r Cōmodis. qz piculosa ē talis cōpensatio xiiij. di. qō ait.

s q Quod autem hic ꝓsequitur. xi.c. aplice regule ñ cupidū ⁊ ꝓtinuat illi. c. seditionarios ⁊ iō ꝓhibet cupidus: qz facile a vero deviat.

t Prohibent. i epi ad coēpiscopos.

u e Episcopus. exigens. sz nō suscipiēs: tūc eū deponēt vt. j. e. siqs ℈. vbi de accipiēte dr vl exigēs cū effectu. vl illō ꝓ tpe datū ē: ⁊ nō hz locum hodie sz habuit locuz tpe apl̄oꝝ ꝓpt nouitatē ecclesie: ⁊ bēs hic q non qlibet mortale peccatū deijcit iā ꝓmotū: vt xxxv. di. c. i. ⁊. v. q. iiij. in loco.

a q Quoniā multi. cētesimā. cētesima dicit usura q̄ sorti cōparatur in anno.

b Trāsigēs. i. qōcūq; nouū pactū vl ℈cū inuenies i fraudē usurarū vt si sūat rē i pignore ⁊ ñ cōputat fructꝰ i sortē c. i. ⁊. ij. ex de usuris.

c Excogitās. ar. q sola cogitatio pūit: vt. vi q. i. §. verū. qō verūz ē q̄ ad deū ⁊ si ñ ꝓcedit ad actuz: vt. xxvij. q. i. nec aliqua.

d o Omnes. palmarum. sm illud:

iustus vt palma florebit.

e Amplius.nñ faciatis boni:q̄ntum fecistis mali.nō itelligas q̄ tādiu debeat penitere q̄ diu fuit malus:q̄ tanta posset eē ꝓtritio: q̄ momentanea penitentia sufficeret:de conse.di.iiij.baptismi.

f Tales.videt hic q̄ aliqs possit tñ crescere in malicia q̄ntū in bonitate qō ñ ē vex:q̄ charitas pōt i infinitū extēdi iux illud:bonum mihi lex oris mi sup milia rē.sz malicia nō:q̄ aliqs potest cē sūme malꝰ:vt ō pe.di.ij.§.econtrario.

g Aeris.i.celestis cō uersationis.

h d Ō Petro.de eodem petro bēs xxix.di.petrus.r.lxi.di.stadij.de hac materia notaui.ā.xxviij.di.priusq̄.

i Pterniisse.iste repulsus erat,ppt duo.s. propt vicium vsurarū r,ppt simplicitatē:r tñ neutrū fuit ei foxe opositū.Et ita ē ar.q̄ iudex ex officio suo pōt aliqd obijcere.

k Subtilitate.nō q̄ alicui cōmittit inqsitio de,pprio facto.sed hec iqsitio erit sūmaria nō plena:alꝯ nō cōmittēt

l Ignota.p hoc patz q̄ q̄ ē notꝰ nō examinat vt.xciij.di.valde.r.xxxv.q.ix.veniā.vñ r notus sine,pbatōe recipitur:vt ex de regul.ad apostolicā.sz dū ꝓsecratur bñ examinat.xxiij.di.q̄ episcopus.

m Cū decreto.oium subscriptionibꝰ roborato:vt.lxi.di.epūs.r.lxiij.di.quanto.

n s Iqs clericoꝝ.degradari.j.xiiij.q.iiij.quoniā.

o Et abstinere.a sacramētis quousq̄ penitet

p u Irū.mens.quia mēs alligato visco cupiditatis citꝰ deuiat a vero:vt.xcvi.di.bñ in pn.r.lxxxiij.di.nihil.

q Potentie.idest humane dignitatis.

a s Icut bi qui.sanctas.q̄ totꝰ mundus nec obolus videt auaro:vt.xiiij.q.iiij.qd dicā.vñ illud:semper anarꝰ eget:r illud:eris fauus eris si te species trahat eris.vñ i thobia desit auaricie fex:cui sua deesse stupescit copia nuda sicca ebria plena fames dines habere cupit:q̄to plꝰ oia sumit.

Nam cū quibusdā p̄ dicatoꝝ nostruꝝ dr̄:humanū dico ꝓpt infirmitatē carnis ur̄e.sic eni exhibuistis mēbra ur̄a seruire immūdicie r iiqtati ad iiqtatē:ita nūc exhibete mēbra ur̄a seruire iusticie i sanctificatōe eoꝝ,pculdubio infirmitati ꝓdescēdit:ac si cis aptius dicerē:si nequaq̄ amplius potestis saltē tales estote i fructu bonoꝝ operꝝ:q̄les fuistis dudū i actōne uitioꝝ.nec ꝓbiliores nos habeat sācta libertas aeris:quos i carne ualidos habuit usus ērene uoluptatis. I Tē gre.ciuibꝰ neapolitānis

Ad sacros ordines usurarij ꝓmoueri nō debēt.

O Ē petro insup pueniss' ad nos cognoscite:q̄ solidos ꝺdit ad usurā.q̄ uos oz cū oi subtilitate pquirere:r si ita ꝓstiterit: aliū eligite:r ab huiusmōi uos p sona sine mora suspendite.nā nos amatoꝝ usurarū nulla rōne manus iponim⁹.Si uero subtili habita inqsitōe hoc falsū cē putauerītis:q̄ psona eiꝰ nobis ignota' ē r utꝝ ita sit de simplicitate qō ad nos platū ē ignoram⁹:cuiꝰ decreto a uob facto ad nos eū uēire necesse ē: ut uitā moresq̄ illiꝰ solicitiꝰ ingrētes sensuꝝ quoq̄ paritē cognoscam⁹: ut si iudicio huic aptꝰ extiterit:ur̄a i eo adiuuante dño desideria cōpleam⁹. I Tez ex cōcilio elibertano.

Degradetur clericus:qui usuras accipere detegitur.

Iqs⁹ clericoꝝ detectꝰ fuerit usuras accipe: placuit deḡdari etꝰ abstinere. I Tez leo episcopus anatholio episcopo.

Nec implicari errore nec cupiditate uiolari sacerdotem oportet.

U Irū catholicū r p̄cipue dñi sacerdotē sicut nullo errore iplicari:ita nulla oz cupiditate uiolari:dicēte sācta scriptura:pꝰ cō cupiscētias tuas ne eas.mens ēt potētieꝰ auida nec abstinē nouit a uetitis:nec gaudē ꝓcessis:nec pietati adhibē ꝓsensū. I Tē grego.

Qui cupiditatē a se nō abscidit: bonoꝝ auctori inherē non ualet.

G Onoꝝ auctori inherē aliter nō ualem⁹: nisi cupiditatez a nobis:que oium malorꝝ radix ē abscidamus. I Tē āb rosius de eo qō scriptū ē i euāgelio bōinis cuiusdaz diuitis: fructus uberes ager attulit.

Auari est hominū bona inuadere quoꝝū necessitatibꝰ subuēire nalz

S Icut bi q̄ p isaniā mēte trā slati sūt:nō tā res ipas sz fātasias passiōis sue uidēt: ita etiā mens auari semr uinculr cupiditatis astricta semp auꝝ sēp argētū uidet:sēp reddit⁹ cōputat: gratꝰ intuet auꝝ q̄s solē.ipa eiꝰ oratō r supplicatio ad deū auꝝ q̄rit. r pꝰ pauca:inteduz ēt usure arte negssima ex ipo auro auꝝ nascit.sz nec sacietas unq̄s nec finis aderit cupiditati. r infra:sz ait aliqs:qd iustū ē:si cū aliena⁹ nō inuadā:ppa diligēti⁹ fuoꝝ ipudēs dic tu:qd ppria dicis q̄ ex qbus recōditis i hūc mūdū detulisti:qñ ingressus es i hāc lucez: qñ de mris uentre existi:qb⁹ facultatibꝰ q̄so:qb⁹ subsidijs stipat⁹ igressus es:r pꝰ pauca:ppriū nēo dicat qō ē cōe⁹. plꝰ q̄s sufficēt suptui ēt⁹ uiolēt obtentū ē: r infra: nūqd iniquꝰ ē deus ut nobis nō eq̄lit distribuat uite subsidia:ut tu qdē esses affluens r abūdās: alijs uero deeēt r egerēt:an iccirco magis qz r tibi uoluit benignitatis sue expimēta cōferre r aliū p uirtutez patiētie coronāe:tu uēo susceptis dei mūeribꝰ r i sinū tuū redactis nihil te reputas agē iiquū:si tā mltoꝝ uite subsidia solus obtineas.qs enix tā iiustus tā auarꝰ q̄s q tā mltoꝝ alimēta nō suū usū sz abūdātiaz r delicias facit.neq̄ eni mín⁹ est criminis hñti tollē:q̄s cū possis r abūdās sis.idigētibus denegare esuriētiū panis ē quē tu detines nudoꝝ idumētū ē qō tu recludis r miseroꝝ redēptio ē r absolutio pecūia quā tu in ēra defodis.tantoꝝ te ergo iuadē scias bōa: quātis possis p̄stāe qō uelis. Ecce se est ēt:ut ille q ordinādus ē:sue domui sit bñ ꝓpositꝰ.i. si in laicali habitu uxorē habuit ul filios a uicijs ad uirtutū studia r uerbo r exēplo puocet: ut qō postea p ceptur⁹ est pplis:pus exigat aᵇ domesticis.ūde aplus ephesijs scribit:ut uxores suas sicut sua cōpa

b Aliena.q.d.circa rē,ppriam nō pōt qs peccare.sed certe expedit reipublice: neqs re sua male utat:vt iusti.de his q̄ sunt sui vel alie.iur.§.sed hoc tempore.

c Cōe.i.cōicādū tpe necessitatis:vt.xij.q.i.duo.r.q.ij.auꝝ.lxxxvi.di.nō satis.r lex dicit q̄ cibaria tpe necessitatis sūt oibus cōicāda: vt.ff.ad.lrbo.l.i.§.cum in eadem.in fi

d Etiā violēter.dr̄ hic:q̄ ꝓ violentiā dicit auferr̄ q̄ ultra necessaria sibi retinet.r.xij.q.i.nolo.r.q.ij.auꝝ.qō vex ē si hoc fiat tpe necessitatis.nā alias pōt qs sibi necessaria retinere: vt.xij.q.i.expedit.r c.habebat.r.q ij.aurum.

e Din⁹.alibi inuenitur: q̄ magis deligt q̄ auferr q̄s q̄ si dat:vt.xij.q.ij.r si lli.

f Esurientiū numquid ergo pauper ipsuꝝ pñt perē? non directo iudicio:sz denūcians re eccie illū q nō dat.r sic ecclesia pōt eum cogere vt det: ar.extra de simo.ad aplicā.

g Necesse ē. hic,pleq̄t.xij.c. aplice regule.oz ordinandus ē domui sue bñ ꝓpositū.tunc dr̄ qs bñ ꝓpositꝰ domui sue:qñ familiā suā bene gubernauit v.bo r exēplo: qz q negligent suos gubernauit:pūit ꝫ eū q̄ circa exneos sit magis negligēs: nec bñet frōtē redarguendi alios qui suos noluit cōripe.tñ si p eū nō starz qn familia eiꝰ emendaret:ñ iputaret ei.j.e.c. penul.r vlti.

b Ad domesticā.vxoꝝ vō dr̄ domestica: vt

xxxij.q.vi.c.vl.ꝛ.C.de re mili.quicūqꝫ.ff.ad syll.l.ā

i Elnus.ammodo sororem thamar.

k Sibi.sic.viij.q.i.quid autem.

l Debet.idest consuevit. hoc ideo dico qꝛ nemo debet preferre res suas rebus sibi cōmodatis:vt.viij.q.i. q autē. ꝛ.ff.cōmo. si vt certo.§. cōmodatum.

m Non enīꝫ sic.ij q.vij.qui nec reginius sꝫ libertas coꝛrigēdi aliol cū coꝛripit suos.

n Principi. idest plato ꝛē. io.

o Quod nīc s.q domui sue sit bene p̄positus.

p Q Elātūlibet. iter viij. ipse pat ꝛ tres filij ꝛ quatuoꝛ ipsoꝝ vxores.

q Elnus.scilicet cham.

r Dilexi. id est diligenduꝫ p̄uidi.

s Odio.s. p̄uidi q esset futurus malus.

t Difficile.id ē vix.qñqꝫ ponitur pro non vt.i.q.i. principatus:sic.ij.q.vi.§. biduum.

t Difficile. nō q difficile aliqui inueniūtur meliores q̄ mōachi.vnde hic euidenter colligit ratio quare ille qui ex natalibus maxie est irregularis: p monachatuꝫ fiat regularis:vt. l vi.di. c.i. quia cum sit perfectus in virtutibus: non requiritur q̄tuꝫ ad alia tanta pfectio i ipso.xvi. q.i.legi.in fi.ꝛ adde id qđ est xix.q.vlti.non liceat in auc.ō monachis circa pān. vbi dꝫ q monachat⁹ maliciā omnē tollit ꝛ sicut p̄ sumit hic pro illis qui i monasterio pfecerunt: ita pcu

diligāt:ꝛ filios suos ñ ad iracūdiam puocēt.sꝫ enutriāt illos in oi disciplia ꝛ correctōe dñi.vñ cum paul⁹ ad thimotheū scribēs dixisset sue domui bñ p̄positū:stati sb iūxit:hñtē filios sibi subditos i oi castitate ꝛ nō i accusatōe luxurie nō eni taliū cohabitatoꝛ frontez hꝫ alios redarguēdi.vñ de beato iob legit:q p filijs suis quotidiana offerebat deo sacrificia offerēs holocausta p singlos: quos tāta charitatis pfectio i unū ꝓstrixit: ut qsquis coꝝ in suo die cōuiuiuꝫ fratrib⁹ p̄pararet: ꝛ ad epulāduꝫ secū tres sorores suas parit̄ inuitarēt. qō qꝛ beli facē dissimulauit ac falsa pietate supat⁹ deliquētes filios ferire noluit:sicut i libro regū legit:apud districtū iudicē semetip̄m cū filijs crudeli dānatione pcussit.unde ei diuina uoce dicitur: honoraſti filios tuos magis q̄ me. Hinc ēt dauid erga filios bonitatē ñ disciplie seueritatē exercēs coꝝ inuētutē exp̄mēto didicit cē p̄nicioſā: quoꝝ pueritiaꝫ uaga licentia p̄misit cē uoluptuoſā.unus'q̄ppe coꝝ sororē suā stupro corrūpēs a fre ei⁹ absolone uidelicet int̄ epulas q̄s fratrib⁹ suis fraudulent̄ parauerat:obtrūcat⁹ ē.absolon uīco postq̄ ueniā a pre obtinuit:de regno illū expulit ꝛ ad cōcubias ei⁹ igressus ē. demū p̄ iuia deserti p̄reꝫ p̄sequēs quercui inhesit: atq ita suspensus iterijt. Hinc ēt paul⁹ ad thymotheū scribit dicēs: q suoꝝ ꝛ maxie domesticoꝝ curā ñ hꝫ: fidē negauit ꝛ est infideli deterioꝛ.iure ergo q domui sue nescit p̄esse: in ep̄m ordinari ꝓhibet: qꝛ q i re minima de qua sibi familiarioꝛ dꝫ cura iesse: fidelis nō ē:quō in eccl̄ia dei ubi tot sūt ꝛ alieni: solicitā dilīgētiā exhibebit? unde hieronym⁹: nōn eni iust⁹ polluit ex uicijs filioꝝ:sꝫ libertas ab ap̄lo eccl̄ie p̄ncipi⁹ reꝓnat̄:ut talis fiat q nō timeat ꝓpt̄ uicia liberoꝝ extraneos repḥēdē qō⁹ tūc fiet si nō erit:qō sibi iputetur.cū enīꝫ gressus hoīs a dño dirigant̄:nec sint i hoie ei⁹ uie:cōripe qdē pōt: coꝛripe non ualet. pulsare pōt:nō apire.man⁹ cōprimere:ñ animū mutare. Unde augustin⁹ ad uincētiū donatistā.

Bonorum hominum disciplina mores immutare non valet.

Q Elā tūlibet⁹ uigilet disciplia dom⁹ mee:hō sū ꝛ int̄ hoies uiuo.nec mihi arrogare audeo: ut domus mea melioꝛ sit q̄ arca noe:ubi trīn int̄ octo hoies unus⁹ reꝓbⁿ inuēt⁹ ē:aut melioꝛ sit q̄ dom⁹ abrahe cui dictū ē:eijce ancillā ꝛ filiū eius:aut melioꝛ sit q̄ domus isaac:cui de duob⁹ gemis dictuꝫ ē i malachia:iacob dilexi: esau aūt odio habui. simplicit̄ āt fateō charitati uīe coꝛā dño deo nīo:q est testis mihi sup aiaꝫ meam:exquo deo fuire cepi: qñ sic difficile' sum exptus meliores q̄ i monasterio pfecerūt:ita nō sū deteriores expert⁹: q̄ q in monasterio defecerunt. hinc arbitroꝛ dictū in apocalipsi:iust⁹ iustificet adhuc:ꝛ qui in sordib⁹ est: sordescat adhuc. Item cipriano coꝛnelius papa.

Convicia perditorum a via rectitudinis nos movere non debent

Q Uod⁹ ad nos attinet: cōscie nīe q̄uenit semp dare opaꝫ neq̄s clpa nīa de eccl̄ia peat. Si q̄s aūt ultro ꝛ crimie suo pierit: ꝛ pñiaꝫ agē atq ad eccl̄iaꝫ redire noluerit: nos i die iudicij inculpatos futuros credim⁹: q coꝝ cōsulim⁹ sanitati. illos solos i pēis remāsuros q noluerit ꝓsilij nīi salubritati sanari.nec mouere nos debēt q̄uicia pditoꝝ: quo⁹ minus a uia recta ꝛ a certa regl̄a nō⁹ recedam⁹:quā ꝛ ap̄ls istituit dicēs: si hoīb⁹ placerē chr̄isti fu⁹ nō essem.

P Rohibēt⁹ aūt neophiti i epōs ordinari:ut q beri erat cathecumin⁹ hodie nō fiat ep̄s:q heri erat in' theatro: hodie ñ sedeat in eccl̄ia.q uespe erat in circo: hodie ñ mīstret altario. q dudū fuerat fautoꝛ histrionū: hodie ñ p̄secratoꝛ uirginū. Causa aūt huⁱ⁹ p̄hibitōis est ſm ap̄lm: ne elatus i supbiā tāq̄ religio chr̄istiana plurimū eo egeret: icidat i ruinā diaboli. momētane⁹⁸ nāq̄ sacerdos nescit hūilitatē obſuāe ꝛ modos p̄sonaꝝ ul' sese p̄tenere.nō icīuna uit:nō fleuit:non se coꝛrexit:non

minur coñ illos q in monasterio defecerūt.vnde patet qꝛ rōne loci nō p̄sumit̄ p̄o aliquo:vt.xl.di.non loca.ꝛ.xij.q.ij.gloria in fi.ꝛ hoc verū ē vbi persona ē nota: sꝫ vbi ignota semp p̄sumitur p̄o ipa rōne loci.xxiij.di.

Q quando.

a q Uod ad nos.inculpatos.Ar.bonum:si per aliquē nō stat quo minus aliqd fiat: id non est ei imputandum simile. xxij. q. ij. faciat homo.ꝛ. xxiij .q.v. de occidendis. xlij. di. e phesijs. sufficit enim uiliter incboari licet fi habeat effectum. ff. de nego.gest.sed an vltro §.i.

b Quo minus.si. supa di.xliij.scimus.

c Non recedamus. hic minus ꝛ non faciunt vnā affirmationeꝫ vt.ff.de ver. signi. duobus.

d P Rohibent̄. Hic intitulat .xlviij. di. in qua p̄osequit̄. xiij. ꝛ vlti.c.apostolice regule: oportet ordinandū non esse neophituꝫ dicitur autem neophitus nouellus in fide vel in religione. ꝓhibent̄ aūt tales ordinari duplici de causa.s. ne incidant in superbiaꝫ putantes q fides chaistiana multum eis indigeat.vl qꝛ nōdū ē exptus statum ecclesie: vnde nescit se alijs cōformare. vtruꝫ autem in aliquo casu talis valeat ordinari:di cet.j.di.lxi. §. bis omnibus.

e Neophiti.non facile ē tyroni cōmittenda custodia. Nā culpa ꝓdita in culpe reus ē q ei cōmisit. ff. de custo. reo.non est facile.

f In theatro.hec sūt uerba hieronymi sup epl̄a ad titum.io.

D. XLVIII.

g Momētanens. lōgo enim tempoꝛe debꝫ ber ē aliqs pfectus:vt xxiiij.di.ep̄i.i auc.quomodo oportet ep̄os. § sancimus. ꝛ graue est inexpertos ꝛē. xix. q. iij.monasterijs.

b Miseriũ ē.j.lxi.di.miseriũ.

i Quoniã multa necessitatē.si ppē necessitatem aliqd fit:videt q illud licite fit:qz qõ nõ est licitũ in lege necessitas facit licitũ:ex de re. iur. qõ nõ ē licitũ.itē necessitas legē nõ habet.j.de ẏle.di.i.sicut.nõ ergo fit coñ regl'z.Rñ.necessitas q̃ repit i ancte:vt necessitat vite excusat:vt ex ō fur. siqs p necessitatē.de cõ se.di.v.discipulos. sz i adulterio necessitas ñ excusat: vt.ff. de ritu nup.palaz.nã potẽ debemus q̃libet mala tolerare tē.xxxv.q.v.ita ne.

k Veniss̃ent.j.de cõ. di.v.neophiti.

l Et tpe.l.di.põderet p interstitia tẽpoꝝ:vt.lxxvi.di.in singulis.

m Tẽpore.i. añ ordinationẽ t post baptismum sicut intelligit.j. i.q.vij.siqs omnẽ. hoc iõ dico:qz p crie ꝑmisso añ baptismũ ñ deponit:vt.xxvi.di.vna.

n Cessabit.i.nõ ordiabit.vl'fm alios ẽt ordinatus degradabitur. t sic videt q crimẽ ciuiliter ꝓbatũ inducit depositionem:sic.xxiiij. di.c.vlt.

o Fecerit. ꝑmonẽdo tales tē.

p Ieiunat. repente.i. nouiter i monachali habitu.talis non est eligendus in prelatuz:vt extra de electio. cum causaz. t extra de ele.officij. que autem debeant esse interstitia: habes.lxxvij.di. in singulis.

q Qui ad sũmi.j.i.q. i.pueri.t siquis per pecuniam.t.lxi.di. statuimus.

r Gradibus. idest interstitijs.nec obstat.lij di.solicitudo.

s e Lce.A. xxv. di. hucusqz tractatũ ē de xiij.c.apostolice regule. hic magister in his duobus.c. sub compẽdio tractat de eisdez.

b Quia cum is. videtur hic q oratões.facte a sacerdotibus malis noceãt subditis:qõ intellige cum ipi ex certa scientia eligunt malaz t cõformẽ suis moribꝰ:alis.s.eque operatur remissionẽ per malum ut per bonum sacerdotem: vt.i.q.i. si fuerit. ad hoc ar. vi.q. i.ex merito.ar. viij.q. i.audacter.

c Displicet.iij.q.vij.in gravibus.

d Si adhuc.ar.q qs nõ potest accusari de crimine de quo petuit:t q nõ impediat a promotione.xxvi.q.v.quicũqz.ã.xlvi.di cleri cus.t.viij.q.i.i scripturis.ar.cõtra.xxxiij.q.ij.admonere. So.accusari potest. si commissam est post baptisma:vt.xxv.di. primũ.

e b Inc.p bat greco.in hoc.c.q vitiosi nõ possũt offerre panes dño nec aliorum peccata diuere: qz in veteri te.corpore viciati repellebantur. t hoc probat. x ij.exẽplis:que vicia figuralit intellecta i nouo testamẽto repellunt.

f Vel põderosus.i.criminosus.

g Seruabit. ne labantur in peccatũ.

h In tenebꝝ peccatoꝝ.

i Ex nimia. nimia subtilitas in iure reprobat: extra de iudi. dilecti t sic fit aliqd i iure contra rationẽ disputãdi.ff.ad.l.aq. ita vulneratus in fi. t magis valet simplicitas q̃z difficultas:in sti.de hi deicõ. heredi. §. sed qz stipulationes.

k Faciem.id est rationez q̃ est facies ꝓcordis.

l Et eo.idest ideo.

m Quo se.id est quia.

tiam dei credit: hãc ipe ex ꝓprio reatu mereat. cũcti eni liqdo nouimus:qz cũ is qui displicet ad intercedẽduz mittit: irati animꝰ ad deteriora ꝓuocat. q ergo desideri is tremis astrigit: caueat ne districti irã iudicis grauiꝰ accendẽs dũ loco delectat glie:fiat sbditis auctor ruine. Solert ergo se qsqz metiat:nec locũ regimis assumẽ audeat:si adhuc se in uiciũ dãnabilit regnat: ne his quẽ crimẽ de prauat,ppriũ:intercessor fieri appetat,p culpis aliorum. Idem in eodem pastorali.

Sacrificium deo non offert qui uicijs est maculatus.

Inc eteni superna uoce ad moysen dicit i leuitico: loqre ad aaron:hõ de semie tuo p familias q habuerit maculã nõ offerat panes deo suo: nec accedat ad misteriũ ei. ubi repetẽte sbiũgit:si cec fuerit:si claudus: si ul' puo ul' grãdi ul' torto naso. si fracto pede:si mãc:si lipp:si gibbosus:si albugine hñs in oculo:si iugẽ scabiẽ: si ipetigine in corpore uel' põderosus. Nec qppe est q supne lucẽ ꝓtẽplatõis ignorat: q pñtis uite tenebris pssus dũ lucẽ uẽturã nequaq̃ diligẽdo ꝑspicit: quo gressus opis porrigat nescit. Idic eteni p,pphetãtẽ annã dicit in libro regũ:pedes sãctoꝝ suoꝝ suabit:t impij in tenebris conticescent. Claudus uero ẽ q qdẽ quo pergẽ debeat aspicit: sed p infirmitatẽ mẽtis uite uiã pfecte ñ ualet tenere quã uidet: qz uidelz qs ad uirtutis statũ dũ fluxa cõsuetudine nõ erigit:quo desiderium eꝰ nitit:illuc gressus opis efficacit nõ sequũt. Idic eteni paulꝰ dicit ad hebreos:remissas manus t dissoluta genua erigite:t gressꝰ rectos facite pedibꝰ uris:ut ñ claudicãs qs erret:magis aũt sanet. Aruo aũt naso ẽ q ad tenendã mensurã discretõis idoneꝰ nõ est naso qppe odores fetoresqz discẽnimus.recte ergo p nasuz discretio exꝑmit: p quaz uirtutes eligimus:delicta reprobamꝰ.unde ẽt in laudibus spõse dicit i canticis canticoꝝ nasus tuus sicut turris que ẽ in libano:qz nimirũ sancta

paupsbꝰ erogauit.i arrogãtiã que est ruina diaboli incidunt:qui in pũcto horе necdũ discipuli fiunt magistri.t sicut inocentiꝰ ait: misexꝰ ẽ eũ fieri magistrũ: q necdũ didicit eẽ discipulus. Nde eisdem in niceno cõci.legitur.

Neophitus in episcopuz non est ordinandus.

Quoniã multa sũt siue p necessitatẽ siue ex quacũqz cã cõtra regulã gesta:ita ut hoiesex uita gẽtiliũ nup adhuc catheizati ul' istructi statim ad spũale baptisma ueiss̃ẽt.t ẽtinuo cũ baptizati sũt:etiã ad epatũ ul' pbyteriũ ꝓuecti sũt: recte igit uisũ ẽ decreto nihil tale fieri: nã t tpe op ẽ ut sit cathecumin: t post baptisma multa,pbatõe idiget.euidẽs nãqz ẽ aplicũ ꝓceptũ dicẽs: nõ neophitũ ne forte elatꝰ in supbiã i iudicium incidat t in laqueuz diaboli. Si uero ꝓcedẽte tpe aliqõ morale peccatũ admisit: t ꝓuictꝰ duobus ul' tribꝰ testibꝰ fuerit: cessabit a clero q huiusmodi est.siqs uero ꝑter hoc fecerit tãqz ẽtra statuta sãcti ꝓcilij gerẽs ẽt ipe ꝑcipitabit de statu sui cleri. Neophiti uero hodie appellãt ꝓpositũ sacre religionis nouit assumentes. Eñ beatꝰ greg.scribit siagrio epõ.

Qui dicat neophitus t unde sit.

Sicut neophitꝰ dicebat qi i sitio fãcte fidei erat eruditõe plãtatꝰ:sic mõ neophitꝰ habẽdus ẽ q repente in religionis hitu plãtatus ad ãbiẽdos sacros ordines irrepsit.Ordiate ergo ad ordies ascẽdẽdũ est.naz casũ appetit:q ad sũmi loci fastigia postpositis gradibꝰ ꝑabrupta q̃rit ascensum scimꝰ aũt q edificati parietes non ꝑ pus tignoꝝ põdꝰ accipiũt: nisi a nouitatis sue humore siccẽt: ne si añ põdera q̃s solidentt accipiant: cũctam simul ad terraz deponãt fabricam.

Lce a qbꝰ uicijs debeant eẽ immunes: q in epm sunt ordinandi: appet.q eni ifessores ꝓ ppio ad deũ ꝓnt:necesse ẽ:ut eiꝰ grazꝰ bñ uiuẽdo mereãt. unde gregoriꝰ ait i pastorali. Solicite formidãdũ ẽ: ne q placare posse

n Elias. impropie ponit. sic.ā. xxvi. di. deinde, ibi cū ceteris criminibus.

o Ponderosus. p imūdas cogitationem.

p Ad opus. ex hoc videt q occultū pec catū nō ipedit ꝓmouendus: ⁊ ex eo segtur ibi grauat in abditis: ⁊ ar. l. di. sacerdotes: q latentia peccata nō habent vindictā quo ad ecclias militanē: vt xxxij. q. v. christiana. ⁊. xxxij. di erubescant.

ecclesia que ex cā singulis tētamē ta ꝓdeāt: p discretionē ꝓspicit: ⁊ uentura uciorū bella ex alto dep̄hendit. Sz sūt nōnulli q dū se ex istimari hebetes nolūt: sepe i qb⁹ dā inq̄sitionib⁹ plusq̄ necesse ē exercētes ex' nimia subtilitate fallūtur. unde hoc quoq; sbdit: ul' grādi uel torto naso. nasus qppe grādis ⁊ tortus ē discretōnis subtilitas imoderata: q dū plusq̄ decet excreuerit: actōis sue rectitudinē ipa ꝓfūdit. Iracto aūt pede ul' manu ē: q uiā dñi pgere oio ñ ualet: atq; a bonis actib⁹ fundit⁹ ex ors uacat. ātē⁹ hec nō ut claud⁹ saltē cuz infirmitate teneat: sz ab his oib⁹ alien⁹ oio existat. Gib bosus uēo ē quē trene solicitudis pōdus dep̄mit: ne unq̄ ad supna respiciat: sz solis his q i ifimis cant intēdit. q ⁊ siqñ aliqd ex bono pīe celestis audierit: ad hoc nimiū puerse ꝓsuetudis pondere p grauat⁹ cordis facie nō attollit: qz cognitōis statū erigē nō ualet quez terrene solicitudis usus curuū tenet. ex eoz qppe sp̄e psal. dicit i psalmo. xxxvij. icuruat⁹ ⁊ humiliat⁹ sum usq̄quaq;. quoz cul pā p semetipaz ueritas reprobās ait in luca: Semē aūt qđ i spinis cecidit: hi sūt q audierūt uerbū: ⁊ a solicitudinib⁹ ⁊ diuitijs ⁊ uoluptatib⁹ uite eūtes suffocāt ⁊ ñ referūt fructū. Ipp⁹ uero ē cui⁹ qdē igeniū ad cognitōnez ueritatis emicat: sz tñ hec carnalia opa obscurāt. In lippis qppe oculi pupille sane sūt: sz būore defluēti infirmātes palpebre grossescunt quoz qdē qz ifusiōe crebra atteritur: ⁊ acies pupille uiciat. ⁊ sūt ñ nulli quoz sensū carnal' uite opatio sautiat. q uidere recta subtilit p igeniū poterāt: sz usu prauorū actuū caligant. lipp⁹ itaq; ē cui⁹ sensū natura exacuit: sed cōuersationis prauitas cōfūdit. cui bñ p angelū dr̄ i apocalipsi: collyrio unge oculos tuos: ut uideas. collyrio qppe oculos ut uideam⁹ ungim⁹: cū ad cognoscēdā ueri luminis claritatē intellect⁹ nr̄i aciē medicamie opationis bone adiuuam⁹. Albugine uero hz i oculo: q ueritatis lucez uidē nō sinit q arrogātia sapientie seu iusticie excecat. pupilla nāq; oculi nigra uidet: albuginem tolerās nihil uidet: qz uidelz sensus hūane cogitationis si stultū peccatorēq; itelligit: cognitōez itime claritatis ap p̄hendit. Si aūt sibi cādorē iusti cie seu sapiētie tribuit: a luce supne cognitōis se excludit: ⁊ eo claritatē ueri lumis neq̄q; penetrat: quo⁹ se apud se p arrogantiā exaltat: sicut de qbusdaz dr̄ in epla ad romanos: dicētes eni se cē sapiētes stulti facti sūt. Pulgē uēo scabiē habet cui carnis petulātia sine cessatōe dñat. i scabie: eteni feruor uiscerū ad cutē trahit: per quā recte luxuria designat: q ⁊ si cordis tētatio usq; ad opatōez p silit: nimiū⁹ feruor intim⁹ usq; ad cutis scabiez prūpit: ⁊ foras iam corpus sauciat: qz dū in cogitatō ne uoluptas nō rep̄mit etiam in actōe dñat. Quasi eni cutis pruriginē paulus curabat abstergē: cū dicebat ad corithios: tentatio uos nō ap̄hēdat nō hūana: ac si apte diceret: humanū qdē est in corde tētationē ppeti: demōiacū uero ē tētatōis certamie ⁊ opatō ne superari. Dpetiginē quoq; hz i corpore qsqs auaricia uastat in mēte: q si in paruis nō cōpescitur: nimirū sine mensura dilatat. Dpetigo qppe sine dolore cōpus occupat: ⁊ absq; occupati tedio excrescēs mēbroz facie decorā fedat: qz ēt auaricia capti animā duz quasi delectat exulcerat dū adipiscenda quisq; negocia cogitatōi obijcit: iimicitias accēdit: ⁊ dolorē i uulnē nō facit: qz estuanti aio ex culpa abūdātiā ꝓmittit. Sed decor mēbroz pdit: qz aliaz⁹ quoq; uirtutum p̄hāc pulchritudo deprauat: ⁊ quasi totū corpus exasperat: qz p uniuersa uicia animū supplātat: paulo attestante qui ait ad thimotheum radix oiuz malorz est cupiditas. Ponderosus⁹ uero ē q turpitudinē ope nō exercet: sz tñ ab hac cogitatōe ꝓtinua sine moderatione grauat i mēte: q nequaq; qdez usq; ad⁹ opus nefariū rapit: sz ei⁹ anim⁹ uoluptate luxurie sine ullo repugnatōnis stimulo delectatur. uiciū qppe ponderis ē: cum humor uisceruz ad uirilia labit: q ꝓfecto cū molestia dedecoris itumescūt. Pōderosus ergo ē: q totis cogitationibus ad lasciuiā defluēs pōd⁹ turpitudinis gestat in corde. ⁊ ēquis prauа nō exerceat opera: ab his tñ nō auellit mēte: nec ad usum boni opis in aperto ualet assurgē: qz grauat hunc in abscōditis pōdus turpe. qsqs ergo cuilibz horz uicior⁹ sbijcit: panes dño offerre ꝓhibet: ne ꝓfecto aliena delicta nō ualeat is diluē

a SAcerdotes.ad se.nō q̄ aliq̄d dicit malū quo ad se:sic.i.q.i.q̄ q̄dam t.q.iij.saluator.sic mrimoniū dicit solui quo ad socer̄ qui repudiū misit nō quo ad cōinges.ff.de dona.inter vi.t vxo.cū hic stat⁹.§.si socer. t facit qs aliq̄d q̄stū in scīpo ē.xi.q.iij.inter vba.sic.xxij.q.ij.§.vl.in fi.j.ō conse.di.iiij.queris.

b Potentē. in co q̄ potens est.

c Pauperem.j.xi.q.iij pauper.

d Locat. i dignitate.

e Elsqz quo.dictū fuit ab helya fugiēte irā regine iezabelis vniuē so ppło colētu baal: nā deficit ābob⁹ q vult ꝑ uire duobus :t. xxvi. di.acutius.

f Illū.i.aliū

g Indignū ē.j.ō.xli. di.nō cogāt. sed ibi de rebus:hic de psonis.

a e Ex premissis. tractauit huc usqz magr̄.ō qualitate ordinādor̄.i hac.di.l.tractat pmo ō iā,pmotis: an ipi post q̄s lapsi sunt:valeāt reparari.t primo allegat q̄ si pñt repari postea allegat ,p pte cōtria.t hoc bene soluit.j. e.§. quō.,p parte pma allegat vsqz ad.§.ex.t postea iducit mlta.c.ad,p bādā solutōnem suam vsqz ad.§.sz illud. vbi aliā ponit t eā,pbat p c.se.vsqz ad.§. q̄ vero t postea adiūgit de la pñs in hereti: q̄ nō sit eis cōicandū añ recōciliatōz. ab illo.§. qō vō sbiūgit tractatū de hōicidis vsqz ad illū.§. p

D.L.

uissis.deinde adoit ō solēnit penitēt⁹: q̄ si debeāt ordinari vel ad miliciā secularē redire t q̄ clericis talis pñia nō sit iponēda:t p q̄b⁹ culpis sit iponēda.vltimo subdit de apostat̄: q̄ nec ad habitū secularē nec ad clericatū ascendere possūt post pñiaz. Circa lapsos tres regule sunt notande q̄ cōmenk.j.e.di.constituerūt. Prima regula fm.b.hec ē:vt q moraliē peccauit post baptismū:nō ,pmoneat: vt xxv.di.primū.i.q.vij.siqs oēm. Secūda ē:,pmor⁹ si moraliē peccat: deij ciēdus ē.j.e.q semel. Tertia ē q ab ordine deponit āmō nō restituit.j. e. c.i.t.ij.t.c.pueuit.t vbicūq̄z mitius agit dispēsatio ē. Iste autē tres regules tres opiniōes recipiūt in ꝓtationē.gdā eni dicūt: q̄ oē peccatū mortale ipedit,pmouēdū t deijcit iā,pmotū.t si talis sit,pmotus t egerit penitētiā:tū nō pōt mistrare sine dispēsatione.alij itelligūt de magnus crimib⁹ pdictas regulas:q̄z mioza p⁹ pñiaz ñ repellūt nec deijciunt: vt. lxxxi.di.c. aplūs.xlvi.di.c.clericus.v.q.iiij.i loco.lxviij.di.c.i.q̄z nec oñe publicū crimē aie morē irrogat:ibi.ō pub.ind.§.vl. Terni itelligūt pdictas tres regulas de manifestis.occulta eni p⁹ pñiaz nō repellūt nec deijciūt:imo iure cōi ,pmoneī:t si ,pmot⁹ remanet i ordie suo.j e.c.de his vo.t.c. pceden ti.t hec opio viozē t benignior:hoc tū excepto q̄ maxia peccata ēt occulta repellūt:vt ō hoc plene dixi.ā.xxx.di.c.vlt. De aultijs aūt t sibi⁹ pōt eps simplex dispēsare:ex̄ de iudi.at siclerici.j.e.,ptūaces.de maioritib⁹ nō.j.e.miror t i simōia.i.q.i.erga.t fm quosdā in oib⁹ crimib⁹ dispēsat vbi ñ ,pbibet:ex̄ de sen.ex.nup.t de pe di.vi.§.i.i fi.t.lxxxij.di.pbr. t in pluribus casib⁹ iuenio epm posse dispēsare:vt nōui.i.q.vij.§.nisi rigor. P.hispan⁹ quem adhuc proꝓia deuastant.

Quia igit̄ paucis ad pastorale magisteriū dign⁹ qualit̄ atq̄ indign⁹ hoc ptimescat oñdimus: nūc is q̄ ad illud digne puenerit:in eo qualit̄ uiuē debeat demōstrem⁹.

Tez hieronym⁹ sup malachiā

Indoctus terrena lucra sectans uiciat⁹ ordinari non debet.

Sacerdotes⁹ nomē dñi despiciunt:t q̄stum ad se panē pollutū offerunt:q̄ ad altare indigne accedunt:q̄z dato munere sacerdotiū pfumūt. Panez quoq̄ polluit:q̄ doctrinā dñi in populo male dispgit:t q̄ honorat potentē⁹ t despicit paupere⁹.t.j. Si offerat is cecū aial ad imolandū: nonne malū est:t.c. Supius accusati de panib⁹:nūc accusant⁹ de uictimis Cecū aial offert:q̄ ordiat idoctū i loco docti:magist̄q̄ facit q̄ uix discipul⁹ esse poterat. Claudū offert:q̄ lucra trena querēte locat⁹ utpote pedē in diuersa ponētem: unū in diuinis:alteq̄ i carnalib⁹: cui pōt inferri illud de libro regū usquequo⁹ claudicas i duas ptes. Languidū offert: q̄ uicios⁹ hz ꝓ religioso:q̄z tardū t pigz̄ ,pbat: patientē dicēs illum⁹ negligētie redarguendū.indignu⁹ est.n.dare deo quod dedignat homo.

Ex̄ pmissis auctoritatib⁹ liqdo mōstratū est: q̄ uarijs crimib⁹ irretiti i sacerdotes ordiari nō pñt.nūc aūt de eisdē q̄rit utz̄ post pactā pniaz uel in ,ppis ordinib⁹ remanē:aut ad maiores gradus ꝓscēdere ualeāt.multoz̄ auctoritatib⁹ uarijs crimib⁹ irretiti a ,ppriis ordinib⁹ deijciūt:t ab accessu maiorū ꝓhibent. Unde greg.ait ꝓstātino mediolan.epo.

Lapsi i suū ordinē repari nō pñt

Si lapsis ad suū ordinē reuētēdi lñia ꝓcedit:uigor canōice,peuldubio frāgit disciplie: dū ꝓ reuersionis spē⁹ praue actōis ō sideria qs ꝓcipe ñ formidat. t p⁹ pauca: illud aūt p̄ oib⁹ studete cauere:ut lapsos i sacro ordie nulla nobis supplicatio⁹ aliquo mō reuocare⁹ studeat:ne huiusmōi nō⁹ statuta sz tpaliē dilata credat⁹ eis eē uindicta. Tē martinus papa amando episcopo.

Qui post ordinationem labitur: depositus permanebit.

Qui semel⁹ post suā ordiatōez i lapsū ceciderit: deiceps tā depositus⁹ erit:nullūq̄ gradū sacerdotij poterit adipisci. Tez grego fabiano episcopo.

Presbyter post lapsum nulla ratione i sacro ordine repari ualet.

Presbyteri⁹ de quo nos fraternitas tua latoris pñtiū legatōne ꝓsuluit nulla rōne i sacro ordie p⁹ lapsū aut pmanē aut reuocari posse cognoscat:circa quē tñ miti⁹ āgēdū ē: q̄z cōmissū facin⁹ facilē dr̄ pfessiōe ꝓfess⁹. Tē iohānes.viij.comōiaco ueticēsi epo

Post patratū homicidiū sacēdotale officiū mistrare nō pōt

Iroz minus doctā scīctiā

conīriū dixit.nā cū in q̄busdā casib⁹ ei pmittit dispensare: ergo in alijs,phibet:ar.xxv.di.qualis.t.C.de ,pcur.marit⁹. Quis aūt cū deposito possit dispēsare dixi.ij.q.vi.iō.cū suspēso aūt vl penitēte ēt i heresi bñ dispēsat epus.i.e.pbros.io. Iste opiniones hodie terminār̄ p decre.gregorij.i exua.ō tēp.or.q̄stuū.vbi reprobat opinio io.t credo q̄ epus sēp posit dispensare: nisi ei ,phibeatur exp̄sse: vt xxvij.q.ij.lex. diuie i fi.t cx̄ de sen.ex.nup b.

a s Si lapsis B.c. logtur de deposito:vt pz p fi.

b Spe. q̄z salutas venie t ceta: vt. xxiij. q.iiij. ē iniusta.

c Supplicatio carnalis sz spūalis bñ.j.e. clerico.

d Reuocare j.xxxiij.q.iiij. est iniusta.

e Nō statuta ppetuo.q enīz ōpōit ppetuo depōit: vt hic lxxxi. di. sigs clerie⁹.t ar.C de pēis fiuus. ar ℨ.xxxiij. q. iiij.nō oportet ibi simpliciter ponit sepent: tñ sepant ad tēpus nō ppetuo: vt ex̄ de consti. ex lr̄is i fi. sed certe illa nō sunt ℨria q̄z ibi nulla fuit depositio.t est hoc iō statutū: ne leges iudibrio fiant vt.C. de bo.q̄ li.l.vlti.§.vlt.t est si.qō lex dicit:q̄ dānatus de crie ad miliciā non recipit:vt.ff.de re mili. q cū vno.§.adulteri.

f q Si semel.adipisci.hoc.c.intelligit.de rigore vel i maiorib⁹ nō mānifestī crimib⁹:sic ñ ob.lxxxij.di.pbr.t.xv.q.vl.hi q. g p Resbyterū.aut pmanē.si.ā.xxiiij.di.c.vlti.j.xv.q.vlti. siqs pbr.ℨ.so.i iferiozi ministranit: vt ibi:sz nō i superiozi:vt hic.

b Mitius.ar.q̄ mitius.agit cū cōfesso q̄z cū ꝓuicto:vt.j.de his vo.t.xv.q.vlt.siqs pbr.si.lvi.di.q̄z simplicit.i.q.i.pñtiū.ar.ℨ.xxiiij.di.c.vl.sed ibi tūore,pbationū est confessus.

i Facili.i sponte vt ex̄ de homi.latoz.

k m Iroz.hic bēs:q̄ epus nō pōt dispēsare cū homicida. item nec cū simoniaco :vt.i.q.i.erga.nisi q̄nq̄z:vt.i.q.v.c.i.t vlt. io.de simōiaco ē exp̄ssū ex̄ de elec c.penl.vbi dr̄ q̄ si aliquo ignorāte sit cōmissa simōia:epus cū eo pōt dispensare :si i simplici būficio sit cōmissa simonia:sec⁹ si i platura.si aūt eo sciēte sit fcā epus nō pōt dispēsare cū eo:ex̄ de simo.nobis.h itē nec cū deposito sz quosdā:vt.ij.q.vi.io. itē nec cū eo q̄ excōicatus celebrat:vt.xi.q. iij.siqs epus.t.vij.q.i.siqs pbr.lz sit ar.ℨ.ij.q.v.q̄sto. itē nec cuz eo q̄ accedit ad iudiciū seculare:vt.xxi.q.v.siqs epus.itez nec cuz bigamo:vt extra de biga.c.de bigamis.t.xxxiiij.di.lector.io.nec

diſpenſat hodie ens filijs ꝓſbyt:vt ex de fil.ꝓſbyt.c.p.v.miniſtra uit.patet imediate.b.diſpẽſat aũt i pleriſq; criminib⁹: vt notaui.i. q.vij.§.niſi.z generaliť vbi nõ ꝓhibeť epõ diſpẽſatio semp diſpen ſare põt:vt ex de ſen.ex.nup.licet gdã dicãt:q; in illis ſolis caſib⁹ diſpẽſabit:vbi a iure pmittiť:qz cũ in gbuſdã criminib⁹ eis cõmit tiť diſpẽſatio:
vt ex de iudi.
at ſi clerici .ergo i alijs eis,p bibetur:ar.xx v.di.qualis.z C.de ꝓcura. maritus.z licz diſpenſatio ſit ius quod peti ñ põt:tñ qñq; epus tenet diſ penſare: vt. j. e.vt cõſtituere tur.in fi.z.c. ſi qs diacon⁹.z c.dño ſãcto.z i.q.vij.diſpen ſatões.z.xxiij q.i.noli .in fi.

l Homicidiũ ſpõte. vt ex de homi. latoz.

m Suadere. plus eni ẽ ſua dere q; cõpel lere. ff .de ſer. coz.li.§. pſua dere.z pl⁹ pũi tur ſuaſoz q; faciẽs.lxxxvi. di.tanta.io.

n c Clericũ occide rit.ſpõte.b.

o Militare. ꝑ hoc pz q; lo gtur de illo q in bello fuit. hoztari tñ põt cleric⁹ aliquos ad defenſionẽ ſue eccle.xxiij q.viij.vt pdez ar. ff. de bis q no.ifa. ob hec verba.§.vltio.

p Per quod ar. q; rõe vni⁹ delicti iputan tur oia delicta que ſequũť ex illo:vt xv.q.i. ſigs inſaniẽs. xxij.q.iiij. inť. ff. qõ met⁹ cã ſi mulier . ar z ex de ſpõſa.ve niens.

q d E bis, circa illos q cõmittunt homicidiũ diſtingue ſic:q; aut cõ mittiť hõicidiũ ex neceſſitate aut ex caſu aut ex volũtate. ſi ex ne ceſſitate:aut illa neceſſitas eſt euitabilis aut ieuitabilis. ſi eſt euita bilis:ad ſupioꝛes ordines nõ põt aſcendere:ſz in iã ſuſceptis tole rať:vt.j.e.de bis clericis.ſi fuit ieuitabilis neceſſitas:ſine omni di ſpenſatione põt miſtrare in ordine iã hito: ſz ad ſupioꝛes hñdos petet diſpẽſatõez:vt ex õ homi.c.ij.nec ob.ex.e.latoz.vbi dicit q; ad ſupioꝛes tales licite ꝓmouet:qz hoc intelligo ex diſpenſatõe.io.

Sz certe g; q; dicat io.de neceſſitate ieuitabili.c.videť expreſſe dicere: q; talis neceſſitas i nullo obſit:vt.j.e.qz te obnoxiũ.de hoc notaui in qõnib⁹ b.ſi vero cãu committiť homicidiũ aut dedit opam rei licite aut nõ. ſi de dit opam rei licite:ei nõ imputať:ſz põt miſtrare in ſuſcepto z aſcendere ad ſupioꝛẽ:vt ex.e.c.vl.z.j.e. ſepe.z ex e.io .ſed ſi illicite rei opam dedit: tũc nec i ſuſcepto põt miſtrare nec ad ſupioꝛem aſcendere: vt.j.e. clerico.z.c. ſigs volun tate.ſi vero volũtate oc cidit:mũq; diſpẽſandũ ẽ cũ eo.ſecũdũ q; logť c.miroꝛ.b.tñ cũ ſuo ri goꝛe dixit:q; i nullo ca ſu põt homicida ꝓmo ueri:qz potius oz quili bet pmittẽ ſe occidi q; aliũ occidere:vt.xxxij. q.v.ita ne. z dicit q; b verbũ ꝓſulẽdi ponť p verbo ꝓcipiendi:vt.xx viij.q.i.ſic eni.itẽ fz.b. etiã ſi crimẽ homicidij ſit occultũ : tñ poſt pẽi tẽtiã ñ põt exeq ſuũ of ficiũ.ſec⁹ ẽ fm eũ i quo libet crimie alio:vt.j. c. de bis.niſi in ſimonia io.z hoc expſſe dť ex õ tẽ.oꝛ.c.vl. z ita duo cri mia tñ excipit.ſ.ſimo niaz z hõicidiũ: ar ex. õ accu.igſtũõis.b. Alij aũt plũiq; dicũt: q; ſi ue ſu hõicidiũ ſiue aliõ crimẽ dũmõ ſit occultũ poſt pñiaz bene exeq tur officiũ ſuuz ſine oi diſpenſatõne lz nõ poſ ſit,pmoueri: ſz i ſimo nia p⁹ nullã pñiaz põt exeq offi.ciũ ſuuz.i.q.i. erga.

r Defendẽdo. ĩcaute ſine moderamie.cuili bet eni licitũ ẽ ſe defen dere cũ moderamie:vt ũ.di.i.ius naturale.

a s Epus.aut cbar tã. dic vt. ũ. xix. di.in memoriam.

b Teſtionũ.j.v.q.vi preſbyteri.

c s Jgs.iudex exe cutoꝛ z aſſeſſoꝛ i cãis ciãlibus ñ põt,p mouẽi.hoc ñ ẽ rõe pec cati:qz ñ peccãt iſta fa ciẽdo:vt.xxiij.q.iiij.q;ſi tuz.z.q.v.miles.ſz ,ppt irregularitatẽ quã ex ta li facto ꝓtraxerũt.

d Aut fcõ.vt miles.

e Aut ꝓcepto.vt inoꝛ

f Aut ꝓſilio . vt aſſeſ ſoꝛ.z ita ex cõcilio põi

re depoſitꝰ i mõaſterio detrudať z ibi q; diu uixerit:laicam tñm cõtionẽ accipiat. Tẽ ex cõcilio martini pape.

Qui homicidij facto aut ꝓcepto aut cõſilio poſt baptiſmũ ꝓſcius fuerit:clericus nõ oꝛdinetur.

Jgs uiduã aut ab alio reli ctã duxerit: ñ admittať ad clerũ.q; ſi irrepſerit deijciať . Si miliť ſi homicidij aut facto aut ꝓcepto aut ꝓſilio aut defenſione poſt baptiſmũ ꝓſci fuerit: z p ali quã ſurreptõnẽ ad clericatũ uene rit:deijciať z in fine uite ſue laicã cõtionẽ tãtũmodo accipiat. Tẽ greg.ianuario epõ caralitano.

De ſacriſ oꝛdib⁹ lapſi ꝓpari ñ põt

Peruenit ad nos quoſdã ꝺ ſacris oꝛdinib⁹ lapſos ul p⁹ ſniam uel añ ad miſterij ſui offici um reuocari.qõ oio,phibem⁹:z i hac re ſacratiſſimi quoq; canões ꝓtradicũt.q igiť poſt acceptuz ſa crũ oꝛdinẽ lapſus in peccatũ car nis fuẽit:ſacro oꝛdie careat:z ad altãis miſteriũ ñ accedat . Dẽ uenãtio lunẽſi epõ. De eodem

Accedẽs ad goꝛgoniã iſulã fraťnitas ueſtra diſcutiat id qõ ad nos de ſaturnio ꝓſbꝛo rela tũ ẽ.puẽit nãq; ad nos: q; poſtq; de ſacris oꝛdinib⁹ lapſus a ſui ſa cerdotij oꝛdie ẽ deiecť: ad explẽ dũ miſteriũ ꝓſbꝛij ꝓſũpſerit acce dere:z oipotẽti deo hoſtias im o lare.qõ ſi ita factũ ẽ uña fraťnitaſ reperit:cũ ſacri coꝛpoꝛis ⁊ ſãgui nis vñipticipatõe puatũ i pñiam redigat:ita ut uſq; ad diẽ ultimũ in eadẽ excõicatõe pmãeat: z uia ticuz tñm õ exiť ſui tpe ꝓcipiat. Si aũt cũ talẽ pñiam agẽ fraťni tas ueſtra cognouerit: ut ei iuſte ad recipiẽdã inť laicos cõionem ẽt añ exituz debeat miſereri: hoc inť tue fraťnitatis ponim⁹ pote ſtate.z infra: Preẽea ad fraťnita tis tue ꝓſulta rudentes ſtatuim⁹ diaconẽ abbatem⁹quez de poꝛtu

tur aliqs cõñ illud.ff.mã.l.ij.in fi.z.l.deniq;.Sz nũqd addi ꝺz de volun tate:ar.i.q.iiij.q; ꝓſulatus.in fi.qõ nõ cõcedo:licet añq; fiat vellet illud fa ctũ eſſe:vel poſt factum gratum habeat.

g Defenſione,euitabili.

b Poſt baptiſmũ.g; ſi añ baptiſmũ põt.bazian⁹ dixit ſi añ baptiſmũ oc cidit ñ peccãdo vt iudex nõ põt ꝓmoueri:qz nõ tollit irregularitao : ſz ſi occidit peccãdo tollit totũ.io.de boc qd inris ſit nõui i qõnibus.b.

a p Peruenit.fuerit.de quo fuerit ꝓuict⁹ ul ꝓfeſſus:z hoc verũ ẽ niſi epus

cū eo dispensasset: vt ex de iudi. at si clerici. sed nonne canon iste prohibet ep̄o dispēsare in hoc casu: non: sz redarguit idiscreta dispēsatio: vt dixi ex de preben. de multa.

b a Accedēs. pbro. ergo clericus degradat⁹ nō retinet ordinē: ar. liiij. di. ex antiqs. t. xi. q. iij. ep̄us. t. xv. q. vlti. sigs pbr. t. xxiiij. q. vlti. clerici t idē videtur per hoc qō dr. j. iter laicos communionē sed nō dico: q̄ characterē semp retinet: p id qō habes. i. q. i. q̄ quidam. t. xxxij. q vij. licite. ar. lxxxi. di. dicum. vñ q percutit ipz incidit in canonē saltez in memoriam p̄time dignitatis: vt. ff. de decu. l. vlti. t. ff. de qōni. l. vnius. §. seruus. t de con. di. iiij. oñdit. to. qō non credo cū careat omni priuilegio clericali. nec credo q̄ officiat: qz oēz potestatē amisit. b.

c Jn tue. ergo ep̄us potest remittere p̄niaz iniūctā a papa: sic. xxiij q. ij. latorē

d Abbatem. ergo abbas pōt cē diaconus: qz abbas pot⁹ ē nomē officij q̄z dignitatis: vt xxvij. q. ij. c. i. imo i minoribus ordinib⁹ cōstitutus pōt esse abbas: extra de eta. t qua. or. tuam.

e Veneris. existentē.

f Cecidisse. p crimen

g Prior. i. vt sit monachus vt pat⁹ fuit nō tamē erit abbas.

h Obtineat. nō ordinem vel dignitatē.

i Solicitudinē. vt sit ꝓcurator loci: licet sit infamis: qz infames nō excludunt a ciuilibus muneribus: sed bonoribus: ar. C. li. x. de his q̄ iple. sti. sacra. li. sūt. l. t ex de eta. t qua. tuaz t sic ꝓcur. monasterij potest cē infamis: sed non ꝓcurator epi v. q. iij. qz ep̄us. qz non regitur sūma in eis perfectio integritatis: vt. xvi. q. i. legi.

k p Postq̄z. t vltra tres mēses. tres menses dant ad electōnez a die mortis: t alij tres menses ad consecrationem petendā. j. c. di. q̄ñ. t. lxiij. di. obeūtibus. t ex de elec. ne ꝓ defectu. nisi per necessitatē ꝓrogef: vt. xxviij. di. de siracusane.

l o Jp⁹ ordiatōem

m Econtra. de maria dicit. ij. q. vij. §. item obijcitur.

n Aaron. hec historia habetur. xlv. di. disciplina.

o Dauid. hec historia dicta ē. ij. q. vij. §. item. cum balaam.

p Lapidauit. idest lapidando⁹ consensit custodiendo vestes: vt j. c. considerandū. vnde non fuit penitus immunis: vt ex de homi. c. sicut. §. illi quoq̄z. tamen hoc exemplum non competit quia istud fuit ante baptismū

q Augustin⁹ qui fuit manichēus: sed ad baptismum. t ideo non competit exemplū tē.

a p Ondēt grauis erit gliber in ꝑ bis: vt. iiij. q. iij §. item in cria libus. v. in testibus. t qui cito fac ad pen tentiā ꝓperat: vt dicit seneca t pōt qs in ꝓpio facto petere inducias ad respōdēdū ff. de inter. ac. qui interrogatur an heres sit. Naz testis repētinus tē. v. q. v. §. sed aliud.

b Quod tibi in thobia.

c Tempore. nam ratio temꝑis mutat constitutiones: vt xxxiij. di. fraternitatis.

ueneris⁸ idicas cecidisse⁸: ad sacr̄ ordinē nō debere ul̄ posse aliquo mō reuocāri. quē qdē sacro ordine priuatū in p̄niam deputare te cōuenit: cui⁹ si postea act⁹ ꝓuersatio q̄z meruerit: pōrē⁹ int⁹ alios mōachos ubi decreueris: stādi locum in ordinē obtineat⁹. subdiacōi quoq̄ quos filis culpa ꝓstrigit: ab officio suo irreuocabiliter depositi inter laicos cōionē accipiāt. Jn pōrtu aūt ueneris loco lapsi diaconi aliū: q hoc officiuz ip̄lere debeat: ordiabis. Saturninū uēro p̄sbrum ut nūq̄z ad sacri ordis misteriū p̄sumat accedē scriptis cauē decreuim⁹. sz cū in insula gorgonia atq̄z caꝓraria solicitudinē⁹ monasterij gerere: t in quo statu ē sine cuiusq̄z aduersitate p̄mittim⁹.

Loco lapsi ali⁹ ordinādus est.

Postq̄z quēq̄z crimialit cadē tē i locuz: quo lapsus ē: nulla⁹rō p̄mittit reuocāi: t ultra tres mēses ecclīaz uacare pōtifice statuta sāctoz canonū ñ p̄mittunt: ne cadēte pastore dñicū gregē hostis: qō absit: antiqu⁹ insidiando dilaniet: fraternitas uīa depcatōi eorū ꝓsentire. t i lāpsi loco dz ep̄m ordinare. Ite martin⁹ papa.

Qui post ordinationem suam in lapsum ceciderit: sacra mysteria nō debet tractare.

Si⁹ post ordiatōez suā gsplā i lapsū ceciderit: t si prenari catōis peccato fuerit deprehensus obnoxi⁹: oīmodo ꝓhibēd⁹ ē cum māib⁹ lutulētis atq̄z pollutis mysteria nr̄e salutis tractare. Cōtra⁹ exēplis t auctoritatib⁹ ꝓbat⁹ post actā p̄niaz ꝓpr̄ios gradus licite posse admīstrare t ad maiores posse ꝓscēdere. Maria. n. soror aarō postq̄z lepra p̄cussa ē: qz i moysen murmurauerat acta penitētia a peccato mūdata ē: t p̄sti nā gr̄az ꝓphetizādi recepit. aarō⁹ aūt post ꝓflatū uituluz etiā in sūmū sacerdotē cōsecrat⁹ ē. dauid⁹ post adulteriū t homicidiuz sp̄m ꝓphetie recepit: t i ꝓpr̄io gradu p̄mānsit. achab quoq̄z post mortē nabute uiri sanctissimi per p̄niaz humiliat⁹ i regia sede remānsit. Et ut p̄teream⁹ multa exempla ueteris te, petrus negauit christū t postea p̄ceps apl̄or̄ factus ē. paulus stephanum lapidauit⁹: t tñ a deo in apl̄m elect⁹ ē. multi quoq̄z ab heresi ad unitatez catholice fidei reuertētes i suis ordinib⁹ sunt recepti: alij uero ad ep̄alē ēt gradz sunt promoti: utpote aug⁹⁹ t alij q̄z plures. Ite ex epla cyrilli ad iohānez antiochenū.

De eodem

Johānes chrysostom⁹ dua b⁹ synodis orthodoxoz ep̄orū fuit diiudicat⁹: sed itez⁹ fuit restitut⁹. marcell⁹ ep̄s anchiregallacie depos⁹ fuit: sz postmodū p̄pz recepit ep̄atū. Asclepi⁹ diiudicat⁹ a synodo ecclīam suā postea recepit. marcean⁹ ep̄us adrianopolite dānat⁹ a papa iulio recepit ecclesiā sui ep̄at⁹. cyrillus ep̄us hierosolymitan⁹ depositus fuit: postea reconciliat⁹ ē sue ecclie. Simili mō polocromiū eiusdē eccle hierosolymitane pōtificē sixt⁹ papa dānauit: t iterū ip̄e eū reconciliauit. innocēti⁹ papa fortunatū ep̄z dānauit: sz ip̄e postea eū i ꝓpr̄iuz locū restituit ecclie sue. misenum ep̄m a felice papa dānatū gelasi⁹ papa successor illi⁹ reconciliauit: t ecclie sue restituit. leunci⁹ dū essz p̄sbr depos⁹ fuit: sz postea in antiochia p̄riarcha extitit. grego. uero. iiij. papa theodosiū quē eugeni⁹ eius ancessor p̄sbyterij honore p̄uauerat: sācte ecclie seguine ꝓsecrauit ep̄m. abbas nāq̄z ep̄us diiudicat⁹ fuit: sz sācta synodus canonice suā illi restituit ecclīam. Rocardū uero ep̄m sancte sue sedis uiennensis ecclie a synodo aut carol⁹ interfuit rex ꝓdēnatū t sophidianū placentinū ep̄m merito reprobatū nicolaus papa ābos reconciliauit. Preterea calixtus papa de huiusmodi scribit ita.

Clerici post lapsū suis ordinib⁹ reparari non possunt.

Ponderet⁹ unusq̄sq̄z sinonem suos: t qō sibi logz ñ vult alteri nō loquat⁹. unde bñ sacra scriptura ait: Quō⁹ tibi ñ uis fieri: alteri ne facias. nos enī tpe⁹ indigem⁹ ut aliqd maturius agam⁹. nō p̄cipitemus ꝓsilia t opa nr̄a: neq̄z eorū ordinē corrūpam⁹. Sz si aliqs lapsus quoquo mō fuerit: portemus eū t fraterno corripiamus

d Apostolus.ad galathas.

e Dauid.hoc exemplum non competit:nam nihilominus fuit dictum ei non sacrificabis mihi:q; vir sanguinum es.j.de conse. di.i.c.i.

f Ministrare.dispēsative si crimē ē manifestū vl ipso iure si crimen est occultum: extra de tempo.ord.c. vlti.

g Qui dōmit in peccato.

b Non adijciet. idest non conatur bene operando.

Et ffurgat p penitētiā.

k Docuit. id est docturum se promisit:t sic eo ipso q̄ ꝓmittit se velle docē deo obligat: sic.xxi.di. in nouo vbi similiē arguit anacletus ex illa auctoritate dabo tibi claues : idest do in corpore mortali : t sic futurum ponitur pro presenti:vt de conse. di.ij.in christo ff. de ver. sig. verbum erit.

l Misericō diam.si enim i aliquo redarguendi sum⁹ melius est mi sericordie reddere rationem q̄s crudelitat. xxxv.q.ix. veniaz.t infra.xxvi.q.vij. alligant.t.xi.q.iij nemo.j.lxxxvi.di. non sat. infra.i.q.vij. exigunt.ē.di.ix.sane q̄ppe.

affectu.sicut ait beat⁹ aplus⁹:Si ꝓoccupat⁹ fuerit homo in aliquo delicto:uos q̄ spuales estis istruite huiusmōi i spiritu lenitatis alt alteri⁹ onera portātes:t sic adimplebitis legē christi. Porro sāct⁹ dauid de mortiferis crimib⁹ penitentiā egit:t tñ i honore pmansit Beat⁹ quoq; petr⁹ amarissimas lachrymas fudit:qñ dñz se negasse penituit:sz tñ aplus pmānsit. t dñs p.pphetā pollicet dicēs: peccator in quacūq; hora ꝓuersus fuerit t igemuerit:oiuz iniqtatū ei⁹ nō recordabor āplius.Errāt itaq; q putant:q̄ sacerdotes post lapsū si ꝓdignā egerit pniaz: dño ñ posse mistrare t suis honoribus frui:si bonā deiceps uitā duxerit t suū sacerdotiuz digne custodierint : t ipi q hoc putāt nō solum errāt:sz ēt traditas ecclie claues despicē uidēt.de qb⁹ dr : qōcūq; solueritis in tra erit solutū t in celo.aliogn hec sīnia aut dñi nō est aut uera ē. Nos uero indubitāt tā dñi sacēdotes q̄s reliquos fideles post satisfactōez dignā posse redire ad honorē credim⁹ testāte dño p.pphetā:nūqd q⁹ dormit ñ adijciet ut resurgat.t pphēta dauid pniaz agens dixit:Redde mihi leticiā sa.t.t.sp.pn.ꝓ.me. ipe nanq; post pniaz t alios docuit : t sacrificiū deo obtulit:dans exē plū doctorib⁹ sancte ecclie si lapsi fuerit:t ꝓdignā pniam deo gesserit:utrūq; facē posse docē t sācti ficari.docuit.n.qñ dixit:docebo iniquos uias.t.t i.ad te cō. Sacrificiū deo obtulit p se dū dicebat: Sacri.ōo sps ꝓtri.cor ꝓtri.uidēs aūt pphēta sua scelera mūdata p pniam:nō dubitauit pdicando t dño libādo curare ēt aliena.Odū det ergo hō a peccato : t gra dei resurgit a lapsu:t i pristino manet officio iuxta pdictas auctes.uide deat ne āpli⁹ iaceat: sz euangelica sīnia i eo maneat:q̄ ait:uade t amplius noli peccare.unde aplus ait ñ ergo regnet peccatū i uro mortali corpore.t nō obediatis cōcupiscētijs ei⁹.sniam q̄ uetat misericordiā:nō solū tenē fratres sz ēt audire fugite:q; potior ē misericordia oibus holocaustomatib⁹ t sacrificijs. Item hieronymus.

In pristinum gradum post penitentiā reuocari possūt penitētes.

Et purgabit filios leui. tps⁹ eni ē ut iudiciū a⁹ domo dei incipiat.t alibi scribit: a sāctis meis incipite. In filijs aūt leui oēz sacerdotalē itelligēs eē dignitatē.si aūt sacerdotes purgādi sunt t colādi:ut purū aurū remaneat t argētū:qd de cētis ē dicēdū:q cum emēdati fuerit t colati:tunc offerēt deo iusta sacrificia: t placebit dño sacrificiū coꝝ qđ offert p iuda t hierusalē:hoc ē p his q dñz cōfitēt t pacē ei⁹ mēte ꝓspiciūt:sicut dies seculi t sicut ānі antiq⁹: hoc ē ut qūo i pncipio placuerūt deo:sic post peccatū t pniaz placere incipiat:cū oium fuerit peccatorū sorde purgati . Item grego.secūdino .

Lapsi reparari possunt.

Quia sāctitas tua regsiuit:ut tibi ō tali sacerdotali officio post lapsū resurgendi auctes scriberem⁹:dū dicis:de hoc canonū diuersoꝝ te legisse diuersas sniaſ alios resurgēdi alios neq̄q̄ posse ideo nos generales synodos a nicena synodo incipiētes hāc cū reliqs q̄ttuor ueneramur : q; ipaz sequētes cetere i cūctis canōicis sē tētijs unanimit ꝓcordāt. nos uero pcedentes pres sequmur: q; auctore deo a sacra doctrina illoꝝ ñ discordam⁹.a⁹ capite itaq; incipientes usq; i q̄rtū altaris mistrū hāc formā fuādā cognouim⁹:ut sicut miore maior pcedit honore:ita⁹ ēt crimie.t quē maior sequit culpa:maiori plectat uindicta : t sic postea pnia credatur esse fructuosa.qd.n.pdest triticū semināe t fructū eius nō tollere:aut domū ꝓstruere t nō illic habitare? post dignā itaq; satisfactōem credim⁹ posse redire ad honorem t ad fōtē mistricordie recurrētes euāgelicā sniam ꝓferam⁹. gaudeo⁹ inqt sup uno peccatore pniam agēte: magis q̄s sup .xcix. iustos q nō indigēt pnia:t ouē pditā.xcix⁹. nō errātib⁹ relictis in deserto humero pij pastoris ad ouile reportandā dñs ipse testat.Si ouis pdita errās post iuctōnē ad ouile hūero

m Et purgabit.verba malachie sunt.ecce veniet dominus exercituz t quis pōt cogitare diē aduentus ei⁹:t quis stabit ad videndū eū: ipe enim quasi ignis conflans t quasi herba fullonum:t sedebit conflans t emundās quasi aurū t argentū:t purgabit filios leui t colabit eos quasi aurum t argentum:t erunt offerentes dño iusta sacrificia.t placebit domino sacrificium iuda t hierusalem: sicut dies seculi t anni antiq.

n Tempus.verba petri in epistola canonica

o A domo. idest a sacerdotibus. omnia enim mala a sacerdotibus ꝓcesserunt .xxiiij.q.iij. transferunt.

p Et alibi.in ezechiele

q Omnem.ar. quod de uno dicitur de omnibus intelligitur:vt.lxi.di.miramur. t.xxiiij.q.i.quodcūq; .

r Antiq.i.patres.

s In pncipio . ante peccatum . ar.j. proxi. c.

t Sic post peccatuz immo plus.j.c. fideliores.

q Elia . quattuor. scilicet constantinopolitana : epbesina: chalcedonēsis:t anchiritana:de qua habes.j.e.domino.

b A capite. idest episcopo.

c Usq; ad quartum. idest subdiaconatū.

d Ita ēt crimie.j.xxiij.q.i.nō afferam⁹.

e Triticū.i.penitētia.

f Et fructuz. idest restitutionē.

g Gaudeo .ideo dicit gaudeo:q; post penitētiaz foriores resurgit homo:vt.j.e.fideliores.

b Nouē.p qō designātur.ix.ordines angelorum:de qbus habes : de pe.di.ij. principium

i In deserto.idest in celo: qō diabolus per casum deseruit.

k Et ꝓma.ar.q restitui ꝑñt accusare ⁊ testificari:ar.j.e.ferꝝ.⁊.c.dño sacto
l Pauci.difficile.n.ē.ꝯtinere:vt.xxvij.di.ō bis.⁊.xxxiij.q.v.q̄ sint.nec
tñ iō minus delictū ē:vt.ij.q.i.multi.i si.⁊.xxxij.q.vij.flagitia.⁊ licet istud
sit naturale:nō tñ excusat:vt.ff.ad.l.aqli. si seruus.§.si foꝛnicarius.
m q Quid est.q ꝓphete,ezechieli.
n Stans. hic stans accipit in mala significatione ⁊ ꝓius i bona. ⁊ ita est hic ar. q aduocat⁹ varijs modis pōt iura exponere sicut hec auctoꝛitas vē bū caro factū ē:vl illē: veritas de terra oꝛta ē qfiqz exponit i.chriſt⁹ de virgine nat⁹ ē:vt.xxxv. q.v.c.i. qñqz exponit.i.cōfessio: de penitēte:ō pe. di.i. qñqz ar. coñ. xxiij. q.vij. q autem.
o Timoꝛe seruili .ſ. cū quo charitas dedignatur bitare. inducit tñ iste timoꝛ filialem sicut seta filum: vt.j.de pe.di.ij.siqs tantam.
p Errū. in iob cōparat ita.hz argentū venarū suaꝝ principia: ⁊ auro locus ē in quo cōflat.ferrū ō terra tollit.lapis caloꝛe solutus in eis conuertit.
b Incipit.ar .q post ꝓmiaz reuertuntur qs ad ꝓioꝛes actus.si.xxxij. q.i. cū renūciat. ⁊.q.v. ꝑceptū i fi.⁊.vi.q.i. illi q.⁊.s.e.q.tua in fi.ff. ō edi.q ita.ar.cōtra. lxi. di.in sacerdotib⁹. Respōdeo q nūqz p penitentiā reuertit res ad ꝓioꝛē statū:vt. xxxiij. q.ij. admonē. ⁊. xxxi. di.roman⁹.⁊.c.siqs clericus. sed per dispēsationē:vt.ij.q.iij.§.notā dū.i fi.io.nisi in occultis crimīnibus:vt ex de tē po.oꝛ.c.vl.b.
c Dō nō fuit.i. qualē fuit. ⁊ sic ñ ē bic aliq fictō iuris.vl dic q ius fingit eū ee nouū bōinē:sicut baptizatuꝝ. xxvi.di.c.i.alteraꝝ tñ ē.ij. q.vij.§.qꝛ ergo. sic fingit nō ee bomicidam q ē bōicida. xxciij.q.v si bōiciduū.similit figit aliquē nō trāsisse q trānsiuit:vt.vij.q.i.mutationes. ⁊ ñ ee ep̄z q ēeps vt.ij.q.vij.ñ oēs.⁊.c. q nec.⁊ ee vginē q̄ nō est vgo:vt.xxxij.q.v.,ꝓposito. ⁊ nō ee mrimoniū:qō ē:vt.xxx.q.v.alit. Sz nūqd p tales fictiones p iudicabit veritati:ita vt nō admittat ꝓbatio in coñriū:videt q sic:vt extra de regula.vidua videt coñ:vt ex de renū.sup eo.⁊.ff.q me.cā nō ē verisile ⁊ vna ꝑsūptio p aliā ꝑsūptionē tollit.ff.de in ite.re.diu⁹. Ego dico breuiq coñ oēm ꝑsūptionē audit ꝓbatio:nisi vbi ius de iure alicui⁹ nō tñ ꝑmittit:sz ēt certū qd statuit. nec multū ap̄ciat illā distinctōez quoꝛūdā: q ſt

depoꝛtatur p̄dictis.xcix. nō errātibus in desto relictis: cur iste p⁹ ꝓmiaz ad ecclie misteriū lapsus ñ reuocet⁹ sicut in apocal. dicit de misterio eccl'ie: memēto unde cecideris ⁊ agere ꝓniaz ⁊ p̄ma opa fac. Quid.n.graui⁹ ē: aut carnale delictū cōmittē sine quo pauci inueniunt:aut dei filiū iureiurādo negare:i quo uerbo hūc ip̄m beatū petꝝ ap'loꝝ ꝓncipez ad cui⁹ sacrū coꝛp⁹ indigni sedem⁹:lapsum ee cognouim⁹:sz post negationē ꝓniaz secuta ē:⁊ p⁹ ꝓniaz misericōdia data ē.q ab apostolatu cū nō expulit:q añ qdem ip̄m se negare p̄dixit. Dē sup ezechielem.

Post acerrimā ꝓniaz lapsi repāt

Quid⁹ ē hoc qō ꝓphete iacēti dr sta supꝛa pedes tuos ⁊ loquar tecuz.q eni iacēti loq̄bat: cur stati,pmittit se locutuꝝ? Dz sciendū ē: quia alia sūt que iacentes:alia q̄ stātes audire debem⁹. iacēti.n.dr ut surgat: stāti aūt p cipit ut ad p̄dicatōem ꝓficisci debeat.adhuc.n.nob in ifirmitatis ꝓfusiōe iacētibus ꝑberi nō dz auctoꝛitas p̄dicatōis sz cū iā i bono ope surgim⁹:cū iā recti stare cepimus: dignū ē ut ad lucrādos alios in p̄dicatione mitti debeam⁹. Stās ergo,ppheta uisionē spūalē uidit ⁊ cecidit: cadens uero ad monitionis uerba suscepit:ut surgeret.surgēs aūt ꝑceptū audiuit ut p̄dicaret. Nā q adhuc ex supbie uertice stam⁹: cū iaz de eternitatis timoꝛe aliqd sētire cepim⁹: dignū ē ut ad ꝓniaz accedam⁹.⁊ dū infirmitates nr̄as subtilit cognoscentes hūilit iacem⁹: p diuini uēbi ꝓsolatōez ad foꝛtioꝛa opa resurgamus. Dē. **De eodē**

Errū⁹ de tra tollit:cū foꝛtis ꝓppugnatoꝛ ecclie a trā quā ꝑpus tenuit actōe sepat. nō ergo i eo dz despici qō fuit:qꝛ iā icipit⁹ esse qō⁹ nō fuit. Tem aug⁹.

Post condignam penitentiā pristina recipiunt officia

q̄dā ꝓsūptio iuris:q̄dā bois:q̄dā nature:qꝛ lex dic:q ꝑ fictionē iuris veritas nō cōfūdit nec delet:vt.C.de iur.dot.i reb⁹ i ꝓn.
d Elm exaudiero.isaias ꝓpheta ⁊c.
e Esus.in typo.qꝛ duxit alienigenā sicut chriſtus ecclīam.
f Sordidatas.quia dimisit uxoꝛē.

Qz exaudiēo eos:dabo eis uirtutez sp̄us mei: ⁊ iplebo eos iudicio meo ⁊ foꝛtitudie. Ani aduertite i p̄ntī loco posse docere aliquē post peccatū:si tñ uicia pristina p̄nia digna diluerit:unde data uid post adulteriū ⁊ homicidium logt i ps:aspges me isopo ⁊ mūla.me ⁊ sup niuē dalbabor. nec sua tñ puritate ꝓtētus ē:sz ifert: redde mi.le.sa.t.⁊ sp.ꝓn.cō me. cū q̄ hoc feceis docebo ait iiquos uias tuas. Tē hier. **De eodē**

Esus fili⁹ iosedech sacēdos magnus:q̄ q̄ in typo aduē tū p̄cesserit saluatoꝛis: q nr̄a peccata pōtauit: ⁊ alienigenā sibi ex gētib⁹ copulauit ecclīaz:tñ fm litterā post sacerdotiū foꝛdidatus⁹ i ducit.astat diabol⁹ a dextris ei⁹ ⁊ cādida⁹ illi deiceps uestimenta reddūt. Tē ex cōci.agathensi

Post penitētiam clerici coꝛrecti gradū suū ⁊ dignitatē recipiant.

Ontūaces⁹ clici:put dignitatis oꝛdo ꝓmiserit: ab ep̄o coꝛrigāt. ⁊ siq ꝓxim⁹ ḡdus elati supbia cōionē foꝛtasse ꝓtēpserit aut ecclīaz frequētare uł officiuz suū iplere neglexerit: pegria⁹ eis cōio tribuat ita:ut cū eos penitētia coꝛrexerit: rescripti in⁹ mrīcula gradū suū dignitatēq⁹ recipiāt Tem ex conci. martini pape.

Siqs p̄sb̄r aut dia con⁹iuct⁹ fuerit aliqd de ministerijs ecclie uenūdasse:qꝛ sacri legiū cōmisit:placuit eū i oꝛdiationē ecclīastica non haberi. Jn iudicio tñ ep̄i dimittēd⁹ ē:si i suo debeat recipi gradu: qꝛ multotiens hoc ip̄m qō de sacrosācto altario ꝓtaminatū ē:in ep̄i ptatē dimissū ē. Tē augustin⁹ ad bonifaciuz

Bene ualz sacerdos restitui ad honoꝛē suū p⁹ pactā pēitētiā lz i hoc diuersi diuēsa sētiāt dicētes nō posse restitui ad honoꝛē:sed sic dictū est ꝓpt siłatas peitētias quoꝛūdā ⁊ ꝓpt affectatas bonoꝝ dignitates. Tez aug⁹.

g Diabol⁹.i. uxoꝛ que ido la coluit.
b Candida. qñ ad ꝓsilium besdre fligt illam.xxviij.q.ij.§.i.⁊.ij.
i c Ontūaces ꝓo ut oꝛdo.alio eniz mō fūt puniēdi clici mioꝛū oꝛdinum ⁊ alio maioꝝ:vt xxxv. di. ante oia.⁊.xi.q.i. si q clericoꝝ.⁊.xij.q.ij.fraterni tas.
k Paioꝛis.i. altioꝛis.
l Cōionē.id est nolunt eē i ter alios.
m Peregria aufert eis bñficiū ⁊ officiū.
n Jn mrīcula sic.ij.q.i.nomē
o Dignitatēq⁹ si. n. a vigilijs deest: auferendū ē ei stipendiū:vt.xci.di. clerico⁹ victū.sz si plat⁹ p tres bebdomodas deest:p trieniuz suspēdit: ⁊ si dieb⁹ solēnib⁹ deest: vt.v ij.q.i. siqs i clero.si per duos mēses ꝑuat ecclesia:vt.vij.q.i.p̄ntiū.nisi ve lis dicē bodie coꝛrectū: vt ex ō cle. ñ resi.ex tue. Sed an possit repetere fructus postea cū reuertit: ñ vł:vt.C. de remili. l.i. li. xij. aliogn spe restituēdis facilius deliḡret:vt ē.e.di.c.i. uez qꝛ pene nō solēt repeti.ff.de cō.ide.pene. ⁊ penā quā gs ex suo delicto ꝓstitit:ñ repetit.ff.ō,pcu.q,ꝓpo.§.penā.itē bic ⁊ i.c.sc.vł q ep̄s possit dispēsare cū deposito.nā ⁊ sēat⁹ restimit.ff.ō postu.l.i.§.de q aūt.⁊ senat⁹ eqpat ꝓncipi:vt.ff.ō aq̄ plu.ar.q ꝓncipis.⁊ eccl'ia bz suū senatū:vt.xvi.q.i.ecclia.ar. ad b xi.q.iij.epi⁹.⁊.C.ō epi⁹.⁊ cle.placet.ar.ō.ex ō cle.ñ resi.ex tue.⁊ di xi de hoc.ij.q.vij.ideo io. So.cum deposito solēniter solus papa

dispensat: vt de pe. di. vi. c. i. in fi. b.

a ¶ Aliquis. iudicio epi. Hic ergo pmittit epus dispēsare in sacrilegio sic. t i hereti: vt. j. e. pbros. q. t in occultis ēt magnis. j. e. de bis. t hoc vex ē: nisi sit enorme sacrilegiū: vt. xij. q. ij. de viro.

b ¶ Restituēt. ñ despatōe. i. ob hoc q ecclia despet se posse restituē tles

c ¶ Sz rigore. hic manifeste colligit: q cōones qui dicūt lapsos nō esse repandos l' restituēdos ō rigore loquūt'.

d ¶ Etiā de ceteris i. oibus. noie. n. ceteroꝝ oēs itelligūtur. ff. de v. si. ceteroꝝ.

e ¶ Sz nō iō. q. d. licet possint restitui alii qui sz rigorē.

f ¶ Habil ōtra bebat. i. vbi ñ timet' periculū.

g ¶ Aliqd. i. rigorē: vt nō restituerent': vt sic fierēt magis humiles.

h ¶ Addidert. ut nō possint restitui.

i ¶ Per affectatas. i. ppter.

k ¶ Potētias. i. dignitates.

l ¶ Extimēta. sic. xxix. di. sciendū, vl' aliter vt qñqz fiat restitutō qñqz ñ

m ¶ Strages. ē. xliij. di. comessationes.

n ¶ Detrabēdū ē. hic habes: q dispēsatō quā doqz est debita. s. vbi strages multoꝝ iacet t alibi: vt xlv. di. licet. t i. q. vij. dispēsationes. t. xi. q. iij. plerūqz. t xxiij. q. i. noli. in fi. t. j. e. cōsiderādū. cū enī dispensatio sit quasi quedam misericōdia: t est certū q qli bz tenet' ee misericors: vt. lx xxvi. di. nō sanus. t licet debita sit tñ peti nō pōt. sicut episcopatus debet' bono: t tñ non pōt eū petere: vt viij. q. i. q episcopatū. qñqz autē, phibet' dispēsatio: vt. i. q. i. erga. t. ē. e. miror. qñqz ēt pmittit' dispensatio: vt. j. e. dño. t. ē. e. siqs pbr. Et nō q aliud est rigor aliud est ius aliud ē dispēsatio Rigor est qdā excessus iuris t quedaz austeritas facta ad terrorem. sm q dicit canō q pēnia iponit' ptrahēti secūdas nuptias: vt. xxxi. di. hac ratione. t. c. precedēti. t q cōio nō est dāda ēt in fi. vide bis: q defecerunt in accusatōe clericoꝝ: vt. ij. q. iij. siqs episcopū. t rigor nō ē seruādus: nisi vbi timet' exemplū mali: vt. xlv. di. sed illud. qñqz tamē rigor est idem q subtilitas iuris: vt extra de resti. spo. in lris. t extra de no. ope. nū. intellexim'. Dispēsatio est idē qđ iuris relaxatio t ea nō ē vtēdū nisi sit necessitas l' vtilitas: vt i. q. vij. tali. Jus autez media strata incedit inter rigorē t dispēsationē. ff. ō iurisdi. om. iu. que iurisdictioni.

o ¶ Maioribꝰ. sic di. iij. deniqz.

p ¶ Cleri romani. l' cornelij pape.

q ¶ Cypriano. in crōicis nō inuenit': q aliqs papa dictus fuerit cypianꝰ: tñ q fuit papa bēs j. e. de eo tñ. sed forte t hic t ibi ē mendosa littera.

r a ¶ Hsit. fidei. id est discipline.

s ¶ Jaceat. in peccatis

t ¶ Sz ēt cadāt. vlteri⁹

u ¶ Ruine. i. euersi irruētes fratres.

x ¶ Properata. q. q pmittūt' in deū: remitti non pōt sine pēnia: t q: facilitas venie iecentiū tribuit delinquendi: vt. j. xxiij. q. iij. si bis q. t. c. ē iniusta.

y ¶ Intercepta. i. dest dimissa.

a ¶ Jqs. remissionē q eni in nos delinquūt possumus remittere sine pēnia: sz ñ que in deū: vt. xxiij. q. iij. si is qui.

b ¶ Sentētiā. qui ergo nō fuat sniam iudicis offendit iudicē: t iuriam facit iudici: q frustratorie appellat ab ipō. C. qñ, puo. nō est nec. l. vlt. i fi. t hec pōt esse cā: quare iudex ō beat esse suspectus ei qui appellauit ab ipō vt ex de ap. ad hec.

c ¶ Martyres. i. cbāli sacerdotes.

d ¶ Et sciam⁹. p signa exteriora psiderata in penitentibus.

e ¶ Videri. ar. q nō sta ti tenet' qs credere ēt bono viro: vt. ix. di. ego solus. si. ff. qō cuz falso tu. l. ij. imo iputatur alicui q nimis ē credulus. xi. q. iij. non solum. l. xxxvi. di. siquid vero. ff. de eo per quem fac. l. i, §. i. non ob. xxiij. q. i. quid calpatur. vbi in dubio obeditur: quia ibi loquitur dum prelatus pcipit quod est dubium: hic de martyribus qui non erant prelati. xxvi. q. v. nec mirum.

a d ¶ Domino sancto. Jn epīs massan⁹ rogat isidoꝝ: vt solutōez canonuz

Alcerdos quidez si cadit: tam sz t hz restitutōis locū post dignā t pactā pēniam in honorez suū, ppheta attestāte q ait: nūqd q cadit nō adijciet ut resurgat. t beat⁹ gregori⁹ dicit hoc ad secūdi num ēm inclusū amicū suū: etiā ab ipo, ppheta in hoc argumētuz habem⁹: q cū post pactū adulteri um t hōicidiū ppetrauit: t tñ postea pacta digna pēnia p dei grām ad pristinū officiū restituit. Helo mō igit' huiusmōi auctoritatū dissonātia ad ꝓcordiā reuocari uale at breuit' ispiciam⁹. Sūt tñ qdaz quos ñ odiū crimis sz timor utilitatis t amissio, ppij grad⁹ t ābitio celsioris ad pēniaz cogit. hos sacri canōes irrecupabilit' deiciūt: qz q sil'atōe pēnie ul' affectōe honoris a deo nō cōsequ' uenia: nec ab ecclesia repatōnez merēt. Hade augustinus scribit ad bonifacium.

Quare cōstitutū est in ecclesia ne post pēniam qs ad clicatū redeat.

Ut ꝓstitueret' i eccla: ne qsqz post alicui⁹ criminis pēniam clericatū accipiat ul' ad clericatuz redeat ul' i clicatu pmaneat: ñ dispatōe indulgētie sz' rigore factū ē discipline: aliogn ꝓtra claues ecclesie datas disputabit': de qbus dictū ē: Quecunqz solueritis sup terrā: soluta erūt t i celo. Sz ne forte ēt⁹ de cētis crimib⁹ spe honoris ecclīastici animꝰ intūescēs supbe ageret pēniaz: seuerissime placuit: ut post actā pēniaz de dānabili crimine nēo sit clericꝰ: ut despatōe tpalis altitudinis medicia maioz t uerioz ēet hūilitatis. Hā t sanctus dauid de crimib⁹ mortiferis egit pēniam: t tñ i honore suo pstitit: t beatū petrū qñ amarissimas lachrymas fudit: utiqz deū negass se pēituit: t tñ apl'us pmālit. Sz' nō tō opināda ē supuacua posteriorꝝ doctorꝝ diligētia qz ubi salu ti nihil' ōtrahebat' hūilitati aliqd' addidert⁹: quo sal⁹ tuti⁹ inueniret'. exptus credo aliquoruz fictas penitētias p' affectatas honorꝝ potē tias'. cogūt. n. m'tas inuenire medicinas m'toꝝ expimēta' morborum. uex in huiusmōi causis ubi p graues dissensionū scissuras nō hui⁹ aut illi⁹ homis piculū sed populoꝝ plurimoꝝ strages' iacz: ō trahēdū ē aliqd seueritati: ut maioꝝ sanādis malis charitas syncera sbueniat. Tē ex epla cleri romani missa pape cypriano⁹.

Reparationis beneficiū non nisi post penitentiam debet concedi.

Hsit a rōana ecclia uigorez suū tā ppbana facilitate dimittere: t neruos seueritatis euē sa fidei maiestate dissoluē: ut cuz adhuc nō tñ iaceāt' i peccatis: sz' ēt cadāt euersoꝝ fratꝝ ruine⁹ properata' nimis remedia cōicatōnū utiqz nō, pfutura pstent'. ubi enīz poterit pēnie medicia, pcedē: si ēt ipe medic⁹ intercepta' pēnia idulget piculis? hoc ē nō curare: sz si uerū dicere uolum⁹ occidere. Item cypianus de lapsis.

Impenitētib⁹ uenia ꝓcedi ñ pōt.

Siqs' ꝓpostera festinatōe temerari⁹ remissionē peccatorū cūctis putat se dare posse: aut audet dñi ꝓcepta rescindē: nō tñ nihil, pdest: sed obest lapsis., puo casse. n. ira dei ē ñ seruasse sniam' nec mifico⁹diā pijssimi dñi ōpcāi sed ꝓtēpto dño de sua facilitate p sumere: t ifra, mandāt. n. aliqua martyres' fieri: sz si iusta si licita si nō ꝓtra ipz dñm ac dei sacerdotes sūt: faciēda sūt. Si obtēpātis facilis t, pna ꝓfessio si penitentis fuēit religiosa moderatio: mādāt martyres' aliq̄ fieri: sz si scripta ñ sunt i lege dñi: q̄ mandāt: añ ē ut' sciam⁹ illos a deo ipetrasse q̄ postulāt: t tūc facē qō mādāt: neqz eni stati uideri' pōt diuia maiestate ꝓcessū: qō fuerat hūana pollicitatōe, pmissū. Hā moyses, p peccatis ppli petijt. nec tamē peccāti b⁹ uenia a deo cū petijsset accepit. Tē isidorus ad massanū epm.

Qui sūt reparādi p⁹ lapsū ul' qñ.

Omnio sācto meritisqz sācto

contrariorum circa restitutionez lapsorū ei rescriberet.

b Vendicare.i.defendere.

c Superstitiosa.supra.viij.di.quo iure.

d Necesse.ex hoc vbo necesse ꝛ ex illo vbo ꝓcipiūt qō.ā.ponit ꝑ dispē sationē qñqz ē debitā:vt.ā.e.vt cōstitueret.ꝛ sic ꝑ:q epūs peccat si ñ di spēsat vbi ꝑ rō dispē sandi:vt.xxxiiij.di. fra ternitatis.ar.ij.q.v.quā to.cū tñ supiore agi ꝑt officio iudicis: vt fiat dispēsatio: vt ex de iu repa.nullus. licet non possit peti iure actōis sicut pōt dici de elemo syna pauperi debita.

e Antigratē.i.morem antiquos.

f Atqz ignominiā.ex hoc vbo ꝛ ex illo vbo depositū ē ar.q epūs pōt deposituz ꝛ ifamē restituere: qz ignomia idē est q ifamia :vt ff. de his q no.infa.l.ij.§. ignominie. ꝛ sic ꝑ q pōt tollere infamiā.qō ꝓcedo vbicūqz pōt dis pensare:vt di.xi.ij.q.iij. §.hinc colligit.

g Depositōnem.i. suspensionez: sic xlvi.di. clericus.

h Discors.nonne illa sntia ē pon⁹ sequēda q̄ maiorē ꝓtinet pietatez: vt.ix.di.sana.lz.n.canō apl̄oz potior sit: quia antiquior sit alijs canonibus:tñ ꝓiudicat ei ꝑ posteriores: vt.lxxvi. di.p̄sb.idē ꝑ in canone io. vt.xxxi.di. deinde.ꝛ.c.acutⁱ⁹.itez qñqz ꝓiudicat ille canon qui nō ē potior:vt.xxv.q. i.3 statuta. qō ergo dr hic:intellige cuz ambe ꝓstitutōes sūt practicāt ꝛ locales ꝛ de illis log tur.c.xix.di. i canōicis lz si ābe sūt generales sēp posterior ꝓiudicat vt ex de cog.spi.c.i. ff. de legi. nō ē nouū. sed qualit̄ ꝓfert vn⁹ canō alteri:cū oēs sint ꝓmulgati instictu spūs sāci xvi.q.iij.nemo! Rñ.q duo canones p̄t esse ꝓij:ꝛ tñ vtqz ē iuste in stituⁱ⁹.qō.n.vn⁹ statuit ꝛ iuste alē cōtriuz pōt statuere ꝛ iuste.l.xiij.di. §.verum.

i Cui⁹ antigor.si ābo sūt equalis pietat̄. xix. di.in canonicis.

k Quicūqz. ꝛ cetera.

q S Igr diacon⁹.pri ma ps .c. facit ꝫ solutōez gratiani. Idē facit ꝓ ea in secūda ꝑte q̄ icipit ibi q si eos.

b Ecce.vsqz ad hunc locū sunt verba niceni concilij.

c Cccxviij.ergo videt:q hoc sit statutū niceni ꝓcilij cui tot intfu erūt:vt.xv.di.canōes.licz damasus papa de.ccc.tñ loquat̄.x.q.i. hāc cōsuetudinē.lz minor numerus nō excludit maiorez.

d Depbēsi.aliquo sequentiū modoꝝ.vī ergo q sola depbensio sufficit :vt hic ꝛ.lxxxi.di.pre sbyter. ꝛ hēs j.e.de bis. sed non est ita nisi sint cōnicti vel cōfessi:vt legit j.ij.q.i. nos in quēqz.ꝛ.xij.q i.non dicatis. vel itellige de prebensi ita q factū sit notorium ex facti euidentia:vt ex ō cob.cle. ꝛ mu tua.tales enim q in maleficio publice deprehendūt sine iudicio dānant vt.C. de ōfen. c.l.defessores. lex.vij.est.

e Nō ꝑit.de iure.

f Pietate. ironice logt.

g In sancto. ā.e.miror.

h Remedia. i.penas cōi illos q nō seruāt statuta.

i Aut oīb⁹. ar.q qui vni facto ꝫdicit:oi bus contradicit:sic.ā.iij.di. deniqz. de pe. di.v.fratres. ꝛ extra de regu. iur.defleat. de consc.di.ij.cō perimus.

k Et inimic⁹ nō q eo ipo: q aliqs fi obe dit ꝓtio eius est inimicus:vt xxiij. q.i. qñ vetus.supra e. siquis prepo stera.

l Palpare. idest adulari.

m Debēm⁹. nō dispēsatio nem ex debitā vt.ā.e. vt cōsti tuerit.ꝛ.xi.q. iij.plerunqz.

fratri massano epo isodor⁹ epūs salutē.qō i eplis uenerabil̄ frater nitas tua inotuit : uidelicet q i ca nōe angritano.ca.xix. legit post lapsū corporalez restaurandū ho noris gradū p⁹ pniam:alibi legit post huiusmodi delictū nequaq̄ repandū antiq ordis meritū. hec diuersitas hoc mō soluit̄.illos.n. ad pristinos grad⁹ redire canōes p cipiūt:quos ꝑnie pcessit satisfactō ul̄ ꝓdigna peccatoꝝ ꝓfessio.at cō tra hi q neqz a uicio corruptionis emēdāt:atqz hoc ipm carnale de lictū qō admittūt: uēdicare⁹ q̄dā superstitiosa⁹ temeritate nitunt: nec gradū utiqz honoris nec gr̄az rei piūt cōionis.ergo ita ē determinan da snia:ut necesse⁹ sit illos restau rari i loco honoris:q p pniaz recō ciliatōez recepisse merent̄ stati di uine pietatis.hi.n.nō imerito cō sequunt̄ adepte dignitatis statū:q p emēdatōez pnie recepisse noscū tur remediū uite. Id aūt ne forte magis sit ābiguū:diuine auctis sen tētia cōfirmet̄.ezechiel qdē ꝓphe ta sub typo puaricatricis hierusa lē oīdit post pnie satisfactionē p stinū restaurari posse honorē. cō fūdere inqt o iuda ꝛ pōta ignomi niā tuaz.ꝛ p⁹ paululū: ꝛ tu inqt ꝛ ꝛ filie tue reuertimini ad antiqta tē⁹ tuā.q dixit ꝓfūdē:oīdit post op⁹ peccati debē quēq̄ erubescē : ꝛ p⁹ ꝓfessionē p admissis sceleri b⁹ uerecūdā frōtē humo ꝑstratā de mergē:p eo q dignū cōfusione p petrauerit op⁹.deide pcepit ut p⁹ ignominiā ꝛ deiectōez sui nomis siue dignitatis reuertat̄ ad suam antiqtatē⁹. ergo dū q̄sq post op⁹ cōfessionis sue cōfūdit̄ :atqz ignominiā portās depositōez⁹ suā cuz humilitate luget : reuocari ꝑm ꝑ phetā ad pōrē statū poterit. Itē iohānes euāgelista angelo epheſi eccl̄ie int̄ cetera q̄daz talia scribit. Memor esto ūde ceciderīs:ꝛ age pniaz ꝛ pma opera fac.aliqn ue niā tibi ꝛ mouebo candelabrū tu um de loco ei⁹.ecce inquātū ualui cōcilij angritani antiquā plane ꝛ plenā auctez sacris testimōijs ex planaui: oīdēs cū posse restaura ri i ꝑprio gradu: q per pñie satisfa ctōez nouit pōra delicta deflere q uero negligit nec luget q̄ gessit ꝛ lugenda sine ullo pudore religi onis ul̄ timore diuini iudicij com mittit:euz nullo mō posse ad pristi nū statum restaurari cognoscas. In fine autē huius epl̄e hoc adij ciendū putaui:ut quotienscūqz in gestis cōciliorū vtcor⁹ snia inue nit̄:illius concilij snia magis tene at̄ : cuius antiqor ꝛ potior extat auctoritas (Elicūqz⁹ ꝓ crimib⁹ suis digne deo pniaz obtulerint: auctē gregorij ꝛ augustini hiero nymi ꝛ isidori gradū pristine digni tatis recipe possūt. q aūt nō odio crimis lz timore utilitatis uel ābi tōe honoris falsas deo pnias of ferūt : in pristini honoris gradū re parari minie poterūt. Sed obijci tur illud hormisde pape: q scribit oibus epis p uniuersas ꝓuincias.

Diaconus aut presbyter in adul terio deprehensi reparari nō pōt.

Sacerdos⁹ diacon⁹ aut p̄sbr post acceptā bñdictōez leuitica z cū uxore sua icōtinēs ueniat̄ : ab officio suo abijciat̄. Ecce⁹ manife ste cōstat: qz ꝑm titulos antiquo rū patrū sancto spiritu suggerēte cōscriptos:ꝛ ꝑm snias. cccxviij⁶. epoꝝ quas gallicani canones cō tinere uident̄: clerici in adulterio deprehensi⁹ aut ipi confessi aut ab alijs conuicti ad honorem redire nō⁹ possūt:sed qz forte nō desunt qb⁹ ꝓ nimia pietat̄ suprascripta sanctoꝝ patrū seueritas minime placeat:sciāt se.cccxviij. eporū q ꝛ reliquos statuerūt canōes : sen tentias rephēdere ul̄ dānare. sed qz forte maior ē in illis pietas q̄ i suprascriptis.cccxviij.epis maiō ē i ill⁹ mificordia q̄ in⁸ sancto iohā ne papa: maior charitat̄ q̄ i rliqs sanctis sacerdotibus:q hoc exem plo remedia⁹ ecclesiarū suis diffini tōnib⁹ ꝏliberauerūt.ꝛ iō aut ꝓna uolūtate ꝓceptis illoꝝ cōsentiāt: aut⁹ oibus ill⁹ ꝓtrarios ꝛ⁸ ūmicos se eē cognoscāt.q ē ista iustīcie mi mica bonitas palpare⁹ crimosos : ꝛ uulnera eoꝝ usq in diē iudicij in curata seruare? Qō si eos dum issī mam penitētiā ꝓ plurimos ānos uiderim⁹ agere:tunc nos ꝛ saluti eoꝝ possem⁹ ꝓsulere: ꝛ statuta ca nonū deberem⁹ ᵐ tēpare. cū uero in aliqbus nec cōpunctio hūilita tis nec instātia orandi appareat:

u Digna.quod nulli facit.xxiiij.q.ij legatur.
o Dimiserit nō.n.tā cito dimittit deꝰ sicut sacerdos absoluit: de pe.di.i.quem penitet.
p Dicturi.nūqd voce tūc loquent'cū apostolus dicat qō tūc lingue cessabūt: licet ꝓpheta cōsriū dicat: exultatiōes dei in gutture eoꝝ. Sed qc qd sit tunc nullꝰ accusabit alium: sz sola cō sciētia accusabit quēlibz.ix.q.iij.alioꝝ.
q Indulgemus.i. indulsimus.
r Permittimus.i. ꝑmisimus.
s Quia vno. s.achoꝝ.viij.q.i.audaceter.j.i.q.iiij.§.itē peccato achoꝝ iobannes.
t Q Clicūqz diuini .i. ecclīastici.
u Difficile tale difficile bēs xlvij.di. q̄stūlibet: alīs pōit ꝑ non.ij.q.vi.§.biduuz.v. si aduersus.
a Q Eti sub gradu. i.in.sed nōnne istud laico ꝓcedit̄: vt.i.q.i. qō q̄dā: sz dic q̄ iste pōt solēniter baptizāe qō laicus non pōt: vt.lxxxi, di. diaconus. item obijcit si iste pōt baptizare: ergo ꝛ sacrificare: vt dicit hierōym⁹. i.q.i.sicut christus. sed ibi loquit' ō adhuc tolerato.
b Ministrare sed nō celebrare.vl' dic q̄ potest remanere in officio sacerdotali: sz non pōt esse epūs.

c Pbros q immolauerunt .coacti ꝓditionalit̄.
d Inierūt .i. superbie causa.
e Et non ex cōpacto. idest figmento.
f Honorem scilicet beneficium.

nec beatū dauid imitēt̄ q dic̄ lauabo p sin.no.lec.m.la.m.stra.m. rigabo.ꝛ illō: cinerē tāq̄ pa.mā. ꝛ.p.m.c.f.m. nec cos iciunijs uł lectōib⁹ uacare uideam⁹: possum⁹ agnoscē si ad ꝑstinos grad⁹ uł honoꝛes redirēt: cū q̄sta negligētia ꝛ cū q̄sto toꝛpoꝛe ꝛ aie sue ūmica securitate ꝓmanerēt: credētes q sic eis nō acta pñia digna⁹ dimiterit⁹ deꝰ: qūo sacerdotes idulsisse uidēt̄ uere dico qꝛ ipi: qb⁹ cū ꝓcu losa ꝛ falsa misericoꝛdia idulgere uidemur: cū añ tribunal chꝛisti, ꝓ tātis peccatis dānādi aduenerīt: cōtra nos cām dicturi⁹ sūt dicentes: q dū aut durā aspitatē ligue coꝝ expauim⁹: aut falsa blādimēta ꝛ ꝓiculosas adulatōes ipoꝝ libenē accepim⁹: i cisdē ꝓmanē peccatis eis iutilit̄ idulgem⁹⁽ˢ⁾: aut ipa peccata augē ꝑmittim⁹⁽ʳ⁾: nō recoꝛdātes illud qō i ue.te. scriptū est: qꝛ uno peccāte contra oēs ira dei descendit. ¶ Item hiero.

Difficile est post lapsuz ad pristinum gradum redire.

Q Licūqꝫ dignitatez diuini ḡdus nō custodiūt: ꝓtēti fiāt aiam saluare. reuerti. n. in ꝑstinū gradū difficile⁽ᵉ⁾ ē. ¶ Tē basilius.

Lapsus post penitentiaz altario tantum ministret.

Q Eli⁽ᵉ⁾ sub ḡdu ceciderit: post ꝑnīaꝫ ꝓtet⁹ fiat baptizāe: cōi onē ifirmis⁽ᵉ⁾ dare: ꝛ altario tm̄m ministrare⁹ ¶ Tē ex ꝓci. achiritāo.

De sacerdotibus diaconibus uel laicis qui idolis turificant.

P Resbyt⁹⁽ᵉ⁾ q imolauerīt ꝛ postea itez certamē uerūt⁽ᵉ⁾: ꝛ si ex fide luctati sūt: ꝛ nō ex cōpacto ad ostētatōez ut offerēt ipi fecerūt: hos placuit honoꝛē⁽ᵉ⁾ qdē sedis ꝓpe retinē: offerre⁽ᵉ⁾ aūt illi ꝛ ꝑmonez ad ppl'm facē aut aliqb⁹ sacerdotalib⁹ officijs fūgi⁽ᵉ⁾ nō liceat diaconi silit̄ q̄ imolauerūt: postea uero itez reluctati sūt: alias qdē honoꝛē hre oꝛ: cessare aūt debēt ab oi sacro misterio: ita ut nec panē nec calicē offerāt nec euāgeliū ꝓnūciēt: nisi fōte aliq epoꝝ ꝓscij laboꝛis eoꝝ ꝛ hūilitatis ꝛ māsuetudis uoluerit eis āpl⁹ tribuē uel adhibē. penes ipos ergo ō his erit ptās. ¶ Qui āt fugiētes ꝓpheli sūt ł a dōesticis traditi: ł adeptis facultatib⁹ sustinuē toꝛmēta: aut in custodia retrusi ꝓclamarūt se chꝛistiāos eē: ꝛ eo usq̄ astricti sūt ut man⁹ coꝝ cōphēdētes uiolent attraherent: ꝛ funestis sacrificijs admouerent: ut aliqd polluti cibi p̄ necessitatē sumē cogerēt⁽ᵉ⁾ i oi detectōe ꝛ hitu ꝛ hūilitate uite fidē ꝓfitētes: hos uero uelut extra delictū ꝓstitutos a cōionis grā non ꝓhiberi decernim⁹. Si uero ꝓhibiti sūt ab aliqb⁹ ꝓp⁹ cautelā amplioꝛē uł ꝓpē quoꝛūdā ignoꝛātiā stati recipiāt̄. Hoc aūt silit̄ ꝛ de clericis ꝛ de laicis obseruare ꝓueniat. Perqsitū ē aūt ꝛ illō: si pūt ēt laici q i has necessitatis āgustias iciderūt: ad clericat⁹ oꝛdinez ꝓmouēi. Placuit ergo ꝛ hos tāq̄ q nihil peccauerit: si ꝓcedēs coꝝ uita ꝓbauerit: ad hoc officiū ꝓuehi. De his autē q negauerūt ꝓter necessitatē aut ꝓter ablatōez facultatū aut ꝓter piculū ł aliqd huiusmōi qō factū ē sb tyrānide licinij placuit sācte synodo: q̄uis hūanitate ꝓbēt̄ idigni: tn̄ eis bēuolētia cōmodari⁽ᵉ⁾. Sz illō hoꝛmisde pape desidiosos ꝛ negligētes nō uere penitētes repari ꝓhibet. Illō aūt⁽ᵉ⁾ hier. fatet hoc eē difficile nō ipossibile. Basilius⁽ᵉ⁾ aūt circa delinquētes rigoꝛē iustīcie fuādum oñdit: quez circa penitētes alij relaxādū mistīcoꝛdiē affirmāt ꝑñt ꝛ aliē distigui p̄misse auctes quoꝝ crimia mānifesta sūt añ uł post oꝛdiatōez a sacris oꝛdinib⁹ deijcendi sūt: quoꝝ aūt peccata occulta sūt: ꝛ satisfactōe secreta sm sacerdotis edictū purgāt: in ꝓpꝛijs oꝛdinib⁹ remanē ꝑñt. Eli⁽ᵉ⁾ nicola⁹ papa carolo epo ꝛ ei⁽ᵉ⁾ suffragāeis

Nō potest restitui in sacerdotiū cuius crimen fuerit manifestum

S Acerdotes⁽ᵉ⁾ si i fornicatōis ceciderit laqueū: ꝛ criminis manifestus siue ostensus sit act⁹ sacerdotij honoꝛē hre nō⁽ᵉ⁾ ꝑñt sm canonice istitutōis auctoꝛitatez. ¶ Tē rabanus archiepus scribit ad eribaldum.

Qui ualeāt repari p⁹ lapsū uł nō

O Eꝫ his uero uisuz ē nob⁽ᵉ⁾ scribendū eē: q sacros oꝛdines habētes ꝛ añ uł post oꝛdinatōez ꝓtamiatos se eē i capitalib⁹ crimin⁹ ꝓfitēt̄. In qb⁹ ut mihi uidet

g Offerre. idest officium non retinent.
b Fungi. hic dispensatur in bñficio sz nō in officio: vt ex de cle. pug. hereticus. ꝛ.j.e. studeat.
i Nec calicē. añ cōfectionē: qꝛ post cōfectionez nō est eis licitum offerre ꝛ sic nō ē cōsi. xciij. di. peruenit.

k Penes. hic patet q epūs dispēsat in hereli ꝛ cū scismatico: vt ū.e. vt cōstitueret. non tamē cuz excōicato ministrante. xi.q.iij. siqs episcopus.
l Per necessitatē. famis. immo potius debent mori fame q̄z vesci idolaticis. xxxij. q. iiij. sicut sanctius. ꝛ.j. ꝛ xxxj.q.v. ita ne. vel vocat hic necessitatē coactionē.
m Propter cautelā. qñqz enim ad cautelaz ponit alicui pñia: vt xxxiiij.q.ij. in lectum.
n Cōmodari. qꝛ restituunt ad cōmunionez non ad officiū. vel dabitur sustentatio eis. xvi.q.vi. de lapsis.
o Sz illud hoꝛmisde ū. siquis diacon⁹.
p Antē hiero. ū.e. qui cunqz.
q Basilius. ū.e. q sub gradu.
r Sacerdotes. manifestus. per euidentiam facti.
s Nō pñt. sine dispēsatōe: sz si est occultuz pōt sine dispensatione post penitentiam.
d Ebis. qui deprehensi. ꝛ cōuicti: vt. xv.q. vlti. c. vlti. ꝛ ex de indi. cuz nō ab hoie ꝛ aduocabit testes per quos probabit ipm in crimine deprehensum ꝛ detineat eum p. xx. horas. ff. de adulte. capite.
b Seruato. sm quosdaz iure cōi ꝛ ꝓmouetur ꝛ manet in oꝛdine suscepto occultus peccatoꝛ post penitentiam vt etiā sentit gratianus ū.e. §. sed illud. nisi in simonia vbi quis oꝛdinem emit qui q̄stuz ad se ꝛ ad alios est suspensus: vt. xxxij. di. §. verꝫ ꝛ ex de si. tanta. licet sit ar. cōsi ex de si. ex tue. sed ibi non dicit' q dispensabatur cuz eo sz dicitur q probiberi nō potest cum sit occultuz sz obijcitur ūtis quod dicit in fi. de spe venie sed ipsi intelligunt de spe venie quantum ad peccatuz. b. vero dicit:

q̄ in occulto peccato nō p̄ot dispēsari: q̄ de illo nō p̄ot q̄s accusari: vel puniri q̄ occulta peccata nō habēt vindictā: vt. xxxij. q. v. christiana. ad hoc ergo q̄ occultus peccator possit p̄mouēri: cōfitebit' ep̄o crimē suū: z nō ei soli sz cor̄ aliq̄b⁹ p̄sonis: z sic poterit dispēsare secū. sz vt dixi. ā. xxv. di. c. vl. peccatū siue sit occultū siue mānifestū dū tñ sit enōme sēp impedit: ne possit sine dispēsatōe p̄moueri: iz possit exeq̄ susceptū ordinē cū est occultū peccatū z q̄ occultū peccatū impedit p̄mouēdum: habes ex̄ de tēp. or. ex tenore. io. sed be opiniones hodie sublate sūt p̄ decre. ex̄ de tē. or. c. vlti. b. Sz nūquid sacerdos ip̄e p̄bie p̄ot exeq̄ officiū suū? videt q̄ ñ: vt. ā. di. v. restamētū. z ō cō. di. ij. si ñ lūt. z c. quotidie. z. ā. co. qd ē hoc. cū q̄libet sit suspēsus quātū ad se ꝓpter mortale peccatuz: vt. i. q. i. sacerdotes. z facit hoc ō cele. miſ. ō hoīe dico q̄ melⁱ⁹ ē si abstineat si credit se idignū si aūt ꝓterit: dico q̄ p̄t celebrare. nō obstat. ā. di. xxxiij. habuisse. qō est ā. sz illō intelligit' de eo q̄ez nō penituit ad huc: de pe. di. iij. inter ḃ birciū. §. de lapsis. io.

c d Ex eo. cōicato. olim. ep̄s nō potat sine cōcilio reconciliare hereticū: vt. i. q. vij. sigl ep̄us. sed hodie secus ex̄ de bere. ad abolendum. §. quia vero.

d Quod vero. ā. e. c. clericū. z. c. de bis cleri cis. z. c. miror.

e d Ex bis. q̄ si in hoc ex necessitate.

f Dānēt. ad cautelā sz. b. cūco i nulla necessitate licitū ē occidē: imo potⁱ⁹ p̄mittē se occidi, sz nos intelligim⁹ istud de necessitate eminentibus: q̄ poterat bene exiuisse castrū aī aduē tū paganoꝝ. si. n. cēt inevitabilⁱ necessitas: nō i p̄ceret eis p̄iia. vñ dicas q̄ si necessitate ieuitabili sine oīne dispēsatione p̄ot celebrare i or die hito: sz si debēt p̄monēi sine dispēsatōe vt ex̄ ō homi. c. ij. sz ob. ex̄. e. latoꝝ. vbi videt q̄ licite p̄ot p̄mouēri ad superiores. sz illō ē dispē satio: de hoc dixi. ā. e. c. de bis. sed melⁱ⁹ dicas q̄ ibi fuit casus fōtis⁹

g Sacerdotis. vide qūo circa canōes p̄iiales hz ip̄e sacēdos plenam pātem: vt. xxvi. q. vij. tpa. fm leges duplicat tēpus penitēcie ei. qui nō seruat pēnā imiūctā: vt. ff. de penis aut dānū. §. inter eos.

h c Clerico. si iste dedit opaz rei licite expellēdo porcos ō agro suo: tūc itellige: q̄ mⁱⁿ⁹ diligēt fecerit als in nullo puniret vt dixi. ā. e. de bis.

hec distantia esse debet: ut hi qui deprehensi uel capti fuerit publice in furto furto atq̄ fornicatione z ceteris huiusmōi crimibus fm canonuz sacroꝝ instituta a ꝓprio gradu decidāt: q̄ scādalū ē ppl'o dei tales p̄sonas supra se positas hīe: quas ultra modū uicioſas cē ꝓstat. nempe inde retrahūtur homies a sacrificio dei: sicut quōdā heli filijs peccātibus fecisse legūt z rebelles huic atq̄ ꝓtrarij existētes coꝝ prauis exēplis quotidie peiores fiūt. qui aūt de p̄dcis peccatis abscōse a se admissis peccata p occultā cōfessionez cor̄ angel' dei p̄ite etiā sacerdote q̄ eis indictur⁹ est p̄niaz confitent: z semet ipos grauit deligisse q̄runt: si se p iciunia z elemosynas uigilias lacrasq̄ orationes purgare certauerint: his etiā gradu seruato⁹ spes uenie de misericordia dei, p̄mittē da est. Ex lapsis ēt i hereticz hoc obseruādū est: ut aī sniam cōcilij null⁹ eis cōicet. Nde cyprian⁹ papa antonio ait inter cetera.

A cōmunione abstineāt q̄ lapsis ante restitutionez cōmunicant.

Ex eo tñ q̄ statuendū esset circa cām lapsoꝝ distuli: ut cum q̄s z trāgllitas data cēt: z ep̄os in unuz p̄uenire indulgētia diuina p̄mitteret: tūc cōicato z libr̄ato de oi collatōe p̄silio statuerez q̄ fieri oportet. siqs uero aī cōsiliū nostrū z aī sniaz de omni cōsilio statutā cōmunicare uoluisset temere lapsis: ip̄e a cōione abstineat. Quod⁹ uero supra ō homicidis statutū legit': itelligit' q̄ñ facultas effugiēdi dat': nec necessitate claudūt obsidionis. ceteꝝ cū necessitate āgustati effugē non possūt: si tūc hōicidiū admiserint purgati p p̄niaz z officio z cōioni reddātur. Nde in hylerdensi concilio legitur.

Post duoꝝ ānoꝝ p̄niam officio z cōioni restituant clerici: q̄ in obsidionibus positi necessitate sanguinem fuderunt.

Ex his clericis q̄ i obsidionibus necessitate positi fuerit id statutū ē: ut q̄ altario mistrāt z christi cor̄p⁹ z sanguinē tradūt ul' uasa sacra officio deputata cō tractāt: ut ab ōi humano sangui ne etiā hostili se abstineāt. q̄ si in hoc ceciderit: tā officio q̄ cōione corporis dñi duobus annis p̄uentur': ita ut in duobus annis uigilijs z ieiunijs z orationibus z elemosynis p uiribus quas dñs donauerit expient': z ita demuz officio ul' cōioni reddantur: ea tamē rōne ne ulteri⁹ ad officia potiora p̄moueant'. q̄ si in definito tēpore negligentiores circa salutē suā extiterint: p̄telande ip̄ius p̄nie tēpus in p̄tāte maneat sacerdotis.

Clericus quoq̄ si clericⁱ⁹ homicidiū fecerit: in p̄prio gradu ex dispensatione remanere p̄mittet'. Nde urbanus. ij. scribit guarnerio narbonensi episcopo.

Qui casu homicidiuz facit: ex dispēsatōe in ordine suo p̄maneat.

Clericⁱ⁹ iacīēte lapidē puer dicit' intempt⁹: nos p' amore dei z tuo in suo ordine euz permanere p̄mittimus: ut tñ semp i⁹ p̄nia z timore p̄maneat. Item stephanus. v. sichiberto corsicē episcopo.

De eodem.

Clia'te quasi obnoxiuz iudicas: eo q̄ a saracenis captus hoies interfeciſſe uideris: bñ facis sed q̄ñ nō tua sponte id fecisse cognoscēris: ide⁹ canōice nullo mō iudicaris. Si uero ira p̄ſbr̄ commot⁹ aliquē interfecerit: z si animū occidendi nō habuerit: ppetuo tñ ꝓpositⁱ erit. Nde nicola⁹ papa scribit osbaldo corepō q̄drātino.

Perpetuo careat officio p̄sbyter qui ira commotus licet extra animum aliquem interfecerit.

Studeat' sāctitas tua p̄sua dē epō tuo sibi cānicū cōsociāe numer⁹ collegaꝝ. i. sex⁹ ex uicinis, quicijs fratres z coepos suos: q̄b⁹ tecū p̄iūctis z decernentibus diligent' iuestigate: z oi misu p̄scrutari, p̄curate: q̄ten⁹ inuenire ualeatis: utrū, p p̄cussione iā noiati p̄sbyteri an ceruicis fractōe idē diacon⁹ ut fert' extinct⁹ ē: z siqdē a p̄fato p̄sbytero nō ad mortez p̄cussus est: sed ex equo cadens⁹ ceruice fracta iterijt⁹: scōz arbitrium uestrū, p p̄cussione icaute agēti p̄esbro p̄niaz cōpetētē indicite z aliquāto tpe a missarū solemnijs suspendat': denuo post hoc ad sacerdotale redditurus officium.

i Deo amīce spūali. talis. n. amor ñ inducit simoniā: vt. i. q. i. filiū. z. c. latorē. z. xxxv. q. ix. veniaz.

k In p̄niā interiori. q̄ sacē dos ñ facit publicā p̄niaz misi p enormi crimine: vt ō pe. di. vi. sacēdos

l Elia te in dicas. auz non sis

m Inde cā nice. i. fm rigorē canonū: q̄ tūc mificoꝝdū tolerāt. vl' itelligē q̄ñ ieuitabili necessitate ꝫ fecerit.

a Studeat bar. itel lexit hoc capitulum, put lra sonat: q̄ sz expcussione ceciderit z p̄rege rit ceruicē: nō iō ē sacēdos ō ponēd⁹: ar. ā. e q̄st ū. nā si fuū tuū vulnerauit z ille postea ex ictu alteri⁹ p̄ijt ñ teneor ō occiso. ff. ad. l. aq̄l. huic scripture §. si ser⁹. z. l. ita vulnēat⁹. z hāc rōnem q̄ occasionez dāni dat: dānuz dedisse videt: intelligit de occasiōe, p̄xia z sufficiēti. sz expl se ē ꝫ ex̄. e. pre sbyter. z. ff. ad l. cōne. de sica. nihil interest. vñ intellige q̄ si nō cecidit ex p̄cussiōe sz alio mō cecidit: tūc ñ tenet de morte ei⁹: sz de eo q̄ prius ipsuz incaute p̄cussit.

b Sex. quia tot ñ erāt i p̄ouincia illa.

c Cadēt. p⁹ ea

d Interijt. ū

ex causa percussionis: sed ex alio casu.
e Percussione. siue directa siue occasionali.
f Et si voluntatē directam.
g Prodijt. ꝛ sic ꝓpter vnū delictū iputant omnia que sequunt ex illo. ī. e. lepe. ꝛ. s. e. clericum.
b Et tale bñficiū. hic dispē sat i beneficio nō i officio: v xxviij. di. pact sbyterū. oz ꝛ de iure car ãt vtroq; : qere inkdicit v cui ꝛ reliquū nuz sint ꝓnexum lxxxi. dn: vt nã malei. sigs ꝓtinua meriti te labo egesta ben: : zare de posit. vt. ff. de des. boni fi/ peni sed iō dis neceat ne ꝓpe ctusſitatez vi lucr ad turpia vt. la ꝓuertat: rea xxxi. di. ad tum.
i Et sui. sui. n. filij eadez ꝑso na intelligunt vt. xxxv. q. iij. §. hac auctori/ tate in pān. ꝛ vxor dicit ꝑs viri. xxxiij. q. ij. admonere. vñ videt q; clericꝰ sit suspē sus ab hore vt canōe: q; tñ ei reling debeat: vnde se ꝛ suos possit sustenta re: ꝛ ē si. ar. ff. de ꝑca. l. pe. de usu ꝛ ba. l. ij. maxie cū etiaz vxor ꝛ filij de bonis ecclesie pasci pñt: vt. x xxi. di. oīno. nec totū extor quēdū ē a de/ bitore qō bz: sz babēda ē rō ne egeat. ff. de re iudi. inē eos in fi. ille aūt q excōicat nil p cipiet noie ec/ clesie: vt extra de appella. pa storalis.

q si ueraciter qualicū q; pcussiōe pbr ille mōtuꝰ ē diaconꝰ: hūc nl la rōne mistrare sacerdotis more decreuimꝰ. qñ ꝛ si uolūtatē occi dendi nō habuerit: furor tñ ꝛ idi gnatio: ex qbꝰ motio illa mortife ra, pdijtꝰ: in oibꝰ ꝛ pcipue i dei mi nistris multiplicat ibibet atq; dā nat. uez si pbr a deo uro studio obnoxiꝰ forte claruerit: pcipimꝰ utꝰ tale bñficiū sibi ecclie sue cōce dat: quo ꝛ ipe ꝛ sui sufficient pos sint hre sue sustētatōnis solatiū. Tē ex ꝓci. matice. c. vi. Palea
Qui uero odij meditatōe uel ppē cupiditatē iudeū ul pa ganū occiderit: q; imaginē dei ꝛ spē fuke ꝓuersiōis exīmiat. xl. di es i pane ꝛ aq; peniteat. Palea.
Iqs hōicidiū fecerit: si eps ē. xv. ānis peniteat ꝛ depo nat: cūctos dies uite sue pegrinā do finiat. pbr. xij. ānis peniteat: tres ex his i pane ꝛ aq: ꝛ depōat supiozis sinia. diaconꝰ. x. ānis pe niteat: tres ex his i pane ꝛ aq. cle ricꝰ ꝛ laicꝰ. vij. ānis pēiteat: tres i pane ꝛ aq: ꝛ ad gradū cuiuslibz sacerdotij accedē non ꝓesumat.
Tē ex cōcilio neocesarien si.
Quinquēnio a cōmunione absti neant: qui casu homicidiū faciūt.
Hos uero q nō uolūtate sed cāu hōicidiū fecerint: ꝓz q dē rla post. vij. tñ annoz pñiaz cōioni sociauit sm gradus ꝓstitu tos. hec uero hūanaꝰ diffinitio qn quēnij tps tribuit. Tē ex cōci lio elibertano. Quibꝰ tēpoz uz spatijs a cōione abstineat: q uolū tate ul casu ancillā suā intfecerit.
Iqua femia furore accēsa zeli flagell uerberauerit ācil lam suā: ita ut ifra certū diē aiaz cū cruciatu emittat: eo q; incertū sit uoluntate an casu occiderit: si uolūtate post. vij. ānos: si cāu pꝰ v. ānoz tpa acta legitia pñia ad cōionē placuit admitti. q; si infra ꝓstituta tpa fuerit ifirmata: acci piat cōionē. Tē ex ꝓci. martini pape. De his qui uolūtate uel casu homicidium faciunt.
Iqsꝰ uolūtate hōicidiū fece rit: ad ianuā eccle catholice semp iaceat: ꝛ cōionē iꝰ exitu uite sue recipiat. Si aūt ñ uolūtate sz cāu aliqō hōicidiuz fecerit: prioz canō. vij. ānis agē pñiaz iussit: se cūdus canō qnq; mādauit. Tē dige. t. de furtis:
Qui saccū hñtē pecūiaz sbri puit: furti ēt sacci noie tene tur: q̄uis nō sit ei animꝰ sacci sbri piēdi. Contraꝰ aiuz non ē opus puniri ut libro. viij. codi. t. ad. l. cornel. ō siccarijs exēplis sacraz lraz diocleci. De codez.
Amꝰ q; asseuerat hōicidiū se nō uolūtate sz cāu fortuito fecisse: cū calcis ictu mortis occa sio ꝑbita uideat. si hoc ita ē: neq; sup hoc ābigi poterit oi metu ac suspitione: quā ex admisse rei dis crimē sustinet: sm id qō ānotatō ne nostra comprehēsum ē: uolu mus liberari. Hinc etiam pela gius papa. De eodem.
Qui tū dicē iste placidꝰ ānoꝑ terito victū ē de uxore illiꝰ: q; subito iē caballos iuēta ē. ꝛ dū traherēt caballi collisa ē illa ꝛ ab ortū fecit. Qō si ita est: forte si ca ballos alienos furatos tulēt: idē ē culpabilisᵐ. Naz de muliere q; cāu int caballos ꝓfracta ē: ubi uo lūtas illiꝰ nōꝰ agnoscit pniciosa fu isse: nō pōt adjici p leges. Tez nicolaꝰ papa. De eodem
Iꝰ q; arborē incidē uidēt: si ꝓtigerit ut cadēs arbor occi derit hoīem: iculpabiles sūt atq; i noxij: q; nec uolūtate eoz nec de siderio hōicidiū ꝑpetratū est. Si uero aliq; clpa eoz. l neglectu mo riētis hois interitus cognoscitur aduēisse abijciēdi sē a gdu ꝛ i sacro

si seniat in ipm: vt. xxiij. q. iiij. si eccla. ꝛ. e. q; peccat. in fi. ꝛ dic vt notabi sup illo. c. si ecclesia.
d Iquis semp. i. horis statutis: sic. xxij. di. sacrosancto. ꝛ. xxxvi. di. q; vult. ꝛ de cōse. di. v. nunq̄z.
e In exitu. supple si moꝛ ante finituz tēpus pñie: q; post tempus peni/ tentie licite cōicat: vt. x xvi. q. vi. siquis de cor pore.
f Qui saccum. aiuſ. sed cōtra furtuz sine affectu furandi nō cōmittit. xiiij. q. vi. c. vi. ꝛ instī. de vsuc. §. itez si bis. sed dic q; rōne ac cessionis ꝓmittit furtū: Nā ꝛ q; cōmodatis vl depositis reb; accedūt deposita intelliguntur ff. ꝓmo. l. si vt. §. vsq; a deo. vl dic aius. s. ꝑncipalit. sz secūdario ꝛ in directe p quādā conse quētiā fuit ei aius sacci furādi: ꝛ sic nō ē ꝑtū. ff. de fur. siqd fur. § i. sic. ff. qō me. cā. l. si mu lier. §. pe. xv. q. i. meri/ to. xxiij. q. iij. displicet
g Cōtra. bucusq; ostē dit opꝰ sine alio puniri nūc ostendit cōsilium.
h Qui m q. cū calcis qñ fecit ludi cā
i Si hoc. s. q; i ludo occidit, ꝛ istud obtinet cū ludus licitus est. ff. ad le. aq̄l. naz ludus. si ē illicitꝰ ludꝰ nō excu sat: vt ex de ꝑsump. c. i exquo aūt ꝓstat: q; i lu do moꝛtuꝰ ē: nō ē necet se ꝓbare: q; casu occide rit: vt. ff. ad. l. aq̄l. l. in lege. extra de sen. ex. ff eo. als q; casū allegat: ipm ꝓbare tenet: vt. C de pig. ac. q̄ fortuitis, ꝛ C. de iur. si nō cōuicij ergo si aduersariꝰ dicit q; ipm dolo occiderit hoc ꝓbabit: q; q; doluz obijcit ipsuz ꝓbabit. ff de ꝓba. quotiens. ꝛ in tellige q; ludꝰ fuit licitꝰ ꝛ sm hoc itellige q; nō punit tal lege cornelia exquo nihil fecit dolo punit tñ. l. aq̄l. i q̄ vēit leuissima culpa. ff. ad. l. aq̄l. l. in lege.
k Annotatōe. i. lege.
l Qui ātū. i. sicut alie nos. si vis dicē q; iste furabat caballos ꝛ du cēdo eos collisit mulie

a Eos vero. sz casu. dū tñ culpa ꝑcesserit casū. al eniā clericus posset, p moueri ex. e. ex ꝓte. ꝛ. c. significasti. ꝛ. c. dilectus. in fi. imo talis minister dei dicit: vt. xv. q. i. nec bis.
b Humana. ꝛ ideo magis est tenenda: vt. d. ix. di. sana. io. gd iurl sit de hoc notaui plene in questionibus. b.
c Iqua femia. ancillaz. hic habes: q; eq; punit dns occidens ser uū suū sicut alienū: vt. ff. de bis qui sunt sui vl alie. iur. l. i. in fi. modica tñ castigatio pmittit dño. ff. de bis qui sunt sui vel alie. iur. l. ij. vnde sm iura nostra seruus pōt cōqueri de domino rē: tūc qō dicit in fi. nō puniri p leges verū ē. l. cornelia de sic. in qua venit dolꝰ nō lata culpa: vt. ff. de sic. i lege. tñ ō culpa bñ pūit: vt. d. e. c. studeat.
m Culpabilis. sic patet q; licet aliqs de furto teneat: nō tñ tenet de bis q; sequunt ex furto: sic. xv. q. i. sane. d. v. di. ad eius. ff. de furtis verum, extra de spon. veniens. ar. cōsi. d. e. clericum.
n Non agnoscitur. quando eam premonuit. b.
o Ieiunare: vt. ff. ad. l. ag. si putatoꝛ. vt ex de ec. bene. vt nostrū si i pu/ blico debuit clamare: vt. j. e. si duo.

ordie nullaten⁹ suscipiẽdi. Itẽ ex ↄci. guarmacinensi. De codẽ.

Sacerdos ↄtigit: dũ qs opi neces sario insistens arborẽ icide rit. ut aliqs subtus ipam ueniẽs depmat. ⁊ iccirco si uolũtate l' ne gligẽtia incidẽtis arborẽ factũ ẽ: ut hõicida pñie ↄz oio submitti. ꝙ si nõ ex uoto sꝫ icuria illi⁹ mor tuus ẽ: nõ hec eũ inia cõtigit. Si n. dũ ille opi necessario forsitã i cũberet: ⁊ iste isperat⁹ occurrerit sub arbore: ⁊ sub ipa oppssus ẽ in cisor arboris nõ tenet̃ ꝓ hõicida. Itẽ ex ↄci. triburiẽsi. De codẽ.

Si duo fr̃es i silua arbores succiderit: ⁊ appropiquãte casura ipsius arboris frat̃ dixerit frĩ caue. ⁊ ille fugiẽs impssuram arboris ceciderit: ⁊ mortuus fue rit: uiuẽs frat̃ innocẽs de sãguie germani diiudicet̃. Remissis au ctoritatibus lapsis pmittit̃: ut p⁹ pñiã i suis ordinib⁹ reparari ualeãt ad maiorẽ ãt ↄscẽdere post lapsũ nulla eis auctẽ pmittit̃: imo pe nitus ꝓhibet̃. Unde i hylerdẽ si concilio legitur.

Lapsi in suis ordinib⁹ reparari pñt sed nõ ad maiores cõdescendũt.

Hiq' altario sãcto defuiunt: si subito i flẽda carnis fragi litate corruerit: ⁊ dño respiciente digne pẽituẽint ita ut mõtificato corpore cordis cõtriti sacrificiũ deo offerãt: maneat in ptãte põti ficis ul' ueracit̃ afflictos nõ diu su spẽdere ul' desidiosos ꝓlixiori tpe ab eccl'e corpore segregat. ita tñ ut sic officiorꝫ suorꝫ loca recipiãt: ne possint ad altiora officia ultius ꝓmoueri. Q̃ d si iterato uelut ca nes ad uomitũ reuersi fuerit: ⁊ uẽ lut sues i uolutabris emẽsi iacue rit: ñ solũ dignitate officij careat sꝫ ẽt sanctã cõronã nõ nisi i exitu pcipiãt. Sed exẽplo beati petri q postꝙ terne negatõis maculas ↄfessione diluit amoris: nõ solũ i gradu sui apl'atus remãsit: uerũ etiã i pastorẽ toti⁹ eccl'e a christo institui meruit. ex hoc ꝓbat̃ lapsi post dignã pñiam nõ solũ ꝓpria officia retinere: sꝫ etiã ad maiora posse cõscẽdẽ. Quod aũt beat⁹ petr⁹ p⁹ negationẽ pastor eccl'e a dño sit istitut⁹: ꝓbat̃ auctẽ beati gregorij: q i homelia dñice resur rectõis d codẽ pncipe apostolorꝫ scribit dicens.

Petrus post culpam negationis princeps aplorꝫ a dño ẽ istitutus

Considerãdũ⁹ nob est: cur oĩ potẽs de⁹ eũ quem cũcte ec clesie pferre disposuẽat: ãcille uo cem ptimescẽ ⁊ seipm negare per misit. Q̃ d nimirũ magne eẽ actũ pietatis dispẽsatõe cognoscim⁹ ut is q futurus erat pastor eccl'e: in sua cl'pa disceret q̃liter alijs mise reri debuisset: pus itaqꝫ eũ osten dit sibi: ⁊ tũc ꝑposuit' ceteris: ut ex sua ifirmitate cognosceret: ꝙ mi sericordit̃ alienas ifirmitates tole raret. Itẽ ãbro. i homel'. li. i.

Post negationẽ in fide ⁊ gradu petrus profecit.

Fidelior fact⁹ ẽ petr⁹ postꝙ fidẽ se pdidisse defleuit. atqꝫ iõ maiorem grãm repit ꝙ amisit tãꝙ. n. bon⁹ pastor tuẽdũ gregẽ accepit: ut q sibi añ ifirmus fuit: fieret oibus firmamentũ: ⁊ q se i terrogatõnis tẽtatõe mutauerat ceteros uere fidei stabilitate fũda ret: deniqꝫ ꝓpt̃ soliditatẽ deuotio nis eccl'iarꝫ petra dr̃: sicut ait dñs tu es petrus ⁊ cetera. petra. n. di cit̃: eo ꝙ pm⁹ in' natiõib⁹ fidei fũ damẽtũ posuerit: ⁊ tanꝙ saxũ i mobile toti⁹ corporis christianita tis cõpagẽ moleꝙ ↄtineat. Itẽ obijcit̃: penitẽtes ad sacros ordies ꝓmoueri ñ debent: nõ ergo lapsi post pñiã ad maiora ptigẽ pñt. Unde in cõcilio carthaginensi quarto legit̃.

Nõ ordinet̃ cleric⁹ ex penitẽtib⁹

Ex⁹ penitẽtib⁹ ꝙuis sit bon⁹ tñ cleric⁹ nõ ordinet̃. si per ignorãtiã epi factũ fuerit: a clero dponat̃: q2 se ordinatõis tpe nõ⁹ ꝓdidit fuisse penitentẽ. si aũt sci ens epũs ordinauerit talẽ etiam ipe ab epatu suo ordinandi dũta xat ptãte ꝓuet̃. sili snie sbiacebit epũs: si sciẽs ordinauerit clericũ q uiduã aut repudiatã uxorẽ ha buerit aut secundã. Itẽ syric⁹ papa imerio epo.

Bigam⁹ penitẽs uidue marit⁹ sa cre militie se ingerens sine spe ꝓ motõis i suo ordie pmãeat.

Quicũqꝫ penitens quicunqꝫ

a Sacerdote cõtigit. vel negligẽtia: ar. ꝙ q occasionẽ dãni dat: sic. lxxxvi. di. di. pasce. xvi q. i. decime. ⁊ c. e. p̃sbꝛm. xvij. q. ij. si tu. ⁊ xxxi. q. ij. d neptis. ⁊ i. q. i. placuit. b. ar. ↄ. xv. q. i. iebriauerũt. ⁊ ff. de ser. cor. neracius. §. si seru. ff. de furt. s. verꝫ de eo q fregit ostiũ meretricis. sed nõ iõ punit̃ am plius: q2 satis est puni[t]us ꝓpter ignominiam.

b Insperatus. fortuitu enĩ casus nullo hoĩꝫ consilio prouideri pñt. ff. de adm. ⁊c. ad ci. p. ti. l. ij.

c Si duo. ad leg. aq lia si putator.

d Permissis. ĩ. c. de his clericis.

e Permittit̃. allegã do dicit ꝓpter sequens c. iohannes.

f Hi q. hoc. c. hẽs xv. q. vlt. hi qui.

g Considerandũ. permisit. i. non ꝓ hibuit.

h Debuissꝫ. ar. dispẽ satione esse debitam.

i Preposuit hoc uer bo pasce oues meas fact⁹ ẽ princeps: ex̃ de elec. significasti. nõ illo ni eo pe. ⁊c. q2 illud fu it ei dictũ añ passionẽ.

k Fidelior. grãm. ar. ꝙ poti⁹ ẽ di ligẽdus q peccauit ⁊ pe nituit: ꝙ q sẽp fuit bo nus: q2 magis scit cõpa ti: vt. ĩ. c. ꝓxi. naꝫ infir mus fortior resurgit: d pe. di. i. põt ar. ↄ. xij. di. nos cõsuetudinẽ.

l In natõibus. idest gentilibus.

m Ex penitẽtibus. si ꝑ ignorantiam. bñ. n. põt ignorare cũ ñ ipe sꝫ alij examinent xxiiij. di. qñ. ex̃ vt eccl. bene. vt nostrũ.

n Nõ ꝓdidit. ex hoc c. videt̃ ꝙ qlibet ordi nãdus teneat̃ prodere crimẽ suũ: vt. xxiiij. di. c. qñ. ⁊ c. vl. ⁊ lxxxi. di. tãtis. ⁊ c. qcunqꝫ. ⁊ viij q. iij. artaldus. in fi. sic videt̃ ꝙ in iure teneat̃ qlibet confiteri delictũ suũ si introgat⁹ fuerit vt. xi. q. iij. qsqs. ⁊ xxx v. q. vi. si duo. ⁊ xv. q. vi. c. i. ⁊ vlti. quod. h. cõ cedit ⁊ dicit ꝙ qlibet in examinatõne ⁊ in iudi cio tenet̃ cõfiteri crimẽ suũ: sꝫ in examiatione sufficit ut dicat ꝙ i gñe ↄfitear se criosũ: ⁊ sic petat dispẽsatõẽ. sꝫ si spalit̃ ꝓ aliquo crie fue rit introgat⁹: tũc respõ debit ⁊ dicet se fecisse i de penitẽtiã. nec obstat ĩ. de pe. di. i. §. his au ctoritatib⁹: vbi dr̃ non tibi dico vt te ꝓdas: q2 illud logt̃ de penitẽte q se nõ dꝫ in publico ꝓdere: nisi enim occultus peccator ꝓdat crime suũ. dicit. h. nõ pos se dispẽsari secũ. ⁊ corã plurib⁹ dꝫ dr̃e ⁊ ꝓdere se q2 ꝓdẽ ẽ i pu blicũ dicẽ: vt. ij. p. i. si peccauerit. sicut. n. epũs. nõ põt audire cã cria lẽ nisi cũ clericis suis: vt. xv. q. vij. epũs. sic nec solus põt dispensa re. qualiter. n. probaret aliqs secũ dispẽsa tũ esse nisi co rã plurib⁹ essꝫ vt extra de sa smati. fraterni tatis. alij dicũt ꝙ nec i iudicio nec in examia tione tenet̃ ali qs prodere se q2 dñs occul tat peccatũ de q̃ aliqs pẽituit vt. xxxij. q. i. apud. ⁊ sic licĩ tũ est alicui re dimere sangui ne suũ quocũ qꝫ mõ põt. ij. q. iij. §. notan dũ. ⁊ ff. de bo nis corũ q añ sniam. l. i. sic ⁊ honorẽ in suũ. Sed nunqd clico ꝓmouen do preiudicat ↄfessio sua: vt ide debeat pu niri: videtur ꝙ sic: vt ex̃ d ele cti. ꝑ inqsitiõẽ ⁊ ex̃ de excel. pre. ꝙ sit gra ue. dico ꝙ nõ nisi i solo hoc ꝙ nõ admittũ tur ad ordies vt. xxiiij. di. qñ in fi. sic extra de excep. deni qꝫ. ⁊ est ea rõ: q2 licꝫ ↄfessus fuerit: tñ non punitur: quia ad hoc nõ age bat̃ vt dixi ij. q. vij. hoc qꝑ pe. idem dico si testis confi tetur crimẽ so um: vt ꝓbatur ex̃ de accu. in qsitionis. io.

o Penitetur. hic signãt cõ traria: que so luta sũt. xxxvi di. qui ecclesia sticis.

p Quicũqꝫ imueni tur. sic ergo fa lius dispẽsa tur in ordine sumpto ꝙ in

suscipiēdo: vt ex de renū. nisi cū p̄dē. qz turpius rē. vt ex de inf̄iu. quēadmodū. vl̄ vocat hic sacrā militiā minores ordines ad quos possunt p̄moueri: vt j. e. placuit.

a ISuero. Quidā ita ponūt casū. aliqs tpe egritudinis tale recepit mandatū a sacerdote: vt postq̄z cōualesceret solēnē faceret p̄niaz. talis nō p̄hibet a p̄motione: dū tñ nō stet in penitentes. Dz iste casus nō placet. qz postq̄z sanat ē tal tenet ee i ordie penitē tiū: vt. xxvi. q. vi. q recedūt. Itē cū p̄nia talis nō iniūgat nisi pro graui peccato mōtali: ergo p̄ mor tale peccatū ñ dz p̄mouēri: vt xxvi. q. vi. c. vlti. Alij sic potiūt casum quidam cōionem ñ accepit: quo vsq̄z fuit i periculo mōtis. dū bitabat d tali: vtruz possit p̄moueri p̄ sanitatē: qz nō vidbat vere penitens: q timore mortis penituit: z rūdet q p̄t. z hec fuit cā dubitatōis qz sicut nō p̄t p̄mouēri q in egritudine baptizat: qz potius p̄sumit ex tiore q̄z ex voluntate libēa baptizat: vt. lvij di. sigs i egritudine. z idē vidbat de penitēte tali: sz nō est sic. e q: multi omittūt ex duo tōe: q nō cōicāt: vt de cōse. di. ij. quotidie. sz gcunqz differt baptizari i mora ē z etiaz in culpa.

b Pñie. pēitentia ifirmis nō est ponenda sed innotescenda. xxvi. q. vij. ab infirmis. io. tu autē videas casum quem notaui. b.

c Benedictionem. i. communionez.

d Ille. monasterio. ergo pro aliquo delicto. alis. n. nō cogeretur ibi manere. xx. q. i. sicut. z dic vt ibi notaui.

e Dicendus est. ppē sit. tudinē i ieiunijs z viglijs. alis. n. differunt publica pñia ab ingressu mōasterij: vt. j. xxxiij. q. ij. admonere j. ij q. i. in primis. contra ibi epi missi in monasteriū ad agendaz penitentiam post sex menses restituuntur ordini suo. sed ibi tem. poraliter fuerunt missi hic perpetuo. vel dic q ad superiorē nō p̄t p̄mouēri: vt hic. sed ad eundem potest redire: vt ibi dicitur. io.

f Non confidat. vl̄ sine literis. ē. xxxvi. di. illiteratos.

g Congruentis. j. lxxij. di. in singulis rē.

b c Canones. ab infimis. sic. xxiiij. di. c vlt.

bigamus quicūq̄z uidue maritus ad sacrā militiā idebite z icōpetēter irrepſit: hac sibi p̄ditōe veniā a nobis itelligat relaxatā: ut i magno debeat p̄putare bñficio: si ad empta sibi oi spe p̄motōnis i hoc quo inuenīt ordie ppetua stabilitate p̄mācat. Itē ex p̄ci. gerūdē si

Nō p̄hibeat a clero q p̄ssus langore p cōionē p̄nie bñdictōez accepit.

Suero q i egritudis lāguore depſſus p̄nie bñdictōez quā viaticū dicim p cōionez accepit: postmodum recōualescēs si caput p̄nie i eccl̄ia publice nō subdiderit: si p̄hibitis uicijs non detinet obnoxi: admittat ad clerū. Itē hon̄ misda papa oib epis p uniuersas prouincias p̄stitutis.

Qui ad penitētiā agēdā in monasterio recludit p̄sbr nō ordinet.

Sille q ultro petit p̄niaz: q̄s uis eā p̄fecte agat: ñ p̄t epc aut p̄sbr ordiari: ita ut ēt si p ignorātiā ordiat fuerit: z postea cōuincit p̄niaz accepisse deijciat: ille ergo q inuit ad p̄niam agēdā mitti tur in mōasterio: q utiq̄z nihil aliud q̄z penitēs dicēdus ē: q cōscia ad sacerdotiuz p̄uenire p̄mittit? nemo mihi talia q̄libz p̄tra auctē se. ap. vl̄ cōtra. cccxviij. epōruz z reliquoz cānū p̄stituta obijciat qz qcqd cōtra illoz diffinitionē i qbus ſpm sanctū credim locutū dictū fuerit: recipe nō soluz temerariū sz ēt piculosū ee nō dubito

Itē gelasius urbis rome epi scop omibus epis.

Bigamus vl̄ quilibet post p̄niaz sacris nō applicet ministerijs.

Non p̄sidat q̄s p̄tificū fas ee bigāos aut p̄iugia sortiētes ab alijs r̄licta siue quoslibz p p̄niam uel sine l̄ris uel corpore uiciatos vl̄ cōditōnarios aut curie publicarūq̄z rez nexib iplicatos aut passim nulla tpis cōgruētis expectatōe discussos diuinis futuros applicare misterijs Itez innocentius.

Penitētes nec ēt clerici fieri p̄nt

Canones apō nicenā p̄stituti penitētes ēt ab infimis officijs clicoz excludūt. Hoc nō ō qbuslibet penitētib itelligit: sz ō illis tm̄: q post p̄niaz secularis militie cingulū accipiūt Oe qbus innocentius epus scribit victori rothomagensi episcopo.

Nō dz fieri clericus: q p remissionē peccatoz militie cingulū būit.

Sigs post remissionē peccatoz cingulū militie secularis habuēit: ad clicatū oio admitti ñ debet. Potest z aliē itelligi. ē q dā p̄nia q̄ solēnis appellat: q̄ solū semel tm̄ i eccl̄ia p̄cedit. de q̄ ambros ait: Sicut unū ē baptisma ita unica ē p̄nia. itē nō est secundus locus p̄nie. Itē hiero. repiunt q̄p plurimi q sepius agēdā p̄niaz putant: q luxuriant in christo. Nā si uere p̄niaz agerēt: nūq̄z itirādā putarent. Tē augustinus ad macedoniū.

De eodem.

Celāuis caute z salubriter pui sz sit: ut hoc humillime p̄nie semel tm̄ i eccl̄ia p̄cedat ne medicina nimis utilis uilis habeat: tm̄ quotidie peccātib nūq̄z p̄ p̄niaz ueniā negat. Hec aūt p̄nia quō iponēda sit: i agateñ. p̄cilio legit in quo sic statutū est.

Quō penitētes ad p̄niaz accedāt

Penitētes tpe quo p̄niaz petūt: ipositōez manuū z cliū sup capita sua a sacerdote siē ubiq̄z statutū ē cōsequāt. Si aūt comas nō deposuerit: aut uestimēta nō mutauerit: abijciant: z nisi digne deo penituerint: nō recipiāt. Juuenib ēt p̄nia ñ facile p̄mittēda ē. ppē etatis fragilitatē uiaticū tm̄ oib i morte positis nō ē negandū. Itē ex eodē.

Que sint seruāda in solēni p̄nia.

i Excludunt. nisi in necessitate: vt j. c. placuit.

a Sigs post remissionez. qui semel egit penitentiam solennez non potest fieri clericus nec etiam miles vt. xxxiij. q. iij. admonere. nec laicalē habitum potest deferre: vt j. eo. c. vlti. tamen fm regulā ecclesiasticam vinet: vt de pe. di. v. contrarium z. c. falsas. z est tantuz conueniendus sub iudice ecclesiastico: vt. xi q. i. aliud. io.

b Remissionez idest baptisma: vt. li. di. sigs post acceptum. z intellige de officiali qui sua executus ē: vt. li. di. c. i.

c q Celāuis. ne medicina. hec est vna ratio quare non iterat secunda: quia est sacramentū z significat eiectionem ade de paradiso. j. c. in capite. z ideo nō est facienda iniuria sacramento: vt de cō. di. iiij. ostenditur. z. i. q. i. sacramenta. gratianus tñ dixit: q secūduz consuetudinez quarundā ecclias iterat: vt de pe. di. iij. §. ex psona.

d Vilis. nō q propt fugiendā vilitatē mīta statuūtur vt hic. z. xlv. di. de iudeis. lxxx. di. epi. xxvij. q. ij. istitutū.

e Pñiam. priuatam.

f p Ententes. iposītionē ab epo ad quem solum spectat iponere solēnez pñiam vt. j. c. pri. z reconciliatio ad solū eum spectat nisi in necessitate: vt. xxvi. q. vi. c. i. z vlti.

g Comas. sed nūqd deponet mulier comaz cum etiam eis solēnis penitētia iponitur: vt xxxiij. q. ij. de bis? Respondeo non quia eaz habet in signum subiectionis. xxx. di. c. ij. ideo autem comam deponet vir quia ammodo in habitu vinet clericali. j. de consē. di. v. dictum. z. xxxiij. q. ij. admonere. z. j. e. c. vltimo.

b Juuenibus. z si fuerit iposita non ideo p̄hibent cōsibere. xxxiij. q ij. in adolescētia. Alij aūt nō p̄nt cōsibere. xxxij. q. ij. de bis. Idez dico de decrepitis quia etatis ratio habēda ē p̄nia. xxvi. q. vij. tempora. z. c. sit. z p̄sumitur magis pro sene q̄s p iuuene. vt. xxxiij. di. fraternitatis.

i Omnibus. ij. q. iij. siquis episcopum. contra illud terroris ē. vel hic de penitentibus digne.

a IN capite suscepunt. ergo alio tpe pōt pñia imponi a sacerdote: z postea hec solēnitas fit ab episcopo.

b Saceo. sicut fecit achab: de pe. di. iij. §. ecce.

c Archipsbr. videt ergo q alius sit decan⁹ alius archipsbr. z sic ē .l. di. c. i. sz ibi ponit hec dictio aut subdistinctiue. vl logt hic de rurali decano.

d Per pfatos. i pte c. q̄ hic non est.

e Inūgere. ar. q epūs nō pōt iudicare de subditis suoꝝ platoruꝝ: vt ex de offi. or. cū ab ecclesiaꝝ. io. qō non ē verum cū sit index ordinarius oīum clericoꝝ sue diocesis: sed dr ibi q nō dz epūs reuocare sñias excōicatois iuste latas ab eoꝝ platis.

f Bñdictam: vt p ea tollāt venalia peccata? vt de cō. di. iij. aquā. z di. iiij. nec quēq̄.

g Ministris. i. hostiarijs ad cui⁹ bñ spectat officium: vt. xxi. di. de ros. z. xxv. di. plectis.

b Cena. j. de cō. di. ij. in cena.

i Representēt. ita fit quolibet anno vt tali die imittāt in ecclias. z lz stēt i ecclia nō tñ cōicabūt cū alijs in eucharistia vel oculo. z sic erūt vsq ad octauā pasce: z tūc iterū exibūt ō ecclia z erūt ex ecclia vsq ad talē diē sequētis āni. z hoc fiet vsq ad finez pñie. z ēt si bñ penitz secūdo vl tertio āno pōt ei reddi ingressus ecclie: vt. xij. q. ij. de viro. z. xxxiij. q. ij. latore. qñq̄z etiā vsq i finē vite manebit extra ecclesiam: vt. xxxiij. q. ij. admonē. z hec itromissio fit a ppio sacerdote: nisi solēnit debeat reconciliari eccle. s. finito tpe pñie: vl etiā ante si epō visū fuerit. hāc enī solus epūs pōt facē: vt xxvi. q. vi. c. i. itē solennis pñia ñ ē iponenda nisi p crimie mānifesto z enormi: qō tota vbē cōmouit. xxvi. q. vi. c. vlti.

a c Confirmandum. penitentiāb⁹. nisi fit depositus: tunc pōt solēnē pñiam facere. z sic itelligūt ꝯia de pe. di. vi. sacerdos. tñ publicā pñiaz pōt facere sacēdos: vt. xxviij. di pñbr. xxx. di. sigt pñbr z. lxxxi. di. sigs epūs.

b Rebaptizati. sciēter vt. j. de cōse. di. iiij. q bis tñ in habitu clicali vel regulari semper erūt: vt de cōse. di. v. dictum.

c i Aliud. par. i. equum.

d Instrumenta. idest ordines vel vtensilia.

e Dni vndum. si. j. lxxxi. di. in sacerdotibus. ar. cōñ. ē. e. ferrum. z. iij. q. ij. admonere.

f a Lienū est. hec omnia capitula loquūt de solenni pñia.

g A Successio. nec tñ credēduz ē statī: q cā pñie sit i mōasterio. nam qñq̄z boni viri ingrediūt monasteriuz: qz meriti angere desiderāt. xxvij. q. ij. sūt q dicunt.

b p Placuit. aut vsus i. vtilitas. hec enī inducūt dīs pēsatōez. i. q. vij. tali. l vsus i. consuetudo. sic ē ar. q ꝓsuetudo attēditur circa ordinandos: vt dixi. z ij. di. nos consuetudinez.

i Epām. ar. q difficili⁹ dis pēsat cū penitēte q̄s cū bigamo: vt. xxxiiij. di. lector.

k Nō impotāt. i. nō ministrēt in officio subdiaconat⁹: sed tñ nomen hēant: z hēant locū subdiaconoꝝ in choro z in cibo. z est si. xxv. q. viij. q admisit. z. c. siqs pbr.

l Apostate. dicūt retro abeūtes a fide religione vl clericatu. xxvi. q. vl. non obstantes. io.

a b Ig p⁹. z ad secularē. qō fieri ñ lz: qz q semel habuit tonsuram clericalē: semp vtet ea: vt. xxxij. di. si q clerici. xx. q. iij. eos. io. hoc tene. p certo q in minoꝝb⁹ ordinib⁹ ꝓstitut⁹ pōt coīlibere z ad seculū redire: nec tunc dz ferre tonsuraz nec apostata indicat: vt in ex̄. de cle. cōiu. io. si autez retinendo eccliam dimitteret tōsurā z habituz vt religiosus religionem suā apostata iudicat: vt in ex̄na. de apostat. c. i. z vlt. b.

b Secularē. q quid interim agerit: cedet monasterio. xviij. q.

IN capite q̄dragesime oēs pēitētes q publicā suscipiūt aut susceperunt pñiam: añ fores ecclie se repsētēt epo ciuitatis sac coⁱduti nudis pedib⁹ nultib⁹ i terrā demissis reos se cē ipso habitu z vultu, ptestātes. Ibi adesse debent decani. i. archipsbr pōr pbr parochiaꝝ z pōr pbr penitētiū: q eorū pñiaz z ꝓuersatōez diligēt ispicē debēt: z ꝑm modū culpe pēitētiū p⁹ pfatos grad⁹ iūgere. post hec cos in ecclīā itroducāt: z cū oī clero septē pñiales psal. i tra, pstratus epūs cū lachrymis, p coꝝ absolutōe decātet. tūc resurgēs ab oratōe iuxta qō canones iubent: man⁹ eis iponat: bñdictā aquam sup eos spargat: cinerē p⁹ mittat deinde cilicio capita coꝝ operiet: z cū gēitu crebris suspirijs denū ciet eis: qñ sicut adā, piect⁹ est de paradiso: ita ipsi, p peccatis ab ecclesia abijciūt. postea iubeat mīstris⁹: ut eos extra ianuas ecclie expellāt. clerus uēo, psequat cos cū respōsorio. s. i sudore uult⁹ tui uesceris pane tuo: ut uidentes sācta ecclīam, p facinoribus suis tremefactā atq̄ cōmotā nō puipendant pñiaz. in sacra aūt dñi cena⁹ rursus ab eoꝝ decanis z eoꝝ pbr sbyteris ecclie liminib⁹ repsentēt. Hanc aūt pñiam nulli unq̄ clericoꝝ agere ꝓcedit: atq̄ iō huius cemōi penitētes ad clez admitti phibēt. Unde in carthaginēsi concilio quinto statutum est.

Clericis non imponatur manus tanq̄ penitentibus.

Onfirmāduz ē: ut siqñ pbr sbyteri ul diaconi i aliq̄ grauiori culpa ꝓuicti fuerint: q̄ eos a misterio necesse sit remouēri ad tēpus: nō eis man⁹ tāq̄ penitētib⁹ uel tanq̄ fidelib⁹ laicis imponat: neq̄ unq̄ pmittēdū ē: ut rebaptizati⁹ ad clericatus gradum pro mouean̄. Unde syric⁹ papa.

Nec clerico pñiaz agē: nec penitenti ad clericatū accedē pmittit

Illud quoq̄ nobis par fuit ꝓuidere: ut sicut pñiaz agē nulli unq̄ ꝓcedit clericoꝝ: ita p⁹ penitudinē ac recōciliatōez cuiq̄ laicoꝝ nō licet honorē clicat⁹ adipisci: qñ quāmis sint oiuz peccatorū ꝓtagiōe mūdati: nulla tñ gerē dorū sacroꝝū debēt instra⁹ recipe q̄ dudum fuerunt uasa uiciorum

Item leo papa.

Presbyteris z diaconibus tanq̄ penitētib⁹ nō debēt man⁹ ipon.

Lienī ē a ꝓsuetudie ecclīastica: ut q in pbrali honore aut diaconij gradu fuerit ꝓsecrati: si, p crimie aliquo p man⁹ iposītionē remediū accipiāt penitēdi. qō sine dubio ex aplica traditōe descēdit sm qō scriptū ē: sacēdos si peccauēit qs orabit ꝓ eo? unde huiusmōi lapsis ad ꝓmerēdā misericordiā dei ꝓuata ē expetēda successio⁹: ut ill si satisfactio fuerit digna: sit ēt fructuosa. Robant etiā auēte toletani cōcilij huiusmōi penitētes ad clerū nō admittendi. In quo sic statutum est

Causa necessitatis ad clerū penitentes admittantur.

Placuit⁹ ut pēitētes ñ admittāt ad clez: nisi tñ si necessitas aut usus exegerit: tūc deputent int hostiarios ul int lectores ita ut epl'az' ul euāgeliū nō legāt Dig aūt ordiati sūt i diacones inter sbdiacones ita habeāt: ut manū nō⁵ iponāt nec sacra ꝓtigant. cū uero penitentē dicim⁹: q post baptisma aut, p hōicidio aut, p diuersis criminib⁹ grauissimisq̄ peccatis publicā pñiaz gerens sub cilicio diuino fuerit reconciliat⁹ altario. Apostate quoq̄ ad clicat⁹ officiū admitti nō debēt. Unde in cōcilio arelatensi secundo.

Ad clericatus officiuz nō admittantur apostate.

Hiq⁴ post sāctā religionis pfessionē apostatāt: z ad secularē fdeūt ꝓuersatōez: z p⁹ modū penitētiū remedia ñ reqrūt: sine pñia cōione penit⁹ nō accipiant: quos ēt iubem⁹ ad clicat⁹ officiuz ñ admitti: z qcūq̄ ille sit p⁹ pñiaz bitū secularē accipe ñ psumat. qō

ij.abbates.ꝛ.C.de epi.ꝛ cle.l.vl.§.hoc etiam.

c Lcc.adiecit quoq; triplex assignat rō:quare officiati siue curiales nō ꝓmouēt.vna ē rō q; frequēt ꝯbūt irregularitatē ex officio suo:vt.j.c.i.ꝛ.ij. z q; multū molestat ecclia cū tales repetūt:vt.j.c.ij.ꝛ.iij.tertia rō:q; ꝓsumit ꝫ eos q; ñ eā religiōis oꝛdinēt:ſz vt fugiāt rōcinia:vt liij.di.legē.q; dā addunt du

D.LI.

as alias rōnes ſ.q; ecclia tristat de eis cuz repetunt de q bus gaudē deberet.item ꝓpt voluptates q̄s forte habuerūt in suis officijs vt.j.e.ꝓterea. dicū aūt curiales oēs q ali quo mō sunt obligati curie siue milites siue aduocati forēles siue iudices siue officiati siue bistriones. Null⁹ ḡ officialis ꝓmouet:nisi pa⁹ sit absolut⁹ a curia postea sic: dūtñ seua non exercuerit:nec effuderit sanguinē būanuz nec turpia ꝛ inhonesta facta fecēt ut bistriones. De iudicib⁹ aūt ꝛ aduocatis ē dicēdū q; si tñ intfuerunt ciuilibus causis ñ repellunt:vt.lxi.di. olim. ꝛ hoc ē nex si post baptisma huius officiū exercuerūt:sec⁹ si añ vt.j.e.c.sigs.baz.tñ dicit q; si añ baptismuz aliqs ex officio occidit hominē:talis post baptismū nō pōt ꝓmoueri:q; baptismū tñ crimina tollit:vt.xxvi.di.deinde.ꝛ.c. vna. fm.b. pōt q; non pōt esse melioris cōditionis peccās q̄z nō peccans. Ad b facit.ff.qō vi aut ctam seruus.

d a Aliquātos.q post.hoc ideo dicit q; quecūq; peccata qs fecerit añ baptismū nō iputant postea:vt.j.e.sigs post.ꝛ.ō.di. ꝓxi.sigs viduam.ꝛ.c.placuit.ꝛ.xxvi.di.vna.

e Exercitatione.vt aduocati.

f Ad sacerdotiū.qcūq; fuit accusator aut aduocatus aut iudex aut testis vl̄ et nō:ius i cā sāguis ñ pōt ꝓmoueri:vt.ō.di.ꝓxi.sigs viduā. Nā ꝓstat q; clericus nō pōt eē accusator in cā sāguinis: vt ij.q.vij.sigs.ꝛ.c.sacerdotes.nec iudex.xxiij.q.vl.bis a qb⁹. nec testis.xi.q.i.testimoniū.nec nōrius.xxij.q.iiij.illud.ꝛ i ēxua.ne cleri. vel mo.sniam.bazian⁹ tñ itelligit hoc de aduocato accusatoris. nam cuilibet licitū ē defendē reū.xxiij.q.v.reos. ꝛ.C. de epa.auditos.ꝛ sic obijciat ei:nōne si accusator deficit punieꝛ pena talionis:ꝛ sic vī hoc iponendū aduocato q obtinēdi ptinaciā suscepit: ſz ipe ñdet q; ad hoc non egit aduocatus: vt accusator puniret: sed ut reus absolueret:itē q; alio iudicio agēdū ē de calūnia accusatoris.ꝛ dicit clericū appellare posse,p connicto in causa sāguis:q; ibi gl̄ habet audiē appellās:vt.ff.de appel.l.nō tm̄.ꝛ sic cām ap.pōt exercere.ꝓior opinio magis ē tuta:vt nec,p accusatore nec,p reo possit clericꝰ aduocare. nec ob.xxiij.q.v.reos.q; ibi nō dicit q; aliqs possit ꝓcinari ,p dānatis: ſz possum⁹ intcedē,p eis.licet eni aduocatus rei nō intēdat ad hoc: q; accusator puniat: tñ p quā dā cōsequētiā tēdit ad hoc:vt.xv.q.i.merito. ꝛ ar.i.q.iij.ſigs obiecerit.ad idez ar.op.ō.di. ꝓxi.clericum.

g Aliquātos.milites.

b Ex curialibus,idest officiatis.

i Voluptates .i.ludi bāa qb⁹ voluptatibus excitabant boies.

k Et editōes.q̄ narrabant voluptatis causa ſ.ea que edita erant ab hominib⁹ .ſ. turpes fabulas vel cantus.

l Discutienda. i dest corrigenda.

m Remittēda.ar. rōe scandali aliqd tolerari sic.ō.di.iij.denicq;. xviij. di. de syracusane. ꝛ nōui.xliij.di. comessationes.item ar.q; aliqd ,phibet fieri:factuz tñ tolerat:vij.q.i.epōs i dioceſi. ō. di.ꝓxi. quicunq;.io.

d Signata.fidelis .i.p⁹ baptismuz.

b Administrauerit. curie i ſeuis actib⁹.

c Qui debēt.ex merito vite.ꝛ est ar.hic: q; si aliqd ē,p me:ꝛ aliud ꝫ me:magis nocet mihi qō ē ꝫme q̄s ,plit id quod est,p me:sic. lvi. di.ismael.ꝛ.ff.gbus adli.,pcla.non li.l.vl.ꝛ ex de offi. dele. super questionū i fi.ar.ꝫ.ff. de iure fis.nō itelligit.§.i.ꝛ ex de re iudi. cām.i fi.

d Sepe.ar.aliqd statui ,ppter cautelam futuroꝝ:vt.xxviij. di. de syracusane. liij. di.

De felici epo miceriano.

De quibus laicis ad clericatū nō possunt pueníre.

Signata sūt genēa laicoꝝ de qbus ad clericatū aliqui uenire nō pñt.i.siqs fidelis administrauerit. de curialib⁹ aūt manifesta ē rō: qm̄ ꝛ si inueniant huiusmōi uiri q; debeant clerici fieri:tñ qm̄ sept⁹ a curia repetunt:cauēdū est ab his,ppt tribulatōem que se pe⁹ de his ecclesie ꝓuenit.

Idem.

Non admittant curiales ad clericale officium.

Preterea frequēt quidā ex fratrib⁹ nr̄is curiales uel q buslibet publicis functōib⁹ occupatos clericos facē ꝓtendunt.,p qbus postea maioꝛ ē tristicia: cū iaz de reuocādis eis aliqd ab imperatore ꝓcipit:q̄s gra nascat de ascito. ꝓstat.n. eos in ipis muneribus .i.misterijs ꝛ officijs ēt uoluptates exhibere: quas a diabolo inuentas eē non dubiū est: ꝛ ludoꝝ ꝛ mimoꝝ apparatib⁹ aut p esse aut forsitā intēsse. Sit certe in exemplu solicitudo ꝛ tristicia fratrū:quā sepe ꝓtulim⁹ ipatore ꝓsente:cuz ,p his sep⁹ rogarem⁹: quā ipe nobiscū positus cognouisti.qb⁹ non solū inferiores clerici ex curialib⁹ uerū ēt in sacerdotio ꝓstituti ingēs molestia ut redderēt istabat. Tē ex ꝓci.toletāo

Nō ꝓmoueat ad diaconatum q post baptismū ad fidelem necandum accinctus fuerit.

generalis.xxiij.di.in nomine domini.

a Preterea.fictionib⁹ .i.officijs:ꝛ intelligit de his q alicui officio obligati sunt:vt tutores vl̄ curatores vl̄,peuratores q finito officio suo licite,ꝓmouent:vt ex de obli.ad rō.c.vnico. Nā q ex administratione aliqua est obligatus reipublice :nō pōt,puehi ad honoꝛes:vt.ff.de mu.ꝛ ho. rescripto.§.debitoꝛes.secus si obligatus est ,p aliquo debito vt ibi dicitur ꝛ.C.de epi.ꝛ cle.quisqs emersis.Sed quid si aliqs est obligatus ad scribendū aliqd forte iuramento:nūqd talis pōt conuerti in monasteriū:dicit b,q; sic: nec fit iniuria illi cui seruire tenet: quia instinctu spiritus sancti fit:sic.xiij.q.v.di.xit.ar.ꝓ eo extra de uoto scripture.ꝛ extra de conuer. coniug.ex publico.ꝛ.c.vlti.ꝛ.xxxiij.q.ij.c.admonere.xix.q.ij.due.sicut soluitur ingratitudo religionis ingressu:vt.xix.q.iij.c.i. Sed econtra videt q; etiam mortuus debitoꝛ non potest sepeliri nisi satisfaciat:vt extra ō ap. qua fronte. satis videtur q; possit intrare ꝛ q; monasterium non in ampl⁹ teneꝛ q̄s ad ipsum peruenerit nisi postea ratione sui ad pinguioꝛem foꝛtunam perueniat per successionē aliquā:vt.xix.q.vlt.siqua.vel dic q; i monasterio existens potest exeq tale officium:dum tamen non negligat diuinum obsequm:vt.xci.di.clericus.

b Muneribus.idest officijs munerum minoꝝ.

c Instabat.tñ facti sacerdotes non restituunt.liij.di.ex antiquis.

d s Jgs.põe casũ.j.de pe.di.i.siqs cũ telo.alij ponũt casũ de officiali.
e Militauerit.milites vt videt nõ pñt,pmoueri sine lñia pape: vt xix.q.iij.mõasterijs.sz itelligo illõ.de bis q irregularitatẽ ꝟxerũt vnde nõ concedo q̃ hoc solũ impediat ,pmotionẽ q̃ gladiũ assũpsit ꝛ militiam nisi seua facta exercuit:vt.j.liij.di.legẽ.si vo sepe interfuit bellis:ꝛ p eũ non stat qn occidat aliquẽ: sz ñ occidat tñ ,ppter ambiguũ duplicitatis nõ admitterẽ talẽ:ar.xxiij.q.v.excõicatoꝝ.

f Ac cingulũ .i.charactẽ militarẽ:vt.i.q.i. q̃ quedã in fi.

g Si ad clex.ad subdiaconatum.

b Fuerit ex dispensatione.

i Si in aliquo.p̃mo ponit.xxvi. ipedimẽta:q̃ impediũt ,pmouẽdũ epm.scõ dicit q̃ epus ad minus a trib⁹ epis ẽ ꝓsecrãd⁹ ibi:vbi metropolitano placuerit: metropolitanus aũt ẽ ꝓsecrãdus in ciuitate metropoli a suis suffraganeis.

k Infamie.ẽt ꝺ facto vt dixi.ij.q.vij.c.ipi a postoli.

l Qui cõcubinas.ex hoc videt q̃ epus ipso facto nõ dispẽset.si enim ipso facto dispensaret quare hic puniret pmouẽs cõcubinariũ cũ tñ cũ ipo posset dispẽsare ipo facto: vt exẽ de iudicijs at si clerici. ꝛ facit ad hoc.lxxxi.di sig.ꝛ exẽ de scisma. fraternitatis.ꝛ exẽ de p̃ben.referente.itẽ fm hoc epus semp diceret se dispensasse vt sic ñ puniret.q̃ aũt ipo fcõ dispenset: ,pbat exẽ de fi.pl. veniens.xxviij.di.diaconi. liij.di.si fu⁹.ꝛ exẽ ꝺ resti.spo.lras.vbi bẽs:q̃ eccla mandãdo vl dissimulãdo dispensat.ꝛ hoc credo q̃ circa notum solo facto dispensatur:sz nõ circa ignotum:qz noti examiatõne nõ egẽt:vt.xlvij.di. petro. consulo tñ q̃ testes vel lras habeant sup dispẽsatõe facta sibi.vel dic q̃ hic redarguunt illi q ex cõcẽptu ordinãt aliquos nõ examinãdo eos:vt.lxxxi di.dictum.ꝛ.c.quinqz. ꝛ tantuz indiscreta dispensatio redarguitur hic ꝛ i oibus similibus:exẽ de p̃ben.de multa.

m Laici.nõ em repente de laico fiet epus.lxi.di.c.i.ꝛ.ij.

n Qui a decessoribus.nisi i hoc papa dispẽsauerit:vt.vij.q.i.petisti.

o Dominico.hora tertia.lxxv.di.q̃ die.

p Metropoli.in ,ppria ciuitate consecrãdus ẽ metropolitan⁹ vt hic ꝛ.lxiij.di.metropolitano.

Siqs⁹ p⁹ acceptuz baptisma militauerit⁹:ꝛ clamidẽ sumpsit ac cingulũ ad neccãdũ fideles ẽt si grauia nõ admiserit:si⁹ ad clerũ admissus fuerit⁹: diaconi non accipiat dignitatẽ. Itẽ i toleta no concilio quarto.

A quibus debet esse immunis q̃ in episcopum ordinatur.

Si⁹ in aliquo crimie detent sũt:q̃ ifamie⁹ nota aspsi sũt qui scelera aliq̃ p publicaz pñiam se admisisse ꝓfessi sũt: q̃ i hereslim lapsi sũt:ul q̃ in hẽsi baptizati sũt aut rbaptizati eẽ noscũt:q̃ semet ipos abscider̃t:aut q̃ naturali ꝺfectu mẽbroz min⁹ bre noscũt:q̃ scõe uxoris ꝓiũctõez sortiti sunt aut nũerosa ꝓiugia frequẽtauerẽt qui uiduã ul a marito relictaz duxerũt: aut corruptaz mariti fuerũt:q̃ ꝓcubias aut fornicarias habuerũt: q̃ seruili ꝓditõi obnoxij sũt:q̃ ignoti sũt:q̃ neophiti ul laici⁹:q̃ seculari militie dediti sũt: q̃ curie nexib⁹ obligati sunt: q̃ insciꝝ lraz:qui nõdũ ad.xxx.ãnos puenerũt:q̃ p gradus eccliasticos nõ ascẽderũt:q̃ ambitu honorẽ que rũt:q̃ honorẽ mũeribus obtinere moliũt:q̃ a decessoribus in sacerdotiũ eligũt.Oz nec ille deiceps sacerdos erit: quẽ nec clerus nec pplus,ppie ciuitatis elegit:ul au ctoritas metropolitani ul ꝓuincialiũ sacerdotum assẽsus nõ exq̃siuit. Quicũq̃ igit deiceps ad ordinẽ sacerdotij postulat⁹:ꝛ i his que p̃dicta sũt exq̃situs sed in nullo hoz deph̃ẽsus fuẽrit: ꝛ examinatus ,pbabili uita ꝛ doctrina extiterit:tũc fm synodica ul decretalia ꝓstituta cũ oiuz clericoz ul ciuiũ uolũtate ab uniuẽsis cõprouincialib⁹ epis aut certe a trib⁹ i sacerdotẽ die dñico⁹ ꝓsecrabit⁹: cõueniẽti b⁹ ceteris q̃ absẽtes sũt suis lris: ꝛ magis auẽte ul p̃ntia ei⁹ q̃ uere metropol⁹.eps ẽ ꝓstitut⁹.eps aũt cõprouincial⁹ ibi ꝓsecrãdus ẽ:ubi metropolitan⁹ elegẽrit.metropol⁹.

q Conuenientibus.hic habes q̃ metrõpolitan⁹ cõsecrandus est a suffraganeis: vt.lxvi.di.c.i.exẽ de tẽp.oz. si archiepus.ꝛ in auẽ. de ec.ti.§.i.ar.ꝟ.xxiiij.q.i.pudẽda.vbi dicit⁹ q̃ a papa sit ꝓsecrãd⁹ Qsz p̃mũ ẽ de iure.papa tñ iã p̃scripsit ꝟius illud.

a q Si vero.

aũt nõ nisi in ciuitate metropoli⁹ a cõprouincialib⁹ ibidẽ cõueniẽtibus⁹.Siqs aũt deiceps ꝓtra p̃dicta uetita canonum ad sacerdotij gradũ idign⁹ aspiraẽ ꝓtẽderit: cũ ordiatoribꝰ suis adepti honoris periculo subiacebit.

Si⁹ uẽo p̃termissis aliquib⁹ gradib⁹ non superbia sed negligentia ad maiorẽ ascenderit gradũ:tãdiu a maioribus abstineat: quousq̃ congruo tpe p̃termissos accipiat. Unde alexãder secũd⁹ scribit grimaldo ꝓstãtiensi epo.

De eo q̃ subdiaconat⁹ ordine postposito diacon⁹ ꝛ p̃sbr ẽ ordinat⁹.

Solicitudo⁹ dilectõis[tue studuit ꝓsulẽ: utruz portatoz ist⁹ lraz diaconat⁹ ꝛ p̃sbrat⁹ officiũ idone⁹ sit pagẽ nec ne: cũ ad id p̃postero cursu subdiaconatus ordine postposito negligentia potiꝰ q̃s superbia cognoscat ascẽdisse. ũde nos ꝓsulẽdo charitati tue mãdamus: ut ab officio sacerdotali eã,phibeas:donec,pxio.iiij. tpuz iciunio subdiacõatus misteriũ sibi rite iponas:ꝛ sic deinceps ad maiora officia cũ redire cõcedas.

Curiales⁹ aũt ut supra scriptũ ẽ: iõ ordiari ,phibẽt:qz freq̃nt dũ ab eccl̃ia repetũt:pluria i cõmoda eccl̃ia ꝓsequt. ul qz ijdem curiales nõ uoto religiõis:sed ut officioz suoz rõcinia fugiant:ad eccl̃iaz se trãsferũt. Unde gregoꝝ.scribit li.viij.registri oib⁹ epis de lege mauricij augusti.

Quare sit constitutũ ne curiales ordinentur.

Ideo. quã pissim⁹ ipator de dit:ne fortasse hi q̃ militie l rõnib⁹ sũt publicis obligati: duz cãrũ suaz piculũ fugiũt:ad eccl̃a sticũ hitũ ueniãt: ul i mõasterijs cõuertant⁹: ure studui fraternitati trãsmittẽ:ob hãc maxie cãz:q̃ hi q̃ seculi actõib⁹ iplicati sũt i clero eccl̃ie p̃propere suscipiẽdi nõ sũt

b Solicitudo. sub diaconatus.videtur ergo q̃ aliqs ,pmouetur in sacerdotem:q̃ nullum habuit ordinẽ ut laicus q̃ fit sacerdos fm b. sz huic ob.

D.LII.

xl.di.sic.exẽ de cle.ñ bap.veniẽs.sed ꝟ exẽ de cle.p sal.pmo.c. veniẽs. eps aũt nõ potest eẽ nisi fuisset sacerdos: vt exẽ de excess. prela.ex lris.i fi.de hoc dixi xl.di.sicut.si vo nõ baptizatus ,pmoueretur vl chrisma ref⁹:nullũ reciperet sacm̃ẽtũ qz baptismus ẽ ianua sacrorũ: vt.xxxij. di.§.verũ. nisi n.positũ sit fũdamẽtũ nihil põt superedificari:vt.i.q.i. cuz paulus. Et est

D.LIII.

ar.q̃ ꝑpostera tio facti ñ vicat factuz:ar.ꝟ vij.q.i.nihil.xxiij.di.quozũdaz. de conse. di.iiij. omnia. io.so. dicas q̃ laicus recipit ordinez sacerdotij ꝛ ẽt epa⁹: qz charact imprimit:si ꝓferatur i forma ecclie ab eo q̃ potestatez hz: vt exẽ de cle.p sal.pmo.c.i.ꝛ hoc oũmodo sit baptizatus nec decre. illa ex lris i aliquo contradicit.b.

c c Curiales.Hic assignat tertiã cãm quare curiales non ,pmouent⁹.iohannes.

d Legem quã prius.nõ qualit ex sequenti facto ꝛ precedenti ,pbat medium:vt.xxviij.di.quia.

Ex militarib⁹.milites nõ impedit religio sacri:qz ꝛ clici sacro tenẽt epis:vt.xxiij.di.q̃dq̃z.ꝛ tñ eis inuitis ,pmouẽt:vt.xix.q.ij.duæ

f In suo.nō q̄ i suo hītu gsq₃ ꝓbādus ē:vt hic.c.liiij.di.multos ꝛ ex̄ de reg.sup eo.ꝛ.xvij.q.ij.siqs icognitus.dicūt tñ qdā q̄ pot⁹ in monachali hītu ꝓbād⁹ sit:q₂ nō solū alij ipm ꝓbabūt:s₃ ēt ipe ꝓbabit asꝑitatē ordis ꝛ hīt⁹ ipoꝝ.qd nō pōt face ī sua veste.io. S₃ certe l₃ iura q̄dā dicāt q̄ i ꝓpo hītu sit ꝓband⁹ gs:ꝯsuetudo tamē se in ꝯtrariū h₃:ꝛ decre.ēt ꝯdicit ex̄ de regu. statuim⁹.

g Per triennū.icognitus ꝓbabit̄ p triēniū:vt hic.ꝛ.xvij.q.ij.siqs incognit⁹.s₃ laicus cognit⁹ vl̄ cleric⁹ ignot⁹ p biēniū.xix.q.iij.mōasterijs cleric⁹ not⁹ per annū.xvij.q.ij gōsaldus.vel forte not⁹ stati

D.LIIII.

pōt recipi:ex̄ de regul̄.ad apostolicā.i cruce signat⁹ statuit̄ dimidius ānus:ex̄ de regul̄.c.i.

b Serui Primo ostēdit:q̄ nec priuatorū nec ecclīaꝝ frui sūt ꝓmouēdi:nisi libērtatē sint cōsecuti. Scdo ōndit qd iuris sit:si aliter sint ordinati. Tertio q̄lit̄ frui inuitorū a dñio ipsorū valeāt liberari. Nō ergo q̄ nūq̄₃ seru⁹ ꝓuati est ꝓmouēd⁹ nisi plenā libertatē sit cōsecut⁹:ita q̄ nihil iuris retieat i eo dñs:vt j.c.geunqz.ecclesia tñ ñ pōt manumittē seruos suos pleno iur̄:nisi det ꝓlat⁹ duos ei⁹ dē merito.xij.q.ij.epus q.nec tunc pleno iure manumitit̄ vt ibidē colligitur.de hoc distigue:ut ex̄ de ser non or.eo libertus.

i Nullus eorū.i.sui⁹ vl̄ illi⁹ suf ficit enī vnius

quia dū in ecclīastico habitu non dissilit̄ q̄₃ prius uixerant uiuūt:ne q̄q̄₃ studēt seculū fugere s₃ mutare.q̄ si etiā tales quiq₃ mōasteriū petūt:suscipiēdi nullo mō sūt:nisi prius a rōcinijs publicis fuerint absoluti. Si q uero ex̄ militarib⁹ uiris ānūerari i monasterijs festināt:nō sūt temere suscipiēdi:nisi uita coꝝ subtilit̄ iq̄sita fuerit ꝛ iuxta normā regularē₃ in suo hītu p⁹ triēniū ꝓbati:tūc mōasticū habitū deo auctore suscipiant.

Erui⁹ aūt ordiari ꝓhibent̄:nisi a ꝓpris dñis libertatē legitimā ꝯsequāt̄. Unde leo eps scribit omnib⁹ epis

Seruus ad clericatus officiū nō promoueatur.

Ullus⁹ epoꝝ fuū alteri⁹ ad clericat⁹ officiū ꝓmouē p̄sūat:nisi forte coꝝ petitō aut uolūtas accesserit:q̄ aliqd sibi in eo uendicāt ptātis.d₃.n.eē.imunis ab aliis q diuie militie ē aggregād⁹:ut a castris dñicis qb⁹ ascribit̄ nomē eius nulli⁹ necessitatis uiculis abstrahat̄. Itē ex ꝯci. triburiensi

De seruili cōditōne nullus ad sacros ordines deueniat.

Ulli⁹ de seruili ꝯditōe ad sacros ordies ꝓmoueat̄:nisi prius a ꝓprijs dñis legitiā₃ libertatē cōsequāt̄. cuius libertatis cartha añ ordinatōem i ābone publice legat̄:ꝛ si nullus ꝯtradixerit:rite cōsecrabunt̄.porro seru⁹ nisi canonice cōsecrat⁹ postq̄₃ de ḡdu cecīderit⁹ eius cōditōis sit:cuius fuerat ante gradu₃. Ex cōci.magociensi.c.viij. Palea.

Agn⁹ epus augustudinēsis dixit q̄ dilectōins uṙe peuratores actores ꝛ executores seu curatores pupilloꝝ si debeāt ordiari:grat⁹ eps dixit:si p⁹ depōsita uniuersa ꝛ reddita rōcinia act⁹ uite ipoꝝ fuerit ꝯprobati ꝛ i oib⁹ debē eos ꝛ cū laud clēi si postlati fuerit honore mūerari. Si.n.añ libertatē negocioꝝ ꝛ ab aliquo sine ꝯsideratōe fuerit ordiati ab ecclesia ifirmet̄.uniuersi dixerunt:recte oia statuit sc̄titas uṙa. Jō q̄ ita nṙa quoq₃ ē ista sñia. Itē ex cōcilio toletano nono.

Post donum libertatis famuli reuocentur in clerū₃.

Ui⁹ ex famul̄ ecclīe fuituri uocāt̄ i clerū:ab epis suis necesse ē ut libertatis pcipiāt donū ꝛ si hōeste uite claruerit meritis adiuti tūc demū maiorib⁹ fungāt̄ officijs.quos uēo flagitij sordidauerit icorrigibil̄ noxa:ꝑpetua fuit⁹ ꝯditōis religet i catenā. Qui aūt ordināди a dñis suis libertatē ꝯsequūt̄:ab eoꝝ ꝓcinio penit⁹ debēt eē alieni:ut i nullo coꝝ obseqis iueniant̄ obnoxij. Unde i cōcilio toletano quarto legit̄.

Ad clericalem gradum suscipiuntur:qui nullo obsequio retento a dominis suis libertatē percipiūt

Uicūq₃ libertatē a dñis suis ita recipiūt:ut sibi i eis nl̄lū obsequm pron⁹ retentet:si isti sine crimie sūt:ad clericat⁹ ordinē liberi suscipiant̄:q₂ directa manumissione absoluti noscūt̄. q uero retēto obsequio manumissi sunt:ꝑ eo q̄ adhuc pₛoni fuitute tenētur obnoxij:nullaten⁹ sūt ad clericat⁹ ordinē ꝓmouēdi:neq̄ñ uoluerit coꝝ dñi:fiāt ex clicis fui. Ex ꝯci.tole tāo.lxxxij.c. Palea.

E fuoꝝ ordinatōe q passi₃ ad grad⁹ ecclīasticos ꝓmouent̄:placuit oib⁹ cū sacris canonib⁹ ꝯcordare:ꝛ statutū ē:ut nullus epoꝝ deiceps eos ad sacros ordines ꝓmouere p̄sumat:nisi prius a ꝓpis dñis libertatē cōsecuti fuerint.ꝛ si qlib₃ fuus dñm fugiens aut p l̄ras aut adhibitis testibus munere ꝯductis ul̄ corruptis aut qualibet calliditate ul̄ fraude ad grad⁹ ecclīasticos puenerit:decretum est ut deponat̄:ꝛ dñs ei⁹ cū recipiat. Si uero au⁹ aut pat̄ ab alia patria in aliā migrās in eadē ꝓuincia filiu₃ genuerit:ꝛ ipe fili⁹ ibidē educat⁹ ē ꝛ ad gradus ecclesiasticos ꝓmot⁹ fuerit:ꝛ utrū fu⁹ sit ignotū sit:ꝛ postea uenie̅s dñs illi⁹ legib⁹ cū acq̄sierit:sancitu₃ ē:ut si dñs ei⁹ illi libertatē dare uoluerit:in gradu suo permaneat. Si uēo eū catēa fuitutis a castris dñicis abstrahē uoluerit:gradu₃ amittat:q₂ iuxta sacros canones uilis ꝑsona manēs sacerdotij dignitate fungi nō pōt. Item ex

volūtas si plures sūt:vt insti.de dona.§.erat oli₃.C.de cōi ser.ma.l.i.

k Aut volūtas.etiā si tacita:vt.j.c.si seruus.

l Qui aliqd.ar.q̄ dīu₃ cōsensus ē regrēd⁹:quoꝝ iuri in aliquo detrahit̄.vt hic ꝛ.lxxv.di.archidiaconū.vt ex̄ de offi.dele.sup eo.C.de auc.p̄stan.l.vl.ꝛ.ff.de aqua plu.ar.l.i cōcedēdo.lxvi.di.archiepus.viij.q.i.licet.

m n Ulli.publice.ar.q̄ si aliqua sint publice facta:uēo postea audit̄ ꝯdictor.viij.q.i.l₃.ꝛ xvi.di.qd dicit₃.ꝛ.xij.q.ij.qui ꝛ humanis.si.extra.q ma.ac.pōs.c.vlti.ar.ꝯ.xv.q.vi.ciāt si.

n Ceciderit.nisi sit p̄sbyt vl̄ diacon⁹:vt.j.c.ex antiqs. S₃ nūquid gaudebit talis priuilegio clericali q̄₃tum ad canonē:siquis suadēte.ar.q̄ nō ex̄.de foro cō.c.ij.ꝛ.xvij.q.iiij.siquis deinceps:ar.ꝯ.ff.de decurio.l.vi.ad hoc dico q̄ iste i oib⁹ caret priuile.clericali:ꝑterq̄₃ i eo solo q̄ ñ pōt verberari sine sacrilegio:quia illud priuilegiū datu₃ ē clericis non tm̄ fauore ipoꝝ sed etiā odio laicoꝝ.vnde in odiu₃ laicoꝝ vnit̄ eo:vt extra d sen.ex.sup eo.l₃ alis accusari pōt a bigamis ꝛ iudicari a laico:l₃ secus sit in clerico deposito:ꝛ hoc iō ē:q₂ iste fecit furtū corporis sui vt.C.de ser.fu.l.i. Itē nunqd pōt ꝯhere mr̄imoniū:non:q₂ noluit qd face potuit:ex̄ d cōuer.cōiu.qda₃.io.non credo excōicatu₃ q de positū penit̄ cum sit ꝑuatus oī dignitate ꝛ priuilegio qd habebat:ar.ad h.lxxxiiij.di.qsqs.ber

o q Ui ex famulis.religet.hoc obtinet i fuis ecclīe tm̄:vt ꝓpt̄ ingratitudine₃ reuocent̄ in fuitutē.xij.q.ij.octaua.uēt si p̄sb₂ sit xij.q.ij.diaconi.sed in laicis sec⁹. Nā illi oēs ius qd hūt i suo tenēt̄ remittē.vñ ñ pñt reuocare i fuitutē:nec tenet lex.C.de epis.ꝛ cle.seru⁹.vbi hēs q̄ dño reddit̄ fu⁹ si desit mōasteriū:p id qd hēs ex̄ de cōdi.app.c.ij.s₃ si vult trāsire ad aliud monasteriū:tūc distiguit̄:vt ex̄ d f.ñ or.eo libertu⁹.

q Uicūq₃.nullu₃ obsequm.dicūt qdā q̄ obsequiū qd cōsistit i nō faciēdo.s.de

nō vocādo in ius: vl̄ qō in reuerentia cōsistit vt de assurgēdo: non pōt patronus remittē: qz illud naturalit debet: vt. C. de bo. li. l. vl. C. de i ius vo. Lij. sed hoc nō ē verū: qz sup eo pōt libert⁹ trāsigē. ff. de ꝓdi. inde. l. si non sortē. §. libertus. ſz bene ꝓcedo q generali remissione nō tollit ut ibi dicit ſz spāli pōt. nec tenet qō ē ex de ser. nō oz. c. null⁹. nō. n. i eo retineri pōt aliquid iurl: licet sit ar. ℈ j. e. frequēs. io. vel melius dic q honesta condito fuit ibi apposita quā qz nō seruabat degradari iubet i illa de cre. nullus. b.

b Ex clericis. qō tñ facere nō pñt: nisi ꝓ bata cā igranitudinis: vt. xv q. vij. epūs. sacerdotib⁹

c Eteruz. hic agit gd iuris sit: si suus ordinat nō adepta libertate. vñ nō q si sciēte ꝛ ꝓdicāte dño ordiat: renocat i ſuitutē ēt si sacerdos sit factus ſm quosdam: licet. b. hoc neget: vt. j. e. qs aūt. si sciente ꝛ nō coñ dicēte dño sit ingenuus: vt. j. e. si seruus. Si autem dño nesciente distinguitur aut eṕo sciente aut ignorāte: si aūt sciente eṕo vel eo q presentat ipm ordiet: duplū restituet dño epūs vel p̄sentans. j. e. si suus absente. Si vero eṕo ꝛ presentatore ignorāte: tunc locum habet hoc capitulū.

d e Æ antigs. ante fuerit. ar. cōstitutionē extēdi ad ꝓterita iij. q. iiij. oēs. ꝛ. x. q. iij. sic quidā. ar. coñ ex de cōsti. cognoscentes.

e Religioso. ergo videt q auferat eis puilegiū clericoꝝ: de hoc lxxiiij. di. qſqs.

f Dculi. ſz nōne peculiū dñi ē. xiij. q. ij. illud. q̄ ergo q̄ ē hec pena? dic peculij. i. rerum quas post sacerdotiuz est lucratus. vel forte habuit vſu peculij: ꝛ il le aufert ei.

g Aut vicarium. sed vide vabit cū nihil habeat! sed dic q suuz videtur cē qō lucrat cōmunibus oculis domini. ff. de ma. l. iij. dominus enim recipiendo rem a seruo ipius videtur approbare datione vt. C. de condi. ob tu r. cau. l. vlti. similiter seruus reipublice cum manumittitur dabit vicarium pro se: vt. C. de ser. rei pu. ma. l. i.

h Vicariū. ar. q̄ qs dādo vicariū liberat se: sic. xxxvi. q. i. de raptoribus. Sed qd si ad presens nō pōt habere vicariū: nūqd postea dando liberat se: satis credo q sic. C. de patrib⁹ qui fil. dis. l. ij.

i Requens. actores. idest procuratores. ꝛ sic in causa liberali in

concilio martini pape.

Sine pſoni ꝓsensu nō ordinet q ꝓcinio cuiuslibet est obligatus.

Siqs obligat⁹ fuerit tributo fuli ul̄ aliq̄ ꝓditōe ul̄ pōcinio cuiuslibz dom⁹: ñ ē ordinād⁹ cleric⁹: nisi ꝓbate uite fuēit ꝛ pōni ꝓsensus accesserit. Ex cōcilio toletano capitulo. ij. Palea.

Oēr reb⁹ uēo illoꝝ ul̄ peculio q a ꝓpꝛijs dñis libertate donāt: ut ad gradus eccl̄iasticos ꝓmoueri debeāt: statutū ē: ut i potestate dñoꝝ ꝓsistat: qcqd ante libertatē habuerūt: utꝝ illis ꝓcedē an sibi retinē uoluerit. Etꝝ si a dñis suis libertatē ꝓsecuti nō fuerint: ꝛ ad eccl̄iasticos ordines aliquo mō irrepserit: pſbr peculij amissiōe mulctet. diacon⁹ uēo factus aut uicariū ꝓ se pōstabit. aut i seruitutē deuocabit. ceteri uēo grad⁹ nō pñt quēq̄ a nexu seruitutis absoluere. Unde gelasi⁹ scribit martino ꝛ iusto epīs.

Seru⁹ si latenē irrepserit ad sacerdotiū: peculij amissione mulctet.

Æ antiquis regul̄ ꝛ nouella synodali explanatōe ꝓbē suz ē: psonas obnoxias suituti cigulo celestis militie nō pcingi. ſz nescio utrū ignorātia aut uolūtate rapiamini: ita ut ex hac cā nullꝰ pene eṕoꝝ uideat extorris: ita eni nos frequēs ꝛ plīmoꝝ q̄rela circūstrepit: ut ex hac pte nihil penitus puteꝫ ꝓstitutū. actores siq dem illustris uiri filij nr̄i amandi grauit ꝓquerūt: boies suo iuri debitos alios iā i clericos alios iam i diacones ordinatos: cū nō solū post modernū ꝓciliū: qō tantoꝝ collatōe pōtificū sub oiuz saluberrime ꝓuisionis assensu cōstat cē pfectū: huiuscemōi psone suscipi ñ deberēt: ueꝝ ēt siq forte i diuine cultu militie añ fuerit ignorantia faciēte suscepti: elimiati ꝓsus ꝛ exuti religioso⁹ puilegio ad dñoꝝ suoꝝ possessionē iusta debuerūt admonitōne cōpelli. ꝛ iō frēs ca

rissimi eos: quos supradicti uiri actores in clericat⁹ officio mōstra uerit detineri: discussos ꝛ obnoxios approbatos custodito legū tramite sine ūmissione restituite: ita ut siqs iā ex his pſbr repit: i codē gradu peculij sui amissione mulctat⁹ māeat. diacon⁹ uero aut⁹ uicariū⁹ pstet: aut si nō habuerit ipe reddat. reliq̄ uero officia sciāt neminē posse ab hac noxietate si cōuincit uendicare: q̄ten⁹ hoc ordie custodito nec dñoꝝ iura nec pui legia ulla rōne turbēt. Dē herculentio stephano ꝛ iusto epīs.

Seruus clericus factus seruituti obnoxius maneat.

Requēs eqdē ꝛ assidua nos querela circūstrepit de bis pōtificib⁹: q nec ātiq̄s regl̄as nec decreta nr̄a nouit directa cogitātes obnoxias possessiōib⁹ obligatasq̄ psonas uenientes ad clicale cingulū nō refutāt. nup eteniz rectores illustris femie placide petitōij oblatōe ꝓq̄sti sūt sabinū marcellianēsis siue clusionatus urbis ātistitē antiochū suū iuris pr̄one sue abntis dñe occasione captata ad pſbrij honorē usq̄ ꝓductū: ci⁹ q̄ frēz leunciū clericalis officij p̄uilegio decorasse. ꝛ iō frēs carissimi inē supradictos actores ꝛ eos q extreme ꝓditōnis repetūt obiectu: cognitōez uobis nr̄a aucte diputam⁹: ut oi ueritate discussa si reuēa obiectā sibi maculā iuste refragatōis nō poterit rōe diluē. leuncīū clericū quē grad⁹ pfinit⁹ legib⁹ nō defēdit: ad sequēdā cōditionis sue necessitatē modis oib⁹ reddi iubete: antiochuz uero q̄ sacerdotiū retolli nō pōt: si i sua eccl̄ia i hoc i quo ē honore colloca re desiderat dña: ñ uelut redditū sibi bēat: ſz p misterioꝝ celebrationē suscepti. Dez rufino ꝛ apr̄ili epīs. De eodem.

Quis⁹ aut leges pr̄incipum aut pr̄im r̄las aut admonitiones modernas dicat debere

k Diluē. hic babes q incūbit onus probationis reo: contra id. vi. q vlt. c. vlti. preterea ei qui est i possessione libertatis ꝓbatio incumbit. sed dic q non habet ideo cōmoda possessoris: quia vicios⁹ fuit i possessione: vt. C. de proba. l. ins eius. vel dic q ideo probat: quia seruus si pōt interuertere possessionē suam: licet sit fugitiuus. ff. de acqui. pos. rez que nobis sed quare non conuenit istos coraz seculari iudice: cuz seruus fugitiuus ꝛ gerens se ꝓ libero remittē dus sit ad foꝝ domini: ſz alibi inueniatur vt. C. vbi ꝛ apud quem cā sta. l. i. sed hoc facit priuilegium ordinis.

l Reddi. queri consuenit q̄ re seruus alienus consecrat⁹ dño reddat ꝛ nō res aliena consecrata: vt. xiij. q. viii. comperimus. Rñ. quia i rebianitatis nullus perpendit dolus: sic. vij. q. i. epūs item quia ibi est cōsecratio in sup ficie: sed in homine est i alia ꝛ lex dicit q alia est ratio in homine q̄s in

alia re. ff. de le. i. si domus. §. cum alicui. in fi.

m Quis aut leges. repellant. idest restimantur ei. ꝛ sic habes hic q plus valet ꝓdicio q̄s absentia contra regulaz: extra ō elec. q sicut. uē hēs hic q id qō post ꝓbabilem contradictionem factum est cassat. nunquid eodez modo eo ipo q aliqd post ꝓbabilē ap. factū ē: cassandum ē statī! qō videt: vt. ij. q. vi. quotiens in

ſi.dico q̄ nō niſi p̄bet cā ap.vt extra de teſti. ex pte ade. eſt de reſti.ſpo.audita.ij.q.i.in primis.ſz nōne ē ẋāū.j.e.ſi ſeruus. ib. eniz aep̄s ſcies p̄dēnat i duplū.ſz p̄t ee q̄ t ep̄s p̄dēnat t fu⁹ reſtimat

Generāl.t origiarios.origiarij ſūt q̄ ex aſcripticijs nati ſūt i ipō ſolo:vt.C.de agri.t cen.l.colonos.li.xi.t tales ſine gleba ſi p̄ſit vēdi vt. C. de agri. quēadmodū, nec videt eſſe dīa int eos t ſuos: vt.C. e. ne diutius. a ſcripticij ſūt q̄ p.xxx. annos fuerit i ſolo.C e.cuz ſatis.io. Aſcripticij. n. duob⁹ mōis fiunt:aut p̄ſcriptōe aut duplici p̄feſſiōe per ſcripturaz bis factā:vt.C. de agri. t cēſi, cū ſimus.b.

b Inſtitutū. i.ne fauore ecclēſie aliq̄d iuſte ſtatuat: q̄ pretextu pietatis nō eſt faciēda ipietas. vt.xiiij.q.v. fōte.t.i.q.i. non eſt putanda.

c Iurgari.id eſt litigare.

d Seruituti. ideſt ſclicatui.

e Trāſactōe t nōne boc ē ſimōia: vt q̄s ſe emat vt p̄mo moueat. imo vt p̄mot⁹ māet i ordie:vt. ā e. ex antiquis. ſed dic q̄ hic nō fit trāſactō ſup ordie ſz ſup libertate vel ſup ipō ſeruo t ſr fuitio p̄t fieri trāſactio xxxvi. q. i. de raptorib⁹.nec ē magis ſimonia q̄s ſiquis emeret terram vt ibi edificaret eccliam. ſz tū ipe ſeru⁹ nō p̄j trāſigē cū dīo: vt.C. de tranſac. in ipō ſitas.

contēni: niſi q̄ ipunituz ſibi exiſtimat trāſire cōmiſſuz: actores ſig dez filie nr̄e illuſtris t magnifice femie maxie petitorij nob iſtiuna tione p̄ſti ſūt ſiluestrū atq̄ cādiduz origiarios ſuos cōtra cōſtitutiōes q̄ ſupradicte ſūt t cōtradictōe p̄ēūte nō legitie a lucerio pōtifice diacōes ordiatos.iō frēs carissimi tāte p̄uaricatōis exceſſus noueritis ſagaci⁹ igrēdos: t ſi cōſtiterit q̄relā ueritate fulciri: continuo cōtradictōe p̄ēūte q̄ nō legitime ſūt creati:a ſacris officijs repellant. Idem eiſdem.

Nec ad religioſe uite p̄positum: nec ad clericatus officiū ſerui ſine dominoz̄ ꝓſenſu admittant.

Generalis querele ēt uitāda p̄ſūptio:quam ꝓpemodum cauſāt uniuerſi paſſiz ſuos t origiarios dīnoz̄ iura poſſeſſionēq̄ fugiētes ſub religioſe ꝓuerſatōis obtētu ul' ad mōaſteria ſeſe cōferre ul' ad eccliaſticū famulatū ꝓmouētib⁹ quoq̄ p̄ſulib⁹ idifferent admitti.q̄ modis oib⁹ ē admouēda ne pnicies p̄ chriſtiani nominis iſtitutū aut aliena iura p̄uadiant publica uideat diſciplia ſubuerti. p̄cipue cū nec ip̄az miſterij clericalis hac obligatōe fuſcari dignitatē cōueniat:cogat q̄s p̄ ſtatu militātiū ſibi ꝓditōeq̄ iurgari aut uideri q̄ abſit obnoxia.q̄b⁹ ſolicitacōpetēt inēdictōne,phibitis q̄ſq̄s epūs ul' p̄ſbr t diacon⁹ uel coz̄ q̄ mōaſterijs p̄eſſe noſcunt: huiuſmōi p̄ſonas apud ſe tenētes non reſtituēdas p̄monis aut deinceps ul' eccl'ie ſuituti ul' religioſis ꝓgregatōib⁹ putauerit applicādas: niſi uolūtate fortitan dīnoz̄ ſuoz̄ ſubſcriptionis teſtimonio p̄mit⁹ abſolutat l'legitia trāſactōe ꝓceſſas piculū ſe ,ppi honoris nō ābigāt cōioniſq̄ ibituroſ: ſi ſup hac re cuiuſq̄ uerax nos q̄rela pulſauerit. Magnis q̄ppe ſtudijs fm beatū petrū aplm pcauēdū ē: ne fides

f Aliena.j.xij.q.ij.fraternitas.j.xiiij.q.vi.ſi res ,ppter quā.

g Rēddant.poſtq̄s ſcit eccl'ia ea ee alien⁹. Sz p̄ōe q̄ p̄at⁹ ſciat rē nō ee eccl'ie:nūqd ſtati tenet reſtituere? videt hic q̄ ſic:t ex de ſimo.p tuas in fi.t ex de poſtu. bone.q̄ bonā fidē oz agnoſce: vt ff.mā. q̄ntus. dico q̄ ſi diffidit de iure eccl'ie denunciabit illi quem credit dīm vt rē perat.nec in hoc facit fraudē:vt.ff.de neg.geſt.at q̄ natura.§.cū me abſēte.t de boc nō inuenies.xxxiij.q.ij. ſi vi go

b Hoc tūc inde⁹.diſtigue,aut fu⁹ indeī ē vinculus.i.ex ꝓpa ancilla natus aut empticius.ſi eſt empticius:aut emit eū anteq̄s fuit chriſtianus aut poſt.itē ſi emit eū ante:aut cā ſuiēdi aut cā mercimonij.vernacul⁹ ſi vult fieri chriſtian⁹:ſtati eripit in libertatem nullo p̄cio dato:vt.C. de epiſ.t cle.deo nobis.§.vlti.ſicut eni emptus ad ſuiendū ſine p̄cio liberat ſi vult fieri chriſtianus:multo magis q̄ nat⁹ eſt ex ancilla,ppria ſine p̄cio liberat ſi vult fieri chriſtianus.dicit.n.grego. ,p illo ſolo dādū p̄cium:q̄ cā mercimonij ē emptus:vt.j.e.fraīnitatē.ſi autē ē empt⁹ poſt q̄s fuerit chriſtian⁹: liber efficit nullo p̄cio dato:q̄z cōmerciū chriſtiani penit⁹ ē ei inēdicū:vt.j.e.mancipia. ſi aūt eēt ēpt⁹ dū eēt pagan⁹ ſi cā ſuitij ē ēpt⁹ t vult fieri chriſtianus liber efficit ſine p̄cio vt.j.e.fraīnitatē. ſi aūt cā mercimonij ē empt⁹ ſi eū venalē nō expōit j.tres mēſes poſtea ſine ꝓcio liberat: q̄z p̄ſumit q̄ ad ſuiēdū eū emerit:vt.e.c.fraternitatē. Si autē.j. tres mēſes eū exponit vēalē t forte eū uendere nō poteſt:ſi vult fieri chriſtianus liberat relicto p̄cio.xij.ſolidoz̄ ex de inde.c.i. idē p̄ oia i ſeruis paganoz̄:ſz.b. dicat q̄ ſi vnacul⁹ pagani fiat chriſtianus:tenet fuire dīo ſuo ſm illud apli:cūq̄s ſui ſint ſb iugo fideliū dīnos ſuos oi honore dignos arbitrent.t alibi:ſui ſubditi eſtote dīnis tē.t ſm hoc p̄ōt pagan⁹ eē dīus chriſtiani ſcd non fieri.

i m Ancipia. chriſtiana. añ emptionem.

k Ad libertatē.j.xvij q.iij.iudas qui ꝫ. ſed hic de eo agit:quē conſtat eē chriſtianū: ibi ō eo q̄ mentit ſe chriſtianū:vt euadat iugū ſeruitutis.

l Perducite.i.pducios ofidite: q̄z ſtatiz liber ē ex de indeis.c.ij. tñ coloni p̄ſit eē indeorū vt ibi dr. Sz nūqd chriſtian⁹ p̄ōt emē indeū mācipiū :ſic: tū vt cū illo nō moret:vt.xxviij.q.i.ſepe.t.c.nullus io.

m n Ulla officia.j.xvij.q.iiij.conſtituit.

n Occaſio.ar.q̄ nemo cogit ſibi eligere exoſū:vt.lxiij.di.c.vlti.io. ar.liiij.di.c.i.

o Nō reddito.fm.l.decapitat.C.ne indeus chriſtianū mā.l.vnica.

a Fraternitatē.fuerit.i.debēt vēdi.t tūc cū ēpto: nō iuenit:ñ p̄dit ſerui p̄cū:ar.xvi.q.iij.placuit.vl' forte vēdit fuerāt: ſz emptor abſentauit ſe aliqua de cauſa.

b Percipiāt.datis.xij.ſolidis p melioꝛi mācipio vt ex de indeis.c.i. ſed

qđ si nemo ipsum vult redimere:querat pciũ ostiati :vt.ff.de manu.l.iij aut seruiat.v.annis.C.de captiuis.l.vlti.τ.xxxvi.q i.de raptoribus.

b Percipiãt.sic ergo aliqs cogit vendere rẽ suã:vt.xiiij. q.vi. cõpimus.

c Emerit.i.emet:sic qñqz ponit futuꝝ,p pterito:vt.lxiij.di.nosce. ibi ponitur forte euenũ ,p euenisse:sic.ff.de v.sig.verbũ erit.τ.ff.de le.iij.cẽ.τ.ã di l.ponderet.

d Dicãt.i. psumãt .τ hec est psũptio iuris τ dicũt qdã qꝫ coñ hãc psũptionẽ, nõ admittit pbatio: cũ hic nõ tãtũ psumat sed ẽt statuat iura: vt exẽ de regul. vidua.exẽ de ap.per mas Et istud cõcedo qꝫ vbi cũqz nõ tm psumit iura sed ẽt aliqd certi statuit:qꝫ nõ admittat pbatio in coñriũ:lz.b.ẽ riũ dicat:vt.xxvij.q.i. nec aliq̃.τ.xxxv.q.iij. extraordinaria .j. xvij.q. iij.in vẽditõib⁹.io.ego credo qꝫ semper admittitur ,pbatio i coñrium nisi ius statuat qꝫ nõ admittat . de hoc habes l.di. ferrum.b.

e Si Si seruus absente.videt.n.epus tunc cũ eo dispensasse si. xxviij. di. diaconi . Et ẽ ar.ad hoc qꝫ epus dispẽsat ipo facto circa notũ:vt dixi.l.di. q i aliquo.

f Officio . de dispẽsatione fauore libertatis deberet enĩ deponi: qz furtũ cõmisit corporis sui:vt.C.de ser. fu.l.i. Sed qd si isti nõ bñt vnde soluãt: tunc dico istũ reddẽdũ dño:vt.ã e.ex antiqs.ar.ff.de eo ꝫ quẽ factũ est.l.vlti.

g Recõpensẽt.i.si bz ꝓpriũ:aliocꝫ non : qz delictũ ꝓprie tẽ . vt.xvi.q.vi.si epm.exẽ ẽ appella,reprehensibilis.

b Supplicauerint:τ sic patet qꝫ nõ semꝑ deponit ordinatus q occultat crimẽ suuz.qõ ẽ ẓ.b.vt dixi.l.di ex penitẽtib⁹.itẽ pz ꝫ qꝫ epus nõ tenet ,puidere ordinato cũ alter eũ examinat:vt.ã.xxiiij. di. qñ.

i Si Si seruus. sciente.ar.de tacitumitate exẽ de his q fi.a ꝓela.c.ij.τ dixi.xxvij. di.diaconus.τ.xxvuj. di.diaconi.

k Elnius . sz qualiter ẽ stare põt i psbro vel diacono:nã epus debet seruare interstitia tẽpoꝝ q̃ sunt.ẓ.lxvij.di.i singulis. sed si obseruauit:ꝓstat qꝫ plus stetit qñ ẓ ꝑ annũ.dicũt gdã qꝫ iste fuit ordinatus sine examinatõne τ nõ obseruatis interstitijs.vel dic qꝫ erat grãdeuus: vnde vsqz ad annũ potuit ꝓmoueri in diaconẽ:vt.lxxvij.di.monachus.vl dic qꝫ annus iste incipiat non a tempore ordinatois sed a tẽpore scie.sic.

ad eccliam forte contingit : τ uel le se dixerint fieri christianos: ul extra eccliaz hãc talẽ uolũtatem ꝓdiderint:pciũ eoꝝ ibi a christiano emptore pcipiãt⁹.si autẽ post pfinitos tres mẽses qsqz huiusce mõi fuoꝝ iudeoꝝ uelle suũ dixerit τ fieri uoluerit christian⁹: nec aliqs eũ postmoduz emerit⁹: nec dñs q̃libet occasionis spe hũc audeat uenũdare:sz ad libertatis ꝓculdubio pmia pducat⁹ . qz hũc ñ ad uẽden dũ sz ad sibi seruiendum dicit⁹ cõparasse . Idez ianuario carolitano epo. Palea.

Si qlibz iudeoꝝ seru⁹ ad tene rabiliora loca fidei cã confugerit:nullaten⁹ eũ patiamini piu iudiciũ sustinẽ.Sz siue olim christian⁹ siue nũc fuerit baptizatus sine ullo christianoꝝ pauperũ dãno religioso ecclesiastice pietatis pcinio mõis oibus defendat⁹ . Idẽ ex pci.toletão. Palea.

Et si iudeoꝝ fui i ecclijs cõuersi ad christi grãm ꝓuolauerint:libertati donẽt⁹. Idẽ ex pcilio maticensi.xvi. Palea.

Relenti pcilio deo auctore sãcim⁹: ut nullũ christianũ mancipiũ iudeo deinceps fuiat. Sz datis,p quolibz bono mancipio.xij.solidis ipm mãcipiuz qui cunqz christianoꝝ ad igenuitatẽ seu ad seruitiũ lñiaz bẽat redimẽdi.τ si christian⁹ fieri desiderat:τ nõ pmittit⁹:silit⁹ faciat.qz nefas ẽ ut quẽ christ⁹ dñs lãguinis sui effusione redemit:blasphemũ christiane religiõis uiculis tenere.qõ si acgescere statutis nris qcunqz iude⁹ noluerit:q̃diu ad pcilium ꝓstitutã uẽire distulẽrit:liceat mãcipiũ ipm cũ christianis ubicunqz uoluerit habitare. Idez ex cõcilio aurelianensi. De eodem.

Si si fu⁹ absẽte dño aut nesciente: epo tm sciẽte qꝫ fu⁹ sit aut ꝓsbr aut diacon⁹ ordinat⁹ fuerit:ipo in clericat⁹ officio pmanẽte epus cũ dño suo cuz duplici satisfactõe recõpẽset . Si uẽo epus eũ suũ nescierit: q testioniuz phibent aut supplicauerit⁹ eũ ordinari:sibi reddibitõe teneãt obnoxij

Item leoibus es ꝓstitutio ne ua. De eodem.

Si fu⁹ sciẽte τ nõ cotradicẽte dño suo in clero fuerit ordinatus:ex hoc ipo liber τ ingenu⁹ erit.Sz si ignorãte dño:lz ei itra spaciũ unius mẽsis τ seruilẽ fortunã ꝓbare:τ suũ suũ accipe . uel ẽt si legitio,pbat⁹ expimẽto mõach⁹ efficiat:euadit iugũ suitutis . debẽt.n.p⁹ triẽniũ añqz mõachi effici ãt :i mõasterio pmanẽ : postea uẽo si mõachi effecti fuerit: liberi efficiunt⁹.epalis⁹.n. ordo.liberat a fortũa suili ul ascripticia:sz nõ a curiali siue officiali.nã τ post ordiatõez durat.sz ẽt ius patrie potestatis solut epalis dignitas . a scripticios uẽo in ipis possessionibus clicos ẽt pẽt uolũtatẽ dño rũ fieri cõmittim⁹:ita tm ut clerici facti iposita sibi agriculturaz adipleãt⁹. Idẽ leo papa oib⁹ epis.

Admittũt⁹ passiz ad sacrũ ordinẽ:qb⁹ nulla nataliuz nulla moꝝ dignitas suffragat⁹ . τ q a dñis suis ꝓseq libertatẽ minime potuerũt:ad fastigiũ sacẽdotij tã aqz seruilis utilitas hũc honorẽ capiat,puchũt⁹.ab his itaqz frẽs carissimi oẽs ure ,puincie abstineãt sacerdotes:τ ñ tm ab his sz ẽt ab aliis origiarijs ul q alicui ꝓditõi obligati sũt uolumus tẽperari : nisi forte eoꝝ petitio aut uolũtas accesserit : q aliqd sibi i eos uẽdicãt ptãtis. Oẽ suis mõasterij q̃rit⁹ an ecclĩasticis officijs possint aggregãi an ñ.sz famuli eccliarũ nõ sũt ordinãdi sic supradictũ ẽ:nisi a ꝓpis epis libertatẽ ꝓsequantur Porro suus mõasterij libertatẽ ꝓseq nõ ualet:ñ ergo ad clicatũ sibi accedẽ lz.qꝫ aũt liber fieri non possit:ꝓbat⁹ auctẽ.viij. synodi: i qua sic statutũ legitur.

Monasteriũ seruũ abbati ul monacho nõ lz liberũ facere.

Abbati ul mõacho mõasterij

ar.xvij.q.ij.siquis incognitus.

l Seruilẽ.plus.n.valet ordo q̃z scia τ militia:vt.ff.de liber. can. qui de libertate.in fi.

m Suum.cum distinctione.ã.e.ex antiqs.

n Per triennũ.ad monachatum datur triennium ad clericatuz ann⁹: quia clerici sunt in publico τ monachi latent .

o Episcopal. τ etiam sacerdotalis:vt.ã.e ex antiquis.

p Sed non a curiali qdaz dicunt ista verba non esse in ipa.l.τ verum est: qꝫ i illa nõ ponuntur sed alibi : vt ẽ.de sanc.epis. §.sed hoc quidem.sed scẽm hec iura canonica hoc non tenet:quia cuz ordo liberet a seruili fortũa: multo fortius a curiali . que autẽ dignitas liberat a potestate patria : hẽs in auẽ.cõstitutio q̃ ꝺ dicni.col.vi.τ.C de decur.l. vltima τ in auẽ. vt ordinarie ꝑ fec.coll.v.

q Adimplean̄t hoc nõ tenet:vt.ã.e qui cunqz.

r Admittũtur. originarijs. tales enim liberi sũt vt.C. de agrine diutius . τ extra de iude io.c.ij.io.

s Abbati liberuz. quia si manumittitur seru⁹ ecclie :duo debentur loco illius:vt. xij. q. ij. episcopus. sed abbas nihil habet ꝓpaij : vt.xij.q. i.non dicatis. vnde non põt facere hanc recompensationem.

b Propaum.quia nemo potest plus iuris in aliũ tẽ. vt extra de dona.inter virum τ vxo.nuper.τ.ff.de re.iur.nemo.i.q vij.dabertum.sed fallit extra de elec.suffraganeis.ff. de acq.re.do.non est nouum.

c Alienari.xij.q.ij.siqs.nisi i casib⁹:vt.ff.de pig.act.si cōuenerit ꝛ insti.qui.ali.non.§.i.ꝛ.ff.de vsufru.l.q nostrum.

d Proprio.si.extra de iurepa.q autē.

e Hec aūcte.in alio.j.xvij.q.iiij.in venditionibus.

a Eltos negare.ex hoc videt q fui eccliaꝝ fm pscriptū modū pso bati ipediri ñ pñt si velint,p monēi:cū op⁹ sit pietati mānutere seruos xij.q.ij. cuꝫ redēptor.sꝫ dic q gre. nō dat ptātē hic fuis cōuertēdi ꝛ se subtrabēdi:sꝫ platos ist̄uit vt non alīē manumittāt q̄ꝫ p batione adhibita.vl dic q loqt̄ de iā manumissis vt ēt tales idistincte nō sint recipiē di: nisi ,pbent p triēniū in laicali habitu.

b Dia.ꝛ ita non debemus ōnes refutare nec ēt oēs admittē ꝛ sic media via tenēda est:vt. xlv. di. disciplia.ff. de offi. ,pconsul. solem.

c Dilitie.ñ ob. xix. q .iij. monasterijs ꝛ dixi.liij.di. legem.

d Morte. ñ tñ oia: nec sola q̄ tūc puniebāt morte bo die repellūt a ,pmotione: qz furtū ꝛ simplex fornicatio nō puniebāt mōte:vt.xxxvi.q. ij.denicꝫ.ꝛ in alijs mltis: vt xxij.q. ij. siqs p vet⁹ hec tñ hic repellūt a ,pmotione.

e Probandus ē.fuerit.i.vixerint. vl ēt eoꝝ hēdes: vt.C. de liber.ꝛ eoꝝ li.lib.rune.filius tñ liberti pt vt.ff. de obseq is liber. ber.s C. de opis libertoꝝ q ex liberta.seeus tñ ē in libertis eccliarū:vt.ā.e.q ex famulis.qz eoꝝ dña.s. ecclesia nūq̄ꝫ moxit:vt.xij.q.ij.liberti.io.

f c Corpore viciati.hic agit de corpore viciatis:ꝛ q̄ pena debeat ot diatorib⁹ taliū.nōndū q ſpōte viciati i quocūq̄ꝫ mēbro repellūt a ,pmotōe ꝛ deijciūt iā ,pmoti:vt.j.e.penitētes. sūt.n. sui hōicide j.e.siqs.ꝛ.c.q ptē. si āt cāu viciati sūt corpore s.ab hostib⁹ inuiti vel ,pter egritudinē volū tarij siue a se siue a medicis nō obest eis.j.e. siqs a medicis.si autez alias sūt viciati:aut ipi insistebāt opi licito aut

Absq̄ patroni assensu liberti nō promoueantur ad clerum.

Prohibēdū ē ut liberti: quo rū proni in seculo fuerit:ad clerum non promoueant.

Corpore uero uiciati si milit̄ a sacris officijs p hibēt. Unde gelasi⁹ papa scribit dicens.

Qui de mōasterialib⁹ disciplinis ad clericale mun⁹ accedit ꝛ de laicis añacta eius uita examinet.

Priscis⁹ igit̄ ,p sua reuerētia manētib⁹ institutis q̄ quidez ubi nulla rerū ul tēpoꝝ urget angustia: regulariť ,ꝙcipit custodiri: qz eaten⁹ ecclie l cūctis ul sufficiētib⁹ ,puate sūt mistris: ut plebib⁹ ad se ptinētib⁹ diuina mūera supplere nō ualeant:,ꝙcedim⁹ ut siqs mōasterialib⁹ disciplinis eruditⁿ ad clericale mun⁹ accedit: ēt ō laicis: añacta ei⁹ uita regrat̄: ne sit aliquo facinore ifect⁹ ul illitt̄atus ul bigam⁹ ul ab adolescētia sordidat⁹ ul corpore uiciat⁹ ul seruilis ul origiarie ,ꝺitōnis ul curie uel publicaꝝ rerꝝ nexib⁹ iplicatus ul publica pñia notatus ul nulla cō gruētis tpis expectatōe discussus Tē ex cōcilio arelatensi.iij.

Annue suspēsioni sbiaceat: q pter canonū formā aliquē ordinat

Nullus⁹ penitentē null⁹ biga mū nullus uiduaꝝ marituꝫ in p̄dictis honorib⁹ audeat ordiare:ꝛ licet hoc iam omniuꝫ ,ppe canonū instituta ,ꝓtineāt: tñ ne cui q̄ꝫ sacerdotū supplicātiū sicut iaꝫ supradixim⁹ importūitas ul suggestio ūqua subrepat:necesse fuit ut nūc seueriorē regl̄aꝫ sibi uelit dñi sacerdotes iponere. ꝛ iō qcunq̄ꝫ ab hac die contra ea q̄ supius cō prehēsa sūt:clericū ordiare p̄sumpserit: ab ea die q̄ hoc ei potuerit approbari:ano integro missas nō p̄sumat celebrare. quā rē siqs ob seruare noluerit: ꝛ cōtra statuta fratrū faciens missas celebrare p̄ sūpserit:eccl̄ie cōione puet̄. ꝛ ab omniū fratrum cōione nouerit se alienū:qz dignū ē ut seueritatem eccl̄esiastice discipl̄ie sentiat: q sa lubriter a sanctis p̄ribus ist̄ituta obseruare contemnit. Item bilarius papa.

Dxxv.

operi illicito. si illicito repellunt.si licito ꝛ sūt viciati in minimis mēbris siue occultis nō repellunt a,pmotōe:vt.j e.q ptē.ꝛ.c. eunuchus. sed si i magnis ꝛ manifestis nō ,pmouēt:vt.j e.si euangelica.si ergo aliquis in p̄cipalib⁹ membris.s.in oculo vl manu habꝫ enorme vicium nō,pmouet: sec⁹ si modicū ꝛ qđ nō generet scādalū: vt ex de cle.egro.vl debili.c. p̄. sbyterū.ex de cor.vici. c.i.ꝛ.ij.io.

g Prisci.vl sufficientibus.vbi.n. nō ē copia alioꝝ: bene assumūt min⁹ legitimi vt ff.de decu. generaliter.§.penul.sic alias in defectū ,pbationuꝫ admittit min⁹ idone⁹ testis.vt.iiij.q.iij.Fui. xii ij.q.ij.c.ij.

b Monasterialib⁹. hic videt q mōabi nō pñt ee plati/eccliarū seculariū nisi ex dispēsatōne:ex de capel.mōa. .c. in eccl̄ijs. ex de sta. mo.c.ij.b.dic q de iure pñt dū tñ hēant ꝛ abbatis ꝛ epi cōsensū.xvi q.i.cū,p vtilitate.ꝛ.c. doctos.de reg̃laribus hēs q licite pñt: vt ex de sta.mo.c.ij.io.credo q de iure cōi pñt ,pmoueri:si pñt secū hre sociuꝫ sui ordinis: vt ex e.ti.monachi.

i Illus. seuerior rex.ꝛ nōne seuerior fuit illa constitutō q̄ puat tales ptātē ordinādi:vt. xxxvi.di. qui ecclesiasticis: sic.ꝛ hic adijcit alia pena.

k Anno.nō hic annū cōputari a tpe scientie vt.xvij.q.ij.liquis incognitus.ij.q.vi.§.biduum.qd si annus sit bisextilis in quo aliquis

suspensus ē: nūq̄d sufficit abstinere .ccc.xv. diebus. nō videt̄: q2 illi duo dies hn̄t ,p vno: vt ex̄ de v. sig. q̄suluit. s3 nō ē ita: vt. ff. de sta. li. cū heres. §. stichus. q2 hoc. c. loq̄t de viciat̄ i aīa. 7 q̄tū ad hoc fac̄ ad ,ppositū magri.

a P Enitētes. dissoluet. ar. aliquē3 venire 3 factū ,ppriū: si. xxxv q. ix. q. qs. xij. q. i. certe. ex̄ de elec. nosti. ar. 3. de cle. coniu. diuersis fal. ex̄ de 3cel. p̄bē. cū sup q̄ne. ex̄ de fil. p̄sby. veniēs. vl' dic q ipse d'r dissoluere: q2 ob ignominiā sui dissoluitur: sic. lxx. di. neminē. 7. xxi. q. ij. c. i. cū. n. ob hoc sit dignus depositione ipsemet nō dissoluet. io. so. de iure cōi ñ pōt aliqs vēire 3 factū suū: nisi i casib' exp̄ssis i iure. b.

b S Iqs absciderit. ex idignatōe vel vl' ēt cā 3tinentie.

c Clericus. sed qd dices de origine: q se eunuchū fecit: vt liber' i occulto posset p̄dicare tpe p̄secutōnis ecclesie mulierib' 7 tñ postea apud cesareā fact' ē sacerdos. itē marcus p̄cidit sibi pollicē vt sic fieret idign' sacerdotio: 7 tñ postea factus ē sacerdos: vt legit̄ i historia ecclesiastica: s3 hec nō sūt trahēda ad cōsequentiā3. iiij. q. iij. c. vl. vij. q. i. penult.

d Hōicidia. nō q homicida sit: s3 ,ppt homicidij piculū qd seq̄ poterat sectionē dicit̄ hōicida: sicut q infantē exponit hōicida d'r. lxxxvij. di. c. vl. Et ēar. q ñ ē 3siderādū qd eueniat s3 qd euenire possit: vt. xxij. q. i. in nouo. xxi. di. deniq3. xxiij. q. v. relegētes. ff. de his q deic. si vero. §. penul. 7 C. de vsufru. si ābiguitatē: ar. 3. xxiij. q. v. de occidendis.

e H Ji qui se vicio. s̄. xxiij. di. mariti 7c.

f Q Ui prez. digiti. 7c. si hr̄et supfluos digitos eos posset p̄cidere: sic ūgues 7 dētes nimis ,plixos p̄cidē poss3. 7 hiero. fecit secare dētes 7 isaias suā liguā āputauit: vt viij. q. i. i scripturis. ar. con. xxxv. di. ab exordio. vbi d'r q de' nihil supfluū creauit i nobis 7 ē ar. ad hoc. s̄. c. siqs. vbi dicit̄ inimicus.

g Precipiūt. i. pmittūt. sic. xxxi. q. i. hac ratione.

h Casus. sic simplici

Nō ordinēt̄ pēitētes vl' illitt̄ati.

P Enitētes vl' inscij l'raꝝ aut aliq̄ mēbroꝝ dāna ,ppessi ad sacros ordīes aspirare nō audeāt. Quisqs aūt taliū 3secrator extiterit: factū suū3 ipe dissoluet. P Orpore aūt uiciati itelligūtur nō casu sed ,ppa uoluntate abscissi.

U Nde i canōib' aplōꝝ legitur.

Qui semetip3 absciderit ñ ordinet̄.

S Iqs absciderit semetip3. i. siqs amputauerit sibi uirilia nō fiat cleric': q2 sui ē homicida' 7 dei 3ditiōi inimic'. Siqs cū clericus fuerit absciderit semetipm: omino dānetur: q2 sui homicida est. Itē ex 3cilio arelatensi. ij.

Non ,pducantur ad clerū: qui se scipsos abscindūt.

H Ji q se carnali uicio r̄pugnare nescientes abscidūt: ad clerū puenire nō possūt. Itē innocētius scribit felici meceriāo epo.

Nō est ordinandus: q ptem digiti uolens sibi abscidit.

Q Ui partē cuiuslibet digiti sibipsi uolēs abscidit: hūc ad cleꝝ canones nō admittunt. cui uero casu aliquo 3tigerit: dū opi rustico curā ipēdit: aut aliqd faciens se nō spōte pcutit: hos canones p̄cipiūt' 7 clericos fieri: 7 si i clero repti fuerit nō abyci. Jn illis. n. uolūtas ē uindicāda: q sibi cā fuit ferrū inijcere: i istis aūt casus' ueniā meruit. S Jmilit' uero intelligēdū ē de his q p lāguorē a medicis secāt̄: aut a barbaris abscindunt̄: aut a dn̄is castrant̄: Unde in niceno 3ci. legit̄.

Qui per languorem a medicis ō secatur: ad clerū ualet admitti.

S Jqs' a medicis ,ppt lāguorē desectus' est aut a barbaris abscissus: hic i clero pmaneat. Siqs aūt se cū sanus eēt abscidit hūc 7 i clero 3stitutū abstinere cōueniet: 7 deinceps nullū debē taliū ,pmoueri. Sicut aūt claret hoc qd de his q hāc rē affectauerit audentq3 seipos abscindere: hec q diximꝰ sunt statuta: sic eos quos aut barbari aut' dni castrauerūt: si ueniūt̄ al's dignissimi: tales ad clerū suscipit ecclīastica regula. Itē ex canone aplōꝝ.

Licite ordinet̄ episcopus: qui p hominū insidias eunuchizatur.

E Unuchus' si p insidias hōinum factus ē: ul' si' in p̄secutione eius sūt āputata uirilia: uel si ita nat' ē: 7 ē dign' fiat epus. Itē ex cōcilio martini pape.

Nō excludāt̄ a cleo: q a medicis l'a barbaris l'a dn̄is suis castrāt̄.

S Jqs' p egritudie naturalia a medicis secta habuerit sil'ter 7 qui a barbaris aut q a dn̄is suis castrati fuerint: 7 morib' digni iueniunt̄: hos canō admittit ad clerū ,pmoueri. Siqs aūt san' nō p disciplinā religiōis 7 abstinētie s3 p abscisionē a deo plasmati corporis existimat posse a se carnales 3cupiscentias āputari 7 iō se castrauerit: nō cū admitti decernim' ad aliqd clericat' officium. q si iā fuerit añ ,pmotus ad clerū ,phibitus a suo misterio deponat̄. Itē ex 3cilio hilerdensi.

Nō ,phibet̄ a sacris ordinib' q a medicoꝝ incisione claud' efficit̄.

S Jqs' in ifirmitate posit' clericus medicoꝝ icisione claudus efficit̄: ,pmoueri ad sacros ordines eū nō denegam'. Itē stephan' roberto marensi epo.

Non prohibetur a clero: q digitum sibi casu abscidit.

L Atoꝝ p̄sentiū flauius. f. clericus ad sedē aplīcā ueniēs detulit a te directā nobis epl'am: qua idagare studuisti eū a normānis nuprime captū sinistre man' digitū habere abscissū. sciscitaris si ob hoc ad ecclīasticū ordinē ualeat ,pmoueri an nō. Quō etiā nos reperientes q2 solertia tua magis super hoc solicita a sede apostolica doceri flagitat: normā iusticie semp sequi desiderās: studiū tue sāctitatis merito collaudam': reuerentiā tuā scire uolētes: quoniam si ita ē: q a normānis digitu3 ipe habeat abscisū ad ,pmouendū si alias dignus fuerit: nil ei nocebit. eo q quid de his q a medicis ul' dn̄is siue paganis nō spōte talegd patiunt̄: sacri censeant canones: dilectionē tuā latere nō credimus. Itē gelasius papa palladio episcopo.

Tpe synceritatis dignitas accepta seq̄nti debilitate non amittit̄.

tati 7 ignorātie venia tribuit̄: j. de cō. di. ij. c. iij. 7 ex̄ de re. pmu. cū vniuersoꝝ. tñ casus ñ excusat i amotōe tutoꝝ. ff. de tu. amo. l. ij.

i S Jmiliter. istud respicit vltimā partē capituli.

k S Jqs a medici. medic' licite ,pmouet̄: si eū nō remordet 3sciā ex̄ de eta. 7 qua. ad aures. ei. n. ñ iputat̄ euēt' mortalitat̄. ff. de of. p̄si. illicitas. §. sicuti. 7 tñ ipitia ei' culpe ānūerat̄. ff. ad. l. aql'. idem iuris circa medium.

l Desect' ē. vt tñ ñ pariat nimiā dformitatē: vt ex̄ ō de. egro. p̄sbrum.

m Audētq3. q. n. sibi audet manū inferre: multo pot' aliis audēt: vt. ff. de edil. edi. cū autem. §. excipitur.

n Aut dn̄i. q āt suū castrat capite puniē: 7 fu' 7 loc' i q h̄ factum est confiscāt̄. C. ō eunuchis. l. i.

o e Eunuch'. tal. n. viciosus ē: vt. ff. ō edil. edic. cum aūt. 7 q̄nq3 p̄ciosior. ff. ad. l. aql'. si fu'. §. 7 si puerum.

p Si i p̄secutōe. nō ē g̃ necesse suare carnē illū r̄pulsurē vt dicūt vulgares.

q Natus. vt frigidus.

r S Jqs p egritudine. ñ p disciplinā: vt videat̄ corā hōib' ei' 3tinētia. 7 forte hoc fac̄ ,ppt hypocrisi3: sic xxxv. di. ecclesie principes.

s S Jquis. claud'. ñ tñ vt oporteat ipm venire cu3 baculo ad altare: vt de 3. di. i. null' eps tñ s3 legē vete rez claud' ñ ,pmouebat̄. xlix di. c. i. 7 vlt.

t L Atoꝝ. a normānis. ō istoꝝ. ferocitate hēo. j.

vis.q.i.scisciteris.

u Sinistre.idez si dextre dū tū nō sit deformitas magna:ex.e.c. i.7 ex de cle.egro.plbauz.maxie si nō amisit aliquē de ūs p quos fit signū crucis.

a Recepta,debiles.s.volūtate non casu.

b Inferiores videbatur q iste non posset eē sacerdos:q nec miles esse posset nisi bret ad minus vnū testiculuz.ff. de re milit.q cū vno

e Postmodū.ar. q lz qs ꝓuenit ad statū a q nō pōt i cipe:tñ tolerat xxix.q. ij. per latū.xxx.q. i. ad limina. xxxij.q.vij. bi q. 7.c.neqs.ar. ℨ ex de eta.7 q̄ li.c.i.

d Si euangelica. inuit⁹ ar. ē ad qōnē q si spōsa est oppssa a spōso ñ possz intrare religionē:q ñ pdest ei q̄ inuita est passa. quid de hoc sit in qōnibus dixi.tamē q oculum amiserit remāet tutor: vt.C.ō excusa.tu.frat tuus.

e Excepisse. ar.q vbi canō nō excipit:nec nos excipe debemus.ij.q.v. consuluisti.

f Iniurie.q pēna vni⁹ ñ oz ꝓerti in ꝑnium alteri⁹. ff. ad syll.l.si sequēs.ff. quod me.cā.sicut.§. pedius.

g Prouocare.grauius delingt q me ad iracūdiā,puocat:q̄z ego.C. ad.l.inl. de vi ꝓuna. quoniā 7.xxiij.q.v.cū homo.

a Presbyterii.ō legitimis ñ ē dubiz qn licite ꝓnoceāt

Recepta canonica:quib⁹ ecclesiastica regit disciplia: sicut nō patiūt uenire ad sacerdotium debiles corpore: ita sigs i eo fuerit ꝓstitut⁹ ac tūc fuerit lasciatus:amittere nō pōt: qō tēpore sue synceritatis accepit. Stephanus siqdē plbr petitorio nobis ō fleuit oblato:q bret i subditis oli sibi 7 añ annos plurios collatam plbyterij dignitatez:quā reuera i maculati cōporis iudicio suscepisset.sed nup ꝓpter puincie uastitatē thuscie quā p oib⁹ ꝓuicijs barbaroꝝ feritas diuersa sectantiuz 7 ābiguitas iuexit aioꝝ dū iminētes gladios euadere fuge plidio niteret: acutis sudib⁹ occurrētia sibi septa trāsiliēs iferiores ptes corporis ifuisse suggessit:que uix adhibita curatione biēnio potuissent astergi. 7 iō frater carissime supradicto locū suuz dignitatēq ꝛstitue:q̄tenꝰ sacrosācta mysteria sicut cōsueuit exerceat:nec eni cōuenit ob hoc auferri añ susceptuz ordinē: in quo postmodū i imualitudinē corporis cāu ꝓbat faciēte,plapsus. Hoc aūt nō de oib⁹ mēbris itelligēdū ē.qui eni oculū casu amiserit:lz desit uolūtas:tñ sacerdotiū adipisci nō pōt. Nā de gelasius scribit rupbino epo.

Non sunt prestanda iura sacerdotij cui oculus erutus est.

Si euāgelica admōitio iracūdiā nec usq ad uerbū furentez,plire ꝓmittit: ut si racha fratri suo qs dixerit:reus sit gehēne ignis:q̄li putam⁹ pena plectendū eē:q nō solū pugno ipie ꝓcussit in leuitici ordinis hoiem ministerio fuientē:sed q̄si nō sufficeret ad ce dē man⁹:ita instigāte se diabolo rapt⁹ ē ad iracūdiā:ut fuste nō solū ꝓcuterz:lz ēt erueret oculū fratris:7 q̄uis huiusmodi excessus grauiozi cēt pena plectendus:tñ frāternitas tua fecit ab officio eū plbrij remouēri. hoc tñ solicitudinis tue sit.ut locū ei pñie ꝓstituas 7 i aliquo eū mōasterio retrudas laica tñ sibi cōiene ꝓcessa.i loco aūt illi⁹ aliū te necesse est ordiare plbrum. Nā illi cui erut⁹ ē oculus nō pñt fm canōes sacerdotij iura ꝓcedi.neq;.n.aliqd ei,pdest: qui oculū iuitus amisit: cū nec uolēs quisq̄ oculū amisisse credēdus ē nec sacratissimos canones aliquē casū i amissione oculi ei q sacerdotiū adipiscēdū non ipediret suis excepisse regulis iuenim⁹. lz hoc tñmodo ad,phibitōem feciss⁹ uidem⁹:ut q caret oculo sacerdotij officiū adipisci nō possit. Oz nec illi nullaten⁹ q̄si i cōpēsatōe iurie sacratus ordo ꝓcedi poterit:q ad tantā sacerdotē,ppiū potuit iracundiā ,puocare: ut 7 ille officiū in quo erat amitteret: 7 iste,puctus sui perderet facultatē.

Presbyteroꝝ etiā filij ad sacra officia nō sūt admittēdi. Unde urbanus papa.ij.ait.

Filij presbyterorum a sacris ꝓhibentur officijs.

Proꝝ filios a sacris mistes rijs remouem⁹: nisi aut i cenobijs aut i canonicis religiose,probati fuerint ꝓuersari. Sed hoc i telligēdū ē de illis q patne incōtinentie imitatores fuerint. ueꝝ si moꝝ hōestas eos ꝓmēdabiles fecerit exēpl 7 auctib⁹:ñ solū sacerdotes sed ēt sūmi sacerdotes fieri pñt. Unde damasus papa scribit hieronymo plbro. Dalea.

Si⁹ papa fuit fili⁹ stephani sbdiaconi. Bonifaci⁹ papa fuit fili⁹ iocūdi plbri de titulo fasciole. Agapit⁹ papa fili⁹ gordiani plbri. Theodorus papa filius theodori epi de ciuitate hierosolyma. Siluer⁹ papa fili⁹ siluerij epi rome. Densdedit papa filius iocūdi plbri. Felix eni tertius natōe roman⁹ ex patre felice prebytero fuit. Itē gelasius natōe afer ex pīce epo ualerio natus est. Itē agapit⁹ natōe roman⁹ ex pīe gordiano plbro origine duxit. q̄s plures ēt alij inueniunt:q de sacerdotib⁹ nati aplice sedi pfuerunt. Hinc augustinus ait.

Uicia parentū filijs nō ꝓutent.

Undecūq hōies nascāt: si parentū uicia nō sectāt:honesti 7 salui erūt. Semē.n.hois ex q̄licunq hoie dei creatura ē:7 eo male utēt⁹ male erit: ñ ipm aliqñ malū erit: sic aūt boni filij adultoꝝ nulla ē defēsio:sic⁹ mali

lz illeginim⁹ nō:si tñ sint i monasteriis vel canonicis regularibus licite promouent:vt.j.e.c.i.7 ex e.c.i.7.c.ad abolēdū.q: igressus monasterij tollit irregularitatē:vt.xvi.q.i.legi.xix.q vlt.c.vlt.7 i auc.de monachis in pau. lz qdā cōtrium dicāt.7 dicūt q religio circa eos nō plus opat nisi q facilius cum eis dispensat:ar.,p eis.lv.di.c.pfcis.7.l.di.c.si ille. 7 dico ēpm posse dispensare circa tales:vt ex e.veniēs. 7 e.ex trāsmissa.sed sol⁹ papa dispēsat cū eis in epatu: vt ex de elec. in notuit.dicūt tñ quidaz q circa patnas ecclias imediate habēdas sol⁹ papa possit dispēsare ar.ex.e.ex tua.qō non credo p illā decre. veniens.io.sed certe sol⁹ papa dispensat in hoc casu:vt ex e.dilectus filius.7 ex e.c.vlti.vbi de hoc tradit.b.

b Presbyteroꝝ. idē ō diaconis 7 sbdiaconis :q̄z ñ ē alia cā phibitōis:nisi q timetur i eis exēpla patni crimis:vt. vi.q.i. §. verū.7 ēt ,pter odiuz paternū: vt.xv.q. vlti. cum multe.7.xxiiij.di. quando.

c Filios. sed nunqd hoc ad nepotes extendit:7 videtur q sic: q̄z noie filioꝝ nepotes cōtinent.ff.de v.sig. liberoꝝ.7 ar .ff. ad macedo.filiū.sed nō ē ita q̄z odia sūt restrigēda:vt de pe.di.i.pene.ff. de liberis 7 posthu.cū qdā tollit.n. viciū p successionē:vt.j.e.dñs.7 licz senatoz nō possit ducē illā cui⁹ pat vl matar tē iudicā fecit: tamen pōt illā ducē cui⁹au⁹ t auia artē iudicā fecit: vt.ff. de ritu nup.lege. §.i.

d Cenobijs. sed hoc ad facilitatē dispēsationis referas vt qdaz dicunt.idē ē vbicunq cōuersent religiosi:q̄z locus nō sācificat hoiez vt.xl.di. nō loca. nam ꝓuersan in mōasterijs sepe ꝛiores sūt alijs vt.xlvij.di. quātūlibz.

e Sed intelligēdū ē. istud spectat ad pncipium capituli.

f Undecunq .nulla. sūs locuno. vestes quas gerit⁹ ꝛdida lana fuit.

g Sic mali. nō q bonum ꝓcedēs nō excusat malū seqns:nec bonū seqns purgat malū lum ꝓcedēs: vt.xxiij

q.v.relegentes.ꝛ.xiiij.q.v.forte.ꝛ.c.neqꝫ.ſz vez ẽ q̃ non nocet delicti patris filio q̃stũ ad vitã eternã:nocet tñ quo ad ordinee:itẽ quo ad ſucceſſiõnẽ:vt.vi.q.i.§.vez.itẽ quo ad alias penas:vt.i.q.iiij.itez peccato. mitꝰ tñ logt lex de illis q ſpurij ſũt q̃ nõ obeſt eis hoc qn poſſint eligi ad decurionatũ:qz nõ ẽ ipedienda dignitas eiꝰ q nihil admiſit:vt.ff.de decu.ſpurij.in prin.ꝛ.l.generaliter.§.

ſpurios.ꝛ hoctius:qd genus aut panus ꝛc.ꝛ iuuenalis.tolle tuũ hãnibalẽ.Malo paẽ nibi ſit terſites:dũmõ tuꝫ ſis Eacide ſilij vulcaniaqꝫ arma capeſſas:Quam te terſin ſilez producat achilles.

a Ignꝫ.neſcio. ſi vult dicẽ: q̃ ille q natus ẽ ex parentibꝰ p̃fus alienis a vtrunibꝰ dũ tñ ipe ſit bonꝰ meli oz ẽ:q̃ꝫ ille q natꝰ eſt de bonis parẽtibꝰ:ſz etiaz ipſe ſit bonus.

b Parentibus. ideſt ratione parentum.

c Alſci.qõ ſuuz eſt mulieres.n.ad ſi natura genuit: vt partꝰ ederẽt:vt. C. de indic. vidu.l.ij.ꝛ pudoz ẽ feminis nuptiarũ ꝓmia nõ habere:vt. xxxij. q. ij.pudoz.

d Sanctos. tñ in hoc nõ fuit ſãctus: qz temerariũ iuramentũ voluit ſeruare: vt. xxij.q. iij. vnuſquiqꝫ.

e Trinitũ. xxiiij.q. i. quoniã vetus.

f Ecclia vocat ſpõſa chriſti: qz adhuc p delictũ ſeparit põt ab ipa ſicut ſponſa a ſpõſo añ cõfirmatuz mrimoniũ:ſz in futuro ſeculo dicet vxoz que mõ ſpõſa dicit.vij.q.i. ſicut vir.

g Alus p̃cerſi.iſtõ c. intelligitur de iã ꝓmoto.talis eni ꝓpt delictũ alterius non pnatur iure ſuo.non eni pnã ãdꝰ ẽ gs iure ſuo niſi ꝓ grauiſſimo delicto:vt.xvi.q.vij. inuentuz.ꝛ. lxxiiij. di geſta. excipiũt qdã caſum in eo q ignorant adeptus eſt beneficiuz pecunia patris:vt.i q.v.c.i. ſed illud iõ pdit:qz furtiuũ eſt. Sz qd ſi pater cõmiſit crimen leſe maieſtatis: nõne filꝰ pnãdus ẽ beneficio: cũ ſit infamis factꝰ:vt.vi.q.i §.verũ.ꝛ ifames ꝓmoti ẽt deijciunt: vt.vi.q.i.ifames:nõ.qz cũ clericus ſit:eſt a iuriſdictõe pncipis exẽptus. itez fallit illud:ex de.ec.edi.ad audictiã.iij.ꝛ ex.de cle.egro.c.ij.vbi gs ſine culpa pnaf iure ſuo.hoc tñ ſcias q̃ multotiẽs quis puniꝫ ſine culpa.

h d Omin. repellit.ſz nõne filij ſacerdotũ fuit ſũt eccle:vt.xv q.vlt.cũ multe.qualit ergo ꝓmouent nõ adepta libertate:ſz dic q̃ illud loquitur de bis q̃ quaſi legitie ꝛ ſolẽnit dicũt vl derogatũ ẽ ei ꝛia conſuetudine.iiij. di. §.leges.

i Alfacerdotio. ſi intelligas q ipõ iure poſſit ꝓmoueri:ſz hoc iõ dicit:q eps tenet in bẽ cãu diſpẽſare: qz diſpenſatio q̃ꝫ ẽ debita vt dixi.l.di.vt cõſtimeret.

k Ismael fratꝛa. quã habuit ꝫ iſaac.xxxij.q. iiij.recurrat.

l Poteſtas hãc olim habuerũt ptãtẽ multieres:vt de licentia vl ptãte ipaꝝ viri poſſẽt accedẽ ad ancillas ſuas.ꝛ filij ita nati dicebãt poni filij dñe q̃ꝫ ãcille ſz erãt legal filij dñe ꝛ carnalis filꝰ ãcille.ꝛ ita fm legẽ moſayca mulieres poterant adoptare filios ſed fm legez iuſtiniani non pñt:ni ſi filij eius ſint in acie amiſſi: vt iſti. de adopt.§.femie.

m Gens degeneres.q̃ ad fornicatiõnẽ ꝛ nobilitatẽ: vt.xxxv.q.iij.quam.

filij ꝓiugatoꝝ nullũ ẽ crimen nuptiarũ. Itẽ iohãnes chryſoſtomꝰ ſup matheũ homelia.iiij.

Nemq̃ de uicijs erubeſcamꝰ parẽtũ:ſz illud unũ q̃ramꝰ ſemp ãplectamur:uirtutẽ uidelz huiuſmodi etiã ſi alienigenaz hz matrẽ ẽt ſi fornicatõe pollutã ul quolibet huiuſmodi dedecore fordidatã:nihil tñ de eiꝰ aut utilitate fuſcabit aut crimine polluet. qõ ſi fornicatõez ipm ad melioza cõuerſuz neq̃q̃ poz uita cõmaculat multo magis ex meretrice natus ꝛ adultera ſi ꝓpa uirtute decore tur: parentũ ſuoꝝ nec dedecoratur opprobrijs. Itẽ nõ ẽ oio nec de uirtute nec de uicio parẽtũ aut laudãdus aligs aut culpãdus. nemo uere ide aut obſcurꝰ aut clarꝰ ẽ.imo ẽt ut ſi cõſideratiꝰ aliqd dicamꝰ aut exꝑſſius:neſcio quomõ ille magis nõ reſplẽdet:q ex parẽtibꝰ a uirtutibꝰ ꝓpꝛius alienꝰ: q̃ ipſe q fuerit dei uirtute mirabilis Itẽ hieronymus in epiſtola cõtra ruphinũ.

Non parentum ſed propria culpa quenq̃ condemnat.

Nalſci de adulterio nõ ẽ eius culpa q naſcit:ſz illiꝰ q generat.quo in feminibꝰ nõ peccat terra q̃ cõfouet:nõ ſemẽ: qõ i ſulcis iacit:nõ hũoz ul calozꝫbus tẽperata frumẽta i germẽ pullulat:ſz uerbi gra fur ꝛ latro qui fraude ꝛ ui eripit ſemia:ſic genꝰ hũanũ recipit terra.i.uulua qõ ſuũ ẽ:ꝛ receptũ cõfouet:ꝛ cõfotũ corporat: corporatũ i mẽbra diſtiguit: ꝛ inter illas ſacri uẽtris ãguſtias dei manꝰ ſemp opat:idẽq̃ corporis creatoꝛ:ꝛ aie ẽ. noli deſpicere bonitatẽ figuli.i. dei q te plaſmauit: ꝛ fecit ut uoluit.ipe ẽ dei uirtus:ꝛ dei ſapientia:qui i utero uirginis marie edificauit ſibi domuz. In cepte int uiros ſanctos apli uoce nũeratus meretricis ẽ filius eſau de rebecca ꝛ iſaac biſpidꝰ tã mẽte q̃ꝫ corporẽ:quaſi bonũ triticũ int loliũ aucnaſq̃ degenerat: qz nõ i feminibus ſz i uolũtate naſcẽtis cã uicioꝝ ẽ atq̃ uirtutũ. Item augustinus.

Iniquitates parentũ filijs obeẽ non poſſunt.

Põſus ille:q uocatꝰ erat ad nuptias bonos ꝛ malos cõgruẽs unitatis: naſci ẽt uoluit de bonis ꝛ malis quo exẽplo diſcant parẽtũ ſuoꝝ filij iniqtates ſibi obeſſe nõ poſſe. Itẽ greg.

Nõ aliena culpa ſz ꝓpria aliquẽ ab eo quo fungit deijcit gradu.

Patis puerſũ ꝛ cõtra eccliaſticã ꝓbat eẽ cẽſuraz:ut fruſtra quozũdã uoluptatibꝰ ſuis gs ꝑuet officijs:quẽ ſua culpa uel facinꝰ ab officij quo fugit gradu nõ deijcit. Itẽ hieronymꝰ.

Ex adulterio natus a ſacerdotibus non prohibetur.

Dominus nr ieſus chriſtus uoluit nõ ſolũ de alienigẽis cõmixtiõibꝰ ſz ẽt de adulterinis naſci nobis magnã fiduciã pſtãs ut qualicuq̃ mõ naſcamur: dũta mẽ ueſtigia eius imitemur:ab ipius corpoze nõ ſepemur: cuiꝰ ꝑ fidem mẽbra effecti ſumꝰ.ꝛ ſicut ille nerꝰ ẽ põtifex ꝛ ex adulterinis natꝰ cõiũctõibꝰ: ita qualicuq̃ oz die natꝰ ſit aliqs:tñ ut pfectã fidẽ habeat: ꝛ qõ fide tenet operibꝰ ipleat:ſitq̃ litterat ꝛ uir uniꝰ uxoris neq̃q̃ a ſacerdotio repellit. Judas eni pr̃iarcha cõcubuit cũ thamar nuru ſua: ꝛ ex illo ꝓcubi natu nati ſũt phares ꝛ zarã.inde poſtea ſalomon qui fuit dux i deſerto inde obet:ide quoq̃ booz.i de poſtea yſay q fuit pr̃ dauid.ex illa ergo ꝓgenie oꝛigo ducit chriſti q uerus ſacerdos ẽ.ideoq̃ ſi filij eiꝰ ſumꝰ: q̃ ipe fecit nos imitari debemꝰ. Itez aug. de unico baptiſmo libꝛo primo.

A pplo dei nõ ſepat aliquem materna cõditio:ſz ꝓpa culpa.

Ismael ut ſepet a pplo dei nõ obfuit mat ancilla.ſz obfuit fratꝛa diſcordia.nec profuit ptãs uxoris cuiꝰ magis filꝰ erat: qz ꝑ ipius iura ꝓiugalia ꝛ i ãcilla ſemiatꝰ erat:ꝛ ex ãcilla ſuſceptꝰ ẽ

Contra bonifa.martyr ſcribẽs regi anglozum.

Licia parentum etiam ad poſteros transferuntur.

Jmgẽs anglozꝫ:ſicut p iſtas pincias diuulgatũ ẽ ꝛ nobis in francia ꝛ in italia imꝓperatur ꝛ ab ipſis paganis nobis

n Permisit.nō q; ppter delictū pmittit de⁹ inferri penas: vt.v.q. v.nō ois.xvi.q.i.⁊ tpis.⁊.c.reuertimini.⁊.vij.q.i.scisciatis.

o Inde.istud cōtinuat ei qō dixit.s.in illo.§.sed hoc.

a Aplica.ab eccl'ia.nō q; dr̄ ab eccl'ia elect⁹: q a maiori pte capituli ē elect⁹: vt ex̄ de elec.cū nobis olim.ff.ad municipa.q maior. ex̄ de elec. iē. in pin.

b Cetere. impaie ponit: sic.xxvi.di.de inde. vl' nomie ceterox̄ omēs cōpbēdūt: vt ff.de v.sig. ceterox̄.

c Enoma nēsē electū. hodie nō fiūt tales eligē di sed postulā di a solo papa q; metropolitanus eiz electo i epm non possz dispēsare: vt ex̄ de elec io. innotuit.

d Sz ad tēpus.xi. q. vij. tali.io.

e Cū ergo.respicit primum §.huius di.

f De fornicatōne. nō dic bene: q; si eēnt legitimi sine dispensatione pmouerēt.§. quod autem.

g Nezat.s. e.vndecūqz.

h Celia simpliciꝰ. dignoscit. ar.ff.de acq.ber. sz ⁊ si de sua.

i Et vitaz. ex quo plura fecerunt p ipso ⁊ tm̄ vnū faciebat. ipm nō debuit impediri eius pmotio. xxviij.di. ō sy racusane.⁊.xiii.di. duo mala

k I Tē qui i egritudine. i hac di. tradit: q; g baptizat i egritudine: non est pmouēdus.⁊ ē intelligendū de tali q cū sanus erat elegit baptizari: sz tm: ore mortis petijt baptismū. cā aūt huius cōstitutionis ē: q; psumit nō vere penites q cito is cā ē penites: ⁊ sic psumit peccata ei dimissa. s. tm̄ stati moreret: psumeret eccl'ia peccata ei dimissa ee: vt de pe. di.vij.null⁹.⁊ sic eccl'ia circa idē factū hz cē tras psumptiones sz diuersi respectu: de cōse.di.iij.perlatum.

l Ags. itelligē adult⁹. nā pueri ab hereticis baptizati pmouē

obijcit: spretis legalib⁹ cōnubijs adulterādo ⁊ luxuriādo ad istar sodomitice gētis fedā uitā duxerit: de tali cōmixtōe meretricum estimādū ē degeneres populos ⁊ ignobiles ⁊ furētes libidine forepreādos: ⁊ ad extremū uniuersā plebē ad deteriora ⁊ ignobiliora uergētē: ⁊ nouissime nec bello seculari fortē nec i fide stabilē: ⁊ nec honorabilez hōibus nec deo amabilē eē uēturā: sicut alijs gentib⁹ hispanie ⁊ puincie ⁊ burgundox̄ pplis ptigit. que sic a deo recedētes fornicate sunt: donec iudex taliū criminū ultricef pēas p ignorātes leges dei ēt p sarracenos uēire ⁊ seuire pmisit. Unde idē urban⁹ i fine supiozis .c. dilecti guēdo sbiūxit: nisi aut i cenobijs aut i canōicis religiose pbati fuerit puēsari ē alex.ij. De eodē

Aplica⁹ auēte pcipim⁹ uobis ut si eū q ab eccl'ia electū ē altero digniozē eē canōicāqz et⁹ electōez pbaueritis: fulti nr̄a auēte pcepto secretis. nā p eo q; filij sacerdotis dicit: si cetere uirtutes i eū cōueniāt: nō reijcim⁹: sz suffragāti bus meritis pmouēdo eū recipim⁹. Hoc aūt qō de filijs sacēdotū dicit: ex dispēsatōe eccl'ie introduci uidet. ⁊ qō ex dispēsatōe introducit ad pcēntiā regle general' trahi nō pōt. Unde urban⁹ scribit bar.turonen.archiepo.

Filij sacerdotū nō pbibēt ab ēpatu: si cetere uirtutes i eis iueniāt

Enomanēsē electuz p eo q; filij⁹ sacerdotis dr̄. si cetere uirtutes i eū pueniūt: ñ reijcim⁹ sz suffragātib⁹ meritis eū patient suscipim⁹: nō tm̄ ut hoc p regula i posterū assumat: sz⁹ ad tēp⁹ ecclie piculo pstitit. Elz⁹ ergo ex sacēdotib⁹ nati i sūmos pontifices supa legāt eē pmoti: ñ fūt itelligē di de fornicatōe: sed de legitimis pnuptijs nati: que sacerdotib⁹ ante pbibitōez ubiqz licita erāt ⁊ i oriē tali eccl'ia usqz hodie eis licē pban

tur. Quod aūt uiciū origis seminī iputari negat⁹: uī eē pprariū illi sinie adulterox̄ filij abominatio fūt dn̄o: sz sic supradictū ē de pbyterox̄ filijs: ita ⁊ hoc de filijs adulterox̄ itelligēdū vī: ut illi dicāt eē abhominatio dn̄o: ad quos pena flagitia hēditaria successio ne descēdūt. silit ⁊ illud urbani i telligēdū ē: qō ipe scribit petro legionensi episcopo. De eodem

Celia⁹ simpliciter ad se. aplicā quenēs hūiliter peccatū cōfessus es: q; pōtificij tui uidebat⁹ officiū ipedire: uidelz q; ex mr̄e nō legitia, pereat⁹ sis: quā uiuente prepria uxore pat⁹ tu⁹ cognouisse dignoscit: nos aplice māsuetudinis gr̄a admonēte a ceteris q̄ sacēdotiū ipediūt crimib⁹: tādiu pfessione q̄ fratrū testimonio q tecū fūt i mundi te agnoscētes: ⁊ uitā tuā religiosā audiētes ab hui⁹ te peccati uinculo absolutū i suscepto sacerdotali officio cōfirmam⁹.

Tē q i egritudie cōstitut⁹ baptizat: pb̄r ordinari nō dz. Unde i neocesariēsi pci. legit

Non ordinet clericus q in egritudine constitutus baptizatur.

Siqs i egritudie pstitut⁹ fuerit baptizat⁹: pb̄r ordiari ñ dz. ñ. n. fides illi⁹ uolūtaria: sz ex necessitate ē: nisi forte postea ipi⁹ studiū ⁊ fides pbabil' fuerit: aut boiuz ritas exegerit.

Tē ex mōachali ritu null⁹ assūat ad eccl'astica cū officiū: nisi fuēit oblat⁹ pprij uolūtate abbatis. Unde grego. scribit.

Mōach⁹ ñ ordiet cleric⁹: nisi uolūtate abbatis ēpo fuerit oblat⁹

Null⁹ ad eccl'iasticū officiū ex mōasterio, producat mōachus nisi quē abbas loci admōit⁹ pp̄a uolūtate obtulerit ēpo. Tē ex cōcilio char.v. De eodē.

Siqs de alteri⁹ mōasterij cōuictu reptū ul' ad clericatuz

d Caritas. ar. q; ppt caritatē bōuz aliqua conceduntur: vt.lv. di. c.paiscis.

e Tez ex monachali.s. lv. di.c. paiscis. dixerat: q; mōachi possunt pfici parochialibus eccl'isijs. sz crederet aliquis q; hoc posset fieri sine licentia abbatis: ideo hanc ponit distinctionem ⁊c.

f Nullus ad eccl'iam sicut.s. abbas.nō

D.LVII.

q; nullus monach⁹ pōt promoueri ad eccl'iasticos honores nisi cū licentia abbatis: vt.xvi q.i.siquis mōachus.⁊ c.cum pro utilitate. idē itellige ō quolibz clico vt sine licentia prelati sui nō possit ab episcopo transferri ad aliud cum nec clericus episcopi ab archiepiscopo

D.LVIII

po: vt. liij.di. nullus. ix.q.iij. per singulas. ⁊ non soluz voluntas abbatis est requirenda. sed etiam monachorū vt.xix.q iij. statuimus nam hec est quedam alienatio: vnde nō pōt fieri sine consensu omnium: vt.xij.q.ij.sine io. quod dicit de episcopo credo falsuz si causa subest.b.

g Siqs maiorem. ex hoc loco videtur q; monach⁹ possit esse prelatus in eccl'esia seculari. q; ēpus possit esse non est dubium: vt.xviij.q.i.statutum. item q; plebanus possit esse: habes.xvi.q.i.mōachos.⁊.c.in parochia. item q; canonicus possit eē videtur.l.xxiij.di.quorundam. item q; vicedn̄s epi possit esse videtur: quia episcopus debet habere testimonium a monachis: vt.ij.q.vij.cū pastoris. sed iconomū debet habere ēpus vt sit ei testis: vt.xvi.q.ij.qñ. ergo pōt eē iconom⁹ vel vicedn̄s epi: ⁊ istud.b. admittit: ar.ff.xvi. q.i. de psentium.

de hoc materia notatū.xvi.q.vij.in noua.p̄t tñ īelligi:quod hic dicit̄ de
eccl̄ia monachali:que episcopalis etiam fuit.
b ¶ Sūe.s.ē.di.xviij.placuit.s; coñ.ī.iiij.q.v.c.i.
i ¶ Tem.dictū fuit.ē.di.l.non confidat.ꝛ.lv.di.p̄iscis. q̄ nullus or
dinādus ē nisi seruatis interstici js tēpoꝝ:ideo oñdit hic q̄ ad in
star secularium
dignitatū null⁹ p saltū
est ordinādus.
a ¶ Qui ecclasticis.
b ¶ Si officia secula
ria.i.seculares ñ
deferūt p̄cipalē locū
ingressis ꝛc̄.
c ¶ Quis. nō modū ar
gumētādi. exquo ita ē
apud seculares: codē
mō erit apud ecclīam:

D.LIX.

sic.xxxi.di.tenē.iij.q.v
quia.xix.q.iij.monaste
rijs.sic.xij.q.ij.cum de
uotissimā. Et est ar.ad
q̄ōnem illā: q̄ si aliq̄s
ē legitiatus a p̄ncipe:q̄
apud ecclīa; ē legitim⁹
qd̄ ñ credo:ad h̄ ex̄ qui
fi.sint le.p venerabile;.
d ¶ Saltu.gradati eni
deferēdi sūt honores:
vt.xciij.di.legim⁹.ī fi.
ꝛ.ff.de mu.ꝛ ho.vt gra
dati. Nā casū appeit
q p abrupta ascensū q̄
rit:vt.xlviij.di.sicut.
e ¶ Stipēdia. nō q̄ ma
gis p̄sumit̄ p illo q plu
ra stipēdia h; i eccl̄ia:
q̄; is grad⁹ ceteros an̄
cedit:quē labor plixior
ꝛ stipēdia lōgiora fece
runt añire:vt.C.de of.
mag.off.nemo.ꝛ.lxi.
di.miramur.
f ¶ Rarum.sic.ī.xciij.
di.legimus.
g ¶ Hoc ad nos.ton
forant̄.ar.q̄ nul
lus d; tōsorari ad hoc
vt dignitatē consequat̄
ꝛ ad idē.lxi.di.hñ.ꝛ.x
vi.q.vij.p laicos. quid
iuris sit de hoc ibi no
taui.h. dicit q̄ ipa spes
nō inducit simoniā: dū
tñ nō inueniat pactio
q̄; sola animi destinatō
ñ iducit simoniā: vt ex̄
vt eccl̄ia.hñ. vt nostrū.
Alij ꝯtñ dicūt:vt ar.v
iij.q.iij.artald⁹.io.ꝛ cer
te decretal̄ videt̄ dicē
q̄ sola spes inducat si
moniam:ex̄ de simo.c.
vlt.ꝛ tal̄ simonia p solā
p̄niā; abolet̄: vt ibi dr̄
hoc tñ credo q̄ spes p
honesto seruitio nō in
ducit simoniam.
h ¶ Inculpati. nō q̄ sē
per.p̄sumit̄ q̄ i fraudē
recepit ordinē;: q subi
to recipit: s; bñ merit⁹
sit.alr̄ sic p̄sūit̄ q̄ liber

p̄mouere uoluerit ul̄ i suo mona
sterio maiorē p̄sonā mōasterij cō
stituere sine lr̄ia abbatis ꝛ mona
choꝝ:ep̄s qui hoc fecerit a cetero
rū cōione seiūctus sue⁹ tñmō ple
bis cōione ɔtēt⁹ sit: ꝛ ille neq; cle
ricus neq; canōicus neq; p̄posit⁹
perseueret.

ITē q ecclasticis disci
plinis ibuti ñ sūt: ꝛ tē
poꝝ approbatōne dis
cussi ñ sūt:ad sūmū sa
cerdotiū puehi nō aspirēt. Un
de ait papa zosimus.

Nō aspiret ad sūmū sacēdotiū q
ecclasticis disciplinis nō ē ibut⁹.

QUi⁹ ecclasticis disciplis p or
dinē ñ ē ibut⁹ nec tpoꝝ ap
p̄batōe diuinis stipēdijs erudit⁹
neq̄q̄; ad sūmū sacerdotiū eccl̄ie
aspirare ul̄ p̄sūere d;. ꝛ nō solū i
eo ābitio inefficax hēat̄: uex; ordi
natores ei⁹ careāt eo ordine: quē
ɔtra p̄cepta crediderāt p̄sumēdū
ITem urbanus papa.

Ad sacerdotale officiu; null⁹ nisi
p singl̄os ḡd⁹ approbat⁹ accedat

SI officia secularia p̄ncipalē
locū nō uestibulū actōis in
gressis:s; p singl̄os grad⁹ exami
nātis deferūt:qs̄ tā arrogās ta;
ipudēs iuenit̄:q in celesti militia
que p̄pēsius pōderāda ē: ꝛ sicut
auru repetitis ignib⁹ exploranda
stati dux eē desiderat: cū tyro an̄
ñ fuerit: ꝛ p̄us uelit docē q̄; disce
re: assuescat in dn̄i castris i lecto
rū p̄mit⁹ gradu diuini rudimēta
fuitij. nec illi uilescat exorcistā; a
colytū sbdiaconū ꝛ diaconū p or
dinē fieri: nec hoc saltu⁹: s; statu
tis maioꝝ ordiatōe tēporib⁹. Iā
uēo ad p̄sbr̄ij fastigiū tal̄ accedat
ꝛ ut nomē etas ipleat: ꝛ meritū p
bitatis stipēdia⁹ añacta testet̄: ide
sūmi pōtificis iure locū spare de
bebit. facit hoc nimia remissio cō
sacerdotū nostroꝝ: q pōpā mltī
tudinis q̄rūt: ꝛ putāt ex hac tur
ba aliqd ibi dignitatis acq̄ri. hic
passim nūerosa pluralitas etiā in
his locis ubi solitudo ē taliū repi
tur: dū p parochias extēdi cupi
unt: aut qb⁹ aliō p̄stare nō possūt
diuinos ordines largiuntur. qd̄
oportet districti semp esse iudicij
rarū est eni omne qd̄ magnu; ē.

ITem gregorius.

Cuiuslibet meriti laic⁹ ad sūmū
non aspiret sacerdotium.

HOc⁹ ad nos p̄uenisse qd̄ non
dissilī dignū ē detestatōe cō
plecti: q̄ qda; honoris desiderio
iflammati defūctis ep̄is tōsorāt̄
ꝛ fiūt repēte ex laicis sacerdotes
atq; iuerecūde ꝛ repēte religiosi
p̄positi ducatū arripiūt: q nec eē
adhuc milites didicerūt. qd puta
m⁹ q̄ isti subiectis p̄staturi sūt: q
añq̄; disciplinat⁹ limē attingant:
tenere locū regiminis nō formidāt
q̄ de re necesse ē: ut q̄uis inculpa
ti⁹ q̄sq; sit meriti: an̄ tñ p districta
ecclastici ordis se exerceat officia
ITē celestin⁹ ep̄is galliaꝝ.

Nō aspiret ad sūmū sacerdotiū
q ecclasticis disciplis nō ē ibut⁹.

ORdinatos⁹ uero quosdā fra
tres charissimi ep̄os: q nllis
ecclasticis ordinib⁹ ad tāte digni
tatis fastigiū ɔstituti fuerit: ɔtra
p̄rm decreta hui⁹ usurpatōne q se
hoc recognoscit fecisse didicimus
cū ad ep̄atū his ḡdib⁹ qb⁹ freque
tissime cautū ē debeat p̄uenire: ut
i minorib⁹ iitiatis officijs ad maio
ra firment̄. d;. n. ante eē discipu
lus q̄sq; doctor esse desiderat: ut
possit docē qd̄ didicit. ois eni uite
istitutio hac ad id qd̄ tēdit se rōe⁹
ɔfirmat̄. q minie lr̄is operā dede
rit: p̄ceptor eē nō pōt lr̄aꝝ: q nō
p singula stipēdia creuerit: ad me
ritū stipēdij ordinē ñ pōt p̄ueire
solū sacerdotiū int̄ ista rogo uili⁹
ē? cur facilius tribuitur: cum dif
ficilius impleat̄?

ECce⁹ ostēsū ē ex p̄te q
p̄ūt ad sacerdotij ordi
ne; p̄mouēri ꝛ q non
Nūc aūt ɔsiderādū ē
ex qb⁹ ordinib⁹ i archip̄sbr̄u; uel p̄
positū ul̄ ep̄m ul̄ archiep̄; sint eli
gēdi. De his ita statutū ē i ɔci.
urbani pape celebrato aluernie.

Archipresbyter uel decanus aut
archidiaconus nō nisi diaconus
aut presbyter ordinentur.

NUllus⁹ ep̄s in eccl̄ia sua nisi
diacon⁹ sit archidiaconū in
stituere: nec archip̄sbr̄ū aut deca
nū: nisi p̄sbri sint: ordiare p̄sūat.
qd̄ ut districti⁹ teneat̄: ap̄lica au
ctoritate p̄hibemus ꝛ int̄dicim⁹.

tas in fraudē data sit quādoq;: licet seruus sit bñmeritus: vt.ff.q
ꝛ a q̄bus man.l.i.in fi.ar.ad hoc.lxi.di.miramur.
i ¶ Ordinatos.nō q̄ cōfessio vnius nocet alij: qd̄ est coñ id.i.q
v.interrogatū.s; hoc ē p̄p̄t cāe ɔnexionē: vt.lxxxi.di. tātis
vt nō.iij.q.vi.hoc q̄ppe.vl̄ dic q̄ nō nocet nisi quo ad p̄sūptionē;
sic dictum vni
us nocet quo
ad p̄sūptionē:
vt.lxxxvi.di.
tanta.
k ¶ Nōc. vt
p⁹ sit discipul⁹
l ¶ Cōfirmat.i.
cōfirmare d;.
m ¶ Difficili⁹.
s.xl.di.an̄ om
nia.
a ¶ Ecce
hic
ostē
dit ex̄ q̄bus or
dinibus aliq̄s
eligēdus sit i p̄
posi tū vl̄ deca
nū vel archip̄
sbyteꝝ vl̄ ep̄;
ꝛ dicit q̄ null⁹
eligēdus est i
p̄positū nisi sit
diacon⁹ l̄ p̄sbr
null⁹ in archi
diaconu; nisi
sit diacon⁹: nl̄
l⁹ i decanū vel
archip̄sbr̄ū ni
si p̄sbr: nullus
in ep̄m nisi ad
mīn⁹ sit subdi
acon⁹.
b ¶ Nullus.
hec duo
capitula dicit
h. abrogata p
id qd̄ est.ī.c.
penult. ꝛ vlti.
ex̄ de elec. cū i
cūctis. vbi dr̄
q̄ si ē in sacris
ordinibus pōt
eligi i p̄positū
vl̄ archidiaco
num: sed sub
diaconatus ē

D.LX

hodie sac. or
do: ex̄ ō eta.ꝛ
qua.a multi. ꝛ
hoc satis susti
neri pōt: cum
acolyth⁹ etia;
possit eligi ad
p̄elaturam: vt
ex̄ de eta. ꝛ q.
p̄terea. vbi dr̄
q̄ dispēsatiue
pōt eligi. l̄ dic
q̄ expōit̄ hec
dictio sit.i.fiat
sufficit enim si
talis sit q̄ in
breui possit p
moueri ad istos

ordines: ut ex de eta. & qua. preterea. nō enīz refert an iā sit an cito fiat: ut ex de v. sig. c. iij. & de pse. di. iiij. qñ. Sz ꝯre statuit istud ō istis dignitatib⁹: cū in ep̄m possit eligi subdiacon⁹: ut. j. e. c. vl. sed hui⁹ rōez assignat gra. j. c. di. §. hoc. & §. alteꝝ. l. ppt ordis dignitatē. Jn quo aūt ordie debeat eē cāto: uel p̄micer⁹: psuetudini relinquo. licite ḡ pōt qs i minoribꝰ ordinib⁹ eligi ad bas dignitates: dū tñ hēat etatē. sed his ob. ex de elec. oudū. i fi.

c Epūs. ergo collatio archidiaconat⁹ spectat ad ep̄m. l xxiij. di. epo. & xxv. di. c. i. & lxi. dis. c. i. & lxxxix. di. vo. lumus. sz j. & ciij. di. legim⁹. & ex de elec. cū in cūctis. vbi dr̄ q ad canonicos spectat. dic q ad ep̄m tñ spectat cō. firmatio: ad canōicos electio de iure. in talib⁹ tñ pside rāda ē psuetudo: ut ex ō elec cū ecclesia.

d Nisi pbr̄i. j. xxiij. q. iij. sic excellētiam. j ubi dr̄ q ñ gradus elegātioz sz uite melioz tē. sz dic q nō tñ ordo ꝑsideraf: sed ordo & meritū.

e In Ellus

f Anouamus. ul' pbr̄. redde singula singulis.

g Ordiari. cogit ergo aliqs recipe ordinē. & sic ē j boc. l xxiij. di. gesta sed istud rōne adiūcti ordis scētib⁹. j. xxv.

D. LXI.

b Ne adole ātos: ut ex de elec. cū i cūcti.

a In Ellus i sacerl postulari tamē pōt i ep̄z laic⁹ ut. lxi. di. osi⁹. & lxiij. di. valē tiniānus.

b Habuisse. supple sacros nā ēt subdiaco-

natus fuit tempore apostolorum: ut. xxxv. di. eps.

c Romani. hodie licite eligit: ut extra de eta. & qua. a multis.

d Metropolitani. sicut ergo olim metropolitan⁹ potuit dispēsare circa ordinē: sic videt q adhuc possit: cū nō auferat ei hec dispēsatio sine iurisdictio: ar. extra de sen. ex. nup.

Tem calixtus papa.

Null⁹ in ꝓpositū uel archiep̄z ut archipsbyteꝝ uel archidiaconum nisi pbr uel diacon⁹ ordinetur.

Nullus⁹ in ꝓpositū: null⁹ in archiep̄m: null⁹ in archipbr̄m: nullus in decanū: nisi pbr uel diaconus: nullus in archidiaconū nisi diacon⁹ ordinet⁹. Tē inoc. ij. Anouam⁹ aūt & De codē. ꝑcipim⁹: ut null⁹ in archidiaconū uel decanum nisi diaconus uel pbr ordinet⁹: archidiacōi uero uel decani uel ꝓpositi: q infra ordines ꝓnoiatos exīstūt: si inobedientes ordinari⁹ ꝓtēpserit: honore suscepto p̄iuēt⁹. ꝓhibem⁹ āt ne⁹ adolescētib⁹ uel ifra sacros ordies ꝑstitutis: sz q prudētia & merito uite clarescūt: ꝓdicti ꝓcedāt honores.

Nō cūnū ꝓpter ꝓcacitatem quoꝝūdā statutū ē: q nomen prepositure adepti officiū ꝓtēnūt nolētes fieri sacerdotes: alⁱs autē iane eēt: cū etiā in ep̄m eligi p̄nt i sbdiaconatū cōstituti. Tē ꝥxta illud urbani pape.

Nō eligatur i episcopum nisi i sacris ordinibus cōstitutus.

Nullus⁹ i ep̄m eligatur nisi i sacris ordinib⁹ religiose uiuens fuerit iuētus. Sacros autē ordines dicim⁹ diaconatū & pbr̄atum hos siquidez solos p̄mitiua legit habuisse⁹ eccl'a: subdiaconos uero q̄ & ipi altarib⁹ miſtrāt: opportunitate exigēte cōcedim⁹: si tñ spectate sint uite religionis & sciētie. qō ip̄m nō sine rōanⁱ pōtificis ul' cū metropolitāⁱ sciētia fiēi firmitē p̄mittim⁹. Alterū uero: ut i ep̄z uel archiep̄m: nisi i sacris ordib⁹ ꝑstitut⁹ nō eligat⁹: ppter dignitatem ordinis statutū est.

Tē laici nō sūt in epos eligendi: sed p singulos ordines p̄us sūt probādi. Nde grego. bru nichilde regine francorum.

Sacerdotes ex laicis ñ sē ordinādi

Sacerdotale⁹ officiū uris i partib⁹ in tāta sicut didicimus ē ambitiōe pductuz: ut sacerdotes subito qō nimis graue ē: ex laicis ordinent⁹. Tem ormisda papa

Joīb⁹ episcopis. De eodē.

N⁹ sacerdotibus eligēdis ul' ordinādis curaz oportet esse ꝑspicuā. irrep̄hēsibiles eē ꝓuēit: quos p̄esse necesse ē corrigēdis. lōga⁹ debet uitā suam ꝓbatiōe mōstrare: cui gubernacula cōmittūt⁹ ecclie.

Dē nō negamus eē i laicis deo placitos mores: sed milites suos ꝓbatos sibi querūt istituta fideli um. discere p̄ius qsq⁹ debet añq⁹ doceat: & exēplū religiose ꝙuersationis de se poti⁹ alijs p̄stare⁹: q⁹ sumē. emēdatiozē eē ꝙuenit ppl'o quē necesse ē orare ꝑ ppl'o. longa obſuatiōe religiosus cult⁹ tradat⁹ ut luceat & clericalib⁹ obsequis erudiēdus inseruiat: ut ad uenerādi graduſ ꝓduct⁹ sūmā qs sit: fruct⁹ hūilitatis' oñdat. nec tñ ꝑsecrare de laicis ibibemus: sed nec de pēitentib⁹ quidez q⁹q⁹ ad huiusmodi gradū ꝓphan⁹ temerator aspiret satis illi sit postulāti veniā ꝓcedi qua ꝓsciētia absoluat reū: q se peccata suo ppl'o sit teste⁹ cōfessū: qs enim quē pauloañ iacētē viderat venereⁿ antistitē? ꝓferēs meoza dⁿ crimis labē nō hz lucidā sacerdotij dignitatē. Tē inocentius papa. De eodem.

Jserū⁹ ē cuz fieri magistrū: q nūq⁹ fuit discipulus: cumq⁹ sūmū sacerdotē fieri q i nullo gradu unq⁹ obsecut⁹ fuerit sacerdoti

Tē leo ep̄s. De eodem.

Jramur⁴ tñ apud nos p occasionez tpis ipacati aut ambitiū p̄sūptionē aut tumultuz ualuisse populārē: ut indignis quibuslibet & lōge extra sacerdotale meritū ꝓstitutis pastorale fastigium & gubernatio eccl'ie crederet⁹. nō. n. ē hoc ꝓsulere ppl'o: sz nocē: nec p̄stare regimē: sed augere discrimē⁹. itegritas eni p̄sidētiū salus ē subditorū. & ubi ē incolumitas obedientie: ibi sana est forma doctrine. Principat⁹ aūt quē aut seditio extorsit aut ābitus occupauit: ēt si moribꝰ atq⁹ actib⁹ nō offendit: ipsius tñ inuitj sui est pnicios⁹ exēplo. & uix bono pagūtur exitu: q malo sē icboata p̄ncipio. Qō si in qbuslibet eccl'ie gradib⁹ p̄uidēt scienterq⁹ curādū est: ut i domo dñi nihil inordinatū⁴ sit: nihilq⁹ p̄posterū: q̄sto⁹ magis elaborandū est: ut electione eius qui

e Tē laici. hic oñdit q laici ñ sūt eligēdi in epos: sed p̄sit postulari. itē oñdit q tñ de ꝓpria eccl'ia faciendā ē electio. deide oñdit de visitatore q⁹ nihil dz ꝑsumere ō reb⁹ illi⁹ eccl'ie cui⁹ dat⁹ ē visitator. Et nō q⁹ vocat hic laicos illos q ñ sūt ordiati: & illos q repēte sūt ordiati. & nec isti nec illi sūt eligēdi.

f Acerdotale. subito. & ita iniq & male. iniqtas. n. oia ꝓcipitat: ut. j. de pe. dis. iij. int hoc hircū. si tñ necessitas ē: i āno & dimidio pōt laicus recipere oēs ordies: ut. lxxvij. di. mōach⁹. & c. se

g Sacerdotib⁹ corrigēdis. sic iij. q. vij. iudicet. & c. se

h Lōga. sic. ō. xxviij di. p̄iuſq⁹.

i Detestare. vñ ñ petē exēplū. sz dare dignⁿ erat. ad idē. xvi. q. i. p̄dicator.

k Emēdatiozē. sic. viij q. i. qualis. i. q. i. c. vilis simus.

l Hūilitatis. qz nihil ita splēdet i pōtifice sicut hūilitas. ut. c. di. j mozem.

m Teste. qz publica delēa publico egēt remedio: ut de pe. dis. i. §. hoc ergo. & c. q⁹q⁹ is

n Memorādi. & hoc ꝓpt memoriā p̄teriti delicti: si. xxv. di. c. vlt. & xlviij. di. §. i. & iij. q. iiij. c. ij. & ff. de decur. l. vlti.

o Jsey ē q nūq⁹. & lix. di. ōdiator

a Jramur. aut tumultū. ar. q ñ ē deuiādū a iure cōi. ꝓpt tumultū pplarez nec ꝓpt sedādā discōdiā: ut. lxij. di. docēd⁹ xviij. q. ij. siqs abbas. viij. q. i. lz. sic. C. ō pēs decurionū. & ar. ex de ap. c. cōstitut⁹. ar. j. ff. ad. l. cor. de. sic. l. pe. & xxviij. di. ō syracusāe. & xi. q. iij. añcesso⁹. & l di. ut ꝓstitueret. ex de re. iū. q scādalizanēit.

b Discrimē. i. piculū

c Presidentiũ.i.sacris officijs deputatoꝝ.
d Principatus.i.q.i.principatus.
e Inordinatũ.s.ut ꝑ eligat ille q diu militauerit in eccla:ut.j.e.qd ꝑ derit:uel ẽt ille q est in maiori ordine ꝓstitutus:ut.lxxv.di.c.vlti.
f Quãto.nõ quãto res ẽ maior tãto maior ẽ igsitio faciẽda:ut.lxx.di.ordinatos.xlvij.di.q̃stũ liber.xlij.di.qescam⁹. ⁊.vij.q.ij.c.vlti.Et ẽ hꝫ illos q dicũt q̃ i causis mr̃imonialib⁹ nõ ẽ ita districta examiatio facienda circa testes.
g Omniũ.ar.qõ vni dr̃ ad alios extẽdi:ut di xi.xxxviij. di.ignorantia.⁊ ar.xxxij.q.vij aplus.⁊.xxxi.q.i.q̃ si ⁊.C.õ naturali.li.aũc. item sigs.
h Persona.nõ q̃ ꝑ pter psonã ñ recedit a iure cõi:ut hic. ⁊.l.di. ex pẽitẽtib⁹. ⁊.lxxxix di.singula.lix.di. hoc ad nos.tñ q̃q̃ recedit a iure ꝑpẽ psonã: ut fuit i augustino:ut vij.q.i.nõ añt. itẽ ꝑpẽ scãdalũ qõ timet in psona:ut.xxiij.q.iiij.nõ põt.silit ꝑ mifatiõe psone:ut.lxxxvi.di.tanta.sz dic q̃ ibi⁹ psone fauore nõ recedit a iure sz ꝑpter vtilitatẽ ꝑuenientẽ ex psona.
i Ydo laborib⁹.nõ q̃ eoipso q̃ qs elect⁹ ẽ:ꝑ sumit ẽ melior alijs: ut.ã.di.lix.c.i.⁊.xl.di. c.i.ar.ꝫ.viij.q.i.illud.
k Docuñta.hic mala vita ꝑbat aliquem ãbitiose ꝑuẽisse ad dignitatem:sic ecõuerso merita alicui⁹ excusãt ipm de ãbitiõe:ut.i.q. i.quibusdam.
a Episcopũ.ꝓstituj.i.ꝓsecrari. solus eni nõ dr̃ ꝓsecrare ipm:sz sol⁹ ipm posit ꝓfirmare:ut. lxiij. di.c.i.⁊.li.di.c.vlti. dũ tñ adsit ꝓsensus capli sui:ut ex de his q̃ fi.a ꝓcla.nouit.
b Multo.sic.ã.dis. lix.c.vlti.⁊.ã.e.i sacerdotibus.
c Quẽlid proderit. nõ q̃ licitũ est alicui fuire i eccla spe stipẽdioꝝ:ut.ã.lix.di. si officia. ⁊.lxxiij.di. ꝓfuit.ar.ꝫ.viij.q.i.si i eccla.⁊.xij.q.i.hẽbat sz dic q̃ spare põt: dũ tñ non ꝓncipaliꝫ ad hoc fuiat:ut.lxxvi.di.i singulis.⁊.viij.q.i.q̃ epatum.
d Alienũ.i.alijs debitũ:sic.ã.xiij.di.§.i.ff.de adopt.l.fi.
e Statuimus.ab infimis:sic.xlviij.di.sient.
f Noui.seniores in ecclesia sp̃ ꝓponendi sũt iunioribus in electione:in responsiõe:in subscriptiõe:ut.lxxv.di.c.vlti.⁊.lxxiij di.episcoporũ.⁊.xvij.di.§.hinc etiã.⁊.c.se.xcvi.di.bene.
g b is oib⁹. hec so.nõ valz q: laic⁹ quãtũ cunq̃ sit pfectus nõ ẽ eligẽdus:sed tãtuꝫ postulandus: ut.j.e.obitum.⁊.ã.e.in sacerdotib⁹.⁊.ã.di pxi.hoc ad nos. quod ãt dicit ō bis tribus nõ ob.q̃ diuina inspiratiõe fuit factũ uel dic q: isti postulati fuerunt.
h Sophistus.sup biam.ã. xlviij di.qũ.
i Causa.videtur ꝙ q̃ vbi ꝑ bibet electio ex causa:q̃ cessãte illa causa possit fieri electio:ut hic.⁊.xvij.di.de syracusane.i.q.i q̃ pro necessitate.ar.ꝫ. xxxij.q.i.dixit.⁊ xix. q. ij. due sunt. vno mõ sic põt expõi: cessante causa cessat ⁊ ꝓstitutio.i.qñ cã cessat actu ⁊ exẽplo.i.ut ñ ꝓsit trahi in priciẽ exẽpli.lxij di.§.verũ. uel dic q̃ cessat circa psonã illam ad hoc tñ ut dispẽsari possit secũ.uel dic q̃ tunc cessat: qñ hoc in iure expr̃it q̃ cessare debeat.uł dic qñ ois cã cessat ⁊ ipulsiua ⁊ finalis ⁊ efficiẽs ⁊ occasionalis: tunc cessat ꝓstitutõ

supra omnes gradus cõstituitur nõ erret.nã totius familie dñi status ⁊ ordo nutabit:si qõ regritur in corpore non inuenit in capite. ubi est illa beati pauli apli ꝑ spũm dei emissa ꝓceptio: qua in psona timothei omniũ sacerdotũ christi nũerus erudit:⁊ inde unicuiq̃ nr̃m dicit:manus nemini cito imposueris:neq̃ cõices peccatis alienis. Quid est cito man⁹ iponere: nisi ante maturitatẽ etatis:añ tps examinis:añ tps emeritũ obedientie:añ experientiã disciplie sacerdotalẽ honorẽ tribuere nõ cõprobatis?⁊ qd est cõicare peccatis alienis:nisi talẽ effici uolũtatẽ qualis est q̃ nõ meruit ordinari? Sicut enim boni opis sibi comparat fructuꝫ:qui rectũ tenet i eligendo sacerdotem iudiciũ:ita grauat semet ipsũ afficit dãno:q̃ ad suę dignitatis collegium sublimat indignum. Nõ.n.i cuiusq̃ psona⁹ ꝑtermittẽdum est:q̃ institutis generalib⁹ cõtinet:nec putãdus ẽ honor ille legitim⁹ : q̃ fuerit ꝓtra diuine legis ꝓcepta collat⁹. Merito patrum beatorũ uenerabiles sãctiões:cuꝫ de electione sacerdotũ loquerẽt: eos demũ sacris administratoribus idoneos censuerũt: quoꝝ omnis etas a puerilib⁹ exordijs usq̃ ad pfectiores annos ꝑ disciplinę stipẽdia ecclĩastice cucurrisset:⁊ uniq̃ testimoniũ prior uita prebaret:nec põt de eius ꝓuectõe dubitari:cui ꝑ laborib⁹ multis ꝑ moribus castis ꝑ actionibus strenuis: celsioris loci premiũ debet. Di.n ad honores mũdi sine suffragatione temporis sine merito laboris indignũ est ꝓuenire : ⁊ notari ambitus solẽt:quos ꝓbitatis documẽta nõ adiuuãt: q̃s diligẽs ⁊ q̃s prudens habẽda est dispensatio diuinoꝝ mũeꝝ ⁊ celestiũ dignitatũ?

Item ex cõcilio laodicensi.

Nõ sunt eligendi ad episcopatuꝫ nisi quos ꝓbabilis uita cõmendat.

Episcopũ nõ oportet ꝑter iudiciũ metropolitanoꝝ ⁊ finitimoꝝ eꝑoꝝ ꝓstitui ad eccl'ie ꝓncipatũ:nec eligãt nisi hi quos multo⁹ añ nota ꝓbabilisq̃ uita cõmendat:⁊ nihilomin⁹ si in sermone fidei ⁊ recta rõne ꝑ sua ꝓuersatiõe ꝓbati fuerit. Item celestin⁹ oi bus orthodoxis. De eodem.

Quid⁹ ꝑderit ꝑ singula stipendia clericos militasse ⁊ oẽm egisse i dominicis castris etatẽ: si hi qui futuri sũt sacerdotes ex laicis regrãtur:qui uacãtes seculo ⁊ omnẽ ecclĩasticũ ordinẽ nesciẽtes saltu ꝓpostero in alienũ⁹ ãbitũt honorem imoderata cupiditate trãscendere:⁊ in aliud uite gen⁹ calcata reuerentia ecclĩastice discipline trãsire.talib⁹ itaq̃ frẽs charissimi necesse est:ut obuiemus.his itaq̃ fraternitatẽ uŕam decretis cõmonemus: neq̃ laicũ ad clericat⁹ ordinẽ admittat ⁊ sinat fieri:unde ⁊ illum decipiat:⁊ sibi causas generet:qbus reus ꝓstitutoꝝ decretaliũ fiat. Item leo.

Rudibus ⁊ iperitis gubernacula ecclesie non sunt committenda.

Statuimus⁹ ne in aliquo apostolica ⁊ canõica decreta uiolentur:⁊ ne his regẽda dñi eccl'ia credat:qui legitimaruꝫ institutionum nescij ⁊ tot⁹ hũilitatis ignari nõ ab infimis sumere incremẽtuꝫ sed a sũmis uolũt hr̃e ꝓncipium cum ualde iniquuꝫ sit absurdũq̃: ut impiti magr̃is : nouꝰ antiquis ꝓferãtur:rudes emeritis. Nos⁹ omnib⁹ auctoritatib⁹ laici ꝓhibentur in epatum eligi. Ecõtra beat⁹ nicolaus ex laico electus ẽ in eꝑꝫ. beat⁹ seuer⁹ ex lanificio assũptus est in archiepm.beat⁹ ambrosius cuꝫ nõdũ esset baptizat⁹: in archiepm est elect⁹. Sed sciendũ est q̃ ecclĩastice ꝓhibitiões ꝓpriας hũt causas: qbus cessantib⁹ cessant ⁊ ipse.ut eni laicus in epm nõ eligeretur hec causa fuit : quia uita laicalis ecclĩasticis disciplinis ꝑ ordinem nõ erudita nescit exẽpla religioins de se ꝓstare alijs:que in seipa experimento nõ didicit. cum ergo quilibet laic⁹ merito sue pfectionis clericalẽ uitã trãscendit:exẽplo beati nicolai ⁊ seueri ⁊ ambrosij eius electio potest rata haberi.

Nde idẽ ambrosius in epla ad uercellenses ait de seipso.

Nophitus⁹ ꝓhibet ordinari: ne extollat in superbiam: sed si nõ deest hũilitas cõpetẽs sacerdotio:ubi cã nõ adhęret :uiciuꝫ non

k Judicio.id est p scientiã.
l Exẽplo.sil'es ordinãdo:sed dispẽsatiue.ꝛ sic planũ est.
m Osius.aut diues .q de suis facultatib⁹ aliqd dedit eccl'ie: nõ tñ ẽ recipẽd⁹ ideo:nisi al's dign⁹ sit:ut.i.q.iij.ex multis.nec eni diuites sũt recijciẽdi:ut.xxx.di.hoc scripsimus.
n Scholasticus.i.lr̃atus.
o De foro.s. causaꝝ eccl'esiasticaꝝ.
p De administratiõe. ciuili uel curiali.
q Añ lectoꝛ. j.xvij.q.ij.q̃s sit.ꝛ ita differri põt ꝓsẽctio epoꝝ qñqz ultra annũ:ut.vij.q.i.ꝓstitutũ
r Sed aliud est.postulatio fit bis vbis:petim⁹ ut facias te,pmouẽri: qz volum⁹ te eligẽ.ꝛ tũc dr̃ postulari a seipo ab alio aũt fit postulatio:ut si laic⁹ ul' cl'ic⁹ sit de epatu alteri⁹ tũc postulat ab epo loci ut. lxxi.di. p: imatel.ꝛ ẽt a seipo:qz vni⁹ cõsensus ñ sufficeret. Si aũt laic⁹ dicẽt: nolo tõsurari: ni ſi cert⁹ sim de electõe:uel cleric⁹ dicẽt nolo ordiari nisi certus sim ꝺ epatu.de hoc nullum pactũ ẽ interponẽdũ :ut lix.di.hoc ad nos. ꝛ.xvi. q. ij.p laicos.nec peccat q hãc spe recipit ordinẽ:dũ tñ ꝑncipaliter eo ꝓposito ñ ordinet:ſz ad ꝺ ut possit ꝓdesse.viij.q.i.ſt i eccl'ia.si ḡ clericꝰ ẽ ꝺ eodẽ epatu:ille ñ postulat:ꝛ ẽ monẽd⁹ ꝛ ẽt cogẽd⁹ suscipe sacros ordines:ut.j.e.dñ.ſz laic⁹ de eodẽ epatu a seipo postulat ut.ꝺ.e.ofi⁹. Ille aũt a q̃ postulat nõ cogit dare postulatũ nisi velit:ut.lxiij.dis. lr̃as.lxxxv.di.archidiaconũ. lxxvj.di.electiõis.i aũc.de scis.epis. §.nullũ.põt tñ p supioꝛẽ cogi ut ipm det q̃ nõ ſbest ĩsta cã omittẽdi:ar.eẋ ꝺ iurepa.nul⁹.Sz q̃ro ad quẽ titulũ ordiet iste cũ ad hunc ñ sit electꝰ nec aliqꝺ hz bñficiũ:dico ad titulũ eccl'ie ad quẽ est postulat⁹.pone ḡ q aliũ postea eligãt:ꝺ.n.facẽ pñt:qz p postulationẽ nõ ẽ ius q̃situ postulato:ut eẋ de postu.bone.ꝛ.c.postulatoꝝ ꝛ ita tenebit electꝰ alt⁹.dico q hz nil iur' sit q̃situ postulato:tñ põt eos ꝓuenire ut ,puideãt ei i stipẽdio ꝓueniẽti:ut eẋ de iurepa. pastoralis.nõ.n.debuerũt mutare ꝓsiliũ i alteri⁹ iniriã:ut.xxij.q.ij.p mũ.ff.de re.iur.nẽo.si aũt nondũ elegerũt aliũ põt eos ꝓuenire ut eligãt ipm ad illũ epatũ.ꝛ ꝺ põt dici q pñt variare si aliqs a seipo postulaꝛ.Si vo postulat a supioꝛe ꝛ postulatio pñtata ẽ ei ꝛ ille ꝓsensit:satis põt dic q non pñt variare postulationẽ:ut eẋ de postula.bone ij. Jtẽ cleric⁹ alteri⁹ eccl'ie bñ põt eligi:ſz p⁹ electiõez ẽ postulãd⁹:ut.lxxvi.di.dilectiõis.lxiij.di.lr̃as.lxxxv.di.florentinus ſed laic⁹ pino ẽ postulãdus deinde eligendus.

imputaꝛ.itaq ordinatõez meam occidẽtales epi iudicio⁹:oriẽtales ẽt exẽplo⁹ ꝓbarũt. Itẽ obijcit illud sardicensis conci.

Scholastic⁹ ex foro aut ex administratione postulari potest epõs.

Osius⁹ epõs dixit :ꝛ hoc necessariuz arbitroꝛ ut diligentissime tractet:si forte aut diues aut scholastic⁹ de foro aut de⁹ administratiõe epõs fuerit postulat⁹: ut ñ pius ordinet:nisi añ lectoris mũere ꝛ officio diacõij aut pb̃rij fuẽrit pfũct⁹:ꝛ ita p singlos grad⁹ si dignus fuẽrit:ascẽdat ad culmẽ epatus. Et aliud ẽ postulari aliud eligi.postulat nexib⁹ curie astrict⁹ ab ipatoꝛe:cleric⁹ alteri⁹ ciuitatis a suo epo.ſz ñ eligit aliqs nisi i sacris ordib⁹ ꝓstitut⁹. fit.n.electio cũ solẽnitate decreti oiuz subscriptõib⁹ roboꝛati:postulatio nõ simplici petitiõe.quã distinctionẽ beatus greg.inuit i registro scribens cuidã epo.

Electio epi dz fieri cuz solẽnitate decreti oiuz subscriptiõe roboꝛati.

Episc⁹⁹ dũ fuerit postulat⁹ cuz solẽnitate decreti subscriptiõib⁹⁹ oiuz roboꝛati ꝛ dilectiõis tue testimõio lr̃az ad nos ꝓsecrãdus occurrat. Hec beat⁹ ãbꝺosius añ susceptũ baptisma ab ipatoꝛe ẽ postulat⁹ ñ elect⁹. Jdẽ:clerici alteri⁹ eccl'ie ñ sẽ pferẽdi i electione his q bñ militãt in ,ppria eccl'ia.

Ade celestinus papa.

a Episcopus.i.dũ aliqs postulaꝛ ut fiat epus:ut.lxiij.di.lr̃as.
b Subscriptiõibus.in qbus ꝓnet de vita electi:ut.j.e.catinẽsis.ꝛ viij.q.i.qualit.Sz nunqd adeo regrit hoc decretũ:ut electio sine decreto facto nulla sit:videt q sic:ut hic.ꝛ.xlviij.di.de petro.ꝛ.ij.q.i.legũ.ꝛ.viij.q.i qualiter.ꝛ.viij.q.iij.talia.ꝛ.xij.q.ij.sine exceptione.ꝛ.lxiij. di.quãto. Sed dico q hz in electione regrat decretum cum subscriptiõib⁹ canoni coꝛũ:tñ electio facta sine ipso tenet. Duab⁹ enĩz de causis fit subscriptio. Vna cã ut si qs vellet variare vota sua iciret eẽ obuiare,p pria ꝓfessio:ut.i.q.viij. saluberrimũ. Alia rõne:ut p subscriptionẽ sciat an oẽs cõsiliarii fuerint pñtes i electiõe: ar.eẋ de his q̃ fi.a pxe quãto.i fi.hz ergo scripta regrat in electõe tñ si fiat sine ipa tenet. ꝛ est sile.nã in mrimonio mlta regrũt interuenire:ꝛ tñ si ñ intuẽiant tenet mrimonium ut.xxx.q.v.nr̃ates.iob.õ eẋ de elec.inotuit.
c Hec beat⁹.ꝛc.
d Nec emeritꝰ.i.bñ meritis i vita ꝛ sciẽtia.i.q.i. vilissim⁹.
e Nullus iuitis.a principio.ſz si p negligentiã neminẽ eligissent bñ daret eis iuniſ:ut.lxxxix.di.volum⁹.filr vbi mioꝛ ps ꝺicit nec hz instã cãz ꝺictiõis: bñ dat eis epõs iuitis. Jdẽ põt dici de laicis :q eis iuitl nõ ẽ dãdus epus:si habẽt instã cãm ꝺictõis ut.lxiij.di. si forte. de hoc nõ.xxiij.di.c.illõ.
f Ciuitatis.nũqd ꝺbẽ itelliges ꝑus clericos tot⁹ ciuitatis uel dioc̃esis eẽ reprobãdos: vẽ q sic:ut.j.lxiij.dis. sacroꝝ.ꝛ.c.plebs.ꝛ.c.nosse.ꝛ eẋ de vsupatt.cũ supalli.n.videt eẽ de aliena eccl'ia cũ totũ ñ sit aliꝰ a pte:ut eẋ ꝺ elec.cũ nobis.oli.ꝛ q i ꝓtinẽtib⁹ edificijs mozat:rome mozari videt:ut.ff.de v.sig.l.q i ꝓtinẽtib⁹.ꝛ.l.edificia.ꝛ.l.pupill⁹.§.icola.sic i tutela reprobãdi sẽ oẽs ꝺ ciuitate añq̃z eat ad vicias ciuitatẽs:ut.ff.ꝺ tu.ꝛ cu.l.diu⁹.ꝛ pses dz eẽ ꝺ dioc.ut.C.li.x.ꝺ icol.l.veꝝ.ꝛ ꝺ pcedit.b.ſz credo sufficẽ q reprobati sũt oẽs ꝺ maioꝛi capl'o:ar.eẋ ꝺ v.sig.cũ clerici.ꝛ de rescrip.rodulph⁹.Sz qd si maioꝛ ps eligit extraneũ: ꝛ minoꝛ eligit ꝺ gremio suo:videt q hic ꝑualebit electio pauconꝝ:ut.vij.q.i.denicq Nã i postulatiõe oẽs erũt ꝓcures:ut.lxiij.di.lr̃as.io.Sz hoc falsũ ẽ.sufficit eni q due ptes ꝓsentiãt i postulatiõe:de elec.scriptũ.b. Jtẽ mioꝛ pars ĩstã hz cãm ꝺicẽdi.vñ hz sint pauciores:audit eoꝝ ꝺictio:ut eẋ de his q̃ fi.a.ma.par.ca.cum i cũctis.xxxi.di.nicena.ar.ꝺ eẋ ꝺ elec.cũ nobis olim ꝛ.c.cũ inter.dico tenere electõez mioris ptis q eligũt fm formã canonicam de suo gremio.vñ si diuersi sũt clerici:pius examiaꝛ ille q ẽ de ,ppria q̃z q ẽ de aliena ecclesia:ut di.lxxxv.florentinũ archidiaconũ.nec ob.ꝑmisse decreto.iõ enim tenuit ibi electio maioris partis:qz nullus fuit ibi ex aduerso electus.Sz adhuc ob.eẋ e.ti.i causis.vbi ꝑualet postulatio triũ de aliena ecclesia electiõi duoꝝ de ,ppria.sed hoc fuit ,ppter formã mãdati:qz ita cõuenerãt:ut in quẽ maioꝛ ps ꝓueniret ille eẽt potioꝛ:ꝛ de hoc nõ eẋ de elec. cum int canõicos.Sz qd si oẽs eligũt de aliena ecclesia ꝑter vnũ q eligit ꝺ ,ppria:hic dico nõ valere electionẽ vni⁹:qz nullũ de ,ppria põt eligere cuz

Extranei emeritis in suis ecclijs nõ ꝓponãtur.

Nec emeritis i suis ecclijs peregrini ꝛ extranei ꝛ q añ ignoti sũt ad exclusionẽ coꝝ : q bñ ciuũ suoꝝ merentur testimoniuz:ꝓponantur. Item.

Nullus iuitis det⁹ epus.tũc aũt alẽ de alẽa eligat eccl'ia :si de ciuitatis ipsi⁹ clero cui⁹ est epus ordinãd⁹ null⁹ qđ euenire ñ credimus dign⁹ poterit repiri. ꝑmũ.n illi reprobãdi sẽ:ut aliq de alienis ecclijs merito ꝓferãt. bẽat unusq̃sq suũ fructũ militie i eccl'ia i q̃ suã p oia officia trãsegit etatẽ. in alẽa stipẽdia mime alẽ obꝛepat: nec alij ꝺbitã alẽ sibi uẽdicare audeat mercedẽ:sit facultas clericis renitẽdi si se uiderint ꝑgrauari: ꝛ quẽ sibi igeri ex trãsuerso uiderit: nõ timeãt refutare.q etsi ñ debitũ epat⁹ ꝑmiũ':uel' libeꝝ de eo q eos rectur⁹ ẽ:ꝺbẽt hr̃e iudiciũ. Palea

Ad ordiatiõe ꝓpositi illa sp cõsideret rõ:ut hic ꝓstituat :quẽ oĩs ꝓcoꝛs cõgregatio ſm timoꝛez dei: siue ẽt ps ꝓgregatõis q̃us prauasanioꝛi ꝓsilio elegerit.uite aũt merito ꝛ sapiẽtia eligat : q ordinãd⁹ est:ꝛ si ultim⁹ est i cõgregatiõe.q si ois ꝓgregatio uicijs suis ꝓsentiẽtẽ psonaz pari ꝓsilio elegerit:ꝛ uicia ipa aliq̃ten⁹ in noticiã epi uel ad alios uicinos ꝓpositos uel xp̃i anos claruerint:,phibeat prauoꝝ prevalere ꝓsensuz:sed domui dei

glibet eorū ꝯsensit in aliū: vn̄ in seipm̄ nō pōt ꝯsentire. Itē qd̄ si data ē aliqbus ptās ut eligāt: ⁊ ipi postulāt ex̄neū: tenet postulatio: ut ex̄ de renunci. post trāslationē. ex̄ de elec. in causis. de postu. bone. lʒ autem ex pte sunt egressi fines mādati: tn̄ fecerūt id qd̄ ē vicinū mādato: ut. ff. indi. sol. iā tn̄ §. vl. io. qcqd dicat io. ei⁹ opio nō fuat de electiōe minoꝛis ptis de eadē ecclesia: vn̄ cū totū capitulū facē videat qd̄ fit a maioꝛi pte capl̄i: ut i ex̄ de his q̄ fi. a ma. p. ca. cū i cūctis. tenebit electio ex̄nei: ut dic̄. ⁊. p dcre. supi⁹ allegata: q꞉ multa fieri n̄ debēt tn̄ alit̄ facta tenēt. Nā melioꝛ eligi dʒ: ut. viij. q. i. lʒ. tn̄ sufficit si bonus eligat: ut i ex̄. de elec. cū nobis. ⁊. c. cū dilecti. ⁊. C. de statuis ⁊ ima. l. vlti. b.

g Nō credimus. nō benignā p̄sūptionē: qꝛ sꝑ p̄sumit q̄ aliqs sit dign⁹ in ecclia: ut. j. e. obitum.

h Fructum. sic. ff. de adop. nec ei. §. pterea.

i Premiū. s. obtinet ut aliqs de ipis eligat p h̄ videt q̄ lʒ aliq pdiderint ius eligēdi qꝛ p̄nt excipe ꝯ illū q dat eis: videt tn̄ q̄ excipe nō p̄nt sʒ tm̄ agere: ut extra de ap. cōstitut⁹. in fi.

k Vel liberū. i. saltē.

l Studij. declinari. ar. q̄ ecclesia pōt i duos ꝯsentire: ut si vn⁹ nō obtineat: alt saltē obtineat. lxxxv. di. archidiaconū. ⁊ viij. q. i. i scripturis. maxie vbi diffidūt de iure suo: ut ex̄ de postu. bone. Sʒ nōne puati debēt esse iure suo: ut extra de elec. cū i cunctis. Sʒ h ⁊ silia loquūtur i eo casu qn̄ eligentes latebat viciū electi sic. xxviij. di. de syracusane: fm alios secūd⁹ pōt eligi sub ꝯditione ut si pm⁹ nō obtineat secūd⁹ maneat: ut. lxxxv. di. archidiaconū florētinū. sic ex̄ de elec. cū terra. sic. vij. q. i. q̄ uis. ⁊. c. pastoralis.

m Obitū. solēnit i. ita plene q̄si ep̄us oīa disponet: ut. xij. q. i. qm̄ velina.

n Studio. dissensione uel inuidia.

o Et tu piculā. ⁊ ita videt si viciosa sit electio iputat visitatori. ⁊ p hoc. c. dicit. h. visitatorē h̄re ius in electiōe: ⁊. j. c. pxi. ⁊. lxiij. di. plebs. als quare pateret penā: sed dico q̄ nō plus habet iuris q̄ p canonē exprimat: ar. x viij. q. ij. hoc tm̄. vn̄ nō dico ipm̄ posse eligere: ut. lxiij. di. §. ex his. ea aūt fa cit visitatoꝛ q̄ p sacerdotes nō p̄nt expediri: ut. vij. q. i. pontifices. Itē nisi ꝯ annū pcuret: q̄ sit ibi ep̄s ip̄e remouet. vij. q. i. ꝯstitutū. ⁊ viuet de rebus ecclie. xij. q. ij. charitatē. ⁊. c. ecclasticꝫ. Itē visitatoꝛ dare pōt pbēdas ⁊ ecclesias vacantes: ut hic innuitur in fi. c. ⁊. xij. q. ij. nō liceat.

p Parochia: in tota diocesi habebit iste prouisionē: ut. xij. q. i. qm̄ uelina. ut patet in fi.

q c Catinēsis. i. ipossibile. i. nō cōmode aliter fieri potuit: q꞉ iste erat vicin⁹: sic sumit. ff. de v. sig. nepos. pculo. Itē dr̄ ipossibile qd̄ n̄ ē honestū. ff. de cōdi. insti. filius. Itē qd̄ n̄ iuste fit. xxiiij. q. ij. sane. xxij. q. ij. faciat hō.

b Nec filios tamē al. quantū ad seculares honoꝛes, p̄sūt filij vbi fili⁹ p ānō ꝯputat. ff de mino. l. ij. Sʒ nūqd istō ē cōtra pcpti apl̄i qui dixit vnius vxoꝛis virū! So. hic loqt qn̄ p̄sumptio ē: q̄ ppt filios dilapidet bona ecclesie: sic. xxviij. di. de syracusane. ⁊ tūc dabit cautionē: ⁊ faciet inētariū. xij. q. i. sit manifeste. idē dico de nepotib⁹: ut in auc. quomodo oʒ epos. §. i. col. i.

c Compellat ergo aliqs pōtest cogi ad episcopatū sic ad alios oꝛdines: ut. xl. dis. añ oīa. xcij. di. sigs ep̄s vacat lxxiiij. di. placuit. io.

b Bene. vbi diu. ar. q̄ differri pōtest electio: cū nō inuenit idoneus. ⁊ lʒ aliq infra tempus statutū inisto impedimento detenti non eligūt: nō puant electiōe: ut ex̄ de elec. ne pro defectu. nā nō currit p̄scriptio contra illum qui non poterat eligere: ut extra de concess. pre. non va. quia diuersitatem. ⁊ ar. C. de. anna. excep. l. i. in fi. ⁊. C. de inoffi. testa. cōtra. ff. ex qui. ca. ma. l. q̄ qdem.

e Uel monachus. sed quare mōachus: forte q꞉ erat monasteriū uel io: q꞉ si ē mōachus ciuis pōt pmoueri ad sacros oꝛdines: ut lxxvij. di. mōach⁹. sʒ nōne hic diu⁹ expectabit q̄ p. vi. mēses: qd̄ eē nō dʒ: ut. l. di. post q̄. sic. ꝯ. c. osius. ⁊. vij. q. i. cōstitutū.

q Uoniā. visitatoꝛ. hic hēs q̄ papa visitatōis cōmittit officiū sed an metropolitan⁹ possit visitatorē ꝯstitue: sicut pꝛeses

---

ep̄s ꝯstituat cū alijs dignū dispsatorē. Itē greg. ciuib⁹ neapoli.

Studij⁹ uri sit etiā De eodē. aliuʒ qui aptus sit puidē: ut si forte petrus quē a uobis electū asseritis huic oꝛdini non uideatur idoneus: sit in quo declinari ur̄a electio possit. nā graue cleri illius erit oppꝛobriū: ut si hic foꝛtasse pbatus nō fuerit: aliuʒ se dicāt qui eligi debeat nō h̄re. Item greg in registro. De eodem.

Obitū⁹ uictoris panoꝛmitane ciuitatis antistitis directa relatio patefecit: quapꝛopē uisitationis destitute ecclie fraēnitati tue opam solēnit delegamus. ⁊ ideo fraēnitas tua ad p̄dictam ecclesiā ire pperet: ⁊ assiduis exhoꝛtatiōibus clerū plebēq̄ eiusdē ecclie admonē festinet: ut remoto studio⁹ uno eodēq̄ ꝯsensu talē p̄ficiendū sibi expetāt sacerdotē: qui tanto misterio ualeat dignus repiri: ⁊ a uenerādis canonib⁹ nullaten⁹ respuatur. cōmonemus etiā fraēnitatem tuā: ut nullū de altera eligi pmittas ecclia: nisi foꝛte inter clericos ipsius ciuitatis in q̄ uisitationis ipendis officium: nullus ad epatum dignus: qd̄ euenire n̄ credimus: poterit iueniri: puisur⁹ añ oīa ne ad cuiuslibet ꝯuersationis meritū laice psone aspirare p̄sumant: ne ⁊ ille psone uolūtatis affectū nō inueniāt: ⁊ tu piculū oꝛdinis tui: qd̄ absit: incurras. mōasteria aūt siqua sūt i ipsi⁹ ꝯstituta parochia sub tua cura dispositioneq̄ quousq̄ illic ppri⁹ fuerit oꝛdinatus ep̄s eē ꝯcedim⁹. Item pelagius papa eucarpo messanē si ep̄o. De eodem.

Catinensis ecclie uisitationē tibi iniūgimus: cuius ep̄m de hac luce transisse suscepta cleri relatiōe didicimus. ipossibile eniʒ ē ut nos i puincia illa dūtaxat i syracusanis ptibus alij cuilibet causas que ad deū ptinēt cōmittam⁹ nisi foꝛte taleʒ p te deus nūc in catinensi ecclia eligere uoluerit: de cuius ꝯscientia possim⁹ esse securi ut a te laboꝛes istos paululum remouē possim⁹. mox ergo dilectio tua ad supradictā catinensiū ecclesiā pgat: ⁊ hoiem de clero qui nec uxorē hēat nec filios nec crimen aliqd̄ canōib⁹ inimicū: eligi cū auxilio dei ꝯpellat atq̄ suadeat: ⁊ stati eū ad urbē romā cuʒ decreto ⁊ testificatiōe relatiōis tue trāsmitte. Item greg. passino ep̄o.

Qui in ep̄m eligitur: nō sit re⁹ criminū q̄ sacra lex moꝛte punit.

Bene⁹ nouit fraēnitas tua q̄ longo tpe aprucīū ciuitas pastoꝛali sit solicitudine destituta: ubi diu q̄siuim⁹ qs oꝛdinari debuisset: ⁊ nequaq̄ potuim⁹ iuenire. sed q꞉ optim⁹ mihi in moꝛib⁹ suis in psalmodie studio in amoꝛe oꝛationis ualde laudat⁹ religiosaʒ uitam oio dicit agere: hūc uolumus ut fraēnitas ur̄a ad se faciat uenire: ⁊ de aīa sua admoneat: q̄ten⁹ i bonis studijs crescat. ⁊ si nulla ei crimia q̄ p legis sacre regulā moꝛte mulctāda sūt: obuiāt: tūc hoꝛtādus est ut uel⁹ mōach⁹ uel a uobis s̄bdiacon⁹ fiat: ⁊ p⁹ aliq̄tū tpis: si deo placuerit: ip̄e ad postoꝛalē curam debeat pmoueri. Qui aūt uisitatio iniūgit: nihil de reb⁹ eiusdem ecclie a quoq̄ p̄sumi patiat. Unde grego.

Nō patiat a quoq̄ p̄sumi d̄ reb⁹ ecclie: nisi cui fuerit iiūcta uisitatō

Quoniā festus capuane ecclie ep̄us in romana ciuitate positus d̄ hac luce migrauit: cure nobis fuit q̄ uniuersis eccl'ijs ipenditur: fraēnitati tue p̄sentia scripta dirigē: ut memoāte ecclie uisitatō

curatorem:vt in sti. de cur. §. ult. non credo io. ego dico q̄ sic: cum non inueniaz ꝓhibitum: ex̄ de sen. ex. nuper. bar.

g Redditū. a quo custodiri debent bona vacantis eccl'e nōui. j. .xij.q.ij. charitatem. ꝛ.c. illud.

b b Reuiter. nūc hic oñdit q̄ clerico⁊ sit eligē: ꝛ ppli ꝓsentire

Bostē dit ēt q̄ si aliqs fuerit ꝓsecrat⁹ siñ aūcte metro politāi ōpēt.

n Ella. nec a plebib⁹. cōsensus plebis req̄rit in electōe ꝛ eo ipo ꝓsētiūt

D.LXII.

q̄ phibēt ei testimōiū: q̄ testioniū plebis equalet electioni: vt. xxiiij. di. c. i. ꝛ. lxvij. di. reliq. Sed qd si aliqs ē ꝓsecrat⁹ q̄ siñ būit ꝓsēsū plebis nūqd cassabit ꝓsecratio? videtur q̄ sic i odium ꝓsecrātiuz ꝛ eligentiū cū ꝓcēpt⁹ ē: lz ex gr̄a ppls sit re grēdus l' vocā d⁹: vt. xvi. q. v ij. decernimus .xxi. q. ij. c. i. ꝛ .lxxvij. di. c. i. nā sēp ꝓsēsus plebis ē reqrē dus: vt. viij. q. i. lz. Itē q̄ laic⁹ ꝓt excipe ꝓelectū: ꝛ dicere q̄ ei inuito si est dādus epūs ut. j. lxiij. di. c. si forte ꝛ c. hadrianus. b. dicit si oriē scandalū ex hoc: q̄ cassāda sit electio ꝛ ꝓsecratio. sed dico nō ideo cassanda lz nō assuerit: q̄ ꝓa exigūt q̄ tñ omissa ñ viciant facti: ar. xxx. q. .v. nātes q̄ huiusmōi leui a omissa ñ vitiant rē: vt. ff. de vē. inspi. l. i. in fi. eo ipso aūt

accedas. sic tñ ut nihil ō ꝓuectionibus clericoz ō redditu⁹ ornatu ministerijsq̄ ul' q̄cq̄d ꝓfati loci est se poterit a quoq̄ ꝓsumi patiaris: sed ōem uigilantiā atq̄ cautelam circa clericos plebēq̄ eiusdez eccl'e exhibere te cōuenit: ut i uigilijs obseqoq̄ eccl'iastico sedule ac deuote debeant deseruire.

Reuit⁹ monstratuz ē ex quibus ordinib⁹ i quos grad⁹ sit eligendi. Nūc uidendū est a q̄bus sūt eligendi ꝛ cōsecrandi. Electio clericoruz ē ꝓsensus ꝓncipis petitio plebis. O Nde leo papa.

Non sit hūdi int' epos: q̄ nec a clericis eligūt nec a plebib⁹ expetūt.

Nella' ratio sinit ut it' epos hē antur: q̄ nec a clericis sūt electi nec a plebibus sit expetiti nec a cōꝓuincialibus epīs cuz metropolitani iudicio cōsecrati. unō cū sepe q̄stio de male accepto honōe nascit: quis ābigat: nequaq̄ ab istis esse tribuendū⁹: qō nec' vocat' fuisse collatū? siq⁹ aūt clici ab istis pseudo epīs in eoz ecclijs ordinati sūt: ꝛ cetera ifra cauſa simoniacoz tertia. I Tē celestin⁹ papa.

Ꝑpls non dz ꝓeire sed sequi.

Ocēdus ē ppls nō seq̄ndus. nos quoq̄ si nesciunt eos qd liceat qdue nō liceat ꝓmonere nō bis ꝓsensum p̄bere debem⁹. q̄s q̄s conatus fuerit tētare ꝓhibita: sē tiet censurā sedis aplīce mīme deturbā. que eim sola admōitionis aūcte non coꝛrigim⁹: necesse ē ut p̄ seueritatē ꝓgruentē reglis uidicem⁹. ꝓ totas ergo: q̄ ꝓuincijs rectoꝛib⁹ carent eccl'as: uolum⁹ ut hoc inotescat: ut nullus sibi aliq̄ spe foꝛsitā blāditijs illudat. I Si aūt canōice electus fuerit: ꝓsecrari nō dz. O Nde calixt⁹ papa.

Non consecretur in episcopum: nisi canonice electus.

Nellus' in epm nisi canonice electuz cōsecret. qō si ꝓsūptum fuerit: cōsecrans ꝛ ꝓsecratus absq̄ recupatiōis spe ꝓponatur.

Laici nullo modo se debent inserere electioni. Nde hadrianus papa.

Laici electōi pōtificū ñ se igerāt.

Nellus' laicoruz ꝓncipū ul' potentū semet inserat electioni p̄riarche metropolite aut cuiuslibet epī: ne uidelicet inoꝛdinata et incōgrua fiat electio ul' cōfusio ul ꝓtentio: ꝓserti cū nullā in talib⁹ potestatē quēq̄ potestatiuoruz ul ceteroruz laicoruz habere ꝓueniat: ꝛ .j. Quisquis secularium ꝓncipū uel potentū ul' alterius dignitatis laicus aduersus cōmunē ꝓsonantem atq̄ canonicā electōez ecclīastici ordinis agere tētauerit: anathema sit: donec obediat ꝛ ꝓsentiat: quicq̄d eccl'ia de electiōe ꝛ ordinatione ꝓuidij ꝓsulis se uelle monstrauerit. I Tē ex. viij. synodo.

Adrianus papa De eodez.

Lij. qō nicolaus ꝑdecessoꝛ ei⁹ disposuerat missos suos donatū scilicet hostiensē epm ꝛ stephanū neophitū epm ꝛ marinū diaconem sācte romane eccl'ie ad basilium ipatoꝛē ꝛ ad filios eius ꝓstantinū ꝛ leonē augustos. ꝓstantino polim dixerit: cū quib⁹ ꝛ anastasius bibliothecari⁹ romane sedis utriusq̄ lingue grece ꝛ latine perit⁹ perrexit. ꝛ synodo congregata: qua octauā uniuersalez synodū il luc ꝓuenientes appellauerūt: exō tum scisma de ignacij depositiōe ꝛ fotini ordinatiōe sedauerūt: fotinū anathematizantes ꝛ ignaciū restituētes. in qua sic statutū est: ꝓsecratiōes ꝛ ꝓmotōes epoꝛū cō coꝛdans poꝛibus ꝓcilijs clericoz electiōe ac decreto ꝛ epoz collegio fieri hec sancta ꝛ uniuersalis synodus diffiniuit ꝛ statuit: atq̄ in re ꝓmulgauit: neminē laicoz ꝓncipū uel potētuz semet inserē electioni uel ꝓmotiōi patriarche uel metropolitani aut cuiuslibet epī: ne uidelicet inoꝛdiata ꝛ incōgrua hinc fiat electio ꝓtēptio ul' ꝓfusio ꝓserti cū in talibus nullā ptātē

bent interesse. ꝛ b fac vsq̄ ad illū. §. bis ōnibus. deinde ꝓbat ꝛium vsq̄ ad illū. §. electiōes. ꝛ ibi soluit dei de oñdit q̄ ꝓuilegia fuerūt ipatoꝛib⁹ data circa electiones: q̄ p⁹ modū fuerūt eis ablata. vltimo dicit q̄ religiosi viri non sit excludendi ab electiōib⁹. ē ergo hec vitas: q̄ nullus laicus debet interesse electōi ēt i ꝓuētu ali eccl'a: nisi hoc hēat ex ꝓsuetudine: ut ex̄ o in repa. nobis. lz. h. dixerit q̄ ibi pōt bñ ꝓfonitēre: vt. xvij. q. ij. abbatē. ꝛ hoc. c. dicit i telligi de nō ꝓfonis. e qualiter aūt ē ꝓfonus qui mīn⁹ dat sicut qui plus: q̄ vnus pōt supplere ꝓ opam qō ei deest in ꝓmonio. ff. ꝓ so. l. v.

a n Ellus. cōem. cū ergo hec tria requirunt. s. cōis ꝓsonās ꝛ canōica: si vnū istoz deest: viciosa ē electio: vt ar. xxxviij. di. q̄ ipsis. nō eim sufficit electionē eē cōem: nisi sit canōica: vt hic ꝛ .lxxix. di. c. i. ꝛ. c. añpe. itē hic ē ar. q̄ si aliq̄ sepatiz ꝓsenserūt in aliquē q̄ tal' ꝓsensus ñ valet: q̄ noiatiōes citra cōsilium publicū facte nō valēt: vt. ij. q. vi. noiationes. ꝛ ꝓinata cōuentícla i electōib⁹ ꝓhibē t: vt. lxxix. di. c. i. ꝛ. c. nll's. h. ar. ℨ. lxiij. di. q̄s to. ex̄ ō elec. q̄ sicut. et ex̄ de postu. bōe i fi. ꝛ fuit⁹ sepati ꝓcedit. ff. de serui. ꝓ fundū. dico nullā talē eē electōez: cū sit clādestina: vt ex̄ ō elec. q̄: ꝓpter ad fi. io. hoc hodie dēmia cū est ex̄ de elec. i gene fi. vbi dī q̄ singulares electiōes nō valent. b.

b Eccla. ecclīam hic vocat viros ecclesiasticos: quandoq̄ vocatur cōgregatio fideliū: ut. j. de conse. di. i. ecclesia. de hoc dixi. vij. q. i. scire.

c b Adrianus. disposuerat. ar. successoꝛē debere ꝓfirmare qō añcessoꝛ inchoauit: vt hic ꝛ. xviij. q. ij. dudum. ꝛ. xij. q. ij. hec huius.

d Augustos. nō. q̄ filij ipatoꝛū dicuntur ēt augusti: q̄ sperabat q̄ essent

e Tribuendum. isti tñ dant ordinē ꝛ bñt eū sz ñ iuste: vt. j. de cō se. di. iiij. nullus autem.

l Nec docetur. si. ex̄ de inrepa. q̄ autem.

m Siqui. i. q. i. sacerdotes. ꝛ. c. siq⁹ a pseudo epīs.

futuri ipatores: ꝛ quasi p augurium hoc spabatur: vel sicut ipator dicitur augustus: qz illius ꝓpositi debet esse qđ augeat: sic ꝛ filius pōt dici augustus qz ꝛ hoc ꝓpositū debet hre: cum habebit imperium.

e Bibliothecarius. i. cancellarius. ē. xxi. di. submittitur.

f Consecrationes. hec sunt verba cōcilij.

g Laicorum. j. xcvi. di. bene quidem.

b Ad contractandū. .i. simul tractāduz.

i Innitat'. hic inītāt' laici ad electionē alibi ad sermonē faciendū vt. xxiij. di. mulier. qñ qz ad cās matrimōia hēt: vt. xxxv. q. v. ad sedem. causis aūt fideiussoribus et nō vocati: v xcvi. di. vbi nā. ſz nunqd subscribent laici? ar. q. sic. vij. q. i. eps ō loco.

k v Valentinianus. eps. ergo electioni metropolitani i tereſt ōes episcopi ꝓvinciales. vt. j. e. metropolitano. ꝛ. lxvi. di. c. i. io. sed in his non attendo nisi cōsuetudinem: vt extra de elect. cum eccl'ia. ꝛ ex de postula. bone. de iure cōmuni ōnis electio spectat ad capitulū: vt ex de cā pos. ꝛ propriē. cum ecclesia. b.

l Solo. sic magistri moribus et facundia alios debent precedere: ut. C. de pfessorib' ꝛ medicis magistros lib. x.

m Testēqz. nō q cōuersatio prebet alicui testimonium: vt. ij. q. .vij. cum pastoris.

n Submittamus. ar. q imperator est minor quoz epo ꝛ excōicari potest ab episcopo: vt hic inuitur: ꝛ. xviij. di. qñ quidez. ꝛ. xcvi. di. duo. tamen ipator est maior in tpalibus illis qui ab eo recipiūt temporalia: sed minor est in spualibus. extra de ma. ꝛ obe. solite.

o Saper vos. id est ad vos spectat: sic respondit theodosius. x vij. di. §. hinc. vel ideo hic dicit sup vos: qa electio est plenalo eligēntiū. siqs. n. malū nominat teneť ō ōi dāno ꝛ dispēdio qđ p eū accidit. C. ō plēno noiantium. l. i. li. xi. Itē si ibabilē noiāt et appellat tenentur dare sumptus quos fecerant aduersarij. C. de decur. l. ij.

p Electus. ꝛ ita male dicit. g. q fuerit postulatus. ē. lxi. di. §. sic beat' i fi. ſz pōt dicē q fuit electꝰ in postulādō: vt ex de renū. pꝰ trāslatōez. io. ꝛ dic. t. q clericus alteri' ecclie in sacris ordinibus eligi pōt: ita nō in illa decre. pꝰ trāslationē. nisi sit epūs: vt videtur dicere decre. ex. de elec. cum inter cāi. ꝛ postea debet postulari. b.

q Corpora. ꝛ ita fuit curial' ſz absolut' fuerat: nec ex officio ꝛre rat irregularitatē: alioquin non promoueretur. li. di. siquis post.

r Ordinē. ex hoc vbo dixerūt qdā: q imperator oz habere ordinem subdiaconalē, sed ñ est verū qz hz militarē characterē: vt. i. .q. i. q. qdā. gerit tñ officium subdiacōi: cū ministrat epō.

q Pro. fanctē in crimie adultij cuz galdrada. vl' forte fēt eos iurare ei fidelitatez: qđ clerici non debēt facē laico .xxij. q. vlti. c. vlt. nisi hēant ab ipō regalia .xxij. q. v. de forma.

b Eligi. videtur ergo q in illis duab' ecclesijs ñ possit fieri electio: nisi voluntas pape fgrat. sicut ē i eccl'ia rauēnati. l'istud ꝓ tpe fuit statutū l'oie eligi. i. cōsecrari l'istitui

c Ꝑ pōdinationēz. recipi. tñ ille q recipit ecclām a laicoꝛ nō ē excōicatus: vt ex ō iurepa. pter nisi a sacris. xvi. q. vlt. c. qñ ꝛ. c. siqs deinceps. si tñ post dōationēz laici accesserit ꝓsensus epi: confirmať dōatō: vt ex. e. cura pastoral'. io. bodie ēt talis ineligibilis fit: vt extra de elect. quisquis. b.

d In Dn̄ ē.

e Omnis electio.

f In regulam. xvi. q. vij. siquis deinceps.

In Dn̄ licet.

g Ꝑ Ds ōib'. eꝫ. tu dicas q laici debēt itereē non ad eligendum

decet semper existam. Item nicolaus papa lothario regi.

Auctoritate apostolica nō regio fauore episcopus est eligendus.

Porro scias qz relatū ē nobis q qcūqz ad epatū i regno tuo ꝓuehendus ē: nō nisi fauentē tibi ꝓmittas eligi'. Idcirco aplica auctōitate sb diuini iudicij obtestatione iungimus tibi ut i treuerensi urbe ꝛ in agripina colonia nullus eligi patiaris: anteqz relatum sup hoc nro aplatui fiat. Item ex concilio parisiensi.

Nō recipiat a cōprouincialib' qui regia ordinatione episcopale culmen est adeptus.

Si p ordinatiōem regiā honoris istius culmen quadē aliqs nimia temeritate presumpserit: a cōprouincialib' illius loci epis recipi nullatenus mereat': quez nō indebite ordinatū agnoscūt: siqs decōprouincialibus recipe eū cōtra inhibita ꝓsūpserit: sit a fribus oibus segregatus: ꝛ ab ipsorum ōi charitate semotus. Item ex concilio laodicensi. **De coacz.**

Non' est ꝓmittendū turbis electionez eoꝝ facē: qui sunt ad sacerdotiū ꝓmouēdi. Item ex secunda actōne. vi. synodi. ccc. l. episcoporum.

Irrita sit electio episcopi uel presbyteri a principibus facta.

Omnis' electio epi uel presbyteri uel diaconi a pncipibus facta irrita maneat fm regulaz q dicit. Siqs epūs secularibus potestatib' usus eccl'ias ꝓ ipos obtinuerit: deponať: ꝛ segregent' ōes illi q cōicāt. Item ex pci. māti. pape

Non eligantur a populo qui sūt promouendi ad clerum.

Non' licet populo electionem facere coꝝ: qui ad sacerdotiū promouentur: sed in iudicio epōrum sit: ut epi eum ꝓbent si in sermone ꝛ fide ꝛ spirituali uita edoctus sit. Hys' omnib' auctoritatibus laici excluduntur ab electiōe sacerdotū: atqz ūuugitur eis necessitas obediēdi nō libertas ipandi

sed ad consentiendum. ī.e. nosse.

b Peie. i. salonitane q̄ sic dicta est. qz iustinianus ibi nat⁹ est. alij dicūt de rauēna: qz vtraqz ē illirisia vel adiacet illirico mari.

i Elia igitur. conalij. i. collegij.

k Cōsētim⁹. ꝓfirmādo electiōez tuā. ꝛ ita papa ꝓfirmat ōel metropolitā⁹ ut. ī.e. q̄sto. et .e. salonitane. ꝛ.e. di. qm̄. qs vez ē cū ñ bñt ꝓmatē: sz ei nl lo medio sub st: vt. ī.e. cū lōge. ꝛ ī. di. pxi. qz p ābitiōem nisi velis dicē q eo ipo q gs recipit pallīz a papa: intelligitur ꝓfirmari ab ipo: imo et pleriqz archiepi scopi ñ confirmant nec ꝓsecrāt: nisi a suis subditis. nec petit ꝓfirmari a papa sz trāslatiū: ut dixi de hoc. li. di. q in aliquo.

l Elāto. Subscripta relatio. Ex hoc loco qdā dixerūt q electio posset variari vsqz ad subscriptiōez et i. q. vij. salubeꝛrimū. ꝛ. xxvij. q. i. ōes feie. ꝛ ar. p cis exī de cen. olim. alij dicūt vsqz ad ꝓfirmatōez eē ābulatoriā voluntatē eligētiū vt exī de preb. cū ñ ignoꝛes. ꝛ ex eo q dicē hic pdurare. ī.e. salōitane. xxvij. di. de syracusane. lxi. di. studij. vñ et priora stipēdia retinet vsqz ad ꝓfirmatōez ut exī de elec. cū i cūctis. nec cogit ascribere q excipit ℨ electū ñ cōfirmatū: qz ñ deijcit ab obtēto sz ab obtinēdo: ut exī de accu. sup bis. Itē qz añ ꝓfirmatiōz ñ renūciat electꝰ epatui: cū adhuc nūl iuris sit ꝓsecut⁹: vt exī de trāsl. iter. sz tu dicas q p ꝓsēsū eligētiū ius ē acqsitū electo: dūtn ipse ꝓsētiat l' ꝓsētire velit: vt exī de elec. cū ī canōicos i fi. io. nec pñt pꝰ electiōez variāe: sz añ publicatiōez scrutinij pñt: vt exī de elec. publicato. b. Si q̄s q̄le ius acqrit electo per electōem: dico q ius p̄lature ꝛ ius admiſtrādi: sz ñ exercitiuz p̄lature ul' admiſtrationis. p ꝓfirmatōez. n. nihil iuris noui acqrit sed tm̄ exercitiū. electio. n. facit ipatoꝛē: ut. xciij. di. legim⁹. Sz q̄rit⁹ vt⁹ p notatōem aliqd iuris acqrat: videt q sic: ut. xvi. q. vij. ℨ scoz. ꝛ. ij. q. vi. notatōes. ꝛ. lxxij. di. placuit. ꝛ exī ō elec. audit. l. ar. ℨ exī de ele. q sicut ꝛ. c. instruit. dico q si notatio ē: tractat⁹ p̄ceditis ex lectōz p notatōez nihil iuris acqrit. nā p talē notatōez exp̄mit ꝓsē

Ecōtra uero scribit beat⁹ grego. io. epō ꝑme⁹ iustiniāe illirice.

Uolūtas principis in ordinatiōe pontificis cōsideratur.

Elia⁹ igit̄ suscepta frz atqz co epōz relatio ad locuz nos sacerdotij totiꝰ ꝓcilij unito ꝓsensu ꝛ serenissimi p̄ncipis uolūtate cōlaꝛat accersiri: gr̄as saluatōi nostro magna cū exultatiōe rettulimus. nos quoqz i psona fraternitatis tue per oia consentim⁹⁹: atqz cōipotentē deū deprecamur: ut charitatē uestram sicut gr̄a sua te elegit: ita in oib⁹ sua ꝓtectōe custodiat. Itē gregoꝛius iohanni sbdiacono.

Clerus ꝛ populus pontificis electioni intererunt.

Elāto⁹ aplica sedes sua auctē tūctis plata ꝓstat eccl̄ijs: tāto int̄ mltiplices curas ꝛ illa nos ualde solicitat: ubi ad ꝓsecrāduz antistitē nr̄z spat̄ arbitriū. defuncto igit̄ antistite laurētio eccl̄e mediolanēsis archiepō sua nob relatiōe cler⁹ inotuit: in electōe se filij nr̄i ꝓstātij diacōi sui unanimit̄ cōsēsisse: sz qm̄ eadē ñ fuit subscripta relatio: ne aliud qō ad cautelā ptinet omittam⁹: iccirco hui⁹ p̄cepti auctē suffultū ianuā⁹ ꝓficisci te necesse est. ꝛ qz illic mlti mediolanensiū coacti barbaricā⁹ feritate ꝓsistūt: coꝝ te uolūtates oz ꝓuocatis clicis i cōione pscrutari ꝛ si nulla eos diuersitas ab electionis unitate distermiat: siqdē i pdicto filio nr̄o ꝓstantio oiuz uoluntates atqz ꝓsensū pdurare⁹ cognoscis tūc cū a ꝑpis epis sicut antiqtatis mos exigit: cū nr̄e auctis assēsu⁹ solatiante dño facias ꝓsecrari. q̄ten⁹ huiusmōi fuata ꝓsuetudine ꝛ aplica sedes ꝑpriū uigoꝛem retineat: ꝛ a se cōcessa alijs iura nō minuat. Itē gelasius papa pbi lippo ꝛ gerentino epis.

In electione epi ppli oz adesse.

Plebs⁹ diotrēsis data nobis petitiōe defleuit diu se sine rectoꝛis ꝑpi gubernatiōe diſpḡi. ac sicut asserit̄: is q a nobis iā ꝓbat⁹ dr̄: a paucis ꝛ tenuib⁹ putat⁹ electꝰ cū ad nos ptineat uniuersos assidua admōitōe cōpellē: ut ōnes in unū quē dignū sacerdotio utꝺorit ꝛ sine aliq̄ repbēsione ꝓsētiāt: ꝛ iō fres charissimi diuersos ex⁹ōib⁹ se pe dicti loci pochijs ꝛ pbr̄os ꝛ dia conos ꝛ uniuersā turbā⁹ uos oz se pl⁹ ꝓuocare: q̄ten⁹ ñ ꝑut cuilibet libuerit sz ꝓcoꝛdātib⁹ animis talē nobis admonētib⁹ sibi q̄rant solā diuinitatis attētiōe psonā. quā nl' la ꝓtrarietas a ꝓstitutis possit reuocare rescriptis. Itē stephan⁹ epus seru⁹ seruoꝝ dei romano archiepō rauēnati. De eodez.

Dosse⁹ tuā fraternitatē uolumus ad nr̄as aures fore ꝓuentum imolēsē epz ab hac luce migrasse: in cuius successoꝛis electione populi diuisionē puēisse audiuim⁹. qō qz sepe⁹ otigē solet: q̄rētib⁹ singul' q̄ sua sūt ñ q̄ iesu christi: ñ adō miramur. Clerū tñ i hoc tuā plurimū oz adhibēi solicitudinē: ut cōuocato cleroꝰ ꝛ ppl'o tal'ibi eligat ꝑ ōi mificoꝛdiā: cui sacri ñ obuiāt canōes. sacerdotū ꝑsone ē el'ctō: ꝛ fidel' ppl'i ꝓsēsus adhibend⁹ ē: qz vocēd⁹ ē ppl's ñ seqnd⁹. Itē nicola⁹ papa io. rauēnati archiepō.

Episcopos⁹ p emi De eodez.

Eliā nō ꝓsecres: nisi p⁹ electionem uel ꝓsēsū cleri ꝛ ppli. Itē pelagi⁹ papa tuliano epō grumētino. De eodez.

f Ecclesiā. bic hēs q papa ꝓfirmat electōez metropolitāi: ut dixi. ō. c. pxi.

g p Plebs. ꝛ tenuib⁹. i. modice auctis: ꝛ sic ñ tm̄ nūer⁹ sz ēt auctas eligē tiū ꝓsideraī. ar. xix. di. i canōicis. ar. ℨ. exī de elec. dudum.

b Ex ōib⁹. ergo i electōe epi tot⁹ cler⁹ ciuitatis iterit: ut hic ꝛ. ī.e. obeūtib⁹. ꝛ. viij. q. i. lz. sz vez ē q inferūt ad ꝓsticādū ꝛ ñ ad eligendū: l' iterū si ē ꝓsecutus: exī de cā pos. ꝛ prop̄rie. cum ecclesia.

c Turbā. b. c. ꝛ oia q̄ dicūt laicos vocari ad electōz itellit. b. de pfonis.

d Admonētib⁹. ergo pz hic q viūtatoꝛ ñ eligit: ut dixi. lxi. di. obiimm.

e Osse. imolēsē. tm̄ tpe stephāi ñ erat imola sedes epal': sz iux i castro sci cassiāi. ꝛ sic ē ar. q ñ viciat rescriptū: lz qs noiet epm̄ ñ noie cathedre. sed hoc iō fecit quia locus ille celebꝛioꝛ erat.

f Sepe. ī.e. c. ult. ꝛ. ī. viij. q. i. nec nouuz.

g Clero ꝛ ppl'o. ꝛ nō. vbū semel hic positū equoce pōi: sic. xxviij. di. pl. sz

h Episcopos. p emiliā. emilia oꝝ a rauēna vsqz ad placentiā.

i [L]Itteras.vt si oēs.hic colligit̄ q̄ oēs ꝯsentire debent in postulatiōe eximei:ut dixi.ā.lxi.di.nullus.z iō dicit decre.q̄ postulatio ñ admittitur in discordia:ut ex̄ de postu.bone.qḋ tñ verū ē s̄m distictionē eius qḋ legitur:ex̄ de elec.scriptum est.

k Et vis.hic hēs q̄ clericus alteri⁹ epi ē postulādus:vt.lxi.di.§.s̄z aliud z.c. ordinis.z laic⁹ ēt est postulādus:ut ibi dr̄ z illegitim⁹:ut ex̄ de e lec.innotuit. Itez hic hēs q̄ epūs ñ cogit̄ da re postlaīu:ut.lxxxv.di.florētinū. Nō eīz cogit̄ emācipare filiū suū:ut insti.q.mo.ius pa.po.sol.§.vlti.Sed pōe q̄ eligat̄ tal' cleric⁹ z epūs eius postea non ꝯsentiat:nūqd isti sūt priuati electiōe:qz ele gerūt eū quē nō pote rant hēre:vel nūqd ꝯsē sus illi⁹ a quo erat po stulandus ꝯfirmat ele ctiōez:ar.q̄ nō confir mat:ex̄.e.audit.l.ar.q̄ sic ex̄.e.sicut.z ex̄ ō iu repa.cura pastoral'.ad hoc dico q̄ si eligit̄ in postulandū bene s̄z ta lis elctō:ut extra de re nū.post translatōem. vl' dic.q̄ si e'egerūt eo ꝓposito ut stati ōbeat tenē electio:ñ ratif.cat̄ p sequētē ꝯsensū illi⁹ a quo eēt postuland⁹.si vo sciebāt electōs p se inualidā eē:s̄z sꝑabāt q̄ dñs eā ratā hēret:tunc ratificatiōe dñi confir mat:sic.ix.q.ij.lugdu nēsis.Silez distictōz facit lex.ff.de sol.siqs offerēti.l'dic q̄ nō ē in ꝯueniēs si cleric⁹ alien⁹ eligat̄:qz tal' p̄mo dz e ligi z postea postulari ut dixi.lxi.di.§.si aliō Itē obijcit̄ eū cleric⁹ ꝯ dicente epō possit fie ri mōach⁹:ut.xix.q. .ij.c.i.ergo multo for tius pōt ꝓmoueri ad epale regmū:cū ille trā sfeat p p̄uata vtilitate te:iste p̄ cōi q̄ p̄iudi cat p̄uate:ut.vij.q.i. scias.z.viij.q.i.i scrip turis.Rñ.monachus tāsit ad locū dilectōis ubi nulla p̄sūit̄ ābitio hic p̄sūit̄ ābitio:ex eo q̄ nolente epō vltro se igerit q poti⁹ trahi debet:vt.viij.q.i.scīēdū.male tñ facit epūs si eum absq̄ iusticia negat:vt.vij.q.i. omnes qui.z per superiorem cogi potest:ar.ex tra de iurepa.nullus.

[L]Itteras charitatis tue susce pim⁹:q̄bus significas latinū diaconē tuū ad epatū ecclīe mar cellianensis a clero z oibus q̄ illic ꝯueniunt postulari.hic itaq̄ dici mus:ut si oēs eū eligūt:z uis eūz ꝯcedere:gratū nobis eē cognosce z si ita pōt:añ diē sc̄m festinet oc currere:ut uel sabbato ip̄o noctis magne post baptismū cū dei grā ualeat ordinari. [I]Dem laurētio episcopo centūcellensi.

Sacra principis auctoritas ordinandis est necessaria.

[P]Rincipali' deuotissimoꝝ mi litū:q̄ illic in ciuitate centum cellensi ꝯsistūt:relatiōe ad nos di recta sacrā ep̄lam isinuāt se clemē tissimi p̄ncipis ipetrasse:q̄ eis p̄re sbyterū diaconē z subdiaconē fie ri debē p̄cepit.ideo hortamur dile ctionē tuam:ut p̄sonas ip̄as uide as z diligent̄ requiras:ne aliqd con tra canōes cōmisissent:z si eas in culpabiles reppieris:z uite ip̄oꝝ laudabile testimoniū uideris.uēi ente mediana septimana pasche si dñs uoluerit:z si uixerim⁹:unū quēq̄ p officia q̄ p̄diximus nō dif feras ꝓmouere. [I]Tem leo.iiij. lothario z lodouico augustis.

Papa rogat augustū:ut reatinaz ecclīaz cuidā electo dignet̄ ꝯcedē

[R]Eatina ecclīa q̄ p tot tēpoꝝ spacia pastoralibus curis de stituta ꝯstitit:dignum est ut bra chio āplitudinis uṙe subleuet̄:ac gubernatiōis regimie ꝓtegat̄.vn de salutatiōis alloq̄o p̄misso uṙaz mansuetudinē dep̄camur:q̄ten⁹ colono hūili diacono eandez eccle siaz ad regendā ꝯcedere dignemi ni:ut uṙa licētia accepta ibidē dō adiuuāte ꝯsecrare ualeamus epūz. sint aūt i p̄dicta ecclīa uolueritis: ut p̄ficiatur epūs:tusculanā ecclīā que uiduata existit:illi uṙa teren tas dignetur ꝯcedere:ut ꝯsecrat⁹ a nostro p̄sulatu deo ōipotenti ue strorum ip̄o grates pagē ualeat. [I]Tem rite comitisse.

Regio precepto ab ap̄lico colon⁹ reatine eccl'e ordinatur episcop⁹.

[N]Obis dñs ip̄ator z iperatrix p suas ep̄las dixerunt:ut co lonum in reatina ecclīa q̄ pastōis officio p longa iaz tp̄a destituta ui debat̄:epūz facē debēm⁹ sicut z fe cim⁹. [I]Tē stepha.guidōi comiti

Imperatoris epistola in electōis confirmatione desideratur.

[L]Ectis sagacitatis uṙe apicib⁹ qui defuncto eccl'e reatine an tistite cleruz z plebē eiusdē elegis se sibi futuꝝ antistitē z a nobis cō secrandū uestro studio directū eē ne ip̄a ecclīa diu sine ꝓp̄rio ꝯstet pastore fatebātur.Nos de obitu prioris dolentes:nūc ip̄sū electuz unanimitate z canonica ip̄ius ec clesie electiōe:ut mandastis tā ci tissime ordiare omisim⁹:eo q̄ ipe rialem nobis ut mos ē absolutio nis mime detulerit ep̄lam:pro q̄ .f.re ābiguū ē nobis:ideo uolūta ti uṙe in hoc parere distulimus:ne augustalis animus durissime hoc quocūq̄ modo p̄ciperet.Sed scien tes ecclīam dei sine ꝓp̄rio diu pa store non debere cōsistere:glorie uestre mandam⁹:qm̄ alit̄ nos age re non debuim⁹:ut a uestra soler tia iperiali ut p̄isca consuetudo di ctat:p̄cepta licētia z nobis queād modū uos scire credim⁹:iperato ria directa ep̄la tūc uoluntati uṙe de hoc parebim⁹:eundēq̄ electuz dño adiuuāte ꝯsecrabim⁹.qḋ cha rissime fili moleste nullo modo su scipias. [I]Tem leo papa.

Clericoꝝ z ciuiū uoluntate me tropolitanus est ordinandus.

[M]Etropolitano defūcto cum i loco ei⁹ ali⁹ fuerit s̄brogād⁹:

lir:ut extra de iurepa.postulasti.quid iuris habeat in electiōe p̄so nus:dicit decre.de iurepa.nobis.

n Mediana.i.cum cantatur sitientes.io.

o Si vixerimus.si habes vixeritis planum est.si habes vixeri mus est ar.q̄ mandatum z p̄ceptū.morte mandantis re integra soluitur:extra de off.de leg. gratum solū.

p [R]eatia. hoc.c.z duo sequenti a loquuntur in eadem ma teria.

q Licentia. consensus p̄n cipis est requi rendus electio ne celebrata: vt extra de ele. q̄ sic.nisi aliō suadeat scan dalum:extra .e.quia.uel p̄ scripta consue tudo:ut extra de iurepa.no bis.

r Recepta.xvi.q.vij.decer nimus.

s Grates.spi rituales nō ca rnales.hoc eīz esset simonia: ut.i.q.i.sunt nonnulli.z.q. .ij.sicut.

[N]Obis. domin⁹ ex humilitate hoc fecit:quia dominus ipe rator dicitur: cum sit filius ecclesie:ut.xc vi.di.si impe rator.

t [L]Ectis. biduū.ut tra tres menses ut.l.di.postq̄s nisi causa ne cessitatis:ut.lx xv.di.quoniā. z.vij.q.i.con stitutum.z ita restringit̄ quā doq̄z vaga si gnificatio ali cuius uerbi: ut.lxv.di.de persona.

l [P]Rincipali.ex.c.isto z se.dicit.h.p̄onū debē eligē cū alijs i ecclīa cō ꝑtuali,alij dicūt q̄ ecclīa ep̄alis non habet patronum.

m Principis.sed quare petebat̄ istud ab imp̄atore:qz forte isti curiales erant:uel forte p̄onus erat:z ita ē ar.q̄ p̄onus nō tm̄ p̄latū sed etiā subdi aconū z diaconū pōt istituē:ar.xviij.q.ij.eleutherius.xvi.q.ij.siquis epō rū.in auē.de sanc.epi.§.siqs oratorij domū.z extra de si.p̄sb.ex transmis sa.dū tñ hoc fiat cū consensu p̄latī:ut extra.e.ti.ꝓposuit.sed verius cre do hoc spectare ad ip̄sū p̄latū:ut ipse possit ministros p̄ficere quos ve

b [M]Etropolitano.metropolim.ibi enim consecrandus est me tropolitanus:ut.li.di.qui in aliquo.Et est ar.hic q̄ p̄uin ciales episcopi interesse electioni metropolitani:ut supra.c.valen tinianus.

c Ex presbyteris.presbyterum premittit.qui enim prior ē in or dine:erit prior in electione:ut.lxxv.di.c.vlti.vnde hec dictio vel non dat illis optionem sic uel sic eligendi:sed ordo verborū osten dit quo ordine debeant eligere:sic infra ō conse.di.ij.in christo.z optime hoc dicitur.ff.ad trebel.l.heredes in fi.

d [V]el ex diaconibus.hodie ex subdiacōibus potest eligi:extra de

eta ⁊ quali.a multis.

e Optimus.si.in aut.de monachis.§.ordinatiõez. Sz gs dicet optimus:qõ eim p supabundãtiã dr:vni soli cõuenit:vt.ff.ō ner. ob.vbi aũt nõ apparet.i.rñ.ff.de edi.edic.siqs venditor.§.ult.qua ter istud ītelligatur inuenies.viij.q.i.liez.

f Si in plebib⁹.pficiscat speciali aũcte ep̃i: aliās non liceret:vt ex ō offi.archidia. cum satis.nisi hoc habeat de consuetudine ꝓscripta: ⁊ sic intelligo ex de excel.ꝓlat. ad hoc.⁊ ex ō ap. bone.⁊ ex de i sti.cũ venisset. qd tñ de hoc iuris sit: dixi xxv.di.plerq.

g Batho. q̃ solita. glãbet eim epi dare cõsueuit aliqd ipatori i electione sua: vt.j.e.qz. dũ mõ reddimus epales excedẽt duas libras auri:vt in aũc. de sanc.epi.§. iiij.⁊ forte tũc cuz mos erat: crim̃ non erat vt.xxxij.q.ii si.obijciuntur. sed nonne ipator cõmisit simoniã relaxãdo illud iur ꝑ hac cõditiõe: vt cõsẽsus ei⁹ regratur i electione: sed dic ꝙ prius vtrũ qz ius habuit. vnde mõ alterum potuit remittere. ideo aũt petijt a papa hanc ꝓsuetudinẽ tolli:qz continebat speciez mali:vt.i. q.i.emẽdari.

b b Adrianus. defendendas.f.ad hoc tenẽt ōes ꝓncipes: vt.xxiij.q.v.principes.vt.⁊ si nolent eaz defendere possunt excõicari.xxiij.q.v. administratores.

i Patriciatus.vt puniret crimina.⁊ sm hoc potest intelligi.iij.q. .vi.omnis oppressus.⁊ ita iudex ecclesiasticus alij potest committere causã sanguinis:vel intellige ꝙ est aduocatus rome:vt extra de elect.venerabilẽ.

k Per singulas.ergo in frãcia ⁊ in hispania.vnus est.n. ipator

puinciales episcopi ad ciuitatem metropolim ꝓuenire debẽt: ut ōium cleroꝝ atqz ciuiũ uolũtate discussa ex ꝓbatis ciusdẽ eccle uel ꝓbatis aconibus optim⁹ ordinet. Tẽ isidorus in libro officiorum.

Cum clero ⁊ populo archipresbyteri fiat electio.

A Jin plebibus archipbri obierint:aut ꝓ aliquo reatu exiti de electi fuerint: archidiacon⁹ q̃p citius proficiscat illuc:⁊ cuz clericis ⁊ populis ipsius plebis electionez faciat:q̃tenus dignus pastor domui dei constituatur.⁊ duz ordinat eius prouidẽtia ipsa plebs custodiat. Tez ex gestis romanorum pontificum.

Elect⁹ i romanũ põtificẽ ñ ordiet nisi el⁹ ꝺcretũ ipatori ꝓmũ põtet

A Batho⁹ natione siculus: cui⁹ legatiõe fungẽs iohãnes epus portuensis dominico die octauo pasche in ecclesia sancte sophie publicas missas coram principe ⁊ pri archa latine celebrauit. hic suscepit ab illo diualẽ.i. regiam ep̃lam sm suã postulationem:ꝓ quã relata est quantitas pecunie que solita erat dari ꝓ ordinatione pontificis facienda:sic tamẽ ut si ꝓtigerit post eius trãsitũ electõem fieri nõ debeat ordinari qui electus fuerit:nisi ꝓus decretum generale introducat in regiã urbẽ sm ãtiquã ꝓsuetudinẽ:ut cũ eoꝝ ꝓsciẽtia et iussione debeat ordiatio ꝓsparí. Tẽ uitalianus natione siguensis direxit resp̃sales suos cuz synodica ep̃la iuxta ꝓsuetudinez in regiã urbẽ apud ꝓissimos principes significans de ordiatiõe sua. Item ex historia ecclesiastica.

Jmpator ius hz eligẽdi põtificẽ.

A Adrianus⁹ papa romaz uenire carolũ regem ad defendendas res ecclie postulauit.carolus uero romã uenies papiã obsedit: ibiqz relicto exercitu i sãcta resurrectione ab hadriano papa rome honorifice susceptus est.post sanctaz resurrectioẽ reuersus papiaz cepit desiderium regez. deinde romã reuersus ꝓstituit ibi synoduz cuz hadriano papa in ꝓtriarchatu lateranensi in ecclesia sancti saluatoris.que synodus celebrata est a .c.liij.epis religiosis ⁊ abbatib⁹. hadrianus aũt papa cuz uniuersa synodo tradiderunt carolo ius ⁊ potestatẽ eligendi põtificẽ ⁊ ordinandi ap̃licam sedez: dignitatem quoqz patriciatus⁹ ei ꝓcesserunt. i super archiep̃os ⁊ ep̃os p̃ singl⁹as ꝓuincias ab eo iuestituraz accipe diffiniuit:ut nisi a rege laudet ⁊ iuestiatur ep̃s: a nemine ꝓsecret. ⁊ qui cũqz ꝓtra hoc decretum ageret:anathematis uinculo enz ino dauit:⁊ nisi resipisceret:bõa eius publicari ꝓcepit. Tẽ leo papa.

Electio romani pontificis ad ius pertinet imperatoris.

L In synodo cõgregata rome in eccl'ia sancti saluatoris ad exemplũ beati hadriani aplice sedis ãtistitis:q dño carolo uictori osissimo regi francorum ac longobardorũ ꝓciatus dignitatem ac ordinationẽ aplice sedis ⁊ iuuestituram ep̃oꝝ ꝓcessit: ego leo quoqz seru⁹ seruoꝝ dei ep̃us cum toto clero ac romano populo constituimus ⁊ ꝓfirmam⁹ ⁊ corroboramus ⁊ p nr̃am aplicam auctoritatem cõcedimus atqz largimur domino ottoni p̃mo⁹ regi teutonicorũ eiusqz successoribus hui⁹ regni italie in ꝑpetuũ facultatẽ eligendi successorẽ atqz sũme sedis aplice põtificẽ ordinandi ac⁹ p hoc archiep̃os seu ep̃os:ut ipsi ab eo iuestituraz accipiãt ⁊ ꝓsecrationẽ unꝺ ꝺbẽt exceptis his quos ipator põtificib⁹ ⁊ archiep̃is ꝓcessit':⁊ ut nẽo deceps cuiuscũqz dignitatis uel religiõis eligẽdi ul' patriciũ ul' põtificẽ summe sedis aplice aut quẽcunqz ep̃m ordinandi habeat facultatem absqz cõsensu ipsius ipatoris.quod tamen fiat absqz omni pecunia:⁊ ut ipse sit' patric⁹ ⁊ rex

m Publicari.hic ecclesia publicat bona laicorum.⁊ quandoqz ꝓponit laicos a dignitatibus.xxxij.q.v.preceptum in fi.vel dic ꝙ hic docet ecclesia qd fieri debeat: sic.xxiiij. .q.iij.de illicita.⁊.v.q. ult.delatori.

a n In synodo.cõfirmamus.ar. ꝙ idem potest dari et cõfirmari:⁊.xxiij.di. in nomine.⁊ extra de elec.cum inter.ar. contra extra de fide instrumen.c.inter dilectos.⁊ .ff.de iurisdi.om.iud. ⁊ quia. quandoqz etiam dicitur dare id est datuz ostendere: vt.xxiij.q.v.§.hic notandũ .ff.ō testa.heredes.§. siquid.

b Primo.non dicas primo regi:sed primo ottoni.i.ante quem nullus aliꝰ fuit:sic extra de verb.signi.ioseph. ⁊ de verbo. signi. proximus.

c Successorem.hoc speciale fuit contra id viij.q.i.moyses. sicut .xij.q.i. peristi. hic patet ꝙ maximam habz potestatem papa circa imperium . sed dic ꝙ tantuz in italia permitteretur facere successorem.

d Ac per hoc. quasi dicat: exquo in romana ecclesia hoc permittitur:ergo in minorib⁹. et est ar.ꝙ idem iuris est in membris quod in capite: vt.xvi.q.ij. .c.i. xij.q.ij. cognouimus.⁊.q.i.precipim⁹. ⁊.i.q.iij.siquis episcopus.xxiiij.q.i.rogamus.

e Concessit.videtur ergo ꝙ imperator possit dare priuilegium libertatis vt extra de restit.in integ.audinis.

f Sit patricius.⁊ sic papa dat hic gladij potestatem,cuius tamen exercitium ipse non habet.io.extra de elec.suffraganeis.b.

g Aplicam. sed nūqd papa posset ei potestatē dare ut deponeret ipsum sic in hereſi ⁊ de cōſenſu cardinaliū: imo i oibus se pōt subijcē ei: ut. xj. q. vij. nos si.

h Exilio. no. eccleſiā posse aliquē mittē i exiliū: ut. iij. q. iiij. hi qui.

i Affici. cū hec priuilegia fuerūt oibus ſucceſſoribꝰ data: quare nō vtūt eis? Rñ. q2 impatores eis renūciauerūt; ut. j. e. tibi. Itē q2 p abusū ea pdiderūt: ut. j. e. §. verū. Itē q2 ex cā fuerūt pcessa. vñ cessante cā: ipa cessauerunt: ut i. q. vij. q. j. remedio. nec obstat qđ hic dr̄ ꝺ ſucceſſoribꝰ: qa hoc intelligēdū ē de illis ſucceſſoribꝰ q hoc ipetrare possint: ut. xxij. di. in nomine.

k Alonitane. inf fisset. ar. q. auctoritas maioris excusat: ut. xiij. q. v. dixit. xxviij. di. diacōi. xxiij. q. v. miles. ar. ⁊tra. xij q. ij. qcūqꝫ. ⁊. xvi. q. i. in canōibꝰ. io. So. in malo nulli ē obediendū: nec aliqs excusat ut. xi. q. iij. ſi dñs. b.

l Sub excōicatiōis ex hoc videt q. p talia vba fiat excōicatio: cū sic dr̄: pcipio tibi hoc ſub pena excōicatiōis ⁊ ē ar. ad idē ex̄ de eo q or. fur. rece. c. i. ar. ꝫ ex̄ de iurepa. relatū. in fine. ⁊ de sagittarijs. c. vno. vbi de hoc. b. dicē q. ſi talis ꝓhibitio fiat a canōe nō fit execūtio p illa vba: ut. xxx. di. p totū. sec⁹ si ab homie: q2 canō mitiꝰ agit ꝫ hō: ut. xxvi. q. vij. alligant. ⁊. ff. ō arbitris celsus. alij dicūt q. refert an diffinicēdo illa vba. pferāt: ut tunc p ea fiat execūicatio: an ꝓstitūcdo ius ⁊ tūc ſi fiat excōicatio p illa vba. Sꝫ hꝰmodi vtas ē q illa vba ñ hūt vi ſnie ſꝫ tñ ꝓminatiōis: ut. C. ꝓmina. epl'as p totum Hoc ät scias q. ſub cōditiōe pōt qs excōicari. ⁊ talit hic itelligo latā ſniam: vñ exñte cōditiōe ligat excōicatio ⁊ ñ pius. ⁊ tñ a tali excōicatiōe pōt appellari: lꝫ. b. ⁊trariū scripserit: ut ex̄ de ap. pterea. ⁊ hoc iō: q2 excōicatio nunc nō trahit secū ſuā executionē: q2 nō cedit nec venit dies añ exñtē ꝓditionem ut. ff. de v̄. sig. cedē. Sꝫ qd ſi excōicans moriꝫ pusqꝫ existat ꝓditio: tūc de eo excōicatū qñ extat ꝓditio. ⁊ ita aliqs excōicat a mortuo. Etrū aūt ꝓditiōe exñte itelligat retro fuisse excōicat⁹ p id qō legit. ff. q poti. in pig. poti or. ⁊. ff. de ma. re. neraci⁹. uel tñ a tpe ꝓditiōis extātis p id qō ē. ff. de edil. edic. bonē. §. ſi ſub ꝓditiōe. disputatiōi reliquo. io. ego credo q. a die existētis ꝓditiōis p decre. illā pterea. extra de ap. b.

m Obediēs. hoc dicit q2 ei pcipe nō poterāt. b.

n Relaxani. nō ēpm remittē posse q̄ ad ipm spectāt ñ q̄ ad deū: ut. xxiij q. iiij. ſi is q prelatus. Sꝫ nōne q̄ fiūt in psona epi uel alteri⁹ plati fiūt in pceptū ecclesie ⁊ ideo in deū: vtiqꝫ: sed pncipaliter in plātū. ā. di. xlv. ⁊ q emendat. ⁊. xxiij. q. iiij. inter.

o Ac si me. ar. q. ratihabitio seqns facit aliqd legitimū qđ ab iitio fact̄ fuit illegitime: ex̄ ō iurepa. cura. xviij. q. ij. de mōachis. ix. q. ij. Ingdunēſis

p Cognoui. p andirū: ut. ij q. v. ā̃sto. xxij. q. v. ℔ videt. ñ tā̃ꝫ index. ij. q. i. §. quādo.

q Qelm lō ge. pote stati. nihil tñ hic regi subtrahit. q2 sic̄ pus eligebat: ita ⁊ mō p⁹ priuilegium collegio cōcessum. b.

r Alqꝫ galla cie. ꝓmerat ℔ gallacīā hispanie cū tñ sit pe ei⁹: ⁊ ita pe cō mūerat suo toti: sic. j. e. ego. ⁊. C. de excusati. tu. exactores vbi dicit onerib⁹ ⁊ tutelis.

s Priuilegio i. iure: sic. ix. q iij. saluo. ff. q mo. pig. uſby po. sol. si debitor. §. i. potius ergo omnes ꝫs ius primatie concessum fuit huic collegio: cuꝫ enim rex eligeretur olim de consilio omniū epoꝝ hoc cōsilium concedit ei hic.

t Daneat. ar. propter loci ⁊ temporis difficultatē electionez fieri a quo nō debeat: ut. xxiiij. q. i. pudēda. xciij. di. in xta.

u Episcopis eligere. id est a rege electos ꝓsecrare ⁊ cōfirmare.

x Infra. ifra di. xciij. in xta. extra de iurepa. si vero. infra. lxv. di. siquis contra. sed non est contra.

y Electiones. ⁊ beati gregorij: non in hoc volumine: nisi argumento supra e. agatho.

z Stephani. supra e. di. nosse.

a Vota. i. conniuentia ⁊ consensus: ut. ā. di. xiiij. episcopus.

b Ciuium. non rusticorum extra ciuitatem consistentium

c Honoratorum. scilicet maiorum de populo ⁊ clero: supra e. hadrianus. in fi.

Q. si a clero ⁊ popnlo quis eligat episcopus: nisi a supradicto rege laudet ⁊ iuestiat: nō ꝓsecret. Si quis ꝓtra hāc aplicam[s] aūctez aliqd molict: hunc excōicatiōi subiacere decernim⁹: ⁊ nisi retipuerit ir reuocabili exilio[b] puniri uł ultimis supplicijs affici. Tē gregor⁹.

Precepto pncipū maximo remittitur q. absq; aūcte aplica ordiat

Alonitane[e] ciuitatis epūs me nesciēte ac responsali meo ordinatus est: ⁊ facta ē res que sub nullis anteriorib⁹ pncipib⁹ cuēit. Qđ ego audiēs ad cūdez pnarica torem qui inordinate ordinatus est: ptinus misi ut oio missarū solēnia celebrare nullo mō presumeret: nisi prius a serenissimis dñis cognoscerē: si hoc fieri ipi iussisset qđ ei sub[t] excōicatiōis inpositiōe mādaui. q. cōtēpto me atq; despecto in audacia quorūdā secularīū hominū qbus denudata sua ecclesia pmia multa prebē dicit: nunc usq; missas facē presumit atq; ad me uenire fm iussionē dñoꝝ nolu it. ego aūt preceptōi pietatis coꝝ obediēs[m] eidē maxio q me nescientē ordinat⁹ est: hoc qđ in ordinatione sua me uel rñsalē meū preter mittē pfūpsit; ita ex corde relaxa u[n]: ac si me auctore fuerit ordiat⁹ alia uero illius puersa. s. mala coꝝ poralia q̄ cognouit: uel q2 cū pecunia est elect⁹: uel q. excōicat⁹ missas facē presūpsit: ppter deū irrequisita pretire nō possum. ⁊ si ad me uenire diu distulerit: exercere in eo districtionē canonicaꝫ nullo modo cessabo. Tē ex con. tol'.

In electiōe epoꝝ principis desideratur assensus.

Qelm[o] longe late q; diffuso tractu terraꝝ cōmeantiū impedit celeritas nūciorū: quo aut neque ant regib⁹ audiētib⁹ decedētis p sulis trāsitus notificari aut de successore morientis epi libera pncipis electio expectari: nascit sepe aut nostro ordini de relatione talium difficultas aut regie potestati: dū ꝓsultū uestrū subrogādis pōtifici bus sustinet innūerosa necessitas unde placuit oibus pontificib⁹ hi spanie atq; gallacie ut salvo pūilegio uniuscuiusq; puincie licitum maneat decinceps toletāo pōtifici quoscunq; regalis potestas elegerit: ⁊ iam dicti toletani epi iudiciū dignos esse probauerit: in quibus libet puincijs ⁊ in precedentiū sedibus pficere presules: ⁊ decedentibus epis[s] eligere[r] successores. ita tamen ut qsquis ille fuerit ordinatus: post ordinationis suc tēp⁹ infra[x] triū mensiū spaciū metropolitani proprij pntiam uisurus accedat. Electiōes[y] quoq; sūmorū pontificuꝫ atq; aliorꝝ infra presulum quondā iperatorib⁹ repsentabantur: sicut de electiōe beati ambrosij ⁊ beati gregorij legit. qbus exēplis ⁊ premissis auctoritatib⁹ liqdo colligit laicos nō excludendos ab electiōe neq; principes eē reijciēdos ab ordinatōe ecclesiarū Sed q. ppls iubet electiōi interesse nō precipit aduocari ad electiōez faciendā: sꝫ ad ꝓsensū electiōi ad hibendū. Sacerdotū eni ut i fine supioris capli stephani[z] pape legit est electio: ⁊ fidelis ppli est humiliter ꝓsentire. desideriuꝫ ergo plebis requiritur: ut clericoꝝ electioni ꝓcordet. tūc eni i ecclia dei rite pficiet antistes: cū ppls parit̄ inseū acclamauerit: quē clerus cōi uoto elegerit. Ade celestinus papa ait.

Plebis ñ ē eligē sꝫ electōi ꝓsentire

Veri plebisq; cōsensus ⁊ desiderij regrat. Tē leo pm⁹

De eodē

Vota[a] ciuiū[b] testio nia pplorꝝ honoratoruꝫ[c] arbitrij[u] electio clericoꝝ i[x] ordiatiōib⁹

o Arbitrium.supra di.xxiij.c.i.t.xxiiij.di.c.nullus.
e In ordinationibus.id est electionibus.
f Ordinis.q3 dr ordo cerdonū pelliparioꝝ uel alteri⁹ corporis
g Et plebis.noie plebis censent illi q nō sūt collecti ad aliqō corpus faciēdū.de quo corpore hēs.ff.q cuiusq3 vniuer.l.i.t est ad hoc bonū sīle C.de epāli.a iubemus.

b Principib⁹.legibus. xxiij.q.vij.c. i.t.ij.ā.di.viij quo iure.

i Q Elia sācta.pfate j.dixi.lxxix.di nullus.

k Juramēta videt ergo q3 añ electionē fi sit pstandū iuramētū de idēnitate eccle:ut viij.q.iij.artaldus.t.ā.xxvij.di. de syracusane.presumeret enī hoc facere ut eligeretur. dicūt tamen qdā:q3 si est cōsuetudo q3 pstetur pstari pōt.t sic intelligūt quod dicitur hic i fine quid tamen iuris sit de hoc: habes.viij. q. iij.in sūma.

l Cōsuetudo p hoc videt q3 in spūalib⁹ seruanda sit consuetudo in recipiendis muneribus:t.ā.e. agatho.t in auē.de sanctis epi.§.iiij.t.i. q.iij quesitus. t.ix.q.iij. conquestus.t ex de simo.ad apostolicaz.ar. ℞ extra de simo.cum in ecclesie.t.c.sicut ad hoc dicunt quidā q3 licitū est aliquid petere in spūalibus sed nō ꝓ spiritualibus: ut nō petat ꝓ ꝓsecratione sz ꝓ ꝓsuetudine nel dic q3 si cō suetudo illa pietatē ꝓtinet nō pōt peti:tamē superior cogere pōt ut seruetur talis consuetudo:ut dicit illa cōstitutio ad apostolicam.b.tū dicit q3 illud referat ad legatos ipatoris:ut ñ aliud

sacerdotū ꝓstituātur.t infra:per pacē t quietē sacerdotes q futuri sūt postulant.teneat subscriptio clericoꝝ:honoratorū testimoniū ordinis ꝙuētus t⁹ plebis. Rincipibus⁹ucro atq3 ipatorib⁹ electionem romanoꝝ pōtificū atq3 aliorum3 eꝑoꝝ referēdas usus t ꝓstitutio tradidit ꝓ scismaticoꝝ atq3 hereticoꝝ dissensiōib⁹:qb⁹ nōnunq3 ecclesia dei concussa piclitabat.cōtra quos legib⁹ fidelissimorū ipatorū freq3nē eccl'ia mūita legit.Repūtabat ergo electio clīcorū pncipibus:ut eoꝝ auēte roborata nullus hēticoꝝ uł scismaticoꝝ audēt ꝓtraire:t ut ipsi pncipes tanq3 devotissimi filij in eū ꝓsentirēt:quez sibi in patrē eligi uiderēt: ut eis in omnibus suffragatores existerent :sicut ualentinian⁹ beato āb3osio supra legit dixisse:noli timē:q3 de⁹ qui te elegit:semp te adiuuabit: t ego adiutor t defēsor tuus ut meum ordinē decet sp existā. Hinc de stephanus papa statuit dicēs.

Presentibus legatis imperatoris ordinetur pontifex romanus.

Elia' sancta romana ecclesia cui deo auctore presidemus: a plurib⁹ patit uiolētias pōtifice obeunte:q3 ob hoc iferūt:q3 absq3 impiali noticia pōtificis fit electō t ꝓsecratio:nec canonico ritu t cō suetudine ab iperatore directi sūt nūcij:qui uetēt scādala fieri:uolumus ut cū istituēdus ē pōtifex:cōueniētib⁹ epis t uniuerso clero eligatur pñte senatu t pp'lo q ordinandus est.t sic ab oibus electus presentib⁹ legatis ipialib⁹ ꝓsecret nulluſq3 sine piculo sui iuramēta uel ꝓmissiōes aliqs noua adiuentiōe audeat extorq3re: nisi que antiqua exigit ꝓsuetudo:ne uł eccl'a scādalizet t iperialis magnificentia minuat. Verū quia iperatores q3q3 modū suū ignorātes nō in nūero ꝓsentientiū sz ꝓmi distribuentiū imo exterminātiū esse noluerūt:freq3nt etiā in hereticorum pfidiā ꝓlapsi catholice mris unitatez ecclesie ipugnare conati sūt: ideo sanctoꝝ patꝝ statuta aduersus eos ꝓdiderūt:ut semet electi

roman⁹ ecclesia petat ab eis q3 ipsi soliti sūt facere.s.ut papa nō cogat eos aliud iuramentū facere pape q3 iuramentū fidelitatis qō imperator ꝓsuetuit prestare:ut j.e.nbi.t hoc indicat illud verbum minatur.
m Excelsa.i.tēpla idolorū in excelsis posita:ideo q3 iussu dñi factus erat: t quia eum respicientes liberabantur.

oni nō insereret: t quisq3 eorum suffragio ecclīam obtinēt:anathematis uinculo inodaret.sicut scriptura quoq3 diuina dicit: q3 postq3 ezechias dissipauit excelsa' t ꝓtriuit statuas t succidit lucos t fregit serpētē eneū quē fecit moyses uidelicet quia illū ſpentē deus fieri iusserat:ne ſpentina morte populus interiret:ideo ipse pp'lis colere t uenerari eū ceperat. t iccirco destruxit' iste qō iubēte deo fecerat ille.ac p hoc magna auctas ista est habēda in eccl'ia : ut si non nulli ex predecessorib⁹ t maiorib⁹ nostris fecerūt aliqua q3 illo tēpore potuerūt esse sine culpa:t post ea uertūtur in errorē t supstitiōez sine' rarditate aliqua t cū magna auctoritate a posteris destruātur' Postremo pñtibus legatis ipatorū t incōsultis electiōes romanorum pontificū legūtur celebrate: t tandē ijdem ipatores religioso mentis affectu pfatis ꝓuilegijs renūciauerūt multa insup donaria eccl'ie dei ꝓferētes. Itez gregorius.iiij.scribit.

Incōsultis legatis iperatoris hadrianus ad pontificatū eligitur.

Elm⁹ hadrianus.ij. ad romanum pōtificatū ab eccl'ia dei genitricis dñe nostre que dicit' ad presepe traheret' ad lateranense pr'iarchiū:certatim a pp'lo t clero t ꝓceribus⁹ deportatus ē.qō audientes missi lodouici impatoris moleste tulerūt:t idignati sūt:q3 dū p sentet' cēnt nō fuerūt inuitati:nec optate a se futuri pfulis electiōi int' eē meruerūt.q accepta rōne q3 nō causa ꝓtēptus augusti sed futuri tēporis⁹ ꝓspectu hoc cōmissū fuerat:ne uidelicet legatos principū in electione romanorū pfulum expectandi mos p huiusmodi fomitez ioleſceret:omnē indignationē medullitus sedauerunt:t' ad saluandū electū etiaz ipsi humilit' ac cesserūt. Itē pactū cōstitutiōis impatoris primi lodouici cum romāis pōtificib⁹. **Electō rōanoꝝ pōtificū a lodouico ꝓcedit rōanis**

Go' lodouicus ipator romanus augustus statuo t ꝓcedo

n Destruxit.hic exechias cōmēdat' ex destructione imaginis q3 erat occasio supstitiōis quare ergo massiliēsis epūs ꝓdēnatur qui destruxit imagines in quibus populus idolatriam ꝓmittebat:ut ō cō se.di.iij.platuz'dic q3 serpens iste fuit tēporalis ad sanādū uulnera:uñ cessante cā cessare debuit effect⁹. sz cā imaginū ppetua ē: ut bēat' i eis mēoria dei.
o Destruāt.ar.sic cessores debere mutare facta t instituta p decessoꝝ ēt bona si uiderit eē ea pniciosa ex ēplo.xij.q.i.videtes.t xxv.q.i.c.i.xcvi.di.bñ in fi.dist.lxviij. coꝛpi t ex de decr. suggestū vbi ē ar.q3 ꝓuilegiū qō ē exēplū mali remouē dū ē:instī. vi.bo. rap. §.nedū talia.
p Qelm hadrianus⁹ traheret.dz.n, ire quasi inuitus:ut.ar. i.q.vi.sicut is.C.ō epi t cle.si quēq3.sic enim appellātur quasi ꝓpatio noie.t q3 portat papa i manib⁹:ne offendat' ad lapidē.
q Tēporis.nō q3 ñ sē mala interdū debent omitti:ne sint exēplo pniciosa:ut.ā.di.xxiij i noie.ā.di.xxi.deniq3 xij.q.ij.liberti.ij.q.vij accusatio.t.xxx:q.i.c i.instī.vi bo.rap.§.sed nedū talia.
r Et ad salutandum. ar.eos ꝓsensisse electioni:exquo iterfuerūt t eū salutauerūt:t nō reclamauerūt:sic ex ō bis q3 fi.a ma.p.ca .ex ore.i fi.t ex de prīuil. cū olim.i fi.t ex ō sen ex.si aliqñ. t eoipo q3 qs salutat aliū : videt' ꝓsentire ei:ut. xxiiij.q i.ois.sic ex eo q3 qs ñ vult salutare aliū ꝓsumit' inimic⁹:ut ex de offic.dele.cū sup. t eoipso q3 stephan⁹ dixit plegat' itelligit' ꝓsensisse: ut.xcvi.di.bñ.sic.j .de ꝓse.di.ij.pac
a e Go .confirmationis.nota q3 aliquid simul datur t confirmatur:ut notaui supra c.in synodo.

b Atq; viculis.i.uillis.ff.ad munic q ex vico.nec posset impator illã do nationem reuocare.nã dicit lex q sola imensitas cãnẽsura rerũ donataruz in ecclesia.C.de sacrosanc.ecc.nuẽ.sed hodie.imo nec cõcedit hic sed ꝓcessa ꝓfirmat.nã oia hec ⁊ alia pla iã primus fuerãt ecclie.j.xcvi.di.ꝓstantinus.ꝑ terea q; ipator põt alienare res ipij:ut.ff.de le.i.apud iul.§.vl. Jtẽ q; per hanc ꝓcessionẽ non ſ̃ ditur ipiũ:exquo res redit ad primũ statũ: ut.ff.de pac.si vn⁹.§. pactus.⁊.xxxv.di. ab exordio.nõ ob.xij.q. ij. non licebat.q; ille nõ poterat legez ponere suo successori:extra ō elec.innotuit.

c Et territor.is.qd sit territoriuz qd sit oppidum qd vrbs:hẽs.ff. de v.sig.si pupill⁹.§. critoriũ.⁊ sic ẽ hic ar. q; nolẽ ciuitatis nõ cõ prehendũtur ei⁹ territoria:ut.xij.q.ij.c.vlt. ⁊.ff.de.v.sig.l.ij.⁊. ff. de arbi.si cũ dies.§.si arbit.ar.J.ff.de v.sig. qui in cõtinẽtib⁹. ⁊.l. edificia.ff.de iudi.in/ sule.ff.de offi.ꝑ.ur.l. i.ibi cũ vrbem.

d Sen.hec dicto seu potius anget donatio nem q; diſſũgat inter res donatas:ut. ff.de au.⁊ ar.le.siqs ita.

e Migrauerit.olim enim null⁹ audebat tra ctare de electiõe pape ante tertiũ diẽ post se pulturã pmoztui:ut.j. di.lxxix.null⁹.sed per ꝓtrariam ꝓsuetudinez ℌ hodie abrogatũ est

f Omnes rõani.nõ q olim oẽs rõani int erãt electiõi ex ꝓsuetu dine.j.c.proxi.

g Frãcoꝝ.nõ ipium pnus francoꝝ fuisse: sed postea theutonici vtrib⁹ ꝓmeruerũt ipi um:ut.xxviij.q.i.§. ex his.in quos hodie trãslatũ ẽ ipiũ: ex de elec.venerabilem.

h Jbi dño .ar.q q feudũ recipit ab ecclesia iuramentũ fidelitatis ñ solũ eccle sie sed ẽt platis pstare debet:ut ex de iureiur ego epus.ō.di.xxiij.q; q;.⁊.xxij.q.v.de for/ ma.imo ẽt ipsi capitulo:ut ex de v.sig.cũ clerici.cũ ipi sint pars corporis sui:ut.vi.q.i.§.ver.nõ ob.ex de simo.ex diligẽti.q; ibi nõ erat ius feudi. de quo iure plene habet ī ꝓsti.federici de feudis.

i Et iurare.nõ q; iconom⁹ siue sindic⁹ iurat in aiam ꝓpriã:ex de iura.ca. in ptractãdis.sz ꝓcur.iurat i aiam dñi:ut.hic.⁊.c.di.optatũ.⁊. xvij.q. iij. metuentes.⁊ ex de of.leg.nouit ī pte decisa. Fit aũt ℌ iuramẽtũ sẽ talib⁹ vbi ego iuro i alaz dñi mei q; ipe ℌ fuabit.nel sic iurat:dñs me⁹ iurat p me q; ℌ fuabit sic ipm de⁹ adiuuet. Dz q;lit obligat aliqs aliũ p iuramẽtũ ? id qđ legit isti.de iurit.fi.§.siqs alij:sz dic q; dñs semet obligat sed p aliũ:ut ex de sen.ex.mulieres.ff.de admi.tu.ita aũt.§.gessisse. Dz qd si domin⁹ re

p hoc pactũ cõfirmatiõis nre tibi beato petro pncipi apl'oruz ⁊ p te uicario tuo dño paschali summo põtifici ⁊ successoribꝫ ei⁹ i ꝑpetuũ sicut a ꝑdecessoribꝫ nris usq; nũc in ura ptãte ⁊ ditõe tenuistis ⁊ di sposuistis romanã ciuitatẽ cũ du catu suo ⁊ suburbãis atq; uiculis oib⁹ ⁊ critoriis ei⁹ mõtanis ⁊ ma ritimis littoribꝫ ⁊ portub⁹ seu cũ ctis ciuitatib⁹ castellis oppidis ac uillis i tuscie partib⁹. Jdẽ qñ diui na uocatõe huj⁹ sacratissime sedis põtifex de hoc seculo migrauerit null⁹ ex regno nro aut frãcus aut lõgobardus aut de q̃libet pte hõ sub nra ptãte ꝓstitut⁹ lniam hẽat ꝓtra romãos aut publice aut pri uatim ꝓueniẽdi aut electõez faciẽ di:nullusq; i ciuitatib⁹ aut i territo riis ad ecclie beati petri apli pote statem ptinentibus aliqđ malũ ꝑ terea facẽ psumat:sz liceat roma nis cũ oi ueneratiõe ⁊ sine q̃libet pturbatiõe honorificã suo põtifi ci exhibẽ sepulturã:⁊ eũ quẽ diui na ꝗspiratiõe ⁊ beati petri intercessi one oẽs romãi uno ꝓsilio atq; una ꝓcordia sine aliq; ꝓmissiõe ad pon tificatus ordinẽ elegerit:sine aliq; ãbiguitate atq; ꝓtradictiõe more canonico ꝓsecrare:⁊ dũ cõsecrat⁹ fuerit: legati ad nos uel ad nros successores reges frãcoꝝ dirigãt q; int nos ⁊ int illũ amicitiã ⁊ cha ritatẽ ac pacẽ ꝓsocient. Tẽ leo liij.lothario ⁊ lodouico augustis.

Electio ⁊ ꝓsecratõ rõani põtificis ñ nisi iuste ⁊ canõice fiat. Palea.

Nter nos ⁊ uos pacti serie statutũ ẽ ⁊ ꝓfirmatum q; elec tio ⁊ ꝓsecratio futuri rõani põtifi cis nõ nisi iuste ⁊ cãonice fieri de beat. Idem.

Ab impatore uel nũcijs ei⁹ electi oni romani põtificis nullũ obsta culum generetur. Palea.

nocet mandatum:nunquid intelligitur obligatus per tale iuramẽ tum;ita si non peruenit renocatio ad ꝓcuratorẽ:sicut id qđ facit index:tenet donec ignorat renocatũ mãdatũ:ut ex de ap.si duo bus.⁊ rõne ignorãtie tenet sñia:ut.iij.q.vij.§.tria.i pn.⁊.ix.q.i.o/ dinationes.ff.de offi.pfi.si forte.ff.de ꝓcur.si ꝓcuratorẽ.i fi.ff.mã. si mãdasset,io si aũt lis ẽt cõ test.oportẽt q; renocatio puc niret ad iudi- cem uel ad ad uersariũ:alio qn firmũ ẽ qđ fit cũ ꝓcur.ut extra de ꝓcu. mãdato.si aũt nõ sit lis cõte. videt sufficere si renocatio p ueniat ad pro cur.ut dicit ex posse decre. ex de ꝓcur.ex insinuatione. ⁊.c.se.b.sũt in spales casus i qbus requiri- tur pseuerãtia sicut cũ matri moniũ Jbiẽ p nunciũ:si dñs renocat mãda tum:non dico dñm obligatũ sz nũcius igno ret renocatũ.⁊ cũ pr̃ mandat filio ut aliquẽ mãumittat.ff. de manumis. vindic.si pat. ⁊ hoc iõ ẽ: q; pat ⁊ fili⁹ con sent vna ꝑsona ut.xxxv.q.iij. §.hac auctori tate.io.

Qonstitutio primi henrici ⁊ p mi ottonis cũ rõanis põtifici bus:ut nullus missoꝝ nroꝝ cuiusq; cũq; ipeditionis argumẽtũ in ele ctiõe rõani põtificis ꝓponẽ aude at oio ꝓhibem⁹. Tẽ i electiõe rõanoꝝ põtificũ neq; liber neq; ꝑ uus aduenire ꝑsumat:ut illis rõa nis quos ad hãc electiõez p ꝓstitu tionẽ sãctoꝝ patrũ antiqua admi sit ꝓsuetudo: faciat aliqđ ipedimẽ tum.q; siqs ꝓtra hãc nram ꝓstitu tionem ꝑsumpserit:exilio tradat.

Tem constitutio ottonis.

Juramentuz ottonis:quod fecit domino pape iohanni.

Jbi⁹ dño iohãni pape ego rex otto ꝓmittẽ ⁊ iurare facio p ꝑem ⁊ filiũ ⁊ spñ sanctũ ⁊ per li gnuz hoc uiuifice crucis ⁊ p has reliqas sãctoꝝ:q; si ꝓmittẽte dño romã uenero: sanctã romanã ec clesiã ⁊ te rectorẽ ipsius exaltabo fm meum posse.⁊ uitã aut mẽbra nũq; neq; ipm honorẽ quem hẽs mea uolũtate aut meo cõsilio aut meo ꝓsensu aut mea exhortatiõe pdes:⁊ in roma nulluz placitum aut ordinatõez faciã de oib⁹ q; ad te aut ad romãos ptinẽt sine tuo cõsilio.⁊ qcqd de terra sãcti petri ad nram ptãtez puenerit:tibi red dam.⁊ cuicũq; italicũ regimẽ cõ misero:iurare faciã illũ ut adiutõ tui sit ad defẽdẽdũ ẽrã sãcti petri fm suũ posse. Tẽ ex ꝓmo li.ca pituloꝝ caroli ⁊ lodouici ipatoꝝ.

Liber sit clero ⁊ pplo de ꝓpria dioceſi episcopum eligere.

Sacroꝝ canonũ nõ ignari ut in dei noie sãcta ecclesia suo li beri⁹ potiat honore: assensũ ordi ni ecclĩastico ꝓbem⁹:ut.s.epi per electõez cleri ⁊ pplĩ fm statuta ca nonũ de ꝓpria dioceſi remota p sonaꝝ ⁊ mũeraacceptione ob uite meritũ ⁊ sapiẽtie donũ eligãt: ut

a Sacroꝝ.p electionẽ.hoc nomẽ ꝓpe ⁊ ipropie sumit hic cã

b Dioceſi.nõ.p.b.q; examinãdi sũt oẽs de dioceſi ꝑsqs eligat extraneus:ut.dixi.lxi.di.nullus.

c Personarũ.sic.viij.q.ij.dilectissimi.⁊ ex de instit.ad decorem.

d Et nunq̃. cũ talis eligat: a deo dr̃ eligi. viij. q. i. si ergo. b.
e Et exẽplo. nã cepit ies⁹ facẽ & docẽ: ut. xxvi. di. §. ecce. §. ex his
f Maiorũ, sic ergo nomẽ clericoꝝ restringit ad maioris eccle sie canonicos: ut. x. q. i. ãtiquos. viij. q. i. c. ij. eẽ de v. sig. cũ clerici. bñ ẽ in talib⁹ seruanda ꝓsuetudo: ut extra de cã pos. cũ ecclesia.

g Nõ a cardi nã lib⁹: ut. ã. di xxij. c. i. nẽ.

b O Beũti bus. sb anathẽatis. qd õ b tenẽ de beas: dixi. ã. e. salonitane.

i Excludant. dic̃. b. triplicit ist̃os excludi. tũc ꝓpe exclu dũt: cũ nõ vo cãt: ul̃ si voca ti ñ audiũt: ul̃ si spõte vẽiant nõ admittũt: credo b. c. nõ tenẽ: aliud. n. fuat: & religio si hic vocãt cle rici ciuitat⁹ ul̃ ꝓlati eparũ: ar lxxix. di. siqs pecunia.

k Religiosos i. ꝓlatos aliaꝝ ecclesiaꝝ.

l Exclusis. qz inuite nuptie nẽ. xxxi. q. ij. §. i.

m Consensu videt q ñ tm̃ ꝓsiliuꝝ religio soꝝ sꝫ ẽt cõsen sus ipoꝝ req⁹rẽd⁹ ẽ. & ita vi det q religio soꝝ pse faci ant ptẽ i electi one: ar. eẽ de elec. cũ in veri. nã & seq̃ces sũt aliꝝ i electiõe: ut. lxxix. di. c. i. & c. si qs pecũia. & xxiij. di. c. i. & satis põt dici: q nisi ꝓsiliũ ipoꝝ fuerit re qsitũ q nulla sit electio: si tñ fuit hitũ ꝓsiliũ & ñ ꝓsens⁹ tenet: ut eẽ de arb. cũ oli. & ẽ si. ff. de admi. tu. qdã decedẽs. §. paꝑ. & eẽ de regu la. lꝫ C. de iure. emphi. l. vl. & expone ꝓsensu reqsito lꝫ non habito

m Eorum. ar. q nõ sufficit religioso⁹ pñtia nisi habeat ꝓsiliũ: ar j. x. q. ij. cassellas. ar. xij. q ij. sine exceptione. §. i.

o Et ꝓuinẽtia. ar. qõ aliquoꝝ ꝓsensu fieri debet: eoꝝ dissensu im pedit faciẽdũ & dissoluitur factũ: ut. ã. di. li. q i aliquo. & xxxi. q. ij. si vex. ã. di. lxxij. nulla ratio. i. q. i. ordinatiões. x. q. ij. cassellas. xij q. ij. alienationes. & c. sine. xv. q. vij. epõs null⁹. xxxiij. q. v. q deo. & c. manifestũ. xx. q. ij. puella.

p In Hinc ꝑ q̃rit. sup isto. §. posuit. b. distictõez: qz cũ eligẽtes dis sentiũt tria ꝓsiderãda st̃: auctas: nũer⁹: & bon⁹ zel⁹. auctas ꝓside rat i dignitatib⁹. zel⁹ ꝓsistit i aio: ut si ñ carnali amore eligãt sꝫ fꝫ meritũ pse. de nũero pꝫ: & dic̃ q vbicũq; duo ex istis ꝓcurrũt prę ponderãt ctio. vñ si ex vna pte ẽ auctas & bon⁹ zel⁹: ex alĩa nũer⁹ ꝑ poze iudicat: ut. xxiij. di. c. i. & xciij. di. mirat⁹. vij. q. i. dẽiq;. Itẽ si ex vna pte ẽ nũer⁹ & auctas & ex alĩa ẽ bon⁹ zel⁹: ꝑ ꝓmo iudicat ar. xxviij. di. de syracusãe. ibi. n. bono zelo ꝺicebãt q significabãt pape electũ hr̃e vxorẽ & filios. sꝫ tñ qz plꝰes erãt ex alĩa pte & ma ioꝛ auctis: ꝓsẽlit papa ill̃. Itẽ si nũer⁹ & bon⁹ zel⁹ ẽ ex vna pte: & ex alĩa pte auctas: stat ꝓmo. lxv. di. c. i & ij. hãc distictõez ñ app: obo qz lꝫ ex vna pte sit auctas & melioꝛ zel⁹: ex alĩa nũer⁹: stat ꝑ nũe ro: ut eẽ de elec. oudũ. & eẽ de ap. ꝓstitut⁹. nisi nũer⁹ cẽt i quo ma ioꝛ auctas alioꝝ lõge ꝓcellẽt: & posset eo casu fieri ꝓpẽsatio: ut eẽ de testi. i nfa. Nã vbi ẽ par debitũ & dis par nũer⁹ creditoꝝ sp nũer⁹ ꝓferẽt: ut. C. q bo. ce pos. l. vl. §. i. tũc. n. decurret ad dignitatẽ cũ par nũer⁹ ẽ bicide. ff. pac. maiorẽ. silr dico ad zelũ decurrẽdũ: cã par nel fere par nũer⁹ ẽ bicide Sꝫ qd si par ẽ zel⁹ nũer⁹ & auctas bicide: tũc recurrat ad meritũ pson̄e: ut j. c. ꝑ. sꝫ si oia st̃ eq̃lia tũc cassẽt vtriusq; ele ctio & non⁹ eligat: ut lxxix. di. si duo. nel in dex cogat eos ad con cordiã: ut isti. de sanct da. tu. §. sanct. nel res sorte dirimat: ut i mat thia: ut. xxi. di. cleros. C. coia. de ꝓb. l. vl. i pn. & ff. de iudi. sꝫ cũ abo. ul̃ metropolitan⁹ ꝓficet cui velit: & eẽ ô pochi. c. i. & ff. ad sil. l. iij. §. si cũ oẽs. & ff. de relig. l. vl. ul̃ ꝓferat ille q plus ordiat⁹ ẽ: ut. lxxv. di. c vl. ul̃ senioꝛ ꝓferat: ut xxxv. q. vi. c. i. ff. de fi. istrn. l. vl. ul̃ ille q plus notat⁹ ẽ: ut i auq̃. ô mo nachis. §. p. ul̃ ꝓferat nel ꝓferat ille q qñq;

ẽ. LXIIII.

deliqtilli q sẽp bonus delioꝛ ul̃ ꝓferat ille q dimi⁹ militauit i eccla ut. lxi. di. qd ꝑderit. si aũt vtraq; electio ẽ vi ciosa vtraq; cassat: ut eẽ ô elec. ꝓsideranũm⁹

q Si Hinc forte. se dimi serit. qz nã hoĩs ꝑna ẽ ad dissentiendũ ff. de arbi. si vn⁹. §. vl. ar. xx. q. iij. ꝑcliu⁹ & p sumit ꝺ canõ: q ꝫ dis cordia sit i electiõe: q vtraq; ps bono zelo moueatur: ut. viij. q. i. nec nouũ. sꝫ ꝫ. ã. e. nos se. idẽ frequenti⁹: hoc aũt raro. xij. q. i. ois etas.

r Iudicio. sꝫ qd si metropolitan⁹ nõ vult ipsũ ꝓsecrare: videt q tũc a suf fraganeis petenda sit cõsecratio: ut. lxxxix. di. volumus. sed melius est q a superioꝛe petatur: ut. ix. q. iij. nunc vero. & viij. q. iij. artaldus.

s Qui maioꝛibus. eligentium. quia magis appetitur iste q̃ ille.

t Tñ ut null⁹. quasi dicat si timet scãdalũ: tũc vtriusq; electio cassabit̃: ut lxxix. si duo. tũc. n. ẽ aliqd detrabẽdũ seueritati: ut. l. di. ut ꝓstitueret.

a b Hinc ꝓsiderãdũ ẽ. hic depigit. lxiiij. di. in ꝑcedenti. di. do cuit ad qs ptineat eoꝝ electio: i hac ordit tractatũ suũ usq; ad. lxxxi di. oñdẽdo a qb⁹ sacri ordies st̃ distribuẽdi & quo tpe i qb⁹ lo cis. A qbꝫ: hoc facẽ i hac di. A quo tpe: hoc facit i. lxxv. In qb⁹ locis: ꝺ fa cit i. lxxx. ꝓmo dicit de ꝓsecratiõe eoꝝ. Nõ ergo q elect⁹ i eccla ꝓfirmat⁹ ꝺz ꝓsecrari a metropol. cũ suis suffragaẽis. vbi aũt metropolitan⁹ adeẽ nõ põt ul̃ ẽt ñ vult: ꝑstabit auct̃ ꝺ faciẽdi trib⁹ ad min⁹: alijs oib⁹ p lras suas ꝓsẽsũ ꝑbẽtib⁹. itẽ metro. ab oib⁹ suis suffragaẽis ꝺz ꝓsecri aut saltẽ a trib⁹.

b c Episcopi. tres epi absq; metropol. eẽ ô tẽ. or. c. nec epi. ul̃ dic q duo sufficiũt cũ metropolitão. & fꝫ ꝺ dic q ꝺ dictio ꝑt ibi põit iclusiue sic. xv. q. vij. felix. ar. ad hoc. j. e. c. iij. io. sꝫ certe ibi ñ ẽ pẽ: nec lra ꝺicit. b.

c Lris. ar. q i dcũq; ẽtu ul̃ cã ꝓsensus aliq̃ desiderat: nil refert an pñ tes ꝓsensũ exꝑmãt an abñtes p lras ꝓsẽtãt: ut. c. di. optatũ. & ẽ ar. de ꝓsen su absentiũ: ut. di. lxiij. quãto. & di. xviij. placuit. Et ẽ ar. ꝛnfimoniũ ꝺbi int abñtes: ut. j. xxx. q. v. c. nec illud. & eẽ ô ꝓuer. ꝓin. ex pte. ff. de spon. l. vlt. Nã i ꝓsensu ñ exigit vbor̃ solẽnitas. ff. ô ac. & o. ꝓsensu. sꝫ lꝫ ita sit i ꝓsecra tõe: sec⁹ ẽ i electiõe: nisi ꝑ ꝑcuratorẽ fieret electio: ut eẽ ô elc. qz ꝑpẽ. i fi. io

d Potestat. quo ad ꝓfirmãdũ. nam ꝓsecrare nõ põt epm ꝓpto minimo

epō qui in ꝓuincia sit: nec ille recipet executionē: nec dico eum plus posse hoc casu q̄z aliū eꝝm: ar. ix. q. iij. c. i. ꝛ ij. ꝓfirmare aūt debet statiz uel infirmare si ei notus est electus ēt simplici vbo ꝛ in camera: eꝝ de ap. qua fr̄ōte sufficit enim. si ē notus ut dicat eligamus magis idoneū: ar. xxviij di. ꝑsq̄z xxix. di. petrus. ubi ē ignotus examiet eū. ℑn ꝓsecratiōe vō sp̄ examiet: ut xxxiij. di. q epōs.

a ORdinationes. aucte generali ut huius. c. ꝛ similiuz

b Assensū. sed quō p̄ stabūt assensu: cū eis forte notus ñ sit q eligīt nec eū videbit vnq̄z uel audierūt aliqd de eo: sed dic q sufficit si ñ ℑdicāt. nl dic q quē indignū ē si nouit: dignū dz estimare ꝛ ei testimoniū ferre: ut eꝝ de seru. i ordi. fa. ex pte.

c Omprouincia les. iussu. sed si ecclia archiepō vacat cui⁹ aucte hoc facīt ꝛ pacīt: Rñ. aplici ut c. matricis ecclesie: eꝝ de bereti. ad abolēdā. ꝛ eꝝ de elec. q: diligentia. nā ꝛ penes vnū stat ius vniuersitatis. xij. q ij. nō liceat alicui. ff. q cuiusq̄z vniuer. sicut. ꝛ lxv. di. si forte.

d Extra ꝓscīctiam plurimoꝝ. naz dicit lex q p̄ ap̄liozes hoies ꝓfecta vitaꝝ renelaī. C. de fideicō. l. vl. ꝛ ē si. extra de offi. de le. paudētiā. i. rñ. in fi.

e Nec furtiuū. iō dic furtiuū: q: qō ad oēs spectat isti surripiunt nil tñ vn⁹ ꝓfert. lxvi. di. c. ii. potius ergo ℔ dicēdo respexit sillitdinē facti q̄z rei essētiam. lau.

f Elia p̄ abitiōes dissensiones.

g Illicitas. dimitte: ꝛ incipe ibi non pudet.

b Metropolitanis. in ꝓsecrādis epis.

i Epis. i metropolitanis consecrandis.

k Antiqtas. nō q cō suetudo priuilegiū inducit. ix. q. iij. cōstus. ꝛ p̄statiōes que fiūt a rusticis qpe acgrūt. C de agricol. lib⁹. ar. ℑ x. q iij. q. ꝛ dixi. xvij q. ij. seruitium.

l Vel q impune. id est saltem de facto. lau.

m Sinceritatis. quia catholicam sinceritatem non obseruant.

n Duxim⁹. hic resume: q: quasi dicat q: hic ꝛ hic est: ꝛ iō duxim⁹, eā ꝛc.

o Meministis. ꝛ ideo debitum honorē eis exhibere debetis.

p Et. id est etiam.

q Decernentes in cōmune. cōmunez vtilitatem ꝓsiderantes: ꝛ ad scrutinium venientes vos omnes inq̄z vnanimiter.

r Statuatis. ꝛ hoc fieri. ſ.

ſ Antistites. ſubstituī sicut vetus. ꝛc.

t Et vicissim. omnibus modis censeatis.

ORdinatiōes⁽ᵗ⁾ epoꝝ aucte apli ca ab oibus qui in eadē ꝓuincia sē epis celebrāde sē. q si oēs sil' mimē ꝓuēire poterit: assensū⁽ᵘ⁾ tñ p̄ beāt suis apicib⁹: ut ab ipsa ordiatione aio nō desint. EX concilio aurasico. c. xx. Palea.

OE abiectiōe ꝛ ābitiōe ei⁹ quē duo p̄supserūt ordiare epī in uris ꝓuicijs: placuit de p̄supt̄oib⁹ ut sic ubi ꝓtigerit duos epos tertium ordiare: ꝛ epi ꝛ actores dānabūtur: quo cauti⁹ ea q̄ sūt antiqt⁹ statuta fuēt. TE annit⁽ᵘ⁾ papa

Ceteris assētiētib⁹ cū trib⁹ cōprouincialibus ordinetur episcopus.

OMprouiciales⁽ᵉ⁾ epī: si necesse fuerit: ceteris ꝓsentiētibus a trib⁹ epis iussu archiepī cōsecrari p̄nt. Item inocentius papa.

Non ordinetur episcopus extra conscientiam metropolitani.

EXtra⁽ᵃ⁾ cōscientiā metropolite ni null⁹ audeat ordiere epm. integrū eni ē iudiciū: qō plurimoꝝ sentētijs ꝓfirmat⁽ᵉ⁾. nec un⁹ epūs p̄sumat ordiare epm: nec⁽ᵉ⁾ furtiuū bñficiū prestitū uideat⁽ᵉ⁾. hoc eni ꝛ synod⁹ nicena ꝓstituit atq̄z custo diēdo diffiniuit. Tē gelasi⁹ uni uersis epis p̄ vardaniā ꝓstitutis.

Episcopus a suo metropolitano ꝛ ipse ab eisdem consecretur.

OElia⁽ᵖ⁾ p̄ abitiōes illicitas⁽ᵏ⁾ ñ pudet quosdaz eccliaz iura turbare: ac priuilegia q̄ metropolitāis⁽ᵇ⁾ uel princialib⁹ epis⁽ᵍ⁾ decreuit ātiqtas⁽ʰ⁾: temeraria presūptiōe quadē ꝑpter qō ēt cōtonis aplice desiderant dissidiū tenē: q⁽ᵈ⁾. ſ. ab eius auctoritate diuisi: nel⁽ᵍ⁾ ipune ꝑpas usurpatiōes exerceāt nō respicientes qz eēno iudici rationē tā de catholica sinceritatis⁽ᵐ⁾ iuria q̄z ō traditionū preiudicijs pr̄naz nō sine ꝑpetue sint dānatōis interitu reddituri. si in hac obstinatiōe pman serint: charitatē uram duxim⁽ⁿ⁾ instruēdā: ut uos oēs i cōtione frēs sine p̄ dardaniaz sine p̄ unāquāq̄z ꝓtiguā princia ꝓstituti uos q sub metropolitāis uris eē meministis⁽ᵒ⁾ ꝛ⁽ᵖ⁾ ab eisdē substitui decernētes⁽ᵠ⁾ si cut uctus ꝓsuetudo deposcit: unanimit⁽ᵉ⁾ statuatis⁽ʳ⁾ antistites⁽ˢ⁾: ꝛ uicissim⁽ᵗ⁾ si metropolitan⁽ᵉ⁾ huane ꝓditionis forte decesserit: a cōprouicialib⁽ᵉ⁾ epis: sic forma trāsmisit: sacrari modis oibus cēseatis: neq̄z sibi quēq̄z qō uobis antiq̄ dispositiōe ꝓcessū ē: patiami⁽ˣ⁾ uēdicare: q̄tenꝰ ꝛ int̄ ipsas aduersantiū uolūtatū ꝓcellas ueterū regulas nullatenꝰ custodire cessetis: sicut p̄secutionū tēpore diuersarū p̄ces nr̄os ꝓstāt fecisse nō dubiū ē. Item ex concilio martini pape.

De eodem

EPiscopū⁽ᵉ⁾ oportet maxime q dem ab oi ꝓcilio cōstitui. q si hoc aut p̄ necessitate aut p̄ lōginquitate itineris difficile⁽ᵉ⁾ fuerit: ex oib⁹ tres eligāt̄: ut oium p̄sentiū uel absentiū subscriptiōes teneāt ꝛ sic postea ordinatio fiat. Hui⁹ aūt rei potestas⁽ᵃ⁾ in oi prouincia ad metropolitanū ptinet episcopū. Item ex concilio niceno.

Nō erit episcopus: q p̄cē metropolitāi ꝓscientiā fuerit ordinatus

ILlud⁽ᵍ⁾ generaliē est claruz: q̄ sigs p̄cē sniam uel ꝓscientiā metropolitani fuerit factus eꝝpus hunc magna synodus diffiniuit epm esse non oportere.

OMprouincialium⁽ᵉ⁾ episcoporū uniuersaliē desiderat⁽ᵉ⁾ ꝓsensus in ordinatiōe episcopi. q si alicui animositate ducti ꝓtradicere noluerint: obtineat sentētia plurimorum. Unde i niceno ꝓcilio.

Si ceteris ꝓsentiēt⁽ᵉ⁾ ordinatiōi epoꝝ duo uel tres ꝓtradicāt: obtineat snia plurimoꝝ.

u Metropolitanus. ſubaudi sacrari a cōprouincialibus episcopis: si metropo. de hac vita ꝛē. hic est verus intellectus huius litere: nec hz ℑrū. Alij intelligūt sic: q mortuo metropolitano suffraganei p̄nt iterim aliquē electū ꝓsecrare. sm hoc hec dictio sacrari ponitur passiue: ꝛ nō subaudit ibi metropol. ut. lxv. di. si forte. sed contra. c. dēs. quoniam. ibi dicitur q vacāte sede metropol. nō debēt episcopi ordinari. nec eni ecclesia sustinet sēper vicē defūcti episcopi ut. xij. q. ij. siq̄. ꝛ extra de prescriptionibus c. i. sz illud potest itelligi q̄ ille fuit in mora petendi pallium. ip.

x Patiami. ꝛ ita resistē potest quis p̄ in re suo: ar. C. vnde vi. l. i. ff. ad. l. aquil. scientiam. §. pe. Argue: q licitum sit tibi sicma iura tueri. quod quia resisto tibi non potest inde q̄ri xxiij. q. vlt. igitur cum sepe. ff. de peti. here illud. ꝛ. lxi. di. nullus.

a Episcopum. oportz. i. congruū ꝛ opportunū est. lau.

D. LXV.

b Difficile. §. di. lxi. catinensis. ibi ut ipossibile ꝛē. laur. ita sumitur hic difficile ut ibi impossibile.

c Illud. si quis. ℑ. di. proꝝ. c. iij. ꝛ. i. q. i. ordinationes. ꝛ. q. vl quoniam quicquid. §. i.

d Omprouincialium. Hic intitulatur. lxv. di. in qua quatuor articuli ponūtur: primus est quid iuris sit in ordiatione episcopi: si aliqui episcopi dissentiunt. secundus q̄ metropolitanus non debet consecrare episcopum preter conscientiam primatis vbi primas est. tertius q episcopus nō consecratus in presentia archiepiscopi debet eum infra spacium trium mensiū visitare. quartus est q si vnum tantum episcopum contingit in ꝑuincia supeē: inuitare dz vicine ꝑuicie epos: ꝛ cū eis ꝓsecrare ꝓprouinciales epos. aut si ipse negligit: epi ꝓueniēt eo ℑdicēte ꝛ ꝓsecrabunt epos. in primo ergo articulo obtinebit snia plurimoꝝ.

e f Sane.aiositate.p hoc pz eos malo zelo ducí:qz effecta mala ministrat ipet⁹:de pe.di.iij.inf hec bn cū.als secus.a.si nō aiositate:ut.xxxi.di.nicena.

f Contradicāt.sed qd si archieps solus ẓdicat nec vult ꝓsecrare ⁊ oēs alij volūt:uel ipe vult ⁊ ipi nolūt:dico archiepz ꝓferēdū :ni si ille malo zelo mouēt:uel ipi cām ñ assignarēt:⁊ ordinabit ipsū cuz epis vicine ꝓuincie fm.b.tu dic qz si archieps cām ñ assignet sue ẓdictiōis ꝓ ꝓsecutione bēt:ar.ff.soluta.dotē.ex ō bis q fi.a ma.p.ca.cū i cūctis ff.de le.l.filiusfa.§.diuꝰ.ex ō iurepa. pastoral.⁊ vnꝰ oibꝰ resistet si cām assignauerit.xxxi.di. nicena imo si ñ audiret depōeret ⁊ ordinator ordiatꝰ.lxxxi di.tātis.⁊ i auē de san.epi.§.ij ul dic qz peteret ꝓsectio a supiore:ut dixi.lx iij.di.c.vlt.

g m On oz. oz. occurrere duos ad minꝰ.lxvi. di.pozzo.

b Presentiā exhibet ꝯ qs ꝓ suas lrās tm pītiā suam :⁊ exonerat ꝑcuratoz a sanctd. ac si pr̄s esset cū lris ō rato. ff.de ꝑcura. si ꝑcuratorē.ar. ẓ de pe. dis.i. quē pēi et .i fi isti.de anē.tu. §.i.⁊.ff.de auc to.tu.obligāi §.pupillꝰ.sicē p legatū repñtat supioz au ctoritas.xciiij. di.c.i. ⁊ ex de ap. cū parati.

Sane si cōi omniuz ꝓsensu rō nabilit̄ ꝓbato fz ecclīasticam regulā duo uel tres aiositate ducti p ꝓtētionez cōtradicāt :obtineat plurimoꝝ sīnia sacerdotū. Tē ex ꝓcilio martini pape. De codē

Non oz ordinari epūs absq cōsilio ⁊ p̄sentia metropolitani epi.adesse aūt oz oēs q sūt i ꝓuincia sacerdotes:quos p suā epl̄am debz metropolitan⁹ ꝓuocare.⁊ si quidē oēs ꝓcurrāt bñ est.si autez hoc difficile fuerit:plures oz ꝓcurrere.q aūt nō ꝓuenīūt pītiā sui p epl̄as suas faciūt:⁊ sic oiuz facto ꝓsensu ordinationē epi fieri oz. si aūt aliter ꝓterq̄s a nobis ēminatum est fuerit factū:talē ordiationem nihil ualē decernim⁹. Si aūt fm canōes ordinario epi fuerit facta:⁊ aliqs cū sua malicia i aliquo ꝓtradixerit plurimoꝝ ꝓsensui obtineat. Tē ex ꝓcil.āthiocēno.

Episcop⁹ nō ē ordi nandus sine consilio ⁊ pītia metropolitāi epi.cui meli⁹ erit:si ex oi ꝓuicia cōgregēt epi.qō si fieri nō pōt:hi qui adeē nō pīnt:ꝑ lītteris ꝓsensū suū designēt.⁊ tūc demū post plurimoꝝ epoꝝ siue p pītiaz siue p lrās ꝓsensuz sīnia cōsona ordinet.qō si aliē q̄s statutū ē fiat:nihil ualē huiusmōi ordiationem sciat.Si uō ēt fm diffinitas regulas ordiatio celebret:ꝓtradicāt aūt aliq ꝑꝑ ꝑꝑās ⁊ domesticas simultates:his ꝓtēptis⁹ sīnia ō eo obtineat plurimoꝝ. Ꝑ⁹ āt,p uincia primatem bre ꝓstiterit:nec ēt metropolitāo absq ꝓscientia ei⁹ epm ꝓsecrare licebit. Nde leo papa anastasio episcopo.

Absq primatis cōsensu metropolitanus episcopum nō ordinet.

Oēpsona autē cōsecrādi epi ⁊ de cleri plebisq consensu metropolitan⁹ epūs ad fraternitatez tuā referat.qōq in ꝓuincia bene placuit scire te faciat:ut ordinē rite celebrandū tua quoq cōfirmet auctas:que rectis dispositiōibus nihil more aut difficultatis debebit afferre:ne gregib⁹ dñi diu desit cura pastoꝝ. Tē ex.p.car.iiij

Placet oibus:ut i ꝓsulto primate cuiuslibet prouicie tā facile nēo p̄sumat lz cū mltis i quocūq loco sine ei⁹ ut dictū est p̄cepto epm ordinare.si aūt necessitas fuerit:tres epi i quocūq loco sint:cum primatis p̄cepto debēt ordinare epm. Item ex cōcilio niceno.

Unicuiq ecclesie proprius honor obseruetur

Quos ātiquus ꝓduret i egypto uel lybia ⁊ pētapoli :ut alexādrin⁹ epūs hoꝝ oiuz hēat ptātez: qm quidē ⁊ rōano epo parilis est mos:similiter aūt ⁊ apud antiochiā ⁊ ceteras ꝓuincias honor suꝰ uni cuiq seruet eccle⁹. Tē ex codē

Colonia mos anti De codē quus obtinuit ⁊ vetusta traditio:vt helie.i.hierosolymozum epo honor deferat hēat ꝓsēq̄nter honorē manēte tñ metropolitāe ciuitatis honore ꝓpo. Cui uō a cōprouincialib⁹ suis cū metropolitani lītia fuerit ordinat⁹: infra cōstituta tēpora ei⁹ se repsentet conspectibus. Nde i terraconensi concilio legitur. De codē

Quis⁹ in metropolitana ciuitate epūs non fuerit ordiat⁹: postea q̄ susceptа bñdictiōe p metropolitani lr̄as honorē fuerit adept⁹ epi⁹:id optimū ē decernim⁹ ut postmodū statuto tēpore.i.impletis duob⁹ mēsib⁹ se metropolitani sui p̄sentet aspectib⁹ : ut ab illo monitis ecclīasticis istruct⁹ plenius qd obseruare debeat recognoscat.q⁹ si forte hoc iplere neglexerit:in synodo increpatus a fratribus corrigat:⁊ si forte infirmitate

d Ꝑ aūt.epm.exquo ergo primatē hz archieps:semp ꝓsulat eū sup ꝓsecratiōe epi.⁊ si primas forte ñ vult ꝓsentire:dicit.b.cū supiore eē agēdū :ar. viij.q.iij.artaldus.uel forte extūc archieps potūt ꝓsecrare. In ꝓfirmatiōe aūt facienda nō dico primatē cōsulēdū:qz ñ inuenio expssū.nec primas consulat papam sup cōsecratione sui suffraganei ut.ar.lxiij.di.cū longe alias nulla uel modica esset auctoritas ꝓmatis. quid iuris primas habet:dixi.ō.xvii.di.c.i. ⁊ cetera.

e d Ope persona.fraternitatem tuā anastasij patriarche cōfirmet.j.xvi.q.vij.nullus omnino.

f More.sic.ij.q.i.sic ⁊ extra de sen.⁊ re iudi.iurgantium. immo ⁊ vbi pena est iponenda :nulla mora debet intervenire:de pe.di.i adam.ar.contra .xi.q. iij.cū apud .negocia ꝯ cum celeritate expedienda sunt.

g p Placet.in quo cūqs.dū tamē honesto.naz dicit lex q cum dicitur quidaz sunt alijs preferendi: intelligendū est si sint honesti.ff.de mu.⁊ ho no.ut gradatim. ff.de recept.si cum dies.§. si arbiter.

b Si aūt necessitas. id est si archiepiscop⁹ nō est in ꝓuincia.

i m Nos antiquus ar.pro consuetudine seruanda:ut.ix q.iij.conquestus.

k Et pentapolim.regio est.

l Parilis.id est similis in quibusdam : qa vterq deponit episcopos.uel dic romano.i cōstantinopoli.sic ponitur.xxiiij.q.j. sane ꝓfertur.hec enī sub est pape sicut alie : ut ix.q.iij.cuncta.⁊.xxiiij q.i.quotiens.

m Ecclesie.j.di.xcix. ecclesie.

n q Colonia.ut belie vocata ē ciuitas hierosolot.ab helio q̄store q situ ciuitatis mutauit cū ꝓmo dicta fuit salē:postea ieb⁹:postea salomōia a salomōe ide dicta ē hierusalē a hierō qō ē sacra:⁊ salomō q̄i sacra ciuitas salomōis.

o Manēte.ut ñ minuat ab eo,electio.n.epoꝝ ad solū metropolitanū ē referēda:sed cōsecratio nō oz fieri sine noticia primatis.

p s Ꝑgs.ñ fuerit.vbi.n.vult metropolitan⁹:ibi ordinād⁹ ē epūs:ut.li.di qui in aliquo.

q Impletis.sic ꝯ epūs ꝓsecrat⁹ pret cōscientiā metropolitāi ei⁹ ꝓspectui debet pītari.j.tres mēses:ut.ō.di.lxiij.cū longe.sed ordinari a papa debēt se pītare cōspectui eius singulis ānis.xciij.di.iuxta sanctoꝝ.

r Duob⁹.ō.di.lxij.cū lōge.ō.ſz pot⁹ ꝓsonat:qz ibi ⁊ hic.j.tuū ñisi ō fac

a e Episcop⁹.ꝑpis lris.si ēt oēs ẓdicerēt ⁊ vn⁹ ꝓsentiret:ñ pōt reuocare ꝓsentiū.ff.quoꝝ le.l.i.§.si alē.ẓriū no.ō.lxiij.di.quāto

b Contēptis.id est omissis.ff.de mino.si iudex.xi.q.iij.q resistit nam neminem debemus contemnere.

c Plurimoꝝ.regulare ē qꝑ iudicet ꝓsensus maioꝝ ptis ut hic dr: nisi i casu:ut ex de rescrip.pastoral.⁊ i cā pfonoꝝ:ut ex de inurepa q̄n.⁊ cū examinat cā crimīat epi:ut.vi.q.iij.c.i.⁊.ij.⁊ i re cōi:ut.ff cōi di.sabin⁹.⁊ i iudicib⁹ del.a ꝓncipe:ut.C.de ap.i offerēdis.⁊ in cā liberali:ut.C.ō cōi fuo.ma.l.i.§.ij.⁊ dū qs plus iuris hz i re:ut C.de dona.sancim⁹.§.ne aūt. Itē dū qs facit hoc qō religio reg-

s Et si infirmitate. si. s. di. xviij. epus ad synodū. v. q. iij. c. i. vbi de hoc tractatur: z. ff. d le. i. si grege. §. fi. Idē ē i alijs īpedimēt: z hoc pōt grā exēplicari.
t Si forte. hoc. c. sēp ad h ꝯuenit iduci: q vniuersitas stet i vno: z. ff. qd cuiusqz vniuer. l. sicut. imo potius in ꝯriū pōt iduci: cū iste sol9 nō possit id qd vniuersitas potuit. vn̄ dico q vniuersitas ꝑ it cū redigit ad vnū caput: ar. ff. d. l. i. si grege. vn̄ satis dici pōt q si oēs deliquēt i eligēdo pter vnū: q ille solus n̄ pōt eligē cū nō ꝯsistit i eo ius vniuersitatis. io qd credo falsum: ut. ff. q cui9 vniuer. sicut mūicipiū. i fi. z ex̄ d elec. hōc mēorie. vn̄ dico q si oēs peccēt pter vnū: q ille solus pōt eligē p iura sup9 posita. h. sz qs dabit istis epis expēsas? eccl'ia q vacat: ar. iiij. q. iij. venturis. z. x. q. iij. cauendum. z. xij. q. ij. charitatē. si ē tenuis comedāt de suo: z ex̄ de vi. z ho. cle. cā ab oi.
u Cōuocet. sz nūqd tenet illi ꝯuenire ad cōuocationē illi9: tenēt q dē: z nisi venirent peccarent: ar. xi. q. i. sic. n. ar. di. xc. pcipim9. z debēt tūc cogi ab ipoz plato uel papa. h. dicit q ab isto ꝯpelli possūt auctē hui9 canōis. nā nūqs par i parē hz ipium: ut. ij. q. vi. placuit z. vi. q. iiij. c. ij.
u Conuocet. ar. q vacāte eccl'ia clerici pn̄t vicinos epos ꝯuocare.

D. LXVI.

x Neglexerit. ar. q si ut. vij. q. i. pōtifices. subditi negligūt facē q debēt: ea debeāt suppleri a maiori uel p se uel p aliū: z ecōuerso: ar. ix. q. iij. cū sim9. ar. lxxxix. di. volum9. viij q. iij. artaldus.
y Populi. large sumit hic ppls: q2 cā cōis ē: z ita n̄ ē ꝯ. ix. q. iij. cū simus.
z Tacuerit. Hic tacēs p ꝯsēāce hētur: alibi p fugiēte: ut. xliij. di. sit rector alibi p ꝯdicēte: ut. ff de pcur. fili9. §. lui9. lxxxvi. di. tāta. alibi p ꝯsēsu. liiij di. si fu9. ff. d iūro. act. de etate. §. q tacuit. alibi p neutro. ff. d re. iu. q tacet.
a Archieps. Hic depingit. lxvi. di. i qua ondit magr duo. s. q debeant intēē i ꝯsecratiōe metropolitāi: q2 oēs suffraganei z q null9 debeat ꝯsecrari in epm a paucioib9 q̄ a tribus. dicit ergo. h. hic referre int ꝯsecrationē epi z archiepi: q2 in ꝯsecratiōe archiepi oēs epi intererūt nisi eēt vrgentissima necessitas. in ꝯsecratione epi ēt si nō sit grauis dū tamē aliqua sit necessitas: sufficit p litteras cōsentire.
b Archieps. ar. q si eligit abbas alicui9 mōasterij q pest alijs mōasterijs oēs abbates illoz mōasterioz debēt ꝯsētire z electiōi intēē.
c Ab oibus. ar. qd oēs tangit ab omnibus debet approbari: ut. viij. q. i. licet. z. C. de auc. prestan. l. vlt. z. liiij. di. c. i.
d Irrita. quo ad officij executionem.
e De epis. q̄z trib9. sz q̄re tres epi debēt intēē q2 i trib9 ē fidei fūdamētū: quā puris z simplicib9 vbis ꝯfiteri tenēt. xxiij. di. q epo. z. xxiiij. di. qn̄.
f Petro. archieps. s. xxi. di. cleros. ꝯ. sed mathias fuit primus ordinatus in clericum: iste pimus in archiepm.
g Nūcupat9. q2 filius fuit sororis mrīs dn̄i: uel q2 fuit ei similis psonā: uel quia mater fuit filia fratris ioseph q putabat pater dn̄i.

aliqua ne hoc impleat fuerit impeditus: hoc suis lrīs metropolitāo indicare pcuret. His auctib9 datur itelligi: q epi a cōprouincialibus suis debeāt ordiari. Sz q̄rit si in pūicia plurimi epi fuerit z cōtigerit forte unū remanē epm: qd fieri debeat: ille q2 sol9 ē ordiare n̄ pōt epm. cōprouicialēs. n. n̄ hz cū qbus epm ꝯsecrare ualeat. cuz ergo talis necessitas fuerit: qd faciēdū sit: in sardicēsi ꝯcilio diffinit: i quo sic statutū legitur.

Si forte unus tm̄ in prouincia remanserit epūs: ad ꝯsecrationē epi de uicina pūincia conuocentur.

Si forte in pūicia unū tm̄ ꝯtigerit remanē epz: supstes epūs ꝯuocet epos uicine pūicie: z cum eis ordiet cōprouiciales illi epos. qd si facē neglexerit: ppli ꝯueniāt epos pūicie uicine: z illi prius cōmoneāt epm q in eadē pūicia cōmorat: z ondāt quō ppli petant sibi rectorē: z doceāt iustū eē ut ueniat ipse: z cū eis ordiet epz. z si lrīs cōuētus tacuerit z dissimulauerit: nihilqz rescripserit: tūc satisfaciēdū ē populis: ut ꝯueniāt ex uicina pūincia: z epm ordinent.

Archieps aūt ab oibus sue pūincie epīs dz ordinari. Vnde annitius papa ait.

Ab omnibus suffraganeis suis archiepiscopus ordinetur.

Archieps ab oib9 sue pūincie epis ordinet. Hoc aūt qd de archiepi ordiatiōe pceptū ē: ut oēs suffraganei eū ordinēt: nullaten9 liceat imutari: q2 ille q pest: ab oibus epis qb9 pest dz ꝯstitui. Si āt alit psūptū fuerit: uirib9 carē non dubiū ē: q2 irrita erit sec9 acta ordinatio. De epis n̄ ordinādis a paucioib9 q̄ a tribus epis anacletus scribit dicens.

Porro z hierosolymitan9 primus archieps beat9 iacob9 q iust9 dicebat: z s̄m carnē frat dn̄i nūcupat9 ē: a petro iacobo z iohāne aplīs ē ordiat9: successorib9 āt suis formā dātib9: uidelz ut min9 q̄ a trib9 epis reliqsqz oibus assensum prebētib9 nullaten9 episcop9 ordiet. z cōi uoto ordiatō celebret.

Presbyti uō z corepi ab uno episcopo ordinari pn̄t. Vnde anaclet9.

Sacerdotes ab uno episcopo possunt ordinari.

Reliq sacerdotes a ppo ordinent epo: ita ut ciues z alij sacerdotes assensū pbeāt z ieiunantes ordiatiōz celebrēt. silit z diacon9 ordinet. Ceteroz āt gduū distributio triū ueraciū testioniū cū epi approbatōe sufficē pōt. Itē in hispanēsi ꝯci. legit. **De eodē**

Episcop9 sacerdotib9 ac ministris sol9 honorē dare pōt: solus auferre non potest.

Quērit de illis q ordināt ab his: quos nō constat fuisse epos: an sint itez ꝯsecrādi an nō. qd

h Ordinatus. i. ad certi loci administrationē elect9. Sz nōne oēs apli erāt epi: vr q sic: q2 petro pimo fuit dat9 pōtificat9: z oēs alij fuerūt pari ptāte pditi: ut. xxi. di. i nouo. Itē epi successert i loco aploz. ut. lxviij. di. quoz. ergo apli fuerūt epi. Itē legit de iuda: q epatū ei9 accipiat alt. Ad h dicūt qdā q oēs apli erāt simplices sacerdotes: z tm̄ ꝯsecrare poterāt. nā moyses simplex sacerdos erat: z tm̄ ꝯsecrauit aaron: ut. xxi. di. §. i. nec tūc dift'ētia erat inter epz z sacerdotē: ut. xcv. di. olim. ul dic q tm̄ visibili vnctiōe ꝯsecrauerūt eū sz prius erat iuisibiliter vnctus a dn̄o: uel dic q n̄ ordinauerūt eū sz tm̄ formā ordinādi alijs ondert. ul dic q n̄ in epm sz

D. LXVII.

in archiepz eū ordiauerūt. ul dic ordiauerūt. i. ithronizauerunt eū ad administratōz certi loci. prius eni erat epūs sine titulo.
i Presbyteri. Hic depigit. lxvij. di. ondo q epūs nō pōt ordiari nisi a plurib9: ondit

D. LXVIII.

hic q relig sacerdotes z clerici ordiari possūt ab vno solo epo. i ordiatiōe tm̄ sacerdotū z diaconoz alij sacerdotes z ciues assensū debēt pstare: i reliquoz ordiatiōe sufficit testioniū triū.
k Reliqui. relig: ut ciues quibus debent pesse.
l Sacerdotes. qbus debēt associari: uel de quoz collegio ē. uel de clericis maioris ecclesie dicit: sine quoz ꝯsensu epūs clericos ordinare nō debet: ut. di. xi. xxiiij. di. epūs.
m Ieiunātes. tā ordināntes q̄z ordinati: ut. j. de ꝯse. di. v. ut epi. j. di. lxxv. q a patribus.
n Diacōi. nā eccle pcipue ꝯmittūt pbrīs z diacōib9. xij. q. ij. diacōi
o Triū. j. i. q. i. placuit. ut de ordinatiōe. v. multoz. ꝯ. sz ibi multi pn̄t dici tres: isti. d iure psonaz. §. vl. s. di. xxiij. epūs. ꝯ. s. di. xxiij. lectoz. ꝯ. sed hoc de notis itelligit: illud de ignotis. uel hic cū occulte ordinat z sine solēnitate: illud cū publice zc.
p Episcop9 zc. sol9. i. sine alijs epis pōt ordiare aliquos: sz sine alijs epis n̄ pōt deponē: ut. xv. q. vij. felix. nō aūt excludūt clerici: q2 nec sine illis pōt bn̄ficia ꝯferre: nisi hēat ex ꝯsuetudine: ut extra de his q̄ fi. a ma. par. c. ea noscitur.
q Auferre. j. xi. q. iij. epūs. z. q. vij. c. vlt.
r Querit. Hic depigit. lxviij. di. i q̄ mgr ondit qd iuris sit de clericis q ordināt ab eis: quos n̄ ꝯstat eē epos: z q̄ differētia sit int epos z corepos: z q̄re corepi recesserūt ab aula

quarto ostendit qui successerunt in loco apostolorum.

f Dicut.hoc.c.ñ facit ad ꝓpositū.§.grani.q2 hoc.c.logt de illis q sūt ordinati a talib⁹ quos cōstat eē epos.7 illud ꝫ:qđ seqt.silit male inducit:q2 nullo mō ē ꝑiū.7 ita superficialis est argumentatio magistri.

t Cōsecratus i.q.i.sigs ꝓfugit.ꝫ:7.i.q.vij dalbertū.ꝫ.ib dr q ordiatus male ul baptizat⁹ itez ordinat ꝑ ꝫ illōvez ē cū ex forma eccle ē ordiat⁹ uel baptizat⁹: alis sec⁹:ō ꝓ.di iiij.oñdit.v.fi 7.c.quō.

a Cū leui culpa.dñt qdā veniali: ar.xxv. di.§.crimis.a. lij leui i.mōta li pēnite tñ ñ p manēte nā pec cauit ſz penitu it.ſz q2 p⁹ talē culpā se pmisit ꝓmoueri:aliā culpā ꝫxit: cū q̄ ꝓmot⁹ ē:de qua hic logt. tu dic q ꝓmoueri pōt cū culpa exīte 7 manente mōtali: duz tñ leui. de huiusmōi culpis collige exē pla.v.q.iiij. in loco.xxi.q.iiij c.vlt.xxviij.di c.vl. de conse. di.ij. relatum. Sz hic nō. q oēs ꝓordātie iste de ꝓmotl loquūtur. ſz si enorme pecm tacuisset secus eēt: ut.l.di. expenitētib⁹.nisi eēt occultū peccatū: ut ex de tēpo.or. q̄stū nisi in homicidio:ut ibi.

r Pōfi.q ōdinātur.vera ifa ē ordināt: ad ħ fac.iij.q.iiij.oēs quos.

uero ꝓsecrandi nō sint ꝓbatur auctoritate gregorij:qui scribens iobanni rauennati epo ait.

Semel ꝓsecrat⁹ itez ꝓsecri ñ oz.

Sicut semel baptizatus iterū baptizari nō oz:sic 7 seml cōsecrat⁹ itez ꝓsecrari nō pōt.sed si qs cū leui culpa ad sacerdotiū uenerit:ꝓ culpa pnia oz indici:7 tñ ordo fuit. Cōtra idē gregor⁹ testat scribens cuidā episcopo.

De presbyteris qui ordinātur ab eis:quos ꝓstat episcopos ñ fuisse

Pōfri quos reppisti si icogniti fuerit uiri illi q ordināt:7 uitiū ē eos epos fuisse:aut q eos ordinauerūt si bone actionis utriqs catholici sint 7 ipsi pbri i misterio christi oiqs sācta lege edocti ab episcopo suo bñdictionē pbrat⁹ suscipiant 7 cōsecrēt :sic 7 misterio sacro fūgāt. Quod ergo ꝓsect⁹ in eodē ordine iterū ꝓsecrari ꝓhibetur:de eo itelligēdū ē q ꝓsecratus ē ab illo quē certū erat ꝓsecrādi ius hre. Qui aūt ab illo ꝓsecratur:quē nō ꝓstat ius ꝓsecrādi habuisse:itez ꝓsecrandus ē.q2 si ille ꝓsecrandi ius nō habuerit:iste ex olei effusiōe nil ꝓsecratōis accepit 7 q2 in ipso ordie cōsecrat⁹ nō erat nūc q̄si ꝑmū ad cōsecratiōez ueniens ab epo sacerdotalē bñdictiōz 7 cōsecrationē cōsequit. Si autē ius consecrādi habuerit i ꝑma unctiōe ꝓsecut⁹ est ꝓsecrationē. In secūda uō nō reiterat cōsecratio: sed sola unctio:sicut ō quo dubiū ē an sit baptizatus uel nō debeat baptizari. Q si prius baptizatus ñ fuerat:ꝓsequtur grām baptismi si aūt baptizat⁹ erat: nihil accipit in secunda unctiōe.nec ꝑtinet hoc ad reiterationē baptismi: sed ad cautelā salutis.hoc ēt de ecclesijs ꝓsecrādis silit obꝑuandū ē. Nā de i niceno cōcilio legit.

Nō debet iterum cōsecrari ecclesia semel cōsecrata.

Ecclesijs semel ꝓsecratis deo ñ itez oz ꝓsecratio adhiberi nisi aut ab igne exuste aut sāguis effusiōe:aut cuiuscūqs semine fuerint pollute:q2 sic ifans a q̄licūqs sacerdote i noie patris 7 filij 7 spirit⁹ sācti semel baptizat⁹ ñ oz iterū baptizari:ita nec loc⁹ deo dedicatus ē itez ꝓsecrādus: nisi ꝓpt⁹ eas cās q̄s supi⁹ noiauim⁹: si tñ fide sancte trinitatis tenuerūt q eā ꝓsecrauerūt. Inter epos 7 coz epos aūt ē hec differētia: q epi ñ nisi i ciuitatib⁹:cozepi 7 i uicis ordiari pñt.epi formatas tribuunt lras:cozepi ñ nisi cōmēdaticias 7 pacificas dare ualēt.epi ius ꝓsecrādi hñt:cozepi tñ minoz⁹ ordines tribuūt:leuiticā ām 7 sacerdotalē bñdictiōz ñ ualēt ꝑstare. Hec bis ita scribit leo eps oibus epis.

In qbus cozepi ab epis differāt.

Clāuis cozepis 7 pbris plurima cum epis misterioz cōis sit dispēsatio: q̄dā tñ sibi ꝓhibita nouerit:sicut ē pbroz diaconoz 7 uirginū ꝓsecratio:ꝓstitutio altaris ac benedictio uel unctio. siquidem nec erigere altaria nec ecclesias ꝓsecrare eis licitum est:nec ꝑ ipositionē manuuz fidelib⁹ baptizatis uel conuersis hereticis paraclitū spīm.s.tradere : nec chrisma ꝓficē nec chrismate baptizatoruz frontes signare:nec publice qdē in missa quēq̄ penitentē reconciliare nec formatas cuiuslibz epistolas mittē. Hec omnia illicita sūt cozepiscopis:qui ad exemplum 7 formaz.lxxij.discipulorū esse nosc̄untur uel presbyteris qui eādē gestant figuram.quoniā q̄q̄ consecrationē habēt:pontificatus tamen apicem nō habēt. Si uero ꝓpter insolentiā suā qua officia

ecce appet.§.qō ergo. Itē ſz in uino ꝑsumat aliqs potius nō baptizans: tñ in mortuo ꝑsumit potius baptizatus:ut de conse.di. iij.si eos.supple ut suffragia ecclie ei ꝓficiāt.xiij.q.ij.nō estimem⁹.7.c.anime.

z Nō reitat.ħ solutio ē canōica.dixit tñ.g.q si millies ordiat pbr:tot ꝑsbyterales ordies recipit:qt recipit sacerdotia.idē dic de baptismo.alit.n quō fieret iniuria sacro ut.j.ō cō.di iiij.oñdit⁹ ul quō diceret qs bis baptizari: ut.j.ō cō.di iiij.q bis.7.c.eos! Itē cū qs dicat accedat ꝑ bū ad elemēta 7c.i.q.i.detrabe.q quoties di cit ꝑba illa 7 appōit elemēta fit nouū sacrm 7 sepius sumit aliquis corp⁹ christi:7 sepius excōicat aliquis:7 ex plib⁹ cās aliqs possit deꝑdere aliquā: ut.ff.de ac.pos.possideri.§.ex plurib⁹.ſz certe fm ħ si cēties aliqs ꝫberet cū aliqua:tot ecnt mrimonia. Itē posset fm ħ depōi ab uno sacerdotio 7 retinere aliud dicat ergo q nō iterat nisi uncio exterior 7 si aut secūda māumissio nihil adijcit ꝓme:nt.C de māumis.vindic.Lij sic i sacro ē.ultia opinio uerior est.

q Ecclesijs.qd iuris sit de hac mā notaui de cōse.di.i.ecclesijs.

b Semie.fornicario nā dixit.g.q ēt i ecclesia vir uxōi tenet debitū reddē ſz male:ar.ff de solu.quod dicim⁹.

c Propter eas.adde aliū casū de cō.di.i,si motum.

d Nē epos.tres ponit dōias ī epos 7 coz epos.isti āt cozepi aliqd hēbāt supra pbros ſz ñ bñ determinat quid.

e Formatas.formate sine dimissorie dñt lre qb⁹ qs eximit a iurisdictiōe sui epi:q oli cū solēnitate magna fiebāt:ut.lxxiij.di.c.i.Cōmēdaticie sine pacifice dicūt q dāt viatori:qbus cōmēdat ut pacifice possit exeq officiuz suū:7 ſz.g.dicit q cozepi tales dare poterāt illud nō credo sed solus epus:ut de cō.di.v.nō oz.lxxi.di.exīneo.q archidiaconus eas dare ñ possit:habes ex de offi.archidi.significasti.

f Cōmēdaticias.ar.ꝫ.lxxi.extraneo.

g Lenūticā.nec subdiaconalē:nisi tñ lectoratū:ut.j.,px.di.c.i.in fi.ſz.g. fuū dsceptus ex.c.se.vbi nō dicit nisi de duob⁹ ordinibus tñ.

b Clāuis.plurimas.quo ad miores ordies ꝓferēdos quo ad pdicationem quo ad ꝓfectionē:ita tamē q nō possit ꝓferre nisi lectoratū 7 inferiores ostiariatum 7 psalmistatum.

i Erigere.i ecclia ꝓsecrata.nā añ ꝓsecrationē ſz pbr̄is ꝓstituere altaria ſz post nō nisi de ꝓsensu epi.qō si fecerit depōat:ar.j.de cō.di.i.null⁹ pbr.ħ

episcoporū sibi usurpant ab ecclesia prohibiti sunt. Unde damasus papa ait.

Ordo corepōꝝ a sacra sede reprobatur.

Corepi͛ tam ab hac sacra sede q̄ȝ ab ep̄is totius orbis ꝓhibiti sunt. nimis eni coꝝ istitutio improba ē ꝛ praua: q2 etsi ꝺ summo sacerdotij misterio aliqd ꝑsumāt omni tn̄ auctoritate carēt. nā nō amplius q̄ȝ duos ordies inter discipulos dn̄i esse cognouim⁹. i. xij aplo͛ꝝ ꝛ septuagita duoꝝ discipuloꝝ: unde iste tertius processerit ignoram⁹ ꝛ qꝺ rōe caret extirpare necesse. Quod aūt ep̄i n̄ sint q min⁹ q̄ȝ a trib⁹ sunt ordiati ep̄is oīb⁹ pȝ. ꝓhibitū est eni a sanctis patrib⁹ ut q ab uno uel a duob⁹ sunt ordiati ep̄is nō noient͛ ep̄i. si eniȝ nomē non hn̄t qual͛r officiū habebunt? Item urbanus.

Aplo͛ꝝ in eccl͛ia locū ep̄i tenēt.

Quoꝝ uices i eccl͛a hēant ep̄i ꝛ qs eis hanc dignitatē dare debeat augustin⁹ ondit ingens: ꝓ prib⁹ tuis nati sunt tibi filij. p̄res missi sunt apl̄i: pro apl̄is filij nati st̄ ꝛ ꝯstituti ep̄i. hodie. n. ep̄i q sūt ꝑ uniuersū mūdū un̄ nati sūt? ipa eccl͛a p̄res illos appellat: ipa illos genuit: ꝛ ipa illos ꝯstituit i sedib⁹ patrū. Nō ergo te putes desertā: q2 n̄ uides paulū: n̄ uidel͛ petꝝ: q2 n̄ uides illos p͛ quos nata es de ꝓle tua. creuit tibi p̄rnitas. ꝓ prib⁹ tuis nati st̄ tibi filij. ꝯstitues eos p̄ncipes sup oēm t͛rā. filios genuit eccl͛ia ꝯstituit eos ꝓ patrib⁹ suis p̄ncipes super omnem terram.

Tonsura uō cl͛ici ꝺ mān abbatis suscipi potest: si eidē abbati man⁹ ipositio ab ep̄o facta noscat͛. Unde in. vij. synodo legitur.

Abbates qb⁹ ab ep̄is man⁹ iponitur aliquos tonsurare possunt.

Quoniā uidem⁹ multos sine man⁹ ipositiōe a puula etate tōsurā clerici accipiētes: nondūq̄ȝ ab ep̄o man⁹ ipositiōe ꝑcepta sup ābone irregularit͛ icollecta legētes ꝑcipimus āmodo id mime fieri. id ipsū quoq̄ȝ obs͛uādū ē ēt int͛ mōachos. lectoris aūt man⁹ ipositiōe lnia ē unicuiq̄ȝ abbati i ꝓpo mōasterio solūmō faciēdi: si dūtaxat abbati man⁹ ipositio facta noscat͛ ab ep̄o ſm̄ morē ꝑficiēdoꝝ abbatū dū ꝯstet illū eē p̄sbyteꝝ. Simili mō ſm̄ antiquam ꝯsuetudinem corep̄m ꝑceptiōe oꝝ ep̄i ꝓmouere lectores. Itē ex ꝯci. laudicēsi.

Non exorcisent: qui ab episcopo prouecti non sunt.

Non oꝫ exorcisare eos: qui nec dū ab ep̄is suis sūt ꝓmoti neq̄ȝ in ecclesijs neq̄ȝ in domibus.

Ab ep̄is alteri⁹ ciuitatis cleric⁹ ordiari n̄ poterit nec ēt a ꝓprio absolute ordinandus ē. absoluta eniȝ ordinatio i chalcedonēsi cōcilio ꝓhibet͛: ꝛ uacuā habere man⁹

---

expositio est illius verbi constitutio altaris.

k Fidelibus baptizatis. h. itelligit lrām sic baptizatis. s. ex eccl͛iam ꝛ redeuntib⁹ ad eā: ut de ꝯse. dis͛. iiij. ab ātiqua. qꝺ postea seq͛ de h̄eticis itelligit in eccl͛ia baptizatos. uel dic ꝙ idē repetit͛ in seq̄nti lr̄a. alij intelligūt de baptizatis in necessitate a p̄re uel a m̄re. xxx. q. i. ad limia. qbus postea ep̄s i ꝯfirmatiōe oꝫ ea ꝯferre q̄ collata eis n̄ fuerāt ut hic. i. q. i. §. ecce. sequēs vo lr̄a itelligit͛ ꝺ baptizatis n̄ in necitate. ꝛ ita nō repetit idē.

l Hereticis. s. de con. di. iiij. q̄uis.

m Nec publice. qꝺ solus ep̄s pōt nisi i necessitate: ut. xxvi. q. vi. c. ul. ꝛ c. i.

n Tn̄ damasus. sȝ tn̄ h̄ic nicola⁹ ē secut⁹. ꝛ sic est ꝯ di. l. studeat. sȝ iā t͛pe nicolai aboleuerat ꝯstō damasi. uel fuerūt ꝓhibiti non quin eēnt sȝ ne eēnt ut ꝑus

o Corepi. vn̄. i. ex qua cā ꝓcesserit q̄ ad talē ꝑsūptiōeȝ.

p Ignoram⁹. sȝ fine ꝑ totū orbē fuerūt coꝛepi: ꝙ ꝑsumēdū ē ꝙ fuerūt ab apl̄is uel ꝯciliis istituti: ut. xij. di. illa sed hic nō negas illos ab apl̄is istitutos: sed eām istitutiōis ignorat: ꝛ ē hic ar. ꝙ a quocūq̄ȝ auctore aliqd sit institutū ꝛ quātūcūq̄ȝ diu obtentū si n̄ subest cā uel si onerosū ē: extirpādū ē: ut. xij. di. oia. ꝛ de ꝯse. di. i. placuit. x. q. i. hanc. ꝛ. lxiij. di. §. ver. ꝛ decē. peruenit.

q Et qꝺ rōne. istitutionis. ꝛ ē ar. ꝓ rōe reddenda: ut ex͛ de cē. peruenit. ꝛ C. de codicil͛. l. pe. ff. so. ma. dotem.

r Quod autem. si non habent: qualiter officium habebūt? ar. si re pigueris nec nomē hr̄e mereris. xxxij. q. iiij. dicat. in fi. C. de fer. a nullo. ar. lxxvi. di. frēm. xvi. q. i. si cupis.

s Quorum vices. s. xij. q. i. videntes. ꝺ. di. xxi. in nouo.

t Ecclia ergo ē ecclesia mat͛ ꝛ filia. Itē ecclesia q̄nq̄ȝ d͛ vxor. viij. q. i. sicut. q̄nq̄ȝ mat͛. xij. q. ij. q abstulerit. q̄nq̄ȝ d͛ filia: ut de cō. dis͛. i. eccl͛ia. nā catholicoꝝ collectio q̄ ē ecclesia ꝑ ep̄oꝝ p̄dicationē generat͛: ut. xxxij. q. iiij. recurrat. Itē ēt d͛ locus vbi deū timētes peccatoꝝ veniā postulāt: ut auc͛. ut lic. ma. ꝛ auie. §. quia vero. colla. viij.

u Patres. quia eam protegunt ꝛ defendunt.

x Genuit. per baptismū. ꝛ ita ecclesie filius datur ei curator. qꝺ etiaȝ lex dicit. ff. de tu. ꝛ cu. da. ab his. io qui patres. dic ut no. xij. q. i. c. vlt.

y Illos. in hoc cōparatur p̄r ep̄us ꝛ ecclesia filio: ꝙ sicut filius non pōt sine auctoritate patris litigare: ut. C. de bo. que libe. l. vlti. sic ecclesia sine auctoritate p̄elati: ut extra de iudic. causam. ꝛ. xvi. q. i. monachi. Item sic̄ filius non conuenitur sed pater nomine filij: ut. C. de bo. ma. l. i. C. de an. na. ex. l. i. sic ipse p̄elatus est conueniendus non ecclesia: nisi negocia ecclesie distincta sint a negocijs p̄elati: ut extra de rescrip. edoceri.

z Per quos. per eos pullulauit ꝛ creuit: cum nulla eēt tūc t̄poris.

ꝛ Nata es. id est augmentata.

a Tonsura vero. In hac. lxix. di. tractat de collatione minoꝝ ordinuȝ usq̄ȝ ad lectoratuȝ. ꝛ nomine tonsure accipe hic tres minores ordines psalmistatum ostiariatuȝ ꝛ lectoratum: ꝛ hoc licet abbati tantum in suo monasterio: exorcistam tamen facere uel acolythum non licet. s. e. c. vlt.

b Quoniam videmus. tonsuram. id est coronam. nam aliam tonsuram posset femina dare.

c Lectoris. uel ēt ostiarij. n̄ āt exorciste acolythi faciendi ius hꝫ: sȝ sit ar. ꝯ. ex͛ de ꝺ. LXIX or. ab eo q resi. c. i. sȝ ꝛ si abbas ex p̄uilegio habeat ut oēs minores cōferat: hn̄ pōt. Sed nunqd hodie abbas pōt cōferre istos ordines? credo ꝙ sic: si tn̄ ei manus ē iposita: ex͛ de eta. ꝛ q̄. or. cū ꝯtingat. so. ego nō credo ꝙ possint ꝯferre tales ordines abbates nisi lectoratū: ut videt͛ dicē hoc. c. ꝛ decre. cuȝ ꝯtingat. si aūt esset sacerdos abbas posset ēt ꝯferre psalmistatū ut. xxiij. dis͛. psalmista. q psalmistatum dat simplex sa ꝺ. LXX cerdos: ut. xxiij. di. psalmista

d Aūt man⁹ s. xxiij. di. subdiaconus ꝯ.

e Monasterio. sed ꝛ mōachos alterius mōasterij potest ordinare si inuitatus fuit. ix. q. ij. lugdunensis.

f Impositio. que non est nisi benedictio: ut. i. q. i. manus.

g Scōm morem. de quo habes. xij. q. ij. alienationes. nec hoc postulabit a superiore. nā sufficit semel a iure concedi. ff. de condi. insti. l. que sub conditiōe. §. fi.

h Perceptione. generali. ar. xvi. q. i. cunctis.

i Non oportet. exorcizare. id est legere exorcismos.

k Promoti. ad ordinē exorciste.

l In domibus. id est ecclesijs non consecratis. superfluū duo neq̄ȝ iohannes.

m Ab episcopis. Hic depingitur. lxx. di. quia dixerat p̄sbyteros ꝛ reliquos clericos ab episcopo debere ordinari. inde supra occasione ostendit ꝙ nullus ordinād⁹ ē sine titulo: id est sine ecclesia uel ecclesiastico beneficio. ꝛ si fuerit ordinatus debet deponi tam in iniuriam ordinātis q̄ȝ ordinati: q2 permisit se sic promoueri. xvi. q. vij. decernimus. xxi. q. ij. c. i. sed quoniam episcopi hanc penam nullam reputabant: hodie prouisum est ut remaneant promoti. ꝛ episcopus uel etiā eius successor eis prouideat: extra de preben. episcopus. extra e. ti. cum secūdū.

n Alterius. hoc exequitur in di. sequenti.

o A proprio. hoc exequitur in ista di. ꝛc.

a) Nemine. ēt in minoribus ordinibus nō dz ordinari: ar. xij. q.i. videntes. xxxij. di. siqs vō. cū eni hēat officiū i ecclia ergo ⁊ bñficiū dz hre: ex de sīmo. dilectus. ex de fi. pſby. ,ppoſuit ne dicat: mēdicat in plateis ifelix clericꝰ: ut. xciij. di. diaconi.

b) Absolute. id est sine titulo.

c) Ciuitat. B iō dixit: qz potius ē pmitād clericꝰ q ē ō ciuitate q̄s exire uelit: ut. j. di. pri hortamur. C. de epiſ. ⁊ cleri. in ecclesijs.

d) Sine possessiōis. i. si ordiat ad titulū pīmonij sui: ut ex de pbē. c tuis. uel B iō dicit: qz potiꝰ si alli clici instituēdi de quoꝝ bonis ē fūdata ecclia: ut ex de rescrip. cuz a deo.

e) In martyrio. vbi st reliquie martyrū uel logē de regulari ecclesia colligit ēt B ex eo q̄ dicit sine possessiōis: ar q̄ siqs bz pīmoniū sufficiēs ordinari pōt sine titulo ex ō pbē. epūs.

f) Elacuā. quo ad executiōez

g) Ad iniuriam ⁊ ēt suū dilectū: qz se sic pmisit, pmoueri. alꝰ alterius odio ñ dz aliꝰ gravari. ff. de inof. te. siqs in suo. ex de his q̄ fi. a ma. p. c. quesiuit. in fi.

ipositōe pcipit. In quosic statutū ē.

Nullꝰ ordiandꝰ ē absolute

Eminēˢ absoluteˢ ordiari ubemꝰ pbrm neq; diaconū nec quēlibz i ecclīastica ordiatōe: ꝓstitutū: nisi manifeste i ecclia sue ciuitatis ˢ sine ˢ possessionis aut inˢ martyrio aut i mōasterio hic qui ordiatˢ mereatˢ ordiatōis publice uocabulū. eos aūt q absolute ordiantˢ ōcreuit sācta ſynodꝰ uacuáˢ hre manꝰ ipositōz ⁊ nullū tale factū ualē ad iuriā ipīˢ q eū ōdiauit Tē ex pci. urbāi habito placētie

Irrita sit ordiatō sine titulo facta

Sanctoꝝ canonū statutis cōsona sāctiōe decernimꝰ: ut sine titulo facta ordiatio irrita hēatur: ⁊ in q̄ ecclia qlibz ititulatꝰ ē: ibi ea ppetuo pseueret. oio aūt i duabꝰ aliquē titulari ñ liceat: ſz unusqsq; i q̄ titulatus ē: in ea tm̄ canōice uiuē hēat. ſz. n. epi dispositōe unus diuersis pōē possit ecclīs: cānonicꝰ tm̄ pbēdariꝰ nisi unꝰ ecclie i q̄ conscriptꝰ ē ēe ñ dz. Siq; tm̄ capelle sē q̄ suis redditibꝰ clicos sustētare ñ pūt: ea cura ac dispositō ppositiˢ maioris ecclie cui capelle subdite eē uidēt imieat: ⁊ tā de possessiōibus q̄s de ecclīasticis capellaꝝ officijs ipe ,puideat. In eodē ēt cōcilio ātiqs nouē pfatōibꝰ decia addita ē: q̄ ita se hz: equū ⁊ salutare ⁊ te i ue. l assūptōe btē marie collau. bñ. ⁊. p. q̄ ⁊ unigenitū tuū. ſ. ſ. obū. ꝓce. ⁊ uirginitatis gla permanlu. eter. mūdo effudit. i. christum dominum nostrum.

Clericis uō ñ ordiandis ab epō alteriꝰ ciuitatis in sardicensi cōcilio statutū ē. In quo ianuariꝰ epūs dixisse legitur.

Clerici ab episcopo alterius ciuitatis non ordinentur.

Illudꝰ quoq; scitas uīa statuit: ut nulli epō liceat alterius ciuitatis ecclīasticū hoiem solicitare: ⁊ i sua dioceſi clericū ordiare q̄ ex his cōtētōibꝰ solēt nasci discordie. ⁊ iō ,phibeat ōi ſnia: negs hoc facē audeat. Osius epūs dixit ⁊ hoc uniuersi ꝓstituimꝰ: ut qcūq; ex alia pochia uoluerit alienū ministrū sine ꝓsensu epī sui ⁊ sine uolūtate ordiare: ñ sit rata eiˢ ordiatio. Tē innocēti.

De eodez

Cē aliena ecclia ordiare clericū nullꝰ pſūat: nisi eiˢ epūs pcibꝰ exoratˢ ꝓcedē uoluerit. Tē ex niceno concilio.

Qui sine sui episcopi cōsensu ordinatur: irrita sit eius ordinatio.

Siqs ausus fuerit aliquē: qui ad alterꝝ ptinet: in ecclia ordināe cū ñ hēat ꝓsēsū illiˢ epī a quo recessit clericus: irrita sit hꝰ modi ordiatio. Tē exˢ cōci. chalcedo.

Clicꝰ unīˢ ecclie i altēa ñ ordietur

Clericos i singlis ecclīs ꝓstitutos ñ liceat sicuciā diffiniuimꝰ in altēi ciuitatis ecclīs ordinari: ſz gescāt i ea in q̄ ab iitio ministrāe meruerīt: exceptis illˢ q. pp̄as ciuitatesˢ pdiderīt: ⁊ exˢ necitate

riū: ut. li di. q in aliquo. ⁊ tm̄ cū ipso dispēsare pōt. sed iō punit qz idiscrete dispēsat. si obijcis qō dr ibi p se. ap. ergo nō pōt p aliuz: ñ segl: qz eodem mō decretū dicit: q ordiatiōes epoꝝ faciēde sūt aucte ap. lxiij. di. ordiationes. ⁊ tm̄ ,pba aucte fieri pīt. sic ēt alibi dr: q̄ qlibet pbr pōt ⁊ dz baptizare uel celebrare de lnia epi: ut. xvi. q.i. cunctis. ⁊ tm̄ suo iure pōt baptizare. ſz iō dicē B q̄ eiˢ aucte saltez generali debeat fieri dispēsatio. alˢ dic q̄ tūc solꝰ papa dispēsat cū qs diuersa bñficia in diuersis epatibꝰ vult hre, ppē repugnātiā q̄ ex hoc ,pueniret: qz nēo duobꝰ dīis potest fuire: ut. xxi. q.i. c. i. io. hec glo. nihil valz qz papa tm̄ dispensat circa plures ecclesias hītes curā aiaꝝ ⁊ plures dignitates: ut expſſe dicit decre. de m'ta. sed circa plura bñficia simplicia ñ videt epō dispēsare, phibitū.

DLXXI.

i) In duabꝰ. nec iure ciuili qs in duobꝰ collegijs pōt ꝓnumerari ff. de colt. l. i. §. i. nec duas militias hre. C. q mili. ñ pos. l. v. §. in posterū. nec duos honores. ff. ad munic. libertꝰ. §. pscriptio.

k) Diuersis. ñ ,puēnalibus. cū eni nec canōicus i diuersis ꝓuēnalibꝰ eē possit: ergo multo magis nec plurꝰ ita q̄ sit i eis canōicus.

l) Cura. xij. q.ij. bone rei. l.

m) Prepositio. i. epō q ē ordiatoꝝ in cūctis ut in ꝓrio hic signato xxv. di. c.i. uel dic preposito. i. archidiacono ex de v. sig. q̄uis. ⁊ sic nec illud erit ꝓtiū.

n) Tam de possessiōibus. ar. ꝓ capell. ut ō cime debite maiori ecclesie cōcentur illis:

b) ſ Anctoꝝ. in ea ppetuo. i. dū uiuit. ff. ꝓ so. l. i. filiꝰ. n. nō dz eē talis nec beres. ff. ō adop. q̄siū. ⁊ isti. de bē. iusti. §. heres

i) In duabꝰ. q. n. titulū bz i una ecclia: si recipit secūdā ecclīaz ul pbēdā ,p titulo pdit pmā: ut ex de ꝓcēs. pben. ñ vacā. lras. ſz si recipit ipsam quasi bñficiū ⁊ quasi cōmendatā siue stipendiū tūc secꝰ ⁊ tūc nō ē canōicꝰ secūde pbēde nec cuz eis pōt eligē. si q̄s q̄re canō iste pmittit epō dispēsare i ecclesijs ⁊ nō i pbēdis. dico q̄ eq pōt dispēsare i pbēdis sic ē ecclesijs: dūmō sint de eodē epatu, ē ḡ bec veritas q̄ de iure cōi ñ pōt qs hre duas ecclias uel pbēdas in eodē epatu uel i diuersis: nisi i casibꝰ notatl. xxi. q.i.i sūma. Sed nūqd hodie bñficiū buiˢ canōis ē sublatū epūs p illā nouā ꝓstitutionē de multa. i ti. de pbē. ex eo qō dr ibi p se. ap. potit dispēsari? dico q̄ ñ: ſz tm̄ vaga ⁊ idiscreta dispēsatio ē ablata ab eis ñ ,pbabilis. sic p renocatōez ap. ñ renouet nēcia ap. uel ,pbabil: ex de ap pastoralis. sic cum dīis ,phibuit iurare: ñ ,phibuit iuramētū necessariū ſz temerariū: ut. xxi. q.i. c. ita. sic cū dīis ,phibuit uxorē separi a uiro intelligendū ē tm̄ de illa sepatiōe q̄ fit tm̄ sine rōne: ut. xxxiij. q.ij. quos de. si obijcias q̄ punit epūs q pmittit ipsū hre ꝓtis stipendiū ut ibidē dr: ut ex de pbē. qz intm̄. de cle. nō resi. qz ūnul li. ḡ dispēsare ñ pōt. ñ segtur: qz epūs pūit q ordiat clericū ꝓcubina

o) Prouideat. ut dent uni uel simul uniant: ut. x. q.iij. unio. de cō. di. i. c. ij.

p) Nouem. de ꝓse. di. i. inuenimus.

a) d Declericis uō. In hac di. lxxi. oñdit. g. q̄ clericꝰ uniˢ epī ñ ē ab alio ordinād epō: uel in aliq̄ ecclia instituēdꝰ sine lris sui epi. qō si factū fuerit irritabit: nisi hostilitatl cā cliˢ exularet. ſ. e. clericos.

b) Illō. ꝓtētōibꝰ. nā cōitas mr discordie ē. ff. ō le ij. cū pr. §. dulcissimis

c) Et sine uolūtate. ar. expſſū ad id qō dixi. vij. q.i. placuit.

d) Ordiatio. nisi postea ratū hret suꝰ epūs: ut. lxiij. di. salonitane.

e) d Oe aliena. exoratˢ. ſz nūqd sufficēt ut dissimularet: nō: ut. lxxxv. di florētinū. ⁊. lxiij. di. litteras. ut notaui. ſ. vij. q.i. placuit.

f) ſ Siqs ausus, ꝓsēsū. ergo cū ꝓsensu eiˢ potat. C. de sacrosan. ec. q ſb ptextu: ⁊ expſſo ꝓsensu nō tacito. ff. de ,pcura. filiꝰ. §. iuitus.

g) c Clericos. ſz qescāt nisi vocēt ⁊ eligātur ad alias ecclesias. tūc enim auctoritate maioris possūt transire ad alias: ut. vij. q.i. epūs de loco

b) Ex necessitate, sed pone q̄ presbyter amisit ecclesiam suam: episcopus ciuitatem suam: tamen retinetur in aliqua parte sui episcopatus: nūqd clericus recedet quo uoluerit sine lris epi? dicūt qdam q̄ nō. nā adhuc prelatus remanet amisse ecclesie: alij dicunt ꝓtium: ut dixi. vij. q.i. pastoralis. sed verior est ratio prior: qz episcopus adhuc non desinit eē suus prelatus: qz nō tm̄ rōne beneficij sed etiā ratiōe ordinis ē prelatus suꝰ. alij dicūt in

ar. contra. xij. q.i. videntes. i. q.i. c.i.

pendenti esse vtrū sit prelatus.nā si postea liberat ecclia remanet ecclesie prelatus:alias nō:ar.ad hoc ex de cle.nō resi.fraternitatis. Item pone q epūs dat lniam trāseūdi ad aliū epatū sub ea ꝓditiōe:ut si redierit ꝓx ecclesia ad libertatē redeat ad eā:nūqd epūs interi ē plat⁹ ei⁹?sic:nō tū pōt eū excōicare nisi forte ecclia liberata ñ velit redire.lz.n.interi sit eius plat⁹: ligataz tñ hz execution em. Item si ad aliā ecclesiā vellet eū revocare ñ posset.nisi ad suā ex quo ei lniam dedit: nisi ei sub hac ꝓditiōe lniam dedisset :ut posset eū qñcūqz vellet revocare. Item si tot⁹ epatus occupat⁹ ē a sarracenis:nūqd remanent clerici isti⁹ epi:eū oēs sint i epatu alteri⁹?di eo q remanēt:lz ñ hñt iurisdictionē liberā in eos. Item nūqd pñt eos vicini epi recipere sine lris eius ?sic:ipse tñ si epat⁹ eius ecclia liberat⁹ posset eos revocare ēt si eis licenciam dedisset:nisi forte licētiādo eos absolueret.ut dicit q prior desinit ee prelatus ipso:ut nota.c. ij.q.i.pastoralis.

i Tādiu.l.xxi.q.iiij. epi.ar.l.vij.q.ij.c.ij.tē

k Ratnitatē. habitus.absolute ponit sine vbo.lxiij di.agatho.

l Licētiā.sed nunqd capl'm dū ecclia vacat posset ipm licētiare?ñ: qz q̄dā alienatio est q̄ si pōt fieri vacāte ecclia xij.q.ij.siq̄.de hac mā habes.xxiiij.dis.c. ij. sed qd si ecclia hz visitatorē?videt q iste possit aliēare:ut isti.de cura.§.vlt.nā ante metropolitani dz ꝓstitui visitator. sed vī cōtra quod dicit lex: quia ad ea: que solēnitatez iuris desiderant: tutore opus est.ff. de consensu:z auc.presentan.l. curatorem.vnde non credo hoc fieri per visitatorē.io.

m Primatus.sine litteris.infra .xxi.di.c.ij.z.iij.z infra.lxxvi. di.c.vlt. z supra.c.proxi.z supra.lxi.di.olim.z.lxxxv.florentinum.in fi. supra.lxiij.di.litteras.

n Sine litteris.crederem tamen z testes sufficere.C.de fide instrū.in exercendis.z extra de cle.peregri.nue.lau.

o Obtineat.sed nonne extraneus episcopus potest ordinare laicum de alterius episcopatu:cum laicus possit transferre domicilium quo voluerit: dico q sic:sed domicilio non translato non potest eum ordinare : sicut nec alia sacramenta ab extraneo recipere posset:ut de pe.di.vi.placuit.de cons.di.ij.tribus nec peregrinari potest laicus sine licentia episcopi:ut de cō sc.di.v.non oportet.

p Eius episcopi.sic.C.de offi.ma.mi.milites.vbi dicitur q sine licentia imperatoris tē.

q A collega suo.sed pone q cum concedat:vbi dicitur iste habere domicilium:dic q si vtrūqz beneficiū retinet vtrobiqz.ff.ad munici.l.habeo.z.l.assūptio.§.a viris patrimonialibus.

r Extraneo clerico.cōmē daticijs.j.de cōse.di.ij.tribus .ex de cle.pere.c.tue.z.xx.q. vlt.c.vlt.z.xix.q.ij.duc.z.C.de epi.z cle.siqua.

ad alias ecclias migrauerūt. Si uero quicūqz epūs post diffinitōez istā ad aliū epm ptinentē clericuz suscepit:placuit sancte synodo: z hūc q suscepit:z eū q suscept⁹ est: tādiu excōicatos manē:q̄diu ipe cleric⁹ reuertat ad ꝓpriā eccliam Item gregorius fortunato episcopo neapolitano.

Aplica pmissione unius ecclie clericus in altera valet ordinari.

Fraternitatē tuā a nobis petisse recolim⁹ : ut grānū eccle benefrane diaconē tue concedere mus eccle ordinādū:z qm̄ nec epz cui obsecūdare debeat:ꝓpa eccla bēat hoste.s.phibente quo suum debeat misteriū exhibē:petitōem tuā nō puidim⁹ differendaz.iccirco tibi scriptis pñtib⁹ euz necessario duxim⁹ ꝓcedēdū:habituruſ lniam illū diaconū nra inuenientе aucte ecclie tue voco,ppicio cōstituē cardinalē. Item ex ꝓci.car.i.

Sine litteris epi sui nō ait aliqua ecclesia clericus non suscipiatur.

Primat⁹ epūs begeselitan⁹ dixit:Suggero sanctitati ure: ut statuatis nō licē clericū alienū ab aliquo epo suscipi sine lris epi sui neqz apud se retinē: nec laicuz usurpare sibi de plebe aliena ut eū obtineat sine ꝓsciētia ei⁹ epi ꝺ plebe cui⁹ ē. Grat⁹ epūs dixit:hec observātia pacē custodit. Nā z memini in sanctissimo ꝓcilio sardicē si sic statutū:ut nēo alterius plebis hoiem usurpet: sz si forte erit necessari⁹ petet a collega suo :z p consensū sui epi habeat. Item ex concilio chalcedonensi.

Sine lris cōmēdaticijs cleric⁹ extra suā ecclesiā non ministret.

Extraneo⁹ clerico z lectori extra suā ciuitatem sine cōmendaticijs lris ꝓpij epi nusqz permittus liceat mistrare. Item ex hmōi. De eode ne sci augu.ad ppl'm.

Hortamur⁹ christianitatē uraz iuxta scōz canonū instituta: ut in ecclijs a uobis fundatis aliū de ucnēs pbr nō suscipiat⁹: nisi a ure fuerit ecclie ꝓsecrat⁹ epo: aut ab eo p cōmēdaticias lras suscipiatur. Item ex ꝓci.anthiocheno.

Absqz formata clerici peregrini ñ suscipiantur.

Nullū⁹ absqz formata quā gerci epl'am dicūt pegrinoz clericoz suscipi oportet.

Omissorias⁹ uō lras epūs nisi rogat⁹ ñ tribuat : sicut statutū est i synodo habita rome. Item de leo papa ait.

Nisi eodez petente nulli dimissoric littere prestentur.

Episcopus⁹ subiecto sibi sacerdoti uel alij clico nisi ab ipso postulat⁹ dimissorias ñ faciat: ne ouis q̄si ꝓdita aut errās inueniat. Item ex ꝓci.car.iiij. De eodez.

Clericū⁹ alienū nisi ꝓcedēte ei⁹ epo nēo audeat uel retinē uel ꝓmouere i ecclia sibi credita. Clericoz⁹ aūt nomē ēt lectorez z psalmiste z ostiarij retinent. Item ex concilio milentano.

In una ecclesia ordinatus in alia non suscipiatur.

Placuit⁹ ut quicūqz in una ecclesia semel eligitur:ab alia ecclesia ad clericatū nō teneat⁹.

Qualit⁹ uō cōmēdaticia uel dimissoria seu formata epl'a facienda sit:

b Hortamur ve niēs.h verū est cum ille q clericū pōtat laicus ē:qz q̄sdam idone⁹ ē i suo episcopatu: ñ presentabit extraneū. episcopus. n. vnde cuiqz posset p sentare:ut.j.x vi. q.ij. siquis episcopoꝝ.

a Pellū.

b Omissorias Dic ꝺ pingitur.lxxij dis.dicerat su.

Nō.LXXII

pra magister clericum sine cōmēdaticijs lris sui epi nō ee recipiēdaz nunc ostēdit: q epūs nō debet eas exare nisi instanter rogatus.

c Episcopus.ni si ab ipso.i.q euz bñe deside rat:z postulat sicut cum quis transit in familiam alterius: ut.ff.de adopti.l.ij.sic.ā.lxx di.c.ij.

Nō. LXXIII

d Postulat⁹ sūt eni q̄dam q nō ꝓcedunt nisi cum instātia:ut pallium c.dis.praeca.z apostoli.ij.q.vi.post appellationem.bene accedit ad hoc :quia q preest paratissime debet commeatum dare.ff.de re mili. officiuz.

e Clericum.epo.sic.C.de emanc.iubemus.

f Clericoz⁹ aūt.ā.di.xxi.cleros.ergo z q eos verberat incidit in canonem.

g Placuit.eligitur .ar.ex electiōe ius acquiri.qdam tñ dicūt ꝓriū exponūt semel.i.perfecte:ita q cōfirmatus sit :ar.ex de offi.dele.in lris.z etiaz si nōdum est translatus:ut est ar.ff. de dona.qui sacrum.

b Qualiter. Hic depingitur.lxxiij.di.que in scholis nō legitur :quia que in ea continentur:in diffuetudinē abierunt.s.de formatis qualiter z quibus litteris concipiende sunt:ut quid ergo membranas occupat:ut.xix.dis. si romanorum.

uidendum est. debēt nāq; lr̄e gre
ce interponi in ea epl'a ⁊ non sine
causa. greca enim elemēta litteraꝝ
nūer'os ēt exp'mere null' q uel te
nuerit greci sermōis notitiā igno
rat. Ne igit' in faciēdis epl'is cā o
nicis quas mos latinus formatas
uocat: aliq; fraus falsitatis temere
p̄sumeret: hoc a p̄ribus. cccxviij.
nicene cōgregatis saluberrime in
uentū est ⁊ p̄stitutum: ut formate
epistole hanc calculatiōis seu sup
putationis habeāt rationem. i. ut
assumātur in supputatiōe p̄ima
greca elemēta p̄r̄is ⁊ fi. ⁊. s. s. hoc
est. t. y. a. que elemēta octogenari
um quadragesimū ⁊ p̄imū signi
ficāt nūeros. petri quoq; apostoli
p̄ima littera. i. n. qui numeros o
ctoginta significat eius qui scribit
ep̄i p̄ima littera. cui scribitur se
cunda: accipientis tertia littera. ci
uitatis quoq; de qua scribit quar
ta: ⁊ idictiōis quecūq; est id tēpo
ris. i. qui fuerit numerus assuma
tur: atq; his oībus litteris grecis
que ut diximus nūeros exp'imūt
in unū ductis uuā quecunq; colle
cta fuerit sūmam epistola teneat
hanc qui suscipit cum omni caute
la requirat exp̄ssam: addat p̄tete
rea sepatim in epistola etiā nona
genariū ⁊ nonū numerus qui fm
greca elemēta significat amen.

Exēplar formate epl'e: que i nice
na synodo a. cccxviij. p̄rib' fcā ē.

In nomie patris. n. ⁊ filij. y.
⁊ spūs sancti. a. unalterio ip̄i
rensis eccl'ie ep̄o ego broccardus
sancte uuarmaciēsis eccl'ie deuot'
gregis christi famulus i deo sum
me felicitatis beatitudinē. Quam
sancta catholica eccl'ia p̄mpta sit
sequi documēta euāgelica: que di
cunt: qui recipit p̄phetā in nomi
ne p̄phete mercedē p̄phete acci
piet: ⁊ qui recipit iustū in nomine
iusti ⁊ cetera: ⁊ ap'lus iubeat ho
spitalitatē sectari: ⁊ necessitatib'
uiroꝝ sanctoꝝ cōmunicare: tamē
p̄pter eos qui cauteriatā habent
suam p̄scientiā dicētes se esse sim
plices cum sint astutia diaboli re
pleti: ⁊ p̄o ope pietatis dicunt se
de loco ad locū trāsire: cū sint fu
gitiui sua malicia faciēte: ⁊ dicunt
se eē misterio sacro insertos cū nō
sint: statutū ē a patrib' sanctis ne
minē clericū alienū ⁊ ignotū reci
pi ab aliquo ep̄o ⁊ inthronizari in
sua eccl'ia: nisi habeat a p̄prio
episcopo epistolā que in canōibus
nominatur formata. Ideo notū
facim' paēnitati uestre: q; p̄sens
frater noster harū litteraꝝ porta
tor nomine hermānus non p̄ sua
nequitia expulsus est a nobis: sed
postulantibus fratrib' eo q; ex fa
milia nostra fuit ⁊ noster baptiza
tus: fecimus ei libertatē receptaꝝ
in cornu altaris canonice ⁊ ordi
nauimus eum ad gradū p̄sbyterij
cui etiā has dimissorias siue com
mendaticias l'r̄as facimus: ⁊ euꝝ
ad uestram dilectam fraternitatē
dirigimus: ut in u'ra parochia sub
uestro sacro regimīe ⁊ defensione
p̄sistē ualeat: ego inq; broccardus
humilis ep̄s in noie p̄r̄is. n. ⁊ filij
y. ⁊. s. s. a. ⁊ in unitate sc̄ē eccl'ie
in qua petro datū est ius ligandi
atq; soluendi: absoluo hermānuꝝ
p̄b̄rm de ciuitate uuarmaciensi in
diction̄e. x. ⁊ licentiaꝝ do uobis i
thronizādi eum in quacūq; eccle
sia uultis u'r̄e parochie. hanc ergo
epl'am grecis l'r̄is hincinde mūire
decreuim' ⁊ annulo n̄r̄e eccl'ie fir
mare cēsuim': fraternitatē u'ram
x̄p̄s uobis incolumē p̄seruet. lyā
Data uuarmacie idib' marcij an
no dominice icarnationis. DCC. ij.
mense. xij. indictiōe. x.

Incipit epl'a formata a. cccxvi
ij. episcopis ⁊ abbatibus constāti
nopolitane urbis ep̄o edita.

Sanctissimo in christo fratri
sūma dulcedie charitatis am
plectēdo. a. illius ciuitatis ep̄o. i.
illius eccl'ie p̄sul p̄petue beati
tudinis optat in christo salutē. y.
c. y. c. p. c. l. y. Decet'o nouerit sā
cta fraternitas u'ra: q; iste clericus
ber. noie nostra i parochia instru
ctus ac detōsus paruitatē nostrā
rogauit: quatenus illi cōmēdatici
as litteras scriberem': quibus ue
stre celsitudini cōmēdatus sb̄ tui
tiōe uestri regimis degere posset
cuius uolūtati p̄sentiētes fm cā o
nicam auctē l'r̄as ei dimissorias
dedimus: p̄ quas ⁊ ipsi p̄cedimus
ut sub u'ro magisterio diuie seru
tuti insistens sue defuiat utilitati
⁊ uobis licētiam tribuim' ut si di
gnum eū iudicaueritis: ad sacros
ordines p̄moueatis. cōmēdatuꝝ
ergo euꝝ cure u'r̄e suscipite: ⁊ n̄r̄is
ex partibus absolutuꝝ in u'rarum
omnium numero custodite. Quas
litteras ut uigore ueritatis firma
te idubitanter a uobis suscipiātur
litteris grecis: ut canonica docet
auctas p̄firmare satagim'. Sca

trinitas uestrā beatitudinē ad regimen scē sue ecclie ppetualit̄ bn̄ ualere ꝯcedat, amē. xcviij. uel sic q̄ candez summā exprimūt. indictiōe. x. ꝯtinet hec formata ep̄la sūmā nūeri. M. ccc. xv. y. grecā in nomine illius pmā ponim⁹: qꝛ greci eā in quibusdā locis p. y. cōsonāte ponūt: sicut ē. a. n. y. s. id.

Q Ueritur de his clericis: q ab ep̄is suis promoueri cōtēnunt: an inuiti sint sublimādi an nō: de his ita statutū est in concilio aurc.

Annue suspēsiōi subiaceat ep̄us: qui inuitū ordinare presumit.

E Piscop⁹ qui inuitū aut reclamantē ordiare p̄sūpserit: annali p̄ñie subdit⁹ missas facē non p̄sumat. ITem greg. i registro natali ep̄o. in p̄mo libro.

Nullus promoueatur inuitus.

G Esta que nobis ꝯcilij uestri ꝯfecta secretario direxistis: i q̄bus archidiacon⁹ honoratus adducit̄ plena esse cognouim⁹ semie iurgiorū: cū uno eodēq̄ tempore una p̄sona nolens ad sacerdotij ordinē prouehit̄: que tāq̄ imerita a diaconatus officio remoueat̄ & sicut iustū ē ut nemo crescere cōpellatur iuitus: ita cēsendū puto ne quisq̄ insons ab ordis sui ministerio deijciat̄ iiuste. C Ontra iuenitur in concilio carthaginēsi.

Qui ab episcopis suis pmoueri contēnūt: a loco suo deijciatur.

S I qui clerici ab ep̄is suis promoueri cōtēpserint: nec illic maneāt: unde recedere noluerint.

ITem. De eodem.

P Lacuit ut quicūq̄ clerici uel diacōi p necessitatibus ecclīasticarū rerū nō obtēpauerint ep̄is suis uolētibus eos ad honorē ampliorē in ecclīa sua pmoueri: nec illi ministrent i suo gradu: unde noluerūt recedē. ITē ex ꝯci. agathē

Posteriores priorib⁹ ep̄i n̄ pponāt

E Piscopoꝝ etiā quoꝝ uita n̄ rep̄hendit̄: posteriorez priori nullus preponat: nisi forte superbia elatus: qd̄ p necessitate ecclesie ep̄s iusserit: iplere ꝯtēnat. Sane si officiū archidiaconat⁹ ppt̄ simpliciorē naturā iplere aut expedire nequiuerit: ille loci sui nomē teneat & ordinationē ecclīe: quē elegerit ep̄s pponēdus. ITē greg iohāni ep̄o syracusano.

In loco quo quisq̄ ordinatus est inuitus teneri non debet.

Q Uorūdam ad nos relatione peruenit: cosmā qui ex monacho monasterij scē lucie a decessore tuo uenerāde mēorie maximiano i ecclesia syracusana subdiaconus est factus: atq̄ a te postea in possessione que iuliana uocat̄ presbyter dr̄ ordinatus: ita nimia tristicia & loci qualitate uehemēt̄ afflictū: ut uitā sibi penā existimet: & ꝯtritionis sue fuge querat auxilium: & ideo quia tales ergo subiectos nr̄os debem⁹ existere: quales nos si subiecti fuissemus nostros uellem⁹ esse ppositos: magne benignitatis est: si eū i ecclīa ubi subdiaconi fūctus est officio: sāctitas tua reducere atq̄ illic studuerit

a Q Ueritur. Hic depingit̄ .lxxiiij. di. in q̄ q̄rit̄ an qs iuit⁹ sit ordinād⁹. & p̄ceīse ꝯtinet̄ i q̄busdā. c. q n̄: in q̄busdā q̄ sic: ut. s. de nolētib⁹ fi⁹ q̄nt uolētes. cū ḡ nec aliqs uult pmoueri: nec nec̄itas ul' vtilitas ecclesie exigat n̄ ē coged⁹: ut. j. e. c. i. & ij. si aūt nec̄itas ecclie h̄ exigit cogitur iux̄ illud qd̄ h̄ēs. j. e. c. iij. & iiij. & xxiij. q. iiij. displicet. si aūt exigat vtilitas ecclie: tūc dz cogi iux̄ id qd̄ h̄ēs. j. e. c. vl. hec tn̄ distinctio vr̄ reprobari. j. e. ep̄oꝝ. & ex̄ de eta. & qua. or. p̄si. q̄ris. & iō dici pōt: oia h̄ referēda ad arbitriū iudicis: puta qn̄ dicet̄ q̄ vtilitas sit & n̄ nec̄itas tūc dico vtilitatē eē tn̄ cū ecclīa indiget pmotiōe aliquoꝝ q nolunt pmoueri: & tn̄ aliq̄ st̄ i eadē ecclesia q pmoueri p̄nt: ut. j. e. c. vlti.

D. LXXIIII.

tūc aūt dico necessitatē eē qn̄ ecclīa idiget pmotione aliquoꝝ: nec alij sūt i ecclīa q digne possint pmoueri: ut. j. e. c. iiij. si vis distiguere f̄m distinctiōez. h. s. qs sit pmouēd⁹: dic q̄ pmouēd⁹ ad dignitatē cogit̄ p attractionez ēt corporis ad ordies ut. j. i. q. vi. c. vlti. viij. q. i. i scripturis. xxiij. q. iiij. displicz. si tn̄ sit sp̄ iuit⁹ nō cogit̄. xx. q iij. p̄ñs. j. e. c. ubi. inuitis. n. n̄ st̄ dādi honores. ff. de decur. l. iij. § vlt. sz pmouēd⁹ ad ordines suadēte vtilitate tn̄ cogit̄: f̄m qd̄ h̄ēs j. e. c. vl. sz q̄ maiores st̄ plurib⁹ bñficijs honorādi: ut ibi dicetur. nec̄itate cogēte cogit̄ suspēsiōe ab officio. j. e. si q. & c. placuit. in q̄ intelligo & puatiōez bñficij. regularit̄ enim vno sb̄tracto & reliquū ē subtractū: ut. lxxxi. di. si qs āmō. credo tn̄ q̄ debeat p̄cedē suspēsio ab officio q̄si q̄daz excōicatio. quā si ꝯtēnit: seq̄t bñficij sb̄tractō: ut. lx. di. inouam⁹. xxiij. q. iiij forte. si vō nec vtilitas exigit n̄ ē cogēd⁹: & si ep̄s eū cogat videt̄ cā odij & igratitudis cū cogē. j. e. ep̄s. & c. gesta. q̄dā tn̄ volūt remouē distictiōez de nec̄itate & vtilitate: ar. j. e. ep̄oꝝ. & dīt q̄ diuersi canōes diuersas pēas iponūt nolētib⁹ pmoueri: & ē i arbitrio ep̄i quā iponat. alit̄ tn̄ soluit̄ hec ꝯrietas: ex̄ d̄ eta. & q̄li. q̄ris. h. io. ḡeq̄d dicat io. decre. illa q̄ris. dic̄ q̄ cogi p̄nt si vtilitas uel nec̄itas exigat p subtractōz officij & bñficij. & tūc dico vtilitatez eē ecclie: cū ille q pmoueri petit̄ vtilior est in officio q̄z alter q iā ē pmot⁹ & vtile ē plures eē in ecclesia in codē officio. necessitas ē cū iā pmot⁹ non sufficit: uel nō ē aliqs pmotus. h.

b E Piscopus q iuitū. aliquo indicio alio q̄z voce volūtatē ostendentē.
c Aut reclamātē. voce ul' signo. l. di. si qs diacon⁹. q̄uis eni eēt iuitus si nec voce nec aliq̄ idicio reclamaret: p̄sūm̄ ēēt volūtari⁹. liiij. di. si fu⁹. aut reclamātē sig̃ saltē. nā & p sig̃ ita appet volūtas sic p voce. xxxij. q. v. nec solo. xxi. q. ij. c. i. & ij. & sic nō ꝯriaz ē iuitū & reclamātē: ut. ff. d̄ k̄. vr. p̄. inuitū.
d Non p̄sumat. nihilomin⁹ deponetur. j. c. vbi.
e G Esta. h. c. & c. honorat⁹ loquūt̄ de eadē m̄a: & idē ē casus vtriusq̄.
f Secretario. aliter sumit̄. xxiij. di. nō opoz̄tet.
g Persona. ar. n̄ debē pmoueri ad maiora q mioab⁹ idign⁹ indicat̄: ar. xxiij. q. i. miramur. & di. xliiij. nulli liceat. ff. d̄ sēa. q idign⁹. & eni idr̄ pomeriū &c. ff. d̄ k̄. expō. cui pacto. ff. d̄ iīdic. & rel'. legator. §. vl.
h Que tā q̄z. i. & illa. ar. q̄ ꝯria allegās n̄ ē audiēd⁹. xij. q. ij. q̄z p posteꝝ. d̄ cō. di. ij. reuera. xxiij. q. vij. c. iij. ex̄ de ap. solicitudinem.
i Cresceꝛ. ar. q̄ mōachis uel canonicis iuitis districtior vita non possit ipōi: ar. xv. q. i. nō ē. & xx. q. iij. p̄sens io. xxxij. q. i. i. tegritas.
k N Isi q̄ de ria. sce dē. n̄ q̄ amittat qs ordies iferiores si pmouet̄ ad maiores: sz dr̄ recedē q̄ ad executionez solēnē: qꝛ n̄ ita solēnit̄ exeq̄t qs iferiores ordies ul' recedit q̄ ad appellatiōz. q. n. recedāt a p̄ore ē ar. xxxvij. di. q de m̄sa. xlij. di. i scā. sz ut p dixi recedit q̄ ad on⁹ n̄ q̄ ad honorē: ar. op. ff. ad mūi. mūicipes. Sz q̄d si se dic̄ criminosū: ē ei credēdū: videt̄ q̄ n̄: qꝛ mora iā fi bi cōtrouersia hoc dicit: ar. ex̄ qui ma. ac. pos. cū i ma. & c. puenit. sz dic̄ ei credēdū: ex̄ de eta. & q̄. q̄ri a nobis. si tn̄ se dicit isufficientē audiēd⁹ ē: ar. j. e. ep̄oꝝ. al's si n̄ audit̄ eius excusatio pōt appellare C. de ap. ciues & l. hi q ad ciuilia.
l P Lacuit
m E Piscopoꝝ. sic ꝯstrue. null⁹ ep̄oꝝ pponat posteriorē p̄ori q̄uis posterior sit de nūero eoꝝ &c. & nō f̄m opi. h. q̄ p̄or dz sp̄ eligi: & de p̄ore ut dicit sufficit ne malus existat: sz posterior melior sit: ut. j. lxxv. di. c. vl. alij dicūt sp̄ meliorē pferendū ēt si posterior sit: ar. xvi. di. vi. synodus. v̄. prima.
n Sane. hāc l'raz itelligūt q̄dā d̄ pmouēdo & ēt totū. c. & ita assignāt duo casus i q̄b⁹ posterior pfert̄ p̄ori. s. cū renuit p̄or pmoueri: ul' cū simplicior q̄z eē d̄beat i officio ad qd̄ eligit̄. & tūc lege ille. s. positior tenebit nom̄ loci sui. i. d̄biti sibi p̄ori: ul' debiti rōe p̄oritati.
o Propt̄ simpliciorē. vij. q. i. qꝛ. & c. petisti. ꝯ. s̄. di. xxxix. petrus & di. lxvij. de petro.
p Et ordinationē. i. administrationē. & dic archi. s. dādi. & ita simplicitas ipedit pmouēdū sz nō deijcit. si vis itelligē de iā pmoto: dic ille. s. simplex tenebit. i. habebit honorē & dignitatē: qꝛ nō remouebit̄ sed dabit̄ ei coadiutor. & hoc ē qd̄ dicit & ordinationē. i. administrationē teneat ille quē elegerit ep̄s.

a Q Uorundā. syracusana. q̄ monachoꝝ ē sicut & cāmariēsis. & ita nō est ar. hic. q̄ mōachus possit eē secularis canonicus sz eniz possit eē p̄lat⁹: tn̄ n̄ pōt p̄bēdā h̄re q̄ priuate ē vtilitatis. h. s.

consensit:ut dixi.lviij.di.c.ij.⁊.xvi.q.vij.in nona.

b Qualitate.ar.q̄ siqs trāslatus est de vna eccl̄ia in aliā eccl̄iam ⁊ deceptus ē qualitate loci restituēdus ē:⁊ ita error qualitatis dissoluit mr̄imonii spūale.⁊ adde qō dixi.xxiij.di.cōmunis.

c Et ideo.qz ut in auc̄.ut cū de ap.co.§.pſiderare.

d Vbi ista.

honorē hic pz q̄ lz qs coact⁹ ordiat tñ recipit ordinē: ar.i.q.i. q̄ qdā.⁊.xlv.di. de indeis.sz si absoluta esset coactio tūc nullū reciper ordinē:ut ex ō baptismo maiores.Sz nūqd ille q̄ditiōali coactōe ordiatus ē teneat̄ recipere ordinē:vr̄ q̄ sic:ut xlv.dis.de indeis. Item qa coacta volūtas est nolūtas:ut xv.q.i.merito maxie fz illos q̄ dicūt q̄ ordinē sit uotū ānexū ut.xxvij.di.diacon⁹. lxxxiiij. di.cū i pūto.di cūt qdā q̄ tal teneat̄ ptinēre: lz non debeat qs cogi ad recipiēdū ordinez tñ receptū cogit̄ fuare.sz ß non credo ubi mer⁹ talē q̄ cadit i pſtātē virum :ut ex qō me.cā platū.⁊ c.cū dilect⁹.qz integritas ē res uoti ⁊ nō pcepti. xxxij.q.i. integritas.⁊ pinēcia ñ dz esse nisi uolūtaria: ut.xxxi.di.affricānū. ⁊ xx. q.iij pūs. nec dico talem in aliquo.Fe pūilegium cleri ei:si tñ vult vti eo potest. sed tunc pinere tenetur.Secus āt i baptismo: quia illud ē sacramētū salutis ⁊ necessitatis:ideo illud cogitur retinere.

e Inuitū.j.xxij.q.iij.displiceret tibi cōtra.j.i.q.vi.sicut ios.ȝ.⁊.vij. q.i.scias.C.de epis.⁊ cle.si q̄sq̄s ȝ.sed dico q̄ sp ab ūtio dz eē inuitus:ut dixi.j.viij.q.i.i scripturis.io.

f Honorat⁹.salonitane.j.xciij.dj.miratus.

g Sed cā ingratitudinis.q alium ppter odiū uel ingratitudinē nominat ed dignitatem:tenetur ei ad omne dānum qō ex ide accid.i.C.si ppter inimicitias creatio facta sit.i.i.uel.x.

pſtituere cardinalē:qō etiā facere q̄tum arbitramur debes:si nihil est qō iuste ptra cuz aios tuos exasperet.Si uero aliqua culpa est: suis nobis epl̄is hoc ūra fraternitas ut scire possim⁹ insinuet. Ex illud grego.de his intelligendū est qui nō cā necessitatis sed cā ingratitudinis callide ab epīs suis promoueri querūt.illud autē carthaginensis cō.de his intelligit:q̄ nolunt obtēpare epīs suis ppter necessitatē eccl̄ie uolentib⁹ eos ad altiora pmouere. Hāc distinctionē ex decreto simplicij pape quilibet corroborare ualet:q̄ scribēs iohānni archiepō rauēnati:ait int̄ cet̄a.

Nō est aliquis inuitus ad episcopatum pertrahendus.

Si ista didicisti que in epīm ⁊ fratrē nr̄m grego.non dilectiōe sed inuidia ppetrasti: quē iex cusabili uiolentia ptrahi a te passus es atq̄ uexari:ut ei tñ honorem nō p animi trāquillitatem sz p amētiā sicut dictū ē irrogares? neq̄ eni talia potuissent fieri sanitate pſilij.nolum⁹ exaggerare qō gestuz ē:ne cogamur iudicare qō dignū est. Nā pūilegiū dignitatis mereā amittere:q̄ pmissa tibi abutitur potestate.denūciam⁹ aūt q̄ si post hoc tale aliqd pſūpseris:⁊ aliquē talē seu epm uł pbr̄m uł diaconū iuniuz facere posse credideris:ordinatiōes tibi rauēnatis ecclesie uel emilianensis noueris auferendas. Item grego.antonio subdiacono. **De eodem.**

Honoratus archidiaconus salonitane eccl̄ie a sācte memorie decessore meo missa supplicatione poposcerat:ut ab ātistite suo pueri iuuenis ad fortioris gradus ordinē ptra morē nullo mō cogeretur.hoc eni sibi fieri non cā proiuuendi sed igratitudis,phibeat. pro q̄ re tūc etiā sācte mēorie pdecessor nr̄ scriptis suis natali fratri ⁊ coepo nostro interdixerat: ne p dictū honoratū archidiaconez in uitū pueheret:neue dolorem pcepte ingratitudinis in corde retineret.cūq̄ etiā a me hec sūmope fuerant intdicta:nō solū mādata dei negligēs:sz etiā scripturā meā cōtemnēs pfatū archidiaconē quasi ad fortiorē honorē⁹ puehēs conatus est callide degradare.vñ actū est:ut eodem archidiaconat⁹ sub moto loco aliū ascisceā q̄ ei⁹ obtēpare morib⁹ posset.quē honoratū archidiacōez arbitramur ātistiti suo aliūde displicē ñ posse: nisi q̄ eū sacra uasa suis parētib⁹ dare,p hibebat.quā cām subtili uoluim⁹ ⁊ tūc scē memorie decessor meus ⁊ nūc ego idagatiōe pgrere: sz sui suoz ūq̄ actum pscius pſonā suaz ad iudiciuz postponit destinare. unde expientiā tuaz pūtis pcepti auēte duxim⁹ fulciendā: qnatēn⁹ ueniens in salonā natalez fratrez nr̄m ⁊ coepm saltē tot scriptis admonitū studeas adhortari: ut su pra memoratū archidiaconem in statu suo suscipiat.Qō si facē hoc ptumacit:ut psuevit forte distulerit:usū ei pallij q̄ ab hac sede pcessus sibi fuerat:ex auēte se.ap.contradices⁹.quē si ēt i eadē ptinacia amisso pallio adhuc⁹ pseuerare p spexeris:vñici corpis ⁊ sanguinis eundē antistitē pticipatiōe privabis⁹. Debitēda ē etiā disciplia q̄ nolentes,pmoueri ad sacros ordines ad obediendū epīs,pmouent̄ i minoribus⁹ siquidez ordib⁹ cōstituti paulatim p singulos gradus ē promouendi:ut alij ptēnentes suis obedire epīs:doleāt sibi illos ce p latos:quos habebant subiectos.

Cū maiores ordinari ptēpserit: de minoribus⁹ pmoueāt ordinib⁹.

Gelasi⁹ scribit uictori epo Consuluit⁹ dilectio tua de suorū promotiōe clericoz:phibēs q̄ diaconi ad pbyt̄ij graduz quo eoipso q̄ contumax erat:puatus erat.uel puabis quo ad hoc ut possit vitari ab alijs in sacramētis.

h Honorat⁹ nam dicit lex:q̄ exquo quis promouetur ad maiorem dignitatem amittit priorem.C.de primicerio.l.i. lib.xij.⁊.ar.ff. ad municipa.l. municeps.

i Conscius.ar.q̄ qui uocatus nō uenit hoc ipso videtur diffidere de causa.xi.q.i.christianus.iij.q.ix.decreuimus.

k Tot scriptis.ar.hic q̄ nemo puniēdus est p prima pertumacia.xcij.di.c.vlti.⁊.lxxxiiij. di.c.i.sed fieri dz,put canon dicit.xxiij.q.iiij forte.quod non est verum:ut dixi. iiij.q. v. quisqs.in hoc cōueniunt.i.⁊ iaco.q̄ puniri debet in expēsis citat⁹ si i prima citatione nō vēiat:lz ius ei pcedat trinā citationē:ut.xxiiij.q.iij.de illicita.⁊.C. quomō ⁊ quando. in auē.q̄ semel.nec dicit antea pertumax q̄sum ad excōicatōz uel missionem in pos. puniri tamen debet in expensis si prima citatione nō venit.ff.siquis ius dicenti non ob.l.vna. ⁊ ita in publico pūctu R.ia.i.⁊.b.⁊ est ar.ȝ b.sniaz quā nō.iiij.q.i in summa. Nā si post contumaciam ifamis esset:non retineret dignitatem.C.de dig.l. ij.lib.xij.extra ō excesp̄ela.inter.

l Contradices.attende archiep̄m a subdito excōicāi posse:cuius censure similitudine posse deponi illius auctoritate a quo fuit destinatus:ut.ij.q. vi. si episcopus.bar.

m Adhuc.ar.q̄ crescente contumacia debet crescere ⁊ pena.ff. de inter.⁊ rel. relegatoruz.⁊ iste ordo est seruandus cū aliquis punitur pro pertumacia ut post admonitionē suspēdat:secūdo excōicet:tertio deponat:q̄rto curie tradat:ut.xxiij.q.iiij.forte.i fi.⁊.xxxiiij.di.quoruūdaz.sed si p crimie qs punit: tūc primo depōit:post ea excōicat:ut. lxxxi. di.dictū.ex de iudic. cum non ab homine.

n Barnabis.id est p natū esse ostēdes. Nā

o Consuluit.indigere.hoc vbū tēpat.b.ita q̄ sonat i vtilitatē nō necessitatē.dr̄.n.qs idigere eo qō bonū ⁊ vtile ē sibi hre. si.n.necessitas est:cōpelleret p subtractionē būficij uel officij.ȝ.e.c.iij.⁊.v.lz sit ar.ȝ.ȝ.e. epoz.ex de eta.⁊ qua.q̄ris sm quā potes solue canōes istos.illa tñ logt ō bis q̄ hñt plura būficia:,put ipa lra dicit.⁊ q̄ ibi dicit puabis:dic pte shpē. dioz nō oiuz.io.qcqd dicatur:illi decre.queris stabis.b.

ecclesiam tuā memorās indigere
uenire detractāt. quapropt̄ q2 inui-
tos fieri ecclīastica moderatō gra-
uitasq̄ nō patit̄: ut ex nolētib' fi-
ant uolentes: ordinatio illa pōt p-
ficē: siquos hēs i acolythis uel sb-
diacōib': maturiores etate: et quo-
rum sit uita pbabilis: hos i psby-
teratū studeas pmouere: ut qui i
suis ordinib' pficē noluerint: red-
dātur suis iferiorib' post miores.
ipsa cōmoda psbyteri ppēsius q̄
diacom ɔsequātur: ut hac saltem
rōne ɔstricti ad honorē quē fuge-
rant: appetere nitāt̄ et quęstum.

TEmpus aūt cōsecratio-
nis sicut i ordine roma-
no habet̄ ad epi benedi-
ctōez ñ eligit̄. oi' .n. tpe
bñdicūt̄: dūmō ieiuni et hora ter-
tia bñdictōez accipiāt. Unde a-
naclet' papa scribit oibus epis.

Ordinationes episcoporum qua hora fieri debeant.

ORdiatiōes' epoꝝ auctē' apli-
ca ab oibus q in eadem puin-
cia fuerit epis sūt celebrāde: q simt̄
ɔuenietes scrutiniū cū pcib' cele-
brent: man' cū sācris euāgelijs im-
ponentes dñica die hora tria orā-
tes: sacraq̄ unctiōe pphetarū ex-
emplo regū capita pugentiū eos
more aploꝝ et moysi ungētes: q2
ois sanctificatio' ɔstat eē i spiritu
sācto: cui' uirt' inuisibilis sanctio ē
chrismatī pmixta. et hoc ritu solē-
nez celebret ordiatōez. Temp'
aūt ɔsecratiōis triū mēsiū spatio
claudit̄: ultra qd nisi necītate co-
gente epoꝝ ɔsecrationes post ele-
ctionē differri non lz. Unde in
chalcedonēsi cōcilio legitur.

Ultra tres menses non differat episcoporum ordinatio.

QUoniā' quidā metropolitāo-
rū: sicut ad nos platū est: ne-
gligūt sibi greges creditos: et diffe-
rūt ordiatiōes facē epoꝝ: placuit
sācte synodo itra tres mēses fieri
ordinatōes epoꝝ: nisi forte iexcu-
sabilis necessitas' coegerit ordina-
tiōis tps āplius ptelari. Si autē
qs epoꝝ hoc nō obsuauerit: ipm
debē ecclīastice ɔdēnationi subia-
cere: reddit' nō eiusdē uiduate ec-
clesie iterū eos resuari apud icono-
mū eiusdē ecclie cēsem'. Ceteꝝ
uero clericoꝝ ordiatiōes ñ nisi tē-
porib' certis et dieb' maxie sacer-
dotū et leuitaꝝ fieri debēt: uespa
uidelicet sabbati uel mane diei do-
minice ɔtinuato ieiūio. Unde ze-
pherin' papa scribit oibus epis.

Ordinatiōes presbyterorū et leuitaruz qua hora fieri debeant.

ORdinatiōes' pbroꝝ leuitarū
q̄ tpe' cōgruo multis coram
astātib' solēnit̄ agite. et pbabiles
ac doctos uiros ad hoc op' pue-
hite: ut de coꝝ societate et adiumē-
to plurimū gaudeatis. Itē leo
eps dioscoro alexādrino epo.

Presbyteri et leuite qua hora ordinandi sunt.

QUod' a pribus nrīs ppensio-
ri cura nouim' esse fuatum: a
nobis quoq̄ uolum' custodiri: ut
nō passim dieb' oib' sacerdotalis

b Cōmoda. nā exhortatione pmioꝝ etc. ff. de iusti. et iur. l. i. et .xxiij. q. iiij. c. vlti.

c Propensius. sed quō hoc pcedet ubi pbēde oēs equales sūt: pōt dici q decurrēt̄ prebēde coꝝ. uel dic cōsequātur spe non re.

d Propēsius. est hic ar. de iure cōi plus pbros q̄ diacones de oblationibus et decimis debere hr̄e: ar. xxxij. di. pter h. qd uez ē: s3 de spe cialitate qñq̄ aliter fit q. i. j. c. vi.

d Hac. ɔsecutiuū ē. i. q. i. qsqs .s. n. eēt cātuū simoniā cōmittet q propter questū deo seruiret. deo. n. ppter deū suiēdū ē pncipalit̄: ut. viij. q. i. si i eccle sia. et i. q. i. ñ ē. et si eēt cātuū videret̄ eos inuitare ad iuidendū aliis. Itē ar. bñficiū sic pulegiuz qñq̄ ɔcedi alicui odio alteri'.

e Rōne. graue eni videtur q plus detur

[illegible]. C. de bo. q li. cū oz. i. nō nec de eadē societa te oz vn' plus q̄ ali' ɔseq. ff. p socio uez. § sicut tres. nec ē alicui ɔferendū vn' alij scru puloso corde moueat̄ ut. xvi. q. vij. c. i.

f Nitantur. ar. q fit qñq̄ secūdario qd pn cipalit̄ fieri nō pōt: ut hic. et ff. de postu. l. i. § vlti.

g TEmp' autē. Hic depigit̄ lxxv. di. in q̄ agit mag' de ɔsecratione epoꝝ et de tēporibus ordiationū. subiūgit ēt de ordiatiōe aliorū clericoꝝ. dz aūt ordinatio epoꝝ fieri hora tria die dñico. j. e. c. i. et c. q dic. ceterorum uero sex tēporib' āni. s. in q̄tuor tēporib' et in sabbato medie hebdoma. de q̄dragesie et i sabbato scō. j. e. c. vi. ex̄ d tēp. or. c. iij. et .lxiij. di. sfas

h Non eligitur. i. non ē electū uel determinatū in canone.

i Omni eni tempore. i. omni mense uel septimana. silr restringitur de conse. di. iiij. omni tēpore. ibi exponit̄. i. oi anno.

k Ordiatōes. casus. ondit̄ a qb': qlit̄: q̄ hora: q̄ die eps debeat ordiari

l Auctoritate. generali: extra de elec. cū in cunctis.

m Scrutiniū. i. examinationē: de qua hēs. di. xxiij. qui eps.

n Manus. duo ponēt sup caput ɔsecrādi codicē euāgelioꝝ: ptius fūdet bñdictionē: alij oēs ponūt man' sup caput eius: ut. xxiij. di. eps.

o Tertia. multiplex ē rō de hora tertia: q2 tūc dz missa publice celebrari: ut de cō. di. i. nocte. sine q̄ missa qs ñ pōt ɔsecrari: q2 nec ecclia sine missa cōsecrat̄: de cō. di. i. oēs. l3 qdā dicāt ɔ: q. s. ñ sit de substātia. qb' ego assentio q2 nō ē unctio ipa: de q̄ magis videt̄ eē de substātia: imo si omissa ē supplet̄: ex̄ de sacra vnc. c. vno. alij tñ dicūt oia illa eē e sbstātia: ar. xxiij. dis. quoniā dij. pter tps uel horā: q2 quocūq̄ tpe ordiat̄ recipit ordinē: ar. j. lxxvij. di. subdiacon'. ex̄ de tēp. or. sane. nā qñq̄ citius qñ q3 tardius missa celebrat̄. Itē iō ē faciēda ɔsecratio hora tertia: q2 spūs scūs i igneis linguis hora tertia etc. de con. di. i. nocte. quoꝝ loco succedūt epi. xxi. di. in nouo. et q2 hora ill a dño ē crucifix': ut ibidē dr̄. et tali hora apli ɔsecrauerūt paulū et barnabam etc. j. e. c. q dic.

p Exēplo. qa samuel inūxit dauid et saulē: elizeus ieu i regē isrl.

p More aploꝝ. q inūxerūt iacobū. s. lxvi. di. porro.

r Et moysi. q inūxit aarō et filios eius. xxi. di. § i.

s Sanctificatio. i. ois unctio sanctificās et efficax ē a spū: et sic p3 q in collatiōe sacri ɔferi grā et illa grā inuisibilit̄ opat̄: ut. i. q. i. multi. et si sacr3 aliqd cōfert̄ digno: nō ficte corroborat̄ virtutē paiorē: ut de cō. di. v. nouissime. et augēt in eo grā: d cō. di. iiij. nō exquo. s3 si sacramētū ɔfert̄ indigno: solū sacrm recipit. et illud recipit ad sui malū: s3 nō recipit rem sacri. hec materia optie tractat̄ ex̄ d sacra vnc. cū venisset.

t Chrismati. et ita chrisma ē sacrm: qd ɔcedo. sic et aqua i. q. i. detrahe.

u Quoniā q'dā. tres: usq̄ ad tres mēses fit electio: ut. l. di. p' q̄. et usq̄ ad alios tres menses ɔsecratio: ut hic dr̄. et c. di. qm̄.

x Necessitas. ppt quā qñq̄ posset differri p totā vitā electi maxie ɔfirmati: ut si videtur i corpore: ar. ex̄ de elect. cū in cūctis. l3 sit ar. ɔ ex̄ de eta. et q̄. c. i. uel si nō repiret̄ idone' i ecclīa: nisi i miorib' ordibus ut. j. vij. q. i. ɔstitutū. s. di. lxi. osius. xxviij. di. de syracusane.

y Epoꝝ uel metropolitanoꝝ uel electoꝝ: q epi sūt destinatione ɔtra utrosq̄ eni pena ē statuta. c. di. qm̄.

z Apud iconomū. de hac mā dixi. j. xij. q. ij. illud.

a Ordinatōes. leuitarūq̄3. hoc idē i subdiacono: nisi in papatū: ex̄ de temp. or. c. i. sed sm hec decreta nōdū subdiaconus erat sacer ordo: ar. j. e. c. penult.

b Tempore. et i maiori ecclīa: ut ar. s. di. lxvij. relig. et ar. xxiiij. di. c. vlt. minores aūt ordines ubi et qñ libuerit pōt eps ɔferre: ut ex̄ e. c. iij. et oēs simul si ɔsuetudo hēat hoc in puincia: ex̄ de eo q fur. reci. or. c. cum. h. lator.

c Quod a pribus'. sabbati. qdā intelligūt hoc. c. de sabbato paschali: ut siqs tūc velit cōferre ordines: debeat eos ɔferre in occasu solis: q2 missa tūc nō est cantāda nisi die illa finita: ut. j. de cō. di. iij. sabbato. qd p3 ex eo qd dr̄ tūc: de' q hāc sacratissimā noctē. h. dicit q oēs ordies sint ɔferēdi die dñico: et dicit q vespa precedētis noctis trahit̄ ad diē sequētē: ut siue de vespe i sabbato siue de mane in dñico cōferātur: semp in die dñ. eo videt̄ conferri

ſz certe ſm hoc ſi eēt neēia ꝓtinuatio ieiunij. ꝓterea ola iura dicūt q̄ tm̄ i ſabbato ꝓferēdi ſint ordies: ut ex̄ e.c.iij. Alij dicunt q̄ oēs ordies ſabbato ꝓferūt. ⁊ dicūt q̄ mane dñice diei poti⁹ trahit ad veſpam ꝑcedētē q̄z veſpa ad mane. ⁊ ita ſine ꝓferat veſpe i ſabbato ſine i mane ſeq̄nti: ſ̄p fictiōe canōica ꝓferēt ſabbato. ⁊ ſm hoc ō iure oz ꝓtinuari ieiuniū. ino cēn⁹ aūt ſi de ūmiat an māe trahat ad veſperā ꝑcedētē an veſpere ad māe: de tēp. oz lras. ꝓſuetudo m̄ bz q̄ tm̄ circa horā nonā ſabbati fiūt ordiationes ſz. b. expōit p⁹ diē ſabbati. i. p⁹ finitū diē ſabbati. Alij exponūt p⁹ diē ſabbati. i. p⁹ inceptū diē ſabbati. io. ⁊ certe. b opi. vera videtur ⁊ male rep̄bēdit ō ꝓtinuatōe ieiunij: qz iā icepta ē diei dñica ⁊ iō ē ne ceſſarīū ieiunium: ſz ſi fuet de ꝓſuetudie: niſi velis⁹ dicē q̄ ſ̄b. c. ſint abrogata p̄cere. ex̄ e. ti. c. iij. b. i ꝓſectiōe autē epi nō ē neēia ꝓtinuatio ieiunij cū tm̄ die dñico conſerēt: ⁊ i mane q̄libz itelligat ieiun⁹: ut ex̄ e. lras. ſz licz qs poſſit ordiare aliquē i ſacerdotē i ſabbato ⁊ i māe i epm̄ tm̄ alīū ordinē nō poſſit eidē ꝓferre i mane cui vnū cōtulerat in ſabbato ex̄ e. lras. ſed nunqd dñico die i mane pōt qs ordinari in ſacerdotem: ⁊ eadē die hora tertia i epm̄. b. dicē q̄ ſic: qz nūq̄z inuenit ꝓhibitū.

tuel leuitica ordinatio celebretur. Sed poſt diem ſabbati eiuſq̄ noctis que luceſcit in⁹ prima ſabbati exordia ꝓſecrādi eligant⁽ᵉ⁾. in q̄buſ dā bis qui ꝓſecrandi ſūt ieiunāt ⁊ a ieiunātib⁹ ⁽ᶠ⁾ſacra bñdictō ꝓferat. qō eiuſdē obſeruātie erit: ſi mane ipo die domico ꝓtinuato ieiunio ſabbati ordinatō celebret: a quo tempore p̄cedētis noctis iitia nō recedunt: qō ad diē reſurrectiōis ſicut in paſcha dñi declarat⁽ᵏ⁾: pertinere non dubiū eſt. Idem.

Quare die dñico ſacerdotuz ordinationes celebrentur.

Quod die dñico ordinationes ſacerdotuz celebrētur: nō tm̄ ex conſuetudine: ſed et ex aplica nouimus uenire doctrina: ſcriptura manifeſtāte: q̄ cuz apl̄i paulus ⁊ barnabam ex ſpūs ſancti precepto ad euāgeliū gētibus mitterēt p̄dicandū: ieiunātes ⁊ orātes ipoſuerunt eis man⁹: ut intelligamuſ quanta ⁊ dantiū ⁊ accipientiū deuotiōe curandū ſit: ne tante bñdictiōis ſacr̄m negligēter uideatur impletū: ⁊ ideo pie ⁊ laudabiliter aplicis morē geſſeris inſtitutis: ſi hanc ordinandorū ſacerdotū formam p ecclīas: q̄bus dñs p̄eſſe tenoluit: etiā ipſe ſeruaueris: ut his qui cōſecrandi ſunt: nunq̄z bñdictio niſi i die dñice reſurrectionis tribuat⁽ᵍ⁾: cui a veſpe ſabbati iitiuz cōſtat aſcribi: que tātis diuinarū diſpēſationū myſterijs conſecrata ē: ut⁽ᵐ⁾ qcqd a dño ē inſigne inſtitutū in hui⁹ dei dignitate ſit geſtuz. in hac die mūdus ſūpſit exordiū: in hac p reſurrectōez ⁊ mors iteritū ⁊ uita accepit ꝓncipiuz. ☧ Ex ordine romano. De eodem.

Quando ⁊ ubi libitum fuerit uſq̄ ad ſubdiaconat⁹ officiuz ordināt⁽ⁿ⁾ clerici. diaconi uō ⁊ pbri

d Jn pma. id eſt mane die dñico.
e Eligantur. i. electi conſecrētur. bipallage. xviij. q. ij. diffinimus.
f Quod eiuſdem. id eſt cōferātur ordines.
g Continuato. ab ordinatoribus uel ordinādis. l.
h Jeiunio. qd ſi prāſus cōferat ordinē: nūqd cōferēt ordo: b. dicē q̄ ſic. ⁊ idē dicit i alijs ſacris ꝑterq̄z in euchariſtia: ⁊ forte idē poſſet dici in euchariſtia: ar. ō ꝓſe. di. ij. liqdo. qō ꝓcedo q̄ prāſus bñ pōt cōficere: ſz nō debeat: ar. illi⁹. c. liqdo.
i Declarat. legit. n. i quadā homelia bede: q̄ legit nocte illa ſup euāgelio illo: veſpe aūt ſabbati. vbi dicit beda q̄ in die iſta noctes icipiūt ꝑcedere dies. ideo forte ut tres dies ⁊ noctes haberi poſſint i q̄bus dñs fuit i ventre terre. qō nec ſic habet⁽ᵏ⁾ niſi ſynodochice.
k Vel declarat. qz miſſa ñ decātat⁽ⁱ⁾ i ſabbato: ſed in ꝓncipio ſeq̄ntis noctis. ⁊ dr: de⁹ q̄ hāc ſactiſſimā nocte tē. ⁊ ita ē de die dñica nox illa. l. q Vel od die. b. ponit fūdamētū ſue opionis i. e. iſto: q̄. ſ. in die dñico pñt ordies ꝓferri: qō pz p hoc q̄ dicit ordinationes ſacerdotū: ⁊ p id inuitū tē. Nos q̄ z rñ dicim⁹ exponim⁹ ordiationes ſacerdotū i. epoz ꝓſecratiōes: p q̄ intellectu bñ facē qō. j. ſubijcit ex aplica tē. nā paul⁹ ⁊ barnabas epi fuerūt: vñ p eoruz exēplū nil ꝓbatur niſi de epis. ⁊ q̄ dicat cui iitiuz tē. dic nil facere ad rē: ſed dicit incidēter: imo aſcribit ei fictiōe canōis: nō i vita te ſacerdotū. i. epoz. ⁊ ſic nō erit p̄z. b.
m Vel q̄ecqd. xvi. q. j. c. vlt. ⁊ ō ꝓ. di. iiij. q̄r].

D. LXXVI.

n Ordiationes q̄rti i. ieiunij. hoc ſp i oi ſeptimana pentheoſtes occurrit. ⁊ logē ſm antiquā cōputationem latinoz: q̄ icipiebāt ānū a martio.
o Et ſeptimi. j. ſeptēbris.
p Decimi. i. decēbris
q Quadrageſimal⁽ᵉ⁾. i ꝑma ſeptimana q̄drageſime.
r Mediane. i q̄ cantat⁽ᵉ⁾ ſitientes: q̄ ꝑcedit dñicam de paſſione.
ſ Seu pbr̄m. de hoc dixi. ō. lxxxj. j. di. epoz vūj. q. j. lz ergo.
t Deferre. ecce hic bēs q̄ ꝑus ordiati p̄, ferūt alijs i habendis bonorib⁹ ⁊ i alijs: ut xvij. di. §. hic. ⁊ ex̄ de ma. ⁊ obe. c. j. ⁊. lxxiij di. epoz. ēt lz posteriores ſint meliores. ſi ñ ob xxiij. q. iij. ſic. vūj. q. i lz. ut ibi no. lz ſit. ar. ō ō. di. xvj. ſcā. io. hodie ſufficit ſi elect⁹ a maiori pte capti ſit bonus ut extra de elec. cū nobis. b.
u q Quibus tpib⁹. Jn hac di. lxxvi. agit magr̄ de tēporib⁹ ieiunioz. oſtendit etiā diuerſas origines eorū. poſtea ponit differētiā inē nos ⁊ hebreos i cōputatiōe mēſium. oſtendit ēt q̄ nō ſit ieiunādū a paſcha dñi uſq̄ ad pēthecoſtē: nec eē flectenda genua

nūq̄z niſi in publica ordinatione. Item gelaſius oibus epis.

De temporibus ordinationis.

Ordinationes pbroz ⁊ diaconoruz niſi certis tēporibus ⁊ dieb⁹ exerceri non debēt. i. quarti mēſis ieiunio ⁊ ſeptimi ⁊ decimi. ſed etiaz quadrageſimalis⁽ᵉ⁾ iitij ac mediane hebdomade etiā ſabbati ieiunio circa ueſpas ipas ordinationes nouerītis celebrandas: nec cuiuſlibet utilitatis cā ſeu⁽ᵖ⁾ pbr̄m ſeu diaconē his p̄ferre audeāt: q̄ ante ipſos fuerint ordinati.

Quibus⁽ᵗ⁾ tēporib⁹ ieiunia celebrāda ſint: calixtus papa decimiat ſcribens benedicto epiſcopo.

Quib⁹ tēporib⁹ ieiunia celebrēt.

Ieiuniū⁽ˣ⁾ qō ter in anno apud nos celebrare didiciſti: ꝓuidenti⁹ nunc p q̄tuor tēpora fieri decernim⁹: ut ſicut ānus p quatuor voluit tēpora: ſic ⁊ nos quaternū ſolēne agam⁹ ieiuniū p q̄tuor āni tēpora. Item ex ꝓcilio magocie.

Onſtituim⁹⁽ʸ⁾ ut q̄ De eodē tuor tēpora āni ab oib⁹ hominibus cōi ieiunio obſeruēt. i. in martio hebdomada ꝑma: i iunio ſecūda: i ſeptēbri ēt̄ia: i decēbri q̄rta. Item ex ꝓci. ſalegueſta habito.

Et ieiunio aūt q̄ De eodē. tuor tēporū hāc certitudiez. ſtatuim⁹: ut ſi calēde martij in q̄rta feria ſiue ātea euenerit: eadem hebdōada ieiuniū celebret. Si āt calēde martij in q̄nta feria aut in ſexta feria aut in ſabbatuz diſtendātur: in ſeq̄nti hebdomada ieiuniū differat. ſili quoq̄ modo ſi calende iunij⁽ᵇ⁾ in quarta feria aut añ euenerint: in ſubſequenti hebdomada ieiuniū celebret: ⁊ ſi i q̄nta aut i ſexta feria aut i ſabbato cōti gerit: ieiuniū i tertia hebdomada

x Ieiuniū. uoluit. lex tm̄ in eſtatē ⁊ hyemē annū diſtinguit. ff. ō aqua quo. ⁊ eſti. l. i. §. hoc interdictum.
y c Onſtituimus.
a o Et ieiunio. martij. non ſemper: immo ꝑma ſeptimana quadrageſime.
b Junij. nec hoc ſemper: immo in ſeptimana pentheoſtes.

Et hoc sciendū ē. hebdōada. qō ab hic dr̄ mār imutatū. supiora p se q̄ntē canōez mutār. l. statui⁹. ⁊ ita vtile ñ viciat p iutile ℨ. ix. di. si ad sacs. l. d Celebrari. ced. t ḡ in ieiunio mi⁹ dignū dignoz: ar. ff. de mioz. verū .§. vlt. ex̄ de ℨ. ec. vel al. c. qō in dubijs. ⁊ ē ar. q; si festū alicui⁹ apli die lune euenerit: sabbato vigilia ieiunāda ē: qz ieiuniū ⁊ dñica sil' ꝓcurrē ñ pñt: ex̄ de ob. ie. c. i. ar. ℨ. ex̄ d ver. sig. q̄situit. lau.

e Jeiunū. j. de ℨ. di. üj. quoniam.

f In decēbz. Pria q̄dragene f. at ieiania ueris. Pneumat' hebdomada 2ª. fuaē iube ris. Tertia septēbris cultū fert mercurī istū Sabbata ieiunent vi gilē pēuntia xp̄m. lau.

g Statuim⁹. i septembz. fm dic. supeioris in fi.

h Hitur.

i Eius obser.

k Rimū. accipe in supioz di. c. vlti.

l Ieiuniū. fubaudit mēsis. ⁊ ar. sumi pōt ex hoc. c. q etiā ea q̄ moralia sūt i mutant p ecclesiā hodie. naz alijs tēpoīb⁹ celebrabant olim hec ieiunia: alijs nunc.

m Loco. verba hieronymi.

n Dixerūt. offendendo causas constitutionis talis ieiunij.

o De fonte. collige i dubijs ad rei originez recurrendū pl⁹ mgro q̄z discipulis credēdū ut di xi di. ix. ut verez ⁊ di. xx. de qb⁹. xxiij. .q. i. logt'. ā. di. xij. pceptis. ar. ℨ nunq̄z ad rei originē recurrēdū .ff. de l. z se. ℨ. et ō. nā dicit lex: q; si de oibus q̄ ꝓstituta sūt q̄reret ⁊ē .ff. e. ti. non omnium.

p De riunt. ar. ñ valē sūptū sine origiali. C. de edē. auē. ibi posita ar. ℨ. ex̄ de fideius. pervenit. Dixit albericus q; si ē trāscriptū p manū tabellionis valet: ar. .ff. de admi. tu. chirographis. az. dicit ñ valere nisi p iudicez fiat translatio: ut i auē. ut fratrū filij. §. istud. colla. ix. C. de testa. publicati. io. hec qō deminat hodie p̄cere. quā hēs ex̄ de fide istru. c. vlt. vbi dr̄ q; exēplata istrumēta aliq̄ instā cā eucte indicis eandem viz hūt eū auctēticis ⁊ originalibus. b.

q Querere. ā. di. ix. ut veterum.

reseruetur. Et hoc sciēduz ē q; siqñ ieiuniū mensis iunij i vigilia pēthecostes fm predictā regulaz euenerit: non ibi celebrandū erit: sed i ipa hebdomada solenni pen thecostes: qz vigilia siml' ⁊ ieiuniū celebrari nō dz. ⁊ tunc ꝓpter so lēnitatē sācti sps diaconel dalmaticis induātur: ⁊ alleluia decante tur: ⁊ flectamus genua nō dicat'. eodē mō de septimi mensis ieiūio ꝓstitutum ē: ut si calēde septēbz' in quarta feria euenerit aut antea i tertia hebdomada ieiuniuz celebretur. ⁊ si in qnta aut sexta aut i sabbato ꝓtigerit: i q̄rta hebdomada ieiunāduz erit. Jn' decēbz nō illud obseruandū erit: ut i ꝓximo sabbato ante vigiliam natalis dñi celebret' ieiuniū: qz si vigilia in sabbato euenerit: siml' vigiliaz ⁊ ieiunium celebrari nō ꝓuenit. Jn tra urbanus.

De eodem.

Statuim⁹ et ut ieiunia q̄ttuor tēpoīb⁹ hoc ordie celebrē tur. primū in ūtio q̄dragesime: secundū i hebdomada pēthecostes tertiū uero in septēbz': q̄rtū in decembz' moze solito fiat. Tē ex sermone leonis pape.

De eodē.

Sit⁹ p⁹ sce leticie dies quos in honorē dñi a mortuis resurgentis ac deiñ celū ascēdentis exegim⁹: postq̄ acceptū sācti sps donū salubrit' ⁊ necessarie ꝓsuetudo est ordinata ieiunij: ut siqd fō te inter ipsa festiuitatis gaudia negligens libertas ⁊ licētia imoderata ꝓsūpsit: hoc religiose abstinētie cēsura castiget. Tē.

De eodē

Eius obseruātie utilitas fref dilectissimi i ecclasticis p̄cipue ē ꝓstituta ieiunijs: q̄ ex doctria sācti sps ita p totius anni circulū distributa sūt: ut lex abstinētie oīb⁹ sit ascripta tēpoīb⁹. Eiqdem ie iuniū uernū i q̄dragesima: estiuū in pēthecoste: autūnale in mense septimo: hyemale i hoc q est decimus celebremus: itelligētes diuinis eē nihil uacuū p̄ceptis: ⁊ uerbo dei ad eruditionem nr̄am oia clemēta seruire: dū p ipsius mūdi cardines q̄si p q̄ttuoz cuāgelia incessabili tuba discimus: qō ⁊ p̄dicamus ⁊ agimus. Rimū⁹ uero mensē quartū septimū ⁊ decimū

r Quarti mēsis. l. fm hebraicam constitutionem.

s Abiecit. cū ineniss̄et iudeos ꝓfasse vitulos: ut. xlv. di. disciplia

t Ciuitatis. a nabuchodonoso: qui cum chaldeis cepit ciuitatez hierusalem. xxij. q. v. §. hinc in fi.

u Omnes. q; diffidere cepunt: sz cū Moyses nō diffideret ⁊ eōt

non hebreoꝝ ratione: sed nostra debemus accipe. primus eim mēsis apud illos ē aprilis: quartus iulius: septimus octobr: decim⁹ ianuarius: in quibus ēt ieiūabūt. preterea in qnto mēse qui ē augustus. que fuerit eius cā ieiunij: hieronymus super zachariam exponit dicens.

Quare i suprascriptis tēporibus ieiunia lex imperauit.

Ieiuniū quarti ⁊ ieiuniū qnti ⁊ ieiuniū septimi ⁊ ieiuniū decimi mēsis domui iude ⁊ hierusalem in dies festos uertet' in gaudium. hoc loco nr̄oꝝ multi multa dixerunt⁹ ⁊ inter se dissonātia. cogimur itaq; ad hebreos recurrere: ⁊ scientie ueritatē de fonte magis q̄ de riuulis q̄rere⁹. Jeiuniū quarti mēsis qui apud latios nocatur iuli⁹ die. vij. ⁊. x. eiusdē mēsis. illud arbitramur qñ descēdēs moyses de monte sinay tabulas legis abiecit' atq; confregit: ⁊ iuxta hieremiam muri primuz rupti sunt ciuitatis'. Jn quito uero mēse q apud nos appellat' august⁹: cum p exploratores terre sācte seditio esset orta in populo: iussi sūt montem non ascendere: sed p. lx. annos longius a terra sācta circuire dispēdijs: ut exceptis duob⁹ caleph ⁊ iosue ōes⁹ in solitudie caderēt. i hoc mēse ⁊ a nabuchodonoso: ⁊ multa⁹ post secula a tito ⁊ uespasiano templum hierosolymis⁹ icensum est atq; destructum capta urbe bethel: ad quā multa milia cōfugerāt iudeoꝝ. Jn. vij. nō q apud nos appellat' october occisus est godolias ⁊ iude trib⁹: ac hierusalē relige dissipate sunt. Dēse. x. q apō nos ianuari⁹ dr̄: eo q; ianua sit anni atq; ꝓncipiuz: ezechiel i captiuitate positus audit ⁊ cūctus ppl's captiuoꝝ qnto mēse tēplū eē subuersū. qō plenissime i eodez ꝓpheta cognouim⁹. hoc igitur ē ōe qō dr̄ dies plāct⁹ ⁊ ieiuniozꝝ quos hactenus hūistis in luctū: sciatis qz ego cogitaui ut bñ faciā isr'l': ⁊ domui iuda uobis i leticiā ⁊ gaudium ⁊ solēnitates esse uertendas: ita dūtaxat si ueritatem diligatis ⁊ pacez iuxta anagogem⁹: qz tunc ieiūamus quādo

v Hierosolymis. legitur in psalmo: ut qd de⁹ repulisti q; hierlim capta est eo tempoē quo iterfect' iesū christū. s. i pascha. possumus dicere q; tūc fuerit capta ꝙz illesa con fuata i se vsq; ad augustum qñ fuit accēsa ab ilinacle qui iudeus erat: ⁊ a quibusdam alijs.

x Dulta. ſz quare induxit hoc de tito et vespasiano: cū eis p milta tpa fuit illō ieiunium ꝓstitutū. ⁊ dici⁹ q; istud fecit ad ꝓpositū ꝓximale: ar. ā. pr. di. q; die. v. cui initium.

y Jgit. oē id est hoc signat apud nos. nā apud grecos dicim⁹ inuenitur october: ut ā. di. xviij. propter.

z Anagogē. .i. supiorem et spūalē intellectū. nā ana. ā. goge ducē: inde pedagog⁹ q̄si ductor. ⁊ mō exponit hic ē. n. q̄dam intellect⁹ historicus: allegoricus: tropologicus anagogicus.

sicut dixim⁹.ð.di.xxxvij.vino.sic hec vox hierlm historice signat ciuitatē illā terrestrē: allegorice ecclīam: moraliter aiaʒ fidelē: anagogice celestē hierlm: moralis itellect⁹ attēdit ꝙ iuxta nos ē: allegoricus ꝙ intra nos: anagogicus ꝙ ſ nos. hic ergo ponit̄ anagogicus pro allegorico.

beratur debitor: qḋ veꝝ ē nisi creditor ꝓbet ꝫ.ff.de ꝓba.si chirographū.
g Cantat̄.j.de cō.di.iij.ne quis contra.ꝛ.c.ieiunium.
h Necessario.obſuātie.ħ male dic̄ ꝛ i se.§.imo vigilia pētecostes necessario ieiunāda ē: vt in.c.nosse.ꝛ.ð.c.de ieiunio.ñ ob.c.scire.q: ꝓ vno die nec pl⁹ nec min⁹: sed ꝙ ieiunari debeat: hoc bꝫ ecclie ꝯsuetudo generalis.

b Et fames.i fra.viij.q.i.audacter.
c Non aūt videtur. ipo bat qḋ dicuꝫ ē.ð.de ieiunijs ð.c.ꝯstituim⁹ ꝛ.c.de ieiunio in prin.
d Ieiunia.j.de cō.di.iij.rogatiōes.ꝫ.so. licet ibi ieiunemus trib⁹ diebus nihilominus tñ ibi ē cōtinuata festiuitas.naꝫ dic̄ lex ꝙ pēnis ē siue ꝯtinu⁹ fluuius lꝫ q̄nqꝫ exarescat.ff.de flu.l.i.§.fi.vl' dic ꝯsuetudieꝫ se quēdā.xij.di. illa.
a Sic.suc cedam⁹ q: vnuꝫ genu succedit aliud ꝛ ita sem nōr.
b Quinqgesima.si q̄dragesimā dicēt melius dixissꝫ.nā post.xl.dies ascēdit in celū de ꝯ.di.v.ieiunij: ꝛ sic ponitur totū ꝓ pte sic.xxiij.q.iiij. cū supra. sic e couerso pars ponit̄ ꝓ toto xiiij.q.v.penale.
c Eoꝝ.ar.ꝓ oībus vigilijs aploꝝ ieiunā dis vl'ꝓ null' qḋ falsum est. eccl'a tñ roma na ꝯsueuit i vigilijs oium ie iunar̄.ex ð ob ser.ie.ꝯsiliū.ni si iohānis phi lippi ꝛ iacobi: vt ibi lau.
d In apologia.i.sermōe excusatorio ð ad

sponsus auferr̄ a nobis ꝛ nō mereniur eius hr̄e ꝑñtiā.cuꝫ reuersus fuerit ad nos dñus: ꝛ cogitauerit ut bñfaciat nob: ōis tristicia uerter̄ in gaudiū: ꝛ fames pstina sermonis dñi ꝑñtia doctrinaꝝ eius ꝛ celestis panis saturitate cōpensabit̄. Non aūt uident̄ ieiūia qrti mēsis posse celebrari añ diē pētecostes.a die eiꝫ dñice resurrectionis usqꝫ in diē pentecostes nō iducūt̄ ad obſuāda ieiūia. Vn̄ ambrosius in eiusdē diei sermōe qui sic incipit. **De eodem.**

Scire debet sāctitas uestra ꝑbos.l.dies nobis ē iugis ꝛ ꝯtinuata festiuitas: ita ut hoc ōi tēpore neqꝫ ad obseruāduꝫ idicam⁹ ieiunia: neqꝫ ad exorandū dñꝫ genibus succedamus.ꝛ.j.ad instar ergo dñice resurrectionis tota.l. dieꝝ curricula celebrātur: ꝛ ōnes isti dies uelut dñici ꝺputāt̄.resurrectio.n.dñica dies est.in dñica enim resurgēs saluator reuersus ē ad hoīes: ꝛ post resurrectionē tota q̄nquagesima cuꝫ hominib⁹ cōmoratus est equalis eoꝝ.ergo necessariū ē ut sit festiuitas quoꝝ eq̄lis ē ꝛ sāctitas.ñ ergo ieiunamus in q̄nquagesima: q: in his diebus nobiscū dñs cōmoratus ē. Itē i apologia dauid: huc nūeꝝ q̄nq̄gesimū uidelicet leti celebram⁹.post dñi passionē remissio culpe totius debito chirographoqꝫ euacuato ab ōi nexu liberi suscipimus aduenientē in nos grām sps sancti. in die pentecostes uacāt ieiūia: laus dicit̄ deo ꝛ ōro: ꝛ alleluia cātat̄.

Necessario ergo eccl'a ꝯstituit: ut p⁹ diē pentecostē ieiūia celebrēt̄. Sed ꝙ in illis.l. dieb⁹ ieiunādū esse negat̄: ex obseruātie necessitate intelligit̄.unde in eiusdeꝫ diei ſmone qui sic incipit. **De eodē.**

Nosse credo uos fratres non minore leticia celebram⁹ diē pentecostes ꝙ diē sāctū pasche celebrare curauim⁹.tūc.n.sicut mō fecim⁹ ieiunauim⁹ sabbato uigilias celebrauimus ōronib⁹ ꝑnoctāt̄

ulſio: qḋ dauid cōmisit cū bersabe.ab apo.qḋ ē re ꝛ logos qḋ ē ſmo quasi responsio pro aliquo.
e Chirographoqꝫ.i.peccato quo tenebamur diabolo obligati tāꝙ chirographo.
f Euacuato. vt.C.de plus pet.l.vna.ꝛ est ar.ꝙ cācellato istrō li

insistimus.unde necesse est ut similem obſuātiā filijs leticia sbseq̄tur. Obseruātia nō sim̄l quo ad factū ē non quo ad necessitatem. Item isidorus. **De eodem.**

Post pascha āt usqꝫ ad pentecostē lꝫ traditio ecclīaꝝ abstinētie rigorē prādijs relaxauerit: tñ sigs mōachoꝝ ul' clicoꝝ ieiunare cupit: nō sūt ꝓhibendi: q: ꝛ antonius ꝛ paulus ꝛ ceti pr̄es antiq̄ ēt his diebus in eremo legunt̄ abstinuisse: neqꝫ soluisse abstinentiā nisi tm̄ die dñico. Item hieronymus ad luciniū. **De eodē.**

Utinā ōi tpre ieiunare possemus: qḋ in actibus aploꝝ dieb⁹ pentecostes ꝛ die dñico aplm paulū ꝛ cū eo credētes fecisse legim⁹.nec hoc dico ꝙ festiuis dieb⁹ ieiunandum esse putē: ꝛ ꝯtextas q̄nquaginta dieb⁹ ferias ꝛ solēnitates auferā: sed unaqueqꝫ ꝓuincia abūdet in suo sensu: ꝛ ꝑcepta maioꝝ leges aplicas arbitrent̄.

Itē pelagi⁹ papa petro episcopo potentino.
Sabbato magno post horā baptismi episcopus ualet ordinari.

Dilectiōis tue scripta suscepimus qbus significas latinuꝫ ecclie grumētine diaconē ad epatum marcellianēsis ecclie siue clisitane ab oīb⁹ fuisse electū.qḋ iaꝫ ante hoc tps rettulisti: ꝛ iussimus ut ueniret credētes eos de ꝑsona eiusdē ab ep̄o suo dimissorias accepisse.qḋ si mō fecerūt: facite eū uelocit̄ ad urbē romā occurrē: ut si deus iusserit in sabbato magno post horaꝫ baptismi ordinet̄.ꝙ si añ memoratū dieꝫ ñ occurrerit: coget̄ usqꝫ ad quarti mēsis ieiūia subsistere.

His tpib⁹ fm anacletū ꝛ zepherinum gelasiuꝫ ꝛ pelagium epi pb̄ri diacones sūt ordinādi. metropolitan⁹ aūt iuxta leonē papā ex pb̄ris eiusdē ecclie ul' ex diacōibus optimis ordinet̄. Ex monachis aūt uel laicis nullus nisi per

i Nosse. ꝑnoctāt̄ ꝑ totā noctēꝫ significat.ff.de v.signi. vrbana. §. ꝑnoctare.
k Nō necesse ē.i.cōueniēs ē fm.g.nā cōsiliū ē.nō eiꝫ qcqd cōsulitur: iuris necessitati subijcit̄: ð pe.di.vi. c.i.in fi.ff.de iudi.nam quicquid.
l Post pascha.relaxauerit.itercidendo ieiunia.
m Utinā.i actib⁹.ð.xxx.di.siqs tanꝙ contra.
n Cōtextas.i.itersitas solēnitates: l' ꝯtextas.i.iūctas ꝛ ꝯtinuatas ð.c.scire.
o Auferā.dicēdo nō ēe ieiunandū.
p In suo. vt morem obſuet i ieiunijs: sicut dicit̄ ð vigilia bartholomei.ex de obs.ieiu: consilium.
q Aplicas.ꝯsuetudo eīm iterptat̄ legēꝫ.ff. de v.signi.anniculus:
r Dilectiōis. ut veniret.q: fōte sb erat pape iste eps nullo medio.
s Ab epo.ar.ꝙ clericus alicu⁹ epi i alia ꝓuincia nō debet eligi: nec ipse debꝫ ꝯsentire nisi hēat lr̄as dimissorias: qbus absoluat̄ ab obnoxietate suiepi ar.di.lxxxv. florētinū archiō.ꝛ di.lxxi. fraternitatem.ar.ꝫ ꝙ.s. non exigat̄ consensus epi insti.de adop.§.sigs. nepotis.ð hoc dixi.ð. lxi.di.sed aliud.
t Ad quarti.ð.e.di.c. ordinationes.

D.LXXVII.

u His tpibus. Hic intitulat̄.lxxvij.di.in qua tractat de iterstitiis tēpoꝝ obſuandis. nota ergo ꝙ siqs ab ifāia sit emācipat⁹ militie clericali: anno septimo pōt ordinari clericus ostiarius lector

exorcista.ꝛ sic stabit vsqꝫ ad ānū duodecimū.ex inde acolyth⁹ vsqꝫ ad an nuꝫ.xx.ꝛ postea in.xxi.subdiaconus.in.xxvi.anno diaconus.in.xxxi. ꝑsbyter.exinde pōt eē ep̄s: vt.j.e.in singulis ꝛ.c.quicūqꝫ.xxviij.di.de his. sed si adult⁹ velit ordiari: sic fieri pōt ordiatio: vt ꝑ.vij.ānos recipiat ordines ōes: in duob⁹ ꝑmis quattuor mioꝛes: i reliquis gnqꝫ ordiet̄ acolyth⁹

subdiaconus diaconus presbyter ꝛ eps:si electus fuerit.j.e.gcũqȝ. si antẽ sec⁹ factũ fuerit:deponi oȝ.j.e.di.subdiacon⁹.ex generali tñ ꝯsuetudie hiſ õibus capl'is derogatũ ẽ.vbi vo maioꝛ necessitas eccl'ie icũbit:laicus p an nũ ꝛ dimidiũ:mõach⁹ vo p ãnũ põt recipe ões oꝛdies:ut.j.e.c. vlt.

t Illud.pꝛimũ.s̃.xxi.di.cleros.ꝯ.xxxij.di.feriati.ꝯ.s̃.xliiij.di.nõ oȝ. nã ibi colligiẽ: q̃ psalmistat⁹ sit oꝛdo pꝛim⁹:s3 meli⁹ colligitur.ex̃ de eta.ꝛ q̃. cu3 ꝯtingat.sed dic q̃ hec dictio pꝛimũ sequẽtia respicit nõ q̃ sit pꝛimus oꝛdo ostiariat⁹:s3 pꝛim⁹ ẽ respectu sequẽtiũ.

tpe syricij q ãtiqssi3⁹ fuit.xxxij.di.erubescãt.hodie vo ẽ sacer õdo

p Exinde.j.e.di.eps ꝯ.s3 referas h ad.xx.ãnũ de q̃ fmo pcessit ñ ad gnquẽniũ ꝓximũ.ꝛ sic eris i.xxx.ãno:vt ibi dẽ.ꝛ ex̃ õ elect. cũ i cũctis.vel dicas eẽ ꝯstitutionũ varietatem.h.

q Grãdeu⁹.s.xxxiij.ãnoꝝ:l.xxx.q: hec ẽ viriẽ etas.j.e.c.eps.e tas ei3 multu3 facit ad erudi tionẽ.xxvi.q. vij.hoc fit.ꝛ ũ sit.xxiij.ãnoꝝ ita recipit ões oꝛdies.j.xxx. annũ sic qlib3 ali⁹ q a pueri cia desuuit ec clesie.vẽ grãdeuus.s.xviij.an noꝝ.ar.xxvij.di.de his.ꝛ xxij.di.lectoꝛẽ

gradus eccl'e debet ad sũmũ sacerdotiũ pueire. Unde gela. papa.

Non nisi per distinctos gradus quisqȝ ad sacerdotium aspiret.

Illud nos statuẽtes ꝛ uobis oib⁹ fuare mãdam⁹: ut õnes ad eccl'asticos oꝛdines sic accedãt in eccl'ia q oꝛdinari mereñ.i.sigs epus esse meretur:sit pꝛimu3 ostiarius deiñ lectoꝛ postea exoꝛcista: inde sacreẽ acolyth⁹ deiñ uõ subdiaconus deinõ diacon⁹ ꝛ postea pb̃r:exinde si mereẽ eps ꝯsecreẽ. Unde zosim⁹ papa urb rome ait

Que interualla tẽpoꝛis in singul' gradibus seruanda sint.

In singulis gradib⁹ hec ipsa sũt obseruãda:si ab infantia eccl'asticis misterijs nomẽ õderit ut iẽ lectoꝛes ꝛ exoꝛcistas gnquẽnio teneaẽ:exiñ acolythus uẽ sb̃diaconus.xiiij.ãnis fiat: ꝛ sic ad bñdictionẽ diacõat⁹ si mereẽ accedat.i quo oꝛdine gnqȝ ãnis si icul pate se gesserit adherere debebit. Ex inde suffragantibus sibi meritis stipẽdijs p tot gradus datiẽ ꝓ pꝛie fidei documẽtis poteit sacerdotiũ ꝓmereri.de quo loco si eu3 exactioꝛ ad bonos moꝛes uita pduxerit:sũmũ põtificatũ sperare õbebit. Defensoꝛes aũt eccl'ie etiam qui ex laicis fiunt:supꝛadicta obseruatiõe teneaẽ: si meruerint esse in oꝛdine clericat⁹. Item siricius papa. **De eodem.**

Quicũqȝ itaqȝ se uouerit obseqijs eccl'e:a sua ĩfantia añ pubtatis ãnos baptizari ꝛ lectoꝝ dȝ misterio sociari.q ab accessu adolescẽtie usqȝ ad.xx.sue etatis ãnũ si ꝓbabiliter uixerit:una tñ et eã quã uirginẽ cõi p sacerdote3 bene dictiõe pcepit uxoꝛe ꝯtentus acolyth⁹ ꝛ sb̃diacon⁹ eẽ õbebit: post q̃ ad diaconij gradũ si seipsũ pꝛimitus ꝯtinẽtia pcũte dignu3 ꝓbauerit accedat. ubi si ĩfra.v. ãnos laudabibl'r mistrauerit: congrue pb̃ratũ cõsequaẽ: exiñ post decẽniũ epalẽ cathedra3 poterit adipisci:si tñ p hec tempoꝛa integritas sue uite ac fidei ei⁹ fuerit appꝛobata.qui uero iam etate grãdeuus meliori ꝓpositi ꝯuersatiõe ꝓuocatus ex laico ad sacrã militia3 puenire festinat:õsiderij sui fructũ nõ aliẽ obtinebit:nisi eo quo baptizeẽ tpe stati lectoꝝ aut exoꝛcistarum nũero socieẽ.si tñ eu3 unam habuisse uel hr̃e ꝛ hãc uirginẽ acceptisse ꝯstet uxoꝛẽ:qui dũ initiat⁹ fuerit expleto biẽnio p gnquẽniũ aliud acolyth⁹ ꝛ sb̃diaconus fiat ꝛ sic ad diaconatũ si p hec tpꝛa dignus iudicat⁹ fuerit ꝓuehaẽ.exide iã accessu tpoꝛum pb̃rio uẽ epatui si eu3 plebis aut cleri euocauerit electio non immerito societur. Itẽ ex.vi.synodo. **De eodẽ.**

Subdiacon⁹ nõ mioꝛ.xx.ãnoꝝũ oꝛdieẽ.Siqs uõ in aliquo sacro oꝛdine sacerdotali pter ꝯstitata tpa oꝛdiatus fuerit:deponaẽ. Itẽ ex ꝯci.carthagi. **De eodẽ**

Placuit ut añ.xx.ãnos etatis nec diaconi oꝛdineñ:nec uirgies ꝯsecrẽẽ:ꝛ ut lectoꝛes pplꝫ ñ salutẽt. Itẽ ex ꝯcilio agathẽsi.

Minoꝛibus.xxv. annis leuitica non pꝛestetur benedictio.

Episcop⁹ bñdictiõe3 diacõat⁹ mioꝛib⁹ q̃.xxv.ãnoꝝ penit⁹ nõ ꝯmittat. Sane si ꝯiugati iuuenes se ꝯsenserit oꝛdiari:ẽt uxoꝝ uolũtas ita regrẽda ẽ: ut seqstrato

a In singul'.si ab infantia.i.septimo ãno.C.de iure deli.si infãti.

b Nomẽ.vt scribaẽ i matricl'a.l.di.ꝯtũaces.

c Quinquẽnio.p⁹ septennium.j.e.c.subdiaconus.

d Exinde.post.xij.ãnos cum voluerit.

e Uel subdiacon⁹.l ꝓ.i.hoc ꝓbaẽ in.c.se.ar.C.de ver.sig.l.vlti.ar.ex̃ de eo q fur.oꝛ.re.c.ij.

f Xiiij.ãnis.cõputati a tpe septẽnij.

f Xiiij.ãniẽ.hoc respicit qð dicit de infantia.i.septẽnio:ꝛ ita i.xxi.anno.

f Xiiij.ãnis.hec determiatio.xiiij.annoꝝ ñ r̃spiẽ nisi tñ subdiaconũ:qð pꝫ ex.c.se.vbi dẽ q̃ ab accessu adolescẽtie vsqȝ ad.xx.annos fiat acolyth⁹ ꝛ sb̃diacon⁹.s.i.xv.ãno acolyth⁹ i.xxi.sb̃diac.

g Põtificatũ.j.ð ꝯ.di.v.de his vo.s̃.di.xviij.si eps.ꝛ di.lix.si officia.

h Defẽsoꝛes.i.aduocati castaldi.i.q.iij.salnatoꝛ.

i Ex laicis.j.di.lxxix.idicatũ ꝯ.s3 hic isti laici erãt de foꝛo eccl'ie ibi ñ ꝛ ꝯstitui dẽbẽt isti q̃ ad tpalia ñ q̃ ad spũalia.xvi.q.vij.i noua

k In oꝛdine.ꝯ nõne isti sũt grãdeui cũ eis cõmittaẽ admistratio:g̃ p.vij.ãnos tñ pñt ascẽdere ad ões oꝛdines.q̃re ergo hic dicit. õdicta obseruatiõe iõ ut gradati ões oꝛdies recipiãt ꝛ nullũ pmittãt:nec tamen per tanta interſticia.vel hoc corrigitur.io.

l Quicũqȝ.pubertatis.i.añ ãnũ.xiiij.s3 qsdã:s3.h.añ.xij.istitu.q.mo.tu.fi.i pꝛi.ex̃ ð despõ.ipu.puberes.xx.q.i.illõ.vbi icipit ab adolescẽtia ꝛ susaẽ ꝛ exulat pubertas.l.io.qð dicit.h.de.xij.ãnis ñ ẽ verũ i masculo sed i puella:vt insti.qui.mo.fi.tu.in pꝛima colũna.h.

m Baptizari.sed q̃re dicit q̃ tũc dȝ baptizari:cũ sit dubiũ ꝛ piculosũ itm differri baptisma:vt de ꝯ.di.iiij.qñ qs:iõ dicit cũ baptisma sit ianua oium sacroꝝ:vt.xxxij.di.§.verũ.nõ posset oꝛdiari si ñ eẽt baptizat⁹:ex̃ de pb̃ro ñ bap.c.iij.non q̃ debeat differri:sed si casu delatũ est baptizari debet.

n Acolyth⁹.ꝛ ita videẽ q̃ de iure ñ debeat mioꝛes oꝛdies simẽ ꝯferri:qð credo nisi dispẽsatiue l' nisi sit ꝯsuetudo:vt ex̃ de eo q fur.oꝛ.re.cũ.h.latõ

o Ad diacõij.ꝯtinẽtia pcũte iõ h ñ dixit ð sb̃diacõatu:q: sidũ eãt sacẽ õdo

r Stati.s̃.di.xlviij.§.i.c.i.ꝯ.sed ñ dẽ statim.i.icõtinẽti sed stati.i.paulo post:si stati hẽs.ff.ð pcu.q ꝓcuratoꝛẽ.l ibi ñ ꝓhibeẽ nisi de epatu ꝛ pb̃ratu.

s Uẽ hr̃e.ita tñ q̃ dudũ iaꝯ pmisit ꝯtinẽtiã.nã pꝛe oȝ ꝯtinẽtia:vt.xxviij.di.c.paul q̃.pꝛea ð isto grãdeuo ñ ex pꝛimiẽ in eãſo ne.xxvi.di.q sine.distingue tñ inẽ oꝛdines ꝛ oꝛdinẽ.ꝛ ita arbitrio boni viri religẽ:ex̃ de of.dleg.de cãis.ff.ð iuris.deli.l.i.

t Aliud.a biẽnio si eẽt i.xv ãno nec ferẽ ad antecedẽs gnquẽniũ:q: ñ pcessit aliud sic.C.quõ ꝛ qñ iudex añ.q semel.

a Subdiacon⁹.ñ mioꝛ.xx.ãnoꝝ ita vt cõpleuerit.xx.ãnũ.hoc ei3 regriẽ i honoꝛib⁹ eccl'asticis:vt ex̃ ð elec.cũ i cũctis.l3 secũ sit i hõꝛib⁹ ciuilib⁹:vbi suffiẽ attigisse.xxv.ãnũ:vt.ff.ð mu.ad rẽ l3 sit ar.ꝯ.j.di.ꝓx.c.pb̃r. In vsucapiõib⁹ suffiẽ attigisse vltimũ diẽ ut.ff.ð div.ꝛ tẽ.pscrip.i vsucapiõe.siĩr q̃tũ ad factõꝫ testañti sufficit attigisse vltimũ diẽ.xiiij.ãni:vt.ff.ð testa.q̃ etate.s3 q̃tũ ad excusatõꝫ ciuiliũ mũeꝝ regriẽ q̃ ãn⁹ sit cõplet⁹:ut.ff.de iur.imũita maioꝛes.s3 q̃tũ ad bñficiũ restitutiõis sit ꝯputatõ ð momẽto ad momẽtũ:ut.ff.ð mio.l.iij.§.mioꝛẽ i s3 tpalib⁹ actõib⁹ oȝ ut vltimus dies sit ꝯplet⁹:vt.ff.ð act.ꝛ obl.in õibus tpalib⁹.io.

b Placuit.infra.xx.q.i.placuit.

c Salutẽt.solebãt foꝛte lecturi i pulpito aliquã salutatõm nobis ignotã pmitte.l' dicebãt dñs vobiscũ.vbi mõ dicũt iube dõne bñdicere.xxi.di.deniqȝ.

d Episcop⁹.iuuenes.i.de alijs regl'ariẽ.ar.xxxiij.q.v.q toꝛã

si sūt senes bñ põt alt̄ puerū t alt̄ i seclo ꝛmanē:ex de p.pin.cū lis
c Sequestrato.j.lxxxi.di.volum⁹ p.sed hic de suspectis.l'dic q thalam⁹ tñ dz seqstrari:ñ ät mäsio:t hoc obtinet i vxore ꝓmouē di:secus ē in vxore illi⁹ q vult puerti:qz tūc vxor itrabit religiōez vl'si est senex ꝓmittet ꝓinēnā:vt ex de puer.p. cū lis . t ō illa mā notaui.xxviij. di.qz sī culpe Quid si vxōa sū ꝓmouz epl ad miores oz dies:dz ne ab eo exigere ꝓ nentiā cū sine titulo eū ñ de beat ꝓmouē: t bñficiū sil'cū vxore bre nō possit:sic: si tñ ꝓmonef :nec exegerit bēbit bñficiū:ar. xx ij.di.sig.ab eo sūt q vxorem ñ bz ñ ē exigē da ꝓinentia.x v.q.iiij.§. cuz autem.

f Religiōe.i. castitate:q q'lr ꝓmitti debeat dixi.xxxij.di. seriati. nec.n. ista dz religio nē itrare:quia nec vir eius in trat:secus ē in vxore mōachi vl'epi: ex ō cō uer.ꝓiu. sane.

g Anteqz.nā q' canō aliē in terptat virilē etatē:aliter inē ptat lex.ff.de mino.li.C.de bis q ue.eta.i pe.l.ult.sed di uēsificāt:qz di uersos būt re spectus.ꝓtoz ñ habuit respe ctū nisi ad rez suarū admini strationem.

b Ne p etatē ar.rōne etatis ꝓiumi ꝓ aliq l'ō:vt.ē.xxxi ij.di.quo:ūdā .xxxiij.q.ij.ant iqui.

i Puteri lege.leuite.i veti lege a.xxv.āno.leuite defuiebāt tabernaculo t custodiebāt vasa tabernaculi aurea antea ñ.

k Tabernaculo.qd sit tabernaculū bēs.ff.de v̄.sig.taberneculo.

l Nos cōmiscet se alijs ut citius reprehendat.

m Pueros.puer qñq seruū qñq puellā significat.ff. de v̄. sig. Pueri.qñq dē puer.xviij.annoz.ff.de ali.t ciba.le.l.mela.

n Leuite.ōes q i tēplo fuiebāt dicebāt leuite:qz de tribu leui as sumebāt. Sed nūqd ꝓferebat eis tūc caracē:sic:ar.de cō.di.i.c.i. sed non idem q bodie:ar.ex. de sacra unc.cū venisset i fi.xxi.di.c. .i.qō ē p opi.b.quā dixi.ē.lxxv.di.c i.q.f.sine missa ꝓferat chara cter:sed bodie imutata ē forma p charitū.vnde nec aaron sine mis

a sa conferret bodie characterem. Iquis.

b Monachus.hoc.c.logt' fm casū illū.ē.di.lv. ꝓcis.s.de dispēsatione precedente de iure communi.

c Nouitius.q're de nouitio maioꝛ dubietas videbatur esse.

d Vel notari⁹ a not.i.lris legēdis. pedi⁹ tñ scripsit lras ñ eē notas.ff.de bo po.sed cū ꝓono.§.notis.note ät qñq dicūt cicatrices.vñ lex dicit q t note t nota fugitiuo rum ad magistratus sūt referenda.ff.ō fu.l.ij. iuxta illud:folijsq no tas t nota manda.

e Defensoꝛ.i. exoꝛcista.nā ꝑm⁹ fit ostiari⁹ post exoꝛcista.ē.c.i. t dī exoꝛcista defēsoꝛ qz defēdit corpus a ō monibus.

f Deuotio. sicut t ingēiū supplet tps i bñ studēte:sic t bonitas etatē:t ita cōpēsat ꝓ bitas cū tpe: sic ḡ bōitas supplet etatē sine tpus:ut.C. de ꝓpo.sa cro.scri.l.i.sic t malicia dī etatez supplē.C. si mioꝛ.ma.se dix. l.ii j.ex de ōspō. ipu.de il lis.ita ꝓbitas t bone stas supplet tps. C.ō bis q ue.eta.l. ōnes.t .ff.ō decre.ab oꝛ. faci. l.i.sic aliqd qō ē min⁹ eqpaē alij qō ē mains facta cōpensatōe hic i ō.vi.q.i.q̄ro.t.xix.di. i canōicis. Istud idez ꝓsiderat i testib⁹: qz fit

D.LXXVIII

ꝓpēsatio auctis ad ma merū:ex de te.in nra.

g Exaltare.ar.q si laic⁹ iducit i testē:diligē ti⁹ ē exaland⁹ q̄s clic⁹

b Cōuenientia.i.ꝓuēi entibus ministris.

i Vicia.i.vicioso clericos.

k Cōpendia.i.vtilita tes nel vales mistros.

l Anoz.ar.qōt colli gi ex b.c.q tñ valeat testioniū.iij.clicoz q̄s tū.vi.laicoz.nā sex q i alīa ꝓpōtōe videt se bñt sicut se bñt q̄tuoꝛ q: tūpōt clic⁹ facē p ānū q̄stū laic⁹ p ānū t dimidiū .xlvi.di.c.pe

m Meras.ē.di .c.q cūq̄s p.s̄z ibi de neophito:hic de renato ab infantia log'.nl'illud regulariter ex rigore:hic ſpaliter ex dispēsatione:vnde subijcit que tamen tē.

n Distare.j.vij.q.i.nec sufficere.

o Cessāt⁹.cessāte cā ꝓcessīc is:cessare dz parit t ꝓcessū:ut.i.q. vij.q.ꝓ remedio.t.c.exigit.ē.di.lv.ꝓcis.lvi.di.bisinael.p.C.fāi.ber.l.ij.l.

p q Quia vo.Hic intitulat.lxxviij.di.i q oñdit magr ñ debē ordiari sacerdotes de iure cōi añ.xxx.ānos completos:qz i tali etate dīs baptizatus ē t ꝑdicare cepit t qdā alij ꝓbē.sed qz t añ hoc tē pus ꝓbē ad ꝑdicandū missī sūt:ꝑūt necessitate iminente a.xxv.āno ordi nari.j.e.di.c.vlt.ff.ad treb.filiū.§.i.

q r Iquis.non impleuerit.extra de elec. cum in cunctis. Sit dignus.ar.non debere derogari iuri cōi propter personam .ē.di.l.ex penitentibus. di.lxi miramur, sed propter necessitatē uel utilitatem derogatur iuri:licet non propter dignitatem tñ:ut.i.q.vij.c.tali.tē.

longo sit probatus examine.

Quid est manus cito iponere nisi ante etatis maturitatem ante tempus examinis ante meritũ obedientie añ experientiã discipline sacerdotalẽ honorẽ tribuere ñ probatis? ꝛ quid est cõicare pecca to alieno nisi talẽ effici ordinatẽ: qualis ille est qui nõ meruit ordiari? Item ex concilio neocesariensi.

Ante .xxx. annorum etatem presbyter non ordinetur.

Presbyter añ .xxx. ãnoꝝ etatẽ nõ ordinet̃ q̃uis sit probabilis uite: sed obseruetur usq; ad p̃finitum tp̃us: dñs enim .xxx. anno baptizatus est: ꝛ tũc predicauit. Hoc regulariter. unde ꝛ christus ꝛ iohannes baptista ꝛ ezechiel et nõnulli prophetarũ nõ legunt̃ añ hoc tempus predicasse ꝛ ꝓphetasse. uerũ quia hieremias ꝛ daniel ante iuuenilẽ etatem spiritũ ꝓphetie accepisse legunt̃: dauid quoq; ꝛ salomõ in adolescẽtia uncti inueniũtur: ꝛ iohãnes euãgelista cum adhuc eẽt adolescẽs a dño in apostolum electus ꝛ cũ alijs ad predicandum missus inuenitur: paulus quoq; apostolus in adolescentia a domino est electus ꝛ ad predicandum missus asseritur: ecclesia sil̃r necessitate exigente nõnullos añ .xxx. ãnos ordiare ꝯsueuit. Unde zacharias papa bõifacio ep̃o.

Necessitate exigente .xxv. ãnoꝝ presbyteri ordinentur.

Si triginta ãnoꝝ nõ repiunt̃ ꝛ necessitas exposcit: a uigintiquinq; ãnis sacerdotes ordinẽt̃.

Apostolicus autem non nisi a cardinalib⁹ ꝛ religiosis clericis est inthronizãdus. Unde nicolaus papa ait.

De eo qui sine concordi cardinalium electione inthronizatur.

Siquis apostolice sedi sine cõcordi ꝛ canonica electiõe cardinalium eius ecclesie ac deinde sequẽtium clericorũ ac religiosoꝝ inthronizantur: ñ papa uel apostolicus sed apostaticus habeatur. Item symmachus papa.

Papa sup̃stite eo icõsulto õ electiõe futuri põtificis nẽo audeat loq.

Siquis papa superstite ꝓ romano põtificatu cuiq; quolibet modo fauorẽ prestare conuincitur: loci sui honore priuetur. ꝛ infra. Siquis pb̃r aut diacõus aut clericus papa incolumi ꝛ eo inconsulto aut subscriptiõem pro romano põtificatu accommodare: aut pitacia ꝓmittere aut sacramẽtum prebere tẽtauerit aut aliquod certe suffragiũ polliceri: uel õ hac cã priuatis ꝯuẽticulis factis deliberare aliqd atq; decernere p̃sũpserit: loci sui dignitate uel cõione p̃uetur. ꝛ .j. Propter occl'tas fraudes ꝛ ꝯiurationũ secretas isidias quas sentẽtia huius districtiõis p̃seq̃t̃: siqs ad eccl'asticã ꝑtulerit noticiam uel cõsilia coꝝ qui ꝯtra hãc synodum de põtificali egerit ambitu ꝛ rationabili probatione ꝯuicitur: particeps huiusmõi actionis non solũ purgatus ab omni culpa sit: sed etiam remuneratõe que non indigna sit: subleuetur. Itez ex concilio stephãi pape.

In apostolatus culmẽ nullus nisi ex cardinalibus promoueatur.

f Nemo presbyter.

q Quid ẽ. h ẽ i ep̃la ad thio. ma⁹ cito nemi iposuerit: neq; ꝯicet pcc̃is alienis.

Comunicare. cõmunicat peccatis alienis: qui illis consentit: ut ar. di. lxxxvi. culpam. ꝛ. lxxxiij. c. quid enim.

x p Presbyter ante .xxx. pot' tamen ei concedi in .xxv. anno regimen parochialis ecclesie: extra de elec. cũ in cunctis. sed cui icũbet probatio de etate si dubitatur de etate? dico q' ei qui agit scilicet qui petit ordinem: vnde si mior est actor ipse probabit se maiorem siue minorem: vt .C. de probat. cum te. .C. de inintc. rest. si minorem. ff. de mino. minor aspectu. sed si minor est re⁹: tunc aduersarius probabit: ut .C. qui ꝛ aduersus quos .l. i. ff. de mino. õ etate

y Predicauit. sed sacerdotis officium est predicare: ut. xvi. q. i. adijcimus. vnde ẽ ar. hic contra id quod diximus: q' debeat iplere .xxx. annũ. dixit io. chrysostomus q' õ .xxx. anno nõdum attigerat iesus: nisi .xxx. dies sicut in euãgelio continetur: erat iesus quasi annorum .xxx. sed est ar. superficiale sed probatur per hoc q' ante .xxx. annum nõ possit promoueri.

z Hoc regulariter. p̃dicasse añ hoc tp̃s.

a Si .xxx. annoꝝ necessitas. vel vtilitas: cum illa etiam iduceat dispensationẽ ut. i. q. vij. tali. imo de iure cõmuni vt videt̃ cum eim in .xxv. anno ad regimẽ ecclesie possit assumi: vt extra de elec. cum in cunctis. ꝛ quilibet prelatus dbeat esse presbyter. xxi

D.LXXIX.

q. ij. sicut. cum etiam talis dbeat eligi qui per breue tempus possit ꝓmoueri: vt extra õ eta. ꝛ q̃li. or. p̃terea. ꝛ breue tp̃s ẽ vt si vacet eccl'a nisi p tres mẽses ad plus: vt. l. di. post q̃ ergo p̃dicta capl'a vidẽt̃ correcta. io. cõ non credo: vt ex̃ de elec. dudũ. ꝛ extra õ p̃bẽ. cum iã dudũ in fi.

a Apl'icus aũt. Hic depingit̃ .lxxix. di. in qua sp̃aliter mag̃r agit õ electione sũmi põtificis a qbus debeat eligi: ꝛ dicit q' a cardialib⁹ ꝛ qñ: q2 die tertia post depositionẽ defũcti: vt. j. c. nullus. subdit etiam quid iuris sit cum duo malo zelo eligunur: ut. j. c. si duo. vel cum simoniace aliquis eligitur. j. c. siquis pecunia. ꝛ dicit q' a solo deo potest desici. de ordinatione eius non tractatur hic: quia õ ea dictum est supra. xxiij. di. in nomine.

b Siquis. ꝛ canonica. quã electionẽ vocas canonicam? nunquid dices idem esse quod in alioꝝ electionibus saltem quo ad hoc vt debeat esse de eadem ecclesia: vel vt melior eligi debeat: vel etiam prior vel vt non sit aliquo modo irregularis. sed breuiter dico: q' si ẽ el'ctus a duabus partibus ãmodo nulla admittitur contra ipsũ exceptio: nec de vicio eligẽtium vel el'ecti: quia non esset coram quo iudice exceptiones ille ꝓponerentur. vnde si tertia pars vellet ꝓbare electionem esse simoniacã non audiretur: vt extra de elec. licet. q tñ sic eligũt peccant.

c Sequentiũ. hi ꝯsẽtire debent: non tñ vocãdi sũt de necessitate.

d Religiosorum. s. di. xxiij. c. i. contra. sed ibi dicit religiosos viros preduces nõ respectu cardinalium sed respectu laicorum.

e Siquis. ꝓ romano. maxie. ar. j. c. nullus põtifex.

f Aut sbscriptiõem. alias subscriptiõis.

g Pitacia. pitacia. hic dicit̃ scriptura obligatoria. xxx. q. iij. pitacium ꝛ s3 hoc dicit̃ pitacium a pigendo: vel dicunt̃ munera quedam: ꝛ s3 hoc dicitur a petendo.

h Districtiõis. id est districte constitutionis sententia.

i Pertulerit. ar. in simonia aliquẽ õ se cõfessum audiri contra socios eiusdem criminis. sed est ar. contra. xv. q. iij. nemini. sed subitelligẽdũ est ibi vel cum simonia. ꝛ ita per hoc. c. determinatur et suppletur illõ vnde colligit̃: q' crimẽ simonie ꝛ crimen lese maiestatis equiualent ꝛ equis passibus ambulant: vt .xv. q. iij. sane. ꝛ quidem que eunq; persone recipiuntur in accusatione in crimie lese maiestatis recipiũt̃ in crimie simõie. ꝛ cũ ibi recipiant̃ socij inite factionis ꝯ se. similiter ꝛ hic. Item hic habetur: q' aliquis illum cum quo simoniam cõmisit: potest accusare: ꝛ ille punietur ꝛ iste non. qõ. h. itelligit vbi res non ꝓcessit ad actum. s. ad donationem vel receptionẽ pecunie. tunc eim vterq; debet deponi. io. qõ ego non credo: cum crimen istud ꝓcedat adinstar criminis lese maiestatis: vt. xv. q. iij. sane. in quo socius criminis si ꝓbat crimen remuneratur: vt. vi. q. i. §. verum. h. ar. extra de testi. veniens. dicunt tamen quidam q' nunq̃ i simonia socius socium accusat. xv. q. iij. nemini. nisi quando simul cõmittit̃: vt hic. ꝛ ad. c. sane. R̃ñdeo: q' quo ad quedam non quo ad omnia simonia eqs passibus ambulat cum crimine lese maiestatis. Sed videtur q' ille qui accusat illum quẽ dicit fuisse sociũ in crimine nõ eẽt audiendus: tum ideo quia statim puniendus esset ex quo sponte cõfessus est crimen suum: vt. ij. q. i. nos i

quēq3:tum quia turpitudinem suā allegans non auditur:vt extra de donat.inter.sed dic hoc speciale esse in hoc crimine:vt allegans suam turpitudinem audiatur:ꝛ vt cōfessio eius non puniatur:tum qz nō ē directa ꝓfessio quando quis confitetur vt accuset:sed licet ꝓfessio accusatoris non puniatur in simonia:tamen cōfessio testis punitur: vt extra de elec.per inquisitionez. Sed quid si confessus non potest probare crimen? vīdetur q tunc puniendus sit: q a tacere debuit crimē quod probare non potuit:vt.ij.q.vij.pleriqz.vi.q.ij.si tantuz quod cōcedo.

k Remūeratione. non ipso facto:sed a iudice eam impetret: vt .C. ex qui.ca. ser. p pmio li.ac. .li.ꝛ ita iuitatur aliqs per premiū ad accusandum: vt .vi.q.i.§.verū ꝛ.l.siquis eū.

l Porro bat. planuz est.

m Nullus.

n Siquis. pbros. ar. cardinales pbros maiores cē diaconib9 ꝛ ex illis p mo dz eligi et postea ex diaconibus :si in illis non inueniatur idoneus ar.ū.di.xxiij.i nomine.ar.cōtra.ū.c.proxi. quia ibi prius dicit diaconus ꝛc. sed ordini littere non est standum.ff.de solu. nec eniz.

OPortebat ut hec sacrosancta dña nr̄a romana eccl̄ia iuxta quod a beato petro ꝛ eius successoribus institutū est:rite ordiaret ꝛ in apl̄atus culmē un9 de cardinalib9 pbr̄is aut diaconib9 ꝓfecrare tur. Item ex eodē. De eodē.

NEllus" unq3 laicoruz neq3 ex alio ordie pñūat:nisi p distinctos gradus ascēdens diacon9 aut pbr̄ factus fuerit cardinal̄: ad sacrum pontificatus ordinez ꝑmo ueri. Item ex eodem.

Anathēatizet ep̄s mōach9 uł laicus romanā eccl̄az inuadēs ꝛ i gradum filiorū eius prorumpēs.

SIquis" ex ep̄is uł mōachis uł laicis ꝓtra canonū ꝛ sāctorū patrū istituta ꝑrūpens in graduz filiorū sācte romāe eccl̄e.i.pbrorū cardinaliū ꝛ diaconorū ire p̄sūpserit:ꝛ hāc apl̄icam sedē inuadere q libet ex supradictis tētauerit ꝛ ad summū pōtificalem honorē ascēdere uoluerit:ipsi ꝛ sibi fauētibus fiat ppetuū" anathēa:ꝛ.j. Siquis resistere p̄sūpserit sacerdotib9 atq3 primatib9 eccl̄e uel cūcto clero ad eligendū sibi romanū pōtificē: ſz canonicā traditionē anathēa sit. Item ex ꝓcilio leōis pape ārti.

Anathēa sit q canōice electiōi romani pōtificis ꝓtradicē p̄sūpserit

SIqs" ex sacerdotib9 seu pmatib9 nobilib9 seu cuncto clero hui9 sce romāe eccl̄ie electioni romani pōtificis ꝓtradicē p̄sūpserit sicut in cō.beatissimi pape bonifacij ꝛ stephani legitur statutū: anathema sit. Item ex concilio bonifacij tertij.

Nullius ep̄i fiat electio:nisi post diē tertiuz depositionis alterius.

NEllus" pōtifice romano uiuēte aut ep̄o ciuitatis sue ꝓsu

ōe maio.ꝛ obe.bis que.ꝛ.c.cum olim.b.

t SEd queritur.de bis bonoribus.sed quid spectat ad ip̄eratorem statuere aliquid de electionibus contra id.xcvi.di.bñ:sed istud fecit rogatu ecclesie.ꝛ est ar.ad questionem illam:q laicus de rebus eccl̄asticis vel spiritualibus possit iudicare. ar.contra di.xcvi.denicq3.sed ibi intelligitur preter anūtē eccl̄astici p̄lati.de hoc dixi ex̄ de arbi.contingit.

s SIduo.forte cōtra fas.ꝛ ideo neuter obtiet:vt extra de elec. cōsideranim9 nec p̄uantur cardinales hoc casu potestate eligendi ꝛ id extra de elec.cū in cunctis. Sz quis erit iudex ō hoc an electio sit ꝓtra fas? non ipsi cardinales qz sic essent iudices in ꝑpria facto.naz nullus potest supior inueniri: ut ex̄ de electi.licet i fi. dic istud.c. locum habere quando neuter ē electus a duabus partibus:vel dic q concliuz vocabitur.

t Nullū.ū.di.lxiij. si forte contra.sz quod hic dr̄:fit cum vtraq3 pars ducitur malo zelo:ibi cum vtraq3 ps bono zelo ducitur. et hoc patet p hec verba contra fas.

u Hoc autem.

a SIquis pecūia. non apostolic9. videtur p p̄ncipiū istius capituli:q papa de simonia possit accusari:quia nō est apostolicus sed' apostaticus ꝛ quia simōia hereſis est.i.q.i. eos qui. ꝛ.c. fertur.c.cum liqueat. ꝛ per primum.c. hui9 di.quod non credo et loquitur hic de eo qui p simoniam electus ē ab illis qui non habebant potestatem eligēdi non a cardinalib9. simonia aūt large dicitur hereſis: non secūdum q papa uel alius de hereſi potest accusari:cū.s. errat aliquis in articulis fidei: sed anteq3 eligatur papa exceptiōe cuiuslibet criminis repelli poterit. Sz pone q aliquis accusat cardinales:q simoniace elegerint papam:hoc enim licite potest fieri:vt.j.c.prox.nunquid si ꝑbata fuerit simonia papa deponetur?non:ar.ij.q.v.interrogatum.ff.ō adulterijs denunciasse. Sed quid si dum vxor tua creditur mortua elegeris in papam ꝛ consecraris:ꝛ vxorē repetit:an ei reddendus es?vel si tu neges eam tuam vxorē esse apud quē cognoscetur:cum papa iudicari non possit nisi de hereſi? Rñ.si renocetur in dubium non est cogendus stare iudicio alicuius:immo excipere potest dominus est qui me iudicat.ix.q.iij.aliorum.si autem certū est: tenetur ei reddere debitū:nisi mulier induci possit ad ꝓtinentiam obseruandam: vel abrenunciabit papatui ꝛ satisfaciet vxori ꝛc̄.

b Laicis.j.di.xcvi.c.i.ℨ.sed illud generaliter ꝑhibetur ī malis: hoc specialiter ℨ innasorez aplice sedis p̄mittitur:uł in singulis referēda sī singla

o Perpetuum.donec peniteat.x.q.i.quia sacerdotes. simile ex̄ de consti.ex litteris.ꝛ insti.locati.§.adeo.aliter sumitur.ff.pro socio.li.ꝛ.x.q.ij.perpetua.ex̄ de iureiurā.veritatis.

p SIquis.seu primatibus.primates nobiles appellat quosdā forte nobiles qui intersunt ut populum arceant:qui si iuste mouerentur exandirentur.

q NEllus.viuente.idem dicitur extra de elec.bone. sed nūqd mortuo papa ecclesia erit monstrum sine capite? vel nūqd vniuersitas cardinalium erit caput:si hoc dicas : cardinales tunc temporis possunt deponere episcopum.eadem ratione canonici mortuo episcopo possunt deponere clericum aliquem.dic ergo ꝛ ecclesiam tunc viuere:ꝛ tamen carere capite.ar.tamen est:q cardinales suppleant defectum mortui pape.j.e.sigs.io. melius exita

licet clericis anathematizare ꝛ laicis hũano auxilio a sede apostolica pelle re: ꝛ sic aliquis puniatur pena canonica ꝛ ciuili contra id extra ut lite non cont. c. qm̃. in fi.

sed expone hic in fide id est fideliter. uel possunt agitare causas fi dei: sed non ꝓcedere ad sentētiā uel distingue qui sint qui dubi tant. nam si laici: videt̃ ꝙ epi possint determinare: extra de heret. ad abolend. ꝗ. si clerici papa. extra e. c. cũ ex hastus.

c Inthronizatus. s. xxiij. di. in nomine.

d Si transitus. non possit. j. viij. q. i. epo nõ. contra. so. aliud est de sui successoris ele ctione cum fratrib' de liberare: quod posset fieri ut hic pmittitur: ꝛ aliud est ex testamēto quasi dignitati sue he redem subscribere. qđ ibi penitus ꝓhibet̃: qꝛ nec pape licet: qꝛ nec moyses potuit. viij. q. i. moyses. nec est tra hendum ad consequē tiam factũ petri clemē tem substituētis sibi. v iij. q. i. c. i. qꝛ ꝛ ad eius verba curabātur infir mi: de hoc dici consue uit. i. q. i. petrus.

e Sñia. s. ouaꝝ ptiũ extra de elec. licet.

f Careat. accusabitur ergo iste de simonia: nec p̃iudicabit̃ pape: ar. ij. q. v. interrogatũ ē.

g Electionē. ꝛ ita fallit regula ad quē spectat istitutio ꝛ destitutio. xvi. q. ij. vi sis. q bñdicere potest ꝛ maledicē: q ligare ꝛ absoluere pōt: ut. xxi. di. iferior. ꝛ. c. deniq3.

h Loca. Hic in titulat̃. lxxx dist. ꝫ. magr̃ ostēdit a qbus ꝛ quā

D.LXXX.

do sint ordinādi cleri ci. nũc subdit in qbus locis ordinādi debeāt ordinari. ꝛ qdē3 p̃ma tes ꝯstituūt̃ vbi olim ponebāt̃ ꝓtoflamies gentiliũ: archiepi vbi archiflamies: epi vbi coꝝ flamies. ꝛ hoc ex maxima parte factũ ē ex institutiōe beati pe tri: ut. j. e. c. i. ꝛ ij.

i Urbes. statute. a gētilib'. ꝛ ita est ar. ꝙ diuisiones gē tiliũ sint attētice: ar. xcix. di. c. i. nec est cō tra. xiij. q. i. c. i. nā illō de parochijs: hoc d̃ ci uitatibus.

k Appellabant. ergo bene dicitur appello papa3: appello se dem apostolicam. ꝛ apostolus dicit cesarem appello.

qualitate3 tēporis quasi inthroni zatus sit. Electio uero romani pōtificis etiā cũ deliberatiōe p̃de cessoris fieri debet. Unde sym machus papa ait.

Si papa de electione sui successo ris decernere nõ potuerit.

Si transitus pape iopinatus euenerit: ut de sui electione successoris ante discernē ñ possit ut supra placuit: si quidē totius i unũ ꝯuenerit ecclĩastici ordis ele ctio: ꝯsecret̃ elect' eps. Si uõ ut fieri solet studia cepint eē diuersa coꝝ de qb' certamē emerserit ꝯui cat sñia plurimoꝝ: sic tñ ut sacer dotio careat̃ q captus ꝓmissione nõ recto iudicio de electiōe decre uerit. Sicut supra mōstratũ ē: electio sũmorũ sacerdotũ a cardi nalibus religiosis clericis debet fi eri. electio uõ eorũ iudicio diuino reseruata ē. Unde anaclet' papa ait

Summorum pontificum sibi do minus electionem reseruauit.

Electionē uero sũmoꝝ pōtifi cũ uel sacerdotu3 sibi dñs re seruauit: licet electionē coꝝ bōis sa cerdotib' ꝛ spũalib' pplis ꝯcessiss3

Loca' uero in qbus p̃ma tes p̃riarche archiepi epi pb̃ri sint ordinandi hec sunt fm luciñ papā ꝛ clementē atq3 anacletũ

Ait enim lucinus papa.

In quibus locis primates uel pa triarche debeāt ordinari.

Urbes' ꝛ loca in quibus p̃ma tes presidē debēt: non a mo dernis sed multis añ aduētũ chri sti statute sũt tēporibus: quaru3 p̃mates gētiles ēt ꝓ maiorib' ne gocijs appellabant. in ipis uõ ur bibus post aduentũ christi apli ꝛ coꝝ successores p̃riarchas' ꝛ p̃ma tes posuerũt: ad quos eporu3 ne gocia salua tñ in oibus aplica au ctoritate ꝛ maiores cause p' apli cam sedem sũt referende. Item clemens papa. **De eodem.**

In' illis uero ciuitatib' i qui bus olim apud ethnicos p̃mi flamines eorũ atq3 primilegis do ctores erāt: eporu3 primates uel patriarchas beatus petrus poni precepit: qui reliquorum cās epo rum ꝛ maiora negocia in' fide agi tarent. in illis autē in quib' dudũ apud p̃dictos ethnicos erāt eorũ archiflamines: quos tñ minores esse tenebant' ꝙ memoratos p̃ma tes: archiepiscopos institui prece pit. in singulis uero reliquis ciui tatibus singulos' ꝛ nõ plures epi scopos constitui precepit: qui epi scoporum tantum uocabula' sor tirentur: quonia3 neq3 inter ipos apostolos par' fuit institutio: sed unus prefuit oibus. Item ana cletus. **De eodem.**

Episcopi' nõ i castellis neq3 i' modicis ciuitatibus debent constitui: sed presbyteri per castel la ꝛ modicas ciuitates atq3 uillas debēt ab episcopis ordinari ꝛ po ni: singuli' tamen per singulos ti tulos suos: episcopos non ab uno sed a pluribus episcopis debet or dinari. ꝛ ut dictu3 est non ad mo dicam ciuitate3: ne uilescat' nomē epi: sed ad honorabilem titulan dus est ꝛ denominandus. presby ter uero ad qualēcunq3 locũ in eo constitute ecclesie preficiendus ē Item leo papa. **De eodem.**

Illud' sane quod ad sacerdo talem pertinet dignitatem in ter omnia uolumus canonum sta tuta seruari: ut non in quibuslib3 locis neq3 quibuscũq3 castellis: ꝛ ubi ante non fuerunt episcopi cō secrētur': cum ubi miores sint ple bes minoresq3 ꝯuentus: presbyte rorum cura sufficiat. episcopalia aute3 gubernacula non nisi in ma ioribus populis ꝛ frequentiorib' ciuitatibus oporteat presidere: ne ꝙ sanctorũ diuinitus patrũ inspi rata decreta uetuerũt: ut uicul' ꝛ possessiōib' uł obscuris ꝛ solitarijs

o Tenebant. i. reputabant.

p Singulos ar. in vna ciui tate nõ plures eē debē epos de augustino ꝛ valerio fuit speciale: ut. j. vij. q. i. ñ aūt. Sed quid de venetis qui pa triarcham hñt ꝛ episcopum: sed dic ꝙ non est patriarcha venetorum s3 grādensis qui locus differt multũ a vene tijs.

q Uocabula nam olim ꝛc. xcv. di. olim.

r Par. s. di. xxi. in nouo. contra. xxiiij. q. i. loquitur contra: s3 par fuit quo ad cō secratione3 nõ quo ad admi nistrationem.

s Episcopi non in castellis. q̃ñ tñ eps ē in ca stro. xvi. q. i. ꝛ temporis. vbi dr̃ cumani ca stri sacerdos.

t In modicis. sicr leges i ma iorib' ciuitati bus ꝛ regalib' tm̃ sit docēde: ut i ꝓhemio. ff

u Singuli. ar. nullũ debere i duabus eccle sijs intitulari.

x Uilescat. ꝙ tum ad vulgi opinione3. nā ꝓpter hoc nõ est vilior epus ut. xciij. di. le gimus. simili sponsa non ē statim traden da: ne vilescat desideranti: ut xxvij. q. ij. isti

l Patriarchas. repetitio est eiusdem: quia idem est primas ꝛ patriarcha xcix. di. c. i. sicut. ꝛ dicit lex differētia tñ nominis est inter pignus ꝛ hypo thecam. ff. de pi. res hypothece. §. inter pignus.

tutũ ē. simile ē in fide suscepta p vim: ut. xlv. di. de iudeis. sic epus nõ erit sol' ne vilescat p hoc: ut. xciij. di. diaconi qui. Idē est in pe nitētia nõ iteranda: de pe. di. iij. ꝗuis.

m In illis. petrus. ar. a tempore petri eē limitatas prouincias.

n In fide. id est fideliter. j. xxiiij. q. i. quotiens. cōtra. j. xvi. q. i. frat noster. contra ibi dicitur: ꝙ tantum ad petrum est referenda questio fidei.

y Illud sane. ꝛ vbi. ut ꝛ. j. xvi. q. i. felix eps. ꝛ. c. multis consi lijs. ꝛ. xvi. q. i. plures.

z Consecrentur nisi multitudo excreuerit: uel gens de nouo sit cōuersa ad fidem: ut. j. xvi. q. i. precipimus. ar. di. xcix. nulli archi epi. extra de ec. edi. ad audientiam.

a n Non debere.sz visitatores.i.archidiaconos ul'archipbros.
b Sed ãut presbyteri.j.xij.q.ij.abbatibus.
c Sine pcepto.si volunt res ecclesie alienare.uel intellige de precepto generali:ut.xvi.q.i.cũctis.
d f Fraternitatẽ.longo.dicũt qdã lõgo:ut.xx.miliariũ:ar.ff.de ver.sig.l.iiij.meli⁹ hoc relinqr̃ arbitrio boni viri.i.iudicis:ar ff.de iur.deli.l.i.ex̃ de offi.iudi.del.ɔ̃ causis.vñ si multũ distãt ciuitates ille int̃ se in locis intmedijs debet poni episcopus.ɔueniẽti ergo internallo debet distingui habita ɔsideratõe sit⁹ ɔ qualitatis regionis ipsius ɔ difficultatis uiaɽ:sic.xvi.q.i.ɔ tpis.
e Tribus.ad minus.ã.di.li.c.vlti.ã.di.lxiiij.episcopũ.

mũicipijs tribuat sacerdotale fastigiũ. Itẽ ex ɔcilio laodicensi.

Non debere i uicis **De codẽ** ɔ in castellis epos ordinari: sed uisitatores.i.q circũeant ɔstitui.hos aũt q añ ad hoc ordinati sũt:nihil agere cẽsemus sine ɔsciẽtia epi ciuitatis.siliter aũt pbri nihil sine pcepto ɔ ɔsilio epi agant. Sedes aũt epoɽ ñ lõgo iterualo debẽt disiũgi:ut ad ɔsecratõez sui cõprouicialis sine difficultate possint occurrere. Unde gregorius augustino angloɽũ epo.

Episcopales sedes non longo interuallo a se debẽt disiũgi.

Fraternitatẽ tuã ita uolum⁹ ordinare epos: ut sibi ipi longo intuallo minime disiũgãtur:q̃tenus nulla sit necessitas:ut in ordinatione epi ɔuenire nõ possint. naz epoɽ ordinatio sine aggregatis tribus aut quatuor epis fieri nullatenus debet.

f h Hec de ordi. nan. **D.LXXXI.** dis.a.xxv.di.vsqz ad.l.tractauit mgr̃.xiij.c.aplice regule.ɔ ab hac lxxxi.di.vsqz ad.xciij.di.ix.c.aplice regule repetit:non ordine illo quo illa execut⁹ est ɔ in hac exeqr̃ illud: oz epm eẽ sine crimiẽ addit ẽt de incõtinẽtib⁹:in quo icluditur 2⁹ captĩn apli ce regule.ɔ q̃ q pinat offi.cio debet priuari bñficio:ɔ q̃ archidiaconus solus nõ debet accedere sub ptextu humilitatis ad tabernacula matronaɽ.

Hec de ordinãdis ɔ ordinatoribus atqz de singuloɽ graduũ distinctionibus ɔ officijs dixisse nos sufficiat.uerũ qz aliquãtuluz diffusi⁹ in his imorati sumus:precedẽtib⁹ cohẽrẽtia q̃dã sub epilogo ad memoriã subijciam⁹. Eby ordinãdus in epm ut apl's scribit esse sine crimie.i.sine peccato mortali.qd non solũ de epo sed ẽt de quolibet electo ad aliquã ppositurã ecclie oportet itelligi. Unde augustin⁹ scribit sup iohãnẽ.

Sine crimine ɔ graui peccato debet esse qui ordinatur episcopus.

Apostolus paulus qñ elegit ordinandos uel presbyteros uel diacones:ɔ qcũqz ordinãdus est ad ppositurã ecclie nõ ait:siqs sine peccato est.hoc eniz si diceret

g Sub epilogo.i.breui repetitione supiorum.
h i a Apostolus.qñ el git i.eligi pcepit.vi.q.i.sacerdos.
Ad ppositurã.i.ad quodcũqz ecclasticũ officiuz.ɔ ita patet q̃ criminosus ẽt a mimo ordie ɔhibet :ut hic.ɔ.xxxiij.di.c.i.ɔ.ij.xxiiij.di.cognoscam⁹.xxiiij.di.c.vl.hoc hodie terminatur ex̃ de tempo.or.c.vlti.
k Reprobaretur.infra de pe.di.iij.septies.§.nimirũ.
l Ordinaretur.simile de pe.di.ij.c.pe.ɔ.di.ij.si enim.
m Fraus.hoc veɽ ẽ cũ fraudi dolus inest.nã ois dolus ẽ fraus sz nõ ɔuertit.ff.de pac.iur.gen.§.dolo.ɔ sic sumit ex̃ de rescript.ceterũ.quandoqz large sumit fraus.ff.de re.iur.fraudis.

n Et damnatione.solet queri propter que crimina quis deponi debet.nõ enim pro quolibet deponitur.v.q.iij.in loco.ɔ est super hoc duplex opinio quidã dicunt q̃ pro quolibet crimine deponitur:nisi expressum sit in contrarium:q̃ pro eo deponi non debet.alij dicunt q̃ nũq̃z deponi debet pro aliquo nisi expressum sit pro quo.Ego dico q̃ p quolibet crimine in quo quis est incorrigibilis deponi debet.sed stati tamen non deponitur aliquis pro prima cõtumacia:ut.xlv.di.lz.ɔ dixi.lxxiiij.di.honoratus.illud autem nõ est crimẽ.v.q.iij.in loco.nec illa quoɽ exẽpla posui.lxviij.di.c.i ɔ multa exẽpla de hoc posui.xv.q.viij.i sũma
o n Nemo recte.monitoris.i.predicatoris.
p Errata.id est maiora.lxviij.dis.c.i.alias contradiceret proposito gra.sic.xxv.di.c.vlti.ɔ.iij.q.vij.iudicet.
q Tantis.litteris.ɔ ita res iã erat litigiosa.extra de offi.iudi.dele.gratum.
r Obrepsit.exquo ãt se promoueri fecit lite pẽdẽte deponẽdus ẽ etiam si inocẽs inuenitur:ex̃ de accusa.deus oĩpotẽs.ff.de li.cã q̃ de libertate.io.qd falsum credo prout notaui in q̃õnib⁹.h.de hoc notaui.viij.q.iiij.nõne io.si aũt accusator per annuz tacuerit postea potest promoueri electus:ut.ff.de mu.ɔ hono.reus.sed in episcopatu tantũ tres mẽses dantur : ut in auc.de sanc.epi.§.iiij.nisi in dex breuius tempus fuerit moderatus : ut iiij.q.v.quisquis.ar.extra de fide instru.accepimus.ex̃ de ap.per sonas.in fi.

ois homo reprobaret:ɔ null⁹ ordinaret. Sz ait:siqs sine crimie est:sicuti est homicidiũ adulteriũ aliqua imũdicia fornicationis furtuz fraus sacrilegiũ ɔ cetã huius modi.crimẽ aũt ẽ graue peccatuz accusatiõe ɔ dãnatiõe dignissimũ Quolibet itaqz horuz iplicat⁹ ordinari nõ dz:uel si iã ordinat⁹ añ tẽpus uel p⁹ tẽpus sue ordinationis aliqd eoɽ admisisse cõuincit: suscepti gradus ab officio priuabit. Unde symmach⁹ papa ait.

Monitoris personã ñ recte suscipit:qui uerbis non operib⁹ docet

Nemo recte monitoris psonã suscipit:nisi q actibus suis errata ɔdẽnat:ɔ amorẽ innocentie ɔuersatione demõstrat. Item celestinus papa.

Careat ordine quem prestat:qui indignũ sublimare non metuit.

Tantis daniel grauatus testimonijs facinorum:tanta accusatione pulsatus sacrarũ ut dicitur uirginum pollutus incestu: epus asseritur ordinatus:ɔ ut in nostri libellis scrinij continetur. quorum ad nos quoqz exemplaria direximus :in pontificij dignitatẽ hoc tempore quo ad causam dicendã missis a nobis litteris uocabatur obrepsit : sacro nõi absit iniuria.facilius est eni ut hanc dignitatem tali dãdo amiserit ordinator:q̃ eam obtineat ordinatus cui ɔuicto sociabitur qui cum sibi credidit largiẽdo põtificiuz sociãdum.qualis eniz sit ipse quisquis tales ordinauerit:ostẽdit. Itez ex concilio niceno.

Nõ recipit ordo eccl'iastic⁹ q sine examiatõe ul' p⁹ea ɔfessus ordiat

Siqui sine examinatione promoti presbyteri sunt : ɔ p⁹ea

s Conuicto.de crimine.uel q̃ post accusationem fuerit ordinat⁹.
t Sociabit.sic ergo sententia lata cõtra ordinatũ piudicat ordinatori:sicut ɔfessio ordinati piudicat ordinatori:ut hic.ɔ.lix.di.ordinatos.ɔ hic videtur propter cause connexionem: ut dixi.iij.q.vi.hoc quippe uel dic q̃ tunc preiudicat ordinatori sententia lata contra ordinatum:qñ presens est ɔ scit causam agi ordinati.cum enim quasi sua causa agi videatur ɔ tacet nec defendit causam:sibi preiudicat:ut extra de sen.ɔ re iudi.q̃uis.ɔ.ff.de re.iur.sepe.
u Siq sine examiatiõe.sed qd de epo q sine examinatione tales ordinat:dicit lex ɔ canon eũ deponẽdũ:in auc.quõ oportepos.§.oportet.ɔ.i.q.i.siqui epi.ɔ.ã.di.xxiij.§.vlt.ã.di.l.ð his vero.ɔ.c.ex penitentib⁹ Item quid si dicat epus se dispensasse cũ eis:non est ei credendũ nisi probet se cum eis dispensasse:uel nisi bonas litteras sibi dederit.nam hec res cõmissa est epo q̃renda non negligenda.ff.de transac.cum hi.§.si pretor. debet ergo ɔbari dispensatio:ut est expressum extra de scisma.c.ij.maxie

enim epus dispensare nō debeat sine ɔsensu capituli uel maioris ptis: alr post errores suos semp mētiret' eps se cū eis dispēsasse. qd̄ ver̄ credo etiā circa nouū: hoc tñ nō nego qn̄ circa notā psonā solo facto dispēsat eps: ut dixi. di. li. c. vl. punit' tñ eps si idiscrete dispensat.

x Examinati. cū ad maiora ꝑmouent'. s. ad epatū.

y Cōtra regulā. q̄ int dicit tales ordinari.

a Q Uicūq3. ꝑ ignorātiā ordinātiū

b Uel ɔtēptu. i. eis sci entibus.

c Nō piudicat. factū eni3 priorum iuri publico ñ derogat. ff. de ser li.

d Cōptū. ar. q̄ qñcūq3 de uitare ɔstat seq̄nda ē. viij. di. q̄ ɔtēpta. nā diuturnitas tpis rē ex̄ de simo. ñ sat. indu cit tñ dispēsatōe3. xxx v. q. viij. de gradib': ꝛ ex̄ q ma. ac. pos. ꝑ tuas

e M Aximian'. j. iij. q. ij. q2 ea.

f Querelā. exaudi criminalē. nā clic' erat iste nō. n. laic' posset istos accusare nisi forte ꝑ ꝓprius platū ō dilapida tiōe: q2 tūc sua interest ar. xvi. q. vij. filijs. als laic' ñ audit' ō b̄ cric: ut. xxviij. di. ɔsulēdū.

g Libelli. ꝑ h̄ q̄ dicit libelli ꝛ p'ea pbr̄is ar gumētat': q̄ qs i codē libello plures accusare possit. io. qd iuris sit de hoc nō. plene. ij q. i. ꝓhibet' in glo. q̄ icipit questus. b.

h Libelli. id ē charta quā papa misit. xxx. q. iij. piatum. b.

i Prospecto. videt' q̄ q ñ sufficiat si auctēti ce ip3 exhibēt: s3 ut ēt teneat' exhibē libellū quē porrexerat pape: ut. vij. q. i. pñiū. ꝛ. lv. di. ꝑcepta. maxie vbi ꝑcurator ipetrauerat lrās: ꝛ dubitat' an ille de hoc hūit spāle mā datū: ut ex̄ de rescrip. nōnulli. uel an fuerit excōicat': ut ex̄ de ꝓ ba. c. post cessionē.

k Remoueat'. q̄ pbr̄ ꝑpt simplicē fornicati onē deponit': ut. xxvij q. i. ut lex 3. ꝛ. j. lxxxij. di. pbr̄. ꝛ. xxxiiij. di. fraternitatis. io. dicit aūt dr̄ q̄ ꝓ simplici fornicatiōe qs depōi ñ d3: cū pauci sine illo vicio ueniantur: ut. l. di. quia tua.

l Polluerūt quātū ad se. xlix. di. c. vl.

m S Acerdos. si in eo ergo ꝓ omni causa nō deponit'. b.

n Prouiso loco. id est monasterio: ut. c. se.

o D Ictū ē. negligētiā. nō q̄ aliqs eq̄ depōit' ꝑpt negligētiā: sic ꝑpt dolū. ꝛ. lxxxvi. di. c. i. ꝛ. xi. q. iij. placuit. ꝛ. c. di. qm̄. ꝛ ex̄ de sta. mo. cu3 ad mōasteriū. ꝛ. C. de offi. pfec. ori. siquos. ꝛ. ff. ō custo. ꝛ exhi. re. l. carceri ꝛ. l. milites. qd̄ itellr̄ cū crassa ē negligētia: ut. i. q. i. qcqd. ꝛ. ff. ō v. si. magna

p Grada. ar. ꝑ illis q dicūt exauctoratū puari sacro. vñ colligit' talē posse verberari sine sacrilegio. ar. est ad hoc. l. di. accedens.

examinati' sūt cōfessi peccata sua ꝛ cū ɔfessi fuissent uenientes hoies ɔtra' regulā eius man' iposuerūt hos ecclesiastic' ordo nō recepit. in oibus eni3 qd̄ irrephēsibile est scā defendit ecclia. Itē eiusde3 concilij.

Lapsi ꝑ ignorātiā aut ɔtēptu ordinantiū tonsurati deijciant'.

Q Uicūq3' ex his q lapsi sunt ꝑ ignorātiā iā ordinati sūt uel' ɔtemptu eo2 qui eos ordinauerīt hoc nō piudicat regule ecclīastice cū eni3 cōptū' fuerit deponentur. Item inocentius.

Alienus fiat a ministerio: qui illd̄ uiuendo illicite polluit.

M Aximian'' filius noster qlem detulerit querelā' libelli' eius series ānexa declarat: q zelo fidei atq3 disciplie duct' nō patit' ecclesiā3 pollui ab idignis pbr̄is: quos in pbr̄io filios asserit ꝓcreasse: ꝛ ideo fratres libelli' hui': q subiect' est tenore ꝓspecto' eos q talia perpetrasse dicūt': debetis i medio collocare: discussisq3 obiectiōib' que ipsis p̄sbyteris ipingūt': si conuinci potuerint: a sacerdotali remoueantur' officio: q2 qui sancti nō sūt sancta tractare nō pñt: atq3 alieni efficiātur a misterio qd̄ uiuēdo illicite polluerūt'. Itē euge. papa.

Cuilibet deponendo episcopi prouidentia locus penitētie deputet'.

S Acerdos'' aut quis alius i ordine ecclīastico ꝓuectus: si in eo scelere iueniat' quo abijciendus cōprobet': deposit' ꝓuidentia epi bñ ꝓuiso' loco ɔstituat': ubi peccata lugeat: ꝛ ulterius nō cōmittat. Itē ex cōcilio magociensi.

Retrudūt' in mōasteriū pbr̄i: qui penitētiā agere cōtemnūt.

D Ictū' est nobis pbr̄os ꝑpter suā negligētiā canōice degradatos ꝛ seculariter gradu' amisso uiuere ꝛ pnīe agende bonu3 negligere: unde statuimus: ut gradu amisso agēde pnīe gratia in mōasterium: aut in canonicā regularem mittātur. Si uō hoc fieri cā quelibet ꝓhibuerit: ubicūq3 sint pniā3 agere ñ desistāt. si aūt amisso gradu seculariter' uiuere uoluerint: ꝛ pniam agere neglexerit: ab ecclie cōione separent'. Itē isidorus.

Mutatio loci aliquando ualet cōuersis ad penitentiam.

U Alet' iterdū' ɔuersis ꝓ salute sue aie mutatio loci. plerūq3 eni dū mutat' locus mutat' mētis affectus. cōgruū ē ergo ꝛ inde etiam corporaliter euelli: ubi quis q3 illecebris defuīnit. Nā loc' ubi qsq3 praue uixerit i' aspectu mētis appōit qd̄ sepe ibi qsq3 cogitauit uel gessit. Itē ex. v. synodo aureliancnsi.

Clericus adulterasse ɔuictus uel ɔfessus in mōasterio retrudat'.

S Iquis' clericus adulterasse aut cōfessus aut ɔuictus fuerit: depositus ab officio cōione cōcessa i monasterio toto uite sue tēpore detrudat'. Itē pelagi' cōstātino defēsori. De eodem.

R Omanus'' ecclesie thianensis clericus: pro crimie adulterij quod admisisse perhibetur: a clericatus ordine depositus in mōasterio hic in urbe romana ad agendam penitentiā ex nostra iussiōe detrusus est. Item ex canone apostolorum.

In crie capt' pbr̄ uel diacon' depo nat': sed nō cōmunione priuet'.

P Resbyter'' aut diaconus qui in fornicatione aut periurio aut furto aut homicidio captus' est: deponat': nō tamen cōmunione priuetur: si paruerit sententie

q Secularis. hic patet q̄ deposit' fm regulā ecclīasticā tenet' viuere: ar. ad hoc. xxxij. di. siq vo. ꝛ. xx. q. iij. eos. vñ vberās eos icidit i canonē: ꝛ ecclia eos tueri d3 nisi sint icorrigibiles: ut ex̄ de iu di. cū ñ ab hoie io. qd̄ falsū credo cū sit exauctorat' ꝛ nudat' oi ꝓ uilegio. b. S3 nūqd q h̄ mō detrudit' i mōasteriū ibi cogit' esse ꝑpetuo? qd̄ v' di. l. c. i. ē. sig clerie'. s3 dic h̄ ē i arbitrio iudicis: ꝛ s3 q litatē delictorū qñq3 ad tps detrudit': ut. ij q. i. in primis. qñq3 imbet' peregrinari per orbē: ut de pe. di. vi. sacerdos. qñq3 tradit' curie: ut. xi. q. i. statuim'. alias nūq3 cogit' qs inuitus ingredi mōasteriū: nisi ꝑpt delictū: ut xx. q. i. sic. ꝛ. lv di. si euāgelica

r U Alet gratia coopāte.

s Interdū. int dū nocet: ut. s. di. lxxiij. quorundā. ꝛ. C. q mō ꝛ qñ iudex lv. s3 valet si fi at ex charitate

t Mutat' lo cus. j. xxxv. q vi. ab isto die. j. dis. lxxxi. fratrū.

u In aspectu mētis delictorū: q̄ ɔcupiscentia: detestabilis ē. xv. q. i. mulier. q aūt ē ad cōpūctiōe3 illa bōa ē. nulla eni tale delictorū remediū ē sicut corporis ruina ē memoria: de pe. di. ij. in das. de pe. di. i. nō tibi dico. ꝛ. c. se. sub. §. bis auctoritati bus. ꝛ qñq3 bona ē memoria rei ad terrorē

S vt. vij. q. i. deniq3. in fi.

x Iquis.

y R Omanus. romana. s3 qua ratiōe detrudit' cmu aliūde cēt qa ibi forte cōmiserat: ut in auē. ut nulli iudicū. §. si vero.

a P Resbyter. aut furto. sed qualiter laici probabunt istud cū cum non possint testari contra clericum.

b Captus est. ꝛ conuictus: extra de iudi. cum non ab homine. de hoc dixi. l. di. de his. ꝛ. c. siquis diaconum. vnde cum capitur detineri debet per. xx. horas diurnas ꝛ nocturnas ut videatur: ut. ff. de adulte. capite. sed nec testibus admissis creditur: nisi a pncipio clericum in adulterio viderint. nec laicis credetur de hoc: q2 laici

oppido nobis infesti sunt.lj.q.vij.laicet.uel dic captus p̃ sententiã uel per confessionem p̃priam uel rei euidentiam:ut extra de coha.cle.uestra.t.c.vlt.

c Scriptura.extra de iudi.et si.de pe.di.iij.§.auctoritas.ff.nau.cau.licet.§.vlt.

d Bis.id est pfecte.

e § Iquis epũs. int laicos.hoc intellige quando crimẽ uẽit in noticiaz populi:ut.s.di.lxxviij pbyter.

f § Diaconus.cõmuniõe corporis christi uel ad tempus:t sic soluitur cõtra illud.c.pbyt.uel expone.i.beneficio t sic soluit cõtra.s.e.c.pbyter.

g Necessitatis.ar.alicui licere cã necessitatis baptismũ conferre:cui si licet aliud sacramentũ conferre.j.de cõ.di.iiij.cõstat.i.q.i.sicut christus.contra.s di.l.c.qui sub gradu.

b Liceat cũ solennitate.alias etiam laic? hic posset.

i Baptizare. dic ut.l.di.qui sub gradu.

a § Jq.dũ pẽiteãt, ex hoc deminant cõtraria s.di.lxi.miramur.

b Emendẽt. ex hoc videt q̃ sicut tales ipso facto suspendũtur:sic ipso facto per cõtrariũ restituitur eis officiũ:ut dixi.xxij.di.nullus.ar.ad hoc.xv.q.vi.nos sanctoz.t.xvi.q.vij.siquis deinceps.

c Audire.supra.xxxj.di.preter hoc.sed infra.xv.q.viij.sciscitabus.contra:sed ibi solui.

d Maledictionem.id est reprobabo:uel reputabo maledictiõez cum benedixerint vobis.

e Paganitate.id est infidelitatis.

f Contemnit.qualiter sit hoc intelligendum dixi.xxij.di.omẽs xx.di.in memoria.iohannes.

g § Iquis.hec tria.c.de cadẽ materia loquũtur.t idẽ est casus

b Diaconus.uel subdiaconus:ut.in.c.se.

i Decidat.quo ad executionem:put patet in sequenti littera.sed nec statim debet suspendi:sed expectari debet per.xl.dies:ex de

vicit enim scriptura nõ iudicat de bis in id ipsũ. Itẽ. De eodẽ

§ Iquis epũs aut presbyt aut diaconus post diaconij gradus acceptũ fuerit fornicatus aut mechatus depõat:t ab ecclia p̃iectus int laicos agat pniaz. Itẽ ex concilio aurelianẽsi. De eodẽ.

§ Si diaconus aut pbr crimen capitale cõmiserit simul t ab officio t a cõione pellatur.si uero p̃ro reatu suo se ab altaris cõione sub penitẽtis pfessiõe sbmouerit bis quoq; si alij defuerint t causa certe necessitatis exorsi poscentẽ baptisma liceat baptizare. Item de grego.oibus per regnum italicum t theutonicorum.

Non ingrediantur ecclesiam presbyteri diaconi subdiaconi :qui i fornicationis crimine iacent.

§ Iqui pbri sũt diaconi uel sbdiaconi:qui in crimie fornicationis iaceant:intẽdimus eis ex parte dei patris oipotẽtis t sãcti petri auctoritate ecclesie introitũ usqdũ peniteãt t emẽdẽt:siq uero in peccato suo pseuerare maluerint:nullus uestrum eorum presumat audire officiũz:qz bñdictõ eorum uertetur in maledictionẽ t oratio in peccatum:testante domino per prophetam:maledicam inquit benedictionibus uestris. q uero huic saluberrimo precepto obedire noluerint:idolatrie peccatum incurrent:samule testante t beato gregorio instruẽte :peccatum ariolandi est non obedire t scel' idolatrie nõ acquiescere.peccatuz igitur paganitatis incurrit quisqs dum christianum se esse asserit:sedi apostolice obedire contemnit. Itẽ alexander.ij.cpus regi dalmaticorum.

eobabi.cle.sicut ad extirpandam.sed illud dispẽsatio est.ius enĩ erit q̃ statim deponat.s.e.c.i.

k § Iquis sacerdotũ.officiũ.ex his duobus capitulis habes q̃ cui interdicitur officium t beneficium.quandoq; tamen permittitur beneficium t non officium:ut.l.di.studeant.t.xxvij.di.presbyterum.quandoq; econuerso :ut.i.q.v.c.i.quandoq; etiam punitur in persona t non in rebus:ut xvi.q.vi.cognouim?.t.c.illud.

Officio t beneficio priuetur epũs presbyter uel diaconus uxorẽ suscipiens uel susceptam retinens.

§ Iquis amodo epũs pbr aut diaconus feminaz acceperit uel acceptam retinuerit : a p̃prio gradu decidat'usq;dũ ad satisfactionem ueniat.nec in choro psallẽtium maneat nec aliquam portionem de rebus ecclesiasticis bẽat. Itẽ clero mediolañ. De eodẽ

§ Iquis sacerdotuz uel diaconorum uel subdiaconorum officium contumaciter deserens feminaz sibi potius eligit: sicut spõte ob fornicationẽ dimittit officiũ ita ob preuaricationẽ dimittẽ cogatur etiam inuit? bñficiũ. Itẽ populo mediolanẽsi. De eodẽ

Dos etiam q ut fornicari eis liceat diuinũ officiuz derelinquũt:a deo recedentes diabolo t opibus eius seruiũt:sicut se iustissime ab officio alienos facũt : ita bñficio ecclie p̃uatos eẽ iudicamus. Itẽ luci papa. De eodẽ.

Ministri altaris pbri siue diaconi ad vñica tales eligant officia:q̃ ptinentiã seruẽt. Si nõ post ordinationẽ suã mistros contigerit p̃prie uxoris inuadere cubile:sacrarij non intrẽt limina:neq; sacrarij portitores fiãt: neq; altare contingant:neq; ab offerentib? holocausti oblationem suscipiant neq; ad dominici corporis portionem accedãt neq; p̃pinent : neq; sine maioris natu auctẽ minoraz gerant officia:urceum sane ad altare calicem ñ suggerãt. Itẽ.

Clericus matronaruz domicilia frequentans deponatur.

Clericus solus ad femine tabernaculũ non accedat:neq; p̃ter sine maioris natu sacerdotis

l Logatur.ergo per electionem vnius uel per renũciationẽ intelligitur alij abrenunciatuz :supra.viij.di.quo iure.C.de fur.l.i.ff.de tribu.q̃ in beredem.§ eligere.ff.de reg.iur.l. nemo.§.quotiens.ar. contra.ff.quorum le. l.i.§.iij.t ar.plura de hoc inuenies.xiij.q.i. in fi.io.So.vbi sit aliqua repugnãtia eligẽdo vnum renunciat alteri:alias secus. b.de pe.di.i.§.itẽ si anteq;

m c Os.beneficio infra.xvi.q.vi illud.ar.contra. ff. de pecu.l.i.t.C.de vsufruc.l.vlt.

n m Inistri.p̃prie vxor?. maxie quia idem est in aliqa t nõ q̃ dicit inuadere quia iam non est vxor quo ad debitum reddenduz :supra.lxxviij di.episcopus.cuz quavotum emisit.t si eam cognoscat incestũ cõmittit:t filij erunt illegitimi t serui.xv.q.vlti.cum multe.est tamẽ vxor quo ad administrationez.xxxi.di.lex t plus peccat cuz ista q̃z cũ soluta.b.

o Sacrarij.id est sacroz vasorum.

p Ab offerentibus. id est sacerdotibus: q offerunt id est conficiunt.uel expones :nec ad oblationem alios porrigendam:quasi dicat nec ipsi sumãt corpus christi:nec alijs porrigãt uel melius hoc vult dicere:diaconi nec exerceant officium diaconale : nec presbyter presbyterale.uel expone nec ab offerentibus id est subdiaconibus q offerre solent diacono patenam cum eucharistia.

q Holocausti.id est eucharistie.t dicintransitiue.

r Accedant.presbyteri.id est non conficiant.

s Minoza.id est minorum ordinum sine licentia superioris: t planũ ẽ capitulum.

t c Lericus.femina.ar.ex solitudine uel societate presumi p̃ro aliquo uel contra:infra e.omnibus.t.c.clerici.ar.xviij.q.ij.in decima.t.c. diffinimus.

u Humilitatis.pretexti.n.pietatis non est committenda impietas. ff. de posiu.si hominem.t. xxx.q.i.nosse.t.xiiij.di.q̃ ait.

x Frequenter.ratione frequētie ꝑ aliquo l'ꝑa ꝑsumiatur.similiter ex lō/ gamoza.ar.xxxiij.di.quozundam.xix.di.anastasius.

y Secrete.magis enim peccat occulte peccās q̄z manifeste:ut.xix.di.ana stasius.Sed contra.ff.de ritu nup.l.vltima.ff.de auct.tu.pupillus:§. vlti. qui enim male agit odit lucem.xviij.q.ij.perniciosam. extra de offi.iudi. del'.consulnit. ⁊ extra ut ec.bene. ut nostruz So. vbi quis magis cōtēnit: ibi magis pec cat siue secrete siue pa lam:de hoc.xl.dis.ho mo christianus.

a Oportet.nefari um.id est horri bile.nam si nefarium esset dicere malefacēt gregorius dicēdo.

b Stimuli.naz ex co habitatione ꝓsumi tur accessus.xviij.q.ij. diffinimus.

c De fallam⁹.publi cum enī testimonium ⁊ opinio non est fallē da.C.de lat.li.tol.l.i §.sed ⁊ qui scimus. ⁊ ar.xxvij.di.q̄ interro gasti.

d Qui fallitis.dicun tur cui fallere exquo habent voluntatez fal lendi:nec minus pec cant: de pe.di.i. sicut alias autem nō fallūt xxiiij.q.iij.deus.men tiri enim deo ⁊c.de cō se.di.ij.panem.

e Pollutos. q̄stum ad sacerdotes.xlix.di. c.vlti.

f Olim⁹.qō di citur in istis.c. videtur corrigi extra de cohabi.cle.⁊ muli. c.i. nel intellige illud quando persone sunt suspecte nel secum ha bent suspectas.sz usqz ad quem gradum licz clericis cum consan/ guineis habitare:dici potest q̄ usqz ad secūdum in linea transuer sali.sz c.cum omnibus sed in ascendenti usqz ad.vij.nel hodie usqz ad quintum:quia cuz his nihil seui criminis ⁊c.⁊ extra de cohabi. cleri.a nobis.⁊.C.de epis.⁊ cleri. cum qui. etiam si ille persone iu uenes sint.vltra secun dum vero distingue: an suspecte sunt: quia iuuenes sunt: an non quia sunt senes:⁊ tunc potest:in primo casu non.sic etiam distinguve in an alls.⁊ sic intellige infra c.feminas.sed contra:nonne clerici debent simul dormire.xij.q.i.in ecclesia:sed hoc de alijs qui simul non viuūt.io.⁊ nota q̄ illi decretali a nobis est standum:que vltima est de illa materia:⁊ corrigit decre.primam illius tituli.b.

g Clericum.supra di.lxxvij.epūs.ar.contra.sed hoc de senibus:illud ꝑ suspectis.nel loquitur hic ꝑm antiqua tempora,nel solue ut ibi dixi.⁊ q̄ di cit caste:q̄ castitas ⁊c.xxxi.di.nicena.

b Egitur.ar.q̄ etiā a licitis debemus abstinere:si eo⁹ occasi one peruenitur ad illicita:ar.di.lxiij.§.verum.xi.q.iij.pri uilegium.⁊.xxi.di.denicz.

i Dea.⁊ hoc intellige cū tales sint ꝓsanguinee:q̄ sine alijs cē ꝑ sūt.nl'intellige de epō cui nō licet aliquā ha bere secū.C.de epis.anē.epo.

k Sorores. mee.q̄ socius socij mei soc⁹ meus non est ff.ꝑ so.nā so cij.nec vasall⁹ mei vasalli me us est.sic nec li bert⁹ mei liber tus me⁹ ē.sic nō v.sig modestū rum.ance frater mei frat'io.ff. de rita nupt. generalis.§.a/ ter primigenos.

l Nolō ut cer⁹ ille ad cuius spectat officiū xviij.q.ij.i de cima.

m Loco.in hoc.c.bēs pre sumi ꝫ aliquē ⁊ ꝑ aliquo ra tiōē numeri lō ci compositra tione etiā plō ne ⁊ cause.xxi ij.q.viij.occa/ dit.⁊.xxix.dū scientiā.⁊.xvi ij.q.ij.diffi.mi/ nus.

n Dico.ar.q̄ melio⁹ ē esse duos q̄z vnū: ut.ij.q.i.illud.d. ⁊.xij.q.ij.no bis.ar.ꝫ.ff.de admi.tu.l.iij.§ q̄ in turoīb⁹. si.ff.de excre. ne i plures.⁊ adā dū solus fuit non pecca uit: ut de pe. di.ij. item am brosius.ar.cō tra.xxi.q.ij.si cut.vij.q.i.in apibus. So. boz broccar/ doz ē ut refe ras te ad id de quo agitur:licet enim binarius reprobetur.xxxij. q.i.nuptie.non tamen quo ad omnem significationem.

o C Elm omnibus.ex familia.quis enim ferret coniuges a vi ris nel patres a filijs separari C.communia vtriuq̄z iudi possessionum:ar.ad hoc.xi.q.iij.quoniam multos.dura cuz ecc talis separio.ff.de fundo instruc.quesitum.§.salinarium.

p Etiam anteq̄s ordinarētur.idem si post:sed ideo dicit : q̄ forte

---

Oportet nefarium.id est horribile.nam si nefarium esset dicere malefacēt gregorius dicēdo.

Stimuli.naz ex cohabitatione ꝓsumitur accessus.xviij.q.ij. diffinimus.

De fallam⁹.publicum enī testimonium ⁊ opinio non est fallēda.C.de lat.li.tol.l.i §.sed ⁊ qui scimus. ⁊ ar.xxvij.di.q̄ interrogasti.

Qui fallitis.dicuntur cui fallere exquo habent voluntatez fallendi:nec minus peccant: de pe.di.i. sicut alias autem nō fallūt xxiiij.q.iij.deus.mentiri enim deo ⁊c.de cōse.di.ij.panem.

Pollutos. q̄stum ad sacerdotes.xlix.di. c.vlti.

Olim⁹.qō dicitur in istis.c. videtur corrigi extra de cohabi.cle.⁊ muli. c.i. nel intellige illud quando persone sunt suspecte nel secum habent suspectas.sz usqz ad quem gradum licz clericis cum consanguineis habitare:dici potest q̄ usqz ad secūdum in linea transuersali.sz c.cum omnibus sed in ascendenti usqz ad.vij.nel hodie usqz ad quintum:quia cuz his nihil seui criminis ⁊c.⁊ extra de cohabi. cleri.a nobis.⁊.C.de epis.⁊ cleri. cum qui. etiam si ille persone iuuenes sint.vltra secundum vero distingue: an suspecte sunt: quia iuuenes sunt : an non

Clericum.supra di.lxxvij.epūs.ar.contra.sed hoc de senibus:illud ꝑ suspectis.nel loquitur hic ꝑm antiqua tempora,nel solue ut ibi dixi.⁊ q̄ dicit caste:q̄ castitas ⁊c.xxxi.di.nicena.

Egitur.ar.q̄ etiā a licitis debemus abstinere:si eo⁹ occasione peruenitur ad illicita:ar.di.lxiij.§.verum.xi.q.iij.privilegium.⁊.xxi.di.denicz.

Dea.⁊ hoc intellige cū tales sint ꝓsanguinee:q̄ sine alijs cē ꝑ sūt.nl'intellige de epō cui nō licet aliquā habere secū.C.de epis.anē.epo.

Sorores. mee.q̄ socius socij mei soc⁹ meus non est ff.ꝑ so.nā socij.nec vasall⁹ mei vasalli me us est.sic nec libert⁹ mei liber tus me⁹ ē.sic nō v.sig modestū rum.ance frater mei frat'io.ff. de rita nupt. generalis.§.a/ ter primigenos.

Nolō ut cer⁹ ille ad cuius spectat officiū xviij.q.ij.i de cima.

Loco.in hoc.c.bēs pre sumi ꝫ aliquē ⁊ ꝑ aliquo ratiōē numeri lō ci compositra tione etiā plō ne ⁊ cause.xxi ij.q.viij.occa/ dit.⁊.xxix.dū scientiā.⁊.xvi ij.q.ij.diffi.mi/ nus.

Dico.ar.q̄ melio⁹ ē esse duos q̄z vnū: ut.ij.q.i.illud.d. ⁊.xij.q.ij.no bis.ar.ꝫ.ff.de admi.tu.l.iij.§ q̄ in turoīb⁹. si.ff.de excre. ne i plures.⁊ adā dū solus fuit non peccauit : ut de pe. di.ij. item ambrosius.ar.cō tra.xxi.q.ij.si cut.vij.q.i.in apibus. So. boz broccardoz ē ut refe

---

iussione:nec solus presbyter cum sola femina fabulas misceat :nec archidiaconus sub pretextu hūilitatis aut officij frequenter intret domicilia matronaruz: aut forte per clericos aut domesticos mīo ne mandet aliquid secrete⁹.si agnituz fuerit:⁊ ille deponatur: ⁊ ulla a luminibus ecclesie arceatur.

De eodem. Palea.

Sed si forte aliqua intercessio fuerit :episcopo suggeratur. si talis ē ad quā ire debeat:ipse p interuentum pergat. sinautez de latere suo dirigat cū duobus aut tribus testib⁹.nēo tū cū extranea habitet femina:nisi soror aut ꝓxima fuerit : ⁊ cum magna solicitudine fiat:non enim ignoro malicias sathane. Ex decreto eugenij pape.

De eodē. Palea.

Si quispiam sacerdotum id ē presbyter uel diaconus uel subdiaconus de quacunq̄ femina crimine fornicationis suspicatus post primam secundam ⁊ tertiaz admonitionem inueniatur fabulari cum ea ⁊ aliquo modo cōuersari:excōmunicetur.femina canonice iudicetur. Tē gregorius.

Simul cum mulieribus sacerdotes habitare non licet.

Oportet⁹ sacerdotes quibus domini populus commissus est:cum magna constantia uigilare super dominicas oues: ne lupinis moribus.i. diaboli stimulis laniētur. Neq̄ enim hoc silere debeo quod cum graui animi tristicia ⁊ amaritudie dico:sacerdotes cum feminis habitare conspicio. quod nefarium est dicere uel audire ⁊ contra sanctorum canonum sancita.ubi enim talis fuerit commorantium habitatio antiqui hostis stimuli⁹ nō desunt. ideoq̄ admonendi sunt ut non antiqui hostis decipiātur fraude: quatenus iuxa apostoli uocem non uituperetur ministerium nostrū. caucre enim oportet nos fratres ab illicitis : ut mūdas palcamus manus ad dominū leuare. scriptū est enim sancti estote quoniā sanctus ego sum.siquis uero presūpserit aliter agere:sacerdotij sui honore priuetur.unde omnimō cauēdū ē fratres:ne fallamus populū:⁊ illud prophete dictū impleatur in nobis Sacerdotes mei cōtaminant sancta ⁊ reprobant legez.quos ⁊ ali⁹ ꝓpheta increpauit dicens: O uos sacerdotes qui fallitis nomē meū ⁊ dixistis in qua re fallim⁹ nomē tuū?quibus responsū est:offerentes ad altare meū pānes pollutos non est mihi uolūtas in uobis dicit dominus:⁊ sacrificiū non accipiam de manib⁹ uris quia polluti estis. Idē symmacho. De eod

Olumus ut sacerdotes prohiberi debeant ne cū mulieribus conuersentur:excepta uxore matre uel sorore uel uxore que caste regenda est. Idem in registro. De eodem.

Egitur⁹ q̄ beatus augustin⁹ nec cum sorore habitare consenserit dicēs:que cū sorore mea sunt sorores mee non sunt.docti ergo uiri cautela magna nobis debet esse instructio. Item ex.vij synodo. De eodem

Omnibus obseruare conuenit:ut certus quis ⁊ certo tēpore ⁊ certo loco⁹ ⁊ certis personis uel apparere clericus uel loq debeat mulieribus : ut excludat omnis nefanda suspicio.certe solum ad solaz accedere nulla religionis ratio permittit.melius enim duo q̄z unus.similiter enim ⁊ fidelius ⁊ tuti⁹ res geritur.ue.n. uni quia si ceciderit:nō est qui erigat eum. Item ex concilio cartaginensi.iiij. De eodez.

Olim⁹ oibus oio clericis extra nec femine nō cohabitēt: sed sole matres aute ⁊ matertere amite sorores filie fratrū aut sororuz

---

Etiam anteq̄s ordinarētur.idem si post:sed ideo dicit : q̄ forte

---

ras te ad id de quo agitur:licet enim binarius reprobetur.xxxij. q.i.nuptie.non tamen quo ad omnem significationem.

Olim omnibus.ex familia.quis enim ferret coniuges a viris uel patres a filijs separari C.communia vtriuq̄z iudi possessionum:ar.ad hoc.xi.q.iij.quoniam multos.dura enim talis separio.ff.de fundo instruc.quesitum.§.salinarium.

non haberet necesse tot personas recipe iam ordinatas: ut filius duceret vxorem in domum patris clerici. sed si prius ad̃ ordinationem p̃tris iam eam habebat in domo: nō debet eam ejicere. nā turpius ejicitur q̃z non admittitur hospes: extra de iureiurā. quē admodum.

q n ON oz. & omnino. vnde si vir accedit ad balneū extranee mulieris: priuatur donatione propter nuptias: & mulier dote si cum viro alio habuit balneum. C. de repu. l. vlti. immo etiā infamis est qui tenet mulieres custodientes balneatorū vestes: ut ff. de his qui no. infa. athletas.

r Rebi diaconum. qui nisi: xxiij. q. iij. de illicita.

s Priuatum post trinā cōmonitionem: ut extra e. ti. si quispiam.

t q Elidaz clerici. mulierum. i. ancillarum.

u Et venūdē tur. & hoc si filios habuerit si autem filios non habuerit: claudunt monasterio: ut di. xxxiij. fraternitatis. ne filij pereant. ppē eoz absentiaz. Item hoc exandi q̃n habūt cū eis tāq̃z cū vxoribus: alias nō credo q̄ venūdari debeāt vel in seruitutē redigi. ppter simplicē fornicationem: ar. xv. q. vl. c. vlt. & ut notatu. xxxij. di. cos. & xxxiij. di. fraternitatis.

x f Eminas. permisit. que est supra e. in omnibus.

y c Clerici. continentes. ut sunt conuersi & deuoti.

z Aliqui. hoc nō potest intelligi nisi de laicis. ppter litteram precedentem. Sed quid si duo clerici dicunt me commisisse fornicationem cum aliqua tali die: duo laici dicunt me fuisse secū tota die in alio loco: dico proponendos laicos: quia stāt pro reo.

& quecunq̃ ex familia domestica necessitate etiam anteq̃z ordinarē tur: iam cum eis habitabant: uel si filij eorum iam ordinatis parē tibus uxores acceperūt: aut si seruis non habentibus in domo q̃s ducant aliunde ducere necessitas fuerit. Item ex concilio laodicenensi. De eodem

NOn oportet ministros altaris uel clericos quoslibet aut se continentes & omnino christianum cum mulieribus lauacra habere cōmunia. hec est enim apud gentiles prima reprehensio. Item gregorij ianuario epō carolitano

ARchidiaconū De eodem. tuum ut audio habitare cum mulieribus prohibuisti: & nunc usq̃ in ea prohibitione despiceris qui nisi iussioni tue paruerit: eum sacro ordine uolumus esse priuatum. Item ex cōcilio toletano

Alienūdentur ab episcopo: que appetunt portia clericoꝝ illicita.

QVidam clerici legitimuz non habentes coniugium extraneārum mulierum uel ancillarum suarum que interdicta sunt cōsortia appetūt. ideo quecunq̃ clerici taliter cōiuncte sunt: ab episcopo auferantur & uenundentur: illis pro tempore religatis ad penitentiam: quos sua libidine infecerūt

QNde syricius papa imerio epō c. xij.

Non habitent mulieres cum clericis; nisi q̃s necessitudo excusat.

FEminas non alias in domo clericorum esse patimur: nisi eas tantum quas propter solas necessitudinū causas habitare cū eis synodus nicena pmisit. Item ex cōcilio africano quarto.

Nisi maiorum iussione ad feminarum domicilia clerici nō accedāt.

QClerici continentes ad uiduas uel uirgines nisi ex iussu ul' permissu episcoporum aut presbyterorum non accedant. & hoc non soli faciant: sed cū clericis uel cum quibus episcopus aut presbyter iusserit. nec episcopi ipsi aut pbri soli habeant accessuz ad huiusmodi feminas: sed ubi aut clerici presentes sunt aut graues aliqui christiani. Item ex concilio carthaginensi. iiij.

Episcopi prouideāt: ne occasiōe temporalium clericorum familiaritatibus uirgines socientur.

ADreatum episcopi pertinet uel presbyteri qui parochie p̃ est: si sustentande uite presentis causa adolescentiores uidue uel sanctimoniales clericorum familiaritatibus subijciantur. Item ex eodem.

OVidue que stipēdio ecclesie sustentantur: taz assidue in dei opere esse debēt: ut meritis & orationibus suis ecclesiam adiuuent

GEneraliter etiam pauperibus & his qui suis manibus laborare non possunt: episcopus necessaria prouideat. QNde in aurelianensi concilio legitur.

De eodem.

EPiscopus pauperibus uel infirmis qui debilitate faciente suis manibus laborare nō possūt uictum & uestimentum inquantū sibi possibile fuerit largiat. Item innocētius exuperio toletano episcopo.

Qui uoluptatez officio prepositi sunt: modis omnibus submoueat.

PRoposuisti quid de his obseruari debeat: quos in diaconij ministerio aut in officio presbyterij positos incontinentes esse aut fuisse generati filij prodiderunt. de his etiaz manifesta ē diuinaz legū disciplina. & btē recordatiōis

bet ecclesia, pnidere: ut. v. q. v. nō omnis. & dicit glo. sup̃ matthēum: iustius feceris si iniuste petentē coerxeris q̃z si ei dederis &c.

f e Episcopus. pauperibus. j. di. lxxxvi. c. i. & ij.

g Innocentius. qui fuit tertius a syricio.

b p Proposuisti. diaconij. ideo non dicit de subdiaconis: quia nō erat sacer ordo: non tamen poterat contrahere. xxxij. di. siqui.

i Filij. filius enī est ar. ambulans super terram de incontinentia patris testificatur. xxvij. di. pausēz.

k Nō sola. i. a solis continentibus: ut. lxxxiiij. di. cū in preterito.

& ita patet hic q̄ clericus potest se purgare quandoq̃z cum laicis: ut. xvij. q. ij. in decima. ut ibi dixi.

a a DReatuz. vite. coguntur enī quandoq̃z sanctimoniales propter defectum rerum operas aliquas facere clericis uel alijs: & per talē familiaritatem & rerum defectum coguntur aliqua turpia facere. precipitur ergo hic q̄ si aliq̃ sunt pauperes: q̄ episcop' eis prouideat: & hoc facit de quarta paupez. si obijcias infra de cō. sc. di. v. nūq̃z. vbi nūq̃z permittitur: immo iubetur ne sint ociosi: & faciant calatos uel similia. sed illud intelligē q̄ ecclesie possūt facere operas non extraneo. liij. di. si seruus. in fine.

b v Idue. infra. lxxvij. di. c. i.

c g Eneraliter. Hic depingitur. lxxxij. di. in qua tractat adhuc magister de continentia ministroꝝ. & addit: siquis ministro

DI.LXXXII.

rum fornicationez cōmittat & agat penitentiam ex dispensatione potest remanere in ordinibus: ut. c. vlt. & referuntur hec duo que dicuntur in hac di. ad id: oportet episcopuz eē sine crimie: & ad id oportet episcopum eē monogamū: tamen p̃mittit in. c. i. qualiē episcopi pauperibus & infirmis debeant prouidere.

d Qui suis. pauperiz qui laborare pōt si se immiscet elemosyne imperatoris redigitur in seruitutem: si. C. de mendi. va. l. i. lib. xi

e Non possunt. ei q̄ potest laborare nō debet ecclesia, pnidere: ut. v. q. v. nō omnis. & dicit glo. sup̃ matthēum: iustius feceris si iniuste petentē coerxeris q̃z si ei dederis &c.

f e Episcopus. pauperibus. j. di. lxxxvi. c. i. & ij.

g Innocentius. qui fuit tertius a syricio.

b p Proposuisti. diaconij. ideo non dicit de subdiaconis: quia nō erat sacer ordo: non tamen poterat contrahere. xxxij. di. siqui.

i Filij. filius enī est ar. ambulans super terram de incontinentia patris testificatur. xxvij. di. pausēz.

k Nō sola. i. a solis continentibus: ut. lxxxiiij. di. cū in preterito.

l Jam inde.id est de hoc articulo.

m Dō in templo.sufficit ergo scholari ad hoc ut stipendium consequatur ut sua vice seruiat ecclesie.s.cum ibi est.

n Ebdis.id est septimane.alias est dies pro anno:ut.xxxiij.q.ij.hoc ipsū

o Cum vxore.multo ergo fortius si cum alia.

p Scriptuz est. sufficit ergo ita scriptum esse:ꝛ sit durum : ar. xix.di. in memoriam ff.qui ꝛ a qui.li.ma.l. prospexit.

q Estote.ar.contra.xxxi.di nicena.nam castitas est cum propria coniuge.

r Quo magis.id est ꝗsto magis.

s Nec preterit. præter sabbatum magnum ꝛ diem precedentem:ut de consc.di.iij .in sabbato.uel die sacrificijs id est officijs diuinis.

t Uel baptismatis. cum necessitas exiget. alias baptismus qui fit cum cerei benedictione.ꝛ.ix. lectionibus bis in anno tantuz fit: de consc.di.iiij.,ppe.

u Precepit .id est p suasit: ut .xxiij.q.iiij. christiano.uel ꝑcepit vxoribus volentibus continere.uel dic præceptum esse cuz vir accipit corpus christi ut scilicet non exigat:sed reddere teneatur omni tempore.

x Uxoris.id est non dicit eum esse virum vxoris vnius:ut ea vtatur tempore syricij in sacerdotio.

y Et permaneat.ar.voces affirmatiuas resoluendas in negatiuas : ar. supra di.xxvi.vna tñ.ꝛ.c.vnius.

z Sed propter incontinentiam.id est ut ea mortua contineat: ꝛ secundā non ducat.ꝛ sic negatiue legit.id est non pluriū:ar.extra de testi.licet.

a Futuram.id est quam timebat.

b In carne.carnaliter viuentes.

c Sed ea plena.hic respondet consultationi:ꝛ reuertitur ad cōstitutiōz syricij:de qua dixerat.dicit autem.b.ꝛ alij ꝙ syricius bis emisit constitutionem.primo illam que erat data ab apostolis.s.ut in sacris ordinibus nullus contraheret:ꝛ si contraheret deponeretur:ut.lxxiiij.di.cum in preterito.hec fuit primo ab apostolis statuta.sed quia aboleuerat:renouata ē nocē.hic loquitur.sed tamen quia quidam pretendebant ignorantiam prime constitutionis syricij:ꝛ inde sumpta occasione aliam edidit humaniorem mitigando rigorem prime.s.ut ignorantes excusentur : ut.j.e. plurimos.ꝛ hanc formam scribit.s.secunde innocentius exuperio.ꝛ ꝙ scripsit bis syricius patet ex hoc.c.ꝛ sc.vbi dicitur:ꝙ quidam excusantur ignorātia constitutionis syricij.sed qualiter hoc dicetur in prima constitutione: quidam dicunt ꝙ non dedit de hoc facto nisi semel constitutionem renouando constitutionem apostolorum ꝛ mitigando eam cuz sua distinctione.ꝛ secundum hoc eadem est causa occasionis innocentij nisi ꝙ innocentius vtitur distinctione circa constitutionem syricij ꝛ syricius contra constitutionem apostalorum.tertij dicunt ꝙ syricius duas emisit constitutiones:sed in nulla renouauit apostoluz constitutionem:quia apostoli nihil constituerūt de incōtinctia:ar xxxi.di. quoniā.ꝛ dicit.g. ꝙ quedam cōstituit eccl.sia que non fuerūt statuta ab apostolis : ut de ꝓtinctia ministrorum .xxxv.q.i. §. hac itaqz. in fi. qđ autem dicitur infra.lxxxiij. di.cum in preterito . ꝙ scilz apostoli docuerunt : verum est exemplo.x xxi.di. omnino nō cōstringitōe.sz de hoc di.xi.xxviij .di diaconi. ꝑma ergo constitutio syricij fuit de continentia ut quicūqz vel let promoueri ad sacros ordines faceret hoc non tantū promissa sed etiaz precunte ꝓtinentia .hoc innui videtur lxxvij.di. quicunqz. sed illa non seruabatur a quibus dam pretendē tibus ignorantiam:ideo alia

syricij episcopi monita euidentia commearunt:ut incontinentes in officijs positi talibus omni honore ecclesiastico priuarētur:nec admittantur ad tale ministeriuz qđ sola continentia oportet impleri est enim uetus admodum sacre legis auctoritas iam inde ab initio custodita:qꝫ in templo āno uicesimo sue habitare precepti fūt sacerdotes:ut seruientes sacris oblationibus puros ꝛ ab omni labe purgatos sibi uendicent diuina ministeria.neqꝫ eos ad sacra officia fas sit admitti:qui exercent etiam cū uxore carnale consortium : quia scriptum est:Sancti estote:quoniam ego sanctus sū dicit dominus deus uester. quibus utiqꝫ propter sobolis successionem usus propterea fuerit relaxatus :quia ex aliena tribu ad sacerdotiū nullus fuerat ausus accedere:quo magis ipi sacerdotes uel leuite pudicitiam ex die ordinatiōis sue seruare debent:quibus ꝛ sacerdotiū uel ministerium sine successione est.nec preterit dies qua uel a sacrificijs diuinis uel baptismatis officio maneant. Nazꝫ sic paulus ad corinthios scribit dicens: Abstinete uos ad tempus ut expeditius uacetis orationi.ꝛ hoc utiqꝫ laicis precepit:multo magis igitur sacerdotes quibus ꝛ sacrificandi ꝛ orādi iuge officium est:semper debebūt ab huiusmodi consortio abstinere quia si cōtaminatus fuerit carnali concupiscentia : quo merito se posse exaudiri credit: cum dictuz sit:omnia munda mundis: coinquinatis autem ꝛ infidelibus nihil ē mundum: sed coinquinata est eorum mens ꝛ conscientia. sed forte asse hoc sibi credit:quia scriptuz est:unius uxoris uiruz.non dixit hoc:ut permaneat in concupiscentia generali sed propter continentiam futuram.quod apertius declarauit dicens:qui autem sunt in carne deo placere nō possunt.uos autem iam non estis in carne:sed in spiritu.sed ea plane dispar ꝛ diuersa sententia est. nam si ad aliquos forma ecclesiastice uite pariter ꝛ discipline que ab episcopo syricio ad omnes prouincias commeauit non probatur peruenisse bis ignorantibus uenia non negabitur:ita ut deceteto penitus incipiant abstinere:ꝛ ita gradus suos in quibus fuerint inuenti retēnent ut eis non liceat ad potiora conscendere:quibus in beneficio esse debet:ꝙ huncipsum locū quē retinent non amittunt. Siqui autem scisse formam uiuendi missaz a syricio detegunt ur:neqꝫ statim cupiditatem libidinis abiecisse:illi sunt modis omnibus submouendi.qui post admonitionem cognitam preponendam arbitrati sunt uoluptatem. Item syricius papa,

facit cum distinctione .j.e.plurimos. nec fecit primam nisi de promouendis.promotos enim non posse astringere sine suo velle.sicut nec posset papa constituere de acolythis iam promotis ne contraberent:ar.xxxij.q.i.integritas.quod falsum est cum habeat plenitudinem potestatis.ij.q.vi.decreto.nec legibus astringit ut.ff.de le.ꝛ cō.princeps.ꝛ.C.c.digna vox.bar.nec in primo nec in secundo.c.habes:ꝙ syricius aliquam constitutionem fecerit:sed innebitur in secundo.c.contra incontinentes.de quibus consuluerat distinguendo:immo potius dispensando. quod patet ex verbo monita in principio.c.ꝛ per verbum admonitionem in fi. ꝛ dic promeauit ñ ꝓstituēdo sz ignoscēdo ꝛ dispēsando:ut.j.e.pbr.

d Et diuersa.id est diuisa ꝛ bimēbris.nam recepit diuisionem id est distinctionem.ꝛ hic de secunda.

b Prouincias.pro maiori parte.

c Non probatur.ex hoc videtur ꝙ qui dicit citationez ad se nō peruenisse:ꝙ hoc non tenetur probare:sed potius aduersarius tenetur probare ꝙ peruenerit ad eum:cum talis negatiua nō possit probari:ut extra de elec.bone.sed non est verum :quia credē dū est verbo nūcij donec contrarium probetur: ut no.iiij.q.iij.§.item in criminali.v.item testes quos. sic ergo expone : non probatur peruenisse:id est probatur non peruenisse.cum enuz cōstituto sit

De eodem.

PLurimos sacerdotes christi atq; leuitas post longa conse/ crationis sue tempora tam de con/ iugijs ppr̃ijs q̃s etiã de turpi coitu sobolem didicimus procreasse. & crimen suum hac prescriptione de/ fendere: quia in ueteri testamẽto sacerdotibus ac mistris generan/ di facultas legitur attributa. dicat nunc quisqs mihi ille est sectator libidinũ preceptor uiciorumq; si esti/ mat q̃ in lege moysi passim sacrif/ ordinibus a deo nostro rela xata sunt frena luxurie: cur eos quibus cõmittebantur sancta sanctorum: premonet dicens: sancti estote q̃ ego sanctus sum dominus deus uester? cur etiã ꝓcul a suis domi/ bus anno uicis sue in templo ha/ bitare iussi sunt sacerdotes? hac uidelicet ratione: ne uel cum uxo/ ribus suis possint carnale exerce/ re cõmercium: ut conscientie inte/ gritate fulgentes munus accepta/ bile deo offerrent. quibus expleto deseruitionis sue tempore uxoris sue usus solius successionis causa fuerat relaxatus: quia non ex alia nisi ex tribu leui quisq̃ ad dei mi/ nisteriuz preceptus fuerat admit/ ti. ITem. De eodẽ.

QElia aliquanti de quib⁹ loqui mur ut tua sanctitas rettulit ignorantia lapsos se esse deflent: bis hac conditione misericordiaz dicimus non negandaz: ut sine ul lo honoris augmento in hoc quo delecti sunt quãdiu uixerit officio perseuerent: si tñ post hoc ꝓtinen tes se studuerint exhibere. hi uõ qui illiciti ꝓuilegij excusatiõe utũ tur: & sibi asserit ueteri hoc lege cõ cessum: nouerint se ab oi eccliasti co honore quo indigne usi sũt apli ce sedis auctte delectos: nec unq̃ posse uenerãda tractare mysteria a quibus seipi dũ obscenis cupidi tatibus inhiãt priuauerũt. & quia exẽpla pñtia cauere nos ꝑmonẽt i futurũ: si qlibet eps pbr aut dia conus: qõ nõ optam⁹ fuerit talis inuẽtus: iã nũc sibi oẽz p nos idul gentie aditũ itelligat obseratũ: q̃ ferro necesse ẽ: ut abscidãt uulne ra q̃ fomentoꝝ nõ sentiũt medici nã. QEli aũt ꝓpter peccata iubẽ tur deponi p⁹ ꝓdignã pniaz i suo ordine poterũt reparari. QDe in gangrensi concilio legitur.

Que pnia sit iponẽda sacerdoti: q de fornicatione ꝓiectus fuerit.

PResbyt⁹ si fornicatẽz fecerit q̃q̃ fz canões aplor̃ debeat deponi: tñ iuxta auctem beati sil uestri si in uicio non pdurauerit si sua spõte ꝓfessus adiecit ut resur gat. x. ãnis in hũc modũ peniteat trib⁹ qdẽ mẽsib⁹ a ceteris remot⁹ pane & aq̃ a uespe in⁹ uespam uta tur. tñ aũt dieb⁹ dñicis & ꝑcipuis festis modico uino & piscicul' atq; legumib⁹ recreet: sine carne & sanguie ouis & caseo utat: sacco idut⁹ humi adhereat: die ac nocte misi cordiã dei oipotentis iploret. fini tis trib⁹ mẽsib⁹ ꝓtinus exeat: tñ i publicũ ñ ꝓcedat: ne grex fidelis i eo scãdalũ patiat: nec. n. dz sacer dos publice penitẽ sicut laic⁹: p⁹ ea aliquãtis per uirib⁹ resũptis unuz ãnũ & dimidiũ i pane & aq̃ expleat exceptis dñicis dieb⁹ & ꝑcipuis festiuitatib⁹ in quib⁹ uino & sanguie ouis & caseo iuxta canõicã mẽsu rã uti potit. finito ꝑmo anno & di midio corpis & sãguis dñi ne idu rescat ꝓticeps fiat: & ad pacẽ ueni at: psalmos cũ frib⁹ in chozo ulti mus canat: ad cornu altaris ñ ac cedat: iuxta bti clemẽtis uocẽ⁹ mi nora gerat officia. deinde uõ usq̃ ad expletionẽ septimi ãni omni q dez tempore: exceptis paschalib⁹ dieb⁹ tres legitimas ferias i una quaq̃ hebdomada in pane & aq̃

c Misericordiã. q: illa igrãtia iuris ñ eos excusat a toto. fz q: facili⁹ eis dispensat. alij dicũt q̃ uriã tñ emisit: & dicũt igrãtiã aplice ꝓstõis.

d Dejecti. id est lapsi.

e Paulegij. ar. ꝫ eos q ptẽdũt se ñ debẽ dare decimas: q: pdecessores sui nõ dederũt. & sic uti uolũt paulegijs suoꝝ ãtiquoꝝ: exẽ de deci. c.ij. & c. q̃nis. Jtẽ ar. ꝫ illos q ꝓ sui iuris tuitione ꝓsuetudines antiq̃s al legant: ut. xxxij. q. iij. nemo. & i. q. iiij. c. uln.

f Cauere. ar. ex pñtibus futura ꝑsumi: ar. di. l. siqs diaconus. & di. li. ꝓterea.

g Et abscidãt. sic. & vi. q. i. in canonibus.

h Presbyt. ꝫ itel ligũt qdã ꝺ dispẽsatiõe: alij de iure: q: epus p⁹ pactã pniaz tenet dispensare: ar. l. di. dño scõ. vñ dicunt hodie ꝓ fornicatione neminẽ deponẽdũ: ni si in ea pduret. & iõ q: hodie fragilioza sũt corpora nr̃a q̃s olim erãt. & xxiiij. di. fraternitatis. fz eadẽ rõne debes dicẽ de quolibet crimie: ut j. e. c. v. eadẽ quoq;. & nõ. ꝺ. px. di. c. maximi anus.

i Aplor̃. hic ꝓcilium dispẽsat ꝫ aplm in penis: ut. ꝺ. dis. ꝓxi. pbr sic. ꝺ. xxxiiij. di. cognoscam⁹. & c. lector.

k Auctem. hãc ñ habemus in corpore canonũ beati siluestri.

l Decẽ ãnis. alibi dr̃ q̃ sacerdoti ꝓ fornicatiõe ponit pena. xij. ãnoꝝ: & epo. xv. xxx. q. i. si sacerdos. & c. non dz. alibi. vij. ut. xxxiij. q. ij. hocipsũ. Sz varietas delicti iducit varietatẽ pene. s. cũ fornicatio ẽ simplex uel ieiuosa potit sacerdos mitigare penã ꝓ qualitate crimis.

m In uespam. naz ea hora debẽt comedere ieiunãtes: de conse. di. i. solent.

n Et sanguine. ar. q̃ licet comedere de sanguine illis diebus quibus oua & caseuz licet comedere. iiij. di. demq;.

o Penitere. ꝺ. di. ꝓx. siqs epus contra. & xxviij. di. presbyter contra. sed expone publice. i. solenniter.

p In chozo. ut ministret.

q Clocem. quam non habemus in hoc corpore.

r Legitimas ferias. s. ij. & iij. & vi. feriam: ut. j. e. innitur. & de cõse. dis. iij. ieiunia. & xxij. q. v. c. i.

s Expleto. ergo recẽ̃ciandus ẽ quis peracta parte penitentie & si tota finita nõ sit: ut. xij. q. ij. de viro. extra de fur. ex literis. in fi.

---

publicẽ ꝓmulgata: qlibet eã tenet scire: ut. xvi. di. q̃ dicitis. & sm leges tenet eã qlibet scire vsq; ad duos menses: ut in auc. ut facte noue ꝓstitutiões. §. i. sm canões vsq; ad. vi. mẽses: ut. xvij. di. decernimus. q: ergo ꝑsumebat pueniss ad istos: tenebãt ipsi ꝓbare ignorantiã. & hoc ẽ generale q̃ ꝓpt ꝑsũptionẽ cogit ꝓbare aliqs ignorantiam: ut hic: & exẽ de elec. inotuit. & i. q. i. siqui a simoniacis. & C de pi. & l. pñt. alis q dicit ali quẽ scisse ꝺ tenet ꝓbare: ut. iij. q. ix. idicas. & ff. ꝺ adulteriis. hoc aũt qd eni peccat q̃ pñtis legis insci⁹ pastinã legit obseruã tiã: ut. C. de testa inbem⁹ i fi Sz qlit probat aliquis se ignorasse? dico suo sacro: ut. xxxiiij. q. ij. in lectũ. exẽ de sen. ex. si vo. ut nõ. iiij. q. v. qsqs. in fi. io. uel ẽt alio mõ si põt se ꝓbare fuisse i alio loco. & forte si ꝑ sũptio est ꝫ eũ ñ credere iuramento suo. ꝺ. sed qd si collegiũ uel aliqs ꝓcetus dicit se ignorasse: numqd tũc oẽs inrabũt: dico q̃ sufficit si epus cũ maioribus ꝺ capłb iurat: ut ff. de ꝓdi. & de. municipibus. alij dicũt q̃ eo ipo ꝓbat ignorãtia q̃ ñ probat scia: ut. C q mili. nõ pos. sup fuis. li. xij

ꝺ Ignorãtib⁹ decretũ ñ ligat ignorãtes. ff. ꝺ decre. ab or. fa. l. vlt. ff. loca l. si ignorãs.

e Negabit. ar. nemi nẽ ligari añq̃ ꝓstõ ad eũ pueniat: ar. di. xxxi. añ triẽniũ. xxxvi. q. vl. si aũt. xxij. q. v. sic tibi. & xlvij. di. qm̃. xiiij. q. iij. siqs ali. liiij. di ex ãtiqs.

f Deregũtur. coipo q̃ nõ ꝓbãt ignorãtiã: cũ ad oẽs cõmeauerit.

a Plurimos. solius successiõis causa ꝑcipue. nam & causa incontinentie. xxxij. q. ij. §. bis itaq;.

b Qelia aliquãti. ut tua. cũ ergo hic scribat vni: & in ꝑcedẽti. c. dicat q̃ ꝓstituio syricij pape ad oẽs ꝓuincias cõmeauit: ꝫ q̃ duas emisit syricius ꝓstitutiões. & etiã q: hic dicit ignorãtiã respectu ꝑme: lapsos respectu. s. secũde constitutionis.

Denarius. τ ita pot dare denariu p ieiunio: qd spuale est: nec in simonia cōmittit: q cu deo intelligit. Libere. sicut nec lex iulia de abitu locu hz in romana ciuitate: imo spuale dat hic tm. s. elemosyna p spuali. bn fac ad h q sicut ere peccator iste se vēdidit: ut. xv. q. i. nō ē q cuiq3. ita τ pecunia sua se redimat: de pe. di. i. medicina. τ ē ar. pro cōmutatiōe pene. xxxvi. q. i. de raptorib. Nūqd aut pōt hic ieiunare p alium: qd videt: q denariū pōt dare ut se redimat a ieiunio. g multo fortius p alteri ieiuniū pōt liberari. Item q ieiuniū viui liberat mortuū: ut. xiij. di. aie de pe. di. vi. c. i. qd cōcedo. τ dz iste denarius ēē tal q n euicaf ab eo als n ptigēt liberatōez C. de sen. τ int. libera. ff. de le. iij. q cōcubinā. §. si heres. q nō itelligit datū qd euinci pōt ut ibi dr: ar. xiiij. q. v. inolās. Sz nūqd penitēs sua aucte potest hāc cōmutatioēz facē dicit q sic qd n pcedo i pnia iposita ab hoīe ut ex d vo. τ vo. re. ex

D.LXXXIII.

multa. in fi. io. sz certe qd hic dr de denario aucte huiuscanōis facē pōt penitēs. nec deere illa i aliquo 2dicit. b.

u Redimē. ar. q ea q facere tenemur alia equalētia faciēdo possē recōpēsare τ ita mutatiōnē penaz posse fieri: ar. xxxvi. q. i. de raptorib. di. xl. n cogāt. i. q. i. null cps.

x Sextā feriā. g qr tam posset redimē. qd cuiq3 de vna negaf de alia pcedere videt. xx v. di. qualis.

y Eadē. n tm eadē di ipēsatio i oib: q i aliqb phibetur.

ieiunet. expleto septio āni circulo si frēs apud quos penituerit eius cōgruā penitētiā laudauerit: eps in pristinū honorē iuxta beati calixti pape auctem eū reuocare poterit. Sane sciēdū q secūdā feriā unū psalterium canendo aut unū denariū paupib dādo: si opus ē redimere poterit. finitis aūt septē annis: deinde usq ad finē decimi anni sextā feriā nulla interueniente redēptiōe obseruet in pane τ aq. eadem quoq pnia erit sacerdoti de oib alijs peccatis τ criminib que in depositōz eū inducūt. neq hoc cuilibet onerosū uideat: si sacerdos post lapsū digne ut supra dictū est: penitēs ad pstinos redeat honores.

P Rouidendum quoq ē: ne is qui ad ordinandū eligitur τ si a proprio uicio uideat alienus: consentiendo alienis coinquinet: ut symmachus papa ait. Nō ē grādis differentia an letū inferas uel admittas. morte eni languentib pbatur infligere: q hāc cū possit n excludit. Hinc gregori. vij. ait.

Suspēdat epus ab officio clericorū suoz fornicatiōi ɔsentiēs.

S Iquis epus fornicationi presbyteroz diaconoz uel criminis incestus in sua parochia pcio uel pcibus interueniente ɔsenserit: ul cōmissū aucte officij sui nō impugnauerit: ab officio suspendat. Itē aug. Maxie ecclesiam ledit q sub noie sanctitatis delinqt.

N Emo qppe nocet i ecclia dei amplius q q puerse agēs nomen uel ordinē sanctitatis τ sacerdotis hz. delinquētē nāq hunc redarguē null psumit: τ i exēplu3

culpa uehemēt extēdit: qn p reuerētia ordinis peccator honorat. eps itaq q taliū crimia n corrigit magis dicēd ē canis ipudicus q eps. Itē inocentius.

Qui nō resistit erroribꝰ: cōsentit.

E Rror cui n resistit: approbat. τ ueritas cū minime defensat: opprimit. negligē qppe cū possis pturbare puersos: nihil ē aliud q fouere. neq caret scrupulo societatis occulte: q māifesto facinori desinit obuiare. Itē pius papa.

Non prodest suo errore non polluí: qui alieno consentit.

Q Uid. n. pdest illi suo errore non pollui: qui ɔsensū pstat erranti. Itē gregorius.

Qui non occurrit ɔsentit errāti.

C Onsētire uidet errāti q ad resecāda q cōrigi debēt n occurrit. Sicut āt qs alioz uicia palpare n dz: ita nec maloz laudib delectari. Unde anaclet papa cūctis fidelib. Miserrim ē eps: q malorum laudibus gloriatur.

N Ihil illo pastore miseri: q gloriat lupoz laudib. qb si placere noluerit atq ab his amari elegerit: erit hinc ouib magna pernicies. null igit pastor placē lupis τ gregib ouiū pōt. pdit. n. mēoriā labioz mēs frenis obligata carcerib. sicut āt artiū i suo quoq opere inenit mr istātia: ita nouerca cruditōis ē negligētia. Ut āq sacerdotē tā a suis q ab aliēis crimib oportcat ēē imunē: tn si alioꝝ se se hūerit: n iō uerba sue pdicatōis debēt ɔtēni. sicut. n. ait hiero. ut lixiuiū p cinerē humidū fluens lauat τ nō lauat: ita bona doctrina p malū doctorē aias credētium lauat a sordib peccatoz.

b Inferas. sille ē. j. lxxxvi. di. pasche. τ ex de sen. ex. qste. τ pz hic q medicus gratis tenet curare paupē ifirmū: q pl dz valē apud eū vita illi q ppa pecūia: ut lxxxvi. di. n fat. Sz qd si infirm diues ē τ nihil vult dare medico: nūqd gratis tenet ipsū iuuare cū nēo de suo cogat facere bnficiū ut. x. q. ij. pcarie. cū ēt medic licite pōt recipe mercedē: ut. xiiij. q. v. nō sane dico q tenet eū curare suis impēsis: τ si ɔualuerit repetat expēsas: q vtili ter gessit negociū ei: ut. ff. d neg. ge. pōponi. ēt si moriat eger pōt petere ipēsas: q suffit si vtilit cepit gerē: lz euēt n sit secut: ut. ff. e. ti. sz an vltro. nec pōt ei obijci q cā pietatis fecerit sūpt illos: nisi eēt ppinqu infirmo: ut C. e. alimēta. Sz qd si ifirm phibet ne aliq medicīe fiat ei: tūc dicūt qdaz q medic nullā hz actōez: ut. C. de neg. ge. l. vl. sz dico q cū inuitū possū eiicare: sicut inuitū possū eхbē de domo ruitura. xxiij. q. iiij. ipa. inuito eni pōt ɔfrri bnficiū: ut. xlv. di. τ q emēdat. imo psumo ipsū fuisse furiosū cū il'a vba dixit i egritudie: ut. ff. de pdi. isti. gdā. τ ex de succes. ab intestato. c. fi.

Sz qd dices siqs vult me iniūcē nisi dem ei pecunā: nūqd teneor ei dare ut me liberē a morte: ita vr p hoc qd hic dr: τ. lxxxvi. di. n satis. i pn. dicūt tn qdā solos platos ad hoc teneri: ut. xij. q. ij. gl'a τ. xvi. q. i. c. vl. alij dicūt q glibet tenet redimē vitā alteri. vt q aut glibet teneat defendē aliū: dixi. xxiij. q. iij. nō inferēda.

c Siquis epus. pcio. de hac mā inuenies xvi. q. vij. decimas. τ. i. q. i. c. vlt. τ. c. nullus eps. j. xxiij. q. iiij. c. fi. is q. τ. c. fi illic.

o Suspēdat i. depōat. i. q. iij. siqs epus. als eēt ɔ. ti. q. iij. teugaldū.

e Nemo redarguē. s. di. xl. si papa. vi. q. i. oues. q vult magis placē silēdo q displicē i redarguēdo

f Extendit. delicta. n. maiorū trahunt ab alijs i exēplū: ut. xi. q. iij. presbyteros pue.

g Nō corrigit cū ē clamor de talib: ex de si mo. lz heli.

h Error. cū possis ex officio. h. n. itelligit g dā de plato: ar xxiij. q. iij. ita plane. lz h de qlibet. xxiij. q. iij. tāz facer dos.

i Societatis. i ppaie sumit h noīe societatis q i honesta rerū societas nulla ē. ff. p so nec pcrmitte dum.

k Quid. n. nō pollui. directe. nā occasione alteri bn polluit si ei ɔsentit.

l Qui. infra. xij. q. v. siqs.

m Consensū. de triplici ɔsensu disti. in xi. q. i. q. iij. q. i. noti. in fi.

n Cōsentire. videt corrigi. j. xi. q. iij. q ɔsentit. j. xxiij. q. iij. qdiu. τ. xxiij. q. iij. qui aliorum.

o Nō occurrit. fi. ff. de iurepa. adigere. ff. de nox. si seru in fi. ff. de his q no. infa. quid ergo. §. i.

p Sicut autem aliorum τc.

q Nihil. q lupoz. i. laicoz: q qnq dnt oues: ut. ij. q. vij. oues.

r Placere. sic. xxi. q. i. c. i. simile extra de ele. ɔtu. c. diuersis. ff. de oper. libe. duorum.

s Labioz. id est predicandi. uel etiā redarguendi.

t Obligata. si. j. viij. q. ij. c. vl. τ. c. dilectissimi.

u Negligentia. s. xxxviij. di. ignorantia.

a SOlicitū. Tria.c. aplice regule hic breuit tāgit: q debz eē
pudens ꝓuidens monogam⁹.
b PEruenit. paupes quoz curā nō p se sed p archiſ ſbz̄ vl
archidiaconū gerē dz: vt.j.lxxxviij.di. epūs. gubernanonē
c Consilia. vñ aug. dicit q a puero nōdū āniculo parat⁹ē edoce
ri: vt.xxiiij.q.
iij. si bēs. alias

D. LXXXIIII

stultus eē ꝓui
citur: vt.xxij.
di. de ꝓstātino
politane: q eni
bono cōsilio ñ
acqeſcit: amit
tere dz dignī-
tatez exemplo
roboaz: q seni
oribus ñ credi
dit. vij.q.i. de-
nigz. l' ad ſtar
vxoris loth: q̄
cōuersa ē i sta
tuā sal'. t dicit
lex q ea firmi
tate nitūt: que
cōsilio gerunt
C. ō repu. l. iij
cū ēt ꝓsilio eli
coz ōbeat eps
disponere de
reb⁹ eccle: ex̄
de his q̄ fi. a p
la. si con. c. no
uit. Et iste non
excusatur qñ
potuit scire sz
noluit. xxxviij
di. q: ea. nec in
dici lz deuiare
a respōsis pa
dentiū: isti. de
iure. nat. §. rñ-
sa. t dic̄ lex q
ñ ꝓdest alicui
ignorantia qñ
potuit scire p
se vel p aliam
ff. de bono: uz
pos. in bonoꝝ
ff. de iur. t fac.
igno. regula.

d Sapiētiū. i.q.i. eſtote.
e Ab altero. ō. di. xxxviij. c. vlti.
f Possit. nā oñe artificiuz tē. ff. de le. iij. fmis legatis. § ornatricibus.
g Distuliſti. hoc tō q: iſte erat legat⁹ illi⁹ ꝓincie.

SOlicitū quoq; t uigilā
tē oz eē ep̄m circa defē
sionē paupeꝝ reuelatō
nē oppꝛessoꝝ: tuitōem
mōasterioꝝ. qō si facē neglexerit
aspe ē corrigēdus. NAm grego
rius autemio ſbdiacono cāpanie.

Corripiatur episcopus: qui circa officium suum negligēs extiterit

PEruenit ad nos frēz t coepz
nr̄m pascasiū ita desidē t ne
gligētē i cūctis existere: ut i nullo
qz ē eps cognoscat: adeo ut neq;
eccl'ia ipius neq; mōasteria siue fi
lij eccl'ie ul' opp̄ssi ul' paupes eius
erga se dilectionis studiū sentiāt
nec aliquā supplicātib⁹ sibi in qb⁹
iustū ē opē defēsiōis accōmodet
t qō ē grau⁹ dici ꝓsilia sapiētiuz⁹
t recta suadētiū nulla rōne patia
tur suscipe: ut qō p se negt atten
dere: ab⁹ alto saltē possit addiscē
qō si ita est nō sine tua culpa esse
cognoscas: q cū obiurgāe atq; co
ercē ut dignū est distuliſti⁸. uolu
m⁹ itaq; ut eū corā aliis sacerdoti
bus⁵ t qbusdā de filijs suis nobili
b⁹ ꝓtestari, p hac re debeas t hor
tari: si uero qō nō credim⁹ p⁹ hāc
adhortationē uīam solito adhuc
moze negligēs esse tentauerit: ad
nos ē oib⁹ mōis trāsmittēd⁹: ut
hic positus discē possit qd ul' ēli
ter fm dei timorez agere conueni
at sacerdotem. IDem ad eun
dem. De eodem.

NUnciatū est nobis cāpanie
epos ita negligētes existere
t imemores honoris sui: ut neq;
erga eccl'ias neq; filios p̄ne uigi
lantie curaz exhibeant uel mona
steriorū solicitudinez gerāt: seu i
oppꝛessoꝝ siue pauperū se tuitio
nē ipendāt. ideoq; hac tibi auēte
p̄cipimus: ut cis ad te cōuocatis
ex nr̄o illo mādato districte ꝓmo
neas quaten⁹ ita in his q̄ cos iuste
fm deū agere cōuenit uigilantes
existāt: ut nullū nos ō his denuo
murmur exasperet. siquez nēo co
rū p⁹ hec negligentē esse cognoue
ris: ad nos cuz sine aliq⁹ excusatō
ne trāsmitte: ut q̄ sit graue nolle
ab his q̄ reꝓhensibilia t ualde ui
tuperanda sūt corrigi: regularez
i se⁹ ualeat districtionez sentire.
Quod⁹ aūt de mundicia castita
tis sacerdotib⁹ impak: hoc etiā de
qbuslibz altari seruientib⁹ itelligen
dū est. NAde i carth. ꝓcilio. ij.
aureli⁹ epūs dixisse legit.

Qui sacramentis diuinis inseruiunt: ꝓtinentiā in oibus seruent.

QUiz in ꝑterito ꝓcilio de cōti
nentie t castitatis modera
mie tractarē: isti tres ḡdus con
scriptōe q̄dā castitati p ꝓsecratio
nez annexi sūt: epos inq; p̄sbros
t diacones ita placuit ut cōdecet
sactos ātistites ac dei sacerdotes
necnō t leuitas ul' q⁹ sacris diuis
iseruiūt cōtinētes esse i oib⁹: quo
possint simpl'r qō a dño postulāt
ipetrare: ut qō apli docuerūt exē
plo: t ipa seruauit antiqtas⁹: nos
quoq; custodiam⁹. ab uniuersis
epis est dictū: oibus placet ut eī i
p̄sbr̄i t diaconi t q sacra ꝓtractāt
pudicitie custodes ēt ab uxorib⁹
abstineāt. ab oibus dictū ē placet
ut i oib⁹ t ab oib⁹ pudicitia custo
diat: q altario deseruiūt. ITez
ex ꝓci. carthag. vi. De eodez.

QUm⁹ de quoꝝūdā clericoꝝ q̄s
quis erga uxores⁵ ꝓpias icōti
nētia referat: placuit epos p̄sby
teros t⁷ diacones fm ꝓoza statu
ta ēt ab uxoribus ꝓtinere: qō nisi
fecerit: ab ecclīastico remouēt⁹
officio. ceteos aūt clericos ad hoc
ñ cogi sz fm uniuscuiusq; eccl'e cō
suetudinē⁸ obseruari debē. Cōtra
martin⁹ papa. Si lector uiduam
duxerit ut supza legit. sz illō ubi
necessitas: hic ubi nulla necessitas
urget. Similit q monogamus
eps ee iubet: ēt ad reliquos ordi
nes ecclīasticos deriuāi oz. NAm
de syrici⁹ papa scribit imerio ter
raconensi episcopo.

Laicasit tm cōione cōtētus cleri cus uiduā ducēs aut scōaz uxorē

QUisqs⁸ clericus aut uiduaz
ul' scōaz duxerit⁸ uxorē oñi
no ꝓterito .s. i primo concilio
carthāginensi. hoc.c. t
sequens intelligit. b. de
mr̄imonio coñibendo.
q. s. non licet p̄sbis v
diaconibus.
p Qui sacris diuinis
inseruiunt. i. diaconi. t
qō dic̄. j. e. ab uxorib⁹
abstinēdū: dicas de du
cendis. t fm hoc supple' hic qō dr̄ in. c. se.
in quo non fit mentio
de subdiaconib⁹ p illō
qō habem⁹. xxxij. di.
placuit. in quo sūt fere
eadē verba: t ē silis̄ car
thag. ꝓci. t hic dicit. b.
q apli nō istituerūt de
nō vtēdo iā ꝑcto: quia
si apli hoc instituissent
oriētales hoc admisis
sent. Alij itelligūt ea ō
coñicto. t qō dicit. j. ēt
ab uxorib⁹: dicūt aut le
gitime sibi copulat⁹ aut
de facto. nam dicunt q
ista. c. facta fuerunt añ
tēpus gregorij: q intro
duxit cōtinētiā mīstris
xxxi. di. añ triennium
. i. subdiaconibus. pre-
sbyteris vo t diacōis
syricius introducit imo
dicūt: q oli sacerdotes
poterāt ꝑbere añ syri-
ciū. vñ t moyses ꝑcit.
exponūt ergo: apli do
cuerūt exēplo t ope t
admonitōe fm. b. nō i
stitutōe vel constitutōe
fm alios.
q Antiqtas. a tpe syri
cij hic vocat antigtatē.
r Qlm de quoꝝun-
dā ordiatōe. cū
referret⁷ de icōtinentia
quoꝝūdā clericoꝝ pla-
cuit. tē.
s Uxores. cuz qbus
pfessī erant conuenti
am seruare.
t Et diaconos. t sub
diaconos. xxxij. di. pla
cuit: vbi sunt eadē ver
ba.
u Remoueant⁷. s. di.
lxxxi. ministri.
x Cōsuetudinez. xxx
ij. di. placuit. t. c. cuz in
quibusdam.

b Sacerdotib⁹. i. epiſcopis.
i Discere. j. xv. q. v. c. i.
k NUnciatū ē. vigilantes. nā vigilātib⁹ius ciuile scriptū ē. ff. de his que in frau. cre. pupillus.
l Aliqua excusatione. ar. i hoc casu nō licē appellare: ar. j. xxvij.

a q Quisqs clericus. in minoribus ordinibus constitutus: q: de alijs nō posset intelligi.
b Uiduā. s. di. xxxiij. lector coñ.
c Duxerit. t ita ñ icidit i canonē q eū vberauit. hoc vuz erat tpe syricij q ꝓcessit innocentium q edidit illud. xvij. q. iiij. sigs suadente. sed quid hod. e

b.dicit q̄ icidit:q̄ iste cozonā tenet portare:ex de vi.z ho. cle. clic⁹ tn dic q̄ vbi ꝛxerit cū corrupta vl vidua:stati. ꝓuat oi ꝓuilegio ,put hoc .c. dic si vero cū virgine:tūc ē in ei⁹ optōe an velit retinere ꝓuilegiū an nō.si vult retinere portabit cozonā z viuet clicalit.si nō:exuit oi dignitate z honore clericali:lz qdā ꝛdicāt.io.hoc hodie corrigit per decre.ex de cle.cō.io.b. Itē pz hic q̄ ꝓuilegiū per dit per actum cōtriuz vt ex de consti. cum accessissent.z.c. cum. m.

d Quā.s. cōionem.

e Possidere.ar. icor poralia possideri:de b dixi.ij.q.vij. nullus . z scia possidet:vt.xvi.q. i.reuertimini. imo lex dicit plane:q̄ ius possi det.ff.cōia ꝓdiorum.l. ij.ex de cā pos.cū eccle sia.z ita facit ad hoc q̄ restitutio cōionis pos sit peti vt alia q̄ rerū.

f Presbyterio.z.matu ritate sapia scia z mo rib⁹ i.q i. vilissimus.

g p Ozo sapiētiam. j.xxxv.q.vi. c.i. sic.xx.di.de ḡbus.ff.ō iure.immu.semp.ff. de fi.istru.l ij.z.l.vlti. ar. ꝛ.ff.de edil.edic.ꝑpi unt ediles.si.bēs: ex ō elec.cū nobis olim.

h Alī⁹.añ abraaz.mel chisedech eni fuit sacē dos ꝓtēporane⁹ abrae.

D. LXXXV.

i Archidiaconum florētinū. ꝓpium nomē.vl q̄ ide fuit.

k Senio . ecce q̄ sene ct⁹ impedit,pmouēdū. sz nō deijcit,pmotū : vt.v ij.q.i. petisti. ex de re nun.lras.

l Ita tenacē.nō ana rcia impedit,pmouen dū:vt.xlij.di.§.i. nam dom⁹ clerici erit oibus cōis.xvi.q.i.qñ .

m Qui ab oibus .i. a maiori ꝑte. c. vel dic q̄ hic plures sit fuerunt electi:vt sigs repꝛoba ret:alter assumeret:vt lxi.di.studij.

n Singulo.z. Itē hic pater:q̄ primo exami nant electi de,ꝓpria eccl̄ia q̄s de exnea .z satis pz hic q̄ lz exneus elect⁹ sit a maiori ꝑte:q̄ tn p̄fect ille q est de gremio eccl̄ie:vt dixi.lxi.di.c. nullus i cōnus :q̄ maiores z seniores semp p̄ferunt i electionibus vl in electione minor.bus:vt.lxxiij.di.ep̄o.z.lxxv.di c.vlti.

o Sanctis.videtur ergo q̄,ꝓp̄t tale iuramētū aliqs repellit ab ep̄atu.q̄re n.iuberet de hoc ingri:si,ꝓp̄t hoc nō repelleret.b.distinguit:si iurās hoc intellexit q̄ nollet recipe ep̄atū:quecūq̄ necessitas instaret iuramentū tale nullū fuit:nec tenet illud seruare:vt.vij.q.i.scias.viiij.q.i.i scripturis. sz si alio mō intellexit venialit peccauit:q̄ temere iurauit:vt.xxij.q.iij.§. illici tū.semp aūt itelligit iuramētū eē temerariū:cū nō subē necessitas:vt ex de iureiur.z si chalt⁹.si aūt ignorat an gñaliter itellexit vl nō: tūc p̄sumo q̄ tm de licitis iurauerit:vt ex de iureiur ad mīaz. Sz nūqd tale iuramētū excluder electū:si vī:vt ex de renū.cū int.i fi.ex de iureiur.sicut mīris . nec temerariū iuramētū repellit a beneficio:ex de resti.spo.solicite.nec a testimēto vt ex de testi.intimauit.ex de testi.cogē.puenit. cū p̄tia vnius anni ponat ,p temerario iuramēto:vt.xxij.q.iiij.q facto.cō videt q̄ nō possit eligi: vt ecclesiastice dignitatis priuilegio mox denudetur laica sibi tm cōio ne ꝓcessa:quā ita demuz poterit possidē: si nihil postea ,ꝓpter qđ hac carē debeat:admittat. Re sbyteroꝝ uero nomē ap̄p̄ a sene ctute sit sūptū : magis tn maturi tatē idicat sapiētie q̄s cāicie cōpo ris. Ade anaclet⁹. Abrī seni ores dicūt nō tā etate q̄s sapiētia

Ozo⁸ moysi precipit ut eli gat p̄sbros.i. seniores. ūde z i,puerbijs dr: gl̄a senū est canicies.hec uero canicies sapien tiā designat.de q̄ scriptū ē:canici es hoiuz prudētia ē.cūq̄ nōgētis z āpli⁹annis ab adā usq̄ ad abra am uixisse hoies legam⁹:null⁹ ali us⁹ prim⁹ appellat⁹ ē p̄sbr.i. senō nisi abraā : qui multo pauciorib⁹ uixisse ānis ꝓuincit .nō ergo ,ꝓp̄t decrepitā etatē ul senectutē : sed ,ꝓpter sapiētiā p̄sbr nominat .

Dspitalitas nēo usq̄ a deo ep̄is est necessaria ut si ab ea inueniantur alieni:iure,phibeāt ordi nari. Ade gre.scribit io. ep̄o. Hospitalitatē nescies ñ fiat ep̄s

Archidiaconū florētinuz ec clesie anconitāe q̄ ad ep̄atū fuēat electⁿ scripture qdē sacre sci ētiā hre sz ita etatis senio⁹ tā cōfe ctū accepim⁹:ut ad regimīs offici uz nō possit assurgē:adyciētes ēt illū ita tenacē existere:ut i domo ei⁹ amic⁹ nūq̄ ad cbāitatē itroeat Rustic⁹ āt diacon⁹ ciusdē eccl̄ie q̄ sil̄r elect⁹ fuerat uigilans qdē hō dr:sz q̄tuz asserit psalmos igno rat.florētinū uero diaconū eccl̄e rauennatis : q̄m ab oibus electus memorat:solicitū eē nouim⁹ : sz q̄lis sit inti⁹ oio nescim⁹ .iōq̄ frat nitas tua una cū fre nr̄o armenio supꝛascripte eccl̄ie anconitane ui sitatoꝛe illuc festies accedere:z di ligēter de uita ac moꝛib⁹ singulo rū⁹ requirere:si nullo crimine sint ꝓscij qđ eos ad hoc officiuz uetet accedē.pariē ēt regrēdū ē: si hoc qđ de p̄fato archidiacono dictuz ē:q̄ nūq̄ amic⁹ ei⁹ domū igressus ē:si ita se ueritas hēat z utruz ex necessitate aut ex tenacitate talis sit:aut si ita ē senex:ut ad regēdū ñ possit assurgē:ul si tactis sāctis⁹ euāgelijs sicut nobis nūciatū est iusiurādū ꝓbuerit:nūq̄ ad ep̄atū se accedē sz ēt de rustico diacono q̄tos⁹ psalmos min⁹ tenet scrutā dū ē.florēt' no aūt diacono rauē nati si nullū sicut dixim⁹ crimē ē qđ obsistat:apud⁹ ep̄m ei⁹ necesse est agē:ut ei debeat cessionē cōce dē:nō tn ex nr̄o mandato uel edi cto:ne cōtra suaz uoluntatez⁹ eū cōcedere uideatur.

Doctoꝛē āt ep̄z oz eē ne ioꝛiuꝝ culpe i eū refun dāt:q̄ docēdi officiū ac cepit:qđ exeq̄ nescit ul negligit . Ade leo ep̄s scribit aq̄legiēsi ep̄o . Negligentie re ctoꝝ iputant culpe inferiorum.

Inferioꝝ⁹ clpe ordinū ad nl los magis referēde sūt:q̄s ad ōsides negligēteq̄s rectōes:q̄ ml tā sepe nutriūt pestilētiā: duz au sterioꝛē dissil̄āt adhibē medicinā Itē leo ep̄s rustico nāboñ.ep̄o Homines sunt diligendi:pecca ta odio habenda.

Odio⁹ hēant peccata ñ hoies

Octoꝛē aūt. In hac di.lxxxvi.repetit illud capl̄m aplice regule:oz ep̄m eē doctoꝛē.hec aūt doctrina dz cōstitere i disciplina coꝛrectōis: z i fmone p̄dicatōis: i disciplina vt coꝛrigat ex charitate z cū lenitate nō ex odio. nec modū excedat i coꝛrectione:sz si excesserit veniā si cogit⁹ a subditis postula re. In fmōe p̄dicatōis.s.vt p̄dicet sciaz sacre scripture ñ būane. j. e.cū multa.replicat ēt in hac di.c.oz ep̄m eē hospitalē: sed verbis alijs.s.oz ep̄m eē liberalē.l.

b i Inferioꝝ.culpe.nota q̄ p culpā subditoꝝ,pbatur negligen tia p̄lati:vt.xxviii.di.,ppter.z.c.peruenit.

Negligentes q̄s.,ꝓp̄t negligētia.ergo bene punitur aliquis:de consec.di.i.nemo.ff. ad.l. aqui.seruus. §.si fornicarius.lxxxi.di.

Dictum.

Dio.non hoies.xxiij.q.iiij.duo ista.j. de pe.di.i.§obstem.

ũ.xlv.sunt namq;.

e Non sentietis.q; hoc solũ bñ agit ꝛc.j.de pe.di.iij.iportuna.ꝛ c.q; diuinitatis. xxiij.q.iij.cũ sancti.

f Sz medentis:vt.xxiij.q.v.,pdest.ẽ ẽt opinio simil:in auc̃.de man.paĩn.§.non pmittas.coll.iij.l.

g Cellpaz facietis ẞ io. ligat arenas sine cemẽto:ꝛ idẽ decies dicit.b.

b Emẽdare. culpã bz facietis:qui negligit. hoc exaudi post admonitõnez:ar.xxvij.q.i. si eustos.nã alis esset eadẽ pena negligentie ꝛ cooperationis q̃ falsũ ẽ.i.q.i.qcqd est.

i Et pm⁹.nã tres sũt inocẽtie grad⁹.xxiij q.iij.ita plane pm⁹ ẽ malũ nõ facẽ.secũd⁹ est facientib⁹ nõ cõsentire.in⁹ peccãtes si põt cõgẽ. xlv. di.c. tria. ꝛ. c. duo.

k Alieno .j. vi.q.i.q crimẽ ifi.xx xvij.di. legãt.s.de psẽ su alieni peccati.nã de alieno peccato null⁹ punit saltẽ in alio seculo.i.q iiij.nã itaq;.ꝛ c.crimẽ.ꝛ.lxx xiij.di.qd pdẽ vij.q.i.§. cum autez io.

l q Elando dura nimiũ.ꝛ tũc peccat plat⁹ vcialit. xxiij q.iiij. q peccat sic ꝛ g paupez exaspat ipõm ne petẽt.xxv di.§.crimis .j ij.q.vij.nos si ne ꝛ. Sz illud ex bũlitat leuitate ẞ ex auctoritate plan re.vbi aũt plat⁹ ex odio modũ excessit:tenet⁹ veniaz postulare:q; tenet⁹ iniuriarũ.ff.ad.l.aq.quẽadmodũ.§.mgr̃at⁹.iõ aũt magis par cit plat⁹ in hoc cãu q̃z alijs:q; uix põt qs i cura r familiaris peccatũ cuitare.xxv.di.qualis.vl hoc exaudi vbi modũ ignorant excessit:quo cãu non tenet⁹.ff.vi bo.rap.l.ij.§.si publican⁹.officialis eni facili⁹ peit q̃z alijs:vt ex de sen.ex.si vero.

m De apõ eos.ij.q.vij.nos si iteꝝ petent cõsñ.

n Frangat auctas.augẽ eni ex igenio oz dignitatẽ.nimia cui familiaritas ꝛeptũ generat.ff.de off.psi.obl uandũ.ff.de offi. ꝓco. nec qcq̃.§.circa.qõ verũ ẽ iter famos.ita expõebat azo:vt ab eo

corripiantur tumidi : tolerentur infirmi:ꝛ qñ seuerit⁹ castigare necesse est:nõ sentietis plectat aio sed⁹ medentis. Tẽ iobãnes.viij.

Qui negligit emẽdare quod ualz facientis culpã habet.

Cellpã⁹ ꝓculdubio facientis hz:q; qñ põt corrigere negligit emẽdare⁹.scriptũ qppe ẽ: ñ solũ q̃ facit̃ sz ẽt q cõsentiũt facientib⁹ pticipes iudicãt :ꝛ libat dño ꝓspera:q; ab afflictis pellit aduersa:ꝛ negligere cũ possit pturbare puersos:nihil est aliud q̃z fouere: nec caret scrupulo ꝓsẽtiõis occulte q; manifesto facinori desinit obuiare:ꝛ ꝓbat odisse se uicia q ꝓdẽnat errãtes:neq; relict sibi locuz deuiandi q nõ pepcit errãti:ꝛ ꝑmi⁹ innocẽtie grad⁹ ẽ odisse netanda:ꝛ latũ pandit deliquẽtib⁹ aditũ qui iũgit cũ ꝓsauitate cõsensũ ꝛ nihil ꝓdest alicui ñ puniri,ꝓpio q puniẽdus ẽ de alieno⁹ peccato. Sz aũt i corripiẽdo q̃s modũ excessit: ñ a sbditis sz a dño uẽiã petat. Nde aug. ỏ uita clico⁹

Veniã a subditis non petat: q in corripiendo modum excesserit.

Qlãdo⁹ necessitas disciplinei morib⁹ coercẽdis dicẽ uos dura uerba ꝓpellit:si ẽt ipi modũ uos excessisse sentitis.nõ a uobis exigit̃:ut uos a sbditis ueniaz postuletis:ne⁹ apud eos quos oz cẽ subiectos:dũ nimiũ fuat⁹ humilitas:regẽdi frãgat auctas.ꝛ tamẽ petẽda ẽ uenia ab oiuz dño.q; nouit eos quos pl⁹ iusto forte corripitis:q̃ta beniuolentia diligatis⁹. Nꝰ doctria nẽo sacre scripture auctez debẽt epi,pferre:nõ seculariũ lr̃az pitiã ostẽtare.ñ.n.ẽ cpalis officij grãmaticã exponẽ: nec⁹ laudes iouis ꝓnẽt in ore põtificis Nõ ỏ gre.scribit ỏliỏrio epo

Sacram scripturam non grãma

endini illa ergo auctas:vade p⁹ reccõciliari fratri tuo antecz offeras ad altare de prelatis non intelligit̃.

o Diligatis.i.diligere debeatis.

p ꝑ Tn doctrina.

q Nec laudes.iupit̃ ex alto ꝓiuria ridet amãtũ.

ticam debet episcopus exponere

Qm⁴ multa nob de uris studijs fuisset nũciata: ita nro cordi ẽ inata leticia:ut negare ea q̃ sibi ura frnitas ꝓcedenda deposcit mime ualerem⁹.sz p⁹ hoc peruenit ad nos qñ sine uerecundia memorare nõ possum⁹: frnitatẽ uraz grãmaticã⁹ qbusdã exponẽ. quã rẽ ita moleste suscepim⁹ ac sumus uehementer aspnati:ut ea q̃ ꝓpus dicta fuerãt i gemitũ ꝛ tristiciã uertem⁹ᵉ qz i uno ore se cũ laudib⁹⁹ iouis christi laudes nõ capiunt:ꝛ q̃z graue nefãdũq; sit epis canere⁹ qñ neq; religioso ꝓueniat ꝓsidera. Liberalẽ⁹ quoq; necessitatẽ patientib⁹ sacerdotẽ cẽ oz:al's ãt uacuũ põtabit nom̃ epi. Nꝰ de gre.scribit ỏ suo dei inẽ ceca.

Sine liberalitate inane portatur nomen episcopi.

Fratrẽ nrz marianũ epz uerbis qb⁹ uales excita:qz cũ obdormisse suspicor.dic ergo illi ut cũ loco ꝛ mẽtem mutet⁹:nec sibi credat solã lectõnez ꝛ orõnẽ sufficẽ:ut⁹ remot⁹ nihil studeat de manu fructificare:sz largã manũ habeat:necitatẽ patientib⁹ ꝓcurrat alienã iopiã suã crdat: qz si hoc ñ hz:uacuũ⁹ nomẽ epi tz. Nꝰ ipa aũt liberalitate mod⁹ adhibẽdus ẽ rez ꝛ psõaz.rez ut ñ oia uni sz singul' q̃dã pstent̃ ut plib⁹ ꝓdesse possim⁹:iuxta illud ꝓphete : dissp sit dedit paupib⁹. psonaz ut pri mũ iustis deide peccatoribus⁹: qb⁹ tñ dare,phibemur⁸:ñ qz boies sũt sed qz peccatores. Nde augustinus super iobãnem parte .ij .

Immane peccatum est res suas donare histrionibus.

Onare⁶ res suas histrionib⁹ uiciũ ẽ imane nõ uirt⁹. ꝛ scitis de talibus⁹ q̃z sit frequẽs fama cuz laude:q: laudat̃ peccatoz' in

a Elm multa.vt ne gare.ar.q; si subdit⁹ honest⁹ ẽ:plat⁹ eⁱ⁹ iustas ꝑces ei⁹ oz exaudire.j. xij.q.ij.religiosã.ꝛ.xx xv.q.ix.veni am.

b Grãmaticã. sz qñ iste exponebat grãmaticã ꝓpio: qz forte dicebat:cũ ego dico bõ: intelligatis tã ỏ mare q̃z ỏ fcia:qz cõis generis ẽ.ff.de v.si.bois appellatõe.sed melius dic:q; grãmaticã hic appellat sciaz auctoz. recitabat n.i ecclia fabulatõnes iouis: ꝛ eas moraliꝛ exponebat i ꝓdicatõe sua

c Uerterem⁹.i. debemus vertere.

d Laudib⁹.ã.di. xxxvij.c.i.ꝛ .ij.c. legim⁹. ꝛ §.cur ergo.

e Nõ capiũt.ñ bñ cõueniũt : nec i vna sedẽ mozãt maiestaꝛ ꝛ amõ

f Canẽ.laudes iouis agmina christi.

g Liberalẽ.hic.§.respicit illũ.§.primũ. ã. di.hospitalitatis.

h Ratrẽ nrm iste de monacho factus fuit epus ꝛ tota die volebat legẽ vt in monasterio faciebat.

i Mutet.ã.di.lxxxi. valet.j.di.c.rõnis.

k Et remot⁹.j.di.lxxxviij.epus.Ꝫ.ꝛ.c.epus nullũ Ꝫ.sz aliud est nulla necessitate facẽte curaz rei familiaris suscipere:ꝛ lectionum atqz oronũ studio tepiduz inhorrere : qñ indicit⁹. aliud i necessitate alijs subuenire:ꝛ ꝓpter ꝓxios ꝛeplatõis studium tempare qñ hic ꝓcipit̃.

l Patientib⁹.magis tñ religiosis succurrat. xvi.q.i.c.vl.

m Lacuum . quo ad etymologiam: qz non est supintendẽs. viij.q

i.qui episcopatum.

n Nomẽ.imo ꝛ noie ꝛ re ꝑuãd⁹ ẽ:vt.xxxviij.di.q̃ ipis.lxviij.di.corẽpi.

o Probib.m⁹.alr debem⁹.

p d Onare.histrionibus.isti histriones phibent̃ a ꝓmotẽne.xxxiij.di. mariũ.ꝛ a corpore christi:de cõse.di.ij.,p dilectione.ꝛ ifames sunt iiij.q.i.ꝛ.ff.sle bis q no.infa.l.i.§.ait ꝓtor.

q Talibus.dare cã vane gle,p exercitio sui vicij imane peccatuz ẽ sed in necessitate non .Idẽ de venatoribus ꝛ meretricibus.in talibus.n.non vi ciũ est fouendũ:sz natura sustentãda est.sz quid de citharistis ꝛ alijs:qui varijs vtunt instris:nunqd ẽ licitum audire ea vel tãgere vl talib⁹ psonis

aliqd dare: ꝛ qdē si ad voluptatē vl luxuriā nō: qz deū membꝝ stimulat: q ppl'um vocibꝰ delectat: vt. xcij. di. in sancta. sz ad laudē dei bene: vl ob aliā iustā cām puta recreationis: qz debilis ē vl infirmꝰ: ō cō. di. iij. quenit. v. si.

r Peccator. j. xxij. q. iij. duo.

s Qui venatoribus. nō q venatio ꝙdam oppressiua est: ꝛ hec illicita est vt. ā. di. vi. §. vlt. qdā arenaria qdā saltuosa: arenaria est cuz qs pugnat in arena cū bestia dctata ꝛ ad hoc locat opas suas. hāc qui exercet peccat mortaliter ꝛ q eā aspicit ꝛ q eā exercet infamis est: nisi gra virtū suaꝝ experiē darū ff. de postu. l. i. §. itē senatus. de hac loqtur h. c. ꝛ duo se. ꝛ iij. q vij. §. aria. saltuosa est q fit i siluis ꝛ saltibus hec licita ē: tñ ē illicita ex tpe: vt in quadragesima ꝛ dieb' ieiuniorꝝ. xxiij. q. viij. si nulla. j. e. an putatis. Itē ex psona: qz clerico nō ē licita ēt si paup sit sin quosdā: vt. xxxiij. di. quoꝝdā. qz pōt alis victū qre re. xcvi. di. clericus. nā facit cistas ꝛ calatos ꝛ rctia: de cō. di. v. nūq̄z. laico licita ē ob necessitatē ꝓpellibꝰ ꝛ carnibꝰ nō ob voluptatez. ꝛ h̄ de ea q cū clamore fit: ponere aūt laqueū vel rete sine strepitu ꝛ clamore ꝛ casibꝰ lz ēt clericis: cū monacho etiā liceat rexere linum ꝓ capiēdis piscibꝰ: de cō se. di. v. nūq̄z. De saltuosa loquitur. j. e. esau. ꝛ duo se capitula.

t Meretricibꝰ. meretrix tñ nō turpit' accipit lz turpit' meretriciū faciat. ff. de cō. ob tur. ca. l. iiij. §. sz q meretrici. sz nōne cā affectionis meretricibus dare possum⁹. ff. ō do. affectōis dicūt qdā q sic pactōe nō p̄cedēte. sz cā remunerādi bñ possum⁹ pfactū. qō nō credo: qz semp peccatuz ē dare: ar. xvi. q. i. legi. ff. ō do. int' vi. ꝛ vxo. l. iij. §. i. rē aūt quā dedi meretrici repetē nō possū: sz pignꝰ nō pignoratīcia sed rei vē. possum: vt. C. de ꝑ. ob tur. cau. l. ij. nō i textu sed in glo. b. qz conuenit' tūc tanꝯ qlibet aliꝰ possessor. ff. ad exbi. de eo. §. heres

u Idem.

x Sau. venatorē. dū vēator p̄mēt: ne obijciat' de eustachio. l. di. ferꝝ

y Piscatores. sz quare ꝓhibet' venari ꝛ nō piscari: qz forte piscatio fit sine clamore venatio nō. vl qz maior ē delectatio i venatione. dū enī qs ē in venatione nihil pōt de diuinis cogitare.

z q Elid ꝓdest ieiunare. efficaciter ad salutem.

a Nō putatis. fatuos. nō tñ serui debēt ei obedire. xi. q. iij. non semper excusant tñ quo ad quid: vt. xxij. q. v. qui cōpulsus. C. de sepul. vio. l. ij. C. de his q sibi in te. aser. l. vlt. nō in totū: qz in atrocibus nō debēt obedire. ff. de re iu. ad ea. ff. de acti. ꝛ obli. seruus. ꝛ dīs tenet' ꝓ oibus peccatis eoꝝ: ex de testi. sicut. ꝛ. xxij. q. v. qui cōpulsus.

n Non satis. velle cū facultas adest: ꝛ necessitas instat: alis sufficit bona

desideriis aie sue: ꝛ q iniqua gerit bñdicet'. Item

De eodem

deliquūt q venatori aliqd donat

Qui venatoribꝰ donant qre donat dicāt mihi: qre dant venatoribꝰ: hoc i illo amāt i quo nequissimꝰ est: hoc i illo pascunt: hoc i illo uestiunt. ipaz negtiā publicāt spectacul' hoium: q dant histriōibus. q donat meretricibus' qre donat nūqd nō ꝛ ipa hoibus donāt? ñ tñ natura ibi attēdunt opis dei: sz negtia opis humani.

Item. De eodem.

Qui venatoribꝰ donāt: ñ hōibus donāt sz arti negssime. Nā si hō tñ ēet ꝛ venator ñ ēet nō ei donares. honoras i eo uitiū ñ nāz. Idē i psal. clxiij. De eod

Videt' hoies venatores ꝛ ō lectāt': ue miseris si se ñ correxerit. q. n. venatorē uidēt ꝛ delectāt': uidebūt saluatorē ꝛ tristabūt'. Itē hier. i psalmo. lxxxij.

Saul' uēator erat De eodē qñ peccator erat: ꝛ penit' n̄ iuenim⁹ i scripturis sanctis sāctū aliquē uenatorē. piscatores' inuenim⁹ sactos. Itē amb. i homelia de q̄dragesima. De eodez.

Qui d' ꝓdest ieiunare uiscerib⁹ ꝛ luxuriā uēatibꝰ abstinē a cibis ꝛ errare peccatis? Item.

Nō putatis illū ieiu De eod nare frēs q ꝑmo diluculo nō ad eccliaz uigilat: ñ beatoꝝ martyrū sācta loca ꝓquirit: sz surgēs ꝙgregat fatuos: dispōit retia: canes ꝓducit: salt' siluasq; ꝓlustrat seruulos inq̄ secū ꝓtrahit fortas se magis ad eccliaz festinātes: ꝛ uoluptatibꝰ suis peccata accumulat aliena: nesciens reū se futurū

tā de suo delicto q̄ de pditōe seruoꝝ. Item amb. i lib. ō officijs.

Que sint in liberalitate seruāda.

Non satis ē bñ uelle: nisi stuōas ēt bñfacē. neq; satis ē iterū bñfacē: nisi id ex' bono fōte ꝓcedat: hoc ē ex' bona uolūtate, pficiscat'. Itē pfecta liberalitas' fide cā loco tpe cōmēdat': ut ꝑmuz opet' circa domesticos' fidei. grādis culpa ē si sciēte te fidel' egeat. si scias eū sine sūptu cē: ꝛ famem tolerare: erūnā ꝓpeti q ꝑserti egē erubescit. Si i cā ceciderit aut captiuitatis sue nl' suoꝝ' filioꝝ aut calūnie ꝛ nō adiuuas. si sit in carcere positus: ꝛ penis ꝛ supplicijs ꝓpt' debitū aliqō iustus aliqs excruciet'. Nā ꝛ si oīb⁹ debet' misericordia iusto āplius. Si tpe afflictōnis sue a te nihil ipetret. Si tpe piculi quo rapit' ad' mortem plus apud te pecunia tua ualeat q̄ uita morituri: nō est leue peccatum. Item. De eodem.

Omin⁹ ñ uult sil' effūdi opes sz dispēsari nisi forte ut cliseus q boues suos occidit: ꝛ pauit paupes ex eo qō habuit: ut nulla cura teneret' domestica: sz relictis omibus i disciplinā se ꝓpheticam daret. Item. De eodem

Set' ꝓbāda ꝛ alia liberalitas ut ꝓximos semis tui ne ōspicias si egē cognoscas. melⁱ ē. n. ut ipe subuenias tuis qbus pudor ē ab alijs sūptū deposcere aut alicui postulare sbsidiū necessitatis ñ tñ ut illi ditioz fieri uelit' ex eo qō tu potes ꝙferre iopib⁹. cāz enī nā pstat nō' gra. neq; enīz ꝓpter ea te deo ōdicasti: ut illos diuites facias: sed ut tibi uitam ꝑpetuaz

tēpus moduz necessitudinez etatē debilitatē cōditionem q diligenē ꝛ ordine tractant'. c. pīti vsq; ibi plebza ēt liberalitas: vbi tractat' p̄cipue ō mō vsq; ibi. itē sup lucam. exide ostēdit sceptū de misericordia impēdenda esse cōmune ꝛ generale oībus.

e Domesticos. nisi ēnecidigēt ad mortē ꝛ domestici non. tunc enīz pr⁹ ex eo sō uenirē. Sed qd si pr⁹ me⁹ē infidelis ꝛ eq̄ lit indiget cuz fideli: cui tene or magis: pemāducato: nō hāc q̄stionē te nebzosā aquā i nubib⁹ aeris posz tñ dici q magis fideli: qz dicit hic fi dei ꝛ j. e. cūm pstat natura: ñ gra. b. pfert patrē infidelē vt dixi. xxx. di. c. i.

f Suoꝝ. qs qs magl nmet in filijs q̄s i se ff. quod me. cā isti qdē. §. vlt.

g Et propter debitū. hic loqtur fm ea: em poza quando si debitor non erat soluendo dabat' creditoribus ad puniendū ipsū. hodie autē si aliqs conuenit' ex maleficio ꝛ non est soluendo puniri pōt. xuij q. vi. si res. ff. de pe. l. i. §. i. ꝛ hoc casu non est ei subueniendū: nec redimēda est pena eius: quia eius pena precio remitti ꝓhibetur i. q. i. iubemus. si autem conuenitur ex contractu non est cruciandus: sed sufficit q̄ cedat bonis. C. qui bono. poss. l. i. ꝛ inanis est actio ꝛc. ff. de do. ma. l. nā is. tenet' tñ si post peruenit ad pinguiorem fortunā. ff. de cess. bo. is qui.

b Excruciet'. de facto non de iure: ex de pigno. c. ij. C. de ob. obes. in auc. vt nulli in. §. qz vero. col. i. x. l.

i Ad mortem. qualiter hoc intelligi debeat inuenies. xxiij. q. v. res.

k Set ꝓbanda. natura. nā oēs fideles ꝓximi sūt nr̄i: vt de pe. di. iij. c. ꝓximos. ꝛ. c. charitas.

l Celut. nā tanꝯ pauperib⁹ debes dare alias nō. xij. q. ij. q̄s qs.

b Ex bono. alis nō ē bonū: ar. ff. mā. l. i. §. ij. ꝛ. l. si ꝓcur. xxxij. q. v sicut.

c Ex bona. i. formata. s. charitate lau.

d Liberalitas. nō in liberalitate esse attendenda fidē cām locuz

m Non gra. vnde supple ꝛ affectio.
o Putant parētes mi q volunt te dare bona eccl'ie illis.
o c Onsideranda ē. hic de etate.
p Ingenuos. hic de conditione.
q In egestatē. dicit boeci⁹. Inter omnes aduersitates fortune ī felicissimū genus infortunij ē fuisse felicē.
r Et maxime i. tñ. nam aliter non teneor ei subuenire: vt ff. depo. l. bona fides. ꝛ. v. q v. nō ois. s; verū ē q̄ redimere nō teneor s; dare elemosynā bene.
s P Ulchra hic iterū repetit de modo.
t Dato. q̄to enī miora sunt q̄ spergunt: tāto plēs respicientes erūt: in auc. de ꝯsul. §. si aūt colt. iiij. vnde paupibus nō sūt facienda sumptuosa cōuiuia: vt. xxv. di. §. alios. i fi.
u Necessari. ar. C. ō eu. fu. l. vl. §. i. l.
x Honore. j. de cō. di. i. c. i. j. xij. q. ij. gl'a s; s; ibi notāt' i. l. li q hoc ita faciūt. q̄ sup dei paupes nō intendunt hoc n̄ ita fieri. pcipit vt cura pauperū relinquat'.
y Supfluas ar. j. xxij q. iiij c. ij. l.
z Possum⁹. qd̄ fit cū nobis necessaria subtrahimus: ad qd̄ n̄ tenemur vt. xlii. di. §. i. si tamē hoc facimus comēdādi sum⁹: vt. xli di. parsimoniā. Naz dicit lex q̄ tunc tenet' liber⁹ pronū alere: qñ super est sibi ꝛ deest alij: vt. ff. de li. ag. siqs. §. de alimētis. C. de ope. li. l. i. ꝛ dic t canon: q̄ in m̄ oz da e q̄tū sibi possibile ē. lxxxij. di. c. i. dicit ergo hoc q̄ possum⁹. i. q̄tū debem⁹ ꝛ tenemur ex pcepto.
ꝛ Cās. sic. s. di. l. pōderet. in fi. ꝛ. xi. q. iij. nemo. ꝛ. xxvi. q. vij. alligāt. ar. ꝯ. ff. deposīti s. hoiez. vbi punit' pietas. s; ibi mia dolo ꝓxima fuit: ꝛ ē qsi. q̄s iiusta misericordia. xxiij. q. iiij. ē iniusta.
ꝯ Quod cōfregerim⁹. j. xij. q. ij. aurū.

fructū boni opis acgras ꝛ precio
miseratōis peccata tua redimas.
putant' se parū posce: ꝑmiū q̄rūt
tuū: uite tue adimere ꝯtēdūt fru
ctū: ꝛ accusāt q̄ eos diuites nō fe
ceris cū te uelit illi parētes et ne
uite fraudare mercede. Item.

De eodem.

Consiederāda' ē in largiendo
etas atq; debilitas: nōnūq̄
ꝛ uerecūdia q̄ igenuos' ꝓdit nata
les: ut senibus plus largiaris q si
bi iā negant uictū querere. silr̄ ꝛ
debilitas corporis ꝓmpti' ē adiu
uāda. tū siqs ex diuitijs cecidit i'
egestatē ꝛ' maxime si sine suo ui
cio: s; aut latrocinijs aut ꝓscriptō
ne aut calūnijs que hēbat amisit
Item.

Pulchra' ēt liberalitas ē i ipso
quoq; paupertas dato' mēsu
rā tenere: ut abūdes plib⁹: nec cō
ciliandi fauoris gr̄a ultra modū
fluere. qcqd enim ex affectu puro
ac syncero ꝓmittit': hoc ē decoꝝ
non supfluas edificatōnes aggre
di nec ꝓmittē necessarias'. ꝛ ma
xime sacerdotibus hoc ꝯuenit or
nare dei tēplū honore' cōgruo ēt
ut cultu aula dei resplēdeat: ipen
sas mie frequētare q̄tum oporte
at: largiri peregrinis n̄ supfluas'
s; cōpetētes. Itē cōpatiamur
itaq; alienis calamitatib⁹: necessi
tates alioꝝ q̄tū possum⁹' iuuem⁹
ꝛ plus iterdū q̄ possum⁹. melius
ē. n. cās' pstare ꝓ mia ꝛ iuidiā p
peti: q̄ ptēdere iclemētiā. ꝛ nos
in iuidiā icidim⁹: q⁹ cōfregerim⁹
uasa mystica: ut captiuos redime
rem⁹. Idē sup lucā. De eod

In' singulis quoq; generib⁹
hoiū ꝯueniēs tribuit sanct⁹
iohānes baptista rn̄sū unū oib⁹ᵃ
ita publicanis ne ultra ꝓscriptū
exigant: militib⁹ ne calūnias faci
ant ne predā regrant: docēs icir
co stipēdia cōstituta militie nedū
siptus q̄rerar ꝓ ꝺo cra. i. c. s; hec
ꝛ alia officioꝝ pcepta ꝓpria sūt

a In singulis. vnū. j. xx. q. j. militare.
b Omnib⁹. de misericordia. impēdenda.
c Crasset'. i. inpinguat' rapiendo ꝛ spoliando hoies. l.
d Paup. ar. q̄ paup de elemosynis quas colligit dz elemosynā face. j. xij q. i. habebat.

singuloꝝ misicordie ē cōis usus
iō cōe pceptū ē oib⁹ etatib⁹ oibus
officijs necessaria ꝛ ab oib⁹ defere
da. nō publican⁹ nō miles excipi
tur nō agricola ul' urban⁹ diues ꝛ
paup⁹. oēs i cōe admonēt': ut' cō
ferāt nō' hñti. misericordia enim
plenitudo uirtutū ē. ꝛ iō oibus ꝓ
posita perfecte forma uirtutis ne
uestimētis alimētisq; suis pcant.
misericordie tñ ipius ꝓ possibilita
te ꝯditionis humane mēsura ser
uet': ut non sibi unusq̄sq; totū eri
piat: s; qd̄ habet cū paupe partia
tur. Idem. De eodem.

Quetcꝝ' dei traditio ē: ut pri⁹
pascas parētes. nam si iuxta
diuinū oraculū ꝯtumelia parētis
morte luitur: q̄to magis fames
que multo grauior est: quo loco i
solentē' dn̄s infrenat iactantiam
Idem in libro de officijs.

Pasce' fame morientē: q̄sq̄s
enim pascendo hoiē seruare
poteris: si non paueris fame occi
disti'. Itē hiero. De eodē.

Qui' clemētiā non habet nec
idutus ē uiscera misicordie ꝛ
lachrymaꝝ q̄uis spūalis sit non
adimplet legē christi. Similit'
etiā oportet epm nō eē pcussorē
i. ad uindictā facilē. Unde gre
gorius scribit iohanni episcopo
corinthiorum.

Ad uindictā facilis episcopus eē non debet.

Siquid' uēo ad aures tuas ō
quocūq; clerico ꝑuenerit: q̄
te iuste possit offendere: facile nō'
credas. nec ad uindictā te res ac
cendat incognita: sed p̄ntibus ec
clesie' tue senioribus diligent' ē ue
ritas pscrutāda: ꝛ tūc si qualitas
rei poposcerit canonica districtio
culpā feriat delinquētis. Idem
ianuario episcopo.

De quodā episcopo: qui anteq̄ missaꝝ solēnia celebraret: die dominico ad exarandā messē cuiusdam profectus est.

e Ut ꝯferāt. qcqd. eni hēs vltra id quod tibi sufficit alioꝝ ē: vt. xlvij di. sicut hi.
f Non habēti. q̄ habēti dare nil aliud ē q̄ pdere: vt. i. q. ij. pastor.
g c Eterum. quo lo co. i. qua auctē.
h Insolentē. q̄ erat. q̄ ipi filij sua omia dabant ecclijs vl' sacerdotibus ꝛ nolebāt pascē parētes: vt. xxx. di. c. i. Nā ꝛ si impi⁹ pr' sit: tñ pascēdus ē: vt i auc. de incest. nup. §. si vo. cōtingit. coll. ij.
i P Asce. tpe. n. necessitatis cibaria cōia sūt. ff. ad. l. rhod. ō iac. l. ij. §. idem etiam.
k Occidisti. occidit qs aliū ꝑ subtractionē panis corporalis: vt hic. ꝛ. xiiij. q. v. imo lans. ꝛ spūalis vt di. xliij. ephesijs. detractōne occidit qs odio accusatione: vt. j. ō pe. di. i. homicidioꝝ. vt de pe. di. i. omnis negligētia. j. di. ꝓxi. c. vlti. ꝛ. lv. di. siqs abscidit. ꝛ ē si. ff. de li. agno. necare. j. xvi. q. i. decime. ff. ō re. mili. ōe §. q ꝑponit. xxi. q. iij. n̄ solū. xij. q. ij. aurum. ꝯ. di. l. sepe contingit. j. xxij. q. v. nullū aūt. ō. di. xlvij. sicut. xv. q. vij. c. ij
l q Ui clementiam. q̄uis. i. q̄uis faciāt opa spiritualia. l.
m s Iquid. qualiter hoc. c. debeas intelligere: habes ex̄ de si. l; heli.
n Non credas. j. xxij q. iiij. innocens. ꝯ. ibi ō incredulitate que inter socios habēda est loqtur. sed hic de illa que ad iudicem pertinet. vl' refert vtrū bona vl' mala de aliquo dicantur: de hac materia notaui xxiij. q. iiij. q̄ magnū.
o Eccle. cū hoc. c. de causa inquisitionis loquat': vt ex̄ de accu. q̄liter. s. ergo in causa inqsitionis non habet necesse ep̄us alios cōuocare: nisi canonicos tñ. nā nomine ecclesie tue maior eccl'a intelligitur: ar extra de ver. signi. cum clerici. ar. cōn. xviij. q. ij. siquis abbas. ꝛ extendit' hoc nomen eccl'e tue ad omnes eccl'ias diocesis: extra de. v. supal. c. i. Itē est ar. hic: q̄ episcopus nō vocatis alijs epis possit ēt sacerdotē cōdēnare. s; dic q̄ seniores hic vocat episcopos: cum iste corinthioꝝ esset archiepiscopus vel loqt' tm̄ de cā pecuniaria: quā pōt tractare ep̄us tm̄ cū suis clericis. vel

ē derogatū huic p alios canones. vel canonica districtio dicat pena suspē
sionis: quā epūs cū suis clericis pōt inferre. vt log̃ de clericis. j. sacros or
dines ꝓhi. usq; cās ēt criales pōt epūs cū suis clericis tractare ⁊ decī
dere: ar. xv. q. vi. si aūt. qd de hoc iuris sit: iuenies. xv. q. vij. i si. ma. io.

p ⁊ Anta. j. i. q. vij. tanta.

q ⁊ Fixa. i. certa sed cū iste absens esset qñ̄o papa ferret i eū sē tentiā: dic q̄ hic log̃tur de sniā cōminatoria. s. cōminādo ei. vel citat⁹ fuit ⁊ noluit venire ⁊ dñs papa recepit testes eo absēte. de vno hēs hic. de duob⁹ hēs. xi. q. i. ffris. alij dicunt sniam fuisse latā sub cōditōne si. s. constaret de his q̄ dicta fuerūt de ipso.

r ⁊ Etiā termios. i hoc peccauit grauiē ⁊ sm leges punit pena. Laure or ⁊ relegatione: vt. ff. de ītmino amo. Lij. ⁊. iij cū distinctione vtrum sit inuenis an senex: vt ibi dicit: sm legē aūt di uinā maledict⁹ reputa tur. xij. q. ij. in legibus.

s ⁊ Sed fili⁹. ar. q̄ credit dicto vni⁹: vt. j. viij q. iij. talia. ⁊. xxxi. q. i. c. i. i forma iudicij q̄sū ad verā ꝓbationē vni testi non credit: vt ex de testi. lz i fi. ⁊. e. ti. ve niens. sz q̄ tū ad ꝓsumptionē: vt. C. de re. cre. in bone. nisi cāus aliqs spālis inueniat: vt ex de in integ. resti. ex lr̄is. ⁊ de. pau. ex insinuatione. ⁊ ex qō me. cā. c. vl. io. sillē vbi nō fit p̄iudicū alij: creditē vni testi vt de consc. di. i. ij. cum itaq; b.

c ⁊ Quia simplicitatem nō q̄ parcit senectuti: vt. xxxiij. di. fratrū. et xxvi. q. vij. sēpa. Item ꝓ cit simplicitati: de con. di. ij. c. ij. ⁊ ex de rex p̄mu. cū vniuersorum.

u ⁊ Tacemus. nō ergo semp q̄ tacet ꝓsentit: nec semp idē ē tacē qō vo ce cōsentire: ar. de con. di. iiij. cū ꝓ paruulis. ⁊. lxv. di. c. si forte.

x ⁊ Eos. ff. de re iudi. conc lij. l.

y ⁊ Excōmunicatos. ar. q̄ quādoq; magis puniunt cōsiliarij q̄s facientes di. xcvi. duo. xi. q. iij. q cōsentit. ⁊. xxiij. q. iij. q alioq̄. sz hoc nō facit ē: q̄ buit punire: tñ indultū ē ei rōne etatis ⁊ simplicitatis.

a n Non liceat. qō tñ pōt p aliū ⁊ si nō p se: vt. v. q. v. illi q. ⁊. xiij. q. vi. c. i. lxxxviij. di. epūs gubernationē. ita tñ q̄ sit clericus. si enī p laicū pcutit icidit i canonē: ex de sen. ex. vnione. sitatus. sz qd si clericū nō habet: tunc verberet p se: vt dixi. xl. di. i summa.

b ⁊ Manib⁹. C. de epi. ⁊ cle. auē sed neq; ꝓprijs manibus.

c p ⁊ Eruenit. ꝓductōes. ō ex de dec. c. dilecti. nā ibi nō reprobant monachi q̄ habēt terras ad firmā. sz dic q̄ illud ē cū sua eis nō sufficiūt: vel cum ipīmet excolūt: nō vt inde plus lucrēt. sz vt de fructib⁹ viuāt. adeo aūt hoc ꝓhibet clericis: q̄ si ꝓpter hoc capiunt in fraudem: nō subuenit eis: ex

ne cle. vel mona. c sacerdotibus.

d ⁊ Cās. de hoc nōui. xv. q. ij. in summa.

e ⁊ Auaricie. nā ꝓpē necessitatē hñ posset. xci. di. c. ij.

f ⁊ Ad tutelas. j. di. lxxxviij. c. vlt. ℈. xxi. q. iij. cyprianus ℈. sed il lud cypriani de testamētaria tutela siue datiua: hic aūt de legitima tutela itelligit Item. xvi. q. i. gñaliē ℈. ad fi dic q̄ clerici ñ coguntur recipe aliquā tutelā pōt tñ legitimā recipe tutelā si volunt: vt hic dic. ⁊. ē hoc paulogi lz clericor̄ q̄ lz ipsi possint succedē alicui ab itestato: nō tñ tenent recipere tutelā: lz a⁹ illud obtineat: vt insti. de legiti. pa. m. sz epūs vl̄ monachus ēt volēs nō posset recipere legitimā tutelā: in auē. de sanc. epi. §. deo amabiles. ⁊ dic q̄ illi auē. p̄iudicat p canonē istū: vt epūs ⁊ mōachi si velit possint recipe legitimā tutelā sz nō da

D. LXX XVII.

tiuā vl̄ testamētariā. sz ad tutelā miserabili uz pfōas oēs clerici siue monachi tenent: vt hic ⁊. lxxxv iij. di. c. i. ⁊. c. epūs gubernat. onē.

g ⁊ Coercēdi. i. suspēdi oni. l.

tui mācipatis. i. clericis vl̄ monachis intelligē oz. ⁊ Nō i chalcedonēsi ꝓci. legit. **Qui cōmunerāt i clero turpib⁹ lucris ñ iudicet**

b u ⁊ Elicuit ad sāctā synodū q̄ ō his q̄ i clero ꝓnumerātur qdā ꝓpē turpis lucri grām alioꝝ possessionū ꝓductōes ⁊ cās⁹ secularium suscipiūt: ⁊ a sacris officijs se p desidiā separant. ad domos āt secularium ꝓcurrūt: ⁊ sbaꝝ eoꝝ gubernatōesq; auaricie cā suscipiunt. decreuit igit sācta uniuersal⁹ vl̄ magna synod⁹ neminē hoꝝ de iceps hoc ē epz siue clicū aut monachū ꝓducē possessiones aut miseri secularib⁹ possessionib⁹ posse nisi forte q̄ legib⁹ ad mioꝝ etatis tutelas siue curationes inexcusabiles attrahunt: aut cui ipsi⁹ ciuitatis epūs ecclīastic̄aꝝ rer̄ ꝓmiserit gubernacla: ⁊ orphanoꝝ atq; uiduaꝝ q̄ ideferē sunt: aut eaꝝ p sonaꝝ q̄ maxie ecclīastico idiget admiculo ꝓpē dei timorē. siqs uero trāsgressus fuerit hec p̄cepta: ecclīastice correctionē sbiaceat.

S Iduis⁹ āt ⁊ orphanis ecclesie p̄sidiuz iplorātib⁹ epi debēt adeē. ⁊ cōtra iprobor̄ uiolētias ꝓtectionis patrocinium eis negare nō debēt. ⁊ Unde gelasius gerōtio ⁊ petro epo. **Implorantibus procinia epi debent adesse.**

L Icet oib⁹ de nobis sperātib⁹ nō debeam⁹ iq̄tū possumus nos denegare: plus tñ uiduaꝝ ⁊ orphanoꝝ cās ⁊ ipēsius ducim⁹ exequēdas: q̄s tueri a nob⁹ vl̄ ab oibus diuina manifestat assertio. ⁊ Dē anastasio epo. **De eodē**

O Ffensionis ꝓprie desolatis

g ⁊ Coercēdi. i. suspēdi oni. l.

b u ⁊ Elicuit. Jn hac di. lxxxvij. oñdit magister q̄ viduis ⁊ pupillis: libertis ⁊ oppressis tenet prelatus prouinum impēdere: ⁊ etiam manumissos defendere: ad vlumū subiungit de expositis. j. c. c. vlti. ⁊c.

i ⁊ Licet. xi. q. i christianis.

k ⁊ Plus tñ. nō q̄ ēt cāe pauperū ⁊ oppressoꝝ ⁊ pegrinoꝝ spectant ad eccl̄iam: vt. xxiij. q. iij. sicut de potentibus. ⁊. c. se. ⁊ ℈. c. ꝓi. ⁊ ex de ver. sig. sup gbusdā i fi. spectāt ēt ad iudiciū regis: vt xxiij. q. v. regū. ⁊. c. administratores. Sillē viduis ⁊ pupillis ꝓtect⁹ sit iperator magnū ꝓuilegiū. s. q̄ aliqs nō possit illos trahere ad iudiciū ex̄ paincia ipī tñ possūt alios trahere. C. q̄n impe. int̄ pu. ⁊ viduā. l. vna. vidua ē que ēt maritū nō habuit. ff. de ver. sig. ma lū. §. viduā. pupill⁹ ē q. j. pubertatē desijt ee in pris prāte. ff. e. pupillus. rñ. i.

l d ⁊ Ffensionis. pupillis. pupillo tu eris adiutor.

m ⁊ Executionis. i. defensionis.

auxilio: ⁊ q ſuiſ actib⁹ adeſſe ꝓ etatis infirmitate nō ꝑnt: exoratū pō ficē decet ſubuenire: q⁹ pupillis ⁊ uiduis tuitionē etiā diuinitas iuſ ſit ipendi. ⁊ iō maxio ⁊ ianuario clicalis officij q ſe ſolatio parētuz ul' ꝓpiquoꝝ aſſerūt deſtitutos au xiliū ex nr̄a delegatōe ꝑſtabis: ut aduerſus iꝓbitates aduerſario rū ſuoꝝ ꝓtecti: tuc executiōis⁹ ni ſu noxia cōmēta⁹ nō ſētiāt. Tē leutico ⁊ petro epīs. De eodē

QUiſquis⁹ in negocijs ꝓuis nr̄i nominis itercessiōe ſperat ſi bi remedia poſſe conferri: ꝓna nos⁹ ꝓuenit animositate⁹ ꝑſtare. Dē honorio epo. De eodē

OJuine⁹ retributionis memor ad pōtificalē ꝓſciaz nō ambi gas ptinere egētiū cōmodis piā ſolicitudinē non negare. Tem foꝛtunato epo. Tuetur eccl'ia quos in tui detensione ſuſcipit.

TRreligioſū⁹ ꝓſus ⁊ execrabi le iudicam⁹: ſi qſq⁹ clicus uel extraneos i ſua tuitōe ſuſceptos non' oi fide ⁊ tota ai ſui educaue rit ſāctitate. Ac cū olympius⁹ dia conus dilectōnis tue felicis atq⁹ olympij ſuggerat auūcul⁹: eiuſq⁹ puulos⁹ tutele uice ſuſcepit nutri endos: ultra latrocinū eē iudica camus: q⁹ eos bonuſculis parētū ſic aſſerūt relict exoꝛes alia re tinēdo alia ꝓtra⁹ leges ⁊ iura uen dēdo. Tē ex ꝓtilio auraſico.

Confugientes ad eccleſiaz extra

a Parvulos. nō q⁹ ſi mino⁹ ledat' i cōſcm: bz actionē aduerſus dantē ⁊ accipientē. C. ſi tu. vl' cu. inter. ſi vo ledat' i iudicio: bz actō nem aduerſus tutoꝛē tm̄. C. de iudi. ꝓpādū i fi. ſz ff. de mino. l. ēt. §. i. ſz illa lex ꝓpādū. itelligit' qñ tm̄ circa inſtātiā iudicij le ſus ē. Illa. l. ēt in ꝓncipali cā logt' cū reſtituat' in iudicijs mino⁹: vt. ff. de mino. ēt. §. ex cā. ⁊. C. ſi aduer. rē iudi. per totum. io. imo ēt reſtituit' mino⁹ ⁊ ſi cōtumax fuerit: vt. ff. de mio. ēt. b.

x Cōtra leges. C. de ꝑdi. mino. ꝓ totū.

q c Os q ad eccleſiā. j. xvij. q. iij. rerū.

b Mancipijs. de iſtis manumiſſis ab eccl'ia dicit. b. vel de cōmādatis eccleſie: q⁹ ſi poſtea ipetāt' ſup libertate ipſi coꝛā eccle ſiaſtico iudice debēt rūdere. vñ ſigs eos deīnēs nollet rñdere ni ſi ſub ſecul ari iudice: poſſet ſtari eccl'ia ipm excōicare. ſi vero nō eſt manumiſſ⁹ in eccleſia: tūc ꝓmo dz conueniri q eos moleſtat ſub ſeculari iudice: ⁊ ſi nō vult ſatiſſacere ꝓ eū: tūc eccl'ia eū cōpel let excōicādo vl' alio mō. Iau. dicit q⁹ vbicūq⁹ māumittāt': niſi ma numittant' i eccl'ia vt clerici fierēt: vt ex de ſer. nō oꝛ. c. i. q⁹ ſemp ꝓ mo cōueniēdus ē q⁹ eis litē facit ſub iudice ſuo ſeculari. Sz ḡro ad qd ergo eccl'ia recipit libertos ſub ꝓtectōe ſua: cū illud ius ſit i alijs oib⁹: q⁹ ſi aliqs nō pōt hr̄e in ſticiā coꝛā iudice ſeculari: acce

dit ad iudicē eccl'iaſticū: vt ex de fo. cō. ex tranſmiſſa. vl' ergo q liberti ſpe cēt ad iudiciū eccleſie: vt. xi. q. i. chriſtianis. vl' dic q⁹ lz iſte perſone ⁊ alie de qb⁹ hic agit' recipiant' ſub ꝓtectione eccl'ie: nō tñ eximant' a iudicio ſe culari: vt ex de paui. recepim⁹. ⁊ eſt expſſū ex de fo. cō. ex tenoꝛe.

c Per oēs. in una excōicet' i alijs denūciet'. ſi dicis q⁹ nemo pōt plies ex cōicari: dic vt nō. iij. q. iiij. c. vlti.

d Et per teſtamētuz. ex. deſer non oꝛ. c. i.

e Coerceat'. niſi ad monit⁹ ſatiſfaciat. ⁊ eſt ar. hic q⁹ omēcrūnē eſt eccl'iaſticū. xxxv. q. vi.

Iepēs in ſynodo.

f Ibertos.

g Iberti. peculio ſed nunqd liber bō bz peculiū? nō: q⁹ ſicut ſeru⁹ nō bz bona ita pr̄familias nō habz peculiū. ff. de v. ſig. pat fa. ſz logt' hic fm tp̄us quo ſeruus erat. vl' pe culiū ſumit' hic impō ꝓie: ar. C. de iof. teſta. l. vlti. ff. ad treb. cogi. Re. i. de peculio ät ſer ui qui māumittit' hoc i ſūma nōbis: q⁹ ſi ma numittit' it' vinos: dño vl' ei ꝓcedere peculiuz niſi admat expreſſe. Si aūt i teſtō libertas ei reliqt: peculiū apud heredē remanz: niſi ex preſſe ei cōcedat'. C. de pecu. eius q. li. l. vna.

b s Jexpoſitus. ex ponitur aliqs a pr̄e vl' dño vl' ab exīneo ſi a pr̄e vl' dño: aut ne ceſſitate vel ſponte. ſi ſpōte nunq⁹ pōt recol ligere eū poſtea. nec. n. ſuū dicere poterit: quē peruntē ꝓtēpſit. C. de infan. expo. l. i. ⁊. ij. ſi ne ceſſitate: repetit quādo cūq⁹: q⁹ inuitus vl' ex poſuiſſe. C. de ifan. ex po. l. i. ⁊ in his caſibus locū non bz ꝓteſtatio. qō tñ dixi de neceſſitate vl' male dictū. nā dicit lex q⁹ ſi ipe nō pōt eū alere dz eū i xenodochiū mittere. C. ō lat. libe. tol. l. vna. §. ſz ſcim⁹. ſz qō dixi in telligas cū nullū talē locū inuenit. ⁊ itelligas maxie hoc de filijs. nā de ſuo vl' q⁹ poti⁹ debeat eū vēdere q̄z exponere. ⁊ ē iſte cāus i quo furus habit⁹ ꝓ derelicto: ſtari i libertatē eripit': vt. C. de lat. liber. tol. l. vna. i auē. ō nup. §. hoc āmpli⁹. ⁊. §. multo magis. als occupāti ꝓcedit. ſi aūt ab exīneo ⁊ ſciē te dño vl' pr̄e: tūc locū bz qō hic dicit. ſi vero ignoꝛāte: ſemp pōt repetere qūcūq⁹ venerit. C. de infā. expo. l. i. b. dicit q⁹ tm̄ vſq⁹ ad. x. dies audit' pr̄ in hoc cāu. qō ver⁹ credo: q⁹ de bis q̄ publice fiūt nō pōt ꝑtendi ignoꝛan tia: vt. xvi. di. q⁹ dicitis. Idē pōt dici qñ pr̄ ꝓpria volūtate expoſuit. io. hoc teneas breuit' q⁹ ſi a pr̄e infās exponit' vel ab alio eo ſciente vel ratū habē te ſtari liberat' a patria ptāte. ⁊ ſi dñs idē facit' furus ſtari eripit' i libertatē ⁊ liber⁹ i ingenuitatē. Idē ē ſi alimēta fuerint iſtis lāguēnibus denegata. aut ſi iſti lāguētes expoſiti fuerūt cuiuſcūq⁹ fuerint eratis. ⁊ qui eos ſuſci pīūt: nō bñt aliqō ius in ipſis: vt ex de ifā. vel lāg. expo. c. i. b.

i Jntra. x. dies. de bis. x. dieb⁹ dic q⁹ currūt a tp̄e ſcie ⁊ ſūt cōtinui. ⁊ſi in tali loco ē q⁹ venire nō pōt: reſtituit ꝑ clauſulā generalē: ar. ff. ex q. ca. ma. l. i. alij dicūt q⁹ ſūt vtiles cū. ſ. expiri pōt. ff. de edi. edic. cū ſex. ⁊ de diuer. ⁊ tē. p̄e. l. i. ſi vero ille q colligit expēdit aliqua i puero erudiēdo in aliqua arte: repetit a colligente. C. de infā. expo. l. i. qō aūt cā alimēti expendit nō repetit: niſi in duobus caſibus. ſ. ut ibi ꝓteſtatus eſt. C. de neg. ge. neſcēt⁹

n Commenta. i. fraudes.

o q Eliſqs. remedia. ar. q⁹ debeat qs de hoc de quo cert⁹ eſt uel ſecur⁹ priuilegiū ro. ſe. ipetrare: vt hic elicit': cū oēs teneamur defendere talē. ſpalius ar. ex de teſti. lz vniuerſis. ar. di. xxiij. q̄ q̄z. l.

p Noe. vt tm̄ primo coram ſuo iudice ōferat' q̄rela: vt ex de fo. cōpe. ex trāſmiſſa.

q Aioſitate. i bona ſignificatione ſumitur als i mala. lxv. di. ſane.

r d Juine retributionis: q⁹ nullum bonū irremūeratū: de pe. di. iij. nullus. ⁊ ē ſi. lxxxi. di. c. penul.

s Rreligioſū. nō oi fide. q⁹ hoc c. t. ſ. pri. di. peruenit. coll'r q⁹ clericus bñ pōt legitimaz tutelā ſuſcipe ſz ēt exīnearuz perſonarum ſi vult. l.

t Nō oi fid. ⁊ ita videt' q⁹ tutoꝛ teneatur ēt de leuiſſima culpa. C. de pi cu. tu. ⁊. cu. tu toāb⁹. ar. ſ. q⁹ ſ. nō teneat' ni ſi ō leni. C. ar. tu. quicquid. ⁊ q⁹ dicit fide: ē ar. ſ. perfidos aduocatos q plena fide clīē tulos nō defē dunt: ar. ij. q. iij. §. notandum.

vel vbi collect' nō vult ducere filiā suā in vxorē.C.de nup.pfem.

b Dēat.nō i seruū.C.de ifā.expo.l.vlti.ꝛ iō dr iste eū hre:q; ali' iaz non pōt petere puerū .puer tñ bñ recedit ab eo cū voluerit.ꝛ ptinebit epla:q .f. exeat ꝛ pbet eē suū alis nō crederet ei:ar.ꝫ.cx̄ q fi.sint le.ꝛ ālmiss':vbi credit pri ꝛ mri dicēdb' aliquē nō cē filiū suū:q; nō ē pls.mēdū aliquem de negare filiū suū.

a P Robibent' Facta inēpo. sitione de vi/duis ꝛ lībertis ꝛ expo/sitis reuertit in hac di.

D.LXXXVIII

lxxxviij. ad ꝓpositum suū.s.ad illud.c.ñ cupidū.ꝛ oñdit clericos cā turpitudinis ꝛ cupiditatis nō debere opera exercere.tandē subijcit q; nullus pbr̄ū i testō dr notare tutorē sē.

b O Ecreuit .ꝓducē s.cā cupiditatis: vt nōui.lxxxvi.di.c.vl. ꝛ semper intelligo causa cupiditatis hoc fieri nisi necessitas ꝓbet:ar. xij.q.i.c.i.

c Vbi pz.i.ꝓpter qō patet.

d Angelos. per angelos intelligūt predicatores q.p ingenio auditoꝝ debēt se aptare :vt viij.q.i.c.oportet.ꝛ di. xliij.sit rector.§.vlt.vñ non propt iacob sed ꝓpter angelos inducit hec aūctas.

e c Onsequens .q; sacerdotes erāt isti:vt.ij.q.vij.accusatō laa.

f Cantātez.i.metrice describentē.

g Negociatōes.i. falsam tradutōez ꝛ deoꝝ q;.s.credebat se iustifi cari ex operib' legis fi guras legis seruantes a gr̄a resilientes.

g Vel negociatōes.i. vt vilius emant ꝛ car' vendāt.

b Ingenio.ar. q; nec sub qualibet fraude ex cogitata pōt exerceri negociatōes.ergo nec cā necessitatis vt qdaz asserunt: nec causa lu/cri caprādi paupeꝝ.i.q iij.sigs obiecerit.ar ꝫ ex̄ nc cle.vlt.mo.c.i.xci. di.clericus.lau.

i Cessandū . vī ergo q; i eius optōne sit: aut velit abstinē a questu aut ab officio ff.de iur.dot.plerūq;.§.vlt.quod falsum est. sed hic aut tē/minatiuū c.xi.q.i.placuit.

k c Episcop' .curas.ꝛ.xxi.q.iij.c.i.ij.ꝛ iij.ꝛ.xi.q.i.te qdem.

l p Erlatū.ꝛ ptoriis.i.locis iudicij tractādi.qd sit ptoriū habem'. ff. de iusti.ꝛ iur.l.penul.

m Decepū.j.xxiij.q.iij.iustū.j.xxiiij.q.iij.clericus.

n Quinq; dieb' .ar.mozā posse purgari. ꝫ tē nō inducias ꝛ expectatōes agnitus q; nō fuerit:secur' bēat' q collegit .Dane q post pdictū tps calūniator extiterit:ut homicida ecclīastica districtōne dānabitur sicut patrum sāxit aūctas.

P Robibent' ergo clici cu/piditatis negocia fugi/ere:nō pietatis curaz uiduis ꝛ orphanis im pēdē. Unde melchiades papa Decreuit' sancta sy/ De eodē nodus nullū deiceps clericū aut possessiones ꝓducere aut ne/gocijs secularib' se imiscere:nisi.p pī curaz aut pupillorū aut orpha norū aut uiduarū: aut si forte epūs ciuitatis ecclīasticarū rerū solicitu dinez eū hre pcipiat. ubi' pz q; ali/a sūt negocia secularia ꝛ alia eccle siastica. Unde moyses in seculo erat cū crebro itraret tabernacu/lū ꝛ exiret:q itus ꝓtēplatōe rapie/bat:fortis ifirmātiū negocio urge/bat:ſz ꝛ iacob ascēdētes ꝛ descē/dētes angelos uidit: q; rectores eccliarū n solū ꝓtēplādo ascēdūt sed deorsū quoq; ad mēbra illius miserādo descendūt.ꝛ duz sacer/dotes eoꝝ facta imitāt.ꝛ se cultoꝝ diūt:ꝛ sbditorū onera portant.

Item gelasius. De eodem.

Onsequēs' ē: ut illa quoq; q̄ de picenis ptib' nup ad nos missa relatio nūciauit: n̄ ptereun da putarem'.i.plurimos clerico rū negociatōib' inhōestis ꝛ turpi b' lucris ibiare:nullo pudore cen sentes euāgelicā lectionem: q̄ ipe dñs negociatores ex tēplo uerbe ratos asserit' expulisse.nec aplica uerba recolentes qbus ait:nemo militās deo implicat se negc cijs secularibus.psalmistaz quoq; da uid surda dissimulātes aure cātā tē:qm̄ nō cognoui negociatōes' itroibo i potentias dñi.ꝓinde b' mōi aut ab indignis post hac q̄sti bus nouerit abstinēdū ꝛ ab oi cu iuslibet negociatōis ingenio' cupi ditateq; cessādū'; aut i quocūq; g du sint positi mox a clericalibus officijs cogant' abstinē:qm̄ dom' dei dom' oīonis ꝛ esse ꝛ dici dz ne p officia negociatōis potī' sit la tronū spelunca. Item ex cano ne apostolorum.

In sacris ordinibus constitutus seculares curas assumere nō dz.

Episcop' aut sacerdos aut di aconus nequaq; seculi curas assumāt.sin alit' dcijciant'. Itē gregorius romano defensori.

Epūs seclarib' cāis occupari nō dz

Perlatū' ē ad nos reuerēdissi mū frez nr̄m basiliū epm ue lut unū de laicis i cāis secularib' occupari ꝛ ptorijs utilit' defuīre q̄ res qm̄ ipm utilez reddit ꝛ reue rētiā sacerdotalē ānihilat:stati ut expientia tua hoc pceptuz' susce pit:ad reuertendū cū districta ex ecutōe cōpellat:q̄tenus ei illicite ifistenti .v°. diebus sb q̄ibz excu satōe imorari nō liceat: ne si quo libet mō cū ibidē āplius morā ha bere pmiseris:cū ipo apud nos g uiter incipias esse culpabilis.

Item ex ꝓci. carthagineñ. iij.

Testōꝝ tuitionē ꝛ curā rei fami liaris epūs non suscipiat.

Episcopus' tuitōez testōꝝ n̄ suscipiat. Item ex eodem

Episcop' nullā rei De eodē familiaris curā ad se reuocz sz lectōi ꝛ oroni ꝛ uēbo pdicatōnis tm̄mō uacz. Itē ex eod. De eod

Episcopus' gubernationez ui duaꝝ ꝛ pupillorū ac pegriorū nō p scipm: sz p archipbr̄uz aut archidiaconū agat. Itē grego rius quartāo pfecto. Rōcinio rū cās clericus suscipe nō debet.

Nutile' ꝛ ualde laboriosū ē boiez strātū rōcinioꝝ cās as sumē :ꝛ i eis qō n̄ expedit se obli gare. Item hieronymus.

Fugiendus est cleric' negociator

Negociatorē' clericū ꝛ ex iope diuitē ꝛ ex ignobili gl'osū q̄si quādā pestē fuge. Itē aug.i li. v. dierū.ꝛ hoc a tpe quo susceptū fras:ex̄ de ap.sup eo. iiij. q. iij. c.i.ꝛ.q.v.c.i.qñqz duoꝝ.v.q.ij.c.pñti.

c Episcopus.testōꝝ i.aptionē:vt.s.cosā eo nō apiant':ſz cosā mgro census.C. de testa.ꝓsulta.vl' dic mitionez.i.q; sit ad uocat' .als ꝓ eū dz adimpleri qō i testis relictū ē:ex̄ de testa. si be redes.ꝛ.ff. de pe.bere. bere/ditas. in fi.io.

p c Episcopus. ad se reuocet pa/cipatū vl ꝓ se ꝛ tūc n̄ ē ꝫ.lxx xvi.di.fratruz

c Episcop' guberna tōnē.sz ꝓ archi pbr̄ū.nā ꝛ pri ri debēt onera sua:ex̄ de offi. archi.c.vlt.ar. ꝓ alios nobis licere q̄ nobis ꝓ nos n̄ lz: ar. v.q.iij.c.vl.ar. xij.q.i. pcipi/m'.Et valz ad qōnē q; eccla possit alicui cō cedere gladiū lz ei nō liceat eo uti p se. xxi ij.q.vl.c.sepe. sibi inimī qō lz nobis ꝓ ali/os ꝛ p nos: vt di.xcv. illō su pfluū.ꝛ eccōnē so qō nō licet. nobis p nos nec p alios. xl vi.di.sicut. xx iij.q. vl. bis a gbus .ꝛ cōseq tur q; p alium qō nō pōt p se ff. de sta. bo. i paroc.ꝛ id p se qōnō p alium C.ō bis q; ve. eta .l. ij. ff. de adop.p' mor/tē.§. neq;. xxi ij.di.quoniā dā ꝛ q̄nq; plus p se valet:de cō. di.iiij.illud.io. Do.generale est q; q; pōt p se qō pōt p ali um ꝛ eccōn̄ : ſz in casib' spāli/b' fallit q̄nq; rōe psone:q̄ p biber per se fa cere: vt in hoc c.sed per alium

nō,phibet.vl rōne rei:q; in cā criali aligs agit p se ꝛ non p aliū vt.v.q.iij:in crialibus.b.

r Nunle.

s n Egociatorē.sz nūqd lz clerico habere tabernā:vī q; sic .C. de epi.ꝛ cle.l.ij. Dz dicim' q; lz lex ꝓcedat:canō tñ nō pmit tit.vī dic q; pōt habere tabernā ꝓpt necessariā ꝛ honestam nego ciationem.

Monica n. semp nō licz. i. nūq̄z xxxij. q. iij. nemo. ar. ℈. xxxi q. i. hac rōne. sed licet aliq̄n licēcia pene: sz licētia culpe nō q: non euadit culpam.

Nō lz. ar. q̄ ꝓpter mutationē status quod ipsi erat licitū fit illicitū ⁊ ecōtra ar. di. xxxi. lex. ar. ℈ xij. q. i. non dices.

qōnū ueteris ⁊ noui testamēti.

Clerico negociari non licet.

Monicari hoib⁹ semp nō lz: negociari uero aliq̄n licet. an teq̄ eni ecclīasticus qs sit: lz ei negociari: facto tā nō lz. ¶ Tez io hānes chrysostom⁹ sup matth. eū

De eodem'. Palea'.

Ejciēs dñs uēdētes ⁊ ementes de templo significauit: q2 mercator nunq̄ pōt deo placere ⁊ iō null⁹ christian⁹ dz esse mercator: aut si uoluerit esse ꝓficiat de eccl'ia dicēte ꝓpheta: q2 nō cognoui negociatōnes introibo i potētias dñi. quēadmodū enim q ambulat inᵗ duos inimicos uolens ambobus placere sine allogo mali eē nō pōt: necesse ē ut ist̄i male loq̄t de illo ⁊ illi male de isto: sic mercator sine mēdacio ⁊ piurio eē n̄ pōt. Dz sba taliū stabilis eē non pōt: neq̄ ad bonū ꝓficit qō ō malo ꝯgregat. Quēadmodū enim si triticū aut aliud tale cernas in cribro: dum huc ⁊ illuc iactatur oia grana paulati deorsū cadūt: ⁊ tā dē in cribro nil remanet nisi ster cus: sic de sba negociatorū nouissime nil remanet nisi soluz pecca tū. lz oēs uident eē mercatores. ofidā ergo qs nō ē negociator: ut q talis nō fuerit eū intelligas esse negociatorē. Quicūq̄ rē compat nō ut ita itegrā ⁊ imutatā uēdat lz ut malīa sibi fit ide aliqd opandi ille nō ē negociator q uero rez cōpat ut integrā ⁊ imutatā uēdē do lucret: ille ē mercator q de tē plo dei ejicit. uñ sup oēs mercatores maledict⁹ plus ē usurarius ipe nāq̄ rē datā a deo uēdit non cōpatā ut mercator. p⁹ fen⁹ rē suā repetit tollēs aliena cū suis. mercator aūt nō repetit rē uenditaz. Dicit aliqs: q agrū locat ut agrariā accipiat: aut domū ut pēsionē recipiat: ñ ē silis ei q pecuniā dat ad usurā? absit. Primo qdē qñ pecūia nō ē dispositā nisi ad emēdū. Secūdo: qñ agrū bñs arando accipit ex eo fructum. bñs domū: usū māsiōis capit ex ea. ⁊ iō q locat domū uel agrū suū: usū dare uidet: ⁊ quodāmō uidet mutare, cū lucro lucrū. ex pecunia reposita nullū usū capis. Tertio ager uel dom⁹ ueterascit: pecunia spūaliter itelliguntᵉ hoies: q2 sicut nūm⁹ habz caragma cesaris ita hō caragma dei. ⁊ sicut nūmus q nō hz caragma cesaris reprobus est: ita hō q nō ostēdit imaginē dei. ūde isaias ait ad hierusalē: caupones tui miscent uinū cuz aqua. Jō ergo mēsas nūmulariorū euertit: significās q2 i tēplo dei nō debent eē nūmi nisi spūales. i. q dei imaginez nō diaboli portāt: aut certe mēsas nūmulariorū. i. sacerdotū dicit scripturas. nouo enim testamēto succedēte priori euersē sūt scripture illoz. ¶ Tē augustin⁹

Palea.

Quoniā nō cognoui lr̄aturaz aliqui codices hñt negociatōnes. i quo diuersitas interptū sensū ostēdit: nō erroꝛē inducit. si ergo iste ꝓpterea assidue laudē dei dicit: q2 nō cognoui negotiatōes nō negocient christiani. Sed ait ipe negociator: affero ex lōgiquo merces: mercedē laboris mei uñ utuā peto. dign⁹ ē eni mercenari⁹ mercede sua. De mēdacio ⁊ de piurio agit̄ nō ō negocio. Ego. n. mētior nō negociū. Nā possum dicere tāto emi: sz tāto uendaz si placz: eme: quō ergo reuocas me a negociatōe? oēs artifices mēti untur sutores agricole. Dis ut optē carū tps: ut possū uēdē āno nā quā fuaui? sz hoc nō faciūt boni agricole inqt: neq̄ illa boni negociatores. ē peccatū hr̄e filios: q2 qñ eis dolet caput: mres ifideles q̄rūt eis ligaturas sacrilegas incātationes. oia ista sūt peccata hoīnū non rez. q̄re ergo ipe dicit mihi negociator quō psalmistā intelligas? ⁊ noli me ꝓhibē a negociatione. negociatio. n. nō me facē malū: sz iigtas mea ⁊ mendaciuz meū: q̄ram⁹ ergo negociatores: q ꝑsumūt gloriari ex suis operibus si sūt ꝓtra illā gr̄am quā hic spūs cōmēdat ut nemo de suis opib⁹ gl'iet. ⁊ sicut contra medicos sup be pollicitātes salutē uigilat hoc qō dictū ē: tota die salutare tuuz sic ꝓtra negociatores opib⁹ suis gl'iantes uigilat hoc qō dictuz est os meū anūciabit laudē tuā. uñ ⁊ dñs eiecit eos de tēplo uolētes suā iustīciā statuere: ⁊ ignorātes iustīciā dei. merito dictuz ē negociū: q2 negat ociū qō malū ē: neq̄ q̄rit ueraz qetez q ē deus. ¶ Tē cassiodorus in eodē psalmo.

De codez. Palea.

Quid ē aliud negociū nisi que possint utilius cōparari: carius uelle distrahere? negociatores uēo illi abominabiles existimāt q iustīciā dei minime ꝯsiderātes ꝑ inoderatū pecunie ābitū polluunt merces suas plus periurijs onerando q̄ precijs. tales eiecit

a Neq̄.hec ps ē illius.xxi.q.iij.cyprianus.

b Dei.ꝛ nōne accusat iste p̄ morē ꝫ id.xxiij.di.quorūdā.C.si reus vl'accu.mor.fue.l.i.ꝛ.ij.So.dicūt qdā q̄ accusari pōt qs post mortē p istā m sicut hic:qz apparebat p istā m.i.p testamētū eū decessisse i mortali peccato.fz.b.dicit:q̄ iste nō accusat:qz notoriū erat eū ipenitentē decessisse:al's nō possz accusari post mortē nisi de beresi.xxiij.q.ij.sane.ꝛ i illo cān.C.ad.l.iul.ma.l.vlt.Sed nōne dz presumi pro isto qz ēt in vlti.instanti potuit penitere:vt.xxvi.q.vi.q recedūt.ꝛ.c.cognouimus.ar.coñ de pe.di.i agite.dic̄ ergo.b.q̄ cū mortalit̄ peccauerit nec penituerit non debz ꝑ eo orari.xiij.q.vl.c.vl.ꝛ punit̄ hic in quo deliquit.xij.q.ij. de viro. vel hoc intelligas quo ad sepulturaz tm̄:ex̄ dō tonica.c.i. io. credo ḃ ad terrorē institutum: nec mō locū habē.qō vlt.dr̄ fuat̄ de facto.b.

D.LXXXIX.

c d Omni. Hoc c.tractat magister.ā.xlvii di.§.necesse.sed alr hic ꝛ alr ibi. ibi enī exposuit domui.i. familie sue. hic alr domui sue i.ecclie sue.ꝛ illud quasi est p̄paratorium ad istud:vt in hoc.§.inuit g.oñdit ergo in hac di. lxxxix.qualit̄ prelatus ecclīastica beneficia debeat dispensare: qz plā nō debz cōmittere vni ꝛ q̄ nō dz laicos iconomos cōstituere i ecclia vl'vicedños.ꝛ q̄ ecclīastica officia ꝑ inquis non concedat.lau'.

d Singula. Nō q̄ difficile ē vt vn⁹ vicē duoꝝ obtineat.ff. de pac.si plures. C. de assessorib⁹ nemo.C.ō testa.ꝑsulta. vbi dicitur q̄ absurdū ē:si ꝑmiscuis actibus rex turbent officia.ff.q̄ cuiusq̄ vniuer.sicut.§. vlti. similr lex dicit q̄ nō pōt qs p plures ciuitates plēs bñe ptārias.ff.ad muni.libert⁹.§.ꝑscriptio.so.regla re est q̄ vna persona non suppleat vicē plurium: nisi in causa necessitatis vt idem sit carnalis ꝛ spūal' pr̄.xxx.q.i.ad limina.vel prelatus in diuersis ecclīs.x.q.iij.vnio. vel idē sit eligēs ꝛ cōfirmās:ex̄ de elec.cum inter. vel vel nisi cā vtilitatis:vt cū due ecclie vni cōmittantur.xvi.q.i.ꝛ tpis. vel ut idē suus vicē pluriū dñoꝝ sustineat.ff.de sti.ser.l.i.§.cōis seruus. vel vt apud semetipsū aliqs emācipet̄ vl'adopt̄et.ff.de adop.si consul.l.

e Ecclesiastici.nō ordinū sed dignitatū.vnus.n.bene ḃz omnes ordines licet ab vno tm̄ denominet̄.

f Singulis.j.xxi.q.i.c.vl.coñ.sed illud ex spāli priuilegio:hoc ex generali iure.xi.q.i.huic.l.

g Cōmittendū ē.alī habebit archidiaconatum:alī aūt archipr̄batum: ꝛ sic de alijs:ar.j.xiij.q.i.c.i.l.

dñs ō tēplo dicēs:nolite facē domū pr̄is mei domū negociatōis

Item cyprianus.

Nomine sacerdotis careat:q̄ dei ministros suis euocat officijs.

Neq̄ apud altare dei⁹ merēt noiari in sacerdotuz p̄cce:q̄ ab altari sacerdotes ꝛ mīstros uolunt auocare:ꝛ iō victor cū cōtra formā nup in ꝯcilio a sacerdotib⁹ datā geminū faustinū p̄sbrum aliis sit tutorē constituere:ob dormitionē ei⁹ apud uos nō fiat oblatio: neq̄ aliq̄ dep̄catio ꝑ nomine ei⁹ frequēt̄ in ecclia:ut sacerdotū decretuz religiose aut necessarie factū obseruet̄ a nobis.

O Omnī quoq̄ sue oportet ep̄m ee bñ ꝓposituz ut q̄dā inde quodāmō future dispensatōis argumēta sumāt. i dispēsatōne nro ecclie hāc regulā obseruandam nouerit:ut nulli quātūlibet exercitate plōe duo simil officia cōmittat:neq̄ secularib⁹ uiris res ecclīasticas gubernādas cōmittat.

Ade gre.scribit oibus epīs.

Uni persone duo non cōmittantur officia.

Singula⁹ ecclīastici⁹ iuris officia singulis⁹ qbusq̄ personis singulari cōmitti iubem⁹. Sicut enī in uno corpore multa mēbra hēm⁹:oia āt mēbra nō eūdē actū hñt:ita i ecclie corpore multa mēbra sūt fm ueridicā pauli sniam. in uno codēq̄ spūali corpore ꝓferendū ē hoc officiū uni:alij cōmittendū ē illud.neq̄ eni q̄tūlibet⁹ exercitate uni psone uno tpe duarū rerū officia cōmittenda sunt: qz si totū corp⁹ ē oculus⁹; ubi audit⁹?sicut enī uarietas mēbroꝝ p diuersa officia ꝛ robur corporis seruat: ꝛ pulchritudinē repñtat ita uarietas personaꝝ p diuersa nihilominus distributa officia ꝛ fortitudinē ꝛ uenustatē sancte ecclesie dei manifestat.ꝛ sicut inde coꝝ ē in corpore humano ut alterū mēbrū alteri⁹ fūgat̄ officio:ita nimiꝝ noxiū simulq̄ turpissimū ē: si singula reꝝ misteria psonis totidem nō fuerint distributa.

Item grego.antēno sbdiacono.

Quilibet episcopus uicedominū ꝛ iconomum habeat.

Volumus⁹ ut frater nr̄ pascasius ꝛ uicedñz sibi ꝛ⁷ maiorē ordinet domus.q̄ten⁹ possit uel⁸ hospitibus supueniētib⁹ uel cāis que eueniūt idone⁹ ꝛ paratus existere.si uero negligēt̄ eū ꝑspicis uel ea q̄ dicimus iplere differētez ois clerus⁹ ei⁹ adhiberi dz: ut cōi cōsilio ep̄i eligant̄ quoꝝ persone ad ea q̄ prędixim⁹ ualeant ordinari. Hinc colligi pōt archidiaconi electionē a cūcto clero si epūs negligēs uel differēs fuerit canonice fieri posse. Officiū uicedñi est epatum disponere. Ade gre go.clemētine patricie post alia.

Quid sit officium uicedomini.

Jaconum⁹ uero anatholium quē ad nos dirigere poposcistis:hoc nos facere nō posse: cause magis modus q̄s rigoris auctoritas facit.uicedñm eni eū ꝓstitumus:cuius arbitrio ep̄m cōmittimus disponendū. Item ex cōcilio chalcedonēsi. **De eodem**

Celia⁹ in qbusdā ecclīs sicut ad nos puenit sine iconomo ep̄i res ecclīasticas tractant;

b Quātūlibet.ar.nō ee derogatū iuri generali,ppt̄ psone p̄rogatiuā.ā.di.lxi.miramur.ā.di.lxxviij.siqs.l.

i Oculus.i.si oñe officiū attribuit̄ ei q̄ dr̄ i ecclia ocul⁹: vbi erit audit⁹.i.auris.i.officiū qō ei attribuit̄ q̄ dicit̄ i ecclia auris. p oculū itelligunt maiores in ecclia:q̄ sibi ꝛ alijs prouident.per aurem in ecclesia discreti intelligūtur ꝛ scientes vl'referas hoc ad illud qō dixit: q̄ diuersitas officioruz sit i ecclia alis nō obstarz: qz si tot ēt. qz si boies i ecclia esset⁹ vn⁹ officij qūo iplerētur corpus ecclesie cū diuersis opus est?

k Et pulchritudinē. singla q̄q̄ locū tenent formta decenter.i.

l Volum⁹ ꝛ vicedñm. exponit b.i. iconomuz rerū epaliuz ꝛ hospitaliuz:q̄ rebus epalib⁹ ꝛ hospitib⁹ supuenientib⁹ ꝑ uideat.

m Et maiorē i.iconomuz rerū canonicoꝝ ꝛ iste itellect⁹ hēt ex rubrica quadā. vel maior ē q̄daz dignitas que est i qbusdam ecclīs: vt vicel leñ.in ecclia sācte marie.

n Vel hospitib⁹.qz epūs nō pōt in ꝓpria ꝑsona tractare talia negocia. v.q.iij. qz epūs ꝛ referas: qō dicit de hospitibus ad vicedominum.

o Clerus.ar.q̄ si ꝑlatus nō vult vl'negligit facē ea q̄ debz:ea debēt suppleri ꝑ subditos ꝛ ecōuerso:ar.j.ix.q.iij.cū scim⁹.ꝛ videt q̄ i talib⁹ nō sit necessaria admōitio:vt ex̄ de sup.ne.prel. lz. ex̄ de ꝓce.p̄.ꝛ ec.non va.qz in fi.

p d Jaconū.vicedñm.ex hoc.c.pz q̄ vicedñs ē: q̄ habet ptātez sup res ipius epatus.iconom⁹ q̄ sup res canonicoꝝ :cui.l. res ecclīastica gubernāda mādat̄.C.de sacrosanc.ec.iubemus. i p̄n.ꝛ sicut epūs dispēsat res epales sub testionio vicedñi:sic canonici res ecclīasticas sb̄ testionio iconomi ꝛ ecōuerso:vt.xvi.q.vij qm̄.ꝛ.xij.q.i.manifesta.ꝛ iste iconomus i qbusdā ecclīs appellatur prepositus.

q q Celia in qbusdā.epos.vel ēt alios ꝑlatos. qlibz eni ꝑlat⁹ dr̄ iconomū ꝓstituere.C.de epi.ꝛ cle.oēs.§.hoc nihilominus ar.ix.q.iij.cū sim⁹.ex̄ de of.or.cū vos. de officio iconomi sindici

actoris nõ.xvi.q.vij.qm̃.ar.epm̃ posse corrigere iconomũ res eccl̃e dispẽsantẽ sicut ⁊ archidiaconus:ar.di.lxxxiij.honoratus.
r Testionio.ipi eni phibẽt testioniũ sue admistratõis.sz cubicu larij sui phibẽt testioniũ sue cõuersatõis:vt.j q.vij.cũ pastoris.
a i Iudicatũ ẽ.int eos.sz nõne isti erãt laici:g debebãt cõueniri sb secla ri iudice:vt.xi q.i.experiẽtie sz ideo cõueniũt corã; eccliastico: qr rapuerãt bona ecclie:vt ex̃ de fo.cõ.c.cũ sit generale. Et ẽ hoc cõtra rectores ciuitatũ:q cõpellunt rusticos eccle siarũ sub se rñ dere. Alij dicunt suos ⁊ libertos eccle se qui forũ; dñe i.ecclie:vt di xi.q.i.c.ij. rusticos aũt nõ sed seculares: nisi ecclia ab iperatore cõsecuta esset iurisdictionem sup eos: ar.lxiij.di.ego.ex̃ de appl̃.si duob⁹. Vius dr̃ hic laicos istos cõuenire in foro ecclesie rõne predicta: ⁊ qr adhuc erãt in admiustratõne. vñ rõne administratõis rusticos cõuenire poterãt sub epo ar.ij.q.vi.§.nł li quoq officiatũ.p⁹ depositã administratõne nõ nisi forte i breui vł in si fugerent in auc.vt iu.sine quoquo suf.§ sigs aũt.⁊.§.necessitatem. Alij dicunt qꝫ iste epus rephensus fuerat qr icoũomũ fecerat aliquẽ de istis laicis:g tñ cleric⁹ eẽ dz: als bñ posset eis cõmittere curã rusticoꝝ ⁊ alioꝝ bonoꝝ epatus.

placuit oẽs ecclias hñtes epos ẽt iconomos habẽ de ꝓprio clero: q gubernẽt res ecclie cũ arbitrio sui epi:ut nõ sine testionio' sit gubernatio ipaꝝ reꝝ ecclisticaꝝ. neqꝫ ex hoc eueniat res eiusdẽ ecclesie dispgi:⁊ sacerdotali dignitati obtrectatõ generet.si uẽo qs hoc nõ obſuauerit: diuinis sbiacebit regulis. Itẽ gre. iohãni carolitano epo. Secularibus uiris res ecclesiastice nõ cõmittantur.

Iudicatũ ẽ nobis:qꝫ laicis quibdã curã uri procinij cõmiseritis:q postmodũ i rusticoꝝ uestroꝝ depdatõib⁹ atqꝫ fatigatõnib⁹ fuerit dephẽsi. Qd̃ si ita ẽ: districte a uob discuti ꝯuenit: atqꝫ int̃ eos eccliecꝫ urẽ rusticos cãm examiare sbtil⁹: ⁊ qcqd fraudis iuẽtũ fuerit: cũ pena legib⁹ statuta reddẽ ꝯpellat̃. Decetero uẽo cauẽdũ ẽ a fraẽnitate ura:ne secularib⁹ uiris atqꝫ sb regula urã ñ degẽtib⁹ cuiuslibꝫ res ecclie ꝯmittãtur:sz ꝓbatis de officio uro clericis i qb⁹ siqd repiri poterit prauitatis:ut' i sbditis emẽdare qd̃ illicite gestũ fuerit ualeatis: quo uidelꝫ apd̃ uos hitus sui officij magis cõuenicẽter administrẽt qꝫ accusent. Propiqs ẽt uł fauore sibi ꝯiũctis ecclistica officia epus cõmittere nõ audeat. Unde in tole.ꝯcilio.x.legitur. Ecclistica officia non cõmittat eps ꝓpinqs uel fauore cõiũctis.

Ceterũ oib⁹ placet i pñti tale rescidere factũ ⁊ non eẽ decetero faciẽdũ.qcũqꝫ igit̃ põtificuꝫ deiceps aut sãguie ꝓpinqs aut fauore psone qbuscũqꝫ sibi ꝯiũctis talia lucra cõmẽdare tentauerit:

ad suũ nefãde ꝑsũptõis excidiuꝫ ⁊ qd̃ iussũ fuerit deuocet̃ i irritũ ⁊ q ordiauerit: annue excõicatõi sbiaceat.q̃ uero ablata fortasse fuerit:ab eo q tulerit reddat̃ in' duplũ. Porro ipa officia quare sint ita distiguẽda ⁊ nõ uni psone oia cõmittẽda ex auctẽ gre. ⁊ bonifacij pape dat̃ itelligi qui ait.

Graduum ⁊ ordiniuꝫ distributio ecclesie unitatem conseruet.

Ad hoc dispẽsationis ꝓuisio gradus diuersos ⁊ ordies cõstituit eẽ distictos:ut dũ reuerentiã minores potiorib⁹ exhiberent: ⁊ potiores miorib⁹ dilectõnẽ ipẽderẽt:uera'ꝯcordia fieret.⁊ ex diuẽsitate ꝯtextio⁹:⁊ recte officioꝝ gereret̃ admistratio singuloꝝ.neqꝫ eni uniuersitas'alia potat rõne sbsistẽ:nisi huiusmõi magnus eã differẽtie ordo fuaret:qr uẽo q̃qꝫ creatura i una eadẽqꝫ q̃litate⁽ᵐ⁾ gubernari uł uiuẽ nõ põt: celestium militiaꝝ exẽplar nos instruit: qr dũ sũt ãgeli sũt archãgeli: liq̃t qr ñ sũt eq̃les sꝫ i ptãte ⁊ ordie sicut nostis differũt alter ab altero.

Litigiosus⁹ quoqꝫ ꝓhibetur ordiari: qr q sua potestate discordãtes ad ꝯcordiaꝫ dꝫ attrahẽ: q oblatões dissidẽtiũ ꝓhibet̃ recipe neqꝫ qꝫ litigandi facilitate alios ad dissidiũ dꝫ ꝓuocare. Unde i cõcilio carthaginẽsi.iiij.legit̃.

Clerici discordes deijciantur uel reuocentur ad concordiam.

Discordãtes' clicos eps ł rõne uel' ptãte ad ꝯcordiã trahat. i obediẽtes synod⁹ p audictiã dãnꝫ. Itẽ ex codẽ. Dissidẽtiũ fratrũ oblatõnũ dona nõ recipiant̃.

f In duplũ.sic.xij.q.ij.fratnitas.⁊.c.i legib⁹
g a Ad hoc.diuersos inter pelatum ⁊ subditũ.
h Et potiores.h erit vsqꝫ i diẽ iudicij tñ.dicit en apłus:Dũ mundus iste durabit:hoies ꝑsũt hoib⁹: demones demonibus angeli angelis.cum autẽ deus erit oia i oibus cessabit ois ꝑlatio non tñ ordo vel maioritas.aliqs.n.maior erit alio. nam in domo pr̃is mei ⁊c̃.de pe.di.iiij.i domo.sꝫ nõ preerit. ⁊ vide qñ ꝑlat⁹ ⁊ subdit⁹ sibi cõnectãt̃:vt.xcv.di.esto.⁊ h diuersitas ordinũ ꝓpt̃ maiorẽ cõcordiã ẽ statuta:vt.xlv.di.lꝫ.ij.
i Uera.i.p verã cõcordiã.
k Cõtextio.j.xcv.di.esto.io.
l Uniuersitas.creaturarum.
m Qualitate.qr natura corporꝫ nõ põt manere i vno statu: vt de pñe.di.v.nec tales.⁊ d̃ lex qꝫ circa statũ huma D.LXXXX. nũ nihil ẽ stabile: vt in auc.de nõ alie.aut p.§.ut aũt.vel dic qualitate i.equalitate:qr nõ oẽs pñt eẽ epi.
n Litigiosus. In hac.distĩctione.xc.tractat hoc.c.nõ litigiosũ qd̃ tractauit.xlvi.di.sꝫ dissimilit̃.ibi.n.ostẽdit qꝫ epus nõ dꝫ eẽ litigiosus:hic vo qꝫ discordãtes dꝫ ad concordiã reuocare.vltimo addit̃: qꝫ epi debẽt sibi vicissiꝫ ꝑstare auxiliũ ad pacẽ seruãdam.

b Cũ pena.isti cõmittebãt crimẽ cõcussionis:cui⁹ pena quadruplũ ẽ:vt.xviij.di.qm̃.⁊ hoc cũ ciuilit̃ agit̃.cũ vo crialit̃ punit̃ pro arbitrio iudicis:vt.i.q.i.ꝯcussionis.⁊ sic ecclesia suũ qñqꝫ põt cuꝫ augmẽto repetere:vt.xij.q.ij.fratnitas.⁊.c.i legibus.
c Uel i subditus.vr̃ ergo qꝫ pdicti laici nõ sint de foro ecclesie:sed ideo hoc dicit qr facilius coercet̃ clerici qꝫ laici.
d Quã accusent.i.accusabiles ostẽdãt ⁊c̃.
d Decent.aut sãguine.sic.x.q.ij.hoc ius i fi.vel itellige d̃ his q male vite sũt:alias vr̃ eẽ ꝯ.s.di.lxxxvi.ñ satis. qs eni carnẽ suã odio hebit:sꝫ ẽre ꝓhibꝫ hoc de ꝓpiqs:iõ qr magis ꝓni sũt pi aed dãdũ cõiunctis psonis qꝫ alijs:sicut sepi⁹ ⁊ forti⁹ ꝓhibet̃ fornicatio:qr poti⁹ peccat̃ hoc genere peccati.l.di.qr tua. Itẽ ne

o d Discordãtes.rõne.i.amicabili cõpositione ex̃ iudiciũ ⁊ de plano.nã iudex ad cõcordiã laborare dꝫ.v.q.ij.si primates.⁊ litigantes recõciliare.ff.de vsufr.sicut⁹.§.eq̃ssimũ.⁊ de offi.ꝑsi.illicitas.§ ne potẽtiores si ergo iter se cõpositõeꝫ faciãt remanebũt eria ipunita ꝯ illud.ff.ad.l.aql.ita vulnerat⁹.sꝫ h i crie iniuriaꝝ obtinet:qd̃ qlibet põt remittere. sed si criali agerez eẽt falsũ.sed si delictũ tãgeret ecclesiã:ibi nõ possꝫ subdit⁹ componere cũ ꝑlato:vt.xxiij.q.iiij.si is q.põt tñ renũciare accusationi: vt ex̃ d̃ accu.veniens.
p Uel ptãte.s.coertione:vt.ff.de off.p.cõgruit.⁊.j.c.placuit.
q o Oblatões.cũ odiũ eoꝝ apti ẽ ⁊ notoriũ.h itellige de volũtarijs oblatõib⁹:ñ de decimis ⁊ pmitijs:s.ex̃ de elec.d̃ ternis.xvi.q.i.decie l.
r In gazophilatio.i.arca vel loc⁹ vbi reponũt̃ oblatões.a gaza qd̃ est diuitie:⁊ philare quod est seruare.
s Dona.dicit.h.hoc gñalit̃ itelligẽdũ eẽ d̃ quolibet q ẽ i mortali peccato

z gsa exepli ē istud positū,m meli⁹ dic:q cū hec sit pena nō ē3 extēdi nisi q̄tēn⁹ reperit̄.nā spālr de qbusdā psonis inenit̄ ,phibitū:vt hic de isto. Itē de eo q paupe3 opp̄mit. Itē de sacrilego:vt.xij.q.ij.de viro. Itē de eo q vi ex̄bit fuū suū ad eccliā3 cōfugiētē:vt.xvij.q.iiij.miroz. Itē de raptoze ex̄ de rap.sup eo. Itē de vsurario:ex̄ de vsur.c.q3 in oībus.s3 ēt penitētes qñq3 ,phibēt̄ oblatōes facere:ō cō.di.iiij.cos idē dico de meretrice Siqs tñ officiat⁹ opp̄mit rusticos:q3 foāc ō bet hře .x. accipit.xij. dona ei⁹nō sūt respuē da de iure s̄m quosdā q3 trāffert̄ dñiū3 in h⁹ mōi.z fieri inde pōt ele mosyna:nec ē vera ra pina:ar.xiiij.q.v.nō sa ne.si tñ ,pptea correct⁹ noller cessare: debēt re spui.vl̄ dic q inde pōt fieri elemosyna nō tñ oblatio.itē dico i mere trice:vt dixi.xiiij.q.v.i pain.

a m Neq3 ecclīam .ex̄ quā qui inenīūt̄ extermiabūt̄ .xxiiij.q. i.q3 ex sola.hu.

b Nec sanguine. si i penitēs decedat.

c Sāguine.hoc ad ex aggeratōe3 hui⁹criminis d̄r:qd idē ē in quolibet alio crimine.

d Ablu t̄.quo ad vi tam eterna3 : sed valet martyriū quo ad mio rē penam.

e Inexpiabilis . vere ē p⁹ mortē.alr̄ ō nemi ne dispandū ē:vt ō pe. di.vij.nemo.xxxij.q.ij ancillā.nā q ipēitēs de cedit in martyrio non saluat̄:de pe.di.i.c.vl. s3 mīn⁹ punit̄:vt ibidē dicit̄:z de pe.di. iij .§ pōt.

f Alien⁹.op⁹.i.ora tio ei⁹ si clericus ē.opus.n.ei⁹ est ozare. xxxvi.di.c. vl.vl̄ si est laicus op⁹ ei⁹.i.oblatō supra.ea.di.oblatōnes z.xi.q.i.duo.

g Neq3.sic.ij.q.vij.§ de his etiā.

h Murmurauerunt z i deserto illa pena est vt cit.nō uic ziat̄.xi. q. iij.epi si sacerdotali.

mili.sec⁹ vbi crialit̄ ageret̄.expedit eni peccata nocētiū nō ee.ff. de iiur.cū q.z ex̄ ō coll̄.ci.l.cū agit̄ actōe iiuriaz:vt dictū ē.ō.c.c.i.

p Coercedi.ar.q epūs siqs corā eo accusauerit aliquē z velit desi stere:z ille velit ei remittere nō debeat eos cogere,pleq cām illam ēt lite cōtestata:z q illi possunt desistere:cū epūs debeat eos ma gis hortari ad pacē q̄3 ad cō tētionē: ar. v. q.ij.si p̄mates qd̄ vez credo i crie iiuriarū vl̄ cū agit̄ ciui lit̄ alr̄ non:vt ex̄ de coll̄.c.ij.

q Quz. zc.

r Placuit arguāt̄. ar.q admoni tio semp d3 p̄ cedere vidictā ar.xij.q. ij. in digne.

s Excōicatōe vl̄ tamē q p̄i mo index se cularis coget eos ad cōcoz diā.z si hoc nō sufficiat:q tūc excōicabūtur. xvij.q.iiij. ō p̄ sbyteroz zc.

t Siquis. satisfa ciēte.imo ēt si satisfaciēte rā coze3 tenet di mittere:vt de pe.di.v.c.vlti. q3 nō est licitū nobis aliquē odio hře:vt.z xxiij.q.iiij.cū i lege.xi.q.iij.in ter vba. s3 acti onē iiuriaru3 i. satisfactōem non tenemur dimittē. Pa3 ad remittēdā iiuria3 nullus est cogendus. xxiij.q.iiij.si il lic.imo bñ fac q dimisso ran coze agit iiuri arū.xlv.di.z q emēdat. xxiij. q.v.de occidē dis.

Oblatōes dissidentiū fratrū neq3 in sacrario neq3 in gazo philatio recipiāt̄: sil̄r dona coz̄ q paupes opp̄mūt:a sacerdotib⁹ refutāda sūt. Itē cypan⁹.

Extra eccliā3 esse probatur:qui pacem cum proximo non habet.

Neq3 ad chain neq3 ad mune ra ei⁹ respexit de⁹. neq3 enim hře placatū deū poterat:q cū fre nō pacē s3 zeli discordia3 hēbat. qu ā sibi igit̄ pacē ,pmittūt iimici frum:z q sacrificia se celebzare cre dūt emuli sacerdotū:z secū ee xp̄3 cū collecti fuerit opinant̄ hi:q ex tra eccliā3 christi colligunt̄.tales ēt si occisi i cōfessione nois christi fuerint:macula ista nec sāgine abluit̄.iexpiabilis eni3 z grauis culpa discozdie nec passione pur gat̄. Itē ex.viij.synodo.

Murmurantes a fratrum unita te alieni efficiantur.

Alienus sit a frum unitate q murmurat:z op⁹ ei⁹ abijciat̄ q murmurās extiterit:ne penam murmurātiū icurrat.de q̄ aplus scribit:neq3 eni murmurauerits sic̄ qdā murmurauerūt z pierūt ab exterminatoze. Juxta mēsurā itaq3 operis peccatoz: qd i hac sē tētia apl̄i plen⁹ declarat̄ sacerdo tis iudicio pēiteat. Itē ex eodē.

Cōripiāt̄ q rixas z ,ptētōes amāt

Siqs monach⁹ ,ptētōes ul̄ ri xas amauerit:uel manifestū ,puiciū fri intulerit:iuxta arbitriū rectozis modūq3 peccati diutur na expiet̄ pñia. Itē q ,ptētiosus aut murmurās extiterit s3 arbitriū p̄oris tādiu pēiteat q̄diu culpe q̄litas extat. Itē ex ,pc.car.iiij.

Dissidentes episcopi ad concoz diā redire cogantur.

Dissidentes epos sine timoze dei synodus recōciliet. Itē ex eodem. De eodem.

Studēdū ē epis:ut dissidētes fres siue clericos siue laicos ad pacē magis q̄3 ad iudiciū coer ceant. Item ex eodem.

Non recipiantur dona eoz:qui pauperes opprimunt.

Eoz qui pauperes opp̄mūt dona a sacerdotib⁹ sūt refutā da. Itē ex ,pcilio agathensi.

A cetu alienent̄ fidelium:qui ad concozdiā redire contemnunt.

Placuit ēt ut sicut plerūq3 fit q cūq3 odio aut lōginqua int̄ se lite dissenserit:z ad pace3 reuo cari diuturna obstinatōne neque rit: a sacerdotibus ciuitatis p̄mi tus arguāt̄.q si iimicitias depōe re p̄niciosa intētōe noluerit de ec clesie cetu iustissima excōicatōne pellāt̄. Itē fabian⁹ papa.

Inedijs maceretur acerrimis :q fratri suo reconciliari non uult.

Siqs ,ptristat⁹ noluerit recō ciliari fri suo satisfaciēte eo q ,ptristauit:acerrimis maceret̄ ine dijs usq3 dū gratāti aio satisfacti onē recipiat. Itē inocētius.ij.

Epi ad pacē firmiter tenēda3 in uicē sibi ,psiliū z auxiliū petant

Precipimus .n.ut epi : ad so lū deū z salutē ppli hñtes re spectū ōni tepiditate seposita ad pacē firmit̄ tenenda3 mutuū sibi ,psiliū z auxiliū ipendāt:neq3 hoc alicui⁹ amoze uel odio p̄termittāt. q siqs in hoc dei opere tepidus i uentus fuerit:dānū ,pprie digni tatis icurrat. Ite3 uictoz papa

Expellēdi sūt a cōione fideliū: q sibi iuice3 recōciliari noluerint.

Perlatū ē ad sede3 aplicā ali quos urm nocē frib⁹ uelle:z ut cadant decertare:silr in sacris

i Ab exterminatoze.i.ab angelo malo:q exterminauit murmurātes in deserto a terra ,pmissionis.b.

k Siqs.vel manifestū.i.manifeste.

l Peccati diuturna.vl̄ q tanto tp̄e debeat qs ee i pñia q̄to fuit i peccato.iij.q.ij.c.i. S3 dicim⁹ hoc ponēdū i arbitrio plati.nā qñq3 inenit̄ q d3 ee tāta:de pe.di.i.q̄obrem.qñq3 minoz:de pe.di.vl.c.vl.qñq3 maioz de pe.di.iij.,pductioz.

m Prioris.i.abbatis.abbas eni pōt absoluere mōachū suū inijciētē ma nus in monachū suū vel alteri⁹:s3 nō pōt si percusserit clericū secularē:vt ex̄ de sen.excōi.cum illorum zc.

n Dissidentes.zc.

o Studendū.ad pacē.hec z silia itelligo cū ciuilit̄ agit̄ de crie vl̄ i cā ci

u Inedijs.i.penis excōicationis.

x Precipimus.q ista capitula pat3:q ad iudiciū eccl̄ie spectat facē pacē:vt hic z ex̄ de treu.z pace.treugas. Itē p3 hic q epi puniunt̄ q sibi non p̄stant mutuū auxiliū:vt.iij.q.i.nulli. z ēt mortuo epo vel infirmo vicini episcopi tenent̄ supplere defectū episcopi: vt.vij.q.i.pontifices.iohannes.

y Perlatū ē.discrepare.hoc dic.t canō vt simplam teneamus baptismi formā propter scisma vitādū:de cōse.di. iiij.,ppt vitandū.vbi tñ cōsuetudo ē diuersa nihil officit:vt de cōse.di.iiij. de trina.

z Concozdare.cū metropol̄.eccl̄a.xij.di.c.vlt.de consecra.di. i.c.vlt.z.c.altaria.z di.iij.l̄ris.io.

a Q Eli aũt. Dictũ ẽ. s. lxxxviij. di. clericis nõ licere negociari. vñ oñdit i hac. xc. di. ex quo debẽt sustentari qñ de ecclĩasticis stipẽdijs alĩ sufficiẽter nõ possũt. vbi aũt clerico nõ sufficit ecclĩa, pprijs manibus sibi querere victuz dz iuxta aplm: nõ tñ q hac occasione subtrahat se ecclĩasticis officijs. b.

b Q Dõ absq; iequlitate. nisi cũ iequale est corpus exubẽrãtia vel defectu humoz. ß ẽ cã ifirmitat.

c Q Leutherius. p misit. q. pmittẽda sũt nõui xxiij. di. q3q3.

D. LXXXXI.

d Eligilię. i. mortuoz exege vl gñaliter ecclĩastica officia. lxi. d. qñ fest. et ppter cãm hec cautõ fuit exacta ab epõ isto: quia clĩci sui negligẽtes erãt circa diuina offi. cia. alĩs de iure cõi huiusmõi cautio nõ ẽ in ordinãdõe epi exigẽda. Sed vl q cleutherius ß mõ. p suis clericis obligari nõ potuit. pmittẽdo eorũ factũ: isti. ß iuni. stipu. §. si qs aliũ. sz dic q bene potuit cũ ad eius officium spectaret eos ad hoc cogere: et ita sua interfuit. pterea q illa verba vl pmisisse se curaturz vt illi interfuissent: sicut cũ qs pmittit alĩ iudicio sisti: argu. ff. de v. ob. quotiẽs quis aliũ. et ẽ si. ß. lx. iij. di. tibi dño. Itez ẽ ar. hic: q epi põt iducere ꝓsuetudinẽ nouã i sua ecclĩa quo ad officia celebrãda. xij. di. nouit. et de cõ. di. iij. c. i.

e c Leric⁹. agricultura: ar. C. ò epi. et cle. l. ij. nã mercari ñ pt. b.

f Officij. ergo clericus nõ põt opas suas p totã diẽ locare: cũ nõ debeat officio deesse.

g Eligilijs nõ tñ vident puniẽdi si desint diuinis officijs: cũ nõ possint capere necessaria ab ecclesia: cũ de altario debeãt viuere: secũ tñ ẽ: qz fecerũt sibi fiducijã qñ pmiserũt se, pmoueri ad tã te nuẽ ecclesiã sic ẽ i mrionio carnali: ar. xxxij. q. v. bonẽdus. vnde sicut vir tenet ministrare necessaria vxori q tñ debitũ reddẽ nos valet: vt. xxxiij. q. vij. qñ, ꝓposuisti. ita iste tenet officiare ecclĩam: lz pauꝑ sit: et dicẽ cũ aplo: scio et abũdare et eluire ẽ. xli. di. q dicit. et ministrẽt ci manus. xxi. q. i. clericus. i fi. Sz qd si a ꝓncipio fuit diues ecclĩa cũ ad eaz ꝓmotus ẽ lz post vergit ad exignitatẽ: dicens clericũ adhuc teneri: sic: epõs tamẽ i hoc cãu et ꝓmisso dz eã viure ecclĩjs alijs. x. q. iij. vnio. de cõse. di. i. omnes.

b Stipẽdio. sz cui applicabit hoc: põt dici q canonicis ĩsimul cũ epõ. hoc vex ẽ i eo qñ de cõi pcipiebat: alias vñ q tñ canonicas: ar. C. ò bere. decu. et naui l. i. ij. et. ij. nisi cũ iuste puat⁹ ẽ. tũc eni oia ipe recipiat: q amisit. ff. de re mili. l. penul. C. e. l. i. li. xij. lau. sed certe ego credo q suũ beneficiuz dz assignari alicui q celebret, p eo: donec ipe ẽ excõicat⁹: vt ex de appellent. b.

i c Leric⁹. artificio lo. ex quali artificio clericus põt sustentare se: nõ. xiiij. q. ij. i summa.

k Interẽptores. sm q solz eẽ inter ẽptores et sic idẽ repetit: et tunc sunt due partes: i m q ẽ hic interemptores ẽ vna pars: et vocat interẽptores, prenetas: de q bꝰ hẽs. ff. de, prene. l. ij

l Declinãtes. s. clerici io.

m a Q Elz aũt. ostẽdit magr i p cedenti di. q clerici debẽt celebrare diuina officia i ecclĩa. i hac xcij. di. oñdit magister qualr: qz. s. non debẽt voci modulatõis i sistere. adijcit ẽt q i ecclesia rõana diaconos

D. LXXXXII.

cãtare nõ debẽt: sz verbo ꝑdicatõnis vacare. postea monet icidẽtez questionem: vtrum epi qui nõ recipiunt i sua ecclĩa possint in alia parochia epale officium exercere.

n c Antãtes. hec sũt vba apostoli.

o Audiãt. verba hieronymi exponẽtis.

p Non voce. nõ voce tñ: nã et voce decantãdũ ẽ: vt de ꝓse. di. v. nõ mediocriter. et ibi: psallite deo i iubilatione. tñ magis cordis deuotõe q3 vocis iubilatione: vt. xxxviij. di. sedulo.

q Lũiẽde. vt pplm delectẽt. nã nec ipa veritas, pnũciãda sic ẽ: vt qs hominiꝫ placeat. xxij. q. ij. pamũ. linire aũt vt melicãtẽt et, pnũciẽt veluti electuaria: peccatũ nõ ẽ: si ad laudẽ dei et nõ gr̃a laudẽ cõsequẽdi delectant ar. xxxij. q. iij. obijciũt. ,peurare eni dz vt clara voce nõ rauca, pnũciet: vt xxi. di. c. i. vt pplus plane itelligẽs dicat amen: vt. xxxviij. di. sedulo.

r Theatrales. tragedi tic faciebãt i theatro decãtãdo tragedias et dicũt a tragos qõ ẽ bircꝰ: et oda qõ ẽ laus: qz bircꝰ ñmũerebãt, ꝓpi feudã mã, b.

dissrepare. et ob id ꝓtẽtiones et emulatões fieri inẽ uos. a qbꝰ dissẽsionibꝰ uos auertẽ. et i his oibꝰ cõcordare. et opẽ ferre uicissiz mãdamꝰ. Nã si hoc agẽ cito neglexeritis: et uicissiz recõciliari ñ studueritis ab apo. se. et totiꝰ ecclie cõione uos pelli nõ dubitetis.

Q Eli aũt turpi lucro uł i honesto negocio uictũ sibi querere, phibet: de oblationibꝰ ecclie stipẽdia cõsequat. q si ecclĩa ei sufficẽ nõ potuerit:, ppio artificio uł a grictura exẽplo apli q de labore manuũ uiuebat sibi necessaria i ueniat: ita tñ ut occatiõe sui opis ecclie uigilijs nõ desit. qõ absq; iequalitate sui corporis ipune cõcedit. Nde pelagius papa.

Corripiãt clerici q officijs matutinis uł uesptinis se subtrahũt.

Eleutheriꝰ ff. et coeps nr̃ ãrictur clicos suos sibi cõtra cãones supbire: et id qõ nobis iubẽti bꝰ facta i scrinio cautione, pmisit ut quotidianis diebꝰ uigilieꝰ in eiꝰ celebrarent ecclĩa: illis cõtinentibus iplere ñ posse. sz magis unũquẽq; suis postposito ecclie suitõ uacare negocijs. et iõ expiẽtia tua eos quos tibi eẽ oñderit cõtumaces: debita obiurgatõe cõpesce: et modis oibus uigilijs uacare ꝓpelle Itẽ ex cõcilio ananetbẽsi.

De eodem. Balea.

Presbyt̃ mane matutinali officio expleto pẽsum suitutis sue canẽdo pmã ẽtiã sextã nonaz uesp̃aq; persoluat: ita tñ ut horis ꝓpetẽtibꝰ et signantibꝰ iuxta possibilitatẽ aut a se aut a scholaribus publice cõpleãt. deide pactis horis ifirmis uisitatis si uoluẽrit ad opus rurale exeat ieiunꝰ: ut iterũ necessitatibꝰ pegrinoz et hospitũ siue diuersoz cõmeãtũ ifirmoz quoq; atq; ofũctoz succurrẽ possit usq; ad statutã horã, p qualitate tpis et oppoꝛtunitatis. Itez ex dictis sancti bñdicti, ppheta dicẽte: septies i die laudẽ dixi tibi q septenariꝰ sacratꝰ numerus a nob sic iplet̃: si matutini pme tertie sexte none uespi cõpletorij tpe nre seruitutis officia psoluamus: qz de his dixit, ppheta: septies i die laudẽ dixi tibi: naz de nocturnis uigilijs ipe idẽ, ppheta ait: media nocte surgebã ad cõfitẽdũ tibi et ergo his tẽporibꝰ referamꝰ laudes creatori nr̃o super iudicia iusticie sue. Nde i carthaginẽsi concilio legitur.

Sine officij detrimento artificio lo sibi clericus necessaria querat.

Clericꝰ uictũ et uestitũ sibi artificiolo uł agricultura absq; officij sui dũtaxat detrimẽto ꝑparet. clicꝰ. n. q absq; corpusculi sui iequlitate uigilijsꝰ deest stipẽdioꝰ puatus excõicet. Itẽ ex eodem

De eodẽ

Clericꝰ glibz uẽbo dei eruditꝰ artificiolo uictuz ãrat. Itẽ oes clici q ad opanduz ualidi sunt: et artificiola et lr̃as discãt. q uero nõ, p emẽdo aliqd in nũdinis uł foro deãbulãt: ab officio suo degradẽt. interẽptoresᵏ ãt ab officio ẽclinãtesˡ uł negligẽtiꝰ agẽtes: ab officio remoueantur.

Itẽ ex ꝓci. aurel.

De eodez

Clerici uero q ad opꝰ sanctũ adesse ꝓtẽpsint: sm arbitriũ epi ecclĩasticã suscipiãt disciplinã

Quiz aũt ad ecclĩam uenerint: corde magis ꝙ uoce deo cãtãdum meminerint. Itẽ hieronymus in epistola ad ephesios.

Corde ñ uoce deũ laudare ẽbem

Cantatesⁿ et psallẽtes i cordibꝰ uris dño. audiãt hec adolescẽtuli. audiãtᵒ: hi qbus i ecclĩa ẽ psallẽdi officiũ deo nõ uoce sed corde cãtãdũ. nec i tragediarum modũ guttur et fauces medicamentis liniẽde sũtᵖ: ut i ecclĩa theatralesʳ

s A officio excepti. hoc itellige qñ iduti sunt in ecclesia ad cãtandum euãgeliũ: ꝛ sic intellige sequẽs. c.

t i N sancta. ministeriũ constituti.

u I Dedicatõis. j. xvi. q. i. adijcim⁹ ꝟ. sz illud ex cã dictũ ẽ, ꝑp̃t quos dã iprobos monachos: als ẽt diaconu pñt ꝑdicare. vl hoc itellige ex dele-
gatione: al's. soli⁹ sacer
dotis officiũ ẽ ꝑdicare
vl ꝑdicatõem appellat
lectionẽ euãgelicã.

x S Stimulat. i. exasper contra se.

y Q In sede ap. ex hoc dicũt quidaz hanc ꝓbi
bitõez in ecc. ro. tñ lo-
cũ hre. alij tñ de cardi
nalib⁹ intelligũt. h. vo
generalit itelligit eẽ ꝓ-
hibitũ: cũ. s. ad legẽdũ
euangelium sunt iduti
qõ ꝓz ex illo verbo qõ
j. dicit ink missarũ. ꝛ cã
hui⁹ constitutõis fuit
honestas.

z S Solũqz. ar. q; dia-
conus nõ nisi cã neces-
sitatis debet legẽ epla
xxv. di. c. i. ẽ.

a n I Du liceat. psalle
re. ar. ꝓ laicis
qui nõ cantant i pulpi
to sz alibi i ecclesia.

b Q Qui ab epo. vel ab
bate. lxix. di. c. i. vel ẽt a
sacerdote: vt. xxiij. di.
psalmista.

a S Jqs. hec tria. c.
loquũt de eadẽ
mã. s. cũ qs ẽ ordinat⁹
epus ad aliquã ecclesiã
sz nõ audet ire illuc ꝓ-
pter scandalum vel ꝓ-
pter hostilitatẽ: vel qz
nõ recipit ibi aliqua ꝫ
cã sine culpa tñ sua iste
nõ debet aliqd ꝑsume-
re de rebus ecclesie ad
quã venerit: ꝛ expecta
bit quousqz ꝓuideat ei
synod⁹ alibi. vij. q. i. pa
storalis.

b Q Ꝓ ꝓtentõne. ar.
ꝟ. xvi. q. vlt. si plures.

e Q Aut ꝓ aliqua. s. de
iure: qz dicũt se nõ ele
gisse eum: vel dicũt q
renũciauit epatui.

d Q Contigere. i. nõ epa
lia: nisi iuitatus sit: ar.
ex de eo q resig. c. i. j.
vij. q. i. c. epi.

e Q Judicare. nã aliam
eccl'az si vacat debẽt ei
ꝓferre. vij. q. i. pastoral. sz ppls ẽ excõicád⁹: q eũ ñ recepit cũ iusta cãz nõ
pretendit nisi scandalũ timeat: licut ꝛ ipse excõicat: cũ ad ecclesiam illam
ire nõ vult. j. e. c. iij.

f S Jqs. cuius ẽ. i. ad quã.

g Q Aliã. quã forte allegat.

h Q Et honoris. videt ꝟ. ã. ꝓx. c. sed dic honoris. i honorabilis misterij: qz
i vestib⁹ epalibus exercebit sacerdotale officiũ nõ epale nisi iuitatus sit: vt
dixi. c. ꝓx. ꝛ maior reuerẽtia ei exhibebit ꝺs alij ꝑsbro simplici.

i Q Prouincie. que. s. habet. x. vl. xi. epos ꝛ metropol. vi. q. iij scitote. Jau.

k S Jq. i. siq clerici ordinati sunt ep̃i.

l S Celebi patus. i i quo loco vl quo ordine. Sz nũqd maior ecclesia
tenet eos recipere: videt q nõ. lxxij. di. placuit. ar. xxi. q. ij. siqs iam tran-
quem sua parochia non recipit.

S Jqs⁹ ordiat⁹ epus ad parochi
az cui⁹ ẽ elect⁹ ꝑ ꝓtẽtõe ppli
aut⁹ ꝑ aliq̃ rõne nõ ꝑ sua culpa in
parochia q̃ ei fuerit data nõ ierit
hũc honorẽ ordinis sacerdotij tñ mõ
ꝓtingẽ: ita ut de reb⁹ eccl'ie i quã
uẽit nihil ꝑsũat. sustineat ãt qd de
eo sãctũ ꝓciliũ iudicare uoluerit.
Itẽ ex ꝓc. ãtiochẽo. De epo or
diato quẽ sua parochia nõ recipit

S Jqs epus ordiat⁹ ad parochi
am cui⁹ ẽ elect⁹ mũme accesse
rit ñ suo uicio: sz q eũ aut pplus
uetet aut ꝓp̃ aliã⁹ cãm nõ tñ ei⁹
uicio ꝓpetratã: hic ꝛ honõii sit ꝛ
misterij ꝓticeps: dũmõ reb⁹ eccle
ubi mistrare cognoscit: i nllo mo
lest⁹ existat. quẽ ẽt obsuare ꝓuẽit
qcqd synodus pfecte ꝓuicie iudi
cãdo decreuerit. Itẽ ex ꝓc. an
chiritano. A sua parochia nõ re
cepti alijs molestiã non inferat.

S Jq⁹ epi ordiati sũt neqz rece
pti ab illa parochia i q̃ fuerãt
denoiati: uoluerit qz al's occupãe
parochias: ꝛ ui ꝑsulib⁹ eaz iferre
seditõnes aduersus eos excitãdo
eos abijci placuit. q; si uoluerit in
ꝑsbrij ordie ubi ꝑ⁹ fuerãt: ut ꝑsbri
residẽ nõ⁹ abijciãt a ꝓpa dignita
te. si aũt seditões cõmouerit: ibi
dẽ ꝓstitutis epis ꝑsbrij quoqz ho
nor talibus auferat: fiatqz dãna
tõe nõbiles. Itẽ ex ꝓc. ãtiochẽo
Cõione ꝓiuet epus: qui sibi com
missã ecclesiam adire neglexerit.

S Jqs⁹ epus ꝑ man⁹ ipositõez
epatũ accepit: ꝛ sibi cõmissũ
ministeriũ subire neglexerit: nec⁹
acgeuerit ire ad eccl'iam sibi com
missam hunc oz cõione ꝓuari: do
nec suscepit coactus officiuz: aut
certe de eo aliqd itegra decreuẽit
ciusdẽ ꝓuincie synod⁹ sacerdotũ
Item ex eodem.

Ad hoc dic: q; si habuit corporalem possessionem per se vel per
alium eius ecclesie ad quam modo nõ recipitur: non tenet ꝓior
ecclesia eũ recipere: licet nondum eius beneficiũ sit collatum. si nõ
habuit possessionẽ: tenet licet iam alijs cõcessa fuerint eius bene
ficia: vt ex de elec. cum in cũctis. vii. q. i. eos. C. de repu. bere. l. vlt.

moduli audiant⁹ ꝛ cantica. A⁹ officio ãt cãtãdi ꝛ psallẽdi diaco
nes ineniũt⁹ excepti: ne duz uocis
modulatõi studẽt: altãis misterija
negligãt Q De greg. Cãtãdi
officiũ diacões sibi non usurpẽt.

I N sancta romana eccl'ia du
dũ ꝓsuetudo ẽ ualde repben
sibilis exorta: ut qdã ad sacri alta
ris misteriũ cõstituti cantores eli
gant: ꝛ in diaconat⁹ ordie cõstitu
ti modulationi uocis inseruiant:
quos ad ꝑdicatõnis⁹ officiũ ꝛ ele
mosynaz studia uacãe ꝓgruebat
vñ fit plerũqz ut i sacro misterio
dũ blãda uox ãrit: ꝓgrua uita ne
gligat⁹ ꝛ cãtor mister deũ mozib⁹
stimulat⁹: cũ ppl'z uocib⁹ delectat
Qua de re ꝑti decreto cõstituo
ut i⁹ hac sede sãcti altaris mistri
cãtare ñ debeãt: solũqz⁹ euãgelice
lectõis officiũ itra missaz solẽnia
exoluãt. psalmos uero ac reliqs le
ctões cẽleo p ꝛbdiaconos ul'i ne
cessitas exigit ꝓ miorez ordies ex
hiberi. siqs ãt ꝓtra hoc decretum
meũ uẽire tẽtauerit anathema sit
A qb⁹ ordinãdos oporteat eẽ
imunes: brevit mõstratũ ẽ. de q
b⁹ uẽo mãib⁹ suos ordies suscipe
debeãt: facile ꝓz. sacerdos enim ꝛ
cũcti infra ipm ꝓstituti ab epis de
bẽt ordiari. Nõ i ꝓc. mãti pa
pe legit. Qui ñ sũt ordiati ab epo
i pulpito nõ psallãt neqz legãt.

N On⁹ liceat i pulpito psallere
aut legẽ: nisi q⁹ ab epo sũt or
diati lectores. De epis aũt a qb⁹
ul'i qb⁹ locis ordinare debeãt: su
pra diffinitũ ẽ. Nũc ãt q̃rit ò bis
q ordinati a parochia sua nõ reci
piũt: ul' ꝓ aliq̃ cã eas adire nolue
rit: an i alteri⁹ parochia epale pos
sint officiũ celebrare. De his i
ꝓc. martini pape sic statutũ ẽ.
Sacerdotis officium gerat epus

nincia ꝓuari, bñficio ꝓsit añtecz. trãsferat ad aliã.

n s Jqs iposituõez. i. ordinẽ epalem.

o Q Nec acgeuerit. j. tres mẽses. j. c. di. qñ spõsa. tñ. j. duos
menses ẽ: ex d cõuer. cõiu. ex publico.

p s Jqs epus. vacãs. i. vacãs epatu vl epatũ nõ bñs: sic dicimur
mulier vacãs q̃ virũ nõ habet. ff. ad l. iul. de vi publica q ce
tu. §. q vacantem. io.

q Q Irruerit. sed qd si iste itrusus aliqua cõtulerit ipi eccl'ie? tenet
ei ecclesia restituere sicut de simoniaco: ex de si. veniens. ꝛ qz ibi
nihil deperit ecclesie. liij. di. generalis. sz si bñ ꝓmotus ẽt ecclia ñ
tenet ei restituere. io. sz ꝟ de simo. de hoc. So. in simoniaco dicũt
qdã q nihil oz ei restitui: ꝛ qõ dicit l. a decre. veniens. ois pensatio

ꝓ aliũ dixi. qz
idẽ ẽ ac si p se
ex de ꝓben. ac
cedens. ar. iij.
q. i. §. i. hoc gl.
ñ adaptat ad
textũ. Sz nũ
qd est cleric⁹
huius epi: di-
stingue: q; si nõ
vult renũciare
epatui ad quẽ
elect⁹ est: non
erit clericus ei
us: remanebit
tñ ei ꝓius be
neficiũ qõ ino
conseruauit ei
Si vero renũ
ciauit ei⁹ cleri-
c⁹ erit ꝛ ab eo
indicabit: ex
ò renũ. ad sup
plicatõez. nili i
criminali cã tñ
nõ põt eũ de-
ponere in me
moriã paschẽ
digntatis. ff.
de decur. l. vlt.
q; ergo dicat
auferat bonõ
dic q; ꝓ papaz
ar. C. vbi se. vl
cl. i. l. vlti. circa
medium rõne
ãt delicti pote
rit eũ excõica-
re si excesserit
in sua dioceti
ꝟ non abrenũ
ciet epatui qz
ꝛ posset quẽli
bet archiepiscz
nõ suũ: ar. vi. q
iij. placuit. ff. ò
offi. ꝑsi. presca
hoc tñ tene: q
sine licẽtia pa
pe nõ abrenũ
ciabit: ext. a de
trãsla. epi. int
corporalia. l.

m Q Non abij
ciantur. ar. q;
non debet ele-
ctus in alia ꝑ

fuit. alij dicūt ꝙ ꝓpter delictū abbatis ⁊ monachꝫ hoc cōtingit. t. dicu: ꝙ clerico i seculo remanenti nil restituit: secus si ad religio nē trāsit: vt. xxvij. q. i. si qis rapuerit. de clerico aūt seculari q remo net ab eccl'ia qd iuris sit si alīq cōtulit: nō. ex̄ de cle. cōiu. ꝙ a te. b.

r Desideret. ar. ꝙ que malo sūt icboata pncipio nō cōualescunt. q̄uis ad eum casū deueniāt a q̄ recte pñt i cipi: vt. vij. q. i. epm. ex̄ ō elec. auditis. ar. ꝫ. ex̄ de iurepa. cura pastoral. ex̄ de cōuer. cō iu. placet. io. dic qd ipo iur nullū ē: nō cō ualescit: al's se cus. b. Ite ar. ꝙ nō valet ele ctio cōcorz: ni si canonica sit xviij. q. ij. si qs abbas. lxiij. d. c. i.

s Perfectuz ⁊ nō ꝙ cōciliū dr̄ pfectū licet nō adsit pmas vt. xviij. di. c. i.

t Siqs. de putarī per hanc lr̄am dicūt qdā illū teneri ad h tm̄ D. LXX XXIII. q alicui eccle sie intitulatus ē: alias nō eniā si ordinatꝰ sit ad titulos sue possessiōis: ex̄ ō pb̄r. epo. tu dic eū ⁊ qlꝫ clericuꝫ teneri ad hoc: licet si teneat spālit ad hanc vel il lā ecclam: sic exaudi: ex̄ de regu. sup eo.

u Matutis. matutīa dicū tur officia q̄ ce lebrant a ma ne vsqꝫ ad no nā: vespina a nona vsqꝫ ad noctē. xi. q. iij. siqs epus in concilio.

x Castigatꝰ. nō ꝙ p p⁹ offēsa ñ ē qs puīedꝰ vt. lxxiiij. di. bonorat

Sine concilio integri ordinis ua cantem epus ecclīam nō adeat.

SIqs' eṕs uacās i ecclīaꝫ non hntē epm surripiēs pplos si ne ꝯcilio itegri ordis irruerit: ēt si ppl's quē seduxit desideret illū alienū tñ eū ab ecclīa eē oꝫ. Inte grū aūt ⁊ pfectū ꝯciliū dicimꝰ il lud: cui metropolitanꝰ epus inter fuit. Q̄d aūt supra clerici se ui gilijs sb̄trahētes excōicari iubet de his intelligēdū ē: q ab epo fre quēt admoniti negligentiā suaꝫ corrigē cōtemnūt. Unde i con cilio martini pape legit.

Excommunicetur clericus q ab epo cōmonitus matutinis uel ue spertinis horis adesse neglexerit

SIqs' pb̄r aut diaconus ul' q libet clericus eccl'e deputatus: in quolibet loco fuerit si i quo ecclīa ē ⁊ ad quotidianū psallēdi officiū matutinis' ul' uesptinis horis ad ecclīaꝫ ñ ꝯuenerit: deponat a cle ro: si tñ castigatꝰ ueniaꝫ ab epo p satisfactōeꝫ noluerit ꝓmereri.

OBedietiā aūt iferiores ex ordie supiorib' ōbēt. sūmo eni pōtifici ea de bet ab oibꝰ obedientia: ut nulli liceat ei cōicare: cui ꝓ acti bꝰ suis iimicꝰ ipe extiterit. Nec i ecclīa eē poterit: q eiꝰ cathedram deserit. Unñ beatꝰ petrus pnceps aploꝝ in ordiatōe clementis po pulū alloquēs int' cetera ait.

Cui ꝓ actibꝰ suis prauis aplicꝰ in imicat: cōicare nō debemꝰ.

SI iimicꝰ ē iste clemēs alicui ꝓ actibꝰ suis prauis: ⁊ uos noli te expectare ut ipe uobis dicat: cū illo nolite amici eē: sꝫ prudent obseruare debetis: ⁊ uolūtati eiꝰ absqꝫ cōmonitōe obsecundare: ⁊ auertere uos ab eo cui ipsum sē titis aduersū: neqꝫ loq his quibꝰ ipe nō loqꝰ. Unñ unusqsqꝫ q i cul pa ē: dū cupit oiuꝫ urum amiciti as habere: festinet citꝰ recōciliari ei q oibꝰ pest: ⁊ ꝑ hoc redeat ad sa lutē: cū obedire ceperit mōitis ꝓ sidētis. Si uēo qs amicꝰ fuērit his qbus ipe nō loqꝰ: unꝰ ē ipse ex ill' q' extermiare ecclīaꝫ dei uolūt: ⁊ cū corpore uideat eē nobiscū: mē te tñ ⁊ aio ꝯtra nos ē. ⁊ ē multo neqor hostis' hic: q̄ illi q foris sūt ⁊ euidenter inimici sunt. hic eniꝫ peramicitiaruꝫ spēm que inimica sūt gerit: ⁊ ecclīaꝫ dispergit ⁊ ua stat. Idqꝫ huiusmōi aplicis istitu tis uos monētes istruimꝰ: ut effe cta certior charitas urã solicitius deinceps agere studeat ⁊ cautiꝰ: ne puersi ⁊ ifideles hoies ledēdi fideles ⁊ beniuolos habeāt faculta tē. Itē gregorꝰ. A nullo dꝫ suscipi: quē romana ōpellit ecclīa

MIratus ualde sum: q2 i tāto salonitane eccl'e clero ⁊ pplo uixꝰ duo i sacris ordibꝰ iuēti fue rūt fr̄. s. ⁊ coeps meꝰ paulinꝰ ⁊ di lectissimꝰ filiꝰ meꝰ honoratꝰ archi diaconꝰ eiusdem eccl'e: q cōicare maximo sacerdotiū rapiēti mini me ꝯsentirēt: ⁊ se chr̄istianos eē cognoscerent. debuistis eniꝫ filijꝰ charissimi pēsare ordies urõs: ⁊ quē sedes apostolica repellebat: repulsū cognoscē: ut prius si pos set ab illatis cribꝰ mūdaret: ⁊ tūc ei urã dilectio cōicarꝫ: ne pticeps obligatōis existēt. Itē cyp'anꝰ Non est in ecclesia qui cathedrā petri nō sequitur.

QUi cathedrā petri supra quā fūdata ē ecclīa deserit: i eccle sia se eē nō cōfidat. Q Epi uēo q

y Obediētiā. Hic intitulat ꝫ. xxiij. di. i qua ostēdit magr̄ bacte nus qualit ⁊ a qbus ⁊ i qbꝰ locis clerici ⁊ plati debent ordinari. sꝫ q2 dignitas platoꝝ sine obediētia cōtēptibi lis ē iō ostēdit hic de obedientia quā debēt inferiores supiorībꝰ. Et pmo de obediētia q̄ debet pape. scdo de obediētia quā debēt minores maioribus rōne ordinis. postea de obediētia quā debēt sb̄diti clerici epis suis. ondit ēt qr̄iam int' pb̄ros diaconos qsqꝫ loquēs ꝯ istos qsqꝫ loquēs ꝯ illos. ad ultimum ostendit pb̄ros maiores eē diaconib'. nō aūt ꝙ obediētia ꝯsistit i trib': i reueren. tia exhibēda: i mādato suscipiēdo: i iudicio subeūdo. Reueren tiā dꝫ minor vt assurgat maiori ⁊ cedat ei pmū locū in sedēdo ⁊ eū do: nisi minori maior administratio cōmissa sit. vñ archipsb̄r vl' p sbyter archidiacono dꝫ reuerētiā: sꝫ ordie maior sit rōne maioris admini stratōis. xcv. di. c. i. hac ꝯsideratōe. q̄uqꝫ pb̄r tenet obedire diacono plato In mādato aūt ⁊ iudicio nēo tenet obedire nisi ei q habet administratio nē vl' iurisdictōeꝫ sup eū: nisi ab eo absoluat ꝑ appellationē vl' recusatōeꝫ vel si ei cōtrouersiā moueat: vl' si platꝰ deponat. vij. q. iij. i summa ⁊ nōne. l.

b Aploꝝ. clemētis. in pb̄rū. nā petro viuēte non fuit clemēs papa. vij. q. i. si petrus.

c Si inimicus ē. ini micus dr̄ hic q̄ ad opi nioneꝫ excōicati: sic in dex dr̄ crudelis latro ni. xxiij. q. v. nō ē crude lis. al's papa neminem dꝫ hr̄e odio imo pacē cū oibus habebit. xi. q. iij. int' vba. vl' iimicus ē actibus: vt. lxxxvi. di. odio.

d Nolite. sic. vij. q. i. scire. xi. q. iij. qbus epi ar. ꝫ. vi. q. ij. si tm̄. sꝫ ibi solutū ē.

e Expectare. ergo de nūciatio nō ē expectā da: ex̄ de sen. ex. cū nō ab homie. ñ sola fama semp ñ sufficit ad hoc vt qs vitādus sit: vt ex̄ de excel. pla. int. licꝫ sit ar. ꝫ ex̄ de electio. vene rabilē. Sꝫ qd si papa cōicat excōicato: nō in cidit iō i canonē: q2 pa pa non ligat a canone vt ex̄ de elec. inonuit. ff. de recep. l. penl'. nec eo ipo eū absoluit: ar ex̄ ō se. ex. cū desideres. si tñ ei cōicaret intēdēdo eū absoluere facto: ēt si nō vbo habendus ē ꝓ absoluto: cū pnceps sola voluntate liberta tē cōcedat. ff. de manu. l. apud. ⁊ facit ad hoc ex̄ de sen. ex. si aliqñ. ex̄ de priuil. cū olim. C. ō fideicō. liber. l. si volū tate.

f Dicat. nō eni debꝫ certiorari q nō ignora uit. ff. de ac. ep. l. i.

g Nolite. nā eo ipso qs suspectus ē. ꝙ iimi coꝝ ē amicus: ar. iij. q. v. c. ij. ⁊ ob hoc filius matrē exheredat. C. de inoffi. testa. liberi. ⁊ ē si. ex̄ de accu. cum oporteat.

h Non loquitur. hoc verū est in hoc casu siqui. s. excōicati sūt. secus si ꝓ pter priuatum odiū alicui non loqueret.

i Qui exterminare. ⁊. xxiiij. q. i. qñ vetus.

k Hostis. vñ boetius: nulla pestis efficatior ē ad nocendū q̄ familiaris inimicus: ar. C. de do. lata. vñ nō ē deterior hostis q̄ fictus amicꝰ: nō odi um grauius q̄ si latus amor: vñ illud ēt: mus i pera ⁊c. ar. xij. q. i. §. item precepit. si ē. xij. q. i. certe. io.

l Miratus. clero. ⁊ ita q'libet epus suffraganeus est de clero metropo litani: ar. ex̄ de postu. pla. bone. ar. lxxvi. di. si quid vero. forte iste fu erat canonicus ⁊ adhuc retinebat ibi prebendam.

m Uix. qō ergo vix fit ñ fit. ff. de iudi. vix. i ic. di. i memoriam. ar. ꝫ. ff. ad vell. tatoꝫ. q2 ibi dicit vix fieri vt qs ꝓ se apud eūdē intercedat. i nun quā: sic. ij. q. vi. §. biduū. v. si aduersus.

n Ordinibus.ar.ꝓ eis q̄ multitudinē nō sequūť:vt.viij.q.i.deniq3.⁊ q multitudo nō excusat a delicto vel pena:ar.ij.q.i.multi.ſ.di.xxiij.in noīe.ar.ȝ.ſ.di.xix.in canonicis.

o Filij.q ergo ꝓuati sūt a sacris filij sunt eccl'ie:q2 sunt epi.s.filij:cū certū ē q q nō ē cū epo:ex̄ eccl'ia3 ē:ar.vij.q.i.scire.vel dic q iam erant absoluti vel q2 cā humilitatis h̄ dixit.ij.q.vij.nos si incōpetenter.

p Textā:hoc.c.loquitur de eis q sb̄ sūt dn̄o pape nullo medio.

q Propinq sunt.q.s.in eadē ꝓuīcia sūt illos vocat lex ꝓxītes.C.de ꝓscrip.x.an.l.vl.

r Pn̄tet.ꝑ se vl' ꝑ alios:ex̄ ō iuriur.ego.b.

s De longinquo.ar.rōne loci ꝑmitti:qd̄ alias nō ꝑmittiť:ar.xxiij q.i.pudenda.ſ.di.lxiij cū longe.ſ.di.xxix.c.i.⁊.ij.ſ.di.iiij.erit.ſ.di.lxiij.c.i.⁊ dic de longinquo:vt sunt vltra italiā ꝯstituti:vt ex̄ de elec.nihil est.qd̄ eccl'ie.vel remotos vocat vltra duas dietas:vt ex̄ de rescript.nonnulli.

t Juxta.ar.q expedit̄ ꝑ alios sufficit:quod iuste ipediť ꝑ se facere nō pōt.xviij.di.ep̄us.

u Chirographu3.ex̄ de elec.significasti.ſ.lxv.di.siquis.v.q.iij.si egrotans.

x Canonicis.ſ.di.xviij.siqs ep̄orum.

y a Subdiacono.ad lectores.hoc noīe lectoꝝ oēs iferiores ordiēs cōprehēdit.

ȝ Honorē.rōne ordinis hec ē.n.iusticia vt minor seruiat maiori.x xxiij.q.vlt.ē ordo.nisi minor i administratōe maior sit.xcv.di.c.i.vl' nisi obtineat locū supioris.j.e.c.vlti.

⁊ Abbas.loqť fm ea tp̄a cū mōachi nō erāt clerici:vt.j.xvi.q.i.generaliť.vel forte qlibet clericus dignior ē quolibet monacho:ar.xvi.q.i.alia est cā.⁊.c.legi.hodie maior honor debeť abbatibus q̄3 alijs clericis:ar.ex̄ de eta.⁊ quali.c.i.lxix.di.c.i.

ꝯ Siue in gremio.ar.j.xcv.di.ep̄us.nam ibi diciť q in domo collega debet ēē non in ecclesia.

a d Jaconi.oculi.⁊ nō q loco diaconoꝝ successerunt archidiaconi:qui dicuntur oculi epi q perlustrant.alia cā hēť.j.e.diaconi.

b Oberrantes.sunt ⁊ alij oculi circūlustrantes synodales testes.xxxv.q vi.ep̄us in synodo.vel ibi loqtur de excessibus laicorum hic clericoꝝ.h.

c Precip tō.ergo non tantū teneť qs denūciare ia3 commissum crimē sed ēt cōmittendū:qd̄ veꝝ ē.xxi.q.v.hoc videť.ar.ex̄ de cogna.spi.tua.de conse.di.ij.cum omne crimen.

aplice ordinatōi subiacēt:etiam hanc reuerētiā debēt:ut i singul' annis aploꝝ limib' sese repn̄tet. Unde anaclet' ⁊ zacharias papa.

Singul' ānis aploꝝ limia uisitent epi q ordiatōib' aplicis subiacēt.

Juxta sanctoꝝ patrū ⁊ canonu3 istituta oēs epi q h' aplice sedis ordiatōi subiacēt:⁊ q ꝓpiqui' sūt annue circa idus maij sāctoꝝ ꝓncipū petri ⁊ pauli liminib' pn̄tēt:oi occasione sepolita. q uero de' lōgiquo sunt iuxta' chirographū' sui iplēāt.q aūt huius' moi ꝯstitutōis ꝯtēptor extiterit: ꝓterq3 si egritudie fuerit detētus sciat se canōicis' subiacē sn̄iꝭ. Reliqui uēo i eccl'ia miores sēp ōbēt maiorib' subeē:sicut i synodo sancti siluestri legiť. **Minores maioribus obedientiam exhibeat.**

A Subdiacono usq3 ad lectores/oēs subditi sint diacono cardiali uiro reuerēdissimo i ecclesia repn̄tātes ei honorē'. Porro pōtifici pb̄r:pb̄ro diacon':diacono sb̄diacon':sb̄diacono acolyth':acolytho exorcista:exorciste lectō:lectori ostiarius:ostiario abbas':abbati mōach':i ōni loco repn̄tēt obsequ3.siue i publico:siue in gremio eccl'e. Itē ex epl'a cle.pape

Quid sit officium diaconorum.

Diaconi' eccl'ie sint tāq3 oculi epi:oberrātes' ⁊ circūlustrantes cū uerecūdia act' toti' eccl'ie ꝑscrutātes diligēti':siqu3 uideat fieri uicinū ꝑcipitio' ⁊ ꝓximū esse peccato:ut referāt hoc ad ep̄m.⁊ ita epo suggerere:q ad cultū eccl'e:⁊ disciplina ei' ꝑtinēt:diaconib' cura sit. Item in eodem.

Sacēdotes' uēo di / **De codē** / cebat beat' petrus sal terre:⁊ mūdi lumē:docēs eos i splēdore bonoꝝ opeꝝ glificare deū prēm. de qb' ait dn̄s:beati estis cu3 maledixerit' uobis hoīes ⁊ reliqua.⁊ iteꝝ.uos estis sal terre. Item ex concilio' parisiensi.

Ubi nō sūt hn̄di clerici qui epali ꝓuidētia nō gubernātur.

Nulla' rōne clerici aut sacerdotes hn̄di sūt:q sub nulli' epi disciplina ⁊ ꝓuidētia gubernātur tlēs.n.acephalos'.i.sine capite ꝓfca cōsuetudo nūcupauit. Itē

De eodem.

Qui suis epis nō obediunt:indubitāť reprobi ⁊ rei existūt porro ipi a deo donū sūmi muneris cōsequūtur:q suis doctorib' q recte' epi itelligutur libēter obediūt. Item anacletus.

Illi in deum scandalizantur qui suo non obediunt episcopo.

Ille' ꝓculdubio scādalizať i deū:q recte ñ docet:⁊ q eius scandalizat ep̄m uel sacerdotem. Item euaristus oibus epis.

Septem debēt esse diacones in unaquaq3 ciuitate.

Diaconi' q q̄si oculi uideť esse epi:i unaquaq3 ciuitate septē debēt eē:q custodiat ep3 ꝓdicatē ne ipe ep̄us ab isidiatoribus quoquo mō infesteť aut ledať a suis:aut' uerba diuina detrahēdo''aut isidiando polluāť uel despiciāť:s3 ueritat spuali redoleat' feruore ⁊ pax ꝓdicata labijs cū uolūtate animi ꝯcordet. Item ex ꝯcilio neocesariensi. **De eodem.**

Diacōi' septē debēt eē s3 rl'a3 q̄uis ñ magna sit ciuitas. regule aūt auctas ista ē:qd̄ ⁊ liber actuū aploꝝ idē isinuat. Ut igiť ex' ꝓmissis appar3 auctib' diacōi debēt obedietiā pb̄ris:sic pb̄ri epis.s3 diacōi supbiētes sacerdotib' exeq̄ri ul' poti' ꝓferri q̄rebāt: ꝯtra quoꝝ isolētiā mltoꝝ auc̄tes manauerut coꝝ supcilii repmentes:atq3 ut sacerdotibus cōdignā obedientiā exhibeāt decernētes. Unde pelagius papa ait.

Nihil coꝝ3 que sunt decreta primis ordinibus uēdicent diaconi.

d s Acerdotes.sal terre.in oībus enī operibus nr̄is sal offerre debem':de cō.di.iij.sal.⁊ ꝑ sal sapiētia itelligiť.xliij.di.sit rector.

e Maledixerint.nō q ex maledictione benedictionē qs consequatur:s3 ex patiētia quā sustinet.xi.q.iij.q iustus.l.

f n Ulla.j.xviij.q.ij.abbatibus.

g Acephalos ꝑuilegiati ꝑ q pape subsūt nō sūt acephali:q2 papa episcopus eoꝝ est ar.ex̄ de ꝑuile.recepim' tales sicut excōicatos deb3 quilibet excludere de eccl'ia sua:ex̄ de paroc.⁊ alie.paro.c.ij.Et est hic ar.ꝓ plas ⁊ q ēt cremite subsunt episcopo in cui' territorio sunt vt.xvi.q.i.qui vere.

h Ille pocul.scandalizatur.i.scādalizat deum viij.q.i.q vos io.

i d Jaconi hoc.c.loquiť de ep̄ali ecclesia:vbi debent esse septem diaconi vt de cōse.di.i.ep̄us deo.⁊ vbi facultates suppetūt:vt.v ij.q.i.illud.

k Ne ipe episcop' quoquo modo infesteť aut ledať ab istis insidiatoribus idest hereticis vel ita ne quoq̄ modo offendatur ab illis aut ledať a su e clericis per oppressione3.⁊ iō debēt ei astare ⁊ ab eo auertere huiusmodi oppressiones.

l Aut verba.hec est secunda huius cā constitutionis.

m Detrahendo.i.timore hereticoꝝ.s.subticēdo.

n Redoleat.i.exeat in publicū ex frequēti ardore.

o Cū voluntate.j.de conse.di.ij.reuera.io.

p d Jaconi.actuum.vbi agitur de septem diaconibus ordinatis ab apostolis.io.

q Ex ꝓmissis.ab isto loco icipit magr̄ altercationē suā iť pb̄ros

ꝛ diaconos.ꝛ ꝓmo allegat ꝓ ꝑſbr̃ie: q̃ diaconi debent eis ſubeſſe vſq; ad illud.c. diaconi. pᵒ in illo.c. diaconi allegat ꝓ diaconibus vltimo i. c. legim⁹ dabit ſniam coñ diaconos. b.

d Jacones. deputatũ. ſic. xviij. q. j. hoc tm̃.

s Paternis. i. a maioꝛib⁹ cꝑali. ſ. ꝛ ꝑſbꝛali. ꝛ ita eꝑatus ẽ ordo: vt. lxxx iiij. di. cũ i ꝑterito. xxi. di. cleros. ad idẽ. xxiij. di. c. i.

t Abſq; epo i. abſente epo l' ꝑſbro: q̃b⁹ ſolũ baptizandi miſterũ ꝓmiſſũ ẽ: vt de cõſ. di. iiij. ꝓſtat. ꝛ dic q̃ abſq; epiſcopo i. ꝑter auctem eius.

u Neceſſitas nota q̃ vbi neceſſitas exigit ꝛ ꝑſbr ẽ abſẽs põt diaconus ẽt iure ſuo baptizãe ꝛ corp⁹ chriſti erogãe infirmis ſi cõſecratũ ẽ. ſed i eccleſia in p̃ſntia ꝑſbr nõ põt ẽt ſi neceſſitas exigat niſi inſſus a ꝑſbro: puta cũ multi ſũt q̃ indigẽt baptiſmo: ꝛ ꝑſbr ñ põt oĩb⁹ ſufficere. ſilr ſi multi ſũt q̃ volunt accipe corpus xp̃i nec ꝓſbr ſufficit oĩbus.

x Chriſtiãis. ꝛ ẽt hereticis: vt. j. i. q. i. q̃ q dam. ꝛc.

y p Eruenit ꝑſbr. i. euchariſtiã cõfectã. ſãguinẽ ũt bñ portigũt j. e. diaconi ſũt ꝛ hec ẽ rõ quare ſacẽdos corpus chriſti per ſe ſumat. calicẽ ãt ẽ altari ꝑ ſbyteris ſumẽ non lz: ſed diaconus eis porriget: q̃ ſũpto corporis futuram reſurrectionẽ ſignificat: quam deus ſua virtute facit ſine omni miniſterio. ſed ſumptio ſãguinis ſignificat redẽptionẽ peccatoꝝ: q̃ fit inceſſionib⁹ alioꝝ. ſ. di. l. ꝑſbros q̃ j. ibi. Jn penã dicit de diaconib⁹ ne panẽ offerãt q̃ re de iure licitũ eẽ videt. io. ſz illud itelligit q̃n i ꝓncipio ſecretoꝝ diacon⁹ accipiẽs patenã cũ pane offert ſacerdoti. Jmpoſit q̃ diaconis ad penã ne panẽ offerãt altario miniſtrãdo: hic ãũt ꝓhibetur: ne p⁹ ſacra ꝓfecta corp⁹ chriſti porrigãt ſacerdoti: vt ſumat. b.

z Ertiã añ. i. anteq; epi ſumãt.

ſtros eſſe cognoſcãt. Item ex eodem. De eodem.

PReſẽte p̃ſbro diacon⁹ euchariſtiã corporis chriſti ppło ſi neceſſitas cogit iuſſus eroget.

Item ex eodem. De eodem.

OJaconus ſedeat iubẽte p̃ſbytero i quolz loco. Jtẽ diacon⁹ i quẽtu p̃ſbroꝝ itrogat⁹ loq̃t⁹. alba⁹ uero tm̃ tpe oblatõis ꝛ lectionis utat'. Item ex ꝛc. tol'. q̃rto

Diacones preſbyteris ſe ſuperiores nõ cognoſcãt.

NOnnulli⁹ diacões i tãtam ꝓrupit⁹ ſupbiaz: ut ſeſe p̃ſbris añponãt: atq; i ꝓmo choro ꝛ ip̃i priores ſtare preſumãt p̃ſbris in ſecũdo choro cõſtitutis. ergo' ut ſublimiores ſe p̃ſbros agnoſcãt: tã illi q̃ hi i utroq; cõſiſtãt. Cõpagis⁹ uero calciari abſq; aplica licẽtia diacõibus ñ permittit: ſic nec⁹ mappulis uti abſq; ei⁹ auctoritate quibuſlibet clericis ꝓcedit

Unde gregorius iohanni epo ſyracuſano.

Abſq; apoſtolica licẽtia diacões cõpagis uti nõ preſumãt.

PEruenit' ad nos q̃ diaconus eccl'ie catineñ. calciatus ꝓpagis ꝓcedẽ p̃ſũpſiſſet. quod q̃ hactẽn⁹ nulli p totã ſiciliã licuit: niſi tm̃ mõ diaconibus meſſanẽſis eccleſie quib⁹ oli a p̃deceſſoꝛib⁹ nr̃is ñ dubitat' eẽ ꝓceſſũ bñ recolitis. q̃ ergo tãte temeritatis auſus leuit ñ ẽ attẽdendus cũ õni hoc fr̃nitas uŕa ſubtilitate pquirat: ut an p ſe ul' alicui⁹ hoc auẽte⁹ preſũpſerit: nob ſbtilit̃ inoteſcat. Nã ſi negligent ea q̃ male uſurpãtur obmittim⁹: exceſſus uiã⁹ altis aperim⁹. Item iohãni rauẽnati epo

Oappulis clericis ſine apoſtolica licentia uti nõ licet.

TLlud' ãũt qõ ꝓ utendis a clero uŕo mappulis ſcripſiſtis: a nr̃is clericis fortit' eſt obuiatuz dicẽtib⁹ nulli hoc unq; alij cuilibz ꝓceſſũ fuiſſe eccl'ie: nec rauẽnates

ꝛ In medio. ſm ꝓſuetudinẽ diuerſoꝝ locoꝝ hec variant. Jn quibuſdaz enim locis hec obſeruant in quibuſdã non.

a n Non oportet. ſz inſſionẽ. hoc obſeruat' ſm cõſuetudinẽ quarũdã ec cleſiaꝝ: cũ redit a lectione euãgelij. l.

b n Non oportet. panẽ. i. corpus dñi. vl dic dare. i. cõficere. quod ad ſolũ ꝑſbrũz ꝓtinet. i. q. i. dictum.

c d Jaconi. ita ſe. inmiſſa. nam alibi magis ſũt miniſtri epi.

d p Reſente. eroget. iuſſus vl' ñ iuſſ⁹ lõge poſitis epo l' ꝑſbro ã. e. diacões.

e d Jacon⁹. loco. i. Jaliq̃ de omni tm̃ honeſto. ff. de arbit. ſi cũ dies. §. ſi arbiter. ꝛ de mu. ꝛ ho. vt gradatl §. primo.

f Diacon⁹. i cõuentu vbi ꝓcẽſũt ad ſynodũ.

g Loquat'. i. ꝓdicat. nã officiũ ꝓdicãdi preſbyteroꝝ ẽ. xvi. q. i. adijcimus. b.

b Alba. i. dalmatica ar. xi. q. iij. epus ꝑſbr.

i Et lectionis. euãgelij.

k n Nonnulli. atq; in primo. i. in prio ordine vt ſit pariſius.

l Et ſublimiores. ſic ꝓſtrue: ergo taz illi q̃z iſti cõſiſtãt i utroq; ũa ſ. vt diaconi agnoſcant p̃ſbros ſublimiores ſe ſ. diacõib⁹. ꝛ ſtabũt ſm tpa ſue ordinatõis. xviij. di. §. vlt. in fi.

m Cõpagis. i. ſandalibus. ꝛ dicũt' ꝓpagi ſãdalia vl' calige epales ꝛ eſt maſ. g. io.

n Nec mappul'. i. ornamẽta. equoꝝ: q̃ ꝓſtãtin⁹ ꝓceſſit cardinalib⁹ j. xcvi. di. ꝓſtãtinus. nã mappa ornamẽtũ ẽ eq. ſilr in auẽ. de cõſuli. §. q̃ſtacũ q̃z. ꝛ ſũt q̃daz alba linteamia q̃bus coperiunt' eq cardinaliuz cũ ꝓceſſione faciũt. alij dicũt: q̃ mappule ſunt mitre epales..

o p Eruenit. alicui⁹. ar. ex hoc ꝛ ſe. c. bẽs. q̃ illud vl' ꝓbibitũ q̃ nõ oſtẽdit' eẽ ꝓceſſũ: ar. di. c. coñ morẽ. ar. xxv. q. ij. ãputato ar. x. q. i. hanc. ar. ij. q. v. ꝓſuluiſti. ꝛ ẽ hoc verũ i bis q̃ ſũt de iure ſpali alr q̃ nõ ẽ ꝓhibitũ intellig' eẽ cõceſſũ. xxvij. q. ij. lex diuine. ꝛ xxx. q. iij. illud.

p Auctoritate. nã ſi maioris auctoritate hoc feciſſet hoc eẽt vtcũq; excuſabile: ar. di. lxiij. ſalonitane. ꝛ di. xxviij. diaconus.

q Eliã. C. de idic. vidu. Lij. in fi. C. vñ vi meminerit. j. xxi. q. i. c. ij. j. xxiij. q. iij. ẽ iuſta. i. q. vij. exigũt. ſ. j. xxxv. q. ix. loci nr̃i.

r TIlud ãt. p̃ſũptũ. ar. antiqtatẽ vl' lõgã ꝓſuetudinẽ nõ dare puilegiuz vt di. c. coñ morẽ. ar. lxiij. di. q. ix. q. iij. cõq̃ ſtus. ꝛ eſt rõ: quia hoc

possideri nō poterat de iure cōi: ar. eē de pscrip. cām. Hā ꝛ sunt alia iura que nō pscribunt vt subiectio vl peuratio: eē de pscrip. cū ex officio vl via publica. ff. de via pub. viā ar. C. de aqductu diligent. li. xi. ꝛ est si. C. de fū dis rei priua. ꝛ sal. diuine domus vsus aque. li. xi.

a d Jaconi. angeli. i. prelati.

b Lādelabra. q̄ erāt in templo dñi.

c Uoces audite a io hāne in apocalypsi

d Docētes. ppt̄ quo ad vitā actiuā.

e Soli deo. q̄ solus deus nouit eoꝝ pscias ei nanq̄ cor omīe pz ꝛ ois loquit voluntas: vt. xxiiij. q. iij. deus.

f Colloquētes. quo ad pēplatōez. vel hoc dum sunt in oōne: de conse. di. i. quando.

g Patri. i. diabolo hoc pōt itelligi hīstorie qñ moyses i vsione idolatrie vituli conflati pcepit leuitis: vt nemini pceret nec ēt patri. sīlt diaconi ñ deberēt eos cognoscere. i. amori dei amorē eoꝝ pponere. vl pōt itelligi mystice de diabolo ꝛ ō cōcupiscētia carnis ꝛ eiꝰ motibꝰ: vt in glo. hic ō pictis.

b Et matri. i. carnali cōcupiscētie.

i Nō noui. i. nolo p̄ponē vīm amorē amori dei.

k Et filios. i. illicitos motus.

l Non agnoscentes. i. nō noscentes sz ad pētā illicētes.

m Hz. q̄ sine diacono ēpus missā celebrare nō poterit nisi necessitate istāte. tūc enī ꝛsi non posset hīe diaconum absq̄ eo missaz celebrare poterit.

n Minister. hic commēdat eos a misterio.

o Distratio. i. cōsecratio eucharistie.

p Sacri. s. pīnibus sacerdotibus coraz eis: vt. ā. di. e. diaconi.

q Maiorē. i. meliorē vl hoc cū bñ admīstrat

r Dāt. i. p̄dicant: vt di. xxv. vnū. ꝛ. xi. q. i. sicut enīz. vnde exponendo subdit tunc demū. qō aūt dr in altari ponit: respicit qō de calice p̄miserat: calicē nō tollere: nisi eis traditꝰ fuerit a diaconibꝰ. vl dic dāt. i. ad dādū initāt: cū dicūt flectam⁹ genua.

s Tunc demū. s. circa sīnē misse: cū diacon⁹ clamando dicit populo: humiliate vos ad benedictionē.

t Predicat. j. xi. q. i. sicut enī. s. legēdo euāgeliū.

u Sacerdotibus. q̄dam hic referunt q̄ ex toto bene nō itelligunt: qz nō in omnibus ecclesijs hec officia hz diaconus.

clericos uel illicuel i romana ciuitate tale aliqd cū sua cōscia p̄sumpsisse: nec si tentatū eēt ex furtiua usurpatōne sibi p̄iudiciū generari: sz etiā si i aliqua ecclesia hoc p̄sumptuz fuerit: asserūt emendādum. quod nō cōcessiōe romani pōtificis: sed sola usurpatione uel surreptōe p̄sumitur. Tē hieronymus ad rusticum episcopum narbonēsem.

Sicut in ministerio ita i dispēsatōe sine diacono ēpus nō uuat.

Jaconi sunt quos in apocalypsi legimus septem angeli ecclesiarum: hi sunt septem cādelabra aurea: hi sūt uoces tonitruorum uirtutum operatōe p̄clari humilitate p̄diti quieti humiles euangelizantes pacis annunciātes bona: dissensiones ꝛ rixas ꝛ scandala resecātes docentes soli deo colloquentes i templo nihil penitus de mūdo cogitantes dicentes patri ꝛ matri nō noui uos ꝛ illos suos nō agnoscētes sine his sacerdos nomē habet ñ officium. hic minister dei dicitur quia scriptum est: maior est q̄ ministrat q̄ cui ministratur. ꝛ sicut est in sacerdote ministratio: ita i ministro dispensatio sacramēti. sacerdotibus etiam p̄opter p̄esumptionem non licet de mensa domini calicem tollere. nisi ei traditus fuerit a diacōibus: ita enīz dominus noster omnipotēs uniuersa disposuit: ut qui maiorem se crediderit minor essz: ꝛ qui minor uideretur maior existeret de niq̄ quomodo hoc uerum sit: tu ipse ppēde. leuite componūt mēsā domini. ꝛ leuite sacerdotibus cum sacramenta benedicunt: assistūt. leuite ante sacerdotes orāt. Et si distictio locorum credatur in mundo: tamen in altari dei uideāt sibi episcopi qui superbi sūt diacōes ātep̄oni: si humilitatem diligūt: ꝛ diaconi maiores se esse in eo q̄ sūt humiles recognoscāt.

x Huic cōmendat eos ab institutione. j. e. dñs ȝ. ā. di. xxi. §. i. cōsz intelligas tm̄ p deum principalit: qz eius auctoritate hoc in vete. fuit institutū. ar. eē. de sen. ex. mulieres.

y Lex. de sacerdote. verba isaie. i. multi sacerdotes non adimplent legem.

tūc demum ut aures habeamus ad deum: diaconus clamat: ipse predicat ipse hortatur: ipse etiaz commonet astantibus sacerdotibus. nec leuiter hanc uocez qua loquitur ꝛ pacem annunciat: audiant aut negligenter aspiciant. Sufficit huic ordini tātum fuisse per deum concessum: ut nō solum sacerdos i templo dei totuz agere ꝛ implere uideatur: ꝛ ifra. Nunc autem exquo i ecclesijs sicut i romano imperio creuit auaricia: perijt lex de sacerdote ꝛ uisio de prophetā. Singuli quoq̄ per potētiam coepiscopalis nois quam sibiipsi illicite absq̄ ecclesia uendicauerūt: totum quod leuitarum est i suos usus redigūt. nec hoc solum quod sibi ascriptū est uendicāt: sz cūctis auferūt uniuersa. Dēdicat infelix i platcis clericus: ꝛ seruili operi mācipat publicam a quolibz poscit elemosynam. qui ex eo magis despicit a cūctis: quo miser ꝛ desolatus iuste putatur ad hāc ignominiaz deuenisse. solus episcopus icumbit bonis: solus utitur ministerio solus episcopus uniuersa uendicat: solus partes inuadit alienas: solus occidit uniuersos. hic p̄opter auariciam sacerdotum sepe odia cōsurgunt: hinc episcopi accusantur a clericis: hinc p̄icipiū litis: hinc detractationis causa: hinc orīgo fit criminis. Etenim si unusquisq̄ ita i hoc mundo uisibili aliquid possidere iubetur: ut sua tantum possessione sit contentus: ac res nō inuadat alienas non agrum pauperis tollat: non uineaz: nō subuectoriuz aliquod non famulos non fructum: quāto magis qui ecclesie dei p̄est debet ita seruare in omnibus iusticiam: ut solum sibi uēdicet quod sui iuris esse cognoscat: aliena nō rapiat: aliena nō tangat. equalē se ceteris faciat: ꝛ sicut sine his i misterio nō uiuit: ita i dispēsatōe

z Et visio. i. gra., ppheticā di, ppter auariciā: qz oēs vitutes patiunt detrimentū ab vno vicio ꝛ: ō pe. di. v. §. i.

ꝛ Per potētiā. inuebit in eos.

a Ablq̄ ecclesia. s. tali mō vt aliena usurpent. alr videt ȝ. ā. c. c. p̄i. xc v. di. olim.

a Qui. ā. di. lxxxvi. nō sat

b Desolat⁹. i. suis meritis.

c Timē. i. nō vult p̄iri ones administrationis cū frib⁹ ex de offic. ar chiepi. c. vlt. de pēnit. mādata vel dic. i. de rebus ecclīastic.

d Alicas. cū qō suū nō est scire debet ad alios p̄inere. C. vnde vi cap querebamur.

e Decidit. refertur ad laicos: quib⁹ occasionez mortis p̄estant. lx xxvi. di. pasce

f Accusārunt. nā epi oia etiā ea que de no no euenīūt: sin sīl cū alijs debēt diuidere: ar. xii. q. ij. cognouim⁹. Jdē nec ea distribuere debz si ne cōsensu canonicoꝝ: ex ō his q̄ fi. a pla. nouit. licet sit p̄eordinator i cunctis. xxv. di. plectis. nisi hoc sibi vendicaret episcop⁹ ex consuetudi

ne: ex de his que fi. a p̄ela. ea noscit. ꝛ est ar. q̄ semp p̄esumitur q̄ accusatio episcoporum fiat ex odio: vt nō. j. q. vij. sīgs episcopus. ar. ȝ. vi. q. i. si omnia.

g Possidere. hoc ad laicos refertur. vñ caute dixit i hoc mūdo i alio secus: vt. j. xij. q. i. c. duo sunt.

b Sibi. ar. p distributōe portionū int clericos.

i Equalē.si.xcv.di.epūs.ꝛ iste ē vnus gradus humilitatis : vt.ā. di.xxij.de constantinopol'.

k Ita i dispensatione.i.distributione pbendarum.

l Ultionis.ex toto.qz nō dicit differri: qz totū tēpus huj' vite brevissimū reputat:de pe.di.v.ꝓsideret. Nā q qñqz pena differatur est expssū .j.xxiij.q.iij. quod christus xlv.di.lz. ꝛ est rō quar qñqz differatur : vt de peni.di.iij. quid ergo. de pe.di.i. predixerat.

m Assidue.i. iterato nō misereꝛ de facili nā vulnus iteratū tardi⁹ sanat:vt.j.ō pe. di.iij.manis.

n Hoc capitulo. isolescentes. qz sepe ex laudis pconio inualescit superbie inflatio :vt vi.q.i. sūt plurimi. superbie bāt forte ex eo q.ā.c.pxi.cō mēdati sūt.

o Legim⁹. in ysaia. fatua.nō ar. q qui fatua loqt fatuus est:ꝛ.xxiij.q.viij. con uenior.ꝛ.ff.de condi.isti. quidam .j. de pe. di.i.§.pōt.ꝛ.i. q.i.ita fit.

p Mensay. quam iniuriaz patiatur.

q Audi.ideo dicit testimōiuz :qz duo sūt q quos ꝓbat.

r Philippis nomē est ciuitatis in macedonia.

s Cū episcopis.cū i vna ciuitate plures epi nō debeāt ee:ar.di.lxxx. in illis.ꝛ.c.epi ꝛ.xiij.q.i.c.i.ꝛ iō b ipo pbā i telligūtur.

t Epos.i.pbros cū i vna eccla epi plures ee nō debēt.

u Cōtētiose.qz singulaꝛ eccliarū singuli epi:vt.vij.q.i. i apibus

x Reliqui.vba apli ad tiū:post segt ad thimotheū.

y Luxurie.i.de luxuria accusabiles.i.nō sbditos:qz ꝓpter peccata filioꝛ citius rapit qs morte.xlvij.di.§.necesse.cū.s.ipse ē negligens.

z Prophetiā.i.per electionem.

ꝛ Presbyterij.s.pbrij mei:ꝛ sic logt de seipso :cū tū ipse paulus eet epus cū euz ordinauerat.

nō uiuat. Certe ut ipse nosti qui uisibiliter i hoc mūdo ius iuadit alienū:accusatur a paupere:damnat a iudice:ita i ecclesia dei duz quisq stipēdia perdit:clamat ad dominum ꝛ exauditur a christo. nec differt ultionis[l] sētētia: si nō reddantur uniuersa ¶ Moderatio enim dei ac pietas solū nostꝝ reduz querit:ac nos cupit lōga bonitate sua saluari. Si nō ꝙuertimur:si duri colli sumus:si i peccatis usq ad mortē illicite perduramus assidue[m] peccātiū nō miseretur deus. ¶ De[n] capitulo sacerdotuz auaricia reprehēditur:dia conoꝝ dignitas siue officiū commēdatur. Sed quia ut supra dictū ē diaconi isolescētes ēt pbris se preferēdos arbitrati sūt:cōtra eoꝝ superciliū scribit hieronym⁹ ad euādrū uel eugenium epm.

Diaconi pbyteris debēt subesse

Legim⁹[o] in ysaia fatuus fatua loquitur. audio quēdam i tā tam erupisse uecordiaz :ut diaconos pbris.i.episcopis āteferāt. Nā cuz apostolus perspicue docear eosdē ee episcopos quos presbyteros:quid patit mēsarū[p] ꝛ uiduaruz minister:ut super eos tumidus se efferat.ad quoꝝ preces christi corpus ꝛ sanguis ꝓficitur queris auctoritatē?audi[q] testimoniū. paulus ꝛ thimotheus serui christi iesu oibus sāctis q sūt philippis[r] cū[r] epīs ꝛ diaconibus.uis ꝛ aliud exemplū i actibus aplorum ad uni⁹ ecclesie sacerdotes ita paulus logt : attēdite nobis ꝛ cūcto gregi:in quo uos fratres spūs sācti[s] posuit epōs[t] : ut regatis ecclesiam dei quam acquisiuit sāguine suo. ac nequis cōtētiose[u] i una ecclesia plures epōs fuisse cōtēdat: audiat aliud testimonium : i quo manifestissime declaratur uel cō probatur eūdem esse episcopum atq presbyteruz.propter hoc reliquī[x] te crete:ut que deerāt corrigeres :ꝛ constitueres epōs per ciuitates[l]:sicut tibi mandaui:siquis est sine crimie unius uxoris uir filios habēs fideles nō i accusatōe luxurie[y] aut nō subditos:oportet enim episcopum sine crimie esse quasi dei dispēsatorez. Et ad thimotheum noli negligere gratiaz que tibi data est per prophetiam[z] ꝛ per impositionem manuuz presbyterij[ꝛ]. Sed ꝛ petrus in prima epistola:presbyteros qui i uobis sūt precor ego cōpresbyter[ꝛ] ꝛ testis passionum christi:ꝛ future q reuelāda est glorie passionuz particeps regite gregē christi:ꝛ inspicite nō[x] ex necessitate sed uoluntarie iuxta deum.quod quidez grece significtaoius[a] dicit epithius : unde ꝛ nomē episcopi tractuz est parua tibi uidētur tātorum uirorum testimonia: clāgat tuba euāgelica filius[b] tonitrui quem iesus plurimuz amauit:qui de pectore saluatoris doctrinaruz fluēta potauit presbyter[c] electe[d] dñe: ꝛ filij[e] eius quos ego i ueritate diligo ꝛ alia epistola presbyt[f] gaio[e] charissimo:quem ego in ueritate diligo. Quod autem postea[f] unus electus est qui ceteris preponeretur i scismatis remedium factum est: ne unusq sibi trahens ecclesiam christi rūperet. Nā ꝛ alexādrie a marco euāgelista usq ad eādrā ꝛ dionysyuz episcopos presbyteri semper unum ex se eligebāt : ꝛ i excelsiori gradu collocabāt:quē episcopuz nominabāt: quō si exercitus sibi imperatorē[g] faciat . diaconi[f] autē eligāt ō se quē idustrē nouerint:ꝛ archidiaconū nuncupent.quid.n.facit excepta ordinatione[c] episcopus:quod presbyter non facit :nec[o] altera romane urbis eccla alta toti[c] orb estimāda

2 Com pbrē.ecce petrus se vocat pbrum:cū tū cēt epūs ꝛ sū⁹[m]. ā. di. lxxv.q. die dñico.in v. sacerdotuz.

y Nō ex necessitate.i.ex gra turpis luci i:ar.j.di.xcv.esto. ꝛ ita ē ar. q pbyter nō oz locare opas suas:ar.xxi.q.ij ꝓcipim⁹.

a Significān⁹.s.q epūs dr pbrē.q.d.vbi ꝑ epō dr pbrē significāti⁹ dicēt sic epitbi⁹:qz magis accedit ad significationē vocabuli epūs qz hoc nomē pbrē.

b Filij⁹.i. iobānes : q altius itonuit.ꝛ qz cuz iacob assumptus seorsum audierūt vocē nubis ꝙ ē filij⁹ me⁹ dilect⁹

c Presbr. ecce iobānes vocat se pbrum:cū tamē esset epūs.

d Electe.ꝓpriū nomē

e Gaio.multo salutē.

f Postea. hic rñdet tacite obiectioni:quare hoc imutatū ē: ad hoc respōdet. Sed queritꝛ i quo facta fuit hec plātō:si dicat q i officio ꝑ de cō.di.v. man⁹. qz exercere epālia non licuit:nisi his q succesſerūt i locū aplorum.lxviij. di.quoꝝ vices. xxi.di. in nouo.ꝛ ita hec plātō ab ūtio facta fuit.si aūt dicat q in noie obstat lxxx.di.in illis . qz ibi dicit:q quidam positi sunt q tantū epi[s]coporum vocabulo tē. ad hoc dicunt quidam:q in primitiua ecclesia cōmune erat officiū epōrum ꝛ sacerdotū: ꝛ nomina erant cōia ꝛ officium erat cōe.sed in secunda primitiua ceperunt distigui ꝛ noia ꝛ officia.b.dicit q tātum in nomine fuit facta platio.primo.n. oēs dicebant[l] sacerdotes:licz quidā alijs plati essent quātum ad officium ꝛ qō dr.lxxx.di.i illis. q tm̄ epoꝝ vocabulo potirent:expone.i.nō arbiepoꝝ nec primatū ꝛ ita excludit superiuſ nō iferi⁹.tertij dicūt q plelatio hec facta fuit quo ad nomen ꝛ quo ad admistratōez ꝛ q ad quedam ministeria q spectāt tm̄ ad officiū epale. ꝛ fuit hec plelatio facta a tpe petri. ꝛ hoc innuit hec lra ibi Nā ꝛ a marco euāgelista usq ad eādrā ꝛ dionysium.ꝛ dic q marcus fuit cōtēpaneus petro ꝛ clementi:ar.xxiij.q.i.cū beatissimus.esdra aūt ꝛ dionysius fuerūt cōtēpanei ipsi hieronymo. ꝛ ita ē illud sedatū.lxxx.di.in illis.ꝛ illud de cōse.di.v.manus.Alī plationē ergo ista noia pbr epūs erāt.prius synonyma.ꝛ ēt administratio cōis erat qz cōsilio sacerdotū regebant[l] ecclie.xcv.di.ecclie oli i scismaticis.ergo in remediū ut hic dr facta ē platio:ut unus pesset ꝛ quo ad nomē ꝛ quo ad administrationē.ꝛ quo ad qdā sacra:q modo appropriant epīs.

g Imperatorē.ex sola.n.electōe pncipū dico eū verū ipatorē aūqs a papa

cōfirmet:ar.hic licet nō ita appellet:vt dixi.lxiij.di.q̄sto.coīniū ē verus ex de elec.venerabilē.xxiij.di.in nomine.

a Diaconi.supple ⁊ qūo diaconi eligūt ⁊c.

b Eligāt.ecce q epi nō ē archidiaconū eligē ⁊c:ar.ꝫ.lxxiiij.di.epōy. sed varie sūt cōsuetudines.xxi.di.§.i.ex de elec.ecclia vulterana.

c Ordinatione.i ordinatione cetera itelligūt q̄ nō fuūt nisi ab epis. hec cōtinet.ā.di.lxviij. q̄uis corepis.

d Nec altera.rñ.ē adtacitā cōnē. nōne diaconi cardinales romani pponūt oib⁹ pbis exceptis pbis cardinalibus:qb⁹ videt parificari? Rñ.q ꝓsuetudo rōane eccle ñ ē attēda ad ꝓsequētia: vt rñ.lx i pn.c.ubi audio q̄dā ⁊c. dicebāt enī qdaz: q sic rome honorabilef erāt diaconi:ita debebāt ee vbiq locoy.

e Toti⁹. imo fideles sūt vna ecclia.⁊ hoc est qō segt ⁊ gallie ⁊c.

f Maior ē.⁊ iō magis sequēda ē ꝓsuetudo generalis:vt.ā.di.xij nouit.ā.di.xl.nos q. ⁊ c.nō loca.⁊ ē hic ar. q statuta cōcilij pīdicāt stanto pape si ꝑdicāt: vt dixi.ix.q. iij. nemo.

g Eiusdē meriti.ē quā tū ad sapictes ⁊ pitos ⁊ discretos. Nā idiote ⁊ vulgares epm pue ci uitatis ptēnē solēt : ar. di.lxxx.epi.

b Et paupertatis.naz pauptas ciuitatis non minuit progatiuā regni.j.xcvi.di.sicut.nec mulier ,ppter pauptatē of humilis vel abiecta.C.de incest.nup.humilē.ar.ꝫ.i aut. ō of ē. ci.§.nos igit.colt.iij.

i Diaconi.hoc nō solū rome fit sed ēt aliarū ecclia ꝓsuetudo obt uat.sed forte tpe hieronymi nō fiebat: hodie fit:ex ō seru.i or.fa.c.i.

k Urbis. ā .di.xi. qs nesciat.ꝫ.⁊.c.nolite. ꝫ. sed ibi de ea ꝓsuetudie agit:quā eccla romana suat ⁊ alijs mādat seruādā.ℓ vero de ea quā sola suat nec vult ab alijs suāri vī ibi of quā romanā eccleſiā viderit seq ⁊ docē:ō cō.di.i.basilicas.

l Consuetudinē .q.d. nō qd fiat:ſz qd fieri debeat ꝓsiderādū ē:vt ex de elec.c.venerabilē.xij.q.ij.gloria.i fi.ff.de offi.pſi.sed licet.

m Pauciratē:qz pauci erāt tales diaconi ⁊ iō supbiebāt.qcqd.n.raro accidit miraculū ē:in aut.de ꝓsu.§.itaqz.colt.iiij.

n Precioſi⁹.sicut ⁊ pcia rex i gbusdā locis variāt.ff.ō eo qō cer.lo.l.iō

o Uidelis.viduay ⁊ pauperū ſz tm istemus pdicationi.

p Dignitatis.j.viij.q.i.q epatū. ꝫ.sed ibi iuxta etymologiā bui⁹ nois dsignat.hic q ex vsu loquēdi ex noie cōcipit.vl dicēdū qz nō ē nomē honoris tantum ſz ēt opis.viij.q.i.illud inferendum.

q Continet.nā i toto cōtinet ⁊ pare:vt.xiiij.q.v.penale.⁊.ff.de reg.iur. in toto.⁊ est si.qō me.cau.l.i.

r A minori.hoc bñ dicitur.ff.de mu.⁊ ho.vt gradatim.

s Sacerdotibus.j.de pe.di.i.§.ex his itaqz.

t Dominus noster.sacrilegiū.ar.q si oñs papa aliquez suis p nilegijs primatem appellat:ex ipa notatione iuris ei acquiritur.xxxij.q.iiij.dicat.in fi.xvi.q.vlti.contra sanctorum.ar.coñ.iij q.vi.hoc ꝓpe ex de ꝓsumpt. illud.C. de iurisd ⁊ fac.igno. nō iccirco.etiā est ar.hic.q tā bonus ꝙs malus sacerdos gaudet primilegio clericali.xi q.i. sacerdotibus.

De dignitate sacerdotum.

DOmin⁹ nr̄ ihesus xp̄s rex ⁊ iudex ⁊ de⁹ nr̄ usqz ad passiōis diē suauit honorē pōtificib⁹ ⁊ sacerdotib⁹:q̄uis illi nec tiorē deī nec agnitōez xp̄i suasset. Nā cū leprosū mūdasset: dixit illi:uade ⁊ oñde te sacēdotib⁹ ⁊ offer donū humilitatē nos xp̄s hūil docuit: sacēdotē adhuc appellās quē sciebat cē sacrilegū. Itē sbdit⁹ passioni cū alapā accepisset : et ei dicēt sic rñdet pōtifici? nihil ille ꝓtumelioſe locut⁹ ē i psonā pōtificis : ſz sic magis inocētiā suā tutat⁹ ē dicēs:si male locut⁹ sū exprobra de malo.si āt bñ:qd me cedis?q oia ab eo iō facta sūt humilit atqz patiēt ut⁹ nos hūilitatis ac patiētie hrem⁹ exēpluz.docuit.n.sacerdotes uēos legitie ⁊ plene honorari dū circa falsos sacerdotes ipe tal extitit.memisse aūt diacōi debēt: qñ aplos.i. epos ⁊ pbros dns elegit diacōes āt p⁹ ascēsū dñi i celū apli sibi ꝓstituerūt epat⁹ sui ⁊ eccle mistros.q si nos aliqd audē ꝓtra deū possum⁹ q epos fac:pñt ⁊ ꝓtra nos audē diacōes a qb⁹ fiunt Hoc āt qō ō diaconoz mioritate dr̄:ubiqz suādū ē:nisi cū locuz diacon⁹ hūerit: aut ppi prīarche aut metropolite sui Unde i vi.syno.legitur. Diaconus sacerdotibus nō preferatur nisi locū metropolitani sui obtineat.

PRecipim⁹ ne diacon⁹ q̄uis ēt dignitate hoc ē i officio quoz eccliastico sit:añ pbrū sedeat: nisi cū locū hūerit,ppi prīarche aut metropolitani sui,p aliquo capl⁹ tūc⁸.n.sicut illi⁹ locū tenēs honorabit .Siqs uero psūpsit hoc tyrānice facē: a ppo gdu repulsus ultim⁹ ob⁹ oiuz fiat i ordine suo.

b Et nos.ſz debent esse fortes.i.debent p stare exemplū facti boni ex animo.i. ex dilectione ⁊ non velint dñari.

c Elegit. nō q quāto a maiori qs ordinatur : tanto est maioris dignitatis:vt.i.q.i. filiū.ex de ma.⁊ obe.p tuas.

d Constituerunt. hoc i nouo testamēto. nam in veteri vterqz a dño. ū.e.c. diaconi. ꝫ. sed illud in veteri.hoc i nouo. vel per dominum fit qō ab aplis statuitur:vt.xxviij. q.i.sic.n. tamē auctoritate ei⁹ de con. di. iij. qñ.

e Agnus fiunt.ar. q nō oz se opponere illi a quo recipit beneficiū vt.xxij.q.v.de forma.⁊ ex de postu.c.vl.ff.de inoffi.testa.si pa.i fi.§.hoc aūt.viij.q.ij.illud.

f p Recipim⁹.añ pbrum sedeat i cōcilio.xvij di.in fi.

g p Tūc.ar.aliquē tādiu hre priuilegiū q̄diu tenet eius locū.xvi.q.i.generalit.C. de testa.mi.l.vlt.⁊ hec dictio tūc extremitatem.i.finē iurisdictionis cōplectit:ar.ff.de cō.⁊ de.l.iij. §.si ita ar.q qs cōsegnr ex alterius psona qō nō bz ex sua.ff. q̄ res pig. obli.pos.l.aristo.⁊ dicit lex:q si non potes,phibere me cuiusfundum:nec aliquem nomine meo ff.de ver.ob.si stipulatus. ii ea tantum bz iste que iurisdictionis sunt non que ordinis:ar.ad primum extra de offi.dele.sane.

b Ultimus.nō q q deligt i aliquo ordine i hoc punit q postponit alijs sui ordinis:vt.l.di.accedēs.⁊.xix.q.iij.mādam⁹.xxv.q.ij.sic decet.xxiij.di.§.i.⁊.i.q.vij.c.i.

a S Ubdiacono. Hic intitulatur .xciiij. di. in qua magister idem dixit de subdiacono quod dictum erat in superiori .c. de diacono: quia .s. et legatus pape pōt eē. Et ponit tres .§. et in §. singulis muta tur materia. In primo dicit quod dixi. In secundo quod siquis impedit legatum dn̄i pape excōicandus ē. In tertio quod archidiaconus ultra suum statutum exigere nō debet. io.

posset eps̄ resignare: nisi ad hoc haberet spāle mādatum: extra de offi. le. c. quod trāslatōez. ar. de of. ei⁹ cui mā. ē iuris. l. i. bazi. legebat hoc .c. trufādo siqs ipedit legatū: nō auertit, pfectū vni⁹ tm̄. s. cardinalis: sz multoꝝ .i. familie sue et parētū: et sicut mltis nocet ille. s. cardinalis: ita a multis ē redarguendus: et ita vsqz in finē.

D. LXX XXIIII.

S Ubdiacono etiā summus patriarcha uices suas committere ualz. Unde symmachus dada ait.

Etiā subdiaconibus uices suas apostolica committit ecclesia.

Ualde necessariū pspexim⁹ eē: ut sicut pdecessoꝝ nr̄oꝝ fuit iudiciū: ita uni eidēqz psone oia cōmittam⁹: et ubi nos pn̄tes eē nō possum⁹: nr̄a p eū cui pcipimus repn̄tetur auctas. quāobrē petro subdiacono sedis nr̄e intra puiciā siciliā uices nr̄as auxiliāte deo cōmisim⁹. nec. n. de ei⁹ actib⁹ dubitare possum⁹: cui deo auxiliāte totū nr̄e ecclie noscimur pa trimoniū cōmisisse. Legatū uero aplīce sedis qcunqz ipedierit usqz ad satisfactōez excōicetur. Unde alexander papa

Excōmunicetur: qui legatū sedis apostolice impedire tentauerit.

S Iqs aūt legatōez impedit: nō uni⁹ sz multoꝝ pfectū auertit. et sicut multis nocz. ita a mltis arguēdus ē et bonoꝝ societate puādus. et qz dei cāz ipedit et statū cōturbat ecclie. iō ab eis liminib⁹ arceatur. ab oib⁹ itaqz talis ē cauēd⁹: et nō i cōmunionē fideliū usqz ad satisfactōez recipiēd⁹. Archidiaconus quoqz q̄uis ex officio suo clericoꝝ uitā diligenti examinatōne debeat ingrere: et q̄ corrigēda inuenit epo nūciare: tn̄ dn̄atōez sup eos exercere et cēsū ab eis exigere phibetur. Unde in cabilonensi concilio legitur.

Archidiaconi super presbyteros iurisdictionem non exerceant.

D Ictū ē quod in plerisqz locis archidiaconi sup p̄sb̄ros parochianos q̄dā exercēt dn̄atōez: et ab eis cēsū exigūt. qđ magis ad tyrānidē q̄ ad rectitudis ptinz formā. Si. n. iuxta apli sniā epi ñ debēt eē dn̄antes i clero sz forma facti gregis ex animo: multo min⁹ facē hoc isti debēt. sint itaqz ptēti regularib⁹ disciplinis: et teneāt ppriā mēsurā. et qđ ab epis eis iniungitur. hoc p parochias suas exercere studeāt nihil per cupiditatem et auariciam psumentes.

Q Uod aūt sacerdotes supra iubentur epis tanq̄ sbditi obedire: non ita intelligendū est quasi non liceat eis presbyteris presentibus epis sacramenta celebrare sicut epali supcilio qdā ab his uolebāt p̄sb̄ros phibere: sz qz p̄sb̄ri pōtificibus tanq̄ filij parētib⁹ debēt obedire: et baptizatos ēt chrismate eis tāgere ocedit. Unde gregorius scribit ianuario episcopo carolitano.

Ubi epi desunt: baptizatos p̄sb̄ri in fronte chrismate tangant.

P Eruenit ad nos quosdā scādalizatos fuisse. quod p̄sb̄ros tāgē chrismate eos q baptizati sūt phibuim⁹: et nos qdē sm ueterē usum ecclie nostre fecimus: sed si omnino de hac re aliq cōtristantur ubi epi desunt: ut p̄sb̄ri etiam in frōtib⁹ baptizatos chrismate tāgere debeant ocedimus. Supra leo episcopus contra q̄uis corepiscopis. Item gelasius papa.

Ultra suum modum presbyteri contendere non presumāt.

b Ualde. Omnia. s. di. lxxxix. singula. z. sed dic oia quo ad cognitōez cāꝝ ñ quo ad dignitates vel officia ecclastica: vt ibi.

c Pn̄tes. ar. quod pn̄tia nō exhibetur p alium ar. z. lxv. di. c. ij

d Pcipim⁹. ar. quod papa ēt laico cāz spiritualē omittē possit. xxxij. di. §. verū.

e Repn̄tetur. nā idē ipe vr cognoscē q dedit iudicē: vt ex. ō offi. dele. sane. C. vbi et apō quē testimnio pēi debz l. iij. C. ō iudi. l. vlti.

f Auctas. nō quod delegat⁹ nō hz plus iuris q̄ delegās si ne par sit alias delegat⁹: ar. ff. de dā. ifec. qui bona. §. vlt. si ne sit maioꝝ. ff de off. eius cui mā. ē iuris. et si ptoꝝ. qn̄qz tn̄ hz minus qs si ex delegatōe cognoscat q̄ si ex iure suo: ex ō offi. dele. sup qōnū. §. si vero. ar. C. de procur. maritus.

g Dubitare. ar. quod si papa ex certa scia dat iudicē quod ille nō pōt recusari. ff. de off. pre. ptoꝝ. l. vnica. sic. j. xvij. q. iiij. §. q aūt. ex de reꝝ pmu. olim. et extra de appella. nouit. sed con̄ ex de ap. cū spāli. et c. postremo. io. So. index. poterit semp recusari iusta cā interueniente. etiam si esset legatus pape: vt. ex de of. le. lz. cū legitime exceptōes cuilibet reseruentur: vt ex de offi. dele. ex pte. b.

h Patrimoniū. ergo sicilia ē de patrimonio beati petri: vt ar. x. q. iij. relatū. xi. q. i. peruenit.

i S Iqs aūt legatōem. immo q legatū hostiū ipedit tradēdus ē hostibus: vt. ff. de lega. l. vlt.

k Sz mltoꝝ. ar. quod q peccat i mltos grau⁹ peccat: ex de testi. sicut xxij q. v. q cōpulsus. sicut q circa eādē psonā mltis mōis peccat: grau⁹ peccat. xxiij. q. v. relegētes. Sed nūqd q cū capit pōt ab eo absolui: sic ex de sen. ex. ad eminētiā. et nō quod legat⁹ huius nō pōt epm deponere nec mutare de loco ad locū: nec in eius manibus

l Nocet. ergo qcūqz aliqd nocumenti sentit admittitur ad agēdū vel accusandū: vt. xij. q. ij. non liceat.

m Impedit. nec legat⁹ delegatū ipedire dz ex de of. le. studuisti.

n Liminib⁹. ar. i quo qs deliqt i eo debē puniri. xij. q. ij. q et humanis. xvij. q. iiij. frater et coepus.

a d D Ictū ē. rectitudinis. sz nūqd de consuetudine pscripta pn̄t archidiaconi multare: videtur quod nō extra

D. LXXXXV.

de penis lz. sed dic quod bene possūt ex quo iudicare pn̄t de consuetudine pscripta: ar. ff. de iudi. l. ij. §. vlt. extra de offi. dele. ex lris. Illud ergo exaudi cū pecuniaria pena nō timetur: alis si illa magis timetur iponenda est. xiij. q. v. prodest. dū tn̄ pena p eodem peccato non infligatur nisi ter in āno C. de mo. mulc. eos.

b Apostoli. i. petri. lz alibi dicatur quod noie apli paulus designatur. xvi. q. i. pdicatoꝝ. x. q. iij. qz cognouimus.

c Iniūgitur. vr ergo quod archidiacon⁹ nō hēat nisi demādatā iurisdictionem. de hoc nōui xxv. di. plectis.

d Q Uod autem. Hic intitulatur. xcv. di. i qua pōit gra. quādā cōtrarietatē et eam soluit. postea ponit duas questiones et eas soluit auctate gelasij. repetit postea de dignitate presbyteroꝝ ostendens multa licere p̄sb̄ris in episcoporum presentia.

e Chrismate. j. ō con. di. v. man⁹ z. et c. nouissime. z. ō. di. xxi. cleros z hoc ad tēpus p sedādo scādalo fuit cōcessū: nūc vēo antiquatū. vel i pmitiua ecclesia p̄sb̄ri chrismabāt: nūc vero minime: ex de cōsue. q̄to. io.

f P Eruenit. debeāt cōcedim⁹. hoc expeditū ē quod p̄sb̄r chrismādo si sua auctoritate hoc facit nihil agit: nec pueri aliqd recipiūt: ex de osue. q̄to. Sed nūqd papa ei demādare hoc pōt: qdā dicūt quod sic: et quod omnia sacramēta q̄ recepit p̄sb̄r: ex delegatōne pape cōferre pōt. Ar. hic. vnde diacon⁹ pōt conferre diaconatū et confirmare in frōte: sed non pōt papa ei demādare vt cōferat ordinē quē nō hz: vel ēt quod conficiat corpus christi: qz solis p̄sb̄ris dictū ē: hoc facite i meā cōmemorationē: ar. i. q. i. dictū. hoc dicit. h. alij dicūt quod nō pōt papa delegare p̄sb̄ro: vt chrismet i fronte. vn̄ isti nihil cōferebant. Si obijciatur q̄re hic pmisit grego. hoc illis: cū videantur eis dare licētiā peccādi: dicūt quod inuitus pmisit ob nimiū scandalū: nec dabat eis occasionem mali: qz inuitus hoc cōcedebat. xxxv. q. iij. quod scripsi. et. xxxiij.

q.ij. si qō veri⁹.alij.dicūt q hoc.c.logr fm antiqua tpa.sed hoc nihil est qz lra bui⁹.c.cōtradicit.ibi fm veterē vsū. ⁊ qz fm hoc grego.nihil hic cōcederet. Sz nūqd papa posset eis cōcedere vt chrisma ꝓficerēt:h. dicit q non. Jtē q̄rit nūqd epūs demādare pōt ea q̄ sūt ordinis epālis:sic: sz ea nō pōt demādare nisi epō:ex̄ de cō.ec.aqua.Ea vō q̄ iurisdictōis sūt pōt ēt pb̄ro sicut recōciliare. xxvi. q.vi.pb̄ro aureli⁹. sz ēt inē ea q̄ iurisdictōis sūt q̄dā nō pñt demādari nisi eis q̄ adminicło oz dis illa exercē pñt:vt ō ponere vberare clericū alia sunt q̄ ēt laicis demādari pñt:sicut indicare in cā ciuili. Jtē dico q epūs nihil hz hodie qō sit meri imperij qō demādari nō possit de quo lex loquit.ff. ō off.eius cui mā. ē iur. l.i.qz oīa alij epō demā dare pōt nisi vsūpallij: ex̄ de vsupallij ad hoc.

g Presbyteros.

h Ed istō. hoc allegādo dicit:alias cō suetudo nō inuaret i h ex̄.de cōsue.q̄sto.

i Sanctificato. quo deficiēte:admisceť aliud:extra ō cō.ec. vl̄ al. c.qō i dubijs.Et ē duplex cā quare infirmi inungūtur: qz venialia delent: ⁊ pstat augmē tū virtutū⁹:ar de con. di.v.c.i.⁊.ij.⁊ extra de sacra vnc.c. i. ⁊ qz citi⁹ liberat ab infirmitate corporali:ar hic. Sz qd sigs nō hz oleū ⁊ inūgit chrismate tz vtrū ctio:vī q sic:qz ppe ea dē vsia ē: qz chrisma nō ē nisi oleū balsamo admixtū:ex̄ de sacra vnc. c.i.sicut ⁊ tenet emptio cū acetū vēdit p vino qz ē ppe eadem vsia.ff. de cōtrāb.emp. in vēditionib⁹.sed forte secus qz non est forte ppe eadem vsia. Jtem nūqd cōfert hoc sacramentū sigs inungit oleo non consecrato ? videtur q sic:qz ⁊ baptismus cōfertur in aqua non cōsecrata. alij dicunt cōnec est simile:qz vis baptizandi tota est in verbis.hic aūt vis est i re ipa.s.in oleo sz ista rō calūniā hz:extra de bap.c.pe. Sz nūqd pōt hoc sacramētū iterari:dicunt qdaz q nō.i.q.i.q qdā.de cō. matrimonium non iteratur.prius.n.vnū deleť q̄z 2ⁿ contrahatur.alij dicunt q potest iterari:quia cū quis secundo infirmat:desinit in eo ē illud sacramentum quod prius accepit.

q Illud.vt de epō.ar.qō hz miori ex officio multo fortius maiori licē ar.xxxiij.q.ij.historia.xxxv.q.vi.si duo.ar.cōn.lxxxviij.di.epūs gubernationē.ar.si p cōnīū.viij.q.i si ergo.

b Dictū a iacobo:vbi dixit:infirmat qs ⁊c:q̄nis i hoc noie pb̄ā pñt intelligi epī:ar.ō.di.l.placuit.v̄.vt man⁹ iponat.

c Chrismate.i.oleo.vl̄ vt dicunt qdā episcopus chrismate presbyter oleo inungit.b.

d Nō penitētibus.ita cōtinua:vere ei quē epūs dignum duxerit ad visitandū.⁊ ita i originali hētur:nō penitētib⁹.qō itelligit de solēniter penitētibus.

e Nō pōt.sic.l.di.c.vlti.

f Negātur.ar.q excōicat⁹ vl̄ anathematizatus nō possit cōbē mrimonii:qō non ē verū:ex̄ de eo q ou. in mat.quaz pol luit. significasti.in fi.b.

f Negātur. ar.oīa ciusdē generis codē iure cēseri:ar. di.iiij.de nga. ar.ō. di.v. ad ēl⁹.de con.di. ij.compimus. ar.ō. di.l. studeat.ar.di.lxxxi.siqs sacerdotum.

g Pbri. q j. de cō. di.iiij.pb̄i.

h Epīs. peccāt q̄ abbates q volūt pon⁹ hoc accipe ab alijs q̄z a suis nisi forte ꝑsule giani sint: vt possint petere a quibuscūq velint.

i Anno.hoc expōit: de cō. di.iiij.oi tēpe.

k Per sacra riū .i. p diaco, nē.xxiij.di.nō oz. ⁊ nō q̄ ex quo res datur certo nuncio: eius est iā pe, culo cuius est nūcius: si nūcio rē dari vo luit sec⁹ si mīlit nūciū: vt eum admoneret q̄ ei res mitteret vt hoc colligā tur . ff. cōmo. eum q rem.§. si rē.⁊ legibus duab⁹ seqēti b⁹: ⁊ est ar. ff. ō solu.siqs . ⁊ l.si soluerus.

De eodem.

Pbri q p dioceses ecclias regūt nō a qbuslibz epīs⁹ sz a suis nec p mīnorē clericū sed omni āno' aut per seipsos aut p illū qui sacrarū tenet:⁊ ante pasche solēnitatez chrisma petat. Tē hieronymi⁹ sup epistolā ad titū

Presbyter idem est qui episcop⁹ ac sola consuetudine presunt episcopi presbyteris.

Olim' idem presbyter q episcopus ⁊ anteq̄ diaboli instinctu studia uel scismata in religione fierent ⁊ diceret i populis: ego sū pauli ego sum apollo ego autem cephe communi: pb̄yterorū cōsilio ecclesie gubernabant.post q̄z autem unusq̄sq eorum quos baptizauerat suos eē putabat nō christi:in toto orbe decretum est ut unus de pb̄ris supponeretur ⁊ scismatū semia tollerentur[m] ⁊ paulopost : Sicut ergo pb̄ri sciunt se ex ecclesie consuetudine[n] ei qui sibi prepositus fuerit esse subiectos:ita epī nouerint se magis consuetudine q̄z dispensationis dominice ueritate presbyteris eē maiores: ⁊ in cōmuni debere ecclesiam regere. Idem ad rusticum narbonensem episcopum .

Corā epīs pb̄ris docere licet.

Ece ego dico p̄nt⁹ episcopis suis atq̄ astātib⁹ in altario pb̄ros posse sacramēta confice: sz qz scriptū ē pb̄yteri duplici honōe honorēť: maxie q laborāt in uerbo dei:predicare eos decet utile.n.est benedicere[q]:ꝓgruz ē

l Olim.pauli.i.baptizatus baptismo pauli.

m Tollerent.⁊ dicit lex q cōmodi⁹ ē singulas res singulis noib⁹ distīgui:ff.de.q.mo. te.ifir.§.sz qz.distinctio noiuz diuersaz rerū declarat:vt.xxi.di.cleros.sic.C.de codicil.nō codicillū.

n Cōsuetudie.nihilōin⁹ ex istitutōe:vt.ō.di.xciij.legim⁹.⁊ ita exandi qō segť ⁊ magť ex ꝓsuetudie ꝺaū:ar.ex̄ ō bis q̄ fi.a p.nomandi qō segť ⁊ magť ex ꝓsuetudie ꝺaū:ar.ex̄ ō bis q̄ fi.a p.nomo

o Ece ego.sz qz.ita cōtinua:dico q pñtib⁹ epīs pñt ꝓficē:qz ñ solū ō sz alia possūt facē.Ex vi lre ⁊ ēt pbatōis vī q epī nō pbibēt pb̄ros missas cātare:sz bñdicē ⁊ p̄dicare ⁊c q̄ sequūť.

p Duplici.a clericis.s.⁊ laicis vl̄ quo ad obedientiā i spūalib⁹ ⁊ mīstratōnē i tpalib⁹.vl̄ duplici.i.officio p̄dicādi ⁊ sumēdi eym panū.i.tpalia.iuxta illud.sumite psalmū ⁊c.

q Benedicere cū epūs abest.sed hec so.non valet:qz hic logitur

cū pſis ē eps. vel intelligas iſtud qñ bñdicit ꝑnati ſine ſolēnitate alīs ℨ.xxi.di.deniqz. Itē ℨ.xxvi.q.vi.miſtrare. ſz ⁊ illud ſibi intelligit de ſolēni benedictione. vl dic q qñ cātat miſſam ꝓſente epo dz īmuere epo vt ipſe bñdicat: ſz ſi vult epus bñdicere nō bñdicet ꝓſbr: ar. de cō. di. i. cū ad celebrādas. alias ꝓſbr ſuo iure pōt bñdire. nā eo ipſo q ei dat ptātem bñdicendi ſupponit ei tāq̄z minor: ⁊ pōt ab eo benedici ar. ff. de iurif. em. iudi. l. eſt receptuz. ⁊ ad treb. ille a quo §. tempeſtiuū b. vel dic q eo ipſo q ꝓmittit ei miſſam celebrare: per conſequens oia q̄ ſine miſſa eſſe non ꝓſt: vt ex de offi. dele. ꝑ terea.

f Confirmare. i fide. xi. q. iij. q̄ predeceſſor. vl inungē oleo infirmo q̄ vl chriſmate i vertice.

i Omnia. q̄ ad eos ꝓtinēt ar. vocabuluz gñia it. platum non omnia ꝑticularia compbendere: ar. coñi. xxviij. di. de ſyracuſane

v Benedicē. i. abſoluere vl ꝓuatim reconciliare nō ſolēniter: vt. xxvi. q. vi. c. i.

x Nō debet ar. cui lz plus lz ⁊ mīꝰ: vt. xvi. q. ij. c. i. ſed magis triplici ter dī efficacia vt baptiſmus vt. xxxij. di. §. verū. ſ. q̄ mor talia tollit ⁊ venalia ꝓpter rē ſubiectā ⁊ ſacrificatē: vt corpus chriſti: vt hic. auctē mīni ſtrātiū: vt q̄ ad epos ſolos ꝑtinent: vt. j. de cō. di. v. manꝰ ⁊ quarto mō ꝓpter ſignificatōez: vt mīmonium quod ſignificat chriſti ⁊ eccle cōiunctōez: ex de biga. debitum. quto ꝓpī multitudinē cōuerſoꝝ. i. q. i. interrogo.

y Nomē. ar. C. de cura. fur. cum aliis in fi.

z Inferatis. i. removeamus ꝓſbros a cōſecratione ⁊ ꝓdicatōe: ſic ille q gibbū bz: vt. ſ. di. xlix. hic eteni. vl dānū gibbi: q̄ nō ꝓdicā. i bus ꝓſbris iacturaſ ꝓplus i delicijs: ⁊ quaſi gibboſus efficiſ.

ꝓfirmare: ꝓuenit reddē cōioneꝫ neceſſe ē viſitare infirmos orare ꝑ ualidis: atq̄ oia ſacramenta dei ꝓplere. nemo hic epoꝝ iuidia diabolice tētatōnis ſtatus iraſcat: ſi plebē intēdū ꝓſbr exhortant: ſi in eccleſijs ꝑdicēt: ſi plebi ut dictuz ē benedicāt. eteni abnuentibꝰ mihi iſta ſic dicā. q non uult ꝓſbros facere q̄ iubēt a deo: dicat qd maius ē chriſto ? aut qd poterit cor pori ⁊ ſanguini eius āteponi? ſi ꝑ ſbyter chriſtū ꝓſecrat cū i altario dei ſacramēta bñdicit: benedicē ppluz nōˣ dz: q chriſtū cōſecrare nō metuit ? circa laicos ac mulieres iubentibꝰ uobis o iniuſtiſſimi ſacerdotes ꝓſbr dei bñdictōem pdit: officia amittit: ligue opˢ ñ hz ꝓfidētiā ꝑdicādi: ⁊ trūcatˢ ē oīni pte uirtutuz. ſolū ꝓſbrij habz nomē: plenitudinē ac pfectōez que cōſecrationi eius cōpetit nō retētat. quis igit hic rogo ſacerdotes honor uester ē? ut dānū gibbi iferatisˢ: quoniā cum paſtoribus ꝑ potētiaz aufertur deo digna diligentia: cōtagiū quoddā ⁊ calamitas creſcit in gregibꝰ: ac dīci pri monijˢ dāna cōquirītis. duz ſoli multis in eccliis potentari. ꝓſbri uēo ab iitio iudices negocioꝝˢ eē mādati ſūt. ꝓſbri ſacēdotūˢ inteē debēt ꝓcilijs: qñ ⁊ ipi ꝓſbri ut legimꝰ epi noiantur. ſm qđ dictū ē ad epm: noli negligē graz q̄ data ē tibi ꝑ ipoſitōnē manuū ꝓſbri. ⁊ alibi ad maiores natu. q uos poſuit epos regē eccleſiaz ſuā. Sed oderunt hoc ſuꝑbi ſacerdotes ꝑ ſbyterij noie q nolūt hoc eē quod chriſtus q diſcipulorꝝ pedes lauit q baptizatus a iohāne ē: licet baptizanduz a dño ſe eē ꝓclamaret quod ꝓptera ſcribo uobis ut ſi ꝑteriti tēporis erroꝛˢ iam non pōt reuocari uelꝰ ad ꝓeſens in eccliis faciāt qđ rome fit: quod in aphrica: quod in oriēte: quod in hiſpania: quod in gallia: quod in brita

nia: quod in omnibus locis: ubi humilitas perſeuerat: qđ etiam i celis fit qđ maius ē: ubi ſedes angelorum legit diſpoſita. Idem ad nepotianum.

Epiſcopi ⁊ clerici inuicez ſibi honorem exhibeant.

Sto ſubiectus pōtifici tuo ⁊ quaſi parētē aie ama. ſed epi ſacerdotes ſciāt ſe eē ñ dños. honorent clericos quaſi clericos: ut ipis epis a clericis. q̄ſi epis honō deferatˢ: ſcitumˢ ē illud oratoris domicij: cur ergo inqt te habeam utˢ ꝓcipē: cū tu meˢ nō habeas ut ſenatorē? q aūt aaron ⁊ filios eiˢ hoc ēt epz ⁊ ꝓſbros nouerimˢ unˢ dñs unˢ baptiſmus unū templū unū ſit miniſterium. recordemur ſēp: q apl̄us petrus ꝑcepit ſacerdotibus paſcite eū q i uobis ē gregē dñi ꝓuidētes nō coacte ſz ſpōtanee ſm dñi ꝑceptuz: neq̄ turpis lucri cā ſz uolūtarie: neq̄ ut dñantes i clero: ſz forma facti gregis ex aio ut cū apparuerit ꝑn ceps paſtoꝝ ꝓcipiatis imarceſci bilē gl'e coronā. Deſſime ꝓſuetudis ē i qbuſdaz eccliis tacere ꝑ ſbyteros ⁊ pntibꝰ epis nō loq q̄ſi eis inideantˢ aut eos dedignētur audire. ſz ſi aliud iqt apl̄us paulˢ fuerit reuelatūᵍ ſedēti° ꝓior taceat'. Gloria pris ē filiˢ ſapiens. Gaudeat epus i iudicio ſuo: cum tales elegerit ſacerdotes. Iterꝫ ex concilio laodicenſi.

Presbri epos nō ꝓcedāt: ſz contenť uel ſubſequantur.

Non oz ꝓſbros añ igreſſū epi igredi ⁊ ſedere iᵐ tribunalibꝰ ſz cum epo ingredi: niſi forte aut egrotet epus aut inᵉ pegrinatōis cōmodo eū eē cōſtituerit. Item ex conci. cartha. quarto.

Epiſcopus nō dīm ſz collegam ſe ꝓſbrorum cognoſcat.

Piſcopusʲ i quolibet loco ſedēs ſtare ꝑ ſbrum nō patiat. Item ex eodem.

a Errorˢ. hic collige: q ea q̄ ꝑ errorē ſtatuta ſūt: ex diuturna vtētiū ꝓbatione ius faciūt. io. qđ falſū ē: cū cōſuetudo debeat eē rōnabilis ⁊ ꝓſcripta: vt ex de conſue. c. vlti. nec iſta lr̄a cōfidicit. b. ⁊ ratōe mīlitudis excuſent a pena nō a culpa: vt. ſ. di. iiij. deniqz. qđ enī facū ē: infectū eē nō pōt i añ. de equal. do. §. i. ff. de cap. in bello. §. facti.

b Elect ad pris. i. āmō

c Dō rome. ſ. vbi minores exercēt ſua officia pñibꝰ maioribus.

e Sto. quaſi clericos. hoc ē cōtra ſnpciū epoꝝ: qui ſubditos appellāt filios cū debeant eos appellare fratres: vt. viij. q. i. qđ añ. vel ſocios: vt. x. q iij. cauenduz. caueant tamen clerici ne cū ſcribunt epo vocēt eū frarē: ꝓut dicit dñs imperator: q̄ indices ſupioribus honorē debēt facē i ſalutatione. C. de of. di iu. l. ij. ar. C. de offi. ꝑ. vr. l. i. vbi hoc idem dicimur.

b Deferatˢ. ſed pōe q epus aliꝗ ſe bēat contra iſtū q̄ debeat: nunqd pōt iſte ſuo iure ei obediēnā negare? videť q ſic: ar. xlv. di. cū beatus xxij. q. v. de forma. ⁊ fides ñ ē fnāda ñ fnanti extra de iureiu. puenit ſecus tñ ē. cōſulo ergo ei vt agat ꝑ ſupiorem: ar. xi. q. iij. ſi epus. ix. q iij. nunc vero.

c Scitū ē. i. ſapienter dictū: ⁊ iō ſciri dignū.

d Et ꝓcipē. factum reſpicit nā de iure tolerādus eſt plat° vſq̄ ad ſniam. viij. q. iiij. nōne.

e De. ar. q̄ fruſtra petit debitū: q qđ debz nō ipēdit: vt. xxviij. q. i ſi infidel'. xxxij. q. vi. ſi ducuri. ſ. di. ix. neq̄z. i fi. x. q. i. placuit. xxij. q. vlt. de forma. xviij. q. ij abbatibus. ar. contra xi. q. iij. inter vba. xciij. di. dñs. xxxiij. q. v. q̄ deo b.

ꝓſbrm nō ſtat añ epm

f Inuideāt. ar. ℨ epos: q malūt hre illratos q̄ſ lratos circa ſe.

g Reuelatū. ſ. di. viij. fruſtra. C. de offi. rec. potētiores.

h Sedēti. in loco inferiori.

i Taceat. cū nō debeāt interrūpere vbū eius.

k Non oz tpe ſolēniū officioꝝ: vl cū redeunt a ꝓceſſione ad chorꝫ.

l Et ſedere. cōiūgas i gredi ⁊ ſedere: alīs falſū ēt.

m In tribunalibꝰ. C. de bere. ⁊ manicheo. cuncta.

m In tribunalib⁹. i. in sede iudiciaria: ut non iudicet sine eo:
n In pegrinandis. de licetia supioris. j. de. ꝯ. di. v. nō oꝫ. ⁊ de ꝯsensu ipsi⁹ ecclesie: ex̄ de vo. ⁊ vo. re. c. magne. ⁊ etiā dn̄i pape.
o Episcop⁹. nō pariat. ita ꝙ nō liceat ei sedere: nisi p̄sb̄r assumēt sibi officiū stādi. C. de postu. qsqs. §. vlt.

q. ff. sine exceptione.
b Inde dispute. nō ē disputandū de eo de quo stari ꝯstare pōt si ergo vxor petat sibi virū restitui: vt vir parat⁹ ē icōtinēti ꝓbare consanguinitatē: nō ē audiēda. ff. vt in pos. le. io a quo. ar. con. ē de resti. spo. lr̄as.

p e Episcopus. collegā. ita tn̄ ꝙ nō cōtēnat. ff. de offi. p̄si. ob ꝯseruandū. io.
a Presbyter. nō signet i vertice: qꝛ in frōte nō pōt ēt auctē epi: vt de cō. di. iiij. p̄sb̄ri.
b Illud aūt. hic depigit. xcvi. di. magister. posuit cōstitutōēꝫ honorij augusti latā sup elec. ro. pon. lxxix. di. si duo. sed ne viderentur laici hr̄e ptātē constituendi vl' disponēdi ō rebus ecclie: iō reducit ꝰ illā cōstitutionē ad memoriā: vt ostēdat ꝙ laicus n̄ hꝫ ptātē suo iure ꝯstituēdi aliqd de reb⁹ ecclie: hn̄ tn̄ psit laici rogati cōcilijs interēē ⁊ de reb⁹ ecclasticis consti

D. LXXXXVI.

tuere: n̄ tn̄ vt valeat eorū ꝯstitutio: qꝛ ipi ꝯstituūt: sꝫ qꝛ ratū habꝫ ecclesia: vt dicit gra. j. di. pri. §. i. ⁊c.
c b Bene. symmach⁹ papa laborabat i extremis: ⁊ timuit ne i electione sui successoris ꝓpt strepit⁹ hereticoꝝ scisma interueniret rogauit patriciū basiliū q gerebat vices odoacris regis: ꝙ ipse interesset in electōe sui successoris. basilius statī symmacho viuēte fecit q̄sdaꝫ cōstitutōēꝫ. s. ꝙ sine eius consultatione nō fieret electio sūmi pōtificis. p̄terea ꝙ non liceret alicui p̄diū ipi⁹ ecclīe alienare: q̄ cōstitutio retractat' hic: tn̄ ꝙ ibi q̄dam constituta sūt q̄ a laico n̄ psūt cōstitui: tn̄ qꝛ res esset mali exēpli. lxiij. di. §. verū
d Plenitudo. j. vi. q. i. si oia.
e Maxime. hn̄ diffinitū supple.
f Memorie. ergo iā decesserat basilius tpe huius synodi.
g Uel subscripsit. ar. i scrib⁹ rex ecc'lastica ꝝ nō sufficere consensus clericoꝝ nec i alienationib⁹: nisi spālit' subscribāt: ar. x. q. ij. casellas. xij. q. ij. abbatib⁹. ⁊. xij.

De eodem.

Episcopus i ecclīa i consessu p̄sbroꝝ sublimioꝛ sedeat: itra domū uēo collegā p̄sbroꝝ se eē cognoscat. Item ex concilio martini pape.

Sine precepto epi p̄sbr nō signet infantes.

Presbyter p̄nte epo n̄ signet ifantes: nisi ab epo fuerit illi preceptuꝫ. Item ex cō. genitē si. c. iij.

De eodem.
Palea.

Presbyteri i ecclīa ciuitatis epo p̄nte uł p̄sb̄ris ipi⁹ urbis offerre n̄ possūt: nec panē sacrificatū dare calicēq; porrigē. si uero ab entes hi fuerit ⁊ ad dādā oratio ē uocent: soli dare debent.

Illud autem honorij augusti qd̄ de electōe sūmi pontificis supra ꝯstituisse legit': nulli⁹ eē momēti ꝓbatur: cū nō solū de ordinibus sꝫ nec ēt de reb⁹ ecclīasticis laicis legat' aliquando attributa disponēdi facultas: unde q̄cūq; a p̄ncipib⁹ i ordib⁹ uł i ecclīasticis reb⁹ decreta iueniūt': auctoritatis nulli⁹ eē mōstrātur. Unde symmachus simplici⁹ ep̄us catholice ecclīe urbis rome in synodo residēs dixit.

De reb⁹ ecclesiasticis disponēdis laicis nulla facultas attribuit'.

Bene q̄dem fraternitas ur̄a ecclesiasticis legib⁹ assueta s̄b diuini tioꝛe iudicij q̄ erāt statuenda diffiniuit: ⁊ ad iusticie cumulū ꝑuenit: cū sufficiēt' oia amplectit' nec adiectōe idiget plēitudo: maxime de clericis quos amor dn̄ationis inasit ⁊ iuguꝫ discipline ecclesiastice fecit respuere; quoꝝ excessus enarrare difficile ē. unū tn̄ qd̄ occurrit uenerando ordini uestro itimare nō differo: inter alia scripturā quādā illustris mēorie basiliū quasi ꝓ ecclīastice amore substātie cōscripsisse refero: i qua nullus romane ecclīe inēfuit uel subscripsit antistes: ꝑ quē potuissꝫ firmitatē legitimam sortiri: ne ergo idē dispatē: unde pōt ur̄m iudicare cōsiliū requirat' ⁊ referat' in mediū: ut ex lectōne cognoscatis cuiusmōi possit hr̄e s̄bstātiā. Sācta synodus respōdit: deferat' in medium ut cuiusmōi sit possit agnosci. hoc cum diceret: hormisda diacon⁹ recitauit. cū i māsoleo qd̄ ē apud beatū paulū apl̄uꝫ reside ret sublimis ⁊ eminētissim⁹ uir ꝑfectus ꝑtorio atq; patrici⁹ agens etiā uices ꝑcellētissimi regis odoacris basili⁹ dixit: q̄q; studij ur̄i ⁊ religionis itersit: ut i ep̄atus electione cōcordia p̄cipalit' seruet' ecclīe: ne tn̄ ꝑ electōis occasionē status ciuitatis reuocet' in dubiū admonitione beatissimi uiri pape nostri symmachi simplicij: quam ante oculos semꝑ habere debere mus: hoc nobis sub obtestatione meministis fuisse mādatū: ut ꝓpt' illū strepitū ⁊ uenerabilis ecclesie detrimētū si eū de hac luce transire contigerit: non sine nostra cōsultatione cuiuslibet celebret' electio. hec cū legerent' cresconi⁹ tudertine ecclīe episcopus surgens de ꝯuentu dixit: hoc ꝑpendat scā synod⁹: utꝝ ꝑtermissis religiosis ꝑsonis: quib⁹ maxime cura ē de tāto pontifice: laici electionē eius in suam possint redigere potestatē. quod contra canones esse manifestissimū est. Itē hormisda diaconus legit' dixisse: ac⁹ ne ꝯfusionis atq; dispendij aliqd uenerabilis ecclesia sustineret: miramur preter missis nobis q̄cq; de reb⁹ ecclesie fuisse tentatū: cum sacerdote nostro supstite nihil debuisset assumi. quare si amplitudini ur̄e ⁊ sāctitati placet: incolumia oia q̄ ad futuri antistitis electionē respiciunt: religiosa ueneratiōe seruem⁹ hanc legem specialr' preferētes: quaꝫ nobis heredibusq; nr̄is chrīstiane mentis deuotiōe sancim⁹: ne unq̄ prediū siue rusticum siue urbanū: uel ornamenta aut ministeria ecclesiaꝝ que nunc sūt; uel que ex q̄buslibꝫ titulis ad ecclesiaruꝫ iura ꝑuenerint: ab eo q nunc antistes sub electiōe cōi fuerit ordinādus: ⁊ illis q futuris seculis sequūt' quocūq; titulo atq; cōmēto alienāi liceat. ⁊ q̄cūq; hoc facere uoluerit: inefficax atq; in irritū reuocet'. sitq; facieti ⁊ consentienti danti accipientiq; anathema.

Maximus ep̄s bletane ecclīe

i Synod⁹. vba notarij.
k In mansoleo. verba sūt ꝑtoris. mansoleū ꝓpie ē sepulchrū: ⁊ dicitur a māsoleo rege cui vxor ꝯstruxit sepulchrū mire pulchritudis. vñ ⁊ alia sepulchra sic sunt appellata.
l Electione. nō tn̄ vt aliqd inde cōstitueret: ⁊ ita excessit finē mandati basilij.
m Ac ne confusionis. ꝑsecutio legis. ⁊ cōtinuant' verba sic: nō celebret' ō electiōe pape ⁊c. ac ne.
n Nihil debuisset. hoc dicit ꝓpt' quosdā q viuēte ꝑo re symmacho tētauerūt aliū eligere: vt. di. lxxix. c. si qs papa. ⁊. c. nullus io.
o Preferētes. i. ꝑmo statuētes.
p Rusticum qd sit rusticū ꝑdiū ⁊ qd sit vrbanū ꝑdiū hēmus. ff. de ser. rust. ꝑdi. ⁊ de ser. vr. ꝑo.
q Titulis. siue donationis siue emptionis
a Acim⁹ sic ⁊ iurisperiti dicūt qd sit tiant. ff. de bis q i te. delē. ꝑ xime.

b Laico.non licuit laico iure suo:sed ex delegatione pape bene ar.xxxij.di.§.vey.x.q.iij.c.vlt.sed vtrum epus laico possit hoc cõmittere iam dicemus.j.e.c.q non.m.tamẽ dicit coñ:qz mucro epi immo nec presbyter hoc põt.

c Omnitũ.nã sigs emit rẽ ecclie vl̃ aliã rẽ i casu illicito nõ põt pscribere.nam dicit lex q nõ est dubium eũ male fidei possessorem: q cõtra legũ inẽdicta mercat.C. de agri.quẽad modũ. nã nec iuris ignorãtia põt eum excusare.ff. de iur. t fac.igno.l.iure.t hoc benigne statueret. secus tñ est de iure:qz bene pscribit laicus rem ecclie:cuz fructibus etiã capiendis: si sit male fidei possessor: ỗ resti.spo.grauis

d Perlegat ff.de le.t cõ. i ciuile.

e Heredes. turpia enim lucra ab heredibus sũt extorquenda: ex de vsur.tua.ff. de calũ.i heredez sed t alienatoz posset cõuenire: vt nõ.xij.q. ij.monemus.

f Reliquerit in morte relinquendo. nam verbum illud tẽ.ff.ỗ tab.ex. Lij.§.vlti.

g Eẽdantur ar.C. ỗ admi. tu.lex.

b Proficiat hic terminat lex ipsa.

i Mediolanen. ar. mediolanẽ. progatiuã sedis hẽ ante rauennatem:cum ante euz respondent: sicut i alia synodo añ eñ scripsisse legit ã. di. xvij. §. hinc.t.§.illud igitur. tamen alit hic solvit di.xvij.§. illõ.

k Preter romanũ.i. pape auctoritatez t

dixit modo sãcta synodus digne tur edicere:si licuerit laicoꝰ homini anathema in ordinem ecclesiasticum dictare:aut si potuit laicꝰ sacerdoti anathema dicere: t cõtra canones quod ei nõ competebat constituere.dicite quid uobis uidetur de me:licuit laico legem dare?Sancta synodus dixit.nõ licuit.t adiecit:lege sequẽtia.horemisda diaconus legit etiaz is qui predium seu rusticum vl̃ urbanũ iuris ecclesiastici fuerit consecutꝰ nouerit se nulla lege uel pscriptione munitum': sed siue is qui alienauerit siue qui eum sequens uoluntate contraria predium huiusmodi alienatuz retinere uoluerit id cum fructibus restituat: quos illic consecutus fuerat. hec cuz legeret: stephanꝰ uenusine ecclesie episcopus surgens ex consessu dixit: perlegatꝰ.horemisda diaconꝰ legit.qua pena placuit accipiẽtis etiam heredes'afficere: in qua re cuilibet clericorum nulla contradicendi libera sit facultas. Inquum est enim t sacrilegij instar ut que pro salute t requie animarũ suaz unusqsqz uenerabili ecclesie pauperũ causa contulerit aut certe reliquerit': ab his quos maxime seruare conuenerat in alterũ trãsferantur.plane quecunqz in gemmis uel auro atqz in argento necnõ t uestibus minus apta usibus uel ornatui uidebuntur ecclesie que seruari ac diu manere ñ possunt: sub iusta estimatõe uendantur[g]: t erogatio religioni pficiat[h].cunqz lecta esset:laurentius episcopus mediolanensis' ecclesie dixit:ista scriptura nullum romane ciuitatis potuit obligare pontificẽ:qz nõ licuit laicis statuendi i ecclesia preter[k] romanum pontificẽ habere aliquã potestatẽ:quos obsequendi manet necessitas nõ auctoritas imperandi': maxime cum neqz papa romanus subscripserit:nec alicuius secundum canones metropolitãi legat[m] assensus.petrus episcopus rauẽnatis ecclie dixit.scripturam que in nostra congregatione uulgata est: nullas uires hẽ manifestum est quia nec[a] canonibus conuenit: t a laicali persona concepta videt

maxime quia in ea nullus apostolice se. presul iterfuisse uel ꝓpria subscriptione eam firmasse monstratur eulalius epus syracusane ecclie dixit.scripturã que in sacerdotali ꝯcilio recitata est: euidẽtissimis documẽtis constat esse iuridam.ꝑmum q contra patrũ regulas a laicis q̃uis religiosis[o] quibus nulla de ecclesiasticis facultatibus aliqd disponẽdi legit[e] unq̃z attributa facultas facta uidetur. deinde q nullius presulis apostolice sedis subscriptiõe firmata docetur:q si cuiuslibz ꝓuincie sacerdotes intra suos terminos concilio habito quicquid sine metropolitani sui auctoritate tractauerint irritum esse debere[f] sancti patres sanxerũt: q̃sto magis quod i apostolica sede nunc extante presule qui[a] merito beati petri apostoli p uniuersũ orbẽ primatũ[r] obtinẽs sacerdotij statutis synodalib[p] cõsueuit tribuere[s] firmitatẽ a laicis licet consentiẽtib[p] aliquãtis epis qui tamẽ pontifici a quo cõsecrati ꝓbant[t] ꝓiudicium inferre nõ potuerũt:ꝑsumptũ fuisse cognoscitur uiribus carere[u] nõ dubium ẽ nec posse intra ecclesiastica ullo modo statuta cẽseri sancta synodus dixit. licet ꝑ ꝓsecutionem uenerabiliũ fratrũ nostroz laurẽtij petri eulalij cresconij maximi uel[x] stephani neqz apud nos incertum habetur:hanc ipsam scripturam nullius esse momenti. uerũ tamen etiam si aliqua possit ratõne[y] subsistere:modis omnibus in synodali conuẽtu prouida beatitudinis uestre sententia eneruari conueniebat t in irritum deduci ne in exemplum remaneret: ꝑsumendi qbuslibet laicis q̃uis religiosis uel potẽtibus in quacunqz ciuitate quolibet modo aliqd decernere de ecclĩasticis facultatib[p] quaruz solis sacerdotibus disponendi indiscusse a deo cura cõmissa docetur. Ade in septima actione[z] chalcedonensis concilij martianus imperator dixit inter cetera.

Imperatores ad fidẽ confirmãdam nõ potẽtiam ostendendam synodo interesse debent.

ccẽsuz eius.sed coñ.xvi.q.vlt in nona actõne.sed ibi nõ ꝓhibet q epus laico nõ possit cõmittẽ officiũ ad tẽp[us]:ꝛ ne iurisdictõe largiat ei i ꝑpetuũ t ẽ ar.papã quãlibet cãm ecclesiasticã posse cõmittẽ laico:ar.xxiij. di. mulier.t.xciiij.di.valde.v.q.iij.q epus.lxxix.di.si duo.j.e.deniqz ꝛintelligendum ẽ nõ sua auctõe.Sz nũqd auctõe epi põt laicus aliqd constituere i ecclesia?videtur q ꝓdicare põt inuitatꝰ a clericis.xxiij.di.mulier. ar. ex de fo.cõpe. nullꝰ in di.dic cũ. b. q nõ põt ex delegatione episcopi.cãs speciales tractare nec excõicare.vnde nihil faciunt q per pueros excõicãt t per seruientes.cãm autẽ ciuilẽ laicis epus ꝓmittere põt.t ita intellige ꝓ.de cre. t quod dicitur de ꝓdicatione speciale est Quid ergo dices de tẽplarijs nonne ipsi possunt excõicare fratrem suum?dici põt q sic.qz ipsi nõ sunt laici:ar.xij q.i.duo.

l Imperãdi.j.xvi.q. vlt.nõ placuit.

m Legatur. verũ est q non legitur assensus metropol'.fm canones i.legitimus:bene tamẽ legitur consensus eporum:ar.j.e.c.i. Illa ergo determinatio q̃ precedit fm canones folluit coñ.

n Nec canonibus cõiuncta accipe hec duo non diuisa vel iuris cõceptio.

o Religiosis.j.xvi.q vl.laicis.

p Debere.j.xviij. q. iij.c.ij.

q Qui merito. ã. xl. di.nõ vos.

r Primatũ.j.ix.q.iij nemo.t.c.antiqs.

s Tribuere ã.di.xvij c.i.t.ij.

t Carere.ã.di.xxi. in tantum.

u Cel stephani. iste tamẽ stephanꝰ nõ dixit nisi plegat': t sic ꝑ tale verbũ itelligitur aliqs consentire:vt nõ.ã.lxiij di.in synodo.

x Rõne.ar. rõne auctoritatis aliqua repelli licet sint bona: ar. xvi. di c.i.i.q.i. principatus ff.de re mili.l.iij.§.i bello.ar.ꝛ.i.q.i.dñs declarauit.ar.ꝛ i.q.i. nonne t.c.sodomite.

y Actione.dicit' ꝓma actio: qz fiebat ꝑ ꝓma die in synodo .xvi. q. vij.in nona.

a Nos interest. filii solebat interesse electioni pape, ppt' hereticoꝝ scandalū: ar. di. lxiij. quia sancta.
b Inuecta. 7 ita vr̄ ꝙ possit ꝺ fide catholica disputari: ar. j. C. de sū. tri. ne mo. xxiij. q. iij. cū qb⁹. Rn̄deo dubitādo nō lȝ disputare ꝺ ea: qꝛ dubius i fide hētic⁹ ē: ex ꝺ hē. dubi⁹. alś disputatur. j. e. satis. xxiij. q. vi. vides. C. de epi. 7 cle. q̄m.

c Nos ad fidē ꝯfirmādā nō ad potētiā ostēdēdā exēplo religiosissimi pn̄cipis cōstātini synodo iteresse uolumus: ut ueritate inuēta nō ultra multitudo prauis doctrinis attractata discordet.

Item ex eadē. De eodem.

Quedā capl'a sūt q̄ ad honorē uestre reuerētie nobis obseruauimus: decorū eē iudicātes a uobis hec regularit' poti⁹ firmari p synodū: q̄ꝫ nr̄a lege sāciri. Item nicolaus papa.

Synodali ꝯuētui ipatores iuteē nō couenit: nisi ubi de fide agit'.

Ubi nā legistis iperatores antecessores u̅ros synodalibus cōuētib⁹ interfuisse: nisi forte i qb⁹dā ubi ꝺ fide tractatū ē: q̄ uniuersalis ē: q̄ oiuȝ cōis: q̄ n̄ solū ad clericos: uerū ēt ad laicos 7 ad oēs oino ptinet christianos? Idem.

De p̄sulib⁹ diuinaꝝ reꝝ q huānis reb⁹ p̄sūt: iudicare nō possunt.

Denique hi qb⁹ tm̄ huānis reb⁹ nō diuis p̄esse pmissuȝ ē quō ꝺ his p q̄ diuia mistrāt' iudicare p̄sumāt' penit⁹ ignoram⁹. Idē.

Nec etiā impator iura pōtificis: nec pōtifex iura regia usurpet.

Quum ad ueꝝ uētū ē: ultra sibi nec impator iura pōtificatus arripuit: nec pōtifex nomen iperatoriū usurpauit. q̄m idē mediator dei 7 hoium hō christus iesus actib⁹ ppis 7 dignitatib⁹ distinctis officia ptātis utriusq; discreuit. ppa uolēs medicinali huilitate sursū efferri: n̄ huana supbia rursus i iferno ꝺmergi: 7 ut christiāi ipatores p⁹ eterna uita pōtificib⁹ idigerēt: 7 pōtifices p cursu tēporaliū tm̄mō reꝝ ipialib⁹ legib⁹ uterēt': q̄ten⁹ spūal' actio a carnalib⁹ distaret icursib⁹: 7 deo militās mime se negocijs secularib⁹ iplicaret. ac uicissiȝ nō ille reb⁹ diuinis p̄sidē uidēt': q eēt secularib⁹ negocijs iplicatus. Idem.

A seculari ptāte pōtifex prorsus nec solui nec ligari ualet.

Satis euidēt' ośdit' a seculari ptāte nec solui, prsus nec ligari pōtificē: quē ꝯstat a pio pn̄cipe ꝯstātino: quē lōge supi⁹ mēorauim⁹ deū appellatuȝ: cū nec posse deū ab hoib⁹ iudicari māifestū sit. Sȝ 7 theodosi⁹ mior sācte synodo scribēs ephesine pme dixit: ꝺputat⁹ ē ergo cādidianus magnificētissim⁹ comes strenuoꝝ domesticoꝝ transire usq; ad sāctissimā synodū nr̄aȝ: 7 i nullo qdē q̄ faciende sūt ꝺ pijs dogmatib⁹ q̄ōnes seu poti⁹ expositōes cōicare. illicitū nāq; ē eū q nō sit in ordine sanctissimoꝝ epoꝝ: eccl'iasticis inter misceri tractatibus. 7 post pauca His itaq; māifeste reptis apparet cōmistrū nr̄ȝ ignaciū p ipialē tm̄mō sn̄iam nullo mō potuisse prsus expelli: i cui⁹ dānatōe qꝛ p̄sulū quoq; assēsus ē subsecut⁹. apparet id eā patratū fuisse adulationis nō legitie sanctionis. Idē lodoico iperatori.

Facta pōtificum imperator iudicare non debet.

In scripturis narrat' ꝯstātinus iperator dixisse: uere si pprijs oculis uidissē sacerdotem dei aut aliquē coꝝ q i monachali habitu circūamicti sūt peccātem chlamydē meā expoliarē 7 coopirē eū ne ab aliquo uideret'. In quibus igitur desideratissime fili necessario cōmonemini: ut quēadmodū fide 7 religione ac honoris parilitate ei adequari uideamini ita quoq; humilitate atq; deuotōne eqpari nihilominus anhelitis ita ut in nullo inferior eo sȝ potior ueniamini post illius exēpla q talē se exhibuit āte talia, prsus exempla. sed hoc qdem diximus cautos uos reddere cupiētes: ut si de dn̄i sacerdotib⁹: q iure p̄res aiaꝝ dicunt' aliquid cōtigerit uos audire: quod cōfusione pijs mentibus ingerat non infrunitū sed pudoratos filios noe imitantes patriam de reliquo uerecundiam

Glossa:

c Si nam. hec. iiij. e. loquit' de māgnaci: de quo dr̄. s. x. xi. di. cōmittit'. ar. omis sū itelligi qd̄ scriptum nō inenit': ar. x. q. i. hac cōsuetudine. de cō. di. iiij. cū itaq;. 7 c. se. ff. ꝺ v. ob. quicqd.
d Interfuisse. nō rogatos. lxiij. di. hadrian⁹.
e Ad clericos. dic hic ꝙ nomē clicos stricte accipit': vn̄ p finē 7 ad oēs 7c. cōphendit deo deuotos 7 tales p̄sōas vel dic, put sonat ar. qd̄ oēs tāgit ab oib⁹ debē tractari 7 approbari: ar. di. lxvi. c. i. C. ꝺ au. pres. vt neutꝛ. de hoc ex de his q a p. c. fi.
f Denique. ar. ꝙ eps i cāis ecclasticis laicū nō possit pficere ar. s. e. bene qdem.
g Iudicare. j. xvij. q. iiij. diffinit ꝫ i fi. sed ibi dic pncipis. i. pncipal' p̄sone. vel. i. epi. xxxv. di. eccl'ie.
h Presumāt. arg. ꝙ clericus diffinitionib⁹ pncipū 7 laicoꝝ nō debeat supponi nisi p re. cōuētōes.
i Cum ad uerum. hoc. c. expositū ē. s. x. di. q̄m idē. ió hic nō laboꝛes.
k Ad uerū. i. ad discussionē ueri. vel. i. ad tēpus christi.
l Usurpauit. ar. cum iste ptātes sint diuise: ꝙ iperator nō hȝ gladiū a papa: vt. j. e. in scripturis. 7 c. duo. 7 c. si impator. 7. xciij. di. legim⁹. 7 qꝛ ipeīū a solo deo ē. xxiij. q. iiij. quesitum. ar. cōn. lxiij. di. c. i. Itē qꝛ petro sūt date claues celestis 7 terreni imperii. xxij. di. c. i. Itē qꝛ deponit imperatorē. j. xv. q. vi. alius 7 c. iuratos. 7. i. q. iiij. qꝛ presulatus. q̄re. s. de hac mañia. x. di. c. q̄m.
m Propijs. i. iperij 7 sacerdotij: vel ppis q ad christū. q̄dā eni gessit tāq; ipator: puta cū eiecit de tēplo 7c. ij. q. vij. accusatio. 7 cū corona de spinis portauit qd̄ ē signū regni. xij. q. i. duo.
n Discreuit. imo vr̄ cōn: qꝛ nō discreuit sȝ cōfudit: cū ipe vn⁹ 7 idē vtrūq; officiū gessit. sȝ dic ꝙ ió ipe vtrūq; officiū gessit p se: vt notaret ꝙ ex eode fōte pcesserūt. xxi. di. cleros. nā dicit lex q. si ma nobis dona a deo cōcessa sūt. s. sacer dotiū 7 imperiū: in auc. q̄b ꝺ oꝫ ep̄s. in pan. coll.
o Rursus. pam⁹ p supbiā cecidit vn̄ hoies i ifernū demergebātur: xp̄s aūt nos huilitate sua sursū erexit. sȝ si hr̄ent oēs oia officia: supbirēt ita ꝙ iterū demergerent' i infernū.
p Pro eterna. j. de pe. di. i. multiplex.
q Temporaliū. ar. ꝙ i cāis spūalib⁹: vt i mr̄imonio nō sit vtēdū legib⁹ tpalib⁹: ar. xxxiij. q. ij. inter hec. xi. q. i. cōtinua. ar. ꝺ cōse. di. iij. celebritate. sȝ i ali is lȝ cis vti si nō obuiēt canonib⁹: ar. di. x. si i adiutoriū. ar. di. liiij. 7 c. antiquis. [illegible]
r Tm̄mō. hoc aduerbiū determinat illō adiectiuū tpaliū: nō illō vbū vterentur 7 sic ē falsū [illegible]
a Satis o. stendit'. i alia pre capl'a q̄ hic nō ē.
b Appellatū. legit'. n. oēs clericos deos appellasse: vt. xi. q. i. sacerdotib⁹. xij. q. i. futurā. [illegible]
c Ephesine. pme: qꝛ secūda non est recepta in auc. [illegible]
d Seu potius. [illegible]
Dogma aūt p. g. ē doctrina i fide: sine. g. est angulus, vnde illud: se debat domare domus.
a In scripturis. xi. q. i. c. sacerdotibus.
b Et cooperirē. ff. ꝺ iniur. cū q nocē. ē. ꝫ. sȝ hō ꝺ occulto qd̄ posȝ pbari: qꝛ talia n̄ hn̄t vindictā. 7 sic solue ꝯtra illō. lxxxiij. di. c. [illegible] sȝ illud aūt in manifestis in quib⁹ etiā nō deberet eū pdere: [illegible]

e ij.q.i.si peccauerit.

c Contegatis.ꝛ tñ corripiatis .ij.q.i.si peccauerit.hoꝛe occultis intelligit.nã de manifestis cogimur accusare ꝓmissa tñ admonitione.ij.q.vij.q̃ propter.ar.cõñ.j.v.q.ij.c.vlti.ꝛc.

d Quis dubitet.si filꝰ.sic i auc.de nup.§.si vo.ibi dicit: q̃ erubescit lex filios esse correctores patrũ.si tñ pf caderet i furoꝛẽ filius daretur tutoꝛ vt eũ regeret.ff.de tu.ꝛ cu.da.ab his qui. vi.q.i. omes.ꝛ.c.sacerdotes.

e Quod sũt. in auc. quõ oꝛ epi.in ꝓn.ã.di.i.bũanum.

f Quib. .vt ab eis. sũt aũt alia duo q̃bus aut p q̃ regit vt.ã. humanũ genꝰ.

g Auctoꝛitas nent pẽdet ex reliquo.ꝛ ita ẽ ar. .p ipatoꝛe q̃ diuinitꝰ ꝓsecutꝰ ẽ ipũ.ꝛ.j.c.ꝓ.

b In qb. .i. ꝓ quos.nã dic lex. q̃ paruꝰ ẽ ius in ciuitate eẽ nisi sint per quos iusredditꝰ. ff. de oꝛi. iur.l.ij.§.post originẽ.

i Rõnem. j. xviij.q.ij. cognitum.

k Tepidẽ q̃ ad spũalia.j. de pe.di.i.multiplex.

l Iudicio.za charias quoq; regẽ frãcoꝛum deposuit: ꝛ in locũ eius pipinum substituit vt. j. xv. q. vi. alius.

m Cõsẽsit.ar. Sciẽtẽ maioꝛi pena astringi q̃s faciẽtem ar.xxiij.q. iij. q̃ alioꝛ.ar.ã. lxxxvi.di.tãta nequitia.

n Excõicauit.nõ ꝓcipeꝛ posse excõicari ẽt a quouis epo.ã. di. lxij.valẽtinianꝰ.ar.j.xi.q.iij.si aũt vobis .videt tñ hoc q̃ fecerit ex delegat õe synodi:q̃ innit ex illo:ꝓ culpa q̃ ab alijs sacerdotibus ꝛc̃.sed primũ est verum.

o Videbat:ſz male:qꝛ lz ꝓ minimis cãis nõ sit q̃s excõicandus vt.xi.q.iij.epi.ñ q̃libet cõtumacia digna ẽ excõicatione :imo tãto maioꝛ videt q̃sto ex re minoꝛ surgit.ij.q.vij.nõ põt.

p Fulgoꝛẽ.ꝛ q̃sta ẽ dꝛia int solẽ ꝛ lunã tãta ẽ dꝛia int imperiũ ꝛ sacerdotium:ex de ma.ꝛ obe. solite.

q Si iperatoꝛ.filiꝰ ẽ.j.xxiij.q.vl.cõnientioꝛ.q tñ ꝓlati eccl̃ie q̃ dicunt: vt dixi.xi.q.iij.ꝓcipue.

mittí eitti genib⁹ sacerdotũ:ꝛ osculata toꝝ dextra oꝛonib⁹ coꝝ credant se cõicari uel muniri. Item iohannes papa.

Impatoꝛes debent põtificibus subesse ꝛ non ꝓcesse.

Si impatoꝛ catholicꝰ ẽ:qõ salua pace ipi⁹ dicim⁹:filiꝰ ẽ nõ ꝓsul eccl̃ieq̃ ad religionẽ ꝓpetit discẽ ei ꝓdẽit ñ docẽ. hꝫ ꝓuilegia sue ptãtis:q̃ admistrandis legib⁹ publicis diuinitꝰ ꝓsecutꝰ ẽ ꝛ eius bñficijs ñ ingratus ꝓtra disp̃onẽz celestis oꝛdis nil usurpet. ad sacẽdotes.n.deꝰ uoluit q̃ eccl̃ie disponẽda sũt ptinẽ.ñ ad seculi ptãtes q̃s si fideles sũt eccl̃ie sue sacerdotib⁹ uoluit cẽ sbiectas.nõ sibi uendicet alienũ ius⁹ ꝛ misteriũ qõ alteri deputatũ ẽ:neq; ꝓtra eũ ꝓtẽdat abrũpi a quo oia ꝓstituta sũt ꝛ ꝓtra illius beneficia⁹ pugnare uideat:a quo ꝓpaꝫ ꝓsecutꝰ ẽ ptãtẽ ñ legib⁹ publicis ñ a ptãtib⁹ seculi ſz a põtificib⁹ ꝛ sacerdotib⁹ oipotẽs deꝰ christiane religionis clericos ꝛ sacerdotes uoluit oꝛdinari: ꝛ discuti ꝛ recipi ꝏ erroꝛe remeãtes. Impatoꝛes christiãi sbdẽ ꝏ bẽt executões suas eccl̃iasticis p sulib⁹ ñ ꝓferre. Idẽ. De eodẽ

Nequ; de põtificib⁹ nisi eccl̃iã iudicare debẽ:nõ ẽ hũanarũ legũ de talib⁹ ferre sniaz:absq; ec cleſie ꝓncipaliẽ cõstitutis põtificib⁹ obseq solẽ ꝓncipes xp̃ianos decretis eccl̃ie ñ suã p̃ponẽ ptãtez: epis caput sbdere ꝓncipes solitũ ẽ nõ de coꝝ capitib⁹ iudicare.

De eodem. Palea.

Constãtin⁹ ipatoꝛ coꝛonaz ꝛ oẽm regiã dignitatẽ in urbe romana ꝛ i italia ꝛ i ptib⁹ occidẽ talib⁹ aplico ꝓcessit. Nã i gestis beati siluestri:q̃ beatꝰ papa gelasi⁹ in cõcilio. lxx. epoꝝ a catholicis legi ꝓmẽoꝛat:ꝛ ꝓ antiquo usu mꝫ taſ hoc imitari dicit eccl̃ias:ita legitur.

De eodẽ. Palea.

r Nõ docẽ.j.xvi.q.i. adijcimus.

s Diuinitus.nõ ergo a papa .nã ipũ a solo deo ẽ:vt.xxiij.q. iiij. q̃ sitũ.nam a celesti maiestate bz gladij ptãtem C. de ve.in. enu.l.i. in ꝓin. qõ ꝓcedo de vẽo ipatoꝛe.ſz qs ẽ verꝰ impatoꝛ:dicũt qdã q̃ constãtinopolitanꝰ. ſz ille aliꝰ ꝓcuratoꝛ ẽ siue defensoꝛ ro.ec. ar. de cõ. di.v. in die. ꝛ huic ro. ec.cõcedit gladij ptãtẽ ꝛ coꝛonã.ſz ꝫ ex ꝏ elec. venerabilẽ.dicit ibi:q̃ ro.ec.trãstulit ipũ i occidẽtem a grecis: ꝛ ita ille romanꝰ est verus

t Quas.ergo bz dici bõa ptãs ẽ ista.

u Jus.ã.di.x. iperiũ ꝛ.c.certũ ẽ.xi.q.i.si tributum.

x Bñficia.ar. clericũ ſtãtẽ ꝫ eccl̃iaz vñ bz bñficiũ:debẽ illo priuari nisi forte ꝓ talib⁹ ꝓsonis ꝓ q̃b⁹ licitũ sit ei ꝫ q̃libz agere: q̃s hõs ff.ꝏ postu.l.bi q.ꝛ. iij. q.vij.§.tria. i fi.ſ. i ꝓpꝛia cã vl̃ parẽtũ suoꝝ vl̃ pupillorꝝ suoꝝ. ſile ẽ iter vasallũ ꝛ dñm:vt .j.xxij.q.vl. de forma. ſi.de aduocatis. C.de aduo.di.iu.l.ij.C.de re uo.do.l.i.ꝛ. vij.q.i. q̃ frater.ꝛ dixi de hoc.iij q.i.nulli. hoc tñ examdio de eccl̃ia ad quã intimlatꝰ ẽ: ꝓ qua stare põt contra quãlibet eccl̃iã ẽt in qua habet bñficiũ:qꝛ saluum fuit ius ꝓime: immo si aliquod munus ei inimungit ab eccl̃ia:nullaz excusationem põt ꝓtendere.C. de ex. tu. libertos. xxiij.q.i. in fũma.

y Et discuti.ergo añq; esset aliqua cõstitutio etiã clerici nõ erãt de iurisdictione seculari.vñ oẽs cõstitutões q̃ emanauerũt q̃ clerici nõ sũt iudicãdi nisi ab epis:nõ sunt nisi iuris declaratio.

z Desulibus.hoc bene dicit.nã dicit lex q̃ si iudex secularis iudicauerit clericũ eẽ dãnãdũ:ꝓmo dz exui ꝓuilegio clericali :vt.xi.q.i.siqs i auc. vt cle.ap̃.ꝓꝓios.§.illud plane. colꝰ.vi.lz illud hodie nõ teneat :si.extra ꝏ iudi.at si clerici. ꝛc.

Onstātinus imperator quarta die sui baptismi priuilegiū romane ecclesie pontifici cōtulit: ut i toto orbe romāo pōtifices ul' sacerdotes ita hūc caput habeāt sicut iudices regē. in eo ꝓuilegio ita iné cera legit. Et tile iudicam⁹ una cū oibus satrapis nr̄is ⁊ uniuerso senatu optimatib⁹ ⁊ cuncto pplo iperio romane eccle subiacēti: ut sicut beat⁹ petr⁹ i ēris uicari⁹ filij dei uidet ē ꝓstitut⁹: ita ⁊ pōtifices ip̄ius ꝓncipis apl'oꝝ i ēris ꝓncipat⁹ ptātē āpli⁹ q̄ terrene imperialis nr̄e serenitatis māsuetudo hr̄e uidet. ꝓcessā a nobis nr̄o q̄ iperio obtineāt. eligētes nobis ip̄m ꝓncipē apostoloꝝ ul' ei⁹ uicarios firmos apud deū ē ꝓnos ⁊ sicut nr̄a ē ērena ipialis potētia ita ei⁹ sāctā romanā ecclesiā ōcreuim⁹ ueneranter honorare: ⁊ amplī⁹ q̄ nr̄m iperiū ērenūq; thronū sedē sacratissimā beati petri gloriose exaltari: tribuētes ei ptātē ⁊ gloriā ⁊ dignitatē atq; uigorez ⁊ honorificentiā ipialē: atq; decernētes sācim⁹: ut ꝓncipatū teneat tā sup quattuor sedes alexādrinā antiochenam hierosolymitanam ꝓstātinopolitanā: q̄ ēt sup oēs in uniuerso orbe ēraꝝ ecclias dei. ⁊ pontifex q̄ p tpa ip̄i⁹ sancte rōane ecclesie extiterit: celsior ⁊ ꝓnceps cūctis sacerdotib⁹ ⁊ toti⁹ mūdi exist̄at. ⁊ eius iudicio q̄ ad cultū dei ul' fidē christiāoꝝ ul' stabilitatem ꝓcurāda fuerit: disponāt: ⁊ infra ¶ Ecclijs beatoꝝ apostolorum petri ⁊ pauli ꝓ ꝓtinuatōe luminariorum possessionū p̄dia ꝓtulim⁹: ⁊ rebus diuersis eas ditauimus: ⁊ ⁊ p nr̄az iperialē iussionē sacrā tā i orientē q̄ i occidentē uel ēt a septentrionali ⁊ meridiana plaga uidelz i iudea grecia asia thracia aphrica ⁊ italia ul' diuersis insulis nr̄a largitate ei ꝓcessim⁹: ea ꝓsus rōne: ut p manus beatissimi patris nr̄i siluestri sūmi pōtificis successoꝝ q̄ eius oia disponantur: ⁊ infra. Beato siluestro ⁊ oib⁹ successori eidē p̄nti tradidim⁹ palatiū iperij nr̄i lateranēse: deide diadema uidelicet coronā capitis nr̄i simlq; phrygium necnō ⁊ suphumerale uidelicet loꝝ: qō iperiale circūdare assolet collū. ueꝝ ēt chlamydē purpuream atq; tunicā coccineā ⁊ oia ipalia idumēta seu ēt dignitatē iperialiū p̄lidētiū egtū: cōferētes ei ēt ipialia sceptra simulq; cūcta signa atq; banna ⁊ diuersa ornamēta ipalia ⁊ ōem ꝓcessiōez impial' culmis ⁊ gl'am ptātis nr̄e iuris ēt diuersi ordis reuerēdissimis clicis sācte romāe eccl'ie fuidē tibus illud culmē singularis potētie ⁊ ꝓcellentie hr̄e facim⁹. cuius āplissim⁹ nr̄ senatus vr̄ glia adornari. i. patricios ⁊ cōsules effici: necnō ⁊ ceteris dignitatib⁹ impialib⁹ eos ꝓmulgamus decorari: ⁊ sicut impialib⁹ extat decorata militia: ita clerū sancte rōane ecclie adornari decreuim⁹. ⁊ quēadmodū impialis potētia diuersis officijs cubicularioꝝ nēpe ⁊ ostiariorū atq; ōiuz ꝓcubitoꝝ ordinat: ita ⁊ sāctā romanā ecclesiaz decorari uolum⁹. ⁊ ut āplissime pōtificale dec⁹ ꝓfulgeat decreuimus: ⁊ ut clerici ciusdē rōane ecclie mappulis ⁊ linteamib⁹. i. cādidissimo colore decoratos equos eqtēt. ⁊ sicut nr̄ senatus calciamētis utē cū ulonib⁹. i. cādido linteamine illustrent ⁊ ita celestia sicut terrēa ad laudē dei decorēt. ¶ Dre oib⁹ aūt līniaz tribuim⁹ beato siluestro ⁊ successoribus ei⁹ ex nr̄o idicto: ut quē placatus ꝓpo ꝓsilio clericari uoluerit: ⁊ i religiosoꝝ nūero clericoꝝ cōnūerare: nullus ex oib⁹ p̄ sūat supbe agē. Decreuim⁹ itaq; ⁊ hoc: ut ipse ⁊ successores ei⁹ diademate uidelz corona quaz ex capite nr̄o illi concessimus: ex auro purissimo ⁊ gemmis p̄ciosis uti debeat ꝓ honore beati petri. ipse uero beatissim⁹ papa sup coronā clericatus quā gerit ad gloriā beatissimi petri ipa ex auro non est passus uti corona. phrygiū uero cādido nitore splendidū resurrrectionē uīcā designās eius sacratissimo uertici manibus nr̄is ipo suimus: ⁊ tenētes frenū eq ip̄ius ꝓ reuerētia beati petri stratoris officiū illi exhibuimus: statuētes eodez phrygio oēs eius successores singularit̄ uti i ꝓcessionib⁹ ad imitatōez iperij nr̄i. unde ut pōtificalis apex nō uilescat: sz magis q̄ terreni iperij dignitas gloria ⁊ potētia decorēt: ecce tā palatiuz nr̄m q̄ romanā urbē ⁊ oēs italie siue occidētaliū regionū ꝓuincias loca ciuitates beatissimo pōtifici ⁊ uniuersali pape siluestro concedimus atq; relinquimus: ⁊ ab eo ⁊ a successoribus eius p pragmaticū cōstitutū decreuimus disponēda atq; iuri sancte romāe ecclesie ꝓcedim⁹ ꝓmanēda. unde congruū ꝓspeximus nr̄m imperiū ⁊

a Sicut. sē sus ē: sicut parua ciuitas nō pōt regnū ipugnare ita nec ipiū sacerdotū. vt sicut lz eps sit i parua ciuitate rex tñ non pōt iudicare de clericis ei⁹. sm b dic: dispēsatō religiosi. i. epi cōstituti i pua ciuitate.

b Non tamē coīi religionē nā in eo casu posset a quocūq; redargui xl. di. si papa. vel etiā si scīm faceret. xxiij. q. v. de ligu ribus. Et plures cāus in q⁹ bus laici bñt iurisdictōnem sup clicos di xi. xxiij, q. v. pāncipes.

c Nullaten⁹ lxiij. di. valentinianus.

d b Omi. cōtritas. vt. xxv. q. i. di uinis ꝛc.

e Restaura re. xvij. q. iiij. diffinīt. xvi. q. i. statuim⁹.

regni ptātez oriētalib⁹ transferri regionib⁹: ⁊ i bizātie ꝓuicie optio loco nomini nr̄o ciuitatez edificari: ⁊ nr̄m illic iperiū cōstitui. qñ ubi pricipat⁹ sacerdotū ⁊ christiane religiōis caput ab iperatore celesti cōstitutū ē: iustū ñ ē ut illic i pator ꝛren⁹ bēat ptātē. hec oia uero q̄ p hāc ipialē sacrā ⁊ impialia diualia decreta statuim⁹ ⁊ ꝓfirmauim⁹: usq; i finē mūdi illibata ⁊ i cōcussa pmanē decreuim⁹. unde corā deo uiuo q nos regnare pcepit: ⁊ corāz tribili ei⁹ iudicio obtestamur oēs nostros successores iperatores ul' cūctos optimates satrapas ēt amplissimū senatū ⁊ uniuersū ppl'm i toto orbe ⁊raruz nūc ⁊ i posterū nulli corū quoquo mō licē aut cōfrigē uel i quoq; cōuelli. siqs āt qđ nō credim⁹ in hoc temerator aut cōtēptor extiterit ei⁹ cōdēnatōib⁹ sbiaceat inodat⁹: ⁊ sāctos dei ꝓncipes apl'oz petri ⁊ pauli sibi i pñti ⁊ i futura uita sētiat ꝓtrarios: atq; i iferno inferiori cōcremat⁹ cū diabolo ⁊ oib⁹ deficiat ipijs. hui⁹ uero impial' decreti paginā, ppis manib⁹ roborātes sup uenerādi corpus beati petri posuim⁹. data rome tertio cal'. aprīl' a ꝓdītino augusto q̄rto cōsule ⁊ gallicano quarto cōcilio

I Tē gregorius gelasio.

Impialis auctas religiose dispē sationi mensuram non mutat.

Sicut' q̄uis parua ciuitas prerogatiuā pñtis regni non minuit: sic iperial' pñtia mēsurā dispensatōis religiose nō mutat: ⁊ i fra. Semp ē effectū i sacerdotali ꝓcilio ō sacerdotib⁹ iudicia, pueni re. Nā q̄lescūq; pōtifices sint ⁊ si errore hūanit⁹ accedēte nō⁹ tñ cōtra religionē ullaten⁹ excedentes nullaten⁹ uidēt a seculari ptāte posse pcelli. I Tem marcell⁹ papa maxētio ep̄o.

Ecclias restaurare cōtritas non pontifices pſequi boni ꝓncipis ē

Oni⁹ pncipis ē ac religiosi ecclesiar ꝓtritas atq; ꝓcliasar restaurare⁹ nouasq; edificare: ⁊ dei sacerdotes honorāe ac tueri. Cui sāctos apl'os eoz⁹q; successores sb diuia ꝓtestatōe ꝓstitutos p̄cepisse legim⁹ nō debē fieri pſecutōnes nec iferri fluctuatōes nec iuidē laborātibus in agro dñico nec expelli eterni regis dispēsatores.

D. LXXXVII.

Hoc caplo patenē ostendit: q; nec impatori nec cuilibet laico licet decernē uel de electōne sūmi pōtificis ul' de reb⁹ eccl'iasticis: q̄ cūq; aūt ab eis ꝓstituta fuerit: p ifectis hūda sūt: nisi sbscriptōe romani pōtificis fuerint roborata. unde illud honorij⁹ augusti: ut supradictū ē uanū ee uidet: qđ contra auctoritatē sacroz canonū ō electione sūmi pōtificis decernere tentauerit. sed sicut ex codē capitulo habet⁹ ecclie pcibus impator in pſumptores ualet decernē sicut p defensione fidei quōdā decreuisse legūt: ne⁹ heretici aliqd noie ecclie possiderēt. ab ea aūt ñ iuitati' de rebus eccl'iasticis aliqd disponēdi ñ bñt facultatē. honorius uero augustus nō sua auctez sz beato bonifacio supplicante ee clesiastice qetī ꝓsulē ⁊ cōcertātiū ambitōez punire curauit. Unde bonifacius ep̄us supplicatōis ep̄lam honorio augusto destinauit dicens.

Epistola bonifacij ad honorium augustum.

Ecclesie⁹ mee cui de⁹ nr̄ meuz sacerdotiuz res uob hūanas regentibus deputauit: nos cura constrinxit: ne cāis eius q̄uis ad huc corporis incommoditate detinear: pp conuentus⁹q a sacerdotib⁹ uniuersis ⁊ clericis ⁊ christiane plebis pturbationib⁹ agitanē apud aures christiānissimi ꝓncipis existimentur deesse. Si eni secus q̄ oportet eueniat: ñ uos id facē⁹ q cūcta equa moderatione cōponitis: sed nos per nr̄az tacentez⁹ desidiaz uidebimur qđ ciuitatis qetē ⁊ ecclie pacez puertere uale at admisisse. cū. n. hūanis rebus diuine cultor religiōis dño fauēte puideas: nr̄a culpa erit: si nō id sub ur̄a gl'ia q̄ certū ē diuinis rebus semp aio ꝓmptiore fauisse: firmo ⁊ stabili iure custodiat⁹. qđ p tot annoz⁹ seriē sub⁹ illis ēt pncipibus obtinuit: quos nulla nr̄e religionis cura cōstrinxit. i. ut licita seruent⁹ ⁊ sb ur̄o impio clemētie mine q̄ sunt licita formident⁹. Ipa. n. ecclia deuotionē tuā christianissime iperator nō meo qdez ꝓmone sed suo qdez uenerabili affectu appellat: quā christus deus noster uere fidei rector ⁊ ur̄i gubernator iperij sibi uni desponsatā ⁊ intactā uirgine⁹ seruat ne in ea aliquos patiamini isidiātiuz ꝓcellaz⁹ fluctus illidi: ⁊ qetā facie⁹ tēpestatis isolito tumore turbari gloriosissime ⁊ trāquillissime ipator auguste ipa uero q̄ uni despōsata ē: nr̄a tñ ecclia mr̄ ē: pietatē ur̄az

f b Hoc capitulo. respicit i hac di. xcvij. illud. c. bñ qđē i. xcvj. di. ⁊ assīgt i b. §. quādā ꝓuincias: ⁊ dat postea solutionē.

g Honorij. ā. d. lxxix si duo.

b Ne bētici. ā. di. viij. quo iure. ⁊. xxiij. q. iiij. nimiruz.

i Imitari. ā. di. lxiij. hadrianus. ⁊. c. i synodo.

c Ecclesie. j. c. pxi. victor⁹ coīi: sz vt ibi dicit' iā erat i cōualescentia: adhuc tñ erat debilis: vt hic.

b Cōuētus. i. cōuenticulas. C. de epi. ⁊ cle. conuenticulā.

c Facē. s. videmini.

d Tacētē. ex de testa. q̄ ingrediētibus. ⁊. lxiij di. c. i.

e Sub illis. ⁊. xi. q. i. de sacerdotibus.

f Formidēt. xp̄ianis.

g Virginē. ⁊. xxvj. q. i. nuptiarū. in fi.

b Procellaz. i. beerticoz.

i Facīē. ecclesie.

k Preterita.s.beneficia

k Preterita.sic intelligit̃:de cõ.di.ij.panis.q.s.,p oi munere debem⁹ deo grãs referre pñti.s.ꝛ pterito nõ futuro:qꝛ nec de⁹ futuꝝ peccatũ indulget.j de pe.di.iij.sane cauẽdũ.nec pactũ valet si fiat ꝙ nõ agã de futura iniuria ff.de p c.si vn⁹.§.pacta.

Nam ꝛ ep̃us sigillat sigillo eccl'e sue:vt.lxxiij.di.in nomie dñi. Itẽ ꝛ alieno anulo põt qs signare testamẽtum:vt isti.de testa.§.pñt aũt. Itẽ ꝛ alienum sigillum ẽe nõ indicio sui facit fidẽ:vt.j.di.,pxi.c.i.ꝛ.ij.sed dic ꝙ alienũ sigillũ facit fidem si nõ habeat ,p̃priũ als nõ:vt ex̃ de ap.significauit.ꝛ.lxv.di.ep̃us.itẽ lr̃e non dicuntur

l Repetit.i.recolit ꝛ ad memoriã reducit.

m Tibi.ne sis igrat⁹.

n Emulsa.p affectum i.euellens.

o Prosequẽtibus.legationẽ nr̃am.

p Postulatis.datiui casus.

q u Victor.sꝫ q̃re p̃mi sit h imperator nomẽ suũ:forte hec ꝯsuetudo erat oli.C.õ sum.tri.iter claras.papa tñ alios sibi p̄ponit.xij.q.i.dilectissimis.vel forte tũc nouella erat ecclesia ꝛ ad h obtinebat illud quare fremuerunt gẽtes ꝛc.postea aũt impe ratoꝛ subiecit se pape.vt.xxiij.q.iiij.displicet

b Sua studia.i.cõspirationes.io.

r Nobilissim⁹.ar.ꝙ sine lr̃is nõ ẽ adhibenda fides legat̃.ix.q.ij.lugdunũ.

d Signatis.oꝫ ergo ꝙ legat⁹ exhibeat lr̃as legatõis sue:ad hoc vt credat̃ ei:vt hic.ꝛ.lxiij di.lectis.ꝛ.C.de man.pn̄.l.vnica.Sꝫ qd si perdidit lr̃as ꝛ vult ,pbare amissionẽ:dico ꝙ põt:nõ tñ sufficit ,pbare tenorem lr̃e:nisi ꝛ ,pbet̃ ꝙ illa lr̃a fuerit sine vicio:vt ex̃ de pñi.cũ oli i fi.ꝛ.C.de fide instru.l.vlt. Sꝫ nũqd sufficit mãdatũ sine lr̃is:dico ꝙ legato nõ sufficit ,pbare mãdatũ:vt.C.de mã.pn̄.l.i.qꝛ legati nõ sine piculo recipiũt̃,vñ maioꝛ ẽ eis faciẽda examinatio:vt.lxij.di.qescam⁹.sed delegatus põt ,pbare mandatum sine lr̃is:vt i auc.de lit.§.oꝫ.coll.viij.ꝛ ar.ex̃ de offi.dele.pauditiam ꝛ ex̃ de rescrip.ex pte.io.t.ꝛ qdã alij dicũt:ꝙ in iudice delegato non sufficit ,pbare amissionẽ rescripti:nisi ondat aucticiũ:vt ex̃ de offi.dele.cũ i iure.xxv.q.ij.sancimus.ꝛ ex̃ de fide istru.c.i.ita nõuit T. sup illa dere.cũ oli.io.

legatione quã suis sacerdotibus cõmisit appellat:p̃terita᷑ pñtiaqꝫ repetit᷑.uobis igt religiosissime i pantib⁹ mõ tut⁹ ẽ pplus taꝫ fidel᷑ deo q̃ꝫ tibi⁼ p̃ncipi christiano.ecce.n.int᷑ mysteria il᷑ p̃ces suas q̃s ecclia ,p felicitate uri dependit ipe rij teste apud quẽ ꝛ de cuius sede agit᷑ sancto petro solicitis ,p religionis obsuãtia uocib⁹ clamat cuꝫ solicita petitõe miscet᷑ oro ne hũanas res solito tẽtatoꝛe occulto solicitãte semel euulsa⁼ discordia distrahat.egẽt p̃lib⁹ p̃nceps christianissime mat᷑ ecclesia:nisi apud te suaꝝ eẽt cura cãꝝ:ꝛ nisi i oppssionibus idoloꝝ i hereticoꝝ correctionib⁹ fide tua diuino parit᷑ cultu cũ iperio nr̃o sẽp florente uicisset.hꝫ refugiũ pñi tue mãsuetudinis ãnũ cũ sue religionis uenera tõe cõiũctũ:cũ qcqd huic ,pficiat eccl'e uos agatis ꝛ cõferatis fratrib⁹ ꝛ sacerdotib⁹ meis ,pbatissimis uiris a me ꝛ ab oib⁹ q eccliaꝫ faciãt legatis:qbus ,psequẽtibus⁰ p̃camur sacre cã religiõis:ut i urbe ur̃e mansuetudis hoc aio quo postulatis⁰ꝛ ãnuitis i ppetuũ statui uniuersalis eccl'e ꝯsulatis.

Rescriptum honorij ad bonifacium papam.

Victoꝛ honori⁹ iclyt⁹ triũphatoꝛ sẽp august⁹ sancto ac uenerabili bonifacio pape urbis rome.scripta beatitudis tue debita reuerẽtie gratulatõe suscepimus gb⁹ recẽsitis egim⁹ oipotenti deo maxias grãs:ꝙ sãctimoniã tuaꝫ p⁹lõgũ icõmodũ optate redditã didicim⁹ sanitati.ꝛ iõ reuertẽtib⁹ uenerabilib⁹ uiris gaudiũ nostrũ sãctoꝝ apicũ attestatõe signam⁹ ac petim⁹:ut quotidianis orõib⁹ aplatus tu⁹ studiũ ac uotũ suum circa salutẽ atqꝫ ipiũ nr̃m ipendẽ dignet᷑.Illud ãt pietati nr̃e satis placuisse cognosce:ꝙ sãctimonia tua de ecclesiaꝝ ac ppli pturbatõne solicita ẽ:q ut aliqua rõne nõ possit euenire satis clemẽtia nr̃a credidit eẽ ,puisũ.deniqꝫ p̃dicãte beatitudine tua id ad clericoꝝ cũctoꝝ noticiã uolum⁹ puenire:ut siqd forte religioni tue qd nõ optam⁹ hũana forte cõtigerit:sciant oẽs ab ãbitionib⁹ eẽ cessãdũ.ac si duo ꝯtra fas ꝛc̃:ut supra ꝛ ifra unde id suãdũ ẽ:ut oẽs trãqllaꝫ mẽtẽ ꝛ pacificos aios ex serenitatis nr̃e admonitione custodiant nec aliqd seditõis ꝯspiratõib⁹ tẽtare conet᷑:cũ certũ sit nulli ptiũ sua⁰ studia ,pfutura. In e signatis apicib⁹ nõ ẽ mos romãe eccl'e undecũqꝫ legationeꝫ suscipe neqꝫ mittere. Vnde nicola⁹ papa.

Romana non consueuit ecclesia sine signatis apicibus legationeꝫ undecunqꝫ suscipere.

Nobilissimus uir atqꝫ strenu⁹ ur̃e sublimitatis legatus lꝫ nullã ep̃lam iuxta cõsuetudinẽ a uobis nr̃o põtificio detulisset:lꝫ nũqꝫ apostolice sedis moris fuẽit absqꝫ signatis apicib⁹ undecunqꝫ legationẽ suscipe:nos tñ uos i illo honorãtes eiusqꝫ grauitateꝫ ꝛ eloqoꝝ illi⁹ ueridicas cognoscentes assertiones nihilominus eũꝫ ꝛ sicut decuit suscepimus:ꝛ ei sic honestũ fuit credidimus.

Que circa ordinandos sint obsuãda:q̃ in eoꝝ electione diligenter sũt cõsideranda multoꝛuꝫ auctib⁹ monstrata sũt:sꝫ qꝛ ueritas rei nõnunqꝫ obscurat᷑ mutatõne,puicie:decretũ ẽ sacris canonibus:ut pegrini nisi qnqꝫ uel eo ampli⁹ suoꝝ epoꝝ fuerit ꝯmẽdati chirographis non ordinentur. Vnde siluester papa in generali concilio p̃sidens dixit.

Nisi.v.epoꝝ lr̃is dsignatũ trãsmarinum hominem ad clericatũ nullus suscipiat.

Nullus aliq̃ rõne trãsmarinũ hominẽ penes uos in clericatus gradus suscipiat:nisi⁰ qnqꝫ aut eo amplius epoꝝ designatus sit chirograbis. Vñ anastasi⁹ urbis romane ep̃s oib⁹ ep̃is.

signare si legi nõ pñt characteres:vt ex̃ õ fi.istru.inter.ꝛ.ff.õ testa.ad testiũ.§ signa ꝛ.§.signũ.Itẽ si filum rupũ sit nõ dicit̃ signate:vt ex̃ de cri.fal.c.lꝫ.si ãt filũ ex toto nõ ẽ fractũ:hẽ ne dicit̃ signatũ:vt.ff.de bo.pos.fm tab.l.i.§.si linum.

e Nobilissim⁹.g ꝛ cardinali.g hĩ no᷑ ẽ in aliqua p̃uincia credendũ eẽ sine lr̃is maxie cũ non contingat cardinalem unqꝫ abesse nisi legatõis cã.io.

f Credidim⁹.ar.ꝙ intẽdi uoci ꝛ assertioni vni⁹ credẽdũ sit:si ,psona sit honesta ꝛ autẽtica:ar.vt.q.iij.c.i.sic eõ uerso ex ,psõa ,pferetus istru.

D.LXXXVIII

mẽtũ min⁹ credit̃ istrumẽto vt.ff.de eden.do.siquis.§.i.sic si malus aliqd dicat non facile ei credit̃ vt.xxiij.q.i.qsqs.ar.ꝫ.xix.di.secũdum.

a Que circa.Hic depigit̃.xxviij.di.i cui⁹ pricipio vnũ.§.trãsitur:i quo ostẽdit qd dixerit hactẽn⁹:ꝛ qd i hac dicturus sit.Nam quia clerici sepe mittunt̃ de puincia ad p̃uinciã:breuit̃ ondit ꝙ ñ sũt rcipiẽdi i alia ,puicia sine lr̃is epoꝝ suoꝝ

Sed pone ꝙ ptes uiderũt ꝛ approbauerũt rescriptũ:ꝛ postea redactum fuit in publicã formã p tabellionẽ:nũqd amisso postea rescripto iudex p cedere poterit:sat credo ꝙ sic:vt notaui i q̃õnib⁹ meis.b.Sꝫ cũ hic indistincte dicat:ꝙ lr̃e dẽant eẽ signate:vr̃ ꝙ a quocũqꝫ sint signate ꝙ sufficiat ad hoc vt scriptura dicat̃ aucẽtica:vt ex̃ de ap.psonas.ꝛ ex̃ de fideiuss.pueni

b Nullus aliq̃.ista capl'a itroducta sũt ad cautelã:vl᷑ legũt̃ de p̃mitiua ecclia:ꝛ sic secus hodie.

c Nisi qnqꝫ.ꝫ.lxxi.di.c.ij.sꝫ hec capl'a loquũt̃ qñ ita remoti sũt ꝙ sigilla epoꝝ ꝛ ẽt loca ignota sũt.illud qñ ep̃us ,ppiquus ẽ ꝛ c⁹

sigillū bñ cognoscit.z hoc colr ex de cle.pe.me. Sz pēe q̄ non bz lr̄as: ē recipiēd⁹ si ꝓbet p testes: ita.ex de cle.pe.c.vlti. nam magis credēdū ē viue voci q̄s morue: i aue. de fi.istr.§.si vo.coll.vi. b. itelligit hec capla abrogata. oli.n. habuit locū hoc caplm ꝓpter multitudinē hēticoꝝ. Sz illud.c.me. euacuat opionē istā. sz certe nō videt recipiendus z si mille sigilla haberet ignota: qz nō pl⁹ fidei pstāt mille ignota q̄s vnum ignotū. Preterea i testō ita inuenisi: q̄ cū signa sūt ignota cōuocāt oēs illi quoꝝ dicunt sigilla: vt sciat an recognoscāt sua signa: vt.ff quē admoduz te. api. cū ab intio. z hoc ꝓcedo q̄ nisi aliq̄ qlisqualis habeat noticia ō sigillis z de ill⁹ remotis ecclesijs: q̄ non sit eis credēdū z si mille sint: ar. ex ō fi. istr.

D. LXXXXIX.

c q̄ sup bis.

d Rāsmarinos. idē itelligo de quoz ignoto q̄ sigilla repūtat ignota.

e Chirographis. liris in q̄b⁹ ꝓcedit ō vita de moꝛib⁹ ō ordin⁹ ō irrlaritate sua.

f Per surrepcōez. si. ex. de ꝓcur. c. i. z. iij. q. iij. inducie.

g Afros. rōne p̄nicie pstit ꝑ aliquē: ar. xxiij di. q̄n. ff. ō edi. edic. q̄ si nolit §. q̄ mācipia.

h Suscipias vt officiēt populū. alias bñ extra ō cle. pe re. c. penul.

i Fortiores. hec ē vna rō q̄re nō admittunt: alie assignāt. xix. q. ij. due.

k Omnes. b. c. loq̄t de adultis. Sz nōne baptism⁹ tollit oēm peccati maculā! vtiq̄: sic. j. de pe. di. vi. c. vi. ergo b iō. q̄: forte isti bigami i l'al' irrlares sūt: q̄ añ baptismū forte fuer̄t bigami.

l d Epmatib⁹. Fecerat. g. ō. i di. lxxx. mētōez de pmatibus pr̄iarchis: sz neqs crederet ꝓpē noiuz diuersitatē aliquā ee realē ofiam: iō oīdit i hac di. ofiaz ee trīn i noie. ostē dit etiā de reuerētia quā debēt archiepi suis pmatib⁹. oīdit etiam q̄ nec romanus pontifex debet vniuersalis appellari.

m p Rouincie. añ christi aduentū. ergo añ ips gelasij z dionysij distincte erāt puincie. vñ reprobat' solo q̄ dīt. x. q. iij. nec nūer⁹. q̄. s. tūc non erāt puincie limitate. sz dic q̄ puincie fuerūt diuise: vt hic: sz dioceses nō nisi a tpe dionisij. xiij. q. i. c. i. vl solue p illā lr̄az: maxia ex pte q̄si dicat nō oēs erat: cōfugiebāt ꝓ oppressionib⁹ eoꝝ ul' iusticijs suis ipoſq̄ appellabāt quotiens' opus erat: sicut i lege coꝝ scriptū erat. ipis' quoq̄ i ciuitatib⁹ ul' locis nr̄os pr̄iarchas ul' pmates: q̄ unā formā' tenent sz diuersa sint noia: leges diuine z ecclīastice poni z esse iusserunt ad quos epi si necesse fuerit cōfugerent eosq̄ appellarent: z ipi nomie pmatū fruerent. Reliquere ro metropolitane ciuitates q̄ minores iudices habebāt sz maiores comitibus' eent: hr̄ent metropolitanos suos q̄ pdictis iuste obedirēt pmatib⁹ sic i legib⁹ seculi oli ordinatū erat: q̄ nō pmatū sz aut metropolitanoꝝ aut archiepoꝝ nomie' fruerent. Tez anicius.

Nō uocentur primates: nisi qui primas sedes tenent.

n Quib⁹ pmissum. q̄z modica erat sūma. ij. q. vi. anterioꝝ. §. illud.

o Nō erat. vt clericis q̄ i cāis ecclīasticis nō pñt appellare ad pncipē: vt. j. xi. q. i. placuit.

p Quotiēs. i. bis a sētētia vl p⁹ sniaz. z nō q̄ dicit quotiēs fm leges sz tñ nō sz fm leges appellare nisi i cāu antesniam: z ita ē ar. ad expositionē illi⁹. ij. q. vi. ois oppressus.

q Ipis. repetit q̄ō dixerat.

r Formā. ar. C. de codicil. si idē ꝛ: q̄z diuersitas noiuz oz designare diuersitatē rei: vt. xxi. di. cleros.

s Comitib⁹. i. comitātib⁹ vl sequēnt⁹ eos. al' comitatib⁹. i. epis. comitatus eni dicit districtū alicui⁹ ciuitatis vbi ē epūs. vl ō vult nōie q̄ archiepūs maioreꝝ bz ptātē i puicia. z iurisdictōez q̄s pmas. nā metropolitan⁹ ē iudex ordinarius oīuz epoꝝ ꝓ uincie: pmas tñ archiepi. vñ fm hoc maior ē pr̄iarchis comitib⁹. i. ꝓpter comites z ꝓpē epos suffraganeos.

t Noie. ar ex noib⁹. semp res notium. i. res significatas p nomina debere attendi.

u Nulli archiepi ꝓmates vocēt. C. ō lib. cā iubem⁹. C. de ꝓba. nec epl's.

b Qui pmas. sic romān⁹ antiochen⁹ alexādrin⁹. ō. xxi. di. cleros. q̄d de veneto: dic ergo q̄ ē pmas respectu iferioꝝ: ex ō pui. c. ātiqua

c Ad fidē cōuertatur nā z apes accrescētes rē. ō cō. di. v. nūq̄s. Et iunēt⁹ rōana excrescēs nouā sibi ciuitatē edificauit: ar. C. de sacrosa. ec. iubem⁹. Et bene dixit. conuertat'. nā alias vix posset contingere. q̄ i aliquo loco in tñ excresceret pplus. vt pmate i digeret: vt. xxxiij. di. fraternitatis.

d Cōstituī. ar. j. parochiā alicui⁹ nō debē cōstitui ecclīaz. nisi multitudo fideliū excreuerit. sz nūqd illo iuīto cui⁹ē parochia potit b fieri z irregsito! nō: vt. xvi. q. i. mulꝺ ꝓhibis. xvi. q. i. felix. z. c. se. sz si regsit⁹ nollet ꝓsentire fi min⁹ tñ fieret p maioꝛē. s. q̄ papā: ex de ec. edi. c. iij. ei⁹ tñ cōsensu pmo requisito. z nō q̄ huiusmōi regsitio facienda ē cū ille locus eēt in quo excreuit multitudo fideliū iā deputat⁹ alicui ecclīe parui: alīs non.

e p Rime. i. patriarchalis.

De eodem.

Rāsmarinos⁹ hoies i clicat⁹ honorē nēo suscipiat: nisi q̄n q̄s aut eo āpli' epoꝝ chirogphis⁹ fuerit designati: q̄z p' subreptōez multa solēt euenire. Dē greg. romane eccl'ie ꝑsul squilitiāo epo

De eodem.

Afros⁹ passim z ignaros peregrios ad ecclīasticos ordines accedētes nlla rōne suscipias⁹: q̄z afroꝝ alij qdē manichei alij rebaptizati sūt. pegrini uero plurimi i mioꝛib⁹ ordib⁹ ꝓstituti fōtiores⁹ de se ptēdisse honores sepe ꝓbati sūt. Tē ex ꝓci. elibertano.

Nō sūt ꝓmouēdi ad cleruz: qui pegre fuerit baptizati.

Omnes⁹ q̄ i pegrinatōe fuerit baptizati: eo q̄ coꝝ minime sit cognita uita: placuit ad cleruz ñ eē ꝓmouēdos i aliēis ꝓuincijs.

Epmatib⁹ aūt quoꝛuz supra mētōem fecim⁹ q̄rit quē gradū i ecclīa obtineant: an in aliquo a pr̄iarchis differāt: quam obedi etiā archiepi eis debeāt. ꝓmates z pr̄iarche diuersoꝝ sūt noiuz sz eiusdē officij. ab archiepis: quoties necesse fuerit: epi ad ꝓmates appellāt: sz a ꝓmatibus ad archiepos appellari nō lz. debēt ergo obedictiā ꝓmatib⁹ archiepi i oib⁹ q̄ sibi fuerit ab eis iuste ipata.

Ade anacletus papa ait.

Que obedictia sit exhibēda pmatibus z patriarchis.

Prouincie⁹ multo ante christi aduentū tpe diuise maxia ex pte sunt: z postea ab apostolis z beato clemēte ꝑdecessoꝛe nr̄o ipa diuisio est renouata. z in capite ꝓuiciarū ubi dudum ꝓmates legis erāt seculi ac ꝓma iudiciaria ptās ad quos q̄ reliquas ciuitates cōmorabant q̄n eis necesse erat qui ad aulā ipatoꝝ ul' regū cōfugere nō poterāt uel q̄bus⁹ ꝓmissū nō

Nec etiam romanus pontifex uniuersalis est appellandus.

Null⁹ pr̄iarchaꝝ uniuersalitatis uocabulo unq̄s utat': q̄z si sūm⁹ pr̄iarcha uniuersalis dicit patriarchaꝝ nomen ceteris derogat. sz absit hoc a fidelibus hoc sibi uelle quēpiā arripe: vñ honorē fratꝝ suoꝝ iminuere ex q̄tulacū q̄s pte uideat. q̄propter charitas ura neminē unq̄s et suis in eplis

vix posset contingere. q̄ i aliquo loco in tñ excresceret pplus. vt pmate i digeret: vt. xxxiij. di. fraternitatis.

d Cōstituī. ar. j. parochiā alicui⁹ nō debē cōstitui ecclīaz. nisi multitudo fideliū excreuerit. sz nūqd illo iuīto cui⁹ē parochia potit b fieri z irregsito! nō: vt. xvi. q. i. mulꝺ ꝓhibis. xvi. q. i. felix. z. c. se. sz si regsit⁹ nollet ꝓsentire fi min⁹ tñ fieret p maioꝛē. s. q̄ papā: ex de ec. edi. c. iij. ei⁹ tñ cōsensu pmo requisito. z nō q̄ huiusmōi regsitio facienda ē cū ille locus eēt in quo excreuit multitudo fideliū iā deputat⁹ alicui eparui: alīs non.

e p Rime. i. patriarchalis.

Nellus.

g e Ece i pfatõe.subtrahit:ar.q papa p suũ mãdatũ nõ vult derogari inri alicui⁹.j.xxv.q.ij.q vo dicitis.j.ix.q.iij.cõquestus.j.xi.q.i.pue nit.ã.lxiij.di.q̃sto.ã.lxxxv.di.archidiaconũ floretinũ.i fi.ar.j.viij.q.iij.ar taldus.sic ex õ of.dele.sup eo.vbi dicit:nõ ê itẽtõis nre alicui derogare p rescriptũ nr̃m.z ita ar. q vni attribuit alij subtrahit:ar.xlv.di.disciplina.ff.de iudi.cũ pre tor.i fi.z ex de rescrip. oli i fi.lxxxv.di.iarchidiaconũ.ar.nemi⁹sulẽ dũ cũ alteri⁹iactura:vt j.xi.q.iij.siqs vero.nõ. xxij.q.ij.primũ.xiij.q v.deniq̃.

b Debet. nõ enim debẽt plus eẽ sbditi q̃z expedit.ij.q.vij admonẽdi.nec plati ita humiles:ut cõtẽnãt.lxxxvi di.qñ.ff.de offi.pfi.ob seruãdũ.

i Nõ negat.sic.C.õ cadu.tol.l.i.§.vl.C. de nup.ipialis.i pn.nec.n. publice.pdest zẽ.C.de sen.pfec.p.l.i.

Negat.se hoc eẽ.i. esse de vniuersitate: cũ ũ romana ecclesia nõ sit vniuersalis lz sit de vniuersitate.io.

D.C.

a e Piscopos. Hic intitulat. c.di.z qz fecerat mentionẽ de pmatibus z archiepis:z eoz dignitas vr̃ eẽ ipfecta sine pallio:vt ex õ elec. significasti.iõ spãliter tractat õ pallio:oñdẽs q̃ nisi habeant pallioz nõ pñt epa'ia exercere officia.põt ẽt infra qõ tps debeat peti z dari qz infra tres mẽses. qb⁹ qz bñ meritis z fortiẽ postulãtib⁹.z quo tpe sit eo vtẽdũ:qz tñ i celeb:atõe misse: nisi p⁹ ex ꝓuilegio alicui ꝓcessũ sit.z qualit fit dãdũ qz:cũ donatiõe noui ꝓuilegij vel renouatõne veteris zẽ.

b q Eloniã. fidez.s. fidelitatez vel ẽt symbolũ:vt.j.e.optatũ

Ecce i pfatõe epl'e quã ad me ꝑm q̃ phibui direxistis : sup be appellatõis uerbũ uniuersalez me papã dicẽs ipmẽ curastis qõ peto mihi dulcissima sãctitas ur̃a ultra nõ faciat: qz uobis sbtrahitur qõ alẽi plusq̃ rõ exigit pbet⁹ Ego nõ uerb q̃ro ꝓsperari sz morib⁹:nec honorẽ eẽ deputo i quo fres meos honorẽ suuz pdere cognosco.De⁹ nãq̃ ê honor uniuẽsalis ecclie:me⁹ honor ê fratz me oz solid⁹ uigor.Tũc ego honorat⁹ sũ:cũ singul'q̃busq̃ honor debit⁹ nõ'negat.Si.n.uniuersalem papã ur̃a sãctitas dicit : negat⁹ se hoc eẽ qõ me fatet uniuersũ : sed absit hoc.recedãt uerba q̃ uerita tẽ inflant z charitatẽ uulnerant.

Piscopus⁹ ãt ordinare ante palliũ acceptũ nec archiepo nec ꝑmati nec patriarche licz. Qõ ex auẽte pelagij pape lz min⁹ euidẽt dat itelligi.ait.n. pelagi⁹ papa.

Infra tres mẽses fidẽ suã expõere z palliũ postulare a rõana eccle sia q̃sq̃ metropolitan⁹ studeat.

Eloniãⁿ qdez metropolitano rũ fidẽ suã fm prisca consuetudinẽ sãcte sedi aplice exponere detractantes usũ pallij neq̃ expetũt neq̃ pcipiunt:ac p hoc epoz⁹ ꝓsecratio uiduatis⁹ eccl'ijs nõ sine piculo ꝓtelat⁹:placuit ut q̃sq̃ metropolitan⁹ ultra tres mẽses⁹ cõsecratõis⁹ sue ad fidẽ suã exponẽdã palliũq̃ suscipiẽdũ ad aplicaz sedẽ nõ mis̃it:cõmissa sibi careat dignitate:sitq̃ metropolitanis hi cẽtia alijs p⁹ scõaz z ẽtiã ꝓmõitõnẽ uiduatis eccl'ijs ꝓsilio⁹ romani

c Epoz:ũ.sz quare differũt p hoc cõsecratões epoz:cũ ecclesia vacãte cõ ,puinciales epi aliquẽ cõsecrare i ep̃m possint:vt.lxiij.di.qz extra. de elec. vt ex de elec.suffraganeis.ad hoc põt dici q̃ istud.c.loquit qñ electⁿ est in mora petẽdi palliũ.s.p⁹ tres mẽses elapsos.vñ ipe alijs nõ põt cõmittere cõsecratões:nec ẽt tũc suffraganei sui pñt cõsecrare aliquẽ: vt p hoc maiorẽ reboz icutiatur electo:cũ viderit suũ suffraganeũ cõsecrari ab alijs extrane is:qz nõ multũ curaret si a suis cõsecraret⁹:sz vsq̃ ad tres mẽses antecz̃ sit i mora petẽdi palliũ:satis vr̃ q̃ cõprouinciales epi post int epalia iura supplere:cũ semp vicini epi suppleãt defectũ alicui⁹ vacantis ecclesie:vt. vij.q i.põtifices.lxv.di.si forte.Sz ipse electus licet sit cõsecrat⁹ iura epalia nõ põt exercere añ receptũ palliũ:nec virgies ꝓsecrare:nec ordinare clericos nec synodũ celebrare:vt ex de elec.q̃ sicut i fi.ex .e. significasti.sed nũq̃d electⁿ i archiepm̃ z pfirmatus põt cõfirmare eos q̃ sũt electi i epos:dico q̃ sic:ex õ elec.nosti.z.c.trãsmissã.õ trãsla. cũ ex illo.imo z capitulũ põt pfirmare qz supplet vicẽ plati:ex de põtificis ordinãdo epm̃ subuẽire Si uero cõsecrãdi epi negligẽtia puenerit:ut ultra tres mẽses ecclesia uiduata ꝓsistat cõtione puet quouisq̃ aut loco cedat : aut se cõsecrãdũ offerre ñ differat . Qõ si ultra⁴.v.mẽses p suã negligẽtiaz retinuerit uiduatã ecclẽiaz neq̃ ibi neq̃ alibi ꝓsecratõis donũ pcipiat imo metropolitãi sui iudicio cedat⁹. Tẽ greg.papa.

Honor pallij nõ detur:nisi meritis exigẽtib⁹ z fortiter postulãti.

Prisca' ꝓsuetudo obtinuit ut honor pallij nisi exigẽtibus cãz meritis z fortiter postulanti dari nõ debeat. Tẽ iohãni corinth.epo. De eodẽ. Palea.

Duit sãctitas tua qz ꝑus palliũ nisi dato cõmodo non dabat.qõ qz icõgruũ erat : facto cõcilio añ corp⁹ beati petri aplorum ꝓncipis tã de hoc q̃ de eoz ordinatõib⁹ aliqd accipe sb districta iterdictõe uetuim⁹.oz ergo ut ne qz p cõmodũ neq̃ p gr̃az aut quorũdã supplicatõib⁹ aliquos ad sacros ordies ꝓsentiatis ul' ꝑmittatis adduci. Vlaz uẽo merita accipiẽda sunt:ut z is q postulat mereat accipe:z fidei sue ꝓfessionẽ ꝑus iuramẽto ꝓfirmet: z apostolicis decretis atq̃ synodalib⁹ statutis se obeditur⁹ nihilomin⁹ caueat. Pallio aũt nõ nisi certis dieb⁹ z itra ecclẽiaz ad missarũ solẽnia cuiq̃ pene metropolitano uti liceat. Vade iohannes epus giliberto agrippinẽsi epo.

Nisi post cõsuetam fidei ꝓfessionem pallium dari non debet.

Patũ⁶ tibi palliũ nũc ꝓferre nequimus : qz fidei tue pagi nã minus q̃z oporteat cõtinere repim⁹ eũ uidelz nullã i ea scãz uniuersaliũ synodoz⁹ i qb⁹ fidei nr̃e

pontificis ordinãdo epm̃ subuẽire Si uero cõsecrãdi epi negligẽtia puenerit:ut ultra tres mẽses ecclesia uiduata ꝓsistat cõtione puet quouisq̃ aut loco cedat : aut se cõsecrãdũ offerre ñ differat . Qõ si ultra⁴.v.mẽses p suã negligẽtiaz retinuerit uiduatã ecclẽiaz neq̃ ibi neq̃ alibi ꝓsecratõis donũ pcipiat imo metropolitãi sui iudicio cedat⁹. Tẽ greg.papa.

Honor pallij nõ detur:nisi meritis exigẽtib⁹ z fortiter postulãti.

Prisca' ꝓsuetudo obtinuit ut honor pallij nisi exigẽtibus cãz meritis z fortiter postulanti dari nõ debeat. Tẽ iohãni corinth.epo. De eodẽ. Palea.

Duit sãctitas tua qz ꝑus palliũ nisi dato cõmodo non dabat.qõ qz icõgruũ erat : facto cõcilio añ corp⁹ beati petri aplorum ꝓncipis tã de hoc q̃ de eoz ordinatõib⁹ aliqd accipe sb districta iterdictõe uetuim⁹.oz ergo ut ne qz p cõmodũ neq̃ p gr̃az aut quorũdã supplicatõib⁹ aliquos ad sacros ordies ꝓsentiatis ul' ꝑmittatis adduci. Vlaz uẽo merita accipiẽda sunt:ut z is q postulat mereat accipe:z fidei sue ꝓfessionẽ ꝑus iuramẽto ꝓfirmet: z apostolicis decretis atq̃ synodalib⁹ statutis se obeditur⁹ nihilomin⁹ caueat. Pallio aũt nõ nisi certis dieb⁹ z itra ecclẽiaz ad missarũ solẽnia cuiq̃ pene metropolitano uti liceat. Vade iohannes epus giliberto agrippinẽsi epo.

Nisi post cõsuetam fidei ꝓfessionem pallium dari non debet.

Patũ⁶ tibi palliũ nũc ꝓferre nequimus : qz fidei tue pagi nã minus q̃z oporteat cõtinere repim⁹ eũ uidelz nullã i ea scãz uniuersaliũ synodoz⁹ i qb⁹ fidei nr̃e

here.ad abolẽdã.Sz dico q nec capitulũ in hoc suppl'z defectum prelati : vt ex de se.va.illa.lz sit ar.q̃ sol⁹ papa possit.xxiij. di.pl'bi.ex de cõcel. pbẽ. q̃ diuersitatẽ.

d Elidania. oli.nã p⁹ cõfirmacõem electi iã ẽ mr̃imon ũ iter eã z eccl'siã:de trãsla.p la.int corpora lia. vel dic q nidua est quo ad epalia.

e Tres. accusat⁹ de b co rã papa :alias nõ.

f Cõsecratio nis.i.cõfirmatõis si añ erat episcopus.

g Post f.cũ dã.dicũt qdez faciẽdã ipm̃ metropolitano.j. alios duos mẽses añz̃ depo nat sicut p⁹ se q̃ de epis.qõ .n.dr̃ de epis j. hoc expedit de metropol. vñ hec diuisio p'sciz zẽ determinat illõ vbũ careat.z fm hoc est hic ar.q̃ mora p⁹ test purgari. alij dicũt q̃ th admonitio dz fieri tñmõ a suffraganeis metropolitani ad quos vt dicũt trãslata est pt̃as cũ metropolitan⁹ ne.jũ

gẽs existat.si ergo suffraganei p⁹ admõitõez neglexerit ꝓsecrare vel eligere:uicini metropolitani ꝓsecrabũt ꝓsilio pape.Sz quare auferẽt capto pt̃as eligẽdi ? qz neglexerũt admõere suũ electũ ad petẽdũ palliũ:alias dico reuerti ad eos ius eligẽdi.Sz q̃re desce dit ad metropolitanũ cũ tñ ad papã denoluũt epatus:vt ex õ eccl'.pbẽ.z eccle.nõ va.dilect⁹.sz hoc nõ ꝓbat descẽdit ad metropol.sz ad papã cũ eis.ul'tũc descendit ad papã cũ aliqs ẽ negligẽs i eligẽdo:z ẽ sic.lxv.di.si forte.io.hodie solus papa facit hoc p decretallã.dilectus.

b Cũ cõsilio.dicũt qd ã hoc gñale eẽ : q̃ vbicũq̃ p negligẽtiam uius trãsferẽt pt̃as ad aliũ:alienõ ꝓcedet:nisi ꝑus regrat auctem

ſupiozis.ſed hoc nego.ꝛ eſt hic ſſpale.alias ſecus.ix.q.iij.cū ſim⁹ ar.ff.de cōdi.iſti.qui ſub cōdi.§.vlt.

Ellra.ſz ꝯre nō dāt niſi tres mēſes archiepo:vt.ā.e.c.q; mai⁹ pculū ē i moza metropolitani.xlij.di.quieſcamus.

k Cedat.ℨ.vij.q.i.mutatōes.ꝛ.iij.q.vi.ḡuis. eꝛ de trāſla. inter.

ſz hoc ſpāle ē vt cōfirmatuz poſſit metropolitan⁹ depone re:ꝛ b i odiuz negligēie. Ali⁹ eſt caſus xcij. di. ſiquis epūs p man⁹. in⁹.xxiij.di. ille lad. ſz certe b nō deponit niſi ab obtinēdo nō ab ordine quem habet.

t Piſca cō ſuetudo ꝛ foꝛtiter: ſz ſi foꝛtiter poſtulet nonne pōt nōri ābitio:n. q; cuz qs ſuo iuꝛe vtat̄ ꝓdeſt iſtātia: de pe. di i. ioportūa. lxxij.di.c.i.ꝛ ij.q.vi.p⁹ appellationez.

o Statū. minus. ar. totū ℨeuz vt reſcriptū vt iſtrm nil valē ꝛ cē irritāduz ſi aliqua neceſſaria ōſūt i eo ar.xxxviij. di. q ipſis.iij.q.ix pura.ꝛ idē fecit plus qō minuſ:vt.ix.di.ſi ad ſacras. ar. ℨ.q; ſupſlua a fi viciār:vt ō cō. di.iiij.ſi ſi ſācti ficat.ff. de re. iur.non ſolēt.

b Dētōem. de eis cōſuandis. gd nūt iurare debeat q palliū petit:bēs eꝛ de iureiur.ego.ꝛ de elec.ſignificaſti.ꝛ nō.xxiij.di.q; q;.

e Subſcriptōe.ar.donatōez epi nihil valē niſi ei⁹ ſubſcriptōe firmet.ſicut nec cōcedit aliquē locū vt̄ inrit dicātōez alicui⁹ loci alicui loco vt̄ boſpitali:ar.di.xcvi.bñ.ar.xij.q.iij.ſine exceptōe.ꝛ.c. cū redēptoꝛ.

d Aliquē.ar.quē p aliū iurare.ā.di.lxiij.nihi dño.ℨ.xvij.q.iij.mentientes.

e Jurādo.extra de iura.calū.inherentes.

f Ea.qō trāſmiſim⁹.ar.pactōnes i donatōe ſpūaliū poſſe iteruēire ꝛ cōditōes:ar.ℨ.i.q.ij.q; pio.ſz ibi itelligit pactio ꝛ cōditio illicita.ſz hec ē licita cū ad eā nihilomin⁹ teneāt.vt̄ añ electionē nulla dz eē:ſz p⁹ electōez añ cōſecratōez pōt eē ſalti licita: vt de reb⁹ ꝛ cōſuetudie eccle ꝛ fidei articulis ꝛ huiuſmōi obſuādis.ꝛ hoc a maioꝛi nō a mioꝛi exigi pōt:ar.xxviij.di.ō ſiracuſane vt nō.viij.q.iij.i ſūma.vt̄ dic q hec dictio ſi nō notat hic cōditōez ſz quādā modificatōez:ar.ff.de tute.mnto.§.ij.ſic pōt:eꝛ ō elec. ſignificaſti.imo nec dicit ꝯditio cū ſubtelligat.ff. de ꝯdi.ꝛ demō. cōditōes.ar.ℨ q; cōditio ē. Nā ſi dico dato illi ſi iuraverit: hoc ē dicere ne dato illi niſi iuraverit.ff.de cō.ꝛ demō.gb⁹ dieb⁹.§.i. io.

ſymbolū ꝓtinet:nec decretaliū pōtificū romāoꝝ cōſtitutoꝝ fm moza feceris mētōem⁹. ℨz nec illā ꝓpria ſubſcriptōe munieras: nec aliquē⁹ q hāc iureiurando⁹ firmaret miſeras. Tē grego. arcio epo francoꝝ.

Qui palliū deſiderat accipe:pus a ſe amouere illicita,pmittat.

Ea ſynodo quam cōtra ſimoniacaz hēſim p fratrem ꝛ coepm nr̄m ſiagriū decreuim⁹ cōgregari:ſācti tatē uſram uolumus itereē:atq; eidē fratri ita pallium qō tranſmiſim⁹ tribui:ſi pus ſe p miſit illicita q̄ ꝓhibuim⁹ p diffini tōez ſynodi a ſācta eccla remouerī.de qua ſynodo oēm nobis ſbti liē ordinē tuā fraternitatē uolum⁹ ſcriptis diſcurrētibus⁸ nūciare ut ipe cui⁹ nobis ſāctitas ualde exp ta ē:nos feddat de oib⁹ certiozes

Dē uigilio epo arelatēſi.

Nō niſi ad miſſarū ſolēnia archiepis uti pallio licet.

Alliū⁹ tibi trāſmiſimus:quo fraternitas tua itra tuā eccliaz ad ſola miſſaꝝ ſolēnia utatur.

Tē iohānī rauēnati archiepo.

De eodem. Palea.

On multū tpis iteruallū ē:q̄ q̄dā nobis de tua fraternitate fuerūt nūciata: de qb⁹ uenīēte illuc caſtorio notario ſācte eccliē cui deo auctoze p̄ſidem⁹ ſubtilit nos iudicaſſe meminim⁹. puenerat nāq; ad nos q̄dā in eccliā uſra cōtra utilitatē eccliē ꝛ ꝓſuetudis tramitē geri:q̄ ſola ut bñ noſtis ē officij ſacerdotalis ereptio. Que ſi ſapia uſrā l' māſuete ul' cū epali ſuſcepiſſet ſtudio:nō de illis accēdi debuerat:ſz oportuerat hec ea dē cū grārū actōe corrigē. Dē iohānī archiepo rauennati.

De eodem.

Ontra⁹ moꝛez qppe eccliaſticū ē ſi nō patiētiſſime tolerat̄ qō a nob abſit etiaz iuſta coꝛrectio ꝛ iſra:illō frat̄ chariſſime ñ putam⁹ tibi ignotū:q; pene ō nullo metropolitāo i qbuſlibz mūdi ptib⁹ ſit auditū extra miſſaꝝ tpis uſū ſibi palliꝫ uendicaſſe. ꝛ qō bñ hāc ꝓſuetudinē generaſ ecclie noueritis uſris nob mānifeſtiſſimis ſignificaſtis eplis:gb⁹ p̄ceptū p̄de ceſſoꝛis nr̄i iohānis pape nob i ſbditis trāſmiſiſtis ānexū ꝓtinens oēs ꝓſuetudies ex puilegio⁹ p̄de ceſſoꝝ nr̄oꝝ ꝓceſſas nob uſreq; eccleſie debē ꝓſuari. ꝓfitemini ſgit̄ eē aliā generaſ ecclie ꝓſuetudiem poſtq; ea q̄ geritis nob ex puilio uēdicatis. nulla ergo nob i hac re ut arbitramur poēit remanē dubietas. aut.n. moſ oiuz⁹ metropolitanoꝝ ēt a tua ē fraternitate ſuā dus: aut ſi tue ecclie aliqd ſpaliē dicis eē cōceſſuz p̄ceptūue a pozibus rōane urbis pōtificib⁹:q; hec rauēnati ecclie ſūt ꝓceſſa a nobis oportet oſtēdi⁹:quod ſi hoc non⁹ oſtēdit. reſtat poſtq; talia agere neq; cōſuetudine generali neq; puilegiā uēdicas:uſurpare te com probes:qō feciſti.ꝛ iſra: decozari pallio uolumus forſan mozibus ego credo q; honeſta ꝛ licita cōditio apponi pōt i collectōe ſpualiuz:vt eꝛ de elec.ſignificaſti:ꝛ eꝛ de ſer.nō oz.eo libentius .b.

g Diſcurrētibus.i.cito directis.

b p Alliū tibi.eccliaz uā.quācūq; ſue dioceſis:eꝛ de vlupallij.c.i. ñ ät pōt vi pallio alterius:vt eꝛ eo.c.ad hec.nec in alteri⁹ dioceſi.e.ti.c. ad honoꝛem.

i Miſſarū.ꝛ i ſyndo ēt vi pōt. ſz nō pōt ſynodū cōgregare añ ſuſceptionē pallij:vt eꝛ de elec.ſignificaſti.añ.c. ꝓxi.dicē videt. q; tū i eccliā dēat vti pallio: nec i poeſſione vtet eo vt eꝛ.e.c.i.

k c Oñ moꝛē. patiē tiſſime.ar. q; licz videat ūnſtū qō ꝓcipit plar⁹:patiēt tñ ferēdū ē.ā.di.xxxi.añ trēmiū ꝛ di.xix.i mēoriam.xx iij.q.i.gd culpat.

l Conſuetudies. ſed nūgd valz puilegiū ita gīale:ſic: vt.xix. di.ſi romanoꝝ.ꝛ ē ſi.ix.q.ij epi.xxiij.di. ꝓteres. ff. de le i.l.ſi qñ.tñ cū hoc puilegiū obſcure loqt̄ ꝛ faciat mētōez alteri⁹ puilegij vt̄ cōſuetudis neceſſe ē vt illud exhibeat:vt.lxxvi.di.ieiunium. in pn.ꝛ eꝛ de v.ſig. abbate.vt nō.ā.di.ix. vt veterū.ad hoc dicūt gdā q; ſi i hoc puilegio ſeritur tot⁹ tenoꝛ pmi nō ē neceſſe pmū exhiberi .eꝛ de iura.calū. i hereēes.C.de dona. ſi donatio.ff.de dona.ex hac ſcriptura.ff. de admi.tu. chirographis. ſz certe illud nō ſuffiē nā adhuc pōt eē falſitas i bulla:vel filo: vt eꝛ de puil.cū oli. in fi. Alij dicunt q; ſi auctoritate iudicis eſt reſcriptū:nō ē neceſſe exhiberi.ſecus ſi p tabellionē: q; publicatio facta coꝛā iudice fidez facit ſz poſtea pdat:vt.C.de teſta.publicati.ꝛ index diligēti⁹ ſingula cōſideratq; tabellio. ℨz iſtis obſtat:eꝛ de ſen.ꝛ re iudi.cū int.ad hoc dico q; ſufficiē ſi coꝛā iudice ē publicatū:ita vt nō teneat exhiberi pus inſtrumēnum: niſi aduerſari⁹ dicat ſe velle ꝓbare falſū.tūc.n.dz illud exhibere:ſz prius fuerit ei fides ꝓpoſita:niſi iuret illud ſe pdidiſſe:vt.C.de fi.inſtru.l.vl. io. hoc hodie determinat̄:eꝛ de fi.inſtru.c.vl.bar.

m Puilegio.vide qualit̄ argumētat: exquo p puilegiū hoc vēdicatur nō ergo de iure cōi hoc pōt vēdicari:quaſi ſimſ ñ pōt qs initi puile.ꝛ iure cōi:vt.xvi.q.i.hinc ē.ꝛ.ff.ad mūici.l.i.ff.de le.i. ſiqñ:ſz certe qñq; utit̄ qs ꝛ puil.ꝛ iure cōi:vt eꝛ de cōſue.cū dilect⁹.nec renūciat qs puilegio mīlitari:ſz vtat̄ iure cōi:vt.ff.de mili.teſta.l.iij.ſic.ff.de puile.cre.l añpe.xxiij.di. q̄q̄.i pn.ſic ꝛ iure cōi ꝛ ēt ꝓſuetudini pōt qs initi:vt eꝛ de cēſi.c. ſopite. ꝛ.xcv.di.oli.io.ſz certe qcqd dicat iohānes nō dī puilegiū de eo qō cōpetit de iure cōi cū puilegiū ſit lex ꝓnata.ā.di.iij.puilegia.nec illa decre. ō cōſue.cū dilect⁹.ℨdicit:uno cōtoꝛdat cū cōfirmatio ad puilegiū ꝛ electio ad ius cōe ptinere dicat:eꝛ de elec.cū inter.ad fi.bar.

n Omniū.vide q̄lit̄ argumētat:exquo alie eccliē vñt̄ tali cōſuetudie:ergo ꝛ iſta dz vti eadē:ar.ſi.eꝛ de cēſi.ex pte.ſed huic argumēto poſſet rego ꝛ iſta dz vti eadē:ar.ſi.eꝛ de cēſi.ex pte.ſed huic argumēto poſſet reſpōderi q; cōſuetudo aliaꝝ eccliaꝝ nō derogat cōſuetudini iſti⁹:vt.ō.xij. di.illud.ꝛ eꝛ de capel.mo.dilectus.circa fi.

o Ostēdi. hoc ē ꝫ tres regłas: vnā ꝙ tenet possessor dicē titulū sue possessionis. hoc ē cōn id. ij. q. v. §. i. aliā. ꝙ ab eo q ius negat nō regrit, ꝓbatō qđ ē ꝫ id. ff. de ꝓba. ab ea. tertiā ꝙ accusatore nō ꝓbāte reꝰ nō absoluit. vi. q. vł. actor. sz hoc ē ideo: qz ꝓsūptio cōn ipm facit.

p Nō ostēdit. q enī ꝓuil. allegat oz, ꝓbare ⁊ ostendere: ex de ꝓui. pastoz. lis. nullus tñ tenet edē nisi illū articulū q facit ad rē: ex de fide instrm. ꝓtigit. lz alꝫ nēo possz iudicare de ꝓui. se. ap. ex de iudi. cū venissent tñ q defēdit se ꝙ tale ꝓuilegiū: oz vt illud exhibeat: vt ex de fi. instr. accepimꝰ. sic ergo cōnicus q possidet onas ꝓbēdas cū de iure non possit eas possidē sz eū agat: ipe tenet ꝓbare ēłit bēt. secus si conueniat sup ꝓma tñ. di. cūt tñ qdā: q canonico idistincte icūbit onus ꝓbandi. s. institutōez suaz ex de ap. ꝓsonas. ar. ex de ꝓcu. ex insinuatōne ar. ij. q. i. legum.

q Te cōꝓbes. non ne ꝓscriptōe possz iste se tueri? nō: qz nullū iusꝓditū ē quo talia a talibus talit possideant ⁊ qđ de iure cōi nō possidet: nec ꝓscriptōe acqrit: vt hic. ⁊. xciij. di. illud.

r Splēdidꝰ. sic nihil ē splēdidꝰ i ꝓncipe ꝝs recta fides. C. ō sū. tri. inter claras.

s Ex nō scripto. j. xx v. q. ij. institutōis. ā. di. i. cōsuetudo.

t Tueri. ā. di. xi. catholica. ar. ꝫ. Vo. onꝰ pōt qs iducere sibi ex ꝓsuetudine: nō bonoꝛē vij. q. i. in scripturis.

a Ratōis ordo. cuiꝰ tinet bonoꝛ ⁊ onus: vt

D. CI.

ra. ar. ad quem ꝙ oi. lvi. dñs noster. di. lxxxvi. fratrez. di. xiij. nerun. xl. di. añ ola. di. xxxv. ecclie. nā dic lex q vtilitas ꝙ dignitatez augmētat. ff. de iudi. si longius in fi. ff. de dona. filius. §. i.

b Subiectoꝝ. ā. lxxxvij. di. §. i. ⁊. c. diuine.

c Pallīū. vices. per ꝓuilegiū fecerat eum legatū suū: sic suus ꝓdecessor fuerat. vel tō hoc dicit qz ocs vocāt ab eo i ptē solicitudis nō i plenitudinē ptātis: vt. ij. q. vi. decreto. vł paꝰ erat legatꝰ sz eē desijt factꝰ archiepꝰ: ar. ff. de arb. nō distinguemꝰ. §. i.

d Scriptoꝝ vr̄oꝝ. ordiatū. a suis epis. nā hoc ē regulare: vt a suis suffraganeis cōsecret archiepꝰ. lxiij. di. q̄sto. ⁊ pōt ꝓpēdi ex hoc. c. ⁊. ā. e. qñ. ⁊. lxiij. di. qz. qđ metropolitanꝰ ēt sine licētia sūmi pōtificis pōt ꝓsecrari. ⁊ ad papā nō spectat vt vł nisi dato pallij. alij dicūt istud obtinē vbi metropolitanꝰ hz ptātē vł cū hoc hz ex consuetudine: hodie tñ vult papa ꝙ peratur ab eo cōfirmatꝰ cum pallio: vt extra de elec. ꝙ sicut. vt dixi. li. di. c. vlti.

e Atq; ꝓuilegia. ista ꝓuilegia fuerūt ꝓsonalia ⁊ trālierūt cū ꝓsona. ff. de re iudi. ꝓul. ⁊ ex de isti. cū venisset. sz lz trāseāt cū ꝓsona tñ debēt cōcedi successori cū petierit. ⁊ fit iuria ei: nisi cōcedat si

idecori: dū nihil i epālī cēuice splēdidius fulgeat / ꝗs hūilitas. oz ergo fraternitatē tuā si honoꝛes suos sibi qbuslz argumētis stabili ꝓpo/ suit mēte defēdē: aut generalitatis usū ex non scripto seq: aut ex scriptis ꝓuilegijs se tueri. Q ō si postrēo nihil hoꝛ ē: alijs metropolitāis huiusmōi te ꝓbē nolumꝰ ꝓsūptōnis exēplū. Q Priuilegia quoq; semp cū usupallij debēt cōcedi. C Nde idē gre. siagrio epo

De eodem.

Ratōnis ordo oīo nos admonet: ut cū usupallij aliq ꝓuilegia largiri debeamꝰ. Oz qñ cum honoꝛis augmēto cura quoq; solicitudis oz excrescē: ut cultui ecclīē actōis quoq; oꝛnamēta ꝙuēiant: oz ut enixꝰ i cūctis studijs se una fraternitas exerceat: ⁊ circa sb iectoꝝ actꝰ sit cura uigilās. Dē iohāni epo ꝓme iustiniane illirice

Usus pallij concedat: ⁊ antiqua ꝓuilegia innouantur

Pallīū uobis ex moꝛe transmisimus: ⁊ uices nos aplice sedis agere iterata inouatōne decreuimꝰ. Dē epis epiris.

Scriptoꝝ uroꝝ De eodez.

Insinuatio fres charissimi patefecit andreā nichomediane ciuitatis epm deo ꝓpicio solēnit ordiatū: cui pallīū nos direxisse cognoscite atq; ꝓuilegia cūcta ꝓcessisse q̄ ꝓdecessoꝛes nri eꝰ ꝓdecessoꝛibꝰ cōtulerunt.

Una aūt ꝓuicia duo metropolitani esse non debent: sicut in chalcedonensi cōcilio legitur statutum. esse.

Duo metropolitani in una ⁊ eadem ꝓuincia esse non debent.

Peruenit ad nos q̄ qdā ꝓter ecclīasticas ordinatōes affectātes potētiā ꝓ pragmaticuz sacrū unā ꝓuiciaz i duas diuidāt. ⁊ ex hoc iueniāt duo metropolitāi epi i una eadēq; ꝓuicia eē. Ota tuit ergo sācta synodꝰ deiceps nihil taleꝫ attētari a quolz epo: eos uero q aliqd tale tētauerit cadē ō ꝓꝓio gradu. Acten ō electōe clicoꝝ tractauimꝰ. Nūc ad simoniacoꝝ ordiatōes trāseamꝰ. Et ut facile liqat qd sup hāc heresim sāctoꝝ patrū decreuit auctas: cā deducat i mediū: cuiꝰ negociuz ⁊ de sciēter a simoniacis ordinatis ⁊ de ignoranter a simoniacis consecratis ⁊ de ordiatōibꝰ que ꝙ pecuniā fiunt: contineat.

Elidā habēs filiū obtlit eū ditissimo cenobio: exactꝰ ab abbate ⁊ a fratribꝰ decem libras soluit: ut filius suscipetur: ipo tñ bñficio etatis hoc ignoꝛāte creuit puer: ⁊ ꝙ icremēta tēpoꝝ ⁊ officioꝝ ad uirilē etatē ⁊ sacerdotij gradū puenit. exinde suffragātibꝰ meritis i epm eligit: iteruiēte obsequo ⁊ paīnis ꝑcibꝰ data quoq; pecūia cuidā ex cōciliarijs archiepi cōsecrat iste i antistitem nescius paterni obsequij ⁊ oblate pecunie. ꝓcedēte uero tpe nōnullos ꝙ pecūiaz ordinauit: qbusdaz uēo gratis bñdictōez sacēdotalē dedit. tādē apud metropolitanū suū accusatꝰ ⁊ ꝙictꝰ sniaz i se dānatōis accepit. Ic ꝓmuz q̄rit an sit peccatū emere spiritualia. Ecūdo an ꝙ ingressu ecclie sit exigenda pecunia uel si exacta fuerit an sit persoluenda. Tertio

f Pna. Erenēt ē. di. x. ci.

b Per pragmaticū. i. ꝓcipis rescriptū pragma. n. cā dr. pragmatica sactio dr cā i ꝓsistorio ꝓcipis ventilata cosā ꝓcerībus sacri pallatij. ⁊ cōstitutio ꝓncipis facta ex cognitōne cōe dr pragmatica sactio.

i Etiā. nam ex quo ꝓncepo dimidiū dare sūt ꝓuincie. ff. ō offi. assessi ea dem.

k In vna. qđ fieri nō dz mūl excrescat multitudo ꝓpū: vt ē. xcix. di. nūll.

l Tale. ar. qz ꝓnceps legitimet aliquē: ñ tñ erit legitimꝰ q ad ecclīam ⁊ ita erit legitimus quo ad vnum fozum: nō tamen quo ad alind.

m q Elidā. Quia hic tractat de simōia: videamꝰ qd sit simonia. ⁊ vnde dicat. qbus modis ꝫbit. qs ad accusandus vł testificādū i tali crie admittat. q̄ pēa ꝓponat. q dispensatio circa tales admittat. Simonia ē studiosa cupiditas vł voluntas emēdi vł vendēdi aliqd spūale: vt. j. e. q studet. nec oz addi vł annexū spūali. ꝓpt illud. c. i. q. iij. siqs obiecerit. videt tñ q hoc eddi dz: ar. extra ō iur. cp a. ō iure, lz qdā dicāt iuspōnat spūale

an igressũ ul' pbẽdas ecc'lie emere sit simõiacũ. Quarto an sit iste re' cris qd eo ignorãte pat' admissit. Quito an liceat ei esse i ecc'lia uel fũgi ea ordiatõe quã pater na pecũia ẽ assecut'. Sexto an illi qui ab eo iã simoniaco ignorãt' ordiati sũt: abijciẽdi sint an non. Septio si renũciãs sue heresi sit recipiẽd' i ep̃ali dignitate uel non.

Quod autez spiritualia emere peccatũ sit: pbatur multis auctibus. Ait enim leo papa.

Simoniaci gratiam non pstant: quam uendere querunt.

Gratia si non gratis dat' ul' accipit' gr̃a nõ ẽ. Simõiaci aũt nõ gratis accipiũt: igit' gr̃az q̃ maxime i ecclesiasticis ordinib' opatur: nõ accipiũt. Si aũt ñ accipiunt ñ habẽt. si aũt ñ hñt: nec gratis nec ñ gratis cuiq̃ dare possũt. qd ergo dant? pfecto qd habent. Quid ãt habẽt? spiritũ utiq̃ mẽdacij. quomõ hoc probamus? q2 si spiritus ueritatis testante ipsa ueritate de qua procedit: gratis accipitur: proculdubio spiritus mendacij esse conuincitur q non gratis accipitur uel datur.

Item grego. siagrio ep̃o augustudinensi.

Inaniter sacerdos dicit': qcunq̃ simoniace ordinatur.

Quicunq̃ studet precij datione sacrz ordinez accipe: sacerdos non est: sed inaniter tantummodo dici cõcupiscit. Itez in registro.

Spolietur honore: qui ecclesiam per pecuniaz obtinet.

Presbyter si per pecuniaz ecclesiã obtinuerit: nõ solum ecclesia priuetur: sed etiam sacerdotij honore spolietur: quia altare z decimas: z spiritũ sanctum emere uel uẽdere simoniacã here sim ẽẽ null' fidelium ignorat.

De eodem

Benedictõ illi in maledictionez conuertitur: qui ad hoc ut fiat hereticus promouetur. Idem in eodem.

Partem habebit cum simone: q contra simonicos uehemẽter nõ exarserit.

Quisquis per pecuniaz ordinatur ad hoc ut fiat hereticus pmouetur. quisquis ergo cõtra simoniacã z neophitoz heresim p officij sui loco uehementer nõ exarserit: cũ eo se nõ dubitet habituz portionẽ q prius omisit hoc piaculare flagitium. Item gelasius papa.

Simonis dãnatio pariter dantẽ z accipientẽ inuoluit.

Quos cõstiterit indignos meritis sacra mercatos ẽẽ pcio

ẽẽ z male. de fructib' vo nõ ẽ qd: q2 ẽt dari potest z vẽdi pñt: vt extra ne p̃la. vi. su. c. fi. dicit' simonia a simone mago: q p̃mo i nouo testamẽto h' sceleris auctor extitit. Sicut eni giezi i veteri testamẽto voluit vẽdere sanitatẽ naaman: sic z iste voluit emẽ donũ dei. vñ giezitiqus ẽ dicẽd' q vẽdit graz: simõiac' q emit. vñ simoniaci sũt appellãdi ẽptores. Cõtrabit' aũt trib' modis: a mãu: ab obsequio: z a linguã vt j. e. sũt nonnulli. z cõmittit' qñq3 ex parte dãtis: qñq3 ex pte accipiẽtis qñq3 ex vtraq3: qñq3 ex neutra: ex̃ de si. z si qõnes. vt nõ

Ad .I.

j. e. q. v. c. i. Admittit' autez q libet cõtra simoniacũ: sicut in crie lese maiestatis. xv. q. iij. sane. si tamen clericus accusatur cũ distinctione admittit' laic' s. bone fame. 3ẽ3 tñ fm distinctõnẽ: ex̃ d simo. p tuas. ij. q. i. i pmis. i fi. Imponit' aũt eis pena quadruplex: qñq3 excõicatio: qñq3 i mõasteriũ dtrusio: vt. j. e. repiunt'. qñq3 spoliatio oĩuz bonoz: vt. xx iij. q. v. de ligu ribus. qñq3 depositio: vt hic z in multis capitul'. Clerici. n. deponũt': vt. j. e. flaumin'. z sũt ifames: vt. j. e. q. iij c. fi. accepta tenent' restituere: ex̃ de simo. de hoc. j. e. q. iij. si qs dator. dispẽsat' autẽ circa tales: qñq3 aũt vt laicã habeant cõionem vt. j. e. q. vij. c. i. z ministrẽt qñq3 i minorib' ordinibus constituti: vt. j. e. q. v. c. i. quãdoq3 remanẽt i acceptis. j. e. q. vij. saluberrimũ qs aũt valeat dispensare: habes. j. e. q. v. c. fi. iohannes.

a (q) Quod ãt sp̃ualia. Sp̃ualia aũt dicũt' trib' mõis. vno modo dicit' gr̃a virtutũ z dona dei. hec nõ pñt emi vel vẽdi quã tñ i eis ẽ. nõ. n. cõferũt' nisi gratis. j. e. q. iij. saluator. z h c. i. Qñq3 dicit' dignitas ordis z omẽ sacramẽtũ ecclesiasticum pter matrimoniũ. Itẽ z oĩa iura ecclesiastica sp̃ualiũ rerũ: vt admistrationes: pbẽde: ius decimaz: cimitia: ordo. hec vẽdita trãsferũt' quo ad characterẽ tñ: nõ quo ad uite meritũ. de facto. n. nõ de iure pcedit i talib' vẽditio. Qñq3 ipse res sacre: vt vasa z oĩa vtẽsilia. hec hñ vẽdũt' clericis v' laicis cõflata z pfracta: vt. x. q. ij. hoc ius. In sũma ergo scias: q p sp̃ualib' icorporalib' qñq3 mun' dat' aliqñ p digno nec ẽ peccatũ si ẽ munus a lingua. j. e. filiũ. s3 obsequ3 tẽpale dũ tñ sine pactõe ex̃ d cle. nõ resi. de cetero. de sp̃uali obsequio qñ qñq3 dari possit nõ ẽ qd ẽt ex cõuẽtõe: ex̃ de pbẽ. significatum imo sẽp pmiũ aliqd debet interuenire sp̃uale. s. meritũ bõis. tal'. n. simõia sp̃ualis nõ reprobat': sicut nec vsura sp̃al': ar. xxiij. q. i. c. dno cauit. pecũia ãt p sp̃ualib' icorporalib' nũq3 interuenire d3: nisi i. v casib'. i matrimonio. j. e. q. qd. z. xxij. q. ij. honorãt'. i opis ẽt qs clericus nõ d3: vt si sacẽdos locat opas suas p ãnũ: ar. ex̃ ne p. vices suas. c. vl. xij. q. ij. charitatẽ. Idẽ ẽ z si sint debite: dũ tñ ius dicat aliqd dãdũ: ar. x. q. iij. relatũ. ex̃ d simo. cũ sit. Itẽ p salute eterna z peccatoz remissione: de pe. di. i. medicia xiij. q. ij. anime. Itẽ fm quosdã p iure sibi cõpetẽte: ne vexet' i eo. j. e. q. iij. qsitũ. ex̃ de vsur. c. i. z ex̃ de si. dilect'. sp̃uale aũt p sp̃uali pmutari põt: ex̃ de re. pmu. ad qões. p sp̃ualib' ãt corpalib' pecuniã dare nõ ẽ simõia vt p calice p libro: nisi i ueniat' phibitũ: vt i ecclesia i cimiterio z chrismate: vt. j. e. placuit. z c̃.

b (g) Gratia. i. donum sp̃us sancti v' ecclesiastica dignitas.

c Si nõ gratis. i. sine munere aliq̃ nõ dbito.

d Accipit'. ar. 3. xxiij. q. iiij. ille gladiũ. q2 ille dicit' gladiũ accipe q illicite accipit.

e Gratis. i. cũ gr̃a. i. cũ charitate. i. ñ pfert' gr̃a: nisi gratis z c̃.

f Possũt. ar. que q̃s nõ posse dare qd nõ h3. i. q. vij daibertum. ff. d re. iur. nemo. de cõ. di. iiij. quõ. j. e. q. q pfectõne. de cõ. di. iiij. sol3. 3 creditor distrabit pign' c' dñiũ ñ h3. vñ ar. 3. ff. d acq. re. do. nõ est nouũ. z ex̃ de elec. suffraganeis. io. So. gñale ẽ q nemo de iure dare põt q nõ h3: s3 fallit in casibus. b.

g Spm mẽdacij. i. effectũ diaboli q pr' ẽ mẽdacij: q2 isti sũt mendaces cũ sint hẽtici: z oĩs hereticus mẽdax ẽ. j. e. si qs inquit.

h Testãte. cũ ait gratis accepistis gratis date z c̃. ar. a 3rijs. 3ria enim 3rijs opponũt'. d. di. ix. c. i. z. xxv. q. ij. decessorũ. z. xxiij. q. ij. sane. z xxij. di. hospitiolũ. vi. q. v. delatori. z d pe. di. i. c. ij. z vide quod nõ. viij. q. i. sciendum.

i (q) Quicũq3 studz. h q sola volũtas facit hoĩez simõiacũ: vt. j. e. reperiũt' z. q. iij. nõ solũ. sic spes sola facit hoĩez vsurarium: vt. xxiij. q. iij. c. i. Itẽ h volũtas sine effectu iputat': z dicit ba3i. q huiusmõ peccatũ si ñ pcesserit ad actũ sola volũtate deletur: sicut ea sola cõmissũ ẽ: ar. ex̃ de re. iur. oĩs. v' itellig' hoc vbũ studet. s. cũ effectu. j. xxxvi. q. ij. si qs nõ dicam. 3. d. di. li. si qs p'. 3. d. di. xix. anastasi'. d. di. l. is vo q 3. vi. q. i. §. verũ. l. di. si qs cũ. io. So. hodie sola penitẽtia sine resignatõe qsitoz sufficit cũ simonia i oĩa gerebatur vtrũq3: vt ex̃ de si. b.

k Cõcupiscit. i. ex sua cõcupiscẽtia seq': vt inaniter dicat' sacerdos.

l (p) Presbyt. si sacerdotij. h verũ ẽ si i modũ accusatõis ẽ pucit'. s3 si in modũ exceptõis sec': vt ex̃ d accu. sup his. itẽ si i modũ iqsitõis pucit' tũc puat' bñficio z nõ ordine: ex̃ de si. dilect'. qñq3 ẽt nõ puat' oĩb' bñficijs i eo cãu: vt ex̃ de elec. p iqsitõez. Itẽ hec vera sũt q pdit priora bñficia si eo sciente fuerit data pecunia. als sine culpa sua puaret' eo q ei sẽt legitime adept': vt. xvi. q. vij. inctũ. itẽ nec ip̃m bñficiũ nec ordinẽ pdet si i fradẽ ip̃' fuerit data pecunia: vt ex̃ de si. sic. z. c. nobis. i. q. vi. §. vlti.

m Et sp̃m sanctũ. i. ordiez z alia officia q dona sũt sp̃us sancti.

n Simoniacã. ar. j. e. q. iij. altare. j. e. q qcunq3 sacros. j. e. q. v. c. i.

o (b) Benedictio illi. ad hoc. i. q sic honorẽ accepit hñs icurrit. ẽ. n. cõsecutiuũ nõ cãtiuũ: vt di. lxxiij. cõsuluit. vt. iij. q. vij. §. itẽ. z. vi. q. i. ex merito. z ẽ si. lex subitrauit: vt abũdaret delictũ: s. C. de obse pro pst. si mãumissor. z h. z. ff. ad. l. aq. l. si ex plagis. §. i. sic z. C. de indi. pperãdũ i pn.

p (q) Quisqs neophitoz. q2 a neophito. s. a simone ortũ habuit: vel quia

neophiti solebāt dare pecuniam vt cito ꝓmonerent: q aliter non poterāt vt.xlviij.di.c i.

q Exarserit.vt.j.e.quinq.t.c.placuit.hoc vez ē si pōt ꝓbare illud: alꝫ nō nocet ei taciturnitas: vt.xj.q.vij.plerīqꝫ.sz si non pōt ꝓbare faciat qō dicit aug.xxij.q.v.hoc videt. Itē t si ꝓbare pōt t si timeat scandalū tūc faciat id qō legit.xxiiij.q.iij. tā sacerdotes. t xij.q. iij.forte.

r Piaculare.iō dr piaculare q: fm leges cō paratur ei q morte expiat.xv.q.iij.sane. v.q. vi.delatori tē.

a Q Telos. hic vacat ar.a cōtrio sēsu j.e.q.iij.saluator.v. qſqs ꝓpr sua lucra.ar. j. q.e.siqs epūs.ar.ā. di. lxi.miramur.

b Testat.actuū apl̄orum: cuz dixit pecunia tua tecū sit in pditōem j.c.ꝓx.t.c.q studet.i.

c Peruntr. velle ex ita sola voluntate ē simoniacus. hoc intelligo de voluntate ad actum aliquē exteriorem ꝓducta alꝫ non ē suspensus ab ingressu ecclie.t sic ēt exaudi.j. e.q studet.t.ā.e.qcūqꝫ xxiij.di.qñ epūs. ex ā simo.tanta.

d Quia visitatū.ar. q mos nō excusat a crie j.e.q.iij.c.fi.ar.ā. lxiij. di.agathosa. t.c. qz ē. di.iij.denīqꝫ.j.xxxij.q iij.obijciūt.

e Succisū. p canōes

f Inijcimus. hoc dicē qz adijcit penā. vel dic inijcimus.i.incertuz eē ostendimus tē.

g Anathematis.ar.q ipso iure sit anathematizatus clericus simoniacus.vel dicit anathema sēpatōez a corpore t sanguine. vñ subdit atqz ꝓ id est tē.nam postea excōicādus ē.j.e.q studet.t.q.iij.ex maius. quod ē pro quolibet morali peccato.sz ad detestationē ipōrus dr: q.ꝓhibit intelligit.hoc tamē ē spāle i notorio crie fornicatōis t simonie q sus, ēt sut: vt di.xxxij.§.verū.sz ar. tñ ē: q simoniacus nō sit ipo iure suspēsus: exē. ex tue dicas ergo q omnis peccator occultus suspensus ē quo ad seipsum: vt.j.e. sacerdotes.sz simoniacus suspēsus est quo ad se t quo ad alios: vt exē de si.tanta.t hoc vez ē de illo q emit ordinē.talis.n. penitere nō pōt cā rē fundatā bēat: vt.xiiij.q.vi.si res.

b Cōdēnatū.a statutis patrū ipso iure ex genere delicti.iij.q. vij.§.porro.

i Exquo.quasi dicat ex eo tēpore sit excommunicatus: vel sciat se condēnatū ex quo tempore perpetrauit crimen.t est si.in crimine lese mate.ar.C.ad l.iul.ma.qſqs.v.donatōnes tē. Et ita illud verbum exquo determinat verbum perpetrasse. t secundum hanc intellectum etiam occultus suspensus ē.vel determinat hoc verbuz constat: tunc est sensus: exquo constat eū simoniacuz: tūc demū erit suspēsus.hoc vltimum dicebat martinus hispanus.

k Extiterit. Hoc verū ē si pōt ꝓbare illud alꝫ nō nocet ei taciturnitas: vt ij.q.vij.plerīqꝫ.sz si nō pōt ꝓbare faciat qō dicit augusti.xxij.q v.hoc videtur. Itē si ꝓbare pōt t timeat scādalū faciat id quod legit.xxij.q.iij tam sacerdotes.t.xxiij.q.iiij.forte.

l Perpetuo.s.quousqz emēdet: si ex.de cōsti.ex lris.xxvij.q.i. de viduis.ar.ij.q.v.ā.to.vel perpetuo.i. perpetua separatione a corpore christi.i. usqz ad finē uite etiam si ante poeniteat.t hoc est in criminis detestationez

dignitatē ꝓiectos oz arceri nō sine periculo tale facin° ꝓpetrātes qz dantē ꝓtē t accipientē dānatio simonis quā sacra lectio testat in voluit. Tē ābro.i li.pastorali.

Anathematis sīa dānat q simoniace ordinatur.

Peruntr qplurimi negotiatione mūeris mercari uelle grām sps sācti: dū illi ꝑciū donāt ut pōtificalis ordis sblimitatē accipiāt: obliti uerboz petri q dixit ad simōez: pecunia tua tecū sit i pditionē: qz existiasti donū dei pecunia possidere. Protiñ qz t usitatū ē tm maluz t maioz extat frequēter mucrōe succisū: nos quoqz huic uulnēi cāceroso ignitū qō supest adhuc inijcimus ferruz: decernētes oio: ut qcūqz deiceps ꝓ accipienda diuini dignitate doni qōlibet pmiū detect° fuerit obtulisse ex eodē tpe se nouēit anathematis° obꝓbrio ꝓdēnatū. atqz a ptcipatiōe corporis t sāguinis christi alienū exquo illū ꝓstat execrabile christo ꝓpetrasse flagitiū. q si aliqs ei° accusator extiterit illē q hūc ordinē mūerū fuēit datione lucrat° t suscepto honōif gradu ꝑcutur: t i mōasterio sb perenni pña retrudat. Illi uero q hac cā mūerū acceptores extiterint si elici fuerint honoris sui amissione mlct

ctent: si uero laici ꝓpetuo anathemate condemnentur. Item ex concilio chalcedonensi.

Damnat eps qui per pecuniam ordinationem facit.

Aliquis° eps p pecuniam ordinationē fecerit: t sub precio redegerit° spiritus sancti gratiaz que uendi non pōt: ordinauerit qz p pecuniam pbr̄m aut diaconum uel quenlibet de his qui cognominantur in clero promouerit t di spensatorez° aut defensorem° uel° quēlibet q subiectus est regule ꝓ sui turpissimi lucri commodo: is qui hoc attentare ꝓbatus fuerit: proprij gradus periculo subiacebit: t qui ordinatus ē nihil ex hac ordinatione uel ꝓmotiōe q̄ est ꝓ negociatōne fcā ꝓficiat: sz sit alienus a dignitate uel° solicitudine quam pecunijs acquisiuit. Siqs uero mediator° tā turpib° t nefādis datis uel acceptis extiterit: siqdem clericus fuerit a proprio gradu decidat. si uero laicus anathematizetur. Item ex octaua synodo.

Ā sacerdotio ē alienus: q per pecunias ordinat uel ordinatur.

Qui p pecuniam quicqz ꝓsecratus fuerit: uel ab alio ꝓsecrat° sit: alienus a sacerdotio fiat. Iterz calixtus papa.

ar.ff.pro socio.l.i.uel perpetuo.i.continuo.ar.ff.de ser.vr.ñ. fortamen.

a Siqs epūs. bucusqz introduxit capitula de simonia que fit ab accipiēte. nunc introducit usqz ad.§.q: ergo. capitula taz de accipiēte qz de dante ordinem uel aliud spūale per pecuniam.

b Redegerit qztum in eo ē xlix.di.c. viti. ff. de recept.l. celsus. de cō. di.iiij.c. qris.

c Dispēsator rē.i. iconomū vl quēz ecclīa sticarum rerū administratorem vt ꝓpositum iconomū t vicedominū vt.ā. ea. quos constituit.j.e. q.iij. saluator. b.

d Defensorz t. aduocatum vel iudicez uel castaldiuz. hic colligē: q castaldia emere est peccatū. nā dispēsationem religiose domus emere est peccatū.

e Uel quēlibet.t.archipoetā sbyterū archidiaconum monachū uel quē libet officio ecclesiastico mācipatuz: vt dicetur.j.e.q.iij. saluator. hoc exaudi per id quod legitur. xxviij.q.j. g. dam. in auē. ō

sanc.epi.§.sed neqz.

f Sz su. s.a prelatura.

g Uel solicitudie.i.administratione.

b Mediatorez nō infames: isti ꝓcellunt: vt.i.q.iij.c. vl. hi ōs simoniaci sunt nec recipiūt ad testimonium: vt extra de testib° veniens. In alijs aūt cōtractibus nō recipiūt interuentores i testimoniū: nisi de uolūtate ptiū: i auē. de testi. §. qñ vero. Nō ergo ꝓ criminib° nō exceptis quicūqz admittit ad accusandum t ad testificandum: vt iij.q.iij.c.i.ar.a cōtrio sensu. nam tñ integre fame admittūt in illis. vt ꝓpriam iniuriam nō ꝓsequant. iiij.q.vi. oēs in quo casu non admittent ad testimonium: vt exē de testi. de cetero. t fm.b. eadem seruat regula i exceptis: qz nec ad accusandū nec ad testificandū admittunt testes: nisi sint integre fame: nisi accusat° aū ea male extiterit opinionis: ar.iij.q.i.in primis. sz.b. sequens in exceptis dicit. nā admittit infamē ad accusatōnem. Siquidē libet clericū q prauē opinionis ē. ar. extra de si.c.tanta. sed nō ad testificandum aliqua pcūte ꝑsumptione: ar. exē de simo. lz v. ꝑserti cū alia tē. nā testes in his criminibus torquēdi sunt. iiij.q.iij. ite in criminali. v. iē si rex exegerit. v.q.v. illi q. ūi auē. ō testi. §. si vero ignoti. sz tormenta sine ꝑsumptione nō sunt infligēda: exē de reg.iur. cum in cōtēplatione. ff. de qōnibus. l.i. C.e.n. milites. §. oz. t tñ nō q vbi ē pcūte ꝑsumptione admittitur criminosus testis in exceptis: nō tñ quilibet: quia non inimicus non conspirator exē de si. licet. licet ibi ageret non criminaliter sed denunciatiue: ibi ē exaudi tales nō fuisse admissos de rigore iuris: sz i mitigatiā

egtatis. ſteres ibi accuſatus excipiebat de minorib⁹ crimin⁹ ꝛ eos q̄s de quo ipſi teſtificabāt maxime cū de crimine iam eſſent emendati: ex de ſimo. p tuas. ꝛ de hoc dixi. ij. q. i. in primis. in fi. xv. q. iij. ſane io.

i ¶ Qui p pecuniā a ſacerdotio cui⁹ nolle glibet ordo eccleſtic⁹ intelligit p̄ſertim ſacer: vt. ā. di. lxxxi. ſi q̄ſpiā. xxiij. q. iij. gulaſarius. vl exponea ſacēdotio. i. ab adminiſtratione tpalium.

k ¶ Anciorum.

l ¶ Qui ſtudet. caſus: dicit q̄ ſi moniacus nō poſſit in ordine remanē: ſz tal⁹ a cōione remouendus ē. ꝛ q̄ graue ſit peccatum. pbat exemplo giezi ꝛ inde ſimonis: ꝛ exēplo dñi: q̄ vēdētes eiecit de tēplo.

m ¶ Studet. cū effectu. verba. n. ſūt recipienda cū effectu. ff. qđ q̄ſq; iuris. l. i. extra de de. nō reſi. relatū. vel ſufficit q̄ dat opaz

n ¶ Ordie. bñ dicit ordie: qz ſigs emit ordinē ſi nō pōt diſpēſare circa ipſū vt. j. e. erga. ꝛ extra d ſimo. nobis. in fi. ni ſi a patre ſuo eo ignorāte eſſet emptus ordo: tūc diſpenſari poſſet. j. q. v. c. vlt. ſz ſec⁹ eſt in beneficio oz retentione. cum. n. renunciat qs beneficio empto pōt in illo vel in alio tolerari: vt. j. e. q. v. c. i. ꝛ i decre. de ſimo. ex inſinuatione. alla tñ decre. loqtur cū a p̄re ipō ignorāte ē cōmiſſa ſimonia.

o ¶ Permanere. j. e. ſigs. niſi ex diſpēſatione. j. e. q. v. p̄ntiū.

p ¶ A cōione. nūqd. p ſola volūtate ē excōicādus qs cū ſit ſimōia cuis: certe nō: qz i volūtate nō ſcādalizat eccl̄a niſi. peeſſerit i actū ar. xxiij. q. iij. deus. ꝛ di. xxxij. erubeſcāt. ꝛ itellige a cōione. ſ. fide liū. ab alia ipō iure ſepar⁹ ē ēt occultus: qđ tenēdū ē: ex de ſi. c. tanta. io. q̄ forte bodie corrector ē: ex de tēpo. or. c. ſi. b.

q ¶ Capitale. i. mortale vel dignū dep̄ſitione.

r ¶ Sanitatis. nūqd ergo licitū ē medico recipe pecuniā. p ꝓferēda ſanitate: ſic: qz illud dr̄ pon⁹ bonor q̄s ꝑciū: vt. xxiij. q. v. nō ſane. vñ nō recipit pecūiā. p dāda ſanitate: cū illud ſit gra: ſz. p labore ſuo: ſic magr̄ nō recipit pecuniā. p ſcia quā dat: ſed pro laore vel bonore: ſicut. ꝓpheta recipit: vt. j. e. q. iudices. ſic dñs recipit decimas. p bonore nō p̄cio: vt. xvi. q. i. decime.

ſ ¶ Judas. ſed nūqd iudas cōmiſit ſimoniā? ꝛ quidem plagium cōmiſit i eo: q̄ liberū boiez vēdidit. ff. ad. l. fani. de pla. l. i. ſimoni

am ēt cōmiſit in eo q̄ rē ſacrā vēdidit. dicit. b. q̄ dñs nō pōt vēdere ſeruz tam ordinatū: cōmutare tñ poterit vel alio genere ꝑſone alienare. quidam tñ dicunt cōſi. vt. b. liij. di. generalis.

t ¶ Vēdidit. nō q̄ dicit vendidit: ꝛ tñ q̄ iſte exegit munera iā ille grāz fa erat cōſecut⁹. ꝛ ita ē ar. cōſi eos q̄ nō exigūt ante collatōem beneficij ſz p⁹ ar. j. e. eos. ꝛ. q. iij. ſigs obiecerit. ff. de calū. l. i. §. q aūt. tamē qdā dicūt giezi dānatū nō ꝓ vēditione: ſz ꝓ mendacio: quod mihi nō placet.

u ¶ Pecunia tua. hoc in deteſtatione crimis dicū ē. i. q iiij. §. ecōſi. ar. cōſi.

x ¶ Dimiſit. ar. exp̄ſſuz ꝛ b. xxi. dicētē q̄ glibet p̄ peccatū mortale erat p̄natus ab introitu eccleſie: ar. de pe. di. i. ſanctus ſacerdos. xxxiij. q. iiij. vir cū ꝓpria. nam dñs ſolos ſimōiacos de corpore eccl̄e eiecit relictis alijs peccatoribus. intelligē tñ hoc de illis q̄ ſimoniaz cōmittunt in ordine accepto ſz auctas generalit̄ log videat. vñ dic cū. ba. ꝛ m. q̄ nec talis ſimonia eius nec publicus fornicator dz eccl̄iam añ penitētiā intrare. de hac materia notaui. xxxiij. q. iiij. vir cum ꝓpria. io. T. tñ dicit qđ ēt mihi ſepe reſpondit: q̄ peccator glibet ꝛ ēt excōicatus pōt intrare eccleſiam cā orandi: dūm ō nō interſit diuinis officiis: cū nō inēiat. ꝓhibitū: ex de ſen. ex. nup. b.

a ¶ Quicunqz. ſacerdotes. qz ſi p̄ penitentiam reconcilient qđ tamē p̄ pecuniā acq̄ſierūt retinere non p̄ſt vel quantum ad impetrationū effectum.

b ¶ Eſt ſcriptū ē. q̄ offert alijs vl accipit ab alijs vt ordinet: excōica

tus ē hic ꝛ. j. e. planz.

c ¶ Hoc ē ſimoniaca. i. ſic dare vel accipere ſimoniaca hereſis eſt.

d ¶ Tradere. i. digne exercere officium ſacerdotis.

e ¶ Cum liqueat. añ oia. ꝛ de cōſe. di. ij. prima. ſz hoc verum eſt poſt reſurrectionem: vl ante. i. p̄ omnibus alijs.

f ¶ Origie. hoc verū ē quo ad nouū teſtamētū. nā iudas añ ꝓmiſit. vl dic ſatis fuiſſe in origine: qz q̄s cito hoc fecit fuit dānatus ſtatim. j. e. cito.

g ¶ Cum ordinaret. lepra. i. peccati vulnere ſe infectum reddidit.

b ¶ Gratiā. nō meruiſti. ar. xxi. q. iiij. c. vlt.

i ¶ Ito turpē. iexpiabil⁹ ē. quo ad ordis executionē. vl dic q̄ in deteſtatōem eris dr̄. ꝛ ſicut culpa diſcordie: q̄ forte nec paſſione purgat: vt. ā. di. xc. neqz ad caim. vl qz penitet vſqz ad mortē: vt. j. e. ſigs.

k ¶ Deniqz moabite. iſti moabite ꝛ amonite idolatre erant: ꝛ cū redirēt filij iſrael de captiuitate egyptiaca: ꝛ ſcirēt iſti q̄ ſitiz patiebāt: obuiauerūt eis cū pane ſine potu ducētes balaam iecū ariolū vt eis malediceret. ꝓp qđ peccatū p̄cepit dñs: ne eos ſacros. pſelitos recipent i eccl̄ia dei vſqz in ſepti. ā generatōez: ſz ſm aliā trāſlatōnē dicat vſqz in. x. ſz nō ꝓdicti ſibi

Nec ordiari nec promoueri i eccl̄ia dei per pecuniā aliqs ualet.

Anctor⁹ patrū exēpla ſequētes ꝛ officij nri debito inouātes ordiari quēq; p pecūiaz i eccl̄ia dei ul promouēri auctē ſediſ apl̄ice modis oib⁹ ꝓhibem⁹. ſiqs uero i eccl̄ia ordiatōez ul promotōez taliter acq̄ſierit: acq̄ſita prorſus careat dignitate. ¶ Tē gregor⁹ naz̄ãzenus.

De eodem.

Cū ſtudiū domū dei p̄cio mercari: i ſacro ordine nulla rōe decetero p̄mãeret aut reuocāi poſſe dubiū nō ē. tal⁹ a cōione oibus mōis abſcidat. Nā ſps ſancti donū p̄cio cōparari qd aliud ē q̄s capitale crimē ꝛ ſimōiaca hereſis? Qđ q̄s deteſtabiliē i utroq; teſtamēto uidicatū ſit: m⁹toz exēplis facile apparet. Giezi eni gr̄az ſanitatis naaman ſyro uēdidit. cā dē gr̄am ſanitatis eliſeo uidicāte lepr̄oſus fact⁹ amiſit. Judas omniū r̄dēptorē uēdidit: mox laqo ſuſpēſus eādē redēptoris gr̄az ñ obtinuit ꝛ merito: qz nemo pōt retinere qđ uēdidit. Simon etiā mag⁹ cū eandē ſps ſancti gr̄az emere uellet: dānatōis ſñiam a petro audiuit. Pecūia tua tecuz ſit i p̄ditōez: qz donum dei exiſtiaſti pecunia poſſidere. dñs ēt ut uēdentes ꝛ ementes hui⁹ gratie exptes oſtēderet: cunctos alios peccatores p gratiaz in tēplo dimiſit⁹ ſingulariter uēdētes ꝛ emētes icrepās ꝛ flagellās de tēplo eiecit: in quo uēditorēs ꝛ emptorēs ſuos gr̄a ſps ſancti ꝓſtat deſtitutos cē

Simoniaci ſacerdotes eē nō p̄ſt.

Quicūq; ſacros ordies uēdūt aut emūt ſacerdotes eē non p̄ſt. ūde ſcriptū ē: anathema dāti: anathema accipiēti. hoc ē ſimoniaca hereſis. qđ ergo ſi anathema ſūt ꝛ ſācti nō ſunt: ſāctificare alios p̄ſt: ꝛ cuz i chriſti corpe nō ſint: qđ xp̄i corp⁹ tradē ul accipe p̄ſt? q̄ maledict⁹ eſt: bñdicē qđ pōt? ¶ Item.

De eodem.

Quis m⁹ liqat hāc hereſim antequa radice peſtifera ſurrepſiſſe: atq; i ipa origie ſua aplica eſſe deteſtatōe dānatā: cur ñ cauetur. cur nō ppēdit? qz bñdictio illi in maledictōez ꝓuertit: q̄ ad hoc ut fiat hēticus ꝓmouet. ¶ Dē ambroſi⁹ de myſterijs.

Qui precio ordinat: lepram non officium confert.

Quis ordiaret epūs: qđ vendit aurū fuit: qđ pdidit aia fuit. cum aliū ordiaret qđ accepit auz̄ fuit: qđ vdit lepra fuit. ¶ Tē. De eodē

Gratiā cū ordiareris ñ ſuſcepiſti: qz gratuito eaz non meruiſti. ¶ Tē de giezi. De eodē.

Ito⁹ turpē ſeqt̄ lepra mercedē: ꝛ pecunia male queſita corp⁹ aiamq; ꝓmaculat. uides qz facto auctoris ſucceſſio damnat hēdis. iexpiabilis ē. n. culpa uēditi miſterij: ꝛ uindicta gr̄e celeſtis trāſit i poſteros. Deniq; moabite ꝛ ceteri nō itrabūt eccleſiā dei uſq; i tertiā ꝛ quartā generatōez

nā descēdētes p sexū masculinū nō recipiūt vsq; i septimā: p femininum vsq; in .x. ſz hebreus dixit: q; nihil aliud erat recipe eos ad ecclīam dei: ni ſi dare eis nuptui filias ſuas .oſtiariam de illis moabitis hēs .xxxv. di. c. ſexto die.

l Elſq; in tertiā. ſ. niſi hēant fidē trinitatis ⁊ quattuor genera virtutū vel quattuor euāgelioꝝ.

m Duplicis. ar. cul pā vel dolū purgari ꝓ ceſſu tpis: vt. ij. q. i. i p̄mis. xxxv. q. ix. de gradib⁹. ff. de bere. vel ac. ven. l. venditor. ff. ō ac. ⁊ obli. is q. ex de fil. pſ. per totū. ex q ma. acc. poſ. iſup. ar. ℞. j. e. vētū ff. de po. l. i. §. ſi rē. ff. ō cōdi. fur. l q furtū. ⁊. l. vlt. ſz rei veritas ē q; lz nō poſſit purgari ꝓceſſu tpis quo ad p̄ſentez caſū: purgat p ecclēſie diſpēſatōez: vt. xxiij. q iiij. ipſa p̄ctas. vñ vſus Cōpoſito late fetenū q̄ o cibare. Qui putas excluſū crimen p tpis vſum.

n Et quartā. nō ꝓſequitur ābitoſi⁹ nūaz inēptatōez: lz. lxx. inēptū. vel dic q; refert ſe hic ad myſticū itellectū. i. do nec hēat fidē trinitatis ⁊ quattuor euāgelioꝝ.

o Durior. ⁊ qs dubitat ſceleratiꝰ cē ꝓmiſſū qō durꝰ ē vidicatum! vt. ℞. xxiij. q. i. nō affera⁹. i fi. qō ꝓpetuū ē: lz ⁊ ꝓprie vxoris interfector grauius puniat vt. ℞. xxxiij. q. ij. admonere q̄z matricida. xxxiij. q. ij. latorē. qō tñ ſpale ē ⁊ ob frequētē cāmfactū ⁊ ob ꝓnā in vxores ſuas malicīā refrenādā. talia q; ſūt ſpalia ad cōſequētiā trahi nō deb ēt. io. vt. xxvij. q. i. nuptiarum. ⁊ di. xxvij. ſi vir.

p Deſerti. reſpicit id quod dixerat durior. vel incipit ibi versus ⁊ reſpicit ad lr̄am ſequētem. ſ. cur ergo.

q Per lauacri. ſine q̄ nemo habet vitā eternam: niſi pro chriſti nomine quis fuerit baptizatus ſanguine: vt. xv. q. i. §. vt itaq; de con. di. iiij. .c. firmiſſime.

r Et vicioꝝ. ſophiſtice argumētat. nā idē ē i idolatria ſed in p̄dictis nō conſiderat niſi literalē intellectum.

s q Eſi pfectōez. plenitudinē. i. executionē ordinis. hic interſerit magiſter de ordinib⁹ hereticoꝝ. Sz geqd io. fanē. ⁊ alij de hac materia dixerint. iſtud ē tenēdū: q; qlibet eps̄ ſiue catholicꝰ ſiue hereticꝰ ſiue i eccl̄ia ſine ex cōferat ordinē: dū tñ cōferat ſecūdū formā eccl̄ie: ⁊ recipit ordinatꝰ ordinē: licet nō recipiat executionē ordinis. ſiſſē ſi talē ordinati alios ordinēt idē ē ⁊ ſic in infinitum: vt. ℞. e. q; qdā. ix. q. i. ordinatōes. Idē dico de cōficiēdo corpore xp̄i. ℞. e. dīs declaranit. ⁊. c. nō nocet. ℞. de cō. di. iiij. nō i nobis. logtur ergo p̄cipiū capū de his q in forma eccl̄ie receperūt ordinem

Secūda ps de illis q ex formā illi nihil recipiunt nec aligd ꝓferūt qz nemo dare pōt ⁊c: vt. ā. c. i. ⁊. ℞. q. vij. daibertum.

a u Entū ē. tres nāq; macedones ep̄i: gbꝰ hec ſcripſit Jmmo inter alia fecerant qōnes. Prima erat virum qs ducens vidua in vxorē poſſit ꝓmoueri. vel facꝰ clericus ꝓpter hoc debeat deponi cuius determinatio, nē ponit. ā. di. xxxiij. ſiqs viduam. Secunda erat virum dicendus eſſz bigamꝰ q; ante bapt̄iſmū vnā poſt bapt̄iſmū habuit alteraz cuiꝰ determinationē ponit. ā. di. xxvi. deide Tertia q̄ſtio erat: an remaneant clerici i. an characterē recipāt ab hereticis ordinati. vel an debeāt ordinari ad vlteriora ꝓmoueri. ⁊ dicit q; nūq̄z. ⁊ hanc in hoc. c. explicat.

b Pro ſui difficultate. qz fuit q̄ſtū: ſi ordinati ab hereticis accepiſſet honorē ⁊ ſi ad eccl̄iaz reuerti recipiant i honorē elicatus.

c Vulnera ū .i. capitalem ⁊ ſacramentaleꝝ dignitatē cum vulnere. i. cuz dānatione ſuſcepta tenēt.

d Caput. id eſt aīam. nam ⁊ aia pōt̄ poi homine: de cō di. v. ne tales.

e Quiꝰ. vbi n. malū comingit ⁊c. ij. q. i. ſi peccauerit.

f Dedicia. hoc vt ſic exponendū. i. reiterādū ē i his ſacramētū. ℞. e. q. vl. p illicitā. hoc. n. videt itelligēdū cū obmiſſa fuit forma: ar. i. q vlt. daibertum. vbi hoc inducit.

g Licatrice cē. qz ⁊ ſi peniteāt: tamē irr̄aritas manet q̄ nō abolet̄ p penitētiā: vt. xxv. di. p̄mū. ⁊. l. di. illō. ⁊. i. q. vij. ſiqs oēm.

h Habē. ℞. xxiij. q. iiij. ipa pietas. ℞. ſz ibi de ordinatis a catholicis ⁊ poſt i bereſim labētibus. hic de his qbus hereticī manꝰ ipoſuerunt. vel hoc de rigore: illud de miſericordia.

i Quomō ei tribuet. ar. q; vxor nō tenet reddere debitū viro leproſo: ar. ℞. xxxij. q. vij. oēs. ⁊. q. v. ſiqs vxorem. vide de hoc cui ē ſtādū: ex de cōiu. le. c. i. ⁊ ij.

k Accepiſſe. a'tas accipe. ⁊ ſupple: ⁊ tō nō dz ei nocere qn ordīnari poſſit: quaſi dicat id qō nihil ē nō dz p̄ſtare impedimētū: vt extra

tādiu uidelicz ut ſimplicius ītp̄temur: donec culpā auctoꝝ multiplicis ſucceſſio generatōis abolere t. Sz cū illi q i deū idolatrie errore deliq̄rūt: i tertiā ⁊ quartam generatōez uideāt ēē mulctati: ꝓfecto durioꝝ ēē uidetur ſīnia qua giezi ſemē uſq; i eternuz ꝓ cupiditate hīndi prophetica auctoritate dānat: p̄ſertiz cū dīs ieſus xp̄s p lauacri regeneratōez oibꝰ remiſſionē dedit peccatoꝝ. Cur ergo giezi ſemē ieternuz dānat niſi ut uticioꝝ magis q̄ generis ſemē ſectatoꝝ itelligas. ſic. n. q filij ꝓmiſſionū ſunt exiſtiant i ſemē bonū: ita ēt q erroris ſūt: exiſtiant i ſemē malū. Nā ⁊ iudei ex p̄re diabolo ſūt ñ utiq; carnis ſucceſſione ſz cris. ergo oēs cupidi oēs auari giezi lepra cuz diuitijs ſuis poſſidēt: ⁊ male q̄ſita mercede ñ tā p̄timonij facultatē q̄ theſauꝝ criminuz ꝓgregauerūt etno ſupplicio ⁊ breui fructu. Quia ergo aucte leonis pape ſimōiaci nō niſi ſp̄m mēdacij accipiūt: ſz greg. apō ſimōiacos ſacerdotiū ñ ſubſiſtit. bñdictio eoꝝ i maledictōem ꝓuertet. apud eos manet anathema dādi ⁊ accipiēdi cū ſācti ñ ſint nec i chriſti cōſtituti corpore cum ſint maledicti: nec ſācti ficāe alios p̄nt: nec corpꝰ chriſti tradē ul' accipere: nec bñdicē alijs ualent. ſm ābroſiū uēo anathematis oppro brio cōdēnāt atq; a ptcipatione corp̄is ⁊ ſāguinis xp̄i alienāt cuz accipiat auꝝ ⁊ lepra det: cū inexpiabilis ſit culpa uēditi myſterij ſm chalcedonēſe ꝓciliū ex tali ordiatōne nihil pficē iudicāt. ſz gelaſiū ſimonis dānatōe iuoluūt: ſm greg. nazāzenuz i ſacro ordie p̄manere aut renouāi nulla rōne

p̄nt. ab heliſeo lepra pfundūtur. a petro i pditōe dānāt. a chriſto uero ōtēplo eiciūt. Quid aliud ſimōiacꝰ ſimōiaco i ſua ordinatōne pōt ꝓferre: niſi qō inocētiꝰ ō ceteris hereticis teſtat dicens.

Qui ſpus pfectōem nō hīt: ip̄az dare nō poſſunt.

Elt pfectionē ſp̄s ſācti quaz acceperāt pdiderūt nō dare eiꝰ plenitudinē p̄nt: q̄ maxie opatur i ordiatōibꝰ quā p ſuā pfidiaz pdiderūt. Et itez: q honorē non habuit: honorez dare nō potuit. nec aligd ille accepit: qz nihil erat i dāte. ſz dānatōem quaz habuit per p̄auam manꝰ impoſitionem dedit. Idem.

Simoniacus per p̄auā manus impoſitionem nō bñdictionē ſed dammationem p̄eſtat.

Entū ē ad tertiā q̄ſtionez q̄ pꝰ ſui difficultate longiorem exigit diſputatōez. cū noſ dicimꝰ ab hereticis ordiatos uulneratū' p manꝰ ipoſitōez hr̄e caput': ubi uulnus' ifixū ē: medicia' ē adhibēda q̄ poſſit recipe ſanitatē: q̄ ſanitas pꝰ uulnꝰ ſecuta ſine cicatriceꝰ ēē nō potit. Atq; ubi penitētie remediū neceſſarium ē illic ordinationis honorē locū hr̄eꝰ nō poſſe decernimꝰ. nā ſicut legit': q tetigerit imūdū imūdus erit: quomō' ei tribuet' q; mūdicia ⁊ puritas cō ſueuit accipe:? ſz eccl'ia aſſerit cuz q honorē amiſit: honorē dare nō poſſe. nec illū aliqd accepiſſe': qz nihil i dāte erat qō ille poſſet accipe: acgeſcimꝰ ⁊ uez ē certe: qz qō nō habuit dare nō potuit. dānationem' utiq; quā habuit p p̄auaz manus impoſitionem dedit. ⁊ q particeps factus ſit dānationis quō honorē debeat accipe: iuēire

urepa.qđ añt i fi.ſed hoc fallit:ex de ſpon.c.ad audien tiam.

Dānātōez.i.ſacramētū qđ dānabilit habuit:dānabilit dedit ꝛ ꝛ ita factus ē pticeps dānationis.j.e.q.vij.ſiqs.j.e.q.ii ij. §.cū ergo.j.de ꝛſe.di.iiij.ab antiqua.

m Nō poſſum de mero iure.nā ex diſpēſatione poſſū.i.q.vl.cō uentētib⁹.

n Dicit.i.ob jcit.ꝛ ß erat ſolūa obiectio q̄ fiebat inocē tio prima fuit ubi:ſed cōtra.

● Bñdictōe. q̄ ē cū hereticꝰ redītōs recōcili at eccīe:vel q̄ erat ſm illoſ ꝫ quos ß agit in nocētiꝰ:qñ re uertētes ad ec cleſiā itez oꝛ dinant:vl q̄ ñ cūqz aliqs oꝛ dinat.b.

p Sz nře.ſ. occidentalis. hec ē tertia rō.

q Lex.i.ꝛſue tudo.C.ō emā ci.l.i.alibi pōi tur,p regula .j e.q.vij.c.ij. ali bi pōit ,p rē i.di.conſuetu do.ā.di.xxxi. nicena.

r Per manꝰ poſitionez.q. d.nō ſolū q ab hēticis ordia ti ſūt:ſz ēt qui apud eos ba ptizati ſūt tātū ita q̄ nō ordia ti:vt.j.e.q.vij. q in qualibet.

ſ Vel exign um.ſec⁹ i oriē tali eccīa que illos p uictio nē chriſmatis reformat:vt.j. de cōſe.di.iiij. ab antiq̄.j.e.q tiij. placuit.ℨ. ſz ibi de infāti bꝰ:hic de adul tis ꝛ diſcretis

t His ita. di cis a ſe. nā ſi bi ipſi oppōit pp ꝛparatōez int ſimōiacōs ꝛ hēticos i. §. q̄.i fi. ꝛ ita ſß alīnatōe veni et vſqz ad. §. conſtat ergo.

nō poſſū.ſz dī uera ꝛ iuſta ſacer dotis bñdictio auferre pōt ōe ui ciū qđ a uicioſo fuerat uectuz: er go ſi ita ē applicēt ad ordiationē ſacrilegi atqz oiuz criminum rei q̄ benedictōe ordiatōis cria uel uicia putēt auferri nullꝰ pñie lo cus ſit: q̄ pōt id pſtare ordiatio qđ lōga ſatiſfactio prestare cōſue uit.ſzꝫ nře lexª eccīe uenētibꝰ ab hereticis q tūc illic baptizati ſūt pᵗ manꝰ ipositōez laicā tm̄ mō tri buere cōtonē ꝛſucuit: nec ex his aliquē i clīcatꝰ ordinē uelᵗ exiguū honorē ſurrogare. Sed obijcit alij hēticī a fide exorbitāt:ſimōia ci āt ꝛ ſi gr̄az ſps ſācti uenalē pu tāt:tamē a fide alieni nō ſūt.atqz iō q̄ ab inocētio ō ceteris hēticis decernit:nō ualet de illis ꝛſequē ter itelligi. Dis ita reſpondet. ſi mōiaci ꝛ ſi fidē tenē uideāt: ifide litatis tñ pditōi ſubjciūt. Ad de beatꝰ ambroſius in pmo libro de penitētia ad nouatianum ſcri bēs dixit.

Simōiaci fidei itegritatē ñ hñt.

Petrusª:cum ſimō magice ar tis conſuetudine depranatꝰ putaſſz q̄ gr̄am xpi pᵇ ipoſitōem manꝰ ꝛ ifuſionē ſps ſācti pecunia cōpararet:ait:nō ē tibi ſorz neqz ps i hac fide:qz cor tuū ñ ē rectū apud deū.uidelᶜ q̄ hūc magica ua nitate blaſphemātem i ſpū ſācto aplica auēte ꝛdēnat: ꝛ eo magis q̄ⁿ purā ꝛſciaz fideᵐ nō habebat.

Item grego.in regiſtro.

Simōiacus infidelis eē ꝓbatur.

Olim oisᵗ auaricia idoloꝝᵘ ſit fuitᵛ:qſqs hāc ꝛ maxie i dā dis eccīaſticiſ ꝛ honorib⁹ uigilāt nō p̄cauet:infidelitatis pditioniˣ ſubjciʸ:ēt ſi tenē fidē uerbiſ quā negat facto uideaᶻ. Tē ex epla tharaſij ꝛſtātinopolitani epi miſ ſa pape hadriano.

Simoniacoꝝ hereſis ceteris dā nabilioꝛ eſſe ꝓbatur.

Dos q̄ per pecunias manꝰ im poſuerūt uᶜiponūt petrꝰ diuinus apl's:cuiꝰ cathedrā ſortita ē ſācti tas uŕa:tāqz ſimonē magū depo nit. Tolerabiliorꝫ ē.n. macedonij ꝛ eoꝝ q̄ circa ipm ſūt ſps ſancti i pugnatoꝝ ipia bēlis. Illi eni cre turā ꝛ fuū dei pris ꝛ filij ſpm̄ ſā ctū dclirādo fatētur. iſti uero eū dē ſpm̄ ſāctū efficiūt ſuū" fuum. Dis.n.dñs qđ hz ſiᵛ uult uēdit: ſiue ſeruū ſiue aliqd aliud eoꝝ q̄ poſſidet. Silit ꝛ q̄ emit dñs eiꝰ uolēt eē qđ emerit p p̄ciū pecūieˣ illud acq̄rit.ita ꝛ hi q̄ hāc iniquā actionē opant.detrahūtʳ ſpūi ſā cto eqlit peccantes his q̄ blaſphe mauerūt:dicētes chriſtū in belſe buch ejcē demonia.atqz ut ueriꝰ dicamꝰ iude cōpant ,pditori: q̄ iu deis occiſorib⁹ xpm uēdidit.cuiᶻ ergo ſpūs ſcūs ꝛſubſtantialis ſit chriſto eiuſdē ipſi portiōis erūt ꝛ ,pculdubio i eis nō ē gr̄a ſps ſā cti.i.ſacerdotij ſāctitas. nā qđ ñ acceperūt ñ hñt.ait.n.petrꝰ ſimo ni:nō ē tibi ps neqz ſorz i ſmone iſto:qz exiſtiaſti donū dei pecūia poſſideri.nā ꝛ nigeſimuſnonꝰ ca nō ſāctoꝝʳ aplorꝝ ꝛ actꝰ corūdez tⁱtiꝰ ꝛ quartꝰ liber regū alienuz omnino a ſacerdotio ,pnūciāt eū q̄ aliq̄ñ dederit uᶜaccepit pecuni am i aliquo tpe ſiue āte manꝰ im poſitionē ſiue pꝰ.accipe.n. eſt q̄ñ cunqz accipe. Tē ex ꝛcilio bra carenſi ſecundo.

Et q̄ dat ꝛ q̄ accipit:ut ordines ſa cri pſtētur:anathema ſit.

Placuit ut de ordinatōe clerī coꝝ epi munera nulli ſnſcipi ant: ſz ſic ſcriptū ē qđ gratis do nāte deo accipiūt: gratis dēt:nō aliquo precio dei gr̄a ꝛ impoſitio manuū uenūdet:qz antiq̄ diffini tio patrū ita de eccīaſticis ordia tōibꝰ ſtatuit dicēs:anathēa ſit dā ti ꝛ accipiēti:propēea q̄ mlt'ti ſce lerib⁹ aliq̄ti obruti ſācto altario i digne miſtrātes hoc nō teſtimōio bonoꝝ opuz:ſz ,pfuſione muneꝝ

bibet anarus nummo reuerentiam.j.xi.q.iij. pauper.

g Idoloꝝ ar.vi.q.i. quero.

b Perditōi. ꝛ ita eſt hereticꝰ ſm ,poſitum gratiani.

i Subijcitur.potius n.vocat q̄z ſit.j.xxiiij. q.ij.ſane.ꝛ.j.xxij q.v. cauete.viij.q.i.ſciendū j.xxij.q.iuj. fortē.io.

k Dos.diuinus.in hōa ſignificatio ne a deitate ſumit: nō a diuinitate vᶜ diuinatio ne:vt.j.e.nuq̄z.

l Et eoꝝ.i. ſeq̄cīū eiꝰ.

m Efficiūt.ſ.q̄ſtū i ſe ē ſicut emē ꝛ vēdē di cūt.j.q.iij.ſalnatoꝛ.b.

n Si.vult.nūbil.n. taz ꝛſonū rē:iſti.de re.di. §.p traditōez.C.de j. bē.emp.oudū.i fi. niſi vbi lex ibidē. ex de iu repa.de iure.C.ō rebᵛ alie.l.vl.imo ꝛ q̄ñqz cō pellit vēdē.C.de cōi ſ uo ma.l.i.ff.de relig. ſi qs ſepul.ꝛ.ff.cōi.di.l.i §.vl.emere aūt nō ꝛpel lit qs.C.ō iur.cōli. nec emere.ar.j.C.ō dona. ſancimus.

o Pecunie. nā ſpeciz i pecunia numerata cō ſiſtit:iſt i.de ep.ꝛ vē.§ iē pciū.ar. ex de rer p mu. ad qōnes. nā vbi aliud ,p alio datur in ſpe pmutatio ē. ff.de j bē.ep.l.i.ſed tñ ß eptio large ꝛ pecūia ſiltē lar ge accipit:vt.i.q.iij. p totum.

p Detrabūt.ſic.n.in dei miraculoꝝ opatio nē tribuebāt diabolo q̄ p ſpm̄ ſanctū fiebat:ita iiti ordines q̄ ſūt dona ſpūs ſancti p diabolū ſibi acq̄runt.

q Cū ergo.meliꝰ dice ret cuz.n.rē. ſm qđ pᵈ ſeqt i lra.

r Sāctoꝝ.q̄ ſic ſe bz ſiqs epūs pſbr aut dia conus obtinuerit p pe cuniā dignitatē. ꝛ ipſe ꝛ ordinatoꝛ eiꝰ modis oibꝰ a cōione abſcidāt:ſicut ſimon magus a petro

a Petrus.depranatꝰ.ſilit dicit.c.de ſaule.q̄ depranatꝰ cā pecca ti ad ſe trāſtulit qđ p̄dānauerat.xvi.q.v.nec mirꝝ.

b Per ipoſitionē.ſ.vt qcūqz iponeret manū acciperet ſpm̄ ſāctuz ꝛ ei infunderet ſpiritus ſanctus.

c In hac fide.ſ.nra catholica.ſz i octᵇ aplorꝝ hētur in ſermone iſto:vt.j.e.eos q.vñ p̄t dici i hac fide tua.i.i eo q̄ credis obtinē.ſ.

o Et ternus.vbi dī de bieroboā:q̄ qcūqz volebat iplebat manū ſuā ꝛ fie bat ſacerdos excelſoꝝ ꝛ ,pter hāc cām peccabat domꝰ bieroboā ꝛ vſq ē ꝛ deleta de ſupficie terre.

t Accipe.ar.i electionibꝰ ꝛ alienatōib⁹ vt firme ſint fieri ex cōſenſu pᵈ ſe quēe ſic ex poſi.j.xxi.c.q.i.§.bis ita.j.xvi.q.i.c.vl.ꝛ.q.vij. decimas.rē. ꝛ c.eccīas.ex de iurepa.cui a paſto.alᵗ.ar.ō.xxiiij.oi.c.vl.

c Accipe. ſiñt ipedẽ ẽ qñcūqȝ ipedẽ: vt. j. e. q. iij. ſaluator. ⁊ . j. e. ſi qͥs ꝓben das. ⁊ c. ſi qͥs obiecit. ⁊ ẽ ſi. ff. de calū. l. i. §. qđ aūt. Eſt ergo ſimoniacus q rōe ordis vel bñficij collati aliqđ mun⁹ dat: vt dixi ḋ gie. i. ē. c. q ſtudȝ io.
a Placuit, aliquāti. ar. ꝓpꝉ indignos hāc ꝓhibitōeȝ iſtitutā fuiſſe. porrigiꝉ tñ ad omnes. j. e. q. iij. ꝯuenit. j. xix. q. ij. due.

accipe: nullus eēt q vellet ſimoniā cōmittē. vel iđ forte: qꝛ q̄to qͥs minus accipet tāto mi⁹ peccaret ſm qđ dꝛ de abigeo. minus eni puniꝉ ꝓ porco vł oue q̄ȝ ꝓ boue. ff. de abigeis. l. i. a rñ. vł poſſet intelligi ſm illā decre. ex̄ de ſimo. ⁊ ſi qōnes. ar. ꝯ. j. xiiij. q. vlti. c. vlt. xvi. q. iij. ꝯ ginqȝ. ex̄ de ſi. ex tue.

b Oportȝ. ḋ. di. lxxv c. i. So. hic appellātur multi duo vel tres: vł ḋ intellige cū clerici ſunt ignoti.
c Per multoꝝ. ḋ. di. lxvij. relig ꝯ. ḋ. xxxiij. di. lector. coñ. ⁊ . xx. q. ij. oportet.
d i Te opponiꝉ. ci ſ. qꝛ ꝓpoſitū ē pncipaliꝉ q. ſ. vendere ſpūalia ſit peccatum: vel qꝛ ordo vēditus nō hȝ grāȝ ſpiritus ſancti.
e Ait inda. huiuſmodi obiectionis ſolutioneȝ pōit. j. iij. §. cū ergo pa me. in. c. iudices. ⁊c̄.
f i Iudices, alias incipit duces. verba michee ꝓphete. ⁊ ē talis caſus: Quidam cū reꝑhēderēꝉ ḋ ſimonia excuſabāt ſe exemplo quorūdā i ve. teſta. qđ hieronymus ponit in hoc. c. Primo ergo ponit verba michee ꝓphete ⁊ exponit ea oñ dēs, ꝓpꝉ huiuſmodi ſimoniacos hieruſalem fuiſſe deſtructā. Secūdo ibi potāt petr⁹: ponit verba petri cū oblata pecunia ſimonē con dēnātis. Tertio excuſat ſamuelē de quarta pte ſicli a ſaule oblata. quarto excuſat achiaȝ ḋ panibus ſibi ab vxore hieroboaȝ oblatis. q̄nto heliſeū de pecūia quā azael nūcius benadab ſibi obtulit: qꝛ non eſt veriſile q acceperit.
g Eius. ꝓpłi iudaici. iohānes.
h Regeſcebāt. ille dꝛ regeſcere ſup dñȝ q ob tētu ſacerdotij vł ꝓphetie nō viuit luxurioſe. ⁊ expone regeſcebant. i. grām ei⁹ hēbant ſecuȝ ſm opinionē ſuā.
i Nō ueniēt. q̄ſi impūitatē ſibi ꝓmittebāt.
k Mala. q̄ minātur nobis ꝓphete.
l Arabiꝉ. hoſtili aratro i. deſolabiꝉ ⁊ eē deſinet

obtinet: oportet⁹ nō per agmitra [gratiam] mūerū ſȝ ꝑ diligētē ꝑus diſcuſſionē decide ꝑ⁹ mltoꝝ teſtioniū clericos ordiare. Ex illa aucte beati ābroſij ⁊ gregorij pȝ q ſimōiaci ſicut ⁊ alij hētici a fide exorbitāt. ⁊ iđ ꝯſequēt ḋ ill' itelligiꝉ: qđ ⁊ ḋ alijs decerniꝉ. Te⁹ oppōiꝉ q ꝓphetia donū ſpē ſācti ē. hoc aūt i ueteri teſtamēto a ſāctis ꝓphetis uēdi ꝯſueuerat: vñ ſaul ad ſamuelē ꝓ uaticinio expetēdo nō niſi cū munere ire ꝑſūpſit. uxor ēt hieroboā ad hoieȝ dei nō niſi cū munere acceſſit. iteȝ chriſt⁹ a⁹ iuda uēdit⁹ auriculā ſui ſanauit. Exemplo itaqȝ ſaulis ⁊ uxoris hieroboā pȝ q donū ſpē ſācti emē uł uēdē nō ē peccatū. Exēplo chriſti liquet: q ſpē ſāct⁹ ⁊ ſi iiuſte a ſimōiacis tñ uenaꝉ puteꝉ: uirtutis tñ ſue grātiā non obliuiſciꝉ: nec deſinit effectū ſue gratie ēt uēdit⁹ ꝑſtare: ſȝ de ꝓphetia beat⁹ hieronym⁹ i michea cōpetēꝉ ſoluit malos tñ accepiſſe ⁊ nō bonos denuncians.

Mali ꝓphete nō boni prophetiā uendebant.

Iudices igt ei⁹ i munerib⁹ iudicabā: ſtacerdotes ei⁹ i mercede rñdebāt: ⁊ ꝓphete ei⁹ i pecunijs diuinabāt: ⁊ ſup dñm regeſcebāt⁹ dicētes: nōne dñs ē i nobiſ nō ueniēt ſup uos mala⁹. iccirco ꝓpꝉ uos ſyon q̄ſi ager arabiꝉ: ⁊ hieruſalem ut cuſtodia pomerij⁹ erit. nēo ābigat hieruſalē ꝓpꝉ ſcelera q̄ i hoc capl'o leguntꝉ fuiſſe ſb uerſā. Et paulo p⁹: potēat petr⁹ ſimōi mago uēdē qđ petebat: immo ſimulare uēdē. ſpē. n. ſāctus nec uēdi nec emi pōt ſȝ oblatā pecūiā cū offerēte dānauit. nec moueat quēq̄ȝ illđ qđ i ꝑmo reguȝ libro legim⁹ ſauleȝ uolētē ire ad ſamuelē dixiſſe puero ſuo ad euȝ ſe ire nō poſſe: qꝛ preciū ñ ē i manu mea. Et adiecit: q̄rta ps ſicli ē in manu mea. Hāc dabo uiro dei: ⁊ ānūciabit nobis uiā nr̄am. non

enīȝ ſcriptum ē q ſamuel accepit aut q illi obtulērit: qn poti⁹ paicūtur a ꝓpheta. Sȝ⁹ fac eū accepiſſe ſtipes magis ſūt eſtimāde tabernaculi q̄ mūera ꝓphete. Siclus eni uigiti obolos hȝ. q̄rta ergo ps ſicli qnqȝ⁹ ſūt oboli. nr̄i ergo ſacerdotes ſi uolūt uēdere ꝓphetiaȝ ⁊ colūbā i cathedris ſuis ꝓponere: q̄s dñs flagello ſbuertit qnqȝ tñ oboloꝝ ſint mercede contenti: q⁹ utinā nō ꝑciū nullaꝝ ſȝ qnqȝ obolos accipent. hoc ipm ſonat i tertio regū libro de uxore hieroboā ad⁹ hoieȝ dei ꝑgētē: q̄ ñ niſi decē panes obtulit ⁊ cruſtulam ⁊ uas mellꝉ. hec magis i⁹ ſūptū ꝓphete q̄ mūeri ꝓphetie reputāda ſūt: lȝ potuerūt hi q ad alios ire ꝯſueuerāt: ex mala eoꝝ ꝯſuetudie idipȝ exiſtimaſſe de ꝓphetis: ⁊ uoluiſſe ſanctis uiris offerre: qđ diuis offerre ꝯſueuerāt. ūde i q̄rto libro⁹ regū legiꝉ: q heliſe⁹ uēit ad damaſcuȝ: ⁊ benadab rex ſyrie egrotabat. ānūciauerūtqȝ ei dicētes: uenit uir dei huc. ait rex ad⁹ azaeleȝ tolle tecū munera: ⁊ uade i occurſū uiri dei: ⁊ cōſule dñm ꝑ euȝ dicēs ſi euadē de ifirmitate hac potero. Iuit igiꝉ azael i occurſū ei⁹ hñs ſecū mūera ⁊ oia bōa⁹ damaſci: onera. xl. cameloꝝ. ſed nō eſt credēdū accepiſſe: ſicut de eodeȝ heliſeo legiꝉ q naaman mūdatus a lepra obtulit ei mūera dicens: obſecro te ut accipias bñdictōeȝ a ſeruo tuo. at ille reſpōdit: uiuit⁹ dñs añ q̄ ſto: qꝛ nō accipiā. cūqȝ uim faceret: penitus nō acqeuit.

Idem in eodem.

Nūq̄ȝ⁹ diuinatio⁹ i bonā pteȝ accipiꝉ. uidebāꝉ qdē ſibi eē ꝓphete: ſȝ qꝛ pecuniā accipiebāt ꝓphetia eoꝝ facta ē diuinatio⁹.

Quā m⁹ ergo ſm hieronymuȝ boni ꝓphete ñ mūera ꝓphetie accipiebāt: ſȝ ſtipeſ tabēnacli. Mali āt accipiebāt ꝓphetiā q̄ dei erat donū i diuinatōnem q̄ diabolica eſt

q Ad hoieȝ. ſ. achiam. q ꝑdixit morteȝ filij abie: ⁊ qui peccata ſua ꝓbaret ⁊ ſuā vlnonē ꝑdiceret: vt. j. c. ſi qͥs inquit.
r In ſupeȝ. ad ſupꝑ⁹. n. ⁊ ſuſtētatōeȝ accipere lȝ: ex̄ ḋ ſimo. cū ſit. ff. de offi. ꝓcōſu. ſolēt. ff. ḋ offi. ꝓſi. plebiſcito. Et ita pauꝑ ſi pauper eſt accipere pōt ꝓ celebratōe miſſe. ex̄ ḋ pbēd. ſignificatū. ſi ſit ꝓpoiu ſacerdos: de cō. ſe. di. i. ſuffi.
ſ Libro ſꝑi q miſit lignū i aquam: ⁊ natauit ferrū. j. de cō. di. ij. reuera
t Ad azaelē ſuarū rerū oblatōem.
u Bona. i. aliqua de oibus bonis. i. de oi genere bonoꝝ ff. de re. iu. ali ud. §. reſerur
x Obtulit. ar. i eodē fcō ſm diuerſitatē itētionis alteruȝ peccare ⁊ alterū ñ: vt. xxxij. q. v. ꝓpoſito
y Uiuit. hec iurato erat in veteri teſtamēto. xxij. q. i. ⁊ iurabit. facere ar. cōtra catholi nos.
a Nūq̄ȝ. i. raro. ꝓ maior eni ge dicunȝ ē: alioquin falſuȝ eſt: vt. ḋ

ar. ff. q. mo. vſufruc. amit. ⁊ ſi vſufruc. ⁊ hoc factū ē a romanis.
m Pomerij erit. cuſtodia eni pomerij collectis pomis deſiꝉ: ⁊ iđ ḋ dic.
n Sȝ fac. i. pone. ⁊ ita ſm canōes pōt qͥs ponē falſū: de cōſe. di. iiij. ſāctū
o Quinqȝ ſūt oboli. ar. i delicto q̄titatē rei attendi. j. xxiiij. q. vlt. c. vlti. j. xvij. q. iiij. ꝯ ginqȝ. j. xvij. q. vlt. queſiti ſunt.
p Qui utinā. ⁊ hoc negatiue legas. i. utinā nō plus accipetur. ſiſe vtinaȝ hēs. xxiij. q. iiij. ſi ea. ⁊ . xxvi. q. v. ep̄i. ⁊ iđ hoc forte dicit: qꝛ ſi pl⁹ nō debēt

eos qui.
b Diuinatio. hoc. n. ipoſſibile ē q diuinatio ſit ꝓphetia. expone ergo ſic facta ē diuinatio. i. diuinatio eoꝝ q̄ credebāꝉ eē ꝓphetia. eoꝝ. n. ꝓphetia declarata ē nō eē ꝓphetia.
c Quā m ergo. ſi eni ⁊ ita docet nos magiſter reſiſtere: ar a ſi. xxvij. q. i. nuptiaꝝ. ff. ḋ cōdi. ide. ſi reus. xxxij. q. vij. apſtus. ſicut reſideri pōt ꝑ id qđ nō. ḋ. c. eos.

d Item obijcit̃ur.in defensionem simoniacorum vsq; ad.§.sed nihil.z ibi statim incipit impugnare eos.

e Per supplantationem.tamen factam instinctu dñi.

f Principat⁹.si offendit.sic.xiiij.q.v.neq; exẽplo.similitudo exẽpli z rõ exẽpli nõnulla sigdẽ i canonib⁹ opant.Multa tñ reprobãtur ne sint pnicio sa exẽplo:que possent tolera ri:vt.xi.q.iij. ꝑcipue.ã.l.di. ō bis vo.ã.di. lxxxij. pluri mos.ã.di.xcvi bñ.ar.z.xxi.q ij.sigs iã.arg. xxx.q.i.q si.j. xxvij.q.ij. isti tutiꝰ est.

g Et difficile. i.nunq; j.c. si gs neq; qñq ponit̃,p vix.x lvij.di.quãtũli bet.

b Bono.ar. ℨ.ex̃ q fi. sint legi.tanta.z ō mrimonio cõ tracto post vo tum de futuro

i Principio. ar.initium spe crandũ:z quã tum valeat bo na fides a pnci pio collige ex bis ar.x.q.iij. placuit.xx.q. iij.ꝓpositũ.lxi di. miramur. xcij.di.siquis episcopus. ex̃ de elec.audiũ. ex̃ ō censi. per uenit.ff.de rei ven.si i aliena. z de publicia na de ꝑcio.ff. de bis q no.in fa. quid ergo z de oꝛig.iu.l. i.ar.ℨ.ff.de le. nõ oium.xvi. q.iij.§. põt.ã. di.xvij.regula j.xiiij.q.v. ne q;.j.xvi.q.i.c. vlt.z.q iij.si sa cerdotes.ex̃ ō iurꝑa.cura pa storalis.io.si quis semp bz malã fidez:nũ q; habebit exi tum bonuz:s cus in contra rijs.b.

a c Olim paulus dicat fundamẽtũ.ar.ℨ debile ꝓncipium melioꝛ fortuna sequet̃:z ar.nõ baptizatũ ñ suscipere oꝛdinẽ.xxiiij. b n q i.vbi sana.j.e.q.sigs p.ex̃ de ꝓf.ñ bap.venies.z.c.siquis. On ẽ.Lasus.i ꝓma ꝑte probatur triplici ancte:q; de illicite

quertebãt: quid aliud colligitur: nisi qꝺ i simoniacis qꝺ supi⁹ dictũ ẽ:nulla spual⁹ gra coopat̃:z cũ eni i sacmentis neq; q plãtat neq; q rigat sit aliqd:sz q icremtũ dat de us·qs opat̃ i eis ti dñs q icremtũ dat i eis:nõ lucet sz est ociosus? Ite qꝺ dr ꝺ christo:q sic christ⁹ uẽdit⁹ auriculaz restituit malcho z fecit miracula: sic z sps scs posit uẽdi z i ipa uẽditiõe sua gram opari nõ ualet hec similitudo.n eniz opat̃ sps sanct⁹ spualr i ꝓfidis mercimonijs auaricie.qꝺ christus gest coꝛꝑoalr certi misterij cã ad exemplũ patientie.si eni oifaria est similitudo:cũ credat̃ posse uendi sic christus credat̃ et sps scus posse crucifigi:qꝺ ipossibile ẽ.põt etiaz itelli ut a similitudie ñ recedamus q sic christ⁹ uẽdit⁹ ñ uẽditõi ul emẽti:sz eis q nesciẽtes aderãt dona sue gre ꝓtulit:p qb⁹ et i cruce supplicauit:sic z sps scs ñ uẽdẽti uel emẽti:sz bis q ꝺ manib⁹ eoꝝ ignorãtia ducti sacra dñica accipiunt sue gre effectũ largiri,pbat̃. Itẽ obijcit̃:q tñ maluz sit ecclĩastica emẽ:tñ sepe sinistra pncipia ad felices ꝓueniunt exit⁹:ut iacob p⁹ supplãtatõez ꝓuenit ad bñdictionẽ:ut seges q̃ lepꝛosa manu serit̃ mũda tñ metit̃:ut ex adulterino cõcubitu pulchra soboles nascit̃.sic z pecunia q̃ p simõiam acqrit̃: felicẽ bz exitũ cũ paupib⁹ ,ꝓfutura erogat̃.sed nihil hoꝝ simoniacis patrocinat̃. A Jt.n.leo episcop⁹ ad mauros epos.

Que malo inchoãt̃ pncipio:nõ peraguntur bono exitu.

Pncipat⁹ quẽ aut seditio aut ãbit⁹ occupauit. et si moꝛib⁹ aut actib⁹ nõ offendit: ipius tñ initij sui ẽ pniciosus exẽplo.z⁹ difficile ẽ ut bono⁹ pagãt̃ exitu:q̃ malo sunt ichoata pncipio⁹. Item grego.antiocheno epo.

Nõ supedificat̃ bonũ opus :ubi christus fundamentũ non est.

Quẽm⁹ paulus dicat fũdamentuz aliꝺ nemo põt ponẽ ꝑter

id qꝺ posituz ẽ qꝺ ẽ christ⁹ ihesus: ꝓsequent̃,pbat̃:qz ubi xps nõ est: fundamẽtũ nulli⁹ boni opis ẽ sup edificiũ. Dẽ siagrio epo.

Nõ põt fieri elemosyna ex pecunia simoniace acquita.

Non est putãda elemosyna si pauꝑibus dispensẽt:qꝺ ex illicitis reb⁹ acqrit̃ :qz q hac itẽtõe mala accipit ut bñ dispenset:ꝯuatur et poti⁹ q̃s iuuet̃. Etñ et certũ ẽ:qz tñ mõsteria uel xenodochia uel aliqd aliꝺ ex pecunia q̃ pro sacris oꝛdinib⁹ dat̃ ꝓstruat̃ :ñ ꝓfẽ mercedi. Ne ergo sb obtentu elemosyne cũ peccato aliquid studeam⁹ accipe:ꝓhibz scriptura dicẽs hostie ipioꝝ abominabiles sẽt dño q̃ offerũt̃ ex scelẽ. Quicquid eniz i dei sacrificio ex scelẽ offert̃ oipotẽtis dei ñ placat iracũdiaz sz irritat. Dic rursus scriptuz ẽ:honora deũ ꝺ tuis iustis laboꝛib⁹. Qui ergo male tollit ut q̃si bñ ꝓbeat: ꝓstat qz sine dubio dñm ñ honorat. Dic quoq; p salomonẽ dr:q offert sacrificiũ de sba paupis:ac si uictimet filiũ i ꝓspectu patris. Quãt⁹ aũt doloꝛ sit pris ppẽdamus si i ei⁹ ꝓspectu fili⁹ uictimet̃: z hic facile cognoscit̃ quãt⁹ apud deũ doloꝛ exasperat̃:qñ ei sacrificium ex rapina tribuit̃.nimis ergo declinãdũ ẽ sb obtẽtu elemosyne peccata simoniace hẽreos ꝓpetrare. Nã aliꝺ ẽ ꝓ peccata elemosynas facẽ:aliꝺ ꝓ elemosynas peccata ꝓpetrare. Et post pauca Quisqs ergo sacerdotiũ ñ ad elatiõis põpã sed ad utilitatez adipisci desiderat:pus uires suas cuz eo qꝺ est sbitur⁹ onẽ metiat̃:ut si ẽ ipar abstineat̃:z ad id cũ metu et cui se sufficẽ existimat accedat.

Item theodoꝛico z theodeberto regibus francoꝛum.

Pastoꝛ simoniacus nullam ouibus prebet medicinam.

Hertur⁹ simoniaca heresis q̃ ꝓma contra dei ecclĩam dyabolica supplantatione surrepsit:

d Si ex illicitis reb⁹.ℨ dr q de male acqsitis nõ dz fieri elemosyna:verum ẽ cũ dñiũ nõ est trãslatũ vel si repetitio cõperit vt dixi i ſũma.xiiij.q. v.sed vbi non cõperit: repetitio bñ.vñ z meretrix põt facẽ elemosynã sed nõ latro :ar. ff.de cõ.ob tur.causaz idem.§.quotiẽs.Sed qd si de pecunia simoniaca fũdata est ecclĩa dico non demolieꝺ.xi iij.q.vi.ꝓimus.z.xij. q.j.aurũ. Sed qd de iurepatro ? dic q⁹ dat ecclie cui facta ẽ igno mínia:ex̃ de simoni.z hoc aut̃.de sã. epi.§. ꝓ oib⁹.ff.de calũ.l. generaliꝰ.§.illud. Itẽ qd si ex pecunia simoniaca qs emit vineã: nun qd de fructu faciet elemosynã:nõ:qz eodez iure cẽsẽt cuz pecunia cũ fruct⁹ i locũ pecũie succedãt:ar.ex̃ ō vsuracuz tu.in fi.ff. de le.ij. ipatoz.§.vlt.z.l.se.z.ã xciiij.di.c.i.ar.ℨ.ff. de fur.q vas.§.vlt.

d Facẽ.sz opponit̃. fac tibi amicos de mãmona iniqtat̃.sed sic exponit̃.i.de diuitijs solicitudinib⁹z laboꝛib⁹ acqsitis: vt qb⁹ abstulisti sua restituas:vel eoꝝ parẽtib⁹ :vel illis moꝛtuis sacerdotibus offeras.z isti oẽs facti tibi amici oꝛabũt ,p te ad dñm sz dictũ sit q̃ i malũ acqsiuisti i bonũ expẽde:non tñ id tibi patrocinabit̃.b. male acqrẽ ,ꝓpter elemosynam:z id in bonuz expendere:est filiũ i conspectu patris mactare aliter aũt acquisitũ vt amoꝛe filioꝝ z i bonum expensuz:id tibi patrocinabit̃ ad ꝓmiũ b.

e Plus vires suas. Sumite mãm vñis q so ibit̃ equã Eliribut: z versate diu qd ferre recusẽt:Quid valeant humeri:ar.ff.de excu. tu.pauꝑtas. Idẽ dicit lex in multione.ff.ad.l. aq.idẽ iuris.§.i.z.l.q actione.§.v.

f Abstineat.hic presumit contra indignũ prelatum statim q; male sit electus:ar.a contrario sensu.lxi.di.miramur.v.nec putandus est bonoꝛ.

a f Erẽt.simoniaca. Notat ℨ ꝓmo de negligentia reges istos frãcie:eo q;

dñatur simonia in regno eorum. Secūdo dicit: q ipsorum prelatorum cul pa i eorꝝ regimē retorqueat. Tertio timēdū ēē de his q tales apud deum intercessores hñt: q ad se prouocāt iram dei: quam placare debent.

b Et in ipso ortu. quo ad nouū testamentum: ꝛ itellige post resurrectionem: ꝛ sic non est contra: de con. di. ij. prima.

p Sed obijcit. in defensione simoniacoꝝ pbādo q hñt effectū sacramenta ab eis collata. io.

q Si iust⁹ fuerit. ab isto. c. vsqꝫ ad illō ēt corde: oñdit magī q sacra hēticoꝝ vera sunt ꝛ vere ab eis pferuntur: si i forma ecclie pferāt: nō tñ quo ad virtutem cū distinctōe tñ: q: sacramenta necessitatis sūt ...

c Fides. pfessiōis. s.

d Opib⁹ exteriorib⁹

e Mortua est. si tempus datur vel locus: de pe. di. iij. c. vlt.

f Uex ēt excellentie. ecce q crimē alicuius nocet inocēti: ar. di. lxi miramur. v. sic. n. ar. c. q. dñs. ꝫ. j. q. iiij. c. i. ar viij. q. iiij. c. i. ꝫ. di. lxxxi. si q psbri. ar. di. xxxvij. §. vt itaqꝫ. arg. de cō. di. i. i sancta. ar. ꝫ. xxiiij. q. i. nō turbatur ar. vi. q. i. ex merito. ar xlix. di. §. i ar. ij. q. vij. c. i. §. si qs. ar. j. e. q. mltī. ꝛ ē ar. q res inter alios acta alijs nō ꝑiudicat. j. de pe. di. vi. c. i. ff. de re iudi. sepe. iohā. Hoc breuit tene: q res iter alios acta alijs nō nocet generalit. nec crimen alteri⁹ alij nocet. i casib⁹ spālib⁹ fallit: q i iure expssi inueniunt: ex. de re iudi. q̄uis. ꝛ vi. q. i. §. verꝫ. ꝛ alijs similibus casibus.

g Suffragat. nā dic lex q̄r qsqꝫ meret: nō q̄tū dare sufficiat estimet. C. de epi. ꝛ cleri. si quēq̄. Sꝫ q̄re scribit papa regi: cū hēat ptātē sup his. xi. q. i. sacerdotib⁹: iō q: particeps erat: vel q: erant icorrigibiles: vt. j. e. q. vlt. c. vlt.

h Ultoris. i. plati qui vicia alioꝝ dꝫ vlcisci.

i Ulciscēd⁹. i. ꝑpter peccata puniendus.

k Ulnerato. puocāt i se nō i illos p qb⁹ supplicāt. ꝛ ita ēt exaudi. iij. q. vij. i grauibus

l Sicut eunuchus. putifar q ꝓ habuit vxorem filiam pharaonis: cū postea fuit ordiat⁹ sacerdos elipolis fuit exect⁹ vl' vt quidā dicūt: siccauit dñs genitalia ei⁹ q: ad turpes vsus emerat ioseph.

m Semē. s. boni opis

n Antiocho. iste antiochus grecus fuit: ꝛ multū iudeos oppressit. vendidit sacerdotiū templi: ꝛ est ar. hic q in veteri testamēto simōia erat ordinem emere.

o Nō lucē. ignis missus a hieremia i puteo: q tñ post nūq̄ fuit inēt⁹. sed aq̄ pignis lapidi supposita illū ꝯburebat: de isto igne hēs de pe. di. iij. iter hec hircū. ꝛ puteus erat i valle iosaphat: vbi rex psaꝝ fecit fieri tēplū: ꝛ appellatū est a hieremia neptā: qō interpretatur purificatio. io. lau.

ꝛ i ipo ortu suo zelo aplīce ultionis pcussa atqꝫ dānata ē: in regni nr̄i finib⁹ dñari. cū i sacerdotib⁹ fides sit eligēda cū uita: si. n. uita ō est: fides meritū nō hꝫ: beato iacobo attestāte: q ait: fides sine opib⁹ mortua ē. Que. n. opa eē ualeāt sacerdotis q honorē tāti sacmēti ꝯuicit obtinē p pmiū. ꝛ p⁹ pauca. Hic igit nō soluꝫ i ordiatoris ꝛ ordiati aiaꝫ leta le uuln⁹ isligit: uerꝫ ēt excellētie nr̄e regimē nr̄oꝝ epoꝝ culpa quoꝝ magis itcessiōib⁹ iuuari debuerat ꝑguat. Si eni dign⁹ is sacerdotō credit: cui nō actōis merita sed pmioꝝ copia suffragat: restat ut nihil sibi i eccliasticis honorib⁹ ꝗuitas nihil sibi defēdat idustria: sꝫ totū auri pphanus honor obtineat: ꝛ dum uicia honore munerat: i locuꝫ ultoris is fortasse q fuerat ulciscendus adducit atqꝫ hic sacerdotes nō pficē: sꝫ pire potius iudicātur. Ulnerato nāqꝫ pastore qs curādis ouib⁹ adhibꝫ medicinā? aut quō ppl'm orōnis clypeo tueat: q iacul' hostiū sese feriēdū expōit? aut q̄lē fructū de se pducturus ē cui ꝗui peste radix ifecta ē? Maior ergo metuēda ē locis ill' calamitas: ubi tales itcessores ad locū regimis adducūt: q dei magis i se iracūdiā puocāt: q̄ p semetipos placare debuerāt. Cum ergo fꝫ leonē simōia nō bono pagat exitu fm grego. nullū boni opis seq̄tur edificiū: nec est putanda elemosyna q̄ ex pcio simonie erogat pauperib⁹. uulnerato pastore medicina nō adhibet curādis ouib⁹: de infecta radice fruct⁹ nō pducit: maiō ēt calamitas in futuro metuit. ergo de tā sinistro pncipio: qs felix exitus spat. Hinc ēt augu. ait.

Simoniacoꝝ sacramēta effectu grē carent.

Sicut eunuchus fuit q ioseph cōparauit: ita q grām mercatur uiuū semē⁹ nō hꝫ siccis genitalib⁹: sic quoqꝫ ignis sacrificij: q per septuagita ānos babylonice captiuitatis sb aq̄ uixerat extict⁹ ē āti ocho⁹ iasoni uēdēti sacerdotium. qō significauit sps sancti ignē nō lucē i simōiacis sacris. Quid i his silitudinibus beatus augustinus notare uoluit: nisi q: sacmenta simoniacoꝝ sic ꝛ ceteroꝝ hēticorū lꝫ sint uera q̄tū ad formā: inania tñ ꝛ falsa sunt quātum ad effectū cum nō possint i cordibus hominū gignē l' accēdē celestē grāꝫ. Sed obijcit illō aug. ꝯtra hereticos.

Siue bon⁹ siue malus sit mister p utrūqꝫ effectus grē ꝯfertur.

Si iust⁹ fuerit mister: ꝯputo eū cū paulo q glāꝫ suā nō q̄rit dicēs: Ego plātaui: apollo rigauit deus aūt icremētū dedit: q uō supb⁹ fuēit mister: cū zabulo ꝯputabit: sꝫ nō ꝯtamiat donū christi: q: p illū pur⁹ fluui⁹ trāsit ꝛ uēit ad fertilē terrā. scio q: lapis ex aqua fructū ferre nō pōt. sꝫ p lapideos canales trāsit aqua ad areolas. i canali lapideo nihil generat: sed hort⁹ plurimū fructū affert. Spiritual' eni uirtus sacmenti: ut lux pura ab illuminādis excipit: sꝫ p imūdos trāsiēs non coinquinatur. Item ad uincentiū donatistaꝫ

De eodem.

Ex catholica ecclia sūt oia⁹ sacramēta dñica. q̄ sicut habetis ꝛ datis: sic habebāt ꝛ dabantur pusq̄ inde exiretis. Itē ad donatistas. **De eodem.**

Si autē deus adest sacris ꝛ uerbis suis p quoslibet administrentur quoꝝ sacra ꝛ uerba recta sunt: sic mali homines qbus nihil psūt: ubiqꝫ puersi sūt. i. itus ꝛ foris. Item.

Nec foris ergo nec itus qsq̄ q ex patre diabolo ē: pōt in se uel in quoquā maculare sacramētū qō christi ē. Item ad dementium

Sacramenta que non mutantur catholicis ꝛ hereticis coia pbāt.

... necessitatis sū ... necessitate q ... sumat ab heretico: vl' etiā si ignorāt sumat ꝛ virtutē ꝛ veritatem qdam accipit sacrami. si vero non necessitate vel sciēter accipit veritatē q̄dē accipit sacramētū nō virtutē ... si tñ agat penitentiā habebit ... verꝫ q: de co. di. iiij. ... ꝛ i. §. ... dū. j. e. ... vo dignitatē et i ordie ... gue fm illā ... fficōēꝫ ... ordinatōēs ... in sūma ... sira. In sacramto eucharistie ... cim⁹ q de ma ... nu heretic ... mōdū nō ... ij. q. i. c. ... xxxij. di. §. ... rū. si tñ accipiatur ... pus si i forma ecclie ... nō pur ... cum q ... ꝯficit. xxiij. q. i. scima.

r Plātaui. ꝑ dicido.

s Rigauit. ꝑ ... pdicando.

t Trāsit. i. e. sit pp̄ ... hic de sacramentis necessitatis q̄ semp hñt ... fectū: nisi ... pa suscipienti ... pediat. j. e. ... cramēti ... tatis: vel ... ficte ordinat. ... ibi de his ... ecclia tolerat ... vel dic q ... polluta ... ad illos ... ix. di. c. vlt.

a Ex catholica. In hoc ꝛ duob⁹. c. sequētibus dr q vera sunt sacramēta hēticoꝝ: q in forma ecclie celebrant.

b Oia. i. omnium sacramentorum veritas ꝛ forma.

c Habebantur. ar. ꝫ. j. e. extra catholicam. sed ibi expone. i. extra formam catholice ecclesie.

d Sic aūt de⁹. de⁹ dr adesse talib⁹ sacris: vt veritas ...

ꝛ vt virtus ꝓstetur ei qui accipit ignoranter.ĩ.e.si iustus.

e Et verbis suis.ꝛ ita verba necessaria sunt:ar.ĩ.e.detrabe.

f n Ec foris

a Sacramenta.mutastis.i.nõ ex forma ecclie tradidistis.

b Iniuriã.ar.q,ppter altez nõ dz alteri iniuria fieri:de cõ.di.iiij. ostẽ dic.ff.ð re. iu. nõ dz.io.

c Sicut ficti.sed nũqd ẽ dãdũ baptismũ ei q ficte accedit? dic sic sz postꝓpellẽdus ẽ fidem obꝛuare ar.xlv.di ð iudeis.vtz antẽ baptizet ignorãs vel inuit? vel dormiens bẽs ex de bapꝛ ei⁹ef.c.maiores.

d Nõ emendam⁹.ĩ.de cõ. di.iiij.oñditur ꝛ.c.solet q̃ri.ĩ e.siqs igt. sed ℨ.ĩ.e.q. sic vz geri.sz hoc de fictõe accipiẽti q̃ nõ impedit. ibi de fictione dãtis:vel qñ ñ i forma ecclie xxxij.di.§.verum.

e Eq̃. i homine malo .i. tolerato vel in necessitate:ꝛ sic ñ ẽ ℨ.ã. di. xxxij.nullus. ꝛ.c.p̃e.hoc. b.

f Donne. vult ꝓbare aug.ibẽ.c q̃ apud hẽticos sunt vera sacramenta:ꝛ qz erãt apõ iudeos qui peiores erãt sodomit. vñ ꝛ alia rõe qz si gentiles aliqd boni habuerũt hoc sãcti viri nõ reꝓbauerunt.q, aũt apud iudeos ẽnt vã sacramẽta:ꝓbat exẽplo dñi ꝛ zacharie.zacharias tñ bon⁹ fuit.vñ rõe ꝓsone nulla ẽ ,ꝓbatõ:sz iste eodẽ mõ sanctificabat quo ꝛ alij.

g Peiozes.ĩ.xxiiij.q.i.ñ afferam⁹.qz illi tñ nãlẽ legẽ trãsgressi sũt:indei etiã scripturã.illi p̃dicatozes nõ habuerunt:isti ẽt iesum cta sunt.ꝛ p̃terea chaistum crucifixerunt.

b Iusta.i,min⁹ mala:ar.viij.q.i.vereoz.vñ dicit ꝓparatõe melioris vite non potestate iudicij.

i Talia.i,tale sacrificiũ:qualis sacrificans.ĩ.e.dñs declarauit.

k Que dñs.s.vt circũcisionem ꝛ qñ cũ hostijs in templo fuit p̃sentatus:de con.di.iiij.,ppze in fi.

l Et ea zacharie,ecce p bonos oñdit sacrificiũ fuisse apud iudeos.

m Et rectũ.ar.,ppter ꝓsone detestatõem nõ reꝓbari dicta illi⁹.ĩ. xxxij.di.sigd veri.ꝛ.c. turbat ,ĩ .xxiij.q. iiij. qd ergo.ĩ.e. q.i. dñs declarauit.ĩ.xix.di. sz ĩ.xxvi.q.ij.si de area.ĩ ix.di.si sacras.ĩ di.xv i.canones.dic vt in de cre.si ad sacras.vl dic q, vtile viciat ꝓ intile: cũ alteri fit p̃iudiciũ.x vi.di.c.i.

a Delte aũt opatõnes.i.multa sũt dona q̃ ipse sc̃s opat.

b In q̃dã.i.i epla.i. ad cozinthios.xij.c.

c Elti saul.ꝛ i caypha expedit vt vn⁹ moziat ꝛẽ.ĩ.e.q.ꝓphetauit.

d Boni.s.ꝓ gram inhabitãtẽ.ĩ.xxiiij.q.iij. deus qui.

e r Emissionẽ peccatoz.auari idigni sũt dare.ĩ.de cõ di.iiij qũo.vel itellige de p̃cis sis:qz nõ dãt in veritate nisi sacramẽtũ i necessitate ꝛ eius etiã virtutem.

f Auari.idolatre.i. q libet mali.

g Que ꝓ oronẽ.qz facili⁹ p̃cibus iusto⁹ qui sũt in ecclia obtinetur remissio:vt.ĩ.xxiij. q. iiij.obtineri.vel ꝓ vinculum charitatis eccle sie dimittũt peccata.ĩ. de cõ.di,iiij.ecclie.charitas.

b Foris.si itelligas.c de toleratis .dic foris i.ex eccliam q̃ cõplecti tur tñ grana. si de p̃cis:dic foris.i.ex eccle siam.q̃ ꝓplectit grana cum paleis.

i Aste cũ sit chaistianus eccliaz ipugnans manifeste sine ꝓturbat eccliaz occulte. xxxij. q.iiij.recurrat.v.fi.

k J q̃ sacra.respic illud.c.si iust⁹ fuerit.ð.e

l Et nõ iania. verum ẽ ꝺ i sacro necessitatis xxiij.q.i.si quẽ forte.

m Ed notandũ.s.ℨ simoniacos. Rñdet enim p̃dictõem sequẽtẽ sue cõclusioni.sacramẽtũ enim male acceptũ duplici caret effectu:aut qz i eo pstito nõ ꝓcipit gra sz arguit malicia.ꝛ ꝺ oi⁹ sacris ẽ cõe:vel qz negat executõ quod speciale est in sacramentis dignitatis.

n Necessitatis.necessitatis q̃q̃ sũt sacra:baptismus:confirmatio:p̃nia: vltima vnctio:corp⁹ chaisti. In baptismo tñ hoc ẽ spale:q, in sũma necessitate accipi põt a q̃cũq̃.xxxij.di.§.vez.versus fi.ꝛ idẽ circa p̃niam .nam

Sacramẽta q̃ nõ mutastis sicut habetis ꝓbabant a nobis:ne forte cuz uram prauitatez corrigẽ uolum⁹ illis mysterijs q̃ i ura prauitate deprauata nõ sũt: sacrilegã faciam⁹ iuriã⁹.neq; saul ꝺprauauerat unctõem:quã accepat cui unctõi dauid pi⁹sepi⁹ exhibuit tãtũ honorẽ. Tẽ ad dona

Sicut ficti ueraciꝫ De eodẽ. nõ ficte recipiũt:nec eoz bap tisma reꝓbat:sic ꝛ illa q̃ scisma tici ꝛ hẽtici ñ aliꝫ habent:nec aliꝫ agũt q̃z uera eccl̃ia:dũ ad nos uẽiunt ñ⁹emẽdam⁹:sed potiꝰ ꝓbamus. Dez ꝓtra petilianuz

Nec effugiant sacramenta a quo cũq; ministrentur

Neq; i hoic bono aliqs dei sacramenta fugiat neq; in hoic malo. Dẽ i li.de baptismo.

Dominũ malicia sacramenta ñ

Donne sodomite ꝓphanat ethnici erãt.i.gẽtiles:peiozes ergo iudei:qb⁹ dñs dic:tolerabilius erit sodomis i die iudicij q̃z uobis ꝛ qb⁹ ꝓpheta dixit:iustificatis sodomã.i.ꝓparatiõe ura iusta⁹ facta est. Nunquid tñ iõ sacmenta diuina q̃ apud iudeos talia erant q̃les ꝛ ipi erant:q̃ dñs quoq; ipse suscepit ꝛ ad ea celebranda leproꝛos quos mundauerat misit:ꝛ ea zacharie mistrãti angelus astitit: cũq; i tẽplo sacrificãtez exauditũ eẽ nũciauit.hec eadẽ sacramẽta ꝛ i bõis hoib⁹ illi⁹ tpis erãt ꝛ i mal⁹ peioꝛib⁹ q̃z sit ethnici:q̃ndẽ i malicia p̃lati sũt sodomitis:ꝛ tñ illa sacramẽta erãt i utrisq; integra ꝛ diuina. Nã ꝛ ipi gẽtiles siquid diuinũ ꝛ⁹rectũ i doctrinis suis hẽ potuerũt:nõ iꝓbauerũt sãcti uiri:q̃uis illi ꝓ suas supstitiones ꝛ idolatriã supbiãq; ꝛ ceꝛos ꝓditos mozes detestãdi cẽnt:ꝛ nisi cozrigerẽt diuio iudicio pũiẽdi. Dẽ

Sacramenta mali hẽ p̃nt:sz uirtutẽ spiritus sancti hẽ nõ possint

Delte aũt opatões sunt spiritus sãcti:q̃s cũ aplus in⁹quo dã loco ℨmemoꝛasset ita ℨcluſit: oia aũt hec opat un⁹ ꝛ idẽ sps di uidẽs singul⁹,put uult. Cũq; ergo aliõ sit sacramẽtũ qõ hẽ ẽt simõ mag⁹ potuit:ꝛ aliud,pphetia q̃ in malis hoib⁹ ẽt fieri solet:ut⁹ i saul aliud opatio ciusdẽ sps sci: quaz nisi boni hẽ ñ p̃nt.i.charitas.qõ libet hoz hẽtici ꝛ scismatici accipiant:charitas q̃ opit multitudinẽ peccatoz,ꝓpũ donũ est catholice unitatis ꝛ pacis nec ẽ i oib⁹ donũ ei⁹:qz nec oẽs sũt eius. Idem.

Licet sacramẽta mali mistrẽt remissionẽ peccatoz nõ prestant.

Remissionẽ⁹ peccatoz auari⁹ ñ dãt: q̃ ꝓ⁹oronez.i. per colũbe gemitum dat⁹. Quicũq; baptizat si tñ ad ei⁹ pacẽ illi ptinẽt qb⁹ dat⁹.nõ.n.raptoꝛib⁹ ꝛ feneratoꝛibꝰ dic dñs:sicut dimiseritis peccata dimittũt⁹ illi:sicut tenueritis tenebũt⁹.foris⁹ qdẽ necligari aliqs põt nec solui:ubi ñ sit q̃ aliũ ligar⁹ possit aut absoluẽ.sz soluit⁹ q̃ cum colũba fec⁹ pacẽ:ꝛ ligat⁹ q̃ cũ colũba ñ hz pacẽ:siue aptꝰ foris sit: siue itus eẽ uideat⁹ J⁹ ergo sacramẽta i modũ lucis ab imũdis cognari ñ p̃nt:si in modũ puri fluuij ꝓ lapideos canales ad fertiles areolas pueniũt pz :q, simoniaci sacramẽtũ unctõis sibi qdẽ iutiliter ꝛ pniciose hñt:alijs util⁹ꝛ salubꝛit⁹ eãdẽ unctõez admistrat: sicut ergo sũt uera sacramẽta hẽticoz quãtum ad formaz:ita sunt uera ꝛ⁹nõ iania quãtũ ad effectũ

Ed⁹notandum est q, sacramẽtoꝛum alia sunt necessitatis⁹:alia dignitatis.quia⁹.n.necessitas nõ habet legem: sed ipsa sibi facit legem:illa sacramẽta que saluti sũt necessaria:quia iterari nõ possũt cum sint uera auferri uel amitti non debent: sed cum penitentia rata esse permittũtur. Illa⁹ uero

cõfiteri possum cuicũqꝫ in necessitate: de pe. di. i. quẽ penitet. Circa alia sacramẽta necessitatis vl' circa ista duo cũ ñ istat necessitas h' ẽ attẽdẽdũ: q' cũ peccat qa accipiẽdo acta pñia: rata itelligũt' quo ad effectum. In sacramẽtis vo dignitatis hoc est de iure q' ñ hẽant executõem cũ peniteãt accipientes nisi cũ eis dispẽset' ⁊ sacra dignitatẽ sũt ordo: ⁊ iõ dr' in plurali q: sunt plures spẽs ordinis. x xi. di. cleros. ⁊ dicũtur dignitat': q: a dignioribus .i. epis ꝯferũt'. vl' q: nõ nisi digni assumendi sũt. videt' ẽt q' baptismus ñ sit necessitatis sacramẽtũ: ar. de con. di. iiij. c. baptismi vicẽ

o Illa. h' assignat vnã dr̃iaꝫ iter baptismuꝫ ⁊ alia sacramẽta. aliã ponit. j. in sequẽti. §. ecce. si cleric⁹. aliã in illo. § ecce cum honoris.

a Si q a pseudo. i. nõ canonice elect' tolerat' tñ: sic. lxij. di. c. i. ar. ꝫ. xij. q. ij. aliena tiones. ibi ius cõe h' misericordia.

b Ecclijs. j. e. q. v. c. i. ꝫ. So. ibi ꝑpter scãdalũ i ecclia quã ꝑ manifestã adept⁹ ẽ simoniã nõ ꝑmittit' ministrare hic eꝫ. s. ꝑpt' scãdaluꝫ cũ occultum sit delictũ i ecclia cui ititular⁹ est ⁊ ñ i alia suscipit'. vl' h' cũ emit illũ ordinẽ: illud cũ dignitatẽ vl' bñficiũ. j. c. erga.

c Quod ꝑ necessitate tẽporis ⁊c. cessante necessitate ⁊ dispẽsatio cessare dꝫ

d Qd'. i. q: dispẽsatõ vrget: vel qd' ẽ accusatiui casus. i. qd' necessitas vrgebat. i. inducebat: ar. ꝯtra. j. xix. q. ij. due. ibi ꝑpt' criminosos

e Si qs. h'. c. ñ loqt' d' mero iur'

f Promotõis. ꝫ. xxxiij. di. ꝑcipim⁹. C. de positi. si depositi. de h' n. gratificare dꝫ vt ibi

g Inuenit'. nisi i casib⁹ notat'. ix. q. i. i sũma

h Ecce. oñdit magr' i h'. §. dr̃iaꝫ inter sacra dignitat' ⁊ alia: ⁊ cãm dr̃ie.

i Infamia. q' etiã sine culpa ꝯhit'. vi. q. i. §. verum.

k Mũdicie. vt i illo q ꝯhit cũ ãcilla. xxxiiij. di. si quis viduam.

l Istd' solũ. s. ordineꝫ

m Si q epi. talẽ. ex d' tẽp. or. lras.

n Qualẽ. ex' de ꝑbẽ. graue.

o Aliq mõ. dispẽsatiue increpatõe: vt. xlv.

sacramenta que sũt dignitatis: nisi digne fuerint admistrata ita ut digni digne a dignis promoueãt' dignitates ẽe desinunt: non ut minuat' ueritas sacramẽti: sꝫ ut cesset officiũ admistrãdi uel loco ul' tpe ul' ꝓmotõe. Loco ut ait leo.

De his q a pseudo epis ordinãt'.

Si qui a pseudo epis ordinati fuerit: põt rata hri tal' ordiatio ita ut i ipis ecclijs ꝑseuerẽt: alit' uana hñda ẽ tal' ordiatio. Ecce aliqs a pseudo epis ordiat⁹: si locũ sue ordiatõis mutauerit: uana ẽ: ⁊ sine admistratione erit tal' ordiatio. Tempore: ait innocẽti⁹ de ordiatis a bonoso heretico.

Que ꝓ necessitate cõcedũtur: eadem cessante cessabunt.

Quod pro necessitate tpis statutũ ẽ: cessante necessitate dꝫ cessare parit' qd' urgebat. q: ali' ẽ ordo legitim⁹: alia usurpatio. Ergo si aliqs alio tpe ab eo qui bonoso filis sit ordiat⁹ cessabit ab administratiõe: q pro necessitate illius tpis fuit ꝑmissa. Item ꝓmotione ut ait leo.

Qui ab hereticis redeũt: sine spe promotionis i suis ordinibus recipi possunt.

Si qs hẽtice cõionis cõtagione se maculauerit hoc in magno beneficio habeat si adempta sibi omni spe ꝓmotionis: in quo iuenit' ordie ꝑmaneat. Ecce si clericus uel ordinatione uel quolibet sacramento hereticis cõmunicat cessans a promotione ux i suo ordinẽ ꝑseuerat. Nõ ẽ. n. de sacramẽto hoc ut de ceteris. Cetera eniꝫ ul' ad culpas abluendas dantur: ut baptismus ⁊ pñia uel ꝓ culpis nõ in eternuꝫ sed ad horam negant': ut eucharistia que i articulo mortis penitẽti ẽt d' nefarijs peccatis ꝯcedit'. hoc nõ soluꝫ ꝓ culpa: sꝫ etiaꝫ pro infamia. int' dicitur etiã ꝓ mũdicie sue iminuta uel extrinsice uel intrisice perfectiõis prerogatiua. ut bigamis uel uidue maritis ul' illr̃atis ul' cõporis qualibet pte uiciatis denegat' qb⁹ tamẽ baptism⁹ ul' eucharistia nõ negat': põt ẽt tal' cetra sacramẽta administrare q istud soluꝫ nõ ualet cõferre. Unde leo ait.

De epis q taleꝫ cõsecrãt: qualem consecrare non licet.

Si qui epi talem consecrauerint sacerdotẽ qleꝫ nõ liceat esse: etiam si aliquo mo dãnũ proprij honoris euaserit: ordinatõis tñ ius ulteri⁹ ñ habebũt: nec illi unqꝫ sacmento iterũt qd' immerito prestiterunt. Ecce cuꝫ honoris ꝑiculuꝫ euadant: ut cetera sacramenta sacerdotaliter administrare permittat: ab hoc solo non modo ꝓ heresi uel ꝓ qualibet maiori culpa sꝫ ẽt ꝓ negligẽtia remouentur. In quibus omnibus solicite notãduꝫ est: q' sacramentum sacerdotalis ꝓmotõis pre ceteris omnib⁹ magis accurate ⁊ digne dandum uel accipienduꝫ ẽ: quia nisi ita collatuꝫ fuerit: eo desinet esse ratum quo nõ fuerit rite ꝑfectũ. Cetera eni sacramẽta unicuiqꝫ ꝑpt' se dant': ⁊ unicuiqꝫ talia fiunt qli corde uel ꝯsciẽtia accipiũt'. Istud solũ ñ ꝑpt' se solũ sꝫ ꝑpt' alios dat'. ⁊ iõ nece ẽ ut uero corde: mũdaqꝫ ꝯscia ꝗstum ad se sumat quãtũ ad alios uero nõ solũ sine omni culpa sꝫ etiã sine oi ifamia ꝑpt' scãdalũ fratruꝫ: ad quorũ utilitatẽ nõ solũ ut ꝑsint sed ẽt ut ꝓsint sacerdotiũ dat'. Unde hiero. in michea.

Simoniaci rei sunt infidelitatis eoꝝ: qui se scandalizant.

Si quoscunqꝫ de asseclis suis ordinãtes ⁊ uitã eoꝝ i⁹ scãdalũ ppl'i exponẽtes rei sũt infidelitatis eoꝝ q scãdalizant'. Euerā n. q ad hoc eligunt' ut cetis ꝑsint: sic ordinãt' dignitate: sic ꝑeminẽ debẽt sãctitate. aliogn cur ceteris ꝑferũt' q nulla meritoꝝ gr̃a a ceteris assumunt'? Hinc etiã symmach⁹ laurẽtio mediolanẽsi epo.

Sicut honore ita ⁊ sciẽtia quisqꝫ precellere debet.

Uilissimus cõputand⁹ est nisi precellat sciẽtia ⁊ sanctitate qui est honore prestantior.

Patet ergo illud augustini. sacrãmẽta uidelicet christi ꝑ hereticos mistrata suo nõ carẽ effectu: non de omnibus itelligi generalit' sed de sacramẽto baptismi. Unde idem augu. ait.

di. cũ beat⁹. Itẽ scire recognitõe. xvi. q. i. necnimini. in fi. Itẽ in ptãte ligãdi vel soluẽdi. xxiij. q. iij. de illicita. Itẽ i ꝑuilegiis. xi. q. iij. ꝑuile. Itẽ i ordinis collatõe: vt in. c. ꝑñi. sig epi. Itẽ i honoris ablatõe: vt dixi. xcix. di. null⁹. Itẽ i armoꝝ retẽtõe: vi. i. q. vij. c. i. h

p Ordinatõis. ꝫ. di. l. ex penitẽtib⁹. ꝫ. ꝫ. di. xxxvi. q ecclasticã. ꝫ. lv. di. null⁹. ꝫ. di. li. c. i. Sol. ibi de his q ex pertinacia ꝯtra nonẽ ordinã tales h' de illis qui ex sola negligẽtia h' fai... itelligit' ar ij. q. i. in ꝑmis. nec ẽ ꝯ: ẽt de tẽp. ordi. lras. q ibi ñ idignã sed idigne ordinauit: als si per ẽ hoc voi tas: q' g ꝓmo uet idignũ depositionẽ mer' vt. l. di. ex penitẽtib⁹. ⁊ ar. hic ibi euaserit. in tñ si scãdalũ h' fac euꝫ ⁊ ille sim notorio crimine: alit' nõ posset eũ repellere ab ordie ... pũdo: et d... or. et tenor. vl' dic q' vane si pene... min⁹ agit': vt ex' d' ꝑbẽ graue

q Nõ habebũt. s. cũ aliqs punit' i eo i q deliquit.

r Illi. hoc ... cũ q' illi ... dẽ ordineꝫ ... ꝑt ꝯferre ... minores vl' maiores hñt. ... de tẽp. or. lras. q: hec pena ⁊ iõ nõ dꝫ ... plus extẽdi ... inueniatur ordi... eũ. h. Sꝫ aliqꝫ hec dictio illi facit simplicẽ relationem.

s Unqꝫ. arg. i eo puniẽduꝫ eẽ aliquem i q deliqt. j. xij. q. ij. de uiro. ⁊ c. g ⁊ hũanis. j. c. q. v. c. i. ꝫ. di. lxxxi. valꝫ. ex ij. q. iiij. frat. ⁊ vij. q. i. si g. de ordine. ⁊. xxx iij. q. ij. admonere. j. xxvij. q ij. g dominũ

t Ecce.adhuc ꝓsenerat assignādo dr̃iam ⁊ cām dr̃ie.
a b Hi dr̃cū q̄ʒ.i.aliq̃s.collige ꝙ ex illo vbo assecIis ab obse/ sequor obsequeris.vñ illud assecla com⁹.aliter si eēnt di gni plus eis tenerēť:ar.xij.q.i.ħ ius.lxxxvi.di.nō satis.
b In scādalū.q ḡ occasionem dāni dat dānum ⁊c.ex de iniu.⁊ dā.si egressus ꝭ.e.placuit.ar. ꝫ.xxiij.q.v.ꝺ occidendis.

Baptism⁹ siue ꝑ bonū siue ꝑ malum ministreť: reiterari nō debet

Dedit baptismū iudas ⁊ non baptizatū ē.p⁹ iudā dedit⁹ iohānes: ⁊ baptizatū ē.p⁹ iohannē q̄ʒ q dat⁹ ē a iuda baptism⁹ christi ē: q a iohāne iohānis erat: ñ iudā iohāni: sʒ baptismū christi ēt ꝑ iude man⁹ datū baptismo iohānis recte ꝑponim⁹. Itē quos iudas baptizauit ⁊ christus. Sic ergo quos baptizat ebri⁹ homicida adulť christ⁹ baptizat. Itē sacr̄m ecclesie tā magnū ē: ut nec ab homicida mistrāte polluať. Itē ꝯtra donatistas. De eodem.

Sicut urgeri uideoꝛ dñ mihi dr̃: ergo hētic⁹ dimittit peccatū cum iuste baptizat: sic ⁊ ego urgeo dñ dico: ergo auar⁹ religiōis simulatoꝛ peccata dimittit. Si ꝑ uim sacm̄ēti: sic ille ⁊ ille: ⁊ si ꝑ meritū suū nec ille nec ille. Illō eniʒ sacm̄ētū christi ⁊ i mal' hoib⁹ esse cognosciť. In coꝛpe aūt unice columbe imaculate nec ille nec ille inueniť: ut sicut⁹ man⁹ eēt arida: ueꝝ qdē eēt mēbꝝ quāuis sine sāguie ⁊ iefficax eēt ⁊ moꝛtuū: sic ⁊ fides cū sit uera: tñ sine opib⁹ moꝛtua ē. Itē sic i hēsi baptizatus in noie sācte trinitatis ñ fit tñ tēplū dei: si ab hēsi nō recesserit. qm̄ neq̄ʒ in auaricia i codē noie baptizat⁹ fit tēplū dei si ab auaricia ñ recedat q̄ ē idoloꝝ fuitus. Ex his itaq̄ʒ uerbis apparet ꝙ si baptisma ab hēticis tribuiť uirtute sua remissionē ꝯferř peccatoꝝ. Sʒ idē aug ꝯtra testať i li. ꝺ baptismo dicēs

Baptisma xp̄i ⁊ si nll'a ꝑuersitate uioleť apō hēticos tñ carʒ effectu

Etiam⁹ coꝛde tardioꝛes intelligūt baptismū christi nll'a ꝑuersitate dātis ul' accipiētis posse uiolari. Sʒ⁹ q̄ʒ aliud ē sacm̄entū ab effectu sacm̄enti: cū eos q i ipa unitate eccl'ie ꝑdite uiuunt: ꝯstet remissionē peccatoꝝ nec dare nec hr̄e posse: q̄ʒ non malignis sed bonis filijs dictū ē: sicui dimiseritis peccata dimittuť: cui tenueritis tenebūť. ꝑʒ ergo hēticos⁹ tñ dare l' accipe sacm̄entū baptismi: ⁊ non dare remissionē peccatoꝝ. Itē i uerbis dñi de blasphemia sp̄us.

Coꝛpalia⁹ sacm̄ēta q̄ poꝛtant ⁊ celebrāt ēt segregati ab unitate coꝛpis christi foꝛmā hr̄e pietatis⁹ pn̄t: uirt⁹ uero iuisibil' ⁊ sp̄ualis ita i eis eē ñ pōt: quēadmodū sensus non seqť mēbꝝ qn̄ amputať a coꝛpoꝛe. Itē ambꝛo.i li. de iītiādis rudib⁹. De eodem.

Non sanat baptismus ꝑfidoꝝ nō mūdat sʒ polluit: q⁹ i diluuio aquaꝝ ad dñm ñ appꝛoximabūt: q̄ʒ ut ꝑ apl'ʒ dr̃: qcqd ñ ē ex fide peccatū ē: ⁊ ex ip̄s q faciūt ⁊ qbus faciāt ñ solū ñ ꝑdest sed ad iudiciū ē. Itē leo ad nicetē epʒ

Per manus ipositōeʒ ꝯfirmeť: q ab hēticis baptisma accipiunt.

Siqui⁹ baptisma ab hēticis acceperūt: cū antea baptizati ñ fuissēt: sola sp̄s sācti iuocatione ꝑ ipositōem manus ꝯfirmādi sūt: q̄ʒ foꝛmā tñ baptismi sine sāctificatōis uirtute sūpserūt: ⁊ hāc regulā ut scitis fuādā i oib⁹ eccl'ijs

in quibusdā a iohāne baptizať: maxīe cū ꝑ circūcisionem originale fuisset deletū! Nā si dicas baptismū christi necessariū eē ēt circūcisis. ꝯcludiť ḡ ꝙ i oib⁹ baptizať a iohāne necessariū ē sine hō crederēt sine male. si aūt dicas ñ eē necessariū: q̄re ḡ baptizati sūt baptismo christi i.a a iohanne baptizati: cū ijdē eēnt circūcisi: pōt dici foꝛte: ꝙ añ passionem christi nulli erat baptismus necessari⁹: sʒ tñ baptizati sūt ab apl'is ne putarēt aliq baptismū sine sp̄u sācto sufficere ad saluteʒ: qō credo. l' foꝛte a baptismo christi. i. postq̄ʒ christ⁹ baptizatus fuit ois baptism⁹ fuit necessari⁹ siue iohānis siue christi. sʒ baptism⁹ christi tāq̄ʒ a seipso rat⁹ ñ indiget fidei adminiculo: secus i iohānis baptismo. vñ baptizati sīt qb⁹ recta fides ñ affuit qō locū habuit i baptismo io. vide qō nōť ꝺ cō.di.iiij.ex quo.

Ualissim⁹ ꝫ.di.xxv.§.nūc aūt.
d Nisi ꝑcel lat.i. nisi hēat illā discretōeʒ q̄ i plato exigitur: ⁊ si nō emineētē: tñ sufficientē: ex̄ de elec cū nobis olim sufficit enim ꝙ sit bon⁹. lxv. di.c.vlt.qd ḡ si oēs sint valde ꝑui: nō iō erit iste vilissimus q̄ʒ nō ē vt salomon: de ħ.viij q.i.licet.
e Ergo.respicit illud .c. ex catholica.⁊.c. si iustus.io.
f d Dedit.dicit.ꝙ baptism⁹ collat⁹ a io.erat quoddam sacr̄ale q̄ abluebať coꝛpus exteri⁹ tñ ⁊ valebat ad assuefactōem.
g Dedit.i nomine christi vl' inoiepr̄is ⁊ filij ⁊ sp̄s sancti ⁊ iō ñ fuit ⁊c. de con.di. iiij. aliud.
g Dedit.i nomie vēturi ⁊c. ⁊ iō fuit io.
h Et baptizati ē.ꝭ.de cō.di iiij.ñ regenerabanť.
i Christi ē.i q̄rto li.sniaꝝ legiť. Hic ꝯsiderādū ē: si baptizati sūt baptismo christi: a iohāne baptizati: ⁊ q̄ foꝛma vboꝝ sit vsus io. Illi q baptizati sūt a iohāne nesciētes sp̄m sanctuʒ eē: ac spem ponētes i illi⁹ baptismo: postea baptizati sūt baptismo christi. baptismus aūt io. tātū dabať i noie vēturi. vñ hiero. sup ioh: q dicit se in christū credē ⁊ nō credit i sp̄m sācm̄: nondū hʒ claros oculos. vñ baptizati a iohāne i noie vēturi: q̄ʒ dixerūt: sʒ neq̄ʒ si sp̄s sāct⁹ ē audiuim⁹ iteꝝ baptizati sūt i noie christi explicite. Illi vō q spem in baptismo iohānis habebāt p̄rem ⁊ filiū ⁊ sp̄m sanctū credebāt nō fuerūt postea baptizati: sʒ ipositōe manuū ab apl'is sup eos facta sp̄m sācm̄ receperūt. Alij vero q nō ita credebāt: baptizati sūt baptismo xp̄i: vt dcm̄ ē. vñ hiero. q sp̄ʒ scm̄ nesciebāt cū baptismū a iohāne acceperūt: iteꝝ baptizati sūt: neq̄ʒ ex iudeis vel gētilib⁹ putaret aquā sine sp̄u sācto sufficē ad salutē. nec iteratū ē i eis sacm̄entū sʒ inouatū. Sʒ q̄re cū i baptismo iohānis ñ ꝯferreť remissio peccatoꝝ: vt de cō.di.iiij.ñ regenerabāť. nec ad veritatē baptismi valeat fides alicu⁹ vel ifidelitas officiat: cur reiterať baptism⁹

k Sba⁹.ita tñ ꝙ sentiat qō faciat: q̄ʒ itentio baptizāť exigiť: vt.ꝭ.ꝺ cō.di.iiij.solet. quia nemo dic̄ qō nō sentit. ff supel. lega. l. labeo. ⁊ ita ñ ē ꝫ.ꝭ.e.§.ecce.
a Sicut.dimittit.ꝭ e.remissione.
b Sic ḡ.ar.sufficē rñdētī dare istātiā: alibi suffic̄ assignare rōem xxviij.q.i.sic eni. ⁊ dic̄ aristoteles octauo thopicoꝝ optima istātiaꝝ ē dicē q̄re ñ sic. sic ordinabis.ar. hētic⁹ iuste baptizati ḡ dimittit peccatū: ꝙ ego nego ⁊ in sto .auar⁹ baptizat iuste: ḡ dimittit peccatū: qō ñ ꝯcederēt ipi. sed dic istātiā ñ valē: quia fm̄ suā opinionē ꝯcludit: sic.xxvij.q.i.nupciarum.
c Unice.q̄ ꝯplectitur tñ grana.xxxij.q.iiij. recurrat.
d e Etiā.ab isto loco iduc̄ magr̄ capitula qb⁹ vult. ꝓbare: ꝙ hētici ⁊ si sacr̄m ꝯferre possint ñ tñ effectū sacramēti: q̄nq̄ʒ tñ iducit ꝙ possint effectū ꝯferre. ⁊ sb ista alternatōe venit vsq̄ʒ in finē questionis fracto freno.
e Sʒ q̄ʒ.sicut aliud ē elemētū aliud ꝯsecratio: vt de cō.di.iiij.ꝑ aquā. ⁊ iō notatus fuit cypꝛian⁹ q̄ʒ nō fec̄ istā dr̃iam.ꝭ.e.siquis inquit.
f Hereticos.sacramētū grē dat de⁹ etiā ꝑ malos: ipam vō grām nō nisi ꝑ seipm̄: vt.ꝭ.de cō.di.iiij.quomodo.
g c Coꝛpoꝛalia.q̄ʒ misterio coꝛpoꝝ ꝯferūť: vel q̄ʒ q̄daʒ sunt coꝛpoꝛa vt chrisma: vel foꝛme coꝛpoꝝ sunt: vel q̄ʒ sb coꝛpoꝛalib⁹ speciēb⁹ cōferuntur. Sʒ nūqd cū coꝛpoꝛe pereūt: ar. ꝙ nō.ꝭ.e.ꝙ qdā.xxxij.q.vij.tantuʒ valet.
h Pietat.i.veritat. sʒ iō dicit q̄ʒ tūc ē ibi pietas cū ⁊ veritas ⁊c.
i Non sanat baptism⁹.datus extra foꝛmam ecclesie: vt.ꝭ.e. §. sed notandum.
k Qui in diluuio aquarum.i.multiplicitate diuersarum sententiarum vl' sectarum: vel in diluuio tantum: quia solus baptismus non sufficit nisi ⁊ gratia detur.
l Ex fide.i.cū fide oꝑante ꝑ dilectionē.

m ¶ Hiq. baptizati. nā tūc nihil acceperūt ab eis. lxviij. di. §. hi vero.
n ¶ Eternus. i. incommutabilis.
o ¶ Una. i. ab vno veniens.
p ¶ Unū. i. vnā hn̄s efficaciā ī oib⁹ paruu lis: nisi malicia suscipientis impe diat. vel vnū q̄z nō iterandum.
q ¶ Et q̄. s. sacitati vir tute grām remissionē peccatoꝝ. exaudi tñ vt dicit gratian⁹. j. e. §. ne mo. Nā alit̄ ꝯstitut⁹ i necessitate accipit. xxx ij. di. §. verum.
r ¶ Sed notādū est. q̄ rum: vt arriani: qui di cūt filiū nō coeternū p̄ri xxiiij. q. iij. c. qdem. v. arriani.
s ¶ Personatum. vt sa belliani q̄ dicūt candē p̄sonā eē p̄ris ⁊ filij ⁊ sp̄s sācti: vt. xxiiij. q. ii ij. c. qdā. v. sabelliani.
t ¶ Ecclie. q̄ necessaria ē. xxxij. di. §. verum.
u ¶ Siqs. paulianiste qui dicebāt chri stū ñ fuisse semp: sed a maria assūpsisse initiū vt. j. xxiiij. q. iij. c. qdā. §. paulianiste. Catha frige dicūt sp̄m sactuȝ paruulū hominē ⁊c̄. vt i p̄di. c. qdā. v. catha frige.
x ¶ Et cathafrigis. i. q̄ ñ baptizant in forma ecclie. ⁊ sic soluūt ꝯtra j. de cō. di. iiij. quib⁹. sȝ h̄ nō fuit facta iniuria sacramēto: cū nullū p̄ cesserit ibi ꝯ: vel h̄ itel ligēdū ē p̄ illud. Nam ibi dr̄ nisi necessitas ⁊c̄. Itē ꝯ. j. e. siqs p̄ igno rātiā. sȝ h̄ de dispēsatō ne: illud de rigore. vel h̄ loq̄t de iure q̄z cū h̄ nullum fuit p̄us bapti sma nec ordo. vñ ñ fit iniuria hic alicui sacmē to: sȝ tñ baptizāt ⁊ or dināt: nec tāgit illud. c. h̄. q̄z ibi ali⁹ casus. s. q̄z ibi sunt due questōes s̄m vnū casum.

predicamus: ut lauacrū semel ini tum nulla iteratōe uiolet̄ dicente ap̄lo: unus de⁹: una fides: unuȝ baptisma. cui⁹ ablutio nulla itera tione temerāda ē: sed ut diximus sola sāctificatō sp̄ūs sācti iuocan da: ut qd̄ ab h̄ēticis nēo accipit: a catholicis sacerdotib⁹ ꝯsequatur. Sed notādū ē: q̄ h̄ētici ut arria ni ⁊ sabelliani: quoꝝ alij inequali tatē alij idiscretōeȝ p̄sōaꝝ ꝯfitēt̄ baptisma nō i forma ecclie: sȝ sue puersitatis ministrabāt. De his sp̄alit̄ ambro. locut⁹ ē dicēs: Nō sanat baptism⁹ h̄ēticoꝝ ⁊c̄. sȝ etiā repabtizent̄ ⁊ reordinēt̄ ⁊c̄.

Unde i ꝯcilio niceno statutū ē.

Rebaptizēt̄ ⁊ r̄ordinēt̄ q̄ d̄ pauli anistis ⁊ cathafrigijs ad ecclia r̄dūt

Siqs ꝯfugeat ad eccliam ca tholicā de paulianistis ⁊ ca thafrigis: statutū est rebaptizari eos oino debē. Siq uō clici erāt apd̄ eos: siqdē iculpati fuerit ⁊ ir rep̄h̄ēsibiles: rebaptizādi sunt: ⁊ rursus ēt ab ep̄o ecclie catholice ordinēt̄. Si uō exaiati min⁹ apti fuerit dep̄h̄ēsi: depōi eos oȝ. Si milit̄ aūt ⁊ circa diacōes ⁊ d̄ oib⁹ q̄ i eodē clero iuēiūt̄ eadē forma s̄uabit̄. Itē ino.

De eodem

Paulianiste i noie p̄ris ⁊ filij ⁊ sp̄s sācti minime baptizant ⁊ nouatiani eisdē noib⁹ tremēdis baptizāt. nec apd̄ istos d̄ unitate p̄tātis diuie hoc ē p̄ris ⁊ filij ⁊ sp̄s sācti qd̄ aliqñ ꝯmota ē ⁊c̄. Alij⁹ formā ecclie i baptizādo seruant. Sed dū ab eis baptizāt̄ qui i he resi uel scismate eis cōicāt: sacra mētū quideȝ baptismi ab eis acci piūt: uirtutē uero ñ ꝯsequuntur: quā sine fide null⁹ ꝯseq pōt. unde de dn̄o dr̄: q̄ i patria sua nō pote rat facē signū, ppt̄ icredulitatē eo rū. Unde augu. i homelia. lxxx.

Dū uerbū accedit ad elemētū: fit sacramentum.

Detrahe uerbū: quid erit nisi aqua? accedit uerbum ad ele mētū ⁊ fit sacramētū. unde ista tāta uirt⁹ aq̄: ut corp⁹ tāgat ⁊ cor abluat? nisi faciēte uerbo: non q̄z dr̄ sȝ q̄z credit̄? Nam ⁊ i ip̄o uer bo aliō ē son⁹ trāsiēs aliō uirtus manēs. De his ēt q̄ i h̄ēsi ul̄ scis mate baptizāt: scribit aug. ad pe trum diaconem dicens.

Extra eccliaȝ baptizati p̄niciē si bi cumulāt: si ad ecclīā ñ redierit

Firmissime tene ⁊ nullaten⁹ dubites extra ecclīā baptiza tos si ad ecclīā ñ redierint: baptis mo cumulari p̄niciē. Tātū .n. ualȝ ecclīastice societatis ꝯmunio ad salutē: ut baptismo nō saluet̄ cū ibi nō dat̄ ubi oȝ ut det̄. Item.

Inutilia sūt dona: que p̄ret̄ uni tatem ecclesie habentur.

Teneam⁹ fratres mei unitatē p̄ter unitatē ⁊ qui facit mira culū nihil ē. In unitate erat pp̄ls isrl̄ ⁊ nō faciebat miracula per ter unitatē: erāt magi pharaonis ⁊ faciebāt silia moysi. pp̄ls israel ut dixi non faciebat miracula qui erāt saluādi apud deū q̄ faciebāt miracula: an q̄ ñ faciebāt? Petr⁹ ap̄ls resuscitauit mortuū: simon mag⁹ fecit multa. Erant quidaȝ

nit eē sacramentū. s. i vltima platōe ipi⁹ forme: baptizo te i nomie p̄ris ⁊c̄: vt notatur de cō. di. iiij. c. i. sȝ ꝑ alias orōnes q̄ p̄ fūdit̄ sup ipam aquā ñ fit aq̄ sacmētū: ⁊ h̄ ita veꝝ ē s̄m eos: q̄ ii eo instanti quo forma finit̄ ⁊ aq̄ fit sacramētū: puer ñ eēt i aq̄ pura antequā dixisset ⁊ sp̄ūs sancti leuasset eū de aqua nō eēt baptizat⁹ nec etiā mīg si icipiat ⁊ desinat eē in eodē istāti: cū sit idē ēt i aliqs casib⁹ sȝ legē naȝ sigd mihi debebatur ... ꝯditōe ... acceptoꝝ ... existētiā ... oīo: sup̄ ... stat cōditō ... eodē istāti ... pit ⁊ desinat ... debitū. ff. de ... cep. l. ... l. q̄ i die ... pōt poni ... p̄lū i ... vroꝝ ... vt eū ... tat. nā i eodē istāti icipit ... finit h̄ēre ... ff. de do. i. ... ⁊ vro. q̄ aūt ... vlt. ar. h̄ in h̄ ... q̄z ali⁹ ē ... ⁊c̄. sȝ q̄ ... q̄ virtus ... ne: ñ itellig ... aq̄ sȝ i p̄ūo ... item ar. ... vsufr. ... mouet̄ ... ud expl̄i ... poni ... mal icipit ⁊ ... finit eē ... to: vt. ff. ad ... vell. debitū ... gdā ... git aliter ... sram.

f ¶ Uerbū. nā verba necessa ria sunt. ar. l. i. ff. de verbo. obli.

y ¶ Debē. ar. ñ baptizat⁹ nullū recipit ordinē: ex̄ de p̄s. nō bap. c. siqs p̄sb̄r j. e. ti. siqs p̄ ignorātiam. s̄. e. cum paulus.
ȝ ¶ Deponi. de facto. vel sic deponi. i. nō admitti.
a ¶ Paulianiste ⁊c̄.
b ¶ Alij. h̄. §. respicit. §. s̄. positū. sed notandum.
c ¶ In patria. q̄z nemo, p̄pheta ē accept⁹ in patria sua.
d ¶ Nō poterat. i. nolebat. q̄z potētie sue ñ ꝯgruebat: ar. xxxij. q. v. si pau lus. q̄z ipi erāt icreduli. sȝ nōne poterat facē ne eēnt icreduli: ⁊ ita facē mi racula: nā dic̄ regula iuri. q̄ q̄ pōt facē vt possit dr̄ posse. ff. de re. iu. q̄ pōt. sȝ lex illa itelligit̄ de eo q̄ tenet̄ ex necessitate ⁊ astrict⁹ ē ad aliqd faciēdum.
e ¶ Detrahe. i. si aliqs imergat aliquē ⁊ ñ p̄ferat vba nō baptizat: q̄z nec solū elemētū nec sola vba ad h̄ sufficiūt. vl̄ alit̄ qdā baptizāt tm̄ i no mine p̄ris ⁊ sp̄s sācti. ⁊ tūc expone detrahe vbū. i. filiū. qd ē aq̄ nisi aq̄. q. d. ñ ē ibi baptism⁹: de cō. di. iiij. i synodo. vl̄ alit̄ detrahe vbū aq̄. i. formā: ⁊ ñ erit sacramētū baptismi. Et nō q̄ gādolph⁹ dixit q̄ ipa aq̄ sit sacmētum. s. ip̄m elemētū: ar. de cō. di. ij. c. sacrificiū. vñ si asin⁹ bibat aquā illā: bibit sac mētū: sic̄ de mure diximus: de cō. di. ij. q̄ bn̄ ñ custodiūt. alij dicūt q̄ ipossibi le ē q̄ asin⁹ bibat sacramētū. nā dicūt q̄ aqua illa i eodē istāti icipit ⁊ desi

g ¶ Et fit sacramētū. i. sacramētū fit ibi ex forma ⁊ aq̄ qd̄ ē, bapti mus. sȝ q̄rit̄ si i littore maris baptizet̄ q̄s: an tota aq̄ ꝯsecret̄ ut ... dicēdū ē q̄ illa tm̄ q̄ pueꝝ tangit: ar. ff. de relig. l. ij. §. cellus. nā ibi dr̄ q̄ sola t̄ra q̄ tāgit corp⁹ hois ē religiosa: vel pōt dici q̄ ⁊ illa q̄ istā tāgit: vt. ff. de rei v. l. q̄ religiosis. sȝ exaudi p̄ canonē. xi. q. iij. qm̄ mltos. q̄z excōicatio ñ trāsit i ētiā p̄sonā. sic nec religio.
h ¶ Faciēte. i. i forma euāgelij i noie p̄ris ⁊ filij ⁊ spiritus sancti.
i ¶ Credit̄. s̄. e. sicut. vr̄ ḡ q̄ mut⁹ possit baptizare: q̄z matrimonium pōt ꝯhē maxie si tres p̄sonas pōt exp̄mē: qd̄ ꝯcedo si ē mutus: alit̄ aliter si loq ñ pōt ñ baptizabit. ⁊ qd̄ dr̄ s̄m q̄ credit̄. h̄ ad suscipi tem refert̄: q̄z ñ exigit̄ fides ꝯferentis sȝ suscipiētis: de cō. di. iiij. tūc valere ab ip̄o. n. dāte sola itentio reqrit̄: vt dixi. s̄. e. sicut.
k ¶ Sonus. est sonus vocalis ⁊ est sonus mentalis.
l ¶ Aliud. i. efficacia a deo sibi collata. j. de cō. di. iiij. solet quaeri ...
c. ecclia paradiso.
m ¶ Firmissime. cumulari ad cumulū supplicij. xxxij. q. vij. vsq adeo.
¶ Teneam⁹. p̄bat baptismū posse ꝯferri a malis: ⁊ ipsi possunt

miracula facere.j.e.pphetauit.
o Nihil est.quo ad vitam eternam.
p Magi.manes et mabres.isti magi.s.manes et mambres tria fecerunt miracula.virgas in serpentes querterunt: et aquam in sanguinem: et fecerunt aquam ranas ebulire: sed cinipbes non potuerunt educere vt moyses.vnde dixerunt: digitus dei est hic. et ita defecerunt in quarto miraculo.s. in tertia plaga quia primum non fuit plaga. et ideo quandoque dicitur defecisse in tertio miraculo: quia in tertia plaga. xxvi.q.v.c. nec mirum.
q Hanc.h c. est ps lui?.s.c. hic igitur. et exponit finem illius.
r Nemo.ar. ad questionem de inuasore vtrum pro eum possit presentari clericus in ecclesia et per hereticum suam in sta des?:de co. distin.ij. et dixit dominus io. quorum vtrumque falsum est: quia inuasor non toleratur. et hereticus est excomunicatus.b.
s Forma.s.in necessitate vel ignoranter.
t Per lapideum.s.e.si in sanctus.
Spiritus sancta ecclesia fallatur nam mentiri deo possumus: sed ipsum fallere non possumus: de co.di.ij.panem omnia enim certa sunt ei.ff.de indi.sed testi.testi.§.vlti.
ar.s.lxxxi.di.oz.xvi.q.i.reuertimini.

christiani quod non poterant facere quod faciebat petrus: nec quod faciebat simon sed ide gaudebant: quia nomina eorum scripta erant in celis. Item leo ad nicetem epm.

Baptisma semel traditum amplius non est reiterandum.

Hanc regulam confuadam in omnibus ecclesijs predicamus: ut lauacrum semel initum nulla iteratione uioletur dicente apostolo: unus deus: una fides: unum baptisma. cuius ablutionem nulla reiteratione uiolanda est: sed sola spiritus sanctificatio inuocanda: ut quod ab hereticis nemo accepit: a catholicis sacerdotibus consequatur. Nemo ei hereticis uel scismate constitutus intelligendus est. Ceterum si cum fidei integritate et animi puritate de manu hereticorum in forma ecclesie aliquis baptisma accepit: tunc impletur illud aug. per lapideum canalem aqua transit ad areolas: et iterum spiritualis uirtus sacramenti et cetera. Item in libro de blasphemia.s.s.

Etiam per malos boni colliguntur.

Spiritus sanctus in sancta ecclesia etiam in isto tempore quo uelut granum atteritur cum palea sic operatur: ut nullius ueram confessionem aspernetur nullius simulatione fallatur: atque ita reprobos fugiat: ut etiam per illorum misterium probos colligat. Ecce quam ab hereticis baptisma cum sua uirtute accipitur. cuius tam necessaria administratio est: ut nec etiam a paganis datum possit reiterari. unde in ecclesiastica historia legitur quod alexander eps alexandrie: cum petri martyris solemnia celebraret post expleta missarum sacramenta uidit super oram maris puerorum ludum imitantium: ut fieri solet epm: et gerentium ea que in ecclesia geri mos est. mox eos ad se perduci iubet: et quid egisset percunctatur. Illi rei ordinem pandunt baptizatos a se esse quosdam cathecuminos confitentur per anastasium puerum qui illis fuerat eps simulatus. ubi ex responsis eorum uidit secundum religionis nostre ritum cuncta constare: statuit illis quibus integris interrogationibus et responsionibus aqua fuerat infusa: iterari baptismum non debere sed adimplere ea que sacerdotibus mos est. Hinc etiam isidorus ait.

De his qui per ignorantiam ordinantur: antequam baptizentur.

Siquis per ignorantiam ordinatur antequam baptizetur: debent ab eo baptizati iterum baptizari: et ipse ulterius non ordinetur. Sed romanus pontifex non hominem iudicat qui baptizat sed tamen spiritum dei subministrare gratiam credit baptismi: licet paganus sit qui baptizat. Palea. Si presbiter ordinatus deprehenderit se non esse baptizatum: baptizetur et ordinetur iterum et omnes quos prius baptizauit. Quod autem cetera sacramenta ab hereticis ministrari non possint: testatur hieronymus in aggeo propheta.

Non placet deo quod ab hereticis offertur.

Sic populus iste hereticorum omnium est in conspectu meo dicit dominus. et omne quod fecerunt quod mihi obtulerunt uel uota uel pro salute uel pacifica uel pro peccato uel holocausta uel elemosynas siue ieiunia uel corporis castitatem contaminata erunt in conspectu meo quamuis.n.sancta uideantur specie sui que offerunt: tamen quia tractata sunt ab illo qui pollutus est in anima: polluuntur omnia. Item in amos propheta. De eodem.

Odit deus sacrificia hereticorum et a se proijcit. et quotienscumque

vertice et pectore et in spatulis vnguntur: extra de sacra.non itera.c.i. et fi.io.et cetera.

a Siquis.quidam ponunt ita casum istum: Due questiones fiunt hic isidoro.prima vtrum baptizati ab ordinato ante baptisma sint rebaptizandi.secunda vtrum ipse debeat ordinari. Ad primam questionem respondet ab illo loco: sed romanus.secunde questioni non respondet sed pot decidi p.c.s.e.siquis confugerit. et sed hoc legitur totum sub interrogatione vsque ad illud.sed romanus sed supplebis secundum hoc in littera.vlterius non ordinetur: sed id est quia et cetera. et ita respondet vni questioni non alij: ar. extra de presump.non ne.insti.de inuti.sti.§. quotiens.C.de diuer. rescrip.l.i. et hoc verum est cum sunt connexe. alij legunt.c.plane et dicunt quod baptizati ab eo debent rebaptizari: sed male dicunt.vnde illud sed romanus est correctiuum.

b Ordinatur. et hoc corrigit.s.e.siquis confugerit. vel hic loquitur de rigore secundum isidorum secundum casum quem ponit isidorus secundum falsam quorundam opinionem: quod s.tales debent rebaptizari.vnde corrigit se stati ibi: sed romanus.q.d.ita alij dicunt.sed romanus et cetera.

b Baptismum.ar.non iterari sacramentum: licet non sit perfectum.
i Non debere.ar.simulationem alicui preiudicare.s.di.xxvij.quod interrogasti.j.xxij.q.ij.ecce.j.de con.di.iiij.solet queri.s.j.xxij.q.ij.quod ait.ff.de act. et obli.obligationum.
k Sed adimplere.ar.xxiij.di.quorundam.vij.q.i.nihil ea que scilicet vt in vertice et pectore et in spatulis vnguntur: extra de sacra. non itera.c.i. et fi.io.et cetera.

b Reprobos.ar.non preiudicare alicui in sua causa religionem alterius non enim melius debet alicui credi quia signa et miracula facit: cum etiam bonis et malis sint communia.s.e.c.multe.
c Probos.quia illud sacramentum puro corde sumunt.j.e.non nocet.
d Ecce.paganis si in forma ecclesie detur: de co.di.iiij.a quodam.
e Puerorum.doli capacium: aliter nihil agerent.nam tales furiosis comparantur.ff.de acq.pos.l.i.§.i.xv.q.i.illud.qui autem sit doli capax lex dicit.q.s.est proximus pubertati.ff.de re.iu.pupillum.ignorans tamen bene acquirit aliquid.ff.quemad.ser.amit.si partem.§.ij.
f Per anastasium.proprium nomen est.
g Interrogationibus.per hoc quod dicit integris patet non iocosum factum fuisse. et ita non soluitur illa que aug.de co.di.iiij.solet queri.licet quidam dicant eam solui.sed dico etiam quod licet formam ludendo accipiat dum tamen baptizare intendat baptizat.si autem omnia iocose fiant non erit baptismus: ar.xxij.q.ij.c.quod ait.ff.de ac. et obli.obligationum sba.§.vlt.extra de sen.ex.si vero.

c Non ordinetur.de rigore.alias secus: de cle.non.or.mi.c.i.
d Paganus.s.di.xxxij.§.verum.j.de co.di.iiij.quos a paganis contra. sed ibi preter formam ecclesie fuerunt baptizati.hic autem de eo baptismo agitur: quod in forma ecclesie traditur.
e Quod autem.non possint.cum effectu gratie.
f Sic populus.sic consecutiuum est. et hec sequentia.c. loquuntur quando forma pretermittitur vel scienter preter necessitatem sacramenta recipiuntur.
g Vel vota.generale est et postea subdiuidit per partes.
h Vel pro salute.pro salute et pro peccato dicit: quasi sint nomina sacrificiorum quorum vnum ad salutem conseruandam alterum ad peccata purganda offerrebatur.quidam codices habent secundum.h.vel sacrificium quod offerrebatur pro pace adepta vel adipiscenda.
i Vel holocaustum.holon totum cauma incendium.l.di.ponderet.ver.fi.
k In conspectu meo.ecclesiastica.n.dignitas non facit christianum: vt.j.ij.q.vij non omnes episcopi.
l Odit. et claudit.humana loquitur similitudine: vt.xxiiij.q.i.odi.

ɔgregati sīt i noie eiꝰ detestatᷣ feto rem corū ⁊ claudit nares suas. Item in osee. De eodem.

Illi offerūt sacrilegū panē ⁊ dant elemosynas ⁊ sectari uidētᷣ humilitatē: q̄ ego si uere fiat holocausta iꝑpretor: cū aūt sciam dei dereliq̄rit: frustra trūcatoꝰ capite fidei cetera mēbra hr̄e se iactāt. Idem in epistola ad galᷣ.

Sine fide ⁊ charitate nec euāgelium habetᷣ: nec ꝓsunt aliq̄ bona.

Marchiōꝰ ⁊ basilidesꝰ ⁊ cetere hereticoꝝ pestes n̄ hn̄t dei euāgeliū q̄ n̄ hn̄t sp̄ȝ scm̄ sine quoꝰ hūanū euāgeliū n̄ docetᷣ: nec putemꝰ ī uerbꝭ scripturaꝝ eē euāgeliū sȝ ī sēsu: n̄ i supficie sȝ i medulla: n̄ in s̄monū folijs: sȝ i radice rationis. Idem. De eodem.

Vide quātū bonū ē charitas. Si ita martyriū fecerimꝰ ut n̄ras uelimꝰ ab oībꝰ reliq̄as honorari: ⁊ si opionē uulgi sectātes ītrepidi sāguinē fuderimꝰ ⁊ s̄bam nostrā usq̄ ad mēdicitatē ꝓpā dederimꝰ: huic opi nō tā ꝑmiū q̄ȝ pena debetur: ⁊ ꝑfidie magis tormēta sunt q̄ȝ corona uictorie. Item ex concilio laodicensi.

Hereticoꝝ bn̄dictio maledictio est.

Non oȝ hereticoꝝ bn̄dictōes accipe: qm̄ magis sīt maledictiones q̄ȝ benedictiones. Item ex con. martini pape. Cū hereticis nec cū scismaticis licet orare.

Non liceat clericis uł laicis ab hereticis eulogias. i. bn̄dictōes accipe q̄ maledictōes sīt magis q̄ȝ bn̄dictōes, neq̄ liceat aut cū hereticis aut scismaticis orare. Item leo ad anatholiū ɔstātiopo. ep̄m

Extra ecclīā n̄ sūt uera sacrificia

In ecclīa dei q̄ corpꝰ christi ē alibi nec rata sunt sacerdotiā nec uera sacrificia: nisi inꝰ ꝓꝓetate sue nature uerꝰ nos pōtifex recōciliet. Item leoni augusto.

Impioꝝ manibus diuina sacramenta se subducunt.

Manifestūꝰ ē p crudelissimā ⁊ isanissimā uesaniam i alexandrina sede oē celestiū sacmētorū lumē extictū. itercepta ē sacrificij oblatō: defecē chrismatis sāctificatio: ⁊ parricidialibꝰ manibꝰ ipioꝝ oia sese subtraxere ministeria. Item beatꝰ martyr cyprianus in epistola contra hereticos.

Sacramēta extra ecclīā mistrari ꝑnt: salutē nō ɔferre non ꝑnt.

Siq̄s igt̄ ō ecclīa heretica ꝑsumptione exieritꝰ: a semetipo dānatꝰ ē: cū huiusmōi sȝ apl̄m nec cibū q̄dē sumē debemꝰ. declaratᷣ hoc in libro regū: ubi cum hō dei ad hieroboā missus esset q̄ peccata sua exprobraret atq̄ ultionem suā futurā ꝑdicēt: panē apud illū edē ⁊ aquā bibē ꝓhibitꝰ ē. qō cū nō custodisset: diuina s̄nia idē redēs morsu leōis i itinē ītijt. An dȝ q̄sq̄ȝ dicē sacramētū salutare ⁊ graȝ celestē cōem cū hereticis eē posse: cū q̄bꝰ nec t̄restrīs cibꝰ nec secularis potꝰ dȝ eē cōis? ɔstat aūt oleū uñ baptizati unguᷣtᷣ s̄tificari ⁊ eucharistiā fieri apō illos oio n̄ posse ubi spes nulla ē ⁊ fides falsa ubi oia pꝰ mēdaciū gerūtᷣ. Nā hereticꝰ more simiaꝝ q̄ cū homines n̄ sint formā hūanā imitātᷣ: mul tū ecclīe catholice ⁊ auctē sibi ⁊ ueritatē dicat: cū ipē i eccl̄a n̄ sit. bn̄dicit: cuȝ a deo sit maledictꝰ. uitam pollicetᷣ: cū sit mortuꝰ. deū īuocat cū sit blasphemꝰ sacerdotiū administrat ꝓphanus. munꝰ ponit añ altare sacrilegus. ad hec oia accedit ⁊ illud malum: ⁊ antistes diaboli audeat eucharistiaȝ facē. Et cū nec sacrificari oblatio illic possit ubi sp̄s sācꝰ nō sit: nec cuiq̄ȝ p eiꝰ dn̄s p̄ces ⁊ orones ꝓsit q deū ipse uiolat. Si. n. q ecclīaȝ uiolāt ethnici ⁊ publicani hn̄tur: multo magis rebelles ⁊ hostes falsa altaria ⁊ illicita sacerdotia ⁊ sacrificia sacrilega ⁊ oia adultīna fingētes īt ethnicos ⁊ publicanos necesse ē ut ɔputētᷣ: quos oēs ɔstat a charitate ⁊ unitate ecclīe catholice recessisse. Ergo oia quecūq̄ȝ faciūt heretici: carnalia sūt ⁊ iania ⁊ falsa: ita ut nihil coꝝ q̄ illi gesserūt a nobis ꝓbari debeāt. Nonꝰ statiȝ

m i Ali uere. i. ex charitate ⁊ fide: de pe. di. iiij. c. penult.

n Trūcata. i. fide q̄ est fundamētū oiuȝ bonoꝝ. s̄. c. cū paulus.

o m Marchiō. iste marchiō dixit duo eē p̄ncipia: unū supioꝝ aliud iferiorum. xxiiij. q. iij. q̄dā. ꝟ. ⁊ marchioniste.

p Basilides. iste negauit christū fuisse passū: ut. c. q̄dā. xxiiij. q. iij.

q Duo hūanū. i. n̄ diuinū n̄ ɔferens grām.

r In u̇bis. ar. u̇ba rebꝰ n̄ res u̇bis deseruire. ꝑfertᷣ enī itētio u̇bis: ar. xiij. q. i. §. ij. ꝟ. u̇ba. ar. xxxviij. di. sedulo. ar. xxij. q. v. hūane. ⁊ q. ij. neq̄s. ar. xxiij. q. i. paratus. ⁊ q. viij. occidit. arg. xxix. di. regīe.

s Sȝ i sensu. ar. xi. q. iij. añcessor. ⁊ c. qō ꝑ decessor. ar. ff. de leg. ⁊ se. cō. scire leges. ar. eꝫ ō ꝟ. sig. ꝓpt̄ea. ⁊ c. itelligētia. ar. xxij. q. ij. is qui.

a n Vide q̄ȝtū. opi ar. q̄ dare elemosynā ad vanā glāȝ sit peccatū: ar. xxiij. q. i militare. xxiiij. q. i. odi

b Quā corona. s̄. di. xc. neqȝ i fi. ⁊ c. siquis aūt. j. ō pe. di. iiij. §. p̄t ȝ ibi diē aug. q̄ si q̄s n̄ hn̄s charitatē patitur martyriū ⁊ si n̄ ꝓdest ei ad vitā eternā ꝓdest ei tñ ad minꝰ suppliciū s̄beūdū. So. ibi agit ō illis q̄ bono zelo ⁊ si n̄ s̄m ɔsciam martyriuȝ s̄beūt: h̄ de illis q arrogātᷣ vt hic innuitur. io.

c n Non oȝ. bn̄dictiones. i. sacmēta vel dogmata. vel h̄ diē ironice: bn̄dictōnes. i. dignitates ⁊ ꝑdicationes q̄ idiote videntᷣ bn̄dictiones vel bn̄dictionum abusiones.

d n Non liceat. scismaticis. j. ō cō di. i. ep̄us nullā ȝ. so. illud antiq̄ꝰ: istud ō cōsuetudine ecclīe roboratū. h.

e i In ecclesia dei. nec va. q̄ȝtū ad bn̄dā rē sacramenti ⁊ licitam executionem.

f In ꝓprietate. i. in vafide icarnatōis. i. vt nō credamus christianos deo recōciliari nascendo moriēdo ⁊ resurgēdo ⁊ c. xxiij. di. q ep̄us

g m Manifestū ē. per crudelissimā. s. arrianā execū: vt. xxiiij q. iij. resecande.

h Intercepta. i. ꝑsus quo ad effectum consumpta. ⁊ ita dicit ouidius maior in fabula ranarum ⁊ intercepta colla gerebant.

Siquis. Casus: Intēdit cyprianꝰ ꝓbare: q̄ nō debemꝰ vti sacramētis hereticoꝝ. ꝓ auctē apl̄i q cibū corꝑalē ꝓhibet cū eis sumi. Secundo auctē dn̄i q ꝓhibuit abdō ꝓphetā cū eis cibū sumē. Tertio q̄ heretici more simie imaginē tm̄ hn̄t sacmētoꝝ sȝ nō hn̄t va sacmenta. Quarto q̄ si mali q sīt i ecclesia pꝰ trinā monitionē ɔparātᷣ ethnicis ⁊ publicanis vt cū eis n̄ sumamꝰ cibū: multo fortꝰ ipsi heretici. Quinto q̄ n̄ tm̄ ipi puniūtᷣ sed ⁊ eis fauētes ⁊ eoꝝ sacramētā vētes. Sexto au ctoritate olee ꝓphete dicentis sacrificia eorum eē panem luctus.

k Exierit. i. egerit ꝓpē qō mētᷣ exire ⁊ dānari: ar. xxiij. q. iij. si q̄s non recte.

l A semetipo. i. ad suum eē cū sine factis cadēdo i heresim iā dānati: vt. j. iiij. q. vi. i. j. xxiij. q. i. c. iij. ⁊ iij.

m Dānatꝰ ē. i. ipē iicit se excōicatōem. vij. q. i. denīq̄

n Ad hieroboā. q fecerat duo idola ⁊ unū posuerat i bethel: aliud in dan.

o Nō posse. q. i. effectꝰ vel res sacramēti n̄ ē apud illos: sȝ nec virtus sacramēti sȝ cyprianū. vt. j. de cō. di. iiij. q̄ꝛ ā. di. xxxij. §. vez. sȝ ȝ cū ē j. e. q. c. ꝓfuiꝫ s̄. di. xix. 2ᵃ.

p Per mēdaciū. hic errauit cyprianꝰ put dicit aug. ⁊ cū corrigit. xxiij di. §. vez. j. de cō. di. iiij. q̄dā tñ volunt eū h̄ excusare q̄ intellexit h̄ ō hereticis q foꝛmā ecclīe non tenēt. vel h̄ verbū vbi oia pꝰ mendaciū ⁊ c. eū excusare. ar. de c. ȝ. di. iiij. ō let q̄n. vel hoc dixit ȝ hereticos q̄s semp īseq̄batᷣ sīc ⁊ pelagiꝰ. xxiij. q. i. scisma. ⁊ fuit ibi excessus vitād: ar. de cō. di. ij. ego berēgarius. magis tñ crēdo aug. qui dicit eum errasse.

q Non statim.ar.q non oi doctrine vbo credēdū est.j.xxiiij.q.
i.aduocauit.ā.di.xix.fm.ar.ō.ā.l.di.siqs ꝑpostera.j.xxiij.q.iij.
ille.t.q.v.miles.t.q.i.qd culpat.viij.q.i.scīēdū.ar.xi.q.iij.siquis
eps.t.c.nō semp.t.c.si dns.Ar.b.B ē ar.ō sigilla q̄ nō stati debēt
recipi:ar.ex de pba.tertio.nā hr̄e approbāde sūt.ff.de ꝓcu.si ꝓcu
ratorē.ff.quod
cuiusque vni-
uersi.itē eorum
§.q si actor.si
tñ sigillū repro
bat:si nomen
actoris nō hz:
ex de eo q mit
in pos.cū sicut
in pte decisa.

r Separauerit.
B ē ar.q mari
tus scīēs se vx
ori i.ppīq gra
du ꝓhibitū
hz impobādo
ꝓsanguinitatē
defecerit debz
abstinē ab ei?
toro et inbēte
epo ne abstine
at:ar.di.l.siqs
ꝑpostera.qd
q̄ si eps eum ex
cōicat ? patiēt
ferat:nec cu-
ret:cū ñ liget
apud deum:vt
xi.q.iij.q̄mō.
qd obē.j.e. vt
euidenter.b.

s Sic etiam p
osee.

t Peccato.i.
ꝓsensu peccati
eor.viij.q.i.§.
ei aūt.t.xxiij.
q.iiij.ita plani
t.c.siquis a ca
tholica.

a e Extra.de
clesiā.i.
ex formā eccle
sie rōe effect⁹.

b s Selpueni
ente no-
ctis .q̄ttuor st
ptes noctis ꝓ
cininz itēpesta
gallicinīū ante
lucanū.

c Accipet.q̄
re i necessitate
pōt ab hēti co
baptismū acci
pe t ñ euchari
stiā:dixi ratio
nem.xxiiij.q.i
si quem.

d a Rriānos sacerdotes indignos christi honoribus.

e Sub imagine imaginem pīie appellat publicā recōciliationez q̄ fit per manus impositionem.

f Baptismate.qō fecerūt vel acceperūt.ō.e.q.siqs ō.

g Nō arbitramur.sbaudi.dici.ñ.n.vident elici t̄c.q: eor laicos t̄c.q̄si cū B ab sit de laicis:merito sic dz ē ō clicis nō.n.clerici sili
forma recipiēt.t iō ps q̄ sūt digni ecclīasticis honoribꝰ t ꝓtinuat
B.c.cū fine illi⁹.ō.e.vētū.vel dic q: eor.i.q̄uis.q.d. q̄uis laicos
eor ita suscipim⁹:nō tñ clerici ita suscipiēdi sūt in honore.

h Dñs.hec rō nō videt sufficiēs.sed satis videt i hoc q dicit auctores eo
rū.nā tūc sūt auctores eor:cū isti t illi sūt ex ecclesiā.vel dic q sufficiēs est
quo ad hoc:q nō pōt ꝓferre de merito vite.xl.di.multi.

i Perfectōem.i.sanctitatem t officij executionem.

suscipienda sūt t assumenda q̄ ia
ctā in christi noie: sz q̄ geruntur
i christi uirtute. Quō.n. pīcē q̄
agūt aut ipetrare aliqd illicitis co
natib⁹ a deo pōt:q ꝓtra deum qō
eis ñ lz moliunt? Quare qui hēti
cis t scismaticis pīocinā:cēsura
diuina i eor pbā facinōe t penis
ñ solū duces t auctores sz ēt par
ticeps destinari: nisi se a cōione
malor sepauerit pcipiēte dño p
moysen:separamini a tabernacu
lis hoiuz istor durissimor :t no
lite tāgē ō oib⁹ q̄ sūt i eis:ne sīl pea
tis i peccatis eor:t qō ꝓmiatus
dns p moysē fuerat ipleuit:ut q̄s
gs se a chore t dathan t abion ñ
sepasset:penas stati p ipia cōione
solueret.sic ēt p osee pphetā spūs
sanctus testat dicēs:sacrificia eor
tāq̄ panis luct⁹ : oēs q̄ māducāt
ea ꝓtamia būt:docēs.s. t oñdēs
t oēs oino cū auctoribꝰ t fautori
bꝰ supplicō ꝓnūgi q fuerit peccato⁹
eor ꝓtamiati. Item aug.

Vera sacramenta nō nisi in fide ecclesie celebrantur.

Extra catholicā ecclīā ñ ē locꝰ
ueri sacrificij. Tez grego.
in.iij.li.dialagor ait de ermigillo
rege leouigildi filio.

De manu hēticor communio ñ est recipienda.

Cēl pueiente⁹ pascha festiuita
tis die itēpeste noctis silentō
ad eū pfidus pr̄ arrianū epz misit
ut ex ei⁹ pfidis māib⁹ sacrilege cō
secratōis cōionez accipet :atq̄ p
hoc ad pr̄is gr̄az redire mēt. Oz
uir deo dedit⁹ arriano epo uenien
ti exprobrauit ut debuit ei⁹ q̄ a se
pfidiā dignis icrepatōib⁹ repulit
Tez inocentius capl̄o.vij.

Sacerdotes hēticor epī honori bus non habentur digni.

Arrianos ꝑtea ceteraq̄ eius
modi pestes:q̄ eorum laicos
ꝓuersos ad eū sb imagie pīie ac
spūs sancti sanctificatōe p ipositōem
man⁹ suscipim⁹:ñ uidēt clici eor
cū sacerdotij aut cuiuspiaz mini
sterij suscipiendi dignitate esse : qñ
qb⁹ solū baptisma ratū esse ꝓmit
timus:qō utiq̄ in noie pr̄is t filij
t spūs sci pcipit :nec spīn scm eos
hr̄e ex illo baptismate illisq̄ mini
sterijs arbitrāur⁹ qñ⁹ cū a catholi
ca fide eor auctorel discederēt ēt
pfectōez spūs quā acceperāt amise
rūt.nec dare ei⁹ plenitudinē pōt:
q̄ maxie i ordiatōib⁹ opat q p ipie
tatis sue pfidiā fidē dni pdiderūt
ꝑpt̄ qō fieri nō pōt:ut eor ꝓpha
nos sacerdotes dignos christi ho
noribꝰ arbitremur:quor laicos i
pfectos⁹:ut dixi ad spūs sci pcipien
dā grāz cū pīie imagie recipimus
Item legit:q̄⁹ tetigerit imūdū imū
dus erit.Quō ergo ei tribuet q i
mūdicias t spurcitias ꝓsueuit ac
cipe:t.j.q pticeps fact⁹ ē dānati⁹
quō honorē debea taccipe:inueni
re ñ possum⁹ Ex eo aūt q⁹ man⁹
ipositō⁹ itari pcipit⁹ : sacramentū
esse oñdit. Ade aug.de bapti
smo li.iij.

Manus impositio non est sacra menti iteratio.

Ann⁹ ipositō nō sicut baptis
m⁹ repetī nō pōt.qd.n.est alīō ni
si oro sup hoiem? Qelm ergo in
nocenti⁹ solū baptisma hēticis ra
tū esse ꝓmittat:cū greg.sacrilegā
uocet ꝓsectionez arrianor:cū cy
prianus q̄cūq̄ ab hēticis fiunt car
nalia t iania t falsa iudicet:cū hie
ronym⁹ oia q̄ ab eis offerūt ꝓtami
nata i ꝓspectu dei asserat : cū leo
extra ecclīam nec rata sacerdotia
nec uera sacrificia eē testet: pz q⁹
sacmenta ecclīastica p̄t baptisma
ut supra dictū ē ab hēticis mistra
ri ñ pōt. Tez obijcit illō hiero
nymi ad luciferianū.

Qui i baptismo sanct⁹ ē:ad altare peccator non accedat.

Sicut christ⁹ ē q baptizat: ita
ipse ē q sanctificat.unde oro te
extēsionē sup penitētē ore inuocato sancto spū paraclito.vel ibi prohibet
reiterationez man⁹ ipositōis fieri i publico:hic aūt pmittit fieri in occulto.

a Sicut christus est q baptizat.iferius:de cō.di.iiij.nemo vel cū effectu.

b Unde oro te.putabat iste eū q homicida vel adulī fuerat mūdari i baptismo:ñ ita tñ vt dign⁹ eēt sacerdotio.Gratian⁹ tñ hoc intelligit de occulto peccatore.nā dicebāt qdā de tali t male:q̄ lz posslz baptisma dare
nō tñ ꝓsicē.t B tales reprehendūt:t sm B ē ar.ō.l.di.q sb gradu.sed ibi de depositō cū quo dispensat vt baptizet.hic de tolerato.

k Est eor.i.q⁹ eor vt
sit relatiuū cū cā:t ita
q̄ hoc ꝑcedens lectio
approbata nō vr.i. iō
nō videt q⁹ t̄c.

l Impfectos.q⁹ non
receperūt gr̄am p illō
baptisma.

m Qui tetigerit.tactu
mētis:ex de senten.ex.
nuper.

n Dānati. dānatiōis
vel auctoris iam dam
nati t̄c.

o Ex eo.nō ē rō hec
q⁹ sūt q̄dā sacmenta q̄
iterant:q̄dam ñ vt vn
ctio ifirmor t dedica
tio ecclesiarum

p Impositio.recōcili
atoria.t itelligas de p
nata:q⁹ solēnis ñ reite
ratur.

q Decepit.quotiēs
cūq̄ reuertūt ab hēsi
ā.e.bi q baptismū t̄c.

r Manus.sensus ē
man⁹ ipositio
pōt repeti:vt.j.ō cō.di
iiij.qūo baptismus.lx
viij.di.sicut.

s Impositio.ꝓsecra
toria.sz ꝓfirmatoria ñ
Item nec ordinatoria:
sz curatoria bñ iterat:
de q̄ or:sup egros ma
nus iponēt t̄c.recōcili
atoria similiter: vt hic
iponit eni recōciliato
ria man⁹ hēticis reuer
tis:vr.ā.e.arrianos. ō
con.di.iiij.qūo. Et ex
cōicat:vt.xi.q.iij.cum
aliqs ex penitētib⁹.vt
l.di.i capite.t i hēticis
vel excōicat ñ ē sacra
mētū:t iō repetit i pe
nitētib⁹ si ē publica est
sacmētū:t iō ñ iterat.
t ꝓuenit tñ epis:vt.x
xvi.q.vi.c.i.t l.di.i ca
pite.si ē ꝓuata nō ē sa
cramētū:reiterat t cō
uenit ēt pīsbr:vt.xxvi
q.vi.c.pīsbr.§.ecce.

t Non sic.i.licet.

u Repeti.j.e.q.q⁹ q
dā ō.So.sz ibi manus
ipositōez ꝓsectionem
notat.hic vero manus

Sacerdotem .i. sacramenta posse conficere.
d Pōt fieri. ar. q̄ vno de duob⁹ q̄ sūt eiusdē iuris ꝯcesso: alter̄ ꝯceditur ex q̄ eni aliqd alicui ꝯcedit̄: ei⁹ coherēs ei ꝯcedit̄: vt. j. iij. q. vi. hoc quippe ⁊. xvi. q. i. si. mōchus. ⁊. q. ij. c. i. ſ. viij. di. quo iure. h.
e Cooperante. istud cooperāte falsū ē q̄ztū ad dantem vel facientem: nō quātū ad recipientem j. e. dominus.
f Maledicam. aliaz expositionē hu ius vbi habes. j. e. multi secularium.
g Intra. ab isto lo co vſq̄z ad. c. sa cerdotes loquūt̄ oia. c de malis sacerdotib⁹ toleratis ab eccl'ia.
h Creantur. quo ad sustentationem corpo ris: ⁊ post anime.
i Omnia sacra menta. ⁊ ver bum .i. predicatio: que si fiat ab indigno alijs ꝓdest. sed sibi nocet: ar. di. lxxxiij. ſ. q̄zq̄z. ar. xv. q. vlt. c. vlt.
k Dictū est. tales in struunt deum qualiter eos punire debeat. xl. di. multi.
l Prophetauit. h̄ ꝓbat. q̄ mal⁹ sa cerdos pōt conficē q2 saul malus erat ⁊ pro phetauit: immo mali habent omnia dona spiritus sancti preter charitatem. ſ. e. multe. historia autem erat h̄ pro casu.
m Nō noui .i. nō ap probaui. Ita dicūt ali qui scholares qui noti sunt aliquib⁹ in schol' cum vident eos in ter ra sua dicūt: non noui vos. vel quando sunt diuites dicunt paupe ribus: non noui vos: vel quod peius est no lunt loqui cum eis.
n Propheta. ad l'ram intelli git̄ de babylonica cap tiuitate. nam cyro dan te l'iām reuertēdi de babylonica captiuita te: populus israel edi ficauit altare: ⁊ deiece rūt fundamētū templi s3 p l'ras cābise ducis militie ip̄i⁹ cyri ꝓhibi tus ē i edificat̄ōe ꝓce dere vſq̄z ad 2m ānuz darij in quo egressus est edificare templum ceptū ab aggeo ꝓpha ad h̄ exhortāte pplm loq̄t̄ ḡ hieronym⁹ de medio tēpore: i q̄ imo labant in altari. sed domum dei. s. templū reedificare negligebant: cum do mos ꝓprias reedificarent: qd̄ in ipso aggeo planius pz.
o Diruta. i. edificatōe vtutū. diruit. n. remot̄ vtutib⁹ aia. xv. q. i. ex merito

ut aut sacrificādi licētiā ei tribuas cuius baptisma approbas: aut re ꝓbes eius baptisma quē n̄ putas eē sacerdotē. neq̄z. n. pōt fieri: ut qui i baptismo sactus ē: sit ad alta re peccator. Sz hoc de peccatore tm̄ catholico n̄ de hētico itelligen dū ē: q qcqd cū fide catholica pro officio suo facit: lz idign⁹ tm̄ diuia grā coopante ratū eē credit̄. alio qn si de hēticis dictū itelligit̄: ipse sibi ꝯtrari⁹ eēt cū dicat in osee: sa crificia eoꝝ ⁊c̄. ⁊ alibi i ꝑsona dn̄i

Benedictionib⁹ hēticoꝝ de⁹ ma ledicit

Maledicā b̄ndictōibus u'ris. hoc ē qcqd a uob̄ b̄ndicitur: ꝑ me erit maledictū. Hoc ergo itel ligendū de eēt hētico. Illud autē ad luciferianū ꝰ eccl'iastico pecca tore: de quo aug. ait i li. de corpo re domini.

Boni ⁊ mali sacerdotes eque cor pus christi conficiunt

Intra catholicā eccl'iaz i my sterio corpis ⁊ sāguis dn̄i ni hil a bono maius nil a malo min⁹ ꝑficit̄ sacerdote: q2 nō i mēito cō secrātis s3 i uerbo ꝑficit̄ creatoris ⁊ uirtute sp̄s sācti. Si. n. i mēito eēt sacerdotis: neq̄q̄ ad christū ꝑ tinēt. Nūc aūt sic q baptizat ipse christ⁹ ē: ita ipe ē q ꝑ spm̄ scm̄ hāc suā effic̄ carnē ⁊ trāsfūdit i sāgui nē. Credēdū ē. n. q i uerb christi sac̄mēta ꝯficiāt̄: cui⁹ ꝑus creant̄ ipso: eius utiq̄z uerbo recreāt̄ ad melius. Itē in li. ij. cōtra epi stolam parmeniani. De eode.

Omnia sacramēta obsunt idi gne tractantib⁹: ꝓsīt tm̄ ꝑ eos digne sumētib⁹: sicut ⁊ uerbū dei unde dictū ē: q̄ dicūt facite: q̄ aūt faciūt facē nolite. Itē i tracta tu ep'le iohannis.

De his qui sanctis male utun

Prophetauit saul rex malus cū et sāctū dauid ꝑseq̄retur. n̄ ergo se iactent q forte sine chari tate hn̄t sāctū mun⁹ dei: s3 uideāt q̄lez rōnez sint habituri cū deo q sāctis n̄ sācte utūt̄. Ex his erūt q dicturi sūt i iudicio. ⁊ i noīe tuo ꝓ phetauim⁹. Quib⁹ n̄ dicet̄ menti mini: s3 non noui uos ⁊c̄. Spm̄ ergo ꝓphetie dicēdi sūt habuisse sed non meritum. Itē hiero. in aggeo. ij. c.

Quisq̄z nō tā sāctificat̄ ex hostijs q̄z ꝑ peccato polluit̄.

Propheta qui altari tm̄ extru cto ⁊ domo mea diruta hosti as mihi offers i altari ⁊ uictimis ei⁹ sāctificari te putas. Scito q̄m sāctū qdē ē qd̄ offert̄ i altari: s3 n̄ tā sāctificaris ex hostijs q̄z ex mō tuis opib⁹ pollueris. Itē aug. in li. de uerbo domini.

Cōtra spm̄ uerbū dicit̄: cuz ex d' ꝑsione nunquā reditur.

Ita fit uerbū ꝯtra spm̄ scm̄: cū ex dispsiōe ad cōgregatio nem nūq̄z uenit̄: q̄ ad remittēda peccata accepit spm̄ scm̄. ad quaz ꝯgregatōez ⁊ si ꝑ maluz clericū s3 tamen catholicum ministrum re ꝓbū ⁊ fictū si aliqs accesserit cor de n̄ ficto in ipo ip̄us sanct⁹ opat̄ remissionē peccatoꝝ: qui in sācta eccl'ia ita opat̄ ut reprobos fugi at: ⁊ tm̄ ꝑ eoꝝ ministeriū probos colligat. Itē in sermone de re missione peccatorum.

Nō meritis hominuz: s3 uirtute sp̄us sancti peccata remittuntur

Ut euidēt ondēret dn̄s a sp̄u sācto quē donauit fidelibus suis dimitti peccata n̄ meritis ho minū: quodā loco sic ait: accipite spm̄ scm̄ ⁊ ꝯtinuo subiecit: sicui di miseritis peccata remittuntur ei hoc ē sp̄s sāct⁹ dimittit non uos. Proinde sic is quē sacerdos tole rat i eccl'ia ē: tm̄ extra eccl'iaz ⁊ ex tra corp⁹ ei⁹ cuius caput ē christ⁹ si ei ostiarius n̄ aperuerit: ita n̄ iō extra eccl'iā ē: ⁊ n̄ ē de corꝑe siqs pastoris ꝑiudicio cōpellit̄ foris esse. Itē ābro. de sac̄mētis.

De⁹ n̄ merita ꝑsonaꝝ: s3 sacerd tum officia considerat

Quam scriptura testet̄ q̄ ad ꝑ ces hieroboā ignis descendit de celo: ⁊ rursus ꝑcāte helia ignis missus ē q sacrificia consumeret:

p Ita fit vbū .i. blasphemia. j. de pe. di. i. ſ. vlt. ⁊. di. iij. ſ. fine. h.
q Congregationem .i. vnitatem ecclesie.
r Nūq̄z. ⁊ ita peccatū i spm̄ sāctū ē finalis i pn̄ia: de q̄ dicit aug. de pe. di. vij. c. i. ⁊ fi. ⁊ notaui. xxv. di. qualis.
s Et tamen hoc dicit. quia ab isto possum accipere etiam sine ne cessitate.
t Ut euide ter. q̄daz ita ⁊ aduocat̄ pōt allegare: vt dicat q̄dam lex. xlv. di. cū beatus.
u Et cōtinuo ar. verboꝝ ordinē spectā dum esse vt. ⁊ xiij. q. i. ſ. ar. ex serie verbo rum aliquid ꝑ pendi. j. xxiij. q. i. aliens.
x Dimiseritis bene dicit dimiseritis: non cui putaueritis dimitti.
y Hoc est. s. j. xi. q. iij. illi ⁊. c. nemo ꝯdē nat. j. e. q. dicit est. j. de cō. di. iiij. nemo. h.
z Ostiarius .i. christus idē est ⁊ ostiuz: vt j. e. q. ordinan tes.
⁊ Preiudi cio .i. prauo iu dicio. j. xxiij. q. iij. siquis. ⁊ xi. q. iij. si eps forte. ſ. e. q. re missionem. j. i. q. iij. quid obest. h.
a Cum scri ptura. h̄ intendit dico sius ꝓbare q sp̄us sanctus operatur inuisi biliter in sacra mentis eccl'e. qd̄ ex eo ꝓbat q2 olim visibi liter opabatur in legalib⁹ sa cramentis.
b Scriptura quā nō habe mus. s3 ē i scri ptura. lex. ul' poenam.
c Hieroboā. hieroboā q fuit mal⁹ fm̄ falsū itellectū gratiani. alij hieroboā q̄si sacra baal destruēs. hierobo. n. hic. n. dicit⁹ ē gedeō sed hoc nō faceret ad ꝓpositum gratiani. io.

d m Elti.hoc.c.intelligitur de malis tolerandis:quia generaliter loquitur de omnibus sacramētis.Lasus. In prima parte reprehenduntur quidam laici:qui vitam sacerdotum reprehendendo diuina sacramenta ab eis collata cōtēnebant:gerentes trabem in oculis suis:z festucam volentes mouere de oculis aliorum. In secūda parte dicit q̄ ꝯtūcūq; sit sacerdos mal⁹ sacramenta tñ eius vera sunt nec magis sanctificant a bono.i tertia qd sit mysteriū z quid sit sacrificium.vltio ponuntur verba osee prophete

e Ledēt.ar. alterius crimē non nocere innocenti.j.e. q. iij.c.i. ⁊e. q. fertur.ꝫ.b.

f Spernunt. ex his ꝓicit q̄ missa malorū sacerdotuz audiri possit: ⁊si ꝓhibitū sit in casu:vt. j.x v.q.vlt.c.vlt.j. viij.q.iij.c.vlt. ⁊.xix.di.c.fi.ꝫ ⁊.di.xxxij.nullus.di.lxxxi.si qui ꝑbi. sed illud de publico vel de dānato:sed hic ⁊ tolerato.b.

g D in⁹.i.ñ
b Incōphensibiliter.nō enim a nobis cōprehendi pōt qualiter trā ubstātiatio sub spē panis z vini corpus christi z sanguis fiat

dat itelligi q̄ de⁹ ñ merita psonarū ꝓsiderat sed officia sacerdotū Ignis ille uisibil' mittebat' ut crederēt:nob iuisibil' opat':qō credim⁹. Creō ergo adeē dñz ieſū iuocatū p̄cib⁹ sacerdotū:q ait ubi fuerit duo ul' tres ꝓgregati i nomine meo:ibi sū i medio eoz. Tē gre

Nō merita sacerdotū sed uirtus diuina sacramenta sanctificat.

Dalti⁹ secularīū hoiuz cū plus sacerdotis uitaz q̄s suā discutiūt:i magnū ꝓtēptōis diuioz sacramētoz crimē icurrūt.magnan. trabe uulneratos hītes oc'los eamq; negligētes festucā tenuem i alioz ꝓspiciūt oculis:quā dū incaute festināt auellē:erroris in foueā dilabūt':min⁹ qdē ꝓsiderātes q̄ nō eos sacerdotum uita ledēt' si ipi hūilit' bonis sacerdotum admonitionib⁹ aurē accōmodarent Dz dū hypocritarū moze pl⁹ illorū famā q̄s ꝑpam uitam uel uite negligētiā diiudicāt:spnūt' sancta monita z spūalia dōa.uñ fit ut ñ solū ab eis dicta respuāt:ſz qō est deteri⁹ diuina ēt mysteria ꝓtēnant ut nec corporis cōionē nec sāguis dñi nr̄i ieſu christi eoz mistio ꝓfectā assumāt:putātes hāc min⁹⁹ eē sanctificatā:si illoz fiat officio quorū uita coz oculis uidet' ignobil'

Deu i q̄ magnū laqueum incidunt:ut diuina z occulta mysteria plus ab alijs sanctificata posse fieri credant:cū un⁹ idēq; sps sanct⁹ i eccl'ia diffusa p totū orbē t'raruz icōphēsibilit' ea mysteria z occulta atq; iuisibilit' z opando sanctificet z bñdicēdo bñdicat.Dysteriū itaq; frēs ob hoc dr̄:q̄ secretā z recōditā hz dispēsatōez.Sacrificiū aūt q̄si sacrū factū: qr̄ prece mystica ꝓsecrat' ꝑ nobis i memoriā dñice passiōis.Sacmētū nō ē i aliq̄ celebratōne cū res gesta ita fit:ut aliqd sanctificate accipiam⁹: qō sācte accipiēdū ē:si aūt sacra baptisma chrisma corp⁹ z sāguis christi:q̄ ob id sacra dicunt': qz sb tegumēto corpaliū rez diuina uirt⁹ secreti⁹ salutē corūdē sacmentoz opat' effectuz.unde a secretis uirtutib⁹ ul' sacris sacmēta dicūt'.q̄ iō fructuose penes eccl'iaz fiūt:qz sanctus i ea manēs spūs corūdez

i Itaq; z quia occulte z inuisibiliter.

k Dispensationem.i.virtutem z gr̄am a deo dispensatam z collatam.

l Quia prece.sacrificia veteris testamenti ñ faciebāt qō figurabāt:arg.de cō.di.ij.sacrificium.z qō dicit' p̄ce mystica ꝓsecrat':b referas ad spēm facti fm.b.qz nec corp⁹ christi ꝓsecrat:qz z p̄us corp⁹ sacratissimū erat nec panis qz ibi desinit cē statim.

sacramētoz latent' opat' effectuz cuius panis z calicis sacramētuz grece eucharistia dr̄: latine bona gr̄a interp̄tat'. Et qd⁹ meli⁹ corpe z sāguie christi:siue ergo p bonos siue p malos mistros itra eccliaz dispēset' sacr̄m tñ ē qz sps scs mystice illō uiuificat q quodā apl'ico i tpe uisibilib⁹ apparebat opibus nec bonoz meritis dispēsatoruz āpliat':nec maloz attenuat'.quia neq; q plātat ē aliqd neq; q⁹rigat sz q icremētū dat de⁹.hoc de corpore z sāguie dñi nr̄i ieſu christi: hoc ēt de baptismate z chrismate sētiēdū ē z tenēdū:qz uirt⁹ diuina secreti⁹ opat' i eis:z diuina solūmō hec ē uirt⁹ siue potestas: ñ hūane efficacie.polluim⁹ itaq; panem.i. corp⁹ christi qñ idigne accedim⁹ ad altare:z sordidi mūdū sāguinē bibim⁹.z ifra:maledicaz iqt bñdictionib⁹ ur̄is:hoc ē ijs q̄ nūc meis bñdictōib⁹ possidetis:seu qcqd a nob bñdicit' maledicā.ul' qm̄ ñ bñdicūt sāctis ex uō corde: uel' qz q inique agūt bñdicunt' ab eis:adulant' q̄s peccatorib⁹ dūmō diuites sint. Item fabianus papa epis orientalibus.

Nō sacerdotū merita sz q̄ docēt z mistrāt considerare debemus.

Significastis 'insup plerosq; attēdē multos i ipis honoribus eccl'iasticis nō ꝓgruēt' uiuere fmōib⁹ z sacmētis q̄ p'eos pplis mistrāt'.O miſos hoies q hos intuēdo christuz obliuiscūt':q z ml' to añ p̄dixit:ut legi dei poti' obtēpet':q̄ imitādi uideant' illi q ea q̄ dicūt nō faciūt.z traditorē suum tolerās usq; i finē:ēt eū euangelizare cū ceteris misit.nā apl'i talē cō suetudinē nō habuerūt nec habē dā docuerūt⁹. Item nicola⁹ papa michaeli ipatori. De eodem

Non⁹ quales sacerdotes dñi sī sed qd de dño loquāt' est uob magnope prouidendum. nec i uicarijs beati petri apostoli uobis est attēdēdū qd fuit: sed⁹ quid ꝑ correctione eccl'iarū qd ꝑ salute ur̄a satagant.nec.n.illos inferiores dicetis scribis z pharisēis sedētib⁹ sup cathedraz moysi:de q bus dñs precepit dicens: q̄cunq; dixerit uobis facite:fm opa coz

m Quid meli⁹ corpore?certe aia christi.vñ hoc dictum intelligas dūtaxat amplificatōis gr̄a:si.j.xxxij.q. vi.nihil.z.q.vij.qō in oib⁹ vel sic quasi nulla sacmenta ecclesiastica q̄ ad sanctitatem z reuerentiam:vt.j.de cō. di.ij.nihil.z.c.qui mādu cat.z.xcv.di.ecce.vel i ter res eiusdem generis.s. inter corporalia vel intellige de corpore quod est christus.

n Qui rigat.j.e.q.inf rogo.sed ꝯ.ā.di.lxxxi sig p̄sbr̄i.sed ibi expone verbum.i.filium.z sic nō est ꝯ:de pe.di.i. verbum.

o Vel qz ista duo vl' respiciūt tñ ꝓximum mēbrum:cuius due inueniuntur expositōes per sequentia.

p Significastis. nō cōgruenter. ideo vitabant eorum sacramenta.

q Docuerunt. ꝯ nec nos pesumere vel inuenire debemus:vt.ā di. xxxvij.q de mensa.j. ij.q.v.ꝓsuluisti.j.xxxi q.i.q si.ā.di.lv. ⁊ euāgelica.ā.di.xlv.d.epz vij.q.i.c.i.

a Non quales.nec enim illos.nota modum arguendi de malis ad bonos:ō cō. di.i c.i.j.xi.q. i. sacerdotibus.ā.di.xxi. submittitur.

b d Dominus declarauit. nota φ augu. in hoc. c. iprobat duas opiniones petiliani: qui petilian⁹ dicebat imūdiciā maloꝝ mundis obesse. dicebat ēt φ mali sacerdotes nō ꝯferebāt vera sacramēta. Dicit ergo in prima parte: φ imūdicia maloꝝ bonis ꝛ mūdis nō obest. In secūda ponit quandam obiectionē petiliani q̄ ñ tāgit, ꝓpositū ꝛ eā soluit. In tertia ōndit φ sacramenta si in forma ecclesie conferantur a quocūq₃: vera sūt. ꝛ h̄ ostendit triplici exemplo caiphe apostoli ꝛ dauid. In quarta ōndit: φ quales sunt qui sacramenta accipiunt: talia sunt eis sacramēta. In quinta īfert duplicē conclusionem ꝯ duplicē opinionē petiliani grās agens deo φ acquieuit petilian⁹ suis rationibus.

c Declarauit. in parabolis de zizania separanda a tritico. xi. q. iij. nolite. de edis: vt. xxiij. q. vij. c. i. vel declarauit sustinendo iudam. ij. q. i. vnus ex vobis.

d Cetu. i. collectione apl'oꝝ vel ecclie: vbi sunt boni ꝛ mali. xxij. q. iiij. recurrat.

e Petilianus. obijciendo. dicebat. n. malū sacerdotē nō posse cōficere: q₂ nō est verus sacerdos: sicut nec laicus potest.

f Baptisma. quasi h̄ querimus ꝛ non illud ꝛ iō non valet obiectō ꝛc̄.

g Sacramento. ordine ꝛ officio sīn iusticia ar. ꝯ. xl. di. sicut viri. s₃ ibi agit̄ de essentia sacerdotis: hic de q̄litate.

h Suū. s. i. si non sua sed dei forma. s. ecclesie.

i Itē. verba sūt epimenidis illius thebāi sacerdotis qui malus fuit: ꝛ apostol⁹ sumit eadē verba in testimonium in epistola ad titum.

k Ig. ꝛ verum est supple ꝛ ideo approbemus.

nolite facē. Ergo iperator ꝯsidera si illos dixit audiēdos q sup cathedraz moysi sedebāt: quāto potius qui sup cathedram petri resident eē existimas ob audiendos.

Item augu. ꝯtra petilianum.

Sacerdotuz imundicia sacramētum non polluit.

Dominus [b]declarauit [c]in uno [d]cetu bonorum eadē sacramenta sumentium nō obesse mundis aliquorū imundiciā. petilian⁹ [e]dixit at si quis carmina sacerdotis memorit̄ teneat: nūqd ide sacerdos ē: φ ore sacrilego carmē publicat sacerdotis? augustinus rñdit: ita istud dicis quasi nō queram⁹ qd sit uerus sacerdos: ꝛ non quid sit ueruz baptisma [f]: ut eni quisq₃ sit uerus sacerdos: opoꝛtet ut nō solū sacramento [g] sed iusticia quoq₃ induatur: sicut scriptum ē: sacerdotes tui iduāt̄ iusticia. q aūt solo sacramēto sacerdos ē: sic fuit pontifex caiphas ꝑsecutoꝛ uni⁹ ꝛ uerissimi sacerdotis: quāuis ipe uerax ñ ē: qd dat tñ ueꝝ est: si nō det suum [h] s₃ dei. [i]Itē: Cretenses male bestie pigri corde. [k]Ig ergo apl'us nescio cui⁹ alienigene testimoniū q₂ ueꝝ ꝯperit etiā ipse attestatus ē: cur nos apud quēcūque inuenimus quod chꝛisti est: ꝛ uerum est ēt si ille apud quē inuenimus peruersus ꝛ fallax est nō discernim⁹ ꝓpter uicium quod homo habet [l] ueritatem quam nō suā s₃ chꝛisti habet: ꝛ dicimus sacramētū hoc uerū est: sicut ille ait: testimoniuz hoc uerū est? sed nunqd ideo dicimus: etiam ipse homo uerax est: quia dicimus sacramentum hoc uerum [m] est? uobis aūt necesse est ut semper erretis: q̄ dui, ꝓpter hominum uicia dei sacramenta uiolatis [n]: aut nos, ꝓpē dei sacr̄a que i nobis uiolare nolumus: etiam uestri scismatis sacrilegiū [o] assumere putatis. Item. [p]Baptismi ergo puritas ab impuritate uel imūdicia conscientie siue dantis siue accipientis omnino distincta est.

Item. Memento sacramentis dei nihil obesse moꝛes maloꝝ hominum: quo illa uel nō sint uel minus sancta sint. Item. Si non habebat saul sacramenti sanctitatem: quid in eo dauid uenerabatur? Si autem habebat innocentiam: quare innocentem persequebatur? nam eum propter sacramenti unctionez ꝛ honoꝛauit uiuum: ꝛ uindicauit occisuz. Et quia uel panniculuz [q] ex eius ueste abscidit: percusso coꝛde trepidauit. Ecce saul non habebat innocentiā: ꝛ tñ habebat sanctitatem non uite sue sed unctionis. Naz hec sine innocentia haberi nō pōt sed sacramentum dei quod ꝛ in malis hominibus est: sanctum ē.

Itē. [r]Nos [s]dicimus tale cuiq₃ sacrificiū fieri: q̄lis accedit ut offerat: ꝛ q̄lis accedit ut sumat ꝛ eos de sacrificijs talium manducare qui ad illud tales accedūt quales ꝛ illi sunt. Itaq₃ si offerat deo malus: ꝛ accipiat inde bonus: tale cuiq₃ est qualis quisque fuerit: quia ꝛ illud scriptum est. Omnia munda mundis. Per hanc sentētiaz ueridicā ꝛ catholicam etiam uos optati [s] sacrificio [t] nō estis polluti [u]. Si facta eius displicebāt uobis: non utiq₃ panis illius panis luctus erat: sub cuius iniquitatibus africa tota lugebat. Sed panem luctus omnibus uobis communem esse omniū uestrū maluz scismatis facit. Item grās ago deo: quia tandem cōfessus est posse ualere inuocatum nomen chꝛisti ad alioꝛum salutem: etiam si a peccatoꝛibus inuocetur. Hic ergo intelligite: cum chꝛisti nomen inuocatur: non obesse alioꝛum saluti aliena peccata. Idem in li. psalmoꝛum.

Etiam per malum ministruz dona dei ad eos perueniunt: qui cuz fide accipiunt.

l Habet. ar. ꝓ testimonio alicuius q nō est bon⁹: ꝛ vt credatur testimonio in quo uerum dicit: ꝛ si in alijs mentiatur. ꝯ. di. xxxvij. turbat. ꝛ. c. siquid. s₃ contra. iij q. ix. pura.

m Uerum. q. d. nō. ꝛ ita ñ q̄cūq₃ veꝝ dic̄ verax ē. xij. q. ij. hoies.

n Uiolatis. i. violanda esse creditis.

o Sacrilegiū. q̄si cōpꝛobare scisma vestꝝ videamur: ex eo φ sacramenta vestra nō repꝛobamus.

p Si nō habebat saul. quē dñs elegerat: ꝛ fecerat regē. i. fieri iusserat: vt. j. v. iij. q. i. audact.

q Panicul̄. qui poidit clamydē vestimē ti sui: vt. ij. q. v. ij. §. ō his. ꝛ. h̄ itez opponit.

r Nos dicimus. oia munda: imō illud: Qui i manib⁹ sordes: operi pa⁹ ablue sordes. Intus ꝛ mūda: q₂ mundis oia mūda.

s Optati. pꝛopꝛiū nomē est ꝛ erat mal⁹ catholic⁹ vel hereticus s₃ occultus.

t Sacrificio h̄ p₃ φ peius ꝯficit: vt. j. c. ñ nocet. ꝛ. c. ꝯ cum. ꝛ ꝯ cō. di. iij. nō inobis. ꝓpterea q̄ eē nō ꝯre dānatus a deo posset cōficere q̄diu tolerat̄ ab ecclia s₃ dānatus ab hoīe nō. dicas ĝ φ heretici excōicatus potest hoc sacramentū ꝛ reliq sacr̄a ministrare per capitula q dixi. q̄d aūt ꝯ ꝯriū dicit̄ per id qd ē. xxiij. q. i. scisma. vbi dicit p pelagius si veritate ꝯ ec regimur: ñ ē chꝛisti corp⁹ qd hēnt⁹ sicut ꝯ h̄ sacramentum ē sacramentum veritat: vt ꝯ di. ij. q₂ passitē q₂ ē extra tē ecclie ꝯficit̄ pōt: vt. j. e. c. ecclia. j. c. sacerdotes.

u Polluti. ar. ñ iputari socio peccatū alterius: si ei displiceat: dūmō eū admoneat: vt resipiscat: vt. j. e. q. iiij. c. i. ī capite nullius crimē: ar. xxiij. q. iij. j. recedite. viij. q. i. qd aūt. j. xi. q. iij. φ fide cessoꝛ. j. xxiiij. q. iij. si hēs. j. de cō. di. j. i sancta. ꝯ. j. e. q. v. c. i. ꝯ. h.

a Christus qd fecit.q signa patientie ostendit nobis.
b Sama.i.p cōfectā eucharistiam dedit.nā vna sola est: t iō nō est p̄ma vel vltima.vel sic:p̄mā.i.vnicā t nō plures.
c Hoc.cū dixit hoc ē corp̄ meū.j.de cō.di.ij.accipite.
d Ceteris.j.xxij.q.iiij.tu bonus. t.c.q̄s magnū.j.de cō.di.ij. cū omne.ℨ.so. sz ibi de bucce illa panis quā soli iade tradidit: postea ℔ ō coz poze christi qō p̄ tradidit sibi postea oib̄ dedit.
e Noiauit.v. nescio.sed credo q ibi q itin git mecuz manu t.r.isti.ō exbē.li.§. sed feminini.
f Locut. ar. p̄ infideles fuiē tes .io. q sint diaboli:de pe. di.i.§.Eidem.
g Non nocet .ad eccle.j.ō con. di.i.ecclijs.ℨ. sz illud qñ foz ma fuata ñ ē.
h Cōsecratō nem.dū tñ cesset ois pactio vel aliq̄ turpis p̄missio : alio quin execrata potꝰ q̄s p̄fecta dici dz:vt.j.e. q.iiij.ecclesia. sed hoc i odiū p̄secratis. naz reuera p̄secrata est.
i Sed obijci tur.respic.§.h ergo.ā.p̄xime positū. nā iducit ista, vi.c. q̄ daz directe: q̄ dā a sensu con trario ad p̄bā dū:q̄ malꝰ sacerdos ñ posſit cōficē sacramēta sz ibi ñ det i sequēti.§ cū vita.
k Sacerdotes.ipēcātis.i.innocantē per preces.
l Non vitaz quātum ad rē sacramenti scilicet vt digne conficiant:alꝰ vita non exigitur vt cōficiant.
m Macula.mortalis peccati:ar.de cō.di.ij.quotidie. vel venial t tūc ē cōsilij: ar.di.vi.testamētū.h.ñ hec auctas intelligit de macula corpozali:vt.xlix.di.hic etiā.t ita sophistice iducit .§.ñ accedat.dū enī estuauerit i pectoze p̄cātis ignis alienꝰ:q exurijt t ñ satiat:nō p̄t digne accedere ad altare:de pe.di.iij.iter ℔ hircū.vñ nō ℔ q̄libet sacerdos p macula mortal peccati suspēsus est quo ad se:q̄ ad accipiētes vero ñ:nisi vt nō.xxxij.di.§.vez.t.c.nullus.

Quidam dixit qd fecit nobis: q traditorē suū tāta patientia ptulit:ut ei p̄mā eucharistiā p̄fectam manib̄ suis t oze suo cōmēdatā sicut ceteris aplis traderet? Quid nobis fecit de:q cūdē traditorez suū:quē diabolū noiauit: q ante traditōez dñi nec loculis dñicis fidē potuit exhibē cū ceteris discipul ad p̄dicādū regnū celoz misit:ut mōstraret dona dei peruenire ad eos:qui cum fide accipiunt: etiaz si talis sit p quē accipiūt:qualis iudas fuit. Item gregozius.

Sacramētis epi malicia ñ nocet

Non nocz malicia epi neq̄ ad baptismū ifātis neq̄ ad ecclesie consecrationē:qz baptisma a deo dat nō ab hoie uenit .sic t eu charistia t oia quecūq̄ i altari ponūtur:nō ab hoie :sed a deo sācti ficatōem accipiūt. Sed obijcit illud hieronymi i sophonia.

Nō uerba sz merita sacerdotum eucharistiā faciunt.

Sacerdotes:q eucharistie de fuiūt t sāguinē dñi pplis eis diuidūt:ipie agūt i lege christi:putātes eucharistiā ipēcātis facē:uerba nō uitam:t necessariā eē tātū solēnē oratiōnē t nō sacerdotum merita. De quib̄ dr:sacerdos i q cūq̄ fuerit macula:ñ accedat offerre oblatōes dño. Item alexander.

Tāto facilī sacerdotes exaudiūt q̄to apud deū sūt digniozes.

Psi sacerdotes p pplo interpellant:t peccata ppli comedūt:qz suis p̄cibus ea delent atq̄ consumunt:qui quāto digniozes fuerint tanto facilius in necessitatibus p qb̄ clamāt exaudiūt. Item gelasius elpidio epo.

Non adest sacramentis spiritus sanctus:que per criminosos ministrantur.

Psi sacerdotes comedūt.i.oblata p peccat:vel dicunt comedē peccata ppli:qz delēt.t sic comedūt peccata ppli oronib̄ suis.vl forte qz exēplo bōe opatōis t vbo p̄dicatōis cozrigūt boies:t ita quātū i se est delent.sol̄ eni deꝰ delet peccatū.i.peccati reatū.sacerdos penā infligendam p peccato oronib̄ minuit:ppt qō peccatū delē dr.b.vl illi dicūt comedē peccata ppli:q de suis possent sustentari:t tñ capiūt de ecclasticis xij.q.ij.illud.cū habēti dare t.ē.j.q.ij.pastoz.

o Sacrosācta .i.religiosa sacramentoz reuerentia.vl.i. eucharistia vel quodlibz aliud sacramentū.ō.e. ventum.

p Cōsecratōem.quaz diuinū mysteriū facit non mistri administratō vt.j.de cō.di.iiij.nō est equa.

q Aduenier.aduenier gdē magis ad p̄ficientis detrimētū q̄s ad salutē:de cō.di.ij.t sācta

r Necesse ē. vasa .i. sōdidoz aias qz dñs in eis sedet:vt.xxiij. q. iiij . nabuch. xxxij.q.v.si paulus.quoruz sanguis regrit de manib̄ nr̄is .xliij. di. ephesijs.

s Ad interioza.i.spūalia t celestia.vel dic.i. ad vicia.t tunc dic per ducēdas vapulaturas a p̄ mancipio iebenne

Ixl.di.si papa.

t Interrogo.℔ vbū i.p̄dicatō q̄ plures cōuertit t plus facit cōpungi hominē: ita vt oīa peccata p eā tollāt sz p corpus christi tm̄ venialia tollunt:vt de cō.di.ij.iterat.t.c. q̄ti die .t sic non ob.ā.e. multi.

u Negligent.i.id qō vbo significat vel p vbum concipit.

x Cadere.de cō.di.ij qui bene.

a Eqz.nō q tria dicunt ℔:qz sacramēta dñi nō rite vel recte p̄feruntur:nisi a dignis cōferantur t a dignis sumantur t in forma ecclie. p̄mū notat ibi nisi per sacrum.z tm̄ ibi nec enim.tertium ibi atq̄ id tē qdā diuidūt.c.i duas ptes. In p̄ma fit mētio de sacrificio qō ab eo accipit p quo offert.t hoc vsq̄ ad illum locū atq̄ id. In secūda fit mētio de sacramento qō nō accipit ab eo p quo offertur: t dicit sine vicio.i.sine peccato.

b Rite.quo ad offerentem t accipientem.

c Pro qb̄ offertur.supple nec pōt rite offerri nisi ab eis.

d Sine vicio.i.nō sit extra formā ecclie:sed in ipsa forma ecclesie.

e Et,p viciosis.expone vt recte possit offerri p viciosis.i. venialia hītib̄

Sed intellige generaliter: q offertur etiā pro habentibus mortalia.
f Mūdādis .i. venialis peccati maculam habentibus.
g Cum vita. respicit hoc. c. sacerdotes & hū soluit. & ad cōfirmādā suaȝ solutionem inducit capitulum sequens
a d Dictū ē. pbat aug. q bñdicē ñ tm̄ meritū sȝ & ordinē requirit. In pma
c Amittit. characterē. n. nō pōt amittē: lȝ videaf aliter dicī. xi. q. iij. episcopus.
d Amittere. nā vbi eadē rō & idē ius. ff. ad. l. aql. illud. an tamen hoc sit verum notaf. xxviij. q. i. sic enim. xxxij. q. vij. apostolus. & e. q. §. cum ergo.

pte ponit auctoritatē dñi. vsqȝ ibi quāta. In secūda probat itētōeȝ suā & auctē & exemplo caiphe.
b Uos ponite. i. iuocate.
c Prodesse. h colligitur q lȝ volūtas sacerdotis ñ sit vt psit: pdest tñ. j. de cō. di. iiij. ñ illō te. Sȝ qd si cātet missam vt de pdat aliqs? pficiet reuera: sȝ debet puniri: ar. xxvi. q. v. q cūqȝ.
d Quod vero. dictū ē. s. i. §. si g. q sacra dignitatis ab hereticis collata effectū ñ hñt. ȝ qō allegat auctēȝ anastasij: quā oñdit friuolam eē auctē gelasij & felicis.
e In tractatu. p hoc pbaf q gs an ñ diminisit p distinctiōes h opus ar. xi. q. iij. §. euidenter
f t Tē obijcit. ci. s. qō dictū ē. s. c. §. cū g inocentius.
a q Quod qdaȝ. Casus. opinio ē qrūdam: q sacerdos vl epūs recedēs de ecclia ad hēticos. sacrm baptismi nō amittit sȝ sacmētuȝ ordinis amittit. Istud iprobat augu. multipliciter. Primo sic: q cū vtrūqȝ sit sacmētū: nō pōt assignari rō q̄re potius pdaf vnū q̄ aliud. Secūdo sic: q cōsuetudo ecclie est: q cū tales redeūt nō solēt reordinari si eos ecclesia vult tolerare. Tertio dicit: q sic recedēs ab ecclia vtrūqȝ retinet: & sic vr q vtrūqȝ pōt pferre alijs extra ecclesiam lȝ male pferāt & cū qs recepit sacrm extra eccliaȝ & reuertit ad ecclesiam: ñ ē sacrm iterādū in eo. & hoc pbatur triplicitur: p baptismū datū a laico qō nō iteraf lȝ illud iiuste detur: p signum publice monete ipressuȝ ab eo qui nō debuit ipmere & per characterē militie qui non repetit.
b Dandi. s. ordinem.

offerri possit. hoc certe omnes cupiunt: qui pro se offerri sacrificiū deo uolunt. Quum uita sacerdotum eucharistie necessaria esse dicitur: nō cōsecrationi sed effectui intelligendum est. Non enim effectum salutis confert ei quē merita faciunt indignum. potius cōpletur in eo illud apostoli: q manducat corpus dñi & sanguinem bibit indigne: iudiciū si bi mādūcat & bibit. ergo contra eos q crebra oblatōne sacrificij se putant posse mundari nō cessantes impie agē in lege dei intelligitur illud esse dictum hieronymi. Quod uero sacerdos etiā si malus sit: tñ p officio sue dignitatis grām trāsfūdat hoibus: testaf aug. i li. questionum ue. testa.

Sacerdotes nomē dñi uocāt: dominus aūt bñdictōem prestat.

Dictū ē a domino i numeris ad aaron: uos ponite nomē meū sup filios israel ego dominus benedicam eis: ut gratiam traditam per ministeriuȝ ordinati trāsfundat hominibus: nec uoluntas sacerdotis obeē aut prodesse possit: sed meritum bñdictionem poscētis. q̄nta aūt dignitas sit sacerdotalis ordinis ul officij: hinc aduertamus. Dictum est aūt de nequissimo caipha interfectore saluatoris inter cetera. Hoc autē a semetipso non dixit: sed cuȝ esset princeps & pontifex sacerdotum anni illius: prophetauit. p quod ostenditur spiritum sanctum datorē gratiarum nō personā sequi digni aut indigni sed ordineȝ traditionis: ut q̄uis aliqs boni meriti sit: non tamē possit benedicere nisi fuerit ordinatus ut officij ministeriū exhibeat: dei āt ē effectum tribuere benedictōis. Quod uero per hereticos sacramēta dignitatis ministrata dicūtur carere effectu: iprobatur auctoritate anastasij pape: qui ordinationē achacij q̄uis heretici ita ratam approbat: ut etiam eis quos post dānationem baptizauit uel ordinauit in nullo ream personam nocuisse asserat. Sed hoc cuȝ illicite & nō canonice: immo contra ḋcreta suorum predecessorum fecisse & successorum probat felix & gelasius qui achacium ante anastasium excommunicauerūt: & hormisda q ab ipso anastasio tertius eundem achacium damnauit. Unde etiaȝ ab ecclesia romana repudiatur et a deo fuisse percussus legitur etiā in gestis romanorum pontificuȝ hoc modo: Anastasius secundus natione romanus & cetera. require retro in tractatu decretalium epistolarū. Item obijcitur illud augustini ad parmenianuȝ de hereticis & damnatis.

Qui recedit ab ecclesia: nec baptisma nec ius dandi amittit.

Quod quidam dicunt baptisma quod accipit non amittit qui recedit ab ecclesia: ius tamen dandi qō accepit amittit multis modis appet frustra & ianiter dici. primo quia nulla ostenditur causa: cur ille qui ipsuȝ baptismū amittere nō potest: ius dādi possit amittere. utrūqȝ. n. sacramētū est: & q̄dā consecratiōe utrūqȝ homini datur: illud cuȝ baptizatur istud cum ordinatur. Ideo nō lȝ a catholico utrūqȝ iterari. Nam si ex ipsa parte uenientes etiam p̄positi qui pro bono pacis correcto scismaticorum errore suscepti sunt: & si uisum est opus esse ut eadē officia gererēt q̄ agebant: nō sūt tñ rursus ordinandi. sed sicut baptismus in eis ita ordiatio mā sit integra: quia in precissione fuerat uicium quod unitate pacis est correctū: ñ i sacramentis que ubicūqȝ sūt ipsa uera sunt: & cum ipi expedire uidetur ecclie: ut prepositi earum uenientes ad catholicā societatem honores suos ibi non administrent: nō eis tamen ipsa ordiatiōis sacramēta detrahunt sed ibi remanent etiaȝ super eos. Ideoqȝ non eis ipositio manus iponitur: ne non homini sȝ ipi sacramēto fiat iniuria: & infra. sicut autem est in baptismo quod per eos dari possit: sic in ordinatione ius dandi est. utrunqȝ quideȝ ad perniciem suā q̄diu charitatē nō habent unitatis. Sȝ tamē aliud est prorsus nō hrē: aliud pniciose

e Ius dādi. i. ordinē: ō cō. di. iiij. oñdit s pōtātē pferādi baptisma. j. xxxij. q. vij. lice.
f Utrūqȝ. s. baptismus & ordo.
g Homini. s. ō baptismo sacerdotis i quo ptās baptizandi ē sacrm in laico est q̄daȝ licētia ñ sacrm ar. q sñia bñdici valeat & ligatio & solutio: cū ius ligandi iudicādi atqȝ soluendi a tpe cōsecratōis accepit. s. di. xl. ij. c. i.
h Parte. sel lectō. n. hēticoruȝ recisssime pars appellaf a partiēdo. i. diuidēdo: ñ in sacramētō fuit vicium.
i Sūt. q a quicūqȝ dent ite rari nō debēt & iō ipa sūt. i. firma & vera & bona.
k Manus. s. e. q. c. manus impositio. ȝ sȝ hic de pfecratoria.
l Dādi est. i. cōsecrādi: vel dādi ipsam ordinationem.

habere: aliud' salubriter habere quicquid non habetur: dandum est cum opus est dari. quod uero pernicioſe habetur per correptionem depulsa pernicie agendū est: ut salubriter habeat. Q; ⁊ si laic⁹ alicui pereūti necessitate⁹ compulsus baptisma dederit: quod cum ipse acceperit quomodo dandum eēt addidicit: nescio⁹. an quisq; dixerit pie esse repetendū. nulla. n. cogente necessitate si fiat ei: alieni muneris usurpatio est. Si autez necessitas urgeat: aut nullum aut ueniale delictuz⁹ est. Sed si nulla necessitate usurpetur: ⁊ a quolibz cuilibet detur: quod datum fuerit non potest dici non datum: quanuis recte dici possit illicite datum Illicitā ergo usurpationem corrigit reminiscentis ⁊ penitentis affectus. quod si nō correxerit: manebit ad penam usurpatōis quod datum est: uel eius qui illicite dedit: uel eius qui illicite accepit: nō tamen pro non dato habebitur⁸. Si enim aliqui furtim ⁊ extraordinarie non in' monetis publicis aurum uel argentum percutiēdo signauerint: cū fuerit deprehēsū: nonne illis punitis' ul' indulgētia liberatis cognitum regale signuz thesauris regalibus congregetur Et paulopost: si forte militie characterē in corpore suo nō militās pauidus exhorruit': ⁊ ad clemētiam imperatoris confugerit: ⁊ ipe trata uenia militare iam ceperit: nunquid homine liberato atque correcto character ille repetitur? an nō poti⁹ agnitus approbatur an forte minus haberent sacmenta christiana q̄s corporalis hec nota: cum uideamus nec apostatas carere baptismate: quibus utique per penitentiam redeuntibus nō restituitur? ⁊ ideo amitti non posse iudicatur. De his qui ab ecclesie catholice unitate separati sunt nulla iam questio ē: quin habeant ⁊ dare possint sacramēta. sed pernicioſe habent' pniciosq; tradūt quia extra uinculum pacis sunt.

neutri sacramento iniuria facienda est. ⁊ infra: sicut non recte habet: qui ab unitate recedit: sed tātum habet ⁊ ideo redeunti non redditur: sic etiam non recte dat qui ab unitate discedit: sed tamen dat quod accepit. ⁊ ideo quod accepit ab eo uenienti ad unitatē nō iteratur. ⁊ infra: sicut redeunti ñ datur quod ⁊ foris habebat: sic uenienti repetendum non est qō foris acceperat. unde cōsequēter intelligitur peruersitatē hominū esse corrigendam: sanctitatem autem sacramentorum in nullo peruerso esse uiolandam. Cōstat. n. eā i puersis hominib⁹ ⁊ sceleratis siue in eis q intus sūt siue in eis q foris sūt: ipollutā atq; iuiolabilez pmanere: ⁊ q; dicuntur eam mali polluere: quantum in ipsis est dicuntur: cuz illa impolluta permaneat: sed in bonis permanet ad p̄mium: in malis permanet ad iudicium. ⁊ infra: quomodo catholici non clarificant dominum: qui sacramenta ei⁹ taz debita uenerationē prosequūtur: ut etiam si ab ingnis tractata fuerint uel sua puersitate damnatis: illa intemerata sanctitate permanere demonstrantur. Hec his uerbis augustini constat in omnibus tam apostatis q̄s hēticis uel damnatis p̄manere christi sacramenta uera quantum ad se ⁊ sancta. ⁊ nisi penitentia uel indulgentia subuenerit: ad damnationem usurpatoris peruenient uel habentis uel dantis uel accipientis. Quid ergo prodest: q; uera ⁊ sancta sūt cum usurpatores suos eque perimant': ac si essent mala ⁊ noxia? Crassus⁹ aurum sitiuit: aurum bibit. eque perijt uero auro sicut nō ueneno. Item. Verum' eque uerum est in arca furis sicut i thesauris regis. sed a fure quia illicite habetur: illicite datur uel accipit' a rege autem licite habetur licite datur ⁊ accipitur. Ideo ipse fur ⁊ communicator furti: nisi forte de conscientia furti' se purgauerit secundum leges. b.

a De bis. repetit que iam dicta sunt. dubitatur hic fore. §. sed non est dubitandum q; non est.

b Ex bis. infert ex precedenti. c. q; sacramēta vera sunt apud hereticos indistincte usq; ad. §. opponitur. ⁊ ibi obijcit aug. put ipe intelligit aug. dicere usq; ad. §. sed ne ibi. ponit unam solutionem usq; ad. §. q̄uis. ubi ponit aliam bonam ⁊ catholicam: ad quam probandam inducit q̄ tuor exempla: que notabo in lra.

c Perimāt illa. i. eo⁹ abusio. ab isto loco dicit io. fa. q; verba sunt augustini. usq; ad. §. opponit. b. Scimo gratiani ut in notula hic apparet. i. e.

d Crassus. iste dictator fuit contēporane⁹ iulio cesari ⁊ pōpeio: ⁊ a partbis auro feruēti interfectus est.

e Verum. cui⁹ ope vel consilio furtum cō mittitur: tenetur. ff. de con. fur. proinde. Est autem differentia inter furem ⁊ communicatorem: quia communicator manifestus esse non potest. ff. de fur. is qui opem.

f Furti. videtur ergo q; tenetur quis se purgare de conscientia: arg. insti. de obli. que ex delic. §. sed be actiones. C. de fur. ciuile. ar. j. q. iij. quia prelatus cū suis concor. ⁊ ita ē ar. q; quis potest ⁊ tenet' iudicare furtum: arg. ex de fur. qui cuz fure cum concor. ubi positis arg. Scim. ff. de condi. ob. tur. causa. item. si ob stuprum. §. vlt. ⁊. ff. de prescript. v. solet. Naz in utraq; dicitur: q; licite possuz accipere peccuniam a domino: ut seruum iudicem fugitiuum. io. So. in casu isto videtur posse dici q; fm canones non est licitum accipere: secus

g Perbibet. hic apparet potius hec esse verba graciani q̄s augustini.

m Aliud. ar. Scim illud generale quod est ex de transla. inter. ⁊. vij. q. i. factus. ff. siquis caut. quotiens. ar. lxiij. di. salonitane. xlv. di. ō iudeis. vij. q. i. eps.

n Necessitate. hic apte colligit: q; laici ñ bñt ius baptizandi: nisi large dicat' ius vt ptās. i. pmissio: vt. j. de cō. di. iij. constat. ⁊. c. a q̄dam. ⁊. xxx. q. i. ad limina.

o Nescio. i. ñ approbo sigs dixerit repetē dum.

p Delictum est. hic philosophicuz temperamentum est. nam in veritate nullum est: ⁊ ēsi. xxij. q. ij. in quib⁹.

q Habebitur ar. Scim extra de iurepa. quod autem. in fi.

r In moneē. i. signis vel sigillis nummismatibus vel instrumētis monetam cudendi.

s Punitis. isti varijs penis' puniuntur C. de fal. mo. per totuz. paratur tamē illi qui formauit: si añq̄z signuz ipmat penitet ff. ad. l. cor. de fal. qui falsum ⁊c.

t Exhorruit. qui forte fugit de bello publico: ⁊ ita infamis effectus ē vi. q i. ifames. ⁊ hoc intelligitur de militib⁹ illis qui iurauerunt se mortem non euitaturos pro republica. ⁊ isti habebant stigmata vel alia signa de aliq̄ colore. de quibus dictum ē: milites nr̄os arma scire volumus non leges. C. de iudeli. sancim⁹. vel sensus est huius lre. q; si aliquis preter auctoritatem p̄cipis adeptus est militie cingulum ⁊ post reconciliat' ipi p̄cipi: erit ne iterādus character: q. d. nō secundum leges. b.

k (o) Pponit̃. h mõ ꝓcedit i h.§.i.ponit obiectõez suã ꝯ augustinum quam tãgit vsq3 ad.§.sed ne.ibi ponit quãdã solutõez suã q ꝓcedit̃ vsq3 ad.§. Q̃uis ⁊c̃.ibi aũt ponit aliã q magis cõis est.ad quã ꝓbãdã iduc̃ q̃druplex exẽplũ.pmũ ibi:ipa.n.2ᵐ ibi:itẽ dñs i pria ⁊c̃.3ᵐ ibi:vt plac.q̃rtũ d.x.virginibꝰ:qd̃ icipit ibi:sic ⁊ oẽs ⁊c̃.vltio ꝯcludit ab illo loco sciendũ vero. ⁊ ad probandam conclusionem suam inducit.c.p isaiam.

i ( ) Sñie.c.ꝓcedẽt: vbi dicit:ꝙ vtrũq3 ante cõfirmationem dat̃.⁊ ita videtur parificare ordinem ⁊ baptismum.

k ( ) Cõsequẽter.noli reꝑhẽdẽ h magistꝝ. naz opponẽdo dicit hoc: vt p3 ex solutõibus sequẽtibus: maxime ex secunda.

l ( ) Ptãs.i.executõ potestatis: ⁊ sic vex̃ dicit alis mẽtit̃. nã ptãs sacerdotalis.i.ordo sacerdotal̃ i eo remanet ĩ.c.q.sige pigno.ĩ.c. §.ecce qñ.j.de con.di. iiij.quos apo.j.de cõ. di.iiij.a quodam.

m ( ) Ptatẽ.ñ bñ argumentat̃:q2 si nocet potestas sacerdotalis ordinẽ vel sacramẽtum nec hic nec ibi amisit ptãtẽ:sed executionez ⁊ hic ⁊ ibi amisit.

n ( ) Largiẽdi.s3 cũ hẽticus ꝑsius posset cõferre tã baptisma q̃3 ordinẽ q spãlitas erit in baptismo.dico ꝙ i caũ necessitatis nõ peccat baptizans: qd̃ nũq̃3 ẽ in collatione ordinum

o ( ) Ed ne.hoc dicit grãnꝰ ac si aug. itellexisset:ius dãdi hñt .i. executionem ⁊ ita soluit.

p ( ) Unitatem. h tãgit grãnus opinionez io. fa.dicentis ꝙ q recipit vltimã manꝰ iposit̃õez in eccl̃ia ⁊c̃.hec opinio vr̃ expresse confirmari:ex̃ de scisma.c.i.sed expresse reprobat̃.ix. q.i.ordinationes.

q ( ) Sacramẽto tenus i.q2 si ordinãt ꝯferunt ordines l3 nõ debeant ⁊ hoc est quod sequit̃ sine effectu ⁊c̃.

r ( ) Dissoluunt.xxxij. q.vij.c.ij.

perhibet gelasius ad anastasium imperatorem uterq3 iuste ⁊ digne damnabitur. (o) Opponitur autez huic sentẽtie augustini: potestas dandi baptismũ ⁊ ius consecrãdi dominicu3 corpus ⁊ largiendi sacros ordines plurimũ int̃ se differũt.suspenso eim uel deposito sacerdote nulla ei relinquitur potestas sacrificandi. Sacramentu3 tamen baptismi non solũ a sacerdote deposito uel laico catholico uerũ etiã ab heretico uel pagano si ministratum fuerit: nulla reiteratione uiolabitur.nulla autez ratio sinit:ut inter sacerdotes habeantur qui d manibus laici uel pagani oleu3 sacre immo execrande unctionis assumant. Non ergo consequenter collligitur:ut si recedentibus a fide ius baptizandi relinquitur:potestas etiã distribuẽdi sacros ordines eis reliquatur: q̃uis utrũq3 a consecratione pro ueniat. ( ) Degradatus ei3 episcopus potestatez largiendi sacros ordines non habet:facultatem tamen baptizandi non amisit.

( ) Sed ne augustinũ in hac sententia penitus reprobemus: itelligamus aliud esse potestatem distribuendi ordines sacros: aliud esse executionez illius potestatis:qui intra unitatem catholice ecclesie constituti sacerdotalem ul̃ episcopalem unctionem accipiũt : officium ⁊ executiõnem sui officij ex cõsecratione adipiscũtur. Recedẽtes uero ab integritate fidei potestatem acceptam sacramento tenus retinent:effectu sue potestatis penitus priuantur: sicut cõiugati ab inuicem discedentes cõiugium semel initũ non dissoluũt: ab opere tamen coniugali inueniuntur alieni. ( ) De his ergo q acceptã sacẽdotali potestate ab unitate catholice ecclesie recedũt: loquitur augustinus non de illis qui in scismate uel in heresi positi sacerdotalem unctionẽ accipiũt. alioquin eẽt contrarius chalcedonensi concilio: in quo ordinati a simoniacis i nullo proficere iudicantur:etiam innocentio: q ordinatos a ceteris hereticis per prauam manus impositionem sola3 damnationem ⁊ capitis uulnus assecutos testat̃ ( ) Uãuis possit generaliter dici sacramenta que apud hereticos non aliter q̃3 in ecclesia dei celebrantur:uera ⁊ rata esse quantum ad se: falsa uero ⁊ inania quantum ad effectum ⁊ i his a quibus male tractantur ⁊ i illis a quibus male suscipiuntur. Nec mirum:ipsa eni salus nostra huc cellam iude dedit.statim cu3 huc cella non bonus sed malignus spiritus intrauit.quare? nõ q2 bonꝰ nõ daret bonũ:s3 q2 malus male accepit bonũ. Sic qd̃ bonum esse eiũ bonũ ñ habuit:quia ubi illud faceret nõ iuenit. Item. Dominus in patria sua presens ⁊ uerus affuit ñ per malũ ministrum s3 p seipm̃.nihil potuit : q2 fidem non inuenit.pro perfidia aliozu3 nõ caruit sua ueritate :sed effect boni uirtute. ( ) Quod ut plane i omnibꝰ sacramentis ostenderet bis est transfiguratus cum esset i carne. In una trãsfiguratiõe solˀ apparuit mirabilis: ut fides credentium augeretur ad contẽplandam celestem gloria3 super se eleuatam. In altera ut peregrinus i cognoscibilis de se dubitantibus ire longius se finxit:⁊ ne agnoscerentur oculos eoꝝ tenuit.ad quid aliud:nisi ut quia per fidem non erat i cordibus eoru3:longius se ab eis recedere ostenderet? ⁊ quia ipsum nõ credebãt esse quod erat uiderent eum aliũ q̃3 erat? Ecce in utraq3 uisione sua erat p̃sentia ⁊ ueritas:sed in una exercebatur fides ut magis crederent q̃3 credebant:in altera tenebatur incredulitas:ne etiam agnoscerent quod uidebant. Sacramentum ergo corporis ⁊ sanguinis sui alijs est ad salutem:alijs est ad iudicium fides etiam quãuis sit uera: tamẽ sine operibus mortua est. Sic ⁊ omnes decem uirgines equaliter erant uirgines: sed ex his quinq3 erant fatue ⁊ quinq3 prudentes. equa erat uirginitatis ueritas: s3 pro eiusdem uirginitatis intentõ ne nõ omnibus equa meriti identitas. Sic etiam ẽ es sonans aut cymbalũ tinniens martyriu3 uel elemosyna quam nescit charitas

f ( ) Chalcedonẽsi.ĩ.e.q.c.siqs episcopus.

t ( ) Etiã innocẽtio.ĩ.e.ventum.

u (q) Uãuis. So.vera est quã ⁊ sup̃ tetigit.⁊ q̃ recitat̃.j.ix.q.i.i pñcipio.

x ( ) Bis.quãtũ ad ꝑmã vl̃ quãtũ ad secũdã ꝑut videbat̃ duobus discipulis i castellu3 emaus euntibus. sed quare dicit in carne.cũ etiã mõ sit dñs in carne:s3 dicit gd.i.in carne.i. mortali:s3 male.nam in carne mortali semel tantũ trãsfiguratus ẽ ꝓt passionẽ vero etiã semel:⁊ ꝑt põt dici cũ eẽt i carne.i.inter carnales : vel carnẽ assũpsit vel põt intelligi in carne.i.mortali. ⁊ sic fit ibi punctꝰ.bis trãsfiguratꝰ ẽ cum esset i carne.i.vna trãsfiguratõe.i.in monte thabor in altera post resurrectionẽ in specie.i.peregrinus apparens.

y ( ) Sol.i.christus.⁊ hoc est primã exẽpli

z ( ) Apparuit mirabilis coram iacobo ⁊ iohãne in mõte thabor.

⁊ ( ) Aliũ.i.alterius mundi.

? ( ) Sonãs. q seipsũ ꝯstringit alij sonum prestans.

ꝰ ( ) Charitas. ĩ.e.q.vide.

a Ceco.si cecus cecum conetur ducere secum: In foueam ductor primum cadit inde secutor

b Ne in eis.existendo in heresi.vel quo ad effectum: nisi in causa necessitatis: vel ignoranter.ū.e.q.superueniente.

c Innocentius ū.e.q.q pfectionē.j.e.q.vij.itē innocēti°.q.p remedio.

d Sacrificia vt dr̄.ū.e.q.§. sz hoc.ū.e. illi nos dicimus. ⁊.c.siqs iquit.

e Nō quātū. ū.di.xlix.sacerdotes.j.e.q.iij saluator.

Si uero cecus ceco° lucerne minis tret ueritatem: neuter tamē ideo magis suam illuminat cecitatem sic ⁊ malus ministrat malo uera sacramenta: sed nō ideo dona spiritualia: qz malis eorum meritis spiritus sanctus impeditur: ne in eis quod suum est operetur. inde innocentius cum hereticorum baptisma concedat esse ratum: non tamen ex illo baptismate cōcedit haberi spirtum sanctum. Et leohos qui formam baptismatis acceperunt non finit rebaptizari: sz iubet spiritū sanctū quē ab hēticis nemo accipit: per eius inuocatōez ⁊ manus impositionem a catholicis sacerdotibus consequi. Sciendum uero est: q sacramenta hereticorum dicuntur irrita uel damnanda falsa ⁊ inania: non quantū ad se cum sint sancta ⁊ uera etiaz ab heretico celebrata: sed quia cuz illicite dantibus perfidis sint adiudicium: illicite ab eis accipientibus non conferunt spiritū sāctū Irrita ⁊ non uera dicuntur: quia quod promittunt ⁊ conferre creduntur: non tribuunt: ⁊ ideo dānanda ut ea dari uel recipi ab hēticis non approbentur sed interdicantur. non enim quantum ad se polluta sunt quāuis ab hereticis pollui dicāt. unde gregorius communionem arrij uocat execrationem: ⁊ innocētius uocat bonosij ordinationem damnationem: nō q ita in se sint: sed quia male dantibus uel accipientibus id efficiūt Sic etiā hieronymus in osee: sacrificia° eorum panem luctus uocat non quantum ad se: sed quantum ad effectum. quod ipsemet ostendit subiungens: quicunq; comederit ex eo contaminabitur: qz sibi ad iudiciū sumet. Hinc etiā augu.li.ij.ꝓtra epistolam parmeniani.

Sacramenta quanuis obsint indigne tractantibus: ꝑsunt tamē digne sumentibus.

a Per isaiam. Latus. Primo ponit vba ꝓphete. Secūdo dic augn. q vbicūq; malus offert sacrificiū sibi pniciē irrogat ñ digne sumenti. Tertio dr̄ q spūs sāct° discipline effugiet fictū. nā p eū ñ opat remissiōez peccatorum sed p officium opat. ⁊ de malis toleratis: intelligit qō hic dr̄.

b Similum. talis est. ⁊ ita augu. quasi ⁊c.

Er isaiam dominus dicit: facinorosus q sacrificat mihi uitulum° quasi canem occidat: ⁊ qui coquit similaginem quasi sanguinem porcinuz. ⁊ qui offert thus in memoriam quasi blasphem°. Quilibet ubilibet offert sacrificium tali corde uel factis ut hic mereatur° audire: perniciez sibi infert: non illis bonis qui accipiunt ab eis sacramenta eadem. qui secundum prophetam ezechielem ab eis gemunt ⁊ merent peccata ⁊ iniquitates que sunt in medio eorum: quāuis inde se non corporaliter seperent. ⁊ infra: Sacrificia impiorum eis oberūt qui offerūt impie. nam unum atq; idem ē sacrificium ꝓpter nomē domini qō ibi inuocatur: ⁊ semp est sanctuz ⁊ tale cuiq; fit: q̄li corde ad accipiēdum accesserit. qui enim manducat ⁊ bibit indigne: iudicium sibi manducat ⁊ bibit: non alijs: sed sibi. ⁊ infra: Hoc pene in omnib° talibus questionib° intelligenduz esse admonemus: quia simul omnia sacramenta cum obsint indigne tractantibus: prosunt tamen per eos digne sumentibus. ⁊ ifra Spiritus sanctus in ecclesie p̄posito ul ministro sic inest: ut si fict° non est: operetur per eum ⁊ eius mercedem in salutem sempiterna ⁊ eorum etiam regenerationem uel edificationem qui per euz siue consecrantur siue euangelizant. Si autem fictus est: quoniam ueracissime scriptum est: spirit° sanct° disciplīe effugiet fictum: desit q dem saluti eius: ⁊ aufert se a cogitationibus eius que sunt sine intellectu. mysterium tamen eius non deserit quod per eum salutem operatur aliorum. Constat° ergo ut innocentius ait de ceteris hēticis ordiatos a simoniacis per prauā manus simoniace impositionem uulneratum habere caput. Sed obijcitur q in ordinatōe simoniacorum hoc solum reprehensibile inueniatur: q gr̄a spirit° sancti sub precio redigi putetur. aliorsū autem in omnibus integra forma sacramentorum seruetur. Cum ergo illicita sacramenti usurpatō

c Loquit. als colit in cultu quasi colendo uel sacrificio offert. ⁊ est similago flos farine: de quo fiebat panis ꝓpositionis.

d Mereat. q dicit ꝓphete.

e Audire. s. sibi dictū esse.

f Nō illis bonis. accipientibus ab eis sacramenta.

g Nō alijs. arg. q de vno ⁊c. vt di. xlv. disciplīa: ibi meus nō est ar. ū.j.xxiij.q.iiij. forte

h c Constat. supius introduxit magister multa capitula per q̄ ondit ō hereticis ⁊ simoniacis idem ē. ex qb° infert cōclusionē suā in isto §. Sz sue conclusioni obijcit statim duplicit ibi: sz obijcit: ⁊ ibi imo

i Sed obijcit. ad hoc qō dixit de simoniacis locum br̄e qō de alijs hereticis dicatur.

k Hoc solū. quod nō est in ordinatōe hereticorum.

l Reputetur. verum est quantum ad characterem.
m b Baptizādis. ꝯsignādis. i. chrismādis. idē est i quibꝫ sacramēto: extra de simo. cum in ecclie.
n Prefigāt. sic. j. x. q. vlt. nec numerus. sm ꝙ ibi ē in lr̄a numm⁹ est simile alias si est numerus non est simile.
o Renascentes. i. renasci volentes volūtate sua vel parentum.
p Exigere. aliquid tn̄ sponte oblatum recipi pōt: vt. s. disti. xviij. de eulogijs.
q Moliant̄. sꝫ qd si sacerdos nullo modo vult baptizare nisi ei dētur pecunia: dicūt qdā ꝙ si baptizandus ē adultus nihil ei debet dare: q2 sola fides ei sufficit: de cō. di. iiij. baptismi. vel ipsemet baptizet se: ar. ff. de adopti. si consul. ar. ꝯ extra d baptismo ⁊ eius effectu debitū. io. Sꝫ certe si i necessitate tali aliqs seipsū baptizet nō ē tn̄ baptizat⁹. lꝫ ad patriā si decederet cōuolaret: vt dicit decre. illa debitum. b. Si ē puer baptizet eum offerens vel pr̄. sꝫ si illi ēt ita debiles sūt: vel nesciunt formam baptismi: vel nullus est alius q baptizet in necessitate: nō d dāda est pecunia ⁊ cōmittēda simonia: potius pmittat̄ mori sine baptismo: ar. hic. ⁊. j. e placuit. ego tn̄ certe potius darem pecuniam ꝙꝫ eum sic dimitterem mori ⁊ bene: lꝫ non deberem facere: ar. h. j. e. placuit.
r Correxerit. reliquēdo honores ⁊ perpetue penitendo: vt. j. e. q siqs neqꝫ. io.
a n Nullus eps. aut diaconus. j. de con. di. ij. peruenit. ꝯ ibi dicitur ꝙ presbr̄ dare debet eucharistiam sed hoc in necessitate xciij. di. diacones. ⁊. c presente. b.

per penitentiam correcta fuerit: ut gratia spiritussancti gratuita ⁊ non uenalis existimetur: integer debet adesse unctionis effectus. immo etiam si non sequatur penitentia lꝫ simoniace: tn̄ reuera consecratus reputet̄. sicut illi q quondā nō nisi precio dato ad sacri baptismi regenerationē nec ad sacre communionis participationem admittebantur: licet simoniace: tamen non ideo minus baptizati uel sacre cōmunionis participes reputati sunt. sed hoc tantum sacris canonibus constitutum est: ne decetero sacramenta christi simoniace distribuant̄. Unde gelasius.

A baptizādis uel consignandis precia non exigantur.

Baptizandis consignandisqꝫ fidelibus sacerdotes ꝑcia nulla prefigant: nec illationibus quibuslibet impositis exagitare cupiant renascentes. quoniam quod gratis accepimus gratis dare mādamur. ⁊ ideo nihil a ꝑdictis prorsus exigere moliāt̄: quo uel paupertate cogēte deterriti ul' idignatione reuocati redemptionis sue causas iure despiciant: certum habentes: ꝙ qui ꝓhibita deprehensi fuerint admisisse uel commissa n̄ potius sua sponte correxerint: piculum subeant proprij honoris. Item de sexta synodo.

A percipiēte grām communiōis precium exigi non debet.

Nullus eps aut presbr̄ aut diaconus: qui sacram dispensat communionem: a percipiente gratiam communionis aliquod precium exigat. neqꝫ enim uenditur gr̄a: neqꝫ pro precio gratiā spirit⁹ sancti damus: sed dignis muneribus sine defraudatione participare concedimus. Siquis uero corum q cōnumerantur in clero: ab eo cui sacram communionem dispensat: aliquod preciū exegerit: deponatur sicut imitator simoniace fraudis. Item ex concilio toletano. xi.

Munera inuisibilis grē questib⁹ non sunt prestanda.

Quicquid inuisibilis grā consolatōe tribuit: nūqꝫ q̄stib⁹ uel quibuslibet premijs uenundari penitus debꝫ dicēte dn̄o: quod grātis accepistis gratis date. Et ideo quicūqꝫ deinceps in ecclesiastico ordine ꝯstitutus aut pro baptizādis consignandisqꝫ fidelib⁹ pro chrismate ul' ꝓmotionib⁹ graduum precia quelibet uel premia nisi uoluntarie oblata pro huius modi ambitione susceperit: eqdē si sciente loci ep̄o tale quicqꝫ a subditis perpetratum fuerit: idē eps duobus mensibus excommunicationi subiaceat: pro eo ꝙ i sciētia mala contexit ⁊ correptōeꝫ necessariam non acquisiuit. Siautē suorum quispiam eodem nesciente quicqꝫ de supradictis capitulis accipiendum sibi esse crediderit: si presbyter est quattuor mēsium excommunicatione plectatur: si diaconus trium. subdiaconus ul' clericus his cupiditatibus fuiēs pro arbitrio competenti pena ⁊ debita excommunicatione plectēdus est. Itē ex cō. carthaginē si. iiij.

Nihil a sacerdotibus exigatur ꝓ balsamo quod i chrismate ponit.

Placuit ut nullus eporū ꝓ modico balsamo: quod benedictū ꝓ baptismi sacramento per ecclesias datur: quia singuli tremissem ꝓ ipso exigere solent: aliquid ulterius exigant: ne forte qd̄ pro salute animarum per inuocationem spiritus sancti consecrat

b Exigat. cū effectu. vel etiā ipse conat⁹ puniēd⁹ ē in detestatōem criminis. ō. e. q stupet. ar. vi. q. i. §. ver. ar. xlviij. di. qm̄. b.
c q Quicqd. nō ꝯingiū n̄ ēē de his sacramētis q̄ ꝯsolatōem celestis grē tribuūt ⁊ io i ipso posse ꝑciū interuenire. xxxij. q. ij. honorant. cetera ita facere rei tenēt significatōeꝫ: vt ⁊ ei⁹ parit hēant vrtutē. Illud solā significatōnē cetā vbo. sꝫ illō ex ꝯsēsu pficit̄: cetā a iure canonū iitiū habuerunt. hoc a iure naturali iitiū habuit: extra de biga. debitū. Illa aūt n̄ ē rō sufficiens ꝙ pecunia interueniat: q2 in eo non confertur gratia: quia nec in sepultura nec in funeratione gratia confertur: est tamē simonia. xiij. q. ij. q̄sta. immo

dicit lex matrimonia nō debēt ēē venalia. ff. de do. i. ter vi. ⁊ v. l. ij. ⁊ dic ꝙ lꝫ grat̄ i matrimonio q̄tū dei ꝓ dote: hoc nō ē simonia ar. de cō. di. i. nemo. nā eps n̄ ꝯsecrat ecclia: nisi dos fuerit ei assignata: vt ibi dr̄: ⁊ tn̄ illud nō est simonia. j. e. q. ij. placuit.
d Inuisibilis. i. sacramētū in q grā inuisibil' ꝯtinet ꝑ significatōeꝫ
e Questib⁹. a q̄ro q̄rio q̄ris: q̄s rorgrris.
f Excōicati. i. suspēsioni. xcij. di. cos. eps... dū cē: q: ... rigit ...
g Crediderit. i. ad h vt ... ter illud ...
h Si presb. hanc ... nam ... sustinuit ... sterio ... decreta ... iusmōi ... nois ... subsūt ... fame ... vt. s. e. q. baptizandis ... iij. c. vlt.
i Excōicatione. h ... punitur sacerdos ... ar. ... sed hic ... duobus ... ꝙ ... simonia ... minit. eps ... i negligēti ... qd dicat ... tuor mēsiū ... cōmunicatione ... hec pena non ... exclusit ... sitōem ... ligit h. c. ... negligente ... de committēte. sed hic ... lectum ... illud acceptandum ... ⁊ illud cupiditatibus ... sed exāndi ... per illud: ar. d. c.

simo. nemo. cum. s. quis celat crimen alterius pro pecunia: ar. ō. c. ibi contexerit. sed dic ꝙ maior pena est episcopo cessare ꝑ duos menses: qꝫ presbytero per quattuor.
k Clericus. ⁊ secūdū hoc clericus in minoribus ordinibus ꝑt esse prelatus.
l Cōpetenti. depositionis. j. e. q. iij. c. vlt.
m p Placuit. vt balsamo. i. chrismatis. nā post cōsecratōem chrisma est. chrisma ergo vendi non pōt: nec etiā in necessitate cum sit sacramentum. i. q. i. multi. ⁊. i. q. iij. siqs prebendas.
n Tremissem. tertia pars solidi est tremissis. ō h tremisse habe

C.de veste mali.fortissimis.ꝛ inde dr tremissis ſm ysidorꝰ qſi ter missus solidum constituat.

a ¶ Placuit.eoꝝ ar.qꝺ i eadē sit ꝓditōr:ꝛ q vāni cām vel occasionē dat:vānū dediſſe vr.j.xxiij.q.v.de occidēdis.ꝛ.c. cū bō j.xxvi.q.vi.si ꝓbr.j.xxvij.q.ij.si tu abstines.ā.di.lv.ſigs abscederit.j.xvij.q.iiij diffiniuit.ā.l. di.studeat.j.xvi.q.i. decimeio.So.hoc intelligēdū ē de cā,ꝓxia maxie cuꝫ malo zelo cuꝫ vel occasionē ꝓstant.b.

b ¶ Perditio. nihil enī iterē an occidat qs an cām mortis ꝓbeat.ff.ad.l. coꝛ.ō sic. nihil vñ si ꝓstito impunitaꝺ sacramento ſeruos fugiētes ad eccleſiā ſacerdoſ ñ reddiderit: ꝛ postea fugerint:fuga eoꝝ a ſacerdote q rēda ē:vt.j.xvij.q.iiij. diffiniuit.q enī occasionē vāni ꝛc. ff. ad.l. aq̄l. q occidit.§.vlti. io.

c ¶ Regrat.nō ꝓ loco ꝛ tēporib⁹ illicita cō cedūt: q ſiꝑr licita ſt:vt. xxvij.q.i.neqꝫ viduas.

d e ¶ Mēdari.ñ mitēt ꝓmiſ enī ſimōia. ſilis p̄ ſumptio ē ex tpe vel loco.j. xxxi.q.i. relatū.ā.di.lxxxi i oib⁹ .j.viij. q. iij. c.i ꝛ .ij.ā. di.lvij.ſigs in egritudi: j xv iij.q.vlti. eleutherī⁹.ℨ exꝺe ſimo.cū ſit id,j e. q.ij. placuit So.exaudi ℔ de nūmis exactis,nā ſpōte oblatoſ accipe poſſū:arg.j.c. ꝓxi.Alij dicūt ℔ vitādū,ppt̄ ſpēm mali:ar.exꝺ trāſac,ꝓſtitut⁹.ff.ad.l.iul.ō ābitu.l.vbi dr q accuſat⁹ ñ ꝺz itrare domū iudicis.℔ argue opus ꝓ ſe laudabile rōe tpis reꝓbari:ꝛ ne malignādi occaſiōez iducat.licz eni nūmos i cōchā mittē op⁹ pietaſ ſit:tpe tñ ſuſcipiēdi baptiſmi ſimonie ſuſpicionē iducit:ar.ē.ff.ad.Iul.ō ābitu.l.vna.in fi.adeo vt ſi ēt ſ̄b alio ꝓtextu tpe,ꝓhibito deꝝ:ꝓſūptio ſimōie ñ euaneſcat

e ¶ De ſacerdos.ar.ñ ſolū abſtinēdū eſt a mal:ſꝫ ēt ab oī ſpē mali ar.j.e.qbuſdā.ꝛ.ā.e.repiunt.legimus hoc.c.de occultis.nam quātūcunqꝫ occulti ſint ꝛ etiam ignoret iſte:non conſequitur executionem.ꝛ hoc in ſimoniaco in ordie.ꝛ licet ſine culpa iſtius ordinati contingat:indiget tamē diſpēſatōe:ꝛ hoc in deteſtatōem criminis:ꝛ iō dicit miſericorditer: ꝛ licet hoc ignorante:ſecus tamen in eo q coactꝰ eſt:vt.j e ꝓſtat.nā ille de iure admittendus ē ad executōem.ꝛ ea ē rō:qꝛ magis ꝓſtat nobis de volūtate coacti ℥ ignorātis nec intelligas illud.c.de abſolute coacto:qꝛ non recipiet characterem:exꝺ de bap.maiores.§.ſi autem.

sicut ſimō magus donū dei pecunia uoluit emē:ita nos uenūdantes dānabiliē uenūdemur. ¶ Tē ex eodem.

Nō ē aliqd exigēdū ab his: q ifātes ſuos ad baptizādū adducūt.

Placuit ut unuſqſq̄ ep̄s p ecleſias ſuas hoc faciat:ut bi q infātes ſuos ad baptiſmū offerūt ſiqd uolūtarie ꝓ ſuo uoto offerūt ab eis ſuſcipiat. Si nō p neceſſitatē pauptatis aliqd non bēant qꝺ offerāt:nullū eis pign⁹ uiolēt tollat a clīcis. Nā mlti paupes hoc timētes filios ſuos a baptiſmo retrahūt. Quiꝺā forte oū differuntur ſi ſine gr̄a baptiſmi de hac uita receſſerint: neceſſe ē ut ab illis eoꝝ ꝓditōr regrat⁹:quoꝝ ſpolia p timeſcētes a baptiſmi gr̄a ſe ſ̄btraxerunt. ¶ Tem ex cō.elibert.

Qui baptizat nullos nūmos i cō chā mittere cogatur.

Oportuit placuit: ut q baptizāt ut fieri ſolebat:nummos cō chā ñ mittāt: ne ſacerdos qꝺ gratis accepit p̄cio diſtrahē utdeat. neqꝫ.n. pedes eoꝝ lauāꝺi ſunt a ſacerdotib⁹ uel clericis. ¶ Tem ex ꝓci.triburiēſi.

Pro ꝓceptōne baptiſmi uel chriſmatis aliquid exigi non debet.

Ojctū ē ſolē i qbuſdā locis ꝓ ꝓceptōne chriſmatis nūmos dari.ſiliē pro baptiſmo ꝛ cōione. hoc ſimoniace hēſis eē deteſtata ē ſācta ſynod⁹:ꝛ anathematizauit ꝛ ut decetō nec ꝓ ordiatōe nec ꝓ chriſmate uꝫ baptiſmo uꝫ ꝓ balſamo nec ꝓ ſepultura ꝫ cōione qcq̄ exigat:ſtatuit. Sed gratis dona chriſti gratuita diſpēſatōe donētur ¶ Tē ex cōci.cabilonēſi.

Nec ꝓ dedicandis baſilicis uel ꝓ ſacramentis eccleſie conferendis aliquid exigi debet.

Statuimus⁹:ut ſicut pro dedicandis baſilicis ꝛ vandis ordinib⁹ nihil accipiēdū ē:ita ēt pro balſamo uꝫ ꝓ luiarib⁹ emendis nihil p̄ſbr̄i chriſma accepturi dent Epi itaq̄ de facultatib⁹ eccl̄ie balſamū emāt ꝛ luiaria ſinguli i eccleſijs ſuis. Sicut ergo hec ſacmēta ꝛz ſimōiace miſtrēt:tñ effectuz bñdictōis ꝓferūt accipienti: ſic ꝛ ſacerdotal⁹ unctio ꝛz ſimōiace miniſtret:ſuo tñ ñ ꝺz carē effectu.ſz ſicut ſupra dictū ē:illa ſacmenta ſūt neceſſitatis:hec dignitatis: ꝛ iō ꝓuilegia illoꝝ nō p̄nt generare cōem legē iſtoꝝ.habēt ergo ſimoniaci uulneratū caput ꝓ ſimōiace man⁹ prauā ipoſitōez.hoc aūt de ill⁹ itelligit:quos nec excuſat ignorātia nec attractōis uiolētia:q ab illis ordinātur:quos idubitanter ſciunt eſſe ſimoniacos ſiue ſimoniace ſiue non ſimoniace ordinent ab eis.ut enim diſtinguit nicol⁹ papa:alij ſimoniace ordinātur a ſimoniacis:alij ſimoniace ordinātur a ñ ſimōiacis:alij nō ſimōiace a ſimoniacis. Hāc diſtictōem innuit nicol⁹ papa.c.ij.dicēs.

De multiplici genē ſimoniacorū

Statuimus decretuꝫ de ſimoniacis ſimōiace ordiatorib⁹ uꝫ ordiatis:ꝛ de ſimōiacis ſimōiace a ñ ſimōiacis:ꝛ ō ſimōiacis ñ ſimoniace a ſimōiacis. Simoniaci ſimoniace ordiati uꝫ ordinatores ſm eccleſiaſticos canones a ꝓpogradu decidāt. Simoniaci quoqꝫ ſimoniace a non ſimoniacis ordinati ſimiliter ab officio male acceptо remouētur. Simōiacos⁹ aūt ñ ſimoniace a ſimōiacis ordiatos miſericorditer⁹ ꝓ man⁹ ipoſitionem ꝓ tēporis neceſſitate i officio ꝓcedim⁹ ꝓmanē ſz hoc itelligēdū ē ō his q ordinant⁹ a ſimōiacis quos ignorabāt eē ſimōiacos: hos fac̄ ſimōiacos:ñ reat⁹ cris:ſz ordiatō ſimōiaci. Hē qb⁹ urban⁹ papa ait

De his qui non ſimoniace a ſimoniacis ordinantur.

Jq̄ a ſimoniacis ñ ſimoniace

f ¶ Lauādi ſūt.qꝫ mediolanēſes ꝓ aq̄ ꝓſecrata pueroꝝ pedes lauant:ꝛ poſtea baptizāt:ꝛ nō peccāt:qꝫ auctē ābrosij ℔ faciūt:qꝫ q ē mūd⁹ totꝰ: non idiget niſi ut pedes lauet:tñ i illa auctē itelligūt pedes.i.affect⁹.ſ.vt bēant coꝛ puꝝ.iuꝝ illud:quā ſpecioſi pedes euāgelizāti⁹ pacem ꝛc.

g d ¶ Victum eſt.

b f ¶ Catum⁹.luiarib⁹.ēt i ꝓficiēdo chriſma necriſſ frandē remouet.nō ꝓ tpe etiā luminū p̄ciū interdici: exꝺ eo.alex.iij.de his quе.b.ſatis dr: exꝺ de ſimo.non ſatis.ꝛ.c.cuꝫ in eccleſie.

i f ¶ Jcut.accipit ℔ finem alleatio gr̄ati: q qñq̄ ſimoniacos comparat bēticis:qñq̄ nō vt.ā.e.§.qꝫ g.ꝛ.§.ſe.

k ¶ Hec ſacramenta.i. baptiſma ꝛ chriſma.

l f ¶ Catuimus⁹.idem dr ℔ qō i.§. niſi. qꝫ ſubiungit quid iurī ſit cum ſic vel ſic ordinantur.

m ¶ Simoniacos autē non.illi ſola voce non reatu ſimoniaci dicūt: exꝺ de ſimo.de ſimoniace.ſ.ꝓpter ordinatōez a ſimoniacis factā: ſic vſurari⁹ qñq̄ dr qui vſuras dat.ff.de vſur. debitoꝛ.

n ¶ Miſericorditer.ꝛ ita dicit.hic q nō receperūt executionez.

o ¶ Permanere. in executione.

p ¶ Sed hoc. reſpicit vltimam partem.c.p̄ce dentis.

q f ¶ Jquí.b.intelligit hoc.c.de p̄ſis q tñ neſciebāt p̄ſi eē ab ordinatis.nā opinio eⁱ⁹ ē:q ſi occultū ē eū ordinatoꝛē eē ſimoniacū q tolerat ordinat⁹ ſuſcipit executōem:vt xv.q.vi.c. vlti. niſi ſit notoꝛium:vt.xxxij.di §.vez vel niſi teſtibus hoc ꝓbari poſſit: vt ā.e.qſqs.ꝛ iō vt locuꝫ bēat ſecūdū eū qō ſequitur miſericorditer ꝛc.ne ceſſe bꝫ legē de p̄ſis nos vo q aliē ſtimus

b Siqdē ,pbare.p sacramentum:ex̄ de sen.ex.si vero.
b Uel ,pbat̄.eo ipso q̄ nō ,pbat.ȝ.C.q mili.nō pos.sup fuis.ſȝ pone pla tū meū eē simōiacū:et vult me ordiare:si ,pbare possū n̄ debeo ab eo ordi nes recipe ſȝ plurios doctores:ex̄eq tn̄ n̄ possū ordies sine dispēsatōe pa pe ſȝ alios cuiuscūqȝ supioris. Ista tn̄ dispēsatō dȝ fieri i occulto: ne infa met̄ ille plat⁹ cui⁹ cri mē occultū est:huic tn̄ obuiat:ex̄.e.p tuas.io. h teneas pro certo q̄ si ego scio simōiacū esse aliquē lȝ occultū:n̄ de beo recipe ordines ab eo.vt i p.decre.p tuas. ⁊.j.e.decreto. ⁊ si vellet me cogē: poti⁹ debeo pati excōicatōeȝ:vt ex̄ de sen.ex.iqsitōi. bar.

b Uel ,pbare.hinc ar gue q̄ q ignorātiā alle gat:eā ,pbare dȝ.⁊ cuȝ ,pbatō tripl'r fiat:tunc s.directe:tn̄ ,pbato eo exquo id qō itēdit ne cessario aut verisil'r se qt̄ ignorātia: tn̄ verisi mil' ,pbatio sufficit: qō pȝ ex eo qō dr̄: tūc ,p catholicis habebant̄. ex his quoqȝ vbis se quentib⁹.si tn̄ eos lau dabilior vita ꝯmēdat: argui pōt pcedētia me rita ad delicti p⁹ cōmiss̄ si veniā ipetrandā pro desse:ar.ff.de re mili.n̄ ois.io.arg.allegantem ignorātiā debē eā pro bare:vt.j.ix.q.i. ordi natōes.j.xxxiiij.q.vlt i lectū.ex̄ de elec. inno tuit.s.di. lxxxij. ,ppo suisti.ȝ.j.iij.q.ix.indi cas ȝ.b.

c Et q̄ tūc.xv.q.vlti. c.vlt.ar.j.ix.q.i.c.iij.ȝ ibi nāqȝ dr̄:q̄ siqui ab hēticis noiati excōica tis fuerit ordiati igno rantes illos esse dāna tos:eoꝝ ordiatōes ra te habebūt̄.h aūt dic tūc ratas eē:si ordiato res ,p catholicis habe bāt̄.vnde colligit̄ q̄ si tūc n̄ catholici ſȝ dam nati habebāt̄:taliū ordiatio n̄ tolerat̄.sed sciendū est q̄ nō sēp ꝯrri⁹ sensus auctēis ,p lege ⁊ certa rōe suscipiēd⁹ ē:sic i nōnull' decretoꝝ locis diligentia lectoris ineniet.vel dicat̄ strictū⁹ se hr̄e i simoniacis ,ppt odiū ipsi⁹ horren di crimis:⁊ mitigāt⁹ in alijs puersis ordiationib⁹:qō illo.c. demōstratur xi.q.i.ab excōicatis.vel q̄ h dr̄ catholicis: nō ad ordinātes ſȝ ad ordina tos refert̄.h.meli⁹ itellige ſm q̄ dicit in glo.hoc teneas.

i Rediit:eo aio vt iteꝝ n̄ redeāt ad eos:sic dicit lex:q̄ is q fugi ab hostib⁹ eo aio:vt iteꝝ ad eos redeat:n̄ hȝ postliminium.ff.de cap.⁊ p⁹li.re.l.nihil iest.C.e.l.pst.nec eni sat̄ ē domū quē rediss̄ se si mēte alien⁹ ē:vt.ff.de of.psi.l.diuus.⁊.iij.q.ix.indicas.
k Excusatōis.ar.q̄ coactō excusat i ordinib⁹:sic.l.di.psbos.⁊ q.v.c.i.xx.q.iij pūs.ar.ȝ.xv. q.i.merito.⁊.j de con.di.iiij. Jos quos.

ordinati sūt:siquidē⁹ ,pbare potu erit se cū ordiarent̄ nescisse eos si mōiacos eē ⁊ q̄ tc̄ ,p catholicis ha bebantur i eccl'ia:taliū ordiatōes misericorditer sustinem⁹:si tn̄ eos laudabil' uita ꝯmēdat.q uō scient̄ se a simoniacis cōsecrari imo exe crari pmiserit:eoꝝ ꝯsecratōeȝ oi no irritā eē decernim⁹. Iteȝ ni cola⁹ iunio. Hoc idē alexāder .ij

De eo q ordiat̄ ab illo: quem scit simoniacum esse.

Decreto statuim⁹:ut siqs i po steꝝ ab eo quē simoniacū eē nō dubitat:se ꝯsecrari posse pmi serit:⁊ ꝯsecrator ⁊ ꝯsecrat⁹ nō di sparē dānatōis sniaȝ subeant: sed uterqȝ deposit⁹ pniaȝ agat:⁊ ,pua tus ,ppa dignitate psistat. Idē.

Simōiacis i dignitate fuāda nul la ē ipēdēda misericordia.

Erga simōiacos nullaȝ miseri cordiā i⁹ dignitate fuāda hn̄ dā eē decreuim⁹.ſȝ iuxta canonū sāctionē ⁊ sanctoꝝ patꝝ decreta eos oino dānam⁹ ac deponendos auc̄te aplica sācim⁹. Ubaudiē dū ē nisi uiolent̄ attracti fuerint. De his .n.⁊ a qbuslȝ hēticis uio lēter ordinatis ait innocentius.

De his q iusti ad hēticoꝝ ordina tionem trahuntur.

Constat⁹ multos uim passos atqȝ inuitos attractos repu gnātesqȝ ab hēticis ordiatos .sed huiusmōi aliqs si p⁹ ordiatōeȝ ta lē nō iterfuit cū illi ꝯficerēt sacra mēta:si cōmunioni eoꝝ ,pticipat⁹ n̄ ē:si stati discedētib⁹ ill' pessimo

cōciliabulo eoꝝ abrenūciauerit: si ad eccl'iā rediit:tal' pōt hr̄e colo rē aliquē excusatōis. Ceteꝝ qui p⁹ mēsē aut āpli⁹ redierūt cuȝ se ꝯsiderēt ab hēticis ordiatos:quā uis nihil ab eis acceperūt:rei sunt usurpate dignitatis. Tales ple rūqȝ ex ituitu pietatis reformat catholice man⁹ ipositō cuȝ satisfa ctōe ⁊ medicia pnie. Sȝ dānatio nē simōiacoꝝ ⁊ eoꝝ q eis ꝯsense rūt legim⁹:medicinā uō auctenti caȝ ex hac hēsi noiati n̄ legim⁹ nisi q̄ sic usurpatū ē i nouatianis uel donatistis miorib⁹ utiqȝ hēticis n̄ canōice ſȝ ex ituitu pietatis:ita ēt ex his posse fieri colligim⁹. Idō ēt qz aliorsū p oia orthodoxā hn̄t fi dē nisi q̄ spm scm credūt eē uena lē. Et ut ait beat⁹ aug. hētici cū re dierit q̄ pte se absciderit ab eccl'ia curēt̄:q̄ uō pte adheserit cognos cāt̄. Hinc ⁊ leo scribit ianuario epo.

Qui ab hēsi ad eccl'iam re deūt:in quo inueniunt̄ ordine ex beneficio perseuerent.

Omnis cuiuslȝ ordis cl'ic⁹ q catholicā deserēs unitatē hē tice uel scismatice ꝯiūctōis ꝯtagi one se maculauerit:si ad eccl'iam redierit cū legitia satisfactōe ⁊ er roris sui dānatōe:hoc in magno bn̄ficio hēat:si adēpta spe ois pro motiōis i quo iuenit̄ ordie pmāe at. De his āt q ordinat̄ simōiace a nō simōiacis .utpote illi q data pecunie archidiacono uel ꝯsiliari is epi epo ignorāte hoc efficiunt: ut de manu ei⁹ sacros ordies acci piāt:ita scribit grego.iiij.

l Post mēsē ar.q̄ si aliq̄ ali cui inuita tradi ta fuerit ⁊ ali quādo tpe cū eo i domo ma serit:⁊ cū potu erit n̄ effugerit si postea virū dimisit pōt reuocari ab eo qz ex tacito ꝯsēsu ꝯ . . . mōniū:ar.xxvij.q ij.ō nupsit . . . di. quanto.l. di.pōssibos.⁊ di.xlv.ō iudo is.⁊ ex̄ ō spō. ad id qō.
m Amplius. ar.ad ,pbādū ꝯsēsū in matrimonio si . . . stati discernit . . . vi. q.i. reuerti mini.
n Tales. q ꝯsēserit hēti cis vel stati re cesserit vel n̄ stati.idē iudi go q̄ post mē sēm n̄ si ꝯ . . . sisset:idem p⁹ cōtraȝ . . . si n̄ ꝯsēnsisset. Tā sēp esse faret̄.ff.de re mili.nōole.§. capt⁹.facit ꝯ tāgit h ꝯsidō lō n̄ dic q . . . mēsē qz . . .

mēsem redierit semp fuisse iuit psumit̄:nisi ꝯtrū ,pbaret̄.sed p⁹ mensem psumerent̄ ꝯsensisse:nisi ꝯtrū ,pbaret̄:⁊ est si.C.ad vell. l.si mulier pfecte.
o Auctenticā.i.fructuosā:nisi excōicatōi rei adepte renūciauerit vt.j.q.e.siqs neqȝ.
p Usurpatū ē.i.ꝯ rigorē factū est:ar.C.de iur.do.vbi.
q Nouatianis.j.e.q.vij.maximū donatum.
r Minorib⁹.nō eni cū maiorib⁹ hēticis dispēsat̄:vt.i.q.vij.c.
s Ita ē.cū simōiacis est dispēsandū:vt iam habebitur.
t Alioꝝ.q.d.⁊ hoc facit ad dispensationem.
u Cognoscāt̄.ar.q̄ si istr̄ȝ sit falsū i aliq̄ pte ⁊ i aliq̄ veꝝ:vbi veꝝ ē debem⁹ illō recipe.C.ō trāsac.si ex fals.ar.ȝ.ix.di.si ad sacras.
x Omnis.habeat.si tn̄ iterata vnctione nō fuerit maculatus vt.j.q.vij.saluberrimum.
y Inueniūt̄.si tn̄ illos ordies simōiace n̄ recipet.⁊ cū qb⁹ dispēsat̄ ⁊ cū qb⁹ n̄:dicūt isti v'sus:Si bis ordo dat̄:seu baptism⁹ repetatur. Ut euertat̄ fidei status ordo petatur. Uel si pfiteur q̄ verumqȝ simon opetur. Ut dispēsetur:spes irrita psus habetur.

d Decetero.dubitat.qz est notoriū:vel p sniam.h.ſȝ ꝯdicit lra.
e Sniaȝ subeāt.tu itellige de eo quē ,pbare potuit simōiacū q ē ordinād⁹. meli⁹ intellige ſm qō dixi in glo.hoc teneas.
f Erga.nullā.j.e.siqs neqȝ.j.e.q.vij.regrit̄.j.e.q.v.c.i.ȝ.So.hic simōia est in ,pmoto ⁊ ,pmouente.
g In dignitate.i.i ordie:ex̄ de simo.tanta.⁊ nō.j.e.q.v.c.i.cū eni furtiu⁹ sit character.j.e.ordiatōes n̄ pōt dispēsari.M.secus dixit ex̄ de simo.ex insinuatione.
h Constat.si stati.ar.q̄ si q̄ alicui tradit̄ inuita:⁊ ,p virib⁹ renitēs si sta tim post traditōem fugerit:nō tenet illud matrimoniuȝ.qō sumit̄ ex vbo si statim:maxie si nūqȝ ꝯsensit.h.⁊ ita p ꝯsequētia dephēdūt̄ pcedētia.xxij. q.ij.q̄ ait.de pe.di.iij.iudas.

a Ordinationes.pcio.dato vel retento vl̄ pmisso.C. de trāsacti.transactio. Nā remittere dare est:ex̄ de testi.veniens.ff de his que infrau.credi.si pignus. Itez nūqd est simonia abrenūciare būficio vt alij def!nō nisi deducat i pactū:vt ex̄ de præben. dilecto.spem tī inde bñe nō est simonia:ex̄ de pact.cum pridem. Itez qualr regnū dei pecunia possit emi cum nihil sit spuāl?:de pe.di.i.medicina t nō ordo vel honor ecclīastic?:t ē rō:qz cū vendēte regnū celoz nō pōt eē malicia hic secus.sed falsū ē regnuz dei emi:sed exmisericordia meritisq̄ pceden tibus acgritur xiij.q.ij.aīe.de pe.di.i.medicina.

b Vel pcib?. hoc de pcibus pro idigno t carnali amore impēsis vel a se pozcet:alīs nō:vt.j.e.latorem.

b Vel pcib?. hic habes q̄ pces inducant ī moniā:t. j.e. sunt nonnulli. viij.q.i.moy. ses.t hoc vez est:si aliqs p seipso petat.tales aut se ingerit:qō non lz: vt. viij .q.i. in scripturis.t ex̄ de iurepa. per nras.Alij dicūt q̄ aliqs p se si est dignus potest petere. Nam petrus dixit:quid ḡ fiet nobis q secuti sum? te:t ita p seipsos petijt.sed si pceces porrigantur ab alio:distinguit vt. viij.q.ij.in summa.t.q.i.c.moy ses.

Ordinationes q̄ simoniace fiunt false iudicantur.

Ordinatiōes q̄ iterueniente pcio uel pcibus uel obsequio alicui psone ea intētōe ipenso ul q̄ nō cōi ꝓsensu cleri t ppli fm canonicas sāctiones fiūt:t ab his ad quos ꝓsecratio ptinet nō ꝓprobant : falsas eē diiudicam?:qm̄ q talr ordinātē:nō p ostiū.i.p christū itrant sz ut ipa ueritas testat fures? sūt t latrones. Alia ergo simonia triplr i hoc capīo notat uidēduz ē quot modis pciū i hac hēri dēt. Hoc beat? greg. i euāgeliozum tractatu exponit dicens.

De multiplici genē simoniacorū

Sunt nonnulli q qdē numerozū pmia ex ordinatōe nō accipiūt t tñ sacros ordines,p humana gra ul laude largiūt:atq̄ de ipa largitate laudis solūmō retributōez q̄rūt. Idi nimiz qō accipiūt gratis: gratis nō tribuūt:qz de ipēso officio sāctitatis nūmū expetūt fauoris uñ cū uiz iustū ,ppheta ōscribēt ait:Beat? q excutit man? suas ab oi munē.nō dixit soluz a munē sed ab oi munē:qz aliō ē mun? ab? obsequio aliud a manu aliud a lingua. Mun? ab obsequio ē fuit? indebite ipēsa. Mun? a manu pecunia est Mun? a ligua fauor:qui ergo sacros ordines tribuit:tūc ab? omni munē man? excutit :qm̄ i diuinis rebus nō solū pecuiā nullā sz nec ētnaz dānatōez iueniet q quolz munē ad sacros ordines accedit

Aliqs neq̄ sāctis pollēs moribus uel neq̄ a clero ppl'oq̄ uocat? uel pulsatōe coact? iprudent christi sacerdotiū iā quolibet facinoze pollutus iusto cordis amore uel sordidis pcib? ozis siue comitatu siue mānuali fuitio siue fraudulēto munusculo epalem seu sacerdotalē nō lucro aiaz sz inanis glozie auaricia fult? dignitatē ac ceperit:t in uita sua nō spōte relīqrit:eūq̄ insperata moz? penitētem nō inuenerit:peuldubio in eternū pibit. Inc idē greg.io. corinthiozum epō.

Pro ōdiatōib? nihil oio accipiat

Ee? ordinationibus accipe aliqd sub districta interdictōne decreuimus.oz ergo ut neq̄ p donum neq̄ p gr̄am neque p quorūdam supplicatōem aliquos ad sacros ordines consentias ul pmittas adduci. Idē uniuersis epis p ilerdam,puicīā ꝓstitutis.

Nec pcio nec gr̄a nec supplicatōe aliq ad sacros ordines accedant.

Quibusdā narrātibus agnoui q̄ in illis partibus nullus ad sacrum ordinez sine cōmodi dationē perueniat. qō si ita est flens dico gemēsque denūcio:qz cū sacerdotalis ordo intus ortus occidit : foris quoque diu stare non

b Ab oi.vt oia particularia t singularia cō prehenderet.ā.xix.di. si romano:nz.si.j.xiiij q.iij. putant.j .e. q.iij. saluator.ā.xxxi.q.i.q̄ si dozmierit. Nō q̄ dicit idebite.naz si debite impēdatur: non ita fit:vt.j.e.q.iij. saluatō t exponit bazianus in debite enz indebite dignus vel debite indignus fuit pro būficio: alias non:arg.in fi. de societate.§.de illa.

i Grāz.ā.xxiij.di.qsi k Aliquis.vocatus t etiam licet valde dignus sit:non tī effrenata temeritate sz trepida deliberatione onus sacerdotij debet subire:vt.ō.e. non est putāda.t di.xiij.nemi.lxi.di.miramur.

l Amore.ex hoc collige omnem illū esse simoniacū q ductus amore alicui indigno beneficium cōfert:ar.ex̄ de simo.nemo. nam exquo fauor tertij nūmū fauoris inducit:multo magis ipse? q ordinat.vel expone hoc ita q̄ cesset iste itellect? iusto cordis amore.i.in cupiditate t ambitione.

m Comitatu.i.seruitio.

n Fraudulēto.fraudulentum est munus:cum dicit se als voluisse b ei dare:vt ex̄.e.t si q̄ones.vel qm̄ altera ps dicit se expēsas fecisse t illas petit:vt cedat beneficio:vt ex̄ de pac.cum pridem.

o Nō sponte.hoc idem de quobibet crimine.sed hoc dicit ad terrorem. t nota q̄ dicit sponte:qz si cogeret iuris ordinem dimittere nō sponte:nō valeret ei ad salutem.

p Moz.t boc vt dixi i qlibet crimie nī vz pīia ad salutē nisi perseueret aīo vsq̄ in finē:de pe.di.i.§.bis aūt.v.itē illud .io.t lz de oīb? aliis criminib? possit qs penitē ordine retento:vt.xxxij.di.pīōz.l.di.de bis.hic non nisi renunciet ordini.vnde non videtur q̄ hic locum habeat admonitio vel denūciatio:ar.ā.i.q.vlt.c.patet.

q d De ordinationibus.supplicationem.j.e.latorem ā.vbi papa ad supplicatōem quoꝝdam ordinat quēdam.sed distingue aut aliqs petit ,p se aut alius p ipso:vt.ō.e.ordinationes.

r q Dubusdā.cauis.primo dicat greg.se dolere:q̄ in illis partibus nemo ,p̄mouetur ad sacrū ordinē sine cōmodi datione.z? ,pbatur auctē domini

e Et Elant nōnulli.accipiūt.ex̄ de simo.t si questiones.

f Describeret.nō est i ysaia id qō seqt:sed i psalmo:iudica nec dñe.ibi in quoz manibus.

g Ab obsequio.t sic videt q̄ non possim seruire,p būficio:vt hic

simoniacus ipso iure esse suspensos. tertio ꝓhibet hoc decetero fieri: ⁊ sta tuit penam in cōmittentes.

f Stare. quo ad id in quo nūq̄ȝ stetit. s. quo ad executionem: ar. ff. de ꝯsti pe. id quod. ar. ȝ. xxxij. q. ij. moyses.

t Locū. ⁊ ita simoniaci etiā occulti ipso iure sunt suspensi: non tñ vitandi sunt: cū ꝓbari non pōt eis simonia. vi. q. ij. si tm̄. sic exaudi extra de simo. tāta. ⁊ s. s. c. reperit.

u Paratior. qḋ noua testa capit inueterata sa pit. q̄ semel ē ibuta re cens suabit odoreȝ te sta diu: ⁊ ē si. in auē. vt iudices sine quoq̄ suf fra. §. i. coll. ij. vbi dici tur. dato eni vno illici to principio necesse ē eū ꝑ datione facit plu res manus circuire.

x Et actionis. hic ar gue carnales preces ꝓ digno porrectas non facē simoniam: secus i pecunia vł obsequio q̄ loco p̄cij itercedē so lent. qḋ p̄ces nō faciūt vt. j. e. q. v. c. vlti. ⁊ lȝ ꝓ indigno porrecte face rent simoniā: tñ ꝓpter merita digni ab hac ex cusant: vt. j. xxxij. q. ij ꝗcquid. io. Sed quare mini᷒ ꝯmittit simonia in p̄cibus oblat ꝓ di gno q̄ȝ i pecunia: R̄n deo iō qꝛ in p̄cib᷒ nihil dat de suo: ⁊ iō ibi nul lū intelligit eē cōmer ciūȝ. nā ꝑdere verba le ue est: ⁊ ita nihil ꝑcit ad accipiētē: ar. C. de dona. inter vi. ⁊ vxor. marit᷒. ff. ō do. aristo. sed in alio casu dat: sȝ ⁊ ꝓ indigno magis de testat eccłia muneruȝ datione q̄ȝ p̄cū effusi onem. vel dic ꝙ hec di ctio nisi non excipit a supplicatōe sed a vbo ꝓmouet: sic ponit. s. xxxviij. di. sedulo.

a Nullus culpetur ⁊ puniat pena cētum aureoꝝ ⁊ irro gat infamia q petierit aliquā dignitatē. ff. ad l. iul. de ambi. l. i. ⁊ j. q vij. sancim᷒. ar. ȝ. ff. de offici. pretoris. barba rius. sed soluet. j. q. vi sicut is.

b Religiosis. i. clericis ⁊ per hoc expone illō c. xx. q. iij. presens. in fi. ar. gradu altiorem grauius facere cōmis sū: vt. j. xi. q. iij. p̄cipue ar. j. xxv. q. i. nulli. ⁊. viij. q. ij. illud quidem.

c Estote ergo ⁊c. graues. s. xxiiij. di. q̄n.

d Pueri. pueri dicunt. j. xiiij. annū: ex de eta. ⁊ qua. ideoꝝ. vel pueri. i. neophiti. xlviij. di. sicut neophitus.

poterit. scimus quippe ex euāge lio quid redēptor noster ꝑ seipsū fecerat: qꝛ igressus tēplum cathe dras uendentiū colūbas euertit. Colūbas eiȝ uēdere ē de spū san cto quē de᷒ oīpotens ꝯsbalem si bi ꝑ ipositionem manuuȝ hōibus tribuit cōmodū tpale percipe. ex quo ut predixi malo iam euenire creditur: qꝛ qui i tēplo dei colum bas uendere p̄sūpserunt: eoꝝ iu dice deo cathedre ceciderūt: q ui deȝ error i subditis ꝓpagatur cū augmento. nā eo ipso q᷑ quisq̄ȝ ad sacrum ordinē uel honorē ꝑduci tur: iā in ipsa ꝓuectus sui radice uiciatus patior ē alijs uenūdare qḋ emit. ⁊ ubi est qḋ scriptuȝ est: gratis accepistis gratis date? et cum primo ꝯtra sanctaȝ ecclesiā simoniaca heresis sit exorta: cur non perpēditur? cur non uidet: qꝛ eū quem cū precio qs ordinat ꝓuehendo agit ut hereticus fiat? Idq̄ȝ hortamur: ut uꝛum nullus hoc denuo fieri patiatur: sȝ neq̄ȝ gratia alicuius neq̄ȝ supplicatiōe aliquos ad sacros ordies audeat ꝓmouere: nisi eū quem uite meri tum ⁊ actionis qualitas ad hoc dignum eē monstrauerit. nā si ali ter factū sēserimus: denuo distri cta ⁊ canonica illud noueritis ul tiōe cōpesci. Idē symmachus.

Ad episcopalem honoreȝ nullus per ambitum accedat.

Nullus itaq̄ȝ per ambitū ad ep̄alem honoreȝ ꝑmittatur accedere. nā cum hic excessus in laicali ꝯuersatiōe culpet: quis du bitat qn religiosis ⁊ deo seruiēti b᷒ iniiciat uel icutiat opprobriū.

Idē grego. De eodem.

Estote ergo in ordinatione p̄ecipue soliciti ⁊ ad sacros ordines: nisi ꝓuectiores etate et mundos opere nullaten᷒ admit tatis. Eoꝝ eim q in sacro sunt or dine collocādi: prius uitā mores q̄ȝ discutite: ⁊ ut dignos huic offi cio adhibere possitis: non uobis potentia aut supplicatio quarun libet subrepat ꝑsonarū. Qn̄ igit de his tractare necesse ē: graues expertosq̄ȝ uiros ꝯsilij uestri adhi bete ꝑticipes: ⁊ cū eis cōi hoc de liberatione pēsate. Idē colum bo epo.

Neq̄ȝ fauore neq̄ȝ uenalitate ad sacros ordines qsq̄ȝ ꝓmoueatur.

Pueri ad sacros ordies nul laten᷒ admittāt: ne tāto ꝑi culosi᷒ cadāt: q̄nto citi᷒ ꝯscēdere ad altiora festināt. Nulla sit in ordinatōe uenalitas. potētia uel supplicatio ꝑsonaruȝ nihil aduer sus hec: q̄ ꝓhibem᷒ obtineat. Nā ꝓculdubio de᷒ offēditur: si ad sa cros ordines qsq̄ȝ nō ex merito sȝ ex fauore qḋ absit aut uenalitate ꝓuehit. Econtra idē greg. qbus dā supplicātib᷒ unū acholytuȝ ⁊ alteꝝ diaconū legit ordinasse: sic ipe scribit petro epo corsice it certa

Episcopo iteruenīēte papa quen dam acolythum ordinauit.

Latorē p̄ñtiū ꝑ intercessionē uēe sāctitatis acolythuȝ feci m᷒ quē ad obseqa uēa retrāsmi sim᷒ ut si i lucrādis aiab᷒ āplius fuierit ꝓficē āpli᷒ possit. Idem belie p̄sbro ⁊ abbati.

Quisquis in romana ecclesia sa crum ordinem accepit: ab ea ulte rius egredi non poterit.

Illiū uēm epiphaniū manda stis: ut ad sacꝝ ordineȝ ꝓmo uere debēmus uobisq̄ȝ trāsmittē sȝ i uno uos audiuim᷒: in alto mi nime potuimus audire. diacon᷒ q dē fact᷒ ē. Sȝ qsqs semel in hac eccłia sacꝝ ordinē accepit: egredi endi ex ea ulteri᷒ lıñaȝ nō hȝ. Si uero uidē uos nō potui: ex hac re cōsolationē hēo: qꝛ i filio uēo req esco. Non itaq̄ȝ quorūlibet p̄ci bus ordinationes facte false diiu dicāt: sȝ he demū q̄ p̄cib᷒ ordinā di uel ei᷒ amici ñ spuali sȝ carnali affectu porrectis fiunt: cū al's fu ture ñ eēnt: q̄s ñ charitas iēueni ens sȝ ābitio supplicās extorquet ñ solū aūt clericos cuiuslibet epi summ᷒ pōtifex in eccłia romana

c Ad sacros. Nā minores añ. xiiij. an. bñ possūt accipe: sȝ ñ ⁊ ita itelligat. lxxvij. di. c. iij. qꝛ nō acolythatū. lxxvij. di. singulis tñ si puer ordinet i sacris ordinib᷒ bñ recipit characterē cū possit recipe minores ordines: vt in dicto. c. in singulis. sed nūqd tenet ꝯtinere: sic: si est doli capax: al's ñ. Nā ⁊ voto ⁊ sacro se obligat potest doli ca pax ... lic. pu. c. i. ... religio ... nō. xxvij. q. i ... §. cū ... c. ij.

e Ad sacros ... ordines ...

f Quanto ...

g Latorē ...

h ...

i Illiū ...

k Nō hȝ ...

per tnas. ff. de albo. scri. l. vlt. ⁊ preferentur eis tñ: ꝙ ... ordinis. ff. e. l. i. ⁊ ab epo pōt deponi ordinatus a papa.

l Non itaq̄ȝ. ordinandi. ⁊ ita aliqs pōt ꝓ se dignas p̄ces offerre qḋ. h. nō ꝯcedit. in q̄ nō credo eū bñdicere: qꝛ multos ...

m Per principalem. hoc.c. habes. ix.q.iij.c.vlti.

n Potest tamē. hoc idem pōt epūs. ij. q. vij. cum pastoris. ex de cleri. non resi. decetero.

o Quolibet. tractauit magr q̄stionē istā affirmatiue: nūc autem vult trāctare eā negatiue. s. vtr sit simonia dare pecuniā: vt non ordinet qs. sed qm̄ n̄ habuit. e iduxit leges q̄ tb̄ faciūt ad ppositū: vbi in eis aliqd dicit negatie. q aūt b̄ sit simonia cū: habet de simo. nemo.

p Redimēdi. ex de simo. q relā. r. c. si nullus.

q Nullus seruile fuitium vocat āgariā vl' pangariaz. qō lex vocat fore fordidū munus. xvi. q. i. §. nouarum.

r Ex vsu. i. ff assimilcat. vl' ex vsu pterito pt id qō bacten' ē pstitutū quasi rōe pscriptōnis: vt āgariaſ sacerdotib' n̄ iponat. cū ent de aliq rerū p scriptōe agit: i spiciēdū ē vtr cōi iure talia a talib' possideri valeant nec ne. p casu solalōge vsurpatōnis detētione currit prescriptio: vt. xvi. q iij. r. iiij. p totū saltuo eo qō ō limitib' dr ea. r. q. c. lz. r. c iter memoratos. secūdo casu si currit pscriptō: pscriptio enim ius adnocat creatū: nouū aūt n̄ creat: vt. x. iij. q. v. q' dō. r di. c. ꝫ more r di. xciij. illud aūt. r. xvi. q. i. c. vlt. r. q iij. § pōt etiaz r. q. vij. decimas. r. j. c. q. iij. quesitū. i his oīb' r i alijs ifinitē casib' pscriptio euanescit: qr n̄ ē pditū ius cōe scriptū vel n̄ scriptum: q̄ tales talia valeāt possidē. io. Nec regula fallit: ex de cā pos. cū eccla. r ex de pscrip. audītis. io. Sz certe nō fallit: qr iura ieorporalia q̄si possident r iterdicta. p eis possessoria pstituta sunt. ff. de seruitu. quotiens. bartholomeus.

r Ex vsu. nā tēpus nō est mod' rē. x. q. iij. qr cognouimus. ff. de act. r ob. obligationū fere. §. placet. nisi forte cui' nō extat memoria: ar. ff. de aqua quoti. r esti. hoc iure. r ex de vbo. sig. c. abbate.

s Ecclesiasticā. nā insta de cā bñ pōt ab eis auxiliū petere: ex de censibus. cū apostolus. r sic nō est ꝫ. xviij. q. vlt. seruitū. qr illud intelligit de licitis.

t Restituat. nec absoluē pōt. p pcio nisi sit ꝓsuetudo: ex de simo nemo. Itē nec recōciliare: ex de simo. c. nemo. Sed nūqd ipi clerico lz redimē cū iuste suspēsus ē: videt q nō. ā. §. pxi. in fi. extra ō simo. matthe. ar. ꝫ. s. q possit redimē ius suū r vexationē suam i. q. iij. quesitū. ex de vsur. c. i. r ex de simo. dilect'. imo r siqd dederit repetere poterit. C. de ꝓbi. ob tur. cām. qō euitādi. gdā dicūt q

ualet ordinare: uex etiā opportunitate exigēte monachos r quos cūq clericos ꝓuocare pōt r iuitare. Nde nico. p a. De codē

Per principalē beatoz petri r pauli ptātē ius habemus nō solū i mōchos uex ēt in quoslibz clericos de q̄cūq dioceſi cum ne cesse fuerit ad nos cōuocare atq ecclīasticis exigentib' oppoztunitatib' iuitare. Quolibz ergo mu nere itueniente falsa diuidicat ordinatō. Dic aūt pcio itueniēte sacri ordines n̄ sūt tribuēdi: ita nec restituēdi. ut ait eni beat' āb rosi' sacri ordines nec pcio sunt emēdi nec redimēdi'. Hinc ēt gre. vij. ait. Precio iteruenīēte sacerdotale officium non restituatur.

Nullus ep̄us quamen seu seruile fuitiū ex usu ꝓtra ecclīasticā' nozmā abbatib' seu clericis suis iponat: ul' iterdictuz sacerdotale officiū pcio itueniēte restituat'. qō si fecēit: officij sui piculum subeat. Qui aūt pecūiā accipiūt ut ordinādis sacros ordies nō tribuāt: ul' ut canōice electōni assensum n̄ pbēāt: aut ecclīje edificandis uel ꝓsecrādis lapidē bñdictū uel ꝓsecratōez subtrahāt: mītis arguntis accepte pecūie rei r ifames eē ꝓbāt. Hi eni pascha't. ij

Sacrilegi sī iudicādi q ecclīā dei n̄ pmittūt regulariter ordinari.

Sunt' qdā q uel uiolētia ul' fauoze n̄ pmittūt ecclīas regu

larit ordinari: hos ēt decreuim' ut sacrilegos iudicandos.

Codice li. ix. ad. l. iul'. repetūdaz

Telbem' r hortamur': ut siqs forte honoratoz decurionū possessoz postremo ēt colonoz aut cuiuslibet ordinis a iudice fuerit aliq̄ rōe ꝓcussus: siquis scit de iure uenalē fuisse sniaz: siqs penā uel pcio remissā: ul' uicio cupiditatis ingestā: siqs postremo q̄cūq cā iprobū iudicē potuerit appzobare: is uel administrāte eo ul' post administratōez depositā i publicū pdeat: crimē deferat: delatū ap pbet: cū pbauēit victoziaz repoztatur' r gloziā. Ulpianus. li. x.

Ne cū q ut calūnie De codē cā negociū facēt uel non faceret: pecuniā detegit accepisse: itra utilē annū i quadrupluz ei' pecunie quā accepisse dicit: post annū in simplū in factū actio ꝓpetit'.

Ibidem li. xlvij. titulo de concussione iudicis.

Concussiōis iudiciū publicū nō est. sz si ideo pecuniā quis accepit: qr crimē minat' sit: pōt iudiciū publicū eē ex senatusconsultis: qb' pena legis cornelie' teneri iubēt: q i accusatiōe inocentuz coierint: que ob accusādū uel non accusādū denūciādū uel n̄ denunciādū testimoniū pecuniā accepit

Ibidez li. xlviij. titulo de lege iulia repetūdarum: marcellus.

Aui. qdā. sacrilegos. i. simoniacos. alias nō facit ad ppositū. B. r qr sit sacrilegiū: sic ꝓbat'. si eni ille q frāgit īmunitatē ecclīe vel qui inde aliqd eripit sacrilegus iudicat': multo fortius q facit ne ecclīe ordinē tur vel ne ordines tribuātur: vel impediat' alicui' electio vl' promotio

b Telbemus. ad hoc introduc̄ has leges: vt ostendat' pari pena mulctādos q pcio inducti impediūt fieri: r q faciunt qō de iure fieri nō deberet.

c Hortamur. se tēpat ne accusare iubē quez videat' inuitū. C. vt nemo inuitus rē.

d Administrante. si is talis sit quē in ius vocari liceat. sed ꝫ. ij. q. i. ꝓbibēt. So. illud de maioīb' magistratib' hic de mīoīb': ar. ff. de iniur. nec magistratib'. r. ff. de in ius vo. l. ij. vel b̄ de ppetuo iudice: ar. ff. de reb'. cre. ꝓsidis. r l. ꝓcedenti. in auē. vt differentes iudices. §. si tñ. coll'. ix. r hoc ne crimē ei' iultū remaneat: illud de tē pozali. vel hic cū peccauit in ipsa administratione: ibi de eo qui ex̄ administrationez ꝓmi sit. ff. de iudic. l. ij. §. legatis. i auē. vt iudices sine quo. suffra. §. siqs autem. coll'. ij.

e Reportaturus. reportabit enim quadruplum. ꝫ. l. ꝓxima. xij. q ij. cum deuotissimam

f Meum. annum utilem: a principio post continuum. ff. de calum. annus.

g In quadruplum. in quo continetur rei persecutio: vt tantum triplum sit pena: r hoc est verum cum ipse idem dat. nam si alius daret ꝓ eo tunc totum quadruplum est pena: qr ille qui dedit repetit pecuniam quaz dedit. ff. e. s. de calū. siquis ab alio. huius autem quadruplī medietas datur fisco medietas spoliato.

h Comperit. non ei qui dedit cum turpiter dederit: sed ei ad cui' lesionez data est: vt. ff. de calū. l. generaliter. §. illud erit.

i Concussionis. cōcussionis crimē est: cum quis minat' alicui nisi ita vel ita faciat. ꝫ. xxiij. q. i. militare. ff. de concus. l. i. r. ij.

k Publicū. id est ordinariū r hoc semper. vel nō est publicū: nisi cuz qs pecuniam' extorserit. r hoc est quod sequitur sed si ideo. publicum est ad cuius accusationem quilibet de populo admittit': nisi infamis sit: vt in sti. de pu. iudi. circa princi.

l Consultis. volusiano r liboniano. ff. ad. l. cor. de fal. l. i. ff. ad. l. iul'. de vi pu. ex senatusconsulto.

m Cornelie. cuius pena in libero est deportatio: in seruo vltimū supplicium. ff. ad. l. cor. de fal. l. i. §. vlt.

n Innocentum. secus si nocentum. xvi. q. vij. sane.

o Edē lege tenet'. qr reddit quadruplū r infamis efficit'. ff. e. cadez

§.i.hoc crimē etiam ex̄ordinarie punitur.ff.e.l.lex iulia.§.fi.
p Lege iul.legēdū.i.eligēdū:vt eligat̄ q nō dz:vel ɔ̄triū.
q Omittendū.vt mittat̄ i legatōez q n̄ ē mittēd⁹:vl nō mittat̄ q mittenda est.
r Dādū. puta non ad ꝓbandos fideiussores vl̄ loco iudicis̄ recusati.

vlt.pic.ꝛ.c.frigenti⁹.sed hic omissum fuit ꝛ ideo est restaurādum vel iā dederat ꝑus:s; hic dz facē instrumētū.Unde si dotē; non dedisset ꝑus:nūc est cōpellēdus:quia ibi fecit poni primarium lapidem sicut in eo q ꝓmisit reipublice pecuniā dare.ff.de polli.
i Eorum.pluribus̄ ḡ suffice dz ecclia:vt.vij.q.i.illud.ꝛ de ꝯsecra.di.i.hoc quoq;.

Lege iulia repetūdaꝝ tenent̄ q cū aliquā ꝑtātē haberēt pecuniā ob iudicādū uel̄ n̄ iudicādu; decernēdūue accepit:uel quo magis aut min⁹ qd ex officio suo facerēt. Idem.

Hadē lege tenet̄:q ob denūciandū uel̄ nō denūciādu; testimoniū pecuniā accepit. Lege iul̄ repetūdaꝝ cauet̄:ne qs ob militē legēdū omittēdūue ꝰes accipiat: neue qs ob snia; i senatu ɔsilioue publico dicēda; pecuniā accipiat uel ob accusandū uel̄ n̄ accusādu; Marcell⁹ ibidē: Lex iul.repetūdaꝝ ꝑcepit:ne qs ob iudice; arbitriūue dādū' mutādū iubēdūue: neue ob n̄ dādū uel n̄ mutādū uel̄ n̄ iubēdū:neue ob lite; estimādā' iudiciūue capitis pecunieue faciēdū uel̄ n̄ faciēdū aliqd accepit: hodie ex lege iulia repetūdaꝝ extra ordinē puniūt̄:ꝛ pleꝛꝗ uel̄ exilio puniūt̄ uel̄ ēt duri⁹ ꝓut admiserint. Hac lege dānat⁹ testimoniū publice dare aut iudex eē postulare ueꝓhibetur.

Sequit̄'.ij.q̄o:q̄ q̄ritur An ꝓ igressu mōsterij pecunia sit exigēda uel exacta ꝑsoluēda. Hoc utꝝꝗ licitū fieri utriusꝗ testamēti serie ɔ̄probat̄. Legit̄ eni i ꝑmo libro regū:q anna detulit secū samuelē postꝗ ablactat⁹ fuerat: in trib⁹ uitul̄ ꝛ trib⁹ modijs farine ꝛ āphora uini ad domū dn̄i i sylo. In actib⁹ uero apl̄oꝝ legit̄: q mltitudis credētiū erat coꝛ unu; ꝛ aīa una.nec aliqd coꝝ q̄ posside bāt qsꝗ suu; ꝓpū eē dicebat:sed erāt illis oīa cōia. singli uēdebāt ꝑdia sua ꝛ ponebāt ꝑcia coꝝ ante pedes apl̄oꝝ. Quoꝝ un⁹.s. ananias dū ꝑtē sibi resuaret cu; uxore sua saphira:snia maledictiōis accepta añ pedes apl̄i cecidit mortu⁹. Hic liqdo appet:q ingressuri mōsteriū sua debent offerre rectoꝛib⁹:nec alit̄ sūt recipiēdi nisi sua obtulerit. Sz aliud ē sua spōte⁹ offerre:aliud ē exacta ꝑsoluere Anna mat̄ samuel̄ n̄ exacta neꝗ petita s; spōte⁹ munera sacerdoti b⁹ obtulit. Credētes ēt sua spōte offerebāt apl̄is:ut idigētiū necessitatib⁹ deſuirēt: q̄ instāte ꝑsecutiōe ifideliū eis possidē n̄ licebat. Ananias quoꝗ n̄ iō dānat⁹ est: q: sua nollet offerre:s; q: spiritui sancto mētit⁹ ꝑcia coꝝ q̄ apl̄is obtulerat:ex ꝑte fraudabat. n̄ ergo his auc̄tatibus ꝑmittit̄ rectoꝛib⁹ ab ingressuris aliqd exigē:s; spōte oblata suscipe:q: illud dānabile est hoc uero minie. Unde in bracarensi concilio legitur.

Pro ꝯdicādis eccl̄ijs nihl̄ exigat̄

Placuit̄ ut quotiēs ab aliquo fideliū ad ꝯsecrādas eccl̄ias epi inuitāt̄:n̄ q̄si ex debito mun⁹ aliqđ a fūdatoꝛe reqrāt:s; ipe fūdatoꝛ siqdē aliqd ex suo uoto obtulerit n̄ respuat̄. Si uō aut paupꝑtas illū aut necessitas retinet:nihil exigat̄ ab illo. Hoc tn̄ unusqsꝗ epoꝝ meminerit:ut n̄ ꝑus dedicet eccl̄iā:nisi antea dotē⁹ basilice ꝛ obsequū ipius ꝑ donatōem chartule ɔfirmatū accipiat. Nā n̄ leuis culpa ē ista temeritas:ut sine lūinarijs uel̄ sine sbali sustētatiōe coꝝ q ibidē fuituri st̄:tāꝗ dom⁹ ꝑuata ɔsecret̄ eccl̄ia. Itē bonifaci⁹ urbis rome eps scribit oibus carolitane ecclesie cenobijs.

Ab his qad ɔuersiōe; accedunt: nihil ē exigēdū:nec ꝑcio aliqs ad ɔuersionem est inuitandus.

Quāpio⁹ mētis affectu fr̄es charissimi uf̄e destitutōni romana ɔpatiat̄ eccl̄ia: uob fortassis ē icognitū:s; cognitoꝛi oiu; n̄ icognitum hētur. Dubitatōi aūt uf̄e qđ idoneū ē dem⁹ r̄nsū⁹:deū testificoꝛ:ipa quoꝗ me dubitatō reddit āxiū ꝛ ieptū. nūꝗ eni legim⁹ dn̄i discipl̄os uel̄ coꝝ misterio ɔuersos quēpiā ad dei cultu; aliquo muneris iteruētu ꝓuocasse: nisi forte de paupeꝝ alimēto⁹ qs i cōe ꝑponat quorum nulli cuiuscūꝗ ꝓfessiōis eēt uictualia negabāt. Scim⁹ qdē q oē datu; optimū ꝛ oē donū ꝑfectū de sursu; ē descēdēs a p̄re luminū apud quē

s Estimādā. ne.s.estimet litē minoꝛis̄ vl̄ maioꝛis ꝓ pecunia.quod q̄nꝗ facē videt̄.ff.ad l.aql̄.ꝓinde.§.nōndū
a Sequit̄.Hec questio n̄ h; q̄stionem:ex̄ de simoni.c.cū i eccl̄e.meliꝰ ex̄.c.veniēs.meli⁹ ex̄.c. qm̄.simoniaca.vn̄ nec añ nec post pōt peti aliqd:vt.s.q.i.cos g.ꝛ.j.e.q.iij.sigs ꝑhēdas. nisi forte mōsterium ita eēt tenue q nō posset ꝓuidē ei:tūc eni bene posset dici ei nec eēt simonia:hn̄ recipe rem⁹ te si haberemus possessiones.vn̄ possēs sustētari:ar.j.e.si qs ꝓpter h̄.hoc tamē videtur reprobare illa cōstitutō qm̄ simoniaca:q ꝑtextu paupertatis possit peti pecunia io.qeqd dicat.io.si sic dicat̄ simonia ē:vt videt̄ expsse dicē decre qm̄ simoniaca.h.
b Multitudinis.xij q.i.c.ij.

Q. II.

c Aliter.hoc nō ē verū:s; allegādo dic̄ hoc
d Spōte.qđ l;.xix.q iij.siqua mulier.
e Ex pte.ar.q nō debeat qs cōicata reuocare.j.de pe.di.iij.sunt plures.xvij.q.iiij.sunt qui opes.
f Placuit.ex debito.arg.j.q.i. placuit.j.e.q.iij.ecclesia.ꝯ.e.q.i.statuim⁹.j. xviij.q.ij.eleutherius ɔ.so.ibi.
g Aliqđ.aliud a conuiuio vl̄ ꝓcuratōe:in auc̄.de mā.ꝑn.§.illud ꝛ in auc̄.vt nulli iudi. §.nulli.sed hn̄ illa; exigit:ex̄ de simo.cum sit alia n̄ dz exigē: s; spōte oblata recipe pōt:vl̄ pōt dici:q ꝛ illa q̄ consuenit peipe ꝓpter procuratōe; exigē pōt q̄si ꝓ laboꝛe:arg.xij.q.ij charitatem.vbi h̄ diu obtinuit.

k Ibidē.ar ɔ clericos qui alibi q̄ i eccle sia sua morantur.ā.di.xcv ij.de quibus ɔ.j.xvi.q.i.generaliter.j.xi q.ij.consulto.
l Quia.quando petebāt ab aliis:vt darēt abbati ipsos s; hoc illi nolebant gratis qz eēt eis vtile: h̄ ē ɔsulatio.
m Respon sum non dubitanti papa glo iurie eēt i questione.sed tamē hoc dicit
n Anxium. quia dubitat vtꝝ ad dei cultum quispiam interuentu muneris ꝓuocandus sit:s; dubitandum nō est:ex̄ de simo ꝛn̄ questionē
o Interuētu. j.xxiij.q.iiij. ɔ.ā.xlv.di.q syncera.ꝯ.sed nō videt̄ ꝓhiberi nisi pacto nā ꝛ dando ꝛ benefaciendo ꝛ loquēdo possumus blandiri infidelibus vt conuertantur.h.Sed tu dic simoniacū si pagano vel heretico detur vt christianus fiat: extra de simo.querelā sed videtur q cum me possim pecunia redimere:vt de pe.di.i.medicina:videtur q ꝛ alium possim ꝛ similiter pro militi omnib⁹.

h Dotem.imo nec primariū lapidem ponere debuit:vt.j.de con.di.i.nemo.in auc̄.vt determi.sit numerus cle.§.inuestigātes igitur.coll.i.j.xvi.q.

munera qui vellent baptizari.
p Alimento.quod dabant apostoli pauperibus conuersis.
q In commune.quia non competit oppositio.

r Enorum.i.quia eorum.

s Negabāt.ar.q̄ anathematizato dz dari elemosyna.ā.di. xlij. gesamus.xi.q.iij.qñ.xxiij.q.iij.dz ℨ.sed illud de iam catholico xvi.q.i.si cupis.sed ℨ.v.q.v.c.ij.

t Pactio.nō remouet niſi pactio ihonesta.nā honesta nō remouetur.xxiij.di. q̄z q̄z.ā.di.c.in ea synodo.ar xviij.q.ij.eleutherī.ex de p̄bē.significatū xvi.q.vij.p lai cos.ā.di.lix.ℬ ad nos.vij.q.i mutatōe.ℬ nō viij.q.iij.i ſumma.

u Cōuentio. nomē ꝓuētōis gñiale est.ff.de pact.l.i.§.ij.

x Postmodū.ar.q lz p̄ qō ñ lz añ:vt.j viij.q.iij.talia. ꝛ.c.artald̄.ar qō ñ lz añ nec post:vt.ā.e.q. i.cos.ꝛ q̄ lz añ qō ñ p̄: vt ā.di.iij.i istis. ij.q.vi.q̄iens epi.ꝛ.viij.q.ij. dilectissimi.ē.e q.i.cos ℨ.So ibi ex pactiōe datū fuit quic qd datū fuit: ℬ vo ex mera liberalitate,vl gra sbsidij ꝓce dit.io.

y Subsidij. vl honoris:vt j.e.q.iij.ex mlt tis.ꝛ.ff.mā.si remunerādi.ꝛ certe hoc casu idē est añ ꝛ p̄ sz ℬ fit ℬ ꝓpt p̄supt̄oz vitā dā.ꝛ ℬ soluit ℨrium.ā.e.q.i eos.sz ex q̄ am bitio pcessit ꝛ penitio pecu nie nocere cer te debuit etiaz post.vel gra sbsidij debue runt percipe: ar.j.e.sic ēim in fi.a ℨrio sen su.

ꝛ a quo bone uoluntatis donum accipit:q̄ sancto deliberatiōis arbitrio q̄tis deo fuire disposuit. Restat ergo ut qui ꝓ aliq̄ eccl̄ie susceptōe munus accipit:donū dei qō a p̄re luminuz descēdē debuit uēdat:munꝰ aūt largiēs iportunꝰ emat.qd aūt de diuini doni uēditoribꝰ ul ēptoribꝰ ꝓseqūt: cōcludi necesse ñ ē. Cauete ergo fres q̄ sit ābiguū qō petistis ꝓsiliū qō q dem fm uſe uolūtatis ꝓpositum nulla inuenimꝰ rōe ꝓfirmatū.ue tñ si uſe necessitati adeo ē oppoꝛtunꝰ quē repistis:dū tñ ois absit pactio ois cesset ꝙuentō nullaq̄ uſe eccl̄ie fiat distractō:accedat q̄tis:deo fuire icipiat:suiq̄ regiminis deuote gestet obsequz:ꝛ post modū uos q̄si sbsidiū gra aliq̄ sue eccl̄ie munera largiri fratrū solatio romana permittit ecclesia.

¶ De urbanꝰ papa.

De eodem. Palea.

Nall' abbas p̄ciū sumē ul exigere ab eis:q̄ ad ꝙuersionem ueniūt:aliq̄ pacti obſuatōe ul occasione p̄sumat.regulā ātiquā seq̄s nulli unq̄s de ordinatōibus aliqd oino accipiēdū eē cōstituo: neq̄ ex datōe pallij neq̄ ex donatione chartaz neq̄ ex ea quā nouna p ābitōez sil'atio iuenit appellatione pastelli :qz eni i ordinando ep̄o pōtifex manuz iponit:cuāgelicā lectōez miſter legit:ꝓfirmatōnis aūt eiꝰ epl'am notariꝰ scribit.

¶ Tē grego.in registro.

Ab ordinādo ñ dz aliqd exigi: sz nec uolūtarie oblata respui dz.

Sicut' ep̄z ñ decet manū quā iponit uēdē:ita miſter uel notariꝰ ñ dz i ordinatōe eiꝰ uocē ſuā ul calamū' uenūdare. Is aūt qui ordinatꝰ fuerit:si ñ ex pacto neq̄ exactꝰ ac petitꝰ pꝰ acceptas chartas ꝛ palliū offerre aliqd cuilibz ex clero gre tātūmō cā uoluerit: hoc accipi nullo mō ꝓhibemꝰ: qz ei' oblatō nullā culpe maculā igerit:q̄ ñ exᵉ ābiētis petitōe ꝓcessit. Auēte bonifacij patēt oīdit : q̄ siē nullꝰ p̄cio ē iuitādꝰ ad ꝙuersionē:ita nulli pecunie ic̄uētu eccl̄ie largiri dz igressum . Auēte uero greg.dat itelligi q̄ ꝓ igressu eccl̄ie ñ lz pecuniā exigē:lz sp̄ōtanee oblatā lz suscipē. Tē opponit' illud apli ad timothe. De eodē

Vduas honoza q̄ uere uidue sūt.q̄ aūt ñ sic uere uidue .i.q̄ suis ul parētū opibꝰ sustētari possūt:ñ recipiāt:ut eccl'ia sufficiat his q̄ uere uidue sunt. Tez hieronymus ad damasum papam.

Qui sūptibꝰ ꝓpis sustētari pōt: ab eccl'ia stipendia non accipiat.

Clericosᵇ aūt illos,cōuenit eccl̄ie stipēdijs sustētari: qbꝰ parētū ꝛ ꝓpiquoz nulla suffragātur bona. Qui aūt bonis parētū ꝛ opibꝰ suis sustētari possūt:si qō pauperz ē accipiūt:sacrilegiū' ꝓfecto ꝙmittūt:ꝛ p abusionē taliū iudiciū sibi māducāt ꝛ bibunt.

Tē,psp in li.ō ꝓtēplatiua uita x.c. Qui sua sufficiūt: eccl'ie alimentis non sustententur.

Pastoz' eccl'ie his qbꝰ sua sufficiūt:ñ dz aliqd erogare. q̄q dē nihil aliō sit hītibꝰ dare q̄s perdere:nec illi q̄ sua possidētes dari sibi aliqd uolūt sin grādi peccato suo unꝰ paup uictusꝰ erat accipiūt de clericis qdē dicit.s.s.peccata populi mei comedunt . sz sicut nihil hītes,ppriuz nō peccata sz alimēta qbꝰ idigē uidēt accipiūt :ita possessores ñ alimēta qbꝰ abūdāt sz aliena peccata suscipiunt.

Exᵛ his auctribus,phibēt ab eccl'esia suscipi ñ illi q̄ quōdā fuerūt diuites sz postea oia reliq̄rūt :ut petrᵒᵐ ꝛ matthe ꝛ paulꝰ:aut pauperibꝰ distribuerūt ut zacheꝰ:aut eccl'ie rebꝰ adiū xerunt sic illi p̄dia sua uēdētes ponebant p̄cia añ pedes apl'oz:ut eēnt illis oia cōia hoc tamen dico q̄ in collatōe ordinis nō est distinguēdū an habeat salarium vel nō.nam dicit q̄ in collatōne ordinis nec ꝓ labore nec ꝓ charta debet aliquid recipere:sed ep̄s,pcuret ita vt sine muneris alicuius acceptō ne scribat:nec tenet lex:in auē.de sanctis.epi.§.iiij.

d Ex ambientis.vbi eni cā nō adest uiciū non imputatur.

e Auctoritate. cōuersionē.i.fidē ꝛ cultum dei.lxi.di.§.bis oibꝰ.

f Opponit.ad id qō dixit nihil exigēdū ab igressuris:q̄si.d.idiffereter oēs debēt suscipi vt pascāt de rebus ecclesie:exceptis talibꝰ de quibꝰ loq̄t in capitul' sequentibus.

e Vduas bonora.q̄ debēt sūptibꝰ eccl'ie sustētari.ꝛ vidua q̄nq̄z dicit q̄ viz nōdū habuit.ff.de vb. sig.malū.§.viduam.

f Elidue.i.q̄ sicut a viris ita ꝛ a rebꝰ ꝛ amore mūdi sūt destitute: nō recipiāt vt sustētētur sūptibꝰ eccl'ie: nisi sua dent eccl'ie.xij.q.i. illi.ā.di .xlij.§.i.ā. di. xlvij.si ut.

g Sufficiat.ar.q̄ nō teneāt canonici suscipere aliquē vltra q̄z facultates eccl'ie sufficiunt:ꝛ ō con.di i.ois.ꝛ ex ō isti.c.i.xvi.q .i.q̄ niam quicquid.

h c Clericos.accipiunt.ꝛ in alios vsus ꝙuertūt.ꝛ sic itelligе sequētia.c.cum.s. male dispēsāt.j.xij.q. i.illi qui.

i Sacrilegium .ar.q̄ stipēdia eccl'ie ñ sūt dāda his:qbꝰ ꝓpa sufficiunt:vt.xij.q.i.illi g.ex de simo.cū sit romana nec vlla eccl'iastica:ar. ℨ.xij.q.ij.charitatē.ff. de re iu.sz nām. So. qō ℬ dicit exhortatio ē nō ꝓceptū:vel de bis loq̄t:q̄ occasione p̄monij ap̄liādi qō hīt se a diuinis sbtrahunt obsequijs : quibus se absentantibus dandū nō ē:vel hic de quarta pauperibꝰ debita que dari ,phibet abūdantibus.panis enim egentium ꝛc:vt.j.xiij.q.v. c.ij.ꝛ in summa.si abūdantes de bonis eccl'esie suscipiunt siue absentes siue p̄sentes sunt :licet non debet eis denegari portio:quia nemo cogitur suis stipendijs militare mortaliter tamen peccant p̄sertim si ex cupiditate sua reseruant.j.c.§. verum.cum.c.se.

k p Astoz eccl'ie.paup panis egētiū vita paupis ē.qui fraudat illum bō sanguinis est:vt.j.xiiij.q.v.c.ij.iij.q.i.nulli.

l u Erū.suscipi .i.suscepti alimētari.nō eni tñ de suscipiendis loquitur.

a Sicut.minister.i.archidiaconus cū examinat vocando ordinādos.xxiiij.di.qñ.

b Vocem.i.lectōem euāgelicā:ex de simo.c.i.ꝛ arg.in superioꝛi palea.§.regulam ꝛc.

c Calamū.i.scripturam quam ordinatus recepit ab ordinatore ne dubitetur de eius ordinatione:vt.j. ij.q.i. legum. hoc olim .b. vel hoc itelligit:cum habet salarium de publico al'. deputatum

m Petrus. nō videt̄ ꝯpetere exēplū de petro qui fuit pauper piscator: ⁊ ita reliq̄t paupertatē tm̄ ꝓpter amorē dei: ⁊ sic faciūt multi tēplarij ⁊ hospitalarij hodie ⁊ q̄si oēs religiosi: s₃ petrus semetipm̄ abnegauit.
n Siqs. vt q̄d. xij. q. i. expedit. xxiij. q. vij. q̄ aūt. xij. q. i. illi aūt. §. i.
o Alienis. oblatis pro peccatis aliorum.

c. i. ff. de sta. li. l. cum heres. §. sticus.
e Meritū. j. xvi. q. vij. c. i. ⁊. s₃ ibi soluit̄. v⁹ meritū. i. vt ipsi p̄ ꝗ̄ alij pcipiāt: vt. di. lxxxiij. ꝯsuluit. qō ñ ē i alia lectio te. ff. ꝓ soc. l. verum. §. sed cum tres.
f Sed adhuc. hic depingit̄. iij. q. an. s. igressuꝫ vl' ṗsidiū

p Uel ꝑ ipsa expēsa sua. ar. aliquem posse dare eccl'e de proprijs ꝓ sua sustētatione. b. hoc nō est verū nisi illō fiat sīn pacto: vt extra de simo. tua. nec execu sat paupertas: vt ex̄ eo. qm̄ simoniaca.
q Iactātia. nā nocet iactātia. vi. q. i. imitare
r Quia pfectior. i. expeditior ad seruiēduꝫ deo est.
s Expoliat. naꝫ tunc dicit̄ in eo manē sp̄s fact⁹: cū volūtariā diligit paupertatē: de pe. di. ij. quereḋū. diuites tm̄ cum bonis ⁊c. xxx. di hoc scripsimus.
t Sacerdos. dispēsatōis. j. xij. q. i. c. expedit.
u Accipit. i. accipe d₃
x Dispēsat. i. dispēsare d₃ tā sibi q̄ₒ alijs ⁊c.
y Paupib⁹. qō ei l₃ xij. q. iij. c. i. ⁊. iij.
z In domib⁹. j. ō cō. di. v. i oib⁹. ⁊. j. xij. q. i. necessaria. contra. j. xij q. ij. nobis. Solu. hic loq̄t̄ de clericis idigētib⁹ qbus tenet̄ ꝓuidē sicut alijs paupib⁹. isti tales accipiūt ab eccl'ia nō q: clerici sed q: paupes: ar. canonicis licē bñficia diuidere: vt priuati pcipiāt qō i cōi soliti erant hr̄e: vt di. xxxij. siqui vero.
& Sacrario. j. xiij. q. i. §. q: ⁊. j. xvi. q. i. c. pe nulti.
? Percipere. xij. q. ij charitatem.
a Manib⁹. j. x. q. iij. cauendū. j. xxi. q. i. clericus.
b Usus fu. ne ea occasione pseudo apl'i acciperēt: ⁊ sic i pdicatione persisterent. nam exquo videbāt eū nō accipe: verecūdabātur ⁊ ipsi accipere.
c Gloriā quā habeo apud deū ō hoc qō nō accipio. vl' si accipereꝫ cum scādalo vel vltra q̄ₒ deberē. vel si pdicarem eo obtentu vt acciperem.
d Clerici. deseruiunt. ēt infirmi fuiūt: ex̄ de cle. egro.

sed illi q i domib⁹ parētū residentes ul' sua reliq̄re nolētes ecclīasticis facultatib⁹ pasci desiderāt.

Unde qb⁹ i codē li. ꝓspi s̄binfert.

Qui sua relinquere nō uult: ñ debet sūptib⁹ eccl'ie sustentari.

Siqs ꝓpt̄ hoc sua reliq̄re nō uult: ut hēat uñ uiuat: ut qd accipit uñ rōeꝫ reddat? ut qd peccatis alienis sua m'ltiplicat? Idē. Non ē meū dicē q̄le peccatū ē q cibos paupꝝ ꝯsumēdo suscipiūt q eccl'iaꝫ quā iuuare de ꝓpris facultatib⁹ debuerāt: suis expēsis isup grauāt: ꝓpt̄ hoc fortassis i cōgregatione uiuētes ne aliquos paupes pascāt: ne aduenīetes accipiant: aut ne suū cēsū quotidianis expēsis minuāt. q si aliqd de fructib⁹ suis eccl'ie ul' ꝑ ipa expēsa sua cōtulerit: ñ se ꝓferāt iani iactātia ill' quos nihil hñtes pascit ⁊ uestit ecclesia: q: ꝓfecto pfectior ē ille q se mūdi rebus expoliat: aut q cū nihil habuerit nec hr̄e desiderat: q̄ₒ ille q ex m'ltis q̄ possidet eccl'ie aliqd ꝯstiterit ac se de eo qō ꝯstitēit forsitā iactat. Hec q ꝓhibet̄ ab eccl'ia suscipi. Illi uero q oīa sua reliquūt ul' paupib⁹ distribuūt ul' eccl'ie reb⁹ adiūgūt: ⁊ ab eccl'ia laudabilit̄ suscipiēdi sūt ⁊ ei⁹ opibus sustētādi. Unde i eo. li. legit̄.

Qui sua reliquūt ul' paupibus distribuunt ul' eccl'ie reb⁹ adiūgunt laudabilit̄ eccl'iastica dispensant.

Sacerdos cui dispēsatōis cura ꝯmissa est: ñ solū sine cupiditate s₃ ēt cū laude pietatis accipit a pp'lo dispēsāda ⁊ fideliter dispensat accepta: q: oīa sua aut parētib⁹ reliq̄t aut paupib⁹ distribuit aut eccl'ie reb⁹ adiūxit: ⁊ se i numero paupū paupertatis amore cōstituit: ut uñ paupib⁹ s̄bmistrat: inde ⁊ ipe tāq̄ₒ paup uolūtari⁹ uiuat. Clerici quoq̄ₒ quos paupes natiuitas fec̄ cū pfectōne uirtutis: uite necessaria siue i domib⁹ suis siue i ꝯgregatōe uiuētes accipiāt: q: ad ea accipiēda ñ eos cupiditas duc̄: s₃ uiuēdi necessitas cogit: de tali b⁹ dicē ur̄ apl's: q i sacrio opāt̄: q de sacrio s̄ edāt: ⁊ q altario deseruiūt de altario participēt. Q. nisi hoc de ꝯtēptorib⁹ suaꝝ facultatū uellet itelligi: nūq̄ₒ secut⁹ adiūgēt Ita ⁊ de⁹ ordiauit his q euāgeliū annūciāt: de euangelio uiuē. De euāgelio uiuūt: q nihil hr̄e ꝓpū uolūt: q nec hñt nec hr̄e aliqd ꝯcupiscūt ñ suoꝝ s₃ cōiuꝫ possessores. Quid ē aliō de euāgelio uiuē: nisi laborātē inde ubi laborat necessaria uite pcipe? ⁊ apl'us tm̄ sic pdicauit euāgeliū: ut necessaria sibi suis manib⁹ mīstraret: de se ꝯfidēt loq̄t̄. Ego aūt nullo hoꝝ usus suꝫ ⁊ q̄re dixerit: secut⁹ apuit dicens Expedit mihi magis mori: q̄ₒ ut gl'aꝫ meā qs euacuet. Euacuari dic̄ gl'aꝫ suā: si ab eis qbus pdicabat uoluisset accipe uite tēporal' expēsā nolebat qppe in p̄nti labo ris sui fructū s₃ i futuro recipere.

Item ex ꝯcilio agathensi.

Iuxta meritū laboris ecclīastici stipēdia sacerdotes distribuant.

Clerici oēs q eccl'ie fideliē uigilātq̄ₒ deseruiūt: stipēdia sanctis laboribus debita s₃ fuitij sui meritū ꝑ ordinatōeꝫ canonū a sacerdotib⁹ ꝯseq̄nt̄. Itē ex ꝯcilio urbani pape habito aluernie.

Multoꝝ auctib⁹ luce clarius ꝯstat: q ab igressuris mōsteriū nō l₃ pecuniā exigē: ne ⁊ ille q exigit ⁊ ille q soluit simonie crimē incurrat.

Sed adhuc obijcit̄ q q igressuri mōsteriū pecunias tribuūt: ñ ꝓpositū religiōis s₃ pticipatōeꝫ stipēdioꝝ eccl'ie emunt. Tēporalia ergo ñ sp̄ualia ementes neq̄ₒ simōiaci hñdi s̄t. His itaq̄ₒ rñdet̄ ñ solū q sp̄ualia s₃ ēt q tp̄alia eis ānexa pcio accipiūt uel tribuūt simoniaci iudicāt̄: unde malachias loq̄ns ex ꝑsōa dñi ait: Quis ē iqt i uob q claudat ostia ⁊ accendat ad altare meū gtuito. ñ ē mihi uolūtas i uob dic̄ dñs exercituuꝫ: ⁊ mun⁹ ñ suscipiā de manu ur̄a. Ostia claudē ñ ē sacri muneris officiū s₃ tm̄ sibi adiūctū. Itēꝫ greg. scribit uniuers epīs hispanis.

De his qui sacros ordines munerum acceptione dispensant

Peruenit ad nos dilectissimi quod nos audire oportuit: s₃ audisse ꝑfecto ñ libuit: quosdā. s. eē sacroꝝ ordinū ꝓfessores: qui s̄b munerꝝ datōe uel acceptiōe dei eccl'esias ul' eaꝝ sibi bñficia usurpant: qō qdē scel⁹ nos iā ñ duduꝫ acrit̄

q̄ det panē in refectorio vel vinū vel cuiuscūq; alterī rei dicit .b. simoniacū eē:ar.3.e.q.i.sigs ep̄s.ppe finē.z.j.e.q.saluator.z dic̄ q̄ licite p̄t dari pecunia alicui vt suscipiat tale officiū .sed tamen ille nō posset dare pecuniā vt ei daret.z sic aliq̄d vendi p̄t licite: q̄ nō p̄t emi.Alij dicūt q̄ tūc ē simoniacū emē aliquam administrationē eccle siasticā:eū ali q̄ spūale bz ānexū. vel tal ē q̄ p clericū fiēnit ex ercerī z rōe officij.q̄ māgis credo.

a Teldini mus.sacrilegio z crimine lese ma. xv.q.iij. sane ij.q.i.i pmis.

b Causat.i. iām ducit:vel p cā.s.p acceptione vel datione pecunie fit:vel cātur.i. facit vñ causari ō beat.

c Jqs dator.restituere.sz cui dees restituēdā talē pecuniaz videtur q̄ ei i eni ignominiam data ē: vt xvij.q.iiij.sigs in atrio.xv.q. vlt.cū mlte.xxvij.q.i. siquis rapuerit.ex de simo.de boc.i ānē. de sancti. epi.§.sed neqz tolla.ix.z ex ō simoni.audiuimus.ecētra videtur q̄ illi q dedit eā:vt ex e.veniens.itez videt q̄ illa pecunia nō dz remanere penes ecclām: cū pe trus rixēit pecunia tua zc. itē q̄ fisco cō petit psecutio eoz q̄ scelere ꝑsita sū t.ff.ō iure eis.luciu s ff.de do.inter vi.z vxo.cum hic status.§.fi.

d Jquis ep̄s.suspendatur.i.deponatur.lxxxiij. di.c.i. vel dic vt.ā.e q.i.quicquid.

e Membra.j.iij.q.ix.pura.ar.j.xij.q.ij.cegne uim⁹.ō.di.lxij. i synodo.ar.est hic q̄ idem iuris est in toto quod z in pte z in maiori quod in minori.xxij.q.v.de forma.ex de pben.maioꝝ⁹.xcv di.eli.ff.p.o derelicto.l.iij.

f Quesitū ē.fm.b.casus talis ē:qdā ep̄s ꝓtulerāt ecclias quasdā cū oī iure suo qbusdā locis religiosis:mortuis psonis illaz eccl'az collataz ep̄i volebāt in eccl'is ifhtuere clericos,p sua voluntate:nisi abbates darent eis pecuniā:dicit q̄ tal' datio pecunie simoniaca est:ar.ad hoc.xvi.q.ij.c.ij.Alij casus inutiles consueuerūt hic notari quos omitto.

g Data.a p̄decessoribus suis,p redemptōe aliaz suarum.

b Xxx.,ppter qō credebāt aliqō ius acqsitū ep̄o:q; p.xxx.annos z vltra recepit huiusmōi redemptionem a monasterijs.sz nō est ita qz furtiue recepit:z iō non p̄scribit. itē licet mōchi singulis annis emerēt ius instituendi:non tamē ep̄is ex hoc fuit ius quesitū instituendi. z licet hic fuerit simonia ex parte ep̄orum:non tamen ex parte monachoꝝz qz illi quod eoz fuit redimebant.quod licite facere poterāt:vt dixi ō.e.q.i. nullus .z si sī monia esse p̄t ex vna parte z non ex altera. sim le fuit i giezi sicut etiā sponsalia possunt esse ex vna parte z nō ex altera:ex de despō.i pu. de illis. z plura similia nō.xxxij.q.v. ꝓposito .z licet ep̄s peccet recipiendo pecuniam:tamen monachi ñ peccabant dādo: vt.x xiij.q.i.quid culpatur ℈.tamē huic signatur j.xvi.q.iiij. possessiones.sed nō est ℈:quia monachi licite quesierant ista altaria :vnde non habuerunt ea in re p̄scriptionis sz ex iusta donatione.

i Et supra. hec dictio supra ad modicū tempus refert.ff.ex quib⁹ ca.ma.ab hostib⁹.§.sz q̄.ar.ff.de vb. sig.hec adiectio. sed nunquid est licitum redimē ius suū:hoc nō.ō.q.i. nullus ep̄us gratiam.z xvi.q.vlt.decimas. dici enim p̄t q̄ vbicūq; quis scit aduersarium suum non credere se ius habē: redimat vexationez suam.sed q̄re non deponūtur isti ep̄i:dic qz non agebat ad hoc:z sententia debet dictari fm formaz petitionis:ex de accu. qualiter z qñ.

k Etiqz.ñ enī pleno iure olim vr.donasse ecclias ep̄s:nec p̄t donare sine ꝓsensu capituli:ex de dona.pastoralis.

a e Aq̄ que.vel,pmissa.tertiū casū habes.s.vel retenta:vt ex de trāsac. sup eo. Hā remittē est dare:ex de testi.veniens.ff.ō calū.l.ij. z ita in spūalib⁹ nō p̄t ꝛuenire trāsactio cū bis tribus modis nīi fiat trāsactio.C.de transac.l.transactio.ff.e.l.i.sed nec pmutatio potest fieri sup beneficio habito vel habendo alis bene:ad hoc ex de re.pmuta.quesitum. nec etiam transactio:vt ex de transac.super eo.ar.3.extra de offic. deleg. sī qñ.sed ibi fuit facta transactio nō sup būficio sed sup p̄prietate.z sic intellige:ex de dec.ex multiplici.itē sup re spūali tāq̄ ꝓprietate p̄t fieri permutatio:ex de re.permu.ad questiones.nō nī vt def tēporale ꝓ spirituali ex de re.pmu.c.vlti. Illud aūt dubium non est:qn amicabilis compositio

interuenire possit:ex̄ de transac.c.ij.itē ɀ auctoritate iudicis pōt īteruenire pecunia:ex̄ de pben.nisi.in fi.ɀ de trāsac.statuim⁹.ff.de his q no.ifa. fuit

b ¶ Totū.pbaē p h.c.q sicut in pecunia simōia ɔmittiē:ita ɀ ī alia re.

c ¶ Pecunia.strictius accipitur tm̄ pro pecunia numerata.j.xiiij q.iij.c.i.ij.ɀ.iij.

d ¶ Pecūia.nomē eni pecunie ēt iura cōtinet qñqz.ff.de v.sig.pecu nie.itē qñqz ēt spēm ɀ rē quālibet:vt hic ɀ.ff de le.iij.qsqs.itē qñqz ea tm̄ que consistūt in pōdē numero vl' men sura.ff.ð le.i.l.tal' scri ptura.pcūi aūt nō ɔsi stit nisi i nūero tm̄:isti ð ēp.ɀ vē.§.itē pcium

e ¶ Sigs.s3 res.nō de reb⁹ corpora libus s3 de iure spūali cui coheret officiū itel ligiē.vl' itellige de iure pcipiēdi res vel de re bus ipi officio adherē tib⁹ vl' de reb⁹ ɔsecratis vt i synodo:ar.xvij. q.iiij.si forte.ar.j.iij.q vi.hoc quippe j.xvi.q ij.c.i.§.vlti.vel intelli gas de re ɀ admistrati one.ɀ sic i h.c.de duo b⁹ mētio.s.de ɔsectiōe ɀ administratōe ex ordi ne.puenicte:ɀ facit ad h.j.q vi.§.i.vl' de iure q res ipe pcipiūē.vl' h itellige de reb⁹ ipis s3 h.ɀ tūc qñ qs.pmouē dus ē ad eccl'ia3 vel or dinē fruct⁹ puenīūt in re ordinis ɀ iō ñ licite emit.tūc eni psūīē emē ecclia3 vl' ordinē.alio aūt tpe emē ñ ē pecca tū:vt ex̄ ne p.vi.su.e.iij xij.q.ij.alienationes.

f ¶ Aut epa.i.dignitas episcopalis.

g ¶ Aut abbas.i.digni tas abbatialis.

h ¶ Nullo.bñ accedit ad id qð legiē:i auc.vt iudi.sine quo.suffra.§ cogitatō.Nā ibi dr̄ q fisc⁹ abūdare dr̄ si vta tur sbiecti locupletib⁹: vt.ð.e.q.ii.c.ij.ȝ.ð.e.q i.eos.ȝ.sed h cū ex pa cto precedenti.

Sigs obiecerit:nō ɔsectiōes emi s3 res q̄ ex ɔsectione pue niūt:penitus desipe pbaē.na3 cū corporalis ecclia aut epus aut ab bas aut tale aliqd sine reb⁹ corpo ralib⁹ i nullo pficiat:sicut nec aīa siñ cor pore cōporaliē uiuit:qsqs hor alter uēdit sine quo nec alte rū puenit:neutr inuēditū dereli quit.null⁹ igiē emat pbēdā uel ec clesiā uel aliqð ecclīasticū.nec pa stellū nec pastū ātea:nec postea p huiusmōi soluat. Te3 urba nus eps fuus fuor dei dilecto fi lio pposito eccl'ie sācti uincētij sa lutē ɀ apostolicam benedictionē

Quare in euangelio phibetur in uestitura ecclesie a laicis fieri.

Saluator pdicit i euāgelio cir ca finē secli pseudo christos ɀ pseudo pphetas surgē ɀ mltos seducere:ɀ fideles suos in mūdo mltas hituras psuras:s3 tñ por tas inferi nō pualituras.pide ut ait apl's:oz hēses eē:ut qui pbati sunt māifesti fiāt.oz nos cū pphe ta ex aduerso cōsurgē ɀ mur op ponē p domo israel:ɀ cū aplo p mltas tribulatōes itrare i regnū dei:qm̄ ñ sīt ɔdigne passiōes hui⁹ tpis ad futurā gl'ia3:q̄ reuelabiē i nob.Igiē q2 inotuisti nob qð tibi obijciē:utr uēdē ecclīasticā rē si moniacū sit.hoc simoniacū eē pa tenē colligiē ex hoc qð beat⁹ apl's petr⁹ ait simoni:pecunia tua tecū sit i pditionē:q2 existimasti donū dei pecunia possideri.donū qppe dei ē spūs sāct⁹:ɀ donū dei ē res ipi eccl'ie oblata.ɀ si bñ aiaduertis simō mag⁹ q ad fidē ficte accessit nō spūm sanctū quo ipe erat indi gn⁹:qm̄ ut scriptū ē:spūs sanct⁹ disciplie effugiet fictū:s3 donū ei⁹ emē uoluit:ut ex uēditōe signorū q̄ peūdē fierēt ɀ multiplicatā pe cuniā lucrēē.nec apl's emptionē s.s.quā bñ fieri ñ posse nouerat s3 ābitionē qst⁹ tal' ɀ auariciā q̄ ē idolor fuit⁹ i eodē simone exhor ruit ɀ eū maledictōis iaculo per cussit.qsqs igiē res ecclīasticas ɀ dei dona q̄ a deo fidelib⁹ ɀ a fideli b⁹ deo donāē qq ab eodē ḡtis ac cipiūē:ɀ iō ḡtis dare debēt:ppē sua lucra uēdit ul emit:cū eodē si mone donū dei possideri pecunia existimat.Iō q eas nō ad hoc ad qð istitute sīt sed ad ppa lucra mu nere ligue ul' idebiti obseqi uel pe cunie largiē ul' adipisciē:simonia cus ē:cū pncipalis itētio fuerit si monis sola pecunie cā auaricia ui delicet.i.idolatria.ut ait apl's pau lus.aliogn cur sācta synod⁹ chal cedonēs sexcētor.xxx.epor̄ū p curatorē ul' defēsorē eccl'ie ul' quē q̄ regl'e sbiectū adeo p pecuniā or dinari phibet:ut iuētores quoq tāti sceleris anathematizet:nisi q eosdē simoniacos iudicet.Q si p fati milites eccl'ie ob huiusmōi sce lus taliē pcelluē:nemo sapiēs ne gabit ñ militātes eccl'ie multo dā nabiliꝰ ob hāc cām.i.emptōis ul' uēditōis debē pcelli.Q3 beat⁹ añ cessor nr̄ paschasius li.de cō.affir mauit:q qsqs cor alter uendide rit:sine quo alter nō puenit:neu trū uēditū dereliqt:ac p eū q res eccl'ie uēdit uel emit:simoniacum eē itelligit.In noie uero pcurato ris itelligit pfata synod⁹ quēlib3 ecclīasticar rer administratorem: ut uerbi grā:ppositu3 iconomū uicedñm:defēsoris noie aduoca tū siue castaldū ɀ iudicē.In sub iecto uero regl'e ar pšbr̄ū archidia conē diaconū canonicū mōchu3 uel quēlib3 ecclīastico mācipatu3 officio.Quod uero.s.s.quātū in se ē uēdat uel emat:q ppositura3 uel aliqd huiusmōi uēdit ul' emit: audi aug.sup iohannem.O quot

q ¶ Sed tñ portas.i.vicia ɀ ēt hēses qb⁹ itraē in iferniū q̄ ñ pualēt eccl'ie.ɀ q2 sēp aliq bōi sīt in ecclia.xxiiij q.i.a recta.ɀ.c.pudēda.

r ¶ Oportet.i.vtile est vt nos exercēt.j.xxiiij.q.vlti.c.vlti.

s ¶ Ecclīastica.i.ecclīasticū bñficiū:vel aliquā rē ɔsecratā i casu nō ɔcesso puta ca licē fm qsda3.nā ɀ nomē rei gñale ē.ff.ð v. sig.rei appella tiōe.ð.e.qsui vl' dic ecclīasti cam admistra tione:ɀ sic hō adaptatur lra chalcedonensi synodi.

t ¶ Et donū.i.officium p qð daē.s.s.pote stas faciendi miracula.

u ¶ S3 abitio nē.arg.affectū vl' conatū sine effectu puniri: ar.xxij.di.c.i.

x ¶ Quisqs.h collige q cor porales res ec clesie emē vl' vēdē simonia ē i tali casu cū qs itrat ecclīā vt.ð.e.i pen.

y ¶ Propē sua h vacat ar.ȝ rio sēsu:vt.ð.e q.i.eos.ð.ga.e sige eps.j.xx ix.q.ij.plarum

z ¶ S3 ad ppa i.pcū⁹ q.p se qs offerre nō pōt.s3.h.vt nō s.i.q.i.sī sinul li.s3 gd tenēas ibi dixi.

a ¶ Chalcedo nēsis si illi q emūē vl' vēdūē res ecclīasticas si sunt simoni aci:vt ɀc.

b ¶ Militēs.clīcā.s.g.q.ales milites sūt qui arma lacbry me sīt.xxiij q. vlt.puenios.vl orones:vt.xx iiij.q.viij.c.rep hēsibile.vl' ex cōicatō.xvi q.ij.c.i.ɀ castra cor sūt ecclesie.liiij.d.c.nullus.

i ¶ Nec anima.i.ipsu3 collegium vel ad lra3

k ¶ Uiuit.exercendo sensus corporeos.als falsum est:cum anteqꝫ sit in corpore viuat sic exau di.xxxij.q.ij.moyses.

l ¶ Neutrū.ar.idē iuris eē i vno ɔnexor qð i reliq:ar.ð.di.viij.q iure.iij.q vi.hoc quippe.ɀ.xvi.q.i.c.i.ɀ.ff.de iureiu.cū qui.§.si libertus.

m ¶ Pastū.ar.ȝ.in auc.de sanc.epi.§.p cōsuetudinibus.

n ¶ Nec postea.ar.ff.de pac.iur.l.gen.§.dolo.vt neqd fiat qð añ pmisit.

o ¶ Soluat.nō ēt sub obtētu ɔsuetudinis.j.e.q.c.vlt.ȝ.dic vt ibi.

p ¶ Saluator.casus.In pma pte oñdiē auctē euāgelij hereses debere circa finē seculi immīē.vñ oz nos ex aduerso ɔsurgē cū ppheta ɀ cū aplo p domo israel.In secūda oñditur.v.auctibus q vendere eccl'ie

c ¶ Nō militātes.ȝ.ð.di.xix.c.nlli fas j.viij.q.i.illō.ɀ.xxxij.q v.q viderit.ð.di.xl.hō.j.xi.q.ij.pcipue.j.xxv q.i.nlli fas.j.c.q.puen ȝ.so.pōt dici q iō dr̄ laic⁹ peccaē magis:q2 peccat i duob⁹:ɀ q2 rē eccl'ie emit ɀ q2 suo officio nō debitā:ar.ff.de re.iuri.culpa.clericus autem in vno q2 emit tantum.

d ¶ Dānabili⁹.i.dānabiliē:ar.xxviij.q.ij.ɔinges.vel h appellat nō militātes eccl'ie ñ laicos s3 clicos q eccl'ie ñ fuiūē illi magis peccāē qm̄ i plurib q3 q emūē ɀ fuiūē:ɀ fm h ñ sīt ɔria q h signantur.

e ¶ Procuratoris.gñaliē suiē h nomē pcuratoris:ar.ff.de pcu.l.i.

f Prepositu3 scđ quã dr̃a3 facit iter ista noĩa:pc̃t dici ꝙ nomẽ ꝑpositi generale ẽ:ꝛ ꝯtinet alia sꝰ se:ar.ex̃ de vb.sig.ꝗuis.vł dic ꝙ ꝑpositꝰ ꝛ iconomꝰ noĩa diuersa sũt s3 idẽ significãt:sicut pĩmas ꝛ ꝑriarcha.xcix.di.c.i.vel bñ pñt eẽ in eadẽ ecclesia ꝑpositus ꝛ iconomus.de vicedñio planũ ẽ:qꝛ ille ẽ q ꝑest rebꝰ epi.lxxxix.di.volumꝰ:vicedñs
ẽ in rebꝰ epi:iconomꝰ i rebus canonicorũ:seperñ vnũ ponit ꝓ alio.

g Iconomũ. iconomꝰ ẽ cui res ecc̃liastica gubernanda mãdat̃.C.de sa.sanc.ecc.iubemus.

h Aduocatũ .s.q preest tñ cãis tractãdis q ał̃s dr̃ sindicus.

i Castaldũ.s. q h3 curã extnarũ rerũ:qui dicit̃ ał̃s maior domus.

k Et indices. sic in ecclesia bon.sed nõne isti tres possũt eẽ laici:sic sine dubio.ałit q̃ isti officijs q̃ nihil spũalitatis hñt annexũ si nõia ꝯmitit̃ dic̃.b.ꝙ in oi administratõne rei ecclesie cõmittit̃ simonia si emat̃:sic nõ tñ.s.e.i.pn.ꝛ b ẽ simoniacum q̃ ꝓhibet̃:ꝗ iõ ꝓhibitũ qꝛ sit iã aĩ simonia cũ.s3 alij ñ ita late extẽdũt si moniã ĩberentes ꝯsuetudini gñali.dicũt ei3 ꝙ tũc tñ ẽ simonia in ẽpta admistratõe: si talis ẽ q habeat aliqđ spiritnale ãnexũ sibi:alias non

l In sbiecto vero.nonne ẽt iconomꝰ clerieꝰ o3 eẽ:vt ĩfra.xvi.q.vij.in noua.dic ꝙ ꝙ istud vero potꝰ aduersat̃ officio ꝗ3 ordini.nã circa alia ꝯsistit officiũ iconomi:ꝛ circa alia archiꝑsb̃ri ꝛ alioꝝ b sequẽtiũ.ꝗdã aũt itelligũt b totũ ð clicis:i qbꝰ dicũt sũcẽtacũ eẽ huiusmõi officia emẽ.ꝛ qđ dic̃ i sbiecto vero ꝛc̃.iõ dicit qꝛ illi magis sunt sbiecti regule ecclesie ꝗ3 isti:l3 oẽs sint clerici.nã dũ illi versant̃ circa exteriora negocia ꝛ administratões isti circa diuina officia:ꝛ iõ dic̃ mãcipat̃ officio ꝛ ñ dicit ordini:vel iõ dicit i sbiecto ꝛc̃.vt notet̃ ꝙ isti hñt curã aiarũ cõnexã.ꝛ qđ dicit de canonico vel mõcho non referas ad administrationẽ sed ad emptõe3 ꝑbẽde vel ingressus mõsterij.vel iõ dicit in sbiecto regule qꝛ eos ligat ista cõstitutio nemo militans deo ꝛc̃. supior aũt sit administratio circa tẽporalia:ꝛ eos nõ ligat ista ꝯstitutio nemo militans deo.

m Archidiaconẽ.hoc totũ itellige de dignitatibus ipsis.

n Quod vẽdit.in eo ꝙ laudat nõ ꝯmittit simoniã:s3 in eo ꝙ vẽdit: qꝛ qđ cõmẽdãdi cã dr̃ ꝓ nõ dicto habet̃.ff.ð dolo ꝙ vẽditor.s3 b veꝝ est dũ ꝯmẽdatio ꝯsistit in genere.Nã vbi descẽdit ad spãlia tenet̃ ex eo qđ ꝯmẽdãdo plus vẽdidit nisi qđ ꝯmendãdo dic̃ sit i euidenti ff.de ꝯhẽ.ẽp.ea que.

prepositũras secernũt uł sequũt̃ aliũ ꝑpositũ h3 chartaginẽs̃ pñcipatꝰ:alteꝝ i mauritania rogatꝰ: alteꝝ h3 i numidia ille ł ille quos iã nec noiare sufficimus. Circuit ergo aliqs emẽ colũbã unusqsq3 laudat ꝑpositũ suũ ꝙ uẽdit ꝛc̃.cc cc uenerabił augu.ð ꝑpositure distractõe agẽs i noie colũbe .s.s. uẽditõe3 uel ẽptionẽ accipit:sic ꝛ oẽs huꝰ euãgelici capłi tractatores. Pẽsandũ uero ẽ:q̃ pena mul ctent̃ q iã deo ꝛ ecclie sue oblata uẽdũt uł emũt.si cũ flagełł a dei tẽplo eiecti sũt q q̃ deo erãt offerenda uẽdebãt uł emebãt: si ð offerẽdoꝝ uẽditoribꝰ uł ẽptoribꝰ dictũ ẽ:uos fecistis domũ pr̃is mei:domũ negociatõnis ꝛ speluncã latronũ:qđ dicet̃ de ecclie iã oblatorũ uẽditoribꝰ uel ẽptoribꝰ? Et neqs isanꝰ iã obijciat:merito hoc dñm tã acerbe uindicasse:qꝛ tũc illa i dei tẽplo uẽdebãt: eccłiastice uõ res mõ extra tẽplũ distrahãt:attẽde supꝰ augu.ñ tẽminãte locu3 uẽditionis uł ẽptõis ꝑpositoꝝ:s3 tñ idefinite dicẽte:circuit aliqs emẽ colũbã:unusqsq3 ꝑpositũ suũ laudat ꝙ uẽdit:ñ adijciẽs i tẽplũ uel extra tẽplũ. Hec circa uẽditores uel ẽptores reꝝ sacraꝝ sufficiant.

Item alexãder eps suꝰ suorum dei lucens̃ ecclesie clero ꝛ populo salutẽ perpetuam.

Mistri ꝛ fuitores ecclie absq3 ulla uenalitate ab epis ordinentur

Ex multis tempõribꝰ hoc detestabile malũ iñra eccłia inoleuisse cognouimꝰ:ut nulli unq3 clerico ꝗuis religioso ꝗuis scientia ꝛ moribꝰ ꝑdito ecclasticũ bñficiũ ꝯcedẽt̃:nisi ei q ꝓphano pecunie munẽ illð emẽ studuisset:fiebatq3 eccłia ꝛ res eiꝰ ita uenał̃:uelut q̃dã ẽrena ꝛ uilis merx a negociatoribꝰ ad uẽdẽdũ exposita:qđ malũ ꝗ3 detestabile quãtũ deo sãctisq3 sit ꝯtrariũ:ꝛ sacri canones docẽt ꝛ fere oibꝰ mãifestũ existit. Ista sñia inuenit̃ i.ij.c.chalcedonẽsis ꝯcilij. Chalcedonẽse nanq3 ꝯciliũ unũ ex ꝑncipalibꝰ sili pena ꝯdẽnat eos:q eccłe bñficiũ iteruẽtu pecunie acqrũt:ꝛ eos q sacra3 manꝰ ipositõe3 ꝑ quã.s.s. ꝯfert̃ mercari dignoscũt̃.utrosq3 enim auc̃te iexpugnabiłi illosꝰ a bñficio istosꝰ a sacro ordie iubet expelli: uñ hũani generis redemptor oẽs emẽtes ꝛ uẽdẽtes de tẽplo eijcies̃ cathedras uẽdẽtiũ colũbas euertit:nummulorioꝝ effudit es:pcepti sui auc̃te denũciãs ꝛ dicens. Nolite facẽ domu3 pr̃is mei domũ negociatõis. Illð quoq3 i codẽ facto solicite ꝯsiderate:ꝙ ꝑ totũ textũ sãcti euãgelij nusq3 repit̃ dñm tãta seueritate tam districta cẽsura iusticie peccãtes corripuisse:cũ ñ solũ elogo icrepãs ueꝝ ẽt facto flagello ð funicułł uerberãs oẽs elimiauit de templo:apte demõstrãs ꝙ tales negociatores ñ sic ceti peccatores sũt corripiẽdi s3 a tẽplo dei.i.a sãcta eccłia logꝰ sũt ꝓijciẽdi. Nã sic ꝑ colũbaꝝ uẽditores illi denotãt̃ q sacrã manꝰ in positõe3 uẽdẽ conãt̃:sic ꝑ nũmularios ecclastici bñficij uẽditores designãt̃:q domũ dei teste euãgelio speluncã latronũ efficiũt. Quapropter ego alexãder sancte romane ecclie ꝛ apłice sedis eps immo mĩster indignꝰ tot ꝛ tanta mala in mł̃tis eccłijs:ꝛ maxie in lucẽsi ecclesia ex iniq̃ ꝯcupiscentia fieri cõspiciens:ne sanguis iniquoꝝ a districto iudice ð manu nr̃a reqrat̃ illa extirpare ꝛ penitꝰ eradicare ð creuimꝰ. ꝯstituimꝰ itaq3 ꝛ pñti decreto firmamꝰ:sicut olim nostri

o Indefinite. Nõ ex idefinita colligi vniuersalẽ:vt.ĩ.q.i.eos q .ff. ð aleato.l.i.§.ꝙ aũt.ex q̃ eni a canone nil excipit̃:nec nos excipe debemꝰ.vt.xxxi.q.i.ꝙ si dormierit.ĩ.ij.q.v.cõsuluisti.ĩ.di.xix.si romanoꝝ.ar.ĩ.di.lv.si euãgelica.ĩ.e.q.i.sunt nõnulli.ar.ĩ.ĩ.xxviij.q.i.idolatria.

p Hec circa.hec particula de.c.nõ est ꝛc̃.

q Ex multis.casus. In pĩma parte reꝑhẽdit alexãder oẽs simoniacos ꝛ spãliter lucẽses inducendo auctoritate3 chalcedonẽsis ꝯcilij ꝛ dñi q vẽdẽtes ꝛ emẽtes eiecit de tẽplo. In secũda ꝯstituit:ꝙ nullꝰ ꝯmittat simoniã. In tertia ꝯstituit penã depositiõis ꝛ trãsgressors huꝰ constitutionis.

r Nisi ei .simile hẽs xxxij.di.interdixit.

s Chalcedonẽs.ĩ.e.q.i.siqs epus.

t Ex principalibus. papa tamen bene põt dispensare: si nõ sit in articulis fidei.xv.di.sicut sancti.vł de vniuersali statu ecclie:vt nõ.xxv.q.i.c.sunt quida3 ĩ.di.xvi.sancta.

u Inexpugnabili.ꝗ3 cum ad ordines retinẽdos.

x Illos.s.ementes ecclesiasticum bñficium.

y Istos.s.ementes sacram manus impositionem.

z Corripiendi.argu.simoniacos sine precedenti admonitione esse puniẽdos.quod.h.non concedit:quia sin cum etiam in accusatione necessaria ẽ admonitio propter euangelium.item vt volens accusare si defecerit:sbeat penam:quam conuictus aduersarius subibit.item vt aduersarius nõ grauetur in expensis:ꝛ vt disciplina ecclesie non deseratur.xxiij.q.v.excommunicatorũ.argu.ĩ.b.extra de simo.licet.io.quicquid dicat.h.illi decre.l3 stabitur.h.

b Sãcta ecclesia.i.ꝯgregatio fideliũ ꝑ anathema.nã ipsi fideles sunt domus

dei:vt.j.de pe.di.iiij.in domo.nam alias ipso iure sunt suspensi:vt no.s.e. q.i.repe:iuntur.

c Sanguis.i.vindicta vel,pditio vel peccatū.j.xi.q.iij.epo.

d De manu.nō platū ex negligentia sua teneri.lxxxi.di.dictum.

e Cōferre.isti volebāt facere fraudē legi:q2 nec etiā tali ptextu debet qs accipe vel dare:ex̄ de vsuris.c. sup eo.τ hec fraudulētū munꝰ:vt.s. e.q i.siqs neqꝫ.ar.ꝯ.s e.q i.dnces.

f Scriptura.s.e.q.i. nō ē putāda.xiiij.q.v. forte.

g In chalcedonēsi.s e.q.i.siquis eps.

h Possit.ar.cū simoniaco n̄ posse dispēsari i ordie vel bn̄ficio simōiace acqsito:ar.j.e. q.vij.reqrit.s.e.q.i.si qs neqꝫ.io.tn̄ cū eo q scienter ɔmittit simoniam:solꝰ papa dispēsat sꝫ si eo ignorāte simonia ɔmissa sit vl' si tm̄ i aio eps dispēsat:vt ex̄ de simo.de regularibꝰ τ.c.ex insinuatōe.τ.c.si īmo cū solo aio ɔmittitur simonia:sola pn̄ia suffic:ex̄ de simo.c.fi. τ ita dixi.τ.sup decre. de simo.nobis.io.vel sic:i platōe n̄ pōt eps dispēsare nec i ordie p simoniā acqsito sꝫ i bn̄ficio sic:vt innuit illa decre.nobis.h.

i In tēplo.Cōpetit.ar.q i transactōe illicite pecūia iuenit cū remittit alicui qd ō iur erat illi remittēdū

k Justiciam.argu.q sententia ēt iusta si p pecuniam data fuerit: nulliꝰ momenti sit τ simoniā ɔmittit:vt.xiiij q.v.n̄ sane.xi.q.iij.qui recte.sed q2 p̄misit expositōeꝫ de simoniacis vr q i his duobꝰ mētis n̄ sit simoniaca. qd verū ē:alīs tn̄ graue peccatū ɔmittit:τ snīa nō valet.ij.q.vi.§.diffinitiua.vsi.venales.C.de pe.iudi.q ma.iudi.l.i. dicūt tn̄ qdā q si cā est ecclīastica q q iusticiā emit simōiaꝫ ɔmittit: nisi i mr̄imonio.s.e.q qegd insibilis.

decessores fecisse noscunt:ut nullꝰ deicepś epoꝝ bn̄ficiuꝫ ecclie qd q dā canōicatū l' p̄bēdā seu ēt ordines uocāt:ꝓ aliquo p̄cio uel munere clericis audeat unqꝫ ɔferre: sꝫ oēs mīstros τ fuitores ecclie g̃tis τ absqꝫ ulla uenalitate i sācta ecclīa studeat ordinare.nec eligā tur in domo dn̄i q maiores sacculos pecunie ɔferāt: sꝫ eos q moribꝰ τ disciplina atqꝫ sciētia diuites ꝓ officio suo ipaꝫ ualeāt sustētare ecclīam.Constituimꝰ τ eodē mō firmamꝰ:ut nullꝰ cuiuscūqꝫ g̃dꝰ clīcꝰ ꝓ ecclie bn̄ficio aliqd audeat ɔferre:aut fabrice ecclīaꝝ uel donarijs ecclīaꝝ seu ēt qd paupibꝰ sit tribuendū:q2 teste scripturaꝰ q aliqd male accepit ut bn̄ dispēset potiꝰ g̃uat q̄ iuuat.Q. si aliquis diuioꝝ preceptoꝝ τ aiaꝝ salutis īmemor p̄fatū bn̄ficiū ecclie iniq cupiditate ductꝰ uēdē ul' emere temerario ausu p̄sūpserit: sicē iꝰ chalcedonēsi ɔcilio diffinitū ē:g̃dꝰ sui piculo eum sbiacē decernimꝰ:nec mīstrare possitꝰ ecclie quā pecunia uenalē fieri ɔcupiuit: τ isup terribilis anathēatis mucrōe pfossus nisi resipuerit ab ecclīa dei quā lesit modis oībus abscidat. Itē gregō.homel.xiij.

Qui dona dei uendūt uel emūt: pariter a deō damnantur.

VEndētes τ emētes de tēplo elimiauit christꝰ:q2 uel eos q ꝓ munē ipositōem manuū tribuunt:uel eos q donū dei emē nitūtur dānat. Item. De eodē

IN tēplo uēdētes sūt: q hoc qd iure ɔpetit:qbusdaꝫ ad p̄miū largiūt.iusticiaꝫ eni uēdē est hāc ꝓ premij acceptatōne fuare. Emētes uero i tēplo sūt: q dum hoc qd iustū ē ꝓxio psoluē nolūt: dūqꝫ rē iur ōbitā facē ɔtēnūt dato p̄onis p̄cio emit peccatū. Itē beda. Qui g̃raꝫ quā a dō accipiūt n̄ g̃tis exercēt uēdētes colūbaꝝ sūt

NOn solū uēditores sūt colūbarū τ domū dei faciūt domuꝫ negociatōis: q sacros ordies largiēdo p̄ciū pecūie ul' laudis ul' ēt honoris igrūt: nēꝫ hi quoqꝫ q g̃dū uel g̃raꝫ i ecclīa spūalē quam dn̄o largiēte pceꝑūt: n̄ simplici itētiōe sꝫ cuiuslibet hūane cā retributōis exercēt:contra illud petri apli q loqt q̄si s̄mōes deiꝰ qꝰ ministrat tāq̄ ex uirtute quaꝫ administrat deus:ut i oībꝰ honorificetur deꝰ.Quicūqꝫ ergo tales sūt:si nolūt ueniēte dn̄o ō ecclīa auferri: auferāt ista ō actibꝰ suis:ne faciāt domū dei domū negociationis.

ITem ex epl'a urbani pape.

Que ex ɔsecratione ꝑueniunt:in suū ius ui ul' munē nemo ɔuertat

REs ecclie q̄ ex ɔsecratōe ꝑueniūt i suū ius ul' ui uel aliquo munē aliquē ɔuertē n̄ ōbē docēs sāctꝰ urbanꝰ ait:qsqs res ecclīasticas q̄ dona dei sūt: qm̄ a deo fidelibꝰ τ a fidelibꝰ deo donant:q̄ ab eodē g̃tis accipiūt: τ iō gratis dare debēt:ꝓpt sua lucra uēdit l' emit cū eodē simone donū dei pecunia possidē existimat. Itē greg.vij

Simoniacus ē q decimas τ oblatiōes laicis nō clericis distribuit.

PEruēitꝰ ad nos fama sinistraꝰ q qdā epoꝝ non sacerdotibꝰ ꝓpe diocesis decimas atqꝫ christianoꝝ oblatōes ɔferāt: sed potiꝰ laicalibꝰ psonis militūꝫ uidelicet fuitoꝝ:uel qd g̃uiꝰ est ɔsanguieis.unde siqs āmodo eps iuentus fuerit huius diuini p̄cepti transgressor:iē maxios hēticos τ antichristos nō minimꝰ hēat:τ sicut nicena synodꝰ ō simōiacis cēsuit: ut eps q dat:τ q recipiūt ab eo laici siue p̄cio siue bn̄ficio:etni incendijs ignibꝰ deputēt. Itē pascha.ij

Spiritum sanctū uendit qui decimas pro pecunia tribuit.

n Largiūtur. j.xvi.q.i.frēr timini.

o Dei i.deo attribuit n̄ sibi

p Qui ministrat.i.loqui τ ministrare dꝫ.

q Res ecclesie. aliquem.τ ita vr q simoniacus sit violēꝰ detētor:sic alr dr cōmittē sacrilegiū q res ecclie,pmissas n̄ donat:ar.xvij.q.iiij.c.ij.

r Urbanꝰ.h vnꝰ vrbanꝰ de alio fac mētionē:τ ita fuerūt duo.lxxxi.di. siqui sunt.

s p Peruenit. j.xvi.q.v ij.peruenit.

t Sinistra.nota de epis qui oia agunt sinistre:vt.xxxv. di.ecclesie.

u Oblatōes. x.q.i.q2 sacerdotes.

x Laicalibꝰ. qd fieri nō dꝫ: vt ex̄ de deci. ꝓhibemꝰ.vn̄ nō q fructꝰ bn̄ p̄nt dari laico ex cā:sꝫ ius ō cimale neqꝫ nā aliud ē ius aliud ē ipa res sic dic mi.qꝰ q cū dicimꝰ vitulū eē fructuꝫ vacce:n̄ ius sꝫ corpꝰ demonstramus.ff.de euic.vacce p̄nt g̃ dari decime i.res ipe i feudū:sꝫ tn̄ n̄ ira sibit ad hēdes ex̄ de deci.ad hec. vn̄ forte

l Debitā.videt g q theologi τ decretiste nō p̄nt aliqd pcipe ex eo qd docēt.nā ad h̄ tenent:vt xliij.di.ephesijs.xvi.q.i.reuertimini.ar.ꝯ.xxviij.q.i.iā nūc.xij.q ij.charitatem.sꝫ dic accipi posse licite.Sꝫ pone,pmissione facta qn̄ tenet sibi soluē dico q i p̄nci.āni:ar.C.de,pfesso.l.medicos.li.x.itē aduocatꝰ i pn̄.dꝫ salariū accipe.ff.locati.q opꝰs.ar.ꝯ.C.de suffra.l.vna.salariū aūt n̄ dꝫ excedē sūmā centū aureoꝝ.ff. de vari. τ extraor.cog.l.i.§. sicut cautum est.

l Debitam.i.quam iure tenentur soluere.s.cū qs aduocato dat pecuniaꝫ vt ipsum defendat.sic vacat illa glosa:videt ergo.

m NOn solū.vl' g̃raꝫ.alicuꝰ sciētie vl' alīꝰ doni.eiꝫ cui sunt l'rati τ alijs donis p̄diti nolūt nisi itnitu hūane retributōis hec exercere in ecclesia:vt.s.i.q.ij.quāpio.τ ex̄ ō magr̄is.c.i.ij.τ.iij.nā dicit ēt lex q ciuilis iuris sapiētia neqꝫ p̄cio nūmario τc.ff.de var.τ ex̄or.cog. l.i.§.i.dicit tn̄ lex q tutor ꝓ facultate pupilli dꝫ magr̄o dare.ff.de admi.tuto.cum plures.§.si tutor.

sm q feudum proprie accipitur:non possunt dari in feudum:ex̄ de deci.quāuis.de hoc dixi.xvi.q.i.c.vlti.Et nō q si dantur decime laicis τ aliqua crescāt noualia:nō accrescūt eis decime noualium:sed ecclījs ex̄ de deci.c.tua.τ dicit Inno.q in his restringenda est potestas nō prorogāda:ex̄ de deci.tua nobis.

y Grauiꝰ.no. q minꝰ peccatū,ppter adiūctū grauiꝰ punit.minꝰ eni peccatū ē dare ɔsāguineo q̄ extraneo.lxxxvi.di.non sat. hec est ordinata charitas.sꝫ q2 puidēdo ɔsāguineis enormit ledūt ecclesias:icirco dicit q peius ē dare ɔsāguieis.i.ide grauioē lesionem

sentit eccl'ia: si. j. xxxiij. q. ij. latoꝛez vel die grauiꝰ. i. cõtine. xxxij. q vij. qd in oibus nã ecci fũt epi circa nepotes. viij. q. ij. dilectissimi. vñ tantus ipetus in eos oia fũdẽdi fuit restringendus: vt dicit. l. i alio casu. ff. ad. l'ink'. de adulter. nec in ea.

a ALtare. s. q̃ i altari offerũt: vl' i administratõe altaris vl' i eccl'ia

b Et ô. cimas. si epus ab aliq̃ milite redimẽt decimas: ñ ẽ simonia cũ sz rei ecclesiastice libertatio. sz si emeret a laicis cuz aliẽ nollent tribuere: simoniacum esset.

c Jgs. ptebẽdas. vl' bñdictões nubẽtiũ vl' sepulturas: ex de simo. cũ i eccl'ie.

d Sacmẽtũ. i q̃ pferẽ gra aliẽ sumi põt pecunia. xxxij q. ij. honoꝛãt. Dñs tñ ꝓrium dicit: ar. ex de of. dele. cãz. ex de sponsa. duobus.

e Et ꝓsecratõnes. sed nũqd ꝓsecratio altaris ẽ sacrim: siẽ

large sũptũ cũ sit sacre rei signũ: de simo. cũ sit romana ar. xxiij. q. i. §. sed illud.

f Jnueniẽte militiaz secularẽ bñ põt quis emẽ. ff. de act. ẽp. creditoꝛ. § iẽ venditoꝛ. ẽ §. sed q̃ ante.

g Percellantur. s. i ppetuũ. ẽ. q. iij. siquis. ẽ. c. saluatoꝛ. ẽ. q. i. sigs epus

b Cõsuetudinis. ar. cõsuetudinẽ longã nõ facẽ ad lñiam vel excusationem simonie: ex de simo. cũ in eccl'ie. ar. ꝫ in anẽ. de sanc. epis. §. p cõsuetudinibus. ix. q. iij. cõquestus. ã. di. c. nouerit. ã. e. q. i. repiuntur. ã. di. iiij. deniq̃s. ar. ꝫ. j. xxxij. q. iij. obijciũtur. ꝫ. ã. di. viij. si cõsuetudi. ẽ. j. xiij. q. ij. q̃sta est. io. hodie ptexiu ꝓsuetudis nihil pẽ tí põt nec añ nec post: de si. iacobus. b.

i Diminutõe. nisi cũ ex cã detinet fructꝰ epus: vt ex vt ecclesiast. bñfi. sine dimi. vt nfm. Et ita si dignitas deferat alicui diminuta: insolidũ põt eã petere: ar ex de institu. cum venissent.

k d O Et quarta. Ad intelligentiã huius questionis nõ q̃ triplex est pena: eterna: corporalis ꝛ spũalis. Eterna pena nũq̃z punit' vn' ꝑ alio: vt j. e. c. i. ꝛ. c. iã itaq̃z. Corporalis pena duplex ẽ: q̃dã circa corp' ipm ꝛ illa sepe punit' vn' ꝑ alio j. e. §. itẽ pecato. q̃dã circa statũ rei: vt ẽ fuit' vel ifamia: ꝛ illa etiã punit' filꝰ ꝑ pre: vt. vi. q. i. §. vez. xv. q. vlt. cũ multe. Spũalis q̃druplex ẽ. nã q̃dã est excõicatõis: ꝛ illa nũq̃z punit' vn' ꝑ alio: vt. xxiij. q. iij. si hoc. alia interdicti: ꝛ illa punit' vn' ꝑ alio: vt ex de spon. nõ ẽ vobis. alia est remotio ab oblatõe: ꝛ illa silit' punit' vn' ꝑ alio. xvij. q. iiij. miroꝛ. alia ẽ ordinis: ꝛ illa similiter punit' vn' ꝑ alio. nã ꝓpter delictũ vxoris vir remouet' a ꝓmotõne: vt. xxxiij. di. sicut'. itẽ si pr̃. n. sciente filio emerit ei ecclesiã: ille ꝑ peccato ñ remouet' a ꝓmotõne: sed tñ pdit ecclesiam: vt j. q. v. c. i. io.

l Alli'. s. alterius. nã suũ q̃lib̃z cõmaculat: vt de pe. di. ij sciendum. xxxij. q. vij. quẽadmodũ. ꝛ ita ñ cõpẽdit' persona: de q̃ fit sermo.

m Maculat. j. xv. q. i. mulier. ꝛ. q. vlt. cum multe. j. xvij. q. iiij. miror. xxxiij. di sicut'. ꝛ vi. q. i. §. vez. xxiij. q. i non turbatur. io.

n p Macuit ꝓmouean'. ã. e. q. i. vẽtũ est. ã. j. e. q. vij. q in quolibet. ã. so. sz illud ex nimio rigoꝛe: ẽ ex dispensatione. vel ibi ô bis q̃ postmodũ in adulta etate bẽsi ꝓfitiũt: vel q̃ aduli ab hẽticis baptizant': hic de istis q̃ ñ acgescũt vel q̃ pueri baptizãt' ab hẽticis

o q Eli apõ. parvuli. i. doli capaces: de cõ. di. iij. parvuli.

p Ordie. i. sz ãtiqua regulam ecclesie.

q q Elia ꝑsulatus. ablata. ꝛ iõ erat ei restituẽda: sz ẽ expẽdit se nõ dicat'. sufficit eni cõqueri de spoliatõe: sz expẽdit ñ petat' restitutio: vt ij. q. i. notam ex de cã pos'. cũ eccl'ia. hic tñ nõ rñdet ad hoc sed respondendo euz innocentez: ergo ꝛ restituẽdũ: ar. C. de diuerꝛ rescrip. l. i. ex de ꝓbatis. lepꝛo. c. vlt.

r Tolũtate. ar. q̃ nudam voluntatem tenetur quis purgare si suspectus habetur. ꝛ alibi nuda volũtas legitur graviter plectenda: vt j. de pe. di. i. siquis cum. ꝛ. c. siquis pulsatus. ꝛ xxxij. q. v. qui viderit. ar. ꝫ de pe. di. i. cogitationes. Dicas igitur ꝛ ꝓ. o. i. vel dic de voluntate in actum producta: alias non tenetur purgare eã: ar. xxiij. q. vlt. c. vlt. si. est extra de homi. petrus. ex de testi. constitutis.

s Canonica. ar. q̃ si consanguinei alicuius clerici absq̃ eius consensu epi scopum suum offenderent: propter hoc episcopus non potest punire clericum beneficio: ar. xxiij. q. iiij. c. i. ipse tamen non debet conqueri de consanguineis: si credit q̃ ita acerbe eum puniant. Sed numquid tenetur ei remittere actionem iniurie: cum sciat q̃ si non remiserit interficiẽt eũ fratres sui: non: dũ tamen ipse eis nihil dicat: sed rancoꝛem tenetur dimittere. ꝛc. di. si quis contristatus.

t Remissio. nullam enim penam patietur iniuste excõicatus: vt. xi. q. iij. ñ debet. absit eni vt iniuste' ꝛc. C. de pe. sancimus.

ALtare. ꝛ decimas ꝑ pecuniã dare ꝛ. s. s. uẽdẽ simoniacam hẽsim eẽ nullus fideliũ ignoꝛat.

ITem innocentius papa. ij.

Careat honoꝛe male acquisito q̃ ecclˈiastica beneficia ꝓ pecunia inuenire tentauerit.

Jgs' ꝑbẽdas vl' poꝛatuz seu decanatũ aut honoꝛẽ uel ꝓmotionẽ aliquã ecclˈiasticã seu qb̃libz sacrz' ecclˈiasticũ: utputa chrisma uel oleũ sãctũ: ꝛ' ꝓsecrõnes altariũ: uel ecclˈiaz: iterueniẽte' execrabili ardoꝛe auaricie ꝑ pecuniã acq̃siuit: honoꝛe male acq̃sito careat: ꝛ emptoꝛ atq̃ uẽditoꝛ ꝛ intuẽtoꝛ nõ ifamie pcellãt' : ꝛ nec ꝑ pastu nec sb obtẽtu alicuiꝰ ꝓsuetudinis' añ uel post aliq̃d exigat' vl' ipe dare ꝓsũat: qñ simoniacũ ẽ: sz libere absq̃ diminutõe' aliq̃ collata sibi dignitate atq̃ bñficio ꝓfruat'. De ij. ꝛ. iij. q̃one qd sacri canones diffiniãt: auẽtib' hincide i mediũ deductis patefactum est.

DEinc ergo de' q̃rta q̃one ẽ ptractãdũ. q̃ q̃rit' : an patrnũ crimẽ huic iputetur: q̃ eo ignoꝛante cõstat admissuz. q̃ ignoꝛãtia hũc excusset: mlꝛoz auẽtib' pbatur.

AJt enim augustinus.

Alienũ crimẽ nesciẽtẽ ñ maculat

MEllˈi' crimẽ maculat' nesciẽ

ITem. ITem. De eodem

QElis locꝰ inocẽtie religˈt': si alienũ crimẽ maculat nesciẽtẽ?

ITez i africano ꝓcilio legitur.

De ifãtibꝰ q̃ ab hẽticis baptizãt'.

PLacuit' ut ô ifãtibꝰ q̃ ab hẽticis baptizãt': neq̃ suo hoc fecerũt iudicio: cum ad eccl'iam dei salubꝛi ꝓposito fuerit reuersi: ne parẽtum illos erroꝛ ipediat: quo minꝰ ꝓmoueãtur ad sacri altaris misteriũ.

ITẽ i eõdẽ. De eodẽ

QEli' apud donatistas paruuli baptizati sĩt ñdũ scire ualẽtes erroꝛis sui iteritũ: si postq̃s ad etatẽ rõnis capacẽ puenium̃t: agnita ueritate falsitatẽ eoꝝ abhoꝛrẽtes ab eccl'ia ordineꝰ ãtiquo ꝑ manus ipositõez recepti sĩt: tales ad tuscipiẽdũ munꝰ clˈicat' nõ dz ipedire nomẽ erroꝛis.

ITẽ leo quart' ebꝛunio ꝛ adelfrido epis.

Cõsanguineoꝝ maleficia i nllo clericis obsĩt: nisi ꝓscij fuerint.

QEliaˈ ꝑsulatˈ nr̃i qõ bñ nostis magisteriũ ñ solũ de sacerdotũ uez̃ ẽt seculariũ utilitatibꝰ dz eẽ solicitũ: ppˈa fraꝛnitatẽ uram scire uolumꝰ hũc pñtẽ ꝓsbꝛum ad sedẽ aplicã uenisse: nobisq̃ uiolẽtiã ꝛ excõicatõez suã ꝑ ordinẽ rettulisse: q̃ ẽt sine iusto legis tramite illi sua eẽt ablata eccl'ia silit' idicauit: quã aliꝰ dato munere sacerdos zelo ductꝰ iuidie usurpare ꝑ sũpsit. Jnde parẽtes eiꝰ magno doloꝛe cõpulsi ꝓsbꝛum illũ q̃ suaz tenebat eccl'iaz: mox cõprehenderũt: ꝛ eiꝰ occˈisoꝛ eruerũt: tñ ipe sepe dictˈ sacerdos dic': q̃ absq̃ sua uolũtate' ꝛ sine eiꝰ ꝓsilio hoc sit peractũ. qõ si ita ẽ: ut ipe nob̃ suo oꝛetestat' est: nob̃ magnope ꝑuidendũ ẽ: ut si canonice ipe excõicatˈ ñ ẽ: canonicaˈ sup̃ eũ fiat remissioˈ.

Digestis titulo de penis.

QRimẽ uel pena pẽna nullaz maculã filio ifligẽ põt. nanq̃s unusq̃sq̃ ex suo admisso soꝛti sb ijcit'. nec alˈici crimis successoꝛ cõstituit'. Jdq̃ ẽt diui frẽs hieropolitãis rñderũt.

ITẽ ex ꝓ. toletão

Perfidia parẽtũ filijs obẽ ñ dz

IEldeiˈ baptizati si postea ꝑuaricãtes i chriſtuz q̃libet penadãnati extiterit: a rebꝰ eoꝝ fidelesꝑ

c Primẽ.ex officio admisso.nõ eni debet aliquis alieno p̃gravari C.de inoffi.test.siqs in suo.§.leg.⁊ hoc est veruȝ in penis:secus in vsucapionib9:qꝛ viciũ trãsit ad hẽdẽ.ff.de acq.pos.pomp.item quod hic dicit̃ regulare est:vt.lvi.di.vndecũqȝ.⁊.c.nasci.⁊.c.sat.in casu tñ qñqȝ alit̃ īuenit̃ de tẽporali pena:vt.vi.q.i.§.verũ.⁊.c.ex merito.xv.q.vlt.cũ multe ⁊.xxiiij.q.iij.§.his ita.ꝯ q.i.fertur.viij.q.i.audacter.⁊ di.xlviij.§.ecce.cũ multis alijs capitulis.

a i Udei.fideles.sed nihil spãle ꝯstituit̃ hic circa iudeos.idẽ enim fit ī filijs alioꝝ dãnatoꝝ.C.de bo.dã.auc.bona.nisi ī dãnad crimīe le.ma.vt vi.q.i.§.veꝝ.p̃terea si ꝯuertãt̃ filij ad ecclĩã nõ p̃nt eos parẽtes exhẽdare:ex̃ de iudeis iudei.qd iuris sit de filijs hẽticoꝝ dixi.xxiij q.vij.in p̃n.io.

b i Am.alit̃.sine õ natiuitate ī vtero sine õ natiuitate ex vtero.

c Cõsensiõe.sed nec tunc dr̃ teneri peccato alteri9 s; suo.s.cũ ꝯsentit ad peccatũ alteri9.ꝯ di.lvi.vñcũqȝ.ꝯ.xv.q.viij.c.iij.ꝯ.ꝯ.xxiij.q.iiij.ita.⁊.c.siqs a catholicis.

d Beatũ.i.cãm reat9 s.origiale peccatũ:ex h̃ colligit̃:q aliud est ī via:aliud ī iuio.nã ñ põt qs peccare p aliũ: s; possit saluari p aliũ:vt de pe.di.i.tres.⁊ de cõse.di.iiij.q̃ris.⁊ bonũ siḱ ẽ in lege.nã dic̃ lex q siqs hȝ filiuȝ:⁊ postea creat̃ decurio:iste ñ dicet̃ fili9 decurionis:s; illi tñ qui postea geniti sũt.C.de decurio.l.vlt.ff.e.l.ij.§.i filijs.

e Unus.part9 eni ps visceꝝ ẽ:vt de cõ.di.iiij siqd.ff.de vẽtre insp.l.i.§.i.

f Admissũ.i.receptũ

g Ala.sic dñs p ezechielẽ ait:vt.ꝯ.xxiiij.q iij.si habes.

h Cõsecrãdus.id est baptizandus.io.

filios excludi nõ oportebit: quia scriptũ ẽ: fili9 ñ portabit iniqtatẽ p̃ris:⁊ p̃r nõ portabit iiqtatẽ filij. Item augu.ad bonifacium.

Nõ iputant̃ peccata parẽtũ his:q ab his p̃sonalit̃ diuisi p̃bantur.

Iam itaqȝ cuȝ hõ in scipo ab eo q genuit eẽ alt̃ est effectus peccato alteri9 sine sua ꝯsensione ñ tenet̃ obnoxi9. Traxit ergo reatũ qꝛ un9 erat cũ illo ⁊ ī illo a quo traxit:qñ qđ ꝯtraxit admissũ ẽ:ñ aũt trahit alt̃ ab alt̃o:qñ sua unoquoqȝ p̃pria uita uiuẽte iã ẽ ut uere dicat̃: aĩa q peccauerit ipa moriẽt.ut aũt regenerari possit p officiũ uolũtatis aliene cũ offert̃ cõsecrãd9:fac̃ un9 hoc spũs ex quo regenerat̃ oblat9. Hinc ẽt greg in li.xxvi.moralium.

Ei q imitat̃:ipietas alteri9 nocet.

Domini q filis tui ẽ: nocebit ī pietas sua.⁊ filiuȝ hõis adiuuabit iusticia tua. hũana ipietas ei nocet:quẽ p̃uertẽdo coinqnat ⁊ rursus eũ adiuuat nr̃a iusticia: quẽ a prauis actiõib9 imutat. nocere.n.l'adiuuare nesciũt ea:q̃ ul' a bono corrũpe ul' a malo p̃mutare ñ p̃nt. Cõtra dñs ad moysẽ ego sũ de9 zelotes: q uisito peccata patꝝ ī filios usqȝ ī t̃tiã ⁊ q̃rtaȝ generatõeȝ:s; nõ ieq̃litate iudicij s; magnitudĩe clementie. Augu. asserit hoc dictũ ita dicẽs. In tertia ⁊ q̃rta generatõne peccatũ patrũ sc̃ dñs cõmiat̃ ī lege filijs redditurꝝ nõ ieq̃litate iudicij:ut alij peccẽt ⁊ alij puniãt̃:sed magnitudine clemẽtie:dũ sẽp expectat ad p̃niaȝ:⁊ qđ ī p̃ma generatõe delĩqt̃:nõ p̃us corripit ⁊ emẽdat:nisi ⁊ t̃tia ⁊ q̃rta generatõ euenerit. Quam ergo de baptizatis ab hẽticis inocẽti9 scribat:lex est ecclie de his q ab hẽticis baptizati sunt p man9 ipositõeȝ laicã tñ cõionẽ p̃bere:nec ex his aliquẽ ī clericat9 honore ul' exiguo sbrogare:p; q ifãtes q ab hẽticis baptizati sunt: sola excusat ignorãtia:ut iuxta illud africani ꝯcilij ad suscipiẽduȝ clicat9 officiũ ñ eos ipediat nomẽ erroris. Itẽ sic augu.scribit ad auxiliũ ep̃m. De eodem.

Non iputant̃ filijs peccata parentũ:q post coꝝ natiuitatẽ a parẽtibus ꝯmittũt̃:nec p peccatis parẽtũ spũali p̃ca filij sũt plectẽdi.officio aũt l' bñficio ecclie p̃uari spũal' pena ẽ:nõ igit̃ hãc ex peccato p̃ris p̃meret̃ fili9. Itẽ si excusat̃ q ignorãt̃ a simõiaco ordiat̃ ut supra i.c.urbani legit̃:⁊ iste excusãdus ẽ q p ignorãtiã simõiace ordiat̃. Sed obijcit̃ illõ grego.

De ecclĩa q̃ pactione ꝯsecratur.

Ecclesia q̃ pactiõe ꝯsecrãta fuerit:poti9 execrata q̃ ꝯsecrãta dici dȝ. Iteȝ peccato cuiuũ thesauri hierico anathẽatizati legit̃. unde achor q regulã aureã ⁊ q̃dã alia p̃ciosa furat9 ẽ:de anathemate dr̃ tulisse. Iteȝ peccato amalechitaꝝ aĩalia coꝝ iussa sũt īt̃fici: qbus qꝛ saul pepcit:audiuit a samuele: Nescis qꝛ peccatũ ariolãdi ẽ repugnare:⁊ q̃si scelus idolatrie nolle acqescẽ. Itẽ peccato egyptioꝝ possessiões coꝝ grandini tradite iumenta ⁊ p̃mogenita morte ꝯsũpta sũt. Itẽ peccato israelitarũ arca dñi philisteis tradita ẽ. Si ergo q̃ sẽsu carẽt:ut ecclesia altare arca dñi lapides hierico ul' execrãt̃ ul' peccatorib9 tradũt̃:ul' anathẽatizãt̃ uel grãdine deuastãt̃.si ea q̃ uim itelligẽdi nõ hñt:ut aĩalia egyptioruȝ ⁊ amalechitaꝝ peccatis hoium p̃duntur

i H Omini.vba iob sũt vsqȝ ibi hũana.ibi vba greg.vba iob exponẽtis.

k Nocet.exemplo.

l Ea q̃.sic illi sũt ex qb9 exẽpla ñ sumim9:vt vetustas corpis egritudo.

m Cõtra.visito.i.postea visitãdo ad p̃niaȝ expecto vsqȝ ad seniũ.s.quisqȝ videat̃ tertia ⁊ q̃rta gñatio.qđ ẽ dicẽ vsqȝ ad finẽ.sic augustinus exponit.vnde sũ:licet mihi exponere.

n In filios.istud põt itelligi ad lr̃aȝ.⁊ h̃ iõ dicit:qꝛ hoies nõ ꝯsueuerunt vltra viuẽ.vel põt itelligi mystice.nã p̃ma gñatio dicit̃ p̃mi motus ⁊ isti ñ puniũt̃:de qb9 dictũ ẽ:beatus q allidet puulos suos ad petrã. Secunda gñatio dr̃ cogitatio q̃ ñ punit̃:de pe.di.i.cogitatões. Tertia dicitur cõsensus:⁊ iste puit̃.nã faciẽtẽ ⁊ ꝯsẽtiẽtẽ par p̃ca ꝯstrigit.ij.q.i.notũ. Quarta ẽ op9:⁊ ista sũt puĩt̃ ī filios:cũ sint imitatores p̃rũ sceleris:al' ñ.ꝯ i.q.i.cito turpẽ. Aliter numerant̃ iste quattuor generationes: de pe.di.i.super tribus.

o Redditurꝝ i.vsqȝ in tempus filiorum:⁊ vltra eos expectatur ad penitentiam de peccatis suis.

p Inequalitate.vt alij peccent ⁊ alij puniant̃ p̃ut seq̃t̃:⁊ ẽ vna dictio ieq̃litate ⁊ h̃ vba s; ñ ieq̃lis:sũt verba augustini ⁊ auctoritas ista fac̃ ad propositũ.ꝯ.ex posito vo ꝯ cã

q Euenerit.i.nisi cum vitaȝ finierint.io.

r Quam ergo hic ostendit q ignorãtia excusat īfantes ab hẽticis ordinatos:⁊ a simili videt̃ excusandus cui pater ignorãti ecclesiã adeptus ẽ.

s Ignorãtia.s; ñ sẽp:de pe.di.ij sacidã.ꝯ.c.pri.§.notãdum.

t Non iputãtur filijs.ꝯ.e.q.i.placuit.

u Pena.s.excõicatõis.ꝯ.xxiiij.q.iij.si hẽs s; alia hñt:ꝯ ñ.p̃sb.c.i.ꝯ.q.v.c.i.⁊ iõ sophistice procedit de vna ad aliã:arg.ꝯ.lvi.di.c.i.itẽ si excusat̃.ꝯ.e.q.i.siqs a simoiacis.

x Excusãdus.excusat̃ a reatu criminis s; ñ gn̄ p̃uet̃ bñficio.ꝯ.e.q.v.c.i.⁊.c.p̃mum.

y c Ecclesia.pactiõe.ꝯ.ita.xviij.q.ij.eleutheri9.ꝯ.so.aliud ẽ p̃us nõ ꝯsecrẽ nisi aliqd ex pacto dei vel p̃mittat̃ qđ h̃ penit9 reprobat̃.aliud ẽ post dedicatõeȝ pacisci de ãnuo redditu ex oblatõib9 ecclie suggerẽte ep̃o ⁊ ci9 ecclie p̃sbis p futuro.qđ ibi fieri p̃mitit̃.hug.ꝯ.vij.q.i.ep̃s.ꝯ.e.q.i.nõ nocet. s; dic q hic nõ fuit ꝯsecrata ī forma ecclie:⁊ iõ dȝ ꝯsecrari:ꝯ ꝯse.di. i.ecclias.vel dic ī odiũ ꝯsecrãt̃ h̃ dici:simile.xxiij.q.i.pudenda.⁊ iõ ita iterp̃tatur.ꝯ.j.§.his ita.v.ī detestatõe.qꝛ reuera ẽ ꝯsecrata

z i Item peccato.hic probat q vnus punitur pro alio temporaliter:primo per historiam de achor:secundo per historiaȝ de amalechitis:tertio per plagas egyptiorum.quarto per arce captionẽ: quinto per prophetas propter peccata plebis captos.

⁊ Cõquesita.idẽ ẽ in vsura:ex̃ de vsuris.cũ tu.⁊ est ratio quia in

viciū succedūt parcūū.ff. ō dine.r tem.pscrip. cū bēs. nā turpia nē sūt ab bēdīb' extorquēda.ff de calū.l. i bē dem.ar.ℨ. C. ne: ex delic. de funct.l. vnica. sed de canonica egtate sīp tenet' ēt si n bī' ad euz puenit ex maleficio: vt di xi. xvi.q vi.si epm.

a Achor.r ñ ne iā dixit de peccato achor sic sed non de plebe.

b Dam.iō repetit vt addat de pplo:ō quo nīhil dixerat

c Ysa ita rñdet .sacramenti.i. figure.

d Sel flagello.aliē enūerat hic istos mōs r aliter exegē in lra.

e Ad exaīandam i. vt examinēt cupidia non cupidis Alia lra ē ad exterminādā.

f Aialia. hic de flagello de linquēdū: sic'e xvi.q.i. reuertimini.

g In detestatione. hec est detestatio criminis.

b Ecclias. de ose. di.i. arrianorum.r.c. ecclesiast.ista duo c.male īduē gratianus: qz arrianoruz ecclesie non consecrantur a catholicis in detestationez criminis: sed qa nō fuerunt cō secrate in forma ecclie: ergo melio' potuisset iducē.ā.e q. ecclia q pa ctione.

i Sactif.catō nē.ā.e.q.i.c. g fluder.

k Carebant.

mozte: pz q' nullū excusat ignoratia crimis: maxie cū ex eo utilitas deferat ignoranti: ueluti si qspiā ō latrocinio r rapina filio suo ignorāti diuitias congreget: ñ excusat filiū ignorātia: qn p' mortē pris cogat reddē male ꝯqsita'. Item peccato achor' plebs israelitica in manib' hostiū tradita ē. Item peccatō filioz hely ppls i manu' philistinoruz corruit. Peccato quoq; pleb electi eoz sepe sē ipediti: r tādē cū eis ppbete ducti sūt in captiuitatē. Ysa ita rñdet: iscīa bilia r irrōnabilia peccato bouum ul' execrāt ul' anathēatizāt l' mozte pdūt ñ ptīcipatōe peccati sz cā sacri: ul' detestatōe peccati uel' flagello deliquntiū cā sacri: ut thesauri hierico r aialia amalechitaruz. hierico eni luna iēpretat: r significat mūdū istū. amalechite inēpretant ligētes sāguinē: r significāt cupidos auaros r ōmōes. israelite inēpretāt uiri uidētes deū: r significāt multitudinē sanctoz. lapides ergo r thesauri hierico anathematizāt. aialia amalechitarū inēficī iubēt ad exaiandā cupiditatē israelitice pleb: r ut significaret' q' muri uicioz r huiusmōi thesauri q p lapides r thesauros hierico designāt: irrōabiles quoq; uicioz mot' q p aialia amalechitaz itelligūt: ñ debēt trāsire i sortē sanctoz aialia' uō egyptioz r possessiones eoz r p̄mogenita grādine r mozte ꝯsūpta sūt: ut i ill' puniret' quorū felicitate letabāt: r ut daret' intelligi: q' mūd' pibit r ꝯcupiscentia ei'. sz r ira israelitaz i salsugine uersa ē: r segetib' eoz imbres aduersi sē. aialia eoz sterilitate r morbo ꝯfecta sē: ut auctorē suuz quē p bñficia cognoscē noluerūt: saltē ī supplicia setirēt. in detestatione' uō peccati pecūia simōis dānata ē: cui dictū ē: pecunia tua tecū sit i pditōez: qz existiasti donū dei pecūia possideri. i detestatiōe quoq; eiusdē crimis altare r ecclesia q̄ p simoniā ꝯsecrāt: ñ tā ꝯsecrari q̄s execrari dicūt: qz q ī cuētu pecunie oleū ꝯsectōis fūdit: ñ ꝯsecre sz execre credēd' ē. Hoc est q' beat' greg. ecclias' ab arriāis ꝯsecratas item ꝯsecre pcepit: qz sanctificatōez ꝯsectōis: q̄ ñ nisi i fide trinitatis pficī: pstare ñ poterant q fide carebāt'. arca uero r ppbete peccato suoz ciuiū hostib' tradi sē: electi quoq; q murmure eoz ipediti sē: ñ i penā crimis sz i exp̄imētū r exēplū patiētie hec passi sūt. Item ppls q peccato achor r filioz hely i mānib' hostiū tradit' ē: significat sbditos corporaliter flagellari: ut int' ipa flagella peccata platoz ferīāt: sic achor sorte deprehensus lapidib' obrut' ē. sic r nauicula tone piclitat': ut fugitiuus sorte deprehēsus fluctib' imergēt'. aliqñ p' meritis platoz depraua tur r dānat' uita sbditoz: ut platis suis sbditi fauētes ad malū cū eis sil' corruāt: sicut filij israel diu portātes' peccata sacerdotū tādē cū eis ceciderūt i manib' hostiuz. Item dauid ppl'm numerauit quo peccato gladi' dñi desceuit i ppl'm sz i lata gēte glia regis ē: i diminutione pleb ꝯtritō p̄ncipis: q ergo de numerositate sue gentis supbiuit: iure i ei' diminutōe punit' est. Item puulos' sodomitaz ñ excusauit ignorātia: qn p patno scelē celesti igne ꝯsumerētur. sz igne hoc pena ul' diminuta ē: qb' successio p̄ni sceleris ē adepta. pariē ēt demōstratū ē peccatis parentū paruulos aliqñ corporal'r flagellari'. Illō idē ēt itelligēdū ē de puul': q peccato dathan r abiron uiui descēderūt ad inferos. Item chaz peccāte chanaaz' fil' ei' maledicitur. Ezechiel deliquente lepra transmittit ad posteros. Judeis. n. clamātib': sāguis ei' sup nos r sup filios nostros ēt' relige eoz pene mortis christi addicte' sē. Achab quoq; peccāte posteri' ei' regni soliū amisērūt: r q de ei' semie i regno iudee nati sē: usq; ad purgatā labē idolatrie illi' familie a genealogia dñi sē excluſi. Odiū quoq; esau' ut malachias testatur: transiuit ad hydūmeos. Quib' oib' colligit': q' ignorātia peccati ñ excusat aliquē.

Sed his exēplis' ñ ꝓbat' teneri peccato alioz nisi imitatores negtie eoz. qcūq; eni ō semie esau r cetoz ad deū ꝯuersi p̄nā malicia detestati sē: ñ odiū sz dei clemētiā expti sē. Item ambrosius ait.

Turbat' nauicula petri in qua erat iudas: qz q suis meritis erat firmus: turbatus est alienis. Ignorabat aūt petr' peccatū iudē Nō ergo ignorātia excusauit illū sz turbatio. hec ñ ē peccati coignatio: sz corporal' psecutio itelligit': qz meritis maloz nōnūq; adeo p̄munt' boni: ut eoz turbet' ifirmitas. Nō itaq; his auctib' simōia ci ꝓbāt': ꝓ qb' ignorātib' pecunia data ē. ñ ergo pōt ꝓbari iste reus crimis: cuius ñ habuit ꝯscientiā.

Otandū' quoq; ē: q' nō omnis

i. ex' formā ꝓscribat: alis falsum esset.

l Item populus. hic addit quantum.

m Pro meritis .j. vi q.i. ex merito.) ij.q.v. ij.c.i.

n Portātes. i. tolerātes.

o In lata .hoc soluit statim.

p In diminutōe .ar. q' in eo punit' quis in quo deliquit. j. xvij.q. iiij. frater j. xvi. q.i. reuertimi. j. xij.q.ij. ō viro. r.c.q r humanis. ō di. lxxxi. valet.

q Parunlos. histo riā bēs. xlij. di. §. i.

r Pariter .habetur alia responsio.

s Flagellari. sz etiā i eis crimen paternum non timeretur.

t Chanaam filius. r ideo maledixit chanaam r nō cham q̄ dñs benedixit ei. r iō non fuit ausus ei maledicē vel ratio in lege est: vt ff. qō metus ca. isti quidem.

u Etiā reliquie eoz. id ē isti addicti sūt pene ꝓpter mortē christi

x Addicte. j. de pe. di. iij. §. ecce.

y Posteri eius. euāgelista enim trāsitum facit a iosā usq; ad ozi am: qui fuit quartus post eum: quia dictuz erat p̄ heliam prophetam in domo regni tui quēq; nō ē sessurum de domo achab: nisi i quarta generatōne: tñ illi tres qui omissi fuerunt bene sederunt in throno: sed dicūt' non sedisse ex merito vite.

z Esau. q alio nomine dicit' bedom. idem dicuntur hydumei q̄si bedomei.

r Exemplis. s. postremis de cham: giezi: achab. esau. io.

a Turbat. j. xxiiij q i. nō turbat'. j. vij q.i. aduersitas. j. ō cō. di. i. in sancta.

b Otādū. ignorātia. Est ignorātia facti r ignorātia iuris. Ignorāntia facti semp excusat: sine ignorat de alieno facto sine de ꝓprio dū tamen ꝓbabilis sit Ignorantia ꝓpī facti excusat: vt. xxxiij.q. ij. in lectum. r.i.q.i. si q a simoniacis. magis

tñ excusat error ín alieno facto q̃z ín ꝓpio: qz pbabilis est ignorantia i alieno facto: vt. ff. ꝓ suo. l. vlt. ſz nõ ẽ verisimile q̃ qs dubitet siue erret de ꝓpio facto vel de ꝓpa re: vt. C. de rescin. ven. qſqs. Licet autẽ sit ignorãtia de alieno facto dũ tñ nõ sit pbabilis nõ excusat: vt. xij. q. ij. g ⁊ bũanis. xvi. di. quod dicitis. ad hoc aũt vt qs pbabiliter dicatur errare nõ regrit q̃ sit nimis scrupulosus ⁊ diligẽs ⁊ curiosus in iquirẽdo: nec q̃ sit nimis negligẽs ⁊ dissolut⁹ in iquirẽdo: vt. ff. de iurt. ⁊ fac. igno. nec supia. Ignorãtia iuris: alia ẽ iuris naturalis alia iuris canonici siue ciuil⁹. Ignorãtia iuris nãlis neminẽ excusat: qz ibi nihil interest in vicio ꝺ cipere vel decipi: vt. xvi. q. i. si cupis. ⁊. C. de in ius vo. l. ij. ⁊ de hac ignorãtia ꝺ ignorans ignorabit. xxxij. di. §. vlt. xxxviij. di. qui ea. Ignorãtia iuris canonici siue ciuilis neminez excusat: vt. xxxviij. di. si i laicis. ⁊. c. que ipis ⁊ ꝺ itelligẽ cũ ius tale est qꝺ aliqs de facili ꝑ seipm scire potuit: vel etiã per alios dũ tñ habuerit copiã iurispito rũ: vt. ff. de iurt. ⁊ fact. igno. regula. ⁊. ff. ꝺ bo. pos. in bonoz. vbi eni de bona fide agit: nõ est de iuris apicib⁹ di sputãdũ: vt. ff. mã. si fideiussor. §. q̃dã. ⁊ hec vera sunt nisi sint milites rustici minores ⁊ mulieres. istos eni excusat iuris ignorantia Itẽ iuris ignorãtia si est de dãno vitãdo excusat: si est de lucro captãdo nõ: vt. ff. e. iuris. Si queras q̃ q̃ sit differentia inter has. iiij. psonas ⁊ inter alias q̃stũ ad ignorãtiã iuris: cũ nulli noceat i dãno vitãdo: vt in dicta. l. iuris: dic q̃ ſz oib⁹ alijs noceat in lucro: nõ tamẽ istis. aliter nõ eẽt aliqꝺ spãle in istis. Sz tñ nõ differẽtiã inter istas. iiij. qa nõ cõcedo q̃ mulieribus ⁊ rusticis noceat in lucro nisi vbi exꝑsse inuenit q̃ nõ. nã nocet qñq̃z: vt. C. e si emãcipata. ⁊ alias vbi exꝑsse inuenit. ſz vbi nõ inuenit expressum nõ subuentur eis. Subuenitur enim eis in velleiano ⁊ in alijs casib⁹ nõtis. C. e. l. vlt. sed militib⁹ ⁊ minoribꝰ vbi q̃z subuenit nisi vbi expressum inuenit: q̃ nõ sit subueniẽdũ. Item ignorantia iuris ciuilis siue canonici nocet in oib⁹ in dãno vitãdo vt in temporalib⁹ ꝓscripti. qz ꝓscriptio introducta est ad rigorẽ iuris ꝓseruandũ. idem est in constitutione siquis in tantã. C. vnde vi. b.

c Dixerit. arg. q̃ ad dictum vni⁹ statim aliquis teneatur ⁊ possit credẽ: vt xxij. q. iij. innocens. de hoc nota. xxiij. q. iij. q̃z magnum. ⁊. xi. q. iij. non solum. in pin.

d Comedere. expressa ergo nocent non tacita: arg. ff. de condi. ⁊ demon. nonnũq̃z. ⁊ de euic. si serui venditoz. diuersa est enim causa voluntatis ex pesse ⁊ eius que inest. ff. de ver. ob. eum qui certarum.

e Oportuit. hec nõ excusat cũ sit iuris nãlis. xxxviij. di. q̃nis.

f Judeoz. hec ignorãtia iuris etiã dici põt: eo q̃ ignorabant prophetas: qz si eos intelligerent non ignorarent facta eorum.

g Dãnabilis. velut de ꝓmissis absq; venia impetrata in ius non vocãdis ab eorũ libertis. nec enĩ in ea re parcendũ est rusticitati cum naturali rõne huiusmodi psonis bonor debeaf: vt. C. de in ius vo. l. ij.

b Alijs. non in lucro captãdo. qz in dãno vitãdo omnibus. ff. de iurt. ⁊ i ac. igno. l. iuris ignorantia.

Negocium. id est si errat in contractu. nam aliter est in maleficio in quo

ignorãtia aliquẽ excusat. Est enĩ ignorãtia alia facti alia iuris. Ignoracti alia ẽ ei⁹ facti qꝺ oportuit euz scire: alia qꝺ nõ oportuit eum scire Qꝺ nõ oportuit eũ scire: sic aplus ait: siqs infideliũ uocauerit uos ad cenã: eqd uob appositum fuerit: comedite nihil interrogãtes. siqs uobis dixerit hoc idol⁹ imolatũ ẽ: nolite comedẽ. Ecce q̃ uocatuz ad cenã nõ oportuit scire carnes sibi appositas idolis fuisse imolatas. Qꝺ oportuit eũ scire: sic ignorantia iudeoz⁹ ⁊ reliquoz infideliũ q ea q̃ a ꝓphetis de christo fuerant ꝓnũciata: adhuc ignorãt eẽ cõpleta: nõ a iudeis adhuc expectat uẽtur⁹. hec neminez excusat. Item ignorãtia iuris: alia nãlis alia ciuilis. Nãlis oib⁹ adultis dãnabil⁹ ẽ. Jus uero ciuile alijs ꝓmittitur ignorare alijs nõ. Juris ciuil⁹ ignorãtia nemini obest i dãno uitãdo si negocium inde ꝓtigerit: ut si minor pecũiã dederit filiofa. ꝰ repetit i maiore uõ q̃si delictũ ẽ. ¶ Tem ⁊ in⁹ successionẽ etiã tibi maiori delatam cum alio sine iudice diuidas: putãs testamẽtũ iure sbnixũ cũ nõ eẽt: solidã successionẽ obtinebis: ul⁹ si id qꝺ nullo iure debuisti aut iure naturali⁹ nõ debuisti sz ciuili: tãꝑ ex chirographo soluas aut ꝓmittas: repetis⁹: nõ ita si delictuz nã si putat rẽ suã sibi p legẽ licere rape: icidit i ꝓstitutõez istã cod. libro. viij. titu. uñ ui. Jmpator ualer⁹ augu. Dalea.

Siqs i tãtã furoris audaciã puenerit: ut possessionẽ rez apꝺ fiscũ uel apud quoslibet hoies ꝓstituta rũ ante euẽtuz: iudicialis arbitrij uiolẽter inuaserit: domin⁹ qdẽ cõstitut⁹ possessionẽ quã abstulit restituat possessori: ⁊ dñiuz eius rei amittat. Si uero alienaz rerum possessionẽ inuasit: non solũ eam possidẽtib⁹ reddat: uez ẽt estimationẽ earũdẽ rez restituẽ ꝓpellatur. Jn hoc aũt nõ fuit ignorãtia iuris ſz facti: ⁊ illi⁹ qꝺ nõ oportuit eũ scire. a reatu ergo crimis simonie eũ ignorãtia excusat pñi delicti: qꝺ ⁊ si oportnisset eũ scire: infirmitate tñ etatis deꝑhendere non poterat⁹.

Quod⁹ uero qnto loco q̃rit: an liceat ei eẽ i eccle sia l⁹ fũgi ordiatõe: quaz pña pecũia ẽ assecut⁹: auctoritate urbani diffinit⁹ q scribẽs de simoniacis ait iter cetera.

nec etiam minor excusatur. C. si aduersus. delic. l. i. ⁊. ij.

k Filiofa. maiori. nam tunc potest repetere. ff. de minor. vez i fi. Si aũt filiusfa. minor esset: non repeteret si ꝓsumpta esset vel dꝺta ff. e. ti. si minor.

l Quasi delictũ ẽ. ff. ad mac. l. ij. ⁊ bñ dicit q̃si delictũ. nã si vere eẽt delictuz: nec minori sbueniret

m ¶ Jn successionẽ. sũ iudice: sec⁹ si p iudicẽ. ff. famili. here. cũ puta rẽ. ⁊ ꝺ cũ fidẽ ⁊ ꝓfessionẽ ei⁹ iudex secut⁹ ẽ nã alias repetere posset. C. de iurt. ⁊ fact. igno. si post.

n Nãli. cum qs soluit indebitũ: aut ꝺbitũ est iurt. ciuili tñ: q̃le ẽ illꝺ qꝺ põt p falsi retinẽ. C. ad l. fal. error. ꝺ si p ignorãtiã facti soluit: repetit C. ꝺ iurt. ⁊ fac. igno. cũ qs. C. ad. l. fal. error. si p ignorãtiaz iuris soluit nõ repetit: vt in legibus ꝓdictis

QV. nisi a mino re vel muliere vl alia ꝓsona priuilegiata solua. ff. de ꝓba. cũ de ꝺbito. aut p exceptionem tñ. ⁊ tũc si tẽporalis est exceptio dũ tñ sit certũ debitũ ñ repetit. ff de cõdi. inde. sꝺ ꝓdítõe. ⁊. l nã si marit⁹. Si aũt ẽ ꝓpetua ⁊ famosa bilis: hic q̃cũq; occasione solvit repetit. C. ad vell. q̃nis. ff. de cõdẽ. q exceptõez. Si ẽ odiosa: vel sciẽs solvit vel ignorãs. si ignorans aut ius aut factũ: bis duob⁹ casib⁹ ñ repetit ff. de ꝓdi. ide. q exceptõez. alꝺ si rigore iuris ꝓseruãdi gra ẽ exceptõ introducta: hic sciẽs si solvit nõ repetit. ff. de ꝓdi. ide iulian⁹. si ignorãs repetit ꝙ pyleũ cũ illa exceptõ sit ꝓpetua ⁊ nõ odiosa. alij vero ꝺ. nã ⁊ post sntiam remanet debitũ nãle: qz sntia de iure ciuili ẽ: ⁊ iõ ea q̃ iuris nãlis sũt: tollẽ nõ põt: q̃re si soluat nõ repetit: ar ff. de cõdi. inꝺ. si aũt dubitaf an tẽporalis an ꝓpetua: hic repetit. ff. de cõdi. in de. sufficiat.

o Repet. ꝺ tñ itra biẽniũ. ⁊ ꝺ cũ ꝓmittit spe future numeratõis.

p Poterat. ⁊ ita dupliciter eum excusat.

q Quod vero. duo⁹ q̃stionis duo sũt articuli. Prim⁹ an licet isti eẽ i ecclia quã pña pecunia ẽ assecut⁹. Secũd⁹ ẽ si pñ ei ñ emit eccliã ſz ordinẽ: an liceat ei illo ordie fungi. De pma q̃stione dicas: q̃ postq̃z eccliaz dimisit: ex gra põt ubi dẽ manẽ: vt. ñ. c. i. ⁊ eẽ de simo. de regularib⁹. Jn secũda dico: q̃ si p pñs pecuniã adept⁹ ẽ ordinẽ: ita tñ q̃ simonia ñ fuit: i ordinẽ postq̃z ordini renũciat põt eodẽ ordie ex misericordia fũgi: vt. j. e. vlt. si aũt ipe dedit vl simõie ꝓsci⁹ fuerit: tunc distinguit: aut accepit ordinem vel dignitatem aliquã vel aliqꝺ bñficiũ eccliasticũ. si

ordinẽ vl ꝓlatõez: ꝺponit: nec ꝺz secũ dispẽsari: vt. ã. q. i. erga. ⁊. c

siquis neqz.r.j.q.vij.sigs oēm.r.c.regritis.si vero eccliā vel pbē dā vel simile bñficiū:de iure deponit:vt.ā.c.q.i.p̄sbyter.sz ex dispēsatōe post renūciatōem pōt i eodē bñficio manē:vt.j.c.,px.io.

q Elicūqz.paruuli.b̄ p̄sumit ꝓpetate.ā.q.iiij.placuit.

b Partes.i.pbēdas.r sic nō ē ꝯ.xxi.q.ij.sic.ex de pben. maioribus.

c Deo magna.r de iure cū eni ñ peccauerit isti:ñ sūt priuādi ordinibus suis:ar.j.§.ex hac.

d Cēcedim⁹ vt p̄mū locuz ibi obtinē possint.r istō ibi dē respicit nisi qō segtur i fi.c.fm vnuz itel lectum.

e Si in alijs. hic p̄sumit ꝫ etatē:vt.j.c.q.vij.q in qualibet.ā.di.lxxxi valet.ꝫ.ā.c.q.i.sigs a pseudo.sed ibi illā ecclīā licite fuerat adeptus.

Magna. nam ex rigore iuris oino deponi debēt:vt ā.c.q.i.p̄sbr.r vij.q.i.p̄sentiuz r.c.sācitū ē.et vere de misericordia.naz de iure ñ p̄nt.r iō hac misericordia digni sūt q alieno laborāt vicio.C.de natura.lib. legez

g Ordines.i. ad misteriū sacroz ordinū: quos nisi p⁹ ēptionē ecclie recepāt.r ita grauat coz pena i ecclīaz ēptōe

h Salua .vt s. papa possit dispēsare si velit.vl vt hāc re nocet si itez ei videbitur expedire.

i Ad ēptōez. ar. supueniēs delictū vel notā cām ñ viciare legitie factū.xxx.q.i.nosse.r c.o ctū.r.ā.di.lv.p̄cepta.xxxij.q.vij.hi q.j.c.q.vij.sigs oēm.ꝫ.

k Permittāt.in eadē eccl'ia.h̄ ē dicta iter istū casū r secūduz.

l Nisi.istud nisi respicit duos articulos vltios.nam i p̄ casu pōt ex dispēsatōe singularē locū obtinē.sz male dicit q hoc dicit.nam cū vltio magis dispēsat ꝙ ad executōez ordinis ḡz cū medio. vñ istud nisi infert ad p̄mum mēbrū.Ego cū hugo.dico q istud nisi respicit oēs tres casus p̄dictos.nā i nullo ipoz p̄mū vel singularē locum in empta ecclesia potest obtinere:vt i fi.c.dicit manifeste pbi.additio est.

m Pānā.ar.ex de simo.ex ilīuatōe.r itelligūt qdā hoc tātum de platōe.h.itelligit de qualibet dignitate:qz nec archipbr nec decanus.

n In emptis.simile.xij.di.nos consuetudinem.

o Os q.absqz tñ.ā.di.lv.pascis.ḡsi ñ de iure cōi sz ex dispēsatōe.

p Dimiserit.hoc idē habes:ex de simo.de regularibus.

q Reportare.nā ex alieno dolo alī⁹ lucrū reportare ñ dz.ff.de eo p quem fac.est.l.vlt. Rñ.i. r h̄ verū est nisi in casu:ex de simo. nobis.s. per fraudem alterius.

r Presentiū.tria p isto faciunt coactio accipiēdi illuz ordinē.s.sacrū:spōtanea confessio:renunciatio Duo faciūt ꝫ:detestatio crimis r disciplina ecclesiastica.

s Incuria .i. negligētia vl stulticia vl ignorantia iuris.

t Cuidā.idē si epō.ā c.q.i.statuimus.

u Et initū.i. coactū a parētib⁹:vel inuitum postqz sciuit.

x Culpā .nō simōis i ꝓpetatē. naz exponit culpā.i.delictuz.ā.di. lvi.c.vlt.

y Istā.hic collige ratione cū qs obijcit aliqd cē culpā: ñ q ex pas sit sz solet cē:sic.xv.q.i.c.mulier.

z Supplicauit.vnde mīn⁹ cū eo agēdū fuit j.xij.q.i.ñ dicat.ā.di.l. quia te.C.ne tuto. vel cura. vcc. conducat.l. vna.sed nōne male rogabat cū depositū seqtur ifamia.ff. de his q no.ifa.l.ij.§.ignōinie r nec ēt qs deponi dēbat nisi,p maxio crimie.lxxx.di.apls:dic ḡ rogauit vt deponeret.i. ab executōe suspendētur

z Fratrūqz.r sic ēps in tali casu dispēsare ñ pōt sine ꝓsēsu r aucte

De paruulis qui cupiditate parē tum ecclesias emunt.

Elicūqz sane cupiditate parē tū cū adhuc puuli eēnt :ecclesias ul ecclīaz ptes⁹ p pecuniā adepti sūt:postqz eas oino dimiserūt si canonice i eis uiuē uoluerit pro⁹ magna misericordia ibidē eos eē cōcedim⁹.neqz hoc facto a sacris ordinib⁹ illos remouem⁹:si alias digni inuenīāt. Illi uō q p seipos cū maioris etatis eēnt: nefāda cupiditate ducti eas emerūt :si i alijs ecclijs canonice uoluerit uiuē:seruatis,ppis ordinib⁹ ,p magna misericordia ibi eos mistrare p̄mittim⁹.q si ad alias fortassis trāsferri ñ poterūt:r i eis canonice uiuē ,p̄mittūt: minoz ordinib⁹ cōtēti ad sacros ordies ñ ascēdāt salua tñ in oib⁹ aplice sedis auctē.Siq tñ aī ēptōez catholice ordinati sūt cū ea q emerūt dimiserit r uitā canonicā egerit:i suis ḡdib⁹ p̄mittā tur:nisi forte huiusmōi ecclīa sit ubi p̄mū locū debeāt obtinē. p̄mū eni ul singularē ul ꝓpositure locū i ēptis ecclijs eos hre ñ patimur. De aūt eū ñ i p̄iudiciū canonū sz ex misericordie dispēsatōe dixisse ex epla eiusdē colligit̄ missa uitali p̄sbro in hec uerba.

In dignitate seruāda simoniacis misericordia potest ipendi si eos uita cōmendat.

Os q ecclīaz emerūt :si p̄sōa tal fuerit quā uita cōmēdet : uidelicet i canōijs ul mōsterijs regulariē uiuat:i sui honoris officio misericordit̄ ꝓdescēdēdo mistrare ꝓcedim⁹ ablqz tñ sāctoz canonū p̄iudicio. Hec hac ita qz aucte colligit̄ :q ignorātia tales excusat a reatu crimis:ut supza dictū ē:ñ a fructu ēptōis:cū i ecclijs qs parē tū pecunia adepti sūt:ñ nisi postqz eas oino dimiserit⁹ :r ex misericordia ibidē eis eē ꝓcedit̄.i quo pz q si r ill ignorātib⁹ simōie peccatuz eēt admissū:fructū tñ p̄me ēptionis reportare⁹ non p̄nt. Q uero a crimie excusēt̄:hic pz:qz p hoc facto a sacris ordinib⁹ ñ remouent̄. Si eni illi⁹ crimis ptices eēnt : ad sacros ordies ꝓscēdē ñ posset Illud idē itelligēdū ē de eo q per pecuniā ē adept⁹ sacerdotij dignitatē ñ epo sz cuidā ex p̄ncipib⁹ ei⁹ datuz utroqz tñ ordiatoze uidelz r ordiato hoc ignorāte. Ade ruban⁹.ij.scribit alberto metensi episcopo.

De quodā,p quo icuria parētū pecuniā dedit ñ epo sz uni p̄ncipum

Presentiuz portatorē quē parētū icuria p pecuniā nō epo sz cuidā p̄ncipū ei⁹ datā r inuitū sacerdotij dignitatez obtinuisse significasti:lz sācti canōes deponē dū cē testēt̄:tñ qz culpā istā nesciens r coact⁹ p̄misit:r qz ab eodez ordine ut deponēt̄ supplicauit ul trone⁹:ex ꝓsideratōe discretōis q mat ē oiuz uirtutū:magis ḡs ex rigore canonū misericordie uiscera adhibēdo ipm i eodē ordie eē fratnitati tue ꝓsulimus:ita tñ ut si ecclesia illa cui defuit:sacerdotū penuriā ñ patiē:suspēsus a sacerdotali officio p̄mancat.q si forte esse ecclie utilitas exegerit :ut curā regimis assumat:liceat ei ex ꝓcessione sui ēpi fratrūqz obedientia sacerdotali officio fungi.

Quid nō de his fieri debeat:q ignorante a simoniacis ordiati sūt:qō. vi. loco q̄situ ē: supza .i.c. uidelicet urbani qō sic icipit:Siqa simōiacis ñ simōiace ordiati sūt: regrat. Nūc aūt de ill q̄rit̄:q nō ,p ordiatiōe pecūias offerūt:sz ,p

r Resentiū.tria ,p isto faciunt coactio accipiēdi illuz ordinē.s.sacrū:spōtanea confessio:renunciatio Duo faciūt ꝫ:detestatio crimis r disciplina ecclesiastica.

s Incuria .i. negligētia vl stulticia vl ignorantia iuris.

t Cuidā.idē si epō.ā c.q.i.statuimus.

u Et initū.i. coactū a parētib⁹:vel inuitum postqz sciuit.

x Culpā .nō simōis i ꝓpetatē. naz exponit culpā.i.delictuz.ā.di. lvi.c.vlt.

y Istā.hic collige ratione cū qs obijcit aliqd cē culpā: ñ q ex pas sit sz solet cē:sic.xv.q.i.c.mulier.

z Supplicauit.vnde mīn⁹ cū eo agēdū fuit j.xij.q.i.ñ dicat.ā.di.l. quia te.C.ne tuto. vel cura. vcc. conducat.l. vna.sed nōne male rogabat cū depositū seqtur ifamia.ff. de his q no.ifa.l.ij.§.ignōinie r nec ēt qs deponi dēbat nisi,p maxio crimie.lxxx.di.apls:dic ḡ rogauit vt deponeret.i. ab executōe suspendētur

z Fratrūqz.r sic ēps in tali casu dispēsare ñ pōt sine ꝓsēsu r aucte

Q.VI.

fratrūqz.xv .q.vij. epūs nulli⁹.nā i oi dispēsatione ꝓsensus capli reqrēd⁹ ē.ꝓterea p.c. istō nota dispēsari circa simōiā cōmissā i ordine nā si ipe ordiari⁹ ōdit pecuniā vl alius dū tū det epō ñ potūt epūs h̄ casu dispēsare. r h̄ nō uit cū dixit:nō epō .q.d.sec⁹ si epō ēt data.vñ strictior erit epi ptās dispēsādi i simōia ꝓmissa in ordie q̄z i bñficio.ā.e.q.c.i.lz h̄ ñ admitto.vñ dico:q sine simōia fuerit cōmissa i ordie sine bñficio:dū tū epō fuerit data pecunia:q epūs ñ possit dispēsare.lz i h̄ dico cē dūz:q si epō fuerit data pecūia,p bñficio:r tūc non epūs sz q̄libet superior possit dispēsare sine i illo bñficio sine i alio fm euz modū q tdit.ā.e. c.i.lz si fuerit epō data pecūia,p ordie:tūc ñ possit secum dispēsari:nisi a solo papa:vt.ā.q.i.erga.r.c.sigs neqz.r.i.q.vij.sigs oēm.r c.regrit.illud aūt expeditū ē:q epūs vel caplīn pōt dispēsare cū eo q ignorāt̄ ē adept⁹ bñficiū ēt simōiace:vt ex de simo.ex ilīuatōe.io.quid iuris

a Q seruetur p decre.dixi.ā.q.iij.ex multis.in vlti.glo.b.

q Quid vero de his.h.c.determinatū ē p.c.qō.h.inducit.

b Nunc autem. hic ponit incidentem questionem: que dubia non est.
c Rerum. ff. i. q. iij. si quis obiecerit.
d Per electionem. d. di. xl. sicut viri.
e Electione. li. j. xv. q. iij. sane.
a Jqs suffragatrices. d. e. q. i. estote. j. xvi. q. vij. sigs epo. d. di. lv. nullus
b Pecunia. j. xviij. q iij. c. i.
c Ad scribēdū. s. cum pfoni sūt. vel hoc cuz spālit vocant laici ad electōez. lxiij. di. hadrianus. vl' dic q factū ꝓ bibet ñ tō dicit q de ire subscribere debēt cines: ar. ex de elect. c. i. Subscribē debēt ciues ñ vt eligētes sz vt cōsentiētes: vt. j. vij. q. i. episcopus de loco.
d Timore. sz nūqd timor inducit simoniā: di eo q ñ: peccat tñ mor talit q p timorē obtūz bñficium: ar. d. d. q. iij. res ecclie. z ē hic ar. q nō tñ timor mortis vel cruciat' corpis sz ēt timor vbor vicīat electionē: ar. xxiij. q. viij. cōuenior. io.
e Bo aūt. maximi. de isto agit. ij. q v. quanto. lxiij. di salonitane.
f Exqri. tūc tenet' prelat' igrere: cū ad eum puenit clamosa ḡrelatio: ex de simo. lz beli.
g Intercessiōis. iij. q. vij. in grauibus.
h Jaut is q initat' renuit. dū tñ nō ect pseuerās: q si sēp ect volūtari': nō ect cogēd': vt. lxxiij. di. vbi ista. sz faciēdū est vt d nolēte fiat volēs: z sic licite ordinat': vt. xxiij q. iiij. displicet. xl. di añ oia. viij. q. i. in scripturis. z. xvi. q. i. nos aūt. Sed mirꝫ ē q b dic: q fugē dz cū alibi dicat': q epatū zē: vt. viij. q. i. q epatū zē. naz si illud gerit i alo z aliud exteri' iudicat peccat. nam ita mentit' qs si'at opi b' sic. xxij. q. v. cauete. z q peccet pz. xxij. q. ij. cum būlitat'. di cūt qdā q istud mēdaciū ñ ē mortale lz ñ sit benignitatis vel iocosi tat': q caret dolo: z iō ñ ē mortale. dico q iste dz ēt nolēs z dz fugē i. timē ne forte ñ sit sufficiēs: vt. xl. di. añ oia. vñ metiri dz vires suas. d. q. i. ñ ē puta da. vl' dic q itelligit fugē q dign' ē: si se ñ igerit: q qrit' z ñ qrit.
i Vel iportunū. nā eo ipo q se igerit ē suspect'. ff. de. pen. q oia. idē i tutore. ff. de testa. tu. ex sētia. ar. Z q qs pōt petē honorē. ff. de decu. l. eos z pecuniā p eo dare. ff. de offi. pre. barbari'. ar. viij. q. i. q epatū. ff. de mu. z bo. re' Ad has leges rūdēt qdā q publice peti pōt ñ in occulto. Alij vt py. dicūt q meritis pōt qs petere: alis nō q lex inl'. de ābitu ñ bz locū rome. ff. ad. l. iul'. de ambitu. l. i. vel dic q quondā a populo potuerūt peti: mō vo ab ipa

electione uel ut decretū electōnis fiat ul' ut sbscriptōe firmet' uel ut electōi nō resistat': aligbus pmia largiūt': an eoz electio uiciosa sit iudicāda. Nō eni uidēt spūs sancti donū emē: q ñ p ꝓsecratōe sed p' electōe munera largiūt': cū nulli' spūal' gre aliquos faciat electio pticipes: sz sicut ecclīastica rez' emptozes simoniaci iudicāt': qz ec clesiasticis officijs ita adiūcte sūt: ut altez sine altero alicui ñ pueniat: ita qz p' electōez puenit ad ꝓsecratōez: pinde simōiac' bētur q p electōe' pmia largit': ac si p ꝓsecratione munera dedisset. Nde symmachus scribit cesario epo.

De his qui p muneribus ordinationem faciunt.

Jqs' aūt epatū desiderat data pecunia' potentes psonas minime suffragatrices sibi adhibeat: nec ad decretū sibi faciēdū clericos uel ciues ad' scribenduz adhibito cuiuslibet generis timoze' ꝓpellat: ul' pmiss' qbuslibet exhoztet'. Tē greg. salonis ꝓsistētib'

Simoniac' est qui ut eligat' pmia largitur.

Bo' aūt ure dilectōi, puidens z mee aie oipotētis dei iudicium ptimescēs eiusdē maximi cās sbtiliter exqri' desidero: si null' criminib' pssus q̄ sacro ordini cōtradicūt: si ñ p simōiacā hēsim id est pmia qbusdā se eligētib' pbendo ad sacerdotale ptingē conat' officium. Tunc eni liber, p uobis apud dñm intercessor erit: si ñ obligat' ō suis ad locū intercessionis' uenerit.

Tē greg. siagro epo augustud.

Sic ordinatō sic electio siue ꝓsecratus sine uenalitate debet pferri.

Jcut' is q initat' renuit q̄sit' refugit: sacris altarib' est admouēd': sic q ultro ābit ul' iportunū se igerit: ē, peuldubio repellendus. Nā q sic nitit' ad altiora cō

scēdē: qd aliō agit: nisi ut crescendo decrescat: z ascēdendo exti' interi' i, pfūdoōscēdat? Itaq; frat charissime in sacerdotib' ordinā dis synceritas uigeat: sit simplex z sine uenalitate ꝓsēsus: pura pferat' electō ut ad sūmuz sacerdotij ul' pōtificij ñ suffragio uēditoz, p uect' sz dei credat' cē iudicio. Si aūt pecūia, pmissa fuēit uel soluta electo ul' ordiato penit' ignorāte nec eo mō ad electōez ul' ordiationē puenerit: ei nullaten' obeē uī. nec ad reatū crimis ptinet: cui' cō sciētiā ñ habuit: nec ad electōis ul' ordiatōis cassatōez ptinet: ad quā alias ñ p prauā illoz cupiditatez peruenisse docetur.

Nec aūt de. vij. q̄one tractādū ē: an renūciās sue hēsi sit recipiēd' in epali dignitate l' ñ. Ex his ita scribit cypan' ad stephanū

Qui redeūtes ab heresi suis ordinibus recipiuntur.

Jqui' pbr z diaconi i eccīa catholica pus ordiati fuerit z postmoduz pfidi z rebelles extiterint ꝓtra eccīaz ul' apud hēticos a pseudo epis z ātichristis contra christi dispositōem, pphana ordiatione, pmoti sī: z ꝓtra altare atq; diuinū uerbū sacrificia foris falsa z sacrilega offerre conati sūt: eos quoq; hac ꝓditōe suscipi ꝓuēit cū reuertunt' ut cōicēt laicis: z satis hēant q̄ admittunt' ad pacē q hostes pacis extiterūt: nec debē eos fuertētes ea apō nos ordiatōis z bonōis arma rtinē: qb'm ꝓtra nos rbellauerūt. Tē ex. vij. synodo

De his q p muneribus ordiatōem faciūt: z q redeūtes ab hēsi i suis ordinibus recipiātur.

Jqs' oēz' traditōez ecclīasticā scriptā l' ñ scriptā uiolat: anathema sit. ois epi aut pbr aut diacon' conuict' q̄ p̄z o muneribus

ūno si p' peccatū, pmot' ē vel post, pmotōez peccauit deponēd' est. z dic hoc regulare fuisse tā añ institutōem baptismi q̄z post. z b, pbat exemplis tā ve. te. q̄z no. z hoc sonat lr'a illa: nulli tñ bonū qui añ baptismū zē. nā illi q añ baptismū peccant: pmoueri pūt: vt expressum est. xxvi. di. deinde

p Omnem. id est aliquā de omnibus. si. xvi. q. i. mulier.
q A sacerdotio. ar. q̄ legitie factū supueniēte delicto irritat' j. xxvij. q. ij. q dormierit. j. xxx. q. i. de eo. z. c. ad limina. Z. d. e. q. i. c. i. Z j. xxxij. q. vij. c. bi qui. z. c. neq; Z. d. di. xciiij. siquis. j. xxv. q. ij. q

k Nec aut rem. recipiēd' non de iure sz de dispensatione: sic. xxiij. q. iij. ipa pietas. Sūt tñ q̄dam casus i q̄b' ecclesia cōsueuit dispensare ḡs nōui. j. ix. q. i. i fūma. z dcīmat' hec q̄o. j. e §. ex hac auctoritate. io.

l Jqs. pbr ordiatōe j. xxiij. q. iiij. ipa pietas: Z sz illō ex pietate matris ecclie istud ō rigore

q. VII.

pīne discīplie z ad b fac'. Loi vt ꝓstituēt.

m Quib' nō puniri aliquez i eo i q̄ delig: ar. xij. q. ij. q z bñanis.

n Cōtra nos ar. q si cleric' bñiciat' est in duab' ecclīis nō pōt pstare pfocinuz vni Z aliam: ar. xcvi. di. si ipator iij. q. i. nulli. si tñ hz administratōez i vna potest Z aliaz stare: ar. ff. de in ius voc. qsi tū. z. iij. q. vij. si Z in fi. io.

o Jqs. Lafus. item dit. vij. synoz p' ,pbare q̄ hz p pñiā sbtract' cuilibet peccatoz: tamē post pñiam ñ pōt ō iure ,pmoueri

episcopi.j.xvij.q.iiij.frater.j.xij.q.ij.qui & humanis.
q A sacerdotio.i.ecclesiastica dignitate:vt.s.e.q.i.q p pecuniā
r Indulget.de pe.di.i.c.verbum.
s Pñiam.& adeo hoc verū est:q siqs ēt pueniat ad sūmū malorū:subueniat ei p pñiam:vt de pe.di.iij.talis.nā i quacūqꝫ hora &c.nec tibi dico septies &c. de pe.di.iij.adhuc instant.
t Et q dixerit.& ita synodus inducit hāc auctoritatē ac si p peccasset dauid:& postea dñs dixisset ei inueni &c.qđ tñ secus fuit:sed synod⁹ ñ curauit de ordine:sꝫ de vitate:qꝛ dñs sic ei dixit & ille penituit:nec tñ p⁹ pñiā pmissus ē edificare:& i h fac ad ppositū.vl' retulit se synod⁹ ad diuinā pñiā vbi iā pñs erat futurū peccatū dauid.
u Scio manasse.ezechie filiū:q acta penitētia restitutꝰ ē ad regnū ar.de pe.di.ij.si enim inquit.
x Peccauit.ar.p baptismū ñ aboleri infamiā cū ēt p⁹ baptismuꝫ ipediat pmouēduꝫ qđ ñ ē verū:qꝛ oīa crimina & ēt sequela peccati dimittit' i baptismo:vt.xxv.di.pmū.xxvi.di.deide.& sic ñ ē obiectō de paulo:q añ baptismū peccauit.& qđ hic dr refert se ad id qđ tūc accidit:qꝛ tūc ñ fuit iustū:q aliqs taliū pmoueretur ante baptismū:sic vacat h ar.nōcū ab.h non aboleri infamiam per baptismum.

ordinatōem dederit ul' accepit:a sacerdotio cadat. sꝫ dicūt qdā qꝛ pñiaꝫ agim⁹ pro peccato:& de⁹ indulget' illō:ita & ego dico:qꝛ oēꝫ pñiā recipit de⁹:& idulget p pñiā peccata q̄ iā fcā st. Noui eni q dauid fornicatorē & homicidaꝫ p penitētiā recepit de⁹ & q dixerit de eo:Inueni uiꝝ sm coꝛ meū. Noui rursus eūdē audiētem a deo: Nō edificab mihi domuꝫ:qꝛ uir sāguinū es. Scio⁹ manassē p ɔfessionē dimissā ipietatē suaꝫ. Scio meretrices & theolonarios per penitētiā receptos:nulluꝫ tñ coꝝ q añ baptismū peccauit' sacerdotib⁹ ɔnumeratū. Scio quosdā dūcēnt i mūdo i mlta fornicatōe māsisse:mōchos nō factos q̄si lumiaria mūdi resplēduisse nullū tñ ad sacerdotiū ascendisse. Qđ' tsi raro⁹ ɔtigit:nulla' tñ lex' eccl'ie fuit. Nouim⁹ peccatricē p⁹ mariā: p⁹ ɔuersionē quāuis sācta & casta tñ it' diaconissas ñ ē ɔputata. sed qd hoc dico?' seqns sāctos apl'os & uenerabiles pr̄es cum oi fiducia clamo:Qui p simoniā oꝛdiat⁹ ē siue ep̄s siue p̄sbꝛ siue diacon⁹:alien⁹ ē a sacerdotio. neqꝫ eni uenal' ē gr̄a sp̄s sācti. Cayphe traditō' & adinuētio simōis a sācto sacerdotio ē aliena. Et si i fornicatōe lapsus ē aliqs post baptismū:i sacerdotiū ñ recipit'. canones eiꝫ hoc ,phibēt Siqs uō cū hoc peccato ad sacerdotiū ,puect⁹ est:cognit⁹ deq̄det'.

ITē Episcopū⁹ q p pecūiaꝫ oꝛdinat⁹ ē:ɔfiteoꝛ qꝛ p pñiaꝫ recipit de⁹. bon⁹ ē i oib⁹ & apta uiscera st' ei⁹ oi hōini penitēti. sed qm̄ iuxta apl'm oꝫ ep̄m irrep̄hensibilē eē: qcūqꝫ p pecuniā uel oꝛdinauerit aliquē uel oꝛdiat⁹ ē:ab oi sacerdotō⁹ alien⁹ sit. Tharasi⁹ p̄riarcha dixit Quicūqꝫ p pecuniā ul' oꝛdināt ul' oꝛdinauerūt uel oꝛdinati st' ep̄i ul' p̄sbri ul' diaconi uel quilibꝫ de numero sacerdotali:repellāt' oino a sacerdotali honoꝛe sic simō mag⁹ a petro. qcūqꝫ per pecuniaꝫ dispēsatōēꝫ uel curā soꝛtiti st' mōsteriorū ul' eccl'iaꝝ ul' religiosaꝝ' domorū hierocomioꝝ xenodochioꝝ oꝛphanotrophioꝝ' cū depositōe expellāt' a dispēsatione illa & cura. Qui post baptismū cadēs i fornicatōe oꝛdiat⁹ ē:si postmodū ɔfessus fuerit:cesset ab administratiōe. Si uō ɔuict⁹ ab aliquo:deponat' oino. Silit' pcussoꝛ ep̄s aut p̄sbꝛ aut diacon⁹ p se uel p aliquē aliuꝫ q̄si p hoc timeri' uolens deponat'. Itē q⁹ᵐ p seculares ptātes oꝛdinatus fuerit aut eccl'iaꝫ obtinuerit. deponat'. si uō religiosā domū:expellat'.

ITē ex ɔcilio meldensi.

De eodem.

QUaerendū ē & sūmope studendū ac p uirtutē chꝛisti sanguinis indicēdū ep̄is & regib⁹ & oib⁹ sblimioꝛib⁹ ptātib⁹ atqꝫ cūctis fautoꝛib⁹ & electoꝛib⁹ quoꝛūcūqꝫ ɔsēsoꝛib⁹ seu oꝛdiatoꝛib⁹ i g̃du ecclesiastico:ut nemo p simoniacaꝫ hēsim obtineat locū q̄cūqꝫ fūctione calliditate,pmissiōe:seu ɔmoditate aut datōe p se aut sbmissaꝫ psonā.

ITē in eadem synodo.vij.

Qui redeūtes ab hereticis recipi possunt uel non.

COnueniētib⁹ apud niceuaꝫ bithynie & cōsedentib⁹ petro archiep̄o & petro p̄sbꝛo & abbate mōsterij sācte sabine locū tenentibus hadriani pape & tharasio archiep̄o ɔstātinopolita. & iohāne & thoma apochꝛysarijs' aplicaruꝫ sediū oꝛiētaliū & cetis ep̄is ep̄i siclie dixerūt:Dignū ē ut ō futuris ingram⁹. Itē basili⁹ ep̄s anchire dixit:Cōstitutō ecclesiastica hꝫ canonice tradita ab ātiquo a sāctis apl'is & successoꝛib⁹ coꝝ sāctis pribus nr̄is & magistris & sāctis uniuersalib⁹ .vi. synodis & localibus synodis oꝛthodoxis:ut qui ab aliqua hēsi reuertunt' ad oꝛthodoxā

f Et si i fornicatōe.h intelligit. s.&.M.cū ipo iur' ifamis ē:puta ɔphēsus ē in adulterio & in alijs q̄ ifamāt.vi.q.i.§.poꝛro.ar.xxv.di.pmū.& h de rigoꝛe iuris.sed de misericoꝛdia sec⁹.xxxiij.di.fraternitatis vt ibi nōt'.dicit tñ.h.h eē verū qđ dicit' hic:licet durum sit.xxv.di.c.vlt.
g Episcopū. penitēti.C.ō sū.tri.liqt igit'
h Sacerdotio.i.clericatui:ar.ex' de cohabi.cle.si qs.
i Religiosaꝝ.& ita in hospitali committit' simonia.
k Oꝛphanotrophiorū.ar.simoniā eē dare pecuniā p administratione paupeꝝ & hospitalis.j.xxiij.q.viij.§.Quis.in auc.de sanct.epis.§.sed neqꝫ.
l Timeri.s.xlv.di.qd autem.
m Qui p seculares.j.xvi.q.vij.siqs deinceps
COnuenientibus. Casus.Cōuenerūt sancti patres in septima synodo:vt tractarēt qualiter ep̄i ab hereticis venientes recipi debeant. In prima parte ponuntur verba notarij. In secūda dicitur sic eos esse recipiendos:sicut.vi.vniuersales synodi recepūt: postea auctoritatibus sanctoꝛum patrum pbatur:q recipiendi sūt nisi vbi ad fidei sbuersionē sūt ab hereticis oꝛdinati.
n Conuenientibus. verba notarij quibus credendum est:arg.ff.qđ me.cā.metuꝫ.§.sꝫ q pretoꝛ.naꝫ ibi inter illos ius facit.
o Et iohāne.q dixit esse melius iurantem deierare:qꝫ sacramentum in fractione sacrarum imaginum seruare:vt.xxij.q.iiij.actōe.
p Apochꝛysarijs.apos nuncius & chꝛys' aurum:quasi deaurati nūcij:tales hodie ñ st' pape sꝫ appl'iibarij.
q Oꝛientalium.alexandrie & antiochie & hierosolymis.
r Item basilius.non videtur q iste basilius debebat loqui:qꝛ erat hereticus:vt.j.per.xij.lineas:ibi & iussi sunt &c.sed dic q loquebatur vt excusaret se.
s Uniuersalibus.vniuersales synodi dicuntur quibus interest romanus pontifex vel eius legatus.locales quas congregant pꝛimates vel metropolitani absqꝫ pꝛesentia domini pape vel eius legati. hic ergo colligitur ista distinctio:synodoꝛum alia vniuersalis alia localis:& est argu.q auctentice sunt locales sicut vniuersales.
t Scripto.hic colligit':q illi qui ab heresi reuertūt' ad fidem catholicam scripto debēt negare heresim suā:vt.j.e.q.quotiēs.&.c.siq.s.de con.di.ij.

a Synod.s.q fuerunt pꝛomoti.
b Ratio.sic in mattheo q fuit theolonari⁹:& tñ p⁹ fuit euāgelista
c Nulla.ar.q lꝫ aliqd i eccl'ia accidat:ñ tñ lex efficit'.s.di.lxxvij. monachus.s.di.lv.pꝛiscis.s.di.lvi.ceno.s.di.liiij.multos.
d Lex.i.regula vel ius cōmune.alibi dr ɔsuetudo:vt.s.e.q.i.vē nū est.similiter dr regula.xxxi.di.nicena.
e Traditio.i.adiuētitia machinatio:qꝛ per simoniā sacerdotiuꝫ

ego berengarius.j.xxvi.q.vi.his qui in tempore.

x Monachi.ꝛ ita monachi interesse debent synodo.qđ verum est in abbatibus:vt.xviij.di.eps non debet.

y Basilius.isti tres reuertebantur ab hęresi.

z Oportet.sz ad quid rñdet iste sic:repħendit tharasiū q dixerat vř vobis cē.ꝛ iō stati rñdet iste tharasi⁹ reprehendendo constantinum.

a Sz alioꝝ.vt.ā.c.q i vilissim⁹.ꝛ ē arg.ꝑ malos doctores. Nā qui alios docē debēt cē.ff de eden.sigs ex argenta.§.pactor.

b Si aliqua alia.que impediat dispēsatōem.

c Rome exulat⁹.i.p excōicatōem exilio cōdēnat⁹.ā.di.xvi.sexta

d Macharius. pronunciatus.

e Quotidie.j.xxiij. q.iij.dixit apostolus.

f Mittebat.ā.di.xix anastasius.

g Princeps.i. ꝓmulgato: vl̄ actor canonū vt.di.xvi.sexta. vñ. q̄rta.io.

h Itē vere.q̄ dicēt sz parētes.s.epi hęretici fuerūt:ñ mi filij i hęsi suscepti ꝛ ordiati cuz ad ecclias redierūt minus recipiēdi sūt i ordinib⁹: vt.ā.di.xix.anastasius

i Noriet.q.d.tādiu moriř q̄sdiu pñiaz nō agit:ꝛ sic fac ad ꝓpositum.

k Ordinatō.fcā p hęreticos:ꝛ iō ñ ē reiterāda:vt.ā.c.q.iiij.indei.j xxiij.q.iij.bis ita.

l Ordinatos.ar. pro opiniōe dicēdū:q̄ ille q recipit vltrōnā man⁹ ꝓpositōez ex ecclias ordines ꝓfert.qđ ē ꝛ.io. fa.vt dixi.ix.q.i.i summa.nā recipiūř ꝟ in ordinib⁹ ordinati ab illis q receperūt i hęsi epaleꝛ vnctōez vt a sergio petro paulo pyrrho.

m Nō recipiař.i casu sequēti vel de iure.

n Ex hac auctē. cyp̄ ani.ā.c.sig p̄ſbr.

o Sigs.ā.c.q.siquis.

p Et innocētij.ā.c.q iij.c.vlti.ā.e. q.i. arrianos.

q Et aliorū.ā.e.q.i.ſi gs ꝓfugerit.c.q studet ꝛ.c.sigs p pecuniam

r Equiritis.vende re.i.emere.nam

fidē ꝛ traditōez catholice ecclesie scripto⁹ negare debēat hęresiz suā ꝓfiteri catholicā fidē. Itez Tharasius pñarcha dixit : uidēt uobut sedes suas recipiant:q ab hęsi reuertunt. Religiosissimi mōchi dixerūt:Sicut recepūt uniuersales.vi.synodi ab hęsi reuertētes ita ꝛ nos recipim⁹. Sācta synod⁹ dixit:placet oibus nobis.ꝛ iussi sūt basili⁹ ꝛ eps anchire ꝛ theodorus eps mirce ciuitatis ꝛ theodosius eps sedē i gradib⁹ ꝛ i sedibus suis. Itē ꝓstātin⁹ eps cypri dixit: Nō oz nos q epi sum⁹ idigē doctrina sz alioꝝ eē doctores. Itē tharasi⁹ eps dixit:Malox doctox mala ē doctrina:ecclia de malis doctoribus sacerdotes ñ recipit. Itē io. apochrysari⁹ oriētaliū sediū dixit hęsis sepat oēm hoiem ab ecclia. Itē tharasi⁹ eps dixit : ecce mlti canonici libri ꝛ synodi ꝛ pri lecti sūt:ꝛ ab hęsi reuertētes docuerūt nos recipe:si aliqua alia cā nō ē i eis. Itē petr⁹ apochrysari⁹ pape dixit:Rome exulat⁹ ē machari⁹ hęreticus a sācta.vi.synodo:ꝛ quadraginta dierū inducias dedit illi př noster bñdictus papa:ꝛ quotidie mittebat ad eū bōifaciū ꝓsiliariā suū:ꝛ istruebat eū ꝓmonitoriis uerb⁹ ex diuina scriptura: ꝛ nullaten⁹ uoluit emēdari, hoc aūt faciebat ut eū recipet in ordine suo. Itē tharasi⁹ přiarcha dixit:Quid dicitis ō anatholio?nōne ēt i.iiij synodo fact⁹ ē ꝓceps⁹:ꝛ ecce abipio dioscoro ordiat⁹ est?Et nos igiř ita recipiam⁹ eos q ab hęreticis ordiati sūt:sic ꝛ anatholi⁹ recept⁹ ē Item uere uox dei est. Et qñ ñ moriūř filij ꝑ pribus:sz unusqsq̄ in peccato suo moriet:qñ ex deo ē ordiatio⁹. Itē tharasi⁹ přiarcha dixit:Audiuim⁹ paterna mādata Quid igiř?oportet recipe ab hęreticis ordiatos?Sācta synodus dixit:Audiuim⁹ dñe.ꝛ oz nos recipere. Tharasius přiarcha dixit : Plures eoꝝ q i.vi.synodo ꝓuenerūt a ꝑgio pyrrho paulo petro ordinati sūt:q fuerūt ꝛ ꝓcipes hęse os monozelitaꝝ:qñ isti ꝓtinuati i ꝓstātinopolitana sede sederūt:ꝛ ab ultio eorum petro.s.ꝛ usq̄ ad vi.synodū ñ fuerūt plures q̄ꝑ. xij

veteres indifferentes vtebātur his vbis.ff.de act.emp.veterem.nā de venditore nō videt dubiū qn remanere possit .vñ logt de emptoribus:qz agere pñiaz nō pñt i ordine empto:nisi purget vicium rei furtiue.i.nisi dimisso qđ simoniace acgsierūt:sz vēdētes possūt si occultū est.vel idifferēter de emptoribus ꝛ vēditoribus⁹,itelligat

anni. Thomas uō ꝛ iohānes ꝛ cō stātin⁹ ab hęreticis illis archiepi facti sūt:ꝛ tñ ꝑpt hoc ñ sūt reprobati. Sācta synod⁹ dixit: Hoc mānifestū ē. Cōstātin⁹ eps cypri dixit : Sufficiēt oñsū ē:q ab hęreticis uenientes recipiēdi sūt. Si uō qs spōte ad hęreticū uadit ꝛ accipit ordiatōez:ñ recipiat. Itē tharasi⁹ pri archa dixit: Et ego refuto eos: q ob huiusmōi cāz ad fidei sūuersionē ordiati sūt:ꝛ maxie cum pñtes eēnt orthodoxi epi a qb⁹ poterāt ordiari:sic ē pr̄n⁹ itellect⁹. Si uō synodal⁹ ꝓsonātia fuerit ꝛ hūanitas ecclia⁹:de orthodoxis q pūs pcerit ab imūdis hęreticis ordinari ꝓpositōi sūbiaccat. Sācta synod⁹ dixit:hoc ē iustū iudiciū. Ex hac auctē dař itelligi:q q ab unitate catholice fidei i hęreticoꝝ societatē trāsierit:ut de manib⁹ eoꝝ ecclastice dignitatis sacra pcipiat:ul̄ q ꝓceptis orthodoxis ab hęreticis ordinari desiderauerit:ꝛ postea sue abrenūciās hęsi ad ecclā redierit officio tñ accepto fūgi ñ poterit. Auctē uō cypani,phibēt ab administratōe ecclastica q itra catholicaz ecclā ordiati ad fidei ipugnationē dilabūt . Porro simoniaci nec ab hęreticis ordināt ad fidei sūuersionē:nec itra ecclā catholicā ordiati aduersus fidē armantur. Quāuis eni ñnullos ꝑ pecūniā ordinēt ñ tñ fidē ipugnāt:nec gr̄az sps sācti uenalē ꝑdicāt.uñ ueraci pñia cū hęsiz suā detestati fuerit: ꝑmissis auctoritatib⁹ ñ ꝓhibēt recipi i suis gdib⁹.uex tñ capo illo nicene synodi:sigs ꝑ pecuniā cē. ꝛ illo.vij.synodi:sigs oēm tradi tōem:ꝛ innocētij ꝛ alioꝝ mlrorū auctatib⁹ irrepabilit dānari iubēt.

Hinc ēt leo.iij.epis britanic.

In ordine male accepto simoniaci pñiam agere non possunt.

Equiritis de his qui turpissimo lucro colūbas i tēplo dñi uēdē ñ ptimescūt:ꝛ sua acta ipsoba temeritate simonis hęsi cōiungūt:utꝝ possint in ordie pñiam agē:an tñmodo extra ordinē:ꝛ sacerdotalē fieri gradū. Quibus nos qdē ꝓuictis ꝛ his q tā detestabile nefas qō iā mltis dānatū ꝓsiliis pegisse noscūt;nulla possum⁹

p Clarū post sunt.i.vtꝝ possint retinere ordines p̄ pñiā ꝛ hoc notat se quens lra :an tñm.nō cē.ꝛ ex audi de ꝓuict vt.j.legt.nam eā spōte ꝓfesso mitā ē agēdum.

q In ordine. hic collige subditū posse accusare plānum de simonia non ꝓmissa ꝑiata admonitōe:ar 5.j.c.q.vlti ꝑ ꝛ hec est ratio qz de aliis criminib⁹ pōt qs penitere ꝛ cē i ordib⁹ :vt di. xi.lxxxij.di.p sbyter.ō simonia vō penitē nō potest nisi dimittat ordines:vt.ā.e.q. i.sigs neqz.

r Subuēire. nisi gradibus suis vel dignitatib⁹ talis ad epīs p⁹ amissis:vt.ā.e.q.i. sigs oēm.ꝛ.xi q.i.sigs neqz.j xxvij.q.i. qui cbaisto.ꝛ.c.nec aliqua.j.xxxij q. vij. fidelis.

s Obuiare.j. xxv.q.i.sanct pam.ꝛ.c.ꝛra statuta.

t Sed in illorum.vt.ſ.de in re deponāt:vt ā.e.sigs oēm.

a Nisi rigor vtilitatis sicut etiã ius ciuile quedã admittit ꝓpter vtilitatem. ff. de pig. sed an vic.

e Est plerisq; hic icipit tractare de dispẽsatõe. vñ videndũ ẽ qd sit dispẽsatio: qd dispẽsare: ⁊ qõ ius sit dispẽsabile: ⁊ qs possit dispensare. Dispensatio ẽ iuris cõis relaxatio facta cuꝫ cause cognitione ab eo q ius hꝫ dispensãdi: ar. xi. q. i. §. ex his. Dispẽsare est diuersa pensare. Nã oia hec õ ghus fit mẽtio i ß. §. pensare dꝫ: q dispensare vult. Scias ẽ ꝙ vbicunq; decolorat status eccliẽ: non põt dispẽsari: ut j. e. si illa. ⁊ dicũt qdã idi stincte: q ꝫ q̃t mor ꝓcilia nõ possit dispẽsari: ar. ß. xv. di. sic. nec ꝫ euangelium vel ꝓceptũ apli: vt. xxvij. q. ij. si q di cũt. vt ibi nõui. De dispẽsatione eporꝫ dico: q vbicũq; nõ ẽ eis ꝓhibita dispẽsatõ: põt dispensare: vt ex de cle. pug. i duel. c. i. ⁊ de sen. ex. sup. ⁊. In qbusdã ñ casib' inuenio eis ꝓmissaꝫ dispẽsatõeꝫ in q busdã ꝓhibitã q̃ꝫ eni dispẽsant cũ sacerlego: vt. l. di. sigs pbr. Itẽ cum hẽtico. l. di. p sbyteros qui. Item cũ adultero: vt ex de iudi. at si clerici. Itez cum simõiaco dispẽsant q̃ꝫ i bñficio q̃ꝫ i ordie: vt. ß. e. q. v. c. i. ⁊. c. vlt. Itẽ cũ scismatico: vt. l. di. vt ꝙstitueret. In maiorib' aũt criminib' ẽt dispensant si sint occulta: vt. l. di. de his vero. Item cum homicida dispẽsant in bencficio: vt extra õ cle. pug. in due. henricus. l. di. studeat sed non in officio: vt. l. di. miror. Item q̃ꝫ cum aliquo dispẽsãt in matrimonio contrahendo: vt. xxxiij. q. ij. antiqui. Item in ordinibus ⁊ dignitatibus nisi tñ in epatu: vt ex de elec. inmotuit. Itez dispensant cũ excõicato ministrante: vt. ij. q. v. quanto. licet sit ꝺriũ xi. q. iij. siquis episcopus. Fit autem dispensatio cum hoc requirit necessitas vel vtilitas. ꝺ. e. tali. Item fit quãdoq; dispensatio quia timetur maius malum sicut cum anglicis fuit dispensatum: vt. xxxv. q. iij. quod scripsi. ⁊. c. quedã lex. Item q̃ꝫ ꝓpter futurũ bonum vt quando dispensatur cum hereticis: vt ⁊ alij facilius reuertantur ad ecclesiam: vt. xxiij. q. iiij. ipa pietas. Item quandoq; ꝓpter multitudinem ⁊ ꝓpter scandalum vitandu. l. di. vt constitueretur.

7 De monachis. vt. ß. lv. di. c. i.

a Necessaria.

pnia subuẽire ⁊ tot spualib' pril' obuiare: sed i illoꝫ patꝫ me sñia ꝙuenire oib' certũ sit. Nisi rigor disciplie q̃ꝫ relaxaret ex dispẽsatõe misericordie. multoꝫ. n. crimina sẽ dãnabilia: q̃ tñ eccl̃ia tolerat ꝓ tpe ꝓ plona ituitu pietatis uel necessitatis siue utilitatis ⁊ ꝓ cuẽtu rei. ꝓ tpe: sicut gelasi' q cuꝫ necessitate tpis uidẽt italicã eccl̃siã ꝓpẽ bellu famisq; icursionẽ fere oiuꝫ clericoꝫ officio destitutam a deo ut' plerisq; pplis subsidia regẽdaꝫ ẽent aiaꝫ: ꝓcessit ꝺ' mõachis ul' de laicis clericos assũi: ita dicens. Pro tẽporꝫ necessitate aplice sedis decreta tẽperantur.

Necessaria' reꝫ dispẽsatõe cõstringimur ⁊ aplice sedis moderamine ꝙuenimur sic canonuꝫ pnãoruꝫ decreta librare: ut ea q̃ pntiũ necessitas tẽporũ in restaurãdis eccl̃ijs relaxãda ꝺposcit: diligẽti ꝙsideratõe q̃stuꝫ põt fieri tẽperem' Itẽ pscis igit. Regre supra i tractatu ordinãdoꝫ. Itẽ innocẽtius papa cũ ꝓ necessitate tẽporis ne nimiũ scãdalũ eẽt in ecclesia: ordinatos a bonoso hẽtico suscipet: ait in decretis suis.

Cessante necessitate debet cessare quod urgebat.

Quod' ꝓ remedio' ac necessitate' tẽporis statutũ ẽ: ꝙstat primit' ñ fuisse. Qꝺ ergo necessitas ꝓ remedio repit: cessãte utiq; necessitate ꝺꝫ cessare pariẽ qꝺ' urgebat: qz aliꝺ ẽ ordo legitim' aliud usurpatꝺ': qꝺ ad pñs fieri tps ipellit. Similit' ex dispẽsatõe ẽt i niceno ꝓcilio de nouatianis statutũ est: ut ad eccl̃iã redeũtes ordicnt.

Iterum ordinentur qui ex nouatianis ad ecclesiam redierint.

Siquis' uoluerit ad eccl̃iã uenire catholicaꝫ' ex nouatianis: placet sãcto ꝓcilio ut ordinent: ⁊ sic maneãt i clero. añ oia aũt hãc ab eis ꝓfessionẽ ꝓ scripturã exigi ꝺꝫ: ut fateant' se cõi ꝓsensu' catholice ecclesie statuta obseruaturos Item grego. in registro.

Juramentũ a scismate redeũtiũ

Quotiẽs' cordis oculi' nube error' obducti' supne illustratiõis lumie sit seren': magna cautela nitendũ ẽ: ne latẽt auctoꝫ scismatis irruat: ⁊ ab unitatis radice eos q ad eã reuersi fuerãt: telo itez' erroꝫ abscidat. Et ideo p' q̃ ego. N. ciuitatis illi' epc̃s ꝓpto diuisiõis laqo: quo tenebar: diutina mecũ deliberatione ptractans ꝓna ⁊ spõtanea uolũtate ad unitatẽ sedis aplice, diuina gr̃a duce reuersus sum: ne ñ pura mẽte sed sil'ate reuersus existimer: spõdeo sb' ordinis mei casu ⁊ anathẽatis obligatõe atq; ꝓmitto tibi. N. ⁊' per te sancto petro aploꝫ princi pi'atq; ei' uicario. N. beatissimo ⁊ successoꝛib' ei': me nũq; quoꝫlibet suasiõib' ul' quocũq; alio mõ ad scisma: de quo redẽptoꝛis nr̃i gr̃a liberãte erept' suꝫ reuersuꝫ: sꝫ semp me in unitate sãcte eccl̃ie catholice ⁊ cõione romani põtifi cis ꝓ oia ꝓmãsuꝫ. unde iuratus dico ꝓ deũ oipotẽtẽ ⁊ ꝓ hec sãcta quattuoꝛ euãgelia' q̃ in manibus

b Quod ꝓ remedio cessare: ar. cã sublata tolli constitutionem ex causa ortam. cessante enim necessitate cessare debet id quod urgebat: vt. ß. di. xxviij. de syracusane. vt. ß. di. lxi. §. bis omnibus. c. neophitus. ß. q. i. qõ ꝓ necessitate. ß. di. xlviij. quoniam multa. ꝺ. ix. q. i. ordinationes. ⁊. lxiij. di. verum.

c Necessitate. futura sed non ita facta.

d Quod urgebat. ar. ff. de adopti. i ol fere. ar. ff. õ sta. ho. bõ liber

e Usurpatio .i. dispẽsatio vel iuris derogatio ipellit vt ꝓmoueãt

f Similit ordinent. id est vt ꝓmoueãt vel ordinent si añ nõ fuerint ordinati: vel forte ex̃ formam eccl̃esie.

g Siq voluerit. ß. e. q. i. siquis confugerit.

b Catholicã. ß. e. q. i. siquis eps. ß. e. q. i. sigs omnem. ⁊. c. conuenit̃ ibus ꝺ.

i Est fateant' ꝺ. xxiij. q. vlt. pessimam.

k Cõsensu. aliud ẽ ꝙ iurare stare mandatis eccl̃esie: aliud epi. ⁊ ex hoc soluit' ꝓtas illorũ. c. ex̃ de appel. q̃stioni. ⁊ c. preterea io.

l Quotiens. cordis cautela. ar. ꝙ cũ abundantioꝛi cautela faciendũ est in quo timetur regressus. ß. di. xxviij. õ bis. ꝺ. xx. q. ij c. vlt. ⁊. q. iij. c. i. ß. di. xxiij. q̃ꝫ q̃ꝫ.

m Sub ordinis. similiter obligatur aliquis sub pena beneficij sui vt ex̃ de elec. cum dilectus. in fi. ⁊ ex̃ de cri. fal. c. fi.

n Et anathematis. in precatio est. nõ enim quis q̃ꝫ põt se excõicare. Similis est iprecatio: de conse. di. ij. ego berengarius. ⁊. xi. q. iij. si is qui. nec põt apud se aliquis obligari. ff. de fideiuss. siqs ꝓ eo. §. i.

o Et per te. ar. contra institu. de inutili stip. §. siquis alij. quia ibi dicitur ꝙ alteri stipulari vel pacisci nemo potest: nisi sit seruus eius vt ibi vel procuratoꝛ presentis. ff. de verbo. obliga. si ꝓcuratoꝛi presentis. dic ergo ideo ꝺ fieri: qz papa seruus est beati petri. vnde dicit in epistolis suis seruus seruoꝝ dei. vñ vf. Serui erant tibi roma patris domini dño: um: Seruorum serui nunc tibi sunt domini. Vel hoc fit fauoꝛe religionis. sed credo inre canonico me teneri si ego promitto tibi me daturum licio. x. ar. xxij. q. v. iuramẽt'. maxime si interuenerit sacramentum: argu. ff. de consti. pecu. l. i. ⁊ l. eum qui.

p Euangelia. ꝺ. xi. q. i. impatoꝛ. ar. ꝺ. ꝺ. xxij. q. i. sic etiam. ꝺ. causa proxi. q v. que de causa. ꝺ. xxij. q. i. clericum. ⁊. c. mouet contra. dic vt. xxij. q. i. si aliq̃.

q Salutem. id est per eum cuius iudicio salus dominorum meorum consistit. sic enim iurando per has creaturas respectum habebat ad creatoꝛem ⁊ ideo non peccabat. ff. de iureiur. qui per salutem. ⁊ ꝙ dicit in manibus ꝛc. est argu. ꝙ episcopus cum iurat: tangere debet euangelia. ⁊ sic est contra xi. q. i. nec honoꝛe. io. ⁊ est expressum hodie ꝙ epc̃s cum iurat nõ ꝺꝫ tangẽ libr̃ũ: in decre. de iuramẽ. ca. c. vlt. b.

Alexi stipulari

r Dñoꝝ.j.xxij.q.i.clericum.ꝛ.c.monet.contra.

s Cōsulibus.hoc nō hz hodie locū.nā sufficit apponē nomē pape ꝛ ipa toria:vt nota.ij.q.v.sacramentum.

t Sacramento.hec.vi.p̄sbyteꝝ faciūt iurare coactum:vt sit recta fides:vt obediat:vt bona fama:ne verū pereat:ne res sacra:vel data dāna.xxviij.di de syracusane.

u Subscripsi.s.hoc qō statutū ē in cōcilio niceno.ā.e.q.sig volue rint.

x Q Eli in qualibet. discreta.ꝛ sic solu itur contrariū.ā.e.q. iiij.qui apud.ꝛ.c.placuit.

y Baptizati.ß dispē sari ꝓsueuit.sz nō in casu seq̄nti cū .s. rebaptizant:vt de cōse.di.iiij. q bis.ꝛ nō.ix.q.i.i p̄n.

z Aut rebaptizati.ā. e.q.i.vētū est.ꝛ.ā.di.l. cōfirmādū.ā. e.q.iiij. placuit.ā. So.ibi.j.de cō.di.iiij.qui bis.ā.di. li.c.vltimo.

ꝛ Ex eꝰ cetu.vel si in adulta eoꝝ etate cōsenserit:vel fidez impugnauerit.vel de adultis in adulta etate baptizatis loquitur.

a Pro psona.ar.ꝫ lxi.di.miramur.sz verū est qō ibi dr:q ppē amorem ꝛc.

a Pro psona.i. ppē simplicitatem persone

b Anta negtia.ā. di.lxxxvi.tāta.

c Tacemꝰ.ar.q tacet ñ ꝓsentit.ff. cōi di.sabinus.v.sicut.phibē ꝛc. ff.de.pcura.filiusfa.§. unitū.j.de cō.di.iiij. cū ꝑ parvulis.

d Jetat.dr aūt pietas qñq; respectu nature:vt q; nr̄a natura hodie fragilis est:exercenda ē pietas:vt. xxxiiij. di. fraternitatis. Item alꝫ ppter fragilitatē vel pietatis intuitu dispēsatur.xxxiij.q. ij.antiqui. Item adhibetur pietas ppter innocentiam:sic puer baptizatꝰ ab heretico admittit ad sacros ordines propter pietatem innocentie:vt.ā.e.q.iiij placuit.

meis teneo ꝛ salutēꝫ dñoꝝ nr̄oꝝ N.ꝛ.N.rempu.gubernātium: me i unitate sic dixi eccl'ie ad quaz deo ꝓpicio iuz reuersus ꝛ in cōione romani pontificis semp ꝛ sine dubio ꝑmanē. Q si quod absit ab hac me unitate aliq̄ excusatōe uel argumēto diuisero:p̄urij reatū i currēs et ne pene obligatꝰ iueniar ꝛ cū auctore scismatis habeā i futuro seculo portōem. Hāc aūt p fessiōis ꝑmissiōisq; mee chartulā tibi. N.notario meo cū ꝓsensu p sbyterozꝝ ꝛ diaconozꝝ ꝛ clicozꝝ q me i hac unitate obligātes se in suprascriptis oibꝰ ꝑna silit uolunta te secuti atq; ꝓpis māibꝰ sbscriptu ri sī: scribēdā dictaui ꝛ ꝓpa manu sbscribēs tibi tradidi. Acta i loco tali die tali ꝛ ꝓsulibus suprascriptis. Ego.n.eps ciuitatis.n.huic ꝓfessiōi ꝑmissiōiq; mee ꝑstito de ꝓmissis suprascriptis oibꝰ sacrōꝰ sbscripsi. Cetez ex cānonū rigore ꝓtra scribit felix papa oibꝰ epīs.

Qui extra eccliam baptizati fuerint uel rebaptizati:ad ecclesiasticam militiam non admittantur.

Celi in q̄libet etate alibi q̄ṁ i ecclesia catholica aut baptizatꝰ aut rebaptizati sī:ad ecclesiasticā militiā,p̄sus ñ ꝑmittāt accedere Quibꝰ satis dz ee: q i catholicoꝝ nūero sī recepti: qñ de suo ordie ꝛ cōione uidebit ferre iudiciuz qs qs hoc uiolauerit istitutū:ul'q nō ꝛmouerit eū quē exꝫ eiꝰ cetu ad ministeriū clericale obrepisse cognouerit. Roꝰ psona:sicut beatꝰ gregorius scribēs ianuario epō ait.

Rigor canonum p̄o persona aliquando dispensat.

Anta negtia in aures meas de tua senectute puenit:ut eā nisi adhuc hūanitꝰ pēsarem:fixa iā maledictōe ferirem:ꝛ qdez pene fuerat i te sntia iaculāda. Sed qñ simplicitatē tuā cuz senectute cognouimꝰ:iteri tacemꝰ. Jetatis intuitu:sic de illiteratis ꝛ coꝝ pore uiciatis gelasius ait.

Canonum decreta pietatis intuitu nonnunq; relaxentur.

Jq; ul'ꝑpa temeritate ul'icuria p̄sidētiū tales susceptī sī: nihil ultra,pmotōis accipiant: satisq; hēant hoc sibi ꝑ nimia miseratōe ꝓcessuz. Necessitatis' itui tu sic hilariꝰ papa: q cū de quodā epō p̄ noticiā ul' ꝓsēsū metropolitani' ordiato loq̄rē :ne i utroq; graue scādaluz fieret. Jt eiz in epla sua.

Necessitatis causa q̄dam in ecclesia tolerantur.

Eloniāb qcqd ab alt'utra pte ē iudicatū:oi uidemꝰ puersitate ꝓsusuz:tēpoꝝ necessitate p̄specta hac rōe decernimꝰ ad ueniā ptinē qō gestū ē:ut deinceps nullꝰ ꝑter noticiā uel' ꝓsēsuz metropolitani ordieꝝ ātistes. Tē inocē.

Eloties' a pplis. **De eodez**

aut a turba peccaꝫ:q i oēs,pter' multitudinē uēdicari ñ pōt: multū solet trāsire. poza ergo dimittēda dico dei iudicio:ꝛ'm' ō reliquo maxia solicitudie p̄cauēda.

Tē i epla cyrilli missa maximo diacono antiocheno.

Ex dispēsatōe quedā tolerāt' que canonum rigor cōmendat.

Jdicꝰ a diligēdo mihi paulo mōcho:qz recusat pietas tua usq; hodie cōionē reuerendissimi epī iohānis āplecti:ꝑ eo q̄ qdam in antiochena eccl'ia male adhuc cū nestorio ul' sētiāt ul' iā sēserit q dē:sz fortsitā resipuerūt.,pbet igit tua modestia:utrum aliq̄ colligi nude ac irreuerēt cū nestorio sentiāt:ꝛ iuicē colloquāt':sz aliq̄ cautēriatā habuerit ꝓsciētiā. colligāturꝰ aūt nūc acta p̄nia sup his in qb' surreptī sī:q̄uis ꝓfiti' fortassis reuereāt' excessū.ut aūt ñ estimemur amare ꝓtētōez:āplectamur epī reuerēdissimi iohānis cōionez ꝛ idulgētes ei ꝛ cā dispēsatōis eiꝰ negociū ñ sbtilꝰ ul' districtiꝰ' siue uehementius erga se recognoscat

m Et de relig id est decetero xcvi.di.in scripturis.ff.de legibus cum lex

n Jdicꝰ, cauteriatā.id est vulneratā vel adustaz ignito ferro cauterio.

o Colligant. ar.ex collocatione presumi consensum .c xvij.q.i.nec alia qua.

e Jq; vel propria.tales .p̄o quibus supponit istud tales? non p̄t haberi ex.c.nisi ex.§.precedenti.sed credendū est gratiano q vidit originale:ꝛ est simile.j.c.tali.ꝛ.xxxiij.q.v.c.ij.

f Ecessitati.ꝛ.l.di.de eo.

g Metropolitani.ā.di.lxv.c.ij.ꝛ.iij.

b Eloniā quicquid ab alterutra,i.ab altera.sed tamen aliter intellexit.

p Surrepti.id est surreperūt.ꝛ est antiqua grāmatica.vel id est corrupti.ff.de seruo cor.l.siquis seruum.

q Confiteri.publice.scilicet ꝛ in hoc est disp ensto.nam de irre publice debet confiteri:supra.e.quoticus.de consc. distin.ij. ego berengarius.

r Districtius.cum vult aliquid exaggerare ꝛc.lxxiij.di.vbi.

f Multũ.id est magnum.
k Et archimandritam.archos princeps mandros ouis.vnde ar chimandrita princeps ouium.
d Dispensatões.a debito.i.a iure cõi qd oib⁹ eqlit debet̃ ⁊ ita dispẽsatio ñ ẽ ius:vt.xxxi.q.i.hac rõe.qñqȝ tñ dispensatio

ĩure petit:tñ ad petẽdã dispẽsatõeȝ põt iplorare officium iudicis.⁊ si nollet ẽps dispensare:petet hoc a supiore.et est si.ex̃ de iurepa.nullus.
e Mõ ex laicis.s.lxxvij.di.mõcb⁹.s.lix.di.si officia.ȝ.s.di.lxi.qd pderit.ȝ s.di.lxi.c.i.⁊ ij.ȝ.solu.ibi ius cõe:hic dispensatio.
f Quia remissio.j.xxiij.q.iiij.est iniusta.in fi.ȝ.s.di.xciij.pnenit.⁊.xxxv.

agitari.dispẽsatõis.n.grã sic dixi eget negociũ mltũ. Idẽȝ ad ianuariũ ⁊ archimãdritã pŝbꝛum.

Dispẽsatões rex̃ **De codẽ.**

Dñnũqȝ cogũt parꝛ qdẽ a debito rigoꝛe quosdaȝ exire foras: ut mal aliqd lucri faciãt.sic enĩ hi q mare nauigãt: tẽpestate urgente nauiqȝ piclitãte anxiati qdaȝ exonerãt:ut cetã salua pmaneãt:ita ⁊ nos cũ ñ hẽm⁹ saluãdoꝛ oium negocioꝛ penit⁹ certitudineȝ: despicim⁹ ex his qdã ne cũctoꝛ patiamur dispẽdia. Vtilitatis itui tu:sic i meldẽsi ɔci.phibet̃ d filijs uirginũ p uiȝ raptaꝛ ⁊ sic ad ɔiugiũ raptoꝛ applicataꝛ. **Vtilitatis ituitu qdã i eccl'ia tẽperanẽ.**

Tali ɔiugio generati ecclastici cis ordib⁹ ñ applicẽt:nisi forte eos aut maxia eccl'ie utilitas ul' necessitas postulet:ul' euidẽs meritoꝛ ꝓrogatia ɔmẽdet. Q Vic petr⁹ ɔcordãs ait:i ueritate ɔperi:q2 ñ ẽ acceptoꝛ psonaꝛ de⁹ ⁊c. Pro euẽtu ẽt rei qdã i eccl'ia tolerãt. Sic leo ait i decretis suis de laicis sbito ɔtra decreta canonuȝ ordiatis epis. **Laicis q ɔtra decreta canonũ ad ẽpatũ pmouẽt. ex mia susceptũ officiũ relinqtur.**

Exigũt cãe:ut ñ solũ i tales p sules sȝ ẽt i ordiatores coruȝ ɔpetẽs ultio pferat. Sȝ circũstãt nos hinc mãsuetudo mĩsicoꝛdie hic cẽsura iusticie:ut credam⁹ qdã delicta utcũqȝ tolerãda:qdã uero penit⁹ ãputãda. Illos ergo quoꝛ ꝓnectõ hoc tñ rephẽsiõis icurrit q ex laicis ad ẽpale officiuȝ electi st:locũ suũ tenẽ pmittim⁹ ñ ꝓiudicãtes aplice sedis statutis nec beatoꝛ patꝛ regulas soluẽtes:q2 remissio peccati ñ dat lĩiaȝ delinquẽdi.nec qd potuit aliq rõe ɔcedi:fas erit apli⁹ ipune ɔmitti:ne qd ad tps pia lenitate ɔcessim⁹:iniusta postmodũ ultione plectamus.

Idẽ ad mauros ẽpos **Donatiste ⁊ nouatiani quãuis rephensibilit̃ ordiati:tñ ordinati ex necessitate tolerantur.**

Maximũ quoqȝ ex laico lȝ rephẽsibilit̃ ordiatũ: tñ si donatista iã ñ ẽ ⁊ a spũ scismatice prauitatis alien⁹ ẽ:ab ẽpali quam quoquomõ adept⁹ ẽ:ñ repellimus dignitate:ita ut ipe libello ad nos directo catholicũ se ẽẽ manifestet.

Idem. **De eodem.**

Donatũ aũt seiacensem ex nouatiano ut ɔpim⁹ cuȝ sua plebe ɔuersũ ita dñico gregi uolum⁹ psidẽ:ut libellũ fidei sue meminerit ad nos dirigẽdũ:quo ⁊ nouatiani dogmatis dãnet erroꝛẽ:⁊ plenissime ɔfiteat̃ catholicã ueritatẽ. Que aũt nũc certa remisim⁹ cõsideratõe causaꝛ:ãtiquis deiceps custodiẽda st regul': neqd ad tps pia lenitate ɔcessim⁹:p⁹ hac iusta ultiõe plectam⁹. Idẽ ianuario ẽpo aquilegensi. **Redeũtes ab hẽsi p⁹ publicã ꝓfessionẽ i suis ordib⁹ recipi pñt.**

Saluberrimũ. R. ⁊ spũalis medicie utilitate plenissimũ ẽ ut siue psbꝛi siue diaconi aut cuiuslibet ordis clici:q se correptos uideri uolũt:atqȝ ad catholicã fideȝ quã pdẽ amiŝant rursum reuerti ambiũt:ꝓus erroꝛes suos ⁊ ipos auctoꝛes erroꝛis a se dãnatos siñ ãbiguitate fateãt:⁊ sesib⁹ prauis ⁊ iã pẽptis nll'a desꝑandi supsit occasio:nec ullũ mẽbꝛ taliuȝ possit societate uiolari:cũ p oia ill' ꝓfessio ꝓpa cepit obuiar̃.circa quos ẽt illã canonũ ɔstitutõeȝ pcipim⁹ custodiri:ut in magno hẽant bñficio:si adẽpta sibi oi spe ꝓmotõis: i quo ineniũt̃ ordie stabilitate maneãt ppetua:si tñ itãta unctõe nõ fuerit maculat̃. Itẽ ex cõ.martini pape. **Ab hẽsi redeũtes hẽsis eꝛ⁹ auctoꝛes publice detestẽt.**

d ex laicis.i.vt.
vt ɔstitueret.
d Exonerãt.j.xxij.q.iiij.ñ solũ.j.xiij.q.vlti.aie.ff.siqs cau.l.iiij.ff.ad Lrhodiam qui leuande.
y Despicim⁹ Lomittim⁹ qa easdẽ res si habent ꝓ derelicto.vñ male faciũt reges hispanie:q naues fractas occupãt.nã dic lex q fiscus ñ dȝ ditescere calamitatib⁹ miſorum.C.d nau fragio.l.i.li.xi ɔmittit ẽt fur tũ si qs ide qd accipit cum di fluctõe.ff.de furt.falsus.§.vlti.
3 Dispẽdia. Esse solẽt magno mioꝛa dãna bono.
⁊ u Vtilitat.
Tali con iugio.sȝ sine iter raptã ⁊ raptoꝛẽ ten3 mrimoniũ:vt xxxi.q.ij.tria? qre ḡ filij cũ legitimi sint repellũt a pmotione i'Rñ.b ñ tenet.vel dic q b loq̃t d mo nialib⁹ raptis: cũ qb⁹ mrimo niũ nõ tenet.⁊ dic cõiugio.i. ɔiũctiõe vl' cõ iugio de facto alias legitimi essent nisi forte quo ad ẽpatum:ex s elec. innotuit.sȝ certe illa decretal' loq̃t tñ i concubina.

q.ix.loci.j.xxi.q.ij. placuit.solu.ibi factuȝ respicit:hic ius:⁊ ex pone quod sequitur.
g Nõ dat.i.nõ dȝ dare.nam leges q̃ pluries puniũt ⁊c.C.de idicta vidu.l.ij.arg.C.vñ vi meminerit.j.de cõse.di.iiij.qris.arg.de pe.di.iij.§.sed vba.⁊.c.sane.sȝ aliud ẽ ipunitatis occasiõe amplius peccandi cõfidẽtiã sumẽ: qd ibi dr:aliud ꝓ vno cõc.sso reliqua similia vsquequaqȝ ɔcedẽ qd hic negat̃.vel dic non dat.i.non dare debet.
a Maximum.ex laico.iste fuerat factus episcopus nõ seruatis iterstitijs tẽpoꝛ in minoꝛib⁹ ordinib⁹ ⁊ iõ dicit tex.laico.ar. sufficiale ꝓ illitteratis s.lx.di.c.i.ij.⁊.iij.ȝ.io.
b Episcopali.j.xvi.q vlti.inentũ.
c Repellim⁹.vij.q.i. §.ecce qualiter.s.e.q.c sequi voluerint.
d Dignitate.quid si patronus labitur i hẽsim an reuersus recuperet ius quod habebat:argu.q sic:extra d elec.quia diligentia.ff. de in ius vo.l.sed si.ff. de bo.liber.l.iij.§.si deportatus.io.tamen si lata fuisset sententia cõtra eum de amissione iurispatronatus amplius non recuperat: ex de dinoꝛ.de illa.extra de conuer.cõiug.c.vltimo.b.
e Libello.id est non legitimo.sicut illud: quod genui quocũqȝ toro.
f d Donatuȝ autem. causarum colli ge ex hoc intelligenti am eius quod dici so let i litteris: salua apostolica auctoꝛitate.

b Huic.s.vt necessitate vel vtilitate ꝓmoneãtur tales.
c Petrus ait ⁊c.q2 apud deũ non est psonarũ acceptio.
e Exigunt cause.cũ q b sit rigor ⁊ ibi misericordia: poti⁹ dȝ in dex seq misericordiã q̃ rigoꝛẽ:vt ex de sortileg.c.ij.⁊.C.de codic.placuit.⁊ sic iã uidet q dispẽsatõ sit debita:q2 pceptum misi cordie oib⁹ est cõe:vt.lxxxvi.di.nõ sat.⁊ stiia que misericordiaȝ ve tat fugienda ẽ:vt.l.di.põderet.in fi.qd ɔcedo q qñqȝ sit debita: ⁊ iudex peccaret si ñ dispensaret:nõ tñ est ꝓditum ius p qd petatur dispẽsatõ:sic ad elemosynã tenemur pauperi.paup tñ eaȝ nullo

g Antiquis.id est fm antiquas regulas.⁊ ita nisi exprimeretur hoc:videretur constitutio perpetua:ar.C.de penis.seruus.Sed tamen quid iuris sit super hoc nota.lxi.di.§.ex his omnibus.
h Saluberrimum.ꝓfessio.C.de non nume.pe.generaliter.j.ij.q.i.leguȝ j.xxvij.q.i.omnes femine.ex de appel.personas.
i Maculati.idem est si fuerunt rebapnizati:ar.de conse.di.iiij.qui bis.⁊ c.eos quos.vel si ad subuersionem fidei adheserunt hereticis:supra.e.q. conuenientibus.

k Si. Jqs epūs.xcilio.hodie sufficit solus epūs:ex de bere.ad abolendam.§. quia vero.

l Concilio.ā.l.di.de eo.

m Libello.ā.e.siqui volnerint.

n Purgatōez.idē ēt si de simōia suspect' sit:ex de purga.cano.quotiēs.

o Opinionem.ā.di. xxx.c.vltimo

p Distinguit.t.ptin' agit de illis q̄ dispēsa ri solent.

q Et si illa.vt di- spensabilia.

r Sinēda sūt.i.dispē sanda: t ita ceteroz i ꝑpe sumit:ar.ff.de mi nori.pri.xxvi.di.dein de.

s Que si ceteroz.i.q̄ dispensari possunt.

t Illa.hoc de illis q̄ dispēsare nō possunt.

u Decoloratōe.puta si ēct ebriosus:vt ex ō regu.iur.estote.

x Et si ipa.sic forma ꝓstructōez:si illa nulla tenus sit mutilanda:q̄ nullo detrimento cē. q̄sto magis nec illa sit mutilāda:t ē sensus si cū dispēsabilib' nō oz index dispēsare nisi ex magna cā:q̄sto magis i his q̄ sit idispēsabilia nullo mō debet index dispensare.

a Vel tēpoz vel ꝑsonaz nā.p q̄litate ꝑsonaz t actio formal' t cōdēnatio moderat'.ff de nego.gest.pōnt' in negocijs. hēs q̄ hic eās,ppē quas ē dispen sandū.s.cā vtilitatis t necessitat',sz nūqd ex eā ꝓbabili? videt' arg. lviij.di.c.i.qō ꝓcedit a lan'.ego ō.nec obstat lvij.di.c.i.q: si post fi des ei' appareat ꝓba bilis : abolet' irregula ritas ibi ꝑsūpta:t pro mouet' de iure cōi.

b Vel accelerate.naz q̄ ō nouo emergūt cē. ff.ō iterro.act.de etate

c Mutilāda.dispen sationes q̄s extorqnet necessitas cessāte necel sitate mutilāde sūt.que vero regulariť fiūt ñ:vt j.ix.q.i.ab excōicat'.ā. di.l. placuit.j.vij. q.i. mutationes.

Sjqs'epūs sine alicui' epi pbr aut diacon' i alicui' hēsis opi nione offēderit:t ob hāc cām fue rit excōicat':null' epūs i cōione eū recipiat:nisi pus i cōi ꝓcilio' pozze cto sue fidei libello' satisfaciat oi b':t ita liberā teneat suā purgati onē':hoc idē t de fidelib' laicis sit decretū:si i aliquā hēsis opionez' fuerit noiati. Cce qb' de cāis q̄ dā i eccl'ia tolerāť:q̄ cisdez cessāti b' pia seueritate uidicanť. qñ aūt tolerāda sint:qñ resecāda: gelasi' papa distinguit' dicens.

Qūo i eccl'ia aliq̄ sint toleranda.

Et si illa nōnūq̄ sinēda'sit q̄' si ceteroz ꝓstat itegritas :no cere sōla ñ ualeant:illa'tñ magno pe pcauēda sit:q̄ recipi sine mani festa decolorātōe ñ pñt. Et si ea ipa q̄ nullo detrimēto aliquoties idulgēda credūť:ul' rez ul' tēpo rū q̄ cogit ituit' ul' accelerate,pui siōis excusat respectus quāto ma gis illa nullaten' sūt mutilāda':q̄ nec ulla necessitas nec eccl'iastica ꝓfuis extorqt utilitas. Aliqñ eni ꝑ necessitate l' utilitate eccl'e muti lāť t laxāť pcepta' cānica. Re uit' oñdim' q reuertētes ab hēsi in suis ordib' ualeāt recipi ul' q nō. Nūc q̄rit' ō his q ab hēticis ordi nati sit:si ad unitatem catholice ec clesie mris redierit:utz' i eodē or dine itez ualeāt ordiari ? Semel eni ꝓfecť':ut' ait beat' grego.itez ꝓfecri ñ oz. Tē. Clēmēta q̄ ab hēticis i forma eccl'ie mīstrāť: sic augu.' testat':reiterari' ñ debēt ne ñ hōi sz sacro uideat' iuria fieri Sed illō greg.de his itelligit':q̄ ꝓfectōez sacerdotalē ul' epālez ac cepunt :q aut ꝑ man' ipositōem cū ad eccl'iaz redeūt:effectum suc unctōis accipiūt:ut ab eius admi nistratōe ꝑpetuo cessare iubeant'. Sūť illō augu.de eadez mystica unctōe t de sacro baptismatis in telligit'. Sūt aūt i eccl'ia alij ordi nes:q sine sacrali unctōe sola epi bñdictōe cū q̄dā uasoz ul' idumē toz distributōe pstāť:ut sūt leuite t ceti ifra eos ꝓstituti.hi q̄uis ab hēticis ordinēť:tñ ad eccl'iā rede untes i eodē ordine si alias digni fuerit ab eccl'ia ordinēť :nec fiet i eis reiteratio muneris:cū ab hēti cis nihil uocať eis fuisse collatū.

Unde urbanus.ij.scribit petro pistoriensi episcopo t rustico ab bati uallis umbrose.

Redeūtes ab hēticis sī ordinādi

Albertū' a nezelone lz simo niaco ñ simōiace eiusdē ꝓfessi one repim' i diaconū ordiatuz t' beati inocentij pape snia ꝓstat de claratū:q̄ nezelon hētic' quez cō stat ab hēticis ordiatū q' nihil ha buit:nihil dare' potuit ei cui ma nus iposuit. Nos igit' tāti pōtifi cis aucte firmati t damasi pape testimonio roborati:q ait reitera ri oz qō male actū ē:diabertū ab hēticis corpe t spū digressuz atq̄ utilitati eccl'ie,p uirib' iudātē ex' itegro eccl'ie necessitate urgēte i' diaconē ꝓstituim'.qō ñ reiterati onē existimari censem':sz tm̄ ite grā diaconū datōez: qm̄ ut pdixi m':q nihil habuit: nihil dare' po tuit. Tē damasus papa.

Er' illicitā man' De eodem imposītōez uulneratū caput illi q uidebāť aliqd accepisse habe bāť:t ubi uuln' ifixū ē:necesse est medicinā' adhiberi: q̄ ifixa sanet' macula.i.reiterare' necesse est:qō legitie' actū ñ ē:aut collatū minie ꝓbat'. Nā qūo' possit honorē re tinē:q ab illo accepit:q ptātez da re ñ habuit:legitie inuenire ñ possū Tē li.ix.coō.t.ad.le.iul'. repe tūdaruz. Opator the. t uale rius.

d Precepta.quedam non omnia.

e Reuit'.ordib'.s.illi q coacti sūt vel ignorāť ab hēticis ordiati sunt.

f Utrū i eo ordie.t dic q nō si in forma eccl'ie ordiati sūt:ex de apostatis ex lris.nec bñ soluit hic gratianus.

g Et ait beatus gregorius.ā.di.lxviij.c.i.

h Augustinus.ā.e.q.i.quod quidem.

i Reiterari.vt.ā.e.q.i.ventum.

k Albertū.p hoc.c.,pbat.io.opionē suā.s.q̄ baptizat' ab eo q recepit vltimā man' iposītōez ex eccl'iā:nihil recipit. Nos q dicim' ꝛrium

b Er illicitam.id est non iustam.

i Vulneratū caput.i.mentē macula culpe infectam.

k Reiterari.nō hāc expositōez cē.t hec expositō est ſintelligē da.ā.e.q.i.ventū.vbi eadem sunt verba.

l Medicinā.adhiberi.i.reiterari:vt ita t illud itelligať de nō or dinatis in forma ecclesie.

m Legitime.ar.ex hoc loco q si potestas translata est in aliquē vt eligat epm:t ipe minus bonū eligit:itez potest eligere:arg.vij. q.i.factus.viij.di.que contra.nam reprobata pecunia non liberat

debitorem.ff.de pig.acti.eleganter.§.q reprobos.ꝛ est ar.ad b̄ eꝝ de elect.in cautis.in fi.ar.3.eꝝ de offi.dele.in lr̄is.nam functus est officio suo.nā etiā ip̄i canonici male eligēdo p̄uantur potestate eligendi:eꝝ de elec.cum in cunctis.ꝛ.nota.lxi.di studio.quicquid iuris sit:nō.in questionibus.bar

n Quomō.ā xix. di. fm.3. sed illud cum anēte sua generaliter est ꝓ bibitū: istud i eccl'ia catholica ꝓfirmatuz. nā ꝓ nō dato ꝛ eꝝ de iurꝑa. q̄ antē.ꝛ. ff. si qs cau.l. quotiens.arg.3 eꝝ de iurepa.con sultationibus.

o Sancim⁹ lex ē canonizata.non ābitione.ā.e.q i.null⁹ itaq̄.

p Elel. vite. logl' p̄fecto.

q Jurati.ā.x xiij.di.q̄ꝫ.j. viij.q.iij.artal d⁹.ꝛ.c.talia.

r Sortiēdis. dignitas enim nō debet venalis ē sicut nec misericordia.ff. de dona.inter vi.ꝛ vxo.l.ij.

s Postmodum.ā.i. q. i. eos q.ā.di. xl vi.sic̄ nō suo.

t Per se.eꝝ de pecul.cleri. ingrediuz.eꝝ de sen.ex. mu lieres.

u Cuiusq̄.sz videl'.3.ff. de poll'.l.i sz aliꝰ est publice ꝓ mittere aliqd reipublice: alt ud occulte ali cui vt eius suffragio ꝓmoueatur.

x Salarijs.j xxiij.q.i. militare.ā.di.lxxx vi.nō sat.fo.

y Arbitremur.ar.ꝓ teste p̄sumendū: q̄ nollet deierare:extra de testi.cum tu fili.ꝛ dicit canon:quos scimus nolle perirare ꝛc.ij.q.v.si mala fama.sed licet p̄sumatur:est tamen non digium:q̄ lex non stat huic p̄sumptioni immo subijcit penā in deieratione.j.e.ibi quadrupli.ꝛc.publicum.j.vi.q.i.§.vlt.

z Convictus.nā post depositam administrationem dz eē p̄sens p.l.dies.C.vt omnes iudices tam ciui.q̄z mili.l.i.ꝛ ꝓueniēdum sub epo loci:in autētico vt iudices time quoquo suffr.§.necessitate.sz

ex contractu nō p̄t iudex cōuenire post depositā administratōem si ꝑtū aliquē fecit noie ciuitatis:vt.ff.de administratione rerum ad ciuita. perti. ꝓcuratores.§.in eum.ꝛ.ff.de euict.illud.§.i. sed procurator negociorum

P bñ ꝓuenit' post depositum officium:vt.ff.de ꝓcurato procurator.b. ꝛ p Ater.ab exteris.id est laicis qui eꝝ ecclesiam habent ban: potestatē vt.ā.di.xvij.nec licuit j.xxiij.q.v.p̄ceps.io.

p Pro nihilo.b̄ in ō testationē buiꝰ sceleris dicit'.ā.di.xc.neqz.ꝛ.ā e.q.i.cito.j.xxiij.q.vij. qd in oib⁹.ꝛ.c.non solū.ꝛ eꝝ de simo.tanta.

q Reputāt'.b̄ dr̄ in ō testatōem crimis ꝛ ad terroꝛē:sicut illud:omnis peccator ꝛc.eꝝ de simo.tanta.vel est gra uius qz facilius dr̄ b̄ crimē cōmitti in deum q̄z alind:qz donuz dei volūt emē pecunia .ā. i.q i.eos.ꝛ iō grauius dr̄:ar.xvij.q.iij .sic̄.x xij.q.i.mouet.vel iō b̄ dr̄:qz nulla certa penitentia ꝓ b̄ crimie indicit':nisi q̄ vsq̄z ad mortem aspere peniteat.ā. e.q.i.sigs neqz.io.

a Quod autem. Tu dicas q̄ in manifestis requiritur ordo iuris: xi.q.iij.coꝝ.sed ñ i notoꝛjs :vt dicā.j.e. manifesta.ꝛ habes extra de iureiurā.ad nr̄am. Et nōdū q̄ q̄dā sniaz est diffinitiua:q̄dā iterlocutoꝛia:q̄dā p̄cepti. q̄libet istaꝝ regrit ordinem iuris:ꝛsi diffinitiua sniaz fuerit lata omisso ordine iuris ipo iur̄ nulla est:vt.j.e.q.vi.§. diffinitiua.b̄ tñ scias q̄ duplex est ordo iuris vn⁹ q est de natura siue de substantia iudicioꝝ.s.vt qs post citation ē babeat induci

Q. I.

as:ꝛ vt fiat litis ꝓtestatioꝛ testes recipiātur si contra hunc ordinē feratur sententia non tenet.d.§. diffinitiua. Est alius ordo qui nō est de substantia iudicioꝝ.s. vt sententia non feratur sub conditione:ꝛ non priꝰ pronuncietur de possessione q̄z de ꝓpꝛietate.si tamen hoc nō seruatur nihilominus tenet sententia.j.e.q.vi.§.biduum.ꝛ.C.de appel.l.i. Item sententia interlocutoꝛia siue sit excommunicationis vel suspensionis vel missionis in possessionem requirit ordinem iuris .De ordine excommunicatōis sententie habes.j.e.nemo.ꝛ.xxiij.q.iij.de illicita.melius extra de sen. ex. sacro. De ordine suspensionis habes.j.e.nomen. Si tamen iste ordo non fuerit seruatus:tenet excommunicatio vel suspēsio:vt.xi.q.iij.si episcop⁹ Item in sententia missionis in possessionem requiritur semiplena cause

Sancim⁹ huiusmōi uiros ad ꝓuincias regendas accedē:q ad honoꝛis isignia ñ ābitōe uel' p̄cio sz ꝓbate uite ꝛ āplitudinis tue solēt testimonio ꝓmoueri:ita sane ut hi q̄bus honoꝛes p sedis tue ul' nr̄az fuerit electōez ꝓmissi iurati' it' gesta deꝓmāt se ꝓ administratōib⁹ sortiēdis' neqz dedisse q̄p piaz:neqz daturos unq̄z postmodū' foꝛe siue p'se siue p int'positā p sonā i fraudē legis sacramentiqz aut donatōis nēditionisue titulo aut uelamēto cuiusq̄ ꝓtract⁹.ꝛ ob hoc exceptis salarijs nihil penit⁹ tā i administratōne positos q̄z post depositū officiū ꝓ aliquo p̄sti to bñficio tpe administratōis quaz gratuito meruerūt accepturos:ꝛ sz neminē diuini timoꝛis ꝓtēnpēdo iureiurādo arbitremur' imemoꝛē ut saluti ꝓpe ullū ꝓmodū antepo nat:tñ ut ad salutis timoꝛē ex necessitate piculi sbiungē:siqs ausus fuerit p̄bita sacra neglige:ñ tātū mō aduersus accipiētē sz etiā aduersus dātē accusādi cūctis tāq̄z publicū crimē ꝓcedim⁹ facultatē. q̄drupli pena eū q ꝓuictus fuerit mōis oib⁹ feriēdo. Tez paschalis papa. De eodem.

Alet' simōiacos ueluti ꝓmos ꝛ p̄cipuos hēticos ab oib⁹ fidelib⁹ respuēdos:ꝛsi ꝓmoniti nō resipuerit:ab exteris ēt ptātibus oppmēdos.oia ēt crimia ad ꝓpationē simōiace hēsis:q̄si ꝓ nihilo reputāt'. Is breuit' p̄missis ad ea ueniam⁹:q ecclia seueritate disципline parata ē ulcisci:oñdentes qb⁹ accusātib⁹ ul' testificantib⁹ qlibet sint ꝓuicendi.quo iudice q̄sq̄ dēat dānari ul' absolui.si causa uiciata fuerit quo remedio possit sb leuari:si accusatoꝛes defecerit:an re⁹ sit cogend⁹ ad purgatōem. Et ut facili⁹ pateat qd dicturi sumus exēplū ponatur sb oculis: in quo auctes hicide ꝓtroversātes disti

guā':ꝛ qd sanctoꝝ patꝝ sentiat auctas:liquido intimetur.

Elidam eps de lapsu carnis a laico i petit'. Duo möchi un⁹ sb diaconus ꝛ duo leuite ad uersus ipsuz testimoniū ferūt. A metropolitano suo sentit se ꝑgrauari. In ipa uētilatōe cause tres ex testib⁹ defīciūt siue ꝓmissione decepti siue canonica exaiatione reprobati. Expoliat' tñ eps qz crimē ei⁹ notoꝛiū erat. Hic ꝓmū q̄rit':an i manifestis iudiciari⁹ ordo sit reqrend⁹. Secūdo an expoliat⁹ ab aliquo sit iudicādus. Tertio:qua pena sint feriēdi q i accusatōe uel testificatōe defecerit. Quarto:an duorū testimonio qs sit ꝓdēnandus. Quinto:si deficientib⁹ accusatoꝛibus qs sit cogēd⁹ ad purgationez Sexto si remediū sit dāduz ei:q causa dilatōis nocē appellatiōis adhibuerit. Septimo:si laici ul' möchi uel q̄libz iferioꝝ ordinū in accusatione maioꝝ sūt audiendi. Octauo:qūo debeat fieri accusatō:an i scriptis an sine scriptis.

Quod' aūt nullus sine iudiciario ordine damnari ualeat: auctoꝛitatib⁹ multis ꝓbatur. De eo ait augustinus.

Damnari non ualet nisi aut cōuictus aut sponte confessus.

Nos' in quēcq̄z sniaz ferre non

cognitio:vt ex vt lite nō cōtestata.qm̄ frequēter.ī fi.Et sine talis ordo fuerit ſuatus sine nō:si absens pōt,pbare se non fuisse ꝓtumacē :sententia tal' retractaī:vt ex de sen.ꝛ re iudi.cū bertold⁹.ꝛ.ff.gb⁹ ex ca.in pos.e. fulcini us.§.qd sit lanitare.ꝛ.ff.de ꝓuile.ere.ipatores.Snia p̄cepti ē cum iudex si ne cause cognitione p̄cipit alicui vt soluat alij decē que petit.si ille soluat ꝛ pecunia illa debita est lz iudex p̄ceperit iniu ste:tñ nō pōt repeti pe cunia:vt.ff.qō met⁹ cā l.vlt.A pdicta regula pleriqz doctores exci piunt ifamatos :circa quos nō regrit ordo inris:vt.j. e.q.v. pſbr ꝛ ex de simo.qtiēs.qō nō admitto:vt dicem⁹ in illo.c.pſbr.ꝛ ī illa de cre.qtiens habita fuit cause cognitō. Itē ex cipiūt dilapidatores : vt.iij.q.ij.q: ea .qō nō est vez q: hodie ppt solā suspicionem nm mouet qs ab adñirei stratōe:vt ex de simo. licet bely.io.

b Nos in quenqz. Quictuz.quattu or sūt modi ꝓicendi aut iure.ſ. istrumēti vl' testib⁹.aut facti euidē tia:vt ex de coba.cleri. tua.ꝛ.j.e.q.q̄ lotharī⁹ aut inris intpretatōne vt sepi⁹ citatū cē reuz: vt.iij.q.ix.decernimus aut violēta suspicione seu p̄sumptōe.xxxij.q i.dixit.ꝛ.C.de adulte. aūc.si quis.

c Cōfessum.bēs ḡb q⁹ snia ferēda est ī con fessū.b vez est ēt si ad nocat⁹ alicui⁹ ꝓfiteaī nec renocat ꝓfessionez suā:vt ex de cen.olim. ꝛ ē ferenda snia ī ꝓfessi in causa ciuili:vt.ff. de ꝓfessis.l. iulianus. ꝛ etiaz in criminali:vt ff.ō custo.ꝛ exhi. reo. si confessus.nisi aliquis metu tormētorum aliquid cōfiteaī dū est in carcē tali enī cōfessioni non statur:vt.ff.de questi.l.i.§.diu⁹.ꝛ.§.sigs vltro. nisi post tormenta in confessione psteueret:vt.ff.de questi.l.i.§.questioni. men titur ḡ lex que dicit q⁹ nulle sunt partes iudicis in ꝓfitentez:vt.ff.ad.l.aql'. ,pinde.§.vlti.sed dic q⁹ nulle sunt quātū ad exaltationē cause:sunt tamē ali que quātū ad ,plationem snie.vel dic q⁹ si post receptionem libelli ꝛ inducī as datas rens cōfitetur:tunc iudex feret sniam.sed sine oi pozrectōe libelli si ex abrupto ꝓfiteaī:tūc nō est ferenda snia:sed iudex simpliciter p̄cipiat sib⁹ collige. Maior:sponte:sciens:contra se:vbi ius sit:ꝛ hostis: Nec na tura neget:fauor:ꝛ lis: insue repugnet. Maior.ff.de ꝓfessis certum.in fi. Spōte.xxxi.q.ij.lotharius.Sciēs.C.de iuris ꝛ fac.igno.error.Cōtra se. ff.de interro.act.de etate. Vbi ius sit:ex de iudi.at si.Hostis.ff.de interro. act.l.vlt. Nec natura neget.ff.de interro.act.ꝓfessis.Fauor.C. de li.cā iter rogatam.Et lis.ff.ad.l aql'.inde neratius.§.vlt. Insue repugnet.ff.de pac. si vnus.§.pacta.ꝛ.melius.ff.de interro.act.l.si is cui⁹.xxxij.q.ij. solet q̄ri.

d Eldex.criminosum.id est cām criminalem.

e Per innocentes.id est bonos.

f Sicut sine iudicio.que iuste.i.ſm ordinē iuris.lz enī sciat eā execntor iniustam q̄stū ad ius litigatoris:tñ eā exeq': vt ex de offi.dele.pasto ralis.nisi sit lata p falsa istrumēta.C.si ex fal.instru.vel testi.iudicati.

g Excusatione.nisi incōtinenti obijciatur exceptio:vt extra de te sti.veniens.extra de resti.spolia.litteras.dic vt notaui.xi.q.iij.cuz

h Apud.

i Bhil.

k Rimates.i.epi.v.q.ij.si primates.

possumus:nisi aut in conuictum aut spōte ꝓfessuz. De ꝓstanti nus imperator. De eodez.

Eldex⁹ crimiosuz discutiēs ñ añ,pferat sniam:q̄ aut reum ipe se ꝓfiteaī:aut p' innocētes te stes ꝓuincaī. Dc idē testaī au gusti. ꝛ eisdē uerb. Tē grego. Sicut' siñ iudicio. De eodē quēq̄ nolim⁹ cōdēnari :ī taq̄ iuste diffinita sē nulla patimur ex cusatōe differri. Tē eleuterius epus. De eodem.

Nhil⁹ ꝓtra quēlibet accusatuz absq̄ legitio ꝛ idoneo accusa tore fiat.nam ꝛ dñs noster iesus christus iudā furem eē sciebat: sz qz nō est accusatus: ideo non est ejecti⁹. Tē felix pa. De eodē

Primates accusatū discutien tes ep̄m nō añ sniam⁹ ,pferāt dānatōis:q̄ aut reū se ipe ꝓfitea tur:aut p̄ innocētes ꝛ canōice exa miatos regularit testes ꝓuincaī. aliter irrita eē censem⁹ ꝛ iniustaz epoz dānatōez:ꝛ iccirco a sācta synodo retractādaz':ita ut opp̄ sis ab oibus in cūctis causis sbue niaī. Tē ōcreuit zepherin⁹ pa.

Multi per tolerantiam sustentā di sunt:quāuis snia diuini iudicij sint condēnati.

Vnus⁹ ex nobis me tradit⁹ est:bene dixit ex nobis ꝛ ñ ex nobis.ex uobis enī ē:a qb⁹ p iudi ciariā potestatē ꝓfessus aut cōui ctus exclusus nō ē.a me uero qui nullis indigeo argumentis ꝛ oia certissime noui :separatus ꝛ diui sus est.tale ē ac si diceret. ꝛsi ego eū p occulti iudicij sniaz dānatuz habeo:uos tñ adhuc illū p tolerā tiā sustinete⁹. Tē greg. iohāni defensori eunti in hispaniam.

Nullū seruet iudiciū nisi ratiōna biliter habitum.

Ap⁹ p̄mis reqrēdū ē ō p̄sona p̄sbri⁹ dilectissimi fratris ꝛ epi nostri ianuarij :ꝛsi ita ueritas se habet:sicut eiusdē epi petitio con tinet:in eccl'ia atq̄ loco suo idem p̄sbr modis omnib⁹ reuocetur.si aūt dictū fuerit:qz ꝓtra ip̄z causa aliq⁹ mota sine,pbata est:sbtiliter ipo p̄sente ꝛ p se rationē reddēte querendū ē t' gen⁹ cause ꝛ mod⁹ ,pbatōis:ut ex hoc colligere uale as utrū adhuc in exilio uel depor tatōe demorari:an certe in eccl'ia ꝛ officio suo debeat reuocari. De epi p̄sona hoc faciēdū est:ut si nul la ꝓtra eū crimialis causa q̄ exilio uel depositōe digna ē: mota sine ,pbata ē:is ep̄s q eo supstite puer se⁹ ꝛ ꝓtra canōes in eccl'ia ei⁹ ordi nari p̄sūpserit:sacerdotio p̄uat⁹ ab oi eccl'iastico misterio p̄pellaī⁹ q etiā eidez dilectissimo ianuario fratri ꝛ coep̄o nr̄o tradēdus ē:ut

l Retractan dā.q̄liter retra ctaī snia q̄ nul la est ipo iure: nam nec ī snia excōicatōis ne cessaria ē absolutō si snia nul la ē:vt ex ō of. dele.c.cū.,nin gat.ꝛ ex de sē. ex.p tuas.ꝛ id qō nullum est: rumpi nō pōt ff.de iniusto ꝛ rup.re.nam ꝛ sub conditōie ꝛ vbi nulla est obligatio. ibi nulla est libe ratio.ff.de vb. obliga.decem stipulatus.sed hic retractat ō facto:sic aligs absolui⁹ de facto : extra ō appella. ad p̄ sentiam . sicut depositus de facto restituit vt.xvi.q.i.frat

m Vnus noster ex vobis.ar.quod de vno dicit de alijs negaī:vt.xlv.di.discāplia sic.ff.de iudi.cū p̄tor.ā.xxv.di.qualis.C.de,pcura.marinus.

n Sustinete.ēt ī publica cōione:vt ex de of.or.si sacerdos.

o In primis.ar.q⁹ primū ē cā p̄auptaī tractāda q̄z diuitis :vt xvi.q.vi.de lapsis.ꝛ.C.de epi.ꝛ cle.sigs ad declinandam. sed dic q⁹ hic vltimo iubet tractari cā epi:vt eo melius memorie commendetur:vt.j.de cōse.di.ij.ligdo .Sed q̄re iubet inquiri.ſ. an ordo iuris fuerit ſuatus:cū ipsi depositi eēnt a ñ suo iudice:vñ statim deberent restitui:dic q⁹ hoc fuit propter scandalum comitā oli,ꝛ est si.iij.q.vi.hoc quippe.

p Presbri dilectissimi.transitiue ponitur.

q Aliqua mota.sine ,pbata.sine ,p ꝛ:ꝛ tūc planū ē.nō enī eo solo q⁹ qs ē accusat⁹ re⁹ ē:vt.xv.q.vij.c.vlt.vl' dic mota ita q⁹ sit ifama t⁹ ꝛ ī purgatōe deficiat.b enī solū sufficiē ad depositōez:vt ex de si mo.de hoc.ꝛ.c.insinuatum.hoc vez est qñ crimē in quo deficiēs ida cit depositionem.

r Prelēte.ꝛ itelligēte:als nō dicēt' pñs.ff.de vbo.sig.coram.io.

s Et gen⁹.cē.ſ.an sit ciuil' an crimialis:qz alij testes admittūt in vna q̄z ī alia:vt.xiiij.q.ij.sup p̄udētia.vel dic gen⁹ cē.i. an tale sit crimen quod inducat depositionem vel non:qz nō oē crimē iudu cit depositionē:di.lxxxi.aplus.ꝛ.v.q.iiij.in loco.

aut ab ipo in custodia hēat: aut certe ab eo ad nos transmittatur. Epi uero q eū ordinauerūt ul' ordinatoi eius pstitetes ifuerūt sex mēsib' dnici corporis cōione puati agē pniaz i mōsterio decernant. r suprascriptus ianuarius loco r ordini suo modis oib' reformet. Si uero cōione puatis mortis cōtigerit iminē piculū: bndictio eis uiatici n negef. Si aūt epi i piudiciū dānatōis ul' depositōis memorati epi se metu iudicis psessisse ac talia fecisse n sua spōte psessi fuerit r tps eis abbreuiādū est r mod' pnie tēpād' ē. Si uō ille q locū eius inasit: de hac fortasse luce migrauerit r alt ē ordiat': q2 leuiōis culpe uidet: cū n qsi isti supstiti: s3 successisse defūcto uideat: epatus illi officiū ab ea tnmō ecclia interdicatur: ut in alia ecclia q sacerdote uacauerit: si elect' fuerit possit eē eps: ad malachitanā tn̄ eccliaz nūqz aliquo mō reuersurus. Gloriosus aūt comitiol' qcqd pdict' eps per uioletiā atqz insecutōem ipsi' expēdisse: uel dānū ptulisse dato sacro firmauerit: eidē epo restitue pdenet. Si aūt alit qz anfati epi petitio ptinet actū eē forsitā pbibet: sbtilit qrēdū ē: r cognita ueritate cū dei timore qd iusticie ordo suaserit iudicādū est. Quia igit stephan' eps i odio suo qdaz ficta r d falsis se caplis accusatū neqz aliqd ordiabilr fecsi: s3 iiuste se asserit pdēnatū diligēt qrendū est. pmo si iudiciū ordiabilr ē habitū. i. si alij accusatores atqz alij testes fuerūt. Deide cāz qlitas ē examinānda: si digna exilio ul' dpositōe fuerit: si eo pnte q accusat' ē. sb iureiurādo testimoniū ptra eū dictū ē: si scriptis actū ē si ipe licetiā rūdendi ac defēdēdi se habuerit. Sz r d psōis accusātiuz ac testificātiū sbtilit qrēdū ē: cui' pditionis sint cui' ue opionis: r ne iopes pprimonij sint: ne forte aliqs ptra pfatū pastorē inimicitias habuisset. utrz testioniuz ex auditu dixerit: aut certe si spālr se scir testati sī: si scriptis iudicatū est: r ptib' pntibus snia recitata sit. q si forte hec solēnit acta n sī: neqz cā pbata ē: q exilio l' dpositōe digna sit: oib' mōis i ecclia suā reuocet. Hi uō q ptra dei timorē r statuta canonū eū pdēnauerūt: excōicati in monasterio ad agēdā penitētiā sex mēsib' mittendi sī: ita sane ut si cuiqz eoz mortis ptigēit iminē discrimē: uiatici bndictio ei n negef. ipe aūt q eo uiuēte locuz ei' temerarie abiuit: puatus sacerdotio ab oi misterio ecclastico repellaf: atqz eidē dilectissimo fri r coepo nro tradaf: ut eum ipse aut ad nos trāsmittat: aut apud se in custodia hēat. Epi uō q eū ordiare psūpsūt uel puerse ordinationi ei' assensū pbuerūt: cōione puati sex mēsib' ad agēdā pniaz i monasterio deputentur r c. ut supra de cā ianuarij episcopi: r infra de eodem. Q d si forte aliq de obiectis ptra memoratū stephanum epm

r Modus probatōis. n itelligas: vt igraf an ciuilit an crimialit agaf. nā ppter crimē ciuiliter pbatū remouef qs a bnficio: vt ex de offi. custo. c. i. ex de fideius. puenit. de iureiurā. qrelā. s3 dic modus pbatōis. i. an accipiēdo vel denūciādo vel alio mō pbatū sit crimē: q2 si excipiēdo vel denūciādo nō est remouendus: vt ex de accusa. super his. si aūt dire cte agaf de crimine l3 ciuilit bn remouetur ab administratōne s3 non a dignitate: vt ex d si. p mas i fi.

s Peruerse gd iuris de h sit hēs. iij. q. ix in summa.

x Repellatur. nisi fecisz ignorāt: vt. j. v ij. q. i. pfectum r. j. c. cū qui

a Ab ipo. nō ab ipo vt iudicetur: vt. j. iij. q v. q2 suspecti.

b Sex mēsibus. post hoc tps forte ipso iure restituif ar. ff. de postulādo ipatores ā. oi. l. si ille. z s3 ibi erant detrusi in mōsterio: vt ibi ppetuo essent.

c Detu. metus hic attenuat peccatū: vt ex qd me. cau. sacrilegiqs penit excusat: vt l. oi. psbitos. q̄nqz in nullo excusat: vt. j. d psec. di. iiij. cos r. xi. q. iij. qsqs

d Sua sponte. ar. qz mitius agitur cū spōte psesso qz cū pulcto: vt. l. oi. c. ij. ar. ex de elec. innotuit.

e Quia leniores. cū eni sit singularis successor mala fides defūcti nō nocet successori: sec' si eēt vniuersalis successor. C. de acquirē. pos. vicia. r. ff. de diuer. r tē. p. l. an viciū. r. l. cum hēs. purgatur ḡ hic viciū p successorē: sic ex de si. psby. ex trāsmissa. vn dicit lex qz non videor vi possidē: si recipiam possessionem ab eo q possidet l3 ille viciose possidet: vt. ff. vti. pos. si duo. r si. ex de resti. spo. cu3 ad sedē. i fi. io. hodie tn spoliat' pōt conuenire quēlibet possessorē pditōe ex canōe: ut ex de resti. spo. sepe ptigit. bartholomeus.

f Reuersurus. ar. qz dignitas nō pualescit in inuasore si eiectus moueatur: ar. j. xvi. q. i. relatio.

g Expēdisse. de expēsis psuenit notari: ex de penis calūniā. imo meli' ex de do. r ptu. cū dilecti. Sz hic aliqua adijciam. dico ḡ qz oēs expēse soluuntur q facte sunt in eundo r redeundo: extra de elect. ut pterite. vl ēt circa aduocatu3: ut. C. de iudi. sancim'. r hoc obtinet cū vict' succūbit victori. Sec' ē si qs pdēnaf p ptumacia: tūc tn soluet expēsas factas a tpe ptumacie: ut ex de do. r ptu. cū dilecti. Illas tn expēsas dico deducendaf quas domi psuenerit facere: ut. ff. ad exhibēdum. s3 r si. §. i. r. ff. de peti. hēdi. r si. §. qz aūt r. ff. de rei ven. si res. nec illa petit que vel casu fortuito facte sunt: ut. ff. mā. inter causas. §. non omnia. Itē iste expēse erunt mediocres r non delicate: ut. ff. de pig. ac. si seruos. in fi. r. ff. de dam. infec. inter quos. §. ij. r. l. se. solas eni illas pstabit q propter ipsam cām facte sunt: ut ex d seqstra. pos. r fructu. ad hoc in fi. r solas necessarias non utiles pstabit: ut ex de eo qui mit. in pos. cū uenisset. in fi. Illud aūt nō obstat ei qz maiores facere potuisset: ut. ff. mā. si qs §. impendia. Item iudex pa' taxabit expēsas: qz p eis iuref: ut iij. q. iij. §. spatium. r ē illud spāle quod pbaf aliqd pprio iuramēto. r hoc iō est q2 res tal alit negt pbari: sic per sacrm suū pbat se aliqs pdidisse istrumētū suū: ut. C. de fi. istru. l. vlt. eodē modo pbat sibi res aliquas mobiles eē ablataf. C. vnde vi. si qn. ex qd me. cā. e vlt. Hoc tn teneas pro certo: qz null' i pncipali cā pdēnatur i expēs postqz iurauit de calūnia cū postea psūatur bōa fide litigare: ut. ff. d le. ij. q solidū. r i hac opione fuit io. cremonēsis r alij doctores legū. vn dixit bulgar' exceptōe3 facit ptumacia absenti actoris r iusta ignorātia. io. r ita suatur de facto i hac ciuitate bononiēsi. s3 i cā app. idistincte qlib3 cōdēnatur: ut. ij. q. vi. oi modo bar.

h Dato sacro. si alit negt probare. C. vn vi si quando. io.

i Accusatores. i. accusator. n. n. plures accusatores admittūtur: q2 poss3 eē qz vn' pbaret r alt deficēt i pbatōe. s3 si plures sūt: iudex eliget magis dignū: ut ff. d accu. si plres. tn in tm pindicabit eis qz q semel appuit it accusatores: n pōt postea i illa cā testificari: ut ex d ac. cū. p

k Si eo pnte. testes iurare debēt pnte utraqz pte vl' alia p ptūaciā absēte ex d tes. i noie dni. s3 testioniū n debēt dicē corā ptib' exēplo daniel' q solus secrete qrebat a testib'. j. q. vij. §. his ita. v. itē dāiel. ego credo qz qcuqz ps uelit itēe iterrogatōib' qz pōt: q2 ptes meli' nouerūt qrē oēs circūstātias r h pbatur. ff. d adult. si postulauerit. §. qōi. s3 h sciāt ptes: qz qcūqz ps semel ītfuit: āmō n pōt alios testes pducē sup illo articlo: ut ex de tes. fraternitat. in auc. e. §. q2 vo. io. Sz certe sic testimoniū dic i secreto: ita r iterrogatōes fiūt in secreto. r dātur i scripti. r ita suatur de facto. bartholomeus.

l Querēdū. s3 n vr h mō eē qrēdū: cū exceptio q testi ē obijciēda: ante publicatōem dēat opponi: ut ex de tes. pstitū. r q2 n refert cui' opionis testis sit: dūmō eo tpe q tulit testioniū nihil fuit obiectū testi: ut. C. d tes. i. n. l. re' hn obiecit: qz testes tales nō eēnt admitēdi: s3 iudex spect ist exceptōib' admisit eos. vnde i h casu p' sniaz oz iqri d opione testiu3: ut ex de tes. ex pte a de. uel reo absēte fuerūt ibi testes inducti r cū iudex de suo officio deberet inquirere de opinione testium non quesiuit.

m Inimicitias. capitales: ut ex de simo. per tuas. r in auc. de tes. §. si vero quis odiosus. insti. de excu. tu. § inimicitie. j. iij. q. v. c. ij.

n Ex auditu. j. iij. q. ix. testes. tn d auditu r d credulitate qrif a teste: ex de

testi cum causam.

o Specialiter.i.assignata causa scientie:vt notaui.iiij.q.iij.sola.

p Scriptis.j.xi.q.i.sigs cuz clerico.contra.sed illud in causa ciuili:istud in criminali.vel illud speciale in epo.

q Leuiora.an grauiora.j.iij.q.x.placuit.ꝫ.sed hic non dicitur: q secūdo sint admittendi ad accusandum.

r Duz si quālibet. ergo ꝓ modica vt ꝓ magna iniuria pōt qs taliter puniri:arg.xiij.q.vi.c.vlt. tñ ꝓ modica iniuria nō excōicat qs xi.q.iij. nullus. ex de sen.ex.puenit. ⁊ male dicit io. q excōicatus est.sed nō debet mitti ad sedem ap. nisi velit epūs:vt dicit illa decre. peruenit.b.

s Capitali.hec est lex cornelia: sed ꝫ. C. de epis.⁊ cle.auc.ſz nouo. ibi.n.dicit:q talis uerberat ⁊ in mōsterium mittit.io.So.pōt dici q nouo iuri stabit vel stabitur huic legi:cum sit canonizata.

t Jgs i hoc.j.xvij.q.iiij.§.q aūt de eccla

n Et ministris.nota diligenter.q in hoc casu crimen sacrilegij ꝓpat crimini lese maiestatis vt xvij.q.iiij.sigs sua dente.§.q aūt. imo si laicus extrabat de ecclesia:tale crimē cōpatur crimini lese ma. vt C.de his qui ad eccle siam cōfu.l.ij.

x Ad iudiciū.alienū. hic ꝑz ꝑ vba sequētia ſ.ab epis alienis ⁊c.

y Judicari.ergo cuz ꝓuinciales epi sunt iudices epi:vt.iij.q.vi.c ij.

3 A iudice.j.xi.q.i.c. penult.C.si a nō competenti iudice.l.vlt.

⁊ Crimie.nota q etiā in istis exceptis criminibus non omnis admittit ad accusationez vel testimoniū:nisi male fame fuerit accusat⁹ ut hic.⁊.j.e.q.vij.accusatio.⁊ extra de testi. meniens. Si uero male fame fuerit accusat⁹ oēs admittūt:ut ex ō simo.tanta.⁊ extra de testi. qñ.nisi odio nenerit ad accusatōez:nt extra de simo.ſz bely ⁊.c.ꝑ tuas.Alij. dicūt spāle cē in epo.decretalis tamen videtur dicere q contra eum etiam qui fuit male fame nō admittunt criminosi in exceptis crimibus cū crimialiter agit:ſz vbi ciuiliter agit tūc admittūt criminosi ꝫ regulares ꝓlatos sed nō ꝫ seculares.sed si sūt emendati de crimine: ꝓbata sūt:aliq uero doceri minie potuerūt:cauta oino ꝓsideratiōe pensandū ē:utꝝ leuiora capīa:an certe grauiora sīt ꝓbata:ut ex eis qualit̄ diffinitiōez tuā formare debeas:possis scire. Gloriosus uō comitiolus si suprascriptus epūs innocens eē claruerit: qcqd de reb⁹ ei⁹ uel ecclie ipi⁹ tulit: ei sine aliq dilatione restituat ⁊c̄:ut supra in cā ianuarij epi. Si aūt epm talez culpā qō ablit ⁊c̄:⁊ infra ut in cā monachorū.de persona ꝓsbr:⁊ infra i cā:clericus aduersus clericū ⁊ infra. De psona ianuarij epi sciendū ē gūt̄ ⁊ oino ⁊ cōtra leges eē actū:ut uiolēt de eccīa trahēt. dū si quālibet iuriam a quocūqꝫ epūs passus fuerit i eccīa: iuriātē lex capitali pena ꝓcutiat:⁊ sicut maiestatis reū oib⁹ det eū accusā di lītam:ut huius legis series logtur codice.li.i.ti.ō epis ⁊ clicis in ꝓstitutōe.i. Jgs in hoc gen⁹ sacrilegij irrupit:ut in eccīa catholica irruēs sacerdotib⁹ ⁊ ministris ut epi cultui locoꝫ aliqd iportet in iure ⁊ cetā ⁊ infra. De plōa epi stephani hoc attēdēdū ē:q nec inuitus ad iudiciuz trahi nec ab epis alieni ꝓcilij ōbuit iudicari.si ꝓtra hoc dictū fuerit:q nec metropolitanū habuerūt nec pīarchā:dicēdū ē q a sede aplica q oiuz eccīarū caput ē:hec cā audiēda fuerat ac diriměda sic ⁊ pdict⁹ epūs petijsse dignoscit.q ergo epūs alieni cōcilij iudices habuit oio suspectos. sīa nō a suo iudice dicta nihil firmitatis obtineat.qō aūt dr a suis suis accusat⁹ sciendū ē: q audiri minie debuerūt.si nō de crimine maiestatis dr accusat⁹:nec ipis ō eo credendū fuit:si uita nel opio ei⁹ talis añ nō extitit.qō aūt dicit idem epūs:q se absente alq ulissimi sint testes exhibiti:hoc si uerū ē nulli ē mometi. Testes aūt q̄les uel cui⁹ opionis ad testioniuz admittēdi sīt:plurie leges oñdūt:q pene nulli habēt icognite:q etiaz illud sāciūt:ut ulissimis testibus sine corporali discussiōe credi nō debeat. Qō aūt dicit:q nihil in scriptis iudicādū ē:legēdū ē codice titulo.xliij.li.vij.ꝓstitutōe ultima:q scriptis debuit iudicari. nā ibi it alia ꝓcipit: ut sīa q̄ sine scripto dicta fuerit:nec nomē sīe hre mereat. Jtē cō.li.vij.t. de sījs ex piculo recitandis. Jmpator ual.⁊ gratianus ⁊ cetera.

Ultia sīa dz de scripto proferri

Statutis generalib⁹ iussim⁹: ut uniuersi iudices qb⁹ reddē di iuris in puincijs pmissim⁹ facultatē:cognitis causis ultias diffinitiōes de scripti recitatōe pferant huic adijcim⁹ sanctiōi:ut sīa q̄ dicta fuerit:cū scripta nō cēt: nec nomē qdē sīe hre mereatur:nec ad rescissionē pperā decretoꝫ appellatōis solēnitas regrat. Jtē ex cōcilio apud sāctū medardū.viij.c. himar⁹ remoꝫ aepūs dixit.

Legū ecclīasticaꝫ De cedē tauctas talis est: ut in causis gestoꝫ sēp scriptura regrat:adeo ut qui ad sacrū fontē accedit: sutū dare nomē ꝓcipiat.q ad sūmū sacerdotiū,puebit⁹:decreto manib⁹ oiuz roborato eligat. Ordinatus aūt a suis ordinatorib⁹ lras accipere iubet:q ēt ab ecclīastica societate quolibet excessu discindit libellari descriptōe aut recipit aut deijcit.ſz q accusat aut excōicat⁹ seu recōciliat:p scripturā accusari.l.recōciliari iubet.⁊ sic i certis huiusmōi in tñ scriptura deposcit: ut sicut beat⁹ gregor⁹ in cōmonitorio ad iohānē defēsorē ex romanis legib⁹ sumēs scribit:sīa q̄ sin scriptis ꝓfertur:nec nomen sīe habē merct. Jtez nicolaus papa girardo turonēsi archiepo.

Restituēdus est quē neqꝫ ꝓuictuz neqꝫ ꝓfessū constat esse eiectum.

Notū sit tue fraterne charitati:q cum iste pbr pauper nomine christophorus de sua angustia ad nr̄am clemētiā lachrymabilit̄ sit ꝓquest⁹:dicēs falsis se criminib⁹ ipetitū:⁊ ab eccīa sua nō ꝓuictū neqꝫ ꝓfessū irrōnabilr fuisse eiectū.nam ut ipse refert:a tua

Corporali j.v.q.v. illi q

a Statuta ut sīa ꝓbāc.l.nō potest greg. ꝓbare q i criminalibus cāis debeat inuenire scriptura: ga lex illa tñ ō cuilib⁹ cāis logtur.nā epos it suos subditos sine scriptura iudicat:ut .xi. q.i.sigs cū clerico.⁊.C.ō sē. ex periculo reci.aūc.nisi.sīlit seclaris inde.x i modicis cāis ut ibi dicit.⁊ i aūc.de mā.pa §.sit nbi.⁊ q ptes illud mutuo ꝓcessu posse sunt remittere ut.C.de epis. ⁊ cle.aūc.generaliter.in fi.⁊.C de ꝓbāl.eorum q i sacro palatio constitunt l.quoni.i fi. li. xij.dicas cum greg. q̄ in criminalib⁹ cāis regrit scripta nisi i cā dilapidatōis:ut in aūc.ut iudi. si ne ds̄ suffra. §. necessitate colla.xj.io.

a Statut.regrat. tñ si appellauerit:vt q̄ dēat,plequi appellatōe: vt ex ō sē.⁊ ꝛc.in di.sīa. q: appellat ō confirmat sīam: ut ff.rē ra.bal.iij §.falsus.

b Egus ecclīastica rū.fōt ē.j.ō cō di.iij.baptizi di.

c Deonchit ē.di.lxi. epūs ou m fuerit.

d Societas.

vt hereticus:ut.ē.j.q.vij.quotiens.

e Excommunicat.xi.q.iij.debent.⁊.c.cure.

g Quum sit.ꝑ tres.nota sepius posse iugri de eodem crimine.

b Nisi.i.tuā nisi non ponitur hic exceptiue.
c Monemus.q hoc vbū nō ꝓcipit:vt.j.xxviij.q.i.sic eniz.ꝛ.ff. de leg.iij.fideicōmissa.§.hec vba.ꝛ.xi.q.iij.rogo.ꝛ.iij.q.ix.reuera ꝛ.ij.q.vij.sicut inquit in glo.ij.
d Tuc.remittitur hec cā ad eū:a quo appellatū ē:ñ ut ipm iudicet sz ut ipz re stituat:ꝛ sic ñ obstat ex ō appel.accepta.
e Restituendo. cā ꝓus cognita ne obstet j.vij.q.i.pñtiū
f Et ꝓsentē. Vnō dicē qz ipe eū ñ ꝓmouerat sz alij de ꝓsensu suo.ꝛ vnō est nōbile q ꝓt ꝓuenire ñ solū q ōtecit vl mā dauit vl ratuz habuit:sz ēt q ꝓsensit:ex ō resti.spo. cū ad sedem.i fi. Cōsentire dr quis trib⁹ modis.s. ut q ad hoc cooꝑat ut i simonia.i.q.i. sigs epūs.ꝛ i iceſtu. iij.q.iij. cōsanguineoꝝ. itez ꝛ in raptu virginis.xxxvi.q ij.de puellis.i rapina.xvij.q. iij. omnes ecclesie.itē in iiu sta snia:ut.vnō.e i ꝑnis. Secūdo mō dr ꝓsentire:cū nō corrigit quos tenet ex officio corrigē:at.lxx xiij. di. c.i.ꝛ ij ꝛ.lxxxvi.dist. inferiozꝝ. Tertio modo dicitur consentire cum defendit peccantem:vl qñ sua auctē ō liquitur.xi.q.iij.q.ꝓsentit.xxiij.q.iij.q alioꝝ.ꝛ talis magis est puniendus q ipse faciens:ut ibi dicitur.io.

g Nemo ꝑsbr excōicet.ar.q simplex sacerdos habet potestatez excōicādi:ut ex de offi.oz.cū ab ecclia.ꝛ de ap.reprehensibilis.ꝛ ex de eo q fur.ordi.re.c.i. Nā qlibet sacerdos hz claues ligādi ꝛ absoluēdi:ut.j.e.q.vij.§.itē cū dauid.ꝛ.xi.q.iij.quomodo iuem qz de causis ꝑñt cognoscē:ut de iudi.c.iij.ꝛ ex de imu.ec. nō minus.ꝛ ēt de mrimonialib⁹ causis:ex de ſnia ꝛ re iudi. tenoz. in pān.in pte decisa. Cū ergo excōicatō sit potius iurisdictōis q̄z ordinis:ut ex ō elec.transmissā.ꝛ tales miozes ꝓlati bñt iurisdictōez vt dictū est:ergo ꝑñt excōicare. Sz excōicatio ē mucro ēpalis.x vi.q.iij.visis.itē excōicatō dr maxia pena.ut.xxiij.q.iij.cozripiāt. Preterea archidiacoui modicā bñt iurisdictōem:ut extra de offi.archi. c.i.ꝛ vlt.ergo multo fortius simplices sacerdotes. Sol.vbi cōsuetudo ē ibi bñ possunt excōicare.ꝓsuetudo enī dat iurisdictōez: ut ix.q iij.cōquestus.in fi. de hac materia inuenies.xi.q.i. de ꝓsona. io.ꝓbabiliē pōt dici q ecclie ꝓlati ō iure eōi ꝑñt excōicare:ut ex de offi.oz.cum ab ecclesiarum.sz epi iam ꝑscripserint ꝫ multos pares.bartholomeus.

b Causa.ꝓbetur.j.xi.q.iij.nemo.
i Maiora aucte.cum distinctione.xi.q.iij.si epūs.forte ibi notatum inuenies:ꝛ ex de sen.ex.sacro.
k n Omen presbi.vel suppimere.nomina excōicatoꝝ tpe excōicatōis suppimebāt i matricula:sz noia depositoꝝ radebāt:sic.l.di.ꝓuacel
l Relatōne.sile ex de of.dele.sz.ex eo etiā q iudex dicit se velle referre:nō pōt ap̄li⁹ cognoscere.C. de ap.ex illo. ꝛ ex de offi.dele.cum sup.qō intelligo si relatio fuerit a pab⁹ approbata:ut.C.de rela.l.j.
m Suspēdi.nisi sit infamat⁹.j.e.q.v. ꝑsbr.
n p Rimo. suspicionis. triplex est suspicio:Temeraria: de q hic dr:que nec expurgatōez iducē. Probabilis: q expurgationem iducat:vt.j.q.v.p sbyter. Violēta:q ad ꝓdēnatōem suffiē: ut xxxij.q.i.di.ut dns.ñ qñqs violēta suspicio uel ꝑsūptio nō sufficit ad ꝓdēnatōez:ut ex ō testi.co. Preterea ex de p sump.lras.in fine. ꝛē.
o p Robibētur.alij ꝓpter sacm qō ꝑstāt.i.se ñ cruciaturos morē ꝓpter salutē rei publice.milites enī nostros magis volumus saire arma q̄z leges:ut C.de iure deliberā.l. scim⁹.C.locati milites
p Magistratum.sed ꝫ.ā.i.q.i.an illa.l. inbemus.sz illud cū deligit iudex in administratōne sua:ut tūc possit cōueniri:ut in auc.ut iudices sine quo q̄ suffra §.illud.vel hic loquit de eo qui ante administrationem deliquit.vl ibi de minoribus iudicibus:hic de maioribus ut.ff.de iniur. nec magistratibus.ñ ēt maiores iudices ꝑstabunt

dligentia p tres uices ingsitione facta nulla in se neq; de foznicatōnis crimie neq; de homicidij confessione de qb⁹ ipetebat repiri potuit clīa:nisi qz sue pauptatis cā que petebantur aut ꝓsētire noluit aut adiplē nō potuit. qō suus tñ emul⁹ ultroneus egit:q iuste illi⁹ ecclesiaz ꝓripuit iccirco magnope monem⁹ reuerētiā tuā :ut qui te forte ignozāte giezziaca cupidita te pacta eē uidēt:tue frnitatis cē sura celeri emēdatōe corrigāt.s. restituēdo ecclie,ppe iā dictum sacerdotē atq; ei reddēdo tua pietate ꝑstinū quē pdidit honozem :ꝛ nullaten⁹ canōica instituta alicuius temeritate ꝓtēni ꝑmittas:qz faciēntē ꝛ ꝓsentiētē par pena ꝓstringit. Item de libzo ꝓstitutionū.

Antеq causa examinet: aliquis excommunicari non licet.

Nemo epūs nemo ꝑsbr excōicet aliquē añq̄z cā ꝓbet:,ppē quā ecclīastici canōes hoc fieri iubent. Siqs aūt aduersus eā ꝓstitutōem excōicauerit aliquē:ille q excōicat⁹ est: maioris sacerdotis aucte ad gram sācte cōionis redeat.ille aūt q nō legitie eū excōicauit:in tñ abstineat tps q̄ctuz maioꝝ sacerdoti uisū fuerit:ut qō iuste fecit eū excōicādo ipse iuste patiat. Tē augu.in epla ad cleꝝ ꝛ ad uniuersaz plebez hypoñ.

Incerta ꝛ dubia iudicari nō ꝑñt.

Nomen⁹ ꝑsbr,ppterea non auctus suz de numero collegaꝝ eius ul suppimēat delē:ne diuine pietatis potestati:sub cui⁹ examine cā adhuc pēdet: facē uiderer iniuriā:si illi⁹ iudiciū meo uellem iudicio ꝓuenire.qō nec in negocijs secularib⁹ iudices faciunt : qñ ad maiozē potestatē dubitatio refertur:ut pēdente relatōe aliqd audeant cōmutare.i epoꝝ quoq; concilio ꝓstitutū ē nullū clericū:q nō dū ꝓuict⁹ est:suspēdi⁹ a cōione debere:nisi ad cām suā examinādā se ñ ꝑsētauerit. Tē melchiades papa.

Nec suspiciōis arbitrio nec añ ueru ꝛ iust̄ iudiciū aliqs ꝓdēnet.

Primo⁹ semp oia diligenē inqrite:ut cuz iustīcia ꝛ charitate diffiniatis.neminem ꝓdēnetis añ uerū ꝛ iustū iudiciū.nullū iudicetis suspiciōis arbitrio:sed ꝑmū ꝓbate:ꝛ postea charitatiuā sniaz ꝓferte.ꝛ qō ultis nō uob fieri : alteri facē nolite. Tē li.xlix.ti. de accusatōib⁹ ꝛ inscriptōibus.

Qui ab accusatione prohibentur ꝛ qui recipiantur.

Prohibēt⁹ alij accusare ꝓpter sexū ul etatē:ut mulier ꝛ pupillus. Alij ꝓpter sacm: ut q sti pendiū merenē. Alij,ppter magistratū ꝛ potestatē:i q agētes sine fraude in ius uocari nō possunt. Alij,ppē dictū,ppū:ut infames. Alij,ppē turpē questū :ut q duo iudicia aduersus duos reos subscripta habēt : nūmosue ob accusandū ul nō accusādū acceperint alij,ppter ꝓditōez suā:ut libertini ꝓtra ꝑonos.alij,ppter suspiciōez

Relatōne.sile ex de of.dele.sz.ex eo etiā q iudex dicit se velle referre:nō pōt ap̄li⁹ cognoscere.C. de ap.ex illo. ꝛ ex de offi.dele.cum sup.qō intelligo si relatio fuerit a pab⁹ approbata:ut.C.de rela.l.j.
m Suspēdi.nisi sit infamat⁹.j.e.q.v. ꝑsbr.
n p Rimo. suspicionis. triplex est suspicio:Temeraria: de q hic dr:que nec expurgatōez iducē. Probabilis: q expurgationem iducat:vt.j.q.v.p sbyter. Violēta:q ad ꝓdēnatōem suffiē: ut xxxij.q.i.di.ut dns.ñ qñqs violēta suspicio uel ꝑsūptio nō sufficit ad ꝓdēnatōez:ut ex ō testi.co. Preterea ex de p sump.lras.in fine. ꝛē.
o p Robibētur.alij ꝓpter sacm qō ꝑstāt.i.se ñ cruciaturos morē ꝓpter salutē rei publice.milites enī nostros magis volumus saire arma q̄z leges:ut C.de iure deliberā.l. scim⁹.C.locati milites
p Magistratum.sed ꝫ.ā.i.q.i.an illa.l. inbemus.sz illud cū deligit iudex in administratōne sua:ut tūc possit cōuenire:ut in auc.ut iudices sine quo q̄ suffra §.illud.vel hic loquit de eo qui ante administrationem deliquit.vl ibi de minoribus iudicibus:hic de maioribus ut.ff.de iniur. nec magistratibus.ñ ēt maiores iudices ꝑstabunt cautionem standi iuri post depositam administrationem:ut.ff.de adulte. si adulterium.§.vltimo.
q Sine fraude.id est sine pena.
r Questum.i.questus suspicionez.qui enī duos ceꝛt accusare:si vult tertium accusare:presumitur q hoc cā questus faciat.sed huic est ꝫ.ff. de accusa.l.bos accusare. §.l.iulia ubi dicitur:q nemo potest duos simul accusare nisi suā uel suoꝝ iniuriam,ꝓsequatur.sed dic q in diuersis libellis ꝑñt duo accusari sed tertius nō pōt:nisi suā vel suoꝝ iniuriam prosequatur : ut hic dicitur.ꝛ.C.qui accu.nō pos.l.cum rationib⁹.sed in vno libello non potest duos accusare:nisi suam uel suorum iniuriam prosequatur:ut i illa l.bos accusare.nisi cum crimen cōe est:ut ff.de adulte.qui pupillam.§.i.sed in crimine adulterij non possunt duo simul accusari.C.de adulterijs reos.
s Nummosue.accusatoꝛi licet nobis dare pecuniā i cā sanguis:sed q dat pecuniam ꝛ non in cā sanguinis:ꝓ cōuicto habetur:ut ꝫ.q.iij.§.notādum in fi.v.i oibus causis.sed nō licet accusanti recipe:ut.ā.i.q.i.ꝓcessionis .ñ post finitā accusationem quandoq; remuneratur accusatoꝛ:ut.ā.lxxix.di. siquis papa.ꝛ.ꝫ.iij.q.v.accusatores.vi.q.i.§.uerum.
t Qui falsum testimonium.isti repelluntur licet non sint infames:ut ex ō ordi.cog.cum dilectus in fi.

u Pauptatē. ppter hoc repellūt teſtes: ut.iiij.q.iij. teſtium. dū tñ ratiōe pauptatis ſit ſuſpectus: ut iuſti. de ſuſ. tu. §. vlt. pauptas. n. nō eſt de nume ro malorum. xv. q. i. illa. in fi.

x Aposſeſſione. non tñ ab eis pñt repetē poſſeſſionem ꝑ interdictū vnde vi. licet enī nullū iterdictū infamet: tñ diminuit ꝛ ſigillat opinionē eius ꝓtra quē ꝓponit: ut. ff. de obſequis. l. ij. nec etiā in integꝝ reſtitutō petit ꝫ parētes vl' pronos: ut .C. q ꝛ aduersus qs i integꝝ reſti. l. vlt.

y Nō ut crimē. niſi a troce iniuriā fecissent vl' niſi noie alieno ꝓueniātur: ut. ff. ō in ius vo. ſz ꝛſi. §. penult. ꝛ. vlt. ꝛ xij. q. ij. q manumittit. Alit ñ pōt agē ꝑ iniuriā ꝫ tales pſonas: ut ff. de iniur. nō ſolū. §. q̄q̄.

z Nō pōt. ſine. n. qs ſit ꝓdēnat' ſine abſolutus tñ ſup eodē crimine ſepi' agi nō pōt: vt ex de accuſa. de his.

z Abolitōe. publica. Triplicit fit abolitio. aut publice ob diē ſignē vel ob rē proſpe geſtā: aut ꝑuati accuſatore petēte: aut ex lege qñ ꝓ accuſator deſiſtit vl' mortuus ē. In publica abolitōe pōt accuſator repetē rē finit' ferijs. j. xxx. dies: ut. ff. ad turpill. ſiquis. ꝛ. l. ſe. ſz in alijs duabus nō admittit ille q deſiſtit: ut ff. ad turpil. q deſiſtit. ſed ali' bñ admittit infra. xxx. dies. j. e. q. ult in fi.

ꝓ Ad ānonā. cū hoc crimē. ſ. fraudate ānone ponat iter excepta crimina: ꝛ iſtud crimē eqparatur crimini dilapidatōis: videl' q ibi q̄libet admittat. Nā ꝛ femina eni' non iteresſt: ſi pietate ducit' admittit' ad crimē ſuſpecti tutoris: iſti. de ſuſpec. tu. §. ꝓſequēs. nec in hoc crimine teneſ quis ſcribē: ut i auē. ut iudi. ſine quoquo ſuffra. §. neceſſitatem.

a m Manifeſta. De notorio loqmur. ꝛ qd ſit notoriū ignoram'. ſcias q̄ q̄ aliud eſt fama: aliud manifeſtū: aliud notorium. Fama qñq̄ ex ſcientia: quādoq̄ ex ſuſpicōe procedit: qñq̄ ex certo: qñq̄ ex incerto auctore: ut ō ꝓſe. di. iiij. ſactū. i fi. Manifeſtū ē qō ſēp ex ſcientia ꝛ ex certo auctore ꝓcedit: ꝛ qō pō: ꝓbari: ut. ff. ō teſ. bēdes palā. idē ēt qñq̄ occultū dr̄ qō pōt ꝓbari. C. de ap. eos. §. ij. ꝛ occultū dr̄ qō qnq̄ ſciūt: ut de pe. di. i. §. B autē ſecreta. Itē notoriū dr̄ manifeſtū qō ꝓz ꝑ confeſſionē vl' ꝓbanonē vel ꝑ euidētiā rei: ut ex de v. ſig. cū oli. Notoriū triplex ē. ē. n. notoriū facti: notorium iuris: ꝛ notoriū ꝑſumptōis. Notoriū facti ē: qō exhibet ꝛ offert ſe oculis oium. i. quod ita bz facti euidētiā: quod ñ pōt negari: ſupple, ꝓbabilr: ut ex ō coha. de. tua. ꝛ ex. e. t. una. i tali ñ audit appellās: ex de ap. cū ſit romana. ꝛ. c. ꝓterea. ꝛ. c. puenit. ꝛ creditꝫ ſimplici aſſertioni officialis: ut. iiij. q. iiij. §. aliqñ. Nec regrit' B ſcientia oiuz ſed pluriū: ut. j. e. ō manifeſta. Eſt aūt quod dā factū ꝓtinuū ſiue pmanēs quoddā iterpellatū: quoddā ſtati trāſiens. In notorio facti ꝓtinui null' ordo iuris exigit': ut i decre. tua. In notorio facti itꝑpellati ſemiplena ꝓbatio regrit': ut ex de vſur. cū i dioceſi. Notoriū actu ñ pmanēs: ꝓbabilit pōt negari: ut ex de ſorti. ex tuaz. Notoriū iuris eſt de q̄ aliqs ē ꝓdēnat' vel ꝓfeſſus: tñ i B notorio qñq̄ ꝫ negātē regrit' ꝓbatio: ut ex de ſen. ꝛ re iudi. ſicut. Itē qñq̄ ñ ſufficit q qs ſit ꝓfeſſus niſi ſit ꝓfeſſus ꝛ ꝓuict': ut. j. e. q. vi. §. ſūt ēt q̄rū. v. i occult. Notoriū ꝑ ſūptū ē: ut ſi aliqs publice habit' ē ꝑ filio alicui': ibi ñ regrit' aliqs ordo iuris: ut ex de fi. ꝑſ. michael. ꝛ. c. qñ. B. n. q̄ aliqs ſit alteri' fi

b q Ele lotharī'. Manifeſta. j. xi. q. iij. eoz. ꝫ. ſz ibi non erat notoriū ſz manifeſtū: ꝛ ſic nō obſtat. iij. q. v. qz ſuſpecu. ēt ſi ſit notoriū tñ nihilomin' hec citatio foꝛte ē facienda. j. e. §. qñ. xxiiij. q. iij. de illicita ꝛ. j. e. deus oi potens. ꝛ ſnia ferenda ē: ut ex de ap. cū ſit romana. in fi. ſed nec' ꝓbatio negꝫ purgatio ē regrenda: ut. j. e. deus oipotens: ut ex de purga. ca. cuz dilect'. fit tñ ꝓbatio qñq̄ ex abundanti: ex de elec. bone. ꝛ. ff de manu. cām in pn. ꝛ. xxiij. q. i. pudenda. i fi. nil enim taz indubitatū eſt qn ſolicitā dubitationez admittat: ut in auē. de tabell. in medio. coll. iij.

c d Manifeſta. plurimis. q nō regrit' oiuz ſcientia: foꝛte ſuffitiūt. ꝛ. ut. x. q iij. vnio. iudici tñ oz ee notū xxiij. q. iij. cuz quiſq̄. vñ pōt

d Sine accuſatore. Nō q nemo eſt ꝓdēnād' ſine accuſatore: ut ff. de mu. ꝛ ho. reſcripto. §. ſiqs accuſatorē. Sed fallit in charta ſuſpecta: cui fides non fit. C. de ꝓba. iubemus. ꝛ cum teſtis fraudulenter ꝛ ꝓcaciter rñdet. C. de teſti. nullus. ꝛ i tutore ſuſpecto. ff. de ſuſpec. tu. l. iij. §. i. ꝛ. iij. q. ij. q. ea. ꝛ qñ maritus excipiendo ꝓdēnat de lenocinio. ff. de adult. l. ij. §. ſi publico. ꝛ qñ calūniator puniatur. C. de calū. l. i. addit'. vi. caſus qñ crimē ꝓbat' ꝑ inquiſitionem ex de accuſa. qualiter ꝛ qñ. vij. cū deficit reus in purgatione: ex de ſimo. de hoc. viij. in notoriis. ut hic.

e Omnes. ſ. corinthij.

f Sciebant. eo q̄ publice in domo ſua videbant eā: ꝛ ſic ex de co habi. cleri. ꝛ mu. tua.

g Tergiuerſatione. id eſt diſſimulatione.

b Abſens. iudicari. ergo abſens excōicat': ut ex de app. cum ſit romana. ꝛ extra de ſimo. accuſatum. ſed nunquid abſens abſoluat' ar! ar. q̄ ſic. j. e. q. v. quanto. ar. ꝫ. de ſen. ex. a nobis in fi. vbi certa forma abſolutionis exprimit'. ñ. ſic nō eſt abſoluendus. ſi tamē

Sine accuſatione manifeſta iudicanda ſunt.

Manifeſta accuſatōe non indigēt. Item nicolaus papa carolo regi. De eodem.

Ele lotharī' rex nepos ueſter feceſit: accuſatōe nō indigent. manifeſta eni ſē teſte apl'o opa carnis fornicatio immūdicia ꝛc. In manifeſtis. n. calliditate accuſantiū ñ oppimit' re' nec tergiuerſatione, ꝓpriū crimen celat': cū culpa ſua ocul' oiuz ſpōte ſe igerat: atq̄ ideo i talib' iudiciari' ordo nō requirit': q ideo tñ inſtitut' ē: ut nec innocētia inſidijs patēt aduerſātiuz nec culpa deliquētiū fniaz effugēt iuſti examinis. Nde ſtephan' papa leoni epō thianenſi.

Ordinem iudiciarium manifeſta non deſiderat cauſa.

Ec manifeſta ꝛ nota pluriniſ cā nō ſt q̄rēdi teſtes: ut ſanct' ambroſi' i epla ad corinthios dic ō fornicatore fniaz exponēs apli Judicis inq̄ nō ē fine' accuſatore dānare: qz dns iudaz cum fuiſſet fur: qz nō eſt accuſatus: minie eiecit. cognito aūt ope iſto pellendū illū apl'us de cetu fraternitatis cēſuit. oēs' eni crimē et' ſciebāt' ꝛ ñ arguebāt. publice eni nouercā ſuaz loco uxoris hēbat. in q̄ re neq̄ teſtib' opus erat: neq̄ tergiuerſatione' aliq̄ poſſat tegi crimē. Et paulo poſt: abſēs' facie pñs aūt aucte

c Manifeſta. plurimis. q nō regrit' oiuz ſcientia: foꝛte ſufficiūt. ꝛ. ut. x. q iij. vnio. iudici tñ oz ee notū xxiij. q. iij. cuz quiſq̄. vñ pōt

eōtingē q̄ aliqd ē notoriū apud delegatū: quod nō eſt notoriū apud delegantē. ꝛſi cā audiret' cauſā delegate ille, poſſet fm ordinē iuris: ſed delegatus nō: ut ex de purga. ca. cum dilect'. Idez eſt in inqſitione. pōt eni ee q̄ delegās pōt iqrere de crimie alicui' ſi apud eum eſt infamatus: ſz delegat' nō: ex de accuſa. cū oz.

notarium

aliter absoluit tenet absolutio: ut ex de reg. iur. l. ois res. xxx. q. v. §. obijcitur.

a m Elli corrigūt. nō possum⁹ noiatim ꝯ i genē: ut. v. q. i. gdā.

b Quānis. interpositio est.

c Mortalis. ante ꝓtemptū. xxiiij. q. iij. notandum.

d Medicinalis. ut spūs ei⁹ saluus fiat: ut xi. q. iij. audi. nisi sit incorrigibil: ut. xi. q. iij. nemo epo rum. ⁊ j. xxiij q. iij. corripiāt ⁊ notādū i fi.

e Seculari. i. de rebus secularibus. vel lo qtur de laico. ⁊ sic nō ē ꝯ: ex de iudici. ar si clerici. ar. bn⁹ c. videt q⁹ de ricus de crimine ciuiliter qui cuius ifamet p sniaz latā i ipz a laico p recō uentionem: ut vi. q. i. beatus petrus. ⁊. c. infames. ar. ex ō tel. decetero. ⁊ iij. q. v. de accusatoribus. xxx v. q. iij. ꝓiectio nes. imo si coram quocūqz j modaz excep tionis ꝓbat crimē: cogetur ad pñiam. nā vñcūqz claret crimia ⁊c. xxii j. q. iij. ecce. nā ⁊ iudiciū bēti eoz certificat ecc̄az: ut j. xx iiij. q. i. subdia conus. ⁊ i auc. de sanc. epi. § si vō crimē. ⁊ snia i vno iudicio lata fidē facit in alio. ff. de iureiurā. si duo. C. ō libe. ca. inbemus. ß est vez inter easdem psonas: qr res iter alios acta ⁊c. ex de re iudi. ꝯ tis cū similibus similit fit fides seculari iudici p iudiciū ecclesiasticū: ut. xi. q. i. statuim⁹. ⁊ ß sac⁹ po test admitti. Iudex tñ ecclesiastic⁹ nō pōt clericū rōne illi⁹ snie p ure ad purgationē: in qua si deficēt puniat: ut ex de simo. de hoc nire ꝙsi ꝓiectū: si tñ ifamia crebrescit: ex tali snia pōt eps ipsuz co nec testes purgatōis sūt ꝛij p⁹ testib⁹: qr isti iurāt de credulitate ⁊ alij de scientia. ⁊ bñ pōt ēē: q⁹ isti credāt eū innocētē ⁊ illi sciāt eū nocētē. nec obest ei illa snia quo ad bñficiū vel quo ad ordinez ex de excep. denicz. de ordi. cog. cū dilect⁹. iij. Sed forte pōt ipsū

spūs sancti q nusqz absēs ē: tā iudicauit ut pñs cū q hoc admisit tradi sathane in interitū carnis: ⁊ infra. Sed sciēdū ē: q⁹ coz q̄ manifesta sūt: alia sūt nota iudici ⁊ incognita alijs. Alia sūt mānifesta alijs ⁊ occulta iudici. Quedā uero sunt nota iudici ⁊ alijs. Que iudici tñ nota sūt: sine examinatōe ferire nō pñt: qz dum accusatoris persona assūit: iudiciaria potestas amittitur. In una cadēqz cā nullus sit pōt esse accusator ⁊ iudex. Aug. de augu. in homil. de pñia.

Qñ aliq sē corrigēdi qñ tolerādi.

Dalti corrigūt: ut petr⁹. mlti tolerāt: ut iudas. mlti nesciūtur donec ueniat deus: q illumiabit abscondita tenebraz: ⁊ infra. Nos uero quēqz phibē a cōione nō possumus: q̄uis hec phibitio nōdū sit mortal⁹ sed medicinal⁹ nisi aut spōte ꝓfessū aut i aliquo sine eccl'ari sine ecclīastico iudicio noiatū aut ꝓiectū. Quis .n. sibi utqz audēt assumere: ut cuiusqz ipē sit ⁊ accusator⁹ ⁊ iudex? huiusmōi regulā ēt paulus apls i epla sua ad corithios breuit insinuasse i telligit: cū qbusdā cōmemoratis crimib⁹ ecclīasticis formaz ad oia filia⁹ ex quibusdā daret. ait enim Scripsi uobis in epla: ne cōmisceamini cū⁹ fornicarijs: ñ utiqz fornicarijs huj⁹ mūdi aut auaris aut raptoribus aut idolis seruientib⁹: alioqn debueratis ō hoc mūdo exire Nō. n. pñt hoies in hoc mundo manētes nisi cū talibus uiuē: nec eos pñt lucrifacē christo: si cessaz colloquiū ꝓiectūqz uitauerint: unde dns cum peccatoribus ⁊ publicanis comedēs nō est inqt necessarius sanis medicus: sed male habentib⁹. nō. n. ueni uocare iustos sed peccatores ad pñiam. ⁊ iō cōsequēter apls etiā adiungit: Nūc aūt scripsi uobis: ñ cōmiscearis fornicarijs. Siqs⁹ aūt frat⁹ noiatur fornicator aut idolis seruiens aut auarus aut maledic⁹ aut ebriosus aut rapax: cū huiusmōi nec cibū sume. Quid. n. mihi de his qui⁹ foris sē iudicare? ñne de his q int⁹ sē uos iudicatis? ō his aūt q foris sē: iudicabit deus. auferte malū a uobis ipsis. qbus uerbis satis oñdit: ñ temere aut qūolibz sed p iudiciū auferēdos cē malos ab ecclie cōione: ut si p iudiciū auferri nō pñt: tolerent poti⁹: ne p uersē malos euitādo ab eccl'ia ipe discedēs: eos quos fugere uidet: uel uincat ad gehennā: qz ad hoc nobis in scripturis sunt exempla ꝓposita: uelut in messe ut palea sufferat⁹ usqz ad ultimū uētilabrū uel intra illa retia ubi pisces boni cū malis usqz ad sepatōez: q futura est in littore. i. i fine seculi equo aio tolerēt. Nō. n. ꝓtrariū ē illō huic loco: qō dicit apls: Tu quis es q iudicas alienū ſuū? suo dño stat aut cadit. Noluit eni hominem ab hoie iudicari ex arbitrio suspiciōis⁹l' ēt extraordiario⁹ usurpato iudicio: sed poti⁹ ex lege dei scōm ordinē ecclesie sine ultro cōfessū siue accusatū atqz ꝓuictum. aliogn illud cur dixit: siqs frat⁹ nominat⁹ aut fornicator aut idol' seruiēs ⁊c. nisi quia eam noiationez uoluit itelligi: q fit in quēqz cū sententia ordie iudiciario atqz cū integritate, pferē? Nā si noiatio sufficit multi dānādi sē innocētes: quia sepe falso i quoqz crimia nominātur. nō ergo illi quos monemus agē pñiam q̄rant sibi comites ad supplicia: nec gaudeāt qz plures inueniāt sibi silēs. Nā ꝓpterea ñ min⁹ ardebūt: qz cū multis ardebunt. Idē in eodem.

Peccatū qō tātū iudici notū est: ab eo damnari non ualet.

Si peccauerit in te frat⁹ tuus:

fornicarijs. Siqs⁹ aūt frat⁹ noiatur fornicator aut idolis seruiens aut auarus aut maledic⁹ aut ebriosus aut rapax: cū huiusmōi nec cibū sume. Quid. n. mihi de his qui⁹ foris sē iudicare? ñne de his q int⁹ sē uos iudicatis? ō his aūt q foris sē: iudicabit deus. auferte malū a uobis ipsis. qbus uerbis satis oñdit: ñ temere aut qūolibz sed p iudiciū auferēdos cē malos ab ecclie cōione: ut si p iudiciū auferri nō pñt: tolerent poti⁹: ne p uersē malos euitādo ab eccl'ia ipe discedēs: eos quos fugere uidet: uel uincat ad gehennā: qz ad hoc nobis in scripturis sunt exempla ꝓposita: uelut in messe ut palea sufferat⁹ usqz ad ultimū uētilabrū uel intra illa retia ubi pisces boni cū malis usqz ad sepatōez: q futura est in littore. i. i fine seculi equo aio tolerēt. Nō. n. ꝓtrariū ē illō huic loco: qō dicit apls: Tu quis es q iudicas alienū ſuū? suo dño stat aut cadit. Noluit eni hominem ab hoie iudicari ex arbitrio suspiciōis⁹l' ēt extraordiario⁹ usurpato iudicio: sed poti⁹ ex lege dei scōm ordinē ecclesie sine ultro cōfessū siue accusatū atqz ꝓuictum. aliogn illud cur dixit: siqs frat⁹ nominat⁹ aut fornicator aut idol' serui ēs ⁊c. nisi quia eam noiationez uoluit itelligi: q fit in quēqz cū sententia ordie iudiciario atqz cū integritate, pferē? Nā si noiatio sufficit multi dānādi sē innocētes: quia sepe falso i quoqz crimia nominātur. nō ergo illi quos monemus agē pñiam q̄rant sibi comites ad supplicia: nec gaudeāt qz plures inueniāt sibi silēs. Nā ꝓpterea ñ min⁹ ardebūt: qz cū multis ardebunt. Idē in eodem.

Peccatū qō tātū iudici notū est: ab eo damnari non ualet.

Si peccauerit in te frat⁹ tuus:

f Accusator ⁊ index. quod fieret si occultos tales accusaremus.

g Similia. ar. q⁹ ꝯ aliqd spāliter de uno dicat: tñ extēdit ad oia silia: ut j. e. de⁹ oipotēs. xxxij. q. vij. apostol⁹. xvi. q. iij. ꝯ di lxi. miramur. ut ā. di. v. ad ei⁹. ff. de fū. instru. q̄situ. §. uli. ff. de admē. lega. l. legata. ff. de ali. ⁊ cība. leg. l. uerba. ff. de supel. leg. legata. xvi. q. i. hic. cē ēt. ar. ꝯ C. de ꝓura. maritus.

b Cū fornicarijs. indeis uel gentilibus.

i Fornicarijs. s. occultis. nisi in casib⁹. q. d. ñ est aliqua ꝓs mūdi ū qua nō sint tales mali.

k Sigs aūt. q. d. q̄re hic non dicas de alijs q̄z de fratribus. rñ.

l Noiat. p snīam.

m Qui foris. i. q nō nostri iuris. xvij. q. iiij. ꝓstituit. ā. di. xlv. q syncera. ꝯ. dic ut nō. xxvi ij. q. i. sepe.

n Iudicare. q̄ tū ad excōicatōez: ꝯ corporaliter pñt puniri: ut x vij. q. iiij. ꝓstituit. ar. q⁹ excōicat⁹ nō pōt iterū excōicari. de hoc inuenies. iij. q. iij. engeltrudam.

o Suspiciōis. subandi temerarie: si violēte sec⁹. xxxij. q. i. dixit.

p Exordinario. agendo ꝯ cū denūciatie vel īgsitiue q. mod⁹ non⁹ ē ⁊ exordinarius fm quosdā. Sed dic ex. i. ꝑter hoc vel ꝯ ordinez iuris. s. qz nō ē de foro suo cū sit occult⁹ unde sequitur.

q Nam si notatio. id est infamatio. j. xxv. q ultima. c. vl. xxxv. q. vi si duo. arg. q⁹ p famam non probatur aliquid extra de coha. cleri. ⁊ mu. tua. extra de eo q cog. consang. uxo. sue super eo. sed fama cuz alijs adminiculis probat. iiij. q. iij. sepe. ex de ꝓsūp. illud. de ap. c. i.

r Si peccauerit. i. te s. lesum vel te te ste. quidā totam hanc auctoritatem intelligunt de occulto peccato: ⁊ exponunt adhibere unum vel duos testes: qui sint testes facte admonitionis. ⁊ quod sequitur: dic ecclesie id est sacerdotibus qui orent pro ipso vel admonent eum desistere a peccato ⁊ tali qui potest prodesse ⁊ non obesse. xxij. q. v. hoc videtur. ⁊ qđ sequitur sit tibi sicut ethnic⁹ ⁊c. quantum ad priuatam cōmunionem sed non in publico: ut. vi. q. iij. si tamen. sed huic opinioni contradicit. xlv. di. sz illud. ⁊ extra de iudi. nouit. xi. q. iij. precipue. vbi habes q⁹ etiam in manifestis loquitur hec auctoritas. Et alij intelligunt totam de manifesto, sed eis

contradicit augu. ibi solus nosti. Tertij dicunt q̄ p̄cipiꝫ de occulto ⁊ sequens de manifesto. sed eis ꝺdicit quod dicit: distingue tempora ⁊ ꝓcorda bis scripturas. io. intelligit de tali occulto quod scit ab aliq̄b⁹ ⁊ pōt ꝓbari ⁊ vocant testes ut ꝓbet admonitio facta: q̄ nisi p̄cessisset admonitō accusare ñ posset: ut j. e. q. vij. accusatō. ⁊. c. siqs erga. nā si ad admonitōez eccl̄ie nollet penitere: isti possunt esse testes admonitionis facte. ⁊ hoc innuit vbi dicit forte qō tu scis ⁊ ego scio: arg. est ad hāc solutionem ex de iudicijs nouit. Sꝫ isti oppōit: quare ergo dicit aug. tu scis nosti? Rñ: hic solus ñ excludit paucos sed multitudinē: si. di. viij. si sol⁹. ⁊ ibi qūo sedet sola ciuitas. i. cuꝫ paucis: sic. xv. q. vij. §. sol⁹ j. e. q. vij. §. ō bis. Nūc queri⁹ utr̄ hoc sit p̄ceptū oib⁹? videtur q̄ istud extēdat ad oēs j. e. q. vij. q̄ ꝓpo. i. xi. q. iij. p̄cipue. xxiiij. q. i ij. tam sacerdos. xlv. di. sed illud qō. b. ꝓcedit. sꝫ dura ē hec opinio ⁊ constituit omēs trāsgressores. sꝫ. Ad. dic̄: q̄ ē mādatum ad oēs q̄ sūt i magistratu positi siue clerici vel laici: ar. xxiij. q. iiij. duo ista. xvij. q. iij. ō p̄b⁹orum. ad alios est consiliū. ⁊ hoc est verū de peccato iā facto: sed ō peccato adhuc faciendo oib⁹ est p̄ceptum xxij. q. v. hoc videtur. xc. di. diacōi. ex̄ de cogna. spi tua. Et intelligge p̄mā ptē q̄ñ plat⁹ scit peccatū. secūdā q̄ñ ei ab alio denūciatur. quicūq; ergo hꝫ familiam tenetur corrigere eam. xxiij. q. iiij. duo ista. q. v. nō putes. ⁊ q̄ teneat p̄ceptiue quo ad prelatos: quo ad sūditos consultiue: est ar. xxiij. q. viij. c. i. Itē dubitatur an infames p̄sone admittāt ad denunciationē ⁊ criminose. ⁊ videtur q̄ si c: quia omnes ex precepto ad hoc tenentur. Nam ⁊ hereticus admittitur. xxiiij. q. i. quisquis. ⁊ aliene p̄sone viles: ut ex̄ de spon. preterea. ij. ⁊ vbi agit̄ ad correctionem non requiritur tantus rigor: ut. xxij. q. v. hoc videt̄. de bona fide eni agit̄: vnde nō conuenit de apicib⁹ iuris disputare. ff. mandati. si fideiussor. §. q̄dā. Ecōtra videt̄ q̄ tñ honestiores p̄sone admittūt̄. xxxv. q. vi. ep̄s. in fi. ⁊ nō infames: ut de testi. cog. ꝓterea. nā et ad populares actōes nō admittūt̄ nisi p̄sone integri stat⁹: ut. ff. de pp̄laribus ac. pp̄laris. ego credo quālibet admitti: dū tñ bono zelo denūciet: ex̄ de re iudi. cū. i. ⁊. a. sed lꝫ infamēs admittāt ⁊ irregulares nō tñ criminosi. cū eni tales ñ coarguerit sua crimia: credēdū ē q̄ malo zelo denūciet crimia alioꝝ. io. similiter est in teste q̄ in ciuili cā nō admittit̄ nisi p⁹ penitentiam: ex̄ de testi. testimonium. bar.

a Sed ꝓdito⁹. sed nōne dīs ꝓdidit crimē inde cū dixit: q̄ intigit manum meā in parapside. ā e. vn⁹. ⁊ paulus crimē indeoꝝ tribuno: ut. xxiij. q. iij. maximianus? Rñ: illi poterāt tñ ꝓdesse. xxij. q. v. ℞ videt̄. itē ℈. ff. de iurisd. eum qui. sed illud intelligit̄ q̄ñ qs directe vult aliquem accusare.

b Suspicatus. j. xxxij. q. i. dixit dominus.

c Non nouerat. vnde conceperat.

d Occulte. i. nō accedē ad eā: nō tñ voluit eam a se repellere. xxx vij. q. ij. p̄ius q̄ꝫ. vel occulte. i. sine ꝓbatōe quod hodie non licet. xxv. q. vi. multorum.

e Scriptura. euāgelica cū aplō dicēte: peccātē corā oib⁹ argue.

suis plexq; q̄ꝫ zelātib⁹ᵐ: aliq̄ñ marito q̄ꝫ salutē q̄rentib⁹ ꝓdunt. nos nō ꝓdim⁹: sꝫ i secreto arguimus ut ubi ꝓtigerit malū: ibi moriat. ñ tñ uuln⁹ illud negligam⁹: ante oia ostendentes hōini in tali peccato ꝓstituto sanitatā q̄ gerēti cō sciētiā illō uuln⁹ eē mōtifex. Qñ uō crimē ē notū alijs ⁊ nō iudici: nec tūc sine exaiatōe feriēdū ē: q̄ i crimē sibi occultū iudex sñiā ferre ñ dz. Unde euarist⁹ papa ait

Onia nō p̄cipitanē ferēda est.

Deus⁹ oipotēs: ut nos a p̄cipitāde snie platōe ꝓpescēt: cuꝫ oia nuda ⁊ apta sint oculis ei⁹ mala tñ sodome noluit audita iudicare: p̄riusq̄ manifeste cognosceret q̄ dicebāt. uñ ipse ait: descendā ⁊ uidebo: ut q̄ꝫ clam oz̄ē q̄ uenit ad me ope cōpleuerit: an nō est ita ut sciā⁹. Deus oipotēs cui nihil ē absconditū: sed ei oia manifesta sē añ q̄ꝫ fiāt: nō ideo. hec ⁊ alia multa q̄ ob ꝓlixitatē capl̄o ñ insuimus p se igrere dignat⁹ est: nō q̄ ea ignoraret: sed ut nobis exēplū daret: ⁊ ne p̄cipites in discutiēdis ⁊ iudicādis negocijs essem⁹: ⁊ ne mala ꝓioꝝ ꝓpius⁹ q̄sq̄ p̄sumat credē q̄ꝫ ꝓbare. cui⁹ exēplo monemur: ne ad ꝓferendā sniaꝫ unq̄ꝫ p̄cipites sim⁹: aut temē idilige⁹ q̄ꝫ ip̄robata idiscussa quoquo⁹mō iudicemus dicēte ueritatis uoce: Nolite iudicare ⁊ ñ iudicabimini. i quo eni iudicio iudicaueris: iudicabimini ⁊ reliq̄. Mala uero audita nullū moueant: nec passim dicta absq̄ certa ꝓbatōe q̄sq̄ unq̄ credat: sꝫ ante audita⁹ diligent⁹ inquirat⁹: nec

f Et sic agendū. vi. q. ij. si tantum.

g Qñ in nostro vno vel altero sciente: sꝫ et qñ null⁹ scit dū tñ ꝓlatō sit ꝫ eū q̄ peccat.

h Monerit episcop⁹. de sloquit̄ augu.

i Hec audite. s. euāgelica.

k Zelantibus arg. malo zelo denūciātē crimen fratris audiendum. hoc est uerum si ꝓsequatur suaꝫ iniuriā: ut j. q. vij. siqs ergo.

l Non prodimus. ad querelam earum.

m Deus oipotens. descendaꝫ. angelos mittēdo ut prosequit̄.

n Sciam. cā q̄ꝫ iudex. si habes sciam tūc transpone hinc ram sic: ut sciā an ñ ē ita. i. an nō hoc sit ita. ⁊ tunc incipit uersus ibi de⁹ oipotens si habes sciat: tunc incipies versū an non est ita ut sciat: ⁊ legas interrogatiue vsq; ad locuꝫ illū: ñ iō ℞.

o Deus⁹ q̄ꝫ presumendum est enim quālibet esse bonum: vt. xi. q. iij. absit. et de ꝓsumpt. dudum.

p Quam probare. i. examinare.

q Quoquo modo. i. diffinitiue uel interlocutorie.

Audita. ℈. di. lxxxvi. siqd uero. j. xi. q. iij. in cunctis. ⁊ extra de ꝓsumpt. dudum.

s Ingrat. cū istud. c. locū habeat tñ in cā inquisitionis: ut extra de accusa. qualiter. ij. videt̄ q̄ tñ honesti testes sint ibi admittēdi i cā inquisitionis: in eo q̄ dicit in fi. fidelibus. ⁊ eadem decretalis dicit de puidis ⁊ honestis. ⁊ decretalis dicit vbi de simonia agitur ꝓpter immanitatē sceleris admittūt̄ criminosi: ⁊ loquitur ibi i cā inquisitōis: ⁊ sic videt̄ q̄ in minoribus criminib⁹ nō sint admittendi criminosi: ut extra de simo. p tuas. sed est ar. ℈ extra de re iudi. cum. i. ⁊. a. Satis pōt dici q̄ si extranei testes inducūtur in causa inquisitōis: requirit̄ q̄ non sint criminosi. sed i illis q̄ sūt testes de ipsa ecclesia sufficit qualescūq; sint dūmodo nō sint inimici uel corrupti. io. quid io. dicat ego ñ credo q̄ testes criminosi admittāt in

causa inquisitionis: nisi essent de crimine emendati: ex de testi. testimoniu. in exceptis tn̄ criminib⁹ bn̄ admittūt criminosi nisi sint cōspiratores vl' capitales inimici: ex ȯ ti. p tuas. qȯ itelligūt qdā si ille ꝯ quē fit inqsitō fuerat male fame. aliogn criminosi nō admutte cē ut innuit illa decretalis p tuas. ꝛ. ṡ. c. in pn̄is. v. de psona stephani sibi quod aute ꝛc. bar.

fuisset spoliatus ff. de vi ꝛ vi ar. l. i. §. non solum.

f Restituat. tn̄ si in modū exceptōis pbat spoliatio: nō iō fit restitutio: vt ex de ordi. cog. cum dilectus. dico eñ decretalē illaȝ hic non habere locum: qꝛ ubi excipit de spoliatione ꝯ illū q crimē intendit: bn̄ restituit: si spoliatōnem pbat: ut itelligo oia hec iura. Secus ubi utraqꝫ questio est ciuilis: ut in illa decretali. cum dilect⁹. ꝛ in hoc tn̄ caut⁹ sis: qꝛ si aduersari⁹ tu⁹ ꝑuenit te sup re aliq: si vis dicere te spoliatuȝ eē eāō re: utili⁹ ē tibi ut directe petas restitutōnē qꝛ si pbas spoliatōnē directe agēdo: duo ꝯseqris: : qꝛ prius audieris ꝛ qꝛ restitueris: licet aduersarius pri⁹ ꝓposuit actionē suam ut ex de resti. spoli. ex conquestione. Sed si de alio agit aduersari⁹ ꝛ tu super alio dicis te spoliatū: utilius ē tibi ut in modum exceptōnis proponas spoliationem si aduersari⁹ te ꝑuenit in qrela. Nā si directe nelles agē: pri⁹ audiret aduersari⁹ qꝫ tu: sec⁹ si excipiēdo ut ex de ordi. cog. cum dilectus. Ideo aūt dr ān lit. ꝯtes. qꝛ exceptio spoliatōis ē dilatoria: ꝛ sic ē ān lit. ꝯtes. ꝓponēda. tn̄ si vult directe agē de spoliatōe: etiaȝ p⁹ lit. ꝯtes. bn̄ pōt facere ut ex ȯ cā pos. pastoral.

t Quando iudicis non se dētis ꝓ tribunali. s. n. ꝓ tribunali sederet ꝛ ꝯtigēt te aliquid ibi facē posset stati punire ac si pbaret ꝑ testes corā eo. meli⁹ n. pbat aliqd ꝑ ipm̄ sem qꝫ ꝑ testes. ff. de seriis. l. i. in fi. ꝛ ex de app. dilecti. ꝛ. ff. ȯ mino. mior. ꝛ. xxvij. q. i. nec aliqua sed pone qꝛ reus neget aliqd esse notoriu: nūqd sufficiūt duo testes ad pbādū aliqd eē notoriū: sic sicut duo pbāt pbare famam: ut ex de testi. tā lris. ꝛ p duos testes probat q. vij. iter fuerūt. C. ȯ bono. pos. bonorum. ꝛ per duos pbatur ꝑ scriptō triū: ut C. de fi. istru. ꝯparationes.

u Correctōeȝ. ar. admonitionem debē pcedere i notorijs ut. j. q. iij. c. ex multis. xij. q. ij. idigne. fo.

a Scelus. si tn̄. xxi. di cleros.

b In duab⁹. s. tebergaȝ repellēdo: gualdradam sociā do sibi.

c Referebat bi epi ñ fuerāt depositi, ꝓpter publicā famā sed qꝛ erāt cōfessi crimē suū: ut. xi. q. iij. teugualdū. sola. n. fama nō sufficit ad depositionem: ut ex de coha. cle. ꝛ mu. nec propter famā dicitur aliqd manifestū: ut ex de consang. ꝛ affi. super eo. ꝛ in fama requiritur modo iuris: ut. ṡ. e. deus. §. quando autem.

d Quod aūt. hec est dr̄ia inter questionē istā ꝛ illā: q est. j. iij. q. i. qꝛ hꝫ petit restitutō i modū exceptōis: ibi i modū actōnis.

e Antiqus. fructus. perceptos ꝛ ꝑcipiēdos: ut ex de restitu. spo. granis. ꝛ restituēdus ē ad omnem causam in qua esset si non

Quando iudicis non sedētis ꝓ tribunali ... ꝑcipitat qcqꝫ agat aliqs. Si enim deus cognitor oium sodomorum mala: quoꝝ clamor ad celuȝ usqꝫ ꝑuenerat: oia sciēs ꝑius nec credē nec iudicare noluit: qꝫ ipe ea cū si delib⁹ testib⁹ diligēt iuestigās: que audiret ope ꝯprobaret: nos qui sum⁹ hoies ꝛ peccatores: qb⁹ icognita sūt occulta iudicia dei: hoc ꝑcauētes nullū ān uerā iustāqꝫ probatōem iudicare aut damnare debem⁹. māifeste paulo aplō dicēte tu qs es q iudicas alienū s̄uū? suo eiȝ dn̄o aut stat aut cadit. Quā do aūt crimē notū ē iudici ꝛ alijs aliqn̄ re⁹ ificiat sem: ueluti siqs negaret se ifecisse eū: queȝ sub ocul iudicis in cōspectu multoꝝ interfecit. hic qꝛ se reū negat: sine exāinatōe feriri ñ pōt. Aliqn̄ euidētia ipa opis reū eē testat: qn̄ ope publico crimē suū ꝯfitet. tūc post secūdā ꝛ tertiā correctionem sine examinatōe dānādus ē uel puniēdus: si icorrigibil' extiterit. In hoc itaqꝫ ultimo casu itelligēda ē auctas illa ābrosij ꝛ nicolai. Manifesta accusatōe nō indigent. fornicator. n. ille i quē sine examinatione snīa aplīca processerat: publice corā oib⁹ nouercā suā ꝑ uxore habebat. Lothari⁹ quoqꝫ rex ȯ quo nicola⁹ scribit sitit publice uxorē suā dimiserat: ꝛ aliā super duxerat. Unde idē nicola⁹ pa. scribit archiepis ꝛ epis per galliā italiā ꝛ germaniā coustitutis.

Sie accusatōe māifesta ferieda sc

Scelus qȯ lothari⁹ rex: si tn̄ rex ueracit dici possit: q nllo salubri regimie corporis appetit⁹ refrenat: sed lubrica eneruatione magis illicitis ei⁹ motib⁹ cedit: in duab⁹ femis teberga. s. ꝛ gualdrada ꝯmisit: oib⁹ māifestū ē. sed duo dū epos teugaldū ꝛ gūtariū in tali facto euȝ habuisse tutores atqꝫ fautores pene tot⁹ orbis undiqꝫ ad limina seu sedē cōfluēs aplicaȝ referebat. igitur decernente nob cū sācta synodo i ꝑn̄tia depositi ꝛ officio sacerdotali excommunicati atqꝫ a regimie epat⁹ alienati indubitanter existūt.

Quod aūt expoliat⁹ ān iudicē stare non possit: multis auctatib⁹ pbat. Unit. n. io. papa.

Ante litem contestatam possessori cuncta sunt restituenda.

Antiqus decretuȝ ē: ut oēs possessiones ꝛ oia sibi sblata atqꝫ cūctos fruct⁹ ān litē ꝯtestatā ꝑceptos eps uel ꝑmas possessori rstituat. Itē nicola⁹ de eodē

Omnes leges tā ecclesiastice qꝫ uulgares ꝛ publice ꝑcipiūt ut oia sibi ablata restituāt ei: qui suis ē reb⁹ expoliat⁹. Item stephanus papa.

Nullus debet accusari: duȝ suis rebus fuerit spoliatus.

Nullus epoꝝ dū suis fuerit rebus expoliat⁹ debet accusari ꝑusqꝫ oia ei quecūqꝫ ablata sunt quocūqꝫ igenio: legib⁹ reintegrēt: ita ut oēs possessiōes atqꝫ omnes fruct⁹ ān acceptā accusatōem primates ꝛ synodus epo de quo agitur fūditus restituāt. Itē euseb⁹ fratrib⁹ ꝯstitutis ꝑ alexādriaȝ ꝛ egyptum.

Nec ꝓuocari ad synodum nec in aliquo debet iudicari spoliatus.

In scripturis urīs repimus quosdā epos urīs i ꝑtibus a ꝓprijs oib⁹ accusatos: aliquos uidelicet ex suspicione ꝛ aliquos ex certa rōe. Et icirco quosdā suis esse reb⁹ expoliatos: quosdā uero a ꝓpria sede ꝑulsos. quos sciatis nec ad synodū cōprouicialeȝ nec ad generalē posse conuocari: nec in aliquo iudicari: āñqꝫ cūcta que eis ablata sūt: legib⁹ potestati eoꝝ reintegrēt. Itē iuli⁹ papa. De eodem

Nll⁹ pōt ꝓuocari aut iudicari: anteqꝫ omnia

g Omnes leges.

h Nullus episcoporum ingenio. q ergo dolo alterius renūciat iuri suo: restituendus ē: sicut si eēt vi olentiā passus: quia in hoc cau vim ꝛ fraudē sibi eqpat canō. xv. q. vi. c. i. ꝛ. j. ꝓxi. q. i. reintegranda ꝛc.

i In scripturis nostris. nec i aliq. a spoliatore nullum pōt obijci crimē spoliato: ex de resti. spoli. in literis. ꝛ. c. ītē cū qs. nisi suā ꝑsequat iniuriaȝ: ul nisi sit tale ad quod quilibet admittatur: ar ij. q. i. in primis. sed ab alio potest accusari de alijs criminibus sed non de illo pro quo ē spoliatus: argu. v. q. ij si primates. a contrario sensu: extra de appel. ad hoc. ꝛ. c. ꝓpositum. aliogn delictum eius maneret impunitum si de nullo crimine posset accusari ab aliquo. io. Ego non credo qꝛ in aliquo spoliator admittatur ꝯ spoliatū nisi prius facta restitutione: ut extra de or. cog. cum dilectus. ꝛ ut dicitur i hac questione per totum. ꝛ. iij. q. i. c. i. ij. ꝛ. iij. vbi generaliter videtur dici qꝛ nullum crimen possit spoliato obijci. bar.

k Nullus pōt. oia iura. ēt icorporalia: ut ex ut lite pēdēte a memoria. ꝛ est ratio quia inermes non possunt resistere inimicis: ut. j. iij. q. ij. c. iij. ꝛ. c.

siquis epūs.ꝛ etiā cōio hominū est restituenda si est iniuste execōicatus vel suspensus:ar.j.q.v.sup cā.in fi.qz vbū restituēdi plenā ꝛ pfectā hz significationem:ar.j.c.pxi.ꝛ ar.ex ut lit.nō contes.accedens.in fi.

t ℙ Receptū.ecclias.ex de ap.qua fronte.j.xxiij.q.viij.conuenior.de immunitate ecclesiarum.c.i.

m ¶ Testes.ar.ibi cāz tractādam:ubi testes possunt baberi.iij.q.ix.boxtamur.ut ex de app.ex pte.ꝛ extra de offi.iudi.ozdi.significauit.ꝛ.xxxiij.q.ij.siue

n q ¶ Qla aūt accusator in qnqz peccare pōt. aut erroze decipit aut temeritate seu calore iracūdie ad,pnocāduz uenit.sed i olb⁹ his casib⁹ si desistit ipetrata abolitōe q̄cūqz ñ punitur nec ifamis ē. itē si ñ ipetranit abolitōem parcit ei:ut.j.e.§.notā dū.Sec⁹ si est calūnia

C. III.

tor uel ꝑuaricator uel terginersator. Calūniator punit ad penā talionis:ut.j.e.c.ij.ꝛ.iij. Preuaricator postea neminē pōt accusare ex ordinē punit:ut.j.e §.nōndū.i fi. Prevaricator uel terginersator punit i.v.libris auri:ut.ff.ō ꝑuar.l.iij.in fi.testis etiā calūniator penā talionis sustinet iij.q.ix. nihilominus. xxxiij.q.v.bec imago Si aūt tulerit alias falsū testimoniū : punit ex ordinem.vi.q.i.qui cunqz .de teste posuit gratian⁹ i themate:sed hic omisit.

o ¶ Iquis sustinere non tñ ipso iure hz p sniam:vt.ff. ex q.ca.irro.infa. athletas. §.calūniator.ꝛ.j.e. §. notandum.

p c ¶ Alūniator. fallit in.vi.casib⁹:ut.xxxiij.q.v.bec imago.ꝛ .v.q.vi.c.iij.tñ sat punit q amittit sacerdotium quod recepturus erat.xxiij.q.iij.gnillisari⁹.itē fallit ex de accusa. sup bis.ꝛ i ꝑuat criminib⁹.ff.ad turpil.l.i.ꝛ.l.ꝛ in ꝑuatis.ꝛ forte in denūciatōe extra ō accusa.cū dilectus.sed in inquisitione nō est pena ordinaria statuta ꝛ iō in arbitrio iudicis relingit :extra de offi.iudi.delega.de causis.

q ¶ Talionem.ꝛ aliam penam similem:vt.j.e.c.,pxi.ff.de in.delib.l.i.extra de transac.c.fi.dic q pena que a lege statuit :retractari non pōt:que ab homine bene pōt:si.de vbo.sig.l.pe.

r q ¶ Si non probauerit.

a ¶ Iquis epm.ff.de re mili.l.omne.§.i.

b ¶ Cōionem.nisi resipiscat:vt.ō.di.l.penitentes cētra.ꝛ.iij.q.x.eos xxvij.q.i.c.virgines.

c ¶ Iquis iratus.ira rescindit contractum.ff.de publica.licitatio.in pāncipio.ꝛ minuit delictū:vt.C.de adult.graccbus.

d ¶ Reo accusatōe.sed p iniuria.ff.de iurijs.item apud.§.i. ꝛ per totum sibi ablata ꝛ oia iura ei i integruz restituāt:qz nō hz ꝑuilegiuz quo possit exui iā nudat⁹. ¶ Tē zephe rinus.

De eodem.

ℙ Receptū ergo ē in antiqs statutis:eiectos atqz suis rebus expoliatos ecclias,ppzie recipere ꝛ pmo sua oia eis reddi:ꝛ demuz siqs eos iuste accusare uoluerit : equo pio facē. Judices eē ōcernētes epos recta sapiētes ꝛ in ecclesia ꝙuiētes:ubi testes cēnt singulozq:q oppsi uidebāt,nec pus eos rndē: q̄ oia sua eis ꝛ ecclijs eozq legib⁹ itegerrime restituant.

Qla aūt pena feriēdi sit qui i accusatōe deficit ūt canonū cēsura diffinit. penā enim illati crimis cum dispendio estimatōis excipient. ¶ Ade caius papa.

De his qui ñ ꝓbanda obiciūt.

Siqs circa huiusmōi psonas non,pbanda detulerit: aucte hui⁹ sanctōis itelligat se iacturaz infamie sustinē:ut dāno pudozis ꝛ estimatōis dispēdio discat sibi aliene uerecūdie ipūe insidiari saltē deceto ñ licē. ¶ Tē damasus papa.

Si accusator i accusatōne defecerit:talionem recipiat.

Qlūniator si i accusatōe defecerit:talionem recipiat.

¶ Tē ex decreto hadriani pape.

Qsi ñ,pbauerit qō obiecerit: penā quā ipe itulerit:patiat:

¶ Tem damasus papa.

De his qui falsis crimīnibus aliquem impetunt.

Siqs epm aut p̄sb:um aut diaconē falsis crimibus ipetierit uel accusauerit:ꝛ,pbare ñ potuerit:nec i fine dādā ei cōionem⁹ cēsem⁹. Aliud ē accusatōem non iplere:ꝛ aliud ē ꝙuiciū nō ,pbare Illud.n.nulli fine abolitiōe: hoc oib⁹ lz. ¶ Ade fabianus papa.

Cōuiciū ñ ē p accusatōe habēdū

Siqs irat⁹ crimē cuilibet temē obiecerit:ꝙuiciū ñ ē,p accusatione hūdū:sed pmisso tractandi spatio si id quod irat⁹ dixit p scriptura sese,pbatuz fateat ut si forte resipiscēs:q̄ p iracūdiā dixerit iterare aut iscribē noluerit:nō ut re⁹ crimis teneat. ¶ Sed aliō ē crimen illatū ñ posse probare:aliud aliqua promissione accusationez deserē.huic.n. q̄ pmissione decept⁹ accusatōez deserit: uenia dat. illi uero q crimē illatū,pbare non ualuerit:ifamia irrogat. ¶ Ade beat⁹ greg.scribit io.epo corithiorum.

De eo qui ꝓmissione illectus ab accusatione desiterit.

ℙ Aulum itaqz diaconū q̄ culpa sua uehementer cōfundat:q decept⁹ ꝓmissione ab accusatione sui epi desiterit:tñ hāc ei culpā ignoscimus.

¶ Omis igit q crimen obijcit: scribit se ,pbatuz: reuera ibi semp cā agat:ubi crimē admittit. ꝛ q ñ,pbauerit qō obiecerit: penā quā intulerit ipe patiat. ¶ Idem

De his qui accusationē deserunt ut ecclīasticos ozdines accipiant

¶ Aphemiū atqz thomā qui ,p deserēda accusatione epi sui sacros ozdies accepūt:eisdē ozdinib⁹ ꝓuatos eē atqz sicuti ꝓpositi sūt:uolum⁹ pmanē. ¶ Unc colligit clīcoz ifamiā p romanū pōtificē

f ¶ Irat⁹ qō,p babit.C.de iur.si ñ cōuicij alio.si.ex de p sumpt.c.i.

g ¶ Iterare. hō dicit:quia si iterauerit ꝙuiciū: nō videt ex iracūdia sz ex deliberatione dixisse: sic C. ad uelle. si mulier.

h ℙ Aulus. pmissione.ñ,pmissione pecunie. talis eni ñ posset petere absolutionē.nā sol⁹ ille petit q erroze vel temeritate vel calore iracūdie ad accusandum venit vel q sua iuria am,plegt :vel suos sāguine os accusauit. C.de abol.lij iō dic,pmissio ne.s.testiū:qui ei,pmiserāt ferre testimoniū ꝛ illū:sz tūc se quēs.c.ñ facit ad ,pposituꝫ magistri.

i ¶ Culpā.sz ñ ifamiā.j.e.indulgentia.

k e ¶ Elphemium. poo deserēda.q ex pacto desistit forz⁹ icidit in turpill. q̄s alter: qa etiam femina i h casū incidit q̄ alias nō icideret:vt.C.ad turpilli.si femine.ff.ad turpilli.mulier.

l h ¶ Unc colligit infamiā ñ facti sz iuris.sz videt q pōt:ut.j.vi.q i.illi q.ꝛ.de simo.ex diligēti.j.xv.q.vi.auctrem.ō.i.q.i.nemū.ꝛ.vel sapple non possumus nisi post penitentiaz:ut.j.,pxima.q.iiij. cō sanguineoꝝ.vel non possumus per penitentiam sed per intergrum restitu.vnde bene dico q̄ episcopus possit tollere infamiaz in omni crimine in quo potest dispensare.nam ꝛ senatus tollit ifamiam:ut.ff.de postula.l.i.§.de qua.ꝛ ecclia ꝓpt senatui:vt.j.vi q.i.ecclesia.

m ¶ Infamem.i.infamandū per sniam non ipso iure:ut.ff.ex quibus ca.irro.infa.athletas.lz.ℳ.hic notauit: hic fateor plane te mēritum gratiane.qui enim citra abolitionem desistit ū ifamat sz punitur in quinqz libris auri:ut.ff. de prevaricat.l.iij.ꝛ.iiij.sed cū per sententiam infamatur:ut.C.ad turpilli.l.ij.

n Sed illud.sue solutioni obijcit quod est.vi.q.i.infames.
o Quor.ex q fi.sunt legiti.per venerabilem contra.
p Nō nisi a d ciuilē:nisi vel dicē:q reges iurisdictōez hēāt a pa.
q Seq i auc.ut clerici apud ꝓpos epos.§.plt.coll'.vi.
r Otādū.si ab inocēte t volūtate iudicis:vt.C.de aboli.l.üj.t vltī.

s Iquem penitue rit.dū tñ nō ac cusauerit falla citer:ut.C. de abol'.l.fallacit
t Et iscriptio nē.nā añ iscri ptionē pōt de sistē.ff.e.q̄situ t ex de accusa licet.in fi.
u Cōuenerit imo ēt eo inui to.j.xxx. dies pōt:nisi re' iā sit passus aliq̄s iuriā:ut.C.ō abol'.l.ult.t.l. fallaciter.
x Legib'.pe na.xl.solidor ut ē in longo barda.nam fz legē lōbardaz q desistit ab ac cusatōe crimis ꝺdēnat' in.xl. solz fm legē romanā q de sistit ab accusa tiōe publici cri minis punit i v.libris auri.ff de p̄uarica.l. iij.t hāc penā nemo p̄stat ni si qui desistit a publico crimi ne.ff.ad turpil l.sigs.§.si stel lionat'.fz q ō sistit ab accusa tōne p̄uati cri minis infamis ē:t ex ordinē arbitrio iudi cis punit:ut ff ad turpill.t in p̄uar.t.C.e.l. ij.Sed si accu sator absens ē t citat' nolue rit.procedē in ac cusatōne:tunc grauī' punit q̄s pena.v.lib. auri:ut.ff. de pe.absētē.§.ij
y Otādū. calūniari.imo sic vf q calūni etur:ut.ō.e.q.q nō.pbauerit.sed intellige in his quos excusat ne cessitas pieratis officiū t crimis enormitas t instus dolor:ut.C de adult.q̄uis.C.qui accusa.non pos.l.i.t.C.de fal.mo.li.t.C. de cal.l.ij.
z Crimina.i.probationes.
a Absoluto.i.absolucēdo:ne sit ℨ.C.de calūniator' .l.i. ve loc

abolerī posse:contra illud gelasij: q̄uis aias p pñiam saluare possu mus:infamib' tñ abolere ñ possu mus.ꝓtra illud stephani:cū cās enumerassz ex qb' ifamia irrogat' hos oēs ingt:sub nota ꝑpetue in famie ad pñiam suscipim'.uel nō fiūt ifames lege cānū oēs:quos leges secli ifames ꝓnūciāt:cū pau lus diacon' q nō ipetrata abolitō ne ab accusatione destiterit:hac auctē dignitatē officij sui recupa uit:quē senatusconsultū turpillia nū infamē' ꝓnūciauit.qō ēt de ea fateri cogimur:q̄ itra tps luctus nubit:cū mrimonia hodie regāt iure poli non iure fori. t iure poli mortuo uiro mulier soluta ē a le ge uiri:nubat cui uult.sed idez ste phan' ecōtra scribit dicēs:ifames dicim' quoscūq leges seculi infa mes ꝓnūciāt.Sed' illud gelasij t stephani:q̄q̄ animas tē:sb nota perpetue infamie tē:de illis intel ligī':quib' p iudicem ciuilem infa mia irrogat':quor' sicut exaiatio t castigatio:ita t in integr restitu tio non' nisi ad ciuilē iudicem spe ctat.De ea nō q̄ ifra tps luct' nu bit:nō ē ꝓtrariū ei qō stephanus ait:infames dicimus tē.cū.n. le ges seculi p̄cipue in mrimonijs sa cros canōes seq' nō dedignēt':nō uidēt ꝓnūciare ifamē:q̄ aplica t canonica auctē nō illicite nubit.
Otādū' est quoq:q' aliud ē cū aliquē penituerit criminalit' accu sasse t iscriptionē fecisse:si ab ino cente fuerit absolut'.Alīō si pecu niā a nocēte accepit:ut a ꝓbatiōe ei' qō obiecerat ō sistat.Ade i li.cap'or.clxxv.ca.legit'.

De eo quē penitz crimial'r accusasse

Iquē' pēituerit accusasse cri mial'r:t' iscriptōez fecisse de eo qō ꝓbare ñ potuerit:si cū accu sato inocēte ꝓuenerit':iuicē se ab soluāt.Si nō iudex cū q accusat' est:crimiosū eē cognouerit:t iter reū t accusatorē p obreptionē cō uenerit:ō colludio penā accipiat

b Qua mente.i.quo animo uenit ad accusandum.

legib'x ꝓstitutā.Otādū' quoq; ē:q' sicut dig.li.xlviij.legitur.t.ō abolitōib' criminum: accusatorū temeritas tribus modis detegit'. Aut eni calūniāt':aut p̄uaricātur: aut tergiuersant'.Calūniari ē fal sa crimia sciēter itendē.p̄uaricari est uera crimia' absc̄dē.tergiuer sari ēi uniuersuz ab accusatōe de sistē.Calūniatorib' pena legitia irrogat'.Sz ñ utiq; q nō ꝓbat qō itendit:ptin' calūniari uī'.Nam eius rei iqsitio arbitrio cognoscen tis ꝓmittit':q reo absoluto' de ac cusatorī icipit ꝓsilio q̄rere:q' mē te duct' ad accusatōez ꝓcessit.t si qdē iustū ei' errorē reperit:absol uit eū.Si uero i euidenti calūnia eū depḥēderit:legitimā penā ei ir rogat:quor alterutr ēt ipsis uer bis ꝓnūciationis mānifestat'.nā si qdē ita ꝓnūciauerit:nō ꝓbasti:pe ꝑit ei.sinaūt ꝓnūciauerit:calūni at' es:ꝺdēnauit eū:t q̄uis nihil ō pena sbiecerit:tñ legis' ptās ad uersus eū exercebit'.nā facti qdē qō i arbitrio ē iudicātis.pene nō ꝓsecutio ñ ei' uolūtati' mādat':sed legis auctoritati refuat'.Si aūt i eloq̄ndo dixerit:tic' temē accusas se uidet':ñ calūniator ē,pnūciauit. Temeritas eni facilitatis ueniaz ꝓtinet:t' icōsult' calor calūnie ui cio caret.t ob hoc nullā penā hu ic irrogari oportet.supra.li.xlvij ti.de p̄uaricatorib'.Reuarica tor' ē q̄si uaricator:q diuersā ꝑtez adiuuat,pdita cā sua.qō nomen labeo a uaria ꝓcertatōe tractum ait.Nā q p̄uaricat' ex utraq; pte ꝓsistit:quinimo ex alta.Is aūt p uaricator,ppe dr':qui publico iudi cio accusauēit.Cetez aduocat' ñ ppe p̄uaricator dr'.Quid igit' de eo fiet:sine p̄uato iudicio sine pu blico p̄uaricat' sit:hoc ē,pdiderit' cām suā:hic extra ordinē solz pu niri.Sciēdū' ē q' hodie his q p̄ua ricati sē:pena iūgit' extraordina ria:t ifra,Accusator de p̄uari catōe ꝓuict' postea nō accuset ex

c Legis. forte fm di stinctōez q̄ ē.ff. de pe. absentem.in fi.
d Solūtati.ut.j.iij.q. vij.in dicet.C.de penis si opis.C.ad.l.iuli.de vi pu.suos.in fi.Sed ℨ.C.de ifamib'.t si se uerior.xlv.di.ois q.ℨ t.j.xxiij.q. v.c.i.ℨ de pe.di.i.§.pene. In oi bus istis ꝓrijs dr' q' iu dex pōt moderare pe nā.Quidā dicūt istud log de ordinarijs pēis illud de extraordinarijs. sz ℨ nihil ē:q; i illo.c. circūcelliōes.xxiij.q.v c.i.log' de ordinario crimine.s. homicido. Sz dic q' ex cā ex p̄so na t etate t rōe scāda li pōt iudex arcare vel ap̄liare penā.Ex cā:ut l.di.ut ꝓstituēt'.t.ff.de penis.aut facta.§. vlt. Ex p̄sōa.xxiij.q.i.q ℨ t.ff.de penis capitaliū §.ult. vbi dr' maiores puniri maiori suppli cio:t seuerius suos q̄z liberos famos'os q̄z ite grī stat'.State.lxxxvi di.tāta negtia.Ratiōe scādali:ut.ō.q.i.in p̄i mis.vel dic nō pōt sūi cāe cognitōe:sz cū cāe cognitione pōt.vel dic nō pōt p' sniam:sz aū pōt vel i snia.C.de pe. l.penam.vbi dr' sua di cta p̄sidi revocare ñ lz ff.ō re iu.q̄rebat.
e Et icōsult'.ar.nō eē iputādū qō fit cū ipe tu mētis:ut.ō.e.siquis iratus.C.sigs ipatori maledix.l.vna.ℨ.j. xv ij.q.iiij.si q opes. t ex de cle.maledic.inotuit
f Reuaricator.qn imo.correctiue ponit': sic.ff.de bē.isti.si ita fu erit scriptū.alīs vl' ꝓpe C.de sacrosāc.ec.inbe mus.§.iconomos.nō ꝓpe sed abusiue.
g Prodiderit cām. uel qui revelat secreta cāe aduersario:ut.ff.ō re mili. oē.§. explora tores.

b Sciendum.lex secunda.
i Accusator.hec est lex quinta.
k Omnibus.scias q' in omni crimine capitali qō irrogat penā sāgnis licet transigi preterq̄z in crimine adulterij.sed i alijs capitalib' q̄ non ir rogant penam sanguinis nō licet transigi:nisi i crimie falsi:ut.C.de trāsac L.transigere.sed in p̄uatis crimib' nō inenio ꝓhibitum qn possit transigi

sed videt q fm canones nō possit transigi sup aliquo crimine: q fm canones nullum crimē irrogat penā sanguinis. xxiij. q. viij. bis a gb°. t ita sup publico crimie nō lz transigi, itē nec sup primato q fm canones oē crimen publicum est. Jn cā ciuili lz qficiq3 ab accusatōe desistere etiā sine iudicis auctē siue pecunia accepta siue gratis: nisi sit actio famosa ubi requirit iudicis auctas. ff. de his q no. ifa. furti. §. pact° t. §. q̄ iussu. i cā crimia li añ iscriptōem semp pōt recedē dū tū grat fiat. ff. ad turpilli. muli er. t. l. q̄sitū. t ex de accusa. licet. sed postea si lz nisi iudicis auctē t rei ꝓsentiu si re° fuerit aliq̄ tormēta passus. sed si nō fuerit aliquid passus tūc usq3 ad. xx x. dies pōt accusator eo inito deserere accusationē. C. de aboli. l. ij t ult. Jz canones forte nō lz recedere ab accusatōne p pecunia nec trāsigi: q3 oē crimē vf fm canones esse publi cū: ut hic t ex de collu c. i. t. ij. ar. tñ ē q̄ possit auctē iudicis. v. q. ij. si pīmates in. ex de offici. archidi. ea q̄. ꝫ. ā. xc. di stinc. dissidētes. ar. ꝫ. ij q. vij. q̄propter. ex ō si. nemo. sed in cā spūali nullo mō lz pecunia ac cepta desistē: q3 i ea ñ lz trāsigi p pecunia: ex de re. p. c. si.

l Delatorē. i. accusatorē. punit. n. talis i. v. libris auri. ff. ad turpil l. t i pnā. ff. de pnari. l. iij. ff. ad turpill. l. i. §. abolitio. ff. ō re. iu. oia que.

m Singulor. sic ex ō sen. ex. officij. t. ff. de ap. cū in via. ff. de opi. no. nū. de pupillo. §. si pluribus.

n Animū. pīsumitur deposuisse: q3 tpe sta tuto ñ ꝓcedit ad accusationē: ut ex q ma. ac cusa. pos. cū in tua. t. C. q accu. nō pos. si ea. nisi cū est ꝓtestatus: vel cū bīē nium ē elapsū: ut. C. ut. j. certum tempus criminalis questio. l. ult.

o Abolitio. Hic fuit decept° gratian° ex eo: q legē istā repit isertā i ti. illo quā nō alia de cā iurisp° ibi iserit: nisi ꝓpter similitudinē: q3 sicut aboli tio infamiam tollit: sic indulgentia penam.

p Notat. ā. i. q. i. uentū. t. ā. e. §. hinc colligitur.

q Et oibus ceteris. ar. q rescriptū pncipis ē latissime iterpretandū: ut. xij. q ij. qui manumittit. t ex de do. cū dilectus. Fallit hoc. nā lz mulier restitua tur fame q̄ nubit ifra tpūs luct°: tñ semissem bonoꝝ tenet dare filijs pōris mrimonij. C. ad turpil. siqua mulier. Sed forte ꝟ falsū ē fm ius canonicū cū mulier q̄ nubit ifra tpūs luct°: nō notet aliq̄ ifamia. t in hoc leges nō de dignāt sacros canones imitari: de secū. nup. c. pe. t fi. nec canon aliquā pe nā iponit sic nubēti. io. t sic ñ punit aliq̄ pena ex eo q nubit ifra tpūs luct°

r d Oficiētib°. Primo, pbat q ñ sit cogēd° clericꝰ ad purgationem: q3 clerici nō debēt iurare. Sz nō q vulgaris expurgatio ꝓhibet q3 fabricāte diabolo est inēta: ut j. e. mēnā. Et ꝓria. c. sūt abrogata cū sint ꝫ ꝓceptū dñi nō tētabis dñm deū tuū. Canonica purgatio indicit cū deficiēte accusatore rem laborat ifamia: alꝫ nō: ut. vi. q. v. qō aūt. Fama aūt orta a detractorib° vel malis ñ iducē purgatōem: ut. xi. q. iij. i cūct. item lege: t ifra. Jn oib° causis pīcip i sāguie q delatorē corrūpit: ex natus cōsulto turpilliano ꝓ ꝓuicto hēt: t ifra. li. xlviij. t. de abolitōi b° criminū. Recusaricatorē eē eū oñdim°: q colludit cū reo: eo q ꝓ pas qdē ꝓbatōnes dissimularet: falsas nō excusatōes admitteret. Siqs aūt ab accusatōe citra abo litionē destiterit: punit. Abolitō priuati a pīsidib° postulari ac ipe trari solet. Itē ꝓ tribunali non ō plano. nec pīses hāc cognitōem al teri demādare pōt. Si plura cri mia idē eidē itulēit: singulor° ꝫ abolitōeꝫ petere: alioquin ꝓut qd omiserit: eius noie senatusc̄sulti penā patiet. t. t. eodē. Destitis se eū accepim°: q i totū animum agēdi deposuit. Nō q distulerit accusatōeꝫ: sz q pmissu impatoris ab accusatōe destitit: ipunit° est. Abolitō°. n. penā remittit: ifamiā tollit. Unde ipatores ualēti n° t ualeri°. ix. li. cod. e. t. ō gene rali abolitōe dixisse legūt. In dulgētia pīses ꝓscripti quos libe rat a pena notat. nec ifamiam cri mis tollit: sz pene grāz facē. Si āt restituo te i itegꝝ pnceps dixerit: ifamiā tollit. unde i eodē li. t. legi tur de sniaz passis t restitutis cui dam deportato in isulā ipator an toni° dixisse legit. Restituo te i itegꝝ, puincie tue: t adiecit: Ut aūt scias: qd sit i itegꝝ restituere bonor̄. t ordini tuo t oīb° ceteris te restituo.

Oficiētib° uero accusatoꝝ re° non uidet esse cogendus ad purgationē. Sicut. n. possessor deficiēte actore titulū sue possessionis ꝓbare nō cogit: ita q ipetit ad innocētiā suā purgādā cogēd° eē nō credit. Aucte quoq3 pape cornelij t triburiēsis cōcilij sacerdotes iurare ꝓhibēt: nisi ꝓ recta fide. Jt enim cornelius.

Juramentum a sacerdotibus nō est exigendum.

Sacramētū hactenus b a summis sacerdotib° uel reliqs exigi nisi ꝓ recta fide minie cognouimus: nec nisi spōte eos iurasse reperimus. Item. **De eodem**

Os sctōꝝ seqntes aplorꝝ corūq3 successorꝝ iura firmam°. t sacra icauta fieri ꝓhibem°. Itē Os sacrm ab epīs nescimus oblatū: nec unq3 fieri ꝫ.

Itē ex ꝓcilio triburien si.

Siqs pīsbr ꝓtra laicū t laic° ꝓtra pīsbrum querimoniam habeat.

Siqs pīsbr ꝓtra laicū uel laic° ꝓtra pīsbrum aliquā hz querimonie ꝓtrouersiam: epō pcipiente sin pīsonaꝝ acceptōe finiat. laicus ꝓ iuramētū si necesse sit se expurget: pīsbr uero uice iuramenti ꝓ sācta ꝓfessōeꝫ introget: quia sacerdotes ex leui cā iurare non debent. Dan° uero ꝓ quā corpus t sāguis christi ꝓficit: iuramēto pollucē t abūt: cum dīs i euāgelio discipul° suis: quoꝝ uicē nos idigni nus uel iferior ꝓ ea sola manu. naz a solo episcopo iudicari pōt in crimine. xv. q. vij felix. hodie sī arbitrarie expurgatōes: ut j. e. oibus. Ex purgatio fiet publice coraz oīb°: si ē publice ifamat° j. e pīsbr si a plebe si apud cleruz tūc tm̄ puatim s. xv. q. v. c. i. io.

f Nō cogit. ut. j. vi. q. v. c. i t ult. nisi i casibus. v. f. cū qs possidet ꝓ bē de vī ꝓ possessore: ut. C. de peti. bē. l. cogi. Et ēt fūdata i tētione actoris ut. C. de ꝓba. siue. Et cuz alī qd possidet ꝫ ius cōe. c. oi. ꝫ mor̄. Et cū ē pīsūptio ꝫ eum C. de furt. cimi le. Et cū pōt ꝓbari: q̄ qs alieno nomie possederit: ex de pscriptio. si diligēti. C. de pscripti. xxx. an. male. Itē t in vi. casu cuz ordinatus ministrat: ut. ā. e. q. i. leguz. t ex de appel. psonas. vel semp obtinet qō hic dicit: t. C. de rei ven. l. vlt. t. ff. vti pos. iusta.

a Sacramentum. f. incautum.

b Hacten°. C. de epis. t cleri. cū clericis. t. xxij. q. v. c. ulcio. Sed forte hoc obtinet in sacramento calūnie: q clerici per se pos hibentur pestare: sed per alium possiunt: ut extra de iura. calūni. c i. t ij. sed. c in pertractandis. contra: iurant tamen pro recta fide. p obedientia t pro pace t pro indēnitate ecclesie: extra de elec. signifi. f. casti. ultra medium. xxviij. dist. de syracusane. t cum quis absol uitur ab excōicatōe: ut ex de sen. ex. super.

c n Os sanctorum.

d n Os sacramentum.

e Siqs psbyter. pcipiēte. Sed quare hic actor non legit forū rei ꝫ id. xi. q. i. experiētie. t. C. de iurisdic. om. iudi. l. iuris or dinē? sed dic q̄ loq3 fm ea tempora: qñ oēs cause determinabant ab eccla: ut. xi. q. i. relatum. t. q. iij. cum apud. vel loq3 fm ꝓsentem quotūdā: ex de fo. cōpe. q clericis.

f Cōsectionē. imo sufficit siue p salutē siue p aliqd aliud iuretur xxij. q. v. c. ij. t. ff. de iureiur. nō erit ratū. Sic ergo aliqs potest se

in sancta gerimus ecclesia: dicat: nolite oīno iurare: sit aūt ſmo uester ē ē: ⁊ ñ ñ. qđ aūt his abūdantius ē: ex malo est. Verū his auctoritatib⁹ ñ oīmoda iurāmēta ꝓhibēt̄ fieri a sacerdotib⁹: sȝ tm̄ incauta ⁊ ea q̄ ꝓ q̄libet cā tꝑali iudicio offerūt̄: cū aūt ppl'ari infamia sacerdotes opprimūt̄: tūc ad inocētie sue assertōēȝ iuramēta ōbēt offerri. Unde greg. papa ait.

Sacerdos si a ppl'o fuerit accusat⁹: iuramēto inocētiā suā affirmet.

Presbyt̄ uel qlibet sacerdos si a ppl'o accusatus fuerit: ⁊ certi testes iuēti ñ fuerint q crīminis illati ueritatē dicāt: iusiurandum in medio faciat: ⁊ illū testē ꝓferat de inocētie sue puritate: cui nuda ⁊ apta st̄ oīa. Item ex registro greg. ad iustinū iꝑatorē. c. vij.

De leone eṗo quē beat⁹ gregori⁹ purgationem prebere fecit.

Habet hoc ꝓpriū antiq hostis īuidia: ut quos improborum actuū ꝑpetratōe deo sibi resistēte deijcere nō ualet: opiōnē coꝝ falsa ad pn̄s silando dilacēt. qm̄ igit̄ quedā ꝯtra sacerdotale ꝓpositū de leone fr̄e ⁊ coeṗo nr̄o sinister rumor aspserat utrꝫ uera essent districta diutius fecim⁹ inq̄sitōē pq̄ri: ⁊ nullaȝ in eo de his q̄ fuerant dicta culpā iuenim⁹. Sed ne qd uideret̄ omissū qđ nr̄o potuisset cordi manē ābiguum: ad beati petri sacratissimū corp⁹ districta euȝ ex abūdāti fecimus sacr̄a ꝓbere. q̄bus ꝑstitis magna sum⁹ exultatōne gauisi: q̄ huiusmōi innocentia ei⁹ euident̄ emituit. ꝓ q̄ regl'a ur̄a ꝑdictū uirū cū oī charitate suscipiat: ⁊ reuerētiā ei q̄lē sacerdotē decet exhibeat: nec aliq̄ cordibus remaneat de his q̄ iā st̄ purgata dubietas. Et ita suprascripto uos eṗo deuotissime oportet in omnibus adherere: ut cōgrue decentiꝫ deū in ei⁹ ꝑsona uideamini cuius est mīster honorare. Itē ex eodem ad brunigildā reginā frācoꝝ capi. cc. xxxij.

De beat⁹ gregori⁹ mennā purgare eṗm iuramento fecit.

Mennā' uō reuerēdissimū fratrē ⁊ coeṗm nr̄m postq̄ ea q̄ de eo dicta sunt requirētes i nullo inuenim⁹ eē culpabilē: q insup ad sacratissimū corp⁹ beati petri apl'i sb̄ iureiurando satisfaciēs ab his que obiecta fuerāt ei⁹ opioni se demōstrauit alienū: reuerti illū purgatū absolutūq̄ ꝑmisim⁹: q2 sicut dignū erat ut si i aliquo re⁹ existēt culpā i eo canonice puniremus: ita dignū ñ fuit ut eū adiuuāte innocētia diuti⁹ retinē uel affligē in aliquo deberem⁹. Purgationē tm̄ ante te duob⁹ sibi sacerdotib⁹ iunctis: ubi accusator cessauerit eūdē ex se ꝓbere tuo ꝯmisim⁹ arbitrio.

Vulgarē deniq̄ ac nulla canonica sāctōe fulcitā legē feruētis. s. aq̄ siue frigide ignitiq̄ ferri ꝯtactū aut cuiuslibet ppl'aris inuētōis: q2 fabricante hec sunt oīno facta iuidia: nec ipȝ exhibē nec aliquo mōte uolum⁹ postulare: imo apl'ica auctē ꝓhibem⁹ firmissime. Itē castorio notario rauenne.

De maxio salonitano eṗo q sacmēto semetipm̄ expurgauit.

Qvanto a nobis credit̄ ⁊ necessarias uides cās iūgi: tanto strennuū debēs te ⁊ solicitū exhibē. ꝓinde si maxim⁹ salonitan⁹ prestito sacramēto firmauerit se simoniaca hēsi nō teneri: atq̄ de alijs añ corp⁹ sancti apollinaris tm̄modo reqsit⁹ innoxiuȝ se eē respōderit: ⁊ de iobediētia sua sic deputauim⁹ egerit pn̄iā: uolum⁹ ut ad ꝯsulēdū illū epl'am quā ad eū scripsim⁹: qua ei ⁊ gr̄āȝ nr̄aȝ ⁊ cōiōnē reddidisse signauim⁹: experientia tua dare debeat: q2 sicut in

obligare sub pēa ordīs sui: ut. i. q. vij. q̄tiēs. ⁊ ēt sb̄ pena anathēatis ut ibi dr̄. Sȝ nūqd ille q obligat se sb̄ pena ordīs vel bn̄ficij ē priuādus ordīe uel bn̄ficio: si nō sit verꝫ illud ad quod se obligat: sic extra de electi. cum dilect⁹. in fi.

a Presbr̄ uel quilibet. iusiurādū. J. vi. q. vlt. c. vlt. ꝯ. sed hic qñ i famat̄: ibi qñ nō ifamatur.

b In medio. J. xv. q. v. c. i. ꝯ sed illud uerū ē: cū ñ ē publice ifamat⁹: sic xxiij. di. illud.

i Habet ꝟ ꝓpriū. ex abūdāti fiunt aliq̄ ad supandū hominum maliciā: ut. C. de iudi. auc. iubem⁹. xi. q. iij. iter vba. ex̄ de elec. bone. ex̄ de do. ⁊ ꝯtu. cum oli. Et q̄ abundāt nō solēt uiciare ꝯtū. ff. de re. iur. l. ñ solet ff. de vb. ob. q̄ extrisec⁹. Sȝ quare dicit ex abundanti: dicūt qdā q̄ ita exilis. i. leuis vel modica fuit infamia: q̄ nec erat necessaria expurgatio. Certe sȝ ꝟ ñ debuisset facta fuisse inq̄sitio: q2 iq̄sitō ñ ē faciēda nisi ita publica sit infamia: q̄ vlterius sine scādalo ñ possit tolerari: ut ex̄ de accusa. q̄liter. Melius dicas q̄ iste nō tenebat̄ expurgari se. Nā cū iq̄sitio precedit expurgatōem: si testes ꝓ qs fiet iq̄sitio dicunt ipm̄ reū: statī punit̄ nec audit̄ expurgatō sua. sed si semiplene ꝓbatur: tūc induicit̄ expurgatio: de pur. ca. cū iter. Sed si ꝓ dicta testium nulla est suspicio ꝯ ipm̄: tūc nō est onerandus expurgatōe: ut hic. Sed qd si infamatus vult expurgare se: iudex aūt vult inquirere de fama ei⁹: videt̄ q̄ iudex potius inquirere possit: ut hic ⁊ ex̄. e. inter. Sed ꝯ: illud est ordinariū q̄ ifamatus se expurget: ergo bn̄ficium illud nō est ei auferēdum. ā. c. q. i. multi. circa fi. sed dic q̄ episcopus si vult pōt inqrere: quia crimen quandoq̄ per inquisitionem reuelatur: quod per purgationem occultatur. So. si infamia orta est contra eum: iudex inquirere potest: extra de accusa. qualiter.

k Dubietas. ergo post expurgationem nō pōt accusari ab aliq̄ super illo crimine: ut extra de accusa. de his criminib⁹. ⁊. xxiij. q. iij. si illic. nec eni sepi⁹ querendum est de delicto eiusdē hominis: ut. ff. nau. cau. sta bu. licet. Ar. contra. xxxiij. q. ij. admonere. xxv. di. ꝓimum. extra de accusa. ueniens. vbi ēt post absolutionē cogit̄ ad expurgationē. Tu dicas q̄ illuȝ qui semel est absolutus: amplius nullus potest accusare super illo crimine: nisi in duobus casibus scilicet si suam iniuriā prosequatur: ⁊ probet se ignorasse accusatonem fuisse ab alio institutam: ut. ff. de accusa. si cui. §. i. ⁊ cum vult ꝓbare de preuaricatōne prioris accusatoris: ut ff. de preuari. l. iij. io.

l Mennam. cessauerit. Si dicas q̄ verbum hoc cessauerit sit preteriti temporis: nō ꝓcedit obiectio: vel sm̄. h. cuȝ quis expurgat̄ nō ꝓcedente accusatione: tunc post purgationem admittitur accusator: secus se precessit accusatō. Vel dic q̄ si accusatore absente ⁊ non citato audita est expurgatio: idem accusator pōt eum de nuo accusare: ut. C. de accu. l. iiij. secus si cōsente: uel loquitur cuȝ suā iniuriā vult prosequi uel ignorabat accusationem ab alio institutam. ff. de preuari. l. iij. ⁊. ff. de accusa. si cui.

m Arbitrio. delegat̄ hic laico sp̄uale negocium: sic. ā. xxxij. di. §. uerum. Fuit tamē hic nimiū papaliter dispēsatum: q̄ eṗus expurgatus coram papa cogitur adhuc corā muliercula se purgare: cuȝ tamen plenissimas debeat habere vires: qđ auctoritate pape fit: licet per se sit inualiduȝ extra de transa. c. i. in fi. C. de testa. omniū. Itē cum iusiurandū sit maioris auctīs q̄ȝ res iudicata. ff. de iureiurā. l. ij. ⁊ illud obstat omnibus accusare volentibus etiaȝ in publicis criminibus. ff. de iureiuran. cum qui. §. in popularibus. multo fortius res iudicata obstabit omnibus. quare ergo postea admittitur accusator? potest dici q̄ fuit absolutus sub conditione: nisi accusator appareret: uel fuit absolutus ab instantia iudicij: nec ideo lis perijt. ff. de iudici. ⁊ post edictum.

a Quāto. a nobis. maxim⁹ salōitan⁹ archieṗs sine lr̄ia pape fuit consecratus, ꝓpter quod a papa fuit excōicatus: ⁊ postea missam celebrauit. similiter imponebat̄ ei simonia ⁊ fornicatio.

b Rn̄deri. exilis. n. hic fuit ifamia: ⁊ ideo unius iuramentuȝ admittitur.

c Pn̄iam. sed quero an ei soli sit credendū? de hoc videt̄ q̄ sic: q2 in nullius vertit̄ preiudicium: sic. J. de conse. di. iiij. placuit.

d Epistolam.ḡ qs pōt absolui p lr̄as ⁊ excōicari:ut ex̄ de simo.accusatī ⁊.ō.q.i.de manifesta. Quid si moriret̄ prius q̄z lr̄e puenirent ad ipsum:tūc dicā eū absolutū dū post mortē:ut ex̄ de sen.ex.a nobis. Et est hic ar. q⁹ tūc demū sit quis excōicat⁹ vel absolutus lr̄is receptis:ar.iiij.q.v.glge.⁊ ex̄ ō appel.super eo.in fi.⁊.ō.di.iiij.leges. Ar.ℨ.ff.si cer.pe. eius qui in prouinciam.ubi stat⁹ sui ignarus.sed distingue:ut.ff de acq.pos. q absenti. vbi dicit⁹ q⁹ siqs manumittit absētē: refert an uelit eū ee libex qñ scribit lr̄as manumissiōis vl qñ lr̄e ad eū puenerint. Probabili⁹ē dici q⁹ excōicatō ñ ligat nisi tpe scientie: sicut nec lex:ut.di iiij.leges.⁊.l xxxij.di. proposuisti. nec snia:ut.j.e.q.vi.§. biduū.io. Sed certe si qs absēs excōicat⁹:statim ē excōicat⁹ aūq̄z sciat:q⁹ snia excōicatōis statim trahit secū suaz executionem:extra de appel.pastoral⁹.dūmō sit pura ⁊ ñ ꝯditōnal⁹. uerūtñ ñ punit⁹ cū ignorit se cōioni bonum aūq̄z sciat:ex̄ de cle.excō. mi.illud. Error eni facti nemini nocet:ut.ff. ō iur.⁊ fac. ig.l. error.

d Epl'am.de grauib⁹ expurgat se iuramēto: de miozibus nuda ꝓ missione.

e Penitētibus.si.ex̄ de postu.p.ad hec. cūr ca fi.

f Nō debem⁹.q tñ ō rigoze eēt ōponēd⁹.ℨ. di.l.accedēs.ℨ.xi.q.iij siqs epūs.⁊.c.penult.

g q Ele de cā. de eo dē maxīmo loquitur capitulum.

b Quicqd.Ar.papā sernanꝝ qō legat⁹ statuit:⁊ idē bonoz ei exhibēdus ē sicut pape. xciij.di.c.ulti.⁊.ff.ō offi.pre.preto.l.vnica.in fi.ubi.credidit eni princeps eos q ob singlaꝝ industriā explorata eoꝝ fide ⁊ gr̄a ad huius officij magnitudinē xē. Itē ē h ar.q⁹ generali mādato dispēsatio delegat⁹. Ar.ℨ ex̄ ō offi.dele.qō trāslatōez cū eni dispēsatō hēat instar restitutōis i inte.⁊ restitutio in inte.nō delegat⁹ p generale mādatū: vt.ff.de minor⁹ illud.ḡ nec dispēsatō.io. Ego dico q⁹ legat⁹ dūi pape generaliā oīa pōt:nisi ea sola q̄ romano pōtifici sūt reseruata: ex̄ de sen.ex.nup.de of.leg.q⁹ translatōem.b.

f n Andastis. Mādat h minor maiori.nā pcariū uerbū est mādo:ut.C cōia de leg.l.ij.in prin.sic.i.q.i.filium.

h Auctoritate.xcvi.di.vbi naz.

l Potuissem.q: papa a nullo pōt iudicari:ut.ix.q.iij.alio⁹.nec ēt ab vniuersali ꝯcilio:ut.xvij.di.§.hic ēt.ff.ō legib⁹ ꝓceps.pēq̄z i hēsi.xl.d.si papa

m Formam.xiiij.q.v.dixit.io.

n Per cā. Forte hic nō ītēdebat⁹ possessoriū.alīs non obstat erimē petēti restitutōez:vt ex̄ de resti.spo.in lr̄is. Nā alij dicūt:q⁹ si spoliator obijcit exceptōem quā vult stati ꝓbare:prius ē audiendus q̄s ille restituat⁹:ar.xxxi.q.ij.lotharius.i auē.de testi.§ si vō qs.⁊ ar.ex̄ de testi.ueniēs.ij.sed h̄ non procedo: ut ex̄ de resti. spo.lr̄as.in fi.

o Beneficia. iste bñficio ⁊ officio fuit priuat⁹:q⁹ grauit erat infamat⁹: ex̄ de purga. cano.inter. Et fruct⁹ medij tēporis recompat ff.de re mili.l. plt. Si vō iuste eēt ꝓsic⁹ nō recipiet fructū medij tpis restitut⁹:nisi h exp̄mēt i snia ut.C.de re mil. lit.cū allegatis li.xij.io.

p Si legitimi.non potuerit.C.ō ve.cre.l.i bone fidei.

q Si nalet. q⁹ si nō nalz ō ponit:ex̄ de simo.de boc.ul forte sit iimici sui:ex̄ de purga. cano.cū i innē rute.imo cū se mina potest se purgare.xvij q.ij.i decia.io.

r Resp: si a plebe idē ē si ab epō vel a sacerdotib⁹:ut.j.c.omnib⁹.i fi.ō. di. xxviij. ꝑsalendum ℨ.

s Suspēdat. forte sm dicta cōez:extra de purga.cano.c. ij.ō.xxxiij. di. c. ult. ℨ.dic q⁹ ibi fuit exilis i fama.

s Suspēdat. h nec ē sm di sticōem si fuerit notoriū vel manifestū vel famosū:ex̄ ō coha.cle.nr̄a.⁊.c.fi.⁊ tūc refert si fuerit famosū sine scādalo vel cū scandalo:ex̄ de coha.cle.tua.ℨ.xxviij.di.ꝑsalendaz So.ibi nō imīnebat scandalum:hic sic: puta ex eius celebratione ex̄ de coha.cle.ma.j.xxviij.q.i.tā nūc.⁊.iij.q.ij.audiuim⁹.alii ob tinet.ō.e q.i.c.ij. Sed nūqd a bñficio suspēdit⁹? ⁊ videt⁹ q⁹ nō: quia pene sūt emolliēde:⁊ q: crescēte ꝓtumacia crescere dz ⁊ pena: ut di.lxxiiij.honoratus. Sed ℨ videt⁹ q: hec duo sūt ꝓtexta.lxxxi.di siqs sacerdotum.⁊.xxxij.di. ꝑter hoc.sed dic q⁹ ñ ē pnād⁹ bñficio nisi sm ordinē iuris:ex̄ de iudi.c.i.nisi forte ꝓpt⁹ scādalū.ō.e. sup cā.⁊ cū magna laborat infamia:ut ex̄ de pur.cano.inter.

f Suspendatur. hic colligitur q infamatus statim debet suspendi vsq; ad dignam satisfactionem: ar. j. iij. q. ij. q; ea. extra de pur. cano. inter. ꝛ ex. e. ex tuarum. Sed contra. ꝟ. e. q. i. nomen. extra de accusa. qualiter ꝛ quando. extra de pur. cano. c. ij. ꝛ vltio. Jn his habes: q; pius inquirendum est de crimine: q; petur officio ille qui ē infamat? ꝛ argu. iij. q. ij. audiuim? No tandum ergo q; cum cleric? aliquis coram iudice suo est infamatus pfi get eps certuz tps volētibus accusare: ex de clāde. despō. c. ulti. ꝛsi accusatores apparuerint canonice audientur. j. e. oibus no bis. xv. q. v. c. i extra de pur. cano. c. ex tuarum. Si uero accusator non apparet: ꝛ mala fama crebre scit: tūc eps uocatis eccle se nioribus procedat ad ingsitionez: extra ō accusa. qualit lxxxvi. distī. si qd uero. ꝛ ipe met epus idu cet contra cuz testes si alius nō apparet. xi q. iij. ꝑcipue. i fi. ex de accusa cum oporteat ā. e. presbyter sed lit. ꝓtes. ß facē pōt: ut ex ut lit. nō ꝓtes. quoniam frequenter. ꝛsi fuerit conuictus canonice puniatur. Si autez non cōuincit ꝛ adhuc mala fama ꝑdurat: admoneat ip̄z p̄ secretum postea coram te stib? ut se corrigat. qō si nō fecerit: tunc deinuz suspēdat eum usq; ad dignam satisfactionem: extra de pur. ca. c. ij. in quo casu intelligo qō hic dicit. nūq; eni a ꝓncipio suspēdat eū ni si enormitas ō licti vt scādali

testimonio: ad iuramentuz nō admittat: sed sicut q ingenuus ñ ē: feruenti aq; uel cādenti ferro se expurget. Tē imar? remoz? eps. Jf mala fama de De eodez
Spresbro exierit: ꝛ accusatores ac testes legales defuerit: ne ꝓtra apl'm infirmoruz corda de mala fama p̄sbyteri ꝑcutiantur: ꝛ ne uitupet misteriū nostrū: neue securiores p̄sbri existentes licētius in peccatū, plabāt: fm decreta maiorū cuz denoiatis sibi uicinis p̄sbyteris quos scim? se nolle peierare sacro famā suā purget. Tem i nocētius aglegēsi p̄iarche ꝛ mā tuano episcopo. De eodem.
Oeloties frat nr̄ tridentinus epus in nra ꝛ ura pūtia de simonia sit ipetitus: ꝓudētiā uraz latere nō credim?. cuius cā tāde i nostra pūtia uētilata, pducti sunt aduersus eū accusatores uiua uoce i scripto asserētes: q; eccliā sancti peteri de pado p̄sbro paulo dederit, p q̄ttuor modijs frumenti: quos ab eiusdem ecclie laicis acceperit. uez qñ accusatores nec testes fz formā canonū ꝛ sanctoruz patz statuta i cā ipa, pcedē nō potuerūt: cōi fratruz nroz ꝓcilio iudicam?: ut tertia manu sui ordis ꝛ q̄ttuor abbatū ꝛ religiosorū sacerdotū ō supradicta simōia i uestra pūtia se dēat expurgāe. Dorro expurgatōnis tenor erit huiusmōi: Jdē eps supra scā euāgelia p̄mū iurabit: q; p ecclia sci petri ō pado p̄sbro paulo dāda neq; ipe p se uel p sbmissaz psonā neq; ali? ꝓ eo se sciente pcium recepit. De inde expurgatores sup sancta dei euāgelia iurabūt. s. q; sicut ipi credunt uez iurauit. Nos itaq; cāe hui? serie ꝓmittētes prudētie ure mādam? uobis ut congruo loco i unum ꝓuenire curetis: ꝛ ita i cāz ipam iuxta pūtiū tenorez p̄stante dño restauretis: q̄ten? ꝛ ois decetero hui? q̄onis scrupulus auferatur: ꝛ utriq; pti sua iusticia ꝓfuet Siqs uero de nobis certa ꝓpediēte cā interesse nō poterit: uos qui adesse poteritis: idē iudiciū terminate. Q si p̄dict? frat nr̄. a. prędictam purgationem fecerit: uos ciauēte nra p̄dictū officiū ꝛ tridentinam ecclīam restituite. hāc aūt

purgationē añ, pxīmā purificationem beate marie uirginis adiplē iubemus. Nā? p̄missis auctibus sbintelligitur: si re? se purgare uoluerit: ut sacri canones modum ñ necessitatē purgandi accusato imponāt: sicut apparet ex fine capli sixti pape ꝛ auēte leonis qui data purgatione ait de seipso.

De leone qualiter se purgauit.

Aeditū est fratres charissimi q̄lit̄ mali hoies in me guia crimina ꝓfinxerūt: quāobrē ego leo pōtifex sce romane ecclie purifico me in ꝓspectu uro corā deo ꝛ angelis eius: qa istas criminosas ꝛ sceleratas res q̄s illi mihi obiciūt nec ppetraui nec ppetrare iussi. hoc aūt faciēs non legē prescribo ceteris: q; id facē cogat. Ecce q̄lit̄ sumus pōtifex temetip̄m purgat: nec ceteris necessitatē purgādi p̄scripsit. uñ datur? itelligi q; satisfactio purgatōis i uolūtate ꝓsistit accusati nō i arbitrio iudicis. Sz cuz in illerdensi cōcilio p̄sbr iubeat suspendi usq; ad ꝓdignaz satisfactionē: cū ēt i decreto leonis in arbitrio ponit ep̄i: quota māu sacerdos purgare se debeat: p; q; ad purgationē cogendus ē: nec in sua uoluntate sed in arbitrio iudicis ꝓsistit. Tē leo papa scribēs ad carolum regem ait.

Qualiter sacerdotes se purgare debeant.

Odnibus? uobis uisu aut auditu notū esse nō dubitam? : q; sepissime suadēte hoste ātiquo sacerdotib? crimia diuersa obiciūtur. Sz q̄liter ex his ab his rationabiliter exaiatō ꝛ satisfactio fiat licet bone memorie tpe dñi genitoris uestri pipini siue ꝓscis temporib? a sanctis p̄ribus ꝛ reliquis bone fidei ꝛ deuotōis hōib? sepissime uētilatū fuerit: nos tñ plenit̄ ide aliqd diffinitū repire mini me quim?: nris qppe temporib? idipm a sāctis ep̄is ꝛ reliqs sacerdotib? ac cetis ecclīastice dignitatis mistris uestris i regnis seu in alijs deo degētib? nobisq; una cū eis agētib? sepissime, ppter mltas ꝛ nimias reclamatōnes: q; ex hoc ad nos de diuers? partib? uenerūt uētilatū ē. Sz qualiter ꝓsultu domini ꝛ patris nostri leonis aplici

t Arbitrium. hic nō. ꝓpurgatores arbitrio episcopi sumendos.

a f Jf mala fama. nolle bone opinioīs ꝛ qui uitam eius nouerunt ꝛ mores: ut extra e. c. cum dilectus. sed non fiet rigide examinatio testium: extra. e. c. constitutus. immo frater potest purgare fratrem: extra de p̄sūp c. lras. io.

b f Nā? p̄missis. se purgare. falsum dicit allegando.

c Sixti pape. ō. e. mādatis. io

d Et leonis. hoc est i se. c. io.

e a Elditum est. iussi nec ꝓsilium dedi nec defensionez prestiti: nec sciente me factū est: ut extra de pur. ca. quotiens. l. di. siqs viduam. addūt quidam nec uolui: ut. ō. i. q. iiij. siquis presulatus. qō ualde durum uidetur. Sz nūqd hoc iurabo quia cum sciui ꝓbibere potui ꝛ non ꝓbibui? ꝛ hoc q; non habeam ratum qō factuz est cum etiam in malefic̄js ratihabitio mandato equiperetur. ff. ō vi ꝛ vi ar. l. iij. §. cum, p curator, ꝛ ex de restitu spo. cum ad sedem. in fi. ō. e. q. i. notum. i fi.

f Logantur. quia ab emulis hec infamia ꝑ cesserat. vel dic ceteris apostolicis.

g Hec. necessitatē, ex de elec. innotuit.

b Datur. allegando dicit.

i Jn decreto. leonis j. c. pximo ꝛ se. io.

k o Omnibus uobis. audim. aliquid ergo scitur andi tu. xxij. q. v. hoc videt

l In canonibus .j. e. q.vij.testes.ꝛ.c.ipsi.

m Aut.ꝑ ꝛ.nō enim sufficit ꝙ soli epō sit suspectus:ar.ꝯ.j.eꝝ de offi.iu.or.ex pte.ꝛ.xx x.di.c.ult.ꝛ sic non obstat.vi.q.ij.placuit.credo tamē ꝙ si est accusatus ꝛ epō ē suspect⁹ ꝙ pōt eū cogē ad purgationē:secus si nō est accusatus fm leges ꝑ illud.vi.q.ij. placuit .imo inuenio ꝙ ꝓpter calūniosā accusatōez cogitur qs se purgare: nt eꝝ de accusa.nenicēs ꝛ ar.ff.ne qs eum q in ius uocatus est.l. plt. §.i.

n Cōsacerdotib⁹.uel ēt abbatibus:eꝝ e.cuz in iuuentute.

o Bonis xi.q.iij.cuz in cunctis.hic pz:quo mō itelligaꝯ illud vbū a plebe.ꝯ.e.pbz.quia erāt bōi ꝛ iusti. imō ñ admittūt lz sint boni: si tū leues fuerit. Vaz leues sē q ex facili credūt que pbari nō pōt. xi.q.iij.in cūctis.ꝛ est expūz eꝝ e.cū i iuuētute.alꝫ solus q esset bon⁹ sufficēt:eꝝ de adulte.c.significasti.io.

p c Onsuluisti. homicidij. qui hominē occidit:si animū occidēdi ñ habuit:nō tenet.l.coz. de sica .ut ff.ad.l.coz.de sica.l.i.§ diuus.tenetur tamen l.aql.etiaz licet nocere noluerit:dū tū fuerit i culpa licet leuissima.ff ad.l.aql.sz ꝛsi quisq; §.ij.ꝛ.l.in lege.Culpa aūt ē q̄ a diligente potuerit prouideri ꝛ non est ꝑuisum.ff.e.si putator.tenet ēt quātuz ad deū:ut hic.ꝛ.l.di.deri co.ꝛ.xxxiij.q.ij. in letum.nō tñ punit rōe homicidij sed rōne negligētie:vt.xv.q.i. ine baianerūt.minor etiaz inflīgit pena ab ecclia ꝙ negligētia :ut.l. di. eos.ꝛ c.sigs nolūtate ꝛ.xv.q.i.sigs nō irat⁹.

q Superstitiosa . utili eni ꝛ necessaria licet: ut.xxxiij.q.ij.quos deus.de cō.di.ij.liquido xxviij.q.i.sicut eni in prin.ꝛ.ꝛ est ar.aligd.inhibitū eo ꝙ nō est concessum.xl. di.si papa. ꝛ.ff. de coll.l.iij.§.i.ar.

ceteroꝝ ꝙ ecclie romane epoꝝ ꝛ reliquoꝝ sacerdotū siue orientaliū ꝛ grecoꝝ priarchaꝝ ꝛ multorū sanctoꝝ epoꝝ ꝛ sacerdotū necnō ēt nostroꝝ epoꝝ romanoꝝ sacerdotū oiumq; ac leuitaꝝ aucte ꝛ ꝓsensu atq; reliquoꝝ fideliuz ꝛ cunctoꝝ ꝓsiliarioꝝ nroꝝ ꝓsultu diffinitū est:uos oēs utriusq; ordinis mistros scire uolum⁹. Sta tutum est nāq; rōne ꝛ necessitate aucte pdicta ꝓsultu oium:ut quotiēscūq; cuicūq; sacerdoti crimē imponit:si ipe accusator talis fuerit ut recipi debeat: qa ālēs ad accusationē sacerdotū admitti debēāt in canonib⁹ plenit expssum ē. Si aūt ut dictū est ille accusator q canonice ē recipiēdus:cū cū legitio uiroꝝ numero ꝛ bonoꝝ testiū apparere i ꝓspectu epoꝝ poterit:tūc canonice diiudicet. ꝛ si culpabilis inuent⁹ fuerit:canonice dānet. Si uero eum suprascripto ptextu apparere ipe accusator minie potēit ꝛ hoc canonice diiudicet. Ipe ergo sacerdos si suspiciosus aut incredibilis suo epō aut religs suis cōsacerdotib⁹ siue bonis ꝛ iustis de suo ppl'o uel sua plebe hōibus fuerit ne i crimine aut in predicta suspicione remaneat:cū trib⁹ aut cū .v. uel .vij. bonis ac uicinis sacerdotib⁹ exēplo leonis pape q.xij epos in sua purgatōe habuit :uel eo āplius si suo epō uisum fuerit: aut necesse eē ꝓpt tumultuz ppli ꝓspexerit:ꝛ cū alijs bōis ꝛ iustis hoib⁹ se sacro corā ppl'o sup .iiij. euāgelia dato purgatū ecclie reddat. Sigs aūt scire desiderat: ālēs testes ad accusatōez sacerdotū recipi debeāt:ꝛ qd de accusatore faciendū sit:plen⁹ i canonibus repiri poterit. Caramēto cādentis ferri uł feruētis aque purgatō uero data nō est addēda. Nde stepha .v. huberto epō magūtio.

Candētis ferri ꝛ feruentis aque iudicium in ecclesia prohibetur.

Onsuluisti de ifantib⁹ qui in uno lecto dormientes cuz parētib⁹ mortui repiūtur:utr ferro candēte aut aqua feruēte seu alio quolibet examie parētes se purificare debeāt eos non oppressisse. Monēdi sē nāq; ꝛ ptestādi parētes:ne tā tenellos secū i uno lecto collocēt:ne negligētia ālibet ꝓuenīēte suffocēt uł opprimāt:unde ipi hōicidij rei ueniāt. Vaz ferri candētis uel aque feruētis examinatōe ꝓfessionē extorqueri a quolibet sacri ñ censent canones.ꝛ qō sanctoꝝ patꝝ documēto sancitū nō est:superstitiosa[q] adiuuentiōe nō est presumēdū. Spōtanea.n. cōfessiōe uł testiū approbatōe publicata delicta habito pre oculis dei timore ꝓmissa sē regimini nro iudicare .occulta uero ꝛ incognita illi sūt relīqnda q solus nouit corda filioꝝ hōiuz.hi sūt q ꝓbantur uł ꝓfitēt talis reat⁹ se noxios tua eos castigat moderatō:qz si ille q' ꝓceptū in utero p abortū deleuerit homicida est:q̄to magis qui uiu⁹ saltē diei puerulū pemerit:hōicidam se eē excusare negbit? Hec aūt utꝝ ad oia genera purgatōis an ad hec duo tiñ que hic prohibita eē uidentur ptineat: ñ imerito dubitat ꝓpt sacrificiū zelotypie. Et illud grego. Si uir qui frigide nature eē dicit:p uerꝝ iudicium pbare potuerit uxorē suā nunq̄ se cognouisse:sepat ab ea. Dalea.

In libro nāq; numeri legit dominū pcepisse moysi:ut loqret filijs israel:ꝛ diceret eis:Vir cuius uxor errauerit maritūq; ꝓtēnens dormierit cū alio uiro:ꝛ id maritꝰ deprhēdē nequerit:sz latet adulteriū ꝛ testib⁹ argui nō pōt :qz nō ē inuēta i stupro :si spūs zelotypie ꝓcitauerit uiꝝ ꝓtra uxorē suaz q̄ uł polluta est uel falsa suspicione appetitur:adducet eā ad sacerdotez:ꝛ offeret oblationē ꝑ illa decimā ptē sacci farine hordeacee.nō fūdet sup eā oleū nec iponet thus qz sacrificiū zelotypie ē ꝛ oblatō i uestigās adulteriū.offeret igit eam sacerdos ꝛ statuet corā dño:assumetq; aquā sāctā in uase fictili: ꝛ pauxillū terre de pauimēto tabernaculi mittit i eā.cūq; steterit mulier in ꝓspectu dñi: discoopiet caput ei⁹:ꝛ ponet sup man⁹ ei⁹ sacrificiū recordatōis ꝛ oblatōez zelotypie.ipe aūt tenebit aquas amarissimas in q̄b⁹ cū execratōe maledicta cōgessit:adiurabitq; eā ꝛ dicet:si nō dormiuit uir alien⁹ tecū ꝛsi non polluta es deserto maritō nō tenebunt te aque iste amarissime:in q̄s maledicta congessi. Si autē declinasti a uiro tuo atq; polluta es ꝛ cōcubuisti cū alio uiro:his maledictōibus subiacebis det te dñs in maledictōem ꝛ exēplū cūctoꝝ in ppl'o suo: putrescē faciat femur tuū: ꝛ tumēs uter⁹ tuus dirūpat .ingrediant aque maledicte i uentrē tuū:ꝛ utero tumescēte putrescat femur tuū.ꝛ rīdebit mulier amē amē.Scribetq; sacerdos ista maledicta in libello: ꝛ

extra de uo. ꝛ uo. re dem. ex mult a.ꝯ.eꝝ de sen.ex.nup .j. e. mōomachiam:ꝛ ubi canō nō excipit nec nos:vt.ꝯ.di.x ij.oia.lv. di. si euāgelica .ꝛ.x xxi.q.i. quod si dormierit.C de bere.vł.accuen.l.vlti.ff.ō publi.de ꝓcio ff.de alcato.l. i.§.q̄ autē.ff. de rītu nupti. palam.in fi.eꝝ de decī. ad audientiā.xxij.q v.hoc videtur Ar.ꝯ.xxvij.q ij. lex diuine. io.So.oia cō cessa itelligūt de iure cōi: ni si ꝓhibita i ceteris casib⁹ inueniātur:vt inuit.c.lex diuine. de sen. ex. nuper.b.

r Qui p abortum .ꝛ hoc si puerperium ē formatū:ut.ꝛ xxij.q.ij.moyses.ꝛ.c.q̄ vo. Sed tñ lz fm legē mosayca nō sit homicidiuz:tamē punitur.l. cogne. de sic.ff.ad.l. cor. de sica. si mulierem.ꝛ ēt l.aquil.ff.ad.l. aquil.si serua⁹. §.si mulier. ubi qui opponūt infantes puniuntur pēna triū annoꝝ: extra de bis q fi.oc.de infantibus. Item q ꝓcurat uenēa sterilitatē dicit homicida : ut eꝝ de homicidio si aliquis vbi de hoc.

s Dc aūt. hic.§.non legitur.

t Si vir.xxx iij.q.i.§. q̄ autem.

a Monomachiam. Istos etiã lex romana ꝓdẽnat: ut. C. de gladiatorib⁹. l. vna. li. x. Eucharistia ergo ñ est dãda talib⁹: cũ peccãt mortaliter: de ꝓse. di. ij. §. sed si nõ. Dicũt qdã q defendẽs põt sumere: qz cuilibet licitũ ẽ defendere se. Dz nõne dauid peccauit: nõ: qz instinctu spũs sancti fec̃: ut salon & alij. xxiij. q. v. si nõ licet. de diuor. gaudemus. & est hic. ar. q si est arguendus ab exẽplis. xxvi. q. ij. nõ statim. c. nõ exemplo. xiiij. q. v. dixit. xxij. q ij. sigs ꝓuent⁹ j. ꝺ cõ. di. iij. liqdo. ex ꝺ elect. licet. C. de sen. & infl. nemo.

b Tẽtare. xxiij q. viij. si nulla. & xxij. q. ij. queritur cur.

Spe. buic. c. ẽ derogatum: quia suspectis nõ ẽ danda eucharistia: ut j. de consc. di. ij. tribus. de purg. cano. dilecti.

c Interrogatũ est, inculpati. i. infamati. Non omnes possunt sit accusari duo de crimie. C. ꝺ adulterijs. reos. simile. ff. ꝺ inoffi. test. nam qui. §. filius.

d Profitet. Notandus q victoria vnius prodest alteri sed condemnatio non nocet ff. de adulter. denũciasse. de adulte. significasti. ff. de inofficio. test. posthumus. §. signis ex bis. ff. si ser. ui. ven. loci. §. competit. Itẽ ar q confessio vnius non nocet alteri. xv. q iij. nemini. Ar. xlix. di. ordinatos. & lxxxi. di. tantis. & est verum q non nocet alij quantũ ad condẽnationem: nocet tamen quantum ad ꝓsumptionem: ut extra de adult. significasti ꝛc.

e Excõmunicationem. i. dãnationem.

delebit ea aquis amarissimis i ꝗs maledicta cõgessit: & dabit ei bibẽ ꝗs cuz exhauserit: tollet sacerdos de manu ei⁹ sacrificiũ zelotypie: & eleuabit illud coraz dño: iponetq sup altare ita dunta xat: ut prius pugillum sacrificij tollat de eo qꝺ offert & icẽdat sup altare. & sic potũ det mulieri aqs amarissimas: ꝗs cũ biberit si polluta est: & cõtẽpto uiro adulterij rea ẽ: ptrãsibũt eã aque maledictõis: & iflato uentre cõputrescet femur: eritq mulier i maledictõez & i exemplũz oi ppl'o. marit⁹ nõ absq culpa erit: & illa recipiet iiqtatẽ suã: q si polluta nõ fuerit: inoxia erit & faciet liberos. Sed quelibet huiusmõi purgatio uidet eẽ inhibita: cuz in ꝓmissa aucte stephani pape dicit spõtanea ꝓfessiõe tẽ. Itẽ ex decreto nicolai pape.

In nouo testamto monomachia non recipitur.

Monomachiã uero i lege non assumim⁹: quã ꝓceptaz fuisse non repim⁹. quã lz quosdã inijsse legam⁹: sicut dauid sãctũ & goliã sacra ꝓdit hist'oria: nusq tñ ut p lege teneat alicubi diuina sãxit auctoritas: cuz hec & huiuscemõi sectãtes deũ solũmõ tẽtare uideãt Contra i cõci. guarmacienſi.

Si furta in mõsterio fiũt iudicio monachi se expurgent.

Spe ꝓtingit: ut in mõsterijs mõchoz furta perpetrent: ic circo statuim⁹: ut qñ ipi frẽs de talib⁹ expurgare se debẽt: missa ab abbate celebret uł ab aliquo ex ꝓsentib⁹ fribus: & sic expleta missa oẽs cõicent i hec uerba: corp⁹ dñi sit tibi hodie ad ꝓbatõez. Itez.

Quicũqz de adulterio accusatur ꝓbabili iudicio se expurget.

Interrogatũ ẽ: si duo de adulterio iculpati fuerit: & un⁹ ꝓfitet⁹ & alter negat: qd inde agẽdum sit. decretuz ẽ i sancto ꝓcilio constituere procuratorem: ut. iij. q. ix. absens. nisi velis dicere q in cã criminali vnus socius auditur & pro se & pro alijs: ut est ar. iij. q. vi. hoc quippe. ut est ex̃ de do. & contu cum dilecti.

b Si ẽpo aut ꝓsbro. quinquennio. hodie deponitur q i purgatõe deficit ut ex̃ de simo. de b. b habes qꝺ fieri debeat cũ volẽs purgare se negr

ut ille q negauerit ꝓbabili se iudicio expurget: & q ꝓfessus fuerit digna penitentiam agat. Item

Cũ plures de adultio accusãt: & un⁹ ceteros purgãe uoluerit: oẽs rei hẽant: si ipe i iudicio ceciderit.

Statuit' quoq sãcta synodus ut si duo de adulterio accusati fuerint: & ãbo negauerit: & orãt sibi ꝓcedi ut alt⁹ illoz utrosq iudicio purget diuio: si un⁹ in hoc ceciderit: ambo rei habeãt. Item.

Pro singulis missa celebretur: q de aliquo crimine accusantur.

Si ẽpo aut ꝓsbytero aliquod maleficiũ iputatũ fuerit: pro singulis missaz celebrare debet & cõicare: & de singlis sibi iputatis innocentẽ se oñdere. qꝺ si nõ fecerit: qnquẽnio a liminib⁹ eccl'ie extran⁹ habeat. Ilꝺ nõ qꝺ sixt⁹ & leo in fine suc purgatõnis addiderunt: ex quoz exẽplo itelligẽduz est. exemplo. n. sue satisfactionis noluerunt ceteris ꝓscribere legẽ purgandi.

Quod uero ãrto loco q rebat: an duoz testimonio ep̃s sit ꝓdẽnandus multoruz auctoritatib⁹ ꝓbat. sicut. n. in euãgelio iohãnis legit: ait christ⁹ i iudeos: In lege uestra scriptũ ẽ: qñ duoz hoiuz testimoniũ uez ẽ. In ꝓsequẽter argumẽtat ꝓtra eos dicẽs: Si duoz hoiuz testimoniuz uez ẽ: qre testimoniũ meũ & patris mei nõ accipitis? Itẽ paulus in epl'a ad corinthios: In ore duoz uł triũ stat omne uerbũ. Itẽ in epl'a ad hebreos: Quis preuaricans legẽ moysi duob⁹ uł trib⁹ testib⁹ quict⁹ sine miſatõe lapidat. Item ex concilio bracarensi. ij.

Quot testibus quisq clericoruz conuinci debeat.

Placuit ut siqs aliquẽ clericorũ macl'a fornicatiõis ipetit: fm ꝓceptũ pauli apli duo uel tria fm canones plures ꝙ duo requiruntur sed nunquã pauciores: ut extra ꝺ testibus licet. vnde i testamentis bene requiruntur. vij. C. qui testa. fa. pos hac consultissima. nisi in bis que ecclesie relinquuntur: vt ex̃ de testa. cum esses. & c. relatum. quod dicit iohan. de testamentis non credo uerum: vn de intelligo decre. illas cum esses. & relatum. in quolibet testamento loquibar.

d Placuit. ut siquis. uel tria. ã. di. xlviij. quoniam multa.

a Quod vero. duoruz semper duo sufficiunt. xxxij. q. iij. §. item in criminalib⁹. vsi. vbi numer⁹. nisi i casibus spãlib⁹. Dz i casu vn⁹ sufficẽ: ut ex̃ de testi. co. ꝓuenit. & vbi nulli fit ꝓiudiciũ: de ꝓse. di. iiij. placuit. de ifãtib⁹. & in cã denũciatõnis: ex̃ de testi. i oi. & i alio casu: ex̃ de ꝓcu. ex insinuatione. & vbi agit' ad ipe diẽdũ negociũ: ex̃ de spon. ꝓterea. Itẽ q̃stũ ad ꝓsũptionẽ faciẽdaz viij. q. iij. talia. ff. de dote ꝓle. theopõpus. it. z plures duob⁹ regrunt j. e. nullaz. & c. presul. Tres regrunt i depositõe pecunie: in auc. ꝺ fide istru. §. siqs igit. Itẽ quiqs regrit duz ꝓcus excedit libã auri in ciuitate. C. si cer. pe. auc. sed nouo. Et i codicill' & donatiõe cã moꝛis sit'ter. v. ut. C. de dona. cau. mor. Lult

qñqz. xv. ut. C. de ꝓximis sacro. scri. vnicuiqz. li. xij.

b Ex patris. pater potest esse testis in causa filij in testamẽto: ut. ff. de testamen. l. in testamento. alias non. iiij. q iij. §. item in crũinali hic autem isti mentiri non poterant. uel dic testimonium meum & patris mei: id est de patre meo & me dictum. s. testimoniuz prophetarum.

c Del trium. ut cõp̃ebendat actorem ꝓ vno teste: extra de test. in omni. Illa tamen loquitur in causa denunciationis. uel ideo dicit trium: quia qñqz

f p Resul.i.cardinalis epūs. Sed nūqd ꝫ papā duplicabūt testes nō: im mo duo sufficiūt: ꝛ i hoc ē deteriozis ꝓditōis: qz ipse sine ꝓpatione alioꝝ creatus ēst m:tor. ꝛ iō sine spe venie ꝓdēnād ē ut diabol⁹: de pe. di. iij. principium.

g Testes. ex de testi. psonas. ꝛ. c. super eo.

h y Ellā dānatōem epoꝝ. Sed hoc ñ videt posse stare: qz null⁹ pōt iudicare de ricos romane ecclie: ni si sol⁹ papa. Itē qz epi epz nō pñt deponē: ut iij. q. vi. q̄stio. Nñ. q̄ logt in eo casu: qñ pa pa cōmittit alijs cām suoꝝ clericoꝝ: ne ipse suspect⁹ bēat vl ne fa uore pro eis vl odio ꝫ eos iudicaret. ff. de iu risdic. om. iu. l. pretor.

i Dānatōem. j. iij. q. vi. accusat⁹. ꝛ. c. q̄stio.

k Epoꝝ. j. v. q. iiij. duodecim.

l Falsū. v. capla iura būt testes. s. ut dicant veritatem: ut. iij. q. ix. hortamur. ꝛ q̄ testent ꝑ vtraq; pte vitatē: ut xiiij. q. v. ñ sane. q̄ non admisceāt falsitatē: ut ff: q̄ nec amōe nec odi o nec ꝓpo ꝫmō testēt vt ex de test. q̄tiēs. Itē qnto regrit q̄ dicāt qd de re ipa nouerit si ne fuerit itrogati sine nō: ut ex. ō accu. cū di lectus.

m Eglē. Nic inti tulat. vi. qō.

VI

n Licet. appellatio nis. Appellatio ē ꝓuocatio iiq̄ sniē q̄re lā ꝓtinēs. ff. de mino. p̄ fecti. tñ ꝛ in bis q̄ ex in diciū agūt appellat: ut i electōe: ex de app. ꝓstitut⁹. qs appellet di cet. j. e. nō solēt. ꝛ hoc i ciuili cā. In crimina li aūt qlibz ēt inuito reo appellat. ff. de ap. ū tñ ꝛ i cā liberali: ut. ff. de liberali cā. l. i. ꝛ. ij. appellat aūt a minori ad maiozē ꝛ gradati: ut. j. c. antioꝝ C. de ap. p̄cipimus. excepto papa ad quē omnib⁹ p̄termissis appellatur: ut. j. e. c. iij. iiij. ꝛ. v. Et hoc uerꝝ ē in iudicib⁹ ordinarijs. In delegatis autem distinguit: si tota iurisdictō est delegata: appellat ad p̄mū delegātē: ex de offi. dele. sup qōnū. §. porro. ff. qs ꝛ a quo ap. l. i. §. si ñ tota cā tūc ad dele gantē scōm: ut. C. q. p sua iurisdictōne. l. i. ff. qs ꝛ a q̄ ap. l. fi. ꝛ extra de offi. dele. sup qōnū. Iudice sedente, p tribunali pōt viua voce appellari: sed ex iudiciū i libello tm̄ appellabit: ut. j. e. §. iudicibus. v. litigatoꝝ⁹. ff. de app. a sniā. §. vlt. fm leges appellat tm̄ post diffinitiuā sniam: nisi in casibus no tatis. j. e. ñ ita. ex de ap. sup eo. ij. fm ca. ꝛ añ lit. ꝓtes. ꝛ post: ut ex de ap. cum sit romana. j. e. nō ita. Iz hoc sit correctū p ꝓstitutionē nouā: ex. e. ut debit⁹. vbi dr q̄ cā appellatōis dz assignari. Itē fm ca. appellat quotiens supior iudex inuenit: ut. j. c. oēs fm. l. bis tm̄. ut. j. e. p⁹ scōaz. io. Hoc p certo tene as: q̄ añ sniam pōt appellari q̄tiens ps grauat ꝛ allegat cā: ut ex. e. ut debi tis. Sed post diffinitiuā sniam tm̄ bis: ut dicūt leges p̄alt. nec assignatur tūc cā: sed dicit appello ab iniq̄ snia. snia tm̄ mīmonij ñ trāsit i rē iudicatā ut ex de sen. ꝛ re iudi. latoꝝ. ꝛ. c. ꝓsāguinei. b. Itē appellat usq; ad decem dies ꝓtinuos: ut. j. e. āteriuꝝ. Appellāti dat ān⁹ vl biēniū: ut. j. e. siquis ap

testimonia regrantur ab illo. q̄ si nō potit datis testimonijs appro bare qđ dixit: excōicatōez accusa ti accusatoꝝ accipiat. Ē p̄missis itaq; colligit: q̄ duoꝝ uel triuꝝ te stimonio epūs ꝓuici ul dānari pōt. porro siluester papa i generali sy nodo ecōtra dixit.

Quot testibus epūs ul p̄sbr uel re liqui clerici sunt conuincendi.

Resul nō dānat nisi cū. lxxij testibus. p̄sbr aūt cardinalis nisi cū. lxiiij. testib⁹ nō deponat. diacon⁹ uō cardialis urbis rome nisi cū. xxvij. testib⁹ nō ꝓdēnabit. sbdiacon⁹ acolythus exorcista lec tor ostiari⁹ nō nisi. vij. testib⁹ cōdēnabit. Testes aūt ꝛ accusato res sine aliq̄ sint ifamia. Item leo. iiij. **Epi nō nisi. lxxij. testi bus condēnandi sunt.**

Nella dānatione epoꝝ unq̄ esse censem⁹: nisi aut añ legiti mū numeꝝ epoꝝ q̄ fit p. xij. epos aut certe, pbata snia p. lxxij. testes idoneos: q̄ tales sint qui accusare possint. ꝛ p⁹ ad sacra christi q̄tuor euāgelia sacra p̄stent: q̄ nihil fal sum⁹ deprom̄at: sicut nobis beat⁹ siluester tradidit. ꝛ romana sācta uſ tenē eccl̄ia. ꝛ si int eos quos dā nādos eē dixerit hoies fuerit epūs q̄ suā cām in p̄tia romane sedis epi petierit audiri: nullus sup illū diffinitiuā p̄sūat dare sniaz: sz oio cā audiri decernim⁹. Sed hoc uel spāli p̄uilegio ō clicis romane eccl̄ie itelligit: ul ꝓpē iprobitatez quoꝝūdā: q̄ cū nō sint spectate ui te ꝛ sciētie i accusatōe mistrorum dei repēte, psiliūt. Quoꝝ uita nō a deo laudabilis ē: ut i oib⁹ imitā da appareat: de quoꝝ assertione nulli dubitatio nasci poterit: eorū testionio duoꝝ ul triū qlibz iure ꝓuinci ꝛ damnari poterit.

Sequit⁹. vi. qō: q̄ q̄reba tur quo remedio cā uici tata sbleuet: ꝛ si remedi um illō sit dādū ei q̄ cā dilatōis uocē appellatōis exhibu erit. cā uero uiciata remedio ap pellationis sbleuari poterit.

Nde fabianus papa ait.

Cause uiciate remediū appellatō nis sbueniat.

Licet appellatori uiciatā cāz remedio appellatōis sbleuāe Appellātem ñ dz afflicto ulla aut carceris aut retētōis iniu riare custodia. Itē anaclet⁹ pa.

De eodem.

Omnis oppssus libē sacerdo tū si uoluerit appellz iudiciū. ꝛ a nullo phibeat: sz ab his fulci atur ꝛ liberet ꝛ audiat. Si autez difficiles cāe aut maiora negocia orta fuerit: ad maiorē sedē referā tur. ꝛ si illic facile discerni ñ potu erit aut iuste ēmiari: ubi fuēit sum moꝝ ꝓgregatō sb metropolitano cōgregata q̄ p singlos ānos fieri solet ꝛ dz iuste ꝛ deo placite corā pr̄iarcha aut p̄mate eccl̄ia stica ne gocia ꝛ corā p̄ricio negocia secula ria iudicēt i cōi. Itē sixt⁹ papa oib⁹ rectorib⁹ eccl̄ie scribit dicēs.

Quisquis pulsatus fuerit aposto licam sedem appellat.

i lris. ar. ꝫ. de ap. q̄ frōte. i fi. Itē a snia maioris ptis. c ex de bis q̄ fi. a ma. p. c. ult̄ē ꝓtumax ñ appellat: ut. xxiij. q. iij. de illicita. j. e. li q̄rū. C. de iudi., pperādū. §. sinaūt ult̄ē ab executore nō appellatur j. e. §. diffinitiua. vsi. ab executore.

o Omnis. Pone casum q̄ appellat a sbdito epi ad epm: de inde ad metropolitanū deinde ad ꝓcilium metropolitanū.

p Libere. i. sine ante sniam sine post.

q Sacerdotū. ḡ a seculari iudice ad papā pōt appellari. quod ne rū est uacante ipio: ut ex de fo. cōpe. lz. alis ñ: ut ex de ap. si duob⁹.

r Ad maiorē. ō. xvij. di. multis. §. i.

s Corā pr̄iarcha. q̄ dignitas ē: ut. xcix. di. prouincie.

t Secularia. s. cū abo sint clerici: qz plati nō debēt tractare secula ria iudicia. xi. q. i. te qdē. Vel dic q̄ cū laic⁹ iudex non vult facē iu stica: tūc appellat ad clericum ut ipm corrigat ꝛ si noluerit facere iusticiā: pōt ipm excōicare: ut. xxiij. q. v. administratores. Vel dic q̄ cū iudex secularis suspect⁹ ē: pōt adiri iudex eccl̄iasticus: ut in auc. ut diffe. iudi. §. si vero. coll. ix. vel si decesserit vt ibi dicit. vel si habeatur querela contra ipm: ut in eadez coll. §. vlt. sic extra de

fo.compe.ex transmissa.ꝛ ex.e.licet.

u In cõmuni.id est publice.

a Aliquis.ꝛ aplicã.ex his.c.pz.q ad papam alijs pretermissis appellat:sz i alijs sec⁹ c:vt.j.e.decreto.ꝛ .q.vij. metropolitanũ.ꝛ.ix.q.iij.ꝓqst⁹.ꝛ.xvij.di.mltis.xviij.di.de ꝓsilijs.cũ g b sit ꝑuilegiũ pape g ad legatũ nõ appellat omisso ep̃o:vt.xi.q i.puenit.Sz ꝛ de offi.leg. cũ ñ ignoret. sed dicas q ille nõ fuit tñ legat⁹ sed metropolitan⁹.Et si ille legat⁹ ñ habuisset illõ ꝑuilegiũ:inutile fuisset officiũ legationis:sz ille q simplex legat⁹ c:ñ bz illõ ꝑuilegiũ nisi ei spãliẽ sit datũ. io.Quicqd dicat.io.oib⁹ ꝑmissis currit ad legatũ vt dicit illa decre.ꝛ qõ fac legat⁹: papa facẽ vr: vt.ff.de admi. tn.ita autẽ.§. gessisse.b.

b O Omnes epi.qui ens ñ tñ ultra secũdã vicẽ nec liceo i infinitũz extẽdãt.ñ enim sz 3⁹ appellari sup.e.c.vt.j.e. siqs.sic exponit ꝟ dictio q̃ties.ff.de le.iij fideicõmissis. §.siqs.x.ff.de edẽdo veluti.i fi.sile q̃ties bacbeo ex de elec. q̃relã.Scõm b.exponitur q̃ tiens siue antelit.ꝓcl.siue p⁹ Alij dicunt q sz ẽt ter appellari fm cãonem vt.j.xxxi.q.ij lotharius.ã.e. ois.Sz.Ad. dic q sz a gravamine q̃cũqz appellari:sed bis post sniam tñ.ꝛ exponit q̃ties in omni grauamine.sed non nisi bis a snia:vt.j.e.siqs in q̃cũqz. ꝛ ex de appel.directe.B.dicit q in illo.c.omnis.tertio fuit relatum ꝛ hoc non fuit per appellationem sed per consultationem:vt.ã.di xviij.c.i.ꝛ ex.e.sua.

c A Romanã.qui noluerit.ergo frustratoria admittit:vt ex.e ꝓsuluit.g audiẽd⁹ ẽ q cã dilatõis appellat:vt ex de ap.cum sit romana.ꝛ.c.ꝓsonas.sz ꝑ ius eũ punit:vt.C.de appel.a ꝓcõsuli ꝛ C.q̃ ap.ñ reci.ab executore.vbi in.l.libris auri punit frustratorie appellãs.g ius ñ dz eã admittẽ:vt.xxiij.q.iiij.qui peccat. imo ñ dz p eã negociũ impedire:ex.e. pastoral. Rñ: dubia frustratoria est admittẽda:sic occult⁹ peccator:de ꝓse.di.ij.nõ ꝓhibeat.hodie aũt ipo iure ẽ ihibita appellatõ añ sniam:nisi euidẽs cã ꝓponat:q si ꝓbata eẽt dẽat appellatio legitia reputari:vt ex.e.vt debit⁹.sz cũ hodie ipo iure sit inhibita appellatõ:qd ꝓdest scribẽ remota appellatõe:Rñ: si appellatõ remouet i lris:tũc itelligit remota ẽt p⁹ sniaz.alias ẽt rões assignaui sup illa ꝓstitutõe vt debit⁹.sed si nõ apponit i lris tñ añ sniaz ẽ remota.io. Ego credo q nihil ꝓdest remotio appellationis nisi ad remouẽdã frustratoriã appellationẽ:vt dicit decre. expsse:ex de ap.ex pte b.B scias q nisi iudici euidẽt pateat appellationẽ teniẽ nunqz deferat ei.vñ si nõ credit tenere appellatõez nõ ꝺferat ipi sz supioꝛ posit retractare qõ factũ ẽ:vt ex.e.pastoral.Sz pone q index dubitat ꝺ ap.aut deferet tali appellatõi aut nõ.Si deferet:mẽtit g ꝓstitutio ꝛ decre.nã ꝓstitutõ dic q nisi tal cã sit ꝓposita q si foret ꝓbata legitia eẽt appellatõ ñ ẽ deferẽdũ appellatõi:itẽ decre.dic q i sol illis casibus deferẽdũ ẽ appellatõi:vbi a iure idulgetur expsse q possit appellari. Si dubitat de appellatõe:g nõ dz cognoscẽ de cã cuz dubitet an sit index:vt.xi.q iij.graue.Ad B dico: q si index dubitat de cã appellatõis sũmati põt ingrere ꝺ cã vel seorsũ ex formã iudicij i grẽdo de cã:ꝛ si videbit cã ꝓbabit ꝛ ꝓterea tal q ea ꝓbata legitia iudicaret:defert ei.vñ ñ sufficit appellãti ꝓponẽ talẽ cãm q si ꝓbata eẽt dẽat appellatio legitia iudicari:sz etiã regrit q sit ꝓbabil:ꝛ q iudici iusta videat.

d Consecrationem. si metropolitanus distulerit.viij.q.iij. artal dus.

e Custodia. q appellat nec cogit dare cautionem de ꝓsequenda ap pellatione:nec custodiri debet nisi sit causa criminalis ꝛ suspectus sit:vt.C de ap.eos.

f Excõicatõe.ꝓ aliis tñ bñ põt excõicari:vt ex de ap.ad B.ꝛ.c. ꝓposuit.

g A Iquis putauerit.vel pmatem vel ꝓ.i.

h A Romanã ecclesiã.mlem.nec psumit eẽ ml:nisi diligat filiuz:vt ex de ꝓsump.afferte.

i P Lacuit.maioꝛ.ff.de ap.l.i.§.siquis.j.e.anteriorum.

k I Deo huic.ꝓcilijs.g patet q legat⁹ nõ põt facere ꝓcilium:vt dixi.ã.di. iij.§.pozzo.di.xvij.huic sedi.

l A Ac restitutõib⁹.ar.B ẽ q sol⁹ papa põt restituẽ clericũ depositum:de pe. di.vi.g vult.i fi.ꝛ.ff.de q̃onibus.l.i.i fi.ꝛ de pe.l.dini.Ar.ꝺ.xi.q.iij. cpus

in synodo.τ.xlvi.di.clericus maledicus .ad hoc dicas φ si ē solēniter de gradatus:solus papa pōt eū restituere:secus si est verbo solo depositus.

m C Tem ḡ.magister magis approbat opinionē q̄ dicit φ frustratoria ad mittit̄.τ.pbat h̄ sequētib⁹.iiij.c.τ suspēdit̄ ꝯstructio vsq̄ ad illū.§.patet ḡ vnde in titulo cuiuslibet.c.ponitur hec dictio cum.

ad hec sicut.τ.c.ad p̄ntiam.ā.e.q.primates.

k q Ui scit. Ita fac h̄.c.ad ꝓpositū:q2 sic̄ ep̄s vel ali⁹ p̄lat⁹ eccl̄ie vult deferre appellatōib⁹ ad ip̄m factis:sic τ ipse tenet̄ de ferre appellatōib⁹ factis ad sedē apostolicā.Et ē sic̄ bonū.C.de offi.p̄.vr.l.i.vbi dicit̄ φ ē societas muneris:φ magistrat⁹ gradus sup̄ioris agnoscat.

a d Decreto nostro emulorum. Si emuli erāt:q̄uo admit teb ātur ad accusatōes cū hoc sit ꝓhibitū:vt j.e.q.vij.siq̄ sūt.τ.iij.q v.c.ij.τ.iij. R̄n. oēs accusatores vulgo di cūt̄ emuli.p̄sumit̄ eni φ fiat semꝑ cā inuidie accusatio.vn̄ canō vo cat accusatōez illauda bilē itētionē:vt.j.e.q.v ij.siq̄s ep̄s.nā n̄ solum vt̄ eē discordia īter ac cusatorē τ accusatū:s3 ēt inter domesticos τ amicos accusatoris τ accusati:vt.ff.de legati onib⁹ sciendum.§.ij.

b (A)uditionē.vt̄ φ n̄ l3 appellari ad aposto licū omisso metropoli tano:τ.j.q.vij.metro politanū.vt.ā.e.siquis putauerit.τ.ff. de ap. ipatores.s3 n̄ tenet h̄ i foro ecclīastico.ā.e.si quis.

c (L)egatos.ad hoc ō stinatos:vel dic φ i le gato pape sp̄āle est s3 quosdā vt de crimine possit diffinire:vt.xvi. q.i.frater.al's secus:vt ff.de offi. ꝓcō.l.solēt τ.ff.de eo cui māda.ē iurisdic.l.i.imo nec di co legatū pape h̄ posse facē sine mādato sp̄āli vt extra de offi.lega.φ translationem.

d (A)ctōes. nōndum actōes ꝓponēdas .xi. q.i.expīctie.τ extra de mutu.pe.c.i.ex̄ ō iudi. exaiata.Ar.ō ex̄ de iu di.dilecti.io.Sol.f̄m ius canonicū nō tenet̄ aliq̄s ꝓponē actiones vt extra ō iudi.dilecti. S3 si ꝓponat̄ τ inepta cadit a cā ꝓponēs:vt ex̄.c.ti.exaiata.b.

e (S)ubmot⁹. ecce pe nā illi⁹ q̄ nō defert ap pellationi s3 leges:pu nitur in .xxx. pondo auri.C.de ap.qm̄.

f q Ui se scit.τc̄.iij. q.vi.q̄uia τc̄.

aldricū cēnomanēsis eccl̄ie ep̄m accusare dānabilr̄ tētauerit:liceat illi p⁹ auditōez ꝓmatū dioceseos si necesse fuerit nos appellare: τ nr̄a aucte aut añ nos aut añ lega tos nr̄os ex latē missos iuxta pa trū decreta suas exercē atq̄ diffi nire actōnes:nullusq̄ illū añ hoc iudicet aut iudicare p̄sumat: s3 si qd qd̄ absit ḡue itolerādūq̄ ei ob iectū fuerit:nr̄a erit expectāda cē sura:ut nihil p⁹ de eo q ad sinū sā cte eccl̄ie romane ꝯfugerit τ ei⁹ i plorat auxiliū decernat̄ : q̄ ab ei⁹ dē eccl̄ie aucte fuerit p̄ceptū: q̄ ui ces suas ita alijs ip̄tiuit eccl̄ijs:ut i p̄tē sint uocate solicitudis n̄ i ple nitudinē p̄tātis. Si aūt qd̄ nō ar bitramur a quoq̄ sec⁹ p̄sūptū fue rit:ab officio cleri s̄bmot⁹ aucte aplice re⁹ ab oib⁹ iudicet̄ :ne lupi q s̄b specie ouiū s̄bitrauerūt :besti ali seuitia quosdā audeāt lacerare τ qd̄ sibi fieri nolūt :alijs iferre p̄ sumāt. ITe3 cū iuli⁹ papa dicat

Iudicia appellātium ab eis sunt audienda:ad quos appellatur.

QUi se scit alijs esse ꝓpositū:n̄ molestē ferat aliquē sibi eē p̄ latu3 .ip̄a nāq̄ eccl̄ia q̄ p̄ma ē:ita reliq̄s eccl̄ijs uices suas credidit largiēdas:ut i p̄tē sint uocate soli citudis n̄ i plenitudinē p̄tātis. un̄ oiu3 appellātiū ap̄licā sedē ep̄oꝝ iudicia τ cūcta maioꝝ negocia cā rū eidē sedi reſuata eē liq̄t: p̄serti cū i his oib⁹ ei⁹ semꝑ sit expectādū ꝯsultu3.cui⁹ tramiti siq̄s obuiare tētauerit:sacerdotū cās n̄ sine ho noris sui piculo se apud eādē sedē nouerit redditurꝝ. ITē cū nico. pa.i remēse3 arep̄m iuehat̄ :q ro tardū ep̄m appellātē ap̄licā sedē damnare ausus est ita dicens.

De remēsi archiep̄o:q̄ appellāte3 romanā sede3 iudicare est ausus.

ARguta sapientia tua utina3 i bono accepto fomite iudicij materiā depositiōis aduersus ro tardū assūpserit:τ ab itinē ap̄lice sedis remouerit:τ cōtinuati apo stolicā sedē appellātē dānauit τ⁹ carcerali custodie mancipauit. τ i fra: Priuilegia tn̄ ap̄lice sedis uos obliuiōi tradē nullo mō debuisse tis:qb⁹ uenerādi canones iudicia toti⁹ eccl̄ie ad hāc deferre iubēt. τ j: Hoc q̄ppe nos i rotrado icēr co noueritis opatos : ut p̄uilegia sedis ap̄lice:q̄ male a uob uiolata eē uidebāt̄ :aucte ap̄lica τ canoni ca patꝝ deliberatōe p̄stino tādē3 igenio τ ꝓp̄o decorent̄ honore.

ITem leo.

Quisq̄ obedientiā maiorib⁹ exhi beat:quā ab iferiorib⁹ desiderat.

QUi scit sē q̄busdā ꝓpositū:nō molestē ferat aliquē sibi eē p̄ latū:s3 obediētiā quā exegerit ēt ip̄e depēdat. τ sic̄ n̄ uult ḡuis one ris sarcinas ferre:ita n̄ audeat ali is iportabile pōd⁹ iponē. Discipu li eni sum⁹ hūilis τ mitis magistri dicētis:discite a me q2 mitis sū τ hūilis corde. PAtet ergo φ nlli appellāti sīt iducie denegāde. Ce teꝝ si cā frustratorie dilatōnis ap pellauerit:a iudice ad quē ꝓuoca tū fuerit ꝯdēnabit̄. TEmp⁹ uō appellatōis ē añ datā uel p⁹ datā sn̄iam .quotiēs.n.q̄s se ḡuari sen serit:libē pōt appellare. Unde sixtus papa ait.

Qui grauatur a ꝓprio metropoli tano:primates aut uniuersalem ecclesie sedem appellet.

SIq̄s putauerit se a ꝓp̄o me tropolitano ḡuari : apud pri matē dioceseos aut penes uniuer salis ap̄lice eccl̄ie papā3 iudicet̄.

De eodem.

QUotiēs ep̄i se a suis ꝯprouin cialibus uel a metropolitano putauerit p̄grauari:aut eos suspe ctos habuerit:mox romanam ap pellēt sedē:atq̄ eis libē ire liceat τ dū p̄dictā romanā eccl̄iā appel lauerit:aut ab ea se audiri popo scerint:nullus eos aut excōicare aut coꝝ sedes surripe aut res coꝝ auferre aut aliquā eis uim iferre p̄sumat:añq̄ āboꝝ cā romani pō tificis aucte t'minet̄. Q. si aliter a quoq̄ p̄sūptū fuerit: nihil erit: s3

l (E)xegerit. si mile .xxxij. q. vi.c.i.τ.ij.τ.lx xiiij.di.q̄ndā τ di.ix. neq̄ i si.ff. de adult. si vxor.§. iu dex.io.

m P Atet.ḡ cōdēnabitur. si appellatio a licui⁹ fuerit ꝓ nunciata fru stratoria:tunc si p̄or iudex a q̄ ē appellatū nō admisit ap pellationē i cri miali negocio lite p̄dita nota tus abscedat. C. de ap. a ꝓ cōsulib⁹.sed si p̄or iudex ad misit appellati onē.p arbitrio iudicis punit̄: vt.C.e.l. cos. s3 si i ciuili ne gocio p̄ caluni am appellat: punit̄ i.l.librī argēti.C. q̄ni ap.n̄ re.ab exe cutore. si sine calūnia nō pu nit̄ nisi i expē sis :ex̄ de ap. sepe.ex̄ de eo q̄ i pos.mit. cā rei s̄uāde cum venissent.item remittit̄ ad eū a q̄ appellauit ex̄ e.cū i eccl̄ia Dicūt tn̄ q̄dā φ nisi euidēs sit aliquē calū niose appellasse:n̄ ds puniri i expēsis:arg optimu3.ff.de le.ij.q̄ solid.§. etiā.aliogn gi bet metu expē saꝝ relinq̄ret ius suū idēst sum: vt.ff. de peti.here.illō tūc aūt p̄sumi tur n̄ fieri calū niose:cu3 iuri

g A Rguta.ꝯtinuatim.i.iterum τ iterum.

h (E)t carcerali.quod pōt fieri i cā criminali si ꝯdēnat⁹ appellās est suspectus:nec pōt dare fideiussorem:vt.C.de appel.eos.

i (H)onore.vt sicut de facto fuit depositus:sic de facto restituat̄:ō appell̄.

tum est de calūnia:vt.i.q.vij.sanci⁹.sed hoc nō credo immo sē per i cā appellatōis ꝯdēno victū:vt.j.e.oino.τ.i ꝯsti.noua.ino. vt debitus.τ.ff.de ap.negocioꝝ.in p̄n.io.

a q QUotiēs ep̄i.putauerit.licet nō grauet̄ τ sufficit φ putāt hoc

z sufficit pbare pbabilem cām appellandi: ex̄.e.bone.in fi.z.ff.e. appellanti.nisi sit remota appellatio: tūc requirit̄ q̄ sit pbabilis: z q̄ sit talis qua pbata legitima sit appellatio: vt ex̄.e.vt debitus.io. Ego credo indistincte: q̄ hodie debet eē cā pbabilis z legitima: vt ex̄.e.vt debitus.qd̄ intelligo ante sniam.b.

b Appellent. Nota q̄ pōt a iudice suspecto recedi per appellatōēz vl̄ ēt p recusationē: vt h̄ z ex̄.e. postremo.z.ā c.pxi. z ex̄ vt lit.non ɔtes.accedēs.z q̄cq̄d fit post recusationē eq̄ cassatur: sic si fieret p⁹ appel.vt ex̄ de eo q̄ mit.in pos.cū sic.i fi. Refert tñ cuz dr̄ recuso iudicem vt suspectū: q̄ casu loq̄tur decre.ex̄ ō ap.secūdo req̄ris.vel sic habeo iudicē suspectū: q̄ casu n̄ cogit̄ coram arbitro pbare cāz suspiciōis q̄r pōt indicē d̄clinare per appellatōēz: vt dictum est.

c Audiori.n ta nihil īterē vtrū dicat q̄s q̄ velit cām suaz audiri a papa vel expsse ad ipm appellauerit: sicut nec refert an appellet q̄s facto vl̄ v̄bo: ex̄.e.c. dilecti in decisa.

uirib⁹ carebit. **I**Tē iuli⁹ papa.

De eodem. Palea.

IDeo huic sācte sedi pfata priuilegia spālit̄ ɔcessa sūt: ut ab ea oēs auxiliū oppssi z iniuste dānati restitutionē sumāt. **O**Pprēssi z se pgrauari putātes itelligūt̄ añ datā sniam: iiuste uō dānati p⁹ datā sniam. **U**Nde euticiā⁹ urbis rome eps̄ scribit oibus epis.

Ante exitum cause per appellationem recedere licet.

NOn ita in ecclīasticis agēduz est negocijs: sicut in secularibus. Nā i secularib⁹ postq̄ legibus q̄sq̄s uocat⁹ uenerit z in foro decertare cepit: nō licet ei ante pactā cāz recedē. In ecclīasticis uō dicta cā recedē licet si necesse fuerit: aut si se uiderit pregrauari. **U**Eliuero ex ɔtumacia iudicib⁹ obtēpare noluerit: cōione puet̄. **U**Nde in concilio mileuitano.

Excommunicetur qui iudicibus suis obtemperare non uult.

QUisqs⁹ pbatus fuerit p cōtumacia nolle obtēpare iudicibus: cū hoc pme sedis epo fuerit pbatū: det lrās z null⁹ ei cōicet epoz: donec obtēpet. **I**Tē q̄ p⁹ datā sniaz appellari possit fabianus papa testatur dicens.

Nō deneget̄ appellatō ei: quē in supplicio sententia destinauit.

LIceat⁹ ēt in crimialibus causis appellare: nec uox appellationis deneget̄ ei: quē i supplicio snia destinauerit. **Q**Uod añ idē affirmat.

Añ datā sniam liceat alicui appellare.

SIq̄s iudicē aduersuz sibi senserit: uocē appellatōnis exhibeat. **P**Ost datā uero sniam qui appellare uoluerit ifra q̄nq̄ dies appellet: z ifra eosdē a quo puocauit lrās dimissorias accipiat: z infra eosdē ad quē appllauit iter arripiat. **U**Nde i ᵐ theodosianis legib⁹ sic statutū inuenit̄.

Post lataz sniaz infra quod tempus quisq̄ appellare debeat.

PRopter supfluā appellatorū sniam ne in retractandis uel reuocādis sententijs liberū hr̄e arbitriū uideāt̄: z tēpora appellatōnis z pene ɔstitute sunt: ut q̄cūq̄ apud iudicē q cām ei⁹ audiuit appellare z ad aliū iudicez puocare uoluerit: z.i° .v. dies appellet: z i his .v. dieb⁹ ad iudicē ad quez p̄uocauerit sine aliq̄ dissilatōe pueniat: z ipe dies i quo accepit lrās i his q̄nq̄ dieb⁹ spālit̄ ɔputet̄. q̄ si lōgius iter sit: exceptis .v. diebus spatiū dierū quo iter agi possit cōputetur.

HAbita dinumeratōe .xx. miliū diurnorū p singulos dies computetur. **I**Tem.

A quo appellat̄ ad quē appellatū fuerit dimissorie lr̄e dirigātur.

AB eo a quo appellatū est: ad eū q de appellatōe cognitur⁹

q.in fi.nisi in casu: vt.C.de p̄cib⁹ impa.off.auc.que supplicatio.z extra de his q̄ fi.a ma.pte cum i cūctis.nec pains est audiendus appellās a iudice ad quē appellauit: q̄z ɔstet ipsū appellasse ab aliq̄ grauamine: aliter eni remittendus est ad eū a quo appellauit: vt ex̄ de ap.cuz in ecclīa.videt̄ ergo q̄ q̄libet tenet̄ assignare cām appellādi: vt hic z ex̄ de ap.ɔstitutus.z.ff.de ap.appellāti.sic in suspecto iudice cā ē assignāda lz alibi pbāda sit. Sz q̄ n̄ sit assignanda pbat̄: q̄r frustratoria appellatō f̄m l̄s iura ē admitēda. Itē n̄ vr̄ eē necessariū q̄ allege cā: q̄r pōt ab ea recedi.ff.e.scio q̄situ̅.i fi. Itē q̄ n̄ sit necesse cāz assignari pbat̄: ex̄ vt lit.n̄ cōt.accedens. Et dicit.l.cuz corā iudice appellat̄ sufficit dicere appello: vt.ff.de app.scio. Dicas ḡ q̄ semp appellās tenet̄ assignare cām: vt ex̄.e.vt debitus.tñ si cāz n̄ assignat z postea ɔ iudicem appellatōis pbat iustā fuisse cām appellādi: bñ cassabit̄ qd̄ factū ē: vt ex̄ vt lit.non.ɔtes.accedens. Et ita pot index bñ fac̄ n̄ deferendo appellatōi cū cā appellationis nō sit expssa. Secūd⁹ silr̄ bñ excusat qd̄ factū ē cū iusta cā sbfuit appellādi. Alij exponūt dicta cā.i.lic. n̄ ɔtes.q̄r añ litē ɔtes.n̄ ē appellādū: vt ex̄ de ap.repbēsibilis.nisi sit aptū grauamē: z ex̄.e.ɔsuluit.z.c.cum sit romana.io.hodie añ sententiā q vult iudicē recusare semper pponat cām: vt ex̄.e.vt debit⁹ z offerre dz pponens se velle eā pbare coraz arbitris si iudex petit aliogn ei⁹ appellatō n̄ valet: vt ex̄ de ap.iterposita. Si vō n̄ recuset iudicē sz aliā cām pponet: alleget talē q̄ pbata sit legitiā z eā corā iudice offerat se pbatuz si iudex petit.b.

d Excōicare. pōt tñ de facto ad cautelam petere absolutōem: vt ex̄.e.ad pñtiam. si vō appellatio n̄ tenet tūc pōt talis excōicari post appellatōem: ar.ex̄.e.questioni.io.

e **N**On ita. f̄m leges ante diffinitiuā sniam nō appellat̄: vt.C.de iudi.apnssimi.z.j.e.nō solent.tñ cleric⁹ ante diffinitiuaz appellat: vt.C.de epali audi.l.ij.z cū actoruz vel pronūciatōis editio negat̄.C.vt lit.pen.l.ij.z cū ab iniria appellat̄: vt.ff.de minoribus ait ptor.§.pmittit. Idē dico vbi appellat̄ a grauamie manifesto: vt.C.de ap.siq̄s puocatōem. Idē vbicūq̄ iudex aliq̄d fac̄ ɔ.l.negādo dilatōez vl̄ q̄d silē: vt.j.e.n̄ solēt. Hodie autem sz ius canonicū nō appellat̄ añ sniam: nisi euidēs fuerit causa grauaminis: vt in consti.inno.vt debitus.z sic videt̄ idem iuris f̄m leges z f̄m canones.qd̄ falsū ē vt dicūt doctores legū: z.j.e.nō solent.

f Nō lz.alia est rō ecclesiasticoz alia secularium: vt.j.de cō.di.iij celebritatē.x.di.leges.xxxiij.q.ij.admonē.ar.ɔ.xi.q.i.quicūq̄ litem.sed hoc nō tenet: vt ex̄ de fo.cōpe.pposuisti. Quidā tñ dicūt q̄ vbicūq̄ tā f̄m leges q̄z f̄m canones pōt fieri appellatio a manifesto grauamine. Alij dicūt q̄ añ sniam f̄m leges nō appellat̄ nisi in casibus in iure expssis.

g Dicta cā.i.assignata causa appellationis.sed non oportet ibi pbari: sed corā iudice ad quem appellauit: vt.C.de appel.cos.z.j.e.

h **Q**Uisq̄s. Istud.c.itelligūt q̄dā de legati iudicib⁹ quoz sniaz eps loci tenet̄ mādare executōi: vt ex̄ de offi.dele.significasti. Alij itelligunt de iudicib⁹ datis ab ipo epo q suā sniaz n̄ pñt mādare executōi q̄r tñ delegati a pncipe pñt mādare suas snias executōi.ff.de re iudi.a diuo.sz h̄ nō est verū: q̄r sbdelegati hoc pñt: vt ex̄ de of.dele.ex lrīs.z ex̄ de sē.z re iudi.cū bertoldus.io. Fere oēs dicūt q̄ sbdelegat⁹ nō pōt sniam mādare executioni p legē.ff.de re iudi.a diuo.z si excōicare possit: vt ex̄ de of.dele.ex lrīs q̄r iubē cauē z in possessionē mittē magis ē ipij q̄z iurisdictionis: vt.ff.de iurisdic.om.iudi.iubere.b.

i Probatū.ḡ q dicit aliquē cōtumacē: h̄ pbabit: sicut q dolū obijcit: z ar.ɔ.q.i.c.i.z.c.nemo.ex̄ de resti.spo.audita.ar.ɔ.ff.de re iudi.cōtumacia.z lxv.di.c.vltimo.

k **L**Iceat. z in criminalibus.imo poti⁹ in criminali: vt.ff.de ap.non tātū.z.j.e.nō solet.z.§.est aūt q̄n.versi.nullus.

l **S**Iq̄s.post datā.j.v.dies.olim statuti fuerūt duo dies.theodosius dedit.v.deinde iustinian⁹ decē: vt.j.c.anteriorum.

m In theodosianis leg.qui has leges allegat falsari⁹ est: vt.C.de veteri iur.enu.l.ij.§.hec oia.z.C.de nouo.C.ɔfir.in fi.

n **P**Ropter supfluā.quo iter.vt semp.xx.miliaria p die ɔputentur: vt

ff. sigs cau. l. i. ꝛ. sigd supererit. h ēt p die ꝯputet: vt. ff. de vb. sig. l. iij.
o Infra. v. hodie. xxx. vt. j. e. in fi. §. penultimo.
p a Ab eo. intra. v. hodie. xxx. vt. j. e. q. in fi. §. penultimo.
q Statuta. sic ꝛ hoc hodie nō tenet: vt. C. e. qm̄.
a q Quicūqꝫ. Qd̄ obtinet in ciuili: vt ꝯfessus n̄ audiat appellās: in criminali aliud: vt. j. e. sūt qm̄. nisi alia pbatō iudicē istruat. ff. d qsti. l. i. §. diuus. io.

b q Quotiēs. seqstrātur. hoc n̄ tenet hodie: vt. j. xvi. q. iiij. volum⁹. j. e. appellatō ne pendente. ꝛ ex̄ de sequest. ad hec. vel tenet i casu q est. ff. de ap. impatores. s. qn̄ possessor dilapidat fruct⁹: vt ibi dicit. h expsse patꝫ de sequestra. c. pe. ꝛ fi. vel dic q si appellat ab executore: qꝛ tūc seqstrātur fruct⁹ sꝫ n̄ res ipsa vt. C. quoꝝ ap. n̄ reci. ab executore.

c o Omnino. supt⁹. fm canones puniť i expēsis: vt hic ꝛ ex̄. e. rephēsibilis. fm ll. puniť i. l. libris argēti. C. quoꝝ ap. nō reci. ab executore. In criminali ifamis ē ꝛ litē pdit: vt. C. de ap. a p consulibus.

d Quadruplos. hodie simplos: vt. C. de fruc. ꝛ lit. expē. n̄ ignorat. ꝛ. l. eminato. vel forte duplos: vt. iij. q. iij. libellū: dic vt ex̄ de dolo finem.

e a Anterioꝝ. i auc. de ap. ꝛ intra q̄ tēpora debe. ap. coll. ū ij. in pain.

f Dieꝝ. Sed nūquid ille dies in quo appellať cōputabiť iter illos x. dies: qd̄ videť: quia dies illa i qua pmissio aliqua fit: cōputať cū illo tpe: nisi excipiať: vt. ff. sigs cau. l. i. Similiter dies in quo fit diuortiū cōputať iter lx. dies q dātur accusatori a tpe diuorij: vt. ff de adult. pat. §. i. Itēꝫ licet dicat intra. x. dies tamē decim⁹ dies cōphenditur itra illud tēpus: vt. ff. de successorio edicto. l. i. §. qd̄ dicim⁹. ꝛ. ff. de vb. sig. si qs sic dixerit. imo idē videť si diceret ante. x dies q adhuc i decimo die posset appellare: vt. ff. de v. ob. cū q. ꝛ. l. cū quis. §. q ita. ꝛ facit ad hoc. s. e. ppť. Rn̄. q si tātū supē de die q pōt d liberare cōdēnat⁹: tūc illa dies ꝯputať p vno dic. io. Ego credo q semper cōputeť: ꝛ ita seruať de facto. b.
g A recitatōe. Nūqd h tēp⁹ vtile ē: sic fuit tpa bidui: Qd̄ videtur, aliter

est: dimissorie lr̄e dirigantur: que uulgo apl̄i appellantur. quarum postulatio ꝛ acceptō itra. v. dies ex officio finienda ē. Ista iam supr̄ sb titulo de cautōib⁹ ꝛ penis appellātiū iterptata st̄: q intra statuta tpa dimissorias nō postulauerit uel acceperint uel reddiderint: pscriptōe ab agendo submoueanť. ꝛ penā appellationis ferre cogantur. Idem.

De his q cā dilatōis appellant.

Quicūqꝫ nō ꝯfidentia iuste cē sꝫ cā differēde more ne ꝯtra eū snīa pferať appellauerit: uel si de facto suo ꝯfessus ne abijciatur appellare uoluerit: huiusmōi appellatiōes n̄ recipiāť. Item.

Cum possessor appellat: dū euentus cause dubius est: possessionis fructus sequestrentur.

Quotiens post auditā cām iudicē possessor appellat: fruct⁹ possessionis de qua agiť dū sequē de audiētie euētus dubius ē: merito sequestrāť. Nā si petitor appellauerit: hoc ab eo postulari nō pōt: qꝛ nō pōt seqstrari qd̄ nō hꝫ si ppter pdia urbana uel mācipia uel iumenta appellať: possessiōes eorum uel mercedes uel uectura ēt si de nauis naulo agať deponi solent. Item.

Iniuste appellās oio puniēd⁹ ē.

Omnino puniēd⁹ ē: quotiēs iniusta appellatō pnūciať. sumptus quos dū seqreť aduersarius ipendit: reddere cogať n̄ simplos sed quadruplos. Premissis auctoritatibus ifra. v. dies post datam sniam cuiqꝫ appellare pmittitur. qd̄ postea iustinian⁹ in ꝯstitutionib⁹ suis corrigēs ifra. x. dies appellatōis remediū cuiqꝫ dāduꝫ decreuit dicēs. Imperator iustinianus augustus.

Infra decem dies remedium appellationis conceditur.

Anterioꝝ legū acerbitati plurima remedia iterponētes ꝛ maxie hec circa appellatōes faciēdas in pn̄ti ad huiusmodi bn̄ficiū peruenire duximus cē necessariū

enim videtur diminutū bn̄ficiū antiq iuris: maxime cū lex noua nihil exprimat. de hoc ergo veteri iuri standū est. C. de ap. pcipimus. in fi. ꝛ qd̄ nō mutať quare stare phibeť: vt. C. de tes. sācim⁹ quare ergo dicit hic a recitatōe snie cū fm. l. antiquā a tēpore snie cōputať hi. x. dies: vt. j. e. §. biduū: dic ergo q quātum ad sui initium vtile est: sꝫ ꝯtinuū qtum ad sui pgressū quia tps hoc cōputabiť a tēpore sciētie: vt. C. qn̄o ꝛ qn̄ iudex ab codē ꝛ. ff. de edili. e dic. cū sex. ꝛ. j. e. biduum. Cū enim illi dies x. dentur ad deliberandum: an velint stare sententie vel n̄ qualiter poss ignorans deliberare: Currit q̄ hoc tempus a tpe sciētie ꝛ etiā a tpe q potest agere. j. e. §. biduū. ꝛ. §. aduersus. ex̄. de ap. ex rōne. h. tamen dicit hoc tpus esse continuū: sed postea dicit restituendum cū qui agere non potuit.

Antiquitati etenim cautum erat ut sigs p se litē exercuerit: vl fuerit ꝯdēnatus: itra duos dies tm̄mō licētiā appellatōis hr̄et. Si nāut p pcuratorē cā uētilata sit: in triduū pximū eā cām extēdi. Ex rerū aūt expiētia iuenim⁹ hoc satis eē dānosū. plures. n. hoies ignaros legū sbtilitatis ꝛ putātes i triduū puocatōes eē porrigēdas in pmptū piculuꝫ incidisse ꝛ biduo trāsacto cās pdidisse. unde necessariū duxim⁹ huiusmōi rei cōpetēter mederi. Et sācim⁹ oēs appellatōes: siue p se siue p pcuratores siue p defensores uel curatores ꝛ tutores uētileť: posse itra. x. dieꝝ spatiū a recitatōe snie numerādorū iudicib⁹ ab his quoꝝ iťest offerri siue magni siue miores sint: excepta uidelicꝫ sblimissima ptoriana pfectura: ut liceat hōini intra id spatiū pleissime deliberare siue appellandū ei sit siue qescēdū: ne timore istāte op⁹ appellatoriū freqnteť. Sꝫ sit oib⁹ ispectōis copia. q ꝛ idiscussos hoiuꝫ calores pōt refrenare. Ad hoc sancim⁹ siqn̄ lis spať i nr̄m iferri ꝯsistorium: si forte ꝯtigerit ipatoris maiestatē occupatā publicis causis ex mundanis puisiōib⁹ n̄ posse ꝯuocare pŕes: qten⁹ cā agiteť: nō ex hoc litē piclitari. qd̄. n. uiciū ē litigātiū si culmē ipatoꝝ occupeť: uel qs tāte ē auctis: ut nolētē pncipē possit ad ꝯuocādū pŕes cetosqꝫ pceres coartare: Sꝫ siqd tale euenerit: cā itacta pmaneat: donec ipator sua sponte motus ꝛ cetos ꝯuocari pceres iusserit ꝛ litē inferri patiatur ꝛ oia fm morem pcedere.

Illud ēt i tertio caplo dispouēdū ē: qd̄ antiqtas bn̄ statuit: nouitas aūt neglexerit. Cū eni ueneranda uetustatis auctas ita magistratus digessit: ut alij maiores alij medij alij miores sint: ꝛ appellatiōes a miorib⁹ iudicib⁹ n̄ solū ad maiores iudices remittāť: sed ad spectabilium iudicū tribunal: qtenus ꝛ ipsi sacro auditorio adhibito litē exerceāt: nouitas aūt hoc

b Ad h. lis ex̄. e. ex rōne.

i Quicium ē Ar. qd̄ p me n̄ stat mihi non est ipurandꝫ xliij. di. ephebis. C. de ꝯdi. i ferte. l. vlt.

k Sed siqd. vide sic n̄ pōt terminus prefigi: vt dic tali sit appellās reuersus: vt ex̄ d ap. ex insinuatione.

l Imperator. Idem si aliud iudex ipediať ad quē appellatur: in auc. vt spō. lar. §. hoc quoqꝫ. coll. ix ꝛ hoc verū est in causa appellationis. i pain cipali eni causa secus est: qꝛ ibi perdit lis triennio. C. de iudi. properandum. Item quod dixi est verum: si ipse appellans impediatur p causam necessariam: puta videlicet fluminis vel simile: ex̄. e. ex ratione. si autem aliter impediret eum hoc ei noceret: sed posset agere contra impedientem. ff. de dolo arbitrio. §. si dolo. Sed si ille

nō esset soluendo: tūc ei lis restituitur. ff. de eo p quē factū erit. ex hoc edicto. Ar ꝫ. ex de in ite. resti. ex lris. ubi eni ñ dat actio ꝫ decipientē sz restituit ꝫ sniam. sz b fuit q ipediens nō poterat solue quod petebat. io. hodie fm canones non perit instantia iudicij: si ppter ipedimētū cā ifra triennū terminari ñ potuit: vt ex de iudi. venerabilis. b.

m i Aliud ēt cauſis. qō fieri ñ dz: vt i auē. vt omēs obe. iudic. §. z b cō sideratē. col. v

n Ad suptus i. ad victualia que dāt iudici bus: vt ex de vi. z ho. cle. cū ab omni.

o Ad. x. libra rū. nō. x libras auri minimuꝫ dici.

p Auri. ꝫ vocat minimam sūmā vsq ad x. libras auri alibi vsq ad .xx. marcas. alibi vsq ad duos aureos. ff. de dolo. si oleū. alibi. l. solidi. C. ō dē. cini. l. i.

q Post sententiā. Nō cassus i qb⁹ z. ñ auditur appellans. C. ō epa li audi. auē. si qs litigantiuꝫ C. de asser. tol. l. i. C. de ap. inhibemus. z l. in offerendis. in auē. de sanct. epi. §. sigs vo.

r Sacri. cognitoras i. pncipis.

a i Illo. que vna. s. pfectura illustrissima

b Utroqꝫ. s. pretoris z qsto ris. qstor enim q pfuit scriniis ipatoris audiuit cās appellationis.

c Ita tñ. Sēsus ē: nō ē appellandū a iudicibus q sūt illustres ad spectabiles q sūt minores: nec a spectabilib⁹ ad alios spectabiles cum sint pares: sed a p̄sidibus qui sunt minores appellandum est ad spectabiles.

d Deinati. qñqꝫ delegat eis cā: sz pēdēte iudicio fiunt spectabiles: vt. C. de ap. pcipimus. in fi. z sic nō semp considerat pncipiuꝫ

dereliqt: euenit ut sup minimis causis maximi nr̄i iudices igetēt z homines propter minimas cās magnis fatigēt dispēdijs: ut forsi tan toti⁹ litis estimatio ad⁹ supt⁹ iudiciales nō sufficeret. Jōqꝫ sāci mus: siqñ ex egyptiaco tractu uel adiuncta ci utraqꝫ libya, puocatio sperat usqꝫ ad⁹. x. librarum auri⁹ quātitatē nō in hāc regiam urbeꝫ eā euenire sed ad pfectū augustalem: q audiat z cām dirimat uice sacri cognitoris nulla eis p⁹ diffinitiuā sniam appellatiōe pozrigē da. Siliqꝫ mō quotiēs in asiana dioceſi uel pōtica tale aliqd emerserit: usqꝫ ad predictā quātitatem x. librarꝫ auri appellatiōes ad uiros spectabiles comites forte l p cōsules ul pretores ul moderatores qb⁹ spāliē easdē lites peragendas deputam⁹ remittantur: ēte nus z hi ad similitudinē pfecti augustalis uice sacri cognitoris iter cedāt: z cās sine spe qdē appellationis dei tm̄ z legū timore pferāt decidēdas. Qđ talis aūt tractus cās appellatōe suspēsas z usqꝫ ad x. librarꝫ auri quātitatē limitatas ad uiꝝ spectabilē comitez oziētis mittere sili mō audiētiā z finem eis ipositurꝫ sācim⁹. I Illo⁹ uide licet obſuato: ut uiri spectabiles iudices nō ad alios eadē spectabilitate decozatos iudices suas trās mittāt appellatōes i litib⁹ quāte cūqꝫ sint quātitatis: cū nō oporte at ad ꝑes iudices appellatōes referri sed a minozi iudicio i mai⁹ tribunal ascēdere: sed ad illustrissimā pfecturā illozum appellationes cuiuscūqꝫ sint dignitatis uel quātitatis ut dictū ē dirigāt: que una cū uiro excelso p tpe qstoze eas dirimat utroqꝫ officio sbmini strāte. i. tā ex sacris scriniis moze solito qꝫ pfectozio. Jta tñ hoc sācim⁹: ut nec a ducibus ul ab alijs spectabilib⁹ iudicib⁹: qbus forte z si priuati sint z iperialis maiestas cās iniunxerit: appellatio ad memozatos spectabiles iudices curat: ne cā nō gradatim procedere sed pperā uideat: sed a p̄sidib⁹ quidem, puinciaꝝ z iudicib⁹ a nobis datis si ñ sint spectabiles iudices itra memozatā qstitatē referat⁹. Si aūt uel illustres sint dati a nobis iudices qbus apices dignitatū sup spectabilitatē sē: ul duces q oimodo spectabilitate sunt decozati: uel hi q a pncipe sē delegati spectabilē hēant dignitatē: eoꝝ appellatōes sb qcūqꝫ quantitate in hāc regiā urbeꝫ ad cōpetentes antiquo moze iudices referāt: oibus alijs q in appellationibus statuta sūt uel ab antiq̄ prosapia uel auēte anteriozū pstitutionū uel a nr̄a hūanitate itactis illibatisqꝫ custodiendis. I Tem digestozum titulo quando appellandum sit.

Qñ appellādū sit pmo ul secūdo

B Jduū⁹ uel triduū appellationis ex die snie late computandum erit. Quid ergo si snia fuerit sb ꝓditōe dicta: utꝝ ex die snie tēpus ꝓputam⁹ ad appellandū: an uero ex die quo ꝓditio snie extiterit? Sane quidē nō⁹ ēsb ꝓditōne snia⁹ dicēda: sz si ē dicta qd fiet? z est utile stati⁹ tēpora ad appellandū cōputari debere. Qđ aūt i sententijs pceptū est: ut uel altera die uel tertia, puocet: hoc etiā i ceteris obseruādū est: ex qb⁹ snia qdem non, pferet: appellari tñ oportet z pōt: ut cū qs ad tutelā uel ad alia ciuilia munera nominatur: z eius excusatō nō admittit. Jes aūt istos in qb⁹ appellādū ē: ad aliqd eē utiles oratio diui marci uoluit: si forte eius a quo puocat copia nō fuerit ut libelli dent. Alit enim is dies fuabit: quo pmo facultas adeūdi erit. Quare si forte post sniam stati dictā copiā sui nō fecerit is q pnūciauit: ut fieri assolet: dicendū ē nihil nocē appellatozi. Nā ubi pmū copiā ei⁹ habuerit: poterit, puocare. Ergo si statiz se subtraxerit: simil r sbueniendū ē. Quid ergo si cōditio hoze efficit:

e Non gradatim. C. de appel. precipimus.

f Sed a presidibus. qui sunt clarissimi z minores.

g Datis. non tamen delegatis.

b Referat, appellatō ad iudices spectabiles

i Sub quacūqꝫ. hoc verum est cū appellat a spectabilib⁹. sed si a clarissimis: tūc nō appellat ad urbē: nisi sit ō. x. libras auri: vt. §.

k Ad ꝓperantes. p b nō appellatōez ad aliū fieri qꝫ ad delegātem ꝓ id. ff. qs z a q̄ apell. l. ij. z ex de of. dele. sup questionū. sic. j. e. placuit vt presbi.

l Que i appellatōib⁹. i. ad pncipē: vt. C. ō ex causa. tu. qnquagita. ff. qñ ap. sit l. i. §. siqs.

m b Jduū. sb ꝓditō ne ō futuro. tūc suspēdit snia. ff. si cer. pe. respiciēduꝫ. ꝓditio aūt de pñti vel pterito ñ suspēdit snīam. ff. si cer. pe. cū ad pñs. tanū snia exēcutōnis lata sb ꝓditōe tenet. lxij. di salonitane. ex de sen. exēcō. a nobis. z ex de ap. pterea. z. ff. de vb. sig. cedere diem.

n Nō est, pb bet qd fieri qō tñ factū tenet: sic. xlv. di de iudeis. ff. de iterdictis z releg. relegatoꝝ. §. ad tempus

o Snia. diffinitiua. sz illocutoria sic: vt. j. xv ij. q. iij. sigs suadēte. z ex de ap. pterea. q ē huic legi contraria.

p Stati. i alijs pscriptionib⁹ ñ nisi a tpe cōditōis existētis currit pscriptio. ff. qñ. ac. de pecu. ē annalis. l. i. §. annus. z. C. de pscripti. xxx. an. cū notissimi. § illud. Sz obijcit. hec snia ñ ptinet absolutionē ul ꝓdēnatōez: ergo nulla ē: vt. C. de sē. z interlo. pses. g nec a hac appellari ē necesse: vt j. e. §. diffinitiua. v. est aūt qñ. Rñ: sz modo nulla sit: speratur tañ z timet q sit valitura. nā in cōditionalibus obligationibus spes ē debitū iri: vt. ff. de vb. signi. cedē diem. vnde licet appellatio non ineniat quid extinguat: tamen conditione existente retro fingitur extinxisse: vt. ff. de solu. sub conditione debitoz. z effectus sententie retrotrahitur qñqꝫ: vt. ff. de his qui no. infa. furti.

q Quod aūt nō, pfert vt in electionibus z pñtatiōibus: vt extra ō appel.

constitutis.ꝛ.c.reprehensibilis.ꝛ est hic ar.q̄ a tēpore electonis vsq̄ ad.x dies potest appellari.

r Excusatio. Nota q̄ quinquaginta dies dātur ad excusandū se illi qui vocatur ad mun⁹ ciuitatis: sicut ad mun⁹ tutele. sz si excusatio nō fuerit admissa: tūc poterit appellare: ut insti. de excu. tu. §. q aūt. ff. qñ ap. sit. l. i. §. siqs tutor. C. de excu. tuto. l. quāgita. Nec tenet tūc appellare cū notāt tutor: sz tē cū excusatō ei⁹ nō admittit vt ibidē dr. sz cū aliqs eligit ad dignitatē aliquā: statī tenet appellare añq̄ se excuset: vt. ff. qñ ap. sit. l. i. §. siqs tutor. nisi eligat ut sit defensor ciuitatis. ibi nō hz locū appellatio: ut in auc. ō defen. cini. §. ꝛ illud.

s (d) Jes autez supra ma. vr̄ q̄ iudices vsq̄ ad suprēmā horā tenētur expectare ptem aduersā. sicut toties dies q̄ pecunia debet cedit arbitrio soluēt: insti. ō vb. ob. §. ij. ꝛ dicit lex. audient iudices uesp̄e mane ꝛ meridie: vt in auc. de iudi. §. sedebūt coll'. vi. ꝛ qui ante cal. ꝓmisit idē est ac si in calis ꝓmisisz: vt. ff. de v. ob. q añ. Ar. ℈. ff. de orig. in. l. ij. §. ꝛ qz magistratib⁹. vbi dr̄ q̄ in cōgruz est q̄ iudices vesp̄e p̄sideāt. sed distingue: vt de of. iu. de le. consuluit.

t a Deūdi. an iputet ꝓpter hoc vbū: dicunt q̄dā q̄ nō possit appellari nisi i p̄ntia iudicis. qz si ab eo absente potest appellari: g̃ nō refert si ne subtrahat se iudex sine nō. ꝛ ē ar. ꝓ eis ex e. cū sit romana. sz ℈ ex e. suggestum. extra de alienat. iudi. mutan. c. i. C. qūo ꝛ qñ iudex ab eo. C. de iudi. l. vlti.

ut se recipet: si forte sīa dicta sit iā suprema hora: utiq̄ nō uidebit se subtraxisse. a Deūdi' aūt facultatē semp accipimus: si in publico sui copiā fecerit. Cetez̄ si nō fecerit: an iputet alicui: q̄ ad domuz eius nō uenerit: q̄q̄ i hortos nō accessit ꝛ ulterius q̄ ad uillā ſburbanā: magisq̄ ē ut nō debeat imputari. quare si i publico adeūdi eius facultas nō fuit: melī⁹ dicet facultatem nō fuisse adeūdi. Siqs ipī⁹ q̄dem a quo appellauit' adeundi facultatē nō habuit: ut ei libellos daret': ei⁹ aūt ad quē appellauit: habeat copiā: uidēdū est an ei p̄scribi possit: q̄ eū nō audierit. Et hoc iure utimur: ut si alterius adeūdi fuerit copia: locū hēat p̄scriptio. Alā ē eā eē ꝓpam cām: cuius emolumētū l' dānū ad aliquē suo noie ptinet. Si aduersus absentē fuerit ꝓnūciatū: biduū ul' triduū exquo qs scit' ꝓputādū ē: non exquo pronunciatum est. Qđ aūt absentē dr̄ posse ꝓuocare exquo scit: sic accipim⁹: si nō in cā p ꝓcuratorē defensus ē. Nā si ille nō ꝓuocauit: difficile' ē ut hic audiat'. Siquidē in insulā deportādū annotauerit p̄ses ꝓuicie: ꝛ ipator rescripsit ut deportet': uideam⁹ q̄n sit appellādū: utz̄ cū ipator rescribit ut oporteat: an cum ei scribit'. Et puto tē eē appellāduz: cū recipi eū p̄ses iubet. Cetez̄ uerēdū ē ne sero sit: ut tē ꝓuocet' cū ipator insulā ei assignauit. ꝓbata enim

an nō: vel nō abfuerit ex ꝓbabili cā an nō: ꝛ ē ar. ad hoc. C. qūo ꝛ qñ iudex ab eo. ibi enī vr̄ q̄ nō sit op⁹ restitutōe. sz q̄ ō iure cōi possit appellare. Si abē ex cā necessaria tm̄: vt cū qs sit deportatus ꝓpter suū delictū: tūc si potuit ꝓstituē ꝓcuratorē non sūbuenit ei: vt ff. de mino. papi. ait. Sz si abē ex iniusta cā nūq̄s audit' appellans nec sūbuenit ei q̄ ꝓnunqz nō audit' appellans: vt. xxiij. q. iij. de illicita ꝛ j. e. §. sūt q̄dā nisi veniat ita dicē adhuc sedente ꝓ tribunali: vt. ff. de int. re. diuus. Sz si ē absēs añ lit. ꝓtest. tūc vel excōicatur uel fit missio i pos. vt distinguit: ex vt lit. nō ꝓtest. nec. ꝛ c. q̄n frequēter

b Jgdē. De postūdū. p̄ses eni deportare nō pōt: vt. ff. de leg. iij. l. i. §. de portatus. ff. de iunſ. rup. te. l. si qs. §. et⁹ q. ꝛ. §. se. ꝛ. ff. de ii dic ꝛ rel. legatoꝝ

i Annotauerit. i. indicauerit. Arg. q̄ metropolitan⁹ potest cognoscē de cā criminali epi: ꝛ talē ferre sniam: iudico te eē ōponē dā: sic ß p̄ses iudicat deportandum.

k Aduersus q̄ appellat a grauamie iuste appellat: lz remota sit appellatio: qz nō aduersus lras

a Appellauit. i. appellare uolnit.

b Daret. ipse iudex. s. dimissorias. vel itellige de libellis appellatōis quos appellans vult dare iudici.

c Quod eū. facto. n. sicut voce qs appellat: vt ex de appel. dilecti.

d Alā ē eā. pōt eni dānū ptinē ad aliquē ꝛ fieri nō suo noie. xij. q. ij. q manumittit'. xiiij. q. ij. super prudentia.

e Scit. sic' ex de ap. sup eo vo q̄ i fi. C. qūo ꝛ qñ iudex. ab eo.

f Difficile. i. vix. nā alibi ponit ß dictio difficile, p vix. xlvij. di. q̄stūlibet.

g Audiat'. Nō. cū aliqs ē absēs post lit. ꝓtest. aut abest ex iusta cā aut ex iniusta. Ex iusta triplicit pōt abeē: qz aut abē ex cā necessaria ꝛ pbabili: aut ex cā necessaria tm̄: aut ex pbabili tm̄. Si aūt abē ex cā necessaria ꝛ probabili: vt ex cā reipu. tūc si est legitie defēsus restituit' ad appellādū: ut. ff. de iteg. re. l. vlt. si vo nullo mō ē defēsus: vl' fuit min⁹ legitie: ad totā cām restituit': vt. C. ex qb⁹ ca. ma. l. i. C. de pen. qz. Si abē ex cā pbabili tm̄: vt ex cā pegrinatōis vl' studioz: tūc si est legitie defēsus: ad nihilū restituit': ꝛ ita loqtur hec lex. ff. ex qb⁹ ca. ma. l. necnō. si aūt nō ē legitie defēsus tūc si ꝓstituit ꝓcuratorē vl' potuit ꝓstituē ad nihilū restituit': nisi ille ꝓcurator quē reliq̄rat mortu⁹ sit: vl' forte soluēdo nō sit: vt. ff. ex qb⁹ ca. ma. sed ꝛ si. §. i. decretal tm̄ dic idistincte retractādū q̄d factū ē: si ꝑbat iusta causa absentie: vt ex de sen. ꝛ re iudi. cū bertold⁹. Nec distinguit an potuerit ꝓstituē ꝓcuratorem

snia p̄sidis uel p̄toris tūc solet principes insulā assignare. Rursus illud uerēdū ē: si mēdacijs apud principē onerauit cū quē deportandū laborat: intēcludi ei uiā ꝓuocādi. Quid igit' ē? recte dicet humanitate suggerēte: ut ꝛ hoc ꝛ illo tēpore nō frustra ꝓuocaret': qz nō ad uersus principē sed aduersus' iudicis callidit̄ ꝓuocauit. Illō' quoq̄ uidēduz ē: si cū ipatori scriberet': exēplū lr̄aꝝ litigatori editū sit: neq̄ is appellauerit: ꝛ postea ꝓtra eū rescriptū sit: an appellare a lr̄is p̄dē sibi editis possit? Certe nō pōt: qz q̄ tūc nō appellauit: uera eē q̄ scripta sūt ꝓsensisse uidet'. nec est audiēdus si dicat euentū sacri rescripti se sustinuisse. Item ulpianus li. xlix. de appel.

De appellatōib⁹ recipiēdis uel nō

Non solet audiri appellātes: nisi bi quoz̄ interest: uel q̄b⁹ mādatū est: uel q̄ negociū alienū gerūt: q̄ō mox' reus ratū' hz. Sz ꝛ si mat' ex pietate ꝓuocauerit⁹: dicendū est ꝛ hāc audiri debē. Et si lite' p̄parādā curare maluerit: ideē nō uidet': lz ab initio defendere nō pōt. Añ sniaz appellari pōt: si⁹ questionē i ciuili negocio habendā iudex it̄locut⁹ ē: ul' i⁹ criminali: si cōtra leges hoc faciat. Jus' q̄ ideo' cām agere frustrat': qz dicit se libellū p̄ncipi dedisse ꝛ sacz̄ rescriptū expectare: audiri desiderium, ꝓhibet'. si ob eā cām ꝓuocauerit: appellatio eius recipi sacris

principis sed aduersus malicia iudicis appellat: si. ex de of. iudi. dele. c. sane. in fi. ff. de custo. reoz̄. l. diuus. C. de rela. l. i.

l i Aliud imperatori. ꝓsulēdo ipsū vel referēdo. b. ꝛ tūc litigatoribus edi debet ꝓsultatio: vt. C. de rela. l. ij. ex de ap. intimasti.

m Qui tūc. hic mānifeste videt': q̄ siqs nō appellat a suspecto iudice cū recipit lr̄as iudicū. siqs nō, ptestat' cā suspiciōis l' appellatōis q̄ postea nō possit appellare vl' recusare: ꝛ ar. ex ō sī. ꝛ re iudi. qō ad ꝓsultatōez. ꝛ ex ō of. dele. gratū. sz ℈ petitis iducijs a iudice pōt ipsū recusare ēt allegata cā absētie coā eo: vt ex vt lit. nō ꝓtest. nec dens. imo ꝛ post p̄stitā cautionē stādi iuri pōt appellare: vt ex de eo q̄ mit. i pos. cū venisset. ꝛ. iij. q. iij. offerat'. Et nō vr̄ consentisse in iudicē q̄ postulat sibi edi gen⁹ actōis. ff. de iudi. nō vr̄. ꝛ post receptas litteras iudicis quas remittit pape possum iudicez recusare: vt ex de of. dele. cum olim. Item ar. ex de resti. spo. ex conquestione. dic q̄ semper potest a grauamine appellari: de ap. vt debit⁹

n Non solet. interest. sic ex de offi. dele. sup eo. ff. de inoffi. test. si suspecta. imo ēt si nō interest dūmō qualecūq̄s timetur p̄iudicium fieri: vt. ff. e. a sententia. in prin. ꝛ extra. e. de sen. ꝛ re iudi. cū super.

b Dox. i. ītra. x. dies qz ratū debeo hr̄e qō meo nomine factū

est:cum adhuc agere possim:vt.ff.rem ra.ha.l.pla.vl dicit mox.i. modico tēporis spatio qđ magis i itellectu q̃3 locutōe expmi pōt vt.ff.de solu.ratū.ff.rem ra.ha.quo enim.

c ¶ Ratū.sed nōne si aliqs appellat p altero:ille cogit̄ hr̄e ratā appellatōem:cū negociū ei⁹ vtilit̄ sit gestū:vt.ff.de nego.gest.pōpo! Ar.3.q tm̄ in crimib⁹ appellat̄ inito cōdenato:vt.ff.de ap.nō tm̄.

d ¶ Prouocauerit.pro filio 9dēnato r pro 9sāguico etiā pōt appellare aliqs:vt ex de re.iuris cū in 9teplatōe i pte decisa.

e ¶ Litē.appellatōis:q si ab initio defēderet opoter̄ eā satisdare:q3 in aliena re nēo idone⁹ est defēsor sine satisdatōe ff.de pcur.q.p paio.s3 h̄ ē viri le officiū.C.õ pcur.alienam

f ¶ Ab initio.p filio ñ pōt mr̄ agē vel ipm õ fendē:q3 h̄ est virile officium C.de pcur.ali enā.pōt tñ postulare,p parē tib⁹ valitudie detentis.ff.de pcura.femias 3 aliena nego cia pōt mulier gerē:ex̄ iudici um.ff.de neg. l.iij.§.i.si tam vis recipē mu

cōstitutionib⁹ phibet̄. Itē3 ti. de dimissorijs libellis.

De libellis dimissis

Post appellationē interpositam lrē dāde sunt ab eo a quo appellatū est:ad eū q de appellatōe cognitur⁹ ē siue ad pncipē siue ad quēlibet aliū:qs lr̄as dimissorias siue apl̄os appellāt. Sensus autē lr̄arū talis ē:appellasse:puta lucium ticiū a snia talis iudicis:q̃ inē illū r meuiū dicta sit. Suffic aūt petisse itra tp̄s dimissorias istāt̄ r sepi⁹:r si nō accipiat idipm cōtestet̄. Nā istātiā petentis dimissorias 9stitutōes desiderāt. Equū est igit̄:si p⁹ eū stetit q dēat dare lr̄as quo min⁹ det:ne hoc accipiēti noceat. Appellatōe interposita siue ea recepta fuerit siue nō:medio tpe nihil nouari o3. Siqs ex plurib⁹ facinorib⁹ 9dēnat⁹ ppē quedā appellauerit,ppē qdā non:utr3 sit differenda pena ei⁹ aut nō:querit̄.r si qdē gūiora sīt crimina ob q̃ appellatio iposita ē:leuius aūt id,ppē qđ ñ appellauit:recipienda ē oino appellatio r differenda pena. Si uō gūiorē sniam meruit ex ea spē ex q̄ ñ ē applatū:oino pēa iponēda ē. Forma⁹ aplorū hec ē:Ego.N.sacte bononiē sis ecclie eps te p̄sb̄r̄ū rolandū capellanū sancte appollinaris ad a

lieram intercedentem pro aliquo:facias eam renunciare auxilio velleiani:vt.C.quando mulier tu.off.fungit̄.l.vlti.

g ¶ Si questionem.in criminibus tamen fit questio:vt.v.q.v.illi ff.de q̄sti.l.i.in pn.sed in pecuniarijs causis nō facile nisi cum aliter veritas nō pōt liquere.ff.de questionibus diuus pius.liberi et torquētur si facto interfuerint.ff.e vnius.§.testes.alr̄s non.C.de questionibus decuriones.

h ¶ In criminali.id si vult torquere aliquem nulla presumptione precedente:quod non licet:vt extra de regu.iuris.cum in contemplatione.

i ¶ Ius.q hoc intelligūt oēs cū nūciū misit.sed aliud ē si p se in ppa psona r añ citatōem iter arripuit:vt ex̄.e.meminim⁹.r.c.suggestū.Sed 9 hāc distictōem ē ar.ex̄ de offi.dele.cū cā.vbi differt̄ cā,ppter missionē nūcij.r est hodie exp̄ssum in decre.de ap.ad h. sic non obstat.e.t.vt debitus honor.Illud eni intelligit̄ qñ h tm̄ dicit r non probat.Et ibi dicit̄ q primo 9uenit qui primo lr̄as detulit iudici.hodie statur decre.ut debitus.

k Post appellatōem.similiter si appellationem non recipit dabit lr̄as appellāti:vt eas det supiori in qbus significabit ei quare appellatōem non recipit:vt.ff.de ap.nō reci.sciendum.

l ¶ Tempus.xxx.dierum:vt.j.e.§.vlt.in fi.r si.j.id tp̄s nō petierit videt̄ renūciare appellatōni:vt.s.e.ab eo.r.C.e.qñ.nec iudex ad quē appellauit eū audiet.iudex tamen etiam non petenti tenetur offerre apostolos:vt.C.e.eos.in fi.

m ¶ Instanter.s.c.di.pslca.

n ¶ Per eum stetit.ergo si p ip̄m stat:hoc ei nocebit:vt iudex supior ipsu3 non audiat siñ apl̄is.hoc hodie in paucis locis seruatur.

o ¶ Appellatōe interposita.ita q teneat.

p ¶ Medio.dum tamen sit recipienda.

q ¶ Nihil.nisi cū appellat ab executōe:tūc siue sit mobilis res siue imobil̄ fructus sequestrāt̄.C. q̃ ap.ñ re.ab executo re.Itē i alio casu cum dilapidat fruct⁹.ff.e. ipatores.ex̄ õ seqstra. pos.c.vlt.r cum appel lās ē i notorio crimie: ex̄.e.cū sit romana.vel ē iuasor ecclie.j.e.§.si et.Itē si hēs 9uictus õ legato vl̄ fideicōmis so pstādo appellat:tūc ñ deferet̄ appellationi Cauebit tñ de eo resti tuēdo.ff.vt legato3 vl̄ fideicō.noie caueat̄.l. postq̄s.§.i.ita etia3 ē i supplicatōe.C.de pci bus ipa.of.auc.q̃ sup plicatio.Item pōt no uas,pbatōes iducē p⁹ publicatōem testiū:qs pus ñ poterat hr̄e.C. de tēpo.ap.p hāc.ex̄ õ fi.istru.cū io.Ite3 de reo fit actor r tenet̄ p bare vict⁹ apellatōem eē iustā:vt ex̄ de ap.cū i ecclia.Cū ğ appellati oni qñq3 ñ deferat̄ p3 q differt a nūciatione noui opis:q3 p⁹ illam siue ipa sit iusta siue i iusta nihil ē inouādū: vt ex̄ de no.op.nun.c. ex ex iūcto. Iudex ğ a q̄ appellat̄ si ñ recipit supiori mādabit opio nē suā r cām q̃re ñ re cipit ap. vt.ff.õ ap.re. sciendu3.

postolicā sedē quā3 appellasti ab obsuatōe nr̄i iudicij his apl̄is dimitto. Forma uō appellatōis añ sniam hec ē:Ego adelin⁹ sācte regine ecclie mister l3 idignus sentiens me ğuari a dn̄o galterio sācte rauēnatis ecclie archiepo:romanā sedē appello:r apl̄os peto. Si uō post datā sniam appellare noluerit:hic erit ei mod⁹ appellādi:Ego.a.s.r.ecclie.t.i.contra sniam dn̄i.g.s.r.ecclie arepi iu ste in me latā pdie calē.madij.an no icarnatōis dn̄i millesimo.cv. ff.iiij.Ro.se.appello:r apl̄os peto.Si aūt un⁹ ul̄ duo p plib⁹ appellare noluerint:sic appellabūt. Ego.P.r.G.sindici⁹ canonicorū.s.b.e.setiētes nos ğuari cōtra sniā3 rc.romanā sedē appellamus:r apl̄os postulam⁹. Et huiusmōi appellatōes i scriptis fieri debēt. Ad iudiciū aūt alteri⁹ fidei catholico appellare ñ l3. Unde i carthaginensi 9cilio.iiij.

Excōicat̄ catholicus qui 9mittit cām suā iudicio alterius fidei.

Catholicus q cām suā siue iustā siue iniustam ad iudicium alteri⁹ fidei iudicis,puocat:excōicet̄. Notādū uero ē:q qdā iudices sūt a qb⁹ appellari ñ o3. Unde in cōci mileuitano legit̄.

A qbus iudicib⁹ puocari nō licet

r ¶ Siqs.hāc.l.intelligūt qdā qñ crimia sūt 9nexa:vt.ff.de mino.et si.s3 h falsū ē q3 ñ pōt qs sil̄ accusari de crimibus plurib⁹ descēdētib⁹ ex eodē facto.C.de accu.q de crimie.s3 intellige qñ minor pena piudicat maiori.Uel dic q si maior pena icludit i se miorē:vt de positio puatōe3 officij differet̄ et pena i mioi.nā sat̄ ē si punit̄ i maiori pena:ar.ad hoc.xxiij.q.v.relegentes.

s ¶ Quedā.snia ğ p pte tenet,p pte nō:ut.ff.de mino.et si.§.ex causa.C.de transac.si ex falsis.ex̄ de pben.dilect⁹.ex̄ de tes.rainutij⁹ r rainaldus.s3 snia arbitri nō pōt,p pte tenere r,p pte ñ.ff.de arbi.dicere.qdā habent qualem p lege.§.sed r si.l3 9riū iueniat̄ ex̄ de arbi.cū tpe.Hoc tamē scias q rerum pluralitas nō facit plures snias:l3 sec⁹ sit qñq3 i stipulatōib⁹.ff.de vb.ob. quod de.r.l.scire.r.ff.fami.her.in h iudicio.ff.ad exhi.celsus.§.itē celsus io.,pbabiliter pōt dici q tot sūt snie quot sūt articuli exp̄ssi:ar.l.ff.de verb. ob.scire.b.

t ¶ Grauiora.qd si sūt equalia:idē credo r sic patet hic q maius dignū trahit ad se min⁹ dignū:sic ex̄ de decō.ec.vel al.quod in dubijs.

u ¶ Forma.gnto.dicit.h.q hec ē falsa lr̄a:q3 ñ sūt tot āni q liber iste 9positus fuit.fuit eni editus docēte iacobo boñ.i legib⁹ r alex.i theologia qui fuit postea papa alex.iij.r fuit āno dn̄i millesimo.c.l.ut ex cronicis patet.

x ¶ Si aūt vnus.Si plures 9dēnati sūt r voluit appellare:libellus appellationis oiu3 noia 9tinebit.s3 si vn⁹ est ex plurib⁹ 9dēnat⁹ si vnū in libello non expressit:illi non nocebit:vt.ff.e.scio quesitum.

y ¶ Sindici.possunt ergo esse duo sindici vel procuratores:vt hic r extra de testi.insuper.r extra de do.r contu.cum dilecti.r extra de sen.r re iudi. cūm.i.r.a.melior tamen erit conditio occupantis:vt.ff.de procura.plurib⁹ Ar.tamen 9tra.ff.de admi.tu.decreto.in fi.r.ff.de pcura.siquis cū.In

forma appellationis

anno quo hic liber editus fuit

dicas q̃ bñ p̃t esse plures ꝓcuratores: sz tñ vn⁹ aget cãm: q̃ si ambo agerent: forte q̃ vn⁹ ꝓcederet alter negaret. imo ⁊ si plures sũt q̃ agũt: omnes debẽt ꝓstituẽ vnũ ꝓcuratorẽ: ne cã spargat in plures aduersarios: ut .ff. fami. ber. si familie. ff. de edil. edic. q̃ si nolit. §. si plures. Adeli⁹ potes distinguere: q̃ si plures sũt rei q̃ ꝓueniũt: oẽs tenẽt dare vnum ꝓcuratorẽ ne cã spargat in plures aduersarios: sed si plures sũt illi qui ꝓueniũt aliquẽ: nõ bñt necesse dare vnũ ꝓcuratorẽ. sic distinguit lex. ff. iudi. sol. iã tñ. §. vlt. io. b. tñ dixit q̃ plures ꝓcuratores p̃t simul agere sicut nota uit in distinctionibus suis. b.

z Jn scriptis. si coraz iudice appellat: sufficẽ si dicat appello. ff. e. l. ij. sed si appellet sine iudice: tũc scribet gs ⁊ a quo ⁊ ꝯ quem appellet ⁊ a qua sñia. ff. e. Li in fi. idem videtur si a grauãme appllat. imo sufficẽ si dicat appello.

c Catholicus. fidei iudicis. Jnfidelibus. n. st̃ iterdicta officia publica. C. de iudeis. l. vlti. xvij. q. iiij. constituit.

b Excõicetur. nisi sit sub rege ifideli: vt paulus qui appellauit ad cesarem. xxiij. q. i. paratus. x. di. si in adiutorium. xi. q. iij. iulianus

a Judicib⁹. si consentisti in iudicẽ aliquem ꝓpter iniqtatem ꝑsone nõ potes appellare: ut hic ⁊ extra de offi. deleg. sup q̃stionũ. sz ab iniqua sẽtẽtia potes appellare: q̃ sz reprobare dicta sed nõ ꝑsonã: ut. iij. q. ij. siqs testibus. vñ appellat si vocauerit litigatores ad inhonestũ locum. ff. de arbi. sicut dies. §. si arbiter. vl̃ ad piculosũ locum: ex̃ de ap. ex pte. Dicas ergo q̃ nisi remota sit appellatio bene appellat a iudicib⁹ de cõi ꝯsensu electis: nisi sint electi ut arbitri: vt. ff. de ap. ex cõsensu. vel ẽt si sũt arbitri tales q̃ electi sũt ex necessitate: q̃ a talib⁹ appellat: ut. C. de iudi. l. vlt. Jtem scias q̃ duo sũt genera arbitroz. qdã sunt arbitriũ boni viri: ut. ff. ꝓ soc. si societatẽ. sed arbitriũ illoz q̃ eligunt sẽ pẽ itẽ si p dolũ sñiaz tulerit: lz ñ retractat p ap. tñ p exceptõem retractatur. ff. e ti. non distinguemus. §. cum quidam.

d Cõsensus. sec⁹ si i cã crimiali vbi ꝯsensus rei sufficit. xi. q. i. c. iij.

e (q) Elod de arbitris. ptãtẽ ei⁹ rei de q̃ ẽ ordinari⁹ iudex põt amicabiliter ꝯponẽ: ut. xxiij. q. viij. siqs mẽbroz. i auc. coll. ix. ut dif. in. §. si vo. v. q. ij. si pmatee. sz ñ põt i se recipe arbitriũ fz vnã lec: ut. iij. q. vij. §. tria. circa fi.

f Ordinarij. fz ca. credo q̃ ⁊ ordinari⁹ ⁊ delgat⁹ possit esse arbit. q̃ possit ordinar⁹: ẽ ex̃ de arbi. cũ tpe. ⁊ ex̃ de elec. cãm. q̃ delegatus: est ex̃ de pñũpti.

Judicib⁹ quos cõis ꝯsensus elegit: non liceat prouocari.

Quod de arbitris itelligẽdũ ẽ. Judicũ eni alij sũt arbitrarij: alij ordinarij. Ordinarij uõ sẽ q̃ ab apostolico ut ecclĩastici uł ab ipatore utpote seculares legitimã ptãtem accipiũt. Arbitrarij sunt qui nullã ptãtẽ bñtes cum ꝯsensu litigantiũ in iudices eligũt: in quos ꝓmittit: ut eoz sñie stet. Horũ alij sũt ordinarij ⁊ arbitrarij: alij arbitrarij tñ. Ordinarij ⁊ arbitrarij sũt: q̃ legitimã ptãtẽ habẽtes ab eis e ligũt ad arbitrãdũ: q̃ nõ sẽ sue iurisdictõi suppositi. Ab his ⁊ si ut arbitrarij sedeãt ⁊ nõ ut ordinarij: ꝓuilegio tñ ordinarie dignitatis gũat⁹ aliqs appellare ualebit⁹. Unde in carthaginen si cõci. iiij. legit⁹.

A iudicibus q̃ eliguntur cõi cõsensu prouocare non licet.

Sane si ex ꝯsensu partiũ iudices electi fuerit: ẽt a pauciori nũero q̃ ꝓstitutũ ẽ: liceat prouocari

Item ex concilio mileuitano.

Qui de eporz iudicijs querunt: a uicinis epis audiãtur: uel ab alijs ex cõsensu eorum adhibitis.

Placuit ut p̃sbr̃i diaconi uł ceteri inferiores clerici in causis quas habuerint: si de iudicijs eporum suoz questi fuerit: uicinⁱ epi eos audiãt: ⁊ inⁱ eos q̃cq̃d ẽ diffiniãt adhibiti ab eis ex̃ ꝯsensu eporũ suoz. Q̃ si ab eis prouocãdum putauerit: ñ prouocẽt: nisi ad aphricana ꝯcilia⁹ uł ad p̃mates prouinciarũ suaz. Ad trãsmarina aũt q̃ putauerit appellãdum: a nullo itra aphricã i cõione suscipiãt: nisi forte romanã sedez appellauerit.

Jis aũt q̃ appellauerit: ad eũ a quo appellauit: remitti ñ debet.

Unde i sardicẽsi ꝯci.

De eodẽ

Jgs epus accusatus fuerit ⁊ oẽs iudicauerit ꝯgregati epi regiõis ipi⁹: ⁊ ỏ gdu suo deiecerit euz: si appellauerit cum deiectus fuẽrit: ⁊ ꝯfugerit ad beatissimũ romane ecclie epm: ⁊ uoluerit se audiri si iustũ putauerit: ut reuocet uel renouet examẽ scribẽ dignet epis epꝰ roman⁹ his: q̃ i finitima⁹ ⁊ ꝯpinq̃ altera, puicia sũt: ut ipsi diligẽter oia reqrãt: ⁊ iuxta fidez ueritatis diffiniãt. Q̃ si is q̃ rogat cãz suã itez audiri: depcatõe sua monuerit epm romanũ: ut de latere suo pb̃ros mittat: erit i potestate eius qd uelit ⁊ qd estimet. Et si decreuerit mittẽdos eẽ q̃ p sẽtes cũ epis iudicẽt: ut ẽt habeant auctem⁹ psone illi⁹ a quo destinati sũt: erit i ei⁹ arbitrio. Si uero crediderit sufficẽ epos cõprouincia les: ⁊ negocio terminũ iponãt: faciet q̃ sapiẽtissimo ꝯsilio suo iudicauerit. Arbitrarij tñ sunt q̃ nullam legitimã ptãtẽ accepũt. a quib⁹ appellari ñ lz: q̃ eis iputandũ est: q̃ sibi tales elegerũt. Si uero sñia eoz a qbus appellat solu ta fuerit p eũ ad quẽ appellatũ ẽ: nihil eis oberit: nisi forte uł inimicitia uł pecũia deprauati iniustam ꝓbãt tulisse sñiam. Unde in eodem ꝯci. carthaginẽsi. iij. legitur.

Cum per appellationẽ sñia soluitur: nõ dz obeẽ ei: q̃ nõ iniquo animo iudicauit.

Hoc ẽt placuit: ut a qbuscũq̃ iudicib⁹ ecclĩasticis ad alios iudices ecclĩasticos ubi est maioz auctas fuerit, prouocatũ: ñ eis obstat

b Sane licet. lz sit remota appellatio: tñ q̃ tertius dicest qui posset alios reuocare potest appellari: ex̃ ỏ eo q̃ mit. i possẽ. vel itellige q̃ñ vn⁹ delegauit alijs vices suas: tũc eni appellat: ex̃ de of. dele. super questionuz.

Placuit. q̃stiõi fuerit. recusando eos: ⁊ ifra triduz alios eligẽdo. iij. q. iij. offerat. C. de iu. l. vlt.

k Elicini. forte non erat metropolitan⁹. ⁊ ideo puiciales epi supplẽt defectũ metropolitani.

l Ex ꝯsensu. maxie: vel ỏ dicit quia sine lĩia ei⁹ nõ põt cleric⁹ renũcia re foro: ut ex̃ ỏ fo. ꝯpe. si diligenti. ⁊ nõ dic ex ꝯsensu: quia epꝰ delegabit ei cãz. ⁊ ñ ille ñ cogit eã recipere: q̃ par in parẽ ñ bz peritem vel ipũ. ⁊ est sile. vi. q. iij. siqs epꝰ.

m Concilia. Casus. vbi nõ appellat ad delegantẽ: q̃ est

suspectus: ⁊ ẽ sile. ỏ. e. anteriorum. in fi.

a Jquis epꝰ. ut reuocet. Alia ẽ q̃ cã appellatõis q̃ principalis at. vi q. iij. ostius.

b Jn finitima. ñ q̃ remittit eã ad eũ a q̃ appellatũ ẽ: nisi pces hoc petãt: ut ex̃ de ap. accepta. ⁊ c. interposita. §. ij. ⁊ nisi uelit ei deferre a q̃ appellauit: ut ex̃ de sen. ex. p tuas. ⁊ ex̃ de mrimo ꝓto ꝯ infideli ctũ eccl̃ie lr̃e. ⁊ q̃ñ frustratoria ẽ appellõ: ut ex̃ de ap. cũ i eccl̃esia.

c Et, ppiq̃. ut nec sit vltra duas dietas: ut ex̃ de rescrip. ñ nulli. sic. ij. q. vi. neminẽ. ex̃ de of. delega. prudentiam. §. sexta.

d Auctoritatẽ. ⁊ sic videt q̃ epi vicine, puicie ordiarió iurẽ cognoscãt: ar. ỏ. c, px. ⁊ sic ordiari⁹ ⁊ delgat⁹ sił poterũt cognoscẽ de cã qd q̃ iuris ẽ: si isti dissẽtiãt i sñia: ex̃ de sen. ⁊ re iudi. c. fi.

c Arbitrarij. ẽ vba habes. ff. de arbi. diez. §. ifari. nisi ꝯ ius sit qõ

profertur.ĩ.e.§.est autem quando.

f De etiã.obsit.nisi quãtũ ad hoc q̃ in alijs cãis possint suspecti recusari:ex de ap.ad ħ.t.ĩ.e.proposuit.

g Si quinci.ar.q̃ ꝫ aliquẽ ex officio suo faciẽtẽ aligd ñ sit malũ ꝓsumẽdũ:nisi quincaĩ.xi.q.iij.ablit.t.c.si eps forte.ix.q.ij.lugdunẽsis.ex de renunci.in pñtia de sen.t re in. sic bodie ñ præsumit ꝑ solo iudice:nisi ħ legitis ꝓbitẽt documentẽ: vt ex de ꝓba.qñ cõtra.

b Vel iniquo Si iudex per suã ignorãtiã iudicauẽrit male:puni t q̃tũ iudici videtur equũ.ff.de vari.t ex cor.cog.l.vlt.sed si per ignorãtiã assessoris:tũc assessor tm̃ punit: ut.ff.qõ qlqs iur.l.ij.Sed si iudex p dolũ uel p gratiã vel odiũ uel ꝑ pecunia male iudicauẽrit:puniturr in uerã litis estimatiõem t ẽ ifamis fit.C de pena iudi. q male iudi.l. ij.t isti.ħ obliq̃ ex quasi delic.nas.§.i.si ãt iudex nõ vult iudicare facit litẽ suã:vt.xxi ij.q.ij.dixit dominus. ut ibi dixi.

Statutũ est.aplico.i.canonico.

k Decisio.id est sententia.

l Clericorum.id est iudicium.

m Displicuerit.t ideo appellauerit.

n Præses.i.præsidium ferens id est aduocatus uel assessor.pses enim dicatur defensor.xxxij.q.iiij.nemo.

o Cognitor.instrumento tñ iudicis creditꝰ sup his q̃ acta sũt coram eo:t ẽt dicto suo creditꝰ:ut ex de testi.spo.olim.in fi.t.c. cũ ad sedẽ.t ex de sen.t re iudi.cũ sup.t.c.siẽ.t ex de eo q mit.i pos.c.ij t ħ testi.cũ a nobis.C.de ꝛbẽ.sti.optimã.C.de fal.siquis decurio. ar.ꝫ.C.de rei.l.i.C.de arbi.ne in arbitris.ff.de custo.re.divus.ħ. e.biduũ in fi.ex de ꝓdi.appo.p tuas.ex de accu.cũ dilectus.in fi.

Vel cognitor.,pbẽt q̃ ne iudex uel aduocat uel assessor fiat testis in cã illa. Iudex eni ẽ offensus t suspectus ẽ appellanti :ut ex.e.,pposuit. Itẽ qz iudex semp uellet ueri suã sniam:t ita ñ ecꝛt ex utraq̃ pte:qõ ẽ officiũ testis:ut.xiij.q.v.nõ sane. Instruẽ tamẽ q. Nec ẽt assessor põt eẽ testis:qz ipse libellis t sententijs t cognitionib⁹ ꝑest .ff. de assesso.l.i.l.ꝫ sit ar.q̃ possit.ff.qõ me.ca.metũ.§. ſz q̃ ꝓtor.i fi. Itẽ aduocat t executor negocij ñ põt eẽ testis :vt ff.de testi.l.vlt.t.iiij.q.iij. testes qs circa medũ.licut nec iudex pot dã dixerũt q̃ in ꝓncipali negocio nõ admittũt be pſone:sed super his que acta sunt in causa sic,alij uero ecõtra.b.

quoꝝ fuerit soluta sñia: si conuici nõ potuerit uel iniquo animo iudicasse ul aliq̃ cupiditate aut gratia deprauati. Clericꝰ aũt ꝺ eo a quo appellat:an sit deuocãdꝰ i testioniũ apud eũ:ad quez appellat:sup negocio cuiꝰ cognitionez suscepit. De hoc ita statutuz est i carthaginẽsi concilio quinto.

Clericus nõ deuocet i testioniuz illius cause:cuius primũ cognitionem suscepit.

Statutum est :ut q in ecclia quãlibet,cãz iure aplico eccles sijs iposito agẽ uoluerit:t forsan decisio clericoꝝ uni pti displicuerit:m nõ liceat clericũ in iudicium ad testimoniũ deuocari eũ:q præses n ul cognitor fuerit:t nlla ad testimoniũ dicendũ eccliastici cuiuslibet pſõa pulset. Ab eis quoq ad quos ꝓuocatũ fuerit: sicut in aphricano cõcilio legit:ulteri ꝓuocari non licet.

Nõ licz,puocari ab his:ad quos puocatum fuerit.

Si aũt fuerit,puocatũ:eligat qui,puocauerit iudices: t cũ eo ille ꝓtra quem,puocauerit:ut ab ipis deiceps nlli liceat,puocare. Dost secũdã,puocatiõez itelligẽdũ ẽ.tertio .n. in una eadẽq̃ causa sup his dẽ caplis,puocare ñ licet.unde i.vij.li. codicis ti.ne liceat i una eadẽq̃ cã tertio ꝓuocare impator iustinianus scribit.

Iqs i quacũq̃ lite itez ꝓuocauerit:ñ liceat,ei tertio in eadẽ lite sup his dẽ caplis,puocatiõe uti: l sñias excellẽtissimoꝝ ꝑfectorũ ꝓtorio retractare: sñia data litigatorib⁹ arbitro ꝺato ipius audientiã q eũ dedit añ litis ꝓtestatiõez inuocare t huiusmõi petitõe minime,puocationis uim obtinente.

Cum aũt in cã capitali ul stat interpellatũ fuerit:ñ p procuratores sed p seipsos appellantes cãz suã agẽ oz. Unde hadrianꝰ papa ait

Appellationem in causa capitali uel status interpositam per procuratorem exequi non licet.

Iqñ i cã capitali ul cã stat interpellatũ fuerit:nõ p procuratores sed p seipsos ẽ agendum.

Empꝰ aũt exeqnde appellationis ãnus ẽ:uel si iusta cã iteessit: bienniũ. Unde i auctẽticis ꝓsti tutõe.xi.collatõe.v.legit.

De eodem.

Iqui appellat imptitur ãn intra quem fm se cõmunitue litẽ exequat. Aut si iusta inteſſerit cã:aliꝰ ãnus idulget.quo trãsacto lite nõ cõpleta maneat sñia rata. Appellatore cessãte cũ unꝰ mẽsis supest ex biẽnio:lz victori i gredi ut reus q̃rat.quo siue iuento siue nõ suas afferat allegatões ut confirmet uel rescindatur sñia

p Ad testimoniũ.regulare ẽ q̃ i ciuilibus negocijs cogi põt q̃libet testificari.xi.q.iij.glqs metu.C.de testi. siqñ.ſz clerici ñ cogũt ad testimoniũ sic nec ad alia officia publica:vt.xvi.q.i.generalit.qz clerici non de facili debent iurare.ij.q.v.sigs ꝓbz.ſz si aliter veritas nõ põt manifestari:tũc ꝑ eos põt cogi clerici ad testificãdũ.xiij.q.ij.ꝫꝫ.itẽ ali gra odio vl timore se trabũt:ex de testi.co.c i.t.ij.

q Pulset.i.cogatur Ab eis.

r Si aũt. pone casũ ħ.e. a iudicibus.

t Et ab ipis. si ħ dictio ut ponit ꝓsecutie ut gratian vult:tũc intelligas,put dixi.ħ.e.a iudicib⁹ .sed si ponit modalit:nihil ẽ ħ iure qz talit bñ pñt eligi iudices ut ñ liceat,puocari:ut.C.de tẽ.ap.l. vlt.

u Dost secũdã eandẽq̃z.Arg.ꝫ. aduocatos qz eadem cã dr appellatõis cum ꝓncipali sic.ħ.e.si eps.t.xvi.di. habeo.ar.ꝫ.vi. q. iij. osiust.So.eadẽ ẽ cã.i. dẽ negociũ: ſz nõ est dẽ iudiciũ: qz alij sũt iudices.io.t hi ,pnũciant appl.iustã vel iniustã:ut.ĩ.e.§.vlt.sed i pori cã,pnũciat de ipso ꝓncipali:t hoc notaui in questionibus bar.

x Iquis .tertio in eadẽ.ergo q bis appellauit: nõ audit tertio appellans.hoc io qz ꝑsumit q̃ totiẽs nõ gravet.vñ idẽ põt dici ſz canones:ex de ap.sua nobis.Sz qd ẽ q̃ dicit hic aligs põt recusari nõ tñ appellari ab eo: cũ tñ a suspecto iudice potest appellari:ut ex ut lit.nõ cõtest.accedẽs ,ij.ħ.e.q̃ẽs:itẽ ſz de

ere.vbicũq̃ ibit appellatõ t recusatio:ut ex.e.sup eo.ij.t.c.,pluit:sed dic q̃ ibit simplex t vaga recusatõ vbicũq̃ ibit appellatõ :tñ exꝑte ñ põt ibiberi remediũ recusatõis:ut.C.de sen.t interlo.om.in.l.vlt.põt dici q̃ tertio,appellat ñ a sñia ſz a suspecto iudice.Sz q̃lit põt hec lex stare qz si iste q appellauit ipetrauit iudices:ipse ñ põt eos recusare:ut dixi.ħ.e a iudicibus.si aduersari⁹ eos ipetrat:aut añ t̃miñ appellatõis:aut p t̃minũ si añ t̃minũ:tũc lr̃e nõ valẽt:ut ex de ap.oblate.t.c.sepe.ſz si post terminũ stultus est ipetrans:si util lr̃is illis cũ sñia iã teneat:ut.ĩ.e.ei q.Dicas t intelligas q̃ aduersari⁹ ipetrat lr̃as:t añ terminũ appellatõis ñ añ terminũ datũ ab hoie.sed añ t̃minũ appellatõis datũ,a lege:qõ facere põt:ut.ĩ.e.appellatore.uel intellige q̃ idẽ q appellauit ipetrauit iudicẽ illũ:qz eũ põt recusare,ppter nouã cãm supueniẽtẽ:ut ex de of.dele.ifinuante.

y Super hisdem.ħ.e.omnes.in pan.

z Arbitro. i.iudice delegato.l itelle ꝺ arbitro cozã q̃,pbãda ẽ cã recusatõis

t Et q dedit.p ħ ꝑz.q̃ cũ delegat recusat t recusatõ sit ,pbata:stati ea nescit lr̃e:t mittit negociũ ad delegatẽ.Sz si ordinari⁹ recusat: tũc tenet illud qõ ẽ i illa ꝓstitutõe spãli:ex.e.ad hec.t.ĩ.xi.q.i.puenit.

ɔ Cõtestatõez.qz ẽ dilatoria exceptio:ut.iij.q.vi.§.exceptio.sic.iij.q.v.qz suspecti.de ħ dicem⁹.ĩ.iij.q.iij.§.offerat.Et sic ꝑz q̃ i cã appellatõis ẽ lis ꝓtestãda:ex de testa.rainaldus.ergo t libell ẽ ꝓrigẽd⁹:tñ aliꝰ fit de consuetudine.io.Certe imo de ꝓsuetudie ꝓrigit libell talis:peto sniam confirmari vel infirmari latam inter me t talem.bar.

ꝛ Inuocare.t iustum recusare.io.

a Iqñ.in capitali.ĩ.v.q.iij.in criminalibus.

b Status.in cā status nō ꝓstituit ꝑcura.nisi ille q ꝓstituit sit in possessiōe libertat:ut.liiij.di.frequens.ꝛ.C.de asser.tol.l.i.in ꝓn.

c Per exploratores.i.ꝑcuratores.sed in cā appellatōis in his casib⁹ admittit ꝑcurator:et in cā criminali ꝛ in cā stat⁹:ut.ff.de ap.ñ tñ.ꝛ.ff.de libe. ca.l.i.vbi filj⁹ ꝑ pr̃e ꝛ econuerso pōt appellare et ipsis inuit: qz interest filio rū parentes hr̃e liberos ꝛ econuerso:ut ibi.

d Per exploratores Regulare ē: q ꝑ ꝑcuratorē nō agit de crimine. sed fallit de crimine iniuriaꝝ: ut.iij.q.ix.§.nisi. Itē qs se excusare pōt de crimine ꝓuēt⁹ ꝛ accusat⁹ ꝑ ꝓcuratorē.v.q.iij. reos. Itē excipe:exī ō accuentiēs.ꝛ.c.sup his.itē in leuib⁹ crimib⁹.ff.de accu.leuia. Itē si crim̃ nō excedit penaz relegatōis:ut.ff.an ꝑ aliū eāe appellatōis exercere possint.l.i. Item si agatur ad pecuniariam penā:lz infamet re⁹ :ut i eadē.l. Itē i crimine suspecti.ff.de ꝑcura.ñ solū.§.vlti. Item vbi qs aliū vult accusare de ingratitudine.ff.de ꝑcu.sed ꝛ he.§.i. Itez in accusatōe populari inuenit ꝑcurator ad defendendū sz ñ ad agendum:ut.ff.de popularib⁹ ac.q i ppl̃ari. Itē fm quosdā ꝑ nūcium pōt agi i cā criminali : ut exī de ref.spo. lr̃as. Itē cū cā ñ ē pure criminalis:ut exī de ꝑcuatue. Item p socium litis agitur in cā criminali:ut.iij.q.vi.hoc quippe.ꝛ exī de dolo ꝛ cōtu.cum dilecti.in prin.ꝛ.ij.q.v.si duo.

e Ji qui appellat,alius. Idē bñficiū dant antiq decre.ut exī de ap.ex rōne.ꝛ.c.cū sit romana. similit notue:exī.e.ꝓtimus.hoc tamen tempus iudex pōt artare:exī.e.reprehensibilis.ꝛ.c.cū sit romana.licet sit ar.ō.ff.de re iudi.l.iiij.§.siqs.vbi dicit q iudex bñficium legis nō potest diminuere.

f Annus.si appellat ad aliū q̃z ad principem.tūc videt sex mēses dādi. Itē si appellat a delegato q nō recipit appellatōem dat tres mēses .C.e. si appellatōez.sz si a delegato principis.tūc nouē mēses.C.de tēpo.ap.l.ij. §. q si.sz si a pedaneis iudicib⁹.tūc.ij.mēses.i auc.coll.vi.ō.iudi.§.audiat q̃.

g Maneat.qz fingit non ꝑuocasse:ut.C.de tēpo.ap.l.vlt.circa fi.fuit tñ extincta sntia p appellationē:ut.ff.ad turpill.l.i.in fi.sed añ sntiam appellās si nō,prosequat appellationem stabit iudicio eius a quo appellauit:exī.e.personas.nec post auditur appellans:ut exī.e.reprehensibilis.ꝛ.c.ꝓsuluit.ꝛ.c. personas.io.nisi iteꝝ grauet:extra.e.ut debit⁹.ꝛ.c.directe.b.

b a Appellatore. Dēfis.b bēs q victor pōt puenire legalē t̄minū appellationis p mēsem:ut.C.de tēpo.ap.l.vlt.§.i his aūt casib⁹.sed victa ps potest quattuor dieb⁹ puenire:ut.e.l.§.ꝓcedēti.Et nō q triplex ē t̄minus appellatōis. Qñqz statuit t̄min⁹ ad iter arripiendū:ut exī de sen.ꝛ re iudi.cum ex cā.exī de ap.puenit. Qñqz statuit termin⁹ ad pntandā se iudici appellationis:ut exī e.cum sit.ꝛ.c.significauit. Tertij termin⁹ est q statuit a lege.s. ann⁹ vel biēnij.ꝛ infra illū dz ee finita cā appellationis:ut hic.ꝛ.C.de tempo.ap.l.nemo.ꝛ.l.ult.circa medij.ꝛ i auc.de ap.circa medij.coll.viij. Hoc aūt scias q terminū statutū ab hoie nō pōt altera ps puenire:ut exī.e. sepe sed terminū legalē pōt puenire cū modicum supest de tpe:ut hic dicitur.ꝛ exī.e.oblate.fz.l.ātiquā poterat ꝛ debebat elapsa medietate t̄mini legat⁹ victor se exhibē iudici appellatōis:ut.C.de tēpo.ap.nēo.sz tñ ut ps ex illa decre.oblate.qñqz añ terminum pōt altera ps,plequi cām appellatōis: dum tñ alta ps non puenit diligentiaz alterius:vt.xvi.q.iij.placuit.

i Jnuento.b ps q ēt i cā ap.ptes sūt citāde.si tñ altera ps non uenerit: iudex ea absente pōt,procedē:ut b dr̃.qz puil.eius est qui de ap.cognoscit: q possit vna parte absente litē audire:ut.C.de tēpo. ap.l.vlt.§. plr̃. Si tñ absens,probat iustam causam absentie:bene retractat quod factum est:ut extra de sen.ꝛ re iudi.cum bertoldus.

k Omni casu.i.sine vicat sine vicat:vt exī de ap.reprehensibil.ꝛ.c. sepe.ꝛ.C.de iudi.,pperandum.ꝛ.§.si aūt.ꝛ.iij.q.iij.libellum.

l J vo ista. pnia.ff. de dona.q saxū.ff.ō repu. si pecunia. tuit.ff.locati.l. si i lege.§.plr̃. ff.de i ius vocādis.ff.de minoꝛi q si minoꝛ §.secunda.

m Pnia dr̃actuf. Intelligē si penitet cum adhuc nihil it est aduersarij ff.de cōdi. ob ca.si pecuniaz pōt tñ itez appellare :exī de ap.directe.

n Jquis libellos. Commutādi. sic exī ō ap.c.directe qō tñ uez ēre adhuc integra: qz si aduersarius iā recessisset non posset ille mutare ꝓpositū i iniuriā alterius ff.de reg.iuris nemo.

o Omnationes, publicā ꝛ clri ꝛ ppli: nt.xxiij.distinct. epos.ēt absentib⁹ ad.xij.dietas uocat:ut exī de elec. cū iter.si sine poculo pnit vocari:ut exī de elec.q sic.hodie q ñ pōt itereē h iurabic.ꝛ sic pōt ꝓmittē vices suas alicui de eccl̃ia sua:ut exī de elec.qz ꝑpter De hac mā nō.vij.q.i.fact⁹.ꝛ uocabūt q sūt i ꝑuicia:ut exī.e.cogi Itē ꝑz b q lz oēs elegerit aliquē seorsū ñ cōicato ꝓlio:q electio non valet.lxiij.di.c.i.

p Appellare. appell'o tñ tuet electōem minus bene factam: ut extra de elec.consideranimus.

q(d) Jffinitiua.Diffinitiua sntia est q̃ finē ipōnit negō.ff.de arbitris qualem.xi.q.iij.sūmopere.alta omnis est iterlocutoria .suffic tñ,pferre vba q̃ habent vim absolutōis:ut exī de vb.sig.in his.ꝛ.ff de arbi.qd tñ.§.si arbiter. Itē si ꝓtinet cōdēnatōem sed tñ incertaz nō valet:ut si iudex ꝓcipiat solui debitū:vt.C.de sen. q̃ sine certa q̃titate,pferūt ꝑ totū.qñqz ēt tenet sntia licet nō ꝓtineat cōdēnationem vel absolutionem:ut in sntia sb̄ cōdītōe lata:vt.ō.c.§.hidnum.

r i Item sntia citra solitū.s.generalem.nā si pmo sntiat de ꝓpria te q̃z de possessione:licet hoc fieri non debuerit nisi appellet:sntia tenet.C.e.l.i.t.

s i Item si sententia.

t Judicatas.nisi in cā mrimoniali.xxxv.q.ix.§.qz ġ.ꝛ in crimle falsi.C.de fal.q̃rela.ꝛ vbi negat indicatū.ff.que sententia sine appellatōe.l.i.i pn.ꝛ cū dolo omisit exceptōem q̃ ꝓpetebat ex prima sntia:ut exī de sen.ꝛ re iudi.inter.q̃ huic legi videt ꝛria,sz dicerē,intelligo cū aliqs ex certa scientia ꝛ ex dolo omisit exceptōez volēs decipe aduersariū:ar.ff.ad vell'.si decipiendi.hec aūt lex logt cuz ex ignorantia omisit exceptionem rei iudicate. vel ēt si ex certa scientia omisit:sz iō omisit:qz ñ poterat eā tūc tēporis,pbare.ō enim nō ꝓiudicat:vt.ij.q.vij.pleriqz. Itē fallit.ff.de iureiur.admonēdi. vbi retractat ꝓior sntia,ppt̃ plurū.io.Ego itelligo decre.iter.cuz prima sntia ñ valebat:vt ibi dr̃.qō poterat eē ex multis causis .b.

u i Dē si sntia ꝓ ius. Dīsi iudex estimet leges illas non iuuare

cām:ut.ff.de re iudi.cū platis.ꝛᵒ.Sed hoc est falsū:qz error iudicis ñ dz excusare sniam:ut.ff.q̄ snie sīt appellatōe.l.i.i pn.ꝛ illa l.cū platis.logē qñ ꝫ ius litigatoris sniatū fuerit.ꝛ sic pz q̄ snia lata ꝫ ius litigatoris q̄stū ad litigatores transit in rem iudi.ut hic ꝛ ex de sen.ꝛ re iudi.cum inter.in fi.

a i ¶ Tē si plures iudices. si ue iudices sint ordinarij siue delegati siue arbitri ꝛ omnes sint pītes: qd maior ps statuit:illud tenet:ut.lxv. di. c.i.ꝛ.ij.ꝛ.ff.de re iudi.duo ex tribus.ꝛ.ff.de arbi.item si.§. vlt.ꝛ.l.diē.§.si plures.nisi in solo casu quez bēs de rescripto pastoralis.

Sz si i pari numero dissēciāt ꝛ tūc si sūt arbitri:neutra sē tētiaz tenet:ut ff.de arbi.diez §.si plures.ꝛ tunc iudex ordinari⁹ coget arbitros aliōz pſonaz eligere cuius auctī stetur.ut.ff.de arbitris.itē si.§. p̄cipalit. ¶ In delegat aūt iudicibus tenet utriusq; snia: ſz suspendit q̄ usq; ꝓfirmet a supiore:ut.ff de re iudi.duo iudices.nisi ne lis dicere aliud cē i deleg.a p̄cipe:ut.C.de ap.i offerēdis.ubi dr q̄ si dissentiūt:eligāt tertiū. ¶ In ordinarijs uero si dissentiūt i pari numero tenet snia,p reo lata:nisi i cā liberali:ut ex de,pba.ex lr̄is ff.de re iudi.iter pares.silit tenet snia,p test.ff.de ioffi.tes. si pars. ¶ Tertius casus,p mrimonio:ut.xxxiij.q.i.siqs accepit.ꝛ ex de p̄sumpt.illud. ¶ Quare⁹ in dote de re in.c.fi.vñ v. ¶ Si sint eq̄les q̄ ,p ducūt utrūq; Stat testamētū libertas ꝓiugiū dos. Et hec q̄.ē. dixi uera sūt:qñ oēs iudices sūt pītes.si aūt qo abest ꝛ nō p ꝓtumaciā:snia alioz nulla ē:ut hic.ꝛ.ff.de arbi.itē si.§.vlt.ꝛ.l.sequēti.ꝛ ex de of.dele.q̄uis.ꝛ.c.cām.io.ꝛ ponit hodie decre.totā hanc distinctionem:de sen.ꝛ re iudi.c.vlt.

b i ¶ Tē cū certa.qdā enī iudices pīt punire vsq; ad duos aureos qdā plus:ut.C.de mo.mulct.illustres.ꝛ.l.seq̄ntib⁹.ꝛ tū ,ppē inopiā ꝓdēnati pōt iudex sniam moderare:ut.ff.de of.pſi.illicitas. ꝛ.xxiij.q.v.c.i.ꝛ.C.e.eos.i fi. Sz nūqd vsq; ad modū legitimuz nale:nō:ar.ff.fa.ber.in hoc iudicio.ar.ꝫ.de donat.sācimus.ꝛ ex de p̄ben.dilectus.ꝛ.c.nisi.ꝛ.xij.q.ij.siquos.

c v ¶ Enales.ſz si arbit tulit sniam p gr̄am tenet:ſz dat doli exceptio.C.de arbi.l.iij.ff.ad trebel.fuo.§.cū p̄tor.ſz si corrupt⁹ tale rit nulla ē snia:ut hic ꝛ.C.si ex fal.alī.l.ult.

d f ¶ Elnt ēt q̄ꝫ.q p ꝓtumaciā:sic.ꝫ.xxiij.q.iij.de illicita. nisi ueniant iudice sedente,p tribunali.ff.de i ite.re.diu⁹. ¶ Itē bñ audietur appellatō ꝓtumacis:q p̄ns ē:ut.ff.de app.creditor.§. missus.

e ¶ Sūmati.i.semiplene iqret iudex de negocio cū aduersari⁹ abē nō.n.statī absēte aduersario mittat p̄tē in possessionem :sed faciat ip̄tū iurare q̄ credat sē,iuste litigare:ꝛ sic intelligit quod est ex ut lit.non contes.qñ frequenter.in fi.

f ¶ Eleneficoꝝ.idem est in alijs:ut ex de sponsa.ex lr̄is.

g ¶ Et hoc in notoriis. ¶ Illud de suo ponit.B.ꝛ male.in not oriis.n. nō est opus testib⁹.ā.e.de mā̄festa.nec in notoriis appellari pōt:ut ex.e.cū sit.ꝛ c.pueuit. Si g̃ hec duo ꝓuictō ꝛ ꝓfessio ꝓcurrūt nō audit appellās:qz sola ꝓfessio in criminali nō nocet:nec ēt in ciuili ſm quosdā gn possit appellare ff.de ꝓfes.cū fideicommissū.sz ꝫ.ā.e. gcū qz.

b ¶ Fornicline.j.xv.q vi.c.i.

i ñ ¶ Velli.officialiū.ut executoꝛ vl tabellioni q̄ delinquūt circa suam administratōez:qz p̄ sumit q̄ iudicē offēderint:ꝛ qz̄ p̄sumit q̄ iudex iuste ꝫ cū aliqd faciat.itē qz nō pōt ab eē a curia.

k q ¶ Elotiēs.ēt fiscal q̄tiēs ab aliq̄ rō administratōis regrit.ꝛ intellige qñ euidēs ē tributū:aliogn sec⁹:ut.C de ap.qñ nō nulli. ¶ Sz g q̄ i tributi non appellat:g nec i decimis:cū decime sint tributa egētiū aliaz:ut.xvi.q.i.de cime.ꝛ est expssū ex decī.tua.i fi.

l ¶ Calcli.i.ꝓputatōis.

m ¶ Publica.i.fisci.

n ¶ Pūati.i.de ,ppo primonio ipatoris qđ respectu fiscaliū pūatum dicitur.

o ¶ Atqz.p.i.

p a ¶ B executoꝛe.nō pōt.distingue tñ: qz aut executoꝛ bz merā executionē aut mixtaz. si merā: nō appellat ab eo:nisi mandati fines excedat:ut b dr:etiam si suspect⁹ est nō appellat ab eo: ut ex de ap. nouit.nisi obijciat crimen falsi coz̄ eo.tūc enī supsedebit executioni:ut extra de crimine falsi super eo.ꝛ.C.si ex falsis instru.iudicat.ꝛ de tali executoꝛe loquitur lex.C.ō executione rei iu.si ut,pponis.ꝛ ex de sen.ꝛ re iudi.decetero. qñ dr executoꝛ q̄ habet mixtā executōem.ꝛ talis pōt recusari propter suspicionem:ex de of.dele.sup̄ questionū.§.si vero.de tali logt.xxv.q.ij.ꝛsi nō cognitio.ꝛ talis executoꝛ audiet ꝛ admittet exceptiōes rōnabiles q̄stūcūq; absolute ei scribat:ut ex de of.dele.ex pte.ꝛ ex de eta.ꝛ qua.eā te.ꝛ ex de rescript. cū adeo. ¶ Item lz mixt⁹ sit executoꝛ:tñ pōt appellari a grauamie vel iniuria:ut C.de ap.siqs. ¶ Itē videt q̄ differēda sit executio si incontinenti uolo ,pba re sniam iniustā:ut ex de testi.ueniens.ꝛ.ff.de iudi.si p̄toꝛ.ō hac mā plene inuenies.xxv.q.ij.ꝛsi non cognitio.

q f ¶ Iquis etiam.defuncti:ar.ꝫ ex de ap.qua fronte.sed ibi debitum erat liquidum.vnde ibi valebat appellatio:ne coꝛpus sepelireꝛ añ satisfactōez

r ¶ Patuerit.nota dicit patuerit.ex hoc est argn.q̄ satis est p̄o illo qui impetrauit possessoꝛium:q̄ aliquam p̄sumptionem p̄o se habeat licet non pfecte probet.

s ¶ Possessionem.quia ibi non auditur appellans vel aliqua exceptio nisi p̄ius fiat missio in pos.vt.C.de edicto diui hadri.tol.l.ij.

t ¶ Ignauem.nota iudicem puniri qui recipit friuolas appellationes.

u d ¶ E possessione.momento.momentaneam possessionem uocat illam que restituitur ei qui ſpoliatus est.ꝛ uocatur momentanea quia apta est p momentum durare:si aduersarius in momento probet de proprietate.

x ¶ Effectum.ſm canones tamen appellatur a momentanee possessionis sententia:ut de test.significauerunt.vbi ab interlocutoria infra decem dies est appellandum:ꝛ extra de elec.cum dilectus.extra de ap.super eo.ꝛ ex ō rel.ſpo.ex conquestione.

y q ¶ Elándoq;.quo casu.ut in duobus reis debendi.

z Ad alios.ut.ō.c.q.v.statuit.t.c.interrogatum.
t Statis.nisi sint ꝓnexa.ff.de mino.etiam.t.l.tutor.t.ff. quēadmodū fu tus amit .si communem
ɔ i Judicibus.gesta.i.allegationes.C.de rela.lij.
ꝯ Relatione.i.rationibus partium.
a Ꝑdestari.etiā non appetentibus.C.ō ap. eos.in fi.§.i.
b Eo.ꝓnunciarē et ex ꝓbatis ifrumētis vel nouis:ut.C.de tempo.ap.p hāc.C.ō ap.eos.§.i. nouas .n. causas apellatōis pōt audire iudex:ut exē de ap.ꝓstitut⁹.i fi.ff.ō ap. scio.in fi.

c Ꝓnūciare. pone ergo q alicui sit cōmis sa cā appellatōnis: iu dex ille ꝓnūciat appel lationē iustā:nūqd ici piet ō nouo cognoscē de ꝑncipali negocio:ℓ lex videtur ue lle q nō sed q possit est argu. exē de testa. rainucius. in fi.t.C. de reb⁹ cre. generaliter.§.sinaūt.in fi.t in auē.de sāc.epi. §.sigs ꝫ aliquē.t exē ō ap.ut debitus.in fi.

Q. VII.

d Quod vero. fm baz. laici si sūt bone fa me:admittūt ad accu sationē clericoꝝ :ar.j. e.clericos aut laicos.t Gl.idem sētit. Alij di cunt q laicus ꝓpriū platū ꝓpter delictū ac cusare pōt:q3 sua iterē hre plati bonū: ut di xi.xxiij.di.illud.cōior est opio q nō possit ni si suā iuriā ꝓsequat: ut.iiij.q.vi.oibus.exē ō testi.decetero.ō.e.q.i. ꝓhibēt .nisi in crimie bēsis.j.e.sacerdotes.t c.ones.t in simōia exē de si.tanta.t in crimie lese maiestat.xx.q.iij. sane.C. de episcopis t cle.si quēqz.t i crimi ne sacrilegij fm ḡsdaz xvij.q.iiij.§.qui autē. t in crimine dilapida tionis:ut.xij.q.ij. non liceat.vt dixi.xvi.q.i. constitutum. In his omnibus autez ita de

dierū spatia ex die sentētie diffini ta sunt: intra que gesta una cum relatiōe⁹ litigatoꝝib⁹ cōuenit ꝑsta ri⁹ Similit arbit appellatōez su scipere t relationē dare compelli tur:si delegatus fuerit. Litiga toribus nō copia ē etiam sine scri ptis libell⁹ilico uoce appellare:cū res iudicata poposcerit:tā i ciuili bus qz in criminalib⁹ cāis, Ab eo aūt q de appellatōe cognoscit: nō pōt fieri recursus ad iudicē :a quo fuerit ꝓuocatū . Quapropt remittēdi litigatores ad ꝓuincias remotā sibi occasionē atqz exclu sam penitus intelligāt :cum sup omni causa iterpositaz ꝓuocatio nem uel iniustā tantū liceat ꝓnū ciare uel iustā. Hec oia in.vij.li. codicis inuenies a titulo de appel latōib⁹ usqz ad ti.ne liceat ꝑuna eademqz causa.

Quod uero laici i accusa tiōe epoꝝ ñ sint audien di:euarist⁹ papa testat dicens.

Laici iepoꝝ accusatiōe ñ sunt re cipiendi.

Non ē a plebe aut a uulgarib⁹ hominibus arguendus uel ac cusādus epūs licet sit iordinatus: quia ꝓ meritis subditoꝝ disponi tur a deo uita rectoꝝ. Jō ista di co:q3 insidiatoꝝ bona sepissime so let ꝓuertere in malū t i electis po nere maculā. Tē siluester pa.

Laicus clericum non accuset.

Nullus laic⁹ audeat clerico cri men inferre. Tē marcell⁹ papa. De eodem.

Laico⁹ nō liceat quēlibet cleri cū accusare. Tē iuli⁹ papa

Anathematizatus sacerdotes ac cusare non pōt.

Ā sācta nicena synodo sta tutū ē:ut nēo anathēatizat⁹ i nr̄am susciꝑiat accusatōem :nec illi q nos in suā nolūt recipe accu satōez:cū nos sup illos sciam⁹ a

Et hec uera sunt de solēni accusatōe:sed in denūciatione criminis ut dicunt quidam omnes admittuntur:arg.xxiiij.q.i.quisquis.t quia cuilibet dictum est hoc:si peccauerit.xxij.q.v.hoc videtur.t xliij.q.iij.tam sacerdos.argu.contra.xxxv.q.vi.episcop⁹ in syno do.t extra de accusa.cū oporteat.t nō.de ō.ē.e.q.i. si peccauerit.

dño ꝓstitutos nō illos sup nos: t sicut maior nō pōt a minore iudi cari:ita nec obligari:q3 rarū ē oē qō magnū ē. Portem⁹ onera oi um q ḡuāt. Quinimo hec portat in nobis beat⁹ petrus apl⁹ cuius uice fūgimur legatōe t cui⁹ regu la iformamur:q̄ten⁹ ei⁹ fulti auxi lio nūc t i ꝑpetuū ab oib⁹ tuea mur aduersis. Tē eusebius.

Alicos⁹ ñ accusasse De eodē epos hacten⁹ obstuatū t ꝓsti tutū ē:q3 nō sūt eiusdē ꝓuersatio nis:t oppido eis qdam infesti exi stunt.qppe cū uita eoꝝ t ꝓuersa tio eoꝝ debeat ee secreta t a laico rum actib⁹ remota:nec ab eis ipe ti debēt ēt q eoꝝ castitatē t ḡuita tem nolūt imitari maxie cuꝝ eos nolūt recipe i suis accusatōibus.

Item fabianus papa.

Nec clerici in accusatōe laicoꝝ nec laici in accusatione clericoꝝ sunt suscipiendi.

Sicut sacerdotes uel relīq cle rici a secularium laicoꝝ ex cluduntur accusatione :ita illi ab istoꝝ sūt excludēdi t alienādi cri minatiōe.t sicut illi ab istis: ita t isti ab illis nō recipiūtur:quoniaz sicut dñi sacerdotū segregata de bet esse ꝓuersatio ab eoꝝ ꝓuersa tione:ita t litigatio:q3 seruuz dei non oportet litigare⁹ sed mitē esse ad omnes. Item clemens.

Laici clericos accusare nō debēt

Sacerdotes⁹ t relīq sacre eccle sie mistri oēsqz plebes epos suos diligē debent t eoꝝ ꝑceptis obedire : t si ipi aliq qō absit agāt nisi in fide errauerint. Idem.

Qualis⁹ ꝺdēnatio De eodem eis imineat:q in pres⁹ peccāt diuina scriptura ondit dicens: Si eni chā q3 nō opuit pudēda pris maledictus ē:multo āpliori ꝺdē natōe digni sūt:q patrib⁹ legatio ne dei fulgētibus ꝓtumeliā iferūt

e Non ē qa ꝑ meritō j.viij.q.i.auda cter. t. vi. q.i. ex merito.

f Cell⁹. cle rico iferre.vel moniali exē de accu.me minim⁹

g Alico.

h Ā sācta. anathēa tizat⁹.j.iij.q.ii ij.null⁹.ℓ ꝑpe ē:vel id ē sepa tus a ꝓuersati one clericoꝝ q3 laic⁹.j.e.lai ci.t.xxiij.q.iij certū.t.vi.q.i. illi q.t.c. oēs.

i Sup illos. ō.di.x.certū.t c.suscipitis.

k Ita nec ob ligari.i.accusa ri.xxi.di. infe rior.

l Quod ma gnū.ō.di.xciij legimus.io.

m Alicos. Certū ē q laic⁹ ꝓcūra ꝓpā iuriā ad mittit ad accu satōez clrici co rā clerico indi ce:ut exē ō testi deceto. Nam quid ḡ t epūs cleric⁹ admitti tur ad accusa tōez laici cōtā laico iudice si ꝓsequt suā iuria:dicūt qdā q ñ.nā vbi cri mē irrogat pe nā sanguis cle ricus interesse non potest: ut xxiij.q.vlt.hūc a quibus. sed si non irrogat penam,sanguis bene pōt. Alij.dicunt q in nullo crimi ne cleric⁹ pōt

accusare laicum:ar.xi.q.i.nullus.quia non potest in crimine testa ri contra ipsum.xi.q.i.testimonium.t sic fallit regula que est .iiij. q.vi.omnibus.agat ergo clericus ciuiliter de crimine.

n Non accusasse episcopos. In hoc.c.assignantur tres rationes quare laici non admittuntur contra clericos. quarta assignatur.ō e.q.c.i.quinta est quia magnum est q clerici accusent ab eis.vnde debet esse rarum:ut.ō.e.ꝓxi.c.io.

o Litigare.exē de sindi.c.vno.

p f Acerdotes ꝛ reliqui. agant. si plati sūt hereticī vl excōicati vel nō seruēt canones vel simōiaci vel notorij fornicatores: tūc pōt recedi ab eis añ sntiaz. xix. di. nlli. xvi. q. ult. sane. xxxij. di. nulli. i alio crimie añ sntiaz ñ ē recedēdū ab eis. viij. q. iij. nonne. ꝛ xv. q. vi. c. vlt. io. ℔ corrigit ꝑ pte: ex de tēpo. ex. c. fi. b.

q Qlat cō dēnatō. āplioꝛi: arg. qꝛ in codez gene re delicti plus peccam⁹ erga patres spūales ꝙ carnales: ut xxx. q. iij. pita cium.

r c Clericus hoc non tenet vel loqr de his q. ꝓpter irregularitatē ñ pōt ad a'tiora. promoueri: ut bigami ꝛ coꝛ pore vitiati. a lias ēēt ℨ oēm rōnē: ut. j. e. la toꝛ. Et dic cle ricus. s. psalmi sta ꝛ ostiarij

s m Alioꝛū. hoc. c. si milit nō tenet.

t Impetrat. crimiose si de clericis intelli gas.

u f Sentētia ebam ꝛē ꝓdunt. tales ō ponunt. xlvi. di. accusatores

x Cen. i. sicut

a o Cles. eū crimino se si de clericis intelligas: dic hoc cum pla tus coꝛ est bo ne opinionis.

b Dais. i. lo cutionis.

c Bladio. i. lingua.

d Repbēdē da. i. repbensi bilia: ne sit ℨ. xxi. di. nolite. j vi. q. i. oues.

e Causat ℨ. suspicio nib⁹. suspecti ab accusatōe ꝛ testimonio repellunt. j e. testes. iij. q. v. accusatoꝛibus

f Aut praue vite. ar. qꝛ nec ēt i excepto cri mie laicus pea tue vite est ad mittēd⁹ ℨ clericum. qō uex ē

PErsone iferioꝛū ordinū in supioꝛū accusatiōnē recipiēde ñ sūt. Unde silvester papa.

Maiores ñ debēt accusāe maiōes

QClericꝰ aduersus exōcistā exoꝛcista aduersꝰ acolythū: acolythꝰ aduersus sbdiaconū: sbdiaconus aduersus diaconē: diaconꝰ aduersus p̄sbyteꝝ: p̄sbyt aduersus epz accusatiōnē dare aut testimoniū ferre nō ualet. Tez zepherinus papa. De eodem.

MAioꝝ qspiā minoꝝ accusationibꝰ nō ipetat. Tez anacletus papa. De eodem.

SEntētia chā filij noe dānāt: q suoꝝ doctoꝝ ul' ꝓpositoꝝ culpā ꝓdūt: ceu chā qui uerenda pris nō opuit: sz irrisenda monstrauit. Item eusebius papa.

Oues pastorē suū: nisi a fide exō bitauerit: non debent accusare.

OVes que suo pastori ꝓmisse sūt: eū nec reprehendere nisi a fide exorbitauerit: nec ullatenus accusare pōt: quia facta pastoꝝ oris gladio ferieda ñ sūt: ꝙꝑ reprehendēda recte uidēt. Ips auctoritatibꝰ pbat: qꝛ sbditi siue sint laici siue clrici platos suos accusare nō possūt. Clerū ō crimiosis ꝛ de infamibꝰ hoc itelligēdū est q uitaz suoꝝ platoꝝ parati sūt reprehēdere nō imitari. qō ex uerbis anacleti dat itelligi: qui ait.

Quare laici in accusatione epoꝝ non audiantur.

LAici in accusatione epoꝝ audiēdi non sūt: quia oppidocis quidā infesti sūt. ꝛ indignū ē ut ab eis accusent: qui coꝝ grauitatem nolunt imitari. Idem.

Sacerdotes nō nisi a uiris idoneis ꝛ pbatis accusari possunt.

ACcusatio quoqꝫ coꝝ super q nos consulere uoluisti: nō nisi ab idoneis ꝛ pbatissimis uiris: q suspicionibꝰ ꝛ scelerib⁹ carēt: fieri ō bet: quia ꝛ dīs sacri coꝛporis sui tractatoꝛes a uilibus ac reprobis ꝛ nō idoneis psonis infamari noluit nec calūniari: sed ipse propo flagello peccātes sacerdotes a tē plo eiecit. unde liquet qꝛ summi sacerdotes id est epi a deo sunt iudicandi non ab humanis aut praue uite hominib⁹ lacerādi: sed potiꝰ ab omnib⁹ fidelibus portādi ipso domino exemplū dante: quando p seipsū ꝛ nō p aliū uendentes ꝛ emētes eiecit de templo sacerdotes. nullus eni ut reoꝛ inuenit int illos qui uelit fuū suuz ab alio ꝙꝑ a se iudicari. qō si p̄sūptuz fuerit: aut multa indignatiōe ipe irascit aut potius uindictā querit super eum. unde ꝛ dīs ait p ꝓphetam: qui uos tangit me tāgit: ꝛ tangit pupillā oculi mei. Et paulo post: si detractoꝛes quoꝛūcūqꝫ grauit iudicātur: ꝛ in ꝓditionis laqueuz cadūt: multo magis laceratoꝛes ꝛ detractoꝛes atqꝫ accusatoꝛes famuloꝛuz dei damnant: ꝛ in baratrum nisi se coꝛrexerint ꝛ p coꝛuz satisfactionē cōdignaz egerint penitentiā: indubitāter uadūt: ꝛ uindictibus flāmis exuruntur. hec ꝛ alia piculosa cōsiderātes apostoli cōstituerūt: ne facile cōmouerent aut lacerarētur uel accusarentur colūne sācte ecclesie dei: que apli ꝛ successoꝛes coꝝ ñ imerito dicūtur. Sed siquis aduersus eos uel ecclesias coꝝ cōmotus fuerit aut causaz habuerit: prius ad eos recurrat charitatis studio: ut familiari collogo ea sanent cōmoniti: q sanāda sūt: ꝛ charitatiue emēdet que iuste emēdanda cognouerit Si aūt aliqui eos priusqꝫ hoc egerint: lacerare accusare ul' infestare presūpserit: excōicent: ꝛ minime absoluāt anteqꝫ p' satisfactionem ut iam dictum est: condignam penitentiā egerint: quoniā iniuria eoꝝ ad christū ptinet: cuius legatōe fūgunt. Tē alexāder.

Cōmunione priuetur: qui ꝑmati aduersus epm cōquerit: puſqꝫ familiariter eum conueniat.

SIqs erga epm ul' actoꝛes ecclesie quālibet querelaz iustā se habere crediderit: non prius p mates aut alios adeat iudices ꝙꝑ ipsos a quibus se lesuz existimat: familiarit ꝓueniat ñ semꝰ sz sepissime: ut ab eis aut suā iustitiā accipiat aut excusatōez. si aūt secus egerit: ab ipis aut ab alijs cōione pueꝝ: tanqꝫ apl̄oꝝ patrūqꝫ alioꝝ ꝓtēptoꝛ. Tē euaristꝰ papa.

Nisi opinione discussa non audiantur accusatoꝛes epoꝝ.

SIqꝫ sūt uitupatoꝛes aut accusatoꝛes epoꝝ ul' reliquoꝛuz nisi paꝰ clericꝰ fuerit male opinionis: ut. ℨ. c. i ꝓmis. in fi. ꝛ ex de si. lz beli ꝛ. c. per tuas. ut dictum est. ℨ. in summa.

g Seruum suum. dīs est iudex in cā seruī: ut hic. ꝛ hoc de consuetudine alias falsum est: de fo. cōpe. cum contingat.

b Colūne. sic ꝛ ꝓhibet lex colūnas cuiuslibet domꝰ tolli: ut. ff. de le. i. l. cetera.

i Sed siquis. hec ps usqꝫ ad finem logr de cāis ciuilib⁹ uel criminalib⁹ ciuiliꝫ ꝓpositis nā ℔. c. de laicis logr. vnde non pōt intelligi de crimialibus causis: quia in illis non audiet laicus contra clericum etiam si ꝓmoneret euz hoc ideo dico: quia ñ concedo: qꝫ in accusatione sit premittenda admonitio: ut extra de simo. licet. ꝛ. c. per tuas. ꝛ de accusa. qualiter. sed denūciationē sem per ꝓcedē debet canonica monitio: ut p ea dem iura ꝓbatur. nec obstat extra de accusa sigs epūs. qz illa in denūciatione logtur: de hoc nota. xij. q. ij. indigne. tñ ubi denunciat crimen simonie: non ē necessaria admonitio: quia de illo nō potest quis penitere retento ordine: ut. j. q. i. siquis neqꝫ. ꝛ. q. vij. regrūis. licet sit arg. ℨ. i. q. ulti. patet. ꝛ extra de si. licz cui hodie statur. vel dicas spāle esse in eccl'a ut semper ꝓmo admoneatur qꝫ proponatur querela ℨ eam siue ciuiliter siu ealio modo agatur.

k Paus. j. xxiij. q. v ad fidem.

l Per satisfactionez. qō videtur esse spāle i eo q offendit ecclesiaz ut paus satisfaciat qꝫ absoluatur: ut extra ō vbo. sig. ex pte. als sufficit qꝛ iuret: ut ex de sen. ex. p tuas.

m Iniuria. vnde nec clericus pōt remittere iniuriā factam ecclesie ut. xxiij. q. iij. si is qui io.

n f Iquis actoꝛes. actoꝛ ꝓstituit a non dño ꝛ auēte iudicis ꝛ ad presentes litt̄s tantū: insti. ō curatoꝛi. §. ult. ff. quod cuiusqꝫ uniuer. item eoꝝ. §. actoꝛ. ꝛ hoc iō qꝛ actoꝛ euz decreto fit ꝛ decretum nō extenditur ad futura. ff. de usur. li. ſz ꝓcuratoꝛ semper a vo

dño ꝓstituit ⁊ ab litio ⁊ ad vnam lit̄ ⁊ ad plures ⁊ ad pñtes ⁊ ad futuras ff.e.l.iij.⁊.C.de.pcu.neq; sindic⁹ ab vniuersitate ⁊ ad vnā ⁊ ad plures cās pñtes ⁊ futuras ⁊ de aūcte epi.C.de epi.⁊ clc.oēs q.§.⁊ hoc nihilominus Canon tñ oēs administratores ecclie vocat ꝓcuratores.i.q.iij.saluator. ſz canones ꝓlatus ⁊ añ lit̄.ꝓtes.⁊ p⁹ ꝓcuratorē cōstituit:ut ex̄ de iura. calū.c. cum causaz.

o Sepissime.i.ter. x vi.q.vij.omēs decime.

p Dānet. Hic videt q epūs possit aliquē ꝑ ꝑpa iuria excōicāe ⁊ punire:ut.lxv. di. ⁊ q emēdat.⁊.xxiij.q .iiij. guilisari⁹.ꝺ ē.xxiij.q.ii ij.lit̄ q̄relas. ⁊.q. v. de occidendis.vbi videt q iudex ꝑ sua iuria ñ ꝺz reū occidē cuius iudex ē.Distigue:q; si i iuria tāgit ſpāliť ꝓlatū ſi pōt excōicare aliquē ꝑ tāli iuria.si tāgit ecclesiā:pōt. nā epūs pōt eē iudex i cā sue ecclie sicut ꝓcurator fisci ē iudex i cā fiſci:ut.C.ubi cause fiscales.l.i.sic ip ator ē iudex i cā fiſcali ff. de his q̄ i testa.ōle. ꝑxie.⁊ tñ res fiſci res i patoris ꝺf.ff.ne qd in loco pub.l.i.§.ħ itēū.

q Jq; sūt vitupato res.i.ꝓuiciatores ⁊ depositi curie tradēť xi.q.i.siqui sacerdotū nisi fēcēit ex calore ira cūdie:ut.ō.e.q.iij.siqs iratus.io. ħ hodie falsum est:nisi esset post excōicationē cōtumax de iudicijs cū ñ ab homine.fallit i casu ſpāli de cri.fal.ad falsarios abi depositi⁹ statī tradi tur curie seculari.

r Epos.hec duo.c.loquūť de suspectis vel ignotis:⁊ de his q suā iniuriā nō ꝓsequūtur.

s Intentione.an faciant aio nocendi.xxiij. q.v.prodest.

t Cōscientia.si sit ꝓsa⁹ criminis.

u Aut cupiditate. pe cūnie.ō.e.q.i. prohibē tur.

q Clerendum .est Dic dicitur idem quod in precedenti.c.⁊ dic querendum est.ſ.a iudice etiam si aduersarius non querat.ff.de postul.quos prohibet.⁊.xxx.q.v.iudicantem.⁊.j.e.alie ni.⁊ ar.C.de questionibus sernos.Et loquitur hoc.c.⁊ precedēs de ignoti nel de notis ⁊ suspectis:quia tales persone integri status esse debent.ff. de testi.quesitum.sed obijcio tibi.si iudex querat de conuersatione huius testis:oportet q querat ab alijs.similiter oportet q querat de conuersatione illoꝝ a qb⁹ q̄rit ꝺ ꝓuersatōe isti⁹:⁊ sic i infinitū,pceder iudex.Si aūt iudex ab ipō teste q̄rat an sit fur vel homicida:stulta eēt q̄stio cū nemo illud fate ret.Rñ: si ē ignot⁹ bñ pōt ab eo querē an sit liber vel seruus:ab alijs aūt notis ił q̄s ē ꝓuersat⁹ q̄ret de fama isti⁹.pōt ēt iudex i genē q̄rere sic dicendo es mihi talis ut possis eē testis:ut.ff.de q̄stionib⁹.l.i.§.q questionem.

b Accusat. In accusationibus ergo nō presumitur quis dignus nisi hoc probetur :ut infra .eo. criminationes. sic in oblatione eucharistie :ut de cōse.di.ij.tribus gradibus.Et in ordinibus.xxiij.distinc.quando ⁊.xlij.di.quiescamus. Item excōicatus quis creditur propter periculum vitandum potius q̄s non:ut ex̄ de sen.excom.per mas.⁊ cum desideres.§.tertie q̄stioni.sic i ipetratione venie etatis tenet mpetrans probare istituta morum suorum ⁊ testimoniū vite honestioris ⁊ animi ꝓbitatē:id est se eē idoneum: ut .C. de his qui ne.ea. pe.l. ij. alias circa notos pot⁹ presumitur quis dignus q̄s indign⁹:ut ex̄ de presup. ducuz.

c Nescitur.q hoc ꝑz q logt de ignotis.

d Maiores id est clericos

e Causā epōrū.facile.id ē abq; inquisitione.

f Jq;.qui cij. nō tñ ex hoc segnior q̄ ꝓpter ꝓuicium ipsū possit excōicare: ut xxiij. q. iiij.in ter querelam. nel hic non sit tamē epūs pi causa ſz ecclesie. nel ꝓpt hoc remouen dus est a communione a metropolitano ſz non ab epō.vꝺ dic si ꝓuicium redūdat tñ in psona epi: ga dicit tu es filius rusticit:nūc nō potest: ſz si dixit eum simoniacum : quia hoc redūdat in ecclesia bñ pōt

g Sint nō nulli.nihil notatur.

h In libro tolilogoꝝ.id est psalmoꝝ.i. solius spiritus ſ.

tiōe remouētur:q nō affectōe charitatis ſz prauitate sue actōnis ut tam eoꝝ diffamare ⁊ reprehendere querunt. Qō nō premissis auctoritatib⁹ crimiosi,phibeāť ab accusatōe platoꝝ :testatur augustinus in⁹ libro soliloqoꝝ ita dicēs.

Nō oēs sbditi ſz crimiosi tñ prohibeantur accusare prelatos.

Resumūť plati nō debere se reprehendi nel accusari: pro eo q canones ñ eos passiz ꝓstituunt accusādos.qō tñ negať solis crimiosis⁹:cū de reprehēdēdo veritas ipsa ꝓstituat:Si male locut⁹ sum testimoniū⁹ phibe de malo:⁊ cetera.Opponiť⁹ huic distinctōi Ipsi sacri canōes distiguūt i quo casu pastores sint accusādi a sbditis dicētes:Oues pastores suos nō accusēt nec reprehendāt:nisi a fide exorbitauerit. ecce in quo casu sūt accusādi a sbditis: in alijs aūt minime. Hic oppositōi respōdeť sic:Distinctio illa canonū de criminosis ⁊ ifamib⁹ itelligitur Oues.n.criminose ⁊ ifames pastorem suū accusare nel reprehendē nō possunt:nisi a fide exorbitauerit.Ceterum si a fide exorbitauerit:tāta ē labes illi⁹ crimis : q ad eius accusationē ⁊ sui aduersus dñm ⁊ qlibet criminosi ⁊ ifames aduersus quēlibet admittuntur.

Nde dionysius papa.

Infames accusare ñ pñt bēticos

Lieni⁹ erroris sociū nel a sui nolūtarie ꝓpositi tramite recedentē aut sacris patrū regulis ⁊ ꝓstitutōib⁹ nō⁹ obediētē suscipe nō⁹ possum⁹ nec debem⁹. Nec ipetere recte credētes l'scōꝝ patꝝ sanctiōib⁹ obtēpātes pmittim⁹ :qz infames oēs eē cēsem⁹ q suā fidem

i Resumunt.vel accusari.ar.laicos posse accusare clericos.j. e.clericos.⁊.xxiij.di.illud.⁊.C.de offi.rec.,pui. inſtissimos. sed corrigiť talium opinio:ex̄ de testi. decetero.

k Criminosis.ſ.clericis.

l Testimoniū.cū debebat exēplificare de accusatione exemplificat de testimonio.quod ideo facit:quia q admittiť ad vnū ⁊ ad reliquum,iiij.q.ij.testes.io.

m Opponiť.dixerat in illo.§.his auctoritatibus :q; subditi criminosi sine clerici fuerint sine laici non admittantur ad accusationem prelatorum.vnde colligitur a contrario sensu:q alij admittātur.huic distinctōi obijcit:⁊ postea ſm suā opinionē soluit q taľ est eloquium:quia solo instinctu spiritus sancti ibi locutus est: de q habetur de pe.di.ij.querendum.

q laici non criminosi possunt accusare clericos. quod falsum est: ut ex de testi. decetero.

n a Lieni errore. Ex tribus locis istius. c. argumentatur gratianus a contrario sensu in sequenti. §.

o Recedentem. i. apostatam.

p Nō obedienti. i. scismatico: ut. xix. di nulli. ꝛ. xxv. q i. violatores.

q Nō possumus. arg. q iudex pōt infamē repellere: lz reus ipz recipiat xlv. di. lz. xxx. q. v. iudicātez C. de q̄stionib⁹ seruos. in p̄n. iiij. q. iij. parentes. Jtē arg. q iudex examinabit accusatōes sicut ordinandos: ut eos repellat. xxiij. di q̄z. ꝛ gregorius precipit iobanni ut inquirat de psona accusatoris. ā. e. q. i. in primis. sic. xxiij. di. illud. ut. j. e. criminatōes. ꝛ p toz sue dignitatis tuēde gra i dignos a postulatōe remouet. ff. de postula. l. i. in p̄n. ꝛ repellit militē: licet aduersarius velit eū admittere. ff. de peura. filiusfa §. militet. ꝛ q̄s pretoz pbibet in totū ꝛ oia p bibet ēt si ad uersarius consentiat: ut ff. de postula. quos pbibe. immo ubi aduersario ꝛ petit exceptio: iudex ex officio suo excipiet: extra de ap. cōstituti ꝛ. ff. de peti. here. l. ult. Sed ℨ. nonne sic videtur iudicare fm pscientiam: ꝛ scis quia nihil ex ingenio suo ꝛ domestice voluntatis motu facere debet: vt. j. c. pxi. ꝛ. iij. q. vij. iudicet? Rñ: iudicat in hoc casu ex his que peipit in exercitio cause que ante eum agitur. naz cū coza se videt ifamē admitti: pōt ipm repellere: sicut cuz scit tempora appellationis elapsa esse: supplet de facto: ut. C. de tēpo. ap. l. iij. in fi. sic. xxviij. di. si p̄iudicē. s. de facto quod pstat iudici tāq̄z iudici: ex de postula. bone.

r n Non pōt. p̄euaricati. ergo si non sunt p̄uaricati: uidet q̄ sint admittendi ñ obstāte p̄cedēti delicto: sicut ꝛ alius q fuerit i mortali: vt. iiij. q. i. diffinim⁹. qō qdā negant cū nec ad ordines admittat q q̄nq̄z fuit criminosus: vt. xxv. di. plurimū. ꝛ. vi. q. i. q crimē ꝛ. ff. de ritu nup. palā. vbi dr turpitudo lz intimittat ñ delet: sic. ff. de fur. q ea mente. qd iurat sit de hoc dr de te. testionū vbi cozrigit hoc.

s Infirmari. ā. xix. di. c. fi. uel aliter: ar. q nō ualet dictum testis si postea detegit eius infamia.

t p Agani. nisi suā iniuriā psequāt: ut. iiij. q. vi. omnib⁹. lz hēretici ñ: qz excōicati sūt: ex de here. vergentē. Sed nūqd isti. s. pagani ꝛ iudei audiuntur i exceptē crimini b⁹? dico q nō fm. b. sic sed q iudei p̄nt: videt ex de iudeis iudei. sed decre. expīsse ℨdicit q̄ dicit q testis dz esse fidelis: vt ex de testi. lz ꝛ ea rōe qz sūt i peccato mortali: ñ sūt audiēdi: ex de testi. super eo

u Aut vocē. oz tamē clericos hīc testionū bonū ab his q fozis sit vt. j. viij. q. i. lz. de pse. di. i. iubemus.

x Infamatōis. vt se expurgare debeant.

y Equalitas. falsū dicit. sufficit. n. q accusator sit bone fame: lz accusat⁹ sit melioris: ut. j e. lator. Jtē in alijs falsū dic̄: qz nec ifamis infamem nec crimiosus crimiosū accusat: vt. vi q i. q crimē. nisi prius eū tolerauit scās eū talē: ex d accusa. nulli. sz pōt dici q hoc eēt speciale i ep̄o ut nō possit remouē ab accusatōe illos quos p⁹ tolerauit. Jtē fallit in arenario q pōt accusare arenariū: ut. C. de iof. te. in arenā. Jtē fallit i causibus i qb⁹ socius criminis ñ repellit sociū: quos hēt notatos. iiij q. iij. liberi. ꝛ. C. de te. qm̄. als qlibet cuiuscū qz pditōis ꝛ quantuncūq̄z crimiosus viles ab accusatōe vel testimonio repellit. vñ ēt soci⁹ a sua accusatōe repellit socios ꝛ crimiosos ff. de accu. hos accusare. §. si fu⁹. ꝛ. iij. q. iiij. c. plt. qō falsū ē i exceptis crimib⁹: ut. ā. i p̄incipio q̄stionis notaui.

a Hereticus. hec auctentica est falsa: quia nunq̄z hereticus admittitur ad accusandum: ut infra. iiij. q. i. c. i. forte loquitur de minoribus hereticis qui non peccant in p̄cipuis articulis fidei: qui non admittuntur in iudicijs: id est de his que actu sunt coram iudice. sed in alijs contractibus p̄opter inopiam p̄obationum admittuntur: non tamen sine tormentis: ut. iiij. q. iij. §. in criminali. versi. si ea res. ꝛ. C. de hereticis. l. vlt. ioban. sed certe secundum canones non admittit hereticus cum sit excommunicatus: ꝛ debeat statim occidi: de here. excōmunicamus. ꝛ. c. penul. ℨ. b.

b Hereticum. ar. aliquid admitti p̄o aliquo quod non admittitur contra se. simile. xxxvij. di. c. siquid ueri. ar. ℨ. iiij. q. iij. siquis testibus.

c Sed queritur. hanc soluit vrbanus. xij. q. i. scimus.

d Pastores. in p̄incipio questionis: que tamen non sunt verba illius q̄stionis sed sensus eius est.

aut christianā legē p̄uaricant: aut apīcam ul regularē libēt postponūt aucte. Tē ex pci. tol. iij.

Christiāos accusare ł eos testificari q fidē acceptā ōfuerūt ñ pōt

Non pōt erga hoies eē fidelis q deo extitit ifidel. Judei ergo q dudū christiani effecti sūt ꝛ in christi fide p̄uaricati sī: ad testimoniū dicendū admitti ñ debēt: q̄uis se eē christianos annūcient qz sicut i fide christi suspecti sī: ita in testionio hūano dubij habent. Jnfirmari oz eoꝝ testioniū q i fide falsi docēt. nec eis ē credēdū q ueritatis a se fidē abiecerūt. Tē caius papa.

Hereticī iudei uel pagani christianos accusare non possunt.

Pagani uel hēticī siue iudei ñ possunt christianos accusare aut uocē ifamatōis eis iferre. Jn hoc. c. decernit: ut hēticī ñ ipetāt recte credētes. unde ecōtra intelligī: q hēticī ab hēticis ipeti pōt. Jtē a tramite sui ꝓpositi uolunta rie recedētes nō pōt ipetē fuātes limitē sue pfessiōis. Ex hoc dat intelligi: q recedētes a suo ꝓposito siliter recedētes crimiari pōt. Jtē ñ obediētes sāctiōib⁹ sāctoꝝ patꝝ ñ pōt accusare obtēpantes sacris ꝓstitutōib⁹. Jn quo silit itelligī: q iobediētes iobediētib⁹ accusare lz. unde generalit colligitur: q in accusatōne eq̄litas fidei ꝛ ꝓuersatōis int accusantē ꝛ accusatū semp ꝓsideranda est: ut is qui accusat uel par uel supioz inueniat Tem nouellarum constitutio.

Hereticus hereticum accusare ꝛ contra eū testificari pōt.

Hēticus ꝓtra hēticū litiget cuiq̄z eoꝝ hēticū testē addu cere lz. Sinaūt orthodoxus ꝓtra hēticū litiget: p orthodoxo qdez hētici testioniū ualeat. ꝓtra orthodoxū aūt soli orthodoxi testioniuz ualeat. Tē orthodoxis aūt litigātib⁹ ad testioniū nulli hētico pateat aditus. Sed q̄rit si flagitiosissimus catholic⁹ possit ꝓuenire hereticū de alio crimie q̄z de hęresi? huic questioni ita rñdetur. Jn quo hereticus inferioz est: uidelicet in regula fidei: in eo a malo catholico accusari pōt. Jn quo aūt supioz fuerit uidelicet in ꝓuersatione uite: in eo a flagitiosissimo cōueniri nō pōt. Jtem qō dicit pastores d p suis actibus magis sit tolerādi q̄z corrigendi: dupliciter intelligitur. uel quia a criminosis tolerādi sūt ꝛ nō corrigēdi: unde ibi subinfert: quia sepe pro meritis subditoꝝ deprauatur uita rectoꝝ: quoꝝz ergo merito deo pmittente uita rectoꝝz deprauatur: ab eis potius sūt tolerādi q̄z corrigendi: uel quia sunt quidam qui sepe deseruntur a publicis documentis: ꝛ crimen qō intendūt ꝓbare non ualent. de quibus in homelia de penitentia augu. ait.

Que publicis documentis probari non possunt: toleranda sunt.

Plerunq̄z boni uiri ꝓpterea sufferunt alioꝝ peccata ꝛ tacent: qz sepe deserūt publicis documētis: q bus ea q̄ ipsi sciūt iudicibus ꝓbare ñ pōt. Hęc his ēt illud anacleti intelligit: sīnia chaz filij noe dānant: q suoꝝ doctoꝝ ul ꝓpositoꝝ culpā ꝓdunt: ceu cham qui pris pudēda nō opuit: lz ridē da mōstrauit. Hac. n. aucte sb diti nō ꝓhibēt ab accusatōe sed a ꝓditiōe. Aliud est. n. ꝓdē: aliud de falsa: quia nunq̄z hereticus admittitur ad accusandum: ut infra. iiij. q. i. c. i.

e p Lex q. ꝛ tacēt. dicat tñ ei q̄ pōt prodesse ꝛ non obesse xxij.q.v.hoc nidet. ſz i publico nō debet hꝛe vt.vi.q.i.ſi ofa. hec ergo taciturnitas nō obſtat ei q nō pōt ꝓbare. Jtē non nocet ei q nō pōt impedire uel ēt ern beſcit log:ut.ff.de fur. l.pli. Jtem nec nocet ei qui ſcit ſuū ius durare.ff.q.mo.pig .uel hypo.ſol.ſicut.§.non uidetur .alꝫ ſemp obſtat taciturnitas:ut ex de his que fiunt a prelatis.c.ij.ꝛ.liij.diſti.ſi ſeruus.

f Judicibus.indici ḡ facienda eſt probatio nō aduerſario:ut. iiij. q.iij.§.item in crimiali ꝛ.C.de condi.ob tur. ca.l.i.ar.ℨ.i.q.i.ſiquis epō.

g(d) Ebis.q accuſāt platos ꝺ crimīe quod non pñt probare.

b Anacleti.ō.e.ſēten tia.

i In exodo.melius i libꝛo numeri.l.di.§.in eccleſia.

k Percuſſus. q̄ ea nocte nō ſe ab vxoris amplexu abſtinuerat

l' Jſs.ita.incipit rñ dere bis tribꝰ obiectō nibus: ꝛ primo rñdet ultime.

m Altiora doceret. ar.q magiſter ꝺz docē in alto.

n Hos etiam .ſ. ſpirituales predicatores.

o Peccatorē. in hoc tamen nō peccauit: qꝛ adhuc non erat ꝓhibitus:nec hodie eſt ſi ſb hac conditione ducīt: ut fiat fidelis.xxxij.q i.non oportet.

p Jtem ad hoc .ſimiliter tripliciter reſpondet ꝛ vltimo male.

q Elel per dauid. ſecunda ſolutio.

r Saul. tertia rñſio.

accuſare. Prodit q ñ ꝓbanda defert. Accuſat q reꝰ pñte crimē iudici offert ꝓbaturus qꝺ intendit. Cham ſolus uidit pudēda pris: ꝛ iō p eū itelligūt q cum ſoli ſint cōſcij criminū ſuoꝝ platoꝝ atq; ideo accuſare nō pñt:uitā tñ eoꝝ infamādo alijs ridendā offerūt. Tez obijcit q ſbditi etiā religioſi platos ſuos accuſare nō pñt. Legit eni i exodo:q maria ſoror aaron:que ꝑma poſt trāſitum maris rubri ſūpto tympano hymnū cātare meruit:poſtea murmurās in moyſen eo q ethiopiſſaz duxerat in uxorē:a dño lepꝛa pcuſſa ē Jtē i libꝛo regū legit:q cū dauid fugeret a facie ſaul: latuit i ſpelūca:in quā cum ſaul diuertiſſet ad purgādū uētrē:dauid p̄cidit oraz chlamydis eī. qꝺ ſe feciſſe poſtea grauit doluit:ꝛ uehemēt penituit Saul a dño erat reꝓbatꝰ:ꝛ ex iuidia dauid pſeq̄bat:ut eū morti traderet. dauid erat uir hūilis ꝛ mitis ſauli a dño ſbſtitutus p ſamuelem unctꝰ i regē.ſed tñ qꝛ p̄cidit oraz chlamydis ſaulis grauit fleuit:cū a ſaule ſola adminiſtratiōe unctionis ſuparetur.unde dat intelligi:q ſbditi q̄uis religioſi ſint platos ſuos crimioſos accuſare ñ poſſunt. Nā p ſaulē qui uentrez purgabat:plati intelligūt:q malicia cozde cōceptam in opꝰ ꝓducūt. Jtē legit in libꝛo regū:q cuz arca dñi reduceret de gaba in hieruſalez: a bobus recalcitrātibꝰ arca inclinata ē: cui dum oza leuita manū adhiberet:ut eā erigeret :a dño pcuſſus interijt.p arcam prelati itelligūt:per ozam ſbditi.per inclinationē arce caſus itelliguntꝫ prelatoꝝ.p illū q manū adhibuit itelligūt reprehēdentes uł accuſātes uitā doctoꝝ:q a dño pcuſſi interemunt. Jſs itaq; rñdet: Elex eſt p arcā ſignificari platos ꝛ per ozam ſbditos. Jllud uero falſuz eſt:q p inclinationez arce caſus ſignificet platoꝝ. Aliud ē eni inclinari uel deſcendere:aliud cadere. Legit .n. q ſaluator noſter ſe iclinauerit:ſicut quādo digito ſcribebat i tra:ꝛ de mōtibꝰ freq̄nt deſcēderit i quos aſcēdebat:ut uel ꝓnoctaret i oꝛone uel ut diſcipulos in mōte altioꝛa docēt p̄cepta:uł ut turbas fugiēs ex altitudine montis eas reſpicere ꝛ libere poſſit docere. Jnclinatio uel deſcēſio hūilitatem ſignificat:qua ſpūales non nūq; carnalibꝰ ꝺdeſcēdunt: ut eorum infirmitati cōpatiātur:iuxta illud apli:qs infirmat:ꝛ ego nō infirmoꝝ? Hos etiā ſignificauerūt angeli:quos iacob uidit ſcalaz deſcendētes.de his ꝓpheta dicit: Jnclinauit celos ꝛ deſcēdit.p arcam ergo inclinatā intelligūt prelati:q ſbditoꝝ culpā miſericoꝛdit portāt:ꝛ eoꝝ infirmitati hūiliter cōpatiuntur.unde bene dicitur: q bobus recalcitrātibꝰ arca inclinata eſt.boues qppe recalcitrantes ſubditos ſignificāt ſuis doctoribus nō obedientes:q̄bus dū prelati cōpatiūtur: q̄ſi bobus recalcitrantibꝰ arca inclinat. leuita qui manū adhibuit:ſignificat illos:q miſericoꝛdie compaſſionem i plātis ſuis reprehendunt:eoſq; in ſeueritatis amaritudinē erigere uolunt.unde bene leuita iſte oza dicitur.oza qppe robuſtus dicit.illi eni robuſti dicūtur:q cum de ſua iuſticia p̄ſumūt:miſericoꝛdiā peccantibus negādā putāt ꝛ ipudentes reꝓhendūt.unde a dño pcuſſi inēunt:quia iudiciuz ſine miſericoꝛdia erit illis:qui nolūt facē miſericoꝛdiam delinquentibus. cui per ſalomonē dicit: Noli eſſe nimis iuſtꝰ :qꝛ eſt nimis iuſtꝰ: q perit in iuſticia ſua. Sic ꝛ illud moyſi intelligit.p moyſen eni plati intelligūtur.p ethiopiſſam uxoꝛem peccatoꝛes itelligūt.moyſes ethiopiſſam uxorē ducit:cū glibet prelicatoꝛ peccatoꝛē ſibi copulat:ut ex eo ſobolem bonoꝝ operū ꝛ eo gignere ualeat.hanc copulam dū maria.i.ſubditi reꝓhendūt:lepꝛa peccati inficiūtur.uel p mariaz ſynagoga intelligit: que in moyſen i.in chriſtū murmurauit:qꝛ ethiopiſſam.i.eccleſiam de gētibꝰ ſibi copulauit:quos lepꝛa p̄ſidie ꝛ erroris ſoꝛdidos fecē. Nō ergo his auctoꝛitatibꝰ ſubditi pꝛohibēt ab accuſatōe ſuoꝝ prelatoꝝ:ſz monentur ne reprehendant miſericoꝛdem cōpaſſionē eoꝝ. Jteꝛ p ſaulem prelati itelligūtur: per dauid ſbditi. Saul purgās uentrez eos ſignificat:q malicia cozde ꝓceptā foras in opus ꝓducunt. Sed in p̄ciſiōe chlamydis non ſignificat reprehenſio peccati. Per chlamydem.n. regni poteſtas itelligitur Hac p̄cidit:q platū ſnia dānationis ferit:qꝺ nulli ſbditoꝝ licet. facta.n. paſtoris oris gladio .i. ſnia dānationis a ſubditis fericēda non ſūt. Hic ē q hiero. ait ſup marcū de pōtifice q ſcidit ueſtimēta ſua. Sciſſio ueſtis ſciſſionē ſignificat ſacerdotij:quod in proximo erat

s Sol⁹. ⁊ tꝰ cū socijs suis.
t His ita rñdetur. quibus dicitur: ꝙ sbditi nō pñt accusare prelatos.
a Paulus. scilicet i epistola ad timotheum.
b Regła. ar. ꝙ possumus iterpretari ⁊ artare generalia verba apl̄i: ut xxxiij. q. ij. qs deus cōiunxit xxij. q. v. hoc vid. tur. ⁊ ff. d in ius vocan. Lquāuis. ⁊ ff. de test. ꝗsitu₃
c Obseruanda. exēpla eni prelatorum ⁊ seniū facili⁹ corrūpūt: ⁊ ideo magis sūt puniēda: ut. xi. q. iij. precipue ⁊. lxxxvi. di. tāta.
d Scriptum scilicet in ysaia.
e Laqueus. scilꝫ malo exemplo.
f Puer. canꝰ ꝓpter maliciā aliquoꝝ fingit eē aliqd quod nō est: ⁊ econuerso. xl. disti. multi sacerdotes.
g n Non oēs episcopi uoce sunt episcopi sed non re.
h Nicolauꝫ. qui fuit vnus de septē diaconibus: qs apostoli instituerāt qui fuit reprobus.
i Cornelius. qui primum ex gentib⁹ nomē iesu christi ē secut⁹. xxvi. di. deinde.
k Ethnicus. i. gentilis.
l Presbros. q̄ ↄdēnauerūt susannā. ī. e. §. itē cū balaā.
m Infamatū i. stulti plati i sipidi in pdicādo fatui in delinquēdo.

scindēdū ⁊ auferēdū iudeis. uel p dauid significaꝉ q negtiā suoꝝ p latoꝝ uidētes maiora co ꝙ pecca ta ↄtēnūt: minia uō ⁊ leuia q̄si extremā orā chlamydis pcidentes reprehēdē ⁊ lacerare satagūt: uel qꝛ saūl solus diuertit i speluncā in qua dauid solus latebat. Itē sup hoc pōt itelligi: qd de chā dictu₃ est: q solus uidit pudenda pr̄is: q̄ ñ cooperuit sed ridēda monstrauit Hac itaqꝫ aucte nō inhibeꝉ sbditis accusare platos: si accusabiles fuerit. Itē ꝓbaꝉ ꝙ sbditi prelatos suos accusare ñ pñt: ēt si religiosi fuerit. Infames. n. sꝉ eo ipo ꝙ suoꝝ doctoꝝ uita₃ rephēdē conāꝉ. Infames. n. fiūt ut canonū tradit auctoritas: oēs q in patres armātur ⁊ qui doctoꝝ suoꝝ uitā rephendūt uel accusant. Nullus aūt ifamis in accusatōe platoru₃ est audiend⁹: nisi forte a fide exorbitauerit: ut supra dictū ē. Cū ergo sbditi eo ipo ꝙ in accusatione₃ platoꝝ prosiliūt ifames efficiūꝉ: infamib⁹ aūt copia accusādi denegatur: patet ꝙ sbditi platos suos accusare nō pñt. His ita rñdeꝉ non oēs plati ꝓ platis habentur. nomen enim non facit epm sed uita. Vnde grego. ianuario epo scribit.

Quem etas non uita seniorem facit: grauiter est increpandus.

Paulus dicit seniorē ne increpaueris. Sed hec ei⁹ regula tūc est obſuanda: cu₃ culpa senioris suo exēplo nō trahit ad interitum corda iunioꝝ. ubi aūt senior iuuenibus exēplū ad interitū prebet: ibi districta icrepatōne feriendus ē. Nā scriptū ē: laque⁹ iuuenu₃ oēs uos. ⁊ rursus: maledict⁹ puer centū annoꝝ. Itē hiero. ad eliodoꝝ.

Dignitas nō facit epm sed uita.

Non oēs epi sunt epi. attende petrū: sed iudam ↄsidera: stephanū suscipe: nicolaum respice Non facit ecclesiastica dignitas christianū. corneli⁹ cēturio adhuc ethnic⁹ dono sācti spūs mūdaꝉ. presbyteros daniel puer iudicat. Nō est facile stare in loco petri ⁊ pauli. s. tenere locū iā cu₃ christo regnātiū. Infamatū sal ad nihilum ꝓdest: nisi ut ꝓiciaꝉ foras ⁊ a porcis conculceꝉ. Vnde aug. homelia. vij.

Non epi nomē sed uita reuerentiam meretur.

Non ois qui dicit pax uobis q̄si colūba est audiēd⁹. Coruꝰ de morte pascuꝉ. Hoc columba non habet: immo de fructib⁹ terre uiuit: innocēs ē uict⁹ ei⁹. Itē beda in secunda epistola petri.

Docti ab indoctis clerici a laicis quandoqꝫ merito rephendūꝉ.

Secuti sunt uiā balaa₃ ex bosor: qui mercede₃ iniqtatis amauit: Correptionē uero habuit sue uesanie subiugale mutum. qd hominis uoce loquens ꝓhibuit prophete insipientiā: plerūqꝫ heretici tam stulta dogmata tam execranda ꝓferūt sacramēta: ut etiam hebetum sensus paganoꝝ ⁊ q ratione diuine agnitionis oimodo carent: illoꝝ detesteꝉ insaniā: ⁊ illoru₃ distorta ⁊ deo ↄtraria itinera sanius sapiēdo redarguāt. Et qd peius est: nonnūqꝫ multi catholicorum in tm̄ mercedē amāt iiqtatis: ut etiā docti ab indoctis clerici a laicis merito redarguantur. qui uere ⁊ iure cōpanꝉ ꝓphete: q uerbis asine cōtra naturā loquentis corripiꝉ: nec tamen a ꝓposito praui itineris retardaꝉ: qbus etiā aptissime nomē ↄgruit ciuitatis: de qua balaam uenisse ꝓhibetur. bosor nanqꝫ carneus siue in tribulatione posit⁹ iterpretaꝉ. neqꝫ enim alia cā magis luxurioſ existit uerbum ueritatis amore pecunie uel desideriorum tēporalium adulterare: q̄ qꝛ carnis se concupiscentiis mācipaunt. Sed ⁊ nomē ipi⁹ balaa₃ qui uanus populus siue pcipitās eos iterpretaꝉ: talibus cōuenit. qui eni agnitā ueritatis uiā sponte deserunt: quid nisi uanus populus sūt? qui etia₃ i pcipitum suos mergūt auditores: quibus ñ salutaria que corrigāt: s₃ que illos delectāt erronea pdicant? de quibus aperte subdiꝉ: hi sūt fontes sine aqua: ⁊ nebule turbinibus exagitate: qbus caligo tenebrarum reseruaꝉ. Qvia ergo nō oēs epi sunt epi: presbyteri a daniele puero iudicātur. sal infatuatu₃ a porcis ↄculcatur: ⁊ q dicit pax uobis plerūqꝫ non columba sed coruus reputatur: patet ꝙ nō semp ꝓ officio uel aucte psone ab accusatione est cessandū: imo ↄtra prauos est agēdum: cum ois psona criminaliter peccans alterctur: ⁊ ut ita dicam capite minor legib⁹ censeatur. q. n. facit peccatu₃: fu⁹ est peccati tam in pena q̄ in culpa. Vnde augustinus ait.

Qui susceptū officiū ñ admistrat ñ est epo sed canis impudicus.

Qui nec regimis in se rōnem habuit: nec sua delicta deter sit: nec filiorum crimen correxit:

n Foras. id est deponatur.
o Et a porcis. id ē de monibus qui dominātur malis prelatis q̄si pecori suo. xxiiij. q. i. § his auctoritatibus.
p n Non ois. corui. coruo eqparaꝉ malus presb: in nigredine uiciorū ⁊ in raucedine uocis ⁊ in uoracitate scilicet mortuoꝝ oblationu₃ ⁊ in fetore spūs ⁊ in garrulitate ⁊ in furto. iohānes.
q Secuti sūt. plati ⁊ doctores mali.
r Balaā. supple uenientis.
s Ex bosor. verba sꝉ petri. vsqꝫ ad vꝉ. plerūqꝫ. hiero. exponēs verba petri i epla canonica dicit: ꝙ heretici a gētib⁹ rephensi comparantur balaā correpto ab asina. Cōpanꝉ etiā ei mali prelati reprehēsi a laicis.
t Redarguāꝉ. nō dicꝉ accusentur. vnde non pōt hic sumi ar. ꝙ laici possunt accusare clericos: ut. s. xxi. di. nolite in fi. ȝ. so. ibi quia triplex est reprehensio: quod ibi vide.
u In tribulatiōe. positus.
x Fontes. vba petri.
y Quia. isert ex tribus proximis. c. ꝙ mali cum criminaliter peccant possint a subditis accusari. ⁊ ad h̄ īduc̄ c. sequentia.

z Alteretur. id est in alterius statum commutetur: transit enim de familia dei ad familiam diaboli. xxiij.q.iij. siquis non recte.

r Et ita dicā. videt etiā q infamis caput mūuat. ff. de uar. r extraor. cog. cognitionum. §. estimatio.

a q Eli nec. crimē. tales enī ad accusationem uel ad testimonium non admittūtur: vt. xxxvij. di. legat. j. vi. q. i. g crimen.

b q Elibus. ergo bie ro. s. tribꝰ ꝓximis. c.

c Dissimulās. aufert enī alicui nomen ꝓpꝓ suam maliciam: ut. xxxiij. q. ij. admonere. ē. xix. di. secundum. r. i. q. iij. §. item peccato.

a P Aulus. imparez meritis non tñ administratione: di. lxxx. in illis.

b Sciret. ex hoc pz q aliquis scit se habere charitatem. paulus alibi dicit: scio q neqz mors neqz vita neqz quid aliud me poterit separare a charitate dei. alibi tñ dicē nihil mihi cōscius sum. r. ē. xl. di. c. vltimo.

c H Oc ñ de officio. q nō possit esse impar paulus petro.

d q Elangz. q. epūs est nomē dignitatis: ꝓbr nomē etatis. xciij. disti. legimus.

e Augustinꝰ. augustinus forte hoc credebat non enim licuit ei mentiri ꝓ humilitate. xxxij. q. ij. cum humilitatis r cā hieronymus fuit ꝓbr cardinalis: patet q quilibet epūs maior est ꝓbro cardinali.

f P Eto. existam. si dicam cyprianū in omnibus equalem.

g Cuilibet. ē. xxi. di. i nouo. j. xxiiij. q i. logtur contra.

b Promouetur. ita vt in hoc videātur ipsi esse pares r etiam statuta eorum.

i Quanto. rē. Et est hic ar. q potius stat ei quod a plurib' ꝗz qō a paucioribus dicitur: r. xix. di. in canonicis.

k q Eleritur. non eq̄ mus. sz canonel ergo filius conqrit de patre tam in ciuili ꝗz i criminali negocio: sed sm leges ñ pōt in ciuili nisi tñ in cā castrensi: ut. ff. de iudic. l. lis nulla. r. ff. de furt. sigs uxor. i. rñ. tñ non pōt eū paenire de furto sz canis ipudicꝰ dicēdꝰ est magis q̄s epūs. Q Libꝰ ergo hieronymꝰ: augustinꝰ: gregoriꝰ auferūt nomē colūbe: epī senioris nomē r ꝓuilegium ē auferēdū dignitatis: ut possint a sūditis rephēdi. uñ scriptura dissilians ꝓuilegiuz praue tenentis ait: maledictꝰ in senior sed puer cētū ānoz. apparet ergo: q hi ex accusatōe platorū ifames fiunt: q eoz uitā rephendere r lacerare conāt: q locū sui regimis nō noie tñ sed uita r moribꝰ tenent. Alij autē potꝰ laudabiles fūt ex accusatiōe platoz suorum q̄s infames. Item q dr maioz qspiā minoz accusatōibꝰ nō ipetat: minores itelligēdi sūt nō dignitate sed uita. Q Unde hieronymꝰ ait ō paulo sup epl'am ad galathas.

Maiores r minores ñ dignitate sed uita intelligi oportet.

P Aulus petrū rephēdit: qō ñ auderet: nisi se nō iparem sciret. D Ne nō ō officio eccliastice dignitatis: sz ō puritate uite r sanctitate ꝓuersatōis itelligit. Solꝰ eni petrꝰ it' aplos ꝓmatū gerebat. I Unc augu. ait ad hiero.

Nō epī nomē: sz uita maiorē facit.

Q Uāq̄z sm uocabula que usus obtinuit: epatꝰ sit ꝓbro maior: augustinus tñ hieronymo minor est. I Tem libro. ij. de unico baptismo.

Episcopi licet pares sint meritis gradu tamē differunt dignitatis.

P Etro' sine ulla sui cōtumelia cyprianus epūs petro aplo cōparatur: q̄tū attinet ad martyrij coronā. Cetez magis uereri debeo ne in petrū cōtumelios' existā. Quis. n. nescit illū aplatus ꝓncipatū cuilibet epatui ꝓferendū? Sed r si distat cathedraruz gra: una tñ est martyz gloria. Ite cū petrꝰ a paulo posteriore corriga tur: r pacis atq̄z unitatis uinculo custodito ad martyrū ꝓmouet': q̄to facilꝰ r fortius qō ꝓ uniuerse ecclie statuta firmatū ē: ul'umꝰ epī auēti ul'umꝰ puicie ꝓcilio ꝓferendum est. I Dem.

Non in honore sed in ueritate filius equatur uel ꝓponit patri.

Q Uerit' pat' de malo filio. q̄rit filius de duro pre: seruamus actione in factum: ut. C. de dolo si supstite. Emācipatꝰ aūt potest agere ꝫ patrē: sed uenia ipetrata: ut. C. de in ius vo. l. vlt. sed in criminali cā ñ auditur ꝫ patrē. ē. q. i. ꝓbibet. nisi iniuriā in ipsum cōmiserit: ut. C. de pa. po. l. iij.

l Nō equam. sic celsus corrigit dicta patris sui. ff. de cōdi. ob. c. da. l. dedi. §. si qs quasi statu liber. Itez ar. q aliquis pōt esse maior r minor altero diuerso respectu. ē. q̄z. r xv. di. plectus.

m Proponimus filiuz. ar. q uerūas a q cunqz prolata āplectenda est r ē et ar. ꝫ testimoniuz bonorabilium ꝓnarum: sic' di. ix. ego.

n b Eati petrus. ꝓ uirtute. s. vt pacē virtutē r cōstātiā ꝫ ꝓcutionē i passiōe habuisse videantur.

o i Tē penitētes. solēnit. j vi. q. i. qui crimen.

p i Pst. a postoli ordinis. in criminali sed i ciuili pōt oēs: et de testi. tam ꝑ teris.

q Nec eē. ex his duob'. r. colligit' q hec tria. accusatio testimoniuz r odo pari passu ambulārunt quicūqz ñ admittit' ad vnū nec ad reliquū. Sed obijcit': qcūqz semel i peccato mortali fuerit: nō admittit' ad oēs: ut. xxv. di. primum. ergo nec ad testimonium. Item si crimen ciuiliꝫ fuerit ꝓbatū: nō admittitur ad ordines: ut di. xxiij. quādo. extra de accu. sup his. ergo nec ad testimoniuz. scīm hoc nullus in ciuili testis cū honorificentiā pri: q̄ debet a filio. Nō equam' filiū pri i honore: sz preponim' filiū pri in ueritate: r sic tribuam' honorē debitū: ut nō pdat eqtas meritū. I Tē ābro.

Equales fuerūt meritis: licet gradu differentes petrus r paulus.

B Eati petrꝰ r paulus eminēt inter uniuersos aplos r spāli quadā ꝓrogatiua ꝓcellūt: ucz int' ipos qs cui ꝓponat' icertū ē. Puto eni illos eqles eē meritis q eq̄les sūt passiōe: r sili' eos fidei ōuotiōe uixisse: quos sil' uidemus ad martyrij gloriā puenisse. Nō eni sine cā factum putam': q una die passi sē: uno loco: sub uno ꝓsecutore. Una die: ut ad christum pariter puenirēt: in uno loco ne alteri roma deesset: sb uno persecutore: ut eēlis crudelitas utroslibz ꝓstrigēt. Dies ergo ꝓ merito: locus ꝓ gl'a ꝓsecutor decret' ē ꝓ uirtute. Et i quo loco ijdē tādez martyriū pertulerūt: in urbe roma que ꝓncipatuz r caput obtinet nationū. s. ut ubi erat caput supstitōnis: illic caput quiesceret sanctitatis: ut ubi gentiliuz ꝓncipes habitabant illic eccliarum ꝓncipes morerentur.

I Tē penitētes bigami sacerdotes accusare nō possunt. unde generaliter colligitur: q quicūqz sacerdotes nō sūt uel eē sacerdotes nō possunt: in sacerdotes accusatione uel testificationē ꝓferre nō pōt. Q Unde fabianus ait.

Qui sacerdotes esse nō possūt: sacerdotes accusare non ualent.

I Psi' apli r eoruz successores statuerunt: ut sacerdotes dñi non accusent nec in eos testificentur: qui sui ordinis nō sunt nec eē pōt. I Tem damasus papa.

Sacerdotes accusare uel in eos testificari non ualent: qui ad sacerdotium ꝓhibentur eligi.

I Estes' absqz ulla infamia aut suspicione uel manifesta macula r uere fidei plenitudine instructi eē debēt: r tales q̄les ad sacerdotium eligi diuina iubet auctas. Q Um ut antiquoruz tradit auctoritas: sacerdotes crimiari non pōt: neqz in eos testificari: qui ad eundem nō debēt nec pōt ꝓbi honorem. Sicut' r illud siluestri

nemo sine crimine viuat.xxv.di.§.nunc autem. Tu dicas q̄ regula que hic traditur locum habet cuz criminaliter agit̄.si enī ciuiliter agitur aut crimen est occultum quod obijcit̄ testi aut manifestum si occultū:p̄sumo eū inde egisse p̄niaz:qz occultum in meliorem ptem interpretor:ex de sonit̄.c.ex tuaz.z ex de re.iur.estote.si aūt manifestuz:p̄ babit se egisse p̄niam per sacerdotem: qō facere potest: ut extra de simo.nēo.l.di.i capite.ij.q.i. si peccauerit. in fi. nisi tale sit crimē qō etiaz post p̄niam irrogat infamiaz ut cuz aliquis p̄uicus ē de p̄iurio.ut.iij. q. vij. §. porro. Si aūt crimialiter agit̄ sine sit occultū sine manifestū sine inde egerit penitentiā sine ñ repello cum: vt.vi.q.i.q crimen.vel distingue sicut nota sup illo.c.q crimē.z extra de testi. testimoniuz. ubi diffinitur bzeuiter. Circa hāc materiam ꝓuenit queri: siqs vinum ñ potest bibere:an possit promoueri cū ip̄m mistrā tez oporteat cōsecrare:de conse. di.i.epūs deo z di ij. pacta: dic q̄ nō. nec etiaz accusare pōt ille q casu membraz amisit tñ inferiorē vel parem pōt accusare quia potest remanere in executōe illius ordinis di.lv. ꝓcepta. nam q est.j. xxx.an. pōt accusare do tel. Itē clericꝰ bigamꝰ ñ pōt accusare cōiugatuz q virginez habuit vxorem: quia coniugatus gaudet p̄uilegio clericali.xxxij.di.sig vero. dicit q̄ sacerdos ō

itelligit̄:laicus nō accuset clericū cē.i.qui in inferiori gradu ꝓstituti ad superiorē ascēdere nō possunt in superioribus agētes accusare nō debent. Ecce oīsum ē qd rīdeatur auctōibus z argumentis quibus subditi ab accusatiōe prelatorum uidebātur repellēdi. Nūc ō monstrandū est qbus rōnibus ꝓbentur recipiēdi:z qd ꝓtra rīdeatur a p̄latis. Christꝰ q erat pastor pastoz:ouibꝰ suis:de qbꝰ ait non suz missus nisi ad oues q̄ pierunt domus isrl̄ cē.inter opprobria z uerbera q̄ ab eis patiebat̄ ait:Si male locutꝰ sum:testionū phibe de malo cē. Itez:Quis ex uobis arguet me de malo. Ad quicūq ad testificāduz in aliquez uel ad arguendū admittūt̄:ad cū dē accusandū admitti p̄nt. Cū ergo oues ut aduersus pastorē suū testimoniū ferant:z ut ip̄m si p̄nt reꝑhendāt admittātur:pz q̄ sbditi p̄nt accusare p̄latos suos. Dis ita rīdetur:Christus quāuis eēt pastor suaz ouiū:qs uerbo z exēplo pascebat:tñ quātuz ad officiorum distributiōem:ex qua hodie in eccl̄ia alij p̄sūt alijs:unde qdaz prelati quidā subditi uocāt̄: in populo suo pastorale officium nō gerebat. Mystica.n.z uisibili unctione nec in regē nec in sacerdotem unctus erat:q̄ sole psone in populo prelature nomen sibi uendicabant. Nō ergo ex hac auēte sbditi ꝓbātur admittēdi in accusatōe prelatoz:sed tñ oñdit̄:q audito res eos reꝑhendere p̄nt z i eos testificari:q cū officia ecclīastica nō habeant:uerbo tñ z exēplo quos cunq ualēt lucrari deo satagunt. Rīdet̄ z aliter:Aliud ē qō de rigore cogimur seruare discipline:aliud quod admittit̄ ex pfectōis cōsideratione.christus iudeos ad se arguendus admisit pfectiōe hūilitatis:nō seueritate iuris. Si enīz legis rigore essent admissi:hac auctoritate crimiosi z infames i accusatione religiosoz eēnt recipiēdi: cū essent sceleratissimi: qui de nece christi tractātes innocētē damnare uolebant.hoc ergo exēplo p̄lati nō cogūtur recipe sbditos in accusatōe sui:sed p̄mittūt̄ si uelit

Item paulus petrū reꝑhēdit qui p̄nceps aplorz erat.unde dat intelligi: q̄ subditi possunt reprehendere p̄latos suos:si reꝑhensibiles fuerint.Sed hoc facile refellitur:si unde sit reprehendēdꝰ aduertat̄.Petrus cogebat gētes iudaizare:z a ueritate euāgelij recedere cū iudeis gregem faciens z a cibis gentilium latenter se subtrahens. par aūt est in se a fide exorbitare:z alios exemplo uel uerbo a fide deijcere. ergo hoc exemplo nō p̄obātur p̄lati accusandi a sbditis: nisi forte a fide exorbitauerint:nl̄ alios exorbitare coegerit.

Itez cū petrus intrasset ad cornelīū:cōquesti fratres sūt q erant in iudea:z reꝑhenderūt eū: q̄ ad gentilez diuertisset.Ecce q̄ p̄lati iure p̄nt reꝑhendi a subditis.Cz huic oppositioni beatus gregoriꝰ rīndit dicens.

Petrꝰ a fidelibꝰ iterrogatꝰ cur ad gētes itrasset:nō ptāte rīndit: sed hūilitate rationem reddidit.

Petrus potestatez regni acceperat:z tamē idē apostolorz primus querimōie ꝓtra eū a fidelibꝰ facte cur ad gētes itrasset:nō ex potestate officij qua possz dicere:oues pastorē suū nō accusent nec reprehēdāt:sz ex auctoritate diuine uirtutis qua gentiles acceperant spūm sanctū rīndit. Qz ergo petrꝰ potuit ex officio repellere querelas:sed noluit:non hoc exemplo prelati coguntur suscipe reꝑhēsionem sbditorum.Ex hac etiā humilitatis dispēsatōe intelligitur illud leonis quarti lodouico augusto.

Imperiali iudicio apostolicus se emendare permittit: siquid erga subditos iniuste commiserit:

Nos si incōpetēt̄ aliqd egimꝰ z in subditis iuste legis tramitem nō ꝓseruauimꝰ:uīo admissorz nostrorū cūcta uolumꝰ emēdare iudicio:qñ si nos q aliena debemꝰ corrigere peccata:peiora cōmittimus:certe nō ueritatis discipuli: sz qō dolētes dicimꝰ crimꝰ p̄ ceteris erroris magīri. inde magnitudinis uīe magnope clemētiā iploramꝰ: ut tales ad hec q̄ diximꝰ p̄quirenda missos in his ptibꝰ diligatis:q deū p oia timeāt:z cūcta quēadmoduz si uīa p̄sens fuisset

positus aliam potest accusare.Sed hoc non placet. nam exquo est de crimine condemnatus:statim est delictum eius notorium:extra de coha. cle. vestra.item nec ille admittitur ad accusationem:cui crimen est in modum exceptionis probatum:per quod est repulsus a testimonio:licet non sit infamis:arg.extra de elec.super eo.z.ii.q.i.prohibentur.grauata est tamen eius opinio sicut illius qui ancillaz oppressit C.de adulte. z si libidine. Nam inhonestuz est tales ad ordines admitti:ut dic̄ lex de his qui supponūtur fustibus ab edilibus licet si sint infames .ff. de decurio. eos .nisi sit necessitas.ff. de muneribus z honorī.l.ut gradatim.quia opinio eiꝰ in nullo macillabit: ut xxxiij.disti.laici.z nō. supra.e.q.i.in primis. in fi.iohannes. z ꝓbatur hodie tota hec distinctio in decre. de testibus.c t:stimonium. Quid iuris sit de ordinādo:notaui.ō.xxv di.primum.b.

r Testes. absqz suspicione repellit testis propter suspicionem:ut.ō.e. accusatio in principio.argn.contra.de conse.di.ij. non prohibeat.

s Sicut z illud.ō.e. nullus laicus.

t Nec in regem.imo nec regnum eius erat de hoc mundo.xxiij q iij.§.i.

u p Petrus. respondit dicens. eādē dedit deus graciaz eis sicut nobis qui credimus in iesum.

b n Nos si incompetenter.aliena.hic papa se subijcit aliorū iudicio. quod facere potest:ut.ff.ō iurisdi. om.in. est receptum. Non tamen eum possunt deponere.ix.q.iij nemo.fm bug.p̄nt:qz z seipz potest deponē ut.xxi.di.nunc autem

c Examussim.i. regulariter uel in dubitanter uel pfecte: quia amussim est instrumentum plumbeum cum quo rectificantur pictes uel plumbantur.

d Item cum balaā ariolus dicitur qui circa aras idolis preces nefarias effundeb. t:et fructū sibi in tristicia affert. xxvi.q.iij. igitur genus.

impialis glīa diligēt exgrāt. et nō tm̄ hec sola q̄ supius diximꝰ querimus: ut examussimc exagitēt: sꝫ miora siue maiora: ēt illis sint de nobis iudicata negocia: ita eorūꝫ cūcta legitio terminēt examīe: q̄tenus in posterꝫ nihil sit: qđ ex eis idiscussuꝫ ul' idiffinitū remaneat.

Itēd cū balaā ariolꝰ iret ad maledicendū ppl'm: angelus dn̄i asine cui isidebat in uia se opposuit: euaginatoq; gladio eaꝫ ab itinere cōpescuit. quā dū ille uerberibus affligeret: in uocē ꝓrupit: et ꝓphete ue sanīaꝫ redarguit. si ergo aial mutū angelica uirtute ꝓphete insipientiā rephendit: multo magis subditi pn̄t accusare p̄latos suos.

His ita rn̄det: uerū ē q̄ p asinā subditi significāt et p balaā p̄lati: nō tn̄ hoc exēplo ꝓbāt p̄lati accusandi a subditis: sed subditis tn̄ forma dat' hūilit' renitēdi p̄latis: si forte eos ad malum cogē uoluerint. Balaā nāq; asinā urgens ut ad maledicendū ppl'o dei eum ueheret: significat eos q uerberibꝰ et cruciatibꝰ a subditis exigūt: ut eis in malo fautores et coadiutores existāt. sed q2 āgelus uidelicet qlibet p̄dicator euagiato gladio aperte.i. p̄dicato timore et horrore future uindicte a ɔsensu aliene malicie illos reuocat: licet eis in uoceꝫ cōquestionis ꝓrūpe et p̄latis suis dicē: cur nos uerberibꝰ affligitis? cur nobis iiuste irascimini? nūqd uobis iobediētes aliqñ fuimꝰ: nisi nūc cū ad malū cogimur? uidete illū q ꝓhibet ab icepto. Nō ergo hinc p̄lati ꝓbant' accusādi a subditis.

Itē cū dauid adulterium et homicidiū cōmisisset: missus est a deo nathan ꝓpheta: ut euꝫ redargueret. Ecce q̄ p̄lati st' arguēdi et rephēdendi a subditis.

Sed notandū est: q̄ due sūt ꝑsone: quibꝰ mūdus iste regit' regalis uidelicet et sacerdotalis. Sicut reges p̄sūt in causis seculi: ita sacerdotes in causis dei. Regū ē corporalē irrogare penā: sacerdotū sp̄ualeꝫ iferre uindictā. Dauid ergo et si ex regali unctiōe sacerdotibus et ꝓphetis p̄erat in causis seculi: tamē sb erat eis in causis dei. unde reges a ꝓphetis et a sacerdotibꝰ ungebātur: et eoꝫ oblatōe peccata regum expiabantur. Sicut ergo ozias a dn̄o lepra ꝑcussus ē: q2 sacerdotū officia usurpare uoluit: sic sacerdotibus et ꝓphetis regū usurpare officia nō licuit. Nathan ergo ꝓpheta cū regē redarguit: suum est executꝰ officiū: i quo erat rege superior. nō usurpauit regis officiū i quo erat rege iferior. monuit eū ut p pn̄iam peccata sua expiaret nō tulit in eū sn̄iam: q̄ tanq; adulter et homicida morti addiceret'. Sic et beatꝰ ambrosiꝰ theodosiuꝫ et beatꝰ inocētius ipatorē archadium excōicauit: et ab eccl'ie igressu ꝓhibuit. Sicut.n. nō sine rōne iudex gladiuꝫ portat: ita nō sine cā claues eccl'ie sacerdotes accipiūt Ille portat gladiū ad uindictam malefactoꝝ laudē uero bonorū. Isti hn̄t claues ad exclusionē excōicādoruꝫ et recōciliatōem penitentiū. hoc ergo exēplo subditi ꝓbāt' rephēdēdi a p̄latis: nō p̄lati a subditis.

Iteꝫ daniel nulla legitia ptāte fūctus iudices a ppl'o ɔstitutos ō falso testionio ɔuicit et ɔuictos dānauit. Constat ergo q̄ nullā ptātem hn̄tes pn̄t redarguere dignitatibꝰ uel ptātibꝰ sublimatos.

His ita rn̄det': Miracula et maxie ueteris te. sūt admirāda: nō in exēplū nr̄e actōis trahēdae. Multa.n. ɔcedebāt' tūc: que nūc penitꝰ ꝓhibēt'. tūc.n. samuel agag pīguissimū regē amalech in frustra diuidēdo ɔcidit. nūc nulli eccl'iasticoꝝ iudiciuꝫ sanguisf agitare lꝫ. Tūc finees iudeū coeūteꝫ cū madiāita iterfecit: et reputatuꝫ est ei ad iusticiaꝫ. hodie sacerdotibus in pnicié sui uerteret' officij. Exēplo ergo daniel' nō solū accusandi uel redarguēdi sꝫ ēt iudicādi ptātē subditi sibi in p̄latos uendicarent: si illud in argumētū nr̄e actōis liceret assumi: qđ nulla un q̄ auctē pmittit'. Magis ergo ex hoc facto dat' intelligi: q̄ i nouissimis tēporibꝰ suscitaret deus spiritū pueri iunioris illius uidelicet de quo p ꝓphetaꝫ dicit': Puer natus ē nob. et iteꝝ: Ecce puer meꝰ qui iudices iniqtatis scribas .s. et phariseos falsis criminibꝰ susannam.i. eccl'iam accusātes et ream adulterij ꝓnūciātes: eo q̄ christū sequeret' conuinceret et ɔdēnaret Itē hiero. refert i libris uiroꝝ illustriū: q̄ damasus papa a sbditis de adulterio accusatꝰ cū. xlij. epis se purgauit. Itē symmachꝰ papa in romana synodo dignitate sua expoliatꝰ pꝰ statui suo reddi decernit': ut tūc ueniret ad cām: et si ita recte uideret': accusātiū ꝓpositionibus rn̄deret. digna res uisa est maxio nūero sacerdotuꝫ: atq; me ret' effectū. et cū pꝰ modū ordiaret' qūo eēt accusādus p̄fatus papa:

e Trahēda. xxij.q.ij. sicut p testam entuꝫ.

f Sanguis. et xxiij.q. iiij. his a quibus. et.c. occi legi. et.c. occi dit. et extra, ne cle. vel. mo. sententiaꝫ sanguinis.

a § Jgr.q? actor forum rei sequi debet ex de fo.cõpe.cuz sit generale.r.C.de iurisdi.om.iudi.l.iuris ordinẽ.vl'q? causa fidei est que i eccl'ia ẽ tractanda:vt.xxiij.q.vl.cõuenior.r.ẽ.e.q.ij.pceptum.xxiiij.q.i.quotiens.

b Confessionez.i.scripturam.

c Ex his oi bus.plato.r dabunt eis expense ab epo quẽ accusãt si egerẽt: vt ex õ accu.c. ex pte. Nã r dantur suo agẽti cãm libertatis.C.õ ordi.cog.l.vl. similiter ei qui egit de iofficio. te. r obtinuit: si aduersarius appellet.ff.de i offi.test.si isti, tuta.§. penul.

d p Aulus.

e Actor. in corpora li.s. adulterio vel incestu: vt xxx.q.i.nõ oz secus si de simplici fornicatõne: p qua bo, die nõ ponit lxxxij.di.pbr r.xxxiiij.di.fr nitatis. nisi de rigore factum fuerit. lxxxi. di. sigs epe.r c.pbr aut dia conus.

f Nemesion nõ q papa nõ vocat eũ frem lz eẽt epe.

g Excusatõe iusta tñ excep, tio vel excu, satio admittit ex ỗ offi.dele. ex parte.

h Reddere. de mero iure debet iste i exi liũ relegari.c. uuliaribus .a ciuitate remo, ti.C.de epi.r cle. quicunqs. Item cadere debuisset a iure suo.C. vnõ vi sigs in tãta xvi.q.i. placuit. sed melius ẽ vt sua auferre sinat eccl'ia ẽs in pnicem eccl'ie amplius incandescat:vt.j.xvij.q.vlt.§.vlti.

ut cãm diceret occurrebat: sed ab emulis ẽ ipeditus. Item gregorius ait de seipso.

Redarguendi se licentiam beatus gregorius alijs prestat.

Jqs sup his nos redarguere uoluerit:ul' extra auctez nos facere ptendit:uẽiat ad sedẽ apl'icaz:ut ibi añ pfessionẽ beati petri mecũ iuste decertet:ãtenꝰ ibi unꝰ ex nobis ssniaz suscipiat suã. Ex his õnibꝰ colligit:q subditi pñt re prehẽdere r accusare plates suos sed sicut de christo dictuz ẽ:qñ iudeis dixit:si male locutꝰ fuz r cetera:ita de istis itelligendũ ẽ: q suo exẽplo plat̃is dederũt facultatez recipiendi subditos i accusatõem sui:sz ñ coegerẽt. Item. De eodẽ.

Paulus decacline ciuitatis epꝰ accusat a subditis de lapsu cãnis:pquicit:deponit:aliꝰ loco eiꝰ substituitur.hoc an ex dispensatione accusati:an ex rigore iuris sit factum:ex registro gregorij ad iohãnẽ epm.c. ccxvij.pot ppendi: ubi ait.

Paulus decacline ciuitatis epꝰ subditoz accusatõe quictꝰ depotit.

Actor nemesion ad nos ueniens indicauit:q paulus decacline ciuitatis epꝰ inter alia mala in corporali crimine lapsus a suis clericis accusatꝰ atq? quictꝰ epali sntia depositꝰ ẽ.postea cũ auxilio seculariũ ueniẽs epatũ more pdonis ingressus ablatisq? rebꝰ ecclie dilectissimũ nemesion latorẽ presentiũ sibi substitutũ ab eo epatu piecit:r ad sũmã iniuriã ac necez pene pduxit. fraternitas itaq? ura hec oia curet addiscere: r q̃cunq? eccl'e abstlit õi moza l' excusatõe cessãte reddẽ ?pellat. Si nõ nisi eccl'ie:sz ppriũ dixerit abstulisse: q̃uis graue r iniquũ fuerit:ut nõ a uobis ul' metropolitano eiꝰ hoc petierit:sed temerario ausu agere pslipsit:uerũtñ siqd ppriũ tulit': sb fraternitatis ure debet examie ?stare:si uez ẽ. Sz r illud diligẽter querẽdũ ẽ:siquid male ỗ rebꝰ dilapidauit eccl'e:ut ex eo qõ nũc abstulit illud reformare ac satisfacere mõis oibus cõpellat. Decꝰ edicto nõ i accusatores l' depositores ulcisc'it:sz i depositũ ulteriꝰ ?sequt:ut si ultra ad epatũ aspirare tẽtauerit:õibꝰ modis repellatur: r ad agendaz pñiaz pennẽ i mõasterio detrudat. Quẽ ergo gregorius ad epatũ aspirãtẽ õibꝰ mõis repellit:quẽ graui pñie sbjcit: pz nõ sua dispẽsatiõe sed canonũ cẽsura a sbditis accusatũ r quictũ. Et ut iã nõ exẽplis sed legibꝰ agamus:uidẽdũ ẽ qd gregorius scribat innocentio r reliquis episcopis sardinie ita dicens.

Q? subditi prelatos suos accusare possunt.

Etropolitanũ uluz l' aliquo postponẽ ñ pssuatis: excepto siqd nõ optamꝰ ?tra eũdẽ uol' aliqd cãe hre ?tigat:ut ob hoc sedis apl'ice iudiciũ petẽ ỗbeatis. Item uniuersis epis ?cilij nicheni.

Aitam prelatoruz subditi nulla simulatione negligant.

Jcut igt laudabile discretũ qz ẽ reuerẽtiã r honorẽ exhibere ?ozibꝰ:ita rectitudis r dei timoris ẽ siq̃ i eis idigẽt correctõe nulla dissimulatõe postponẽ: ne totũ qd absit corpꝰ morbꝰ inuadat si lãguor ñ fuerit curatꝰ i capite. Quedã.n.de pmate uro clementio ad nos plata sũt:q̃ qm̃ ita grauia sũt:ut trãsire indiscussa nullo mõ debeãt:fraternitatẽ uram hortamur':ut cũ omni solicitudie ac uiuacitate ueritatis idagare multis modis debeatis illata:r si sũt ut audita sũt:canõica ultõne resecent. Admonemꝰ aũt: ut non cuiuscq? psone gra nõ fauor nõ qd libz blãdimẽtũ quẽcq? uruz ab his q̃ nũciata sũt nobis molliat: uel a ueritate excuciat: sz sacerdotalit̃ ad iuestigandã ueritatẽ uos ppt deũ accingite.nã siqs i hoc piger aut negligẽs eẽ pslipserit: dictis criminibꝰ apud deũ se nouerit eẽ pticipẽ:cuius zelo ad pscrutãdas

i Propium.hic videtur q spoliato? possit spoliato referre q̃, stionez ppriatis:ex de cã pos.c.cuz eccl'ia r se.quod nõ est verũ. vt extra de restit.spo.itez cũ quis.r.c.in lris. sed dispẽsatiue cum ipso actum est vt patet in glo.precedenti.

k Et nõ a vobis loquitur primati:q? apud metropolitanũ primo ẽ cõueniendus:vt.j.c.pri.r.ix.q.iij.nullus primas.r.c.cõquestus.

l Tulit.ar.coñ.xvi.q.vi.placuit.r.c.de lapsis.vbi dicitur:q? monasterio tradũtur res depositi:sed illud verum ẽ qñ detrudit' in monasterium.

m Decedicto.vba sũt gratiani vsqz ad illũ locũ vt si vltra: r a loco illo vsqz ad locũ illuz: quẽ ergo:sunt verba gregorij. exinde sunt verba gratiani.

n Dispẽsatione.i.voluntate.

o Metropolitanum ex cõtẽptu.alias omisso eo possũt adire papam:vt.ẽ.e.q.vi.c.ij r.iij. Jtẽ intellige istud quando episcopi inter se litigant. nã si episcopus litigat contra clericum : tunc coram arbitris est litigandum. xi. q.i.si clericus. Ex contempta ergo intelligo fieri:quando sine causa declinatur eius iurisdictio. sic dico q? sine causa non potest quis declinare iurisdictionẽ episcopi etiaz per quẽ relãta facta pape:vt plene dixi in consti.vt debitus.ar.nõ esse appellandum omisso medio: sed hic nõ loquitur de appellatione.

p In aliquo.episcorum enim est iudex ordinarius pmo loco metropolitanus. x. q .iij. quia cognouimus . xi. q.i.si clericꝰ aduersus.

q § Jcut inquit. plata.a sbditis.r sic facit ad propositũ gratiani.aliter hoc.c. nihil facit ad propositũ gra. nisi velis dicẽ eo ipo q? dedit aliis licentiã iudicandi:ergo r accusãdi

r Hortamur . nota q? per hoc verbum hortamur r monemus:mandatur iurisdictio:sic.ẽ. e.q.i.notum.ff.de offi. presi . sepe. videtur tamen q? prouinciale concilium ordinario iure cognoscat de primate siue de metropolitano suo. nam cum concilium iudicet de papa in his in quibus ipse potest iudicari: ergo cõciliuz metropolitanũ potest iudicare de episcopo: ad hoc.j.e.siqs. Ar.ẽ. xvi.di.multis.nam ibi appellatur a cõcilio ad metropolitanuz .ergo cum concilium sit minus metropolitano:non potest ipsum iudicare.xxi.di.inferioz.Sed potest dici q? quatũ ad sua negocia est minoz metropolitanꝰ cõcilio:q̃uz ad alioz negocia ẽ maioz.Sed adhuc obstat.xxi. di.nunc autem.sed pot dici:q? pot iudicare de ipo ?cilio:nõ tñ cũ dãnare pot sed

ꝙ possit iudicari a concilio: bene facit .ix.q.iij.saluo.ꝛ.c.si autem.ꝛ.xliij. di.salonitane.sed ē ar.contra.ū.c.pxi.

a Q Ualpropter.videt hic spāle: ꝙ qlibet possit accusare suū epm.hoc.c. continuatur illi.xij.q.ij.quattuor.

b Protin⁹.nōne necessaria ē admonitio: certe sic: iō expone ptin⁹.i.post tertiā admōitionē: vt ū.c.q.i.si peccauerit: sic extra de simo.licet.

c Pōtificis.vel alterius superioris.

d Deferre. Hic hēs ꝙ aliqs cogit accusare ꝛ.i.q.i.qsqs.ꝛ.v.q.v.c.i.cē q si.sunt leg.c.cāz ꝛ.xxiiij.q.iij.itē sacerdos. Ar ɔ̄ cē de accu.licet.in fi.ꝛ.v.q.ii.si p̄mates.ꝛ.ii.q.iiij.clericus.ꝛ.C.vt nēo inuitus a gere.l.vna so.ad dñūciationē qlibet tenetur de qua hic loqtur: non aūt ad accusationē: vt in cōtrarijs.

e Iuēdictio. forte speciale est in dilapidatione vt quilibet teneatur denunciare.

f Sin vero.i.si non fecerit qd dictū ē de q̄tuor portionibus.

g Supprimenda.ī.v.q.ii.si primates contra illud de crimine iniuriarum de qua pōt epus componere inter partes.

h S Iquid i ecclesia relatione.ex hoc patet: ꝙ loquit in denūciatōne ꝛc.sicut.c.superius.

i C Lericos aut laicos.accusantes.epos decernimus non esse recipiendos passiz ꝛ sine probatione.

k Eoꝝ.i.laicoꝝ vł clericoꝝ si sunt ignoti: vt ū.c.querendū.vel eoꝝ.i.episcopoꝝ q accusantur: qꝛ si vita eoꝝ antea bona fuit: laici in nullo casu pñt eos accusare vt.ū.c.q.i.in primis.ꝛ cē de testi.veniens.si vero mala: ꝛ laici ꝛ quilibet criminosi admittunt: nisi inimici ꝛ conspiratores: extra de si.mo.licet hely.ꝛ de sen.ꝛ re iudi.cum.i.ꝛ.a.Et ex hoc loco.baz.fundauit suam opinionē vt dixi in sūma.sed intelligas loq in illis causis in quibus laici pñt accusare clericos.

l S Iquis epus.quia alibi.Ar.ꝙ s ol⁹ episcopus habet merum imperiuz in sua diocesi: vt.xi.q.i.de persona.ꝛ.v.q.vi.delato:i.hoc enim est merum imperiū.s.cognoscere de criminibus ff.de offi.eius cui man.est iuris.l.i.ꝛ.ff.de offi.presi.illicitas.§.vniuersas.

sbtilit nefādi facinoris cās ñ mouet. Nec siqs spālia ꝛ ex his generalē regulā colligi nō oportere ɔtēdit: audiat qd gelasi⁹.c.xxvi.dicat oibus clericis cuiuscūqꝫ ordinis: ita dicens.

Clerici excessus sui epi auribus deferant romani pontificis.

Q Ualpropt nec clericoꝝ qsqꝫ aplice offēse ɔfidat futurum imune: si i his q salubrit sequēda aplica deprōpsit auctas: siue epz siue pbrum siue diaconū uiderit excedētē: ꝛ ñ ptin⁹ ad aures rōani pōtificis deferre curauerit probatōib⁹ dūtaxat ɔperēt exhibitis ut trāsgressiōis ultio fiat cctis in ēdictio delinquēdi. Sin uero modis oib⁹ erit unusqsqꝫ pōtificū ordinis ꝛ honoris sui elisor: sicut clericoꝝ ul auditui totius eccl'ie hec putauerit supprimēda. Item.

S Iqd i ecclia dāni: aut in his q sūt pceptōnis nre phibita: pōtificē urm uideritis admittere mox nris aurib⁹ relatōe signate ut qd fieri dbeat cēseam⁹. Itē ex ɔcilio chalcedonēsi.c.xxi.

Clerici aut laici sine examinatōe ad epoꝝ accusatōez ñ admittāt.

C Lericos aut laicos passiz accusātes ꝛ sine pbatōne epos aut clericos ad accusatōez ñ recipiēdos decernim⁹: nisi prius discutiatur eoꝝ estimatōis opinio. Itē ex synodo romana.

Quelibet psona epm aut alios accusās mōstrāda documētis iferat

S Iqs eps aut diacon⁹ aut qlibet cleric⁹ apud epos: qꝛ alibi nō oꝫ: a qlibet psona accusati fuerint: quicūqꝫ fuerit ille uir siue sblimis honoris siue alterius dignitatis: q hoc gen⁹ illaudabilis itētōis arripuerit: nouerit dicēda pbatōib⁹ mōstrāda documētis se debere inferre. Itez damasus papa stephano archiepiscopo.

Sacerdotes nō accuset: q ad eūdem ordinem puehi nō possunt.

S Acerdotes ut antiqua tradit auctas criminari nō pñt: nec in eos testificari: q ad eūdē nō debēt nec pñt puehi honorē. Itē iginus papa.

Nisi irrephensibiles i maioꝝ accusationem non recipiantur.

C Rimiatōes maioꝝ natu per alios nō fiāt: nisi p ipos q crimia itēdūt: si tñ ipi digni ꝛ irrephēsibiles apparuerit: ꝛ actis publicis docuerit oi se suspicione carere ꝛ inimicitia: ꝛ irrephensibilē hre fidē ac ɔuersatōez ducē. Colligit itaqꝫ ex his oib⁹: ꝙ sbditi in accusatōe platoꝝ sūt admittēdi.

Nūc uidēduz ē an mōachi in accusatōe epoꝝ sint audiēdi. Adrianus papa uidetur eos ab accusatione remouere.

Mōachi sacerdotes accusare uel in eos testificari non possunt.

P Lacuit eoꝝ accusādi sacerdotes ꝛ testificādi i eos uocem obstruere: quos nō ab hūanis uocibus sed diuinis mortuos cē sci mus: qꝛ funestā uocē poti⁹ inēdici qꝫ audiri oꝫ. Itē i ɔcilio chalcedonēsi pcipit: ut eccl'iasticas actiones mōachi attractare nō presumant. Item pelagius papa

Mōachi i accusatōe ñ sūt audiēdi

N Ullus monachus talia usqꝫ arripiat: nec secularia aut ecclesiastica negocia pturbare psumat: qꝛ mortua ē in talib⁹ uox eoruz. Sed aliud ē qd ex psūptōe assūit temeritatis: aliud qd ex necessitate gerit charitatis. mōachi eni ex psūptōe epos accusare nō pñt: ex charitate pñt. uñ ꝛ i canonib⁹ pcipit: ut cubicularij epi sint uel religiosi clerici l electi mōachi ut d ei⁹ uita testioniū dicē possint. Itez illud eleutherij pape oib⁹ generaliter dicitur.

Consentire conuincitur: qui cuz possit: peruersis negligit obuiare

N Eglige cuz possis pturbare puersos: nihil est aliud qꝫ fouere. nec carz scrupulo societatis occulte: q manifesto facinori desinit obuiare. Itē hieronym⁹ tā de se qꝫ de alijs monachis in prio prologo biblie scribit dicens.

m Illaudabilis.qꝛ cause materiā criminibus creare noscunt.C de iudi.ppterādū.Et psumit semp: ꝙ inidie cā fiat accusatio: vt vi.q.i.si omnia.ꝛ qꝛ vix sine culpa expiri pōt: iō clerici ab ea abstinere debēt: vt de pe.di.v.qualitas.ū.c.q.vi.decreto.vel dic laudabil quo ad vulgi opionē Naz presumitur alias quia bono zelo accusare: vt cē ō do.ꝛ con.veritatis.Ex charitate eni debet puenire accusatio: cē de accu.siqs epus.Et qui accusat publice saluti custodiā gerit vt.C.de famosis libel.l.vna.

n C Rimiatōes.p alios.i.procuratores.ī.iij.q.ix.absens.

o Et actis.i.actōib⁹ vł ñris epoꝝ suoꝝ: vt xi.c.q.ij.omēs hoc si sūt ignoti: ꝛ est si.ī.iij.q.v.canōica.l tāū valz eis testimoniū pp̄ qd̄ examinatio: vt.xxiij.q.c.i.io.

p P Lacuit.ū.c.ide hadrianus intelligit de infamibus: vt.ī.iij.q.iiij.hi q.ꝛ.i.iij.q.v.canonica.vł itelli cā gratiā ō monachis.l.contra nosis.nā contra ē: ꝙ monachi accusare pñt: vt cē de accu.c.ex pte.ꝛ.i.c. cū pastoras.

q Esse.quiā ad causas actꝫ ꝛ ēt ad ordines qꝛ nō pñt baptizare sepelire pdicare pñiaz dare: vt.xvi.q.i.c.i.

r Quia sunt fiā.qꝛ semper debēt flere.xvi.q.i.placuit.

s N Ullus monachus.nec secularia.i.tutelaz ꝛ procurationem.

t Aut ecclesiastica.baptizare quod olim non licebat eis: vt.xvi.q.i.placuit.iohannes.

Negligere cum possis. videt de prelatis tantum loqui

Perturbare. i. pbibere ⁊ remouere a malo. ⁊ hoc cum cõmode põt illud facẽ: alis nõ peccat q sic nõ pbibet. xxij. q. ij. primum. ⁊ c. faciat. ⁊ fm hoc glibet tenet pbibẽ iuriã a pxio. xxiij. q. iij. nõ iferenda. Illij hoc. c. itelligũt de plat: vt. xxiij. q. iij. duo ista. ⁊ c. ira plane. ⁊ q. vlt. pcterea. vel itelligẽ de atrocib⁹ vt tunc glibet teneatur: vt ex de sen. ex. ẽpte xij. q. iij. c. vlt. ⁊ de pe. di. i. piculose. vel dic q glibet tenet pbibere pximum a peccato cõmittẽdo xxj. q. v. hoc videt. secus i cõmisso. xciij. di. diaconi. io.

Scrupulo. i. suspicione.

Sancta sappe. i. cũ simplicit ⁊ pie viuũt: ⁊ alios nolũt ire pare. ⁊ itelligẽ de plat⁹ q ex officio tenẽtur resistere i mal ⁊ quozũ tacẽtates ẽ mortale peccatuz: ⁊ magnũ dãnuz in eccl̃a opat vt. lxxxiij. di. nemo. Et ẽ bic ar. vitã actiuã eẽ pferendam pẽplatiue: vt vij. q. i. scias. ⁊ viij. q. i. scripturs. ⁊ bñt se vt excedentia ⁊ excessa. cõtẽplatiua ẽptum ad pson̄ã cõtẽplantis magis ẽ secura ⁊ utilis: actiua vo magis laboriosa ⁊ minus secura sed magis fructuosa: vt ex de renũ. nisi cũ pdẽ.

Rusticitas. idest simplicitas.

Nocet itellige hoc negatiue: idest nõ tñ, pdest edificãdo ẽptũ ⁊ resistendo. simile. xliij. di. §. debet. xxij. q. ij. primũ. io.

Admonẽdi. bonũ mediocre qñqz dimittit ppt̃ bonũ obediẽtie: ſz malũ nũqz fieri dz: vt. xi. q. iij. gd ergo. io.

Quãtũ ex uite merito quis ecclesiam edificat: tantum nocet si destruentibus non resistat.

Sancta⁹ quippe rusticitas⁹ solum sibi pdest: ⁊ ẽptũ ex uite merito edificat eccl̃az christi: tñ nocet⁹ si destruentib⁹ nõ resistat.

Item gregorius.

Subditi uicia prelatorum reprehendere studeant.

Admonẽdi⁹ sũt sbditi: ne plus ẽptũ expedit sint subiecti: ne cũ studeãt pluscz necesse est hõibus subijci: cõpellant⁹ uicia eoz̃ uenerari.

Idem generali synodo p sidens dixit.

Clerici seu electi monachi sint cubicularij episcopi.

Quãm⁹ pastozis uita in exẽplo debeat eẽ discipulis: plerũqz clerici qualis in secreto sit uita sui pastozis nesciũt: quã tñ seculares pueri sciũt. De qua re pñti decreto ꝓstituim⁹: ut⁹ quidã ex clericis uel etiã ex monachis electi i ministerio cubiculi pontificalis obsequant⁹: ut is qui in loco regis est: ⁊ tales habeat testes⁹: q ueraz ei⁹ in secreto ꝓuersationẽ uideant: ⁊ ex sedula uisione exẽplũ pfect⁹ sumãt. Item uirgilio epo arelatẽ.

Prauos in sua societate episcop⁹ habere non debet.

Peruenit⁹ ad nos frẽm ⁊ epm nr̃m serenũ massiliensez pzauos hoies in societate sua habere ita deniqz ut pbzũ quẽdã q post lapsũ carnis i suis adhuc dicitur iniqtatibus uolutari: familiarem habeat. qõ a uobis subtiliẽ est requirẽdũ: ⁊ si ita ꝓstiterit: curet uobis sit nr̃a eũ sic uice corrigere: ut ⁊ qui talẽ recipit. non familiaritate fouere sed discat se pot⁹ ultõe cõprimere: ⁊ q receptus ẽ discat lachrymis peccata diluere: nõ in iquitatem imundicijs cumulare.

Item paschalis papa.

Clros boni testimonij semp episcopi secum habeant.

Episcopi⁹ lectioni ⁊ oroni uacẽt. ⁊ semp secũ pbzos ⁊ diaconos: aut alios boni testimonij clericos habeãt: ut fm aplm ⁊ sãctoz̃ patrũ ist̃ituta possint irrepẽhensibiles inueniri. Item iohãnes⁹ baptista cũ duceret eremiticaz uitã: scribas ⁊ sacerdotes ⁊ leuitas iudeoz̃ ad se uenientes aspa increpatõe redarguit. Item ex canonibus diffinit⁹. Illi sacerdotes accusare possunt: q ad eũdẽ gradũ cõscẽdere ualẽt. Cũ ergo monachi ad sacerdotij graduz laudabiliter p tigere ualeãt: pz q ⁊ ipsi sacerdotes libere accusare possunt.

Oe accusatione uero q̃liter fieri ualeat: i cãonib⁹ apte decernit⁹. Ait .n. calixtus papa.

Accusatio semp fiat in scriptis.

Accusatoz̃ pson̄e nũqz recipiantur sine scripto: nec absente eo quẽ accusare uoluerint: quibuslibet⁹ accusare pmittit⁹ codice libro. iij. ti. de probationibus.

Sciant⁹ cũcti accusatores eaz rem se debere iferre in publicam notionem: q̃ munita sit testibus idõeis: ul̃ instructa aptissimis documẽtis: ul̃ indicijs ad pbationem idoneis uel idubitatis ⁊ lucẽtibus. non enim semp cogit⁹ quis inscribere ut in leuibus criminibus. ff. de accu. leuia. ⁊ in crimine abigeatus. C. de abigeis. l. una. ⁊ in cãu ubi mulier accusatur. xv. q. iij. de crimine. ⁊ fm quosdam in crimine apostasie ⁊ ubi christianus iudeam duxisse accusatur. C. de apostat. apostatarum. C. de iudeis. nequis. ⁊ ubi maritus accusat. uxorem iure mariti. iij. q. iij. §. aliquando. C. de adult. ẽptus. ⁊ l. iure. io. hoc falsum est secundum ius canonicum: vt extra de procura. tue fraternitatis. b. Et cum crimen i modum exceptõis ꝓponit: fm quod distinguit: extra de accu. sup bis. Nũc videndũ qd iuris sit circa singulos modos agendi. Denũciatõem pceder admonitio alis remouet denuciãs a denũciatõe: vt extra de accu. sup bis ⁊ c. si quis eps. ⁊ ij q. vij. accusatio. ⁊ c. sicq erga. Item criminosi infames i imici possunt a denũciatõne repelli: vt. iij. q. vij. qui sine peccato. ⁊ c. postulatus. ⁊ xxxv. q. vi. epus in synodo. ⁊ ex de testi. co. preterea. extra de accusa. cum oporteat. ⁊ dictum est. ã. e. q. i. si peccauerit. ⁊ extra. e. qualiter. Pena sic conuicti modica est: qz debet penitere de crimine: ⁊ credo cum non esse remouendum ab ordine vl̃ dignitate: nisi delicti qualitas aliud requirat: vt in simonia: seu scandalũz inde oriatur: ex de no. op. nunci. c.

Electi. i. uolentes: sic. xxij. q. ij. §. abrahã quoqz. ⁊. ff. ꝺ v. sig.

Elt qdã. duos habebit sacerdotes ⁊ tres diacones: vt de con. di. i. iubemus. Sz nũqd Jdicẽte abbate põt sumẽ monachũ epm sibi in socium? non videt cũ hoc sit priuilegiũ pape: vt. ix. q. vl. p principalẽ ⁊. lviij. di. c. i. ⁊. ij. ar. Ꝺ. xvi. q. i. q. vere. io. So. credo q sic: nisi monasteriuz sit exemptuz: cũ maiora possit: ut de excess. pla. sicut unire. b. Sz nõne monachi nũqz exibũt de claustro: vt. xvi. q. i. placuit. Respondeo qñ perfecti sunt: fit hoc vt exterius fructificẽt: vl̃ qñ fiũt epi. ⁊ isti cubicularij possunt esse testes non solũ de cõuersatione epi: sz de facto eius: vt. xij. q. i. manifeste.

Testes. propt̃ hoc i ducit. c. q: q pñt testari ⁊ accusare: nec tñs epi scopus põt ab accusatione repellere: extra ꝺ accu. nulli. ⁊. C. q accu. nõ pos. iniquum.

Peruenit ad nos. in societate. nota q ꝓsumit⁹ Ꝺ aliquez uel pro aliquo ex societate: ut. xxviij. q. i. sepe. lxxxi. di. clerici⁹. ⁊. xviij q. ij. diffinimus.

Episcopi lectõni possint. ã. di. xciij. diacõni.

Johãnes. pbat. cũ hic eremita accusabat q monachi pñt accusare. quod uez̃ ẽ si habẽt speciale mandatuz abbatis. xvi. q. i. q ucre. nisi forte regri nõ possit sine magna difficultate ar. ff. de iniur. ſz si vn⁹ §. filio. ut notaui. xij. q. i. nõ dicatis.

Q. VIII.

De accusatione. Circa hoc notãdum: q aliud est infamatio: aliud denũciatio: aliud accusatio. Infamatio pbibet. ã. e. q. pxor. Accusatõ. v. q. i. c. i. ⁊. ij. Secũda. s. denũciatio ꝺcipitur. ã. e. q. i. si peccauerit. ã. q. pr. quapropter. ⁊ fit sine inscriptione. iiij. q. iij. §. aliquando. Tertia. s. accusatio pmittit⁹ ⁊ in ea inscribitur ⁊ sẽ inscribitur. j. e. libello⁹ fallit tamen hoc in. vi. casibus. non enim semp cogit⁹ quis inscribere ut in leuibus criminibus. ff. de accu. leuia. ⁊ in crimine abigeatus. C. de abigeis. l. una. ⁊ in cãu ubi mulier accusatur. xv. q. iij. de crimine. ⁊ fm quosdam in crimine apostasie ⁊ ubi christianus iudeam duxisse accusatur. C. de apostat. apostatarum. C. de iudeis. nequis. ⁊ ubi maritus accusat. uxorem iure mariti. iij. q. iij. §. aliquando. C. de adult. ẽptus. ⁊. l. iure. io. hoc falsum est secundum ius canonicum: vt extra de procura. tue fraternitatis. b. Et cum crimen i modum exceptõis ꝓponit: fm quod distinguit: extra de accu. sup bis. Nũc videndũ qd iuris sit circa singulos modos agendi. Denũciatõem pceder admonitio alis remouet denuciãs a denũciatõe: vt extra de accu. sup bis ⁊ c. si quis eps. ⁊ ij q. vij. accusatio. ⁊ c. sicq erga. Item criminosi infames i imici possunt a denũciatõne repelli: vt. iij. q. vij. qui sine peccato. ⁊ c. postulatus. ⁊ xxxv. q. vi. epus in synodo. ⁊ ex de testi. co. preterea. extra de accusa. cum oporteat. ⁊ dictum est. ã. e. q. i. si peccauerit. ⁊ extra. e. qualiter. Pena sic conuicti modica est: qz debet penitere de crimine: ⁊ credo cum non esse remouendum ab ordine vl̃ dignitate: nisi delicti qualitas aliud requirat: vt in simonia: seu scandalũz inde oriatur: ex de no. op. nunci. c.

cum ex iniūcto. si aūt i modū ingsitionis sūlit iscriptio fi ē necessaria ꝛ pōt ꝓcedi sine ipso q̄ impetrauit ingsitionē sicut ꝛ cū ipso. ſz fama oz ꝑcedere nō semel ſz sepi⁹ ꝛ apud bonos ꝛ graues: vt eẋ de accu. qualit. ꝛ. c. cū oz. ꝛ de simo. lz. citari ēt oz ifamat⁹: vt audiat eius exceptio: vt eisdē. c. ꝛ eẋ de sen. ꝛ re iudi. cū. i. ꝛ. a. ꝛ i hoc cāu pñt testes recipi lūe nō ꝓtes. vt eẋ vt lit. nō cōtes. qm̄ frequēt. §. iij. pena but⁹ talis ē. Plati sūt ab admīstratōe remouēdi: miozes sūt beneficio pānādi: eẋ. e. q̄ lit. ꝛ de simo. dilect⁹. ſz si i modū exceptōis obijcit crimē: distigue: vt eẋ e. sup bis. ꝛ eẋ. ō oz. cog. cuz dilectus. ꝛ oz esse pñs: eẋ e. qualit. ꝛ in hoc cāu laici bone fame admittūt ad agē dū ꝛ testificādū: eẋ de testi. tā lr̄is. xxij. di. illud. Sz cū crimē obijcitur in modū accusationis semp ē necessaria iscriptio: vt. j. e. libellorū. fallit. in vi. casib⁹. ā. notatis ꝛ i septio ſz q̄s d̄ i cū officialis accusat C. de accu. ea q̄. Jn ꝫ hoc casu pena ē depositio: vt. ā. pri. q. lato. ꝛ eẋ de simo. dilectus.

k a Accusatorum. nec absente. C. de penis ne diu ꝫ. sed illud spāle ē in vilapidatore sic. ā. c. q. vi. §. sūt q̄rz ꝛ nōui. i. q. iij. nulli.

l Quibuslibz. j. v. q. ij. relatuz. sed ꝫ. v. q. vlti. epiphanium.

m a Clāt cūcti. indicijs. xxxij. q. i. dixit. ꝛ. xxxv. q. vi. c. i. ſz ꝫ. iij. q. ix. absens. libellus tñ i absēcia rei ꝓponit. ff. de adul. miles. § seraginta. hoc vez est nisi absens ſt ꝓ contumaciam: vt. iij. q. ix. decernimus. C. de accu. l. vlt.

n q Elisqs. hoc ponitur. C. de accu. l. vltima.

o Vinculū. iscriptionis. i. obliget se ad talionem.

p Dignitatis. q: pariure censent accusator ꝛ accusatus. iij. q. ix. c. vlti. C. de exbi. re. l. vl. tñ ratio dignitatis i ꝫ habetur q: mīnus punitur constitutus in dignitate q̄ſ alter. xxiiij. q. i. qui contra. ꝛ. c. quisquis.

q Similitudo. nisi in casibus exceptis. ā. e. q. ij. §. notandum.

r p Er scripta. absens. pōt enīz libellus dari absente accusato: vt. v. q. vi. epiphaniū. C. de exbi. reis. l. ij. ꝛ ēt die feriato: vt. ff. de adul. miles. §. seraginta. pāus tñ denūciabit eū accusator: quē vult accusare: alīs nō audiet: vt. ff. de adul. denūciasse. ꝛ. C. de accu. absentē. deinde det libellū iudici: iudex tñ non pāus libellū recipiat q̄ſ inscriptio sit facta: ꝛ f deiassorem dederit ꝓ lite ꝓsequēda. C. ad turpil. l. i. ꝛ. C. q accu. non pos. l. ij. postmodum vocandus ē reus fm. l. C. de exbi. reis. l. ij. ꝛ nomē eius recipiet int nomina reoꝝ: ꝛ hoc fit cum lis ē cōtestata. ff. de adul. si maritus. §. ꝓseri

clariorib⁹ expedita. Item eu ticianus papa.

Accusatio sēp oz fieri in scriptis.

Qlisqs⁹ ille ē q crimē itendit: in iudiciū ueniat. nomen rei indicet: uinculū⁹ inscriptōnis arripiat. custodie silitudinem habita tñ dignitatis⁹ estimatione patiat nec ipunitā sibi nouerit līiaz mētiendi: cū calūniātes ad uidictam poscat silitudo⁹ supplicij. Qli uero ad sortilegos magosqꝫ cōcurrunt. nullaten⁹ ad accusatōez sūt admittēdi. Item sixtus papa.

Qli crimē obijcit: De codē. scribat se ꝓbaturū⁹. ꝛ q non ꝓbauerit qđ obiecerit: penā quā intulēit ipe patiat. Sed stephan⁹ papa cōtra uidet. De eodem.

Per scripta nullius accusatio suscipiat: sed ꝓpria uoce si legitia ꝛ cōdigna accusatoris ꝓsona fuerit pñte uidelicet eo quē accusare desiderat: q: nullus absēs accusare pōt nec ab aliquo accusari. Sed calixtus precipit ubi accusator pñte eo quē accusat i scriptis iudici accusationem offerat ꝛ ꝓpria uoce lr̄as sue accusatōis legat. Stephanus autez ꝓhibet: ne absens aliquē ꝓ epl̄am accusare audeat. Que uero sit forma accusationis qs modus cōcipiendoꝝ libellorum: paulus i digesto rū libro de publicis iudicijs ꝛ ti. de accusatōib⁹ ꝛ inscriptōib⁹ ostēdit dicēs. Libelloꝝ⁹ iscriptōis ꝓceptio taľ ē. Cōsul ꝛ dies apō illū ꝓtorē uľ ꝓsulē luci⁹ titi⁹ ꝓfessus ē se meuiā. l. iulia de adulterijs reā deferre: q: dicat eā cum gaio seio⁹ i ciuitate illa i domo illi⁹ i mē se illo ꝓsulib⁹ illis ꝓmisisse adulteriū. Vtiqꝫ. n. ꝛ loc⁹ designādus ē in quo adulteriū cōmissū ē: ꝛ ꝓsona cum qua admissū dr̄: ꝛ mēsis.

ptiones. ꝛ. ff. de iure fis. fiscus. Et pāus habebit inducias. xx. dierum ad deliberandū nō triū tñ vt qđā dicūt: vt. ff. de publ. iud. inter. bēbit ēt inducias. xxx. dieꝝ ad cōponēdos mestos penates: vt. C. de exbi. reis. l ii. fm ca. tñ nō videt q: necessaria sit denūciatio vt talis solēnitas: vt eẋ de accu. lz. in fi.

hoc eni lege iulia publicoꝝ⁹ iudicioꝝ⁹ caueť ꝛ generaliter ꝑcipiť omnibus: q aliquē reū deferūt: neqꝫ aūt⁹ diē neqꝫ horā inuitus cōpbendet. Q si libelli inscriptōnū legitime ordinati nō fuerit: rei nomen aboleť: ꝛ ex integro repetēdi reū potestas fiet. Jtē sbscribere ō bebit is q dat libellum se ꝓfessuz eē: uľ ali⁹ ꝓ eo si lr̄as nesciat. Sz si ali⁹ crimē obijciat: ueluti q: domū suā ꝑbuit: ut stupꝝ⁹ materfamilias patereť: q: adulteriū depbēsuz dimiserit: q: ꝑcium ꝓ cōpto stupro accepit: ꝛ siqđ sile: idipm in libello cōpbēdēdū erit. si accusator ō cesserit aliaue cā eū impedierit: quominus accusare possit: ꝛ siqd simile ē: nomē rei aboletur postulāte reo⁹. Jdqꝫ ꝛ lege iuľ. de ui ꝛ sēat⁹ consulto cautū ē: ita ut liceat alij ex integro repetē reū ſz ītra qō tēpus uidebim⁹ r: ꝛ utiqꝫ. xxx. dies utiles obseruādi sunt.

Elidā⁹ epūs a prōpa sede ō iectus petit r̄ stitui. post r̄ stitutō nē idu citur in causā. inducias postulat. tandē ad eius accusationem ꝓcedit. quidā nō legitie ꝓiūctus uxori ꝛ duo infames ꝛ tres religiosi posuit: q: si aliud iudicandū ē q̄ſ i libello cōpbensum sit: ar. eẋ de causa pos. cum super electione. b.

s L Jbelloꝝ⁹ cōsul ꝛ dies. i stitute accusatōis: q: de die cōmissi crimis logť. nā cōsul ꝛ dieſ sūt ꝓponēdi. bodie ꝑmo ponit ipa toris nomen: postea cōsulis postea idictio postea mēsis ꝛ dies: i auc. vt ſpōat ipatoꝝ nomē colť. v.

t Scio. ideo nomē expōit vt fm qualita tē persone puniat magꝫ vel minus. Sed qđ si ignorať q̄ sit illa ꝓsona videť q: nihilomin⁹ ipm accusare possit: vt. v. q. i. c. ij.

u Lutē diē. cōmissi crimis: sed nō ēcepti libelli: vt ē. dixim⁹. penitus ꝛ nū ē in ciuilib⁹ accusationib⁹: vt. ff. de edendo. l. i. §. diē. a testib⁹ aūt q̄riť dieſ: vt. iij. q. ix. nihilominꝰ. ꝛ. xxxv. q. vi. de parētela ō hoc plene dicem⁹. j. iiij. q. iij. in testibus. ꝛ ēt dicēt i qua parte domus fm. b. dies est assignāda: q: non licet vagari cū discrimine alterius: vt. ff. de iur. l. ꝓtor. Jo. tamē dicit q: ſi aliud tenetur dicē testis q̄ſ accusato⁹ ꝓ

x Se professum. idest se velle prosequi accusationem ꝛ subire talionem si non probauerit.

y Aliud. i. eodē mō ē ꝓcedēdū: si aliud crimē obijciat.

z Reo. hoc ēt faciat lapso biēnio: vt. C. vt itra cer. tēp. l. vlt.

a Elidebim⁹. ff. ad turpil. l. in senatus. §. vlt.

q Elidam epūs. hic pāmū agit an spoliatus sit restituendus ſz supra cā. pria. q. ij. agebatur an spoliatus esset in ius vocandus. Est autem regulare q: spoliat⁹ ab alio q̄ſ a iudice: vel etiaz si a iudice ē spoliat⁹ sine

ꝓdine iuris: semp statiz est restituendus nō obstāte exceptione alicuius crimis vel nō canōice institutōis: vt ex de resti. spo. in litteris. ꝛ. c. itē cū ge. ꝛ. vi. q. iij. deniqꝫ. Fallit i casibus hic notat. Intrusio: vt. j. e. §. patet. sed hoc spāle ē in papa. Dilapidatio: vt. iij. q. ij. qz ea. sz hodie hoc nō tenet: qz nō ē spoliādus aliqs nisi ꝓbata suspicione: vt ex de si. licet. Criminis enormitas: vt. ij. q. v. sup cā. Infamia ꝛ crimis evidentia: vt. ij. q. v. ꝓsbyter. ꝛ q. i scelus. ꝛ. c. māifesta. Itez crimē simōie: ex de si. accusatū ꝛ. c. tāta. Contumacia: vt iij q. ix. decernimus. Scāda. lū: vt. iij. q. vi. ꝟ gppe. Formicatio: ex de di uoz. significasti. Itē cū reꝰ est absens: ex de offi. iudi. de le. ꝓsultatōꝫ. Cuz iccirco dicit: ex ō resti. spoli. olim. Itē cū spoliatio ē ꝓbata in modū exceptionis: ex de oz. cog. cū dilectꝰ. Itē fm quosdam cū inconuinēti spoliatꝰ vult ꝓbare exceptionez: ex de resti. spo. litteras. ff. ad ex

Q. .I.

bibēdū. l. iij. §. ibidē. Itē cuz a muliere obij cit sententia viri vt ex de resti. spo. ex transmissa. Item in casu quē bēs: extra ō dnoz. gaudem. i fi. Itez exceptio rei iudi. ij. q. vi §. diffiniūa. Itē exceptio iurisiurādi vel pacti fm quosdaz: vt ex de resti. spo. accepta. Itē si sub cōdītōe possedit: ex de resti. spo. oliz cām. Itē si ex gra vt ꝓcario possedit. j. x. q. iij. qz cognouim. ꝛ ex de excel. pla. cū ad quozūdā. Itē si possedit vt colonus. ff. de vi ꝛ vi ar. cuz fundū. Hoc aūt scias: q quatuoz sūt auxilia ꝓdita p que petit restitutio: actio: interdictū: cōdictio ex canone: iudicis officiū. Actione petit restitutio: ut actōe qō metus causa. dat restitutio ℈ quē libet possessozē. ff. qō me. cā. l. metū. §. volēti. Itē actōne de dolo petit restituno ꝛ p illā nō fit restitutio cōi illū g dolū fecit. ff. de dolo. l. si plures. Itēip interdictū restitutio dat cōi illū solū qui viz fecit: vt ex de resti. spo. cū ad sedē. in fi. Per cōdictōnez ex cano ne dat restitutio cōi quēlibet possessozē: vt ex de ap. bone me. ꝛ j. e. reintegrāda. Itē p indicis officiū petit restitutio cū aliqs ꝓpter absentiā ꝓdit rē suā de qua agit. ff. ex qui. cau. ma. l. i. ꝛ p totum ꝛ illa pōt agi ℈ quēlibz possessozez: vt. xvi. q. iij. §. porro.

accusatozes testes de domo sua ꝓducūt ꝛ alios sibi inimicos extra suā ꝓuinciā. reus crimino so iudici offert ab uno tm̄ audiendus ꝛ iudicādus. qdā ō accusatozib⁹ testibus absētes p epl̄az illū accusare ꝛ in eū testificari ꝓtēdūt. Cū mlta capl̄a ei obijcerēt: in primo accusatozes deficiūt. demū accusatio in accusatozem uertit. Hic primū querit: an restitutio dāda sit qbuslibet expoliatis. Secundo de iducijs: an post restitutōez tm̄ dari: an ēt post uocationē ad cāz qbuslibet ꝓcedēde sūt. Tertio quo spatio mēsium utrīq; sint ꝓcedēde. Quarto an infames ꝛ ñ legitie ꝓiūcti ad accusatōez sint admittēdi. Quinto an testes de domo accusatoꝝ sint ꝓducēdi: l̄ inimicoꝝ uox sit audiēda. Exto an extra ꝓuinciaz reus sit ꝓducēdus. Septio an sit audiēda ei⁹ sententia quē cū reo parificit malicia. Octauo an ab uno tm̄ ep̄s sit audiēdꝰ ul̄ iudicādus. Nono an accusatozes ul̄ testes i absētez uocē accusatōis uel testificatōis exhibē ualeāt. Decimo an deficiētes in ꝓmo capl̄o sint admittēdi ad sequētia. Vndecimo an accusato liceat accusationē in accusatozem uertere.

Quod restitutio qbuslibet danda sit: multis auctozitatib⁹ ꝓbatur. Primo enī gaius papa.

Expoliatis ul̄ eiectis omnia sūt reintegranda.

Episcopis⁹ suis⁹ reb⁹ expoliatis uel a ꝓpzijs sedib⁹ eiectis oia q̄ eis ablata sūt legib⁹ sūt integranda: qz ꝓuisq; hoc factū fuerit: nullū crimē eis obijci potest. Itē fabianus papa.

De eodem.

Episcopi si a ꝓpzijs sedibus aut ecclijs sine auctē romani pōtificis expulsi fuerit: anteq; ad synodū uocent: ꝓpzius locus ꝛ sua oia eis reitegrāda sūt. Nulla eni rō pmittit: dū ad tēpus eoz̄ bona uel eccl̄ie atq; res ab emul aut a qbuscūq; detinentur: ut aliqd illi obijci debeat. nec qcq; pōt eis qlibz maioꝝ ul̄ minoꝝ obijcē dū suis ecclijs uel rebus uel ptāti bus carent. Sed notādū ē: q restitutōnis snia sola nō sufficit: nisi pītialit oia iudicis officio restituant: ut eiect⁹ uel spoliatus ēt naturalē possessionē recipiat: siue aio suo ꝛ corpore alieno ueluti p ꝓcuratorē: siue aio ꝛ corpore suo

Uncta quoq; q̄ sibi ablata sūt uel fuerāt quacūq; ꝓditōe i eodez loco: unde surrepta fuerāt: reuocāda sunt. Nicolaus iohannes urbis rome epūs scribit zacharie archiepiscopo.

De eodem.

Reintegrāda sūt oia expoliatis uel eiectis epis pītialiter ordinatōe pontificū: ꝛ in eo loco unde abscesserāt fūdit⁹ reuocāda quacūq; cōditione tēporis aut captiuitate aut dolo aut uiolentia maioꝝ ꝛ p quascūq; iniustas causas res eccl̄ie ul̄ ꝓpzias. i. suas substantias ꝓdidisse noscunt. Itē eusebi⁹ apostolice sedis episcop⁹ omnibus episcopis.

De eodē.

Reitegrāda sūt oia expoliatis uel eiectis epis cetera: usq; fūdit⁹ reuocanda eodez mō ut supra. Item alexander papa.

Non est sacerdos qui fratruz se subtrahit obsequijs.

a e Episcopis. oia. ēt deposita: vt. ff. depositi. l. i. §. g autē. ꝛ. ff. de vi ꝛ vi ar. l. i. §. q autem.

b Nullū crimē. a spoliatoze vl gnāliter a nullo: cū sit iermis: vt. j. e. q. ij. oz.

b Nullū crimē. ꝑ quo fuerūt spoliati fm. b. vl nec illud nec aliud potest obijci a spoliatoze. ij. q. ij. in scripturis. ꝛ. c. nullus. Sz mirꝫ ē si aliqs non pōt eū de crimie illo accusare: vt. j. q. ij. cum ecclesie. ꝛ. c. ꝓxi. cuz res int alios acta alijs nō ꝓiudicet. Itē nūqd spoliatoz pōt eū accusare postq; est restitut⁹? ar. q non: ex de resti. spo. itē cū ge. ar ℈ q possit saltē citarit. j. e. q. ij. audiuimus.

c Episcopi. si tamē spoliat⁹ velit agere ℈ spoliatozē recōuenire pōt ab eo: vt. ar: ff. de iudi. l. ij. §. itē. sz hoc vez ē cū nō agit ō spoliatione: extra de ordi. cog. cum dilectus.

d Obijcere. qd si nullus velit petere restitutionem: vt sic nō puniat de crimine ꝓ quo est spoliat⁹ cū ñ inde grauiozē penam meretur dicerem q in tali casu bñ possit accusari añ restitutionem: ne fraus sit ei lucrosa: ar ex de iudi. intellexim⁹. ꝛ. ti q. iij. pānlegium. sed si minozē penaz de illo crimine meret: tūc nō est accusandus de illo cū satis sit punitus: ar. ij. q. vi. siqs. ex plurib⁹

e Sed notādū. naturalem. nec sufficit dare pignoza: ex de sen. ꝛ re iudi cū aliqb⁹. similit i pactoriū pignus ē qs corporalit mittendus ff. de pig. act. nō ē mirꝫ secus in cōuentionali. ff. e. l. i.

f Reintegrāda. ꝛ in eo loco. etiaz vltra mare: ꝛ sūt reuocāda sūpib⁹ spoliatoris. ff. de rei vē. si uero.

g Captiuitate. j. xvi. q. iij. porro. ꝛ. c. ꝓcedēti

g Captiuitate. si eni p vim aliqd ab eo extoꝛ ti ē ablatū. j. annum pōt agere cōtra detētozem in quadruplū post annum in simplū. ff. de vi ꝛ vi ar. li. sed si p metū est extortum aliqd: tūc cōtra oēm possessozem agit. j. annū ad quadruplū cū nō vult restituere. ff. qō me. cā si cum exceptione. §. i. ij. ꝛ iij.

b Aut dolo. ꝛ tūc vsq; ad biēniū pōt cōueniri q dolum cōmittit: vt. C. de dolo. l. vl. sed perpetuo pōt cōueniri actione in factū de eo qō ad eū puenit. vel si dolo fecit quo minus ad eum pueniret: vt. ff. de dolo in heredē. ꝛ l. catenus. ꝛ. l. dolo. Cū aūt canō eqparet dolum metuz vel violentiaz: videt q cōdictōe ex hoc canone quilibz possidens possit conueniri: ar. ad ꝑ extra de iudi. qz. ꝛ extra de transac. veniens. ꝛ extra de emp. ꝛ ven. peruenit. extra vt lit. pen. ecclesia. ꝛ extra de app. bone memo. ꝛ est expressum extra de resti spo. sepe.

b Aut dolo. ar. q restituēdus sit q dolo suo iuri renūciat: vt. j. xv. q. vi. c. i. ꝛ. j. xxx. q. i. dicitur. ꝛ. C. de inof. testa. eū qui. i. fino. extra de bis que vi me. aut causa fi. cum dilectus. contra. ꝛ. xx. q. iij. constituit.

l n Nulli auxilio. epi sibi inuicē debēt pstare mutuū auxiliū: vt. s. di. xc. pcipim⁹. ⁊ iō īducit hoc. c. s. ꝙ semp sit subueniēdū spoliatis.

k Uestro. ar. ꝙ qlibꝫ tenet̄ patrociniū p ecclia pstare. xcvi. di. si. imꝑatoꝛ ⁊ si coñ ecclia; suā staret puniādus eēt eo: qđ hꝫ ab ea. ⁊. j. q. vij. c. i. C. locati milites. ⁊ est expssum: ex̄ de postula. c. vltimo.

b q Quanto. idest quali ⁊ si longo tēpoꝛe fuit spoliat⁹: longo tēpoꝛe erit restituus: sic. xc. di. siquis monachus. in fi.

c Cum ecclesia. sponte. ar. ꝙ spoliatus suo iuri pōt renūciare ar. coñ ex̄ de resti. spo. solicite.

d o Oportet. nudi. ecce ratio canonis quare spoliatus nō tenet̄ respōdere. ⁊ ē forte ideo statutū: qꝛ cū est spoliatus non pōt sufficē ad sumptus iudiciales: nec inueniūt hoīes adeo fauoꝛabiles. ⁊ per hoc videt̄ ꝙ non etiam spoliatoꝛi neqꝫ alij tenetur respondere super aliquo qđ ei objicit̄: ar. .s. c. cum ecclesie. ⁊. s. q. p xi. c. ij. Itē̄ videt̄ ꝙ si modicum esset ei ablatum: ꝙ tunc quilibet ⁊ pro

Q. II.

qualibꝫ causa teneat̄ respondere.

l d Deus.

m p Pateat. siqs pecunia. s. di. lxxix. siqs pecuniā. hoc tamen ibi nō dicit̄ sed meli⁹ posset induci quod ē. xxiij di. in nomine. vt etiam nulla ei audientia det̄ de illo inuenies. xiiij. q i. in principio.

n Nō ꝯtinuato. i. si ñ interponit̄ ꝯtrari⁹ act⁹ ff. de testa. heredes palam. vel cōtinuato cuꝫ pⁱmuꝫ potuerit. ff. ad turpil. l. ij. §. cōfestim.

d De inducijs. Quinqꝫ sūt genera induciarum. Restitutoꝛie: pparatoꝛie: citatoꝛie: deliberatoꝛie ⁊ iudicatoꝛie. In cā criminali restitutoꝛie nō erūt minores. vi. mēsib⁹: nec maioꝛes anno. j. e. eiectis. vl' veri⁹ ē ꝙ sūt arbitrarie: vt. j. e. si epus. Citatoꝛie erunt vni⁹ vl' duorū vel triū mēsiuꝫ: vt. iij. q. v. c. i. ⁊. v. q. iij. c. i. ille aūt q̄ habētur. v. q. ij. c. pñti. sūt pꝛīnales adiectōes. de qb⁹ mentiunt̄ qdam ꝙ sūt clericoꝝ minoꝝ vl' laicoꝝ: tñ ar. ē p eis. xv. q. vij. si aūt. alie sunt pꝛ̄sbroꝝ vl' diaconoꝝ: vt dicūt. Preparatoꝛie erūt anni ⁊ dimidij: vel vnius anni vl'. vi. mēsium: vt. j. e. q. iij. de inducijs. ⁊ he dant̄ añ lit. cōtes. ⁊ post. v. q. ij. si pꝛīmates In ciuili aūt cā sunt inducie deliberatoꝛie. xx dieꝝ. vt. j. e. q. iij. offeratur. Citatoꝛie. xxx. dierū: in auc. de lit. §. oēm ⁊ p̄ triuñ edictū: vt. xxiij. q. iij. de illicita. Iudicatoꝛie quatuoꝛ mensium que dantur iudicatis: vt ex̄ ō offi. indi. dele. querenti. In criminali vero non dant̄ deliberatoꝛie: qꝛ cert⁹ debet eē reus: vtrum velit crimen cōfiteri an negare cuꝫ sciat se esse reum vl' non. Itē nec iudicatoꝛie dantur: qꝛ ibi pena non differtur nisi in casibus: vt. xi. q. iij. cum apud.

e a Audiuimus. infamatos. ō facto vl' ab emulis. alias non restituerentur si essent infames.

Nulli dubiū est: qꝛ boni a malis semp psequāt̄ ⁊ tribulantur. ppter qđ nos opoꝛtet hūiliari sub potēti manu dei: ut liberet nos in tpe tribulatōis. Naꝫ diabolus nō cessat circuire: querens quē devoꝛet: ⁊ querē quos ex fidelibus pdat: ⁊ maxīe illos quos ardentioꝛes i suitio saluatoꝛis eiꝰ familiares iuenerit. familiares dico eos quos sacrari ⁊ i oꝛdīe apostolat⁹ ꝯstitui uoluit. ipi. n. p populo int̄pellant: ⁊ ppli peccata comedūt: qꝛ suis pc̄ib⁹ ⁊ oblatōib⁹ ea delēt atqꝫ ꝯsumūt. ⁊ ifra. Qui aūt ex uro fuerit collegio ⁊ ab auxilio uro⁹ se subtraxerit: magis scismaticus q̄ sacerdos esse pbabit̄. Ecce ingt ppheta q̄ bonum ⁊ q̄ iocundū habitare fr̄es i unuꝫ Illi uero nō habitāt in unū: q fratrū se solatio subtrahūt: aut qđ deterius ē fratribus insidias aut laqueos ponūt. ⁊ infra: dñꝫ crucifigūt q eū in sacerdotibus suis psequūt̄: qꝛ crux a cruciatu dicitur. magnū uero cruciatū sustinꝫ qui uim patit̄. Itē fabianus papa

Excōmunicētur qui opprobriuꝫ ⁊ calumniā inferūt sacerdotibus

Deus ergo fratres ad hoc preoꝛdinauit uos ⁊ oēs q sūmo sacerdotio funguntur: ut iiusticias remoueatis: ⁊ psūptōes abscidatis: ⁊ in sacerdotio laboꝛātib⁹ succurratis: opprobrijs ⁊ calūitatib⁹ eoꝝ locū ñ pbeatis: sꝫ ei q calūniaꝫ uel opprobriū patit̄ adiutoriū feratis. illū uero q calūniā uel opprobriū facit abscidatis: ⁊ domino in suis sacerdotib⁹ opē feratis. Patet ergo ꝙ expoliati pus sūt pñtialit̄ restituēdi: anteq̄ ad cām sint uocandi. Sed objicitur ubi nō fuit legitia institutio: ibi ñ pōt esse restitutio. Nō eni pbat̄ destitut⁹: q pus nō fuit institut⁹: ac p hoc nec restauratōneꝫ postulare pōt. Illi ergo quoꝝ electio uiciosa ē: ul' q a clero nō sūt electi uel a pplo expediti: ul' qꝛ p simōiam irrepserūt: nō sūt hn̄di inter epos. ⁊ iō s a sedib⁹ q̄s tenere uidebant̄ expulsi fuerint: nō possūt restitutionē petere anteq̄ uocēt̄ ad cām. unde supra i tractatu oꝛdinandoꝛuꝫ: siqs pecunia uel gr̄a humana seu populari ul' militari tumultu ⁊ cetera. Sed hoc in eo cāu itelligit̄: qñ aplica sedes p uiolētiā occupat̄: quo casu iudex ñ īuenit̄: cui⁹ officio ille apostatic⁹ possit excludi. In alijs aūt locuꝫ nō hꝫ: cuꝫ uiolēta possessio nisi p iudicis sñiaꝫ uiolento detractoꝛi detrahi nō possit. Si autē uerus dñs bello nō ꝯtinuato sꝫ renouato ui illuꝫ de possessione eiecerit: iudicis auc̄te pdoni possessioneꝫ restituet. si ergo epi a sedib⁹ quas quoquo modo tenere uidebant̄: nō p iudiceꝫ sed uiolent̄ eiecti fuerint: post eiectionē restituēdi sūt añ regularē ad synodū uocatōeꝫ

De inducijs aūt post restitutionē pstandis: ⁊ quo spatio tēpoꝛis concedēde sint scribit iohānes papa dicens.

Secundū tempus expoliatōnis concedunt̄ inducie restitutōnis.

Quāto⁹ tpe expoliati ul' expulsi esse uidebant̄: anteq̄ ad synodū cōuocent̄: sub codeꝫ spatio tēpoꝛis eis iducie indulgeantur. Item pelagius papa.

Dum possessiōes ul' res epi detinentur: aliqd sibi objici nō pōt.

Cum eccl'ia alicui⁹ epi aut possessiones ul' res ab eius emulis ul' a qbuscūqꝫ alijs nō sua spōte detinet̄: aliqd illi nō dꝫ aut potest a quoq̄ ante reintegratōem omniū suaꝝ rerū objici. Sꝫ pus illi legib⁹ reintegrāda sunt oia: ⁊ postea tēpoꝛe a pr̄ibus pfinito negocia sūt uentilanda. Item stephanus papa girādo laodicēsi.

Ante litem contestatā uiolenter ablata restituantur.

Opoꝛtet⁹ ut primū uos tā de inuasis ciuitatib⁹ ⁊ monasterijs ⁊ mānsis: q̄ de reliqs generaliter reb⁹ reinuestire faciatis: qꝛ nec nudi ꝯtēdere: nec iermes iimicis nos debem⁹ opponere. Item euaristus papa.

Deijciant̄ a clero ⁊ ifames fiant qui loca expulsoꝝ adulterina feditate inuaserunt.

Audiuimus⁹ quosdā a uobis infamatos ⁊ dilaceratos epos a ciuitatibus pprijs expulsos: qꝛ alibi cōstitui epi nō possunt nisi i

f
g Quia alibi.t.ſ.lxxx.di.epiſcopi.

Habueritis. Sz quid pñt hñe querelā? crimīalē nō pñt cū ſint inimici:ex.de reſti.ſpo.itē cū qs.nō ciuilē:qz eccideruñt a iure ſuo xvi.q.vi.placuit.forte logt de bis q ſuā iuriā pſequūt: vt.iij.q. vi.omnibus.

b e Jectio. anniuerſarie.ad plus: vel.vi.menſiū ad min⁹.

i p Rius ergo.

k t Andiu.

l s Jepus. detētione. ſi detines me ne poſſim intrare poſſeſſionē: cōpetit mihi intdictū .ff.ne vis fi.ei q in poſ.mit.l. i.§.ſine aūt. t xcij.di. ſiqs. t in conſtitutōe ex ō reſti.ſpo. ſepe.

m Cōuocari ſed nūqd veni et allegare pri uilegiuz: vt ex de ap.cū para ti:Rñdeo nō: cū ꝓſtet cuz eē ſpoliatū:ſic.ff. de peculio. eo tpe. Scias er go q vbi eui, dēs ē citatōez nō tenere reuſ nō tenet veni re ēt ad allegā dū ſuuz primi legiū. Scias ergo q qñqz citatio nō valz qz intra angu, ſta tēpora fit: vt.v.q.ij. c.i. qñqz nō valet qz nō exꝑmit cā ꝗre fiat cita tio:vt.v.q.ij.c vi.qñqz nō va let quia nimis maturat pem ptoriū:vt ex ō dilatio.dilecti. qñqz nō valet citatio rōe tēporis:vt ſi fiat tpe feriato:vt.xv.q.iiij.c.i.t.ij.t.ff. ō fer.l.i.qñqz nō valet rōne loci:vt ſi citat ex puincia vltra duas die tas:vt ex de reſcrip.nōnulli.vel ſi citat ad locū piculoſū vl inbo neſtū:vt ex de ap.ex pte.ff.de arbi.ſi cū dies.§.ſi arbit. qñqz non tenet rōe iudicis:vt ſi cuidēs ēipm nō eē iudicē q citat: vt ex de offi.iudi.dele.ex lfis.t ex de ap.ſi duobus. Jtē nō valet ſi reſcri, ptū apltcū nō inſerit:vt ex de dila.ꝓterea.t ex de offi.iudi.dele.cū in iure. Jtē ſi cuidēs ē iudicē eē ūmicū:vt.iij.q.v.qz. Jtē nō valz ſi ille q citat⁹ eſt:ſpoliat⁹ ē:vt hic. Jtē nō valz ſi ad querelā liberti citatur pſonus.iiij.q.ij.liberti. Et generalit vbicunqz cuidēti ex ceptione reus ſe tueri pōt.ff.de iudi.non videt. Sed ſi dubium ē an citatio teneat:tūc.tenet uenire ad allegandū ſuū priuilegiū: vt extra de ap.ſi duobus.t.c.cum parati.ff.de iudi.ſiquis ex aliena Jnuenio tamē q citatio qñqz nulla ē:t tamen niſi defendatur ci tatus,pcedet contra ipm:vt.ff.iudi.ſol.ſi reus. Item inuenio q citatio eſt iniuſta ex pſona agentis:cū agens agit calūnioſe: t tamen niſi citatus ve nerit ad iudiciū punit:vt extra de accu.veniens.t ar.ff. ne quis eum q in ius vo.eſt vi eximat.l.penul.io Tuti⁹ tamē ē q citatus vadat allegaturus priuilegiū ſuū:vel appellaturus ſi cū grauauerit:niſi qñ cōſtat eum nō eē ſuum iudicem.b.

n Utel pūdicari. i. pū iudiciū fieri.

o Spōte.hic aſſignāt qdā aliquez poſſe iuri ſuo renūciare. vij. q.i. qz piculoſum.t.C. de epiſ.t cle. ſiqs in ꝓſcri bēdo.certe ꝯoīrū inuitur ex illo verbo mini me:nec hoc refert niſi ad illud vbū vocari.

p Diu. dicit diu qđ eſt vſqz ad q̄tuor mē, ſes: ſic.lxiij.di.lectis. ſic hec dictio mox am pliat.xx.q.ij. c.i.

q Utel.v.uel.vi.ar. in, ducias eē arbitrarias: ex de ap.cum ſit roma na.ff.de iudi.nōnūqz. ſz ar.ꝫ in auē. de nup. §.ſed hoc qdē. xxviij. di.de his ūn fi.t.j.e.q. iiij.c.i.

r Aut ꝓuocatus. qñ poſſibile ei ſit.

s Juſte.i. ſi inſtū cri, men ei obijcitur.

q Elia ea. Jō forte remouet ſuſpec, tus ab adminiſtratio ne: qz forte timoz ē ne corrūpat iudices. Et iō nec creditores ei ſolue tes liberāt.ff.de ſolut. q ſi forte

b Donec cā.in crimi, ne dilapidatōis ſpecia le eſt:q ſequeſtrat poſ ſeſſio a poſſeſſore ante quā ſit conuictus coñ id.xvi.q.iiij.volumus. nam t poſt appellatio nez ſequeſtratur ab eo poſſeſſio.ff.de ap.ipe, ratores.t.ij.q.vi.quo, tiens. Quaz cito ergo aliqs accuſatur:ſtatim ab eo remouenda ē ad miniſtratio:ut hic.t.C de ſuſpec.tu.l.eū.t ſine accuſatore pōt remoue ri:ſi iudici liqueat ex apertiſſimis argumētis eū ſuſpectū.ff.de ſuſpec. tu. L.iij.§.p.Suſpectū aūt dicim⁹ illū:q moꝛib⁹ talis ē ut ſuſpectus dici debe at:ut.ff.de ſuſpec.tu.ſuſpectus. Nec audiret talis lz uellet ſatiſdare:q bñ adminiſtraret:ut inſti.de ſuſpec.tu.§.nouiſſime.hodie tamē videt q non eſt remouēdus ab adminiſtratōe:niſi,pbet ſuſpicio:ut ex de ſimo.licz beli. Jtē ad accuſationē glubet admittit:ut in auē.de nō alie. aut pmutan. in fi.t.C.de ſuſpec.tut.l.eū.t.l.pretatis.t abſens pōt condēnari:ut.C.de penis ne diu.nec.eni aliquo dz gaudere priuilegio qui ſeruos contuber, nales affluxit:ut.C.ubi de ratiocinijs agi oportet.l.ij.tū,pbabil⁹ videt q ſoli illi admittant quoꝝ intereſt:ut.xvi.q.vij.filius.t.ſ.ij.q.vij.quapꝛopt. uel ſaltē ſoli clerici:ut.xij.q.ij. nō liceat.nam in popularibus actionibus non admittūtur infames:ut.ff.de popula.actio.popularis. Jtē nec ad ac, cuſationē talū index ſtatim remouebit accuſatū ab adminiſtratione: ſed ſummatum cognoſcet an calūnioſe accuſetur an non:ar.ff.de ꝓtor.ſti.l.i.

ciuitatibus nō minimis: t alios ipis uiuētibus ꝓſtitutos. Jō hoc uobis ſcribim⁹:ut ſciatis hoc fie ri ñ licere:ſz ꝓpꝛios reuocari t in tegerrime reſtitui debere. Illos uero q adulterina feditate ſuas ſponſas: qs uxores eoꝝ ꝑfixo te noꝛe eē itelligimus:tenēt: eiici t adulteros atq; ifames fieri coſq; ab eccleſiaſticis honoꝛibus arceri iubemus. Si autē aduerſus eos aliquam querelā habueritis⁵:his pactis inquirendum erit:t auēte huius ſancte ſedis terminanduz Item gelaſius papa.

Inducie ſex menſium electis uel ſpoliatis pꝛeſtentur.

Electis⁹ uł ſpoliatis poſt inte grā reſtitutionē āniuerſarie iuducie uel ſex menſiuz indulgen de ſunt. Item euſebius.

Poſt reſtitutionem inducie pꝛe ſtande ſunt.

Prius⁹ ergo oportet oia legib⁹ expoliatis reitegrari: t eccle ſias q ſibi ſublate ſūt cū omni pri uilegio ſibi reſtitui. t poſtmoduz nō ſub anguſto tpe ſpatiuz cis in dulgeat:ſz q̄tuz expoliati uel ex pulſi uidebāt: anteq; ad ſynodū conuocentur. Item felix papa.

Andiu⁹ i ſede,p De eodē, pꝛia pacifice t ptātiue cuncta acta diſponens reſideat:q̄diu ex pulſus uel expoliat⁹ ſuis carere uiſus eſt rebus. Idem.

Ante reſtitutionē aliqs ad cauſā reuocari non debet.

Epūs ſuis fuerit aut eccle ſibi cōmiſſe rebus expoliat⁹ aut qō abſit qō alienū ab omnib⁹ eſſe debet fidelibus:a ſede ꝓꝛia electus:aut ēt detentione aliqua de ſuis ouib⁹ fuerit ſeq̄ſtrat⁹: tūc canonice ante pſtino ſtatui reſti tuat cū oi priuilegio ſui honoꝛis:t ſua oia que inſidijs inimicoꝝ ſuo rum ei ablata fuerant:legib⁹ rein tegranē. Nō.n.conuocari⁹ pote rit uel⁹ pꝛeiudicari: niſi ipe ꝓ ſua neceſſitate minime tñ iudicādus aduenire ſponte elegerit. Nulla tenus ergo a quoq; cogat:anteq; integerrime oia que per ſuggeſtō nes iuoꝝ iimicoꝝ amiſerat:pote ſtatui eius ab honoꝛabili concilio legali oꝛdine reintegrēt. Pꝛeſul uero cuz omni honoꝛe ſtatui pri ſtino reddat:t ipe diſpoſitis oꝛ dinatiſq; libere ac ſecure diu⁹ ſuis reb⁹ tūc regularit ifra. iiij. uel⁹. v. uł. vi. aut. vij. mēſes iuxta q⁹ poſ ſibilitas ei fuerit:t nō añ⁹ cōuoca tus ad tēpus i legitio ꝓcilio t ca nonico ꝓueniat ad cām:t ſi ita iu ſte uidet accuſantiuz ꝓpoſitōib⁹ reſpondeat. Quod ſi male uiuē do facultates ecclie diſperſit eps ab eius patrimōio quouſq; de di lapidatione reruz eccliaſticaꝝ co gnoſcat:ſubmouēdus ē exēplo tutoꝝ uel curatoꝝ q duz fuerint ſuſpecti:a tutela uel curatione re mouet;donec de ſuſpecto cogno ſcat. Nde pelagius papa pe tro pꝛeſbytero.

Ab adminiſtratōe remoueant qui res eccleſie male uiuēdo diſpgūt.

Elia ea q̄ de fraudib⁹ max ilia ni pſbr relatōne ſupplicū ad aures nras flebili uenerūt: ñ faci le ſm ueritatē agnoſci potuert: ni ſi facultas ecclie quā i uſus ſuos male ꝓuertēdo diſpſit: ab ei⁹ ptā te donec cā cognoſcat ſeponat ic circo nos cū t a ſupꝛadicte ecclie

§.vl.Et sic sciuerit suspectū:ꝛ passi sūt eū p aliqꝫ tēpus eē in admistratōe nō videt qꝫ tales possint dicere eū suspectū:vt.ff.de pūl.cre. creditores.ꝛ ar.eꝫ de his q̄ fi.a ma.p.c.ex ore.ꝛ ar.eꝫ de accusa. nulli. q aūt criminaliter puict⁹ ē:remouet ab ordine.si vero ciuiliꝫ:tm̄ ab admistratōe:eꝫ de simo. p tuas i fi.ꝛ regulares plati ex modicis causis remouent ab admistratōe vt i eadē decre.p tuas.

i fi. Itē si iō qs remouet:qz dolose admīstrauit:ifamis ē factus sz si,ppt negligētiā remouet nō fit ifamis

Q. III

vt.C.de iudpec.tu.l.vl. Hoc aūt scias qꝫ q̄ꝫ administrat qs tpalia q̄ꝫ spiritualia:ꝛ sm hoc remouet ab istoꝝ ꝛ illoꝝ admīstratōe. xij.q.ij. vulterane. vñ licet qs sit remotus ab admistratōe tpaliuz,pter suspicionē:adhuc tñ remanet platus quo ad obediēdum sibi: vt viij.q.iiij.nōne.ꝛ.xv.q vlt.c.vltimo.

c Quod vero. ß questio logt de iducijs p paratorijs.

c Elm accusatus. a se electi.ē.cā,p xi.q. vi.a iudicib⁹.cōn sed istud forte obtinet in crimie.alr cōn.ff. de iudi.obsernādū. quid iuris sit. de hoc quere xi.q.i.c.iij.

d Ꝫ inducijs vero cpoꝝ. eedē sunt ꝓbꝝ ꝛ diaconoꝝ ꝛ ꝓbdiaconoꝝ.xv. q. vij. si autem.

f Responsiones.i.exceptiones:quas ,pbare tenent.ff.de,pbationibus in exceptionibus.

g Cōfirmādos.i.con probādo eos honestos qō forte post publicatōez pōt facere:non q eos debeat istruere qd dicāt: qz hoc esset ꝓbꝝ nare vel potest confirmare illoꝝ testimoniū qui sunt ,pbati criminosi adducendo alias ꝓsumptiones ,p dictis illorum:qz ꝛ si debilitent dicta talium:non tamē ex toto euacuātur:vt eꝫ de proba.licet.ꝛ extra de simo.licet beli.in fi.

patrimonio uolumus interim ſb mouere:ꝛ in uſo discussionis ipi us tpa moderamine detineri.

Quod uero post uocati nem uenienti ad iudici um iducie negāde ñ sūt idem felix testat dicēs

Uēēti ad iudiciū iducie ñ negāt

Quam accusatus ad iudicium uenerit:si uoluerit inducie ei petēti a prib⁹ ꝓstitute absqꝫ ipedimēto ꝓcedāt ꝛ iudices a se electi sibi tribuāt. Itē ex epla felicis pape.ij.fratrib⁹ egyptioꝝ.

Quot mensiuz inducie episcopis prestande sunt.

Ee inducijs uero epoꝝ sup q b⁹ ꝓsoluistis diuersas a prib⁹ regulas ꝓstitutas inuenim⁹. qdaz n.ad repellēda impitoꝝ machinamēta ꝛ suas ꝓparandas respōsiones ꝛ testes ꝓfirmādos ꝛ consilia epoꝝ atqꝫ amicoꝝ q̄rēda annū ꝛ sex mēses mādauerūt cōcedi.qdā aūt annū:in quo plurimi ꝓcordāt.min⁹ uero q̄ sex mēses ñ repperi:qz laicis hec idulta sūt q̄sto magis vñi sacerdotib⁹. ꝛ infra. Inducie uero nō ſb angusto tpe:sz sub lōgo tpis spatio ꝓcedē de sūt:ut accusati se ꝓparare possint:ut uniuersos cōicatores i p uincijs positos ꝓuenire ꝛ testes prepare atqꝫ ꝓtra insidiatores se pleniter ualeant armare. Itez leutherius papa.

De iducijs prestandis.

Inducie non modice dande sūt ad ingrēdū: ne aliqd pro

r Persona.idest testis uel aduocatus.

s Exptinētib⁹.i.q̄ modico freto distāt:ut.ff.ō v.si.si notōez.§.i.

t Eldicantes.exegerit.vsqꝫ in finem litis.

u Amplius.in pecuniarijs nō dat amplⁱ dilatio q̄ꝫ semel:nisi in opinatū qd emergat.sed i criminalibus dant actori due: reo tres

pere agi a quacūqꝫ pte uideat: qz p̄ surreptionez multa,pueniūt.

Item damasus. Palea.

Inducie accusatis in crimi nalibus causis sex mēsiū uel eo āplⁱ si necesse fuerit ꝓcedēde sūt.

Patiū uero dilationū sicut in iij.libro codicis ti.de dilationib⁹ inuēit:hac rōne moderādū ē:ut si ex ea,puincia:ubi lis agit:ul' instrumēta ul' ꝓsona' poscūt: ñ amplius q̄ꝫ tres mēses idulgeāt. Si uero ex' ꝓtinētib⁹ ,puicijs:sex mēses custodiri iusticia est. In trās marina aūt dilatōe.ix. mēses cō putari opōtebit. Eldicātes' āt hac rōne nō sibi ꝓcessuz itelligāt dande dilatōis arbitriū: sz eādez dilatōez si rerū urgētissima ratio flagitauerit:ꝛ necessitas' desidera te iſtructōis exegerit:ñ facile amplius q̄ꝫ semel:nec ulla trahēdi' arte sciāt eē tribuendā. Si autē dilatio petit⁹ ē denegāda' qui rescriptū ad extraordinariū iudicē deportauerit⁹.illi uero q in iudicium uocat:dāda ē ad,pbāda p̄cū mēdacia:uel ,pferēda aliq̄ instrumēta ul' testes:qñ istruct⁹ eē nō potuit:q ꝓter spē ad alienuz iudicium trahit. Elm uero ad appellationē siue ꝓsultationē a p̄cipe rescriptū fuerit:siue sit p̄mo iudicio petita dilatio nec tributa:siue nec petita qdē:eā dare cuiq̄ non licebit: eadem rōne q̄ nec in' iudicijs cognitionū ipialiū dilatio tribui solet. A Judice,pcedēte dilatōez postulari nō ꝓuenit: etiaz si

vt .ff. de fer.l. ulti.sed in crimine adulterij nulla dat dilatio.ff.de adul. in crimine.licz sit ar.ℨ.xxxiij q.j.sine.

x Quā sem' hic hēs q tñ semel danda ē dilatio:ꝛ sic ē cōn:eꝫ ō testi. significauerūt C.ō iudi. aūt. iubemus. ubi hēt q ad testes iducēdos tres dilatōes sunt ꝓcedēde. So. sz plures ꝓductōes post sunt dari: tñ ſb una dilatione p̄nt mille fieri ꝓductiones Alij itelligūt q de iure tres p̄nt fieri dilatōes ad testes ,pducēdos.ꝛ dicūt hāc.l. lo qui de dilatōibus q̄ idulgēt a iudice: sed aūt.ꝛ decre.ō dilatōnib⁹qne cōcedunt a iure.b. dñs me⁹ notauit sup le gē illā ō ferijs q i pecūiarijs cāis vna dilatio dāda ē tñ sed si impedimētū interueniat dabit alia cuz eāe cognitiōe ꝛ ita ꝓpt multa ipedimēta multe iducie dāt.ꝛ aūt.de testi.§.qz vo. nō ē ℨ. ria qz una dilatōe multe p̄nt fieri ,pductōes. vl' si dicas ,pductōez i.dilatōez:dic q vltra p̄mā ñ bēbit sine eāe cognitōe zAlm vl' tertiā multi tñ dicūt:q aūt cozigit.l.vl.de fer.io.sz certe qō dic.b.ñ fuatur ō facto:qz plēs dilatōes dāt ꝛ plēs q̄ꝫ tres,pductōes fiūt. b.

b Atqꝫ amicoꝝ.nō facile tamē inuenitur q ob hoc sit danda dilatio:ar. ad id.ff.de usur.sciendum.sic in aduocato.ff.ex qui.can.ma.ait pretor. in fi.ꝛ.l.ab hostibus.in fi.alias pretextu absentie aduocati non potest quis petere inducias:extra de dolo prout.

l Sex.in aūt.de sanct.epis.§.iij.

m Communicatores.idest coepiscopos.

n Inducie.ergo tam actori q̄ꝫ reo dande sunt inducie.xv.q.vij. si autem.ff.de fer.l.vlti.nisi in casu:vt.j.e.§.indicantes.

o Per surreptionē.sic.xcviij.di.transmarinos.

p Datium.inuenitur.in lege.j.

q Et si ex ea.hoc est principium legis.

r Persona.idest testis uel aduocatus.

s Exptinētib⁹.i.q̄ modico freto distāt:ut.ff.ō v.si.si notōez.§.i.

t Eldicantes.exegerit.vsqꝫ in finem litis.

u Amplius.in pecuniarijs nō dat amplⁱ dilatio q̄ꝫ semel:nisi in opinatū qd emergat.sed i criminalibus dant actori due: reo tres

x Quā sem' hic hēs q tñ semel danda ē dilatio:ꝛ sic ē cōn:eꝫ ō testi. significauerūt C.ō iudi. aūt. iubemus. ubi hēt q ad testes iducēdos tres dilatōes sunt ꝓcedēde. So. sz plures ꝓductōes post sunt dari: tñ ſb una dilatione p̄nt mille fieri ꝓductiones Alij itelligūt q de iure tres p̄nt fieri dilatōes ad testes ,pducēdos.ꝛ dicūt hāc.l. lo qui de dilatōibus q̄ idulgēt a iudice: sed aūt.ꝛ decre.ō dilatōnib⁹qne cōcedunt a iure.b. dñs me⁹ notauit sup le gē illā ō ferijs q i pecūiarijs cāis vna dilatio dāda ē tñ sed si impedimētū interueniat dabit alia cuz eāe cognitiōe ꝛ ita ꝓpt multa ipedimēta multe iducie dāt.ꝛ aūt.de testi.§.qz vo. nō ē ℨ. ria qz una dilatōe multe p̄nt fieri ,pductōes. vl' si dicas ,pductōez i.dilatōez:dic q vltra p̄mā ñ bēbit sine eāe cognitiōe zAlm vl' tertiā multi tñ dicūt:q aūt cozigit.l.vl.de fer.io.sz certe qō dic.b.ñ fuatur ō facto:qz plēs dilatōes dāt ꝛ plēs q̄ꝫ tres,pductōes fiūt. b.

y Trabendi.idest differendi.

z Ꝫ autem.hoc est.C.de dilatio.siquando.

z Denegāda.nisi forte casus inopinat⁹ emergat.ff. de iudi. int dum.ꝛ de fer.oportunem.

z Denegēda.hic hēs q si actor petit iducias ad iducēdos testes q ñ dabūt ei.qdā ꝺ nolūt itelligē ō iducijs ōliberatorijs.sz lra cis ꝺdic:qz logt ō ꝓparatorijs. In ꝺ āt onerat actor: q petit rescriptū ad extraordinariū iudicē. Itē ꝛ i alio:vt.j.e.q fieri.tñ si re' excipiat ꝛ actor replicet bñ dicerē tūc actori dādas iducias:qz i tali replicatōe ñ potuit eē istruct⁹. Itē tertiū spāle ꝺ ē i eo q ipetrat rescriptū ad extraordinariū iudicē.q si ille iudex nollet ,pcedē:tūc ordinar⁹ uteret sua iurisdictōe:ut eꝫ de offi.ordi.significauit.

2 Deportauerit.hic adiūge illā cōstitutōez quod fieri nō debet.

a Elm vero.non licebit actori:sed reo.vt.ā.l.proxima.

b In iudicijs.i.ſcrētijs.ꝛ hoc itellige cū ꝓmo plene fuit cognitū de cauſa coram imperatore:ꝛ nō reſtabat niſi ferre ſniam. alias i igtatē ꝓtinet.l.iſta.nam iudex ap. bene tenetur dare inducias.

c Iudice.ꝓcedente in via.

d Tribuatur.i.tribui petatur.

e Cauſe.i.dā de dilationis.

f Conſidēte ar.ꝙ ea q̄ cāe cognitionē re qrunt: debent iudice ſedente ꝓ tribunali fie ri:vt.ij.q.iij.p̄ uaricator.ꝛ.q. vi.biduuz.

g Conſtitutō ne.hec ē.C.de lit.cōteſta.

b Libelluz. libellus porri gendus eſt iu dici ordinario ꝛ delegato: vt ex̄ de libel. ob la.ignar. ꝛ ex̄ vt lit.nō ꝓte.c. i. ꝛ ēt coraz ar bitro: lz ſit ar. coſi.C.de epi. ꝛ cle.anē.gene ralit.in fi.libel lus iſte traden dus eſt iudici ꝛ iudex eum pōnit reo: vt C. qūo ꝛ quā do in.anē.q ſe mel.nec teneť reus būc libel lū recipe: niſi actor p̄ſtiterit duplicē cautō nē.vnā q̄ itra duos menſes lītē cōteſtabit vel q̄ reſtituet reo omne damnū in duplū vt hic dicit. Item aliaz ꝓeſtabit ꝙ ꝓ ſe vel legitimū ꝓcuratorem cām aget vſq; in finem ꝛ ſi cōuictus fuerit iniuſte lītē mouiſſe: ꝓeſtabit decimam ptem rei petite in libello. Si autē cationē iſtā dare nō p̄t ſup hoc ꝓe ſtabit iuratoriā cautionē:hoc totū hēs.C.de epiſ.ꝛ cle.anē.gene raliter io.iſta hodie de conſuetudine non ſeruantur.b.

i Et executoꝝ.ideſt iudicez vel officialem .ꝛ expone ꝛ ꝓ vel:ꝛ habes hāc anē.coll.vij.de executoribus.§.ſancimus.

k Reſtituatur.ꝛ.in duplū ita tamen vt cautio non excedat. xxxvi. aureos:vt in anē.de execu.in pān.

l o Fferat.Sportulis.i.iudicibus delegatis.exp̄ſſū ē de ſpor tulis.ſ.ꝙ habebunt duos aureos in pān.ꝛ duos in fine cauſe:in anē.coll.vi.de iud.§.ne aūt.in ordinarijs non inueniemus niſi in clericis q̄ ꝓeſtant quatuor ſiliquas.C.de epiſ.ꝛ cle.anē.ſed ho die. debet autem vtraq; pars ſoluere officialibus ꝓ labore. xiij q.v.non ſane.

m Fideiuſſione.iudicio ſiſti cū non ſit poſſeſſor rerum īmobili um.ff.qui ſatisda cog.ſciendum.non autem iudicatū ſolui. quam cautionem nēo ꝓeſtat conuentus ſuo nomine:inſti. de ſatisdat. §.ſed hodie.Sed nūqd ſufficit dare pignora:non videtur: cū ſit ꝓetoria hec ſatisdatio:vt videtur.ff.de ꝓeto.ſtip.ꝓetorie.ſz non eſt verum.licet.n.non teneatur dare pignora:poteſt tamen ſi vult immo expreſſe dicatur ibi de ſola fideiuſſione:in anē. de exhibē. reis.§.ſancimus.cum tamen hec auctentica indiſtincte dicit dari debere fideiuſſores:credo ꝙ ſiue ſit poſſeſſor rei mobil ſiue imo biles ꝙ dabit fideiuſſorez.io.Dominus.b.ꝛ alij doctores leguz dicūt ꝙ anē.nō coraḡit.l.ſed diſtinguit.b. Item hic habes ꝙ licet quis dedit fideiuſſorem ſtandi iuri: ꝙ adhuc poteſt ꝓecuſare iu dicē ſicut appellare poteſt:licet iurauerit ſtare iuri:vt extra de appella.ad hec ꝛ infra.Sed quid eſt quod dicit ꝙ vſq; ad.xx.dies debet iudex recu ſari:cum exceptio talis ſit dilatoria:ꝛ ſic vſq; ad lit.conteſ.poteſt opponi vt extra de ſen.ꝛ re iudi.inter.So.quicquid ab illis cantē ꝓponenda eſt hec exceptio vſq; ad.xx.dies tantū.nec dicit ideo dilatoria ꝙ vſq; ad lit.cōteſ.poſſit obijci.ſz iō quia ſemp ante litez cōteſ.ē obijciēda. ſi.n. poſſz quādocūq; vſq; ad litis cōteſtationem quare dicerz.l.ſi iudex abſens ē ꝙ eſt recuſan dus debet reus ꝓeſta ri coram alijs ꝙ habet iudicē ſuſpectuz:vt.C. de iudi.cuz ſpeciali.vn de dico ꝙ ſiqs omittit exceptionem de ſuſpe cto iudice ꝛ ꝓponat

.IIII.

alias exceptiones am modo non p̄t reuerti ad iſtam:ar. optimum ff.de iudi.ſed ꝛ ſi ſuſce perit. Item cū multas forte recepit ſentētias ꝓ ſe: qualiter poſſet iſpm ammodo recuſa re:ar. ad hoc extra de offi.dele.inſinuante.j.e q.v.§.exceptio.io.qz ſi ꝓbo aliqd coza iudi ce.ſ.aduerſariū meum eſſe excōicatuz: videoz approbare iudicē: nec decetero potero recuſare eum ꝛ ſemel.tan. rñ.in ſchol.b.

n Sociari. quando ordinarius recuſatur.

o Niſi ſit ille. xxxij. q.v.horrendus.ſimile. ff.de nego. geſt. pomponius

p Alio recuſato.petijt.ſiquis ergo petijt iudicem aliquem illum non po teſt ammodo recuſare:vt hic ꝛ ex̄ de offi.dele.ſuper queſtionum immo ſi ꝓcurator alicuius petijt iudices:dominus non poteſt illos recuſare :vt extra de cauſa.poſ.cum olim.tamen apppellare poteſt ab eo:vt nota.ē.ij. q.vi.a iudicibus.

q Pro nihilo.q̄ſtum ad hoc quin poſſit adhuc recuſari:quaſi lis non ſit conteſtata:vt in anē.de ex exhi.reis.§.illud.coll.v.renera tamen tenet li tis conteſta.ſic facta vt ibi perpenditur.

r q Uod fieri.ſcilicet vt reus teneatur reſpondere coz̄ ordinario iudi ce per reſcriptum ad eum impetratuz.

s Exacto.i.actor exiget a reo.qō tamē nunq̄z vidi.hic nota duo ſpecialia vt certa quantitas promittatur:ꝛ tamen plus exigatur.ꝛ ꝙ expectaſ actor poſt terminum vſq; ad decem dies:tamen coram ordinario iudice expe ctareť per annum ꝛ tres menſes ſecundum quoſdam:vt.C. quomodo ꝛ quando iudex anē.q ſemel.ſed verius eſt ꝙ hic loquitur cum abſoluitur a iudicio illius iudicis:ꝛ loquitur lex iſta cum quis trahitur extra prouin ciam per reſcriptum principis:vt in anē.coll.v.de exhiben.reis in pān.ſz illa.l.qui ſemel.loquitur:cum penitus abſoluitur.

t Iurauerit.notandum quotiens petatur intereſſe ex delicto alicuius il lud declaratur per iuramentum:vt hic ꝛ.ij.q.i.in primis.C.vnde vi ſiquā do.C.de fide inſtru.l.vltima.ſed petitur intereſſe ex contractu: illud pro babitur debito modo.ff.de mino.ſi in emptionez.ꝛ.ff.de ꝓeto.ſtipu.l. vl tima.ff.de edē.l.argentarius.§.vltimo.inſti.de verb. obli.§.vlti.

u q Uod vero.maxime.nam etiam poſt admittitur:vt.vi.q.i. qui cri men.

x b Eatus.

y s Iquis infamis.Dic ꝙ infamis nō admittiť ad accuſationem: niſi ſuā vel ſuoz ꝓſequat iniuriam:vt.iij.q.vi.oibus.ē.ij.q.i.ꝓbibēť.

nisi in criminibus exceptis: vt. vi. q. i. §. verū. nec in hic, put notaui. s. q. i. i
Q primis. in fine. 7. q. vij. in summa.

a c Onsanguineoꝝ. dotali. sm quosdā dos adeo regritur in mrimonio vt sine ea matrimoniū nō teneat: ar. ad hoc. xxx. q. v. nullum. sed verius ē: q teneat. C. de nup. si impialis. §. is aūt. tamen psumitur non esse matrimonium: vt. xxx. q. v. aliter.

ntellige vel pro idest. vel loquitur de excōicato.

r Seruilis. ergo loqtur de criminali causa: quia seruꝰ in causa ciuili se defendere non potest: sed in criminali potest: vt. ff. de ac cusa. seruos. 7. l. eos. §. seruos.

s e Ngeltrudam. sed etiam anathemate. Anathema est maior excōicatio. xi. q. iij. siqs epo rum. 7 est hic differentia int maiorem 7 minorem excōicationē: vt. v. q. ij. presēti. xvij. q. iiii. quisqs. Est etiam hic ar. q sepiꝰ qs potest excōicari. xi. q. iii. c. excellentissimus c. ois. xii. q. ii. de viro. lxxxvij. di. eos q. cē de postu. p. ad hec. 7 cōfirmatus potest amplius cōfirmari. xi. q. iii. q p decessor. 7 qui in sordibus ē sordescat ad huc: vt. xlvii. di. c. vlti. Sed contra. xxiiii. q. i. c. i. Itē nihil ad nos de his qui foris sunt. ii. q. i. mlti. 7 vltra excōmunicationē ecclesia nō potest qd facere extra. de iudi. cum nō ab homine. Item q mortuus est: iterfici nō potest. sz anathema est eterne mortis damnatio. Item q est extra ecclesiam non pōt esse magis ex. vt. xi. q. iii. ois. Item ar. coñ. ff. de ver. obli. qui his. Item meldendꝰ dixit: qui semel ē excommunicatus non potest ampliꝰ excommunicari sed denunciari potest excōmunicatus. 7 sic itelligit oia iura vbi quis sepiꝰ videtur excōicari. sed obijcitur ei: q sm hoc excōicatꝰ erit melioris cōditionis

b Consentientes. approbando defendēdo patrociniū prestando. quo casu non minus peccat q̄z faciens. ij. q. i. notum. immo magis xxiiij. q. iij. qui alioꝝ

c Sub infamie. i. xxvij. q. i. siqs rapuerit. C de raptu v. l. fi. i. xxiij. q. vij. quicunqz.

c Sub infamie. qualiter sit hoc intelligendū dixi. s. ij. q. iij. §. hinc colligitur. i. iiij. q. i. diffinimus. Item patet hic q sm canones ipsum factum infamat. i. e. q. v. constituimus.

d c Onspiratores. xi. q. i. conspirationū 7. c. cōiurationū nec ad denūciationem admittuntur: extra de accu. cum oportet. 7 ō simo. licet.

e n Ullus. credant. ar. coñ. xxiij. q. viij. vt pridem.

f Scriptis. i. p scripta nūciant vitandos. 7 sic aliqs potest absentem excōicare per scripturam: vt. s. ij. q. v. quāto. 7 ar. ff. de testa. seruus.

g Aut coꝝ. si. de sen. ex. nuper.

h Anathematizant. vbi ē canō late sn̄e

i o Mnes.

k c Lericus. accusauerit. calūniose: ne sit s. s. ij. q. vij. quapropter.

l Curie tradi. nō statim: sed nunc cum est incorrigibilis: vt ex ō in. di. cum non ab homie xi. q. i. siqs sacerdotū.

m h Ii qui. 7 si a morte corporali.

n Et exilio. ergo iudex ecclesiasticus pōt in exiliū mittere: vt. l. di. accedens. lxiij. di. i synodo. i. xxi. q. c. iij. in fi. vel ponitur exilium pro carcere monasterij vt. ij. q. i. in primis.

o d Etractores. ifra. vi. q. i. deteriores

p Inimicorum. idest inimicitiarum.

q n Ulli. humilis. ergo videt q si infamis vult agere ciuiliter q non auditur. sed

uir apostolicꝰ 7 spiritu dei plenꝰ una cū reliqs sanctis collegis suis statuit dicēs: Accusandi uł testificādi licentia denegetˀ his: qui christiane religiōis 7 nominis dignitatē 7 sue legis uel sui ꝓpositi normā aut regulariē ꝓhibita neglexerint. Trāsgressores eni spōte legis sue eiusqꝫ uiolatores apostate nominantˀ. ois eni apostata refutandus est añ reuersionē suā nec in accusationē recte agētium aut testimoniū suscipiendus est. Itē pius papa.

A suo ꝓposito discedentes sunt infames.

Sīqsꝰ a uēo ꝓposito retrorsū exorbitauerit 7 iussa aplīce sedis libentˀ trāsgressus fuerit: infamis efficitˀ. Reprobari ergo oēs coꝝ redargutōes: q in recta fide suspecti sūt. Fides aūt 7 cōuersatio primū scrutāda ē: 7 deinde q irrepꝛehensibiles apparuerint: sūt recipiendi 7 non prius. Item calixtus papa.

Incestuosi 7 non legitime cōiuncti sacerdotes 7 legitime ꝯiūctos accusare non possunt.

Consāguineoꝝꝰ ꝯiūctōnes nec legitie sunt: nec manere pñt: sz sūt repellēde. Quisqs ergo nō legitie ꝯiūctꝰ ł absqꝫ dotali titulo ac bñdictōne sacerdotis ꝯstat copulatus: sacerdotes uł legitie cōiūctos criminari uł i eos testificari minie pōt: qm̄ ois icestus macula pollutꝰ ifamis ē: 7 accusare supradictos nō pmittitˀ. Nō solū ergo hi repellēdi 7 ifames efficiūtur: sz ēt oēs eis ꝯsentiētesꝰ. Similiter de raptoribꝰ uel eis q seniores ipetūt: fieri cēsemꝰ. hos eni leges seculi inēficiūt: sz nos misericordia pcunte subꝰ ifamie nota ad penitentiā recipimꝰ. Idem

Qui ñ sūt recipiēdi i accusatōne.

Conspiratoresꝰ i nullius accusatōe sūt recipiēdi: nec eorū uł anathēatizatoꝝ uox ullū nocere aut ledē potest. Itē stephanus papa.

De eodem.

Nullusꝰ anathēatizatoꝝ suscipiatur: nec a quoquā credantur que ab eis dicuntˀ uł ꝯscribuntur. Eos dico anathēatizatos eē quos epi suis scriptisꝰ anathematizauerūt: aut eorūꝰ statuta anathematizātꝰ. Itē fabianꝰ papa

Anathematizati fideles accusare non possunt.

Omnesꝰ quos sāctoꝝ patrū statuta tā pteritis q̄z futuris tēporibus anathematizant: submouemus: 7 ab omniū fideliū alienamus accusatione. Itē stephanus papa

Clericus qui episcopū accusauerit: infamis efficitur.

Clericusꝰ uero qui epm̄ suū accusauerit: aut ei insidiator extiterit: nō ē recipiēdus: quia infamis effectus ē: 7 a gradu dz recedere: ac curieꝰ tradi futurus. Itē alexander papa.

Infames 7 exules fiāt: q episcopos persequūtur.

Hii quiꝰ epos psequuntˀ 7 amouere nitūtur iiuste cōtra apostolicā auctoritatē: 7 si a morte ꝓhibentˀ dicēte dño: Nolo mortē peccatoris: sed ut conuertatur 7 uiuat: ꝑpetua tamen ꝓculdubio notātur ifamia: 7ꝰ exilio digni iudicātur finitimo. de qbꝰ a tēporibus aploꝝ 7 infra tenemus atqꝫ decreta habemꝰ: eoꝝ accusandi epos uel testificandi uocē obstruimus: quos nō ab hūanis sed diuinis actibus mortuos scimus. Item zepherinꝰ papa.

Detractores 7 inimicoꝝ auctores episcopos non accusent.

Detractoresꝰ q diuina auctē eradicādi sūt: 7 auctores inimicoꝝꝰ ab epali submouemus accusatōe uł testionio. Itē euticianus papa.

Infamis sacrilegꝰ religiosū christianū accusare non potest.

Nulliꝰ unqꝫ infami aut sacrilego de quocūqꝫ negocio liceat aduersus religiosum christianū q̄uis humilis abiectaqꝫ seruilisꝰ ꝑsona sit testioniū dicere: nec de qualibet ratōe uel inscriptōe christianum ipetere. Notādū uero est: q aliud sit excōicatio: 7 aliud anathematizatio. Unde iohannes. viij. scribit cuidā epo.

Aliud est excōmunicatio: aliud anathematizatio.

Engeltrudāꝰ uxorē bosonis noueris nō solū excōmunicatōne que a fraťna societate sepat: sed ēt anathemate qō ab ipo christi corpe: qō ē eccła recidit: crebro

q; non excōmunicatus. instantia in iudeo. quia licet iudeus non possit excommunicari: non tamen est melioris conditionis. Ego credo q excōmunicatio duos habet effectus: vnū eijciendi extra ecclesiam & alium detinendi extra: & licet excommunicatio non possit consequi primum effectum in excōicato: tamen consequtur secūdū. Item nūqd tot erūt absolutiones quot fuerunt excōicationes & videt q vna absolutōe omnes excōmunicatōes tollant.

R. V.

vt ar. ff. de acceptil. si ex pluribus. & l. pluribus. vel q salti vltima confirmet omnes precedētes: vt ff. cōia pre. est receptum.

a Quod vero domestici sūt: liberi: tus: colonus: ascripticius. C. de his q ad eccle. cōfu. l. vlti. §. sane. itē mercenarius. ff. de penis respiciēdum. §. furta. item omnes q sunt de familia alicuius siue sunt liberi siue non. ff. de edil. edic. ediles. §. familie. large tamen dicunt familiares omēs qui habitant cum aliquo: vt extra de testi. i litteris. extra de offi. dele. insinuante. vnde cū vxor dicat de familia: vt. ff. ad syll. l. i. §. si vir. domestica ē. & ar. C. de re mili. quicūqz. li. xij. & vxor dicitur domestica. xlvij. di. §. necesse. ar. ꝯ. C. de questionibus. l. iij. itē domestici sunt qui sunt in eiusdem potestate: vt insti. de testa. §. i testibus. Item propinqui. C. de emen. seruo. l. i. Hoc etiaz notādū q amicus nō pōt eē testis: vt. j. ꝑx. causa. q. iij. §. item testium fides. nec cui impari potest ratione patr. e vel dominice ptātis: vt iij. q. iij. §. item in criminali. Item inimicus capitalis nunqꝫ admittitur: sed si est inimicus alia de causa admittitur. sed tempore disputationis disquiret: an sit ei credendū: in auc. de testi. §. si vero odiosus. coll. vij. Item consanguinei oēs scdm alanū possunt admitti si tales appareant: qui veritatem gratie ꝓponant. iiij. q. iij. §. eos testes. Sed hoc non credo verum: cum etiam iudex ꝓpt hoc possit recusari: extra de ap. postremo. extra de offi. iudi. dele. causam que. sed in causa matrimonij admittūtur cōsanguinei. xxxv. q. vi. c. i. & ij. & ar. ff. de proba. etiaz matris. extra qui ma. accu. pos. videtur. quod verū ē: vbi agitur de cōsanguinitate ꝓbāda vel improbanda. alias repellerent quasi suspecti: vt extra de testi. super eo. io. Sed certe male dixit io. quoniā parentes bene admittunt super federe matrimonij: vt in illa decre. super eo. & d. c. videtur & ita seruat de facto. b.

a c Consanguinei. nec familiares. de ver. sig. pronunciatio. §. i. & l. se. & ff. de fur. si libertas. extra de testi. in litteris.

b Prodeūtes. tempore iudicij: quia ex hoc suspectus eēt iudex ff. ad. l. iul. de ambi. l. i. in fi. similit q prodijt de domo iudicis nō potest esse testis alterius: vt. iiij. q. iiij. c. vltimo.

c Parentes. j. iiij. q. iij. parentes ꝫ. sed illud intellige de remotis parētibus istud de vicinis: vel illud de collateralibus istud de descendentibus vel ascendentibus. Contra collateralem eni nō cogitur qs testificari vsqꝫ ad quartū gradum: vt. iiij. q. iij. l. lege iul.

percussam esse. Unde datur intelligi: anathematizati intelligendi sūt: nō simplicit a fratna societate sz a corpore christi qd ē ecclesia: omnino separati.

Quod uero testes de domo accusatoꝝ ꝓducendi ñ sūt: & q uox īimicorū nō sit audiēda: multoꝝ auctoritatibꝰ ꝓbat. Ait. n. calixtus papa.

Consanguinei uel familiares aduersus extrāeos testioniū ñ dicāt

Consāguineiᵃ accusatoris aduersus extraneos testimoniuz nō dicāt: nec familiares uel de domo ꝓdeūtesᵇ: sz si uoluerit: & iuicē consenserint: int se parētesᶜ testificent & non in alios. Itē anacletus papa.

Nuper inimici accusatores uel testes esse non possunt.

Accusatoresᵈ & testes esse nō possunt: q añ hesternū diem aut nudiustertius inimici fuerūt ne irati nocē cupiāt: ne lesi se ulcisci uelint. Inoffensus igit accusatoꝝ & testiū affectus ꝗrēdus ē: & ñ suspectᵉ. Itē symmachꝰ papa

De eodem

Accusatoribꝰ ue ro īimicis uel de īimici domo ꝓdeūtibꝰ uel q cū īimicis morant aut suspecti sūt: nō credat: ne irati nocē cupiāt: ne lesi se ulcisci uelint. Siqs hec que hodie in sācta synodo ꝓhibita sūt ifringere tētauerit: aut uolūtarie trāsgredi ꝓsūpserit: si clericus ē: gradu proprio penitus careat. si uero monachus aut laicꝰ fuerit: cōione ꝓuet & si nō emēdauerit uiciuz: anathemate feriat. Secretas uero isidias uel manifestas pōtificibꝰ a quibuscūqꝫ illatas: uel ea que huius sācte synodi snia ꝯplectit: siquis ad ecclīasticā ꝓtulerit noticiā: potiat honore: & hi q aduersa moliūtur eis: sicut a sanctis patribꝰ dudū statutuz ē: & hodie synodali & aplica auctoritate firmatū: penitus abijciant: & exilio suis oibus sublatis perpetuo tradāt. Itē pōtianus sancte & uniuersalis ecclesie episcopus.

Qui nō pñt eē accusatores uel testes.

Suspectosᵍ aut inimicos aut

& hoc intelligūt quidā in criminalibus causis: sed i ciuilibus vt dicunt licite admittuntur cōtra fratrem & pro ipso: quia nulla lege est prohibitum: & edictum de testibus est prohibitorium: vt. ff. de testi. l. i. Item quia in priuatis iudicijs filius potest habere patrem iudicez: vt. j. e. q. vij. §. tria. circa fi. & ff. de iudi. & in priuatis. io. Ego hoc non credo: q2 propter cōsanguinitatem aliquis recusatur vt extra de ap. postremo. potest tamen dici q collaterales admittātur post tertiuz gradū ea ratōne: quia vsqꝫ ad gradū illū non coguntur inter se dicere testimonium. Dominus hug. dicebat: q filiꝰ pōt habere patrem iudicē ni si recusetur: quia recusari pōt: vt. d. c. postremo. b. Sed quid si testis est consanguineꝰ illius pro quo inducit & illius contra quem inducitur? satis videtur q tunc par suspicionis causa suspicionez fraudis excludit. ff. de ritu nup. non solum. §. i. vel videt q in ciuili causa admittuntur cōsanguinei siue propinqui siue remoti in testimonium licet non possint esse iudices. minor enim causa repellit iudicem qꝫ testem: vt dicitur. j. e. accusatores. hoc ideo quia facilius haberent mille iudices qꝫ vnus testis: ad hoc facit ex de appel. postremo.

d a Accusatores. tertius. ar. q repellitur accusator & testis eque per preteritas sicut per presentes inimicitias: sic. vi. q. i. qui crimen. & hoc in memoriam prioris offense: ut. ff. de decur. l. ult. ff. de questionibus. l. vnius §. seruus. Et est hic ar. ex recentia temporis aliquid presumendum eē: vt xxxi. q. i. siquis viuente. l. di. siqua femina. Sed nunquid quelibet inimicitie repellunt: videt q tantum criminales & capitales: vt extra de simo. per tuas. in fi. & insti. de excu. tuto. §. inimicitie. & ff. de ar. licet. Nam non quilibet amicus repellitur sed solum ille qui maxima familiaritate cōiūctus est. ff. de uer. sig. late. §. amicos. Item lex dicit q propter leues inimicitias nō extinguitur legatuz sed propter graues: ut. ff. de adimē. lega. l. iij. in fi. Econtra uidetur q inimicitie non solum capitales sed etiam alie repellāt quia ab accusatione repellitur quis propter ciuilem controuersiam: extra de testi. spo. item cum quis. Nec etiam tales inimici admittuntur ad purgandum: ut extra de purga. cano. cum in iuuentute. in fi. Tu dicas q semper inimicus repellitur: nisi sint leues & modice inimicitie: ar. extra de simo. licet heli. & hoc relinquitur inquisitioni iudicis quales inimicitie repellant: ut in auc. de testi. §. si uero dicatur. coll. vii. & iiii. q. iii. §. item in criminali. in fi. de tali inimico dicit lex q non semper repellitur quis propter inimicitias: sed iudex estimabit an ei credi debeat uel non. ff. de questionibus. l. i. §. questionem. in fi. & est simile. ff. de excu. tuto. propter litem.

e a Accusatoribus. inimicis. C. de inoffi. testa. liberti. vbi filius exheredare potest matrem si copulauerit amicitias cum inimicis: & extra de accu. cū oporteat. extra de appella. ex insinuatione.

f Pertulerit. admonitione premissa: si in modum denunciationis agit alias esset proditor criminis. ij. q. i. si peccauerit. si autē in modum accusationis: non est necessaria admonitio: extra de simo. licet heli. & habes hic q remuneratur accusator: sic. lxxix. di. siquis papa.

g a Suspectos. litigantes. idest litigiosos: q secundum apostolum non promouentur. xlvi. di. §. i.

h d De accusatoribus clericorum. exterarum. idest romanorum. sed quare uocat eos exteros cum ecclesia eos approbat: vt. x. di. per totuz? Rndeo quia gallicis loquitur qui leges illas non tenent: si. xii. q. ii. cum

denotissimam. vbi papa regine francoꝝ lõbardam non romanã legem inducit. alia littera exterarum consuetudinum.

i Publice. idest seculares.

k Canonica. gentis. de ignotis loquitur qui non promouentur. xxiiij. di. quando. xcviij. di. per totum. alias iniquum esset qõ hic dicitur: q̃ theotonicus nõ posset testificari cõtra gallicum.

l Mortuos. in peccatis: vt. ij. q. vij. placuit. iohannes.

m Accusationes. negocia. idest testimonia.

n Funditus generaliter contra clericos nõ admittuntur laici. ã. ij. q. vij. laicos. ꝛ. c. sicut.

o Superiores. idest clericos.

p Accusatores. vt iudices. a dictis ergo malos possum⁹ argumentari. xxxvij. di. sicd veri.

q Aut libertus. qui non potest ordinari: nisi pleno iure sit emancipat⁹. lüij. di. quicũq; ergo nec testari nec accusare.

r Constituimus. maleficii. qui faciũt ne viri possint cognoscere vxores suas vel qui volunt futura scire. ꝛ hoc est crimen publicum. C. de paga. l. ij. ꝛ vlti.

s Qui falsum. extra de or. cog. cum dilect⁹ ℨ. sed ibi non fuit lata sniа ℨ testẽ sed coñ reũ si vero cõtra testẽ sec⁹ essz. coñ testẽ. n. põt ferri: vt. C. de testi. nullus in fi.

t Silesq; alij admittuntur. j. vi. q. i. geuncq; ꝛ. c. infames.

u Quia infames. hoc non referas ad oia. ã. dicta: quia suspecti ꝛ domestici nõ sunt infames: ꝛ ita est ar. q̃ verbũ sequẽs i priuilegijs non refertur ad omnia supradicta: sic de cõse. di. ij. cũ omne. si. ff. de i rem verso si pro patre. §. eidem. ꝛ. ff. de le. i. l. talis scriptura. §. vlt. ꝛ l. seruus plurium. §. vltimo. ar. cõtra extra de dona. cum dilecti.

a Similiter. aut gratiosi. idest adulatores.

b Aut gratiosi: vt. j. e. accusatores. C. de trãs act. preses.

c Vel affines. infra. e. q. ix. absens. sic. ff. de i iur. l. cornelia. in pain.

facile litigãtes ꝛ eos qui nõ sunt bone ꝓuersatõis aut quoꝝ uita ẽ accusabilis ꝛ qui rectã nõ tenent ꝛ docẽt fidẽ: accusatores eẽ ꝛ testes añcessores aplici phibuerũt: ꝛ nos eoꝝ aucte sbmouem⁹ atq; tpib⁹ futuris excludim⁹. Tez eusebius episcopis galliarum.

Ab accusatõib⁹ clericoꝝ repellãt quos leges seculi nõ admittunt.

Oe accusatoꝝib⁹ galliaꝝ clericoꝝ sup quibus mãdastis: sci tote a tpe aplorꝝ in hac sancta urbe seruatũ eẽ: accusatores ꝛ accusatões quas exteraꝝ ꝓsuetudinũ leges nõ asciscũt: a clicoꝝ accusatõe sbmotas. Ideirco ꝛ nos seqn̄tes patrũ uestigia, p saluatõe suorũ oci quascũq; ad accusatõem psonas leges publice nõ admittũt his ipugnãdi alteꝝ ꝛ nos licẽtiã submouem⁹: ꝛ nulle accusatões audiant⁹ a iudicibus eccliasticis q̃ a legib⁹ seculi phibent⁹. Tẽ pelagius papa.

Alienigene ꝛ quos diuine noces mortuos appellãt: episcopos accusare non possunt.

Canonica⁹ sãctoꝝ patꝝ statuta sequẽtes atq; roborantes oẽs infames cũctosq; suspectos uel inimicos ꝛ eos q̃ nõ sũt coꝝ gẽtis uel quoꝝ fides ꝛ uita aut libertas nescit: ꝛ q̃ nõ sũt bone ꝓuersatõis uel quorum uita est accusabilis: ab oi accusatõe eꝓoꝝ fũdit⁹ sbmouem⁹. Silit ꝛ oes quos diuine leges mortuos appellãt: submouẽdos eẽ ab eadẽ accusatõe ꝛ publice pñie sbmittendos iudicamus. Item ex synodo romana habita sub hadriano papa.

A clericis repellunt⁹ accusatões quas leges seculi non asciscunt.

Accusatões⁹ ꝛ accusatores⁹ est atq; coꝝ negocia q̃ seculares nõ asciscũt leges: diuina ac synodica fũditus⁹ a clicis repellẽ aucte censem⁹: qz indignũ ẽ supiores⁹ pati ab iferioꝛib⁹: q̃ iferiores ab eis pati despiciũt Tẽ stephan⁹ romane eccle epus omnib⁹ epis.

Nec seruus nec libertus nec infamis episcopos accusare ꝑsumat.

Accusatores⁹ ꝛ accusatões q̃s leges seculi nõ admittũt: ꝛ añcessores nr̃i phibuerũt: ꝛ nos sbmouem⁹. Null⁹ alienigena aut tamen inter se bene admittentur: quia affinis potest accusare affinem. C. de abol. l. vltima.

d Nullus.

e Accusatores. ac oñatõis. domin⁹ ei⁹ aduersarij nõ põt eẽ iudex: extra de offi. dele. causam. immo, ꝓpter dominũ tota familia declinat iurisdictionem alicuius: vt. C. si quacũq; ꝓpter⁹ populus. l. i. Scias tamen q̃ minoꝝ causa repellit aliquẽ a iudicio q̃ a testimonio. nã iudex recusat si aduocatus partis aduersarij est cõmensalis iudicis: vt extra de appt. ex insinuatõe. similiter si iudex ẽ suffraganeus aduersarij vel de terra aduersarij: vt extra vt lite nõ contesta. accedens. Item si quãdoq; appellasti ab eo: vt extra de appella. ad hoc.

f Timoꝝ. xi. q. iij. quattuoꝝ

g Omnes armant conniciando vel infamando: vt. vi. q. i. sacerdotes. iohannes.

accusatoꝝ fiat coꝝ aut iudex. vñ ꝛ de loth scriptũ ẽ: Ingressus es ut aduẽa: nũqd ut iudices? Accusatoꝝ aũt nr̃oꝝ null⁹ sit fu⁹ aut⁹ libertus nullaq; suspecta aut infamis ꝑsõa. Tẽ eusebi⁹ papa.

Infames qui ad sortilegos ꝛ diuinos concurrunt: nec accusatores nec testes esse possunt.

Constituim⁹ cũ oibus qui nobiscũ sũt epis: ut homicide malefici fures sacrilegi raptores adulteri icesti uenefici suspecti criminosi domestici ꝑiuri: ꝛ q̃ raptũ fecerũt uel q̃ falsũ testioniuz dixerunt seu q̃ ad sortilegos diuinosq; ꝓcurrũt: sileseq; coꝝ nullatenus ad accusatõez uel ad testioniũ sint admittẽdi: qz infames sunt ꝛ iuste repellendi: qz funesta ẽ uox coꝝ.

Item iulius papa.

Suspecti aut gratiosi ad accusationem non admittantur.

Similit⁹ in ꝑfixa synodo ẽ decretũ: ne suspecti aut infames aut criminosi aut⁹ gratiosi aut calũniatoꝛes uel affines⁹ scelerati aut facile litigãtes suscipiãt accusatoꝛes: ꝛ tales q̃ omni careant suspicione. Item felix papa.

Qui ũmicitijs studet uel facile litigat nec accusatoꝛ nec testis ꝑt eẽ

Null⁹ suus nullus libert⁹ nullus infidelis null⁹ criminibus irretitus null⁹ calũniatoꝛ null⁹ q̃ inimicitijs studet null⁹ frequẽt litigãs ꝛ ad accusandũ uel detrahẽduz facilis nulla infamis ꝑsona uel oẽs quos ad accusanduz publica crimia leges publice non admittunt: permittant⁹ eꝓos accusare. Item calixtus papa.

Familiares suspecti de domo ꝓdeũtes nõ recipiant⁹ i accusatõe.

Accusatores⁹ uel testes suspecti ñ recipiãt⁹ nec familiares uel de domo prodeũtes nec ẽt cõsãguinei accusatoꝛis aduersus extraneos testioniũ dicãt: qz ꝓpinqtatis ꝛ familiaritatis ac oñatõis affectio ueritatẽ ipedire solz. amõ carnal⁹ ꝛ timoꝛ⁹ atq; auaricia plerꝝ q̃ sẽsus hebetãt hũanos ꝛ puertunt opiones: ut q̃stũ pietatẽ putẽt ꝛ pecuniã quasi mercedẽ prudẽtie. Item gelasius papa.

Qui ũmici uel suspecti sũt: ꝛ q̃ odio quoslibet insequũt⁹: ab accusatõe

b q Elod suspecti. Qđ nõ sit qs cõdẽnãdus ab inimicis vel suspectis: ꝓbat duab⁹ rõnib⁹. vna ẽ i pin. c. altera in fi. Itez duob⁹ exemplis chalcedonẽsis synodi ⁊ io. chrysostomi ⁊ trib⁹ auctib⁹ ꝯstãtinopol. synodi ⁊ gelasij pape ⁊ ꝯstãtini ipatoris.

i Exẽplis. a qb⁹ licet argumẽtari. xx. di. de qbus. C. de edifi. priua. an in totuꝫ ⁊ x. di. si in ad intoxiũ.

k Nã qd. p̃ma ratio.

l Ad ipetendum. i. ad puniendũ vel indicandum.

m Qđ pꝛouide. pꝛia auctoritas.

n Dignoscit hoc nescio vbi sit.

o Veniam⁹. pãmũ exẽplũ

p Canonice. forte iõ dicẽ canonice: qꝛ tribus edictis citatus erat: vñ debuissꝫ misisse rñsalẽ. ꝛ dic qꝛ sufficit isti. p testari suspicionem: ⁊ qcqd post illam. pte stationẽ fit nõ tenet: sic si pꝛ appellationeꝫ ẽt factũ: ex ꝺ eo q mũt. i possess. cã. cũ sicut in fi. imo licet nõ. pteste. ⁊ tñ si postea. pbat suspicionẽ cassatur qđ fit ꝫ eũ: ex vt lite ñ pꝛes. accedens

q Sed solũ. ergo cũ ordinarius recusat: nõ est necesse. pbare cãm recusatõis: sicut nec cã appel. assignat tunc ꝫ hoc bodie corrigat: vt ex de ap. vt debitus.

r Judicabat. ar. ordinariuꝫ iudicẽ recusari posse: vt. ã. ij. q. vi. placuit. ⁊ c. pſbr. C. de iurisdic. om. iudi. nõo. ⁊ ex de fo. cõpe. siqs. qđ negãt qdã ⁊ dicũt associandũ epm: vt. ã. q. iij. offerat. in auc. coll. ix. vt duff. iud. §. si vero. C. de iudi. apertissimi.

s Et si manifesta. ar. qꝛ notoriũ crimẽ nõ obest petẽti restitutõez ad idẽ: ex de resti. spo. ut cũ qs. ⁊ qꝛ in notorio crimine ẽt iudex recusat: ar contra extra de appel. proposuit.

t Veniat. hec est secunda auctoritas.

u Tunc egrotantibus. idest debilibus in fide.

x Testes. per hoc inducit gratianus capitulum.

y Qđ si iudicio. verba nicolai.

z Hinc iustinianus. tertia auctoritas.

a Incobet. nõ tamẽ semp añ lit. cõtesta. vt dixi. ã. e. q. iij. offeratur. vsqꝫ ad triduũ aũt cogit alios eligẽ. C. de iudi. l. vl. Sꝫ tñ illa lex logr: quãdo eligũt iudices ad cãm pricipalẽ audiẽdã: vnde secus videt si eligunt ad ꝓbandã cãm recusatõis. Quid autem iuris sit de suspecto iudice: dixi in cõstitutõe illa: extra de appel. vt debitus. ⁊. c. cũ speciali.

2 Nam quodam. alia ratio.

3 Hinc. hoc est secundum exemplum.

remouentur.

Omnes⁹ q aduersus pres amãt: ut patrũ iuasores infames eẽ cẽsem⁹. hoꝝ ergo uicioꝝ auctores ul patratores ñ sũt i accusatõnẽ põtificũ recipiẽdi: sꝫ penit⁹ repellẽdi: qñ iubẽt canonica ꝺ creta patꝝ: ut accusatio ul testimoniũ eoꝝ q odio quoslibꝫ psequũt uel q ĩmici aut suspecti habẽtur nullo mõ recipiãt. Itẽ paschalis papa. De eodem. Falca.

Nulli epoꝝ ab accusatõne sua repellẽ liceat quos anteqꝫ ab eis ipetret a sua cõi familiaritate neglexerit separe Quod uero i imici ab hac accusatõe ꝓhibẽt: in de est qꝛ eoꝝ calliditate inocẽtia frequẽt oppꝛimi solꝫ. Sꝫ cũ anastasius sue cathedre reddi ꝓcipit qꝛ de ĩmicitia sui pꝛiarche ꝯquestus ẽ: patet qꝛ ⁊si mãifesta crimina alicuꝰ sũt: nõ tñ ꝯdẽnãdus ẽ accusationẽ ĩmici. Unde nicolaus scribit michaeli imperatori.

Qui inimici sũt: iudices eẽ ñ pñt

Quod⁹ suspecti ⁊ inimici iudices eẽ nõ debeãt: ⁊ ipa ratio dictat ⁊ plurimis ꝓbat exẽplis'. Nã⁹ qd gratꝰ ⁊ amabilꝰ dare qs inimico põt: qꝫ si ei ad ipetenduꝫ cõmiserit quez ledẽ forte uoluerit. qđ⁹ puide ꝯstãtiopolitana synodus canonũ suoꝝ sexto dignoscit⁹ ꝓhibere capl'o. Veniam⁹ ⁊ ad sanctã chalcedonẽsẽ synodũ ⁊ qd nob ꝺ ipo anastasio prẽnoꝝ referat epo audiam⁹ Ipse enim antistes ẽtio euocat⁹: qꝛ ñ occurrit: a suo pꝛiarcha canonice ꝯdẽnatus extitẽat. sꝫ solũ qꝛ cũ uocaret ad synodũ: q inimic⁹ eẽt ei⁹: ipe q iudicabat clamauit: a sancta chalcedonẽsi synodo ad cãs illatas sibi examinãdus refuat: ⁊ nisi ꝺnuo cõuiceret: recipe ꝓꝓaꝫ iudicat ecclesiã. Si anastasi⁹ a pꝛiarcha suo deposit⁹: qꝛ de ĩmicitia ei⁹ ꝓqst⁹ ẽ: iterato ad iudiciũ reuocãdũ dirigit: ⁊si mãifesta sibi officiãt crimina: tñ sue ecclie reddi ꝓcipit: ꝯto magis ignacius q nõ a pꝛiarcha minie debuit ecclia ꝓpꝛia ꝓuari ⁊ ĩmicis ⁊ suspectis iudicib⁹ decernentib⁹ expoliari. Veniat⁹ ⁊ facundissim⁹ nr pr papa gelasi⁹ hẽticoꝝ expugnatoꝛ fortissim⁹: ⁊ qd ꝺ cõstãtinopolitãis epis more solito tũc egrotãtib⁹ dixit: etiã nũc nob edisserat. Quero inqt iudiciũ qđ ꝓtẽdũt: ubi non possit agitari an apđ ipos: ut idẽ ĩmici sint testes⁹ ⁊ iudices? Sꝫ tali iudicio nec humana debẽt cõmitti negocia. Qꝝ si iudicio ubi idẽ sunt inimici q iudices: nec hũana cõmitti debent iudicia? ꝯto min⁹ diuia .i. ecclia stica q sapiẽs ẽ itelligat. Et reuera hinc iustinian⁹ ipator pius legib⁹ suis ꝓmulgasse dignoscit dicẽs Liceat ei q suspectũ sibi iudicem putat: añqꝫ lis icohet⁹ eũ recusare ut ad aliũ recurrat. Nam⁹ quodãmõ naturale ẽ suspectoꝝ iudicũ insidias declinare: ⁊ ĩmicoꝝ iudiciũ uelle refugẽ. hic⁹ sanct⁹ iohannes os aureũ ꝯtra se cõgregati renuit itrare⁹ collegiũ. Patꝫ ergo qꝛ ⁊si mãifesta sunt crimina alicuius: tamẽ accusatione inimici condemnandus non est.

Extra⁹ puinciã autẽ re⁹ nullatenus ẽ ꝓducend⁹ Unde fabian⁹ papa scribit hilario epo.

Vbi crimẽ admittit ibi cã uẽtilet

Bi⁹ enim cã agat: ubi crimen

a Intrare. misit tñ ex causatoẽ forte vl iõ nõ vẽit qꝛ e tatio ñ tenuit.

a Extra. puinciã Regularit q libꝫ cozã suo iudice ẽ cõueniendus vt. j. e. pulsat⁹. ⁊. xi q. i. expientie. aliogn penã patit. xi. q. i. iolita. ⁊. c. placuit. ⁊. C. de iurisdi. om. iudi. l. in crimiali. Sꝫ fallit rõne possessionis: ex de fo. cõ. sane. ⁊. C. vbi de pos. agi oꝛ. l. vna. ⁊. C. de pdi. mioꝛũ. si pdiũ. Itẽ rõne cõtract⁹. ff. de iudi. heres Itẽ rõne criminis ꝓuenit qs vl vbi deligt vl vbi inuenit vl vbi domicilũ hꝫ. C. vbi de crimine agi oꝛ. l. i. vl cũ ẽ qõ de fide. xxiij. q. i. quotiẽs. trahit ẽt ꝓpt loci oportunitatẽ ad aliaꝫ ꝓuiciã. xxxij. q. j. fine itẽ ꝓpt appellatõez: itẽ ꝓpt iussionẽ pape: vt. j e. q. vnaq̃qꝫ. ⁊. c. pegrina. vt pꝫ in vsib⁹ hic notat. Loquit⁹: crimẽ: res: religioqꝫ. Elir rõsilis: vl puocat: atqꝫ recusat. Excellit: iussus vl si ꝓsẽtit vtqꝫ. Loquitus. ff. de iudi. heres abñs. Crimẽ: vt hic ⁊ C. vbi de cri. agi oꝛ. l. i. Reus: qꝛ actoꝛ oꝛ foꝝ rei seq vt. j. e. c. neminẽ Et res: ar. ex ꝺ foro cõpe. sane. Religioqꝫ: ⁊ cã iurisꝑfonat⁹ ⁊ deci maꝝ: ex de iudi. q̃sto. ⁊. c. decernimus. Elir: qꝛ vxoꝛ foꝝ viri segtur

Q. VI.

ff. de iurisd. om. iud. l. penul. Rõ simil: i mutua recõuẽtõe: ex de mu. pe. ex lris. Elect puocat j. e. pegria iudicia. Et qꝫ recusat: ex de fo. cõ. siquis contra clericum. Excellit: qꝛ epus nõ deponit nisi a papa. j. e. q̃uis Jussus. j. e. vnaq̃qꝫ puincia. Elect si ꝓsentit utqꝫ. ff. de iurisd. om. iudi. ẽ recepti. ⁊. ij. q. vij. nos si. Itẽ in feudo: extra de iudi. ceteꝝ. Itẽ si secularis iudex ẽ negligẽs: ex de fo. cõpe. lz. Itẽ in scholaribus: vt i constitutõe federici. C. ne fi. ꝓ patre auc. habita.

b Ubi. n. vl vbi domicilũ hꝫ vl vbi repit. C. vbi ꝺ cri. agi oꝛ. Li. sꝫ si grauẽ crimẽ remittit puniẽd⁹ ad iudicẽ: vbi deligt. si ẽ leuis⁹: ibi pt pũiri: vt i auc. vt nulli iudi. §. si vo cognoscat coll. ix. ⁊. §. sꝫ si illõ. ⁊. ff. ꝺ re mi. deftorẽ. i pn. Nec admitto illõ q̃ qdã dicũt: qꝛ semp pmo cognoscat iudex puicie ꝺ q̃ reꝰ ẽ: an crimẽ ꝓmiserit: ⁊ postmodũ remittat eũ ad iudicẽ vbi deligt: qꝛ iudex vbi deligt cognoscꝫ ⁊ pũiet crimẽ. ff. de accu. l. vl. põt tñ si vult tñ remittẽ eũ puniẽdũ cũ lris suis ad sue ꝓuicie iudicẽ. qđ tñ ñ fac nisi ex cã. ff. ꝺ custo. ⁊ exhi. reo. ñ dubiũ. sicut pilat⁹ remisit xpm ad herodẽ.

c Causa. sed quid si metropolitanus ul alter epus deliquit i alteri⁹ dioceſi

nũqd ab illo põt puniri:ar.q; nõ.ix.q.iij.si aũt.ꝛ in auẽ.de defen.ciui.§. si habẽte.colũ.iij.xxi.di.inferior.ꝛ.c.nolite.eẋ de sen.ex.a nobis. ff. de arbi. l.iij.in fi.ſz ℨ.C.vbi de cri.agi.oz.auẽ.qua in ꝓuincia.Et reatus oẽz hui⁹ bonoꝛ excludit.ꝛ.C.vbi senatores vel clar.l.i.in fi.ꝛ vi.q.iij.placuit. Itẽ pone q; sic tulerit epus sniaz:q hoc fecit sit excõicatus: dicit.b. ẽt si archi epus hoc fecit i diocesi epi ẽ excõicatus nõ ab hoie ſz a canõe: qz seq tur factũ iã dãnatũ. xx iiij.q.i.c.i.ꝛ.ij.ꝛ.iij.sed ℨ eẋ de sen.ex.a nobis Aau.dicit q archieps ſi sit õ foꝛo illi⁹: cũ ipse sit iudex ordinari⁹ toti us ꝓuincie.ix.q.iij.c.ij. lxxv.di.qñ.vñ eũ non põt excõicare: ſz aliuz quẽlibz epm põt excõi care:ſi tñ deponere.io. Ego credo.b.bñ dicẽ qz ꝓpter crimen efficit archiepus subiect⁹ epi ꝓpter rõnes superius allegatas.b.

d ℚIgs. ab oibus ad minus.a.xij. vt.j.e.q.viij. suggero. xv.q.vij.felix.

e ℚExceptio. exceptio nũ alia pemptoria:alia ẽ dilatoria:alia media siue mixta.Dilatoria ꝙ alia declinatoria iudicij.alia dilatoria solutõnis.Declinatoria iudicij i ꝓin.lit ẽ,ꝓponẽda ꝛ,pbãda:vt eẋ de sen.ꝛ re iudi.inter monasteriũm.ꝛ.C. de excep.l.vlti. Nisi exceptio illa õ nouo ad noticiaz eius puenit: vt eẋ õ,peur. i nfa.ꝛ eẋ de excep. pastoralis.vl nisi õ nouo cõpetẽ cepit: vt eẋ de offi. iudi.dele. ilsinuanẽ.ꝛ.ff.de arbi.nõ dissi guem⁹.§.cũ qdã.ꝛ de tali loqr hic.Dilatoria solutõis oz añ lit cõte. obijci:sed,pbari debet postꝫ actoꝛ fũdauerit suã intẽtõez.C.de excepti.siqdẽ.ꝛ.C.de,pba. exceptionẽ. Peremptoria oꝛ ꝙ põt oppoꝛni ꝛ,pbari qñcũqz:ouz tñ añ sniaz:vt.C.sniaz recte latã resci. ñ posse pẽptoriaſ.ꝛ.C.õ exce. ꝓscriptionez. Media oꝛ exceptio q̃ t hoc bz silitudinẽ cũ pẽptoria q; post lit ꝓtes.põt obij ci.sed i hoc habet dissi militudinẽ cũ dilatoria qz põt qñcũqz añ sniaz obijci:vt eẋ g ma. acc. pos.ꝓ mas. sed i ꝺ habet silitudinẽ cũ dilatoria:qz ante lit cõtesta. põt obijci:vt eẋ de excep.exceptionẽ. Sunt adhuc alie excep.anoꝛ admittitur:ꝛ qui nõ pobauerit quod obiecerit:penã quaz intulerit ipse patiatur. ITem.

Accusat⁹ ñ nisi i foro suo audiat.

ℚIgs⁹ epoꝝ sup certis accusatur crimin⁹:ab oi⁹ audiat q sũt i,puincia sua epis: qz nõ oz accusatũ alibi q̃ꝫ i foro suo audiri ℚExceptio aũt fori dilatoria ẽ atq; tõ initio litis debet opponi ꝛ ꝓbari.pemptoriaſ aũt exceptões ut sũt ꝓscriptões lõgi tẽpoꝛis sufficit in initio litis ꝓtestari. ITẽ

De eodem.

PEllsat⁹ añ suũ iudicẽ cãm dicat.nõ añ suũ iudicẽ pulsat⁹ si uoluerit taceat⁹. pulsatis uero quoties appellauerit inducie dentur. IDe aũt qõ de loco dictũ ẽ tũc itelligẽdũ ẽ: cũ ueritas cause nõ nisi in loco admissi crimis depẽdi põt:aut nisi altera ꝑs iudicium maioꝛis ꝓsone intẽpellauerit siue declinãdo iudiciũ siue releuãdo sniam. ℚNde stephan⁹ sãcte ꝛ aplice atq; uniuersalis ecclie romane epus scribit oi⁹ epis.

Intra prouinciaz ꝛ a cõprouincialibus tantũ causa est audienda.

ULtra⁹ ꝓuinciaz terminos accusandi lñia ñ ꝓgrediat: sed ois accusatio itra,puinciã audiat ꝛ a cõprouincialib⁹ terminet: nisi tñ ad aplicam sedẽ fuerit appellatum. ITem sixtus papa.

A cõprouincialib⁹ accusat⁹ uel iudicatus aplicam sedem appellet

ACcusatus uel iudicat⁹ a com,puincialib⁹ in aliq̃ cã epus liceter appellet ꝛ adeat sedis aplice põtificẽ:q aut ꝑ se aut ꝑ uicarios suos retractare ei⁹ negociũ ꝓcuret.Et dũ iterato iudicio põtifex cãm suã agit:ali⁹ i eius loco ñ ponat aut ordinet epus:qm̃ q̃ꝫ a cõprouincialib⁹ epis accusati cãz liceat scrutari epi:nõ⁹ tñ diffinire incõsulto romano põtifice pmissuz ẽ. ITem damasus papa ste phano archiepo. **Dalea.**

OJscutẽ epos ꝛ sũmas ecclesiasticoꝝ negociorum metropolitano una cũ oib⁹ cõprouincialib⁹ suis:ita ut nẽo ex eis delit ꝛ oẽs singuloꝝ ꝓcordit negocijs ꝓuenient:licet. Oz diffinire coꝝ atq; ecclias sũmas q̃relas causaꝝ uel dãnare epos absq; hui⁹ sedis auctoꝛitate mínie lz: qñ oẽs appellare si necesse fuerit ꝛ eius fulciri auxilio oz. ITẽ eleutheri⁹ papa

Cõprouinciales ꝛ metropolitani episcoporum causam audire sed diffinire non possunt.

QUãuis liceat apõ cõprouinciales ꝛ metropolitãos ꝛ primates epoꝝ uẽtilare accusatões: ul' crimiatões:nõ tñ lz diffinire sine huius sãcta sedis auẽte: sic ab aplis coꝝq; successoꝛib⁹ multoꝝ ꝓsesu epoꝝ tã diffinitũ ẽ: nec i eoꝝ ecclijs alij aut ꝓponãtur aut ordinent: añq; hic coꝝ iuste ẽmi nẽtur negocia.Reliquoꝝ uẽo clericoꝝ cãs apud cõprouinciales ꝛ metropolitãos ꝛ ꝓmates ꝛ uentilare ꝛ iuste finire licet. ITẽ leo episcopus urbis rome anastasio episcopo thessalonicensi.

Ante aplicã cẽsurã in cãis epoꝝ nõ est diffinitiua ferenda snia.

QUltũ⁹ stupeo frat charissime sz ꝛ plurimũ doleo:q; in euz de quo nihil ãplius indicaueris: q̃ꝫ q; euocat⁹ adeẽ differret: ut ex cusatõez ifirmitatis oñderet:taz atrocit ꝛ tã uehemẽt potueris ꝓmoueri:ꝑserti cũ ẽt si tale aliqd merẽt:expectãdũ tibi fuerat qd ad tua ꝓsulta rescriberem⁹. Sed ẽt siqd gue itolerãdũq; cõmitteret:nra erat expectãda cẽsura:ut nihil ipe ꝓus decerneres. q̃ꝫ quid nob placerz agnosceres. uices. n. nras ita tue credidimus charitati ut i ptẽ sis uocat⁹ solicitudinis ñ in plenitudinem ptãtis. vñ sicut mltũ nos ea q̃ a te pie sũt curata letificãt:ita nimiũ ea q̃ ꝑperã sũt gesta cõtristãt. ITem iulius papa orientalibus.episcopis.

Ꝓter conscientiam romani põtificis nec ꝓcilia celebrari nec episcopum damnari oportet.

OEldũ⁹ a sãctis aplis successoribusq; eoꝝ i antiqs decretũ ẽ statutis:q̃ hactenus tãcta ꝛ uniuersal' aplica tenet ecclia: ñ opoꝛtẽ ꝑt ꝓsciaz rõani põtificis ꝓcilia celebrari ul' epm dãnar : qm̃ sanctã romanã ecclias ꝓmatũ oium ecclias eẽ uoluerũt.Et sicut beatus petrus aplus ꝓm⁹ fuit oium aplos:ita ꝛ ecclia suo nomie ꝓsecrata dño instituẽte ꝓma sit ꝛ caput ceteraꝝ:ꝛ ad eã q̃si ad matrẽ

f ℙPAlsanus.nõ tñ a cõtrio sensu argumẽtet:vt.xi.q.i. placuit ꝛ.j.e.neminẽ.sed hic logr de eo q; habuit ꝓsensũ sui epi:vt xi.q.i.clericũ. ꝛ.c.nullus.

g ℚTaceat. ſz hoc forte cum hz ꝓsensũ epi: vt.xi.q.i.clericũ. nec ob.j.e. ñ liceat.eẋ de fo.cõpe. si diligẽti.ꝛ.vi.q.iij

b Deniqꝫ. u Extra.

i a Causa⁹ loco. viij.q.iiij. nõne.

k ℚNõ tñ diffinire.suspẽdẽ l' excõicare potest metropolitan⁹.xij.di. de his.xi.q. iij. si qs epus.ꝛ. xxv iij.di.ꝓpter. Itẽ absoluere põt ꝛm plerosq; si ẽ inocẽs: C.vbi senia.vl clari.l. iij. io. Ego ꝛtũ credo:vt hic.ꝛ.v. q.iiij.c.i.ꝛ.c.ij. b. Sed obijcitur.vi.q.iij.de niqꝫ.ꝛ.xxi. q. v.siqs a ,ppo. vbi oꝛ q; ꝓtal vl cõciliũ õponit epm: sed illud fuit de licẽtia pape:vl loquit ꝛm ea tẽ poꝛa:qñ cause epoꝝ ñ defferebant ad sedẽ aplicã.xix. di. si romanoꝝ.

a m ℚDelũ. i firmitatis.hec ẽ iusta cã absentie:vt eẋ de,peura.q; relã.qd õ hoc iuris sit: dicã v.q.iij.c.i.

b d ℚEldum voluerit sic ergo ꝓcilia ꝓmatũ decerũt romane ecclesie.qõ verũ ẽ secũdario:ſz ipe chriſt⁹ principaliter:vt.xxi. di.ℨuis.xvii. di.§. hinc etiã ꝛ.ix.q.iij.aliorum.

c p Nec qppe.suffraganei.i.p suffraganeis sunt habẽdi: qz ille fuit in possessione:z ita erit vsqz ad sniaz.xvi.q.iiij.volum? z ita non est hic ar.interlocutoriã non obesse.Vel dic ideo nõ ob est:qz non agebatur ad hoc:sed de hoc solum an epi essent iuste deiecti:idest an crimen ab ipis commissum eẽt deiectione dignuz ad hoc.ĩ.e.c.

sbi enim:nihil quero zcetera z qp interlocutoria nõ obsit habes.ff.ỏ bis qui sui vel alieni iuris sunt.l.penul.z extra de ordi.cogn.cum dilectus.Non enim qcquid iudex profert ẽ habẽdũ p sentẽtia:vt C.de sen.z interlo.om.iud.ex stipulatõne z.C.cõminationes vel epistolas.l.i.tñ p interlocutoriam bñ aliqd determinatur:z transit in rem iudicataz sicut diffinitiua sententia:vt ex de elec.cum dilectus.in fi.z extra ỏ testi.significauerũt.z extra de sen.z re iudi.cuz inter.z quandoqz ius facit:vt.ff.qỏme.causa metum.§.sed qp tozsic ergo sẽper est cõsideranduz ad qd egat:z an iudex incidẽter vel tacite vel exp̃sse vel diffiniẽdo vel interloquẽdo aliqd dicat:vt ex de prescript.afferte.ex de testibus veniẽs C.ỏ bis qz no.infa.interlocutio.z.ij q.iij.§ notandum.z.xxij.q.ij.queritur.

atqꝫ apicẽ oẽs maiozes ecclie cãe z iudicia epoꝝ recurrant:z iuxta ei? sniaz ẽminũ sumãt:nec extra romanũ qcquid ex his decerni debere pontificẽ.Aliqñ icõsulto romano põtifice plerisqꝫ epoꝝ vãnati inueniũt:z alij in eoꝝ loco sbrogati.quoꝝ vãnatõez z sbrogatõez p bono pacis ex dispẽsatõne tolerasse legit ecclia.Unde nicola? papa salomõi regi britonũ.

Quozũdã epoꝝ depositõez cõtra ꝓscientiã rõani põtificis factã pro pace tolerauit ecclesia.

Hec qppe est ordinatio dei patris tui:z hec ẽ lex ecclie matris tue:videlz ut oẽs epos regni tui ad turonensem archiepm mittere nõ detractes:ipiusqꝫ iudiciũ postulare nõ dedigneris.ipe enim est metropolitan?z oẽs epi tui regni suffraganei ei? sũt:sicut cõscriptões pdecessoꝝ meoꝝ euidẽter oñdunt:q pdecessozes tuos:qz illos ab ipius cura sbtraxerãt:fozti iuectõe corrigere studuerũt:qꝫ uis nec nra scriptura super hac remissa deceẽ uideat.cũqꝫ corã designato turonice ecclie psule z integro nũero collegaꝝ.i.xij.epozuz celebrato ꝓcẽtu fuerint electi epi regulariter examinati:apparueritqꝫ canõice fuerit electi:ipis epis i sua deiectõe manẽtib? q i locis eorũ ꝓfecerati sũt:poterũt utiqꝫ epatus honore potiri.qꝫ si electi epi i sõtes fuerint declarati:his? amotis q ill? sbrogati? sũt ecclias suas ipi recipiãt.Nam cũ añcessozes mei pfules electõez eoꝝ epoꝝ q ab ecclijs suis sũt expulsi:nec admiserũt:nec approbauerunt:nec ipos q eis sbrogare pñt:uiuẽtib? illis legitios epos dixerũt?.Hãc

si ad turonẽsẽ forte archiepꝫ mittere pfatos epos dedignaris:studeas duos epos de? expulsis z duos de sbrogatis una cũ ecclie tue legato ad aplicã beati petri sedez trãsmittere:ubi digna examinatõne pmissa q legitimi epi sũt apparẽat:z suas ecclias irregulariter nõ amittãt.nihil eni ꝗro aliud i pseti negocio diffinire.quia uero magna:qs sit metropolitan? apud britanos ꝓtẽtio ẽ:lz nulli? m:emoria teneat uos i nra regione ullaz habuisse metropoliz ecclĩam:tñ si libet postꝫ de? oipotẽs pacẽ inter uos z dilectũ filiũ nruz carolũ regẽ gloriosũ ꝓstituerit:facile hoc poteris aduertere.Qỏ si iõ ꝓtẽtiosius creditis agẽ:ad nruz apl'atũ destinare ꝓtẽdite:qtens? nro libramie q fuerit apud uos antiqt? archiepalis ecclia luce clari? inotescat:z deiceps oi ambiguitate recisa:quã seq epi uri debeãt?:incũctãt? agnoscãt.Neqꝫ.n.ecclesiast dei p discordias regũ diuisionis aliqꝫ pati dãna necesse ẽ:cũ qꝫtuz ex se ẽ:pacẽ quaz pdicant seruare studeãt iuicẽ z i omnes.Alias aũt irrita erit epoꝝ snia:z a synodo retractãda.Unde felix papa

Damnatio iniusta irrita est z in synodo retractanda.

Irritã? eẽ epoꝝ dãnatõem z iniustaz cẽsem?:z iccirco a synodo retractandã.ita ut oppssis ab oib? in cũctis sbueniat causis.

Quod aũt metropolitanũ suũ ꝓtẽnere z alioꝝ iudiciũ alicui expetere non liceat:Justus papa testatur dicens.

Peregrina iudicia in omnib? sũt submouenda.

Peregrina? iudicia salua i oib? fructibus lite penden.vt.xvi.q.iiii.volumus.nisi in casu:vt extra de iure pa.ex litteris.quod intellige nisi de hoc ipo questio sit:an possideat vel ñ vt extra de in integ.restit.cum venissent.in fi.z extra de constit.cum.Ad.in fi.z.ff.de aqua quoti.z testi.l.penult.vnde si post motam controuersiam canonici eligant:nõ ideo statim cassat electio:donec constet de iniusta electione:vt extra de in integ.restitu.c.ii.in fi.z extra de cã pos.z ppie.cum ecclesia.idem dicerem de patrono licet non debeat post motaz controuersiam presentare vel eligere.

d Dis amotis.sed quare nocet sententia pro destitutis lata ipis substitutis:cum res inter alios acta alijs non preiudicet:vt extra de fi.instru.inter dilectos.z est ỹ illud qỏ ẽ.ff.ỏ adulte.denũciat se.z extra de adulte.significasti.sed hoc est ppter cãe coherentiaz sic.vij.q.i.pñtium.z.lxxxi.di.tantis.in fi.nam si pronunciatum ẽ petrũ esse virum marie per consequens probatum est martinum non esse:extra de spon.ex parte.nides enim qꝫ cause eligentium z electi sunt cõnexe:qz lata sentẽtia cõtra electores preiudicat electio licet absenti:vt extra de elec.oudum in fi.nisi appelletur ab altero illoꝝ:vt extra de offi.iudi.dele.super eo.aliud videtur esse inter presentantẽ z presentatũ.nam tunc sententia lata contra vnũ non nocet alteri absenti:vt extra de elec.querelam.hoc ỏ est quia illoꝝ cause ita sibi nõ coherent.vel dic qꝫ nunqꝫ sententia pjudicat alij:nisi presens fuerit:ar.liiij.di.seruus.

e Subrogati.ar.qꝫ si aliqua duo sunt cõnexa:prohibito vno ꝓhibitum ẽ z reliquũ:sic.xxxi.di.si laicus.xxvi.di.deinde.xxxiiij.di.siquis viduam z.viij.di.quo iure.i.q.iij.siqs obiecerit.z ex de here.fraternitatis.sic ecõuerso aliqd pmittit ratõe pnexiõis:vt.lxxxi.di.cum omnibus.

f Dixerũt.supple nec ego dico.

g De expulsis.sz qualiter poterit causa p.curatorem criminaliter tractari:forte si placuit pape:vel hic ciuiliter agebat.non enim ad aliud agebat hic:nisi an eẽnt fm ordinem iuris deposiri.z licet fuerit ciuilis:tñ necessarij erant xij.epi:sic.xxiii.di.illõ xxxiij.di.quozũdam.qz lz nõ fuerit cã criminalis:tñ fuit de crimine vñ necessaria ẽ iscriptõ vt ex de accu.sup his.vel dic qꝫ in causa criminali vn? cõsocius p curat cãm alioꝝ:vt ex de do.z contu.cum dilectus.z ij.q.v.interrogatũ.Jtẽ hic bẽs qꝫ sẽtẽtia lata a non suo iudice rata põt baberi:ỏ hoc nota.ix.q.ij.null?.

b Debeant.ar.pro obsequijs tempore litis nõ pstandis:vt.ij.q.vi.quotiẽs.z xi.q.i.quia ar.contra.xxxiij.q.i.seculares.xxxv.q.vi.mlt? torum.ff.de ope.liber.opis.sz hoc iõ hic fuit qz epi,p liberis se gerebant.alias illi deberẽt obedire:q essent i possessione.viii.q.iiii.nõne.extra vt lite pendẽ.a memoria.Nec obstat.C.de agri.z cẽsi.libus.vbi dicit si est cõtẽtio inter colonũ z dominũ de fructibus:qꝫ fructus sequestrant.sz illud obtinet cũ dñs ẽ suspectus.dicas ergo qꝫ possessoz sem p vtit

t Jncũctanter.idest decetero.z sic planum est.

a i Critam.factam sine auctoritate romani pontificis.

b p Peregrina.ab extraneis.ar.iudicẽ ad quẽ appellatur nõ eẽ ordinarium.vi.q.iii.scitote.z sic archiepus est exẽ? vt ibi videt?:z ex de offi.iudi.ordi.pastoralis.bug.sz potius ẽ hic ar.ỹ quia dicit hic qꝫ oportet

auctoritate aplica generali sāctione ,phibem⁹: q₂ indignuȝ ē: ut ab extraneis iudicēt q cōprouinciales ⁊ a se electos debēt habē iudices: nisi fuerit appellatuȝ. ITē anacletus.

Reges ecclie aplica firmam⁹ aucte: ⁊ pegrina sbmouem⁹ iudicia. unde ⁊ dñs mētionē faciens de loth p moysen loqt dicēs Ingressus es qdē ingt ut aduēa nūqd ut iudices? ITē inocēt⁹.

Nulli liceat aliaruȝ prouinciar̄ iudicium expetere.

Non liceat cuiq̄ sine piudicio tñ romane ecclie cui in oibus causis reuerētia ⁊ auctoritas debetur: relictis his sacerdotib⁹ q in eadē ,puincia dei ecclias nutu diuino gubernāt: ad alias cōuolare ,puincias uel aliar̄ ,puinciar̄ epo rum iudicia expete uel pati. qd si qs psūpserit: ab officio cleri sbmotus ⁊ iniurie re⁹ ab oibus iudicet.

Reuerentia aūt q aplice debet ecclie ⁊ ei⁹ auctoritas itelligēda ē cū ul ad ipaȝ appellatū fuerit: ul ab ea iudices electi conceduntur. Vnde sixtus papa cuȝ diceret cōprouinciales ⁊ a se electos debent habere iudices: statim subiūgit: nisi fuerit appellatū.

Absq̄ aplice sedis decreto extraneos iudices adire nō possumus

Vnaqueq̄ ,puincia taȝ iuxta ecclias ticas q̄ iuxta seculi leges debȝ suos iustos ⁊ nō iiquos habere iudices: ⁊ nō extraneos: nisi hui⁹ aplice sedis decreuerit auctoritas. ITē ex synodo rōana

Sup appellatōe alterius ,puicie iudices audire non oportet.

Neminē⁹ exire de ,puincia ad prouinciam uel de comitatu ad comitatū oȝ nisi ad relatōem iudicis: ita ut actor rei forū sequat: ⁊ infra. Illa q sūt p unāquāq̄ ,puinciā: ipius ,puincie synodus dispēset: sicut i niceno pstat eē decretū pcilio. ultra ,puincie tminos accusādi līa non ,pgrediat: sed ois accusatio intra ,puinciā audiat: ⁊ a cōprouincialib⁹ terminet: nisi plapla tus sit q accusat. ITē sixtus.

De eodē.

Si qs cleric⁹ sup q buslibȝ criminib⁹ accusat⁹ fuerit: in ,puincia in qua cōsistit ille q pulsat suas exerceat actōes: nec existimet eū accusator suus alibi aut lōgius ad iudiciū ,ptrahendū. ITē ex decreto hadriani pape.

Vbi crimē admittit ibi cā uētilet

Qui crimē obijcit: sciat se ,pbaturū. reuera ibi causa agatur ubi crimen admittitur.

Quod⁹ iudex eē n̄ possit: quē cuȝ reo par aut maior macula ificit: mltis auctoritatibus ,pbatur Ait eni sancta rōana synod⁹

Infames iudices eē non possunt

Infamis psōa nec ,pcurator eē pōt nec cognitor. ITria sūt qbus aliqui ipediunt: ut iudices non fiāt. Natura: ut surd⁹ ⁊ mut⁹ ⁊ q ppetuo furiosus ē: ⁊ impubes q₂ iudicio caret. Lege: q a senatu amot⁹ ē. Morib⁹: femie ⁊ serui nō q₂ nō habeāt iudiciū: sȝ q₂ pceptū ē ut ciuilib⁹ nō fungāt officijs. Verūtn̄ si ser⁹ dū putaret liber ex delegatōe sniaȝ darȝ q̄uis postea i seruitutē depulsus sit: sentētia ab eo dicta rei iudicate firmitatem tenet. ITem in digesto ti. de postulando.

habere iudices cōprouinciales: ⁊ archiepus est cōprouincialis. illa ergo exceptio nisi: ad principiū refert. s. ad pegrina ⁊ fuit itellectus grani: q si qs recusaret metropolitanū ad cōprouinciales iudices recurreret non ad pegrinos: nisi appellaret ⁊ hoc ē qd dicit: ⁊ tūc cā ex ,puinciā fuerit: vt. j. c. non liceat.

e Electos. cū ordinarij sint suspecti. ij. q. vi. placuit. vel loqt in cā crimiali psbi vl diaconi: vt. xv. q. vij. si autem.

d r Reges. per moysen. q₂ ipse moyses loquēs p spm dñi itroduxit i genesi sodomiticas ita loquentes.

e n Non liceat. pciudicio. hoc iō dicit: q₂ sperē oib⁹ ordinarijs ad cū pōt appellari: ar. ā. q. vi. c. i. ij. ⁊. iij. nā ipse est ordinarius omniū: ex de elec. cum nobis olim.

f Expetere. hic pȝ q clericus sine cōsēsu sui epi nō pōt cōsentire in aliū iudicē. nā sic posset euacuari iurisdictio epor̄ si oēs psentirent in aliū iudicē. ad idem facit. ij. q. vi. placuit. ⁊ in auc. de sanc. epis. §. iconomos. ar. cōtra. ā. c. pulsatus. sed ex d fo. cōpe. si diligēti expeditū ē: q nō pōt p pactuȝ renūciare foro. de hac materia notaui. xi. q. i. inolita. io. ⁊ qd dicit io. qd expeditū ē in illa decre. extra de fo. cōpet. si diligenti. nō est veȝ q₂ illa decre. loquit q clericus nō pōt consentire in laicum: sed hodie nec in clericum potest nisi de consensu sui episcopi: vt extra de foro compe. significasti. b.

g n Neminem. Est autem hoc ideo statutuȝ quia alibi non possunt habere testes vel amicos: vt. xxxiij. q. ij. siue ij. q. ij. pceptuȝ ⁊ i auc. vt omnes obe. iudi. §. iij. coll. v. Unde dico q si aliquis impetrat rescriptum ad iudicem alteri⁹ prouincie: non sufficit q vltra duas dietas nō trahat aduersarium: vt dicit illa consti. extra de rescrip. nonnulli. sed etiam requiritur q extra prouinciam eum non trahat nisi in litteris fiat mentio de prouincia. Cum. n. de iure extra prouinciam nemo sit trahendus vt hic dicitur: ergo nisi rescriptum principis de eo faciat mentionem: non pōt auctoritate rescripti trahi extra prouinciam: licet minus sit spatium ad quod trahitur q̄ due diete. est tamen ar. contra: extra de offi. iudi. or. significauit. certe tamē nō nocet contra. sed illi constitutioni nonnulli statur. Ista opinio hodie non habet locum. immo contrarium obseruat romana curia.

h q Quod index. Hic queritur: an criminosi vel infames possint esse iudices: ⁊ qdem si non tolerent ab eccla non possūt: si tolerentur bene possunt: ⁊ tenet eorum sententia: ipi tamen peccant iudicando. Vel distingue an aliquis sit infamis per sententiam vel ipso facto vt tūc nō possit: an alias vt tunc possit. Illud enim certum ē q si infamia obijcit alicui q est electus i iudicem: q propter hoc hū remouet: licet hucusq₃ fuerit toleratus: vt extra de rescrip. suscitatus. ⁊ extra de excep. pcla. inter. ⁊. ff. ad. l. iul. de vi. priua. l. i. criminosi q possūt iudicare ex officio: sed non ex vite merito. xv. q. vi. c. vlti.

i I Infamis p sniaȝ.

k Nec ,pcurator. idest aduocatus: vt. j. proxi. §. vel intellige de procuratore vero vt infamis nō possit esse procurator scdm canones: vt. j. v. q. iij. q₂ episcopus. Nec obstat insti. d except. §. vlti. q₂ loqt hic de infami per sententiam ibi de tali qui est alias infamis. si tamē iudex toleratur in officio eius tenet sententia. viij. q. iiij. nonne. Sed infamis

¶. VII.

potest esse arbiter: vt. j. e. §. in fi.

l T Tria sūt. hoc ē sumptū a lege. ff. de iudi. cum pretor §. non autem omnes.

m Et q ppetuo. sec⁹ si ad tempus: vt. ff. de iudi. cū furiosus.

n Amotus. immo ⁊ si eius electio fuerit cassata ,ppter ei⁹ vicium: vt ex de elect. sup.

o Moribus idest consuetudine: immo ā lege. xxxiij. q. v. mulierem. nec obstat. xv. q. iij. §. i. vt ibi dixi.

p Iudicium. idest discretionē.

q u Uerūtamen. §. gratiani.

r Dum putaretur. ecce q̄tum communis opinio operatur: vt extra de iurepa. consultationibus. extra qui fil. sint legitimi cum inter. ⁊ i. q. i. sig a simoniacis. C. de testa. l. i. ar. contra qui fi. sint legitimi per tuas. ⁊ supra. xxiiij. di. c. vlt. xxix. q. ij. sigs ingenuus. ⁊ di. viij. veritate. ⁊. ff. de iudi. l. ij. in principio. Sed nunquid idē si excommunicatus ferat sententiam: qui publice habet pro non excommunicato: non: extra de sen. ⁊ re iudi. ad probandum. Et est ratio quare aliud in seruo: q₂ seruus in multis casibus habet personam standi in iudicio: vt. xij. q. ij. qui manumittit sȝ excommunicatus i nullo. Vel dic qd verius credo: q nec sententia serui teneret: nisi confirmata esset a principe.

a i Infames postulare. Postulare est pro tribunali petere et non alibi.ff.de dam.infec.dies.§.hoc autem.

t Omnino.etiam pro se.

u Non audit.nullus enim adeo surdus est qn aliqd audiat: vt C.qui testa.fa.pos.discretis.

d Preterea.cõtractū.ex postfacto:ab initio tamē potest.xi.q.iij. non li cet.sed si non fecit pactū:posta ei dabit pro modo litis et facundia aduocati et consuetudine regionis:vt.ff.de var.et extraor cog.l.i.§. in honorarijs.vel loquit de tali q sponte se vinci sustinet in aliqua exceptione: vt sic afferat se non posse fouere cām:nisi augumētet salarium.qđ fieri non debet:ar.medici:vt.ff. de var.et extra.cog. medicus.

Infames nō pñt eē pcuratores uel pfoni causaz. Sunt aūt tres ordines eoz q postulare phibēt. Est aūt postulare desideriū suū ul' amici sui i iure apud eū q iurisdictiōi pest exponere: uel alteri desiderio ɔtradicē. Nā ut premisim: non postulātiū tres ordines sūt. Quidā phibent oio' postulare ul' pter etatē: ut miores xvij. ānis: ul' ppē casū ut surdus q pzsus nō audit. Alij phibēt ne p alijs postulēt ul' ppē sexū ut femie uel ppē casū ut utroqz lumie orbati: ul' ppē notā infamie turpitudinis ut hi qui corpe suo muliebria passi sūt: nisi forte ui pdonū ul' hostiū stuprati pbēt. Similit q capitali crimine uel calūnie cā publici iudicij sūt dānati: ul' q opas suas locauerūt: ut cū bestijs ópugnarēt in arena p alijs postulare phibēt. His psonis pro se allegare pmittit: p alijs postulare phibet: nisi forte tutelam ipuberū ul' curā adolescētiū nō affectatā sed necessariā administrēt. p his eniz quoz curā gerūt eis postulare cōcedit. Alij .n. omnes q ut i fames notātur: nisi pro se et pro certis psonis postulare non pñt: nisi i itegz restitutōnē acceperit. Permittit aūt eis postulāe p parēte p pfono pro pfona p liberis ēt suis et parētib pfoni et pfone p liberis etiā suis fratrib et parētibus pfoni et pfone sororibus socero socru genero nuru uictrico nouerca puigno puigna pupillo pupilla furioso furiosa fatuo fatua surdo prodigo et adolescente. Itē pro his qbus pter infirmitatē curatores dari solēt: ut q negocijs suis aliquo ppetuo morbo supeē nō pñt. Omnes aūt q nō spōte s necessario fūgunt officio: sine offensa postulare pñt ēt si hi sūt: qbus nō nisi pro se postulare pmittit. Affinitates uero nō eas accipere debemus: q quōdā fuerūt: sed pñtes. Nurus et generi appellatōe et soceri et socrus etiā ultiores qbus ppositio p solet accedē ɔtinet. Recent etiā a professione aduocatoz sicut in secundo libro codicis ti. de postulando inuenit: q sub nomine honorarioz ex ipis negocijs que tuenda susceperint emolumētū sibi certe ptis cū graui dāno litigatoris et depdatōe poscētes inueniūtur. Itē siqs adeo procax fuerit: ut nō rōne s probris uerbis putet eē certādū: opinionis sue iminutione patiet. Preterea nō s ad uocato ullū cōtractū iure ullā pactionē ɔferre cū eo litigatore quē i propriā recepit fidē: nec ex' industria iurgiū ptrahē. Apud urbē romā ēt honoratis q hoc officiū putauerit eligēdū: eousqz liceat orare: quousqz maluerint: uidelz ut nō ad turpe cōpēdiū uel ēt sti pē deformē hec arripiat occasio nā si lucro pecūiaqz capiant: uelu ti degeneres int uilissimos nūerabunt. Si uero i uno auditorio duo tm ul' plures p ceteris fuerit quoz fama sit hilarior: i iudicātis officio sit: ut par causidicoruz distributio fiat. etenim equēt pro ptibus auxiliū singuloz. Siqs uero cōmonit a iudice ea excusatōe q neqat cōprobari cuicunqz parti pfociniū denegauerit: careat foro: Sciat ēt nūqz sibi agēdi copiā posse restitui. Siqs aūt ex litigatorib detect fuerit sepatim tractasse cū plurib et aduersario suo sbtraxisse parē defēsionis copiā: oñdet pculdubio iiquā a se litē foueri: et auctoritatē iudiciariā clusā a se expiet. Itē quis illi q cām fisci egissent: phibeant ad uesus fiscū pfociniū pstāe: tñ hodie ēt aduēsus fiscū pfociniū pñt exhibē puatis: etiā dū eā cām' declinent suscipe: quā tractauerant dū fisci aduocati fuerūt. Itē si cōtra pñē pupilli causā egisti: tutor uel curator datus eandem cām defendere non prohiberis.

x Uel pter casum.ff.de in di.ceccus.j. xv q.i.§ vlt.

y Predonū: nec enim nō est iputādū:vt.ff. de adulte.vim passam.et.xxx ij.q.v.ille.

z In arena.nisi eā virtutis hoc faciant.ff. e.l.ij.§.qđ si.

& Alij enim. Notādum q oēs q maiori ifamia sūt notati:non nisi p se et p his quorū sūt tutores pñt postulare et illi sūt d secūdo ordine.sed minori infamia notati pñt p se et p qbusdā certis personis aduocare.et illi sūt de tertio ordie postulā tium.f.de mino ri officio vt tutores vel cura tores.

ꝯ Infames. minori ifamia

y Permittitur vt sūt illi d secūdo ordie.

a Affinitates.q quōdam ergo vno con iugum defun cto soluit affinitas: insti. de nup.§.affinitatis.s cōtra.xxv.q.x.c.i.s potest dicē q quo ad impedimētū matrimonij nō dele tur: s quo ad alia: aut q ad beneficia hui' edicti.

b Preposi tio.f.patribus istorum vel nu rus istarum: et cōe pfocer.f. pater soceri p generi mariti neptis.nam gener filij mei est mihi progener.

c Recentur.S ibi certe de parte litis non licet pacisci: vt.ff. de pactis sumptus.sed super certa re licet:ar.C.de sētentiam passis si debitor.licet.n.dixerit:q licz de aliquota re pacisci sine gratui certitudine partis vt hic:tñ vltra cētū aureos nō licet pacisci: vt ff.de var.et extraor.cog.l.i.§.in honorarijs.

e Ex industria.qđ si fecerit:eum iudex puniat in duab' libris au ri.C.de iudi.properandū.§.illo proculdubio.

f Apud vrbez.de cadē lege ē etiā.

g Honoratis.etiā me lioribus.

h Eligendum.vt sunt aduocati.

i Maluerint.idest quousqz tale officium valuerint exercere.vt. de non est hic ar.q ad uocati tādiu audiant qzdiu volunt allegare: quia iudex potest ad uocatos remouere cū voluerit:vt.ff.de his q in testa.delen.l.iij.in fi. et.C.de iudi.auc.iubemus.

k Nō ad turpe.i.ad modicū et vile.et ē ar. q bona dona dāda sūt doctoribus:vt.ff.de ad mi.tu.cum plures.et.ff de ori.iuris.l.ij.§.vlti.

l Pecūiaqz modica.

m Si vero.C.e.p uidendum.

n Ut par.Illud olim obtinuit cuz salaria da bant d publico hodie vtraqz ps sibi debet p uidere:vt.C.de iudi. l.properandū.§.illo.tamen pueris et debilib' et pauperib' pretor dabit aduocatū:vt.ff.de postula.l.i.§.ait pretor

o Foro .ff.de penis moa.§.i.

p Siquis iniquam vt extra de testa.itima. uit.et extra de testi.co. gen.peruenit.

q Quāuis.verba gregorij.

r Tamen hodie.uer ba legis.

s Causam.nisi suam vel parentum suorum vel pupillorum suorum ff.e.l.pe.§.vlti.

t Item si contra. male ponit litteram q est.ff.e.l.vlti.

u Tutor.ar.q rōne officij licet qđ alias nō liceret:vt xciij.di.pcipimus. et.C.de admi.tu.cū qdā. Itē ar.q si iudex successit appellāti:q pōt ppriā sententiam impugnare.ff.de iudi.iulianus ait. Item ar.q si iudex a quo appellat efficit illius iurisdictōis cui' ē ad quē appellat:q possit cognoscere:vt.xi.q.iij.si eps.q:a videt alia psona.ff.qñ appellatū sit.l.i.§.sed

ꝛ ſi p̄ſeſ. ar. ꝫ. ff. de iuriſdic. om. iu. pretor. io. So. cōſueuit dici: ꝙ debet cām alicui delegare: vt. ff. de iuriſdi. om. iudi. pretor. vnde gloſatur ibi pōt idest debet. alioquin poſſet recuſari. b.

x Cognitores. exponit primū capitulū huius queſtionis.

y Non ex arbitrio. ff. de arbi. pedius.

ʒ Filius. ff. de arbi. qn̄ etiam.

ꝛ Et iudicē. ſꝫ ꝫ. ff. de iuriſdi. om. iudi. q iuriſdictōi: vbi dſ ꝙ iudex nec ſibi nec liberis ſuis ius dicē pōt. ſꝫ illō itelligas in criminali cā ſecus in ciuili. ſꝫ tn̄ in criminali cā pōt vſqꝫ ad lit. ɔteſ. dicē ius ſuis: vt. ff. de offi. p̄ſi. ſenat⁹. tn̄ delegat⁹ iudex non pōt eē fil⁹ p̄ris: vt ex de ap. poſtremo.

ɔ Siqs vero. verba huius legis ſunt. ff. de arbi. ſed ꝛ ſi. §. ſiqs.

ꝛ Iudex. qdā ita itelligūt vt hic duo ꝓhibeanꝰ hoc. ſ. vt ordiarius vł iudex alr̄ non poſſit eē arbiꝰ de ea re de qua iudex fuit. Itē ꝛ hoc ꝓhibeꝰ: ne iubeat cōpromitti in ſe. quare aūt ordinarius nō pōt eē arbiter: triplex aſſignaꝰ rō. vna qꝛ ſm̄ hoc ordinari⁹ ſemꝑ ꝓcuraret vt eligereꝰ in arbitriū: ne ab ipo poſſit appellari alia rō ē: qꝛ ordinari⁹ debet cogē arbitrū vt ꝓcedat: ꝛ dꝫ ſuā ſn̄iaꝫ mādare executioni: ex ō ſo. cōpe. ſiqs ꝫ. ff. de arbi. l. iiij. Sꝫ hoc non poſſet eē: cū idē eēt ordinari⁹ ꝛ arbiꝰ. Tertia rō eſt: qꝛ arbitria ſunt ad modū ordiarie iuriſdictōis. ꝛ ſic ſeqreꝰ ꝙ aliqd eēt ſiīe ſibiipi: ſicut nō ſiīr p̄ſit concurre iura naturalia ꝛ iura adoptōis: vt iſti. ō ado. §. ij. io. Ego credo tn̄ ꝙ ordinari⁹ pōt eē: vt nō ij. q. vi. a iudicib⁹. nūqꝫ eni ꝑciſe iuenis ꝙ ordinarius nō poſſit eē arbiter. Sꝫ vbiqꝫ dſ: ꝙ nō pōt cogē ptes vt i ſe cōpromittāt: vn̄ licite cōpromittiꝰ i eū volētib⁹ ptib⁹: vt. ff. de tu. ꝛ cu. l. iiij.

Cognitores⁹ uero ex officio itelligūꝰ nō⁹ ex arbitrio. Nihil enīꝫ refert eū q arbitriū ſuſcipit: an ſit integre fame an ignominoſus. filius⁹ ēt i re p̄ris arbiꝰ eē pōt. Nā ꝛ⁹ iudicē eū eē poſſe pleriſqꝫ placꝫ. Siqs⁹ uero iudex⁹ ſit arbitriūꝫ recipe eiuſdē rei de qua iudex eſt: ꝛ i ſe cōpromitti iubē ꝓhibeꝰ: ꝛ ſi ſn̄iaꝫ dixerit nō eſt dāda pene pſecutio. Seruus arbiꝰ eē non ualet libertin⁹ pōt. Porro⁹ īfamia mlꝰtiplicīꝰ irrogaꝰ. Aliqn̄ eni contrahiꝰ genere delicti declarati ꝑ ſētētiā: ueluti cū iudex ꝓnūciat: iiuriā feciſti: hereditateꝫ expilaſti: calūniatus es. Aliqn̄ genere pene⁹: ſicut⁹ illi q⁹ dānanꝰ in op⁹ publicū q p̄ſtinū⁹ qdē ſtatū obtinēt: ſꝫ dam no īfamie ēt poſt ipletū tēpus ſbijciunꝰ. Aliqn̄ genere pene ꝛ delicti declarati⁹ p⁹ ſn̄iaꝫ: ueluti dum fuſtib⁹ ceſo ꝑ p̄conē diciꝰ ſicophātis. i. calūniator. Aliqn̄ ipo genē facti: ut exercentes iprobū fen⁹ ꝛ illicite exigētes uſuras uſuraꝝ ꝛ mulier q̄ intra⁹ tp̄us quo moris ē lugere maritū: cōtrahit mr̄imoniū: ꝛ q ſciēs eam uxorē duxerit. Idem teſtaꝰ felix papa ꝛ eiſdē uerbis. Itē i euāgelio ille q trabem geſtat in oculo: ꝓbaꝰ nō poſſe educere feſtucā ō oculo fratris ſui. Itē dauid i. li. pſal. peccatori aūt dixit de⁹: q̄re tu enarras iuſticias meas: ꝛ aſſumis teſtamentū meū? ꝛ cetera. Itē gregori⁹ Cui⁹ uita deſpiciꝰ: reſtat ut ei⁹ p̄dicatio ɔtēnaꝰ. Idē i moralib⁹

Qui aliorum uicia puniunt: ſua prius corrigere ſtudeant.

Qui⁹ ſine peccato eſt ueſtrū: p̄mus in illā lapidē mittat. ad aliena q̄ppe peccata pūiēda ibāt: ꝛ ſua relinq̄bant. reuocenꝰ igiꝰ intus ad ɔſciam: ut ꝑus ꝓpria corrigāt: ꝛ tūc aliena rep̄hendāt. hinc eſt ꝙ cum trib⁹ beniamin i carnis ſcelere fuiſſet obruta: collect⁹ ois iſrłꝰ ulciſci iniq̄tatē uoluit. Sꝫ tn̄ ſemel ꝛ iteꝝ i belli certamie ē ipe ꝓſtrat⁹. ɔſulto eni dn̄o ſi ad ulciſcendū ire debuiſſꝫ: iuſſum eſt ut iret: q iuxta diuie uocis iperiūꝫ ꝑrexit: ꝛ ſemel ꝛ ſecūdo perdidit ꝛ tūc demū peccatriceꝫ tribū ualde feriens pene⁹ fūditus⁹ eaꝫ extixit. Quid hoc eſt ꝙ i ultōe ſceleris inflāmaꝰ: ꝛ tn̄ ꝑus iſte ꝓſterniꝰ: niſi ꝙ ꝑus ipi purgandi ſūt: ꝑ quos alioꝝ culpe feriūꝰ: ut ipi iā mūdi ꝑ ultōneꝫ ueniāt: q alioꝝ uicia cōrigere feſtināt? Item ambroſiusſuper: beati immaculati.

Ille de uita alterius iudicet: q nō habet in ſeipſo quod puniat.

Iudicet⁹ ille ō alterius errore qui nō habet in ſeipo qō condemnet. iudicꝫ q nō agit eadeꝫ q̄ in alio putauerit punienda: ne cū de alio iudicat in ſe ferat ſn̄iam. Iudicꝫ⁹ ille q ad ꝓnūciādū nullo odio nulla offenſione nulla leuitate ducaꝰ. ꝛ p⁹ pauca: Bonus iudex nihil ex arbitrio ſuo facit ꝛ ꝓpoſito domeſtice uolūtatis⁹: ſꝫ iuxta legeſ ꝛ iura ꝓnūciat. ſtatutis iuris obtempat: nō idulget ꝓprie uolūtati. nihil p̄paratū ꝛ meditatūꝫ de domo defert: ſed ſicut audit⁹ ita iudicat: ꝛ ſicut ſe hꝫ natura decernit. obſeq̄tur legibus: nō

nō bene hic quo° iudex debet iudicare ꝛ q̄ ſe hec

tatꝰ. Sꝫ ꝑ actōib⁹ q̄ ex cōtractu deſcēdūt nēo fit infamis: niſi i q̄tuor caſib⁹: vt. ff. de his q no. īfa. furti. §. mādati. ſ. cū directe ɔueniꝰ actōe tutele mādati depoſiti ꝛ ꝑ ſocio vt ibi dſ. ꝑ ſn̄iaꝫ arbitri nēo īfamaꝰ. ff. e. l. qd ergo. §. ex cōpromiſſo. Sꝫ hec diſtictio non vꝫ hr̄e locū ſm̄ canones: cū oē mortale crimē īfamet: vt. ā. c. q. v. conſtituim⁹. ꝛ vi. q. i. īfames. ꝛ c. omēs.

b Pene. hoc falſū ē: qꝛ ſola pena n̄ īfamat C. e. l. nullam.

c Sicut. aliq̄ euidēti cā ꝓcedēti ex q̄ ſi eēt ɔdēnat⁹: īfamaretur. ff. de his q no. infa. ict⁹ fuſtiū. ſic ē i furto cū qs i manifeſto furto dep̄hēdiꝰ.

d Qui dānatur. ſine ſn̄ia. ꝛ ſic n̄ ē hoc mēbrū ſupfluum

e Priſtinūꝫ ſ. libertatē.

f Declarati. qn̄qꝫ ēt ſi n̄ ōclaraꝰ vt cum miliu detrahūtur īſignia militie: ſꝫ n̄ dicaꝰ cā: vt. ff. e. l. ij. §. i.

g Per ſn̄iaꝫ. iſtud n̄ videꝰ differre a p̄dicto: niſi ꝙ duo mēbra ɔiūgaꝰ in vnū: niſi velis dicē q ali. qd opanꝰ iſta vba cū dſ ciſi chophanta. i. comedēs ficꝰ

h Intra tp̄s. hoc tn̄ n̄ tenet ſm̄ canonē: vt ex ō ſecū. nu. ſuper illa.

i Itē lex gregori⁹. cōdēnaꝰ i. ɔ̄pbibiꝰ habeat: n̄ tn̄ ɔueni dꝫ: vt. i. q. i. fuerit. ꝛ c. multi. ꝛ. xvi. q. vlt. c. vlti.

fama

a Porro īfamia. Fama opio ꝛ eſtimatio idē ē. Fama ē illeſe dignitatis ſtatus morib⁹ ꝛ legib⁹ cōprobat⁹. ff. de var. ꝛ extr. cog. l. penul. §. eſtiatio Infamia alia iuris: alia facti. Infamia facti ē qn̄ qs aggrauaꝰ vł īfamatur apud bonos ꝛ graues: ō qua agiꝰ. ff. de obſeqis libertoꝝ. l. i. ꝛ. l. licet. ꝛ. vi. q. i. ſūt plurimi. ſ. qn̄ leſa ē fama alicui⁹ ꝓpꝰ factū qō cōmiſit apud bonos ꝛ graues. Utrū aūt hec infamia repellat ordināndū: dixi. ij. q. vij. ipi teſtes. ꝛ q. viij. in ſumma. Infamia ē diminutio ſtat⁹ alicui⁹. hec īfamia q̄ dſ īfamia iuris qn̄qꝫ irrogaꝰ ipo facto ꝛ alijs mōis vt hic dſ. Per ſn̄iaꝫ īfamaꝰ qs cū de crimie publico ɔuinciꝰ qs vł ciuiłꝰ vł criałꝰ: vt. ff. de pub. iudi. īfamē. niſi i cān: vt. ff. de pub. iudi. l. vlt. In p̄uatis delictis ſiqs crimiałꝰ ſit cōuictus ꝛ cōdēnat⁹: ſi ſit tale crimē qō deſcēdit ex actōe famoſa tūc infamatur: vt. ff. de his q no. infa. qd ergo. §. vl. Sꝫ ſi ciuiłꝰ agaꝰ: n̄. ff. de cri. ſtelł. l. ij. Niſi i caſib⁹. ſ. ꝙ in actōe furti: vi bo. rap. iiuriaꝝ: ꝛ doli mali: vt. ff. de his q no. īfa. athletas. §. vlt. Itē fallit i crimine expilate hēditatis: vt. C. de his q no. infa. ſi te expilaſſet. ꝛ i crimie ſepulchri violati: vt. ff. de ſepul. vio. l. i. Et qn̄ mulier calūnioſe ſe mitti facit i poſ. taq̄ꝫ ſit grauida: vt. ff. e. l. no

a Qui ſine peccato. vlciſci. ar. ꝙ ſi iudex nō exhibet iuſticiaꝫ de aliquo ſubdito: ipe ɔueniēdus ſit: vt. xxiij. q. ij. dn̄s nr̄. ꝛ in ɔſti. federici habita. vbi dſ ꝙ ſi iudex ciuitatis debitā iuſticiā nō exhibet: cōueniri pōt.

b Pene. qꝛ tn̄ ſexcenti remanſerūt. ꝛ ſic hec dictio pene ad magnā q̄ntitatem refertur: ſic ponitur. xxiij. q. v. qualis.

c Funditus. ar. ꝙ p⁹ ſn̄iaꝫ reſtituiꝰ aliqs p̄ori dignitati. xxvi. q. v. qciqꝫ. ꝛ. l. di. dn̄o ſacto. ꝛ. c. qꝛ tua ſāctitas. ſꝫ illō itellige quo ad iudicādū ꝛ p̄dicādū n̄ ad accuſādū ł teſtificādū: vt. vi. q. i. q crimē

d Iudicet. condēnet. idest dignus ſit condemnatione.

e Iudicet. odio. xi. q. iij. quattuor.

f Uolūtatis. ſꝫ nōne iudex p̄t iudicare ſm̄ ꝙ ſibi iuſtū vꝫ: vt. ff. ō arbi. q̄lē. ꝛ ex ſn̄ia ſui animi eſtiabit: qd aut credat aut paꝝ eē ꝓbatū videaꝰ: vt. iiij. q. iij. ſepe. ꝛ pōt⁹ dꝫ iudex ſeq ſuā opionē q̄ꝫ ɔſiliū alioꝝ: vt ex de ɔſue. ad nr̄am. ſed dico ꝙ teneꝰ ſequi opinionē ſuā ſed non voluntatē. quādoqꝫ tamē ſequiꝰ opinionē alioꝝ potius q̄ꝫ ſuam: vt extra de ap. cū ceſſante.

g Audit.ar.q̄ fm allegata ē,pcedēdū:vt.ff.de offi.pſi.illicitas.ſ. ij q.i.de omnipotēs.j.xi.q.iij.illa.t.c.ſumope.t.vi.q.ij.ſi tñ.t.c. placuit.Sz ȝ.xxx.q.v.nullū.t.c.iudicātē.ȝ.j.e.poſtulat ȝ .ſed fm.b.delegabit cām ſi cōſcia nō cōcordat allegatis.ſz fm alios pt determinare fm allegata qz aliud facit aliqs in eo q̄ de ē: aliud in eo q̄ bō ē: vt xxiij.q.iiij. ſi eccliā.t ſic iudicare pōt ſecundū cōſciaz quam hz ut idex nō vt bō: ar.ex de offi. oz di. ſi ſacerdos t ex de offi.de le. paſtoral.§. qz vero.t ex de elec. qō ſicut.

b i Ngratiſ.
Notandū q i putat aliqn ſi malū nūciū vl ſtultuz ꝓcura torem miſit:vt ff.cōmo. argē tū.ff.de minorib cū māda to.ar.ff. de publi. cū exhibu iſſet.t ex de ap. ſepe.in pain.

i Prouocat ex vite merito nō pōt malus ſacerdos dimittere peccata:ſz ex officio pōt xv.q.vl. c. vlt. Et eſt hic ar. oſones malorum bis ꝓ quibus oāt nocere.i q.i. fertur neceſſe.t.c.nō ne nocet.lxi. di. miramur. ſed ȝ. i.q.i.ꝓbetam.t.

k Quid. qz deus nō ꝓſiderat dictū ſz affectū offerētis vt. xxiij. q. i. odi t proiecti. qñqz tñ ꝓſiderat qd offeratur vt.xlix.di.c.vlti. qñqz ꝓſiderat ꝓ q̄ offeratur:vt.i.q.i.di cam.

l Poſtulatus tus.ſcribebat. hoc. ſ. terra terraz ac cuſat.vl hoc ſi qs ſine peccatorē. Et hic ē ar.q̄ ſufficit ſi ſñia ſcribat i pīncte. Nā t ibi ecta ꝑto rū oliz ſcribe.

aduerſat.examiat cauſe merita: ñ mutat. Diſcite iudices ſeculi quē i iudicādo tenē debeatis affectū: q̄m ſocietatē: q̄m ſobrietatē quā ſyncritatē. t paulop: q iudicat uolūtati ſue obtēperare ñ dz:ſed tenere qđ legū ē.t poſt pauca:in iudicādo cordi magis ē cuſtodia ueritatis: q̄ obediētia uolūtatis.

Item gregor.
Grauat crimib iudicare ñ ualet.

In grauib peccatis qs poſitus dū ſuis pmit: aliena nō diluit. Cūctis enī liqt:qz cū is displicet q ad intercedendū mittit: irati animꝰ ꝓcul dubio ad deteriora ꝓuocat.ſcriptū q̄ppe ē:uictime i pioꝝ abominabiles deo ſūt:uota iuſtoꝝ placabilia. Neq̄ enī in oi potētis dei iudicio qd':ſed a quo dat inſpicit.hinc ē qđ ſcriptū eſt Reſpexit de ad abel t ad munera ei:ad chaiz uero t ad munera nō reſpexit. dictur q̄ppe qz dñs reſpexit ad mūera:pmiſit ſolicite qz reſpexit ad abel.ex q̄ patenter oñdit:qz nō offerēs a munerib:ſz mūera ab offerente placuerūt. dona q̄ppe iniquoꝝ nō ꝓbat altiſſimus: nec reſpicit i oblatōib eorū:nec i multitudine ſacrificiorū eoꝝ ꝓpiciabit peccatis. Itē lōge eſt dñs ab impijs:t orationes iuſtoꝝ exaudiet. Idem.
Primuz noſmetipos:deinde,proximos debemus corrigere.

Poſtulatus iudicare dñs de peccatrice nō ſtati dedit iudiciū:ſed ꝑius iclinās ſe deorſū digito ſcribebat in terra:ac ſic demuz qđ obnixe rogat iudicat: nos uidelicet typice inſtituēs:ut cū q̄libz ꝓximoꝝ errata ꝓſpicim nō hoc añ reꝓhendēdo iudicemus:q̄ ad ſciētiā nr̄am hūiliť reuerſi digito eā diſcretionis ſolerē exculpem t qd i ea ꝓditori placeat: qđue diſpliceat examinātē dirimamus. Juxta illud apli: frēs ſi occupat fuerit hō i aliquo delicto cetera q̄ ſine peccato ē uſuz.i. pm:o uos ipi inſtruite legis iplete:t licut inocētes manibus ad lapidādā reaz cōcurrite. Tez auguſtinus ad quendam comite.
Sacerdos primum ſua peccata deinde aliena detergat.

Sacerdos ut ſapiens medic t pfectus primū ſua peccata delere ſciat:t poſtea aliena detergere t ſeruare t nō publicare. Itez in euāgelio:ſal ifatuatū ad nihilum utile eē dicit:niſi ut,ꝑijciat foras t ab hominib ꝓculcet. Ex qbus oib dat itelligi: q̄ crimioſ alterius crimis iudex eē non pōt:t ſe ipm ꝓdēnat dū i alteri crimē ſententiaz,pfert. Sed obijcit: ſaul cū a dño cēt reꝓbat: pplm dei iudicabat:t ei iudiciū uniuerſus pplus expetebat. Itez dauid cū eēt adulter t hōicida: interrogatus a,ppheta ſniam i diuitē dedit q̄ouē pauꝑis rapuit dicēs: Judiciū mortis ē uiro huic. Itez ſalomon cū amore mulierculaz deoſ gētiliū coleret:tñ uniuerſa plebs iſrahelitica ad eius iudicia confluebat:ſic t achab q̄uis coleret baal:tñ.x.trib iudicabat.mlti etiaz alij tā i ue.te.q̄ in nouo inueniūť quoꝝ uita cū eſſz blaſphemabilis tñ eoꝝ ſnia q̄ ex officio ſuata iudiciarij ordinis itegritate,pceſſit inuenit ſeruata.unde t dñs ait in euēgelio:ſup cathedram moyſi ſederūt ſcribe t phariſei dicētes tē Hinc liqdo cōſtat:q̄ mali paſtores dū ſnia iuſti examinis aliorū crimina feriūt ſibiꝑis nocēt: dū ſine exēplo ſue emēdatōis aliorū uicia corrigere curāt:ſubditis uero,pſūt ſi eoꝝ icrepatōe correcti ut ſnia coerciti uitā ſuā in melius cōmutare didicerint. Ac per hoc dū ab eccliа tolerati fuerint:eoꝝ iudiciū ſubterfugere nō licet.

Quod aūt epus ab uno tñ audiri l iudicari nō debeat:zepherin papa teſtatur dicens.
Epiſcopus nō niſi a pluribus audiatur t iudicet.

Accuſatōes epoꝝ oio careāt ſuſpicione: qz colūnas ſuas dñs firmit dare uoluit ñ i qbuſlibet agitari.nullū nāq̄ eoꝝ ſnia a ſuo iudice nō dicta coſtringat:qz leges ſeculi idipm fieri ꝑcipiūt: ut codice li.vij.de ſentētijs t int locutionibus oium iudicū.

Celius in agendo qs obſtruat arbitriuz :cū hre t ꝓtra ſe iudicē in codē negocio ñ dedignet: quia t leges ſeculi idipm fieri ꝑcipiūt.iudices.xij. quilibet epus

b Omnxe.i.inſtanter.

c Delicto.vos qui ſpirituales eſtis iudicate huiuſmodi: ar.ergo q̄ mali non poſſunt iudicare.

d s Acerdotes.ſic,xlij.di.§.i.

e Et poſtea.ar.ſſbz poſt pñiaz poſſe reſtituí.l.di. de bis vero.

f Et non publicare.q̄ qs ei i ſecreto dixerit: alias deponit.j.de pe. di.vi.ſacerdos. hodie ponit in artū monaſterii ad agēdā pñiaz ꝑpetuā: t extra de pe.t re.omnis.in fi.

g Sic t achab .xxij. q.ij.vtlē.

b q Quod autem, ab omnibus epis ,puincie debet audiri cā epi. vt ē.e.q.vi.ſiqs epoꝝ. vl xij.ad mīn quos ipſe metropolitanus eligit l ipe reſi electos a metropolitano hz ſuſpectos.j.e.q.i.c.i. t tales coepi nō ſūt iudices:ſz aſſeſſores: ſic nec cleric ſūt iudices: q debēt itereſſe cuz epus audit cām clici.xv.q. vij.epos Ar.tñ ē q̄ ſūt ordinarij ar.vi. q. iij. ſcitote.t ſi papa delegat cām epi. videt q̄ eodem modo intercrūt.xij.epi.ē.e.q. vi.hoc q̄ppe.t.xxxiij. di.quorundam.

i a Cuſatores. nullū . magis ex de iudi.at ſi clerici.

k c Celius in agēdo ꝑſe iudicē . ex hoc videtur q̄ clericus poſſit recōuenirī coram laicis etiā i ſpūalib: niſi clericus paſſus ſit violētiā a laico : vt ex de iudi.at ſi clerici.

Q. VIII.

rōne recōuētōis pt : vt ex de mu.pct.pudētiā C.de or.iudi. adite. ſi. ff.de iuriſdi om.iudi.ſi idē.i.rñ. Sz q̄ nō poſſit reconuenirī ē ar.ex de iudi. decernimus. t. c. q̄to.naz t qñqz ceſſat recōuētio: vt.C. q legi. pſo.l.vlti. Itē i crimib ceſſat recōuētio: vt.j.e. q.ix.primo. Item i poſſeſſione ipetrāda: ex de reſti.ſpo.ex q̄dē. ex de or.cog.c.i.t.C.de cōpē. l.vlti.qđ cōcedo t dico q̄ laicus ēt incidenť ū pōt cognoſcere de cā ſpūali: ex q̄ fil.ſint leg. latoz. Itē videt q̄ non

tenet ſnia lata ſup altera qõe tñ.ff.qñ ap.ſit.l.i.i fi.ff.de va.ꝛ eẋor.cog.l.i. nam iudex vna ſuia vtrãqz dirimit:vt eẋ de or.cog.cũ dilectus.

l Jn eodẽ.ſz nõne alia ẽ cã recõuẽtionis q̃s ſit p̃cipale negociũ:vt eẋ ō mu.peti.c.i.ꝛ.ij.Sz dr eadẽ qz idẽ ſũt iudices ꝛ litigatores:ꝛ qz vna ſnia determinãdũ ẽ vtrũqz:eẋ de or.cog.cũ dilectus.ꝛ qz ſi ibidẽ appellatio i vna ꝛ i alia :eẋ ō mu. pe.c. ij. tñ papinian⁹ q hãc.l.edidit:itellexit qz ſi tu me cõuenis actõe mãdati ego te poſſũ cõ uenire coũria mandati alſ nõ.C.de ſen. ꝛ int lo.cũ papi.ſz iuſtianus auxit itellectũ ei⁹ p auc. ad oẽs cãs.C.e.ti.auc. ꝛ conſequẽter.

m Eligant.i.ꝓueniãt.

n Judicet.ſed ꝓpter cõtumaciã excõicat.j. e.q.ix.abſens.ꝛ.c. de cernimus.

o s Elgero.incidẽ rit.Sz qd ſi non ſint tot epi in ꝓuincia? aduocabit vicinos : vt lxv.di.ſi forte.vi.q.iiij. c.i.ꝛ.ij.alioquin metro pol.vel epus nõ poſſit audire cãm crimialem clerici : cũ ñ ſint tot epi in prouincia.

Q. IX.

p d E accuſatoribus. Scõm ll. de crimine nũqz ꝓcedit ꝫ abſentẽ lite ñ ꝓteſ.niſi in caſu ꝫ apparitores:vt.C.ō penis ne diu.ꝓ cõtũacia aũt annotãt bona ei⁹ ꝛ ꝛ expectat p annũ:ꝛ ſi j.annuz nõ venerit:po ſtea bona denoluũt ad fiſcũ.nec ſup bonis audit :ſz bñ audit ſup crimẽ:vt.C.de reg.reis.l.ij.Si aũt.j.ãnũ veniat:bõa recupat ſi velit iudicio ſtare:ſi aũt lis ẽ ꝓteſ.ꝛ liqt de de cã:i maioꝝb⁹ crimib⁹ nũqz ꝓcedit ꝫ abñtẽ:imo audit qñcũqz venerit : vt.ff.de reg.reis ann⁹.ſz i mioꝝb⁹ q̃ penã relegatõis vl dãnũ eſtiatõis ꝓti nẽt:bñ ꝓcedit ꝫ abñtẽ.ff.de penis abñtẽ.fallit.C. de adult.q̃nis.ꝛ.j.e.de cernimus.Scõm canones diſtinguit.b.an liqat de cã an nõ:ſi liqt de crie põt cõdẽnari abñs.iiij.q.v.c.i.ꝛ.xxiiij.q.iij.de illicita.ſi nõ liqt ẽ excõicandus:vt.xi.q.iij.rurſus.ꝛ.c.gcũqz. Jn hoc tñ peccat:qz nõ diſtinguit an lis ſit cõteſta.vl nõ.nã fm eũ nõ refert an lis ſit ꝓteſt.vel nõ.Ego tñ dico q cũ lis ẽ cõteſ.ꝛ liqt de cã:locũ hz illud.c.decernim⁹.Sz ſi lis nõ ẽ cõteſ.vl eſt ꝓteſ.ſz nõ liqt de cã locus ẽ illis.c.rurſus.ꝛ.c.gcũqz.nã añ litẽ ꝓteſ. nũqz ſũt recipiẽdi teſtes i crimie:eẋ vt lite nõ ꝓteſ.ad hoc deus.niſi aliqd ſpãle dicam⁹ i dilapidatione vbi publica cõmoda piclant:vt.ã.e.q.ij.qz ea.ꝛ.C de penis ne diu.nullo eni ꝑuilegio gaudere dz q male adminiſtrando ſuos cõtubernales affligit:vt.C.vbi de ratiocinijs.l.ij. Jdẽ ẽ in cã igſitionis qz teſtes recipiunt lite nõ ꝓteſ.vt eẋ vt lite nõ cõteſ.qñ frequẽt. Jtẽ vbi qs i famatus deficit i purgatõe:punit lite nõ ꝓteſ.vt eẋ de pur.ca. cũ petrus. eẋ de ſimo.de hoc. Jtẽ i bereſi p⁹ morte:vt.xxiij.q.ii.ſane,pfert. Sz i cã einſi ñ ꝓcedit lite ñ ꝓteſ.niſi i caſib⁹:q ſũt eẋ vt lite ñ ꝓteſ.qñ fre. Jtẽ i cã ap.vt.C.de tẽpo.ap.l.vlt.eẋ de ap.ſepe.ꝛ.ij.q.vi.ei q. Jtẽ i abñtia actoris: vt eẋ de do.ꝛ ꝓtu.cãm.q̃ ẽ hodie cozrecta p decre.qñ fre. ſicut credo. C. qũo ꝛ qñ iudex aũc.q ſemel. Jtẽ vbi agit iudicis officio .C.ſi vt ſe ab here.abſti.i aũc.ibi poſita.ff.de mino.i cãe.§.cã. Jtẽ i cã ſurreptionis: eẋ de ſen.ꝛ re iudi.cũ oli. Jtẽ fm quoſdã i cã libertatis.C.ō igenu.ma.diffamari.itẽ i petitõe legati vl fideicõmiſſi:ar.C.de uſu.ꝛ fruc.lega.vl fideicõ l.ij itẽ i trebellianica reſtitutõe.C.ad tre.l.penul.§.cũ aũt.itẽ cũ electꝰ nõ cõparet:eẋ de elec.dudũ in fi.alſ nũqz ferenda ẽ ſnia añ litẽ ꝓteſta. ſz ꝓcedit ꝫ abſentem,put tradit:extra ut lite non cõteſ.qñ in fi.quod dicitur de offi iudi.hodie certum eſt:extra de offi iudi.c.vlti.

a A Ccuſatori.q abſente.quia merita cauſarum ꝛc.C.ſi per vim vel alio mo do.l.vlti.nec etiam in cauſa reſtitutionis audit quis volens de iure ſuo docere in abſentia alterius partis: vt extra de offi. dele. conſultationibus.

b Q Aueant.ar.eſt hic ꝓo opinione illorum qui dicunt q ſententia nulla eſt cum peremptorium non venit ad noticiã abſentis.C.qũo ꝛ quando iudex ea que etiam.ff.que ſen.ſine appella. reſcin.l.i.§.cũ ex edicto.ſed ibi non pertinuit quia nec ꝓ poſitum fuit. vnde ſecundũ pleroſqz bene tenet ſententia licz peremptorium nõ venerit ad noticiaz rei. ſecundaz hoc exponẽs irrita id ẽ irritanda.vnde ſatis videtur ſufficere ſi abſis ſufficienter ſit requiſitus ad hoc vt poſſit ferri ſententia licet non ſit in uentus: vt eẋ q filij ſint leg. cauſam. extra de cleri. non reſi.ex tue.ar. ad hoc.vij.q. i.preſentium. C.de inclu.ꝓ perandum.§. ꝛ ſiquidem.ff. de emic.ſi idoꝛ.l.Si ducti.§. ſi preſente.ff locati.itez que ritur.§.exteri tu.Ar.contra extra vt lite non conteſta.quoniam .§. ſi vero . nam ibi dicitur q etiam in cauſa matrimonij non eſt ꝓcedendum contra abſentẽ licet non inueniatur:quia poteſt eſſe q habeat iuſtam cauſam abſentie.nec enim videtur contumax qui vocem preconis non audiuit.ff.de in integ.reſti.l.penultima ꝛ vltima.hoc tamen certuz eſt q ſiue peruenerit ad eum citatio ſiue non : ſi probauerit iuſtam cauſam abſentie retractatur id quod factum eſt:vt extra de ſen.ꝛ re iudi.cum bertoldus.ſobannes.Hoc teneas q ſufficit ſi citetur aduerſarius publice ad domum vbi conſueuit morari:vt extra ō do.ꝛ contu.cauſam.c.vltimo.ꝛ ſi non veniat lite nõ conteſta. fiat miſſio in poſſeſſionem vel excõmunicabitur: vt extra vt lite non conteſ.tue.lite vero conteſta.ad ſententiam procedit:vt.C.de iudi.ꝓperandum.§.ſiquidem.ꝛ.§.ſin autẽ.ꝛ ſi poſtea veniat aſſignãdo iuſtam cauſam abſentie retractabitur quod factum eſt:vt extra de ſen.ꝛ re iudi.cum bertoldus.

c Cauſã.id eſt penã.

d Dabunt.i.ſuſtinebunt.

e a Bſentie.difficile.id eſt non:vt.ij.q.vi.biduum.Sed difficile ideſt vix quia in caſibus fit accuſatio ſine inſcriptionis vinculo:vt notatur.ij.q.viij.in principio.

f o Mnia.abſentes.non per contumaciam ꝛ in caſibus exceptis in ſumma.

g Aguntur.nota etiam q geſta que fiunt abſente altero non valent:vt.j.e.charte.ꝛ ſupra.e.caueant.

h Addicit.i.punit.

i n On oportet.locum ideſt inducias:vt.j.c.pri.

k h Abet.examinatos.hoc cum ſunt ignoti vel ſuſpecti:vt.j q.vij.querendum.

l Jnducias.ar.ſententiam non valere niſi precesſerint legitime inducie:extra de dilati.dilecti.ꝛ.v.q.ij.vocatio.

m q Ceſi accuſare. premiſſa inſcriptio enim ſemp ꝓcedat accuſationem: vt extra de accu. qualiter.

n d Ignū. innocētis. ſanctius ē enī nocētē ipunitū relinquere: q̄z innocētē cōdēnare: vt. ff. de penis abſentē.

o d Decreuimus. Quidā ponūt caſū ſic: q̄ eps iſte fuit ifamat⁹ ⁊ papa cōmittit iſtis: vt in modū inquiſitionis ꝓcedāt: ⁊ ſi ſi venerit vt ſi purget videt confiteri de crimine. vnde ꝓt cōdēnari: vt extra de ſimo. de hoc. ⁊. c. inſinuatū. Vel itellige q̄ hic fuit lis cōteſt. ſicut i ſumma intellexi ſ c. Vel nō logt de diffinitiua ſnia ſed de int locutoria vl̄ excōicatōe l̄ miſſione in poſſeſſionē. videt tñ q̄ ēt hīc nō cōteſt. ferri poſſit diffinitiua ſententia: ſed nō de crimine ſed depoſitiōnis. p cōtumacia: vt videtur colligi extra de do. ⁊ ꝓtu. veritatis. iohannes.

p Voluerit. maximus valētine ciuitatis epiſcopus.

q Sententie. ferende. ℨ. ff. de penis abſētem.

r Manifeſtū ē. ꝓſūptiue: vt ff. de re iudi. cōtumacia. §. i. ſic. xxiij. q. iij de illicita. i fi. Sed videtur q̄ ſemp liqueat de cā: quia aut pbat actor q̄ aſſerebat: ⁊ tñ cōdēnand⁹ eſt reus. aut ſi pbat: ⁊ tunc ē abſoluend⁹ reus: vt. vi. q. vl. actor. ſz iſtud obtinz cū utq̄z eſt pñs. ⁊ ꝓterea q̄ reus abſoluit nō ꝓcedit ex eo q̄ ō cā liqueat ſed quia iura ſunt obſcura ⁊ in dubio fertur ſnia ꝓreo vt inſunt de interdictis. §. commodeſ. ff de fide inſtru. inter. in fi. naz q̄liqz actor probat intentionē ſuam: ⁊ tamen iudici non liquet de cauſa

s Purgādi. ideſt oſtēdēdi innocētiā ſuaz: vel cām abſentie.

t Non obſtāt. dū tñ illa q̄ pbata ſūt ſufficiāt ad cōdēnatōez. ⁊ oia ſimul obijciant: vt. xxiij. di. illud. Ita. ℨ. j. c. q. x. placuit.

dānari: ꝓiuſq̄ legitimes habet pñtes accuſatores: locūq̄ defendēdi accipiat ad abluēda crimia.

Item damaſus. De eodem.

Habet⁹ quoq̄ in decretis ſanctoꝝ patrū ſācitū: nō forte canonicū quēq̄ ſacerdotū iudicare uel dānare: añq̄ accuſatores canonice examiatos pſentes hēat: locūq̄ defendēdi accipiat. i. inducias⁹ eccliaſticas ad abluēda cria

Nec extra patriā fiat ꝓuincie ꝑmo diſcuſſionis accuſatio ſine aplica ꝓceptōe cui in oib⁹ cauſis reuerētia debet⁹ cuſtodiri: qñ ⁊ antiq̄ patꝝ regula hoc docz: in q̄ impia lia piter ſtatuta ꝓcinunt. Criminū inquit diſcuſſio ibi agitāda ē: ubi crimē admiſſū ē. Et i canōib⁹: quecūq̄ negocia in ſuis locis ubi abſorta ſunt finiēda ſalua tñ i oib⁹ aplica auēte.

Item Qui⁹ accuſare aliū elegerit: ꝓpens ꝓ ſe ⁊ nō ꝓ aliuz accuſet iſcriptōe uidelz ꝓmiſſa. neq̄ ull⁹ unq̄ iudicet⁹: añq̄ legitios accuſatores pñtes hēat: locūq̄ defendēdi accipiat ad abluēda cria.

Item ex conci. tole. vij. De eodem.

Ignū ē ut uita inocētis nulla maculetur ꝓnicie accuſatoris. Ideo ſiqs a quolibet crimiat⁹ nō añ accuſatus ſupplicio det⁹: q̄z accuſator pñtet⁹: atq̄ legū ⁊ canonū ſnia exgrat⁹. qō ſi idigna ad accuſandū pſona iuenit⁹: ad et⁹ accuſationē nō iudicet⁹.

Item Bonifacius papa ad gallos.

Sententia feriatur: qui cauſe ſue negligit adeſſe.

Decreuim⁹ uraz debē intra ꝓuinciā ē iudiciū: ⁊ congregare ſynodū añ diē calēdaꝝ nouembriū: ut ſi adeſſe noluerit⁵: pñs ſi ꝓfidit ad obiecta rñdeat. ſi nō ad ē neglexerit: dilatōez ſnie⁹ de abſentia nō lucret⁵. Nā mānifeſtū⁵ ē ꝓfiteri eū de crimie q̄ idulto ⁊ totiens delegato iudicio purgādi⁵ ſe occaſione nō utit⁵. nihil enī intēſt utrū in pñti examine nō⁵ oia q̄ dicta ſūt ꝓbēt⁵: cum ipa quoq̄ ꝓfeſſio expurgata totiēs cōſtat abſentia.

Item felix papa.

Abſentes nec accuſari nec iudicari poſſunt.

Abſente aduerſario nō audit⁹ accuſator: nec abñte alia pte ſnia a iudice dicta ullā obtinebit firmitatē.

Item nicola⁹ papa galioni archiepō ſenenſi.

Altera parte abſente diffinitiua non feratur ſententia.

Neuera⁹ iuſtus mediator nō ē q̄ uno litigāte ⁊ altero abſente amboꝝ emergētes lites ōcidē nō formidat. Dis ita ꝓmiſſis nolum⁹ ⁊ aplica auēte monem⁹: ut ſi pſbr ō quo agit⁹ poſt⁵ excōicatō nē ſuā aplicā ſedē adire uoluerit nullus iter eius impedire ꝓſumat.

Item zepherinus.

In abſentem nō eſt ferenda ſnia

Abſens⁵ uero nēo iudicet⁵: q̄z diuine ⁊ hūane leges hoc ꝓbibēt. Niſi fuerit abſens ex cōtumacia⁵ ꝓ pñti nāq̄ eū ꝓtūacia haberi facit.

Item nicolaus papa. galiōi ſenēſi archiepō. De eodē

Adicas⁵ hermānū ep̄m ſup q̄buſdā frequēt⁵ fuiſſe accuſatū. ꝓ q̄b⁹ q̄z⁵ ex pte ipius pſōa deeſt: nos uni pti ad diſcrimē alteri us credere. pcul dubio non poſſumus: q̄uis nec adhuc q̄ fuerit⁵ illi exceſſus dixēis: nec ut⁹ ſane mētis erat idē ātiſtes necne: cū ipos exceſſus ꝓpetrabat: cuidēt⁵ oſtenderis⁵. Datiuſq̄ arbitramur q̄libet interi ifirmitatē ad penā peccati q̄z ad ipz ptinere peccatū. cui magis ꝓſulēdū⁵ ſit ⁊ cōpatiēdum q̄z puniēdū uel etiā aliquo mō feriēdū.

Item calixtus papa.

Teſtes nō dicāt teſtioniū: niſi ſe bis q̄ pñtialit⁹ ⁊ ueracit⁹ nouerūt.

Testes⁵ ꝓ cuāc̄ūq̄ ſcripturaz teſtioniū ñ ferāt⁵: ſz pñteſ de

u Ruera. monemus. ideſt mādamus. ij. q. i. notum ſit. xxviij. q. i. ſit enī ⁊ notaui. ē. ij. q. vij. ſigs ingt.

x Poſt excōicationem. nō q̄ excōmunicatus appellat: ar. extra de ſen. excōi. per tuas.

y Abſes. niſi fuerit. hec verba ponūtur i auē. vt omnes obe. iudi. §. ſi vero. colt. v.

z Contumacia. ſic extra de teſti. in nomine domini.

a Adicas. hermānum. iſte furore occiderat hominē.

b Quia pria rō ē.

c Fuerit. ⁊ ita nō tenebant⁵ venire: vt. v. q. ij. ſi primates.

d Etz. tertia rō eſt.

e Oſtenderis. archiepiſcopus bene fatebatur: q̄ quādoq̄ fuerat furioſus: ſed tamē dixit eum modo eſſe ſanum ⁊ in ſanitate occidiſſe boiez. alias tenet⁵ ille potius pbare q̄ dicit aliquē in furore peccaſſe: vt extra de ſuc. ab intеſta. cuz dilectus. ⁊. C de codicill⁹ non codicillos.

f Conſulenduz quaſi dicat ſatis ipo furore puniſur: ſic. ē. di. v. baptizari. ff. ō offi. pſi. diuus. Judex tamen diligentiſſime inquiret an fuerit furioſus: q̄ multi fingunt furorem vt ſic excuſent⁵: vt. ff. de cura. furio. obſeruare. ⁊. j. c. hortamur.

g Teſtes. ſcripturā. nūqd ergo litere ep̄oꝝ valent: nō: quia teſtibus non teſtimonijs credenduz eſt vt extra de coha. cleri. ⁊ mu. ma. de hoc notaui. xi. q. iij. cure. ar. ff. ō cuſto. reo. dinus. alias extra iudicium ſecus ē vt. xi. q. iij. cure. lxxi. di. extraneo.

b Sed pſentes. falſit. ff. de iureiurā. ad pſonas. ff. de teſti. ſigo teſtium.

b Sed pſentes. in cauſa criminali ſemp teſtes erūt pſentes ſed in ciuili ſeruetur cōſuetudo regionis: vt. ff. ō teſti. l. i.

i Que nouerunt. i. in aliquo ſenſu corporeo ꝓceperunt. large enim ſumitur viſus: vt tibi: guſtate ⁊ videte. ⁊ legit⁹ in exodo: videbāt voces. i. audiebāt vnde ſi auditu aliqui conſcij ſunt de aliquoꝝ fornicatione: bene poſſunt de hoc teſtari: ex de teſti. ꝓterea. ⁊ q̄ de auditu recipiat⁵ teſtimoniū habes extra ō teſti. cū cauſa. nam ſufficit qualitercūq̄z aliquid ſciatur. xxij. q. v. hoc videtur. Si ergo aliquis eſt mutus dū tamē audiat ⁊ ſcribere ſciat bene teſtificat⁵: vt C. qui teſt. fa. poſ. diſcretis. ſimlit⁹ cec⁹ teſtificat⁵: ſi voces ℨbētium habet notas. nec obſtat ſi dicas: q̄ cec⁹ pōt i voce decipi: vt. xxvij. q. i. nec aliquia

nã in visu possumus decipi.xxxi.q.i.qño ꝛ in tacem.xxxiij.q.ij.i lectum.

l Nouerunt.ergo de his que pupill⁹ vidit nõ põt esse testis:qz hec ctas ignozat qd videat..C.de fal.mo.l.i.

m Presentia.oũ tamẽ intelligant. Nam aliter nõ dicuntur presentes: vt ff.de ver.sig.cozam. Non intellige pñtẽ,put ponit.xvi.q.uj.§.põt.ſz itelli ge pñtẽ siue i eadẽ domo siue alibi sit oũ tñ audire possit: vt.ff. ad syll.l.i. §.eodẽ tecto.

n Dẽ his.que audierunt. Plures pñt notari casus vbi ferẽ testimoniũ ỏ auditu. Et⁹ hic. Ali⁹cũ pbaẽ volũtas obmutescẽtis:vt.xxvi.q.vi.q recedũt.ꝛc. is qui. Ali⁹ in mrimonio:vt. xxxv.q. vi. de pentela. Alius in pbatione puerij:vt.xxij.q.v.hoc videẽ. Alius in memoria facti opis:vt ff.de pbat.si arbiter. Alius ex de testi. pterea.ꝛ ex.e.ti. cũ cãm. Sed certe non concedo q alicubi fit testimoniũ de auditu: nisi vbi testaẽ qs q sic audiuit recũtari a maioꝛb⁹: vt dicatur de testib⁹ quotiens. Et hoc tñ cõtigit i mrimonio ꝛ i memoria facti opis: licet bodie circa mrimoniuz illud ex pte sit imutatũ:ex ỏ testi.ſz.nisi velit qs dicere ibi iõ eẽ testimoniũ de auditu qz melius iuꝛ talib⁹ cõpbẽdim⁹ p auditũ q̃s p visum. vñ si duo intessent cõtractui quoꝝ vn⁹ eẽt surdus ꝛ alter ccc⁹. vn⁹ audiret vba conĩct⁹:aliꝫ videret numerare pecuniaz: p illos forte nõ ꝓbaret Z, ec⁹. Sũt tñ hic alia duo spalia,s.q valet ꝓfessio ex ius: sic ꝛ alibi:ex de excel.pla.q̃z sit grane. Et i alio casu qñ qs cõfitetur se debere pecuniã cã adiecta:vt.C.de nõ nu.pe.generaliẽ.Et i casu q habeẽ de secũda cautõe quã mulier p⁹bitẽtiũ emisit.C.ad vell.si mulier Et generaliẽ dicunt gdam valẽ ꝓfessionẽ factam extra ius vbi testes intersunt rogati. Item aliud speciale est hic:q non valent testes nisi sint rogati.ꝛ ijdẽ regrũt i testamẽtis ꝛ i codicill.C.de testa.auẽ.rogati.ꝛ i mrionio vt videẽ.xxx.q.v.nr ates.ꝛ i diuoꝛtio.ff.de diuoꝛ.l.nullũ. alꝫ nõ regrũtur q testis sit rogat⁹:vt.j.,pxi.q.iiij.ad finẽ.io. Cõsuenit generaliẽ dici : q ẽ vez q cõfessio ex iudiciũ nõ ꝓiudicat:nisi cã adijciaẽ:vt ꝓfiteoꝛ me tibi debẽ cẽtũ ex cã mutui:vt.C.de nõ nu.pe.l.generaliẽ.b.Et scias q oẽs isti testes rogati dicũt inteẽ:qz rogati sũt audire:ſz ad aliud venerit: vt.ff. de testa.bẽdes palã.auẽ.tñ gñaliẽ vr̃ dicẽ:q testes debeãt cẽ rogati:vt.C.de testi.auẽ.rogati.Sz hoc verũ ẽ cũ conĩctus est in scriptis.

o Ex debitũ.aut,p memoria. Tres hic ponit cãus:q testes rogati pñt testari vl̃,p solutõe quã voluit facere creditoꝛi debitoꝛ:vl̃,p solutione ei facta:vel pro cõfessione creditoꝛis.

p Cõfessione.imo magis est pro debitoꝛe confessio creditoꝛis:q̃z si sit ei reddituꝫ instrumẽtũ.C.de solut.pecunie.

q Mbilomin⁹.puniẽdi. In criminali punit testis capitali pena.xxxiij.q v.hec imago.hoc fm.l.veteres ſz cano.infamis ẽ.vi.q.i.qcũqz. xxij q.v.siquis.ſz fm.l.accusatur de crimĩe falsi.ff.ad.l.coꝛ.de fal.eos qui.non obstat.ff.de his qui no.infa.lucr⁹.extra de oꝛdi.cog. cum dilectus. qz ibi non est sententia lata contra testez.

r Quos tẽpoꝝ.si.j.üij.q.iij.i testib⁹.C.de codi.l.vlti.§.vlti. C.ỏ testi.si vnus.

s Simꝫ.Quidã dicũt hoc tenẽ i his q̃ nõ nisi semel ꝓmittũt:vt bẽficiũ alicui⁹.ſz si sepi⁹ aliqd põt ꝓmitti:ibi ñ nocz tẽpoꝝ diuersitaſ.ſz eis obiciẽ de sustãa ſz illi ñdẽt q iõ fuerũt illi testes reprobati qz dixerũt q i eadẽ boza ꝛ in diuersis locis cõmissũ eẽt ad ulteriũ:ſz ñ poterat cõmimi i eadẽ boza ꝛ in diuersis locis ꝛ hoc dicũt ꝓpter expssaz si militudinẽ nõ nõ,ppẽ idẽtita tẽ.nã reuera aliud ẽ adultery quod hodie fit aliõ qõ cras:ſz ẽ sile illi.qõ nõ cõcedo cuz singuli sint i suis dicẽ singulares.si tñ aliquẽ actũ cõtinuũ videret aliq:ſz diuersis bozis:videẽ q testiũ tenet. vt si succes siue i vno foza mie viderunt aliqs fornicari:vl̃ si aliq volũt testãi q alicui excõicat⁹ celebzauit:ꝛ vn⁹ audiuit finem misse aliẽ ꝓnũciãtẽ acꝰ:sicut ,ppẽ cõtinuatõez possessio nis vna dr̃ ꝓscriptio:ſz facta sit a diuerſ pſõis :vt.xvi.q.iij.§.põt sic ẽt vn⁹ dr̃,pcõsulat⁹ſz diuerse pſone ipz exercuerit:vt.ff. de of. ,pcõ.memisse. Item qd si ꝓueniãt i tpe:ſz discoꝛdẽt i officijs:vn⁹ dicit de missa aliẽ dicẽ ỏ vespis.Eadẽ ẽ qõ si vis,pbare solonẽ decie:ꝛ vn⁹ dicẽ frumẽtũ solutũ ꝛ aliẽ dicẽ fabã.Et ñ.q ñ valz testiũ.qz oẽs sũt i suo testimonio singulares:ut ex de elec.cũ dilect⁹.dicẽ forte nõ teneẽ testis expmere ſz mẽsẽ:ut.ã.ij.q.viij.libellorum.

t Pera.idest sine dolo.

u Simplex.qualiẽ hoc itelligaẽ dixi.iiij.q.iij.i testib⁹.

x Aliqd.ar.vtile p iutile uiciari:ut.xij.q.ij.sicꝰ de suis.ã.di.xxxvij.siqd vi.Sz ỏ.ff.ỏ excu.tu.q testõ.ã.di.ix.si ad scripturaſ.so. utile p iutile niciaẽ ubi i iur̃ inteẽ expssũ alꝫ fi:ar.xv.q.iij.§.cũ aũ

y Adijcit.l̃ sũberabit:ut.v.q.ul.pſbzi.ex ỏ v.sig.foꝛ⁹.§.ul.ar.xi.q iij.qſqſ metu.xxv.q.ij.pscrip.xxij.q.ij.cũ bũilitaẽ.C. ỏ tes.testiũ.

z Addẽdũ.qz nõ ꝓiudicaret hoc alicui:si de hoc nõ iurassent:ut ex de testi.c.de testibus.ubi de hoc dixi.ã.ij.q.vi.siqñ.

a Bsens.nec affinis.ã.e.q.v.si mulier.

b Reo.hec rubꝛica ẽ falsa:qz nõ intelligiẽ de libello accusationis sed de libello attestationuz.

c Arthe.abñte.ã.ij.q.i.i ꝓmis.ex ỏ test.i noie dñi.ꝛ.c.decẽo.

d Oramur.ãputari.ar.q iudex ꝓstabit cõductũ ꝛ securitatẽ

testib⁹ :ex vt lite non contesta.accedens.ꝛ de elec. bone memorie ex de appella.ex parte.xxxiij.q.ij.sine.

b Presentari.sic.ff.e.testes.

c Posuerũt.testis enī p vtraq; pte testabit.xiij.q.v.nō sane.ꝛ iuratū q; nihil falsuarīs dicet.ij.q.iij.nullam.

dm Necesse. quantacūq; paritas eni seruāda ē in iudicijs. C. de primis scriptis. in scriptis.ff. ō arbi. si cum dies.§. si arbiter.ar.ff de do.ꝛ cō tu.ex lītis.ꝛ ē

C. X.

sse.i.q.i tene annus.ā.di.ix. ego. In snia ꝛ in iudicio nul li est deferēdū in secūdo ꝛ si nullū:sic.ij.q viij.quisquis.

c Proiudicium.sic.xi.q.iij sigs vo. C. de statuis ꝛ ima. Lūg.

f Quod vero Ubi gs sit de pbis crimib⁹ accusat:si vno deficiat bene admittit ad alia vt.ā.ij.q. i. in primis. dūmō nō sit calūnia toc:vt.ij.q. iij. paulū. nam ꝛ pdīnarius ple quit crimē de quo iscripsit pdēte accusatione:vt.j.e.negauda.ꝛ.ff. de publ.iudi.is q §.illud. sed capitula hic posita loquunt vbi quis de calūnia cōuictus vult accusare aliquem ꝛ deceptus fuit.secus si promissione aliqua deceptus fuit:ut.ij.q iij.paulū.N.ꝛ alij distinguūt vtrū defecerint i minori.si in minori admittit ad sequētia alias nō:vt.ij. q.i.in primis. In ciuilib⁹ aūt causis poterit de calūnia bene ad sequētia admittit:vt.C.de iof. testa.cum q.instī.de excu.tuto.§.q aūt.ex de appell.cōstitut⁹ Qui dā dicūt:q; sigs accusauit de pluribus criminibus ꝛ cōtestatus ē lītem sup oībus:licet i vno deficiat bene admittit ad cōsequētia tāq; ia iccpta.sz si tantū sup vno est lītē contestatus ꝛ deficit i illo nō admittit ad sequētia quasi suspect⁹.ff. de accusa .sicut.vi.q i.cgōes. Tu distingue an sit calūniatus vel nō vt dixi. tamē sigs primo egit criminaliter sine obtinuerit:siue succubuerit : pōt postea agere ciuiliter.C.quādo ciuilis actio criminali p dicet.l.i.

s Placuit.Qui dā sic ponūt casum.ac. uso ut : sup pluribus criminibus simul ꝛ eodē libello:ꝛ lītē super his cōtestor:licet i vno deficiam:tamen admittor ad sequentia:licet ia sim infamis ex hoc est ideo quia tēpore lit.cōtest.fui bone fame:vt.ff. de pub. iudi.is qui.ꝛ.xi.q.i.in primis.ubi autem grauiora ꝛc. Si autez te primū accuso de vno crimine ꝛ deficio:non admittor postea ad alia.io. Sed certe mihi videtur de istis opinionibus. nam si item contesta.est accusator super pluribus criminibus:publicatis attestationibus postea nō admittitur ad probandū aliquid. Si super vno tantuz item contesta.est:ꝛ nō probauit:presumit calūniari:ꝛ ita nō admittit ad sequētia:vt hec.c.dicunt q̄ in hoc casu intelligunt.b.

b Non admittat. Sz vr q; huiusmodi exceptio nō possit obici post lītis ptest.vt.ff.de adul.si marit⁹.§.pscriptōnes.marie cū exceptio.s.cū tu es calūniatus sit dilatoria qz tm̄ declinatoria ē iudicij. qō ex hoc patz nā ab alio adhuc accusari pōt. Respōdēt q; dā spale cē i adulterio vt ēt pemptoriā ibi alīq nō possit obijcē p⁹ lītis ptest.s.hāc.tu p quiquēniū tacuisti:vt.C.ō adul.adulter.sic ꝛ speciale ē in illa exceptōe

C. XI.

ex q ma.accu.pos. cū i ma. Alij dicūt q; hec exceptio tu es calūniat⁹: hn pōt obici post litis ptest. Sz melī⁹ dic q; hec si fuit lis ptest. nisi sup eo i quo deficit.vñ cuz vult ,pcedē ad alia sup qb⁹ lus non ē ptest.iuste admittit huiusmōi exceptio ꝛ illū. Vel dic q; illa exceptio ō nouo cepit ꝛperē.vñ pōt ea vti post litis cōtest.vt ex de offi.dele.insinuāte.

e Os.obiecisse. calūniose.

k s Ꝛ accusatorum. culpabiles.idest calumniose.

l Nō tamen. suā iniuriā ñ,psequēdo vl' spale ē in calūniatore epi: ne sit ꝛ.ii.q.vi.oib⁹.ꝛ ꝛ.ii.q.i. prohibent.

m Ecclīasticas. B ideo dicit. qz cā ecclīastica ñ ē agenda nisi p hominē bone opinionis. v. q.iii.quia.

Accusator ꝛ accusatus simul debent adesse.

Necesse ē fz sacraꝝ scriptura truz documētū ac fm iusticie tramitē ꝛ accusatū ꝛ accusatorez simł adeē:ꝛ unā ptē quātacūq; p dita sit auēte sic,prius audiri : ut alteri pti nullū p̄iudiciū irrogef.

Quod nō testes deficiē tes i primo capīo ñ sit admittendi ad seq̄ntia: ex concilio chartaginēsi. vij. confirmat:i quo sic statutū legit.

Qui i primo capitulo deficit: ad cetera non admittatur.

Placuit⁹ ut quotiēs clīcis ab accusatorib⁹ mlta crimia objiciūtur:ꝛ unū ex his de quo pus egerint:,pbare nō ualuerint: ad cetera iā nō admittāt. Probat illud auctoritate arelatensis cōcilij tertij:in quo sic diffinitum est.

Qui falsa fratribus objiciūt:usq; ad exitum non communicent.

Quos q falsa fratrib⁹ obiecisse capīa ,uicti fuerit:placuit usq; ad exitū ñ cōicāe: sicut magna synod⁹ añ cōstituit. nisi digna satisfactōe penituerint. Tē felix papa i secūda ōcretali epīs gallie

Qui quod objicit probare nō ualet: decetero ad arguendum non admittitur: nisi prius,ppriā cām ciuilē dūtaxat asserere voluerit.

Si accusator psone i iudicio epōz culpabiles apparuerit: ad arguēdū epos decetero ñ admittant:nisi,ppias causas asserē nō tm̄ criminales uł ecclīasticas uoluerit. Quam ergo q falsa fratrib⁹ objiciūt:usq; ad exitū uite a cōione,phibeant:illi q i epōz iudicio culpabiles iueniūt ad arguendū decetero admitti,phibent:apparet q; i primo capitulo deficiētes tāq; falsoz obiectores ad sequentia,p cedere non ualent.

Si accusato uēo accusatōez i accusatorē uerti: multoz auēte ,phibet. Ait.n.stephan⁹ papa

Accusati nisi pus se purgauerint alios accusare non possunt.

Neganda ē accusatis lītia criminādi p̄iusq; se crimie quo p̄munt exuerit : qz nō ē credēdū ptra alios coz pfessiōi: q crimini bus iplicant : nisi se prius,pbauerint inocētes:qm̄ piculosa ē ꝛ nō debet admitti rei aduēlus quēcūq; pfessio li.ix.codicis.ti.i. Imperator ualētin⁹ ualens⁹ ꝛ gratian⁹.

Negāda ē accusatis:nisi suas suorūq; iurias,psequāt:licentia criminādi i pari uel miori crimine: pusq; se crimie quo p̄mūtur exuerint:ita tm̄ ut ꝛ ipi inscriptōez cōtra eos ēt pēdēte accusatione deponere possint. Tē ex decreto hadriani pape

De eodem.

Non est credendū ptra alios eoz pfessioni q criminib⁹ implicant:nisi se pus,pbauerit innocentes:qz piculosa ē ꝛ admitti ñ debet rei aduersus quēcūq; pfessio. Hoc autē intelligendū est in

n a Ab accusato.si accusatus crimē suū,pponit ꝛ suā accusatorē pendente accusatōe:aut pponit in modū accusatōis aut in modum exceptionis .si in modū accusatōis :aut nomē accusati ē receptū inē reos aut nō:hoc ē dicere si lis ē cōtestata aut nō. Si nō:pōt eū accusare de maiori crimie ꝛ audiet⁹ pa⁹:vt.j.e.prius.ꝛ.j.c.ii.si nō ē receptū: non pōt:sed pēdēte accusatōne pōt ꝛ eum iscriptōem deponē ꝛ post sniaz eaz psumare:vt.j.e.c.ii.ꝛ.ff.de pub.iudi.is q. Si autē suā iniuriā psequt : tūc ꝛ añ ꝛ post dānatōez pōt ipm icipe accusare.ff.de accu.q iudicio.si vo i modū exceptōis,ppōit crimē:semp audit excipiēs:vt.C.de adul.qm̄ alexādrū.ꝛ.xxij.q.vi.nihil iiques.C.de lib.cā si filiū.ꝛ ex de or.cog.cū dilectus

o Negāda. Nota i criminibus nō habere locū reconuentiōnē: vt hic.ꝛ.j. e.prius.ꝛ ut nouī.ē.q.viii.c.i.

p Accusatis.inē reos receptis:vt.ff.ō adul.si marit⁹.§.pscriptiones.

q Criminādi.et si suā iniuriā,psequat ſm. R.qz nō relatōe criminū : sz i nocētia re⁹ purgabit:vt.ff.de pub.iud.is q.sz hoc nō ē vez:vt.j.c.pxi.

r Rei.i.accusati.

s Quēcunq; .ergo eo ipso q; qs accusat pdit legitīa iura:vt.ff.de mu.ꝛ bo.reus.lxxxi.di.tantis.ex.de accu.deus omnipotēs.

t Negāda.nisi.suas.sz tunc non pmittit nisi ponas illum q accusat similit psequi suā iniuriā aliogn procederet posterioꝛ qō auferetur primo.

cõdẽnatus autẽ nõ põt nisi suã iuriã ꝓsequat'.ff.de accusa.q iudicio cũ iã sit infamis.ff.de pub.iudi is q.ꝛ hoc si post ꝓdẽnatẽꝫ accusatẽꝫ ichoat i extraneũ nõ i suũ accusatorẽ.si eni i suũ:põt si nõ pdit ex illo crimine cui tatẽ vel libertatẽ:vt.ff.de pub.iud.l.is q.ꝛ hoc iõ qꝛ parat' illi q ꝓuocat' vult se vlcisci.ff de bo.li.qui cũ maior.§.si libertus.fm canones autẽ cum qs ẽ dãnatus de crimine ammodo non põt accusare nec suũ ne exneũ accusatorẽ:vt.vi.q i.qui crimen.

u x e NOn ẽ credendũ. Iuli.sepe fit nã qñq; aliꝫ fit: ex de resti.spo.itẽ cũ qs.C. de dona.inꝫ vi.ꝛ vxo. si maritus.possꝫ tamẽ illud itelligi cũ crimen in modũ exceptionis objcit' vel directe fuit ꝓpositũ:sꝫ nõ accepta pagina iscriptionis:vt C.de falsis satis.

a PRius. Nota si due sint qõnes pncipales:ꝛ sint ambe ciuiles:q̃ prius;ponit' prius est determinãda licet sint inequales duũmõ se nõ cõtigant ꝛ directe,ponantur: vt extra de or.cog. cuꝫ dilect'.ff.de iudi.q prior Si sint crimiales ꝛ inequales ꝛ directe,ponunt': maior preponit' sed si altera est crimial' ꝛ altera ciuilis :de criminali prius agit'. Si vero nõ sũt ambe pncipales :sꝫ vna incidit alteri:de incidẽti prius cognoscit'. Incidit autꝫ qñq; crimialis crimiali qñq; ciuil' ciuili : qñq; crimialis ciuili : qñq; ciuilis criminali. Criminalis incidit crimiali:vt si accusãti de adulterio obijcio lenocinũ ꝛ põe aliud exempluꝫ in hac lege prius. Ciuilis ciuili:vt si petenti hereditatẽꝫ obijcit' qõ status. Crimialis ciuili:vt si agẽti p aliqõ instrumẽtũ obijcit' qõ excipiendo de falsitate. Ciuilis criminali:vt si accusanti obijcit' questio status.

b Cause.q: si ꝓsequeris iuriã tuã bene potes:alias non.hoc nõ placet. quare enim diceret' ex euẽtu cause. Nã etiã si eẽt cõdẽnat':bene admittere tur ad accusandum volẽs,ꝓsequi iuriã suã:vt.ff.de act.q iudicio.multo magis ergo si fuerit absolut' licet non ꝓsequat iuriã. Vel aliꝫ ex euẽtu: si cõdẽnatus es:nõ pmittit'tibi.si absolut' es:bñ pmittit'.Sed hm hoc obstat ff de publi.iudi.ita q.vbi dicit' q icboatas accusatiões bñ põt postea pfice re:vt.ã.c.negãda.sꝫ dic inchoatas ꝫ alios nõ coñ accusatorẽ. Vel põe casu:si cepit te aliqs accusare:q sibi seruũ surripuisti tali die:tu objcis ei q ille seruũ illũ interfecit anteriori die.ꝛ tũc ex euentu cãe patebit an possit te accusare vel non.

c i ITem si crimen.in seruũ.aliter enim punit' seruus:aliꝫ liber:vt.xxij. q.v.qui compulsus.

d q Vel cõfitet'.causa.verba sũt gratieni:ꝛ sũt sũpta ex.l.C.e.si stat' controuersiam.ꝛ.l.cum ipse.

e Iquis.C.qui ac.nõ pos.l.vlt.ꝛ.l.iniquũ.

f Ex familiarib'.i.nutricijs.ꝛ sic itellige si accusat' dñm de crie ꝓpter qõ ifamari vel interfici vel ꝓscribi põt.ff.de bo.li. i seruitutẽ ℥.sꝫ illõ itelligit' cũ de miorib' criminibus accusabat:ꝛ ideo non sic punitur.sed hoc penitus coñiũ est in familiaribus epi. vt ex de accusa.nulli.sed hoc ideo est quia religiosos uiros debet epa tãtũ habere in familia:vt.ij.q vij.cum pastoris.

g Fortunas. idest bona.

b Similit. hoc est verbũ gratiani.ꝛ lex C.

i Liberti. accusatores. qõ hic dicit' verũ est de priuatorum libertis: secus est de libertis ecclesie nã tales reuocant' i seruitutẽ: vt.xij.q.ij.epõs q mancipiũ.

k q Vel dã i excõ catõe. De prima qõne nõ ẽ dubiũ.f. q excõicat' nõ potest aliquez accusare: sꝫ trãsfert se ad questionẽ illã.f.an excõmunicat' post absolutionem possit aliquez accusare fm.b.excõicatus ẽt post absolutionẽ non admittitur ad act' legitimos ar. xlvi.di. accusatores. qz nemo est excõmunicãdus ni si ꝓpter cõtumaciam.xi. q. iij. nemo.ꝛ.c. certũ.preterea in obediẽtia grauissimũ crimẽ est.viij.q.i.sciẽdũ est.q semel fuit crimiosus repellit'.vi.q.i.q crimen.xxv.di.c.vlt.item in veteri te,puniebat' ptũacia capite.xi. q. iij.absit.ergo hodie repellit' a,pmotõe.liij.di.multos. Item grauissima ẽ pena ꝓtumacie.xxiij.q.iij. corripiant'.ergo grauissimũ peccatũ ẽ.xxiij.q.i.nõ afferam'.imo est crimẽ idolatrie inobedientia:vt.viij.q.i.sciẽdũ .xxiij.q.i.nõ afferam'.sed hoc non credo quia absolutio [illegible] qõ induxit excõicatio.ij.q.iij.§. notandum. ex de elec.quia diligẽtia.io.fa.distinguit.si est excõmunicat' p crimine ꝛ cõtumacia:tũc repellit' etiã post absolutõez: secus si p cõtumacia tm. Sed [illegible] dicũt aut crimẽ pro quo ẽ excõicat' ifamat aut nõ:ꝛ qõ dicit' q i obediẽtia morte puniebat': hoc itelligo vbi quis erat preuaricator legis:vel cũ qs non obedinit iudici in his que spectant ad vindictam malefactorum:vt.xxiij.q.v.miles.qs eni diceret q talis ꝓtumax morte puniret':qui nollet soluere pecuniã ad mãdatũ iudicis:cõueniri autꝫ põt excõicatus : extra de iudi.intelleximus.ꝛ extra de sen.ex.si vere.sed an põt reconuenire delatorẽ atqꝫ accusatorẽ emerserit ei' estimatõem caput ꝛ fortunas' petitur':cui' familiaritati ibeserit ul' dñio añ exhibitõez testiũ ãte examiationẽ iudicij i ipa expositione criminũ ꝛ accusationis exordio ultore gladio feriat'.nocẽ eni funestã indici oportꝫ potiꝰ q̃ audiri. Odaiestatis autꝫ crimen excipim'. Similit' ꝛ si liberti' accusatores mãumissorũ hẽdũue eẽ p sũpserit:eodẽ quoqꝫ ut serui supplicio tenebunt' luituri pẽas añ ꝓbibite delationis exordium.

Elidã uir in excommũicatõe cõstitut' epꝫ ac cusare disponit.adolescentẽ infra.xiiij.etatis sue ãnũ ad assertõez sue cause adducit.,phibit' ab accusatõne adolescẽtẽ accusatorẽ ꝛ se testẽ facit. adolescẽs psonã accusatoris ꝛ testis gerere cupit.die statuta ad iudiciũ electorꝫ iudicũ ueniũt .epõs minie occurrit.a cõione suspẽdit' tãdẽ renouato iudicio accusator culpabilis in accusatõe iuenitur. demũ ad assertõnem ꝓprie cause

alteri exercicij? videt q nō: vt extra de here. vergentio. extra de sen. ex. p tuas. videt tñ q possit: q alias nō pōt accusare si accusatus fuerit accusat. ff. de bo. li. q cū maior. §. si libertus. Itē q̄rit an possit excipe. videt q sic q̄ ex quo p̄mittit ei rñdē ergo ꝛ oia ꝓsequētia: vt ex de offi. iudi. dele. ꝓterea. ff. de iurisdict. om. iu. l. ij.

Cōtra videt q nō: q̄ tunc cogeret iurare sz nō pōt tā gere sacra cuz ea nō possit ingredi: si. ā. di. v. ad eius vo. vel cui, phibēt̄ur alia sacra ꝛ illud: vt. xcv. di. illud. Itez querit an cōpensare possit videt q sic: q̄ licz qs nō possit petē: pōt tñ cōpensare vt i

Q. .I.

naturali debito. ff. de cōpē. ēt. Sed cōn p exceptionē repelleretur si ageret: ergo nō posset cōpēsare. ff. de cōpē. quecunq̄z. sed hec qō ē soluta: ex ō excep. cum inter.

a Affinim? adhuc. ergo postea restituit ad accusationē: vt. vi. q. i. illi oēs. xxxij. q. v. precepti. in fi. qō ē cōn. b. sz sz cū hic vacat ar. a cōnis sensu.

b Histriones. j. de con. di. ij. ne p dilatōne.

c Pagani. ij q. vij. pagani.

d Quod āt secūde vniuersalis. s. cōstantinopolitane: vt. ē. di. xvi sancta. ꝛ. xxiiij q. iiij. ipsa pietas.

e Si vero ecclesiasticū. vt sim onia heresis vsura. xi. q. i. sigs cū clerico. immo omne crimen est ecclesiasticū: vt ex de iudi. nouit.

f Sed ne. verba nicolai.

g Hereticos. verba synodi.

h Ab eccl̄ia. s. excōicati. Nota q̄ ois excōicat? dicit hereticus vt. j. xxiij. q. iiij. ipsa pietas.

i Laicali. laici vero absoluti pñt clericos accusare: sz itellige de clericis depositis qb? q̄sq̄ laica cōio ꝓcedit: vt. xi. q. iij. tengaldū

k Ecūda aūt. Hic querit an añ. xiiij. ānū aliqs sit admitnē dus ad testimoniū. Et qdē in ciuili cā posi. xiiij annum admittit: vt. j. e. c. i. sz i crimiali fi añ. xx. an. vt. j. c. in. §. pcedit. Hic primū querit: an i excōicatōe ꝓstitut? aliū accusare ualeat. Ecūdo: an infra. xiiij. annū i crimiali cā testari qs possit Tertio: an ab accusatōne, phibitus psonā testificātis possit assumere. Quarto: an idē possit eē accusator ꝛ testis. Quinto: an die cōstituta nō occurrēs a cōione sit remouēdus. Sexto: si in ep̄or? iudicio accusatoris psona culpabil' iuēta fuerit: an ad assertōez, p prie cause decetero sit admittēda

Q Ecūda qōne sic statutum legit in cōcilio carthaginēsi. vij. cui interfuit faustinus romane ecclesie legatus.

Ad accusationē non admittatur qui in excōicatione pseuerat.

Affinim? cū rite ad accusationē nō admitti: q postq̄ excōicatus fuerit: i ipa adhuc excōicatōe ꝓstitut? siue sit clic? siue laicus accusare uoluerit. oēs ēt infamie maculis aspsi. i. histriōes? aut turpitudinib? subiecte psone hēti ci ēt siue pagāi siue iudei ab accusatōe, phibēt. Tē nicola? papa

Heretici, pbant: q scismate ul' excōicatōe ab eccl̄ia sūt separati.

Quod? autē hi q a p̄fato ffre ꝛ cōmistro nr̄o ignatio deposit i ul' excōicati ul' anathēatizati fuerāt: nullā aduersus eū intor̄q̄re dānatōnez potuerūt: ex p̄fato se cūde ꝛ uniuersal' synodi capl'o declarat: cū dr̄. Si' uero ecclīasticū fuerit crimē q̄ ep̄o illatū fuerit: tūc, pbari oportet accusantiū psonas: ut primo qdē hēticis nō liceat accusatiōes contra orthodoxos ep̄os, p ecclīasticis facē negocijs Sz' ne hos hereticos? eē denegem?: audite sequētia: hēticos aūt inquit dicim? tā eos q oliz ab? ecclesia, piecti sūt: q̄ q p? hoc a nob anathēatizati sūt. Porro si adhuc nec sic creditis: audite q̄ subdit Pet̄ hos aūt aiūt ꝛ eos: q fidez qdē sanā negāt ul' simulāt ꝓfiteri scismaticos eē: ꝛ eos q seorsum a cōicātib? nobis ep̄is collectas faciūt. Deide uero ꝛ si qdā ab eis sup causis qbusdā reprehensi sūt ꝛ piecti aut excōicati siue ex clero siue ex laicali ordine: nec his licē accusare ep̄m: añq̄ ꝓpo crimie p mit? exuant. silit aūt ꝛ eos q sub accusatōe posi existūt: nō añ eos eē acceptabiles i accusatōe ep̄i aut alior? clericor? : q̄ inoxios semet ipos illator? sibi oñderit criminū qd aūt periculi regle huius imine at ꝓtēptorib?: nō ignoratis.

Secūda aūt ꝛ ētia q̄stio eodē ꝓcilio uno eodēq̄ capl'o ēminat. Illud uero est huiusmodi.

Qui ab accusatōe repellunt: aut ad annum. xiiij. nondum peruenerint: testes esse non possunt.

Testes aūt ad testioniū nō admittēdos eē censem?: q nec ad accusatōez admitti iussi sūt: l' ēt eos quos ipe accusator de domo sua, pduxerit. Ad? testioniū aūt infra ānū. xiiij. etatis sue cōstituti ñ admittāt. Iterꝫ exp cilio maticēsi: ca. vi. De eodē. Palea

Placuit sancto cōuētui: ut testes ad testioniū vicēdū p̄cio ñ ꝓducāt: ꝛ ut qq̄ optimi ꝛ fideliores i testioniū assumāt: ut is cōtra quē testioniū ferre debēt: nulla eis possit afferre calūnia: ꝛ ut null? testioniū dicat: nisi iciunus.

Item. In? crimiali cē, pduci testis nō pōt: q antea i eū reū testioniū dixerit. sicut i. xxij. li. ff. ti. de testib? inuenit. Tē ti. codē

Si' testes oēs eiusdē hōestatis

tm testimoniū. io. Hoc tñ scias q puella post. xij. an. in ciuili cā recipitur ad testimoniū: q̄ tunc tutela est finita: vt insti. quibus mo. tu. fi. circa medīū ꝓterea tūc nubere pōt puella: vt ex de despon. impu. c. vlt. tūc ēt pōt intrare religionē: vt. xx. q. ij. puella. Itē post illā etatē testamētū facē pōt: vt. ff. qui testa. fa. pos. qua etate. ꝛ agere cām mrimonij: vt ex de. pecu. tue. b. Tertia qō ē: an ois q repellit ab accusatōe: repellat a testimonio: ꝛ dicēdū est q sic. Sz nō i oib? casib? in quibus quis repellit ab accusatōe: repellit a testionio. Nā in primatis delictis nō pōt accusare ille cuius non interest: tñ bñ pōt testificari ibi. Similiter q admittit ad accusationē: ꝛ ad testioniū. sed nō vbicūq̄z qs accusat pōt testificari: vt ex de testi. decetero. fallit tñ ꝓdicta regula i muliere Nā fm legē mulier in paucis casib? admittit ad accusatōez: sed i mltis admittit ad testioniū: nō tñ in testamentis: vt. xv. q. iij. de crimine. Itē hec regula q non admittit ad accusatōez nec ad testioniū

Q. II. ꝛ. III.

Intelligēda ē i testionio in criminalib? causis: sz in ciuilib? causis bñ admittūt testes sicut illi qui sunt irregulares nō rōne crimis ut mutilati, bigami vl' alias irregulares i crimialib? nō testificāt ꝫ clericos sz i ciuilib? bñ: ex de testibus tam literis.

l Testes autez. nec ad accusatōem. nisi in casu: vt. xv. q. iij. de crimine.

m Ad testioniū autē j. xiiij. an. ipubes non recipit ad testionium: vt hic ꝛ isti. de testi. §. testes. tūc q̄ talis etas plena ē p̄iurijs: vt ex ō delic. pu. c. i. ꝛ q̄ nec iurare cogit: vt. xxij. q. v pueri. ꝛ. c. honestum. Nec ob. j. e. in testimoniū. q̄ illud logt in criminalib? causis. Sed obijcit. meli? elicit veritas a pueris q̄z a senioꝛib? fm salomonem.

Itē ipubes femina cedit, p veritate dicēda. ff. ad syll. l. i §. ipubes. ꝛ ab impubere sumit initiū qōnis sicut a timido: vt. ff. de qōni. vni? i p̄n. ꝛ ipubes iurat. ff. de li. cā. l. vlt. in fi. Rñdeo iō nō iurat q̄ nō pōt peierare: vt. ff. de iureiur. l. q iurasse. ꝛ q̄ hec etas nescit qd agat. C. de fal. mo. l. i. ꝛ obtūnēt p̄dicta in exceptis criminibus: ꝛ in nece occisi dñi: ꝛ i crimine lese maiestatis: ar. vi. q. i. §. verum.

n In crimiali. Hoc vbū nō ē i lege. ff. de testi. pduci. Quidam sic itelligunt legē istā: q si aliqs testis inducē ē semel ꝫ aliquē: ammodo ille testis nec i illa cā nec i alia pōt eē testis ꝫ illū. videt enī eē suspect? ꝛ eū odio habere: q totiēs vult cōn ipm testari. ꝛ hoc itelligūt in crimiali cā: sic ꝛ gratian? itelligit. ꝛ ē ar. ad hoc: ex ō ap. ad hoc. Sz tu dicas q̄ din attestatōes

clause sũt ẽt i eadẽ cã ⁊ idẽ alijq3 testes denuo pñt iduci: vt eẍ de testi. cuz cám. i fi. ⁊. C. de testi. l. vlt. Sz post publicatas attestatões nõ põt induci vel ijdẽ vl̃ alij sup eadẽ cã: nisi id qõ ꝓbari i modũ exceptõis: mõ veliz ꝓ bare directe: vt eẍ. e. c. veniẽs. Tũc aũt añ publicatõez testiũ possũ eisdẽ testẽ iducẽ: si forte ꝑmo nõ habuit oia i mẽoria: vt i auẽ. e. ti. §. qñ vo multi. ff. de q̃sti. repeti. Jtẽ idẽ testis põt redire ⁊ errorẽ suũ corrigere: vt eẍ de testi. cog. ꝓterea. ⁊. xxxv. q. vi. de parentela. ibi diseõdasse. Jtẽ si testis aliqd obscure dixit: põt ab eo ẽt post public: tõez q̃ri intp̃tatio: vt. ff. de testi. heredes. §. i. lz sit ar. 3 eẍ õ ꝓba. in p̃tia. sz ibi forte ex cã omisit iudex i terrogare testẽ. Alij exponũt reũ testionium idest malũ testioniuz ⁊ falsũ; ar. ad hoc eẍ de elec. sup eo. ⁊. ij. q. i. p bibẽt. de hoc aũt nõ ẽ dubiũ qn i alia cã idez testis possit induci denuo 3 eũdem: vt eẍ de testi. fraternitatis.

o Jf testes. eorum. Circa 3rietatez testiũ plene distinguas vt si vn⁹ testis 3dicat sibi exp̃sse: testioniũ ei⁹ nõ valet: vt. iij. q. ix. pura. ⁊. xxiij. q. vij. qõ aũt eẍ de app. solicitudinẽ C. de li. cã cũ pcuz. nisi hoc fecerit corrigendo se ⁊ incõtinẽti: eẍ de testi. eo. ꝓterea. Jdẽ viõ tur sigs testis, p pte inueniat falsus: q tũc i nullo valz testioniũ ei⁹: vt. ã. di. ix. si ad sacras. j. e. itẽ q falsa. Si vero vn⁹ testis 3dicit plurib⁹: tal 3rietas nõ obstat: qz testioniũ vni⁹ nec iustificat nec ꝺdẽnat: vt. xxxiij. q. ij. admonere. nisi 3dicat plurib⁹ testib⁹ cũ qb⁹ ipse script⁹ ẽ in aliquo istrumẽto. ff. quẽ admo. tes. api. l. i. i fi. Si vo plures testes 3dicãt plurib⁹: distinguũt q dã: qz aut 3dicũt testib⁹ ex eadẽ pte, pductis. aut ex aduersa. Si ex eadẽ pte, pductis 3dicãt: nulli⁹ testioniũ valet: vt. iij. q. ix. nihilomin⁹. ⁊ vꝛ hoc exp̃ssiũ: eẍ de, pba. lz. sicut cũ diuerse scripture ex eadẽ pte ꝓducũt q̃ sibi 3rie sũt: ex illis nulla valet: vt. C. de fide istru. scripture. ⁊ eẍ de fi. istru. iputari. sz si 3dicũt testib⁹ aduerse ptis: tũc ꝑualet testioniũ pluriuz testionio pauco3: nisi illi pauciores meliores sint vl̃ magis verisimiliter loquãt: vt dicit Hãc distinctõez nõ approbo. lz enim testes vnius ptis sibi 3dicãt: nõ dico q in hoc cãu testionia oiuz succũbãt: lz ita sit i istrumẽtis: qz instrã sua põt qs ꝓuidere an sibi 3dicãt: vnde impetret sibi si 3ria istrumẽta exhibet: sz sz i testib⁹ nescit qd dicturi sint. Dicas ergo q si testes 3dicãt testib⁹ siue ex eadẽ siue ex altera, pductis: ꝑmo cõcordabit iudex 3rietatẽ illã si põt: vt eẍ de testi. cũ tu fili. j. de pe. di. i. piculose. eẍ de v. sig. nihil obstat. xi. q. iij añcesso3. Jdẽ põt dici de 3rijs istrumẽtis: vt eẍ de cõsue. cũ dilectus. nisi mãifesta sit 3rietas: vt. iij. q. ix. nihilomin⁹. xxxv. q. vi. de parentela. vbi ergo testes 3rij sũt: semp testioniũ pluriũ ꝑualebit: nisi ex altera pte sit tãta dignitas: vt merito debeat ꝓindicare nũero: vt eẍ. e. i nfa. vl̃ nisi pauciores verisimiliora loquãt: vt hic: vl̃ nisi p pauciores testes plura, pbẽt q̃s p plures vbi igit̃ plures testes, pbãt me possedisse rẽ a liquã p. xl. an. pauciores, pbãt eidẽ rẽ te possedisse p. xl. an. ⁊ ꝓterea, pbãt titulũ possidendi: tũc dicerẽ ꝑualẽ testioniũ pauco3: vt eẍ de, pba. lz. Et hec vera sũt vbi testes de eodẽ tpe inducti sũt. Si vero testes alteri⁹ ptis inducũt 3 testes alterius ptis: vt si mei testes, pbassent me coñxisse cũ aliquo i aliquo loco: ⁊ tu induceres testes ad, pbãdũ q ego nõ fuissez tũc tpis i illo loco: hic possz videri q secũdis testib⁹ pori⁹ eẽt credẽdũ q̃s primis: vt eẍ. e. ex tenore. ⁊. c. series. eẍ de excep. deniq3. Sz hoc nõ credo: imo credo i tali casu: q si secũdi debẽt re ꝓbare dicta põz: q ẽt plures debeãt eẽ ⁊ lõge meliores fame: vt. C. õ 3bẽ. sti. optimã. hoc iõ qz ꝑsumit magis subornatio p⁹ publicatas attestatões q̃s añ. Si aũt testes ex oi pte sũt pares ⁊ i nũero ⁊ i dignitate: tũc ferẽ spia ⁊ estimatõis sint: ⁊ negocij qualitas ac iudicis mot⁹ cuz his cõcurrit: sequẽda sũt oia testionia. si uero ex his qdã coz aliud dixerint lz in⁹ pari nũero: credẽdũ ẽ quod nature negocij cõuenit: ⁊ qõ iimicitie aut gr̃e suspicõne caret. cõfir mabitq3 iudex motũ animi sui ex argumẽtis ⁊ testionijs q̃ rei aptiora ⁊ ũcitati ꝓximiora eẽ cõperit Nõ. n. ad⁹ mlt̃itudinẽ respici oz sz ad syncerã testionioz fidẽ ⁊ testionia: qb⁹ poti⁹ lux ueritatis assistit. Itẽ. In⁹ testib⁹ fides dignitas mores ẽuitas ẽ moderãda ul̃ examinãda⁹. ⁊ iõ testes q aduersus fidẽ sue testatõis uacillãt⁹: audiẽdi nõ sũt. Itẽ. Oꝛ stiũ fides diligẽt examinãda est. Jõq3 i psõa eoz explorãda erũt i p̃mis ꝺditio cuiusq3: ut z qs⁹ de curio an plebei⁹ sit: ⁊ an hõeste ⁊ iculpate uite an nõ notat⁹ sit qs ⁊ reph̃ensibil̃: an locuplex⁹ an egen⁹ sit⁹: aut lucri cã qd facile admittat ul̃ an iimic⁹ sit ei aduersus quẽ testioniũ fert: ul̃ amic⁹ ei⁹ sit ꝓ quo testioniũ dat. nã si careat suspicõne testioniũ: ul̃ ꝓpter psonã a q̃ ꝓferẽ q hõesta sit: ⁊ ꝓpt̃ cãm q ne q3 lucri neq3 gr̃e neq3 iimicitie cã sit: admittend⁹ ẽ. Itẽ. Lege⁹ iulia de ui cauet: ne hac lege i reũ testioniũ dicẽ liceret q se ab eo parẽtele ei⁹ liberauerit⁹ que ipubes erit: que iudicio publico⁹ ꝺdẽnat⁹ erit: que i⁹ uicul̃ custodiaue⁹ publica erit: que coz i integz restitut⁹ ñ erit: q ad bestias ut depugnarz se locauerit: que palã q̃stũ facit fecerit⁹: que ob testioniũ dicẽdũ ul̃ ñ dicẽdũ pecũiaz accepisse iudicat⁹ ul̃ ꝓuict⁹ fuerit. Itẽ. Lege⁹ iulia publicoz iudicioz cauet: ne iuuto denũciet: ut testioniũ dicat aduersus socez genez uictricũ p uignũ ꝓuignã sobrinũ sobrinã de sobrino natũ: eosue q i ꝓpori gradu sũt. Jtẽ ne liberto ipi⁹ ⁊ libertozue eius parẽtũ uiri ⁊ uxoris. Itẽ ne⁹ pꝛoni pꝛone aduersus libertos neq3 liberti aduersus patronos cogant testioniũ dicere. Quam aũt excipit ne gener aut de paro. c. i. vl̃ res sorte diuidat: vt. xxvi. q ij. c. soz⁹. Si vo testes coñ dicant instr̃o: aut 3dicunt ꝓ po aut eẍneo si ꝓpio. s. i q̃ sũt scripti ꝓua lẽt testes istr̃o eẍ de, pba. itio eẍ de cõdi. ap. p tuas. ff. quẽ ad. tes. api. l. i. i auẽ. de fi. istr. §. si vo. si vo 3 dicãt alij istr̃o i q̃ fi sũt scripti dixerũt qdam q semp ꝓindicat viua vox mortue: vt in auẽ. de fi. istr. §. si vẽo. Alij dicũt q si fem ẽ remotum ab hominũ mẽoria: poti⁹ credi tur instr̃is q̃z testib⁹. sz si fa ctũ ẽ recẽs poti⁹ credit testib⁹ q̃z istr̃is: tũ iõ qz memoria hoiuz q̃ciq3 nõ habet vltra annũ: vt. ff. de, pba. si arbit. tuz iõ qz testes ꝓcucurrũt fidẽ suã variare ex tractu tp̃is. ff. de carbo. edic. l. iij. §. due. ff. de dã. infec. l. q bona. §. vlt. Ego credo q coñ qlibet instr̃m admittũt testes quãtũcũq3 sit publicũ: vt eẍ de p̃scrip. ad audictiã. C. de, pba. cũ pcib⁹. ñ tñ ꝓcedo q testioniũ duoz vl̃ triũ ꝑualeat istr̃o. nã cũ istr̃z obtineat vicẽ duoz testiũ: ⁊ ꝓterea tabellio eqpolleat vl̃ maioꝛ ẽ vno teste: oz q ad min⁹ p q̃tuoz testes re ꝓbet instr̃z: vt eẍ õ fi. istr. cũ iohanes. fallit tñ hoc i duob⁹ casib⁹ vbi vꝛ q coñ istr̃m ñ admittũt testes: sic coñ iudiciariũ publice cõfectũ nõ admittũt testes: vt. C. arb. tu. l. vl. Et i ꝓfessiõe q̃ fit a muliere i istr̃o in quo cõfitet se recepisse pecuniã, p iniecessione: vt. C ad vell. antiq̃. Quedã tñ sũt q̃ meli⁹ ꝓbant p instr̃m q̃z p testes vt sntia lata ⁊ arbitrium ⁊ cõmissio facta iudicibus.

a Jn pari. i. q tot sũt ex una pte q̃t ex alia. l̃ dic i pari: vt sit una pz

b Ad multitudinẽ. ar. p2o paucitate contra multitudinẽ: vt. xxxi di. nicena. xxiiij. q. i. odi. ff. de pac. maiorem. nam maioꝛ pz ẽ quie maiori nititur ratione: vt. xl. di. multi. in fi.

c Jn testib⁹. dignitas. Videt ergo q semp ꝑualz testioniũ eoz q sũt i dignitate ꝓstituti: vt hic. ⁊. xcvij. di. nobilissim⁹. ⁊. xl. di. c. i. ⁊ xi. q. iij. absit. ⁊. ff. de fi. instru. l. vlt. Sz coñ nõ ẽ q̃rẽdũ qs vl̃ qualis dicat: sz qd dicat: vt. xix. di. fm. ⁊. iij. q. ix. c. vl. ⁊. ij. q. vij. q̃rit. ⁊. vi q. ij. placuit. So. semp ꝑsumit, p multitudine coñ dignitatẽ: nisi ex altera pte tãta sit dignitas: vt merito possit ꝓpõderare: vt eẍ e. i nfa. Sz in electõe ẽt ꝓindicat nũerus dignitati: eẍ de elec. duãi Sed hoc ideo: qz inter multos presumendũ ẽ aliquos esse idoneos: vt. lxi. di. nullus.

d Examinanda. idest inquirẽda.

e Tacillãt. dubitãdo. talis teneꝛ crimie falsi. ff. de fal. eos q. ⁊ sile. iij. q. ix. pura. ⁊. ff. de q̃sti. de minore. i fi. ⁊. l. ex libro. in pñ. ⁊ eẍ de accu. sup his. eẍ vt ec. bñ. vt nostrum.

f Testiũ. explorãda a iudice: vt. vij. q. ij. q̃rẽdũ. xxx. q. v. iudicãtẽ

g Quis decurio. Alr. q testioniũ nobil̃ ꝑualz: ar. xli. di. ñ cogãt sibi electio: vt i auẽ. de defẽ. cinit. §. i. ⁊ ar. eẍ. de ap. ꝓstitut⁹.

b Locuplex.i salomone legit:diuitias ⁊ paupt̃tes ne dederis mihi:ne repletus mẽdax fiaz:ne paup̃ piurez nomẽ dñi:sic.ij.q.i pbibẽt.si tñ alias caret suspicione:bñ admittit:vt isti. de suspec. tuto.§.vltimo.

i Sit.supple talis vt ⁊c.

k Inimicus. capitalr: vt ex de si.p tuas. ⁊ de hoc nouꝰ. ē ij.q.v.c.ij.

l Lege iul. de vi ab eo. l. reo.

m Liberanerit.xij.q.ij.epl q mancipiuz.

n Publico. ꝛz canonẽ idẽ est de p̃uato ex eo. sup eo.

o Jn vincul' p crimie qõ p suiaz ifamaret vt.C. de infa. li.⁊. ex de accu. super his. alias noie vinculoꝝ p̃uata vincula intelligunt .ff. de v̄.sig. vinculo rũ. Hic pz: q ꝛz leges.repelliẽt crimiosus ẽt si nõdũ i eũ sit lata sñia.⁊ i fi. idẽ inuitur vbi dicit iudicatus ⁊c.

p Custodia ne. donec sit purgatus.

q Feceritne.⁊ sufficit si q̃qz fecit:vt.ff. de ritu nup.palaz.

r Lege iul.iudicioꝝ publicoꝝ.ne iuito.volens ergo admittit vt.ē. p̃ri.q.v.c.i.

s Ipsius.accusati.

t Eius.s.liberto.supple pentũ rei.Hoc vult dicẽ: q̄ libert⁹ alic⁹ nõ põt ferre testioniũ coñ ipm nec libertus filioꝝ suoꝝ nec libertus parentũ suoꝝ nec vxoris sue.⁊ repete banc dictõez libert⁹ cũ qualibet genitiuo.

u Ac p̃oni.genitiui casus.⁊ ẽ sensus ne denũciet liberto p̃oni s.rei:vt si dicat testioniũ aduersus eũ.s.reũ.i.vn⁹ libert⁹ aduersus cõlibertũ suũ eiusdẽ p̃oni nõ cogit testari.vel melius p̃onũ vl p̃onã hic vocat eũ q est p̃onus alicui⁹ liberti:⁊ tñ idẽ ẽ alterius libert⁹.⁊ sic p̃onus ⁊ libertus.

x i Dei.ipari. fallit ꝟ i mrimonio:vt ex q ma.accu.pos.vr i fi. Ergo vxor ñ erit testis,p mãito:q: ei sbiecta ē.xxxiij.q.vi.mlierẽ

y Erui.ff.de proba.cum probatio.

z Cũ alia.si.xiiij.q.ij.c.vl.C.de beret.l.vltima.sic ꝑpt defectum admittit mit⁹ boni:vt.lv.di.c.i.

a Probatio.plena.nã plũptio aliqua ꝺz p̃cedere.non ent a toz mẽtis ẽ icipiẽdũ:vt ex de reg.iur.cũ i cõtẽplatõe. ⁊ itellige cũ de suo facto iterrogat̃ fuus:vt.j.e.serui.⁊ illud dr rñsũ nõ testioniũ nec credit ei tunc sue tormẽtis:vt.v.q.v.illi qui.

a i Nuiti.senes.maiores.lxx.annis.ff.de excu.tu.l.ij.in pin. Sed ad domũ eoꝝ ẽ mittẽdũ:ex e.siqui testium.

b Non lz.propter turpitudinẽ qbus interdictũ est.

c Publicani.idest theoloncarij.

d i Sq̃ ñ detractãdi.i.euitãdi:vt ille q ẽ i alicꝛa puicia:vt ex de fideius.p̃sumt⁹.C.ꝺ fi.isti.iudices.nã ad tles ẽ mittẽdũ.l'itelle q̃ iã p.xv.dies.fuerit coã iudice:tũc.n.licite recedũt:vt.C.ꝺ test.siq̃ ꝺ

e i S qui exercitui.conduxerit vehendã.

f i Ntestimoniũ.reus.idest accusatus:sic lxxxi.ꝺi.tantis.

g o Bi carmẽ famosũ.ff.de iiur.l.coz.Nec ipe põt eẽ testis nec testamẽ tũ facẽ nec alẽ,p ipo ẽ testis i testamẽto.ff.g tes.fa.pos.cum lege.

a s Jres.magrat⁹.qualit̃ index possit eẽ testis:dixi.ꝺ.ij.q.vi.statuẽdũ.

b Conditio.l.in exceptis.criminũ⁹.

TEstes quos accusatoz de domo,p̃pa,pduxerit:interrogari non placuit. p̃roni⁹ quoq; i cã cui p̃ciniũ p̃stãt:testioniũ ñ dicãt .qꝺ ẽt i⁹ executoꝛib⁹ negocioꝝ obꝛuã dũ ẽ. Itẽ. Eli⁹ falsa vl' uaria testionia dixerit:vl' utriq; pti,pderit⁹ a iudicib⁹ cõpetẽt puniunt⁹. Itẽ. Pater ⁊ filiꝰ q i ptãte ei⁹ ẽ. Jtẽ duo fres q i eiusdẽ p̃is potestate sũt testes utriq; i eodez testamẽto eẽ vl' eodez negocio põt fieri:qñ nihil nocz ex una domo plures testes alieno negocio adhibẽi. Itẽ. Hermaphroditꝰ an ad testioniuz adhiberi possit: q̃litas sexus icalescẽtis oñdit. Testis idone⁹ pat̃ filioꝝ:aut filiꝰ p̃r ñ ẽ. Itẽ. Nall⁹ idone⁹ testis in re sua⁹ itelligit⁹. Itẽ. Hꝺ fidẽ rei geste faciẽdã ẽt ñ rogat⁹ testis itelligit⁹. Itẽ. Vbi nũerus testiũ ñ adijcit⁹:ẽt duoꝰ sufficiũt .pluralis eni locatio duoꝝ nũero cõtẽta ẽ. Itẽ. Ntestib⁹ ꝓsiderandũ:q simplicit̃ testioniũ dicãt utrũ unũ eũdẽq; meditatuz fmonẽ afferãt: an ad ea q̃ irrogãt⁹ ex tpe uerisilia respõdeãt⁹. Item

c Arenariũ.q pugnauit i arena:vl' i loco tali

d Sine tormẽto.v.q v.illi qui.

e Pdẽni.q nõ p̃sit eẽ sil testes iuris ⁊ facti: vt.C. de assel.nõo. p̃sit tñ testari de trãsactõne facta,p cã sua:extra de trãsac.ex litteris.

f Patrociniũ. de hoc dixi.ij.q.vi.statuendũ.

g Jn executoꝛib⁹.i.p curatoꝛib⁹ ⁊ curatõib⁹

g Jn executoꝛib⁹. ꝛz nõne executoꝛ iudicis põt eẽ testis? q̃re eni ꝺ stinatel a iudice si non crederet dicto suo ꝓmã ⁊ nũcio credit⁹: vt ex ꝺ ap.cũ parati.ff.de reb⁹ eoꝝ q sub tu.l. magis. §.illud.lxv.di.c. penult. i fi. nec de illoꝝ actib⁹ dubitãdũ ẽ:qui ad offi cium tale admittunt⁹: vt xciiij.di.valde.ff.de offi.p̃re.p̃to.l.i.qualit̃. n. ꝓbaret qs se ñ citatuz vt ex de elec.bone. rñ. credit⁹ eis dõec,pbet ꝺ riũ saltẽ p suũ iuramẽtũ:ar.lxxxij.di.,pposu isti.ff.de custo. ⁊ exhi. re.l.ꝺiu⁹.

b q Eli falsa vl' varia si.ex vt ecc.bñ. vt nrm ex ꝺ ꝓcess.p̃.p⁹ electõez.

f Prodiderint.dicta.

k Hermaphroditꝰ.s.i testõ vbi mulier ñ põt eẽ testis ꝛz legẽ: vt isti. de testi.§.testes.i iudicio aũt põt.xv.q.iij.de crie.Sz qd si i oib⁹ ẽ paritas Jtẽ nũqd tal' põt ordiari:itẽ an ꝺbz cũ viro an cũ mliere:⁊ si p̃us cũ viro ꝺxit an possit eo mortuo cũ mliere ꝺbẽre:io.Sz certe i oib⁹ respici ꝺz sex⁹ q magis icalescit.de mõstro p̃sit fieri mõstruose questiones.b.

l Testis.filio.ff.de,pba.ẽt ꝺ.vbi dr q mr põt testari,p filio. ꝛz illud itel lige q põt,p etate vl' ẽt,p cognatõe filij testari. Jtez pr testat̃ ,p filio.in cã religionis.xx.q.iij.presens.

m Filio.sine emãciparo vl' nõ. Jn castrẽsi aũt peculio si fili⁹ añ missionẽ testamẽtũ fecerit:pat̃ põt testis ei adhiberi:vt.ff.de testa.q testamẽto. sed postq̃ missus est :nõ:insti.de testa.§.in testibus.

n Nall⁹.sua. Jtẽ null⁹ i cõi:qz qõ cõe ẽ vtriusq; ẽ.ff.ꝺ ritu nup.illõ.nisi idirecte:vt i testa.vbi qlbz legatarioꝝ testis ẽ:insti.de testa.§.legatarijs.

o Sua.ꝺ.j.xiiij.q.ij.sup. Sz illa ñ ẽ sua:vt.xij.q.ij.q mãumittit⁹.res eni sua ẽ:cui⁹ cõmodũ vl' emolumẽtũ spectat ad aliquẽ suo noie:vt ij.q.vi.biduũ.Szꝺ.ff.finiũ regũ.l.penul.vbi vẽditoꝛ põt eẽ testis ,p emptoꝛe.

p a Dfidẽ nisi in casibus notatis.ꝺ.iij.q.ix.si debitum.

q Duo.si.de con.di.i,hoc quoq;.si.ff.de manu.testa.libertas.§.vlti.ar.ꝺ ff.de op.le.l.i.

r i Ntestiõ⁹.g simplicit̃.i.sine adiectõe cãe l' simplicit̃.i.ñ obscure:vt.iij q.ix.pura.sic.ꝺ.di.iiij.erit.xxiiij.di.q eps,nã obscur⁹ testis ẽ suspect⁹:vt.ff de iur.fis.ñ itelligit̃.⁊ obscure dictũ ,p ñ dicto bẽt:vt ex de,pba.i p̃ntia. ff. de inte.ac.de etate.ar.ex de accu.cũ dilecti.⁊ obscure scriptũ ꝓ nõ scripto habet⁹:vt.ff.de his que ,p nõ scrip.ba.l.ij.

s Ex tpe.ergo vr q testes sũt introgandi ꝺ tpe:vt ex e.t.cũ cãm.iij.q.ix. nihilõin⁹.ꝛz nõ ẽ vez:vt.ff.de,pba.si arbit.ij.q.vlt.libelloꝝ.nisi testes eẽnt suspecti:tũc eni posset q̃ri de qualitate tpis ⁊ uestium ⁊ quocũq; modo posset iudex inuestigare ueritatẽ:ut.C.de edẽdo.is apud quẽ. xxx.q.v. indicantem.vl' ex tẽpore.i.ex mora qz p̃ius cogitabit qualit̃ rñdeat:vt.l. di.

ponderet. Nā testioniū repentinū nō valet: vt. v. q. v. §. sed aliud.

t Respōdeant. sponte. nō enīz de hoc sunt interrogandi: vt dixi. io. Sz certe de tempore quo res dicit facta bene interrogant: vt ex e. cum cām. sed de qualitate temporis, non nisi sint suspecti. b.

u Spe. iudici. n. facieda ē fides: vt. ij. q. vij. plerīqz. z. C. ō ꝓdi. ob ea. l. i.

x Fama. ergo p famā aliqd ꝓbat: vt. ō. ij. q. v si mala fama. mrionīū ent ꝓbat p famā: ex de pūp. illud. z. xxxij. q. iij. dicat. ar. Ꝫ. xxxv. q. vi. si duo. ex de eo qui cog. cōsāgui. vx. sue su p eo. Dicz ē q fama p se nihil ꝓbat. sz si adesset testioniū vni⁹ eū fama: p illud ꝓbari pōt: ar. ex de ꝓba. sicut. C. de re. credi. i bone. Et si iudex dubitat de fama q̄rat a vicinis. ff. de mgra. ꝯsue. l. i. §. si pses Et magis valz fama q̄z vni⁹ testis: vt ex de consang. z affi. sup eo. pōt ām fama ꝓbari p duos testes: vt ex. e. taz lr̄is.

y Dnā. ꝓbatōnis. ex de sen. z re iudi. cām.

a Alia. b ē expositū ē. c. ꝓri. q. ix. c. testes.

b Alia. extra ō coba. cleri. tua.

c Soli testes. istr̄is vba sūt gr̄ani: z male i telligit. b vult. l. dicē: q si tm̄ p istr̄a sz etiā p testes pt ꝓbari libertas.

d Diaz domestici. fallit. C. de repu. l. ꝓsensu. circa fi. ex de testi. veniens. in fi. ex q ma. ac. posse videtur.

e Olā. i. sine adiectione cause.

e Solā. aliq̄ punit. ō. di. viij. si solus.

f Attestationem. cā a teste ingrenda ē: vt ex e. cū cām. si tm̄ nō fuerit q̄sita z testis de ea cā nihil dixerit: nō iō minus valet testioniū: qz dixit oia q̄ nouit: licet nō cām omniū: ar. ad hoc. ff. de no. ope. nū. de pupillo. §. q opus. ar. ex de sen. z re iudi. sicut.

g Os iudiciarie. idest iudici. nota q̄ sufficit si iudici sit probatum: vt extra de rescrip. inter. ō. e. sepe.

h Parentes. nec volētes. coñ. ō. iij. q. v. c. i. Sz hic vocāt parētes ascendentes z descendentes nō collaterales: ꝑut sumit. ff. de i ius vo. l. iiij. §. i.

i Eli intendit. aduersariū. actor nō pōt petere: vt reus exhibeat sibi instrumēta sua: vt. vi. q. vlt. §. vlti. extra de ꝓba. ex ple. nisi re⁹ sit eis vsur⁹ vt ex de fi. istru. ꝯtingit. item cū instrumēta sint cōia: vt. C. de eden. ꝓuē.

k Erui. nisi in casu: vt. xij. q. ij. inter patronos.

l Sz ꝓ facto suo. qñ p eū dr̄ aliqd cōmodatū vl̄ depositū. C. de q̄sti. interrogati. ff. de edil. edic. q̄ro. Et sic ꝓz q̄ viles ꝑsone recipiūt: vbi de ipsorum facto agit: sic ex de elec. p ingsitionē. z ex de sen. z re indi. cum. i. z. a.

m Eriſiur. sic. iij. q. ix. hortamur. nisi remittat a pte: vt ex de testi. tuis

n Einius. xi. q. i. quicūqz Ꝫ. Sed illud nō tenet sed fallit hoc ex de testi. co. peruenit. Item vni credit: vt. C. de fal. siqs decurio. ff. de dote ꝓe. thesopomp⁹. Et generalit creditur vni quo ad ꝓsumptionem. sed dictum vni us non iustificat neqz condemnat: vt. xxxiij. q. ij. admonere.

o p Inib⁹. i re, ꝓba. ar. Ꝫ. C. de fideico. l. vlt. sz ibi ipropōe ponit iudex

p Iberi. si socij. Sed fallit. ō. lxxix. di. siqs papa. Item fallit i crimine lese. maie. xv. q. iij. nemini. z i crimie simonie: ex de simo. q̄nis. sz obstat ex de testi. veniens. So. socius criminis z muneris repellitur: sz nō criminis tantum.

q Sed fides, idest causa.

r Enturis. de hoc notaui qd iudici vl̄ testi dādū sit. xi. q. iij. si licet. Videbat q̄ vtraqz ps dz, puidere testib⁹: qz ꝑ vtraqz testāt xiiij. q. v. nō sane. sz secus est ut dicit.

s Jqs p ducant. testez iductum, p me teneor recipe coñ me: vt hic silit illū q fuit iudex, p me teneor recipe Ꝫ me: vt. iij. q. vij. cui⁹ i agēdo Item allegatio nē vl̄ rationez p me inductā recipiā Ꝫ me, ā xix. di. si roma nor. silit instrumentū: ex de cēsi. cum oliz. Item iuramētū C. de re. cred. gñaliter. Ar. Ꝫ ista. ij. q. vij. si bēticus. xxx vij. di. siqd vi.

t Eor argue re. sz hoc non pōt fieri nisi p alios testes. ergo visis attestatōib⁹ pūt iduci alij testes qō ē Ꝫ id ex. e. fraternitatis. Consuenit respōderi: q̄ di recte ñ possūt iduci testes Ꝫ testes: sz indi recte vt ꝓban

do corruptio nez: vt ex. e. series. ex de ꝓba. licet. vel p

Spe⁹ ēt sine publicis documētis cuiuscūqz rei ueritas depheniť al's nūer⁹ testiū alias dignitas z auctas alias ueluti ꝓsentiēs fama ꝓfirmat rei de q̄ q̄rit fidē. nō ergo ad una⁹ ꝓbatōis spez cogni tōez suā iudex alligare dz: sed ex sūia animi sui estiare: qd aut credat: aut paz sibi, ꝓbatū obtinet.

Item. Alia⁹ ē auctas pūtiū testiū: alia⁹ testioniorz q recitari solēt.

Item. coō. li. iiij. ti. ō testib⁹

Oli⁹ testes ad ꝓbatōez igenuitatis ñ sufficiūt: nisi istrumētis z arguūtis adiuuēt.

Item. Tia⁹ ciuili iure dōestici testionij fides i probat.

Item. Ola⁹ attestatō nē ꝓlatā nec alijs legitimis admicul' cāz approbatā nulli⁹ ē momēti certū ē.

Item. Os⁹ testes ad ueritatē adiuuādā adhibē dz: q oi gr̄e z potētatui fidē religioni iudiciarie debitam pūt ꝓponere.

Item. Arētes⁹ z liberi iuicez aduersus se nec uolētes ēt ad testioniū admittēdi sunt.

Item. Eli itēdit: sue itētioni ꝓbas de bz afferre ꝓbatōes: nō petē aduē sariū cogi ad exhibitōez eorz: per q̄ sibi negociū fiat.

Item. Er ui⁹ neqz ꝓ dño neqz aduersus dñz sz ꝑ facto suo iterrogari possunt

Item. Uristurādi⁹ religiōe testes pūs q̄s phibeāt testioniū coerceant: z honestiorib⁹ poti⁹ fides testib⁹ adhibeat. Uni⁹ uēo testioniū nēo iudicū i quacūqz cā facile patiat admitti: imo uni⁹ testis rōnabilis oio nō audiat: ēt si ꝑsidiat' curie honōe ꝓfulgeat.

Item. Odinib⁹ i re, ꝓba dicēdi testionia facilitatē iura ꝑmouerūt.

Item. Liberi testes ad causas postulent aliēas: si socij z ptīcipes criminis ñ dicāt: sz fides ab his noticie postulet. Uenturis' aūt ad iudiciū p accusatorez aut ab his p quos fuerāt postulati: sūptus cōpetentes mistrent: etiā si i pecūiaria cā ab alterutra pte testes sint, ꝓducēdi.

Item. Liberti aduersus pr̄onos spōte, pcedē ñ audeāt: sz nec uocati qdē i iudicio uenire cogāt

Item. Jqs⁹ testibus usus fuerit: ijdēq̄ testes aduersus euz in alia lite, ꝓducāt: nō licebit ei eor⁹ ꝑsonas excipe nisi oñderit inimicias⁹ int' se z illos postea emersas fuisse: ex qb⁹ testes repelli leges p cipiūt: nō adimēda. s. eis licentia ex ipis depositōib⁹ testimonium eor⁹ arguere. Sz si liqdis ꝓbatōibus datione ul' ꝓmissione pecūiarū eos corruptos ē oñderit: eaz etiā allegationē integraz ei seruari oportet. Sz⁹ obijcit illud beati bricij: q uoce pueri. xxx. dies ab ortu hūtis inocens, pbatus ē: Sed miracula diuina sunt admiranda: non in exemplū humane actionis trahenda.

Ex quarta uēo qōne fabianus papa constituit dicens.

bādo testes aut ꝑsonas ee i alio loco tūc tēporis: vt ex e. ex tenore. Sz ꝫ hec ē cā quare nō admittāt testes post publicatōez: qz timet subornatio: sz subornari possunt licet testes idirecte indicāt Item si testes aduersarij volūt ꝓbare de alio tēpore: ergo ego iducā testes ad ꝓbādū de eodē tēpore. iniquuz enī esset q̄ aliqd permitteret impugnāti: z nō permitteret defendēti: vt. ff. de reg. iur. nō dz. cū dicta meoz testiū possū cōfirmare: vt. dixi. ō. iij. q. iij. ō iducijs. ad hoc pōt dici q̄ spāle ē in cā mr̄imonij vt iducantur testes qñcūqz ēt post sniam: qz ibi nō trāsit sntia i rē iudicatam: vt ex de sen. z re iudi. latoz. z. c. cōsanguinei. vl' iō mulier fuit admissa i illa decre. ex tenore. qz ignorauit de quō die testes vellent testari. sed siqs scit de quo die velit qs ꝓbare z ante publicatōez nō ꝓtestat q̄ die illo nō fuerat i loco tali: post publicationē eū nō admittere z qō hic dicit q̄ pōt obijci i dicta vez est eos ostendēdo eos ee coñrios sibi. Item instr̄m induci pōt post publicatōez: vt ex de fi. custru. cum dilectus. Si queritur quare viso instr̄o iduci possūt testes: vt. C. de coñbē. stipu. optimā, z nō visis attestationib⁹ rñ, qz si vn⁹ vult ipsobare instr̄m p testes: reliqu⁹ pōt p testes instr̄o fidē facē quod nō ē i testib⁹. io. Ego credo q̄ publicatis attestatōnib⁹ sup nouo capīo sicut dicit. t. pūt induci testes: licz legiste dicāt coñriū, z hoc nō solū ē in cā mr̄imonij sz ēt i alia cā: vt ex de fide

ſtru .cū iobītnes. ꝛ eꝰ de teſti.ex tenore.ꝛ.c.venīe. Jn cā appel latōnis iducūt teſtes ſup nouis articulis pēdētibus ex veteribus eꝰ.e.fraternitatis. Legiſte ſm opinionē io.iducunt ſup nouis ꝛ ſup veterib⁹ articulis:vt.C.de ap.l.eos.

u Jnimicitias vel ēt ifamiā poſtea cōfictā:vt eꝰ de teſti.co. ꝑte rea.ſi.ā.di.xix ſi romanorum. eꝰ de accu.nul li.

x Sz obijcit

Accuſator uel teſtis uel iudex aliqs ſimul eſſe nō poteſt.

Nēllus⁹ unq̄ ꝑſumat accuſa tor ſiꝫ eē ꝛ iudex ꝫ teſtis:qm̄ oī iudicio q̄ttuor⁹ ꝓſonas ſemp neceſſe ē eē.i.iudices electos: ac cuſatores idoneos:defēſores cō gruos:atq; teſtes legitios. Judi ces āt debēt uti egtate⁹:teſtes ue ritate:accuſatores itētōe ad⁹ am pliandā cām:defēſores extenua tōne ad minuēdā cāz. Tē da maſus papa. Quilibet in cā duas ꝓſonas gerere non ualet.

Nēllus⁹ itroducaꝫ ꝓſonaliter ad cām:ſed accuſatores ꝛ ac cuſati equa audiāt rōe: iuxta qō ordo exigit. Accuſatores uero ꝛ iudices nō idē ſint: ſz ꝑ ſe accuſa tores ꝛ ꝑ ſe iudices ꝓ ſe teſtes ꝓ ſe accuſati unuſq; ſcz in ſuo ordine.

Aſcriptio⁹ ſemp⁹ fiat:ut talio nē calūniator recipiat:qz añ iſcri ptionē nēo dz iudicari ul⁹ dānari cū ꝛ leges ſeculi hec eadē retineāt ut⁹ codice li.ix. ti.ō accuſatōnib⁹ codice li.ix.de adulterijs ti.ō abi geis ꝛ iſcriptionib⁹. Aliq̄n⁹ ēt ſine inſcriptōe accuſatio fieri pōt ea eni q̄ ꝓ officiales ꝑſidib⁹ nūciā tur:etiā citra ſolēnia accuſatōnū poſſe ꝓpēdi icognitū ñ ē. Tez codice de adulterijs. J⁹ marit⁹ iure mariti:hoc ē infra ſexaginta dies utiles adulteriū uxoris ſue accuſare uoluerit:quā⁹ ex ſola ſu ſpicōe reā facē ualet:nō cōtinet uiculo iſcriptōis. Item. Ab acti⁹ ialis accuſatio nō ſolū cū in ſcriptōib⁹⁹ ſz ēt ſine ea obſeruatōe ꝓpōit. Tē. Jqs⁹ ſe iuriam ab aliquo paſſuꝫ putauerit:ꝛ q̄re lā deferre uoluerit:ñ⁹ ad ſtationa rios recurrat:ſz ꝑſidalē adeat po teſtatē aut⁹ libellos offerēs aut⁹ q̄ relas ſuas apud acta deponēs.

Nᵃ alijs aūt crimialib⁹ cauſis dignū ē:ut iſcriptōes ꝓponāt⁹ : q̄ magnitudinē uidelz crimis tp̄us q̄ deſignēt:ut alēutrā ptē digna leguꝫ ꝛrere poſſit auctas. Jnſcri ptio uero ſemp fiat ut talionē ca lūniator recipiat q̄ añ iſcriptōez nemo dz iudicari ul⁹ dānari cū ſe culi leges hec eadē retineāt. E domo ēt iudicis accuſator ꝫ teſtis ꝓduci nō dz ne i cāz ſuſpicionis i cidat iudex. Nde nicola⁹ papa

Suſpicionis icidat i crimē iudex de domo cuius accuſator uel teſtis producitur.

Ontra⁹ ritū eccl̄iaſticū cōtra q̄ uenerādas leges ſi ꝓducīt accuſator uel teſtis de⁹ impialib⁹ edib⁹ ꝛ cui ipari pōt: cū ad falſuꝫ teſtioniū dicēdū adhibēt:fiūt ſu ſpecti iudices ꝛ lupi cuſtodes.

E q̄nta uero q̄ōne i cō cilio carthaginenſi.iiij. ſic inuenīt diffinitum.

Non eſt a communio ne ſuſpendendus:qui die ſtatuta ad cauſam uenire non potuit.

Eliſq⁹ epo⁹ accuſaꝫ ad pri mates ꝓuincie ei⁹ ipe cauſaz ōferat accuſator.nec a cōtione ſu ſpēdaꝫ:cui crimē intēdit: niſi ad cām: ſuā dicēdā electo⁹ iudicum die ſtatuta lr̄is euocatus minime occurrerit:hoc ē infra ſpatiū mēſ

Quattuor.eꝰ de ver.ſig.foꝛus coñ. Sz dic q̄ quatuor ſūt ꝓſo ne.i.quattuor genera ꝓſonar̄.vel dic q̄ appellat ibi tres teſtes.i. tria genera ꝓbatōnū.ſ.inſtrumētor̄ teſtiū ꝛ fame.ſz obijcit de cri mine notorio:vt eꝰ de elec.venerabilē.§.nos igit. ꝛ vbi qs confi teꝰ aliq̄d:ꝛ vbi iudex ex officio ꝓcedit.in his eni nō ē accuſator. Sz logꝫ hic cū ordinario iure ꝓcedit.ſ.in forma iudicij.

Equitate. C.de iudi placuit.xlv.di.omnis qui.

Ad minuēdā.nō tñ vt falſo inducat aliq̄ inſ. Sz nūq̄d teneꝰ ad neceſſario dicere iura q̄ ꝓ ipſo faciūt:nō:tamen in corporali bel lo licitum eſt decipere hoſtez:vt.xxij.q.ij.vtilem.

Nēllus.ꝓſonalter.i.cū.acceptōe ꝓſone:vt.iii.q.ix.c.vlt.quia honor vnius ꝓſone nō debet obeē alij:vt.C.de dig.l.iij.xi. q.iij.ſiqs vero.C.de ſta.ꝛ ima.l.iiij. Judex tñ magis dignū pōt honorare:vt.ij.q.vij.queritur.ꝛ.q.viij.qſqs.nō tamē ſedebit cuz iudice cū agit cā:vt.C.de offi.ciuiꝫ.indi.l.i.

Aſcriptio.ꝛ ſi nō fuerit facta:nihil valet qō actū ē.ij.q.i.in pārīs.ibi ſz ſolēnit.Sz an obligabit ſe accuſās ad talionē:ar.q

ſic:eꝰ de accu.ſup bis.C.de fi.inſtru.l.ij.ar.C.de aduo.diuer.iu.l.i. dico q̄ ſic:licet quidam legiſte ſecus dicant.

b Semp fiat.niſi in caſibus notatis.ij.q.vltima in ſumma.

i Et codice.iſtud vt reſpicit verba ſequētia.

k Liqñ.ꝓ officiales.hoc exemplū nō valet:qz ibi nō fit accuſatio.log tur eni i notorio crimi ne iſta lex:q̄ ſolū offi ciati denūciant. ſi eniz denūciat officialis aliō crimē:ei nō credit niſi ꝓbet legitie: vt.C.de accu.ea q̄.C. de curioſis curioſi.li.xij.

l J⁹ marit⁹.lx.dies a tpe diuoꝛtij cōputan dos:vt.ff.de adul.l.ſi eui.§.penul. ſz iure ex tranei pōt eā accuſare poſt hos dies ēt dū tñ nō exceſſerit quiquēni um:vt.ff.e.ti.mariti. ſz ad toꝛ ſepatōnez etiaz poſt ſeptēniū pōt:vt.x xxiij.q.ij. admonere. Cōſiſtit aūt ius mariti in hoc:q̄ ex ſuſpicione facit vxorē reā:ꝛ q̄ ꝑ ferr⁹ alijs accuſatoꝛib⁹ ꝛ q̄ nō iſcribit ꝛ q̄ nō punit⁹ quaſi calūniator ſz quoſdā:niſi euidēs ſit calumnia : vt.C. de adulte.iure mariti.ff.e. is cuius. Jure tamen nouo tenet⁹ vir iſcribē vt in auē. vt licet ma.ꝛ auie.§.cauſas. colꝫ.ix. ꝛ eꝰ de ꝓcu.tue.ſm ca nonē nō vr̄ q̄ ſuſtineat

pēnā taliōis:vt.xxxiij. q.v.hec imago.Sz b ē veruz cuz agit ad toꝛ ſepatōez:ſecus ſi agat ad pēnā legalē: vt eꝰ ō ꝓcur.tue.

m Quā ex ſuſpicione xxxij.q.i.c.ij.

n Baci .i.cū quis gregē abigit vel partez

o Jnſcriptōib⁹.ſcilicz cū agit criminaliꝫ.

p Obſeruatōne.ideſt cū ciuiliter.

q Jqs.C.de accu.ſiquis ſe.

r Nō ad ſtationarios.i.nō pedaneos iudices.

s Aut libellos.cum criminaliter.

t Aut querelas.cum ciuiliter.

u Nalijs.male exemplificat magiſter vbū vbi nō cogit qs iſcribē: ſz veros caſus poſui.ē.ij.q.iij.§.notanduz.ꝛ.q.vlt.in ſumma.

a Oñ ritū.leges.eꝰ de of.iudi.dele.cāz.ff.de iur.om.iudi.q̄ iuriſdictōi

b De impialib⁹.de domo. cuiuſlibet iudicis:de hoc dixi.iij.q.v. accuſa tores. Judex tñ ſuos domeſticos cogit recipē ſe:vt.C.de aſſeſ.ſi poſt.

c E q̄nta. De iure ter ē citād⁹ q̄libet:vt.xxiiij.q.iij.de illicita. ſi tñ ad primā citatōez ñ venerit deliquit:qz ſpernit mādatū iudicis ꝛ pūit.ff.ſiqs i ius vo.ñ ie.l.ij.ꝛ.ff.ſiqs ius di.nō obtē.l.vnica.ꝛ ꝑ ſtabit ſūpt⁹ liē die illo factos:vt.C.de iudi.ſācim⁹.Et agit hic de iducijs citatorijs ſine expectatoriis q̄ dant epi⁹:ꝛ eccl̄ē dant ꝑſbis ꝛ diaconib⁹ vt.xv.q.vii.ſi añ:ꝛ dictū ē de his.ē.iii.q.ii.in ſumma.

d q Eliſqs.Caſus:epus accuſat⁹.ſi.j.tēpus vn⁹ mēſis a tpe ꝛceptōis lr̄ārū nō venerit excōicat.ſi allegat iuſtum ipedimētū dat ei alius mēſis ſz remanebit excōicatus quouſq; ꝓbabit iuſtum impedimētum.ꝛ ſi non

venerit secūdo mēse: dānabiť. Si vero accusator nō venit die statuto: ex cōicandus ē. sed si iustā, pbat absentiā absoluet: z postmodū ager. Jtē est casus fm. b. z fm eū exponiť: post mēsē. i. post principiuz secūdi mensis. Alius cāus: Aliqs vult accusare epm: vadit ad primatē: vocať epus: elegit iudices epus: deinde vocať ab eis vt sit tali die corā eis: z si tūc nō venerit: susp̄endať: si autē miserit nūciū q allegat iustā cām absētie vl' aliam iustā excusatōnem dať ei ali' mēsis: z si in fi. secūdi mēsis nō venerit tūc excōicať. Et fm hoc expone p' 2^m mēsē. i. post finē secundi mēsis z sic ñ obstat j. cā, pr. q. iij. si egrotāť q: ibi dať tert' mensis ad cōuincēdā malicias ex de dolo z pcu. cū oli

e Ex ea. nota q cōputandū semp tēp' ē a receptōe lr̄ax: vt hic. xvi q. iij. placuit. ex de appel. sup eo. z. C. de excusa. tu l. gnquaginta. nec cōputabiť dies q recepit lr̄as: vt. ff. siqs caut. Li.

f Altex. Sed obijciť aut pmus mēsis fuit p emptoriis: aut nō. Si

Q. VI.

nō: quare excōicatur j illud. xxiij. q. iij. de illicita? Si fuerit quare datur ei aliuſ mēsis postea? Jtē qualiť fuit hic missū emptoriū pma vice j illud: ex de dila. dilecti. Si vis tenere casū. b. dic q hic ex cā fuit primo missuz emptoriū: vt ex de i integr. resti. tū ex lr̄is i fi. z. ff. de iudi. nōnunq̄z. z sequēs emptoriuz dať ad cōuincēdā maliciam sic. j. v. q. iij. c. i. secūduz aliū casū nō est pmus emptorius. fm b dic q nō puniť hic snia' ex cōicatōis sz suspēsiōis vel alia. nā bene puniť qs i citatōne non emptoria: vt. v. q. ij. presenti. C. de iudi. sancim'. ff. siqs in ius vo. non ie. l. ij.

g Non communicet. in sacramentis.

b Occurrere. Sed pone q̄ index ita dixerit: si nō veneris die illa sis excōicatus: z ille nō venit: q: nō pōt venire: nūqd erit excōicatus? videť q nō. Nā z audiť hic cā absentie z, pbata cā nō absoluiť, nec eni extat conditio: q: nō dicet nō venisse: z quo casu nō venit: vt. ff. de cōdi. z demon. l. ij. nec, ppōsuit iudex excōicare ipm in omni casu sed in casu contumacie tm̄: ar. ad hoc. ff. de sol. si seruus. x. in fi. z cū nō fuit pmax pen̄ cōtumacie nō patiať: si nō venit: vt. ff. de re iudi. cōtumacia. io. So. excōicatus est sed absoluiť sine expensis: q: excōicatio tenet nisi in duobus casibus: vt extra de sen. excōi. per tuas. b.

i Dānatōis. cū lis ē cōtesta. vl' legiť de snia excōicatōis.

k Cōicet. Ar. q q ē suspēsus i vna, ecclia z i altera: q: cū sit tm̄ vna ecclia nō pōt cē ptm̄ intra ptm̄ ex ecclesiam: vt. xxiij. q. i. loquiť. z. vij. q. i. siqs pbr̄. ar. contra. lviij. di. siquis de alterius.

l Accusator. Sed quare cogiť iste accusare j illā regulā. C. vt nēo inuit' agē vl' accu. cōpellat. Jtē nōnē primo accusať eēt admonendus: vt. C. qui accu. nō pos. q crimē. Forte hoc ē spāle in epo: sicut aliud infra cā, pri. q. iij. c. iij. z hoc obtinet cū ex accusatōe orta ē infamia j epm: z iō cogiť accusator procedere: vt. j. pr. q. i. gdā. z. q. vlt. epiphaniū. vl' hic inscriptū fuit: z iō cogebať procedere: vt extra de accu. licet in fi. Si aūt nec accusator nec accusatus venit: tūc neuť ē puniendus. ff. siqs i ius vo. nō ie. l. ij. §. vltimo. Jtē bēs hic q si accusator nō, pbat iustam cām absētie: āmodo nō audiť de illo crimie: vt ex de accu. licet. C. q accu. ñ pos. l. iij. Jdē forte vbi de crimie agiť ēt ciuiliť ff. de iure fis. l. ij. §. senať. Jtē vbi accusať instrumētum falsū: vt ex de fi. instru. cōingit. Jdē vbi accusatur mīmo, niū: vt ex qui ma. accu. pos. p tuas. Idem vbi pfigiť termin' ad indu cēdos testes: vt ex ō, pba. lz Jtē vbi, pponiť termin' ad exceptōnes p ponēdas: ex ō excep. pastoralis. Jtē vbi impetiť stať ali cuius: vt. C. ō ige. manu. pfamari. Sec' aūt i ciuilibus negocijs: vbi p triennū exspectať: vt. C. de iudi. ppetuū dum.

m Adimať. vt. C. q accu. ñ pos. si ea. z di. l. qui crimen.

n Probabunt. suuz sacramētū sufficit i hoc casu: vt. x xij. q. i. c. i. C. de re. cre. i bone. c. di. optatū ex de ,pen. ex insinuatōe. nō

di licētia ñ ē denegāda. Jtē felix papa omnibus episcopis.

In accusatōe epoꝝ deficiēs ciuiliter tantum experiri poterit.

Si accusatoꝝ pſone i iudicio epoꝝ culpabiles apparuerit ad arguēdū nō admittanť: nisi p prias causas assere: nō tm̄ crimiales ul' ecclīasticas uoluerit. Jtē hadrianus papa.

De eodem.

Quod si accusatoꝝ pſone i iudicio epoꝝ culpabiles appa ruerit: ad arguēdū nō admittāť nisi p̄prias causas asserere: ut supra eisdem uerbis.

In ciuili z ppō dūtaxat negocio ad arguendū admittitur: qui in episcopi accusatione culpabilis reperitur.

Illud uēo placuit: ut cū agē cepit i epoꝝ iudicio si fuerit accusatoris pſona dānabilis: de cetero ad arguēdū nō admittať nisi, p̄prias causas ñ tm̄ ecclīasticas ul' criminales asserere uoluerit.

Jtez ex pci. carthaginen. iiij.

Propriam causam agere ualet: qui accusare nō licet.

Omnibus qb' accusatio denegať: in, p̄prijs causis accusan

Mīfa miam cuiusdā epi chartula accusatōis occlte cōscribť tā dem accusator, pcedit i publicum Epūs ât sem̄l' lr̄is euocať cāe sue die statuta adeē nō ualēs p, procuratorez iudici se repsentauit. absq synodali audiētia dānať. demuz

o Illud. nō admittať. istud ē expositū. ō. iij. q. v. si accusator. z. c. i. z. iij.

p Nō admittať. gdā dicūt q in nullo crimine admittiť j epm.

q Omnibus. excipiūť excōicati: vt. ō. e. q. i. c. i. itē serui z impuberes: vt. iij. q. vij. §. tria. i pri. z minores. ut. C. de auct. pstā. l. clarū. z i cāu quē hēs: ex q ma. ac. pos. cū i tua. Jtē fallit i usurario: vt ex de usur. q: frustra. Jtē. fallit i libertis z parentib': vt. ij. q. i. pbibent. Jtē in muliere: vt. xxxij. q. i. §. hoc in mulieribus.

a Infamiā causdā epi. De pena. Hic queriť q̄ pena puniť q famosum libellū ul' falsū cōposuit occulte: z, pbare nō uult qō scripsit. Et distiguit: aut certū est qs cōposuit: aut nō. si certū ē: aut ē cōuictus: aut sponte cōfessus. si cōuictus: fm. l. decapitať: ut j. i. l. siqs. z sit iestabilis. ō. cā, pri. q. iij. ob carmē. fm canones uero subijciť uerberib' ut. j. e. c. i. Si vo spōte ꝓfitet: cū nō pōt, pbare mitt' cū eo agiť: ut j. e. c. ij. in fi. Si nō ē certū: debet admoneri: ut, pdeat i publicum: z, pbet quod scripsit. qō si nō fecerit: pmo pānabiť sacramentis postea excōicabiť: z hoc ē cū innocēs aliquis ifamať: sec' si re'

fuerit qui accusat: quia expedit peccata nocentium nota esse. ff. de iniur. eum qui. in pan.

b Q Eli in alterius. publice. i. in publico loco.

c Flagellet. fm legē capite punit. ī. e. sigs. Nota penas corporales infligi fm canones: vt. ē. xlv. di. cum beatus.

d Et qui. sic C. de furt. cinile.

e Incurrere pōt tī pbare crimen si vult ff. de iniur. eux qui.

f Q Elidam maligni q nō exierit. fine debuit admonitio precedere excōicatōez: vt. xij. q. ij. indigne. sed forte hic ecclesia: t qz illō tē pō hic nō adij cit vsqz ad qō tēpus teneat exire: statiz te

Q. .I.

net exire: qō si non fecerit: ergo ē i mora statim incidit in excōicatōez: ar. ij. q. v ij. quapropter i. q. i. cōstat. ff. de manu. test. libertas. sz vr q ꝑdin pōt exire q nō sit excōicatus. ff. de ver. ob. ita stipulatus. §. i. Petrus bi, span⁹ dixit expectādū vsqz ad. xl. dies: ex de pur. ca. c. vlti. Hec tī veritas ē q cōdiō affirmatiua aliter exponitur q negatiua. Cū enim dr si i traueris capitoliū: expōit sic. i. si cuz primū potes itrare intres: vt. ff de condi. t de mon. cōditio. Sz ꝺdītio negatiua sic exponit: si nō in traueris. i. cuz primū desinis posse intrare: vt. ff. de ver. ob. ita stipulatus. §. i. nisi in casu hic posito t in casu libertatis: vt. ff. de manu. testa. libertas.

g Q Publice. 5. j. de pe. di. i. §. bis auctoritatibus. vbi penitēti dr si tibi dico vt te ꝓdas. sed istud est ꝓ detestatōe criminis. vel ibi loquur de occulto crimie: sed hic de manifesto. ls ꝑsona sit ignota.

b Ad disciplinā. idest correctionem.

i Poterit. Sz nōne reus būc accusatorē posset remouē: qz eū

iudicio p appellatōnez renouato de accusatoris īimicitia episcop⁹ cōquerit. tādē i ipa ꝓbatione deficit accusator. Primo q̄rit: qua pena sit feriēd⁹: q famosū libellū clanculo scribēs ꝓbare negligit: q̄ lr̄is mādauit. Secūdo: quotiens sit uocādus ad cām: añq̄ sentētiā dānatōis excipiat. Tertio an p ꝓcuratorē cām suā agē uale at: q p scipm cāe sue adeē nō pōt. Quarto: an absq; synodali audientia sit dānādus. Quinto: an ideo aliqs habēd⁹ sit inimicus: qz crimen alteri⁹ indicat. Sexto q̄ pena sit plectendus: q qō intulit probare non ualet.

Ꝺma qōne hadrian⁹ papa scribit dicens. Flagelletur qui scripturam in alterius famaz neglexit probare.

Q Eli in alterius famā publice scripturā aut uerba ꝓtumeliosa ꝓfinxerit: t reptus scripturā nō ꝓbauerit: flagellet. t q cā prius inuenerit rūpat: si nō uult auctoris facti cām incurrere. Tē gregorius. De eodez.

Q Elidaz maligni spūs cōsilio replet⁹ cōtra castoriū notarium ac rīnsalē nostrū nocturno silentio i ciuitatis loco ꝓtestatōez posuit i ei⁹ crimie loquētē mibi: t etiā asserebat eū de faciēda pace callide ꝓtradicētē. q si nō exierit neq; publice⁹ ꝓfessus fuerit: q̄s ille sit: q hoc agere ꝑsūpserit: uel ꝓsēsū tante iniqtatis ꝓsilio ꝑbuerit: ex dei t dīi nostri iesu christi spiritu diffinim⁹: ut sancti ei⁹ corporis ac sanguinis pticipatōne p̄ uatus sit. Si uero qz latet: t quoniā nescit: teneri ad⁹ disciplinā ñ ualet: si tanti mali ꝓscius t ꝓhibitus corp⁹ t sanguinē dīi pcipere ꝑsūpserit: anathematis ultione pcutiat: t ut fallax aut pestifera sancte ecclie corpore sit diuisus. Si naūt in eadē ciuitate igressus

publice poterit' docē que dixit: ul' forte sciēs se nō posse que scripsit oñdere errorē su ū fuerit apte cōfessus: dominici corporis ac sanguinis pticipatōe nō sit ꝑuatus: neq; a sancte ecclie corpe alienus existat. Dē i ꝓcilio elibertano.

Anathematizent qui famosos libellos in ecclesia ponunt.

Si' qui inuenti fuerit famosos libellos in ecclesia ponē: anathematizent. Tē codice libro nono: titulo de famosis libellis.

Ꝺperator ualētinian⁹ t ualer⁹. Sigs famosum libellū siue domi siue i publico siue i quocūq; loco ignarus repit: aut corrūpat priusq; alter inueniat: aut nulli cōfiteat inuentū. Si uero nō statiz easdē chartulas l' corrupit l' igne cōbusserit: sz uim eaz dolose manifestauerit: sciat se quasi auctorē huiusmodi delicti capitali sīnia sb iugandū. Huiusmōi aūt libellus alterius opinionem non ledat.

Ꝺcatio⁹ autē eius q ipetit: non semel sed bis t tertio p cōgruū spatium rōnabilib⁹ scriptis debet fieri. Ade damasus papa scribit dicens.

Vocatio ad synodū eius q ipetit t in scriptis p spatiū fiat cōgruū

Ꝺcatio ad synodū iuxta decreta patrū canonica eius q ipetit: rōnabilib⁹ scriptis p spatiū debz fieri cōgruū atq; canonicuz qz nisi canonice uocat⁹ fuerit suo tēpore t canōica ordinatōe: licet uenerit' ad cōuentū q̄cūq; necessitate: nisi sponte uoluerit: nullatenus suis respondebit insidiatoribus. Tem siluester papa.

Quibus temporum spatijs reus uocetur ad causam.

Presenti decreto censem⁹: ut in ꝑmis patrialit uocent: t p vij. dies expectēt nulli⁹ ecclīastice rei interdicta licentia. huic uero expectationi iterū addātur⁹. vij.

k Error. ē. di. viij. cō suetudo. ē. ij. q. iij. §. notandum.

l b Ij qui.

m s Ijqs capitali. si capitale fuit crimē conscriptum alias non: vt ē. ꝑi. q. iij. ob carmen §. item in criminali.

n u Ocatio. Si terciretur qs: ls nō dicat pemptorie: tamē sufficit hoc vt pemptorie sit citat⁹: vt. C. q̄o t quādo iudex ꝓsentaneū. t. l. tres denūciatōnes. t. l. cessāte. Illud tamen apponere debet iudex: q pemptorie citet: t dz cōminari parti si nō venerit: q ꝓcedet ff. de iudi. i pemptorio vl' i ꝑma vel secūda vel tertia citatōne pōt citare pemptorie: vt ex de in inte. resti. tū ex lr̄is. in fi. t. ff. de iudi. nōnū q̄z. dūmō nō maturet pemptorium nimis: vt ex de dila. dilecti.

Q. .II.

o Venerit. si aliqs inuenitur rome ꝓ sua necessitate vl' ex cā legatōnis vl' appellationis si cogit ibidē rīndere: sz pōt domū reuocare: vt ff. de iudi. l. ij. §. ca quo q̄z. ff. qbus ex causis i pos. ea. l. ad cognitōez t in auē. de sāc. epis. §. si vero epi. Secus ē si sit ibi ex voluntate: vt i auē. e. §. siqs epus aut cleric⁹. C. de epis. t cleōes. §. in hac. Naz roma cōmunis ē patria vt. ff. ad munici. roma. Nā cū epi faciūt cōcilia: bñ tenet ibi qlibet rīndē: ex de libel. ob. c. i. nā illuc qlibet generali citatione citat: vt di. xviij. p totum. Quare ergo dicit hic: q nō teneant rīndere coram synodo! Dic q appellat hic synodū aliquē conuentum epoz: q ꝓpter necessitatē aliquam fit: nō tamen synodi cā veniunt. vel dic q speciale est in accusatione: vt accusatus non teneatur rīndere coram synodo: secus in ciuilibus causis.

p Presenti. Vel intelligit hoc. c. de raptorib⁹ rerū ecclīasticarū vel ꝓpter odiū eoz vl' de clericis in eadē ciuitate ꝓstitutis: qbus minores dātur iducie q̄s remotis: vt. j. e. q. iij. si egrotās vel de laicis vl' sūt patrales adiectōes: vl' p q̄s qs expectat et postq̄s canōice t p tēpus legitimū

citatus nō venerit.vel nō tenet ꝑ illud.d.j.xxiiij.q.iij.de illicita.

b Addantur.si.C.de iudi.auē.iubem⁹.extra de dolo cum olim.

c Cōione.Sz nōne ē eadē hec pena cū prima:nā cui inḋicit ecclia inḋicta sunt sacramēta ecclie:vt.xij.q.ij.de vi o.z.xxxiij.q.ij latorē. Itē nō pōt itelligi de cōione fideliū:qz de illa logt i fi. Sz dic ꝙ logt de cōione fratrū. i. ꝙ nō cōicabit alijs fratrib⁹ vel in choro vel in mensa vel in dormitorio.

d Relatū.scripta.sic.ij.q.viij.ꝑ scripta.

e Testimoniū.iudiciale.nā ꝑ lras pōt aliqs perhibere alij testimonium fame sue:vt.lxxi.di.extraneos.z.c. hortamur.z de cō.di.i. iubemus.sed.iudiciale non

f Ira. qz tpe ire non discernit hō qō iustus est:vt.xi.q.iij.illa.

g s Ꝑmates.pacificare. pōt ergo iudex cōponere inter partes: vt.xc.di.studēdum.z.xxij.q.vl.signēbrorꝝ.z.q.iiij.si illic ff.de no.ope.nun.l.i.§. pōt.z est si.ff.de vsur. equissimum. Sz hoc verū ē in crimine qō ñ inducit depositionem qz in alijs licet cōponatur: pōt iudex ex officio suo de crimine inq rere:vt extra de collu. c.i.z.ij.z. C.de abol.l. ij. Similiter in denūciatione nō admittit cō positio:vt.ō.ij.q.vij. q̄ propter.vel intell:gitur cum non accusatur de iniuria facta ecclie sed persone. xxiij.q. iiij. si is qui .z sic non obstat ij.q.vij.quapropter.vt melius ibi loquitur in denunciatione ad quā quilibet tenet: de hoc notaui.ō.ij.q.iij.§. notandum.in fi.

b Quid eis.sic. iij. q. ix.indicas. extra de dila.preterea.ex de ap. significantibus.

i Quod autem. In causa in iuriaruz dat procurator. Item in crimine suspecti:vt.ff.de,pcu.non solū.§ vlti.Et in minoribus criminibus.ff.an per alium cause ap.l.i.quia in leuibus criminibus nō fit inscriptio.ff.de accu.leuia.z ad allegandū causas absentie in ciuili dari pōt,procurator:sz in actōe popularī nō pōt,procurator dari.ff.ō,pcu. licet.z in cā status:vt. C. de asse.tollt.l.i.qdā etiaz cogūt dare,procuratorē vt epi:vt.j.e.quia epus.z illustres psone:vt.C.de,pcu.l. vlti. de hoc plenius inuenies.ō.ij.q.vi.siquando.

k s Egrotās.legatū.sed nūqd tenet infirm⁹ vel absens ex iusta cā ex necessitate,procuratorē mittere rñsurū noie absentis? nō videt: ex de ,pcu.q̄relā.nā si ꝑ abñtē ferat sniaz:z ipe postmodū ,pbet iustā cām absentie:retractat snia sz nō miserit ,procuratorē:vt ex de sen.z re iudi. cū bertol dus.z.vij.q.i.pñtiū.imo z si sub pena,pmisisset aliqs stare iudicio ad certū diē:si,pbaret iustā cām absentie subuenit ei:vt.ff.de arbi.si cū dies.§.si qs ex litigatoribus.nā egritudo iudicis vel ptis,prorogat diē .ff. de re iudi. qesitum.imo etiā si,pbabili cā absit:nō,peedit cōtra eū:vt extra de offi.dele.cōsultationibus. Itē sm hoc nō esset melior cōditio illi⁹ q̄ abest ex iusta cā ꝙ illi⁹ q̄ abest ex iniusta cā: qz qui nō vult interesse:sufficit ei si mittat,procuratorē:vt.ff.de,pcu.l.i.Et generaliter traditꝝ ꝓ regula quotiensciūqz quis abest ex necessitate non ex voluntate:ꝙ uenitur ei siue habeat,procuratorē siue non: vt.ff.ex q.cauma.sed z si.§. vl. Itē sufficē oz tal⁹ q̄ allegz cām absentie. vt lxv.di.siquis. Econ̄,pbat:ꝙ nō sufficit mittere,procuratorē q̄ alieget cām absentie: nisi alleget cām cause:vt.xviij.di. episcop⁹. Nā sic̄ qs potest mittere nūciū sic z ,procuratorē: vt ex ō ap. cōstitut⁹. Nec excusat quis ꝙ iustaz absentiā qn fiat missio i pos.bonorū suoꝝ:si nō sit q̄ defendat

Q. .iij. eū:vt ex de eo qui mit. i pos. c.vlti. nec excusat si subuenit si nō reliqt ,procuratorē:vt.ff. ō mino.papinianus.nec ei qui appellationis cām ,psequit: vt. ff .eū q̄ ap. in ,puincia de bere defēdi.l. i.z.ij. nec absēti cā reipubli. ce:vt. C. de in inte.re.ignoare. Ad hoc dicunt qdam: ꝙ actor semp tenet mittere suum ,procuratorē siue possit sine non possit venire: per id qō legit.ff.de diuer.z tēpo.ꝑscrip.l.i reus aut nō tenet.Melius pōt dici:ꝙ siue sit reus siue sit actor:si hz iustā cām absentie:nō tenet mittē: nisi sub hac forma sit citat⁹ vt veniat vel ,procuratorē mittat:vt,pbat ex de do.z ꝓcu.cū delecti.i fi. aliogn sufficeret talem mittē q̄ alleget cām absentie .xviij.di.placuit.z ex de sen.z re iudi.teneor.tū si diutino impedimēto qs ē detentus:si tale sit negociū qō possit expediri p,procuratorē:ita vt plene inde possit istrui p,procuratorē sicut p dñm:bene tenet mittere,procuratorem talē.Et ego credo ꝙ decre.querelā.tales cās appellat graues:que ita intricate sunt z inolute:ꝙ nō de facili p,procuratorē p.t expediri Sz tū nō nego qn semp possit actor mittī i pos.rez absentis ex quacūqz cā reus abest:vbi actio ē tpe pitura.io.

l Tibi ad causam.idest si non.

m Aliena.vel qz vocat a rege:vt.xviij.di.si epus.tū canon alia

Ꝑmates accusatores epōrū cū eis pacificare familiariter minie potuerit: tūc tpe legitimo eos ad synodū canonice ātea ꝓuocatā nō infra angusta tēpora canōice ꝓuocēt:z nō pus q̄s eis ꝙ scripta significēt:qd eis opponāt ut ad respōsionē ꝓparati adueniant. Naz si aut ui aut timore electi aut suis rebus expoliati fuerit nec canōice ad synodum uocari possint:nec rñdere emulis debēt anteq̄s canonice restituant:z oia sua legalit eis reddant. Hys auctoritatib⁹ euidētissime dat itelligi:ꝙ nisi qs canōice uocat⁹ fuerit etiā si aliqua occasiōe ad synodū ueniat;suis nullaten⁹ cogit rñdere,isidiatoribꝰ. Canōica aūt uocatio ē qñ tuato diez interstitio sz auctē beati siluestri cause sue lris adeē iubet.qb⁹ qd ei obijciat: auctoritate felicis pape significāt oz.

Qd'aūt p,procuratorez cām suā agere ualeat: qui ipedit⁹ cause adesse nō ualz:auctoritate romane synodi:q̄ tpe hadriāi pape celebrata ē:probari uidet:in qua sic statutum legitur.

Pro se legatū ad synodū mittat quem grauis necessitas premit.

Si egrotans fuerit epus:aut aliqua eiz grauis necessitas detinuerit:pro se legatū ad synodum mittat.nec a cōione suspendat: cui crimen intendit:nisi⁹ ad cām suā dicēdā uenire electorum iudicū die statuta lris euocat⁹ nō occurrerit: hoc ē nisi eū aliena⁹ p occupauerit necessitas infra spatium duoꝝ uel triū mēsiuz: uel eo ampli⁹,put cā dictauerit: codice libro .ix.ti. de accusationibus z

Ei aut timore electi aut suis reb⁹ expoliati ad synodū nō uocent.

dies inḋicta ecclīaz itrādi licētia z oia diuina officia audiēdi. post uero addāt duo dies qb⁹ a pace z a cōione sācte ecclie sint suspē si. Deinde uero utrꝝ alijs duob⁹ sub eadē expectatione expectent qb⁹ uno die supaddito omni expectatōne ueluti iā desperata uenia reus mox anathēatis gladio feriat. Itē damasus papa.

Nullius accusatio ꝙ scripta susc ipiatur.

Relatū ē ad sedē aplicā uos accusatōes fratruz ꝙ scripta suscipē absq̄ legitio accusatore. qō deiecps i oi orbe terraꝝ fieri aplica auctē ꝓhibem⁹. z qō nup factū ē absq̄ ulla retardatōe corrigere curam⁹ Nec unq̄s pus ꝙ scripta eoꝝ q accusant cās discutere q̄s ꝙ q̄relātiū istitutōez uocati canonice ad synoduz ueniāt: z pñs ꝙ pñtē agnoscat ueracit z intelligat ea q̄ rei obijciūt.leges.n. seculi accusatores pñtes exigunt z ñ ꝙ scripta absētes. unde canonica patrū istituta nō semel sz sepissime clamāt: nec accusatōes nec testionīū⁹ ullū ꝙ scripta posse ꝓferre.nec de alijs negocijs qcū q̄ testimoniū dicāt:nisi de his q̄ sb eoꝝ pñtia acta eē noscunt.Simulit z q accusare eū elegēit: pñs ꝙ se z nō ꝙ aliū accuset iscriptōe uidelz ꝑmissa. Neq̄ ullus unq̄s iudicet: anteq̄s legitios accusatores pñtes hēat:z locū defendēdi accipiat ad abluēda crimia. curā dū quoq̄ ē:ne ira⁹ cuiq̄s surrepat faciatq̄ citius omne qō nō licet.

Item felix papa anastasio z oibus orientalibus episcopis.

tria excipit etatē ꝛ egritudinē ꝛ grauiorē necessitatē: vt.xviij. di. placuit. Jtē si ad testioniū dicēdū vel ad municipales necessitates vocet.ff.sigs cau.l.ij.in prin. Jtem si occupatio propriorum negociorum eum vrgeat: vt.ff.de re iudi.contumacia.

n REos.defendi.s.ad excusationes ꝓponendas ꝛ etiā ad exceptões obijciēdas: vt extra d accu.veniēs ꝛ.c.sup his. Melꝰ ē eniꝫ qualēcunqꝫ ꝓcuratorem admittiꝫ absentē ꝛē.ff.d ꝓcura.seruū.§.publice. C. de ꝓcu.exigēdi. lꝫ M. dicat per legem istaꝫ q̄ post litis ꝓtest. pōt interuenire ꝓcurator ad defendēdū i crimine.

a TMeria libus.ni si in casib⁹ notatis. ij.q. vi. si quando.

b QElia epi scopus Sed qd si ita paup ē sacerdos q̄ nō pōt cōstituere ꝓcuratorē tūc per se litigabit sic illustres pauꝑes: vt i auē. de illust. ꝛ qui superillustres sunt: colla.v. Jdeo aūt inbent sacerdo

q. IIII.

tes cōstituere ꝓcuratores: qz nō expedit seruos dei litigiosos eē: vt extra de sindico.c.vno.ꝛ.ij. q. vij. sicut. ꝛ ne cogāt recedere a diuinis obsequijs: vt C. d epi. ꝛ cle. omēs. ubi etiaꝫ qz cause materiā criminib⁹ causare noscūtur: vt. C. de iudi. ꝓperādum. in prin. habebit ergo quelibet ecclesia iconomū: vt.lxxxix.di.qz.ꝛ.ix.q.iij. cū sim⁹.xvi q.vij.quoniā in qbusdā.ꝛ ille cōstituet auctoritate epi. C. de epis. ꝛ cle. omnes. §. hoc nihilominus. Sed quid si canonici aliq cōm epm volunt agere: tūc a supiore dādus est curator ad litem: sicut cum pupillus agit contra tutorē: C. de in lit. dando tuto. vel cu. l.ij. ꝛ vlt. Sed im iura nostra canonici p se sine epo cōstituent ꝓcuratorem. io. Sed certe ꝓcuratorem ad agēdū cōm aliuꝫ ab epo nō pōt cōstituere sine auctoritate epi nec eē i iudicio: vt ex d iudi.

.VI.

ISCRIPTŌIBꝰ Jmpator alex.aug. REos capitaliū criminū ēt p ꝓcuratores absentes defendi leges publicoꝝ iudicioꝝ ꝑmittūt. Nece q epus si impedit⁹ cāe sue adesse nō ualēs legatuꝫ p se iubet ad synodū mittē: sꝫ legatus iste nō ad cām agēdā sꝫ ad necessitatē synodo exponēdaꝫ mittit: qz impeditus epus synodo pōtiaꝫ suā exhibere non ualuit. Cām aūt maxie criminalē nulli nisi p se agē licet. ONde hadrianus papa ait.

Criminaliter accusans uel accusatus per se experiatur.

TN⁹ crimialib⁹ cāis nec accusator nisi p se aliquē accusare pōt: nec accusat⁹ p aliā ꝓsonā se defendē ꝑmittit. ONde anaclet⁹ papa.

Jn oibus cāis ꝓterq̄s in criminalib⁹ epi ꝛ sacerdotes p se aduocatum habeant.

OElia⁹ epus uniuersiq̄ sacerdotes ad solā laudē dei bonoꝝ q̄s opeꝝ actões cōstituit: debet unusq̄sq eoꝝ taꝫ p ecclīasticis q̄s etiā p suis actōib⁹ excepto publico⁹ uidelicꝫ crie hīe aduocatū nō male fame suspectū sed bone opinionis ꝛ laudabilis artis iuētuꝫ: ne dum humana lucra attendūt: eterna premia perdant.

QUod⁹ āt absq̄ synodali audiētia vānari nō debeat: auctē iulij pape p batur qui ait.

Nisi in legitima synodo epus iudicari uel audiri non debet.

NEllus⁹ epus nisi in legitia synodo ꝛ suo tpe aplica auctē ꝓuocata sup qbusdā crimiatōib⁹ pulsat⁹ audiat ul⁹ iudicet ul⁹ vāne tur. Sinaūt alitē a qbusdā ꝑsumptū fuerit: i uanū deducat quod egerit: nec int statuta ecclīastica ullo mō reputet. TCē zepherinus urbis rome epus oibus epis.

Epi accusat⁹ a.xij. audiat: cāe uero finis ad sedez aplicā deferat.

OTodecim⁹ iudices qlibet accusatus epus si necesse fuerit eligat: a qb⁹ ei⁹ cā iudicet. nec ꝑius audiat aut excōicet ul⁹ iudicet q̄s ipi p se el igāt. ꝛ regularit̄ uocat⁹ ad suoꝝ ꝑmo cōuentū epoꝝ per eos cā ei⁹ iuste audiat: ꝛ rōnabiliter discernat. finis uero cāe sue ad aplicā sedē deferat: ut ibi det minet. nec ātea finiat q̄s ei⁹ auctoritate fulciat. OTod uero absq̄ synodali audiētia epus dānari ꝑ hibet: sine ꝑiudicio romane sedis oz itelligi: q̄ sua auctē quosq̄ ualet dānare ul⁹ dānatos absoluere unde gelasi⁹. Jpi sūt canões ꝛ cetera: infra cā. Onia excōicatōnis notat⁹. TCē hadrian⁹. FAluno romāe eccle i omnib⁹ ꝑmatu māifestū ē: q illa q̄ sūt p unāquāq̄ ꝑuiciā: synodus ipius puicie dispēset: sicut⁹ in niceno decretū ꝓstat esse ꝓcilio. OEꝛ uero accusatus ad ꝓciliū uenerit: qcqd ꝓsedētiū ꝓsultatōnibus agit: aut qō ab accusātiū pte ꝓponit: nō cōtētiosis uocib⁹ sꝫ mitissima uerboꝝ ꝓferat. vñ i tol. ꝓci. xi. legit.

Jn cognitione causarum contentiosi locum non habeāt.

TN⁹ loco bñdictōis ꝓsedētes dñi sacerdotes null⁹ oz aut indiscretis uocibus pstrepe aut q buslibet tumultib⁹ ꝑturbare. nullus etiā fabulis uanis ul⁹ risibus agi: ꝛ qō ē veterius obstinatis disceptatōibus tumꝫtuosas uoces effūdere. Sigs eni ut apl⁹s ait: putat se religiosū eē nō refrenās linguā suā sed seducēs cor suum huius uana ē religio. Cultū eniꝫ suū iusticia pdit: qñ silētia iudiciorum obstrepētiū turbo cōfūdit: dicēte ꝓpheta: erit cultus iusticie silētiū. Debet ergo qcqd aut ꝓsedētiū ꝓsultatōib⁹ agit: aut ab accusātiū pte ꝓponit: sic mitissima⁽ᵏ⁾ ꝓtētiosis uocib⁹ sēsus audiētium

eām. ꝛ ex de ꝓcu. c.i.b. Jtē hēs hic: q ꝓcurator nō pōt esse infamis: vt di xi.iij.q.vij.c.i. Jtē hēs hic q epus ꝛ sacerdos semp debēt litigare p ꝓcuratores. Et sic ꝑz q ante litis cōtestatōez ꝛ post pōt clericus fm iura nostra ꝓstituere ꝓcuratorem ꝛ per ipm iurare de calūnia: vt extra de iura.calū. cū causam. nisi velis exponere ubi procuratorem idest iconomum: extra d iura.calum. in ꝓtractā dis. ꝛ lex dicit q vbi cō uenit monasteriū vl⁹ ecclesiastica ꝓsona: pōt constituere ꝓcuratorē vt in auē. de sanc.epis. §. si vero epi. Alij vero cōparant prelatos tutoribus ꝛ dicunt q sicut tutor vel curator non potest ante litis cōtesta. cōstituere ꝓcuratorem: vt. C. de procu. neq̄. sic neq̄ prelatus quod non concedo. Nulla est eniꝫ cōparatio inter tutores ꝛ ꝑlatos: qz tutor ē tēporal⁹ prelatus est perpetuus tutor nō vtil⁹ bonis pupilli: sicut ꝑlatus bonis ecclie. tutela ē onus: sꝫ ꝑlatura ē honor. ꝑlat⁹ habet liberā ꝛ generalē administratōez i bonis ecclesie ꝛ dare pōt bona aliqua si hoc habeat cōsuetudo ecclesie sed tutor nō: extra de dona. ceterum.

c PUblico. publicū vocat hic crimē d quo solēniter ꝛ publice pōt quis accusari. Jdē eni in ꝓuatis criminibus vt. C. de furtis. l. vltia qz nec in illis inuenit ꝓcurator: vt. ē. c. in criminalibus.

d PAduocatū. idest ꝓcuratorē.

e QUod autez. Nec qō tractata ē. ē. iij. q. viij. Sed hoc solum hic addit: q romanus pōtifex sine cōcilio pōt epm damnare: vt. j. §. quod vero.

f TEllus. auctoritate. generali. audiri. n. pōt cā epi: sed nō pōt ēminari sine spali mādato ap. se. lꝫ absolui possit: vt. iij. q. vi. q̄s uis. ꝛ. c. dudum. ubi hoc nō credo: vt dixi. iij. q. viij. accusatores. ꝛ ar.

g d QUodecim. epi. j. ix. q. iij. cuncta. ꝛ. c. ipsi. ꝛ. c. saluo.

b PSicut in niceno. supra. iij. q. vi. neminem.

i l TNloco benedictionis. idest synodi.

k MIssima. sic. C. de obse. patro. l. si mā umissori. ꝛ. ē. iij. q. vij. si qs adeo. l. pūit talē vltio supplicio: vt. C. de his q ad ec. ꝓfu. denūciam⁹.

l PTumultu. sic pōnit de iniusta electōe illius q p clamorem est electus extra de elec. ofius. viij. q. i. si ergo. ꝛ ē si. de ꝓse. di. iij. religiosa.

m Excōicatōis.a cōsortio fratrū:sic.ā.di.xlv.neminem.

a n Unc aūt.Si bono zelo qs idicat crimē illi q pt ꝓdesse ⁊ ñ obeē nō ē malinolus.xxij.q.v.hoc videt.⁊ si ꝑmonuerit eū quē accusat.ij.q.i.si peccauerit.Uel si crimē ꝓpositū vult ꝓbare.ij.q.viij q crimē.ā.e.q.i.c.ij.Sed si crimē tantum ꝓponeret ⁊ nō ꝓsequeret: puniendus esset tanqꝫ ꝓditor:vt.xlvi.di.accusatores.

b n Non vos.hoc.c. loqtur de denūciatiōe ⁊ de secreta correctione.⁊ ē ar.hic q q libet ad denūciatōem tenetur.

c Indicatis.illis qui possunt prodesse.

d Facendo.j. viij.q.i.gd aūt ꝫ.sed hic de secreta correctōe loquit ubi de manifesta.

Q. V.

e n Non ois.tollit.ñ obstat.lxxxvi.di.pasche.q: illud ō eo q ad mortem esurit:sic xi.q.iij.qm̄ multos.⁊ ē hic ar.q excōicato ñ est danda elemosyna de hoc dixi.xlij.di.qui escamus.

f Pharchas.iacob ⁊ filios eꝰ:q fame coacti iuerūt in egyptum.

g Flagello.nota volū tatē potius spectāduz ꝫ factum:vt.xxiij.q.i. parat⁹.di.v.ad eius vero.⁊ qualitas facti ex psona facientis ꝑsumit xi.q.iij.absit.⁊.xxiij.q. iij.ea vindicta.

b n Non osculatur. amarissime.amare.

i n Eli aut.qui sponte.i. detractores xlvi.di.accusatores. vl aliter.i.sine discretione

k Et iō replicāda est. i.sepi⁹ q̄renda ꝫ omēs supradictos fm quosdam.qō nō placet:sed ꝫ ꝓfitētes tñ:q: iimici ⁊ ifideles nūqꝫ admittunt.

l Religiosus. Sed qualit exercet religiosus vir cām sāguinis ꝫ illud .j. xxij.q.viij. bis a gbus! Sed dic q ecclīastic⁹ iudex pōt virga pūire:vt.xxiij.q v.c i. Et hoc nō ē iudicū sanguis: sed hic facit qōnes in cā ciuili. qō fieri licet in defectū ꝓbationū.ff.de qōnibus diuus.⁊ etiā in ecclīastica criminali.ij.q.i. in pmis.in fi.Quidā ēt ex hoc loco dicunt vlles ꝫ clericos generalit admitti sed cū tormētis:sed hoc falsū ē q: tñ in exceptis criminibus admittuntur viles:vt.ā.iiij.q.iij.l.si autem.ea constitutio.

l Religiosus.Istud obtinet in exceptis criminib⁹:vt in crimie lese ma. vbi accusator torquet:vt.vi.q.i.§.verum.C.ad.l.iu.ma.nullꝰ i fi.Sed in ciuili causa nūqꝫ torquet aliqs nisi in defectū ꝓbationū:vt i auē. de testi. §.sancimus.Uel dic q ꝑma ps loquit de accusatore:secunda de teste.viles eni testes bene torquentur i exceptis criminib⁹:vt.iiij. q.iij.si ea.⁊ etiā in ciuilib⁹ negocijs in defectū probatōnū vt dixi.

m Exigere.nō ꝑ se sed ꝑ alios:vt.lxxxvi.di.nō liceat.ꝑ clericos autē nō per laicos:extra de sen.ex.vniuersitatis.habes ergo hic q ꝑlatus pōt subditos corporaliter punire: vt.xlv.di. cum beatus.

n Et dum.ō non refert ad omnia predicā sed tātuz ad illos qui cōfitē tur. inimicus enim non pōt eē testis in aliquo crimie:ex de si.licet bely pōt tñ dici q i imicus torq̄ri qñq; potest:⁊ estimabit iudex an adhibebit ei fidē ul non vt.ff.de q̄stio. i.§.qōni. in fi. Sed vtrū clerici debeāt flagelli verberibus ꝑ testimonio dicēdo dubitatur: qō videt vt hic.⁊ j.e.q.ꝛ ⁊.c.ꝑsbri.⁊ .xl v.di. cū beat⁹ dicūt tñ gdaz minores clerici cos posse torqueri sed non maiores. Alij dicūt omēs suspectos posse torqueri. nā ⁊ liberi vacillantes torquent: vt ex de accu. sup bis. ff. de q̄stionibus de minore.⁊ eccle sia virgis pōt aliquos corrigere: vt.xxiij. q.v. c.i. ō certum est q mio res clerici indistincte ꝑ quolibet crimie verberibus subijciunt: vt.xxx v.di.añ. ſz maiores nō nisi ꝑ enormib⁹: vt di.xlv. in summa. tñ licet clerici torqueant ꝑ delicto:nō tamē ꝑ testimonio dicendo secundū plerosqꝫ qui dicūt non tenere illā legē. j.e.q.vi.ꝑsbri.vel dic q clerici suspecti pñt torq̄ri nō a laico:sed ab episcopo.

o q Eli ambulat.

p s Ed aliud est.repentinus.quale ergo erit rñsum testis:nam si cito respondet videtur mēdax.si in mora:videt dubius:vt dixi l.oi.ponderet.

pturbēt:nec iudicij uigorē de tu multu eneruēt. Quicūqꝫ ergo in ꝙcētu ꝙcilij hec q̄ ꝑmissa sūt uiolāda crediderit:⁊ cōtra hec inēdicta aut tumultu aut contumelijs ul risib⁹ ꝙsiliū ꝑturbauerit: iuxta diuie legis edictū quo ꝑcipit:Eiice de ꝙsorē ⁊ exibit cū eo iurgiuz cū oi dedecore de cōsessiōe abstracta a cōi cetu secedat:⁊ triū dierū excōmunicatōis sniaz ferat.

Unc aūt q̄rit:an sit aliqs iudicādus maliuol⁹ qz crimē alterius idicat Et hoc ita scribit aug.

Magis nocet qui crimē celat: qꝫ qui amicabiliter indicat.

Non uos iudicetis eē maliuolos:qñ crimē alcūius idicatis magis gppe nocētes nō estis idicādo crimē: qꝫ si frēs uōs quos idicādo corrigē potestis: tacēdo ꝑire ꝑmittitis. Si eniz frat tuus uulnus hēat i corpe:qō ult occl tari cū timet secari:nōne crudelit a te silet:ac misericordit idicat? quāto ergo potius debes manifestare crimē;ne deteri⁹ putrescat i corde? De ad uincentium ꝺonatistam ⁊ rogatistam.

Nec qui parcit est amicus:nec q uerberat est iimicus.

Non ois q parcit amicus est: nec ois q uerberat iimicus ē. melioza eni sūt uulnera amici: qꝫ uolūtaria oscula iimici. melⁱ ē.n. cū seueritate diligē:qꝫ cū lenitate decipe.utilⁱ esurīti panis tollit si de cibo securꝰ iustitiā negligat: qꝫ esurīti panis frāgat: ut iusticie seductꝰ acquescat.⁊ q freneticū ligat:⁊ q letargicū excitat:ābobꝰ molestus ābos amat.qs pōt nos āplius amare qꝫ deus:⁊ tñ nos ñ solū docē suauit:uerū ēt salubrit terrere nō cessat? Fomētis leuibꝰ quibus deus oēs ꝙsolat: sepe ēt mordacissimū medicamētū tribulatōis adiūgit. Exercet fame pīarchas⁹ ēt pios ⁊ religiosos: ppt ꝙtumacē penis q̄uoꝛibus agitat nō aufert ab aplo stimulū carnis tertio rogatus:ut uirtutē i ifirmitate pficiat:⁊ ifra. Nouēis aliqñ furē auertēdis peccoꝛib⁹ pabuluz spargē:⁊ pastoꝛē aliqñ flagello ad gregē peccoꝛa errātia reuocare Tē ex sermone ambroſij:q sic incipit. Fortasse amarioꝛ.

Non odio habetur sed diligitur qui castigatur ⁊ corripitur.

Non osculat semp pt filiū: sz aliqñ castigat. ergo qñ castigat q diligit:tūc circa eū pietas exēcet hz eni ⁊ amoꝛ plagas suas:q̄ dulciozes sūt cū amarissime inferūt. dulcioꝛ eni ē religiosa castigatio: qꝫ blāda remissio. vñ ait ꝓpheta: dulcioza sūt uulnera amici qꝫ uoluntaria oscula iimici. Ex his uerbis dat itelligi:q magis ꝙfert utilitati fratne q crimē accusādo ul idicādo psequit:qꝫ q celādo fouere nitit. Eusebius aūt ꝙtra statuere uidet:dū alioꝝ crimia sponte cōfitētes i episcopoꝝ accusatōne recipi ꝓhibet dicens.

Ad accusationem nō admittant alioꝝ crimina sponte ꝙfitentes.

Eli q aut i fide catholica aut i iimicitia suspecti sūt:ad pulsatōez epoꝝ nō admittāt:nec illi q alioꝝ crimia spōte ꝙfitēt. Et tō replicāda ē solicite uēitas:quā spōte ꝓlatā i illis uox hīe nō pōt hāc diuersis cruciatib⁹ ē latebris suis religiosus torꝛoꝛ exigē dz ut dū penis coꝛpoꝛa subjciūtur q̄ gesta sūt fidelit ⁊ ueracit exquirant. Item in ꝓuerbijs.

Eli ambulat fraudulēt: reuelat arcana. q aūt fidelis ē celat amici cōmissū. Itē ifra. Que uiderūt oculi tui ne ꝓferas in iurgio cito:ne postea emendare non possis:cū dehonestaris amicū tuum. Ed aliō ē ex charitate alioꝛū crimia deferre:ut quos secreta admōitōe corrigē nō possum⁹ convictos iudicis ſnia corripiat:

a q Ui aũt. Hec questio expedita ẽ. ij. q. iij.
b o Mnis. puniatur. si conuictus fuerit de calũnia: vt ij. q. iij. in. §. notandum.
c q Ui calũniam. zcetera.
d q Uia iuxta. manus. presbytero enim ꝛ diacono tñ manus

cum secum dispensari possit a papa.
b P Resbyteri. bone opinionis. fm. b. secus si suspecti sunt: vt. ꝺ. e. q. v. illi. sed hoc nõ placet. minores ergo clerici possũt corã episcopo conqueri non a laico. vel non credo tenere quod hic dicitur.
i L Eges. contra laicos infames.

atqꝫ aliud insidiãdo falsa obijcẽ l' insultãdo uera facile exprobare. Illud uero charitatis: hoc aũt i pietatis ẽ officiũ. Uñ i eisdẽ ꝓuẽ bijs dicit: uerba ipioꝝ insidiant' sãguini iustoꝝ: dñs aũt liberabit eos: ꝛ ifra. Qui qđ nouit loq'r: iu dex iusticie ẽ. q aũt mẽtit': testis ẽ fraudulẽt'. Itẽ: Labiũ uerita tis firmũ erit i ꝑpetuũ: q autẽ te stis ẽ repẽtin' ɔcinat linguã men dacij. Itẽ: Qui custodit os suuꝫ custodit aiaꝫ suã. q aũt icõsidera te loqtur: sentiet mala. uerbũ mẽ dax iustus detestabit': ipius autẽ ɔfundit ꝛ ɔfũdet'. Itẽ augustin' in psalmo. xxxiij. Si aliquando hũana ifirmitate pedes nr̃i in ali qđ peccatũ mouent': isurgunt lin gue iniqssimoꝝ inimicoꝝ. cũ fuissꝫ miserendum: irrident impij. un de dolent pij.

Q Ui aũt qđ intulit ꝓba re nõ ualet: puniendus est. Unde hadrianus papa ait.

Puniatur qui alijs falsa itulerit.

O Mnis q alijs falsa intulerit puniat': ꝛ ꝓ falsitate ferat ifa miã. ITem gre. De eodem.

Q Ui calũniaꝫ illatã non ꝓbat penã debet icurrere quã si ꝓ basset re' uticꝫ sustineret. Ide i registro.

Qua pena feriatur: qui crimen il latum non probat.

Q Uia iuxta patrũ sñias cano nicas q calũniã illatã nõ pro bat: penã debet icurrere: ac ꝓ hoc q2 subdiaconus crimẽ diacono ꝓ bare nõ potuit: qm̃ ipositõeꝫ ma nus q̃ carẽ potuisset non habuit: non solũ sacerdotio' sed officio ca ruit: ꝛ tãcꝫ reuera ifamis meruit uerberib' castigari. Nã cui cũ tri bus testib' ueluti laico crimẽ qđli bet approbat': ñ ẽ mirꝫ qđ obijcit dũ ꝓbare nõ sufficit: si corporali i famie queadmoduꝫ laic' ex iuris silitudine subiugat'. qđ eni eẽt di acono gradũ amittẽ hoc fuit sub diacono fame plenitudine caruis se: codice l. i. t. de epis ꝛ clericis Impator theodosi'. Presbyte ri citra iiuriã qđnũ testioniuꝫ di cant: ita tñ ut falsa nõ simulẽt. ce teri uero clerici q eorũdẽ graduꝫ ul' ordinẽ sequũt': si ad testioniuꝫ dicẽdũ petiti fuerit: ꝓut leges' ꝑ cipiũt audiant': salua tñ sit litiga torib' falsi accusatio. Si forte ꝑ sbyteri q' suo nomie supioris loci testioniũ dicẽ citra aliquã corpa lẽ iiuriã sunt ꝑcepti: hoc ipo q ni hil metuunt uera suppsserit: mul to magis eni pena sunt digni: qb' cũ plurimũ honoris ꝑ nr̃aꝫ iussio nẽ delatũ ẽ: occulto iueniunt' i cri mine. ITẽ ɔstitutõne i coll'. ix.

P Resbyteri' diaconi si falsũ testi moniũ dixerit: siqdẽ in re pecũia ria diuino misterio dũtaxat p. xij annos sepati mõasterio tradant' si in crimiali clericat' honore nu dati legitimis penis sbijciant'. ce teri clerici sine delectu cãe legitie coerceant'. IDẽ ianuario epo.

Ad sancte cõionis misteriũ non accedat: q crimẽ illatũ non ꝓbat.

E Piphaniũ pr̃bruꝫ quorũdã sacerdotũ lris' crimialit' accu satuꝫ: cui' nos ut ualuim' cãs di scutiẽtes' nihilꝫ i eo obiectoꝝ re periẽtes: ut ad locuꝫ suũ reuertẽ tur absoluim'. criminis ergo au ctores uolum' te pscrutari: ꝛ nisi q eadẽ trãsmisit eplam: patus' fu erit hoc qđ obiecit: canõicis atꝫ districtissimis ꝓbatõibus edocẽ: nullaten' ad sacte cõionis misteri um accedat. ITem ex decreto hadriani pape.

Qua pena delator sit feriendus

D Elatori' aũt lingua' capulet': aut cõuicto caput amputet'. Palea. Elatores aũt sũt q iui dia ꝓdũt alios. ITẽ ex cõci. eli bertano. De codẽ. Palea.

D Elator siqs extiterit fidelis ꝛ ꝑ delatõeꝫ ei' aliqs fideluꝫ fuerit ꝓscriptus ul' interfectus: pla cuit nõ nisi i fine accipe cõionẽ. si leuior cã fuerit: infra qnquẽniuꝫ accipe poterit cõioneꝫ. si cathecu minus fuerit: post qnquẽniũ ad mittit' ad baptismuꝫ. ITem ex viij. synodo.

Qui inocẽtẽ falso crimie quẽ ma culauerit: sacedotis arbitrio pñia diuturna purget'. Palea.

S Iqs falsũ dixerit: ul' psonã inocẽtis falso crimie macula uerit: iuxta sacerdotis arbitriuꝫ diuturña penitentia expurgetur ITem ex concilio agatensi.

A cõione coerceat' ul' secularis ul'

imponitur: vt xxiij. di. pr̃bz ꝛ. c. diaconus. ꝛ. c. subdiaco. nus. Sed ꝫ. lxix. di. c. i. vbi ꝛ clerico iube tur manus im poni. Sꝫ illud de manu bene dictõis hoc ꝺ manu ɔsecra tionis. vel dic q tẽpore gre gorij sbdiaco natus nõ erat sacer ordo. xx xi. di. c. i.
e S Acerdo tio. quod habi tur' erat. Ar. q qs dicit ꝑ dere qđ nũqꝫ habuit. xx. q. i. puelle. xvij. di. ɔcilia. xxiij q. iiij. gnilisari

Q. VI.

us. xxvij. q. ij. §. ex his.
f C Astigari. hic vna pena cõmutat' i aliã penã corpora lẽ: sic. xij. q. ij. libertus. ꝛ. ix xxj. di. pr̃bz. xiiij. q. vi. c. i. si. ff. ꝺ accusa. hos. §. oĩbus. in fi.
g U Eluti. B vult dicere: q subdiaconus cõuincit' velu ti laicus: q̃uã tum ad hoc. s. q cã laici ab epo vno andi ri põt sic cã sb diaconi: vt. xv q. vij. felix. se cus ẽ in diaco no. Quidam hoc referũt ad qualitatem te stium: vt sicut bigami admit tunt' cõtra lai cum sic cõtra subdiaconum q2 pñt ex dis ꝑsatione fieri subdiaconi: vt xxxiiij. di. le ctor. sed cadeꝫ rõe homicida admittit' con tra sacerdotẽ

k Q Ui suo. i. ꝑpẽ suũ honorem.
l P Resbyteri. qliter statuit hic impator ali qd de reb' ecclasticis ꝫ id. xcvi. di. bñ qdẽ. nisi hoc fecerit auctoritate aplica: vt. xcvij. di. ec clesie. ꝛ. c. victor. sꝫ hic instruit indicẽ ecclasti cuꝫ qd facere debeat: sic. j. e. delator.
m L Egitimis pẽis. q sũt. ff. de falsis. l. i. §. vl. vbi dr q ꝓ crimie falsi si est liber depotat' ꝛ oĩa ei' bona publicãt' si est su' pati' vltimũ suppliciũ. vel intellige de penis canonicis ꝓ ut dicit di. l. si epus. vl' dic cũ iudex ex officio suo punit testẽ: fm suũ arbitriũ punit eũ. C. ꝺ testi. nullũ. secus si di recte accusat' testis: vt l. di. si epus. ꝛ. ff. de fal. l. i. §. vlti.
n E Piphanium. de eodẽ agit'. extra de testi. quoniã.
o L Itteris. sꝫ qualit' hoc fecerit cuꝫ si sit ad mittẽda accusatio ꝑ lit teras: vt. ij. q. viij. per scripta. ꝛ. iij. q. ix. absẽ tem. sꝫ hic nõ plene ex aminauit causã.
p A Ccusatũ. i. infama tum.
q D Iscutientes. ꝺ pla no non in forma indi cij: extra de accu. olim.
r A Bsoluim'. ab ob seruatõe iudicij. vñ po stea admittit' accusatõ
s P Aratꝰ. Nõne po tuit accusator penitere ꝛ dicẽ se errasse: vt. ꝺ. e. q. i. qdã. ꝛ añ lit. ɔtes. põt desistere accusator vt ex de accu. licet. i fi. Sed istud est ꝓale in accusatõe epi: vl' cũ or ta est ifamia: vt dixi. ꝺ. iij. q. v. quisqs.
t d Elatori. ɔfesso.
u L Ingua. sed qualiter dat papa iura de pena sanguis ꝫ illõ xxiij. q. viij. his a qbus Sed hic docet qd face re debeat iudex secula ris: sic. xxvij. q. i. siqs. rapuerit.
x S Iquis falsum.

y s Jquis.secularium.

a q Quod aūt. Jn simonia glibet audīt accusans ʒ laicum etiā mere trix:vt.lxxix.di.sigs papa.ꝛ ex̄ de simo.tāta.Et hoc ideo:qz oīa crimina nulla reputāt respectu istius:vt.i.q.vlt.patet.secus si accusat⁹ sit cleric⁹ ꝛ bōe fame:vt.ij.q.i.i pmis.i fi.imo cadē ē distinctio i laico an p̄i⁹ fuerit bōe fam. an ñ:vt.ff.ad.l.iul.ma. famosi. lz aūt i exceptis crimīnib⁹ admittāt crī minosi:ñ tñ sine tozmēto:vt.iiij.q.iij.si ea.Si ergo cleric⁹ ē bone fame nullo crimie suspect⁹:nō audīt ʒ ipm:vt ex̄ de testi. veniēs. si ē male: glibet admittit ad accusandū ꝛ testificādū: vt ex̄ de simo.p tuas. Quidā tñ dicūt: q licet viles admittant ad accusatōez:nō tñ ad testimoniū:qz tota vis negocij pēdet ex testimonio ſz nō ī accusatione. vel dic vt dixi. ij. q.i.in pmis.in fi.

b s Jl sacerdos. prohibet.ab aplo: vt xxv. di.primū. si tale ē crimē qō ē accusatōne ꝛ dānatōe dignissimū vt.lxxi. di.aplus.

c (o) Omnes.leges. Sz ꝛ alios dicim⁹ infames fm canones: q non sunt infames fm leges:vt bigamos ꝛ cō pore viciatos.sicut nec oēs dicim⁹ ifames fm canōes:q fm leges sūt infames: vt mulier q̄ nubit.j.tēpus luct⁹.io. Sz certe bigami ꝛ coꝛ pore viciati nō sūt infames ꝛ si sint irregulares:cū nō deliq̄rint. b. Dicunt tñ qdā q⁹ infamia q̄ ē irrogata per sētentiā vl q̄ cōmittit ipo facto:vt cū aliqua dep̄hendit i adulterio:vel cū aliqs ꝺbit binas nuptias de qua agit.ff. ō bis q nō.infa.qd ergo

A. I.

ifamia hic nō purgat p q̄stācūq; pñiaz:vt.ij. q.iij.§.hinc colligit.ni si restitut⁹ sit ab illo q pōt restituere:vt a p̄ncipe vl senatu: vt.ij.q. iij.§.notandū.in fi.ff.ō postu.Li.§.de q̄. Alia ē ifamia facti de q̄ agitur.j.e.sūt plurimi.ꝛ ī meli⁹ dr̄ ifamatio q̄ inducat purgatōez ꝛ illa abolet purgatōe p̄stita vt.xv.q.v.de crimine. Est ēt qdam ifamia canonica q̄ irrogat ex q̄ libet peccato mortali: vt hic.ꝛ.xxxij.q.v.pce ptū.in fi. ꝛ hec abolet

laicus:q eccliam vl clericum per calumniam fatigauerit.

Si q⁹ uero secularīū p calūniam eccliaz aut clericū fatigare p̄sūpserit:ꝛ ꝙuict⁹ fuerit: ab eccle sue liminib⁹ ꝛ a catholicoꝝ cōiōe nisi digne penituerit coerceatur.

Clo fō nitatores ꝛ i famia notati quēdā religiosū epz ō simonia accusare nituntr.re⁹ alteri⁹ ꝙicie archiep̄i iudiciū expetit. tādē i ꝓbatōe deficit accusator.re⁹ cogit ad sue inocētie assertōez. Quēr p mo:an crie irretiti vl ifāia notati ad hui⁹ accusatōez sint admittēdi Secūdo:si eps i eos accusatōez uertē uoluerit:an simplici assertioni sue sit fides hāda. Tertio: si liceat sibi expetē iudiciuz archiep̄i alteri⁹ ꝙicie. Quarto: cui⁹ iudiciū sibi sit expetēdū si circa suaz sniaz eps sue ꝙicie discorda re ꝓtigerit. Quito:si i ꝓbatōe ō ficit accusator:an re⁹ sit cogēdus ad ꝓbatōez sue innocentie.

Quod aūt crimie irretiti alios accusare non possint:anacletus papa testatur dicens.

A criminosis sacerdos accusari non permittitur.

Si sacerdos sine crie eligi p̄cipit:nullaten⁹ a criminosis accusari aut calūniari p̄mittit: nec ab alijs q̄s ab his q sine crimie sūt ꝛ iuxta electōem canōicā sacerdotes ordiari possunt:ꝛ tales p oia iueniunt:quales sacerdotes eligi iubētur. Tē hadrianus papa.

Jnfames ꝛ qui culpis exigētib⁹ ad sacerdotiuz ꝙuehi nō possunt sacerdotes nō accusent.

p p̄hiaz:vt.j.e.illi q.tñ vt dicūt qdā talis nō admitteret ad accusationē vl ꝓmotionē:qz nō sufficit q⁹ mō ñ sit ifamis ſz q⁹ nūq̄z fuit ifamis.j.e q crimē. Jtē ifamia ꝛcta ex sniа excōicatōis tollit per absolutōez: vt.iiij.q.i.c.i.sicut finito tpe relegatōis tollit infamia orta ex sniа.ff.ad municipales ordine.

Omnes uero ifames esse dicim⁹:quos leges seculi ifames appellāt.ꝛ oēs q culpis exigētib⁹ ad sacerdotiū nō possūt ꝙuehi:indignū ē:ut illi eos accusēt: q eē ñ p̄nt qō ipi sūt: qm̄ sic maiozes a minozib⁹ nō iudicāt:ita nec criminari possūt. Tē fabian⁹ papa.

Jnfames sunt: q regnum dei cō sequi non ualent.

Illi q illa peccata ꝓpetrāt:ō qb⁹ aplus ait: qm̄ q talia agūt regnuz dei nō cōsequēt:ualde cauēdi sūt:ꝛ ad emēdatōem si uolū tarie uenire noluerit:compellēdi sūt:qz ifamie macula sūt aspsi:ꝛ i baratrū dilabūt:nisi⁹ eis sacerdos tali aucte sbuētū fuerit. Similit ꝛ illi de qb⁹ ipe ait:cū⁹ huiusmodi nec cibū sumere:qz ifamia sūt notati:añq̄z sacerdotali auctozitate curētur ꝛ gremio sācte matris ecclesie reintegrent:qz q extra nos sunt:nobiscum cōmunicare non possunt. Tem fabianus papa.

Ante accusationem excōicati ad accusationem non admittātur.

Omnes illi sūt ab accusatōe repellēdi:quos aplus cōmozat dicēs:cū his nec cibum sumē:ꝛ añ satisfactōez ecclie nō sūt recipiēdi. Tez clemens papa iacobo hierosolymitano epo.

Sacerdotes non nisi a coequalibus accusari debent.

Beatus petrus homicidas ꝛ adulteros ac cūctos crimina lib⁹ nexib⁹ alligatos ꝛ q eis cocq̄les nō erāt:ab epoꝝ uexatōe ꝛ accusatōe dicēte dño ꝓhibebat.ꝛ ñ nisi a coeq̄libus aliqd sibi inferri debere docebat. Jnfames etiam oēs ꝛ quos p̄mates ꝛ leges seculi ñ recipiūt: ſz ꝛ laicos ab eoꝝ accusatōe ꝛ uexatōne semp repellē debē rogabat:ꝛ cūctos subditos esse p̄cipiebat. cūctoꝝ sacerdotū uitā iupiozez sāctiozēq; ac discretā a secularib⁹ ꝛ laicis hoibus esse ꝛ spūales atq; sacerdotes sup carnales ac laicos semp ꝓtitucre ꝛ foze docebat debere:qm̄ ꝑ minimo esse nobis debet:ut⁹ a talibus arguamur ꝛ iudicemur vl ab⁹ humano die.maiozes uēo a miozib⁹ nec accusari vl iudicari nullaten⁹ posse dicebat:qm̄ hoc non solum

d (A) minozib⁹ honestate morū.i.crioris nesit ʒ.ij. .vij.p sumunt.ꝛ.c.lator.

e (I) Illi q secundū quosdā. ꝑma ps logt de criminosis ñ excōmunicatis: ꝛ de excōicatis sm alios logt ꝑma ps de occult⁹ ꝛ de manifestis crieꝝ.

f (C) Cōpellēdi ar.existērez in mortali peccato cogēdū ad p̄niaz. xxij. q. i.p̄dicādū. xxiij.q.iij.taz sacerdos.ar.ʒ.ij q.i.mulier.

g (N) Nisi eis. ar.tolli ifāmiā p satisfactōez ecclie:vt.xxxij q.v.peccauū.xxxv.q.vi.si duo ar.ʒ.iij. q. iiij. cōsāguineoꝝ.ꝛ c.bi q.ꝛ.j.e.q cūq̄.ꝛ.xxij.q v.puuli.Sed dic q⁹ canōica ifamia p penitētiā tollit: ſz ñ illa q⁹ irrogatur ipo facto p sniaz de occulto crimie tollit p p̄niaz ſz ñ ō manifesto: vt ex̄ de tē.oz.c. vl.

h (C) Cū huius mōi.ſ.excōicātis.

i (O) Omnes añ satisfactōez l iura mētū: ex̄ ō sē. ex. p tuas.

k (B) Eat⁹. di cēte. cū dixit:qui sine peccato ē ꝛc.

l (R) Rogabat.l. p̄cipiebat: sic xi.q.iij.rogo.

m (D) Dñe p minio.sic ꝓmma q̄ñ ꝛ si boni sumus.

n (E) Et a talib⁹ ſ. illis q semp

parati sunt reprehendere. de qbus ait. xi. q. iij. senti. sed aliorum resp bėsiones attendėdė sunt: q licet mali nō sint: tn̄ iō repbėndūt q: eos malos eē credūt. xi. q. iij. nō sunt. xij. q. i. nolo.

a Qab hūano. i. q tm̄ hūana nō diuina q̄rūt. viij. q. i. sūt i eccl'ia.

q Qui crimē. Si vis dicere: q q peccauit post baptisma pōt ꝓ moueri si egerit penitētiā: tūc dicas illū hic appellari criminosū: q p̄ sniā; iudic̄ ē. vl̄ d enormibus criminib̄ intelligas: q ir rogāt ifamiā; ipo iure. vl̄ de illo intellige q pēdēte accusatione qua fuit accusatus vo. luit accusare aliū. qō non lz ij. q. vi. negan da. Baz. autē facit vij i hoc verbo crimio sus. f. plen̄ vi. cijs: sicut ille q p̄iur̄. vt. j. e. q̄cūq̄. z lic; glibet criosus etiā nō iudic̄ repellat: vt ex de testi. sup eo tn̄ si ꝓbat se e gisse p̄niā; hn̄ recipit maxie in ciuili: ar. l. di. ferrū. z. ff. d edi. edic. q ita lz sit ar. ꝯ ex d simo. ꝑ mas. vbi dicit q in exceptis crimi nib̄ lz ciuilit agat pot̄ ad mittat de eqta te ꝙ de rigo. re. do. Tu dicas breuit: q si ꝓbat crimē ꝯ aliquē semp repellit in cā crimiali: vt. s. ij. q. vij. q̄redū z ex de testib̄ testimoniū. ni si in exceptis criminib̄ fm distinctionem plures dictas superius. b.

b Si ipse añ licet de illo nō sit cōdēnatus ar. ex de testi. sup eo. z ē hic ar. q p̄ p̄niam accusat qs de crimie. xxxiij. q. ij. admonē. i. q. vij. siquis oem. l. di. gue.

diuinas s; ēt leges seculi ihibere docebat: ¶ Ite; hadrian̄ papa.

Qui criminosus fuerit: sacerdotes accusare non potest.

Qui crimē itēdit: agnoscēdū ē: si ipe añ nō fuerit criminosus: q; piculosū ē z admitti ñ debet rei̇ aduersus quēcūq̄ ꝓfessio testes aūt sine aliqua sint infamia uxores z filios habētes christū; oio p̄dicātes. ¶ Non solū; aūt criminosi: sed ēt qlibet alij ab accusatione ep̄orū; repellunt. ¶ Unde anacletus papa ait.

Deo ñ placz: q suos suos accusat

Si oia in hoc seculo iudicata eēnt. locū; diuina iudicia non haberēt. supuacuus laborat impēdijs q solē certat facib̄ adiuuare. Ideo si aliqs putat se in hoc deo placē: q suos suos accusat: z ut meliores fiāt dicit se hoc agē: inanū laborat: z plus iuidie stimul agitat ꝙ charitatis: qm̄ diuie grē plenitudo adiectione hūana nō indig;: nec ulla regrit cōmēdatōis augmēta. ¶ Itē telesphor̄ papa

Populus sacerdotes arguere uł increpare non ualet.

Sacerdotes q ꝓpo ore corp̄ dn̄i ꝯficiūt: ab oibus sūt obediēdi z timēdi nō dilacerādi aut detrahēdi: q: a qbus se dn̄i populus bn̄dici saluari z instrui cupit: nullaten̄ eos debet arguere. nec uulgus i eo; accusatōe suscipi debet. ꝓpl̄us eni ab eis docēdus ē z corripiēdus nō ipi ab eo. q: nō ē discipulus sup magr̄m. dei ergo ordinatōe; accusat: q eos q ab eo ꝯstituūt sacēdotes accusat uł dānare cupit. ¶ Itē. Qui g nō sūt idonei: ñ suscipiāt ad accusatōe; s; oēs q aduersus p̄res. i. sacerdotes armant: ifames eē cēsemus p̄res. n. oēs. i. sacerdotes uenerādi sūt: nō respuēdi aut accusandi uł iiidiandi aut infamādi. ¶ Itē pius papa. De eodem

Oues pastorē suū nō reprehēdāt. plebs ep̄m non accuset: nec uulḡ eū; arguat: q: nō ē discipul̄ sup magr̄m. epi. n. a deo sūt iudicādi: q eos sibi oculos elegit. Nā; a sbditis aut praue uite hoib̄ nō sūt accusandi aut arguendi aut lacerādi: z infra. Nec bo

nū faciens alteri uerbo aut facto nocere uult: q̄to min̄ in suspicione debet uēire fidelis hō: ut dicat aut faciat ea q pati nō uult: quia ois suspicio pot̄ ē repellenda ꝙ approbāda uł recipiēda. ¶ Pia aūt detractio licet ex uicio detrahētiū tn̄ iusto dei iudicio nōnūq̄ aduersus bonos excitat: ut quos uel domestica ꝓsūptio uel alio; fauor in altū extulerat: detractio humiliet. ¶ Unde ambrosī.

Ne qs de se ꝓsūat: ligue maloz ex dei p̄cepto cōtra eū excitant.

Notare petrū tertio dicētē: dn̄e tu scis q: amo te. Eteni q: tertio negauerat: tertio ꝯfitet s; negauit i nocte ꝯfitet i die. hec āt ideo dicta sūt: ut sciam̄ nemine; iactare se debere. nā z si petrus lapsus ē q: dixit: z si alij scandeli;ati fuerit i te: sed nō ego: qs al̄ iure d se ꝓsūat? deniq̄ z dauid q: dixerat: ego dixi i abūdātia mea non mouebor in eternū: eā sibi iactātiā obfuisse ꝯfitet dicēs: auertisti facie; tuā a me z fact̄ sū conturbat̄. ¶ Item gregorī.

Ut boni salubrit humilient: lingue maloz contra eos insurgūt.

Sunt plurimi q uitā bonorū fortasse ampl̄ ꝙ debent laudāt: z ne q elatio d laude sbrepat pmittit oipotēs dē malos in obtrectatōem z obiurgatōnē prorūpere: ut si qua culpa ab ore laudātiū in corde nascit: ab ore uitupe rātiū suffocet. ¶ Hinc ē q doctor gentiū se in predicatione currere testat int̄ infamiā z bonā famā;: q etiā; dicit: ut seductores z ueraces. Erū; hac auctoritate ꝓhibent spirituales a carnalib̄ accusari nō carnales a sp̄ualib̄. qō ex uerbis eiusdem dat intelligi: qb̄ in codē capl'o sbiūxit dicens. Capite lāguescēte facilē reliq corporis mebra inficiūt. sicut scriptū ē Omne caput lāguidū z oēe cor merens a plāta pedis usq̄ ad uertice; nō est in eo sanitas. ¶ Qua ꝓpter maifestū ē diabolū q sicut leo rugiens ciruit q̄rēs quē deuoret: cordib̄ plebiū suadere: ut doctorib̄ atq̄ pastorib̄ suis detractōes irrogent uł eos accusēt: ut plebes lāguescētes nō tenēbus

nit. xlviij. di. quoniam multa.

c Rei. i. accusati.

d Chastū. nō tm̄ ob est eis: si eos istruxerit. xlvij. di. quantūlibet. z xlij. Adi. ephesijs. Aliud si neglexerit eos corrigere: vt. xxxvij. di. legant.

e Qui oia de oculis logt: que soli deo reseruāt. xxxij. di. erubescant.

f Inuidie. hic canon ꝓsumit pot̄ accusatio nem fieri cā inuidie ꝙ charitatis: vt dixi. ij. q. vij. si qs eps.

g Sacerdotes.

h Oues. sic. ij. q. vij oues.

i Suspicio. sic. ij. q. i. c. i. Suspicioni temerarie nō credit. xi. q. iij. i cūctis. ꝓbabilis iducit ꝓsūp tionē. ff. qō me. cā l. vlt. ij. q. v. ꝓsbr. violēta cōdēnationē. xxxij. q. i. dixit. z C. de adul. ꝙuis. licet sit ar. ꝯ ex d ꝓsumpt. lr̄as.

k Notare. Casus Nemo debet se iactare d bonis: ne cadat vt petrus z dauid.

l Tertio. Hic videt: q toties p̄niā; faciam quotiēs cōmitto fornicationem etiā cū eadē muliere: z q quasi pro diuersis delictis sit mihi p̄nia idicēda: vt de pe. di. v. ꝯsideret. z de pe. di. i. mensurā. Ite; si post p̄mā fornicationē qs penitet: iiūgit ei p̄nia. si scdo accedit ad eādē secūdo iniūgitur ei p̄nia tal̄ ergo erit melioris ꝯditōnis si ñ peniteat a p̄ncipio: ꝙ si peniteat postea. Ite; si secūdo accedit ad aliā mulierē: equale peccatū cōmittit: sicut si secūdo accederet ad p̄iorē. s; ꝓ illo scdo peccato qō facit cum altera noua penitentia sibi i dicit. ergo z noua penitētia ē idicēda sibi: si ad eādē denuo accedat cū par sit peccatū; z h̄ cōcedi pōt: licet fm leges q sep̄ rē ꝯtractat nō cōmittit diuersa furta. ff. de fur. ei qui.

m Petr̄. ar. a maiori. xxxij. q. v. si paulus

n In abūdātia. i. ꝓſidentia bonitatis mee.

o Sunt. laudant. h ē venale peccatū. xxv. di. criminis. s; q cōmēdāt mortalia vi cia mortalit̄ pe. cant. xl vi. di. sunt nōnulli.

p Inter ifamiā. i. qui da sapientes dicebant eos veraces qdā non xli. di. qō dixit oēs.

q Uerū hac auctoritate.s.oues.h sūt vba eius dē pij: ꝛ diuināt illi.c.oues
r Sicut scriptū in ysaia.
a Quiescite.
b Ex merito.depꝛauant̄.i.praui epi cōstituunt̄.nō eni ppt alioꝝ merita efficiūt̄ mali: ꝫ mali ppt maloꝝ merita plati fiūt.viij.q.i.audacter.

d Testimonium.etiam post penitentiam priuatā: vt.j.xxij.q.v.paruuli.Et hoc est verū in testibus. Secus videtur i accusatore vt.xxij.q.v.siquis conuictus.
e Recipiat̄.alibi dicitur ꝙ iuramentū solum deum habet vltorem: vt.C.de rebus cre.l.ij.non ergo incurrit infamiā. Itē alibi legitur. ꝙ piurium cōtinetur sub crimie stellionatus: vt.ff de crimie stel.l.ij. Sed crimē stellionat⁹ non infamat: vt.ff.de crimi.stel.l.ij.ḡ nec piuriū.So. vbi iuramētū non cedit in preiudiciuꝫ alicu⁹ solū deū habꝫ vltorem. Dicunt autem q̄dam ꝙ si iuramentum est d̄ futuro semp infamat: q: ibi frāgitur fides deo ꝛ homini Secus si est de presenti vel d̄ preterito: vt C.de trāsac.si qs maior. Alij dicunt ꝙ iuramentum qd̄ interuenit in cōtractibus non infamat: secus in iuramento quod fit in iudicio. hoc est certum ꝙ omne iuramentū infamat canonica infamia. vtrū aūt temerariuꝫ iuramētum repellat a legitimis acibus: dixi.lxxv.di.florentinum.

c Cadat. q: cōponit̄ orbis regis ad exēplū ar.xi.q.iij. precipue.
d Audiat sic infra.xi q.iij.non solū.
e Unquā.s.p detractores: ne sit cōtra.ā.v.q.v.non vos.vel dic per eos.i.p curiosos vn̄ iuuenalis: Scire volunt secreta dom⁹ atq3 inde timeri.
f Sapiens.
g Deteriores.peius est persuadere: q̄3 facere: vt.ff.de ser.cor.l.i.§.psuadere.ꝛ.l.vt tātū.ꝛ.lxxxvi.di.tanta.
h Summa.detrahere.ā.di.xlvi.accusatores.
i Et accusare.ā.ij.q.vij.siqs eps.de pe.di.i.homicid.oīuꝫ.
k Infames.contēnunt.s.xix.di.nulli.
l Fures.ex hoc.c.patet ꝙ omne crimē infamat secundū canones ꝛ.ā.c.omnes.ꝛ.c.sequēti. Item ex hoc.c.videtur: ꝙ omne crimen sit publicū sm canones.
m De bellis publicis tales sunt rei lese maiestatis: vt.ff. ad le.iul. ma.l.iij. ꝛ capite puniunt̄: nisi dn̄ꝫ defēdere nō potuerint. ff.de re mili.omne §.q in acie.
n Petunt.ambitiose vt.ā.i.q.vi.sicut.
o Ad iracūdiā.ex̄ de homicidio sicut dignū §.illi vero.
p Prouocant.i.delatores: vt.v.q.vi.delatori.
q Legitimā.i.plenaꝫ aliter enim nō pmouētur nec aliquē possunt accusare: vt.j.sequitur.
r Curie.liiij.di.c.i.ꝛ ij.
s Mentē.vt furiosi.
t Manifestant̄.ā.xxxiij.di.maritum.
a Quicūq3.piurauerit.ā.iij.q.v.constituimus.
b Septē.xxij.q.iiij.qui sacramento contra So.ibi.
c Sine penitentia.i teriori: si.l.di.clerico.

pastoꝛib⁹ frena eoꝝ lasciuiāt: atq3 i ima ruāt: ut saltem sic piclitari possint. Multū uero distāt dāna moꝝ a dānis rerū tpaliū: cuꝫ ista extra nos sint: illa uero i nobis: ꝛ infra peius malū foꝛe ñ existimo q̄3 christianos suis inuidere sacerdotibus. Hinc etiam felix secūdus ait.

Deo recte famulātes pseq nō lꝫ.

Quiescite inq̄t sācta synodus nicena: ꝛ nolite perseq eos: q recte deo famulant̄: ꝛ syncera uolūtate supna dei mādata custodiunt: ꝛ nr̄is legib⁹ subiugant̄: q: nō decꝫ ut carnales spūales psequātur. Item gregoꝛi⁹.

Subditi prelatos suos accusare non debent.

Ex merito plebis nōnūq̄3 epi depꝛauāt̄: q̄ten⁹ procliui⁹ cadant q sequūt̄. capite languescente cetera corporis mēbra inficiūtur. deterioꝛes sūt q uitā moꝛes q3 bonoꝛū corrūpūt his: q substantias alioꝝ p̄diaq3 diripiūt. Caueat unusq̄sq3: ne aut linguā aut aures habeat pruriētes.i.ne aut ipe alijs detrahat: aut alios detrahētes audiat. sedēs inq̄t aduersus fratrē tuū loq̄baris detrahēdo: ꝛ aduersus filium matris tue ponebas scādalū ꝛcetera. parcant singuli detractōi ligue: custodiantq3 s̄mōes suos: ꝛ sciāt: q: cūcta q̄ de alijs loquunt̄ sua s̄nia iudicabūt̄ nemo iuito auditoꝛi libent̄ refert officiū singuloꝝ sit dilectissimi: ñ solū oculos castos s̄uare sed ꝛ linguā: nec qd̄ i cuiusq̄3 domo agat̄: alia dom⁹ unq̄3 p eos nouerit. habeāt oēs simplicitatē colūbe: nec cuiq̄3 machinēt̄ dolos: ꝛ serpētis astutiā ne alioꝝ supplantent̄ insidijs. Item lucius papa.

Bonus nocere non cupit.

Sapiēs ñ ē ois q nocꝫ. Itē anaclet⁹ papa.

Raptoꝛib⁹ deterioꝛes sūt epoꝝ detractoꝛes.

Deterioꝛes sūt q doctoꝝ uitaꝫ moꝛesq3 corrūpūt his: q substātias alioꝝ p̄diaq3 diripiūt. ipi eni ea q̄ extra nos sūt: lꝫ nr̄a sint auferūt. nr̄i quoq3 detractoꝛes ꝛ moꝛū corruptoꝛes nr̄oꝝ siue qui aduersus nos armant̄: ppꝛie nos ipos decipiūt: ꝛ iō iuste infames sūt: ꝛ merito ab ecclīa extorres funt. Pro meritis ergo plebis sepe pastoꝛes depꝛauāt ecclīe: ut procliui⁹ corruāt q sequūt̄. Itē alexander papa. De codē.

Summa iniq̄tas est f̄res detrahē ꝛ accusare. vn̄ scriptū ē: Ois q detrahit f̄ri suo hōicida ē: ꝛ ois hōicida ñ hꝫ pteꝫ i regno dei. Patet ergo ut pmissū ē: ꝙ carnales, phibēt̄ ab accusatōe spiritualiū ñ spūales ab accusatione carnaliū. Cū itaq3 crimiosi ꝛ ifames ab accusatōib⁹ phibēt̄: uidēdū est quos canonū sacra auctas ifames appellat. De his stephanus romāe ecclīe episcop⁹ scribit hilario dicens.

Que persone infames habeant̄.

Infames esse eas psōas dicim⁹ q̄ p aliq̄ cl'pa notāt̄ ifamia.s.oēs q christiane legis noꝛmam abijciūt ꝛ statuta ecclīastica cōtēnūt. silit̄ fures ꝛ sacrilegos ꝛ oēs capitalib⁹ crimib⁹ irretitos sepulchroꝝ quoq3 uiolatoꝛes: ꝛ oēs q aduersus p̄res armāt̄: q i ōi mundo ifamia notāt̄. silit̄ ꝛ icestuosos hōicidas piuros raptoꝛes maleficos ueneficos adulteros de bell̄ publicis fugientes: ꝛ q idigna sibi petūt loca tenē: aut facultates ecclesie auferūt iiuste: ꝛ q f̄res calūniāt̄ aut accusant ꝛ nō pbāt: ꝛ q ꝯtra inocentes p̄ncipū animū ad iracūdiā puocāt: ꝛ oēs anathematizatos l' psuis scelerib⁹ ab ecclīa repulsos: ꝛ ōes quos ecclīastice leges ul' seculi infames pnūciant. Hi nimiꝝ omnes nec s̄ui añ legitimaꝫ libertatem nec penitentes nec bigami: nec illi q curie desuiunt: ul' nō sūt itegri coꝛpoꝛe: aut sanā nō habēt menteꝫ uel intellectū: aut q inobediētes sāctoꝝ patrū decretis existūt: aut q furiosi māifestant̄. hi oēs inq̄3 nec ad sacros grad⁹ debent puehi. nec isti nec suspecti nec liberti nec rectaꝫ fidē ul' dignā cōuersatōem nō habentes sūmos sacerdotes pn̄t accusare: nec ad accusatōneꝫ seu ad testimoniū nullaten⁹ iuste possūt recipi. Item fabian⁹ papa.

Infamis efficitur: qui sciēs deierare presumit.

Quicūq3 sciens se piurauerit xl. dies in pane ꝛ aqua ꝛ. vij sequētes annos peniteat: ꝛ nūq̄3

f Nos sequentes
g Ed licet. infert ex predictis.
b Ab huius. idest simonie.
i Maiores. vt. ij. q. vij. per totum.
k Quero ne scies. ille ē ignorans hereticus q sequit opinionē quā putat veriorē: vt xxiiij. q. ij. hereticus.
l Secūm illa de pe. di. ij. sciendū.
m Vincit. vide qualiter argumentat. Iz enim peccatū sit maius peccato: q; hic scia ponit ignorātie: ñ facta cū pēsatione scie ter peccās pōt excusari ignorāter peccāti. Simile cōpēsatio xix. di. i canonicis. Qd aūt maius sit peccatū ignorantis q; sciētis: hēs .xxxij. q. vij. quēadmodum q; vī plus peccare ignorant peccans q; sciens: vt. xxiiij. q. i. scisma q; pnificātur vt hic.
n Precipitare. S. ñ in sūi q̄one pcipitat sniaz: vt. ij. q. vij. §. Iz q̄ritur. et vbam eādē videt solucre xij. q. i. scimus.
o Erū. S. ñ. illi. c. q̄ro. et illi. §. Iz Iz. in q; pbauerat ifames admittēdos z hereticos: et ita z simoniacū. et ei? solutio durat vsq; ad. §. hec Iz rōne. et vi i caput suā solutionē impugnare.
p Constat. si pstat: ergo nō ē necessariū ac causa. expone. q; constat. i. tale ē crimen q; pstat eē hereticū: vī dic q; pstat p famaz q; sūt male fame.
q Apparēs. hec solutio est

sit sine pēna: et nunq; i testioniū recipiat: cōtinez tñ p hoc pcipiat. Item cusebius papa.

Accusationes et psonas: quas leges seculi non admittunt: ecclia quoq; repellit.

Nos sequētes patrū uestigia, p saluatore seruor dei: quascūq; ad accusationes psonas leges publice nō admittūt: his impugnādi alter et nos licētiā sibimouem et nulle accusationes a iudicib' audiātur ecclīasticis: q̄ legib' secli, prohibēt. Sed licz infames ab accusatione eor, prohibeant: nō tamē isti ab' huiusmōi accusatōe prohibēdi sūt. hēticos nāq; accusare infamib' nō, prohibet: ut supra patuit i cadē cā ubi de accusatione minorū aduersus maiores disputatur est. Item. De eodem.

Cum maiores sciētia et moribus a minorib' accusari prohibeant: nō equales ab equalib' uel minores a maiorib' ab accusatione huiusmōi sūt prohibēdi: cū hereticō catholico mior sit. Iz et hoc an generalit accipiēdū ē: augustinus non diffinit dicens.

Dubiū nō ē: an sciēs auar' an ne sciēs hereticus grauius peccet.

Quero' ergo qs peccet grauī q nesciēs hereseos incurrerit: aut q sciens ab auaricia. i. ab idolatria nō recesserit? Secūdū illā regulā qua peccata scientiū peccatis ignorātie pponūt: auaz; conscientia uicit i scelere. Iz si forte hoc faciat i hereſi ipi' sceleris magnitudo: qđ facit i auaritia scientis admissio: hereticū nesciēs auaro sciēti coequat. Item utrū catholicū pessimis moribus alicui heretico i cui' uita pcē id qđ hereticus ē nō inuenīt hoies qđ reprehendāt: pponere debeam': nō audeo pcipitare' sniam. Verū hoc auguſtini et illud de infamiū accusatōe de his itelligēdū ē: quos constat eē hereticos: nō ē de his q se negant i hereſiz lapsos. Hic aūt i oib' religiosus apparēs': duz se negat hereticē coloni aliqñ macula ifectū: infames atq; alios h' modi a sua accusatōe ipe repellit. Hec licet rōne niti uideant: exemplo tamē lese maiestatis uana itelligunt: ad cuius accusatōnem

canonica: q; concordat cū grēgorio. ij. q. i. An primis. et impugnatio quam ponit in sequēti. §. allegando ponit.

r Tractauerit. sic supple i simonia ñ ē q̄rēdū an simonia sit hēsis. iste enim epūs negauit simoniā eē hēsiz: et male: vt. i. q. vij. pz et sic pcludit i fi.

s Ags priuatis. nō milites nō dici priuatos: vt. xxiiij. q. i. qui coñ.

t Uolūtatē. Nō punit hic sola voluntas: vt. xix. di. nulli. xxij. di. oēs. q: i maleficijs uolūtas spectat'n ō exit' ff. ad. l. cor. ō sic dicunt. Et. ō. xxxij. di. erubescāt. de pe. di. i. cogitationis. xxxij. q. v. ebriosiana. So. regulariter uolūtas nō punit: nisi uolūtas nō punit ad aliquē actū pcedat.

u Fisco. idē ē in crimine hereſis: vt extra de hereti. vergētis. alias bona dānator' reseruātur filijs: vt. C. de bo. dam. auē. bona.

x Filij uero. in ptāte cōstituti. si enī eos postea emācipassiz: nō valeret: vt. C. e. l. ppēdit. ar. ff. de bo. dā. l. vlt. §. ex liberi filij itaq; emācipati nō patiunt' hāc penā. dicūt ñ qđā q; ista pena spectat ad filios postea natos ñ ad iaz natos: sz lra eis ōdicit.

y Metuunt. Sepe solet filius sibi eē pri. Et segt leuit filia matris iter. lvi. di. si gens. vñ q; emit mancipia de genere eor' q̄rit: vt. ff. de edil. edic. q; si nolit §. qui mancipia.

z Et vita. ō. lxxiiij. di. quorundam.

a Inuenire. sic. ō. l. o. miror. Et nō q; qñq; pbibet supplicari, p aliquo: de pe. di. i. pdixerat. et ex ō here. ad abolēdā. et C. de transac. si quis maior.

b Ozo. Hic ponit assūptōez argumēti sui pmisit enim pmo, ppositionem suam.

c Pena. i crimie enī simonie pniciosa deponitur: vt. xv. q. iij. sane. Iz hic capite pūit. q̄libet sibi pacificēt: nōui. xv. q. iij. sane. et. L nemini. sed nūqd ordiat' simoniace pōt ordiatorē suū pueire de hoc: cuz accusatores cōsequāt' pmiū: nō credo licz dicat hic: q; omnes accusatores admittant.

d Nullus. fidicularū. i. cordaz q̄ligant circa frontē bouis et stringit caput p eas et est fides idē q; corda vt ubi. De fid' pspicua'

troie munitor amauit.
b Militie. C. de questio. milites.
c Vel generis. C. de penis. l. decurionum.
d Aut dignitatis. C. de questio. decurionis.
e Excepta. vbi nullus pōt se excusare aliquo priuilegio.
f Quod autem, nūq̄s soli epi scopo credit iij. q. iij. iurisiurandi. nec tenet lex xi. q. i. qui cunq̄.
g Episcopus. laico Sed huic. c. ē ℨ xi. q. i. experientie. ℨ. c. sigs cū clerico. Sz qō hic dicit: itelligas de ecclīasticis criminib⁹: pōt tñ clericus iudicare de oi crimine q̄stum ad iniūgendā pñiaz. ā. c. q. i. illi q. ℨ. xxij. q. i. p dicādū. ℨ ex ō indi. nouit. vt log. fm tpa apostoloz: qñ oēs cāe deferebant ad eccliaz: vt xi. q. i. relatum.
h Synodū. i. cōuētū clericoz: q cōcilīū appellat. xij. q. ij. placuit. ℨ. c. epūs. q sine eoz pñia nō debet cās audire. xv. q. vij. epūs nullus. ℨ hoc ītelligo de criminali negocio: sz i ciuili cā eligūt arbitri: vt xi. q. i. si clericus.
i ℨ tñ. Hec duo. c. intelligit. h. ō occulto peccatore. ℨ dicit q si scio aliquez esse in mōtali peccato: lz sit occultū: debeo ip̄m vitare occulte sz nō publice. nec possū eū de hoc accusare: cū nō habeā testes. Sz illud est p durū: vt oēm quē sciā peccatorē debeam euitare: ℨ ē illud ℨ. ij. q. i. multi. Sed tu ponas casū sic: epūs aliqs solet aliquē i canonem i cidisse: debz eū corrigē pīuate. si incorrigibilē sit: pīuate vitabit eum ñ publice: ne sit pdītor crimis: vt ex de sē. ℨ ex cōi. cū nō ab hoie i pn.
k Proferat. accusando publice.
l Indēnat⁹. sic ordia lfam: ille tamē indēnatus. i. nō dānatus in cō munione omnium permanebit.
m Dic. id est q̄tū ad eos: qui nihil sciunt de excōicatione illius vel ō crimine eius: vt extra de sen. ex. cum illorum.
n Ad tēpus. id est dum est in peccato.
o Jubeat. iubē. n. pōt plat⁹ aliquē vt abstineat a sua pīuata cōione vl̄ ēt a cōione sacroz: qz i secreto pōt p̄cipe talia hoib⁹ peccātib⁹. xxxiij. di. babuisse. tñ p̄ pniaz ñ pōt aliqs aliquē secreto separe a ptcipatōe sacroz vl̄ ēt suspēdere. pōt ēt qs cū sit aliquē criosū suo plato dicē: vt ip̄m corrigat: vt. ℨ xij q. v. hoc videt. l' expōe iubeat. i. moneat: sic. xxxi. q. i. hac rōe. fm p̄missa pz: q ñ obstat. ℨ. ō cō. di. ij. ñ p̄bibeat. xciij. di. ij. si iuuenc⁹. vij. q. i. cau. c. ℨ. i.

q. iij. gḡes epi. vbi dicit gḡes episcopi nō cōicant: nec nos cōicare debemus: qz illa. c. de publice excōicatis intelligūtur.
p Placuit. sibi. soli ñ tāq̄s deo: ne sit ℨ de pe. di. vi. sacerdoū. ℨ xi. q. i. gelasius ℨ. sz illud ñ tenet. Sic ergo dicto soli⁹ epi nō credit: nec ēt scripto: nisi adsit subscriptio: vt ex de testi. cū a nobis. nisi ō ibi beat. p̄sumendo vt ex de fide i stru. cū dilecti. Nā līta suis credit qb⁹ significat se aliquē excōicasse vt. xi. q. iij. care.
q Excōicato. i. quez dicit excōmunicatum
r Caueat. ee ee pena illi⁹ qi
Q. III.
iuste vitat ali quē vl̄ indicat sic. ij. q. i. nēo.
s Eidē cuz. Nulli sz bē indicit alteri⁹ p̄iudicie nisi p appellationē: vt. iij. q. vi. nō liceat.
t Scripū ē. minē nec ordiat nec aliq̄ sacra dat pōt i alti⁹ epa tu. ix. q. iij. c. i. ℨ. ij. Secus ō p̄cōsulibus q̄ insignia sua ex p̄uincia ferūt ℨ volūtariā ex ercēt iurisdictionē. ff. de offi. p̄cōsul. l. i.
u Admonendo ñ tñ publice eis p̄dicādo tāq̄s ins in eos bīs. lxxi. di. bonāur. ℨ. ix. q. ij. epūm. ar. ℨ iij. q. i. c. ij. xvi. q. i. inīdicim⁹. sz sine solēnitate ad bonum monendo qō qlibet pōt facere ℨ ēt monachus. xvi. q. i. c. i. ℨ. c. qz inex sz alios possū p̄dicare ñ tñ p̄citādo turbā. xvi. q. iij. placuit. qz illud ñ p̄sistit i p̄tiosa iurisdictōe. nec refert qs p̄dicet: sed qd p̄dicet. xix. di. secundum.
x Litote. epos. hoc iō ē statutū: qz cā epi corā. xij. episcopis ē tractāda. xv. q. vij. siquis timidus.
y Omnes. ar. archidiaconos nō ee iudices.
z Scōm ordines. ergo medio p̄missio ñ ē ad supiorē cūduz vt. ij. q. vi. c. antiox. ℨ v. illo. p̄ualdubio. ℨ. c. decreto. ℨ. q. vij. metropolitanū. ℨ sic ē ar. q omisso archidiacono ñ itur ad epm: vt. ex. ō of. archidi. c. i. ℨ. xviij. q. ij. cognouim⁹. ℨ ar. ℨ ex de p̄bē. referēte.
a Ab exteris. ergo metropolitan⁹ ē exterus iudex. ñ ē ergo iudex

maiestatis cā i qua sola oibus eq̄ cōditio est. Sed cū oēs illi assumūt in hac accusatōe simonie: q p̄nt accusare de crimine maiestatis cōstat q⁹ sicut ibi ñ dubitat de crimine maiestatis: sz an reus cōmiserit illud: sic ℨ hic non negat heresis: sed impetit accusatus an commiserit heresim.

Quod'aūt querit: si epūs in accusatorē accusatiōnē uertere uoluerit: an sue simplici assertioni fides sit habēda. facile soluit: si sāctoz patrū auctas diligenē inspiciat. ut. n. sācti p̄fes diffiniūt: nullius p̄sone q̄tūlibet exercitate cōfessioni fides ē adhibēda: nisi cōpetētes p̄batōes adhibeat. Nā de i. iiij. carthaginēsi cōci. legit.

Epūs alicui crimē obijciēs: in sy nodo pbet quod obijcit.

Epūs⁹ si clerico ul' laico crimen iposuerit: deducat ad p batōez i synodū. Sed obijcit: si se solū alīci sceleris p̄sciū nouerit: pbare illud testib⁹ ñ ualet: qd ergo tūc sibi faciēdū sit? Ex concilio uarien si sic diffinitur.

Epūs nō p̄ferat: qō p̄bare nō pōt

Jtm epūs alieni sceleris sciū nouerit: q̄diu p̄bare ñ pōt: nihil p̄ferat⁹: sz cū ipo ad cōpunctionē eius secretis correctionib⁹ elaboret. q si forte correct⁹ pīnacioz fuerit: ℨ se cōioni publice igesserit: ēt si epūs in redarguēdo illū quē reū idicat in pbatione deficiat: indēnat⁹: lz bis⁹ q nihil sciuerit secedē ad⁹ tēpus p p̄sone maioris aucte iubeat⁹: ille tñ q̄diu nihil p̄bare pōt: icōione oiuz p̄tereq̄ eius q euz reum indicat: permanebit. Item ex concilio aphricano.

De epo qui sibi soli dicit aliquem crimen suū fuisse cōfessum.

Placuit⁹: ut siq̄ñ epūs dicit alī

quem sibi p̄pzium crimē fuisse p̄fessū: atq̄ ille neget: ñ putet ad iniuriā suā epūs p̄tinere qō illi soli ñ credit. ℨ si scrupulo p̄pie cōscientie se dicit negāti nolle cōicare: q̄diu excōicato⁹ ñ cōicauerit suus epūs: tādiu eidē epo ab alijs nō cōmūicet epūs: ut magis caueat⁹ epūs ne dicat in quē q̄: qō alijs uolentibus conuiuere nō potest.

Iudiciuz uero archiepi alterius p̄uincie alicui ex petere nō licz. Unde gregorius ait.

Alterius parochianum alicui iudicare non licet.

Scriptū est i lege: p alienam messez trāsiēs falcē mittē nō debes: sz māu spicas p̄terē ℨ mā ducare. falcē eni iudicij mittē nō potes nec debes i eā segetē: q alteri uidet eē cōmissa: sz p affectuz boni opis frumēta vnica uicioz⁹ suoz paleis expoliata ℨ i ecclie coz p⁹ admonēdo⁹ p̄uertere: ℨ p̄sua dēdo quasi māducando p̄terere. Item pelagi⁹ papa oibus epis.

Quot ciuitates unaquēq̄ p̄uincia habeat.

Statute certaz ee p̄uiciā: que hz. x. aut. xi. ciuitates ℨ unū regē ℨ totidē miores p̄tātes sub se ℨ unū metropolitanuz alioscq̄ suffraganeos. x. uel. xi. epos iudices: ad quoruz iudiciū oēs⁹ cause epoz⁹ reliquoz⁹ sacerdotū ac ciuitatū referant⁹: ut ab his oibus iuste ℨ consona uoce discernat⁹: nisi ad maiorē aucte fuerit ab his: q iudicādi sūt appellatū. unde nō oz ut ōgradet⁹ ul' dehonoret⁹ unaq̄q̄ p̄uincia: sed apud semetip̄am habeat iudices sacerdotes ℨ epos: singulos uidelz fm⁹ ordines suos ℨ qcūq̄ cām habuerit a suis iudicibus p̄uincie iudicetur ℨ non ab alienis. i. a suc iustis iudicib⁹ p̄uincie ℨ nō ab⁹ extraneis: nisi ut iam

prouincie.quid iuris sit de hoc quere.ix.q.iij.c.ij.io.

a O Eniqz.uel infirmitate.uel malicia plebis uel defectu scientie uel irregularitate:ut extra de renū.nisi cū pridem.

b Restituat.sed sine debuit pdere locū suū:qz spōtanee rñdebat coꝝ extraneo iudice.xi.q.i.placuit. ⁊.iij.q.vi.nō liceat. sed dic qꝫ papa pepcit ei ⁊ ē hic ar.de il licita renūciati one: qꝫ ñ tene at si fiat igno rāte plato suo uel si fiat i ma nu alterius. x vij.q.ij.gonsal dus. extra de renū.admōet. ⁊.ff.de offi.p. legatus.sed ℨ qꝫ ēt tacite qs renunciat iuri suo: ex de bis q̄ fi.a ma.p.ca ex ore.⁊.vij.q i.eos. ⁊ extra de renun.qꝫ in dubijs.⁊.xxxij q.i.de benedi cto.vij.q.i. q̄z periculosū. dico qꝫ ipe ñ pōt re petere:qz renū ciatio tener q̄z tum ad ipsum sed eccliā pōt ēi repetē:ut.v ij.q.i.nō oz.⁊ c.eos .uel dic qꝫ renunciare pōt bis q̄ spe, ctant ad omnes sed ñ bis que spectāt ad bo nos:non enim subdit⁹ pōt ab dicare a se iu risdictionē sui epi:ut ex de so ro cōpe.si dili genti.io.

est plibatū : a iudicādis fuerit ap pelatū. ITē nicolaus papa.

Non aliorum sed primatis sui iu dicio quilꝫ subijciat se episcopus

OEniqꝫ suffredus:si tale in se crimē nouerat:quo recte pos set epatu puari:uel infirmitate se sentiebat forsitan pgrauari :q̄ ipe ditus nullis posset pximis sua p latione pdesse : primatis sui debue rat ⁊ nō aliox diocesis ātistitū postulari iudiciū.qꝫ si q̄libet ambi guitas ul̄ aliq̄ forsasse sup exami natiōe uel epatus abrenūciatione aborta fuisset cōtētio:ex more ad aplicam sedē referri ꝓuenerat : ⁊ nr̄a in his oibus debuerāt cuncti decreta penit⁹ expectare.qō quia omissū ē hacten⁹ dolem⁹. dilectis simi igit⁹ gloriā ur̄am uehemēt⁹ ef flagito:ut iā dict⁹ suffredus epus pro restituat⁹ episcopio : ⁊ hic si aliqd reprehensiōe dignū gessit : p⁹ ea ul̄ correctiōe ul̄ digna aiaduer sione diffiniet. ⁊ Si tñ casus in quo eps alter⁹ parochianū excōi care ualet. ⁊ Ade i pcilio apud compēdiū. **Q̄n epus parochia nū alterius excōicare ualet.**

PLacuit⁹ ,p cōi utilitate:ut nul lus epox grauit⁹ ferat:si eius parochianum depredatiōis cā al ter eps excōicauerit. ITē ex cō cilio meldēsi. **De eodē. Palea**

OEt illis aūt que infra parochi am bñficiū aut hēditatē hūt ⁊ alteri⁹ epi parochiāi sūt:⁊ de lo co ad locū iter faciūt:⁊ rapinaz⁊ depredatōes pagūt:placuit ut ex cōicent⁹:nec aī ex parochia exeāt q̄s que patrarūt digne emendent quox excōicatio seniori cox ⁊ ,p prio epo significāda ē:ne eos reci

PLacu it. po ebiamū. Sz ñ ne epa pōt pu nire exēptos q delinquunt in sua dioceli :vi det q̄ sic.p. c. istud.⁊.ō.iij.q vi.c.i.⁊ extra de bereti.ad abolendā.in fi.vbi dr̄ q̄ nullus pānile gium unat:⁊ extra de pānil'.ex tuz.in fi. Itē negligentiā talium pōt supplere:ut extra de sup.negli.pla.sicut.extra de pānile.cum ⁊ plantare.⁊ excessus coꝝ punire:ut extra de pāule.patētib⁹. Itē qz rōne delicti pdit pānilegiū .xi.q.iij.pānilegiū. Itē qz reat⁹ oēz bonoꝝ excludit:ut.C.vbi sena.uel cla.l.i. Itē qua in ,puincia quis deliqt:illic iuri subiaceat nullo se excusatur⁹ pānilegio.C.vbi de crimi.agi oz.anē.qua in ,puicia.nō cnī in ptextu pānilegij ꝓcessi fla gitioꝝ crescet audtas:ut.C.de pānil:scho.Lij.li.xij.ad idē in anē. de man.prin.§.q̄ si delinquētes ineneris.vbi dr̄ nō ꝑmittas noce tes alicui⁹ uti pānilegijs.eō ,pbat⁹ q̄ nō pōt puniri:ut ex de pā uile.sane.⁊.c.cū capella.xvi.q.i.frater.⁊ expaese dr̄ ex de sup.ne, pānilegiū. Itē ,pōsul nō pōt se ītromittere de causis fiscalibus: sic nec epi de istis q quodāmō fiscales facti sūt p pānilegiū .ff. de offi.,peon.sī in aliqua.§.i. So.gdā dicunt q̄ ,p occulto delicto a solo ro. pontifice pōt puniri.sed ,p notorio pōt puniri ab epo loci p id qō legitur extra de pānile.tuay. ⁊ Deli⁹ dicas q̄ si pānilegiat⁹ delingt circa rē nō ex emptā ut in ℨcto uel maleficio occidēdo hoiez uel adulterādo cū aliqua: tale delictū pōt punire epus loci:qz ⁊ si sit pson exēpta:tñ res in quā de lingt nō ē exēpta. Si uero deligt circa rem exēptaz puta male ge rēdo se i officio suo ul̄ alienādo res eccle sue

in bis a solo papa pu nitur:vbi ergo factuz exēpti ꝓindiciū affert non exēptis :bñ epus loci punit in bis i qui bus delinq̄ns ꝓtingit suā iurisdictionē: sec⁹ si ñ afferat alicui pcia diciū. Et hec distictio ,pbat⁹ ex de pānile.cū capella.⁊ dicit q̄ cum delictū eox publicū ē: pōt puniri ab epo : ut ō.dictū ē:⁊ ut dicit de ere.patētib⁹.⁊.c.tuarū extra de pānile.

c P Oro. Hec q̄o expedi ta ē.ij.q.vi. §.diffinitiua.v.item si plures.

d Sqs.istud.c.vi det ꝓtinere ini quitatē. tū ex eo qꝫ nō stat⁹ hic in iudicio ma ioris ptis:mz ex eo qꝫ alienus iudex indicat ñ suū subditū:sed ex pone ,put hic notaui.

f Prouincie.id ē pa ri numero.

g Snias i.opiones qbusdā.s.volētib⁹ eū absoluere qbusdā vo lentibus reseruare sen tentiam pape.

b Pronūciare.non sentētiando sed opio nem suam recitando. ⁊ ideo sic expōe:ne sit contra.ff.de re.iu.duo ⁊.l.inter pares.⁊.ij.q. vi.item si plures. vbi dicitur q̄ si diseordāt delegati ad delegantē est recurrendū.

i Aduocari.p pape rescriptum:id est papa cōmittit metropolitanis ⁊ episcopis vicine prouin cie negocium illud sic exponitur sm illos qui de iudicibus a papa delega tis hoc intelligunt:uel etiam'de episcopis ipsis:qui sui iudices sunt: inter ligas.Et scom hoc est speciale:q̄ par pari potest causam delegare.nā quā doqz in defectum iudicis ordinarij par in parem habet imperiuz :ut.lxv. di.c.vlt.sic.ij.q.vi.placuit.uel forte hoc fit de consensu partium: ar.xi.q.i. iudices.Est etiam hic aliud speciale q̄ si diseordant iudices : non obtinet sententia plurimorum:sic.C.de ap.iubemus.in fi.⁊ extra de rescript.pasto ralis.alias secus.lxv.di.sane.uel forte hoc tenet:cum pares sunt hincinde iud.ces.sed contrarium est.xxi.di.c.submittitur.vbi dicitur q̄ ad maiorez iudicem est eundum.sed hoc fit ut dixi de consensu partium. uel dic q̄ omnia ista specialia sunt in causa episcopi:vbi omnes debent concordare in sententia:ut.j.e.c.iiij.

k f Iquis episcopus.

l C Jnt̄ episcopos.negocijs. Nō ,p ciuilib⁹ negocijs posse celebrari

synodum:ut.ā.di.xviij.propter.

m Tunc primas. Ar.q maiora negocia nō lz facere metropolitano sine aucte primatis:sic.lxv.di.de psona.ꝛ.xcix.di.c.i.ꝛ.xvi.q.vi.placuit.sed illud intellige si appellaf ad ipm:ut.xviij.di.c i.ꝛ.ix.q.iij.conquestus.

n Cōtradicē.Ecce cal⁹ vbi ñ audit secūdo appellāf:ut dixi.ij.q.vi.āt̄iox

o Ajqs ab oibus p hoc videf:q spāle sit in epo: ut ab oibus debeat absolui uel condemnari.

a Quod bñ.diffinitū ē.a iudice p sniaz ul' ēt a quo cūqz.Et itellige de irrāito qō index pti defert:nō qō ps defert pti:qz illud ñ pōt retractari:ut.C.ō reb⁹ cre. generalit.ꝛ.ff.de iure iuran.admonēdi.Jtē ar.q q iurat stare uel parere snie ul' mādato alicui⁹ q pōt appellāe ff.rē ra.ba. l.iij.§. fal sus.ff.iudi.fol.cū apō eā de ap.ad hoc p̄cea. ꝛ.c.questioni.

b Maior extra ō in reiuran.venientes.

c Si⁹. Ar.aliā ēe cām appellatiōis a pncipali.xxxi.q.ij.lotharij⁹.ꝛ nō.ni.ij.q.vi.si epūs.ꝛ.§. si post secūdā.

d Vel ab his. ille.n. index q tulit sniaz:si ñ defert appellationi:rescribet ei ad quē appellaf opionē suā: ꝛ ārē nō deferat appellatiōi ut.ff.de ap.reci.uel nō sciendū.

e Quod autē. Reus nō ē cogēdus ad purgationez:nisi laboret ifamia:ut.j.e.q ātꝛ.ij.q.v.pbf.vbi plene de hoc inuenies.io.

f Quod aūt qua i.p quā: sic.ā. iiij.q.iij.q tēdit.ꝛ eā ō p̄sūp.cū in iuuētute.

g Accusator. Ex hac.l.oue bñ nur regule.Una q ni si actor ꝓbet qō intendit:reꝰ absoluit. Secūda ē:q negantis facū nulla ē ꝓbatio.p̄or regula recipit exceptiōes. Nā rōne p̄sūptiōis transfert ꝓbatio ad reū:ut eā ut ec.bñ.ut ufim.ꝛ eā de ꝓcur.ex insinuatiō:in fi.v.ff.de dona.inꝰ virꝫ ꝛ vxorē qntus. Jtē cū actor intentionē suā fūdauit iure cōi:ut.C.de ꝓba.sine.xxviij.di.qz sūt.ꝛ.c.di.3 morē. Jtē cū reus spōte assumit sibi oⁿ ꝓbādi:ut.ff.de ꝓbat.circa. Jtē in cōib⁹ iudicijs vtriusqz ꝓbatio audit:ut eā de ꝓba.ex lris. Jtē cū vterqz ptēdit se possidere:eā de ꝓba.licet. Jtē i crimine falsi vtriusqz testes audiūt:ut.C de fal.v.silr in crie lese maiestatis ꝛ i sacris desertis ꝛ i pditiōe patrie ꝛ in crimie peculat⁹ vtrinsqz testes audiūt:ut.C.de abo.fallacit. Et de secūda regula notabis q triplex ē negatiua:facti iuris ꝛ forme sine q̄litatis. Negatiua facti est:in qua negaf aliqd factū eē.hec si nō hz determinationem

dubitatio emerserit de ecclīastico iure uel de alijs negocijs: primuz metropolitan⁹ eoz cū alijs in p̄silio p̄sideās rez diiudicet.ꝛ si ñ acquiescat utraqz ps iudicātiū:tūc⁹ primas regionis inē ipos audiat: ꝛ qō ecclīasticis canonib⁹ ꝛ legib⁹ uestris p̄sēteneū sit:hoc diffiniat ꝛ nulla ps calculo ei⁹ ualeat cōtradicere⁹. Jtē alexander papa.

De eodem. Palea.

Ajmetropolitan⁹ a quocūqz comprouinciali epo in cā prie appellat⁹ eum audire distulerit:in ꝓpria synodo negocij sui habeat lniaz exercēdi:ꝛ qcqd ꝓiudicīā a cōprouincialib⁹ fuerit statutuz debet custodiri. Sed si oiuz cōprouincialiū p̄cordi snia fuerit dānatus:manebit erga eū imobilis cēsura. Nde i anthiocheno concilio legitur.

Epūs qui ab epīs sue prouicie cōsonam sententiam reportauit: ab alijs iudicari non poterit.

Ajqs epūs crimialit accusatus ab oibus q sūt intra ꝓuiciam epīs:excepit unā p̄sonāqz sniam: ab alijs ulteri⁹ iudicari nō poterit sz manē circa eā oz tāqz p̄ueniētē q ab oib⁹ ꝓlata ē:firmā ratāqz sē tētiā. Sbintelligēdū uero ē:ni si ad iudicez maioris auctoritatis fuerit ꝓuocatū:tūc.n.p appellatiōnē soluta snia firmitatē nō obtinet. Nde nicolaus papa ait.

Semel diffinitū retractari nō lz: nisi ubi maior auctoritas fuerit.

Quod bene semel diffinitum ē ꝛ inꝰpositis iuramentis deliberatū:nulla debet iteratiōe:nisi fortassis ubi fuerit maior⁹ auctas retractari. Jtē ex pci.sardicēsi

In renouatiōe iudicij beati petri memoria est habenda.

Osius epūs dixit:q si aliquis epūs abiudicatus fuerit in aliqua causa:ꝛ putet se bonā causaz habere:alterū iudiciū renouet.si uobis placet sācti petri memoriā honorem⁹:ut scribaf uel' ab his q examinauerūt:ul' ēt ab alijs epīs q i ꝓuicia ꝓxia morāf:romāo epo ꝛ si iudicauerit renouādū eē iudiciū:renouet ꝛ det iudices. si aūt ꝓbauerit talē cām:ut ea nō refricētur q acta sūt q decernit roman⁹ epūs p̄firmata erūt. Si hoc ergo placet oibus:statuat. Synodus respondit:placet.

Quod aūt deficiēte accusatore nō sit reus cogendus ad ꝓbatiōez:aucte gregorij ꝓbaf : qui scribens maxime ait.

Onus ꝓbationis reo nō incūbit.

Quod aūt postulas:ut illuc p̄sonā dirigē debeam⁹:qua de his q dicūt possit eē ꝓbatio : esset ubicunqz excusabile : si uncqz ratio ei q accusaf necessitatē ꝓbatiōis imponeret.at postqz non tibi sz accusantib⁹ hoc on⁹ incūbit: ad nos sicut p̄fati sum⁹:dilatiōe cessāte ne mire nō desinas.

Qui accusat⁹ nō negatōez sz exceptōez ꝓbarez : codi.li. iij.ti.de ꝓbatiōib⁹. De eodē.

Accusator qō asseuerat ꝓfitēdo se ꝓbare nō posse:reuz necessitate mōstrādi ꝓtrariū ñ astrigit:cū p⁹ rez naturā fciī negātis ꝓbatio nulla sit. Hoc aūt fuādū est:qñ reū publica fama ñ uexat. tūc eni aucte eiusdē gregorij ꝓpē scandalum remouendum famam suam reum purgare oportet.

habeat ꝓbare. Negatiua forme sine qualitatis dicitur ista. Jste non est idoneus:non est legitimus:non est soluendo: ꝛ talis est prohanda:ut eā de psumpt. ōudum.ꝛ.ff.ō le.ij.cū quidā. ꝛ.l.cum pater §. rogo.ꝛ.C. de inoffi.testa

omnimodo.

b Per rerum naturam.id est per consuetudinem causaruz.Jtē iste intellectus perpenditur per id qō legitur.xxxvi.q.v.c.vlt. in fi.sic extra de fide instru.inter dilectos.ꝛ sic extra de causa pos.cū ecclesia.ꝛ extra de fide instru.c.ij.

i Negantis.sic extra de causa pos.ꝛ propri.cum ecclesia.ꝛ extra de proba.qñ.

k Quidam epūs longa.Supra proxima causa in illo.c. de nigz agebaf de renunciatione epi.vnde nacta occasiōe subiecit cāz istā de renūciatiōe:qua q̄rit an epo uiuēte

alius substituend⁹ sit.⁊ de mutatõe sedis. Et ut hec ⁊ alia cõpetentius faciat: ꝓponit thema: ex quo duas elicit questiones.

Quod aũt uiuẽte. Dicendũ ẽ nõ: nisi sit depositus. l. dis. postq̃. uel nisi renũciauerit de ln̄ia pape: ut. j. e. c. mutatiões. uel nisi g ãbitionẽ se transtulerit ad aliã. quo casu carebit bita ⁊ ambita. ĵ. e. si qs epus ad instar inaforis q admittit rẽ in uasam ⁊ aliud trãsdẽ: ut. C. uñ vi. sigs in tantam. In egrotante aũt dixit quũ qdam: si gritudo ẽ incurabilis: ut tũc alẽ substituat uel ẽt si nimis senex ẽ ad instar iudicis. ff de iudi. si longius. C. de of. ꝓfec. ori. l. si quos. sed hoc nõ admitto ni si in leproso: q a dignitate removet ꝓpter

Quidã epus lõga iuditudine grauatus alium sibi substitui rogauit: cuius pcb⁹ sũm⁹ põtifex ãnuit: ⁊ qõ rogauerat ei ꝓcessit. Postea uõ cõualuit idẽ epus: ⁊ qõ pus fecerat cupit rescidi. Aduersus eũ q sibi accesserat qõnẽ mouet: suãq̃ cathedrã tãq̃ sibi debitã reposcit. Hic pmũ q̃rit: utr̄ uiuente epo alⁱ possit i eadẽ eccl̃a ordinari. Secundo: an iste ualeat reposcere cathedrã: quã sua intercessiõe alẽ accepit

Quod aũt uiuẽte epo alius suppõi aut supordiari ñ possit: ex ꝓcilio apõ aluernĩã celebrato diffinitũ ẽ: i quo legit: ut nullⁱ uiuẽte epo alⁱ suppõat aut supordinet epus: nisi forsitan i eⁱ locũ quẽ capitalis culpa deiecerit. Tez ex registro gregorij pape ad anatholiũ ꝓstantinopolitanum diaconẽ.

Pro molestia corporis suo honore non priuetur episcopus.

Scripsit mihi dilectio tua me reuerẽdissimo fri meo iohãni prime iustiniane sedis epo: ꝓ egritudine capitis quã patit: epz̃ pcipere succedẽ: ne fortasse dũ epi iura eadẽ ciuitas non hẽat qõ absit ab hoste depeat. ⁊ qdẽ nusq̃ cãones pcipiunt: ut ꝓ egritudine epi epus succedat. Et ideo iustũ ẽ: ut si molestia corporis irruat: honore suo priuet egrotⁱ. Sz suggerẽduz ẽ: ut sigs in regimie egrotat: dispensator illi talis regat: q possit eius curã oẽmⁿ agere: ⁊ locũ illius in regimie ecclie ipso nõ deposito ꝓseruare: ut neq̃ deⁱ oipotẽs offendat: neq̃ ciuitas neglecta eẽ iueniat. Idẽ in epla ad cãdidũ

Flagellatis a domino afflictio addi non debet.

Quam pcussio corporalis inimet: utr̄ ꝓ purgatiõe an pro uindicta ꝓtingat: dei iudicium ignorat. ⁊ ideo nõ debet a nobis addi flagellatis afflictio: ne nos culpe qõ absit offensa respiciat. Tez gregorius clementino epo primati uizãceno.

Infirmitatis causa loco suo quis priuari non debet.

Presentiuz latoris adeo vati querelã: q se pbyteratus sui loco incõgrue dicit expulsũ: lz sbdite tibi text⁹ petitiõis explanet: tñ paulo iudicauim⁹ aptⁱ retexẽdam. asserit nãq̃ a gnciano frẽ ⁊ epo nr̄o in loco suo qbusdã se suis ordinandis negocijs relaxatum: egritudinisq̃ cã ꝓ duoz̃ mensiuz spatiũ sue se ecclie defuisse. cuius rei occasionẽ captantẽ predictum fratrẽ nr̄m aliũ loco eius illic presbyteꝝ ordinasse. Hortamur itaq̃ fraternitatẽ tuã: ut cãm eⁱ solicite districteq̃ pgras. ⁊ si manifeste egritudinis: sicut dicitur: cã eccl̃e sue defuisse eũ repperis: nullũ ei ex ordinatõe alteriⁿ pbr̄i ꝓmittas ꝓiudiciũ generari: sed i loco suo sine aliqua eũ fac dubietate restitui. ⁊ infra: Illud aũt charitatẽ tuaz̃ spãliẽ admonemⁿ: ut si uera fuẽrit huiⁿ suggestio atq̃ i suo ordie fuerit restitutⁿ: de pbr̄o q in loco eius ordinatⁿ ẽ: subtiliẽ districteq̃ debeas eẽ solicitⁿ. ⁊ siqdẽ sine dationẽ aliq̃ ad eũdẽ ordinẽ puenerit: ut in simoniacã hẽsim ñ potuisset

ministrationẽ: ut. j. e. q̃suis. ⁊ extra de elec. cum nobis olim. in fi. ⁊. xxi. q. i relatio. sed quid si iste nolit habere coadiutorem? dico eum cogendum ꝓ superiorem.

e Cum percussio. purgat one. i. probatione. ĵ. e. aduersitas.

f Flagellatis. sufficienter: sed nõ sufficienter afflictis addi potest ut. xxi. q. v. siquis a ꝓ prio. Et est ar. q̃ post penitentiam non põt qs accusari de crimie similiter nec duplici dãno debet quis puniri. ff. de iure do. iure. ⁊ ff. de condi. ob ca. si pecuniam. §. vlti. similit pena non debet verti in culpam: ut. ẽ. dis. v. baptizari. ⁊. c. ad eius vero.

g Afflictio. s. iij. q. ix indicas. ⁊ extra de iudi. at si clerici. ⁊. ẽ. dis. v. c. i.

b Presentiũ. per duoz̃ ũ. idẽ forte si ꝓ vnũ: ut. ĵ. e. sigs in clero. Hic sumitur ar. ff. q̃ si epus ide terminate licẽtiauit clericum: nõ videt eũ licẽtiasse vltra duos mẽses. sed tñ hoc est referendum ad arbitrium boni viri ꝓsideraro negocio: ar. ff. de v. ob. cõtinuus. ad hoc. c. bñ facit. ff. de re mili. qui cõmeatu. nam ibi of q̃ si aliqs abest vltra statutũ tẽpus: ꝓ deseruire habetur: si. bonũ ar. xxi. q. ij. placuit. potest tamẽ per modicũ tempus purgare moram. lxxxviij. di. perlatum. nõ enĩ festinabit iudex ad sententiã vbi quis iusta causa abfuerit: ut. ff. de dã. ifec. si finita. §. si forte. etiam licet ad pfixum terminum reus non veniat sed habebitur ratio viarum temporis ⁊ egritudinis ⁊ alterius ipedimẽti: ut. ff. de vaca. mu. tempus. ff. qbus ex ca. ma. sicut. §. i. potest enĩ absens iustam habere excusationem ut extra ut lite non cõtestu. qñ frequẽter. Lex dicit q̃ siquis per licentiam abest: si usq̃ ad qnquenniũ nõ reuertit punit: ut. C. de aduo. diuer. iudi. l. vlt. io.

i In aliam. Ar. q̃ si cõcedo alicui ecclesiaz̃ que ab eo euincitur: teneor ei aliam ꝓcedere: ut extra de preben. inter cetera. q̃ innari nos bñficijs non decipi oportet. ff. cõmo. l. in cõmodato. §. penult. ĵ. e. omnis. ⁊. c. pastoralis. ⁊ est ꝺ id qõ dicit lex: q̃ donato⁹ nõ tenet de euictiõe: ut. ff. de edil. edic. ad res donatas. sed hic non dicitur epus donare: quia habet necesse concedere ecclesiam: ⁊ in necessitatibus nemo liberalis existit. ff. de adimen. lega. l. rem legatam. tñ de dolo possum agere ꝺ donatorem si mihi scienter detrem alienam: ut. ff. de dona. aristo. §. vlt. Itẽ siqs p violẽtiam expellit de ecclesia: nõ habet recursuz ad epm: sicut nec emptor ad venditorẽ i hoc casu ut. C. de act. empt. ⁊ ven. l. expulsos. Et nõ q̃ hoc. c. semp cõsuevit ad hoc induci: q̃ spoliat⁹ a iudice non possit petere restitutionẽ: ut. ij. q. i. notum.

a Scripsit pme. i. salonitãe: qz ibi iustinian⁹ pmo resedit. alij dicũt rauẽnã ⁊ nõ salonitanã eẽ pmam iustiniani sedem.

b Et iõ iustũ. posse eni intelligit: lz sit infirm⁹. sicut seru⁹ seruire

c Dispẽsator. si. ff. de tute. solet ẽt. vbi dicit q̃ si tutor ꝓpt lõgam egritudinem nõ põt adeẽ: dat ei curator q̃ potⁱ dicit administrator

d Omnẽ. id est res eius administrare. Sz q̃ spectãt ad põtificale officiũ: vicini epi supplebũt. ĵ. e. põtifices. Et ẽ hic ar. q̃ coadiutor ⁊ administratores uel vsuatores debeãt bfe liberã ⁊ generalez ad

Judex enī nō dī facere violētiā:vt.xxiij.q.ij.c.i.ff.qō me.cā.Liij.sp enī p facto suo p̄sumit:nisi possit de dolo argui:ut.ij.q.vi.hoc etiā io.

k q Ontifices.q̄ licita st.ut missā canē ⁊ p̄dicare:ut.xcv.di.ecclesie.

l Sacerdotes.id est archidiaconi uel decani:qui vicarij sūt epī: ut.xxv.di.plectis.

m Nō licet.in his q̄ spectāt ad officiū epāle qō ē.lxviij.di.q̄zuis

n Elicinorū.sic.lxv. di.si forte.

o Elsq̄.sic.C.ō cui. fur.cū alijs.

p Luz cautele.s.p̄stabit cautionē de bonis ecclie nō usurpādis.

p Cū cautele.s.p̄stabit cautionē q ex hoc nullū ius sibi vendicabit:ar.est q qs p possessore habet:eo q fuit in possessiōe:nisi p testatio p̄cesserit:ut ff. ⁊.ē.xxiij.di.pbri.⁊ ex de iurepa.p̄sultorib⁹ ar.ō ex de resti.spoli. olim.⁊.x.q.iij.q̄.io.

q f Alex ē. q̄ tūc Dic vt q̄ absentes nō sūt vocandi ad electionē:ut.x.q.ij. hoc ius.⁊ ex de sen.⁊ re iudi.cū olī.maxie si sint remoti:ut ex ō elec ti.cū inē.immo ⁊ si in bonis sūt:si videt vocādi:ut.ij.q.vi.§.biduum.sufficit.n.ad citationē pulsatio cāpane: ut ex de offi.cui.c.i.⁊ ij.⁊ ex de elec.i causis ⁊ ex ō postu.p:e.c.pe nult.⁊ lex dic illos solos vocādos:q sūt in vrbe:ut.C.de lega.l. ult.li.x.Ad ōs aūt uocādi sūt absentes:pbat lxiij.di.quanto.Alioqn plus nocet p̄cepto vni⁹ q̄z ꝺdictio pluriū ut ex de elec.q sicut.⁊ c.cū nobis olim.Nāz remoti sūt vocādi vbi tractat publica vtilitas:ut.C.de decur.curiales.li.x.So.sp vocādi st:vbi p̄mode vocari p̄sūt:ut ex de elec. q sicut.Sz si absūtes ñ p̄sūt inē:ē:relinq̄ p̄sūt eligere ut ibidez dī.ñ si aliqs ñ p̄sūt inēē:si suo iuramēto fidē de hoc fecerit:p̄mittit ei p̄ curatorē eligē q sit de collegio:ut ex de elec. quia ,ppter .extra prouinciā tū nō sunt vocandi:ut extra de elec.coram.

absentes vocandi

r Quo occupato.id est canonice sumpto.

s Firmato.ergo electio pape est confirmanda.

t Ordinatione.ar.q̄ que ab intruso fiunt non tenēt:ut.xij.q.ij. alienationes ix.q.i.ordinationes.

u Sed nullus.ar.q̄ nullus est qui malus est.si.extra ō transla.inter cor. sic.ij.q.vij.non omnes.⁊.xix.di.fm.ar.ℨ.i.q.i.q̄ quidam.

incidere:i aliā quācūq̄ uacātē ecclesiā eū uolum⁹ ordinari. Sināt in eū q̄ppiā:qō auertat dñs: tale fuerit reptū:ipso ēt p̄byterat⁹ ordine p̄iudicet:quē nō cā replēde necessitatis ecclie:sz sola p̄robabit ambitiōe suscepisse. Item nicolaus aluino tanuēsi archiepo.

Pro infirmitate uel egritudine pōtifices nō sunt abijciēdi:nec in eorum locum alij substituendi.

Pontifices⁹ q aliqua occupāt infirmitate uel egritudine: abijciendi nō sūt:nec alij i loco eorū p̄secrādi sūt nisi ex hac fuerit luce subtracti.q si de misterio sibi concesso p̄sumpserunt:que licita sunt sacerdotes⁹ expleāt. Jn his uero q̄ his p̄sumere ñ licet:uicinoꝝ usq⁹ ad recipiendā sanitatē epōrū auxilia surrogēt.⁊ hoc cū⁹ cautele studio pagant:ne per necessitatis occasionem p̄sūptiōis pullulet ambitio. epī uero q̄ dñici gregis suscipiunt curā atq⁹ solicitudinē: ab administratōe eoꝝ discedere nō oz:ut accepti talēti pulchritudo nō deleat. sed certamen eoꝝ salubriē augeatur.⁊ triplicet fructus. Tē ex epla cypriani epī⁊ martyris.

Viuēte epō ali⁹ sibi succedē ñ ualz.

Factus⁹ est cornelius⁹ epūs ō dei ⁊ christi ei⁹ iudicio.⁊ de cleri corū pene oium testimonio:ō plebis que tūc affuit suffragio:de sacerdotū antiquoꝝ⁊ bonoꝝ uirorum p̄sensu:cū nēo ante se factus esset:cū fabiani loc⁹.i.cū locus petri⁊ gradus cathedre sacerdotal⁹ uacaret:quo occupato⁊ ō dei uoluntate atq⁹ oiuz nr̄oꝝ p̄sensione firmato⁹ q̄q̄s tā epūs fieri uoluerit: foris fiat necesse est.nec habet ecclesiasticā ordinationē:q ecclie ñ tenet unitatē:q̄q̄s ille fuerit licet de se multū iactās⁊ plurimū sibi uēdicās:ppban⁹ ē:alien⁹ ē:foris est.⁊ cū post p̄imū eē nō possit: quilibet post unū q̄ solus eē debet fact⁹ est:tā nō secūd⁹ ille: sed⁹ nullus est. Item eiusdem.

x Novatianus.diuisa.xxiiij.q.i.loquitur.

y Humanam.id est nō spiritualem.

z Jnuia.Ar.contra nouitios magros:q p̄mo fernent ⁊ postea deficiunt.xxiij.q.iij.displicet.⁊.c.non inuenit.⁊.c.si ecclesia.imo a minimis est incipiendum:ut.xlv.ij.di.sicut.

Nō ē epūs:q i locū uiuētis irrepsit

Novatianus⁹ epūs nō ē:q cōmelio epō in ecclesia a.xvi.co epīs facto adulter atq⁹ extraneus epūs fieri a desertoribꝰ p ambitum nititur.Et cū sit a christo una ecclia p totū mundū in multa mēbra diuisa:itē epatus un⁹ multoꝝ epoꝝ⁊ p̄corꝺi nūerositate diffusus:ille post dei traditionē post cōnexam⁊ ubiq⁹ p̄iunctam catholice ecclie unitatē humanā⁹ conat⁹ ecclias facere:⁊ p plurias ciuitates nouos suos apl̄os mittit:ut q̄dā recētia institutiōi sue fundamenta p̄stituat.Cūq⁹ iā p̄dem p oēs p̄uincias⁊ per urbes singulas ordinati sint epī:in etate antiq:in fide integri:in p̄ssura,pbati:i p̄secutiōe,p̄scripti: ille super eos creare alios p̄sudo epos audet:q̄si possit aut totū orbē nouū conat⁹ obstinatiōe pagrare:aut ecclīastici ordinis p̄pagem discordie sue semiatiōe rescindē: nesciēs scismaticos sp inter initia⁹ feruere:incremēta uero habē nō posse:nec augē q̄ illicite ceperint sed stati cū praua sua emulatione deficere.⁊ infra:Qui ergo nec unitatē spūs nec p̄iunctionē pacis obseruat⁊ se ab ecclie uiculo⁊ sacerdotuz collegio sepat:epī nec potestatē pōt habere nec honorez:qui epatus nec unitatē uoluit habere nec pacē. Idē ad papinianum.

Non est in ecclesia:qui cū epō pacem non habet.

Scire debes epm i ecclia eē⁊ ecclīam in epō:⁊ siqs cū epo nō sit in ecclia nō eē:⁊ frustra sibi blādiri eos q pacē sacerdotib⁹ dei nō habētes obrepūt:⁊ latenē apō quosdā se cōicare credūt:q̄ ecclia que catholica una ē:scissa non est neq⁹ diuisa. Idem.

Suo iuri quis cedere non debet

Quam⁹ p̄iculosū sit in⁹ diuinis rebus:ut quis cedat iuri suo⁊ potestati scriptura sacra,ōclarat.

a f Lire.i ecclia. vi.q.ij.si tamē ℨ sed ibi solutum est.hic dī ecclia epōs:alibi ē idez q ecclesiastici veri: ut.ā.xliij.di.c. i.alibi ponit p maiori parte: ut.ā.lvi.di.a postolica.q̄ñ, q̄z ,p cōgregatōe fideliū.j.ō con.di.i.eccle, sia.⁊ dic q̄ per exēpla varias significatiōes: ut ex de testa. relatum.⁊ ex de v.sig.cū clerici. extra de usupal.c.i.

b q Clā peticiplo sū.ar.q̄ q̄uri suo renūciat: illud repetē ñ pōt.j.e. eos.⁊ xiij.q.iiij.si illic.ff. de suc. edic.l.i.§.q̄ semel.⁊ C.de pac.p⁹ q̄z. j.e. B neq̄z.⁊.ff. de edil.edic.q̄ riē.§. si vēditor.vbi dicit q̄ remittentibus actiōes suas ñ est dandus regressus ad eas xcij.di.si.quis epūs .xviij.q. vlt.dudum.⁊ notani.vi.q.iij denigz.

c Jn diuinis tempore periculi:ut.j.e.sug gestum.

d Primat⁹. ius ergo p̄mo geniture ut dicunt est dignitas talis :quia p̄mogenit⁹ p̄ alijs in festis sacrificia offerebant:⁊ q̄ sedebant ad dexteram patris ;⁊ q̄ cibos duplicatos recipiebant:⁊ dixit gandulfus esau cōmisisse simōiaz quia illud ius spirituale fuerat quod vendidit.sed est cōtra eū.i.q i.qui studet.vbi dicitur q̄ giezi fuit primus qui cōmisit simoniaz. Sed nunquid peccauit iacob emendo?non: quia gratis hoc fuisset daturus:uel quia redemit id quod sibi diuinitus erat debitum: extra de diuor.gaudemus.

e Dñicꝰ. domo ſ. filio ſalomo nis: ꝛ ē hic ar. q̄ filij regū de iure debent eē reges: ar. ℑ. vi ij. q. i. moyſes xciij. diſ. legi/ mus.

f Quod idē. qui: ar. q̄ idez populus ē cū eo qui fuit an te mille ānos: ſic. xvi. di. hēo ꝛ. ff. de iudi. p ponebaꝫ. ℑz contra iſti fue runt ante tem pus chriſti ul tra caſpioſ mō tes trāſlati. ſz dic q̄ adhuc multi ſequebā tur eos in uici is ſuis. vnde il li idem dicebā tur eſſe cū eis i. q. i. cito.

g Adequari. xxiij. q. i. non afferamus. cō tra: ubi dicit ſciſma eſſe gra uius peccatū. ſed expō gra uius id eſt pe riculoſius. xx xij. q. ij. nēo.

b Memoi ale. hec que ge nerant māteri am mali ſubē tur publice ex poni: ut alijs terro: incutiaꝫ ut hic. ꝛ. xi. q. iij. mandamꝰ quando iubēt ōſtrui ne refri cent facū mēo riam. xv. q. i. mulier.

i Sciſma. ita magnū: ut iſti nouatiani qui nouam fecerī eccleſiam.

a Non fu rem. id eſt non inuaſo rem. furtū cri non cōmittiꝫ i re imobili: ut i ſti. de uſucap. §. quod aūt.

b Sicut vir. ad ulterare. id eſt dimittere.

c Adulteret. id eſt dimittat fornicantem.

cū eſau p̄matusꝰ ſuos ide pdidit: nec recipe poſtmodū potuit quod ſemel ceſſit. ℑDem.

Perditionē ſibi acqrūt: q ab ep̄is recedētes unitatē eccl̄ie ſcindūt.

OEnicꝰ q̄ ſit inſepabile unita tis ſacr̄m: ꝛ q̄ ſine ſpe ſint ꝛ pditionē ſibi maximā de indigna tione dei acqrant: q ſciſma facūt ꝛ relicto ep̄o aliū ſibi foꝛiſ pſeudo ep̄m ꝓſtituūt: declarat ſcriptura diuina in libris regum: ubi a tribu iuda ꝛ beniamin. x. tribꝰ ſciſſe ſt: ꝛ relicto rege ſuo alterū ſibi foꝛis ꝓſtituerūt. Et idignatꝰ ē ingt do minus oi ſemini iſrl̄ ꝛ demoluit eos. ꝛ dedit eos i direptōz: donec abiȷcēt eos a facie ſua: q̄ diſſipa tus ē iſrl̄ a domo dauid: ꝛ ꝓſtitue rūt ſibi regem hieroboā filium na bath. ℑndignatū eſſe dixit dñz ꝛ eos in pditione dediſſe: q̄ ab uni tate diſſipati alterū ſibi regē cōſti tuiſſent: ꝛ tāta indignatio dñi ex titit aduerſus illos: q ſciſma fece rūt: ut etiam cū hō dei ad hierobo am miſſus eēt: q ei peccata ſua ex pbꝛaret atq; ultionez futurā p̄di ceret: panē apud illos edē ꝛ aquā bibere uetareē. qō cū nō cuſtodiſ ſet: ꝛ ꝓtra p̄ceptū dñi p̄andiſſet ſtatim diuina cenſura pcuſſus ē: ut inde regrediēs ipetu ac moꝛſu leo nis in itinere necareē. ſed adhuc i euāgelio ſuo dominus maioꝛez in telligētie ſue lucē mānifeſtat: q̄ idē qui tūc ſe a tribu iuda ꝛ beniamin ſciderāt: ꝛ hieroſolymis relictis i ſamariā ſeceſſerant: inē pſeudo p pbetas ꝛ gētiles ꝓputareē. nā cū p̄imū diſcipulus in miſteriū ſalu tis mitteret: mādauit ꝛ dixit: ℑn uiam gentiū nō abieritis: ꝛ in ciui tatē ſamaritanoꝝ ne ītraueritis. Et ad iudeos p̄us mittēs gētiles adhuc p̄terire iubet. Addēdo aūt ꝛ ciuitatez ſamaritanoꝝ omitti: ubi erāt ſciſmatici: oñdit ſciſmati cos gentilibus adeq̄rī: ꝛ poſt pau ca: Q; uero eūdē quē nos deū pa trē eūdē filiū eūdē ſpñ ſcñ ꝛ noſ ſe dicūtur: nec hoc adiuuare tales pōt. Nā etiā chore dathan ꝛ abi ron cuz ſacerdote aaron ꝛ moyſe eūdē deū nouerāt pari lege ꝛ reli gione uiuētes: unū ꝛ uerū deū q colēdus atq; inuocādus fuerat iuo cabāt: tñ q: loci ſui miſteriū tranſ greſſi ꝛ ꝓtra aaron ſacerdotē qui ſacerdotiū legitimū dignatiōe dei atq; ordinatōe pfecerat: ſacrificā di ſibi lniam uēdicauerunt: diuini tus peuſſit penas ſtatiz p illicitis conatibꝰ pēderūt: nec potuerunt rata eē ꝛ pficē ſacrificia irreligio ſe ꝛ illicite ꝛ ꝓtra iuſ diuie diſpoſi tionis oblata. Thuribula quoq; ipſa in qbꝰ incenſuz illicite fuerat oblatū: ne in uſū decetero eēnt ſa cerdotibus: ſed potius indignati onis ꝛ ultiōis diuie memoriā coꝛ rigēdi poſteriſ exhiberēt: iuſſu do mini cōflata atq; in igne purgata in laminas ductiles ꝓducūt ꝛ af figunt altari: ſm q̄ logtur diuina ſcriptura. Demoriale' ingt filijs iſrahel ut nō accedat gſq; alienige na: q nō eſt ex ſemie aaron ipone re incenſū añ deuz: ut nō ſit ſicut choꝛe. Et tū illi ſciſma' nō fecerāt nec foꝛaſ egreſſi ꝓtra deū ſacerdo tes ipudēt atq; hoſtiliē rebellaue rāt: q nūc hi eccleſiā ſcidētes ꝛ cō tra pacē atq; unitatē chriſti rebel les cathedrā ſibi ꝓſtituere: ꝛ p̄ma tū aſſumere ꝛ baptizādi atq; offe rēdi lniam uēdicare conāt. ℑTē leo. iij. uernoni duci britanie.

Non eſt defendendus qui uiuen tis locum inuadit.

NOn furem ꝛ latronē: qualez giſlardū eē ſentimꝰ in nāneti ca ſede q uiuētis qō ñ licuit locū ñ timuit uſurpare: p cuiuſcūq; mu neris donis ultrad ebēs defēſare. ℑTē cuariſtꝰ papa oibꝰ ep̄is.

Nō lz ep̄o eccl̄iam ſuā dimittere

SIcut uir non debet adulterare uxorē ſuā: ita nec ep̄s eccl̄iaz ſuam. i. ut illam dimittat: ad quā fuit ſacratus: abſq; inceſtabili ne ceſſitate aut apoſtolica uel regula ri mutatōe: ut alteri ſe ābitꝰ cā cō iūgāt. Et ſicut uxoꝛi ñ lz dimittē uirū ſuū: ut alteri ſe uiuēte eo mr̄i monio ſocietꝫ: aut cū adulteretꝫ lz foꝛnicatꝫ ſit uirꝰ. ſz iuxta apl'm aut uiro ſuo debet recōciliari: aut manere inupta: ita eccl̄ie ñ licz dī mittere ep̄m ſuum aut ſe ab eo ſe gregare: ut alterū uiuēte eo accipi at: ſed aut ipſuz bēat aut inupta maneat. i. altez ep̄m ſuo uiuēte ñ accipiat: ne aut foꝛnicationis aut adultery crimē incurrat. Si uero adulterata fuerit. i. ſi ſe alteri iū xerit: aut ſup ſe alterū ep̄m addu xerit: aut eē fecerit uel deſideraue rit: p acerrimā pniaz aut ſuo recō ciliēt ep̄o: aut inupta pmaneat. Ep̄m uero oz oppoꝛtune ꝛ ipoꝛ tune atq; ſine intermiſſione eccle ſiam docē eāq; p̄udenē regere ꝛ amare: ut a uicijs ſe abſtineat ꝛ ſa lutē ꝓſeq; poſſit eternā: ꝛ illa cū tā ta reuerētia eiuſ doctrinā ſuſcipe deaz: eūq; amare ꝛ diligē: ut lega tū dei ꝛ p̄conē ueritatis. Hec bis auctoꝛitatibus patenē oñdit q ep̄o uiuēte alius ſupoꝛdinari ñ

d Fornicatus. vxoꝛ. poteſt dimittere virū ob fornicationē: ſicut vir vxoꝛem: quia non ad iparia iudicāt̄. x xxij. q. i. ſiquis vxoꝛē ſed nō p̄ eum dimit tere ut alij adhereat.

e Adulterata. ergo ec cleſia poteſt delinque re ꝛ etiam uniuerſitas ar. ff. de oꝛig. iu. l. ij. §. illud. ꝛ eſt contra illud ff. de dolo ſi ex dolo. ubi dicitur q̄ mūicepſ non poteſt facere do/ lum: ſupple de facili. Sed nunquid p̄t ec cleſia uel ciuitas excōi cari? dico q̄ nō: ut. xx iiij. q. iij. ſi habes. ſed maioꝛes de eccl̄ia poſ ſunt excommunicari: ut extra de ſimo. ueni ens. ꝛ. ff. de cōdi. ꝛ de mon. municipibus. ꝛ xlviij. di. comeſtatiōes Dico enī q̄ ſi eccleſia uel ciuitas poſſet excō municari: ſequeretur abſurditas. Nam om nibus illis mortuis ꝛ alijs ſubſtitutis eſt ea dem eccleſia: ergo ad huc eſſet excōmunica ta: ſi p̄ioꝛes canonici non petiſſent abſolu tionē. Adhuc de hoc notaui. xij. q. ij. epiſco pus qui.

f Et legatum. epiſco pus dicit̄ legatus dei ꝛ tamen eſt iudex oꝛ dinarius: vnde patet q̄ legatus pape eſt iu dex oꝛdinarius ut ꝓ conſul.

g-e Cce. ſed illud gre goꝛij. ſ. e. ſcripſit.

b Si vero. hoc habe tur in oꝛiginali: vnde hoc extractū eſt.

i Peticrit. ergo. nul li infimo dandus eſt coadiutoꝛ: niſi hoc pe tat. infra. e. qualiter. ꝛ c. q̄ſuis. ꝛ c. ſcripſit. ar contra extra de ec. edi. ad audientiā.

k Non aūt nouo. Sed ꝓtra: in nullius ꝑsona est omūtēdū qđ statuti generalibus ꝓincꝫ. lxi. di. miramur. sed illud nō fit ꝓpter vtilitatē ꝑsone sed eccl̄ie.

l Ēst nō succedēt. sic ergo vterqꝫ insolidū ē epūs. si. xxi. q. i. relatio. ⁊ vterqꝫ pōt hoiem p se soluere ⁊ ligare. ff. de admi. tu. si plures. ff. de exercito. l. i. §. fꝫ si plures. ⁊. ff. ō offi. pcōsul. l. i. Sed nunqd quē vn⁹ ligat: pōt alter absolue: ⁊ uidetur qꝫ nō: qꝛ pares sūt. vñ videt qꝫ sñia ꝑ reo teneat. ff. de re iudi. inē pares. Itē si sit ferāt ꝓrias sñias: cui⁹ sñia tenebit? uidet qꝫ mutuo se impediāt. ff. ō vsufru. quotiēs. ⁊ hec forte vera sūt vbi simł administrant. Sed hic forte ualeriꝰ cessit administrationē augustio quia facili⁹ expedit ad ministratio ꝑ vnuꝫ q̄s ꝑ plures. ff. de admi. tu. l. iij. §. vlt. uel dic qꝫ fꝫ vterqꝫ hēat dñium ⁊ iurisdictionē insolidū tñ unus sine altero nō pōt iudicare ad instar pluriū iudicū: ut. ij. q. vi. §. diffinitiua. ver. si plures. ex ō offi. dele. q̄suis. ⁊. c. cāꝫ. Itē nūquid eodē mō possūt ee duo apłici: ar. qꝫ fi. ē. e. factus. Et dñs tantuꝫ vnū ꝓstituit. xxiij q. i. loquitur. ⁊. c. quamꝫ. Ꝫ qđ dispēsari nō potest. xxv. q. i. sunt quidam. Preterea qꝛ vna est ecclesia catholica ⁊ vnum caput: ⁊ tamen plures ꝓpatores fuisse legim⁹. xxi. di. nūc aūt sed hoc nō est ita: quia offenderet illa regula vnā sanctā catholicaꝫ ⁊c. xxiij. di. qui epūs. Item nūqd papa pōt renūciare. nazmarcellus renūciauit. xxi. di. nūc autem. ⁊ clemens papa post lūnum ⁊ cletum iterum recepit cathedraꝫ. viij. q. i. si petrus.

m Accederet. videt tamē qꝫ augustinus in administratōe fuit minoꝛ. xl. di. ante omnia in fi. Quia ut videtur in causa necessitatis erit unus epūs vicari⁹ alterius: ne sit ibi mōstrū habens duo capita: extra de offi. iudi. oꝛ. qñ in plerisqꝫ.

n Qđlit. quadrigenio. q̄driēnium. n. dat ut possit abesse causa curatiōis: ſꝫ annus dat ei tñ ad expediendum: si possit celebrare. ē. xxxiij. di. cōiter. uel etiam. xxx. dies. ut. i. q. ij. c. vlt. potius debuisset iste epūs fugisse romam ꝑ sanitate recupanda sicut cōis filius: ut. xxiij. di. cōis. ⁊ est hic ar. qꝫ rome est sanum mozari.

o Datis. ergo i scriptis faciēda ē renūciatio alias nō tenet. ē. e. q. §. vlt. io. quod falsū ē cū esset solo facto potest aliqs renūciare: ut extra de ap. solicitudinez: ⁊ extra de bis que fi. a ma. p. ca. exoꝛe. ⁊ etiaꝫ solis verbis: ut C. ō pac. p⁹ q̄s

p Cōpulsi. absolute ponitur ille nominatiuus ⁊ non habet verbū.

q Eptatbica. eptatbicuꝫ ab epta dicit qđ ē vij. ⁊ theca qđ ē repositio. vñ eptatbicū. i. repositio. vij. librorum. ō. dis. lxix. hic etiā v. libri moysi ⁊ liber iosue ⁊ liber iudicum ibi cōtinent.

r Decreti. ingbus testetur de examinatione ⁊ vita electi lxi. di. catinen sis.

a Qđlitis triste. data petitione tpe infirmitatis non tempore furoris. naz tunc non teneret renūciatio xvij. q. ij. gonsaldus.

b Fateamur. iste egtate suadente licꝫ ius deficiat cogit renūciare: cuꝫ alijs in hoc ꝑ sit ⁊ sibi nō noceat: ut. ar. ff. de aqua plu. ar. in fūma. §. idē uarrus. ⁊. ff. loca. sigo domū

c Mistrent sed ꝑ crimine remoto nō ministrant supꝛ qꝛ male meriti publica debēt egestate laborare: ut. ff. ō positi bōa fides.

pōt: nec ēt ꝑ eꝛ egritudie. Ꝫ illō gregoꝛij intelligendū est qñ ille qui egrotat: aliū sibi substitui non rogat. Cetexꝫ qñ aliqs ul̄ senectute uel infirmitate grauat⁹ suscepturꝫ officiū mistrare nō ualet: si aliū sibi substitui petierit: rōnabiliter fieri pōt. Unde i eodē capło seqꝫ Sł uō idē Iohānes fortasse ꝑ molestia sua petierit: ut ab epi honore debeat uacare eo petitionē scripto dāte ꝓcedēdū ē: aliē id facere non ualem⁹. Hinc etiā beat⁹ augustinus epūs suo nōdū defūcto ſꝫ senectute grauato cathedrā epālē suscepit. Unde in epła paulini ad romanos legitur.

Augustin⁹ ū tā successit q̄s accessit

Non⁹ aūt hoc tñ scripsim⁹ gratulandū: qꝫ epātū augustinus accepit: ſꝫ qꝫ hāc curaꝫ dei gra meruēit aphricana eccła: ut uerba celestia augustini oꝛe ꝓcipet: qui ad maioꝛē dñici mūeris grām nouo moꝛe ꝓuect⁹: ita cōsecrat⁹ est: ut nō succedēt in cathedra epō: ſꝫ accederet⁹. Nā icolumi ualerio hyponensis ecclesie epō coepus augustin⁹ est. Unde idē ꝑbat auctē beati gregoꝛij: q arimīnēsi epō doloꝛe capitis laboranti alterꝫ surrogauit: ita scribens in regiſtro suo capitulo. cc. xxxviij.

Episcopo grauato infirmitate alius surrogari potest.

Qđlit⁹ oꝛdinati a nobis sacerdotis coꝛporis: qꝛ notū est impediēte molestia arimīnēsis eccła pastoꝛali hactenus ac sacerdotali sit regimine destituta: dudū fraternitas uestra cognouit: quē duduꝫ habitatoꝛum loci illi⁹ p̄cibus moti sepius hoꝛtati sumus: ut si ō eadeꝫ capitis qua tenebat molestia melioꝛatū se esse sentiret: ad suaꝫ auxiliāte deo reuerteret eccl̄iam: qui datis⁹ iducijs in hoc quadriennio expectat. quē dū cleri uel ciuium huc uenientiū nosqꝫ p̄cibus arguentiū instātius hoꝛtaremur: ut si ualeret cū eis auxiliante deo remearet: datis scriptis supplicationē nos petijt: ut qꝛ ad eiusdē eccl̄ie regimē ul̄ susceptū officiū ꝑ cadeꝫ q̄ detinebat molestie assurgere nullaten⁹ posset: eccl̄ie ipi epūs oꝛdinare deberem⁹. unde quia cū ctaꝫ eccl̄iaꝫ inūcta cura solicitudinis nos ꝓstringit: ne diuti⁹ gregi fideliū desit pastoꝛal̄ custodie: illoqꝫ p̄cibus ⁊ hui⁹ ex sui ipossibilitate renūciatione cōpulsi: uisum est nobis eidē arimīnēsi eccl̄e debere epūm oꝛdinari: ⁊ datis ex moze ꝓceptis clerū plebēqꝫ eiusdē eccl̄ie nō destitim⁹ admouere: q̄tenus ad eligendū sibi antistitē consoꝛdi ꝓuisione ꝓcurrant. Hoꝛtamur ergo ut fraternitas uŕa cū quē uno ꝓsensu oēs elegerit: sicut ⁊ ipi a nobis popoſcisse noscūt: ad se faciat euocari: quez cauta ex oībus examinatiōe discutite: ⁊ si in eo q̄ i textu eptatbicī ꝓtinenť: mime domino opitulāte fuerit repta: atqꝫ fideliū ꝑsonarū relatiōe eꝛ quoqꝫ uita nobis placuerit: ad nos eum cū decretī uestri pagina additaqꝫ testificationis epła destinate: quatenus eiusdem a nobis eccl̄ie dño disponēte ꝓsecret antistes. Tē ex eodē. c. cc. xliij. ad eleutheriuꝫ episcopum.

De eodē.

Qđlauis sit triste nobis ualdeq̄ logmur: atqꝫ fraena nos cōpassio potius arguat: q̄ aliquid de auditis diffinire ꝓmittat: susceptī tñ solicitudo reguminis coꝛ nostrū instāti pulsat aculeo magna nos eccl̄ijs cura ꝓspicere: ne qua earū possit utilitas depire. Peruenit igit̄ ad nos qbusdā referēt⁹ quēdā epm ita passionē capitis incurrisse: ut qđ mente alienata agē soleat: gemitus ⁊ fletus audire sit ne ergo lāguente pastoꝛe grex qđ absit insidiatoꝛis laniādus dentibus exponat: uel eccl̄ie ipsius utilitates depereāt: cauta nos necesse est ꝓuisiōe tractare. ⁊ iō qꝛ uiuentem epm ab officio suo necessitas infirmitatis nō crimē abducit: alium loce ei⁹ nisi recusāte eo nulla sinit ratio oꝛdinari. Ꝫ si inēual la egritudinis hre ē solit⁹: ipse data petitiōe nō se ulteri⁹ ad hoc ministeriū subuertēte infirmitate posse fateat⁹ assurgere: ⁊ alitū loco suo expectat oꝛdinandum. quo facto oiuꝫ solēnit̄ electiōe alt̄ qui dign⁹ fuerit epūs oꝛdinet. sic tñ ut quousqꝫ eundeꝫ epm in hoc seculo uita tenuerit: sūptus ei debiti de eadē eccl̄ia mistrēt⁹. Ceniuero si nullo tpe ad sane mētis redit officiuꝫ ꝑsona fidelis ac ꝓbabilis uite est

d Eligenda. ar.ꝯ 8.dis.lxx ix. siqs papa. t ex de pact. accepim⁹.t ex de ꝓcel.p.t.ec nō va.nulla.sz oia illa ꝓinēt ius cōe.ul' dic q̄ ille fuit ele⁹ sub tali con ditiōe:nisi sup stes ꝓualuerit t tūc eo conua lescente irritat electio eo mor tuo deinde cō firmat:ar.j.e. pastoral'lxi.di studij.extra 8 elec. cū ꝛra.lx xxv.di. flo:ēti nū.t ē si. C.8 cur.fur.cū ali is.qdā dicūt: q̄ mō tāq̄ ad ministrator eli git:sz eo mor tuo in epm.

e Illud. ne aūt alios.j.xxi.q. ij.sic.ꝯ sed di cas talez ee co adiutorē ul' so ciū ñ platū.ul' log de eccle sijs connēxa libus:uel qñ sufficiūt facul tates:sic.xciij. di. diaconi. t de cōse.di.i.c. hoc quoq̄.t c.epōs deo.

f Elisus.per hoc dicūt qui dam log de in firmo.qō falsū est:qz infirm⁹ nisi ꝓualuerit nō celebrabit. j.e.q.ij.i lrīa.

g Ibi soluā nant'.ine iex pleta remane ant.

h Sel pbro. b. pbr q̄ pōt supplē missaz ab epō inchoa tam:ar.hic.t xxv.di.c.i.vbi dicit q̄ archi ꝓsbyter sup plet defectum absentis epi i cantādo.sz ꝯ j.de cō.di. ij.c vlti.sed dic q̄ nouā missaz ñ pōt icipe sz pō tē posset ꝓsū

eligenda'que ad regimen ecclesie idōea possit existere atq̄ de aiaꝝ utilitate cogitare ingetos sub di scipline uinculo ꝓstringere:eccl'ia sticaꝝ rerū curā gerere:t maturū atq̄ efficacē se in oibus exhibere: qui ēt epō q̄ nunc egrotat supstes loco ei⁹ debeat ꝓsecrari. Eē aūt huiusemōi passiōib⁹ sacerdotib⁹ subito occupatis ceptū officiū in expletū remaneat:institutuz ē:ut sacerdos siue psallens siue sacrifi cās alios secū hēat:q̄ si huiusmōi casus inueniat:icboata misteria pficē ualeāt. Ade i tol'.cō.xi.

Quisq̄ sacrificans sacerdotem si bi uicinū habeat:q̄ cepta sacra ex pleat:si ei aliq̄ necessitas igruerit

Illud'diuini oraculi mēte sin guli precauentes quo scribit: ue soli qui cuz ceciderit non habz subleuantem:sūmope nobis uerē dum est t cauendum ne horis illi us atq̄ tēporib⁹:in q̄bus domio psallit' ul' sacrificat' unicuiq̄ diui nis singularit' officijs insistēti pni ciosa passio uel corporis q̄libet in ualitudo occurrat:q̄ aut corp⁹ sbi to obrui faciat:aut mentez aliena tiōe uel terrore cōfūdat.huiusmo di ergo casib⁹ pcauētes necessariū duxim⁹ instituere:ut ubi tēporis t loci siue cleri copia suffragat':ha beat q̄s illic canens deo atq̄ sa crificās post se uicini solaminis ad iutorez:ut si aliquo casu ille q̄ iple turus officia accedit turbat⁹ fuēit uel ad terrā elisus': a tergo semp habeat q̄ eius uicē exequat' itrepi dus.Sed si hoc sacrificāti frequē ter acciderit tūc omnimode ab ob latōe,phibeat'. Tē ex cō.tol'.vij

Si sacerdos necessitate ꝓoccupa tus fuerit:cepta sacramenta p̄ alium explicentur.

Nibil' ꝓtra ordinis statutuz te meritatis ausu psumat': neq̄ illa quē summa ueneratiōe cēnsēt: ulla pstruptiōe soluāt':cū ad hoc tā tum iussa fieri sūt:ut nō interrupta noscāt':ne lāguoris,puctu roboze salutis natura puct'.nō ergo solū fragilitati ꝓsulit' hūane:sed etiaz sacris misteriorz dei ꝓuidet' solici tudine.cēsuim⁹ igit' ꝓuenire debē: ut cū a sacerdotib⁹ missarū tpe sa cra mysteria ꝓsecrant':si egritudi nis accidat cuiuslibet euētus:quo ceptū neḡat ꝓsecratiōis explē my steriū:sit libez epō uel' pbro alteri: ꝓsecratione exeq̄ cepti officij.non eni aliud ad supplemētū initiatis mysterijs ꝓuenit:q̄z ut aut icipien tis aut subseqntis bñdictiōe sint

cōpleta sacerdotis:qz nec pfecta uideri possint:nisi pfectōis ordie cōpleant'.cum.n.simus oēs unū in christo:nihil ꝓtrariū psonaruz diuersitas formet:ubi efficaciam ,pspitatis unitas fidei repsentat: qō ēt ꝓsultū cūcti ordis clerici in diuiduā sibi cē nō ambigāt:sed ut premissū est pcedētib⁹ libenē alij ,p cōplemēto succedāt.non tñ qō nature lāguoris cā cōsulit':in pstū ptiōis pniciē ꝓuertat'.nullus post cibuz potūq̄ quēlibet minimū sū ptū missas facere psumat.nullus absq̄ puētu patētis molestie mini ster uel sacerdos cū cepit: ipfecta officia psumat oio reliquere. Si qs aūt temerarie hoc psūpserit: excōicatiōis sentētiam sustinebit

Cce q̄ epō petēte pcib⁹ ēt ppli ifirmitate grauato ali⁹ possit iur rogari patenē mōstrat'.senectute aūt grauato nō successor sed coad iutor dari debet:q̄ ei decedēti i lo cū regimis succedat.hinc augusti nus dicit' accessisse non successisse hyponēsiū epō Hinc ēt zachari as papa scribit bonifacio magūti no archiepo.

Senectute grauato coadiutor est dandus:qui morienti succedat.

Petisti' ut cū nostro cōsulto,p supueniēte tibi senectute atq̄ corporis imbecillitate si poteris i uenire aliū in eadē sede in qua pre es:,p tua psona debeas collocare nos uero adiutore deo cōsiliū pre bem⁹ tue sanctitati:ut,p salute aia rum rationabiliū fautore christo sedē quā obtines magūtine eccl'ie nequaq̄ relinquat'.Sin uero dñs dederit iuxta petitionē tuā hoiem pfectū:q̄ possit solicitudinē habē t curā ,p salute aiarū:,p tui psona ordinabis illū epm:eritq̄ in euan gelio tibi credito t ministerio dei christi portādo in oi loco regrens t ꝓfortās eccl'iaz dei. Itē si eūdē diuina uoluerit clemētia tua post diez trāsitus supesse:si eū aptū co gnoueris:t in tua uolūtate fuerit diffinitū:ea horaq̄ te de pñti secu lo migraturū cognoueris: presen tibus cētis tibi successorē designa ut huc ueniat ordinād⁹.hoc nulli ꝓcedi alij patimur:qō tibi charita te cogēte largiri cēsuim Idē:de eo aūt quē tibi successorez ꝓstituē dixisti:ut te uiuēte in tuo loco eli gat' epūs:hoc nulla rōne ꝓcedi pa timur:qz ꝓtra omnē eccl'iasticaz regulā uel statuta patrū esse mon strat'.sed uolum⁹ ut ministret tibi t sit in euangelio christi adiutor.

mare.Incipiat ḡ vn⁹ vbi alē destitit:nisi sit ofo cepta tūc eā alē rē incipiat.Silr vbi de ficit i sacro altaris alē id i principio icipiat. Idē dic in baptismo: ut alē de nouo id rein cipiat:qz hec sūt sacra mentis.De ordinati one idē credo.xxij.di quoz.ūdā.silē index i cipiet vbi alter termi nat. ff.de iudi. edicta. Sz nunqd prālsus po test supplere:nō. Itez vsq̄ ad nonam tñ fit hec suppletio.sed ma tutinis t vespis nō ex pletis vsq̄ ad qō tps possit fieri suppletio dubitat'.sz dico q̄ qñ cunq̄ expleri pōt ab alio.De sacerdote qd dices q̄ dū venit ad cō fectionē memor ē mor talis peccati?dico q̄ p ficere debet:sz peccet ꝓficiendo:ex de cele. mis.ō bone. Itē ē ḡ ar. q̄ duo ipfecta faciunt vnū pfectuz:sic.iij.q. iij.itē in criali.§.sepe. de pe.di.i.tres sūt.C. de dona.sancim⁹.i fi. xvi.q.iij.§.pōt.ar.ꝯ.x xiij.di.quoz.ūdā.t.C. q nu.m.l.i.

c Cōpleāt'.Ar.nihil credas actū cē.si.xxx vij.di.q̄ epis.xxiij.di quoz.ūdā. Itē ex eo q̄ dicit ordine.ē ar.q̄ oz do turbat⁹ irritat fem̄ ut.lxi.dis.miramur.t lxviij.di. sic.qō vez ē de ordine q̄ est de sub stantia rei.

d Missaa.prālso nō sz celebrare missā:ut h t ō cō.di.ij.ligdo.nec baptizare nec signa. ex de cō.di.v.ieiunij.sz ē forte abrogatū id qō ē.j.ō cō.di.i.sacra.vbi dr q̄ in cena dñi prāl sus pōt celebrare.t in tellige si eodē die prā sus ē ut dies a media nocte incipiat.t ēt si āte mediū noctis comedēt t adhuc sētiret eructa tiones:qz nōdū ē ab⁹ digest⁹:t q̄sdiu sēniet cibū abstinebit.j.ō.cō di.ij.mīb⁹.medicinam forte pōt sumē:qz illa si ꝓuerat' it alīta:ut ff.de penu.leg.l.nō oē qō ñ credo.sz nec aq̄m calidā pōt sumē:ut ex

e Pcele.mis.ex pte Cristi.pūnbus.

viij.q.i.c.ij.⁊.sed istud est dispēsatio.⁊ habes hic q̄ licz papa det aligbus potestatē eligēdi:tñ alio ꝓ ꝓsensus est regrēdus:sic.xxi.di.in nouo.viii.q.i.lz.⁊.ff.de ritu nup.generali.

f Distret.⁊ ita iste epūs erit vicarij⁹ bui⁹ archiepi:ut ex de offi.iudi.ordi. quoniam in plerisq̄.

g Q Elia frat.simplicitate.ō.di.xxxix.petrus.⁊:sed illud de ordinādo .tñ iste affectare ñ debuit id in quo scinit aut scire potuit ifirmitatē suam alij dānosaz.ff.ad l.aq̄l.idē iuris.in fi.

b Cōstituti.ꝓximum nomē.Primo.ō.di.viij.q̄.⁊.nl̄ alit huic obediūt in spūalib⁹:coadiutori in tpalib⁹.viij.q.i.si petrus.

i Obedientiā.ar.q̄si epūs ꝓcipit alicui ꝓ utilitate ecclie ire romam q̄ illud teneť facē.xvi q.i.nos autem.

k Reperēdis.ergo q̄ administrat res ecclesie pōt agē⁊ ꝓcūrari:ut ex de rescrip.edoceri.

l Aud vo cypani.ō.e.factus.⁊.c.nouatianus.

m Euaristi.ō.e.sicut vir.

n a Obitionis.Ad huc enūerat gratian⁹ cās:ꝓp quas fiūt mutatōes.⁊ quare clericus amittit ecclīam suam. Sñt aūt.v.cās mutationū.s.cā leuitatis:cupiditatis:necitatis:utilitatis:⁊ hūilitat.Luz cā necessitatis trāsit necessitate cessante recuperat ecclīaz:ut.j.e.pastoral.Lū cā cupiditatis trāsit:vtraq̄z caret ut.j.e.cos.⁊.c.siqs epūs sed tñ ecclia pōt eū repetere:ut.j.e.c.i.⁊ cogiť tūc redire:ut.j.e.si qs vo. In cā leuitatis ē vis aliquāta. b.dicit q̄ idē sit i cā leuitatis qō in cā ābitiōis:q̄.s. sine admōitiōe pōt p̄uari si ex cā leuitatis adhesit alij:nisi ecclia velit eū repetē.si aūt ñ adhesit: aut ecclia bz eū ꝓ derelicto aut nō. si bz:puta si ꝓbat mōitiōnū ul'fit miles:tūc pōt p̄uari. Item fz.b.si defuerit p tres septimanas ul' duos mēses ⁊ sine iusta cā ⁊ absq̄z lnia plati ē ⁊studio ul'i pegrinatōe. In his oib⁹ sine admōitiōe pōt p̄uari ut dic.honestū tñ ē ut admoneat:ut.j.e siqs pbr̄.⁊.c.siqs i clero.⁊ ex de coha.cle.⁊ mu.c.si qs̄z.verū credo q̄ sp̄ primo admonēd⁹ ē:ut ex de ap.pucit.Et ter admonēd⁹ ē:ut ex de sen.ex.i audiētia. Item ar.ad b.j.e.pucnit.ex de cle.ñ resi.ex pte.⁊ ex e.ex tue. Nec u.de facili credēdū ē aliquē hre ecclīaz suā ꝓ derelicto:ex de renūc.sup b nec enī ex sola absēcia ꝓsumit hre ecclīam ꝓ derelicto:cū pōt qs ex iusta cā abeē:ut ex ut lite ñ ꝓsc.q̄ñ frequēt.si aūt ñ inuenť:fiat ꝓut dr̄ i illa dere. ex tue. De vtilitate pz:q̄ cā vtilitatis trāsire pōt ad aliā ecclīam auctē ma

nimis enī reprehensibile manifestū ē:ut te uiuēte tibi alium substituamus.sz hoc cōmonem⁹ : ut ozare nō cessēs:ut tibi deus illū successorem ꝓcedat:q̄ ei possit eē placabilis:⁊ ppl'm irreprehensibiliť regere ualeat. Item pelagi⁹ papa clero narniensi.

Nō successor sed coadiutor epūs uiuenti datur.

Q Elia⁹ frat⁹ ⁊ coepūs noster iohānes ecclīastice utilitatis studio suadēte ⁊ nature sue simplicitate laudabili cōsideratiōe tractata:ob hoc q̄ se in gerēda p̄monij cura gubernādi uel i disciplina ecclesiastica ꝓseruāda mime fatetur idoneū:ꝓstituť pbr̄i ad hec explēda sibi exposcit adhiberi ꝓsonam ut ea q̄ sūt necessaria cōpetenti disponēte solicitudine nihil indecēs fieri vel iutile pmittat. Jōq̄ p̄uti uobis iussione p̄cipimus:ut seruata p̄mo loco epi mēorato reuerentia:quā uos ꝓuenit iculpabiliter exhibē: in oib⁹ q̄ ad diuini cultus obsequiū ptinēt:ul'q̄ ecclīastice utilitatis pagere cura suaserit: p̄rebeatis obedientiā ꝓstituto cōpetentez:ut in nullo dispositiōib⁹ eius spū ꝓtumaci resultātes:imo cōpetēti uigilātie uře studio:q̄ ꝓ ecclīastica utilitate gerēda ille cōstitut⁹ monuerit adiplētes:ut his ita dispositis ⁊ ꝓsueta nobis stipēdia ministrēť:⁊ q̄cūq̄s in p̄fate eccl'e p̄monio uel de reb⁹ ad eā ptinētibus repetēdis'sť necessaria:cōpleanť. Item ⁊ lud uō cypani de hereticis itelligēdū ē:q̄ catholicoz ecclesias sibi usurpare ꝓtēdūt. Item ⁊ lō uō euaristi⁹ pape tūc itelligēdū ē: q̄ñ nec iculpabilis necessitas ꝓsecutoz ualet:nec apl'ica aut regularis mutatio:sz ābitio sola epūm de ecclīa ad ecclīaz trāsire cogit. Etñ cū in p̄ncipio sui capli dicēt:epūs

ñ dz dimittē ecclīaz suā : subsequēnter adiūxit:absq̄ iculpabili necessitate aut apl'ica uel regulari mutatiōe:⁊ alteri se ābitus cā cōiūgere

A Obitiōis⁹ enī cā q̄cūq̄ ecclesie sue mediocritate despecta ad maiorē ecclīaz trāsire uoluerit:dz reuocari ad ꝓp̄am. Q si redire cōtēpserit:careat aliena ⁊ ꝓp̄a. Ita de in niceno ꝓcilio legiť.

Epūs uel q̄libet cleric⁹ relicta sua ecclīa non debet ad aliā transire.

N On⁹ oz epūm uel reliquos ordines de ciuitate ad ciuitatē migrare:ñ epūs ñ pbr̄ ñ diacon⁹ transeat. Siqs aūt p⁹ diffinitionē sanctī ⁊ magni ꝓcilij tale q̄d agē tētauerit:⁊ se huiusmōi negocio mancipauerit:hoc factū ꝓtinus i irritū ducať:⁊ ecclie restituat⁹:cui⁹ fuit epūs aut pbr̄ aut diacon⁹ ordinat⁹ Item greg.ātēuo subdiacono.

In monasterio deputetur epūs q̄ in ecclīa sua residere contemnit.

P Eruenit⁹ ad nos pigmentū a malficane ciuitatis epūm in ecclīa residē ñ eē ꝓtentū:sz forti p diuersa loca uagari. Jccirco hac tibi auctē p̄cipim⁹:q̄ten⁹ hoc decetero facē ñ p̄sumat:sz i ecclīa sua sacerdotali more resideat : quē si forte ñ emēdare p⁹ tuā inēmiatiōnē cognoueris:i mōasteriū eū deputare⁹ ⁊ nob modis oib⁹ curabis indicare : ut q̄d facē debeas :nra itez p̄ceptiōe cognoscas. Item ex ꝓcilio carthaginēsi.v.

Epūs nulli ꝓcedit ꝓncipalē cathedram relinquere:⁊ ad aliam ecclesiam se conferre.

P Lacuit⁹ ut nemini sit facultas relicta p̄rincipali cathedra ad aliquā ecclīam i⁹ diocesi ꝓstitutā se ꝓferre:ul'in re ꝓp̄a diuti⁹ q̄s oz cōstitutū curā ul'frequētatiōez ꝓp̄e cathedre negligē. Item ex eodē.

annū:ut in aut̄.quō oportet epōs.§.illud.

d Interminationē.ergo admonēdus est.

e Deputare.hic subdit⁹ suspēdit suū p̄latū:sic.lxxiij.di.bonorātus.hoc ēt laicus posset.xxxij.di.§.verū.⁊ femina.ut.ij.q.v.mēnam.Sed certe i hoc nō erat subditus:q̄ faciebat hoc ex delegatione dñi pape.idem est de alijs.

f Facere.ar.q̄ si papa mandat alicui ut excōicet aliquem:idē nō pōt eum absoluere:ut ar.xxvij.q.i.si homo.

g P Lacuit.relicta.cleric⁹ icōsulto epūs nō pōt dimittē ecclīam suā:ex de renū.admonet.⁊ si trāsit de una ecclīa ad aliam

tionis:ut.j.e.mutatiōes. Item si cā hūilitatis trāsit ad mōasteriū:nō pōt eā repetere:ut.j.e.hoc nequaq̄s.alio mō ēt ꝓsueuerūt q̄daz distinguere:ut inuenies in illa glosa cum quis.

n a Obitiōis.Lū q̄s sine lnia plati recedit de ecclīa:sigdē ex cā necessitat':adhuc eā retinet:ut.ō.e.p̄tiū.si ex cā uolūtaria pdit eā xxi. q. ij. siqs tā trāslat⁹.Si aūt ex utili cā recedat:ñ perdit eā : sz p̄uiť alio mō a iudice:de ꝓ.di.v.ñ oz.⁊.xxi.di.clerici⁹ . Sz si accedit ad aliam ecclīaz videt re nūciare p̄me: ut ex de renū. ex lris.in fi.ex de p̄bē.ō mutta.⁊ de ꝓcēs.p̄ben.lrās.in fi. ꝓp̄ter ñ eū si vult repetē potest.j.e.nō oz. Si ár p̄lat⁹ p tres septimanas abest: p trieni um suspēdit.j. e.siqs i clero. Si p duos ñ ses p̄uat eccla ō.e.p̄tiū. Si p.v.annos de pōť:ex de cle ñ resi.c.ij. prelat⁹ vo si dicēs⁹ solēnib⁹ defuerit p̄uiť.j.siqs in clero.imo ⁊ clericus si una hora defuerit. xcij.dis.c.vlti. vbi deponit.

a n On oz hoc.c. respicit p̄mā partem.

b Restimat ecclīe. si ecclia eū repetit.j.e. siqs epūs:⁊ tūc cogiť ꝑdire:ut j.e.siq vero.

c P Eruēit episcopū. Epūs ad plus ſm inra canōica p sex mēses abeat: ut ex de cle. ñ resi.ex tue.au ct.auticatū dat

ō codē epatu: ibi sufficit tacitus plēsus epi: qz tacit⁹ dissensus dissolvit mīmonīū carnale: ut. xxxiij. q. v. q vxorē. Sz si trāsfert se ad aliā diocesim: tūc ēsi liberat a patria potq̄ ñ pōt fieri nisi ex psilio plensu epi. C. de eman. li. Liij. z expīsse dr. lxxi. di. c. i. z. xix. q. ij. c. i.

b Jn diocesi nisi cā visitādi ut. x. q. i. placuit. seruato qō dr. j. de cō. di. iij. epūs.

i Propie. Nō q̄ platus nō dz ꝓponere suā vtilitatē vtilitati eccle: z si in hoc passa sit ecclia dānz illud relaret. xij. q. iij. quicūq̄.

k c Onstitutū ē Curaz dz bfe visitator in ele ctiōe. z iō ꝓhibetur eligi: ne possit malignari. sicut tntor ꝓ būbet ducē pupillā añ reddita rōcinia: ne possit malignari. C. de inēdi. ma. si tntor. sic nec creditor li cet sibi pignꝰ adijcē. C. qui bonis cedere pos. l. in tantū Jtez visitator ñ dz sibi bonorē assumere. v iij. q. i. in scriptis. z sic rōe officij aliqd ꝓ bēbet: ut. x. q. ij. hoc ius por rectū. z. ff. dō z ben. empt. si in ēptōe. §. tntor z est z regulā illā: q nulli dz suū officiū cē dānosū: ex de fideiuss. quenit ff. de fur. si ser uus cōis. Jste visitator mor tuo epo ꝓstituitur: z iste debz admonē cleri cos ut eligant futu z epm: ut lxi. di. obitū. z c. catinensis. z si plures eligā tur pōt exami nare qs sit me lior: ut. lxxxv. di. florētinum Jtez custodit

Intercessori cathedrā cui datus est tenere nō licet.

QOnstitutū ē: ut nulli intercessori sit licitū cathedrā cui intercessor datꝰ est: quibuslibet ꝓlozꝫ studijs z seditōibꝰ retinē: sz dare operā: ut intra ānū eisdē epm puideat q̄ si neglexerit: ānо expleto intercessori alīꝰ tribuat. Tē ex eodē.

Excōicent clerici: q relicta sua ecclesia ad eam redire noluerint.

SJquiꝰ uero sine respectu dei agētes z timorē dei ante oculos nō habētes neq̄ ecclīastica statuta custodiētes recesserint ab ecclesia sua: siue pbr siue diaconꝰ uel in quocūq̄ ecclīastico ordine positi fuerint: nō debēt suscipi i ecclesia: sed oi necessitate cogantur: utꝰ redeāt ad ecclīam suaz. q̄ si pmanserint: excōicari oz eos. Tez ex cōcilio anthioceno. De codē.

SJquisꝰ pbr uel diaconꝰ uel q libet clericus deserta ecclesia sua ad aliā transeūdū esse crediderit: z ibi paulati tentet quo migrauerit ꝑpetuo manere: ulteriꝰ ministrare nō dz: ꝑsertim si ab epo suo ad reuertendū fuerit exhortatus Q si post euocationez sui epi non obedierit: sed iobediēs pseuerauerit: omnimodo ab officio suo ꝺponi debē: nec aliqñ spē restitutiōis habere decernimus. Si uero propter hāc culpa depositū aliꝰ epūs suscepit: z ipse a cōi synodo penā merebit increpatiōis tanq̄ ecclīastica iura dissoluēs. Tē ex eod

Non licet episcopo ecclesiam suā relinquere: z ad aliam transire.

EPiscopū de diocesi ad diocesim nō debere trāsire: neq̄ si seipm ingesserit: neq̄ si a pplis fuerit violēter attractus: neq̄ si ēt hoc ei ab epis suadet. manē cū āt debē in ecclesia dei: quā ab initio sortitus est: z nō ab ea alibi demigrare fm regulā super hoc olim a pribus ꝓstitutā decernim⁹. Tē ex ꝓci. chalcedonēsi. De codē.

PRopterꝰ eos epos z clericos q de ciuitate ad ciuitatē trāsierunt placuit diffinitōes datas a sanctis pribꝰ hr̄e ꝓpaz firmitatem. Tē ex cōci. carthaginēsi. iij.

l Est intra annum. ā. lxiij. di. obeuntibus.

m SJqui vo cogant. simile. ff. de decur. l. i.

n Est redeat. si ecclia vult eos repetē: ipe tñ ñ pōt: ex de renūc. q in dubijs. xxxii. q. i. de benedicto. sic. xxxiij. q. v. mulier. Sed nōne hodie ipso iure perdit paiorem ecclesiam: ut extra de præben. de multa? Rñ. perdit q̄z tū ad se: sed non q̄ztum ad paiorez pertinet.

Aliene plebes ab epo ñ usurpent

PLacuit ut a nullo epo usurpētur plebes aliene: nec aliquis epoꝝ supgrediat in diocesi collegā suū. Tē anacletus papa.

Alienos clericos ordinare z altaria consecrare epo nō licet.

EPiscopus in diocesi aliena ad alienos clericos ordinandos uel ꝓsecrāda altaria irruere ñ debet. Q. si fecerit: amotis his quos ordinauit: altaris tantū cōsecratiōe manēte transgressor canonū annoꝰ a missarū celebritate cessabit. Tē ex ꝓci. agathensi.

Diebus solēnibus clericus ecclesie siue decesse non debet.

SJqsꝰ in clero constitutus ab ecclīa sua diebꝰ solēnibusꝰ defuerit. i. natiuitate dñi epiphania pascha uel pētecosten: dū potiꝰ secularibus lucris studet q̄z seruitio dei parere: ꝓuēit ut triēnio a cōione suspendat. similiter diaconus utꝰ pbr si pꝰ tres hebdomadas ab ecclesia sua defuerit: huic damnationi succūbat. Tē biariꝰ papa.

Remouēdus ē epūs ab ecclīa cui irrepserit: z ad suā cogēdꝰ ē redire.

REmotoꝰ ab ecclīa barchinone si atq̄ ad suam remisso ireno epo sedatis per sacerdotalem modestiā uolūtatibus: que p ignorantiaz ecclīasticaz legū deliderāt qō nō licet obtinē: talis ꝓtinꝰ de clero ꝓpo z barchinonēsibꝰ ordinet epūs: qualem te pcipue frat⁹ asconi oporteat eligē z deceat ꝓsecrare: ne si forte aliter factū sit: ñ sine obiurgatiōe maxie in tui nois redundat nr̄a ꝑceptio: qō in iuriā dei a quo spāliē sacerdotaliū est gratia dignitatū didicerimꝰ admissum. Tē leo epūs urbis rome anastasio thessalonicēsi epo.

Qui alienam cathedram appetit ab ea expulsus ēt propria careat.

SJquisꝰ epūs sue ciuitatis mediocritate despecta administratiōe celebriozis loci ābierit. z ad maiorē se plebē quacūq̄ ratione trāstulerit: a cathedra qdez pellatur aliena. carebit etiā ꝓpria ut nec illis presideat quos per auariciam cōcupiuit: nec illis quos p

o f SJquis. spē. ꝺ restitui ñ pōt clericꝰ ꝺpositꝰ ab epo z hoc eū ꝑ crie depōitur: sec⁹ si ꝑ pcūacia. l di. cōtumaces.

p Aliꝰ epūs. si ab vno qs suspēdit: vbiq̄ habēdus ē suspēsus: ut hic. z. iiij. q. v. qsqs: qz q̄stū ad officiū sētētia inf facit. Secꝰ si est suspēsus a bñficio. sed i excōicato idē ē: qz cū sit ex ecclīaz nihil pōt possidere noie ecclie. xxiij. q. vij. c. ij. z. iij. z viij. di. quo iure. z. xi. q. iij. siqs a ꝓpo. ā. lxx di. sacerdotez. z ex de ap. postolatus. in fi.

a e Piscopum.

b p Ropter.

c p Lacuit. xiij. q i. c. i.

d e Piscopꝰ. i dioceſi. amotis. ꝺ. xvi. q. v. c. i. ix. q. ij. hug dunēsis. ꝺ: sz ibi noie alterius ꝓsecrauit z ille ratū habuit: hic noie ꝓpo. z. xiij. q. i c. i. nel ibi dñs ratā habuit oz dinationē.

e Altaris. Si res inaiata fuerit cōsecrata: dño ñ restituit: nt. xiij q. vi. cōpimꝰ. sccꝰ i re aiata. liiij. di. freq̄nt. qz aiata delinq̄re pōt: sz inaiata non.

f Anno. iv. q. ij. nullū ꝺ: vbi ꝑ tali culpa deponit. sed istud est ex dispensatiōe.

g SJqs i clero. qō laicis ñ lz. ꝺ. de ꝺ. di. i. siquis. z. di. iij. c nulli

b Solēnibꝰ. imo nullo tpe deerit. xci. di. c. leuitarumꝰ. z. c. clericꝰ. z xcij. di. c. vlt. Sz quid si plures bz eccias uel pbēdas nūc dicas ecclesiam secū dispēsasse ut ad istud nō cogat.

i Per tres. ā. e. pīsentiū. ꝺ: ibi dr de duobꝰ mēsibꝰ. sz ibi factū narrat: hic ius cōe.

k r Emoto. ab officio visitatōis uel etiam ab ipo epa-

tu quē occupauerat.

l SJqs epūs. ad maiorē. multo fortius ad parē: qz facilīꝰ dispensat in

reddimus ecclesie: ut. lxi. di. qm̄. Mūq̄ tñ reddit⁹ ecclesie custodiuntur ab iconomis si eos habeat ecclīa: ut. lxxv. di. qm̄ qdē.

maiori q̄ʒ in pari: extra de trāsla. licet. ad minorē etiam difficilius q̄ʒ ad parem: extra de transla. cum ex illo. ⁊ hec est p̄sumptio canonis: q2 eoipso φ trāsit ad maiorē: p̄sumitur eē ambitio potius q̄ʒ leuitas: q2 nullus transit ad minorem: extra de cleri. nō resi. c. i.

pena sua: ut. j. e. c. i. ⁊ hic apparet ratio quare episcopus non debeat fieri monachus inuito papa: quia ibi cōsulit proprie utilitati tm̄ ut. ij. q. vij. sancta. sed hic cōi ⁊ proprie. que duo sunt preferenda proprie tm̄: ut. ij. q. vij. sancta.

c Aliud. ut. s. dis. vi. testamentū. ⁊ extra q̄ō me. cau. sacris.

m Si quis. de ordine.

n Sancitū. ad aliam. bene dicit ad aliam: q2 quicqd hn̄t hoies: pecunie nomine censet. i. q. iij. totū.

o Mutatiões. pe tr⁹. xxij. di. sacrosancta.

p Parua. i. uercellis regulare ē ut a minori pmoueat ad maius: ut. xciij. di. legim⁹. i fi. ⁊. ff. ō mu. ⁊ ho. ut gradatim. sʒ ñ ecōuerso.

q Nec trāsfert. p̄sumit eni canō locū non mutari cū anim⁹ nō sit mutat⁹: sicut v̄go eēse tur cū nō sit anim⁹ corrupt⁹ lʒ corp⁹ sit corruptum. xxxij. q. v. ita ne. sic ppter animū bonum iudicat canō etiā iniustū factū bonū. xxiij. q. viij. occidit. ⁊. q. vij. q̄ āt. ⁊. xxxij. q. v proposito.

a Necias. p̄ferenda ē. nā cū qs uocatur ad p̄laturā: si p̄ponet priuatū cōmoduʒ cōi: ut hic. ⁊. viij. q. i. in scripturis. ⁊. xvi. q. i. nos aūt. Et hoc intelligas cū p publicū nō ipedit priuatuʒ: alias eni sua i utilitatē pōt p̄ferre. ff. de iudi. si longius. ff. de arbi. lʒ aūt. ff. ad. l. aquil. si qs fumo. ff. de p̄scrip. v̄. l. q seru. idoeū. aliud tn̄ uidetur i p̄lato: ut ille sēper teneat p̄ponē utilitatē ecclie sue ppe utilitati: ut. xij. q. iiij. quecunq3. Cuʒ ergo detrimētū qs patiat p publica utilitate pōt suaʒ preponere utilitatem. xix. q. ij. due. xiiij. dis. q̄ ait. q2 ordiata charitas a se icipit. xxiij. q. v. si nō lʒ. de pe. di. ij. q vult. Uel dic q̄ qñ priuata utilitas includit in cōi tūc p̄ponit cōis ut est in prelatura: ut ar. ff. p socio. l. p actione. §. labeo. Uel distingue an utilitas in acqrendo consistit aut in dāno uitando: tunc secus: uel ecōuerso.

b Plurimorū. illuc potius accedet prelat⁹ ubi plus lucri pōt facere licet maior sit ibi.

superbiā spreuit. suis igit terminis ɔtentus quisq3 sit. nec supra mensuras iuris sui affectet augeri.

Item ex concilio meldensi.

Utraq3 careat ecclesia: qui contēptu minoris ad maiorē aspirat.

Si quis^m de ordine sacerdotali ɔtēptu mioris eccl'e ambitiose ⁊ iprobe ad potiorē aspirauerit canōica erga eū diffinitio ɔseruet hoc ē ut utraq3 careat. Qui uō p̄cio eccl'iam uacantē ingressus fuerit: ab officio suo deponēdus est: sicut in rothomagēsi ɔcilio legit.

Deijcitur a clero: qui muneribus ecclesiam acquirere tentat.

Sancitū^n est atq3 oībus modis ɔhibitū: ut si qs pb̄r iuentus fuerit alicui clerico uel laico munera dare uel dedisse aut aliā pecūiā tribuē: ut alteri⁹ pb̄ri eccl'iaʒ uacātem p̄cio redimat: p hac cupiditate seu rapina seu p̄sūptiōe turpis lucri gr̄a deijciat a clero: ⁊ alien⁹ existat a regula. Quod uero cōi ɔsilio atq3 oiuʒ alio2 utilitate mutatōes epo2 fieri possint: ⁊ i ecclesijs a qbus recesserint eis uiuentibus alij substitui ualeāt: anterius papa demōstrat scribēs oīb⁹ epīs

Necessitatis uel utilitatis cā episcoporum mutationes fieri p̄nt.

Mutatiōes^o epo2 scitote cōmuni utilitate atq3 necitate fieri licere: sed nō ppria cuiusq3 uoluntate aut dn̄atione. Petr⁹ sanctus magister noster ⁊ p̄nceps apl'orū de anthiocena ciuitate utilitatis causa ē trāslatus romā: ut ibideʒ poti⁹ p̄ficē posset. Eusebi⁹ quoq3 de quadaʒ parua^p ciuitate aplica auc̄te mutat⁹ ē in alexādriā. Similiter felix de ciuitate in qua ordiat⁹ erat: electiōe ciuiū ppē doctrinam uitāq3 bonā quā hēbat: auc̄te huius sācte sedis ⁊ cōi epo2uʒ ⁊ reliquo2 sacerdotū ac ppl'orū ɔsilio trāslatus ē ephesū. Nō. n. trāsit de ciuitate ad ciuitatē: nec^q trāsfertur de miori ad maiorē: q hoc nō ambitu nec ppria uolūtate facit: sed aut ui a propria sede depulsus: aut necessitate coact⁹ aut utilitate loci uel ppl'i nō superbe sed hūilit ab alijs trāslat⁹ est. Nā sicut epī hn̄t potestatē regularit ordiare epos ⁊ reliquos sacerdotes: sic quotiēs utilitas aut necessitas coegerit: supradicto mō ⁊ mutare ⁊ inthronizare ptātē habēt: nō tn̄ sine sacrosācte sedis romāe auc̄te ⁊ licētia. alia eteni ē cā utilitatis: alia auaricie ⁊ p̄sūptionis ac pprie uolūtatis. Itē pelagius papa benigno archiep̄o.

Causa necitatis mutatōes epo2 fieri possunt.

Necias^a frat̄ dilectissime aliō eē cām necitatis ⁊ utilitatis: aliud p̄sūptiōis ac ppē uolūtatis. ñ ergo mutat sedē q ñ mutat mētē i. q ñ auaricie cā aut dn̄atiōis aut ppē uolūtatis uel dilectionis sue migrat de ciuitate ad ciuitatē: sed cā necitatis ⁊ utilitatis mutatur. Nā plurimo2^b utilitas uni⁹ utilitati uł uolūtati p̄ferēda ē. Aliud^c ē eni mutare ⁊ aliō mutari. Naʒ aliō ē spōte trāsire: aliō coacte aut necitate uēire. unde ñ isti mutāt ciuitatē sʒ mutāt: q2 nō spōte sʒ coacte hoc agūt. Nō ergo bn̄ intelligūt eccl'iasticas regulas: q hoc negant cā necessitatis uł utilitatis fieri posse: quotiens cōis necessitas aut utilitas p̄suasit. Itē ad eūdē

Christū negare ɔuincit: q necessitatē patiētib⁹ misericordiā ñ ipēdit

Omnis^d q gemebat ⁊ uexabat a saul: fugiebat ⁊ ueniebat ad dauid. Si rex pijssimus atq3 iustissimus dauid sciret: peccatum eē fugiētes p̄secutionē ⁊ trāseūtes de loco ad locū ⁊ de ciuitate ad ciuitatē recipe: tales neq̄q3 recipet: nec secū teneret: neq3 in alijs ciuitatib⁹ eos collocaret. Qui eni p̄sequūt dn̄i epos: eosq3 de ciuitatib⁹ ad ciuitates trāsire cōpellūt: non eos tātū p̄sequūt quātū dn̄m nr̄ʒ iesuʒ christū: cui⁹ legatiōe fungūt. Nec ipsi in hoc peccāt epī: qm̄ nō spōte sed coacte^e hoc agūt: sed ipsi q eos p̄sequūt. Nec ipis epīs hoc iputari pōt: sʒ illis q eos hoc agē cogūt. Qui aūt negāt misericordiā faciēdā fugiētibus ⁊ necessitatem patiētib⁹: ipsū christū negāt: q est misericordia ⁊ ueritas. Negāt misericordiā necessitatē patiētib⁹: q ppl'is indigētib⁹ diuis misterijs ⁊ nō hn̄tib⁹ ppriū ep̄m q eos instruat cā necessitatis atq3 utilitatis ut ex alia ciuitate licet minor^f sit: i cā

d Omnis scire. Ar. q̄ eoipso uidet aliquid bonuʒ ⁊ iustū q̄a bono factū est. xxxvij. di. qui de mensa. ⁊. ix. q. ij. lugdunēsis.

e Coacte. precibus superiorum. sic supra e. qualiter. uidetur eni q̄ ñ possit cogi: ut lxxiiij. di. uoł. uel dic q̄ pōt qs cogi: ut de nolente fiat uolens: ut. xxiij. q. iiij. displice. ⁊. lxxiiij. di. placuit. Papa tn̄ absolute pōt aliquē cogere: ut. ix. q. iij. per principalem.

f Minor. sʒ nunquid tenetur minor populus suū epīscopū maiori cōcedere: cum nemo cogat d̄ suo beneficiuʒ facere. x. q. ij. precarie. Rn̄. sic si aliuʒ pōt habē eque idoneum. uel loqtur in eo casu cum ibi magis utilis erit.

g Doctiorem. ola cõparatiua ponitur bic ponũtur.
b Et utiliorem. scilicet illis.
i c Piscop⁹. grad⁹. qõ vex ẽ de bis q subsũt epis nullo medi ante: ut. lxxi. dis. clicos. & ex de renũc. admõet. sz si alijs sub sint: ut abbatib⁹ uel alijs: eox pfectus regrẽd⁹ ẽ: ut. liiij. di. c. i. & ij. & x. q. iij. pãst⁹. & lxiij. di. quã to. Quid si cle ric⁹ ñ vult trã sire de minori ad maiorẽ: di co q ũ põt co gi ab epo: q nẽo crescẽ co git iuri⁹. lxxii ij. di. gesta. & l xiij. di. ãsto. B ait papa põt. Sz si ad aliũ epatũ vocat⁹ ẽ epus: necessa ri⁹ ẽ cõsensus epi. lxxi. dis. p totũ. & lxxxv. di. floctinũ. io Ego credo q epus põt cogẽ clericũ ut tran seat ad maiorẽ locũ: cuz maio ra facẽ possit: ut ex de excess. ẽpla. sicut. & ad b facẽ ex ô exa. & ô. ãris. b.
k c Pisco pi. in g dn. i. honore i nitẽt: als nõ lz ix. q. ij. nullus & vi. q. iij. scri ptum.
l Sicut. in dicari. ff. de iurisdi. o. iudi. q iurisdi ctõez. ô: ubi dr q null⁹ sibi ul' suis iusticiis dicere põt. Ñ. indi care põt mari tus vxorẽ coz rigẽdo cuz. xx iij. q. iiij. duo ista. sz ñ vberã do: ut. C. ô re pu. pcessu. qz illa aliẽa sit ab ingẽuis: ut ibi dr. sed tẽpate põt eã castiga re: qz ẽ ô fami lia sua. xxxiij. q. v. hec ima go. sicẽ dñs ser uũ: ibi. de bis q sui ul' ali. iur sdi. ff. & fi. & ẽt mer cenariũ suũ. ff d: penis respi ciẽdũ. ñ ait in forma iudicij põt eã iudicãe

que nõ habet epm: doctiorem e & utiliorẽ meliori pcilio non sponte transeuntẽ sz maiox exhortatõe mutare negãt: aut epm deiectũ & psecutionez patientẽ cã utilitatis aut necessitatis nolũt intbroniza re. Tẽ ex pci. carthagi. iij.

Nõ ambitiõe sed synodali aucte ô eccl'ia ad eccl'iam eps transeat.

Piscop⁹ de loco ignobili ad nobilẽ p ambitionẽ nõ trãse at: nec q sẽp iferioris ordis cleric⁹ Sane si utilitas eccl'ie popposcerit decreto p eo clicox & laicox epis porrecto in pntiã synodi trãsfera tur nihilomin⁹ alio in loco ei⁹ epo surrogato. inferioris uõ gradus sacerdotes uel alij clerici pcessiõe suox epox pnt ad alias ecclesias transmigrare. Tẽ ex eodẽ.

Piscopi' ul' pbri si **De eodẽ** cã uisitãdi ad eccl'iaz alterius epi uenerint: in gradu suo suscipi ant': & tã ad uerbũ faciendũ qz ad oblationẽ pcrãdã iuuẽt. Tẽ calixtus papa oibus epis.

Eccl'esia unius epi ab alio dispon non debet.

Sicut' alteri⁹ uxor nec adulte rari ab aliquo ul' iudicari aut dispoi nisi a pprio uiro eo uiuen te pmittit': sic nec uxor epi ipius q eius eccl'ia uel parochia idubitãt intelligit' eo uiuẽte absq ei⁹ pcilio & uolũtate alteri iudicari ul' dispo ni aut ei⁹ pcubitu. i. ordiatõe frui nõ pcedit'. unde ait apl'us: Alligata ẽ uxor legi uiri: q diu uir ei⁹ uiuit. eo uero defũcto soluta est a le ge uiri. Siliter spõsa epi: qz spõsa uxor q eius dicit' eccl'ia: illo uiuen te illi alligata ẽ. eo defũcto soluta est: & cui uoluerit nubat tm i dño i. regularit'. Si enī eo uiuẽte alij nupserit adulterata iudicabit'. Si milit' & ille si aliã spõte duxẽit: ad ulter estimabit': & cõione puabit'. Si aũt psecut⁹ fuerit in sua eccl'ia fugiendũ est illi ad alterã eccl'iam eq est sociãdus dicente dño: Si uos psecuti fuerit in una ciuitate fugite in aliã. Si aũt utilitatis cã fuerit mutãdus: nõ p se hoc agat sed fratrib⁹ iuitãtib⁹ cuz auctẽ hu ius sancte sedis faciat: nõ tñ ãbit⁹ cã: sed aut utilitate aut necessitate ut dictũ est: faciẽdũ est. Hoc nõ

solũ de epis uex etiã de qbuslibet eccl'e mistris intelligit': ne uidelicz in locũ uiuẽtis alter obrepat. Eñ beat⁹ gregor⁹ scribit salonitano epo de eo: q in archidiaconatũ al terius se pmoueri consenserat.

Deponatur qui locũ alterius iua dere non timebit.

Qm⁹ qui pter iusticie regulã in archidiaconatũ alterius se puehi psensit: ab eiusdẽ archidia conat⁹ honore ôponim⁹. q si ulte rius in loco eodẽ mistrare psũpse rit: se pticipatiõe sacre cõionis no uerit esse puatũ. Item hierony mus ad rusticum monachuz.

In una eccl'esia duo prelati eẽ nõ debent.

Nap'ib⁹ pnceps un⁹ ẽ: & gru es unã sequũt ordine lr'ato. impator un⁹. iudex un⁹. puicie. roma aũt pdita duos frẽs simul re gest bre ñ potuit. i parricidio' ôdica tur. In rebecche uõ utero esau & iacob bella gesserũt. Singli eccl'a ruz epi singuli archiepi singuli ar chidiaconi & ois ordo eccl'iasticus suis rectorib⁹ nitit'. Ecc⁹ in qb⁹ casib⁹ epo uiuẽti ali⁹ potest ei sub stitui: qsq fm rei ueritatem nõ ui uenti epo tales pbent succedere. Trãslatus enī ab una ciuitate ad aliã desinit esse epus illius ciuita tis: a qua trãsfert'. atq ideo q hu ic succedit: nõ uiuẽti sed defũcto' quodãmõ epo pbat' sbstit:ui. Sz inter cuz q hostilitatis necessitate & cum qui utilitatis causa trãsfer tur: hoc interest: q' ille qui metu ho stilitatis ad aliam transit: si prio rez contigerit aliquando ab hosti bus liberã fieri: ad eandez illũ re dire oportet. Ade greg. papa scribit iohãni epo sgllacino. c. xxv

Qui metu hostilitatis ad aliuz lo cum transierit: postea ad suam ec clesiam redire oportet.

Pastoralis' officij cura nos ad monet destitutis eccl'ijs pro prios pstituere sacerdotes: q gre gem dominicuz pastorali solicitu dine gubernare debeãt. ppterea te iohannẽ ab hostib⁹ captiuatum lesmiane ciuitatis epm i squillita na eccl'a te cardinalẽ necesse duxi mus statuẽ sacerdotez: & ut susce ptam semel animaz curã intuitu

m Regularit'. i. bonini sue pfessionis. xxviij. q. i. caue, uel sine suspicione turpitudinis. xxxij. q. i. siquis uxorem.
a c Um q archidiaconatũ. Sz nõne iste debuit depõi: nt. iij. q. ij. audi uimus. & ij. q. i. in primis: sed iste excusabatur auctoritate maioris qui hoc fecerat. xiij. q. v. dixit dñs. & xxviij. di. diaconi.
b Napib⁹. impa tor. Ar. q oẽs reges coronabit impa tor: ut dixi. lxiij. di. ba drian⁹. tñ plures st re ges: ut. vi. q. iij. c. ij.
c Eln⁹. tñ qñqz fuerit duo ipatores de facto nt. xxi. di. nũc aũt. qd ergo dicem⁹ de greco lo: videt q iste sit ipa tor: qz cõstãtinus illuc trãstulit ipiũ: ut. xcvi. di. Constantin⁹. & ipator appellat: ut ex ô ma. & obe. solite. sz nõ ẽ ita qz rõana eccl'ia trãstu lit impiũ ad almanos ab oriẽte: ex de elec. ve nerabilem.
d Judex vn⁹. Sed imo. x. sunt indices p uincie: ut. vi. q. iij. scito te. sz hic appellat iudi cem regẽ. alibi tñ vide tur q vn⁹ sit index p uincie pter regẽ: ut. xx iij. q. iiij. duo ista.
e Roma. ff. de re. di uisi. l. vl. ff: ibi dr q iõ romul⁹ iterfecit remũ qz muros trãsilijt. Ñ deo nã potuit hoc idẽ fecisse ex inuidia.
f Parricidio. large supto nole: ut. ff. ad. l. põ. de parrici. l. una.
g Archidiaconi. i. in quolibet archidiacõa tu erit vn⁹ archidiaco nus. ñ ait pbibet qn i vna eccl'ia possint eẽ plures archidiacõi: ut xciij. di. diaconi.
h e Lce. desinit. xxi. q. ij. figs iã trãslatus.
i Defũcto. cũ eni lo co ei⁹ succedit: p mor tuo habet. ff. p socio actione. §. publicatiõe
k p Astoralis. gu bernare. Elidet q iste epus sub cõditiõe uel ad certũ tem pus fuerit institut⁹. sz bñficia sub pditiõe ñ dant. i. q. ij. ãppio. nec ad tẽp⁹: ut. ã. e. ãquis. & lxx. di. sanctox. nec puenit moríb⁹ nris tẽ porales filios hre. ff. de adop. ãsitũ. sic. ff. ô re. iur. act⁹. sicut nec li bertas ad tpus dat'. ff de. ma. testa. libertas. nec hẽditas: ibi. de he re. instit. §. heres. nec mrimoniũ. xxxij. q. ij

solet põt dici purā eē institutionē: sed sub ꝯditione resoluit: ut. ff. de i diē adiec. l. ij. si. eī de fi. ꝑsby. veniēs. ꝛ sic eī de pigno. illo. uel dic q̄ iure post liminij restituit ei ꝓior epatus: sic. xvi. q. iij. prima. nō. n. põt dici q̄ manet epus ꝓioris eccl̄ie. sic eni esset eps vtriusq; ꝫ illud. qō ē. xxi. q. i. relatio. ꝛ est sic. C. de cur. fur. cū alijs. ꝛ tūc dices q̄ ꝓior locus desinit eē religio sus: ut. ff. de reli. cū loca. Sz postea eā repetit iure postliminij: ut xxxiij. q. i. cuz p belli eam. Vel dic q̄ papa sub ꝯditiōe uel ad certū tps põt aliquē istituere ꝑlatū: sic miles sb ꝯditiōe ꝛ ad certū tps instituit heredez. ff. de milit. testō. in fraudem §. miles.

l Reuocari. ar. q̄ restituta re i pristinū statū oia restituit: ut eī de elec. q̄ diligētia. ꝛ. xvi. q. iij. prima. ꝛ siqs p ueyerit ad meliorē fortunā: tenet ad pstinaz obligatōez. xxvi. q. vij ab iſirmis. ff. quemadmodū fuit' amit. si locus. ꝛ. C. q̄ bo. cedere pos. l. ij.

m Reuertaris. cū ergo teneat redire: si ergo desinit eē tps ꝑme eccl̄e: ꝛ sic eps ē duaꝝ ecclīaꝝ; ꝫ illud. xxi. q. i. relatio. Baz. vo. dixit q̄ ē eps vtriusq;: sicut i mrimonio carnali dixit q̄ aliqs põt eē marit' duaꝝ: si vxor i trat religionē. Sed ꝫ. nā ille loc' desijt eē ecclesia p captiuitatē: ut ff. de reli. cū loca. sz ſi ē ita: qz ipa sacra eccl̄e vera dicim' eē apō hostes: ut. i. q. i. q̄ qdā. Et qō dic̄ lex q̄ desinit eē sacer loc': intellige qz vidua't' ē sacri mistris Ciuitas aūt desinit eē inductione aratri. ff. quibus modis usufructus amit. l. si. vsufruct'. ꝛ collegiū mīsla tis ꝓbis. ff. ō colle. illi cit. l. l. iij. Sz põe econuerso: q̄ eps sit captus ꝛ ſ ciuitas: tūc bñ ꝓsti tuet ali': ut dicūt qdā qz si tutor ē capt' ab hostib': ali' dād' ē. ꝛ tñ si capt' redierit oia recuperat iure postliminij: ꝛ ille ali' desinit esse tutor: ut insti. de actilia. tutor. §. ab hostib'. qō ſ ꝓcedo: qz sic offēderet illa regula. xvi. q. vij. inuentū.

n Eps. ē ordiat'. Alr. q̄ re itegra põt repeti eccl̄ia q̄ habita ē ꝑ derelictō. nā ꝛ cessit qs bonis: reb' nōdū distractis põt eas repetē: ut ar C. de repu. here. l. vlt. ꝛ ar. ff. de cess. bo. is q. Sic. ff. de decur. q̄ ad tēpus. Sz q̄ro cū iste substituebat: aut vacabat epat' aut' nō. Si ſ vacabat: qualiter successit i locū vinctis: ar ff. de v. ob. l. i. Itē non põt ēt dici q̄ vacabat qz ſ fuit eccl̄ia abiudicata: maxie cū dicat q̄ ſ ipo recessu pdat qs eccl̄iam Sz bene põt dici: q̄ ille fuit admonit' ꝛ p sniaz fuit eccl̄ia abiudicata. uel dic q̄ cū de iure debuit vacare: licet sup hoc nō eēt lata snia: põt alij adiudicari: ut extra de ꝓcess. ꝓbend. ꝛ ec. nō va. ex trāsmissa. ꝛ. c. litteras.

o Tādiu vacet. ꝛ sic videt eo mortuo q̄ possit repetē eccl̄iaz: sz ſ ē verū retributiōis future impleas: ꝛ sz a tua sis hoste iminēte depulsus: aliā q̄ pastore uacat debeas eccl̄e siam gubernare: ita tū ut si ciuitatem illā hostib' liberā effici ꝛ dño ꝓtegente ad ꝓiorē statū ꝓtigerit reuocarī: ēt ad eā in q̄ ꝑ us es ordinat' eccl̄iaz reuertaris'. Dinātꝑdicta ciuitas ꝓtinua captiuitatis calamitate ꝑmīt: in hac in q̄ es in cardinatus a nobis debeas eccl̄ia permanere. Q Si uero utilitatis causa trāsfertur: nequaq̄ ad priorē redigere cogīt. Est etiā ali' casus i quo eps uinctī epo sbstituit. Cū eni aliquis relicta ꝓri cathedra sua auctē ad aliā trāsierit: ꝛ alius ei substitut' fuerit: sz ille ꝓiorīs ecclesie eps esse nō desierit: substitutus tū epatū habebit. Unde damasus urbis rome eps scribit oibus epis dicens.

De sacerdotibus qui relictis suis ecclesijs ad alias migrarunt.

Os' sacerdotes: q̄ de ecclesijs ad alias eccl'as migrauerunt tādiu' a cōione habuim' alienos: q̄diu ad eas redierint ciuitates: i q̄bus sūt cōstituti. q̄ si alius alio trāsmigrāte in locū uinctis est ordinatus: tādiu uacet a sacerdotij dignitate q̄ suā defuit ciuitatē: q̄diu successor eius quiescat in dño

Piscopaliū ēt sediū mutatiōes metu hostilitatis interueniēte nō nūq̄ fieri solēt. Unde gregor' scribit iohāni epo bellitrano.

Necessitate temporis episcopalium sediū mutatiōes fieri possūt.

Temporis' qualitas nos admonet: epor' sedes entiq' certis ciuitatib' ꝓstitutas ad alia que securiora putam' eiusdez diocesis loca trāsponere: quo ꝛ habitatores securi ualeant degere: ꝛ barbaricū possint piculuz facilius declinare. ꝓpterea te iohannē fratrē ꝛ coep̄m nr̄m bellitrēsis ciuitatis sedēq̄ tuaz in loco quodā arenata ad sanctū andreā apl'm ꝓcipimus trāsmigrari: quatenꝰ ab hostilitatis incursu liberior existere ualeas: ꝛ illic ꝓsuetudinē solennium festine disponas. Item. Q Sim aliqs cā humilitatis aplica ꝓcessiōe de epali sede ad mōachalem descēderit subiectionē: aliꝰ loco eius surrogari poterit. ille uero ad pontificatū resurgē neq̄q̄ ulterius ualebit. unde in qnta actiōe ꝓstātinopolitāe ciuitatis synodo ccc. lxxxiij. patꝝ sb octauo iohanne papa cui p̄fuit petrus pbr cardinalis ꝛ paulus anchonitanꝰ epi ꝛ eugenius ostiensis epus apocrisarij pape dixerunt.

Epi q̄ cā hūilitatis monachi effici: ad pontificatū redire nō ualet.

Hoc nequaq̄ apud nos habeatur: ut quicūq̄ de pontificali ordine ꝛ habitu ad mōachorū descēderit uitā: ulterius possit i epatuz reuerti. Itē ꝑcepit sācta synodus: ut quicūq̄ ō pontificali dignitate ad mōachorū uitā ꝛ pnie descendit locū: nequaq̄ ad pontificatuz resurgat. monachoꝝ eni uita subiectiōis habet uerbū ꝛ disciplinatus: nō docēdi uel p̄sidendi uel pascēdi alios. Hoc ad pñiaz agēdā nō ad quietē seruādā q̄busdaz ꝓcedit. Unde liberius papa scribit omnibus epis.

Pro infestationibus malorum nō licet epo gregem relinquere.

Aggestū est nobis: q̄ p ꝑte rritis laborib' ꝛ infestatiōib' nōnulli uestrū assignatas sibimet ꝛ a deo cōmissas reliquerunt plebes ꝛ in futuꝝ plures relinq̄re uelint eas q̄s tueri debent eccl̄ias: ꝛ p ouibus sibi commissis laborare

sic ergo q̄ō hic dicitur in fauorez eccl̄ie dicitur: qz euz nō vult repetere. uel ideo qz eccl̄ia post mortē huius eū põt repetere. Sz pone: mort' substitutus: eccl̄ia repetit primuz: ille non vult redire: potest ne cōpelli: nō videt. videt. n. eccl̄ia renūciasse iuri suo nō repetēdo: cū potuit eū repetere ꝛ noluit: sz aliū ꝑelegit. Immo videtur q̄ ipse repetere possit eccl̄iaz vino Et si obijcitur ei: q̄ habuit eccl̄iam ꝓ deo relicto: replicabit. q̄ illa alij adhesit: ut extra de dono. significasti. qō non credo: ut xxxij. q. vi. nihil. ꝛ. ff. neq̄d in loco pub. l. ij. §. idem ait.

p Tempo ris. tñ ponere. j. ō cō. dic. i. trib'. j. xvi. q. vlti. sigs. ꝛ. q. i. ꝛ tempo ris. vbi de hoc notaui plene.

q Hoc ne q̄q̄. vlteri' tñ monach' q nūq̄ fuit epiſcopus bene potest eē epiſcopus: ut xvi. q. i. nos autem. ꝛ. viij. q. i. in scripturis. ꝛ xviij. q. i. c. vnico. Item si plebanus aliqnis sit monachus postea potest fieri plebanus ut. xvi. q. i. sicut a clericatu. Dicunt q̄dam: q̄ cū qs diminut epiſcopatum: vbi plus ꝓficere potuit; presumitur q̄ propter cōscisciam criminis hoc fecerit. sed hoc non est verum: quia sepe ingreditur quis monasterium ꝓpter merita augenda: ut. xxvij. q. ij. sunt qui dicunt. Intelligo ergo hoc. c. de eo qui conuictus est de crimine ꝛ detruditur in monasterium ꝓpter hoc: ut extra de renunc. post translationem. uel intellige de eo qui humilitatis causa transiuit ꝛ de licentia pape: ꝛ talis per se non potest redire ad epiſcopatum: sz de licentia superioris. Sed nūquid talis potest esse abbas: nō videt: quia maioribus honoribus functo non licet inferiores recipere: ut C. de his q̄ ad ciuilia mūera vocant' maiorib'. Secus tñ credo qz etiā põt eē plebanus: ut ex de renūc. ad supplicationē. ꝛ. xvi. q. i. si quos. ꝛ. c. in parochia.

r Aggestū ē. decipiat. Alr. q̄ siquis dolo renūciat: q̄ tenet

renũciatio.qõ nõ est vez:nt.iij.q.i.reintegranda.

d Liscitari ꝓtã.i.rectoꝛẽ nauis:a ꝓa qõ ẽ anꝉioꝛ ps nauis

e Non dicim⁹.id est quo exemplo.

f Non fugiamus.id est fugere debeamus.

g Diuinitus.deus ꝓpt̃ peccata hominũ mittit flagella ꝛ pſecuti ones.lv. dis.si gens.xvi.q. i. reuertimini.ꝛ xxiij.q. iiij.si quos. Et ſm quosdã ptãt̃ nocẽdi dat deus:qñ pmittit quosdaꝫ nocere:eoipso q ſe ſi obiecit. Se cũdũ alios ꝓ ꝓie dat potestatẽ. Sz ipse ex ſe bz ptãt̃ nocendi vñ sathane fuit potestas nocendi data iob. Dia eni q̃ fiũt in ciuitate:aut in. ſto dei iudicio aut eo pmittẽte fiũt:ut.xxvi q.v.nec mir.

b Prodire. pugnãdo cuz eis.qõ i nullo casu põt elici si alias possũt euadere.l.dis. de bis elicis.sz põt alios hortari ad pugnã iustã ꝛ etiã int esse.ut.xxiij.q viij. igit .ꝛc. ut ꝓdem.

i Arietes.ali bi dicunt epi canes.ij.q.vij. q nec regimis

a Diuersitas .vo cis.i. ꝓpositis

b Probatio s.e.cũ pcussio

c Sed tñ nauis i ꝓstantia fidei.

d c De.obſ mandũ.q̃ ſla. tus maneat ei subditis suis.

d o Vſuãdũ in hoc. §.disti guit qd iuris sit i extrinseca sine interinseca pſecutiõe. Extrinseca.n.pſecutio ꝓsistit i manifestis inimicis ecclie ,intrinseca in eis q ad hoc nõ sũt pcipue alii. In extiori pſecutione distinguitur:aut solus prelatus queritur aut totus cleꝛ⁹. Si solus prelatus:aut eo recedente tuta est salus ecclesie:ꝛ tunc fugiet.ꝛ hoc ꝓbat exemplo christi ꝛ pauli ꝛ tribus auctoritatibus augustini dñi ꝛ da uid.si non est tuta:tunc ponat animã suã ꝓ ouibus suis. Si totus clerus queritur:indistincte se ꝓ eis bostib⁹ opponet:ut.xliij.di.sũ rectoꝛ.sed si alias potest consuli ec clesie:totus clerus fugiat cum prelato. si nõ potest:remaneant cũ ꝓlato uel omnes uel quidam ex eis.si est altercatio inter eos ỗ remansuris:res sorte diriman.xxvi.q.ij.sors. Circa intrinsecam distinguitur sic: aut omnes sunt mali:aut quidam.si boni sunt commixti malis:eos non deseret.xxiij.q.iiij .tu bon⁹. Si omnes mali sũt:aut spes ẽ de correctiõe aut non.si est: non sunt deserendi.si non est spes :tũc sunt deserendi:ut .j.e.c.vl. ꝛ nota q̃ loquitur de extrinseca persecutiõe vsq; ibi:est ꝛ aliud genus.abinde mixti de extrinseca ꝛ intrinseca vsq; ibi: um autem:ꝛ abinde tantum de intrinseca.

e In psalmo .Exaudi deus oratiõnẽ meã

f Et occasionem.ꝛ ita peccat quis eo q̃ dat alĩ occasiõnẽ peccandi:ut.lv.di.si euangelica.ꝛ.xxij.q.iiij. inter.

g Salus.ergo videt q̃ ꝓ rebus temporalibus non debet prelat⁹ mori :ut.xxiij.q.v. nõ est nostrũ.

b Fides.p hereſim aliquã.

i Persecutionis .id est cõpassionis.

k Non vox.cõpatiendo.

l In psalmo.dñe exaudi.ibi: quia defecerunt sicut fumus dies mei:ꝛ ossa mea in frixorio cõfrixa sũt.

negligant:ꝛ monasteriozꝫ se quieti tradere festinent:ꝛ uacationez ab ep̃atus laboꝛib⁹ eligere:ꝛ silentio atq; ocio uitam ducere magis appetãt:q; in his que sibi cõmissa sũt pmanere:dicẽte dño: beat⁹ q pseuerauerit usq; in finẽ.unde nã q; est beata pseuerãtia:nisi de uirtute patiẽtie?qñ ſm aplicam p̃dicationẽ oẽs q uolũt in christo pie uiuere:pſecutionez patiũt. Ideo frẽs charissimi nõ uos afflictionũ amaritudo a pio mẽtis uꝛe ꝓposito coerceat recedẽ:?sideratẽs quãta ꝓ absolutiõe nostri ꝛ liberatiõe creatoꝛ dñiq; ꝛ redẽptoꝛ noster p tulerit:qbusue se?tumelijs afficiendũ tradiderit:ut nos a uinculis ptãtis diabolice liberaret. Attẽdite itaq; uobis ꝛ oi gregi i quo uos spũs sanct⁹ cõstituit ep̃os regere eccliam dei:quã acqsiuit ꝓpo sanguine saluatoꝛ mũdi:ut nõ sit qui uos decipiat aut seducat subtilitate sermõis:ut plebes uobis cõmissas relinq̃tis:ꝛ alicui ꝓpt̃ oppꝛobriũ malozũ hominũ qeti uos tradatis:ut uos solũmodo saluetis:ꝛ filios oꝛphanos relinq̃tis. Tẽ nicola⁹ hũfrido mõinẽſ eccl̃e ep̃o

In persecutionibus episcopus ecclesiam suã non deserat.

Scisciteris⁹ itaq; ꝓ gualdagu arium pbr̃m:utrũ cum a noꝛmãnis de ep̃o depellaris debeas decetero in mõasterio cõuersari. In quo scias charissime frat:q; si pniciosũ ẽ ,pretã i trãquillitate natum deserere:q̃to magis in fluctibus?Ubi nõ dicim⁹ q; pſecutoꝛũ nõ fugiam⁹ maxieq; paganoꝛ in sidias:cũ ad tps seuiũt:ꝛ ob multitudinẽ delictoꝛ nꝛoꝛ nocẽdi facultatẽ diuinit⁹ assequũt:ꝑsertiz cũ eis prodire⁹ ultro nõ debeam⁹: ꝛ multos ꝓphetas ꝛ ap̃los ipsuz quoq; dñm huiusmõi fugisse inſecutoꝛes luce clari⁹ ?stet:sed q; precipue nos q tanq̃ arietes' ducatũ gregib⁹ p̃bem⁹:imo qui ꝛ hoꝛ pastoꝛes sum⁹:deo auctoꝛe cũ eis i piculis ꝓ uiribus pſistere ꝓ certo ?ueniat:ꝛ cũ trangllitas reddita diuina fuerit pietate sopitaq; furẽtium infestatio:moꝛ gregez pquirere:in unũ colligere:ꝛ ei⁹ aios celestis patrie pace ac potissimuz securitate p̃dicata surſuz erigere debemus. Et tãdiu sup eoꝛ cautela oportet nos eẽ solicitos:ut si dei iudicio pñtis tẽpoꝛis cõmoda foꝛtassis amittunt:future uite se speret gaudia absq; ãbiguitate pcipe sempiterna. Item gregoꝛi⁹.

Non est reprobatio sed uirtutis probatio bonorũ aduersitas.

Aduersitas⁹ que bonis uotis obijcit:ꝓbatio⁹ uirtutis ẽ nõ iudiciũ reprobatiõis.qs eni nesciat q̃ ꝓsperũ fuit:q; beat⁹ paulus aplus p̃dicaturus ad italiã uenie bat:ꝛ tñ uenies naufragiũ ptulit sed' tñ nauis cozdis in maris fluctib⁹ integra stetit. Dc etiã tũc obſuandũ intelligit:qñ int̃ subditos aliq inueniũt:qbus ꝑlatoꝛuz uita ,pficiat:quãdo nec spãliter p̃latus querit:nec p alios tuta põt eẽ eccl̃ie salus:ne si deserere incipiat:qbus ,pdesse põt: dicat̃ de eo Mercenari⁹ aũt ꝛ qui nõ ẽ pastoꝛ cuius nõ sũt oues ,ppꝛie :uidit lupum uenientẽ ꝛ deserit oues ꝛ fugit. Cũ uero spãliter querit:fugiat exẽplo christi q a facie herodis fugit in egyptũ:fugiat exẽplo pauli qui a fratrib⁹ p muruz submissus est in sporta. Unde augustin⁹ ait: fugiat mister christi:sicut christ⁹ i egyptũ fugit.fugiat q spãliter q̃ritur:dũ p alios est firma salus ecclesie.hic etiã ait discipulis:si uos pſecuti fuerit i unã ciuitatẽ:fugite in aliã.hinc etiã idẽ abscõdit se ꝛ exiuit de tẽplo:quando iudei lapides tulerũt:ut iacerẽt i eũ. Hinc etiã augustin⁹ ait de eodẽ in' psalmo.liij. Ecce elongaui fugiẽs :illud tãgit qõ uitabat pleq̃ntes:ut' occasionẽ ire demeret.ꝛ manebat i deſtis oraõs:in quo docebat nos in secreto ?sciẽtie quiescẽ:cũ a malis p̃mimur. Cum uero nõ p̃latorum tñ sed totius eccl̃ie sal⁹ q̃rit:fides⁹ ipugnat:necesse ẽ ut ex aduerso accedant :ꝛ in die belli se ipsos ut murũ opponãt ꝓ domo dñi:ꝛ alias suas ponãt ,pouib⁹ suis:ut exẽplo sue passiõis accẽdãt quos ſmõe doctrie diuti⁹ ?firmare nõ ualent:ꝛ hoc quidẽ de manifestis pſecutiõib⁹ Et ꝛ aliõ genus pſecutiõis':in quo ap̃s laborabat dicẽs:qs infirmat̃ ꝛ ego nõ infirmoꝛ?quis scandalizat̃ ꝛ ego nõ uroꝛ?ꝛc. Hinc augustinus

m Frigit.i.pfrigit.i.tātū dolet de maioꝝ iteritu:quātū salutes eoꝝ diligit
n Xxxi. In te dñe spaui:vsqꝫ miserere mei de⁹ qñ tribulor:pturbatus ē in ira oculus meus aia mea ⁊ uent meus:qñ defecit ⁊c.
o Pal:arū.i.d est malorum qui sunt sine defectu.
p Odit.supple id in quo.s.odio extingueret oculus rōnis si habēt illud odiū.uel dic non odit hoiem sed peccata eoꝝ lxxxvi.di.odio.
q Oculus.i.intellect⁹
r Uenit.i.platus.qui qñqꝫ uētrosus ē.
s Pro inimicis⁹.id est subditis.
t Nō clamat.ake sed intus ingemiscendo.
u Deficit.dicēs supple qꝫ deficit.quasi dicat oio pturbat⁹ ē oculus meus:qꝫ defecit i dolore uita mea ex magna iniqtate malorū. Et quare dicat hoc occulte subdit uidēs nō posse pficere.
a Lxix.s.deus in adiutoriū meū intende.
b Contribulatoꝝ i.illa uox deus i adiutoriū meū:ē uox martyrū in manifesta pfectiōe ⁊ etiā uox iustoꝝ in occulta ⁊ intrinseca.
c Sz ō capite.i.xpō
d Presumētiū.id est confidentiū.
e Cum illis.i.martyribus.⁊ hic inuit intrinseca pfectio.
f Uel a leone. i.diabolo apte seuiendo.
g Draconē.i.a diabolo occulte pfequendo uel a falsis fratrib⁹
h Oēs.i.taz illi q ex trinsecā qz intrinsecaz pfectionē patiunt.
i Cum aūt. Hic.§.loqt ō intrinseca pfectōe
k A uicijs uicamus id est magis sum⁹ digni gehēna qꝫ bi quos fugimus.
l Abel.i.filius abel.in patiētia nō uult eē q ñ pōt tolerare pfectium malorū.nā qsqs malos nō tolerat:ipe sibi p intoleratiam testis ē q bonus nō ē:ut.j.xxiij q.iij.hoc autē.⁊.c.tu bonus.
m Chaim.i.fris abel
n Non exercet.i.malos ñ allicit: significat ut illos corrigat.
o Lima.i.pfectio.
p Tu bonus.j.xxiij q.iij.hoc autē.⁊.c.tu bonus.
q Bonorū.ar.q si p aliquē nō stat quo minus faciat:idē ē ac si fecisset.xliij.di.epbesijs
r Conuictione.fugim⁹ eni malū in hoc:q non pūgimur malis qꝫ si essemus cū eis possemus corrūpi cū eis.tñ maiꝰ malū cōmittim⁹ ex hoc q separamur a bonis:qꝫ sepādo nos a bonis pmittim⁹ scisma qđ facere maximū malū ē:ut.xxiij.q.i.non afferamus.
s Nō possit.i.nō debeat ꝓpter hos qbus pōest ꝓficere.

in psalmo.ci.ossa.i.fortes quorū frixoriū sūt q scādalizāt.tñ enim frigit⁹ bon⁹ quātū amat. Hinc idē in psalmo.xxxi⁰.irascit iustus pecis paleaꝝ:nō tū odit⁹i quo extinguit ocul⁹:ut uent⁹ p⁹ molestijs⁹ q turbant:qñ nec corrupi pōt ipij qb⁹ nō⁹clamat:qꝫ deficit i dolore uita uidēs ñ ꝓficē quod pdicat.

Hinc iō ait i psalmo.lxix⁰.utꝫ ps gen⁹ pfecutionis distinguēs:uox ptribulatoꝝ⁹xpō.i.martyꝝ inter passiōes pclitantiū:sz⁹de capite p sumētiū⁹cū illis uox eis iusti cui ex charitate abūdās iniqtas christianoꝝ passio ē:ut loth corpalez pfecutionē a nullo i sodomis sustinuit:sz a malis eoꝝ cū qb⁹ habitabat. Est ergo pfecutio iusti uel a leone i impetu:uel a draconē i insidijs.unde oēs⁹clamēt:de⁹ i aditoriū. Clam'aūt a⁹uicijs subditorū plat⁹ affligit:aliqñ oiuz ē una ⁊ insatiabilis obstinatio:aliqñ mali iueniūt bonis admixti.qñ boni simul cū malis habitāt:nō sūt deserēdi boni ꝓpt malos:ne puersi malos euitādo uincam⁹ quos fugim⁹ ad gehennā:sed potius mali tolerētur ꝓpter bonos. Unde gregor⁹ abel'esse renuit quez charitas⁹ malicia nō⁹exercet. Ferrū qp pe nostre mētis ad acumē nō pōt puenire ueritatis: nisi hoc alter⁹ eraserit lima⁹prauitatis. Hinc ēt augustin⁹:tu⁹bonus tolera malū ⁊ cetera. Ita de tolerādis malis i pma cā hereticoꝝ idē ait:maius malū in sepatiōe bonoꝝ⁹ ꝓmittimus:qꝫ in ꝓiūctōe⁹ maloꝝ fugim⁹ tali nō iputat de⁹ sua pecā:qꝫ ñ fecit.nō aliena:qꝫ non approbauit. nō negligētiā:qꝫ nō tacuit.nō superbiā:quia i unitate pmānsit. Hinc idem i psalmo.lviij.qs dabit mihi pēnas sicut colūbe:nō ait sicut corui.colūba uero a molestijs querit auolare:sz nō dilectionē amittit: spqꝫ gemit.sic bon⁹ uult se separare corpe nō amore ab his qb⁹ nō potest ꝓdesse.sed si aliqñ ligat:non uisco cupiditatis:sz cura ⁊ officio ut deserere nō⁹possit:tūc dicat cum pio dissolui:⁊ eē cū christo.sz manere in carne necē ē ꝓpter uos:⁊ sic ē merituz ex desiderio. Cecelōgaui fugiēs:nō loco: ne rūpatur charitas bonoꝝ ne pdat exercitū malorū: quos de⁹ admisceat ut iudā aplis: quē q̄uis scirent furez eē:tñ ad pdicādū misit ⁊ ei eucharistiā dedit:docēs in eccl̄ia tolerari malos nec obcē bonis malorū ꝓsortia. Odiū vero oiuz sb̄ditoꝝ ē obstinata malicia: non ꝓ dest eis plat⁹ pīntia.tūc etiā corpore licz ab eis recedere:ne illoꝝ negtia ip in deteri⁹ ꝓficiat:⁊ illi qdem fructū amittāt quē de alioruz ꝓfectu possent inuenire. Sic beat⁹ bñdict⁹ dcfuisse legit: quos in necez suā unanimit⁹ uiderat cōspirasse. Hinc ēt beat⁹ gregor⁹ petro diacono inrogāti:an liceat plato gregē semel susceptū desere re in.ij.li.dialogoꝝ rñdit dicēs.

Quando liceat prelatis subditos deserere uel non.

Si adunati equanimit⁹ porrandi sūt mali:ubi inueniūtur aliq q adiuuēt boni. nam ubi oio fruct⁹ de bonis deest:fit aliqñ de malis labor supuacu⁹: maxie si e uicino cāe supperāt:q̄ fructū deo valeāt ferre meliorē. sepe agit in aio pfectoꝝ:qđ silētio ptereūdū nō ē:qꝫ cū laborē suū sine fructu eē ꝓsiderāt:in loco alio ad laborē cū fructu migrant.uñ quoqꝫ ille egregi⁹ pdicator:q dissolui cupiebat ⁊ cū xpō eē: cui christus ē uiuere ⁊ mori lucrū:q certamia passionū nō solū ipe appetijt sz ad tolerāda hec etiā alios accendit:da masci pfectionē passus ut potuisset cuadē murū funē sportaqꝫ q̄si uit:seqꝫ latēt⁹ ꝏponi voluit. unqd paulū mortē timuisse dicim⁹:quā seipsū ꝓ amore iesu testat appetē Sz cū i eodē loco minorē sibi fructū adesse ꝓspicēt:ad grauē laborez se alibi⁹cū fructu seruauit.forti eteni ꝓliator⁹ dei teneri inē clausura noluit:certamis cāpū q̄siuit.

Eltoꝝ auctib⁹ appet qñ uiuēti bus epis alij pōt sbstitui ⁊ qñ nō. Elod⁹ aūt iste valitudine recepta suam repetit cathedraz:nulla auctē ratū habeē. celebrationez vero sacrificioꝝ quā infirmitatis cā dimiserit: valitudie recupata exeq nō ꝓhibeē. Unde alex.ij scribit gebonardo uuariēsi arcpō

a Ubi ad humanū labore. Nota q labor nō debet eē sine mercede:ut.xij.q.ij.charitatē.⁊ iauē. de in.§. ne aūt.coll.vi. ubi dī q labor nō debet eē si ne fructu .uñ usus.Cū labor in dāno ē crescit mortal'ege stas.iuxta illū ⁊ cetera.
b Alibi.idez fecit cyprian⁹ ut.xxiij.q.i.ad uocauit.§.miltorum.
c Elod aūt.si qs de licētia pape renūciauit :⁊ ad pces ei⁹ alter substituit⁹ est: certuz ē q ille nō pōt repetē eā sz ualescat ut.ū.e.q.i. hoc nequaqz. Et ideo magr ali ani q̄onē tractat:utꝫ ille q abstinuerit a mūla ꝓgrinatione:recupata sanitate possit celebrare ⁊ certum est q pōt j.c.c. i. dūmō certū sit euz eē sanatū. Si aūt fuit demēciat⁹ uel epālēticus: debet ꝓuisus p annū eē libera tus.xxxiij.di. cōiter.lv.di.si cepta. ⁊ ar. ff. de redhibitoria act.qđ ita. In egritudine cōstituti missas celebrare pōt: ū.e.q.i.c.illud nisi ita debiles sint:q̄ cepium officiū neq̄ant

adimplere: ⁊ nisi habeant mortū cadu. cū.xxxiij. dis. cōiter.tamē cū

distinctione an morbus iste sit cum spuma ꝛ clamore: ut tunc non possit: uel sine spuma ꝛ clamore ꝛ tunc possit: ut ibi notaui. sed quidam indistincte dicūt: q̄ non debent celebrare infirmi.
d In litteris. frequenter. Ideo quidam dicunt: q̄ si raro accidit potest celebrare: dūmō habeat sociū. ꝫ. e. q. i. c. illud. uel supple maxime ul' distinguere: ut. xxxiij di. cōmunit.
e Indicim⁹. sic ergo ꝑpter infirmitatē nō repellitur quis ab officio diuino uel a perceptione sacramentorū: ut. ꝫ dis. v. ad eius vero.
f Nuncper foro. segni⁹. Nota q̄ i magnis rebus diligentior inquisitio ē facienda: ut. xlij. di. gescam⁹. ꝛ. lxi. dis. miramur. Et ideo hic actore non probante reo indicit' purgatio: ut extra de causa pos. ꝛ ꝓ ppe. cum ecclesia. in fi.
g Xxx. cōtra xxxiij. di. cōit sed ibi certum fuit eum esse demoniacum: sꝫ hic dubium. ꝛ omnes cibos ideo iubet' comedē: ne morbus possit occultari: quia ꝓhibitum est. vn̄ significat' contra. j. de cōse. di. v. contraria. Ideo autē hic dantur omnes carnes isti preter edinas: que prouocant demones.
a Quidā in extremis agēs.
b Quod autē. Certū est q̄ non lꝫ nisi cum hoc specialiter permittitur ut maguntino. vij. q. i. pensti. Nec obstat. lxxix. di. si transitus.

vbi innuitur q̄ pape licet sibi instituere successorem. Sed dicitur ibi q̄ potest cū fratribus deliberare de successore.
c Decernere. id est deliberare.
d Si petrus. id est q̄uis.
e Aut ligandi. non intellige q̄ isti prius non habuerint potestatē ligandi. Sed hoc vult dicere: q̄ istis non dedit papa plenā ptātē; ne sit ꝫ. ij. q. i. nemo. ꝛ xxiiij. q. i. quāqꝫ. vbi dicit' q̄ oēs p̄sbyteri hanc hn̄t ptātē: sed nō tantā. illi aūt duo temporalia paupibus erogabant. ad qd̄ officiuꝫ apl̄i diacōes elegerāt. xciij. dis. legimus. qd̄ hodie habet camerarius pape. ꝛ patꝫ hic q̄ linus ꝛ cletus nō fuerūt apostolici. Et hoc verū: q̄ post petrū statim nō fuerūt apostolici: sed clemēs fuit p⁹ eū apostolic⁹. Vidēs aūt clemēs q̄ hoc eēt pniciosū exēplo: q̄ aliqs sibi eligeret successorē: renūciauit papatui: ꝛ tūc electus fuit linus: eo mortuo electus est clet⁹: quo mortuo denuo fuit clemēs elect⁹. Et sic clemēs fꝫ vnā cōputationeꝫ fuit secūdus ꝛ fm aliā fuit quartus. vn̄ versus. Disputat hic mūdus quartus fuerit ne secūdus.
f Tradidit. ad hoc inducitur caplm̄.

De quodaꝫ presbytero qui caduco morbo laborabat.

In l'ris tuis ꝯtinebat' sic: Clericus ordineꝫ habet p̄bri: sed q2 caduco morbo laborabat: ꝛ ipi īpresentiarū hoc agnouimus: nō ausi fuim⁹ ꝯcedere sibi: ut offerret uel missaꝫ celebraret: q2 uero languor in culpa nō est: super hac re auctoritatis nr̄e decreto ꝯsulēdo deliberauim⁹. Cōsulim⁹ itaqꝫ: ut si frequēt' hoc morbo tāgit': ab oblatione ꝛ missarū celebratiōe omnibus modis ꝓhibeat'. indecens eni est ꝛ piculosum: ut in cōsecratiōe eucharistie morbo uict⁹ epilētico cadat. si uero dei misericōdia cōualuerit: q̄nquidē nō culpa sed infirmitas ē in cā: euꝫ sacrificare iam nō inēdicim⁹. Itē gelasius rustico ꝛ fortunato ep̄is.

A regimine suspendatur ecclesie: q̄ in terrā tā frequent' elidit'.

Nuncper' foro pp̄lensis ecclesie clerici una cū sabino ep̄o ꝛ pelagio ꝛ laicis ꝓpria suggestiōe retulerūt: ꝯsulem suū graui quadaꝫ necessitate uexari: cui⁹ cū dicerēt incursiōe frequent' elisū. qd̄ ne scādalum fidelibus uideret' ingerē: ꝛ eccl'iaꝫ dei ubiqꝫ positā hac offensione turbare: p̄cipue cū eodem ipo uolēte huc se ꝑrexisse firmarēt. ad dilectionē ur̄am scripta direxim⁹ ut eccl'ie cui⁹ rector tali casu tenet' astrictus: uisitationē cōgruā reddatis. uerū q2 nunc idē ipse uenit huc pōtifex: falsaqꝫ oia de se iactata disseminat: sub diuini contēplatione iudicij uestreqꝫ cōsciētie estimationisqꝫ respectu reꝝ fide solertissime ꝑquisita si aliq̄n scilicet uel in domo uel in ꝓcessiōe uel in alio quocūqꝫ loco ꝓbatur repēte collapsus: uocesqꝫ dedisse ꝯfusas ꝛ spumas ore iactasse: quanta fieri pōt examiatiōe q̄rat'. qd̄ tamē siue nō possit aliquoꝝ factuꝫ testificatiōe firmari: siue nunq̄ ꝯtigisse dicat': nō putādum ē posse sufficere: sed certū manifestūqꝫ documentum q2 de tanta re nō segnius agendū est: faciat rem tua dilectio frat' rustice suis modis ꝛ aptā magno pōtifici: ut eū ul'. xxx⁹. dieb⁹ tecū eē ꝯstituas: cūqꝫ carnib⁹ indifferent' necessaria ꝓbatiōe cōpellas uti.

Quidā ep̄us agens i extremis successorem sibi ex testamento isti tuit in de suoꝝ amicoꝝ patrocinio in eūdem ep̄atū eligit'. post electionem ꝓ indēnitate ecclesie canonis iuramentū p̄buit. accusat' de simonia tanq̄ munus ab obseqo p̄stiterit. añ tēpus s̄nie a clericis suis relinquit'. sine l'ris apl'icis ad eccl'iaꝫ suam reuertit' ep̄s. Hic p̄mū queritur: an liceat ep̄o sibi successorē instituere. Secūdo: an amicorū patrocinia in electiōe debeāt cōualescere. Tertio: an sit habēdus simōiacus: q post electionē huius modi iuramētū canōicis prestat. Quarto: an liceat clericis añ sententie tēpus ab ep̄o suo discedere. Quinto: an sine l'ris apl'icis debeat redire ad ꝓpriam ecclesiaꝫ.

Quod⁹ āt ep̄o successorē sibi istituē liceat: ex uerbis zacharie pape ꝯgnoscitur: qbus ep̄o maguntino ꝑmisit adiutorē sibi statuere qui ei defuncto i plenitudineꝫ potestatis succedēt. Itē ex uerbis symmachi pape dicētis. Si trāsitus pape inopinat⁹ euenerit: ut de sui electiōe successoris ñ possit añ decernere' apparet q̄ ep̄i successores sibi istituere p̄nt. Itē exemplo beati petri illud idē ꝓbat': q beatū clementē sibi successoreꝫ instituit. Unde iohānes tertius scribit ep̄is germanie ꝛ gallie.

Q. I.

Qd petrus linum ꝛ cletum adiutores sibi asciuit.

Si petr⁹ p̄nceps aplorū adiutores sibi asciuit linū ꝛ cletuꝫ

e Episcopo.successorē.ver ē q̄ nō pōt de iure cōi sed ex dispensatōe
g pape.vij.q.i.petisti.nec obstat.xx.q.iij.pñs.ꝯ.vbi p̄t volebat q̄ eo
mortuo filius eius fieret monachus:sed ibi nō erat successio iuris.
b Episcopo.epoꝝ.hoc reqrit in ordinatiōe:s; nō in electōe:ut.lxiij
di. per totum.

paternū n̄ pōt hr̄e ut hic dicit:s; illegitim⁹ in eadē eccl'ia secu'ari
eē nō pōt canōicus:ut extra e.ti.ad abolendā.tamen p illā ꝯstitu
tionem videt etiā q̄ legitimus nō possit habere beneficium cū pa
tre.⁊ hoc teneas de oībus descendentibus:ar.extra de iurepatrō
fuluit.extra de instit.ad decorem.⁊.ff.de ver.sig.filij.Forte li.

i Clericq̄.accla
matuz.ab uni
uersis.
k Que dei.ut ecclesi
astice dignitates:ut.x
vi.q.i.i canōib⁹.⁊.xx
iij.q.viij.cōuenior.
l Moyses facie.i
familiariter.
m Locut⁹ ē.s; quos
dam apparuerat p an
gelū i specie visibili sic
dr̄ descēdisse p āgelos
ij.q.i.de⁹.iohānes aūt
dicit i canōica ep'la:deu;
nēo vidit vnq̄;.tn̄ ex
eo q̄ dr̄ moysen vi
disse posteriora dei:di
cunt qdā eū vidisse in
specie visibili.
n Potuit.q: adhuc
nō erat ꝓhibitū hoc.
si.xxxij.q.iiij.obijciūt
o De alia tribu.moy
ses eni; erat de tribu
leui.iesus naue siue io
sue fuit de tribu effra
im:de his tribub⁹ ha
bes.vij.q.i.deniq;.

p Nō sanguini.ar.q̄
reges debēt fieri p ele
ctionē.xxiij.di.legim⁹
⁊.j.e.si ergo.nisi habe
ant ex p̄uilegio ꝯstitu
ere successores sibi:ut
lxiij.di.i synodo.aliꝰ
ēt de iure oēs seculāes
ptātes n̄ debent succe
dere:ut.C.ut oēs tā ci
uiles q̄; mili.iudi.l.v
nica.in pn̄.q̄ āt dauid
in vita sua salomonē;
sibi successorē instituit
instinctu spūs sancti est
factu;:ar.tn̄ ꝯ.vij.q.i.
deniq;.
q Sed vite.s.xl.dis.
nos qui.

r Rogauerit.ergo vi
det q̄ p̄ces inducāt si
moniā:ut hic.⁊.i.q.i.
sūt nōnulli. Et dici cō
sueuit:q̄ si p̄ces fiūt p
digno:nō inducunt si
moniā:ut.i.q.i.qbus
dā.in fi.hoc ver ē si n̄
sint ꝯsāguīei sui:ut ex̄
de eta.⁊ q̄.ma.i fi.io.
Nō credo q̄ p̄ces ꝯsā
guineoꝝ inducāt simo
niā:si fiāt p digno:ut
i.q.i.latorē.⁊ maxime cū qs possit p se rogare si dign⁹ est:ut ex̄ de simo.
tua.nec illa decre.tuā ꝯdicit si bene inspiciat.b.

nō tn̄ potestatē pōtificij aut soluē
di aut ligādi normā eis tradidit:
sed successori suo clemēti q sedem
ap'licam p⁹ eū ⁊ ptātē pōtificale;
tradēte sibi beato petro tenere ꝓ
meruit.lin⁹ uero ⁊ clet⁹ mīstrabāt
exterioꝛa.pnceps aūt ap'loꝝ petr⁹
uerbo ⁊ orōne īstabat. Palea.

Unde ipse clemens in ep'la ad ia
cobū hierosolymitanū missa iter
cetera scribit: q̄ petrus adhuc ui
uens clemētē i epm elegit.Simō
petr⁹ in ipis dieb⁹ qbus uite fine;
sibi p̄sensit:apphensa manu mea
i aurib⁹ toti⁹ eccl'ie hec ꝓtulit uer
ba.Clemente; hūc nobis ordino
epm:cui soli mee predicationis ⁊
doctrine cathedram trado: quē p̄
ceteris exp̄t⁹ sū deū colētē:hoīes
diligentē:discēdi studijs deditu;
sobriū benignū iustū patiētē:sciē
te; nōnulloꝝ ferre ēt ex his q̄ uer
bo dei īstituūt iiurias. Sed i an
thioceno ꝯcilio hoc oīo fieri ꝓhibe
tur:i quo sic statutū legit.

Epo successorē sibi ꝯstituē n̄ lic;.

Episcopo nō liceat ꝓ se alteꝝ
successorē sibi ꝯstituē:lic; ad
exitū uite ꝑueniat.q̄ si tale aliqd
factū fuerit:irritū sit huiusmōi cō
stitutū. Seruet aūt ius eccl'ia
sticū id ꝯtinēs non alit oportē fie
ri:nisi cū synodo ⁊ iudicio epoꝝ;
⁊ electiōe clericoꝝ:q post obitū q
escētis ptātē h;:eū q dign⁹ extitit
eligere ⁊ ꝓmouē. Item ex ꝯci.
martini pape. De eodem.

Episcopo nō liceat an̄ fine; ui
te aliū in loco suo constituere
successorē.siqs aūt hoc usurpare
tētauerit:tal' ꝯstitutio irrita erit.
nō ergo alit fieri o;:nisi cū cōsilio
⁊ iudicio epoꝝ q post exitū prede
cessoris ptātē hn̄t dignū eligere.
Itē hilari⁹ papa. De codē

Clericq̄ sacerdotes in mortis
ꝯfinio ꝯstituti i locū suū ferū
tur alijs designatis noīb⁹ surroga
re:ut.s.nō legitia expectet electō
s; defūcti gratificatio ꝓ ppl'i habe
atur assensu.qd q̄; graue sit: estia
te.Ab uniuersis acclamatū ē:hec

p̄sūptio nūq̄; fiat.q̄ dei sūt:ab ho
mie dari n̄ p̄nt. Itē hieronym⁹

Moyses amic⁹ dei:cui facie ad
faciē locut⁹ est deus:potuit
utiq̄; successores p̄ncipat⁹ filios su
os facē:⁊ posteris ꝓpriā relinq̄re
dignitatē:sed extrane⁹ de alia tri
bu eligit iesus.i.iosue: ut scirem⁹
p̄ncipatū i ppl'o n̄ sāguini deferen
dū eē sed uite.at nūc cernim⁹ plu
rimos hāc rē bn̄ficio facē:ut nō q̄
rant eos i eccl'ias colūnas erigere
quos pl⁹ cognoscāt eccl'ie ꝓdesse
s; quos ul' ipi amāt ul' quoꝝ sē ob
seqis deliniti uel ꝓ qb⁹ maioꝝ qs
piā rogauerit:⁊ ut deteriora taceā
q ut clerici fierēt mūerib⁹ ipetrāt.
Itē inocen.papa.ij. De codē

Aplica auctē ꝓhibem⁹: neq̄
eccl'ias ⁊ p̄bēdas p̄posituras
capellanias aut reliqua eccl'iastica
officio.hēditario iure ualeat uēdi
care:aut expostulare p̄sumat.qd
siqs iprob⁹ aut ābitiōis re⁹ atten
tare p̄sūpsit: debita pena multa
bit:⁊ postulatis carebit. His
oīb⁹ auctībus ꝓhibēt epi successo
res sibi īstituē.Sz aliud est de sui
successoris electiōe cū frīb⁹ delibe
rare:aliud ē ex testamēto tāq̄; sue
dignitatis hēdē sibi q̄rere. Illud
fieri pmittit:hoc āt penit⁹ ꝓhibet.
Illud aūt beati petri ap'li ab illis
ualet i argumētū assumi:q tales si
bi substituūt:q̄lē sibi successorem
beat⁹ petr⁹ q̄suit.uez q: officiū n̄
uite s; sanguini cepit deferri:atq̄;
ad epatu; tales qsq̄s sibi successo
res q̄rere cepit:q uel odiosi ppl'is
uel a plebe docēdi iueniūt:iccirco
sacris canōib⁹ ꝯstitutū ē: ne qsq̄
sibi sui officij q̄rat successorē:s; po
puli electiōe q̄rat: q eorū utilitati
digne deseruiat:q illoꝝ utilitatē nō
sua lucra q̄rat:q xp̄o semē uelit su
scitare n̄ sibi diuitias ꝯgregāe.qd
q facē ꝯtēpsit:iure ab eccl'a r̄pudi
atur. Unde aug⁹ i libro ꝯtra ma
nicheos. Qui sibi ⁊ eccl'e ꝓdest
utroq̄; pede calciat⁹ itelligitur.

Olim iussus est frat̄ p̄mortui
fratris uxorē ducē:ut nō sibi

ud i collatera
lib⁹ ⁊ descēdē
tib⁹:ar.de pe.
di.i.pene.l; sit
ar.ꝯ ex̄ de in
sti.ad decorē.
io. Sed certe
pōt ꝓbabiliter
dici:q̄ hoc nō
extenditur ad
nepotes:quia
pene st̄ restrin
gende.ff.de li.
⁊ posthu.cum
quidā.i fi.nec
sb noīe nepo
tis filij intelli
gūt:ut instit.
q dari ut.non
pos.in fi.ti.b.
Sed qd de il
lo q renūciat:
ut det alij for
te ꝯsanguineo
hanc renūcia
tionē papa ap
probat ex̄ d of
fi.dele.ex pte.
s; dic q̄ ibi fu
it pura renun
ciatio.

u His oīb⁹
beat⁹.Sz nun
qd adhuc pa
pa possit sibi
facē successo
rem:non:q: h
est imutare sta
tutū eccl'ie:ut
xxv.q.i.q̄ ad
ꝑpetuaz.⁊ q:
statutū facit i
id tēpus i quo
nō ē futur⁹ iu
dex.ff.de iurif
di.om.iudi.cū
qui.

a Olim
solo
lem.tn̄ istina
erat carnalis
filius:sed erat
filius mortui
legalis:ut.lvi.
dis.ismahel.
Mathe⁹ po
nit carnales pa
tres:vbi dicit
que genuit.Et lucas ponit legales:cum dicit qui fuit.duos habe
bat patres huius filius carnalem ⁊ legalem.

f Ut deterioꝛa.colorē rhetoricus qn̄ dicit qd dicit se velle tacere.
s a Aplica.p̄bēdas.Epo n̄ l; filios istitnē i patriis eccl'ijs:ex̄ de fi.p̄sby
p̄sitū.nisi p⁹ mediā psonā:ut ex̄ e.ex trāsmissa.p̄bendā aūt pōt hr̄e
in eadē ecclesia si ē legitim⁹:ex̄ e.ti.ad hec.s; l; sit legitimus:bn̄ficiū tamē

b Nomine.id est filium mortui.
c Utroq̄; pede.q: ⁊ de se curat ⁊ de ꝓximo.
d Non figuratū.sed etiā signū.hoc est dicere:factū ist⁹ signū

est ⁊ figure ⁊ figurati. nel hoc vult dicẽ q factũ isti⁹ nõ significat factũ illius: sed factũ isti⁹ significauit factũ isti⁹. uel ideo dic̃ hoc quia in facto isti⁹ cõpletur illa figura.

e In scripturis. venisse p electionẽ: uel forte volebãt recusãe.

f Fugiẽtib⁹. sic. xl. di. añ oia. C. ō epi. ⁊ cle. si quẽ q̃z. ⁊. ō. lx xiiij. dis. epus. ℨ: sed illud de peniẽ⁹ iuito: ſz ab initio aliqs dz cogi ut consentiat. nã nullus eligẽd⁹ est nisi ab ũtio dissentiat. i. q. vi. c vl. tepide tamẽ dz dissentire sicut femia. xxx ij. q. ij. bonozã tur. als si diceret nolo cũ foz te vellet: facẽt ℨ scientiã: ex de pẽnit. c. vl. uel si forte diceret nõ suz digno: ſz. b. dixerit q possit seruare se nõ eẽ idoneũ. xxij. q ij. vnlem.

g Scriptũ ẽ in epla ad hebreos.

b Et rursus. in secũda epla ad corinthios.

i Minime. ergo qui se digñũ credit: ⁊ p̃ latura sibi oblatã nõ recipit moraliter peccat: ut. ã. e. c. p pi. ⁊ ℨ. e. q epi scopatũ.

k Prophetaꝛ. ope. ar. di uersarũ personarum sententiam vtranq; tenere. xxij. q. ij. beat⁹. ⁊ ō cõ di. ij. quotidie. ⁊. xxxv. q. v. ad sedẽ. Item ar. p diuersis cõsuetudinib⁹ xij. di. illud. xx xi. di. aliter. ⁊ ō cõse. di. iiij. de trina. Itẽ ar. p diuersitate testiũ: ex de v. sig. nihil obẽ. ⁊ de pe. di. i. pi culose. xxiij. q vij. quanq; ã. di. v. ad eius. ⁊ ex de testi. cuz tu fili.

l Plene. ecce rñsio illi⁹ q ad epatum petit non dicit expresse nolo: quia tñc mentiretur. xxij. q. ij. cum humilitatis. nec debet se statim ingerere: sed dicat ut dixit mutinẽsis epus: nolens volo: ⁊ volens nolo. xvi. q. i. uos autem.

m Purgatũ. ar. p. b. q̃ pmouẽd⁹ dz̃ episcopo ꝓfiteri crimẽ: ⁊ episcopus dz̃ eũ purgare. i. secũ dispẽsare. Ysaias enĩ adhuc imũdus obtulit se: ⁊ p̃ ea fuit purgat⁹. Item est hic ar. q̃ si aliqs eligit̃ q adhuc ẽ i mortali peccato: q̃ iõ nõ ẽ viciosa electio si ipse velit cozagi: ut. ã. l. di. qd ẽ. Itẽ est ar. q̃ duo sit̃ p̃nt eligi: ut si unus succũbat: alt̃ obtineat: ut dixi. ã. lxi. di. studij.

n Sciendũ. si de suo. i. ex ambitione. ponit̃ enĩ in mala significatiõe: ut. iij. q. ix. pura.

o Non habuerũt. de ꝓpria volũtate.

p Propꝛie. hic patz rõ quare epõ inuito nõ põt clericus ei⁹ vocari ad epꝰum: ut. lxiij. di. lrãs. ſz inuito eo fit monach⁹. xix. q. ij. due. qz iste pl̃umit̃ facẽ ex ambitiõe: ⁊ facit ad suum cõmodũ: ille nequaq;

q Inuit⁹. ar. q̃ renunciari nõ debem⁹ de eo: qõ inuiti facim⁹: ut xiij. q. ij. q̃s ꝓpositꝰ xx. q. i. illud. ⁊. xxxij. q. v. ille.

r Inobediẽtia. In hoc pz q̃ inobediẽtia eq̃patur hereſi: ut dixi iiij. q. i. in summa.

s Ex aduerso. i. ex eo q̃ vnũ ꝓriũ cõmẽdat: aliud vituꝑat: ut. ℨ. de pe. di. ij. §. econtrario. Et nõ hic q̃ optima ẽ ꝓbatio q̃ fit p̃ suũ ꝓrium: ut hic. ⁊. i. q. i. c. i. ⁊. xiij. q. ij. alẽ. ⁊. ff. de offi. eius cui mandat. est iur. l. i

t Sola ẽ. i. necessaria sic. ã. di. viij. c. si sol⁹.

sed illi suscitare sobolez: eiusq; nomiẽ⁹ uocaret: qõ ide nasceret̃. qõ si recusaret: discalciat⁹ uno pede cõspuꝰ solebat in faciẽ. nũc euãgelij quisq; p̃dicatoꝛ ita dz in ecclia laborare: ut defũcto fri. i. christo suscitet semẽ q̃ p nobis mortuꝰ ẽ: ⁊ qõ suscitatũ fuerit: eiꝰ nomẽ accipiat. At uero q electus ab ecclia misteriũ euãgelizãdi ⁊ baptizãdi renuerit: ab ecclia ipsa digne meritoq; ꝓtemnit̃. q enĩ ⁊ sibi ꝑdest ⁊ ecclie: bñ itelligit̃ utroq; pede calciat⁹. unde illud: q̃s specioli pedes euãgelizantium bona. qui enĩz lucrandoꝛum curam refugit alioꝝ: discalciati illius non figuratum signiſicabit: sed in se impletũ portauit opꝓbriũ. Item gregoriꝰ in registro.

Locꝰ regis sicut desiderãtib⁹ ẽ negãdus: ita fugiẽtib⁹ ẽ offerẽdus.

In scripturis uestris uos mirꝛ nope requiem q̃sisse narratis sed p hoc ad pastoralez solicitudinem uos cõgrue uenisse oñditis: qz sicut locꝰ regimis desiderãtib⁹ negãdus ẽ: ita fugiẽtib⁹ offerendꝰ ẽ. Et sicut scriptũ est: ne q̃s̃ sibi sumat honoꝛem: ſz q uocat̃ a deo tãq; aaron. Et rursus idẽ egregi⁹ p̃dicatoꝛ dicit. Si unꝰ p oib⁹ mortuus ẽ: ergo ⁊ oẽs mortui sũt: ⁊ p oibus christus mortuꝰ ẽ. ⁊ si hoc est: supẽ ut q uiuũt: nõ iam sibi uiuant: ſz ei q̃ p ipis mortuꝰ ẽ: ⁊ resurrexit. Et pastoꝛi scẽ ecclie dr̃: simon iohannis amas me: pasce oues meas. Ex qb⁹ uerb̃ colligit̃ q̃ si is q̃ ualet oipotẽtis dei oues renuit pascẽ: oñdit se pastoꝛez sũmũ mimẽ amare. si enĩ unigenit⁹ pr̃is p explẽda utilitate oiuz ō secreto pr̃is ad publicũ nr̃z egressus est: nos qd edicturi sumus: quis secretũ nr̃m p̃ponim⁹ utilitati ꝓriorũ? q̃s itaq; nobis ex corde appetenda est: ⁊ tñ p multoꝝ lucro aliq̃ postponẽda. nã sicut toto desiderio debem⁹ occupationẽ fugẽre: ita si desit q̃ p̃dicet: occupationis on⁹ libẽti necesse ẽ hũero subire. qõ ex duoꝝ ꝓphetaruz ope docemur quoꝝ un⁹ p̃dicatõis officiuz uitare conat⁹ ẽ: ⁊ alt̃ appetijt. nã mittẽti se dño hieremias rñdit dicẽs. a. a. a. dñe deꝰ ecce ego nescio loqui: qz puer ego sũ. ⁊ cum oipotens deus ad p̃dicandum sibi ꝑsonam q̃reret dicẽs: quẽ mittam: ⁊ quis ibit ex uobis? ultro se obtulit isaias dicens: Ecce ego: mitte me En ab utrisq; exteri⁹ diuersa uox ꝓdijt: sed nõ a diuerso fonte dilectõis emanauit. duo q̃ppe sũt p̃cepta charitatis: amoꝛ dei ⁊ ꝓximi p actiuã igit̃ uitaz ꝓdesse ꝓximis cupiẽs isaias officiũ p̃dicatõis appetijt. p ꝓtẽplatiuã uero hieremias amoꝛe cõditoꝛis sedule inherẽ desiderãs ne mitti ad p̃dicãdũ debeat contradicit. Quod ergo laudabilit̃ unꝰ appetijt: hoc laudabiliter alius expauit. iste ne tacite cõtẽplatiõis lucra loq̃ndo ꝑderet: ille ne dãna studiosi opis tacendo sentiret. ℨz hoc in utrisq; ẽ subtiliter intuendũ: qz ⁊ is q recusauit plene nõ restitit: ⁊ is q mitti uoluit añ se p altaris calculũ purgatũ uidit: ne aut ñ purgat⁹ adire q̃sq; mysteria sacra audeat: aut quẽ supna gr̃a eligit: sb̃ hũilitatis specie supbe ꝓtradicat. Idẽ i moral.

Locus delectionis in uoto dignitatis semp sit i necessitate.

Sciendũ sũmope ẽ: q̃ obediẽtia aliq̃n si de suo aliqd habuerit: nulla ẽ. aliq̃n si õ suo aliqd ñ̃ hũerit mima ẽ. nã cũ huius mũdi successus p̃cipit̃: cũ locus supioꝝ iperat̃: is qui ad p̃cipiẽda hec obedit: obediẽtie sibi uirtutẽ euacuat si ad hec ex ꝓprio anhelat. neq; nse subdit obedientia dirigit: q ad percipiẽda huius uite ꝓspera libidini ꝓprie ãbitiõis fuit. Rursus cum mũdi despect⁹ p̃cipit̃: cuz ꝓobra adipisci ⁊ ꝓtumelie iubent̃: nisi ex semetipo animꝰ appetat: obedientie sibi meritũ minuit: qz ad ea q̃ in hac uita despecta sũt: inuit⁹ nolensq; descẽdit. Et paulopost supiꝰ: obediẽtia uictimis p̃ponit̃: qz p uictimas aliẽa caro: p obediẽtiã uero ꝓpria uoluntas mactat̃. qõ ꝓtra ariolãdi peccatũ inobediẽtia esse mõstrat̃. Ex aduerso ergo melius oñdit̃ qd de eius laude sentiat. Si enĩz q̃i peccatũ ariolãdi est repugnare: ⁊ quasi scel⁹ idolatrie nolle acqescere: sola ẽ que fidei meritũ possidz obediẽtia: sine qua q̃sq; ifidelis ꝓuicit̃: et si fidelis

a Qli epatũ.i.episcopari.i.pesse ut ꝑsit nõ ut ꝑsit:nt.xl.di.multi sperare ergo ⁊ desiderare possumus epatũ:ut.lix.di.si officia.⁊.lxxv ij.di.in singulis.⁊.i.q.i.non est putanda.

b Jtaq3.dicit:q3 qs põt desiderare epatu3:mõ dicit qualiter.s.ut nõ ingerar.ff.de ꝓcur.l.qui omnia.

c Appetit.ar.q3 aliqs seipsũ nõ o3 eligere si potestas in eũ sit translata.ã.e.in scripturis.⁊.xvi.q.i.nos aũt.qa inter ꝓferentẽ ⁊ eũ cui ꝓfert erit distantia: ut ex de bap.debitũ. sike ex de iurepa.p nras.⁊ ex de isti.ad nram.potest ꝑsñ se coeligere: ut ex de elec.cũ in iure.

d Suauitas. ꝓplationis.

e Et oppimat.i. ut ꝓplatõ eũ pcip3 nõ impediat:q3 forte nimis vult eẽ itẽt3 ꝓplatõi.

f Oportet.ut p igenio.si.xlvij di.sit rector.

g Apprime.i.valde.

h Et doctus.q̃ sacerdotes uel epi scire debeant:bẽs.xxxiij. di. nulli.⁊.c. sc. sufficit thi mediocris scientia:ut ex de elec.nobis.

i Pauidus.i.timẽs peccare.

k Fore.i.futurũ eẽ.

l Lemẽs.iuna. largus eni erit lxxxvi.di.fratrẽ.

m Relena.ar.iudicẽ potiꝰ debere fuare misericordiã q̃s rigorem ut.xlv.di.l3.⁊.l.di.põderet.in fi.q3 statim non debet punire:sed tenetur sepius remittẽ: ut xlv.di.licet.⁊.xxvi.q. vij.alligant.

n Qli vos.

o Jez ꝓcepisset. Ar.q3 q̃q3 l3 iudici excedẽ finẽ mãdati:dñi tñ alias sntia nihil cõtineat iniq: ar. ex d sen.⁊ re iudi.cã3. nã q datꝰ ad eligẽdu3: põt postulare:ut ex d elec.in cãis.⁊ de renũci.pꝰ trãslationẽ.i pn. ⁊ ꝓcurator datꝰ ad rẽ vendicãdã põt agẽ ad exhibẽdũ.ff.de ꝓcur.ad rẽ mobilẽ. sufficit enim q si at id qõ ẽ vicinũ mãdato:l3 ipm nõ sit mãdatũ:ut.ff.iudi.sol.iã tñ.§.vlt.ff. mãdati.l.vl. Jtẽ.ar.q3 l3 ꝺicere rescripto uel mãdato ꝓncipis q̃q3:ex de offi.dele.ex pte.q3 l3 mãdet soli epo q3 det alicui ꝑbẽdã:tñ nõ faciet hoc si ne ꝓsensu canonicorũ:ut no.vij.q i.petisti.

p Etiaz ppli.ã.di.lxiij.plebs diotrẽf.⁊.c.nosse.⁊ vl.c.ã.i.q. i.ordiatiões.

q Dui pstantior.hic cõpatiuã tẽpat.b.fm eũ sufficit:q3 bonus eligat.est aũt aliqs bonus eoipo q3 nõ ẽ malus:ut ex de psump.dudum.⁊.ff.de le.ij. cũ pater.§.rogo.nec eni maior bonitas vnius alij o3 facere ꝓiudicium: ut iij.q.ix.necesse.⁊.i.q.i.teneamus.⁊.C.de sta.⁊ ima.l.vlt. Si autẽ aliqs de alia eccl̃ia eligit:ipe o3 optimꝰ eẽ:sicut si tutor de eadẽ ciuitate sumit:sal est si est bonus.si de alia:tũc erit optimꝰ.ff.de tu.⁊ cu.da.diuꝰ. Alij dicũt esse uideat. Tez augustinꝰ.

Qui ꝓesse ⁊ nõ ꝓdesse desiderat episcopari nõ debet.

Qli epatũ ꝺesiderat:bonũ opꝰ ꝺesiderat.exponere uoluit qd sit epatꝰ:qa nomen est opis non honoris.grecũ est eni atq3 ide dictũ uocabulũ:q3 ille q ꝓficit illis qbus ꝓficit:supintendit curam eorũ.s.gerens.scopos qppe intentio.ergo epos si uelimꝰ latine supintendẽtes possumꝰ dicere: ut intelligat nõ se epz:q ꝑesse dilexerit nõ ꝓdesse. Jtaq3 a studio cognoscẽde ueritatis nẽo ꝓhibet:qõ ad laudabile ꝓtinet ociũ.locꝰ verꝰ superior sine quo regi ppls nõ põt: ⁊ si ita teneat atq3 miscꝰ ut dez tñ nõ decẽt appetit3:q̃obrẽ ociũ scñ q̃rit charitas veritatis: negociũ iustũ suscipit necessitas charitatis.quã sarcinã si nullꝰ iponit:p cipiẽde atq3 intuẽde vacãdũ ẽ veritati. Si aũt iponit:suscipiẽda ẽ ꝓpter charitatis necessitatez.sed nec sic oĩmodo veritatis delectatio deserenda ẽ: ne subtrahat illa suauitasꝰ:⁊ oppimat iusta necessitas. Item petrꝰ.

Pro igenio discentiũ doctor moderet uerba doctrine.

Portet3 eũ q docet ⁊ instruit animas rudes eẽ talẽ:ut ꝓ ingenio discẽtiũ semetipm possit aptare:⁊ uerbi ordinẽ ꝓ audiẽtis capacitate dirigẽ:debẽt ergo apprime3 eẽ erudit3 ⁊b doct3 irreprehensibilis maturꝰ pauidꝰ sicut ipi pbatis forec3 cleñtẽ hũc pꝰ me. Tẽ eiꝰ dẽ

Qui omnibꝰ ꝓest:singulos relevare ꝓtendat.

Lemẽs si tãq3 oibꝰ pẽ nolueris:singulos prout poteris iuua ⁊ singulos releuaꝝ q ⁊ singlor3 onꝰ ac solicitudinẽ portas. Tẽ hieronymus.

Cõtra christũ faciũt:q gra nõ meritis gradũ eccl̃iasticũ tribuũt.

Qli vos spnit:me spnit. Ex quo manifestuz ẽ:q3 q apli legẽ cõtempta eccl̃iasticũ gradũ nõ meritis voluerit alicuiꝰ deferre sz gre:ꝓtra christũ facẽ videt3:q̃lis in eccl̃ia pbr ꝓstituẽdꝰ sit:p apl'm suũ in seqntibꝰ executꝰ ẽ. Item hieronymꝰ i li.leuitici.

Ad sacerdotiũ nõ eligat:nisi q ex teris ⁊ sãctior ⁊ doctior habeat.

Jcet ergo dñs de cõstituẽdo ꝓncipe preceslisset ⁊ elegisset: tñ ꝓuocat3 et synagoga. regrit3 ergo in ordinãdo sacerdote et ppli pñtia:ut sciant oẽs ⁊ certi sint: q q3 ꝓstantior est ex oi populo:qui doctior q sanctior q in oi uirtute eminẽtior:ille eligit3 ad sacerdotiuz.⁊ hoc attestãte pplo':neq3 postmodũ retractatioꝝ cuiq3 ne qs scrupulus resideret.hoc est aũt quod ⁊ apls p̃cipit i ordinatiõe sacerdotis dicẽs:oz aũt illũ ⁊ testionium hr̃e bonũ ab his q foris sũt. Ego tñ ⁊ amplꝰ aliqd uideo i eo quod dicit:q3 ꝓuocauit moyses omnez synagogam:ut hoc sit colligẽ ois animi uires:⁊ i unũ cõgregare uirtutes:ut cũ ꝑmo de sacerdotalibꝰ habeat sacris:uigilẽt ois animi uirtutes:⁊ intẽte sint:ut nihil scientie nihil in eis sapientie nihil desit industrie:sz adsit ois multitudo sensuũ.adsit ois cõgregatio sãctaruz cogitationũ:ut qd sit põtifex qd unctio qd'indumẽta eius ꝓferes intra sacrariũ cordis sui possit advertere. Tẽ ex libro nũeroꝝ.

Populi gubernatio diuina electione ꝓstetur.

Jergo tantꝰ ille ac talis moyses nõ ꝓmittit iudicio suo de eligendo ppli ꝓncipe de ꝓstituendo successore:qs erit q audeat uel

meliorẽ semp eẽ preferendũ.vñ si panciores volũt eligere optimũ maior ꝑs minus bonũ:si minor ꝑs appellat:tenet appellatio. naz iustã cãz assignãt:ut ex de bis q fi.a ma.p.ca.cũ i cũctis. Sz si illi elegerint:cassanda ẽ eoꝝ electio:cũ semp optimũ debuerũt eligere ut.lxiij.di.metopolitano.lxi.di.nec emeritis.lxxv.di.c.vlt.lxxiij. di.epõ.ũ. non obstat .xvi.q. vlt. mõasterijs vbi dr: sufficit q nõ sit malus qz illud intelligunt cũ alius ibi melior ñ ẽ. in mõachis ẽt obtiet q semp melior ẽ eligẽdus:in auẽ.de monach.§.vl. Ego magl ad hoc reo opioni b. naz cũ ñ sit vicius in eligẽtibus nec in electo:quare erit electiõ cassida nã appellatio ñ dz cassare ut si ea q̃ iniuste facta sũt:ex de resti.spo.audita.⁊ ex d elect. cũ nobis. Jcẽ si bonus in ste põ eligi:ergo ꝫ illã electiõez ñ admittit appellatio: qz ꝫ ea q̃ ꝓpemo d creto sãcita uel statuta sr:ñ admittit appellatio ff.de ap.re cip.ul'.ñ.l.pe. nõ eni est q̃rẽ dñi de merci p sone cũ maior sit nũerus ex vna pte q̃s ex altera:ut ex d elec.dudum. Dic vides i si mi i.naz sp de cadẽ eccl̃ia oz plat3 eligi:si tñ maiõ ꝑs eligit de eccl̃ia aliẽa lz pꝰ appellati onẽ:ꝓualet electio maioris p tis:cũ alta ꝑs neminẽ eligit: ut ex de elec.cũ inter.imo ex alioꝝ opione segret:q3 qlibet peccaret bñfaciẽdo.qz bñ posset meliorẽ rẽ facẽ:⁊ magister peccat in legẽdo:qz posset melius facere.s.orare.

r Pplo.ergo i bis q̃ publice facta sũt nõ põt ꝺici.liij.di.nulli lxxxvij.di.si exposit3.xvi.di.q3 dicitis.⁊ cũ i ꝓncipio electiõis qs ꝓsilit:pꝰ ea ñ audit3 ꝺicẽs.ã.di.iij.i ist̃is.⁊.j.e.q.ij.dilectissimi.

s Retractatio p hoc vr̃ q3 ppls possit retractare electoz q̃ fuit i eo absẽtia cũ excipe posz ꝫ electoz :ut.xxiij.di.illud.cũ eis inuti ñ sit dãd3 epos:ut.lxij.di.c.vlt.sz hoc ñ ꝓcedo:ut dixi.l.xj.di.c.i.

t Pontifex.uel eius officiũ.xxxvi.di.siqs vult.

u Quid indumẽta.xlij.di.sit rector discret3.

x Jergo tãtus.quis erit.Ar.q3 non licet maiori qõ maiori

non licet.xxxij.q.v.si paulus.
y Clamoribus.sic ergo edictio que fit ad clamorē ppli nō valet: ut hic.ꝛ extra ō elec.osius.ꝛ est sile.C.de penis decurionū.sic.xxij.q.iiij.vnusqsqꝫ.Qui eni ad clamorē ppli manumittit aliquem videt coactus manumittē.C.qui manu.nō pos.l.ij.ꝛ.ff.q ꝛ a qb9 fit puat9.Quīqꝫ ad vocē populi aliqd fit xxviij.dis.de syracusane.l.di.ut cōstituātur.ad clamores ppli remittitur alicui pena.ff.de sic.l.penult.de hoc notaui.lxi.di.miramur.
z Qui se idoneuz.ar.ꝙ nullus pōt se eligere.ꝫ.e.i scripturis.
a Acclamatō.ꝫ.c.pxi.cōtra.ꝫ ibi bonū testioniū ppli audit: hic vo strepit9 negat.v.q.iiij.i loco.
a Nec nouū.sic.ꝫ.lxiij.di.nosse.qꝛ quot sunt homines:tot sūt sñie:tot opiniones.ꝫ.de cōse.di.iiij.sicut in sacris.ꝛ.ff.de recep.arb.l.si vn9.§.pncipalit.
b Reprehensibile.si nō ē reprehēsibile: q̄re ergo cassat electio q̄ fit in scismate:ut ex̄ de elec. quia.
c Veldacter.arbitriū approbatū ne sit.ꝫ.j.xxiij.q.i.quid culpat.§ vbi dr ꝙ ñ ē ptās nisi a deo iubēte ul sinente.xxvi.q.v.nec mirū.Sꝫ nō approbat sed pmittit eos regnare.si.vi.q.i.ex merito.
d Et non per me cōprobantem:sed tamē iubentur.Et ita ē ar.ꝙ qñqꝫ aliquid iubemus quod non approbamus:ꝛ est ar.

contra ea que per improbitatem obtinentur ꝙ illa dicūtur fieri inuito dante:ut extra de rescrip.si quādo.ꝛ.C.de peti.bo.subla.l.i.ꝛ.vij.q.i.scias.vbi habes ꝙ qui inuitus aliquid facit potius dicitur pati q̄ꝫ facere:ut.ꝫ.di.vi.testamentum.
e Per consilium.i.per approbationem.

ex plebe que sepe clamoribus* aut gratia aut precio fortasse excitata moueri solet:uel ex ipis ēt sacerdotibus qs erit:q̄ idoneuz[z] ad hoc se iudicet:nisi hoc sicut oranti ꝛ petenti a dño reuelet:sicut ꝛ de9 dicit ad moysen:assume ad temet ipm iesū filiū naue hoiem:q habꝫ spirituz dei in semetipo:ꝛ ipones manus tuas sup eū:ꝛ statues eū corā eleazaro sacerdote:ꝛ p̄cepta ei dato in ꝯspectu toti9 synagoge ꝛ precipe de ipso corā eis:ꝛ dabis claritatē tuā sup illuz:ut audiant eū filij israel. Audis euidenť ordinatiōez p̄ncipis ppli tā manifeste descriptā:ut pene expositiōe non egeat:nulla hic ppli acclamatio* nulla ꝯsāguinitatis rō nulla ꝓpinquitatis habita cōtēplatio ē:ut ꝓpinqs agroꝝ ꝛ p̄dioꝝ relinquat hēditas.gubernatio ppli illi tradatur:quē deus elegit homini.s.tali qui habet sicut scriptum audistis spm̄ dei i semetipso:ꝛ p̄cepta dei i ꝯspectu eius sunt:ꝛ qui moysi ualde notus ꝛ familiaris sit.i.in quo sit claritas eius legis ꝛ sciētia:ut possint eū audire filij israel. Ite gregorius ciuib9 neapolitanis.

Non ex fauore sed iudicio debet uenire electio.

Nec*[a] nouū nec reprehēsibile* ē in eligēdo epo ppli se uota in duas ptes diuidē:sed graue ē qñ in huiusmōi cāis nō ex iudicio sꝫ ex solo fauore uēit electio. Quam aūt gubernatio ppli ei tradi iubetur:quē deus elegit:dať intelligi:ꝙ aliqñ qbusdā tradiť:quos deus nō elegit. Vnde hieronymus.

Non ex arbitrio dei aliquādo datur p̄nceps eccl'ie.

Veldacter* fortasse aliqd dicimus:tñ qd̄ scriptū ē dicim9:nō semp p̄nceps ppl'o ꝛ iudex ecclesie p dei arbitriuz dať:sed ꝓut merita nr̄a deposcūt.si mali sunt actus nr̄i:ꝛ opetamur maligna i cōspectu dei:danť nobis p̄ncipes fm cor nr̄z.ꝛ hoc tibi ō scripturis ꝓbabo.audi naqꝫ qd dñs dicat: fecerūt sibi regē ꝛ*[d] nō p me p̄ncipē ꝛ nō p9 ꝯsiliū meū.[e] Et hoc dictuz uideť de saule illo:quem utiqꝫ ipse dñs elegerat:ꝛ regē sibi fieri iusserat.sed qñ nō fm dei uoluntatez sed fm peccatoris ppli meritū fuerat electus:negat eū cū sua uoluntate ul ꝯsilio ꝯstitutū. Tale ergo aliqd intelligam9 ꝛ i eccl'ijs fieri: ꝙ ꝓ meritis aut in uerbo aut ope potēs a deo tribuitur rector ecclesie:aut si malignum faciat popul9 in ꝯspectu dñi:ꝛ tales perseuerēt talis ecclesie iudex dať:sub quo famē ꝛ sitim ppl's patiať:non famē panis neqꝫ sitim aque:sꝫ famē audiēdi uerbū dei. Ite augustin9

Nō sūt filij sed mercenarij:q honorē ab hoibus appetūt.

Sunt*[f] in eccl'ia quidam p̄positi de quib9 ap'lus paulus dicit: sua q̄rētes nō q̄ iesu christi. Quid est sua q̄rentes:nō christū gratis diligētes:sed deū nō ꝓpter deū q̄rentes:tēporalia cōmoda sequentes:lucris inhiātes:honorē ab hominib9 appetētes. hec qñ amanť a p̄posito ꝛ ꝓpter hec fuiť deo:qsquis talis ē:mercenari9 est:inť filios ei9 se nō ꝯputet. Non ergo qui p̄ficiūť:semp ceteris meliores intelliguntur. Vnde hieronymus.

Ex electione nō p̄ficiūť epi sed comprobantur.

Illud*[g] inferendū ē aduersus eos:q de epatu itumescūt:ꝛ putāt se ñ dispensatōez christi sꝫ iperiū ꝯsecutos:qꝛ ñ statim omnibus his meliores sunt quicūqꝫ epi nō fuerint ordinati:ꝛ ex eo ꝙ epi electi sūt se magis estimēt ꝯprobatos. Si aūt peccata filioꝝ ab epatu iustū ꝓhibēt[h]:quanto magis se unusqsqꝫ ꝯsiderās ꝛ sciens:qꝛ potēs poteť tormēta patiet:retrahit se ab hoc ñ taꝫ honore q̄ꝫ onere:ꝛ alioꝝ locū qui magis digni sunt: ñ ābit occupare. Ite eiusdem.

Pro gradu sui officij quēqꝫ meliorem esse oportet.

Qualis[i] enim erit edificatio discipuli:si intelligat magr̄o se eē maiorē:un̄ ñ solū epi pbri ꝛ diacones debēt magnope p̄uidere: ut cūctum populū cui p̄sidēt conuersatiōe ꝛ sermōe p̄eant:uez ēt inferior gradus exorciste lectores custodes ediū acolythi ꝛ oēs oio q domui dei deseruiūt:qꝛ uehemēter eccl'iaz dei destruit:meliores[k] laicos esse q̄ꝫ clericos. Idem.

f Sunt i eccl'ia.ꝓpter hec:ꝛ.i re tpali nō eē seruiēdum alicui:nisi secūdario: ut.lxxv.di.c.vlt.ꝛ.lxi.di.quid ꝓderit.ꝛ.lxxiiij.di.ꝯsuluit.
g Illud.meliōes.Ar.ꝙ nō plus debet ꝓ aliquo p̄sumi iō qꝛ hꝫ dignitatē.xl.di.nō loca.ꝛ.c.multi.ꝛ.ij.q.vij.q̄nif.ꝛ di.ix.ego sol9.ar.ꝫ.xi.q.iij.absit.ꝛ.lxi.dis.miramur.in fi.
h Prohibēt.ꝓpť negligētiā:ut.ꝫ.xlvij.di.§.necesse.
i Qualis erit.maiorem.sic.ꝫ.xcvi.di.qs dubitet.ꝫ.di.lxi.statim9.ꝛ.c.qd ꝓderit.vñ qdā discipuli in hoc decepti nimis festināt ad cathedraz ꝛ dū delectātur i loco glorie:fiūt alijs auctores ruine:ut.xlviij.di.quoniā.cū magister faciat cathedrā:non cathedra magistꝝ:ut.xl.di.c.vlt.magistri eniꝫ ꝛ sciētia ꝛ facūdia debent alios p̄cedere:ut C.de ꝓfes.ꝛ med.magistros.ꝛ erit talis magister:cui9 ꝯpatōe sui discipuli palee dicanť ut.xxv.di.§.criminis.
k Meliores.i.clericos esse deteriores q̄ꝫ laicos.sufficit eniꝫ clerico si ē bonus.

l Vereor.i.verecundor.
m Judicatura.nō potestate iudicij:qz illud femie nō būt.iij.q.vij. §.tria.ff.de reg.iur.l.iij.
n Condēnabūt.melius viuendo.
o Eos.s.iudeos.
p Judicēt.ā. di.xxv iij.c.vl.ā.di.xxi.nolite.ā.vi.q.i.omes.ā.sz nō dicūt subditi corrigere siue iudicare platos potestate officij:sz vite cōpatione:ut.i.q.t.nonne.
q Quid aūt.quin cere.ruborē i cutere ex hoc :qz laici meliores sūt clericis. nō.n.posset ob hoc re pbēdi.xlvij.di.qō ad nos.qz non crimis relatiōe sz innocentia re purgat.ff.de pub.iudi.is qui.
r Cū frēs.als socij dicūtur.x.q.iij.cauendū
s Succēsei.i.irascar
t Neminē.ā.v.q.v nō vos.sz hic logt qñ crimē ñ pōt pbari:ibi qñ pōt.occulta enī crimina nō būt vindictā vi.q.i.si oia.xxxij.di. erubescant.
u Nec sufficē.credendi.ēztū ad articulos fidei: laicis tñ sufficit pictura pro doctrina:de pse.di.iij platum.
b Quod autē. Patrocinia aūt ꝓsti tūt i pecunia ul obsequo:z tūc fit simōia.aut i pcīb:z tūc aut st carnales aut spūales. si spūales valēt nec per eas simōia ꝓmittit:ut t.q.i.latores.carnales ēt ꝓ digno st recipiendc:ut.i.q.i.qbusdā. in fi.sz pces carnales ꝓ idigno facte iducūt simoniā.i.q.i.de ordinationibus.z dic ut.ā.e.

Q. .II

moyses:

c Illud dqz.pōcinia.nisi dignꝰ sit ille ꝓ quo petit:ut ā.i.q.i.nullus itaqz. z c.pueri.z.c. qbusdam in fine.
d Patrocinio.sz nōne suffragiū patris ꝓdest filio.ff.qō cuiusqz vniuer. Illud:sed illud ēztū ad numerū eligentiū.
e Cōpellit.qz ad antidota tenēt:ut.ff.de peti.beredi.sed z si.§.cōsuluit. z.lxxxij.di.nihil.z ex de testa.cū i officijs.humanū eni ē: ut qs exhibeat ei reuerentiā:a quo ꝓcepit bñficiū:ut.xvi.q.ij.visis.
f Electissimi.libro.sic.lxxxij.di.nihil.sic.xi.q.iij.quatuor.
g Judicari.Ar.qꝰ electū quē semel cōprobasti:nō potes postea repbare:ut.j.xxxij.q.v.horrendus.ar.ex de bis q fi.a ma.par.ca. ex oc.in fi.ā.di.iiij.erit.z.c.in istis.ā.e.q.pxi.c.licet si.ff.de decur.l.penult.z.ar. ff. de pac.dota.cōuenire.ff.de nego.gest.pōponius.ar.contra de liber.causa non iccirco.z.l.nō mutat.z.C.de profes.z me.l.grāmaticos.extra ō elec.

Populꝰ iudicabit epm sua officia non agentem.

Vereor'quō regina austri ueniens a finibꝰ terre audire sapientiā salomōis iudicatura" est hominesꝫ tpis sui:z uiri niniuite acta pnia ad pdicationē ione ꝓdemna būt" eos'q maiorē ēt iona saluatorem ꝓtēpserūt:sic plurimi i pplis epos iudicēt' subtrahētes se ab ecclesiastico gradu:z ea q epō cōuenit nō exercētes. Tē ambro sius in icrepatiōe ad ppl'm.

Qui clericos suos nō corrigit:populū corrigere non ualet.

Quid' aūt ego uos arguo:cum possitis me uno sermone ꝓuincere?ꝓuincor eni ego:cū i hac pte clericos uobis magis uideo negligentes.quō eni possuz corrigē filios:cū' frēs emēdare non possim? aut qua fiducia succenseaz' laicis. cū a cōsortibꝰ pudoris uerecūdia ꝓticescaz?Ego aūt fratres nō de oibꝰ loquor.sūt certe qdaz deuoti st z alij negligētes. Ego neminē nomino.ꝓscientia sua unūquēqꝫ ꝓueiat. Tē beda sup matthēū

Episcopo ad salutē ñ sufficit moribus z uita populo adequari.

Nec' sufficere nobis ad salutez arbitremur:si turbis negligē tiū ul' quorūlibet idoctoꝝ fide ul' actibꝰ adeq̄mur:qbus sacris lris unica ē credēdi piter z uiuendi regula ꝓscripta. Ergo ut supra dictū ē:tales sui officij successores aliqs sibi quereret : ꝓhibēt epi alterū ꝓ se successorē sibi statuē: ac designatis noibus in locū suū aliū sibi surrogare.

Quod' aūt amicoꝝ pōcinia in aliquoꝝ electione cōualescere nō debeant auctoritate gregorij pape ꝓbatur:qui in tertio libro re cū dilectꝰ ꝓtra:ubi potentia non equiualet electioni ꝓtra id qō est ff.de publi.si ego.§.i.So.electus semel approbatus nō potest amplius reprobari ab eligētibus:nisi ex causa noua uel de nouo ad eorum noticiam ueniente:tunc enim bene potest ab eis reprobari ut extra.de offi.dele.insinuante.z extra de except.pastoralis.z.ff. de mn. z bo. ut gradatim.§ reprobari .z ita ītelligit illa decre.z illa lex grāmaticos.

gistri scribit antonio subdiacono dicens.

In electiōe epi nec munerꝝ datio nec aliquoꝝ pōcinia ꝓualescant.

Illud' quidē p oibus cure tibi sit:ut in hac electōe nec datio quibuscūqꝫ modis inēueniat pmiorū:nec quarūlibet psonarꝝ pōcinia ꝓualescāt.nā si quorūdā pōcinio' quiscqꝫ fuerit electus:uolūtatibus eoꝝ cū fuerit ordinat' : reuerētia exigēte obedire ꝓpellit' .sicqꝫ fit:ut res illius diminuāt' ecclesie z ordo ecclesiastic' nō fuer' .talem ergo te admonēte debent sibi pso naz eligere :q̄ nulli' incongrue uoluntati deseruiat:sed uita z moribus decorata tanto ordine digna ualeat ueniri. Idem ad clerum mediolanensem.

In electiōe antistitis cōmuni utilitati non suo lucro qscqꝫ ꝓspiciat.

Dilectissimi' filij officij nri cura cōmoniti suadem':ut in suscipiēdi antistitis cā null' ūm neglecta utilitate cōi suo lucro ꝓspiciat:ne si qscqꝫ ppria commoda appetit:friuola estimatiōe fallat'. qz nec libero iudicio ꝓferendā sibi psonā examinat mēs: quā cupiditas ligat.pensantes ergo que cunctos expediūt:ei quē uobis' gra di unina ꝓtulerit:integerrimā semp i oibus obediētiam ꝓbete.i.talē eligite cui sp debeatis obedire. Judicari' nāqꝫ a uobis ultra nō dz sermel ꝓlatus:sed tāto nūc subtiliter iudicādus est:quāto postmoduz iudicandus non est.

Quod' aūt q̄rit an simoniac' būd' nō sit:q post electionez ꝓ indēnitate eccl'ie iuramētū ꝓstiterit facile ꝓbat'.Aliud ē.n.añ electionem iuramentū facē uel se paciscī facturū ad hoc ut eligat':aliud est

b Quod autē. Et añ z post electiōz licite fm quosdam penit' cantio que habet ex iure uel cōsuetudine.lxiij di.quia.i.q.iij quia quesiuz. extra de ꝓben significatuz.a supiore vo ēpi bet cantio peti potest.xxvi ij.di. de syracusane.x.q.iij. c.vlt.xviij.q.ij eleutherius.c. di.contra morem.Quidam tamen dicunt q ante electionem nulla cantio potest peti z si prestatur simonia est:qz videtur ex hoc fieri ut eligat ī.e.c.i. Idem ē si promittat ante electionez se iuraturū p electionem:ut

Q. .III.

t.q.i. ēzplo. sed post electionem bene potest :quia tunc nihil spat ab eis:sed a superiore : ut dixi potest peti z p stari tale iuramentum siue ante electionem siue post.c.di.optatum.xxviij.di.de syracusane.z.xxiij.di.ēzēz.tamen id quod pius dixi :verius videtur:maxime si quilibet canonicorum ita iurat.Ego iuro q si fuero factus episcopus:nihil alienabo de rebus ecclesie:quia tunc eligitur sub tali conditione si satisfecerit:ut.ff.de tute.muto.§.i. extra de elec.significasti.nec tamen videtur esse condicio sed potius admonitio quedam ut dicit illa lex muto.tamen ex persona cōtrahentium presumi debet contractum siue promissionem esse simoniacam uel non:sicut z presumitur contra usurarium contractum ex persona contrahentiq : ut extra de pignoribus illo.in fine.

i TAlia.ipunitatē.ut remittēt eis ea q̄ abstulerāt. Illud enī est simōia.remittē.n.ē dare: ut ex de testi.veniēs.ff.ō calū.q ēt
k Vtri.ar.testionio vni⁹ credi:ut.ff.de vote p̄le.theop̄o⁹.ō.xc vij.dt.nobilissim⁹.ō.dī.lxxxvi.tāta.j.xxiij.q.iiij.inter q̄relas.xx. q.iij.psens.ar.ℨ .xxxiij.q.ij.admonere.

l Judicij.id est qō circa eū fecim⁹ nos mutabimus.

m Dāno.q2 retractabimus qō fecimus.

n ARtaldus.tu rāmēto.Ar.q sol⁹ eps sola mān se expurgat:ut.ij.q.v. q̄sto.sed istud obtinet:cū nō haberet cōpurgatores.

o Elt eligerer ar.ptra.xxviij di.de syracen, sane.

p Nulli⁹. Ex hoc vbo dixit io.fa.q̄ ifamatus de vno crimine expurgabit se de oibus alijs:sed certe hic nō fuit generale iuramētū: sed hoc solum iuramit: q̄ nullius crimis cō scius erat:ꝛ q̄ archiepus ei aliud crimē nō obiecerat. Sed quare papa cō secrauit istum pēdēte adhuc obiectiōe archiepi? sed dic q̄ archiepus i foro iudicij nihil obiecit ei.

q De scīēte Ar.bonuz ad impetrādū ne gratia dicta testium: ut cum testis iurat se nō vidisse tale qd :itelligēdū est q̄ ipse sciat:sic in aliē.ō bere,ꝛ fal. §. sancimus.i fi, colla.i.

r Elod autez. Cleri ci añ suspēsiōz vel depositiōnē plati nō negabunt ei obedientiā. xvi.q. iij. volumus.

nulla precedenti cōuentione post electionē huiusmōi iuram ētuz offerre.illud ab officio tanq̄ mun⁹ impēsuz dejcit:hoc aūt ꝓsecrādo nullū impedimētū generat. Ex p ozi cā scribit pelagi⁹ clero catinēsi

Qui i ep̄m eligit: de reb⁹ ecclīasticis aliquā securitatē nulli faciat.

TAlia qdē tam dudū ad frēm ꝛ coep̄m nr̄m eucarpū de uisitatiōe catinensis ecclie scripta direxim⁹:ut i eis iudiciū nr̄m potuissetis agnoscē.uerūtñ q2 quosdā ibi nō sana intētiōe sed prauis studijs dissensiōes suscitare ur̄a etiā relatiōe cognouimus:q scientes se ad ep̄atū nec etate nec sciētia nec uite meritis posse perduci:ad hoc tm̄modo ingetare eccl̄iam voluerunt:ut sibi de bis q̄ ex ipsa p̄sūpta sūt ipunitatē futur⁹ ꝓmittat eps:ꝛ fiat rapine securitas ep̄at⁹ ambitio.hoc ēt nos vuxim⁹ commonēdos:ut decretū in elpidium diaconū factū ꝛ subscriptū ab oibus:quos ur̄a relatio designauit ad nos cū p̄dicti uisitatoris ep̄la ꝛ cū eodē diacono maturetis deo ꝓpiciāte pducē.ꝛ post pauca:Cū igit hic fili⁹ nr̄ magnificus leo p̄tor uenisset:retulit nobis de singulis que ibi mota sunt: ꝛ quō uota ꝓpe toti⁹ ciuitatis in elpidio diacono ꝓcordarēt.unde q2 de mēorati uir̄ testionio dubitare oio nō possum⁹:iccirco sicut dictū ē elpidiū diaconē ad nos facite ꝓperare: nec expectetis ulterius: ut admonitio ad eū nr̄a debeat destinari.quē tū ac p ur̄az dilectōez p̄nti iussione spāliter admonemus: ne cuiq̄ se aliqd vareul'datuz se eē ꝓmittat:sed neq̄ de ecclīasticis p̄teritis causis aliquā securitatem cuiq̄ audeat facē siue ꝓmittē:aut quasi factus ep̄us ea que direpta sūt pmanē libere patiat. sciēs q̄ si tale aliqd fecerit uel fecit: nec a nob⁹ oio pmittit̄ ualere ipsa ꝓmissio:ꝛ cū iudicij nostri:qō de seipo habuim⁹ dāno⁹ pastoralis ꝓsecrationis ordinez ꝓmereri nō potit. Ex secundo uero casu in gestis urbani secundi legitur.

Post electionē p idēnitate ecclie licet electo iuramentū prestare.

ARtaldus arelatēsis episcop⁹ narbonēsis ecclie suffragane us romā ꝓsecrād⁹ ad dñm papā urbanū uenit.suus q̄ppe archiepiscopus euz ꝓsecrare nolebat. qui post electionē suā ꝓpter bona ecclesie ꝓseruāda canonicis iurauit ꝓsecratus itaq̄ est a dño papa urbano ante purgat⁹ huiusmōi iuramento:de iuramēto qō canonicis nostre ecclesie feci post electionez nullā añ q̄stionē ut eligerer feci narbonēsis uero ecclie archiepus nullius⁹ p̄cē id criminis causa cōsecrationez omisit me sciēte:neq̄ mihi criminis ꝓscius sū ꝓpt̄ qō a sacerdotio me repellat.

Quod aūt clericis añ tē pus sententie ab episcopo suo discedē non liceat; ꝓbatur auctoritate symmachi pape dicentis.

Ante tēpus sentētie nō licet clericis ab episcopo suo discedere.

Nonne⁹ directa sunt uerba decreti:siquis clericoruz ab ep̄o suo ante sententie temp⁹ ꝓ dubia suspiciōe discesserit:manifestā in eum manē censurā. lex eni ecclesiastica pontificē ab alijs accusatū puscq̄ sb luce obiecta ꝓstiterit: exigit non relinqui.

Ajne⁹ lris aplicis ep̄s accusat⁹ a scā sede uocat⁹ ad suā ñ reuertat ecclaz Qō sixt⁹ papa ait

A sede apostolica uocatus ep̄s ad domū nō reuertat: nisi purgatus ꝛ apostolicis litteris instructus.

Elibz fratz pulsat⁹ atq̄ ab hac scā sede uocat⁹ cū se nobis rep̄sentauerit:nō ꝓus reuertat q̄s hinc lris aplicis uel formatis plenē instruct⁹ atq̄ purgat⁹ sit:si fuerit unde.ꝛ postq̄ domum reuersus fuerit:recognoscāt uicini sui q̄liter suaz aliorūq̄ causam hic finierit:quaten⁹ illā absq̄ ābiguitate ulla nūciare ꝛ p̄dicare oib⁹ possit.ab hac enim scā sede a sanctis aplis tueri defendi ꝛ liberare ep̄i iussi sunt.ꝛ sicut eoz⁹ dispositiōe ordinate dño primitus sunt cōstituti:sic huius sācte sedis cuius dispositioni eorum causas ꝛ iudicia seruauerunt protectione:futuris temporibus sint ab omnibus perseuerantibus semper liberi. unde culpantur qui circa frēs aliter egerint q̄s huius sancte sedis rectoribus placere cognouerūt.

xv.q.vlt.c.vl.nec ob.xij.di.nullus.lxxxi.di.sig.ꝛ.xvi.q.vlt.sane.q2 ibi de suspēsis a canōe logt.nam in illis trib⁹ criminib⁹ ē spāle.i.simōia ꝛ hereſi ꝛ in notorio fornicatore.sed de simōia occulta videt correctū:ex de tēp.or c.vlt.Sz nūqd statī p⁹ sniam recedēt ab ipso: cū adhuc possit appellare:ꝛ appellatio extinguit ꝓnūciatiū:icē q2 snia nō ē statī executiōi mādanda: ut ex de sen. ꝛ re indi.q ad ꝓsultatōez.ē vide tur q̄ statim p sniam amittit dignitatē.ff.de pe.q vult.ꝛ l.qō ad statū.itē qd si pēdēte appellatiōe excōicat subditū suū:an est ille excōicat⁹?distingue:q2 si ē ꝓsecut⁹ appellatiōz suā:tunc lz appellatio sit ꝓmulgata ūnsta ex cōicatio tenet quā fec lz si tpa appellatiōis st lapsa:ꝛ si ē ꝓsecut⁹ appellatiōez:idē ē ac si nō appellasset:ꝛ fm b nō ē excōicat⁹:ut distingui tur.ff.de bis q no.infa.furti.§.i.ꝛ.ff.de in-

iusto rupto sigs.§.añ penul.io.ego credo q̄ pēdēte appellatiōe clerici debeāt ei obedire cū pēdēte appellatiōe uel lite nihil sit innouādū:ut.ō.ij.q.vi.appellatiōe inꝛpolita.ꝛ ex ut lite pē.nihil inouet ꝓ totū.ff.ad turpil.l.i. i fi.ꝛ excōicatō tenet cū stati trahat secum suā executōz:ut ex de appella.pastoralis.

b n Onne.snie.sola q̄ accusatio ñ ꝓstituit aliquē reū ul crioſū:ut.xv.q.vlti.c. vl.vñ reo accusato potest solui id qō ei debetur:ut.ff.de solu .reo. sola.n.notatio ñ suffit ut.ij.q.i.mlti.ꝛ lex dicit q̄ si ꝓdēnat⁹ appellauit:stat⁹ ei⁹ iteger ē ff.nihil īno.pen.ap.l. vnica.nec inf̄ ifames iteri ē bñfid⁹.ff.de bis q no.ifa.fur.ipedit tñ iteri ab honorib⁹:ut.lxxxi.di.tātis.ꝛ ex de accu.de⁹ oipotes.nec ꝓcuratoz ee pō C.de ꝓcura.reum.

c Dainsq̄.sic ex ut lite pē.c.ij.si.xxxiij.q. ij.seculares.ꝛ.xxxv.q vi.multoz.ꝛ.xv.q.vi.c.vlt.

d f Jne litteris.

e q Elibz,repīta uerit. Clericꝰ ēt se ñ repītabit pape sine lris sui ep̄i:ut.C. de epis.ꝛ cle.siq̄ p calūniā.ꝛ i anē. quō oz ep̄os.§.non aliter.

f Ambiguitate.si. ex

de offi.ordi.ex parte.extra de fide instru.q̄ super.

g Eorum.id est apostolorum.

b Sententia excōicatiōis. In supiorī cā dictū est q̄ epī q̄q̄z vsurpāt sibi aliqd de iure suoꝝ clericoꝝ:q̄q̄z sibi ꝓstituūt succes sorē.hic agit qualit usurpāt:q̄ñq̄z de iure victnoꝝ eporꝝ:t ostendit hic q̄ nō ordiabit clericos alteri⁹ epi eo ſi req̄sito nec etiā indicabit.t q̄ metropolitan⁹ clicos sui suffraganei nō pōt indicare: ut hec t alia t cetera.

i Quod ordinatio facta.hic querit: an ordiatō facta ab excōicato sit rata.Excōicatus hic dr̄ ꝑcisus ab ecclesia ꝓpter heresim uł scisma uł aliquā cāz Dicit io.fa.t rufinus q̄ q recepit vltimā manus impositōez.i.ordinē epalem in ecclia:ordines cōfert: sed non executōez ordis.si aūt ex:nihil ꝓfert nec ordinem nec executōez:cū tales nihil hēant: ar. i.q.vij.dalbertus.xix. di.c.ppt.i.q.i.siqs cōfugerit. Sz hec opio reprobat.i.q.vij.ꝓueniētib⁹.j.e.ordiatiōes Dicas ergo q̄ sine qs recipiat ultimā man⁹ ipositiōez i ecclia siue ex:dū tñ forma ecclie seruet in ordinādo sp ordinē ꝓfert:sz nō sēp executionē.t hoc siue sciens siue ignorans ordinet ab eo.Sz i hoc solo ē dīa q̄ ordinati ab epo q recipiūt vltimā man⁹ ipositōez in ecclia siue ignorāt siue sciēt:si alis digni fuerit ꝑsit tolerari: ut.j. e.c.ij.nisi i quatuor casib⁹.si sūt maculati ite rata unctiōe:ut.i.q.vij saluberrimū.i fi.uel si sūt ordiati simōiace a simōiaco: ut.j.e.ab excōicatis.uel si sūt rebaptizati:ut de ꝑ.di.iiij. eos.uel si ad subuersiōnē fidei adheserit hēticis: t i ꝓceptū ecclie noluerit ordiari ab eis ut.i.q.vij.ꝓueniētibus Si aūt sūt ordiati ab epo q ex ecclam recepit manus ipositionē si sciens nunq̄z tolerant:si ignorāt t hoc ꝓbauerit tolerāt:ut.j.e.ordinationes.Nec ergo sit fides tua:q̄ hereticī t excōicati t depositi vera sacramenta cōferūt:t verū corpus chr̄isti cōficiūt: ut no.i.q.i.dns declarauit. io.Quod io.dicit de depsito nō credo esse verū.b.

k In Ds ꝓsecrationē.ē.i.q.vij.cōuenticulis.t.c.dalbertū.

l Ab excōicatis.i.hēticis uł scismaticis.tales.n.ipo iure sūt excōicati

m Celebrata.preter formam ecclie.uel dic q̄ in odium eorum hoc dictum est:q̄ potius dicitur execrata q̄z consecrata:ut.i.q.iiij ecclesia.xxiiij.q.i.prudenda.

n a Ab excōicatis quōdā.Hic habuit io.fa.fomētū sui erroris t ꝑ se induxit.i.q.i.siquis inquit.t.i.q.vij.dalbertus.t extra de scismaticis.c.i.t.ij.sz hoc ideo dicit quia facilī⁹ dispensat cū ordinatis a talibus q̄ ultimaz man⁹ impositōez receperūt i eccla.t capla q̄ iducit: intelligo cū non fuit forma fuata t ꝑ eū exꝑsse est j.de cō.di.iiij. oñdit.t.c.quō t.i.q.i.q̄ qdā. Videt aūt hic q̄ sine sciēt sue ignorāt ordiet qs ab hēti tur qs ab hēticō precisō t simoniaco:non debeat cuz eo dispēsari: qđ verū ē.nec ob stat.i.q.i.siqs a simoniaco. vbi innitur si ignorāt a talibus qs ordiatur q̄ possit sē cū dispensari: sz illud intelligitur cū grano ō plato tolerato ab ecclesia: hic ō ꝓpso. uł ibi ñ fuit simoniac⁹ t hēticus hic aūt sumēdus est t hēticus.

Sigs ergo ē ordiat⁹ a simoniaco ēt ignorant:executionem ñ recipit: cū simēdus sit suspēsus ipso iure: ut.i.q.i. reperiūt.ex ō simo.tāta.Sz qđ faciendū est huic: si sum epus quē scit ee simoniacum vult ipsū promouere! b.dicit q̄ q ꝓmouet a simoniaco ꝓlato suo ad huc tolerato ñ peccat:t liberē pōt suū officiū exequi:sz Iriū legit extra de ſi.per tuas.de hoc dixi.ō.i.q.i.siquis a simoniacis.

a Ordinationes que ab hereſiarchis. i. precisis ab ecclia q̄ nūq̄z catholici epi fuerūt:de alijs habes.ō.c.pri.

b Nisi ꝓbare. Isti forte erant pueri cum illi erant ꝑcisi.uł forte rome a papa fuerunt precisi:t antecz fama crebescebat fuerunt

Entētia excōmunicationis notatus q̄dā archiepiscop⁹ aliquot clericos alteri⁹ metropolitāi ordianuit.quēdā capellanū sui suffraganei illo incōsulto deposuit:atq̄ aliū i loco eius ordinauit. Hic p̄mū q̄rit:an ordinatio q̄ ab excōicatis facta ē: aliquo mō possit rata haberi. Secūdo:an liceat epo archiepo p̄mati uł p̄riarche clicos alteri⁹ ꝓuincie sine ꝓpis lr̄is ordinare. Tertio:an archiepus clicos suffraganei sui illo icōsulto dānāe ualeat uł dānatos absoluē

Quod ordiatio que ab excōicatis celebrat:nullas oio uires obtineat: nec ēt ꝓsecratio appellāda sit:testat gregorius vices.

Non potest appellari cōsecratio que fit ab excōmunicatis.

Ds consecrationē dicē nullo mō possum⁹:q̄ ab excōicatis homib⁹ ē illicite celebrata. Tez Excōicati illicite manus iponūt:q̄ ptātē ordinādi ñ habēt.ubi aūt illicita ē man⁹ ipositio:uuln⁹ ifigit.unde reiterari necesse ē:q̄ minime ꝓbat esse collatū Nde damas⁹ papa ait Per illicitā man⁹ im positionē uulneratum caput illi qui uidebāt aliqd accepisse habebāt.t ubi uuln⁹ ifixū ē :necesse ē medicinā adhiberi: q̄ fixa sanet

Palea

Palea

Ordinationes que ab hereſi archis notati excōicatis facte sūt:t ab eis qui catholicorum ad huc uiuentiū epōrū sedes inuaserunt:irritas ee iudicam⁹:nisi ꝓbare uoluerit se cū ordinarēt:eos nescisse dānatos. q uero ab epis quōdā quidē catholice ordinatis sed in scismate a romana ecclia sepatis ꝓsecrati sūt:eos nimirū cuz ad ecclie unitatē redierit suatis ꝓpr̄ijs ordib⁹ misericordit suscipi iubem⁹ si uita t sciētia eos ꝓmēdat amodo uero quicunq̄ a predictis

Ordiatiōes ab excōicatis ñ simoniace facte ex misericordia tolerāt.

Excōicatis quondaz tñ catholicis epis ordinatos: siq̄dem nō simōiace ordies ipsos acceperūt:t si ipos epos simōiacos nō fuisse ꝓstiterit:ad hoc si cozuz religiosioꝝ uita t doctrine ꝓfogatiua uisa fuerit promereri:pnia in dicta quā cōgruā duxeris in ipsis quos acceperūt ordinib⁹ pmanē pmittas:ad supiozes aūt cōscēdere nō ꝓcedimus:nisi necessitas t utilitas maxia flagitauerit: t ipōrum sancta ꝓuersatio ꝓmeruerit

Sed illud greg.de nomiatim excōicatis itelligit: quoꝝ ordinationes sūt irrite:si eozū dānatio non erat ordinādis icognita. Nde idem urbanus ait.

Qui notati excōicati sūt:qui aliorum sedes iuadūt:alios ordinare non possunt.

Ordinationes que ab hereſiarchis notati excōicatis facte sūt:t ab eis qui catholicozum ad huc uiuentiū epōrū sedes inuaserunt:irritas ee iudicam⁹:nisi ꝓbare uoluerit se cū ordinarēt:eos nescisse dānatos. q uero ab epis quōdā quidē catholice ordinatis sed in scismate a romana ecclia sepatis ꝓsecrati sūt:eos nimirū cuz ad ecclie unitatē redierit suatis ꝓpr̄ijs ordib⁹ misericordit suscipi iubem⁹ si uita t sciētia eos ꝓmēdat amodo uero quicunq̄ a predictis

aliqui ordinati ab eis: alias in bis q̄ publice fiūt non potest quis ignorantiā allegare. xvi. di. q̄ dicitis. Et est hic ar. q̄ qui allegat iḡ rantiam ipsam probabit. iij. q. ix. indicas. i. q. i. siquis a simoniacis extra de elec. inotuit. lxxxij. di. proposuisti. Et hic mānifeste repro bat distinctio io. r ru. hic enī distinguit int ordiatos ab ill'q recepe

rūt vltimā ma
nus ipositōz
ecclīa: r ordi
natos ab ill' q
recepīt vltiaz
man⁹ ipositōz
ex ecclīaz: r tā
bi q̄z illi recipi
unt ordinez. s.
caracterē: sz ñ
executionem.

c Necitate. ff de pba. ver⁹ Sz hic pūme bat eos scire: sic. lxxxij. dis. ꝓposuisti. i fi.

d Multoz. simile. ā. xlviij di. cōmessatio nes. r. ā. di. l. ut ꝓstitueret.

e In Os. si xxiij. q. i. aperte. r. c. mīramur.

f Eligit. Sz

gd si maioz pt fuerit excōica ta: an pūt alij eligē sine ea? ar. q̄ nō: ex de ꝓcel. pben. r ec. ñ va. qz di uersitatē. Itez qd si vnus est excōicat⁹ r eli git cū alijs: an tota electio vi cietur ñ: nisi ipi cōicent ꝓsenti endo: ex ō sen r re indi. ad p bādū. vbi cas satur snia iudi cis: qz vnus in dicū fuit excōi catus: r ar. ad boc extra ō of fi. dele. cū sup r. ff. de recep. pedi⁹. ar. Z. ff q̄ cum falso tu. Li. §. i. ubi dr q̄ ñ obest si mator falsus in terponit auctoritatem suam cum tutore vero. suspēsus aūt hodie eligit: ut extra de cle. ex. mi. si celebrat.

scismaticis sācteq̄ romane ecclie aduersarijs se ordinari ꝑmiserit: nullaten⁹ hac uenia dign⁹ habeat q̄uis aūt mime intuitu magnaq̄ necessitate cogēte hāc in sacris or dinibus dispēsationē ꝓstituerim⁹. nullū tñ p̄iudiciū sacris canōibus fieri uolum⁹: sed obtineāt ꝑpriuz robur: r cessante necessitate illud quoq̄ cesset qō factū ē ꝑ necessita te. ubi. n. multoz⁹ strages iacet sb trahēdū ē aliqd scueritati. Lectio quoq̄ nisi a catholicis facta fuerit irrita eē ꝑbat. Nde gre gorius scribit mediolanēsibus.

Irrita sit electio: que nō a catho licis facta probatur.

NOs in hoiem: qui nō a catho licis eligit⁹: nulla p̄bem⁹ rōne ꝓsenſuz. nec si alicui⁹ usurpatione factū fuerit: i locū uel in ordinē il lum sacerdotis suscipimus.

QUod⁵ aūt epūs ul' qlibet supioz clericos alterius sine ꝑpriis lris ordina re nō debeat. Alixt⁹ papa scribit vicēs.

Alterius ecclesie parochianū nul lus iudicare p̄sumat.

NUllus⁵ alteri⁹ terminos usur pet: nec alteri⁹ parochianum iudicare uel ordinare aut excōica re p̄sumat: qa talis iudicatio uel ordiatio aut excōicatio uel dāna tio nec rata erit nec uires ullas ha bebit: qm̄ nullus alteri⁹ iudicis ni si sui snia tenebit⁹ aut dānabitur. unde r dñs in euangelio loquitur dicens: non transgrediaris termi nos antiquos quos posuerunt pa tres tui. Idem. Palea.

Lacuit ut deinceps nulli sa cerdotū liceat quēlibet com missum alteri sacerdoti recipe ad pniam sine ꝓsensu ei⁹: cui se prius cōmisit: nisi p ignorātiam illi⁹ cui

QUod aūt. Certū est q̄ nullus epūs debet ordinare uel re cipere clicos alterius epi sine litteris sui epi: ut. lxxi. dis. archidi. significasti.

b In Ellus. iudicare. nisi in casibus: ut de pe. dis. vi. placuit. ā. xi. q. iij. c. vl. ā. iij. q. vi. pegrina. r. c. i. r. x. q. iij. neq̄ nūer⁹. ij q. v. mēnā. r. q. vij. nos si incōperent. r in casib⁹ vbi qs sortit fozi epūs solus est in vna p̄uincia: ut. lxv. dis. si forte. in fi.

c Rata. Sed q̄rit⁹ st un⁹ iudex snias excōicatiōis lata ab alio ra

peccās ꝑ⁹ cōfessus ē. qui nō con tra hec statuta facē ꝑsūpserit: gra dus sui piculo subiacebit. Itez celestinus papa.

In alterius parochia nisi eo uocā te aliquid agere non licet.

NEll⁹ p̄mas nullus metropo litan⁹ null⁹ reliquoz epoz alteri⁹ adeat ciuitatē: aut ad pos sessionē accedat: q̄ ad eū ñ ptiet r alti⁹ epi pochiā sup ei⁹ dispositōe ul' depositōe: nisi uocat⁹ ab eo cui⁹ iuris eē cognoscit ut qcq̄ ibi dispo ponat ul' ordiet aut iudicet: si sui gd⁹ bonōe potiri uoluerit. sin alit ꝑsūpsit: dānabit⁹: r ñ solū ille sz co opatozes r ꝓsentiētes ei: qz sic ordi natō ita ēt eis iudicatōz aliaz rez dispositio ꝓhibet⁹. nā q ordinare⁹ ñ potit: quō iudicadit? nullaten⁹ ꝑculdubio iudicabit⁹: aut iudicāe poterit. Itē ex ꝓci. meldensi.

IN dñicis dieb⁹ uel festis pbr̄i anteq̄ missas cele brēt: plebē interrogēt: si alti⁹ paro chian⁹ in ecclīa sit: q ꝓpo ꝓtepto pbro ibi missā uelit audire. quē si inuenerint stati ab ecclīa abijciant r ad suā parochiā redire ꝓpellāt. Itē ex ꝓ. nauatēsi.

De eodē.

NEll⁹ pbr aut diacon⁹ alteri⁹ plebanū: nisi i itinē fuerit uel placitū habuerit: ad missaz recipe audeat. Itē ex ꝓci. ātbioceno.

Ad ordinationē clericoz ul' eccle siaz alteri⁹ epi nisi ab eodē inuitat⁹ nō accedat epūs.

NEllū epz audere debē ex alia p̄uincia ad aliam transitū fa cere: r ordiare aliquos i eccl'a aut p̄ferre ad sacrū misterium. nec ab alijs illuc trahat⁹ epūs: nisi forte p litteras rogat⁹ abierit: nō soluz a metropolitāo: sz r ab his q cū eo st oīb⁹ ipi⁹ ꝑuicie epis. Q si nullo iuitāte inordiate supueniat epūs: r

ram habere possit: ar. q̄ sic. ī. e. lugdunē. r. iij. q. vi. hoc quippe. lxiij. di. salo nitane. Nam factum falsi ꝓcuratoris possū ratū habere: extra de offi. de le. cum olim. ff. de iudi. licet. r electionē que nulla est possū ratā habere: ex de elec. q̄ sicut. Itē adoptio iūsta pōt ꝓfirmari. ff. de adop. adoptio. Itez snia feie r fui ꝓfirmat sz nulla sit: ut. iij. q. vij. tria. in p̄n. r. ff. de of. p̄co. bar barūs. ex de arbi. di lectus. r ē ar. ad hoc i sti. ō test. mili. §. sed si qs. Nā r p appellati on ē pōt ꝓfirmari qō nullū ē. ff. rē ra. ba. l. iij §. falsus. sed ī ex de ꝓsue. ad nr̄am. Itē qō meo noie gestū ñ ē: ra tū habere nō possum ut. ff. de neg. gel. si pu pilli. §. sed si ego. Itē cuius p̄tia desideraē eius ratihabitiōe ñ po test ꝓfirmari: ut in sti. de auct. tuto. i fi. Itē si snia excōicatiōis cō firmaret retro esset qi excōicatus: qō ēet ab sonū. Dicas ergo q sentētia q nulla est no pōt ratihabitiōe cōfir mari: qz snia plus ha bet iurī q̄z facti: r i illa lege. ff. rē ra. ba. fuit sē tētia lata a suo iudice: sz ī⁹ ius. r sufficit q liti gator credat se ꝓdēna tum ad hoc ut teneat iudiciū. ff. fa. ber. cum putarē. sol⁹ tū p̄cepsī pōt snias q̄ nulla ē cō firmare: ut. ij. q. i. i pa mis. r. iij. q. vi. ā qppe qz r ipe mutat sb̄stāti. alia rei. C. de rei vx. ac ti. i p̄n. sic intellige. iij. q. vi. hoc qppe. Alia aūt q̄ plus bñt facti q̄z iurī: ut ēptio locatio r traditio: pūt ꝓfirmari ff. de cur. fur. consilio §. vlt. vñ donationem factā a laico r nō noie episcopi pōt epūs ꝓfir mare: ut. xvi. q. i. c. vlt. r ex ō iurepa. cura pa storal. Si aūt aliqs or dinat clicos alteri⁹ cre dēs suū epz ratū bitu rū: tūc pōt tal' ordiatō ꝓfirmari p ratihabitiōez ut. ī. e. lugdun. sec⁹ si ñ ponēt spē i ratihabitōe il li⁹: ut. ff. de so. sigl. offe rēti. i snia aūt dici pōt q si aliqs noie alteri⁹ tu lit sentētiam q̄ tunc possit ratificari. io. qd iuris sit de hoc r de sententia ex cōicationis notaui in questionibus. b.

l In Ell⁹. metropolitan⁹. si metropolitan⁹ ñ pōt itrare dioceſim suffra gānei sui: nisi vocat⁹: ut b dr. q̄liē q̄ visitat dioceſim r recipit ibi ꝓcu ratiōes: ut ex ō cē. sopite. ex ō p̄scrip. cū ex officij. Sz illud itelligo i eo ca su qñ p negligētiā devoluit⁹ ius ad metropolitanū uel etiā p appellationē.

m Ordinare. Ar. exquo min⁹ ñ licet nec mains: ar. xlviij. di. nulli. xvi. q. ij visis. r fm hoc min⁹ ē ordinare q̄z iudicare: qz sol⁹ pōt ordiare sz nō sol⁹ iudicare ad depositionē. ī. xv. q. vij. si aūt. r. c. felix. r. c. vlt.

n Judicabit. sepe ñ iudicat q ñ pōt ordiare: ut archidiacon⁹: ut. xv. di. p lectis. r ex de tempo. or. cum in distribuēdis.

o In Ellū. a metropolitāo. Hoc itelligas i arduis negocijs: aliē sufficit

voluntas epiſcopi:ut ſupra.c.pxi.

p Glacua.ꝑtū ad executionē altaris:tñ ꝓſecratio mādebit:ut.vij.q.i.eꝑus in dioceſi.

q e Piſcopū. ordinādū.ſi tñ ſuū ſubditū alibi excōicaret:videt ꝙ te net.xi.q.iij.ſi eꝑs.ſicut paulus abſens excōicauit corinthū:ꝛ facit ad hoc.vij.q.i.ſiqs p/ſbyt.ꝛ.c.ſiq vero ſine reſpectu.tñ ꝓ tribuna li ñ pōt ibi ferre ſniaz ut ar.extra de offi.le. nouit.ff.de offi.p.l.iij. ff.de iuriſdic.o.iudi.l: vlt.ff.de offi.,peō.ꝛ le l.ij.de hoc pleni⁹ dixi eꝛ de offi.le.nouit.

r Et teſtionio. Nun qd hoc teſtioniū ſuffi cit iſti:ut ñ itex exaiet ab illo epo:ar.ꝙ ſic.x ix.q.ij.due.xlvij.di. ō petro.ꝛ.xvi.q.vij.ſigſ epoꝝ.ſicut tutoꝛi da to i teſtamto ſufficit te ſtimoniū pꝛis :ut iſtu. de ſatiſda.tu.§.i. ar.ℨ lxiij.di.feliſſimo.ſz ibi de collocādo i eccla ſe cūda. Itē nūqd ſufficiunt lre archidiacōi:ñ: ut eꝛ de offi.archid. ſi gnificaſti.ſz ℔ vex eſt vbi ñ è ꝙſuetudo ꝓſcri pta.ix.q.iij.ꝯſtus.

a e Piſcopi.dio ceſiz.i.,puicia ſiue regionē.ſic eℨ no mē regiōis ,p dioceſi pōit.ā.c.,px.ſic ꝛ.j.,p xi.q.p ſingl̄as.valz ℔ ꝓſiderare ad iſtꝛa ꝛ di

b n On inuitati.

c l Elgdunenſis. poēit. Ar.ꝙ ſe ēns ratibitio ꝓfirmat qō ꝓmo fuit inutile:ut lxiij.di.ſalonitane.ꝛ.xvi.q.i.c.vl.

d Dō ſcūs vir.ſic.ā. xxxvij.di.q de menſa vij.q.i.ois .Sz nōne iſte eꝑs deligt ordinā do clicos alteri⁹ :quō ꝙ ſcūs fuit:omiſſis mꝛ tis ſolutiōib⁹ dic ꝙ ex enſat iō:qꝛ vnlit geſſit ꝛ qꝛ credebat ℔ iobā/ ni placē. ſic ñ fac̄ fur/ tū q credit ℔ placē do mino:ut iſti.de obli.q ex delic.naſc.§.i.

e Moderatio tua.p mittit hic epo diſpēſa tio canōis pēal.ſiſte.ā. i.q.v.c.vlt.in fi.ſz ñ p mitteret ſi ſimōiace fu iſſet ordiati.i,q.i.erga de pnialib⁹ ñ ē dubiū qꝛ hoc pōt ꝙlibz ſacer dos:ut.xxvi.q.vij.tē/ pora penitudinis.

f q Elod autē. Metropoli tanus epo inconſulto nō pōt iudicare clericos ſuos:niſi in caſibus ſpūalib⁹.ſ.qñ cā p appellationē deferet ad ipſū:ut.j.e.,ꝯſtus. uel niſi cā ſit inter epm ꝛ clericū:ut.xi.q.i.ſi clericus. Itē cū diſſēſio ē ō electiōe epi:ut.lxiij.di.c.vlt.hoc vo nō tenet hodie:ꝙ id qō ē extra de elec.qꝛ ,ppt. Itē cū ſuffraganeus ē negligens:ut.j.e. cū ſimus

aliquoſ ul̄ oꝛdiare ꝓſūpſit ul̄ quoſ libet illi eccl̄ie ꝓpetētes q ad ſe mi me ꝓtinēt uſpare tētauēit:uacuaꝫ quidē ꝛ inania erūt oia q̄ geſſerit. ipe uō hui⁹ indiſciplinati auſus ꝛ irrationabil̄ cepti dignaſ cāſ expē dat:tanq̄ depoſit⁹ a ſcā ſynodo ꝛ ꝓpter huiuſcemōi ꝓſūptionē iam ꝓdamnatus. Item ex eodem.

Ad oꝛdiationē eccl̄ie:q̄ ſibi cōmiſ ſa nō fuerit:minime accedat eꝑs

Piſcopū nō debē in alienam irruere ciuitatem:q̄ illi ꝓbat nō eē ſubiecta:neq̄ in regionez q̄ ad ei⁹ curā minime noſcit ꝓtinere ad aliqd oꝛdinanduz neq̄ pb̄os aut diaconos conſtituere ad alios epos ꝓtinentes:niſi forte cū uolū tate ⁊ teſtimonio ꝓpꝛie regionis epi. Q; ſi quiſpiā horuz tale qd fa cere uoluerit:irrita qdē erit talis oꝛdinatio:ꝛ ſuper his ēt que male uſurpauerit:a ſynodo arguat .nā ſi oꝛdinare nō potuerit:nullaten⁹ ad alios ꝓtinētē iudicare ꝓſumat Item ex ſynodo ꝓſtātinopolitana

Non accedant epi ad eccleſias:q̄ ſūt extra a'eoꝝ dioceſim.

Piſcopi qui extra ſuaz dioceſim ſūt ad eccl̄ias q̄ extra ter minos eoꝝ ſē nō accedāt:neq̄ cō fundant ꝛ ꝓmiſceāt eccl̄ias ſm re gulas ſtatutas.alexādrie qdē epi ea que ſūt in egypto tñmō guber nent.oꝛientales aūt epi ſolius oꝛi entis curam gerāt:tamē ſeruatis honoꝛibus ꝓmatus eccl̄ie anthio cene:qui i regul̄ nicene ſynodi cō tinētur:ſed ꝛ aſiane dioceſis epi ꝛ ea que ſūt in aſia ꝛ que ad aſianaz tñmodo dioceſim ꝓtinent:guber nēt.ponti aūt epi pontine tñmō dioceſis hēant curā.thꝛacie uerō ipſius tñmodo thꝛacie. Item

On inuitati epi De eodē.

ultra dioceſim accedere non debēt ſup oꝛdinādis aliqbus ul̄q buſcūq̄ diſponēdis eccleſiaſticis cauſis:ſeruata regula q̄ ſupꝛaſcri pta ē de unaq̄q dioceſi. mānifeſtū nāq̄ eſt:q̄ ꝓ ſingulas quaſq̄ ,puin cias ,puincialis ſynodus admini ſtrare ꝛ gubernare oia debeat:ſm ea que ſunt in nicena ſynodo diffi nita. Hꝭ auctibuſ ,phibēt qlibz epi clericoſ alteri⁹ oꝛdinare. Sz queriť ſi ꝓtingat eos aliquibus ſa

cros oꝛdines diſtribuere :an oꝛdi nati ab epis ſuis in ,ppis oꝛdibus recipi pūt: Ad hꝭ ita ſcribit ur banus papa hugoni lugdunēſi ar chiepiſcopo.

Clerici ab epo alteri⁹ pochie oꝛdi nati a ꝓpꝛio in ſuis oꝛdinib⁹ re cipi poſſunt.

Lugdunēſis parochie clicos quos ꝓtra ſtatuta canonum ab alteri⁹ parochie epis oꝛdiatos litterarū tuarū ſignificatiōe mon ſtraſti:cū graduz ſuoꝝ honoꝛe recipe religiōis tue ꝓudētia pote rit: ſi eos alias cānice ꝛ ſine ꝓꝛa uitate aliqua oꝛdiatos ꝓſtiterit:ſi tamē coꝝ ,pbabilē uitā id idulgē tie ,pſpexeris ,pmereri:legim⁹ ꝙp pe ſanctū epiphaniū epm ex dio ceſi ſci iohānis chꝛyſoſtomi quoſ dam clericos oꝛdinaſſe.qō⁹ ſanct⁹ uir oio nō feciſſet:ſi ei detrimētuz foꝛe ꝓpēderet. quos igiť recipien dos moderatio⁹ tua arbitrata fue rit:iniūcta ſatiſfactiōis gꝛa,ppter eccl̄iam quā offenderunt cognita penitētia miſationis intuitu i ſuo quoq̄ honoꝛe recipies:ſalua tamē i oib⁹ ſcōꝝ canonū diſciplina.

Elod aūt archiep⁹ cleri cos ſui ſuffraganei illo inconſulto dānare uale at uel abſoluere: ſic ui detur poſſe ,pbari:ſicut toti⁹ eccle ſie epatus in ptāte ſūt epi:ſic ꝛ ec cleſie toti⁹ archiepat⁹ ad dioceſim ꝓtinent archiepi.uocant eni epi a metropolitāo i ptē ſolicitudis ñ i plenitudine ptātis.ſic qꝓpe uices ſuas eis iptiť:ut ptātē ſuā ſibi nō adimat:vñ ꝛ ſine eius ꝓſilio nihil eis agē lz Ut i ꝓcilio martini pape legiť. Nec epi ſine metro politani ꝓſcia:nec ille ſine coꝝ cō ſenſu aliquid agē debent.

Per ſingulas ,puincias opoꝛ tet epos cognoſcere metro/ politanū ſuū:ꝛ ipm ꝓmatus curā ſuſcipe.nihil aūt opoꝛtet agere⁹ re liquoſ epos pꝛeť cū:ſm ꝙ antiqui tus a patrib⁹ noſtris ꝓſtitutuz in canone ꝓtineť.,ppter qō ꝛ metro politanus nihil pꝛeſumptiue aſſu mat abſq̄ cōſilio ceteroꝝ epiſco poꝝ. Itē ex ꝓci.anthiocено. Sine metropolitani ꝓſcientia ex tra ſuā dioceſiz nihil agat eꝑs.

tanus epo inconſulto nō pōt iudicare clericos ſuos:niſi in caſibus ſpūalib⁹.ſ.qñ cā p appellationē deferet ad ipſū:ut.j.e.,ꝯſtus. uel niſi cā ſit inť epm ꝛ clericū:ut.xi.q.i.ſi clericus. Itē cū diſſēſio ē ō electiōe epi:ut.lxiij.di.c.vlt.hoc vo nō tenet hodie:ꝙ id qō ē extra de elec.qꝛ ,ppt. Itē cū ſuffraganeus ē negligens:ut.j.e. cū ſimus

Itē oia male acta pōt pūire ꝛ retractare:ut xxvi.q.v. gen̄ qꝫ.ꝛ.xij.diſ.ō his. Itē ſi de ꝓſuetudie ali/ quid obtinuit aut ſi epus de ceſſit:ut.j.e.cō queſtus .Aliē de ſpecialibuſ negocijs epa/ tuū ſe non po teſt metropoli tanus itromit tere. Sz cōia negocia que ſi magis ꝓtinent ad vnuz qꝫ ad alium ſed ad ſtatū tot⁹ ꝓ/ uincie:ut ,ygre gare ſynodū: exaīnare epm ꝛ oꝛdiare:hoc poteſt:non ta men ſine conſi lio alioꝝ epo rum:ut.j.e.c.i ij.ꝛ.iij.ꝛ v.

g Per ſin gulas cognoſcere.id .Q. III.

ē reuereri.i.di ligere:ut ibi ñ noni vos.

b Agere.qō ad ſtatū cōem pertinet:ut. j. e.archiepus. ſic.ā.lxxx.di. non debere.

k Per singulas.si.ij.q.vij.metropolitanū.

k Totius. Hic videt q archiepūs ē iudex ordinari⁹ totī⁹ ꝓuicie.nā hz ꝓcuratōez ⁊ visitatōez totī⁹ dioceſis:ut ex de ꝓſcri. cū ex officij.⁊ q⁹ vn⁹ ē iudex ꝓuicie:ut.vij.q.i.i apīb⁹.exquo.n.archiepūs ē iudex epī:ergo ē iudex dioceſis ſue:ut.ff.de pecul. ſuo. ſi fu⁹ me⁹. Nā ex eo q vicarius ē i peculio ordiarij :ergo ⁊ peculiū vicarij ut ibi dr. ⁊ papa hic dicit: q oēs q cās hīt :ꝓcurrant ad metropolitanū .itē q⁹ determiat cāl de latas ad ipſuz q q̄relā:ut. x. q.iij.ga cognoſcuim⁹. Hz hz poſſet dici: q ſit ordiari⁹: ſe tñ ñ pōt itromittē de cāis ſubdit⁹:niſi in caſibꝰ exceptis:ut ex ō of fi.or pastoral. i ꝑn.ſi tñ ferat ſniaz aliquā i ſubditos ſuffraganei ſui: hñ tenet cū ſit index ipſoz: ar.i auē.de defen.cini.§.⁊ iudicari.⁊.§.ſe. ubi dr q ꝑſcs uel maior ſ in dicēſ ñ pōt ferre ſniam cōtra ſūmā.ccc.aureoꝝ:ſi tñ tulerit tenet ut ibi innit.b.dic ñ tenē talē ſniaz quā metropolitan⁹ ferri ꝛ ſuffraganeoſ ſuffragāeoz:ut.vi.q ij.ſcitote.⁊.iij q.vi. peregrina. ſicut abſolue ñ pōt niſi appellet ad eū:ex ō ſen.ex.q tuas ex de of.dele. cū ꝓcigat. Itē q⁹ dr qcqd fecerit irritū eſt ut.j.e.nullus. Hoc ſcias q de cāis epi potest p ſolā q̄relā cognoſcere xi.q.i.ſi clic⁹ aduerſus. io. qō dic t.b.ve-

Per singulas ꝓuincias epos singulos scire oz epm metropolitanū q pest curaz ⁊ solicitudinem totius ꝓuincie ſuſcepiſſe. ꝓpter qō ad metropolitanā ciuitatē ab his q cās habent ꝓcurrat. q̄ propter placuit eū ⁊ honore ꝓcellere ⁊ nihil ultra ſine ipo reliquos epos agere ſm antiquū patrū noſtroꝝ canonem: niſi hoc tñ quod unicuiq ecclesie p ſuam dioceſim cōpetit. unūquenq enīz oz epiſcopum habē ſue dioceſis ptātem: ut regat ⁊ gubernet ſm cōpetentem ſingulis reuerentiā: ⁊ ꝓuidētiā gerat oīs regionis: que ſub ipſius ē ciuitate: ita ut ordinare ei pbros ⁊ diaconos ꝓbabili iudicio liceat ⁊ de ſingulis ipſi⁹ regionis cauſis cum moderatiōe ⁊ pondere diſcepтare: ultra aūt nihil agere ꝑmittat citra metropolitani epi ꝓſcientiam: nec metropolitan⁹ ſine ceteroꝝ aliqd gerat ꝓſilio ſacerdotuz niſi forte ipſi iconomos i eccleſia ſua ordinare ꝓtēpſerint. Hec in ſynodo. vij. legitur.

Metropolitanus ꝓſtituat iconomos: quos epūs hre neglexerit.

Olim⁹ ſimus debitores oēs ſacras regulas cuſtodire: ⁊ eaz que dicit in unaquaq ecclia iconomos⁹ cē debere: modis oībus inuiolabilē ꝓſeruare debem⁹. Et ſiqdē unus ſq̄ſq metropolitan⁹ in ſua eccleſia ꝓſtiterit iconomū: hñ utiq eſt. ſinaūt ex auēte ꝓpria ꝓſtanti nopolitaneos epūs licētia ē ꝓponendi iconomoſ in ei⁹ eccla. ſiliter ⁊ metropolitanis: ſi epiſcopi qui ſub eis ſūt nō ſatagerit iconomoſ ſtatuere i ſuis eccleſijs. idipſū āt ſeruanduz ē etiam in mōaſterijs.

Robaſ illud idē exēplo apoſtoli q fornicatorē corinthiū impenitentē ſathane tradidit. poſtea penitentē eccl'ie recōciliauit. hoc enī ſcribēs corinthijs in ꝑma ⁊ ſecunda epla: ut excōicato nō cōicarēt: ⁊ recōciliato ſocia charitate copl'arentur. Sed ꝓtra ꝓbaſ auctoritate multoꝝ. Ait.n.egin⁹ papa

Metropolitanus ſine eorum cō ſenſu uel ꝓſentia alicuius eoruz nō audiat cauſas.

Aluo⁹ in oībus romāe eccl'ie ꝓuilegio nullus metropolitanus abſq ceteroꝝ oīum comꝓuincialium epoꝝ iſtantia⁹ aliquoꝝ⁹ audiat cauſas⁹: q⁹ irrite erūt aliter acte: q̄s in ꝓſpectu eoꝝ oīuz uētilate. ⁊ ipſe ſi fecerit: coerceaſ a frib⁹. Itē anicl⁹ papa.

De eodem.

Archiepiſcop⁹ nihil de epoꝝ cauſis aut alijs cōibus iuxta ſtatuta apl'oꝝ abſq cunctoꝝuz illoꝝ agat cōſilio: nec illi aſſumāt niſi q̄tū ad ſuas ptinet parochias ſine ſuo cōſenſu: qm̄ tali cōcordia gaudet altiſſim⁹ ⁊ gloriaſ i membris ſuis. Idem. **De eodem**

Si aūt aliquis metropolitanorum iſlatus fuerit: ⁊ ſine oīuz cōꝓuincialium ꝑntia uel ꝓſilio epoꝝ uel cauſas eoꝝ aut aliaſ cās: niſi eas tm̄ que ad ꝓpriā ſuā ptinēt parochiā agere: aut grauare eos uoluerit: ab omnib⁹ diſtricte corrigaſ: ne talia deinceps ꝓſumere audeat. Si uero incorrigibilis eiſq inobediens apparuerit ad hanc apoſtolicā ſedē: cui oīum epoꝝ iudicia referri ꝑcepta ſūt eius contumacia referaſ: ut uindicta de eo fiat: ⁊ ceteri de eo timorez hēant. Itē calixt⁹ papa. **De eod**

Nullus⁹ primas nullus metropolitanus dioceſani eccl'iam uel parochiā aut aliquem de eius parochia preſumat excōicare uel iudicare aliqdue⁹ agē abſq eius cōſilio uel iudicio. ſed hoc obſeruet quod ab aplis ac patribus ⁊ deceſſoribus noſtris eſt ſtatutū ⁊ a nobis confirmatū. i. ſiquis metropolitanus epūs: niſi qō ad ſuā ſolum modo ꝓpriam ptinet parochiam ſine ꝓſilio ⁊ uolūtate omniū comꝓuincialiū epoꝝ extra agere aliquid tētauerit: gradus ſui periculo quidē ſubiacebit: ⁊ qō egerit irritū erit ⁊ uacuū. ſed quicquid de cōꝓuincialiuz epoꝝum cauſis eorūq eccleſiaꝝ ⁊ clericoruz atq ſecularium neceſſitatibus agere aut diſponere neceſſe fuerit: hoc cōi conſenſu cōꝓuincialiū agaſ pontificū nō aliquo dñationis faſtu ſz humili atq ꝓcordi adminiſtratione ſicut dñs ait: non uenit miniſtrari ſz miſtrare. Et alibi: q maior ē uestrum: erit miniſter uester. ſimiliter ⁊ ipſi cōꝓuinciales epi cuncta

l Singulis. pōt ergo anathematizare aliquē inconſulto metropolitano: imo ⁊ qlibet ſacerdos iſcio ſuo epo: ut ex de offi.or.cū ab eccleſia. nec tenet quod legitur.xi.q.iij.nemo epiſcoporū.

m Cum ſim⁹. iconomos. Iconomus dr cui res eccl'e gubernāda mādaſ: ut.C.de ſacroſan eccle.iubemus.

n Iconomos. q clic⁹ erit ⁊ de ꝓprio clero dz cē.lxxxix.di.q.2.et xvi.q.vij.i noua actione. de hoc nōui.xvi.q vij.quoniā.

o Epis. ergo ſicut ſuperiores iferioꝝ: ſic iferiores ſupioꝝ ſupplēt defectū: ut ex de ꝓcel. pbē. ⁊ ec. ñ vacā. nulla. ⁊. lxxxix.di.volumus.

p Robaſ. coꝛtibiū ⁊ in hoc ſuppleuit negligentiā apollinis: ut j.e.c.vlt.

a Aluo. Debet qs ius ſuū ꝓteſtari ne fiat ei ꝓiudiciū: ſic.xxviij.di.diaconi. ⁊.vij.q.i.pontifices. ff.q.mo.pig. uel hypoſol. ſi debitor. §. ſi i ꝑ ditione.

b Inſtātia. i. pūnia.

c Aliquoꝝ. ſ. epoꝝ.

d Cauſas. ſ. criales: ut.iij.q.viij. ſuggero. ⁊ no. q cū cā ē inē clicuz ⁊ epm: q metropolitanus in ſynodo cōꝓuiciali tractabit cāz. xi q.i. ſi clicus. niſi velis dicē q hodie ſol⁹ metropolitan⁹ obtinet uicem ſynodi q̄stuz ad iſtud. xviij.diſ. c.i. ⁊ x.q.iij.qz. de hoc dixi vi.q.ij.epūs.

a e Archiepūs. hoc c. expōit ꝓuiſa.

f Si aūt inobediens. Dic hēm⁹ q metropolitan⁹ pōt coerceri a ſuffraganeis ſic. ū. e. ſaluo. i fi. ſic. lxiij.di. ſalonitāe. Hz q̄ liē ſubditi ꝑnt eū coercere? Rñ. reꝓbendere ꝑnt ex charitate. ij.q.vij. ꝓſumunt. ⁊. c. ſecuti Iſte aūt q defert q̄relā ad metropolitanuz ſine appellatōe patiaſ diſpēdiū litl'ar. i auē. coll'.iij. de def. n. cini. circa mediū. §. ñ hīte. i fi. hoc iō: qz traxit ad uerſariū ſuū ad alienū iudicē: ut. xi. q.i. iolita

g Nullus. ꝓmas aliquē. Hz nō poſſit iudicare ō eccla ſuffraganei. pōt tñ de

epō iudicare. xi.q.i. si clericus. Et sic faltit illa regula. Si vinco vicentē te multo fort⁹ vinco te. ff. de diuer. ⁊ tē. p. de accessiōib⁹. §. i. Itē fallit. ff. qui po. i pig. ba. claudi⁹. ⁊ libert⁹ liberti mei ñ ē me⁹ libert⁹: ut. ff. de v. sig. mo destin⁹. ⁊ nō oēs q sī cū sorore mea: sorores mee sī. lxxxi. di. legit.

b Aliqdue. ergo nec absoluē pōt excōicatū a suffragāeo suo: ex de sē. ex p tuas. epus tū absolnē pōt excōicatū ab archidiacono: q archidiacon⁹ ē vicari⁹ epi: ut ex de of. archidi. c. i. sz epūs ñ ē archiepi vicari⁹. qd de lō inris sit: di xi. xxv. di. plectis.

i Irritū. i. irritādū. si dicas q hz iurisdictionē ordiariā ꝓuicie: sz si stet ꝓpe ea ut hic: ar. q metropolitan⁹ ñ hz iurisdictionē ordiariā toti⁹ ꝓuincie. qd iurī sit de hoc nōni. ē. c. ij.

k c Onqst⁹ ē. archiepī. Nic pz q archiepi subst ꝑmatib⁹ ⁊ pⁿfiarchis: ut. x. xi. di. c. i. ⁊. lxv. di. de p sona. xvij. di. multis.

l Pronocauerit. hic pz q nec archiepūs nec ꝑmas pōt cognoscē ō cāis sōdito⁹ epō⁹: ni si p appellatōez devol nāt ad ipm. xi. q. i. pervenit. ⁊ ex de of. le. cū nō ignores. Idē dico in legato pape: ut dixi ij. q. iij. c. iij. ꝓter hoc casus est alt. xij. di. de bis. Itē cū absolutus ab archiepō ñ vult pa rere epō: ex d of. or. ad rep̄mēdā. Itē cū ē cā int epm ⁊ clericū. xi. q i. si cleric⁹. ⁊. ō. vi. q. ij. c. ij. Et hoc cū epūs est reus. sz si actor: ñ videtur q archiepūs sit index rei: ut ex de of. or pastoralis. Itē cū epūs ñ vult absoluē excōicatū: ut ex de ap. q frōte itē cū archiepūs ꝓuicia visitat: ex de pscrip. cū ex officij. sz illud nō dico esse generale nisi ut dixi. ō. e. q. ij. null⁹ primas. itē cū euidēs est sniam epi iūstā eē: ex de ap. solicitudinem.

m Tuo. alit. n. ñ pōt xij. q. ij. nō liceat.

n Canōes. sic. xviij. q. ij. hoc tantū.

eius ꝓsilio: nisi q̄tum ad pochias ꝑtinet ꝓpⁿias: agant iuxta sancto rū ꝓstituta patrū: ut uno ait uno ore ꝓcordēt sancta glorificet trinitas in secula. Itē nicolao papa rodulpho bituricensi archiepo.

In suffragānei pochia nihil absq eius ꝓsilio metropolitanus agat.

Onquestus ē apostolatui nostro frat nr sigedodus archiepūs narbonensis q clericos suos eo inuito ad iudiciū tuū uenire cō pellas: ⁊ de rebus ad ecclesiam suam ꝑtinentibus eo inconsulto q̄si iure pⁿfiarchatus tui dispōas. cuz hoc nec antigtas: cui sancti pⁿres sanxerūt reuerentiā: habeat: ⁊ auctoritas sanctoꝝ canonū penit⁹ i terdicat: nisi forte ꝓ causis q̄ apō se terminari nō possūt: ad te q̄si ad patriarchā suū ꝓuocaverint⁹ p appellatiōes: uel si epūs suus decesserit: res eccl'e sue iudicio tuo⁹ dispē sare voluerit. ꝑmates eni uel pⁿfi archas nihil ꝓuilegij habē p ceteris epīs: nisi q̄tū sacri canones⁹ cō cedūt ⁊ ꝑsca ꝓsuetudo⁹ illis antiq tus contulit: diffinimus: ita ut ꝑm nicenas regulas sua ꝓuilegia fuē tur eccl'esijs ꝓrēq̄ si aplica sedes aliquā eccl'iam uel ipsius rectorē quolibet spāl' ꝓuilegio decreuerit honorare. Itē beda sup apocalypsim ⁊ ⁹ āgelo eccl'e ephesi scribe.

Episcopo' scribit De eodē.

Iohānes de cui⁹ manu pecca ta subditorū regit: nec sine eius cōsilio subditos iudicare debeat. Sola enim romana eccl'ia sua auctoritate valet iudicare de oibus ea uero nulli iudicare ꝑmittitur. Nde nicolaus papa.

Apostolice sedis iudiciū a nemie est retractandum.

Patet' ꝓfecto sedis aplice: cui⁹ auctoritate mai⁹ non est iudicium a nemie forē retractādū: ne q̄ cuiq̄ de eius liceat iudicare' iu

r c Piscopo. hec sunt verba bede.

s p Atet. Ab hoc loco usq̄ in finem agitur de excellentia papē: ⁊ oīa. c. quasi idem dicūt.

t Judicare. nā talis crimen sacrilegij incurrit. xvij. q. iiij. §. q aūt

u Innocentius. familiaris est hec ꝓbatio: q vnus papa inducit alium in testē, sed hoc ideo: q de ipso⁹ testimonio nō ē dubitandū: sz dōs mala solo dome p angelos ꝓbauit. ij. q. i. deus.

x Imulit. q manus imulit ꝓpositō ut q contumax est erga ducez uel ꝓsidē: capite punit. ff. de re mili. l. oē. §. i. ⁊ ij. irreuerens milet ⁊ ꝓtame lia parētis: capite punit. lx xxvi. di. nō satis. in fi.

dicio: iuxta q̄ innocentius⁹ papa ruffo ⁊ ceteris epīs p thessaliā constitutis scribēs ait: nēo unq̄ apostolico culmini de cuius iudicio ñ licet retractari: man⁹ obuias audacter intulit⁹. nemo i hoc rebellis extitit: nisi q de se voluit iudicari. ⁊ beatus papa gelasius nec de ei⁹ iudicio. i. romane eccl'ie canones unq̄ p̄cepunt iudicari: sentētiāq̄ illius ꝓstituerūt nō oportē dissolui: cuius pot⁹ seq̄nda decreta mā dauerunt. Item anastasius patriarcha pape felici.

Ab alijs dānatos uel excōicatos apostolica soluit auctoritas.

Vit⁹ semp aplice sedis uestre licētia inuste dānatos uel excōicatos potestatiue sua aucte restituē ⁊ sua oia eis reddē: ⁊ illos q eos cōdēnauerūt aut excōicauerunt: aplico punire ꝓuilegio: sicut etiā nostris ⁊ āteriorib⁹ nouimus factū tēporib⁹. Itē. De codē

f Elit a iusto. ⁊ iuste. xxxv. q. ix. Gregori⁹

Antigs⁹ regulis sancitū est: ut quicqd q̄uis i remotis aut in longiquo positis ꝓuincijs sup eoꝝ q̄relis aut accusatiōib⁹ ageret⁹: nō ꝓus tractādū uel accipiēdū eēt: q̄ ad noticiā alme sedis ure eēt deductū. nā hui⁹ aucte iuxta q̄ fuisset faciēdū: ꝓnūciatio ifirmaret⁹ aut firmaret⁹. Item inocētius.

Prima sedes nulli⁹ iudicio ⁊tiacet

Emo⁹ iudicabit primā sedez iusticiā tēperare desiderātē. neq̄ eni ab augusto neq̄⁹ ab omni clero neq̄ a regib⁹ neq̄ a ppl'o iudex iudicat⁹. Itē symmachus.

Liorum⁹ horuz De eodē. causas deus uoluit per hoies termiari: sz sedis istius ꝑsulē suo sine q̄one refuauit arbitrio. voluit beati petri apli successores celotantū debē innocentiā ⁊ subtilissimi discussoris indagini inviolatam habē ꝓscientiā. Nolite estimare eas alias igsitiōis ñ hr̄e formidiez

g n Emo. nisi se alicui⁹ iudicio submittat: ut ij. q. vij. nos. si mile ⁊ in causa hereſis. xl. dis. si papa. ⁊ cum submisit se ꝓfessori suo tenetur ei parere: ⁊ ligabit eum sententia illius. Ar. contra est quod dicitur de dedicatiōe ecclesiarum: extra de peni. ⁊ remiſ. quod autem. Item cum papa peccat: potest eius peccatum etiam ecclesie denunciari sn admonitionem euangelij: ut supra. ij. q. i. si peccauerit. hoc determinauit. xl. di si papa.

o Consuetudo. ergo rōne ꝓsuetudinis pōt aligd peti: ut. xviij. q. ij. fuit iū ff. de pub. ⁊ vec. licitatio. §. eaz. ff. cōia predi. venditor. Ar. ō. x. q. iij. quia. Itē rōne diuturnitat⁹ ꝓbat negatiua. ff. de ꝓba. si arbit. itē diuturnitas cō stituit ius. ff. de aq̄ quo. ⁊ esti. l. ō iure. §. duct⁹ aq̄. ⁊ ex ō bis q̄ fi. a ꝑla. sine con. ca. ea nostat. ⁊ ar. iij. q. vi. hoc qppe. Itē ꝓsuetudo dat iurisdictionez: ut. C. de emā. li. l. vl. ⁊ ex de arbi. dilecti. Itē ꝓsuetudo dat ꝓuilegiū: ut hic ⁊. lxiij. di. q⁹. ar. ō. xcij. di. illud. c. di. ō mozē. b ꝓsecut⁹ sū. ō. di. viij. frustra.

p Spāli. ergo papa in totum pōt auferre ꝓuilegiū vni ecclesie ⁊ alij cōcedere: ut. xvi. q. i. frater noster.

q Et angelo. Hec sūt vba iohānis in apo. ⁊ debēt eē initiū capituli.

b Neq̄ ab omni clero. Ar. q̄ concilium non potest papam iudicare: ut ex de elec. significasti. vñ si totus mūdus sentēciaret in aliquo negocio ō papā: videt q̄ snie pape stādū esſz: ut. xxiij. q. i. ō est fides. ar. ō q⁹ orbis maior est vrbe: ut. xciij. di. legimus.

c a Liorū. formidinē. imo sine venia oz puniri: sicut diabol⁹ q maxim⁹ cōpatiōe aliorū creat⁹ ē: ut. ō. de pe. di. ij. ꝓncipiū

o Replicabo, hoc est dicere cū ipse sit maior omnibus grauius puniur ibi si peccat. xi. q. iij. precipue.
e Sanctorum. id est in sanctis conciljs confirmātur.
f Prophetam. ysaiam.
g Si hec humiliatur. de arca federis loquitur prophēta: quam iudei ferebāt ad bella.
b f Acta. corrūpunt. supra. vi q. i. ex merito deteriores.
i Si sūt canōes. sicut ipator est lex animata in terris: ut i auē de consūbus in fi. coll. iiij.
k c Vnc. cta. ergo a legato appellatur: ut ex de sen. re iudi. c. vlt. ex ō offi. le. lz. Sz nunqd a laico appellatur ad papā non nisi in his que spectant ad iurisdictionē eccle sie: ut ex ō ap. si duobus.
l Appellādū nemo. in princi pe enī a sena tu appellari fi nalet: ut. ff. a q bus appel. nō
m f Hic. l. i. Rēs.
n n Vne Vo. p. nilegium. Re scriptū aplicū sic interpretabe ris ut nulli affe rat iudicium ut ex de sue. cū olim. in fi. hūij. di. quan to. sic. xcix. di. ecce. C. ō emā nec aurū.

quas deus pre ceteris suo reseruauit examini. nō hz apud illū reus de allegatiōis nitore subsidiū: qñ ipor factor utik eo. teste quo iuce. dicas forsitan oiuz aiar talis erit in illa disceptatiōe cōditio. replicabo uni dictū ē: Tu es petrus & super hāc petrā edificabo eccl'az meā. & quecūq; solueris sup terrā erūt soluta & in celo. Et rursū pz sanctor uoce pontificū dignitatē sedis eius factā toto orbe uenerabilem: dū illi qcquid fidelitū ē: ubi q; submittit: duz totius corporis caput eē designat. de hac mihi per pphetā dictū uidet: Si hec hūiliatur: ad cuius fugietis auxiliū: & ubi reliquitis gloriā uestrā. Tē antherius papa. De eodem

Acta subditor iudicāt a nobis: nra uō a dño iudicantur deteriores sē qui uitā morosq; bonorū corrūpūt bis: q substantias aliar pdiaq; diripiūt. Item gelasius papa. De eodem.

Si sunt canones: qui appellationes totius ecclie ad hui' sancte sedis examen uoluerūt deferre. ab ipa uero nusq; prsus appellare debere sāxerūt: ac p hoc illam de tota ecclia iudicare: ipsam ad nullius cōmeare iudicium. nec de eius unq; pceptū iudicio iudicari. sniamq; ci' pstituerūt ñ oportere dissolui: cuius potius sequenda decreta mandauerūt. Dez omnibus episcopis. De codez

Vncta' p mundū nouit ecclesia: q' sacrosancta romana ecclesia fas de oibus hēat iudicādi neq; cuiq; de eius liceat iudicare iudicio. sigdē ad illā de q̄libet mūdi parte appellandū' est: ab illa ār nemo ē appellare pmissus. sz nec illa pterimus: q' aplica sedes sine ulla synodo precedente & soluēdi quos synodus imq; dānauerat: & dānādi nlla existente synodo quos oportuit habuit facultatē. & hoc nimir p suo principatu: quē beat' aplus petrus dñi uoce & tenuit sp & tenebit. Idem epis p darda niam constitutis.

Vncta p mundū nouit ecclesia: qñ quorūlibet sentētijs ligata pōtificū sedes bti petri aplī ius hēat resoluēdi: utpote q̄ de oi ecclia fas hēat iudicādi & cetera.

o p Er principalem. hoc. c. est. 3. i. q. i. c. antepenult. post prin.
p Ad nos. Sicut papa priuat aliquem clerico suo: eadem ratione pōt imperator aliquez priuare seruo suo. C. pro quibus causis serui pro merito liber. accipi. l. i. Item alicui potest rem suam auferre: ut. C. de quadri. pre. bene. similiter auferre potest & papa beneficium. xix. di. in memoriam. ut extra de offi. le. dilectus. & extra de concess. pre. & eccle. nō va. quia. & episcopuz deponere. Sed num quid omnes: non: qa sic vniuersalem ecclesiam turbaret: quod ē non debet. i. q. vij. & si illa.

Tē sixt' papa hispanor epis. De codē

Res' quos timore terreno iuste dānastis: scitote a nobis iuste eē restitutos: q bus ex aplica auctē beati petri oia q̄ eis ablata sūt: itegerrime reddi pcipim': si nō uultis & uos & pncipes uri a collegio nro & a mēbris eius ecclie separi. Item stephanus epus gualberto patriarche. Cuiuslibet ecclesie clericos papa ualet ordinare.

Nunc uero iterato tibi scribimus nolentes alicui' ecclie p uilegiū ifrigē: lz aplica progatiua possum' de q̄libet ecclia clericum ordinare. desine iā cuiuspiaz zelo cumēsis ecclie ātistitē ptelare: qz si ptelaueris: & eū pfecrare iā totiens monit' ñ maturaueris: pcul dubio ad nos ueniēs pfecrat' abibit. Tē nicola' papa michaeli imperatori. De eodem.

Per' pncipalē igit aplor petri & pauli dexterā: quam supra exposuim': & ptātē & ius habem' ñ solū i mōachos uer et in quoslibet clicos de q̄cunq; dioceli cū necesse fuerit ad nos cōuocare: atq; ecclīasticis exigētib' opportūitati b' iuitare. Sed aliud ē: qō ex temeritate assumit pſūptiōis: aliud qō ex necitate gerit charitatis. cū suffragāei arepor sbditis suis ad malū fauē cepint: atq; circa eorūz correctiōes negligētes extiterit: tūc lz metropolitānis pter iliar uolūtatē & ligādos dānare & reconciliandos absoluē. Cum uō epi zelo diuine charitatis accēsi bonos uerbo & exēplo edificant: & malor uicia aspa increpatiōe redarguunt: absq; taliū psilio ñ lz metropolitanis i eor pochia aliqd agē uel disponē. Vñ i fine capli martini pape nō simplicit dictū ē: nihil agat: sz cū determiatione nil pſūptiue assumat absq; eor psilio: ut uiciū p ſūptōis uideat iprobatū: ñ officiū charitatis. Sic & apls: qz corinthios uidit negligētes circa correctionē fornicatoris: sua auctē illū dānauit. iohānes uō qz epm ephesiorū uidit patū ad corrigenda uicia subditor: sine ei' auctē illos corrigere noluit. sz illum tm̄ de eorum correctiōe admonuit.

q Ed aliud, negligentes. Magister dicit: q̄ ex cito negligēs est prelatus in corrigēdo sine omni admōitione aufertur ei iudiciuz uel iurisdictio: sic supra. e. cuz simus. sic extra de accusa. sicut olim. Et ex eo q̄ non vult iudex procedere: uidetur q̄ statim expirauit sua potestas: ut extra de offi. dele. cuz super. & C. de appella ex eo. & C. de offi. prefec. orien. siquos. & extra de fo. cōpe. ex trāsmissa. ar. contra supra e. nunc vero. & extra ō sta. mo. in singulis.

a Quidam laicus. Dē prima questione. Lex diocesana consistit i recipiendo uel cathedraticum uel tertiam partē decimarū uel quartam uel hospitiū. Lex iurisdictionis ꝓsistit in cōferendo potest enī ꝓferre sacra: coercere delicta: de causis cognoscere. Quādoq; lex diocesana cōprehēdit etiam legem iurisdictiōis: ut extra ō ꝓscrip. audit. Quātū ad legē iurisdictōis sb̄ sunt epō t ecclie t mo nasteria oia. xviij. q. ij hoc tū monasteria co gnouimus. t. xvi. q. i. interdicim? Q̄stuz ad legē diocesanā sole se culares: ut. j. e. de bis t. c. antiquos. xij. q. ij. statuimus. sed regula res ecclie ul mōasteria non: ut hic. c. i. t. xvi. q. i. cū ꝓ vtilitate. t. xviij. q. ij. q̄z sit necessariū. cathedraticū enīz nō solui. j. e. q. iij. int cetera. nec ptē decimarum. xvi. q. i. cum pro vtilitate. q̄sti. t. c. decimas. nec epūs ad missas publicas recipiūt xviij. q. ij. dudū luminoso. ꝓstant tū fuitiū epō uel ex prima institutione: ut. xviij. q. ij. eleutherius. uel etiā ratione visitatiōis: ut extra de ꝓscrip. cum ex officij. uel qō debet ex ꝓsuetudie: ut. xviij. q. ij. seruitiū. Capelle vero monachoz subsūt epō q̄stum ad vtrāq; legē. xvi. q. ij. sane. t ex de priuile. cū t plātare §. in ecclijs. nisi pleno

Q. .I.

iure fuerit mōasterijs collate. sed de hoc dicemus. xvi q. ij. i pn.

b Si ex laicis sb̄ mōasterij. i. q̄i ibi velit monasterium ꝓstruere.

c Vbi cōgregatio. sz quot hoies faciūt collegiū monachorum? Rīdeo duo uel tres: ut extra de elec. c. i. fz leges tres. ff. de v. sig. neracius. sed. x. homines faciūt pplm: ut. x. q. iij. vnio. ff. vi bo. rap. l. ꝓpo. §. i. t. x. oues gregē: licet quatuor uel quīq; porci gregē faciant. ff. de abigeis oues. sed duo nō faciūt familiā: ut. ff. de v. sig. si detestatio. in fi.

d Sic quidā. nō ptinere. Nic habes q; ꝓtractus tenet: sed pactū appositum in ꝓtractu ꝫ naturā ꝓtractus nō tenet: sic extra de condi. ap. c. i. t. xvi. q. i. siqs laicus. t extra qui cle. uel vo. insinuante. sic. j. de con. di. i. siquis basilicam. Sed obijcitur: nōne quilibet in traditione rei sue potest ponere legē quā vult: etiam cū tradidit rem ecclesie: ut extra de condi. ap. verum. xviij. q. ij. eleutherius. Item laicus pōt paediū dare ecclie: t in eo censum retinere. xi. q. i. si tributum. xxiij. q. vlt. tributum. similit patronus potest petere seruitiū qō institutū est sibi ab epō ante ꝓsecrationē: extra de iurepa. preterea. Quidā dicunt q; primo dedit pure sed postea voluit adijcere conditionem. qō non licet: quia perfecta donatio non recipit conditionem: ut. C. de donat. que sub modo perfecta. t. xxxij. q. vij. c. vnico. i fi. Alij dicunt q; dos ecclie spectat ad ius publicum: ut. ff. i. di. ius publicum. sed ius pubicum pacto priuatorum tolli non potest. ff. de pac. ius publicum: extra de fo. compe. si diligenti. Tu breuiter dicas q; illud pactum ē contra naturam illius contractus t est contra leges. nam ꝫm iura res omnes ecclesiastice ad ordinationem episcopi spectant: ut. j. e nouerit. alias si non obuiat honestati uel iuri: licite potest pactum quod approbatum est premissis canonibus apponi: ut in premissis casibus. nam quilibet in traditione rei sue potest apponere legem quā vult ff. de pac. i traditionibus.

Iurisdictio epi

Qlidā laicus basilicam a se factā a diocesana lege se gregare q̄rit. Epūs eccl'az cū oi dote sua ad suā dispositōez ptinē ꝓtendit. tādē eiicit epūs: t p̄ pochias militibus comitat' crudeliter deseuit. q̄ eccl'az sē tāq; sibi debita usurpare ꝓtēdit. Odo primū querit: an basilica cum oi dote sua ad epi ordinatōz ptineat? Secūdo: an res eccl'iarū epis usurpare liceat? Tertio: qd noie cathedratici a sacerdotibus exigere ualeat?

Ep̄ma qōne sic diffinitur i ꝓcallo hilerdēsi.

Basilica q̄ ꝓsecrat a diocesana lege ñ segregef

Si ex laicis q̄spiā a sede factā basilicā ꝓsecrari desiderat: neq; eā sub mōasterij spē: ubi cōgregatio nō colligit: a diocesana lege audeat segregare. Tez ex cōcilio toletano. iij.

Ecclesie cū dotibus suis in episcopi potestate consistant.

Sic' qdā ꝓtra oēz auctoritatē ecclias q̄s edificauerūt postulant ꝓsecrari: ut dotē quā eidē ecclesie ꝓtulerit: cēseāt ad epi ordiatiōez nō ptinē. qō factuz talit i pterito corrigat: ut i futuro ne fiat, phibeatur: t oia ꝫm ꝓstitutōz ātiquā ad epi ordiatōez t potestatē ptineāt. Tē ex ꝓci. ij. cabilonensi.

Ecclesie t omnia iura earum ad ordinationē epi pertinēt.

Decretū'ē: ut oēs ecclie cū dotib' suis t decis t oib' suis i epi ptāte ꝓsistāt: atq; ad ordiatōz suā sp̄ ptineāt. Tē leo. iiij.

Unaq; pochia epi, puisiōe r̄gat.

Regenda' est unaquaq; parochia sub puisiōe ac tuitōe epi: p̄ sacerdotes ul cleros clicos: quos ipse cū dei timore puiderit: cui iure ptinere uidet t circuire: ut sibi necessariū uisuz fuerit: ecclīastica auctoritate cogēte. Tem ex cōcilio anthiocено.

Judicia t potestate episcopi res ecclesie regantur.

Decūq; res ecclīastice sūt cōuenit cū oi diligentia t bona fide: q̄ deo debet q oia preuidet t cūcta iudicat: gubernari t dispensari cū iudicio t pāte epi: cui tot' plebis aie uident esse cōmisse.

Tem ex cōcilio toletano. iiij.

Basilicaz ꝓditores i reb' eccl'iaz nullā ptātē se br̄e cognoscant.

Querit' ꝓditores basilicaz in reb' quas eisdē ecclijs ꝓferūt nullā se ptātē br̄e: sed iuxta canonū instituta sicut eccl'iam ita t dotem ei' ad ordinationē epi ptinē. Tē ex ꝓci. aurel'. De eodē.

Oe his' que parochijs in terris in uineis mancipijs atq;

e Ad episcopi. In ecclijs autem monachoz abbas prouidebit in temporalibus epūs in spiritualibus. xvi. q. ij. sane. t extra de capel. mo. i ecclesijs.

f Decretū cuz dotibus. nihil itamen de eis disponet citra cō sensum prelati extra de offi. oz. cum ab ecclesiarum. ij. q. ij. c. vlt.

g Regēdo

b Electū q̄s. aie xij. q. i. precipimus.

i Querit nullam. j. xvij. q. iiij. sūt qui infra. xvi. q. vij. decernim' cōtra. sed ibi habent potestatē tantum defendēdi ecclesias

k De his tertia. alibi dicitur q; nihil habeat preter cathedraticum: ut infra. q. iij. c. i. alias de medietate: ut infra. c. prox. Nō ergo q; tempore primo cum pauperes essent episcopi: statutum fuit ut episcopi ō episcopalibus ecclesijs t omnibus bonis ecclesie sumerēt mediet̄ ut in. c. sequenti. sed in omnibus parochialibus ecclesijs tertiam xvi. q. i. constitutum. procedente tempore ex parochialibus tantum tertiam oblationem t decimarum haberent: ut. j. e. c. postmodum quartam. xij. q. ij. nobis. t. c. concesso. t. c. quatuor. hodie ut nec tertiam parochialium habebunt: nisi ad fabricam reparandā nec illam habebunt: nisi velint fabricam repare: ut. j. q. iij. c. i, ij. et iij. uel dic q; ꝫm ꝓsuetudinem ista dant: ut ex de sepul. certificari. hodie aūt cū sint diuites nihil habebūt p̄ter cathedraticū: ut. j. q. iij. c. i. io. Sed certe qcqd dicat io. parochialis eccl'ia tm̄ hz quartam decimarum t epūs alia p̄ se. alias quartas duas retinet epūs p̄ fabrica t pauperibus: ut. xij. q. ij. cessio. t. c. se. de alijs redditibus nihil hz epūs nisi ō ꝓsuetudie generali t p̄scripta: hz p̄dicta. c. t alia videāt dicē ꝓriū: t ita fuit sniatū, p epō bononiēsi j eccl'iaz sci io.

l Ain pficeto.ꝛ hoc videt exp:ssum.xij.q.ij.nobis.
m Niquos.medietatē.fꝫ distictōꝫ decre.eꝰ ō testa.registi
n Elata ē.alio ꝓcio. Si isti pochiales ita solueruṅ aliquos denarios aliquot ānis:nūqd epūs pᵒea pōt ad ꝓcurationē petēdā redire:ar.q sic:eꝰ ō cen.oli.ar.ℨ.ff.quēadmodū.ser.amit. si cōem:vbi dꝰ q q vna fuitu tē vtiᵗ ꝓ alia: ꝓdit primam. Sꝫ qd si par tē ꝓ alijs reci pit aliquot an nis:nūqd ꝓ p tem itelligit re nunisse totum videt q sic. ℨ. de pe.dis.i.vul garis.ff. quē admoduꝫ fui amit. stillicidi um.§. vlt.ꝛ.l. seqnti :vbi dꝰ q p ptē retinē totū videt.ff. ō ser.rusti.ꝓdi vna ē via.ar.ℨ eꝰ de pscript. audītis.eꝰ de sta.mo.dilecᵗ Venit rnde as q in ꝓcura tiōe nulla cur rit pscriptio: eꝰ de pscript. cū ex officij.vñ sine ptē solue rit sine nihil: sp pōt perē ꝓ curationeꝫ:ut no.in.c.cū ex officij.

a Redimāt. tñ redimi pōt ꝓcuratio:ut.ℨ e.q.iij.relatū.

o Pārare, uel ꝓparare.

p Decre uimᵘˢ. ꝛ eoditatoꝛi.i.sa cerdoti.ꝛ hoc vezᵘ ē:si ptē fa brice recepit.ℨ q.iij.vnio. aliᵗ non tenetᵘ.sed ñ ꝓferre oꝫ cū alijs:ut.xvi.q i.si mōachus. eꝰ de cc.edi.ō bis.

a Piscopus.an nos.caꝫ necessaria cā subest nūc singulᵃ an nis pōt visitare:ut hic.ꝛ.ℨ.e q.iij.cauēdū. imo tūc qñqꝫ ꝛ quotiēscūqꝫ opus est: pōt peculijs quicūqꝫ fideles obtulerit antiquoꝝ canonū statuta seruēᵗ ut in epoꝝ ptāte cōsistant. de his tamē que altario accesserit: tertia ps fidelit epīs ōferat. Item ex eod

Que altario offeruntur: medietatem sibi uēdicet episcopus.

Antiquos canones relegētes ꝓiora statuta credimᵘˢ renouanda:ut de his q altario oblatione fideliū ꝓferūt:medietatezꝫ sibi epūs uendicet:ꝛ medietatē sibi dispensandā secūdi gradᵘˢ clerus accipiat tam de ꝓpriis pdijs qꝫ de oi cōmoditate in epoꝝ potestate durantibᵘˢ. Item ex ꝓci.toletano.

De epīs q dioceſim ſuā uisitare cō tenunt:ꝛ ad redimēdas mānsiones q uisitātibᵘˢ debēt clericos cogūt.

Relata ē cora sācta synodo q rimonia plebiū :q sint qdam epī nolētes ad pdicādū uel ad confirmandū suas p annum pochias circuire:q tamē exigūt ut mansiones qbus i pfectiōe uti debuerāt alio ꝓcio redimāt q parare debebāt.que duplex ifamia negligētie ꝛ auaricie sancte synodo magno fuit horrore.statuerūt itaqꝫ neqs ultra exerceat id cupiditatis ingenium:ꝛ ut solicitiores sint epī de suis gregibus uisitandis. Item ex cōcilio terragonensi.

Annuis uicibᵘˢ eccl'e ab epīs uisitēt

Decreuimusᵘˢ:ut antiq ꝓsuetudinis ordo seruet:ꝛ ānuis uicibus dioceses ab epo uisitēt.et si qua forte basilica fuerit repta destituta : ordiatoꝛi eius repari pcipiat.ab epīs autē tertia ex oībus accipiat:sicut antiq traditiōe nouimus eē statutū. Si aūt epūs infirmitudine ipeditus dioceses suas p semetipm uisitare nō poterit:uisitationis officiū cōmittat alijs.

Hec in ꝓcilio toletano legit.

Infirmitudine grauatus epūs uisitatiōis officiū alijs committat.

Episcopū p cunctas dioceses parochiasqꝫ suas p singulos annos ire oportet:ut exgrat:quo unaquecqꝫ basilica in repatione sui indigeat. Qꝫ si ipe aut lāguore detentus:aut alijs occupatōibus implicatus:adiplere nequerit:pbros ꝓbabiles:aut diacones mittat : ꝛ qui reddit basilicaꝝ ꝛ repationes: ꝛ mīstrantiū uitam ingrāt. Isi tantes aūt epī qd a clericis suis exquirere debeāt:ꝛ qd eos docē : in ꝓci.bracarēsi.ij.sic statutū legit.

Que uisitantes episcopi a clericis suis exquirere debent.

Placuit oībᵘˢ epīs:ut p singulas eccl'ias epī ꝛ per dioceses ambulātes:primū discutiāt clericos: quō ordiez baptismi teneāt uel missarum:uel qualiter queqꝫ officia i eccl'ia pagāt:ꝛ si recte qdē inuenerint:deo grās agāt.si aūt mime: docere debent ignaros.ꝛ hoc modis oibus pcipe:sicut antiq canones iubēt:ut ante.xx.dies baptismi ad purgatōez exorcismi cathecumini currāt:in qbus.xx.diebᵘˢ oio cathecumini symbolū qō ē credo in deū pfem oipotētē sp̄aliter doceāt. Postqꝫ ergo hec suos clericos discusserit uel docuerit epī: aliaᵗ die ꝙuocata plebe ipīᵘˢ eccl'ie doceāt illos:ut errores fugiāt idolorūm uel diuersa crimia.i.homicidium:adulteriū:periū:falsū testimoniuꝫ :ꝛ reliq peccata mortifera:ꝛ qō nolūt sibi fieri:alteri ne faciāt: ꝛ ut credāt resurrectōez oiuꝫ ꝛ diem iudicij.i quo unusqsqꝫ fm opa sua receptur sit:ꝛ sic postea epūs de eccl'ia illa pficiscaᵗ ad aliam.

Itē hiero.ad damasū papam.

Oblationes ecclesie laicis usurpare non licet.

Elia sacerdotes ꝓ oibus solēt orare :quoꝝ elemosynas ꝛ oblatōes accipiūt:q frōte presumant laici oblatiōes:quas xp̄iani ꝓ peccatis suis offerūt:uel ipsi comedere uel alijs ꝓcedē:cū ip̄i ñ debeant ex officio suo ꝓ pplo orare ob hoc papa glorioſe mittere te oꝫ illos pfūptores in excōicationē p petua:ut ꝛ ceteri metū habeāt: ꝛ amplius hec in ecclesia non fiant.

Item calixtus papa.

Oblationes altaribus uel crucibᵘˢ facte.

Sanctoꝝ patrū canonibᵘˢ consona faciētes oblationes de sacratissimo ꝛ reuerēdissimo altari beati petri ꝛ saluatoris ꝛ sancte marie rotūde aut alijs eccl'iarū altaribᵘˢ siue crucibᵘˢ a laicis auferri penitᵘˢ interdicimᵘˢ ꝛ sub districtione anathematis ꝓhibemᵘˢ:ꝛ eccl'ias a laicis icastellari aut in seruitutē redigi auctoritate apostolica

omnes ecclesias visitare:ut eꝰ de offi.archidi.mādamus.fꝫ si nō ē necessitas de triēnio in triēniuꝫ visitabit:ut eꝰ de offi.archidi.ut archidiaconus. uel bodie bis in anno:ut extra de cen. cum venerabilis. sed qualiter istud mandatur alijs:cum istud fuit officiuꝫ archidiaconi:ut.xxv.di.perlectis: sed loquitur de ea visitatione quam habet epūs in re sua.uel fm consuetudinem loci dicit.

b Placuit.ignaros. Ar.ℨ illos q statim suspēdūt simplices sacerdotes ut.xxxviij.di.sedulo. ꝛ.c.qñ. Itē ar. ꝓ illo q ꝓcuratᵒ ē prebendaꝫ dum finxit se sciolum id est simulatorem scientie.

c Dies.pasche.

d Purgationem.nō tamen statim purgāt uicia:sed sunt signa future purgatiōis.ℨ. de con.di.iij.sicut.

e Alia die.ℨ.e.q.iij. cōtra inter cetera.in fi vbi dicitur q mīs per vnā diē mo:abitur in qualibet basilica. sed die q vno die erit cuꝫ sacerdote alio cuꝫ populo.

f Alia sacerdotes comedē. hic hēs decimas appellari nō solum ipsa iura sꝫ ēt ipsos ꝓpriᵗ ꝛ q ēt ꝓpriᵘˢ nō pūt cōcedi laicis:ar.cōtra ne prela.vices suas.c. vlt.

g Sanctoꝝ.oblationes. Laici q pūt cogi ad oblatōes xvi.q.i.statuimus. sic ad decimas ꝛ ꝓmicias xvi.q.i.reuertimini.

b Et sub districtiōe. de hoc dic ut.lxiij.di. salonitane.

i Incastellari.ut ide fiant ꝓpugnacula.

k Banc cōsuetudinē.comedē Ar.q clerici ꝓcubinarij non debent comedere bona ecclesie.ar. cōtra.xxxij.di.siq vo. ꝛ.xxxi.di.omnino.

l Aaaron. Illi vero sacerdotes semp comedebant panē durū: qz quolibz sabbato ponebātur eis illi. xij. panes: q fuerūt dicti panes ꝓpositiōis. sed nūqd de illo pane poterāt pascere familiā suā nel ēt canes suos? nō in necessitatib⁹ poterāt: qz tūc ēt alijs licebat comedere eos. vñ dauid ꝛ abime lech excusantur: ut. xxv. q. i. §. si ergo.

m Sed cū q̄rit. an liceat epo vsurpare res eccle. Nec ꝯ non bz dubitationē.

a Casellas. pau perel. qz qcqd bz eccla ꝓ paupe ē. ꝛ vi. q. i. qñ qcqd.

a Excepta. xij. q. ii. sacroz.

b Nec ius. qō ē. C. ō sacrosanc. ec. iubem⁹. qō logt tñ de ꝓstanti nopol. eccleſia.

c Immobilib⁹. ꝓhibu tñ ipatoz? pñt aliēari. j. c. ꝓcarie. in auē. de ali. empbi. §. sciſſimas.

d Ab ipiali. Ecce ca sus vn⁹ i q̄ i nullo eāu pōt alienari res eccle. Itē in alio casu ñ pñt alienari ob aliquā cāz l. cū sub ea ꝯditiōe data eſſent eccleſie: ut nō alienentur: in auē. de alie. empbi. §. sanctiſſimas. col. ix. ꝛ ex de cō di. appo. c. vez. Sz bñ nō ē verū. nō eni valz boc pactū cū sit ꝯ legē dei: ut. xij. q. ij. auruz

e Cōstata. qz ad ꝓ phāos vsus ñ debent redigi: ut. j. de cō. di. i in scā. ꝛ. xij. q. ij. aurū. tñ in necitate pōt obligari ad tabernā ꝛ sub eadē forma: ut extra de pig. c. i. Dicūt tñ q dā q̄ nec vēdi nec obligari pñt: cuz sint res sacre. C. q̄ res pig. ob. nō pos. l. ij. ꝛ dicūt ibi ſi ē nexū pignoris: sz solā detētionē bz quo usqz reddat ei sua pecūia. sicut alias pign⁹ detineri pōt ꝓ ea pecunia: ꝓ q̄ nō ē obligatū ut. C. etiam ob chirographariā pec. l. vnica. Itē pōt dici ꝓ libero hoie q obligat: ut no. xxiij. q. vlt. ut ꝑdem.

Q. II

e Vel ꝓstata. ex ō pig null⁹. j. xij. q. ij. auz.

f In sortē. lfe ē ꝓpo steratio. pus eni cōputat i usurā q̄z in sortē: ut. ff. de solu. in bis. § vl. nisi dicas q̄ hic aliter fit in fauorē eccle.

g Centesime. vsura dicit centesima q̄ eq̄parat sorti in anno.

b Absqz dispēdio. i ꝓhibem⁹. Itē damasus papa.

Ecclesiaruz oblationes sub laicorum dominio non detineant.

Hanc ꝓsuetudinē q̄ ꝓtra scām ecclesiam catholicam augeri uidetur: oio interdicim⁹: ut nullo modo unq̄ ullo tēpoze oblatiōes que infra sanctā eccl'iam offerūt: sub dñio laicoz? detineāt: sed tñ modo sacerdotibus qui quotidie dño fuire uident: illis solis liceat comedē ꝛ bibē: qz in ueteri testamento ꝓhibuit dñs panes sactos comedē filijs isrl' nisi tñ mō aarō' ꝛ filijs eius panes: q longe erant ab istis panib⁹ qui nūc in sācta ecclesia offerūtur: qz illi sub umbra legis erāt. q uero mō sub gra sunt spūs sci toto mundo euāgelico coruscāte lucidioz?s cē uident. qua fronte aut qua ꝓsciētia oblatiōes uultis accipe: q uix ualetis ꝓ uobis nedū ꝓ alijs deo ꝓeces offerre? qz ꝓauū ē ꝛ ꝓtra dñicū ꝓceptum ꝛ detrimentum aie sue ifert qui illud agere conat: qō ei nulla ratione ꝓcedit. qz omnib⁹ scis patrib⁹ nr̄isq̄ ꝓioz?b⁹ placuit hanc sanctionez fieri ꝛ nos filiter in eisdem pſistere uolum⁹: ut null⁹ audeat irritū facere hoc qō ꝓstitutū est: si in ꝓpetua dānatiōe noluerit pſistere. siqs uero ꝓtra hanc regulam nr̄am ꝛ ꝓtra sactoz?. ccc. pr̄m qui in niceno ꝓcilio hoc ꝓstituerūt temerarius ꝓesūptoz fuerit: ꝛ ulteri⁹ oblatōes de sacris eccl'ijs auferre molit⁹ fuerit: sub anathematis uinculo sit colligat⁹ ꝛ ꝯdēnat⁹ Rñdeūt oēs: fiat fiat. Ꝓmissis auctoritatib⁹ eccle cū oib⁹ reb⁹ suis ad epi ordinationē ptinē mō strant: ꝛ tā eccle q̄ oblatiōes uel facultates earū a laicoz? dispositione ꝓbant ee imunes.

Sed⁹ cum in epoz? potestate facultates eccle cō stitute esse dicant; potestas dispēsandi itelligēda est: nō distrahēdi uel' dilapidandi. Unde i agathēsi ꝓcillo legit

Res ecclesie aliquo modo episcopis alienare nō licet.

Casellas⁹ uel mācipiola eccl'ie epi: sic ꝓsca scoz? canonū ꝓcepit auctas: uel uasa mōasterij q̄si cōmēdata fideli ꝓposito integro eccl'esie iure possideāt. i. ut epi neq̄ uēdē neq̄ ꝑ quoscūq̄ ꝓtract⁹ res unde pauꝑes uiuunt alienare ꝓsumāt: codice de sacrosc̄is eccl'ijs. l. i. impatoz iustinian⁹. Excepta⁹ causa uidelz captiuitatis. Imperatoz leo. De eodez

Et eni que ad beatissime eccl'esie iura ptinent uel post hanc ꝓuenerint: tanq̄ ipam sacrosanctā ꝛ religiosaz eccl'az intacta ꝓuenit iuuio labilit⁹ custodiri. Constitutio noua. Dc⁹ius ꝓzrectum ē ad oēm locū uenerabilem oēq̄ collegiū: qō actio pia ꝓstituit: ut nec pignozēt: ꝛ ꝓpetuo fuer⁹ in his reb⁹ imobilib⁹? q̄ ab⁹ impiali domo ꝓzdictis locis applicant. In certis eatenꝰ excipit: si debitū urget. ꝓterea si habz supflua uasa: nec aliunde soluere ualet: neq̄d imobile alienet uel distrahatur: ea gestis habitis coram eo cui⁹ est loci ordinatio alijs sactis locis uenerabilib⁹ uel⁹ ꝓflata cuilibet uendant. q ät hec accepit citra hanc obſuationē: hisdem penis subiaceat: que in rebus imobilibus ꝓdite sunt. Si aūt debitum qō urget ex mobilib⁹ solui nō ualet: ꝓmo res imobiles speciali dent pignozi: cui⁹ fructus creditoz sibi reputet tam in sortez q̄ in usuras usq̄ ad quartam cetesime⁸. Q; si nolit: tūc ordinatoz? domus apud eum a quo ordinatur habitis absq⁹ dispendio gestis iuret maioze ꝑte ibidem seruiētiuz ꝓsentiēte ꝛ debituz urgere nec ex mobilib⁹ solui posse. quo subsecuto p. xx. dies rem eccl'ie eē uenalē publice sit notū: ut⁸ plus offerenti detur ꝓcio modis oibus ꝓ debito dando. aliter eni ēptoz? res nō cōceditur. ꝛ hoc inscribat: nil esse factuz in eadē re ad damnū diuine dom⁹. emptoze uero nō inuento: res estiata districte⁹ det creditori in⁹⁹ solutū addita⁹ in ꝓcio decia ꝑte uniuerse estimatōis ꝛ accedēte cōsensu ordinatoris ꝛ maioris ptis ibidē seruiētiū: sit tamē ea res mediocris inē ceteras inspecta ipsius qualitate ꝛ quātitate ꝛ onere. ꝛ is creditoz? hic intelligat: q qō credidit: ꝓbat⁹ in utilitatē religiose domus ꝓcessisse⁹. Sicut⁸ aūt aliēatio rez? eccl'ie interdicit: ita ꝓhibet: nequa sterilis det ei possessio aut alias onerosa ueluti noie fiscaliū.

q ecclesia nil dat tabellioni sz sol⁹ ēptoz: sic ē in ꝛcu demētis ꝛ fa rioſi. C. de epiſ. audi. l. penul.

i Seruientiū. ar. contra. lxiij. di. quanto.

k Et plus. Quid si offerat plus q̄z valet? nūc tm̄ iustū ꝓciū recipiet: lz lex dicat q̄ ꝛbētes se ꝓnt iuicē fallē. ff. de mio. in cāe. sed ec

elia i suis ꝛcti b⁹ ñ oz doluz facē: ut ex de dona. p tuas.

l Districte. s. ut cōsideretur quātū ide pos ser colligi in. ꝛ xv. ānis: ꝛ ꝓ tāto vēdat: ut i auē. de ec. ti. colla. ix. §. sin aūt heres.

m In solutū Dic iuito crē ditoze aliud ꝓ alio soluit: ꝛ id. ff. si cer. pe l. ij. Itē dat ci res mediocris in solutū cum optia dari de beat: ut. C. de solu. auē. nisi. itē q̄ tenet ꝓ bare pecuniā versam esse in utilitatē eccl'ie ꝛ sic i trib⁹ one rat creditoz: ꝛ iō ei addit de cima ꝑs: lz ꝑ aliē alij intelligunt: ut si res valebat. x. q ei vēdenda fu. ꝓ xi.

n Addita. ꝑ ē fauoze eccle. sic alis fauore libertat⁹ ga cogit rē suam vendē. liiij. di. fraternitatez.

o Probat. Sz nūqd creditoz ita curiosus ē: ut sp teneat scire ad quē usū cōuertat hec pecūia sz fm hoc nul lus inueniret q cū eccl'ia ꝛbere⁹: ut. ff. ō mino. vez. §. si locupleti. ꝛ. l. q si minoz. Sed dic q̄ sufficit ꝓbare: q eccle sia tūc ꝓpe egebat pecūia: ut ff. de exerci. ac cius. ne si nimia subtilitate circa res eccl'esiaz laboremꝰ illa subtilitas

eis in pniciem vertatur: ut. C. ad trebel. l. penul. in pin. C. de ver. sig. l. iij. in fi. ff. de in rem vso q si fruus. §. penul.

p Processisse. si. extra de deposito grauis.

q Aut aūt onerosa. q plus habet incōmodi q̄s cōmodi. res emi transfertur cū onere suo: ut. xvi. q. i. sigs laicus.

r Item sibi. recte. si p̄dium vnius alij ē vicinū: ut i auē. de ecc. ti. §. fin aūt. coll. ix. & ex ō rez pmu. ad q̄stiōes.

s Perpetua. vsq; ad. xxx. ānos: insti. de ppe. & tēp. act. Vel ppetuum i. q̄diu vivit. ff. p socio. l. i. & j. e. pcarie. Vel ppetua. i. q̄diu pensio soluitur: ut in sti. locati. §. adeo. sicut ex cōmunicatio dr ppetua. i. quousq; pēitet: ut ā. c. q. i. qz. & xxvij q. i. de viduis. nel vsq; ad tria genera tionē: ut i auē. ō non alie. aut pmu. §. emphiteosim. & §. qz vo leōis.

t In bis reb⁹ i. in rebus non multū vtilib⁹.

u Nō imināēdo. i. si ē minuenda ñ ē plus minuēda.

x Sextā. nō remouet q plꝰ possit dari.

y Hūc pēsiōe i. quāta pēsio nūc possit bri

z Subtiliter i. ut cōsideret quātū i. xx. annis inde colligatur: ut i auē de non alien. aut pmu. §. qz vo leonis.

a Vel rē. per biennū. Hoc est tm primilegiū ecclesie: ut statiz expellat colonū nō solueuē pēsionē ut ar. ex de in reiurā. puenit. & c. q̄relā. idē est in colono fisci. ff. de publi. & vecti. l. vectigalia. int

Creditor quoq; rēstituta re pigno rata crediti actionem hz. Emphiteosis acceptor ab ea cadat. nec q̄ vendit repetat: imo stati soluat q̄ solutur⁹ eēt si iure cōtraxisset. Sed melius dr oio venegādas actōes eē huiusmōi acceptori. Tē codice li. i. ti. ō sacrosc̄is ec. Tē leo. Yiconom⁹ eccl̄ie pspexēit expedire: ut cuiq; p̄sideāti cetera rum possessionū atq; p̄dioz urbanoz & rusticoz ad ius eccl̄iasticū ptinentiuz tpalis usufruct⁹ possessio p petitiōe ipsi⁹ p̄stet eius tp̄is q̄ int utroscq; puenerit: siue i diē uite sue si ab eo q desiderat postuletur: pacta cū eo q hoc elegerit in eat iconom⁹ atq; cōscribat: p que & tp̄us intra q̄ hoc p̄stari placueri statuat & mānifestuz sit: q̄ q̄sq; accepit adiuicē. Dalca. Hēc iusmōi bñficij gra p̄standa q̄ ē ecclesiastici p̄dij usufructus. p⁹ statutū aūt tēpus & placitū redditui ipsoz ppzietate ad ius & dñiuz ecclesiasticū reuertēte firmit: ita ut siue cōpleto spatio q̄ int eos fuerit p̄stitutū: seu mortis sue tēpore si hoc quoq; cōuenerit: is q eccl'iastica possessionē & cetorum reddituuz usufructū habēdi gra pacto interueniente suscepit: nō min⁹ q̄s alterius tante quātitatis quante acceperat reddit⁹ cū ipoz p̄dioz dñio & reb⁹ imobilibus eorūq; colōis & mācipijs eccl'e ōrelinq̄t: nisi eniz hac p̄ditiōe pacta inita fuerit ea quoq; decernimus non ualere.

Hec usus p̄statio locum habet in omni domo religiosa: quo finito res utraq; pleno iure perueniat in domū iam dictā: nec tributis quidem grauata sit maioribus ea res que dat ad iuicez. Hibuscūq; modis alijs p̄mittit: int dicitur tm ceteris p̄onis rē eiusmodi accipere: ut iconomo eiusq; cognatis.

Elod si necitas p̄pulerit: ut p ecclie necitate aut utilitate uel i usufructu ul' i directa uēditiōe aliqd distrahat: apud duos uel tres cō prouinciales aut uicinos epos cā

b Generabilē. ut. xij q. ij. diaconi. & c. sigs. & q̄quid. C. de rei vē di. si mancipiū.

c Aliud. ꝯ. xij. q. ij. diaconi. vbi sufficit q tā tūdem restituat. sz ibi loqtur de alienatore: hic ō eo cui ē alienatū

d Sz meli⁹. hoc apposuit guarneri⁹ de lege: q̄ ē. C. de sacrosan. ec. sancim⁹ nemini. sz corrigit in auē. coll. ij de fi alie. §. qz vo leōis & p canonem. xij. q. ij vulterane. vnde siue bona fide siue mala accepit: habet regressuz ad auctorē suū: ut ex de reb⁹ ec. nō alie. ad audientiam. hz sit ar. ꝯ C. de euic. si fūdū. vbi dr q malefidei possessor nō aliter hz regressū ad suū auctorē: nisi sit sibi cautū de euictione. Dicūt tm quidaz q si est malefidei pos. ille qui recipit tūc: nec aduersus ecclesiā nec aduersus alienantem habet actionez: ut. xvi q. iij. vniuersas. si ē bone fidei hz actionē aduersus eū tm q alienauit: ut. xij. q. v. vulterane. meli⁹ ē ut dicas sine bona fide sine maxtraxit sp hz actionez aduersus alienantē.

e Yiconom⁹. preste mr. si. ex de bis q̄ fi. a pla. sine cō. ca. cū apostolica. & c. se. ibi ppetua firmitate.

f Hibuscunq; cognatis. & sic damnosū est alicui officiū suum ut. xvij. q. i. cōstitutū.

g Elod si necessitas duos. hodie sufficit solus consensus episcopi cum canonicis. xij. q. ij. sine. & si res venalis est in parochia alterius ille interponit decretum: ut. C. de predijs & alijs rebus mino. l. si predium. & extra de fo. compe. sane. quod non credo verum cum sufficiat consensus episcopi cum capitulo. xij. q. ij. sine exceptione.

Item p̄diū ppter onꝰ fiscaliū inutile alienet: gestū ut supra ꝓficiēdis & eodez iuramento p̄stito. i. q alia de cā nō alienet: nisi ut ītūitas eiusdē uenerāde domꝰ seruet. Sed & pmutare p̄ncipes p̄nt. p remaiori uel eq̄li: si respublica hoc exposcit: pragmatica forma sup hoc p̄cedēte. Tē sibi iuicē recte pmutāt cū utriusq; indēnitate corū. s. ꝓsensu q & supra referūtur. Perpetua quoq; emphiteosis in bis rebꝰ pmittit: si res i eoz gerit p̄tia: qbꝰ hoc assignat lege. iurā tibꝰ his quoz int̄cit ex eo ꝓtractu nihil ad lesionē diuine domꝰ effici solito redditu ipius rei q fuit cum diuio iuri dedicaret nō iminuēdo nisi i sextā ptē. Aut si ob cladē diminuta fuerit tūc: pstāte nūc pensiōe in emphiteosim det. Qz si res p̄ciosa qdē ē: parū tñ aut nil p̄stet pēsiōis: rei subtilit' estimāda ē: ut ex hac iusta pēsio ꝓstituat. Ea tñ sola dent i emphiteosim: q̄ ad hoc uidēt cōgrua iconomo & alijs gubernatoribꝰ. Vel rē huiusmodi ꝓductā uel in emphiteosim acceptā fecerit deteriorē: aut canonez p biēniū ñ soluerit: repelli p̄t ut tm soluat totiꝰ tp̄isꝰ pēsionē: & id in quo rē lesit resarciat: ñ repetituꝰ sigd i. enderitꝰ noie meliorationis. Hēqs uero ruinas bñt memorate domꝰ q̄s reedificare ñ ualēt: i emphiteosim det ppetuā. emphiteota usure mā deposite habitatiōis domꝰ ut pēsio minuat i ētiā ptem ab ea q̄ stātibꝰ adhuc habitatōibꝰ colligebat: aut eo p̄us reedificāte ex additis illic p estimationē pensionibus medietas det religiose domui. nā priori casu ab ūtio emphiteosis p̄standa ē pensio. Vel uō res iā dictas nō gratuito alienationis titulo citra formaz legis accipit: rē quidē cū oi incremētoᵍ medij tēporis restituat. eiꝰ aūt q̄ dedit: nullā aduersus uenerabilēᵇ domū sed aduersus eum q alienauit bēat actionē. donatariꝰ aūt & rem cū oi cā restituat: & aliud' tm̄dem

---

q Vel rē. per biennū. Hoc est tm̄ priuilegiū ecclesie: ut statiz expellat colonū nō solueuē pēsionē ut ar. ex de in reiurā. puenit. & c. q̄relā. idē est in colono fisci. ff. de publi. & vecti. l. vectigalia. int

b Tpis. preriti: scm alios futuri i odiū istius & in fauorē ecclesie.

c Impēderit. sz huic obstat. liij. di. generalis. & ex de in ite. resti.

o Uel transactio.id est permutatio.
p Nō valebit.ar.nō valere 3ctum nisi adsit subscriptio:ex̄ de his que fi.
a pla.c.i.xcvi.di.bñ qdē.xij.q.ij.sine exceptione.
q Saluo iure.i.ut ñ intelligat esse ppetua donatio sed tpalis:ut nō .xvi.
q.i.possessiões.sed si eis daret intelligeret eē ppetua:ut ex̄ de his q̄ fi.a p̄.
si.con.ca.cum apostolica.in fi.⁊.c.se.

b Presbyteri.eque puniantur illi qui non resistūt.s.officiati: sic
ipse epis:ut.C.de ap.q̄m.⁊.ij.q.vij.quapropter.
a S Iquis.non est.quia forte mortuus est:quia sede vacante
nō pōt alienari res ecclesiastica:ita.xij.q.ij.siqua de reb⁹.
⁊ meli⁹ extra ne se.va.nouit. tamen.h.dicit q̄ sede sacerdotali vacāte auctoritate episcopi potest fieri aliena

a P Recarie.precarie hic dicūtur quedā prestatões vsufructus in recōpēsatione eius proprietatis que datur ecclesie. preterea precaria est quidam contractus affinis emphiteosi.sed in hoc differt q̄ de quinquēnio in quinquēniuz renouatur :ut in se.⁊ extra de preca.c.i.q̄m.q3 est precariuz quod p̄cibus ad vtendū alicui datur:⁊ illud reuocari potest quandocū q3 nō obstante aliquo pacto : ut.ff.de preca. cum precario. ⁊ extra e.c.vlt.

b Duplū. Uidetur contradicere illi.s.e.si iconomus.vbi dicitur q̄ tantūdem dari debet.s3 lex illa benignior est canōe.uel canō loquitur in eo casu cū senex est uel debilis q recipit rem ecclesie.

c Cogi.sed fallit:ut vij.q.i.omnes.⁊ vbi aliquis alij prodest ⁊ sibi non nocet :ut.ff. de aqua plu.ar.in sūma. §.item varius.⁊.lxxxvi.di.pasche.

d Nec cōmutatiões hoc intelligas in reb⁹ collatis ecclesie ab imperatore: ut supra.e. hoc ius in prin.uel loquitur s̄m sua tempora.

e E Piscop⁹. indiguerit. Nō q̄liter exponitur hoc v̄bum indiguerit :ut artetur tantum ad victū ⁊ vestitum :ar.contra extra de prebē.de monachis.

qua necesse fuerit uendi primitus cōprobet:ut hita discussiōe sacerdotali eo⁊ subscriptiōe q̄ facta fuerit uēditio uel⁹ trāsactio corroboret.aliter facta uenditio uel transactio nō ualebit. Min⁹ uō utiles possessiões pegrinis ul' clericis saluo iure ecclesie p̄stari pmittimus

ITē ex cōcilio mediomatricis.

Ecclesiastica⁊ rerū p̄carie qualit̄ fieri debeant.

PRecarie a nemine de rebus ecclesiasticis fieri p̄sumant:nisi tantū quantū de qualitate ꝯueniēti dat̄ ex ppo:duplum accipiāt ex rebus ecclie in suo tm̄ q dederunt nomie si res pprias ⁊ ecclīasticas fructuario usu tenē uoluerit. si āt res pprias ad p̄sens dimiserint:ex reb⁹ ecclesiasticis triplū usufructuario usu suo tm̄ qs noie sumat:q2 sic eas quēq3 tractare ut re⁊ ecclesiastica⁊ dispēsatorē ꝯuenit: ñ ut ppriarū largitorē. decreuit etiaz sancta synod⁹ ⁊ impialis auctoritas denunciauit:ut a nulla ptāte qs cogat̄ facere precariā de rebus deo ⁊ sanctis eius dedicatis cū ratio ⁊ usus obtineat:neminē cui ñ uult ꝯtra utilitatē ⁊ rationē cogi de pprio facere bñficiū. nec cōmutationes rerū uel mācipio⁊ ecclesiastico⁊ quelibet p̄sona sine licentia ⁊ regio ꝯsensu facere p̄sumat.

ITem ex concilio beluacensi.

De eodē. Palea.

PRecarie de quinquēnio in quinquenniū s̄m antiquā cōsuetudinē renouent̄. ITem ex ꝯci.carthaginēsi. De eodē. Palea.

DE p̄carijs que a rectorib⁹ ecclesiarū irrōnabilit̄ fiebant: ⁊ se suosq3 successores pena graui obligabāt:ut facta ipo⁊ nequissēt dissoluere:precipim⁹ ut nemo successor in antecessoris sui pena sit obligatus : sed sue puidētie sit cōcessū:ut si antecessor ei⁹ res ecclesie irrōnabiliter distribuit : ab eo ad ius ecclesie eiusdem reuocent̄.

ITē ex ꝯcilio martini pape.

In rebus ecclesie disponendi potestatem habeat episcopus.

EPiscopus habeat potestatez in rebus ecclesie:ut dispenset necessitatē habētib⁹ cū omni reuerentia ⁊ timore dei.pticipare euz etiā oportet que necessaria sūt. si tamē ip̄e aut qui cū eo sūt fratres indiguerit aliquo:ut necessitatem nullo mō patiāt̄ s̄m aplm sanctū dicentem:uictu tm̄ ⁊ tegumento his ꝯtenti sum⁹. Si aūt res ecclesiasticas ep̄us i suas pprias uolūtates usurpare uoluerit:aut frib⁹ uel filijs ul' e quibuscunq3 propinquis suis dederit potestatē ut per eos latēt ledāt̄ res ecclīastice:hūc oportet obnoxium eē ꝯcilio. Sin aliter ep̄us uel qui cū eo sūt p̄sbyteri aut diaconi accusent̄ :q2 ea q̄ uel ex redditu ul' ex quolibet actu ecclesie uenerūt:in suos usus colligūt:⁊ paupib⁹ fraudant:⁊ fame ꝯficiūt.hos eni corripi oportet s3 qō ordinatū fuerit a sācto ꝯcilio.

SI uō ꝯtra hāc phibitionē aliq̄ d̄ rebus ecclesie ep̄m uēdere ꝯtigerit etiā res ipsa ecclie restaurāda ē:⁊ ipse gradu suo deijciēdus decernitur. Unde in eodē cōcilio martini pape legitur.

De episcopo qui nulla necessitate res ecclesie uendidit.

SIquis ep̄s nulla ecclesiastice rōnis necessitate cōpulsus in clero suo:aut forte ubi pb2 nō est de reb⁹ ecclīasticis p̄sumpserit aliquid uēdere :⁊ res ipsas ecclie ppie restaurare cogat̄:⁊ in iudicio ep̄oruz deijciat̄ audit⁹ ⁊ ꝯuictus: ⁊ tāq3 furti aut latrocinij reus suo priuetur honore.

QUid uero nomie cathedratici ep̄us exigere debeat:in secundo cōcilio bracarensi legit̄.

Preter honorē cathedratici nihil episcopus p dioceses exigat.

PLacuit:ut null⁹ ep̄o⁊ p suas dioceses p̄t honorē cathedre sue.i.duos solidos aliud aliqd p

...tate auctoritate episcopi potest fieri aliena tio:ut.lxxi.di. fraternitatem ⁊.s.e.q.i.decernim.⁊ est ar. pro ipso.C. q admit.ad bo. pos.bonorū. Sed ecclesia episcopali vacāte clerici nihil pñt alienare. item patet hic q̄ episcopus nihil pōt alienare sine ꝯsensu sacerdotis.xij.q.ij.placuit.⁊.c.abbatibus.

b Honore. pena.s. alienationis indebite ē depositio. xij.q.ij. vulterrane.⁊.c.abbatibus.⁊.c.apostolicos.xvij. q.iiij.nullus.

c Q Uid vero duos solidos a qualiber ecclīa potest ep̄us petere noie cathedratici p̄ter q3 a monasterio: ut.j.e. int.potest tamen i necessitate a clericis collectam petere:extra de cen.cum apostolus.appellat̄ etiam quādoq3 synodaticum:ut extra de censi.olim. quoniā frequēter in synodo dantur.isti autē denarij erūt s̄m communē monetam regionis:ut.ff.de le.iij.nummis.⁊ si plures monete sunt:forte meliores dabuntur: extra de iureiurā.quanto.in fi.uel saltem mediocres:ut extra de cen.ex parte.item preter cathedraticum potest ep̄s petere moderatam procurationem:ut.j.e.inter.

Q. III.

f Uictum.qui tamē melior uel peior dandus est s̄m qualitatem personarum:ut.xli.di.nō cogantur. nomine cibariorum non intelliguntur vestimēta sed nomine alimentorum intelliguntur vestes ⁊ habitatio:ut.ff.de ali. le.l.vl. ⁊.l.antepenult.

g Aut fratribus.presumitur eni3 q̄ hoc carnali amore faciat: ut.lxxxix. di.decenter.sic supra e.hec visus.sic extra de appella.postremo.sic econuerso consanguinitas quandoq3 elidit suspicionem:ut extra de cohabi.cle.⁊ mu.a nobis.

d P Lacuit.solidos.ad plus.min⁹.n.q̄nq3 datur:ut ex̄ de cen oli.ut.j.e.nec min⁹.⁊ forte solid⁹ hic appellat̄ aure⁹:ut.C

de spoxnl.l.ij.⁊ ûnſti.de pena temere litigiã.in fi.

e Tertiã.ã.c.q.i.de bis.⁊.c.decreuim⁹ ꝛ.So.tertiaz bz cũ vult boc on⁹ fabꝛice ſubire:ut.ꝛ.xij.q.iij.c.vlt.⁊.ꝛ.e.vnio contra.

f Epõ rõ.p archidiaconũ de poſſeſſiõib⁹ eccl̃ie:ut.xxv.di.plect̃.

g p Riſcis.tertiã.põt hoc itelligi de tertia q̃ debeꝯ ipi fabꝛice.

alij di cũt de ẗia illa q̃ debeꝯ ipi epo u;illã ñ debeat bꝛe exquo abũdat:niſi velit on⁹ fabꝛice ſubire.

b V Nio. ut ẗti as.b.intelligit ẗ de ẗia oblationũ:ñ de tertia decimatiõnũ.ſed ꝛ eiaz ẽ ex de pſcrip.ꝺ quãta. Alij di cũt q epus bo die nullam habebit tertiam niſi i duob⁹ casib⁹.vn⁹ ſi vult repare eccl̃iaz ⁊ alius ſi incũbit on⁹ regale ut hic dꝫ. Sz uer⁹ ẽ q epus ad ſuuz cõmodũ bz vnã tertiã p ſe:⁊ aliaz quã põt tenẽ ſi vult ſubire on⁹ fabꝛice. habebit preterea ꝓ tez oblationũ tpe dedicatõis ut.j.e.nec nũerus.⁊.xvij.q.ij. eleutherius ſz qd ſi epiſcopus pꝛẽ fabꝛice recipit:deinde cuz egerit eccl̃a repatõe: volnit eccleſie reddẽ ẗtiã:dic q ñ põt.io. ſic nec vſufructuari⁹ põt in talibus vſufructuariꝰ ⁊.l.ſe.ff.de aq̃ plu.ar.is cum quo. Male dic̃ io.qñ repare dz epus eccl̃iã p⁹ q̃s bz q̃rtaz fabꝛice: qꝛ res transit cũ onẽ:ut.xvi q.i.ſigs laic⁹.

ecclesiaſ tollat.neq; tertiã ꝑtẽ ex quacũq; oblatiõe ꝓpli eccleſijs parochialib⁹ facta ſibi uſurpet: ſz eccleſie repatiõi ſuek: ⁊ ſingul' ãnis epo'rõ fiat.nã ſi tertiã ꝑtẽ illã epus tollit:lumĩ ⁊ ſartatecta abſtulit eccl̃iã.ſiꝛ ⁊ pochiales cl̃ici ſuili more i aliqb⁹ opib⁹ epo ſeruire nõ coganẽ:qꝛ ſcriptũ ẽ;neq; ut dñantes i clero. T Tẽ ex ꝛci.apõ merech.

Baſilicaꝝ repatiõi ꝓficiat tertia quã epus accipere conſueuerat.

P Riſcis⁹ qdẽ canonib⁹ erat decretũ:ut epus de pochianis eccleſijs tertiã ꝓſeq̃reẽ:cui ſua plenis ſime ſufficẽ non pñt.placuit huic ſancto ꝛcilio:ut null⁹ ꝓuincie ſui tanie epus a q̃libet pochiana eccl̃ia tertiã auferre ꝑſumat:ſz q̃ exinde ꝓſeq; poterat:repatiõi baſilicaꝝ ꝓficiãt. T Tẽ ex ꝛcilio toletano.

Non accipiãt epi tertiã niſi virũtas eccl̃ias reparare voluerint.

V Nio⁹ nꝛe cõgregatiõis decreuit atq; iſtituit:ut ẗtias q̃s antiq canones de pochijs ſuis habẽ epos cenſuerũt:ſi eas exigendas crediderit:ab ipſis epis virute eccleſie repenk.ſi nõ eaſ maluerit cedere:ab eaꝝ cultoꝛib⁹ ſub cura ⁊ ſolicitudine ſui pontificis repatio eiſdem eſt adhibẽda baſilicis.q; ſi oẽs eccl̃e aut icolumes fuerit:aut q̃ virute erãt repate extiterint:ſm antiquoꝝ canonũ iſtituta:ſi ẗtias ſibi debitas unuſq;q; epus aſſequi voluerit:facultas illi oimoda' erit. ta uidelicet ut citra ipſas tertias null⁹ epoꝝ qppiã ꝓ regijs inqſitionib⁹ a pochiãis eccl̃ijs exigat:nichilq; de predijs ipſaꝝ eccl̃iarũ cuiq; cã ſtipendij dare ꝑſumat.ſed ⁊ hoc neciuz inſtituẽ ouxim⁹:ut plures eccl̃ie uni neq; cõmittãt pꝛeſbytero:qꝛ ſol⁹ p totas eccl̃as nec officiũ ualeꝯ ꝑſoluẽ:nec reb⁹ earũ neceſſariã curã ipendẽ.ea. ſ. rõne precipimus:ut eccl̃ia q̃ uſq; ad.x. bũit mãcipia[m] ſup ſe bẽat ſacerdotem:q̃ uõ min⁹: alijs ꝛiũgat eccleſijs.ſigs ſane epoꝝ hãc nr̃az cõſtitutionẽ puipẽderit:duoꝝ menſiũ ſpatio ſe nouerit excõicatiõe mulctari. T Tẽ pelagi⁹ greſonio illuſtri

Illud te uolum⁹ De eodẽ.

modis oibus cuſtodire: ne q epoꝝ ſicilie de pochijs ad ſe ptinẽtib⁹ noie cathedratici ãpli⁹ q̃s duos ſolidos preſumãt accipe: neq; cõpellẽ pb̃ros aut cleꝝ pochiarũ ſuarũ ſupꝛa uires ſuas ⁊ eis cõuia ꝓparare. T Item gelaſius papa fabiano epiſcopo.

Baptizandis numerus nõ imponatur:nec cathedraticuz ultra uetuſtum morem exigatur.

N Ec nũer⁹ baptizandis iuſte credit iponẽdus: cũ q̃ſti petierint uel ad regeneratõez feſtiaue rint ñ ſint ꝓ alteri⁹ uolũtate repellendi:⁊ iõ frat̃ hui⁹ ſupfluã ꝛſtitutionẽ modis oibus remouebis:ut unuſq;q; aut i uicia ſibi eccl̃ia aut' in electa ꝓ ſue mẽtis baptizet arbitrio.cathedraticũ ẽt nõ ãpli⁹ q̃s uetuſti moꝛis extiterit: ab ei⁹ loci pſbyt̃o noueris exigẽdũ:⁊ de his q̃ die dedicatiõis fuerit offerentiũ deuotiõe collata:ꝛſuetudinẽ⁹ que generaliꝫ oibus eccl̃ijs ẽ ꝑſcripta ſeruab⁹. Athedraticũ qõ his actõitatib⁹ epis ꝓmittiꝫ exigẽ:ꝑter medietatẽ ul' tertiã ꝑtẽ oblationũ que ẽt ꝓ uaria eccl̃iaꝝ ꝛſuetudine ex premiſſis auctib⁹ epo debeꝯ:intelligendũ ẽ.nec illa ps oblationũ oiuz generaliꝫ intelligẽda ẽ:ſz uel anniuerſarie dedicatiõis ul' quoꝛũ dã ẽt ſolẽniũ dieꝝ ꝓut inẽ epm ⁊ ſacerdotẽ tpe dedicatiõis cõuenerit. De his uõ epiſ q ꝓ pochias ſuas crudeliꝫ deſeuiũt:ſic ẽ ſtatutũ in tertio concilio toletano.

Ultra moꝛem antiquum a parochianis pb̃ris nihil ep̃i exigant

O Elia⁹ cognouim⁹ epoſ ꝓ parochias ſuas ñ ſacerdotaliꝫ ſed crudeliꝫ deſeuire:⁊ dũ ſcriptũ ſit: foꝛma eſtote gregi ñ ut dñantes i cleꝝ:q exactiões dioceſi ſue ul' dãna infligũt:iõ cẽſem⁹:excepto q̃ uetuſtiꝝ ꝛſtitutiões a pochijs habẽ iubẽt epiſcopos: ut alia que illis hucuſq; pꝛeſũpta[b] ſũt: denegẽtur

l Cõmittãtur.hic ẽ caſus:ubi aliqs põt habere plures eccl̃ias. alij caſus ſunt notati.xxi.q.i.in ſumma queſtionis.

m Mancipia,cũ ergo decẽ faciũt plebẽ:patet intellectus illius capli.ã.ij q.v.preſbyter.

n Illud.ã.vires. ne victũ lõgi tẽ poſis breuis hora cõſumat:exẽ de cen.cum apoſtol⁹.Et ſm quoſdã a paupib⁹ nihil petet: ut.i.q.ij.placuit. ar.j.e.canẽdũ.ſed hoc nõ eſt verũ:qꝛ ſi aliqs vltra vires fuerit granatus:fiet collectio ab alijs:⁊ exẽ de cen.cũ inſtantia.⁊.c. penatões non aũt dabit epo niſi lac ad bibendũ: ne ie iunioꝝ doctrinã rubẽtibus buccis predicet ut.xxxv.di.ſexto.⁊.c. eccl̃ie.nec bibet vltra tertiã vicẽ:ut.xliij.di. i illa palea: qñ ꝑſbyt̃. ⁊ comeder lardum ul' carnes vaccinas ul' vacinas cũ aceto :ut.C. de eroga.mili.an.l.i.li xij.ar.ꝛ.xli.di.non coganꝯ.

o In Ec nũer⁹ .foꝛte cõſuetudo fuẽit q ſz nũeꝝ baptizãdoꝝ tm̃ uel plus recipiebaꝯ.qõ erat iiqñ ut.i.q.i.baptizãdis.⁊ c.placuit.io.

p Aut i electa.ꝛriũ ẽ j.xiij.q.i.c.i.vbi dicit': q iõ pochie ſt diſtincte ne aliqs iura alterius uſurpet. Ad hoc dicũt qdaz q boc capm̃ loquit ſm ea tẽpoꝛa:qñ nõdũ pochie erant diſtincte.ſed hoc ſtare ñ põt:qꝛ dionyſius qui diſtinxit dioceſes diu preceſſit gelaſiũ:cuiuſ iſtud.c.ẽ. Dicas ergo q loqt̃ de iudeis ⁊ paganiſ ⁊ trãſeũtib⁹ ⁊ talib⁹ qui nõ hñt certuz domiciliũ.q.n.hic de pueriſ ñ loquat̃:ꝑz ex eo qõ dꝫ aut i electa. ipi enĩ ñ pñt eligere.

q Cõſuetudinẽ. ſm q ꝛuenit cũ epiſcopo tẽpoꝛe dedicatiõis.xv iij.q.ij.eleutherius.

a q Elia cognouimus.qõ verũ.nihil ergo põt epus petẽ ab aliquo niſi oñ dat̃ canones illud ſi

i Omnimoda.hic apparet q illã tertiã põt epus in ſuos vſus cõuertere:cũ eccl̃ia nõ eget repatiõe.ſed fortẽ ꝛriũ eſt.xij.q.ij.nobis vbi dꝫ q ãnuati reſeruabiꝫ. So.ibi loqt̃ de illa pte q̃ ptinet ad reparationẽ epiſcopal̃ eccl̃ie:hic vo de tertia pochialis eccleſie.

k Pꝛo regijs.ar.q ꝓ itinẽ ad papã uel ad regem nõ pũt epi vl

bi debitum: ut.ix.q.iij.cõqueſtus.xviij.q.ij.c.i.

b Preſumpta.nota q longinqua vſurpatio non facit ius:ut.xciij.diſ.illud.c.di.contra moꝛem.xxiij.q.i.ſciſma.extra de ſimo.cum in eccleſia,⁊.c non ſatis.i.q.i.nullus epiſcopus.extra de preſcrip.cauſaz.item ar.nota q ſua auctẽ qs poteſt detinẽ qõ de iure non ꝑſtitit licet illud diu ſolnerit:ut

C.de agri.⁊ cen.litibus tempus eni nō inducit obligationē: extra dē cen. pueniť.ff.de act.⁊ ob.obligationū fere.§.placet.ꝓtor.n.nō innuet iniquaz possessionē.ff.de publicia.cuz sp̄ōsus.§.si res.nō eni sufficit possedisse nisi causam possessionis ꝓbet:extra de p̄scrip.si diligenti.ff.de inuere actu qz p̄ ua.l.vlt.licet eni longissimo tēpore aliqd gratis p̄stitum sit:i hoc nō currit p̄scriptio:ut. xvi.q. iij.clerici.⁊.c.si eps.⁊ C.de p̄scri.xxx.uel.xl. an.male.ar.3.xviij.q. ij.seruitiuz.nam liber tas non dandi decimā p̄scribitur:extra de p̄ scrip.de quarta,itē ar. contra.i.q.iij.quesitū. nec cogitur qs causaz possessionis ꝓbare.ff si ser.ven.sigs diutur no. So.nec in longa nec in longissima p̄ scriptione sufficit alle gare diuturnā possessionem:nisi aliquam causam possidendi al leget.sed allegata cau sa cum de tempore cō stet, p̄sumitur eē de bitum:ar.xij.dis.illa. tamen non tenetur ꝓ bare causam siue titu lum possidēdi:ga po test esse q̄ non habet de hoc instrumēta nec testes:nec est hoc i me moria hominuz:ut.iij q.vi.hoc quippe.t.di cit 3:qz sufficit si dicat p̄scripsi nisi p̄sūptio sit contra eum.

c Auēdū.subdi tos.l.laicos.

d Socios.hic cleri ci dicūť socij epi alibi fratres:ut.xcv.di.oliz ⁊ viij.q.i.q̄ aūt.

e Scandalizent.exi gendo vltra illicitū:ut xi.q.iij.nolite.

f Sumptus.videť ergo q̄ si habēt sum ptus vnde possit expē dere:non debet alios grauare. nam potius videntur hec peti ex gratia q̄z ō iure:ut ex tra de cen.cuz aposto lus.⁊ ea que domi cō suevit expēdere debet expendere cum est in via:ut in anē.de man. p̄in.§.il'ud.colla.iij. ⁊ in anē. ut iudi.sine quoquo suffra.§.nul li.colla.ij.sed non est ita: ut extra de simo. cū sit romana.

hoc est neq̄ in angarijs p̄bi aut diacones neq̄ aliqbus fatigēť in dictiōib⁹:ne uideamur in ecclesia dei exactores poti⁹ q̄z p̄tificeſ no minari.hi uō clerici taz locales q̄z diocesani: q̄ se ab epō grauari co gnouerit q̄relas suas ad metropo litanū differre ñ differāt:⁊ metro politanus nō moreť huiusmōi p̄ sūptiones auertere. Itē ex con cilio gabillonēsi.

A parochianis stipendia non nisi cum charitate episcopi exigāt.

Quendū'ē sane:ne cū epī per parochias suas pagrāt:quan dam nō solū erga subditos,sed er ga socios⁹ tyrānidē exerceant:ne (qō absit) ñ cū charitate,z cū q̄da iactātie temeritate:nec cum grāz actiōe,z cū q̄dā iudiciaria inētiōe: stipēdia ab eis exigāt. obseruādū modis oib⁹ ē:ut si qñ eis pagrāde parochie necessitas icūbit:,i cōfir mandis hōibus,i ingrēdis rebus emēdatiōe dignis,i p̄dicatiōe uer bi dei,in lucris aiaz:poti⁹ q̄z depre dandis,⁊ spoliandis hōibus,⁊ scā dalizādis fratrib⁹ opaz dent.⁊ si qñ eis ad pagendū misteriū suum a subditis aut frib⁹ aliqd accipien duz ē:hoc sūmope obſuare ōbēt: ne quē scādalizēt aut grauēt.tāta ergo discretio in hac re tenēda est: ut uerbi dei p̄dicator ubi ꝓpij sūpt⁹ deſūt:a frib⁹ accipiat:⁊ idē fratres illi⁹ potētia nō grauēť:ex emplo apli pauli:q ne quez graua ret:arte⁊ manibus uictū q̄rebat.

Item ex concilio toletano.viij.

Vltra duos solidos a pochianis eccl'ijs epūs nō p̄sumat accipere

Ater ceťa deniq̄ q̄ cōiť nos ꝓferre cōpetenť oportuit:q̄ri monial' ēt pochialiū p̄bor gallie p̄uicie solertissime discernē decu it:quas ꝓtra pontificū suoz rapa citates necessitas ut cōpim⁹ tādē cōpulit in publicū examē deferri. hi eni pōtifices ut eorūdē cuidēs ingsitio patefecit indiscreto mode ramine pochianas eccl'as p̄grauā tes:dū in exactionib⁹ supfluis fre quenter existunt:pene usq̄ ad exi nanitionē extreme uirtutis q̄sdā basilicas p̄duxisse ꝓbantur.ne er go fiat deceteroq̄ ꝓstat hacten⁹ inordinate p̄sūptū nō amplius q̄z duos solidos unusq̄sq̄ epor p̄fate p̄uicie p singl'as dioceses uel basilicas iuxta synoduz braca rensem ānua illatiōe sibi expectet inferri:monasterior tñ basilicis ab hac solutiōis⁹ expressione sciun ctis.cū uero epūs dioceseſ uisitat nulli p̄ multitudine onerosus exi stat.nec unq̄ q̄nquagenariū nūē rum eujctiōis excedat:aut ampli us q̄z una die per unāquāq̄ basili cam remorādi liniam habeat.qui cunq̄ uero p̄ntificū eorundē ali ter q̄z decreuim⁹ agendū p̄sūpse rit:correctiōi ꝓculdubio canonuz subiacebit.tāq̄ ꝓstitutionuz synodaliū transgressor.⁊ p̄scorum patrum edictoꝝ corruptor. Itez gregorius episcopis sicilie.

Sacerdotes ab episcopis suis ultra modum nō grauent.

Relatū est nobis sācte memo rie decessoris mei tēporibus p̄ seruū dei diaconē:qui tūc eccle siastici patrimonij curā gessit:fuis se dispositū ut sacerdotes p diuer sas uras dioceses ꝓstituti quotieſ ad cōsignādos infantes egredimi ni:ultra modum grauari minime debuissent.sūma eniz p̄fixa fue rat uobis ut audio ꝓsentiētib⁹: q̄ ab eis sacerdotibus p̄or labore cle ricor⁹ dari debuisset:atq̄ qō tūc placuit:sicut nunc dicit: mime cu stodit.unde fraternitatē uestraz admoneo:ut subiectis uestris gra ues studeatis nō existere. Item pelagius cresconio illustri.

Scōm loci mediocritatez epis cō uiuia parentur.

Illō magnitudinē tuā mime uolumus ignorare:q̄ syracu sane ciuitatis epūs inē alia que in cautionū suarū pagina spopōdit: hoc ēt spāliter sub inēpositiōe pe ne legitime ꝓmisisse legit:nūq̄ se a quolibet sue dioceſis p̄bor ultra

k Relatū.sum ma.3.c.q.i.re lata.ar.q̄ pa ctio inuenire pōt in spiritu alib⁹:ut hic.⁊ xviij.q.ij.clem therius.xij.q. ij.c.quicunqz. extra de deci. ex multiplici. quandoqz eni prohibet trāsi gi uel pacisci: si tñ fiat ancte iudicis tenet: ut extra de p̄ ben.nisi.ff.de bis q no.infa. furti.§.pact. ff.de trāsac.cū hi.§.sicut.sed q̄re recipiť pe cunia pro acta con'ecrādi ut hic dicit:⁊ ex tra de simo.cū sit romana.⁊ non pro acta baptizandi:nō dico:ne aliqui propter paup tatem uel ama riciam se sub trahant a ba

deferre

g Ater ceťa.mōa steriorū.3.xvi. q.ij.c.i.⁊ij.3.3.vi.q.i.cū ꝓ vtilitate.3.xviij.q.ij q̄s sit.⁊.c.seruitium 3.

b Solutiōis.ipa.n.monasteria a lege dioceſana sūt exēpta:ut hic.⁊.xvi q.i.cū ꝓ vtilitate.⁊.xviij.q.ij.q̄s sit.sed eoz capelle nō:ut ex de capel.mo. c.vlt.⁊ penul.⁊ extra de p̄ben.de monachis.

i Quinquagenariū.hodie nūerus singuloz in eujctionib⁹ ē taxatus: ut extra de cen.cū aplus.nec nūerus ibi taxatus recipiēdus est:ne ecclesia grauetur ut ibidē dicit:extra de excess.p̄ela.cū ad quosūdā extra de p̄nis.c.penult.illos ergo q̄ supflui sūt:p̄ē remouere fa cerdos:qz si habes seruitutē adaquandi certū numerum pecoruz si plus ducis ad aquā q̄z debeas:superflua possunt a domino re mouerī:ut.ff. de aqua quo. ⁊ esti.l.i.§.tre bacius.item si causa,ꝓpij cō modi venit ad ecclesiam: de ꝓprio viuat ut.C.de sta.⁊ ima.l.vlti. hoc allegatio forte hodie ñ tenet: quia si aliquis fuerit supra vi res grauans alij vicini sacer dotes tenent cōferre:ut di xi.3.c.illud.⁊ extra 3 cen.p curatiōes.

l Pro labore.3.i.q.ij.c.vlt.j.xij.q.ij.charitatem.

m Clerico⁹.q laborant cū epo in visitatione.

a Illud.pene.nota q̄ aliqs sub pena pōt obligari in spūalib⁹ ut.xxiij.di.q̄z q̄z.xvi.q.i.statuimus.i.q.vlt.quoticns.

a b c Clericus.

Quod clericꝰ. Causaꝝ alia ecclesiastica alia secularis. Ecclesiasticaꝝ alia spūalis alia crialis alia ciuil. Spūalis ē illa vbi agit de decimis uel mrimonijs. Crialis vbi agit de crimie ecclastico. s. bēfis uel vfaꝝ: cuꝰ examiatio spectat ad iudicē ecclasticuꝫ: ut j. c. siqs cū clerico. ꝛ. vi. q. ij. c. Alia ē ciuilis sine pecūiaria vbi agit ō reb' tpalib': ar. ad hāc dis. xxi. q. i. frater. Itē seculariū alia ē ciuil alia crialis. i bis oibus nūqꝫ pueniet clericꝰ nisi sub ecclasticō iudice: ut j. e. null' epē. ni si i trib' casib' ut in cā fendi: ut ex de iudi. cete. nisi sit incorrigibilis: ut xxij. di. nec li. cuit. inē ꝛ in cā reconciliatiōis. iij q. viij. cuius i agendo. alios casus posui j. c. clericū null' sit nec laicus pōt pduci sub ecclasticō iudice nisi in casi b'. v. ut si pueniat ipꝫ sup re b' spūalib': ut ex de iudi. c. ij. ꝛ. iij. uel nisi ratōne ecclie pueniant: ut. lxxx. jx. de iudicatū ex de ap. si duob'. uel nisi a ligꝫ rapuerit res ecclie: tūc potꝰ ex pfue tudine qꝫ ō iure pueniet sub clerico: ex de fo. ope. cū sit. ꝛ. c. si clericus. ibē si laicus iudex ē negligēs ex de fo. cōpe. ex trāsmissa. x xiij. q. v. admi. R. I. nistratores. ut si superꝰ fuerit iudex secularis. uel si baberet q̄rela ꝫ ipm: pōt adiri ecclasticꝰ iudex: ut i aut. ut diffe. iudi. collix. §. i. ꝛ. ij. ꝛ. §. penult. nō tñ. ppter negligentiā ecclasticī iudicis clericꝰ pōt pueniri cora laico: ut ex de iudi. qualiter. in fi

duos solidos cathedratici nomie petitur: nec p quālibet aliā occasiōnē quicqꝫ i eis dispēdio eē gesturū. qō magnitudo tua nō solū a pdicto epō: sed de omniū epoꝝ sicilie psonis cōpetēti solicitudine custodire nō desinat. nec ipa quoqꝫ prandia enormia fieri sed fm mediocritatez uniuscuiusqꝫ loci epō ad cōsignationē uenientis susceptionis pparare ꝓuiuū: qꝛ nec eo pretextu paupib' icuti dāna uolum' aut qualibet ratiōe pmittimus.

Clericꝰ aduersus clericuz q̄stionez de pdiis agitauit: quē ad ciuilez iudicem ꝓducē uoluit. reus non nisi ante iudicē ecclasticum stare uolebat. actor uero potētia ciuilis iudicis illū a possessiōe sua deiecit quo audito epus eū ab officio suo suspēdit. ille ꝓtēpta epi snia officium suū mistrauit. hoc cōpto epus sine spe restitutiōis in eū snīaz dedit. Hic primū querit: utrū clericus ante ciuilē iudicē sit ꝓducendus? Secūdo: si ꝓducēdus ñ ē an hec culpa sit digna suspensiōe? Tertio: si digna nō fuerit: an cō temptorē snie sui epi irreparabiliter oporteat deponi?

Quod clericus apud seculares iudices accusandus non sit: caius papa scribit dicens.

Apud secularem iudicem nullus clericus conueniatur.

Nemo unqꝫ epm aut reliquos clericos apud iudicē secularē accusare presumat. Dalea.

Null' iudicuz neqꝫ pbrm neqꝫ diaconē aut clericū ullum aut minores ecclesie sine lnia pōtificis p se distringat: aut ꝓdēnare presumat. qō si fecerit: ab eccla cui iniuriam irrogare dignoscit: tādiu sit sequestratus: quousqꝫ reatū suuz agnoscat ꝛ emendet. Item mar cellus papa. De eodē.

Clericū cuilibet ordis absq' pōtificis sui permissu nullus presumat ad secularē iudicē attrahere: nec laico quēlibet clericū licet accusare. Tē ex niceno ꝓcil'.

Ab eis quisqꝫ iudicandus ē quos sibi iudices elegerit.

Iudices autez esse nō debent nisi quos ipse q impetit elegerit: aut quos suo consensu hec sancta sedes aut ciuis primates[g] aucte huius sācte sedis delegauerit. Tē ualētinian' theodosi' ꝛ archadi'.

Ad seculania iudicia nullus clericus est pertrahendus.

Ontinua[h] lege sancim': ut nl' clus epoꝝ uel eoruz q ecclesie necessitatib' seruiūt: ad iudicia siue ordinarioꝝ siue extraordinariorum iudicū ꝓtrahat'. habēt enim illi suos iudices: nec quicqꝫ his publicis est cōe cū legibus. Tē cōstantinus imperator p̄sidens in sancta synodo q̄ apud nicenā congregata ē: cū querelā quorūdā cōspiceret coram se deferendā ait: uos a nemine diiudicari potestis: qꝛ ad soli' dei iudiciū refuamini. Tē ex concilio matinensi. c. ix.

De eodem. Dalea.

Nullus clericꝰ aliū clericū ad iudicē secularez accusare aut ad cām dicendā trahere quocūqꝫ modo p̄sumat: sed oē negociū clericoꝝ aut in epi sui aut pbrorū cū archidiacōi p̄sentia finiat'. q̄ siqs clericꝰ hoc adimplere distulerit: si minor fuerit: uno min' de. xl. ictibus accipiat: si uero honoratior xxx. dierum cōclusione mulctet

e Absqꝫ pontificis. hodie nec cuꝫ consensu episcopi potest: ut extra de fo. cōpe. si diligenti. alias ab officio suspendit': ut. iij. q. vi. non liceat. ꝓterea cām pdit: ut. j. c. inolita. ꝛ. c placuit.

f Iudices. qui impetitur: ar. iudices esse dandos ad arbitriū rei: ut hic. ꝛ. xv. q. vij. si autē. ꝛ. iij. q. vi pegrina. ꝛ. iiij. q. v. q̄s quis. sed ꝫ. ff. de iudi. obseruādus. vbi dicit' q̄ ille iudex non ē dandus quez altera pars noiatim petit. sed potes ibi illud altera ītel ligere de actore nō de reo. uel dic si non pñt cōcordare actor ꝛ re': tūc dabūt' fm petitionem rei. uel supple in omnibus istis istud: ꝛ actoris. uel dic q̄ hoc c. loquitur in criminali causa: tunc enī ex pluribus epis pōt eligere reus quos vult: ut. iij. q. viij. accusatores.

g Primates. i. epi qui concilium celebrāt auctoritate pape.

h c Ontinua. ordinarioꝝ. i. ad ordiarios uel delegatos ab imperatore.

i Cum legibus. que dicunt clericum posse trahi ad ciuilem iudicem: ut. j. c. siqs cum clerico.

k Quia. ad dei solius. i. clericoruz qui diꝫ appellant: ut. j. c. sacerdotib'.

l Emo. c Lericum. etiā depositum: ut. lxxxi. di. dictum. nec etiam cōiugatum. xxxij. di. siqui vero. nec obstat ex de apostata. c. j. q̄ tbi loqtur cū talis nō vult gaudere ꝓuilegio clericali: qꝛ forte sit maritꝰ vidue. nam tūc pdit ꝓuilegiū: ut. lxxxiij. di. q̄s clericoꝝ. idē dico ō seruientib' ꝛ mancipijs clericoꝝ: ut. lxxix. di. indicatū. ꝛ idē ꝓiuilegiū hz familia q̄ō dñs: ut ex de indeis ad liberādū. qꝛ libertus foꝝ patroni sequitur. ff. ad municip. assūptō. xij. q. ij. ecclarū seruos. itē uxores clericoꝝ: quia sortitur forum uxor ex psona viri: ut. ff. de iurisdict. om. iudi. cum quedā. ꝛ eodem gaudet p̄uilegio uxor ꝛ filiꝰ quo clericus: ut. C. de epis. ꝛ cle. l. i. ꝛ. ij. sed illa q̄ non est legitima uxor non sortitur forum a persona viri. ff. ad munici. ō iure. §. vl. io. q̄ō dicit de cōiugato' falsū est: ut ex de cle. cōiug. io. ꝛ forte idē ē i deposito: cū sit exauctoratus. b.

n Vellus.uel exhibeatur sed nūqd teneť venire ꝛ allegare foꝛ: ut eť de ap.cū patiꝰnō: qꝛ citatio nulla ē: ꝛ vbi qs citari ñ pōt ul'rōe psone ul'tpis ul'cāe ñ teneť vēire: ut nōui.iij.q.ij.si epūs.ꝛ.q.i.c.ij.ꝛ.ff.de ō fer.l.i

b Linguli.nō q ecclesiasticus iudex pīuat etiam laicū sua dignitate: ut xxxij.q.v.preceptum.in fi.

c Testimoniū.recipiat.in cā crialiut eť de test.decetero.

d In publico.s.foto seculari: ne sit ℨ di.xxiij.c.illud.ℨ.xv.q.v.c.i

e Nec honoꝛe.i.iure pꝛōto.

f Ad testimoniū.a iudice seculari.

g Excepta.ab hac necessitate.

h Quella.in reū. ℞ sūt vba.℞.nec dicit verū.nā epi bñ teneńt iurare: ut.ij.q.iiij.nullam.ꝛ.iij.q.ix.hoꝛtamur.sed hoc ē paūle giū eius q ñ tāgit euā gelīū: sz tñ a lōge manus elevat vsus ipsū. videť tñ q fm canōes teneť tāgere euāgelīū ut.i.q.vij.quotiēs.io. q ñ debeat tāgere hodie determinaťur eť ō iura.calū.c.vlt.b.

i Judex mittat.eť ō testi.sigs testiuz.ff.de iureiuran.ad pīonas.

k Quis.

l Placuit. petierit.ergō ex sola poꝛrectiōe libelli pdit qs cām.ꝛ sic ē ℨ.ff. de i ius vocā.si libertꝰ ꝛ.ff.rē ra.ba.l.āplius vbi hōs q ñ icidit i pnā si desistat ab agendo.sic ℨ videť q qñqz cōfugiť ad secu'arē iudicē ꝓpter desidiā ecclesiastici iudicis: ut.xvi.q.vij.filijs.sicut ecō uerso recurriť ad eccle siasticū iudicē a secularī: ut.ℨ.xxiij.q.vl.sepe bis.ꝛ.c.si vobis.ꝛ eť ō fo.ꝓpe.lz.ꝛ.c.ex tñ missa.sz nō ē ℞ vex: ut eť de iudi.qualit.in fi.

m Epale.in his que specetāt ad iudiciū impatoꝛis: ut eť de fo.cō pe.c.verū .uel itellige q impatoꝛ rogat epm cognoscere de causa.

n Je ꝛ seqntes.i.sic pmisse auctes dicūt: q ñ nisi coꝝ clericis sint ꝓuictēdi elici: sic.

o Haistāis.celestem.clerici.n. milites chaisti sunt.xxiij.q.vlt.repbēsibile.

p Contēpserint.si nō veniūt ad iudiciuz isti actores in optione rei est an velit ut circū ducatur edictū: uel q' admittātur ꝓbatiōes sue.sed iudex auditis ꝓbatiōib' suis nō ꝓnūciabit eū liberū sed seruū illi' ñ ē: nisi euidētissimas ꝓbationes habeat: ut.ff.de liberali cā.diui fratres.uel iudex pōt ꝓponere actoribus perpetuū silentiū: ut.C.de inge.manu.l.diffamari.

q Refugiē. sic.lxxiij.dis. bonoꝛat'.ꝛ.iij q.ix.decernimus.

r Sine. ffer.re niēte.℞ multū faē ꝓ eis: cum pī eos ñ revocauit: filij non pñt revocare: ut.ff. de ꝓba. ꝓcula.

s Patris.ℨ legē antiquaz hēs q' cū quis nō adipiscebat voluntatē defūcti: omni successiōe ꝓuabat C.ō fideicom l.vl.hodie aūt hoc teneť i extraneo bere.ℨ si filiꝰ institutus beres non ipleť voluntatē defūcti: ꝓuat successiōe relicta tñ sibi legitima: ut.C.de fideicom.anē. ampliꝰ.ꝛ foꝛte lex ꝓualet in ℞ casu huic canoni. Jmoceñ. ñ idē dicit quod hic dicitur: eť de vo.ꝛ vo.re demp.lz.in fi. vñ pōt dici q canon iste corrigat antīcā.

t In vestro. auctoꝛitate.n. epi voluntaſ de functoꝝ mandatur executoꝛi: eť de testa.si heredes

Ītē bonifacꝰ ad epos gallie. De eodem. Palea.

Quecūqꝫ ꝓtētiones inť christianos oꝛtunť: ad eccliam deferāť ꝛ ab ecclīasticis uiris ťmināť ꝛ si obedire noluerit: quousqꝫ obediant: a limīnibꝰ ecclesie excludantur. Ītē marcellus papa.

Neqꝫ ꝓ causa ciuili neqꝫ ꝓ criminali epūs apō ciuilē iudicē ꝓtrahať

Nullus epūs neqꝫ ꝓ ciuili neqꝫ ꝓ criminali causa apud quemuis iudicē siue ciuilē siue militarē ꝓducatur uel exhibeatur. magistratus enīz qui hoc iubere ausus fuerit: a missione rerū ꝛ cinguli' cōdemnatione plectetur. Ītez sil uester papa.

Quilibet clericus non est in publico examinandus.

Testimoniū clerici aduersus laicum nemo recipiat. nemo clericū quēlibet in publico examinare pīsumat: nisi in eccla. C.li.i. ti.de epis ꝛ clericis. Ītē Odator theodosius. Nec honoꝛe nec legib' epus ad testimoniū flagitet. Ītem epm ad testimoniū dicendum admitti nō decet. nā ꝛ psōa honoꝛať ꝛ dignitas sacerdotis exceptaꝫ ꝓfūdit. Nullaꝫ ꝓstitutō epūs nō flagitet ad testioniū iure iurādo sed euāgelijs tñ coꝝ positis. sed iudex mittat ad'eū ex suis ministris: ut ꝓpositis sacrosanctis euāgelijs fm qō decet sacerdotes dicat que nouerit. Idem.

Clericus ad ciuilem iudicez clericum ꝓducens anathema sit.

Aliquis clericus accusans clericū i curiā introierit: anathema sit. subaudiendū est si publicorum iudicioꝝ cognitionē petierit epale nāqꝫ iudicium nihil obest ab impatoꝛe postulare. Unde in carthagiñ.concilio octauo legitur.

Ꝓpō ꝓuet honoꝛe publici iudicij cognitōz ab ipatoꝛe postulās.

Placuit ut quicunqꝫ ab ipatore cognitionē publicoꝝ iudicioꝝ petierit: honoꝛe ꝓpio ꝓuet si aūt epale iudiciū ab ipatoꝛe postulauerit nihil ei obsit. Hic ꝛ sequētes auctes itelligēde sūt: qb' clericoꝝ cās nō nisi clīci cognoscere iubent. Unde gelasius papa scribit zeie comiti.

A secularī iudice clic' ñ ē audiēd'

Quistianis gratū semp debz esse qō ab eoꝝ poscit dignitate ꝓstandum: quia deo seruientibus bñficiū negare non cōuenit. siluester atqꝫ faustinian' : qui se a cunabulis clericos ꝓfitent: a theodoza se oppꝛimi p uiolētiā cōqueꝛūtur: quia dicūt se igenuos atqꝫ deo auctoꝛe ꝓstine cōditiōis nexibus absolutos in sortē deterrime iterū fututis adijci. ꝛ p auctez regiā ꝓtra leges publicas cū clericali cingulo olim dū tenereť astricti p archidiaconū urbis grumētine esse ꝓuētos: cū ꝓstet eū qui celestē militē pulsat: nō nisi eius foꝛū debere sectari. ꝛ ideo dilecte depēse salutationis affatu supꝛadictos clericos tibi cōmendo: ut si ad delegatoꝛū iudiciū eoꝛuz aduersarij uenire ꝓtēpserint': tue sblimitatis tuitiōe uallentur: nequid illis aut surreptio aut iīmica legibus uiolētia necessitatis iponat: qꝛ q iudicium refugit': apparet eū ō iusticia diffusū. Ītem crispino ꝛ sabino episcopis.

Non nisi ad episcoꝛū iudiciū clericus uocetur.

Siluester ꝛ faustinianus eccle sie grumentine clerici lachꝛymosa nobis insinuatione conqueruntur: libertatē sibi domini sui benignitate concessaz heredū eiꝰ oppꝛessione pulsari: sibiqꝫ in clericatus officio pene a cunabulis seruientibus etiā manumissoꝛe uiuēte i eodem actu nihilominus constitutis diuinis mysterijs ipendere seruitiū nō licere: cū'sibi petitionē ueritas subsequať: contra patris ꝛ auctoꝛis sui factuz uenientibus: ut indignis hereditas legibus auferať nec eis liceat hereditatē capiētibus ꝓtra auctoꝛis sui ꝓsilire iudiciuz. ꝛ ideo fratres charissimi qñ se ēt ab archidiacono dicte ecclesie que rūtur oppꝛessos: q p coꝝ absentiam moderatoꝛis iudiciū ꝓmisit eos esse secuturos calcatis oībus ꝛ eodem q contra leges diuinas ꝛ publicas pulsatis foꝛuz suū putauit auferri in'uestro indicio: q sqs ille ē qui clericū lacessit aduenīat: ut ecclesie iura q uetusti ꝓncipes assidua sanctōe firmarūt: ipetitis

a R Elatũ.christianorũ.hoc obtinuit fm primitiuũ statũ ecclie ut.ij.q.v.siqs pbr.⁊.xcv.di.ecce.vñ adhuc ƺ legẽ si index secularis est suspectus:epus ei adiũgit :uel cã transfert ad iudicẽ ecclasticũ:ut in auc.ut diffe.iudi.§.si tñ.coll.ix.in crimialib⁹ cau sis tñ.s.sanguinis nõ sũt clerici iudices.xxiij.q.vlt.his a quib⁹.

b C Xpiana tie .p. sbyteroꝝ.hoc itelligit.h. cuƺ cã his delega tur ab epo:ali as epus solus index ẽ ordia rius:ut.j.e.de psona . uel ex pone ul' pro ⁊ ut .xv .q. vij. episcopus. ul' dic q plan⁹ q lib3 q ex electi one h3 prelatu rã:h3 ẽt iuris/ dictionẽ:ut ex de offi. or.cuƺ ab ecclarũ.ex d'elect.c.i. sed q nõ ẽ electus ab vniuersita/ te uel collegio nõ ẽ index or dinarius.iudi cẽ eni facit aut ↄsẽsus ppli:ut xcij.di.legi/ mus.in fi.⁊ in auc.de defen. ciuit.§.si vero aut cõsuetudo ut.ix.q. iij. cõ questus.C.de eman.l.i.

c S I qsq̃ regula q ẽ.ĩ.iij.q. vi. neminẽ.C.de iurisdi.o.iu.iu ris ordinẽ.

d C Leri cuƺ se cularẽ.nisi i ca sib⁹ exceptis i sima.itẽ exci/ pit si papa ðle gat laico cãm spũalẽ:ut.x.q iij.illud.itẽ for te cuƺ succedit clericus laico ut. ff. de indi. heres absens. qð falsũ ẽ.itẽ fm quosdam cũ tenet ð cui ctiõe seqt foꝝ emptoris.ff.ð iudi. venditor sed hoc nõ est verũ:qꝛ p hoc nõ fit de foro illius l3 pſter ei auctem.

clericis nõ negẽt. ITẽ alexãder oib⁹ orthodoxis p diuersas ꝓuin cias xpo dño famulãtib⁹.

Ante iudicem ciuilẽ sacerdotes ñ accusentur.

R Elatũ est ad hui⁹ sãcte ⁊ apo stolice sedis apicẽ:cui sũmaꝝ dispositiones causaꝝ ⁊ omniũ ne gocia ecclarũ ab ipo dño tradita sũt quasi ad caput ipo dicẽte:Tu es petr⁹ ⁊ sup h.pe.e.ec.me.qð q dam emuli christi eiusdemq̃ sãcte ecclie insidiatores sacerdotes dei ad iudices publicos accusare p̃su mant:cũ magis apostol⁹ christia norũ cãs ad ecclias deferri ⁊ ibi deƺ terminari p̃cipiat:qm̃ talit̃ p̃ uaricãtes p̃uaricauerũt i deũ suũ ⁊ nõ obediũt p̃ceptis ei⁹. ITem pelagi⁹ bñgesto defensori.

Actor forum rei sequatur.

E Xperiẽtie tue p̃nti aucte mã damus:ut in causis in quib⁹ quelibet ecclesiastici officij persõa loco petitoris existit quẽq̃ laicuƺ pulsatura apud sue ꝓuincie iudicẽ suas disponere actiones non dese rat.in his uero negocijs in qbus ecclesiastici officij persona pulsat̃: toti⁹ submoto pulsationis obsta culo ad iudiciũ epi uel pbrorũ i lo co ubi q̃stio uertit̃ cõstitutorũ oc currat indifferẽter examẽ. ITẽ sergio cancellario. De eodem.

S I quisq̃ clericus siue inferio ris siue potioris gradus peti tor existat.⁊ ↄtra laicã p̃sonaƺ su as dirigat actiões:iste modis om nib⁹ non alibi q̃ apud ꝓuicie iudi cem negociũ suũ dictur⁹ occurrat siqs aũt laic⁹ clericũ cuiuscũq̃ gra dus duxerit eẽ pulsandũ : ad epo rũ iudiciũ in eadẽ ciuitate vel ter ritorio ↄstitutoꝝ ꝓponat cas q̃s se hr̃e existimat actiões queƺ ordi nẽ legib⁹ p oia ↄueniẽtẽ atq̃ ↄsen taneũ demõstrari illa regula mãi festat:q̃ p̃cepit actorẽ forũ sp seq pulsati.clericis uero pulsatis i epa li iudicio foꝝ ↄpetere principaliũ quoq̃ sanctionũ designat auctori tas. ITẽ i ↄci.agathensi legit̃.

Epo nõ pmittente apud secularẽ iudicẽ cleric⁹ pulsari nõ debet.

C Lericũ null⁹ presumat apud secularẽ iudicẽ epo non pmit tente pulsare.sed si pulsat⁹ fuerit nõ rñdeat vel ꝓponat: nec aude at criminale negociũ iu iudicio se culari ꝓponere. ITẽ pi⁹ papa.

Clericus suo inobediẽs episcopo depositus curie tradat̃.

S I quis sacerdotũ uel reliquo rũ clericorũ suo epo inobedi ens fuerit:aut si ei isidias paraue rit:aut ↄtumeliã aut calũniã aut conuicia intulerit:⁊ ↄuinci potue rit : mox depósit⁹ curie tradat̃:⁊ recipiat qð iique gessit. ITeƺ ex cõcilio carthaginensi.

Principali cogat̃ aucte: q plebeƺ inuasam non vult deserere.

P Etim⁹ vt dignemini dare fi duciaƺ:qua necessitate ipa co gente liberũ nobis sit rectorem ꝓ uincie fm statuta gloriosissimorũ p̃ncipũ aduersus illuƺ adire:q ple bem quã iuaserat usq̃ hodie com monitus fm q statutũ fuerat reli quere contẽnit: ut q miti admõiti oni sanctitatis uestre acqescere no luerit ⁊ emendare illicitũ:auctori tate iudiciaria ꝓtinus excludat̃. aurelius eps dixit:seruata forma discipline nõ estimabit̃ appetit⁹: si uestra charitate modeste ↄuẽt⁹ recedere detractauerit.cuƺ fuerit suo ↄtẽptu ⁊ ↄtumacia faciẽte iu diciaria potestate conuent⁹. Ho noratus ⁊ urbanus eps dixerũt: hoc ergo oibus placet. ITẽ gre gorius papa.

A p̃ncipibus corrigant̃:quos ec clesia corrigere nõ ualet.

I Stud ẽ qð a uobis poposci mus : ⁊ nũc iterũ postulam⁹ ut paulinũ aglegẽsem pseudo epƺ ⁊ illũ mediolanẽsem epm ad clem tissimuƺ p̃ncipeƺ sub digna custo dia dirigatis:ut iste q eps esse nul latenus põt:qa ↄtra omnẽ canõi cam ↄsuetudinẽ fact⁹ alios ultra non pdat:⁊ ille q cõtra morẽ anti quũ eũ ordiare p̃sumpserit: cano nuƺ uidicte subiaceat. ITem ex ↄci.chalcedoñ.

Propriũ gradũ amittant clerici cõiurantes uel cõspirantes.

C Oniurationuƺ ⁊ conspiratio num crimen qð apud grecos dicitur phratrea: publicis etiam legibus certũ est inhiberi penit⁹. hoc multo magis i sancta dei ec clesia ne fiat cõuenit abdicari. siq

e U El proponat.i.excipiat.

f S Iqs.i his trib⁹.c.põit q cleric⁹ a laico põt iudicari cũ ẽ icorrigibil.

g C Contumeliã.si illa nõ tm̃ epm ƺ etiã ecclam eius tãgat :alias ñ posset eũ p sua cõtumelia excõicare.xxiij.q.iiij.inter.

h M Ox depositus.si sit de nouo contumax:ut extra de iudi.cũ non ab hoie.uel dic q iste ca sus ẽ spãlis vbi aliqs statim tradit̃ curie:si/ cut ẽ in falsario :ut ex de fal.ad falsarioꝝ vel dic tradit̃ curie.i. pmittit̃ tradi.ita q ec clesia non tenet̃ eũ de fendere.iteƺ in tño ca su tradit̃ curie.s.in cri mine heresis:ut in cõ stitutiõe innocẽ.:excõ municam⁹.qualit̃ hoc vbũ exponat̃: habes ex de v.sig.nouimus.

i P Etim⁹.fiduciã am.i.auctoritatem.

k E Excludat̃.ar.q si quis auctoritate iudi/ cis mittit̃ in possessio nẽ:⁊ aduersari⁹ eũ nõ admittat qui nec attẽ/ dit excõicationẽ:vide tur q manu militari ei possit auferri res : ut xxiiij.q.v.p̃ncipes. x xiiij.q.iij.de illicita.x vij.di.nec licuit.⁊ ẽ ex pressũ.ff.ne vis fiat ei q in pos.siqs missus. ff.de rei ven.q rest.tue re.hodie tñ talis effici tur possessor: post ãnũ ut ex de dolo ⁊ ↄtu.cõ tingit.⁊ cõcordat legi ff.de bo.auc.iudi.pos. q̃uis.

l A Appetitus.i.iniuria lacessitus.

m I Stud est.casũ huius capitu li hẽs.xxiij.q.i.pudẽ da.

a C Oniurationũ. hec quatuor ca pitula idẽ dicũt:q cõ iuratores deponũt̃ si clerici sũt:si laici excõ municantur.

b P Phratrea.a phar res qð est diuisio :ide pharisei.ĩ.xlvi.di. se/ ditionarios.ĩ.iij.q.iiij. conspiratores.

c (c) Onspirationum.
o (l) Jqui clerici.
e (l) J clerici.
f (l) Jqui clericoꝝ.aut sacramẽta ꝓiuratiões q̃ fũt sup licita re :licite sũt ad reꝓbandũ malũ ꝛ illicitũ:ut.xvi.q.vij.sane.i.q.i.cõcilio nis.xxij.q.i.sz sup re illicita nõ tenẽt ut hic.q daz tñ dicũt q̃ ois cõiuratio si ẽ occulta:est illicita. ꝓhibẽt ḡ frat nitates q̃ sẽ ad malum sic.C.de monopolis.l vnica.sz bone fraũnitates admittũt.xlij.di.si quis despicit.

g Presũptõ.i.temeritas.qdã tñ hic scripserũt :q̃ hec pſũptio sit iuris:ꝫ quã ñ admittitur ꝓbatio:secꝰ si pſũptio sit facti.

b (l) Jq̃ causẽ.hoc c.logt de crimine ecclĩastico uel õ rebꝰ spũalibꝰ:ꝛ õ causis generalibꝰ ad totã pũnciã pũnentibus.

i (l) Jis ita.clerici .allegando hoc dicit.

a (l) J tributũ agri j.xxij.q.vlti. fm ꝫ.sed ibi logtur õ bis ꝓdijs in qbus fundata ẽ ecclĩa uel officine eiꝰ q̃ debẽt eẽ libere:ut exẽ de cẽ.sancitũ.

b Potestatẽ.õ facto nõ de iure.nam si sine auctẽ ꝓncipis uel alt̃ꝰ qs detineat res ecclĩe sacrileg̃ ẽ:nisi restituat.xij.q.ij.qsqs.xvi.q i.in canõibꝰ.videt tñ q̃ si agri ecclĩe nõ soluant tributũ:q̃ possit ipatoꝛ vẽdicare agros illos :ut hic. ꝛ.C.de epiſ.ꝛ cle.de his.nam omnia bona illoꝝ q tenẽtur alicui soluẽ tributum : sũt illi iure pignoris obligata. C.in qbus cau.pi.ta. cõtra l.i.sed istud nõ ẽ verũ q̃ tñ intelligit de ꝓꝓꝛijs ꝓdijs aliquoꝝ uel clericoꝝ uel laicorũ.licz.n.ꝓdia ecclesie cessent a tributo :non ideo possũt vendi:ut xvi.q.i.§.nouarũ.

uero clerici seu monachi iuenti fuerint ꝓiuratoꝛes aut ꝓſpiratoꝛes aut phratreas uel factiones cõponentes aliquas suis epis aut alijs omnino cadant de ꝓꝓꝛio gradu.

Clerici conspirantes ꝓꝓꝛio gradu amisso retrudantur in carcere ceteri excõicentur.

Onspirationũ crimina uris in ptibus uigere audiuimus: ꝛ plebes ꝓtra epos suos ꝓſpirare nobis mãdatũ est. Cuius crimis astutia nõ solũ inẽ chꝛistianos abominabilis ẽ:sz etiã inẽ ethnicos ꝛ ab exteris legibus ꝓhibita.ꝛ iccirco huiꝰ crimis reos nõ solũ ecclesi astice sed etiã seculi dãnant leges ꝛ nõ solũ ꝓſpirãtes sed etiã cõsentientes eis.antecessores uero nostri cũ plurima turba epoꝝ:qcũq eoꝝ in sacerdotali honoꝛe sũt positi aut exist̃ clerici:honoꝛe quo utũtur carere ꝓceperunt. ceteros uero cõione puari : ꝛ ab ecclĩa extoꝛres fieri iusserunt :oẽsq simul utriusq ordinis uiros infames eẽ censuerũt:ꝛ nõ solũ facientes sed eis cõsentiẽtes. Item ex ꝓcilio chalcedonensi.

Clerici aut monachi conjurãtes ꝓꝓꝛio ꝓuentur honoꝛe.

Jqui clerici uel monachi reperti fuerint cõiurantes aut conspirantes aut insidias ponentes epis aut clericis:gradu suo ꝓꝓꝛio penitus abijciãtur. Tẽ ex cõcilio toletano. De eodẽ.

J clericꝰ aut monachꝰ iuenti fuerit ꝓſpiratoꝛes aut per cõiurationem calũniam machinantes epis uel clericis:ꝓꝓꝛiũ amittant gradum. Item ex cõcilio aurelianensi. De eodem.

Jquꝰ clericoꝝ ut nup in multis locis ꝓ supbiaz diabolo instigante actuz fuisse perpatuit: rebelli auctoꝛitate se in unum coniuratiõe intercedẽte collegerint:aut sacramenta inter se data aut chartulam ꝓſcriptam fuisse patuerit: nullis excusatiõibus pſumptioꝰ labetur:sed res detecta cuz in synodum uentũ fuerit:in pſumptoꝛes iuxta pſonaꝝ ꝛ ordinum qualitatem a põtificibꝰ q tũc in unũ collecti fuerit uidicẽt:qa sicut charitas ex ꝑceptis diuinis coꝛde nõ chartule ꝓſcriptiõe uel ꝓiuratiõe ẽ exhibenda:ita que supꝛa sacras admittũtur ſcripturas : auctoꝛitate ꝛ districtiõe pontificali sunt reprimenda. Item innocentius papa.

Inter clericos ꝛ laicos cause exoꝛte ab epis audiantur.

Jque cause uel ꝓtentiões inẽ clericos ꝛ laicos taz supioris ordinis q̃z etiã inferioris fuerit exoꝛte:placuit ut ꝫ nicenã synodũ cõgregatis oibus eiusdez ꝓuincie epi iudiciũ termineẽ. Qẽ im ergo his oibꝰ auctibus clerici añ ciuilez iudicẽ denegentẽ ꝓducẽdi:cuz nisi pus depositi uel nudati fuerit: curie nõ sunt repſentãdi:pz q̃ ad seculariꝫ iudicia clerici ñ sẽ ꝓtrahendi. Dis'ita rñdeẽ:clerici ex officio epo sẽ suppositi:ex possessiõibus pdioꝝ ipatoꝛi sẽ obnoxij.ab epo unctionẽ decias ꝛ pmitias accipiũt:ab ipatoꝛe nõ pdioꝝ possessiones nãciscũt: uñ augustinꝰ ait sup iohãnẽ: quo iure uillas defendis diuio an hũano?regre in pncipio ubi dria signaẽ inẽ ius nãle ꝛ ius constitutiõis.qa ergo ut pdia possideãt:ipiali lege factũ ẽ:patet q̃ clerici ex pdioꝝ possessiõibꝰ imperatoꝛi sũt obnoxij. Tez ambroſius contra auxentiũ.

Jmperatoꝛi tributum ecclesia denegare nõ debet.

J tributũ petit ipatoꝛ:nõ negamus.agri,ecclie soluant tributũ.si agros desiderat ipatoꝛ:potestatẽ habet uendicandoꝛuz.tollat eos si libitum est.ipatoꝛi ñ dono:sed nonꝫ nego. Idem.

Ptãtibꝰ tributa ñ sũt denegãda.

Agnũ qdẽ ẽ ꝛ spãle documẽtum: quo chꝛistiani uiri sublimioꝛibꝰ ptãtibus docentꝫ eẽ subiecti: nequis constitutionez terreni regis putet eẽ soluendam.si enim censuz filiꝰ dei soluitꝫ:qs tu tãtus es q̃ nõ putas eẽ soluẽdũ?itẽ apostolus:oisꝫ aia sublimioꝛibus potestatibꝰ subdita sit.itẽ petrus apls generaliꝫ oibus fidelibus scribit: estote subditi dñis uris siueꝫ regi quasi ꝓcellenti siue ducibus ab eo missis ad uindictam malefactorum: laudem uero bonoꝛum. Item ex epistolaꝫ clementis.

c (c) Nõ nego.coꝛpaliter.me opponẽdo:quia ꝓ temporalibus me mori opponere nõ debeo ꝓ altaribꝰ libenter imolaboꝛ.xxiij.q. vlt.conuenioꝛ.

o (m) Magnuz.subiecti.tributũ est probatio subiectionis:extra de cen.c.ij.sed ar.contra extra de pꝛiuile.recepimus.verũ est q̃ est signũ subiectiõis :sz nõ plena probatio.

e Soluit.nõ ex debito: sed ne scãdalizẽt alios : ut.xxiij.q.i.iã nũc.

f Omnis.anima sũbdita pcato.christus emi nemini fuit subiectus.

g Sine regi bec verba inꝫpretatur inocẽ. extra de ma.ꝛ obe.solite.

b Epistola.i. missa clementi a petro sicut dicitur instrumentum meũ qõ mei causa factuz est.ff.de edẽ.pretoꝛ.§.i ꝛ dicit etiam epistola illius cui ẽ missa: tñ cũ distinctiõe ff.de furt.eum qui.§.vlt.

tanq̃

i TE quidē.ne fideiussor.clericus regulariter nō debet fideiubere:ut hic:ꝛ exꝫ de fideiuss.clericꝰ.nisi necessitas sit.tūc enī ex pietate tenet subuenire alij:ut.lxxxvi.di.nō satis.itē clerici pōt fideiubere ꝓ ecclīs suis:in auē.de sanc.epis.§.aliū aūt.itē inter se mutuo fideiubēt cū ꝓueniūtur:ut.C.de epi.leōēs.§.in hac.itē nec astrictus curie pōt fideiubere C.locati curialis.ꝛ si clericꝰ fideiubēt:pōt dici qꝫ ñ tenet fideiussio nisi tali priuilegio suo renunciet naz fideiussor ꝓ nō dato habet:nisi priuilegio suo renūciet:ut.ff.siqs in ius vo.non ie.l.i.uel dic qꝫ lz nō debeat fideiubere: si tñ fideiusserit:tenet obligatio: ut exꝫ ō fideiuss.quenit.ꝛ.c. cōstitutus.

k De aduocatus.qō ꝓbibet sacerdotibus:ut.j.xiiij.q.v.deniqꝫ.xv.q.ij.c.i.

l Judicē.j.j xxiij.q.vlti.c. sepe.ꝛ.c.qbus sed dic qꝫ pōt tractare ō illis tēporalibus q̄ spectant ad ecclesiam.

m Sicut enī.q̄ ad cōis vsū.arqꝫ peccat q nō recipit arbitrium ꝛ q nō cōponit inī partes.

n Ex bis.id est ab bis.

o Instare.i.interesse.ō.ꝛc.di scipimus.

De secularibus negocijs epūs cognoscere non debet.

TE quidez oportet irreprehensibiliter uiuē ꝛ summo studio niti:ut oēs uite huiꝰ occupatiōes abijcias.ne fedeiussor existas:neꝰ aduocatus litiuz fias:neue in ulla aliqua occupatiōe ꝓfus inuenaris mūdalis officij occasione pplexus.neqꝫ enī iudicez neqꝫ cognitorem seculariū negociorū hodie te ordinare uult christus:ne pfocatꝰ ꝓsentibꝰ hominū curis ñ possis uerbo dei uacare. hec uero opera que tibi congruere minus diximꝰ exhibeāt sibi iuicē uacātes laici: ꝛ te nemo occupet ab his studijs:p que salus hominibꝰ datur. Tē ex eodem.

In his q̄ ad cōis uite usū ptinent laici sibi iuicē opari debent.

Sicutꝰ enī ipietatis crimen est tibi o clemens neglectis uerbi dei studijs solicitudines seculares suscipe:ita unicuiqꝫ laicorum peccatū est nisi iuicē sibi etiā in his que ad cōis usum uite ptinēt:operā fideliter dederint. te uero secularum facere exꝰ bis qbus nō debes instareꝰ oēs cōiter elaborent.qꝫ si forte a semetipsis hoc laici nō itelligunt:pꝰ diacones edocēdi sūt ut tibi solius ecclie solicitudines reliquant. Exꝰ bis oibus datꝫ intelligi:qꝫ in ciuili causa clericus ante ciuilē iudicē ꝓueniendus est:sicut enī ecclīasticarum legū ecclīasticus iudex est admīstrator:ita ꝛ ciuiliū non nisi ꝛ ciuilis debet esse executor.sicut enim ille solus habz ius interpretandi canones: qui habet potestatē cōdendi eos:ita ille solꝰ ciuiliū legū debz eē interpres:qui eis ius ꝛ auctoritatē impartit .in criminali uero causa non nisi ante epz est clericꝰ examinādus.ꝛ hoc est illud qō legibꝰ ꝛ canonibus supra diffinitū est:ut in criminali uidelicet causa aī ciuilē iudicē nullꝰ clericus ꝓducatur:nisi forte cum consensu epī sui ueluti qñ icorrigibiles inueniūtur:tūc detracto eis officio curie tradēdi sūt. Unde fabianꝰ papa ait.

Qui epō insidiatur:semotꝰ a clero curie tradatꝫ.

Statuimusꝫ: ut siqs clericoz suis epīs infestus aut insidiator extiterit mox ante examinatuz iudiciuz submotꝰ a clero curie tradatur:cui vite sue oibus diebꝰ seruiat ꝛ infamis absqꝫ vlla spe restitutiōis ꝓmaneat. Elia ergo iste non in criminali sed in ciuili causa clericū ante ciuilē iudicez ꝓduxit nō est iudicādus trāsgressor canonū:nec est dicendus pertraxisse reū ad iudicē non suū: qz de ciuili causa nō nisi iudex ciuilis cognoscere debet. Contra ea que in actoris defensione dicta sūt: ueri similia qdem uidentꝫ:sed pondere carent.sacris enī canonibꝰ ꝛ forē sibꝰ legibus tam i ciuili qꝫ in criminali causa clericus ad ciuilez iudicem ꝓtrahendꝰ negatꝫ. Unde i epla clementis legitꝫ.

Frēs apud pbros iudicentꝫ.

Siquisꝫ ex fratribꝰ negocia hñt inter se apud cognitores seculi non iudicentꝫ:sz apud pbros ecclesie qcqd illud est dirimatꝫ. Tez siluester papa.

Nullꝰ clericus ꝓter aliquam cām itret curiaz.

Nullusꝫ clericus uel diaconus uel presbyter ꝓpter quālibet cām itret i curiā:nec ante ciuilem iudicē suam presumat dicē cām. Item leo papa.

Ecclesiasticū non forense iudiciū penitēs expectet.

Aliudꝫ qdem est debita iusta reposcere: aliud ꝓpria pfectionis amore ꝓtēnere.sed illicitorū uenīā postulātem oportet etiaz a mltis licitis abstinere: dicēte apostolo:omniaꝰ licēt:sed non omnia expediūt.vnde siqs penitensꝫ habet causam quam negligere forte non debeat:melius est illi ut expectet ecclīasticū qꝫ forense iudiciū. Unꝫ aut propter criminalez cām tñ:sed generaliter propter quālibet cām tam ciuilem qꝫ criminalē itelligens. Unde theodosiꝰ imperator.

Cuicūqꝫ liceat sacrosancte sedis antistitis iudiciū eligere.

Quicūqꝫ litem habens siue petitor fuerit uel i iitio litis uelꝫ decursis temporū curriculis siue cum negocia porātur siue cū iam ceperit ꝓmi sententia:si iudicium elegerit sacrosctē sedis antistitis: illico sine aliqua dubitatōe etiā si

interpretatur rescriptū pape:extra de post.prela.ad hoc.vltra mediū.ꝛ extra de sequestra.ad hoc.iudex etiā interptatur legē.ff.de legi.nā ut ait.sz non pōt interptari īniam suā nisi sit preses ꝓuincie.ff.de ap.ab executore. silr ꝓsuetudo intpretat legē:ut exꝫ de v.sig.abbate. Interptatio q̄daz ē ꝓ babilis ꝛ nō necessaria:ut magistri:ut.C.de ꝓfes.qui in vrbe ꝓstantino.l. vnica.quedā est necessaria sed nō generalis ut iudicis:ut.ff.de legibus.nam ut ait.q̄dā est ꝓbabilis necessaria generalis:sz nō est in scriptis redigēda: ut ꝓsuetudinis :ut.ff. de legibꝰ.si de intpretatiōe.ꝛ exꝫ de v.si.abbate.q̄dā ꝓbabilis necessaria ꝛ in scriptl redigenda :ut ꝓncipis: ut.C.de legibꝰ.l.i.

r Tamenꝰ.mox ante.non intelligas qꝫ hec dictio ante ibi notet aliqō tēpus: sed ē sensus añ.i.ante examinātē iudicē sine cozā examinate.uel logtur cuz ē notoriū crimen : sic.C.de defen. ciui.defensores.

s Jq ex fratribꝰ. frēs hic vocat clericos uel ēt oēs christianos.ꝛ logtꝫ fm antiqua tēpora:ut.ō.e.relatum.

t Illus.

a Aliud postulātē.penitētes n.sub regula ecclīastica viuē debēt:ut hic.ꝛ j.de ꝓsona.ꝛ.j.de pedi.v.ꝛriū.ꝛ.c.falsas.

b Dia licēt. tūc non expedit id qō licitū ē: qñ vsus ipsius alij affert ipedimētū: ut.xxviij.q.i.sic enim.s.qꝫ fidelis discedat ab infidelibꝰ:sed nō expedit ut tibi dr.uel alias mihi lz mea repetē:sed ñ expedit ad vitā ꝓsequendam:qz scādalizāt illi a qbus repetūt.ul' sic oēs tibi licita sūt :sed ñ expediūt ꝓpter infirmos frēs q tunc quosdā cibos reprobabāt: uel sic licitū est pdicatoz sumere sūptꝰ ab illis qbꝰ pdicat: sz nō expedit ꝓpt cozintbios qui auari fuerūt.

c Penitēs.s.solēnit. ꝛ logtꝫ de actore penitente ꝛ cū ē de volūtate rei.uel logtur cū ipe penitēs cōuenit.

d Ecclīasticū.supple uel reus:qz de actore miꝰ videbatꝫ.

e In On ait.qualibet ā.i.c.nullꝰ epī

f q Licūqz.i hac

l.quinq notãtur.primum q a iudice secularī appellaī ad epm. secūdum q añ sniam appellaī.tertiū q ab epo2 snia nō appellaī.quartū q vnī? epi testimonio fides adhibeī .quntū q alij ñ audiūī post testimoniū epi .pma pars tollit p id exī de ap.si duob?.secūda p id.ij.q.vi.nō ita.tertia p id.ij.q vi.ois oppressus.quarta p id.vi.q.ij.si tñ.t.c.placuit.t hz hec lex sit abro gata.tñ innocen.argu mentaī ex ea:extra de iudi.nouit. nō ut ꝓfir mer eā:sed ut ostēdat quantā affectionē ipa tores habuerunt erga sacerdotiū.

g Vel decursis.id ē post litē contes.

b Cū sermone.i.alle gatiōibus.

i Hec siqs.capitulari bus.i.in lōbarda:non tñ inuenit in ea q nūc est:sed in gallia.

k Olum?.nī cō suetudinaria: exī ō eo q mit.i pos.c. iij.

l Ꝺ Epsona.ō hac habes.ij.q.i.in ꝑmis.

m Nō ab alio.i.nō a ꝺrio.qñqz.n.ab iferio ri pōt iudicari.b.tamē huic lre adhesit q di xit solū epm eē ordia riuz iudicē clerici: t p hoc q dicit adeat ꝓs zē.sed tu dicas q pla ti eccle collegiate hñt iurisdictionē:ut.xv.q. iij.c.i.exī de imu.ec. ñ minus.exī de iudic.c. ij.C.de iurisdi.om.iu di.l.vlti.extra de offi. oꝛ.cū ab ecclesiaꝝ.sed qō hic dr ꝓins adeat zē. dicas ꝓsqz secu larē.b.tñ dic solū epm hre ptātē excōicandi: ut.xvi.q.ij.visis.in fi. vbi dr q excōicatio sit mucro epalis:t q so lus epus debeat de cau sis mrimonialib? co gnoscē.xxxv.q.vi.mlt toꝝ.t melī? dic nouā ꝓstitutio:exī de excess. p.accedentib?.ꝓsuetu do tñ i talib? dat iuris dictionē:ut.ix.q.iij.cō ḡstus.C.ō emā.li. l.i.

n Ꝑquis.aut mona chum.conuentum no mine monasterij ratio ne alicuius successiōis ꝙ obuenit monasterio p eū:alias nō competit actio ℈ monachū cū nihil habeat,uel intellige q si deiussit de mandato eccle sue uel etiā sine mādato:sed pecuniaē ꝑuersa i vtilitatē eccle ut nona ꝓstitutio dicit:q qbusdam.exī de fideiuss.si aūt mōa chus ℈ aliquē deliquit:ipe monachus ꝓueniendus est non eccla:ut.xviij. q.ij.hoc tantum.sicut seruus conuenitur qui deliquit non eius dominus C.oꝛ noxa.l.vlti.in fi.primo autez loco castigatio monachi spectat ad ab batem:ut.xxiiij.q.iij.corripiantur.t extra de offi.oꝛ.quanto. extra de ap. reprehensibilis.vbi autem ꝓcedendum est fm ordinem iuris:tunc solus episcopus est iudex fm.b.ut hic dicitur.alij dicunt q abbas habet ordina riam iurisdictionez super monachos suos:t excōmunicare eos potest:ut extra de ma.t obe.cum in ecclesijs.

o Aut assistriam.id est inclusam.que semp assidue moratur ibi.

p Doceat.id est adeat iudicem si ipsemet non potest.t est simile C.de episcopa.audi.episcopali.

q Ꝑ vero.hec sunt verba.ℒ.

a Ꝑ Eruēit aut si forte.exī de fo. compe.siquis contra.

b Executio. id ē executoꝛ ad hoc depu tatus.s.archi diaconus: ut xxv.di.plecti. t exī de fo.cō pe.null?.cum aūt iudex recu sat i optione actoris erat an vellet:q recu satus delega ret cām alijs: uel q ptes co geret ad eligē dos iudices: ut extra de fo. cōpe.siqs.bo die āt si iudex recusatus fue rit t ꝓbata fu erit cā recusati onis ad arbt. triuz recusato ris ipe qui re cusatus fuerit dabit iudices uel transmittet negociū ad su periorez:ut in cōsti.cū specia li.extra de ap. sed quero an iudicē delega ti ab epo pos sint ptes puni re si non veni rent ad iudici um:non vide tur:quia solus delegat? a ꝑn cipe potest ci tare:ut in auē. de litig.§.om nem.colla.viij nec alij possūt suas snias mā dare executi ōz ordinarij uel delegati a ꝑncipe:ut.C.de bo.auc.iudi.pos.auē.t q iurat.ff.de re iudi.a diuo.t solus delegat? a ꝑncipe pōt mittere i possessionē.ff.de iurisdi.om.iudi.iubere.pōt tñ dici q fm iura no stra subdelegat? habet coertionē:quia pōt interdicere eccliam:ut extra de offi.deleg.ex litteris.in fi.t fm legem modicaz saltim ba bebūt coertionem subdelegati.C.de spoꝛtu.l.ij.t.ff.de offi.ei? cui man.est iur].l.vlt.in fi.

c Interponere.hoc vez est in modicis uel minimis causis,nam maioꝛes cause epoꝝ ad metropolitanū deferunt:ut.vi.q.iiij.si in ter.ix.q.iij.conquestus.t.lxxx.di.c.i.

alia pars refragat ad epoꝛuz iudi cium cum ꝑmone litigantium diri gatur. Item.

Omnes itaq cause q̄ pretorio uel ciuili iure tractant:epoꝛū sentētijs termiate ppetuo stabili tatis iure firmēt.nec ulteri? liceat retractari negociū qō epoꝛū snia decidit.testimoniū ēt ab uno licet epo phibitū oēs iudices indubitā ter accipiāt:nec alius audiat cum testimonio epi a qualibz parte fue rit repꝛomissū.illud enī ueritatis aucte firmatū illud incoꝛruptum habeat:qō a sacrosancto hoic fm ꝓscientiā mētis illibate fuerit pꝛo latum.hoc nos edicto firmamus salubri:t ppetua lege tenendū eē censemus. Hec siqs antiquata ꝓtendat:qz i iustiniano codice nō inueniūtur ita insta :p carolū reno uata cognoscat:q i suis capitulari bus ait iter cetera.

Volumus?atq precipimus ut oēs nostre ditiōi sbiecti tam romani q̄ franci alamani baioua rij burgūdiones saxones toꝛingi frisones galli brītones lōgobardi guascones beneuētani goti hispa ni ceteriq oēs subiecti nobis quo cunq legis uinculo uideant astri cti uel ꝓsuetudinario ānexi moꝛe hāc snīam quā ex.xvij. theodosij iperatoꝛis libꝛo.c.uidelicet.xi.ad inꝛrogata ablauij ducis quaz illis t oībus ꝓscriptā misim?:t int̄ no stra capitula ꝓ lege tenendā cōsul to omniū fideliū nꝛoꝝ posuimus lege cūcti ppetua teneāt.i.qcunq litem hīs sine petitoꝛ fuerit ut su pra. Item gre.iohāni defensoꝛi eunti i hispaniā monēdo dicit.

Ꝓbꝛ apud epm tñ iudicari debz

Est psona pbri hoc attendēdū est:siquā cām habuit non? ab alio teneri:sz epus ipius adire de epm

Ꝑquis aut monachum conuentum nomine monasterij ratione alicuius successionis q obuenit monasterio

agit̃:nisi ut p nos p quos eccl'iasticus custodiri ille ordo debuit ꝯfũdat̃. Itẽ ianuario ep̃o caralitão

A laicis iudicibus clerici nõ sunt opprimendi.

Fratris' ⁊ coep̃i nr̃i felicis ⁊ q riaci abbatis relatione cognouimus: ꝙ in insula sardinia sacerdotes a laicis iudicib⁹ opprimant̃ ⁊ fraternitatẽ tuaꝫ ministri tui despiciant: dũqꝫ solũ a uobis simplicitati studet̃: quantũ uidemus disciplina negligit̃. Item gregorius mauricio.

Sacerdotes a regib⁹ sunt honorãdi nõ iudicandi.

Sacerdotibus' aũt nõ ex terrena potestate dñs noster citi⁹ indignetur sed excellenti consideratiõe ꝑpter eũ cui⁹ serui sũt: eis ita dominet̃ ut ẽt debitã reuerẽtiam ipẽdat. naꝫ diuinis eloqis sacerdotes aliqñ dij aliqñ ãgeli uocãt̃. nam ⁊ ad moysen de eo q ad iuramentũ deducẽdus ẽ dr̃: applica illum ad deos uidelicet ad sacerdotes. ⁊ rursus scriptũ ẽ: dijs nõ detrahes scilicꝫ sacerdotib⁹. ⁊ ꝓpheta ait: labia sacerdotis custodiunt sciẽtiã. i. iusticiã: ⁊ legẽ exqrũt ex ore eius: qꝛ ãgelus dñi exercituuꝫ est. qd igit̃ mirũ si illos ur̃a pietas digneẽ honorare: quib⁹ in suo eloquio honorẽ tribuẽs eos aut ãgelos aut deos ip̃e etiã appellat̃ deus? ecclesiastica quoqꝫ historia testatur: qꝛ cũ pie memorie cõstantino principi scripto oblate accusationes ꝯtra ep̃os fuissent: libellos quidem accusatiõis accepit: ⁊ eosdeꝫ qui accusati fuerant ep̃os conuocans i eorũ ꝯspectu libellos quos accepat: icendit' dicẽs: Ite ⁊ inter uos cãs uestras disponite: quia dignũ nõ est: ut nos iudicem⁹ deos in qua snia sibi magis ex hũilitate ꝙ illis aliquid ꝑstitit ex reuerẽtia impensa. ante eum quippe pagani iure publico principes fuerũt: qui uerũ deũ nesciẽtẽs deos ligneos ⁊ lapideos colebãt: ⁊ tamẽ eorũ sacerdotib⁹ honorem maximũ tribuebãt. qd ergo miꝝ si christian⁹ imperator ueri dei sacerdotes honoret: dũ pagani ut ꝑdiximus principes honorẽ impẽdere eorũ sacerdotibus nouerũt: qui dijs ligneis ⁊ lapideis seruiebãt. hec ergo non tãtũ sp̃alit' quãtũ generalit̃ ꝓ õnibus asserim⁹ sacerdotib⁹: qm̃ adhuc nescimus quis in terribili iudicio dei qualis futurus sit. eteniꝫ paulus egregius predicator dicit: nolite ante tempus iudicare: quousqꝫ ueniat dñs ⁊ reliqua. nã sunt multa que de iudicio illius homines ignorẽt: quia fortasse qđ uos laudatis ille rep̃hendit: ⁊ qđ uos reprehẽditis ille laudabit. Itẽ ex ꝯcilio mileuitano.

Qua pena feriat̃ clericus clericuꝫ ad secularia iudicia pertrahẽs.

Nolita' iaudita presumptio usqꝫ adeo illicitis ausib⁹ aditũ patefecit: ut clerici clericos suo relicto pontifice' ad iudicia publica pertrahant. ꝑinde statuimus: ut hoc decreto nõ p̃sumat̃. siqs hoc p̃sumpserit facere: ꝯuentus ⁊ cãꝫ ꝑdat: ⁊ a cõione efficiat̃ extrane⁹. Itẽ ex ꝯci. carthaginẽsi. iij.

Clericus apud ciuilem iudiceꝫ iudicari nõ debet.

Placuit': ut quisqꝫ ep̃orum p̃sbyterorum ⁊ diaconoꝝ seu clericorũ cum in ecclesia ei crimen fuerit intentatũ uel ciuilis cã fuerit cõmota si derelicto eccl'iastico iudicio publicis iudicijs purgari' uoluerit: etiaꝫ si ꝓ ipso lata fuerit sententia: locũ' suũ amittat. ⁊ hoc' in criminali actiõe. in ciuili uero ꝑdat qđ euicit si locũ suũ obtinere maluerit. siquidẽ ad eligendos iudices inique' de ecclesie ꝯsortio iudicat: qui de uniuersa eccl'ia male sentiẽdo de iudicio seculari poscit auxiliũ: cum priuatoꝝ etiam causas ap̃l's ad ecclesiã deferri atqꝫ ibidem determinari p̃cipiat. Item ex eodem.

Clericus non accusetur nisi ante ecclesiasticum iudicem.

De' diuersis ordinibus ecclesie seruientibus siquis in causaꝫ criminis icurrerit: ⁊ abnuerit iudicium eccl'iasticũ: debet ꝑclitari. Item cõstitutio. lxxiiij. c. i.

---

d Fratris ⁊ coep̃i. simplicitati. s. xxxix. di. petrus.
e Sacerdotibus. sacerdotes custodiũt. i. custodire debẽt: ut j. e. q. iij. nolite.
f Appellat. ergo ex sola appellatione nominis aliqs ꝯsequitur ius sic. xxxij. q. iiij. dicat. C. de lati. liber. tol. §. penulti. ex̃ de p̃sump. il lud. insti. ꝺ ad op. §. vlt. ar. ꝯ ij. q. i. multi. in fi. ubi dicit ꝙ sola noĩatio non sufficit. C. ꝺ ꝑba. nõ ep̃lis. ⁊ l. fi.
g Incidit. h̃ uides ꝙ iudex dꝫ destruere li bellũ q nõ ẽ legitime ꝑposit⁹ ut. ij. q. vlti. c. vlt.
h Sp̃alit. ꝓ bonis. sꝫ ẽt generalit ꝓ bõis ⁊ mal. ut ñ tm̃ ꝓ p̃uis ꝗ nũc accusant ⁊ cõuincunt̃: sꝫ ẽt ꝓ oĩbs alijs. s. iiij. q. ij. nõ estimemus.
i Nolita boc. c. ꝺ actore ⁊ seqns de reo loqtur ⁊ nõ ꝙ si actor traxerit reum ad iudicẽ non suũ ꝑdit cãm. sed si re⁹ traxerit actorem ꝑ cõuicto h̃r: ut C. de iurl. om. iudi. i criminali h̃ tñ itelligas lite cõtest. qꝛ si añ lit. cõtest. ꝺ sistit ñ icidit i penã: ut. j. e. c. ꝓx. ⁊. ff. ꝛ ra. ba. ap̃li⁹. ⁊. ff. de i ius vo. ꝗs uis. l. s fit ar. ꝯ C. de transac. siqs maior. ꝯ e placuit. ⁊ ꝙ dicit ꝙ cãm ꝑdit dicit qdã ipso iure. ueri⁹ ẽ doqꝫ ꝑ sniaꝫ ⁊ hoc inuit hoc ũbũ ꝯuentus.
k Põtifice. h̃ manifeste h̃r ꝙ i cã ecclesiastica neũ potest adire aliũ iudicem sine i ciui li sine in criali negocio. laici aũt sine ꝯsẽsu ordinarij eligunt alium iudicem in ciuili negocio: ut. ff. de iudi. l. i. C. de iurisdi. om. iudi. l. i. sed nõ in criminali: ut. C. ꝺ iurisdi. o.

indi. i criali. j. e. c. siqs cũ clerico. sꝫ i clerico reqrit̃ ꝯsensus ep̃i ⁊ ẽt ꝓprius ꝯsensus: ar. hic. ⁊. ix. q. ij. c. i. ⁊. s. e. clericũ. ⁊. c. null⁹. ⁊. c. iolita. ⁊. vi. q. iij. deniqꝫ. ⁊. iij. q. vi. ñ liceat. ex̃ ꝺ fo. ꝯpe. significasti. ⁊ ẽ triplex rõ q̃re laic⁹ põt ⁊ ñ cleric⁹: qꝛ laic⁹ põt iurare sine lnia sui iudicis: sꝫ cleric⁹ nõ: ut ex̃ ꝺ iura. calũ. inberentes. sꝫ nõ posset corã laico litigare nisi ibi iuraret. item ab alio ep̃o ñ põt ordies acci pere: ꝗ nec iudiciũ qđ mai⁹ ẽ: ut. ix. q. ij. nullus ꝑmas. itẽ ñ põt ab alio ꝗ a suo plato petere iudiciũ aie qđ ẽ oc cultũ: ꝗ mlto forti⁹ nec maifestũ: ut de pe. di. vi. placuit. itẽ icõuẽiẽs iã eẽt: ꝙ vn⁹ ep̃s iudicaret clicos ali⁹ ep̃i: qđ eẽ ñ dꝫ: ut. ix. q. i. ꝑ totũ. ⁊ sic oẽs ꝺ vno ep̃atu possent sibi aliũ ep̃m eligẽ i iudicẽ. nec renũciare põt clic⁹ huic iuri: ex̃ de fo. ꝯpe. si diligẽti. credo tñ lꝫ nõ possint renunciare expsse: ꝙ tñ sp̃õte. i. tacite ꝑnt ꝯsẽtire i aliũ iudicẽ. nã arbitrũ sp̃õte eligũt ⁊ iudicẽ delegatũ: alioqn exsufflatum erit ꝑuilegiũ clicoꝝ: ꝙ clic⁹ põt eligẽ corã ꝗ iudice velit litigare: in ꝯsti. fede. bita. itẽ mlta possũ face sp̃õte: ad ꝗ ñ possũ me pacto astringẽ. nã possũ istituẽ aliquẽ hẽdẽ: ñ tñ pacto ad h̃ me astrigẽ possũ ut. C. ꝺ pac. l. vlt. itẽ tacite possũ renũciaẽ foro lꝫ ñ expsse. sic tacite papa renũciat suo ꝑui legio: ut. ij. q. vij. nos si ⁊. q. v. mãdastis. sic tacite possũ renũciare exceptiõi ꝓcuratorie ꝯ militẽ lꝫ ñ expsse: ut. ff ꝺ. pcur. filiusfamilias. silr tacite possũ renũciare iuramto calũ. sꝫ ñ expsse. C. ꝺ iu. ca. l. ij. i fi. ⁊ ꝙ sp̃õte possꝫ rñdẽ hẽs. iij. q. vi. pulsat⁹. io gcqd dicat io. h̃ tenet ꝙ i laicũ nullo mõ cõsẽtit clic⁹: ut ex̃ de fo. ꝯpe. si diligẽti. nec i clicũ sine ꝯsẽsu ep̃i: ut ex̃ ꝺ fo. cõ. significasti. h.
l Placuit. itẽratũ ⁊ sic loqt̃ cũ lis sit ꝯtestata.
m Purgari. ꝑ h̃ ꝑꝫ ꝙ loqt̃ ꝺ reo. sꝫ qđ dicit p⁹ea euicit: itellige id i quo ẽ absolut⁹.
a Locũ. i. deponat̃.
b Iniq. ꝯtuẽliã. n. facit iudicii: q eo relicto vadit ad aliũ: ut. ff. ꝺ orbi. litigato: ⁊ s. silr si qs rẽ ꝺduc̃ corã vno iudice ꝺduc̃ p⁹ea corã alio: ꝑdit litẽ. C. ꝺ aff. tol. l. i. i fi.
c De diuersis. nihil notatur.

d ¶ Jgs dãno. ſpoxulaꝝ ad quas clerici nõ tenẽt: ut i anẽ. d ſanctiſ. epiſ. §. ſpoxularũ. ergo nec aduerſarij ipſoxum teneri debẽt. C. de fruc. ꝛ liti. expen. l. vlti.

e ¶ Noluerit. illud nõ tenet: uel dic noluerit. i. nõ potuerit: qꝛ forte talẽ cãz non poteſt audire.

f ¶ Sine ſcriptura. ſine ſcriptura ꝓcedit epũs: cuz iudicat inter ſuos clericos. ſiliter in modicis cauſis nõ regrit ſcriptura: ut in anẽ. de man. pain. §. ſit tibi. nõ obſtat. ã. ij. q. i. in primis: vbi dicit ſententia nulla q̃ ſine ſcripto ꝓferatur. illud eni tm̃ tenet in criminalibus ꝛ maioxibus negocijs.

g ¶ Duoxuz. hoc nõ tenet: ut. iiij. q. iij. §. ſpatium.

h ¶ Puniat. nec illud tenet: ut extra de iudi. cũ nõ ab boie.

i ſ Jclericus. arbitros. ꝛ ẽ hec rõ qꝛ metropol. nõ eſt index clerici. vñ ſub eo nõ debet cõueniri: nec coꝛã epo debet ꝓueniri: cũ ñ poſſit cẽ actoꝛ ꝛ index: ex ỏ reſti. ſpolia. ꝯgrente. ꝛ ex de cõceſ. ꝓben. ꝛ ec. non va. pꝰ electionẽ. in fi. Sz quis coget eũ eligere arbitros? rñdeꝺ epus: ſz ſit ei ſuſpectꝰ: ut ex de ap. ſecũdo regris. item in alio caſu cogit ipm̃ eligere arbitros. ſ. cũ recuſat eũ uel delegatũ ab eo: ut. ã. e. peruenit.

k ¶ Audiatur. ã. vi. q. ij. c. epus. ꝓtra: ſed ibi ſoluitur.

l ¶ Synodi. ergo ſi habeꝺ ciuilis cã Jter epz: ſolus metropolitanꝰ nõ põt audire: ut hic. ꝛ. vi q. iiij. ſi inter. forte hoc nõ tenet in maioxibus cauſis: uel loqtur ſm antiqua tẽpoꝛa qñ ꝓ ſingulis cauſis fiebat ꝓciliũ: ut. j. e. q. iij. c. ij.

m ¶ c Lericus.

a ¶ N clericoꝝ. ã. ij. q. i. in primis. in fi. extra de iudi. at ſi.

b ¶ q Elia res. nec etiã actionẽ põt quis cedere alij: poſtq̃ res eſt deducta in litigiũ: ut. C. e. l. ij. nec valet priuilegiũ impetratũ tempoꝛe litis: ut extra de teſti. cãm. xvi. q. vi. placuit. C. vnde vi auctoꝛitatez. C. de fundis ꝛ ſaltibus reipublice li. xi. l. ſiqua. nec res litigioſa põt ẽ dicari. ff. de liti. l. vlt. q aut rez litigioſam alienat: ꝛ aliẽatio nulla ẽ: ꝛ ꝑterea punit vẽditoꝛ ꝛ ẽptoꝛ: ſi ſcinit rẽ litigioſam: ut ex ut lite pẽ. eccla C. e. l. vlt. in cafibus tm̃ licite alienat res litigioſa. ſ. ex cã dotis uel tranſactiõis uel donatiõis ꝓpter nuptias: ul ex cã legati ul di uiſiõis rerum hereditariarũ ut. C. de litig. l. vl. itez licite alienatur res litigioſa que ſeruari nõ põt ff. fa. hereſcũ. alienatiões. ꝛ ff. de peti. here. diuus.

c ¶ In litigio. res dr litigioſa de cuiꝰ dominio uel quaſi cauſa venit int̃ penitoꝛez ꝛ poſſeſſoꝛẽ uel iudiciaria conuentiõe uel ꝑ eãdem principi oblatis ꝛ p eũ aduerſario cognitis: ut i ant̃ de liti. in ꝓn.

Qui cũ clerico litigiũ habet: epm ipſius adeat.

Jquisꝰ cum clerico litigiũ habuerit: ſiquidẽ de cauſa pecuniaria: adeat ꝓius epm̃ cuius iudicio clericus ſuppoſitꝰ eſt. ille autem ſine dãno ꝛ ſine dilatiõe cõpetentem finẽ liti ipoſiturus eſt. ſin aũt noluerit epus litẽ dirimẽ: tũc ad ciuilẽ iudicez diſceptatio cauſe pueniat. ubi autez dirimere epus ault cauſam: ſine ſcriptura oia ꝓcedant: ꝛ diffinitiua ſententia ab eo ſine ſcriptis ferat. qõ ſi de criali cauſa litigiũ emerſerit: tũc competentes iudices i hãc ciuitate ul in ꝓuincijs interpellati cõſentaneum legibꝰ terminũ cauſe iponãt: ita tamen ut diſceptatio litis duoꝝ mẽſiũ ſpatiuz nõ excedat a litis cõteſtatione numerandũ. itẽ in crimialibus uero cauſis nunq̃ ſine ſcriptura ꝓcedere debet. non aũt aliter puniat clericus: niſi ob noxius reptus ſacerdotio nudatꝰ fuerit ab epo ſuo uel clericatꝰ honoꝛe. Si aũt crimen eccleſiaſticũ eſt: tũc ſm canões ab epo ſuo cauſe examinatio ꝛ pena ꝓcedat: nullam cõmunioez alijs iudicibus in huius caſibus habentibꝰ. Item ex concilio chalcedonenſi.

Clericꝰ aduerſus clericũ negociũ hñs ſeculariã iudicia nõ exerceat.

Jclericus aduerſus clericuz hz negociũ ñ relinquat ſuum epm̃ ꝛ ad ſeculariã iudicia nõ concurrat: ſz ꝓus negociũ agitet apõ ꝓꝓrium epm̃. uel certe ſi fuerit negociũ ipſius epi apud arbitros ex utraq̃ parte electos audiat negociũ. ſiqs uero ꝓtra hoc fecerit: cãonum correctionibꝰ ſubiaceat. ꝛ ſi clericus aduerſus ſuuz uel alium epm̃ habeat cauſam: apud audiẽtiam ſynodi ꝓuincie cõqueratur. ſi uero cõtra ipſius ꝓuincie metropolitanuz epm̃ epiſcopꝰ ſiue clericus habeat ꝓtroueſiaz: pgant ad ipſius dioceſis primateſ aut certe ad ꝯſtantinopolitane regie ciuitatis ſedem: ut eoꝝ ibi negociuz terminetur. Item ex concilio agathenſi. Palea.

¶ Lericũ nullus ꝑſumat apud ſeculariẽ iudicẽ epo non ꝓmittente pulſare: ſed ſi pulſatus fuerit: nõ reſpõdeat nec ꝓponat nec audeat crimiale negociuz iudicio ſeculari ꝓponere. ¶ Ex his oibus datur itelligi: q clericus ad publica iudicia nec in ciuili nec i crimiali cauſa ẽ ꝓducẽdus: niſi forte ciuilem cauſaz eps decidere noluerit uel in criali cã non ſui honoꝛis cingulo eũ denudauerit. Jllud autẽ qõ in epla clemẽtis dictũ ẽ: nõ cognitoꝛẽ ſeculariũ iudicoꝝ te ault deus eẽ: ex epali unctiõe intelligẽdum eſt. Nõ. n. in epm̃ ungit: ut cognitoꝛ ſeculariũ iudicioꝝ reſideat: ſz ut ꝓcuratoꝛ aiaꝝ ꝛ diſtributoꝛ ſpũalium exiſtat. ꝓhibetur ergo ſecularibus negocijs occupari nõ ad tẽpus ſequeſter fieri. uel ſecularia iudicia nõ de rebꝰ ſecularibus ſed ſeculariũ utroꝝ intelligẽda ſũt. iudicia de rebꝰ ſecularibuſ ſecularia appellantur: iuxta illud apli: ſecularia iudicia ſi habueritiſ cõtemptibiles qui ſunt in eccleſia ꝯſtituite. iudicia uero ſeculariũ ſecularia appellant iuxta illud apli in epla clemẽtis: qõ ex ſbſeqntibꝰ datur intelligi: cum dicit: hec opera que tibi minus cõgruẽ dixim̃ exhibeãt ſibi inuicem uacãtes laici. ꝓhibẽtur ergo clerici a cogniti one negocioꝝ ſeculariũ uiroꝝ nõ ſeculariũ cauſaꝝ. negocia quippe clericoꝝ ſiue crimialia ſiue ciuilia fuerint nõ niſi apud eccleſiaſticuz iudicẽ uentilãda ſũt. ¶ Nde hadrianus papa ait.

Nõ niſi in foꝛo ſuo audiat clericꝰ

¶ Lericusm̃ ſiue laicus ſi crimie aut lite pulſatus fuerit: non alibi q̃ in foꝛo ſuo ꝓuocatus audiatur. Item.

N clericoꝝ cauſa huius foꝛma ſeruet: ut nequaq̃ eoꝝ ſentẽtia a nõ ſuo iudice dicta conſtringat. ¶ Es uero i litigio poſita ante legitimuz cognitiõis euentum in nullã debet oio tranſferri ꝑſonã. ¶ Nde gelaſius papa gneſio epo.

In nullã trãſferat ꝑſonã res i litigio poſita añ cognitionis euentũ.

¶ Elia res in litigio poſita i nullaz tranſferri poteſt omnino perſonam: donec legitime cogniti onis euentu cui potiꝰ debeat iudiciaria diſceptatiõe poſſit agnoſci.

ō Exigere. hoc intellige cū possessor ē suspectus. alias possessor sp vtitur fructib⁹ pen. lite: ut. xvi. q. iiij. volumus. extra ut lite pen a memoria.

e q Elod vo. ꝛ est certū q sic. ā. e. inolita.

f s Ed ponat q. hic q̄rit an ille sit dign⁹ depositiōe q ex cō mu nicatus uel suspensus celebrat ꝛ certe sic ut. j. c. sigs p̄. shyter. ꝛ ex de cle. ex. mi. frat nitati nisi ois-pēsēt cū eo: ut. lxiij. di. salo

Q. .II. nitāe. magr̄ tñ .pfegt aliā qō nez. s. vtr̄ snia teneat siue iu-sta siue iusta: trib⁹ ät mōis dr̄ snia iusta p iusta. ut. j. e. § si ḡ. s. ex aio cū malo zelo sen tentiat ex cā. s.

Q. .III. cū certa cā sub est ex oōie cū fuat ut p̄mit titur ordo iur iuē snia alia est ꝺdēnatōis alia excōicationis alia suspēsiōis alia p̄cepti: q̄ tñ ip̄ropie dr̄ snia. snia ꝺdē natiōis semp tenet nisi sit in iusta ex oōie ut. ij. q. vi. diffi nitiua. als sp tenet nisi ap, pl'et ab ea. itē sentētia excō municationis ordinez regrit ꝗ ētā cause co gnitionē: ut. ij q. i. nēo epūs. ex de ap. repe bēsibilis. ex ō sen. ex. sacro. siue tñ sit iniu sta uel ex aio uel ex oōie sp tenet: ut. j. e. si epūs. forte nec releuat per ap pellationē nisi q̄ ad cognitio nē: ex de sent. ex. p tuas. snia aūt mādati ul' p̄cepti ñ ligat nisi id qō p̄cipiēt spectet ad officiū p̄cipiētis. vij. q. i. q̄ frat nr̄ primo aūt. pbar. B. vsq; ad. §. dimittis. q snie epi ēt iuste sit parendū: deinde. pbat eam non ligare.

§ s Entētia. timēda ē. nisi in duob⁹ casib⁹. s. cū snia ē p⁹ ap. lata ꝗ cū ꝓnet itolerabilē errorē: ex de sen. ex. p tuas. ītū casū ex eadē re quispiā nō sinat exigē penliones: sed in eodē statu re ca dez posita in quo uidetur sicut dictum est: ante ꝓstitutā litem q̄s sibi putat quippiaz posse cōpetere: ueridico pulset examie. p̄iudicijs oibus inde submotis.

Quod uero culpa illa suspensiōe digna sit: ex capitulo .o. milleuitāi cōcilij liqaido constat. si. n cōione p̄uandus est: qui clericum ad ciuilē iudicē crediderit. p̄trahē dū: multo magis suspēsiōe dign⁹ est qui sui epi iudiciū inꝑpellantez ad iudicium seculare p̄trahere nō dubitauit.

Sed ponat q huiⁿ culpa suspensiōe digna nō fuerit: quer̄ utrū sit depo nēdus q officiū ꝓtra pro hibitionē epi celebrare ausus est. sz q snia epi siue iusta siue iniusta fuerit: timēda sit: gregor⁹ testat dicens.

Timēda est sentētia pastoris.

Sententia pastoris siue iusta siue iusta fuerit: timenda est.

Item ex concilio antiocheno.

A suo epiſcopo excōicatus non ē ab alio recipiēdus.

Siqs a ꝓprio epo excōicatus est nec cum p̄us ab alijs debē suscipi: nisi aut a suo fuēit recept⁹ epo: aut ꝓcilio facto epūs occurrat ꝗ rñdeat: ꝗ synodo satisfecerit q⁹ statuerit sub alia eum snia recipi. qō ꝗ circa laicos ꝗ pb̄ros ꝗ diaco nos ꝗ oēs q i clero sūt ꝓuenit obꝫ uāi. Itē nicola⁹ ad lotharīū regē

Excōicationis meret sniam: q ex cōmunicatis cōicat.

Precipue gualdrade pellicis tue ꝗ uxōrū a te repudiate cōi onem declina. excōicata ē enim ꝗ usq; ad p̄sentiā nr̄am ab oi cōtu bernio christiāoꝝ seq̄strata. q̄ob rem cauendus est: ne cum ea pari mucrone p̄cellaris snie: ac p unā mulercule passiōe uinctus ꝗ obli gatus ad penne trahāris exitium deterius q̄ppe in pplis plati declin quūt: ac p hoc ipsi crudelius q̄ ce teri puniūt. ut ait bear⁹ gregorius scire plati debēt: q si puersa unq̄ ꝑpetrant: tot mortib⁹ digni sunt: quot ad subditos suos perditiōis exempla trāsmittūt. unde necesse est: ut tāto se cauti⁹ a culpa custo diant: quāto p̄ prava q̄ faciunt nō soli moriūt. ꝗ ifra: cetez p̄cauc ne qñ nobis ꝫz dñi p̄ceptū duos aut tres testes adhibeam⁹: imo uero hoc sancte eccl'e dicam⁹: ꝗ qō non optam⁹ decetero fias cūctis: sicut ethnic⁹ ꝗ publican⁹. Itē ex ꝓci lio sardicē. si. c. xvij. De eodē.

Epūs forte iracūdus qō ē non debet cito⁹ ꝗ aspe cōmo uetur aduersus pb̄m siue diaco nem: ꝗ eū de eccl'ia exēmiare uolu erit: puidendū est: ne inocens dā netur aut pdat cōionez. ꝗ ideo ha bet potestatē⁹ is qui est abiect⁹: ut epos finitimos inꝑpellet: ꝗ causa eius audiat ac diligēti⁹ p̄tractet. Ille uero epūs: q iuste uel iuste euz abiecit: patient accipiat: ut ne gocium discutiat: uel p̄bet ei⁹ sen tentia a plurimis uel emendet. tñ p̄uisq; oia diligēter ac fidelit exa minētur: eum q fuerat cōione p̄i uatus ante cognitionē nullus de bet p̄sumere: ut cōione societ.

Itē ex ꝓci. char. De eodē.

Siquis pb̄r ab epo suo correctus fuerit: debet utiq; apud uicinos epos cōqueri: ut ab ipsis eius causa possit audiri: ꝗ p ipsos suo epo reconciliari. qō si ñ fecerit: sed superbia qō absit inflatus secer nēdū se ab epi sui cōione duxerit: ac sepatim cū aliq⁹ scisma faciēs sacrificiū deo obtulēit: anathema tizet: ꝗ nihilomin⁹ locuz amittat at si q̄rimoniā iustaz habuerit: ad uersus epm ingrendū est. Itez ex cōcilio anthioceno.

De his qui damnati a synodo sacra ministeria contingūt.

Siquis epūs dānat a synodo: uel si pb̄r ꝗ diacon⁹ a suo epi scopo: ꝗ ausi fuerint aliqd ō minis teria sacro stringere: siue epos iuxta apponūt qdā: cū p indebitis exactiōib⁹ aliqs excōicat: ut ex de excess. p̄e la. cum ad quorūdam.

b s Siqs ab alijs. silr q suspēsus ē ab vno: suspēsus ē q̄stū ad oēs: ut vij. q. i. siquis presbyter. ꝗ. iiij. q. v. quisqs.

c Concilio. hodie solus metropolitan⁹ cognoscit de cā excōicatiōis: ut ex de sen. ex. p tuas.

k Quod statuerit. s. synodus.

l p Recipue. puniuntur. j. xxv. q. i. nulli fas.

m Duos. ḡ in cā de nūciatiōis idē pōt esse index accusator ꝗ testis: ex ō simo. lz. itē b ar. q euāgelica āmoniō ñ solū bz locū i os culpis sz ēt i mānifestis ij. q. i. si peccauerit.

n s Epūs. iracundus. i. ut ex alio sit iniusta.

o Cito. i. nō seruato ordine iuris.

p Et aspe. q non ad sit causa.

q Potestatez. auctoritate huius canonis.

r Interpeller. fm hec iura qliber excōicatus audiebat: q volebat se ꝓbare iuste excōicatū. hodie sec⁹ nisi sit p⁹ ap. excōicat⁹. ut nisi dicat errorē expssū i snia: ut ex e. r. p tuas. si qs ḡ q̄rit metropolitano de iusta excōicatiōe: aut appellauit ad eū aut ñ. si appellauit: ꝓmo pstabit cautionē absolūēd⁹ q stabit iuri. deide i optōe bz an velit eū absoluē ul' remittē absolūēdū ei a q̄ appellauit: ut ex ō sen. ex. p tuas. si ñ appellauit ad eū: fm p̄za iura dz remittē absoluē dū. ꝗ si ille noluerit absoluē: tūc metropolita nus potit absoluē: ut ex de offi. or. ad repri mēdā. si tñ viderit sen tētiā excōicatiōis euidēt iustā pōt ꝓnūciare iustā lz ñ sit appellatū ad eū: ut ex ō. ap. solicitudinē. itē ecōuerso si ē appellatū ad eū ꝗ viderit iustā eē cām excōicatiōis: tenet eū remittē absoluēdū: ut ex de sen. ex. p tuas. in fi. hodie aūt lz ñ appel let ad supiorē: si tñ ē pi culū i mōa pōt eū stati absoluē: ut ex. e. sacro.

s s Siquis. correptus. id est suspēsus uel excōicatus minor excōicatōe ut patet p id qō sequitur anathematizetur.

a s Siquis. nec in alia. ergo epi non pūt dispensare cū talibus qui post excōicationē celebrant: cum nec concilīū hoc possit: ar. contra. ij. q. v que de causa. sic. vij. q. i. siquis presbyter.

b Maxie.i.tñ.sic.xij.di.illud.xviij.di.puenit.xvi.q.iij.p singulas.
c Aliquis.videl':q̄ isti clerici q cōicant excōicato in diuinis officijs:pa ri excōicatione ligent':ut extra de sen.ex.significauit.
d Per forinsecam.i.manu laicali.simile.ū.xvij.di.nec licuit.
e Episcopi.si minimis.ergo p̄ maioꝛibus cauſis ñ eſt quis excōicād⁹ ut.j.e.null⁹.qō vez ē. Sz cōtra:nōne p̄ ſola ꝓtumacia ē qs excōicādus:ut.j.c.cer tum:ergo ſiue crimen ſit magnū ſiue paruū nūq̄z eſt excōicandus aliqs niſi ſit cōtumax: ad hoc dicūt gdam q̄ ab hoie non ſit aliqs excōicādus niſi p̄ cō tumacia ſed a canone bñ:ut.xvij.q.iiij.ſiqs ſuadente.hoc nō ē ve rum:q: qñq̄z excōica tur aliqs p̄ contuma cia: qñq̄z p̄ crimine: ut extra de v̄.ſig.ex p te.io. Sz certe illa de cre.dicit:q̄ p̄ offenſa ſit aliqs excōicād⁹ cū non vult ſatiſfacere:t ita p̄ ꝓtumacia:quare alia diſtinctio eſt meli oꝛ.b.
f Peccatū.ar.q̄ citi⁹ moꝛit qs p̄ peccatum: ut.xij.q.ij.c.i.t tollit deus malos de medio ne peccatū eoꝝ augeat':xxiij.q.iiij.ea vidicta,t tollit bonos ne malicia maloꝝ imu tet intellectū eoꝝz:de pe.di.iiij.ſi ex bono.
g Lacuit. negle ctu.videtur ḡ q̄ p̄ negligētia aliqs excōicatur:ſicut p̄ ne gligentia aliqs depōi tur:ut.lxxxi. di. dictū eſt.
h Eugalduz.in dicauerint.ſic patet q̄ punit̄ iudex q male iudicat:ut dixi ij.q.vi.hoc etiā.

precedentē ꝓſuetudinē ſiue pb̄r ſi ue diacon⁹: nullo mō licet ei nec in alia ſynodo ſpē reſtitutiōis aut lo cum ſatiſfactiōis hr̄e:ſed t cōican tes ei oēs abijci de eccl'ia oz:t ma xime ſi poſtq̄ vidicerit aduerſus memoꝛatos p̄olatā fuiſſe ſniam: eiſdē cōicare tētauerint. Tē ex ꝓcilio martini pape.

Sine ſpe ſit recōliatōis:q excōica tis cōmunicare p̄eſumit.

Aliquis⁹ ep̄us in ꝓcilio excōica tus fuerit:ſiue pb̄r aut diaco nus a ſuo ep̄o:t poſt excōicatio nem p̄eſūpſit ſiue ep̄us ille aut pb̄r aut diacon⁹ facē oblationem uel matutinū uel neſptinū officiū q̄ſi in officio ſuo agere:ſicut p̄ius nō liceat ei nec in alio ꝓcilio ſpem recōciliatiōis hr̄e nec ultra recon ciliari:ſed etiā eos q ei cōicauerūt oēs ab eccl'a reſpui maxie eos qui ſciebāt cū eē deiectū.ſi aūt p̄māſit turbās t ꝓcitās eccl'iam p̄ forinſe caz ptātē oz eū ſicut ſeditionariū ab oi plebe expelli. Tē ex ꝓ.aga.

De ep̄is q innocētes aut minimis cauſis culpabiles excōicant.

Episcopi ſi ſacerdotali mode ratiōe poſtpoſita innocentes aut minimis cauſis culpabiles ex cōicare p̄eſūpſerint:aut ad gr̄am baptiſmatis feſtinātes fortaſſe re cipe noluerint:a uicinis ep̄is eiuſ dem p̄uincie litteris moneant. t ſi parere noluerint:cōio illis uſq̄ ad tēp⁹ ſynodi a reliqs ep̄is dene get':ne forte p excōicatiōis pecca tum excōicati longo tpe moꝛte p̄ uenīāt. Tē ex ꝓci.aphꝛicano.

De his qui tpe excōicationis ſue communicare p̄eſumūt.

Placuit⁹ uniuerſo concilio:ut q excōicatus fuerit p̄ ſuo ne glectu ſiue ep̄us qlibet ſiue cleric⁹ t tpe ſue excōicationis añ audien tiam cōicare p̄eſūpſerit:ipſe in ſe dāmatiōis ſniam iudicet' p̄tuliſſe. Tem nicolaus papa.

Deponantur epiſcopi qui excom municatis communicant.

Eugaldū treuerēſem t p̄ma tem belgice p̄uincie t gūtari um agrippine colonie archiep̄os nūc coꝛā nobis t ſācta ſynodo ſb geſtoꝝ iſinuatiōe:qliter cāz lotha rij regis t duaꝝ muliez ei⁹ teber ge.ſ.t gualdrade recognouerint t iudicauerit:ſcriptū ſup hoc p̄o p̄ijs manib⁹ roboꝛatū offerētes nihilq̄ ſe plus uel minus aut aliē egiſſe oꝛe p̄p̄io multis coꝛā poſi tis teſtibus affirmātes:t ſentētiā quā a ſede ap̄lica in engeltrudam uxoꝛem boſonis ſāctiſſim⁹ frater noſter mediolanēſis archiep̄s tha do t ceteri coep̄i noſtri petiuerūt emittendā t noſ diuino ſuccēſi ze lo ſub anathēatis atteſtatiōe cāo nice p̄tuleramus: pnblice ſe uiua uoce uiolaſſe ꝓfitētes: in qbus oi bus inuenim⁹ eos ap̄licas atq̄ cāo nicas ſāctiōes in plurib⁹ exceſſiſſe t eqtatis noꝛmā neqter temeraſſe ab omni iudicam⁹ ſacerdotij offi cio manere penit⁹ alienos. t ideo ſancti ſpūs iudicio t beati petri p nos aucte ep̄atus exutos regimi ne p̄ſiſtere diffiniētes. p̄dictis aūt de poſitis lniam ꝓcedim⁹ eccl'iam in grediēdi t cōmunicandi ſicut laici t loquēdi ſuas utilitates':nō aūt turbas ꝓcitandi uel ſcādalū ſolici tandi illis tribuimus facultatem q̄tum autē ad ep̄ale miniſterium ſpecialiter p̄tinet:etiā nulla eis ſit lnia ꝓtingendi:ſicut nos cum ſan cta ſynodo decreuiſſe iam ꝓſtat. Tem clemens.

Clerici t laici qui non obediunt epiſcopis:infames efficiantur.

Si aūt uobis ep̄is non obedie rint oēs pb̄ri t reliqui clerici oēſq̄ p̄ncipes tā maioꝛis oꝛdinis q̄ inferioꝛis atq̄ relīq̄ p̄pl'i non ſo luz ifames:ſz ēt extoꝛres a regno dei t ꝓſoꝛtio fideliū t a liminibus ſancte dei eccl'e alieni erūt. Tē petrus in oꝛdinatiōe clementis.

In chriſtum peccat qui ueritatis doctoꝛem contriſtat.

Quicunq̄ p̄triſtauerit docto rem ueritatis:peccat in chri ſtum:t patrez omniuz exacerbat deū:p̄pter qō t uita carebit etna. Tē āb̄roſi⁹ in libꝛo de officijs.

Simulata uirtutū affectōe obedi entia epiſcopo non denegetur.

Aliquis⁹ uō non obediat ep̄o ſe ſe extollere atq̄ exaltare deſi derans:q̄rēs ēt obūbꝛare merita ep̄i ſimulata affectōe doctrine aut hūilitatis aut miſericoꝛdie:is a ucro deū⁹ ſupbit:qñ ueritatis ea regla

i Utilitates.q nulli p̄hibet':ut.iiij.q vi.omnibus.
k Si autem.p̄incipes.ergo imperatoꝛes ſubſunt epiſcopis t ab eis poſſunt excōmunicari.xcvi.di.duo.mitius tamē cū eis agendum eſt q̄s cum alijs:ut.xij.q.ij.de rebus.t ſi in plurib⁹ epiſcopatibus habet imperatoꝛ domicilium:quilibet poteſt eum excōicare.ff. ad mūi.aſſum ptio.

a Quicū qs.
b Si quis. ꝓmen dandi. nā alio rum bonoꝛes alijs nō debet eē occaſio no cendi:ut.C.de ſta.t ima.l.vl. nec aliqs debz illud appetē p quod bonoꝛ alioꝝ minuat ut.xcx.di.nul lus. nec tibi de bes conſulere cū alteri⁹ inia ria.xxij.q.ij.p muz.nec aliqd facias i domo tua qō vicino noceat:ut.ff.ſ re.in.domū.ſi tñ faciaſ aliqd eo ꝓpoſito ut tibi p̄ſit:ez alij noceat:nō pec cas:ar.ff.ō aq̄ plu.ar.l.i.§.de niqz.ff.de dā. infec. fluminū §.vii.t.l.ſe.

e Ad deformationem. C. de sta. t ima. l. vlt.
d Iterum. i. multotiens.
e a Bsit. sinistr. hoc est vers i his q̄ pñt trahi ad bonū t ad malum: vbi semper i meliorē ptē ē iterp̄tandū: vt. xli. di. c. i. t ex de reg. iur. estote. si q̄ clericꝰ ap̄lectitur mulierē iterp̄tabil' q causa

bñdicendi eaz
hoc faciat: vt
xcvi. di. i scrip
turis. tñ qñqz
canō solā cōfa
bulationē iter
p̄tat in deterio
rem ptē: ut. xx
vij. q. i. nec ali
qua.
f Aut gladio
B hēs q olim
iobedictia ca
pite puniebat
ergo t hodie
repellēt a pa
motione. liij.
di. multos. nō
tñ q̄libet iobe
dientia capite
puniebat: sed
sola illa q̄ scis
ma inducebat:
vt. vij. q. i. deni
qz. i fi. t de B
notani. liij. q. i
in p̄cin.
g Demonū. hoc olim fiebat ad lr̄az. hodie tamē sathane tradit' vt citꝰ puertat: ut. j. c audi. in pcin. t c. ois christia nus.
h A J inimicus est iste clemēs alicui. p actibus suis: nos nolite expectare: ut ipse nobis dicat. t c. ut supra i tractatu ordinādorum: ubi agit' de obedientia minorum erga maiores. Item fabianus epūs.

Excōicat' ē q excōicatis cōicat.

A Jcut' apostoli statuerūt dicētes cū excōmunicatis nō est cōmunicādū: t siqs cū excōicato auertendo' regulas scienter saltē' in domo' simul locut' fuerit uel' orauerit: ille cōione' p̄tiuet'.
Item calixt' papa. De eodē
E Xcōmunicatos' quosqz a sacerdotibus null' recipiat a ñ

est: ut nihil facias cōmendādi tui causa: quo minor alius fiat. neqz siquid boni operis habeas id ad' ō formationez alterius t uituperationem exerceas. nō defendas iprobū t sancta idigno ꝓmittēda ñ arbitreris: neqz iterū' arguas t ipugnes cui' crimē nō deprehenderis.
Item antherius papa.

Epō nō obediens demonum ore decerpitur.

A Bsit' ut quicqz sinistr. de his arbitremur: q apostolico gradui succedētes christi corp' sacro ore ꝓficiūt: p quos nos christiani sumus: q claues regni celorum habentes ante iudicij diem iudicāt. i ueteri quidez lege habet': quicūqz sacerdotib' non obtemperasset: aut extra castra positus lapidabat' a populo: aut' gladio ceruice sr̄iecta ꝓtemptuz expiabat cruore. nunc uero iobediēs spūali aiaduersiōe truncatus aut eiectus de eccl̄ia rapido ore ōmonū' decerpit'. Item petrus in ordinatione clementis.

Quib' papa ē iimic': his nec loq debemus.

A J inimicus est iste clemēs alicui. p actibus suis: uos nolite expectare: ut ipse uobis dicat. t c. ut supra i tractatu ordinādorum: ubi agit' de obedientia minorum erga maiores. Item fabianus epūs.

Excōicat' ē q excōicatis cōicat.

A Jcut' apostoli statuerūt dicētes cū excōmunicatis nō est cōmunicādū: t siqs cū excōicato auertendo' regulas scienter saltē' in domo' simul locut' fuerit uel' orauerit: ille cōione' p̄tiuet'.
Item calixt' papa. De eodē
E Xcōmunicatos' quosqz a sacerdotibus null' recipiat a ñ

excōicatus p̄t absolui a suo sacerdote f: distinctōem: ex de sen. ex. nuper. hec aūt pena ē ñ fuātis excōicatōem: si clericꝰ est deponit': ut. ō. c. siqs p̄sbr
i si laicus tardius absoluitur. j. e. qui iubente.
k Jcut apl̄i. paul' statuit. ij. q. i. multi. t iobānes. xxiij. q. i. omnis.
k Auertendo. i. cōtēnendo.

utriusqz partis examinationez iustam: nec cum eis in oratione aut cibo uel potu aut osculo communicet: nec' aue eis dicat. quia qui cunqz in his uel alijs ꝓhibitis sciēter excōmunicatis communicauerint iuxta apostolorum institutionem t ipsi simili excommunicatōni subiacebūt. Item isidorus.

De eodem.

Q Uim' excommunicato neque orare neqz loqui nisi q̄ ad eandem excommunicationem pertinent nec nesci licet. siquis enim cū eo aut palam aut absconse locut' fuerit: statim cum eo excommunicationis contrahet penā. Item ex ꝓci. carthaginensi.

De eodē.

Q Uis' communicauerit uel orauerit cum excommunicato: si laicus est excōmunicetur: si clericus: deponat'. Item ex decreto bonorij pape.

Excōicator' noia uicinis oibus palam t publice annuncientur.

Q Uare' sit oibus epīs excōicatorum omnino nomina tā epīs uicinis q̄z suis parochianis pariter indicare. ea que in celebri loco posita p̄e foribus ecclesie cunctis cōuenientibus inculcare: quatenus in utraqz diligentia excōmunicatis ubiqz ecclesiasticus aditus excludat': t excusationis' causa omnib' auferatur. Verum hoc de nominatim excommunicatis itelligit'. excommunicationis eni penam dupliciter sbim': t dum reatum incurrim': t dū sententia notamur. Unde hieronym' in li. iudicum. Duob' modis aliqs sathane tradit'.

l Saltem. ne dū alibi.
m Domo. i. sub eodē tecto: vt. xxxv. q. vi. episcopus in synodo largius sumit' domus ff. ad syll. l. i. §. eodem
n Vel orauit. si ergo excōicatus intrat eccl̄iā oēs exibunt: vt. xxiij. q. i. ois qui. sacerdos tñ si incepit missam nō exibit: qr nō relinquet officium inexpletum: vt. vij. q. i. nihil.
o Cōione. maiori qa tā inciderat in minorē ō. e. q. siquis p̄sbr.
p c Excōicatos. utriusqz. i. excōicantis t excōicati. p B. c. di xerunt qdā q ignorā te aduersario ñ posset excōicatus absolui. qē falsū ē: vt ex de app. q̄ fronte. nisi. p crimie sit excōicat'. tūc. n. oz: ut p̄ ei satisfaciat: ut ex ō vb. sig. ex pte in fi. vel dic q si iudex ad q̄relam alicui' excōicauit aliquē: tūc ñ absoluet eū anteqz ab aduersario itelligat': an sit pro mānifesto delicto excōicat' vel ñ: ut. j. e. fuer si aūt iudex nō ad alicuius q̄relā excōicauit aliquē: tūc supior ipm stati p̄t absoluē: ut. j. in ꝓstitutōe inoc. ex de ap. cum speciali.

q Nec aue. xxiij. q. i ois qui recedit.

r c Elm excōicato. stati. q est canon iste late finie mioris excōicatōis. pterea si nō corrigit se: excōicat p sniaz: ut. j. e. c. primo.

s q Eli cōicauerit. ex cōicet. si cōicat in crimie t criminoso est pari excōicatōe cū

ipso ligatus: nec p̄t absolui nisi ab excommunicatore. sed si communicat ei sed non in crimine: tunc potest a solo sacerdote absolui: extra eodem nuper.

t c Elre sit epīs. hic hēs q lr̄is epi credit': t hēs exp̄sse ex de ꝓba. post cessionē. t instrumentis alior̄ p̄incipū credit' si ꝓximitudo regionis B habet: ut ex de fide instru. cum dilectus. sed obijcitur cum vna vox potior sit q̄z mortua: quare nō creditur verbo epi in talibus: vt. vi. q. ij. si trīa t. c. placuit. nec papa ei credit q dicit se excōicasse alium: ut ex de testi. cum tu fili. quandoqz enim eulogia ex mala fide scribuntur: ut. ff. ō cust. t exhibere. dicitur. nec scripture tabellionis credit': nisi habeat testiū subscriptionē ut in aue. de heredi. t fal. §. sancimus. nec instrumento ꝓparatoris: ex de ꝓcura. c. i. nec instrumento iudicis: ut ex de testi. cū a nobis. t. b. dic q semp stat' sigillo epi q obtinet vicem publici instrumenti: vt ex de fide instru.

t

scriptura. ⁊ de fideiuſ. puenit. Alij dicūt q̄ ſi credit ei niſi redactuꝫ ſit in publicam formā ut in aūt. ut nulli iudi. §. ſi vero. ut. C. de do na. in donationib⁹. vel niſi habeat ſubſcriptio nem teſtium. ⁊ſi nō ſit per publicam manum factum: quia forte nō ſunt ibi publice pſone vt. xvi. q. iij. §. pōt. bo die expeditum eſt eis ea ordinem iudiciorum q̄ non p̄ſumitur p̄o iudice niſi quantuꝫ ali as probari poteſt: ex̄ ō proba. qm̄. in omnib⁹ alijs p̄ſumo p̄o ſen tentia iudicis ſcilicet q̄ ſit iuſta ex animo ⁊ ex cauſa ⁊ quantū ad iuſ litigatoris: ut in cōſti tutione. cum ſpeciali.

a Excuſationis. ar. q̄ contra ea que publice facta ſunt: nemo poſt modum audiendus ē ut. viij. q. i. licet. liiij. di. nulli. xvi. di. q̄ dicitis. xij. q. ij. qui ⁊ humaniſ ar. ℈. lxxxij. di. p̄opo ſuiſti. in fi.

b A Eldi deniq̄. ſa tbane. ſathane di citur tradi q̄ diabol⁹ i eo habet poteſtatem quaſi in pecore ſuo: ut xxiiij. q. i. §. bis aūcti bus. in fi.

c Quidā. j. xxiiij. q. ij c. iij.

d Nolite. oſtendat ſupple que ℟ ad litteram vult itelligere

e De zizanijs. i. de occultis peccatoribus.

f Etraq̄. i. malos eē cum bonis.

g Triticū. ar. ad q̄ſtionem vbi vnus interfectus eſt ab vno ℈ tribus: ſi dubitaſ a quo q̄ ratione dubitatiōis omnes debent ꝓmo neri: quia ratione dubitationis vicioſa ⁊ ſuperflua tolerāntur. xiij. q. ij. non eſtimemus

Eldi deniq̄ aplm dicētez de eo qui peccauerat: tradidi in quit huiuſmōi hoiem ſathane in i teritum carnis: ut ſaluus fiat ſpi ritus. uides ergo q̄ ⁊ mō non ſo lum p aplos ſuos tradidit deus delinquentes in manus inimicoꝝ ſed ēt p eos qui eccleſie p̄ſident: ⁊ ptātem habēt nō ſolum ſoluendi ſed etiā ligādi. tradūt autē pecca tores i interitū carnis cuꝫ p̄o de lictis ſuis a chriſti corpore ſepant ⁊ ut mihi videt duplicit etiā nunc traduntur homines de eccleſia in ptātem diaboli: hoc mō quo ſu perius diximus: cū delictū eī⁹ ma nifeſtum fit eccleſie: ⁊ de eccleſia p ſacerdotē pellit: ut notat⁹ ab oi bus erubeſcat: ⁊ ꝓuerſo eueniat ei illud qō ſeqtur: ut ſpūs ſalu⁹ fiat i die dñi nr̄i ieſu chriſti. alio uero modo quis traditus eſt zabulo cū peccatum eius non eſt manifeſtū hominibus. deus autez qui uidet in abſcondito perſpiciens eī⁹ mē tem ⁊ animum eius uicijs ac paſ ſionibus ſeruientez ⁊ in corde eī⁹ nō ſe diligi ſed aut auariciā aut li bidinē aut iactantiam uel alia hu iuſmodi: iſtū talē domin⁹ tradidit ſathane. quo tradidit eum ſatha ne: diſcedit a mēte eius: ⁊ auertit ſe ⁊ refugit a cogitatōib⁹ eius ma lis ⁊ deſiderijs eius idignis: ⁊ re lingt domū cordis eius uacuam.

Cum ergo per ſententiam quis nominat⁹ fuerit: cū eo cōmunica re non debemus. cum aū t ſolo re atu occulte excōicatōis ꝓtraxerit penam: nō eſt ab eius communio ne ceſſandum. unde dñs in euan gelio: tūc demū peccatorem dixit habendū ſicut ethnicū ⁊ publica nū cū eccliaz audire ꝓtempſerit. apoſtolus quoq̄ nō ait: ſiquis fra ter eſt fornicator: ſed ſiquis fra nominat fornicator ſententie no minationē itelligens. hinc etiā ur banus uilimūdo epiſcopo: ſane q̄ ſuper richardo. require in cauſa: quidam epūs in hereſim lapſus. hinc etiā chriſtus in euāgelio ziza nia dixit eē tolerāda uſq̄ ad meſ ſem. Hinc etiā hiero. in eodē li. iudicum.

Mali a bonis ſeparari penit⁹ nō poſſunt.

Nolite recedere a dño uſq̄ in hodiernū diez: hoc eſt donec ſeculum ſtat. oſtendat ergo mihi qūo ihebuſeus donec ſeculū ſtat: habitet cū filijs iude in hieruſalez quippe cū nec ipſi quidē filij iuda habitant in hieruſalez. ideo ergo nec iſtud uerū eē poterit: q̄ ihebu ſei cū iudeis habitent in hieruſalē quādo nec ipſi quidem habitant i ea: ſed nos intelligamus hoc ſpiri tualiter aſſumentes euangelij pa rabolam: que dic de zizanijs: fini te utraq̄ creſcere ne forte uolen tes eradicare zizania: eradicetis cum ipſis ⁊ triticuꝫ. ⁊ infra: audi ergo ſcripturā dicentem: quia nō potuerunt filij iuda diſpdere ihe buſeos: ſed habitauerunt cū ipſis uſq̄ in hodiernuꝫ diez in hieruſa lem. unde deprecor uos qui fide les eſtis: ut ita uitam ueſtraꝫ ⁊ cō uerſatōez ſeruetis: ne in aliquo uł ipi ſcandalum patiamini uel alijs ſcandalū faciatis. ſed ſit uobis ſū mi ſtudij ſūmeq̄ cautele nequis in hanc ſanctorū congregationez pollutus introeat: nequis ihebu ſeus habitet in uob. Sides eni quia dic ſcriptura: q̄ nō potuerūt eijcere filij iuda ihebuſeos de hie ruſalem. ihebuſeus autem interp tatur conculcatio. eſto ergo quia nō poſſumus eijcere iſtos q nos conculcant: eos quos ſaltem poſ ſumus quoꝝ peccata mānifeſta ſt eijciamus. ubi eni peccatuꝫ mani feſtum nō ē: eijcere de eccleſia ne minē poſſumus: ne forte eradicā tes zizania eradicemus cum illis ⁊ triticuꝫ. mouet tñ me q̄ dixit quia nō potuerūt eijcere ihebuſe os. i. eos qui interptantur ꝓculca tio. ⁊ ideo uideamus qui ſunt i ec cleſia conculcātes: illi ſine dubio de quibus dñs dicit in euāgelio: nolite mittē ſanctuꝫ canib⁹ neq̄ margaritas ante porcos: ne forte cōculcent eas pedibus ſuis: ⁊ con uerſi dirumpant uos. iſte eſt ergo ihebuſeus. i. conculcatio: qui indi gni audiūt uerbū dei: ⁊ cuꝫ audie rit: neq̄ ut ifideles diſcedūt: neq̄ permanent ut fideles: ſed prece pta miſteriorū noticia ⁊ fidei nr̄e ſecretioribus pſcrutatis: conuerſi poſtmodū impugnāt nos: ⁊ con tradictionibus ſuis corda nr̄a di rūpunt cōculcātes uerbi domini ci margaritas ⁊ ornamenta fidei maculātes. de iſtis ergo dicitur: quia nō potuerūt filij iude eijcere ihebuſeum de hieruſalē uſqz i ho diernum diez. Ite ſuper. xij. prophetis.

Pecris ⁊ canib⁹ ſancta nō ſūt cō committenda

Quādo ergo uir eccleſiaſticus ⁊ prudēs atqz itelligēs mul tas impietates i ea que nocat do mus dei eſſe cognouerit: ⁊ ñ ſolū

eē de ſepul. ſa cris. ſimile. xiij. ij. q. v. deniq̄ ⁊ ſāctius eſt i punitum ⁊c. ff de penis. abſē tem. arg. ℈ de pe. di. v. ſiqui vero. ff. ad. l. aquil. ita vul neratus. item eſt hic argu q̄ ratione conne xionis permit titur: quod ali as non licet: ſic. lxxxi. di. tantis. ⁊ c. cuꝫ omnibus. ⁊. ff de minoribus deniq̄. §. verū ⁊. l. cū. quid u ris ſit de ℈: ut queſtionibus notani. b.

b Neq̄ mar garitas. ā. xliij di. i mādatis.

a Quando.ar. ex hoc.c. q̄ nō nocet taciturnitas:quando non prodest contradictio:vt notaui.xxviij.disti.diacon.

b Accipiant.ā.xliij.disti.in mandatis.

c In mensam.permittimus ad hoc ut eos lucremur:vt.xxiij. q.iiij.infideles.cum iudeis tamen nō possumus comedere ut .xxviij.q.i. omnes.sed nec hodie cum paganis licitum est comedere: cum ipi discernant cibos siē t iudei. hec ḡ est causa qua re possumus communicare paganis t nō excommunicatis:cum tamē illi sint membra diaboli ut eos lucrifaciamus. tamē ideo quia non multum curarent licet eos uitaremus. sz excōmunicati erubescunt si non cōmunicatur eis:vt.ā.e. audi.

d Videnti. uel teste. ergo aliquis cōtra seipsum fert sē tentiam: vt.x xi di.nunc autem.arg.cōtra quia nemo sibi iperare potest:ut.ff.de arbi.l.penultima melius tamen ē si hoc faciat auctoritate superioris .j. de pe.di.i. in actione.

multas sed etiam fortes t quē op primē possunt iusticiam :t i tātū doctorū rabiē processisse:ut accipiant precium in iudicio : t oia p muneribꝰ faciant:pauperes deuitent i portis t audire cōtemnāt : taceat in illo tpe ne det sanctum canibus:t ne mittat margaritas añ porcos:qui cōuersi conculcent eas.t imitetur hieremiā dicentē solus sedebam:quia amaritudine repletus eram. Item iohannes chrysostomꝰ i epla ad hebreos.

Cum pagano comedere sed cum excommunicato minime licet.

Ad mēsam quippe paganorū si uolueris ire sine ulla prohibitione permittimus. si enim quis frater noiatur inter uos:fratrem in hoc loco oēm fidelē simplicit intellige:nō monachum tātū.quid aūt est qō fraternitatē uocat:nisi lauacrū regenerationis quod facit posse uocari deuz patrē .siquis inquit noiatus fuerit frater fornicator aut auarus aut ebriosus:cum huiusmodi neq cibū sumere. cuz aūt de paganis ageret nō ita: sed siquis uos uocauerit ex infidelibꝰ paganos significās :t uultis ire: oē quod apponitur uobis comedite.siquis frater noiatur ebriosus tē.o quanta integritas. nos non solum non fugimus ebriosos:sed etiā imus ad eos participātes cuz eis. Euidenter itaq ex premissis apparet q̄ coz cōtionez uitare nō cogimur:qui sententia notati nō sunt.sed ipsius sententie notatio multipliciter itelligit. aliquando eni arcetur quis a liminibꝰ ecclesie t a cōtione corporis t sanguinis christi uel teste conscientia iuxta illud apostoli:p̄bet se hō:t sic ō pane illo edat t de calice bibat: quia qui indigne manducat t bibit :iudiciū sibi māducat t bibit. Tē illud prosperi:facilius sibi deum placabunt t cetera. require infra causa.xxxiij.maleficijs ipeditus questione prima.de penitētia uel sententia ecclesiastica : sicut penitētes qbus tempore prefinitoꝰ bñficium reconciliationis impendit hec sententiaꝰ excommunicatō uocatur:quia a cōmunione corporis t sanguinis christi notatum probibet.sicut t adā ab esu ligni uite

e Questione.id est distinctione.nam tractatus de pe.per distinctiones diuiditur.

f De penitentia.j.de pe.di.i.§.item sicut.

g Prefinito.in cena domini.

h Sententia.sicut iudex secularis potest aliquem excōmunicare.i. a legitimis actibus prohibere:ut.ff. de pe.l.moris

i Engeltrudam .ā.iij. q.iiij.c.ultimo.t .xvij. q.iiij.quisquis .ā.v .q. ij.c.ij.iohannes.

k Ab ingressu.Ō.nidetur hic sentire : q̄ q clericū uerberat tantū est separatus a sacramentis t ab ingressu ecclesie. nec obstat ille canon siquis suadente.quia anathema ibi est idem q̄ sepatio. b̄ tamen non tenet ecclesia:t contra euz est extra de app.pernenit.iohannes fauentinus uoluit euz cozrigere:t dixit talem esse excōmunicatū: sed non vitandum anteq̄z denuncietur.sed expresse cōtra eum est extra de sen. ex.cum non ab homine

a Urbani.j.e.quibus episcopi.

b Ceterū .q.d. bñ distinguo inter excōicatos simpliciter t anathematizatos:ut.ſ.illi sint vitandi:isti non.

c Si tantum.ā. vi. q. ij.placuit.c.ij.t vltio.

d Item gregorius. Sid quod dixerat simpliciter excommunicatos non esse vitandos modo ostendit omnes excōicatos ē vitādos

excommunicatus est domino dicēte:videte ne forte sumatis de ligno uite:qua sententia nō separatur quis a consortio fideliuz. Est t alia sententia que anathema uocatur.qua quisq̄ separat a consortio fidelium:de qua supra :cuz excōmunicatis nolite cōmunicare.

Hanc distinctionez licet cuiq̄ aduertere ex auctoritate iohānis pape:engeltrudam uxorem bosonis t cetera:require supra in causa quidā episcopus a propria sede deiectus. Item ex auctoritate eiusdem siquis domum dei uiolauerit t cetera :require infra i causa.xvij.quidaz presbyter infirmitate grauatus. Item ex aucte silueſtri pape presenti decreto censemus t cetera:require supra in causa:in infamiam cuiusdam episcopi.iuxta igitur hanc distinctionem intelligenda est illa auctoritas inocentij:siquis suadente diabolo t cetera:ut infra causa quidā presbyter:ut iuxta etymologiam uocabuli anathematis.i.separationi sbiaceat:qui in edictum illud incideriť qui a corpore t sanguine christi t abꝰ ingressu ecclesie se alienum facit. qui impias manus in clericum injcere ausus fuerit:qui etiam a nullo episcoporum absolui.i.more penitentium reconciliari poterit:nisi primum apostolico conspectui se representare curauerit. Illud autez petri de clemēte.si inimicus est iste clemens t cetera:de sinia notatis intelligendū est sicut t illud urbani ":quibꝰ episcopi non communicāt tē:ut infra in eadem causa. ceterum falsum esset illud uarensis cōcilij.ij. si tātum eps alieni sceleris se cōscium nouit. Item t illud placuit: ut siqñ eps tē.require supra i causa duo fornicatores t infamia notati tē. Tez grego.clero t populo salonitano.

Cōmunicare nō licet his : qui excommunicatis communicant.

Rogo t moneo:ne cuiquaz sacerdoti supascripto maxio cōicāti ꝓtra aiaz suā qlīb ufm cōicare p̄suat. Tē ex pci.toletāo.i

Nullus clericorū uel laicorū ad domū excōmunicati accedat.

a r ROgo.verbum rogandi hic preceptiue ponitur.memem⁹ eni ḡs habe
mus charos:ut.xxviij.q.i.sic eni ⁊ alibi rogo nō ponit deprecatie.ff
de neg.gel.si serui mei rogatu.sed ponitur rogare,p mādare:sic ponit mā
dare,p rogare.xxiij.q.iij.guilisarius.

b Excōicāti. in sacris fm̄.b.vel dic q̄ maximus fuit excōicat⁹ cū oib⁹ suis
auctoribus.vel isti cōi
cabant ei in crimie: ali
as excōicatio nō descē
deret vsq; ad tertiam
psonā.i.e.qm̄ multos
nec obstat.xix.di.ana
stasius q⁹ ibi cōicabāt
ei in crimine heresis.

c f Iqs.epi.isti eniz
nō poterāt igno
rare sniam sui epi: vt
xij.q.ij.q ⁊ hmmnis.

d Cōmoniti.ar.q⁹ suf
ficit si alicui dictū ē de
excōicatōne alicui⁹: vt
ipm teneat vitare: vt
ex de elec.venerabilez
vltra mediū. ⁊ de po
stula.pla. ad hoc.ar. ꝯ
ex de cle.ex. mi. illud
Rñsio.p̄ma snia vera
est qm̄ excōicatio al cu
ius peruenit ad alium
per famam publicam:
alias forte secus esset i
contrarium.

e f Ed.hoc vult dicē
q̄ maxim⁹ fuit excōica
tus cuz omnibus suis
fautoribus:ne obstent
ꝯ.xxiiij.q.ij.c.iij.ꝛ.ꝯ. e.
excellētissimus

f Lapsus.ꝯ.xxiij.q.
ij.c.iij.

g Excellentissimus.ꝯ
e.excellentissimus.

h q Libus epi.non
communicetis:si
milr.vij.q.i.scire ōbes
xci j.di.c.i.nec obstat
vi.q.ij.si tm̄.q⁹ hic log
tur cum constat de sen
tentia: sed scitur eā ee
iniustam.

i Licet.dum tamen
error non sit expressus
in snia: ex.e.per tuas.

k Iqais.

l p Eli merito.pari
q.d ergo si epus
cōicat alicui excōicato
a simplici sacerdote:iā
ligat⁹ ē hoc canone. sz
a quo ñbsoluet? decre.
dicit q̄ cōicans excōi
cato a suo prelato est
absolutēdus:ex de pe.
ꝛ re.q⁹ autē.ꝛ ita a me
tropolitano.sed dicas
q̄ a simplici sacerdote
pōt absolui:nisi cōicet
ei in crimine :vt ex .e.
nuper.videt tm̄ q̄ sicut in suspenso a iure post pñiam nō regrit aliqua ab
solutio:sic in excōicato a canone qē nō est vez :vt in.c.nup.in fi. Sed qd
si papa cōicet excōicato:ille non est ligatus:q⁹ nō ligat ipsum canon.xxv.
q.i.§.his ita.

m Refugiens.i.contēnens.

Aliquis laic⁹ abstinet: ad do
muz eius uel clericoz uel reli
giosoz nullus accedat.silit ⁊ cleri
cus si abstinet:a clericis deuitet.
siqs uō cū illo colloqui aut ꝓuiua
ri fuerit deprehensus: etiā ipe absti
neat.sed hoc ptinet ad eos clicos
qui eius epi sūt ⁊ ad oēs q ꝓmoni
ti⁹ fuerit ō eo q abstinet siue laico
quolibet siue clico. Ed⁹ hoc spe
cialit in his q excōicatis noiatim
cōicāt.unde infra urban⁹: sane qō
sup richardo ⁊c. infra cā quidam
epūs in heresim lapsus⁹. Tē ni
colaus papa:excellētissim⁹⁹ rex ca
rolus:infra circa finē huius cause.
Item urbanus papa.

Sententia pastoris timenda est licet iuste liget.

Elib⁹ epi ñ cōicāt ñ cōicetis ⁊
quos ciecerit:non recipiatis.
ualde eni ē timēda snia epi licet iu
ste liget. Tē ex.viij.synodo.

Excōicatiōis contrahit penaz:q excōicatis cōicat.

Aliquis frat⁹ aut palam aut ab
scōse cum excōicato fuerit lo
cut⁹ aut iūct⁹ cōione:stati cuz eo
excōicatiōis ꝓtrahit penā. Tē
ex ꝓci.carthagiñ.ij. De eodem
Eli⁹ merito facinoz suoz ab
ecclia pulsi sunt :si ab aliquo
epo ul⁹ pb̄ro ul⁹ clerico fuerit i cōi
one suspecti:et ipe pari cū eis crie
teneat obnoxi⁹ refugiē⁹⁹ sui epi re
gl'are iudiciū. Tē ex cōci. car
thag i.iiij. **Qui sniam epi putat eē iustā:recurrat ad synodum.**
Cleric⁹⁹ q epi districtōez circa
se putat iniustam :recurrat ad sy
nodum. Tē io.chrysostomus
ad hebreos.

Vincula ecclīastica ñ sē ꝓtēnēda

Emo⁹ ꝓtēnat ecclīastica uin
cula.nō eni h ō est q ligat:sed
christus qui hāc potestatez dedit
⁊ dños fecit hoi ps tanti honoris
Tē aug.de uerbis apli ſmone
lxviij.

Sathane traditur :q ab ecclia excommunicatur.

Omnis⁹ christianus dilectissi
mi q a sacerdotibus excōicat
sathane tradit .quō? qz.s. extra⁹
ecclesiam diabolus est:sicut in ec
clesia christus.ac p hoc quasi dia
bolo tradit:q ab ecclīastica cōiōe
remouet.uñ illos quos tunc apo
stolus sathane eē traditos p̄dicat
excōicatos a se eē demōstrat.
Dē sup iohan. De eodem.

Nihil sic debz formidare chri
stianus : q̄s separari a corpore
christi .si eni sepat⁹ a corpore chri
sti:non est membrum eius: si nō
est membruz eius:nō uegetat⁹ spi
ritu eī⁹. qsqs aūt inqt apls spūm
dei nō hz:hic ñ ē ei⁹. Tē hiero
nymus:quoz ū dimiseritis peccata
⁊ cetera.i.qb⁹ ecclīaz intēdixeritis
nisi recōciliati p satisfactōem fue
rit:ipis ⁊ ianua regni celestis clau
sa erit. Tē ex ꝓcilio milevitāo.

Vicini epi audeant eos:q de iudi cijs epoz suoz queruntur.

Palea.

Presbyteri diaconi uel ceteri i
feriores clerici:si in causis q̄s
habuerit:de iudicijs suoz epoz ū
⁊ ꝓquesti fuerit:uicini eos epi au
diant:⁊ inter eos qcqd ē diffinīāt
adhibito ꝓsensu ab is suoz epoz ū
q si ab eis ꝓuocāduz putauerint
non ꝓuocēt nisi ad aphricana cō
cilia uel ad primates suaz ꝓuīci
arū:ad trāsmarina autem qui pu
tauerit appellanduz a nullo intra
aphricam in cōione suscipiantur.
Item ex ꝓcilio carthaginensi
quarto.

Iniusta epoz dānatio irrita esse censetur.

Rrita⁹ eē ⁊ iniustaz epoz dā
nationē cēsemus : ⁊ iccirco a
synodo retractandā. Tē ex cō
cilio carthagiñ.v.

Qui caute tue agere ⁊ innocentiaz suā asserere uoluerit:intra ānum excōicationis hoc faciat.

Rursus ꝓstitutū est:ut quoti
ens clericis ꝓuictis uel cōfes
sis in aliquo crimie:uel ꝓpt̄ eoz ū

r c Clericus.intellectum huius.c.habes.ſ.e.q.si epūs forte.
o m Emo.sed christus.ex hoc.c.dixit.p. hispanus haberi cām
quare nō poss ⁊ appellari a snia excōicatōis :cum christus
enim liget a cuius sententia non potest appellari alia est ratio:quia
nemo excōicatur nisi ꝓ contumacia.ꝯ.e.nemo.⁊ non audit con
tumax appel
lans:vt.ij.q.vi
§.est autē qñ
versi.sunt quo
rum. Quidaz
autem illam af
signant ratio
nem :qz excōi
catio secuz tra
hit executōem
suā: ex de ap.
pastoral.vide
sicut ab execu
toze nō appel
lat ita nec ab
hac sententia.
sed hoc nō va
let quia quan
doqs appellat
ab executoze:
cuz is excedit
modum ⁊ sen
tentiam :q̄ qs
absoluitur ab
alio secum tra
hit executōez
cum appellat
ab ea:ex ō ap.
qua fronte.

p o Omnis
sathane
dū tamē iusta
de causa excōi
catur:ut.xxiiij
q.iij.siquis nō
recto.

q Extra eccle
siaz.ar. q⁹ qui
semel est excō
municat⁹. am
plius excōica
ri non potest:
qz qui ex eccle
siam est : non
pōt magis ex
ex eā:ar.ꝯ.iij.
q.iiij.engelbru
dam. de b ibi
notaui.

r n Nihil. ꝓs
separari
iuste alias nō
obest:ut extra
e.a nobis.ꝯ.e.
quid obest.ñ
si cōtinuitur:
statim incipit
ligare.xxiiij.q
iij. notandum
in fi.sed ideo
maxime est ti
menda : quia
maxia est pena

Pvt.xxiiij.q.iij.corripiant.

s b Resbi.hoc.c.habet.ſ.ij.q.vi.placuit.

a Rritam.iniustam.i.irritandam vel ꝓut sonat.

b Retractandaz.de facto si est ipso iure irrita:ut ex ō ap.
ad presentiam.

RErsus.i.post alia statuta sic ponit casum:quidaz accusatus de crimie legitime fuit citat⁹.noluit uenire. excõicat⁹ ꝓcõtumacia:si infra ānũ uenerit:audit⁹ sup crimie:postea ñ: qz habet⁹ ꝓuicto vel ꝓfesso iuris iĩpetatõe.nã q excõicat⁹ ẽ ꝓ suspiciõe bẽ sis:p⁹ ānũ ꝓ bẽtico bẽtur:ut ex de bere.excõicam⁹ circa ꝑn.ñ ob

quozũ uerecundie pcĩ⁹:uel ꝓpter ecclesie oppzobziũ aut insolentẽ i sultationẽ hereticoz atqz gentiliũ si forte cause adesse uoluerit ⁊ ino centiã suã asserere:itra ānũ excoi catiõis hoc faciãt .si uero itra an nũ cãm suaz purgasse ꝓtẽpserint nulla eozũ uox penitus audiatur

ITem gelasius.

Audientiã suã negat:q excoicati onis sue cãz agẽ itra ānũ differt.

QVicũqꝫ itra ãni spatiũ ciuilĩ siue publice causaz suã cozam suis excoicatozibus nõ pegerint: ipsi sibi aditũ audiẽtie clausisse uideãtur.q si obstinato aio sine cõi one defũcti fuerit:nos eozum cau saz iuxta beati leonis⁹ pdecessozis nostri sniam diuino iudicio reser uantes:quibus uiuis non cõicaui mus nec mortuis cõicare debem⁹

QVi uero excõicato Palea.

scienter cõicauerit: ⁊ ãmodo saltẽ in domo sil'ozauerit: atqꝫ la tebras quo minus ad satisfactio nem pducatur ꝑbuerit: donec ab episcopo excommunicatoze acci piat pñiam corporis ⁊ sanguinis dñi cõiõe priuatũ se eẽ cognoscat

ITem⁹ ex concilio bilerdensi.

Tardi⁹ recipiat⁹ ad ueniã: q sacer dote iubẽte eccl'iam exire ꝓtẽnit.

QVi iubẽte sacerdote ꝓ quali cũqꝫ culpa ab eccl'ia exire ꝓtẽ pserit: ꝓ noxa ꝓtumelie tardi⁹ re cipiat⁹ ad ueniã. Sed queri⁹:si añ dãnati absolutionẽ ep̃m mozi con tigerit:utrũ dãnatus postea uale at absolui. QVe bis ita statutum est in concilio cupannensi.

A successore soluatur:q post moz tem epi remanet ligatus.

SI⁹ epus ante dãnati absoluti onẽ obitu rapiat⁹ :correctum aut penitentẽ successori licebit ab soluere. QPremissis⁹ auctozitati bus qbus iniuste snie usqꝫ ad exa minationẽ utriusqꝫ ptis parere iu bemur:ita rñdet⁹:gregoriꝰ nõ dicẽ sententiã iniuste latã eẽ seruandã: sed timendã:sic ⁊ urbanꝰ.timẽda est ergo.i.nõ ex supbia ꝓtẽnenda.

li q̃ꝫ i crim'ali cã:vt dictũ ẽ.ã.e.pxi.ut ex̃ vt lit.nõ ꝓtes.qñ frequẽt. vel lo q̃l de actore ꝫ quẽ bñ ꝓcedit lit.nõ ꝓtes.vt ex̃ de do.⁊ cõtu.causam.

g QLeonis.xxiiij.q.ij.sane.⁊.c.de communione.

b QItem ex concilio.hc sunt palee.

i q QVi iubẽte.tardi⁹ ꝺ i laico.clerico⁹ eñ deponit.ã.e.siquis epꝰ.⁊ iudex põt alicui negare iusti ciam ꝓpt delictũ suum vt.ff.ex gb⁹ ca ma.sed ẽsi.§.actio.imo qñqꝫ duplicat⁹ alicui pena ꝓ pter ꝓtumaciã suã: ut ff.de pe.aut dãnũ .§. gsqs.⁊ ẽ sile.ã.xviij.di siquis autem.

l z QSi epꝰ successori huic est simile.ff de iudi.mozuo.ẽ q ꝺ ar.q⁹ successoꝛ põt coꝛ rigere ⁊ tenet⁹ ꝓfirma re factũ añcessozis sui xxxv.q.ix.q⁹ qs.ex̃ de ꝑcario.c.ij.xvi.q.vi. il lud.xij.q.ij.quicunqꝫ. ⁊ i auẽ.ut nulli iudi.§. ⁊ ꝺ vero iubem⁹. suc cessoꝛ aũt delegati nõ põt absoluẽ vel restitu ere possessionẽ adiudi catã:nisi succedat i ho noꝛe ⁊ onere:ex̃ de of. oꝛ.pastoralis.

l QPremissis.sic ⁊ vr banus.ã.e. quib⁹ epi.

m n QEmo.cõione.sa cramentoꝛum.

n QSine conscientia.ꝺ est uerum cum illud delictũ tãgit totã puin ciam:alias ñ tenet⁹ :ut ix.q.iij.c.ij.⁊.c. aꝛepꝰ

o QMoꝛtis.sed cũ sit ꝑpetua dãnatio:q̃liter oꝺ medicinalis:ut.ij.q i.multi? Respõsio.cuz cõtemnit⁹ ẽ dãnatõ:ali as non:ut.xxiiij.q iij. nõndũ.i fi. itẽ vꝝ ꝺ q nẽo sit excõicand⁹:nisi ꝓ ꝓtumacia:vt.xlv.di ꝫ illõ.⁊.xxiiij.q.iij. tã sacerdos.⁊.c.eccl'ie.ꝫ ꝺ ñ ẽ vez:ut ex̃ de vb. signi.ex ꝑte.vel dic q tũc demũ qs põt excõi cari,p crimie cũ ẽ icoꝛ rigibil':cũ alii ñ possit coꝛrigi.xxiij.q.iij.foꝛ te.io.

p n QVll⁹.⁊ leuib⁹.ſi. ã.e.epi.vel intel lige de uenialib⁹:vt.j. de ꝓse.di.ij.quotidie.⁊ c.pañẽ de altari.

q QArceri.i. excõicari baz.tñ uellexit: q⁹ qui cũqꝫ ẽ i mortali pecca to:nõ ꝺz igredi eccl'iã ꝓ id qõ ẽ.xxxiij.q.iiij. vir cũ,ppa.ꝫ nõ ẽ vez

relique uero auctes de excõicatis loquũtur :qui uel uocati ad synodum uenire ꝓtẽpserũt: uel callidi tatibus aduersantiũ occurrere ne scientes iustam sniam a iudice re poztauerũt :uel q neglectu sue ui te sinistram de se opinionem nasci pmittentes sniaz in se exceperunt

IOs siquidẽ solos excõicatõnis snia ferire ꝫ. Vnde i meldẽsi cõ.

Quibus culpis exigentib⁹ aliquis sit communione priuandus.

NEmo⁹ epozum quẽlibet sine certa ⁊ manifesta peccati cã cõione priuet ecclesiastica .sꝺ ana themate autẽ sine⁹ pscientia archi episcopi aut coepiscopoꝛuz nullũ presumat ponere: nisi unde cano nica docet auctas. qz anathema eterne est moꝛtis⁹ damnatio: ⁊ ñ nisi pro moꝛtali debet imponi cri mine:⁊ illis qui aliter non potue runt coꝛrigi. ITẽ ex ꝓci.aluerñ.

Pro paruis ⁊ leuibus causis nul lus communione priuetur.

NVllus⁹ sacerdotum quenqꝫ recte fidei hominem pro par uis ⁊ leuibus causis a com munio ne suspendat.preter eas culpas,p quibus antiqui patres arceri⁹ ab ecclesia iusserunt committentes.

ITem ex concilio triburiẽsi.

Pro bis trib⁹ crimib⁹ qlibz cõiõe ꝑuet.

CErtum⁹ ẽ,p bis tribus ꝑuet. criminibus aliquẽ excõmuni cari debere,cum ad synodũ cano nice uocatus uenire cõtẽnit :aut si postqꝫ illuc uenerit:sacerdotali bus respuit obedire ꝓceptis .aut si ante⁹ finitam cause sue examina tionem a synodo abire presumit.

QVe bis inqꝫ ⁊ huiusmodi ꝓmis se auctoꝛitates loquuntur :nõ de iniuste suspensis. QVod autez iniuste snie parendũ non sit :mul tis auctibus,pbat⁹.quaꝝ ꝓma est illa hieronymi sup mattheum.

Sententia pastoꝛis reũ uel iniu centem non constituit uel facit.

QVlomõ⁹ sacerdos mũdum le proſũ ñ fac⁹:sic epꝰ ul' ꝑſbz ñ⁹ alligat eos q̃ isontes sẽ:nec⁹ soluit

ut ibi dixi.⁊.j.de pe.di.v.falsas.⁊.i.q.i.q studet.io.

r c QCertũ,trib⁹.i.ꝓ cõtumacia istoꝝ.idẽ ẽ de quolibet alio crimine.

g QAnte finitam.sic j.de cõ.di.i.missas.

a d QVe bis.i.de contumacibus.

c QExcõicatoꝝ⁹.excõicandus ẽ reus cũ talis ẽ cã:q⁹ actoꝛ nõ po test mitti in pos.ut ex̃ vt lit.nõ cõtes.tue.

f QClausisse.q̃ꝫtũ ad cãz possessiõis ꝫ ñ ꝓpet⁹.vñ mit⁹ agit⁹ i ciui

d q QVicũqꝫ siue pu blice.i.sine criminaliter.

b q Qlomodo.siqs eni dicebat lepr̃osus:ducebat ad sacerdotez:r̃si ille iudicabat illū lepr̃osū vl'mūdū:ita habebat':ut.j.de pe.di.i.§.ex his itaqz.r̃ sic pz̃ q' ſnia ñ dat nouū ius ſz vet' declarat:ut.ff.si fui.ven. sicuti §.iij.tñ si ſnia fuerit lata p reo:p ꝟ ñ tollit' obligatō:ut.ff.de ꝓdi.ide, iul'.ſz si p actore ferat':dat ei nouam actionem:ut.C.de re.cre.actoꝛi.

c Nō alligat.quātuz ad deū ſed quātuz ad eccl'iam:vt.xxiiij.q.iij siquis non recto.

d Nec soluit noxios tat' absolutō nō ꝓdest quātū ad cū q ꝙrit idi ſeretū ſacerdotē:vt eū p impietā absoluat :ut j.de pe.di.vi.qui vult.

e Scit.i. ſcire debet: ut iudex.io.

f c Eli est illata. a dioſcoꝛo heretico: cuius ſnia nulla fuit.ſz quid ſi aliā tuliſſet ſententiā i ſuos ſubditos dico q̃ tenet:qz illi qui ſūt ex eccl'iam bñ bñt iuriſdictionem:vt.xxi ij.q.v.ſi,ꝓpterea.r̃.iij.q.vij.c.vlt.Alij ꝫ ſenti unt:ut.xxiiij.q.i.§.illē ſed illud ñ tenet cū ex cōicatus eſt:ut ex de ſen.r̃ re iudi.ad,ꝓbandum.

g Secundū.nec dei i.deo.

b Nec nocere. quim puniat malefactoꝛem: vt.xxxij.q.iiij. nemo.

i c Epiſti.vicula diſrumpit:vt.xv.q. vi.auctoꝛitatem.

k Temerarium.pleruꝝz.nocet eniz ſi cōtēnatur.

l Elt noceat.quia ſi p impietā iudicat:facit litem ſuaz:ut iſti.de obliga.que ex ꝙſi maleſi. §.i.ſed ſi per dolum i curꝛit iſamiā:r̃ ꝓterea punitur in totam litis eſtimationē.C. de pe. iu.qui male iu.l.ij. eodem mō ad intereſſe punitur qui iniuſte ex cōicauit aliquē:niſi erꝛauerit ex cauſa,ꝓbabili:vt ex de ſen.ex.ſacro

m q Elid obeſt.fabula.ij. q.i.c.nomen.

n Enti.j.e. nō ſunt ꝫ.xij.q.i.nolo. ō conſe.di i.ſubemus.in illis.c. dicitur :q̃ non ſufficit conſcientia:ſed requiritur bona fama quātū ad alios.ſz illa c.loquūtur qñ ſumus inter tales qui parati ſunt imitari r̃ non rep̃ hendere. vnde ne talꝛes coꝛrūpamus exemplo niti debem' :ut fama nr̃a luceat coꝛā eis ſed hic loquit' cū ſum' iter tales qui non curant imitari:ſed repꝛehendere.tūc ſufficit nobis quātū ad eos ꝓſcientia bona.

o I Ncūctis.lingua.ablatiui caſus ſ.ut ꝓpter nullius linguā credat ſe aliquis implicitam r̃ reum.

noxios:ſz ꝓ officio ſuo cuz pecca toꝛū uarietates audierit:ſcit' q̃ ligandus ſit:q̃ ſoluēdus. I Tē au guſtinu' ſuper matthēū. Palea

RIdiculū ē:ut eū dicam' q̃ uinculis peccatoꝝ ſuoꝝ ligatus ē:ꝓpt̃ hoc ſoluz q̃ cp̃s dicitur habere huiuſmōi poteſtatez:ut ſoluti ab eo ſoluti ſint i celo:r̃ ligati in terris ligati ſint in celo.ſit ergo irrep̃hēſibil' q̃ altez ligat aut ſoluit I Tē gelaſi' papa ep̃is oꝛientalibus de dānatōe dioſcoꝛi.

Nō eſt petenda ſolutio:cuz iniq̃ fertur ſnia.

QEli' eſt illata ſnia:deponat erꝛoꝛē r̃ uacua ē.ſed ſi iuſta eſt tāto curare eā nō dz:quāto apud deū r̃ ei' eccl'iaz neminez pōt grauare iniq̃ ſnia.ita ergo ea ſe ñ abſoluī deſidēt:q̃ ſe nullaten' ꝓſpic̄ obligatū. I Tē au.ō ſūmo bono

Dē' nō nocet nec noceri patit' aliquē iniuſte.

SEcūdū' catholicā fidem:nec dei nature nocē q̃ſq̃ pōt:nec natura dei iniuſte nocē cuiq̃ pōt: nec' nocē iuſte patit' quēq̃ .q eni nocet:ut ait ap'ls:recipiet hoc qō nocuit. I Dē de uerbis domini.

Iniuſta uicula diſrūpet iuſticia.

QEpiſti' hr̃e frēm tuū tāq̃ publicanū.ligas illuz i terra:ſed ut iuſte alliges uide.nā iuſta uincula diſrūpit iuſticia.quē ſolueris iḡt i terra:ſolut' erit i celo. I Dē de ſmone dñi i mōte.

Temeritas iudicandi nō ei q̃ iudicat' ſed iudici nocet.

TEmerariū' iudiciuz plerunq̃ nihil nocet ei :de quo temere iudicat'.ei aūt q̃ temē iudicat:ipa temeritas neceſſe ē ut' noceat. I Dez ad clez̃ hypponēſem.

Nō obeſt homini iuſta ſnia.

QElid' obeſt homini: q̃ ex illa tabula uult eū delere hūana ignoꝛātia:ſi de libꝛo uiuentiū nō eū deleat iniq̃ ꝓſcientia. I Dem ad ſecūdinū manicheū. De eodē

SEnti' de auguſtino gcḡd libz ſola me in oc'il' dei coſcientia nō accuſet. I Tē greg.cōſtātino mediolanenſi epo.

Quos ꝓſciētia iuſtificat: eliozuz I maledicta nō timeant.

N' cūctis q̃ i hac uita aduerſa ꝓueniūt: ſola eſt ſicut noſtis omnipotentis dei diſtrictio pēſanda atq̃ ad coꝛ ꝓpū ſemp recurrēdū ut nullius ibi lingua implicet:ubi cōſciētia nō accuſet.quē eni ꝓſciētia deſēdit:liber ē iter accuſatōes r̃ liber ſine' accuſatōe eē non pōt: ſi ſola q̃ interi' adijcit ꝓſcientia accuſet.de uīa igit' ſāctitate abſit a chriſtianoꝛuz iudicio ea q̃ maledicoꝛū hominū rumoꝛib' ꝓficta credimus:in q̃licūq̃ modulo ſuſpicionis adduci: qz r̃ ſacri eloq̃i teſtimoniū tenem' ut mala maioꝝ cū foꝛſitan dicūt':niſi ꝓbata credi ñ debeāt:ſz citi' ꝓbata'ulciſci . hoc igit' dixi:ut nimie leuitatis eē oſtēderē ſiqs mala ḡuia credē ſtudeat:q̃ ꝓbari nō poſſint.unde ſanctas uīa dz mētē ſuā a maledicoꝝ hominū rumoꝛib' atq̃ obtrectationibus diſiūgere:r̃ ſola q̃ eterne uite ſt' atq̃ ad utilitatē ſbditoꝛum ꝓficiūt:cogitare. Ade augu.i pſalmo.xxxvij.

Eruſtra aſperantur ab hoie que de' iuſtificat.

ET ſi ad tēpus dānaris ab homine r̃ ſi dixerit ſniam,pcōſulis i cypꝛianū:aliud ē ſella' trena: aliud ē tribunal celeſte.ab iferioꝛi accipit ſniaz:a ſupioꝛe coꝛonam'. I Dem in pſalmo.xxviij.

QElſtodi' itus inocētiā tuam: ubi nemo oppꝛimit cām tuā. ꝓualebit i te falſū teſtimoniū: ſed apud hoies.nūqd apud deū ualebit:ubi cā tua dicenda ē? qñ deus erit iudex:alius teſtis q̃ ꝓſciētia tua ñ erit:it' iuſtū iudicē r̃ ꝓſcientiā tuā noli timē niſi cāz tuam. I Tē greg.papa.

Nō hominū liguas ſz ꝓſciētias curare debemus.

INter' uerba laudātiū ſiue uituperātiū ad mētē ſēp recurrēdum eſt.r̃ ſi nō i ea iuenit' bonum qō de nobis dī':magnā triſticiam generare dz.r̃ rurſū ſi ñ i ea iuēit' malū:qō de nobis hoies loquūt': in magnā debem' leticiā ꝓſilire. qd eim ſi ñ ōes laudāt:r̃ ꝓſciētia liberos nos demōſtret:habemuſ paulū dicētez: gloria nr̃a hec ē teſtimoniū ꝓſciētie nr̃e. Job quoq̃ dicit : ecce i celo teſtis me'.ſi ergo ē nobis teſtis i celo teſtis i coꝛde

p Sine accuſatione.intioi

q Maledicorum.ar. q̃ ifamia orta ab inimicis nō iduceit purgatōez extra de purea.cū in iuuentute.r̃ .ij.q.v. oibus.nec etiā a leuibus ꝓbonis nec ab illiſ q̃ de facili credunt.

r Niſi,ꝓbata j.xxx.q.v.nullum ante.

s Citius. vlti ſci.i.puniri q̃z citius fieri poteſt:vt. xxiij. q.iij.cuz gſq̃

t Probata. alias probata

u e Tſi cy priānū. martyrem.

x Sella.id ē ſedes iudicis.

y Coꝛonam. ſi ſententiā patiēter ferat: ut j.e.q iuſtus.

z c Elſtodi. q̃z coꝛpori vis pōt fieri non animę.xxxiij.q.v.§.i.xxiij.q.vi.i pin. iob.

a Nter verba.ne foꝛte.hec fuerunt verba eb'alii: cuz peteretur ab eo tributū dixit petro:vade ad mare r̃ piſcez qui tibi pꝛimus occurrerit tolle:r̃ qō i uen eris in oꝛe piſcis des pro me r̃ ꝓ te:vt.xxviij.q.i. iam nunc.r̃ eſt ar. qō aliqd omittitur rōne ſcā dali.l.diſti.de bis,vero.

b Uerbo. non quod intrat in os: sed quod procedit ex ore coinquinat hominem: tunc dixerunt discipuli: scis quia pharisei audito hoc uerbo scandalizati sunt. phariseorum enim erat religio in cibis discernendis.
c Scandalizati sunt. i. indignati sunt.
d Premisit. arg. ex ordine verborum argumentandum: ar. xliij. di. c. i. extra de rescrip. cum dilecta.

k Siquis hic reuertitur. G. ad propositum ad ostendendum scilicet quod sententia iniqua nocet ei qui eam protulit non autem ei contra quem prolata est. potest etiam hoc intelligi de rebus ipsis id est siquis vicia dixerit esse virtutes vel econuerso.
l Dixerit. iudicando.

e Cum illis. ar. quod fides est illi seruanda: qui eam non vult seruare. xxx. q. v. quod deo. xxij. q. iiij. innocens. 3. arg. extra de iureiuran. peruenit. in fi. et est huic simile. ff. de arbi. celsus §. idem.
f Non sunt. j. xij. q. i. nolo.
g Cum occidant. exemplo: vi. ij. q. vij. paulus.
h Uiam. id est christianam religionem.
i Cum accusatione. vt si viderent aliquos soluere ieiunium iusta de causa ipsi idem facirent: cum tamen ignorent causam quare ille faceret: et sic se excusant per alium.

dimittamus stultos foris loqui quod uolunt. qd. n. aliud detrahentes faciunt: nisi quod in puluerem sufflant: et in oculos suos terram excitant: ut unde plus detractionis proflant: inde magis nihil ueritatis uideant? uocandi tamen etiam sunt ipsi et tranquille admonendi: eisque satisfieri modis omnibus debet scientes quid de iudeis ueritas dicit: ne forte scandalizemus eos. si autem satisfieri sibi ex ueritate noluerit: habes consolationem: quam aspicias in euangelio. cum. n. domino dictum fuisset: scis quia audito hoc uerbo scandalizati sunt iudei: respondit: sinite illos: ceci sunt et duces cecorum. Paulus quoque apostolus admonet dicens: si fieri potest: quod ex uobis est: cum omnibus hominibus pacem habentes. dicturus cum omnibus pacem habeamus hoc difficile esse perspiciens: premisit si fieri potest: et subiunxit quod fieri potest: cum dicit quod ex uobis est: quia si nos in mente charitatem erga odientes seruare cupimus: et si illi nobiscum pacem non habent: nos tamen cum illis sine dubio habemus. Hoc item eos obseruandum est: qui parati sunt suspicari quod non uident parati semper reprehendere: nunquam imitari. apud autem alios conscientia est necessaria nobis: fama illis. Idem de aug.

Conscientia nobis: et proximis fama est necessaria.

Non sunt audiendi siue uiri sancti siue femine: qui quoniam reprehenduntur in aliqua negligentia per quam fit: ut in malam ueniant suspicionem: unde suam uitam longe abesse sciunt: dicunt coram deo sufficere sibi conscientiam existimationem hominum non solum imprudenter: uerumetiam crudeliter contemnentes: cum occidant animas aliorum siue blasphemantium uiam dei: quibus secundum suam suspicionem quasi turpis que casta est displicet uita sanctorum: uel etiam cum accusatione imitantium: non quod uident: sed quod putant. proinde quisquis a criminibus flagitiorum atque facinorum uitam suam custodit: sibi bene facit. quisquis autem etiam famam: et in alios est misericors nobis enim necessaria est uita nostra aliis fama nostra. Item hieronymus super epistolam pauli ad philomenam.

Apud deum maledicatur: qui moribus dissonam profert sententiam.

Siquis dixerit iustum iniustum. et iniustum iustum: abominabilis est uterque apud deum. similiter qui sanctum dicit non sanctum: et rursus non sanctum asserit sanctum abominabilis est apud deum. Item

Christum uiolat: qui sanctum non sanctum uel non sanctum sanctum esse crediderit.

Siquis hominem: qui sanctus non est: sanctum esse crediderit: et dei eum iunxerit societati: christum uiolat: cuius membra sumus. et infra: omnes credentes secundum apostolum christi corpus efficimur: qui in christi corpore erratus et labitur: asserens membrum eius esse sanctum cum non sit: uel non esse sanctum cum sit: uide quali crimine obnoxius fiat. Isaias. n. dicit de his qui dicunt dulce amarum et amarum dulce: ponentes tenebras lucem et lucem tenebras. dulce puto esse sanctimoniam: amarum quod sanctimonie contrarium est. Item isaias.

Eternum ueh maledictionis inueniet qui bonos malos et malos bonos dixit.

Ueh qui dicitis bonum malum: et malum bonum ponentes tenebras lucem: et lucem tenebras. propterea captiuus ductus est populus meus: quia non habuit scientiam: et nobiles eius interierunt fame: et multitudo eius siti exaruit. propterea dilatauit infirmis animam suam: et aperuit os suum absque nullo termino: et descenderunt fortes eius: et populus eius et sublimes gloriosique eius ad eum. et incuruabitur homo: et humiliabitur uir: et oculi sublimium deprimentur: et exaltabitur dominus in iudicio et sanctus deus sanctificabitur in iusticia. Item gre. in homel. xxvij.

Ligandi soluendique potestate se priuat: qui hanc iniuste exercet.

Ipse ligandi atque soluendi potestate se priuat: qui hanc pro suis uoluptatibus: et non subditorum moribus exercet. Idem. De codem

Iudicare digne de subditis nequeunt: qui in subditorum causa sua uel odia uel gratiam sequuntur. Idem

Non est uera presidentis absolutio: nisi sequatur arbitrium interni iudicis.

Tunc uera est absolutio presidentis: cum interni sequitur arbitrium iudicis. quod bene quatriduani mortui resuscitatio illa significat: que uidelicet demonstrat: quia prius dominus mortuum suscitauit: et uiuificauit dicens: lazare ueni foras: et postmodum is qui uiuus fuerat egressus a discipulis est solutus: sicut scriptum est. Idem in registro.

Priuilegio meretur exui: qui eodem abutitur.

m Iustum. absoluendo.
n Abominabilis. quia mortaliter peccat: et consonat ei quod dicit augustinus super primam epistolam ad cor. quod errare in rebus est mortale peccatum: scilicet cum putat quis id opus esse bonum quod est malum: vel econuerso nam quilibet adultus tenetur scire hoc est bonum: illud malum. vel dic dixerit: id est firmiter asseuerauerit: cum non sit certus.
o Siquis crediderit. id est asseuerauerit.
p Errat. non opinando sed stulte asserendo
q Ueh qui dicitis.
u Dilatauit. loquitur humano more.
r Eius. id est hierusalem.
s Homo. i. minor.
s Homo. superbia.
t Uir. id est maior.
t Uir. s. superbus.
u Exaltabitur. id est alius apparebit sanctus esse: ut ibi: sanctificetur nomen tuum.
x Ipse priuat. id est meretur priuari: sic xij. q. ij. sepe fit. vel proprie: quia priuilegium non conceditur ad abusum.
a Iudicare. sua. ut j. e. quattuor.
b Tunc vera. interni. i. conscientie vel dei.
c Iudicis. id est dei. hic vult dicere quod sacerdos neminem absoluet: nisi precesserit absolutio dei.

d PRiuilegium.hec ē pars illius.ā.di.lxxiij.vbi ista.
d PRiuilegium.pdit̄ priuilegiū,ppter abusum:vt hic,ppter delictum xxv.q.ij.ita nos. Itē,ppē Frīi factū:ex de priuile.si de terra.ꝛ ex de consti. cum accessissent. Itē,ppē negligentiā.ff.de nūciis.Li. Itē,ppē enorme dā num superueniens:ex de decī.suggestum.sed nūqd ecclesia pdit priuilegium si delinquant canonici vel monachi ?videt qp sic:qz ꝛ ciuitas pdit si deliqrint ciues.xxv.q ij.ita nos. Item nauis ecclie publicat,ppē de lictū.C.de sacrosanc. ec.iubem⁹.sed dicas qp nō:ar.ex de priuile.cuz ꝛ plantare in fi ar.ex ō arbi.c.cū tempore.

e n PRiuilegiū⁹ oīno merek amittē q pmissa sibi abutit ptāte.
IDem. Ius i quē canōica nō ferē sniam:penā ñ oz ferre canōicā
MOn⁹ oz is penaz sustinē cano nicā:i cui⁹ dānatōne ñ ē cano nica,plata snia. ex bis dat itelli gi:qꝛ iiusta snia nullū alligat apꝰ deū.nec apud eccliam eius aligs grauat iiqua snia :sicut ex gelasij c.hētur:nō ergo ab ei⁹ cōtione ab stinēduz ē. nec ei ab officio cessan dū:i quez cognoscit iniqua,plata snia.Cur ergo capta carthaginen sis⁹ ꝛ⁹ aphricani atqꝫ alioꝝ ꝓcilioꝝ,phibēt iiuste dānatū i cōtione reci pi añ iudicij exaiationē?cur ꝛ illō i ꝓcilio magociensi statutum est? Qui dānat a synodo: quomodo in secunda innocens reparet.

QPiscop⁹ pīsbr aut diaconus a gradu suo iiuste deiect⁹ si i se cunda synodo inocēs iudicat: nec pōt esse qō fuerat:nisi grad⁹ amis sos recipiat cozā altari de māibus epoꝝ:si epūs ē:ozariū⁹ ꝛ baculuz ꝛ annulū.si pīsbr ē:ozariū ꝛ⁹ planetā si diacon⁹ ozariū ꝛ albū.si sbdiaco n⁹ patenā ꝛ calicē.sic ꝛ reliq⁹ gd⁹ i repatōe sua recipiāt ea:q̄ cum oz dinarentur:pcepant. Si ergo iiu ste diecti nec ēt p epos repari pos sūt:nisi de manib⁹ eoꝝ recipiāt q̄ amiserāt:qūo sua aucte cuiqꝫ lz i iuste ligatis cōicare:ꝛ eis ñ petita absolutōe sua celebrare officia:sic gelasius uidetur sentire? Ad hoc rndēdū ē:qꝛ snia aliqñ est iiusta ex aio,pferētis:iusta uō ex ordine ꝛ cā.aliqñ iusta ex aio ꝛ causa:sed ñ ex ordine.aliqñ iusta ex aio ꝛ ordi ne:sed nō ex cā.Cū aūt ex cā iiu sta fuerit aliqñ:nullū oio delictū i eo ē:qō sit dānatōe dignum.ali qñ ñ ē i eo illud:supra qō ferē:sed ex alio noiand⁹ ē. Ex aio ē iiusta cū aligs suata integritate iudicia rij ordinis i adultez⁹ ul'i quēlibet crimiosū ñ amore iusticie: sz liuo re odij uel pcio aut fauore aduer sariorū iduct⁹ sniam,pfert. Eñ be da sup ep'lam iacobi ait.

IRa⁹ enim uiri iusticiā dei non opat.qz q irat⁹ i aliquē sniaz pfert:ꝛ si ille quātū ad se iustā re portet sniam: iste tñ q nō amore iusticie sz liuore odij i eū sniam de dit:iusticiā dei in quē pturbatō ñ cadit:nō imitat. Itē grego.
Snia iusticie nō ē,p pmio ferēda

QEl⁹ recte iudicat:ꝛ pmiuz re muneratōnis expectat:frau dē i deū ppetrat:qz iusticiā quā ḡ tis ipartiri debuit:acceptiōe pecu nie uēdidit.bonis male utūt:q̄ p tpali lucro iuste iudicāt.tales qp pe ad ueritatē nō iusticie defēsio: sed amoz pmij,puocat:qb⁹ si spes nūmi subtrahit:?festim a iusticie ?fessiōe recedūt.acceptō nūmoꝝ prcuaricatio ueritatis ē.unde ꝛ p iusto dr̄:q excutit manus suas ab⁹ oñi mūere:iste i excelsis hitabit.
IDem mauritio imperatori.
In prepositorū operibus sibi to tum ratio uendicet.

ILla⁹ ꝓpositoꝝ solicitudo uti lis ē:illa ē cautela laudabilis in q̄ totū ratio agit:ꝛ furoz sibi ni hil uēdicat. restrigēda sb ratione potestas ē:nec qd agēduz ꝓus q̄ ?citata ad trāquillitatē mēs rede at.nā ?motōis tpe iustū putat oē qō fecerit. Itē ābros⁹ ō tancto ioseph.
Grauit ōligt:q ex ira sniaz,pfert

IRa⁹ sepe ēt innocentes ad cri mē adducit:qz duz iusto am plius irascimur:ꝛ uolum⁹ aliena coercere peccata:grauiora cōmit timus.ideo aplus ait: nō nos ui dicātes⁹ charissimi:sed date locuz ire:hoc ē declinem⁹ eā:ne nos illa corripiat.unde dñs iesus mittēs ad euāgelizāduz discipulos misit eos sine auro sine argento si pecu nia sine uirga:ut incentiue litis ꝛ instrumenta eripet ultionis.
Itē ex libro ecclīastice historie
Ratio debet corrigere quod furo re promulgatum est.

QEl⁹ m⁹ apud thessalonicaz sedi tio ēt exorta:ꝛ qdaz ex mili taribus uir ipetu fuisset pplī furē tis extinct⁹:theodosius repētini nūcij atrocitate succensus ad lu dos circēses iuitari pplm eiqꝫ ex i ,puiso circūfundi mortes atqꝫ ob trūcare passim:,put qsqꝫ occurri sset gladio iubet:ꝛ uindictaz dare nō crimini sed furori .ob hoc cuz a sacerdotib⁹ italie redargueret⁹: agnouit ōlictū:culpāqꝫ cū lachry mis,pfessus publica pniam i tot⁹

d PRiuilegium.pdit̄ priuilegiū,ppter abusum:vt hic,ppter delictum xxv.q.ij.ita nos. Itē,ppē Frīi factū:ex de priuile.si de terra.ꝛ ex de consti. cum accessissent. Itē,ppē negligentiā.ff.de nūciis.Li. Itē,ppē enorme dā num superueniens:ex de decī.suggestum.sed nūqd ecclesia pdit priuilegium si delinquant canonici vel monachi ?videt qp sic:qz ꝛ ciuitas pdit si deliqrint ciues.xxv.q ij.ita nos. Item nauis ecclie publicat,ppē de lictū.C.de sacrosanc. ec.iubem⁹.sed dicas qp nō:ar.ex de priuile.cuz ꝛ plantare in fi ar.ex ō arbi.c.cū tempore.

e n MOn debet.penaz si ergo ?stet tibi qp snia iudicis ē iniqua potes iudici violenter resistē:ex de ap.significa nerūt.lxi. di.c. null⁹ iuitis.ē ergo hic ar. qp sigs celebrat p⁹ excōi catōem iiuste latā:q̄ ñ debet sustinere aliquā penā:qz q̄ ,pbat sniam excōicatōis ee iiustaz: nō est cogendus ad ali quā satisfactōem:ex ē offi.oz.ad reparāmēdaz ar.ā.e.cui ē. sed hoc ñ est vez:ut.ā.e.si epūs forte.ꝛ.c.sequenti.

f e EX bis.ex gelasij. ā.e.cui est.

g CArthaginensis.ā. e.si episcopus.

h CEt aphricani ,ā. e. placuit.

i e PIscopus.in sy nodo.hodie con cilīū nō deponit epm sed solus papa.nec cō cilīū restituit epm:sed solus papa:vt.ij.q.vi. iō.ꝛ hic ē arg.qp epūs pōt restituē clericū de positū.qō vez ē: cū di cit depositōem nullaz: qz p falsos testes vl' p allegatōes ē ?uict⁹ lz sit ar.ō.ff.de q̄.l.i.i fi.

k COzarium.i.stolam

l CEt planetā.i.casulaz

m CReliq.hic pz qp eq̄ deponit aliquis a mi noꝝb⁹ ordinib⁹ sicut a maioꝝb⁹.ꝛ xxiij. di. c.vlt.ꝛ.xxvij.q.i. sigs epūs.licet sit ar.ō.xxxv di.epūs.

n CSi .g. ex eā .ff. de libe.ꝛ postbu.sed ?si. ꝛ.l.si postbum⁹.§.vlt. ꝛ.l.idē.ꝛ.ff.de ?di.ꝛ ō mō.cū tale.§.falsū.ꝛ.§ se.ꝛ.l falsa.

o IRa.quātum. nō sentētiaz quo ad vnū tenē q̄ ad aliū nō: vt.xxiij.q.v.miles.ꝛ.c.cum minister.sic.xlix.di.c.vltimo.

p q QEl⁹ recte.expectat.ar.qꝫ lz nō intercessit pactio:peccat tamen q expectat remunerationez sicut fenerato::vt.xiiij.q iij.c.i. Sed nūqd peccat:q iudici dat pecuniā:vt iuste iudicet:dicūt qui dā si dans ō exp̄mit:qꝫ iō det pecuniā: ut ,p eo ferat sniam turpē facit: nec tunc repetit qō de dit: sed si sim plicit dat ei:vt iuste iudicz vl vt iuste testet non peccat:ꝛ tūc repetet qō dedit.xiiij.q.v non sane.ple, riqꝫ doctores legum dicant q̄libēcunqꝫ dat nō repetit: qa voluit corrum pere iudicem: vt.ff. de cōdi. ob causam.Lij ꝛ venales sniē nulle sunt.ij.q vi.§. venales.

q CAb omni. ā.i.q.i. sāt nō nulli.

r IIla.com moticionis iudex ergo cū offendit:debz dare inducias ar.xxiij.q.v.c. ij.ꝛ.v.q ij. re latum. in fi.ꝛ q.v.q abulat.

IRa.coer cere. iu dex nō debet plus iusto iā delcere i eos: quos malos putat.ff.ō offi. psi.obstināduz

t CElidicātes repentiendo.x xiij. q.i.§. alīs possum⁹ vim vi repellere.ff. de iusti.ꝛ iur. vt vim.

u c QEm a pud. aut i. dēē. xxx i ciuilibus cau sis.lz si actō ē psonalis vlqꝫ ad q̄nq⁹ men ses mādat sē tentia executō ni:ex de of.ōr̄i.si est reā lis: statim mā dat executōi: vt insti. de of. iudi.§.i.sed si sniā sit lata su per crīe: stati

eccl'ie ɔ̄spectu egit: et ī hoc sibi tē pus ascriptū absꝙ regali fastigio patiēter ipleuit. qb⁹ oīb⁹ illō quo ꝙ mirabilit adiecit: leges sāxit in posteꝝ: ut sñie ꝑncipum sup aīaduersiōe ꝓlate ī diē. xxx. ab executoribus differēter. quo locus misericordie: uel si res tulisset: penitētie nō periret. ITez grego.

In dictādis sententijs rectores nullo furore ducātur.

Summope⁹ ꝑcauēdū ē. ne rectores eccl'e: ⁊ q publica iudicia exercēt: i dictādis sentētijs nulla ten⁹ leuitate aut furore⁹ ducti sint ꝑcipites: sed causis ꝑus diligēter uētilatis: cū res q̄ ignorabatur: ad ad noticiā plenit̄ uenerit: tūc diuina ⁊ hūana lex ut resoluat̄: ⁊ tūc ſm q̄ ibi ɔ̄stitutū ē: ſmota ꝑsonarū acceptiōe diffinitiua ꝓferatur sñia. hic etiā qō moyses q̄relas populi semꝑ ad dn̄m tabernaculum igressus referebat: ⁊ iuxta qō dominꝰ ipabat: iudicia ꝓponebat: nimiruꝫ nos istruēs: ut nō ex corde nr̄o: sꝫ ex ꝑcepto diuino ɔ̄dēnationis ⁊ iustificatiōis sñiaꝫ ꝓferam⁹. ITez augustin⁹ ad macedoniū

Iustū iudiciū uendi nō potest.

Non licet iudici uēdere iustuꝫ iudiciuꝫ: et si liceat aduocato uēdere iustū ꝑrocīniuꝫ: ⁊ iuriscon sulto rectū ɔ̄siliū. ITez isidorus

Pauper' dū nō hꝫ qd offerat i iudicio: nō solum audiri ɔ̄tēnit̄: sꝫ ēt ɔ̄tra ueritateꝫ opprimit̄. Cito uiolatur auro iusticia: nullāꝙ reus ꝑtimescit culpam: quā redimē nūmis existiat⁹. Hic itaq̄ sñie q̄ nō amore iusticie sed ex alia q̄libet cā fert̄ i quenꝙ: humilit̄ obediēduꝫ ē. Vnde in niceno concilio.

Nō recipiāt̄ ab alijs: q suoꝝ epōrū cōtrahunt offensam.

Seruet⁹ ista sñia: ut hi q ab alijs excōicant̄: ab alijs ad cōionē nō recipiātur. requirat̄ sane: ne forte q ex aliqua idignatōe animi aut ɔ̄tēptōe aut q̄libet tali ɔ̄motione stomachi epi' sui abstēti⁹ sūt: ut ita demū hi q ob culpas suas epōrū' suoꝝ offensas merito contraxerūt: digne ēt a cetis excōicati sit̄r hēantur: quousꝙ episcopo suo uisū fuerit hūaniorē circa eos

ferre sñiaꝫ. ITē sñia ē iiusta ex ordie: qn̄ n̄ ſuato iudiciali ordie q libet ꝓ sua culpa dānat̄. Vnde greg. scribit ɔ̄stātino mediolanēsi episcopo.

Res dubia n̄ diffiniat̄ certa sñia.

Graue⁹ satis ē ⁊ idecēs: ut re dubia certa det̄ sñia. ITez augu. i li. de pn̄ia.

Nō credāt̄ q certis idicijs nō demonstrant̄.

Quāuis uera sint q̄dam: tn̄ iudici n̄ sūt credēda nisi certis idicijs demōstret̄. ITem damasus papa.

Añꝙ examinet̄ aliq nō iudicent̄.

Eorū⁹ q accusāt̄ cās discutere nō lꝫ priusq canonice uocati ad synodū ueniāt: ⁊ pn̄s ꝑ pn̄tiaꝫ agnoscat ueritatē ⁊ intelligat q̄ ei obijciūt̄. qō ⁊ ꝑ sapiētiā salomōis dicit̄: añꝙ scruteris n̄ rephendas intellige⁹ ꝑus: ⁊ tūc icrepa: anteꝙ audias nō rephendas. ⁊ lꝫ aptissima' sit ɔ̄trarioꝝ⁹ rephēsio: ueꝝ ēt ab his oꝫ q dati sr̄ ad coꝝ examinatione ordinē seruari. ITem ex viij. synodo.

Qui falsū de alio ꝓfert ⁊ crimia credit: uterꝙ reus est.

Non' solū ille reus ē q falsū de alio ꝓfert: sed ēt is q aureꝫ cito criminib⁹ ꝑbet. Quam' ergo sētētia ex ordine iiusta⁹ ē: nec tūc ab ea recedēdū ē: q̄r ēt añꝙ sētentia daret̄ i eū ꝓ q̄litate sui reatus ligatus apud deū tenebat̄. Contigit aliqn̄: ut adult̄ sñiaꝫ ꝓ sacrilegio reportet: cui⁹ reatū i ɔ̄scia non' hꝫ hec sñia ⁊ si iiusta sit: q̄r non ē i eo crimen sup qō lata ē sñia: tn̄ iuste ab eo reportata ē: q̄r ex reatu ad ulterij iā diu apud deum excōicatus fuerat. Et i hoc casu itelligenda ē illa auctas gregorij: sētētia pastoris ⁊c. iustā sētentiaꝫ uocat qn̄ crimē ſbest sup qō fert̄: iiustā qn̄ illud nō subē. q̄ tn̄ timēda ul' ꝑuāda ē: q̄r ex alio iā dudū dānandus erat. unde cū ꝑmisisset gregorius utrum iuste an iiuste obliget pastor: pastoris tn̄ sñia gregi timēda ē: ſbsecut⁹ adiecit: ne is q subē ⁊ cū iiuste forsitan ligat̄: ipaꝫ obligatōis sue sñiaꝫ ex alia culpa mereat̄. pastor ergo uel idiscrete absoluē timeat ul' ligare. is aūt q ſb

mandat̄ executioni: vt. ij. q. i. sicut. C. de penis. cū reis. nisi in casibus. s. cū ꝑnceps ex iracūdia tulit sñiam: vt h̄ ⁊. C. de penis si vindicari. itē cū sñia lata ē ɔ̄ mulierē pregnātē differtur executio vsꝙ ad temp⁹ part⁹. ff. de penis ꝑgnantis. itē si est lata in seruum differtur executio quousꝙ dn̄o reddiderit ratiocinia. C. de bo. ꝓscri. ⁊. l. ytē differtur qn̄ isula ē assignāda a pain cipe. ij. q. vj. § bidnū. itē differt̄ cū qs ē cōfessus de crie donec appeat an velit i ɔ̄fessione ꝑseuerare. C. de custo. re. l. ij.

a Summo opere. qui publica. i. secularia.

b Aut furore ij. q. i. deus oi potēs. ɔ̄. xxx. q. v. iudicāteꝫ

c Resoluat̄. i. apiatur.

d Et tūc secūdū. n̄ bn̄ tenet̄ indicāe index sꝫ qō sibi vr̄: vt i auc. iusiu. quod prestat̄ ab his. coll. ij. ff. de arbi. q̄lē. ⁊ est ar. q̄ sꝫ allegatōes poti⁹ q̄ sꝫ ɔ̄sciaꝫ sit ꝓcedēdum vt. iij. q. vij. iudicet.

e Non. in iustū. multo magis inin stū. xiiij. q. v. n̄ sane. S. dixit q̄ aduocatus vel iurispitus n̄ dꝫ vēdere vl' ɔ̄siliū vl' ꝑrocīniū: q̄r si cā est iniusta: n̄ debꝫ iudex eā assūere: imo sēp acceptā vel assūptā defere dꝫ C. de iudi. reꝫ nō nouā. si est iusta: gratis tenet̄ ɔ̄sulere vl' ꝑrocinari: ⁊ dicit augustinuꝫ hic loq̄ ſm leges. sed tu dicas q̄ tales operas bn̄ pōt locare qs. nēo eni de suo cogitur facere beneficiū. x. q. ij. precarie. tn̄ dico q̄ si sine la

bore pōt dare ɔ̄siliū nō reuoluēdo libros nec laborādo in ꝑlegēdis allegationibus: tūc gratis tenet̄ subuenire. de iudice delegato dicas: q̄ nihil pōt petere nisi expēsas: ex̄ de vi. ⁊ honest. cleri. cū ab oī. modica tn̄ exenia pōt petere vel accipe: dū tn̄ talia sīt q̄ in dictātis animū nō imutēt: ex̄ de simo. ⁊ si q̄ōnes. q̄r illa n̄ cōputāt̄ iter lucra. ff. de offi. ꝓcōsul. l. solēt. §. vlt. nec hu iusmōi exenia debent excedere i anno. c. au reos. ff. ad. l. iul. re. ea dem. in fi. test̄ s ēt sup tus petit: vt iij. q. iij. vētuis. ordinari⁹ aūt iudex nō pōt expēsas petē cū ei certi sūt redditus statuti. xxiij. q. i. militare.

f Pup. xxiij. q. iiij ne amisso.

g Existimat. sile. l. di. l. si lapsis.

h Seruet̄. ab alijs. licet ēt priuilegiati sūt aliq: n̄ tenet̄ vitare excōicatos.

i Epi. ex̄ de sentē. ex. nulli.

k Abstenti sūt. i. excōmunicati sunt.

l Epoꝝ. ergo si ex iusta cā epūs aliquē excōicauit: supior nō dꝫ absoluere eū: sed dꝫ eum remittē absoluēdū ad epm ēt si appellatū sit ad ipm. qō veꝝ ē cum euidens ē ipam sñiam eē iustā: ex̄ de sen. ex. ꝑ ꝑ tuas in fi. alioquin secus: ut eadem decre.

m Graue. s. di. xxiij. c. vlt. de hoc nōtū est. sꝫ vbi ius dubium est: bn̄ fert̄ sñia certa. xxx. q. iij. c. vlti. qn̄ꝙ ēt in dubio facto certū ius statuit̄: vt ex̄ de spon. iuuenis.

n Eorum. intelligat nā nisi intelligat n̄ dr̄ fieri eo pn̄te. ff. de ver. sig. coram.

o Intellige. alr̄ dicet̄ sicut praue intellexisti sic praue r̄ndes: vt de cō. di. ij. prima.

p Aptissima. i. apta ⁊ manifesta: non tn̄ vt iudici notoria. ul' itellige cū iudici ē māifesta

q Cōtrarioꝝ. id ē aduersariorum.

r Non solū. s. lxxxvi. di. sigd. s. e. q. c. in cunctis. ⁊. c. siquid dixerit.

s Quam g. ꝓ sacrilegio. S. male intelligit illud. c. s. e. c. i. Innuit eni hic: q̄ ēt est tunc timēda senētia pastoris qn̄ vel istud crimē ꝓ q̄ ē excōicatus vel aliō ē in eo. alr̄ si nullū est in

eo crimē nulla ē vel nō est timēda sententia. ⁊ fuit decept⁹ ex illo vbo sine ex alia culpa mercat'. s3 greg. vocat aliā culpā quā de nouo q̄rit ɔtēnēdo. s. excōicatōem. vl' dicas eū allegando hoc dicere.

t Nō h3. sic. xxiij. q. iij. notādū in fi. ubi dr q' iniusta excōicatō n̄ nocet ni si ɔtēnat': sic ex̄ de sen. ex. p tuas. sic nec denūciatō iniusta ē ɔtēnēda: extra d no. ope. nū. c. cū ex iniū cto.

e Modeliis electiue: vt j. e. in iniustum. xxij. q. i. cōsidera.

f Vnicuiq3. ne iesum. vij. q. i. omnes.

g Abijt. vēdūt. quātū i se ē. nā ipse vēdi nō pōt. i. q. iij. saluator vel vēdūt. i. a se sepant. sic vēditor rē vēditā a se sepat ⁊ alienat pcio accepto: ita isti deū a se alienat pcio accepto: ⁊ sic dr per similitudinem.

u Quattuor. ē ⁊ quintus mod⁹ qn̄ iudex paupib⁹ miseret': ut xxiij. q. iiij. ē iniusta ⁊. c. ne amisso. Itē sunt alij duo modi: nimia seueritas ⁊ nimia remissio vt. xlv. di. disciplina. n̄ eni ē ɔstās iudex cui⁹ animi motū vult⁹ detegit. ff. de of. psi. obsuādū. Itē ē ⁊ ali⁹ mod⁹ qn̄ p ipzudētiam male iudicat: isti. de ob. que ex q̄si delic. nas. §. i.

x Timore. s3 nunq̄d tenet snia quā iudex p metū tulit: sic: s3 elidi pōt p exceptōe3. xxv. q. i. oē. ff. de fur. idū. §. i. ar. j. ff. d acq. hē. l. vi. § vlt. snia aūt q p pmiu3 lata ē nulla ē: vt. ij. q. vi venales. s3 si odio vel amore lata ē: bn̄ tenet: s3 irritat'. ff. ad treb. l. suo. §. cum pretor.

y Dū amico. de hac amicitia vel inimicitia nō. iij. q. v. c. i.

z Vnicuiq3. inimicitijs. vr̄ q' iudex eq̄ possit recusari ,ppē n̄ capitales sic̄ ,ppter capitales inimicitias: vt. iij q. vij. iudicet: ex̄ de ap. ad hoc. vn̄ p3 q' ,p minori cā recusat' iudex q̄3 testis: vt dixi. iij. q. v. accusatores. s3 iō qa facili⁹ hn̄t mille iudices q̄3 vn⁹ testis: ex̄ d ap. postremo.

a Quisqs. occltat. sic. s. cū iducit' i teste. al. bn̄ pōt: ⁊ ēt d3 qn̄q3 qs occultare veritatē: vt. xxij. q ij. primū. v. septimū. ⁊. c. ne qs. ⁊. xliij. di. i mādat ⁊ cū a christo q̄ret' qd ē vitas: nō respondit.

b Occultat. ff. de fal. siqs obrepserit.

b Occultat. j. xxij. q. ij. nequis arbitretur.

c Prodesse. aliqs g cogit' alij ,pdeē cū sibi nō obest. ff. de aq̄ plu. ar. l. ij. §. itē varus.

d Nemo. ligua. mētiēdo de aliquo ,ppē qd ipe pdit vitam talis eni dr homicida j. de pe. di. i. piculose.

manu pastoris ē: ligari timeat ul' iniuste: nec pastoris sui iudicium temere rephendat: ne ⁊ si iniuste ligatus ē ex ipa tumide rephēsionis supbia culpa q̄ n̄ erat fiat. Li quādo nullū subē crimē: ⁊ tn̄ uel odio iudicis ul' factōe inimicoꝝ opositā sibi sniam dānatōnis in se excipit. Unde gregorius ait.

Quot modis humanum iudiciū peruertitur.

Quattuor⁹ mōis hūanū iudicium puertit': timore dū metu ptātis alicui⁹ ueritate3 loq ptimescim⁹: cupiditate dū pmio alicui⁹ animū corrūpim⁹: odio dū cōtra quēlibet aduersariu3 molimur: amore dū amico ul' ,ppiquo ɔtēdimus pstare auxiliū. Qua3 uero graue sit ul' odio uel amicitia uel metu ul' munere uel quolibet mō iudiciū puertere: Augustin⁹ testatur dicens. **De his qui aliquo modo iudicium peruertunt.**

Quicūq3 aut ɔsāguinitate aut amicitia seu hostili odio ul' inimicicijs i iudicādo ducit': puertit iudiciū christi q ē iusticia: ⁊ fructū illi⁹ uertit i dānatōis amaritudinē. Itē ad casulanū. **De his qui metu ptātis ueritatem occultant**

Quisqs metu cuiuslib3 ptātis ueritatē occultat: ira3 dei sup se ,puocat: q2 magis timet hoiem q̄3 deū. ⁊ p⁹ pauca: utq3 re⁹ est: ⁊ q ueritatē occultat⁹: ⁊ q mēdaciū dic q2 ⁊ ille ,pdeē n̄ uult ⁊ iste nocē desiderat. Itē i codē. **De eodez**

Nemo⁹ pitoꝝ aut prudētiū putet: q' min⁹ sit piculū i uerbis lingua mētiēdo: q̄3 māib⁹ sāguinē fūdēdo. meli⁹ ē aūt ,p ueritate pati suppliciū: q̄3 ,p adulatōe bn̄ficiū. Itē pelagi⁹ benigno arepo.

Vnicuiq3 ,puidēdū est: ne aliquē iniuste psequēt' iudicet ul' puniat: ne iesū psequēt'. Hic quoq3 q ueritatē ,p pecūia negat l' falsū testimoniū ɔtra aliquē dic: deu3 negare uel uendē ,pbat'. Unde beda sup marcum. **Qui falsu3 testimoniū dicūt: ⁊ ueritatē pecūia negāt sceleris iude pticipes fiunt**

Abijt⁹ iudas ad sūmos sacerdotes: ⁊ ɔstituerūt ei pecūiā se daturos. mlti hodie scel⁹ iude q deū ac magr̄m dn̄mq3 suū pecunia uēdidit: uelut imāe ⁊ nefariū exhorrēt: nec tn̄ cauēt. nā cum ,p munerib⁹ falsū ɔtra aliquē testimoniū dicūt: pfecto q2 ueritatē ,p pecunia negāt: deū pecūia uēdunt. ipe. n. dixit: Ego sū ueritas. Cū societatē fraternitatis aliq̄ discordie peste ɔmaculāt: deū ,pdūt: q2 de⁹ charitas ē. q ergo charitatis ⁊ ueritatis iussa ipernūt: deu3 utiq3 q charitas ē ⁊ ueritas ,pdūt: maxie cū n̄ ifirmitate ul' ignorantia peccāt: s3 i silitudinē iude opportunitatē q̄rūt: q̄lit' arbitris' absētibus mēdacio ueritatē ⁊ uirtutē crimie mutēt. Itē hiero. **Christū negat: q puersis se socium facit.**

Estimāt qdā i eo tm̄ deu3 negari: si i psecutiōe qs a gētib⁹ ɔphēsus se ɔfiteri renuēit eē christianū. ecce apl's oib⁹ q̄ puersa sūt factis deū asſit negari. christ⁹ sapientia ē iusticia ueritas scitas fortitudo. negat' p isipiētiā sapiētia: p iiqtatē iusticia: p mēdaciū ueritas p turpitudinē sāctitas: p ibecillitatem ai fortitudo. quotiēscūq3 uincimur a uicijs atq3 peccatis: totiens deū negam⁹. ⁊ ecōtrario quotiēs bn̄ qd agim⁹ deū ɔfiteur: nec arbitrādū ē i die iudicij illos tm̄ a dei filio denegādos: q i martyrio christū negauerūt: sed ⁊ illos oēs quoꝝ ope ul' smone ul' cogitatiōe christ⁹ negat' negat: ul' ɔfessus cōfitet': de hac puto ɔfessione q̄ discipulis pcepit dicens: eritis mihi testes i hierl'm ⁊ i oi iudea ⁊ samāia ⁊ usq3 ad ultimū ēre. Itē aug.

Qui christianū se negat: christu3 negare conuincitur.

Non⁹ solū abnegat christū: qui dic eū n̄ eē christū: s3 ille ēt q cū sit negat se eē christianu3. dn̄s eni n̄ ait petro discipulū meū te eē negabis. negauit ergo christū: cū se negauit eē ei⁹ discipulū. qd aūt aliō isto mō q̄3 se negauit esse christianū. Idē timēdo mortē carnis tue mortē dab aie tue. q̄ta. n. uita ē ɔfiteri christū: tāta mors ē negare christū. an apl's petr⁹ sic eu3 qdā fauore puerso excusare nitūt' christū n̄ negauit: q2 interrogat⁹ ab ācilla hoie3 se nescire rn̄dit. Itē io. chrysostomus.

Ueritate3 ,pdit n̄ solū q ,p ueritate mendaciū loqt': s3 etia3 qui ueritatem non libere predicat.

t militudinem.

b Infirmitate corpis. nā infirm⁹ nescit qd faciat. xvij q. ij. c. gōsald⁹.

i Arbitris. i. bonis viris. sic iudas captauit absētiā aploꝝ

k Estimāt qdā nō q' ipo facto negam⁹ christū ⁊ vt h ipo facto mētimur. xxij q. v. caueat. ipo facto appellamus: ex̄ de ap dilecti. ipso facto habem⁹ ratū. ff. de iussi. tes. si ,ppōas. § i. ff. rē ra. ha. l. v. ipo facto eligimus: ex̄ de his. q̄ fi. a ma. p. c. ex ore.

l Negat. qui dā hn̄t negat⁹ negat.

m Non so. lū. n̄ ait ar. hic ⁊ ex precedēti. c. q' qui vnū dicit: ⁊ oē id qd seqt'. ex illo: vt j. di. vi ij. quo iure ex̄ de dolo ⁊ ɔtu. cū dilecti. i fi. ex̄ de of. dele. cum sup. ff. qd me. ca. l. i.

n Negāe christū. s3 qd si aliqs coactus negat christū ore sed corde non negat: n̄ videt' peccare. nā ex corde ,pcedūt vicia. xv. q. vi. c. i. ⁊ de⁹ cor interrogat. xiiij. q. v. sigd. tamē dico q' mortaliter peccat: qa nulla ɔditōe debet ad hoc adduci. xxij. q. ij. pmū. Nā si vult negare christū ,ppē istud ,ppē qd negat. s. vitā. x v. q. i. merito.

o n Olite timere. nō remouet naturalē timorē mox̄. naturale. n. ē quēlibet timē ⁊ horrē morte: vñ ihesus eā timuit: sic̄ legit̄: cepit ihesus pauē ⁊ tedē. ⁊ alibi: pr̄ si possibile est trāseat a me calix iste. ſz dic̄ ne i trīm timeam⁹ eā: vt p ei⁹ timorē aligd ℨ insticiaz agamus. vel qō nobis p scripturā vel magros vel p reuelatōem diuinā reuelatuz ē sustineamus. vñ sequit quasi exponēdo ne forte ⁊c̄.

p Proditor. pditor ē q logtur mēdaciū l' ñ libē pnūciat veritatē: vt hic q sibi crimen cognitū malicio se publicat. ij. q. i. si peccauerit. q aliū circūuenit ⁊ eū i piculū trahit. xxiij. q. iij. trāsferūt. q res l' munitōes bostib⁹ tradūt. xxij. q. v. de forma. q secreta sibi cōmissa reuelat: de pe. di. vi. sacerdos.

q Als plane. iuriā pōt ꝯagē ℨ excōicatoz actō ne iuriaꝝ. qō vez ē: cū dolo excōicauit alsnon. ff. vi bona. rap. l. ij. §. si publican⁹. Ian. immo sēp pōt cū ꝓuenire ad it ē nisi iuēx. p babilr errauerit. ⁊ ēt agē vt als puniat: ex de sē. ex. sacrosanct. ij. q. i. nēo. Et si temerarie excōicat punit. ō e. temerarium

r Immeritā i. sine cā. nam sin culpa sepe aligs pūit tpaliter. xlv. di. ſz illud.

s Pax. i. spiritus sanctus.

t Petra. id ē christus.

u Colūba. i. ecclesia.

x Volās. supple. reuertitur qñqz.

y p Nerūqz vt ipe repetit hic temorem illoz ca. ō e. ipe. ⁊. c. indicāe. ⁊. c. tūc va

z Per prophetam dicitur. ezechielem.

a Iniustū. nō valeat ar. q' sntia p metū lata nulla ē ipo iure: vt ff. ⁊. xxxi. q. ij. lotharius. xxv. q. i. oē. ſz dic q' tenet nisi eligat p exceptio nem

b Parum esse. i. nō sufficit ei q' ipe nō sit inimicus vel nō generet alijs inimicitias: nisi studeat in alijs eas extinguere.

c q Eli iustus ē. premiū. in b q' pati enter sustinet.

d Egritatez. ab b loco oñdit: quid iuris sit ō sententia precepti. ⁊ di eas q' sēp parēdū ē in dicī i rebus licitis: dū tñ illa spectēt ad officium eius pcipe: vt. vij. q. i. qz. ⁊. ff. de re. in. factum. si dubiū est: an sit licitū parēdū est ei xxiij. q. i. qd culpatur.

e Iggs. epōs pro hereticis mortuis qō nō licet spāli ofone vt. xiij. q. ij. ñ estimem⁹ sed p vinis hereticis ⁊ alijs malis ⁊ spāli oratione licitū ē orare: vt xiij. q. ij. p obeūtibus sed generali ofone p oīb⁹ defunct̄ licitū est orare: vt de pe. disti. v. falsas. xxiij. q. iij. corripiantur.

f n On sēp. pcepto nō solū iusto: sed etiā honesto: vl' ēt si a iudice pcipit aligd qō sit honestum vl' i modū: vt. ff. ō recepti cum dies. §. compromisso. ⁊. ij. q. ij. pceptū ⁊. ff. de iudi. si longius ⁊. iij. q. ix. hortamur.

g l Jdōs. ff. de reg. iur. ad ea que.

b Hoc ipm. de vxoribus. xxxiij. q. v. manifestū. ō vbi dr̄ q' licet vir pcipiat vxori q' nō fuer votū: licet ipe peccet: ipsa tamen tenet uxei obedire. sed dic q' ſz vir precipiendo peccat non tamen precipit id qō est peccatū: qz preceptū dñi ē: vt in tali casu obediat viro: vt. xxxiij. q. v. nolnit. Jtem adhuc obijcit q' fuus quo ad quid a perinrio excusat. ppt māda tum dñi. xxxj. q. v. qui cōpulsus. ⁊. c. sīgs coactus. tñ excusat a pena. p pte: sed nō a peccato. ō. di. iiij. oēniqz.

Nolite timere eos q occidūt corpus: ne forte. ppt̄ timorē mortis nō libē dicatis qō audistis: nec fiducial' r pdicetis oīb⁹ qō i aure loli audistis. Sicut ei ꝛ ex his uerbis oñdit: ñ solū ille. pditor ē ucitatis q trāsgrediēs ueritatē palā. p veritate mēdaciū logt̄: ſz ēt ille qui ñ libē ueritatē. pnūciat: quaz libē. p nūciare oz: aut ñ libē ueritatē ōfēdit: quā libē ōfēdē ꝓuenit: pditor ē ueritatis. Nā sic̄ sacerdos debitor ē: ut ueritatē quā audiuit a ōo libē pdicet: sic laic⁹ debitor ē: ut veritatē quā audiuit a sacerdotib⁹. p batā qdē i scripturis ōfēdat fidualit̄: qō si ñ fecēit. pdit veritatem corde. n. credit ad iusticiā: ore aūt ꝓfessio fit ad salutē. Nec sntia potius iudicē ledit: q̄ eū i quez temē ferē. Unde augu. ait. Jniuste aliquē anathēatizās sibi non alijs nocet. Dixeri: q' si qs̄ fideliū fuerit anathēatizat⁹ iuste: potius ei obest q facē q̄ q hāc patit iuriā. sps n. sēs habitat i scis p quez qs̄ ligat aut soluit. imeritā nlli igēit penā p eū qppe diffūdit charitas i cordib⁹ nr̄is: q̄ ñ agit pperā: pax' eccl'e dimittit peccata: ⁊ ab ecclie pace alien⁹ tz peccata ñ ſz arbitriū hōinū ſz ſz arbitriuz dei petra' tz: petra dimittit: colūba tz: colūba⁹ dimittit. Tē salomō sic̄ auis i icertū uolās x: ⁊ passer quolibz uadēs sic maledictū frustra. platū uenit sup eū: q misit illō. Tē gre. i homel'. xxvi. Cui' ulta ñ officio ꝓgruit: alios ligat⁹ absoluit.

Lexq' ꝓtigit ut iudicis locū teneat: cui⁹ ad locū uita minime ꝓcordat. ac sepe agit̄: ut ul' dānet imeritos l' alios ipe ligat⁹ soluat. sepe i soluēdis ac ligādis sbditis siue nolūtatis mot⁹ ñ aūt cārū mēita seqt̄: uñ fit ut ipe ligādi aut soluēdi ptāte se puet. ⁊ ifra: sepe fit: ut erga quēlibz. pximū odio ul' gra moueat pastor. iudicāe autē digne de sbditis ⁊c̄. uñ recte p' p phetā dr̄: mortificabāt alias q̄ nō morīūt̄: ⁊ uiuificabāt alias q̄ ñ uiuūt. ñ morīētē qppe mortificat: q iustū dānat: ⁊ ñ uictuz uiuificare nitit̄: q reū a supplicio soluē conatur. cāe ergo pēsāde st̄: ⁊ tūc ligandi ac soluēdi ptās exercēda: uñ uidēdū ē: q clīpa p̄cessit: ⁊ q̄ sit pñia secuta p⁹ culpā: ut quos oipotēs de⁹ p ꝓpūctōis gram uisitat: illos pastoris sntia absoluat. tūc. n. uera ē absolutio ⁊c̄. ⁊ ifra: ex q̄ cōsideratōe ituēdū ē: q' illos nos debem⁹ p pastoralē auctē soluē suos auctorē nr̄z cognoscim⁹ p suscitātē graz uiuificare. ⁊ ifra: ueniat ita q̄ foras mortu⁹. i. culpā ꝓficeat peccator. neniētē uō foras soluāt discipli: q' pastores ecclie ei ōbēt penā amouē quā meruit: q ñ erubuit ꝓfiteri qō fec̄. Nec ō solutionis ordie breuit̄ dixim⁹: ut sb magno moderamie pastores ecclie l' soluē ōbeāt l' ligare. Tē calixt⁹ pa. Uirib⁹ caret sntia iuste plata

Iniustū iudiciū ⁊ diffinitio i iusta regio metu ⁊ iussu aut cuiuscūq̄ epi aut potētis a iudici b⁹ ordiata l' acta ñ ualeat. hōi religioso pax⁹ec̄ oz iimicitias aliorū ñ exercē aut augē male loq̄ndo ni si ēt eas extiguē factis bñ loq̄ndo studuerit. melior ē i mal' fcis hūilis ꝓfessio: q̄ i bōis supba gliatio Tē aug. supra psalmū. c. ij.

Premiū merek q iuste maledicit

Qui iust⁹ ē: ⁊ iuste maledr̄: p miū illi reddit̄. Hec ⁊si ut dictū ē: ñ teneat ligat⁹ apō deū: sntie tñ parē oz: ne ex superbia liget q p⁹ ex puritate ꝓscie absolut⁹ tenebat

Jtē ē qñ ꝓtra eqtatē⁹ sntia fert ueluti qñ sbditi ñ pñt cogi ad malū: sciētes obediētiā ñ cē fuādā p latis i reb⁹ illicitis Unde euticia n⁹ papa ait. Nō ē obediēdū epo q p hereticis missam canē iubet.

Jqs' epūs aut abbas pbr̄o aut monacho tuo iusserit missas p hēticis cātare ñ: ſz ñ eiz expedit obedire eis. Tē aug⁹. Nō expedit pceptis obedire multotiēs.

Non sēp malū ē nō obedire pcepto. cū dñs iubet ea q̄ st̄ cōtraria deo: tūc ei obediēdū nō est. Tē hiero. i epla ad ephesios.

Jdōs ea iubz q̄ ñ De eode. st̄ aduersa scis scripturis: sbijciat dño su⁹. si uō ꝓtraria pcipit: magis obediat spūi q̄ cōpōis dño ⁊ ifra: si bonū ē qō pcipit ipator: iubētis exeq̄re uolūtatē. si malū: respōde: oz deo magis obedire q̄ hōinib⁹. Hoc ipz ⁊ ō fuit apō dños ⁊ de uxorib⁹ apō uiros ⁊ de

filiis apostolo precepta: quod illis tamen obediant dominis et viris parentibusque esse subiecti quae contra dei mandata non sunt. Item am bro. Non sunt audiendi qui contra deum aliquid iubent.

Iulianus imperator quamuis esset apostata: habuit tamen sub se christianos milites: quibus cum dicebat: producite aciem cum defensione reipublice obediebant ei: cum autem diceret eis: producite arma in christianos: tunc cognoscebant imperatorem celi. Item fabianus papa. Non iubet aliquid iniustum: qui deum timere probatur.

Qui omnipotentem deum metuit: nec contra euangelium nec contra apostolos nec contra prophetas uel sanctorum patrum instituta agere aliquid ullo modo consentit. Item nico. pa. lothario regi. Et qui peccat: et qui peccanti consentit: uterque reus est.

Tua corporis tui cedens motibus consensisti: et relaxatis uoluptatum habenis temetipsum in lacum miserie et in lutum fecis, prohibitum deiecisti: ut qui positus fueras in gubernatione populorum: effectus sis ruina multorum. probat hoc teugaldi et guntarii duorum episcoporum legitimus casus: qui pro eo quod te minime competenter erudierunt: immo quia prauaricatorum tuam tegere argumentis suis et sub quadam iusticie specie fucatis quibusdam exquisitis adinuentionibus equitatem obruere studuerunt: nostra sunt apostolica depositi auctoritate: et ab omni episcopatus regimine regulariter sequestrati. Item aug. De eodem

Qui resistit potestati: dei ordinationi resistit. sed quid si illud iubeat quod non debeas facere? hic sane contemne potestatem. ipso humanarum legum gradus aduerte. si aliquid iusserit curator: faciendum est. tamen si contra proconsul iubeat non utique contemnis potestatem: sed eligis maiori seruire. nec hic debet minor irasci: si maior prelatus est. rursus si ipse consul aliquid iubeat: et aliud iubeat imperator: si aliud iubeat imperator et aliud deus quid iudicas? maior potestas dei: da ueniam o imperator. tu carcerem: ille gehennam minatur. hic iam tibi assumenda est fides tua tanquam scutum: in quo possis omnia ignea iacula inimici extinguere.

Idem donatistis. De eodem

Imperatores si in errore essent quod absit: et pro errore suo contra ueritatem leges darent: per quas iusti comprobarentur et coronarentur: non tamen faciendum esset quod illi iuberent: quia deus prohibet: sicut iusserat nabuchodonosor: ut aurea statua adoraretur. quod qui facere noluerunt: deo talia prohibenti placuerunt. quando autem imperatores ueritatem tenent: pro ipsa contra errorem iubent. quod quisquis contempserit: ipse sibi iudicium acquirit. nam et homines penas luit et apud deum frontem non habebit: quia hoc facere noluit: quod ei pro corde regis ipsa ueritas iussit. sicut ipse nabuchodonosor post miracula salutis trium puerorum commotus atque mutatus pro ueritate contra errorem edictum proposuit ut quicunque blasphemaret deum sidrac misaac et abdenago in interitum irent et domus eorum in dispersionem. non uultis quod aliquid tale iubeant contra uos imperatores christiani: cum sciant a uobis in illis quos rebaptizatis christum exsufflari. Item in psalmis iulianus extitit infidelis imperator: nonne extitit apostata iniquus idolatra? milites christiani seruierunt imperatori infideli: ubi ueniebant ad causam christi: non agnoscebant nisi illum qui in celo erat. quando uolebat ut idola colerent ut thurificarent preponebant illi deum. quando autem dicebat: producite aciem ite contra illam gentem: statim obtemperabant: et distinguebant dominum eternum a domino temporali. Item greg. Per obedientiam bonum deserere: malum nunquam facere licet.

Sciendum ergo nimis: si peccator homo obedientie in penitentis uite breuitate se subiicit: quam hanc mediator dei et hominum tenuit et tenendam precepit: et cum obedientes remuneraret non reliquit. sciendum tamen est: nunquam per obedientiam malum fieri: aliquando autem per obedientiam bonum quod agitur intermitti. neque enim in paradiso arbor mala extitit: quam deus homini ne contingeret interdixit. sed ut melius per obedientie meritum homo bene conditus cresceret: dignum fuerat: ut etiam a bono prohiberetur. quatenus tanto uerius hoc quod ageret uirtus esset: quanto et a bono cessans auctori suo se subditum et humilem exhiberet. Item isidorus.

Apud deum maledicitur qui peccantibus consentit.

Qui consentit peccantibus: et defendit alium delinquentem maledictus erit apud deum et homines: et corripietur increpatione seuerissima. hic etiam quidam sanctissimus pater ait: siquis peccantes defendit acrius quam ille qui peccauit coercetur. hic et alius pater ait: siquis alterius errori consentit: sciat se cum illo simili modo et culpabilem iudicandum. Item isidorus.

Non est obediendum quod contra deum precipitur

Si is qui preest fecerit: aut cuiquam quod a domino prohibitum est: facere iusserit: uel quod preceptum est preterierit aut preterire mandauerit: sacri pauli apostoli sententia ingerenda est dicentis: etiam si nos aut angelus de celo euangelizauerit uobis preter quod uobis euangelizamus anathema sit. Idem: siquis prohibet uobis quod a domino preceptum est: uel rursus imperat fieri quod dominus prohibet: execrabilis sit omnibus qui diligunt deum. Idem: is qui preest

---

a Iulianus. obediebant. j. xv. q. vi. nos sanctorum. et c. iuratos contra. ibi enim dicitur quod si dominus est uiolatus excommunicatus uel hereticus: statim uasallus eius absolutus est a sacramento. R. intelligitur ad hunc tolerabatur ab ecclesia: ne suscitaret scandalum aduersus christianos: hoc autem uerum est: quia excommunicatio non tollit obligationem que est uasallus obligatus domino: sed tantum effectum obligationis. uel domino absoluto statim tenetur ei obedire.

a Qui omnipotentem.

b Tua corporis. probat argumentum quod sententia lata contra unum prudicat aliis: sic. iij. q. vi. hoc quippe. lxxxi. di. tantis extra de sen. et re iudi. cum super. ubi alter appellans cogitur probare causam appellationis.

c Qui resistit potestati. hec regula ubi quandoque fallit. nam potius tenemur obedire episcopo quam metropolitano: ut. ix. q. iij. per totum. Item et monachus potius obedit abbati quam episcopo: ut. xviij. di. c. i. et. ij. et potius statur excommunicationi prelati quam absolutioni episcopi: extra de offi. or. cum ab ecclesiarum. nisi intelligas in eo casu loquitur quando minor habet iurisdictionem a maiore: fm quod loquitur lex. ff. de iudi. iudicium. uel loquitur in eo casu: cum appellatur ad maiorem: tunc potius maiori quam minori parendum est. Item adhuc obiicitur de episcopo qui potius obedit regi quam suo metropolitano. xviij. di. siquis episcopus sed ibi loquitur cum preuenit mandatum regis. Item obiicitur de uxore que potius obedit uiro quam deo: ut. xxxiij. q. v. manifestum. sed solutum est. s. e. si dominus.

d Proconsul. ff. di. v. iij. quod mores. et loquitur hic in eo casu quando in eadem ciuitate sunt plures iudices: quorum unus maior est alio: ubi maior iudex potest punire minorem: ut. C. de of. rec. puin. potioris. b.

e Imperatores. exsufflari sicut enim sacerdotes exsufflant

i baptismo diabolum: sic facerdotes heretici christum: ut. xxi. ij. q. iiij. quod.

a Quid er go. breuitate. breue. n. est tempus uite huius. xxiij. q. iiij. ipsa pietas et de pe. di. v. consideret.

b Intermitti non prohibendum omnino bonum: ut hic. et. xi. di. denique. et ff. de re mili. l. iiij. §. in bello et. xvi. q. i. monachi. Item propter obedientiam bonum est pati et quod iniustum est: si. c. di. 3 more et licet iste iniuste facit precipiendo iste tamen iuste facit parendo. xxiij. q. i. quid culpatur. in fi. adimplere tenemur preceptum licet sit intolerabile. xix. di. in memoriam Sed quid si episcopus precipiat alicui ut eat roma: et ille se excusat: ideo quod alii ueniunt meliores: hec excusatio non ualet: quia ille gatiendus est: ordo non est fundus ut. ff. de le. sane dum. §. plt. et est hic ar. quod si clericus uoluerit iter peregrinationis: quod non potest ire inuito episcopo. co. di. v. non oportet.

a Qui consentit. per cooperationem et auctoritatem: ut. ij. q. i. notandum in fine.

b Clericus. s. xxiij. q. iij. q. alior. s. lxxxvi di. tanta.

c Si is qui. est si nos ergo aliquis sequitur ipsum uel sibi parem excommunicare potest: ut hic. et. ij. q. i. non licet. et. xxi. dist. nunc autem. sed 3

par in parē nō hz iperiū:vt.xxi.di.inferioz,eī de transla.inter cor pozalia.nec aligs i scipm hz ipiuz:vt.ff.de arbi.l.plt. sed dic p hec vba ñ anathematizat:sz tm dixit eū ee anathematizatū.i.sepatum ab eis:vt ci ñ eet credēdū.vel oñdit p hō qd fieri debeat:z ē silr q nō semper est credēdum sancto viro.l.di.siquis preposterum.

d Helm ergo.cogi ñ pñt. qd si ep̄s dicat excōmunico te z absoluto te: an potꝰ sit excōicatꝰ q̄z absolutꝰ,due hō snie vident.sic plura sunt p̄cepta iudicū:vt ex hō do.z ptu. cum dilecti.b. sic plures sunt stipulationes cū p mutat hō z illō ff.de v. ob. scire debemus.z l.qō dicit. dic q nulla ē excō municatō propter sui ꝛrietatem:si diuerse aūt snie ex int allo pferunt valet vtraq;. Hez qd dices si dicas excōico te.vel absoluo:dic q si añ fuit excōicatꝰ: mō ē absolutꝰ.io. ego dico q talr pla tus p̄siit fatꝰ z p eodē babetur ac si ñ tulisset sniaz: vt ex de suc.ab inte. cū dilectus.b. Hee pone: mādatu ē duobꝰ vt excōicēt aliquē:z vnus dixit excōico te si ille nō excōicat te! dic q si hoc illa vba p ferūt nō est excōicatꝰ ꝛrtū credo. Hte qd si ideterminate dico :excōico alterum illoz:nūqd ambo sūt vitādi:videt q sic: qz i genē pōt fieri excōicatio:ex de of.oz.si sacerdos.

e Excellentissimꝰ.q cōicat.nō itelligas q hec excōicatō transit in tertiā psonā:qz ipa cū suis cōicatoribꝰ oibus fuit excōicata. vñ illi cōicātes itelligūt notati excōicati:vt ex de sē.ex.q i dubijs

f Absolutāt.i.absoluti iudicēt:sic.xxiij.q.i.audiuimus.

g Vel nō ex volūtate.sic.ff.quod me.ca.si mulier.

h q Elonia.qdā sic ponūt casū.aliqs ppter enorme crimē fuit excōicatꝰ:z ppt enormitatē crimis ,phibebat ipe gregorij q n ee filius nec vxor nec aliqs de familia ei cōicaret.z hō licate potuit fieri:vt dicūt p id qō ē.xxiij.q.iij.si hēs.sed cū grego videret eos ptenere talē excōicatōem:tēpau t sniam circa familiā.z fm hō expone pire,ppt ptēptū qz nō petebant absolutionem.

i Ignorantia.facti crassa z supina.

k Simplicitate.iuris.

l Necessitate.q vitari poterat vl ēt leuitabili.sz certe Inno. pōit si ꝓter uolūtatez ul pt quod in sā ctis scripturis euidēter ꝓcipitur ul dicit aliqd uel ipat:tāq falsus testis dei aut sacrileg hēat. Cū ergo sbditi excōicāt iō:qz ad malū cogi ñ pñt:tūc sñie ñ ē obedien dū qz iuxta illud gelasij:nec apō deū nec apō eccl'az eiꝰ quēq; ḡuat iniq sñia. Qz autē supza cōicātes excōicatis de eccl'ia abijci iubēt: nec de quolibz mō cōicātibꝰ itelligēdū ē

m Ade nicolaꝰ papa scribit ignaro remorū archiepiscopo

De his q cū excōicatis cōicant.

Excellētissimꝰ rex carolꝰ apl'ae tū nrm ꝓsuluit:qd agēduz sit de his:q cōicāt cū his:q cū engeltruda sepe dānata cōicāt femina qm eā cū cōicatoribꝰ suis z fautoribꝰ pari uiculo anathēatis ꝓstat ee astrictā.q̄propt nūc beatitudini tue iūgim :ut sup hoc nra auctoritate fretꝰ curā de his sumē studeas.z qz docta diuinitꝰ sācti tas tua ualde nouit aliud ee ex necessitate aliud ex ignorantia atq; aliud qō de studio delingt:istud q; posteriꝰ duobꝰ pozib strictius ee puniēdū:icirco solert inigilet z cauta districtōe singlorum modos diiudicet:q̄tenꝰ q ex necessitate aut ignorātia oliquunt: aucte nra p te absoluant si tm ipa eoz ignorātia'ul necessitas uera z ñ sīlata l ñ ex uolūtate ,pcesserit:qz ut bñ nosti:sē plericq;:q pñt qdē:sed nolūt recta noscē. uñ psalmista de huiusmōi noluert qdē itelligē ut bñ agēnt. Illos āt q studio suo obligāt:z ptēptu ie dicta nra ponūt:ñ nisi digna satisfactiōe p neniente uolumꝰ a te ,prius absolui. Hez gregorius.vij.

De his q sine culpa cū excōmunicatis cōmunicant.

Quoniāꝰ mltos peccatis nris exigētibꝰ ,p cā excōicationis pire quotidie cernimꝰ:parti ignorātia parti nimia simplicitate pātim tioze: parti ēt ex necessitate deuicti mificordia anathēatis sētētiā adm tps:,put possuꝰ tēpamn apl'ica itaq; aucte ab anathēatis uiculo hos sbtrahimꝰ:uidelz uxores filios suos ācillas seu mancipia necnō rusticos z fuiētes necñ z ōes alios:q nō adeo curiales sūt ut eoz ꝓsilio scelera ppetrent:et eos q ignorāt excōicatis cōicāt:si ue illos q cōicāt cū illis:q excōicatis cōicāt . qcūq; aūt oratoꝛ siue pegrinus aut uiatoz i trā excōicatoz deuenerit:z ibi ñ possit emē ul nō hēat unde emat:ab excōicatis accipiēdi līaz damꝰ. Et sigl excōicatis isustētatiōez nō supbie sz hūanitatis cā vare aliqd uoluerit nō ,phibemꝰ. Hē bonifaciꝰ. martyr zacharie pape.

De bōifacio qui excōicatis a pseudo epīs se nō cōicaturū iurauit.

Hte cessoꝛ predecessoriſ nri uenerāde mēoꝛie gregoriꝰ dū me idignū ordiauit:z ad p̄dicandū uerbū dei germaicis gētibꝰ misit:sacro me astrinxit:ut canōicis z iustis epīs z psbris i uerbo z facto z i ꝓsensu astipulatoꝛb z adiutoꝛ fierez,hoc aūt cū diuina gra implē studui.falsos aūt sacerdotes hypocritas z seductoꝛes pplos ul coꝛrigerez ad uiam salutis uel

hāc questionem z eā nō soluit.s.vtz p enormi delicto tota familia sit vitanda:ex de sen.ex.iter.i fi.z pterea hō statutū nō eet generale:sed tantuz i vno casu. Alij sic ponūt casū:apls ait:sig fratres notant cuz his nec cibum sumere lz:z illa snia ad oēs fideles extēdebat:vt.ō.e.ad mensā.vñ vsq; ad tpus gregoz j tenebat q familia excōicatoz vitabat salti i sacris. hūc nimium rigoꝛē tēpat hō .nec eni q ad eccl'am trinphātē ligate erāt tales plone:nec eni credendū ē fm apl'm voluisse vxoꝛē sepādā a viro: z fm hō expone pire.i. puniri ab eccl'a i sacris

m Ad tps.s.futuruz terti casus melioꝛ videt: añ tpus gregorij oēs q i hoc.c.cōtinent ipo iure erāt exēpti ab excōicatione :lz cōicarēt excōicat.sz gdā simplices credebant se excōicatos si cōicarēt dominis suis vel vxores marit.nec tm petebant absolutōez:z sic peccabant moraliter,ppt ꝓsciētiaz lesā:qz oē qō fit ꝛ ꝓsciaz edificat adgebē nā.xxviij.q.i. §.ex his z melioꝛ ex de simo.c. p tuas. dat q hō greg.ꝓstitutōem q tales ñ sunt excōicati bñdi:z expone pire ,ppt ꝓsciētiam ignorātia facti.i. ignorauerunt eos fuisse excōicatos:z cū eis ignoranter cōicauerūt z credebāt se teneri nec petebant absolutionem.

n Tēpamꝰ.i. tēpata ee oñdimꝰ. Est ergo hō vez q nūq; familia excōicāda ē ,ppt delictū dñi:nisi forte vt dixi,p pter enormitatez scelerisꝰ:vt.xxiij.q.iij.si babes.vbi dicit aug. nisi grauissime ꝓmoneret: nūq; excōicarē filium ,p delicto pris.sz nōne tota familia bonifacij fuit,p eo excōicata:qa oblationes familie sue nō recipiebāt:vt.xvij. q.iij.miroꝛ:sed dic q tm i ruboꝛē dñi ñ recipiebant oblatōes familie.sicut ñ recipiūt oblatōes raptoꝛ z discordātiū z ipenitētiū:lz nō sint excōicati:vt.xc.di.oblatōes.

o Anathemat.ipropꝛie ponit.i.simplicis excōicationis.

p Uxores.sz nūqd vir excōicatꝰ pōt petē debitū ab vxoꝛe:dic.b.q ñ: qa ipe tenet reddē qō ꝓcedo.sz si petat vir mulierez i iudicio z ipa objcit ei excōicatōem:iudex tenet ex suo officio restituē ei mulierē cum i hoc casu possit ei cōicare.vñ credo q tenet ei debitū reddē.hoc tñ scias q si filiꝰ est excōicatꝰ vl huꝰ ñ oz pr vl oñs cōicare ei:vt.xxvij.q.i.de filia.si filiꝰ sit in ptāte pris tenet filiꝰ cohabitare ei.sz si ē emancipatꝰ:tūc tenet vitare prez.huic tñ ob.xxij.q.vlt.de forma.vbi eadē fide ē supioꝛ inferioꝛi astrictꝰ qua ecō trario.Et a tñ q hō dicūt nō tenēt i clericis:qz semp debēt vitare suū epm excōicatū:vt.xciij.di.mirat.qz nō sūt ita astricti epō vinculo nature.

q Sceleraa.i.si tales sūt qui non seruiunt ei in crimine in quo nec filiꝰ nec vxoꝛ excusat:vt ex de sen.ex.inter.

r Siue peregrinus.ex.e.si vere.

s Dare.dūmō ñ sit ecclasticū stipēdiū:vt ex de cle.ex.mi.postulasti.z est si.xlij.di.gelasius.qz elemosyna nulli ē denegāda.l.xxxvi.di.pasce.

a Anteceſſor. ſacſo. ſacr̄m forte iō requiſiuit ab eo: q2 habuit eū ſuſpectū vel ad cautelam.
b Aſtipulator. i. confirmator.
c Sed ⁊ ſpūalit̃. ar. ꝙ ſuffic̃ ꝙ qs nō fac̄ ꝯ mēt̄ reſcripti: lʒ faciat ꝯ verba ſic. xxij. q. ij. ne qs. ⁊. q. v. hūane. ff. de in ius vo. q̄uis. h̄ eni vbotenus excessit fines mandati. ⁊ hēm⁹ h̄ ꝙ iuramētū ꝑ pte valet. xxi. q. iiij. inf ſic donatio. xij. q. ij. ſi quos.
d Quod. ſupple ſeri pſiſti nobis.
e Perfectos. h̄ hēs ꝙ pfectū āpli⁹ pōt pfi ci. vñ lʒ mr̄imoniuʒ di caſ pfici p carniſ copu lā: ñ iō pa⁹ fuit ipfectū. Et ex h̄ ē ar. ꝙ excōica tus āpli⁹ pōt excōicari
f Aīa tua. ſuffic̄ ergo mētalit̃ aliqd ipleri ēt ſi nō corporalr̄ adim pleſ: vt. xxiij. q. iiij. re cedite. Itē ar. ꝙ i obli gatōib⁹ bonefidei pl⁹ ē itelligēdū q̄ʒ vbis ex pmaſ. xxiij. q. v. ſi ñ lʒ xxxij. q. iiij. meretrices ſiē ar. ꝙ ſi iuraui āmō ñ accedē ad ꝯcubinaʒ meā q2 p h̄ ñ excludiſ mihi licit⁹ mr̄imōialis coit⁹: ar. xxxi. q. i. illud nā ſi liberta iurauit nō nubē ō illicitiſ nuptijs i telligiſ. ff. de iurepa. adigere. §. vlt.
g Debēt. ſʒ cū dicit excōico te vr̄ ꝙ ō minori ſit itelligēdū: ar. ex̄ de cen. ex pte. ff. de le. iij. minimis. ⁊. ff. de re iu. ſēp i obſcuris ff. ō pēis. ſi pſes. Naz maior ſēp ſpecificāda ē. ar. ij. q. iiij. engeltru dā. io. ſʒ certe a vbis ñ ē recedēdū: vt. ff. de le. iij. non aliter.
h Cōculcāe. nec p⁹ ea ſumeſ ad aliquē vſuʒ ſʒ foras. pijciēſ: vt ſal i fatuatū. ij. q. vij. ñ ois.
i Canonica. violato res. vr̄ h̄ ꝙ oēſ ſa crilegi ſint ipō iure ex cōicati: vt ex̄ ō ſen. ex. cū p cā. ſʒ h̄ ꝯ. xvij. q. ij. qſqs. xij. q. ij. idigne dicas ꝙ violatores ec cleſiaꝝ ſī ipō iurꝭ excōi cati alij ñ: vt ex̄ ō ſē. ex cōi. ꝯqſti. ⁊. xvij. q. iiij. oēs. ⁊ h̄ ō illis loqſ.
k Cum aliqs. ⁊. xij ar. ꝙ i reſtitutōe epī vl̄ clici tot itererūt epī: quot fuerūt i ꝺpo ſitōe. ō hoc. xxxv. q. ix. veniam.
l Et de futuris. ſi. ex̄ de ſen. ex. ex tenore.
m Cautelā. ſiū ab he

declinarē ⁊ abſtierē a cōione ipſorū. qḋ ex pte ſuaui: ⁊ ex pte cuſtodire ⁊ iplere nō potui ſʒ ⁊ ſpūalit̃ ipleui ſacr̄m: quia in ꝯſenſuʒ ⁊ in ꝯſiliū eorū nō uenit anima mea. corporalit̃ aūt oio ab eis abſtinē nō potui. dū eiʒ uenisſeʒ ad pn̄cipē frācoꝝ cogēte eccl̃iaꝝ neceſſitate nō tales reppert̄ q̄les uolui: ſʒ tn̄ i ſcā cōione corporis chriſti ill̄ ñ cōicaui. Itē zacharias pa. bōifacio martyri. **Excōicatis ñ cōicat: q eis aīo nō conſentit.**

Quod⁹ predeceſſor beate memorie gre. huꝰ ſedis aplīce pſul dū ad pdicādū uerbū euāgelij tuā miſiſſet frn̄itatē: i germanie ptib⁹ ⁊ gētib⁹ ill̄ paganis: ⁊ uerbo pollicitatōis illā uoluit añ eē munitā ita: ut orthodoxos epōſ pſbe ros ul̄ quoſcūqꝫ repire potuiſſes i uerbo exhortatōis pfectos āpli⁹ ꝯfirmares: ⁊ eis cōicares: qḋ ⁊ factū ē. Siquos uō ſeductores epiſcopos aut pſeudo pſbroſ a recto fidei tramite deuiare repperiſſeſ: nl̄la tibi cū eis eēt cōio. qḋ te deo ſolatiāte uſqꝫ ad pn̄s ſpūalit̃ ſeruaſſe ꝯfeſſus eſ. ul̄ ſi oio p pn̄cipalē ⁊ humanū fauorē gentis frācorū: dū ad eoſ acceſſiſſes corporaliter abſtinē nō potuiſti cogente eccleſiaꝝ dei neceſſitate: ⁊ tn̄ i eorū ꝯſilio ⁊ cōiōis ꝯſēſu aīa tua nō ē coignata. Itaqꝫ ꝓpt̄ hoc ꝙ cū eis ꝯuerſat⁹ es ñ ꝯſētiēs iiqtati eorū nullū tibi ē detrimētū corā deo.

Excōicatōis aūt forma ⁊ mod⁹ atqꝫ recōciliatōis hic eſt.

Modus ⁊ forma excōicationis.

Debēt⁹. xij. ſacerdotes epz circūſtare: ⁊ lucernas ardētes i manib⁹ tenē: q̄s i ꝯcluſiōe anathematis ul̄ excōicatōis ꝓijcē debēt i t̄rā ⁊ ꝯcl̄care pedib⁹. deide ep̄la p pochias mittaſ ꝯtinēs excōicatoꝝ noīa ⁊ cāʒ excōicatōis. Itē ex ꝯci. auraſico. **De eodem**

Canonica⁹ inſtituta ⁊ ſcoꝝ patrū exēpla ſeq̄nteſ eccl̄iaꝝ dei uiolatores. n. auc̄te dei ⁊ iudicio ſci ſpūs a gremio ſcte mr̄is eccl̄ie ⁊ a ꝯſortō toti⁹ chriſtianitatis eliminam⁹ quouſqꝫ reſipiſcāt ⁊ eccl̄e dei ſatiſfaciāt. Itē ex eodem.

Mod⁹ recōciliatōis excōicatorū

Cum⁹ aliqs ul̄ excōicat⁹ ul̄ anathematizat⁹ pn̄ia duct⁹ ueniam poſtulat: ⁊ emēdatōem ꝓmittit. epꝰ q euʒ excōicauit añ ianuas eccleſie ueire dʒ: ⁊. xij. pſbri cū eo q eū hic ⁊ ide circūſtāe debēt. ⁊ ſi ille ꝓſtrat⁹ ueniaʒ poſtulat: ⁊ de futuris cautelā⁹ ſpōdet: tūc epꝰ apꝓhēſa manu ei⁹ dextra i eccl̄iā illū itroducat: ⁊ cōiōi chriſtiāe reddatur: ut. vij. pſalmos pn̄iales ꝺcantent: ⁊ cū iſtis ꝓcib⁹ kyrieleiſon ⁊ pr̄ nr̄: ſaluū fac ſuū tuū. oro: pſta q̄ſum⁹ dn̄e huic famulo tuo dignū pn̄ie fructū: ut eccl̄ie tue ſcte a cuius itegritate ꝺuiauerat peccādo admiſſoꝝ ueniā ꝯſeq̄ndo reddaſ inoxi⁹ p. Preſbyteris uō q excōicati ſacꝝ miſteriū ꝯtigē pſumūt q̄ pn̄ia ſit iponenda. io. viij. clero ⁊ ordini ſalonitāo ſcribēs diffiniuit dicēs. **Que ſit pn̄ia ſacerdotū: q excōicati ſacꝝ miſteriū ꝯtigē pſumūt.**

De⁹ illis preſbris q tpe ſciſſimi pdeceſſoris nr̄i dn̄i pape nicolai excōicati ſacꝝ miſteriū ꝯtigē pſūpſ:ūt: ipi i ſe dānatōiſ ſic̄ canōes ſtatuerūt ſniaʒ itulerūt: tn̄ q2 miſatio aplīca ueniā ſolet pſtare correctis ob mltitudinē miſericordie illi⁹. hāc idulgentiā exhibem⁹: ut ſca cōiōe ſaginati⁹ ſtudeāt trib⁹ ānis ꝯtiuis p hebdomadā oī tpe. ij. ⁊. iiij. ⁊. vi. feria a uino aut a carne penit⁹ ieiūare: ⁊ ultra lugēda neqꝫ ꝯmittē. Qui aūt excōicatiſ cōicāt ꝓ mō peccati pn̄ie modū accipiāt. Vñ urban⁹ ij. genebaldo ꝯſtātinēſi epō. **Pro modo peccati pn̄iāſ: q excōicatis cōicāt**

Sanctis⁹ qppe canōib⁹ cautuʒ ꝯſtat: ut q euʒ excōicatis cōicauerit excōiceſ: ipi⁹ tn̄ pn̄ie atqꝫ abſolutōis modos eo modꝛamie decreuim⁹: ut qcūqꝫ ſeu ignorātia ſeu timore⁹ ſeu neceſſitate cuiuſqꝫ negocij maximi ⁊ maxie neceſſarij eoꝝ ſe ꝯuictu ⁊ ſalutatōe oroe oſculatōe ꝯtamiauerit: cū minoris pn̄ie medicina ſocietatis nr̄e ꝑticipatōem ſortiāſ. eos uō q aut ſpōtanee aut negligēſ iciderit: ſub cautolum⁹ diſciplie coerciōe ſuſcipi: ut ceteris met⁹ icutiaſ.

retico reuertēte regrit̄ iuramētū: vt i. q. vij. quotiēs. ⁊ ab incēdiario: vt. xxiij. q. viij. peſſimā. ſimiliter i quolibet horrēdo crimie iurabit penitēs ſe nūq̄ʒ ſilē ꝯmiſſu⁹. xij. q. ij. de viro. ñ tn̄ idē credo faciēdū i q̄libet mortali peccato. ſed cū hodie ſimplici vbo quis pōt excōicari: vt ex̄ de eo q fur. or. re. c. i. videſ ꝙ ꝙ hodie ſimplici vbo pōt abſolui quis. q2 oīs res p q̄ſcunqꝫ cās ꝯhiſ: p eaſdem diſſoluiſ vt ex̄ de re. iu. omnis res.
n De illis. ſtatuerūt. ſ. c. ſi qs epus ꝯ: vbi eis negatur ſpes reſtitutōis: ſʒ ñ negaſ qn a papa poſſint reſtitui
o Saginati. pingue vbū ō pigui itellectu ꝓceſſit. xliij. di. §. ſi.
p Sanctis. ignorantia craſſa: quia vere ignorāſ ñ eēt excōicatus vñ lex dic: ſciē tiā nō ignorantiaʒ uolumus obligari.
q Timore. ex̄ qḋ me. ca. ſacris.
r Aut negligent̄. nō negligentiā cōparari voluntati.
ſ Coercione. ſʒ pōe ꝙ aliqs laic⁹ iurauit ſe alij laico ſatiſfacē. p⁹ abſolutionē vult ei ſatiſfacē coraʒ ſeculāi iudice nūqd iudex eccl̄aſtic⁹ pōt cognoſcē de iſta ſatiſfactōne: cū illa ſit cā ciuil̄: ſic ar. ex̄ de dōa. inter vi. ⁊ vxo. ō pendētia. ex̄ ō ꝯin. ſ. c. lʒ. vbi iudex eccl̄aſticus ō libertate cognoſcit ⁊ ꝓnūciat ⁊ iudex eccl̄aſtic⁹ ō cā natiuitatis cognoſcit: ex̄ qui fi. ſit le. c. lator.
a Quidā clerici ꝓppa. ſ. pr. cauſa. q. i. illo c. iuolita. ⁊ c.

placuit. B. iduxit clericos litigãtes de ꝓpijs reb⁹. ſz quia dubitari poſſet: an poſſẽt clerici hr̃e ꝓpa. iõ ponit hãc cãm: i q̃ q̃rit: an clici poſſint ꝓpa poſſidẽ ꝛ an poſſint res eccl̃e alienare: ꝛ an poſſint cõdere teſtamentũ: ut hec ꝛ alia.

b An vtriq;. i. eccleſie ꝛ ſacerdoti.

c Clericos. i hac ꝑma q̃one. ſ. an clici poſſint ꝓpria hr̃e. B. allegat ꝓ ꝛ ℨ. deide ſoluit in illo. §. cũ ergo ꝛ male. dic q̃ ꝙ ꝑtt hr̃e pro ꝓpria niſi renunciauerit ꝓpijs j. e. q. ij. ſint mãifeſte. ſz B nõ ꝙ in primitiua eccl̃ia oẽs credentes ſiue clici ſine laici nihil ꝓpi poſſi debãt. ſz cõia erãt oia fm ꝙ log̃. j. e. c. ij. ꝛ ſiq̃ capla ℨriũ dicãt: loquũt de ℨcilio vl̃ fz

Q. I. tps ꝑmittit ecclie vl̃ ō bis q tacite vel ex ꝑſſe renũciauerunt ꝓpijs.

d Omnis ab adoleſcẽtia i clicis expectãt. xvij anni. ꝛ tũc q̃ritur an velit in ſeculo ꝑſeuerare: vt. ã. di. xxv iij. ō bis. i mõachis. xiiij. vt. j. xx. q. i. illud.

e Probatiſſimo. pupill⁹ enim ꝓpõ tales educari oz qui nõ inſidiẽt ei⁹ pudicitie: vt. ff. vbi pu. edu. ō. l. ꝑſt. vel dic ſenioꝛi. i. ꝑſbo lxxxiij. di. poꝛro.

f Magiſtꝛ. nõ q magiſt⁹ ꝓhibẽ oz teſtioniũ ō vita diſcipli ſi miliẽ de ei⁹ doctrina: vt. C. ō aduo. diuer. iudi. l. nemini. ſic domeſtica teſtimonia oĩq; admittũt: ſic ꝛ ꝑ ꝓhibet teſtimoniũ de filio. xx. q. iij. ꝑnis. ſic ꝛ alias. ij. q. vij. cũ paſtoꝛis. ꝛ. i. q: ij. mãifeſte. ij. q. i. deꝰ omnipotens.

g Pupilli. hic de laicis loquit̃ q ſunt cõmendati eccleſie.

g Pupilli. pupilli oꝛphani vidue liberi miſabiles ꝑſone ſpectãt ad iudicũ eccl̃aſticũ: vt. lxxxvij. di. c. i. ꝛ. ij. ꝛ. C. q̃ ipatoꝛ it̃ pu. ꝛ vi. l. vnica. §. q; ſi pupilli. ꝛ. xvi. q. i. gñalit̃. q̃ ℞ ꝙ ℨrio ſignat̃. Sed de tutela id ẽ ꝓtectione credo q; ſint de foꝛo vtriuſq;.

h d Flectiſſimis. ſex rõnib⁹ ꝓbat oia eẽ cõia: ꝛ nõ ꝙ papa ℞ ſe poſtponit ſic poſtponit̃. ã. xcvij. di. victoꝛ.

i Omnũ. vñ tull⁹: dulciſſima rerũ poſſeſſio cõis ẽ. ꝛ dic ꝑs getiſſime vi uerẽt homines in hoc mũdo: ſi de medio ſ̃ lata eẽnt duo verba. ſ. meum ꝛ tuum.

k Sz ꝙ inigratez. i. ꝙ conſuetudinẽ inriſgẽtinz egtati nãli ℨria: ne ſit ℨ. ã. di. viij. c. i. vl̃ ꝙ iniqtatẽ. i. ꝙ ſolicitudinem vt ibi: facite vobis amicos de mãmona iniqtatis. i. de pecunia q̃ ꝙ ſolicitudinẽ ẽ quelita.

l Et ℨinges. non quo ad vſũ carnis: ſz quo ad vſũ obſegi vl̃ quo ad dilectionẽ. xxxi. di. oio. Et ẽ ar. q; vbũ generale gñalit̃ itelligendũ ẽ. xix. di. ſi romanorum.

m Aer. cõis dr̃ quo ad vſũ: vt iſti. de rerũ di. §. i. ſz quo ad uſum vel ius edificãdi cuiꝰ ẽ ſolũ: eius ẽ aer uſq; ad celum: vt. ff. q̃ vi aut clam. l. vlt. ꝑõt enim edificare hõ q̃z alte velit dũ tñ ñ excedat vſitatũ modũ altitudinis vt. C. de edi. ꝓui. l. i.

n Coꝛ vnũ ꝛ aia vna. ſ. vt ſint vniti vinculo charitatis.

o De bis q̃ poſſidebãt. q̃ aliqs põt poſſidere rẽ cuiꝰ nõ põt habere ꝓprietatẽ: ar. ℨ ex de ꝑſcrip. cãm. ſed dic poſſidebãt. i. õtinebãt ſicut fuꝰ dr̃ poſſidẽ. ff. de acq. poſ. q; ſeruus.

p Et ſaphira. j. xxiij. q. viij. legi. ꝛ. c. petrus.

q Propt̃ peccatũ ꝓpter peccatũ moꝛit̃ qs citiꝰ: ut. xxiij. q. iij. ea vindicta.

r Nec recordatione. alias retractatione.

ſ Precipimus. i. monemus: ſic̃. xxviij. q. i ſic. n. videt̃ tñ q; hoc fuit ꝑceptũ: qz primitiua eccleſia ℞ potuit ꝑcipe ſic̃ ꝓtinẽtia: ſz ſi ℞ bodie ꝑciꝑet deforma ret ſtatutum eccl̃e vniuerſal̃. qđ ñ ꝺz ec̃. i. q. vlt. ℨſi illa. vel dic q; ꝑceptũ erat eis q tũc renũciauerũt ꝓpijs non

Q. II. Clericos⁹ nihil poſſideꝛ debere m̃ltis auct̃ib⁹ iubetur. ait enim toletanũ cõciliũ. Impuberes ꝛ adoleſcẽtes i uno cõclaui manentes ꝓbatiſſimo ſenioꝛi deputẽt̃.

Omnis⁹ etas ab adoleſcẽtia i malũ ꝓna ẽ: nihil incert⁹ q̃s uita adoleſcẽtiũ. ob hoc ꝓſtituere opoꝛtuit: ut ſiq ipubẽs aut adoleſcentes in clero exiſtũt: ões i uno ꝓclaui cõmaneãt: ut lubꝛice etatiſ ãnos nõ i luxuria ſz i diſciplinis eccl̃iaſticis agãt: deputati ꝓbatiſſimo⁹ ſenioꝛi quẽ ꝛ magr̃m doctrine ꝛ teſtez uite hẽant. q; ſi aliq ex his pupilli⁹ exiſtũt: ſacerdotali tutela foueãt: ꝛ ut uita eoꝝ a crimi nib⁹ itacta ſit: ꝛ res eoꝝ ab iniuria ipioꝝ. q aũt his ꝑceptis r̃ſultauerit: monaſterio deputẽt̃: ut uagãtes aie ꝛ ſupbe ſeueriozi diſtrigãt̃ regula. Tẽ clemẽs i epla. iij. Omnib⁹ clericis cõis ẽ uita ſuãda

Flectiſſimis⁹ fr̃ib⁹ ꝛ ꝺiſcipul̃ hieroſolymis czu chariſſimo fre iacobo ꝛ coep̃o hitãtib⁹ clemẽs eps. Cõis uita õib⁹ fres neceſſaria ẽ: ꝛ maxie his q deo irrep̃hẽſibiliẽ militare cupiũt: ꝛ uitã apl̃o

rũ eoꝝ q; diſcipl̃oꝝ imitari uolũt cõis ciz uſus õniũ q̃ſt̃ i hoc mũdo õib⁹ eẽ hõnib⁹ debuit: ſz ꝑ iiqtatẽ ali⁹ hoc dixit eẽ ſuũ ꝛ ali⁹ iſtud: et ſic it̃ moꝛtales facta ẽ diuiſio deni q; gdã grecoꝝ ſapiẽtiſſim⁹ hec ita ſciens eſſe cõia debẽ: ait: amicoꝝ eẽ cõia oia: In õib⁹ aũt ſt̃ ſine dubio ꝛ ℨiuges: ꝛ ſicut iqt: non põt diuidi aer⁹ neq; ſplendoꝛ ſoliſ: ita nec r̃liq̃ q cõit̃ õib⁹ data ſũt ad habẽdũ diuidi ñ debẽ: ſz hũda eẽ cõmunia. unde ꝛ dñs ꝑ ꝓphetã loq tur dicẽs: Ecce q; bonum ꝛ q; iocundum ꝛc̃. iſtius enim conſuetudinis moꝛe retento ẽt apl̃i eoꝝ q; diſcipl̃i ut ꝓdictũ ẽ una nobiſcũ ꝛ uobiſcũ cõez uitã duxerũt. ut ciz bñnoſtiſ erat m̃ltitudis coꝝ coꝛ unuz ꝛ aia una. nec q̃ſq; eoꝝ aut nr̃m de⁹ his q̃ poſſidebat: aliqd ſuum eẽ dicebat: ſz oia nobis ꝛ illis cõia: nec q̃ſq; egẽs erat it̃ eos. õeſ uõ q domos ul̃ agros poſſidebãt uẽdebãt eos ꝛ ꝑcia eoꝝ ꝛ r̃liquas res q̃ſ hẽbãt offerebãt ponentes añ pedeſ apl̃oꝝ. ſicut nobiſcũ qui dã nr̃m cognouer̃t ꝛ uideꝛ̃t: ꝛ di uidebat̃ ſingul̃ ꝓut cuiq; op⁹ erat Ananias aũt uir auſter⁹ ꝛ⁹ ſaphira uxoꝛ ei⁹: q; mẽtiti ſt̃ apl̃is de ꝑcio agroꝝ ſuoꝝ: quos uẽdiderãt nobis ꝑnt̃ib⁹ i ꝓſpectu õiuz circũſtãtiũ a ꝓſpectu apl̃oꝛuz ꝓpt̃ peccatũ eoꝝ ꝛ mẽdaciũ qõ fecerunt moꝛtui delati ſt̃ ãbo. Cetera q̃ de talib⁹ cognouim⁹ ꝛ uidim⁹: nec̃ re coꝛdatione nec demonſtratione digna ſunt. q̃ ꝓpter hec nobis caueda mãdam⁹ ꝛ doctrinis ꝛ exẽpl̃ apl̃oꝝ obedire ꝑcipim⁹ ꝛ⁹: q; hi qui eoꝝ mãdata poſtponũt ñ ſolũ rei ſz ẽt dei extoꝛres fiũt q̃ ñ ſolũ uobiſ cauẽda ſz õib⁹ ꝑdicãda ſt̃. unde ꝓſiliũ dãtes uñaz p̃udẽtiã hortamur: ut ab apl̃icis r̃gul̃ ñ receditis: ſz cõez uitã ducẽtes ꝛ ſcripturas ſacras recte itelligẽtes q̃ bene nouiſtis adiplẽ ſatagatis. Tẽ eugenius papa leo. ix. Juxta eccl̃az cl̃icoꝝ claustra ꝓſtituãtur

uerẽt homines in hoc mũdo: ſi de medio ſ̃ lata eẽnt duo verba. ſ. meum ꝛ tuum.

k Sz ꝙ inigratez. i. ꝙ conſuetudinẽ inriſgẽtinz egtati nãli ℨria: ne ſit ℨ. ã. di. viij. c. i. vl̃ ꝙ iniqtatẽ. i. ꝙ ſolicitudinem vt ibi: facite vobis amicos de mãmona iniqtatis. i. de pecunia q̃ ꝙ ſolicitudinẽ ẽ quelita.

l Et ℨinges. non quo ad vſũ carnis: ſz quo ad vſũ obſegi vl̃ quo ad dilectionẽ. xxxi. di. oio. Et ẽ ar. q; vbũ generale gñalit̃ itelligendũ ẽ. xix. di. ſi romanorum.

m Aer. cõis dr̃ quo ad vſũ: vt iſti. de rerũ di. §. i. ſz quo ad uſum vel ius edificãdi cuiꝰ ẽ ſolũ: eius ẽ aer uſq; ad celum: vt. ff. q̃ vi aut clam. l. vlt. ꝑõt enim edificare hõ q̃z alte velit dũ tñ ñ excedat vſitatũ modũ altitudinis vt. C. de edi. ꝓui. l. i.

n Coꝛ vnũ ꝛ aia vna. ſ. vt ſint vniti vinculo charitatis.

o De bis q̃ poſſidebãt. q̃ aliqs põt poſſidere rẽ cuiꝰ nõ põt habere ꝓprietatẽ: ar. ℨ ex de ꝑſcrip. cãm. ſed dic poſſidebãt. i. õtinebãt ſicut fuꝰ dr̃ poſſidẽ. ff. de acq. poſ. q; ſeruus.

p Et ſaphira. j. xxiij. q. viij. legi. ꝛ. c. petrus.

q Propt̃ peccatũ ꝓpter peccatũ moꝛit̃ qs citiꝰ: ut. xxiij. q. iij. ea vindicta.

r Nec recordatione. alias retractatione.

ſ Precipimus. i. monemus: ſic̃. xxviij. q. i ſic. n. videt̃ tñ q; hoc fuit ꝑceptũ: qz primitiua eccleſia ℞ potuit ꝑcipe ſic̃ ꝓtinẽtia: ſz ſi ℞ bodie ꝑciꝑet deforma ret ſtatutum eccl̃e vniuerſal̃. qđ ñ ꝺz ec̃. i. q. vlt. ℨſi illa. vel dic q; ꝑceptũ erat eis q tũc renũciauerũt ꝓpijs non

alijs. xvij. q. i. c. i.

a n Neceſſaria. i. vtilis ꝛ honeſta.

b Claustra. idẽ dr̃ de ꝓſe. di. v. i oib⁹. ã. di. xxxij. preter.

c Officine. ã. di. xxxij. ſiqd vero ℨ. ã. i. q. ij. ſacerdos ℨ. j. e. qz tua. ſed ibi log̃ de eccleſijs collegiatis hic nõ: vel conſuetudo diuerſarũ eccleſiarum ſoluit contrarium.

d n Tella.in atrio.i.in cimiterio:qđ hēbit.xl. passus in circuitu ecclesie maioris capelle vel minoris ecclesie.xxx.vt.j.xvij.q.iiij.sicut antiq tus.sic palatiū ipatoris nō ē ꝑuatoꝝ parietib⁹ coartādū.C.ō op.pu.gēq tus.sic palatiū ipatoris nō ē ꝑuatoꝝ parietib⁹ coartādū.C.ō op.pu.gēq

e c Clericus.nihil.ar.a nois iterꝓtatōe.xvi.q.i. si cupis. noia.n. debent eē consona rebus:insti.de dona.§.est ⁊ aliud.

f Si aut.ñ tñ ē pecca tū hñe diuitias si adsit bona opa:vt.xxx.di.B scripsimus.sed tūc est peccatū si ꝓpt eas in stitia deserit.j.e.habe bat.vel cum bō in eis spē suā ponit:vt.viij.q i.sunt in ecclesia.

g Et funicul⁹.funicu lus ß dr mēsura q̄daꝝ q̄ diuidebat hēditas post fun⁹ defūcti fm il lud funes eeciderunt mihi i ꝑlatis:⁊ dicit a funere.

b Nō accipio.mona chus tñ succedit in hē ditatē:vt.xix.q.iij.nō lz.⁊ eccla noie ei⁹ reci pit:vt.xvij.q.i.c.i. vñ onidi⁹:alii⁹ vires sub trahit alter amor.

i Int ceteras.sed sin gularit.⁊ ē arg.q clici nō debēt ptiri hēdita tem cum fratribus.

a c Eli portio. neces sitatis.i. solicitu dinis.

b Officia.i.secularia

c Decerpit.sic. xcix. di.ecce.

d Abdicatio.quo ad carnalem affectum.

e d Elo sūt.videlicz ꝙuersi.conuersi oēs dicūt ecclīastice p sone:vt.xvij.q.iij. qs qs.⁊ vber ās talē icidit i canonē. ex ō sē.ex. ñ dubiū.⁊ habebunt ba bitū illoꝝ cū qb⁹ ꝙuer sāt:vt.xvi.q.vij. in no ua.⁊ lz ꝙuersi ß dicāt deo denoti:ñ tñ tenēt ꝓtinē.nā qdā taltū ꝓfi tēt:qdā ñ:vt.xxvij.q. i.vt lex. nā acolythi st ecclīastice pone ⁊ tñ ñ tenent ꝓtinē:qz pñt ꝫ here mōimoniū legiti mū.itez lz tēplarij sint ecclīastice pone: tamē pñt monere arma ex p missione ecclesie.

f Clirtutib⁹.regētes

g Depositō.sic.ō.di. xxiij. ꝓhibere.⁊ capil li q remanēt designāt. q aliq̄ debem⁹ retinere ad sustentationem.

Necessaria⁹ eteni rei existit:ut iuxta eccliaz claustra⁹ ꝓstituā tur:i qb⁹ clici disciplis eccl'asticis uacēt.itaq̄ ōib⁹ unū sit ffectoriū ac dormitoriū seu cetē officine⁹ ad usus clicoꝝ necessarie. mistri nō p⁹ epm sr eos eligāt:quoꝝ uita at q̄ doctria illos poti⁹ exornet q̄ dehonestet. Nec i atrio ecclie a lia edificia nisi clicoꝝ ponantur

N de nicolaus papa. Nec in atrio ecclie nisi clicoꝝ edificia po

Nella⁹ edificia i atrio nātur. Eccle ponāt nisi tñ clericoꝝ

Tē hiero.ad nepotianum.

Clericus nihil seculare possideat

Clericꝰ q christi fuit eccle int ꝓtet ꝓmū uocabuluz suum ⁊ nois diffinitiōe ꝓlata nitat eē qđ dr.si.n.cleros grece latie sors ap pellat:ꝓpt ea clici dicūt:qz ō sor te dñi st:l' qz ipe dns sors.i.ps cli coꝝ ē.⁊ qz l'ipe ps dñi ē ul' ⁊ dñi ptē hz:talē se exhibere dz:ut ipe possidat dñz ⁊ ipe possidat a dño q dñz possidet.⁊ cuz ꝓpheta dic: ps mea dns:nihil extra dñm hre pōt.q si qppiaz aliud hūerit ꝓter dñm:ps ei⁹ nō erit dns:uerbi gra si' au si argētū si possessiōes si ua ria supellectilē:cū istis ptib⁹ non dignat dns fieri ps ei⁹.si aūt ego ps dñi sū ⁊ funicul⁹ hēditatis ei⁹ ñ accipio ptes it' ceteras trib⁹:sz q̄si leuita ⁊ sacerdos uiuo decimis ⁊ altari fuies altaris oblatiōe su stētor:hns uictū ⁊ uestitū:his cō tētus ero:⁊ nudā crucē nud⁹ seq̄r

Tē āb rosius de fuga seculi.

Nihil ꝓter deū debet curare:qui in eius sortem eligitur.

Eli⁹ portio de⁹ ē nihil dz curare nisi deuz:ne alteri⁹ ipediat necessitatis mūere.qđ eiz ad alia officia⁹ ꝓfert:hoc religiōis cultui atq̄ huic nro officio ōcerpit'.hec eiz uera ē sacerdotis fuga abdi catio⁹ dōestico⁹ ⁊ q̄dā aliēatō charis simoꝝ: ut suis se abneget q fuir deo elegerit. Tē hieronym⁹ ad

qđā suū leuitā de duob⁹ generi b⁹ hoiuz. Clicis ⁊ deo deuotis nec cās agē nec aliqd ꝓpuz hre lz

Elo st genera xpianoꝝ.ē aūt unū gen⁹ qđ mācipatuz diui no officio ⁊ deditū ꝓtēplationi ⁊ oratōi ab ōi strepitu tpaliū cessa re ꝙuēit:ut sūt clici ⁊ deo deuoti uidelz ꝙuersi.cleros eiz grece latie sors:ide huiusmōi hoies uocant clici.i.sorte electi.ōes.n. de⁹ in su os elegit.hi nāq̄ st reges.i.se et alios i uirtutib⁹ rgētes:⁊ ita i deo regnū hūt:⁊ hoc designat corona i capite.hāc coronā hūt ab istituti one romāe eccle i signo regni qđ i christo expectat.ratio uō capitis ē tpaliū ōiū ꝺpositio⁹. Illi eni ui ctu ⁊ uestitu ꝓtēti nllā it' se ꝓpeta tē⁹ hūtes debēt hre oia cōia. Alii ud uō gen⁹ ē christianoꝝ:ut sunt laici.laos eni grece ē ppls latine. his lz tpalia possidē: lz nō nisi ad' usū.nihil.n.miseri⁹ ē:q̄z ppt num mū deū ꝓtēnē.his ꝓcessū ē uxorē duce ⁊ rā colē:it' uiuz ⁊ uiuz iudicar cās agē: oblatōes sup altaria ap ponē:decimas reddē.⁊ ita salua ri poterūt:si uicia tñ bñfaciendo euitauerit. Tē greg⁹.augustio anglorum epō.

Clerici nihil ꝓpriū possideant.

Elia tua frnitas mōasterij re gulis erudita seorsū ñ dz fie ri a clicis suis:i eccl'ia āgloꝝ q̄ au ctore deo nup ad fidē pducta est: hāc dz istituē ꝙuersatōez q̄ i iitio fuit pri⁹ nris:in qb⁹ nll's eorū ex his q̄ possidebat ꝓpriuz hēbat:sz erāt illis oia cōia. Siq⁹ nō st' clici extra sacros ordies ꝓstituti: q se ñ pñt ꝓtinē:sortiri uxores⁹ debēt ⁊ stipēdia sua accipe exteri⁹ :qz ⁊ ō eisdez pri⁹ nouim⁹ scriptū:q di uidebāt ꝓut cuiq̄ op⁹ erat.ō eoꝝ quoq̄ stipēdio cogitādū atq̄ pro uidēdū ē:⁊ sb ecclīastica rla sr te nēdi:ut bōis morib⁹ uiuāt:⁊ canē dis psalmis iuigilēt: ⁊ ab ōib⁹ cor ⁊ linguam illicitis :et corpus deo

h Paopetatē.rex ecclīastica ꝙ.ñ bñ ꝓcedēdū ē q clic⁹ sit dns fructuū col lector.sz lz ꝓpetas fructuū sua sit:tñ ñ pōt eā i morte ei⁹ alicui largiri rōne testamēti sz ituitu elemosyne sic:vt ex ō testa.ad B.sic bēs lz sit dñs rez q̄s tenet ꝑ fideicōmissū restituē alij:tñ nihil pōt ide alienare.ff.ad tre.deducta §.vlt.⁊ l.quidam.§.siquis.

i Ad vsū.ꝓhibet' ēt laicis:ne fuēt pecūiā:vt.xlvij. di. sic hi. B iō negs in anaritiā icidat:alo bñ lz:qz ñ dz qs oia bona sua stati effūdere:vt. xxxvi.

d Ablatōes.imo ꝑcipit' eis oblatōes dare:vt.xvi.q.i.statuim⁹.j de con.di.i.omnis christianus.

l q Elia tua.seorsū.ꝙ mōebus epis fact⁹ ñ pōt hre ꝓpū.sz si he reditas aliq̄ deuoluit' ad eū:erit ecclesie:vt.xvij.q.i.c.i.i fi.

m Siq vero. ß.di.xxiij.siqs vo.⁊ c.placuit B bodie ñ tenz ex ō de.cōiu. io.⁊ c.i.

n Uxores.si sint clerici: nā qd ꝙ dormiūt cum alijs:nt.ā e.necessaria:ñ: qz esset ibone stū in uxorato itē cātabūt cuz clicis . qđ vr : qz ñ alit' ꝓpe rēt stipēdia.⁊ qđ B dr:spāle ē i āglicis. nec eni sit' bēbit gl bñficiū ⁊ uxo rē:ex de cle.cō iuga.diuersis. ⁊ c. iobānes.

o Et sb eccla stica. hic ꝓz ꝙ si aliqs i mioꝝ bꝰ ordib⁹ ꝓsti tut⁹ ducat uxo rē:ñ tñ pōt mo re laicoꝝ uiuē nec pōt ꝙueni ri coā sectari iudice nec ube rari sine sacri legio:vt.xx.q. iij.eos.⁊ l.xxxi di.dictum .qđ falsū ē:vt ex ō de.ꝓiu.iobes.

p Porōib⁹ i.dandis decimis.mōbi.n. ⁊ cōit viuētes non dant decimas:vt.j.xvi.q i.decimas.

q Quod sup ē.vr ꝙ si aliq̄s ita pau ꝑ est:q ei nō sufficiāt sua vr ꝙ nō te neat dare decimas:qz nullo ꝓcepto sibi ali quis teneat sb trabē necessa ria:vt.lxxxvi. di.non satis.i fi.quod non ē verum

a f Limus.pollicitatōem.nota ꝙ ex nuda pollicitatione quam q̄s facit deo:pōt ꝙueniri.xxij.q.v.c.iuramēti.sic ex nuda pol licitatione facta reipublice:vt.ff.de polli.l.i.

b Aut fidē.hic videt' vrbanus soluere questionem augustini.vi q.i.quero in fi.dicūt tamen quidam magis puniendum esse illuz q semp fuit infidelis:q̄s illū q q̄nq̄ fuit bonus.nā istius opa q̄nq̄ viua fuerūt:tñ hec lra contradicit eis.

n Olo.augustinus fecerat tres cōstitutōes.ꝓma fuit ꝙ clerici ñ posset hre,ppa:sz illa male fuabat:t qz plurimi erāt transgressores iō reuocauit eā:ut.j.e.certe.tertio de ꝛsensu clericorum suoꝝ ꝛfirmauit ꝓmam ꝛstitutionem vt in hoc.c.

d Necessaria.xi.q.iij.senti contra.hoc ibi solutum est.

e Aurū.lxxxvi.di.ffem. qō loqtur de illis q añ renūciauerant ꝓpōis t tñ volūt hre ꝓ ꝓmo.

f Dixerā.i secūda istitutōe quam fecerat.

g Nō tollerē i. nō ꝓcluderē eos fieri clicos

b Claudos. qz adhuc temporalibus nō renūciauerāt.

i Mortuos. i.q renūciauerūt ꝓpis t tñ volūt hre pro ꝓmo.

a n On dicatis.ex de accu.ex parte. ex ne cleri. vel mona.non magnopere.

b Possidē. nūqd paupi fame moriēti tenēt subuenire sine līa: ita nec obstat.i:q. i.nō ē puranda qz in hoc casu qlibet ei sbuenire.res enim q nobis superabūdant :pauperū sūt:t.xlvij. distī.sicut bi,si aūt ē in schol de līa agē potest t mutuare sicut filiusfamilias :vt. C. ad macedo.l. vlt. ff.de iudi. si lō gius.§. filiusfa ar ex de of. iudi.delega.ꝑ tertea.ff. de iurisdi.omn.iudi. Liij. Sz nūqd vestis est sua quā bz:vl nun qd dr possidē res tēpales vt vestē:ñ videt: qz vestis q̄ sēp vtit fu⁹ de peculio dñi ē .ff. de peculio id vestimētū. sed fu⁹ ñ possidet ea que sūt in peculio:vt.ff.de acq.pos.ꝙ furs.itē q ab alio possidet: ipse nihil possidet:vt.ff.de adulte.sic eueniet.sz dicas ꝙ ex ꝓmissione plati sui pñt possidē:vt ex de sta.mona.c.monachi.t nō ꝙ monachus rōne ꝛfectus nec agere pōt nec ꝓueniri:sic ille q cessit bonis:vt.ff.de arbi.itē si vnus.in pān.sz b notaui.xi.q.i.de psona.itē cū monachus dicat fu⁹:vt.liij.distin. multos. ergo ñ bz liberum arbitriū:vt.xxxij q.iij.c.vnico,nec enim velle videt q ex necessitate obtēpat.ff. ō re. in.l.velle,itē agere nō pōt de iuria sibi illata sed tñ ei⁹ plat⁹ pōt agē nisi plat⁹ absit:nec reliqrit,pcuratorē ad istē filijfam.t.ff.de iniuri. sed si vnus.§.ait ptor.

c Sine supiōris. ex de offi. ordi. cōsto. bz tñ ins eligēdi t ius accusandi suū plātū sine abbatē: t illud potest facere sine licentia abbatis:qz hoc a iure eis ꝓcedit: ex de accu. ex pte.

d e Æmplū. adhuc oñdit ꝙ ecclesia possit habere ꝓpriū

e Fures. occltos peccatores.sile.xxiij.q. ij.m bon⁹. ex ō temp. or.c.vlt.

f e Xpedit.sz cōes.q̄ritur qs sit dominus rerū ecclesiasticarū.nūqd paupes dicūtur cē dñi:ar.ꝙ sic.xvi q.i.qm̄ qcqd. pōt dici ꝙ eccla sit dña:vt.xvi. q.iij. iter memoratos. sic bēditas ē dña:vt.ff de acq.re. do. beredi/tas.alij dicūt ꝙ ipe dr vt.j.e.q.ij.q chāsti.t.c g abstulit.vl dic dñiū cē apud clericos sicut dñiuz rez vniuersitas apud cives:isti. de re. di.§.vniuersitatis. dicūt ēt paupes dñi: qa inde sustentantur.

g Cū ꝓpositꝰ.t ꝛfirmatus.nam ante non potest administrare nisi remotus sit:vt ex de elec.ꝙ sicut.t.c.nihil.

b Si scirent.simile.viij.q.i.omnis qui. arg. bonum pro illis q sua renunciauerunt:ꝙ sēp presumitur illoꝝ iustā causam t litem fouere t est bonum simile:ex de no.op.nū.c.ij.

auctore ꝛfuēt.cōit aūt uiuētibus iā de faciēdis portiōib⁹ ul exhibēda hospitalitate t adiplēda mīsi cordia a nob qd erit loqndū: cuz oē qō supē necessitatib⁹: i causis pijs ac religios erogandum ē dño magro oib⁹ dicēte : qō supē date elemosynā:t oia mūda sūt uobis.

I Tē urban⁹ pa.oib⁹ catholicis.

Clericis oia cōia esse debent.

Scim⁹ uos ñ ignorare : ꝙ hactenꝰ uita cōis it ōes christianos uiguit t adhuc gra dei uiget: t maxie it eos q i sorte dñi sūt electi.i.clicos sicut i actib⁹ apl̄oꝝ legit:multitudis aūt credētiuz erat cor unū t.a.u.t nec qsq eoꝝ que possidebat aliqd suū ē dicebat:sz erāt ill oia cōia.t ifra: qcūq uīm cōez uitā susceptā hz t uouit se nihil ꝓpū hre:uideat:ne pollicitatō nē suā irritā faciat:sz hoc qō dño ē pollicit⁹ fidelit custodiat ne dā natōez sz pmiū sibi acquirat : qm̄ melī⁹ ē ñ uouē q̄ uotuz,put melī⁹ pōt nō pficē.gui⁹ eni puniūt q uotū fecerūt aut⁹ fidē pcepūt t uotū ñ pfecerūt:aut i mal uitā finierūt q̄ illi q sine uoto aut fide mortui sūt t tñ bona egerūt opa. I Tem aug.i ꝛmone de cōi uita clericorū

De eodem.

Dlo⁹ ut aliqs de uob inueniat male uiuēdi occasiōez.,puidem⁹ eni bona ut ait apl̄s ñ solū cora deo:sz ēt cora oib⁹ hōib⁹ ꝓpter nos ꝛscia nra nob necessaria ē: ꝓpter uos fama nra nō polluit sed pollē dz i uob.due res sūt ꝛscia t fama.ꝛscia necessaria⁹ ē tibi:fama ꝓximo tuo.q ꝛfidēs cōscie negligit famā:crudel ē.t.j.nulli liceat i societate nra habere aliqd ꝓpriz:sz si forte aliq hūt nlli lz:t q hūerit faciūt qō nō lz.t p⁹ pauca: enthecā hre ñ lz:ñ ē ep̄oꝝ fuare auꝝ⁹ t a se ꝛuocare mēdicātis manum. quotidie tā m̄lti petūt tā m̄lti gemūt tā m̄lti iopes nos it̄pellāt:ut plures tristes ꝛlinq̄m⁹:qz qō dāe oib⁹ possim⁹ ñ hēm⁹ ergo enthecā t ifra. Qui hūerit ꝓpriū uel hre uoluerit t de ꝓpo uiuē et cōtra p̄cepta ista facē:paꝝ ē ut dicā nō mecū māebit:sed nec clic⁹ erit dixeraz eiz⁹ t scio me dixisse:ut si nollēt suscipe socialē uitā mecuz: ill ñ⁹ tollerē clicatū sz seorsū māerēt:scoꝛsū uiuerēt. Oalui.n. habere cecos ul claudos⁹ q̄ꝑ plāgere mōtuos⁹.q.n.hypocrita ē mortuus ē.quō ergo qcūq uoluisset extra manē:t de suo uiuē:ñ tollerē clicatū ei:ita modo qz placuit eis deo ꝓpicio hec sociat uita. qsqs cū hypocrisi uixerit:qsq iuēt⁹ fuerit habens ꝓpriū:nō illi ꝓmitto: ut ide faciat testamītū: sz delebo eū de tabula clericoꝝ. I Tē q ñ uult mecū manē t i cōi uiuē: habeat libertatē:sz uideat utꝝ hre possit felicitatis hēditatē. I Dē

Nō lz hre ꝓpriz his q suis renūciant:t cōiter uiuere spōdent.

Dn⁹ dicatis uos aliqd hre ꝓpriū : sz sit uobis oia cōia t ifra:qcūq aūt i tātū ꝓgressus fuerit malū:ut occlte lras ab aliquo ul qōlibz mun⁹ accipiat:si hoc ultro ꝛfitet: parcat illi t oret ꝓ eo si aūt depēdit atq ꝛuincit: fm arbitriū psbri ul ꝓpositi gui⁹ emēdet.t ifra:Cū hui⁹ nre cōgregationis fres ñ solū facultatib⁹ sed uolūtatib⁹ ꝓpis i ipa ordis suscep/tiōe renūciauerit:t se p ꝓmissaz obediētiā penit⁹ alioꝝ ptāti t ipi ꝛfi i christo t ꝓ christo sbdiderit :certū ē eos nihil hre possidē dare uel accipe sine supiōris līa debē.ꝙ si ꝓpiqu⁹ ul amic⁹ ul qlibz frm cuiq aliqd offerre uoluerit:primo qdem pōri insinuet: t sic suscipiat si ipse mādauerit de quo tamē nihil fiat aliō,nisi qō pōri placuerit. I Dē

De eodem

Æmplū dñi acci pite ꝓuersātis i cra.q̄re habuit loculos cui ageli mīstrabāt:nisi qz eccla ip⁹ loculos hitura erat ? q̄re furē admisit : nisi ut ei⁹ eccl̄ia fures⁹ cū patit tollēt. I Tē ꝓsper

Ecclesiaꝝ ꝓpositi rez dispensatores efficiūtur earum.

Xpedit facultates eccl̄e possideri t ꝓpas pfectōis amore cōtēni.ñ eni prope st cōes eccl̄ie facultates.t iō qsqs oib⁹ q̄ habuit dimissis aut uēditis fit rei sue ꝓtēptor:cū ꝓpositꝰ factꝰ fuerit ecclesie ōniū q̄ hz eccla efficit dispē sator.denicq sāctꝰ paulin⁹:ut ipi melī⁹ nostis:igētia pdia q̄ fuerūt sua uēdita paupib⁹ erogauit: sed cū factꝰ eēt eps ñ ꝓtēplit eccl̄e facultates:sz fidelissime dispēsauit quo facto satis oñdit t ꝓpa debē

i Qlonia velina.nō plurū eccl'arū visitatōem vni cōmitti.ꝛ est argu.ꝙ rōne,ppinquitatis aliqd statuit ꝯ ius:sic ex de postu.ad hoc.ꝛ.lxiij. di.cum longe.

k Constitute.vij.q.i constitutum.ā.lxi.di.obitum.

l Melchiades.falsus est titulus:qz melchiades fuit ꝓxim⁹ ante siluestꝛ ꝛ eⁱ⁹ tpe ē ꝓstātin⁹ cō uersus.xcvi.di.i palea constantinus.

m Hergo ipator est dñs tot⁹ mūdi.ā.vj.q i. in apibus.

n Dime. videt ḡ ꝙ ecclesia petri sit maior eccl'ia beati iohannis apostoli laterañ.x.q.i. sactoꝝ.sz expone ꝑme petri.i. apostoli.vel ꝑ me.i.apostolice.

o Cōcederet. ḡ imperium ē apud eccl'iā romanā:vt.xcvi.di.i illa palea cōstantinus.

p Synodo.nā añ eū nō fuerūt gñales synodi cōgregate:vt.xv.di. c.i.

q Basilicas.de cōse. distinc.i.nemo.

r Ydētes. matricibus. videt ergo ꝙ tñ mrices eccl'e sli habuerūt ꝑdia ꝛ possessiones. vñ vr ꝙ illa solēnitas q̄ i alienatōe rex eccl'e fuari precipitur.x.q.ij.casellas.aīs hoc ins tñ de maioribus eccl'ijs intelligat. cū.n.oli eccl'e erāt tenues:maior erat ingssitio adhibēda i alienatōne sed cū hodie augmēta te sūt possessiōes eccl'e sufficit cōsensus capli eccl'e.suffic̄.n.ꝯsensus capli ad alienationem faciēdaz:vt.j.q.ij. sine

s Apstoꝝ.epi tenēt locū apstoꝝ ut hic.s.quo ad dignitatē:monachi quo ad renūciationez ꝓpriꝝ ꝛ cōem vitā.xvi.q.i.ex anēte. oēs sacerdotes q̄ ad sacmentoꝝ dispēsatōez. xi.q. iij.absit.xxi.di.i nouo lxviij.di. quoꝝ vices.

t Ab epo. ex de pbē. c.epus.

a Habebat. idigentibus.arg.de elemosynis fieri elemosynā.xvi. q.i. decime tributa.

b Cogitādū.ā.i.q.vi ꝓuenientib⁹ ꝫ: vbi ofꝙ de futuris igramus ꝛ futuris casib⁹ debemus occurrere:vt. xxiij.di.in note. solutio: cautela nō prohibetur ppt̄ pfectionē ꝓtēni:ꝛ sine impedimento pfectōis posse eccl'e facultates q̄ sīt ,pfecto cōes possidē.gd sāct⁹ hilari⁹: nōne ipe oia sua aut parētib⁹ rliqt:aut nēdita paupib⁹ erogauit:ꝛis tñ cū merito sue pfectiōis fieret eccl'e arelateñ.epūs:q̄ illa tūc habebat eccl'a:nō solū possidebat:sz ēt acceptis fideliuz numeros hēditatib⁹ āpliauit . itaqꝫ hoies tā secularīū q̄ꝫ diuiaꝝ lr̄aꝝ sine ābiguitate doctissimi sc'irēt res eccl'e debē ꝓtēni:nūq̄ eas deberāt suscipe q oia reliq̄rāt.

Tē greg.felici epo ò acropoli.

Diaconi uel q̄libet religiose psone regularē uitā ducē cogantur.

Qlonia'uelina uixētina blandina eccl'ie tibi i uicino sūt cōstitute⁹:ꝓpterea frnitati tue eaꝝ solēnit̄ opa uisitatōis iuūgim⁹:illō oib⁹ cōmonētes:ut ubicūq̄ ꝑfatarū eccl'aꝝ siue diocesū uel diaconi uel religiose psone inēte fuerit: di stricte ac canōice uiuāt. Tem melchiades'pa. Quare in ꝑmitti ua eccl'a predia uendebant.

Nēturā eccl'aꝫ apli i gētib⁹ p̄ uidebāt.iccirco ꝑdia in iudea minie sī adepti: sz ꝑcia tñ mō ad fouēdos egētes.atuō cū it̄ turbies ꝛ aduersa mūdi succresc̄ent eccl'e ad hoc usq̄ puēit:ut ñ solū gētes sz ēt romani ꝓncipes: q toti⁹ orb̄ monarchiā tenebāt ad fidē xp̄i ꝛ baptismi sacr̄a ꝯcurrēnt.e qb⁹ uir religiosissim⁹ ꝓstātin⁹ ꝑmus fidē ueritatis patent̄ adept⁹ dedit licētiā p uniuersuz orbē suo regētib⁹ ipio ñ solū fieri chr̄istianos:sz ēt fabr̄icādi eccl'as:ꝛ ꝑdia ꝓstituit tribuēda.deniq̄ idem ꝑfat⁹ ꝓnceps donaria imēsa ꝓtulit:ꝛ fabricaz tēpli ꝑme sedis beati petri istituit adeo ut sedē ipialē reliq̄ret:ꝛ beato petro successoribusq̄ suis ,pfuturā ꝓcedēt. Idē nō ꝑsidēs sācte synodo⁹ q̄ apud nicenā cōgregata est:cū q̄relā quorūdā clīcoꝝ ꝓspiceret corā se deferēdam:ait: uos a nemie diiudicari potestis:qz sol⁹ dei iudicio refuamini.dij et eiz uocati estis:ꝛ iccirco nō potestis ab hōinib⁹ iudicari.ab illo etenim tpe ꝛ deiceps uiri rligiosi ñ soluz possessiōes ꝛ ꝑdia q̄ possidebāt:sz ēt semetipos dño ꝓsecrarūt edificātes basilicas i suis fūdis i bono re sāctoꝝ martyrū p ciuitates ac monasteria inūera:i qb⁹cet⁹ dño fuiētiū ꝓuēiret. Tē urban⁹ pa.

Quare predia fideliū hodie ab ecclesia nō alienētur.

Ydētes aūt sūmi sacerdotes ꝛ alij atq̄ leuite ꝛ reliq fideles plus utilitatis posse ꝓferre: si hēditates ꝛ agros quos nēdebāt eccl'ijs qb⁹ ꝑsidebāt epi tradēnt: eo ꝙ ex sūptib⁹ eoꝝ taz pītib⁹ q̄ꝫ futuris tēporib⁹ plura ꝛ elegātiora possēt mistrare fidelib⁹ cōez uitā deducētib⁹ q̄ꝫ ex pcio ipōrū: ce perūt ꝑdia ꝛ agros quos nēdē solebāt: mrīcib⁹ eccl'ijs tradē:ꝛ ex sūptib⁹ eaꝝ uiuē.ipe uero res i ditiōe singulaꝝ pochiaꝝ epoꝝ q locuz tenēt apl'oꝝ'erāt ꝛ sī usq̄ ad huc ꝛ futuris sēp debēt ee tpib⁹. e qb⁹ epi ꝛ fideles dispēsatores eorū oib⁹ cōi uita degē uolētib⁹ ministrare'cūcta necessaria debēt: prout meli⁹ poterit:ut nēo i eis egēs inēiat̄.ipe.n.res fideliū oblatōes appellāt̄:q̄ a fidelib⁹ dño offerūt̄ mēoratis ergo augmētatiōib⁹ i tā tū eccl'e i qb⁹ epi ꝑsident dño aminiculāte creuerūt:ꝛ i tantis maxima ps eaꝝ abūdat reb⁹:ut nul l'sit i eis cōez uitā gerēs idigēs: sz oia necessaria ab' epo suisq̄ ministris ꝓcipiat.iō si aligs extitit modernis aut futuris tēporib⁹:q hec auellē nitat̄:iā victa dānatiōe feriat̄. Tē augusti. De eodē.

Habebat' dñs loculos a fidelibus oblata ꝓfuās:ꝛ suoꝝ necessitatib⁹ ꝛ alijs idigētib⁹ tribuebat.tūc ꝑmū eccl'astice pecūie forma ē ist̄ituta:ut itelligēm⁹ qō ꝓcepit nō ee cogitādū⁹ de crastino: ñ ad hoc fuisse ꝓceptū:ut nihil pecunie fuet̄ a sāctis: sz ne deo ,ppt̄ ista fuiat̄ ꝛ ,ppt̄ iopie timorē iusticia defat̄: Hīs oib⁹ auctib⁹ claret:q clīcis nllo mō lz hr̄e qd ,ppum:qō si hūerit:ñ clīci erūt:ñ tñ clīcatus eis tollēdus ē. Vnde aug⁹,ait i eodem sermone.

Clericatus non tollat eis:qui uolunt habere aliquid ꝑpium.

Certe⁹ ego sū q statuerā nllū ordinare clericū:nisi q mecū uellet manē: aut si uellet a ,pposito discedē:recte illi tollerē⁹ clīcatū ecce'i ꝓspectu dei ꝛ uro muto cōsiliū.q uolūt hr̄e aligd ,ppuz: qb⁹ sed solicitudo nimia.xlvij.di.c.omnes huius.ꝛ.c sient bi.

c Certe discedere.id est non assumere propositum renunciandi vt ibi cadent a latere tuo.

d Tollerem.i non admitterem.

e Ecce.ar.aliquē venire ꝫ factū suū.xvij.q.ij.gōsaldus.xxxv.q.ix.ꝙ gs .xxij. q.iiij. in malis ꝛ.c.iuraui.lv. di. penitentes ff.de his qbus vt idi.tutorem ꝫ.xxxij.q.v. hoc:end⁹.arg. ꝫ.vij.q.i.q̄ꝫ pculosum. viij. q.ij. delectissimi.xvij.q.iiij. sūt q opes.C. de trās.ac. si ex cā.C.de cap.ꝛ postli. re. nec nos .C. de remissi.pig debi tū.ff.de acqui. hē.q supstitis ff. de adopti. post mortez ꝫ ff.de serui.rus. pze.p fundam io. qlibet pōt venire ꝫ factū suū vbi est ex pssū in iure alias non.b.

f Malū.i.oc casio mali: ga rei familiaris cura sine peccato vix potest exerceri. xxv. di. qualis. vel intellige.ppie peius eni est p hypocrisiz pecare q̄ꝫ manifeste:ut ex ō hē. cū ex iniūcto. ff.de ritu nup. palam.ꝛ plus est veneno occidere q̄ꝫ gladio .C. de male.l. vnica .ꝛ plus est psuadere q̄ꝫ cōpellere. ff. de ser. corrupt.l.i.§. vlt.ꝛ sic nō obstat.xxxij.q.iij.nemo.

f Malū.hoc scilicet.

g Cadere.i.ā sumere.

b Sāctitatez i.minus placitum est ee māifestū q̄ꝫ occultum.ꝛ sic nō ē contra. xxxij. q.iiij.nemo.

vbi dicitur: q tolerabilioꝛ eſt culpa ſi lateat.

i c Piſcopi. vel acqſitis. de ꝓpo. vel dic acqſitis non occaſione eccleſie: vt ex de teſta. quia nos.

k Habent. de hoc dicem⁹. j. e. q. iiij. c. i.

l De ꝓfeſſione clerici de reb⁹ mobilib⁹ nihil i vltia voluntate ꝑſit dare: niſi talis ſit eccle ꝓſuetu do: vt ex de teſ ad b. t. c. relatum. §. licet.

m De fructi b⁹ nõdũ ꝓcepti argu. ff. quẽad modũ vſufru. amt. ſi vſufru ctuarius. in fi. imo et ꝺ ꝓcepti nõ ꝑſit cõdere teſtm̃: ex ꝺ teſ. q⁹ nos admo net.

n m Anifeſta. facẽ ergo inctariũ: vt. xxviij. di. ꝺ ſyracuſane.

o Qui circa. i. vicedñi: vt. lxxxix. di. volu mus. t. c. ſe. q erit teſtis adminiſtratõis ſue. alij erũt te ſtes vite ſue. ꝺ ij. q. vij. cuz paſtoris.

p Jnt mãi feſte. id eſt diſtincte.

q Dñice. i. eccleſie.

r Probãtur. ex hoc. c. t in anẽ. de eccle. ti. § aꝛ dicim⁹ ff. de dona. int vi. t vxo. qm⁹ mutuo. C. e. ti. etiã videt q ſẽp res acqſite ꝑſumũt eſſe ꝺ bonis eccle: niſi ꝓbet ꝛrium arg. ꝺ. C. arbi. tute. ſi defunctus. ibi. n. dꝛ: q tutoꝛ q nihil ante bẽbat: poſtea p induſtriã ſuaz multa poſſit fuiſſe luc tus. vide pillius cogit ꝓbare illas ſuas eſſe. Tu dicas q ſi epus vel aliꝰ ꝑlatus permixtim vtitur rebus ſuis t eccleſie: cum nõ ſit facta diſtinctio: cogentur

nõ ſufficit de⁹ t eccla ei⁹: maneãt ubi uolũt t ubi ꝑñt. nõ eis aufero clicatuz: nolo hꝛe hypocritas. malũ. n. cẽ qs neſciat? maluz ẽ cadẽs a ꝓpoſito: ſz pel⁹ ẽ ſiꝛe ꝓpoſituz t p⁹ pauca: ſi ñ ꝺuat ſãctitatẽ⁹: foris dimidi⁹ eccidit. ſi uõ itus habuerit ſimulatõez: tot⁹ eccidit. nolo ut hẽat neceſſitatẽ ſimulãdi. ſcio qũo hoies amãt clericatũ: nemini eũ tollo nolẽti mecũ cõiꝛ uiuẽ.

Cõtra ſt alie auctes: qb⁹ cõcediꝛ ꝓpa hꝛe ñ ſolũ alijs ſz ẽt epis. Ide i ꝛci. agathẽſi legitur.

De rebus ꝓpꝛis uel acquiſitis epi heredibus ſuis dereliquant.

Piſcopi de reb⁹ ꝓꝛis ul acqſitis ul qcqd de ꝓpo hñt⁹: hẽdibus ſuis ſi uoluerit dereliquãt. qcqd uõ de⁹ ꝓuiſiõe ſue eccle fuerit ſiue de agris ſiue de⁹ fructib⁹ ſiue de oblatõib⁹: oia i iure eccle ꝺuare cẽſuim⁹. Tẽ ex ꝛ. martini. pa.

Manifeſta⁹ aũt de eodem De eodem
bẽt cẽ q ad eccl'am ꝑtinẽt: his q⁹ circa epos ſt ꝑſbꝛis t diaconis: ut ſi epo ꝛtigerit iopinat⁹ trãſitus res eccle nullo mõ poſſint minui t ꝑire. neqꝛ res ꝓpe epi ipoꝛtunitatẽ patiãt ꝓ reb⁹ eccle: ut nec eccleſia dãnũ icurrat: nec epus i ſuis reb⁹ ꝓ reb⁹ eccle ꝓſcribat. Dez ſtatutũ ẽ i canonib⁹ apl'oꝛũ ubi legitur.

De eodem.

Jnt⁹ mãifeſte res ꝓpe epi: ſi tñ hñt res ꝓpꝛas: t manifeſte dñice⁹: ut ꝑtãtẽ hẽat de ꝓpꝛis reb⁹ epus moꝛiens ſiẽ uoluerit t qb⁹ uoluerit dereliquẽ: ne ſb occaſiõe eccleſiaſticaꝝ rez ea q epi eẽ ꝓbãt⁹ iterdicãt. fortaſſis. n. aut uxoꝛez hz aut filios aut ꝓpiquos aut ſeruos. t iuſtũ ẽ hoc apud deũ t hõines: ut nec eccla patiat detrimentũ ignoꝛãtia rerum põtificis: nec epus uel ei⁹ ꝓpiq ſb obtẽtu eccle ꝓſcribãt: t i cãis icidãt q ad eũ ꝑtinent: moꝛtiſq ei⁹ iuriſ ifamẽt. Item in eiſdem canonibus.

Ex rebus eccle epus ſi indiget: ſibi t ſuis neceſſaria ſumat.

Ex his aũt qb⁹ epus idiget: ſi tñ indiget in ſuas neceſſitates t pegrinoꝝ fratꝝ uſus t ipe ꝓcipiat ut nihil ei oino poſſit deeſſe. lex. n. dei ꝑcipit: ut q altario deſeruiunt: paſcãt ꝺ ipo. Tẽ ex ꝛ. ãtiocheno. c. xxxv.

Res eccle'aſticas epus diſpenſet.

Piſcopus eccle'aſticaꝝ reruz hz ꝑtãtẽ ad diſpẽſandũ ergaões q idigẽt cuz ſũma reuerẽtia t timoꝛe dei. participet aũt t ipſe q bus idiget: ſi tñ idiget: tã i ſuis qꝫ in fratꝝ qui ab eo recipiũt neceſſariis uſib⁹ ꝓfuturis: ita ut nulla q libet occaſione fraudẽt iuxta ſanctũ apl'z ſic dicẽtẽ: habẽtes uictũ t ueſtitũ his cõtenti ſim⁹. q ſi cõtẽtus his minie fuerit ꝙuertat autem res eccle in ſuos domeſticos uſus: t ei⁹ cõmoda uel agroꝝ fructus⁹ nõ cuz ꝑſbꝛoꝝ diaconoꝛũqꝫ ꝛſciẽtia' ꝑtractet: ſz hoꝝ ꝑtãtẽ domeſticis aut ꝓpiqs' aut fratribus filijſq ſuis ꝛmittat: ut ꝓ huiuſmodi ꝑſonas occulte res ledãt eccle ſynodo ꝓuicie penas iſte ꝓſoluat. Si aũt t aliter accuſat epus: aut ꝑſbꝛi q cũ ipo ſunt: q ea q ꝑtinent ad eccl'iam uel ex agris uel ex alia qlibet eccl'aſtica facultate ſibimet uſurpent: ita ut ex hoc pauꝑes affligãt: crimiatõib⁹ uero t blaſphemijs tã ſmo ꝑdicatõis qꝫ hi q diſpẽſant talit exponãt: t hoc oporꝛtet coꝛꝛigi ſancta ſynodo id qõ cõ decet ꝛꝓbãte. Item in canonibus apoſtoloꝝ.

Res eccle'e ſũt in epi poteſtate.

Recipimus⁸ ut in poteſtate ſua res eccleſie epiſcopus habeat. ſi enim anime hominuz pꝛecioſioꝛes illi credite ſũt: mlto⁹ magis opoꝛtet cum curaz de pecuniis agere: ita ut poteſtate eius indigentibus omnia diſpenſẽtur per ꝓeſbyteros t diaconos: t cum timoꝛe t omni ſolicitudie miniſtrẽtur. ex his autem quibus indiget t cetera ut ſupꝛa. Qlm' ergo in conci. agathen. t martini papę t canonibus apoſtoloꝝ dicatur: ſint manifeſte res ꝓꝛie epiſcopi: cum in eiſdem canonib⁹ t in concilio antiocheno ꝓecipiatur: ut epiſcopus ꝑticipet res eccleſie: ſi tamen indiget: nõne patenter oſtenditur: q epiſcopus habeat libere ꝓꝛia? dicendo enim ſi indiget rebus eccleſie: notat eũ habere ꝓꝛia: fꝛte ſuis neceſſitatib⁹ non ſufficiunt. quomodo' ergo clericus ſi ꝓꝛium habere uoluerit: clericus non erit? t epus habens ꝓꝛia non ſolum non

heredes epi ꝓbare illas res nõ eſſe eccleſie: ſicut uxoꝛ cogitur ꝓbare res aliquas nõ eſſe mariti: quia ꝓmiſcue utiuꝛ rebus mariti ut ſuis. vel alit ꝺi ſtinguas: ſi certum eſt: q epus aſi epatum habuit ꝓpoſitum: tunc incũbit eccleſie onus ꝓbandi res acqſitas eẽ tm̃ de rebus eccle: ar. i. q. iiij. c. i. t ij. vel dic q ſi poſt moꝛtem epi ecclia inuenit in poſſeſſione rez: tunc heredib⁹ incũbit ꝓbatio. ſed ſi heredes ſunt in poſſeſſione: tunc ecclia ꝓbabit: vt. j. e. q. v. c. i. in fine.

f Aut filios. ã. xxviij ꝺi. de ſyracuſane. ꝺ. ſz hoc ꝓmittebat tempoꝛe apl'oꝛum quoꝛuz canon iſte eſt.

t Aut ſeruos. quos poteſt facere heredes t liberos.

u Jn cauſis. i. litigare cogant.

a e Ex his. indiget. q: de rebus eccleſie non debet quis paſci: ſi habet ꝓpꝛia: vt. i. q. ij. clericos. t. c. paſtoꝛ.

b e Piſcopus. hoc c. hẽs. x. q. ij. epiſcopus.

c Elibus. hic oñdit. qua neceſſitate clerici debẽt eẽ ꝓtẽti. ſ. vt habeant victũ t veſtitum t ita refert hic neceſſitas ad nature neceſſitatẽ: t eſt arg. ꝺ illos q dicunt ſe ꝓpter neceſſitatem hꝛe plures eccleſias.

d Fructus. ergo res mobiles ſi põt dare ſine ꝛſciẽtia cleri ſui: ex de dona. c. ij.

e Conſciẽtia. j. e. q. ij. ſine. t. c. alienationes.

f Propinquis. ã. lxxxix. di. decenter.

g p Recipimus. pꝛecioſioꝛes. ſic. j. xvi. q. ij. c. i.

b Multo magis. ſimile eſt qõ oñdit ius: ex quo mulier creditꝛ ſe viro de coꝛpoꝛe: dignum eſt vt credat ei de dote reſtituẽda. vñ nõ tenet vir dare fideiuſſoꝛem de dote reſtituenda: niſi vir labere tur i facultatib⁹: vt ex de dona. int vi. t vxo. p vꝛas. t. C. ne fideiuſſo. do. den. l. i.

i Preſbꝛos. ã. lxxxix. di. c. volumus.

k c Elm ergo. i cõci. cõcludit q clerici põt habere ꝓpꝛia.

l Quo ergo. mõ q̃rit de ꝛrietate illoꝝ. c. ã. e volo. t. ã. e. expedit.

m Sed notandū est. male soluitur: sed dic vt dixi. ā. e. in pn. questionis.
n infirmi. i. animo.
o Dispensatori. s. suo vel dispensatori. i. epo.
p Nihil habentibus. i. pauperib⁹. xvi. q. i. c. fi.
q Sine peccato. hic patet q si clerico sufficiāt, ppa: non habebit eccl'astica vt. xvi. q. i. qm̄ q equi d i. q. ij. clericos. ī. c. pastor. ī. j. e. si p̄natum x. q. iij. cauendum. sed ℨ nemo suis stipēdijs cogit' militare: ex de simo. cū sit romana. ī g altario defuit cē. vt. ā e. ex bis. so. hoc. c. de pcilio logtur vel de oblationibus q̄ illis non sūt eōicande vl' possūt hre bona ecclīastica si vt sibi retuent: sed vt distribuant pauperib⁹ xvi. q. i. c. finali.

Res ecclesie. ppe. si ergo de rebus ecclesie est ifti equum vl' aliud: illud non est tuū. sed dicas q illud solli clericoꝝ ē qđ, p babili rōne ꝓsumūt: vt ā. e. expedit. ī. j. e. si p natum. ī. j. q. ij. sine exceptione. gegd. n. hēs sup illud qđ sufficit tibi illō violēter detinet vt. ā. di. xlvij. sicut.

b Nelli. enormiter. ar. q epus de iure vnius eccle pōt detrabere ī alij conferre dūmodo alij eccle grauia dāna non infligat: vt. j. e. q. ij. bone. qd iuris sit dicem⁹ ibi. ī. xv ij. q. iiij. §. qđ autem.

c Si ergo. hoc meū est. fallū dicit. nā res q cōis ē alicui⁹ oiuꝝ illoꝝ ē: vt. ff. de ritu nup. illud. vñ hoc vbū suū ambiguū ē, p toto ī, p pte: ī q iurat suū nō ee iurabit etiā sibi cōem nō esse. ff. de v̄. sig. pupillus. §. vlt. ī cū qs legat suos suos tā illi q ex toto sui sunt q̄z q, p pte itelligūt' legati: vt ff. de le. iij. siqs suos. si aūt ē aliqd vniuersitas vel ciuitatis: illō ñ est cuiuslibet. j. e. q. ij. q manumittitur.

d Expendat. mirū est quare gratian⁹ ñ iducit. c. q possessiones ecclesie pñt diuidi q̄ longe meli⁹ faciūt ad ppositum: vt. j. q. ij. qsqs. ī c. sepe fit. x. q. ij. casellas. ī. xvi. q. i. possessiones. ī. q. iij. clerici. ar. j. j. q. ij. vobis. x. q. iij. vnio. ī. ā. e. q̄ma. ī. c. necessaria.

e Ꝑ pīuatum. vel pōt itelligi si. i. quanuis.

f Pīuatum. i. sepatim aliquid possidemus: non tñ illud est nostrum quoꝝ ꝓcurationem. i. quia tantum illius procuratio est nobis commissa: vel dic pīuatum. i. proprium.

g Nō illa nostra sūt. i. a nobis recipiēda.

b Procuratiōnem. ergo ꝓlati dicūtur ꝓ curatores rex ecclesiasticaꝝ: vt hic. ī. xiiij. q. i. §. i. quando dōs dñi dicūtur: vt. xvi. q. i. ī tēporis. quā dōs defensores. xvi. q. i. in canonib⁹. quā dōs patres: vt. lxviij. di. q rū vices. nō tñ habent liberā ī generalē administrationē sicut ī ꝓcuratoꝛ cesaris: vt ff. de offi. ꝓcu. cel. l. i. modicū tamen donare possunt: extra de donat. cete rum. tamen loco domini baabentur cuꝝ bene admīstrāt: loco prædonis cū male: vt. ff. ꝓo empt. qui fundum. §. fi tutor.

Ca

Item ex synodo habita rome ab eugenio papa.

Non liceat episcopo res ecclesiarum in proprios usus conuertere

Nelli epoꝝ liceat res mobiles aut imobiles de subiectis plebibus alijsq̄ pijs locis in proprio usu habere: ne maiores enormit̄ locupletentur: ī minores tali facto pauperes inueniātur. contra agens canonica auctoritate coartatus existat. Si ergo res eccle non quasi proprie sed quasi communes habende sunt: cum de cōmuni nullus dicat hoc meum est: nec de rebus ecclesie hec est mea. potest aliquis dicere: ne uideatur non imitari charitatez illoꝝ: in qua nulli aliquid erat proprium: sed erant illis omnia communia Dis ita respōdetur: sicut perfectione charitatis manente secūdum discretionem ecclesiarum distributio fit ecclesiasticaruꝝ facultatum: dum alij possessiones huius ecclesie ad dispensanduꝝ committūtur: ex quibus licet res ecclesie omnibus debeant esse communes: primum tamē sibi ī sue ecclesie deseruientibus necessaria subministret: ī reliqua que supersūt fidelium usibus ministraturus. Ita ī prebende ecclesiarum eadē charitate manente pie ī religiose possunt distribui: nec tunc rebus ecclesie ut proprijs sed ut cōmunibus utilitatibus deseruiturus: ut ex bis que sibi assignata sunt: ꝑ mum sibi necessaria percipiat. siq̄ uero suis necessitatibus supersūt in communes usus ecclesie expendat. Nde augustin⁹ ad bonifacium.

De eodem.

Si ꝑtinuatum possidemus qđ nobis sufficiat: non illa nra sunt: quoꝝ procurationē quodammodo gerimus: nō proprietatem nobis usurpatione damnabili uendicemus. Ostensum est quomodo liceat clericis habere ꝑ prium ī quomodo non. Itē quomodo res ecclesie per prebendas diuidi possunt.

Res ecclesie quasi cōmunes episcopus dispenset.

Res ecclesie non quasi proprie sed ut communes ī domino oblate cum summo timore nō in alios q̄z in ꝑfatos usus sunt fideliter dispensande.

De his qui tam infirmi sunt: ut suis rebus renūciare non possint

Illi autem qui tam infirmi sunt ut possessionibus suis renunciare non possunt: si ea que accepturi erant dispēsatori reliquūt nihil habentibus conferenda: si ne peccato possident sua: quia ī ipsi quodāmodo sua relinquunt: quando proprijs contenti rebus nihil eoꝝ: que labori uel ordini suo deberi arbitrantur: accipiūt.

De rebus uero ecclesie queritur an liceat eas per prebendas diuidi: ut annuos quisq̄ redditus sibi specialiter uendicet. hoc nō posse fieri argumento ī auctoritate ꝑbatur: Clerici successores eoꝝ sunt de quibus dicitur: multitudinis enim credentiuꝝ erat coꝛ unū ī anima una. necesse est ergo: ut eoꝝ sequantur uitam: quoꝝ in ecclesia gradum administrant non ergo aliquid sibi proprium uē dicabunt: sed erunt eis omnia cōmunia. Item urbanus pa. ait.

a Nunc qrit̃. Alienatio est ois ɔ̃ctus per quem dominium transfert̃: ut. C. de fu. do. l. i. sed hic largius sumit̃ aliena tio: q2 nec obligari pñt res eccl'ie. qd autem sub se ɔ̃tineat hoc nomen alienatio: dr̃ ex̃ de re. ec. nõ alie. c. nulli. i auc. de ñ alie. vel pmu. coll'. ij. §. nos igit̃. phibent̃ res ecclesie alienari: ut. ꝭ. e. fine. x. q. ij. h ius. ꝛ res cesa ris. ff. de leg. i

f Augustino notario. ɔ̃muniri. cũ tñ ꝛ illud de iure cõi posset facere: ꝛ sic ɔ̃ id qd̃ dicit lex: supfluũ ẽ postulare qd̃ lex idulsit. C. de thesau. l. i. s3 fit id: q2 pl' timet̃ qd̃ singulariter pollicet̃ q̃3 qd̃ generali spõsiõe fit: ut xxiij. di. quec̃3.

g Nulli. quod semel est ɔ̃secratũ deo: etiã l3 sit alienũ postea non fiet ɔ̃phanũ: ut. ꝭ. xvij. q. iiij qsti. ff. de re3 diui. i tã tũ. ar. ɔ̃. ã. di. liiij. ex an tiqs. ꝛ. c. frequens.

Q. II. apõ iul'. §. ulti. s3 excipiũt̃ qt tuor casus, s. cã necessitatis: ut si debitum ur get: ut i illa. l. h ius, s. cã pieta tis p redẽptio ne captiuoꝝ vel alimonia pauperum: ut ꝭ. e. aurũ, s. cã uti litatis: ut. ꝭ. e. si ne exceptione s. cã icõmoditã tis minoris uti litatis: ut. ꝭ. e. terrulas. alie cause pñt assi gnari: sed ad has pñt oẽs canones redu ci. res tñ eccl'ie q̃ fundo fuari ñ pñt: circa ali q̃s solẽnitates alienãt̃: ut. C. de admi. tu. l. lex q̃. §. ult. C. qñ decre. ñ est opus. l. ulti. ꝛ xcvi. di. bene. sed alie res ec clesie cũ solẽni tate alienande sunt. ꝛ olim q dem duo de ui cinis epis int̃ erãt: ꝛ õ causa alienatõis co gnoscebant ꝛ subscribebant ut. x. q. ij. casel las. i fi. ꝭ. e. que cũq3 suffragio ꝛ. xvij. q. iiij. nullus. s3 ho die sufficit ɔ̃se sus capl'i ꝛ epi ut. ꝭ. e. c. sine. ꝛ si res sit mod i ca ꝛ necessitas magna: ñ ẽ necessari' cõsensus capituli: ut. ꝭ. terrulas

Nunc' querit̃ si sacerdo tes aliquas õ reb' eccle sie dedisse noscũtur: an his q eas acceperunt ali qua firmitate constabunt: cu3 res eccl'ie nullo mõ distrahi possint: ꝛ distracte possideri m'tis auctibus ꝓhibent̃. Vñ. n. stephanus pa pa. **Eccl'ie pecuniã auferens ue lut homicida dãnatur.**

Qui' christi pecunias ꝛ eccl'ie aufert fraudat' ꝛ rapit: ut ho micida' in cõspectu iudicis depu tabit̃. Itẽ pelagi' hostilio epo. **Quicqd de sacratis uasis ul' mini sterijs a quolib3 clerico usurpatũ fuerit: eccl'ie restituatur.**

Augustino nr̃e sedis notario suggerente didicimus: q: ei di lectio tua directis apicibus idicas set: quosdã de clero tuo ꝛ maxie parochiaꝝ ad te ptinẽtiũ ñ pauca ɔ̃secrata uasa ul' misteria distraxis se: ꝛ aliq̃ huiusmõi ppetrasse que a religioso aliena sũt ꝓposito. cha ritatẽ uero tuã: ut hoc cõpetenti solicitudie debeat inseq uel ulcisci nr̃e pceptiõis auctẽ uolum' ɔ̃mu niri. q̃ de re pñtib' mãdam' affati bus: ut competenti uiuacitatis in stãtia quicqd de sacratis uasis ul' misteris a quolibet clericoꝝ usur patũ l' distractũ fuisse ɔ̃pereris: si ne cuiusc̃3 more iũctũ exigẽ non dimittas: ꝛ eccl'iasticis usib' refor mare. Itẽ bonifaci' papa. **Quicqd dño cõsecrat̃: ad ius pti net sacerdotis.**

Nulli' liceat ignorare oẽ quod dño ɔ̃secratur': siue fuerit hõ: siue aĩal siue ager: uel qcqd semel fuerit cõsecratũ: sanctũ' sanctoꝝ erit dño ꝛ ad ius ptin3 sacerdotũ. ꝓpter qd̃ iexcusabilis erit ois q q̃ a dño ꝛ eccl'ia cui ɔ̃petunt aufert: uastat: ꝛ inuadit uel eripit: ꝛ usq3 ad emẽdatõe3 eccl'ie p satisfactio nẽ: ut sacrileg' iudicet̃: ꝛ si emẽda re noluerit: excõicet̃. Itẽ gre. vij. **Excõicat' õi sbiaceat: qui eccl'iasti ca pdia inuadit.**

Quicũq3 militũ ul' cuiuscũq3 ɔ̃dis ul' ꝓfessiõis psona pre dia eccl'iastica a quocũq3 rege seu seculari principe ul' ab epis inuitis seu' abbatib' aut aliquib' ecclesia rũ rectorib' susceperit uel inuaserit ul' coꝝ ɔ̃sensu' tenuerit: nisi eadẽ pdia eccl'ijs restituerit excõicatõi sbiaceat. Itẽ pius papa. **Sacrilegij crimẽ icurrit q q pdia eccl'iastica uexat.**

Predia' diuinis usib' tradita qdã humanis usib' applicant ꝛ deo nr̃o cui tradita sũt ea sbtra hũt: ut sibi iseruiãt: q̃ꝓpt̃ ab oi b' ill' usurpatõis ɔ̃tumelia õpel lẽda ẽ: ne pdia usib' secretoꝝ cele stium dicata a quibusdã irruẽtib' uexent̃. qd̃ siquis psũpserit: ut sa crileg' iudicet̃. Itẽ anaclet'. **De eodem.**

Qui' abstulerit patri aut mr̃i aligd: dicetq3 hoc peccatum ñ ẽẽ: homicide particeps ẽ. pr̃ nr̃ siñ dubio de' ẽ: q nos creauit. mr̃ uõ nr̃a eccl'ia ẽ: q nos i baptismo regnãuit: ergo q christi pecunias ꝛ eccl'ie rapit aufert uel fraudat hõicida ẽ. Itẽ ioh. papa. iij. **Quadruplũ restituat: q res eccl'e inuadit.**

In antiquis ꝛ eccl'ie statutis decretum est: ut qui aliena in uadit nõ exeat ipunitus: sed cum multiplicatõe oia restituat. unde i euãgelio scriptũ est: q si aliquid

b Cõsecrat̃. i. datur. i Siue animal. aliud ab homine. alit̃ sequeret̃ q hõ ñ eẽt aĩal. k Sãctũ sanctoꝝ. id ẽ ad usũ sanctoꝝ sacer dotũ pertinet. l Inuadit. ergo qui seruũ eccl'ie inuadit sa crilegus ẽ s3 forte non est s3 reputat̃: si. ã. e. c. i m Excõicet̃. ɔ̃ ois sa crilegus ñ ipo iure est excõicat': ut. ꝭ. e. ꝓxi. de hoc dixi. xi. q. ij. ca nonica.

a Quicũq3. a quo cũq3. ille ɔ̃ conue niend' ẽ q re eccl'ie qlẽ cũq3 detinet: l3 exhibe at auctore suũ: ut. ꝭ. xvi. q. i. i canonib'. s3 di stingue an rẽ mobile3 detineat vel imobilem vt. C. vbi i rẽ ac. l. ij. ex̃ ut lit. ñ ɔ̃tes. qñ. ꝛ h in telligas qñ qs suo no mine aliqd possidet: tũc semp possesso2 sit ɔ̃uenied'. ꝛ tũc ñ est necesse uocare illũ cui' auctẽ possidet: sec' si alieno nomie: ut ex̃ ut lit. nõ ɔ̃tes. qñ. Itẽ h scias q l3 ɔ̃uct' rei nẽ dicatõe possit diuĩ no minare nõ tñ ɔ̃uentus possessorio iudicio: ut hic.

b Seu abbatibus in uitis. c Rectoribus. inuit. d Consensu. consen sus enim prelati non obstat clericis repeten tib' res eccl'ie: ut. ꝭ. e. si liceat. s3 q̃re nõ est ille tut' q ab ipatore possi det. C. de qua. ꝑ. bñ. cũ iuste possidet qui an. ꝑ. po. ut. ff. õ acqui. pos. iuste. sed dicas istud obtinẽ in rebus pnatoꝝum: quia nec ecclesia tuta est si rem recipit ab impatore nisi eam pscripserit: ut. xvi. q. iiij. placuit.

In rebus monasterioꝝum alienandis requiritur consensus abba tis ꝛ capituli ꝛ epi. ꝭ. e. abbatibus. xvij. q. iiij. in venditionibus. idẽ in ecclesijs parochialibus vbi etiam consensus sacerdotis requi rit̃. ꝭ. e. placuit. x. q. ij. sigs epus. facta alienatione contra dictã for mã est nulla licet sit i casu licito: ut. ꝭ. e. sine. sed cũ pscripta forma facta ꝛ etiam in casu nõ cõcesso tenet ipso iure: ar. ecõtra de his q̃ fi. a p. sine cõsen. ca. cum vos. ex̃ de emp. ꝛ ven. cum dilecti. sed si dãnosa fuerit eccl'ie restituit̃: ex̃ de resti. i inte. c. i.

b Qui christi. pecunias. large sumit̃: ut. ꝭ. q. iij. totum. c Fraudat. occulte. d Et rapit. vi. e Homicida. et ẽ sacrilegus: ut. ꝭ. c. ꝓxi.

e Predia. secretoꝝum. i. ecclesie. f Clerxẽt̃. iuste, nã ad tributa ꝛ seruitia tenẽt̃. xi. q. i. si tributũ. vel expone ut ibi dixi. g Sacrileg'. pena sacrilegij ẽ fm. l. ff. ad. l. iul'. pecu. sacrilegij. alia ẽ fm ca nones. xvij. q. iiij. per totum. h Qui abstulerit pr̃i. homicida enim est qui non pascit pr̃em vel matre3 ut. xxij. q. iiij. iter cetera. ꝛ. lxxxvi. di. non satis. in fi. i In antiqs. multiplicatõe. ar. penã pecuniariam posse ab ecclesia isligi xxi. q. v. sigs cuiuslibet. xxiij. di. q̃3q̃3. ex̃ de arbi. dilecti. in fine. extra de reli. do. constituimus. in fi. arg. ɔ̃. ꝭ. e. fraternitas. vbi õ hoc dicitur: ꝛ extra

de penis suam. sz illud pōt itelligi de egtate canonica. ℔ de rigore iuris.

f Jn auctoritate. j. e. in legibus.

g c Cum deuotissimā. Intercedit papa, p ecclesia apud reginā sicut alibi apud pncipem: ut. xcvij. di. ecclesie.

b Pro violata emunitate. ⁊ dr emunitas puileginz quo gaudet ecclesia: ut in ambitu suo ñ fiat pugna vl insult⁹ vl rapina. p. xl. vl. xxx. passus vt. xvij. q. iiij. sic ātigt⁹ Que aūt pēa, p emunitate ecclie lesa sit solnd̄a: bēs. xvij. q. iiij. sigs contumax.

i Leges. s. lōbarde.

k Ethlgari. s. lōbarda xxiij. q. viij. sigs membz. ⁊. c. pessimam.

l Qui pōt ē. nā tot sūt iurie quot sūt iuriātes ut. ff. ō iur. si plcs. ⁊ iō pēa vni⁹ ñ liberat alios ff. ad. l. agl'. itē mella. §. sed si pluces.

m Cōponat. isti. ō ac. §. oēs. ℨ: vbi dr q nulla pēa dz excedē q̄druplū. So. qdā dicunt q pēa legal' ñ pōt excedē q̄druplū: sz ꝓuētōnal' pōt. meli⁹ dicas q legalis ⁊ ꝓuētōnal' i finitū pōt extēdi sz q̄litatem negocij vel delicti. iz si bētur respect⁹ pure ad rē ipam tūc suffiē pēa q̄drupli: ar. C. ō f. fug. qcūq;. ⁊. l. sigs fuū. ⁊ lz ℔ lex ñ teneat: tñ ex ea argumētat' ℔ greg. sic ex de iudi. nouit.

n Si vo icēdiū. icendiari⁹ ē ipo iure excōicat⁹. nec pius absoluit q̄z satisfaciat ⁊ iuret se id āmodo ñ factuꝝ. xxiij. q. viij. sigs mēbro rū. ⁊. c. pessimā. ⁊ si fuerit excōicat⁹ āmodo ñ pōt absolui nisi a papa: vt ex ō sen. ex. tua sz. ll. capite punit. ff. ō pe. capitaliū. §. finū q̄z vbi dr q sigs intra oppidū vl ppe ūmicitias vl pdā aligd exusserit igne cremar'. sz si villā cōbussit: lenius punit ff. de ice n. q edes. io. ñ inuenio q icendiarius sit ipso iure excommunicatus: nisi incendarius eccl esie: vt extra de rap. c. ex lris.

defraudaui reddo q̄drūplum ⁊ i legibus seculi cautū habetur: qui rē surripit alienaz tē: ut infra in' aūcte cusebij. Tē greg. ad constantiā reginam gallie.

Pro tenore seculariū legū puniātur iugatores rex ecclīasticarum.

Cum⁹ deuotissimā dñam sciā de celesti uita atq; remedio aie sue sedulo cogitare: culpaz me cōmittere uehemēter existimo: si ea q̄, p timore dei oipotentis sunt suggerēda siluero: ⁊ te sāctissimā de ecclesiastica pace sedulo nō cō monuero. nimis me tuliani fris ⁊ coepī nr̄i, pclamatio nuper contri stauit: maxime cum ille sue. i. ecclesie a nequissimis pdonib⁹ sunt depredate atq; nocturnis icēdijs more fuꝝ cōbuste: ⁊ dū idem maligni iuxta nr̄i predecessoris boni facij decreta, p⁹ uiolata emunitate illud emēdare noluerit: dum ⁊ seculi leges' hec eadē ita se hr̄e uoluerunt: lege uulgari⁹ teste i q̄ sic scribitur: siqs manu armata usq; ad quattuor hoies i uicū alterius ad malefaciēdū uenerit: ille q' prior ē, p illicita pūptōne cōponat⁹ solidos nongētos: seqces uō ei⁹ unus qsq; solidos. lxxx. si uō icēdiū fecerint: sibi nonies tñ cōponant. si uero pdā in quadrupluz restituant. Tem.

Si seculi leges talem iusticiaz hr̄e uoluerūt: lex diuina cur inferior eē debebit? cū sibi i ipsi⁹ ueritatis pītia a zacheo collaudatū sit: si aliqd defraudaret i quadrupluz restituēt: ⁊ qz sūmū i reb⁹ bonū ē iusticiā colē ac sua cuiq; iura suare: ⁊ i sbiectos non sinē qō potestatis ē fieri: sed qō equū ē fieri ⁊ custodiri. qō ⁊ uos diligē ⁊ oio ꝓfidim⁹ studē. q̄ propt excellētie ur̄e mēse nouēbris pītis āni scōa indictione petrū fratrez ⁊ coepm nr̄z a gremio sācte romane ecclie trāsmittem⁹: ut fratrib⁹ eiusdē, p uicie i unū cōgregatis emunitas uiolata ⁊ pūptio ⁊ sacrilegiuz canonica aūcte ⁊ uestra regia⁹ dignitate talem ēminuz accipiāt: ne p⁹ hac mēbra diaboli filij neq; i sancta ecclesia te ēt ibi regnāte talia pūmāt. Tē eusibius papa.

Ecclesie res surripiēs i decupluz restituat qō substulit.

Lex⁹ legib⁹ seculi cautū habet q rē surripit alienā: illi cui res direpta est i decuplū q̄ sublata sūt restituat. ⁊ in lege diuina legitur: maledictus ois q trāsfert ēmios⁹ pximi sui. talia ergo non pūmāt absq; ultōe. ñ hec exerceāt absq; dānatōe. pide siqs ecclesiasticas oblationes ⁊ qō deo ꝓsecrat ū est rapuerit uel ꝓsenserit faciētib⁹: ut sacrilegus diiudicet: ⁊ dānū in q̄ druplū restituat: ⁊ canonice peniteat. Cōtra greg. scribit augu. anglox epō de his q furtim aufe runt aligd de eccl'ia.

Sine augmento sibi ablata eccl'ia recipere oportet.

Fraternitas⁹ tua ex psona fris pēsare potest: qualiter ualeat cozzigi. sunt' enim quidā qui habentes subsidia furtum perpetrant: ⁊ sunt alij qui hac in re ex iopia delinquunt. unde necesse est ut quidam damnis quidam uero uerberibus⁹ cozzigantur: ⁊ cū pauo districtius agitur ex charitate agenduz ē: nō ex furoze: quia i pī hoc pestatur q cozzigit: ne ie hennę ignibus tradatur. addis etiaz quo augmēto ea q̄ furto de ecclesijs abstulerūt: reddē debeāt. sed abit ut eccl'ia cuz⁹ augmento recipiat: qō de terrenis rebus uidet amittē: ⁊ lucra dānis querere.

Verum illud eusebij de legum seueritate: istud gregorij de ecclesiastica māluetudie dictū itelligit

Tē deusdedit epo mediolanēsi

Non sunt alienanda in episcopatu acquisita.

rap. in pn. sed in furto est rei pcecutio pter penam furti: vt insti. de obli. q̄ ex delic. in fi. ⁊ est si. lxxxix. di. decenter.

a f Fraternitas. ex iopia. i delictis ñ excusat' iopia: ut hic. ⁊. xxxij. q. iiij. sicut satius. ff. de ritu nup. palam. xxxij. q. v. ita ne. xxxij. q. ij. faciat. arg. ℨ. de cō. di. v. discipulos. ⁊ di. i. sicut. ℨ extra de fur. sigs p ne cessitatē. qdaz dicūt q' post deber hō mori q̄z furari. hoc manius est dicere q' summa necessitas excusat: ex ō re. iurīs. qō nō est vnde hic non fuit tāta necessitas q̄ posset excusare.

b Verberib⁹ generale est ut uerberibus castigēt: q sūt iopes: vt. ff. de iurīs. om. iudi sigs id. §. i ser uos. ⁊. ff. de in ius vo. l. ult. ℨ. e. q. §. libertus xiiij. q. vi. si res aliena. alio ō mō puniūt⁹ no biles q̄z igno biles: ut. xxiiij. q. i. qui ℨ.

c Cū augmē to. ſ. inatur ali ⁊ illegitio ne sit ℨ. ō. di. lxxxix. decenter. ⁊ vij. q. iiij. quis quis. j. c. q. v. c penult. ⁊. ō. e. q. i antiqs. ad hoc respōdem qdam si vult ī bere fur uel p̄ do restimē rē antecq; ꝓuenia tur: penaz eui tat. hoc falsuz ē: qz nō suffiē raptori restitu ere rem ad eui tādā penā: vt ff. vi bo. rape. l. non prodest uel dic q ecclesia nō peret pena. sed iudex ex officio suo suo eciā iflget ⁊ dabit ecclie eui sanctitas ignoscēdi gloriā dereliquit. C. de epi. ⁊ cle. siquis. ⁊ est ad hoc bonum arg. xxiij. q. iij. ℨ. i. ifi. uel dic q potest petere naturale augmentum. i. interesse sed innaturale non potest. uel dic q non potest petere interesse quod est extra rem. vel si forte occasione rei sublate familia vel pecora mortua sunt: illud non potest petere sicut nec alter: vt. ff. de ac. empt. ⁊ ven. si sterilis. §. cū p venditorez. Vel ponas casuz sic questū fuit si aliquis cōfessus fuit se furtū fecisse sacerdoti suo: an i penitēcia debeat ei iungi: ut illam rem restituat cum pena? Rndeo q non:

o Justiciam colere. in sti. de iusti. ⁊ iu. §. pcepta iuris.

p Regia. ergo femina pōt esse iudex: vt hic. ⁊. xxiij. q. iij. siquos. ⁊. xv. q. iij. §. i. ar. ℨ. xxxiij. q. vlti. mulierem. C. de ar. l. vlt. sed dic vbi ꝓsuetudo est bñ possunt iudicare: ex de ar. dilecti.

a t Legib⁹ seculi. in lōbarda ⁊ gottica ⁊ salica non in romana.

b Terminos. fm. ll. punit talis pena. l. aureorum: ut. ff. de termino amoto. l. i. ⁊. ij.

c Quadruplum. ut in illo quadruplo rei pcecutio ꝓputetur: vt isti. vi bo.

r sic ꝛria non tangunt casum
d r Es acquisitas.occasione ecclesie.j.q.v.§.fixum.
e a Apllcos.r p.i.
f Vasa.ã.x.q.ij.hocius.ptra.
g Captiuoꝝ.r alijs causis.
b Deponat'.

hec ẽ pena ma le alienãtis res ecclie: ur.j. e. qsqs.r.c.nõ li ceat.r.c.statui mꝰ.sed ꝫ exõ re.ecc.nõ alie. sigs pscꝛoꝝ ex de elec.q si cut.in fi.ff. de aꝰ.mu.cã.l. ex hoc edicto.§. sigs alienaue rit.Ex qbꝰ oi bus habes :q sufficit si statꝰ reddat eccliaz idẽnem :ar.ꝫ. ff.vi bo.rap.si pdest. vbi ha bes q non suf ficit pdoni ad penã euitãdaz rez restituere. itẽ suffiẽ semel dolũ cõmisi/ se:ut.ff.depo. Li.§.si rem de positã.io.ego sto illi decre.si quis psbaoꝛi b.
i Cõstruxisse ledẽdo eccles siam.poꝛeꝝ.põt tñ pstruere dũ tñ nõ ledat ec clesiam .j.e.si epꝰ.r.c.bone rei.tradetur ꝯ ecclie ut habe at i ipa ius pa tronat?:qõ ba betur ex edifi catione seu fũ datione.xvi.q vij. quicunqꝫ r.c.decernimꝰ r.c.filijs. exõ ecc.edi. ad au dientiaz.vel ali qõ honestum fuitiũ:exõ in repa.ꝫterea vl ob alia tpalia exõ capel.mo i ecclijs.xvi.q ij.sane. rẽ ar. q acqsita de rebꝰ ecclie põt eccla vendica re:vt.ꝫ.e.q.iiij.sacerdotes.r.q.vlt.fixũ. Sꝫ qd si clericꝰ de pecuia ecclie i ppõ solo edificet:tũc vr edificiũ solo cedẽ.ff. de re. dini.i tantum.sed dicas in fauoꝛem ecclesie solum edificio cedere. r bẽ speciale in ecclia:q si res compatur de bonis ecclesie stati ẽ facta ecclesie:ut hic.r extra de pecu.cle.c.i.r.c.siquis.idem est de milite

Res ecclie in epatu aquisitas sacerdotibus nulla est alienandi licentia

Item ex.vi.synodo uniuersali.

Vasa sacra nisi p redẽptõe captiuoꝝ nõ sunt alienanda.

Apostolicos' r pꝛnos canones renouãs:hec sãcta uniuersal' synodus diffiniuit neminẽ ꝓsus epm uendere uel utcũq alienare ciminilia r uasa' sacrata: excepta causa olim ab antiqs canonibꝰ oꝛdinata uidelicet p redẽptõe captiuoꝝ:sed nõ tradere salaria ecclesiaꝝ i ẽphiteotica pacta:nec aliaꝰ rusticas possessiões uenũdari: ac p hoc ecclĩasticos redditus ledẽ: quos ad ꝓpam utilitatẽ r ob escã pauperũ r pegrinoꝝ sustẽtatõez cẽ decernimꝰ.r paulopost:Quisquis aũt post hanc diffinitionem nr̃am ꝓtrariũ qd huic sancte sedi ac uniuersali synodo agere tentauerit:deponat' ut ꝓuaricatoꝛ diuinaꝝ rerꝫ r ꝓceptoꝝ:cassata uidelicet oio q̃ facta ẽ i scriptis ab epo uẽditõe ul' ẽphiteotica traditione ul' alia q̃libet alienatõe ciminiliꝝ r salariꝝ locoꝝ.q nõ ceperit aut emerit aliqd ex pdictis ciminilijs: ul' salarijs:r nõ restituerit ecclie itemꝝ q̃ ecclie sẽ :ul' ñ reddiderit ad icidẽdũ chartã uẽditiõis ul' ẽphiteoseos:sit anathema usq; duz fecerit:quod ab hac sãcta r uniuersali synodo ꝓfirmatũ ẽ.si aũt epꝰ ꝓuictꝰ fuerit ꝓstruxisse' mõsteriuz de ecclĩasticis redditibꝰ:tradat' eidem ecclie ipm mõsteriũ. Item greg.donno epo messano.

Vel sme scriptis

Pro redẽptõe captiuoꝝ sacra uasa non phibent' alienari.

Ot' sacroꝝ canonum r legalia statuta ꝓmittũt:misteria ecclesie ꝓ captiuoꝝ cẽ redẽptõe uẽdenda. Item demetrio r ualeriano clericis firmãis.

Res ecclie licite ipẽdãt' p redẽptione captiuorum.

Sacroũ canonuz statuta r legal' pmittit auctas licite res ecclesiasticas i redẽptõe captiuoꝝ ipẽdi.r iõ cum edocti a uobis sumus añ annos.s.xviij. fauiũ epz ecclie firmiane.xi.libras argẽti ꝛ eadem ecclesia p redẽptione uñra ac patris uñri passiui fratris r cõpi nr̃i:tũc uõ clerici:necnõ mr̃is uñre hostibꝰ impẽdisse atq; ex hoc quãdã foꝛmidinẽ uos hr̃e:ne hoc qꝛ datũ ẽ a uob quolibet tẽpoꝛe repetat'.huiꝰ ꝓcepti auctẽ suspicionẽ uñram ꝓuidimus anferendaz ꝓstituẽtes nullã uos exinde here desq; uñros quolibz tpe repetitõis molestiã sustinẽ nec a quoq; uob aliq; obijci questionem. Item.

Res ecclie desolate non ꝓponunt captiuis.

Sicut' oino graue est frustra ecclĩstica misteria uenũdare: sic itemꝝ culpa ẽ iminẽte huiusmõi necessitate res maxie desolate ecclesie captiuis suis ꝓponẽ r i coꝛũ redẽptõe cessare. Ne uõ pnia huiusmõi inuasoꝛibꝰ atq; ꝓdonibꝰ q uasa sacra r reliqua diuino cultui dedicata pollutis manibꝰ arripuerit r q̃si prophana ꝓtractant: sit indicenda:nicolaus papa diffinit scribẽs foꝛcario archiepo burdegalensi.

Inuasoꝛibus rerꝫ ecclĩarꝫ q̃ penitentia sit imponenda.

Ex viro nefando burgando nomine q rabie insana cõmotis diabolicis se irretire laq̃s nõ dubitauit:atq; gẽtiliũ moꝛe p ab rupta itinera r cõpita insidians nobis in uñre ecclie nilla una cum clericis uñris manẽtibꝰ r populuz salubꝛius instruẽ dogmatũ monitis decertantibus paneq; spũalis uerbi uacua hominum coꝛda reficientibus atq; laudabile pꝛopꝛie salutis desiderium habentibꝰ sancta apostoloꝝ petri r pauli limia uisitare:collectis militie seq̃cibꝰ r iniquitatis complicibus nefarias

f Ut sacroꝝ.
m Acroꝝ.ꝛpetitiõis q: quod ex causa pietatis impendit' non repetitur.C. de nego. ges.alimenta.nisi forte fuerit protestatus.ff.õ reli.si quis.§.hec actio r i alio casu.C.de nup patrem. hic tamen nõ valet protestatio:quia ecclia tenet' redimere: vt.j.c.pꝛox.si vero pꝛiuatus redemisset pꝛecium datum repeteret sine distinctione ꝛz q̃s dam.r hic redemptus operas pꝛestabit ecclesie per quinquennium si non possit soluere.C de cap.l.ij.r vlt. vnde nũqd hoc de quolibet capto verũ est:ita.sed nũqd de capto in maleficio:quod videtur. lxxxvi.di.non satis.xxiij.q.v.c.i.r.c.reos.r xiiij.q.vi.si res. argu. ꝫ.i.q.i.iubemus.tamẽ si pꝛiuatus det pecuniam pꝛo redẽptione alicuius bene eaz repetit vt.C.de cap.l.vlt.
n f Jeiu. suis. suis potius q̃z aliẽis subueniat. subueniat tamen exneis.lxxxvi. di.non satis.xlij.disti. quiescamus.sed qui dicuntur bi captiui :dic q si ab hereticis ul' gẽtilibus capti sunt uel a talibus vbi timetur piculum coꝛporis vl' aie tales tenetur redimere ecclesia r etiam quilibet pꝛiuatus:ut. lxxxvi.di.non satis. r j.e. aurum.xxiij.q.iij.non in ferenda.
a d Ex viro.r cõpita. compitum est locus vbi plures vie cõcurrunt.xlviij.di.sicut Consuluit. que sit pena talium qui inferunt iniuriam clericis dum insistunt diuinis officijs r obsequijs:habes.xvij.q.iij.§.qui autem C.de epis.r de.siquis in hoc genus.
c Ante foꝛes.sed nonne in pꝛimo anno est extra ecclesiam :sed dic q in pꝛimo anno stet extra cimiterium quod uiolauit:r secundo anno iuxta foꝛes ecclesie.

d Audientes.non cõicabit:vt.xxxiij.q.ij.latorem.
e Spõdentes.sacrilegos argue,pmittere cogendos se nũq̃ sile facturos
f Nemus.rem tituli.i.spectantem ad eccl'iam suã nõ auferet alij pro pria auctoritate.nã t tutor t curator punit q̃ aufert alij rem pupilli sui: vt C.vnd.vi meminerit in fi.
g Reddere.ipe ergo q̃ alienauit põt cõueni ri:ut b.t.j.c.statuim⁹. t vnob⁹.c.sequẽtibus itẽ t possessor põt con ueniri:ut.ã.e.angustio t nõ.ã.c.qcũq̃.t.ã.e. aplicos.cũ eni ecclesia bz in optione quẽ ve lit ꝓuenire:si primo ce pit vnum conuenire t postea velit aliũ ꝓueni re:nõ fit ei p̃iudiciũ aliq̃ō p electionem:vt C.si tu.vel cu.l.vlt.sed quid si ecclesia ẽ ꝓsecu ta ũs suũ a possessore nũqd adhuc potest cõ uenire ipm qui aliena uit:non vf:q̃ bona fi des si punit:ut bis idẽ exigat.ff. de re. iuris. bona fides.q̃ aũt pos set ipz ꝓuenire:adhuc ẽ ar.j.c.vulterane.t.c statuimus .t.c. qcũq̃ t.ff.de peti.bẽ.nec vl lã.§.vlti. Rñdeo: aut eccl'ia agit ad penã aut ad itereſſe.si ad penaz põt agere adhuc ꝫ alie nãtẽ:q̃ pena vnius ñ liberat aliũ:ut.ã.e. cũ deuotissimã.si agit ad itereſſe non põt. itẽ q̃ rit si eccl'ia cõsecuta est suum a possessore: an teneat cedẽ actionem quã bz ꝫ alienantem: Rñdeo q̃ nõ: q̃ qua fronte põt petere cessi onẽ q̃ ex contumacia sua condẽnat:ut.ff.õ admi. tu. si plures. t ff.de tu.t ra. dis.Li.§. nũc tractemus.
h Litigãdũ.ar.ẽ hic q̃ ille q̃ male aliena uit rẽ eccl'ie non põt eã re petere.
i Q Elisqs.cognatis nisi victum t ve stitum: vt. lxxxvi. di. non satis.t.xvi.q.i. si cupis.in fi.
k A colono. licet enim colon⁹ tradat alij pos sessionem:non iõ pdit ecclesia possessionem. C.de acqui.pos.l.vlti.
l Abjciatur.mittus cum eo agit .j.c.siquis qualibet.t.q.v.si episcopus

a Non liceat pape.hic symmachus papa successori suo legem imponit vt imperator suo.j.xvi.q.i.quia iuxta.sed qualiter hoc potuit :cum nullus mortalium papam possit iudicare:extra de elec.inotuit.xl.distin.si papa.nec iferior supiorẽ.xxi.di.if.rior:sed certe licet sit solut⁹ legib⁹:tamẽ

fm leges viuere debet.ff.de legi.princeps.
b Quibuslibet.videt q̃ q̃ ad hãc accusatõem q̃libet admittatur: ex de re.eccle.nõ alie.siqs.t in auẽ.de nõ alienã.aut permutan. in fi.t nõ.xvi.q.vij.filijs.t.q.i.constitutum.
c Cum fructibus.hic aduerte q̃ fruct⁹ pñt peti.sciendum est :q̃ si agit q̃ iter dũ ctum aliquod ad petendũ rẽ cum fructibus tũc restituent fruct⁹ omnes pcepti a tpe eo quo est propo situm interdi ctum nisi i iter dicto vnde vi in quo ventum omnes fruct⁹ percepti a tem pore deiectio nis:ut.ff.de in terdic.l. inter dictis.ff.de vi t vi arma.li § ex die.si autẽ agitur reinuen. aut possessor fuerit bone fi dei aut male.si bone restituet omnes fruct⁹ perceptos a tẽ pore lit.conte. vel qui culpa sua nõ sunt q̃ cepti:sed ante lit. contes .per ceptos non te netur restitue re:sed tantum extantes:ut.C de reinuen.cer tum est.insti. de offi.iudic. §. post ichoa tam. si fuerit possessor male fidei tam pce ptos:quam q̃s quis percipe re potuit tene tur restituere: vt extra de re sti. spoli. gra uis.t.ff.de rei uendi.si navis t.C.de reinuen eli.certum est. si uero malefi dei possessor titulum habu it.tunc excusa tur a percipiẽ dis propter ti tulum:ut. C. de reinuen.fun dum . nisi ita sit q̃ ille titulus habeatur pro non titulo:ut cũ quis emit ꝫ itercta legis:ut.C.de agri.t cen. quẽadmodũ t alios casus hõs nõ .qõ me.ca.sed t partus.
d Indigne.ad altare.q̃ nec oblatio eius recipitur:ut.ã.e. de viro.t etiam a sacramentis ecclesie suspensus est:vt.xvij.q. iij.quisquis.

iuasiones t depredatiões violen tas iferre demoniaco ausu psum pserit:et ut eple ufe textus eloq̃ sacrũ altare sacraq̃ dñici corpis t sanguis uasa isup t sanctũ chrisma pollutis arripere manib⁹ q̃si utilia t ad usũ cõez apta pusupserit dilectio nos ufa ꝓsuluit⁹ si ipe uel q̃ cuz eo i tam ipio t iiquo scelere fuerũt ad pñiaz q̃nq̃ gra tacti di uina uenire uoluerit:quo eos pei tẽcie uinculo ꝓstrigatis:nre istitu tõis cesuraz exposcẽ curastis de qbus si tñ ita ẽ :iubem⁹ cũ ad pe nitẽciam q̃nq̃ reuerti acceleraue rint:uno ãno extra eccl'am dei cõ sistẽ:cui⁹ sacratissima uasa extra ritum fidei chrisstiane diripiendo auferre nõ dubitauerant,secũdo uero anno ante fozes ecclesie sine communiõe maneãt.tertio uero anno ecclesiam dei ingrediant: t iter audiẽtes⁹ astent sine oblatiõe nõ mãducantes carnẽ neq̃ biben tes uinũ pter natiuitatis t resur rectõis dñice dies.q̃rto pterea an no si bis ꝓuib⁹ trib⁹ ãnis eozum fructuosus fuerit pñie labor:cõio ni fideliũ restituãt totaq̃ mentis intentione spõdẽtes talia se ulteri us nũq̃ facturos:corp⁹ t sãguinẽ dñi suscipe mereãt:t usq̃ ad.vij an.trib⁹ i hebdomada dieb⁹ sine esu carniũ t uini potatõe maneãt penitẽtes. Tẽ i ꝓci. leõis. iiij.

Res ecclesie epus usurpare uel alie nare non presumat.

Donem⁹ t irrefragabil'r affir mam⁹:ut nullus epoz uel sa cerdotũ rẽ tituli sui usurpare psu mat.sz neq̃ salariũ a christianis sactis locis oblatuz cã amicitie ul' timoris aut muneris ptẽtet auferre ne eccl'ia dei ad nichilũ redigat. qõ q̃ facẽ psũpsit epus ul' sacerdos canonicã sine dubio sbeat ultionẽ t qõ eccl'ie iniuste ablatuz ẽ reddẽ⁹ ꝓpellat:ita ut deinceps nullas ui res,p his ad litigãdũ⁹ uel possiden dũ hre possit. Tem ex historia cusebij epi cesarien.c.xij.

Epo ul' abbati res eccl'ie alienare non licet.

Quisqs epus ul' abbas de salari is epi uel mõsterij transferre q̃q̃ principũ man⁹ l' et alij psone ꝓferre uoluerit irritũ sit.qõ datũ eẽ ꝓstiterit fm canonẽ sanctoruz apl'oz q̃ dicit :oiuz eccl'iasticaruz rez epus hẽat solicitudinẽ t dispẽ set eas:tãq̃ deo ꝓtẽplãte.ñ liceat aũt ei fraudare q̃q̃ ex illis ul' co gnatis,pprijs dare q̃ dei sũt .q̃ si pauperes fuerit:ut pauperib⁹ lar giatur:sed non sb hoz occasione q̃ sũt eccl'ie defraudẽt.q̃ si callidi tate usus excusatõez ptẽderit epus dãnũ facẽ t nichil ad ꝓfectũ agrũ uel locũ existere:nec principibus tribuat ager ul' loc⁹:sz clericis uel agricultorib⁹.q̃ si calliditate usus fuerit pnceps t ul' a⁹ colono uel a clero agz emerit:sit irrita uẽditõ t restituat epo t mõsterio.epus ul' abbas hoc faciẽs abijciat⁹ tãq̃ qui dispsit q̃ ñ collegit. Tẽ symmachus papa.

Predia eccl'e ñ liceat pape aliẽare

Non liceat pape pdium eccl'ie alienare aliquo mõ ,p aliqua necessitate:nec in usufructu rura dare:nisi tantummodo domos: q̃ i quibuslibet⁹ urbibus nõ modi ca ipensa sustẽtãt. q̃ lege omnes custodes astrigãtur :ut donatoz: assẽsatoz uenditoz honoz ẽ pdat: t q̃ sbscripserit anathema sit:cuz eo q̃ vedit ul' q̃ recepit:nisi restitu atur.liceat ẽt qbuslibz eccl'iasticis psonis ꝓtradicẽ.t cum fructibus⁹ alienata reposcere:quod non solũ modo in apostolica conseruandũ est eccl'esia : uerum etiam uniuer sis eccl'esijs per prouincias quidẽ dicitur id conuenire. Tem.

Qui res eccl'iasticas uendit:ad al tare nõ audeat accedere.

Indigne⁹ ad altare domini,p perare pmittit̃ q̃ res eccl'iasticas audet iuadẽ aut iniuste possidere

sit q̃ ille titulus habeatur pro non titulo:ut cũ quis emit ꝫ itercta legis:ut.C.de agri.t cen. quẽadmodũ t alios casus hõs nõ .qõ me.ca.sed t partus.

aut inīqua uel iiusta defēsiōe ī eis ꝑdurare. de qb⁹ dz eē tāta ꝓuisio ut uindictā admonitio ꝑcedat: ⁊ res usurpatas iiuste q abstulit aut iiuste ablatas q retinet eqtate patrocināte legib⁹ restituat. q̄ si neglexerit: ⁊ necessitas ꝯpulerit: demū ꝑdonē sacerdotalis districtio maturata ꝑcellat. ualde. n. iiquū ⁊ igēs sacrilegiū ē: ut q̄cūq3 uel ꝓ remedio peccatoꝝ uel ꝓ salute ac rege aiaꝝ suaꝝ unusq̄sq3 uenerabili ecclesie cōtulerit aut certe reliquerit: ab his quib⁹ maxie seruare ꝯuenit. i. christianis ⁊ deū timētib⁹ hōib⁹ ī aliō trāsferri uel ꝯuerti ꝑmittit: ꝓpt̄ea qui hec n̄ ꝓuiderit ⁊ aliter q̄3 scriptū ē ꝑdia ecclie tradita petierit l' accepit aut possederit: nisi se cito correxerit: quo iratus de⁹ aias ꝑcutit anathēate feriatur: sitq3 accipiēti ul' donāti uel possidēti anathēa ⁊⁹ īstitute penē ꝯtuberniū assiduū: nec aliquo se añ tribunal christi obstaculo muniat q religiosis aiabus ad sbam pauperꝝ derelicta ꝯtra fas siñ aliqua pietatis ꝯsideratōne dispgit.

Item nicola⁹ papa adoni uiennensi archiepo.

Excōicēt qui ꝑncipū auc̄te res inuadūt ecclie.

Verb⁹ que semel deo ꝯtribute atq3 dicate sūt: ⁊ postea sb occasiōe ꝯcessiōis ꝑncipū a quib⁹dam iuadūtur atq3 diripiūt: sancimus: ut ꝑus cōsulatis ꝑncipez ad resecandam tā presumptiuaz factionem ⁊ cognoscendum utrū illius sit concessio an inuasoris ꝑsumptio. q̄ si principis iordinata fuerit largitio: ⁊ ipse princeps sit pro emendatōe redarguendus. si autem inuasoris declaratur presumptio usq3 ad emēdationem excōicationis sit uidicta coercēdus.

Itez gelasi⁹ iustiniano archidiacono ⁊ fausto defensori.

De reb⁹ ecclie nō est aliquid aliēnādum.

Vobis'. n. ⁊ fame uestre cōsulendum duxim⁹: ut pōtificis uestri loco uobiscum ab⁹ codez aliquis surrogeť: qui ei⁹ nomie pariť uniuersa disponat: quatenus omnia predia ad uestrum reuocetis studiū. nec cuiq3 clerico ꝓ portiōe sua aliqđ solum ecclie putetis esse deputādum: ne per icuriam ⁊ negligentiam minuatur: sed omnez pēsionis summam ex oibus ꝑdiis rusticis urbanisq3 collectaz: ad antistitem deferatis. ex qua tam̄ collectōe habeať ratio: qđ' ad causas uel expēsas accedētium necessitatū op⁹ eē ꝑspiciť: ut de medio sequestreť: ⁊ quattuoꝛ portiōes^m uidelicet uel de fidelium oblatione uel de hac fiant modis omibus pēsione: ita ut unam sibi tollat antistes: aliam clericis pro suo iudicio ⁊ electiōe dispartiat: tertiam pauperibus sb oi cōsciētia faciat erogari. fabricis uō quartaz q̄ cōpetit ad ordinatōem pōtificis erogatiōe uestra decernimus esse pēsādā. siqd forte sub ānua remanebit expēsa: electo idōeo ab utraq3 ꝑte custode tradať enthecis: ut^n si maioꝛ emerserit fabrica: sit subsidio qđ diuersi temporis diligētia potuerit custodiri: aut certe ematur possessio q̄ utilitates respiciat cōes.

Idem maioꝛico sereno ⁊ iohāni epis.

Diuini muneris ꝑticipatōe ꝑuetur: q ecclastica ꝑuilegia calcat.

Qui ⁊ humanis legib⁹ ī ciuili damnatione calcatis: ⁊ reuerētia religiōis abiecta uel ecclesiastica priuilegia calcare cōtendūt: ⁊ ubilibet ī pauperꝝ ꝓsilire dispendium: nec huius saltez commoniti cōuictiq3 nequiciā sopire cōsentiūt: atq3 illata sacris rebus detrimēta resarcire: merito diuini muneris participatōe sunt priuandi ⁊ huiusmodi perceptione careāt: quod sacrilegis auribus habuere despectui. celestinus uero ꝑsbyt̄ fratris ⁊ coepiscopi nostri sereni qui contra pontificale iudiciuz cōtraq3 apostolice sedis mandatuz ꝓrūpēs supradictis cōiōnē sacrā mistrare ꝑsumpsit cū non potuerit ignorare' sniam ꝓprij sacerdotis: ab officio ꝓtin⁹ ecclesiastico repellatur: ut nullus ecclie mistroꝝ ꝯtra pontificalia instituta uenire cōtendat.

Idem eisdem.

De eodem.

Vellerane⁹ ecclie act⁹ ul' patrimoniū: qđ hacten⁹ ꝯpim⁹ destitutū: ⁊ p⁹ dānatōem eucharisti

e Admonitio. ar. q̄ admonitio sēp ꝑcedit vidictā: vt ꝟ. ⁊. ij. q. vij. accusatio. ⁊. c. se. xi. q. i. ꝑtim⁹. sed veꝝ est cū agiť ad penā excōicationis: q2 nemo excōicand⁹ ē nisi ꝑcedat admonitio trina: vt. xvi. q. vij. oēs decime. ⁊. xvij. q. iiij. de ꝑsbroꝝ. ⁊ ex̄ de sen. ex. sacro. itez ⁊ ī illis crimib⁹ ꝑcedet admonitō vbi ad brachiū seculare ē decurrēdū: ut. i. q. vij. pater. itē vbicūq3 nō agiť ad depositōez ⁊ ḡnaliter vbi agiť ad denūciatōem: ut ex̄ ď simo. l3 heli. sed vbicūq3 agiť ad depositionē non ꝑcedet admonitio: ex̄ de acc. q̄liť. ad qđ eni admoneť tūc cum suffic̄ ad depositionem q̄ homo semeľ deliq̄rit. xxv. di. ꝑmum. nō ob. ex̄ de acc. sigs. q2 loqtur ibi ī denunciatione. itē n̄ ob. ij. q. vij. siquis erga. q2 loquitur ibi de aliis causis q̄ nō inducūt depositionē. v. q. iij. in loco.

f Maturata i. mature ꝓlata. j. xvi. q. i. in canonibus.

g Et istitute. i. destinate a talibus.

h Verb⁹. ut pz⁹. ē hic arg. q̄ auctoritas maioris excusat. xxviij. di. diaconi ⁊. lxiij. di. salonitane. s3 nō ē hoc veꝝ: ut. ŝ. e. queq3. ⁊ l3 hic dicatur q̄ ꝑnceps sit redarguendus: hō tī pōt excōmunicari. xi q. iij. si autem nobis. Sz q̄ lit agi pōt ꝯ illū q̄ rcipit possessiōez l' a ꝑncipe ul' ab alio cū scriptū sit ī lege: n̄ videoꝛ vi possidere si recipio possessionem ab illo quē scio eē in possessiōe. ff. vi pos. si duo §. nō videoꝛ. ⁊ ar. ex̄ de resti. spo. cū ad sedē: sed hec qđ hodie exufflata ē ꝑ id qđ est hodie: ex̄ de resti. spo. sepe ꝯtingit.

i Vobis. ep̄s iste remot⁹ fuit ab administratione temporalium sed non spiritualium.

k Ab eodem. isto enim remoto ab administratōe: reseruať vt ipsius auc̄te administratores eligātur.

l Quid ad cās. s. vt expēse prius deducāť q̄ facte sūt ī colligēdis fructib⁹: qđ ius deductiōis null⁹ casus pōt īpedire. ff. fa. he. fūd⁹ ff. de pe. hē. si a dño. §. fruct⁹. in decimis sec⁹ ut ex̄ de deci. cū hoies s3 cū distictōe quā habes: extra de deci. pastoralis.

m Portōes. ar. q̄ ꝑdia eccliaꝝ n̄ debēt diuidi ꝑ ꝑbēdas: ut nō. ŝ. q. ꝓxi. c. vlti. hoc n̄ ē veꝝ. ꝟ aūt ꝓhibētur diuidi. iō q2 clici fuerūt suspecti: s3 vbi non sūt suspecti bn̄ diuidūť ut melioreť ꝑ eos possessiones: ut. j. e. sepe fit. Nā diligēti⁹ tractanť res ꝓpe q̄3 cōes: ut. xlvij. di. §. necesse ē. ⁊. C qn̄ ⁊ qb⁹ quarta pars de. l. vlt. li. x.

n Ut si maioꝛ. optimū ar. ꝯ ꝑlatos ecclīarū: ut n̄ possint allegare sterilitatē tēporis vl' incursuz hostiū si ꝑcedētib⁹ annis fuerunt vberes āni sicut nec colonus: si. ff. loca. ex cōducto. §. si vno. huic ꝯriū signat. x. q. iij. vnio sed ibi soluiť.

o Qui ⁊ hūanis. in ciuili. i. ipia.

p Ignorare. sic. ŝ. xvi di. q̄ dicitis. ŝ. i. q. i. siqs a simoniacis. ⁊. xxxvi. q. ij. null⁹. ŝ. di. xx si decreta. ŝ. lxxxvij. di c. vlt. ⁊. xvij. q. ij. c. vlt. audiretur tī iste si vellet ꝓbare se ignorasse ŝ. lxxxij. di. ꝓposuisti ī fi. ⁊. i. q. i. siqs a simoniacis. ⁊ ex̄ de elec. innotuit. ī fi. s3 q̄liť ꝓbabit se ignorasse? Rn̄deo ꝓbabit q̄ fuit ī alia ꝓuicia: vt ex̄ de testi. ex tenore. ⁊. C. de ꝯb. sti. optimā. vl' etiā ꝑ ꝓo iuramēto: vt. xxxiiij. q. ij in lectum.

q Vellerane. renoueť. C. si tutoꝛ vl' cu. iter. l. vlti.

b Emptoribus.ã.x.q.ij.hoc ius porrectum.in fine.§.qui vero res.sed ꝫ xvi.q.iij.vniuersas.C.de euic.si fundus So.hoc.c.loquitur de possessore bonefidei: contraria de possessore malefidei.sed ad hec obijcit': malefidei dicitur qui contra legum interdicta mercatur.C.de agri.ꝛ cen. quẽadmodum.Respondeo quantum ad hoc est malefidei possessor: quia non vsu capit:sed quãtum ad hoc est bonefidei possessor ꝙ habet recursũ contra suum venditorem.

c Locum.argu.ꝙ ꝫ priorem locum ꝛ maior meritum conferende sunt dignitates:vt.j.c. prior.ꝛ.ã.di.i.ius militare.ꝛ .i.q.ij.clerici.ꝛ lxxv.disti.c.vlti.vt ille gradus ceteros anteceat quem stipendia lõgioꝛa ꝛ laboꝛ. prolixioꝛ fecerunt anteire:ut C.de off.ma. off.l. nemo.lxi.di.c.i.ꝛ.c.miramur. ꝛ stipendiorum ratio habenda ẽ:ut.ff. de re mili.l. non omnes.in pãn.argu. contra.xvi. q. vij. omnes decime.ꝛ extra ō ꝓsti. cum omnes.

d c Concesso.sedulitate.argu.cõtra clericos existentes in scholis ut non debeãt percipere ecclesiastica stipendia: vt.xvi. q.i. generaliter. ꝛ .j. charitatem.ar.contra.xxxij di.siqui uero.

e q Quatuoꝛ.doceat arg.per vnum factum pꝛobari aliud ꝛ cãm pꝛobari ꝑ effectũ qꝛ per reparationem fabꝛicarum pꝛobatur ꝙ bene sit expẽsa ãrta fabꝛice: ꝛ sic .xviij.di. peruenit .sic.C. de admi.tu.l.lex que in fine. item ex omnibus his

quo fuerat deprauante dispũ cure uãre decreuim⁹ eẽ delegãdũ:ut diligẽtia q̃ uos ꝓ utilitatib⁹ eccl'e estimam⁹ eẽ uigilãtes: ꝑdia cultu re restituatis antiq̃:ꝛ reuocetis si q̃ sẽ uendita aut donata mãcipia. possessiones ẽt q̃s ab eumancio ꝛ opiliõe epis:ul' ceteris quouis iure uideritis teneri:qꝛ ꝓtra cõstituta synodi ab epis ꝑdia alienari nll'o potuerũt cõmẽto:nihilomin⁹ renocẽtur:sit ẽptoꝛib⁹ ad eũ recursus:q ꝑsũpsit aliqd de eccl'e reb⁹ delliicita uẽditiõe distrahẽita ut pẽsiões ãnuas ad põtificẽ deferatis. cui ꝓulegia sua itegra ꝓuẽit ōi rõne fuari:ut ei⁹ dispẽsatiõe poꝛtiones ꝓueniãt cõsuete:ita ut poꝛtionẽ quartã q̃ ad eos ꝓtinet:sua põtifex oꝛdiatiõe distribuat:ꝓut cuiusq̃ locũ meritumq̃ cognoscit. pariter ẽt ex fideliũ oblatiõe faciẽdũ ẽ:ut clericis ãrtã partẽ eroget ꝓ cõsideratõe sue electõis antistes. fabricaꝝ ẽt poꝛtio epo sciẽte ꝛ disponẽte uãra erogatiõe pẽdaẽ:quaten⁹ nihil penit⁹ i ōtrimẽtũ alicui⁹ rei patiamini generari. ¶ Dez clero ꝛ oꝛdini ꝛ plebi bꝛũdusij.

Reddituũ ꝛ oblationũ due poꝛtiones clericis cõmittãtur.

Concesso⁹ uobis quẽ petistis antistite fratre iam et coepo meo iuliano:necessariũ fuit eodẽ ad ecclesiam suaz mox remisso:ad uos nr̃a scripta pariẽ destinari:q b⁹ agnoscentis eidẽ fuisse ꝑceptũ: ne unq̃ oꝛdinationes ꝓsumat illicitas.ꝛ ifra:reddit⁹ ꝛ oblatões fideliũ i quatuoꝛ ꝑtes diuidat.quarũ unã epus sibi ipsi retineat:alteram:clericis ꝓ officioꝝ suoꝝ sedulitate distribuat:fabꝛicis tertiam: quartã pauperib⁹ ꝛ ꝑegrinis hẽat fidelit̃ erogãdã:quaꝝ rõez diuino ẽ redditurus examini. ¶ Idem.

De oblatõibus fideliũ quot poꝛtiones fiãt:ꝛ q̃ cuiq̃ ꝓueniat.

Quatuoꝛ aũt tã de redditu q̃ de oblatione fideliũ: ꝓut cui⁹ libet ecclesie facultas admittit:ſicut dudũ rõnabil'r ẽ decretũ cõuenit fieri poꝛtiones.q̃ꝝ una sit pontificis:altera clericoꝝ:ẽtia pauperũ:ãrta ẽ fabꝛicis applicãda.de q bus licut sacerdotis intererit integrã mistris eccl'e mẽoꝛatã dispẽdẽ

capitulis colige laicos non esse compellendos ad reparationem fabꝛice:sed tantum clericos.x.q.i.decernimus.

f Testificatione.ar.ꝙ res semper sunt gerende in illoꝝ ꝑsona quoꝝ interest:vt.viij.q.i.licet.

g d De redditibus.triennio.licet iste episcopus per triennũ possiderit res ecclesie mobiles non tamẽ vsu capiebat eas qꝛ furtum cõmisit in eis:vt x.q.iij.c.vlti.

b c Ognoscimus.obtinere ,arg. ꝫ ff.de iure dot. cum in fundo § si fundus.ſi. ff.de pac.do.i ter socerum.§ ij.ſi.C.ō alios. l.ij.

i Duplici.nota duplicitatẽ a canõe repꝛobari.xvi.q.vij in noua.xviij. q.ij. in nullo. sic.ff.de vsuca. eum qui edes. itẽ ar.ꝙ idẽ in ris est i veteribus quod in nouis: ex de cen.olim.ꝛ.c. cum in ecclesiis.ar.ꝫ.ō dec. tua. nam licet veteres ꝺcime sint cõcesse laico:nõ ideo noue:vt ibi dicit qñq̃ tñ eadez res duplici iure censet:ex ō reli.do.qz.ꝛ.ff de pecul.hic q̃ rit.§.i.vbi babes ꝙ peculiũ quandoq̃ duplici iure censetur: ꝫ illi st casus ſpales.

l z m Os est

ꝓtitatem sic clericus ultra delegata sibi sũmã nihil isolerter nouerit expetẽdũ.ea uero q̃ eccl'asticis restaurãdis edificijs attributa sunt huic opi ueraciter ꝓrogata locoꝝ doceat istauratio ſcoꝝ manifesta qꝛ nefas ẽ si sacris edib⁹ ōstitutis i lucrũ suũ pꝛesul ipẽdia his sacris edib⁹ ōputata ꝓuertat ipaz nihilominus ascriptã paupib⁹ põtionẽ q̃ꝝ diuis rõib⁹ se dispẽsasse monstrat⁹ esse uideatur:tamẽ iuxta hoc qđ scriptũ ẽ: ut uideãt opera uãra bõa ꝛ glorificẽt pr̃em uãrum q i cel' ẽ:oportet ẽt pñti testificatõe pdicari cõmẽdari ꝛ bõe fame ꝓconijs ñ taceri. q̃ꝓpẽ nec clericoꝝ qspiã rẽ. ¶ Tẽ simplicius papa florẽtino ꝛ eqtio epis.

De redditibus oblationũ ꝛ redditũ eccl'esie.iij.poꝛtiões ꝑsbꝛo dispensande credantur.

De redditib⁹ eccl'e ul' oblatiõe fidelium sola epis ex his una poꝛtio remittat⁹ due eccl'asticis fabricis ꝛ erogatiõi pauperꝝ a ꝑsbꝛo sub periculo sui oꝛdis mistrẽt .ultima clericis ꝓ singuloꝝ meritis diuidatur.ꝛ ifra:cui.i.gandẽtino epo spãliẽ hoc ꝓcipimus ut tres illas poꝛtões quas triẽnio sibi tãtũ dr̃ uẽdicasse:restituat. ¶ Tẽ gregoꝛi⁹ maximiãno epo syracusano

De redditib⁹ eccl'e ẽt nouiter ãsitis quarta pars clericis erogetur.

Cognouim⁹ de redditib⁹ eccl'e nouiter acqsitis ad canonicã dispõem ãrtaꝝ minime ꝓuenire. sz epos locoꝝ distribuere tãtũmõ quartã antiquoꝝ redditũ:nunc uero quesita suis usib⁹ retinẽ.quã rem prauã sbitroductãq̃ cõsuetudinẽ fraternitas tua uiuacit̃ emẽdare festinet:ut siue de preteritis redditib⁹: siue de his q̃ obuenierẽt l' obueniẽtib⁹ quartę secundũ distributionez canonicam dispensent.i cõgruum nanq̃ ẽ unam eãdemq̃ eccl'e substantiam duplici quodã modo iure censeri. ¶ Dẽ augustino epo anglozꝝ.

De stipendio ecclesie q̃tuoꝝ debent fieri poꝛtiones.

Os ẽ aplice sedis oꝛdiato epo ꝑcepta tradere:ut de oi stipendio quod accidit.iiij.debeãt fieri poꝛtiões:una uidelicet epo ꝛ familie

l f Ancimus.dona.fm distinctionē:ex de testa.requisisti.
m Titulorum.eccleſiaꝝ ad quas intitulari ſunt.
n f Tatuim⁹.idēnē.de hoc dixi.ō.c.monemus.
a f Jgs.documēta.idē cēt ſi teſtes aliquos ipediret dicē veritatem:ut ex de teſti.co.puenit.
b Suppme re.quia crimē falſi incurrūt ff.de fal.l.i. §. is q depoſita
c Quicquid ar.q eccla pōt petē itereē qō eſt ex rez. ſed illud ñ ē ex:qz inſtō tradito poſſeſſionis ꝛ poſſeſſio tradi videt:ut.C.ō dona.l.i.
d Piſcopus.alium.i.ꝓſilium. qz vxorē ꝛ ſer uū ſuū poſſet inſtituere ꝓhere dem:ut.ō.e.ſt manifeſte.
e Ab heredi bus. hic duo ꝓria dici videtur.ſ. q eccla debeat eē hēs defuncti: ꝛ q eccla poſſit cō uenire filiū de functi ō eo qō malealienauit defunct⁹.nam ſi eccla ē hēs defuncti:etiaz ſi defunct⁹ ali qd idebite alienauit:illud ñ pōt renocare eccla:ut.C.ō re.alie.nō alie l.iij.ꝛ.C.de li. can.l.ſi ab eo C.de rei ven. cum a matre. tenet.n. ſequi volūtatem de functi:ut xl.q i. ſilueſter .iō ſic exponas ec cleſiā ſibi relin quat heredez ſed ſi eccliaz ñ inſtituit hēdez ſupple tunc ſi quid de eccliā ꝛ.gñaliꝛ enim ois heres tene tur ad oia one ra defuncti ni ſi fecerit inuen tariū:ut.C.de iure deli.ſanci mus.ß tñ tene as q fm cano nes i ꝰctib⁹ ꝛ i delictō ſine aliqd puenerit ad hēdē ſine ñ ſine lis ſit ꝓteſtata cū ōſūcto ſine ñ:hēs ſēp tenet ſolidū:vt.xvi.q.vi.ſi epꝰ

ex de rap.in lris.
f d Jaconi.fecerint.eſtimatione ſeruoꝝ reddita de propio:alioquin renocarē:ut.j.e.ꝛſi illi.niſi ſint bñ meriti:vt.j.e. ſiquos de ſeruis.ꝛ eſt in hoc dura cōditio libertoꝝ eccle qō ꝓpē opas nō pſtuas renocare in futurum.aliud in liberto priuati:vt.C.de li.ca.ſolo obſequij.item aliud ſpāle q filij iſtoꝝ libertoꝝ ſt obnoxij eccle.j.e.de liberti.ſec⁹ i alijs:vt.C.ō liber.ꝛ eoꝝ li.l.i. ꝛ .ij. itē aliud ſpāle q liberti tenētur fuire eccleſie nulla eis opa ipoſita: ut hic ꝛ.j.e.liberti.bo die tñ diſtinguit:ut ex de ſer.ñ or.eo libēius
g Aliud.i.ipam rē reſtituet ꝛ aliō tñ ō ſuo ſic.lxxxix.di.decēt.ꝛ.x q.ij.ħ ius.v.q vero rel
b Act⁹.i.negocia.
i q Elicgd.vēdicatō ne.in emptorē.n. ñ trāſſerē dñiuz:vñ ñ pōt rē vēdicare .bz tñ ꝫ vēditorē actōem ex empto:ut.ō.e. vultera ne.i anē.de ñ alie. aut pmu.§.qz vo leonis.ſz ſine venditor pōt petē ꝓciū re nondū cuicta: qz vēditor nō ad aliud tenet nili vt faciat emptorē bñe rē:ñ eni tenetur rē ei⁹ facē:vt.ff.de ac.emp.ſuus quē.§.ſi ſciens.ſz ħ ꝰct⁹ ē null⁹
k a Lienatōes.hoc ad canonice electos referas:qz intruſi vel ſciſmatici nec etiaz cū ꝓſenſu capli poſſūt aliqd alienare.j.e ꝓcarie.ex de ſcima. q a ꝑ deceſſore.vij.q.i.fact⁹ xxv.q.i.oē .ff. de reb⁹ eoꝝ q ſb tu.vel cu.l.q cūqz.ar.ꝫ.j.de cō.di.ij dixit.i.q.i.ſiqs a ſimoniacis.iij.q.vij.tria. in pcīn.
l Cōſecrādus.i. benedicēdus.abbas.n.ñ cōſecrat niſi cū ordinat i ſacerdotē.ſz tñ dicit q ei man⁹ imponit ab epō.lxix.di. qñ videmus.vñ abbas ſine bñdictōe pōt monachos benedicere.ex de ſup. neg.pcla.ſtatuimus.
m Ordinatōes.ſ nō pōt facē ſine ꝓſenſu capituli ſui:vt.xxiij.di.c ulti.
n Prebendā. fruct⁹ pōt:ex ne pcla.vices ſuas.c.vltio.ad inſtar fructuarij.ff.de vſufr. arboribus.ſicut fruct⁹ decimarum ꝛ oblationum poſſunt vendi:ſz hoc non ſit honeſtum:qz phibitum nō inuenit:ſz hoc tñ cuz conſenſu epi ex de re.ec.nō alienā.nulli.ꝛ ad modicū tempus:ar.ex de con.ꝓterea.ꝛ ex

ei⁹ ꝓpē hoſpitalitatem atq ſuſceptiōez:alia clero:tertia uō pauperibus:q̄rta eccl'ijſ fparādis. Tē ex ꝓcilio toletano. De eodem
SAncimus'ōnib⁹ epīs curā laicoꝝ eis iſtare:ut ſiquos in fide chriſti iuenerint:nimio affectu diligāt:ꝛ iſup ꝓfirmam⁹ ut ſi aliq̄ ab epīs accipiat dona:ſtatim i q̄tuor diuidāt partes:ita ut prima ps fm apl'oꝝ ꝓcepta titulorum⁹ nec nō cimiteriorum reſtauratiōib⁹ diligēter attribuant:ſecūda clericis:tertia cūctis paupib⁹: quarta uero aduenis. Tem ex cōſilio agathenſi.
Omnes pſbri p iuſſionem epi res eccleſie diſpenſare ſtudeant.
STatuim⁹ q epī oēs iubēt:ut ciuitatenſes ſiue dioceſani pſbyteri ul' clerici ſaluo iure eccle rē eccle ſicut pmiſerit epi teneāt. uē dere āt aut donare penit⁹ nō pſumāt.qō ſi fecerit: ꝛ facta uēditio nō ualebit:ꝛ defacultatib⁹ ſiquas habent ꝓpas idemnem eccliaz fdant ꝛ cōione puentur. Tem ex eodem concilio.
De clericis qui documenta eccle ſuppſimunt: aut aduerſarijs impendunt.
SJqs⁹ de clericis documēta qb⁹ eccle poſſeſſio firmat:aut ſuppſimere⁹ aut negare aut aduerſarijs fortaſſe tradere dānāda ꝛ puniēda obſtinatōe pſūpſerit qcqd⁹ per abñtiam documentoꝝ dāni eccle illatū ē ō ꝓpis facultatibus reddat ꝛ cōmunōe puet .hi āt q i dāno eccle ipie ſolicitati a tradi toꝝib⁹ aliqd ſuſceperit:ſupiori ſē tētia teneātur. Tē ex eodem.
Epus heredē nō hūs nō aliū q̄ eccliam heredem inſtituat.
EPiſcopus⁹ q filios aut nepotes ñ habuerit:aliū q̄ eccliaz non reliquat heredem: ſiqd de eccleſia nō i eccle cā aut neceſſitate pſūpſit:qō diſtraxit aut donauit irritū habeat:q uero filios habet debonis q̄ reliqt:ab⁹ heredib⁹ ei⁹ idēnitatib⁹ eccle cōſulat. Tez ex eodem.
Qui i clero cōſtituti ſūt de rebus eccle nihil alienare pſumant.
OJaconi uel pſbri i parochia cōſtituti de reb⁹ eccle ſibi creditis nihil audeāt cōmutare uendere uel donare:quia res eccle ſacrate deo eſſe noſcūtur: ſimiliꝛ ꝛ ſacerdotes nihil de reb⁹ eccle ſibi cōmiſſe:ut ſupius cōprehēſuz eſt alienare pſumāt. quod ſi fecerint ꝓuicti i cōcilio et honore depoſiti de ſuo ꝓpio aliud⁹ tñ reſtituāt q̄ptuz niſi fuerit pſūpſiſſe. libertoſ ēt quos ſacerdotes ul' diacones ō eccla chriſti ſibi ꝓmiſſa facē uolūt act⁹ eccle pſequi iubemus:quod ſi facere cōtempſerit:placuit eos ad ꝓpriū reuerti ſeruitiū. Tē ex eodem.
De poſſeſſione eccleſiaſtici iuris quicqd a pſbro diſtrahitur:inane habeatur ꝛ uacuum.
QUicquid' parochiaꝝ pſbr de eccleſiaſtici iuris poſſeſſione diſtraxerit:inane habeat' ꝛ uacuum uēdicatione cōperātis ꝛ actione uēdetis Tē urban⁹ papa.
Alienationes facte ab intruſis ꝛ ordinatiōes ſine ꝓſenſu clericoꝝ irrite ſunt.
ALienatiōes⁹ omnium per intruſionē ſeu canonice electoꝝ ſub epī noie aut abbatis q ſecūdū eccle ſue uſū cōſecrandus'eſt:alienationes dico quocūq̄ modo factas necnō ꝛ ordinatiōes⁹ pſonaruz ab eiſdem ſine cōmuni cōſēſu clericoꝝ eccle ſine p ſimoniam iti dē factas irritas iudicam⁹. Jllud etiaz p omnia iterdicimus:ut nullus clericus pbendam⁹ ſuam ſeu beneficiuz aliqō eccliaſticū aliquo modo alienare pſumat:quod ſi p ſūptuz olim fuerit ul' aliqñ fuerit irritū erit ꝛ ultiōi canonice ſbiacebit. Tē ex cōcilio ilerdenſi.
Epiſcopo defūcto uel adhuc i ſupmo agēte de reb⁹ eccle nihil eſt uſurpandum.
HEc huiuſ placiti' cōſtitutōne iter nos cēſura placuit cuſtodiri:ut defūcto antiſtite ul' ēt adhuc i ſupmis agēte nullus clericorū cuiuſlibet ordinis officij:grad⁹ ue ſit:qcq̄ de domo ei⁹ pſūat ul' ō

de transac decetero. Sed qd si obliganit ad qnquēniū nūqd stabit succes soz Jetui:ta si nole eccle Jxit ⁊ cū epi aucte: ex dcso.c.i. secus si nole suo ff. de pig. l. lex vectigalis. ff. qui. mo. pig. sol. si res distracta. ff. loca. siquis domū. §. hic subinngi solet. io. sed certe qcqd dicit io. ego credo qꝫ sicut clericus pōt vēdere fructꝰ pbēde sue sine ꝓsensu epi: ita ⁊ obligare maxie ad modicū tp̄s: sic ē tutoz vēdit fructꝰ sine auctoritate iudicis: ut C. de admini. tu. lex que. nec aliq̄ decrē. Jdicit. l. b.

o Hec huiꝰ. sic construe. hec cēsura placuit custodiri placiti cōstitutiōe. ⁊ fm b̄ v bū placuit ē psonale v bum.

p Placiti. i. decreti.

q Conseruare. ar. successoꝛi oia seruanda a morte pdecessoris: ex de of. ⁊ po. iudi. oꝛ. cū vos plerunqꝫ. ⁊ ex de testa. relatum. itē ar. qꝫ mobilia pdecessoris ptinēt ad successorē: ut j. e. de laicis.

r Et vix. qō vix fit tñ fit. ā. xix. di. i memoriā ar. Jff. ad vell. tutoz. i pin.

s Quia. hoc refertur ad id quod supꝫ dixit.

a u Si illi. distribuunt. necessitatis articulo: de b nō. xlvij. di. sic hi.

b Quāto. innuit hic qꝫ magis sit auferre q̄s ñ dare. cū tñ qñqꝫ egpa rentur: ⁊ sic ē Ja. xlvij. di. sicut.

c Non cōtulerit. ⁊ sic vī qꝫ si res suas cōtulerit ecclie: qꝫ tunc alienare possit: ar. j. e. sigs q̄libet. ex de re. ec. non alie. epi. ad b dicūt qui dā qꝫ nullo casu potest alienare: nisi cū cōi cō sēsu canonicoꝝ. sed b nihil ē qz si bz ꝓsēsum capli q̄re restituet tm̄ de suo: cū nec alienare possit lz adeāt oiuz cō sensus: nisi eēt cōis vtilitaꝫ ecclesie: vt. j. e. sine fz itellige cū ille manumissus ñ erat bene meritus: ⁊ sic erat male fidei possessoꝛ. alias posset pscribē libertatē: vt C. de pscrip. lō. tem p. l. i

d Successoꝛ. vel ipse met. xxxv. q. ix. qꝫ gs ⁊ ar. qꝫ successoꝛ reuocat malefactum sui antecessoris: vt. xvi. q. iij. si sacerdotes. ex de pca. c. iij.

e Reuocabit. nisi per. x. ānos steterit i libertate. ff. q. ⁊ a qui. ma. sicut. §. aristo. sic ḡ restituit Jlibertatē ecclesia qō non ē i minoꝛe: nisi ex magna cā vt. ff. de mino. si ex causa. in fi.

utilitate q̄ istīs dom̄ cē nosciť. i. mobil' ⁊ imobil' rei eccl'astice conetur inuadē: nihil furto nihil dolo: suppīmēs auferēs atqꝫ abscōdēs: sz is cui dom̄ cōmissa ē: sb̄uēntis si bi uno ul' duob̄ fidelissimis oia usqꝫ ad tp̄s substituēdi pōtificis dz ꝓsuare' ⁊ his q i domo iuenīť clericis cōsuetā alimōiam mīstrare. sb̄stituť ār ātistes suscepte sedis cōmoda oꝛdiabit ul' ut de' ipera bit: ut eis uti cū his debeat quos cognouēit disciplīne ⁊ charitati p decessoꝛis sui fidelit̄ paruisse. qꝫ si qs̄q̄ post hec cuiuslibet oꝛdinis: ut supius dictū ē: clericus: q̄cūqꝫ occasione ul' de ōi facultate qppiaz ꝓbat' fuerit abstulisse: uel foꝛsitā dolo aliquo suppꝛessisse: re' sacri legij, plixioꝛi anathemate ꝓdēnet. ⁊ uix ei pegrina cōio ꝓcedat: qꝫ duꝫ ē: ut bi quos constat i fuitio dñi cū pme sedis ātistite desudasse: ab his q suaꝫ rerū icubatoꝛes uel utilitatib' seruiētes atqꝫ uacā tes fuisse noscūť: ōspecti aliqten' crucieť. Tē ex Ja. toletano. iiij.

Epi q nihil ecclie cōferunt: famulos eius libertati nō donent.

Et si illi q nulla ex rebus suis paup' rib' christi distribuunt: eterni iudicis uoce cōdēnabūtur i futuro: quantomagis hi qui aufe rūt paupib' qō ñ dederunt? q̄pꝛopter epi q nihil ex suo ꝓpꝛio ecclie christi cōpēsauerūt: hāc diuinam sniam metuāt: ⁊ liberos ex familia ecclie ad ꝓdēnatōez suā facere n ō pꝛesumāt. piū eni est ut q res suas ecclie christi ñ ꝓtulerit dam nū iferat ⁊ ius ecclie alienare ꝓtē dat. tales igitur liberos successoꝛ' eps absqꝫ ulla oppositōe ad ius ecclesie reuocabit': qz eos ñ egtas sz ēt iprobitas absoluit. Tē ex cō cilio aurelianensi.

De clericis q documēta eccle supprimunt: aut negāt aut alijs damnabilit̄ tradūt.

Sigs de clericis documēta: q b' ecclie possessio firma tenet: aut suppīmē aut negare aut aucr tere aut fortasse tradē dānabili ⁊ puniēda obstinatōe psūpserit: qc qd, p abūtia documētoꝝ dāni ec clesie illatū ē: de ꝓpis facultatib' reddat. Tē ex codē.

Ministris ecclie de reb' eiusdē ec clesie absqꝫ epi pmissu nihil alienare licet.

Abatib'⁹ pb̄ris alijsqꝫ ministris de reb' ecclesiasticis uel sacro misterio deditis alienare ⁊ obligare absqꝫ pmissu ⁊ sb̄scriptione epi nihil liceat. qō si psūpserint degḡdēť cōione ꝓcessa: ⁊ qō temē oꝛdiatū ē oꝛdiatōe epi reuocet.

Tē ex synodo anchiritana.

De reb' ecclie q abūte epo distrabūt ad ius ecclīasticū reuocētur.

Sq̄' de reb' ecclie: cū eps non adest pb̄ri uēdiderit: placuit rescisso' contractu ad ius ecclīasti cū reuocari. in iudicio aūt erit epi ꝓstitutū: si pciū debeat recipi nec ne, ppt' qō tepe ꝓtigit distractaꝝ rez reddit' āpliozē sūmaz, p acce pto pcio reddi. Item ex ꝓcilio chalcedonensi.

Post mortē epi res ad eū ptinentes clerici nō rapiant.

Non liceat clēicis post mortē epi sui rape res ptinentes ad eū: sicuti pcedētib' regul' ꝓstitutū habeť. si uō hec fecerit piclitari se nouerit a, ppo ḡdu. Tē ex ꝓci. mediomatricis ricarie.

Rescidāt pcarie ⁊ ꝓmutatōes ab īnaſoꝛib' facte.

Precarie ⁊ ꝓmutatiōes tēpore uiduatarum ecclesiaruz facte ab his: qui loca episcopoꝛum occupauerāt: rescidāť: ⁊ cū auēte ecclīastica uel' ciuili si faciēde sē fiant. Tē grego. maximiano syracusano epo.

Pro laboꝛe īuentarij nihil accipiant iconomi de rebus ecclesie.

Charitatē tuā ꝓmonē curaum': ut si qspiam epoꝛuz de hac luce migrauerit: uel quod absit, p suis fuerit remotus excessib' ꝓuenientibus iconomis cūctisqꝫ clericis poꝛibus atqꝫ in sui pīcia

f Jquis.

g a Abbatibus. subscriptione epi. lz abbas nō posset sine cōsēsu epi alienare rē ecclie: vt b ⁊ j. xvij. q. iiij. i vēdiť' b'. ⁊ ex de re. ec. nō alie. nullus. tñ si ꝓsuetudo loci bz bñ pōt dare modicum ex de dona. c. ij. ⁊ iij. ⁊ infeudare pōt: ex de re. ec. nō alie. ad nr̄am ⁊ b pōt eps vī abbas sine cō sensu capli. j. e. c. frulas qō falsū est nisi in paruis rebus.

b Jq̄. pb̄ri. i. canonici.

i Rescisso. b pz qꝫ de sede vacante clerici nihil disponē pīnt de reb' ecclesie: vt. x. q. ij sigs eps. ⁊. lx xv. di. qm̄. immo poti' sede vacāte ñ pīnt i mutare statuz ei': ex ne se. va c. monit. tñ sē magna necessitas clerici pīnt aliq̄ alienāe fz b. vt dixi. lxxi di. fraternitatē. ⁊ ar. j. e. pcarie tñ de aucte suptoris. nā ⁊ in dex prestet au ctoritatē facto minoꝛi ad eo rge cū ñ bz curato rē: vt. C. q ad mit. ad bo. posꝫ bonoꝝ. iicm i minoꝛib' eccl'ia pōt eps aliq̄ alienare mos tuo sacer dote tpe necessitat': vt. x. q. ij. sigs eps. ⁊ nō qꝫ Ja ens ipo iure tenet quē faciūt clerici maiomo ep̄o: sz restituitur ecclia si p bat se lesā. sic ē i Jetu minoris q nō bz curatoꝛe: vt. C. ō i ite. resti. si curatoꝛe. ⁊ iō b̄ñ die b rescisso Ja ctu. s. p i ite re.

k Recipi. ab emptoꝛe.

l Propi qō i. qz sepe ꝓtigit āpliozē sūmā redditꝰ distractaꝝ rerū redditꝰ. s. ēptoꝛi ꝓ accepto pcio b ē dicē qꝫ ēptoꝛ āpliꝰ sepe percepit de redditib' eis pciū qō dedit vl' q̄s ecclesia inueniat ꝓ pcio qō accepit: ⁊ iō magis ex pedit ep̄o repetē fructꝰ peceptos q̄s retinere pcium.

m u On liceat.

m p Precarie.ḡ clerici pñt alienare eccla vacante :qz caplm supplet defectū epi:ex ō bē.ab abolēdā.qō falsū ē:vt ex ne se. va.c.i.

n Tel ciuili.ś.xcvi.di.bñ.i fi.vl' dic ciuilis.i.pncipis: cui' auctas regrit' in rebus ab ipso collatis.x.q.ij.precarie.

o Caritatē pficiēdi ḃ itelligē cū bz salariū de publico:vt.xxiij. q.i.militare in fi.7.i.q.iij.sigs epūs.alis secus x.q.ij.precarie.

b Stipēdiū ar.q ad quem on' spectat 7 emolumētū.j. e.qcū qz.vij q. i.pōtificet.xvi q.vi.de lapsis itē ē ḃ ar.q in dicesi licite pñt perē sumpt' a pnib' :aut dixi xi q.iij.ñ lz.7 ē sile qō dr ali bi q labor nō dz eē sine fructu:vt.vij.q.i. ibi.

c Elaicis. cognitō nē.nō ñ ligat pstitutō nisi a spe scie.lxxxv ij. di. ppositi.i fi.ff. ō de cre.ab or.fa.l. vlt.

d Res.ppās.qz de reb' ecclesie ñ pñt testari:vt ex de testa.qa.lz mo riētes pñt aliq dare si ḃ bz ecclesie cōsuetudo:ex ō testa. ad hec.

e Per archipsbōrū .si de funer' nihil de his disposuit tūc si bz bēdē ei trader.si nō bz ecclesia succedit:sic colleg ñ succedit in bēdictē decuriōis.C.de bē decu.l.vlt.j.e. q.v c.vlt.7 ś.e epūs q iudiciū pēt et moriēs suā volūtate:z pmittē iudicio alii' :vt ex de testa.cū tibi.

f Illud.qō successoris.ḃ teneas q moriēte epō vl' sacerdote suc cessori ei' reseruāt bona ei' :ut ḃ dr.7.ś.e.ḃ hui'. Sed moriēte canonico nil reseruāt successori:lz diuidit' it canonicos:vt ex de testa.relatū.

g Iconomi.si eccla bz iconomū i ei' ptāte:erūt res ecclesie decedētium epōz:vt ḃ.7.lxxv.di.qñ qdē.si ñ bz:erūt i ptāte maiōz de eccli :vt.ś.c. pxi.si illi ñ sūt idonei:tūc erūt i ptāte aliōz clicōz:vt.j.c.p.c. oib' deficientibus erūt i ptāte metropolitani:vt.j.e.ñ liceat nisi ibi visitator sit:tūc ille custodiet eas .lxi. di.obitum.

h n Non liceat.

i f Ecce alienas. rē alienā sēp tenetur restituē:nisi illa tā sit pfecrata:vt.xvij.q. iiij.q̄sti.qz nihil 7ē.iiij di.gñalis.7.xiij.q.vlt cōpimus.

l z f Ed nōndū.nūc incipit ondē qñ possunt alienare res eccle.

m n Non bñti.rē sui tituli.i.ecclie vl' sui tituli.i.ad suū pmodū vt.ś.c.monemus.

m Esurpare.i.alienata 7 ponit' i mala significatōe cū nō sbest necessitas.

n p Lacuit.cōsulto s.clicōz.vt.ś.c. pximo.

o Pelbaio.ḃ bēs q epūs regret pfectū sacerdotū i alienatōe:vt.x. q.ij.siquis epūs.

p Necessitate.ḡ i necessitate pñt eis icōsulē vt.j.e.terrulas.

q Sine exceptione. 7 tñ pñt aliq casus excipi:7 sic ē ar.q lz papa pcipiat nullam audiendā exceptionē: tñ ē admittēda vt ex ō offi.dele.ex pte.7 ex ō referi.siqñ.7.c.cū ado

b Nullo3 donare.nisi mod.cū:ex de dona. ceterum.

c Ledē vl' obligare. vt ex ō re.ec.ñ alie.nil li

d Toti'.lxv.di.sane

e Tractatu. qs dēat esse tractat' :habes .x. q.ij.hoc ius.

f Profuturū.lz nōne suffiē q valit' ceptū est lz nō sit ide secut' effectus:vt.ff.de nego.ge. sed an vltro? Rndeo q nō cū ecclam ppare mus pupillo:nō suffiē valit' ceptū: nisi ecclia sit facta locupletior:vt ff.de neg.gest.si pupilli in pn.nisi ita sit q res illa nāli' vl' terremotu pierit:vt.ff.de minor. ver.ś.si locupleti.Sz qd si eccla ex illo 3etu ñ ē locupletata nec dā nificata:tūc dicā 3etū

inētariū ecclie rez faciētib' ōnia q̄ repta fuerit:subtiliē describant nec sicut antea fieri dicebat':spēs q̄daz aut aliud quodlibet de reb' ecclie q̄si p faciēdi inētarij labore tollatur.uisitatores eccl'arum clericiq eoz q cuz ipis nō p sue ciuitatis g parochias fatiātur: aliqd laboris sui capiāt te disponēte sb fidij iustū nāq ē ut illi psequātur stipēdiū' q p tempore suuz cōmodare repiuntur obsequiū. Tez ex concilio urbani pape aluernie celebrato.

Excōicētur laici q morientium clericoz audent bona diripere.

Olaic is qō facta ē:q morientib' epis siue alijs clicis res defūctoz inuasas eccle pauperibusq surripiūt.cōtra quos communiter totus cōcilij anathema platū est ipo papa huiusmodi sniam pmulgante: siqs p' iterdicti pñtis cognitionē epoz seu psbroz aut aliorum clericorum res inuaserit usq ad satisfactionē excōicet'. epoz uero deficiētiuz res p' archipsbrorū seu archidiaconoz manus aut secūdū mortuorū iudiciū p ipoz salute i elemosynas dispēsēt :aut successori q futur' est reseruēt':id ipm de psbroz seu clericoz aliorz rebus p epm uel supradictas pmonas aut cui deficiētes cōmiserint fiat.siqs āt aduersus ista psūpserit:anathema sit. Tem innocētius papa secūdus.

De eodem.

Illud qō i sacro chalcedonē si pcilio istitutū ē:irrefragabiliter obseruari pcipim' :ut uidelicet decedētiuz bona epoz a nullo omino hominū diripiātur:lz ad opus eccle 7 successoris sui in libera iconomi' 7 clericoz pmaneant ptāte siqs autē āmodo hoc attētare p sūpserit excōmunicatōi subiaceat Qui uero morientiū epoz psbroz uel clericoz bona rapuerit sili sentēcie subiaceāt. Hoc nō soluz de laicis uez ēt i metropolitāis 7 q buslibet alijs clericis itelligēdum est sicut i.vi.synodo legitur.

Res epi morientis metropolitāo non liceat inuadere.

Non liceat alicui' metropolitano moriente epō q sub eo est aut res suas aut eccle sue auferre

sz sint sub custodia clericoz eccle defūcti epi:usq duz alt' ordinet' epūs.si uero clerici i eccla ñ fuerit tūc metropolitanus illibata oia e piscopo q ibi ordinabitur reddat.

Sicut autē res eccle nlli usurpare licet:ita eccle aliena inadē non pmittit'. Unde gregorius.

Alienā eccl'am nō licet inuadere.

Sicut'eccla,ppās res amittē nō dz:ita cam rapacitatis ardore alienas inuadere nō oportet.

His oibus auctibus perspicue mostrat':q nulli sacerdotū res ecclesiasticas alicui tradē lz:7 ille q de manu sacerdotis facultates ecclesie accepit:nullo iure eas uendicare poterit: pti' cogēt restituē ēt qō licite accepit. Ed'notādū ē q qbusdā cāis exigētib' res ecclesie distrahi pñt.cā.n. necessitatis cū pcilio clicoz uel ut melioza pspiciāt res ecclesie a sacerdotib' distrahi pñt. Unde i aphricano cōci.legit'. Nisi cā necessitatis nec epō lz rē ecclesie sue usurpare

Non liceat matricis eccle rez sui tituli rape uel usurpare'. Tē ex pci.carthaginensi.

Nec psbri ignorātib' epis nec epi ignorāte pcilio rē ecclesie uēdāt.

Placuit' ut psbri nō uēdāt rez ecclie ubi sunt pstituti:nesciētib' epis suis:qūo nec epis liceat uēdē pdia ecclie icōsulto pcilio ul' cūcto psbrio sine ulla necessitate'

Tē ex epla leonis pape uniuersis epis p sicilia pstitutis.

Nisi ut meliora pspiciat:rē eccle nō lz distrahere epō.

Sine exceptione decernimus ne qs epūs de rebus ecclie sue qcq' donare uel pmutare uel uendere audeat.nisi forte aliqd hoz faciat:ut meliora pspiciat:7 cum toti' cleri tractatu atq psensu id eligat:qō nō sit dubiū pfuturū ecclesie:7 infra.epūs reb' ecclesie tā q̄ pmēdatis ñ tāq̄ ppis utatur. Irrita eni epoz uēditio 7 pmutatio rei ecclīastice erit absq oium cōnuētia' 7 subscriptione clericorū. Item dom' urbiū uel castroz q̄ ecclesie pl' icōmodi q̄ utilitatis attulerūt:lz rectoribus ecclesiaz sic i suptoz capl'o symmachi: Non liceat pape 7ē:cōtinet' :uēdere uel

cōmutare. Itē sicut in agathē
si conci. legitur. **De eodem.**
Terrulas aut uineolas exigu
as et ecclesie min⁹ utiles aut
lōge positas prauas eps sine cōsi
lio fratꝝ si necessitas fuerit distra
hēdi hēat potestatem. Seruos
quoqꝫ fugitiuos q reuocati retine
ri nō pñt: similiter epis distrahē
licet. Unde i codē cōcilio legit.

Alienēt fugitiui q teneri nō pñt

Fugitiui domos suas aut fa
miliā deserentes: q ēt si reuo
cati fuerit teneri nō pñt: simili ra
tione ab epis si noluerit: aut si illi
meruerit distrahāt. Itez ex cō
cilio apud tarsiatum. c. secundo.

Palea.

Iniustū uidetur ⁊ ieptuz: ut
mancipia q fideles uiri seu fe
mine ꝓ redēptione aie sue deo et
sctis ei⁹ consecrauerit: cuiuscūqꝫ
mūeris precio uel cōmutationis
cōmercio iterū in secularē fuiturē
redigantur: cuz canonica auctori
tas seruos fugitiuos tm̄modo di
strahi permittat: ⁊ ideo oēs recto
res ecclaꝝ sūmope caueāt: ne uni
us elemosyna alteri⁹ peccatū fiat.
⁊ ē absurdū ut ab eccl'astica digni
ate seruus decedens humane ob
noxius sit fuituti. Itez si recto
res eccl'ie de reb⁹ ꝓprijs tantun
dem eccl'ie restituere uoluerit: ec
clesiasticas facultates libere dare
pñt ⁊ constabunt his qb⁹ date fu
erit ꝑpetua firmitate. Unde in
agathensi cōci. legitur.

Alienatio de rebus ecclesie quo modo rata esse poterit.

Siquis qualibet cōditiōe de
rebus ecclesie aliquid aliena
ri ꝑsūpserit: si de suo ꝓprio tātuz
eccl'ie cōtulerit qñtum uisus ē ab
stulisse: tūc demū illō stare licebit.
Itē si fuos eccl'ie libertati eps do
nauerit: ea q in manumissione da
ta illis fuerāt: perpetua firmitate
tenebunt: si tñ q̄ntitatez canonib⁹
ꝑfixam datam non excesserit.
Unde i codez cōcilio legit.

De eodem.

Siquos de fuis eccl'ie bñme
ritos sibi eps libertati dona
uerit: collatā libertatez a successo
rib⁹ placuit custodiri: cum hoc ꝙ
manumissor eis i libertatē contu
lerat. qō tñ iubem⁹. xx. solidorū
numerū ⁊ modū i terrula ul' uine
ola uel hospitiolo tenere. ꝙ si am
plius datū fuerit: post manumis
soris mortē eccl'e reuocet. Sed
notādū est: ꝙ serui ecclarū manu
mitti nō pñt nō retēto eccl'astico
patrocinio: nisi fōte manumissor
duos eiusdē meriti ⁊ eiusdē pecu
lij eccl'ie cōferre uoluerit. Unde
i ꝯcilio. toletano. iiij. legit.

De epo q non retēto ꝑ̄rocinio seruos ecclesie manumittit.

Episcopus q mancipium iu
ris ecclesie nō retēto ecclesia
stico patrocinio manumitti desi
derat: duo meriti eiusdē ⁊ peculij
corā concilio eccl'ie cui ꝑeminet ꝓ
cōmutatiōem subscribētis sacer
dotibus offerat: ut rata ⁊ iusta in
ueniatur diffinitio cōmutātis. tūc
eniz liberā manumissionem sine
patrocinio eccl'ie cōcedē poterit.
qꝛ euz quē libertati tradere dispo
suerit: iam iuri ꝓprio acquisiuit.
huiusmōi autez liberto aduersus
ecclesiā cuius iuris extitit: accusā
di ac testificādi denegēt licētia. qō si
presūpserit: placet: ut ꝯstāte com
mutatione i seruitutē ꝓprie eccl'e
reuocetur: cui nocē coāt. Liber
tus eiz nisi uenia ipetrata ꝑronū
in ius uocare nō ꝑmittitur. Unō
i. ij. li. digestoꝝ ti. de i ius uocādo
Si sine uenia edicti impetrata li
bertus ꝑronū i ius uocauerit: ex
q̄rela patroni ul' supradictā penā
i. l. aureos det: ul' a ꝑfecto urbis
quasi iofficiosus castigetur si ino
pia dignoscitur laborare. Si ue
ro a collegio qs manumissis fuerit

tenere: qꝛ sufficit ꝙ nihil ad lesionē diuine dom⁹ sit factuz: vt. x. q. ij. h ius
nā eo epo ꝙ ñ ē pauꝑior facta itelligit locupletior. ff. de solu. i pupillo. hoc
scias: ꝙ lz oēs clerici ꝯsētiāt si tñ ñ obseruat forma alienatōis alienatō nul
la ē. vt. C. de sac. sanc. ec. iubem⁹. i fi. ⁊ h idē dr. Itē si fiat alienatio i casu ñ
cōcesso: dūmō seruet forma alienatōis tenet alienatio: ut ex̄ de his q fi. a ꝑ.
cū vos. ⁊ ex̄ de emp. ⁊ ven. cū dilecti. ⁊ c. cuz ca. sz restituit eccl'ia si ꝓbat se lesam.

g Cōniuētia. suffic tñ coꝝ taciturnitas: ex̄ de his q fi. a ꝑ. ꝯtinebat. ⁊ ē h ar. ꝙ nulla sit alienatio nisi adsit subscriꝑtio: vt. xcvi. d. bñ qdē.

h Terrulas. exiguas forte exiguas vocat ñ valētes vltra. xx. solidos: vt. j. c. siquos. Uarijs eñi modis dr aliqd eē modicū: vt di xi. ij. q. vi. āteriorꝫ. vbi dr ꝙ sine decreto non pñt alienari res exigue vt. ff. de re. co. q sb tu. l. vlti. i ꝑn. xvij. q. iiij. q cūqꝫ. ⁊ ff. de trāsac. cū hi. §. si cū i ānos singulos: arg. ꝯ ex̄ de dona. ceterum.

i Fugitiui. sz q̄ꝺiu ē i fuga vēdi non pōt. C. ad. l. fal. de pla. i fuga. Itē pōt fugitiuus vēdi sb ea ꝯditōe si apphēdat. ff. e. l. ij. Iō aūt ꝓhibet vendi fuus fugitiu⁹: qꝛ fuga ē q̄dā spēs libertatis. ff. de edi. edic. qd sit fugitiuus. §. idem recte.

k Meruerit. in alio.

l Siqs. ꝯtulerit. q si de suo tñ eccl'ie dedit: euadit penā depositōis: ⁊ sic ē ꝯ. d. c. monem⁹. ⁊ c. statuim⁹ ⁊ c. diaconi. vbi ñ euadit penā depositōis: sz tñ de suo det. sz h loqtur i eo casu q̄ñ prius hītus ē tractat⁹ cū clericis ꝙ de suo tñ vellet dare: vt posset rem illā alienare ⁊ clerici h ꝑmiserunt. vel dic ꝙ si eps aliqd dedit eccl'ie. sed postea tātūdē alienat ab eccl'ia: h itelligitur fecisse ex volūtate eccl'ie: ar. ff. so. ma. dotem.

m Siquos. meritos sed q dicūt benemeriti: sunt tales: q aliquod isigne fuitiū fecerūt eccl'ie. ⁊ ponas exemplū. lxxix. di. sigs papa. nā ꝓ ꝑmio remunerandus est seru⁹ libertate: vt. j. e. §. in criminali. ⁊ C. de ser. q ꝓ ꝑ. li. ac. ꝑ totū. large tamen bñmerit⁹ dr qcūqꝫ nō demeruerit: vt. ff. de ma. te. suos. sic gli bet dr dign⁹ q nō est idign⁹: vt ex̄ de ꝑsūp. dudū.

n Libertatē. ꝯ. e. q. ⁊ si illi. ꝯ ar. ff. siqd i frau. pa. vnius.

o Ampli⁹. ⁊ ita donatio ꝓ pte valet ⁊ ꝓ pte nō. Item est h ar. ꝙ vtile non viciat ꝑ inutile: ff. C. de dona. sancim⁹. j. de cō. di. iiij. si nō sanctificat. j. xvij q. iiij. questi. ⁊ j. e. q. v. qꝛ. io.

p Post manumissoris. ⁊ ante posset. sed postea magis comode reuocare posset.

q Sed notandum ⁊c.

e Episcopus. q patrocinio. tali. s. ꝙ ꝯsistat i faciēdo. s. in fuiendo. sed patrociniū qō ꝯsistit i nō faciēdo. s. ꝙ eū nō noceat in ius: nō pōt remittē: vt pz ꝑ id qō sequr. Uez aūt pfo. n⁹ ex toto possit remittē iꝰ patronat⁹: no taui. liiij. di. q cūqꝫ. Sz q̄ritur q̄re ꝓ vno fuo dant duo fui ⁊ nō ꝓ una re eccl'ie dāt due res: vt. s. e. siqs. Rñdeo qa si fuus est bon⁹ diligēter gerit res ecclesie ⁊ negocia: ⁊ nō permittit fieri fraudē. si ē malus: ꝑ euz pōt extorq̄ri ueritas. hāc rōnez assignat lex. C. de admini. tu. lex. q. in ꝑn.

b Diffinitio i. uoluntas.

c Propo. i. fuus ipē ꝓprij iuris ē factus.

d Accusādi. q vr ꝙ alr possit accusare ecclesiā vt si accusat ꝙ simoniace elegit aliquē: vt ex̄ de simo. veniens vel ꝙ metum intulit alicui: ut. ff. q me. ca. metū. §. ij. Sz ꝯ vniuersitas nō pōt dolum cōmittē: vt. ff. de dolo. si ex dolo. sic nec dicit aliqd possidere ff. de acq pos. l. i. §. vlti. Nec ciuitas pōt excōicari vt. xxiiij. q. ij. si hēs. Itē vniuersitas ꝑ actorē vel ꝓcuratorē suū debet se defendē: sz in crimie nō inuenit ꝓcurator: q vniuersitas nō pōt de crimine ꝯueniri qō verz ē. Dicas q h poni vbū accusādi ꝓ vbo agēdi: vl' itellige cū eps accusat de crimie qō ꝯmisit de ꝯsilio vniuersitatis: vt xvi. q. vi. placuit. Itē ꝑ modū iqsitōis pōt agi ꝯ vniuersitatē: ꝓut legit ex̄ de simo. veniēs. vel dic ꝙ nō ꝓcedit ꝯ vniuersitatē: sz pon⁹ ꝯ singulos. io. Ego credo ꝙ vniuersitas nisi sint infantes ⁊ silēs ꝑsone accusari pōt: qꝛ dolū ꝯmittē pōt. nec ob. lex illa. ff. de dolo. si ex dolo. quia q d ibi dr nō pōt cōmittē dolū: supple de facili. ⁊ videmus ꝙ sepe

capitalium accusatur et excōicatur et ꝯsilium ciuitatis.b.

e Ut stāte.ℊ pena soluta remanet pactū i sua firmitate.xxv.q.ij.ꝗ cūqꝫ.qd alias nō ē verū nisi hoc sit dictū:vt.ff.de transac.ℊ fidem. nā iniquū ē qd simul habeatur pena et res.ff.de doli excep.apud §.labeo.ex̄ de pe.suam.

si adulterium cōmittat:vt ex̄ de diuor.ex lr̄is.b.

p Uerberatione.i.verberando.

q Questionē.census reipub.vl' ēt eccl'e:qꝛ ecclia ꝯparat reipublice:vt.C. de sa.san.ec.l.vt inter diuinum.

r Si alijs.dicūt qdā ꝙ nec i exceptē crimib⁹ fuus ꝯ dn̄ꝫ admittit:nisi aliq̄ p̄suptio p̄cedat.nā fui et viles sēp ꝗōnib⁹ sub dūtur:ut.iiij.q.iij.si aūt ea rei cōditio sit.sed a ꝗōnib⁹ nūqꝫ ē icipien dū nisi p̄cedāt indicia: vt ex̄ de re.iu.cū i p̄tē platōe.s; lr̄a ista h̄ nō patit.dico ℊ h̄spāle vt iītiū sumat a tormentis similit cū mari⁹ dicit vxorē occidisse.C.ad l.cor.de sic.l.vlt.et cuꝫ agit de occiso dn̄o.ff. ad syll.et si pensso:cer tus.§.i.

f Libertus. siue venia.i.li. centia agēdi.

g Sine.

h Ut aureos nisi peniteat añ lit.ꝯtes.vt.ff.d in ius vo.ꝗuis.

i Inofficio. sus.i.impius.

k Si iopia. paupes.n.sēp puniūt verbe rib⁹.3.e.frater nitatis.

l Cui manu mittitur singu los.sed cōis li bertus duorū neutrū pōt i ius vocare.ff.d in ius vo.cōis li bertus.qꝛ res cōis oiuꝫ ē.ff. d ritu nup.illd

m Actorem. glosauit aūt q dā h̄ i.ꝑpa cā n̄ i cā vniuersita tis.h̄glo.falsa ē:qꝛ bn̄ pōt cō ueniri ꝓcura tor p̄ronī lꝫ n̄ ip̄e p̄ron⁹:ut ff.de obse.l.lꝫ ff.d in ius vo. ꝫ et si.§.vlti.sꝫ ip̄se p̄ron⁹ siue suo siue alieno noīe agat:non pōt ꝯueniri a li berto vt p eā dē.l.ꝓbatur.sed ecōuerso ē i li berto:qꝛ licꝫ li bert⁹ suo noīe n̄ possit ꝯueni re p̄ronum:tn̄ noīe alteri⁹ pōt ut.ff.e.ꝗsitū.

n Ingenuuꝫ. restituēdo cū natalib⁹:vt.ff. de natal.resti. l.ij.

o Hic capi tali.hodie ad. ultera vberat et detrudit in monasteriū:vt C.d adul.auc.

nō singulis sed uniuersitati reuerētiam dz. Unde in eodem libro titulo eodē. Idem. Qui manumittitur a corpore aliquo uel collegio uel ciuitate singulos in ius uocabit.nam nō ē libertus eorūꝫ sed reipublice honorēꝫ h̄re debet. Et si aduersus rempublicā uel uniuersitatē uelit experiri:ueniā edicti petere debꝫ:ꝗuis actorē eorꝫ ꝯstitutū i ius sit uocaturus.si nō igenuū p̄nceps fecit:patrono fuerētiā nō dz. In criali uero cā si libertus p̄ronū i ius uocauerit:caput eius et fortunas petitur⁹ ante litis exordiū capite puniēdus ē. crimē maiestatis excipit:ul' si patronā illicito serui ꝯcubitu uti dep̄hēderit:quo casu ēt seruo,cū munere libertatis dn̄am accusare p̄mittitur:sicut.C.li.ix.ti.de mulierib⁹ q̄ fuis ꝓꝓis cōmiscet. Imperator iustinian⁹ ꝯstituisse legit. Qua cū seruo suo occulte rem h̄re detegit:capitali sn̄ie subiuget tradēdo ignib⁹ uerberatione:sit ꝙ oībus facultas crimē publicū arguēdi:sit officio copia nūciādi: sit ēt fuo licētia deferēdi cui libertas ꝓbato crimie dabitur. Iꝫ patronos ēt testificari nō p̄nt nisi i quibusdam casib⁹:in qb⁹ ēt serui i dn̄os torqueri liberti i patronos iubet. Unde i li. eo.cod.ti.de ꝗstiōib⁹ imperator antonius.

De eodem

Questionē de seruis cōtra dominos h̄ri non oportꝫ exceptis adulterij crimib⁹:itē fraudati cēsus accusatiōib⁹ et crie maiestatis:qd ad salutē p̄ncipis ptiet. In ceteris aūt ꝙꝙ fꝫ ea q̄ seru⁹ cōtra dn̄m dixerit:iudicaturi sn̄iaꝫ formare non debeant:tn̄ si alijs quoꝙ ꝓbationib⁹ fides ueritatis iuestiget:p̄scrptōis iuidia euanescit. In pecuniarijs nō cāis ex inopia ꝓbatiōum seruos ꝯtra dn̄m posse iterrogari manifestū ē. Idē r Absolitū ē et gue exēplo:audi ri fuos aduersus tutores uel matrē dn̄oꝝ suoꝝ.nisi ubi tutele agatur. Si uero libertus sua aucte a patrocinio eccl'e recesserit:si ad monitus redire ꝯtēpserit in seruitutē reuocabit. Unde i eodem cōcilio legitur.

De libertis eccl'e qui ab eius patrocinio discedunt.

Liberti eccl'e q ab eius patrocinio discedentes quibuscūꝙ p̄sōis adheserint:si admōiti redire cōtēpserit:manumissio eoꝝ irrita sit:q p iobediētie cōtēptū ingrati actiōe tenentur. Item ex concilio hispalensi.

Reuocet i fuitutē eccl'arū liberti qui ꝯtra eius libertatē supbiunt.

Octaua discussio agitata ē de quodā elisepb ex familia agabiensis eccl'e:q ab ep̄o suo tradit libertati de libertate cōsestim ad ꝯtumacie morbum transiliīt. sicꝙ p supbiam n̄ solū eiusdē ep̄i malis uel isidiosis artibus salutē ledē uoluit:sꝫ ēt p̄ronā ecclesiā libertatis imemor pdānauit aduersus quē igrati actio cāonū et legū aucte iuste dirigit.s.ut immerite libertatis dāno multatus ad seruitutis nexū coact⁹ reuocet. talium.n.status q ꝯtra epꝫ suū ul' p̄ronā eccl'am nitit:decidi potius ꝙ cōseruari ꝯuenit:ut quorū libertas pniciosa ē:sit salutifera fuitus.et q supbire uoluerūt adepta libertate:pditā discāt obedire subiecti.

Item ex ꝯcilio toletano.iiij.

A p̄rocinio nō discedāt ecclesie liberti ad sacros ordiēs ꝓmoti.

De libertis aūt hec p̄cipit sancta synod⁹:ut siq p̄sbyteri ul' diaconi ab ep̄is facti sunt fm modū:quo canōes āti q dāt lr̄iā sint liberi:et tn̄ a p̄rocinio eccl'e tā ipsi ꝙ ab eis ꝓgeiti n̄ recedāt:ab alijs quoꝙ libertati traditi et ecclesijs ꝯmēdati patrocinio ep̄i colligāt: et ne cuiꝙ donentur hoc a p̄ncipe ep̄s postulet. Qe uō lōgigtate

f Prescriptōis.exce ptōis tal.s.iste ē fu⁹ me us et iō n̄ audiet ꝯ me

t Interrogari.nisi cū d fcō suo iterrogat:vt.ii ij.q.iij.item serui.

u Absolitū.mrēꝫ.nā mr̄ qn̄qꝫ gerit tutelaꝫ filio:vt.C.qn̄ mu.tu. off.fungi.l.ij.et finita tutela pōt agi ꝯ istos q n̄ habet loco dn̄oꝝ cū pupillū spoliant.ff.de vsuc.p ēptore.ℊ fūdū §.si tutor.

a Liberti.redire.sꝫ lꝫre cogūt isti redire cū nulle ope sint eis iposite.libert⁹.n.n̄ tenet p̄stare opas:nisi sint eis iposite.C.de op.li.l.i.lꝫ honorē eis exhibē teneat et ēt alere ipm:vt.C.de op.li.l. i.et.l.mat.sꝫ dicas aliō eē i libert eccl'e:vt.3.e. diaconi.tn̄ lꝫ liberti ecclesie teneat ei p̄stare opas:nō tn̄ tales q̄les serui.aliq.n.dr ee dn̄a vt.ff.de op.li.si libert⁹

b Ingrati actione in fcm q̄ dat ꝓpt igratitudinē.n̄.n.ē h̄ propriuꝫ nomē actōis.sic dicit actō oneris aduersū.i. q̄ dat ꝓpt onus aduersū:ut.ff.locati.l.nane.

c Octaua discussio i.questio.

d Pdānauit.i.valde dānificauit.

e Reuocet.h̄ hēs ꝙ ꝓpt igratitudinē reuocat libert⁹ i fuitutē.et itelligas igratitudineꝫ

sed hodie.vel dic ꝙ auc̄.itelligit qn̄ nō adulteratur cum proprio fuo.Sꝫ nūqd fu⁹ pōt accusare dn̄am suā si cū alieno fuo adulterat:non:qꝛ hic loqt de ꝓpo tn̄ seruo.similiter nec dn̄a viꝫ suum pōt accusare si cū acilla sua iacet vel cū aliena cū h̄ cautū n̄ inuenio hoc iō qꝛ detestabilius ē h̄ crimē i muliere ꝙ i viro.io.Male dic io.qꝛ accusari pōt mulier:et vir si cū acilla sua fornicet:aut femina

grauē offensam:qꝛ n̄ nisi ꝓ grani offensa reuocat libert⁹ i fuitutē ꝓpt easdem cās ꝓpt q̄s reuocat dnator:i auc̄.ut liberti decetero.colla.vi.§.illud. fm leges veteres sufficit leuis offensa.C.de li.et eoꝝ li.l.ij. Itē hic habes ꝙ siue ꝯmittat libert⁹ eccl'e igratitudinē ꝯ eccliam siue ꝯ ep̄m reuocat i seruitutem.secus si ꝯ aliū de eccl'a.3.e.qui manumittit.

f Proditi.i.de iobediētia conuicti.

g (d) E libertis.ab eis,pgeniti.ergo filij liberto⁹ debēt obediētiā p̄stare ecclesie sue sicut ⁊ patres eo⁹:vt ff.⁊.C.de li.⁊ eo⁹ li.libertine.Sed ⁊tra qō ex libera nascit igenuū ē:vt.C.de op.li.qō ex liberta.So.qdam itelligunt.Illā libertine de filijs manumissis cū p̄e ⁊ añ manumissionē nat: leges ⁊rias itelligūt de natis p⁹ manumissionē.ſz ff stare nō p̄t: quia ff dī tā ipsi q̄z ab eis ,p gēti. Itē ex sequēti capitulo.ſ.e.liberti.patet q itelligit de filijs nat̄ p⁹ manumissionē:vbi dic de futura,p'le q ab eccle p̄rocinio se ſi p̄t sbtrahē.io.ſō qdā dixerūt istud spāle eē in libert eccle:vt filij nati p⁹ manumissionez patrū suo⁹ sint liberti ecclesie. Tu dicas q filij nati p⁹ manumissionē sūt ingenui:sunt tñ obnoxij eccle q̄ ad q̄sdā op⁹s q̄ p̄sistūt i honore i assurgēdo ⁊ i salutādo.itē q nō vocabūt eā i ius.a⁹s revocāt in fuitutē:vt i.e.sequēti.

h (b) Nō recedāt. ff hz locū distinctio decre.ex de ser.ſi or.eo libēt⁹.ē tñ hoc spāle i libertis eccle q ēt liez facti sint sacerdotes q,ppt igratitudinē revocāt i p̄ni tutē:vt.liij.di. q ex famulis.

i Ongigtate. q⁹ si p.x.annos stet rit i libertate :āmodo liber hētur:ut ex ō p̄ius ser.hz.ff.q ⁊ a q.ma.li. ſi cū.§.aristo.vl si mat alicui⁹ tpe mort⁹ ei⁹ se ,p libera gesserit:⁊ filius ei⁹ p gnquēniū vixerit vt liber:ammō liber erit:ut.C.ne ō sta. defūc.l.ij.⁊.iij.ſz hz sernus fugitiu⁹ se,p libero gesserit:ſi ſō ē i possessione libertatis : ut C.de agri.⁊ cens. cum sim⁹.i fi.li.xi.⁊.ff.ō ac qui.pos.l.p eū.i fi.

k (j) In anteriori.ſi determinat ff de quo dicat.

l (j) Intra ānū.silr si vas all⁹ ifra ānū ſi petit inestitura:cadit a iure feudi:vt i p̄sti.federici nec ob.qō legit ex de iureiurā.veritatis.vbi dicit q ſi iurat successori pape.p̄t enī dici spālem eē ibi idulgentiam.i emphiteota seus est:q⁹ hz nō soluat canonē ifra ānū tñ nō expellit:vt.x.q.ij.hoc hoc ius. Nō q hic excursus āni p̄uat aliquē libertate sic excursus āni ,pbat crimē.xi.q.iij.rursus sic.xx.q.ij.puella.sic ex de of.or.pastoral.sic.liiij.di.ſi seruus.

m (k) Iberti.morit.ecclesia eni nō p̄t eē nulla:vt.xxiiij.q.i.pudenda.

n (l) Geniti.,ppt ff dixerūt gdā q spāle eēt i ecclia:q filij libertorum eccle sint liberti eccle qō nō ē vex.ſz tñ quo ad qd sunt astricti eccle :vt ei tēporis obscuret ,ditio origis tē pore sue manumissiōis: scribāt liberti ,fessionē q̄ se ,fiteāt de familia eccle eē ⁊ ei⁹ obsequ nūq̄ relicturos. unde his quoq nos adijcimus:ut quotiēs curiū uite sacerdos ipleuerit:⁊ ō hac uita migrauerit: mox cuz successor eius aduenerit:ōes liberti eccle ul' ab eis ,pgeniti chartulas suas i cō spectu ōium debēt ipi q sbstituit pontifici publicare ⁊ ,fessionem i cōspectu eccle renouare: q̄tenus stat⁹ sui uigorem ⁊ illi obtineāt:⁊ obediētia eo⁹ eccla nō careat.si aūt scripturas libertatis sue itra' ānū ordiatiōis noui sui pōtificis manifestare cōtēpserit aut ,fessiones revocare noluerit :uacue et ianes chartule ipse remaneāt ⁊ illi origini sue rdditi sint perpetuo serui. Item ex eodem.

Nec liberti nec eo⁹ posteri a patrocinio discedant ecclesie.

Liberti⁹ eccle q⁹ nūq̄ eorum morit⁹ patrona:a p̄rocinio eccle nunq̄ discedant nec posteritas qdem eo⁹ sicut pōres cāones decreuerūt.ac ne forte libertas eorū i futura ,ple nō pateat: ipsaq posteritas sese ab eccle p̄rocinio nō sbtrahat: necesse ē ut tā idez liberti q̄z ab eis geiti⁹ ,fessionē ēpo faciant.p quā ex fātia eccle libertos se eē fateāt.ciusq p̄rocinuz nō rliquāt:ſz iuxta uirtutē suam obsequm ei ul' obediētiā p̄beant Ro⁹ remuneratiōe ipēsi obsequij res eccl'astice utilitatis p̄t dona ri. Nde i toletano cō.iij.legit

Que de rebus eccle i remūeratio nē obsequij p̄stāt:rata ꝑmaneāt.

Quicūq⁹ suffragio⁹ cuiuslibet aliqd eccl'astice utilitatis pro uiderit ⁊ ,p eo qōcūq⁹ cōmodum i remuneratōne,pmiserit⁹:,pmissi solutōez eos absoluere oportebit ita ut ad ꝓiliū cōprouiciale deferat:ut eo⁹ cōiuētia ꝓfirmet:q⁹ sicut paulus ait.Dign⁹ ē mercenarius mercede sua. Item grego. Serui eccl'ar i eo⁹ dñiū trāsferri p̄t:q eccl'asticis utilitatib⁹ deseruiunt.

Ecclesiasticis utilitatib⁹ desudātes eccl'astica dignum est remuneratiōe gaudere:ut q se uolūtarijs obsequijs necessitatibus spōte subijciūt:digne nr̄is ,pmissionib⁹ cōsolētur.q⁹ igit theodoz⁹ uir⁹ eloquētissimū cōsiliariū nr̄m mācipioz cognouim⁹ misterio destitutū:iō puerū noie acosimum natione siculū iuri dñioq⁹ suo dari tradiq⁹ p̄cipimus.quem qñ ex nr̄a auctē iā possidet:hui⁹ necesse fuit scripti ,p futuri tp̄is testiōnio⁹ ac roboze largitatis ⁊ auctē fulciri:q̄ten⁹ dño ,ptegēte secure eū sē p ſiñ ulli⁹ retractatōis suspiciōe ut dñs ualeat possidē. Iseratōis quoq ituitu sui eccl'ar libertati donari p̄t. Nde grego.montane ⁊ thome.

Miseratois ⁊ pietatis ituitu sui eccl'ar p̄mittit manumitti.

Quia redēptoz noster totius ꝓditoz creature ad hoc ,ppiciatus hūanaz uoluit carnem assumere:ut diuinitatis sue gr̄a virtuto quo tenebamur captiui uiculo fuitutis:p̄tine nos restitueret libertati:salubr̄it agit:si homines quos ab initio natura liberos ,ptulit ⁊ iusgētiū b iugo substituit sui tutis:i ea q̄ nati fuerāt mūmittē tis bñficio libertati reddāt. atque iō pietatis ituitu ⁊ hui⁹ rei ꝓtide ratione p̄moti nos montanum ⁊ thomā famulos sācte romane ecclesie:cui deo auctoze deseruiu⁹:libertos ex hac die ciuesq romanos

d (c) Promiserint.videtur q aliquis obligetur nudis vbis licet non interc̄sit stipulatō vt extra de testa. iudicante. xxij.q.v. iuramenti.⁊.ſ.e.q. v. quia iohannes.quod verz est:⁊ potest dici q̄ competit actio ex nuda promissione.ſ. condītio ex canone illo.ſ.xxij.q.x. iuratini

e (d) Ecclesiasticis.volūtarijs. volūtarium vocat ⁊ tamen dicit i esse necessitatē quia ab initio est voluntariū sed postq̄z illō incepit : tenet illud consumare:vt.C.de ac. ⁊ obli. sicut.⁊ habes hic q ecclesia tenet ad antidota:ex ō testa.cum i officijs.

f (e) Testimonio.i.istrumēto suo:qō fuit ei testimoniū ,pfuturum

g (c) Elm redemptoz.hic habet forma ſō qua fiunt manumissiones:⁊ planum est.

b (j) Iusgentium.alibi dicit q de iure diuino est inducta seruitus. sed de hoc dixi.ō.di.i.iusgentium.

i Relaxam⁹ ſz nõne eoipo q̄ aliqs iné ui uos maũm tti tur: videt ei pe culium datuz: niſi exp̃ſſe boc adimat .C. de pecu. et⁹ q li. meruit. l. vnica ſz dicas: q̄ ali ud ẽ i libertis eccle. nã eis in manumiſſiõe ñ licet dari ultra ſũmaz. xx. ſol. ut ã. e. ſiquos

k Cũ trib⁹. ℈ nõ regrit ꝓſen ſus õũ: nbi li bertas dat. ⁊ ℔ i fauorẽ liber tatis fit: ut .C. de cõi ſuo ma. li. ar. ℈. liiij. di c. i. ã. e. epũs q ĩtẽ videt bic q̄ ſigillũ pape ñ facit cbartã au tẽticã: niſi ad ſit ſubſcriptio

l Eccleſiaꝝ clericoꝝ ar. q̄ eodem p̃ uilegio gaudẽt ſerui clericoꝝ quo eccleſie. ℈. xvi. q. i. ſiliter ſi. lxxxvij. di. eoſ q. ⁊. lxxxix di. idicatũ. clerici. n. ⁊ eoꝝ mãcipia ſt exẽ pta ab oĩbus muneribꝰ aui tatũ: niſi ſ℔ſit magna neceſſi tas: ex ẽ imu. ec. ñ min⁹. C. de epi. ⁊. cle. l. ij.

m Aerum. aſſyrij. i. babylonij. q cum nabucho donoſor cepe rũt bieruſalez ⁊ abſtulerunt vaſa ꝺ templo dñi. ℈. de cõſe. di. i. veſtimẽta

b Miniſtraſ ſes. i. miſtrare debuiſſes.

c Deciſi ſunt. tñc demũ cuz timeẽ moꝛs re dimi debẽt ca ptiui: vt. nõ. ã. e. ſicut oĩno.

efficim⁹: omneq̄ uſz relaxamus' ſuitutiſ peculium. bãc aũt manu miſſionis paginã patrio notario ſcribẽdã dictauim⁹: ⁊ ꝓpꝛia mãu una cũ trib⁹ p̃ſbꝛis p̃ozib⁹ ⁊ trib⁹ diaconib⁹ ꝓ plẽiſſima firmitate ſ℔ ſcripſim⁹: uobiſq̄ tradim⁹: actũ i urbe romana. ¶ Tẽ fui eccl'aruz publicis angarijs non debẽt fati gari. ¶ Nde i cõ. toletão. iij. legẽ

Serui eccleſiáruz publicis anga rijs non fatigentur.

¶ Eccleſiaruz ſeruos ⁊ eꝑozum ul' p̃ſbꝛoꝝ ul' õium clicorum a iudicib⁹ ul' exactoꝛib⁹ publicis i diuerſis angarijs fatigari volem⁹ ꝓpt' qõ õne cõſilij a pietate glozioſiſſimi dñi nr̃i poposcit: ut taleſ uſus deiceps ĩbibeat. ſz fui ſupꝛa ſcriptoꝝ officioꝝ i eoꝝ uſib⁹ ul' ec cleſie laboꝛẽt. ¶ Sigs uõ iudicum ul' actoꝝ clericũ aut ſeruũ clerici ul' eccl'ie i publicis ac p̃uatis nego cijs occupare uoluerit a cõione ec cleſiaſtica: cui ipedimẽtũ facit: ef ficiat extrane⁹. ¶ Jtez ꝓ alimonia pauꝑꝝ: ꝓ redẽptõe captiuoꝛuz res ſacras diſtrabi lz. ¶ Nde ã bꝛoſi⁹ ait i libꝛo de officijs.

Reſ ſacre qb⁹ ex cãiſ aliẽari dẽant

¶ Aꝝ eccl'a hz nõ ut ſeruet: ſz ut eroget ⁊ ſbueniat i neceſſi tatib⁹. qd ẽ op⁹ cuſtodire qõ nihil adiuuat? an ignoꝛam⁹ q̄ntum auri atq̄ argẽti de tẽplo dñi aſſyrij ſu ſtulerũt? nõne melius ꝓflat ſacer dos ꝓ alimonia pauperuz: ſi aliq̄ ſubſidia deſũt: q̄ ſi ſacrileg⁹ ꝓta minat ⁊ aſpoꝛtat hoſtis? nonne dictur⁹ ẽ dñs cur paſſus es tot io pes fame moꝛi? certe hẽbas auꝝ unde miniſtraſſes⁹ alimoniã. cur tot captiui in capt uitatem ducti nec redẽpti ab hoſte occiſi ſũt? me lius fuerat: ut uaſa uiuẽtiũ ſerua res q̄ metalloꝝ: bis nõ potes re ſponſum referre. qd⁹. n. dices? ti mui' ne tẽplo dei oꝛnat⁹ deeſſet. reſpõdet: aurũ ſacrañta nõ q̄ũt neq̄ auro placẽt: q̄ auro nõ emũt oꝛnatuſ ſacroꝝ redẽptio captiuo rũ ẽ. ⁊ uere illa ſunt uaſa p̃cioſa q̄ redimũt aias a moꝛte. ille uerus theſaur⁹ ẽ dñi: q opat⁹ qõ ſãguis et⁹ opat⁹ ẽ. Et p⁹ pauca: nẽo põt dicẽ: cur paup uiuit. nemo põt q̄ri q̄ captiui redẽpti ſunt. nemo põt accuſare: q̄ tẽplũ dei ẽ edificatũ nemo põt idignari: q̄ humandis fideliũ reliquijs ſpatia' laxata ſũt nẽo põt dolẽ: q̄ in ſepulcbꝛis xp̃i anoꝝ reges defũctoꝝ ẽ. Jn⁹ bis trib⁹ generb⁹ uaſa eccl'ie ẽt ũtiata ꝓfringẽ ꝓflare uẽdere lz. op⁹ eſt: ut de eccl'ia myſtici⁹ poculi foꝛma nõ exeat: nec aduerſus nefarios ſacri calicis miſteriũ tranſferat. iõ ꝓmũ ĩtra eccl'az q̄ſita ſt̃ uaſa q̄ i ĩtiata nõ eẽnt deniq̄ comminuta poſtremo cõflata p̃ minutas ero gatiões diſpẽſata egẽtib⁹ captiuo rũq̄ pꝛecijs ꝓfecerũt. q̄ ſi deſũt noua ⁊ que neq̄q̄ ũtiata uideãt. ⁊ i huiuſmõi quos ſupꝛa dixi ul⁹ oia arbitroꝛ pie poſſe cõuerti.

Item hieronymus.

Non parietes oꝛnare: ſed paupe ribus pꝛouidere gl'a epi eſt.

¶ Gloꝛia epi ẽ pauperũ opibus ꝓuidere. ignominia ſacerdo tis eſt pꝛopꝛijs ſtudere diuitijs. natus i paupe domo ⁊ in tugurio ruſticano qui uix milio ⁊ cibario pane rugiẽtẽ⁹ uẽtrẽ ſaturare pote raz nũc ſimilã ⁊ mella faſtidio.

Tẽ eiuſdẽ. ¶ Multi edificant parieteſ ⁊ colũnaſ eccl'e ſ℔trahũt⁹ marmoꝛa nitent: auro laquearia ſplẽdẽt: gẽmis altare o iſtiguit. ⁊ miſtroꝝ cbꝛiſti nulla ẽ electio: ne q̄ uõ mihi aliqs opponat⁹ diues i iudea tẽplũ mẽſam lucernas turi bula patellas cyphos moꝛtariola ⁊ẽ ex auro fabꝛicata. tunc hec⁹ ꝓ babantur a dño: qñ ſacerdotes boſtias imolabãt: ⁊ ſãguis pecu dũ erat remiſſio peccatorũ ᵇ. q̄q̄ hec oia p̃ceſſerit i figurã. ſcriptuz ẽ ãt ꝓpt' nos i quos fines ſeculo rũ deuenerũt. nũc uõ cũ paupta tẽ dom⁹ ſue paup dñs dedicauit poꝛtem⁹ crucẽ ⁊ delicias lutũ pu tem⁹. Tez eiuſdez. ¶ Amico⁸ rapẽ quippiã furtũ ẽ: eccl'az frau dare ſacrilegiũ ẽ. accepiſſe paupi b⁹ erogãdũ ⁊ eſuriẽtib⁹ pluris illõ reſeruare: ul' cautũ ul' timidũ ' eſt aut quod apertiſſimi ſceleris exin de aliqd ſubtrabere: omniũ p̃do nũ crudelitatẽ ſupat. Tẽ eiuſõ ¶ Rates "ille theban⁹ homo quõ dã ditiſſim⁹: cum ad philoſophã dũ atheas p̃geret magnũ auri põ dus abiecit. neq̄ putauit ſe poſſe ⁊ uirtutes ⁊ diuitias ſimul poſſi dere noſ ſuffarcinati auro cbꝛiſtũ pauperẽ ſeqmur: ⁊ ſub p̃textu cle moſyne p̃ſtinis opibus icubãtes quomodo poſſumus aliena⁸ fide liter diſtribuere: qui noſtra timi de reſeruamus? plenus⁹ uẽter fa cile de iciunijs diſputat non⁸ bie roſolymis fuiſſe: ſz hieroſolymis bñ uixiſſe laudãdũ ẽ. Tẽ largi tate ẽt epi ſtipẽdiuz de reb⁹ eccl'ie clericis dare lz: cuius pꝛofeſſio ſ℔

d Quid. i. ſimile. illi.

e Limui. ſic fozte ſe excuſabit.

f Spatia. ampliata.

g Jn bis tribus. Jn alimonia pauꝑuz: i redẽptõe captiuoꝝ: i edificatõe tẽpli vl' augmẽtatione cimiterij.

b Myſtici. i. forma calicis i quo myſticuz poculũ ſãguinis cbꝛiſti ꝓficit. ⁊ qõ dixit de eccl'a: itelligũt gdã de eccl'a i q̄ ẽ: q̄ cũ ſit res ſacra ñ põt vẽdi etiaz alij eccl'e: de ℔ nõui. x. q. ij. boc ius.

a g Loria. cibario. ſ. familie.

b Rugiẽtẽ. i. fameli cum.

c Multi parietes. i. iperitos: ſic .xlvi. di. ſunt nonnulli.

d Et colũnas. i. pitos

e Subtrabũt. i. nõ re cipiunt.

f Opponat. ar. ab ex emplis non eſſe argumentãdum.

g Hec ꝓbãt. ſz nõne bec bodie ꝓbãt a dño vt. j. de conſe. di. i. ⁊ ca lixta: ſed nõ in ſuper abũdãtiã: vt nõ babeatur delect⁹ pſonarum lxxxvi. di. ñ ſatiſ. xlvij di. ſicut.

b Peccatoꝝ veniali um. quia cerimonialia tollebant tñ venialia peccata: ſiẽ bodie aq̄ bñdicta: vt. j. de cõ. di. iij. aqua.

i Crucez. ſuſtinendo contumelias.

k Amico. vel cautuz cũ iõ: q̄ expectat ma ioꝛ neceſſitas.

l Timidũ. ſz iõ facit q̄ timet ne ſibi ꝺficiat

m c Rates. diuitias nã vere philoſopban tes ꝓtẽnũt pecuniam. ff. de uaca. mu. l. in bo no. ibus. §. vlt.

Aliena.i.res ecclesie.

o Plenus venter.platus plenus diuitijs.

p Non hierosolymis.i.nō tātū esse platū :sed opa plati facē laudabile ē xxij.q.v.canete.

a Epe fit.obsistat.de facto nō de iure:vt.ō.e.lōgiquitate.

b Cuiuscūqz epi .j.x vi.q.iij.si epus.ꝛ.c.clerici.

c Largitate.sed qñ o largitas si of pcaria cū ō pcaria certa pēsio statuat.x.q.ij.precarie Rñdeo non est precaria sz donatō gratuita quo ad vsufructū.ꝛ iō dic̄ q iteruēiet scriptura ne possit allegare p scriptōez. nā p quātū cūqz tps possidēt nun qz pscribēt:vt .xvi. q. iij.clerici.frnctuari⁹.n. nō pēt pscribē.insti.p qs personas no.ac §. frnctuari⁹. nec ille qui alieno noie possidet: vt ex de pscri. si diligēti.C.ō pscrip.xxx an. male.

d Sub pcarie.i.sicut solet fieri i pcaria. nō eni ē hic ꝑ⁹ pcarie:sz donatio usufruct⁹ epi xvi.q.iij.si epus .ꝛ.c. clerici.

e Laborare.i. colere

f Priuare.ar.clericū posse remoueri ab ecclesia si negligit agros vl alias vtilitates eccle sic.ff. de pe.here.ei q ptes.§.cuz pdia.ꝛ.C. locati.l.iij.nam ppt negligētiā aliqs ponit vt.lxxxi.di.dictū.

g Epus. hic hēs q de seculari ecclesia pōt fieri ab epo mōsteriū:vt ex de ec. edi.ad audiētiā.sz ecō uerso nō pōt:vt.xix.q iij.q semel.ex de relig. do.it q̄uoz.nisi fiat auctoritate pape:vt ex ō cen.cū venerabil.ꝛ ex ne cle:vel mo.c. relatū vel vbi aliter ñ possit locus reformari:nisi per canonicos secl̄ares:vt ex i eadē dcre.it q̄uoz

h Detrimētū.graue. si.n.ledēt eccl̄az grauiter possz ꝛuocari:vt.ō. e.aplicos.i fi.j.c.pxi.

i Cōsēsū.q̄ro ō q̄z clericoꝝ pscīu h intelligas:an de clericis epal̄ eccl̄e:an de clicis parochiell⁹?! Rñdeo de clericis ecclesie cathedralis.nā pscīus clericoꝝ ecclesie cathedralis regrit circa ordinatōez ꝛ dispōez cl̄coꝝ:vt.xxiij.di.epi.xlvij.di.relig.ō.c.alienationes. Nau.tñ ꝛ.b.itelligūt ēt regrēdū pscīu clericoꝝ parochialis ecclesie.nā isti sine culpa nō debent puari suis stipendijs.xvi.q.vij.inuentum.videt tñ sufficē si epus eis,puidet necessaria vel ibi vel alibi:vt ex de ec.edi.ad audiē tiam.ꝛ sic vr q eis inuitis possit hoc facē:ar.ex de excel.prela. sicut vtire.

k b One rei.qnquagesimā:sz nūqd epus pōt dare cēteſimaz vel qnquagesimā sine cōsēsu canonicoꝝ:vr q sic:ex ō bis q̄ fi. a pla.sine cōsē.ea.pastoral̄.ēt ñ obstāte iuramēto de ñ alienādis re b⁹ ecclesie.ꝛ ex de ec.edi.ma.nemo.n.pōt accusare epm q tēplum dei edificauit:vt.ō.e.auz.itē qz sufficē a iure semel cessū.vñ nō est neče requirere nouū cōsēsū.ff. de condi.illi.q sb ditōe.§.vl timo.sz ex ō dona.pastoral̄ ex de bis q̄ fi. a pla.cuz vos. Tu dical q̄ lz a iure p̄mitat ei talis donatō tñ facē eādē de cōsēsu clicoꝝ: vt.ō.e.c.pxi.ō e.apostolicos vehementer tñ obuiat illa dcre. pastoralis nisi fiat vis lre Sz qd si epus plures donationes fec̄:ita q oēs simul exce dāt qnquagesimā an dices vl timā reuocari vel oēs! videt q tñ vlia: q sola illa fuit vitiosa:vt.ō.e. si quos.ꝛ.xvij.q iij.q̄sti.ecōtra videt q de q̄libet donatione ē detrahenduz vt.C.de inoff. do.si totas .ff. ad.l.fal. pena. les.§.annua.ō questio soluit extra de dona. aplice.io.quid iuris sit ō hoc in questionib⁹ notaui.b.

One rei dare cōsiliū ꝛ pūtis hētur uite subsidiuz ꝛ eterne remūeratōis expectare cernit p miū.q̄s q̄cqz epoꝝ i parochia sua mōasteriū cōstruē forte voluerit:ꝛ hoc ex reb⁹ eccl̄e cui p̄esidet dūtare decreuerit:nō āpli⁹ ibidem q̄z qnq̄gesimā ptez dare debebit: ut hac tēperamēti egtate seruata ꝛ cui tribuit cōpetēs subsidiuz cō ferat ꝛ cui tollit dāna grauia non ifligat. Ad eccl̄az nō q̄ mōasticis nō iformabitur regul̄ aut quaz p suis magnificare voluerit sepulturis nō ampli⁹ q̄z cēteſimā partez cēsus eccl̄e cui pōsidet ibidē cōferre licebit.ea tñ cautela fuata ut unā tm̄modō q̄ placuerit ex his duabus remuneratōem assumat. Ttez gregorius.

Jure ꝓprietatis res eccl̄ie monasteriozū edificijs tradere licet.

Religiosā⁹ uitā eligētib⁹ cōgrua nos oz cōsideratiōe pspicē ne cuiuscūqz necessitatis occasio aut desides faciat:aut robur qō absit conuersatiōis infrigat. iccirco tibi auctē pñti pcipim⁹:q̄ten⁹ domuz positā i hac urbe regione quarta iuxta locū q appellat gallinas al bas uel hortū iuris sācte romane eccl̄e cui auctore deo pōsidem⁹:i q̄ cāpana quōdā patricij mansisse dignoscit simil̄ ꝛ hortum atqz hospitia q̄ itra eādē domū ianua cōclusit:eidē debes tradē ꝓprietatis iure pcul dubio possidēdā.i q̄ domo mōasteriū ubi cuz congregatione sua habitare possit christo adiuuante construere.ꝛ tam ipsa q̄z que in eius loco honoreq̄z successerit predictam donum ꝛ hortum cum omnibus ad se pertinētibus: sicut diximus quieto ꝛ in concusso iure a nobis pietatis cōsideratione concessam ualeat possidere. Acce ostēsuz ē: quomodo res eccl̄ie sin̄ culpa dari possint ꝛ constare his q̄bus date fuerint.

Nunc q̄rit:si aī tps successoꝝ ordinatōis nihil hīe uidebant: qd de his fieri dēat:q̄ post ordiatōez suā inuenisse noscūt. De his statutū ē i pci.cartha.iij.

De his q ꝑmū nihil hñtes tpe sue admistratōis aliqua acq̄runt.

Placuit ut epi pb̄ri diaconi l q̄cunqz clerici qui nihil hñtes ordināt:ꝛ tpe epatus ul clericat⁹

l Census.ppt h vbū census dicit lau.ꝛ.b.q de cēsu posset epus dare partē:sed nō de possessionibus ecclesie :alias reuocaret vel eo viuo vel post mortem suam:vt.xvi.q.iij.si sacerdotes.sed hoc falsū est:q̄ dcre.dic̄ ēt de possessionibus ex de dona.apostolice.

m r Religiosam.ergo q dat domū vel aliā rē nō vr dedisse ea q̄ sūt anexa ei nisi expressa fuerint:sic.lxiij.di.ego lodouic⁹. ar.ō.ff.si ser.ven.testatrix.ff.de act.emp.creditoz.in fi.

suí agros τ q̄cūq̄ꝫ p̄dia noīe suo[a] cōparāt tāq̄ꝫ reꝝ dn̄icarū inuasionis crīe teneāť nisi admōiti eccl'e eadē cōtulerit. si aūt ipīs ꝓp̄e aliq̄d liberalitate alicuꝰ ul' successiōe cognatōis[b] euenerit: faciāt ide q̄ȯ coꝝ ꝓposito ꝯgruerit. q̄ȯ si a suo ꝓp̄sito retrorsū exorbitauerint: bonōe eccl'astico idigni tāq̄ꝫ r̄probi iudicēť. Itē ex cō. toleta. xi.

De mistris q̄ nulla eccl'e occasiōe s̄ȝ sui utilitate aliqua acquirūt.

Qvicūq̄ꝫ de sacerdotibꝰ uel ministris pro sua utilitate atq̄ꝫ amicitia quocūq̄ꝫ mō: aut per scripture seriē aliq̄d meruit ab aliquo p̄cipe: i rebꝰ eccl'e n̄ potīt numerāi sed q̄ȯ exinde uoluerit facē: ipoꝝ uoluntatis arbitrio s̄biacebit. q̄ si hoc pꝰ coꝝ mortē iordiatū fortasse remāserit: ecclesia cui p̄fuit uel mīster extitit: hoc sibi in ꝑpetuūȝ uēdicabit. Ecce q̄ illa q̄ n̄ ex officio ecclesiastico s̄ȝ ex aliq̄ p̄statiōe sue utilitatis lucratus ē: pōt dare q̄bus uoluerit. Sed q̄rit de his q̄ cōiter cū eccl'a ul' sequestratim ꝓ remedio anime offerūť ul' de tertia p̄te quā de rebꝰ parochialiū ecclesiarum sibi debitā accipit: si capotīt dimittē q̄bꝰ uoluerit. De his ita diffinit i con. agathēsi.

De pontificibus q̄bus ab extraneis: ul' cum ecclesie sequestratiȝ aliquid dimittitur.

Pontifices[f]: q̄bus i sūmo sacerdotio cōstitutis abꝰ[g] extraneis aliq̄d aut cum ecclesia aut sequestratiȝ dimittitur aut donať quia hoc ille q̄ donat ꝓ redēptiōe anime sue non pro commodo sacerdotis ꝓbať offerre: non quasi suū ꝓprium sed quasi dimissum ecclesie inter facultates eccl'e computabunt. quia iustum ē ut sicut sacerdos hȝ q̄ȯ eccl'e dimissum ē: ita eccl'a habeat q̄ȯ relīqtur sacerdoti. Sane q̄cq̄d p̄ fideicōmissūȝ aut sacerdoti aut ecclesie fortasse dimittiť cuicūq̄ꝫ alij postmodū ꝓfuturꝫ: iter facultates suas eccl'a cōputare aut retinē nō[h] poterit. Itē ex cōcilio toletano[i].

Eṗs tertiā p̄teȝ sibi debitaȝ ecclesie relinquere poterit.

Episcopꝰ[k] si tītiā p̄tē quam de rebꝰ parochialiū eccl'aꝝ sibi debitā nouit: eccl'e cuiꝰ res eē patebit aut alteri eccl'e cōferre decreuerit: licitū maneat τ irreuocabile robur eius s̄nīa ferat.

Quod[m] aūt q̄riť si de suis τ eccl'e rebꝰ aliq̄ acq̄sisse noscūť: cui proueniāt: ita diffiniť i coō ꝯcilio.

De his qui de suis τ eccl'ie rebus aliq̄ acquisisse noscūtur.

Sacerdotes[a] ul' q̄libet: q̄bus eccl'asticarum rerū cura commissa ē: q̄cūq̄ꝫ admistratiōis sue t̄pe emerit: si de rebꝰ ꝓp̄is ul' uile ul' eaꝝ habuerint ad eccl'e nomen cui presunt chartaꝝ ꝯficere instrumēta procurēt. nō. n. iustum ē: ut eccl'a q̄ suscepit extraneū efficiat i alieno[b] diuitē: τ[c] i suo retineat fraudatorē. hi uero q̄ suarū reruȝ noscūť h̄re cōpēdiū ex ōi re quaȝ pꝰ ordiatōis sue diē uisi sūt cōquisisse: siue nulla siue aliq̄ sint instrumēta ꝯfecta: cōpēsatione[d] taȝ sui iuris q̄ꝫ ecclesiasticaꝝ reꝝ habita si se utriusq̄ꝫ rei q̄ntitas exequauerit: iter ecclesiā τ decedētis hēdes equo iure ꝯquisitio[e] ꝑtinebit. Siq̄s uō ꝓ cōpēdio suaꝝ reꝝ ecclesie rebꝰ detrimētuȝ intulerit ul' si occasiōe reꝝ eccl'asticarū i rebus ꝓp̄is detrimētuȝ passus fuerit: uicissiȝ q̄ lucrū s̄etiūt: detrimētū patiētibꝰ resarciēt. Unde in concilio brachar̄esi legitur.

Resarciant detrimēta sacerdoti uel ecclesie: que alterius occasiōe alter senserit.

Quicunq̄ꝫ[f] s̄b hoc, neglectu res diuinas laborare[g] distulerit: speciali placito distrigēdus: ut si de rebꝰ ul' augmētis eccl'e questuȝ laboribꝰ suis ꝓp̄e auxit: τ ex hoc eccl'iasticis rebus aut neglectum laboris exhibuit aut minoratōem uel p̄ditionē iduxit: q̄cq̄d i rebus eccl'ie minuit ille restituat: ex cuiꝰ rebꝰ atq̄ꝫ suffragijs suos ꝯuictus fuerit āpliasse labores. q̄ si aliq̄d

---

a Hanc q̄riť. habeas ꝓ summa questionis: q̄ȯ dr̄ in. c. i.

b Placuit. hītes. s̄. ꝓp̄t paupertatē nec ipediť nec excusať: etiaȝ q̄s a p̄latura. secꝰ ē in tutore: ut in s̄i. ō excu. tu. §. sed τ ꝓp̄t paupertatem.

c Suo. h̄ sp̄āle ē i eccl'a: q̄ lȝ sacerdos aliquid suo emat nomine de pecunia ecclesie: q̄ res illa statim facta ē eccl'e. aliud est i rebꝰ p̄uato rū: ut. C. de rei ven. si ut ꝓp̄is τ de hoc nōui ō. c. q. ij. apostolicos. idem q̄ȯ h̄ dr̄ habes ēt de pe. cle. c. i. τ. c. igrēdū. τ c. siq̄s. Utruȝ aūt p̄sumať ō rebꝰ eccl'e ul' ō rebꝰ suis comparasse. dr̄. ō. e q. i. sint manifeste.

d Cognatōis usq̄ꝫ ad q̄rtuȝ gradum. C. de epi. τ cle. auc. l'iam. ar. ꝯ. xx xv. q. ij. c. i.

e Quicūq̄ꝫ. Vendicabit. i. defendet q̄n eccl'a inciť i possessiōe. s̄ȝ si hēdes essent in possessione oportēt eccl'ia ꝓbare de iure suo: ut. j. e. q. v c. i. i fi. sic nō. ō. e. q. i. sint manifeste. ul' itellige q̄ȯ hic diť: cuȝ nō habet sacerdos hēdes: in auc. de ecc. ti. §. siq̄s aūt eṗs cof. ult. τ. j. q. v c. ult.

f Pontifices. idē in alijs.

g Ab ex̄tneis si aliquid dať tm̄ eṗo: illud non teneť diuidere cuȝ ecclesia s̄ȝ lȝ aliq̄d deť tm̄ eccl'e: illud diuidēdū ē cū eṗo: τ distingue an a ꝓpinquo ul ex̄tneo sit relictū eṗo: ut hēť distictū: ex. de test. requisisti. si aūt simplici canonico al q̄d ē relictum: illud non tenetur diuidere cum ecclesia. semper enim p̄sumiť: q̄ id quod datum est p̄elato sit intuitu ecclie datum. τ est s̄i. ff. de an. le. ānua. ff. de re. du. ciuibꝰ. h̄ tm̄ scias q̄ aliud ē dicē relicq̄ h̄ canonicis istis: τ aliud relicq̄ h̄ eccl'e isti. In p̄ori casu relictū itelligo eis τ n̄ eccl'e. i 2ꝰ casū eccl'e τ ad usū coꝝ lȝ sit ar. ꝯ. ff. ō re. du. ciuibꝰ

h Habet. quo ad usum.

i Habeat. ad ꝓprietatem.

k Nō poterit. tm̄ si ē hēs istituta τ rogata restituē alteri hēditatē illā: pōt detrahē q̄rtā: ut i s̄i. de fideicō. hē. §. s̄ȝ q̄r. s̄ȝ si eccl'e legareť aliq̄d: ut illud eccl'e restituať. de hoc dubitari consueuit: an tūc possit p̄tē de tali legato retinere: ut nō. C cō. de le. l. i. r̄n̄. i.

l Episcopus. irreuocabile. cū ō cōsensu canonicoꝝ h̄ faē alias successor pōt illō reuocare: ut. xvi. q. i. possessiones. τ ē h̄ ar. q̄ si eṗs simp̄r dedit aliq̄d eccl'e itelligiť illō ꝑpetue dedisse: ut. xvi q. i. q̄m̄ q̄cq̄d. ar. ꝯ. xvi. q. i. possessiones. τ di. xi. x. q. i. hoc ius. in fi.

Q. IIII

m Quod aūt. si de utriusq̄ꝫ p̄cio ēpta ē res ꝓ rata p̄cij diuidēda ē iť eccl'iā τ hēdes p̄lati: ut. j. e. c. i. ū. hi uo

a Sacerdotes. procurēt. ut sciāt q̄ntū h̄nt de rebꝰ ecclesie τ q̄ntū de ꝓp̄is rebus.

b Alieno. i. in rebꝰ ꝓprijs ipiꝰ sacerdotis: q̄ sūt aliene ecclesie vel ꝓp̄ie itelligas boni.

c Et i suo. i. rebꝰ eccl'e

d Cōpēsatōe. i. computatiōe ul' cōparatione vel collatiōe. hoc vult dicē q̄ ꝯputabit q̄ntuȝ de suis rebꝰ τ q̄ntū de rebꝰ ecclesie dedit ꝓ re ēpta: ut s̄ȝ hoc diuidatur iter ecclesiā τ heredes defūcti. Sȝ pone q̄ postq̄ꝫ adeptꝰ est ecclesiā: nullos sūptꝰ voluit facē de p̄rimōio ꝓp̄io: sed quicq̄d emit emit de p̄rimonio ꝓp̄io tm̄ τ solis redditibꝰ eccl'e fuit usus: ul' q̄ ꝯputādi sūt illi sumptꝰ quos facē ꝯsueuit vel q̄s facturus fuisset de ꝓp̄o p̄rimonio ac si nō haberet ecclesiā: ut ff. de pe. hē. sed τ si. §. adeo aūt. i fi. τ sic ꝓp̄e poniť h̄ vbū ꝯpēsatōe itē n̄ debuit negligere lucrum ecclesie ꝓp̄ť lucꝝ suū: ut. j. c. proxi. vel itellige q̄ȯ hic dicit quādo dubiū est an ō rebus ecclesie an de suo patrimonio emerit. nam tunc diuidi debēt s̄ȝ quātitatem patrimonij τ rerum ecclesie.

e Cōquisitio. i. conquisitū. sic. C. cōi diui. ad officiū. ff. de usufruc. sed τ si quis. §. interdum.

f Q Eliamqz neglegam.i.qz negligit res eccle augẽdo suas
g Laborare.i.pcilitari vel colere.
b Propꝛie.i. in reb⁹ ꝓpꝛiis locupletat⁹ est.
i Aut neglectum.hic hẽs qꝫ si plac⁹ aliquid negligit acgrere eccle sue cũ posset:ꝛ maluit sibi acgrẽ:qꝫ hoc iputac ei:ꝛ de hoc tenet ad istar tutoꝛis:ut .C. arbi.tu. qcqd. nec enim ꝓponẽ doꝛ vtilitatẽ suã vtilitati ecclesie:sic nec tutoꝛ vtilitatẽ suã vtilitati pupilli.ff.de admitu. tutoꝛ.§.i.ff. commodati. si ut certo .§. Q. V. ꝓmodatũ.i fi.ꝛ.vij.q.i.pñtiũ.ꝛ.c.placuit.
k Pꝛo cui⁹.sic ex de pꝛocu.cũ pro causa.
l Presbyter.
m Testamenta. nec aligd dare: nec testamentum condere lz de reb⁹ eccle.si tñ cõsuetudo hz:põt mobilia aliqua dare:vt ex ỗ testa.ad hoc.ꝛ.c.qz.

n Nulli dubiuz.vt si hoc. iõ epo in cũbit,pbatõis onus qz ille erat in possessione vt dixi.ã.c.q.i.sint manifeste.
o Bitum. interest .f. vt heres vniuersa restituat:vt.xvi.q.vi.si epm.ꝛ.ã.c.q.ij. epus.
q Elia iohannes. qm̃ supꝛema.nõ qꝫ lz sit magnus fauoꝛ vltie volũtat: tñ potiꝰ seqt̃ ℔ volũtatẽ vinẽtiꝫ moꝛiẽt.itẽ arg.qꝫ lz aliq volũtas nõ valeat tãqz testamẽtũ:valz tñ tãqz simplex donatio qõ ẽ ℨ.l.ff.de iur.cod. l.i.fz vf qꝫ pꝰ moꝛtem epi non possit rata hꝛi donatio facta ab ipso qz oꝛ.s. qꝫ eo tpe rata hẽat: ꝙ põt donatio fieri:vt.ff.de acq.hẽ. si qs alicui.ff.de bo.pos. l.iij.§.acgrere.ꝛ.l. vlti. sed secꝰ ẽ:qz nec moꝛs nec furoꝛ nec petentis pñia ipedit ratihabitõnem:vt.ff. rem ra. ha. bonoꝛum.

,p utilitatib⁹ eccle aut sbstãtie ex pẽdit:aut diſpẽdij uel pditõis qꝫ piam ptulerit si hoc compꝛobare potuerit:totũ illi a reb⁹ eccle eins dẽ refoꝛmabit̃:,p cuius utilitate id expẽdisse,pbat̃. Ceterum de rebus eccle tãtũmõ aliq̃ acqsisse noscit̃:ꝛ ad nomẽ ecclie istrumẽta debent cõponẽ:nec aliquib⁹ poterũt illa donare. Unde i agathẽsi concilio legit̃.

De his q̃ sacerdotes emũt: ad ecclesie nomẽ scripturã faciant.

Presbiter cuz diocesim tenet ỗ his q̃ emerit ad eccle nomẽ scripturam faciat: aut ab eiꝰ quã tz eccl'ie oꝛdiatione discedat.

Testamẽta uõ nõ lz eis ꝓficẽ nisi de ꝓꝓis reb⁹. Unde gregoꝛius scribit lucido epo.

Quõ de rebus ecclie liceat testari sacerdotibus.

Illi dubiũ ẽ qꝫ sicut sacerdotib⁹ res in epatu acqsitas nulla ẽ alienãdi licẽtia:ita de his q̃s antea habuerunt: qcqd iudicare voluerit: nõ uereãtur. itaqꝫ fraternitatẽ tuã tpe quo ad nos fuit:cõquestã eẽ r̃colim⁹:qꝫ q̃dã mobilia q̃ cõstantius decessoꝛ uester luminose ãcille dei ꝛ fratrib⁹ suis testamẽti serie legati titulo dẽligt:iam eps acqsisset decreuisseqꝫ nos:ut si hoc cõstat nulluz ex his ecclesia uꝛa ꝓiudiciũ pateret:qõ ꝛ uos oꝛ recolere:ꝛ molestiã aliq̃ꝫ ꝓdicte ãcille dei nõ facẽ:nec ei sine cognitiõe de his q̃ possidet qcq̃ auferre.

Idem. De eodem.

Obiuz theodoꝛi epi dilectionẽ tuaz credim⁹ cognouisse. ſz qꝛ testamẽtũ dr̃ ꝓdidisse: subtiliter te:ne qd ỗ rebus eccle sue cõ supsisset:oꝛ igrere ꝛ sigdez eũ exi de aliqd icõgrue minuisse dicere ris:ita age ut res ab eo cui⁹ intẽst modis õib⁹ reparẽt̃. Tẽ gregoꝛius maximiano epo rauẽnati.

Que mõasterijs ab epo cõferũt reuocari nõ debent.

Elia iohãnes quõdaz ꝓdecessoꝛ tu⁹ sepi⁹ a nobis expetijt ut ea q̃ in mõsterio illo ꝓtulerat: quod iuxta ecclesiã sãcti apolinaris ipse cõstruxerat:nr̃a auctẽ de buissem⁹ firmare:ꝛ hec facturos nos eẽ ,pmisim⁹:fraternitatẽ uꝛaz necessario ꝓuidim⁹ adhoꝛtãdaz: ut nihil ab his que illic ꝓtulit atqꝫ ꝓstituit:aliquomõ patiat̃ iminui sed õnia firma studeat stabilitate seruare. Dui igit̃ monasterij et collectarũ illic reꝛ:qꝛ i testamẽto qõ cõdidit fecisse noscitur mentionẽ:sciẽdũ uobis ẽ:nõ nos iõ ea ꝓfirmasse:qm̃ eiꝰ supmã segnur uolũtatẽ:ſz qꝛ hoc ei sicut dixim⁹ uiuẽti ,pmisim⁹.hec itaqꝫ oia sic solicite fraternitas uꝛa iplere festinet q̃ten⁹ ꝛ q̃ i supꝛascripto monasterio ꝓstituit ꝛ a nobis sunt confirmata seruẽtur:ꝛ illa q̃ i dãno dari ul' fieri p testamẽtum sue decreuerit ecclesie:nulla,phibente lege obtineãt firmitatem. Item ex cõcilio hispalensi.

Que ante suã oꝛdiationem ul' p⁹ hẽditaria successione acqsiuit eps cui uult derelinquat.

Hec ab hinc ꝛ ꝑpetuo mãsuꝛa eẽ decreuim⁹:ut eps res sui iuris q̃s ante epatũ aut certe i epatu hẽditaria successione acqsiuit ꝑm auctez canonicã cui uult conferat:ꝛ qcqd uult de eis faciat. postq̃ aũt eps factꝰ ẽ q̃scunq̃ res de facultatib⁹ eccle aut suo a utalterius noie compauit decernim⁹. ut nõ i ꝓpiquoꝫ suoꝫ sed ecclesie cui ꝑest iura deueniãt. Ex reb⁹ uõ eccl'asticis testari lz epo:si tñ dez ỗ ꝓꝓis restituat. Unde in agathẽsi cõcilio statutum est.

Quõ põt esse rata:q̃ de eccle pro pietate testamẽto legãtur.

Si epus condito testamento aligd de eccl'iastici iuris pro pietate legauerit: aliꝫ non ualebit nisi tãtũdem de ,ppꝛij iuris facultate suppleuerit. Sed si epus uel quilibet ex gradu eccl'astico intestatus defũctus fuerit:nec aliq̃ inẽti fuerint q iure cognationis ei succedãt:ecclesia ei succedat in integrũ: nec licebit alicui aliqua ex rebus eius ꝑsumẽ. Unde i tragonẽsi ꝓcilio statutum est.

Episcopo intestato ecclesia succedit ex integro.

Si ubi defũctus fuerit epus i testatus:post hãc diffinitiõez a ꝑsbris ei⁹ ꝛ diaconibus de r̃bus ipsius breuis cõscriptio fiat a minimo usqꝫ ad maximum.i.de utẽsilibus ꝛ omni supellectili: ita tñ ut siquis exinde uel pꝛesumpsisse aliqd ul' occulte tulisse fuerit cõuictus:ſz furti tenoꝛẽ restituat uniuersa. Tẽ ex cõ.triburiensi.

Quicũqꝫ ex gradu eccl'astico sine testamẽto et sine cognatiõe decesserit:hẽditas eius ad ecclesiam ubi defuiuit deuoluat̃. similit̃ deꝰ sãctimonialib⁹ assignat̃.

b Monasterio.ſz nõne can non ꝓmittit ei legitimã poꝛtionez dare monasterio ad cõstruẽdũ monasteriũ:sic:ſz nõ ad dãdum.vt fuit ℔ vltra legitimã poꝛtionem datũ.ã.c. q.iij. bone.
c Ubi.in epatu.ℨ i aut̃.de ec.ti.§. iterdicim⁹ col. vlt.vbi dr̃ quo cunqꝫ mõ res aliqꝫ acqsiuit p⁹ epatũ nisi in re cognatõis ad eũ puenerit non põt eaꝛ relinquere alij q̃ eccle:sed illud non tenet.
d Si epus. legauit. lz eni heres teneat redimere rẽ legataz a defũcto vel dare eius estimationem:vt.insti.cõle.§.nõ solum secus tñ est cũ legatur res ecclesie:vt ex de testa.filius.
e Si tantũ dr̃.vt.ã.c.q.ij. sigs q̃libet.
f Ubi.

g Q Elicũ ꝫ. denolnat. eccl'a eni ẽ ei ꝓxim⁹ bẽs: vt ex ō pe. ꝑbat Cõrariũ tñ est huic ex de suc. ab itesta. c. ij. sed illud fuit locale. vel illud intelligit ſm istud.

b Q De ſactimonialib⁹. ar. ẽ ℔ ꝓ ſactimonialibus theutonie q̄ ꝑñt hr̃e ꝓpria q: vestem religiosã pōt gs hr̃e in domo ꝓpa. xxvij. q. i. de uiduis. ad id facit. xxvij. q. i. siqs rapuerit. tñ talium monialiũ vita ꝯdẽnat. xviij. q. ij. pniciosã iohannes.

f Q Elod prioi eccl'e. hic ponit primaz qõ nẽ: an decime sunt dande illi eccl'e a q̄ se trãſtulerũt k' ad quã se trãſtulerũt. distingue ꝙ aut decime sẽ p̄dia les aut psonales si p̄diales sẽp dãde sũt illi eccl'e ubi p̄dia sũt sita: ut. xvi. q. i. siqs laicus si psonales sũt q̄ ꝓueniũt ex artificio uel negociatõne: tũc sunt dande illi eccl'e: vbi recipiũt sacramenta: vt. xvi. q. i. q̄sti. sicut illi ci uitati est tributũ solueñdũ vbi agri sũt: vt. ff. de cẽ. forma. z hec distictõ ꝓ bat: ex ō dec. ad apl'cc. tñ p diales decime dãt ſm ꝓsuetudinẽ loci: ex ō

Q. I.

deci. cum sint homines. z hec ꝛa sũt circa veteres decimas z dicẽdus ẽ circa nouas: vt sẽ per dãde sint illi eccl'e i cui⁹ parochia sita sũt p̄dia. sed si parochia nõ ẽ limitata: i arbitrio est epi cui dent noualiũ decime: vt ex e. q̄ñ. itẽ in dubio ecclẽs matricib⁹ pot⁹ q̄z capellis dabũtur decime: vt

Jocesani cuiusdam baptismalis eccl'ie cladibus bellorum pressi hostili metu compulsi domicilia sua trãſtulerũt i aliã diocesim: p̄dia tñ antiq̄ nõ desierũt colere. ceperũt ꝑsoluẽ decimas illi eccl'e i cui⁹ diocesim transierunt et apud eam sibi elegerunt sepulturas: transactis. xl. annis clerici quibus quondam ꝑsoluerant decimas: ceperunt mouere questionem i eos qui ab istis accipiũt primitias z decimas. Veniũt ad cãz Odo ꝓmuz q̄ritur: si illi quoꝝ domicilia sũt i diocesi hui⁹ baptismalis eccl'e an debeãt ꝑsoluẽ decimas illi eccl'e z celebrare suas exequas apud eaz eccl'az: i q̄ quõdaz hec fiebãt a parẽtib⁹ eoꝝ z de sepultura plenarei. Secũdo: an p̄scriptiõe tpis ius p̄cipiẽdi decimas z funerãdi tollatur.

Quod' prioi ecclesie hec omnia iure persoluẽda sint. actores his argumentis probare contendũt. Onstat unãquãq̄ baptismalẽ eccl'az hr̃e diocesim sibi legittime assignataz: sicut z parochiales ecclesie habent parochias sibi distributas. Ade dionysius ep̃us seuero episcopo.

Singuli sacerdotes propias debent habere ecclesias.

Ecclesias' singulas singulis p̄sbr̃is dedim⁹: parochias et cimiteria eis diuisim⁹: z unicuiq̄ ius ꝓprium hr̃e statuim⁹: ita uidelicet ut nullus alterius parochie terminos' aut ius inuadat. sit unus ex. e. nũcios i pte remota. z i dubio sibi poti⁹ dabũtur: vbi audiũt frequentius diuina: vt ex. e. ad aplice.

k c Lclesias. diuisim⁹. iste dionysius diuisit vl' distixit t̃minos eccl'arum ſz ñ t̃minos epatuũ: q: i gentilitate fuerũt distincti: vt. lxxx. di. c. i. simili ter t̃mini ꝓuinciaꝝ sũt distincti añ tps christi: vt. xcix. di. c. i.

quiscq̄ terminis suis cõtẽt⁹: z taliter eccl'am z plebem sibi ꝯmissã custodiat: ut ante tribunal eterni iudicis ex oib⁹ sibi ꝯmissis rõnez reddat z nõ iudiciũ ſz gloriã ꝑ suis actib⁹ ꝓcipiat. In dioceſi ãt designata q̄cũq̄ p̄dia colũt ꝓuentus decimationũ baptismali eccl'e designat⁹ debet solui. quia ergo p̄ dia hec intra t̃minos nr̃e diocesis ꝯtinẽt: z ꝓuẽtus decimationuz nobis legittime assignatus nr̃e ecclesie ꝓuẽdus ẽ. Ins" ita respondetur. Decime a deo cõstitute sunt per moysen: ut ꝓsoluerẽt a ppl'o filijs leui ꝑ misterio i quo deseruiebãt ei i tabernaculo non accipiebãt filij leui decimas: nisi ab eis ꝑ q̄bus offerebãt p̄ces z sacrificia. quia ergo nos seruim⁹ dño i tabernacl'o offerẽdo ꝑ istis p̄ces z sacrificia: z ipi debẽt nobis ꝓsoluẽ decimas z p̄mitias. Itẽ cuz decime darẽt: filijs leui: ñ electiõe offerẽtis ꝓsoluebãt: ut ꝯtẽpto leui ta q̄ secũ erat: ipe eligẽt cui uellet decimas dare. nã dictũ ẽ: leuita q tecum morat z intra muros tuos habitat comedet eas. iõ etiã ex singul' tribub⁹ ciuitates ad hi tãduz acceperũt ut unaquecq̄ trib⁹ ill' ꝑ soluẽt decimas q̄ secũ erant nam moyses precepit filijs israel: sicut legitur i deuteronomio i loco quem elegit domin⁹ deus uester: ut sit nomẽ eius in eo: illic omnia que precipio offeretis hostias et holocausta z decimas ac p̄mitias manuũ uraꝝ z q̄cq̄d p̄cipuuz est i muneribus uestris q̄ uouistis dño: ibi epulabimini coraz deo uestro z filij z filie famuli z famule ure atq̄ leuite qui in urbibus uestris commorantur. neq̄ enim habet aliam partem atq̄ possessionem inter uos. z infra: Decimam frumenti uini z olei z primogenita armentorum z pecoruz z omnia que nouueris z sponte offerre uoluerit z primitias manuum tuarum coram deo tuo comedes ea in loco quez elegerit dominus deus tu⁹ tu z filius tuus filia tua et seruus⁹ z ancilla tua atq̄ leuite q̄ manent in urbibus tuis.

Elia' ergo nos intra muros urbis istoꝝ sedem⁹: z ei⁹ habitatiõe

l Q Terminos. ꝓpter hoc inducitur. c.

m Jos ita. z primitias. p̄mitie ergo debite sũt sic̃ z decime. xvi. q. i. reuertimini. quãtas primitiaꝝ nõ ẽ determinata: ſz q pl⁹ dabat quadragesimã dabat ptẽ: q min⁹ sexagesimã: z sic licitum erat dare iter. lx. z. xl. q̄stũ q̄sq̄ volebat. hoc erat i aridis z ligdis. sed q dabat primitias aialiũ dabat vnũ de ducenis vt ait hieronym⁹ sup ezechielem: z ex de de cimis. c. i.

n Q Danuũ vraꝝ. ar. q̄ ñ excusãt mõchi q ꝓprijs manib⁹ colunt egros qñ teneãt dare decimas cũ illud sit p̄ceptũ dñi. sed illi legislatori nemo pōt ꝯdicẽ vt. xxvij. q. ij. sint q di cũt. nec ſz dispensare ꝯ p̄ceptũ dñi vl' apl'i: vt xxv. q. i. sũt qdaz. de ℔ dicemus. xvi. q. i. decimas.

o Q Seruus. videt ℔ q laici cũ clicis debeant vti ōcimis: z sic ẽ ꝯ. xvi. q. vij. c. i. ſz put hieronym⁹ testat i veteri testõ q̄ttuor modis dabãt decie. p̄ ō oib⁹ bõis q̄ hẽbat ppl's: decimã dabat leuitis. z⁰. de residuis nouẽ portiõib⁹ sumebãt decimã: z de hac ter i ãno cũ ascendebãt i tẽplũ pascebãt se z leuitas: de illa hic log't. item de residuis portiõib⁹ sumebãt ōcimã z refuabãt ad vsus paupeꝝ z pupilloruz. itẽ ōcimabãt residuas ptes z ipaz ōferebãt i tẽplo ō q̄ ℔ dr̃. Adhuc dabatur quarta decima nã de illa decima quã populus offerebat leuit': sumebãt leuite ptẽ z offerebãt eã sũmo sacerdoti z ide fiebãt pones ꝓpositẽis. hodie nec vna bñ dat': z iõ fame z penuria z alijs penis maledicti sum⁹ xvi. q. i. reuertimini.

p Quia ergo.ꝓducens fenum.i.temporalia.
q Seruiētibus.i.predicatoribus seruientibus alijs.
r Item apl's ad galathas.
s Qui cathezizaī.i.instruiī.
t Metamus.quasi dicat non.i.q.i.nosti.
u Potestatis.sꝫ si ita potestatiue vtiī nr̄is vel tā potēter vtiī bo nis in ptāte nr̄a ɔstitu tis:sicut nosipsi inten dimus saluti uestre.
x Nec vltimū. qn̄qꝫ tñoī ꝑm⁹ respectu vl timi:vt eī de vbo.sig. ioseph.
y Pascit arg.bo.ꝙ ibi dāde sūt decime de grege:vbi gr:x pasī⁹ ē τ vbi ɔcepit ñ vbi mo raī.nā τ boues dicūī eē de illo fundo vbi la borāt nō vbi morātur vt.ff.ď fūdo istru.l.cū qdā.nā fuit⁹ pascendi pecora ē ꝑdiaī.fruimo ꝗñ vsus tm̄ ꝑdij consi stit i pastu pecoris: vt ff.de fu.ru.ꝑ.pecoris τ ꝙ sit ď foro illi⁹:vbi grex pascit: ꝓbaī ga ibi pōt ɔstituē tuguriū vel officinam:vt.ff. de ser.ru.ꝑdi.veluti. sed rōe tugurij vl' officine fit qs de foro alterius vt.ff.de iudi.hēs .§.i. hoc dicto seqī icōuēi ens:qꝛ eadē rōe dabū tur decie:vbi grex par turit τ vbi fet⁹ pascit. Ꝑterea coloni nō dāt ď cimas vbi laborāt do minis suis:sed vbi re cipiūt sacra:vt. xvi.q. i.questi.
z Sape.ironice loqī q̄si dicat magna sapiē tia est velle illud qđ ñ pōt.s.de alieno viuere.
τ Psalmū.i.spūalia.
ɔ Tympanū.i.tpalia.

fūcti sum⁹: rite ab eis decimas ac cipim⁹ Itē ait ꝓpheta: ꝓducēs fenū iumētis τ herbā saluti hōiꝫ fenū τ herba ex tra ꝓducit: sed q bus iumētis rigātib⁹ eaꝫ hōib⁹ co lētib⁹ eā τ i hoc fuiētib⁹ ipi. Itē apl's:cōicet is aūt q' cathezizatur uerbo ei q se cathezizat. hoc gala this.corinthijs aūt ꝓbat spālit sibi deberi sūpt⁹:q eis spūalia mistra uit dicēs:si seminam⁹ uob spūalia nō magnū ē si tpalia metamus. Itē si alij participes urē ptātis fa cti sūt:cur ñ magis τ nos? Item qs plātat uineā τ de fructu ei⁹ nō edit? Nos plātauim⁹ uineā τ uos uultis fruct⁹ ei⁹ edere. Itē ꝑcepit dñs p moysen:ut nēo mittat fal cē i alienā messē. hec messis nr̄a ē τ uos uultis falcē i eā mittē. Itē nō alligab os bouis triturantis. nos sum⁹ boues triturantes. uos uultis alligare os nr̄m: τ de nr̄a tritura uictū uob queritis. Item apl'us:q altario fuiunt de altario uiuant. sed nūqd de eo cui fuiūt? Itē:q i sacrario operāī:cum sacra rio participāt:sꝫ nūqd cum illo in quo ñ operāī? nos fuim⁹ altario uos ei participare uultis:nos uō uacuos τ ianes dimittē queritis. nos sum⁹ agricole:uos ꝑmuꝫ uul tis ꝑcipe ď fructib⁹ nr̄is:imo ñ pri mū qꝛ nec ultimū nob relinquē uul tis. a ꝑorib⁹.n.icipiētib⁹ paulatiꝫ serpitis τ totū usurpare ɔtēditis ut ꝓ uob uideaī dictū:frustratim lupus comedit agnū Item quis unqꝫ militat stipēdijs suis? quis pascit gregē τ de lacte ei⁹ nō edit nos militam⁹: τ uos stipēdia nr̄e militie uob queritis. nos gregem pascim⁹: τ uos lac eius τ lanaꝫ ac cipere uob uultis. sape' ē ď alieno labore uictū q̄rere:si sape est uelle quod nō possis. Itē dñs dixit di scipulis suis: In quācūqꝫ domū i traueritis:i eadē manete edētes τ bibētes q̄ apō illos sī:cū aūt itra ueritis: ꝑmum dicite pax huic do mui. Nos domū hāc igressi sum⁹ τ ei pacē obtulim⁹. uos aūt ociosi alieno cibo pasci gaudetis. uidete ne in uob uertaī illud: uide qđ fa ciat ociū τ alien⁹ cib⁹. Itē ꝓpheta sumite psalmū τ date tympanū isti a uob sumūt psalmū: τ uos ab

a De decimis.j.xvi.q.i.questi.
b Sinere.sponte.vel.i.saltem.
c Patiamini.i.coacte.
d Audiaī.vbū ē terētij q dicit qđ vult:audiet qđ non vult.
e Ad hec.vba. Res dare ꝓ reb⁹ ꝓ vbis vba solemus.

eis queritis tympanū Item leo tij. De decimis nō tm̄ nob:sed ēt maiorib⁹ nr̄is iusto ordine uisū ē plebib⁹ tm̄:ubi sacrosācta baptis mata dāī:debē dari. Uib⁹ aūt plebib⁹ debēī:illis a qb⁹ baptisma accipiūt:an alijs? nos eos bapti zam⁹: τ uos ab eis decimas sumi tis. honesta ista ītꝑtatō ē: utinā i ueniatis q sic ꝓ uob interꝑtentur qꝛ ergo nos rigam⁹ populum hūc imbrē doctrine ei mistrātes: q co lim⁹ eū uomē ꝑdicatōis corda ei⁹ ad fidē aperiētes:si ñ uultis sinē ul' patiamini nob eū fructificare: τ qualia uob fieri non uultis nob inferre cauete: ne si pergitis dicē que uultis:audiatis q̄ nō uultis. Ad hec callida τ multiplici ar gumētatiōe nr̄a iura auferre ɔtē ditis:ita ut si fides uerb adhibēī nō uerba ꝓ uerb sed res pro uerb reportaretis. sed deo propicio si uerba dedistis uerba recipietis. Arguitis nos ꝙ ea q̄ uob debenī surripe q̄rimus:qꝛ nostra ꝓsequi mur. sapiētī quidēꝫ τ philosophi co ore ꝓlata snīa:suū ꝓsequi ē alie na rape. unde ad uos hec sentētia manauerit:nisi qꝛ tāto ardore no stra concupiscitis:ut ur̄a putetis nob auferri:cū nos nr̄a ɔsequmur unde cuꝫ causa nostra debitum fi nem sortita fuerit:exclamab: ab miser crucior tantum bolum esse ereptum ex faucib⁹ meis. sed uide te dānū effusi unguēti uob recom pensare queratis. cōstitutis uos plātatores uinearū fossores agro rū trituratores arearū rigatores camporuꝫ τ mľta alia huiusmodi officia uob assumpsistis: τ debita uobis obsequia a nobis sbtrahi cō questi estis:sꝫ nō negam⁹ qđ ur̄m ē. boui triturāti palee τ iteguīnt. fuāī. sint hec uob τ grana nob re linqte. pastinatores uineaꝝ fosso res agroꝝ rigatores camporum diurna mercede accepta ꝓueiēte fruct⁹ dñis reliquūt. uos ergo re cepta mercede ur̄i opis i quotid anis oblatōib⁹ τ alijs obseqis q̄ ꝓ spūalib⁹ q̄ a uob accipiūt quotidie deferūī: ꝓueniētes fruct⁹ decima tionuꝫ τ primitiaꝝ nobis relinqte. Itē ꝑcepit dñs discipulis suis ut comederent τ biberēt ea q̄ apud

f Sapiēti.iro nice loquitur.
g Recōpēsa re.hoc est dicē videte ne ita cō tristemini de il la amissione ꝙ ꝓpter hoc detiora ɔmictatis.s.su spendatis vos sic fecit iudas qui ita tristabaī de effusiōe vn guenti de quo ꝓposuerat de cimam partes furari:sicut de alijs rebus cō sueuerat. vñ ut recōpēsaret il lud dānū: ven didit dñm pro xxx.q̄ sunt de cima pars tri centoꝝ.tm̄ .n. potuisset vēdi vnguētum. Et ad similitudiē inde camērarij semꝑ furātur decimā ptē illo rum que dāī dñis suis.
h Pastinato res. pastinare idē ē ꝙ colere sic ponit.ff.q vi aut clā sem per.§.i.
i Recepta.i. si deberetis re cipe aliqđ: de beretis tm̄ mer cedem recipe: vnde non cōsi tereī ꝙ aliqđ recipe deberēt eē de testi.ex tenore.

k In sinu. hec verba habes ex̄ de iude. ⁊ si iudeos.
l Uobis. sic. xxv. q. ij. sic decet. ⁊ si. xi. q. iij. si pauilegium. ⁊ ex̄ de simo. quia in fi.
n Laicus. vt. xvi. q. i. siquis laicus.
a Ad hec, vt asseritis. hic de vna exceptiōe trāsitur ad aliam siquis enim succubuerit in vna exceptiōe trāsire ad aliā pōt: ⁊ ēt ad ꝯriā transire potest: vt extra d̄ p̄scripti. audit̄. ff. d̄ excep. nemo. similit' de vna actiōe potest trāsire ad ꝯria3 q in vna succubuit: vt extra de iudi. examinata. ⁊ C. de inof. test. ꝯ maiores. ff. d̄ enic. minor. Sed qd si inranit q̄ omnes exceptōnes ꝓponeret infra certum t̄minū nō videtur q̄ possit vna3 p⁹ aliam ꝓponē: vt extra de excep. pastoralis nā ēt q vnam excusationem ꝓposuit: si p⁹ modū cu3 illa succubuit: vult aliam ꝓponē: d3 hoc facere infra t̄minū p̄fixum: vt insti de excu. tu. §. q aūt. Ad hoc dico q̄ si alicui cōpeterēt plures exceptōes que non sunt ꝯrie i eo casu: si ifra p̄fixum t̄minū nō ꝓponit oēs exceptiones si in vna succubuit non auditur in altera. ⁊ sic itelligitur: isti. d̄ excu. tu. §. q aūt. ⁊ d̄ excep. pastoralis. si aūt sūt ꝯrie: vt si p̄ dixit se exemptum: tūc licet succubuerit: nihilominus p⁹ t̄ps p̄fixum pōt aliam ꝓponere: vt. C. de inoffi. testa. l. contra maiores. Sed i actōnibus ita est dicendum: q̄ si alicui competebant plures actiones ⁊ poterat eligē q̄ vellet agē: eligēdo vnā si i illa succubuerit n̄ poterit trāsire ad aliā: vt. ff. de tribu. q̄ i hēdē. §. eligē. itē qui negat se aliqd debē si vicat' pōt adhuc alia exceptōe vti: nisi i casib⁹ a iure expressis: vt. ff. de reg. iu. nemo ex his. nā siqs neget numeratam pecuniam sibi si postmodū cōuictus est ⁊ velit dicere se soluisse nō audiet' vt. C. de nō nu. pecu. in auc. ꝯ q. ⁊ ita nō ē icōueniens si de vna exceptione trāsit ad ꝯriā: sic. xxiiij. q. i. q̄squis. ex̄ de testi. ex tenore. sic extra de exceptio. cum venerabilis.

auditores suos erāt: sed nō iussit eis: ut d̄nos de domib⁹ suis eijcerēt ⁊ rebus suis spoliarent. nō facile inuenies qui tales hospites libent' suscipiat. Mus i pera ignis in sinu serpēs i gremio male suos remunerāt hospites. unde in prouerbijs dicitur: qui serpentem in sinu suo nutrit: percutietur ab eo. tales inueniatis uobis hospites: quales nobis esse uultis. non sufficit uobis edere ⁊ bibere que i domo nostra sunt: du3 quotidianos fructus oblationum percipitis: ex quibus uictum ⁊ uestitū habeatis: quibus cum apostolo debetis esse contenti. sed non uultis: quia eius imitatores non estis: sed potius nos de domo nostra expellē ⁊ de rebus nostris nos penitus expoliare contenditis: dum nec etiam eorum decimationes nob relinqre uultis. ut aūt uniuersalit' omnia colligantur, cuncta que ꝓ nobis inducta sunt: siue de laborante agricola siue de eo qui suis stipendijs nō militat. ad hunc articulu3 deferimus: ut fructum uestri operis que3 a deo recipere cōtenditis: in oblationibus ⁊ quotidianis obsequijs istoru3 recipiatis. decimationes uero eoru3: que nobis debentur: intactas nobis relinquite: nedum queritis usurpare quod uestrum non est: iusta animaduersione etiam illud cogamini amittere quod uob aliquomō uidebatur competere. Quod aūt he decimationes nullo iure uobis debeantur: facile probabimus. dicitur enim in quodā concilio: Si quis laicus[n] uel clericus siue utriusq3 sexus persona proprietatis sue loca ⁊ cetera: sicut in eodem capitulo in causa monachorū notata inueniuntur. Si ergo laicus uel clericus uel quelibet persona loca sue proprietatis uendēs aut donans prouentu3 decimationū ab ecclesia cui legitime assignatus est: nullo modo potest abstrahere nec isti de diocesi ad diocesim trāseuntes decimas suorum prediorum: que intra terminos nostre parochie continent': nobis auferre possunt. quantum enim ad ius percipiendarum decimarum attinet: idem est possessorem de diocesi ad diocesim transire: q̄d possessionem de diocesano ad diocesanum transferre.

Ad hec: decimatōes iste etsi iure uobis debētur ut asseritis. tamē tricennalis[o] obiectio uobis silentium imponit. omnis eni possessio tricennaria prescriptiōe tollitur uel quadragenaria: sicut possessiones religiosarum domoru3 uel centenaria sicut predia sancte romane ecclesie. Unde gelasi⁹ papa ait.

Que .xxx. ānis ab ep̄is possidēt iure ab eis uēdicātur.

Facultates[p] eccl'e necnō ⁊ diocesēs q̄ ab aliqb⁹ possidēt' episcopis iure sibi uēdicēt: q̄d[q] tricennalis lex ꝯclusit: q2 ⁊ filioꝝ nr̄oꝝ ꝓncipū ita emanauerit auctas: ut ultra .xxx[r]. ānos nulli liceat ꝓ eo appellare[s] q̄d legū tp̄s exclusit. Illi ecōtra: Cui⁹ aucte nob silētiū iponitis: eiusdē aucte uestra ora claudim⁹. ait enī ille gelasius nulla p̄scriptōe statu3 parochiaꝝ ⁊ c. Si ergo tēporal' obiectio diocesim semel ꝯstitutam diuellē nō pōt: patet q̄ nec uob patrocinabitur: ut statū parochie nr̄e mutantes decimationes nob q̄ndam legitie assignatas uindicabili usurpatione uob uēdicetis. Quomodo aūt distiguēde sunt he auctes in causa monachorum inuenitur.

Hinc[t] queritur de iure funerandi: que harum ecclesiaru3 habeat ius tumulandi istos. Sicut hieronymus scribit cōiugati in uno sepulcro uidentur esse ponendi. Ait enim.

o Tricēnalis. hic tacite annectit secūdā q̄ōnē. s. an ius decimaꝝ vel ēt ius funerādi possit p̄scribi ⁊ ē expeditū q̄ ius. i. libertas nō d̄ādi decimas a clerico nomine eccl'e sue pōt p̄scribi: vt ꝯ ep̄m: vt extra de p̄scrip. de q̄rta. Item vna eccl'a pōt p̄scribē decimas ifra parochiam alteri⁹ eccl'e: vt ex̄ de p̄scrip. ad aures. similiter ius funerandi p̄scribit' fm. l. vt. C. de reli. monumētoꝝ. similiter alia sacra ecclasti ca p̄scribūt': vt ex̄ de

Q. .II.

reli. do. cōstitutus. Si q̄ras q̄liter p̄scribunt' decime: cū non ꝯtinue d̄ēt': ⁊ s̄uitutes p̄scribi nō p̄nt cum nō ꝯtinuo possideantur: vt. ff. de s̄ui. s̄uitutes. R̄ndeo l3 p̄ceptio decimaꝝ n̄ sit ꝯtinua: tn̄ ius p̄cipiendi ē ꝯtinuū. Uel aliter: l3 p̄ceptio non sit ꝯtinua: tn̄ cā p̄cipiēdi s. p̄ceptū domini q̄d ꝑpetuum est: ꝑpetua est ⁊ naturalis. ⁊ h̄ sufficit ad p̄scriptōem q̄ cā sit ꝑpetua ⁊ naturalis: vt ff. de s. vr. l̄. foramen ibi enim dicitur si cām a celo habet: continuū dicitur.

p Facultates. sic cōstrue: facultates ecclesie q̄ ab aliquib⁹ ep̄is possident': supple ipsi ep̄i iure sibi vēdicent. i. defendant.

q Quod. i. q2 tricennalis lex conclusit. i. acquisiuit illas possessiones eis. vel pone casū q̄ ille ep̄us q p̄scripserat res alterius cecidit a possessiōe illarū reꝝ tūc eni licite pōt eas vēdicare a possessore: vt xvi. q. iij. §. pōt.

r Xxx. cū eccl'a p̄scribit ꝯ p̄uatū. sed si ecclesia p̄scribit ꝯ eccl'a3 ⁊ p̄uatus ꝯ ecclesiam requiruntur quadraginta anni: vt. xvi. q. iij. §. pōt. in fi.

s Appellare. i. interpellare.

t Hinc. hic explicat' alter articul⁹ p̄me questionis. s. vbi sunt isti sepeliendi. De hac materia loquūt' varie iura. Ib. dicit q̄ q̄libet pōt sepeliri i sua ecclesia: vbi audiuit diuinū officiū: vt ex̄ de sepul. i nr̄a. nisi in tribus casibus si velit trāsire ad ep̄alem ecclam: vt. j. e. vbicūq3. vel si elegit sepulturam in

loco magis religioso:vt ex de sepul.fraternitatē.vel si velit sepeliri i sepul chris parētū suoꝝ:vt.j.e.placuit.Ego credo q̄ libē pōt qs eligē sepulturā vbicūq; voluerit:vt ex.e.cū sit libeꝝ.dū tñ legitimam portionem reliquat priori ecclesie:vt ex.e.ti.nos instituta.etiam apud locum minus religiosū vt ex.e.in nostra.ꝛ omnia ꝛria intelligas quando est illect⁹:vl qñ ex ꝓtem ptu vel temeritate deserit suā ecclīam: vel qñ legitimā portionē non vult reliquē eccle ꝑori parentes tamē nō pñt filijs ifra ānū discretiōnis eligē sepulturā:nisi hoc bēat ꝓsuetudo vt extra de sepultu. de vxore.ꝛ ex.e.ti.i nra.i fi. sigs autem in casu nō concesso receperit corp⁹ alienū:etiā sepultū reddē cogef cuꝝ oibus q̄ occasiōe ipi⁹ recepat:vt ex.e. fraternitatē.i fi.ꝛ ex.e.c.i.ꝛ.ij.

u e Bron. duplici. qz duo receptacula habuit in vno recipiebantur masculi in alio femine.

x Preter.hec dictio ꝑter ꝙ ponit iclusiue. sic.xxxv. q.iij. pozzo. ff.de pig.ac.l.i. in fi.

y Quos ꝓiūxit.largius ꝙ iterꝑtat hieronymus autem dñi ag̃s in euāgelio itelligat .ꝛ ē simile.xxviij.q.i.idolatria.

a u Naqueqs.seq̄t nūqd ergo tenetur seq virus vagātes videt q̄ nō:vt.xxxiiij q.ij.sigs.sic nec libertus tenet seq ꝓnum vagātē:vt.ff.de op.li. q̄ nisi.ar.ff. de ꝓcu.sz ꝛ be.§.non solū.ff. de an.le.l.mevia.§.i.Sz ꝛ:qz ēt tenet seq leprosū.ex de cōiu.lepro.c. ij.ꝛ.iij.Credo q̄ si ret eū esse bistrionem tenet eā seq:als nō.h. tñ dicit q̄ semper debz ipm seq:ꝛ dicit q̄ illō c.sigs.ē abrogatum.si mulier dicit q̄ oz ipm sequi etiam si mittat i carcerem vel si cogat ire in exercitū. sz eadē ratione debet ipsum sequi quotiens domin⁹ petit a viro:q est finis vt seruiat sibi.lex tam dicit q̄ postq̄z liberta nupsit voluntate ꝓni:qō ammodo non debet seruire patrono propter suspicionem:sed patrone sue potest honeste fuire:vt.ff.de op. liber. sicut.

b Jn morte.hoc est ꝓsiliū:vt ex.e.ti.de vxore.q̄rit.b.pōe q̄ mulier plures viros habuit:quē illoꝝ debeat seq i sepltura sibi eligēda.sm io.non est qō qz pōt eligē sepltura vbi volucit.b.dicit q̄ tenet vltimū seq sic vlra eccla succedit clerico.xvij.q.i.c.vno.sic vltimū viru sequit in domicilio ꝛ honore.ff.ad munici.filij.§.i.

Jn sepulchro patrum suorū filij sunt collocandi.

Hebron dr ee ciuitas trium ui rorum:qz i ea sepulti sūt tres patriarche i spelūca duplici cū trib⁹ uxoribꝫ suis.i.abraha ꝛ sara: isaac ꝛ rebecca:iacob ꝛ lia: ꝓtex ipm adā ꝛ euā uxorē suā. Thobias dicit ad filiū suū:cuꝝ acceperit de⁹ aiaz meā:corp⁹ meū sepelies: ꝛ honorē habebis matri tue oib⁹ diebꝫ:ꝛ cū ipsa cōpleuerit tps suū sepelies eā iuxta me in uno sepulchro. Jdem:Quos⁹ ꝓiūxit unuꝝ ꝓiugiū:ꝓiūgat unū sepulchrū: qz una caro sūt:ꝛ quos deus ꝓiūxit hō nō separet. Tē augustin⁹. Naqueqs mulier sequat uirū suū siue i uita siue i⁹ morte Tē gregorius. Oror beati benedicti sepulta ē i sepulchro quod ipse sibi ꝓparauerat:ut quoruꝝ mens una fuit semꝑ i dño:eoruꝝ quoqs corpa sepultura non separaret. Tem ioseph moriens in egypto rogauit frēs suos:ut tempore uisitatiōis sue ossa sua secuꝝ deferrent:ꝛ in sepulchro patruꝝ suorum ea collocarēt. Jtez dictū ē prophete dñi:q cōtra ꝓceptum domini comederat in bethel: nō inferetur cadauer tuum in sepulchro patrum tuorum. Jtē de nō nullis legitur i libro regum:obijt ꝛ appositus est ad patres suos. hoc ē i sepulchro patrum suorū. Jtē i nouo testamento beat⁹ philipp⁹ legit edificasse sibi sepulchꝝ ī quo ipse ꝛ filij eius quieuerunt. Jtem beatus seuerus rauēnatuꝝ archiep⁹ tumulum fieri iussit: in quo se ꝛ uxorem ꝛ filiam collocauit. Hijs ōnibus exemplis colligitur:q̄ in sepultura parētuꝝ corpora filiorum collocanda sunt. Quia ergo parentes istoꝝ apud ꝓiores ecclesias sepulti sūt: ꝛ hi apud eosdem debent tumulari. Econtra:Adam ut asseritis in ciuitate arbee tumulatus est:sed nunquid omnes filij eius sepulti sunt ibi tanta multitudo humani generis tam breui tumulo ñ tā facile posset icludi. Jtem abrahā ibi sepultus ē :sed nunquid ismahel ꝛ madai ꝛ alij quos de cethura genuit ibi sepulti sunt? Jtem isaac ibi sepultus est sed nunquid esau cum eo tumulatus est? Jtez iacob ibi collocatus est:sed nūqd aliqs filioruꝝ ei⁹ ꝓter ioseph ibi sepultus est? Rachel quoqs non in ebron:sed iuxta bethelē tumulata legitur. Exemplo igitur istorum liquet :q̄ liberum est filijs sepeliri in sepulchris patrum suoꝝ ꝛ liberum est eis alibi ꝓ locoruꝝ ꝛ tꝑoꝝ opportūitate corpori suo hospitium inuenire. Nō ergo hoc exēplo isti cogūtur sepeliri i sepulchris patrū suoꝝ. Jtē q̄ legib⁹ diffinita sūt:mutari ñ licz q̄ aūt legibus exꝑssa nō sūt:arbitriū sequūtur hūane uolūtatis. At legibus diffinituꝝ ē qbus decime sint ꝓsolūende:ꝛ iō danti mutare nō licet. ubi aūt qsqs tumulandus sit :legibus exꝑssum nō est: ꝛ ideo i uolūtate tumulādi ꝓsistit. Nde beatus greg.ait.

Ultima uolūtas defūcti fuari dz

Ultima uolūtas defuncti modis oib⁹ fuari debet. Quod de libero ꝛ nō de seruo itelligēdū ē.seru⁹ enī testamēti paginā cōdē non pōt. Nde gelasius papa. scribit honorio epo.

Seruus testamētū facere nō pōt

Illud ēt synceritatez tuā uolum⁹ ñ latē ad nos fuisse platū:q̄ ampliatus cōductor: quem nō solū fuum ꝓstat esse eccle.sed ita eius rōnib⁹ a multis tēporib⁹ iplicatū:ut ēt si eēt igenu⁹ :donec ratiocinia cuncta deducēt modis omnibus obnoxius haberetur: ausu temerario molit⁹ fuerit ꝓdē paginam testamenti cuius omne

e Tē ioseph.visitatōis.i.cū de⁹ eos visitaret ꝛ educēt eos de terra egypti.ꝛ ꝙ petijt qz ignominiosū erat tūc:q̄ aliqs ñ sepelirētur i sepulchro patrū suoꝝ:vt stati seql:vl qz vt in spū viderat:qz dñs resurgē debēt ibi:ꝛ ꝑuiderat multos resurrecturos ibi cum illo:ꝛ ipse forte erat unus ex illis.

d Prophete abdo .s. hanc historiam hēs i.q.i.sigs iquit

e In nouo.i. tpe noui testamenti non fuit iste philippus apl⁹:sed vn⁹ de septē diaconibus.

f Cōtra.rīsio defensorū.

g Arbee.id ē ebron.

h De cethura q̄ ēt agar dicit

i Rachel. vx ior iacob.

k Arbitrioꝝ. sic ex de offi.ō le.de cās.

l Ultima. vitia voluntas defuncti ꝓ lege suā da ē:vt in auē. de nupt.§. disponat.ꝛ sigs eam non fuat hoc ipsum qō ei ē relictū: ab eo auferatur:vt xi.q.i.silnester ꝛ ꝙ intelligas cū volūtas est rōnabilis. naz si moriens ex heredare vult filium sine cā: hec volūtas ñ ē fuāda : vt.j. e.sigs.similiter sigs ꝓcipiat corpus suū iactari i mari:vt.ff.de cōdi.īsti. qdaz sz ipe moriens bñ pōt mutare voluntatē suā nam ambulatoria ē volūtas defuncti:vt.ff. de adimen.le. Liij.sed pone q̄ qs iurauit q̄ ñ veniret ꝛ volūtatē suā:nūqd pōt venire ꝛ vl q̄ ñ: qz ꝙ iuramētū ñ vergit i ūteritū salutis eterne:q̄ ē fuādū:vt ex de iureiu. si vero.Sz ꝛ nemo pōt sibi idicē legē:vt ñ liceat sibi recedē a ꝓri volūtate:vt.ff.de le.iij.sigs i ꝓn.ꝛ si libertatem suꝑni indicij nemo pōt ꝓstringere:vt.ff.ꝓ soc.cū duobus.§.papinianus.in fi. ar.ꝛ ex de iureiu.cū cōtingat.hoc plene notaui in questionibus.

a Illud.ꝓductor.ipropꝛe dr seru⁹ cōductor. Nā nec fu⁹ aliqd debet nec aliqd ei debet:sed potius per talia verba respicit

factū q̄ꝫ ius:ut.ff.de pecu.nec seruus.
b Obstrictū.nō itellige obstrictū.i.obligatū:qꝛ cū peculiū quod fuꝰ hꝫ sit dn̄i:dn̄o n̄ pōt res suas obligare:ut.ff.de reg.iu.neqꝫ.
c Cōtradicat.n̄ tāqꝫ hēdibꝰ:qꝛ seruꝰ n̄ pōt hr̄e hēdē: ut. C.coīa de le.seruꝰ.sed ꝯsuetudo ē pluriū locoꝝ ꝙ filijs relinquat̄ peculiū qđ pr̄ habuit.
d Ubicūqꝫ.sed nōne q̄libꝫ sepeliēdus ē vbi recepit sacram̄ta ecclīastica: ut.j.c.px.ꝛ ex̄ e.ti.in nr̄a.ad qđ ergo diuisa ēēnt cimiteria š.e.c.i.Rn̄.verum ē.c.istud isstruit.ꝙ siqs vult eligē aliā sepulturam:ꝙ hūc fuabit ordinē i eligēdo potꝰ.n.eligit epālē ecclīaꝫ q̄ꝫ aliaꝫ.si tn̄ alio mō elegit:stan dū ē voluntati sue:dūꝫ tn̄ habeat iustā cām eligēdi.ēpo āt nō p̄fıgit̄ talis doctrina.nam pōt eligē sepulturā i minori ecclīa:ut.xij.q ij.bone.Et intelligo ꝙ sp̄ ex temeritate uel cōtēptu uel ex illectione mutatur sepultura nisi appareat certa cā mutatiōis:uel nisi fuet hūc ordinē q hic statuitur eligēdo sepulturā.
q Uelia ergo decimā p̄sona leꝫ liber facꝰ hoc ē verū: qn̄ plene se trāstulit:ut.xxi.q.ij. siqs iā trāslatꝰ fecꝰ si tn̄sferret se ad secundū locū:nō tn̄ aio relīq̄ndi p̄mū locū: tūc.n.retinet p̄mū locū ꝛ secundū: ut.ff.ad mūicī siqs istrucꝰ.ꝛ qđ h̄ dr̄ intelligē ꝙ qs pōt se tn̄sfere de vno foro ad aliō re integra.nam si qs i vno loco

peculium ecclesiastico iuri legibus nō dubitet̄ obstrictū. q̄propt̄ his p̄sūptiōibꝰ uice ur̄a tua fraternitas cōtradicat̄ nec fieri ꝑsus aliqua surreptione permittat. ac si eidēꝫ q̄cq̄ꝫ humanitus forte ꝯtigerit:qꝛ grādeuus eē cōmemoratur:mox eius sine dilatione sbam percipiat hūanitas tua:filijs eius duntaxat q̄bus patrimoniū ꝓbat̄ eē cōmissū sb fideli descriptiōe cōtradi do nec uniuersis tp̄ibꝰ q̄bus hoc p̄rimoniū gubernasse cognoscit̄ ptes dn̄icas reddē cogāt̄ indēnes.

Q Uia ergo s̄m gregoriū ultima uolūtas defuncti conseruanda ē: pro istoruꝫ uoluntate corpora eorum sunt tumulāda nō ꝑ arbitrio uestre dispositiōis. Itē i triburiēsi ꝯci.legit̄.

Ubi q̄sq̄ꝫ decimas p̄soluerit:ibi sepulturā eligere debꝫ.

Q Uicūq̄ꝫ tp̄m uel locoꝝ facultas tulerit apud maiorē ecclesiā ubi sedes est ep̄i sepulture celebret̄. si āt ꝓpt̄ tp̄is uel loci aspitatē hoc difficile fuerit uisū:apō ecclesiā quo religiosoꝝ canōicoꝝ uł mōachoꝝ uel scimōialiū r̄ligiosa cōgregatio cōit̄ degerit sepeliat̄. si āt hoc ꝛ ieptuꝫ uisū fuerit:ubi qs decimas p̄soluebat uiuus:ibi sepeliatur ꝛ mortuꝰ. Q Uia ergo decimam nobis persoluebat uiuus:ꝛ apud nos sepeliēdus ē mortuus. Itē:siqs de ꝓuicia ad ꝓuinciaꝫ trāsiret:ꝛ ibi domicilium sibi collocaret:liber factus a ditione prioris iudicis:iurisdictioni illius iudicis subijceret̄:i cuius ꝓuicia sedeꝫ sibi eligeret. Quia ergo isti a ur̄a diocesi i nostrā transierūt:liberi a ur̄a ditiōe nr̄o iuri subijciūt̄:nr̄m ē ergo ius funerādi eos. Sꝫ obijcitur illud melchiadis pape.

Propria temeritate sepulturā parētum relinquere nō licet.

P Lacuit ꝑ oīa magno concilio ut nullꝰ ꝓprij arbitrij temeritate aliam ecclesiam:nisi cui usus antiquoꝝ parētū canonica istitutione subiacere p̄hibetur.sepulture cā adire ꝓcuret:nisi ifirmitatis cā p̄peditus i aliā fuerit regioneꝫ quolibet negocio progressus.Adhuc siqs prelatus ꝯtra hoc agere satagerit:ecclesiastico uinculo se subdi cognoscat. Sed aliō ē ex temeritatis sup̄bia usū antiquorū parētū nō seq:atq̄ꝫ aliud rōnabili occasione nouam sibi sepulturam eligē. Contra melchiadis pape auctoritateꝫ nitit̄ q sup̄bia uel odio ductꝰ siue uanis p̄suasiōibꝰ aut uarijs munusculis illectꝰ sepulturaꝫ suoꝝ parētū sequi ꝯtēnit. s̄m gregoriū aūt liberā hēat uolūtatem: q certe rōnis cā nouū suo corpori q̄rit hospitiuꝫ. uel ut q̄dam distinguūt libera ē ultia uolūtas cuiusq̄ꝫ nō i sepultura sibi eligenda:sed in testamēto ꝯficiēdo. unde ꝛ testamētuꝫ appellatur:qꝛ eo q̄sq̄ꝫ libere testat̄ qđ post suū decessū de ꝓprijs rebus fieri uoluit:sed nō uidetur libera testatoris uoluntas: cum s̄m augustinū ꝓ numero filiorum debeat fieri testamētaria distributio facultatum: ueluti siqs hꝫ unū filiū christuꝫ putet alteruꝫ si uero duos: christum faciat tertiū:ꝛ sic ꝑ ordinem. ꝛ s̄m leonem q̄sq̄ꝫ medietatem eoꝝ q̄ christo testatur:ecclesie iubet̄ relinq̄re apō quā fidei sacramēta suscepit. Sꝫ illud augustini nō ē iubētis:sꝫ dehortantis neqꝫ iratus filiū suum exheredaret:atq̄ꝫ totū christo relinqueret. ait.n.i sermōe secūdo ð uita clericorū.

Pro numero filiorum pars hereditatis deo offerat̄.

Q Uisquis irascit̄ filio suo:ꝛ moriens exheredat eum: si uiueret nōne eū placaremus? nōne ei filiū recōliare deberemꝰ? quomō ergo cum filio suo uolo ut habeat pacē:cuiꝰ appeto hēditatem? sed plane sic faciat qđ sepe hortatus sum:q unū filiū habet:putet xp̄m alterū. si duos hꝫ:putet christum tertiū. decē hꝫ:undecimū christū faciat:ꝛ suscipio. Hac nimirum auctē mensura testatori p̄figitur non quam cogat̄ exoluē sed quaꝫ ꝓhibet̄ trāscēdē. Oblatiōes ergo defūctoꝝ q reddē noluerit excōicet̄. Unde i cartha.ꝯci.iiij.

Excōicent̄ q defūctoꝝ oblatiōes ecclesijs negant.

Q Ui oblationes defūctoꝝ aut negāt ecclijs: aut difficulter reddūt:tāq̄ꝫ egēnū necatores excōicent̄. Itē ex concilio uarēsi.

e cōuēturus:lꝫ trāseat ad aliud forū:tn̄ in p̄ori foro r̄ndebit:ut.ff.de iurisdi. om.iudi.l.ꝑ.ult. Itē ꝛ h̄ scias ꝙ sola habitatio nō facit aliquē eē de iurisdictiōe alicuiꝰ:nisi p.x.ānos steterit ibi:ut.C.de icol.l.ij.nisi quo ad hoc: ꝙ ibi r̄ndebit:ut.ff.de iudi.heres.
f Placuit.temeritate.istud vbū soluit ꝯria.nā alias pōt qs sibi eligē sepulturā:ut extra.e.nolumꝰ.ꝛ.c.cū sit libe rū.ꝛ.c.in nr̄a.
g Nisi ifirmita:is.h̄ ē ꝯ.b.dicit ꝙ i tribus casibus pōt mutari sepultura:ut dixi i sūma hic hꝫ locū di.decre. ex̄ e.ti.de his.
h Sꝫ aliud.S.hic pōt duas solutiōes.
i Sꝫ n̄ vr̄. Nūc obijcit solutiōi sue.
k Ueluti.secūda so.
l Medietatē.q̄sq̄ꝫ s̄m̄ sꝫ cōsuetudies diuersas:ut extra e.t.certificari.
m Siqs irascit̄. hodie.n.non pōt qs exhēdare filiū suū nisi hēat iustā cāꝫ exhēdatiōis: ꝛ ad illa debet scribi i testamento:ut.C.de libe.prete. auc̄.n̄ lꝫ.tn̄ ex iracundia oīa sua dare pōt eccle:dū tn̄ reliq̄t legitimā filijs:ut.xvij.q.iiij.si q opes. Itē siqs reliq̄t bona sua eccłie ꝓpt̄ defectū filioꝝ:honestū ē ꝙ ecclīa restituat ei bona si cepit hr̄e filios:ut.xvij.q.iiij.c.vlti.
n Appeto.sic.xxij.q ij.nō enim.
o Hac nimirū.ꝓhibet̄.falsū dicit:qꝛ etiā totū dare pōt eccle:ut xix.q.iij.ꝑlatū.dū tn̄ legitimā reliquat filijs: ut.C.de inoffi.te.auc̄.nouissima.

a Qui oblatiōes. n̄ itelligas h̄ ð oblatiōibꝰ volūtarijs: sꝫ de illis q̄ relicta sūt ecclijs.qui.n. debitas oblatiōes tenet uel decimas uł p̄mitias excōicat̄:ut.xxxij.di.p̄ter h̄.ꝛ.xvi.q.i.statuimꝰ
b Negāt ecclijs.Si aūt ꝯfitet̄ ꝙ debeant: sꝫ exceptionē aliquaꝫ ꝓponūt:q̄re dare nō debēt audiēdi sūt: ut ff.de leg.i.si domꝰ.§. q ꝯficit̄.ex̄ de offi.de le.p̄terea.
c Egentiū. ut.lxxxvi di.pasce.ꝛ.xvi.q.i.decime.

d Qui oblatiões.vñ ꝛ qdā.ſ.hieronymus:ut.xij.q.ij.glozia.alibi dī talis homicida:ut.xij.q.ij.q abſtulerit.

e c Clerici.uel ſeculares.i.laici excludāt:ar.q ſacrilegi nō ſunt ipſo iure excōicati.

f Peregrina.i.cōmozabit inter laicos.uel pegrina.i.cū recedet.uel peregrinat de b mūdo.

g Tē q̄rit.b pōit ībi dēt q̄nē an ſepultura poſſit vēdi. Hu.ponit quatuoꝛ ſignificationes bī nois ſepultura. Uñ q̄z dī ſepultura locus vbi q̄s ſepelit.talī locī licite vēdit ſz ñ ē ſacer uł religioſus.i.q nō ſit i cimiterio aliq̄: qꝛ licite vēdit ad eccleſiā edificādā ł ad cimiteriū āpliādū:ut.xij.q ij.aurū.ſecūdo mō dī ſepultura ipa ſepultura iā facta.ꝛ hec vēdi ñ pōt ſpālit ſi locī eſt ſacer. Tertio mō dī ius iferēdi i ſepulchꝝ nec pro b aliqd recipi pōt. Quarto dī ipe actus ł officiū ſepeliēdi ꝛ illud nō pñt vēdere clerici q ex officio ſuo ad hoc tenēt:ut.j.e. p cipiēdū.ꝛ.i.q.i. dictū. ꝛ ex de ſimo.nō ſatis.

h Q Teſta.ſeoꝛ.ſeoꝛ fuit pī effrō:ab eo notati ſī deſcēdēte ab eo .ppt famā ipius

i Renuit.pmo.n.cō mendat in hoc explo: poſtea tñ ꝓuiꝛt pcibꝰ ſūpſit q̄drigētoſ ſiclos argēti:ꝛ in de vituperat i ſeq̄nti explo.

k P Oſtq̄z.cogēte p p̄ces ppli:ꝛ ſz ꝓcꝰ factꝰ ad clamorē ppli teneat: ñ tñ electio:ut ex de elec.oſiꝰ. ꝛ.lxi.di.miramur.i pn

l P:ro o.o ē vltima lr̄a hebraeoꝝ ꝛ a prima ꝛ deſignat o ꝓſūmatō nē ꝛ pfectōez:a initiuz ꝛ ipfectionē.ipi ponūt vau .p o.ꝛ vī bī hieronymꝰ velle q̄ effrō peccauit. Sz nūqd abrahaz peccauit q coegit ipm vēdere locū talez maxīe q̄ locꝰ ille iā ō putatꝰ erat ſepulture. erāt.n.ibi ſepulti adaz ꝛ eua.dic tñ.p.māducatoꝛ q̄ nemī peccauit ſz q̄re repḡendit hīc a hieronymo! Rñ.non .ppt ſuū factū ſz .ppt futuros:volēs oñdē q̄ illi peccarēt qui talī mō venderēt.

m Effron.i.pfectus.

n Effran.i.ipfectus.

o I Neccleſiaſtico.i.eccleſiaſtes.ꝛ ille liber ē ſalomonis:ꝛ incipit: Uanitas.eſt alter q dī eccleſiaſticꝰ:q incipit: Omis ſapia a dño.ille liber eſt ieſu filij ſyrach.

p Si trā.ſacrā uel religioſam.ꝛ dico q̄ trā ſit ſacra uel religioſa aucte pōtificis ñ ex eo q̄ mortuꝰ inferꝝ ad locū:ut ex de relig.do. ad hoc. Sed ſz legē ſecus ē nā ſi transferꝝ corpꝰ ad alium locū desinit locus eē religiosus:uel ēt ſi capit ab hostibꝰ ut.ff.ō reli.cū i diuersis .ꝛ.l. cū loca. Et nō q̄ q̄cq̄ ē ſacr ē re igiosū ſz ū ꝓuenit. vbi a mortuꝰ inferꝝ locꝰ fit religiosus ſz nō ſacer ut.ff. de re. di ui.in tātū. §.ſacra. Item dicit locꝰ religiosus vbi corpꝰ eo p posito ponit: ut ibi ꝑpetuo remaneat. alias remanēt ꝓpbatus:ut.ff.ō reli.ſiqs eo alio. ꝛ remoueri poteſt q̄cunq̄z placuerit:ut.C e.ti.ſi necdū.ꝛ ſz ꝓtes bois i diuersis ſepulchꝝ ſepeliāt:ſi tō oia loca ſint religioſa: ſed tñ vbi caput ē ſepultū: ut.ff.e.cū in diuersis. Item nec totꝰ locus ōputatꝰ ſepulture fit religiosus:ſed ille in quo corpus ē humatum ut ff.e.l.ij.§.ſepulchrum.

Et ifideles ejciāt ab eccl'ijs:q defūctoꝝ oblatiões retinent.

Q Uī oblatiões defunctoꝝ retinēt ꝛ eccl'ijs tradē demorant ut ifideles ab eccl'a sūt abijciendi: qꝛ uſq̄z ad exinanitionez fidei peruenire certū eſt hanc pietatis diuine exacerbationē: qꝛ ꝛ fideles decoꝛpoꝛe recedētes notoꝛuz plenitudine:ꝛ pauperes ꝓſolatu alimonie ꝛ neceſſaria ſuſtētatione fraudant. Di ergo tales quaſi egētiū necatoꝛes nec credētes iudicium dei hīdi ſunt.unde ꝛ qdam patrū hoc ſcriptis ſuis iſeruit cōgruente ſnia.qua ait:amico qppiam rapefurtū ē.eccl'iam uero fraudare:ſacrilegium eſt. Item ex concilio agathenſi.

Qui oblata eccl'ijs aut teſtamēto relicta retinere p̄ſumpſerit: excōicentur.

Q Uerici uel ſeculares q oblationes parentum aut donatas aut teſtamēto relictas retinē pſtiterint:aut id qō ipſi donauerint eccl'ijs uel mōaſterijs crediderint auferēdū:ſicut ſcā ſynodus cōſtituit:uelut necatoꝛes pauperum quouſq̄z reddant ab eccl'ijs excludātur.ſiqs aūt clericꝰ furtū eccl'ie fecerit:pegrinā ei cōio tribuat.

Item querit:an ꝓ ſepultura moꝛtuoꝝ aliqd ſit exigēdum. De bis ita ſcribit gregoꝛ' i regiſtro ianuario epo ſardanie.

Pro ſepultura nihil muneris exigendum eſt.

Q Teſta eſt nobis nereida femina clariſſima:q̄ ab ea ſolidos ꝓ filie ſue ſepultura fraternitas ueſtra uelit exigere. hoc autem uiciuz ꝛ nos poſtq̄z deo auctoꝛe ad ep̄atus honoꝛem acceſſimus: de eccleſia nr̄a oīno uetuimus:ꝛ per prauam denuo cōſuetudinem ne quaq̄z uſurpari ꝓmiſim⁹:mēoꝛes quia dum abrahā a filijs effron: hoc eſt filius ſeoꝛ ſepulcrum p̄cio ad humandum coꝛpus coniugis poſtularet:p̄mium accipe renuit' ne cōmoduz de cadauere uideret ꝓſecutus. Di ergo tante cōſiderationis paganus uir fuit: q̄ꝫto magis nos qui ſacerdotes dicimur: hoc facere non debem⁹. unde hoc auaricie uicium: ne hic in alienis denuo tentari preſumatur admoneo.ſed ſiqñ aliquē in eccleſia uīra ſepeliri conceditis:ſiquidem parentes ipſius proximi uel heredes ꝓ luminaribus ſponte quid offerre uoluerit:accipe nō uetamus.peti uero aut aliquid exigi oīno prohibemus: nequod ualde irreligioſū eſt aut uenalis quod abſit dicatur eccleſia:aut uos de humanis uideamini moꝛtibus gratulari:ſi ex eorum cadaueribus ſtudetis querē quolibet modo compendium.

Item hieronymus ſuper geneſim.

Etiam coacti de ſepultura p̄miū nō debem⁹ accipere.

P Oſtq̄z p̄cio victus eſt effron: ut ſepulcruz uēderet ꝛ accipe ret argentum:ſz cogente ābrahā uau lr̄a q̄ apud illos proꝰ legitur: ablata de eius nomine eſt ꝛ pro effron' appellatus ē effran' ſignificante ſcriptura non eum fuiſſe cō firmatum perfecteq̄z uirtutis qui potuerit uendere memoꝛiaz moꝛtuoꝝ.ſciant igitur qui ſepulchra uendunt uoluntarie:nec cogūtur ut accipiant p̄recium:ſed a nolentibus quicq̄z extoꝛquent: mutari nomen ſuuz ꝛ perire quiddam de merito coꝛum:cum etiam ille reprehendatur occulte:qui inuitus accepit. Tez ex concilio tribuenſi.

De eodē.

I N ecclesiaſtico nanq̄z libꝛo ſcriptuz eſt:moꝛtuo non prohibeas gratiam: ſciens quoniam omnes moꝛiemur.ꝛ item:omnia que de terra oꝛta ſunt in terrā cōuertent.quid terra terrā uēdis? memento q̄ terra es:ꝛ in terrā reuerteris.ꝛ alibi de homine dictū eſt:terram teris:terraz geris:ꝛ i terram cōuerteris q de trā ſumeris:ꝛ qñ moꝛs tibi futura ē ꝛ appropinquat:ꝛ ſi tardat recoꝛdare quia non hominis eſt terra:ſed ut pſalmiſta commemoꝛat: Dñi ē terra ꝛ plenitudo eius. Si trāz uēdis inualidē rei Arrest reus teneberis gratis accepiſti a deo:gratis da,p eo:quare interdictū ſit oibus omnino chriſtianis terram moꝛtuis uendere ꝛ debitam ſepulturam denegare:niſi forte proximi ꝛ

a Precipiēdū.in exedris.exedre dicūt q̄dā volte q̄ exterius adherent parietibus.

b Sepeliāt.si sint modice pſone:ut.j.e.null⁹.z iō ꝓhibet fieri ſepultura i eccla:q; loc⁹ ſpālit deo ꝺicat⁹ ē:cui mor vltra ñ oñabit

c Q Elib⁹.ſacris.i.ab oꝺnib⁹ q̄ i eis fiūt.uel ad lr̄az ītelliges amici defūcti ꝓpt nomē z redemptionem anime uiri gratis aliquid ꝺare uelint. Tez ex concilio uarensi.

De eodē.

Precipiēdū est ſm canonū auctoritatē: ut de ſepulchris z hoibus ſepeliēdis nihil muneris exigant:niſi forte qui ſepelitur uiuēs iuſſerit eccl'ie i cui⁹ atrio ſepelier aliqd de ſuis reb⁹ tribuē: aut etiā poſt mortem ipſius illi quib⁹ commiſſum ē eius elemoſynaz facere aliqd ſponte ꝺare uoluerint de rebus tamen illius nihil exigatur ſiue ab illis qui locis z uillis p̄ſunt.prohibendum eſt etiam ſm maiorum inſtituta:ut in eccleſia nullatenus ſepeliantur⁹:ſz i atrio aut in porticu aut i exedris eccl'ie Infra eccleſias uero aut ꝓpe altare ubi corpus z ſanguis dñi conficitur:nullatenus ſepeliantur.

Item auguſtinus.

A ſacris locis nō iuuāt p⁹ mortē q̄bus peccata nō ſūt ꝺimiſſa.

Q Elibus⁹ peccata ꝺimiſſa non ſunt:a ſacris locis p⁹ mortez adiuuari non p̄nt:q; quos peccata grauiora deprimūt: ſi in ſacris locis ſe ſepelire faciūt:reſtat ut ꝺ ſua preſumptione iudicentur:q̄tenus eos ſacra loca non liberāt: ſz de culpa temeritatis accuſant.

Item gregorius.

Quibus ꝓſit in eccleſia ſepultura

Q Am⁹ grauia peccata non deprimūt:tunc ꝓdeſt mortuis ſi in eccl'ia ſepeliātur:quia corꝫ ꝓximi quotiēs ad eadez ſacra loca ueniūt:ſuoꝝq; ſepulturā aſpiciunt recoꝛdātur:z pro eis domino preces fūdūt. Nā quos peccata grauia deprimūt ad maiorē cumulū ꝺānatiōis poti⁹ q̄ ad ſolutionē eorum corpora i eccleſijs ponūt.

Item ex cōcilio magocieſi.

Qui ſepeliantur in eccleſia.

Nullus⁹ mortu⁹ infra eccl'ias ſepeliatur niſi epi aut abbates aut digni pbri uel fideles laici. qd uō mortuis ꝓſit iuxta eccl'iam ſepeliri:qdue ad eos pueniat: auguſtinus in libro de agenda cura pro mortuis oſtendit ꝺicens.

Quare mortui iuxta eccleſiam ſepeliantur.

Non⁹ eſtimemus ad mortuos p̄ quibus curaz gerimus peruenire:niſi q̄ pro eis ſiue altaris ſiue orationum ſiue elemoſynarū ſacrificijs ſolenniter ſupplicam⁹. q̄uis enim non pro quibus fiunt oibus proſint:ſed bis tm̄ p quib⁹ ꝺuz uiuūt coopantur: ut proſint: ſed quia⁹ nō diſcernimus qui ſint: oportet ea p regeneratis oibus⁵ facere:ut null⁹ eoꝝ p̄termittatur ad quos hec bñficia poſſint z ꝺebeant peruenire.melⁱ⁹.n.ſuperūt iſta bis q̄b⁹ nec obſūt nec ꝓſūt: q̄ eis deerūt q̄b⁹ ꝓſūt.diligētius tamē facit hoc quiſq; p neceſſarijs ſuis quo pro illo fiant ſimiliter a ſuis. corpori autem humano qcqd impēditur: nō eſt p̄ſidiū ſalutis:ſed humanitatis officium ſm effectū: quo nemo unq̄ carnem ſuā odio habuit.unde oportet ut quā pōt p carne ꝓximi curam gerat :cuz⁹ ille inde receſſerit qui gerebat.z ſi hec faciūt q carnis reſurrectionez nō credūt : q̄to magis ꝺebent facere qui credūt ut corpori : ſed tm̄ ut reſurrecturo z i eternitate manſuro impēſum eiuſmodi officium ſit:etiam quodāmodo eiuſdem ſi dei teſtimonū.q; uero quis apud memorias martyꝝ ſepelitur:hoc etm̄ uideᵉ mihi ꝓdeſſe defūcto:ut cōmendās eū etiā martyꝝ patrocinio affect⁹ p illo ſupplicationis augeat. Contra⁹.Viero.

Poſt mortem orationes non pro ſunt uiuentium.

In preſenti⁹ ſeculo ſcimus ſiue orationibus ſiue conſilijs inuicem poſſe nos adiuuari.cū autē ante tribunal chriſti uenerimus: nec iob nec ꝺaniel⁹ nec noe⁶ rogare poſſe pro quoq̄: ſed unūquenq; portare onus ſuuz. Verū hoc de impenitētibus accipiēduz eſt : de q̄bus ꝓpheta:non ꝺabit deo placationē ſuam:nec pretium redemptionis anime ſue.z ideo frater non redimet eum : ſed laborabit in eternum z uiuet adhuc in finem. de alijs autem intelligi non poteſt. Vnde gregorius bonifacio archiepiſcopo.

In penitentia defūctis bona pro ſunt uiuentium.

ecclesiaſtica ſepultura:ex ꝺe tornea.c.i.z ex ꝺe rap.ſup eo.

f Non eſtimem⁹. ſacrificijs .aut ieiunio parētū:ut.j.e.c.aie.

g Quia nō diſcernim⁹.ar.q; rōne ꝺubitatiōis melius ē totū z ſupfluum facē q̄z nil facē et l'aliqd obmittē:ſic.xij.di.geſcam⁹.xxiiij.q.iij.corripiat.

Jtē rōe ꝺubitatiōis fiunt q̄ alⁱs eēnt illicita: ut ex ō ſepul.ſacris.ex ō vſur. i ciuitate.xi.q.iij.nolite.z rōe ꝺubitatiōis poſſū vēdicare i certā ptē uel rez.ff.de rei vē.q̄ de tota.z nūmos meos nō poſſuz vendicare ſi ſint mixti alijs.ff.de ſolu.ſi alieni.

b Omnib⁹.j.e.p ob eūnib⁹ ꝛ.So.eccl'a p oib⁹ viuis ſiue bonis ſiue mal' pōt orare generali ſiue ſpāli oꝛōe: z p̄ iudeis z paganis ut ꝙuertāt:q; ō nemine ē deſpandū in vita iſta:ut.j.de pe.diſ.vij. nēo.ſz p pagāis ul'iudeis mortuis ñ ē oꝛandū nec p catheumis ſz p baptizatis mortuis oꝛādū ē gnāli oꝛōe ut ꝺ ꝺiſ.xiij.q.iij.ſic.z hoc ſiue dānati ſiue ñ: dū tm̄ hoc nō cōſtet. ſz ſpāli oꝛōne ñ ē oꝛādū p eis quos ꝓſtat eſſe dānatos:ſic logtur illud.c.p obeūnib⁹.ſz p illis q nō ſūt damnati oꝛōe ſpāli z gnāli oꝛamus licite:niſi ſint valde boni:ut.j.e.temp⁹.

i Cū ille.ſ.ſpūs.

k Et reſurrecturo. niſi.n.quis reſurrecturos ſparet ꝛc. Eſt ḡ ſi gnū q̄ credam⁹ futurā reſurrectionē:ut.j.e.habet.

l Contra.ꝛ id' q̄ dixit q; poſſumus oꝛare p mortuis.

a Nptīti.nec iob i.coniugari.

b Daniel.i.vgies ul' ꝓtinentes.

c Noe.i.rectores eccleſiaz.z ſ̄ intellige ſi nō ceſſerint in mortali:ſic xxv.di.quales.

d Elez.ſz laborabit.i puniet eternaliter.

e Pro obeũtib⁹. pro ipsis. sȝ nũqd ecclia orabit pro illis quos cõstat decessisse i mortali: vĩ quod sic: quia eis uiuis cõicauit ergo et mortuis: ut. xxiij. q. ij. sane. ar. cõ. xxi. q. iij. cyprian⁹. Rñdeo: si euidẽs ẽ aliquẽ decessisse i mortali: ut cũ qs suspẽdit se uel pcipitat: aut alio mõ se inficit: pro illo nõ ẽ orãdũ: ut. xxiij. q. v. placuit. et q. viij. qcũqȝ cleric⁹. vñ si aliqs occis⁹ ẽ i ebrietate nõ orat pro illo: ut ex cõtra qui. audiuim⁹. et. xxiij. q. v. placuit. Sȝ pone quod aliqs dat elemosynã pro eo q decessit i peccato mortali q ẽ mediocrit mal⁹: elemosyne uel orõnes psũt talib⁹ ad minorẽ penã: ut hic dic: ergo aliquãtulum de pena sublatũ ẽ. Ponam⁹ quod cẽtesima pars pene sit sublata per unã elemosynã. si ergo dẽt. c. elemosyne: tota pena erit remissa: ergo iste liberabit: quod hic negat. Ad hoc dico quod si prima elemosyna tollit centesimã partẽ pene. secũda elẽ etiã tollit tantã penã: sȝ nõ tãtã i quãtitate sȝ tãtã in pportione: et sic sp aliqd remanet de pena et sic soluo illud quod obijcit de indulgẽtijs: quod si pro oblatiões vnius denarij tollit quarta pars peccorum mortalium uel uenialium: pro oblatione secundi denarij tollit tãtũ i pportiõe nõ tãtũ i quãtitate et sp aliqd remanet licet oẽ argẽtũ effũderet.

PRo obeuntib⁹ quippe consuluisse cognosceris: si liceat pro eis oblatiões offerri. sancta sic tenet ecclia: ut quisqȝ pro mortuis vere christianis offerat oblatiões atqȝ presbiter eorum faciat memoriã. Et quamuis peccatis oẽs subiaceamus: congruit ut sacerdos pro mortuis catholicis memoriã faciat et intercedat: nõ tñ pro ipsis quamuis christiani fuerint tale quid agere licebit. Idem.

Anime mortuorum quatuor modis soluũtur.

ANime defunctorũ quatuor modis soluũtur: aut oblationibus sacerdotum aut precib⁹ sanctorum aut carorum elemosynis aut ieiunio cognatorum. curatio uero funeris cõditio sepulture põpa exequiarũ magis sunt uiuorum solatia quam subsidia mortuorum. si aliquid prodest impio sepultura preciosa: oberit pio uilis aut nulla. nõ ideo tamen contẽnenda aut abijcienda sunt corpora defunctorum maximeqȝ iustorum: ubi illud ẽt dicitur salubriter: quãta possit eẽ remuneratio pro elemosynis quas uiuentib⁹ et sentiẽtib⁹ exhibemus si neqȝ hoc apud deum perit quod exanimis hominum mẽbris officij diligẽtia persoluit. Et cẽ augustin⁹ in encheridion.

Ante diem iudicij sacrificijs et elemosynis mortui iuuãtur.

TEmp⁹ quod inter hoĩs mortem et ultimã resurrectionem interpositũ ẽ: aias abditis receptaculis cõtinet: sicut queqȝ digna ẽ uel requie uel erũna pro eo quod sortita ẽ in carne dum uiueret. neqȝ negandũ ẽ defunctorũ animas pietate suorum uiuentium releuari: cum pro illis sacrificium mediatoris offertur uel elemosyne fiunt in ecclesia. Sed hec eis psunt qui cum uiuerent: hec sibi ut postea possent prodesse meruerũt. ẽ eteni qdã uiuendi mod⁹: nec tam bonus ut nõ requirat ista post mortem: nec tam malus: ut ei ista post mortem non prosint. est uero talis in bono: ut hec nõ reqrat. et ẽ rursus talis in malo: ut nec his ualeat cum hec uita trãsierit adiuuari. quocirca hic meritũ cõparat quo possit p⁹ uitam releuari quispiam uel grauari. et p⁹ pauca: cum sacrificia altaris siue quarũcũqȝ elemosynarum pro baptizatis oibus offerũt: pro ualde bonis grãrum actiões sũt: pro nõ ualde malis propitiationes sunt. pro ualde malis et si nulla sũt adiumẽta mortuorũ: tñ uiuorum cõsolatiões sũt. qbus aũt prosũt: aut ad hoc prosunt: ut sit plena remissio: aut certe: ut tolerabilior fiat ipsa damnatio. Et obseruatiões autem tertij septimi tricesimi uel quadragesimi diei querit unde exordium sũpserit. Ambrosi⁹ i libro de obitu theodosij ĩperatoris dicit.

Quare certi dies i mortuorum commemoratione seruẽtur.

QUia alij tertium diem alij tricesimum alij septimum alij quadragesimũ obseruare cõsueuerunt in officijs mortuorum: quid doceat lectio cõsideremus. defũcto inquit iacob precepit ioseph pueris suis sepultoribus: ut sepelirẽt eum et sepelierunt sepultores israel: et repleti sunt quadraginta dies. sic enim dinumerabantur dies sepulture: et luxit eum septem diebus. Hec ergo sequenda solennitas ẽ quã pscribit lectio. sic etiam in deutronomio scriptum est: quia planxerũt filij isrl moysen. xxx. dies: et psũmati sũt dies luctus. utraqȝ ergo obseruatio h3 auctem: quã necessariũ pietatis iplet officiũ. Lugere aũt et tristari tam pro nra quam pro aliorum morte cyprianus prohibet dicens.

Nec pro nra nec pro morte aliorũ tristari debemus.

QUam⁹ pposterum ẽ quamqȝ puersũ ut cũ dei uolũtatẽ fieri postulemus: qñ uocat nos et accersit nos de hoc mũdo nõ statim uoluntatis eius iperio pareamus: obnitimur et reluctamus et peruicacium more seruorum ad cõspectũ dñicũ cũ tristicia et merore pducimur exentes istinc necessitatis uinculo nõ uolũtatis obseqo: et uolum⁹ ab eo pmijs celestib⁹ honorari ad quem uenimus inuiti. Idem nobis quoqȝ ipsis minimis et extremis quotiens reuelatum est: quam frequenter atqȝ manifeste de dei dignatiõe preceptum ẽ: ut ptestarer assidue: ut publice pdicarẽ fratres

f Anime. hoc. c. ẽ quasi pars illius nõ estimem⁹.

g Exanimis. i. exaiatis. i. mortuis. et ẽ hic ar quod magis merẽt hõ ipẽdẽdo aliqd uiuis quam mortuis. vñ patet quod sicut ieiunium alicui⁹ liberat mortuũ: mlto poti⁹ alteri⁹ ieiuniũ pdest uiuo. quod cõcedo si ille est cõiũct⁹ vicine illi: ut dixi. lxxxij. di. pbr.

h Temp⁹. aias. nõ sũme bonas. nã tales credo stati ad celos volare: iux illud gaudẽt i celis aie scõrum

i Abditis. i. locis nobis occultis. Ex his vbis vĩ quod aug⁹ dubitat quo aie defũctorum recedãt: cũ ifern⁹ sit sub terra et celũ sit supra: ut. xxiij. q. iiij. hoc autẽ.

k Pro baptizatis. tñ psũt orões cuilibȝ si fiãt gnãlr pro oib⁹: sic si fierẽt spãlr pro quolibet: ut. j. de cõse. di. v. nõ mediocrit.

l Propiciatiões. i. ut de⁹ ppici⁹ sit eis.

m Pro valde. hic augustin⁹ distiguit quatuor gña boium. s. valde bonos et valde malos mediocrit bonos et mediocriter malos. Pro valde bonis nõ ẽ orandũ: quia iniuriã facit martyri q orat pro martyre ut ex de cele. mis. cum marte. §. vlti. Itẽ nec valde malis psũt: sed mediocrit bonis psũt ut citi⁹ liberẽt ab igne purgatorij. Mediocrit malis psũt ad hoc ut min⁹ puniãt nũqȝ tñ liberabũt: et hoc ẽt patet quod orõne spãli oram⁹ pro illis q decesserũt i mortali: dũmõ nõ sint sũme mali: licȝ ar. sit cõ. ĩ. c. pro obeuntibus.

n Quia lectio. s. genesis.

o Quasi pposterũ. postulem⁹ cũ dicim⁹: fiat volũtas tua. et ẽ ar. quod ope id cõplẽ debem⁹ quod voce pstamur. di. xcij. psalmista.

p Inuiti. sic xxiij. q. v. ad fidem. et sic ẽ ar. quod nõ debem⁹ cõseq cõmodũ ex eo quod inuiti facimus: ut. ff. ad tre. si proni §. ij. sic. xvij. q. iiij. siue q opes viij. q. i. sciẽdũ

nō eē lugēdos accersiōe dñica de seculo liberatos: cum sciam⁹ non amitti sed p̄mitti recedētes p̄cedē ut p̄ficiscentes ꝛ nauigātes solēt.

Item iohānes chrysostomus in epla ad hebreos.

Ex pusillanimitate mortuos lugere contingit.

Ubicūq⁹ sepeliamur: dñi ē tra ꝛ plenitudo eius. fm qō oz fieri: efficiatur. lugē āt ꝛ deplorare ꝛ lamentari eos qui ab hac uita decedūt: ex pusillanimitate cōtingit. hoc autem ex desperatiōe future resurrectionis intelligitur Unde ꝛ apostolus non simplicit ait: nolumus uos ignorare ō dormientibus: ut non contristemini: sed addidit: sicut ꝛ ceteri q spez nō habent. Pietatis nāq affectu humanitatis intuitu mortuos lugere non prohibemur: sicut nonnullos sanctoz aliorū exequijs pias lachrymas ipēdisse legimus. Dicetiaz anastasi⁹ papa.

Qui spem future resurrectionis hñt: de mortuis tristari nō debēt

Habent⁹ forsitan illi iustā longi doloris excusationem: qui nitam alterā nesciunt: qui de hoc seculo ad meli⁹ eē transitū non cōfidunt. Nos autez qui hoc credimus ꝛ docem⁹: tristari nimiū de obeūtib⁹ non debemus: nequod apud alios pietatis tenet spē: hoc magis nobis in culpa sit. Nā diffidentie quodāmodo genus est: contra hoc q quisq⁹ p̄dicat: querē iusticiam amās dicente apostolo: nolum⁹ uos ignorare de dormiētibus: ut non ꝓtristemini: sicut ceteri q spē nō hñt. Item ex ꝓcilio toletano. iij. De eōdem.

Qui diuina uocatione ab hac uita recedunt cū psalmis tm̄ mō ꝛ psallētiū uocib⁹ debent ad sepulchrum deferri. sufficiat aūt q i spe resurrectionis chrīstianoz corporibus famulatus diuinoruz impenditur canticorum. phibet ꝛ nos apostolus sanct⁹ lugere defunctos dicens. De dormientib⁹ autem nolo uos contristari: sicut ꝛ ceteri qui spem non hñt. ꝛ dñs non fleuit lazarum mortuum: sz ad huius uite erumnas plorauit resuscitandum. Si autem potest hoc episcopus omnibus chrīstianis phibere non moretur agere. religiosis autem omnino aliē fieri non debere censemus. sic eni chrīstianoz per mundum humari oportet corpa defunctoz.

De mortuis aūt q̄rit: utz sciāt ea q̄ a uiuis gerūt. Isaias ex pso na populi afflicti ait: abraham pr̄ nr̄ nescisti⁹. Augustin⁹ quoq⁹ i libro de agenda cura p mortuis il lud idem testatur dicens.

Mōtui ex se nesciūt qd hic geraf

Hātēdū⁹ē nescire qdez mortuos qd hic agaf dū hic agit. postea uō audire ab eis q hinc ad cos morientēdo pgūt: nō qdē oia sed q̄ si nunf ēt isti meminisse: ꝛ q̄ illos q bus hec indicanf oportet audire. Pñt ꝛ ab āgelis: q reb⁹ q̄ hic agūt p̄sto sūt: audire aliqd mortui. qō nunc quēq⁹ illoz audire debere iudicat cui cūcta sbiecta sunt. Multi quoq⁹ ad uiuos aliquos ex mortuis uenire credūt: sicut ecōtrario paulum ex uiuis in paradisum raptū eē diuina scriptura testatur.

Ex his aūt q i patibul⁹ suspēdūf q̄rit an iuxta ecclias sint sepeliēdi De qbus ēt in magūtinensi cōci. ita statutū est.

Nō ē denegāda coio his q in patibulis suspēduntur.

Delesitū⁹ē ab aliq⁹ fratrib⁹ ō his q i patibulis suspendunf p suis sceleribus p⁹ ꝓfessionē deo pactaz: utrū cadauera eoz ad ecclesias deferenda sint ꝛ oblatiōes p eis offerēde ꝛ misse celebrande an non. qbus rñdemus: si de oib⁹ peccatis suis purā cōfessionē agētib⁹ ꝛ digne penitētib⁹ cōmunio i fine ꝯz p̄cepta canonū dāda ē: cur canōes cōionē uel sepulturā eis iterdicūt: q p peccatis suis penam extremam persoluunt: ꝛ cōfitenf uel ꝓfiteri desiderāt. scriptū ē eni Non iudicat deus bis in idipsū.

Palea.

Fures ꝛ latrones si i furando aut depredando occidantur: uisum ē q p eis nō ē orādū. sed si ꝓprehensi aut uulnerati pbro aut diacono ꝓfessi fuerit cōfessionem eis nō negamus. De eodē

Si fur aut latro captus fuerit ꝛ absq⁹ occisione pōt cōpr̄hendi ꝛ tamē iterficif: qz ad imaginē dei creati ꝛ baptizati sē: noie eius iterfectores eoz q̄dragita diebus penitētie subiaceāt. intrēt i eccl'az ueste iduti. ab escis ꝛ potib⁹ interdicti sūt. a toro ꝛ gladio ꝛ egtatu abstineant. i tertia ꝛ qnta feria ꝛ sabbato aliquo genere leguminuz ꝛ olerū pomis ꝛ paruis pisciculis cū mediocri ceruisia uicissim utāf ꝛ tpate. Si aūt a ueridicis cōpro bātur: q sine odij meditatione se

q Vbicūq⁹. Libera fortūa mōs ē: capit oia tell⁹: Que genuit: celo tegit q ñ hz urnā: ar. ō. Molli⁹ ossa cubāt manib⁹ tumualia suoy.

r b Abēt. nesciunt. i nō credūt. io.

s q Eli diuina. religiosis. illi. n: magis tenēt abstinere ab huiusmōi luctu q̄z laici.

t De mortuis. sciāt. Mali nesciūt: nisi q eis scire p̄mitt⁹, siliter nec bōi q adhuc sūt in igne purgatorio: quia adhuc nō fruūt visione dei: ut. j. e. fatēdum Sz bōi q fruūt visiōe dei: sciūt qd agaf: iuxē illud grego: ij qd ē qō nesciāt q videtē oia videt. ꝛ alij dicūt q boni dicūt scire oia q̄ sūt eis necessaria.

u Nescivit. qz nōdū erat hostia oblata per quā aperta fuit ianua paradisi.

x s Hātēdū ē. credūt ꝛ male. sf fantasmata: ut. xxvi. q v. cpi.

y q Delesitū ē. i pabulis. licite g sepeliūt suspēsi ꝛ ꝓcreati dūmō hoc fiat ō auctē p̄cipis: ut. ff. de cadaue. l. ij. ꝛ nō ē. ꝫ. xxiij. q. v. placuit. Queri ꝓsuevit: q̄re liberet ille q fugit ad eccl'az ꝛ ñ ille q recipit corpus xp̄i: cū xp̄i corp⁹ maius sit oib⁹: ut de ꝓ. di ij. nihil? Rñ. qz corp⁹ xp̄i ē ab⁹ aie ꝛ ñ corporis: g aiam liberat ꝛ ñ corp⁹. uel dic q p̄ uilegiū eccl'ie ē ꝛ ñ oz trahi ad ꝓsequētiā: ut ꝫ. xvij. q. iij. sicut. nec aliqō p̄uilegiū trahendū ē ad ꝓsequētiā: ut vij. q. i. petisti. ꝛ xvij. q. i. hinc.

a c Anonici cuiusdā eccle. ⁊ qđ sua. oēs clici q bñt ꝑpñ uel bre pñt pñt repetē sua. si ñ bñt ꝑpñ: ñ pñt. sz bona eccle sue repetē pñt: si sē plati. uel si plati ñ sē: de mādato supioris pñt ea repetē: ut. x vi. q. i. monachi. Itē oēs clerici pñt agē ꝑ mirabilib⁹ psonis de mandato supioris: ut. lxxxvi. di. puenit.

b q Uod sua. pfect⁹. i. sine mortali peccato ⁊ sine uenialī nā curā ꝓximoꝝ non possum⁹ bre sine peccato: ut. xxv. di. ḡlis.

c Possideri. si. c. iij. q. i. §. pz. vñ hēticꝰ nō pōt petē restitutionez alicuoꝝ: qz nihil ꝑpñ pōt possidere: ut. ā. di. viij. quo iure. ⁊ xxiij. q. vij. c. i. ⁊ ij. nec laicꝰ pōt repetere decimas qz eas ñ pōt possidē: ut ex ō pscrip. cāz. Ad hoc. n. ut qs possit aliqd repetē: requrit ut fuerit i possessiōe iuris ⁊ facti: ut ex de restitu. spo. ex pte. vñ ñ sufficit ꝑbare spoliationē nisi ꝑbauerit q posse derit: ut ex de offi. dele. ꝓsultatiōib⁹. vñ pz q qlibet spoliat⁹ hz restitutiōis bñficiū: ex ō ap. significaueꝛt. ⁊ ex de resti. spo. olim. Inuenio tñ q qs pōt petere restitutionē: q de iure possidere nō pōt Nā petit restitutō cōsanguinee cū q de iure qs nō pōt cōmisceri: ut ex de resti. spoli. lras. Itē fu⁹ petit restitutōez reꝝ dñi ablatis: qs de iure nō pōt possidē: ut. C. si ꝑ vim ul alio. l. i. Silr uxor pōt petē res a viro sibi datas: si spoliata ē: qz reꝝ dñiū ñ pōt hre ff. de vi ⁊ vi. ar. l. i. §. deiscitur. Itē bñs plura stipendia petit restitutionē alicui⁹: cuz tñ de iure nō possit illud possidē cū aliis: ut ex de ꝑbē. referētem. io. Ego credo saluo meliori ꝓsilio: q laicꝰ spoliatus de decis pōt petē restitutionē: cū laico restituit: ut ex de resti. spo. in lris. cū laici quotidie possideāt decimas ex tolerātia prelatoꝝ: sec⁹ i hētico cū sit excōicat⁹: ut ex de hē. excōicamus. ⁊ de cre. illa cām dicit detinere ⁊ nō possidere. b.

suaq; liberādo diaboli mēbra iterfecerit: ⁊ parit pēiteāt: pniam pro homicidio eis ñ iungim⁹: nisi ipsi uoluerit aliqd hūanitatis facē. at si pbr ē ñ depōat: cūctis tñ diebus uite sue pniam agat.

Anonici cuiꝰdam ecclesie q̄stionez mouēt de pdiis. testes ex fribus suis ꝑducunt. negociatoribꝰ pecuniā crediderūt ut ex eoꝝ mercib⁹ emolumēta acciperēt. Hic ꝓmū q̄rit: an liceat eis sua repetē. Secūdo an illi testes sint audiēdi. Tertio: an illō sit usas exigē. Quarto: an liceat clicis uel laicis a quolibet usuras expetē. Quinto: an elemosyne de usuris fieri possint. Sexto: an usurarij pniam agē ualeāt: nisi qō male acceperūt restituant.

Quod sua repetē nō possint facile uidet ꝑbari. Ait. n. dñs in euāgelio si uis ꝑfectus esse: uade ⁊ uēde oia q̄ habes: ⁊ da pauperib⁹ qz ergo isti iter pfectiōis arripiūt nō lz eis sua bre. multo ergo min⁹ lz eis repetē: qz ñ dz repeti qō possideri ñ lz. Itē siqs uoluerit tibi tūicā tollē: ⁊ i iudicio tecū ꝓtēdē dimitte ei ⁊ palliū. Itē apls⁹ i epistola ad corinthios: Secularia igit iudicia si habueritis: oio peccatuz ē i uobis. Itē gregoꝰ. exponens: Dia mihi licēt: sz ego sub nullius

a e Piscopus. ꝓuocatus. i. in iudiciū vocat⁹. debet en per aliū litigare: ut nō. v. q. iij. c. vlti. ⁊ si mala ē causa ecclesie ñ debet eā fouere sicut nec tutor pupilli: ut. ff. de admi. tu. l. quotiēs. §. sicut autem.

b Quia ergo. regre. ā. i. q. ij. sacerdos.

redigar ptāte: igt: cū mēs ꝓcepta desideria seqt: fuire reb⁹ ꝓuinciē q̄rū amore supat. Tē ex coci. carthaginensi. iiij.

Pro rebus transitorijs epūs pro uocatus non litiget.

Piscopus nec prouocatus ꝑ reb⁹ trāsitorijs litiget. Quia ergo gnāliter pfectis ꝓhibet iudicio ꝓtendē pz q istis nō lz stare coram iudice. His ita rñdet: ꝓhibet pfecto i iudicio stare captādo lucrū sed nō euitando dānū. Uel aliter. Aliud ē sua possidē: aliud ē cōmuniū ꝓcuratoꝝ ee. canōici ñ possidēt sua: qz res deo oblate ñ sūt alicuius. utūtur. n. reb⁹ eccīe nō ut suis: sz tāq; ad dispēsandū sibi creditis. unde ꝓsper i libro ō uita cōtemplatiua: Sacerdos cui dispēsatiōis cura commissa ē ⁊c. regre in cā ei⁹ a quo ꝑ igressu monasterij pecunia exigebat. Sicut ergo isti nō sua possident: ita nec sua repetunt: sed res ecclie q̄rū ꝑ curatiōez gerūt. Silit q in iudicio ꝓhibēt ꝓtēdē: sic itelligēdū ē uide licet ut nō sibi stent coram iudice sz alijs. Alijs aūt coram iudice astitisse ⁊ ꝑ eis iudicē inꝑpellasse non nullos sanctoꝝ legim⁹. His āt nō sibi stāt: sed pauperib⁹: quoꝝ necessitatib⁹ profutura repetūt: ⁊ ita ñ ꝓhibēt stare coram iudice. Illō uō euāgelij: siqs abstulerit tibi tūicaz ⁊ ceā: nō ē ꝑcipiētis sz exhortantis. Unde augustinus ait.

Peccat q ultra debitū exigit: qui non sibi debita reposcit.

Quod debetur: ⁊ si benigne remittit: nō tamen inique repetit. peccat aūt q exigit ultra debitū: iōq; lex modū figēs penā talionis instituit: sed tu eo longe es a peccato iusti exactoris: q oio nō exigis debitū. Ideoq; bon⁹ magr ait: q te pcutit i unaz maxillā ꝑbe ei ⁊ alterā: ꝑsertim ne cogamur ⁊ ipi reddere debitū ab eo q nulluz hz debitū. Hic ⁊ ceā accipies. Dez de sermone dñi in mōte.

De eodem.

c Scō ꝑ. ā. x ij. q. i. expedit.

d Quod debet ex aliq̄ maleficio: uel itelligē ex quolibet debito.

e Ultra. vñ q̄ q̄ nō possit licite peti pena dupli uel quadrupli a fure: ut nō. xij. q. ij. in antigs. qō ꝓcedit. b. sz ñ ē ita: qz hoc habet ex canone q̄ peti possit xij. q. ij. in legibus.

f Taliōis. sz deliquētē. s. ut tāta satisfactō petatur ab eo quāta iuria ꝑcessit: ut. xxiij. q. ij. sex dñe. uel logt ō pena taliōis infligēda actori q ūiuste litigat: qz calumniose agēs punit in supiꝰ litis: ut ex de pe. ca lūniaz.

g Nullū. s. q ipe teneat alios. uel aliē id ē nulli uult solucre penā pro peccato debitam.

b Debitū. i. penā debitam ex peccato.

i Je ⁊ bē. §.

k Letera. i. q oia sī ꝓsilij. sicut illud: q ꝑ cusserit te in ꝛna maxilla ⁊c

l Q Uisq;

m q Uod ꝑcipiē impatur. hic gregoꝰ inuit dñm inter ꝑcipere ⁊ imperare. nā als aug. dicit: qđ cesar ꝑcipit faciēdū ē. qđ imperat tolerādū ē. xij. q. i. militare. itē iné mādatū ⁊ ꝑceptū videt cē dñi: qz finiē mandatum morte mādatoris: ut ex de offi. dele. relatum.

sed ꝓceptū nō:in aūt.ut nulli iudi.§.t hoc vo inbemus. Jtē qcqz ea q̄ sūt ꝓcepti cōsulūt:ut.xxviij.q.i.sic.n.qcqz ēt q̄ sūt mādati ꝓcipim⁹ ut sic eqpent ꝓceptū t mandatuz:ut.C.de ac.t ob.sigdē ūtē qcqz vbū rogādi ꝓ vbo ꝓcipiēdi ponit:ut.xi.q.iij.rogo.

n Odi eo aūt.an de suis. Jn cā criali nūq̄z admittūt dome sti ci: ut. iij.q.v.c.i. nisi i duob⁹ ca sib⁹.s.cū cano nici accusant platū suū:ut.ij q.vij.lator.t cū accusat ma trimoniū ꝓpt ꝓsanguinitatē ut.xxxv.q.vi. c.i.similit i cā ciuili ñ admit titur domesti cus: ut.iiij.q. iij.ēt in re ꝓpa

Q. II.

nisi i cā eccle sue:ut.j.e.c.i. t ex de testi.in sup.silr ad ꝓ bādā ꝓsangui nitatem admit titur domesti cus:ut.xxxv. q.vi.c.i.sine a gat ad ꝛben dum sine ad dirimēdū mri moniuz:ut ex q ma.ac.pos. videt.sed pro alio impedim to mrimonij domestici nō admittūtur si velit ꝓbare af finitatē:ut ex de testi. i lris. Sed ꝛ videt dicere decre. extra de testi. sup eo.t sic de facto seruat.t in illa decreta li in lris.suspi cio erat ꝛ euz qz steterat cuz vxore p vij.an nos.t etiā ibi sup affinitate i ducebātur do mestici. Pce terea ut nōuit ibi Tan.fami liares sunt uel domestici qbus ipare pōt rōne dñice uel patrie potestatis:alꝫ do mestici bene admittūtur.io.

o Sper prudētia.stepbani.vnus canōicus pōt iducere i te stimoniū suū cōcanonicū ꝛ eiusdem ecclesie canonicos: qz nō ē magis domesticus vni qz alij.t par affectionis cā suspiciōez excludit:ut.ff.de ritu nup.nō solū.§.i.sicut t pōt ipm iducere cō tra suum platum:ut.ij.q.vij.lator. Sed nūqd pōt euz inducere ꝛ canonicum alteri⁹ eccle! D.dicit q nō. Tu potes dicere q sic: qz nō ē domesticus istius qz eccle trā. silr platus iste pōt idnei i testē pro eccl̄ia sua:dū tñ ali⁹ constituat qui noie eccl̄ie agat:ut ex ō testi.insuper.nec dicūt isti ferre testimoniū i ꝓpa cā:qz cā eccl̄ie ñ ē cā singulorū:ut.xij.q.ij.q manumittit.sic legatari⁹ fert testimoniū in cā testamēti:i quo aliqd ei relictū ē:ut isti.de testa.§.legatarijs.qz nōne talib⁹ ꝓpatur ab eccl̄ia:ergo nō pōt eē testes ꝓ illa:ut.xij.q.iij.idonei. sed istud ē in fauorem religiōis.nā ꝛ rōnē ꝓ religiōe iudicat:ut.ff.de reli.t siip.sunt plone.sed qz dicam q vnus canōicus pōt eē testis in cā ꝓcanonici sui:non tñ dico q possit esse index suus ꝛ extraneū: qz mloz cā repellit ali quē a iudicio q̄z a testimonio:ut ex de of. dele.cū.R.

Q. Elisquis ꝓceptis nō obtēpat: reus ē t debitoz pene.t paulo post:ꝓcepto dñi nō obedire peccatū est.t consilio si uti nolueris: minus boni adipiscēris:non mali aliquid perpetrabis. Jtem gregorius in epistola ad iouinianum.

Q. Elod⁹ ꝓcipit imperatur.quod ipat necesse ē fieri.si ñ fiat penam bz.ubi ꝓsiliū dat:offerētis arbitrium ē.ubi ꝓceptū:necitas ē suicētis ut obediat:ul' ipātis ut ei obediat.

Q. Eo autem qō q̄ritur: an de suis fratrib⁹ testes ꝓducere possint: multis auctoritatib⁹ uidet esse ꝓhibitū.reges eni tā sacroz canonū q̄s secularium ꝓncipum ꝓhibēt aduersus aliquē testē de sua domo ꝓduci.cōtra se eni qsq̄ testari pōt: ꝓ se uero mime. Quia ergo isti ꝓducunt:ut ꝓ seipsis testimoniū ferant.nō eni utilitatis sue eccl̄este se penit⁹ imunes arbitrāt futuros:patet q eoz uox in talibus nō est audiēda. Dz distinctio hec t testiū examinatio in criminalib⁹ causis seruāda ē: in ciuilib⁹ aūt nō usq̄q̄z. Jn criali.n.cā nō lz testē de ꝓpa domo ꝓduci: i ciuili aūt ꝓlatis eccl̄ie lz.unde pascbalis.ij.guidoni archiepo uienē si aplice sedis legato scribit vicēs

Clerici pro sua ecclesia testimonium ferre possunt.

S. Uper⁹ prudētia tua plurimū admiramur:q i negocio beati stephani clericoz ipsoz accepta re nolueris testimoniuz. Diuerse nāq̄z sūt species causaz:nec i oib⁹ causis crimia agitāt. Jn crimib⁹ siqdē accusatoz t testiū illa distinctio obseruāda ē:q̄ in canonib⁹ cōtinet:ne q ad ꝓbationē domestici assumāt.cetez in possessionū uel huiusmōi negocijs bi potissimum assumēdi sūt:q eadem negocia tractauerūt:de quoz auditu t⁹ uisu hesitatio esse nō debeat. Si ergo ijdē clerici idonei sūt ad assertiōez cause illi⁹ nullaten⁹ remoueant: sed sicut alijs lris deliberatū ē int sancti iohānis t sancti stephani canonicos lis illa plen⁹ decidat.potest ēt intelligi alit:domestici ad ꝓbationē non admittant: ut ꝓ his uidelicet quoz sūt domestici testimoniū ferāt. Si aūt sicut supra de actoz⁹ dictū ē:nō ꝓ domesticis sed ꝓ ecclesia q̄ mater est pauperū testimoniū dicant.in ꝓficiendis aūt instrumētis secularium negocioz ꝓbi nō uocēt ad testimoniū:sed si casu contractui eos int fuisse ꝓtigerit:iubēte epo testimoniū dicāt. Unde i synodo habita rome ab eugenio papa statutū est.

In conficiēdis instrumētis sacerdotes ad testimoniū nō uocent.

Q. Elanq̄s sacerdotum testimoniū credibile habeatur: tamē in ipsis secularibus negocijs pro conficiendis instrumentis ad testimoniū non rogentur: quia eos talibus rebus interesse non cōuenit. Si autem euētu⁹ aliquo cause interfuerint:t aliqd uiderint uel audierint:uel nulle idonee seculariū inueniant persone:ne ueritas occultet⁹:t mal⁹ ut bon⁹ estimet: in ꝓuidentia ꝓpri epi sit: ut aut coram se t cōpetētib⁹ iudicib⁹:aut aliter honorifice ueritatem testificentur:

Q. Elod⁹ aūt pter sūmam emolumenti sectari sit usuras exigere: augusti ni auctoritate probatur q in psalmo.xxxvi.scribit dicens

Qui plus q̄s dederit accipit:usuras expetit.

p Tractauerūt.qz ea q̄ in.c.gesta sūt: melius pōt ꝓbari p canōicos q̄z p alios:ut extra de testi.veniēs in fi.lz lex dicat alias int domestic os facile qd ꝓfigi pos se ꝓ negocij qualitate ut.C.de dona.lata.

q Et viii.iij.q.ix.testes.

a q Elanq̄s.nō rogēt.an possit cleric⁹ cogi:nōui.ij.q.vi.statimēdū.

b Euēm.ā.iiij.q.iij. ad fidem.

c Sel audierit.t hoc ē in illis casib⁹ :vbi testimoniū valet ō audiri:ut.iij.q.ix.si ōbitū.

d Deuitet.astō ē regulare:q i defectū ꝓbationū quilibet possit cogi:ut extra de testi.cogē.pueit.imo talis admittit q alꝫ ñ ē idone⁹:ut.iiij.q.iij.fuit rñso.si.lv.di.pscis.t ō cō.di.iiij.i necessitate. t.C.de bere.l.vlti.

e Coram se.qz q̄lit testatur clericus coram epo: cum causa versat coram laico iudice cuz ꝓtinēt ia cause diuidi nō dz ut extra de seq̄.ad fi.

Q. III.

Rñdeo.hoc est ꝓuilegiū clericoz q ñ cogūtur coram quolibz iudice testari: sicut egregie persone nō cogūt coram quolibet iudice testari:ut.ff.de iureiuran.ad psonas.

f Competentibus in diebus.s.ecclesiasticis.

g Aut aliter.i.cū ꝓmittat eps aligb⁹ q recipiāt testimonia ipsoz.

b q Elod aūt.Hic q̄rit:an usura sit ultra sorē aliqd recipere!t certe sic:nisi i.v.casib⁹. Primo i casu fauore eccl̄ie:extra de usur.c.i t.c.cōquest⁹. Et cū fideiusso⁹ soluit sorē t usuras:pōt usuras petē:ut de fideiuss.ꝓtinet⁹. Tertio t cū pēa petit pter sorē:ut.xij.q.ij.i legib⁹. Quarto t cū petit ultra q̄qz intelligere:ut dicā.j.e.q.iiij.q̄m multi. Quinto t cū recipit aliqd ꝓ re q̄ ñ ꝓstitit i pondē nūero uel mēsura:sīc i locatione. Jtē i sexto casu rōe incertitudis: ut ex de usur.i ciuitate. Et nō solum qōcūqz lucrūz ēt ipa spes facit boiez usurariū:ut.j.e.c.i.sic spes facit boiez simoniacū:ut.i.q.iij.ñ solū. Ad itelligētiā āt huiusmōi qonis sciās : q duo

sūt Jctus q de nā sui gratuitū sūt: ut mutuū ⁊ cōmodatū. Jn mutuo certū ē ⁊ regrīt q̄ sit gratuitū: aliogn ē vsura. Jtē si cōmodatū nō ē gratuitū ñ ē qdē vsura: sed tñ si aligd recipīt ꝓ cōmodato: statim desinit ee cōmodatū q: aut recipīt aligd ꝓ re ipsa aut ꝓ vsu rei. si ꝓ re ipsa aligd recipīt: aut ē pecunia aut alia res. si pecunia: ē emptio seu vēditio. si alia res: erit Jcaus

ꝑmutati ōis. si ꝓ vsu accipitur pecunia erit Jcaus locatiōis. si res alia: erit Jct⁹ innoiat⁹ do ut des: uel do ut facias. oēs isti ꝓtract⁹ liciti sunt laicis ēt cā negociatiōis: ut. lxxxviij di. fornicari. clerici tñ inq̄stū pfit debent abstinē ab emptiōe ⁊ vēditiōe: quia illud non facile fit sine peccato: nt. j. de pe. di. v. q̄litas tñ in cā necessitatis permissuz ē clericis negociari: ut extra ne cle. ul mo. c. i. licitū tñ ē clericis emere aliquā rudē materiaz: ⁊ inde aliqō artificiuz facere: si eis sua nō sufficiūt: ut. xci di. clerici⁹ victū. ⁊. xxi. q. i. c. i. de ꝓse. di. v. nū q̄z. ⁊ tūc nō acgrīt lucrū ex negociatiōe sꝫ ex artificio. talia enim lucra licita erāt aplis: ut. xxi. q. i. c. i.

i ſ Si feneraueris. plus q̄z. supple qō cōsistit i pōdē nūero ⁊ mensura: sꝫ in eq̄ ⁊ domo aliud ē: qz ibi licituz ē recipe sortē ⁊ lucꝝ. ⁊ ē ea rō: quia in p̄dictis q̄ consistūt in pōdere numero ⁊ mēsura trāsfert dñiū: cū illud sit mutuū. vñ res illa statim est periculo illius q recipit. vñ inconueniēs esset: ut noie illius rei magis grauaretur. sꝫ dom⁹ ⁊ equ⁹ nō sūt periculo sui. vñ nō est inconueniens si alias grauet ꝓ re tali

Si feneraueris hoiez. i. si mutuo dederis pecuniā tuam: a quo plus q̄z dedisti expectes: non pecuniā solā: sꝫ aligd plus q̄z dedisti: siue illud triticū sit siue vinum siue oleum siue quodlibet aliud: si plus q̄z dedisti expectes accipe: fenerator es: ⁊ i hoc improbande nō laudādus. Jtē hieronym⁹ sup ezechielē li. vi.

Quicquid supra datum exigitur usura est.

Tantⁿ quidā usuras tñ esse in pecunia. quod prouidens, diuina scriptura ois rei aufert superabundantiaz: ut plus non recipias q̄z dedisti. Jtem aly ꝓ pecunia fenerata solent munuscula diuersi generis accipe: ⁊ nō intelligūt scripturā usurā appellare ⁊ superabūdātiā qcqd illud ē: si ab eo qō dederint plus reacceperint.

Jtē ambros⁹ de nabuthe.

Quicqd sorti accidit usura est.

Clerici⁹ refugientes p̄cepta legis cū dederit pecuniaz negociatoribus non in pecunia usuras exigunt: sed de mercibus eoꝝ tanq̄z usurarum emolumenta p cipiunt. ideo audiant quid lex di cat: neq̄ iquit usurā escarum accipiet neq̄ oīuz rex. Jtē esca usura ē: ⁊ uestis usura ē: ⁊ qōcunq̄ accedit sorti usa ē: ⁊ qō uelis nomē ei iponas: usura ē. Jtē siqs instaurā dū ꝓuiuiū putet: ad negociatorē mittit: ut absynthiaci cupellā ōferat sibi gratis ad cauponē dirigat ut picenū uinū aut tyriacū regrat

ad lanium ut hillam sibi ꝓcuret: ad alium ut sibi poma adornet.

Item ex concilio agathensi.

Quando amplius q̄z debetur exigitur: usura accipitur.

Usura ē ubi amplⁿ regrīt q̄z quod datur: uerbi gr̄a si solidos decē dederis ⁊ amplius quesieris. uel si dederis frumēti modium unū: ⁊ sup aligd exegeris. Decce euidēter ostēditur: q̄ quicquid ultra sortem exigit: usura est.

Quod uō nec clericis nec laicis liceat usuras exigere: probatur auctoritatę gelasij ⁊ alioꝝ. Elit eni gelasius papa scribens clericis per lucaniam ⁊ siciliam.

Aquestibus negociationis clerici abstineant.

Clerici⁹ ab idignis questibus nouerint abstinendū. ⁊ ab oi cuiuslibet negociationis ingenio uel cupiditate cessādū. in quocūq̄ uō gradu sint: si cessare noluerit: mox a clericalib⁹ officijs abstinē cogant. Jtē ex ꝓcil'. arelatensi pri mo: qō ꝓfirmauit papa siluester.

Excōicentur ministri: q fenerant.

Ministri⁹ q fenerantur: placuit iuxta formā diuinit⁹ datam eos a cōione abstinē. Item ex concilio terragonensi.

Qui uolunt esse in clero: a studio negociationis abstineant.

Canonū statutis firmatū est ut qcūq̄ i clero esse uoluerit emēdi uilius ⁊ uendēdi carius studio nō utat'. qō si exercē uoluerit

ut. ff. de le. fraus. fit aūt fraus legi quattuor modis: ō re ad rē. i. qñ i fraudē dat' aliq̄ res: ut h. ⁊. i. q. i. sūt nōnulli. talis ē fraus macedoniani. ff. ad mace. l. sed iulian⁹. §. mutui. Jtē de pſona ad pſonam ut cū qs sub pſona alteri⁹ exerceat usurā: ut. xlvi. di. sicut non suo. ⁊ cū mari⁹ nō pōt aligd dare uxori: suppōit aliā pſonā cui det: ut ff. de dona. inť vi. ⁊ vx. hec rō §. vl. Item de uno Jcto ad aliū Jctum fraus: ut cum mulier ñ pot, sit dāe aliquid viro: fingit se vēdē ei: ut. ff. ō do. inť vi. ⁊ vx si spōs⁹. §. circa. sic. xvi. q. iij si sacerdotes. ītē ō uno Jcto ad alium fit fraus: sꝫ alio mō: ut cū mu-

lier nō possit fideiubē pstita, it se pncipales debitrice: ut. ff. ad vell. tꝛpus. xxxiij. q. v. mulierem.

c Legis. i. consonil legiame agēris. i. q pecuniā suā ñ dedit ad usurā.

d Negociatorib⁹. vñ q siqs pecuniā suā ō dit negociatōi ut inde emat merces ⁊ det sibi ptē lucri: q illō sit licitū qō nō cōcedo si piculuz spect ad recipiē tē: ut sit inť eos Jct⁹ mutui. sꝫ si p illa vba societatē Jbāt: ⁊ tūc piculū spectat ad utrūq⁹ ⁊ tūc bñ licitū ē q̄ vnus soci⁹ det pecuniā ⁊ alť suppleat laborē q deest in pecūia ut. ff. p soc. l. v.

e Lex. mosaica.

f Accedit. ex pacto.

g Ad negociatorē. cui credidit pecuniā.

h Poma. vñ ergo q vsura differat in hoc a crie simonie: qz crimen simonie nō cōmittit in modico: ut ex de simo. ⁊ si qōnes. sed nō ē ita. ⁊. c. ⁊ si qōnes intelligas: q nō pūnit i modico cōmitti simonia ratione pſone.

i Quod vō. Nulli licitū ē usuras sumē: nec ēt indeo: ut ex de usu. post miserabilē. videt tñ q in casu licitū sit etiā christiano sumē usurā: ut. j. e. c. vlt. tñ licitū ē aliqñ vltra sortē aligd recipe: ut nōui in ꝓxi. qōne.

k c Clerici idignus, licitas. n. negociatiōes pñt cleri facē: ut ex ne cle. uel mo. c. i. ⁊ h cū eis sua ñ sufficiūt: ut. xci. di. clc'.

l Si cessare. nō ergo statim deponēd⁹ ē clericus ꝓpt usuras. clvij di. c. i. ar. j. xlvij. di. c. ij. So. statim deponend⁹ est: ⁊ qō hic dicit refertur ad facultatē dispensandi.

m Ministri. datam. ā. xlvi. di. non licet.

a c Canonū.ꝛ vendēdi.in eadē forma.sed in rudi materia pōt emere coriū ꝛ chartas:ꝛ inde facere sotulares ꝛ libros:ut xxi.q.i.c.i.ꝛ.xci.di.clericꝰ.nec ē negociatio sed artificiū.
a f Iquis ex quolibet.xxi.q.iij.placuit.
b f Iqs clericus.solidum.ſ.pecuniam numeratam.
c Dec.i.tātū
d Dō.i.ꝯtū
e Mercādi si dberēt vēdi
f Statuto.i. solutiōis tpe.
g Decretū. a indice uel ab alio.ſ.b vult dicē q creditō frumētū ,p tā ta pecunia dꝫ recipe quātuꝫ valuit tpe solu tiōis :ꝛ ita ꝓsi derādū ē tps solutiōis.sed si nō est ꝑfixum tūc estimat ꝗs tū valet tpe q̄ res petit: ut.ff si cer.peta.l.vi num.

b n Vll?. cleri corum.
i n Ec b ꝑ tereūdum.
k q Eo ni am.ad ꝗstū.vī hic ꝙ prohibeamur sumē vsurā cā lucri captādi: ñ āt vitādi dā ni :ar.ad boc ā.e.siqs oblit? vbi dicit ꝯcre mēta suscepit: maxie si sit bo ne fidei ℣tus vbi ex sola mo ra venīt vsu re:ut.ff.ō vsu. moza.§.in bo ne. Siqs er go ē i moza sol uēdi ab eo pos sūt repeti vsu re nō tāꝫ vsu re: sꝫ tāꝫ int esse:ut.ff.,p so cio.socius q.ꝛ tūc petūt vsu re indicis offi cio nō iure a ctiōis.licite.n. pōt qs agere ad boc:ut red dat idēnis:ut ex ō fideiuſ.p uenit.ꝛ.xij.q. ij.siquis ō cle ricis.vbi agit ad interesse.

cohibeaꝯ a clero. ¶ Tē ex ꝯcilio. martini pape.

Alienet a clero usuras aut super abundātiā exigens.

Iqs oblit timorē dñi ꝛ scā rū scripturaꝝ q̄ dicunt: Qui pecuniā suā nō dedit ad usurā: ꝑ hanc cognitionē magni ꝯcilij fere rauerit:uel cēteſimā exegerit:aut ex quolibet negocio turpis lucri q̄ fecerit:aut p diuersas spēs uini uel frugis uel cuiuslibet rei emēdo uꝰ uēdēdo aliq̄ icremēta suscepit:de gradu suo deiectus alienus habea tur a clero. ¶ Tē ex eodē.

Ꝓro pecunia quaꝫ clericꝰ mutuo dedit :iusto ꝓcio spēs accipe pōt.

Iqsᵇ clericᵒ in necessitate soli dū ꝑstiterit : hocᶜ de uino uel frumēto accipiat:qꝺ mercādiᵉ cā tpe statutoᶠ decretū fuerit uenun dari:ceterū si spēm nō habuit ne cessariā:iꝑm qꝺ dedit sine ullo au gmēto recipiat. ¶ Tē ex concilio agathensi.iij.

Clericus non accipiat plus q̄ cō modauit.

Illusᵇ clericoꝝ amplᵘ accipi at: q̄ cōmodauit.si pecuniā: pecuniā accipiat.si spēꝫ:cādē quā dedit accipiat.qcqd aliꝺ tātū quā tū ōdit accipiat. ¶ Tē leo papa.

Etiā laicis usura dānabilis est.

Nec hoc ꝑtereundū quoq̄ du ximus:esse quosdaꝫ lucri tur pis cupiditate captos. q̄ usurariā exercere pecuniā et fenore uoluit ditescere.qꝺ nos ut nō dicamᵘ nō eos q̄ sūt i clericali ordie cōstituti sꝫ ēt i laicos cadē q̄ xp̄ianos se di ci cupiūt cōdolemus. qꝺ uidicari acriᵉ i eos q̄ fuerūt cōfutati decer nimᵘ: ut oīs peccādi oppoꝛtuitas adimaᵗ. ¶ Tē ex niceno cōcilio.

De eodem

Quoniāᵏ multi clerici auaricie cā turpia lucra sectantes ob liti sūt diuini p̄cepti quo dictū est q̄ pecuniā suā ñ dedit ad usuram: statuit hoc sāctū cōciliū:ut siqs in uēᵗ fuerit pᵘ hāc diffinitionez usu ras accipe:uel ex quolibet tali ne gocō turpia lucra sectari uꝫ ēt spēꝫ frumētoꝝum ad sextuplum dare. oīs q̄ tale aliq̄d conatus fuerit ad questū:deiciatur a clero:ꝛ alienᵘ habeatur ab ecclesiastico gradu.

l q Elicūq;.i odiū.si aliqs vēdat merces q̄ mō valēt q̄nor:ꝛ faē pactū ut ei dēᵗ quiq̄ ad ēminū ꝑfixū:illud nō ē usura:si dubiū ē quātū va lere ꝑit merces ille ad ēminū ꝑfixū:ut ex̄ de vīs i ciuitate.sꝫ si vēdēt lōgo carioꝛi foro q̄ꝫ mō valeāt:tūc eēt usura:ut ex̄ e.ti.cōsuluit.io.ꝛ qꝺ dꝰ ō vē ditōe mercū itelligiē si tpe ℣tᵘ ñ fuēat vēditurᵘ:aliogn eēt usura :ut ex̄ e. ti.c.vlti.b.

m f Iqs rapinā. sic ḡ usurariᵘ ē raptoꝛ.ḡ i eū nō trāſ fertur dñiū:sicut nec i simōiacū:pōt tñ ꝓcedi q̄ tñsferē dñiū i eū.itē cū usurariᵘ nō audiaᵗ nisi restituat usuras q̄s ab aliq̄ recepit:ḡ nec raptoꝛ ut vī qꝺ ñ admitto.ꝛ rapina lar ge sumiē ,p q̄libet iniu sta usurpatiōe:ut.xxx ij.q.iiij.meretrices.

a q Elid dicā,red di.i.dari:q; vē bū reddēdi pōt ,p vē bo dandi.ff.de v̄.sig. verbū reddēdi.potest tñ dici q̄ fm.ll.nō sūt dāde usure: tum quia facere leges ñ dedignā tur imitari sacros cāo nes:ut.ij.q.iij.§.notā dū.tū q; ipatoꝛ iubet seruari ea q̄ statuta sē in niceno ꝯcilio : ut in auē.de ec.ti.i ꝑn.coll. ix.sꝫ niceni ꝯciliū ꝓhi bet usuras:ut.xlvij.di q̄m.ꝛ.ō.e.q̄m.Cū ḡ i patoꝛ ꝯstitutiōe sua cō firmauit statuta niceni cōcilij: pꝫ q̄ voluit de rogare oibus legiᵇ q̄ loquūt de usuris :uel dic ut dixi.x.di.lege.
b Scriptū ē.i,plogo biblie.
c Lor?.i.q̄libet pua ps mūdi:ut ℔ dictō to t? ℔ pōat distribui ne
d Nec obo!?.supple totus mūdus.
e Alienū.canō fingit rē alienā illā:q̄ qs ma le vtit :ut hic.ꝛ.xlviij. di.sicut bi.ꝛ ex̄ ō v̄.si. c.ius dicit.
f a Billo.cui.sīt nulli nocē de bes:sic a nullo debes petē vīas:ut.c.itelliga tur negatiue:ꝛ sic pla nū ē.alij dicūt q̄ ab ho stib? licitū ē petē vīas nā ꝛ oīa eoꝝ licite pos sum? auferre :ut.xxiij q.viij.c.i.ꝛ.ij.ꝛ gb? cū q̄ ꝛ ifidijs possum? nocē cis:ut.xxiij.q.ij. dñs.

Q. .V.

g Vbi ins.iustū bellū ē qꝺ geritur ex edicto ꝓncipis:ut.xxiij.q.ij. iustū.io.
b q Quod vero

Quidā gnāliter dicūt: q̄ de nullo illicite acḡsito p̄ōt fieri el'ya: nec de meretricio: nec de vsura: nec de alea: nec de histrionatu: nec de simōia. scriptū ē. n. honorabis dñm deū tuū ex iustis tuis laborib⁹. i. q. i. nō est putanda. ⁊ i deutero. dr̄: nō accipies mercedē ꝓstibuli. ⁊ ē ar. ad hoc. j. e. elemosyna ⁊. xxxij. q. iij. sicut nō sūt. nā illicite acḡsita nō sūt i bonis nr̄is nec nr̄a: ut ff. ꝓ socio cū duobus §. vl. Alij dicūt q̄ si de illicite acḡsitis nō trāsferē dñiū: l'ēt trāsferē sz ꝓpetit repetitio: nō p̄ōt inde fieri el'ya: ut in vsura: ar. ex̄ de iure iurā. debitores. ⁊ in simonia: ut ex̄ de simo. veniēs. sz si nō dar̄ repetitio ⁊ trāsferē dñiū bene fit inde elemosyna: ut si aliḡd dar̄ mētrici illud nō p̄ōt repeti: ut. ff. ō cō. ob turp. can. idem'etsi. §. quoti ens. vnde de tali p̄ōt meretrix facē elemosynā. idez de eo est qō dar̄ histrioni: ⁊ de eo qō extorq̄tur rōne officij alicui⁹: ut. j. e. non sane. q̄ autez dr̄ q̄ sacerdos non p̄ōt p̄cipe mercedē ꝓstibuli: p̄ōt dici q̄ nō dz recipi oblatio mētricis licet elemosyna possit ide fieri: hec ē ratio ut ꝓpter rubozē citi⁹ ꝓuertar̄: ut. xe. di. oblatōes. ⁊. x vij. q. iiij. miroz. sz de illis q̄ sūt extorta p̄ violētiā non rōne officij alicui⁹: ut de rapina ⁊ de furto ñ p̄ōt fieri elemosyna. dicūt tñ qdā q̄ si res furtiua vēdar̄ ō nūmis ill' p̄ōt fieri elemosyna: q̄ ñ sunt nūmi furtiui q dār̄ ꝓ re furtiua: ut. ff. de fur. q vas. §. vl. qō nō credo ut ex̄ de vsu. cū tu in fi

De usuris elemosyne fieri ñ p̄hit.

NOlite' uelle elemosynas facē ō fenōe ⁊ usuris. ITē aug.

Oblatio de rapina reprobatur.

IMmolās' ex iiquo oblatio ē maculata dōa iniquoz nō ꝓ bat altissim⁹: nec respicit i oblationib⁹ iiquoz: nec i mlt'itudie sacrificioz coz ꝓpiciabitur peccatis. Qui offert sacrificiuz de sba paupis: q̄si q uictimat filiū i cōspectu patris sui: panis egētiū uita paupis ē. q ō fraudat illū: hō sāguis⁹ est. q effūdit sāguiem et q fraudē facit: necessario fratres⁹ sūt. ITē augustinus in homelia.

Nō ē aliqd rapiendū diuitib⁹: ut detur egenis.

POrte' aliqs cogitat ⁊ dicit: mlti sūt christiani diuites auari cupidi: non habebo peccatum si suū illis abstulero: ⁊ paupib⁹ dēro. uñ. n. illi nil boni agunt: merce dē hēre potero. sed huiusmōi cogitatio a diaboli calliditate suggeritur. nā si totū tribuat pauperibus q̄ ō abstulerat: addit poti⁹ peccatū q̄ minuat. ITem hieronymus

De eodem. Palea.

EMo q rapit mozitēs: si habz nuñ reddat saluar̄. si eos quorū fuit inuenire ñ poterit eccl'e uel paupib⁹ tribuat. ITē ambrosi⁹

De eodem. Palea.

RApinā emere nō licet: nisi intētione: ut cui est ablata restituatur. ITem augustinus.

Furtū cōmittit q inuentū ñ reddit.

AJ qd' inueniſti ⁊ nō reddidisti rapuisti. q̄ ꝓtuz potuisti fecisti q̄ plus nō inueniſti. q alienū negat si possz ⁊ tolleret dē' coz iterrogat nō manū. ITem gregorius.

Qui de reb⁹ concessis et bñ q̄sitis elemosynā ipēdit: illa placet deo.

ELemosyna' redēptoris nr̄i oculis illa placet: que non ex illicitis ⁊ iniquitate congeritur: sz que de rebus concessis et bene acquisitis impēditur. ITez hieronymus in libro leuitici.

Peccat q rē inuētā non reddit.

DIlti' sine peccato putant ee: si alienū q̄ inuenerit teneant et dicunt: deus mihi dedit cui habeo reddē? discant hoc peccatum simile esse rapine: sigs inuēta non reddat. ITem augustinus.

Bon⁹ usus ñ iustificat iuste q̄sita

NEq⁹ enim si agris inique ac peram inuasis ita quisq⁹ utatur: ut ex eorum fructibus largas elemosynas faciat: ideo rapinam iustificat. neq⁹ si alias ruri paterno uel iuste quesito auarus incumbat: ideo culpanda ē iuris ciuilis regula: qua possessor legitim⁹ factus est: nec tyrānide factionis p uersitas laudabilis' erit: si regia clemētia tyrannos subditos tractet. nec uituperer̄ ordo regie potestatis: si rex crudelitate tyranni ca seuiat. aliud est nanq⁹ iniusta⁹ potestate iuste uelle uti: et aliud ē iusta potestate iniuste uelle uti.

ITem ambrosius in libro de officijs.

Cum alterius detrimento alteri subuenire non licet.

QUenq⁹ si nō potest subueniri alteri nisi alter ledatur: cōmodius est neutrum⁹ iuuari q̄ grauari alterum. Jdeoq⁹ in causis pecuniarijs interuenire non ē sacerdotale': in quib⁹ ñ potest fieri qn frequenter ledatur alter qui uincitur. quoniam intercessoris beneficio se uictum arbitratur. Sacerdotis est igit' nulli nocere: prodesse uel le omnibus: posse āt solius ē dei. ITem gregor⁹ in registro.

Elemosyne ⁊ sacrificiū nō placēt deo: q̄ offeruntur ex scelere.

QUenq⁹ sic. xi. q. iij. nolite. cū suis ꝓordan

tijs. ⁊. xiij. q. ij. non estimemus.

i VOlite. vsurif. Flagellatio vboz ē. ⁊ fen⁹ dr̄ vsa vsura rū. vñ lucan⁹: Hic vsura vorax adūcq⁹ in tpe ferus.

k IMmolans iniq uoz supra i. q. i. nullus. ⁊ non est putanda.

l Nec in multitudine. sed in meritis: ut. xxiiij. q. i. odio.

m Sanguis. ā. lxxxvi. di. pasce.

n Fratres. i. pares siue similes in peccato. j. e. c. multi.

o FOrte. nō habeo. nec. n. ꝓpē bonū ē faciēdū malū: ut. xxx. q. i. nosse xxxij. q. iiij. sicut ñ sc̄. ñ vr̄ tñ q̄ talis furtū ꝓmittat: q̄ furtū ñ fit nisi adsit animꝰ lucrādi: ut. ff. de fur. l. i. sz nō ē ita: q̄ spēs lucri ē ex alieno largiri: ut. ff. de fur. si pignore. §. i.

p SJqd inueniſti. Hic notabis: q̄ si ineni rē aliquā habitā ꝓ derelicto sz itēdā eā furari: ñ ꝓmittō furtū. Jtē si ñ bētur ꝓ derelicto sillic nō ꝓmitto furtū. si āt ñ bēt ꝓ dēlicto: nec credas q̄ habeat: sī eo aio accepit i

ut dño restituas nō ꝓmittis furtū: hoc tñ i libello debes ꝓtestari ℞ totū bēs. ff. de fur. falsus. §. q alienū. itē ⁊ ℞ sciās: q̄ sigs inuenit thesaur̄ i loco ꝓpo: stati inūtoris ē. si aūt i loco alieno ⁊ casu fortuito eū inuenerit: dimidi⁹ sit inūtoris ⁊ dimidi⁹ dñi loci. si vo studiose q̄siuit ⁊ inuenit eū i loco alii⁹: totꝰ erit dñi loci. si vo i sacro uel religioso loco casu fortuito inuenit thesaur̄ totꝰ ē inūtoris ut insti. de re. di. §. thesaur⁹ ⁊. C. de thesa. l. nēo. li. x io.

q ELemosyna.

r DIlti. dicūt isti male dicūt q̄ nōs scire debēt q̄ sanū nō ē ad alios ptinere: ut. C. vñ di ꝓhibet.

s NEq⁹. iustificat. ar. bonū ñ iust. ꝓbat ꝓpē malū coberēt nec malū approbatur ꝓpē bonū coberens: ut. vi. di. vñcūq⁹ ⁊. xxiij. q. v. regētes. ar. ℥. xxij. q. ij. si q̄z.

t LAudabilit' i. sz iniuste electus bñ vtat dignitate: p⁹ nō cōualescit dignitas: ut. i. q. i. ꝓncipatus hoc tñ fallit: ut ex̄ ō renū. nisi

u INiusta. i. i iuste acḡsita. eis. n. ptās a deo ē: ar. xxiij q. i. qd culpat

a NOtandū sic. xi. q. iij. nolite. cū suis ꝓordan

b NEutrū. ar. q̄ nulli sbueniēdū ē cū iniuria alii⁹: ut. xxij. q. ij. proximū. Et cauēdū ē ne ptextu nocētis inocēs pūiat'. C. ō bis q latro. oc. l. ij. i fi. q̄ sanctꝰ ē ⁊ē. ff. de pe. absentē. ⁊ pena suos tenebit auctores. C. de pe. sancim⁹. ex̄ de bis q̄ fiūt a ma. p. ca. q̄siuit. nec dz alii p alter̄ iiqua ꝓditio afferri: ut. ff. de re. iur. l. nō debet.

c SAcerdotale. ar. q̄ sacerdotes nō p̄ñt aduocare i cāis: ut hic. ⁊ lxxxviij. vi. platū. ar. ℥. xv. q. ij. obseruandū. So. cōsā secularī iudice nō p̄ñt allegare nisi ꝓ certis ꝓpositis: ut ex̄ de postu. c. i. sz cōsā ecclīastico bene. io. hodie sacerdos nō p̄ōt postulare nisi pro se ⁊ ecclesia sua uel ꝓ ꝓiūctis ⁊ miserabilib⁹ ꝓsonis: ut ex̄ e. c. vlt. b.

d Scriptū.hoc.e.expositū ē.ā.iij.q.vij.in grauibus.§.ecce.
e Dixit.sumēdū ar.ab exēplis nō eē argumētādum.xij. q.ij. Gloria.ar.3.xxxvij.di.q de mensa.
f Furtū.ar.q hostes possum⁹ decipe ⁊ eis sua auferre: ut xliij. di.i mādatis.xxiij.q.vi.c.i,⁊.ij.3.di.viij.quo iure. ⁊.C.de cōmer. ⁊ mercā.l.vni ca.hic tñ iō ex cusant:q⁹ maioris auctoritate hoc fecerūt ⁊ ita est ar.q auctas maior excusat i illicitis:ut.lxiij.di. salonitane.⁊ 3 cō.dis.v.discipulos.xxiij.q i.qd culpat.sic abrahā ⁊ sālō ⁊ alij mlti fuerunt excusati aucte dñi: ut xxiij.q.v.si ñ lz.ar.3.xvi.q. i.i canonib⁹ ⁊ xij.q.ij.qcūq

Scriptū est:uictime impioꝝ abominabiles sunt deo:uota iustoꝝ placabilia. Neq⁹.n.i oipotētis dei iudicio qd ſz a quo deū ispicit. Hic ē.n.qđ scriptū ē: Respexit de⁹ ad abel ⁊ ad munera eius: ad chai aūt ⁊ ad munera ei⁹ ñ respexit. Dictur⁹ qppe qz dñs respexit ad mūera:p̄misit solicite:qz respexit ad abel.ex q̄ re patēt oñdit:qz ñ offerēs a mūerib⁹: ſz mūera ab offerēte placuerūt.dona qppe iniquoꝝ nō ꝓbat altissim⁹:nec respicit i oblatiōib⁹ eoꝝ:nec in mltitudie sacrificioꝝ ꝓpiabit peccatis eoꝝ Dē. Lōge ē dñs ab impijs ⁊ oīones ipioꝝ nō exaudiet. Contra in exodo legit:q filij israel exituri de egypto a uicinis suis acceperūt mutuo uasa aurea ⁊ argentea:ex qbus postea edificauerunt tabernaculuz dñi. His ñdet augustinus in libro q̄stionū exodi.

Nō licet aliena rape exēplo israelitarū spoliantiū egyptios.

Dixit dñus ad moysen:petat uir a ꝓximo ⁊ mulier a proxima uasa argētea et aurea ⁊ uestē: non hinc qſq̄ sumendum exēplū putare debet ad expoliandū isto mō ꝓximū.hoc.n.dñs iussit q nouerat qd quēq̄ pati oporteat.nec israelite furtū fecerūt:ſz deo iubēte misteriū p̄buerūt. Itē obijcit. Aliēa rape nō ē ꝓtra p̄ceptū :nullo siqdem dei mandato rapina uidetur ꝓhibita.Sed noie furti ois illicita usurpatio rei aliene intelligit. Vade aug⁹ i eodē libro.

Maioris penitentie est uiolenter aliqd eripere q̄ furari.

Penale⁸ ē occulte auferre:mlto maioris⁹ pene ē uisibiliter eripe.auferre ergo nolenti siue occulte siue palam habet p̄ceptū suum.furti.n.noie bene intelligtur omnis illicita usurpatio rei aliene nō enim rapinaz p̄misit q furtum ꝓhibuit:sed utiq⁹ furti noie i lege ueteris testamenti ⁊ rapinam itelligi uoluit.a parte.n.totum significauit:qcqd illicite rerū proximi auferet. His auctib⁹ ꝓbat q⁹ neq⁹ ex reb⁹ iuctis neq⁹ ex male ꝙsitis elemosynā qſq̄ facē pōt:sed aug. ꝓtra testat dicens.

s Penale id est digni pena.
b Maioris magis.n. delinquit raptor q̄z fur:ut insti. vi bp.rap.in pn.
i Rapinam. ar.q aliquo p bibito: ꝓhibita si oia silia: ut ex de cōsti. translato.⁊. ū. di.iiij.denicq⁹ i fi.⁊ q̄ sequūt ex illo:ex ō cō sti.nā concupiscentiā.
k A parte.n. si.xxxij.q.iiij. mētricē.ē aūt furtū ps rapie eodē mō quo gen⁹ ē ps spēi rapia.n.ē spēs furti. nam omis raptor est fur ut insti.vi bo. rap.in pn.

l Deli babetis.de malo.S.trib⁹ modis exponit illud verbū facite: de malo bonum ⁊ bene ⁊c.
m Sed hoc multipliciter.reddit:ut in furto ⁊ rapina ⁊ i talibus omnibus vbi trāsfertur dominiū uel datur repetitio.
n De māmona.māmon dicatur demon:q̄ pręest diuitijs.

De male acqsitis bonū fieri pōt.

Deli habetis aliquid de malo: facite inde bonū:q ñ habetis de malo:nolite acgrere de malo. esto tu bon⁹ q bonū facis ō malo ⁊ cū ceperis aliquid boni facē de malo : noli remanē tu malus.nū mi tui ꝙuertūt i bonū : ⁊ tu remanes malus. Sed⁹ hoc mltiplicit itelligit. Facit.n.de malo bonū: qui reddit qō illicite abstulit.noie ēt mali cura ⁊ solicitudo mortalium exp̄mit.de malo ergo bonuz facit:q pauper⁹ dispēsat qō cuz labore ⁊ solicitudine acqsiuit: iuxta illud euangelij: Facite uobis amicos de māmona iniqtatis. Vel ex malo acgrit qō ex turpi cā possī dē:ueluti cū mathematic⁹ ex arte quā docet uel ex futuris q̄ p̄nū ciat:nōnulla lucrat.q̄ uero de malo sic acgrūt : i bonū p̄nt cōuerti. de peccato ēt aliq̄ nōnūq̄z acgrūt q̄ pauper⁹ iuste erogant. Vade augustin⁹ ad macedoniū.

Que male acgruntur:aliquando bene possunt expendi.

Non sane qcqd ab iuito sumit iurioſe auferē.nā plerisq⁹ nec⁹ medico uolūt reddē honorē suuz nec opario mercedez.nec tñ hec q̄ ab iuito accipiūt:p iuriā accipiūt q̄ pot⁹ p iuriā ñ darēt.ſz ñ ideo dz iudex uendē iustū iudiciuz aut testis testimoniū uerū:quia uēdit aduocat⁹ iustū p̄ciniū iurisp⁹ uerū ꝙsiliū. Illi.n.inē utriq⁹ ptē ad examē adhibēt:isti ex una ptē ꝙsistūt. Cū aūt iudicia ⁊ testimonia:q̄ nec iusta nec uera uēdenda sūt:iiqua ⁊ falsa uēdūt: multo scelerati⁹ utriq⁹ pecunia sumit:qz scelerate ēt q̄us a uolētib⁹ dat. Ille tñ solet male sibi ablatā pecuniam repetē q iustū iudicium emit: qñ uenale eē nō debuit.q uero p iniquo iudicio dedit:uellet qdez repetē nisi timēt uel pudēt emisse. Sūt alie p̄sone iferioris loci:q̄ ab utraq⁹ ptē ñ insolēt accipiunt: sicē officialis ⁊ q amouet⁹ ⁊ cui admouet officiū.ab his extorta p imoderatā improbitatem repet⁹ solent magisq⁹ reph̄edim⁹ q talia iusta te repetierūt:q̄ qui ea de more sū pserūt:qñ mlte necessarie p̄sone rebus humanis uel inuitantur

a Non sane. auferē p iudicē.
b Nec medico. p̄mittit.n.hic medicos q̄si digniores:cū tñ medici nō sint maioris valoris q̄z obstetrices: ut C.cōia dele.si duob⁹ .i.rūso.
c Procinū.hoc ē ꝙ Gan .q dixit:nihil potest recipi ꝓ iusto ꝓcinio:ut nō.xi. q.iij. ñ licet.
d Ille.ar.3 illos qui dicūt:si dedi tibi pecuniā ut ꝓ me iudicares i iusta cā:q⁹ nō possū petē pecuniā datā: ut ff.ō cō.ob tur.cau.l.ij. vbi dr q⁹ talis litē pdit qz vr velle iudicē corrumpe. Ego credo q⁹ possit talis repetē pecuniā:si nō eo aio dat ut iudicē corrūpat.nā si dat eo aio : ut ius ⁊ qetē sibi ꝙfuet tūc pōt repetē:ut ꝓbat ex de simo.dilect⁹. Sed ibi dr q⁹ repetit:si ñ seruatur pactum.
e Accipiūt.spōtulas
f Amouet.distiguē vult int ꝓpetuos ⁊ tē porales officiales.tpalem vocat eū q amouetur.ꝓpetuū vocat euz cui admouet.i.tradit tale officiū.
g Repeti.de facto.
h Magisq⁹.h vult dicē q⁹ officiati repreh̄dūt ñ ex eo q⁹ aliq̄ extorquēt :ſz qz ea immoderate exgrūt. vñ talia nō repetūt:ab eis nisi certū sit eis salariū ꝙstitutū.tūc.n.si aliqd vltra hoc petierit:crie ꝙussiōis tenētur:ut.xxiij.q.i militare.⁊ soluere q̄druplū:ut.xviij di.qñ.
i Necessarie p̄sone. ad officiū tale.

k Tanꝯ sua.ar.ꝙ de reb⁹ illicite acqsitis dū tñ trāsferat dōīū i accipiētē fit elemosyna:ut.ē.c.que habetis.

l Quā.donando pauperibus.

m Publicani.q dixit:siquē defraudaui reddo quadruplū: ꝛ sic patet ꝙ licite quadruplū uel duplū peti pōt:ut.xij.q.ij.deuotissimā.

a Quod vero Sine sin ꝛ raptorel si ne furel verā pniaz ñ pōt agē.i.fructū vere pnie nō ꝓsequūt:ut.j.e.c.i.tñ admitti debent ad pniam:ut ex de pe ꝛ re.qō qdā.ꝛ.j.de pe di.iij.§.vlt.ꝛ di.v.falsas.

Q. .VI.

b Si res ñ restituat.vt ꝙ quā tocūqz tpe qs alienaz rē possederit: ꝙ ñ curit i ea ꝓscriptio:ut.xxxiiij.q.ij.si vgo.nā diuturnitas tpis nō minuit:sed auget peccatum ꝛ aggrauat: ut.xxiiij.q.i.scisma.vñ in ꝓscriptiōe requrit bōa fides a p̄ncipio ꝛ i medio ꝛ i fine ꝛ ex oi pte ꝓscriptiōis:ut ex de ꝓscriptiōis.qñ oē.Tu dicas ꝙ si ex oi pte p̄scriptionis habuit bonam fidē: tūc res illa facta ē sua de beneficio iuris vñ tūc nō ē dicēdū ꝙ bēat ꝓsciam rei alienē lz p⁹ tp̄s p̄scriptiōis i cipiat scire rē alienam fuisse:nisi velis intelligere.i.rei q̄ fuit aliena qdam tñ dicūt ꝙ si aliquis rē p̄scriptam haberet ex causa lucrativa:tenet ipam restituere si remordet ipsum ꝓscia:qz nihil deperire credim⁹ eccle vtilitatib⁹:si ea q̄ sē aliena reddāt:ut.liiij.di.generalis.Sed si eā bz ex eā ñ lucrativa nō tenet:ut ff.de his q̄ in fraū.cred.q aūt.§.siqd cū pupillo.

c Patiēdo.i.permittendo q̄ alij male auferant.

d Redde.hoc intellige qñ fur uel raptor nō ē solvēdo:lz si eēt solvendo lz res quā abstulerit sine culpa sua perisset tñ tenet reddē estimationem ipsius:ut.C.de fur.subtracto.

e Cruciatus.ar.ꝙ qui pauperes sūt ꝛ nō sūt solvēdo:sp verberandi sūt ꝓ debito:ut.xij.q.ij.fraternitas.ꝛ i.l.libert⁹.ꝛ hoc verū ē vbi ꝓueniūtur ex maleficio.sed si cōueniūtur rōne ꝓcus alicui⁹:tūc sufficit cedere bonis:ut C.qui.bo.ce.po.l.vltima.

f Peccati ergo adhuc nō ē liberat⁹ a debito lz tñ a pena.vñ si postea p uenerit ad pinguiorē fortunā:eque pōt ꝓuēiri sicut ille q ex aliquo ꝓcu ē obligatus:insti.de ac.§.vltimo.

buiusmodi cōmodis uel tenētur. Isti si uiā uite mutauerint:aut excellētioris ꝓscēderit sāctitatis gradū:facilī⁹ ea q̄ hoc mō acq̄sierunt tāq̄ⁿ sua pauprib⁹ largiūt: q̄ⁿ eis a qbus accepta sūt tanq̄ aliena restituant. Qui nō ꝓtra ius societatis humane furtis rapinis calumnijs oppressiōib⁹ inuasionibus aliqua abstulerint:reddenda potius q̄ donāda cēsemus:zachei publicani⁹ exemplo.

Quod uero pnia agi nō possit:nisi res aliēa reddatur :testatur augustinus in epistola ad macedonium.

Penitētia nō agitur:si aliena res non restituatur.

Res aliēa,ppē quā peccatū ē:reddi possit ꝛ non reddit: pnia non agitur sed simulatur : si aūt ueracit agit : nō remittit peccatū nisi restituat ablatū: si ut dixi restitui pōt.plerūq⁹.n.q aufert amittit:siue patiendo malos siue ipse male niuendo : nec aliud habet unde restituat.huic certe non possumus dicere:redde q̄ⁿ abstulisti:nisi cum hōre credimus ꝛ negare.uerum quidem si aliquos fustinet cruciatus repente dum existimat hōre q̄ⁿ reddat:ñ ē iniquitas: quia nō est unde reddat ablatam pecuniam:tamē dum eaz per molestias corporales reddere cōpellitur:peccati quo male ablata est penas luit.sed non inhumanum est etiam pro talibus intercedere⁹: non ad hoc ut minime restituant aliena:sed ne frustra homo in hominem seuiat. ꝛ paulopost: Illud uō fidētissime dixerim :euz q pro homine ad hoc interuenit:ne male ablata restituat: ꝛ qui ad se confugientem q̄ⁿtū honeste pōt: ad reddēdū nō cōpellit:socius esse fraudis ꝛ crimis. Nā miscordi⁹ opē nr̄am talib⁹ subtrahim⁹ q̄ⁿ impendimus. Non enīz opem fert qui ad peccandum aduuat: at nō potius aduuat:ſz obuiat subuertendo atq̄ oppīmēdo.sed nunqd nos ideo aut exigē aut exigendū tradē uel possum⁹ uel debemus? agim⁹ quātū ep̄alis facultas dat ꝛ hūmanū qdē nōnūq̄ sed maxie ac semp diuinū iudiciuz cōminantes.nolētes aūt reddere quos nouim⁹ ꝛ male abstulisse:ꝛ unde reddant hr̄e:arguim⁹ increpam⁹ obtestamur quosdā clā⁹ quosdā palā⁹ sicut diuersitas⁹ ꝓsonaꝝ diuersaz uidet posse uel uelle accipe medicinā. Si uō rē alienaz qs ꝓsecrauerit:nō eandē ſz estimationē ei⁹ restituē dz. Unde gregorius.

Qui rem alienā cōsecrat eius estimationē restituat.

Ompim⁹ nullā extitisse cām p qua res eoꝝ potuissent rōnabilit a te occupari:atq̄ eas icōsulte ac temē ꝓsecrari. Iccirco experiētie tue p̄cipim⁹ ut qz quod semel ꝓsecratū ē:eis nō ualet ultra restitui:studij tui sit ut ipe ep̄us debeat p̄ciū dare. Pro malis aūt apud p̄ncipes eccl̄ia debet intercedere:nō eos temerario ausu defēdere. Unde gregorius romano defensori.

Eccl̄ia ꝓ malis intcedat:ñ eos temerario ausu defendat.

Iqui furtis publicis implicati sūt a nobis nō uideātur iuste defēdi:ne opionē male agētiū ex idiscrete defensiōis ausu in nos ullo mō trāsferam⁹.sed q̄ⁿtū decet eccl̄iam admonēdo ꝛ uerbū

g Intercedere.ut.xxiij.q.v.reos.xvij.q.iij.renm. Et hicē ar.ꝙ clericꝰ in foro seculari pōt aliquē defendere in cā sanguinis :ut.xxiij.q.v.c.i.ij.ꝛ.iij.

b Subtrahim⁹.ar.ē.v.q.v.non omnis.

i Adiuuat.ar.ꝙ non debem⁹ dnōs nr̄os iuuare i illicitis. xi.q.iij.si dñs.ꝛ.c. nō semp.

k Exigē.i. penas corpales i fligere.ſz nōne clerici pōt uel eccl̄ia pōt penas corpales i fligē:ut.v.q.v illi q.ꝛ.xxiij.q v.circūcelliōes Respondeo potest:sed nō tātas quātas secularis iudex.nō.n.pōt pūire q̄ⁿtū ad mē bā mutilatōez ut ex de rap. in archiepatu

l Tradere.si ergo clericus cepit furē i domo: nō tradet ip̄m iudici.sed si iudex furez capetū ei abstulerit vi:nō ipsi tatur clerico. alioquin licite auferent clericis sua : ut.xxiij.q.v.vnum solvz. Itē nec clericū deposi tū tradet ep̄us iudici:ex de iudi.at si clerici. uel dic ꝙ clerici tales malefi cos pōt tradē curie:ut nōpuniāt ad sāguinis effusionez ſz alio mō: ut ex de iude.ita quoꝝūdam.ꝛ xi.q.i. siquis sacerdotū.

m Clam.si ē occultū.ij q.i. si peccauerit.

n Palam.si est manifestū.vi.q.i.si omnia.

o Diuersitas.ar.ꝙ fm diuersitatez ꝓsonaꝝ diuerse pene statuūt ut.xij.q.ij.fraternitas.xxiij.q.iij.corripiātur.

a c Omptim⁹.eis.i.laicis:qz res semel ꝓsecrata non dz āmodo ad ꝓphanos vsus redigi:ut.xij.q.ij.aurū.ꝛ.j.de ꝓse.di.i. ligna.Si aūt res illa fuisset alicui⁹ eccl̄e:illi bene eēt restituēda:ut xij.q.ij.apl̄icos.ꝛ.xvij.q.iiij.q̄sti.aliud tñ ē i re aiata,nā si fu⁹ alicui⁹ fuit ꝓsecrat⁹:bñ restituit dño suo:ut.liiij.di.ex antiqs.ſz hoc iō ē:qz cū fu⁹ sit res aiata deligit p̄mittēdo se oōdiari:ſz res iniata i nullo deligit:ut vides i sili.vij.q.i.eps.Sādē rōem assignat lex ꝙ si nescio vbi sit fu⁹ me⁹:ñ iō possessiōez ip̄i⁹ pdidi.ſz aliō ē i bis

b b Q̄ aīa carēt:ut.ff.de acq.pos.si rē mobilē.ꝛ.l.pōpon⁹ i fi.

b Iqui.iuste.i.nimis improbe ꝛ importune:ꝛ hoc vez ē cū scit

aut credit eos iuste cõdẽnatos. si ãt fugerit ad ecclíam: tũc oĩbus mõis qb⁹ põt tenet eos defendẽ: nisi sit public⁹ latro uel noctur nus depopulator agroꝝ: ut. xvij. q. iij. reũ. t. c. sicut. t ex ō ĩmu. ec. int alla. si ãt fuerit iuste ꝓdẽnat⁹: tũc eccla tenet eũ mõis oib⁹ iu uare. vñ istud ē ꝑceptũ: eripe eũ q ducit ad moꝛtẽ: ut. xxiij. q. iij. ũ inferenda.

e ¶ Ter. qõ furto. huic obuiat qõ dicit. ff. de abi. li. vbi ꝓpendi tur q magis pũit qs ꝓ bo ne q̃s ꝓ one: q² ꝓ boue dat v. boues: pro one q̃tuoꝛ. sed dicas q ibi dr q dabit q̃tuoꝛ oues itellige p̃ ter illã quã ab stulit. Itẽ ꝛ ē ex ō si. tsi q̃o nes. vbi ñ cõ mittit simõia ĩ modico sicut ĩ magno: sz itel lige q ita ñ p̃, sumit ꝓmitti ĩ modico sicut ĩ magno: q̃q̃z tñ ꝓ modico nec magis nec min⁹: ut ō cõ. di. ij. renera. in pãn. vbi dr q oẽs in deserto moꝛtui sũt: t tñ duo ex eis nõ fuerũt moꝛtui. s. caleph t ioſue lxxvi. di. ieiu niũ. sic ḡ pro minima re po test agi de fur to: ut ff. t isti. ō re. di. §. gallina rũ: lz actio de dolo ñ det ꝓ minima re: ut ff. de dolo idẽ.

d ¶ Fornicatio ne. Hugo di xit magis pec cãt cũ pulchra q̃z cũ deformi q² magis vo luptuose cog scit pulchram sed i deformi q̃citr⁹ põt ab soluit se. Ba. dixit magl pec cari cuz defoꝛ mi: q² plura sũt q̃ suadẽt ꝓmis ceri pulchꝛe q̃z deformi. s. pul chꝛitudo eius t libido.

interceſſionis adhibendo quibus ualetis ſuccurrite: ut alijs opez fe ratis: t opinionem ſancte eccleſie non inquinetis. ¶ Furtũ autez nõ tam in quantitate rei q̃ꝑ in affectu furantis cõſideratur.

¶ Vnde hieronymus in epiſtola ad titum.

Nõ ſolũ i maioꝛib⁹ furtũ cõmitti tur: ſed etiam in minoꝛibus.

¶ Fur autem non ſolum in ma ioꝛibus ſed etiam in minoꝛi bus iudicatur. non eniz qõ furto ablatũ eſt: ſed mens furãtis attẽ ditur. Quomodo in foꝛnicatiõe non iccirco diuerſa ſit foꝛnicatio: ſi mulier ſit pulchꝛa aut deforꝛmis ancilla aut ingenua paupercula aut opulẽta: ſed qualiſcunq̃ illa fuerit: una eſt foꝛnicatio: ita i fur to quãtũcunq̃ quiſq̃ abſtulerit: furti crimen incurrit.

¶ Elidã ſacer dos cri mie car nis la pſus eẽ phibet añq̃ ſa cerdo talẽ be nedicti onẽ cõſeq̃retur. poſtq̃ uero ſacer dotiũ adeptus ẽ: in furoꝛẽ uerſus quẽdam interfecit. recuperata ue ro ſanitate apud epiſcopũ accuſa tur ab ea: cũ qua lapſus eſſe dicit. epus autez die dñico cauſam exa minat. ſacerdos inficiatur crimẽ ſibi illatum. quoꝛũdam clericoꝛũ ſibi patrocinia querit. illi uero nõ ſine preꝯio ſibi patrocinantur. tã dem epiſcopus confeſſionem que ſtionibus extoꝛquet. demũ abſq̃ ſynodali audientia ſolus illuz ſen tentia ferit. ¶ Queritur autez: an ea que fiunt mẽte alienata: ſint imputanda. ¶ Secundo: an ꝓ im penſis patrocinijs liceat clericis

e ¶ Quidã. rẽ. Nõ aũt. Nõ q̃ ſiqs ẽ ita aliẽat⁹ mẽte: q̃ neſcit qd fa ciat nec diſcernit nõ intelligit: nõ ĩputat⁹ ei qõ facit. ĩ. e. aliq̃s. t c. illa. t. xvij. q. ij. gõſaldus. t. iij. q. ix. iudicas. Quidã tñ diſtin guũt: q̃ ſi ſua culpa icidit q̃ſ ĩ alienatõez mẽtis: ĩputat⁹ ei. ſi ſine culpa ñ: ut. ĩ. e. ſiqs inſanieꝛ. quam diſtictõez ñ admitto. Ḃ. allegat ꝓ t ℨ. Et ad itelligẽ tiã ei⁹ qõ dixi: nõ q̃ ĩ firmitas alia ẽ aie alia ẽ carnis. ¶ Infirmitas aie duplex eſt. vna dr ira uel odiuz uel dele ctatio: t hec ẽ pecm. t q̃ ex tali infirmitate fi unt ĩputãt⁹ alia ẽ pena ut oblitio ĩgrãtia. t q̃ ex hac fiũt q̃ñq̃z ĩputã tur q̃ñq̃z ñ. Silr infir mitas cãnis duplex. v na ẽ fomes peci. s. oꝛigi nale pecm. t q̃ ex hac cã fiũt: ĩputãt. Alia ẽ pẽa peci: ut febris t fu roꝛ t q̃ ex hac cã fiũt ñ ĩputãt: ſi ñ diſcernit qd agat.

Q. I.

f ¶ Nõ ſint. melꝰ eſſet ſine nõ: q² ꝓmo ꝓbat q̃ ĩputãtur.

g ¶ Nõ imitãdũ. i. ñ fa ciendum.

b ¶ Vel adipiſcenduz i. faciẽdũ.

i ¶ Propꝛea. i. i diffi nitiõe volũtatis. iõ po nit affirmatio t nega tio: ut oſtẽdatur qua voluntate q̃s dicatur nolẽs: t q̃ volũtate di cat nolẽs. nã volũtate ad aliqd faciẽdũ dr q̃s nolẽs. t volũtate ad aliqd ñ faciẽdũ dr q̃s volẽs: t ſic oĩs nolẽs dr volẽs. t eadẽ q̃litat dici poteſt voluntas t noluntas. nam nolle facere. i. quod nõ vel le facẽ. vnde lapis nõ dr nolẽs: cũ nõ bz vo lũtatem nõ faciẽdi. nã ſm regulã iuris ca⁹ eſt nolle cui⁹ ẽ vel. e: ut. ff de re. iur. l. ei⁹. Hinc patet q̃ aug. vult q̃ ea dem vis aie ſit vis cõ cupiſcabilis t vis ira ſcibilis. nã ꝓ vim con cupiſcabilẽ appetim⁹ aliqd. t ꝓ vim iraſcibi lem deteſtamur aliqd

k e ¶ volũtate.

l ¶ Cõcupiſcẽtia. i. fo mes oꝛiginalis peci.

m ¶ Ad pena. ſed ñ ſp punũt peccata q̃ fiũt ex ignoꝛantia. xxx iuj. q. j. in lectum.

mũera exigẽ. ¶ Tertio: an ex mu lieris confeſſione iſte ſit condem nandus. ¶ Quarto: an die dominꝰ co eius cauſa ſit uentilanda.

¶ Quinto: an ſibi neganti purgatio ſit deferenda. ¶ Sexto: an eius confeſſio cruciatibus ſit extoꝛquẽ da. ¶ Septimo: an abſq̃ ſynodali audientia epiſcopus ualeat ſacer dotem dãnare. ¶ Octauo: ſi ſpon te confeſſus aut ab alijs cõuictus fuerit: q̃ ante oꝛdinationez pecca uerit: an ſuſcepti oꝛdinis officium exequi ſibi liceat.

¶ Quod autem que aliena ta mente fiũt: non ſint imputãda: facile uidet poſſe pꝛobari. peccata nãq̃ alia penes uoluntatem ani mi alia circa nature infirmitatem uidentur conſiſtere. ¶ Est autez uo luntas: ut auguſtinus ait in libꝛo i. retractationũ: animi motus ad aliqd imitãdũ uel nõ imitãdũ uel adipiſcẽdũ. quod pꝛeterea dictuz eſt: ut hac diffinitiõe uolens a no lẽte diſcerneretur. ¶ Nolũtate itaq̃ peccata pꝛocedunt q̃ libero mentis arbitrio t delinquẽdi pꝛo poſito cõmittuntur. Porꝛo infir mitas alia eſt animi: alia carnis. infirmitas animi eſt ignoꝛantia. carnis infirmitas eſt eius cõcupi ſcentia. ¶ Ex utraq̃ autem infirmi tate que pꝛocedunt: imputantur ad penam. unde de quibuſdam ignoꝛantibus dictum eſt: Si quiſ ignoꝛat ignoꝛabit. tales illi erant de quibus chriſtus ait apoſtolis: extra ſynagogam faciẽt uos: quia arbitrabuntur obſequium ſe pꝛe ſtare deo. De eiſdem etiã apoſto lus ſcribit in epiſtola ad romanoſ teſtimoniũ illis perhibeo: q² zelũ dei habẽt: ſed nõ ſm ſciẽtiã. nullũ tñ eoꝛ in pfidia ſua pſeuerãtẽ hec ignoꝛãtia excuſat. ¶ Ex carnis infir mitate, pcedũt: q̃ nature languoꝛe fiũt. que niſi ĩputarent ad penaz: nequaq̃ apoſtol⁹ lege carnis gra uatus diceret: Infelix ego hõ: q̃s me liberabit de coꝛpoꝛe moꝛtis huius? t ceta. Siue ergo penes uolũtatem ſiue penes infirmita tẽ peccata ꝓſiſtant: ſemꝑ ĩputãt ad penã. Cui ſentẽtie illud auguſtini de uera religione ꝓtrariũ uidetur

n Ignorat.i.q appetit ignorare q̄ tenēt scire nel negligit scire cū possit q̄ rere a peritioribꝰ.vñ quedā ignorātia ē ex simplicitate:ut illoꝝ q ad lrām aliqd itelligūt:q̄dā ex culpa:q̄dā ex negligētia.ꝛ sm hoc magis uel minꝰ punit.xi.q.iij.excellentissimus.c.qñ.ꝛ.c.fi.

o Zelum.qdā ex iudeis bono zelo mouebāt ꝫ discipulos dñi ꝛ ipsū dñz ꝛ ipse dñs i cruce ꝓ illis orauit:cū dixit:domine remitte illis:qui a nesciūt qd faciunt.isti habebāt zelū sz nō sm cōsciētiā.i.sm fidem: q: erroneā habuerūt cōsciam.alij aūt sciēt deliquerunt.xxij.q.i. paratus.

p De corpore .i.de dñio carnis i q̄ mors ē.ā.di.v.sz pēsandum palea est.

q Semper.allegādo dicit.

r Cui.hic allegat i ꝫ riū:q̄ ea q̄ mēte aliēata fiūt nō iputāt. vnde hic ponebāt antiq no tulā:defensor.

s Sed hoc.ē notula impugnatoꝝ.

t Modo.q̄dam dicūtur simplicit peccatum ꝛ nō pena: ꝛ q̄dā pena peccati ꝛ nō peccatuz.pena peccati sic ignorātia infirmitas ꝛ oblivio. Illud autem dr simpliciter peccatū qō ex libera volūtate ꝓcedit:qdam tm dicūt q̄ omne peccatū p̄ter peccatum p̄mi parētis sit peccatū ꝛ pena peccati.peccata enim que quotidie facimus sūt pena originalis peccati. Sed qualiter hoc stare potest cum omnis pena a deo sit :q̄ nullū peccatum ē pena. Itē omnis pena est passio ꝛ oē peccatū actio: cū ergo actio nō sit passio nō ē dicēdū q̄ peccatū sit pena. Si autez alicubi inenies q̄ peccatū ē pena:expone.i.,p quolibz peccato debetur pena :uel dicitur pena:q: ē pena ꝛ passio anime.

uſq;adeo peccatū uolūtariuz malū ē:ut nisi sit uolūtarium : nullo mō peccatū sit.ꝛ hoc qdem adeo manifestum est:ut nulla huic doctoꝝ paucitas:nulla indoctoꝝ turba dissentiat, q̄re aut negandū est peccatū cōmitti aut fatendū ē cum uolūtate ꝓmitti. Sed hoc nō gnāliē de oibꝰ pēcis intelligendū esse:idē aug.i p̄mo li.retractatio num ostendit dicens : Uſq;adeo peccatum uoluntariū malum est: ut nullo modo peccatū sit si nō sit uoluntarium. Potest uideri falsa hec diffinitio:sed si diligenter excutiatur inuenitur uerissima. peccatum illud q̄ppe cogitandū ē:qō tantūmodo peccatum est : nō qō est etiaz pena peccati: q̄uis ꝛ illa q̄ nō imerito non uolūtaria peccata dicūt:q: uel a nescientibꝰ uel a coactis ꝑpetrantur : nō omnimō possint non uoluntaria dici.

Item in eodez Diffinitio peccati quā diximus:peccatū est uoluntas retinendi uel ꝓsequēdi qō iusticia uetat:unde liberuz ē abstinere:ꝓpterea uerū ē:quia id diffinitum est quod tm̄modo peccatū est:non quod etiam pena peccati.

Idem in libro questionū.

Non sunt peccata nolentiū:nisi nescientiū.

Merito querit̄ que sunt peccata nolentium:utrum que a nescientibus cōmittuntur :an etiā recte possit dici peccatum esse nolentis quod facere ꝓpellitur.nā ꝛ hoc ꝓtra uolūtatem dici solet:sed utiq; uult id ꝑper qō facit tanq; si ꝑiurare nolit:ꝛ facit cū uult eū uiuere:si q̄q; nisi fecerit mortem minetur.uult ergo facere q: uult uiuere:ꝛ ideo non per seipsum appetit ut falsum iuret :sed ut falsū iurando uiuat .quod si ita est ne scio utrum possint ita dici peccata nolentium:qualiter hic dicuntur

a nt Erito.ꝓpellit.refert qualis sit coactio an absoluta uel cōditionalis ut ex̄ quod me.cā facris.

b Vult.ar.q̄ coacta volūtas ē volūtas:ut hic.ꝛ.xxiij.q.iiij.di.displicet.ꝛ.q. vi.vides.ꝛ.l.xxiij.di.cōsuluit.ꝛ.ff.qō me.cā sed mulier.§.vlti.Est ergo uis tis casib⁹ ar.q̄ tenet mr̄imoniū sz coactio iteruēiat:ut.xxij.q.iij.int̄ ceta ꝛ.ff.de ritu nup.si patre.Sz hoc nō ē verū:ut ex̄ oe spō.veniens.ꝛ.c.cum locū.ꝛ.xxxi.q.ij.c.i.ꝛ.ij. Itē si ē coacta volūtas ē volūtas sic decepta volūtas dr volūtas:ut.xx.q.iij.constituit.ꝛ ex̄ qō me.cā cū dilectus.ꝛ extra de ꝓuer.ꝓin.ex pte.ar.ꝫ.ff.de li.bo.exhi.l.iij.§.siqs volēt.ē coacta līa non est licentia:ut.ar.xxxiij.q.v.notificasti.

e Vult.certe hec argumētatio non valet:volo hoc:ergo volo oē qō segt ex illo:ut iste vult fornicari:ergo vult dānari:nisi intelligas indirecte ꝛ p ꝓsequentiā.di.viij.quo iure.

d Nemo.vñ seneca:Et si scirē deos ignoscituros:homines aūt nescituros:adhuc dedignarer peccare.

e Nescientiū, sic nescies nō peccat.ꝛ sic est ꝫ.xxxij.q.vij. quēadmodū. Solu.varijs modis dr qs nescire.dr enī nescire q non scit id qō facit ē peccatū uel nō scit tanū ē peccatū quātū ē:ꝛ talis nescies pūit:lz ñ adeo gnit:ut viij.di. ꝓiuncta.ꝛ pōe exēplū ō tali. xiiij q.v. forte.item dr nescire qui scit factū sz nescit q̄litatē facti : talis qñq; punit si errat in re. sic ingrabat paul⁹ cōcupiscētiā ē pcm ex de ꝓli .naz cōcupiscētiam qñq; ñ punit s.cū errat circa factū ipm: ut.xxxiiij.q.ij i lectū.item dr nescire ꝑt ca sū sequētē : ut si aliqs volēs interficē leonē dū vult dēcēdē boiez cāu intelligit boiez:ut.l di.sepe, nē dr nescire qui aliq nescit:ut puer ebri⁹ furiosus talis.n. ñ peccat:ut.j.e.aliq

f Illud. furios⁹ nō qō furiosus facit:videz ē ac si casu accidēt set:ut.ff.de adulteriis.l.vi.i fi.

g Dani doli capax.si.n.est doli capax:dñ pūit:ut ex̄ de ōlic.pu.c.i.ꝛ.ō ꝓ.di.iiij.eos.sz i pubē mioꝛ distinguit:an delinq̄t ex alio an ex culpa:ut.C.si aduer.delic.li.ꝛ.ij.

b Per iocū.dū tm̄ iocus ille nō sit noxius:ut ex̄ de pūp.c.i.naz ludus noxius ē in culpa:ut.ff.ad.l.aql.nā ludus.

i Seruū suū.sec⁹ si alienū suū uel ēt aliquē liberū hoiem uolūt ꝑcutere ꝛ peussit aliū:tūc tenet actiōe iuriaꝝ illi q̄ punit : ut.ff.de iurijs eū q.§.si iuria.ꝛ hoc iō:q: oibꝰ mōis itēdit nocē ꝛ si ñ illi cui nocet.sz sec⁹ i casu ꝓoi.ꝛ ē ar.q̄ si aliqs credat solutā cognoscē ꝛ cognoscat uxoratā:vr̄ q̄ punit q̄si adulter.

k Itaq; ex p̄missis.nō ē re⁹:ut.xxxiiij.q.ij.in lectū.

ira odiū et alia huiusmōi. alia ifirmitas animi: que cum ipsa non sit peccatum: est tñ pena ⁊ causa peccati ut ē oblīuio ⁊ ignorātia. furor autem cum non sit peccatū: est tñ pena peccati: ut febris ⁊ ceteꝛe passiones: quas ꝓpꝛie carnis dicim⁹ eē quaꝝ mot⁹. i. ea que illis ꝓturbātibus fiūt: nulli imputātur ad penam. Sed obijcit de lamech q cū cecus esset: chaim iterfecit: nec eū excusauit cecitatis ifirmitas. unde dictum est septuplū ultio dabitur de chaim ō lamech uero septuagesies septies. Sed cecitas ignorantie similis est. Ex utraq; enim quedam fiūt que imputantur: quedā uero que minime. cecus nāq; si debitū sue uxori credēs reddere alienam polluit: non est reus adulterij. si autem ex ludo uel exercitatione uirium uel uenatōe iaculū mittens aliquez perimat: quia ab eo penitus' hoc debz eē alienum: homicidij reus habet: mēs uero alienata furore cum sui compos non sit: eorum que admittit reatuz nō contrahit: quia facultatem deliberandi non habuit. unde pupillo et furioso in maleficijs subuenitur: ut non eis imputentur ad penam que ex mentis deliberatione non processerunt. Digestis ti. de iniurijs: Illud relatuz: requre supra quod non solum humanis sz etiā diuinis legibus' noscitur approbatum. Ait enim augustinus ō parulis ad petrum diaconum.

l Penitus. ei .n. ifistit qs opi illicito: tūc nō excusat causs: secus in licito: qz tūc excusat: ut. l. dif. sepe.

a Irmissime. p noīe xpi. dum tamē adsit charitas: aliter nō sufficit alicui ad salutem pati martyrium ut .xc. di. neq;

b Per baptismū. debēt addere tertiuz mēbrum .s. baptismū ꝓprio nis. Est .n. triplex baptism⁹ flumināl flaminis ⁊ sanguinis i. aque ⁊ sanguinis ⁊ ꝓprijs: ut de cō. di. iiij. baptismi vicem.

Irmissime' tene et nullaten⁹ dubites: exceptis illis qui ꝓ nomine christi suo sanguine baptizantur: nullum hominem accepturum uitam eternam: qui nō hic a malis fuerit p pñiam fidēq; conuersus ⁊ p sacramentū fidei et penitentie. i. per⁹ baptismum liberatus. et maioribus quidem necessarium eē et pñiam de malis suis agere ⁊ fidem catholicam ſm regulam ueritatis tenere ⁊ sacramētū baptismatis accipere. paruulis uero qui necdum ꝓpria uoluntate credere nec penitentiam ꝓ peccato quod originaliter cōtrahunt agere possunt. sacramētum fidei quod est sanctum baptisma q̄diu rationis etas eoruz capax esse potest sufficere ad salutem. Ex eo autem q̄ i fine huius auctis dr: q̄diu. s. ratōis eorū etas capax esse nō potest: euidenter dat intelligi nulli post baptismum peccata imputari siue sit adultus siue impubes: nisi rationis sit capax. unde etiā de brutis animalibus eadem ratio ab augustino in eodez libro redditur quare sua facta eis non imputentur. Animalia enim inqt presentis seculi cursum aut ornatum ſm creatoris incomprehensibilem pagunt uoluntatem: que ō suis factis nullā rōnez reddituraſunt: qz rōnabilia nō sūt. Nūqd eni de bobus cura ē deo? Homines uero quia rationabiles sunt facti: ⁊ de se ⁊ de omnibus rebus quas in usu uite pñtis acceperūt: rationē reddituri sūt deo: ⁊ ꝓ suorum actuum qualitate recipient aut gloriam aut penā. sacre tamē legis auctoritate animalia iubent interfici: non propter conscientiā peccati: sed quia refricant memoriam facti. Unde augustin⁹ sup leuiticum.

Non ꝓpter culpaz sed ꝓpter memoriam facti pecus occiditur: ad quod mulier accedit.

Mulier⁹ que accesserit ad omne pecus: ⁊ uult ascēdi ab eo: interficietis mulierē: ⁊ pec⁹ morte moriatur. rei eniz sunt. Querit quō sit reuz pecus cum' sit irrationabile: nec ullo modo capax legis est. Item pecora inde credenduz est iussa interfici: quia tali flagitio cōtaminata indignam refricant facti memoriā'. De furiosis autem cuidētissime scribit augustin⁹ in libro questionū ueteris ⁊ noui testamenti ita dicens.

Culpe nō necessitate sed uolūtate reum constringit.

Aliquos' scim⁹ subito demētes factos ferro fuste lapidibus morsib⁹ m'ltis nocuisse: quosdam etiam occidisse. captos autē industria ⁊ iudicijs oblatos minime reos⁸ factos: eo q̄ non uolūtate sed impellēte ui⁹ nescio qua hec gesserint nescientes. quomodo. n. reus constituitur: qui' nescit quod fecerit? Item ambrosi⁹ i examerō in tractatu p̄mi diei.

Reus uolūtate nō necessitate constringit.

Illa' cauenda sunt: que ex nostra uoluntate prodeunt delicta iuuētutis ⁊ irrationabiles corporis passiones. quoꝝ igitur nos sum⁹ dñi: eoꝝ' p̄ncipia' extrisec⁹ⁿ non regramus: nec deriuemus in alios: sed agnoscam⁹ᵒ ea que ꝓpria nostra sunt. qō. n. possumus

c De bob⁹. s. quo ad vitā eternā: sz quo ad tpalē bñi: inꝫ illud: homines ⁊ iumēta saluabis dñe. s. ꝓ salute tēporali ꝓuidendo eis necessaria: iuxta illud: oia expectāt ad te dñe ut des illis escā i tēpore oppoꝛtuno.'

d Mulier. ad oē. i. ad aliqō ex oibus. ſi. est. i. q. vij. siqs omnē.

e Memoriā. si. ē. lxxxi. di. valet. ⁊ alibi. tñ reseruantur tribulationaꝝ: ⁊ publice exponētur: ut. vij. q. i. de niq;. sed istud ad terrorem fit ⁊c.

f a Liquos. ⁊ iudicijs. i. iudicibus

g Reos. i. ꝺdēnatos

h Eli. i. furore.

i Qui nescit. b māifeste videt: q̄ ea q̄ a furiosis fiūt nō imputātur: ut. j. c. ꝓxi. ⁊. iij. q. ix. in dicas. sz q̄dam dicant q̄ si culpa sua q̄s incidat in furorē: iputat ei. j. e. siqs insanierit.

k Illa. dñi. i. auctores.

l Eoꝝ. i. vicioꝝ.

m Principia. i. cās.

n Extrinsec⁹. i. alijs non imputem⁹.

o Agnoscam⁹. i. nobis atribuamus ea.

p Volũtarios.qz vasis ire cẽ:ut.x xiij.q.iiij.nabuchodonosor.
q Legis.moysyce.tãgit qõ legit i exodo ⁊ deuteronomio:ꝙ tres erãt ciuitates refugij vltra iordanẽ ⁊ tres citra.quarũ talis erat vsus :ꝙ siqs hominẽ nolẽs occidisset fugiebat ad vnã illaꝝ:⁊ ibi de ꝓsãguineis occisi erat tut⁹.sꝫ si añq̃ illuc puẽisset iuent⁹ fuisset:ille q potat eẽ vltor sanguis effusi impune occidebat eũ.
sꝫ postq̃ illic venerat si ꝓpiq occisi volebãt eũ ꝓicẽ:ꝙ spõte occidisset eum:⁊ hoc ꝓbabant coꝝ ciuib⁹ vrbis illius:tradebatur illis ad occidẽdũ.erat aũt ibi fugitiuus vsq̃ ad reco̅ciliationẽ cũ ꝓpinquis occisi:ul⁹ vsq̃ ad mortẽ sũmi pontificis i q̃ oes fugitiui secure redibãt ad ꝓpria.
r Hoc igit.i.ꝓmo dictum.

a Sane.venia.i. misoi pẽa q̃s si ex certa scia fecisset.
b Dãnãt.⁊ ẽt redarguũt eos q sũt nimis faciles ad iebriãdũ se. alij itelligũt:ꝙ ñ punitur de eo qõ ebri⁹ fecẽ sed tñ ꝓpter eo ꝙ leuis erat ad inebriãdũ se.

c Cupiscentia i.fomes originalis peccati.

d Vel inobedictia.i. originale peccatũ quod ex inobedictia ꝓcessit
e Habitat.nõ.n.tollit penitus originale i baptismo quo ad sui essentiã:sꝫ ei⁹ effectũ mitigat baptism⁹:ne p illud dãnemur:ut.j. de ꝓse.di.iiij.c.ij.

f Dormictis.de hoc dictuz est:an dormiẽs peccet.ũ.di.vi.testamẽtum.io.

g Nebriauerũt. culpãdus ẽ.vñ ergo ꝙ peccat q nesciens in ebrietate qd facit:ut h.⁊.xxxv.di.sexto dic.sꝫ dic ꝙ hic ñ erat lotb nesciẽs.natura eni nõ patit ꝙ aliqs cocat:sꝫ dr nesciẽs:qz nesciebat eẽ filias suas credebat eni esse vxorem suam.

nõ facẽ si uolum⁹:hui⁹ electionẽ mali nobis potius debemus ascribere q̃s alijs. Jõ ẽt i iudicijs istiusmodi uoluntarios⁹ reos non necessitate cõpulsos culpa ꝓstrigit:pẽa ꝓdẽnat.neq̃.n.si ꝓ furoꝛez aliqs inocẽtẽ perimat:obnoxi⁹ morti ẽ qn ẽt ipi⁹ diuie legis⁹ oraculo siqs ꝓ iprudẽtiã itulerit necem:accipit ipunitatis spem:⁊ refugij facultatem:ut possit euadẽ.hoc igit ꝺ eo qõ ꝓpe malũ uidet:dictũ sit. mala.n.nõ sunt:nisi q̃ crimie mentẽ implicãt ⁊ ꝓsciam ligant. Cetez paupertatem ⁊ ignobilitatem egritudinem ⁊ mortem nemo sapiẽs mala dixerit nec i malox sorte numerauit:qz necessaria ista i bonis hñtur maximis:quox nobis alia ex natura alia ex cõmoditate accidere uident. Idem i libro de patriarchis.

Venam habent que ignorantes ebrij cõmittunt.

Sane⁵ diximus uitandã ebrietatem:ꝓ quã crimina cauere nõ possum⁹.nã q̃ sobrij cauemus ꝓ ebrietatem ignorantes committimus.nesciunt qd loquant⁹ qui nimio uino indulgẽt:iacent sepulti. Jõq̃ siq ꝓ uinũ deliq̃rũt:apud sapientes iudices uenia qdem facta donantur:sꝫ leuitatis dãnant⁹ auctoꝛes. Itẽ aug.li.i.de ciuitate dei.

Inobedictia uel cõcupiscentia nõ hꝫ culpã i coꝛpe nõ ꝓsentientis.

Sc̃upiscẽtia uel⁹ iobedictia q adhuc in mẽbris moꝛibundis habitat⁶:ꝓter nr̃e uolũtatis legem q̃si sua lege mouetur:si absq̃ culpa ẽ i coꝛpe dormientis⁶ quãto magis absq̃ culpa ẽ i coꝛpe ñ ꝓsentientis. Idez otra faustũ li.ij.

Loth ñ de iceſtu sed de ebrietate culpatur.

Nebriauerũt⁸ loth filie eius ⁊ se nescienti miscuerunt:quapꝑ culpãdus ẽ qdez:nõ⁹ tñ q̃ptũ ille incestus:sed q̃ptũ ebrietas illa meret. Idez ãbro.de btã uita.

k Reluctãtib⁹.i.ex toto dissentiẽtib⁹.s.cũ ẽ absoluta coactio.
l Inuidia.i.pena.
m Deriuamus.i.alijs exemplum damus.
n Auctionat.i.emit.uel auctionat.i.ꝓ auctionẽ petit.
o Peccatoꝝ ere.i.peccatis delectãtib⁹.nã ipꝫ peccatũ dat nobis di abolus ꝓ pcio ut nos tradamus ei.

Nemo trahitur ad culpam: nisi ductus ꝓpria uolũtate.

Non est q̃ cuiq̃ nr̃am ascribamus erumnam:nisi nr̃e uolũtati.nemo nr̃m tenet ad culpã:nisi uolũtate ꝓpa deflexerit nõ hñt crimẽ:q̃ iferũt reluctãtib⁹. uolũtaria tm̃ cõmissa sequit delictoꝝ iudicia quã in alios deriuam⁹. uolũtariũ sibi militẽ eligit christus, uolũtariũ suũ sibi diabol⁹ auctionat⁹.neminẽ iugo suitutis astrictũ possidet:nisi se ei ꝓpus peccatoꝝ ere uẽdiderit. Itẽ i li.de paradiso.

Minister dei est:q iuitus homicidium facit.

Nec bis q iuit⁹ aliqõ homicidium fecerit:extra misteriũ dei ẽ.sigdez lex ait de eo:qz de⁹ dedit eum in manu eius⁵.manus ergo ei⁹ instrumẽti modo diuine ultionis ministeriũ prebuerunt.leuita⁶ igitur mister remissionis⁵ est.pcus sor autez qui non ex dispositione sed preter uolũtatez fecerit homicidiũ:diuine minister est ultiõis. Illud quoq̃ spectat:qz cũ interfecit ipius:christ⁹⁶ infũdit:⁊ ubi⁶ abominatio abolet⁶ : sãctificatio consecratur⁶:qz dixit dñs in ea die: q̃ interfecero oẽ ꝓmogenitũ egypti sanctificabo mihi oẽ ꝓmogenitũ⁹ israel.qõ non ad unũ diẽ afflictionis refertur egypti sꝫ ad oẽ tẽp⁹
Cum itaq̃ q iuit⁹ hoiem intfecerit mister dei sit:cũ inocentẽ furore perimẽs morti neq̃q̃ obnoxius sit:cũ subito dementes coꝝ q̃ faciunt reatũ mime gestẽt:ꝓ hunc sacerdotẽ homicidij reũ ñ eẽ.unde nec sacerdotio ꝓuari dꝫ. Hinc itur aũt illud qõ iuenit i penitẽtia li theodori.

In se reuersus pniaz agat:q insaniens aliquẽ occidit.

Siqs⁵ isanies⁵ aliquẽ occiderit si ad sanã mentem ꝓuenerit: leuioꝛ ei penitentia iponenda est. Sed⁶ hoc forte de eo intelligitur: quẽ ꝓpria culpa ad furoꝛem perduxit. Itẽ obijcit:sũt q̃dã q ⁊si ñ

a In Nec is q̃ inimicus.ꝺ vult dicere ꝙ cũ aliqs casualiter occidit hoiem: nõ peccat:ut.xxij q.v.si homicidium.
b Et i.occidẽtis.
c Leuita.i. sacerdos.
d Remissionis.peccatoꝝ.
e Christus.i. gra christi ifũdat alijs.alij n.ꝓ hoc emendantur.
f Vbi abominatio.i.ꝓfana abominabilis
g Cõsecrat.i. alijs.
h Primogenitũ. totũ hoc mystice potest legi:⁊ sic appellatur ꝓmogenita egyptiacia:q̃ quotidie facim⁹.ꝓmogenita ifirmitates.
i Nõ ad vnũ Ecce qualiter indefinita exponit vniuersaliter. sic.i.q. iij.saluator circa fi.xxviij.q. i.idolatria.

k Ignis.pe nitentia. istis iponit penitẽtia:⁊ tñ nõ deliquerunt:

sed hoc fit ad cautelam:ut.l.di.pbros.⁊.xxxiiij.q.ij.in leguz.⁊ ne disciplina ecclesie deseratur:ut.xxiij.q.v.excõicatoꝝ.io.

l Sꝫ hoc.ꝓpa.hec opio nõ ẽ approbãda:qz satis ipo furoꝛe punitur:ut.iij.q.ix.indicas.ff.de offi.ꝓsidis.l.diuus.

b Non tñ q̃stum.triplicit expõit hoc.qdã sic exponũt ꝙ pũit ꝓ incestu ⁊ ꝓ ebrietate,uel alit:nõ pũit q̃stũ incest⁹ mẽt.s.si ẽt cõmissus ex deliberatiõe.alij dicũt ꝙ nullo mõ pũit ꝓ incestu sꝫ tñ ꝓ ebrietate:q̃ ebrietas tñ ẽ
i Nveniale peccatũ:ut.xxv.di.§.criminis.lau.
Non est.erũnam.i.penam uel culpam.

iputent̃ ad penā:tñ ipediūt sacramenti signaculuz. Ambitio nãqꝫ parentum filio nō iputatur ad penam:cui tñ obest m ad ecclie mun⁹ accipiendum. sic que mēte aliena ta fiunt: z si non imputantur ad penam:tñ sacri muneris executionem ipediūt. Unde hieronym⁹. ait.

Innocens est q nō irat⁹ sed ,ppt̃ disciplinam casu aliquem interfecit.

Siquis n nō irat⁹ sed ,ppt̃ disciplinam aliquem uerberauerit uel palmam alicui dederit: z casu occiderit sicut fieri solet: quãtum o ad grām inocēs ē:qꝛ uolūtatē nō opus requirit. ꝗtuz aūt ad legem reus est:qa opera lex querit. Jtē si in persecutione uirgo fuerit oppressa: repellitur lege p: quia opus inspicit nō uoluntatem q in gratia autez quasi uirgo suscipitur: quia nō opera querit: sed uoluntatem. Sicut r ergo qui ,ppter disciplinaz casu homicidium facit: quantum ad legem reus est: quantum ad gratiaz innocens est: sic iste sacerdos qui furore homicidium fecit: quantum ad culpam inocens est: quantuz ad suscepti muneris executionem reus probatur. His ita respondetur: Non omnia que ordinandum impediunt: ordinatuz deijciunt s. non eni potest ad sacerdotium prouehi: qui aliquãdo in saniuit. uerūtamē si post sacerdotium furere incepit: nō ideo sacerdotio carebit: nisi forte nunqꝫ ad sane mentis officium illum redire contingat. Sicut de episcopo gregorius scribit in registro ad eleutherium episcopuz: ꝗuis t triste sit nobis z cetera: ut supra in causa: Longa inualitudine grauat⁹ episcopus.

Pro u impensis uero patrocinijs in terraconēsi concilio clerici exigere munera prohibentur: in quo sic statū legitur.

Pro patrocinijs impēsis clericus munera exigere non debet.

Obseruandum quoqꝫ decernimus: ne quis sacerdotum uel clericorum more seculariuz iudicum pro impensis patrocinijs munera audeat accipere: nisi in ecclesia gratuito oblata que non fauore muneris uidentur accepta: sed collatione deuotionis illata. qꝫ siquis ita probatur accipere: ueluti exactor fenoris aut usurarū possessor fm statuta patrum se nouerit degradandum. hoc autem de illis intelligenduz est: qui canonicam uitam professi: regulariter se victuros proposuerunt: generali nanqꝫ ecclesie consuetudine receptum est z moribus approbatuz ut clerici more aduocatorum patrocinia impendant: z pro impendendis munera exigant: z ,p ipensis suscipiant.

Tertio a queritur an ex mulieris cōfessione iste sit condemnandus: in quo primo uidendum est: an mulier sacerdotem accusare ualeat. quod sacris canonibus omnino uidetur esse prohibitum c generaliter d enim statutum est ex decretis fabiani pape: ut sacerdotes domini non accusent: nec in eos testificētur qui sui ordinis nō sunt nec esse possūt. Mulieres autem non solum ad sacerdotium: sed nec etiam ad diaconatum prouehi possūt: unde nec sacerdotes accusare: nec in eos testificari ualent. Legibus e quoqꝫ cautum est: ut ob uerecundiam sui sexus mulier apud pretorem pro alio non intercedat nisi forte suas uel suorum iniurias prosequi uoluerit. Hec autem que nec suas nec suorum iniurias prosequitur: ad hãc accusationem admitti non debet. Contra f qui iudicis personam gerere ualet: ab accusatoris officio non remouetur. mulieres g aūt in ueteri testamento populum iudicasse quicunqꝫ librum iudicum h legerit ignorare non pōt. nō itaqꝫ ab accusatione remoueri possunt: quas etiam iudicis personam frequenter gessisse constat: nec ulla serie diuinarum scriptararum ab accusatione prohibetur. His ita respōdetur: Jn ueteri lege multa

m Obest.ut.ā.i.q.v.c.i.

n Siqs.ppt̃ disciplinā.leuis aūt castigatio pmittit magro: ut.ff.ad.l.aql.sed etsi.§.vlt.

o Quātū ad.l.mosaycā.q pmittebat:q siqs cāu occidisset hoiē dumō ñ inueniret ifra ciuitates refugij:poterāt parētes occisi inficere occisorē fm quosdā:si mlit sz.l.cāo nū ipedit a pmotiōe fm qsdam,quod nō concedo:ut dixi.l.di.de his. uel intellige qꝫ hic dīt qñ excessit modū in corrigēdo.

p Lege cāonica.qꝛ ñ pōt iter virgīes cōsecrari:ut.xxxij.q.v.ille.

q Volūtatē. sic.ā.xiiij.q.v. siqd inuenisti,j e.q.vi.c.i.i fi.

r Jdeit.ad grām.s.dei.

s Deijciunt. ut.lxviij.di.sic xxxix.dist.pe, n⁹.z turpi⁹ eijcit.z l.dist.qcūqꝫ.z ō iure iurā. quemadmodum.

t Quāuis.s.ā.vij.q.i.ꝗuis

u Pro ipēsis. Q̄rit̃:an clericis liceat recipere mūera p aduocatiōib⁹. pmo ḡ sciās q clīci i cā criali corā seclari iudice ñ pōt allegare:ut.li.dist. aliꝗtos.z.xxiij.q.viij.his a qb⁹.nisi ad h ut supplicet p eis:ut.xiiij.q. vi.si res.z.xxiij.q.v.c.i.z.ij. z.c.reos.Jtē i ciuili cā corā seclari iudice ñ aduocabit: nisi pse z ec Q. II. clesia sua z p miserabilib⁹ psonis:z hoc sine fint i sacris siue i minorib⁹ ordib⁹ cōstituti dūmō bñficiis ecclesiasticis sustententur.z si nō hñt bñficiū:tūc si sīt i mioib⁹ ordib⁹ pñt:ex̃ de postu.clīci.epi āt z sacerdotes ñ debēt idifferent̃ aduocare: ne vilescāt dignitates ipoꝝ:ut.lxxxviij.di.plactū.z.xiij.q.v.deniqꝫ.sz clīci corā ecclastico iudice licite pñt oēs aduocare:sz ñ pñt petē salariū si sīt i sacri ordib⁹:ut.j.e.c.i.derogatū tñ ē huic canoni p ꝯriā ꝯsuetudinē.nēo.n.cogit̃ facē de suo bñficiū:ut.x.q.ij.precarie. Jtē dignū ē eū recipe emolumētū q pstat obsequū:ut.xij.q.ij. charitatē.itē nēo cogit̃ suis stipendijs militare: ut ex̃ ō simo.cū sit ipte ō cisa,imo ē expssū ex̃ ō pscrip.cū ex officij.religiosi vō ut mōachi l regulares ñ nisi ,p sua ecclīa debēt aduocare z abbate suo pcipiēte xvi.q.i.monachi. io. qō dicit de sacerdote. hodie corrigit̃ ex̃ ō postu.c.vlt.h.

Q. III.

a Obsuādū. iudicū.i.aduocatorū uel dic istū eē tenorē capli q lz ,p seculari honore aliqd dari: ut ff.de polli.pactū.z.l.siqs ob honorē.ñ tñ ,p ecclastico aliqd pōt peti. Jtē nō q lz ,p seculari honori aliqd possit ,pmitti ñ tñ ,p seculari admistratiōe:ut.i q.vij.sancim⁹.io.

b Tertio. Per mulieris testimoniū nō pōt dicī⁹ ꝯuici de crietū qꝛ mulier nō pōt eē eiusdē ordis:ut.ā.ij.q vij.ipsi apli.z.c.testes tū qꝛ ipa q ꝯfitet̃ ,ppū delictū:nō pōt testificari ō ali⁹ delicto:ut.j.e nemini.z regularit̃ cōfessio vni⁹ alteri ñ pīudicat:ut.ij.q.v. interrogatū.admitit̃ tñ mulier cū agit̃ de crie i modū denūciatiōis uel inqsitiōis:ut ex̃ de testi. qm̄.uel cū agit̃ i modū exceptiōis:ut ex̃ ō testi.tā lris.

c Probibitū.ut.j.xxxiij.q.v.mulierem.z ex̃ de v.sig.forus.

d Gnāliter.excipit.

e Legib⁹.ff.de reg.iur.l.femine.ā.iij.q.vij §.tria.

f Cōtra.itendit.

g Mulieres.femia de iure ñ pōt eē index. ut.xxxiij.q.v.mulierē z.iij.q.vij.§.tria.ff.de re.iur.l fcie.nisi ei pīnceps sciēt deleget cāz ut.ij.q.v.mēnaz.z.xxiij.q.iiij.siquos.z.xij. q.ij.cuz deuotissimā.

uel nisi ex pscripta ꝯsuetudine hoc habeat: ut ex de arbi. dilecti, itē nec do-
cere pōt: ut. xxiij. di. mulier.

b Judicū. ibi. n. legit q̄ delbora ꝓphetissa posuit tētoriū suum in monte ephraim sub arbore palme: q̄ dicebatur palma delbore ⁊ ibi iudicabat populum israel.

i Judicit. ut. j. xxxiij q. v. mulierem.

k Crie. publico. ꝯ. j. xxxij. q. i. publico. q̄ sūt publica hēs insti. de publi. iudi. in pn.

l Antiq. hoc vult dicere: q̄ i qb⁹ casib⁹ antiq̄ iura pmittūt q̄ possit fieri accusatio sine inscriptione: in illis feia nō tenet inscribē: q aūt sūt illi casus: hēs. iiij. q. iij. §. aliq̄n. ⁊. ij. q. vij. i sūma. gdā tñ dicūt ex hac l. q̄ feia i nullo casu tenet inscribere.

m Ex eo. colligit ar. q̄ō de vno negatur de alijs oibus ꝓcedit. itē ar. q̄ possumus argumentari per ar. a Jrijs: ut ff. ⁊. xxv. di. qualis. ⁊. xlv. di. disciplina. ⁊. xxiij. q. iiij. q̄stiū. ⁊ lex dicit q̄ fortissimū ē ar. a cōtrario sensu: ut. ff. de offi. ei⁹ cui mā. ē in. l. i.

o Testimoniū. fm leges mulier i oi cā pōt testari sine sit ciuilis sine crialis: nisi tñ i vltimis volūtatib⁹. ſz cā nōes vo mulier i nullo crie pōt testificari nisi i exceptis: ſz i ciuilib⁹ pt testificari. nec ob. xxxiij. q. v. mulierē. ⁊ ex de v̄. sig. fornſ. vbi dic̄ q̄ mulier nō pōt ee testis. sed illud itelligas de criminalibus ⁊ vltimis volūtatibus. quidam tamen dicunt: q̄ mulier fm canones ñ potest testari nisi in casibus a iure exp̄ssis.

o In On est ꝓmissū.

permittebantur: que hodie perfectione gratie abolita sunt. Cum enim mulieribus permitteretur populum iudicare: hodie ꝓ⁹ peccato quod mulier introduxit: ab apostolo eis idicitur' uerecūdari: uiro subditas esse: in signum subiectionis uelatum caput habere. que ergo ⁊ his omnibus uiro subiecta esse ostenditur: cui ꝓ⁹ alio postulare non conceditur: ad accusationez admittenda non uidetur. Ecōtra q̄q̄ passim ⁊ indifferenter ad accusationez mulier nō admittatur. sunt tamen quedam crimina: quorum accusationem mulier subire non prohibetur. Unde in libro codicis. ix. imperator diocletianus primo titulo scribit dicens.

Cr̄imine quod publicorum fuerit iudiciorum: mulieri accusare non permittitur: nisi certis ex causis: idest si suam suorumq̄ iniuriam prosequatur. fm antiq' iuris statuta tantum de quibusdam eis specialiter concessum est non exacta subscriptione: unde aditus preses prouincie in primis examinabit: an tale sit crimen: cuius accusationem mulier subire ñ prohibeatur. Item in libro digestorum paulus li. ij. de adulteriis.

Ex eo quod ꝓhibet lex iulia de adulteriis testimoniū dicere condemnatam mulierez: colligitur etiam mulierem testimonium in iudicio dicendi ius habere In digestis titulo de accusatiōibus ⁊ inscriptiōibus li. ij. Non est permissum mulieri publico iudicio quenq̄ reum facere: nisi sibi cet parentuz liberorumq̄ ⁊ patroni ⁊ patrone: ⁊ eorum filij filieue nepotis neptisue mortem exequatur. Paulus libro digestorum de accusa. li. i.

Certis de causis cōcessa ē mulieribus publica accusatio ueluti si mortem exequantur eorum earūq̄: in quos testimonium iudiciorum publicorū inuite nō dicāt. Idē ⁊ in lege cornelia testamētaria senatus statuit. Sz ⁊ de testamento paterni liberti uel materni mulieribus publico iudicio dicere permissuz est: pupillis ex concilio tutorum patris mortem. Item pupille aui sui mortez exequi decessuz est lege testamētaria. nam de patris quidem testamento pupillis agere diu⁹ uespasianus permisit. sed ⁊ si non exhibeantur tabule: per interdictuz possunt experiri. Codice q̄ accusare possūt uel nō. Idem augustinus dionysio.

Uxor tua si consobrini sui necez uindicandam existimat: adeat p̄sidem prouincie. In digestis ad legem iuliam maiesta. papinian⁹ libro duodecimo responsorum.

In questionibus lese maiestatis etiam mulieres audiuntur. Coniurationez sergij catiline iulia mulier detexit: ⁊ marcum tullium cōsulem in iudicium eius instruxit.

Quecunq̄ uero persona ad accusationem publicorum iudiciorum uel lese maiestatis admittitur: eā dem accusationem simonie subire non prohibetur. Unde i primo libro codicis imperator leo ermasio prefecto pretorio.

Lese maiestatis ⁊ publicorū iudiciorum ⁊ simonie accusatio qualit

Sane quisquis hanc sanctam ⁊ uenerandā antistitis sedem pecunie interuentu subijsse: aut si qs ut alterū ordinaret uel eligeret aliquid accepisse detegitur: ad instar publici criminis ⁊ lese maiestatis accusatiōe proposita a gradu sacerdotis retrahat. nec hoc solū deinceps honore priuari: sed

lata fuerit ꝓ ipso tenet: ut. C. de ꝓcur. nō eo min⁹. q̄ñq̄ tñ agit uel puēit sine tutore uel curatore: ut in casibus hic positis. Itē si impetrauit venīā etatis: ut. C. de his q̄ ve. eta. ipe. l. ij. Itez si agat de libero hoie exhibendo vbi etiā pupill⁹ admittit: ut. ff. de li. ho. exhi. l. iij. §. vlt. Itē si agat de recuperāda possessiōe: vbi ēt ipubes sine tutore audit: ut. C. q̄ le git. perso. l. vl. Itē minor potest agere de toto suo violato: ut. ff. de adult. si mari⁹. § lex iulia. lz aūt minor ꝓ se nō possit agere ꝓ alijs tamē potest si bz mandatū: ut. ff. de mino. si mandato. ⁊ ff. ō ꝓcur. filiusfa. in fi. verū autem in causis spiritualibus: ut in matrimonio: uel ꝓ ecclesia possit minor litigare ꝓ o dicunt quidaz q̄ sic: quia in his censet ma ior. sed certe, cuz ibi maius periculū verti tur: magis eēt ibi ꝓsiliendum minoribus: ut ff. ad carbo. l. i §. iij. naz circa maiora maius ꝓiculū verit: ut. xlij. dis. quecamus. Itē videō q̄ i maori mālio locū bz i integz restitutio: ut ex de integ. restit. ex lris. similit in alijs causis spiritualibus. in matrimonio certū ē q̄ minor ꝓ se admittit ad agendū: ut ex de resti. spoli. ex pte. sz de b posset dubitari vtrū locū ibi habeat restitutio. sz ō hoc dixi super illa ō cre. ex parte.

p Certis. inuite. Quedā. n. ꝓsone sūt ꝓ q̄s nō cogit aliqs testificari: ut iiij. q. ij. item. l. iulia.

q Testamētaria. ut mulier possit accusare testamētū falsū: si testamētum ad se uel ad suos ꝓtineat.

r Paterni. q̄ filij ꝓnoz ⁊ etiā bi q ex trāsuerso veniūt vsq̄ ad quintū gradum vocantur ad successionem liberti: ut insti. de succes. li. §. si autem sine liberis.

s Pupillis. regulare est: q̄ minor annis sine tutore uel curatore nec agē pōt nec cōuenire: ut. C. de auc. ꝓ. clarū. aliogn sñia lata ꝓ ipm nulla ē: si tñ

t Testamētaria. i. lege cornelia de falsis.

u Per interdictū. s. ꝓ interdictū de tabulis exhibēdis: quo cogit ille cui⁹ interest: ut. ff. de tabu. exhi. locū.

x In questionibus.

y Quecunq̄s. hoc nō facit ad ꝓpositum. sed hoc ponit ut inducat sequens. c.

a Sane. hec lex ē ꝓs illi⁹. C. de epi. ⁊ cle. si quē q̄s.

b Ad instar. non tamen est ibi ōnimoda similitudo inter crimen simoniacum ⁊ crimen lese maiestatis: q̄ ꝓ crimie simō

imponitur pena depositionis: sed ꝑ crimine lese maiestatis pena mortis ut. vi. q. i. §. vez. sed quo ad accusationē ⁊ testimoniū parti ficari nidēt: ut quocūq; admittatur accusator ul' testis i uno ⁊ i reliquo: ut ex de simo. lz beli. i fi. ⁊ c. tāta. lxxix. di. siqs papa. Itē simonia ē maius crimē ꝙz hereſis: ut. i. q. i. eos. imo ē maius crimē ꝙz aliqō aliud crimē: ut. i. q. vlti. ꝓz. lz i bē si quilibet admittitur: ergo multo fortius i simonia. alīs tñ ꝙ ē extra de testi. veniens ubi dicit: q in simonia socij crimis nō admittūt: lz i crimine lese maiestatis audiūtur: ut. vi. q. i. §. ueruz ⁊ §. pōro. lz dic q nō admittunt socij criminis cuz accusat ē bone fame. al' ꝙlibet audit. l' dic: ut dixi. lj. q. i. i primis i fi. al' dic: q ad mittit quilibz ad accusandū i bis crimib': sed ñ ad testificandū: qz tota uis cōsistit i testimōio lz non in accusatione.

c Quod nō intelligē q eam dē penā patiatur ꝙuicꝰ ō si monia: quam cōmittit de lesa maiestate. sed hoc vult dicē q eādē penaz patit taz dās ꝙz accipiēs pecuniaz. uel dicendaz pēa id ē ꝙsilit. nā pena depositiōis similis ē deposita. tamē sine ōcatiōi: ut. v. q. vi. delatoꝛi

d Luz autē. legiꝰ ē. x. di. lege iperatoꝛ

ppetue quoq; ifamie damnari decernimus: ut facinus quos' par co inquinat: equa ⁊ utrosq; similis pena comitetur. Cum autez sacris canonibus accusationes ōino submoueātur: quas leges seculi ñ asciscunt: ediuerso uidētur admittē de que legibus seculi nō prohibentur. Veruz hoc nō infertur. qcūq; enim clericorum sacris canōibus nuptias ꝓtrahē prohibentur: etiā legibus iperatoꝛū. non autē cōsequenter omniuz copulaz leges admittūt: quoꝛū coniunctionē sacri canones non ꝓhibēt. legibus. n. solicātores ⁊ lectores: canonibus autē etiā acolythi uxores ducē possunt. ꝙuis igitur sacris canōibus submoueantur accusationes: ꝙs leges seculi non asciscunt: nec iō consequēter recipiuntur quascunq; principum leges admittunt. Sed sicut circa huius operis initium' ꝓmissū ē: totiens legiꝰ imperatoꝛum in ecclesiasticis negocijs utendū ē quotiens sacris canonibꝰ obuiare non inueniuntur. Unde aut ſpaliter sacris canonibus mulier ab accusatione lese maiestatis ⁊ simonie ostendatur prohibita: aut ꝓmissis rationibus ad huiusmodi accusatiōem admittenda ꝓbatur. Nec quisq; distinguere querat: ad aliorū non ad sacerdotum accusatiōez in hoc casu simonie mulieres ē admittēdas. Cū enim generaliter legibus hoc eis permissum inueniatur: nisi quis specialitet aliqua lege hoc prohibitū ostēderit: eius distinctio locum non habebit. Veruz cum contra generales regulas quedam crimina specialiter excepta sūt: i quibꝰ mulieri accusare ꝓmittitur: iter q̄ fornicatio non numerat: patet q huiusmōi accusatio dupliciter infirmat: ⁊ quia fornicatiōis crimē intendit: ⁊ quia dum de se ꝓfitet sup alienū crimen ei credi non potest. Unde iulius papa scribit dicens.

Rei ꝓfessio aduersus quēlibet admitti non debet.

Neminī ꝓterq; de crie lese maiestatis de se confesso super alienuz crimen credi oportet: qm̄ eius atq; omnis rei professio periculosa ē: ⁊ admitti aduersus quēlibet nō debet. Quia ergo ista de se confitetur: sup alienum crimen ei credi non potest: sed contra eam sua ꝓfessio iterꝝptanda est.

Quod' uero, die dñico nec epō nec presbytero causam aliquam uentilare liceat: i terragonensi cōcilio ꝓhibetur: in quo sic statutū ē

Ministri ecclesie die domico cās uētilare non debent.

Nullus' epoꝝ aut ꝓsboꝝ uel clericoꝝ die dñico ꝓpositum cuiuscunq; cause negocium audeat uētilare: nisi hoc tantum ut deo statuta solēnia pagant: ceteris uō diebus cōuenientibus personis illa que iusta sunt habent licentiam iudicandi excepto criminali. Itē ex ꝓcilio apud ephesū habito ñte rege henrico.

Solēnibus diebus ⁊ legitimoꝝ ieiuniorū sc'laria placita nō agāt.

Placita' secularia domicis diebus uel alijs precipuis festis seu etiam in his diebus in quibus legitima ieiunia celebrant': secundum canonicam constitutionem minime fieri decreuimus. Insup etiaz sancta synodus decreuit: ut nulla iudiciaria potestas licētiaz habeat sua auctoꝛitate christiānos ad placitum bānire i supradictis diebus. i. vij. diebus ante natale domini usq; i octauas epiphanie ⁊ a quinq̄gesima usq; ad octauas pasche ⁊. vij. diebus ante natiuitatez sancti iohānis baptiste: quatenus adeundi ecclesiam' oꝛōibꝰ q; uacādi liberi' habeatur facultas

e Generaliter. sic ergo argumētat: cū nusq; inueniatur ꝓhibitū: nō dz ꝓhiberi: ut. xxvij. q. ij. lex diuine. li. xxxi. q. i. ꝙ si dormierit ⁊ de. di. si euangelica.

f Initium. ō di. x. c. i.

g Emini. maiestatis. ⁊ ꝓtq; de crimine simonie: ut. lxxix. di. si qa papa. ⁊ ō. c. sane. lz sit ar. ꝙ extra de testi. ueniens. qdam ñ dicūt: q i crie simōie nō audit' socius erga socium. ⁊ ad illud decretū. xxix. di. siqs papa rñdēt. q ibi socius admittebat' ꝙ socium, hoc iō fuit: qz ñ fuit ibi tñ crimē simonie: sed ēt crimē lese maiestatis. Itez ad dit' ꝓfessio unius latronis ꝙ alios: ut. C. de feri. puicia. Itē faliari' ꝙ socium suū audit': ut. C. de fa. mo. l. i. nūq; tñ ualz ꝓfessio aliū ad puicēdū socium: nisi adsit aliq̄ ꝓsūptio: ut. ff. de custo. re. diuus. io.

h Credi. ꝓiudicat' tñ alteri ex tali ꝓfessione intūm q ei idicit' purgatio: ut ex ō adul. significasti. qō uerū ē si laboret in fama al's ñ: ut ex de pur. ca. nos iter alios ⁊ ex ō ꝓfes. cū moneste rium.

q. IIII.

i Quod nō. di. ebus feriatis cause nō sūt tractande: ut. j. c. i. et ult. nisi tñ de pace: ut xxij. q. v. decreuit. ar tñ i quibusdā casibus. s. cum actio ē tpe peritura. Itē cū agit' de tuitoꝛibus dandis ⁊ de amonēdis officiatis ⁊ de alimētis ⁊ de atrocibus iniurijs ⁊ de liberalibꝰ causis: ut. ff. de ferijs. l. i. ij. ⁊ iij. itē ꝙ insignes latrōes agit' ut. C. de ferijs, puicia rū. Itē si ptes sponte nec uelint litigare feriatis diebꝰ possunt. al's nō tz sñia: ut. ff. e. l i. libellus āt pōt porrigi die feriato: ut. ff. ō ad ulte. miles. §. sexagitio. qō tñ dicit: q ptes mutuo ꝓsensu pñt litigare diebꝰ feriatis: ꝟ tñ itelligēdū ē ō ferijs messiū l' uidemiarum aliogn cōsensus earū ñ' sufficēt: ut litigēt aliquo solemnissimo die ut extra. e. c. ul. b. Itē satis vī q cause matrimoniales pñt tractari diebus feriatis: cum ibi sit periculū adulterij l' incestus. similr ubi agitur de electiōe epi l' prelati ꝓpē periculuz mōe: q: ñ debet ecclia uacare ultra tres mēses: ut. l. di. postq̄z: ⁊ q: i bis casibꝰ mlta st specialia: ut extra ut lite nō ꝓtes. qm̄. io.

l Nullus. criali. s. cū agit' de effusiōe sāguis: tūc elici ñ pōt ec' indices ut. xxij. q. iij. bis a qbꝰ. delegari tñ pōt clico crialis cā: ut tñ ꝓcepsiuret de impunitate rei: ut. xxiij. q. viij. sepe.

m Placita. ⁊ a qnq̄gesima. alibi of a septuagesima: ut. xxij. q. v. decreuit hoc tñ hodie nō seruat romana curia. io.

m Ecclesiam orationibus' ratio secunda est ob reuerētiam dieꝝ. ⁊ tria

fano:e psiū:ut sic ptes a litib⁹ respirēt:ut. C. de ferijs dies. Quarta ratio ē
q talib⁹ dieb⁹ nō pstatur iuramentū:nisi ꝓ pace:ut.xxij.q.v.decreuit.ꝛ
sic nō posset pstari sacꝫm calūnie. Sed pone q papa cōmisit alicui q ifra
xxx. dies cāmaret cām aliquā:ꝛ illi dies icidāt ifra dies q̄dragesimales.vꝫ
q cū res sit piura tpe:q iuti pub⁹ ꝓcedē possit:qd qdā ꝯcedūt.ſʒ nō ē verꝫ
hoc:qꝛ lʒ lre pcāt:lis
tn̄ salua manet coram
alio. Sʒ pōe q iudex
citet aliquē die feriato
nūqd tenef citat⁹ vēire
ꝛ allegare puilegiūꝫ

Q. .V.

suū:vꝫ q sic:qꝛ si post
appellationē citat ali
quē:tenef venire ꝛ al
legare puilegiū suum
ut ex̄ de appella.si du
obus.ꝛ.c.cum parati.
Iteꝫ ꝛ si nō teneaf q̄s
respōdere die illa:tn̄
potest ad hoc citari:ut
libellus ei detur:ut.ff.
de adul.miles.§.sexa
ginta. Item qd si sub
hac forma fiat citatio:
mando tibi ut vsq̄ ad
diē dn̄icā hic ꝯpareas
ut ex̄ de do.ꝛ ꝯtu.cuꝫ
dilecti:Rn̄deo si citat
ut cōpareat die feria
to:bene tenet citatio.
sed si citat ut respōde
at:nō tenet:qꝛ talis cita
tio nulla ē:ut.ff.de fe.
l.i.ꝛ vbi citatio nulla ē
ꝛ h̄ licꝫ q ē nulla nō te
nef vēire ad allegādū
puilegiū suū.ſʒ vbi du
biū est an teneat:tenef
venire:ut dixi.iij.q.ij.
n N si eps.io.
Ullus.

ITē hadrian⁹ papa. De codē

NUllus ᵃeps uel infra positus
die dn̄ico cās iudicāe p̄sumat

PUrgatiōem ᵇuō negāti
esse prestandam stepha
nus scribit leoni episco
po thianensi.

Diaconus si de crimine ꝯuinci nō poterit:apud episcopum seipsuꝫ secreto purificet.

DE crimine sibi illato diacon⁹
tu⁹ uerissime fatebaf se imu
nē:uerūtamē suspicio habef:ꝛ ac
cusatores ᶜidonei repiuntur:et
testes q̄les sacri canones sanciūt
accito tecū certo epo𝔯ū nūero ue
niāt accusatores:uocef ꝛ ipe alde
ricus diacon⁹:ꝛ si negauerit uēti
lef cā canonice.ꝛ si uł spōte ꝯfess⁹
uł legitimis testib⁹ fuerit appro
batus:canonica feriaf sn̄ia:q si
nec spōte ꝯfitef nec accusatores
ꝛtestes legitimi repti fuerit ꝛ ma
la fama crebrescerit:nō iᵈpublico
examie ſʒ corā te ꝛ aliquantis re
uerēdissimis p̄sbris ꝛ diaconibus
tue eccłe secreto iuramēto se puri
ficet:ꝛ deinceps boni testionij eū
ānūcia ꝛ cōpesce ꝛ cōmone eccłe
tue filios neᵉsacerdotē dei ulteri⁹
ifamare p̄sumāt. timētes q chāᶠ
maledictus ē:q patris uerēda de
risit. ITem nicolaus salomoni
cōstantiensi episcopo.

Nō ē spoliand⁹ p̄sbr uł diacon⁹ nisi sponte confessus uł legitime conuinctus fuerit.

PResbyterᵍaut diaconus:quē
asseris cria nolle publice con
fiteri:sed uelle cū sacramēto defē
dere se:ꝛ si tn̄ notū sit epo scelus
ipi⁹ eē ꝑpetratū:nō pōt ꝑ aliquaꝫ

a P Urgatiōeꝫ
Hic q̄rit:
an neganti
sit idicēda
purgatio:ꝛ ē dicēduꝫ
q non:nisi laboret ifa
mia:ut.vi.q.v.q autēꝫ
hec qd dicta ē.s̄.ij.q.v
io.
b D E crimie.nūe
ro.j.e.q.vij.felix.
c Accusatores.i.accusator.
d In publico.ij.q.v.pbr̄.xxiij.di.illud.ʒ:sed ibi loqf cū q̄s publice est i
famat⁹.hic cū clācũlo uel a clero ē infamatus.
e Ne sacerdotē.hic sacerdotē vocat diaconū:sic ex̄ de coha.cleri.si q̄spiā
f Cham.ij.q.vij.sententia.
g p P Resbyter aut diacon⁹.sacramēto.hic ꝯsueuit q̄ri si eps scit clericū
ifamatū eē reū:an debeat ei⁹ purgationē audire:uel ēt ꝯpellē eum
ad purgationē.ꝛ vꝫ q sic:qꝛ gn̄ałr tradif i canōe q cleric⁹ ifamat⁹ debeat
se purgare.ij.q.v.ꝑ totū. Itē qꝛ sacerdos tenef ꝯcedē eucharistiā ei quem
scit i mortali ꝯstitutū:ut.j.de ꝯ.di.ij.nō ꝓhibeaf. Itē cū eps iure suo vtaf:
siqd mali inde accidit nō ē ei iputādū:ut.xxiij.q.v.de occidēdis. Itē nō pōt
dicē q eū epf cogat ad piuriū:ſʒ poti⁹ canō cogit ipꝫ iurare:ut.xxxiij.q.ij
q̄s de⁹.ſʒ ꝯ:ille q recipit ali⁹ iuramētū ꝛ scit eū fłm iuratuꝝ vicit hōicidā:ut
xxii.q.v.ille. Itē q pmittit aliū fłm iurare:cū possit ꝓhibē peccat:ut.xxij.
q.v.h.vꝫ.h.dixit q eps secreto dꝫ ei ꝯsulē ut poti⁹ ꝯfiteaf publice crim̄:
q̄ ut fiat piur⁹.ſʒ si ad h nō pōt eū iducē dicet pplo absit ut quicq̄ sinistri

ō hoc clerico suspicemur:ut.xi.q.iij.absit. Alij dicūt q delegabit
purgationē. Tertij dicūt q nō peccat audiēdo purgationē:qꝛ au
ctoritate canonis facit.xxiij.q.iij.q peccat.
b Pn̄iam.qꝛ pn̄ia nō restituit aliquē dignitati ſʒ gr̄e tn̄:ut.j.de
ꝑe.di.vi.q vult.nisi q̄nq̄:ut.l.di.dn̄o sancto.ꝛ.c.quia tua.sed per
restitutionē in
itegꝝ uł dispē
sationē.

ꝑn̄iamᵇsacerdotali uel diaconali
officio potiri. Sedᶦmirādū est:si
ipse cōfessus non fuerit:quō no
tuꝫ pōt eē epo scelus ab ipso per
petratū:nisi accusatore forte ido
neo ꝑ testes idoneos approbāte.
unde si examināte epo cām p̄sbri
uł diaconi:nisi fuerit ꝑ testiuꝫ ap
probatiōeꝫ p̄sbr uł diacon⁹ forte
conuictus:non est scelus epo legi
time manifestū:nisi sua spōte ipꝫ
cōfiteaf.qd nisi fecerit interi nō ui
dem⁹ suo debē p̄sbrm uł diaconū
officio priuari. Sola ergo spōta
nea ꝯfessio ꝛ canōic⁹ nūer⁹ uel q̄li
tas testiū decernētib⁹ epis:ꝛ ac
cusatore qd obiecerat cōprobāte
clericum priuat ꝓprio gradu.

QUodᵏ uō cōfessio cruci
atibus extorquēda nō
sit:alexander papa te
statur scribens omnib⁹
orthodoxis.

Ministro𝔯ū confessio non sit extorta:sed spontanea.

SIˡsacerdotib⁹ ꝛ auctorib⁹ ec
clesie q̄dā scripture quoquo
mō ꝑ metū aut fraudē:aut ꝑ uim
extorte fuerint:uel ut se liberare
possint quocunq̄ ab eis cōscripte
aut roborate fuerit igenio:ad nul
lum eis preiudiciūᵐ uł nocumētū
ualē cēsem⁹:neq̄ ullā eos ifamiā ł
calūniā:aut suis seq̄strationeꝫ bo
nis unquā deo auctore et sanctis
apostolis eo𝔯ūq̄ successorib⁹ susti
nere pmittimus.ꝯfessio.n.i talib⁹
nō cōpulsa sed spōtanea fieri dꝫ.
Omnis.n.ꝯfessio:q̄ fit ex necessi
tate:fides nō ē. Cōfessio ergo i ta
lib⁹ nō dꝫ extorqueri:ſʒ spōte ꝯfi
teri.pessimū.n.ē de suspiciōe aut
extorta ꝯfessiōe quēq̄ iudicare cū

i Sed miran
dū ē.ar.q non
ē fꝫ ꝯsciam iu
dicādū:ut.iij.
q.vij.iudicet.
ꝛ ꝑ hoc decre
tū itelligo illō
xxxij.di.nulli⁹
Intelligo.n.il
lud de scia iu
ris nō facti licet
alias vbū scīē
di large suma
tur:ut.xxij.q.
v.hoc vꝫ.

Q. .VI.

k q Q Uod
vero.
ab ad
uersario nūq̄
est extorquen
da ꝯfessio cru
ciatib⁹:ut.j.e.
c.i.ꝛ.ij.ſʒ a iu
dice licite ex
torqf cōfessio
tormētis ꝛ q̄ō
nib⁹.nā a iudi
ce torqf testis
q̄nq̄ re⁹ q̄nq̄
accusator.testis
torqf tā i ciui
li q̄ i crialiꝫ
si ē seru⁹ uel vi
lis ꝑsona uł si
sit liber ꝛ sit
crimiosus ꝛ i
famis uel ob
scur⁹ uł igno
tus.tales eni
nō recipiūtur
ad testimoniū sine q̄ōnibus:lʒ sint clerici:ut.iiij.q.ij.si res.ꝛ.q
v.illi qui.ꝛ.q.vi.pbri.ꝛ.ij.q.i.i primis.ꝛ in auc.de testi.§.nos igif
ꝛ.§.lʒ.ꝛ.C.ō fal.siq̄s decurio.torq̄tur etiā libera ꝑsona:lʒ nō sit vi
lis:dū tn̄ vacillet i testionio:ut.ff.de q̄sti.ex libero.ex̄ de pesup
alias res ꝓbari maxime si ē vilis ꝑsona ꝛ hoc in ciuili causa:ut.ꝛ
iiij.q.vi.si res aliena.sił i crimiali torqf:ut.xxiij.q.v.c.i.actor vo
i ciuili cā nūq̄ torqf.sed accusator i criali cā q̄nq̄ torqf:ut i cri
siq̄s.ibi.n.q̄licūq̄ dignitate sit p̄ditus:nullo puilegio pōt meri
siue sit accusator siue reus uel testis:ut.vi.q.i.§.porro.ꝛ.l.di.nul
lus omnino.io.
l S I sacerdotibus uel auctoribus.per metum.dummodo tal
sit metus:qui cadit in cōstantem virum:ut ex̄ qd me.ca.ad
audientiam. Si queris qualis metus debeat cadere i constantem
virum:dico q qui cōtinet metum mortis uel cruciatum corporis

ut ex q cle. uel vo. ifirmate. C. de trāsac. iterpositas. ibi met⁹ dē: iteȝ fit ar. ꝯ. xxxi. q. ij. lothari⁹. ⁊. ē. di. vij. fuerūt. ff. de acq. he. l. vi. §. vl. vbi dr ꝙ n̄ fit hēs q ꝓpt metū vxoꝝ adijt hēditatē. ⁊ nō ꝙ canō h tria eqpat vi metū ⁊ fraudē: ut. iij. q. i. reintegrāda. met⁹ tn̄ ꝓ reuerētia a lege accipit̄. ⁊ h excusat̄. ff. q. re. actio n̄ det̄. l. i. §. q onerāde

m ¶ Preiudiciū. hn̄ fit p̄iudiciū ei q̄tum ad hoc ꝙ ille cui p metū tradit̄ res: dn̄s fit rei. ſ; q̄tū ad hoc nō fit ei p̄iudiciū: quin det̄ ei actio qd metus cā ad repetēdū: si tradidit: uel exceptio si n̄ tradidit: ut. ff. e. metū. §. ſ; ꝙ p̄toꝛ. ⁊. §. sed ex hoc edicto. si tn̄ p̄mo coact⁹ pmisit: ⁊ p⁹ea spontanee tradidit nō excusat coactio: ut C. qd me. cā. l. ij. ⁊ extra quid e. ut vo. ifirmāte ibi patēt ia tpis ⁊c. ⁊ ē fi. ex de eo qui dux. i matri. significauit.

n ¶ Lrās. in qbus fateat̄ aliqd se debere.

o ¶ Reqsitiōe. i. ꝯfitēātur ꝙ absoluerūt aliquos ēt a debito i quo illi tenebātur.

magis sit inspectoꝛ cordis dn̄s: q̄ operis. non pōt aūt humano ꝯdemnari examine: quem dn̄s suo reseruat iudicio. Si oia nanq̄ in hoc seculo uindicata essent: locū diuina iudicia nō hrent. ¶ Itē est hoc etiā perlatū ad sanctam sedē: quod pudeo dicere ⁊ n̄ tn̄ sacerdotali ſ; ēt oi xp̄iano noī ē inimicū. i. ꝙ n̄nulli ep̄os uł sacerdotes aut metu ꝯpellunt: aut ui extorquēt: aut fraude decipiūt aliqs ꝯfessiōis sue in altera pte q̄ debeāt lrās scribē: aut ꝓ suaꝝ nō reqsitiōe cāꝝ: aut qd deteri⁹ ē alicī erroꝛis secte scripturas facē ⁊ ꝓpiis manib⁹ roboꝛare: ⁊ corā pplis recitare atq̄ confiteri: alios dicūt carcerib⁹ ⁊ ergastulis retrudi: ut saltē his ītriti isidijs dn̄i sacerdotes suis faueāt uoluptatib⁹. Itē ꝯfessio uō i talib⁹ n̄ ꝯpulsa: sed spōtanea fieri dȝ: ipso testāte q ait: Ex corde ꝓcedūt homicidia: adulteria ⁊ cetā: q̄ sūt ad hec ptinētia. Nec tātū attēdēda sūt q̄ fiāt: quātū quo aio fiāt. apl'⁹. n. rn̄spicit de⁹ ad cogitatōes ⁊ spōtaneas uoluntates: q̄ ad act⁹: q p simplicitatē aut necessitatē fiūt. ¶ Itē nico. papa ep̄is gallie.

Ap̄lica auctas pcit⁹ illicita i irritū ꝯduc̄ iuramēta

Auctoꝛitatē⁹ uenerbiliū p̄decessoꝝ nroꝝ secuti ⁊ noiatim

p ¶ Erroꝛis. i. q ꝯfitet̄ se tenē aliquā hēsim: ſ; nō ne peccat moꝛtalit̄ ille q ꝯfitet̄ hoc: nec excusat eū aliq̄ coactio: q2 talis coactio n̄ ē absolutaz coactio ꝯditionalis neminē excusat: ut. l. di. pbr̄os. ⁊ de ꝯ. di. iiij. eos. potī⁹. n. dȝ qs pati moꝛtē q̄ʒ malo ꝯsētire: ut. xxxij. q. v ita ne. ⁊ occisoꝛes coꝛpis n̄ sūt ꝯ iusticiā timēdi: ut. xi. q. iij. n̄ solū. ⁊ c. nolite. xxxi. q. ij. lothari⁹. So. hic n̄ excusāt̄ tales a toto: ſ; a tāto. met⁹. n. uel coactio ꝯditionalis nō excusat peccatū: ſ; attenuat: ut ex qd me. cā. sacris. Et nō hic ꝙ ꝯ ea q̄ publice facta sūt admittit̄ ꝓbatio i ꝯriū: sic. xxxi. q. ij. lothari⁹. ex qd me. cā. platū. qd est ꝯ regulā generalē. viij. q. i. licet.

q ¶ Que fiant. potī⁹ respiciēda ē causa facti q̄ʒ ipm factū: ut. xxiij. q. viij. occidit. de pe. di. i. aut facta.

a ¶ Auctoꝛitatē. absoluim⁹. h ꝯuenit dubitari circa duo. s. an iuramētū p vi extoꝛtū obliget. Itē an papa possit dispēsare i illicito iuramēto: ꝙ n̄ obligȝ tale iuramētū: vr̄ h: q2 dr̄ h ꝙ n̄ dȝ eē vīculū iniqtat: ut. xxij. q. iiij. inf. ⁊ ex de iureiurā. veꝝ. ⁊ ex de resti. spoliatie. ⁊ ex qd me. cā. platū. Itē q2 icōueniēs eēt: ꝙ malefactoꝛ ex ipꝓbitate sua ꝯseqꝛ actōeȝ: ut. ff. de fur. itaq; fullo. p̄tea si malefactoꝛ petit rē: pōt se re⁹ tueri exceptiōe qd me. cā: cū illa exceptio p iuramētū n̄ sit sublata. p̄tea n̄ obstāte tali iuramēto pōt petē rē si eam tradidit: cū illō n̄ iurauerit: ut ex de iureiu. debitoꝛes. ⁊ ex qd me. cā ad audiētiā. Ergo cū pōt rē petē: mlto forti⁹ pōt se tueri exceptiōe: q2 cui dam⁹ actōeȝ mlto forti⁹ exceptiōeȝ: ut. ff. de suphi. l. i. ex de iureiu. quēadmodū. Et ꝯ ꝓbat̄ ꝙ obliget: q2 lȝ fuerit coact⁹ tn̄ voluit: q2 coacta volūtas ē volūtas: ut. ꝯ. e. q. i. merito. itē q2 non ē̄git i illū saluti eīne. ē q obsuadū: ut ex de iureiu. si vo. nec ꝓdest q cōpulsus fuit. xxij. q. v. q cōpulsus. ⁊. c. si qs coact⁹. So. qdam

dicūt: ꝙ si tal' fuit met⁹ q cadit i ꝯstātē viꝝ: ꝙ iuramētū ob talē metū factū nō obligat. ⁊ ſ; eos expōit̄ hic h vbū absoluim⁹. i. absolutos ondim⁹. alij dicūt ꝙ q̄liscūq; sit met⁹: tenet̄ suare iuramētū factū de reb⁹ ꝓpiis: ſ; nullū iuramētū astrigit ip̄ȝ ꝓ reb⁹ eccle nō repetēdis: q2 istud ē illicitū: ⁊ hoc magis ꝓbabile vr̄ ex quo licitū ē qd iurat ⁊ pōt adiplē: ut. xxij. q. iiij. si aliqd q p̄ioꝛē opioneȝ sustinēt: distiguūt int̄ pmissoꝛia iuramēta ⁊ assertoria. In pmissoꝛijs iuramētis excusat met⁹. i assertoꝛijs nō: q2 potī⁹ debuit qs oia mala pati q̄ʒ falsū asserē: ut. xxij. q. v. ita ne. dicas ergo ꝙ oē iuramētū obligat. Si tu obijcis mihi ꝙ iste hȝ exceptōeȝ qd me. cā: hoc hn̄ concedo: nō pōt tn̄ vti ea rōe iuramēti. si tn̄ fuerit vsus ea: bene dico ꝙ repellit agētē. Si ergo qs iurauit rē suā p metum alij dare: petat a iudice ut cogat illū nō recipē: uel ꝙ absoluat ip̄ȝ a iuramēto: ut ex de iureiu. ex administratōis si ad hoc induci nō potest: soluat. ⁊ postea repetat. si āt iurauerit n̄ petē tūc denūciet eccle sic factū illius. si āt iurauit ꝙ nō denūciet: illud iuramētū nō ē seruandū: ut ex e. quēadmodū. in fi. q2 ex p̄cepto ad hoc tenet̄. ij. q. i. peccauerit. to. tu breuiter dicas ꝙ iuramētū sup re illicita ipo iure nō ligat: siue qs faciat spōte siue coact⁹: ut si iurauit hoiem inocētē iterficē. ⁊ h ꝓbat̄. xxij. q. iiij. i malis. ⁊. c. se. ⁊. c. ꝙ dauid. iuramētū tn̄ sup re licita metu extoꝛtū ipo iure obligat: sed datur exceptio uel actio qd me. cā. ad rescidēdū: ut. ff. qd me. cā. p totū. ⁊. C. e. ti. l. i. ⁊. iij. nisi i casu. ut. ff. e. l. si mulier. §. si dos. Itē in mr̄imonio: ex de spō. cuȝ locū. Itē i voto: ex qd me. cā. platū. h. Utꝝ āt i iuramēto papa possit dispēsare q̄ritur. hoc. c. vr̄ dicē: ꝙ sic p p̄dictas decretales: ut ex de vo. ⁊ vo. re. magne. imo i oi iuramento ē excepta auctoꝛitas maioꝛis: ut ex de iureiu. venientes. ⁊ extra de rescrip. cōstitut⁹. Itē iperatoꝛ dispensat in co. ff ad mūici. ipatoꝛes. Itē vr̄ ꝙ nō: q2 iuramētū ē de iure nāli: ut. xxij. q. iiij. si ad peccatū. ſ; i talib⁹ papa nō pōt dispēsare: ut. xxv. q. i. sūt qdā. Iteȝ ar. ad hoc extra de sta. mona. cū ad mōasterium. h. dicit ꝙ i nullo iuramento licito pōt papa dispēsare: nisi ad hoc solū ꝙ nō habeat̄ infamis q transgreditur illud. ⁊ hic nō absoluit ſ; absolutos denūciat: qm̄ iurauerūt de rebus eccle nō repetēdis ut dicit. tu dicas ꝙ i volūtarijs iuramētis nō dispensat: ſ; i coactis bene. si tn̄ absoluit aliquē tenet absolutio. dico. n. ꝙ ꝯ ius nāle pōt dispensare dū tn̄ nō ꝯ euangeliū uel ꝯ articulos fidei: tn̄ ꝯ apostolū dispensat. xxxiiij. di. lectoꝛ. lxxxij. di. pbr̄. io.

beatissimi pape ⁊ martyris alexādri qnti a beato petro ab oibus iuramētis ⁊ cuiuscūq; modi obligatiōibus: qb⁹ illi sese coacti uiolētia impioꝝ obligauerāt: absoluimus ⁊ ne illa fuēt: uetuim⁹ tā p̄fatū archiep̄ȝ treuerēsē: q̄ ei⁹ p̄positū: ⁊ oēs q tūc tpis capti se ill' quoquomō obligauerūt. neq; ullā eos ꝓpin de ifamiā uel calūniā aut a suis bonis seq̄stratōeȝ unq̄ auctoꝛe deo ⁊ sāctis apl'is ⁊ nr̄is p̄decessoꝛib⁹ sustinē pmittim⁹: sicut p ꝓphetaȝ dn̄s dicit: dissolue colligatiōes impietatis ⁊ cetā. Qui etiā p̄fato fratri nr̄o filijsq; treuerēsis eccle illi⁹ q̄ defēsoꝛib⁹ hec i mādatis dam⁹ ut sp̄uali simul ⁊ mālī⁹ gladio tamdiu malignos illos eoꝝq; fautores isequāt̄: quousq; cū itegritate possessiōes uel q̄cūq; res eccl'iastice hoc facto uel quocūq; pacto distracte seu direpte sūt reuocent̄. Fidelitatis ēt iuramento rōanus pōtifex nōnullos absoluit cuȝ aliquos a sua dignitate depōit. ¶ Unde gelasi⁹ papa anastasio ipatoꝛi.

Pōtificalis auctas a iuramēto fidelitatis nōnullos absoluit.

Alius' itē roman⁹ pōtifex zacharias. s. regē frācoꝝ nō tā ꝓ suis iiqtatib⁹ q̄ ꝓ eo ꝙ tāte potestati eāt inutilis' a regno deposuit'

b ¶ Mālī. ar. ꝙ iudex eccl'iastic⁹ bene pōt idicē bellū ⁊ i bello iseq hostes ut. xxiij. q. viij. igit̄. ⁊. c. hoꝛtatu. ⁊. c. ut p̄idem. ⁊. lxiij. di. hadrian⁹. iteȝ ē ar. ꝙ iudex ecclesiasticus pō precipere iudici seculari: ut puniat maleficos: ut xxiij. q. iiij. siquos. ⁊. q. v. relegentes. ⁊. q. viij. ut p̄idem. ar. ꝯ. xxiij. q. vlti.

Habis a quibus.

c ¶ Alius. q2 de alio papa p̄cesserat sermo q idē fecerat.

d ¶ Inutilis. nō itelligas inutilis. i. isufficiēs. tūc. n. debuisset ei dari coadiutō ut. vij. q. i. q̄uis. ⁊. c. petisti. sed dissolut⁹ erat cū mulierib⁹ ⁊ effeminatus.

e ¶ Deposuit. ergo papa depōit ipatoꝛē: ut. xcvi. di duo. ⁊. c. si ipatoꝛ. nam ⁊ trāsferre pōt iperiū: ut ex de elec. venerabilē. ar. ꝯ. xcvi. di. cū ad verum. So. dr̄ deposuisse q deponētibus consentit.

f Iuramēto. supple rōne dignitatis pstito nō rōne psone. io.

g n Os sancto℞. fidelitate. xi. q. iij. qm̄ multos. ℨ: sed ibi ē solutū. Itē ℨ. ar. xi. q. iij. iulianus. sed ibi ē solutū.

h Cōstricti sūt. Sꝫ qd dices si iuraui me soluturū alicui pecuniā uel sb pena pmisi: ⁊ ille postea excōicat: nūqd teneor ei soluē: vr̄ q ꝗ̄: qꝛ qlitercūqꝫ possumꝰ debemus vexare malos: ut cessent a malo: ut. xxiij. q. vi. iā vo. ⁊ vtilꝰ esurīēti ⁊c. ut. v. q. v. nō ōis. ⁊ excōicatis in illo casu cōicabimꝰ: nisi i his q̄ spectant ad correctōēꝫ eorum: ut. xi. q. iij. cuꝫ excōicato. item quia itelligo: iurasse sb hac cōditiōe si res in eodē statu pmanet: ut. xxij. q. ij. nequis i fi. ⁊. ff. de solu. cū qs. itē vbi nulla ē petitio ibi nulla ē mora: ut. ff. de v. ob. si pupillꝰ. itē qꝛ male meriti publica egestate laborare debēt: ut. ff. de po. bōa fides. de h aūt ñ ē dubiū: qn debituꝫ possit peti ab excōicato: ut ex̄ ō sen. ex. si vere. So. pecūia illa nō reddat ei sꝫ depōat i edē sacrā. verꝰ credo q lꝫ ille ñ hēat ius petēdi: tñ oꝫ ei soluē: sic ex̄ de iu sin. debitores ⁊ pbat h ex̄ ō sen. ex. si vere. vñ licꝫ excōicatio tollat obligationē q̄ ad fidelitatē: ñ tñ q̄ ad alios ℨctꝰ: ut vr̄. io pbabilit dici pōt q excōicato ñ sit soluēduꝫ cū nēo debeat pticipa

Q. VII.

re cū eo: ut. xi. q. iij. cū excōicato. nisi i casibꝰ: ut. ś. xi. q. iij. qm̄ multos. nec ob. illa decre. si vere. qꝛ illud factuꝫ fuit de nēcitate. b.

i Iuratos.

k a Usq3. si agat ℨ clicū de crie criālit: necessaria ē pñtia epo℞ fꝫ qd tradit j. c. siqs. ⁊. c. felix. disti guit tñ: qꝛ si agat de crie ad depositōēꝫ ordis. tūc hꝫ locū. c. felix. ⁊. c. siqs. si aūt agatur ad depositionē bñficij: tūc solꝰ epus pōt cogscē cū clericis suis ut. xviij. q. ij. siqs abbas. ⁊. xvi. q. vij. īuentū. ⁊ ex̄ de iudi. at si clerici. ⁊. xi. q. iij. siqs epus damnatꝰ. ⁊ ex̄ de cohabi. cle. ⁊ mu. c. sicut. ⁊. c. ō sacerdotibꝰ. Itē si agatur de crimine in modum exceptionis: solus potest cognoscere

ex̄ de accu. sup his. lꝫ sit ar. ℨ. xxiij. di. illud. tñ quocūqꝫ mō agat de crie: sp accusator punit ut calūniator: ut ex̄ de accu. sup his. ⁊ c. cum dilectus.

l S Exta. cōcilij. ergo tres epi faciūt ℨciliū: qꝛ tres epi examinant cām diaconi: ut. j. c. siqs.

⁊ pippinū caroli imperatoris prēꝫ i eꝰ locū sbstituit: ōēsqꝫ frācigēas a iuramēto fidelitatis absoluit. qd ēt ex auctē frequēti agit sancta ecclesia: cū milites absoluit a uinculo iuramēti. qd factū ē his epis qui aplica auctē a pōtificali gradu deponūt. Itē grego. vij. romane synodo psidēs dixit.

Excōicatis uinculo fidelitatis nō tenemur obnoxij.

Nos sācto℞ pdecesso℞ nro℞ statuta tenentes: eos q excōicatis fidelitate aut sacramēto cōstricti sūt aplica auctē a iuramēto absoluimꝰ: ⁊ ne sibi fidelitatē obseruēt oibꝰ modis phibemꝰ: quousqꝫ ipi ad satisfactionē ueniāt. Itē urbanꝰ. ij. epo uapicēsi.

Anteqꝫ recōcilient: fidelitatem excōicatis nullꝰ seruare cogit.

Iuratos milites hugoni comiti ne ipi qꝫdiu excōmunicatus ē suiāt phibeto. q si sacrā ptenderit: mōeāt opōtere deo magis seruire qꝫ hoibꝰ. fidelitatē. n. quam christiano pncipi iurarūt: deo eiusqꝫ sanctis aduersanti ⁊ eo℞ precepta calcanti nulla cohibentur auctoritate persoluere.

Usqꝫ synodali uero audientia sacerdotem dānari in hispalensi concilio: cui isidorus interfuit: sic prohibetur.

Sine cōcilij examinatōe psbyter uel diaconꝰ nō deiciat.

Sexta actiōe ℨpimꝰ flagitanū cordubēsēꝫ pbrm iiuste olim a pōtifice suo deiectū ⁊ inocētem exilio ℨdēnatū: quē rursus ordini suo restitutū eē id denuo aduersꝰ psūptōēꝫ urāꝫ ōcreuimꝰ: ut iuxta scō℞ pat℞ synodalē sniam nullꝰ urm sine ℨcilij examie quēlꝫ pbrꝫ ul diaconū ōjciēdū putet. nā multi sūt q i discussos ptāte tyrānica ñ auctē canōica dānāt. ⁊ sic nōnullos i grā fauoris sblimāt: ita quosdā odio iuidiaqꝫ humiliant. ⁊ leui opionis aura ℨdēnāt quo℞ crimē ñ approbāt. Eps. n. sacerdotibus ac ministris solꝰ honorē dare pōt: solꝰ auferre ñ pōt. si. n. hi q in hoc seculo a dñis suis honorē libertatis adepti sūt: in seruitutis nexū ñ reuoluūt: nisi publice apd ptores ac presides tribunali foro fuerint accusati quāto magis hi q diuinis altaribꝰ ℨsecrati honore ecclīastico ōcorāt: q pfecto nec uno dānāte nec uno iudicāte poterūt honoris sui puilegio exui. sꝫ pñti synodali iudicio qd canō oio de illis pcepit oꝫ diffiniri. Itē gregorꝰ iohanni epo panormitano.

Causas clerico℞ eps nō nisi cuꝫ seniorībꝰ ecclesie audiat.

Siqd de quecunqꝫ clerico ad aures tuas puenerit: quod te iuste possit offēdē: facile ñ credas ne te p uidictā res accēdat icognita. sed pñtibus eccl'e tue senioribꝰ diligent ē pscrutāda ueritas: ⁊ tūc si qlitas rei poposcerit canōica districtio culpā feriat delinquētis. Item ex ℨci. agathensi. i.

A quot epis pbri uel diaconi sūt audiendi.

Siqs tumidꝰ uel ℨtumeliosus extitit ⁊ i maiorē natu uel aliquā cām habuerit: a tribꝰ uicinis epis si diaconꝰ ē q arguit: si pbr a vi. si eps a. xij. sacerdotibꝰ audiat. Uniuersi epi dixerūt ℨtūdi dꝫ cōtumacia: ⁊ supbia i omnibꝰ frangi. Cause nō pꝰ psōis abꝰ his statuto nūero audiant. Item ex ℨcilio carthaginensi. ij. **De eodē.**

Felix epus selēcitanus dixit: Etiā hec additio fm statuta ueter℞ ℨcilio℞: ut siqs eps qd non optamꝰ fieri reatū aliquē icurrerit ⁊ si fuerit ei: nimia necessitas nō posse plurimos ℨgregare epos: ne i crie maneat a. xij. epis audiat ⁊ vi. pbris ⁊ a tribꝰ diaconibꝰ cū p pō suo epo. Itē ex ℨci. carthaginensi quarto. **De eodē.**

Si aūt pbri ul diaconi accusati fuerit: adiuncto sibi ex uicinis locis ppꝰ eps legitimo nūero collega℞ quos ab eodem accusati petierit. i. una secū i pbri noie. vi. i diaconi. iij. q ipo℞ cās discutiāt eadē die℞ ⁊ dilatiōe ⁊ aꝰcōione remotionum ⁊ discussione causarū inter accusatores ⁊ eos qui accusātur forma seruata. reliquoruꝫ uero clericorum causas etiam solusꝰ epus loci agnoscat ⁊ finiat: solus aūt ad exclusionē alio℞ epo℞ nō suo℞ clerico℞ dr̄: sine quoruꝫ pñtia eius snia erit irrita.

m Solꝰ. icorporalia. n. facilꝰ cōstruunt qꝫ destruant. ex̄ de trāsla. inter. Hec ē una rō q̄re i pmotiōe clerico℞ ñ regrūt plures epi. sed i remotiōe sic. Itē qꝛ sepꝰ ordinat clerici: qꝫ depoñūt. vñ graue eēt totiēs vocare tot epos. itē qꝛ ōpositio frequēt fit causa odij sꝫ ordiatōs cā plectionis. solꝰ aūt cōfert dignitates: si h hꝫ ex cōsuetudine: ut ex̄ de his q̄ fi. a p la. ea noscit.

n Iqd.

o Iqs. natu. pūi ad ordines

p Pro psōis. i. pūt psōe sūt ℨstitute i sacris ordibꝰ.

q Ab his. i. ab epis.

r Felix. cū ppo. i. pter ppū epm ij. q. v. pbr.

s Si aūt h c. ē ꝓ illius. iiij. q. v. quisqs.

t Aꝰcōione. i eadē dilatiōe dāt accusatori q̄ ⁊ reo: ⁊ eqꝫ excōicabit accusator si ñ uenerit sicut reꝰ ut. iiij. q. v. qsqs

u Solꝰ. i. sine aliis epis ñ tñ sine cleriois suis: ut. j. c. c. ℨximo. io.

a Episcopus.suorum.sufficit tamē maior pars si absentes prebeant assensum:ut.lxiiij.di.c.i.ꝛ.ij.sed nunquid ꝛ isti clerici sunt iudices istius:non videtur.cū quilibet eorum sit fortè minor eo.quidam dicunt ꝙ ipsum concilium siue capitulū habet iurisdictionem ordinariā:nullus tamen per se est iudex.Alij dicunt ꝙ sunt assessores epi: ꝛ sententia sine talib⁹ lata nulla est:sicut sententia nulla ē q̄ fertur cōtra fiscū absente aduocato fisci ut.ff.de iure fis.l.si fiscus.sic videt̄ dicē lex de sententia q̄ fertur officiato iudicis absente que nulla ē:ut.C.de sen.ꝛ inter.om.iud.cum sententia:ꝙ tamen clerici sunt iudices est ar.vi.q.iiij.scitote.

c Episcop⁹.sacerdotibus.

d De...vi.tia vo.Hic q̄rit si aliqs ꝯfitetur crimen qđ fecit añ ordinatōe3 suā:uel ꝯuicit̄

Q.VIII.

peccasse añ ordinationē suā an possit frui officio.Distinguas ergo:q2 aut est tale crimen qđ inducit depositionem aut non.si nō inducit:acta penitētia remanet in ordine suo:ut.l.xviij.di.sicut.Itē si inducit depositionē:tūc si cōfitet̄ illud i penitētia ñ abstinebit ab officio:ut.l.di.de his vero i fi.similiter si ꝯfitet̄ illud extra ius:ꝙ talis cōfessio ei nō preiudicat:ut.s.e.q.v.presbyt.l3 sit ar.ɔ̄ ex̄ de excel.pre.q̄3 sit graue.si vo ꝯfitet̄ in iure crimē suū cōmissum añ ordinationem suā:deponit̄ ab officio sacerdotali:retinebit tñ nomē pbři ꝛ dē iferi⁹ officiū:ut.j.e.c.i.ꝛ.c.siqs pbř.ꝛ hoc cū spōte illud ꝯfitet̄.Si vo ꝯfiteat̄ illud timore ꝓbationū:tunc siue añ siue post ordinationē suā illud cōmisit:deponit̄ irreparabilit̄:ut.xxiiij.di.c.vl.l.di.ex penitētibus.lxxxi.di.siqs sine examinatiōe.ꝛ.c.siqs epūs.Si ergo qs spōte ꝯfitet̄ crimē cōmissū p⁹ ordinationē:ad tēpus d3 suspendi ad agendā penitētiā:s3 postea restituit̄ ex dispēsatiōe:ut.j.e.c.ij.Si q̄ras q̄ crimia iducūt depositionē:dico ꝙ nō ē a canōe expssū.videm⁹.n.ꝙ q̄dā non inducunt:ut clericus tumultū faciēs in synodo nō deponit̄:ut.v.q.iiij.i loco.Itē q cātat duas missas sub vno canone:ut de cō.di.ij.relatū.Itē si epūs citatus nō venit ad synodū.xviij.di.siqs aūt.ꝛ.c.decreuimus.ꝛ tñ q̄libet tale ē mortale.similit̄ ꝓ temerario iuramēto ñ deponit̄ aliqs:ut ex̄ de iureiur.sicut.tradidit aūt q̄dā ꝓ regula:ꝙ oē crimen inducit depositionē:nisi specialiter a canone excipiat̄ Alij dicūt ꝙ nullū crimen inducit depositionē nisi specialiter a canone excipiatur:ꝛ hec opinio maiori equitate innitur:quare tenenda ē.io.

Unde in carthaginensi concilio quarto.

Absq̄ presentia clericorum nullius causam episcopus audiat.

Episcopus ᵃnullius causā audiat absq̄ presentia suorū clericorum:alioquin irrita erit sententia episcopi:nisi presentia clericorum firmetur. Item ex cōcilio hispalensi.ij.

Nisi i synodo canonice uocati sacerdotes damnari nō possunt.

Episcopus ᶜsacerdotib⁹ ac ministris solus honorem dare potest:sed solus auferre ñ potest.Si enim hi qui in hoc seculo a dominis suis honorem libertatis adepti sunt:in seruitutis iugum non reuocantur:nisi publice apud pretores ac presides tribunali foro fuerint accusati:q̄nto magis hi q diuinis altaribus cōsecrati honore ecclesiastico decorantur:profecto qui nec ab uno damnari nec uno iudicāte poterūt honoris sui priuilegio exui:sed presenti synodali iudicio quid canon de illis p̄ceperit:oportet diffiniri.

Ultima uero questio ne sic statutum est i concilio neocesariensi.

Presbyter qui ante ordinationem cōfitet̄ corporaliter lapsum postea nō offerat.

Qui ᵇadmisit corporale peccatum:ꝛ hic postea presbyter ordinatus est:si ᶜconfessus fuerit ꝙ ante ordinationem suam peccauerit:non quidem offeratᵈ.maneat autem in alijs officijs propter eius studijᵉ utilitatē.ceteraᶠ uero peccata censuerunt plurimi etiam ordinatione priuari.ꝙ si de his ñ fuerit confessus nec ab aliquibus manifeste potest cōuinci:huic ipi de se potestasᵍ est commitenda. Similiter ꝛ diaconus si in eodem culpe genere fuerit inuolutus sese aʰministerio cohibebit. Item ex cōcilio hilerdensi.

Deseruiētes altario:si carnis fragilitate deliquerint:episcopi arbitrio subiaceant.

Hiⁱ qui altario dei deseruiunt si subito in flenda carnis fragilitate corruerintᵏ ꝛ deo respiciēte digne penituerint:ita ut si mortificato corpore cordis contriti sacrificiū deo offerant:maneat inˡ potestate pontificis uel ueraciter afflictos non diu suspendere:uel desidiosos prolixiori tempore ab ecclesie corpore segregare:ita tñ ut sic officiorum suorum loca recipiant:ne possint ad altiora ulterius ꝓmoueri.Q si iteratoᵐ uelut canes ad uomitum reuersi fuerit non solum dignitate officij careant:sed etiam sanctam communionem:nisi in exitu non percipiāt. Item ex concilio toletano nono.

Ex ministris ecclesie geniti in seruitutem deuocentur eiusdem.

Cum ᵐmulte super innocentiam ordinis clericorum hactenus emanauerint sententie partim ꝛ nullatenus ipsorum firmari

b Qui admisit.corporale.id est fornicationem.
c Si confessus fuerit.sponte non metu ꝓbationū.
d Offerat.id est officiet.

e Studij.id est quia studiose confessus est uel quia vtilis ecclesie cū tali eni dispēsat̄:ut l.di.studeat.

f Cetera.id est ceteros peccatores qui nolūt sponte ꝯfiteri.uel dic proprie alia peccata a fornicatione:ꝛ sic est ar.ꝙ minus punit̄ aliquis ꝓpter fornicationem q̄3 propter aliud crimē.hoc iō qa pauci sine illo crimine inueniuntur:ut.l.di.q2 tua.ꝛ ad idē est ar.lxxxij.di presbyter.lxxxi.dis.siqs clerici.ar.ɔ̄.xxxiij.di.c.vlti.

g Potestas.confitendi crimen.sed ꝛ si non vult confiteri relinquitur arbitrio suo:ut.xxxiij.di.habuisse.

h A ministerio.diaconali.sed nō subdiaconali.
i Hi qui.hoc.c.ponitur.s̄.di.l.hi qui.
k Corruerint.loquitur ergo de eo q post ordinationē3 deliq̄t.sed nonne magis delinquit ille qui delinquit in dignitate:q̄3 qui extra dignitatem deliquit:ut.xl.di.homo christianus.ꝛ.xxv.q.i.nulli:Respondeo sic.sed ideo magis punitur:quia sciens se permisit ordinari.l.di.ex penitentibus.
l In potestate.si intelligas hoc.c.de clerico deposito:tūc est hic ar.ꝙ episcop⁹ pōt restituere clericū depositū.si aūt de suspenso:tunc patet ꝙ relinquitur arbitrio episcopi:an velit suspenso reddere officium suū.Sed cū iste clericus ratione criminis non possit promoueri ad sublimiorem gradum:quomodo ergo potest ipsum restituere fame:cum per penitentiā nō tollatur infamia:ut.ij.q.iij.§.notandū:potest dici:ꝙ exquo papa dat potestatem dispensandi:ergo per ꝯsequēs restituendi fame.
m Iterato.ar.grauius puniri iteratū delictum:ut.xxv.q.ij.ita nos.ex̄ de coha.cle.clericos.ꝛ de here.ad abolendam.io.
n Cum multe.uel ex ancilla.sed quare punitur dominus ancille illi⁹? Respondeo in fauorem ecclesie.uel ideo quia ratione criminis illa facta est de suo foro.

o Ingenue. specialis est iste casus: vbi filius conditionem matris libere non sequtur contra id quod est. xxxij. q. iiij. liberi.

p Connubio, ergo patet q̄ loquitur de sacerdotibus qui legitime ducunt vxores. tales n. grauius puniūtur: ut. xxij. di. eos. ℞. xxviij. dis. presbyter. quicquid tamen hic dicatur: cum ecclesia non sit isto iure vsa: perdit ius istud: sicut ℞ illud q̄ possit exigere penam sacrilegij: ut. xvij. q. iiij. quisq̄s.

q Hereditatem. s. paternam. nam matri etiam succedit spuri⁹ filius: ℞ testamentū matris potest dicere inofficiosum: ut. ff. de inofficio. testa. si suspecti. §. item. hodie spurij omni beneficio excludūtur: ut. C. de natura. liber. auē. licet. b.

a Aliquis nomen si queris quid ei valeat retinē nomē p̄sbyteri: dico q̄ in oibus retinet priuilegiū presbyteri in loco subscriptionis ℞ in alijs: p̄ter hoc solū q̄ nō potest missam celebrare.

b Liscitantibus. dis. xxxiij. nullus. contra. io. sed ibi loqtur de crimine qō ē notorium per sentētiam. quod falsum est ut extra de cohabi. cleri. vestra. c. se. ℞. c. vlt. vbi dicitur: q̄ sufficit si est notorium rei euidentia. b. sed nōne eo ipso: q̄ quis cōprehensus est in adulterio: infamis est: licet nondū sit damnatus: ut. ff. de rita nup. palam? Respōdeo: talis infamia non sufficit ad hoc: ut abstinendum sit a sacramentis suis: nisi infametur per sententiā: ut dixi. xxxij. di. §. verum. requiritur enī q̄ sit deprehensus ℞ convictus: extra de iudi. cum non ab homine. tamen bene concedo: q̄ omnis sacerdos in mortali existens est suspensus quo ad se: ut i. q. p̄ma. sacerdotes. non quo ad alios: nisi sit precisus uel nisi sit notoriꝰ fornicator uel simoniacus: ut. xxxij. di. §. verum.

c In fide. id est per fidem christi.

d Mundum. id est amorem ℞ delectationem mūdanorum.

e Sed accipientis. i recipitur sm meritum recipientis: sed non sm meritū damnis: de con. di. ij. veri.

f Accusatur. si. viij. q. iiij. nōne. xxxv. q. vi. multo ℞. ℞. xi. q. iij. eos extra ut lite pendēn. laudabile. io.

g Q Elidam abbas. Dō monachi. De hac materia canones varie loquūtur. Dicas ergo: q̄ si regimen populi committit monacho ab epō cui⁹ abbatis licentia: tunc potest celebrare officium. lviij. dis. c. i. ℞. c. docatos moderamie. ℞. c. ex auctoritate. ſz an ipso iure possit cōmitti uel tantū ex dispē satione: ō hoc dubitatur. Dicunt quidam q̄ hodie iure communi sed olim ex dispē satione tantum lv. dis. praecis. Alij dicunt q̄ nec hodie nisi ex dispensatione: extra de capellis mona. i ecclesijs. extra de sta. mona. c. ij. ſal potest admitti: q̄ sm antiqua iura monachi non poterant esse parochialibus ecclesijs nisi ex necessitate: ut lv. dis. praecis. hodie vō possunt vtilitate etiā suadente: quia magis p̄bati sūt vtiles q̄ seculares ℞ sic magis sunt vtiles: ut. j. c. cum pro vtilitate. ℞. xlvij. di q̄stū liber. ℞ si adsit p̄cessus episcopi ℞ abbatis. ſz si monasteriū habz ecclesiam ali quam pleno iure sufficit cōsensus abbatis: ut. j. e. q. ij. visis. De regularibus non ē dubium quin licite possint p̄fici ecclesijs: ſz in hoc est differentia' q̄ mōachus secuz debet habere socios sui ordis sed regularis

correctio morum quiuerit: usq̄ adeo sniam iudicantium ꝓtraxere cōmissa culparum: ut non tantuz inferretur ultio in actores scelerum etiam in progeniem damnatorum. Idcoq̄ quilibet ab episcopo usq̄ ad subdiaconem dum ceps uel ex ancille uel ex ingenue detestando connubio in honore constituti filios procreauerint: illi ex quibus geniti probabuntur: canonica censura damnētur. proles autem aliena pollutione natanō solum hereditatem nunq̄ accipiet: sed etiaz in seruitute eius ecclesie de cuius sacerdotis uel ministri ignominia nati sunt: iure perenni manebunt. Item ex cōcilio martini pape.

Qui confitetur se ante ordinationem peccasse: non sacrificet: cōuictus aūt deponatur.

Aliquis presbyter ante ordinationem peccauerit: non offerat: sed tantum pro religione nomen presbyteri portet. Si autez non ipse confessus fuerit: sed ab alio publice conuictus: nec hoc ipsum habeat ut nomē presbyteri portet. Similiter ℞ de diaconib⁹ obseruandum est: ut si ipsi confessi fuerint: ordinem sudiaconi accipiant. Item nicolaus ad cōsulta bulgarorum.

De manu sacerdotis qui ab ecclesia toleratur: licite sacramenta suscipiuntur.

Liscitantibus nobis si a sacerdote qui fuerit comp̄hensus in adulterio: siue de hoc sola fama respersus est: debeatis communionē recipere necne. Respondemus: non potest aliquis quātū cunq̄ pollut⁹ sit sacramenta diuina polluere: que purgatoria cunctarum ꝓtagionum existunt. qualiscūq̄ enim sacerdos sit: que sancta sunt coinquinari non possunt. Iccirco ab eo quousq̄ iudicio episcopoz⁹ reprobetur: communio percipienda est: quoniam mali bona administrando se tantum modo ledunt. ℞ cerea fax accensa sibi quidem detrimentum prestat alijs uero lumē in tenebris administrat. ℞ unde alijs commodum exhibet: inde sibi dispendium pre

bet. Sumite ergo ab omni sacerdote intrepidi christi mysteria: q̄ omnia in fide christi purgantur. Fides est enim que hunc mundū uincit: ℞ quia non dantis merituz sed accipientis fit: dicente beato hieronymo: ad credendum omni anime baptismus est perfectus: ℞ in omni sacerdote corpus christi est perfectuz. qui rursus sacre scripture concordans ait: p̄iusq̄ audias ne iudicaueris quenq̄: atq̄ ante probationez accusatiōis illa te neminē a tua communione suspendas: quia non statiz qui accusatur reus est: sed qui conuicitur criminosus.

Elidā abbas hēbat pochialem ecclesiaz. istituit ibi monachū ut officiū cele braret ppl'o. possedit eaz p. xl. annos sine aliqua interpellatiōe: tandem querela aduersus abbatē mouetur a clericis baptismalis ecclesie: in cuius dioceſi parochiana ecclesia illa consistebat. Ne p̄mū queritur: utrum monachis liceat officia populis celebrare penitentiaz dare ℞ baptizare. Secundo si contigerit eos capellas habere episcopali beneficio: an ab eis sint instituēde: an ab episcopis. Tertio: an iura ecclesiarum prescripti one tollātur. Quarto si ecclesia aduersus ecclesiaz p̄scribat: an etiā monasteriū aduersus ecclīaz

non tenetur nisi cõmode possit: nt extra de sta.mo. q̃ dei timorez. io. τ ita de iure cõi põt p̃fici monach⁹ eccl̃ie parochiali: si põt habere secũ sociũ sui ordinis: ut ex̃ de sta.mo.c.ij.b.

b P Lacuit. hoc.c. loq̃t de monasterijs nõ bñtib⁹ pplm.

i Singlarit.i.ñ seclarit.nã seclarit.i. solitarie viuẽ ñ oz.j.e. si cl̃icat⁹ i fi.

k Sepeliat.

dicũt qdaz: q̃ null⁹ sacerdos sine monach⁹ sine alt̃ põt in ũgere pnias: nisi ab epo sit cõmissa ei cura alia⁹: ut. j.e. pueniẽt. τ.c. in cũctis. nisi i casu necessitatis vbi ẽt laic⁹ põt pniam dare. j. de ꝓse. dis. iiij. sacũ. ō pe. dis. i. quẽ peniter. vñ q̃ ab eis recipiũt pniam: nec ãstũ ad deum nec ãstum

Q. I. ad eccl̃am sũt absoluti. Alij dicũt q̃ qlibet sacerdos põt B facẽ. nam eo ipo q̃ aliq̃s ſB mittit se sue iurisdictioi habz ptãtẽ ipm absoluẽdi τ ligãdi cũ sit sacerdos. j.e. §. hoc idẽ. ñi certũ ẽ q̃ null⁹ suũ sacerdotẽ põt dimittẽ sine cã. j. de peni. di. vi. placuit. Hodie expeditũ ẽ q̃ nulla ẽ talis ab solutio quã cõ segur ab alio sacerdote: ut ex̃ de pe. τ re. dis. Sed quid si parochian⁹ alicui⁹ deligt i alterius epi̇sco patu uel territorio! videtur q̃ confitebitur sacerdoti parochie illius in cuius territorio deligt quia ratione criminis factus est de foro suo. Item alia ratione q̃z per confessionem pena eterna cõmutatur in penam temporalem sed penam temporalem nunq̃z extraneus iudex potest remittere. Dic q̃ ꝓpius sacerdos ẽ index illi⁹ criminis quo ad vnam penaz l τ ille vbi deliquit quo ad aliã penam.

l Dixi monachis. ar. q̃ est licitum aliquid in hominem sue ꝓfessionis: quod non est licitum in alium. ij. q. vij. si hereticus. τ. xxv. ij. q. i. cane.

m In Emo. di. lxxxix. singula. hoc. c. est pars illius. xviij. q. ij. p uenit. τ non loquitur de monachis sed de secularib⁹ clericis qui volebant monasterijs ꝓesse. τ dicit q̃ non posset fieri. Si vis hoc. c. de monachis intelligere: tunc dicas q̃ cũ mõach⁹ proficitur ecclesie: non teneẽ seruare districtam regulam: ut pius in ieiunijs τ orationibus τ vigilijs.

prescribere possit. Quinto si capellam in suo territorio edificatã iure territorij sibi uendicare uelat. Sexto si archipresbyter uel episcopus sua auctoritate non iudiciaria sententia capellam illam irrepserit: an cadat a causa: ut ecclesia cui presidet: non ultra habeat ius reposcendi: quod suus pastor illicite usurpauit. Septimo queritur: si laici capellaz tenebãt: ut quibusdam moris est: τ in manibus abbatis eam refutauerint τ ordinandam tradiderint: an cõsensu episcopi τ clericoruz abbas possit eam tenere.

Quod monachi officia populis celebrare non possint: multis auctoritatibus probatur. quarũ ꝓma est illa sancte nicene synodi: qua dicitur.

Monachoruz conuersatio ab oibus debet esse discreta.

Placuit⁹ omnibus residentibus in sancta nicena synodo: ut monachorum conuersatio τ uita ſm etymologiam nominis ab omnibus discrepet. monachus. n grece: latine singularis dicitur. Unde monachum per omnia singulariter agere oportet. q̃obrem firmiter τ indissolubiliter omnes precipimus: ut aliquis monach⁹ penitentiam nemini tribuat: nisi inuicem ut iustum est. mortuum non sepeliat⁹: nisi⁹ monachum in monasterio secum commorantẽ: uel si fortuitu quenq̃ aduenienti um fratrum ibi mori cõtigerit.

Item gregor⁹ iobãni rauẽnati archiepo.

Monasterij districtionem τ ecclesiasticuz ministeriũ quilibet simul tenere non põt.

Demo⁹ potest ecclesiasticis officijs deseruire: τ in monastica regula ordinate ꝓsistere: ut ipe districtionem monasterij teneat: qui quotidie in monasterio ecclesiastico cogit⁹ permanere. Item innocentius.

Monachi qui ad clericatum promouentur: a priori ꝓposito discedere nõ debent.

De monachis qui diu morantes in monasterijs: si postea ad clericatus ordines peruenerit statuimus non debere eos a priori proposito discedere. Si ergo sicut innocentius diffiniuit: a suo proposito eis discedere non licet: τ sicut gregorius testatur in mõastica regula deuote persistere τ ecclesiasticis obsequijs simul deseruire nõ possunt: patet q̃ parochianis ecclesijs monachi pfici non possunt. Item hieronymus ad riparium τ desideriũ.

Monachus non habet officium docentis sed plangentis.

Monach⁹ non docentis sed plangentis habet⁹ officium: q̃ nel se uel mundũ lugeat⁹ τ domini pauidus prestoletur aduentum. Item ad paulinum.

In populari frequentia monachi esse nõ debẽt.

Si cupis cẽ quod diceris monachus: id est solus: quid facis in urbibus: que utiq̃ nõ sunt solorum habitacula sed multorũ? τ infra. Habeto simplicitatem⁹ columbe: ne cuiq̃ machineris dolos τ serpentis astutiam: ne aliorum supplanteris insidijs. Nõ⁹ multũ

n De monachis discedere. q̃stum ad ea que sunt de substantia monachatus: ut de habitu seruando τ continentia: τ de non habendo ꝓpria. In his enim non absoluitur licet transeat ad ecclesiam secularem: sz in ieiunio silentio τ vigilijs absoluitur: ut supra. c. proxi. Distinguitur tamen: quia si monachus transit ad episcopatũ ex toto absoluitur a iurisdictione abbatis: ut. xvij. q. i. c. vnico. si vero transfertur ad ecclesiã secularem que non est subiecta abbati suo ul in spũalibus uel in tẽporalibus ex toto eximit⁹ a iurisdictiõe abbatis: ut. j.e. in parochiana. Si vo eccl̃a subest abbati suo quo ad tpalia: de tpalibus rñdebit abbati suo: sz quo ad spũalia eximitur ab obediẽtia abbatis: ut. j. q. ij. visis. τ. e sane. τ ex̃ de capel. mona. in ecclesijs. Si vo ecclesia illa ex toto est subiecta abbati quo ad oia: tũc remanet obediẽs abbati: ntsi in ieiunijs τ alijs: ut dixi. vñ nõ oz regere ecclesiã illã ſm officiũ monachale. nã ad quãcũq̃ ecclesiã veneris illius ꝓsuetudinẽ seruabis. xij. di. illa. xli. dis. qsquis. Sed nũqd in comestiõe carniũ eximit⁹ a regula mõachali: nõ videt⁹: q̃ canon tñ infirmitatis causã excipit in monachis: ut. j. de ꝓse. di. v. carnẽ tamẽ satis põt dici q̃ sic: ne alijs sit scãdalũ ut. xli. di. qsqs.

o Monachus. ñ. vij. q. i. p̃cepit. τ. c. hoc nequaq̃z.

p Habet officium. nõ habens curã animar⁹.

q Lugeat. se uel mundum. id est peccata sua uel aliorum: qui in mundo sunt lugeat.

a Si cupis esse q̃ diceris. ar. a nominis interp̃tatiõe. nõia enim debent esse ꝓsona rebus: insti. de dona. §. est τ aliud. τ. ff. de iure. l. i. xxi. di. cleros. τ. xij. q. i. clericus. xxiij. q. i. pudenda. in auẽ. de defen. cini. coll. iij. in pncipio.

b Solorum. id est solitariorum. ne sit contra infra. e. si clericatus. τ est ar. q̃ monasteria non sunt construenda in vrbib⁹: ut infra de conse. dis. v. nunq̃z.

c Simplicitatem. Duplex est simplicitas ꝑria dolositati: τ illa est bona. q̃dam ꝑria discretioni: τ hec ẽ mala. xxxvi. di. in pincipio.

d Non multum. tamen quandoq̃z minus est falli q̃z fallere: ut xxij. q. ij. in ipiarum. est ergo vicium falli id est facile esse ad fallendum. Intelligũt

tamen quidam hoc de deceptione fidei: in contractibus autem decipi nō est peccatū. xxij. q. ij. innocens.

e Que indifferenter. scriptum est enī omni petenti te tribue etiam excommunicato. xi. q. iij. qñ multos. i. q. ij. ꝯspio. xxiij. q. iiij. ita plane. xiij. q. ij. nō estimem⁹. Sz contra: desudet elemosyna in manu tua: donec inuenies iustuz ⁊ cetera: ar. lxx xvi. dis. non satis. j. e. c. vlt. ⁊ ar. v. q. v. non omnis. de hoc notaui ī. xlij. di. quiescamus

f Institorem. id est negociatorem.

g Ne filiorum. id est pauperum.

b Canes. histriones ⁊ meretrices ⁊ leccatores.

i Alia. pascor. a sacramentis ipsorum.

k Securis. quia succisus est mundo: infra e. placuit.

l Si munus. Sz vnde faciet monachus elemosynā uel oblationem qui nihil habet proprium nec ei preter necessaria licez aliquid recipere: ar. hic. ⁊ corpori suo nō debet subtrahere necessaria: de conse. di. v. nō mediocriter: quidam dicunt ꝙ nomine monasterij offeret: ar. liiij. di. abbati. ⁊ hoc si habet administrationez. uel die munus. i. decimam.

m Si peccauero. ꝯ secularis prelatus potest excōmunicare monachum. ⁊ est ar. ꝙ si monasteriuz aliquod est iuxta terminos alicuius archidiaconat⁹ ꝙ archidiaconus habet iurisdictionē ī ipz monasterium. ad idez facit. j. e. pxi. xciij. dis. a subdiacono. ⁊ extra de offi. archidia. c. vlt. ecclesia eniz que est infra territorium alicui⁹ sub illius est iurisdictione: ut infra. q. vij. omnes. ar. contra. xviij. q. ij. peruenit. ⁊. c. dudū. ⁊ extra de capel. mona. dilectus.

n Ecclesia habet. presbyterorum. si intelligas de illis personis qui sūt prelati monachorum planum est.

o Senatum. sed si capitulum dicitur senatus: ⁊ senatus restituit hominē fame: ut. ff. de postula. l. i. §. de qua. ergo ⁊ capitulum. nā ⁊ capitulū quandoqz dispensat: ut extra de simo. ex insinuatione. ⁊ ar. extra de preben. cū nō ignores. Itē in hoc cōpatur capitulū senatui. nā sicut a sententia senat⁹ non appellatur: ut. ff. a qui. ap. non li. l. i. nec a capitulo: ut extra de his que fi. a ma. par. ea. cum in cunctis. vnde dico ꝙ capitulum eligendo indignum dispensat cum ipso: nisi sit talis dispensatio que

a p Lacuit. hic loquitur de monachis non habentib⁹ popa lum.

b Negz filium. nō ē licitū sibi facere cōmatres: ut. xvi ij. q. ij. quemit.

c Negocijs. nisi iubeatur: infra. c. qui vere.

d Nomē. hic vides: ꝙ ingressus religionis egparatur morti naturali. vñ qd turis est circa dotem uel dotationem propter nuptias: i morte naturali: idem est in hac morte id est in ingressu religionis: ut C. de episco. ⁊ cle. l. vi. ⁊ sicut donatio causa mortis firmatur morte naturali: similit ⁊ morte ciuili: ut. C. de dona inter vi. ⁊ vx. res vxoris. io bannes. ⁊ hoc teneas pro regula: ꝙ i solis illis casibus ci uilis mors egparatur morti naturali: vbi hoc i iure canū inuenies. b.

e p Ervenit. iura. ergo abbates non debent exercere episcopalia iura: nec de causis matrimonialibus cognoscere: ut extra de excess. prela. accedentibus. nūi episcopalia iura pscripserint ut extra de prescrip. auditis.

f Vel apostolice. ar. j. ex de confir. vti. uel inuti. pozrecta. sed dic ꝙ nō pñt ꝓfirmari quo ad hoc ꝙn possint remoueri cū op⁹ fuerit

g In chalcedonensi. infra e. qui vere.

b Et sub anathematis. infligendi.

---

dīstat in uicio uel decipere posse uel decipi christianum: quem seueris tibi aut semper aut crebro ō nummis loquentem: excepta elemosyna que indifferēter omnib⁹ patet. Institorem potius habeto q̄ monachum. preter victuz ⁊ uestimentum ⁊ manifestas necessitates nihil cuiq̄ tribuas: ne filiorum panes canes⁹ comedant.

Item ad eliodorum.

Monachus pascitur: clerici pascunt.

Alia causa est monachi: alia clerici. Clerici oues pascunt ego pascor. Illi de altari uiuunt. mihi securis quasi ad radicem infructuose arboris pōitur. Si munus ad altare nō defero: mihi ante presbyterum sedere non licet. Illi si peccauero licet me tradere satbane in interituz carnis: ut spiritus sit saluus in die domini.

Item ad rusticum.

Non licet aliquid monachis agere sine presbyterorum consilio

Ecclesia habet senatum cetuz presbyterorum: sine quorum consilio nihil monachis agere licet. Roboam filius salomonis tō perdidit regnum: quia audire noluit presbyteros suos. Senatum quoq̄ romani habebant: cuius consilio cuncta agebant. Et nos habemus senatum nostrum cetū presbyterorum.

Item eugenius papa.

Secundum etymologiam nominis solitariam uitam ducat monachus.

Placuit communi nostro cōsilio: ut nullus monachorum pro lucro terreno de monasterio exire nefandissimo ausu p̄sumat: neq̄ penitentiam dare: neq̄ filiuz de baptismo accipere: neq̄ baptizare: neq̄ infirmum uisitare: neq̄ mortuum sepelire: neq̄ ad ecclesiam secularem transire: neq̄ de q̄libuscunq̄ negocijs sese implicare. Sit claustro suo cōtentus: q̄ sicut piscis sine aqua caret uita: ita sine monasterio monachus. Sedeat itaq̄ solitarius ⁊ taceat. quia mundo mortuus est: deo autem uiuit. Agnoscat nomē suum. Monos enī grece: latine ē unus: achos grece: latine est tristis. unde dicitur monachus id est unus tristis. Sedeat ergo tristis ⁊ officio suo uacet.

Item paschalis secundo uictori bononensi epiſcopo.

Absq̄ episcoporum consensu episcopalia iura monachi non usurpent.

Peruenit ad nos: unde ualde miramur: ꝙ quidam monachi ⁊ abbates in parochia uestra contra sanctorum decreta episcopalia iura ⁊ officia sibi arrogāter uendicant: uidelicet penitentiam dare: ⁊ remissionem peccatorum reconciliationem penitentium de cimas ⁊ ecclesias: cum absq̄ pro pr̄ij episcopi licentia uel apostolice sedis auctoritate hoc nullatenus p̄sumere debeant: sicut in chalcedonensi concilio de huiusmodi a sanctis patribus statutuz est: ⁊ sub anathematis uinculo monachis omnibus prohibitum. Mandamus itaq̄ dilectioni tue: ut eos conuenias: ⁊ ne talia deinceps p̄sumant: eos prohibeas.

Item calixtus papa.

De eodem.

i TAterdicimus.publicas penitentias.hoc enĩz ad epiſcopos pertinet:ut.l.di.in capite

k Et miſſas.quas nec alij debent in monaſterijs publice cãtare populo:niſi fuerint inuitati:ut.xviij.q.ij.dudum.ꝛ.c.luminoſo ꝛ c.abbatem.

TAterdicimus'etiam abbatibus ꝛ monachis/publicas penitentias dare:infirmos uiſitare: unctiones facere:ꝛ' miſſas publicas cantare. Chriſma ꝛ oleũ'cõſecrationeſq; altariũ ordinationes clericorũ ab" epiſcopiſ accipiãt:in quorum parochijs manẽt. Tẽ alexander.ij.

Monachi intra claustra morantes clericorum officia exterius nõ miniſtrent.

TExta' chalcedonenſis tenorem optimi concilij mõachis q̃uis religioſiſ ad normã ſci bñdicti intra claustrũ morari p̃cipim'. Uicoſ caſtella ciuitateſ pagrare,prohibemus:ꝛ a pplor p̃dicatõe oio ceſſare cenſuim':niſi forte qs de ſue anime ſalute ſolicitus :ut eor habitũ aſſumat:eos intra clauſtr consulere uoluerit. Item ex cõcilio chalcedonenſi.

Monachi qui ſunt in ciuitatibus epiſcopo debent eſſe ſubiecti.

QEli'uere pureq; ſolitariam eligunt uitam: digni ſunt cõuenienti honore. Eos' uero qui per ſingulas ciuitates ſeu poſſeſſiões in monaſterijs ſunt:placet nobis epiſcopo eſſe ſubiectos ꝛ quieti operam dare.atq; obſeruare ieiunia' ꝛ orationes in locis quibus ſe mel ſe deo deuouerint permanentes:ꝛ neq; communicare eccleſiaſticas neq; ſecl'ares aliquas attractare actiones relinquentes propria monaſteria:niſi forte iubeantur propter urgentes neceſſitates ab ipſius ciuitatis epiſcopo:ꝛ neminem ſeruorum ſuſcipi in mõaſterium ut ſit cum eis monachus niſi cum domini proprij licentia. Pretereuntem uero hec decreuimus extra communionez eſſe:ne nomẽ domini blaſphemetur. Cõuenit ergo ciuitatis epiſcopo curam" ꝛ ſolicitudinem neceſſariam monaſterijs exhibere. Ite' ita reſpondetur:Auctoritaſ illa nicene ſynodi prohibet monachos de monaſterijs exire: ꝛ per capellas ſepulturas mortuorum celebrare confluere uidelicet more clericor ad cuiuſlibet exequias celebrandas. Ceterum ſi apud monaſterium aliquis ſemetipſum tumulari uoluerit:non eſt prohibendus. Unde gregorius ſcribit iohanni epiſcopo de urbe ueteri.

Miſſe celebrari mortui ſepeliri i monaſterio non prohibentur.

CApitus'abbas monaſterij ſancti gregorij inſinuauit nobis plurima ſe a ueſtra ſanctitate grauamina ſuſtinere:q; in eodem monaſterio miſſas prohibeas celebrari:mortuos etiaz interdicas ſepeliri.a qua in humanitate nos hortamur ſuſpendi':ꝛ ſepeliri ibidez mortuos miſſas celebrari nulla ulterius habita contradictione permittas. Idez carolitano epiſcopo uenerio.

Non ſũt caſſande pie uolũtates

b Eos vero.id eſt tamen. Ex aduerſatione iſta videtur :q; eremite non ſubſunt epiſcopis.quod quidã concedunt:quia ſunt locuſte : que non habent regem. Sed nos contra:ut.xciij.di.nulla ratione. xi.q.iij. ſi autem. Hic etiam nota q; eremita poteſt vocari ad prelaturam:ut extra de elect. cum monaſterium.qualem autem vitam habere debeãt nõ repperi : tamẽ p̃uilegium clericorũ habent:ut hic apparet Sed ſi queras quomodo eremita poſſit eligi ad prelaturam: cum de magis ſtricta ad minus ſtrictam vitam non.eſt licitus trãſire.xix.q.i.c.vno! Reſpõdeo vita mõachorum eſt magis ſtricta quo ad hoc : quia renunciat proprijs ꝛ ponit hominem ſupra ſe ſed eremita non renũciat proprijs:ut.xix.q q.iij.§.contra.

l Oleum.infirmorum uel catbecuminorum.

m Ab epiſcopis.ſed cũ hoc.c.loquitur de non habentibus populum:quare recipiunt oleum uel chriſma cum populum nõ habeant:Reſpondeo ad cautelam:ne aliquem ibi non baptizatum contingat moꝛi.

n Item Exta.

a q Eli vere.ſolitariam.id eſt eremiticam vitam.

b Eos qui.licet digni ſint honore.

c Jeiunia.ſed quid ſi prius tenebatur aliquis aliquos dies ieiunare:nunquid nibilominus monachus factus tenet eos ieiunare:ar.q; nõ.xxxiij.q.v.noluit.

d Curam.xviij.q.ij.monaſteria.ꝛ.c.abbates.ꝛ.c.cognouimus.

e b Iſta.nicene.ſupra.e.c.i.

f a Capitus.miſſas publicas.ſed nõne hoc licite ,pbibuit:ut ſupra.e. interdiximus!ſed dic q; loquitur hic de monaſterio habente pplm

g Suſpendi.id eſt abſtinere.io.

b a Dmonere.ne pie.secus si sunt iniuste.xvij q.iiij.quicunqꝫ. ff.de re li.siquis.§.hec actio.xij.q.vlt.quia.ff.de condi.insti quidam.imo ad episcopū spectat exequi volūtates defūctorū:ut extra de testa.si bēdes

i c Onsideratio.

k u Bicunqꝫ.legitur.supra.xiij.q.ij.vbicunqꝫ.

l Q Improbitatem.imo quia non habet populum.

m q Vidam.mōachi epō.pōt ḡ eius monacho precipere ⁊ iniungere ei aliquam legationem :ut ō.e. qui vere. similiter abbas:ut.j.c.mōachi.

n Excōmunicati.ergo monachi pñt excōmunicari ab epō:ut.xviij.q.ij.abbates.⁊ ab alijs prelatis : ut.ō.e. alia.

defunctorum.

Admonere te uolum⁹ : ne pie defunctorum uoluntates tua quod absit remissione cassentur.

Item gelasius.

Testatoris arbitrium seruari oz.

Onsideratio ecclesiastice utilitatis hoc postulat: ex iusta dispositione testatoris seruandum arbitrium esse.

Item ex concilio triburiensi.

De eodem.

Bicunqꝫ facultates rerum ⁊ opportunitas temporum suppetit ⁊ cetera: sicut in eodem.c.supra legitur in causa eorum qui de dioceſi ad dioceſim transierunt.

Ecce his auctoritatibus patet: qꝫ siquis apud monasteriū sepulturam sibi eligere uoluerit : libere a monachis potest sepeliri. Unde liquido colligitur prohibitionem illam nicene synodi propter improbitatem circūuagantium esse factam.

Unde in chalcedonensi concilio legitur.

Monachi qui sine licentia episcopi uagātur:ad propria loca redire cogantur.

Quidam monachi nihil habentes sibi iniunctum a proprio episcopo interdum uero etiam illi qui ab eo fuerant excommunicati: ueniunt ad ciuitatem constantinopolitanam.⁊ in ea perturbationes tranquillitati ecclesiastice inferunt:⁊ diuersorū domus corrumpunt. Statuit igitur sancta synodus hos primū cōmoneri: ut exeant a regia ciuitate: demum

o Inuitos.per brachium seculare est inobediens corrigendus : ut supra di.xvij.non licuit.⁊.xi.q.i.petimus.

p Et ad loca sua redeant.uel in exilium mittantur:ut.j.c.proximo.

q Ad loca.hoc est regulare:ut semper primo cogantur redire ad monasterium suum:ut.xxvij.q.i.nec aliqua in fi.⁊.c.impudicas.⁊.c.peruenit.nisi sepius delinquat:uel pmum monasterium sit nimis dissolutum : ut.xxvij.q.i.siqua.⁊.c.siquis rapuerit.

a p Robinum.detinere.nec talis detentor incidit in canonē: extra de sen.excom.ut fame.

b Ad nos.nam cum de fide dubitatur:romana ecclesia est consulenda:ut.xxiij.q.v.de liguribus.

c Insula.nota penam canonicam esse exilium.l.di. accedens.⁊ di.xi. iij. q.iij. bi q epos.io.

eos iuitos⁹ deiici ac inde per defensorem compelli:ut⁹ ad⁹ sua loca p ueniant.

Item pelagius papa paulino solitario.

Monachi circūuagantes per defensores sunt compellendi.

Robinus⁹ samarie ⁊ milianū atqꝫ probinianum uel alios pseudo monachos iohanni defensori precipimus:ut eos debeat detinere:quatenus siquam deside rant sue contentionis rationem cognoscere:ad⁹ nos ut informentur debeāt exhiberi. Certe si sola obstinatione ab ecclesiastico corpore sunt scissi : in reatia sicut pertisti insula⁹ ut exulent predicto defensori duximus iniungendum.

Item leo papa.

Nullus monachus preter domini sacerdotes audeat predicare.

Diximus⁹ illud etiam: quod nobis propter improbitatem quorūdam monachorum religionis uestre uerbis mandastis per uicarios uestros hoc specialiter statuētes:ut preter domini sacerdotes nullus audeat predicare siue monachus siue laicus ille sit: qui cuiuscūqꝫ scientie nomine gloriatur. Ecce in hoc.c.⁊ uicinū ē expressum:⁊ generali constitutione euacuatum. Q; uero penitentiam dare prohibentur : inde est qꝫ nulli sacerdotum licet alterius parochianū ligare uel soluere. Monachi autem etsi in dedicatiōe sui presbyterat⁹ : sic ⁊ ceteri sacerdotes baptizandi predicandi penitētiaz dandi peccata remittendi beneficijs ecclesiasticis pfruēdi rite

o a Dijcimus. sacerdotes.ut p licētiā sacerdotum.nec ob. xxv.di.plecta. vbi dī q diaco con⁹ pōt pdicare : sic. xcij. di.in sancta.ut ibi pdicare possit p legere. similiter laici pdicāt ⁊ mulieres de lnia sacerdotis:ut.ō.di. xxiij.mulier i fi. Sz nunqd subdiaconus pōt predicare? ita:qz planiōez ⁊ curā aiarum hꝫ pōt:ut ex de eta. ⁊ qua. ꝓterea. pdicat ergo rōne pla tiōis : sz ñ rōe ordis :qz locū sacerdotis ob tinet:ut.xciij. di. ꝓcipimus. Tēplarij aut etiā hospitalarij ideo predicant:qz habēt de hoc ꝓuilegium. Sed qd si alīq sunt falsi pdicatores ⁊ alīqua lucrē tur:nūqd restituent illi eccle sie ? videtur q non:quia non refert quis uel qualiter predicet:sed que predicet.xix.di.secundum.⁊ apostolus dicit in epistola ad philippenses:sine per veritatem sine per falsitatem chr̄i. annūcietur:in hoc gaudeo ⁊ gaudebo. Dic qꝫ apostol⁹ gaudebat de conuersis:non de predicantibus. Ar.tamen qꝫ ecclesie acquiritur.ff.de inoffi.testa.l.posthum⁹.§.siquis. vbi dicitur q si extraneus expugnauit testamentum:hoc ei non prodest:sed legitimis,iohannes.

e Ecce.parochianum.j.de.pe.di.vi.placuit.
f Episcopus.defensor.i.index uel aduocatus uel procurator negociorum secularium:sic.i.q.iij.saluator.t ex ne cle.uel mo. sz nec.nō potest ergo sine superioris licentia cē uel index uel aduocat⁹ uel arbiter:sed abbas potest hoc facere sine licentia alicuius nā abbas monachos habet i potestate:ut xi.q.i.non dicatis.vñ ipse non est sub potestate alicui⁹ ff.d adulte. sic eueniet. t q possit abbas esse procurator: habes extra de cen.sopite.ex de trāsac. contingit. secularesq ergo causas etiā in bentibus epis nō pñt agere: ut hic: t extra ne cle.uel mo. relatuz.nisi miserabiliū psonarum:ut.lxxxvi di.c.vlt. Item nec sindic⁹ potest constitui i ppria ecclesia ut extra de sindi.sicut.nec p curator: ut in anē.de sancti. epis.§. aliū.nisi alius non sit eque idoneus tunc pōt de licentia abbatis ut extra ō testi insuper.t.j.e. monachi. index tamen cō stituitur mōachus a superiore:ut extra ō pūile.cū olim Et nota q si quā cām mouent monachi presumit sem per q bono zelo eam mouēant:ut extra ō no.opi.nunci. cum ex iniuncto.io.

potestatem accipiunt:ut amplius t perfectius agāt ea que sacerdotalis officij esse sanctorū patrum cōstitutionibus comprobātur tamen executionem sue potestatis non habent:nisi a populo fuerint electi t ab episcopo cuz consensu abbatis ordinati. Ecclesiasticas uero atq; seculares actōnes attractare prohibentur: ut non presumant sibi patrocinia causarum: nisi ab episcopo cōmoniti fuerint nec secularibus causis occupent ut resideant cognitores dirimendarum litium.

Unde pelagius scribit antonine pātricie t decie.

Monach⁹ defensor fieri nō debz.

Qui presentium portitore: q defensor factus non est:nulla uobis animi molestia sit: quia satis ualde amarissimum habeo de isto proposito ad aliud officium hominem deduci: in quo nullo modo que a monachis deo promissa sunt ualeant adimpleri. omnimoda enim est illius habitus t istius officij diuersitas. illic enim quies oratō labor manuū. at hic causarum cognitio cōuentiones actus publica litigia t quecunq; uel ecclesiastica instituta uel supplicantium necessitas poscit. faciat aūt t deus: ut tales sint hi uel q a nobis in isto habitu nutriuntur uel in monasterijs crescunt ut prouecta etate t uita probata non ad litigiorum officia sz ad sacerdotiū ualeant promoueri. Elasius⁹ tamen sicut in tractatu de promotionibus clericorum inuenitur in capitulo illo: Monachus nouitio⁹ t cetera:permittit illos ex dispensatōne fieri defensores. Qui uero sacerdotalium officiorum potestatem habeant:testatur ambrosius dicens.

Clericorum officia celebrare mōachi presbyteri non prohibentur.

Octos⁹ aut pbos monachos presbyterij honor dedicatos predicare baptizare penitentiam dare debita miseris relaxare decimarum primitiarum oblationum uiuorum t mortuorum portōne iusta pfrui debere moderata dispensatione commendamus:ut iuxta apostolū: de altario cui seruiunt uiuentes per obsequium dominice plebis panē t uinū imaculata bñdictiōe transformēt in corpus t sanguinē dñi nri iesu christi

Item innocen⁹ papa.

Beneficijs ecclesiasticis monach⁹ presbyter libere perfruat.

Si monachus ad clericatum promoueatur:beneficia pstentur ei pleniter t annone t decime donentur absq; ulla dilatione t minoratōne:ut quanto meli⁹ posit iuxta possibilitatem quando necessitas extiterit: ad opa ecclīastica t ipam restaurandā ecclesiam adiutoriū faciat.

Tē gregor⁹.

De eodem.

Moderamine apostolice auctoritatis decernimus:ut monachi si presbyterij honore dedicati sunt cum ligandi soluendiq; potestate decimaz; primitiaz; oblationum donationū:que fiunt pro uiuis t p defūctis portionē iuxta canonem ad suā ,p primiorūq; utilitatem merito pfectioris iusticie non minus q; ceteri sacerdotes laudabilē sibi uendicent.

Idem.

g Restaurandam.ar.q habens ecclesiam debet reparare eam:ut extra ō eccle.edi.de his.t.c.vlt.hoc verum est si habet tertiam que debetur fabrice:ut.x.q.i.decreuimus.t.q.iij.vnio.io.

h Moderamine.proximorum.ar.q de bonis ecclesiarum possumus subuenire consanguineis:ut.lxxxvi.di.non satis.sed ,primos hic appellat fideles.

m Sibi vendicēt.cū ergo ecclesia possit vēdicare decimas :patet q dominium decimarum est penes ecclesiā licet decima nondum sit tradita ei.decime.n sunt dei:ut infra.e.reuertimini.vnde etiam quēlibet possessorem ecclesia conuenit sup decimis:ut.j.e.decime hoc enim est priuilegiū ecclesie q re nondum tradita facta est dña rei:ut extra de cōsue. c.ij.in fi. C.de sa.san. ec.ut inter diuinū.quidam tamen dicunt: q ecclesia non possit vendicare decimam :nisi segregata sit:quia quirem vendicat specificare eam debet: ut extra de ap.significantibus sed hoc nihil est:q incertā ptez possum vendicare:ut.ff.de rei ven.que de tota.t.l.ex diuerso.t.l.vlt.sz adhuc alia rōne videtur q ecclesia nō potest decimam vendicare:q nisi decima sit segregata ab alijs bonis nō definit esse paioris dñi.ff.de polli.l.ij.§.vlt.sed illud est qñ decima debet ex voto aliud qñ ex iure.dicas ergo q licet decima nondum sit segregata:q tñ ē ecclesie.uel dicas q totū illud frumentū est cōe:q cū frumēti volūtate dñorum cōmiscet:fit cōe:t qlibet granū fit cōe:ut tūc det actio cōi dīuidūdo ut diuidatur.sed si sine volūtate dñoz ē cōmixtū:tūc nō fit cōe:sz vēdicare

a Elasius.defensores.ā.di.lxxvij.c vlt.Sz vide ē illud Zriū:q ibi defensor ponit ,p ostiario: t iō magister illud noluit soluere.

b Octos.

i Si monachus.minoratiōe.si.i.q.iij.c.vlt.t ē ar.exquo qs est electus canonicus:statim habebit fructus pbende plene:ut alij:extra de præben.relatum. fallit hoc extra ut ec. bene. ut nostrum in fi.t de instī.cum venisset in fi.

põt vterq; ptem suam
ff. de rei vẽ. si frumen-
tum. ⁊ insti. de re. di. §
si duo, sed nec illud vꝝ
posse stare: qz cũ semẽ
non fuit cõe: ergo nec
fructũ. uel dicaꝝ q; ō
cime petaꝝ p actionẽ
ꝓfessoriam: qz ius pre
standi decimaz est ser
uitꝰ q̃dam. uel verius
dicas q; petunꝝ cõdi-
ctiõe uel ex canone iu
dicis officio.

a e Æ aucte. apło-
rũ. i. lxxij. disci
pulo;. xxi. di. i nouo
epi eni tenẽt locũ ipso
rõ. lxviij. di. quoruz vi
ces. Vel ꝑ ꝑphe. s. quo
ad ꝑphoꝝ renũciatio
nem.

b S Unt ſimilli. bñ
dictꝰ. ar. q; oia
q̃ non ꝓhibuit bñdi-
ctus fũt concessa mõa
chis: sic. xxviij. q. i. iaz
nunc. xxx. q. iij. illud.

c C Canõicis. regulari
bus. imo i oibꝰ ut vꝝ:
ar. lxxviij. di. c. i. ⁊ etiã
p totũ. xi. q. i. te qdẽ. x
iiij. q. iiij. c. ij. ⁊. xv. q. ij
c. i. xxiij. q. vlt. bis a q
bus. eꝝ de postu. cleri
ci. eꝝ ne cle. uel mona.
multa.

d S Je viue i mõa
sterio. multo.
vsq; ad decrepitã eta-
tẽ: ut. xxxviij. di. nullꝰ
uel multo. i. p gnqñi
um: ut i ꝓhemio. ff. de
sepa. l. i. §. qõ dictum.
Vel triẽnium. C. de fi
deicõ. l. i. Vel p biẽniũ
ut isti. de hráz ob. Ar.
hic ℈ moñtaneos ma
gistros. lix. di. si officia
qz nõ mediocriꝰ errat
q miꝰ bonũ ꝓfert ⁊ẽ
ut. j. de cõ. di. v. nõ me
diocriꝰ. ⁊ ar. q; potius
seniores magri sũt au
diendi: ut. xx. di. de q-
bꝰ. ar. ℈. ff. de edi. edic
præcipiunt.

e S Je clericatꝰ. titil
lat. i. delectat.

f C Humilitatis. id est
paruitatis.

g C Cõtuberniũ. eꝝ de
sta. mo. mõachi. ⁊. xx.
q. vlt. c. viti.

g C Cõtubernioz. ar. q;
plus valet vita cõis q̃z
vita eremitica. vñ ab
eremitica vita licite trã
sit ad monachatũ: ut
dixi. ā. e. qui vere. ſz a
monachali ad eremiti
cã nõ potest nisi de ab
batis lnia fiat rõne de

Clericoꝝ officia monachi ꝓsbyteri libere administrẽt.

Ex auctoritate huius decreti
quod apostolico moderamie
⁊ pietatis officio a nobis est cõsti
tutum: sacerdotibus monachis
apostoloꝝ figuram tenentibꝰ
licet predicare baptizare commu
nionem dare pro peccatoribus
orare penitẽtiam imponere atq;
peccata soluere. Itẽ ex decreto
bonifacij pape.

Monachi ꝓsbyterij honore decorati ptãtẽ hñt ligãdi ⁊ soluẽdi.

Sunt tamen nonnulli nullo
dogmate fulti audacissime
qdez zelo magis amaritudinis q̃z
dilectionis inflammati asserẽtes
monachos qui mũdo mortui sũt
⁊ deo uiuunt: sacerdotalis officij
potentia indignos neq; penitenti
am neq; christianitatez largiri ne
q; absoluere posse p sacerdotalis
officij diuinitus sibi iniunctaz po
testatem: sed omnino labuntur.
neq; enim beatus benedictus mo
nachoꝝ preceptor almificus huiꝰ
rei aliquo modo fuit interdictor:
sed eos secularium negocioꝝ edixit
expertes fore tãtũmodo. quod q
dez apostolicis documẽtis ⁊ om
niũ sanctoꝝ patrũ institutis nõ
solũ monachis sed etiã canõicis
magnopere imperatur. nemo. n.
militans deo implicat se negocijs
secularibus. Tantoꝝ igiꝫ patrũ
instituti exẽplis: quibus periculo
sissimũ est refragari: credimꝰ a sa
cerdotibus monachis ligãdi soluẽ
diq; officiũ deo operãte digne ad
ministrari: si eos digne contigerit
hoc ministerio sublimari. Decre
tantes igiꝫ monastice ꝓfessionis
presbyteros sacerdotalis potẽtie
arcere officio omnimodo precipi
mus ut ab huiuscemodi ausibꝰ re
primant i posteꝝ: quia quãto q;
est celsioꝝ: tãto et illis erit potẽ
tioꝝ. Hijs oñibus auctoritatibꝰ
perspicue mõstratur: monachos
posse penitentiã dare baptizare
⁊ cetera sacerdotalia officia licite
administrare. Q; uero populi ele
ctione episcopoꝝ institutione ⁊
abbatis consensu potestatem suã
exequi ualeãt: hieronymi gelasij
⁊ gregorij auctoritate probatur.
Ait enim hieronymus ad rusticũ
monachum.

Digne in monasterio uiuens per populi electionem ad clericatum poterit promoueri.

Si cũ uiue in monasterio ut cle
ricus esse mereaꝝis. multo tẽ
pore disce que postmodũ docceas
⁊ inter bonos semper sectare me
liores. Q; si populus uel episcopꝰ
te in clerũ elegerit: age ea que cleri
ci sunt. Item ad eundem.

In ordine clericatus promoueri monachi possunt.

Si clericatꝰ titillat desideriũ
discas quod possis docere. ⁊
rationabilem deo offeras hostiaz
ne sis miles primꝰ q̃z tyro: ne primꝰ
magister sis q̃z discipulus. Non
est humilitatis mee neq; mensure
iudicare de ceteris ⁊ de ministris
ecclesiarum siniſtrum quippiam
dicere: habeant illi ordinem suuz
⁊ gradum. quem si tenueris: quo
modo tibi in eo uiuendum sit: edi
tus ad nepotianum liber te doce
re poterit. Nũc mõachi cunabu
la morez; discutimus: ⁊ eius mo
nachi qui liberalibus studijs eru
ditus in adolescentia iugum chri
sti collo suo imposuit. Primũq;
tractandum est: utrum solus an
cum alijs in monasterio uiuere de
beas. Mihi placet: ut habeas san
ctoꝝ contuberniũ: nec ipse te
docceas ⁊ absq; doctore ingredia
ris uiam quam nũq; ingressus es
Item gelasius papa.

In loco quem abbas iudicauerit monachus eligatur: ⁊ ab episcopo sacerdos ordinetur.

Si quis monachus fuerit: qui
uenerabilis uite merito sacer
dotio dignus uideatur: ⁊ abbas
sub cuius imperio regi christo mi
litat: illum fieri presbyterum peti
erit: ab episcopo debet eligi: ⁊ i lo
co quo iudicauerit ordinari: om
nia que ad sacerdotij officium per
tinent: uel ꝓpoli uel episcopi ele
ctione prouide ac iuste acturus.
Item syricius papa.

Tempore maturitatis ecclesiasticis monachi promoueantur ordinibus.

bilitatiſ: ut. xx
q. iiij. mõachũ
b C Et absq; doctore. si. xx
xvij. di. relatũ
i S Iquis. petierit.
alis ñ posset. ut
lviij. di. c. i. ⁊ ij
⁊. j. e. mõachi.
k C Vel ppli.
ppli ñ ē eligẽ:
ſz testimoniũ
dare electo: ut
xxiiij. di. c. i. ſz
epus uel archi
diaconꝰ uel ar
chiꝑsbyt eligit
ſm consuetu-
dinem loci: ut
extra de offi.
dele. super eo.

a Monachos.nec salm.i.ptermissis ordinib⁹:ut.lij.di.solicitudo.uel.i.nõ seruatis institicijs:ut.lxxvij.di.i singulis.sz ē ʒ lxxvij.di.c.vlt.vbi dr̄ ꝙ mõach⁹ oēs ordines infra ãnū põt recipe:sz illud ex dispensatiõe.qd̄ hic dicit ē ius cõe.
b Ad epatus.ut si sit pbr̄ p⁹.x.annos põt eps̄ fieri:ut.lxxvij.di quicunqz.

alio clerico.bar.
l Mediana.cum cantatur sitientes.
l Mediana.ā.lxxvij.di.in singulis ʒ.
m Faciemus.p aliū.quē.n.papa in diaconuʒ ordinat:ammodo non põt recedere ab ipso:ut.i.q.i.filium.

c Supi⁹.ā.lxxvij.di.c.i.ij.ꝛ iiij.io.
d Uos āt opera ar.ꝙ si cleric⁹ fecit opas aliqs illas tenet̄ pre stare eccl̄ie:ex̄ de post.c.fi.sz cuius expēsis prestabit eas? vr̄ ꝙ expensis ecclesie:ut ar.xij.q.ij.charitez.maxime si non hz ꝓpriū de quo hic loquit̄.sec⁹ tū ē i liberto q pre stabit opas ꝓ pprijs sumptibus ꝑ prono suo:nisi paup sit:ut ð ope.li.suo.l̄ tū nõ loqt̄ de talib⁹ opibus sz tm̄ de postulationis uel ꝓlatione recipienda.Itez ar.ꝙ si alicui ð ecclesia iniungit̄ aliqua legatio tenet̄ eaz recipere:ut.q.iij.i nulli.
e Suscipiatis.ā.vij.q.i.i scriptu.
f Necessitatibus.ā.vij.q.i.scias.
g In pochia.in possessione.i.que fuit ei⁹.si.xvij.q.ij.abbatez.cū.n.fūdata ē ecclesia nullam hz ibi ptātem:ut.x.q i.nouerint.

Monachos* quoqz quos moꝝ grauitas ꝛ uite ac fide institutio sancta cõmēdat clericorum officijs aggregari ꝛ optamus ꝛ uolumus:ita ut q intra tricesimū annū etatis sunt digni:i mioꝛib⁹ per gradus singulos crescentes tpe ꝓmoueant̄ ordinib⁹:ꝛ sic ad diaconat⁹ uel ꝓsbyterij insignia mature etatis ꝯsecratiõe pueniāt.nec saltu ad^c epat⁹ culmē ascēdāt:nisi in his eadēʒ q̄ i singul' dignitatib⁹ superi^c ꝓfiximus fuerit tpa custodita. Itē augu.ad eudoxium.

Ecclesiastica officia nec auida electiõe monachi suscipiāt:nec blādiente desidia respuant.

Nos^d aūt frēs hortamur i dño ut ꝓpositū urm i dño custodiatis:ꝛ usqz ad finē uite pseueretis ac siq̄ opera ura mr̄ ecclesia desiderauerit:nec elatiõe auida suscipiatis^e: nec blādiente desidia respuatis:sz miti corde obtēperetis deo cū mansuetudine portāres eū qui nos regit:q dirigit mites i iudicio qui docet mansuetos uias suas. nec ociū urm necessitatibus^f eccl'ie ꝓponatis:cui parturiēti si nulli boni ministrare uellēt:quõ nascere mini nõ ineniretis. Item pelagi⁹ papa bono epo sauinati.

Gelasius quendam ruffinuz monachum iubet sacerdotem fieri:ꝛ in quadam basilica ordinari.

In^g parochia tua basilica sancti laurētij:q̄ in possessiõe filij ꝛ cõsiliarij nr̄i uiri magnifici theodori fundata est:officium pbri deesse cognouimus.ꝛ qr ꝓfat⁹ filius nr̄ nobis rettulit se inuenisse ruffinū quēdā monachū olim sibi uita ꝛ in oib⁹ cõprobatuz:ꝛ hūc postulat ibi pbꝛm ꝯsecrari:qd^h sbito fieri nos ꝓrogata^i obsuātia nõ acquieuim⁹.Ideoqz dilectio tua his acceptis sabbato ueniente faciat eū^k diaconū:ꝛ si deus uoluerit ꝛ uixeri mus mediana^l hebdomada pbꝛm faciemus^m:qten⁹ supueniente paschali festiuitate sacra misteria in memorata basilica a ꝑsona cõpetenti ualeant adimpleri. Item gregorius in registro.

Qui de clerico monachus efficit̄ proprio episcopo ordinante:episcop⁹ poterit eligi ꝛ cõsecrari.

Siquem^n a clericatu i monasticā ꝯtigerit uenire cõuersatione:si talis uite monach⁹ fuerit:ut episcop⁹ cui añ militauerat:eū dignum sacerdotio ꝓuideat in loco quo iudicauerit:eligi poterit ꝛ ordinari. Itē ex ꝯci.agathēsi.

Sine testimonio abbatis ad clericatus officiū mõachi nõ eligant̄.

Monachi^o uagātes ad officium clericatus nisi eis testimoniū abbas suus dederit:nec i parochijs:nec^p in ciuitatibus ordinentur. Si.n.necesse fuerit clericū ð monachis ordiari:cū ꝯsensu^q ꝛ uolūtate abbatis presumat episcopus. Item ex concilio hilerdensi.

Cuz abbatis uoluntate monachi ordinentur:quos pro utilitate ecclesie episcop⁹ ordinare uoluerit.

Cum^r ꝓ utilitate^c eccl'e aliquos monachoꝝ i clericat⁹ officio^s episcop⁹ ꝓbauerit ꝓmouendos:cū abbatis uoluntate debent ordinari.Ea uõ q̄ i iure monasterij de facultatibus offerūtur:in nullo diocesana^t lege ab episcopis contingant̄. Itē ex ꝯci.terragonensi.

Sine abbatis imperio ad clericatus officiū monachi nõ eligant̄.

Monachi^u a monasterio foras egrediētes:ne aliqd̄ monasterij ecclesiasticū ꝓsumant agere ꝓhibemus.nisi forte cū abbatis^x ipe rio.Similr ut null⁹ coꝝ.i.monachoꝝ forensis negocij susceptoꝛ l' executoꝛ existat:nisi id qd̄ monasterij exposcit utilitas^y abbate sibi nihilominus imperante. Itē aug⁹.

n Siquē.in mõasticā.ā.vij.q.i.hoc nequaqz.ʒ:sz ille ad pniam descendit.hic meritū augere ꝓposuit qd̄ ubi ñ expaimit̄:ex varietate pacsumit̄ ad ministrationū relictaꝝ.ꝛ hoc bñ distiguit̄:ex̄ de renūci.p⁹ translationē.
o Monachi.ad officiū.officiādo ecclesiā:sz ꝓuatim pñt celebrare.
p Nec i ciuitatibus.non ē dubiuʒ qn a clericatu trāseat̄ ad mõachalē vitam:qꝛ districtior ē vita mõachoꝝ q̄ȝ clericoꝝ:sed mīꝛ ē quõ ad clericalē vitaȝ pmittit̄ transire a mõachali vita:ut hic ꝛ in ꝓcedenti.c.ꝛ.lviij.di.c.i.ꝛ.ij.cū de magis districta vita ad minus districtā vitā transire non lz:ut.xciij.di.legimus i fi.Rñ.ad ꝓlaturā iõ transit ex dispēsatione ut ꝓsit:ꝛ tūc votū nõ frāgit:qꝛ istõ i melius cõmutat̄.melioꝛ est.n.publica vtilitas q̄ȝ ꝓuata ā.c.nos āt.qui aūt sic trāsit:ut ꝓsit peccat mortaliter.votū.n.frangit.
q Consensu.hoc ē.ā.lviij.di.c.i.ꝛ ij.
r Cum ꝓ vtilitate uel ꝓ ncc̄itate.ā c.ꝓx.ꝛ.lv.di.ꝓsciis.sed.ā.e.c.i pochia.idistīcte loquit̄.
s Cum abbatis.vr̄ q̄ ꝙ eps̄ inuito abbate ñ possit monachū preficere ecclesie alicui ut̄ facere ipsū clericū suū ut hic.ꝛ.ā.c.ꝓxi.ꝛ.lviij.di.c.i.ꝛ.ij.sz ʒ.ā.c.q vere.ꝛ.ij.q.vij.cū pastoris.
t Diocesana.id ē nec tertiā nec quartaz dabūt epo.sed de hoc notatū est.x.q.i.in summa.

h Qd̄ sbito.tpe egemus:ut aliqd maturi⁹ agamus.l.di.ponderet.
i Prorogata.i.dilata.
k Eum diaconū.ergo sbdiacon⁹ erat iste q fuit elect⁹ ad regimē parochialis ecclesie.subdiacon⁹.n.ad hoc licite eligit̄:ut ex̄ de eta ꝛ qua.ꝓterea.imo ēt ad epatū:ut ex̄ e.t.a mltis.Itē aliud nõbile ē hic:ꝙ si patron⁹ ꝓñtat epo monachū aliquē ꝙ tenet̄ eps̄ eū instituere.ꝛ dicūt qdā ꝙ ꝛ tūc tenet̄ eps̄ eū recipere:cū subest necessitas uel vtilitas:ut.j.e.cū ꝓ vtilitate.ꝛ.lv.di.ꝓsciis.ꝛ id qd̄ legit̄ ex̄ de sta.mo.monachi.intelligūt ꝙ ñ debēt ꝓfici pochialib⁹ ecclesijs nisi subsit necessitas uel vtilitas.io.Sz certe idem est de quolibet

u Monachi.eccl'iasticū.officiādo ecclesiā:sed ꝓuatim pñt celebrare.
x Utilitas.ergo licet aliqd bonū ꝛ vtile sit:nõ tñ est agendū nisi eo modo quo fieri dz:ut.xi.q.iij.qd ergo.xij.q.ij.quatuoꝛ.ꝛ.j.de con.di.v.nõ opoꝛtet.ꝛ.ff.de re mili.l.iij.§.in bello.
y Abbate.põt ergo monach⁹ eē ꝓcuratoꝛ ecclesie sue de lnia sui abbatis ꝛ ēt alioꝝ.ā.e q vere.ꝛ.lxxxvi.di.pcenit.ꝛ dixi.ā.c.de ꝓstiū.vr̄ etiā ꝙ sine mandato:ut.C.de ꝓcu.exigēdi.sicut miles ꝓcurat cām sui numeri q alias non põt eē ꝓcuratoꝛ:ut.ff.de ꝓcu.fi iussa.sed hec rõ ñ hz hic locū:qꝛ monachus nec cauere põt de rato nec ꝓstare cautionem iudicatum solui:ad q̄

tenet̄ ꝓcurator:q sine mādato infuenit.si tñ gessit utilit̄ ⁊ ecclesia h₃ ratū: nō ꝑpter hoc pōt irritari:qð factū est. C. de ꝓcur. nō eo min⁹. ar. ℥. xcvi. di bene in fine.

vis ordinis ꝯsistit.

i Admissa. ergo delinquenti dat̄ electio: sic ex̄ de iurepa. cū. ar. ℥ ff. de pe. here. si rem ⁊ preciū.

k Ad vtrūq₃. si. lxx. di. sanctoꝝ. ⁊ C. de assef. l. vlti. ℥. lxxxix. di singula.

a Legi. deteriores. nā nemo ex delicto suo facit cōditionē suā meliorem: sic. xij. di. nos ꝯsuetudinē₃. ff. de do. int vi. ⁊ vxo. l. iij. §. i. ⁊ ff. qð vi aut clā. seru⁹. sic ex̄ de simo. sicut l si. ⁊ ex̄ de sen. ex. si vere. sic ecōuerso ex merito ñ h₃ qs ꝯsequi penā: ex̄ de fideiusso. ꝑuenit. ex̄ de dona. iter vi. ⁊ vx. ⁊ si necesse.

b Mal⁹ chorauła. q incipit cātū i choro uel q choreas ducit.

c Bonū. i. pfectū. sūt tñ monachi meliores i. pfectiores clericis: ⁊ sic non obstat ℥. xlvij. di. q̄ztūlibet.

d Instructio. sufficit monacho q tñ bonus sit: l₃ sit illr̄atus uel irregularis: q̄ duo nocēt clerico ꝓmouēdo. lvi. di. c. i. ⁊. xxxvi. di. illiteratos.

e His aūt. gregorij. ut. ℥. c. c. ij.

f Ne ꝑ cuiuslibet. sacꝝ. i. epatū.

g Accesserit. bñ dicit accesserit. non. n. desinit eē prioris eccl'e prelatus: nisi hēat corporalē possessiōe₃ secūde ut. j. xxi. q. ij. siqs iā. ⁊ ex̄ de elec. cū i cūctl. s₃ ō h̄ dr̄. xcij. di. siq epi.

h Presbyteros. abbates. sed quō poterāt clerici seculares eligi i abbates cū h̄ sit ꝓhibitū: ut ex̄ de elec. cū cā₃. ⁊ meli⁹ e. ti. cū in mgr̄m. ⁊ e. t. cū ad nr̄am: Rñ. non eligunt̄ sed postulāt̄: sic. lxi. di. ostius. s₃ forte cū prius erāt monachi fuerūt assūpti ad parochiales ecclias: ⁊ postmodū cū electi essent i abbates volebāt retinere ecclias priores ⁊ ex h̄ vr̄ eē melior cōditio mōachoꝝ q̄₃ clicoꝝ: si monachi licite eligunt̄ ad seculares ꝑlaturas ⁊ clerici ñ pñt eligi ad monachoꝝ ꝑlaturas: ut. ij. q. vij. sic xxviij. q. i. oēs. s₃ q̄ro rōne₃ illi⁹ diuersitatis sed dicas iō: q: cleri⁹ ñ ē pit⁹ in regula monachali: eadem rōne nec monach⁹ pōt eligi in epm̄ si nō ē pit⁹ in regula clericali: ut. ℥. e. sic vine. ⁊. e se. qð ꝯcedo. Sed qd si cleric⁹ sit pit⁹ i regula monachali: nunqd tūc pōt eligi in abbatē: cū rō ꝯstitutionis cesset i eo: ut. lxi. di. §. his oībus: dico q nō: q: l₃ sciat regulā nō tñ ꝓbat⁹ ē in ea: ⁊ graue ē sexpros ⁊c: ut. xix. q. iij. mōasterijs: q: nec ipē ē ꝓbat⁹ i hītu nec ipse ꝓbauit hītum: i quo maxima

ad aurelianū. **Ad clicat⁹ militiam ñ eligāt̄ desertores mōasterioꝝ.**

Legi ep̄l'am benignitatis tue de donato ⁊ frē eius: ⁊ qd respondere diu fluctuaui. s₃ tñ etiā atq₃ ēt cogitanti qd sit utile saluti coꝝ: qbus nutriendis i christo seruim⁹: nihil mihi aliud occurrē potuit: nisi ñ eē uiā dādā seruis dñi: ut se facilius putent eligi ad aliqd meli⁹: si facti fuerit deteriores. etenī ipis facilior lapsus ⁊ ordini cleric oꝝ fit idignissima iiuria si desertores monasterioꝝ ad militiā clericat⁹ eligant̄: cū ex his q in mōasterio pmanent: nō tñ nisi ꝓbatiores atq₃ meliores in clerū assumē soleamus: nisi forte sicut uulgares dicūt: malus chorauła bon⁹ symphoniacus est: ita ipsi uulgares ō nobis iocabuntur dicentes: mal⁹ monachus bon⁹ clericus est. Nimis dolendu₃ est: si ad tam ruinosam superbia₃ monachos subegerimus: ⁊ tam graui ꝯtumelia clericos dignos putam⁹: in quoꝝ nūero sum⁹: cū aliqñ bon⁹ etiā monach⁹ uix bonū clericu₃ faciat: si adsit ei sufficiēs ꝯtinentia: ⁊ tñ desit instructio necessaria aut psone regularis itegritas. Se₃ de istis credo q arbitrata sit beatitudo tua: q nr̄a uoluntate ut suis poti⁹ coꝝ regionalib⁹ utiles eēnt: si de mōasterio recessissent. sed falsū ē: spōte abierūt: spōte deseruerunt: nobis ꝯtū potuim⁹ ꝓ eoꝝ salute renitētib⁹. **H**is aūt oīb⁹ auctibus mōstrat̄: q mōachi q sunt a pplo electi: ⁊ ab ipis epis cū cōsensu sui abbatis sc̄ ordiati: legitime ptātē sua₃ exequi ualent. Illud uō gregorij: Nemo pōt obseqis ecclīasticis deseruire ⁊c̄. de illis itelligēdū ē: q i nūero cardinaliū uel eporū ordinati monasterij sui dispensationē sibi reseruare contendunt. **U**nde idē gregorius scribit mariano epo rauennati.

Pro abbatis uel mōachi ꝓmotione nullo mō grauet̄ monasteria.

Ne ꝑ cuiuslibet monachi aut abbatis ꝓmotione onus fortasse aliqð monasteria sustineant studendū ē nobis: ut si qspia₃ monachorū ex quocūq₃ monasterio ad clericat⁹ officiū uel sacru₃ ordinem accesserit: ñ ibi aliquā ulterius habeat potestatē. **I**dem maximiano syracusano epo.

Qui eccl'ijs quoquo mō militant abbates mōasterioꝝ eē nō pñt.

Presbyteros diaconos ceteros q cuiuslibet ordinis: q ecclesijs quoquo mō militant: abbates ꝑ monasteria eē non pmittas: sed aut admissa clericatus militia monasticis non ꝓmoueant̄ ordinib⁹ aut si abbatis loco pmanere decreuerint: clericat⁹ nullaten⁹ pmittātur hr̄e militiā. Satis. n. incōgruum ē: si cum unu₃ ex his ꝓ sui magnitudine diligent̄ qs non possit explere: ad utrūq₃ uideat̄ idone⁹. **H**oc uel generalit̄ uel spāli ꝑuilegio dictu₃ pōt intelligi: sicut ⁊ de quodam monasterio in registro gregorij legitur hoc modo.

De quoda₃ xenodochio cuius abbas ad epatū eligi ꝓhibet̄.

Hinc ē ēt q xenodochium seu monasteriū qð in code₃ francoꝝ regno ꝯstitutū ē: q: per ambitiones ⁊ ꝯtētiōes quorūdā nō canonice tractabat̄: a puersitate maloꝝ liberare cupiens ꝑcepit: ut sine regali ꝓuisione ⁊ monachoru₃ electione nullus ibi abbas aliquan̄q₃ surreptiōe introduceret̄. ꝑcepit ēt ut eiusdē monasterij abbas nunq₃ ad epatū eligeret̄: ne forte occasione epatus abbatia aliquid detrimenti pateret̄. qð ꝑuilegiū ita ē illi⁹ eccl'ie: ut cōem lege₃ regibus uel abbatib⁹ oio dare nō possit. Non. n. qð uni sigillatim ꝯceditur: stati oībus ꝯuenit. **E**x pio rr̄ auctē ñ ꝓhibent̄ abbates sacerdotes fieri: cū beat⁹ bñdict⁹ iubeat abbatē fr̄ibus egrediētib⁹ ⁊ regredientib⁹ benedictionē dare. qð ñ nisi sacerdotū ē. lectionē quoq₃ euangelij silr̄ abbati ad legendum tribuit: qua₃ sbsequēti orōne legere silr̄ sacerdotal' officij ē. s₃ tales sacerdotes l' diaconos fieri ꝓhib₃

l Hinc ē. nūq. sed nōne potu⁹ ē opposi tum q̄₃ ꝑuilegium q abbas i epm̄ eligi ꝓhibet̄. Rñ. in h̄ ē ꝑuilegiū q eccl'a nō cogit̄ dare abbatem si eligit̄ i epm̄.

m Detrimēti. solent. n. abbates electi i epos dispgē res ecclesie sue cū se recessuros sperant: quia non pōt pplis regnū bene: ar. ff. de exerc. l. i. circa prin. de pe di. ij. inter hec hircū.

n Sigillat. ar. q ꝑuilegium ꝯcessū uni nō extēdit ad alios. ℥. e. di. ℥ morem. vij. q. i. petisti. in iis vni ꝯcessū extēditur ad alios ℥. di. v. ad eius vo. Itē qð ꝓ mauis ꝯcedit vr̄ ꝯcessū ⁊ illi q subsunt eis: ut. C. de adno ca. diuer. in l. restituēde. Itē ꝑsonalia iura nō extēdit ad alios: tñ qnq₃ pñt ꝯcedi alīs nam minor cedit alijs beneficiū restitutionis: ut. ff. e. l. q si minor in prin. cū. l₃ sit ar. ℥ ut. ff. de admini. l. ex plurib⁹. ⁊ ff. de re. iur. l. in oībus.

o Ex pio. auctē. ñ. pby teros.

p Abbates. i. sacerdotes. nō ꝓhibent̄ fieri abbates.

q Nisi sacerdotū. ut. xxv. di. plectis.

r Lectionē. h̄ meli⁹ itelligūt illi q nouerūt regulā benedicti.

s Fieri. supple abbates.

t Testatur. ℥. e. de monachis.

qui in ecclīastica milītia cogantur iugiter pmanē. ITē illud hieronymi ad riparium ⁊ desiderium MOnachꝰ nō doctoris sz plāgentis hz officium. Et ad eliodorum Alia cā ē monachi alia clerici. Et ad rusticū: Sine cōsilio pbrorum mōachis nihil agē lz: ñ ita generaliter intelligēdū est: ut nulli mōachoꝝ liceat docendi officium assumere: ne beatum gregoriū aut augustinū angloꝝ epm beatū quoq; martinū inumeros etiaz: quos ō monachica cōuersatione ad summū sacerdotij graduz scriptura testatur eē pmotos: cogamur negare officiū docendi hūisse: aut i die ꝓsecrationis sue asseramus eos a pōri ꝓposito decessisse. qō ut inocentiꝰ testat': nulli facere lz. uoluit ergo hieronymꝰ distinguē inᵗ personā mōachi ⁊ clerici: oñdens qd cuiq; ex ꝓpō officio cōueniat. Aliud. n. ꝓuenit cuiq; ex coꝰ q mōachus ē: aliud ex eo q clericꝰ ē. Ex eo q monachus ē: sua ⁊ aliorꝝ pcca deflendi hz officiuz. Ex eo q clericus ē: docēdi ⁊ pascēdi pplm MOnachosˢ uero usq; ad tps cu sebij zozimij syricij mōachos simplicit' ⁊ ñ clericos fuisse ecclīastica historia testatur. Idē ēt hieronymus refert monachos schytie cōueniſſe in unū ut sacerdotē sibi inuenirent: qui eis missaꝝ solēnia celebraret. ITem leo august.

Omnes clerici uel monachi tutele imunitatē habere debēt.

GEneraliterᵉ sancimus oēs uiros reuerēdissimos epōs nec non pbros seu diaconos ⁊ subdiaconos ⁊ pcipue monachos: lz nō sint clerici: imunitatē ipso iure oīs hr̄e tutele siue testamētarie siue legitime siue datiue: ⁊ non soluz tutele eē eos expertes: sz etiā cure. ñ solū pupillorꝝ ⁊ adultorꝝ: sz ēt furiosi ⁊ muti ⁊ surdi ⁊ aliarū personarꝝ: quibꝰ tutores uel curatores a ueteribꝰ legibus dāt': eos tñ clericos ⁊ monachos huiusmōi habē bñficiū sancimꝰ: q ad sacrosāctas ecclīas uel monasteria pmanent: nōᵇ deuagātes neq; circa misteria diuina desides: cū ꝓpt' hocipsum beneficiuz eis indulgemꝰ: ut alijs oibꝰ derelictis dei oipotentis inhereāt misterijs. ⁊ hoc nō solū i uetere roma uel i hac regia ciuitate: sz in oi terra ubicūq; chr̄istianoꝝ colit' nomen obtinere sancimꝰ. Quaz' ēt collationū ⁊ sordidorumᵐ munerꝝ imunitatē acceperūt. Eñ ꝓstātinꝰ cūctis scribit clicis: Juxta sanctionē quam uudum meruisse phibemini: fūdos ⁊ mācipia' uīa nullus nouis' collatiōibus obligabit: sed uacatōe gaudebitis. ITē imperator honoriꝰ ⁊ theodosius PLacet' rōnabilis concilij tenore perpenso districta moderatōe scribere a qbꝰ spēalit' necessitatibꝰ ec clesie urbiū seculariū habeāt imunes. Prima qppe illiꝰ usurpationis cōtumelia depellenda ē. ne p̄dia usibus celestiū secretoꝝ dedicata: sordidorꝝ munerꝝ fece uexētur: nihil extraordiariū' abhinc sinductiue flagitetur. nulla soli citudo translationis' signetur. postremo nihil p̄ter canōicaz illationem p̄terq; si aduenticie necessitatis' sarcina repentina poposcerit eiꝰ fūctionibꝰ ascribat'. Siqs contrauenerit post debite ultiōis acrimoniaz': que erga sacrilegos iure pmēda est exilio perpetue deportationis mulctet'. HOc' idē dat' intelligi de uerbis beati silucstri q obedientiā minoꝝ erga maiores assignās ait': Abbas ostiario: monachus abbati sit subditus supra in tractatu ordinandorꝝ. Oñdit ergo hieronymus: q simplicit' mōachis nihil liceat agere sine consilio presbyteroꝝ. Nec officiū docendi sibi assumē liceat sine auctē clericoꝝ: nisi forte diuina gr̄a intꝰ cōmōiti: sicut beatus gregoriꝰ refert in dialogo de beato benedicto qui boies montiscassini ad fidē adduxit: ⁊ aram apolinis q̄ erat ibi erecta subuertit: ⁊ de quodā egtio cui angelꝰ i somnis apparuit: ⁊ eū ad predicandū misit. q cum de uicio lingue cōquereret': āgelꝰ flebotomo linguā eius tetigit: ⁊ totū illud uiciū curauit. Q uero hieronymꝰ seipsū talibus ꝓnumerat': tale ē q̄ le illud apli ad philippēses: qcūq; ipfecti sumꝰ hoc sentiamꝰ: seipsuz ipfectis ꝓnūerans. Hinc idez hieronymꝰ alibi' ait: Rat' i paupere domo ⁊ tugurio rusticano. ⁊ ifra nos suffarcinati auro se famelicū fastidientibus mella: pauperez diuitibus cōnumerās: supra ubi agitur de clericis q ꝓpria relinq̄re nolūt. c. gloria epi. QCce sufficienter monstratū est: q monachis pbrij honore decoratis a ppło electis ab epō institutis eadem liceat: q̄ ⁊ alijs sacerdotibus. pbat' hoc etiā ex silitudine ꝓsecrationis'. non eni i ꝓsecratione eoꝝ aliud dr̄ ⁊ aliud i ꝓsecratione alioꝝ. Utrisq; n. in cōe a dño benedictionem infundi epōs obnixe deposcit. Et dū ꝓsecr vlt. ⁊ ex de v. sig. abbate in fi.

c MOnarū. collationibus. extraordinarijs uel supindictis: ut. j. l. pr. soluant tñ tributuz: ut C. de epi. ⁊ cle. de his. sed nouas collatiões non pñt laici ab eis petere ꝓpter aliquas necessitates: ut hic dr̄. ⁊ ex de imu. ec. nō minᵒ sed epūs tpe necessitatis cuz charitate aliqd moderate pōt ab eis petere: ut ex de cē. cuz apls. Non ḡ tenet lex q̄ dicit q clerici tenent' ad instructionem murorū: ut. C. de sacrosā ec. ad instructionē.

d Sordidorꝝ. ut calcis coquēde: arene fodiende.

e MAcipia vīa. silr vtores: ut. C. de epi. ⁊ cle. l. ij. ⁊ eoꝝ coloni: ut lxxxix. di. indicatuz. ⁊ eoꝝ familia: ut. xij. q. ij ecclesiaꝝ.

f NOuis. x. q. iij. vnio. ⁊. c. q: cognouimus. ex de cē. cū apls.

g PLacet. celestiū. i. eccl'aꝝ. uel itellige fm q ē ex de cen. c. i.

h EXtraordinariū. i. qō repētino cāu supuēit. extraordinariuz ⁊ supindictū idē est. C. de exactī. tribu. l. si diuinū. libro. x.

i TRāslationis i. ñ ē trāsferenda possessio ab eis: lz nō solnāt tributū sicut fit i alijs. x. q. ij. §. q rem.

k Necessitat]. nec tūc p laicos sed per epm peret' collatio a clericis ut ex ō imu. ec. ñ minᵒ

l ACrimoniā. i. penā q̄ tradit'. ff. ad. l. iuli. pecul. sacrilegij. ⁊. xvij. q iiij. p totū.

m b PLDe idem dat'. q monachi laici erāt.

n Aut. ō. di. xciij. a sb diacono.

o COnnumerat. ō. e. alia. lz ipe eēt pbr̄ cardinalis.

p Alibi. ait. ō. xij. q. ij. gloria.

a EX co. sic aliō facit qs i eo q hōz ⁊ alius i eo q pec cator: ut. xxiij. q. iij. duo ista

x MOnachoꝝ alia solutio.

e GEnerali. monachos. epis ⁊ mōachis int' dicit' cura ⁊ tutela: ut. lxxxv iij. di. epos. ⁊. ō. e. de pñtiū. ⁊. c mōachi a monasterio. nisi forte mirabilium personaꝝ: ut. lxxxvi. di. c vl. Alij vo eū ci sponte pñt suscipe: ut. lxxxvi. di. puenit Est ergo primi legū clerici q non tenet' recipe tutelā alicuius cū tñ velit ⁊ possit succedere ab itestato. qō ē ꝛ legē ill'. instit. de le. pa. tu. ⁊. ō. lxxxvi. di. puenit vbi bēs ō hac materia.

b NOn denagantes. arg. q scholares in scholis nō debēt pcipe stipē dia: ut. xij. q. ij ꝓcesso.

b NŌ denagantes. arg. cā cessante cessat pīuilegiū. lxxxiij. di. c. gsqs ex de cle. ñ re. q: nōnulli. ex de decī. suggestū. C. de resti mil. l. vlt. isti. ō exc. tu. §. itez q. reipublice n. cā abīs ex cusatur a tutela: sed si añ fuit tutor: sibi relinquat' tutela. ff. ō ind. l. ij §. elegāter i fi. ff. p socio actione. §. itez. vñ si aliqō pīuilegiū datū est religiosis: cessante religiōe cessat pīuilegiū: ut. xxv. q. ij. c.

a c Cunctis. licentia. generali.
b Licētia ,ppriā. nisi inuitet ab alio pb̄ro. tūc enim pōt sine lr̄is ep̄i: ut vij. q. i. ep̄i. ɿ ix. q. ij. nullus p̄mas. priuatim etiā p̄nt celebrare: ut ex̄ de cle. peregri. c. iij.
c Missas. publice.
d De his. hic incidēt q̄ritur: an monachi de beant dare decias de agris suis? Pro regu la ergo teneas q̄ qlibz tenet dare decimā: ni si ondat se exemptum eē: ut ex̄ de deci. a no bis. ɿ s̄m hodierna iu ra ēt cisterciēses ɿ alij regulares tenēt dare decimā de oib⁹ p̄dijs suis q̄ de nouo acq̄rūt: siue ea māib⁹ ,ppis co lāt siue ñ: ut ex̄ de dec. nup. sed s̄m vetera iu ra ita tenebat q̄ oibus religiosis ɔcessū erat ñ dare decias d̄ nutrimē tis aialiū suoꝝ ɿ d̄ hor tis ɿ de nouslib⁹ q̄ ,p p̄is māib⁹ ɿ sūptibus excolebant. monachis vo cisterciensis ordis ɿ tēplarijs ɿ hospita larijs ɔcessū erat non dare decias: nec ēt de alijs predijs q̄ ,pprijs manib⁹ ɿ sūptibus ex colebāt: ut ex̄ e. ex par te. ɿ c. ad audientiam. De clericis secularib⁹ dicūt qdā q̄ tenent si ue sint p̄dia eccl'ie sue siue ,ppa. Alij fauora bili⁹ dicebāt eos non teneri dare decias de p̄dijs eccl'ie sue: sed de ,pprijs bñ tenēt dare ut. j. e. q̄sti. ɿ c. decias. ɿ ex̄. e. nouū i fi. lepro si aūt nō sūt exēpti a d̄ cimis: nisi tm̄mō i hor tis ɿ i aialib⁹ suis: ut ex̄ de ec. edi. c. ij.
e Siqs. uel cleric⁹ clerici⁹ ergo dat decimā. qd̄ veꝝ est de ,pprijs p̄dijs.
f Inde abstrahē. res eni trāsit cū onere suo ut ex̄ de deci. cū nō sit in hoie: ut. ff. de ɔhē. ēp. alienatio. ff. de do na. ad euz. §. i. ɿ. ff. de re. iur'. nemo. ff. de di str. pig. si creditor.
g Irrita. pactū illud nō obstat: qn ab eccl'a uel alio possessore possit peti decima: ut ex̄ e. pastoral'. ff. de pact. inter. ɿ si possessor partē fructuū ɿ ille a quo cāz h̄uit ēt partē fructuū pcepit: vterqz ɔueniendus ē: ut ex̄ e. ti. a nobis. ɿ c. tua nobis. Sz nūqd pactū istō tenet q̄tū ad ɔhētes? vr̄ q̄ sic: ut. ff. de pact. ep̄la. sz ɔ ex̄ de pact. pleriqz.
h Ecclesie. ut nouis. qdā hoc itelligūt i eo casu: cū prior ecclesia enor mit ledit. alr̄ ep̄s bñ aufert de iure vni⁹ ɿ dat alij: ut. xij. q. ij. bone rei. ɿ c. nulli ep̄oꝝ. ɿ ex̄ de excef. prela. sicut vnire. j. de ɔse. di. i. c. ij. Hu. tñ scripsit q̄ ep̄s non pōt auferre vni eccl'ie ɿ dare alij inuito sacerdote. nam qd̄ semel ē ɔsecratū alienari nō pōt. xij. q. i. nulli. ɿ q. ij. sine exceptiōe. Itez q: sacerdos iste non cogit de suo facere bñficiū: ut. x. q. ij. hortie. Itē q: p̄uilegiū solius pape ē vni auferre ɿ alij dare: ut. ix. q. iij. cū questus. ɿ c. nunc vo. ɿ c. p principalem. Itē q: nulli ɔsulēdū ē cū alteri⁹ iactura. xi. q. iij. sigs vo. xiiij. q. v. deniqz. ɿ. xxij. q. ij. primuz Itē ar. ē ,p ipso. j. e. multis. sz ɔ cū ē ex̄ de ec. edi. ad audientiā. me li⁹ ex̄ e. ti. ma vbi nō obstat ei iuramentum qd̄ fecit d̄ rebus ec. non alie. vñ hec non vr̄ ec alicatio: ut ibi ppendit. Itē auferendo mi ɿ dādo alij ec clesie sibi subie cte: nō vr̄ alie re: sicut dādo so: ozi non vr̄ aliēare. C. s. si de icom. nolli. tas. ɿ est fi. C. de edi. pcina. sigs p⁹. ɿ ff. d le. ii. vnū ex fa milia. ɿ l. peto §. frē. fi. ex de his q̄ fi. a pla. sine cō. ca. cū apl'ica. io.

cūctis sacerdotib⁹ sigillatim dici: ɔsecrent ɿ scificent dn̄e man⁹ iste ut qcquid ɔsecrauerint ɔsecratuz sit: ɿ q̄cunqz bñdixerint benedicta sint. Ecce cōis ē benedictio: unde igit diuortiū? Sic ergo i bñdicti one utriqz cōem nāscisciūtur ptātē ita i institutiōe cōiter assequūt po testatis executionē. ceteruz absqz ep̄oꝝ lr̄ia non solū monachis sed oib⁹ gnālit clericis ptātis executio interdicitur. Unde clemens.

Sacerdotalia officia sine pmissu ep̄oꝝ nō agant presbyteri.

Cunctis fidelib⁹ ɿ sūmope oi bus pb̄ris ɿ diacōib⁹ ɿ reliqs clericis attēdendū ē: ut nihil absqz ep̄i proprij lr̄ia agant. non utiqz missas sine eius iussu q̄sqz pb̄roꝝ in sua parochia agat. nō baptizet nec quicqz absqz eius pmissu faciat De his uero qui intra mōasterij claustra ɔsistūt: quibus pp̄l'us ad regendū nō cōmittit: q̄ritur utrū dare uel accipe decimas debeant In quib⁹ hec discretio seruāda ē: ut de agris uineis q̄ ad proprium stipendiū colūt: decimas sibi reti neant. Si. n. decime a pp̄l'o filijs leui reddebant ,p ministerio: quo dn̄o deseruiebāt i tabernaculo of ferendo sacrificia ɿ holocausta ,p pp̄l'o: pz q̄ monachi d̄ ,pprijs pre dijs non magis q̄ alij sacerdotes decimas soluē cogunt. sed d̄ pre dia mōachoꝝ siue p̄cio sūt empta siue ,p salute aiaꝝ oblata: anteq̄ in ius coꝝ uenirēt: baptismalib⁹ eccl'ijs siue q̄buslibet alijs primiti as ɿ decimas psoluebant: ille aūt eccl'e suo iure p̄uari nō p̄nt. Unde i magociē. ɔcil'. statutū iuenit.

Qui res suas alicui denegauerit: decimationum proventum priori ecclesie auferre nō poterit.

Siqs laic⁹ uel cleric⁹ uel utri usqz sex⁹ psona ,ppetatis sue loca uel res alicubi dare delegaue rit: decimationū ,puentū p̄ori ec clesie legitime assignatum inde ab strahere nullā hēat ptātē. qd̄ si fa cere tētauerit: talis traditio irrita ɔ,p̄sus dicat: ɿ ip̄e ad emēdatiōez ecclesiastica coerceatur censura. Item ex cōcilio cabilonensi.

Antiquiores ecclesie nec decimis nec ulla possessione priuentur.

Ecclesie antiq̄t⁹ cōstitute nec decimis nec ulla possessiōe p̄ uent: ita ut nouis oratorijs tribu ant. Itē ex ɔci. guarmaciensi.

Antiquiores ecclesie propter no uas iusticiam non perdant.

Quicumqz uoluerit in sua ,p̄p̄e tate eccl'iam edificare: ɿ ɔsen sū ɿ uoluntatē ep̄i habuerit i cui⁹ pochia ē licitū sit. uerūtñ oio ,pui dēdū ē ep̄o: ut alie eccl'ie ātiqores ,ppt̄ nouā suā iusticiā aut decimā ñ pdāt: sz sp ad ātiqores eccl'as p soluāt. Decias aūt baptismalib⁹ eccl'ijs psoluēdas leo. iiij. affirmat dicens. Baptismalib⁹ eccl'ijs decime dari debent.

De decimis iusto ordie nō tm̄ nobis sz etiā maiorib⁹ uisum ē plebibus tm̄ ubi sacrosancta ba ptismata dāt debē dari. Cu⁹ er go nulli lz decimationū ,puentū a p̄ori eccl'ia cui assignat⁹ fuerat ab strahē: si ius ātiqoris eccl'ie nouis tribuendū nō est: si decime tm̄mō baptismalib⁹ eccl'ijs dande sūt: pz q̄ monachi ex ,pprijs predijs deci mas dare cogunt. Sed ɿ illa au ctoritates magociēsis ɔcilij de uē ditore uel donatore loqt: diffini ens q̄ ille q uēdit aut donat ñ pōt ,puentū decimationū illi eccl'e de trahere: cui prius legitime fuerat assignat⁹. monachi aūt decias ɿ p̄ mitias non auc̄te uendentis ɿ do nantis sed auc̄te eiusdē ɔcilij ɿ pa scalis pape detinent: a q̄bus diffi nitū ē ut monachi de ,ppis p̄dijs decias non psoluāt. sic. n. i mago ciēsi ɔci. statutū ē. Nō soluāt d̄ ,ppis p̄dijs abbates ɿ ep̄i decias.

i Quicumqz. pse su. j. de cō. dif i. nemo.
k Ad antiquiores. ar. q̄ vbi ptendit p iure duaꝝ ecclaꝝ sp standū ē an tiquioꝝ: ut ex̄ de rel. do. c. i. Itē ar. q̄ semp ba ptismalib⁹ ec clesijs soluen de sūt decime ñ capellen: ut. j. c. pxi. ɿ. c. q̄sti ɿ. c. statuimus ɿ. c. in sacris. ɿ ex̄ e. ti. nuncios s̄m hoc ep̄s ñ debet habere decimas baptis malis plebis i. ruralis eccl'e sed tantū epi scopal' plebis de illis enim loqt. c. xij. q. ij nobis. ɿ c. vul terane. ɿ. c. cō cessio. c. q̄nos tū dico: q̄ q̄li ber rural' eccle sia ēt oz suas decias i q̄tuor ptes diuidē: ut vna sit baptismal' ec clesie: alia paupeꝝ: tr̄ia fabrice: q̄rta capellanoꝝ. lz hodie ep̄i oia oc cupēt. alr̄ nō. s. x. q. i. nouerit. ɿ ɔ. io. ē ex̄ de deci. q̄m. h.
l De decimis.
m Hec ergo. pascalis. sed quomodo pascalis potuit dare hoc p̄i uilegium monachis: cum sit ɔ preceptum diuine legis: ut. j. c. deci me. ɿ c. reuertimini. ɔ quod non potest dispensari. xxv. q. i. sūt qui dam. ɿ. d̄ di. v. §. i. ɿ. di. viij. que ɔ. sed forte non est absurduz q̄ p̄ uilegium concedatur: q̄uis sit ɔ ius diuinum. sed si ɔtra ɔsue

illud tolleret non posset fieri. sed nunqd laico posset dare tale pi
uilegiū: dic q sic. io.

n Q Elesti sūt. coloni partiarij q partē fructuū pcipiūt. talco. n.
p ea poniōe quā ipsi percipiūt tenēt dare decimas t dñi
eox p ea quā ipsi percipiunt: ut ex. e. a nobis. t. c. tua nobis. imo
t i pēsionario
coleno idē iu
ris est: siue ipse
p pēsione ser
uiat: siue dño
det certam pē
sionem: q3 añ
ḡs aliq̄ pensio
detur res ē de
cimāda: ut ex
e t. cum homi
nes.

o Ad eccleste
as. ppūjsi sum
pubus.

p Decimas.
si p̄dia sint in
ipsox parochi
a. uel logt de
decis psonali
bus q̄ dande
sūt vbi sacra p
cipiunt: ut ex
e. ad aplice.

q Ecias.
a mōa
chis. dupli
rōne: tū q3 nō
hūt pplm: tuz
q3 non mini
strātur eis spi
ritualia.

b Cōit viuen
tibus ecce q
aliud hūt pri
uilegiū clerici
cōiter viuētes
ḡs separati: t
q3 idē habent
qđ monachi.
sūt in absolu
tione perenda
hūt idez pāti
legium cū cāo
nicis: ut ex de
vi. t bo. cleri.
qñ in fi. t ex q
cleri. uel vo c.
i. t ex de sent.
ex. monachi. t
c. ex tenore in
fi. 3 ex de sen.
excō. cū nō ab
boie.

c Milites.
ani milites pos
sint hre decias
dicetur. j. q. vj.
c. i.

d e Tpis
t vicini
tas. ar. q. ppt
remotionem uel icōmoditatē multa fiunt licite q̄ alias nō licerent.
ut. j. e. q. vij. siqs vult. lxiij. di. cū lōge. xiij. q. ij. vbicūq3. ex de ecc
edi. ad audientiam. ā. vij. q. i. tpis.

e Intre. sicut papa pōt unire epat: sic eps plures ecclias: ut ex
de excel. pla. sicut. Si q̄s apud quā istarū ecclesiarum resideat

Q Uesti sunt pterea qdā frēs: q essent aliq epi t abbates q
decimas nō sinerēt dare ad eccl̄a ubi illoz coloni missā audiunt. p
inde decreuit iste sacer ꝓuent°: ut epi t abbates de agris t uineis q̄
ad suā t frm stipendiū hūt: ad° ec
clesias suas deferri faciāt. familie
uero coruz ibi dent decimas suas
ubi eoz infātes baptizēt: t ubi p
totum circulum anni missas audi
unt. Item paschalis quartus.
De ppīs laboribꝰ mōachi t cano
nici decias minime soluē cogant

O Decimas a pplo sacerdotibꝰ
ac leuitis eē reddēdas diuie
legis sanxit auctas. ceterū a mōa
chis siue clericis cōiterꝰ uiuentibꝰ
nulla rō finit: ut milites' aut epi
aut persone q̄libet decimas de la
boribus seu nutrimētis seu suis p
prijs extoq̄re debeāt. unde beatꝰ
grego. sic ait: Cōi uita uiuentibꝰ
tā de faciēdis portōibꝰ uel exhibē
da hospitalitate uel adiplēda mi
sericordia nobis qd erit loquēdū
cum oē qō supest in causis pijs ac
religiosis erogādū sit? dicente do
mino: qō supest date elyam: t ec
ce oia mūda sūt uobis. Q. autem
dr ut ātiqores eccl'e ppter nouas
nec decimis nec ulla possessiōe p
uēt: ñ ita intelligēdū est: ut nullo
mō credat licere epo aliquā partē
possessionū uel decimationū uni°
eccl'e alteri p tpe tribuere. sicut. n
papa duos epat° i unū pōt dirigē
ita t un° ꝓsentiente pprio epo in
duos pōt diuidi: uel ēt metropoli
tano inuito q̄libet eccl'ia ab ei° iu
risdictiōe aplica eximi pōt auctē
Ade greg. papa scribit bñnato
epo. c. xxv. Duos epat° i unū
redigere aplica pōt auctas.

Q Tpis qualitas t uicinitas
nos locoꝝ inuitat: ut cuma
nam atq3 musitanaz unire debea
mus eccl'as: qñ nec longe a se iti
neris interuallo seiuncte sūt: nec
pecis faciētib° tāta multitudo po
puli ē: ut sic oli fuit duos hre de

beāt sacerdotes: q3 igit cumāi ca
stri sacerdos cursū hui° uite exple
uit': utraq3 nos ecclias pītis au
ctis pagina unisse tibiq3 cōmisisse
cognoscas. utrarūq3 ēt eccl'iaruz
scito te eē ppriū pōtificem. Et iō
q̄cūq3 uel de eaz primōio ul' cleri
ordiatiōe pmotiōeue iuxta cano
nū statuta uisa fuerint ordiare at
q3 disponē hēbis ut ppri° reuera
sacerdos liberā ex nr̄e auctis ꝓsē
su atq3 pmissiōe lniam. Ubi uero
cōmodi° atq3 utili° eē pspexeris:
habitatio ita sane ut alterā eccl'iaz
cui corpalit' psens ñ es: solicita. p
uidētiq3 cura dispōas: q̄ten° illic
diuia mysteria solēnit' dño pstan
te peragāt. Dē iohāni epo.
Duos epatus i unū redigere apo
stolica ualet auctoritas.

P Ostq3 hostilis ipietas diuer
saz ciuitatū ita pecis faciēti
b° desolat' eccl'as: ut reparādi eas
spes nullo mō pplo ōficiēte remā
serit: maiori ualde cura cōstringi
mur: ne defūctis eaz sacerdotib°
relige plebis nullo pastoris mode
ramine gubernāte p iuia fidei ho
stis callidi rapiāt' qō absit insidijs
Hui° ergo rei solicitudie sepe cō
moniti hoc nr̄o cedit cordi ꝓfuturū:
ut uicinis eas mādarem° pōtifici
bus gubernādas. Jōq3 frat'nita
ti tue curaz gubernationēq3 triue
rēsiū eccl'e puidem° cōmittēdam
quaz tue eccl'ie aggregari uiriq3
necesse ē: q̄ten° utrarūq3 eccl'aruz
sacerdos recte christo adiuuante
possis exist'ē q̄q3 tibi de ei° primo
nio uel clerici ordiatiōe seu ꝓmo
tiōe uigilanti ac canōica cura uisa
fuerit dispone. qppe ut pōtifex p
pri° liberā hēas ex pīti nr̄a pmis
siōe lniam. Tē ex ꝓci. cartha
ginēsi. ij. Non epm dioceses
habeāt: q̄ nūq3 habuerūt.

F Elix° eps seleucitan° dixit ēt
si hoc placet scitati ure insinuo
ut dioceses q̄ nūq3 epos habuer't
nō habeāt: t illa dioceesis que ali
qñ habuit: habeat proprium' fm

dignitas epalis: uel an utreq3 retinēant dignitatem priorem: dico q̄ variis
modis pōt uniri eccl'esie. uel hoc modo: ut una subijciatur alteri: t fm hoc
dignitas epalis erit in una tm̄. uel hoc mō pōt uniri: ut ex duabus digni
tatibus una fiat dignitas. t fm hoc non dicentur esse due sed una tm̄ t illi
qui sunt canonici in una erunt canonici in altera: t tam isti q3 illi canonici
intererunt electiōi epi
t alijs cōibus negoci
is. Et i tali unione di
stinguenduz credo: q
aut eccl'esie simul uniū
tur: aut una earuz uni
tur reliqe. que duo
sūt penitus diuersa si
una unitur alteri. fm
hoc illius naturā t cō
suetudinem t priuile
gium assumit cui unit
t peribunt iura illius
eccl'esie que unitur: ut
ex de sta. mōa. recolen
tes circa fi. si āt neutra
alteri unit: sz ille simil
uniūt: tūc dico q̄ con
suetudines uel priuile
gia que meliora sūt t
humaniora detinet il
lud uniti. nā cum ma
lum t bonū associant
malū recipit naturam
boni. xxxij. q. i. ñ ē cui
pandus. t ar. C. ō rei
vx. ac. in pn. t. C. cōia
de le. l. ij. circa fi. tertio
mō pōt uniri eccl'esie:
puta q̄ utraq3 remāet
epalis: t fm hoc rema
nēt duo epatus: sz idē
sit epūs utriusq3 eccl'ie.
t fm hoc si primo sub
erant iste eccl'esie diuer
sis metropolitanis: p
pter illam unionē neu
ter metropolitan° pdit
ius suū: ut ex de relig.
do. c. q2. t epūs iste erit
sub uno° metropoli
tanis. In primo casu
erit sub illo: cui pape
placuerit. uel erit sub
metropol'. illi° eccl'esie
cui unita ē altera. alliqs
n. naturā assūpsit. t sic
impator q̄liq3 unit du
as dignitates in unū:
ut in auc. coll'. ij. ut iu
dices sine quoquo. §.
illud.

f Expleuit. ergo si ēt
uiu° nō uniret: ut. j. c.
multis. t ex de ec. edi.
ad audientiā. imo po
tius eo mortuo nō de
bent uniri: ut ex ne se
va. c. i.

g Utrarunq3. in utra
q3 ergo erit sedes epa
lis: ut. xxi. q. i. relatio.
uel forte ubi ipe elege

rit habitare in una t alia erit sibi subiecta.

b f Elix. ut dioceesis. ā. di. lxxx. epi. t. c. illud.

i Hbeant. nisi in casu: ut. j. e. ꝓcipim°. xcix. di. nulli.

k Propāū. nisi in duob° casib°. ā. e. t tpis. xxv. q. ij. ita nos. sz ergo ciui
tas per mille annos sine epo fuerit dū tñ epalis limes possit probari: non

obstat prescriptio.j.q.iij.liez.

l m Altis.rectores.i.epos.vt ergo q papa non possit inuito epo no-
uũ facere epatum i dioces sua:ut.ũ.e.t tpis.b.dicit hũe eẽ tenorẽ
hui⁹.c.q nullus sacerdos pot istitui sine uolũtate dioc sani epi.

m Johanni epo.supple t iohãni pmarche: qz archiepo lauseo scribit p
hadriano.

a Prater necnon iohãne.sub quo erat lause⁹ metropolitan⁹:de cuius dioceſi fuit hadrian⁹:sed fuit exemptus.

b Eius s iohãnis.

c Depositi⁹.ẽt de facto.sic.xxiiij.q.i.audiuimus.

d Aliqd.ar.ex eo q qs eximit:vt exẽpt⁹ uniuersaliẽ ẽt cuz suis ecclijs: i auẽ ut ecc.roc.an.ga.pscrip.in pn. coll.ij.qz bñficia prici pũ large sũt intpretanda:ut.ff.de pbñ.pan. bñficiũ.eẽ de do. cum dilect⁹.xij.q.ij. q mãdamittit.t.xxiiij.q.i.rogãus.t i auẽ.ut liberti de ceto.§.siqs.coll.vij.e.q.ij. visis.ar.3 eẽ de relig.do.pstitut⁹ in fi.eẽ de do.pastoralis eẽ de paui.ex ore i fi. t.c.cũ capella.ff.de fũdo instru.l.qsitũ.§.vl. qd iuris sit:de hoc inqõib⁹ nõui diligẽt. b.

e Nostri st.vt q p legatum uel ẽt delegatũ q̃o fidei sit tranctanda eũ tm̃ ad petrũ sit referenda q̃o fidei.xxiiij. q.i.quotiens. Sz dic q mediocres cãs pũt epi tractare:ut eẽ ō bere.ad abolẽdã.sz magnas nõ:ut eẽ de bere cũ christus.

f Si mediocris.vt g q delegatus crimiales cãs possit audire:ut.ij q.vi.decreto. C.ō of. pcõ.l.i.ar.3.ff.de of. pcon.solent.eẽ ō of. leg.q translationẽ.sed dic q mediocres cãs appellat cũ tale ẽ crim̃ qõ non iducit depositionẽ:in quo põt iteruenire ꝓcuratoz:ut.ff an p alium cẽ app.ex. pos.l.i.t vbi nõ ẽ op⁹ inscriptiõe:ut.ff.de acti.leuia.uel dic q cogscere põt legat⁹ ō crie epi sed nõ deponẽ.uel dic q põt pronũciare aliquẽ deponẽdũ:sed eũ ꝓdẽnare ñ põt:sic. ij.q.vi.§.bidnũ.v. siqdem insulam.

g Vel hue.hic argue legatum nõ posse omnia que delegãs quod hanc pscutionẽ sãctitatis uestre est estimari quid fieri debeat. Ab uniuersis dictuz est placet. Itẽ ex aphricano concilio tertio.

Nisi cuz uolũtate episcopi dioceſes:que ab eis retinentur:non recipiant proprios epos.

Altis'conciliis hoc statutum ẽ a cetu sacerdotali:ut plebes que in dioceſibus ab epis retinentur:que epos nunq̃ habuerunt ñ nisi cum uoluntate eius epi a quo tenentur:proprios accipiãt rectores. Item gregozius iohanni epo lauseo.

Apostolica auctas a iurisdictiõe archipi epos ualet eximere.

Prater noster hadrianus thebane ciuitatis episcopus ad romanam urbem ueniens lachrymabiliter est conquestus de q̃busdaz se capitulis a fraternitate tua necnon iohanne prime iustiniane urbis antistite iniuste condemnatum.de nequissimo autez damnãdoq̃ eius iudicio alias sumus iuuante domino tractaturi. hadrianum uero episcopum reperimus t tuo contra sacerdotales mores odio laborasse:t nullo iure pecũ arijs in causis cum fraternitatis tue fuisse condemnatum sentẽtia quia igitur t ab antefato iohanne prime iustiniane urbis episcopo contra ius canonesq̃ depositus': honoris sui gradu carere non potuit:in sua euz reformari ecclesia atq̃ in proprie dignitatis ordine decreuimus reuocari. Et cũ oporteret te ex eo dominici corporis communione priuari: q̃ post admonitionem sancte memorie decessoris nostri contemptam: per quam eum ecclesiamq̃ eius de tue iurisdictiõe potestatis eximit:rursus in eis aliquid' tibi iurisdictiõis seruare presũpseris:tamẽ nos humanius decernentes communionisq̃ tibi sacramentũ interim conseruãtes decreuimus: ut fraternitas tua ab eo ecclesiaq̃ eius oẽm antehabite sue potestatem iurisdictionis abstineat:t fm scripta decessoris nostri' siqua causa uel fidei: uel criminis:uel pecuniaria:aduersus prefatum hadrianum consacerdotem nostruz potuerit euenire per eos qui nostri sũt uel fuerit in urbe regia responsales: si' mediocris est questio cognoscatur uel' huc ad apostolicaz sedem si est ardua deducatur:quatenus nostre audientie sententia decidatur. Q si contra hec que statuimus quolibet tempore qualibet occasione: uel surreptione uenire tentaueris: sacra scias te communione priuatum.nec eaz te excepto ultimo uite tue tempore:nisi cum concessa romani põtificis decernimus iussione percipere.res autem siue sacras siue alias mobiles immobiles q̃ eius ecclesie quas hactenus diceris retinere:quarum noticiaz nobis oblatam presentibus annectimus litteris:sine aliqua ci fraternitas tua dilatione restituat.de q̃bus siqua inter uos questio uertitur:uolumus ut apud responsalẽ nostrũ in urbe regia ueniletur.

Si autem necdum in dioceſi alicui' epi illa loca assignata fuerint: ex uigore apostolice sedis ,pprioz epm accipiãt. Q Nde greg.iuniori scribit bonifacio epo.

Ubi multitudo fidelium excreuit ibi episcopi sunt ordinandi.

Precipim⁹ ut iuxta canonum statuta ubi multitudo excreuerit fidelium :ex uigore apostolice sedis debeas' ordinare epos. pia tamen contemplatione:ut nõ uilescat dignitas episcopat⁹. Si cut duo episcopatus suprascripto modo in unum possunt redigi:t unus in duos ualet diuidi :sic episcopus etiam de baptismalibus t parochianis ecclesijs facẽ potest cum consensu suorum clericorum. quod cuz factum fuerit:illa pars populi que nouis ecclesijs supponitur:a iure prioris ecclesie absoluitur.hoc nisi fieri posset:multitudo ecclesiarum ad paucitatem redigeretur.plures autez baptismales ecclesias in una terminatione facẽ ñ põt. Q Nde i tol'.ꝓci.legit

In una terminatione plures baptismales ecclesie esse non possũt.

Plures' baptismales ecclesie i una terminatione esse non' possunt : sed una tantummodo cũ capellis suis.etsi contentio fuerit de terminatione duarum matricũ:plebes' utrarũq̃ discernãt'. Et si nõ ꝓuenerit: lis dei iudicio'

vez ẽ nisi ei spãliẽ aliqd fuerit pmissũ:ut.xxv.q.ij.in galliay.

b p Recipim⁹.ar.q sine auctẽ pape epatus nõ fiũt:ut ar.vij.q i.mutationes.

i Debeas.ut tñ habeat ꝓsensus epi:qz qcqd excrescit spectat ad epm:ut eẽ de deci.qñ.io.

k Plures. in vno. t.j.coscdẽ limites.

l Non pñt. ita q̃ habeant coscdẽ limites exquo.n.st baptismales:debẽt hñe limites distinctos:ut.x ij.q.i.c.i.vnus n.tm̃ dz eẽ ꝓceps. vij.q.i.apibus.

m Plebes. utrarũq̃.ar q q rez melio⁹ nouerit: siue sint domestici siue eẽi : potius debẽt eẽ testes q̃ alij:licz sint domestici uel cõsanguinei:ut eẽ q ma.ac.po vt i fi.t eẽ de testi.veniẽs in fi. C. de rep. ꝓsensu.

n Discernãt. uel p arbitriũ. uel p oppositiõz superioris tñ auctas ẽ necessaria:eẽ de tñs ac.decreto.t.c statuim⁹.t eẽ de arb.p mas alis laic⁹ ñ posset eẽ iudex i spũalib⁹:aut eẽ de iudi.decernim⁹.t.c.fe.t i pstitutiõe in nouẽ. ꝓtigit.q ẽ de arbi.t ẽ b ar.q spũalis cã laico põt cõmitti.xxxij.di. §.uez.

o Judicio.i. iuramento uel ẽt sortibus q bus dei uolũtas oñdit'. xxvi.q.ij.§.i.t.c sorte.ij.uel dei iudicio.i.ecclesiastico. iij.q. v.qz saspecti.

p Statuimus.oblationes.ar. q excommunicari possūt laici qui non dant sacerdotibus oblationes:ut.j.de consecr.di. i.omnis christian⁹.quod.b.intelligit etiam de gratuitis oblatiōibus:si clericus nō habet vnde sustentetur:ar.xci.di.clericus.

q Baptismalem.decime ergo soluende sunt baptismalib⁹ ecclesijs:ar.ō.e.de decimis.ꝛ.j.e i sacris.quod veruz est de p dialibus: sed personales debēt parochi alibus ecclesiis:ut.ō.e. que sti.ꝛ dixi.ō.e.q cunqz. Itē pa ter q episcop⁹ potest auferre decias vni ecclesie ꝛ dare alteri:ut dixi.ō. e.ecclesie.

r Vannum. lx.solidoꝝ: ut i lombarda ptinetur: ꝛ sic semper itelligitur vbi non determinatur: ꝛ ē hēc ar.penaz pecuniariā ab ecclesia posse i fligi.xviij.dis. quoniā. extra de rap.i archi episcopatu.ar xxiij.q.v. qd ergo.ar.j. eī de pe.lz. Itez ar.q index potest aliquez cōmunicare ꝛ aliter punire. qō non est verum eī ut lite nō cōtel.qñ in fi.

s In sacris in beneficijs.i. feudo ꝛ ar.est ius patronatus cum feudo transire nisi fuerit excepta:ut eī de iurepa.ex litteris.ar.j.e.q.vij nemini.

t In cānonibus. maxime quez quis tenet de fendere contra alios: multo fortius contra se.ff.si ser.ven.alius.xix.di. nulli fas.j.e.nulli epōy.eī de na.ex li.ven.c.vnico.

u Aprincipib⁹.qb⁹ christus ecclesiā cōmisit.xxiij.q.v.pncipes.

x Confiscare.sm leges veteres bona damnatoꝝ confiscabantur hodie secus:ut.C.de bo.dan.auē.bona.res autem ecclesie non possunt confiscari: ut.ō.e.placet. ar.j eī de iurepa.ex diligēti.

Communione priuetur:qui decimas uel oblationes extra episcopi conscientiam tenere uoluerit.

Statuimus ut siquis oblationes ecclesie uł decimas quas populus dare debet: tenere cōtēderit:uel extra baptismalez ecclesiam dare uoluerit preter conscientiam episcopi uł eius cui huiusce modi officia cōmissa sunt:nec cuz eozum uoluerit agere consilio:bānum nostrum componat:ꝛ communione priuetur. Qm addit extra conscientiam episcopi intelligendum reliquit:q episcopo cōsentiēte alijs ecclesijs dari possūt Dem.

Juxta dispositionem episcopi decime tribuantur.

In sacris canōibus prefixuz est.ut decime iuxta episcopi dispositionem distribuantur. quidam autem laici qui uł in propriis uel in beneficijs suas habēt basilicas contempta episcopi dispositione nō ad ecclesias ubi baptismum predicationem ꝛ manus impositionem ꝛ alia christi sacramēta percipiunt: decimas suas dāt sed proprijs basilicis uel alijs ecclesijs pro suo libitu tribuunt:qō omnibus modis diuine legi ꝛ sacris canonibus constat esse cōtrarium. unde uestram potestatem ut eos corrigatis expetimus. Cū autem reprehenduntur quia contempta episcopi dispositione hoc faciunt:intelligitur q si episcopo disponente hoc fecerint: irreprehensibiles inueniant Tez symmachus episcopus ecclesie catholice urbis rome dixit.

Anathema sit qui preter episcopi dispositionem decimas ꝛ oblationes dispensare uoluerit.

In canonibus in gangrensi ecclesia apostolica auctorita te conditis de fructuum oblatiōibus que ministris ecclesie debēt ꝛ de his que in usus pauperū pfe runtur:scriptum habet: Siquis oblationes ecclesie accipere uł dare uoluerit preter episcopi conscientiam uel eius cuius huiuscemodi sunt officia commissa: nec cuz eo uoluerit agere consilio: anathema sit.ꝛ itez in eodem concilio gangrensi. Siquis oblata deo dederit uel acceperit preter episcopuz uel eius consilium qui ab eo institutus est ad dispensandam misericordiam pauperibus:ꝛ qui dat ꝛ q accipit:anathema sit. Valde ergo iniquum ꝛ ingens sacrilegium est:quecunqz uł pro remedio peccatoꝝ uł pro salute animarum suarum aut requie unusqsqz uenerabili eccle contulit aut certe reliquerit: ab his a quibus maxime seruari conuenit christianis ꝛ deum timentibus hominibus ꝛ super omnia a principibus ꝛ primis regionum:in aliud transferri uel conuerti.ꝛ infra: Generaliter uero quicunqz res ecclesie confiscare aut competere uł peruadere periculosa sua infestatione presumpserit:similiter ꝛ hi qui res ecclesie iussu uel largitione principuz uel quorundam potentum aut quam inuasione aut tyrannica potestate tenuerint:ꝛ filijs uł heredibus suis:ut a quibusdam iaz factum audiuimus:quasi hereditarias reliquerint:nisi cito res dei admoniti a pōtifice agnita ueritate reddiderint:perpetuo anathemate feriātur.iniquum enim esse censemus:ut potius custodes chartarum qz defensores rerum creditarum:ut preceptum ē iudicemur ꝛ infra:ferro enim abscindenda sunt uulnera:que fomenta nō sētiunt. Similiter ꝛ illi extorres debent fieri ab ecclesia: qui sacerdotali admonitione non corrigunt: dicente domino auferte malū ex nobis. Vniuersa synod⁹ surgēs acclamauit:ut ita fiat rogamus. Dictū est octies:exaudi christe: symmacho pape uita sit: dictum est duodecies. Idem.

Eadez plectuntur pena qui ecclesie res ꝛ bona episcoporū inuadūt.

Similiter ad hoc omniū ecclesiaz noticiā uestra ceteroz qz

y Potentum.nota auctoritatem maioris in illicitis non excusare.xij. q.ij. quicunqz. c.de rebus.xi.q.iij. si dominus.ꝛ.j.e.q. vij. decimas.xxv.q.i. omne quod.xxxvi.q.ij. nullus.ar.ō.lxiij.di.salonitane.xiiij.q.v.dixit.

z Nisi cito.primo tamen videtur citandus princeps cuius auctoritate res ecclesiastica tenetur:ut.xij.q.ij.de rebus.sed illud ob sedalum principis: sed non est ita.

a Chartarum.id est librorum.quia episcopus non debet semper libris insistere:ut.lxxxvi.di.fratrem.

b Similiter.eccle quia episcopus ē in ipsa eccla:ut. vij. q.i.scire. Ex hoc.c.cō sueuit dici:q res clericoꝝ eodem gaudēt priuilegio quo res ecclesie.xij.q.ij. ecclesiarum.ꝛ.lxxxvij.di.eos vnde videtur q eque committatur sacrilegium in rebus clericoꝝ sicut in rebus ecclesie dic q sunt res ecclesie quo ad defensionem: quia ecclesia debet eas defendere sicut suas. xij.q.ij.de laicis.ꝛ.lxxxvij.di.eos.uel dicuntur ecclesie quo ad ō quia si damnificat ecclesiam episcopus :ecclesia habet recursum ad res suas. xij.q.iiij. quicunqz. vnde dico

q̄ omnes res clerici sunt obligate sue ecclesie sicut res mariti vxori: ut ex de pigno. ex litteris. ꝛ. C. qui po. in pig. l. vlt. sicut ꝛ res tutoris pupillo. ⁊ si qui minor est. xxv. annis non debet esse prelatus: cum res ipsius non possint obligari ecclesie: ut. C. de legi. tute. l. vlt. nec obstant ꝟria hic signata. ⁊ xij. q. iij. eps. ꝛ. q. ij. sint manifeste. vbi dicitur: q̄ alie sūt res ecclesie alie epi ꝛ hoc fateor. sed dicū tur esse ecclesie quo ad ea que dixi.

p Simili. quam premisim⁹ circa res ecclesiasticas.

a q Elia. iuxta. di. quidē dis. i. separādis ab ecclesia. cōsuevit tamen hoc. c. induci ad ꝓbādū q̄ res ecclesiarū nō possunt diuidi per prebendas ut dixi. xij. q. i. c. vlt.

b Neq; filiorum. ar. aliquez suo successori legem posse indicere: ut. xij. q. ij. nō liceat. l. x iij. di. ego. ar. ℈. ij. q. v. mādastis.

c Constitutū est. auferre. nisi i casibus. xij. q. ij. bone rei ꝛ. x. q. ij. hoc ins. ex ō ec. edi. ad audientiam

d Tertiam. alibi dicitur q̄ quartam. xij. q. ij. concesso. alibi q̄ me dietatē. x. q. i. ānquos sed loci consuetudo ē seruanda: ut dicit. g. un sequēti. §. ꝛ. x. q. iij. §. cathedraticum. uel dic diuersitas tempoz̄ soluit contrariuz. ij. q. i. si peccauerit.

e Nō si amplius. ꝛ si fecerint quasi cōcussores sunt i quadruplū puniendi: ar. xviij. di. quoniam quidem. xx iij. q. i. militare. C. de assess. l. iij.

f Conditoribus. i. patronis qui possunt male alienata repetere: ut ℈. e. q. vij. filijs. immo q̄ libet ō populo hic admittitur. xij. q. ij. non liceat. Sed nunquid patronus laic⁹ potest criminaliter clericū accusare de dilapidatione cum suam iniuriaz prosequatur: ar. q̄ sic ℈. q. vij. filijs. ꝛ. ar. xxiij di. illud. Nam ipsoꝝ interest: ut. ℈. e. q. vij. q cū q̄z. similiter videtur q̄ quilibet de populo: quia publice interest ne res ecclesie male tractentur ut. ij. q. i. prohibentur in fi. sed tñ secus est ut notani. ij. q. vij. in sūma. ꝛ. c. ꝑsumunt. ꝛ est ar. ad hoc. xxviij. di. consulendum.

g Propinquis. Jus enim patronatus transit ad filios: ut. ℈. e. q. vij. filijs etiā q̄uis heredes non sint: ar. ff. de ūrepa. filij. ff. de reli. q̄ pater. ꝛ ad heredes extraneos: ut. ℈. q. vij. si ples. ff. de oper. li. fabriles. ꝛ ar. ℈. ff. e. si operarum. ꝛ. C. e. liberti. io.

h p Ossessiones. non perpetuo. hoc verbū perpetuo spectat tñ ad cel exhortatione ⁊ iudicio censemus peruenire: ⁊ ab omnibus firmiter teneri: quia res episcoporum esse ecclesie non dubitantur: si i eoruz facultatibus similis fuerit crudelitate crassatum: peruasores reruz memoratarum predicta canonū districtiōe feriantur: ut qui moribus proprijs ac nulla conscientie castigatione coꝛriguntur: saltem ecclesiastice ⁊ canonice uindicte p fodiant aculeis. Item ex libro capitulorum caroli ⁊ lodouici imperatorum.

Res ecclesie principum auctoritate distribui non possunt.

Q Elia iuxta sanctorum patruz traditionem nouimus res ecclesie uota fideliuz esse precia peccatorum ⁊ patrimonia pauperū: cuiq; non solum habita conserua re: uerū etiam deo opitulante cō ferre optamus. Et autē ab ecclesiasticis officijs de diuidendis rebus ecclesie suspicionem dudum conceptaz penitus amoueamus: statuimus ut neq; nostris neq; filiorum ⁊ deo dispēsante successorum nostrorum temporibus ullā penitus diuisionem aut iacturam patiantur. Cuz ergo preter cōscientiam episcopi uel eius cui huiusmodi officia commissa sunt: quilibet prohibeꝫ oblationes ecclesie distribuere: liqdo apparet: q̄ cuz episcopi consensu quibuslibet ecclesijs possint distribui. Huic interpretationi uidet contraire auctoritas illa toletani concilij.

Nihil de iure siue diocesis episcopi presumant auferre.

C Onstitutum est a presenti cōcilio episcopos dioceses suas ita regere: ut nihil ex earum iure presumāt auferre. sed iuxta priorum auctoritatem tam de oblationibus q̄ de tributis ac frugibus tertiam consequātur. q̄ si amplius quippiam ab eis presumptum extiterit: per concilium restauretur Appellantibus ipsis conditoribus aut certe ꝓpinquis eorū si iā illi a seculo decesserūt. Tē symmachus papa.

Possessiones ecclesie derelictas nulli sit alienandi līa.

P Ossessiones quas unusquisq; ecclesie proprio dedit aut reliquit arbitrio: alienare quibuslibet titulis aut distractionibus ul' sub quocunq; argumento non patimur: nisi forte aut clericis bonorum pro meritis aut monasterijs religionis ituitu aut certe peregrinis: si necessitas largiri suaserit: sic tamen ut hec ipa nō perpetuo sed temporaliter perfruantur. Sed illud toletani concilij ita intelligēduz ē: ut epi preter quartā uel tertiam: que secundū locoruz diuersitates eis debetur: nihil cōtingant. Unde i concilio leonis pape statutum est.

A clericis ⁊ pijs locis ultra statuta patrum aliquid epūs nō exigat

N Elli episcoporuz liceat a subiecto sacerdote uel alio quocunq; clerico ⁊ pijs locis datiōes ultra statuta patrum exigere: aut supposita in angarijs inferre: sed cum optimus sit perspector ita prospiciat: ut uniuerse sibi oues commisse a se maxime alantur atq; in necessitatibus inuentur: non illicitis exactionibus opprimantur: qa dominꝰ pascere ⁊ docere nos docuit ⁊ omnibus ministrare: nō terrenis lucris ⁊ auaricijs delectari. Item gre. leōi epō carthagin.

De redditibus ecclesie quarta pars clericis est distribuenda.

A D hoc locoruz gradus rationis ordo distinxit ⁊ iudicia esse constituit: ut nec prepositis i opprimendos se frustra ualeāt occupare subiectos: nec subiectis iterum contra suos prepositos efrenata sit resultādi licentia. Volumus igitur: ut quicquid ecclesie tue ex redditu uel quolibet alio titulo fortassis accesserit: quartam

i In Elia. statuta. li ℈ epūs aliquid exigit a subdito suo negare potest ei nisi ostendat hoc a canone ei concessum: ut. xviij. q. ij. hoc tñ. ⁊ ix q. iij. conquestus.

k Necessitatibus. a pauperibus enim nihil peter. ut. i. q. ij. plane. sic dicit lex: q̄ si patria tenuis ē potius ē iuuanda: ut. C. nouo vecti. instit. non pos. l. i.

l Ad hoc. si. C. de inde. nullus.

m Et iudicia. ō. lxxix. di. ad hoc.

n Vel quolibet. ergo non solum de decimis ⁊ oblationibus fit

quatuor portiones: sed etiā de pēsionibus ⁊ alijs redditibus. xij. q. ij. quatuor.

o Uisū. ergo eps ꝑ arbitrio suo pōt bona ecclē diuidē. xij. q. ij. vulterane. j. e. q. vij. decimas. ꝰ: sed ibi soluit qḋ potiꝰ ꝯcordat.

p Predicator. ꝓbat sexta synodꝰ auctē petri ⁊ pauli: qꝛ platꝰ a subditis nō dꝫ exigere aurū uł argentū: sꝫ potiꝰ eos erudire. nā beatius est dare ꝙ̄ accipere. e. ē. de cele. miss. cū marthe.

q Diuinus. q̄sqꝫ ponit̄ in mala significatione. i. q. i. nūq̄ꝫ.

r Jmmo vo. si iudex dicit ꝯdēno te: imo absoluo te: vł timoverbo stādum ē: de pe. di. ij. non enim.

f Multitudini. ar. qḋ vni ꝑcipit ad oēs extēdit̄. lxi. di. miramur. xxx. viij. di. ignorātia. ⁊ ā. di. v. ad eius vero.

t Aur. verba pauli.

u Existimās verba synodi imo verba fuerūt dñi: ut ex de cele. miss. cū marthe.

x Alt. n. in secūda epła ad corinthios.

y Thesaurizare. suphciał ē ista argumētatio: qꝛ ⁊ filij thesaurizāt parentibus: quia parētes succedūt eis siquid hn̄t: ut. ā. iij. q. ij. bi qui. ⁊. j. xxxv. q. viij. ꝭ saluberer. non ē suphcial: qa ij succedūt parentes filijs nisi in defectu.

ꝭ Parētibꝰ. et spūalibꝰ. ⁊ respexit aplś nām ⁊ votū parētū ꝑut voto parētū hēditas filijs debet̄: sꝫ filioꝝ hēditas sola pietatis cā parētibꝰ debet̄: ut. ff. vnde li. scripto. hēde. §. vl. ⁊. ff. de iof. te. nam eis iuxta illud: Hodie turbato succedis bulgare nato. Jteꝫ dixit oia q̄ nr̄a sūt: ex voto filijs paramꝰ: ut. ff. de bo. li. l. penult. ꝭ. i. ⁊ hēditas parētū q̄si debita obuenit nobis: ut. ff. ꝑ socio ⁊ qꝛ ⁊ filij pene ad ꝓpa bona veniūt. ff. de suc. e. l. j. §. penulti. ⁊ dicit ipator: cogitare debēt parētes ꝙ ⁊ ipsi fuerūt filij: ⁊ ea que a suis parentibus sperabāt: suis filijs facere debēt: in auċ. ut cū de ap. cogno. § ꝯsiderare. colla. viij.

r Coacte. i. ꝑ lucro terreno.

ꝯ Jllud aūt capituli. s. possessiones.

a Reuertimini. Casus: Jn prima pte ponit hier. vba ꝓphete vsqꝫ ad illud verbū effusiōis. Jn secūda pte exponit ea ad lr̄am vsqꝫ ad illud sigs docꝰ. Abinde mystice siue moraliter.

exinde portionē siue diminutione aliqua debeas segregare: atqꝫ eam secundum domini timorem presbiteris diaconibus ac clero: ut tibi uisum fuerit discrete diuidē.

Item ex sexta synodo.

Eps turpis lucri gr̄a nihil a mōachis uł clericis suis exigere debꝫ.

Predicator ecclesie paulus diuinus aplus ac si canonem ponens ephesioꝝ presbyteris immo uero ⁊ oī sacrate multitudini ac plenitudini ita fiducialiter perhibuit: argentum aut aurum aut uestē nullius ꝯcupiui. oīa ostēdi uobis: q̄m sic laborantes oꝫ suscipere infirmos: beatiꝰ existimās dare ꝙ̄ accipere. propt̄ qḋ ⁊ nos docti ab eo diffiniuimus nullatenus epm turpis lucri gr̄a excogitare: ad excusandas excusationes in peccatis expetere aurū uł argētum aut aliā spēm a pśb̄is uł clericis uł monachis q sub ipso sunt aitꝰ enī apls: Non debēt filij thesaurizare parentibꝰ sed parētes filijs. Et apls petrus: Pascite q i uobis ē gregem dei: nō coacte sꝫ sponte fm deuꝫ: non turpis lucri gr̄a neqꝫ ut dn̄antes i clero: sꝫ forma facti gregis. ⁊ cuꝫ apparuerit princeps aploꝝ percipietis imarcessibilis glr̄e coronā. Jllud aūt qḋ in fine capituli symmachi ponit̄ hec ipsa non ꝑpetuo sed tp̄aliter pfruant̄: ad personales tm̄ possessiones clericoꝝ uidelꝫ ⁊ paupeꝝ non ad monasteriales referendū est. Quam uero sit graue apō deū decimas ⁊ oblatiōes ac p̄mitias sacerdotibꝰ nō soluere: auctē hier. ⁊ agg. apparet. Ait nanqꝫ hieronymus super malachiam.

Reus apud deuꝫ habetur: qui sacerdotibus decimas non soluerit

Reuertimini ad me: ⁊ ego reuertar ad uos dicit dn̄s exercituum. ⁊ dixistis in quo reuertemur si affligeret hō deū: qꝛ uos configitis me ⁊ dixistis: in quo cōfigimꝰ te in decimis i primitijs ⁊ idō i penuria uos maledicti estis: ⁊ me ꝯfigitis tota gens. Nunc seq̄mur ordinē ꝓphete: qꝛ mihi nō reddidistis decimas ⁊ p̄mitias: iccirco ipenuria ⁊ fame maledicti estis: ⁊ me uos supplātastis siue ōfraudastis. Ecce ānus expletus ē ⁊ nihil in me uos thesauros sed i ur̄a horrea ꝯportastis ⁊ ꝑ decimis ⁊ primitijs q̄ parua erāt ut a uobis darētur: ubertatē possessionum ur̄aꝝ ⁊ oēm frugū abundātiam ꝑdidistis. Ut autē sciatis hoc me irascēte ꝑfectuꝫ qꝛ fraudastis me pte mea hortor uos atqꝫ ꝯmoneo ut iferatis decimas i horrea mea hoc ē i thesauros tēpli: ⁊ hēant sacerdotes et leuite q mihi ministrāt cibos. ⁊ ꝓbate me si n̄ tātas pluuias effudero: ut cataracte celi apte esse credant̄ ⁊ effundam bn̄dictōnem meā uobis usqꝫ ad abundantiā. Uerbū effusionis nomen largitatis ōn̄dit sꝫ fieri pōt ut agros irrigantibus pluuijs sit qdem fertilitas uerū aut locusta ueiet aut brucus aut erugo aut eruca ⁊ labores hōium uastabūt: ꝓpterea adiungit ⁊ dicit: ⁊ increpabo pro uobis deuorantes locustas uide licet ⁊ reliqua q̄ predixim: ⁊ non corrumpent fructū terre ur̄e. Si q̄n fames ⁊ penuria ⁊ reruꝫ oīuꝫ egestas oprimit mūdum sciamus hoc ex ira dei descendē q se i pauperibus si nō accipiāt elemosynā se fraudari loquit̄: et suas possessiones possumus decimas ⁊ p̄mitias iterp̄tari. Siqs docꝰ et eruditus lege dn̄i pōt alios erudire: non dꝫ sue assignare prudentie ingenioqꝫ qḋ possidet: sꝫ gr̄as agat primum dn̄o: qui cūcta largit̄: deinde sacerdotibꝰ eiꝰ ac mistris a quibus doctus ē. si enī n̄ egerit gr̄as qꝛ frustra. C. de fideicō. li. l. sigs in suo. xcv. di. esto.

b Reuertemur. quasi nō decessimꝰ. imo in hoc recessistis: qꝛ ꝯfixistis me hac tm̄ ꝯditione si hō affligit. i. pōt affligere deū. ⁊ idō dicē. qꝛ nāe dei nihil nocere pōt. xi. q. iij. fm catholicā. qꝛ ipassibilis ē. xij. q. iij. incōmutabilis.

c Jn decimis. nō deum dici affligi cū eius subditi affligūt̄. si. ij. q. v. hꝫ hoc ꝓpriuꝫ. ⁊. iij. q. i. nulli in fi.

c Jn decis. s. n̄ solutis

d Tota gens. i. ex toto gētilit̄ viuētes uel q libet de ppło.

e Supplantastis. ar. ā. j. de ꝑ. di. ij. panē. sꝫ itellige q̄tū i vobis ē xi. q. iij. iterverba. uel ita defraudant subtrahēdo ista paupibꝰ.

f Annꝰ expletꝰ. nō tm̄ finis āni spectandꝰ ē: ut tūc decime ꝑstent̄: sed ꝑstande sūt cū fructꝰ colligunt̄: ex de ci. cum hoies. imo ⁊ si ager bis i anno det fructꝰ: toties dāde sūt decime. hic sigillauit eos q tā tarde dedert. Jn ꝑsonalibꝰ tm̄ decis possūt dici q i fine āni dāde sūt ꝓpt̄ lucra minima. Jncōueniēs. n. esset qꝫ scriptor uł aliqs negociator singulis diebus debēt decimā ꝑtē lucri dare ecclie: ar. ad hoc quale: extra de pig. ex lr̄is. ibi ꝓpter possessionū uiciitias ⁊ quia talis solutio in cōmoditatem hr̄et: ut ff. familie here. plane. idem dicendum est de caseo ⁊ lacte. io.

g Perdidistis. ar. aliquē debē pūiri i eo in quo deliqt. xij. q. ij. q ⁊ humāis. ⁊ q negat qḋ dꝫ: negari ei dꝫ qḋ sibi debet̄: ex de vsur.

h Jn horrea. ar. ꝙ isti rustici debent deferre i horrea decimas ad ipas ecclesias: ar. j. q. vij. decimas. C. de de ānonis ⁊ trib. l. ꝑ locis. li. x. nō ergo a clericis uel eoꝝ nūcijs sunt colligēde i agris.

i Ad abundantiam. j. q. vij. maiores.

k Uerbū. hec sūt verba hieronymi.

l Ōn̄dit. hic. C. de inoffi. te. l. ij. q̄sqꝫ etiā nōt viciū. xli. di. sepe.

m Aut erugo. erugo enī est ros q cadit sup teneras spicas: ⁊ ꝓpt̄ hoc sole veniēte marcescūt. Eruca ē vermis q ibi nascit̄. ff. loca. ex ꝯducto.

n Ex dei ira. hō. n. ꝓpter peccata sua affligit̄: ut. vij. q. i. sciscitaris. lvi. di.

si gens.ĵ xviij.q iiij.siquos.

o Et sua.si ergo.sue sē rei uēdicatio itētabit p eis.C.de sacrosan.ec.ut ite

p Interpretari.i.moraliter exponere.

q Ā quibus.ar.q d.scipuli debent referre grās magro nō tm vbis sz etiaz reb⁹:ut.xcix.di.ecce.

r Uēdicauerit.i. sibi assumpserit.

s Cataracte.i.fenestre

t Nubib⁹.i. pdicatoribus.

u Imbrē.gre t scie q i eo angebit:de pe.di. iij.si sermo.io.

a Decie.tributa.i. debita aiab⁹ egētib⁹ dina gra.ut melius dicas q dant egētib⁹ clicis:ñ tm iō min⁹ dā de sūt t si diuites sūt. nō.n.ituitu psōax dātur ecclesijs. Si g decime sē tributa: g non pūt pscribi:ut.ĵ.q.ij. ℈ porro.t.C.de pscri. xxx.an.oppetit.qđ falsū ē:ex đ pscrip.de qrta. Jtē si sē tributa:ergo cōpēsato i eis ñ admittit.C.de cōpē.l.iij. Preterea si sūt tributa: g siqs appellat:ut eas reuocat ñ audit:ut.ij.q. vi.q̄rēs fiscal.t ē expls sū ex de deci.tua in fi.

b Premiū.i.gn vult beneficiū suū accedē ñ,p pcio:sz tm honorēvult bre:ar.ff.mā.si remunerādi.t ē sīle.i.q.i.iudices.vbi dic q ñ sunt dāda mūera sz sūpt⁹: t facit ad đ qđ dixi. x xxij.q.ij.honorant.

c De militia.licita.g t clici si militēt.xxiij.q. i.militare.tenent dare decimas.

d Negocio. dūmō licita sit negociatio: ut ex.e.ex trāsmissa.t tm vix aliq negociatio sine pecco pōt expediri: ut de pe.di.v.q̄litas.of tm licita q̄ ad laicos i q busdā reb⁹:ut.lxxxvi ij.di.fornicari.Sz nūqd de illicite acqsitl debeat dare decias:nōtui xiij.q.v.i pn.Sz nūqd de furto uel latrocinio dāde sī decie:dicūt gdā q sic:ne apō eos ita remāeant:ar.ad đ.xxij.q.i.ꝓsidera,alij negāt:ne ecclavi deat approbare delictū.sz dico q a fure uel a raptore bn petit decia ñ rōe negociatōis sue:cū illa sit reprobata:sz qz inuenit i possessiōe:qz decia segt quēlibz possessorē siue indeū siue excōicatū:ut ex đ deci.de ēris.ex đ vsu. q̄sto.ex de ien.ex.si vere.aliqn eēt pdo melior⁊ditiōis q̄z benefidei possessor.qđ cē ñ dz:ut.ff.de pe.hē.si a dño.℈.vl. Jtē nūqd iudei pōales decias dabūt:vī q sic:ut ex de vsu.q̄sto circa fi.qđ accedo. Jtē ex oib⁹ q̄ ex lucratiua cā bn dabūt decie:ut de do.legato.uel si exne⁹ istituit i testō.aliud ē si aliqs ab i testato succedit:qz tali debita ē hēditas iure nāe.vñ potiꝰ debitū ē q̄z lucr:ut.ff.vñ liberi scripto.℈.vl. Jdē dico p q̄scūqz manū ābulauerit:q qlibz teneat decimā de lucro suo.Sz nūqd doctor đ collecta ul aduocat⁹ de pcinio uel mercenarijs đ eo qđ mēt dabit decimā:nō vī cū illō ñ sit lucr sz debitū.credo tm q sic:qz scriptū ē:honorabis dñz deū tuū de tuis laborib⁹ iustis:ut.i.q.i.ñ ē putāda. Jtē quia hic dī de oi artificio dāde sūt decime:ut ex.e.nō est in prāte.

sed sciētiā uendicauerit sibi in penuria male dicet.q si intelligens largitorē deū t agens his grās p quos a deo eruditus ē hūliauerit se:t i horreum dei itulerit cibos: hoc ē scripture alimēta in ecclīs pplis mistrauerit:stati apient su p eū cataracte celi t effundet pluuia spualis t mandabit nubibus suis:ut pluāt sup eū ibrē t abundātia rex ōniū pfruet. Jtē au.

Q; decie sacerdotib⁹ sē tradende.

Decie tributa sūt egētiū aiax q si decimā dederis nō soluz abūdātiā fructuū recipies :sz etiā sanitatē corporis ꝓcūris.nō igit dns de⁹ pmiū postulat sz honorē de⁹.n.nr q dignat⁹ ē totū dare de cimā a nobis dignat⁹ ē recipe ñ si bi sz nobis sine dubio ꝓfuturā.sz si tardius dare peccatū ē:q̄sto magis peius ē peccatū nō dedisse.de milītia de negocio t de artificio redde decimas. Cū eni decimas dādo t trena t celestia possis premia ꝓmēri:p auaricia duplici benedictiōe fraudaris.hec ē.n. dei iustissima ꝓsuetudo:ut si tu illi đ cimā nō dederis:tu ad decimā re uocaris. Dabis ipio militi:qđ nō uis dare sacerdoti.bñfacē sēp deus pat⁹ ē:sz boium malicia ꝓhibetur. Decie eteni ex debito q̄rūt t q eas dare noluerit:res alienas inadūt t q̄sti paupes in locis suis ubi ipse bitat:illo decias nō dāte fame morīui fuerit: tātorū homicidiox re⁹ ante etni iudicis tribunal apparebit:qz rez a deo paup⁹ delegatā suis usib⁹ refuauit. q ergo sibi aut pmium ꝓpare:aut peccatox desiderat idulgētiaz,p mereri:reddat decimaz.etiam de nouē prib⁹ studeat elemosynā dare pauperibus. Item hiero.

Seipsum ꝓdēnat:q euāgelizātibus necessaria subtrahit.

Plīcis uirīs t euāgelizatoribꝰ christi in necessarijs usibus nolle tribuere:seipm ꝓdēnare est Q; aūt decime epox ꝓsensu mōachis licite tribuant:beat⁹ hier.da maso pape scribit dicēs. Liberū ē mōachis decimas clericis ꝓcedē

Gloniā qcquid hūt clīci:pauperū ē:t dom⁹ illorum oib⁹ debēt eē cōes:susceptiōi pegrinorū t hospitū iuigilare debēt.maxime curādū ē đ illi ut đ decis t oblatiōib⁹ zenobijs t xenodochijs q̄ lē uoluerit t potuerit sustētatōez ipendāt. Libex ē.n.mōachis et spualib⁹ uiris deū colētib⁹ t timētib⁹ decias t oblatiōes cūctaq re media ꝓcedē t de iure suo i dñiū illox t usū trāsferre :nec tā i pauperib⁹ pauptatē q̄ religionē attendere.q aūt beatitudo tua q̄siuit: utrū usus deciarū t oblationū secularib⁹ ꝓuenire possit nouit ura sanctitas ōnino nō licē:,ptestātib⁹ hoc diuis auctib⁹ pnox canonū q̄pobrē si aliqñ fuerit ab his male ōtēta q diui iuris eē noscunt t in usū trālierit mōachox t fuorum dei epō tm loci illi pbēte ꝓsūi cō stabūt eis oia ppetua firmitate t stabilitate sōnixa.clicos aūt illos ꝓuenit eccle stipēdijs sustētari:q bus parētū t amicorū nlla suffragāt stipēdia. Qui aūt bonis parē tū t opib⁹ sustētari pnt si qđ paupex ē accipiūt:sacrilegiū ,pfecto i currūt t ꝓmittūt :t p abulionem taliū iudiciū sibi māducāt t bibūt

Eē pdijs aūt q̄ a colōti eox colūt sic diffinitū ē i magocie si ꝓcilio: Questi sūt pterea t cetera.

e Tu ad decimā i tm decima remanebit tibi:uel demēb⁹ socia beris:q sunt decima ps angelorū.

f Prohibet ĵ.de pe.di.i.si agam⁹.ā lxxvi.di iciunīū.

g Ex debito.ergo vī q actio psonalis cōperat,p decis petēdis.

b Alienas.ergo añ sepationē sē eccle:ut nō.ā.e.q moderamine.

i Inuadūt. nō.q idē ē iniste ōtinē qđ ra pe:ut ĥ.t ex đ resti spo. sepe t idē ē auferre qđ ñ dare.xlv ij.di.sīc.t. xij. q.ij. idigne.

k Hōicidioꝝ ā.xi.q. iij. fauue.ā.dist.lxxvi.pasce.

l Decimā.ĵ. xxvij.q.ij.si q

m Plīcis necēsse.i i victu vestitu ut.x.q.ij.epī.io

n Gloniā. qnicqd. res ecclie sunt paupū:ut.xxi ij.q.vij. q aūt silr res dicox st paupū :ut.x xiij.q.viij.que nioꝝ.t dīr eē paupū: qr tpe necessl sūt eis cōcāde:ut. xl vij.di.sicut bi.

o Dīb⁹.nō q eccla dicat suficiōs ad ō ut qs debeat esse ꝓuenꝰ vna.i.q possit oēs reci pe:ut.xlij.dist. gescam⁹.t ex đ pb.đ mōachis ar.ĵ.x.q.ij. epī vbi dī q ere ꝓtenꝰ vina t vestitu.

p Cōcedē.cū ꝓtestu epī.at si plat⁹ sē auctē epī cōcedēt p ei⁹ mortē remo caret:ex đ etiā ac.decctero.

q Nō licē.ĥ ē certū q ius deciaꝝ laic⁹ possidē ñ pōt cū sit spūale:ut ex đ pscri. cāz.ex đ decis ,pbem⁹. Sz nūqd fruct⁹ deciaꝝ pnt ꝓcedi laic⁹ sic ad tps:ut ex ne p.vi.su.q̄relā.t vsq ad finē vīe ipoꝝ:ar.ex de bis q fi.a p.cū aplica i fi.ar.ĵ.x.q.i.hāc.

r Dīuis.nō gnāl⁹ t monē ñ gnāl⁹ itelligēdū.lxxxviij.di.fornicari.lxxv.di.q die.lxxvi.di.scire.lxxxv.di.c.i.ĵ.q.iij.dilectio.xij.q.ij.sine. xiiij.q.ij.sup. đ ꝓ.di.ij.reuera.di.xcv.ecce.ar.xix.di.c.i.ĵ.

s Epo.t suffnat auctas illi⁹ epī ad talē alienatōez:ut ex đ bis q̄ fi.a p.cū aplica.ĵ xij.q.ij.sine.ñ.n.vī q sol⁹ epūs possit ꝓcedē sine ca.sz ĥ solūt ex đ bis q̄ fi.a p.cū aplica.ĥ g laic⁹ q capax ñ ē facit locū capaci:ar.C. de na .li.auē. lz.ff.de iusto rup.te.l.plī. t q null⁹ religiosus debeat recipe eccl'am de mānu laici ē expssū:ex de pui.cū t plātare.t.j q.vij.sigs.

t Cōsensū.ar.q ratihabitio epī retrotrahit t cōfirmat illud qđ p se ualidū erat:ar.ex de ure pa.cura pastoral.j.e q.vij.decias.ar.ĵ ex de elec.audit̄l.

u Bonis.ā.i.q.ij.laic⁹.t c.pastor eccle.t.c.sacerdos.

x Parētū.vī log de illis clicis q eccle nō fuiūt.ā.x.q.iij.canēdū.ā.xij.q.i.illi at.ĵ.xxxi.q.i.quō.

a d De capellis. Hec e scda questio an i capellis monachoꝝ psbri sint istituendi p monachos. qd vt melius pateat vide qd iuris hnt religiosi i suis capellis. Et no q duob9 modis fiunt capelle religiosoꝝ: edificatoe ⁊ collatoe. Si edificatione hnt institutoez tpaliu: ⁊ epus spualiu: vt. j. e. sane. ⁊ c. vi. Si aut collatione aut collate sūt eis ab epo aut

Q. II.

De capellis uero que ab eis possidet: q p eoꝝ institutonē a sacerdotib9 sint gubernande: iohannes papa probat scribēs isaac syracusano epo.

Presbyteri in monasterioꝝ ecclesijs per abbates instituantur.

Uisis lrīs charitatis tue: qb9 latis ppediē qto studio huic sacte sedi reuerētiā exhibetis: nō modice gauisi sum9: nūc itaq sup ea q consuluistis ut charissimo fri benigne discretu psiliu dam9. Delegauit. n. nobis pia māsuetudo nostra: utrū ecclie p9gete monachorū a sactis catholicis epis eis tradite p sacerdotes ab eis ordiatos ⁊ inuestitos debeāt istitui. Addidit quoq fraternitas tua litē ⁊ seditōez int clericos mōachosq ex hac cā ñ modicā eē ortā: qd istigatōe uersuti hostis nemo fieri ambigat. hz. n. mille nocēdi modos nec ignoram9 astutiā ei9. conatur nāq a pncipio ruine sue unitatez ecclie rescidē: charitatē uulnerāe sactoꝝ opeꝝ dulcedinē iuidie felle inficere ⁊ oib9 mōis hūanuz gen9 euertē ⁊ pturbare. dolet. n. satis ⁊ erubescit charitatē: quā i celo nequit hre: hōies pstātes9 ex lutea mā tenere i tra: vñ oz qtū fragilitati nre cōcedit: ut oēs adit9 nocendi ei9 uersutie muniam9: ne mors igrediat p9 portas nras. psilio itaq multoꝝ frm diligēt exqsito decernim9: ut āmō ecclie monachis tradite p9 suos sacēdotes istituāt. Diuine. n. leges hnt ⁊ seculares ut cuius ē possessio ei9 fiat istitutio. ⁊ si i dando qd maī ē: facilis fuit charitas: sit facilior in cōcedēdo qd min9 ē sācta largitas maī9. n. fuit possessionez dare: q sit inuestiturā pcedere. qūo possessoris iura cognoscerent: ⁊ suaruz reꝝ sibi tributa redderet: ubi qd suū est p alteꝝ dat: ⁊ cū uoluerit aufert? Humani moris ē illum uereri: cui9 iudicio ⁊ uolūtate nūc erigit nūc deprimit: unde fit ut i pte epi ad seruiendū sacerdos pcliuior fiat: ⁊ sic epus qd sancte ⁊ religiose dederat: qdaz siliata auctē ad9 se trahat: sic itaq puat merce de quā psecut9 fuerat: tuz qz ficta charitate aufert qd ōderat: tū qz prauoꝝ sacerdotuz discordias ⁊ scissuras amātiū uebis nimis fact9 credul9: ⁊ qd pus fucate moliebat lucrari: p9 detecta fraude conat qdā usurpatōe ex toto auferre. quoꝝ aduertētes calliditates ⁊ hostis uersuti suasiones monachis deiceps oio licētiā dam9 suarum eccliaꝝ inuestitores fieri: ita tñ ut iudicio synodi si cōtra sacerdotiū agere psūpserit mulctēt: ⁊ felici mucrone epi sacerdotuz piacula resecent. Hac auctē monachis pcedit inuestitura suaꝝ eccliarū: sz uidet ptra ire urban9 papa ij. dicens.

Palea.

Ammonem9 atq pcipim9: ut decimas oio dare deo nō negligāt: qs ipe deus dare cōstituit. Quia timendū ē: q deo suū debitū subtrahit: ne ei auferat necessaria. Itē nicolaus papa.

De eodem. Palea.

Precipim9 ut ⁊ decime ⁊ primitie seu qcūq oblatōes uiuoꝝ ⁊ mortuoꝝ ecclijs dei fidelr

a pfono. si ab epo: aut sb certa forma: aut cū oi iure: aut simplr. si sub certa forma: si habebunt ibi plus iuris qz forma contineat. Si vo cuz oi iure: tūc habent ⁊ tpalē ⁊ spūalē istitutōnē. j. e. visis. ⁊ sic intelligit illud cui9 e pos. sessio ei9 ē ⁊ in stitutio. Gn sñ cūi loquit: ex de capel. mo. i ecclīs. fr. ans. tñ ius epale in ordinatōe in. dicio altarium cōsecratione ⁊ visitatione. ix. q. iij. p singulas. Si aūt ꝯcessit epus simpliciter: qd iuris sit: hēntur ex de dona. pastoral. Si vo pfon9 cōcessit capella domui religiose: om plus iuris hz excepto qz daturar. s. e. q. i. sige laicus. ex de dona. inter vi. ⁊ vxo. m p. ff. de reg. iur. nemo plus. ni si hoc factum sit de ɔsēsu diocesani episcopi. quo casu certi dominium religiosorum: extra de iurepa. q auctē. ⁊ extra. de dona. pastoralis. que aūt dicta sunt intelligas de monasterijs nō exemptis. In exemptis eniz ⁊ coꝝ capellis qd pncipi placet legis hz vigorē. Et nō q io. fa. dixit: q si ecclia nōdū est consecrata tātū tūc hz pfonus ptātē: q pter epi licentiā pōt religioso loco cōcedere nō solū ius pfonatus: sz et ipam ecclīam: ar. j. e. q. vi. nemi. nisi hec opinio corrigedat: cū religiosus locus iā sit: maxime ppt solēnitates q ibi fiūt ab epo: de con. di. i. nemo. Et q religiosus sit: hōs et de reli. domi. ad hec. vñ iam in epi ptāte cōsistit: cū lapis benedict9 ibi iā sit positus. j. e. q. vij. oēs. nā nec a laico pōt aliqs instituī. j. e. q. vlt. si plures. multo minus supponi pōt loco religioso p laicum: cū institutio sit temporalis: suppositio vero p petua. Itē ē 3 ci. ex. q. i. nouerit. ubi dr q postq deo dederit: q nihil habet iuris in re illa. iohannes.

c Uisis. delegauit. i. insinuauit. vel dic melius. i. quesiuit.

d Pro qete. a curis tpalib9: vt. s. e. q. i. de presentium.

a Constāteo. j. de pe. di. ij. pncipiū. §. si vero. z. j. xxvij. q. ij. §. ex his omnibus contra. sed dic q nō potuit habere charitatē perseuerantez ar. ex. de ver. sig. nam ⁊ ego.

e Per portas. id est per sensus corporeos quibus mediantibus peccatū transit ad nos.

f Tradite. pleno iure idē itelligūt qdā vbi epus simplicit concedit: ar. ff. de serui. sicu i. ⁊ ff. d vsu ⁊ habi. si ita. sz con ex de do. pastoral. cum aūt monasterio priuilegiato cū capellanis habitis ⁊ habendis cōcedit eps eccliaz: et plenissimo iure fm plerosq puenit ad monasteriuz et quo ad correctōnez excessuū: sz tñ abbas il le nō deponet aliquem nec suspēdet i ppetuū: nisi hoc hret ex puilegio. Sz nūqd eps ita pōt eximē ecclīam aliquā: q nihil remaneat in ea: dico q non: quia eps nō pōt aliū indicē facē ordinariū in diocē si sua: nec ita plene posset eps remittē ius episcopale vt i fi. quia sic posset a se reijcere iurisdictōez epalē: nā qtū. cūqz gñaliter epus eximat aliquā ecclīaz sem p retinet correctōnē visitatōez, pcuratōez ⁊ cathedraticū: vt ex de cē. cuz venerabil. ⁊ d do. pastoralis. nec etiam i piudiciū archidiaconi pōt eps aliqua iura remittere ecclie: vt extra de exces. prela. c. ij. Si obijcis id quod ē ex d reli. do. pstitut9. vbi vr q epus plene possit eximere aliquā ecclīam: dicas q illa exceptō fuit confirmata a papa: sicut pfonus qtūcūq generalit remittat ius pfonatus: tñ quedam iura retinet in liberto C. de bo. libe. l. fi.

g Per suos. j. q. pxima. c. iij. j. xviij. q. ij. cellulas. s. di. liiij. abbati.

b Possessio. i. res possessa: ar. ff. de ver. sig. si interdum.

i Institutio. i. ordinatio. nā cuiqz ē res sua cōmittēda. C. de indi. nemo.

k Quod maius est. ar. q cui pcedit mai9 ⁊ minus: vt. xij. q. ij. precipim9 ⁊ extra de decimis ex parte. Item cui phibetur maius ⁊ minus: vt. xiiij. q. v. penale. ⁊. xliij. di. nulli. ⁊. s. e. q. i. ⁊ temporis. ⁊. c. postqz. ff. de adult. nec in ea. maius enim est dare id ad quod quis non tenetur: qz permittere vi datis ad que quilibet tenetur.

l Concedere. id est permittere concessa vti.

m Moris. ar. ex eo q aliqd solet fieri: vt. xxviij. di. de syracusane.

n Judicio. s. viij. q. ij. c. i.

o Ad se trahat. s. i. q. iij. quesitum. s. xij. q. ij. sacrorum. sic. C. de do. sigs argentum. §. vltimo.

p Credulus. ar. q imputatur alicui q nimis est credulus: vt. xi. q. iij. non solum. l. xxxvi. di. liquid. ⁊. xxij. q. iiij. qz magnū. ar. contra. xxij. q. iiij. innocens.

q Fraude. imo donator cauere debet donatori de dolo: ne res donata benigne fraudis cōsilio reuocet. ff. de edil. edic. l. ad res.

r Ane,absq episcoporū.ā.e.q.i peruenit.

s Tpalibus.si qras:i quo sacerdos teneat rndere mōachis de tē poralib⁹:dico i hoc q si ecclie mōachoꝝ ñ sit census iposit⁹:eū pñt monachi iponē:ſz si ē iposit⁹ ab ātiquo:ipi eū nō pñt angē:vt ex de cēsi.,phibemus. Itē ñ solū mōachis sacerdos respōdebit i tpalib⁹:ſz ēt epo si eccl̄ia illa ab antiquo pstitit cēsum epo: vt.i.q. iij. puenit.t.xviij.q.ij.c.vlti.t penulti.ioban. sed certe decre. dicit q census non⁹ iponi nō pōt ēt auctē epi: vt ex ō cē. significauit. nisi fuerit ab initio impositus:vt hēs ex eo.ti.ecclijs. xviij.q.i.elentherius. vt ex de cēsi.pterea.t etiā postea si nullꝰ fuit ipositus pōt iponi: vt ex de cen.cū venerabilis. t ℞ cū eccl̄ia eximi.b.

t Sit cuiqꝫ.ā.xij q.ij cum devotissimaꝫ.

u s Tatuendū. regimini.abbates.n. corrigūt ab episcopis. vt.j.xviij.q.ij. abbates

x Obsega.sic.i. q. iij. q̄stū.t.xviij.q.ij.c.vlt. t penul.io.

y Ecce vrban⁹.

z Sz illud.ā.e. visis.

t Edificāt. t ita pingui⁹ius habent monachi in ecclesijs fundatis i solo suo: q̄z laici i ecclesijs fūdatis i suo.

ꝓ Tales. de epo.s.q edificat ecclesias i alienis diocesib⁹ t i ppꝛijs pdijs.t qꝛ ptinuat hec materia cū precedenti iō tractat hic qō quta. Sz quare nō ita fecit magr i themate:qꝛ forte nō ita cōpetent⁹ posset poni thema. Nota ergo q si epus fundat ecclesiā i suo ppꝛio solo t i alteri⁹ diocesi: nō hz ibi ptātem nec quo ad tpalia nec q̄ ad spiritualia.si vero i solo ecclesie cui pest: t in alteri⁹ diocesi hz ptātē ibi quo ad tpalia:nō autē quo ad spūalia:sicut t monachi: lz qdaz hoc negēt dicētes epm vel clericos ñ hre nisi iuspꝛonat⁹i ecclesia quaz fundāt i prędio ppꝛie ecclesie t i aliena diocesi. Si ergo legat hoc.c de ecclesia fūdata in ppꝛio pdio: vel bū illud circa fines intelligit quo ad tēporalia t spūalia. si vō de ecclia i fūdo ecclesie t i alio epatu:dic eis gubernatio quo ad spūalia trū.nā qua rōne concederet hoc monachis i prędijs monasterij:ea rōne t epis t clericis in pdijs ecclesie sue:t hoc modo intelligit: extra de iurepa. significasti.

a s Jqs epoꝝ. In tritorio.i.diocesi:q̄liꝫ accipit ꝓ ipa terra t possessione t ppꝛietate:vt.ā.pxi.§.i.t.j.q.iij.lz.Quid aūt sit territorium hēs.ff.de ver.sig.pupillus.§.territorii. Territorii.n. ē vniuersitas infra fines ciuitatū consistens:vt ibi dicitur.

b Desiderat.t dicit.b.q̄ privilegiū ē epi :vt vndecūqꝫ velit possit clericū pñtare:ꝫ illud.lxxi.di.hortamur.hoc tñ nō dicit hic.

c Clericos.ar.q plures pōt pñtare pꝛon⁹ ad vnā ecclesiam: ar. lxiij.di.principali.

reddant a laicis: t ut in depositi one eoꝝ sint fm canones distri buēde.q̄s q tenuerit:a sācta cōio ne pꝛiuet aut sepet. Item leo papa. De eodem. Palea.

Nll⁹ decimas ad aliū ptinentes accipiat. Item ambro sius. Palea.

Nam qui deo non vult reddē decias quas tenuit: t homini nō studet reddere qō iuste abstulit:ñ timet adhuc deū : t ignorat q̄ sit vera pnia veraq̄ confessio. Iste talis non potest veram facere clemosynam. Item.

Abbates absq epi ꝓsilio in parochialib⁹ eccl̄ijs ꝓsbros ñ ordinēt.

Sane qꝛ mōachoꝝ qdaz epis sius suū auferre ꝓtēdunt: statuimus:ne in parochialib⁹ eccl̄ijs q̄s tenent absq epoꝝ ꝓsilio presbyteros collocēt:ſz epi parochie curā cuz abbatis cōsēsu sacerdoti cōmittāt: ut eiusmōi sacerdotes ō ppli qdē curā epis rōnē reddāt. abbati uero ꝓ reb⁹ tpalib⁹ ad monasteriū ptinētib⁹ debitā sbiectionem exhibeāt:t sic sua cuiq̄ iura seruēt. Idē:i parochialib⁹ eccl̄ijs pbri p epos istituāt: q eis respōdeāt de aiaꝝ cura:t his q̄ ad epm ptinent. Tez ex concilio apud fauentiam habito.

Quocunq̄ monachoꝝ eccl̄sie epoꝝ subdant regimini.

Statuendū nobis ē:q̄tenus eccl̄ie quocūcūq̄ monachoꝝ i singulis parochijs site epoꝝ: ut decet:diuinit⁹ sbdāt regimi: eisq̄ debita obsega exhibeāt. Ecce urbanus papa,phibet iuestituraꝫ parochialiuꝫ eccl̄iaꝝ p mōachos fieri:q̄s iohānes papa eis cōcessit Sz illud io.pape intelligēdū est ō illis capellis:q̄ cū oi iure suo ab epis mōachis ꝓcedūt. Illud aūt urbani intelligit de illis :q̄s abbates i ppꝛijs pdijs edificāt i villis ul i castell̄ suis. Tales t si ius territorij hēant:tñ ptātē gubernādi populū t spūalia mistrādi ñ hnt:qō ēt de epo intelligēdū ē. Nde nicola⁹ papa ait. Epus q in alterius dioceſi eccl̄iam edificat:ei⁹ ꝓsecrationem sibi nēdicare nō valeat.

Jqs epoꝝ i aliene ciuitatis territorio p q̄cunq̄ suoꝝ oppoꝛtunitate eccl̄iaꝫ edificare dispōit non pſumat dedicatōeꝫ facere q̄ illi⁹ est : in cuius territorio eccl̄ia assurgit.edificatori uero epo hec gr̄a reseruet : ut quos desiderat⁹ clericos⁹ i re sua ordiari ipos ordinet⁹ is cui⁹ territorii ē:ul si ordinati tā sūt ipos hre acqescat : t ois eccl̄ie ipi⁹ gubernatio ad eū in cui⁹ ciuitatis tritorio eccl̄ia surrexit p tinebit. Tē ex ꝓci.toletāo.iiij.

Basilice nouiter ꝓdite ad epm pertinēt:cuius ꝓuinc⁹ ee cōstiterit.

Possessio⁹ territorij ꝓuinci⁹ nō adimit:iōq̄ noue basilice que ꝓdite fuerit:ad eū,pculdubio ptinebūt⁹ epm:cuius ꝓuinc⁹ ee cōstiterit. Tē gregorius.

Edificatori epo i dioceſi alterius eccl̄iam consecrare non licet.

Ator⁹ pñtiū iohā.fr t coeps nr̄ indicauit nobis: q exuperanti⁹ eps ausu temerario i dioceſi ipius oratorii ꝓstruxit :ipmq̄ sine precepti auctē cōtra morē p sūpserit ōdicare⁹:missasq̄ illic celebrare non metuit:quaz rem cū summa celeritate ac districtione cōuenit emēdare⁹:nec ulterius tale aliquid attētare pmittē. Qō⁹ de iure ordinādi non possidendi intelligendū ē. His auctoritatibus facile perpēdi potest: q̄ siue abbates siue episcopi i suis castellis uel villis ecclesias edificauerit non ideo episcopo in cuius dioceſi fuerint conuentus admittit⁹ :t ideo sacerdotes iuxta illud urbani t nicolai in eis nisi p episcopos cum consensu tamen t electione

Qedificātium ordinari possint.

Quod⁹ autez prescriptōne destrui ōz illō quod factum est:aliter non.

d Ordinet.i. istituat.si aūt sunt ordinati qd iuris sit:sequitur i lr̄a.

c Ordinati. qꝛ sufficit testimōiū epi⁹ pū tantis.vij.q.i. epus de loco.t sicut mōachus abbatis.ā.e.q. i. monachi.si tamē sit ō suo epatu cui testimoniū fert.io.

f Possessio i.pdij.p prieta:ts:ar.ff de v.sig.inēdū

g Cōuētus.i. pplm vel iurisdictiōez:t ita popul⁹ facit eō uētum.

b Pertinebunt.j.e. q. vij. omnes.

i Ator p sentiaꝫ j.de con.di.i.p cepta.ā.vij. q. i.epus.

k Dedicare. sed nūqd fecit locū religiosū dedicando ecclesiā sine consēsu ppꝛij epi videt q ñ: ar. ff. de rerū di. §.sacre. de cō. di.i.nemo. credo tñ cōtrariuꝫ vt.vii.q.i. eps in dioceſi.

l Emēdare. nō dicit qualit Sz nunqd debet structi facere ecclesiā:nō ar.t vij.q. iiij. que sti. xiiij. q. vi. cōpim⁹.ā. vij. q.i.epus i dioceſi.ar. ꝛ ex ō noui ope. nū. cū ex iniūcto. dico q si denū

Q. III. diatio pōtifex

m Quod de iure.respicit.c.possessio.

n q Elod aūt pscriptōne. Hic depingit.iij.qō:an ola iura p scriptione tollant. Ad euidentiā ergo dicēdoꝝ videndū est pi⁹ de vsucapionibus p⁹ de prescriptione. Videndū ergo qd sit vsucapio : t qd in ea exigat : t q̄ res possint vsucapi. Vsucapio ē acqsitio dñij p cōtinuā possessionē tpis lege diffiniti

ar.ff.de vſucap.l.iij.Exigunt aũt i ea qnq; bona fides ab vtraq; pte.ff.p emp.l.ij.§.ſi eã.C.de p̃ſcrip.xxx.an.auẽ bodie.Item iuſtus titulus ⁊ cõtinua poſſeſſio:⁊ q; res ſit mobilis ⁊ q; nõ ſit vicioſa.⁊ qõ dixi ab vtraq; pte:vel ẽ quo ad iitiũ coñctus:nõ quo ad coñctũ medij tpis.j.e.§.põt.ſm canones tñ exigit bona fides ptinua.Titulus aũt ẽ iuſta cã poſſidẽdi: qõ nr̃m nõ eſt ⁊ exigit titul⁹ vt.C.de vſuca.p ẽpi.l.vlti.⁊ ex̃ de p̃ſcript. ſi diligẽti. quã doq; tñ vſuca pio ꝓcedit ſine titulo iuſto erroꝛe inducenti ente.C.de vſucapi.p do.l.i. ff.pro empt.q; vulgo.ff.p legato.l.iiij.⁊ vl ti.Iuris tñ erroꝛ nõ ꝓdeſt i vſucapionib⁹. ff.de iur.⁊ fa. igno.iuris.ff. de vſuc.nũq;. i.rñ.Exigit ẽt cõtinua poſſeſſio:hoc planũ eſt:⁊ q; res ſit mobilis q; in imobilib⁹ non habz locũ vſucapio.Que ãt res vicioſa dicat: habes in ſti. de vſuca.§.i.⁊ ij.ff.de acq.re.do.bonefidei. Itẽ vſucapio non interrũpit lit.cõteſt.ff.de rei ven.ſigs poſt acceptũ. ⁊.ff.p empt. l.ij.§.ſi rẽ alienã.ar.C.de anna.excep.ut ꝓfecti⁹.j.e.§.tollunt. illi tñ.iiij.cãus ſunt ſpãles.Segt de p̃ſcriptione qd ſit:⁊ q̃ ad eam exigant:⁊ q̃ p̃ſcriptio currat ꝫ eccliam:⁊ q̃lit interrũpat; qs ſit ei⁹ effect⁹.Preſcriptio ẽ exceptio ex tpe ſibam capiẽs:q̃ actõni ꝓſonali vt i rẽ opponit.Eſt aũt q̃dã lõgi tpis p̃ſcriptio de q̃ nihil ad pñs:cũ coñ eccliaz nõ currat:q̃ ꝫ p̃ſcntes ſpatio.x.ãnoꝝ ꝫ abſentes ſpatio.xx.ãnoꝝ cõplet.C.de preſcrip.x.vel.xx.an.l.vlti. nec curit niſi cũ bona fide.Alia ẽ lõgiſſimi tpis.i.xxx.vl.xl.an. in q̃ ſm leges nõ exigit bona fides vl titul⁹.C.de anna.excep.l.i. ſm canones boc nõ.ꝓcedit:niſi qs bonã fidẽ habuit:ex̃ de p̃ſcrip.vigilãti.⁊ i cõſti.inno.qm̃ omne.⁊.xxxiiij.q.ij.ſi virgo. nec etiã illa q̃ eſt.xxx.an.currit coñ eccleſiã ſz tantũ.xl.j.e.quas. Itez ſm canones titulus regitur i lõgiſſima p̃ſcriptione:vt ex̃ de preſcrip.ſi diligenti.io.quod.T.negat.niſi ratione p̃ſũptionis.B. quandoq; tamẽ minus iuſtus titulus parit cauſam p̃ſcribẽdi: vt ex̃ de emp. ⁊ vendi.ꝓuenit.⁊ ex̃ de iurepa.cura. Interrũpit autẽ naturaliter ⁊ ciuiliter.ſi naturaliꝫ interrũpit:prodeſt omnib⁹ ius habentib⁹ in re.ff.de vſuca.naturaliter.ſi ciuiliter prodeſt interrumpenti tñ ⁊ eius heredi:vt.ff.de diuer.⁊ tẽpo.p̃ſcrip.inter quattuoꝛ. Eſt aũt effectus ei⁹:vt acqrat tantũ exceptio ſm io.nõ dominiũ niſi vtile vt.j.e.quinq; ſecũdũ.b.⁊ alios ẽt directum dominiũ acqrit: vt ẽ expeditum.C.de bo.ma.auẽ.niſi.⁊.j.e.int.memoratos ibi:ſit eternum dominium.

o Iura.hoc non eſt verum:q; nec omnia iura nec a quocũq; ꝑ ſcribi poſſunt:q; non omnia habes.j.e.licet.⁊.C.de p̃ſcript.xxx. anno.cõperit.q; non a quocunq;:extra de p̃ſcrip. cum ex officij ⁊.c.cauſam.io.

p Per ſingulas.xxx.bodie non ſtatur huic numero : extra de p̃ſcrip. quarta.j.e.quas actiones.

q Maxime.i.tñ.ſic.xi.q.iij.ſiquis ep̃us. nam violentus detentor non preſcribit.

r Dubitatio.per lit.cõteſta.ſic eni res efficit dubia:ar.ex̃ de offi. dele.relatũ.C.quib⁹ ad liber.pcla.l.iij.vel per libellũ oblatum principi ſecuta conuentione:vt.C.de preſcrip.xxx.anno.l.iij. vel per ſynodalem ꝓclamationez:ex̃ de p̃ſcrip.ſanctorum.nã ſimplex denũciatio habet ꝓlite conteſt.vt ex̃ vt lit.nõ ꝓteſta.qm̃.⁊ dico q; exq; ſemel facta ẽ lit.ꝓteſt. poſt ſecundum canones non currit preſcriptio.q; p̃ſumitur poſſidens iam habere malã fidem ⁊ de iure ſuo timbare.C.de acq.poſſ.nemo.vñ non p̃ſcribit ad mille ãnos vt ex̃ de p̃ſcrip.quoniã ſed leges que nõ curãt de mala fide dicunt.xl. annos exigendos. io.

s Reſulum. ad regendũ . ar .ff.p empto.q fundum.§. ſi tutor.

t Decretuz eſt. ab eo dẽ gelaſio.xij.q.ij.quattuoꝛ.

u Sicut dioceſim.i. eccleſiam.

x Dioceſi.i.eccleſia.

y Cõuentum.i.ius epiſcopale.

z Non adimit.i. non ideo adimit.

a Quelicunq; legis. naturalis. nã de iure naturali non ſunt p̃ſcriptiones inducte.nã iure naturali iniquum ẽ aliquẽ ditari cum alterius iactura: vt ex̃ de penis ſuam.⁊.ff. de condi.inde.nã boc . ſed iõ inuenta eſt preſcriptione dominia rerũ ſemp ſint incerto. ff.de vſucap.l.i.vel dic ſecundum ius legis ciuilis ⁊ boc ſecundum opinionem dicentium preſcriptione dominium non acquiri:ſed tantum exceptionem: ſed contra eos eſt.j.e.q.clerici.in fi.C.de bo.mater.auẽ.niſi.⁊ res preſcriptione temporis mutant dominium.ff.de vſuca.eũ.§.vniuerſitas.

b Prouinciam.i.dioceſim.quãdoq; enim prouincia ſumit ꝓ dioceſi:vt l.di.ſtudeat.quãdoq; ⁊ econuerſo:vt.ix.q.ij.epi.quidã tamen in loco iſto dixerunt q; intra aliam ꝓuinciam non poſſet p̃ſcribi:licet intra alias dioceſim poſſit. Quid autem p̃ſcribi poſſit i dioceſi alterius:varie a varijs eſt notatum.⁊ celebꝛis fuit hec ſententia:q; qcquid eſt.j. terminos alteri⁹ dioceſis preſcribi põt:dummodo nõ ſit in limite vel cõiunctũ limiti:vt ex̃ de parochijs ſup eo.nõ tamen quo ad epalem iuriſdictionẽ ſz tñ quo ad ꝓprietatẽ vt dicũt:⁊ boc dũ cõſtat de limitib⁹:ſed ſi de limitib⁹ nõ cõſtat ꝓprietatẽ vt dicũt:⁊ boc dũ cõſtat de limitib⁹:ſed ſi de limitib⁹ nõ cõſtat ꝓprietatẽ vt dicũt:⁊ quo ad epalia iura res alteri⁹ epi p̃ſcribit:vt.j.e.ſz tũc quo ad ꝓprietatẽ ⁊ quo ad epalia iura res alteri⁹ epi p̃ſcribit:vt.j.e.ſz ex̃ de deci.cũ ſint homines.ſz illis vehement obſtat:ex̃ de p̃ſcrip.ad aures ⁊.c.auditis.⁊.c.cũ ex officij.i gbus nõ ſolũ res ſed iura epalia p̃ſcribunt. ſimilit hic diſtingui põt int iura parochialia ⁊ iura epalia : vt iura parochialia poſſint preſcribi ſine dioceſes ſint limitate ſine nõ:vt ius declaruz baptiſmata oblationes ⁊ ꝓcurationes:dũmodo res ille nõ ſint ꝓiuncte limiti:ſz iura epalia nõ vt cõſecratio:imo vlteri⁹ ꝓcedi põt:q; ſiſt iura epalia q̃ cõſiſtunt i lege iuriſdictionis epalis:p̃ſcribi pñt ab alio epo : q; talit p̃ſcribit exemptio:nõ tñ vn⁹ intrabit terminos alterius:ſed.j.terminos ꝓprios vtet iure illo niſi i cãu:vt.j.e.placuit. Sz tñ dicũt quidã q; qlibet ius epale põt p̃ſcribi dũmõ nõ ſit vicinũ limiti. Sz q̃ſtũ ad ꝓprietatẽ ſatis vr̃ q; ſine ſit i limite ſine als:q; res alteri⁹ p̃ſcribi poſſit:vt ex̃ de ꝓbat.ex literis.Si q̃ras quare limes nõ poſſit p̃ſcribi:dico iõ ne cõfũdat termini ꝓuicia;:vl iõ q; limes cõis ẽ:vt. pbat.ff.de acq.re.do.adeo.§.vl.⁊.l.ſeq. ſz ſi rẽ q̃ mihi ẽ cõis cũ alio ille poſſederit:ego ꝑ ipm retineo poſſionem vt..ff.ff.quẽad.fui.amit.ſi cõez.vl iõ nõ p̃ſcribit:q; nõ p̃ſumit:q; aliqs cõmuni re vicioſe vtat:vt.ff.p locio merito.⁊ ſic p̃ſumit q; quãtũcunq; tpe alter poſſideat:nõ tñ noie ſuo ſed noie meo poſſederit.Sed certe hec rõ nõ vr̃ ſufficiẽs :q; eadẽ rõne nec fines p̃dioꝝ poſſet p̃ſcribi:qõ falſũ ẽ:vt j.e.q.iiij.volum⁹.⁊.ex̃ de p̃ſcrip.q;.⁊.C.ſi.regũ.l.vl.alij.dicũt q; limes bñ põt p̃ſcribi:ſz nõ manẽs limes:q; q̃ſcitꝛo ẽ p̃ſcriptus deſinit eẽ limes.

y Extra vero. quãtũ ad oĩa epalia iura.

a Licet parochias .i. intra limitem vnius diocesis.
b Dispositione .i. terminatione .ē. xiij. q. i c. i.
c Exempli .ē. di. xcvi. bene qdē .ē. i. q. i. pncipatus.
d Innasa. nam innasores non prescribunt. C. ō prescrip. xxx. anno. si ge emptionis. ꝛ. xciij. di. illud.
e Putat. nā diuturnitas tē: exē de simo. non satis.
f Formā. ar. qō certis psōis mādat ad alios extendi: ꝛ qō i vno negocio statuit ad oia similia extendi. ē. ij. q. i. multi. xiij. q. ij. sup. xxxij. q. vij. aplus. ar. di. lxi. miramur. di. xxxvij. ignorantia. exē de rudi. in causis.
g Cōuenit. Pone q aliqs epūs possideat ecclesiā intra diocesim alterius epi remotā a limite: ꝛ fluuius erat limes ſ fluuius paulati accedit ad illā ecclias: ita q efficit vicina limiti. dic q interrumpit prescriptio naturalit: nec prescribit vel dic q nihilominus procedit prescriptio: nec termini epales variāt ꝓpter hoc: vt. ff. de cōtrahē. ēp. rutilia polla. Quid dices de ecclia sita i limite: ꝛ in vtraq diocesi hz parochiānos dic q erit cōis quo ad parochialia sicut ꝛ arbor i cōfinio posita: in sti. de re. di. §. insula. in solidū aūt habebūt epi scopalia. si discordāt i ecclesie dispositōe: superioris erit officiū in hac pte: vt alternis annis dispōat. ff. de vsuf. quotiens.
h Inter. discussio. i. qō discutiēdi.
i Aliter celanensem. q ecclia erat subiecta sibi.
k Nullū. ar. q limitis manifestatio rē reuocatā reuocet: ar. ē. e. q. i. felix.
l Sententia. quaz super hoc sentimus.
m Mittendos. vbi enī agit de finib⁹ agri oculis sūt ipa loca cōsideranda. ff. fi. regū. l. si irruptōne. ꝛ vtriusq partis testes audiunt: vt exē de ꝓba. ex lris.
n Ita vt diocesis. sic cōstrue. i. vt etnū dūtaz diocesis. s. de qua ē cōtrouersia possidētis ecclesie cui ē ius retētōis
o Jus retētionis. i. que est in possessione.
p Quod si limes. pōt eē sensus. i. si limes ipsius possidētis eū ñ ꝓcludit ꝛ tamen ipse bēat ecclias: vl aliter si diocesis ñ ē limitata ꝛ eā prescribū bēat cōfundant. Ecce his auctib⁹ ꝓbat: q possessionis ꝛ gubernationis iura prescriptōe tollūt. Hz idē gelasi⁹ ꝓtra testat scribēs maximo ꝛ eusebio episcopis.

Stat⁹ parochiaz nec psūptione nec tpis prescriptione mutari pōt.

Licet i regulis ꝓtineat ātiqs parochias unicuiq ecclie p stina dispositione deputatas nulla posse rōne ꝓcelli: ne p cōsuetudinē pessimā exēpli mali temēitate crescēte uniuersal ꝓfusio nascētur: tñ ēt decretis nris añ nō ml tū tpis destinatis oia iustimus: q taliē fuerāt iuasa restituī: hz qz temeritas quadētiū legē sibi posse putat generari: si sceleri suo pertinaciā retētōis adiūgat: ea q̄ interfrēm ꝛ coēpm nrm ꝓstātinuz canuscane ecclie sacerdotē ꝛ int nūcios directos ab anconitano pōtifice decreuim⁹: p uos ipleri cupim⁹. tūc formā in cētis cognitionib⁹ q̄ sit sequēda prescripsim⁹. Nulla igit psūptōe statū parochiarū q ppetue etatis firmitate durauit patimur mutari: qz neqz negligētia pōtificis nec tpal obiectio: q̄ p icuriā forte generat neqz ignauia faciente cōsensus adhibit⁹ nec sb repente supplicatione pceptio diuellē pōt semel diocesim ꝓstitutā ex q̄ semp ad regeneratōnez atqz ꝓsignatōez epi plebs deuota conuenit⁸. Territoriū ēt nō facē diocesim olim nosciť ordinatū Hoc multiplicit distiguit. Sunt q̄daz dioceses: q̄ certis limitib⁹ distincte sūt. he nullo mō prescribi pñt. Alie uero q̄ ñ sūt certis limitib⁹ distincte: ꝛ de qb⁹ certa diffinitio ñ oli pcessit: prescriptione tollunt.

Unde innocentius papa.

Limitis possessio prescribi nō pōt

Pater⁹ memoratos frēs nros fulgētiuz astigitanū ꝛ honoriū cordubensez epos discussio agitata ē ꝓpter parochiā basilice cuiusdā: quā hoz alter celanensē alter reginēsē asseruit: ꝛ qz inter utraqz ptes hacten⁹ limitis actio uētilata ē: cui⁹ q̄uis sit uetusta rentio: nullū tñ iuris pīndicium affert. Jōqz ne i dubiū ultra iter eos nra ꝺuocaret snia: platis canonib⁹ synodalia decreta plecta sūt: quoz auctas pmonz ita opō tere ibiberi cupiditatē: neqs limi nos alienos usurpet. Ob hoc placuit int alēnas ptes ispectores uiros mittēdos⁹: ita⁹ ut diocesi⁹ posidētis si tñ basilicā uerisimis signis limes, puisus mōstrauerit eccle cuius ē ius⁹ retētōnis: sit eternū dominiū. Q⁹ si limes legitim⁹ cādē basilicā ñ cōcludit: ꝛ tā lōgi tpis ꝓbat obiecta prescriptio: appll'atō⁹ pūtis epi nō ualebit: qz illi tricennalis obiectio silētiū ipōit: hoc ēt ꝛ secularīū pncipū edicta pcipiūt ꝛ psulū rōanoz decreuit auctas Si uero itra metas tricēnal temporis extra alienos terminos basilice iusta retētio reperit: repetētis epi iuri sine mora restituetur

Item gelasius iusto epo.

Spatia que diffinita fuerint: tē poze prescribi non possunt.

Ollectio tua studeat q̄sita omniū fidelit rez ueritate: ut si de spatijs: de quibus memorat orta ꝓtētio: diffinitio dudū certa ꝓcesserit: itemerata fuer. aliqn si nihil unqz cōstiterit terminatū tunc de prescriptione tpoz siq̄ ps ꝓfidit pbeat sacrm⁹: ut tñ q̄ hactenus possedisse ꝓbabit insuraduz sinat offerre⁹. Potest ēt aliē distinguī: Que qsqz sua auctē usurpat: quia nullo titulo possidere incipit: prescribere ñ pōt. ꝛ i hoc cāu itelligēda ē illa auctas gelasij: tē poralis obiectio que per incuriā forte generat nō pōt diuellere diocesim semel cōstitutā. intelligendū est: si nullo titulo sed sola usurpatione eam possidere cepit. Si uero iudicis auctoritate ꝛ priuilegioz lōga cōsuetudine possidere cepit: tūc tēporalis obiectio actori silentium imponit. Unde gelasius papa ait.

Debēt priuilegia. xxx. annis possessa immobiliter obseruari.

Placuit⁸ huic sācte magneqz

q Appellatio .i. interpellatio.
r Presentis .i. petentis.
s Extra alienos .i. illius contra quem ius prescribitur .io.
t Dilectio. vt si de spatijs predioz non limitum .j. q. iiij. c. ij. vel intellige de liminibus.
u Intemerata .ē. vi. q. iij. q̄ bñ .j. xviij. q. ij. eleuteri us.
x Sacramē. tū .i. testiū per quos ꝓbat p̄scriptionez: sic xxxi. q. ij. si verum.
y Differre. alteri pti. vel dic q illi pti que ꝓbauit prescriptionē: si non pōt ꝓbare tuas z bonaz fidē: pmittendū est ei iurare: q̄ bona fide possederit rē illaz ꝛ q̄ iusto timolo habuit eam non ñ dico q cogitur probare titulum sed si probat curssum temporis ꝛ allegat titulū presumo rōne temporis ipm habere titulaz vt. xij. di. illa. ff. ō vsuris cū de in rem verso. nec obstat qō dicit extra de prescript. si diligenti. ꝛ ex ꝓba. licet. vbi videmur dici q debeat cōstare ō titulo. Inuidligo enim z nec quādo est presumptio cōtra eaz: vt ibi fuit ꝛ sic intelligo quod est extra de deci. dudū sed tamen est q allegat titulum quez ꝓbare non potest sed dicat prescripsi.
a Placuit. priuilegia. j. xxv. q. ij. c. i. ꝛ. ij.
b Priuilegia .i. charitas ecclesie. xij. q. ij. siquis de clericis.
c Consuetudine. ergo consuetudo dat priuilegium. ix. q. iij. conquestus.

d Imperatoribus. hic canon emẽdat. l. que loquit de quadrien nij prescriptione in rebus donatis ab imperatore.

e Triginta. ar. q; pscriptio decẽnij uel vicẽnij nõ hz locũ i ecclia vt ipaz rẽ pnati tali pscriptõe possit retinẽ: alij dicũt ↄ. Sz nõne cõfiriũ ẽ. C. de quad. pscrip. l. bñ a zenone. nã ibi dr: q; si imperator rẽ pnati confe rat alij: tut⁹ est donatarius: z hic dicit necessariũ eẽ pscriptõnez: sz dic maxie: vel dic z p. i. C. de v. sig. l. penl. vel dic q; sicut ec clesia noluit ß recipe ↄ se: vt xij. q. ij. qcũq; milituũ. ita nec p se: vbi loq tur: cũ dedit i peratori rẽ alie naz tanq; alie nã: hic cũ tanq; suã: vel hoc qñ dẽ de. xxx. an nis refert ad primuz. s. ad alios z nõ ad imperatorem: vt eẽ de sen. z re in. cũ it. i fi.

f Inter cetera. verba sũt gfani.

g Constituta xpi. i. ecclie alicuius.

h Lex. i. pscriptio a lege introducta. lex n. possu tpis nõ põt pfirmari: qz si ẽ iusta statim valet z pfirmat: si ẽ iusta nũq; valet: videt tñ q; ↄ legẽ põt pscribi spacio. x. anno. vt. ff. de orig. in. l. ij. §. exactis.

i Itẽ si de rebus. aliẽne. nã iuste possidet: q; auctore pretore possidet. xiiij. q. v. dixit. eẽ qui filij sunt le. cum inter. ff. de acq. pos. iuste. ar. cõi. de pe. di. ij. siqs semel.

k Tricẽnalis. imo pscriptio. x. diez tũc sufficeret. nã pl⁹ facit sẽtentia lz iniusta q; aliqõ priuilegiũ: vt eẽ de sen. z re iudi. cũ inẽ in fi. io. sz nõ loqt de tali sntia sz de cõcordia q; diffinitio vocat. b.

l Sacerdotes. triplex cãus solet hic poni. Primꝰ sic: ecce epus alienauit res ecclie i cãu illicito: dr hic q; viuẽte epo nulla pscriptio currit ↄ ecclie i reb⁹ illis: sz eo mortuo icipit curre: z fm hoc expone diffinisse. i. alienasse: ar. xij. q. ij. epus q; mã cipia. z dic scribẽdo decreuerunt. i. decreto scripture interposito alienauerũt. Elel fm aliũ casũ expõe scripto decreuerũt. i. scripto trãsigerũt z in frandẽ. cũ eni nõ poterat dare nepotib⁹ suis: fingebat se bñe litẽ cũ eis. Tertiꝰ cãus ẽ: epus tulit diffinitiuaz sntiam ↄ aliquã ecclĩaz sup aliq̃ possessiõe ecclie z ↄ ius scriptum: dr hic q; ipo viuẽte nõ currit ↄ eã pscriptio: sz cũ ista sntia lata fuerit ↄ legẽ scripta: vt hic innit: z ita nulla actio vl exceptio ex ea cõpetit: vt ar. ij. q. vi. §. diffinitiua. q̃lit ẽt iste poterit pscribẽ p⁹ mortẽ! dico q; vt dic q; iste bõa fide possedit: qz ignorauit illã sntiaz ñ tenẽ: z sic sntia q; nulla ẽ: dat alicui cãm pscribẽdi: sic tũl⁹ q; nõ valz dat cãz pscribẽdi: vt eẽ ↄ ep. pucii. ff. p ep. q; vlgo. ff. p leg. l. iij. z. iiij. nec ↄdicit: eẽ ↄ his q̃ fi. a pla. c. ij. qz ibi scitẽ caplo alienatio fuit facta possessionũ: vñ ibi possessor stari tut⁹ ẽ: sz hic caplo ↄdicẽte: vt tñ q; de illicite alienatis nõ possit currẽ pscriptio. C. de bo. mater. l. i. z in hoc ẽ deteriorꝭ cõditõis ecclia q̃z minor sine filiussa. qz nõ pus ↄ eũ prescribit q̃z sue ptãtis esse incipiat: vt. C. de bo. q̃ libe. quecunq;.

synodo: ut res uel priuilegia⁹ que dei ecclesijs z lõga ↄsuetudie⁹ tenẽt ẽt siue a viue recordatõis imperatorib⁹ siue ab alijs dei cultoribus in scriptis donata: z ab eis p annos trigita⁹ possessa sũt: neq; q̃z a ptãte pticulũ eoz q̃cũq; psona secularis p ptãtez subtrahat: aut p argumẽta q̃libet auferat: sz sint oia i ptãte ac iussu pticulis ecclie q̃ cũq; intra. xxx. annoz spatia ab ecclijs possessa noscuntur fuisse. Quisq; ergo clericoz l seculariũ ↄtra pñtẽ diffinitõnẽ egerit: tãq; sacrilegus iudicet: z donec se correxerit z ecclie, ppa priuilegia seu res restituerit: anathema sit.

Idem episcopis dardanie.

Repeti non possunt que. xxx. annis quiete possidentur.

Inter⁹ceta ingt: p⁹ qngẽtos annos ↄstituta⁹ xpi quosdaz audio uelle subuertẽ: cũ. xxx. annoz lex⁹ hoiuz nõ possit abrũpi.

Itẽ si de reb⁹ ecclie ↄtrouersia mota ẽ z diffinitio subsecuta: z si iusta sit: tñ qz ñ sua sz diffiniẽtis aucte possidẽ cepit: tricẽnalis⁹ pscriptio petitori silẽtiũ iponit: ita tñ ut supputatio pscriptõis nõ a rpe diffinitionis: sz a decessu diffiniẽtis exordiũ sumat. Unde i toletano cõcilio statutum est.

Ita irrite disponẽtis non potest pertinere ad tricẽnium tpis.

Sacẽdotes ul ministri dũ gubernacula ecclĩaz admistrare uidẽt: ↄtra pfum sãctissimas sanctões ↄ reb⁹ ecclie diffinisse aliq̃ dignoscũt ñ⁹ ex die quo talia scribẽdo ↄcreuerũt: sz ex quo talia mo riẽdo⁹ diffinita reliq̃rũt: supputa tõis⁹ ordo sbstabit⁹. nusq;. n. poterit ad tricẽniũ tpis ptinẽ uita irrite iudicãtis: qz stat⁹ cõtractuũ⁹ ñ sũpsit originẽ ab⁹ initio iniqtatis

Itẽ ea q̃ in bñficijs possidẽt: siue que metu hostilitatis iueniẽte diuti⁹ possessa fuerit: pscribi ñ possũt. Unde i agathensi concilio diffinitum ẽ.

Que in beneficijs possidẽt pscribi nõ possunt

Clerici⁹ q̃libet q̃tacunq; diuitate tpis de ecclie remũeratõne aliq̃ possederint: i ius, ppriũ pscriptõe tpis ñ⁹ uocẽt: dũmõ pateat ecclie rẽ fuisse: ne uideãt etiã epi tpe admistratõis, plixe aut p carias cũ ordinati sint facẽ nõ⁹ ↄbuisse: aut diu retẽtas facultates i ius sue, ppetatis posse trãscribẽ.

Itẽ ex concilio aurelianensi.

Que humãitatis ituitu aligbus prestant: prescribi non possunt.

Epi⁹ eps hũanitatis ituitu mãcipiola uineolas l erulas clericis aut mõachis ul q̃buslibz pstiterit excolẽdas ul tpe tenẽdas: ẽt si lõga trãsisse ãnoz spatia ↄprobent: nullũ ecclia pudiciũ patiat nec secularis legis pscriptio q̃ ecclesiam aliquam ipediat opponat

Nõ ex die. si. eẽ ↄ trãs ac. decetero. eẽ ↄ cẽ si. pterea. si. ã. xij. q. ij. si quos. si. ff. de diuer. z tẽp. pscrip. cũ hẽs. i fi.

n Moriendo. iõ qz lz q̃libet possit male alienata renocare: vt. xij. q. ij. nõ liceat. nõ tñ ita de facili admittere cuz eps cõsidiceret: z ei litteras de rato denegarz ar. C. de anna. excep. l. iij. §. vlti. z. C. de bo. q̃ libe. l. iij. eẽ de iudi. cãz

o Supputatõis. i. reputationis.

p Subsistabit. i. icipiet numerari.

q Cõstitũ. i. cõfictus quez fecit eps nõ hz iustũ titulũ. hoc iõ dico: qz pscriptio nõ ẽ cõfictus

r Ab initio. ar. initiuz spectãdũ: vt. lxi. di. miramur. i. q. i. pncipatus eẽ. de elec. oudũ. ff. pro emp. qui fundum.

s c Clerici. in ius, ppriũ. Hic pz z insequẽti. c. q; coloni z p cario possidentes nullo tpe pscribũt: vt. x. q. iij. qz cognouimu⁹. eẽ de postu. bõe. Ita nec aliqs q; alieno nomine possidet: vt eẽ de pscript. si diligenti. Itez nec vsufructuari⁹: vt insti. p quas p. no. ac. §. fructuarius. Itẽ nec creditor. ff. de vsuca. nõ soluz. §. q; pignori. z hoc ideo qz cẽs isti alieno nõe possident: vñ illi tñ dicũt possidẽ qnoz nõe possidet: vt eẽ de restispo. cũ veniss et. si ergo vsq; ad centũ ãnos posses ,pbare initiũ possessionis. i. q; tuo nõe possessiũ ẽ: nõ obstat tibi aliqua pscriptio: vt hic pz: z. C. de pig. act. nõ creditores. z. C. de pscrip. xxx. anno. male. z hoc verũ ẽ: nisi vel dicere: q; p lõgã obliuionẽ aliqs pdat possessionẽ p id qõ ẽ. ff. de vsuc. furtũ. vl si tãtũ tpus effluxit: q; ignorat dñs vbi sit possessio illa sita: vt. ff. ↄ acq. pos. si id qõ i pin. vl nisi illa psona q̃ possedit nõe alieno: alij postea tradat possessionẽ: vt. ff. de acq. pos. possideri. §. q; si seru⁹. aliẽ nũq; pscribũt tales: nisi forte dño repetẽti nõ reddiderint possessionẽ: tũc pñt res tales pscribi: nõ ab ipo cũ malã fidẽ hẽat: sed a suo successore. Nunc habes q̃ psone nõ possũt pscribere. Sũt ẽt q̃dã res ipscriptibiles: vt cõi iura libertatis ñ pscribi: vt. j. e. §. põt. Itẽ nec i tributis pscribi: vt. j. e. §. porro. C. de pscrip. xxx. an. cõperit. Itẽ nec i mrimonio. xxxiij. q. v. q; deo. Item nec decime a laico: eẽ de pscrip. cãm. Itẽ videt q; nõ pscribi i repetitõne rerũ peculij: vt. C. ne de statu defũcto. l. repetitio. Itẽ z in fuitutib⁹ q̃ continuã cãm nõ hñt: vt. ff. de fui. seruitutes. Itẽ i liminibus. ã. e. l. licet. Item in ,pcurationibus rõne visitationis: eẽ de pscrip. cũ ex officij. Itẽ z in obedientia: vt extra. e. cum non liceat.

t Non vocentur. ar. q; que de liberalitate ab aliquo facta sunt: ci preiudicium non faciunt. ã. i. q. i. nullus episcopus.

u Non debuisse. si enim prescriberent clerici retardarent epi ad conferẽda beneficia: vt. C. de bo. que li. i.

x Epi⁹ episcopus. excolendas. ã. e. q. i. possessiones.

ITem ex ꝯcilio hispalēsi cui iter fuit isidorus.

Tempis ꝓscriptio nō obijcit̄ ubi hostilitatis met⁹ interuenerit.

PRima^a actiōe theodulphi malechitane ecclesie antistiti ad nos oblata ꝑcatio ē asserētis antiquam eiusdē urbis parochiā militaris quondā hostilitatis discrimine fuisse decisam: ⁊ ex pte aliq̄ ab eccl'ijs astigane ⁊ elibertāe atq; egabiens urbiū esse retentā: ꝓ q̄ re placuit: ut oīs parochia quam antiq̄ ditione añ militarez hostilitatē retinuisse eccl'az suā q̄sqs cōprobaret: ei^b ꝓuilegio restitueret̄. sicut .n. ꝑ legē mundialē his quos barbarica feneritas captiua necessitate trāsuexit postliminio^c reuertentib^c^ reddit̄ antiq̄ possessio: nō alr ⁊ eccl'a receptura^d ē parochiā; quā añ tenuerit cum reb⁹ suis siue ab alijs eccl'ijs possideat̄: siue i cuiuslibz possessionē trāsfusa fuerit non .n. erit obijciēda ꝓscriptio tēporis: ubi necessitas^e interit hostilitatis. **I**Tem io. papa paulino epō fungenti legatione in germaniam ⁊ pannoniam.

Tēporis non currit ꝓscriptio: ubi furor hostilitatis incumbit.

POrro^f si de ānoꝝ nūero forte q̄s causat̄: sciat q: int̄ christianos ⁊ eos q uni⁹ fidei sūt nūer⁹ cert⁹ affix⁹ est. ceteꝝ ubi paganoꝝ ⁊ i creduloꝝ furor in cā ē: q̄s talibz ꝓterēāt tpa: iuri ñ ꝑiudicāt eccl'aꝝ q̄ corporalia nesciētes arma^g solū deū ⁊ ꝓpugnatorē suū; qñ ei placuerit misereri patient̄ expectāt. Uel si annoꝝ ꝓlixitas i talib⁹ impediat: de⁹ ipse rephendend⁹ est: q p⁹ quadringētos ⁊ .xxx. ānos filios israel de durissima seruitute^h pharaonis ⁊ fornace ferrea liberauit. sz ipse ꝑ se redēptor nr̄ fuit q humanū gen⁹ p⁹ annoꝝ milia de inferni claustris eripuit. Tollūt̄ etiam ꝓscriptōe ille dioceses q̄s ꝓpris epis negligētib⁹ alij ab heresi ad fidei integritatē reuocauerunt.

UNde i. ix. aphrica no ꝯci. legit̄

Siq epi dioceses suas lucrari deo negligūt: p⁹ tricenniū eis ꝯstabūt epis: quoꝝ studio fidei sūt recōciliate.

PLacuit^i ut quicūq; negligūt loca ad suā cathedrā ptinētia in catholica unitate lucrari: ꝯueniāt^k a diligētib⁹ uicinis epis: ut id agē ñ morent̄: qd si ifra sex^l mēses a die ꝯuentōis nō effecerit q potuerit eas lucrari ad ipm ptineāt^m ita sane ut si ille ad q̄z ptinuisse uidebāt̄ ꝓbare potuerit^n: magis illā electā negligētiā ab hereticis fuisse ut ipune ibi sint ⁊ suā diligētiā^o fuisse ꝓuentā: ut eo mō ei⁹ cura solicitior uitaret̄: cū hoc iudices epi cognouerit: sue cathedre loca restituant̄. Pōt^p etiā alr intelligi ꝓscriptio illa lōgi tpis: q̄ gelasius negat statū pochiaꝝ posse mutari. Longū .n. tps sic ex legib⁹ hētur: decēniū ⁊ uicēniū intelligit̄. Nul^q ergo lōgi tpis ꝓscriptio auctē gelasij ⁊ secl'ariū legū eccl'ijs obijci nō^q pōt. ¶ Prescriptionū alij sunt itroducte odio petētis ⁊ fauore possidētis: alie tm̄ odio petētis. q .n. bona fide ⁊ iusto titulo rē pñtis^r ꝑ decenniū: abñtis uero ꝑ uicēniū tenuerit: perpetua^s exceptione tutus erit nō solū aduers⁹ alios: sz etiā aduersus creditores^t qb⁹ res ipsa obligata fuerat: etiaz aduersus dñz ueꝝ. Si nō aliquo

a **P**Rima actione. i. in tractatu prime diei ipsius ꝯcilij. s̄. di. i. ius gentiū ⁊ .xxxiij. q. i. c. i.

b ¶ Postliminio. postliminiū ē ius amisse rei recuperāde ab extraneo ⁊ i statū pstinū restaurāde. ff. de cap. ⁊ postli. reuer. l. postliminiū. dat̄ aūt fm leges postliminiū reuerētib⁹ rescissoria. j. quadriēniū: insti. de ac. §. rursus C. de in integ. resti. l. vlti. si tñ nō potuerit agē in hoc quadriēnio per aliquos dies restituit̄ ad eos. ff. ex qbus causis ma. sz ⁊ si ꝑ ꝓtorez. §. si ferie. fm canones cū ñ currat in hoc cāu ꝓscriptio: nō dabit̄ rescissoria. Hic est ergo vn⁹ cās. s. hostilitas i quo nō currit ꝓscrip. Alius dū viuit iiquus alienator: s̄. e. si. sacēdotes. Terti⁹ cū vacat ecclesia: ex̄ de ꝓscript. de quarta. vl' cū q̄si vacat eccl'ia ꝑlato ¶ lapso in heresim: ex̄ de ꝓscrip. c. i. Ali⁹ est i pupillari etate. C. q. ex can. i ite. re. nō ē ne. l. vlti. Alius ē cū qs ē in ptāte pris vt. C. d̄ bo. q̄ lib. quicūqs Ali⁹ ē cū mulier ē i matrimonio quo ad dotē C. de iure do. in rebus q: nō ꝓscribit̄ ꝯ mulierē i dote repetēda: nisi soluto matrimonio: vt ibi dicit̄. Septim⁹: cū qd debet̄ ad diē vl' sub cōditione: tūc eni non currit ꝓscriptio nisi a tpe diei vl' extātis ꝯditionis: vt. C. d̄ ꝓscript. xxx. anno. cū notissimi §. illud. Itē ⁊ tpe excōicationis nō currit prescriptio: ex̄ de ꝯces. preben. ⁊ ec. non va. q: diuersitatē. Itē ⁊ i illo tēpore quo qs impedit⁹ ē iusto ipedimēto non pōt agere: vt ex̄ d̄ elec. ne ꝑ defectu. ⁊ ex̄ d̄ ap. ex rōne. ⁊. C. de ioffi. testa. ꝯ maiores. ⁊. ff. ex qbus cau. ma. l. q: qdaz ⁊. l. non enim.

c ¶ Reuertētibus. s̄. iij q. i. reintegrāda. s̄. vij. q. i. pastoralis. C. d̄ postli. re. l. ab hostib⁹.

d ¶ Receptura. Nā ius redit vt ꝑdē: cū stat⁹ reddit̄ idē: vt ex̄ de elec. q: diligētia. ff. si ser. ven. ⁊ si forte. Nā. i. ff. de ser. rusti. ꝑdio. l. ⁊ atilicinus.

e ¶ Necessitas. ar. q: nō ꝑiudicat ꝑsono inuestitura tpe hostilitatis facta. xxiiij. q. i. cū ꝑ bellicā. s̄. vij. q. i. pōtifices.

f **P**Orro. i cā. sec⁹ si māsueti sūt iudei vl' sarraceni: tales bñ ꝓscribēt: ar. xxiij. q. vlt. dispar. qdā tñ dicūt eē eccl'ie ꝓuilegiū: q: ēt domiti non pñt ꝓscribere: cū nec lege ecclesiastica regant̄: sz possūt rē priuati prescribere: dūmodo legibus romanis regant̄.

g ¶ Arma. ar. clericos non debere mouere arma corporalia ēt cōn hostes ar. xxiij. q. viij. quicūq;. nā lachryme ⁊ orōnes sūt arma clericoꝝ: vt. xxiij. q. viij. conuenior.

h ¶ Seruitute. ar. ꝯ libertatem nō prescribi. j. e. §. pōt.

i **P**Lacuit. negligūt. ar. q: delictū ꝑsone qd ē i omittēdo redūdat i dānū eccl'ie. Illud aūt qd ꝯsistit i faciēdo: nō nocet ecclesie: vt. j. q. vi. si epum. ar. ꝯ s̄. e. lz. s̄. di. xxxxv. ecclesie. sz ibi nocet delictū i omittēdo: ar. ꝯ C. de acq. pos. l. vlt. ibi. n. nō nocet delictū ēt qd ꝯsistit in faciendo

k ¶ Conueniant. auctē huius canonis: s̄. lxv. di. c. vlti.

l ¶ Sex menses. deputatos ad admonitionē faciendā.

m ¶ Pertineant. expleto triēnio: vt hic i hac rubrica: ⁊ ex̄ de ꝓscriptio. c. i. vñ illud tricenniū ē hic intelligenduz: sicut ibi subintelligendi sunt isti sex mēses qui dantur ad admonitionē faciēdā. dicit tñ h. q: ꝑuciāt statiz cū vsq; ad triennium pōt epus su⁹ locū illū repetē: vt ex̄ de ꝓscrip. c. i. ⁊ ē hic spāle fauore fidei vt ꝑ triēniū ꝯ ec. clesiā ꝓscribat̄ ius epale ⁊ ꝯ limes: vt extra sat̄ ꝓscribēs d̄ auctoritate canonis: lz hēat cōsciam rei aliene: ar. ff. d̄ noxa. ⁊ generalit̄ ⁊ si rē ꝑ derelicto hitā mihi vēdas: lz sciam eā i bonis tuis nō fuisse ipsaz vsucapio ff. ꝓ derelicto l. v. ar. ff. de fū. do. l. i. Sz tñ qd eccl'ia lesa i hoc casu pōt petē i ite. resti. pōt dici q: sic vbi fuerit negligētes clerici ⁊ epus: ar. ff. de mino. vez §. itē q̄rit̄ vel si vult ipm negligētē cōueniat. xij. q. ii. monem⁹. ⁊ ꝯseq̄t ab eo idēnitatē. C. arbi. tut. quęqd. alienauit. n. q vsucape pmisit. ff. d̄ ver. sig. alienationis.

n ¶ Potuerit. ꝯ xxx. annos. a sententia.

o ¶ Diligētiā. s. dñi. ff. ad se. cō. trus. l. ij. §. si mat. ⁊ ex̄ de ap. oblate.

p ¶ Pōt. decēniū. C. de ꝓscrip. x. vl' xx. an. l. vlt. io.

q ¶ Nō pōt. p⁹ hoc stati lege illā. §. sed sola. cū. c. se. nemo ad hoc postea recursurus. dr̄ .n. q: dñs iacob⁹ interposuit leges: qd etiā cō uicit̄ ex eo q: ille recordantie his ponunt̄.

r ¶ Pñtis. pñs dicit̄ q in eadē ꝓuincia ē: abñs q i alia. C. d̄ ꝓscri. x. vel. xx. an. l. vlt. tñ abñs dicit̄ quādoq; q in iure non apparet. ff. de dā. infec. l. iiij. §. abesse. presens ēt dicit̄ quandoq; q in bonis ē. ff. de peu. presens.

s ¶ Perpetua. hoc hēs. C. de ꝓscrip. xxx. an. siqs emptionis.

t ¶ Creditores. hoc si fuit alius a debitore aut ei⁹ herede: vl' si ꝯ do viuēte debitore. debitor. n. vl' ei⁹ heredes ñ pñt se defēdē ꝯ creditorē: nisi. lx. an. vt. C. si aduer. credi. l. i. ⁊. C. de ꝓscrip. xxx. an. cum notissimi. Usucapio aūt nūq; currit cōn creditores q: ei dñij semota ē a q̄ōne pignoris. C. de pig. vsuca.

a Etiã ar.p io.ꝛ alijs q dicũt: q p ꝓscriptionẽ aegrit dñium fm.m.directe põt vẽdicare: qz fm eũ dñium aegrit ꝓscriptõe. vñ illud aduerbiũ vnliter non est de textu vel si est de textu: expone valiter.i.indubitanter vel efficaciter.

b Initio.hoc nõ teneo fm canones: qz oz ex oi pte ꝓscriptõis bñe bonã fidẽ vt ex de ꝓscri. qñ.

c Negligentes.vigilãb⁹ n.non dormiẽb⁹ subueniunt iura: vt.ff. ex q.ca.ma.l. non enim.ff.de bis q̃ in frau. credi l.pupill⁹

d Possessionis.ar aliqua ex quo coniũgũ ualida eẽ quoꝝũ quodlibet per se separatiz invalidũ ẽ: vt fame testimoniũ vni⁹ testis: ar.conũ.xxxiii.di. quoꝝũdam.

e Cõmodum qz ab eo rez ꝛ nõa poterit euocare: q mala fide eã possedit.

f Cõmodũ. nõ q violento datori vl mala fidei possessori res violenter auferenda nõ ẽ: nisi iccirco nẽi: ar.iij.q.i. §.vl.nec ei tũc dicit interrũpi ꝓscriptio.ff. de vi ꝛ vi ar. q possessionẽ.

g Interrupta. Fit autẽ interruptio duplici ter: naturaliter ꝛ ciuiliter. naturaliter fit occupatione aque ꝛ aliis modis vt.ff.de acqrẽ. pos.qui vniuersas.§.i.ꝛ.ij. Itẽ si lõgo tpe omittit possessio.ff. de vsuca.furtum. Itẽ p coꝛporalẽ cõpulsionẽ: ꝛ hoc nocet vt ꝓdest oibus.ff.ꝺ vsucap.naturaliter. Ciuiliter fit libelli oblatõe: ꝛ hoc bz locũ i annalib⁹ actionib⁹ tñ q̃ interruptõe tali ꝑpetuant. C. quando libell⁹ ꝓcipi.l.ij. Itẽ fit p lit.cõtesta.q̃ locũ bz in ꝑpetuis actõnib⁹. C. de ꝓscrip.xxx.an. sicut i rem.ꝛ hoc ꝓdest tñ ei q facit: ꝛ obest illi tñ cui quẽ fit: vt.ff.de diuer.ꝛ tẽpo.ꝓscrip. inter quattuoꝛ ei tñ tñ ꝓdest q eo aio ꝓtestat lites: vt ducat cãm ad finẽ. sed impetrit ꝓpter.fortuitos casus: alis nõ ꝓdest a sensu cõfirio. C. de ꝓscrip.xxx.an.l.vlt.ꝛ in auẽ.de litig.§.omnẽ.circa finem. Itẽ litis cõtestatio tũc tñ interrũpit: cũ fit cozã iudice suo alis non: vt. C. ne de statu defuncto.l.penul. interrũpit autẽ ꝓscriptio synodali ꝓclamatione: vt ex de ꝓscrip.sanctoꝝ. Itẽ eũ exponit scda cautio: vt C.de ꝓscrip.xxx.an.cũ notissim⁹.§.sed ꝛ siqs. Item cũ qs soluit vluras.C.de ꝓscrip.xxx.ãno.l.penult. Itẽ alĩũ bẽs.j.e.q. is autẽ

casu a possessione ceciderit: ẽt ad uersus dñm ueꝝ utilit⁹ rẽ uẽdicare poterit. si aũt nullo titl'o bona tñ fide p triẽniũ rẽ alicuius possederit: sili gaudebit ꝓsidio. Bona uero fides nõ ad tractũ medij tẽporis ꝛ ad initiũ possessionis refert. sufficit. n. i ũtio⁹ cuiqz bõa fide possidere cepisse: ẽt si medio tẽpore ꝓsciaz rei aliene hũerit. Hᵉ ꝓscriptões introducte sunt fauore possidentis ꝛ odio petẽtis: qz lex fauet his q bona fide ꝛ iusto titulo ul' bona fide tñ possidẽt: odit aũt ꝛ punit circa rẽ suã negligentes ꝛ desides. Q si mala fide rez alienaz qs possidẽ cepit: p⁹. xxx. annos aduersus oẽm petẽtez exceptione tut⁹ erit. Si uero aliquo casu a possessione ceciderit: actio nẽ ñ bz: qz hec ꝓscriptio nõ fauore male fidei possessoris: sz odio tñ rẽ suã, pseq negligẽtis introducta ẽ. Si aũt res ad creditorẽ suum ul' ad dñz puenerit: detẽtõis ꝓmodũ hẽbit. Si uõ ad aliũ: creditor uel alius dñs aduersus euz experiri poterit: nec sibi, pderit exceptio medij tẽporis possessoris qz non ab eo hũit cãm possidendi. Q si uiolenꝫ possessio ad eos puenerit: male fidei possessoꝛ indistincte possessionis ꝛ cõmodũ ꝛ recipiet. Hᵉc de ꝓscriptionibus decennij ul' uicennij ul' tricẽnij intelligẽda sunt: si sine iterruptione possessa ꝓbent. Q si p naturalẽ detentionẽ possessio interrupta⁹ fuerit: a die recupate possionis noui. xxx⁽ᵉ⁾ anni i oib⁹ ꝓscriptõib⁹ numerabũtur. si p litis cõtestatõez ab ultio die litigij. xl. cõputabunt. q si ab eo q in cã ꝓscribendi erat: possessionez aliquis nanciscat: tpus ꝓcedẽs cum sue possessionis tpe cõtinuare⁽ᵉ⁾ poterit. Js aũt cui⁹ res ꝓscribit: si litem cõtestari non potuerit uel⁽ᵉ⁾ ꝓpter aduersarij abũtiã ul' ifantiã ul' furoꝛis laboꝛẽ cum neminẽ tutoꝛẽ ul' curatoꝛẽ hẽat: uel' qz i magna ptãte ꝓstitutus ẽ itra cõstituta tpa ꝓsidẽ adeat: li bellũ ei porrigat: ꝛ hoc i qrimõiã deducat: ꝛ sic tpis interruptionem faciat. Si aũt ꝓsidẽ adire nõ potuerit: saltẽ ad cẽm locoꝝ ul' defẽsoꝛẽ ciuitatis eat: ꝛ suã mãifesta re uolũtatẽ i scriptis ꝏpropet. Q si ꝑses ul' eps v'l' defẽsoꝛ abfuerit liceat ei publice ꝓponere: ubi domiciliũ hz possessoꝛ sed cũ tabulariozꝝ subscriptõe: ul' si ciuitas tabularios nõ hz: cũ triũ testiũ subscriptione⁽ᵉ⁾. ꝛ hoc sufficiat ad oẽz tpalẽ interruptõez siue triẽnij. siue lõgi tẽporis siue. xxx. ul'. xl. ãnoꝝ ꝓscriptio sit. Hᵉc de ꝓscriptõib⁹ int' ꝑuatos. Cetez aduersus loca religiosa nõ nisi. xl. ãnoꝝ ꝓscriptio currit. Hᵉc i auctẽticis. Quas⁽ᵉ⁾ actões tricẽnalis ꝓscriptio ꝓcludit: si loco religioso cõpetat. xl. ãnis claudũt. ꝛ in nullis: Hᵉcꝝ decẽnij ul' uicẽnij ꝛ cẽta. Jn canõib⁹ uero ecclia aduẽ s' eccl'az. xxx'. ãnis: mõasteriũ adu ersus eccliaz nõ nisi. xl. annis ꝓscribẽ ꝑmittitur⁽ᵏ⁾. Q si ꝑuat⁽ᵘ⁾ ꝑmitias ꝛ decimas siue sine titulo siue cum titulo possederit: nulla tpis ꝓscriptõe tut⁽ᵉ⁾ esse poterit. Que eni ab ũtio ꝺ iure soꝛtiri effectũ nõ ꝑit: tractu tpis nõ cõualescũt⁽ᵐ⁾. Hᵉc si liberbõ lõgo tpe ꝑ seruo detineat: ẽt⁽ᵉ⁾ si. xl. annoꝝ curricula excesserint: sola tpis lõginquitate libertatis iura minime mutilabuntur⁽ᵉ⁾. Ad hec: ecclesia

a Triginta.ergo naturalis interruptio non valet tantum quãtum lit.cõtesta.quia litis contestatione perpetuat' actio vsqz ad.xl.an.vt.C. de ꝓscrip.xxx.an.l.vl. Sz in naturali interruptione nõ: vt hic. simil' dico: q nec illa cõuentio que fit per executorem ꝑpetuat' ad.xl.ann. cũ generaliter dicat': q oẽs ins ꝛ omnis actio tollitur spatio.xxx.annorum: nisi vbi speciale aliquod reperit': vt. C. ꝓscrip.xxx.anno. cũ notissimi.

b Continuare.licet retinera aliquo tempore i termedio vacet possessio: ius tamen fingit eã continuetim pertinere ad alium locum: vt. ff. ex qbus can.ma. cum miles. ꝛ est simile.ff. de acqui.here.placet. ꝛ sic tempus precedens dicitur cõtinuari tempori sequẽti: quo alter incipit possidere: sed contra est quod legitur.ff. de acqui.pos l.pomponius. §.vlti. vbi dicitur q̃ viciosa possessio nõ continuatur non vicio se. sed illud verum est in longa ꝓscriptione: secus in longissima.

c Cõtestari.C.de anna.excep.vt perfectiꝰ.

d Vel propter aduersarij.hoc bñ traditur: extra de offi.ordi. pastoralis.

e Vel quia.sic.ã.ij. q. i.prohibẽtur.C.de epi. audi.l.vltima.

f Domicilium.domicilium large dicit' quãdoqz habitatio. ff. de dam.infec.l.iiij. §. prꝺor.ar.ff.de lib.agno.l. i.in pin.ꝛ est si. extra de cleri.non resi.ex tue.

g Subscriptione.ar.q̃ instrumento habenti subscriptionẽ triũ testiũ stãdũ est ẽt si per tabellionem ꝓfectũ nõ sit: ar.C.q po.in pig.ba.l pe. Hodie autem duo testes equipollent tabellioni: vt ex de ꝓba.q̃n cõsi.de hac materia nota.xi.q.iij.cure.

b Quas.neqz decẽnij.j.e.q.iiij.neqz.

i Triginta annis. hoc hodie non tenet: vt ex de ꝓscript.de quarta.

k Permittitur.j.e.q.iiij.possessione⁹.

l Priuatus.vt extra de ꝓscrip.causam.

m Conualescunt.sic.i.q.i.principatus.ar.contra extra de ma.cotrac.cõtra interdic.eccle.c.vlti.ꝛ extra de cõuer.coniu.placet.

n Etiam.si.xl.C. de lon.tempo.ꝓscrip.l.vlti.C. de ꝓscript.xxx.vel.xl. anno. comperit.

o Dimulabant.nec cõfessio ei pudicaret si cõfiteret' se fuũ: nisi in isto

hoc fecerit: vt. C. de agri. ⁊ cen. cum ſcimus.

p Pozzo. functiones. i. pēſiones agrozum.

q Jubemus. poſſederunt. C. de præſcrip. xxx. an. cēperit.

r Parti. C. de fun. patri. l. vlt. §. ſz ibi ꝓuilegū hūit ab ipatoze: ⁊ pter ea p. xl. annos nō ſoluit: ⁊ ide tut⁹ eſt ꝑ illa duo, ſ. e. v. q ſi ab eo.

s Jc ēt. decimario nū. videt q laic⁹ poſſit decimas ꝓſcribere. naz ius hz ꝓcipiēdi ⁊ petēdi eas exquo ei ꝓcedū tur ab epo: puta in feudū vel bñficiū ad tēp⁹ Ad hoc dicunt gdā: q laicus nullu⁹ ius hz in eis nec hře pōt. i. q. iij. puenit. ⁊ fm iſtos planū ē. Alij dicūt: q cum ſic concedunt laico ab epo: laicus hz ius poſſidendi. ſz illud ius nō ē ſpūale: nec rōne illi⁹ iuris poſſet ꝓſcribere: qz alieno noie poſſidet ſi vero vellz interuertē poſſeſſionē iā inciperet eē male fidei: ⁊ ita non poſſet ꝓſcribere eas: qz ſz laicus ſit: tñ ſup decimis i foro eccle cōuenireť. Sz nōne ius ſpirituale ꝓcipiēdi hūt le ꝓfi: vt ex ō eccle. edi. c. ij. ⁊ tēplarij q ſunt laici: dic q non: ſz tñ a p̄ ſtatione ſunt liberi. qō ex eo pz: qz ſi ꝑdū de quo ipi nō ꝓſtāt deciaſ deuoluit ad eccliaz vl ad ꝓriuatū ſtatiz eccliā vtl iure ſuo ⁊ ſoluet ꝓinatus decimas.

t Etiaz ſi a romano. qz in talibus papa nō vult diſpēſare. j. xxv. q. i. ſunt quidam.

u Jus ſcriptum. xxv. q. ij. reſcripta.

x Item decime. laicis j. e. q. vij. decimas. ⁊. c. puenit. niſi forte lepro ſis ⁊ huiuſmōi cā pau ꝓratis ⁊ intuitu elemoſyne remittantur.

y Uniuerſas. vl tem plorum. i. eccl'arum.

z Longi tēporis. nō dicit longiſſimi. vnde bene ꝓſcriberet: qui a colonis emeret longiſſimo tpe: lz ſit ar. coñ. xcvi. di. bone. nā male fidei poſſeſſor ē: exquo emit rē illā eccle ꝫ legū interdicta: vt. C. de agri. quēadmodū.

z Precium. ā. xij. q. ij. quiſquis. ā. xij. q. ij. vulterane. ſed hic fuit male fidei poſſeſſor.

a Quidem. hoc notatur. ā. x. q. ij. hoc ius. in fi.

b De ꝓſcriptionib⁹. vſucapione. videt q res eccle nō poſſūt vſucapi nec res fiſci: inſti. de vſuca. §. res fiſci. C. de vſuc. l. i. Jtē res eccle cēſent iure reipublice. C. de ſacroſanc. ec. vt inē ꝓterea cū eccla reſtituat iure mioris melius ē intacta iura ei⁹ tuari: q̄z poſt cām vulnerata remediū querere. C in qui. cau. in inte. reſti. nō ē neceſ. l. vl. qdā tñ dicūt cōtra.

c Quadriennij. hoc nō approbo. vt pz p coñia. ā. xij. q. ij. quicunq; militum. ā. e. q. i. in canonib⁹. vt dixi. ā. e. placuit.

d Lmo. anguſtantur. in ſuis ꝓiuilegijs ꝓciudicare. ā. xl. di. c. i.

e Principum. ā. xi. q. iij. imperatores.

f Per centū annos. ſimilit vſufruct⁹ ciuitati relict⁹ ſpatio c. an. pdict. ff. de vſufruc. an vſufructus. Nec ꝓſcriptio. c. an. oliz locum hēbat in qualibet eccl'a. C. de ſacroſanc. ec. vt inē. ſz hodie tñ in romana eccl'a approbata ē: in auc. hec cōſtitutio innouat ꝓſtitutionē: ex de ꝓſcript. cum no bis. io.

a O Stē ſum eſt. Nec. qō. iiij. pz p ea que dicta ſunt de ꝓſcriptione. dicuz eſt. n. q ⁊ mōaſteriū ꝫ eccl'az ⁊ eccl'a ꝫ monaſteriū. xxx. ann. non ꝓſcribit. quo ad ſ enizz nō ſparia iudicāt ſz fm antiquos canones mōaſteriuz ⁊ eccleſia ad ſparia inducant in ꝓſcriptione ꝫ alios vl ab alijs: nā

Q. IIII.

eccclia cōſi eccleſiā vl ꝫ laicuz. xxx. ann. ꝓſcribebat ⁊ eadē ꝓſcriptione ab eis patebat: vt ꝫ. e. c. i inmittur.

b P Oſſeſſiones. epiſcopoz. res ergo epi gaudent eodē priuilegio quo ⁊ res eccle: ar. ā. i. q. i. ſimiliter. qō nō credo. rē. n. clerici vl epi ꝓſcribunt laici: vt ex e. ſ. a. cioz. hoc ꝫ intelligo ō rer⁹ eccle que epi ſunt.

c Abbates. i. eos ex ꝓſcriptōne triennij tutos. ſ. q: poſſeſſores locū nō hz ꝓſcriptio: niſi. xl. an. ex de præſcrip. de quarta. io.

d Olum⁹. dñio. i. poſſeſſione. ſicut alis poſſeſſio ꝓ dñio ponitur. ā. e. q. ij. viſis. ff. de ver. ſig. interdum. io

e Poſſeſſū. ſic pz q ille q ē in poſſeſſiōe vſq; ad finē cāe manebit i poſſeſſione: vt. viij. q. iij. nōne. ā. ij. q. vi. quotiēs ꝫ. ſz ibi erat ꝑſona ſuſpecta: ar. ff. q ſatiſda. co. ſi fideiuſſor. §. vlt. vñ tūc fructꝰ ſeq̄ſtrari debēt: vt. ff. de appel. impator. ā. i. q. vi. appellatione. alias res ante ſniam non eſt auferenda poſſeſſori: vt. xi. q. i. quia res.

f Fines. prediorum. non parochiarum. Illi enim non ꝓſcribuntur. ā. q. iij. inter memoratos. ⁊. ā. e. q. iij. licet.

g Eccle ā. e. q. iij. nemo ꝫ. ſed hic monachi poſſederunt tñ ius emphiteoticariū ⁊ ꝓſcripſerāt ius quod clēcis cōpetebat: qz erant

reſpublica ꝑmitte decimatiōes ciuiliū functionū inſtar obtinet. Pozzo publice fūctiōes ꝓſcribi ñ pūt. Uñ i. vij. li. codicis ti. ō. xxx uł. xl. ānoz ꝓſcriptōe ipator ana ſtaſi⁹: Jubem⁹ eos q rē alienā p ꝓtinuū annoz. xl. curriculuz ſine aliq̄ inꝑpellatiōe legitima poſſederūt: de poſſeſſiōe qdē rei uł dominio neq̄q̄ remoueri. fūctiones aūt ſeu ciuilē canonē uel aliquam aliā publicā collatōez ipoſitā eis depēdē cōpelli: nec huic ꝓpti⁹ cuiuſcūq; tpis ꝓſcriptōnē oppoſitā admitti. Jc ēt ꝑdia ſiue ſint ꝓuati ſiue eccl'ie: pūt ꝓſcribi. puēt⁹ ꝑmitiaz ⁊ deciationū ꝓſcriptione tolli nō pōt: ēt ſi a romano pōtifice qlibz laic⁹ ſup his reſcriptū impetrauerit. Reſcripta. n. q̄ contra ius ſcriptū ipetrata fuerit: niſi talia ſint: q̄ illis qb⁹ data fuerit ꝓſint ⁊ nulli obſint: nulli⁹ momēti eē cenſenť. Tez Decime deo mādāte ſacerdotib⁹ ⁊ leuitis ſepate fūt: ut de ſorte dñi viuant q in ei⁹ ſorte cōnumerant⁹: non ergo cuiuſcūq; ꝓuilegio laicis concedi pūt: ne diuis mādatis auctas humana ꝓiudiciū iferat. Uñ ipator ualētinian⁹ ⁊ theodoſi⁹. Uniuerſas⁹ terras q̄ a colonis ſeu emphiteoticarijſ dñici iuris reipublice uł tēploz i q̄libz ꝓuincia uēdite uł ullo alio pacto alienate fūt: ab his q ꝓperā atq; cōtra leges ō tinēt: nulla lōgi⁹ tpis ꝓſcriptione officiēte iubem⁹ reſtitui: ita ut nec ꝓciuz⁹ qdē⁹ iiquis cōparatoribus⁹ reposcē liceat. De⁹ ꝓſcriptionib⁹ uero longi tēporis i auctēticis in uēit⁹ colla. viij. cōſti. vij. Quas actōes alis tricēnalis decēnal⁹ uł cēnalis ꝓſcriptio ſecludit: ſi loco religioſo cōpetūt. xl. an. claudūt

uſucapione ⁊ q̄driennij ꝓſcriptione ſuum locū hūtib⁹: ſz ſola ꝓſcriptione. xxx. annoz: ⁊ deinceps. a q̄ tamē ꝓſcriptione ꝓuilegia romane eccl'ie ſūt excluſa: q̄ nō niſi cētū annoz ſpatio ꝓſcribi pūt.

Nō io. viij. ſcribit Iodou. regi

Priuilegia romane eccl'ie nō niſi cētū ānoz ꝓſcriptōne tollunť.

Nemo⁹ de annoz numero reſultandi ſumat fomentū: qz ſancta romana: cui deo auctore ſ uimus eccl'ia: ꝓuilegia q̄ in firma petri ſtabilitatis petra ſuſcepit: nullis tpib⁹ anguſtanť: nullis regnoz partitionib⁹ ꝓciudicanť: ſz uenerande romane leges diuinitus p ora ꝓncipū⁹ ꝓmulgate rerū eius ꝓſcriptionē non niſi per⁹ centum an. admittunt.

Obtēſū⁹ eſt qñ eccl'ia ad uerſus eccl'iam ꝓſcribē poſſit. Nunc uidendū ē ſi monaſteriuz aduerſus eccl'iam ꝓſcribere ualeat: qō urbanus. ij. prohibuit dicens.

Tricēnio tpis aliqd ꝓſcribē abbates uel monachi non ualent.

Poſſeſſiones⁹ eccl'iaz ⁊ epoz tricēnalis abbates⁹ uł monachos hře oib⁹ mōis, phibem⁹. Sz ſi tollit⁹ eis tricēnal⁹ poſſeſſio: a beato gregorio concedit⁹ eis q̄drigenal⁹ ꝓſcriptio. Jt. n. pe. ſbdia.

Quadraginta annoruz ꝓſcriptio religioſis domib⁹ ꝓcedať.

Olum⁹ te accedēte ad panoz mitanā ciuitatē qōnez ipam tali rōne diſcutere dñio rei apud poſſeſſorem ſicut hacten⁹ poſſeſſum⁹ ē uidelz ꝑmanēte: ut ſi mōaſteriū ꝓfatū ſācti theodori fines⁹ de qbus certatio mota ē: incōcuſſos. xl. ānis poſſediſſe repereris: nlla deicepſ ēt ſiqd romāe eccl'e

c Abbates. i. eos ex ꝓſcriptōne triennij tutos. ſ. q: poſſederūt rē alicui⁹ eccl'e uł epi. xxx. an. ſ enī expediū. itē ē i eccl'ſijs locū nō hz ꝓſcriptio: niſi. xl. an. ex de præſcrip. de quarta. io.

d Olum⁹. dñio. i. poſſeſſione. ſicut alis poſſeſſio ꝓ dñio ponitur. ā. e. q. ij. viſis. ff. de ver. ſig. interdum. io

e Poſſeſſū. ſic pz q ille q ē in poſſeſſiōe vſq; ad finē cāe manebit i poſſeſſione: vt. viij. q. iij. nōne. ā. ij. q. vi. quotiēs ꝫ. ſz ibi erat ꝑſona ſuſpecta: ar. ff. q ſatiſda. co. ſi fideiuſſor. §. vlt. vñ tūc fructꝰ ſeq̄ſtrari debēt: vt. ff. de appel. impator. ā. i. q. vi. appellatione. alias res ante ſniam non eſt auferenda poſſeſſori: vt. xi. q. i. quia res.

f Fines. prediorum. non parochiarum. Illi enim non ꝓſcribuntur. ā. q. iij. inter memoratos. ⁊. ā. e. q. iij. licet.

g Eccle ā. e. q. iij. nemo ꝫ. ſed hic monachi poſſederunt tñ ius emphiteoticariū ⁊ ꝓſcripſerāt ius quod clēcis cōpetebat: qz erant

emphiteote romane ecclie. vl dic q̄ lz ius romane ecclie nō possit per se pscribi: pscribet tñ cū vniuersitate: ar. eē de iurepa. ex lris. ff. de cōsūē. emp. i modicis. vel lz confirmet hec snia q̄ ad ipos liti gites: nō tō piudicabit romane ecclie: cū voluerit suū ius psequi eē de capel. mona. dilect. ar. eē de sen. ꝛ re iudi. cū sup ꝓtrouer. ꝛ c. suborta. vñ nō ē icōueniēs q̄ ꝫ ecclias sb iectas soli papē pscribat in rebus aliqbus q̄ hoc non fit i piudiciū rōane ecclie: q̄ eo dez iure tenet nunc illa rōana ecclia quo ꝓz teneba: ꝛ si vere velim⁹ loq̄ nec romana eccla aliqd pscribit: nec aliqs ꝫ eā prescribit: q̄ rōana ecclia cuz ꝫ aliam pscribit nō plus iuris ꝓpt hoc habz q̄ dñus būit:

Q. .V.

q̄ ꝛ prius illa res fuit ei subiecta cū ipa in oībus cāis habeat plenitudinē prātis: vt. ij q. vi. decreto.

b Incōcussā ecce q̄ q obij. cū interruptōez ꝓbare dz: sic q obijcit p scriptōem eaz ꝓbare tenet: vt. ꝫ. e. q. iij. in ter. ꝛ c. dilectō sibi ꝛ q obijcit malā fidē eam ꝓbabit. ꝛ si vn⁹ obijcit pscriptōez ꝛ alt interruptōez: vtrūq̄z testes audiunt: vt eē de pscrip. illud. Sz nūqd ille q̄ ꝓbat pscriptōnem tenet ꝓbare se ꝓtinue possedisse. io ꝫ certe ē impossibile ꝓbare: sed sufficit ꝓbare q̄ a principio possedit ꝛ i fine ꝛ q̄q̄z in medio. nā extrema tpa sūt q̄q̄z ꝓsideranda i pscriptōe: vt. C. ne de sta. defūc. si mat. ꝛ C. de apo. publi. q̄ cunq̄z. ar. ꝫ. C. de distrac. pig. ꝛ si. bar.

i Arbitris. si te būerint suspectū: ar. xi. q. iij. pervenit.

l Arbitris. i. inspectoribꝰ vel mēsoribꝰ: vt. ff. si men. fal. mo. di. l. ij. ff. si. regun. si intruptōne. ꝫ. e. q. iij. inter. Alibꝰ ergo cognoscit hic de pscriptōe ꝛ alibꝰ de intruptione. nā ꝛ ita ꝓtinētie cā dinidit cōs illud: eē de seq̄stra. ad. hoc. sed hoc fit hic: q̄ sb ea forma dūs pa

k In pa delegauit eāz: sic. j. q. vi. placuit. ꝛ eē ō re iudi. decetero. Eq̄z. xl. sic eē de pscrip. de quarta. sed nōne cōs cisterciēsiū eccliam q̄ valde ē priuilegiata pscribit spatio. xxx. an. vt eē de pri. si de terra. So. i actōib⁹ vel exceptionib⁹ q̄ cōi iure cōpetunt: tenz q̄ hic dē: sed i actōib⁹ vel exceptionib⁹ q̄ ꝫ ius idulgēt: citius p scribit: vt pz eē de cōsti. cū accessissent. in fi. ꝛ hec ē rō: q̄ nō videtur deterioris cōditionis eē si reuertunt ad suū pristinū statū: vt. x. xxv. di. ab exordio. sicut vides: q̄ licet cōditio dotis p pactū non possit fieri deterior: tñ si primo fecit mulier pactū q̄ hodie redde ret ei dos: deinde facit pactū: q̄ vsq̄z ad annū: exquo modo condicio dotis reuersa est ad suam naturā nō dicit deterior facta: vt ff. de pac. si vnus. §. q̄ in specie. ꝛ ē si. C. de testa. hac consultissima §. siquis autē. vel dic q̄ ibi non rōne prescriptionis pindicat eis sed rōne taciti consensus. vel dic q̄ licet exceptio ꝑpetua sit ꝛ actō temporalis: vt. ff. de excep. doli pure. §. vlti. tamen facilius pditur

ꝓpetere potuit patiaris sustinere calūniam: sz q̄tē coꝫ incōcussā oib⁹ mōis ꝓcurare. sin uero auctores eccle ñ eos possedisse. xl. ānis incōcusso iure mōstrauerit: sz alia quā itra tpa hec motā aliq̄ñ fuisse qōnē coꝫdē finiū electis arbitris trāqlle ꝛ legal'r sopiat. Iteꝫ ex nouellis iustiniani. De eodez

Nec̄ꝑ decēnij neq̄ uicēnij uel xxx. an. pscriptio: sz sola. xl. ann. curricula religios domib⁹ opponant: non solū in ceteris reb⁹: sz etiā i legatis ꝛ hereditatib⁹. Sicut ergo religios domib⁹ ex lege ñ nisi q̄dragenaria ē obijciēda pscriptio: ita ꝛ auctoritate gregorij ad uersus alias eccl'as pscribē possūt eodem spacio tēporis.

Quod aūt ea q̄ eccl'ijs debent: auctores ciusdez sua auctoritate iudicib⁹ ꝑmissi repetē nō ualeant: beat⁹ greg. testat dicens.

Iudicio ñ māib⁹ rei eccle ōfēdāt

Consuetudo mala nouа i hac eccl'a ꝛ ualde reprehensibilis erupit: ut cuz rectores ei⁹ primonij urbana uel rusticana pdia iuri illi⁹ ꝓpetere posse suspicant: fiscali more titulos ipzimāt: atq̄z qō ꝓpetere paupib⁹ existimāt: nō iudicio sed manib⁹ defendant. Et q̄ cū predicatores suos ueritas nihil ꝑ cō

exceptio q̄z actio. Nam actio non perditur nisi vsq̄z ad. xl. ānos: sed exceptio vno actu perditur: vt extra de consti. cum accessissent. ꝛ extra de p̄ben. pro illorum. in fi. ꝛ C. de iure do. impe. l. ij. ꝛ ff. de procur a. pomponi

I q Quus. §. rati.

Quod autem. Hec q̄ bz duos articulos. Prim⁹ ē an prelati ecclesie aucte sua res ecclesie repetere valeant absq̄z iudice: ꝛ q̄dē nō vt. j. c. i. Secūdus est vtrum cadāt a causa si sua auctoritate usurpēt que ad se pertinere putant: ꝛ q̄dē in causa ecclesiastica licet vsurpēt sua auctoritate non cadunt a causa: vt. j. e. si episcopum. in causa. p pria sic. C. vnde vi si quis in tantam. ꝛ j. e. placuit. nisi in casibus nō. C. quando licet vni cuiq̄z sine iudice vidi.

Q. .VI.

m c Consuetudo. ecclesia. i. romana prohibet tamē ꝛ i alijs j. e. c. Et ita ē hic ar. q̄ si papa cū aliquo cām habet: nō dz ipe esse iudex ꝛ rē occupare: sed arbitros eligere: ar. ij. q. vij. nos. si. in auc. de man prin. coll. iij. §. vl. C. vt nemini liceat sine in. l. vna. C. vt nemo p̄ ua. vt. C. de bis q̄ po. nomine. Li. tñ si vult eē iudex in causa ecclesie pōt: vt dixi. ij. q. vij. si quis.

n Titulos .i. vexilla vel alia signa. hoc enim soli principi est permissum: vt. C. vt nemo pri ua. tit. l. ij. ꝛ q̄ signa i primit rebus propria auctoritate: si est de plebe decapitatur: si nobilis proscribitur. C. vt nemo priua. tit. l. ij.

o Sed manib⁹ j. xxiij. q. viij. cōuenior. ꝛ c. quinq̄z. ꝫ. xv. q. vi. aucte cōsi. ꝫ. lxij. di. hadrian⁹. ꝫ. j. xxiij. q. viij. occidit. So. ibi dī de matiali ꝛ spuali gladio: sed singula singulis referunt. hic cū nō possidet: sz alij auferre conat. vel secus cū possessor non vult stare iuri.

p Defendāt .i. petēt: vt di. viij. quo iure.

q Sponte. i. sua auctoritate. io.

r q Quod aūt. Hic ē secūdus articul⁹ huius q̄stionis. Dicas ergo q̄ i rebus ecclesie nō habet locū cōstitutio siqs in tantā. quia delictū prelati ꝛc vt. j. e. si epm. prelatus pōt facere meliorem cōditionem eccle nō deteriorē vt extra de in integ. resti. requisiuit. sicut nec inuasio tutoris vel violentia: pindicat pupillo. vt. C. vnde vi meminerint.

s p Placuit. sine volētibus. ar. q̄ illicitus consensus non habet pro cōsensu. xcij. di. siquis epus. extra de elec. olim. xviij. q. ij. siquis abbas. C. de salgamo hospitibus non prebendo. l. i. C. de rap. virgi. l. vna. ar. cōtra xxviij. di. diaconi.

t Detrimentū. patiant. q̄ deponit ꝛ sic nō aget. xij. q. ij. monemus. aīr expōit. g. j. e. q. §. vl. ꝛ punit publicatione bonoꝝ: ar. C. vnde vi meminerint. ꝛ in expensis. C. de admi. tu. nō est ignotū. Sed ꝫ. ij. q. vij. latoz. sed q̄ ibi non punitur raptor: ex misericordia factū est: sed adhuc ē cōsi. xviij. q. ij. eleutherius. ibi. n. presbyter cuiusdam epi spoliauit monachos ꝓ iure episcopi conseruando. sed tamen non dicit ibi q̄ mandauerit hoc epus Sed videtur q̄ si episcopus occupet huiusmodi rē cōsensu canonicoꝝ q̄ pindicet ecclesie: ar. C. de sacrosanc. eccle. iubemus. xxv. q. ii. ita. sz hoc nō cōcedo: ar. xii. q. ii. siquis abbas.

u Litteras.cōfirmationis.q̄ nō valēt in re violent possessa.C.vnde vi an etoritatē.sicut nec priuilegium super re litiosa:vt extra de testi.cām.sic ex de confir.vti.examinata.

x Et eum appareat.non autem auferat ei per vim.vel dic vt eum appareat primum detentorem.

y Pacifice.i.iure.zc.

z Retulerit.forte excipiendo q̄ nō iuasit:z ita referat q̄nē de ejectōe ante restitutōem. Sz si i modū exceptionis aliqd ꝓponit: quare idē iudex nō cognoscit de exceptōe:vel si i modū reconuentionis ꝓponat:iō nō intelligas de exceptōe vl reconuentione:sz hoc vult dicē: q̄ facta restitutōe pōt agi de ꝓprietate coram iudicib⁹ electis:cum suspectū bñt ꝓmatez:ar. xi.q.i.puenit. Est autē ar.ex eo q̄ dr lras impetrauit: q̄ ꝓmas pōt cōcedere ꝓuilegiū: ex de bis q̄ fi.a ꝑla.q̄sto. similit archiepus:vt.ix q.iij.p singulas.sz nō i diocesi suffraganei: ex de excess. ꝑla.sicut unire.nisi hoc fieret de cō sensu oiuz epōz:vt.ix. q.iij.archiepōs. Jtē per tale ꝓuilegiū nō confirmat:nisi qō alis ē legitimū.nam sol⁹ papa id qō nullū ē facit ratum nūcte sua:si ex certa scientia hoc faciat:ar.j.e. si epm.licet alias cōfirmari non dicatur: nisi ante firmū erat.

a s Jepm.depositō licet mala fuerit z hoc ꝓpt scandalum: sic.iij.q.vi.hoc q̄ppe.

b Delictū.sic.xviij.q. ij. eleutherius coñ.

c Persone.j.xxv.q. ij.ita nos coñ.sz ibi potius puniti sunt delinquētes q̄z eccl̄ia: vl bñ punit eccl̄ia nō i bonore sed in facultatibus ob delictū ꝓsonaꝝ.ū.e.q.iij.placuit.

d Jn damnū eccl̄ie.xxv.q.ij.ita nos coñ.sed ibi potius puniunt delinquentes q̄z eccl̄ia. Jtē coñ.ū.e.q.iij.placuit.sed delictum quod cōsistit in omittendo:bene ꝓeiudicat eccl̄esie:sed quod in faciendo nequaq̄z:aliena re tamen dicitur:qui vsucapere permittit.ff.de ver.sig.alienationis. Jtem contra.ū.liij.di.si seruus.ibi dicit ꝓ vno seruo episcopus duos debet recompensare domino.sed intelligendū illum restituere duos non de rebus eccl̄esie sed de rebus ꝓprijs siquas habeat.

e Reddant.sz ad eū nō ꝑtinerit tenet ex maleficio defuncti fm canōes ex de pig.c.iij.xij.q.ii.epōs q̄ mācipiū.ar.xcvi.di.bñ qdē.ex de rap.in lris. sicut heres defūcti tenet cōdictōe furtiua.ff.de cōdi.fur.si ꝓ fure.§. cōdictō ff.vi bo.rap.l.ij.§.vlt.q̄ ibi nō dr ex maleficio:et si lis cuz defūcto cont. non sit:immo ꝓsumit ꝑtinisse ad eū exquo in vniuersum succedit:ar.ex de vsuris tua.sed hoc iō q̄ ibi defunctus fuit obligatus ex quasi cōtractu ꝓpter indebitū solutū:z bene cōuenitur heres licet ad eū nihil ꝑtinerit sed obijcit si ꝓ vsuris repetendis agitur actione ex quasi cōtractu:quid ad eccl̄iam si agitur ex cōtractibus rōne pacti:ergo heres non est conueniendus. Rndeo licet ex cōtractu agatur:tamē versatur ibi delictū:vnde heres potest conueniri:vt.ff.de actio.z obli .l.ex contractu.fm legem aūt non tenet ex delicto defuncti:nisi lit.cōtest.C ne ex delic.defunc.l.i.

f Cognouimus.non in ipm idest non ꝓpria sed eccl̄esie.po rest enim in ꝓpria puniri.xxi.q.vlti.siquis clericus. sed illam penam plus timeat.

g A communione scil.cet rerum eius idest non cōmunicemus facultates eius nobis: sed locus i quo actus est penitē tiam deputet vt.j.e. ō lapsis vel communi one rerum ecclesie sibi commisse. non enī ꝓpter hoc rel sūt ecclesie aufērēde:sz hoc quotidie fit ab episcopis. z forte nō minus iniuste cū pena pecuniaria magis timeatur:z idco in ste uidet posse fieri: ar.xx iij.q.iiij.ea vin dicta.ex vt lite non contesta. quoniaz in fi. z intelligunt q dam hoc ideō esse de libertis eccl̄esie ꝓpter tis:qui omnia que acquirunt ipsi eccl̄esie acquirunt: vt extra de ser.non ordi.c.iij. vnō ne ꝓpter eoꝝ delictum damnificet:statuit hic ut puniantur in persona z non in rebus enim eccl̄e nō possunt cōfiscari: vt.ū.e. q.i. in canonibus. z.§. nouarum.

Delictum persone i damnum eccl̄esie conuerti non debet.

Jepm:qō absit: talē culpaz commisisse ꝓstiterit:ut ꝓstet eū ñ irrōnabl̄r eē depositū: eadez ei⁹ depositio ꝓfirmet: z ōnes res sue eccl̄ie q̄ ablate fuerūt restituātur: q̄ delictū⁹ psone i ⁹ dānū eccl̄ie nō est ꝓuertendū.si aūt ut dr q̄ comitiol⁹ defūct⁹ est:ab herede ei⁹ q̄ iniuste ab illo ablata sūt:sine excusatōe reddāt. Dez pe.sb diacono.

Jn psonā deliquētis nō in facultates ei⁹ ultio ꝓcedat.

Cognouim⁹ q̄ siqs ex familia culpā fecerit eccl̄e:nō in ipsa sz i ciusdē sba uidicet.de q̄ re ꝑcipim⁹:ut qsqs culpā fecerit:in ipo qdē ut dignū ē uidicet.a⁸ cōtione aūt ei⁹ oino abstineat. Idem.

Res coꝝ q̄ ex clero labunt:simul cū ipsis mōasterio tradant.

Oēs lapsis sacerdotib⁹ uel q̄libet ex clero obſuare te uolum⁹:ut i reb⁹ coꝝ nulla ꝓtamiatione miscearis: sz pauꝑia regl̄aria mōasteria regre q̄ fm deū uiuere sciūt: z i eisdē monasterijs ad penitētiā lapsos trade:z res lapsoꝝ in eo loco ꝓficiant: in quo agere penitentiā tradūt:q̄ten⁹ ipi ex reb⁹ eoꝝ sb̄sidiuz bēant: q̄ de correctiōe eoꝝ solicitudinē gerūt. Si uero parētes bñt: res eoꝝ legitimis parētib⁹ dent:ita aūt ut eoꝝ stipēdia q̄ i pniaz dati fuerit: eos sufficient debeant ꝓcurare. Siq uero ex familia ecclīastica sacerdotes ul leuite ul mōachi ul clici ul q̄libet alij lapsi fuerit:dari eos in pniaz uolum⁹:sed res coꝝ eccl̄ie stico iuri nō subtrahi.ad usuz tm suū acciptāt: vñ ad pniam subsistant:ne si nudent:locis in q̄bus dati fuerint:sint onerosi. Itez leo quartus carolo regi.

Inutilis sacerdos eccl̄esiam suā dignitate non priuat.

Jepm fortassis q̄ nō credim⁹ apud uos inutiles iudicamur: eccl̄ia tm cui ꝑmittēte dño ꝓsumus nō inutilis: sz caput ꝓncipiū q̄ oiuz merito sit ab oib⁹ uocat. Itē in magocensi cōcilio.

Possessiones mōasterij p̄ peccato abbatis epi tollere nō licet.

Episcopo⁹ nō liceat possessiones mōasterij tollere: q̄uis abbas peccauerit:sed subijciat eū potestati abbatis alterius monasterij. Item gelasius.

Illud⁹ statuendū cēsuimus ut quascunq̄ mūificētias clericis aut sibi seruiētib⁹ de re eccl̄e i usuz aut de ꝓprijs i ꝑpetuum p̄cedētes dederint sacerdotes: ut subsequētes pontifices nullaten⁹ auferre ꝑsumāt.siqd tm culpe exiterit:p⁹ q̄litate ꝓsonaꝝ ul regl̄a

b d Elapsis subsidiū.ar.ad quē spectat on⁹ zc.xij.q.ij.charitatē.xxvij.q.i.si quis rapuerit.ū.l.di.siqs epūs.ū.xij.q.v.c.vlt.ff.de re.iur. fm naturam ē cōmoda cum sequi zc.

i Sz res coꝝ.vñ hic:q̄ si clericos remoueat ab eccl̄ia sua: q̄ oia sua ei reddant:vt ex de cle.cōiu.q̄ te.z ex de renū.c.iij.z.xxvij.q i.siqs rapuerit.sz hoc non concedo:sz dico q̄ tm vsufructū illoꝝ debz bre ꝓ vite sue:z sic intellige qō hic dicit.

k s Jfortassis.nō inutilis.ꝓpter hoc q̄ plat⁹ inutil ē.q.d.inutilis tas plati nō dz redundare zc.

l e Episcopo.subijciat.cū cocpis.vel fm.b.solus hoc faciat.j. xviij.q.ij.siqs abbas .ar.epm posse deponere abbatē:sicut de monacho dicit.ū.lxxxi.di.valet.z.ū.i.q.v.c.i.

m Illud.in vsū.q̄libz tm res eccl̄ie dant in ꝓprietatē. xij.q.ij. bone.sed cū dant intuitu officij nō: vt hic.

n Auferre.ū.e.q.vlt.intelligitur.j ū.di.lxxiij.gesta. ar.ū.e.q.i. possessiones j.sed dic nullatenus.i.vsq̄z ad tēpus ꝓfitium.

o Pro qualitate.vide meliorem conditionē clericorum ꝓficientium aliqd in eccl̄ia,ꝓpter obsequiū aliquod vel extrinsecuz ꝓbitatē q̄z canonicoꝝ.q̄ ob delictū nō admittunt illud:sed bñt vsuz

ad obitū suū: ar. bic. xij. q. ij. sepe. vel dic auferre psumāt: nō dico ei sz eccle: z sic faci. ad ppositū. g. q delictū psone nō redūdat. zc.

p Si ergo melioꝛē. ex de ite. resti. regsiuit. z hoc verū ē i acgsitis sec⁹ i acgrendis. C. de acq pos. ex liberis. sz si ꝓpꝛia bz plat⁹ agat coīi eū. C. arbi. tute. qeqd. z. xij. q. ij. monemus.

q Quod aūt ecclesiast Hec est. vij. q. scilz an abbas possit retinere ecclīam quam accepit ō mānu laici interueniente postmodum cōsensu epi. z dic: q sic: vt. j. e. null⁹. z. c. decimas. z exē dit eā magr ēt ad decimas z oēs res ecclīa sticas. Et in hūc modū eā

Q. .VII.

fractat. Prio ostēdit: q laici ecclīas vel decimas nec eriā epoꝝ aūcte habere vel possidere pñt: ergo nec alicui eas cōferre pñt. si ñ post consensus epi inueniat: tenet donatio. j. e. §. si ergo. z. c. decimas. ins ēt patronat⁹ ēt sine aūcte ipi⁹ conferre pñt loco religioso: ex ō iurepa. illud. z c. consuetudinib⁹. Ostēdit postea. g. qd iuris in ecclīis ab eis fūdatis laici sibi valeant vēdicare:

Dic ergo: q g ecclīam consequit a laico: ipo iure suspē sus est: ar. j. e. decias. z. c. cō stitutōes. z. c. si qs deinceps. nisi aūcte pape hēat laicus investitura: siē rex apul⁹: tūc pōt dare cui vult ꝑter auctoritatē epi. j. nemini.

b Laicorum. ō. lxiij. di. hadrianus. cōi illud. c. abrogatū ē: vt di. e. §. verū. io.

c d Decimas quas. Videt ergo ex hoc. c. z ex de deci. qñ. z ex de pscrip. cām. q laici peccent si decimas possideāt. b. dicit q eps bñ pōt cōferre laico decimas: sicut ēt posset pignoꝛi suppone vt vendē: vt ex de pig. c. i. sz ius spūale nō pōt ꝓferre. alij vero dicūt: q quocunqz mō accipiūt: peccāt p pdicta. c. z. ex de deci. ad hoc. q: ēt fructib⁹ vti. pbent: vt. x. q. i. hāc cōsuetud nē. Ego credo: q tpalia nō pōt bre laic⁹ iure feudi vt ad heredes descēdāt vt extra de deci. ad hoc. quia ins spūale qđ residet apud ecclīaz sine tpali cōsistere nō pōt: sicut corp⁹ sine alia: vt. j. q. iij. siqs. Item qꝛ inule ēt illud ius ecclīe: vt dicit lex de vsufr. vt insti. de vsufru. §. ij. nec obstat. ex de bis q fi. a pla cū applica. qꝛ ibi potius factū q̄s ius tangitur.

d In horreū. ar. q nō solū dare sed ēt ad domū deferre decimas debent: ar. ā. q. i. reuertimini.

e Sub manu epi. j. e q. nemini ꝺ. sed ibi de iurepa. agit. qđ laicus pōt dare z ab eo recipi ō. di. xxxij. ꝑter. ō. x. q. i. decretum est.

f Honorabilius. ō. e. q. i. ad hoc. ꝺ. ā. di. lxx iij. cōsulunt. ō. i. q. ij. c. vlt. ā. xij. q. ij. vulterane in illis oib⁹ dicit: q fm merita psonaꝝ pōt res ecclīasticas diuidere. So. hoc. c. loqt ō illis clericis quoꝝ pbende nō sūt distincte, vel dic q loquit de decimis z oblatōibus q̄ z qualit sūt diuidēde, pares ergo erūt reddit⁹ oiuz q sūt i eadem ecclīa quo ad pbendā: vt ex de cō sti. cū oēs. z ex de prebē. relatuz. sed fm apostolū unus nō dz esurire z ali⁹ ebrius eē: z q rundā remissio alijs ñ dz eē tribulatō: vt. xxv q. i. §. bis ita in fi. sicut uniquū est inter socios q vn⁹ cōsequat pl⁹ q̄s alter: vt. ff. ꝓ socio. §. verū. z. §. si cū tres. vl dic q nō negat hic: qñ fm merita psonaꝝ posset diuidere res: sz secūdū carnalē affectū non dz eas diuidere. io.

g Multe quo ad mē bra: qꝛ ipa ecclīa ē vna vt. vij. q. i. nouatian⁹. z xxiiij. q. i. loquit.

b Omnibus. ar. ꝓ capellis: vt cōicētur eis ō cime: vt lxx. di. sancto rū. ā. e. q. i. c. decimas. ō xij. q. i. videntes.

i Quicunqz. qđ minus. sed pone: q aliqs diu non soluit decias nec mō possit soluere: nisi venderet oia que habet: nunqd tenetur ea vendere: sic: sed ecclīa debet ei dimittē vnde viuat: cū hoc idē ēt ei datura, res. n. ecclesie omnibus sunt cōicāde: ar. ā. e. q. i. qñ. q equid nec. n. ita auaro sunt oia extorquēda: qꝛ habēda est eius ratio ne egeat: ar. ff. de re iudi. inter. §. vlt. Ite pz hic: q sicut laicus nō pōt pscribere in decimis: sic nec i q̄stitate decimaꝝ: sz sit ar. ꝺ ex de deci. in aliqb⁹. vbi dr: q de cime q̄dā ex longa cōsuetudine debent: sed illud pōt itelligi fm decre. ex e. ad aplice. vel loquit de decimis psonalib⁹. sed certe iste z ille sīr lege diuina debent: vt. xxiij. q. v. dicat. z nō q licet nō currat pscriptio i q̄stitate decime: tamen currit in q̄stitate cathedratici: vt ex de censi olim. qđ mirū videtur: cū clericus possit pscribere in decimis z ñ in cathedratico: cū cathedraticū non possit epus a se abdicare: vt ex de donatio. pastoꝛalis.

pcedentiū canonū i psona hēat ñ tñ in facultate districtū. Si ergo delictū psone i dānū eccle nō pōt ꝓuerti: qꝛ ꝓcuratoꝛ ꝓditionē ecclē pōt facere melioꝛez ñ deterioꝛē: si peccato abbatis possessiōes mōasterij auferre non lz: qūo delictū epi uertet in dānū eccle: ut i de detrimētū cē sue patiat? sz de trimētū cē pati non sic ē accipiendū: ut eccla suo iure puet: sz potius: qꝛ clicis coꝛā suo iudice stanti b⁹ epus tacebit: z ꝓ iniuria illata mulctabit si ꝓpꝛia habuerit.

Quod aūt eccas de mānu laicoꝝ [b] nec abbati nec alicui accipe liceat: oiuz canonuz testat auctoritas. Generalr. n. tā eccle q̄s res eccla in ptāte epi ꝓsistūt. Laici aūt nec sua nec epoꝝ aūcte ōcias l eccas possidere pñt. uñ epi sine bñficio sine ꝑcio eccas l decimas lacis dederint: domū oꝛonis vel mū negociationis z spelunca latronū faciunt. uñ p⁹ euersionē cathedre a cetu fideliū segregati ēt no uerbere a vño flagellabunt.

Unde gregoꝛius septim⁹ ait.

Decime a laicis nō possideant.

Decimas q̄s i usū pietatis cōcessas eē canonica aūctas demonstrat: a laicis possideri aplica aūcte ꝓhibem⁹. sine. n. ab epis ul regib⁹ uel qbuslibet psonis eas accepit: nisi eccle reddiderint: sciāt se sacrilegij crimē ꝓmitere. z cēne dānationis pclm incurrē. Oz aūt ꝓgruentius nos decimas z ꝓmitias q̄s iure sacerdotū eē sancim⁹: ab oi pplo accipe: q̄s fideles dño ꝑcipiente offerūt: Juxta illud naticiniū malachie, pphete: Inferte oēm decimationē i horreū meū: ut sit cib⁹ in domo mea. Has nō ōcimas sb manu epi foꝛe cēsem⁹: ut ille q cetis pest: oibus iuste distribuat: nec qcq̄ psonis honoꝛa

bili⁹ exhibeat: vñ alij scrupuloso coꝛde moueant: sed sint oia cōia: qꝛ honestū uidet: ut alij sacerdotes hēant: alij uero detrimētū patiāt: sz sicut una ē fides catholica: ita necesse ē: ut ille q ꝓuisoꝛ ē loci: q̄uis multe sint eccle: oibus tñ fideliter distribuat. Unde urb. ij.

De eodem. Palea.

Congregato apud claremontē. urbē multoꝝ coepoꝛum synodali cōuētu, ppolita nobis ē a qbusdā coꝝ qō de ecclijs ul de eccliasticis possessionib⁹ a clicis l mōachis usq impñtiaꝝ incōsultis epis acgsitis. Nos aūt usi sanioꝛi ꝓsilio coꝛūdē epoꝝ ꝓdescentes, p tpe, puidēteseq eccliastice paci l qꝛ alr absq ineuitabili scādali picło huiusmoi qō ñ potuerit, pcedē: aplica aūcte decernim⁹: ut ea q̄ a clicis ul mōachis a qbuscūq psonis, put potuerint: ul usq hodie fuerit acgsita: rata pennit z i cōcussa pmaneant. hoc tñ tenoꝛe ne i postremū icōsultis epis talia psumāt. Item greg. Palea.

Peruenit ad nos fama siniꝛa q qdaz epoꝝ nō sacerdotib⁹ ppꝛie diocesis decias atq christi anoꝛuz oblatōnes cōferāt: sz potius laicalib⁹ psonis militū uidelz siue fuitoꝝ ul qō q̄uis⁹ ē ēt ꝓsāguineis. vñ siqs āmō eps iuēt⁹ fuēit h⁹ ꝑcepti diuini transgressoꝛ: iter maxios hereticos z antichꝛistos nō minim⁹ habeat: z sicut nicena synod⁹ de simoniacis censuit: z q recipiūt ab eo laici z q dat epus siue ꝑcio siue beneficio ecclī incendij ignibus deputent. Item am bꝛosius i fmone q̄dragesime.

Fideliter decimas dat: q omniū suoꝝ decimas soluit.

Quicunq; recognouerit in se: q fideliter nō dederit decimas suas: mō emēdet: qō min⁹ fecit. qđ ē fideliter dare: nisi ut nec peius

k De negocio.de hoc dixi.ā.e.reuertimini.

l Aut de ipa.ā.lxxxvi.di.esau ℨ.t.c.q venatorib⁹ ā.di. xxxiij. quorundam ℨ.So.hic de saltuosa:que quibusdā ē concessa de qua decimatio dari precipit:ar.xxiij.q.i.nam si.

m OMnes.sanctificant.i.ministerijs sanctis.i.sancte dei ecclesie.l. deputatis cōferuntur:vt.xij.q.ij.nulli .ā. e.q.i.reuertimini.

n Admoneant.trina admonitio oz pcedere vindictam:ar.xij. q. ij.indigne.ā.v.q.ij. pñti.ℨ.pxi.q.iiij.de pbꝫorum.

o Decimas. abraaz vt.xxiij.q.x. dicat.

p Jacob. cū iret i mesopotamiā dixit:q si ei bene succederet: decimas deo daret.

q Decimas.ex hoc.t illo.i.q.i. nullus.t.vij.q.i.sancitum dicūt qdā:q nō licz mihi ius meum spuale redimere:t exponunt si. ne fiat ab eis.l.vt redimāt:qz simonia est:ar. eē de simo.matheus. c.querelā.alij dicūt : q si iniuste vexoz in iure spūali qō ad me ptinet vexationē meā redimē possum : vt si timeo in iuste deponi: ar. eē de simo.nobis.i.q.ij. que situz.t indicium iustū emere possū:ar.xiiij.q v.nō sane.C.de adult. serui.io.Cōsuenit dici q si sum in possessione possum redimere :alꝫ nō:vt eē.e.dilectus. b.

r Ne fiat.l. redēptio decimaꝝ rē. sicut dicit lex: q faber nō pōt dare pecuniā pro specie: vt.C.de fabri.l.i.li. xi. ar.coñ.xiiij.q.vi. comperimus.vbi peciū recipitur ꝓ re spirituali.

s m Aiores abundabant.ā.e.q.i. decime.

t Cesari.ā.xi. q.i. si tributū.ℨ.xxiij.q. viij. conuenioz.

u Partiri.i. decimaz partez dare:t ita aliud est partiri t aliud partez dare.ff. de vsufruc. etiam partis.ff.de ver. sig.l.nomen.§.portionis.

a e T hoc diximus.Lasus:ponit origenes auctem illā itrauit iesus in templum ejciēs vēdētes rē. dupliciā eā exponēs ad lr̄am vsq ad locū illū nūc aūt:deinde moraliē vsq in fi.sic ergo ordina lr̄am:incipe ibi t primū:t cū veneris ad illū locū nūc aūt:repetas principiū.t hoc diximus sm simplicē intellectū. Juxta moralē autē alia diem⁹.

b Ā salomone.ℨ.de consē.di i.c.i.

nec mīn⁹ alī offerat ō grāo aut ō uino aut de fructib⁹ arboꝝ aut ō pecōib⁹ aut ō hōto aut ō negocio aut ō ipa uēatiōe sua. Itē ex cō cilio rothomagen. Excōicēt q decimas sacerdotib⁹ dare nolūt.

ODnes decime terre Palea siue de frugib⁹ siue ō pomis arboꝝ dñi sunt:t illi sāctificant. Boues t oues t capre q sb uirga pastoris transeūt:qcquid decime euenerit sāctificabit dño: non eligat nz bonuz nz malū: nec alteꝝ commutabit.Siqs mutauerit:t qō mutat t qō mutatum fuerit dño sanctificabit :t ñ redimet.sz qz mō multi inueniunt decimas dare nolētes:statuim⁹:ut sm dñi pceptū admoneant⁹ semel t bis et tertio.q si ñ emendauerit: anathēatis vinculo ferianꝫ usq ad satisfactionē t emendationem ꝓgruaz. Item ex ꝓcilio magocensi.

Retro exēplo decime soluunt.

ODecimas⁹ deo t sacerdotibus dei dādas abraā factis t iacob⁹ ꝓmissis insinuat:t ōes sācti doctoꝛes cōmemoraāt. ñ āt sunt redimende a ppl̄o:si alr dare eas noluerit. Nō i eoꝝ ꝓcilio legit.

Decime ñ sūt a ppl̄o redimende.

ODecimas⁹ qs ppl̄s dar ñ ullt nisi quolibet munere ab eo redimant:ab epis ꝓhibendū est: ne fiat. Itē aug. Quia decime oo ñ reddūt indictio fisci accessit.

MAioꝛes nr̄i lō copijs onib⁹ abūdabāt: qz deo decimas dabant:t cesari cēsū reddebāt. mō āt qz discessit deuotio dei:accessit indictio fisci.nolum⁹ partiri cum deo decimas:mō aūt tollit totū. hoc tollit fiscus qō nō accidit xp̄s Itē origenes. Colūbas uē dit q ecclias idiscipliatis ꝓmittit

ET hec dixim⁹ sm simplicem intellectū.iuxta moralē aūt talia dicem⁹.t ꝓmo qdē de templo de quo p ꝓphetaz dixit de⁹. Domꝰ mea domus oronis uocabit. Ergo sm corporalē circūcisionez carnis t sm corporal' legis festiuitates t sacrificia t alia corporalia ꝓsequēt t tēplū dei estimabit qō i lapidib⁹ ifēlatis erat ꝓstructū pmū qdez a⁹ salomone:deinde reparatū ab⁹ esdra:postea uēo post christi aduētū a⁹ rōanis ōstructū t illa dom⁹ ē dom⁹ oronis:qua ō structa⁹ necesse ē:ut iudei quasi iā nō hītes domū oronis : iā nō habeant pulegiū speculationis⁹ dei nec pñt sm legē⁸ deo fuire . Hoc ergo facto oia xp̄s eiecit i ministerio spualiū actuū suoꝝ : t tūc qō fecit uisibiliē egit:ejciēs uēdētes t emētes de tēplo:t mēsas nummulariorꝝ euertēs cathedras uēdētiū colubas dissipauit ad correctiōē ppli:ut nō ꝓ mūdanis festiuitates in noie dei celebrarēt:nec emptionibus t uēditionib⁹ uacēt in loco nō cōpetēti: in quo nō debēt emē t uēdere:sed oronib⁹ tm̄ uacare atqꝫ ꝓgregari q̄si in domo oronis. Nūc aūt arbitror tēplū dei ex lapidib⁹ uiuis cōstructū eē eccl̄iam christi. sūt aūt multi i ea ñ sicut ꝓdecet spualiē uiuētes : sz sm carnē militātes : q t domum oronis de lapidib⁹ uiuis ꝓstructā faciūt eē spelūca latronū actibus suis:nō eccl̄ia dei digni : sz spelūca latronū. Qui .n. ꝓsiderat i mlt̄is eccl̄ijs talium christianoꝝ peccata inueniet: arbitrātes q̄tū eē pietatē⁹:t cū deberēt de euangelio uiuē : sm q uiuere decet suos dei:hoc nō faciūt: sed diuitias t mlt̄as possessiones acqrūt. nōne dices spelunca latronū factā esse sb illis eccl̄iaz?ut recte dicat xp̄s ad eos ꝓpter dissipationez eccl̄ie sue:q utilitas⁹ i sāguine meo: duz descendo⁹ i corruptōez?Itē ipe p osee⁹ tali mō:ue mihi:qz factus⁹ sum:sicut q colligit stipulā i messe:t sicut racemū i uidemia: cum nō sint botri ad māducandū t ꝓmogenita.ue aie mee: qz perijt timoratus a terra: t qui corrigat i hoīb⁹ oib⁹ nō ē. Et cū itellexeris

c Ab esdra.reuerso a captiuitate babylonica:qz nabuchodonosoz destruxerat templum.

d A romanis.i.a tito t vespasiano.xxiij.q.v. §.t hic. lxxvi. di. ieiunium.

e Destructa.ar.q eccl̄ia destructa nō remanet lo⁹ ꝓuilegiatus ar.ad hoc: eē ō v. sig. abbate.in fi. ā.e. q. i. generalit. ar. ℨ. xix.q iij. q̄ semel.ff.ō ℨbē. empt.edem.sz dicim⁹ hoc verū eē cum superiozis auctē eccl̄ia destruit ar.ℨ de consē. di.i.placuit.

f Speculari omis.i.cognitōnis:sicut olim dictū ē:notus in iudea deus rē.nā mō vbi qz colitur.

g Legē.quo ad cerimonialia:vt eē de cō sti.translato.

b Eiecit.i.oīa dixit officia turpia t inūda eē eiscienda.

i Festinitates:nō iō reꝓbendūt:qz ad festiuitates veniant:sz qz nō diuinis istūt sz turpib⁹ cantilenis:ō con. di.iij.c.ij.

k Pietatem ā.iij.q.v. accusatoꝛes.

l Utilitas.cū videt: q nō pt ꝓficere in eis dicit:quare fūdo sanguinez meum.vñ dic in sāguie meo effuso,ppt q.e cata redimenda: dū descendo per eos in corruptōez.i. si iterū corrūpit eccl̄ia. nec enī dabis sanctū tuuz videē corruptionem mēbroꝝ.s. ꝙtum ad mē bra qz oēs corrumpunt t inficiunt pecca

tis vel i corruptionē.i.putrefactōez.s.corporis:vt detineāt i morte sicut ceteri.q.d.nulla ū ē: qz nulli annūciabor nullū lucrabor

m Descendo.per varios gradus tormentoꝝ.s.vulneratōnē verberationē colaphisationem.

n Per osee.i li.xij.ꝓphetaꝝ quoꝝ ꝑm⁹ ē osee.nā hoc i michea vij.c.dicitur.

o Facē.i.paup.t inops paucos aegrentes ad modū istoꝝ qui

pauca colligunt.

p Si cognouisses. supple fleres vel conuersa eēs ad fidē p p̄di cationē ꝛ ē ibi defectus locutionis: ꝛ ē ar. q̄ nec testes nec instrā viciant, ꝓpter defectū locutionis. ā. i. q. iij. saluator. ꝛ ff. de here. in sti. l. i. in fi.

q Eli tradūt nō ergo tū si moniacis. ꝛ ē ar. q̄ vbi cōis ē cā nō refert cuiꝰ nomē ex p̄mat. C. de diuer. rescrip. li. ar. lxi. di. miramur. auctoritas. n. p̄missa tātuꝫ de simoniaco loquitur: sed hic extendit eā etiaꝫ ad alios. io.

r Auaris. ā. di. lxxxv. florē tinum.

s Omnes ptāte. ā. di. lxi. obitum ā. x. q. i. c. iij. ā. e. q. ij. c. i. ꝛ. ij. ꝛ. ā. ix. q. iij. c. iij. ā. e. q. i. qui vere. ā. x. q. ij. epi. nisi i aliq̄ spāli p̄uilegio ab eiꝰ iurisdictione sunt exempte: ex de p̄uile. cuꝫ ꝛ plā tare.

t Nellus. archip̄r. ꝛ de of. archidi. cū satis. ar. di. lx iij. si i plebibꝰ ar. ā. xxv. di. c. i. istud. c. mltū facē archidiacon cōtū. sed illi q dicūt: q archidiaconus vel alij p̄lati ex suo offō possunt dare p̄bē das ꝛc. intelligūt hoc sine licētia generali q dicant ā p̄b c. intelligunt illud si in plebibus. de specia li licentia: quā do scilicet epūs spāliter ei concedit: vt aliquez īstituat. hoc enim delegari p̄t: ex ō p̄bē. cū secūdū. nisi hoc habeat ex generali cōsuetudine vel speciali dū erat p̄scripta: ar. tamen p eis dē ex de elec. cū in cunctis. ex de offi. dele. sup eo. sed illud. c. si in plebibus. intelligit de custodia: vt ex de appella. bone.

u Episcopi. vel capituli cū ecclesia vacat: ar. ex de bereti. ad abolendā. immo uniuersitas bñ p̄t cōferre curā aiaꝝ: vt ar. ex de cōcess. p̄b. nulla.

x Item gre. hic mutat gratianus materiam.

y Ejgs deinceps. ā. di. lxiij. q̄ per ambitiones.

z Audiētia. hic excōicato nō dat audiētia: sic. ā. vi. q. i. §. verū. ꝛ. xxiij. q. v. nō nos. ā. di. xxiij. in nolle. ī. xxiiij. q. iij. ō illicita. io. hec glo. p hoc. c. nō. p̄bat. b.

a Interdicimus. sed cōm videt: ex ō iurepa. ꝓterea. vbi dicit: q̄ tales sūt excōicādi. Ad hoc q̄dā dicūt: q̄ non sunt suspensi: sed sunt suspēdēdi: ꝛ exponunt īnēdicim⁹. i. īterdicēdū dicim⁹ tu potes dicē: q̄ sunt suspensi a canone ꝛ sic suspensus a suo p̄lato p̄t absolui: cū cōditor canonis sibi non reseruauerit absolutionez: extra de sentē. ex. nuper. si aūt aliqs sub tali cōditōe suspendit donec poeniteat: nūc q̄s cito penitet: stari est absolutus: vt. xvi. q. vi nos sanctoꝝ. lxxxi. di. siquis ammodo. ꝓ. tamē excipit duos casus in q̄bus talis qui recipit eccl̄iam a laico: non est ipso iure priuatus. s. cū accedit postea consensus epi: vt. e. q. i. quoniam. ꝛ cum clericus p̄ scripsit: vt extra ō iure pa. cura pastoralis. melius p̄t dici: q̄ tūc demū est priuatus: quando recipit ecclesiaz uolēs eē p̄latus. sed si recipit eā quasi p̄petatē aliquā: nō ut ibi sit p̄lat⁹ tūc nō ē suspensus ipso iure: ꝛ sic loq̄t illud. c. cura pastoral. hodie tñ nō videt: q̄ talis possit absolui ab epo: q̄ ieligibilis fact⁹ ē: vt ex de elec. q̄s q̄s.

b Inuestituram. sed nūq̄d p̄ inuestituram fact⁹ ē q̄s possessor? ar. q̄ nō ex ō dona. p tuas. ꝛ ex ō bis q̄ fi. a ma. p. c. ex ore. ꝛ ex de sen. ꝛ re iudi. cū aliqbus. ar. ā ex de cōsue. c. ij. in fi. ꝛ ex de suc. ab intesta. cū dilectus. ex. de contrahē. emp. clamibus. ꝛ. j. c. c. contra. in fi.

c Quoniā inuestituras. vl femie. ar. q̄ ad p̄sentationē femine p̄t quis inuestituram consequi: vt ex de iurepa. ex lris.

d Jquis.

e Ane. discesserit. ā. viij. q. iiij. nōne coīl so. ibi inciderat in heresim iaz dānatā. ꝛ sic ſñia canonis erat lata in ipsū: vt. xxiij. q. i. acacius. Jtē talis

ieſū vicētē talia ꝛ lugētē peccata nr̄a: aſpice ſil̄ ꝛ illud q̄ō i euāgelio ſcribit: cū uideſſz hieruſalē ſtetit ꝛ fleuit ſup eā ꝛ dixit: q̄z ſi cognouiſſes ⁹ ꝛ tu: ꝛ ſi rōnabilit̄ fleuit ſup hieruſalē: rōnabilius fleuit ſup eccl̄iaz edificatā q̄dē: ut eēt dom⁹ oōnis: factam aūt ꝓpē turpia lucra ſpelūcā latronū. Et arbitroꝝ ꝓuenire uerbū dei de uēditoꝛib⁹ colūbaꝝ eis q̄ tradūt eccl̄ias auaris ⁹ ꝛ tyrannis ꝛ idiſcipliatis ꝛ irreligioſis epis aut p̄ſbr̄is: ꝓpē q̄ ꝛ cathedras tantūmō appellauit euāgeliſta euerſas eſſe ab ieſu: ꝛ utinā audirēt hec eū vicētem admonitōe ſcripture: q̄ gloriant, de cathedris moyſi i q̄b⁹ ſedēt ꝛ uendūt cathedraſ colūbaꝝ: ꝛ tradūt eas talib⁹ p̄poſitis ad quos recte dr̄ a dño p hieremiam, ꝓphetā p̄n cipes ꝓpl̄i mei ñ me cognouerūt. filij. n. ſunt inſipiētes ꝛ ñ itelligētes. ſapientes ſūt: ut faciāt mala: bñ aūt facē neſciūt. Cuꝝ ergo eccl̄ie ꝛ oblatōes eaꝝ nō ꝓſiſtant niſi in ptāte epoꝝ: pz ꝓfecto: q̄ ñ nō ſūt ab alio recipiēde q̄s de manu eoꝝ. Ade i aurelianenſi cōcilio ſtatutū eſt.

Dēs baſilice ad eū ptinēt epm: in cuius territorio poſite ſunt.

Omnes baſilice q̄ p diuerſa loca ꝓſtructe ſunt uel quotidie ꝓſtruunt: in epi ptāte cōſiſtūt: in cuius territorio poſite ſūt. Item calixtus papa.

Archidiacon⁹ archip̄ſbr̄ p̄poſit⁹ ul̄ decan⁹ nec officia nec beneficia eccl̄aſtica ſine ꝓſenſu epi tribuat.

Nullus oino archidiacon⁹ aut archip̄ſbr̄ ſiue p̄poſit⁹ ul̄ decan⁹ aiaꝝ curā: uel p̄bendas eccl̄e ſine iudicio ul̄ cōſenſu epi alicui tribuat: imo ſicut a ſanctis canōib⁹ ꝓſtitutū ē: aiarū cura ꝛ pecūiarū eccl̄iaſticaꝝ diſpēſatio in epi iudicio ꝛ ptāte maneant. Siqs uero ⁹tra hoc facē: aut ptātē q̄ ad epz ptinet: ſibi uēdicare p̄ſūpſerit: ab eccl̄e limib⁹ arceat. Item gre. vij i generali ſynodo reſidens dixit.

De manu laici epatus ul̄ abbatia ſuſcipi non debet.

Siqs deiceps epatū ul̄ abbatiā de manu alicui laice p̄ſone ſuſcepit: nullaten⁹ int̄ epos ul̄ abbates hēatur: nec ulla ei ut epo ſeu abbati audiētia ꝓcedat: inſup ꝛ gr̄az beati petri ꝛ itroitū eccl̄ie int̄dicim⁹: quouſq̄ locū q̄ē ſub crimie tā iobediētie q̄s ābitōis ex q̄ ſcelus idolatrie cepit reſipiſcendo ñ deſerit. ſil̄r ēt de inferioꝛib⁹ eccl̄iaſticis dignitatib⁹ ꝓſtituim⁹. Jtē: Siqs impatoꝝ regū ducuz marchionū comitū ul̄ q̄libet ſeculariū ptātuz aut p̄ſonaꝝ inueſtitura epatus ul̄ alicui eccl̄iaſtice dignitatis dare p̄ſūpſerit: eiuſdem ſnie uinculo ſe obſtrictū eē ſciat. Idē.

Excōicationi ſubiaceat: nec inueſtiture ſumat fructū: q̄ de manu laici eccl̄iam ſuſceperit.

Quoniam inueſtituras contra ſactoꝝ p̄cm aucte a laicis in multib⁹ ptib⁹ cognouimus fieri: ꝛ ex eo p̄limas ꝓturbatōes i eccl̄ia imo ruinā ſancte religionis oriri: ex q̄b⁹ chriſtiane cēſure religio cōturbat: decernim⁹: ut null⁹ clico rū inueſtituras epat⁹ ul̄ abbatie ul̄ eccl̄e de manu ipatoꝛis ul̄ regis ł alicui laice p̄ſone uiri ul̄ feie ſuſcipiat. q̄ō ſi p̄ſūpſerit: recognoſcat inueſtituꝛā illā aplica auctē irritaz eē: ꝛ ſe uſq̄ ad dignā ſatiſfactōez excōicatōi ſubiacere. Item ex canone aplorum. De eodem.

Siqs epus ſecularib⁹ ptātib⁹ uſus eccl̄iaz p ipos obtineat: deponat ꝛ ſegregēt: oēſq̄ qui illi cōicāt. Item ex cronica anaſtaſij De eodem.

Ane theſſalonicenſes epi ob metuz impatoꝛis anaſtaſij timotheo ꝓſtātinopolitano epo cōſenſerunt: quē ꝓciliū chalcedonē ſe anathematizauerat. xl. uēo epi illyrici ꝛ grecie cōueniētes i unuz p̄feſſionez i ſcriptis factaz: ut a ꝓprio metropolitano diſceſſerūt ꝛ romā mittentes romāo epo cōi cāe i ſcriptis p̄feſſi ſūt. Et paulo poſt: Cū dioſcoꝛ iunioꝛ man⁹ i poſitōez accepiſſet a rege: receſſerūt multitudines ppl̄oꝝ dicētes q̄z ſm q̄ ptinent canōes ſāctoꝝ

coniuratio nō fuit vitiosa: ꝛ sic nō obstat. xi. q. i. sigs clericoꝝ.

d Principes. ergo canonici pñt recedē ab epo quē rex iuestiuit: sic. lxx ix. di. siquis per pecuniam.

e s Siquis clericus.

f s Sent. scindi. diuidi tñ pōt eccl̄ia: vt de vna fiant due: sed nō ita diui
di: vt vna pmaneat. ū. e
. q. i. plures. Idē ē in p
bēda: vt ex de pbē. ma
iorib⁹. similiter in puicijs
vt. c. di. c. i. ff. de offi. al
sesso. si eadem.

g Et ecclesie. sic ergo ꝓpt delictū vni⁹ bois subijcit tota terra inter dicto: vt ex de spon. nō est vobis.

b p Er laicos. spem. boc. c. intelligit. b. nisi aliqua pmissio pre uenerit spē suam: alꝭ vt dicit: pñt mōachi cō uenire i aliquē: ꝛ dicē ei: sumas habitū. nolu mus enī te eligere i ab batē: cuꝫ fueris factus mōach⁹. ꝛ talit pñt con uenire i aliquē: ar. lxi. di. c. bñ. nā laic⁹ sic pōt postulari in epꝫ: vt. lxi. di. ofinu. licite. enī pōt qs bñe spē de dignita te: vt. lxi. di. qd ꝓdest. lxxiiij. di. consulnit. viij q. i. q epatū. lxxvij. di. c. ij. lix. di. si officia. io. sꝫ hoc ñ credo: qꝛ neo phit⁹ nō pōt eē abbas: vt ex de elec. cū cām. ꝛ melius: ex de elec. offi cij. ꝛ. c. cum ad nrꝫ. b.

i Duas intitulatas. nisi sint paupes: vt ex de eta. ꝛ qua. eam te. ꝛ x. q. iij. vnio.

k q Elonia. in qbus dam. rumore. ei tñ nō credit: vt ex ō eo q cog. ꝓsāg. sup eo.

l Epm. silr ꝛ alie con uentuales eccl̄ie bēbūt iconomū: vt. ix. q. iij. cū scim⁹ ꝛ qñq parochia les eccl̄ie: vt ex de offi. ordi. cū vos ꝛ regulari ter ꝺz iconomus eligi p epm: vt. ix. q. iij. cuꝫ scimus. ꝛ. C. de epis. ꝛ cleri. omnes. §. sed ni hilominus. nisi cōsue tudo sit: q capitulū eli gat: ex de elec. cū eccl̄ia dicitur autē iconomus cui res ecclesie guber bernande mandantur. C. de sacrosanc. ec. iubemus. vicedominus autem dicit: qui administrat res epis copi: vt. lxxxix. di. volumus. sindici appel lant: qui ab vniuersitate ad vniuersitatē cāruꝫ constituunt. actoꝛ vero ad vnam cām ꝛ ab vna psona pōt constitui: vt. ff. q cuiusq vniuer. Item. §. ij. insti de cura. §. vlti. nec obstat quod est de mune. ꝛ ho. l. muneruꝫ. §. de fensoꝛes. vbi dicitur: q sindicus ē: qui ad certā cām cōstituit: quia ibi lar ge sumitur nomen sindici ꝓ quolibet defensoꝛe.

m De clero ꝓpio. ar. ꝯ de iura. calū. impatoꝝ. vbi dicitur: q iconomus

apl̄oꝝ nō ē factꝰ epꝰ: ꝛ iō nō reci piet. ꝓncipes. n. intronizauerāt cum. Tē paschalis papa.

Excōicet q p laicos ecclās obtinet

Si qs clericꝰ abbas l' mōachꝰ p laicos ecclias obtinuerit: fm sanctoꝝ apl̄oꝝ canones ꝛ an tiochēni ꝓcilij capl'm excōicatōni subiaceat. Idem.

Qui p laicos ecclias obtinet ꝛ q manus imponit: cōione priuet.

Constitutōes sāctoꝝ canonū sequētes statuim⁹: ut qcūq⁹ clēicoꝝ ab hac hora iuestiturā ec clesie uel eccl̄iastice dignitatis de manu laici acceperit: ꝛ q ei manū imposuerit: gradus sui piculo sb iaceat: ꝛ cōione priuet. Idez.

De eodem.

Si vll⁹ laicoꝝ eccl̄ias uel eccle siaꝝ bona occupet uel dispo nat. q uero secus egerit: iuxta bea ti alexandri capitulū ab ecclesie li minibus arceat. Idem.

Si cut' dñi uestimētū scisſū ñ ē sꝫ ō eo sortiti sūt: ita nec ec clesia scidi ꝺz: qꝛ i unitate tota cō sistit. Iu ptātez ergo ꝓpriū epī ec clesie reducāt: ꝛ ab ipo sic i sacris canōib⁹ cautū ē ordinēt alioqn ꝛ⁸ ecclie ipe ꝛ clici carūdē diuiuis ō stituāt officijs. Tē ale. papa. ij

Null⁹ clic⁹ p laicū eccl̄iaꝫ obtineat

Per laicos nullo mō glibꝫ eli cus aut pb̄: obtineat eccl̄iaꝫ nec gratis nec pcio ullus habitū monachi suscipiat spē aut ꝓmissi onē hñs: ut abbas fiat: nullus p sbyter duas bēat eccl̄ias. Tez in concilio chalcedonensi.

Sigli epi suos hēant iconomos

Elonia in qbusdā eccl̄ijs: ut rumore cōpim⁹: pter icono mos epi facultates eccl̄ie tractāt placuit oēm eccl̄iaꝫ hñtē epꝫ hñe iconomū de⁹ clero ꝓpo: q dispen set res eccl̄iasticas fꝫ sniaꝫ ꝓprij epi: ita ut eccl̄ie dispēsatio pter te stimoniū epi nō sit: ꝛ ex hoc ne di

nō erit vnus de collegio. sed ibi ponitur iconomus ꝓpo ipso sin dico.

n Testimoniū. ā. ij. q. penul. cum pastoris.

o i In noua actione. i. die.

p Judicare. ita. di. lxxxix. decenter.

spgant eccl̄ie facl̄tates ꝛ sacerdo tio maledictōis derogatō, pcuret q si hoc minie fecerit: diuinis con stitutōnib⁹ sbiacebit. Tē ex pci lio hispalen. cui int'fuit isidoꝛus.

Laici nō sunt pstituēdi iconomi

In noua actōe didicim⁹ quos daz ex uro collegio contra ec clesiasticos moꝛes laicos hñe i re b⁹ diuis pstitutos iconomos. pi de pit tractātes elegim⁹: ut unus qsq uꝝm fm chalcedonēsiū pruz decreta ex pprio clero iconomuz sibi pstituat. Indecoꝝ. n. ē uica riū epi laicū esse: ꝛ uros eccl̄iasti cos iudicare'. Inuno. n. eodēq⁹ offō ñ ꝺz dispar eē, pfessio: qō ēt i lege diuia, phibet dicēte moyse. ñ arabis in boue sil' ꝛ asino. i. boies diuerse, pfessiōis i uno offō sil' nō sociabis: vñ oꝝ nos ꝛ diuis libꝛis ꝛ sāctoꝝ prum obedire pceptis pstituētes: ut q i administratōib⁹ sociant pontificib⁹: nec, pfessione discrepēt: nec' hitu. nā cohereē ꝛ ꝓfugi ñ pñt: qb⁹ studia ꝛ uota sūt diuersa. Sigs āt epꝰ p⁹ hec eccl̄a stica rē: aut p laicalē, pcuratōnez administrādā elegerit: aut si testio nio iconomi gubernādā ñ creditō rit: uez ut ꝓceptoꝛ cānū ꝛ frau datoꝛ rez ecclīasticaꝝ: nō solū a chꝛisto de reb⁹ pauperuꝫ iudicabit reē: sꝫ ēt pclilio mādebit obnoxi⁹.

Tē i synodo symmachi pape.

Non habet laicus aliqd statuendi in ecclesia facultatem.

Non placuit laicū statuendi i eccl̄ia hñe aliquā ptātē: cui sb sequēdi manet necessitas: nō aūt auctas ipandi. Ttē ex pci. eo dē eulali⁹ epus syracusane eccl̄ie dixit.

Ecclesiasticas dignitates laici disponere non possunt.

Laicis' q̄uis religiosis nulla de ecclīasticis dignitatib⁹ ali quid disponēdi legit attributa fa cultas. Tē calixtus papa.

Laic⁹ sacrilegus hēt: q dispōnez

q Jn vno. x ij. q. ij. cognoscuim⁹.

r Nec habi tu. nūquid er go alb⁹ mōa ch⁹ potest esse monachus in ter nigros! vñ q non quia q libꝫ conforma bit se moꝛibus eoꝝ ūnē quos viuit: vt. xli. d. quisquis. naꝫ ex diuersitate habitus scan dalum genera tur: vt. xij. di. il la. xxxij. q. v. q deo. ecōtra videtur: q nō est ibi dispar professio: cum tantum mona chalis, pfessio sit ibi: vna, p fessio dicit, xij q. i. duo. pcte rea videtur q mōachus pos sit fieri cano nicus: vt. lxxii ij. di. quoꝝ dam. ꝛ prelat⁹ maioꝛ in secu lari eccl̄ia: vt lviij. di. c. ij. ꝛ ꝛ etiam epis cpus in secula ri: vt. xviij. q i. c. i. ꝛ sic videt q licite possit esse i eadez ec clesia dispar habitus quan tum ad colorē nec tiuꝫ. quod satis potest ad admitti ꝛ. b. ß cōcedit: tamē quanto magis possūt se tales ꝓformare aliꝭ in exterioꝛi ha bitu ß faciant ne scandalum fiat. vnd: mo nachus factus canonicus vel

episcopus non abijciet habituꝫ: sed retento habitu desuper ferat habitum: in quo magis conueniat eis inter quos est: vt extra de vita ꝛ hone. cle. deus qui.

s n On placuit.

t l Alicis. facultas. hoc verum est de iure communi: vt xcvi. di. bene quidem. secus si habeat hoc ex speciali priuilegio: ita tamen vt non duret illud priuilegium: vt. lxiij di. in synodo.

a s Sigs pncipū. dñatōez. j. xxiij. q. viij. ꝓcioꝛ. xij. q. ij. gaunꝫ

b P Je mētis. nūc vide q̄le ius pfoni hēant in eccl̄ijs. E aūt ius pfonat⁹ quoddā ius: qđ nō ē mere ſpuale nec ē mere tpale. ſpuale nō ē: q⁹ cōpetit laico: ⁊ trāſit ad heredes: vt. j. e. ꝓsiderādū tpale nō ē: q⁹ vēdi nō pōt: vt ex̄ de iurepa. de iure. nec pōt dici: q⁹ parti ſit tpale ptiz ſpuale: cū ipm ſit ſimplex nec recipit diuiſionē vt ex̄. e. ti. c. i. ta men bñ ꝓcedo q⁹ ſit ptim tpa le ⁊ pti ſpuale ⁊ tñ ſimplex ē q⁹ tal⁹ diuiſio potius ad itel lectuz q̄z ad a-cū referēda ē vt dicit lex q̄ dic̄: q⁹ illō qđ dr̄: q⁹ ſeru⁹ dr̄ cōis: ponꝰ ad ūtellectū q̄z ad actū ē referen dum: vt. ff. de ſtipu. ſer. ſu⁹ cōis. dr̄ tamē annexū ſpuali ex̄. e. de iure. Efficit aūt qđ pfonus trib⁹ de cauſis. do tatione cōſtru ctione ⁊ fūda tione. vñ vſus Pfonuz faci unt dos edifi catio fundus. Dotatōe ⁊ cō ſtructōe vt. j. e filijs. fūdatiōe vt. xviij. q. ij. abbaē. Diqs aūt poſt cōſe, cratōnē dat ali qđ eccl̄ie: per hoc nō fit pfo nus: ſed q an te cōſecratio. nē dat aliquid eccleſie: fit pa tronus. hoc ideo: quia ille pdixit rem de non ē ad eſſe Item alia rōe q⁹ ſi poſt con ſecrationez fie ret aliqđ pro nus: iam vide retur impoſſ ſeruitus rei ſacre: qđ ē nō dz: vt. ff. de ſerui. ſeruitutes. §. vl. ⁊ qđ humani iuris ē deſinit: ſuiuntē ñ recipit. ff. cōi pdi. l. caueri. Sūt aūt. iij. q̄ cōſeq̄t pfon⁹, honorē on⁹ ⁊ vtilitatē, honorē bz in pñtan do on⁹ bz in defēdēdo eccl̄iam: neq⁹ dilapidet eā: vt. j. e. filijs. vti litatē bz: q⁹ ſi vergit ad inopiā: puidebit ei eccl̄ia: vt. j. e. q⁹cunq⁹. ⁊ lz oīb⁹ pauperibus teneat puidere: tñ ei abūdāt⁹ q̄z alij: vt ex̄ de teſta. cū in officijs. Trāſfert aūt iuſpfonat⁹. iij. modis in aliuz Primo ſucceſſione: vt. j. e. cōſiderādū. Scōo donatōe: vt ex̄. e. ex inſinuatione. ⁊. c. cōſultationib⁹. Tertio pmutatione: vt. j. e. nemi ni. Trāſit ēt quarto cū uniuerſitate: vt ex̄. e. cū ſeculū. Jus aūt pa tronat⁹ nō deſcēdit ad heredes, p poſtōnib⁹ hēditarijs: ſz q̄libet eoz ē pfon⁹ ſ ſolidū: vt ex̄. e. c. i. ſicut ⁊ alia iura q̄ incorporalia ſūt inſolidū deſcendūt ad quēlibet heredū: vt. ff. de ſerui. vie. io.

c Collata. ſz nōne anteq̄z fundaret: debuit dos aſſignari: vt de con. di. i. nemo. vtiq̄: ſed quod obmiſſū fuit reſtaurādū ē: vt. di. viij. qui contra mores.

d Poceſſionis. i. q̄ pceder cū ipo ad ep̄m cū clerici pñtant oli

tñ nihil iuris habebāt pfoni ꝑ alijs: vt. x. q i. nonerint. Jtē ⁊ ſi cēſus aliqs impoſitus eſt aūcte ep̄o illū pōt petere: vt ex̄. e. preterea io

e H Rigem⁹. q xp̄ianis: ergo indens nō efficeret pfon⁹: lz fūdaret ali quam eccl̄iam. ſ. e. pie. ⁊ j. e. quicunq⁹.

f Eccl̄ias. p cōgrua. vt nō ſit infirm⁹ locus: nec ſint ibi p̄dones: nec aliq̄ mō piculoſus ſit nam, ꝓpter has cās dz eccl̄ia traſmutari in ali um locum: vt. j. e. ſiqs. vult. ⁊ de con. di. i. tri bus. ⁊. lxxiij. di. quoz dam.

g c Ontra. denōiati. ergo ex ſola de noiatione aliqs cōſeq̄t ius: vt. lxxij. di. placuit viij. q. ij. dilectiſſimi. ij. q. vi. noiatōes. de hoc dixi. lxiiij. di. quanto.

b Expellere. hic bēs: q⁹ expelli videt q non admittit ad dignitatez ad quā ē denoiatus vl electus. nā idē ē auferre qđ ñ dare: vt dixi. ē. e. q. i. decime. facit ad idē: ex̄ de reſti. ſpo. ſe pe. ff. de bo. auc. iudi. poſ. q̄uis. vbi dicit nemo deiicit: niſi q poſſeſſionez habuit. ff. de ui ⁊ ui ar. l. i. §. hoc. int dictū. ar. J ubi ei tñ q poſſedit datur hoc int dictum.

i q Elicunq⁹. aliqđ non tamē ꝓpter q̄libet rē modicaz da tam ante conſecratōnē efficit qs pfonus: niſi tñ dederit: qđ ſufficiat ad neceſſaria miniſtro rum ⁊ ad luminaria: vt de con. di. i. nemo.

k Ad iopiā. ſz nōne eccl̄ie tenent oīb⁹ pau peribus ſuuenire: ut ē. e. q. i. qñ: Rñ ſic: ſz iſtis abūdāti⁹ q̄z aliis: ex̄ ō teſta. cū i officijs. ⁊ me lius, puidebit ei q quā doq⁹ fuit diues: ut. xli. di. nō cogāt. Jſtō aūt intelligas qñ pfonus in ſūmā egeſtatē ducit eſt: ⁊ qñ eccl̄ie ſuperſt. ⁊ xv. q. ii. §. vlt. ad fi. i eo enim caſu libertus tenet alere ſuum pfonum: ut. ff. de agno. li. l. ſiqs a liberis. §. parētes. ⁊. §. penult.

l H Jlius, ꝓpinquis. ⁊ ſic videt: q⁹ iuſpatronat⁹ nō trāſeat: niſi ad here des ſāguis. tñ. c. indiſticte loq̄t de quolibet herede. j. e. cōſideran dū. ⁊. c. ſi pōes. Sed nūqd pōe dānato de crimine amittit filius iuſpa. vt q⁹ ſic: ut. vi. q. i. § uerū. ⁊. ff. de iurepa. q ꝫ. ⁊. l. iiii. ar. ꝫ. dicūt qdā: q⁹ nō ꝑuat illo: niſi a ſolo papa: cū illud hēat aucte canonis: ar. ex̄. e. ti. c. i. uel dic: q⁹ cum uniuerſitate laicus index pōt aliquē ꝑuare iurepa. ſz p ſe nō poſſet: ar ad hoc: ex̄ de iurepa. ex litteris.

m Denūcāt. ergo pfoni pñt accuſare ul denūciare ſacerdotem: ut. ē. e. q i. conſtituuz. immo qlibet q ē de ſua plebe: ar. lxiii. di. plebo. ⁊ ex̄ de teſti. ex pte ade. Jdē credo poſſe facere pfonū in eccl̄ia conuentuali: ar. lxiii di reatina. ⁊ ex̄ de iurepa. c. nobis. Sed in hoc eſt dr̄ia: q⁹ in eccl̄ia cōuentuali pfonus nō pñtat nec eligit: ex̄ de iurepa. nobis. licet uidet eē ꝫ. xviii q. ii. abbatem.

n Regis. ut eū cozrigat. cū p eccl̄aſticū iudicē cogi ñ pt: ut. xi. q. i. petim⁹ xvii. di. nec licuit. ul etiā cū index eccl̄iaſtic⁹ deſes ē: vt ex̄ de foro. cōpe.

uel dominationez rez eccleſiaſti carum uſurpat.

Aliqs⁹ p̄ncipū ul alioz laicoz diſpoſitōez ſeu dñatōez rez ſiue poſſeſſiones eccl̄iaſticaz ſibi uendicauerit: ut ſacrileg⁹ iudicet. Item gela. papa ſenectioni epo. In eccleſia quam quis edificat. nihil ſibi uendicet.

Pie mētis āplectēda deuotio ē: q̄ ſe iuli⁹ nobis in re iuliana ſui iuris fūda ſſe phibeat eccleſiaz quā i honore ſancti uiti ꝓfeſſoris et⁹ nōie cupit cōſecrari. Hāc igit frat chariſſime: ſi ad tuā dioceſim ptinere nō ambigis: ex more con uenit dedicari collata⁹ pus dona tione ſolēni: quā miſtris eccl̄ie de ſtinaſſe pfati mūeris teſtat obla toz: ſcitur⁹ ſine dubio pter ꝓceſſi onis⁹ aditū: q oi chriſtiano debet nihil ibidez ſe, ppi iuris biturum.

Idem. De eodem.

Rigenti⁹ uero petitoria nob iſinuatōe ſuggeſſit: in re ſua qđ ſextilianū uocat: baſilicā ſe ſā ctoz michael⁹ archangeli ⁊ marti ni cōfeſſoris, p ſua deſēſione fun daſſe: ⁊ iō fr̄ chariſſime: ſi ad tuā ptinet parochiā: bñdictōez ſupza memorate baſilice ſolēni deuotō ne ⁊ uneratōe ipēde. nihil tñ ſibi fundatoz ex hac baſilica nouerit uēdicandū: niſi, pceſſionis adituz q̄ xp̄ianis oibus in cōi debetur.

Item clemens. De eodem

Eccl̄ias⁹ p ꝓgruā ⁊ utilia facī te loca: q̄s diuis p̄cib⁹ ſacrari oz: ⁊ nō a quoq̄z grauari. Itez leo quartus caroli regi.

Laici p̄sbros de eccl̄ijs nō ej̄ciāt

Ontra⁹ ſactoz p̄m cēſuras

uidet exiſtē: ſi ſecularis ul laicus p̄sbros ab eccl̄ijs i qb⁹ tpe ordiati onis eoz̄dē noiati l itroducti fu erit: uidet expellē. Si uō fūdato res eccl̄az ad iopiā uergē cepint: ab eiſdē eccl̄ijs tpalis uite ſuffra gia pcipiāt. Hāc i toletano cō cilio legit. Fundatozes eccl̄az ſi inopes ceperint eſſe: ab eiſdem alimenta accipiant.

Quicunq⁹ fideliū, ppria deuo tōe de facultatib⁹ ſuis eccl̄ie aliqđ ꝓtulerit: ſi forte ipi aut filij eoz redacti fuerit ad⁹ iopiā: ab ea dē eccl̄ia ſuffragiū uite, p tpis uſu pcipiāt. Jergo eccl̄iaſticas fa cultates diſpēſādi ptātē nō hñt: ml⁹ min⁹ eccl̄ias ipas qbuſlibet ad regēdū cōmittē ul alijs auferre ualēt. Hic āt diſtiguēdū ē: qđ iuris fūdatozes eccl̄az i eis habe ant ul qđ ñ. hñt ius, puidēdi ⁊ cō ſulēdi ⁊ ſacerdotē iueniēdi: ſz nō hñt ius uēdēdi ul donādi tāq̄ p pr̄ijs. Hāc i canōib⁹ inuenit Heredes ei⁹ q eccl̄iaz ꝓſtruxit: ⁊ ipi, p ea ſolicitudinē gerere debēt

Filijs ul nepotib⁹ ac honeſtio rib⁹, ppinq⁹ ei⁹: q ꝓſtruxit ul dictauit eccl̄iam: licitū ſit hāc hr̄e ſolertiā: ut ſi ſacerdotem aliqđ ex collatis reb⁹ defraudare puiderit aut honeſta cōuētōne cōpeſcant aut epo ul iudici cozrigēda denū ciēt⁹. Q⁹ ſi talia ep̄s agē tētet: metropolitano ei⁹ inſinuari ꝓcurent. Si āt metropolitan⁹ talia gerat: regis⁹ hoc aurib⁹ itiare ñ differāt. ipis tñ hēdib⁹ in eis reb⁹ nō liceat q̄ſi, pr̄ij iuris p tātē pferre: ñ rapi nā ⁊ fraudē igerē: nō uiolētiā quā cūq⁹ ſſumē: ſz hoc ſolū i ſalutarē

ex transmissa. alꝰ non pōt adiri iudex secularis: vt. xi. q. i. placuit vt qsqꝫ

o Quod aut hoc est dicere: vt aut in multo aut in aliquo prosit ecclesie aut saltim in nullo noceat.

p Annue. i. p annū abstinebit a sacris ecclie si laicus est: si clericus depone. l. xij. q. ij. aplicos. ⁊ c. abbatibus.

q d Ecernimꝰ. idōe os. de eodē epa tu: vt. lxxi. di. bōtamur.

r Offerant. dixit. h. q in ecclijs collegiatis Bius habent pfoni: vt re pñtent prelatos epis: ⁊ ut intersint electioni: vt xviij. q. ij. abbatē. ⁊. ō. e q. v. siqs epōz. ⁊. lxiij. di. pncipali. sz cōsi eū est ex. e. c. nobis.

s Fūdatores. ⁊ sic videt: q auctē huius capituli laicus possit isti tuere i spūalibꝰ ⁊ tpalibus. vel dic: q ipe eps revocabit factū suū: vt ex de elec. nosti. l. di. penitētes. Itē si epus primū pñtatum spreuit: ⁊ secūdū recepit: tenet p mo. puidere: vt ex. e. ti. pastoral. lz alex. ōderit epo electionē: vtrum p mū vl scōm vellet recipere: ex. e. ti. cū aūt. cuz ergo epus puniat p illud. c. pastoralis. pz q hodie episcoppus nō habet electōem.

t m Onasteriū. i. ecclesiam.

u A dño. i. dispositō ne. ē ergo hic ar. q eps multo pfono non pōt de ecclia facere monasterium: vt. j. c. pxi. qz iam derogaret in hoc iuri pfoni in electione ⁊ in recipiēdo ab ecclesia: sic nec dñs rei pōt vsum rei immutare ēt in melius inuito vsufructuario. ff. de vsu ⁊ ba. l. vlti. ar. tamen cōsi x. q. i. c. i. j. e. c. nemini.

solicitudinē adhibere: q' aut nullam opatio noxā nocēs attingat: aut mulctā ul' aliquā ptez salutaris mercedis assumat. Siqs uēo deinceps hec monita temerare p sūpserit: ⁊ male rapta cū cōfusio ne restituet: ⁊ excōicatōis ānue' sniam sustinebit. Item ex concilio toletano quarto.

Fundatores ecclesiarum ordinādos in eis epo offerant.

Ecernimꝰ: ut q̄diu fūdatores ecclīaz in hac uita supstites fuerint: p eisdē locis curā habeāt solicitā. itaqꝫ rectores idoneos i eisdē basilicis ijdez ipi epo offerāt' ordinādos. Q si spretis eisdē fundatoribꝰ rectores ibidē presūpserit ordiare eps: ⁊ ordiatōez suā irritā nouerit: ⁊ ad uerecūdiā sui alios i eoz loco quos ipi fūdatores' pdignos elegerit ordinari.

Item ex romana synodo.

A dominio constructoris monasterium non est auferendum.

Monasteriū' ul' oratoriū canōice cōstructū a' dño pstructoris eo inuito ñ auferat': liceatqꝫ illi pbro cui uoluerit p sacro officio illi' diocesis cū pcessu epi ne' mal' existat cōmēdare. Itē gregorius papa.

Ratōis' ordo nō patit': ut monasteriū pxtra uolūtatē fūdatoz ab eoz dispositōe ad arbitrium suū qs ōbeat nēdicare. Pro uidētia tñ ⁊ admonitōe epi a fundatoribꝰ ecclie honorari debent.

Nde greg. Epoz puidētie a fundatoribus ecclie honorent

Onsiderādū' ē: qten' si fm p uidētiā ⁊ admōitōem epi ipi coheredes eas uoluerit tenē: ⁊ honorare faciat. Si aūt hoc ptradixerit: i epi ptāte maneat: utꝫ eas pssē pmittat: aut reliqas ide auferre uelit. Itē ex pci. turiē. Relige auferāt ecclīaz: si plures heredes de eis contenderint.

Si pl'es hēdes ptēderit ō cōi ecclia auferri iubeat epus reliqas sacras: ⁊ ecclīaz claudi: dōec cōi' pssensu ⁊ pssilio epi statuāt ibi pbrum: ⁊ vñ uiuat. Ut ergo ex his auctib' colligit': de manu laicoz ecclie recipiēde ñ sūt: nisi cū pssensu epoz. Ixta illō magocinensis pcilij. Non liceat laicis presbyteros de ecclia eijcere.

Laici' pbros de ecclia ñ eijciant: neqꝫ i eis cōstituāt sine pssensu suoz epoz. Itē ex pci. gabilon. Absqꝫ epoz cōsensu laici pbros de ecclijs nō eijciant

Nuētū' ē: q' multi arbitrij sui temeritate: ⁊ qō est grauius ducti cupiditate pbris qbuslibet absqꝫ cōsensu suoz epoz ecclīas dāt ul' auferūt. vñ oz: ut canōica regla fuata null' absqꝫ pssensu epi sui cuilibꝫ pbro eccl'az det: quā si iuste adept' fuēit: hāc ñ nisi grauiculpa coram epo canonica seuerita te amittat. Sicut' ergo auctē hieronymi decias male possessas a laicis epo pssentiēte lz monachis

si int' epm ⁊ pfonuz: tūc epus ponet iconomū i ecclia quousqꝫ sit terminatū negociū: ut ex de offi. or. cū uos. sz si int' pfonos ē discordia: aut sup elec. facta ab eis. aut sup ipo iurepatronatus: si in electione dissentiunt: tūc si pōt fieri sine scādalo pferat epus illum q maior ab' inuat meritis: ut ex. e. qñ in gbusdam. sz si pares sūt

cui vult: ut. lxi ij. di. si forte. ⁊ ex. e. cū autē. si vo pētio ē de iurepa. eps instituat aliquē i ecclia: ⁊ ille p' moduz pfect ab eo q eiuicit iuspa. ut ex. e. ti. si uero. ⁊ ꝫ faciat si cōcor des nō fuerit usqꝫ ad. vi. mēses a tpe uacatōis uel usqꝫ ad. iiij. a tēpore mote cōtrouersie: ut ex. e. ti. eā te. ⁊ c. cū .ppē. si aūt epus ꝫ sine scādalo facē ñ pōt tūc claudet ecclīaz ut hic dr. ⁊ ex e. ti. c. i. ⁊ ij.

? Cōi. ergo nō stat hic iudicio maioris pūs: ut ex. e. qñ. sic ex ō rescrip. c. pastoralis. similiter videt: q i delegatis a pancipe nō statur sniē maioris pūs: ut. C. ō appel. i offerēdis iubem'. sumā ē i discordia creditoz: ut. C. q bo. ce. pos. l. vi. ti. similit in cā liberali: ut. C. de cōi seruo. ma. l. ij. §. hoc ualz. similit i oi re cōi: ut. ff. cōi di. sabinus. ⁊ hodie in electōe epi: ut ex de elec. qz. ppter. Sed q̄rit' si duo sūt pfoni: ⁊ unus relict plures filios: ⁊ alt' unicū: an iste un' par ius dēat cuz ill' pluribꝰ: videt q sic: cū ex pluralitate successoz nō dēat variari obligatio. ff. de v. obli. l. ij. vñ oēs illi debent reputari. puto cuz i loco uni' succedāt: ut. ff. de cōdi. ⁊ de. cui fund'. quēadmoduz si plures sūt mō canōici i ecclesia q̄s pus fuerūt: nō pl' iuris habēt mō multi q̄s pus habuerūt pauci. Si ꝫ qlibꝫ istoz ē pfon' i solidū: q̄ isti plures pl' hīnt iuris q̄s ille un': ⁊ hoc. pbat. ff. de bo. li. libertus. Itē fm hoc nō pl' iuris hāret cui cōcessa ēt ptās eligendi q̄s pus p se habuit: qō falsuz videt: ut ex de elec. ne. p defectu. ⁊. ff. de assig. li. l. i. fi. Dic: q sunt oēs equalit pfoni: vt extra. e. c. i.

a Alici.

b Nuētū ē. qō grauī'. nō ē ergo qs p qualibꝫ culpa deponēdus: ut. lxviij. di. c. i. itē ar. q null' dz puari suo bñficio sine culpa sua: ut. lvi. di. satis puersū. ⁊ ex de cōsti. cognoscētes. ar. ꝫ ex de cleri. egro. c. ulti. sed illud. ppter scādalū. p quo multa omittunt: vt. di. l. ut cōstitueret. ex de no. oper. nū. cum ex iniūcto.

c Cozā epo. ergo solus epus pōt cognoscē de crie: ubi agit de puatione bñficij siue ad aliā penā: dūmō nō agat ad depositōez

ex transmissa. alꝰ non pōt adiri iudex secularis: vt. xi. q. i. placuit vt qsqꝫ

o Quod aut hoc est dicere: vt aut in multo aut in aliquo prosit ecclesie aut saltim in nullo noceat.

p Annue. i. p annū abstinebit a sacris ecclie si laicus est: si clericus depone. l. xij. q. ij. aplicos. ⁊ c. abbatibus.

q d Ecernimꝰ. idōe os. de eodē epa tu: vt. lxxi. di. bōtamur.

r Offerant. dixit. h. q in ecclijs collegiatis Bius habent pfoni: vt re pñtent prelatos epis: ⁊ ut intersint electioni: vt xviij. q. ij. abbatē. ⁊. ō. e q. v. siqs epōz. ⁊. lxiij. di. pncipali. sz cōsi eū est ex. e. c. nobis.

s Fūdatores. ⁊ sic videt: q auctē huius capituli laicus possit isti tuere i spūalibꝰ ⁊ tpalibus. vel dic: q ipe eps revocabit factū suū: vt ex de elec. nosti. l. di. penitētes. Itē si epus primū pñtatum spreuit: ⁊ secūdū recepit: tenet p mo. puidere: vt ex. e. ti. pastoral. lz alex. ōderit epo electionē: vtrum p mū vl scōm vellet recipere: ex. e. ti. cū aūt. cuz ergo epus puniat p illud. c. pastoralis. pz q hodie episcoppus nō habet electōem.

t m Onasteriū. i. ecclesiam.

u A dño. i. dispositō ne. ē ergo hic ar. q eps multo pfono non pōt de ecclia facere monasterium: vt. j. c. pxi. qz iam derogaret in hoc iuri pfoni in electione ⁊ in recipiēdo ab ecclesia: sic nec dñs rei pōt vsum rei immutare ēt in melius inuito vsufructuario. ff. de vsu ⁊ ba. l. vlti. ar. tamen cōsi x. q. i. c. i. j. e. c. nemini.

x Ne malus. ar. q sufficit aliquē nō malū ee: vt nō. viij. q. i. lz. ⁊ tenetur epus pñtatū recipe nisi aliqd obijciat in psonā ei': vt. lxv. di de psona. l. di. postqz. ⁊ ex. e. ti. pastoral. Sz nūqd epus tenet' pbare crimē qō obijcit: videt q sufficiat si dicat: eligatis aliū: vt. xxviij. di. pāusqz. ⁊. xxxix. di. per' qō pōt admitti. sz pōt pfonus cū superiore agere: vt epus crimē pbet vl eū admittat: vt. viij. q. iij. artaldus. ix. q. iij. nunc vero.

y Rationis.

z c Onsiderādū. coheredes. ēt exnei. ⁊ videt: q indistincte log'. nā q̄dā iurapfonatus ad exneos heredes trāseunt: vt. C. de in ius vo. l. ij. Videt ergo: q si pfon' pferat ecclie vl exneo iuspro. q āmō nō pōt puenire dilapidātes ecclīaz vl ēt petē alimēta: ar ad ꝫ: ex de testi. significauit pbabili' vī: q tali iuri qō ē ad utilitatē ⁊ fauorē inductum eccle: nō possit pfon' renūciare. vñ lz filij abstineāt ab hereditate: nō iō pdiderūt inspa. vt. ff. de iurepa. filij. nec. n. generali renūciatōe remittit' uolus: vt. ff. de libe. le. aurelius. Ego credo q tali iuri possit renunciari: cū donari possit: vt ex e. ex insinuatione.

z s Si pl'es. auferri. hic dr: q epus ppter discordiā pfonoz dz claudere ecclīaz: vt ex. e. c. i. ⁊ ij. alibi dr: q sua auctē pfert si pfoni ñ pcordāt usqꝫ ad. iiij. mēses: ut ex. e. qñ. in gbusdā. vl' usqꝫ ad sex: vt ex. e. ti. eam te. Distiguas ergo: qz aut discordia ē int' epm ⁊ pfonū aut int' ipos pfonos

ordis:vt notani.xv.q.vij.i fiima.lz aũt nõ remoueat aligs ab ad
ministratõe:nisi p graui culpa:tñ regulares plati p leui culpa re
mouent:vt ex de simo.p tuas.in fi.t.ã.e.q.i.c.vlti.

d Aut ergo.hieronymi:vt.ã.e.q.i.c.vlt.

e Decimas.

f Emini.

Mqdã sic ponunt casuz nulli licz dare iuspfonar? p uate pfone vl' ẽt ꝓmutare cũ ꝓuata pfona: lz dari potest monasterio vl' cõmutari cum mõasterio. vẽ di ãt nulli põt p istoruz casu facit qõ legit ex.e.ti. de iure lz eis obstat: ex.e. ex instinu atõne. in prin. sed põt dici:q ibi' vn? alij cel sit admistratõ nẽ solidã:non eni ẽdit iuspa tronat?:cũ pri us fuisset pfo nus.b.aũt itel ligit de ipa ec clesia: q nulli põt dare eccle siam ꝓuato:vt ide faciat bita culi:vt.xix.q. iij.q semel.De ꝓmutatõne ec clesie planũ ẽ qz si põt eccle sia ꝓmutari: nisi cũ alia ec clesia:vt ex de rez permu.ad qõnes.Satis credo:q siue sit ecclia siue iuspfona?:be ne põt cõcedi mõasterio dũ si bẽaf cõsen sus epi: vt ex e.cõsuluatõib? in fi.t.c.null? silũ t ecclie se cular: vt ex ẽ resti.spo.cum vãsz.io.Ego credo q iuspa tronat? possit ꝓcedi sine epo vt ex. e. illud.

b

g Jm ꝓpaũ.

i ꝓmanũ.

b Monasteriũ.i.ecclesiaz.

i Jgs ad meliozandũ.hec ẽ vna de tribꝰ cãis:ppt quas trãſ ferunt ecclie de loco ad locũ:vt de cõse.di.i.tribus.ã.e.q.i.t tpis t ẽz regulã illã.xix.q.iij.q semel.t pdit ꝓz ecclia ꝓuilegiũ suum vt.ã.e.t hoc.diximus.

b Onstituit.hoc.c.legit.xx.q.iij.constituit.

l Ongregatio.j.xviij.q.ij.abbas.t.c.abbatem.

de manu laicoꝝ recipe:t eas ppe tua stabilitate tenere:sic t ecclias a laicis male detẽtas cum ꝓsensu epoꝝ licet monachis ad ordinan dũ accipe:t eis i ppetuũ ꝓuidere

VNde urbanꝰ.ij. Sine uolũta te epoꝝ decias uel eccl'as a laicis monachi nõ suscipiant.

Decias' t eccl'as a laicis monachi nõ suscipiant absq ꝓsẽsu epoꝝ t uoluntate. Q si alr ꝓsum ptũ fuerit:canõice ultiõi sbiaceãt Tẽ ex decreto silue.pa. Nulli liceat i suũ ius mõastẽiũ ꝙuertẽ:a lij tñ ad ordinãdũ tradẽ illõ ualẽt

MEmi regũ aut cuiq hoiuz inꝑ ppũz ius liceat mõasteriuz tradẽ nisi ad aliud mõasteriũ: ul' cõmutare nisi cũ alio mõasterio: ul' quocũq cõmercio uẽdẽ. Qõ si factũ fuerit:nõ ualebit: lz ipm mõasteriũ in ꝓstinũ reformet sta tũ. Tẽ ex eodẽ. Epi t fruz cõsilio mõasteriũ ad meliozãduz alij supponere nullꝰ ꝓhibeat.

Sjgs'uult mõasteriũ suũ ad meliozãdũ in aliũ locũ ponẽ fiat cũ ꝓcilio epi t fruz suoꝝ:t di mittat ꝓsbzuz i ꝓzi loco ad mini stẽia eccl'e. Tẽ ex ꝓci.magociẽsi Publice pñte sbijciant:q circũue nidẽdo aliquos tõdere ꝓsumũt.

QOnstituit' sane sacer iste con uẽt?:ut epi siue abbates q nõ i fructu aiaꝝ lz i auariciã t turpe lucrũ inbiãtes quoslibz hoies cir cunueniẽdo totonderunt: t res eoꝝ tali ꝓsuasione surripuerũt pñte canõice utpote turpis lucri sectatoꝝes sbiaceãt. Di uẽo q ille cti comã deposuerũt:i eo qõ cepe rũt pseuerare cogãt:res uẽo eoꝝ bẽdib? reddãt. Tẽ ex ꝓci.tolet.

Sine uolũtate fruz aliquẽ õ suis ppigs abbas sibi sbstituẽ ñ ualet

QOngregatõ'oz sibi eligẽ abba tem:pꝰ abbatis sui mortẽ uel eo uiuẽte si ipe discesserit uel pec cauerit. Eps.n.ñ oz abbatẽ uio lenẽ retinere[m] i loco suo. ipe aũt ñ põt aliquẽ ordiare de suis ppigs[n]

m Retinere.si vult ppt humilitatẽ renũciare:vt.xviij.q.ij.abbas.

n Deopings.ã.di.lxxix.decenter.io.

a q Elidã presbyter.

b q Elod aũt a voto. Die q̃rit' an liceat alicui discedẽ a voto. Et in hac qõne magr distinguit:q aliud ẽ votũ cõceptũ corde ore simplicit ꝓnunciare: t aliud est obligatione aliqua se obnoxium facere. lz tñ quocunqz mõ istoruz modoꝝ gs voueat: nõ lz ei recedẽ quo ad deum: lz quo ad ecclesiã lz a ꝓmo voto ei recedere: lz nõ a scõo. Sz mirũ videt cuz hoc sit peccatũ quo ad deũ: q̃ re ecclesia illud tolerat cũ hoc sit laqueũ iijcẽ talibꝰ t decipe alias eo rũ: qõ nõ ẽ facilẽdũ: vt xxvij. q.i.õ viduis. cũ dñs ipe nolit facere dñam inẽ iuramẽtũ t simplicẽ loquelã:vt.xxij.q.v.iuramẽti. Põt melius distingui inter deliberatõez t volũta tẽ t votũ. siqs recedit a deliberatõne: nõ pec cat mortalit.siqs autez recedit a ꝓposito:quod firme fixerat i aio suo peccat:sed venialit fm quosdã:vt ex de vo. t vo.redẽp.lr'aturaz.fm h.vero peccat tal' mortalit ac si verbis vouis set:vt.j.e.g bona.sed a voto qõ verbis expaꝛmit sine cuz solẽnitate siue sine ea:nõ licet re cedere sine mortali pec cato fm oẽs:vt ex qui cle.vel vo.rursus.licet

Q. I.

alex.videat dicẽ:q pꝰ votũ simplex põt coñ bimrimoniũ: vt ex q cleri.vl' vo.veniẽs. lz il lud itelligas de cõpati na pmissione.io.

c Ent qdaz.debe mus.vt ad fidẽ seruan dam t generalit ad oia illa sine qbꝰ bõ saluari nõ põt: de qbꝰ bẽt de pe.di.ij.charitas.

Elidaz' p sbyt' infir mitate g̃ uatus se fieri uelle mõachuz dixit eccle sie t bñfi cio i mãu aduocati renũciauit. postq̃ cõualuit: mox se futuꝝ mõachũ negauit t eccle am t bñficiũ reposcit. Dic pri mũ q̃rit' utꝝ reꝰ uoto teneat:an li ceat ei a suo ꝓposito cordis discedẽ. Scõo:an eccl'a t bñficiũ ei reddẽda sũt: q ꝓus liba uolũtate refutauit. Tertio:si ꝓtigisset cũ se t sua mõasterio tradidisse:an li cẽtia abbatis liceat ei ad ꝓpa redi re. Quarto:si sine lñia abbatis retro abierit: an sua sibi ab abba te reddẽda sint.

QUodꝰ aũt a voto discedẽ nõ liceat:mltis auctibꝰ ꝓbat'.ait.n.,ppheta uo uete[t] reddite uota dño deo uestro. Tez augustinꝰ.

Que do nouẽt necessario reddãt

BAnt' q̃daz q̃ ẽt nõ nouẽtes de bemꝰ:q̃daz' ẽt q̃ nisi nouẽimꝰ nõ debemꝰ:lz postq̃ ea deo ꝓmit timus' :necessario reddẽ ꝓstringi mur'. Tem hiero. De eodẽ.

QUẽtibꝰ nõ solũ nubẽ:lz etiã uelle dãnabile eẽ. Tẽ gre. in registro. Dignꝰ ẽ supplicio:q seipz deo sbtrahit a voto resilies.

TAnias deo pecunias noue rat:q̃s pꝰ uictus psuasiõe diaboli sbtraxit.lz q̃ morte mulctatꝰ est scis. Di ergo ille mortis pcl'o

d Quedã ẽt. vt continẽtia.vt.xxxij.q.i.integritas.

e Promittimus. ar. q.ex nuda ,pmissione qs tenet':vt.xij.q.ij.q cunqz suffragio.xxvij. q.i.c.ij.

f Necessario.nisi tale sit illõ qõ pẽdeat õ alieno arbitrio:vt si vnꝰ ꝓinga tꝰ ,pmittat ꝓtinẽtiã:ñ tz:vt.xxvij.q.ij.si tu. Jtẽ nouũ aliqõ abstinẽtie ñ põt facere vxor sine viro.xxxiii.q.v.manifestũ.nec mõachꝰ sine abbate.xx.q. iiii.monacho. Jtẽ nec filꝰ ipubes sine voluntate pris .xx.q.ii.c.i.t.ii.nec seruus sine voluntate dñi:vt.liii.di.ex antigs.

g Constringimur.nisi forti' uinculũ supueniat.xxvii.di.si nir.

b a Manias.de hoc bẽs.xii.q.i.dilectissimis.

i Temetipm.ar.ꝙ maioꝛ ẽ alienatio ꝑsone ꝙ̃ rei:sic.xij.q.i.ꝑcipimus.
k Q̃ui bona agunt.s.m̃rimoniũ.
l Si meliora.i.continentiam.
m Deliberãt.firmit ꝓponẽdo.ꝛ tũc ſʒ.b.peccãt moꝛtalit: ſm alios vẽialit.
n Ceciderũt.i.pꝛope.s.ab eo qđ ñ bñt:vt ibi:cadẽt a late tuo mille ꝛc.
o Si ergo ꝓnũciat. ꝗ obligaẗ qs ex ſolo ꝓposito coꝛdis:quod.b. concedit.

p Q Onsaldus.i hoc.c.termi/naẗ ꝑma qõ: ꝛ intitulaẗ ſc̃da:an poſ ſit qs repetẽ bñficium cui renũciauit: ꝛ dicen dũ ꝙ ſic: quia nõ renũ ciauit prout debuit ꝛ in paſſione coꝛpis re/nunciauit:ar.xxij.q.ij. nequis.

q Aduocati.ar.ẽ hic ꝙ illicita renũciatio nõ ꝑiudicat.alicui:vt.vi.q iij.deniqȝ.ꝛ.ff.de offi. ꝑſi.legat⁹.ꝛ.C.de deſẽ ſo.ciui.l.vlt.ar.ꝯ.ex̃ de renũ.ꝙ in dubijs.de h̃ dixi.vi.q.iij.deniqȝ.ſʒ ſi renũciaſſet in manu ꝑlati ſui:teneret renun ciatio niſi tunc tpis nõ fuiſſet cõpos ſui: vt ex̃ de ſucceſ.ab inteſ.c.iij. ſʒ cui iſtoꝝ icũbit pba⁹ v̾l illi q dicit : ꝙ fuerat cõpos:v̾l illi q dicit:ꝙ nõ erat compos:ar.ꝙ illi q dicit : ꝙ compos erat.vt.iij.q.ix.indicas Itẽ q2 nõ ẽ ꝑſumendũ ſ̃ ſpõtanea renũciatõe vt ex̃ de renũ.ſup hoc ff.de.pba.cũ de indebi to.ar.ꝯ.ex̃ de ſucceſ.ab inte.cũ dilect⁹.C.de co di.l.nec codicill. Rñ. ei.q dicit icũbit.pbatio vt.ff.de.pba.ei q dicit ꝛ pbaẗ ſtulticia ꝑ v̾ba ꝓferent:vt ex̃ de ſucc. ab ite.c.cuȝ dilect⁹ in ꝑ te deciſa.ſi.cui ſtulta v̾/ba dixit:ꝑſumo:ꝙ non erat ſui cõpos:vt dicta decre.cũ dilect⁹.ꝛ.xxiij di.legim⁹.in ꝑn.io.Sʒ an ſufficiat pbare renũ ciatõeȝ:vel teneaẗ ꝓba re ſpõtaneũ q̃riẗ:videẗ Q. .II. ꝙ ad duo teneaẗ.s.ad renũciatõem ꝛ ſpõtane um:ar.ꝑdictoꝝ iuriũȝ in qbus innuiẗ.b.

dign⁹ fuit:q eos quos dederat nũmos deo abſtulit: ꝯſidera q̃to pi culo i diuino iudicio dign⁹ eris: q nõ nũmos: ſʒ temetipſ̃ deo oĩpo tẽti:cui te ſb mõachali hitu deuo uẽas ſbtraxiſti. Itẽ ſr ezechielẽ

Ante dei oculos cadũt:q bona q̃ cõcipiunt agere recuſant.

Q Ui bona agũt:ſi meliora agẽ deliberãt ꝛ p⁹ deliberata ñ faciũt:lʒ in bõis poꝛib⁹ ꝑſeuerent in ꝯſpectu tñ dei ceciderũt ex deli beratõe. Itẽ: Quĩ q cũcta relinq̃ re ꝛ dei ſuitio ſe ſubdere ꝛ freno caſtitatis ſe reſtrigẽ deliberãt: ſʒ cũ p⁹ caſtitatẽ alios cecidiſſe ꝯſpi ciũt: ſe retrahẽdo meritũ ꝑdunt. Si ergo p⁹ uotũ qſq̃ neceſſario cogiẗ ſoluẽ qđ uouit : ſi uouẽtib⁹ nõ ſolũ nubẽ:ſʒ etiã uelle dãnabi le ẽ:pȝ ꝙ ſacẽdos iſte ad executio nẽ ſui uoti cogẽd⁹ eſt:ꝛ nõ ſolũ ñ fieri:ſʒ etiã uelle mõachũ nõ fieri ſibi dãnabile ẽ. Quõ int̃ nouẽtes iſte cõputãd⁹ ſit: pȝ ex uerbis au gu.dicẽtis: Dixi cõfiteboꝛ ꝛ ceẗa Magna pietas dei ẽ:ut ad ſolaȝ ꝓmiſſiõeȝ peccata dimittat. Nõ dũ eni ꝓnũciat oꝛe:ꝛ tñ de⁹ iã au dit in coꝛde. Uotũ.n.ꝓ opere re putaẗ. Sicut ergo ꝓpheta inter nouẽtes reputaẗ:q2 dixit ego cõ fiteboꝛ:ſic ꝛ iſte int̃ eoſdẽ cõputã dus eſt:q2 dixit fiaȝ monachus. His ita rñdeẗ: Aliud ẽ ꝓpoſituȝ ꝯcipe i coꝛde ꝛ etiã oꝛe enũciare. Aliõ ẽ ſbſequẽti obligatõe ſe reũ uoti facẽ. Quia ergo iſte ꝓpo ſitũ ſui coꝛdis oꝛe ſimpliciẗ enun ciauit ñ aũt monaſterio aut abba ti ſe tradidit:nec ꝓmiſſionem ſcri pſit:nequaq̃ reus uoti habetur. Unde alex.ij.

Nõ cogiẗ aliqs i mõaſtẽiũ manẽ niſi ꝓfeſſiõeȝ fecẽit i mãu abbatis

Q Onſaldus ꝑſbr quodã infirmitate ac feruoꝛe paſſionis ꝑſſus ſe mõa chũ fieri ꝓmiſit:non tñ mõaſterio aut abbati ſe tradidit : nec ꝓmiſſionẽ ſcripſit: ſʒ benefici

um eccl̃ie i mãu aduocati refuta uit.at poſtq̃ ꝯualuit:mox ſe mo nachũ negauit fieri : q̃ꝓpt̃ q2 ꝛ beati bñdicti regl̃a ꝛ ꝑcipue pr̃is ꝛ ꝑdeceſſoꝛis nr̃i ſãcti greg. pape canõica iſtitutio indicit mõachũ añ uni⁹ ãni ꝓbatõeȝ effici :iudica m⁹ ꝛ auc̃te aplica ꝑcipim⁹: ut ꝑſa t⁹ ꝑſbr bñficia ꝛ altaria recipiat : hẽat:ꝛ qete retineat. Itẽ aug. ad bõifaciũ comitẽ. Uxoꝛ p⁹ ꝓpo ſitũ ꝯtinẽtie ducta dimitti ñ dȝ.

N Os nouim⁹:nos teſtes ſum⁹ q oẽs act⁹ publicos:qb⁹ occu pat⁹ eras reliquere cupiebas ꝛ te in ociũ ſanctũ ꝯferre:atq̃ in ea ui ta uiuere in q̃ ſerui dei mõachi ui uebant. Cũ ergo te eẽ i hoc ꝓpoſi to gaudẽm⁹: nauigaſti.i. uxoꝛeȝ duxiſti. Si ꝯiugẽ ñ hr̃es : dicerẽ tibi qđ ꝛ tubanis dixim⁹:ut in ca ſtitate ꝯtineẗ uiueres.ſʒ ut te ad iſtã uitã nõ exhoꝛter:cõiux ẽ ipe dimẽto ſine cui⁹ ꝯſẽſu ꝯtinent ui uẽ tibi ñ lʒ:q2 ꝛ ſi tu eã p⁹ illa uer ba tubanẽſia ducere ñ debueras illa tñ nihil eoꝝ ſciẽs⁹ inocẽt tibi ꝛ ſimpl̃r nupſit. Ecce iſte coꝛde ꝯcepit ſe mõachũ fieri ꝛ oꝛe ꝓnũ ciauit ſe uelle i ociũ ſãctũ ꝯferre: ñ tñ poſtea coact⁹ ẽ ſuſcipe:qđ cõ de ꝯcepit ꝛ oꝛe ꝓnũciauit. Aucto ritas illa alex.ſecuta ẽ iſtitutõneȝ beati greg.ꝛ beati bñdi.q̃ ꝓbãdis annũ idulget:ſed tñ notis: inco gnitis uero triẽniũ ꝯcedit. Unde ex decre.bõifacij. Añ ꝓbatõeȝ triẽnij null⁹ i mõaſterio ſuſcipiaẗ

A Iqs icognit⁹ mõaſteriũ igre di uoluerit:añ triẽniũ mona chi hit⁹ ñ ꝑſteẗ:ꝛ ſi ifra treſ ãnos aut ſuus aut liber aut colon⁹ q̃ra tur a dñõ ſuo:reddaẗ ei cũ oĩbus q̃ attulit:fide tñ accepta de ipuni tate.ſi aũt ifra triẽniũ ñ fuerit re q̃ſit⁹:poſtea q̃ri nõ põt:niſi ſit taȝ longe ꝙ inueniri nõ poſſit.

Q Uod aũt q̃riẗ:an p⁹ tra ditõeȝ ſit ei fas cuȝ lĩia abbatis ad ꝓpa redire: facile mõſtraẗ ñ poſſe

r Anni. alibi daẗ biẽ niũ:vt.xix.q. iij. mona ſterijs:alibi triẽniũ:vt.ꝯ.e.ſiqs incognit⁹.ſʒ põt breuiẗ dici : ꝙ iõ diuerſa tpa ſtatuunẗ ad oſtẽdẽdũ ꝙ ſunt arbitraria.v̾l dic ꝙ cleric⁹ ignot⁹ ꝛ laic⁹ not⁹ ꝑ biẽniũ ꝓbabũẗ:ſʒ cleric⁹ not⁹ ꝑ annũ.ſi tamẽ clericus not⁹ ꝑ annuȝ ſtatĩ voluerit conuerti:admittiẗ:vt ex̃ de regu.ad aplicam.

s Bñficia.nũqd cleric⁹ q fuit i ꝓbatõe ꝑ annũ:ꝑ annũ dȝ repetẽ bñficia ſua:cũ cleric⁹ nõ niſi ꝑ tres ſeptimanas poſſit abeẽ ab eccl̃ia:vt.vij.q.i.ſiqs i clero.v̾l vſq̃ ad ſex mẽſes:vt ex̃ de cler.ñ re.ex tue.ſʒ dic vt nõui.xxvij.

q.ij.deſpõſata.io.ſʒ de hoc qđ iuris ſit:in qõnib⁹ notaui.b.

t N Os nouim⁹.nauigaſti.ſicut nauigãõ ſbijcit ſe varijs ꝑicul̃ nec ꝓpꝛio motu regiẗ ſʒ ventis:ſic hñs vxoꝛẽ.

u Sciens.ergo ſi ſciuiſſet:ꝙ votũ ſimplex fecerat peccaſſet ipſa moꝛtalit:qđ verũ ẽ:ſicut ꝛ alĩ q ipediuiſſet votũ illi⁹: vt.xxij.q.ij. hoc ſanctũ.ꝛ ẽ ſi.ex̃ de eo q dux.in ma.ꝑ poſitum.

x A Iqs ba bit⁹.er go tpe.ꝓbatio nis erit i bitu poꝛi:vt.liij.di. legẽ.ꝛ.liij.di. multos.ꝛ ex̃ q cle.vl vo.ſup eo.ꝓbabilius tñ videẗ.ꝙ in bitu mõacha/li debeat eẽ:cũ non aliẗ poſſit expiri aſpita/tẽ oꝛdinis:niſi iduat bitũȝ.ꝛ q⁹ dicit hic nõ ꝑſtaẗ : itellige cũ effectu:ꝛ ut eum nõ poſſit reijcere.

y Aut liber per iſtud.c. vi deẗ ſoluta qõ ſi vxoꝛatus ſe ꝛ ſua tradidit religiõi ſine lĩia vxoꝛis:ꝛ poſtea repetiẗ ab vxoꝛe : an poſtea ſint ei res ſue reſtitu ende:hic dicif ꝙ ſic: vel intel ligiẗ de tali li/ berto : qui eſt aſtrictuſ alicui curie.

z Infra triẽ niuȝ.ſed cum iſte ſeru⁹ fece rit furtum ſui coꝛpoꝛis:quo modo reȝ fur tiuas vſucapit triennio :cum nec ſpatio lon gi tẽpoꝛis poſ ſit ſeru⁹ fugi/tiu⁹ ꝑſcribi:vt C.õ ſ.fugi.l. Reſpõdeo in hoc ẽ fauoꝛ ec Q. III. cleſie.poſſʒ tñ dici ꝙ eccleſia dȝ recõpenſa/re dãnuȝ dño

xxiiij.q.vi.cõperim⁹.cõſilijs fauoꝛ ẽ.ꝯ.e.q.iiij.queſti.

ꝛ Longe.ex hoc videẗ:ꝙ tñ currat iſtud triẽniũ a tempoꝛe ſci entie:alij dicũt:ꝙ currit a tempoꝛe probationis.vt dixi.lxiij.di. ſi ſeruus.

a Q Uod aũt. Hic q̃riẗ:an monacho recedẽti reddẽda ſunt q̃ ſua fuerũt:ꝛ dicendũ ẽ ꝙ nõ.xix.q.iij.q2 ingredicũ⁹ ꝛ.ꝯ.xxi.q.vi.de lapſis.ꝛ in auc̃.de monachis.§.ſi vo.

relinquēs. si tñ timet de eius seuitia pñt monachi pmittere vt sua tollat: vt. j. e. q. iiij. §. vlti.

b q Q Uicūqȝ. i cōstitutū. i. ȝ hoc statutū vł ponit ppāe. icidit. n. i penā. sed si stati restitueret eccłie: penā effugeret: eẋ ō re. ecnō alic. sigs pñbroȝ. ⁊. xij. q. ij. nō liceat.

c V el exiguum. ergo p alienatōe rei modice deponit aliqs. ⁊ sic est ar. ȝ. xij. q. ij. terrulas. ⁊ eẋ de dona. c. iij. sȝ intellas hoc tale exiguum: qđ tñ vile est eccłie. Jtē i hmōi alienatio. Q. IIII. nibꝰ valde attēdēda ē lex municipal: eẋ de dona. c. iij. ⁊ ff qđ vi aut clam l. pbibere. §. ñ tantum.

d H onoris. ecce pena alienantis. xij. q. ij. quisquis.

e S unt qui opes. p petuo. q. d. nō iudicio discretionis: q: illis est ppetuū. nā nisi sit ppetuū nullum ost. de pe. di. i. diuor tiuȝ. ⁊. ff. de re gu. ius. q quid ⁊. xxij. q. i. pa ratus. ⁊ hic ar. q si aliqs emit tat votuȝ pp̄o ipulsu animi n teneat illud obseruare. sȝ si aliqs ppter aliqꝫ impulsū vł clamose aliqđ emisit: tūc tenet: ē: vt. xx. q. iiij. vnuſ. ⁊ qsqs. nā electō facta ad aliorū impulsū nō valet: vt. viij. q. i. h. similit nec libertas. ff. q ⁊ a qbus ma. liber. nō fi. l. si priuatus.

f N ec pma. i. pmū sacrū ex quo debuit mereri mercedem.

g N ec secunda. s. reuocatio.

h A gunt. i. penitent q dederunt.

i P ñiam. q: peniteāt ⁊ doleāt: q dederūt paupibus. ⁊ de illo dolore sine pñia agant pñiam.

k S acrilegiū. q: h fit mētio de sacrilegio: qđ sit sacrilegiū vide amꝰ. Sacrilegiū mḡraliṫ uarijs modis describiṫ: vno mō sic. Sacrilegiū ē sacre rei violatio siue i se siue i alio. ⁊ hic appellaṫ sacra res siue sit res ipa sacra siue ipa psona eccłiastica. Alio mō describiṫ sic. Sacrilegiū ē publici iuris trāsgressio. qđ aūt sit ius publicū hēs. ā. i. di. ius publicū. largꝰ tñ qñqꝫ dṙ cōmittē sacrilegiū: q disputat de iudicio pncipis: vł cū dies solēnis violaṫ: vł cū legibꝰ siue canōibꝰ reuerētia ñ ipēdiṫ. Cōmittiṫ āt tribꝰ modis sacrilegiū: vł cū sacrū de sacro: vł sacrū de ñ sacro: vł nō sacꝝ de sacro auferṫ: vt. j. e. qsqs. iponiṫ aūt p sacrilegio qñqꝫ spūalis

fieri. Jpȝ. n. redire ermiosū est. q aūt manifesto facinori desinit obuiare cū pōt: ꝯsentit. Hic aūt nō solū ñ obuiat: sȝ ēt pmittēdo fautor existit: nō ergo licet abbati dare lr̃iaȝ alicui retro abeūdi: nec illi utiqꝫ licȝ retrorsū abire: q: ex quo semel se abbati sbiecit absqꝫ eius pmissiōe nihil agere pōt.

S I aūt sine lr̃ia abbatis de monasterio discesserit: q̄ritur utrū sua sint ei reddēda an nō. Sed res ⁊ possessiones eccłie traditas quolibet mō alienare nec abbati nec alicui lȝ. Unde Nō symmachus papa. Possessiōes qs unusqsqꝫ ⁊ cetera. Honore puet: q de iure eccłie aliquid alienauerit.

Q Uicūqꝫ epoꝝ pñbroꝝ diaconoꝝ oblitus dei ⁊ decreti huius imemor i cōstitutū cōmittēs pdīū eccłe magnū uel exiguū uel qcqꝫ ō iure eccłe alienāe tētauerit: ⁊ dōator ⁊ alienator ⁊ uēditor honoris sui amissiōe mlctet. Itē gre. athemio sbdiacono. Palea.

R Atio nulla pmittit: ut ppis cuiuscꝫ usibus appliceṫ: qđ p cōi utilitate datū eē cognoscitur. Itē ambrosiꝰ in libro de pñia.

Qui reuocandū putat: qđ eccłie cōtulit: sacrilegij crimen incurrit.

S Unt q opes suas tumultuario mētis ipulsu nō iudicio ppetuo ubi eccłie ꝯtulerint postea reuocādas putauerūt: qbꝰ nec prima merces grata ē: nec scd̄a: q: nec pma iudiciū hūit: ⁊ scd̄a hūit sacrilegiū. Sūt quos pēitet opes suas diuisisse paupibꝰ: sic eos qui pñiaȝ agūtꝰ: hoc solū timē oȝ: ne ipius pñie agāt pñiam. Item

gregorius sabino subdiacono.

Qui sacris locis derelicta retinē ꝯtenderit: sacrilegiū cōmittit.

S Acrilegiū ⁊ ꝯtra legē ē: sigs qđ uenerabilibꝰ locis relingṫ praue uolūtatis studijs tētauerit suis cōpēdijs retinē. Itē luciꝰ epūs oibꝰ epis. Sacrilegi iudicatur q eccłie facultates alienant.

O Mnes eccłie raptores atqꝫ suaꝝ facultatū alienatores a liminibꝰ eiusdē mr̃is eccłie anathēatizamꝰ: aplica aucte pellimꝰ: dānamꝰ atqꝫ sacrilegos eē iudicamꝰ ⁊ nō solū eos sȝ oēs cōsentiētes eis: q: nō solū q faciūt rei iudicāṫ sȝ etiā q facietibꝰ ꝯsentiuntꝰ. par n. pena ⁊ agētes ⁊ ꝯsentiētes cōphēdit. Itē nico. oibꝰ epis.

Excommunicetur qui cōfinia ecclesie frangere tentauerit.

S Jcutꝰ antiqꝰ a sanctis prībꝰ statutū ē: statuimꝰ: ut maior ecclīa p circuitū. xl. passus hēat: capelle uēo ł miores eccłe. xxx. q aūt ꝯfiniū eoꝝ ꝯfrigē tētauerit: aut psonā hōis ł hōa eiꝰ ide sbtraxerit: nisi publicꝰ latro erit: quousqꝫ emēdeṫ: ⁊ qđ rapuerit reddat: excōiceṫ. Itē ex ꝯci. triburieñ.

Soluatur altario quod pro emunitate emendatur ecclesie.

Q Ujgs i atrio eccłie pugnā cōmittit: aut hōicidiuȝ fecerit: qcqđ p emunitate uiolata emēdādū ē: altario soluaṫ cuiuscunqꝫ fuit illa eccła. Itē aug. ad bōifac.

Nō licet aliqđ de ecclia rapere.

M Jroꝝ qūo subito fidei muꝝ aries rupit inimici. noui. n. q religione semp sis ueneratus ecclesiā. quo istigāte facinore hoieȝ de ecclia rapuisti: tuus si de tuo

pena: vt si cōmittat i psona eccłiastica: q: taľ est excōicatus ipo iure. j. e. si qs. sed si i re eccłie fit sacrilegiū: tūc pꝰ trinā admonitōem excōicandus ē vt. j. e. qsqs. Jtē iponiṫ pena pecuniaria qñqꝫ maior qñqꝫ minor: vt. j. e. qsqs. ⁊. c. sigs ꝯtumax. fm leges durior pena iponiṫ p sacrilegio. ff. ad. l. iul. pecul. sacrilegij. sed si q̄ras cui danda sit pena q debeṫ p sacrilegio: dicas q si psone facta est iniuria: ipi psone pstanda est: vt eẋ de sen. ex. parochianos. si rei facta ē iniuria: tunc ipsi rei pstanda ē: vt. j. e. si qs in atrio. ⁊ eẋ de si. de hoc autem.

l O Mnes. anathēatizamꝰ. videṫ h q oēs sacrilegi ⁊ dilapidatores eccłiaꝝ sunt ipo iure excōicati. xi. q iij. canonica. eẋ de sen. ex. conquesti. ar. ȝ. j. e. qsqs. ⁊. c. se. vbi dicit q sūt excōicādi nisi resipiscāt. Rñ. violatores eccłiarū sūt ipo iure excōicati: sed nō alij. vel dic q si ꝯsecratōne vł cuȝ daṫ res eccłie fert epūs sn̄iaȝ excōicatōis q qcūqꝫ violentiā fecerit i re tali sit excōicatus: tūc dicerē q statiȝ ē excōicatꝰ sacrilegꝰ nō rōe sacrilegij sȝ rōne sētentie dudū late. xxiiij. q. i. c. i. ⁊. ij. ⁊ eẋ de sen. ex. a nobis.

m C onsentiunt. cooperādo: vt eẋ ō sen. ex. nup. sȝ pone q aliqs pcussit clericū: ⁊ ego ratū hēo: nunqd sum excōicatꝰ: videṫ q sic q: nō solū in ꝯflictibꝰ sed in maleficijs ratihibitio mādato cōpaṫ: vt eẋ ō resti. spo. cū ad sedem. i fi. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. sed ⁊ si cū qs. nā nō solū de ꝯsilio: sed etiā de volūtate aliqs teneṫ. i. q. iiij. q: psulaṫ. imo q pōt resistere ⁊ non resistit excōicatꝰ ē: vt eẋ de sen. ex. q̄ste. Rñ. si nomie meo qs pcutiat aliuȝ ibi ratihibitio mandato compaṫ als non: vt ff. de neg. gest. sed pupilli. §. itē q̄riṫ.

n S Jcut. passus. passus ut ait isid. ē mēsura. v. pedū. pes ē spaciuȝ. xv. digito ⁊. istud tñ ñ tȝ i capellis q sunt. j. ambitū castelloꝝ: vbi pter loci angustiā nō pōt istud obseruari: vt. j. e. qsqs. ⁊. c. questi.

o N isi publicꝰ. ⁊ nocturnꝰ depopulator agroꝝ. hi soli excipiūṫ fȝ ius canonicū: lȝ leges plures psonas excipiant: vt eẋ de imu. ec. inf. leges. n. excipiūt homicidas adulteros raptores virginū: sȝ fm canones raptores virginū tuti sūt in ecclesia: vt. xxxvi. q. i. de raptoribus.

p Q Ujgs in atrio. altario. hic hēs q pecunia restituitur illi loco in cuius ignominiā data ē. xxvij. q. i. sigs rapuerit. ⁊ eẋ de simo. de hoc. ⁊ in no. dicit q cū pena duplici reddeṫ: vt eẋ de simo. audiuimus. ⁊ in auc. de sanc. epis. §. sȝ neqꝫ. ⁊. ff. de calū. l. ⁊ generaliṫ. §. illud. ar. ȝ de simo. veniēs. sed illud est dispensatio.

q M Jroꝝ. aries. i. impetus diabolice suggestionis ad similitudinē arietis instrumenti: vnde frangitur murus.

r Intendit.i.exanditur.
s In bouē.i.in bouinā mētē:vt.xxiij.q.iiij.nabuchodonosor.
t Oblatio.hoc est i detestationē criminis ipius:q nō solū ipe sz etiaz familia eius,phibet a sacris.sic,xc,di.oblationes.z.xij.q.ij,de viro.z ex ō spon.non est vobis.io.
u Ruz. vel ad mor tem.
x Sz. nunqd poterit postea accusari iste de illo crimine:si non pōt ergo crimina remanebunt ipunita:qō eē nō dz:vt ex de sen. ex.vt fame.z sic priuilegiuz ecclie erit multis occasio deliquendi:,pter hoc dicunt qdam:q a quolibet pōt accusari postea pterqz ab illo q ,pmisit ipunitatem.sed q sic rūdet nitit cōfi priuilegiū ecclaz qō est i iustū vel hereticū:vt.xxij.di.oēs.ad qd enim impetraret ecclia ei vitā:si,p eodem crimine postea decapitaret:di eas ergo q hoc est priuilegiuz ecclie:q talis ammodo nec vitā nec mēbruz pdat:sz q alia pecuniariter satisfaciet vel si hoc non potest:seruiat ei ppetuo quaz lesit:vt.xxxvi.q.i.de raptoribus.
y Rater. nec enim ex de vsur. quia frustra.
z Ab omnibus.ar.q sacrilegus in nulla ecclesia tutus erit:cuz in ecclia delinquat.vt.j.c. ,xi.quod quidam cō cedunt.vnde si aliquis furtum vel sacrilegiuz fecerit in ecclia:illū nō debet tueri eccha:cum in ecclaz deliquerit:vt j.c.,px.tū decre.ex de immu.ec.int.tū duas p sonas excipit.
a Auctē.sed qd opat hic auctas vel cōfirmatio pape:cuz illud per se facē potuerit? Rñ. confirmatio tria opat pstat.n.ipo facto maiorē auctem:vt.xi.di.qs nesciat,itē sigd est inualidū supplet eius defectum confirmatio:vt extra de trāsac.c.i. Itē q sine eius licētia non potest retractari illud quod ipe confirmauit extra de confir.vti.vel inuti.c.ij.io.

a a De episcopos.

amico forte psumeret fugitiuus: posz,pcul dubio incessoris cā ue niā,pmereri:ergo si amicꝰ itēdit: cur deꝰ offēdit?sz z si ō ptāte psumit:nabuchodonosor regē itēde q cā supbie in bouē ē ex boie commutatꝰ:atqz regno suo ,pfugꝰ recedens nō tñ regnū pus recepit qz ,uersus deū pdicauit:non ut ,pfundā te hec scribo:sz ut filium charissimū moneo.ecclie ergo ille sū reuoca:quez irreligiosissime rapuisti.oblatōnō domꝰtue a clicis ne suscipiat inēdixi:cōtionēqz tibi inēdico:dōec pacta,p ausibꝰ ul' erroze a me diffinita tibimet pnia tpe ozdiato,p hoc facto cozde cōtrito z hūiliato dignū offeras sacrificiū deo. Tē ex l.capl'oz. Fugientem ad ecclesiam nemo audeat abstrahere.

Ruz ad ecclīam fugiētē nēo abstrahē audeat: neqz ide donare ad penā uel ad mortē:ut honor ecclīaz ,sueuit:sz rectores pcē eiꝰ z uitā z mēbra obtinē studeant:tñ legitie ,ponat:qō iniq fec
Tē gela.uictori ,stātino martino felicissimo serēo z timotheo epis. Ab ecclie arceat ingressu q aliquē de ecclia uiolēt rapuerit
Rater z coeps nr epyphanius sua nobis relatōne suggessit:bñnatū z mauruz bñuentane municeps cuitatis i contumeliā religiōis acerba nimis z plectibili ,tumacia,psiliste:q cōfugientē ad eccle septa curialē suū illic nec qdē tutū aut de iniuria sua securū eē dimiserūt:ausi irreptōne temerarie mētis admittē:qō nec protestatibꝰ qdē ul' pncipibꝰ unqz licuit ppetrare:ut boiez in sāctuarijs ,stitutū capta sacerdotis abnītia reluctātē reclamātēqz uiolenē abstraherēt:quos qztū sua nob sug gestōne patefecit:merito idignos eē sacra cōione iudicauit:z si reuera tāti facinoris cōstat admissuz: nra ēt auctas in hac pte cōsentit. nec.n.iure ad supplicandū dz admitti:q admittē sacrilegiū ñ dubitauit.nullꝰ.n.inē limia tāte ueneratōi deputata utrūqz tibi licere existiet,p sue uoluntatis arbitrio ut z humanitatē sibi uēdicet z furorē.z iō fres charissimi supradictos si māifesta reos facit ,qstio:

b Gent qui ecclesiam.sic grauius est.hic videtur q maius sit peccatum sacrilegium qz adulterium:z sic est contra. xxxij.q.vij.quid in omnibus:sed ibi solutum est. Item nonne homicidium maius sacrilegio est?sic:sed intelligas quod hic dicit i eadem specie facti,nam homicidium quod fit in clerico maius est qz illud quod fit i laico:quia vnuz est sacrilegium aliud non. similiter qō fit in sancti moniali ē maius qz illō qō fit in alia muliere.

ab'oibus parochiazꝫ uraz ecclīs nre ,ceptionis auctē,phibete:ut nō solū hi q i iuriā sanctoꝫ locorū,psiluisse,phanē: merito ,sequntur,p facti sui qlitate uindictā: ue rū ēt ceti a tali ,sumptōe ultōnis isti timoze reuocent. Dez epi phanio cpo. Ecclīaz nō est dignus ingressu:qui eas uiolat.
D epos cūctos dixerim iussionē:ut eos q ecclīas uiolasse phibent:accessu eaz iudicēt eē indignos. Item pius papa. Qui ecclīaz dei uastat:z eis sacerdotes insequit:sacrilegꝰ iudicat.
Sicut q ecclīaz dei uastat: z eis ,pdia z donaria spoliat z inuadit:fit sacrilegus:sic ille q eis sacerdotes insequit:sacrilegꝰ iudicat:ñ ergo grauiꝰ peccatū ē fornicatio qz sacrilegiuz:z sic maiꝰ peccatū ē qō i deo cōmittit: qz qō in boie: sic grauiꝰ ē sacrilegiū agere qz fornicari. Item urbanus. Qua pena feriat q ecclie usibus dedicata ,pdia uexare tentauerit.
Ttēdēdū ē oibꝰ: ne ,pdia usibus secretoꝫ celestiū dedicata a qbusdaz irruētibꝰ uexent:qō siqs fecerit:pꝰ debite ultōnis acrimoniaz:q erga sacrilegos iure ,mēda ē:ppetua dānet ifamia:z carceri tradat:aut exilio ppetue ,portatōis fuet. Tē egi.papa
Siqs ecclīaz igne cō busserit.xv. annis peniteat: z eaz sedule restituat: z ,pciū pauperibꝰ restituat. Tez clemēs. Iude similis probatur:qui orna menta surripit ecclesie.
Si forte qspiam ,sbr siue diaconꝰ sacrarij sidonē ul' uelum subtractū uēdiderit:iude scharioti silis estimabit.q,ppter cupiditatē fecerit hoc opꝰ:nouerit se superadicti iude penāꝫ suscepturuz. Tē ex pniali theodozi. De eoō
Pecunia ecclīastica furata uel rapta reddat in q druplū:ppli uō duplū. Siqs aliqd de misterio sācte ecclie furatꝰ fuerit:septē annis peniteat:tres in pane z aqua. Item ex pniali romano. De eodē. Palea.
Siqs clericus furtū fecerit capitale .i. quadrupedē uel domuz fregerit:aut quālibet rē meliozis ,sidij ul' ,cij furatꝰ fuerit:

c Maius. sic.xxij.q.i.oz.
d a Tendē duz est. post debite. Ib verba sumpta sūt a lege que est.xvi. q.i. §. nouarum.
e Et carceri. ergo ecclesia habet carcerē z infligit penā relegationis: ij.q.i. i primis itez babes hic q diuerse pene infligantur alicui pro eodem delicto: vt.xxi.q.v.c. iij.z.xvi. q.i. statuimus. cōtra illud quod est:extra de iudi.at si clerici. z ex vt lit.non contest. quoniam frequēter. i fi.z quia lex dicit q vnum delictum non dz variis estimatōnibus coerceri.ff. ō pe. sanctio.
f s Si forte retractū. tamē episcopꝰ cuz tali potest dispensare.ā. di.l.siquis presbyter.
g Penam.s. eternam.

septē ānis peniteat: laicus. v. Si qs aūt ō miorib⁹ semꝉ aut bis furtum fecerit: reddat ꝓximo suo: ꝛ uno āno peniteat i pane ꝛ aq̄: ꝛ si reddē nō potuerit trib⁹ ānis peniteat. Itē anaclet⁹. Sacrilegiū facit: qui pecuniā ecclesie rapit.

Qui⁹ rapit pecuniā ꝓximi sui inīqtatē opaṫ. q aūt pecuniā aut res eccꝉie abstulēit: sacrilegiū facit. Itē ex ꝯcilio bilerdensi. Segregeṫ ab eccꝉia cleric⁹: q suū uel discipulū suū ad eam ꝯfugiētem uerberare presumit.

Nullꝰ clericoꝝ suū uꝉ discipulū suū fugiētē ad eccꝉiā extrahē audeat: uꝉ flagellāe ꝑsumat. qđ si fecerit: donec digne peniteat: a loco cui honorē nō dederit segregeṫ. siq uero clerici iꝉ mutuā cedez ꝓruperit: ꝑut dignitas⁹ officioꝝ in tali excessu ꝯtumeliā ꝓtulerit: a pōtifice districtius uindiceṫ. Itē ex cōcilio triburiensi. Qui de atrio uꝉ porticibus eccꝉie fugientē abstrahit: excōiceṫ.

Siqs ꝯtumax uꝉ supbus timorē dei uꝉ reuerētiā sāctaꝝ ecclesiaꝝ ñ habuerit: ꝛ fugiētē suū suū uꝉ quē ip̄e ꝑsecutus fuerit de atrio eccꝉie uꝉ ō porticib⁹ eccꝉe quolibet mō adherētib⁹ꝑ uim abstraxerit: ꝓ emunitate nōgentos solidos epo cōponat: ꝛ ipse publica pñia iusto iudicio epi mulctetur.

Sacrilegiū ergo est quotiēs qs sacrū uiolat: uꝉ auferēdo sacrū ō sacro: uꝉ sacrū de ñ sacro: uꝉ ñ sacrū de sacro. Dr̄ et sacrilegiū ꝯmittē q uiolētas ꝛ ipias man⁹ i clericuz iniecerit. porro ip̄m sacrilegiū duplicē ꝯtinz penā: pecuniariā uidelicz ꝛ excōicatōis. pecuniaria eis ꝑsoluenda ē: ad quos q̄rimonia sacrilegij ꝑtinz. Unde iohanes papa. viij. scribit omnibus epis. De multiplici genere sacrilegij ꝛ pena eiusdem.

Quisqs⁹ iuēt⁹ fuerit re⁹ sacrilegij: epis uꝉ abbatib⁹ siue ꝑsonis: ad quos q̄rimonia sacrilegij iuste ꝑtinuerit. xxx. libras examinati argenti purissimi cōponat. Sacrilegiū cōmittiṫ siqs infregerit eccꝉiaz uꝉ. xxx. eccꝉiasticos passus q i circuitu eccꝉie sūt: uel⁹ domos q̄ īfra ꝑdictos passus fuerit aliqd ide diripiēdo uꝉ auferēdo: seu q iiuriā uꝉ ablatōem reꝝ itulerit clīcis arma ñ ferētib⁹ uꝉ mōachis siue deo deuotis oibusq̄ ecclesiasticis ꝑsonis. capelle q̄ sunt infra ābitū muroꝝ castelloꝝ: nō ponuṫ in hac. xxx. passuū obseruatōne. Siꝉr sacrilegiū cōmittiṫ auferēdo sacrū de sacro: uꝉ nō sacꝝ de sacro: siue sacrū de non sacro. Idem. Siqs domū dei uiolauerit: ꝛ aliq̄ sine lr̄ia illius cui cōmissa eē dignosciṫ: inde abstulēit uꝉ eccꝉiasticis ꝑsonis iiuriā fecerit donec i ꝯuētu admonit⁹ legitie satisfaciat: sciat se cōione ꝑuatū. si uero post scdaz ꝛ tertiā ꝯuētōez corā epo satisfacē detractauerit: sacrilegij ꝑiculo ab oib⁹ obnoxi⁹ teneaṫ: ita ut sm̄ ap̄lum nemini si deliū misceaṫ. Idē. Siqꝰ monasteria ꝛ loca deo dedicata ꝛ ecclesias ifrigūt: ꝛ deposita uꝉ alia q̄libz exide abstrahūt: dānū nouies cōponāt: ꝛ emunitatē triplicitēr: ꝛ uelut sacrilegi canōice sn̄ie subiugenṫ. Itē alexāder. ij. Nisi canonice iudicatū epum cōprehendens laicus excōmuniceṫ.

Siqs⁹ deinceps ꝑoꝝ aut cui⁹cūq̄ dignitatis uel cuiuscūq̄ ordinis laicoꝝ epz cōprehēderit ꝑcusserit: aut aliqua ui a ꝓpria se de expulerit: nisi forte iudicatuz⁹ canonice: auctores ꝛ coopatores tanti sceleris anathemētizenṫ: ꝛ bōa coꝝ eccꝉie ipius iuri ꝑpetuo tradanṫ. Si uero i ꝑsbrꝫ uel in quēcūq̄ iferioꝝ graduū clericuz

a q Qui rapit sacrilegiū. alibi diciṫ q facit homicidiū: vt. xij. q. ij. q christi. ꝛ c. q abstulerit.

b n Nullus. vel flagellare. ꝑñt tñ mgr̄i ꝛ parētes ꝛ epi moderate castigare: vt. xiij. q. v. c. i. in fi. siꝉr vir vxorē: vt nō. vij. q. i. sicut alterius: ꝛ ꝑlatus subditū: vt. xxiij. q. iiij. forte. sꝫ dn̄s hꝫ in seruo plenissimā coercionē vsufructuari⁹ modicā: vt. ff. ō vsufruc. loc. l. sꝫ sicuti. i fi. ꝑson⁹ aūt in liberū hꝫ leuez coercionez: vt ff. de iniur. pretor. §. preterea Sꝫ nōne magister vꝉ eps̄ itra eccꝉiaz pōt uberare clericū: cū eps̄ iudicet itra eccꝉiam: vt. ij. q. ij. ꝑceptū. ꝛ in iudicijs epoꝝ intueniūt vberata vt. xxiij. q. v. c. i. in fi. sed dic q cū odij non hꝫ cuz expellē de eccꝉia: q: si magister nō ꝓcuriat discipulū ex odio: nō incidit in canonē: vt ex̄ de sē. ex. sup eo.

c I In mutuā hodie rēes mittendi sūt ad curiā nisi sit ipa heresꝉ vꝉ regꝉ arcos: vt ex̄. e. ti. sup eo. vel loqtur de cedē vilibus: q cuz ñ modū excedunt: iudicio maioꝝ ꝑñt absolui ab epo: vt ex̄ de vi. ꝛ ho. de. q̄m. ꝛ ex̄ q de. vꝉ vo. c. i. ꝛ ex̄ de sen. ex. ex tenore. i. fi. vꝉ hoc dico q: cōio materiaz discordie generare solet: vt. ff de le. ij. cū pat §. dulcissimis. vñ abūdātius est illis ꝑuidēdum: q: vbi periculū maius est: magis consulendū: vt. ff. de car. edic. l. i. §. sed ꝛ siquis.

d Dignitas. q: sm̄ dignitatē puniṫ aliqs: vt. xlv. di. cuz beatus.

e s Siqs cōtumax. cōponat. s. e. siqs i atrio. dr̄: q eccꝉie dabit. sꝫ dic q satis dr̄ dari eccꝉie: cum daṫ ꝑlato eccꝉie: alie pene statuunṫ. j. e. qsqs. sꝫ dic q pene sūt arbitrarie vꝉ sm̄ cōsuetudinē locoꝝ loquūṫ. vel dic ꝛ meli⁹: q siqs violat emunitatē nullū dānū faciēdo: soluet solidos nongentos: sed si damnū aliqđ fecerit soluet triplū ꝓ emunitate ꝛ dānū nouies: vt. j. c. qsqs. in fi.

f Adherentibus. eodē gaudēt ꝑuilegio cū sacris: vt. ff. ō rei ven. q̄ religiosis. ꝛ est simile. xliiij. di. §. i. io.

g q Quisqs. ad quos. i. quibus cōpetit q̄rela. ꝛ loqṫ de ipsis iudicibus ꝛ dicit q iudicib⁹ istius q̄rele tñ sit soluēdū. xxx. ꝓ emunitate violata nā aliā penā ꝑstabit iuriā passo. j. c. proxi.

h Uel domos. s. clericoꝝ. nā alie dom⁹ ñ debēt eē. j. ābitū eccꝉie: vt xij. q. ij. nulla.

i Arma. ergo si clericus arma ferēs verberetur: nō icidet i canonē verberās: ex̄ ō sen. ex. cū nō ab homie. ꝛ c. vt fame. xvi. q. i. generaliṫ hoc tñ ñ ē verū: nisi p⁹ trinā admonitōnem reuerti noluerit ad cleꝝ vt ex̄ de sen. ex. si vero aliqs. q: nec cleric⁹ pōt bñficio illi⁹ canonis siqs suadente. renūciare vt ex̄ de sen. ex. cōtigit h̄ tñ itelligo: qñ ex cā leuitatis induit arma vꝉ abijcit habitū clericalē vt tūc ñ statiꝫ ꝑdat ꝑuilegiuz: aliud ē si penit⁹ apostatet: vt si fiat miles: vel si vxorē ducat tunc dico eū ip̄o facto ꝑdere ꝑuilegiū: vt. lxxxiiij. di. quisqs.

k Ecclesiasticis. vt sūt ꝯuersi ꝛ penitētes templarij ꝛ hospitalarij q gaudent ꝑuilegio clericali: vt. xxvij. q. i. vt lex xi. q. i. aliud. ꝛ ex̄ de sē. excōi. parochianos. ꝛ xij. q. i. duo sunt.

l Sacrū. lex tñ dicit q i hoc cāu ñ cōmittiṫ sacrilegiū sꝫ tñ furtuz vt. ff. ad. l. iul. pe. l. diu⁹ sed illud non tenet.

m s Siq. nouies. qd ē ergo qđ diciṫ: insti. de actio. §. omnes. vbi dr̄ q nulla pēa dꝫ excedē penā quadrupli: Rñ. nō dꝫ iudex excedere penam quadrupli: nisi vbi i iure iueniṫ: q possit excedē: q: quādoq̄ extēdiṫ ad decuplū: vt xij. q. ij. cum deuotissimam. vel solue: vt ibi.

n Tripliciṫ. ecce triplex pena: qua puniṫ sacrileg⁹. iudici dabit. xxx. libras. itē dānum nouies: ꝛ emunitatem triplꝛ. similiṫ corporalē penā sustinebit: vt. s. e. c. attendēdū. io.

o s Siqs. prioruz. s. nobilium.

p Judicatū. i. depositū. qđ tñ verū ē si icorrigibilis ē: vt ex̄ ō iudi. cū nō ab hoīe. xi. q. i. petim⁹. ꝛ. xxvij. q. i. si hō. qdā tñ ex h̄ loco dixerunt q siqs iiecerit man⁹ violētas i clericū excōicatū: q nō eēt excōicatus ꝑ id qđ legitur. xxiij. q. v. excōicatorum. quod non credo.

q Tradantur. ecce pena illorum qui inijciunt manus in episcopum: sic xxxvij. q. i. siquis rapuerit. aliam penam adijcit Inno. extra de penis in glosis busdaz.

ꝛ

r Atq; depositioni. ar. q; ecclesia põt deponere laicum: vt.xi.q.i.nullus episcopus.t.xxxij.q.v.ꝓceptum .io.

s d E ꝓsbro;.q; seculari ergo secularis iudex i his enormib⁹ crimib⁹ p̃ hz coercionẽ: t deide ecclĩastic⁹ iudex: vt.xxiij.q.v.sũt q̃dã. io. qõ falsũ ẽ: vt eẋ de iudi.cũ nõ ab hoie.b. itẽ hic pz q; secularis ptãs t ecclesiastica sibi debẽt mutuũ p̃stare auxiliũ: vt.xcvi. di. cũ ad ver;.t.xxxij. di.eos q.t di.xvij.non licuit.

t Premissa.ar.q; ex cõicat⁹ p̃mo debeat satisfacẽ q; absoluat: vt hic.t.xi.q iij.excellẽs sim⁹.i fi.t.xxiij.q.viij. sigs mẽbro;.t.c. pessimã.eẋ de iurepa.relatũ.ar ℨ eẋ de sen.ex. p tuas.So.aut excõicat qs ꝓ cõtumacia aut p delicto.si ꝓ cõtumacia tũc p̃stita cautõe absoluet.si p delicto t illud ẽ euidẽs nõ p̃us absoluetur q; satisfecerit.sic distinguit: eẋ ō v.sig.ex pte.io.certe semp excõmunicat qs ꝓ ꝓtumacia: sz illa q̃q; ꝓuenit ex delicto: vt inuit illa decre.ex pte.nisi ipo in re incidat in canonem: vt.xvii.q.iiũ. sigs suadente.b.

u Eli subdiaconum p̃sbr;.gd ō hac pena fieri debeat: bẽs extra de penis.c.ij.

x q Eli occiderit. publicã.sed qd spectat ad ipatoꝛẽ iponere alicui publicã p̃niam: dic q; ipator istruit qd iudex ecclesiasticus facturus sit: sicut ecõuerso: vt.v q.vl.delatoꝛi.

y s Jqs.hoc note si qs ẽt fcie cõtingẽtur: vt.ff.de ver. sig.l.i. femina.n. bene icidit i canonẽ hũc: vt eẋ ō sẽ. ex.mulieres.

z Nõ i clericũ.ẽt p̃sbr q cleric⁹ dr̃.xxi.di. cleros t i alias ecclesiasticas psonas: vt nõ.ō.e. quisquis.

z Eliolentas. ab hac regula multi casus excipiunt: vt impuberes t q iocosa lenitate se petiũt: t cũ magr discipulũ petunt: vt eẋ.e.c.i. q; nõ sunt hui⁹ man⁹ uio lente. itẽ cũ clanstrales petiũt se cũ di.eẋ.e.cũ illo;. itẽ cũ bostiarius rõne officij sui aliquez verberat: vel cum aligs officialis arcet aliquez a turba: vel cũ aligs defendẽdo se petit clericũ: vel cũ iuẽit clericũ cũ vxore sua mre sozore filia, hos casus hẽs eẋ.e.si vero. itẽ mulieres t debiles psone excipiunt: vt eẋ.e. mulieres. itẽ ipi plati licite petiũt clericos suos hec eadẽ p̃sũpserit: canonice petitẽtie at q; depositõi subiacebit si contumax fuerit: excõicetur.

Item nico.papa radoni archiepiscopo mediolanensi.

Flagellatores clicoꝛ p⁹ tertiã ad mõitõez si nõ resipuerit: excõicẽt

Oes p̃sbros flagellatoꝛibus t occisoꝛib⁹ p̃donibus. s. q; seculari brachio minie coercẽt: iuxta p̃ceptũ dñi placet: ut fꝛno amoꝛe ꝓueniãt scõo t tertio. q; req̃siti si te ñ audierit: ꝓueniẽte eccl̃ia cos sacra cõione p̃uari: at q; si i sua obstinatõe pmanẽtes sacerdotalia monita foꝛte ꝓtẽpserit: ab eccl̃ie cõpage sub anathẽatis intẽdictione resecare l̃iam tribuim⁹: quos resipiscẽtes tandez digna satisfactione p̃missa' i gremio sancte matris eccl̃ie reuocari noueris posse

Item ex cõcilio maguntinensi capitulo.xxiij. Palea.

Eli p̃sbr;z occiderit.xx.ãnoꝛũ pena fm canones iponat si aũt negauerit: si liber est: cuz septuagita duobus iuret. si aũt s⁹ sup.xij.uomeres feruentes se expurget. ꝓuictus noxa usq; ad ultimũ uite tps militie cingulo careat: t absq; spe ꝓmotionis maneat. Item ex concilio triburiensi. Palea

Ot p̃sbri nõ uadant: nisi stola aut oꝛario induti: t si in itinere spoliant aut uulnerãt: ul' occidũt nõ stola uestiti: simplici emẽdatione absoluant. si aũt cũ stola triplici. Item ex eod̃.c.v. Palea

Omnes p̃sbri inẽfecti cõpositione epi: ad cuius parochiã ptinẽt: soluant. ita uidelz: ut medietatez renaldi epi et⁹ t utilitati eccl̃ie cui p̃fuerit tribuat: t alterã medietatẽ i elemosynã eius iuste disptiat: q; null⁹ nob et⁹ heres ꝓximioꝛ vꝛ: q; ille q; ipm dño sociauit. Item ex libro.v.capitulo;. Pro graduũ uarietate mulctent q; clericos occidunt.

Eli sbdiaconũ occiderit.ccc. sol'.cõponat.q; diaconũ.cccc q; p̃sbrũ.dc.q; epm. dcccc. q; mõachũ.cccc. Item ex eodẽ li.vi.c.

Eli occiderit clericũ aut monachũ arma reliquat: t deo i monasterio fuiat cunctis diebꝰ uite suis nũq; ad seculũ reuersurus: t vij annis publicã pñiaz agat. Item innoc. papa secundus.,

Qui clicũ pcusserit excõicet: t ñ nisi a romano põtifice absoluat.

Jqs suadẽte diabolo hui⁹ sacrilegij uiciũ l' crimẽ icurrerit: q; in clericũ ul' mõachũ uiolẽtas manꝰ iecerit: anathẽatis uinculo sbiaceat: t nullus epoꝛ illũ p̃sumat absoluẽ: nisi moꝛtis urgente piculo: dõec apostolico cõspectui p̃sentet: t ei⁹ mãdatum suscipiat.

Eli aũt de eccl̃ia ui aliquẽ exemerit: l' i ipa eccl̃ia loco ul' cultui sacerdotib⁹ t mistris aliqd iuꝛie ipoꝛtauerit: ad instar publici cris t lese maiestatis accusabit: t conuict⁹ siue ꝓfessus capitali sñie a rectoꝛib⁹ ꝓuincie feriet: sicut i p̃mo libro codicis legit titulo ō epis t clericis lege: Jqs i hoc gen⁹ sacrilegij pruperit: t i digestis ad legẽ iuliã repetũdaꝛ lege ultima:

Ommittũt ẽt sacrilegiũ q; contra diuie legis sãctitatẽ aut nesciẽdo⁹ ꝓmittũt: aut negligẽdo uiolãt t offẽdunt: aut q; de p̃ncipali iudicio disputãt: dubitantes an is dign⁹ sit: quẽ p̃nceps elegerit: ul' q; ũtra ꝓuiciã i q̃ ꝓuicialeꝭ t ciues habẽt: officiũ gerẽde ac suscipiende administrationis desiderãt. Cod̃. li.ix.ti.de crimie sacrilegij: Jmilit de iudicio sũmi põtificis alicui disputare nõ lz. Nde nicolaus papa omnibus epis.

Nemi ẽ pmissũ ō eo q; papa statuit iudicare ul' ei⁹ sniaz retractãe

Nemin ẽ de sedis ap'lice iudicio iudicare aut illi⁹ sniam retractare pmissũ: videlicz ppẽ rõane eccl̃ie p̃matũ chr̃isti munere i beato petro ap'lo diuinit⁹ collatũ

Acrilegij quoq; reatũ incurrit q; iudeis publica officia cõmittit. Vnde i toletão ꝓcilio. iij. legit Sacrilegium faciunt: qui iudeis publica officia committunt.

Onstituit' sanctũ ꝓciliuz: ut iudei aut hi q; ex iudeis sunt: officia publica nullaten⁹ appetãt vel alii clerici de mãdato ipoꝛum: vt eẋ.e.ex tenoꝛe. itẽ q̃dã habes inimicitias: vt eẋ.e.decetero. itẽ excipiunt' illi q; leuez iniuriã fecerunt clerico: vt eẋ.e.puenit.

2 Dan⁹. idẽ si pedes vel si spuat vel pfundat eũ aqua. aliud di eo si rũpat vestimẽta sua. sz idẽ credo t tunc: qz violẽtia fit p̃sone t qz q̃ religiosis tẽ.ff. ō rei vẽ.l. q̃ religiosis.

Subiaceat iste cmon ẽ late sñie t ille: eẋ de falsarijs ab falsarioꝛum eẋ de loca. ex scripto. t vbi cunq; qs ipso facto incidit i sniaz: vt.xxiij q.i.c.i.t.ai. io.

a q Eli aũt. repetũdaꝛ magister erranit i noie hui⁹ nouli sz illud inuenit ff.ad.l. iul. pe. sacrilegij.

b Nescĩdo qz iuris ignorãtia diuini vt naturalis non excusat.

c Dig⁹. qnẽ princeps iudicat dignum t nos iudicabim⁹: si. xciiij. dr̃ c.i.ff.ō re iud. gdaz. C. de ad uo. diuer. iud. restituẽde. i fi. ar. ℨ qz possuz appellare a iudice quez ipe ex certa scia ō dixit: eẋ de re. p mu. cũ oliz. eẋ de app. nouit. eẋ de sen. t re iudi. cum cã.

d Emi. intra ꝓuinciã. ꝓoꝛtũ eligẽdus ẽ vbi larẽ fouet vt. C. de offi. ꝓtoꝛis tres. sibi defẽsoꝛ de ipa ciuitate eligendus ẽ: i auc. ō defẽ. cini. §. i. t vlt. t plãus potius de gremio ꝓprio ꝙs alieno: vt. lxi. di. null⁹ t facẽdos de ꝓpria dioces. lxxi. di. horamur.

e m Emi retractare sed ipemet vel eius põt successoꝛ eam reuocare: vt.xxxv.q.ix.sententiam.

f c Onstituit. q; ex iudeis. i. de familia ipsoꝛ: ul' log⁹ de iudeis de nouo ad fidem ꝓuersis.

q̄ sub hac occasione christianis i
uriā faciūt. Jōq; iudices, puicia
rū cuz sacerdotib⁹ eoz surreptio
nes fraudulenē relictas suspēdāt
ꝛ officia⁹ publica eos agere non p
mittāt. Siqs aūt hoc pmiserit:
uelut i sacrilegū excōicatio ꝓfera
tur: ꝛ hi q surrepserit publicis ce
dib⁹ deputenē. Erū ne reuerē
tia religionis dños suo iure frau
daret: si famuli ad ecclie septa cō
fugientes inde neq̄q̄ abstrahāt
sacris canonib⁹ ē institutuz: ut p
stito a dño sacro ipunitatis ei red
danē inuiti. Unde gelasius pa
pa scribit bonifacio epo.

Post pstitā securitatē fuꝛ restitu
ant dñis: q ad ecclias cōfugiunt

Etuentes dños famuli si ad
ecclie septa ꝓfugerint: inēcēs
siones debēt q̄rere non latebras:
ne hec ipa p̄sūptio tarditatis te
meritatem augeat renitendi. filiꝰ
eteni nr̄ uir spectabil⁹ petr⁹ q̄rē p
uū suū i ecclia sācti clemētis diu
ti⁹ cōmorari: cui cū deputasset sa
crameta pstari: asserit illū egredi
nulla rōne uoluisse: ꝛ iō directus
supradictus hō de pīti cū eo quē
elegeris eē mittēdū: cuz de ipuni
tate ei⁹ sacra⁹ pbuerit: eū statiz fa
cias ad dñm suuz mōis oibus re
meare: aut si in hac ptinacia forte
extiterit: p⁹ sacrm sibi pstitū red
daē inuit⁹. Dē iohā. epo uienēsi

Securitate ꝛcepta ad rōcinia red
dēda fugitiui ab eccla r̄dr̄ cogāt

Oꝛ felicis ꝛ filie ei⁹ romaz
q̄ sic oporꝛtuit puenerūt. Si
qdē hūc ipm pmū se ad barbaro
rū basilicā ꝓferētē seq̄ bonas cās
bre iactantē egredi sub hac cōditi
one p̄cepim⁹ ut si act⁹ suos fidelit
ꝛ rōnabilit allegaret: nihil circa
eū, pfus asperuz fieri durūq̄ pa
teremur. alioqn si contra fidē ꝛ
utilitatē dñicā uenisse, pbaē: ipe si
bimet⁹ iputaret⁹: atq̄ dñi ordina
tioni cōgrue subiaceat: q supueni
ēte filio nr̄o uiro spectabili ortha
sio: sic est ad singula q̄q̄ cōuictus
ut os apire nō posset: ꝛ uera esse
q̄ huic obijcerenē: uoce, pria fate
reē: iōq̄ tenet i custodia mācipa
tus. Dem syracusano ꝛ cōstā
tio ꝛ laurentio episcopis.

Eripiaē i libertatē seru⁹: cui chri
stiano iude⁹ signaculuz circūcisio
nis impressit: alioquin ab ecclesia
suo domino reddaē inuitus.

Eldas⁹ q iudaice, pfessiōis ex
titit mācipiū sui iuris quem
añ paucos ānos se asserit ꝓparas
se: nūc ad ecclīam uenefranā con
fugisse suggessit: sicut petitoriꝰ te
noz annexus oñdit: eo q̄ dicat si
bi ab infantia christiano: nuper a
pfato dño signaculū circūcisiōis
ifixū: q̄ ppē ur̄a diligenē int utrū
q̄ solicita cura rez fidelit exami
net ueritatez: q̄ten⁹ nec religio te
merata uideaē: nec seruus hac ob
iectōe mētitus cōpetētis iura do
mini declinare cōtendat. Tez
ex cōcilio toletano. xij.

De atrio ecclie qō. xxx. passibus
claudit: nisi pius data securitate
fugiens non abstrahatur.

Jffiniuit⁹ sanctum cōcilium:
ut nullus audeat ꝓfugiētes
ad ecclīaz l' residētes ide ui abstra
hē: aut qōcūq̄ nocibilitatis l' uā
ni seu spolij residētib⁹ i loco sācto
inferre: sz eē poti⁹ bis ipis q eccle
sias petūt p oia licitū i. xxx. pass⁹
ab ecclie ianuis ꝓgredi. in qbus
xxx. passib⁹ uniuscuiusq̄ ecclie in
toto circuitu reuerētia defendaē
sic tamē ut hi q ad eam ꝓfugiunt
i extraneis uel lōge sepatis ab ec
clesia domib⁹ nullo modo absce
dāt: sed i hoc. xxx. passuum nūe
ro absq̄ domoz extraneaz rece
ptaculo progrediētes aditū obti
nebūt: q̄liē ad reqsite nature usuz
debitis exeāt locis: ꝛ nullo teneā
tur euētu necessitudinis: q dñicis
se defēdēdos cōmiserit claustris
Siqs aūt hoc decretū uiolare tē
tauerit: ꝛ ecclīastice excōicationi
subiaceat: ꝛ seueritatis regie feri
atur sīnia. ipos aūt q ad ecclīā cō
fugiū fecerūt: si iuxta pscoz cāo
num ilstituta hi q eos repetunt sa
crameta reddiderint: ꝛ sacerdos
ipius ecclie ab ecclie foribus non
abstraxerit: aut fuga taliuz si eue
nerit: sacerdoti q̄rēda ē: aut dam
noz sīnia fm electōez pncipis⁹ h⁹
modi sacerdotibus irrogāda est.

Item ex cōcilio aurelianensi.

Ante securitatē acceptā de atrio
eccle fugitiu⁹ nō cogaē exire.

Ad cōstituim⁹ obseruādum:
q̄ō ecclīastici canones decre
uerūt ꝛ lex romana constituit: ut
ab ecclīje atrijs ul' domo epi eos
abstrahere oio nō liceat: sz nec al
teri ꝓsignare⁹: nisi ad euāgelia da
tis sacris de morte ꝛ debilitate ꝛ
oi penar genē sint ūsecuri: ita ut⁹
ei cui re⁹ fuerit criosus⁹ de satisfa
ctōe ꝓueniat. q si sacra sua conui
ctus fuerit uiolasse: reus purij ñ
solū a cōione ecclie l' oiuz clerico
rū: uez ēt catholicoz ꝓuinto⁹ se
pareē. q si is cui reus ē: uoluerit
sibi itētione faciēte cōponi: ꝛ ipe
dam hoc negent: quia
lex dicit: q lite cōtesta
ta coñ hoc indultū ha
bita, p nihilo habenda
ē. vt. iij. q. iij. offeratur.
Jtē habes hic q aliqs
pōt renūciare priuile-gio
quod ad honorez cele
stez inductū ē coñ illō
extra de fo. cōpe. si dili
genti. sibe huic dicit lex
iputet sibi q pro nouo
beneficio vetus elegit
granamē. C. de iur. de
li. l. vlt. §. penul.

Edas. ante pau
cos. ā. di. liij. coñ mā
cipia nulli. ꝛ. c. fraterni
tatē coñ. sz aliud ē dice
re se velle fieri christia
num: secundū qō illud
e. loquit⁹: aliud ē dicere
se eē christianū ꝛ men
tiri: vt sic possit recede
re a domino suo: secun
dum quod loquit⁹ hic.

Jffiniuit. defēda
tur: sed quis, p
uidebit istis interim in
expēsis? Rn. ecclia vt
C. de his q ad eccle. cō
fu. l. presenti. in fi. sicut
custos carceris, puide
bit captiuis: vt. C. de
epi. audi. iudices.

Dicipis. i. iudicis
ecclesiastici: vel panci
palis persone scilicet
actoris.

Dconstituimus.
vel domo q̄ do-
mus erat infra. xl. pas
sus: vt. xli. di. eps vilez
ꝛ de conse. di. iij. epus
idem tñ priuilegiū hz
si ē extra istos passus
io.

Consignare. i. tradere.

Et ei. cum eo.

Criminosus. i. ob
noxius.

Conuiuio. idest cō
sortio.

8 Officia. ē. di. liij. nulla officia.

b Decibus. no. q ecclia iu dicat de bis q foris sunt ꝛ id qō ē. iij. q. i. mi ti. hoc in pena pāli siue i pe, cuniaria. simi, liter i spūali: sz idirecte: vt ex ē usu. post mi serabilē: ꝛ ē si. xxviij. q. ii. se, pe.

i Etuen, tes. tar, ditatis i. retē tionis.

k De pīti. i. i pīti. dño iste poterat p aliū iurare: vt hic pz. ꝛ. c. di. opta ū. ꝛ scias: q p curator dz i u, rare i aliaz dñi vt. l. xiij. di. tibi domino sācto sz sindici siue iconomi in p, psiam ai am: vt extra de iu ra. calū. in per tractandis.

l Sacra. B intellige cu m nō est tanta se uicia dñi: quin suo sacramen to possit credi vt dixi. xxxij. q. i. de benedi cto. io.

m Oz. ad barba, rosam. ppriū ē nomē: sicut carbonēsium.

n Sibimet. q ñ petijt cau tionem de im punitate.

o Jmputaz nō ar. q impu tet sibi qui de iure suo confi sus noluit vti beneficio cāo nis. vñ siquis de iure suo cō fisus incōtinē ti lite cōtestet nō peritis idu cijs: bene pīu dicat sibi sz q

p Edas. ante pau cos. ā. di. liij. coñ mā cipia nulli. ꝛ. c. fraterni tatē coñ. sz aliud ē dice re se velle fieri christia num: secundū qō illud e. loquit⁹: aliud ē dicere se eē christianū ꝛ men tiri: vt sic possit recede re a domino suo: secun dum quod loquit⁹ hic.

q d Jffiniuit. defēda tur: sed quis, p uidebit istis interim in expēsis? Rn. ecclia vt C. de his q ad eccle. cō fu. l. presenti. in fi. sicut custos carceris, puide bit captiuis: vt. C. de epi. audi. iudices.

r Dicipis. i. iudicis ecclesiastici: vel panci palis persone scilicet actoris.

s Dconstituimus. vel domo q̄ do, mus erat infra. xl. pas sus: vt. xli. di. eps vilez ꝛ de conse. di. iij. epus idem tñ priuilegiū hz si ē extra istos passus io.

t Consignare. i. trade re.

u Et ei. cum eo.

x Criminosus. i. ob noxius.

y Conuiuio. idest cō sortio.

z Intentione .i. plus debito regrit.
r Occupari. auctoritate propria: vt videt ar. extra de emu .ec. in ter. licz sit ar. 3. d. e. c. p xi. in fi. r. C. de his qui ad eccle. cōfu. l. iij. io.
a Siquis.
a Siquis.
a Nullus. q si red/ditus .i. mobilia bona que sufficiunt ad soluendum debitum.
b Et cū statuto. illud hodie nō regrit: qz hodie sufficit ɔsensus epi r capituli. xij. q. ij. sine exceptione. r ex̄ ō his que fi. a prela. quāto. r c. cū aplica.
c Non possit. ar. est hic q si .ppt periculū mor. non possūt absētes vocari ad electionē q eis absentib r non vocatis potest fieri electio: vt. C. xcvi. di. c. i. ver. elalius. r. xxvi. q. vi. au relius. io.
d In vēditionib. epi. qdā dicunt id qd hic dr r. xij. q. ij. abbatib. hodie non tenere p id qd ē. ī. pxi. q ij. nulla. vbi dicit q tota dispositio monasterij ad abbatez pertinet sed eis obuiat: qd ē ex̄ de rebus eccle. nō alie. c. i. hoc scias q nullus prediū pōt alienari i consulto epo loci i cui diocesi situm est pdiū vt. C. de pdi. mino. l. si predium. r ex̄ de foro cōpe. sane.

e Manumitti. qz q manumittit manciplū ecclesie: duo dabit ecclesie. p illo: vt. xij. q. ij. epus q. sed cuz abbas nihil habeat: ergo nil pōt dare: vt. liiij. di. ab bati. io.
f Etiā. consentiente. non dicit bene: qz bene pt aucte epi abbas alij dare ecclesiam. sed iō reprobat donatio facta ab abbate cum cōsēsu epi in sequēti. c. qz ipsi epo dedit: r epus ipse nō potuit confirmare donationem sibi factā qz nemo pōt prestare aucte z rei. ppie: vt ex̄ de insti. cum ad nram vt. ff. de auc. tu. l. i.

g Quelsti sunt. vendicare. tamē hec

re act timore ō ecclia discesserit ab eccle clericis nō qrat. Seru ēt q ad ecclesiam ɔfugerit .p q̄libet culpa: si a dno .p admissa culpa sacramētū suscepit: stati ad huiuz dnū sui redire cogat. r postq̄ dato sacro dno suo fuerit ɔsignat: si aliqd pene .p eadez culpa q̄ excusat .pbat fuerit ptulisse: r .p contemptu eccle r puaricatōe fidei a cōione r cōuiuio catholicoz extrane hēatur. Si uero fu .p sua culpa ab eccla defensat sacra dni clicis exigentib de ipunitate pceperit: exire nolēte: a dno liceat occupari. Occasione nanq religionis huus dnm suū cōtenere r ei misteriū destituere nō dz. Unde in gangrensi concilio legitur.

Religionis occasione dominum suū nō audeat ɔtemnere seruus

Siqs suū alienū occasiōe religionis docet dnm suū ɔtēnere r ei misteriū destituere: ac nō poti docuerit eū suo dno bōa fide r cū oi honorificētia deseruire: anathēa sit. Itē ex ɔci. mātini pape. Corripiat durissime q cā religiōis docet huū dnm suū ɔtēnē

Siqs huum alienū cā religionis doceat ɔtēnē dnm: suum r recedē a seruitio ei: durissime i omibus arguat. Itez ex ɔcilio carthaginensi capitulo. xxxi.

Primati insinuet necessitas: que res ecclesie distrahere cōpellit.

Nullus res eccle distrahat: q si reddit nō hz: r aliqñ nimia necessitas cogit: hāc isinuādā esse pmati ipi .puincie cēsem: ut cuz statuto nūero epoz utrū faciēdū sit arbitret. r si tāta urget necessitas eccle: ut nō possit añ pmatē ɔsulere: saltē uicios ɔuocet epos curās ad ɔciliū referre oēm eccle sie necessitatē. qd si nō fecerit: re deo r sācto ɔcilio uēditor honōe amisso teneat. Itē ex cōci. agathen. Sine sñia epi qcqd abbas uendiderit: in irritū deducatur.

In uēditionib: qs abbates facē psumūt: hec forma fuetur: ut qcqd sine epi sñia uēditū fuerit: ad ptātē epi reuocet. mācipia uēo monachis donata ab abbate manumitti n̄ lz. iiustū. n. putam: ut monachis quotidianū op rurale faciētib hui eorū libertatis ocio potiant. Etiā si epo cōsētiēte mōasterij possessio ab abbate data fuerit: nullius momēti erit donatio: nisi forte i eccle fabricā erigēdam donatio pcesserit quo cāu tātum ei donare lz: qtū

eccle parietes ɔcludūt. Unde gre. scribit. Nullo titulo res monasterij ualēt ab ei iure segregari

Quesiti sūt nob pdicti monasterij monachi abbatē suū in trāsalitanū castrū terrā q̄ in .dc. pedes extēdit sub ptextu fabricādū eccle frnitati tue donatōis titulo ɔcessisse. Jō uolum qtū parietes psit edificate eccle circūdare: iuri eccle uēdicare. qcqd uero extra pietes eiusdē eccle ēē potuerit: i iure mōasterij sine difficultate aliq̄ reuertat: qz nec mūdanarū legū nec sacroz cāonū statuta pmittūt res mōasterij ab eiusdez iure quolibet titulo segregari. ea ppt donatōem eiusdē trē q̄ ɔtra rōez fca ē: sine aliq̄ dilatōe rstitue

Palea. Hanc ergo scriptura rū nraz paginam oi futuro i tpe ab oib epis firmā statuim illibatāq huari: ut r sue eccle iuuante dno tiimō sint iure ɔteti: r monasteria ecclīasticis cōditōib seu angarijs ul' qbuslib obseqis secularib nullo mō subiaceant: canonicis nullis iurib deseruiāt: sz rēotis uexationib diuinū op cuz sūma deuotione pficiāt. Sed nō tādū ē: q aliud ē i suos ul' ppiquorū usus res eccle ɔuertē: quaz pniciosā cupiditatē sacri canones ubiq phibēt r dānabilē oñdunt: aliud ē qd ex dispēsatōne charitatis humane infirmitati ɔsulit: ut quōdā illi sua reddant: q i sacro pposito manē cōtēnit. qd nō tā iure fori q̄ iure poli nōnullos sāctoz fecisse legim. beat .n. ioh. euāgelista duob iuueib: quos penituerat oia sua .p xpo reliqsse r paupib erogasse: aurū r gēmas reddidit: ut cūcta q̄ uēdiderant sibi redimerent. Sed obijcit: beatus iohānes nō oblata reddidit: q̄ paupib iaz erogata fuerāt sz alia recōpēsauit: q̄ in pauperū ul' ecclīaz facultatib nūq̄ cōputata fuerāt: silr si abbas ul' epus aliq̄ hūerit q̄ i ecclīasticis facultatib nōdū sūt ānumerata: exēplo beati iohānis det illa recedēti: oblata uō eccle rtineat. Seqt ergo aliō exēplū: quo eadem q̄ oblata sūt: laudabilr reddēda mōstrent Augu. i smōe de uita clericoz.

Nō debet ecclesia suscipere que filio exheredato sibi offeruntur.

Quicunq uult exheredato filio heredē facē ecclīam. qrat alteꝝ q suscipiat nō augustinuz: imo deo .ppicio neminē inueniet. q̄ laudabile factuz sancti aurelij

ecclia erit sub alio monasterio: de cuius rebus ɔstructa est: vt. xij. q. ii. aplicos.
b Reuertat. ar. q donatio .p parte est valida .p pte ñ: vt. xij. q. ij. si quos sed nonne ista ecclia habebit viā qua ibitur ad ipaz: nāz q hz baustū iter dz habere: vt ff. de ser. rusti. pd. ite sic. q hz baustū iñ. sic habebit. sz monachi non cogent gratis eā dare: sz cogent viā vendere iusto precio: vt. ff. de re li. si quis sepulchrum.
i Sed notādum. duob. tito r eugenio sz nōne beat iohānes renūciauerat ppris vtiqz. ergo gd habuit acq situ fuit paupib: vt illi eccle sie ad quaz se transtulit. sz dic q adhuc nō uenerat ad ecclesiā illaz. vel dic q ō virgis fecit illō argētum qd dedit.
k Si abbas sophistice et male rñdet: qz q̄ cito abbas habz aliquid: tā cito fit eccle sie.
l Quicunq Uo red dē. si. xiiij. q. vi cōperim. sed nōne filij nat iure cōi pōt reuocare legitimā portionem suaz: si pr oia bona sua dōauit: vt. C. de i offi. dōa. l. i to tas. nā si aliqs liberto suo dedit bona sua: cū credēt señ habitur filios nunqd filius postea nams

nō solū ptē sed ēt totū reuocabit: vt. C. de reuo. dona. si uxor quā. Rū. verē: ꝛ qō hic dicit intelligendū ē: q ecclia nō cogit totuz reddere: sed tm̄ legitimā portionē: vel canō cozrigit legem.

m Non iure poli. i. quadā naturali eqtate.

n e Lce. vtiq;. ā. v. q. v. non omnis.

a Quidam abbas. rē. Pria qō. Certū ē vt ꝺm̄ ē i mōasterio ipi acquirit, sz qcqd acgrit fac̄ epūs hoc acgrit epi scopali ecclie: vt. j. e. c. i. ꝛ ꝟ fonte obtinet cū est translatus pfecte ad ecclīaz ep̄alez vt. j. xxi. q. ij. si qs iā trāslat⁹. sed qd si tm̄ ē confirmat⁹ ad huc tm̄ si ē trā slatus? videt velle lītēa illa ex eo q dicit absoluit ēt q acquirit ecclie ep̄ali: sz illa lītera postꝫz rē vī velle q pōsit dici cuz h. q nō pāus acgrat sēde ec clīe ꝫ sit ad eptus corpora lē possessionē vt. ā. xcij. di. si qs epūs. ꝛ ex de elec. cuz in cunctis. sicut nec miles qui trāsit de vno numero ad alium: nō pāus dicitur esse de secūdo numero antecēz quā niat ad eū: vt ff. de mūi. test. ex eo rpe. so.

b a Saturū absoluit ab obediētia quā fecit abbati. absoluit. n. ab obediētia cū sit factus ō filio pī. item a monachali regula i ieuniis vigilijs ꝛ mō cantādi. silētio ēmi nō pōt āmodo vacare cū debeat habere tubā pconis: vt. xliij. di. sit rector. itē pōt sibi facere cōmatres qō pus nō licuit exēplo gregozij: q pāus monach⁹ fac⁹ ē: ꝛ postea cū ēt diaconus cardinalis cōp̄at mauricij iperatozis factus ē. de hac materia plene c Legitim⁹. imo ēt monach⁹ existēs legitim⁹ heres ē: ꝛ i eo casu in quo alī nō posset cē heres: vt. xix. q. vlti. siqua mulier. C. de carthaginēsis epī. Quidā. n. cuz filios ñ hēret nec sperāret: res suas oēs retēto sibi usufructu dōauit ecclie: nati sunt ei filij: nec opināti reddidit epūs ea q dōauerat. i ptāte hz epūs nō reddē: sz iure fori non iure poli. e Lce. q aliqñ oblata ecclie ꝛ laudabilit reddīt uerūtñ non hoc exēplo recedenti sua reddēda mōstrant. aliud est n. i. pfessione sue uite pīstere: aliud a ꝓposito sui ozdinis discedē si sanct⁹ aurel⁹ degenti i laicali habitu oblata reddidit: q2 post oblationē filios accepit: nō tō i aposta siā eūtib⁹ sua reddēda sūt: gb⁹ utilius necessaria subtrahētur: ut coacti redirent ad ozdinē: a quo recesserāt: sz sicut inimicis ꝛ pfecutoꝛib⁹ iubemur necessaria subministrare: sicut ab ap̄lo monemur: tē pus redimē: ut expeditius oroni uacem⁹: sic ne ecclīa scādalū patiatur: ne discedēs i deteriora precipitet: ne i pniciē mōachoꝝ aut incēdiuz monasterij occasione suoruz exardescat: laudabilius sibi sua: nō dico reddūtur: sz auferri sinunt: ꝙ ab illo ista inferant.

Qdā ab bas cōsecratus in epūm p̄r⁹ monasterio multa contulit. Postea i episcopatu plura acgsiuit. cui dū frēs successoꝛem quererēt: epūs loci semet electioni uolebat inserē: ut p ipm abbas in epīl. ꝛ cle. deo nobis. Sed obijcit. si hereditatē vēdicat ergo pōt hre ꝓpaū cū tamen remaneat monachus. qd esse non debet: vt ex de sta. monachi. cum ad monasterium. in fi. sed dic sibi i. ecclesie sue.

d Restituat. sed q̄ hoc stare pōt: cū. n. aliqs fact⁹ ē monach⁹: oia q̄ habebat dedit monasterio: vt. xix. q. vlt. nūc aūt. ergo ꝛ ius succedēdi. q enīz dat oia bona sua: dat ꝛ spē future actionis: vt C. de dona. l. iij. ergo vī q pr⁹ succedit mōasterīū. sed dic q ius succedendi non cōpetit: nisi post mortē defūcti. vñ illud ius nō dedit monasterio: sed tm̄ solam spē. sed illa spes euanescere oz exquo illa ꝑsona desinit ē fili⁹ illius mōasterij: vt isti. ō acq. p arroga. §. mortuo. io.

e s Eandam vero. Questio. ij. nō ē dubia: q2 tm̄ monachi eligēt: vt. j. e. abbatē. io.

f Dc tm̄. ar. q nō pōt epūs plus ab ecclesijs petere q̄z qō ex canonibus sibi deberi, pbat: vt. ix. q. iij. Papstus. ꝛ. x. q. iij. quia cognouimus.

g Instituere. i. confirmare. vel dic, ꝓprie: q i stituit cū sint negligentes: vt. ix. q. iij. cum sci mus. vl tūc ēt pōt aliū instituere cū monachi minus idoneū volunt eligere: vt. j. e. q. siquis abbas.

b Cozrigere. ergo coercio monachoꝝ ad

Q. II.

epm spectat: vt. l. di. accedens. j. e. siqs abbas ꝛ. c. abbates. ꝛ. c. cognouimus. dicūt qdā q in minimis excessib⁹ ab abbate vel prioze sunt puntēdi: sed i maioꝛib⁹ ab epō: vt ex de sen. excom. monachi. ꝛ. xc. di. siqs monachus. ꝛ. xij. q. i. ñ dicatis. sed melius dicatur: q si o:dine iuris agit cōm monachuz q cozā epō sit agendū: vt xi. q. i. de persona. sec⁹ si non in forma iuris: ex de ap. reꝓbensibilis io.

i a Abbas. ordinet. i. ideſt eligat.

k Missa. publica cō uocato populo: nisi fit de voluntate fratrum

vt. j. e. luminoso.

l Subijciat. quo ad legē diocesanā: vt. xvi. q. i. cū p utilitate. nisi i casu vt. xij. q. ij. apostolicos. eo ipso ergo q epūs in aliquo loco celebrat: ꝓsumit locus ei subiectus: ar. vij. q. i. pōtifices. hoc tm̄ scias q epūs pōt subijcere vnā ecclīam alij: vt extra de excessi. ꝓlatoꝝ sicut. ꝛ etiā aliqua ecclesia potest se subijcere alij: hoc tamen non ꝓiudicat episcopo: extra de dona. inter dilectos.

m a Abatem. publicas.qbus ppl̃us nō interest: nisi inuitet ab abbate: vt.j.e.q. vndum.io.

n a Abatē. dñs. ar. ē hic q electio maxime p̃lati spectat etiā ad pfonū: vt. xvi. q. ij. siqs ep̃os. z. q. vij. decernim⁹. z. lxiij. di. principali. z. j. e. q. ij. eleutherius. ſz nō ē ita: vt ex ō iurepa. nobis. z. j. c. pxi. sed solēnis electio p̃sentāda ē p̃cipi vl̃ patrono: vt ex de elec. cū terra z meli⁹. e. ti. sacrosancta. z ex. e. q sicut. z lxiij. di. reatia. z. c. lect.

o q Elam sit. de cel. luk. ar. q capelle parochiales hñt idem priuilegiū cū monasterijs. x. q. iij. iñt cetera. sed nō est ita: vt ex de p̃ben. de monachis.

p Vel immissiones. i. exactiones.

q Nisi de eadē. ō. di. lxi. nullus inuitis. z. c. obitum. z. c. victoris.

r Cōcors z canonica vt. lxij. di. c. i. z. j. e. siqs abbas.

s De alijs. ēt eremitā: vt ex de elec. cū monasteriū: ar. j. j. pxi. q. vlt. in. §. penul.

t Ad ordinādū. si tñ monach⁹ sit necessari⁹ p̃ supiorē cogat ipsuz dare: vt extra ō iurepa. nullus. Sz qd si monachus sit factus papa inuito abbate: oz redire: sic z ipemet cōpellz se redire: q⁹ cuz teneat de alijs iusticiā facere: mlto forti⁹ de se ipō. ff. si seruū⁹ vēdicet. l. alū⁹

u Juribus. q̃tuz ad legē diocesanā: vt. xvi. q. i. cū p utilitate. vt nō x. q. i. in summa.

x Leminoso. hoc. c. logtur de monasterijs exemptis vel p̃uilegiatis.

y Publicas. in qbus ē cōcursus ppl̃oz: que fiūt i hora tertia. j. ō cō se. di. i. z hoc. sed publicas. i. solēnes bene cantant.

z Recessibus. potius ergo erunt monasteria in solitudine q̃z in vrbe xvi. q. i. si cupis.

z Collocare. vt ibi exerceat iudicia.

2 Ordinationem. j. e. cognouim⁹ cōi. ſz hic ordinet. nec̄ ab ep̃o missa⁹ ibi celebret: ut nulli eccl̃ie subijciatur.

Dē castorio ep̃o. De eodē

Abatē⁹ cuilibet monasterio nō aliū: ſz quē dignū moribꝰ atq; actibus monastice discipline cōi cōsensu ꝯgregatio poposcerit ordinari uolum⁹. missas autē publicas p ep̃os ul̃ clicos in mōasterijs oio celebrari, phibem⁹. Tē pela. papa mellito subdiacono.

Ille debet abbas institui: quem sua cōgregatio z possessionis dñs minus ordinari poposcit.

Abatē⁹ monasterio illū uolumus ordinari: quē sibi de sua cōgregatōe z monachoꝝ electio z possessionis dñs: z qō magis ē obſuādū: ordo uite ac meritū poposcerit ordiari. Tē grego. oi b⁹ ep̃is. De libertate mōachoꝝ.

Elam⁹ sit necessariū monasterioꝝ qeti, pspicere z cetera. z ifra: indicim⁹ igit̄ i noie dñi nr̄i iesu xp̃i z ex auct̄e beati petri apostoloꝝ p̃ncipis: cui⁹ uice huic rōane ecclie p̃sidem⁹: ut null⁹ ep̃oz̄: aut secularū ultra p̃sumat ō reddit̄ib⁹ ul̃ chartis mōasterioꝝ: uel cellul̃ ul̃ uill̃ q ad ea ptinēt: quocūq; mō seu q̃libz occasiōe minuere: l̃ dolos uel̃ immissiones aliq̃s facē. z ifra: defūcto uēo abbate cui⁹ cūq; cōgregatōis nō extrane⁹ eligat̄: nisi⁹ de cadē ꝯgregatōe: quē sibi, pp̃ia uolūtate ꝯcors fr̃m societas elegerit. q si aptaz int̄ se p̃sonaz inuenire nequerit: solerter sibi de alijs monasterijs eligāt ordinādū. z ifra: Pariē aūt ē custodiendū: ut inuito abbate ad ordinādū alia monasteria: aut ad ordines sacros: ul̃ clericatus officū: tolli exide mōachi nō debeāt: z ifra: Null⁹ monachū sine testimōio z ꝯcessione abbatis i eccl̃ia aliq̃ teneat: ul̃ ad aliquē honoreꝫ p̃moueat. Hāc ergo scriptoruz nr̄oꝝ paginā oio futuro i tpe ab oib⁹ ep̃is firmā statuim⁹ illibataz q̃ fuari: ut z sue eccl̃ie iuuāte dño tñmō iure sint ꝯtēti: z monasteria eccl̃iastic̄i ꝯditōnib⁹ seu angarijs: ul̃ q̃buslibet obsequis secularibus: nullo mō subiaceāt: nullis canonicis iurib⁹ deseruiāt. ſz remotis uexatōnib⁹ ac cūctis grauaminib⁹ diuinū op⁹ cū sūma ai deuotōe pficiāt. Idem castorio ep̃o arminēsi. Missas publicas i cenobio ep̃i nō celebrent: nec aliq̃ eis grauamen inferant.

Leminoso abbate referente plīmis i monasterijs multa a p̃sulib⁹ p̃iudicia atq; grauamia monachos ptulisse cognouimus oz ergo: ut tue fr̃nitatis, puisio ō futura qete coꝝ salubr̄i disponat ordinatōe: q̃ten⁹ cōuersantes i illis i dei fuitio gr̃a illis suffragāte mēte libera pseuerēt: missas quoq; publicas in cenobio fieri oimō phibem⁹: nec i dei fuoꝝ recessib⁹ z coꝝ receptacul̃ ulla popularis p̃beat occasio ꝯcutus: q⁹ ñ expedit aiab⁹ coꝝ: nec audeat illic ep̃s cathedrā collocare: ul̃ q̃libz ptā tē exercē ipandi: nec aliquā ordinatōez q̃uis leuissimā faciēdi: nisi ab abbate fuerit rogat⁹: q̃ten⁹ mōachi semp maneāt i abbatū iuoꝝ ptātē: ut remotis uexatōnib⁹ ac cūctis grauaminib⁹ diuinuz op⁹ cū sūma deuotōne ai pficiant.

Tē gelasi⁹ papa. Baptisteriū i monasterio nō permittit̄ fieri.

Rīdē⁹ p̃cepim⁹: ut de monasterio sācti andree: qō ē sup massalas baptisteriū, ppter mōachoꝝ molestias debuisset auferri atq; in codē loco quo fōtes sunt: altare fundari: cui⁹ rei pfectio hacten⁹ ē, ptracta. admonem⁹ igit̄ fr̃nitatē tuā nullā iā mozā p⁹ suscep tas l̃ras nr̄as inserē: ſz repleto loco ip̃oꝝ fōtiū altare illic sine aliqua dilatōne fundet. q̃tenus z p̃ dictis monachis op⁹ dei secure liceat celebrare: z nō de negligētia tua ꝯtra fr̃nitatē tuā nr̄ anim⁹ exciteē. Tē ex ꝯcilio magūtino. Cuz permissione ep̃i abbas locū suuz deserere potest.

Abas⁹ p̃ būiliatōe z cū pmissiōe ep̃i locū suū pōt relinq̃re tñ eligāt sibi frēs abbatē de ip̃is si hñt: sinaūt ō extranei. Lce⁹ i toletāo ꝯcilio. ō. c. i.

f Beat⁹ gregorius. ō. e. abbatē.

g Sed sciendū z. magister iteligit: q⁹ capitula supadicta ex cā data sint. io.

b a Elliam. Alios ordinare. i. eligere.

logt de exemptis nisi i non. vel si hic logt de nō e. ep̃tis tūc dic: q⁹ ep̃s hoc facē pōt nisi abbas ne gligēs sit in ordinatōibus. i. dispositionib⁹ vt. ix. q. iij. cū simus.

p Abbate. ō. x. q. ij. inter cetera.

a Idem precepimus. vt ō monasterio. ep̃s ibi fecerat baptisterium.

b Altāe. hoc iō: q⁹ locus fōtiū nō oz pedibus paulcari: vt. j. de consec. di. i. altaris. z hoc cōmode non pōt fieri: q̃ si ibi altare edificet.

c Post susceptas. sic ex de app. super eo in fi.

d a Abas. pōt. cuz pmissione. nō n. pōt. sine licētia p̃lati suā de serere eccl̃iam vt ex de renū. admonet. xvi. q. vlt. c. vlt. l. c. xi. di. c. i. z. ij. z xix. q. ij. cue. io.

e Lce. i toletano. ꝯcilio. ō. c. i.

f Beat⁹ gregorius. ō. e. abbatē.

g Sed sciendū z. magister iteligit: q⁹ capitula supadicta ex cā data sint. io.

b a Elliam. Alios ordinare. i. eligere.

i Auctoritas.humani eni moris e illu time:cuius iudicio nunc erigit:nuc depmit.xvi.q.ij.visis.nec supiores debet iferiorib⁹ nimis famili res ee.na ex coversatoe equali nascit ptept⁹ digni tatis.ff.de offi.psi.obseruadu.nec et debet subditi plus ee subditi q expediat.ij.q.vij.admonedi.io.

k Tota.ergo eps nullaz hz iurisdictionez i monasterijs z sic e z.xvij. q.vlt.i vedicio nib⁹.xij.q.ij. abbatib⁹.sed istud vbu to ta no excludit epm:sed ipos monachos.i. ita pertinet ad abbatem q no ad moachos.

l Hinc et constitutu e.i. ppter cam.in telligit.n.gra tian⁹ oia hec capla ex ca fu isse statuta.

licetiaz moachis relinqm⁹.p arbi trio suo aut abbates expelle: aut sibimet alios ordiare: qz nulla au ctoritas remanebit abbati:si mo nachoz ptati cepit subiace: ut de ceto fidelr z studiose uniuersa q ul ad dini cult⁹ reueretia: l ad uti litate eiusd moasterij ptinet abba tis solicitudo:ad que ptas tota p tinere couenit:debeat adiplere.

Hinc etia ostitutu est: ut clerici singloz moasterioz sint in ptate epoz:nec alicui liceat extra coru osciaz moasteria edificare. Vn de in calcedonesi ocilio legit.

Sine oscia epi moasteriu nullus edificet.

Quida moachoz hitu utetes idifferene p ciuitates icedut: necno z moasteriu z scipos psum ptioe ppa omedant. Placuit igit neminez aut edificare aut ostrue moasteria aut oratorij domu sine oscia ipi⁹ ciuitatis epi. Ite:cleri ci i parochijs moasterijs aut mar tyrijs ostituti: sb ptate sint ei⁹:q i ea ciuitate e eps sm traditionez scoz patz:neq p psuptione rece dat a suo epo. eos uo q ausi fuerit rescide huiusmoi instoez quocuq mo:ul si noluerit sbiace ppo epo: sigde fuerit clerici sm psonaz or diatione sbiaceat codenatioib⁹ ca nonu. si uo laici uel monachi fue rit coione puent. Ite clerici q paupez dispoi ul moasterioz l martyrioz psut sb ptate singlari um ciuitatu epoz sm canonu tra ditione pduret:neq p sua temeri tate epi sui moderatione declinet q aut huiusmoi dispone quolibet mo sbuerte ausi fuerit: z epo suo n obedierit:sigde clerici fuerit:ca nonice danatoi sbiaceat: si at mo nachi ul laici sit a coione suspedat

Ite ex ocilio carthaginesi.iiij.

Examiet ab epo rligios feis ppo nedus.

Qui religios femis pponed est ab epis oprobet. moasteriu quoq absq epi pmiss sterium est destructum:reqrit cosensus episcopi in constructione:sed in reparatione no requirit:vt.xvi.q.vlti.siquis vult.extra de iudeis iudei.z C.de op.publicis.l.ii.z.iij.ar.

o Aut probante.ex postfacto:quia ratihabitione pot confirmare:vt.xvi q.i.c.vlti.

one nulli incipe aut fudare licet.

Vnde in agathensi ocilio legit.

Sine pmissione epi nullus mona sterium presumat incipe.

Ne monachis monasteriu no uu:nisi epo pmittente aut p bante:null⁹ incipe aut fudare pre sumat. Item ex code.

Cellulas nouas aut cogrega tium ecclas monachoz absq epi noticia phibem⁹ institui.

Item ex cocilio aurelianensi.

Absq epi ul abbatis uolutate nul l⁹ moachoz cellula ostitue psuat.

Nullus moach⁹ congregatioe monasterij derelicta abitois z uarietatis ipulsu cellula ostrue sine epi pmissione uel abbatis sui uolutate psuat. Ite sut alij q p executoe diuersaz caz quoslibet admittut: q districtionez coz sol uant:z getez religiois pturbet.

De qb⁹ in cocilio triburiesi legit

Abbas q caut⁹ in regimie n fuerit a pprio epo z a uicinis abbatib⁹ a suo arceatur honore.

Siqs abbas caut⁹ in regimie humilis cast⁹ misicors discre t⁹ sobriusq no fuerit: ac dina pce pta uerbis z exeplis no odderit: ab epo i cui⁹ territorio osistit z a uicinis abbatib⁹ z ceteris deuz ti mentib⁹ a suo arceat honore:etia si ois ogregatio uicijs suis cosen tiens eum abbatem hre uoluerit.

Itez ex concilio aurelianensi.

In epoz ptate abbates cosistut

Abbates p humilitate religi onis i epoz ptate cosistat: z siqd extra regula fecerit: ab epis corrigat:q semel i ano i loco ubi eps elegerit accepta uocatoe oue niat: monachi aut abbatibus oi obedietia z deuotoe subiaceat. q siqs p cotumacia extiterit ideuo tus:aut p loca aliq uagari:aut pe culare aliqd hre psupsit: oia q acqsierit:ab abbatib⁹ auferantur sm regula monasterio profutura Ipi autem q fuerat puagati:ubi

m Quidaz comen dant.sz nemo dz se commen dare.xi.q.iij.si qs vero.ar.z ff.d offi.pco. obseruare.§. antequa vero.

n Aut orato rij.qb⁹ tpibus in oratorijs sit missa audien da:hes.j.d co se.di.i.siqs et. z no solu ora toriuz sed nec etia hospitale pot sine licen tia epi costitui vt ex d reli.do mi.ad hoc.sed si oratoriu no est in hospita li:tuc simplex hospitale pot costrui sine li cetia epi: vt ex d: eccle.edi.si hospitale.que hodie e remo ta:ite nec i ora torijs licitu est pone capanas vt ex de priui. paterinib⁹.io.

o Illi mona chi loqtur.sm ea tpora:cu monachi fuerut laici.xvi.q.i.generaliter.

p Clerici.i.plati.

q Qui religiosis.coprobet.ne sit nimiu iuuenis:vt.xxxiiij.di. quorundam.z.c.fratei nitatis.

r Ne monachis.nouum.nouum dicitur cuius facies imutat ff.de noui oper.nu.l.i.§.opus nouum.si ergo totu mona

t Cellulas.aut con gregantiu.noua collegia no pot qs face re:nec et nouas reglas vl noua vita:ex d reli. domi.ne nimia.ff.de colle.illici.l.iij.

u Nullus.ambitio nis.infirmitatis eni ca pot abbas pmit tere monacho face cel lula speciale:vt.xxi.q. iiij.c.vlti.

x Siqs abbas cau tus.ergo videt q aliqs pot depoi ppt simplicitate:vt hic.z lx xiiij.di.episcopoz.sed dicas q hic vocat illuz incautu q negliges est na ppt negligetia de poit aliqs:vt.lxxxi.di dictu.vl dic q abbates ppt modicas cas psut remoueri:vt ex de si.p tuas.

y Arceat.hic patz q eps sine numero epoz abbate pot deponere a dignitate abbatie:sz no pot solus ab ordine de ponere:vt.xvi.q.vij.in uentu.vt no.xv.q.vij.i suma.z hoc io qz ca il la no e criminalis:ex d accu.sup his.z d simo. c.per tuas.

z Abbates.epoz z ad epm.n.ptinet ois cura diocesis tam i monasterijs qz i alijs ecclijs:vt.ix.q.iij.c.ij.z xciij.di.nulla.io.

a Uocatione.si neces sitas magna fuerit:alis abbates n debet voca ri ad synodu:vt.xviij. di.eps.

b Aut peculiare.nisi ab abbate ei ocessa sit administratio:vt extra de statu mo.monachi.

c Que acqsierit.ergo fugitiui z vagabundi acq ut eccle sue qcqd acqrut:vt hic.z C.de epi.z cle.deo nob.s.§. hoc et.sicut seru⁹ fugiti uus dno acqrit.ff.de acq.pos.l.i.§.per seruu. Sed ponamus:q aliqs fe pius deliqt:ppter qd monasteriu noluit ipm recipere:q⁹ro si id qd postea acqrit:prior monasterio acqrat vel sequeti:videt q sequeti:qz cu p de relicto habitus est: non debet prior acquirere:sicut nec seruus habitus p derelicto:vt.ff.de sti.seruo.q si seruus.z ar.xvi.q.vi.de lapsis.C.de la tuli.tol.sz famus.io.sz hac qone plene notaui int oficales qones.b.

a Suscepit. sine cō sensu abbatis: vt. xx. q iiij. monachum. io.
b Monasteria.

a Abbatibus. ō. xc iij. di. nulla rōne
b Ēpalia. licet abbas sit exemptus: tñ p̄mo debz petere iura ēpalia ab ēpo loci: nisi ip̄i malicioſe deneget ea.
c Ognouimus. vt omisso. ar. q̄ omisso ēpo non p̄ot appellari ad metropolitanum: vt. vi. q. iij. scitote io.
d Animabus. ar. cui maius p̄mittit̄ z min⁹ vt. xij. q. i. p̄cipim⁹.
e Erudit. cōmatres sz nōne p̄ baptismū coīubit̄ cōpaternitas: sic: vt. xxx. q. i. oēs sz monachi p̄nt baptizare: vt. xvi. q. i. doctos ergo p̄nt esse cōpres. Rñ. possunt fieri cōpatres baptizando sz nō leuando: q̄ in illo maior coīubit̄ familiaritas io.
f d Iffinimus. duplex. in quo sūt monachi z monache.
g Cognatis. nam qui seculo vult z rebus renunciare: renunciabit z cognatis. xij. q. i. cui p̄cio.
b Monachi. immo nec clericus nec laicus debz visitare monasteriū monialiū: vt ex̄ de vi. z bone. cle. monasteria.
i Intercipit. i. interciperе solet: q̄ ex cohabitatione p̄sumit̄ accessus: vt. xxvij. q. i. nec aliqua. z. lxxxi. di. cleri cus. z. c. in omnibus. z xxxv. q. vi. ab isto. Et est ar. hic: q̄ cū petit̄ restitutio consanguinee: q̄ nō solū cōmixtionis immo nec cohabitatio nis facienda est restitutio.
k Et in breui. hic manifeste perpēdit: q̄ p̄sumitur varijs modis coīi aliquē z p̄ aliquo ex cohabitatione ex loco ex singularitate ex societate ex breuitate tēporis: que omnia iudex discretus considerabit: vt. xxiij. q. viij. occidit. z. lxxxi. di. i omnibus. j. de pe. di. i aut facta. extra de testi. cum causam.

inuēti fuerit cū auxilio ēpi tanq̄ fugaces sb̄ custodia ēpi reuocent z reū se ille abbas futurum cē cognoscat: q̄ i huiusmōi p̄sonis non regulariter aiaduertit: ul'q̄ monachū suscepit' alienū. Tē ex cō cilio arelatensi.

Monasteria' ul' mōachor⁹ di sciplina ad eū p̄tineāt cp̄m: i cuius sunt territorio constituta. Item paschalis papa.

Null⁹ ministret abbatib⁹ ēpalia qui alicui ēpor nolunt subesse.

Abbatib⁹ q̄ neq̄ sub ēpo neq̄ sb̄ metropolitano neq̄ sub p̄ mate neq̄ sub p̄riarcha sūt: null⁹ p̄sus ēpor ēpalia' quelibz administret. cū. n. se nulli ēpo subesse p̄fiteant': p̄sequēs ē: ut null⁹ ēpo rū: q̄ sua sunt eis tanq̄ extraneis largiat. Ro huiuscemodi ergo statutū ē: ut cāe z utilitates mōasterior⁹ p̄ ēpos disponāt. Nō gre. scribit uitali ōfēsori sardinie.

Utilitates monasterij a p̄pr̄io episcopo debent disponi.

Ognouim⁹': q̄ monasteria p uor⁹ dei ul' feiar⁹ p̄ suo qlib̄ libitu z diuersar⁹ cār⁹ executōne p turbet: q̄ō oio nō grate suscipim⁹ tuāq̄ ex hoc expientiaz cōmonemus: ut neq̄q̄ hoc usurpare de nuo accepta nr̄a aucte p̄mittas: sz ēpo loci illi⁹: sb̄ cui⁹ moderamine degūt: cure sit cās utilitatesq̄ disponere. ualde est eni indecens: ut omisso eo ali⁹ qlibet se illor⁹ cāis admisceat: sz ille eor⁹ uitas cōpetēti regularīq̄ dz moderamine disponere: q̄ p̄ cōmissis eor⁹ aiabus⁹ cōpellit̄ rōnez reddere. Ro h⁹ modi ēt p̄hibet beat⁹ grego. mulieres passiz ad monasteriū accedē z mōachor⁹ cōmres fieri: scribēs ualentino abbati.

Neq̄ cōmres sibi facere neq̄ ad feminas accedere monacho licet

Peruenit' ad nos q̄ i mōasterio tuo passim mlieres ascendant: z q̄ō ē grauius monachos tuos sibi cōmres facē: z ex hoc i cautā cū eis cōtionez hr̄e. ne ergo hac occasione humani generis inimic⁹ sua eos (q̄ō absit) callidit̄ate decipiat: iō hui⁹ te p̄cepti serie cōmonem⁹: ut neq̄ mulieres i mōasterio tuo deinceps q̄libet occasione p̄mittas ascendē: neq̄ mōachos tuos sibi cōmres facē. nam si hoc denuo ad aures nr̄as quocunq̄ mō puenerit: sic te seueriſſime noueris ultioni subdendū: ut emēdatōis tue q̄lit̄ate ceteri sine dubio corrigāt. Non solū autē incauta familiaritas aliar⁹ mulierū eis inēdicit̄: uel ēt a sāctimōi aliū habitatōe p̄hibent. Vnde in viij. synodo legit̄.

Cū monialibus monachis habitare nō licet.

Iffinimus' minime duplex mōasteriū fieri: q̄ scādalum id z offendiculū multis efficit̄. si uēo alig cū cognatis⁹ abrenūciare z mōasticā uitā sectare uoluerit: debēt q̄dē uior⁹ adire cenobiū: feie uēo mulier⁹ igredi mōasteriū In hoc. n. placat̄ de⁹: q̄ āt hactenus fuerūt dupla fm regulā sancti p̄ris basilij z fm p̄ceptionē ei⁹ ita formen̄t. Nō habēt i uno monasterio mōachi⁹ z mōache. adulteriū. n. incipit' cohabitatio: si hēat aditū monachus ad mōachā uel mōacha ad monachū secreto singulariter ad collocutionē. Non cubet mōach⁹ i mulieb̄ri mōasterio: neq̄ singlar̄it̄ cū mōacha conuiuet̄. z q̄n necessaria uite a p̄te uior⁹ ad regulares deferūt̄: extra portam hec suscipiat abbatissa in mōasteriū feiar⁹ cū q̄dam uetula mōacha. porro si p̄tigēit z aliquā p̄pinquā suā uidē uoluerit monachus in p̄ntia abbatisse huic confabulet̄ p̄ modica z compēdiosa uerba: z in breui ab ea discedat. Item in registro gregorij.

Monachi z monache in nullo simul cohabitent loco.

In' nullo loco monachos z mōachas p̄mittim⁹ in unum mōasteriū habitare: sed nec ea q̄ duplicia uocant̄. z sigd tale ē: religiosus ep̄s mulieres q̄dē i suo loco manere studeat: mōachos autez aliud mōasteriū edificare cogat. si aūt plūma sint talia mōasteria sepent̄ i alijs mōasterijs mōache z i alijs monachi. res aūt q̄s hñt cōes fm iura' eis cōpetētia distribuant̄. Item ex cōcilio agathen̄.

A monasterio mōachor⁹ longe cōstruant̄ monasteria puellarū.

Monasteria puellar⁹ longius a monasterio mōachor⁹ aut p̄pter insidias diaboli aut p̄pter oblocutionē hoium collocentur. Item ex concilio hispalensi.

Puellar⁹ monasteria monachorum p̄sidio z ministerio regant̄.

In' decima actōe p̄sensu cōi decreuim⁹: ut mōasteria uirginū in p̄uincia bethelica monachor⁹ administratione ac p̄sidio gubernēt̄. tūc. n. salubria christo dicatis uirginibus p̄bam⁹: q̄n eis p̄res sp̄uales eligim⁹: quor⁹ non solū gubernaculis tueri: sz etiam

l In nullo loco in unū. fere eadem verba ponit̄: in aut̄. de sanc. epis. §. si quis autez ad monasticaz uitam.
m Jura. forte p̄o numero p̄sonarū cum enim collegiuz separatur p̄o numero p̄sonarū diuidunt̄ bona: vt. ff. de colle. illi. l. i. in fi. vel forte fz q̄ō quilibet decid̄t mōasterio: ar. xij. q. ij. c. i.
n In decima. ex eam. i. p̄ter conscientiā ab batisse.

o Duarum. hic p3 q si cli cus accusef q d lögrit cum moniali vl cü alia: pöt se ex purgare cum mulierib᷒. ad gd enim voca rét iste: si non possent esse te stes: cü eni cle ricus repellat a dignitate ob tinenda ppter testioniū mu lierū: vt ex de testi. tam lris multo potius per eas expur garé pöt se. vñ satis admitti pöt: q si cleri cus nö pöt ha bere alios cõ purgatoref cli cos q p hone stos laicos pt se purgare: vt ij. q. v. c. oibus in fi. lxxxi. di. clici. z sic. xij. q. i. c. i. z i auc. de monachis. §. cogitandū.

p Ernicio sam. cõi ter. ideo cõiter oia faciüt vt si bi inuicé sint testes z hone statis z castita tis: vt i auc. d mona. §. cogi tandum.

q Tē sūt.

r Ernēit. fingunt tales sūt cogé di ut vel veri clerici vel veri monachi sint: vt extra de re gu. vt clerici.

s Prepont. de talibus ha buisti. xvi. q. viij. c. iij.

t Destruant. i. conuertant i aliā formā: vt j. cā proxi. q. iij. §. querit.

u Eldum fraīnita ti. sed nōne cū aliquid preci pit alicui: suf ficit q preceptū sit predecessori ad hoc vt suc cessor teneat: vt in auc. vt

doctrinis edificari possint: ea tñ circa mõachos cautela suata: ut remoti ab eaꝝ familiaritate: nec usq ad uestibulū hēant accedēdi familiare pmissū. s3 neq abbatē ul eū q pficit extra cā q pest: loq uirgib᷒ xpi aliqd qd ad istitutõe3 ul administratõem eaꝝ ptinet li cebit: nec cū ea sola q pest freq̄ter eos loq o3: s3 sb testionio dua rū ul triū soroꝝ: ita ut rara sit ac cessio: z breuis omnino locutio.

Rohibēt ēt sãctimõiales ppa receptacula hre. Unde Nõ inno. ij.

Sãctimõialibus receptacula seu domicilia priuata hre non licet.

PErniciosã z dtestabilē ɔsue tudinē q̄rūdā mulieꝝ: q lic3 neq s3 regulā beati bñdicti neq basilij aut augustini uiuāt: sancti moniales tñ uulgo cēseri deside rāt: aboleri decernim᷒. Cū eni iu xta regulā sãcti bñdicti degētes i cenobijs tā i ecclia q refectorio atq dormitorio cõiter eē debeāt ppria sibi edificāt receptacula z puata domicilia: i qb᷒ sb hospita litatis uelamine passim hospites min᷒ religiosos ɔtra sacros z bo nos mores suscipe nullaten᷒ eru bescūt. q2 ergo omis q male agit odit lucē: ac p hoc ipē abscōdite i iiustoꝝ tabernaculo se opinianf posse latere oculos iudicis cūcta ɔspiciētis: hoc tā ihonestū dete stādūq flagitiū: ne ulti᷒ fiat: oio phibem᷒: z sb pena anathēatis i terdicim᷒. sili mõ phibem᷒: ne sã ctimõiales sil cū canonicis z mo nachis i ecclia i uno choro ɔueni ant ad psallendū. Itē sūt alij quos epi pgrauātes salutē iparū aiaꝝ negligūt: qbuslib3 occasioni b᷒ bona mõasterioꝝ distrahē cu piūt. tales erāt gdā clici rauenna tis eccle: q sil'ata religiõe mõaste rijs cupiebāt pfici nõ trāseuntes ad mõastichū habitū neq renun ciātes ecclīastice militie. De qb᷒ grego. scribit iohā. rauēnati epo.

Monasteria clericoruz aut laico rum habitacula fieri non debent

PEruenit ad me: q i ecclesijs fnitatis tue aliq loca dudū mõasterijs ɔsecrata nūc hitacula clericoꝝ aut ēt laicoꝝ facta sunt dūq hi q sūt i ecclijs fingūt se re ligiose uiuē: mõasterijs ppon cu piūt: z p eoꝝ uitas mõasteria de struūt. nemo. n. pōt ecclīasticis officijs z cetera. z ifra: Proinde fnitas tua si hoc quolib3 i loco fa ctum ē: emēdare festinet: q2 ego nullo mõ patiar: ut sacra loca p clericoruz ambitu destruātur.

Idez martiniano epo rauēna.

Qui i sacro sūt ordie ɔstituti: in mõasterijs nullā hēant ptātem.

VEldū ad nos mltoꝝ relatõe puenerat: mõasteria i rauen natū ptib᷒ cõstituta dio clericoꝝ uroꝝ dñio puagari: ita ut occasi one regiminis ea gdē qd dici gra ue ē uelut i ppzietate possideant. qb᷒ nõ modicū ɔdolētes pdecel sori uro lras misim᷒: ut hoc emē dare debuiss3. s3 qm uite ē termi no citius occupatus: ne hoc on᷒ monasterijs remaneat: fnitati ure nos eadē scripsisse recolim᷒: z q2 ut cõpim᷒ i hui᷒ rei hactenus correctõe cessatū ē: hec audiētes ad nos iteꝝ puidim᷒ scripta diri gere. hortamur ergo ut oi mora oiq excusatõe sūmota ita mona steria ipa ab huiuscemodi studea tis grauamie releuare: q̄ten᷒ nul lā deiceps i eis clerici ul q i sacro ordine sūt cõstituti: ob aliud nisi hortādi tm mõ cā accedēdi habe ant lñiam: aut si forte ad pagēda sacra missaꝝ fuerit iuitati myste ria. s3 ne p cuiuslibet mõachi aut abbatis pmotõe z cetera. z ifra: Nec illic ulteri᷒ hēat ptātem ali quā: ne mõasteria huius occasio nis uclamie ea q phibem᷒ sil cum canonicis z mõachis i ecclia susti nere onera cõpellanf. Hec itaq oia uigilāti cura emēdare iā secū do cõmonita sãctitas ura nõ dif ferat: ne si post hec negligentes uos eē qd nõ credim᷒ senserim᷒: alif monasterioꝝ geti ɔspicē cõ pellamur. nā notū uob sit q tāte necessitati suoꝝ dei ɔgregatõem subiacē nõ patiemur. Idem.

Gra uisitādi z exhortādi mona sterū episcopus adire potest.

VIsitādi exhortādiq gra ad monasterū quoties placue rit ab antistite ciuitatis accedaf: s3 sic charitatis officiū illic ipleat epus: ut grauamē aliqd mõaste riū ñ icurrat. Itē ex ɔci. aureli anēsi. Frequenf epi mõasteria uisitēt: z q corrigēda sūt corrigāt

NOn semel s3 sepi᷒ ainno epi uisitēt monasteria mõacho rū: z si aliqd corrigenduz fuerit: corrigaf. Pro talib᷒ q aniaꝝ cu raz nõ hñtes bona tm mõasterio rū in suos usus ɔuertē cupiebāt: statutū est: ut monasteria cū suis reb᷒ penit᷒ sint liba a ptāte z dñio epoꝝ. q aūt nullis canonicis iuri bus mõasteria dicūf eē subiecta:

nulli iudi. §. z hoc vo iubemus. colla. ix. licet aliud sit in mandato: quia illud extinguitur morte: vt ex de offi. de le. gratū. dicūt gdā: q siue sit preceptum siue mandatu3 dummodo expressis nominib᷒ scri baf: semp expirat mor te: vt extra de offi. de le. quoniā3 abbas. alij di cūt aliud esse in prece pto q3 in mandato.

x Hortandi. i. predi candi.

y Inuitati. d. c. lumi nosō. io.

z Sed ne. xvi. q. i. ne p cuiuslibet.

a Uisitādi. quotiēs cum voluntas vel necessitas exigit: alias semel tantu3 in āno ve niet episcopus: vt nota ni. x. q. i. decernim᷒. vf tamen q hodie bis in anno possit ex officio visitare: vt extra de cē. cum venerabilis. in fi.

b Ut grauamen. i. vt non exigat enormē z z immoderata3 procu rationē: vt. x. q. iij. illud sed secūdū q taxaf: ex de censi. cum apostol᷒ z hoc intelligas cū epi scop᷒ accedit ad eccle siam ppter vtilitatē ec clesie: sed si cā proprij ne gocij accedit: nõ tenef ei monasterū prouidē vt. x. q. i. placuit. xij. q. ij. charitatē. extra d cē. si. cum venerabilis. ibi cu3 cā correctionis zc.

c Non semel.

d Pro talib᷒. scilicet episcopis. eis nõ subsunt monasteria quo ad legem diocesa nam. io.

e Alcuberius.cōueniſſe.ar q̄ pactio pōt intervenire i ſpūalib⁹:vt.x.q.iij.c.vlt.ꝛ.c.nec numer⁹.ꝛ.i.q.iij.q̄ſitū.vt nō.viij.q.iij. in ſumma ſed huic.c.obſtat.i.q.iij.c.i.ꝛ.q.i.ſtatuim⁹.ꝛ.q.iiij.eccl'ia.ꝛ.j.de cōſe.dꝰ.i. ſi qs baſilicā.ſz dicas q̄ hic nō vere dicit pactū:qz ſine pacto tenet eccl'ia aliqd dare epō in ſignū ſubiectōis:vt hic dr in fi.itē ꝛ auctē epi pōt aliqa cōſtitui pro no: vt ex ō iurepa. preterea.

f Penſiōis. vltra id qō ꝓuenit i ꝓncipio.

g Eulogie.i.in ſignuz pdicatōis :quā fecit tē poze conſecratōis.

h Debeat. cōſiderata cōſuetudine alioz monaſterioz: vt ex de cē. ſuper eo.ꝛ.x.q.iij. nec numer⁹.in fi.ex hoc.c. pz q̄ monaſteria non ſunt penit⁹ exēpta a lege dioceſana.tenet.n. ei ad eulogia ſicut hic dr.itē tenent ad ꝓcuratiōnē:que debet rōne viſitatōis: vt ex de ꝓſcrip.cū ex officij. item ſi aliqd ex cōſuetudie debēt:vt.j.e.c.pxi.

i Seruitiū.ꝛ tamen vix fuerūt. xxv. ānī a tpe gregorij vſqz ad tēpus vrbani.

k Elſqz ad hoc tēp⁹. ergo cōſuetudo inducit annuas pſtationes. nā ꝛ dat iuriſdictōez ꝛ dat priuilegiū : vt nō.ix.q. iij.cōqueſtus.i fi.ꝛ dat ius eligendi:ex de conſue.cū dilect⁹. in fi.itez ꝛ inducit ſeruitutē.ff.de aqua plu.ar.l.i.§.vlt.ꝛ ff.cōia pdio.venditoz. itē ꝛ ꝓſuetudo obligat ſicut ius ſcriptuz:vt.xi di.eccl'iaſticarū.ꝛ q̄ ex tpe aliqd ꝓſumit de bitū:ſunt ar. mlta.ff.ō vſur.q ſemiſſes.ꝛ.l.cū qdā.§.i.ꝛ. C. de fidei. cō.l.i.ar.cōſi iſta ex de cōſue. c.i. ꝛ ex de cen. ſciētes.ꝛ.c.puenit. ꝛ. i. q.i.nullus.ꝛ.x.q iij.qz cognouim⁹.ꝛ.ff.ō operis lib. operis.ꝛ. C. de pac.l.certis.ꝛ ex de cā poſ.cū eccl'ia.itez quia ex curſu tpis nulla oz itur obligatio:cum nec tollat tpe:vt.ff. de act. ꝛ obli.obligatōnū. ſed vari ij varijs modis dixerūt ō hac materia.ſz omiſſis illis dico:q nū q̄z ex cōſuetudine ſolaliez eēt ꝓſcripta ius aliqō ſit q̄ſituz : niſi forte ſit tanta.cui⁹ mēoria nō eēt:vt.ff.de aqua quot.hoc iure.§.ductus aq̄ .ſed ſolūmō cōmodū ꝛ ius poſſeſſionis q̄ſitū ē ex ꝓſuetudie. poſſeſſoz.n. nihil tenet ,ꝓbare de iure ſuo:ſz aduerſari⁹ ꝓbabit eē idebitū.vñ q̄zdu ē qō antalis pſtatio ſit debita:ſemp erit poſſeſſoz i poſſeſſione.vt.xvi.q .iiii.volumus.ex vt lit.pē.a mēoria.ꝛ.ff.de aqua quot.l.pe.ꝛ hoc ē vez cū allegat aliquā cōſuetudinis cām.ꝛ tūc enī cā allegata ꝛ cōſuetudie lōgiſſima ꝓbata debitū pſumit adeo:vt nō admittat ,ꝓbatio i cōtriū.ꝛ ſm hoc nulla eſt

alias intervenit

dria int cōſuetudinē ꝓſcriptā ꝛ ꝓſcriptōez.gdā tñ hāc aſſignant dr tam int ꝓſcriptā ꝓſuetudinē ꝛ ꝓſcriptōez:qz ꝫ ꝓſcriptōez ñ ad mittit ,ꝓbatio lz cā ꝓſcriptionis appareat iuſta: vt ex de ꝓſcript. de quarta.ſz cōſ ꝓſuetudinē ꝓſcriptā bñ licet allegef debitū ꝓce ceſſiſſe:vt.C. de agri.ꝛ cen.libus.tutius credo ꝓſcrip.allegandā q̄z cōſuetudi. nē ꝓſcriptam: qz ad ꝓbandā cōſuetudinez multa regrūt vt dixi dī.viij. frustra. ꝛ hec vera ſūt.q cō. ſuetudo semp tuet poſſeſſo. rē donec ꝓbet cōtrīū: niſi ut vſcā vel ꝓcario poſſederit tunc enīz ille q dedit ſua auctoritate pōt negare.x.q.iij qz cognouim⁹ io Dui quid dicat iob. ego credo:q ex cō ſuetudine ꝓx ſcripta ſpatio xl. ānoz ꝛ bona fide ius ꝛ poſſeſſio acq. rat:vt ex ō cō ſue.c.vlt.in fi. ꝛ.ff. de legib⁹ diuturna.b.

dales exactōes intelligūt.nō .n. cogēd⁹ ē abbas: ſicut i turōico cō cilio ſtatuit ad ſynodū ire:niſi alia rōnabil' cā exiſtat. ſūt.n.que dā ſuitutis officia:aut āgarie operū:crebre receptōes:ānue exactiones:mulctatōes peccātiū:a q̄bus oibus monaſteria libera ſunt.

Clo' clerici ad mōaſteriū trāſire uolūt.uter q̄ licentiaz ab epō ſuo petijt . un⁹ ꝛlicta eccleſia,ꝓꝛia eo iuito: alter dimiſſa regl'ari canōica cenobio ſe cōtulit. Odo q̄rit : ſi epūs de beat ꝓmittē:ut relicta,ꝓꝛa eccl'ia cleric⁹ mōaſteriū igrediat . Sz cūdo q̄rit:ſi epūs līām dare noluerit:an eo iuito mōaſteriū poſſit adire. Tertio q̄rit: ſi ꝓtigēit ipōs regl'ares canōicoſ fuiſſe ut ꝓceded⁹ eēt eiſ mōaſterij igreſſus

Clod⁹ epūs licētiā clicis adeūdi mōaſteriū dare debeat in toletano ꝓcilio ꝓcipitur : in quo ſtatutum legitur.

Non dz negari igreſſus clericis q monachoz ꝓpoſitū appetunt.

Clerici q monachoz ꝓpoſitū appetūt:qz meliorē uitaz ſeq cupiūt:liberos cis ab epīs in moaſterijs largiri oz ingreſſus.

Nuito uero epō clicuz ei⁹ a nullo eē ſuſcipiēdū leo epūs teſtat ſcribens ruſtico narbonēſi epō.

Jnuito epō ei⁹ clicū nēo ſuſcipiat

m Clod epūs dubitatio baz triū qōnū ab eodē fonte ꝓcedit. vnde vna ſolu tion terminā tur. Dicit.q

n Clerici. I. cleric⁹ ſeculāris inuito epō poſſit tranſire ad monaſteriū :vt.j.e.c.i. ꝛ.j.e.q.ij. due ſed nec monachuſ nec regularis canonic⁹ pōt inuito ab

o Clerici. II. bate trāſire ad locū aliū:vt.j. e.q.ij.c.i. ꝛ.c. ſtatuimus.ſed ei⁹ opinio corrigit::ex de regularib⁹ ꝛ trāſe.ad re.licet.vbi habes q̄ gliber pōt tranſire ad arciozez religionem.pcūta tamē licētia licet nō obrēta.ſed ad parez religionē nemo pōt tranſire:vt ex de regu.ſane.io.

p Clerici.meliorē.hec cā ē ſufficiēs:q ō mioꝛi ad maiōꝛ trāſeūdū eſt.xciij.di.legimus.in fi.ſed non ad parē:extra de regu.ſane.ꝛ tamen dicat.c.ſic viue in monaſterio:vt clericus ē mearis.xvi.q.i.ſic viue.io.

o Alienū clericū.imo nec ēt laicū alienū3:vt.lxi.di.ſ memo.ſi ergo clericus huius ep̄atus eligiť ad aliquā dignitatē i alio ep̄atu:ſine licētia hui⁹ ep̄i nō pōt eū recipere:vt.lxxvi.di.c.vlt.⁊ lxiij.di.lr̄as.⁊.lxxxv.di.c.archidiaconū.io

p d Ue ſūt.priuata.vt charitas de qua diciť habe charitatē:⁊ ne q̄3 rei:vt.xvij.q.i.c.iij.ſ3 dic q excuſať a delicto iſtinctu ſpūs ſancti ſi cut alij:vt ex̄ de diuoꝛ.gaudem⁹.xiiij.q.v.dixit.

x Dignioꝛ.tñ i trib⁹ caſib⁹ p̄uindicat p̄uata lex publice.nā mulier l3 ducať lege dei:nō pōt inuito viro itrare religionē:nec ipubes inuito pr̄e:nec ep̄s inuito papa.nō fallit regula intelligentes.io.

Alienū⁹ clericū3 inuito ep̄o ipi⁹ nemo ſuſcipiat. Sed ſbaudiendū ē:niſi ad ꝓpoſitum melioris uite tranſire uoluerit.tunc.n. liberū ē illi ēt ep̄o cōtradicēte monaſteriū igredi. Unde urban⁹ papa in capitulo ſancti rufini.

Qui mōachoꝝ ꝓpoſitū appetit: etiā inuito ep̄o ſuſcipiendus eſt.

Due ſūt inqt leges:una publica altera p̄uata. Publica lex ē:q̄ a ſanctis p̄rib⁹ ſcriptis ē cōfirmata:ut ē lex canonū:q̄ qdē ꝓpť traſgreſſiōes ē tradita:uerbi grā Decretū ē i canonib⁹ cliciū3 nō debere de ſuo ep̄atu ad aliū traſire ſine ꝯmendaticijs lr̄is ſui ep̄i. q̄d ꝓpť crimioſos cōſtitutū ē:ne ui del3 iſames ab aliquo ep̄o ſuſcipiant̄ pſone.ſolebāt.n.officia ſua: cū nō poterāt i ſuo ep̄atu: in alieno celebꝛare. qd̄ iure preceptis ⁊ ſcriptis deteſtatū ē.lex uero p̄uata ē:q̄ inſtictu ſpſ.ſ. in coꝛde ſcribiť:ſicut de qbuſdā dicit aplus: q hn̄t legē dei ſcriptā in coꝛdibus ſuis.⁊ alibi:cū gētes legē dei ſcriptā nō hēant:ſi naturaliť q̄ legis ſūt faciūt:ipi ſibi ſūt lex. Siqs hoꝝ ū i eccl̄a ſua ſub ep̄o ppl̄3 retineť ⁊ ſeculariť uiuit:⁊ ſi⁹ afflatus ſpū ſancto in aliquo monaſterio uł regulari canonica ſaluare ſe uoluerit:q2 lege p̄uata duciť:nulla rō exigit:ut lege publica cōſtringať. digniοꝛ ē.n.lex p̄uata q̄3 publica ſpſ qdē dei lex ē:⁊ q ſpū dei agūtur:lege dei ducunť:⁊ qs ē q ſpūi ſācto poſſit reſiſtere digne:qſqs igiť hoc ſpū duciť:etiā ep̄o ſuo cōtradicēte eat liber nr̄a auctē. Juſto.n.lex nō eſt poſita:ſ3 ubi ſpūſ dei ibi libertaſ:⁊ ſi ſpū dei ducimi nō eſtis ſub lege.

Q. III.

Quod canonicos aūt reglares ad monaſteriu3 trāſire multis auctib⁹ ꝓhibeť.

Unde i ꝯcilio edueñſi ꝯgregato ſb greg.vij.legiť.

Regulares canonici monachi fieri non debent.

Nullus⁹ abbaſ:uel⁹ monachus: canonicos regulares a ꝓpoſito ꝓfeſſiōis canonice reuocare:et ad monaſticū habitum trahēdo ſuſcipe audeat: ut mōachi fiāt q̄diu oꝛdis ſui⁹ eccl̄ia3 inuenire querit: in q̄ canonice uiuēdo deo ſuire et aiam ſuam ſaluare poſſint. q ſi temerario auſu id agere tētauerint anathematis uiculo obligenť.

Ite urban⁹ papa.ij. De eodē

Mandam⁹:⁊ uniuerſaliť īndicim⁹:neqſ canonic⁹ regulariť ꝓfeſſus: niſi qd̄ abſit : publice lapſ⁹ fuerit: monach⁹ efficiať.q ſi decreto nr̄o cōtraire p̄ſumēs agere tētauerit: ad oꝛdinē canonicū ꝓcipim⁹ ut redeat:⁊ deinceps memoriale⁹ cucullā deferat ⁊ ultim⁹ i choꝛo maneat. Subaudiendū⁹ uero ē:niſi cū p̄ris ſui licentia religiōis ꝓpoſitu3 induerit. Unde urban⁹ papa.ij.ſcribit abbati ſancti rufini.

Patris ſui ꝯceſſiōe regulares canonici mōachi fieri poſſunt.

Statuim⁹ ne ꝓfeſſiōiſ canonice qſpiā poſt q̄3 dei uice ſupra caput ſibi hoie3 ipoſuit:alicui⁹ leuitatis inſtictu uł diſtrictioꝛis religiōis obtētu ex eoď clauſtro audeat ſine p̄ris ⁊ toti⁹ ꝯgregatiōis pmiſſiōe recedē. diſcedentē uero null⁹ abbatū uł ep̄oꝝ:null⁹ monachoꝝ ſine cōi lr̄aꝝ cautiōe ſuſcipiat. Clerici⁹: ſi mōaſteria q̄ ſemel dedicata ſūt: poſſint trāſire i clericoꝝ uel ſeculariū habitacula. qd̄ in chalcedonēſi cōcilio omib⁹ modis ꝓhibeť capit.xxiiij.

Que ſemel ſunt dedicata : ſemp monaſteria pſeuerent.

Que ſemel⁹ ſūt dedicata mōa

Q ſine cō / mēdaticijs. ſ3 quare crediť cōmēdaticijs lr̄is: cū gliber poſſit cōmendare rē ēt viciosā: nā q̄ commendādi aio dicit nemine obligat: vt.ff. de cōſtit̄.ꝑpt. ea q.ſed dicas q ſiqs rem cō mendat i gene renō obligať. ſ3 in ſpe obligať ff.de edil. edic. ſciendu3 ſ3 nec in genere licitū ē com mēdare ex cer ta ſcientia res viciosā : vt ex̄ de ſeru.c. vni co.alioqn de dolo teneť:vt ff.de dolo ven ditoꝛ.

r Propter crimioſos.l3 ꝑpter crimio ſos fuerit con ſtitutio data: ſi extēdiť ad nō crioſos: q2 null⁹ recipiť ſi ne cōmendati cijs lr̄is.vbi.n. aliqd ſtatuiť ꝑpť ipuſſiua3 cam:eā ceſſante nō iō ceſſat cōſtitutio. ſed ubi aliqd ꝑpť finalē cām eſt ſtatutū:l3 ibi ceſſ3 cā nō ceſ

Q. III. ſat cōſtitutio ſic diſtinguiť ff.de dona.l.ij. ſ.vlt.

s In ſuo .ſ. vij.q.i.ſiquis preſbyter.

t Siqs hoꝛ.maxime.q2 idem ē in alijs.

u Et ſi afflatus.ſ3 qliť pōt aliqs clericus inuito ep̄o tranſire ad religionē:cū ei foꝛte iurat⁹ ⁊ obediēs ſuus ſit:⁊ crimē idolatrie ſit nolle obedire:vt.viij.q.i.ſciendū.⁊ video q pegrinari nō pōt ſi ne licētia ep̄i:vt de cōſe.di.v.nō o3.⁊ ſepe bonū omittēdū ē ꝑpť meritū obediētie:vt.xi.q.iij.qd ergo.cū ēt obediēdū ſit l3 iuſte aliqd pcipiať:vt.xxiij.q.i.qd culpať. itē cū clericus nō poſſit alienare res eccl̄ie ſue:ergo multo poti⁹ ſe ip̄3 nō pōt alienare:cū pſo ne dignioꝛes ſint reb⁹:vt.xij.q.i.pcipim⁹.⁊ maioꝛ ē alienatio pſo

a Nullus regulariſ. ſiliť clericus i q̄ eccl̄ia ē ſemel itiulat⁹ in ea pſeuerei:vt.lxx. di.ſanctoꝝ.⁊.lxxi.di. clericos.vt.n. ait apoſtolus:in ea vocatione in qua qs vocat⁹ eſt in ea pmaneat:vt.xxi.q.i c.i.

Uel mō ach⁹.vt pa doꝛes q pſunt mōaſterijs : ex̄ de ſtatu mona. monachoꝝ.

z Sui eccl̄ia3.ſ. ex̄ d ui.⁊ ho.cler. de⁹.ex̄ de reli.do.inť q̄tuoꝛ.i ſi.

a m Mandamus.

b Lapſus.ſic n.poſſ3:vt.xx.q.i.ſicut io.

c Monachus. hoc cōſueuit itelligi:cu3 ei leuitatis trāſit ad aſpioꝛē vitā:tñ bene cogiť ibi ſtare:vt ex̄ de reg.l3 ſed māifeſte obſtat: ex̄ de ſta.mo.cū nobis.ſ3 ſed hec ē remota.vn̄ ſa tis credo:q ſi nō petijt licētiā cogiť redire.nec obſtat ex̄ c.ſane.q ibi dic⁹ t pmittas : ⁊ ſic eſt diſpēſatio.

d Memoriale. nō q ſit mōachus: ſed rōne pꝛioꝛis maleficij: vt.ſ. xxiij.di.pcipim⁹.ſ3 maritus q tranſiuit ad religione3 reuocatus ab vxoꝛe ſua nō fert cucullā:vt.xxxiij.q.v.q deo ⁊ ſic q̄nq3 pt eē diſpar habit⁹ i eodē choꝛo.

e Subaudiēdū. ⁊ē

f Statuimus.vł diſtrictioꝛis.ſ.xx. q.iiij.virgines.ex̄ de regu.c.i.ſed hec dictio leuitaſ ſoluit cōtrariū. ⁊ ē ſi.C.de offi.ma.mil. l. penulti.

g Clerici.icidētem qōnē ponit mgr̄.⁊ illa dupl̄r pōt itelligi. vno mō ſic. an de monaſterio poſſit fieri ſeculari eccl̄ia.vel ſic:an monaſterijs poſſint pfici ſeculares clerici. Dicas ergo:q de monaſterio nū q̄3 pōt fieri ſecularis eccleſia : vt hic diciť:niſi eo animi viuāt.tūc pn̄t monachi remoueri:⁊ iſtitui ſeculares canōici tñ cū auctē pape:vt ex̄ ne cle.vł mo.relatū.uł niſi ita ſit:q non ineniant aliq de oꝛdine illo p quos poſſit loc⁹ oꝛdiari:vt ex̄ de reli.do.inter.vel niſi ita ſit q aliť nō poſſit reformari locus ille q̄3 per canonicos:vt ex̄ de ſtatu mona.cum ho bis.q̄ ē remota.econtra videť:q ep̄s licite poſſit de ſeculari eccl̄ia facē regularē:vt ex̄ de eccle.edi.ad audiētiā.vt.xvi.q.vij.ſiqs vult.

h q Ue ſemel.maneant.ſiliť nec hoſpitale pōt cōuerti ad aliū vſum: vt extra de re.do.ad h.ſ3 nec pmutari pn̄t mācipia eccl̄ie:ex̄ de rerum

pmu.mancipia.uari tñ pñt ꝑuato:vt.xij.q.ij.ecclīasticis.sic dom⁹ imp:to
ris nō pōt cōuerti ad alios vsus.C.de pala.ꝛ do.l.i.Sz qd si mōasterium
destruīt:nūqd pōt loc⁹ille vl edificia monasterij ad aliū vsum cōuerti:sic
pñt de lignis bñ cōstruere dormitoriū vl aliū honestū locū:vl ēt pñt ea in
cogna sua cōburē : de cōse .di.i.ligna.sz ad ꝑuatos vsus nō possunt con
uerti.locus aūt remā
net sacer licet virtutum
sit edificiū.ff.de ꝓben.
emp.ede sacra.io.

f Qelonią. surripi
unt.i. inuadunt
nā furtū nō fit in re im
mobili:insti.de vsu .§.
abolita.

k Deponi.ꝛ hoc ex
pena icipit a crie:secus
si a cōtumacia:qz tunc
primo erat suspendēd⁹
vt.lxxxi.di.dictū.io.

l (n) Monasterijs. bīē
niū.dic ut.ā.xvij
q.ij.gonsaldus.ꝛ.c.si.
qs incognitus.

m Aut non sit.si. lxi.
di.miramur.i fi.ff.nau.
cau.sta.l.vlt.§.hoc aūt

n Miles. forte logt
de militib⁹ apulie:q to
ta ē pr̄imoniū beati pe
tri:vt.xciiij.di.valde.ꝛ
x.q.iij.relatū. vel de ill
q facti fuerant irregula
res:sic.liij.di.legē.io.

o Qelia ingrediēti
bus.cōuertendi
dupl̄r.n.pōt aliqs in
trare religionē. pōt. n.
intrare vl cā ꝓbādi vl
cā cōuertēdi.ꝛ ꝓtestā
ri oz qualit̄ itret: vt ex
de regu. consulti sum⁹
ꝛ.c.postulasti.

p Testandi.q.enim i
ptāte alteri⁹ ē:non pōt
testari:insti. quibus nō ē
pmiss.fa.te.in pain. dōa
re.añ pōt mortis cā de
consensu pr̄is.ff. ō do
na.filiusfa.ꝛ ēt inter vi
uos:vt.ff.e.si cū filius
clericus tñ in ptāte cō
stituus pōt testari.C.
de epi.ꝛ cleri.auc.prē
sbyteros.

q Eiusdē. cū nō bēat
filios:vt.j.e.siqua.

r Decretum ē.C. de
epi.ꝛ cleri.auc.igressi.

steria:cōcilio ep̄oz̄ manent ppe
tuo monasteria.ꝛ res q̄ ad ea pti
nēt:mōasterijs reseruari oz : nec
posse ea ultra fieri secl̄aria hitacu
la.q uero ꝑmiserint hoc fieri sub
iaceāt his condēnationib⁹:q̄ p ca
nones cōstitute sunt. Item in
synodo.viij.c.xxiij.

Qui loca sacra cōia diuersoria fe
cerit:clericus deponat:laicus ex
communicetur.

Qelonią a qbusdā uiris q̄daz
uenerabiles dom⁹ surripiūt:
tā uidelz ep̄alia q̄z mōasteria:ꝛ fa
cta sūt cōia diuersoria:Si qdem
noluerit hi q hec retinēt reddē ea
ut ꝑm antiqtatē restaurent:bñ,ꝛ
optie,ē:alioqn si de sacro cathalo
go fuerint:hos deponi p̄cipim⁹.
Si uē laici ul mōachi excōicari:
quos nimirū cōstat ꝛ cōdēnatos
eē a pr̄e ꝛ filio ꝛ sp̄u sancto:ꝛ de
putabūt:ubi uermis eoz̄ nō mo
rie:ꝛ ignis nō extiguet:qz deo
aduersāt:q dicit: Nolite facē do
mū pr̄is mei domū negociatōis

Clerit ō his q ad ꝙuersionē ue
niunt:quo tpe debeāt tonsorari.

De his ita scribit gregor⁹ papa
fortunato ep̄o neapolitano.

Antēq̄ biēniū i cōuersione cōpl̄e
uerit:aliqs tonsorari non debet.

Monasterijs' oib⁹ firmitas uīa
districti⁹ it̄dicat:ut eos quos
ad ꝙuersatōnē susceperit:priusq̄
biēniū i ꝙuersione cōpleuerit:nul
lo mō audeat tōsorare:sz hoc spa
tio uita morescp̄ eoz̄ solicite com
probent: neqs eoz̄ aut⁹ nō sit cō
tētus eo q̄ uoluit:aut ratū nō ha
beat qō elegit. nā dū graue sit in
exptos hoiuz obsequis sociari: qs
possit dicere ēpto sit graue⁹ ad dei
seruitiū iprobos applicāe:⁊ miles⁹
uēo si ꝙuerti uoluerit: priusq̄ no
bis renūciet;null⁹ eū sine nr̄o ꝙsē

s Perlatum est. per
exhortationem.
non tñ illectam:vt.xx.q.iij.constituit.

t Omnes.distinguitur tamen:an sana an infirma det:vt extra de sepul.
de bis.

u Contra.eremita.eremite habent propria.quod valet ad ea que notaui
xvi.q.i.qui vere.

x Aqua mulier.nō extāt⁹.sed qd si bz ascendētes:idem videt quia
eque succedunt ascendentes licet ordine turbato.ff.de inoffi.testa.
nā rsi.ꝛ qz ascēdētē nō pōt qs exheredare:nisi cōmisit cāz ingratitudinis:
vt i auc.vt cū de appell.cog.coll.viij.§.ij.ad idē.C.de epi.ꝛ cle.auc.prē
sbyteros.in fi.sz aliud ē hic rōne monachat⁹ ꝛ fauore religionis. item ad
hoc huic obstat i auc.coll.ix.vt nulli iudi.§.penult.vbi pater bz tertiā ptē
bonoz̄ filie q̄ detrudit i monasteriū:sed hoc iō ē:qz ibi illo iuit o fuit mo

nacha.Sz qd si ꝑmo fecit testamētū:videt q̄ per ingressū mōaste
rij rūpit:quasi p posthumi agnationē.ecclesia.n.cōpatur posthu
mo:vt ex de.pba.in pñtia.in auc.de sanc.epi.§.sed hoc pñti ad
dimus sanctioni.ff.de inof.rup.te.filio.item p captus diminutio
nē rūpit testamētū:insti.qbus modis rūpi.testa.§.ii.itē iste dimi
nuitur capite:
qz transit in al
terius pātem
econtra videt
q̄ teneat testa
mētū : qz pos
modmo habe
tur:sed i mor
te cōfirmat te
stamētū.itē le
gatus nō pit p
capitis dimi
nutōez:vt.ff.ō
ca.dimi. lega
tū.Ad hoc di
co q̄ rumpit
testamētū nisi
pāus relinq̄rit
aliqd mōaste
rio.si ergo in
stituit mōaste
riū ante ingres
sū mōasterij i
vno denario:
postea non rū
pit testamētū
D.tñ ꝛ io. cōis
riū dicūt. Sz
numqd mona
sterius ipso in
gresso adeptus
ē possessionez
rez illi⁹ ?videt
q̄ sic:quemad
modum ado
ptans adipisci
tur possessio,
nē adoptati.ff
de ꝓca.si ado
ptauō.qō cō
cedo. Sz qd
si ingrediēs mo
nasteriū habu
it usufructum
bonoz̄: nūqd
mōasteriū pōt
vti fructibus
illo viuēte:vī
q̄ nō : tū iō q̄
morte extingui
tur usufruct⁹:
tuz q̄ usufru
ctus alij conce
di nō pōt: nisi
dicer es q̄ ius
uēdi remane
ret apud ustuz
ꝛ vtilitas apud monasteriū.sz cōis si aliqs esset ius penes eum:in
ipō ingressu esset factū monasterij.dico ergo usufructum nō re
manere apud illum:alij cōdicunt:ar.C.de usufruc.l.vlti.

y Dinidere.sed qualit̄ testat⁹ vl disponit ista psona de reb⁹ alie
nis cōis illud:insti.quib⁹ nō ē pmissū facere testa.in pn. sz dic q̄
bodex quadā benignitate pmittit a iure:ne eccl̄ia videat aliquez
velle circūuenire,ppter res suas .ꝑterea video q̄ qñqz aliqs dispo
nit de reb⁹ alienis:vt mat q̄ transit ad sc̄das nuptias testari pōt ō
reb⁹ paōrū filiorū ꝛ disponere int̄ ipsos:vt.C.de sec̄u. nup. scie.
§.vlti.

z Legitima.i.tertia vl medietas ꝑm numerū filioz̄. C. de inoffi.
testa.auc.nouissima.

fu q̄libet p̄sumat rōne suscipere.

Clerit:si ingressis mōasteriū ul
tra reliquat l̄ia testādi . hoc gre
gor⁹ phibet ita scribēs ianuario
carolitano episcopo.

Post monasterij ingressuz nulli re
linquit licentia testandi.

Qelia⁹ ingrediētib⁹ mōasteriū
quertēdi gr̄a ulteri⁹ nulla sit
testādi l̄ia:sz ut res coz̄ eiusdē⁹
mōasterij sint:apta legis diffiniti
one decretū est. Item gregor⁹
papa cypriano subdiacono.

Post monasterij ingressuz eidez
monasterio omnia sūt ꝙferenda.

Perlatū ē ad nos petronillā
noie de ꝓuincia lucania ꝓge
nitā p exhortationez agnelli ep̄i
fuisse ꝙuersaz:relqs suas oēs' q̄s
hr̄e potuit: lz sibi iure potuissent
cōpetere:tñ easdē mōasterio i qō
ingressa ē ēt sp̄alit donatōis titulo
cōtulisse Contra⁹ paulus p̄m⁹
eremita i testamēto colobiū suuz
athanasio alexandrino ep̄o relqt
tunicā uero beato antonio. Sed
aliud est de his q i monasteriū
ingressi se ꝛ sua tradiderunt:aliud
de his q solitariā uitā ducētes se
nulli eccl̄ie tradiderūt. illi semel
tradita nulli tradē pñt . isti nulli
oblata libere testari ualēt. Item
in auctenticis cōsti.ix.

Aq̄⁹ mulier aut uir mōasticā
uitā elegerit ꝛ itrauerit mōa
steriū liberis nō extantib⁹:mona
sterio qō ingredit res eⁱ⁹ cōpetere
iubem⁹.sed si ps̄ona liberos hīs
añq̄ de reb⁹ suis int̄ eos disponat
monasteriū itret:liceat ei postea
int̄ eos diuidere⁹: legitia³ poztōe
nulli diminuta triēte l semisse. ꝛ
qō eis nō dederit:monasterio cō
petet.sz si oēm sbam int̄ filios di
uidere uoluerit : sua ps̄ona filijs
suis ꝙnumerata ptē sibi retineat

t Cõpetere.ne sit onerosus monasterio.xvi.q.vi.de lapsis.

p Hũc aũt cessante.i.si cessauerit iudiciũ:qz morte puẽt⁹ ẽ: sic ñ obstat.ã.e.l.pxi.qdã tñ ũtellexerũt qõ hic dicit:cũ vere fact⁹ essz monach⁹:pximã legẽ intellígũt:cũ adhuc ẽ in pbatõe.io.

n On liceat.igratitudinis.ecce q igratitudo abolet p igressũ

Mõaste rij.sñt irregla ritas:vt.lvi.d. c.i.cũ eni.als abbas sit perfe ctus: nõ regri tur i eo oĩmo da irregulari tas:vt.xvi.q. i.legi.mõacha tus.n.oẽz ma culã abstergit in anẽ. de mo. in ptin.ar.tñ ẽ q nõ tollat ir regularitas.lv di.paſcis.i.q. vij.c.ij.io.

d Elo pue ritie

b q Elod itra ã nos. ent ẽ adultus qui intrat mo nasteriũ: ant i pubes.si adul tus z spõte in trat exire non poterit:vt.j.e. q.i.puelle.z.q ij.c.i.z.ij.si ini tus intrat: exi re põt: vt.j.e. q.i.sicut.nisi.p pẽ aliquã cul pã iuit⁹ itret: vt.j.di.si ille.z xxj.q.ij.placu it.si ipubes in trat:aut ab ali o põt i mõa sterio:aut p se ipm.si ab alio ponit in mõa sterio: z ipe ñ consentit :põt egredi qñ vo luerit:vt.j.e.q puelle.z.q.iij. pñs.si vo pfẽ tit ez ab alio ponit i mona sterio: tz lz cõ sẽtus ille q fu añ ãnos discre tionis nõ tene at:ñ exire nõ põt:puſqz ve.

Q. I.

niat ad legitimã etatẽ ad in star carnal mri monij:vt ex d despõ.ipu.ĩ illis.z.j.e.q.illõ.lz qzcito puenerit ad pfectã etatẽ:põt egredi:vt.j.e.q.iij.pñs.z ex de regu.cũ scim⁹.lz qdã dixerũt:q i ipubere sufficiat sola parentis obligatio:ad hoc ut monachus sit:ar.eius qõ ẽ ex de regu.c.vlt.z.j.e.c.i.z.ij. sed ẽ eos est expsse:ex de regu.cũ scim⁹.si vero impubes,ppria auẽte intrat:põt extrabi a pfe vl tutore:vt.j.e.q.ij.puella.hoc tñ scias: q sm.b. si doli capax ẽ igressus mõasteriũ sine p se:sine per voluntatẽ pris:dũmõ nõ fuerit coact⁹:ãmõ nõ põt exire:lz nõ puenerit ad ãnos pubertatis:qz cũ doli capaces se possint obligare diabolo:vt ex de delic.pu.pueris. multo fortius deo.itẽ cũ i mrimonio carnali malicia suppleat etatẽ:vt ex de despõ.ipu.ĩ illis.ergo in spũali. greg. refert i dialogo de quodã puero nouẽnij q nutricem suã grauidauit.alij dicunt q nemo obligat voto añ legitiaz etatez nec ẽ si. de mrimonio carnali: qz ibi obligat tñ.bõi:z illud uiculuz dissoluit saltẽ morte: sed vinculũ spuale saltẽ morte nõ dissoluit: ar.xxij.q.vij.licite.sed hodie pualz opinio.b. vt ex de reg. postulasti io. sz certe pticula que hoc dicebat ẽ subtracta b.

c f Irma.ceperit.ñ intelligas cũ ceperit attingere.xiij.ãnũ masculꝰ ul feia.xij.ãnũ sed cũ iã ẽ in fi.xiiij.ã nop vel.xij.

d a Ddidistis.ß tria capitula itelligat de illis q post adultaz etatẽ cõsensẽsum accõmodauerint.sz.b.ite ligit de doli capacibus.

e Mater.videt ergo q mater possit tradẽ filiũ suũ religioni:vt.j.e. gcũqz.qõ nõ videt:cũ nõ bẽatipm i ptãte: vt isti.de adop. §. feie .legas ergo vel pro z.

f Infantie.i.pueritie.

g Pubertatis.ã.xiv iij.di.de bis ĵ. sed logꝰ tur de secularibus.

b Deuitamus.ex bis capitulis sumunt qui dã scisma erroris sui.z dicunt sufficere solam oblationem pat.is ad hoc vt quis mõachus fiat:ex de regu. significatũ.sed eis obuiat.j.e illud.z ex e.cũ scimus. sed intelligas ista capitula:qñ in adulta etate consenserũt: z sic intẽptantur ea celestin⁹: ex e.cum virum.

i m Onachuz.deuotio. z filij spõtanea ,pfessio supple.

k Professio per se.

Mater videt ergo q mater possit tradẽ filiũ suũ religioni:vt.j.e. gcũqz.qõ nõ videt:cũ nõ bẽatipm i ptãte: vt isti.de adop. §. feie .legas ergo vel pro z.

f Infantie.i.pueritie.

g Pubertatis.ã.xiv iij.di.de bis ĵ. sed logꝰ tur de secularibus.

b Deuitamus.ex bis capitulis sumunt qui dã scisma erroris sui.z dicunt sufficere solam oblationem pat.is ad hoc vt quis mõachus fiat:ex de regu. significatũ.sed eis obuiat.j.e illud.z ex e.cũ scimus. sed intelligas ista capitula:qñ in adulta etate consenserũt: z sic intẽptantur ea celestin⁹: ex e.cum virum.

i m Onachuz.deuotio. z filij spõtanea ,pfessio supple.

k Professio per se.

Mater videt ergo q mater possit tradẽ filiũ suũ religioni:vt.j.e. gcũqz.qõ nõ videt:cũ nõ bẽatipm i ptãte: vt isti.de adop. §. feie .legas ergo vel pro z.

f Infantie.i.pueritie.

g Pubertatis.ã.xiv iij.di.de bis ĵ. sed logꝰ tur de secularibus.

b Deuitamus.ex bis capitulis sumunt qui dã scisma erroris sui.z dicunt sufficere solam oblationem pat.is ad hoc vt quis mõachus fiat:ex de regu. significatũ.sed eis obuiat.j.e illud.z ex e.cũ scimus. sed intelligas ista capitula:qñ in adulta etate consenserũt: z sic intẽptantur ea celestin⁹: ex e.cum virum.

i m Onachuz.deuotio. z filij spõtanea ,pfessio supple.

k Professio per se.

q monasterio ꝓpetẽt⁹ debeat:sed si p⁹ ingressũ moriat:añqz intẽ eos diuidãt filij legitimã porciõez ꝓcipiant:reliq̃ sba mõasterio cõpetente.ꝓsti.v.i coll'.i. Hũc aũt cũ monach⁹ fact⁹ esset.hoc ipo res suas oẽs obtulisse uideat:si pus testat⁹ ñ sit.exide iudicio ei⁹ cessãte lege disponit: ut si liberos hꝛet in quos aut nihil aut min⁹ltima põtione quoquo donãdi titulo ꝓtulerit:eatenꝰ sbe mõasterio destinate detrahat:ne qd cõtigat circa liberos ũquũ. Item ex nouella.

On⁹ liceat parẽtib⁹ liberos l' liberis parẽtes ab hereditate sua repellẽ monachos factos: qs uis dũ laici fuerãt i cãz ingẽtitudinis iciderũt. Tez ñ liceat parẽtib⁹ liberos suos ad solitariã uitã trãscũtes abstrabẽ de mõasterio

Elo⁹ pueritie annos agentes a parẽtibus mõasterio ꝓditi sẽ un⁹ iuit⁹: alt spõtane⁹ cucullã iduit. ad annos pubertatis uenientes: iuit⁹ ad secularẽ militiã redijt:spõtaneus mõasteriũ districti⁹ petit

Nunc pmũ qrit:si i pueritie annis traditi cogãt religionis ꝓpositũ tenere. Secundo si pter uolũtatẽ parẽtũ tõsurã ul' religiõis uestem gs i pueritia accipiat: an possit sibi detrahi an ñ. Tertio q pter ꝓpaz uolũtatẽ cucullã iduerit:an cogat eã retinere an non. Quarto si ab uno mõasterio in aliud districti⁹ liceat alicui trãsire

Quod⁹ itra annos pueritie traditi:cũ adulti fuerint liberũ hẽant arbitriũ manendi ul' discedẽdi: pbat aucte.ix.sy nodi: in q̃ sic statutũ ẽ. Virgitatis ,pfessio quo tpe firma eẽ icipit

Firma⁹ aũt tũc erit ,pfessio uirginitatis:exquo adulta iam etas eẽ cepit:z q̃ solet apta nuptiis ꝓputari ac pfecta. Si uirginitatis ,pfessio tũc icipit esse firma: cũ etas cepit eẽ adulta:z religiõis ,pfessio tũ demũ dz eẽ firma:cuz ad adultã etatẽ puentũ fuerit. sz hic ꝺ illa ,pfessione agit⁹: q̃ i annis pueritie ,ppo arbitrio deo offert⁹: quã nõ ꝓfirmat parẽtũ ꝓsensus. Cetez q̃ a parentib⁹ deo offert⁹ ,pfessio iuiolataz ꝛuari oz. Unde greg. scribit ad augu. ãglos epm Non licz de monasterio egredi: quez pr̃ uel mr̃ intra annos infantie fecerit ordinare.

Addidistis⁹ adhuc:q si pr̃ uel mr̃ filiũ filiãue itra septa monasterij i ifãtie ãnis sb regulari tradiderũt disciplia:utz liceat eis postq̃ ad pubertatis⁹ ãnos inoleuerit:egredi z mrimõio copulari. hoc oio deuitam⁹: qz nefas ẽ:ut oblatis a parentib⁹ deo filijs uolũtatis frena relaxent⁹. Tẽ ex concilio toletano quarto.

Aut ,ppria ,pfessio aut paterna ꝺ notio monachũ facit.

Monachũ⁹ aut patna deuotio aut ,ppria ,pfessio⁹ facit. quicqd hoz fuerit alligatũ tenebit .p inde bis ad mũdũ reuertẽdi intercludim⁹ aditũ:z oẽs ad seculũ intẽ dicimus regressus. Tẽ isidor⁹

In monasterio ppetuo maneãt: qui a parentib⁹ traditi sunt.

Quicũq⁹ a parentib⁹ ,ppzijs i monasterijo fuerit delegat⁹ nouerit se ibi ppetuo mãsurũ.nã anna semel puez suuz natũ z ab lactatũ deo pietate obtulit:q z in ministerio tẽpli quo a mr̃e fuerat deputat⁹ pmãsit:z ubi ꝓstitut⁹ est deꝓuiuit. Tẽ ex registro Greg.

Quia aũt i isul' dura Palea. ẽ cõgregatio monachoz etiã pueros in eisdem monasterijs añ

Licunqz.ablactatũ.sola oblatio nõ sufficisset:nisi ipe postea ratum habuisset.sz quare i baptismo cogitur seruare factũ parẽtum z nõ in voto! Rñ.qz ibi recipit sacramẽtũ. vñ illud cogit seruare:vt.xlv.di. de indeis.item q: in baptismo põt puer p alium obligari:vt de consc. di. iij. in baptismi vicem.

m q Qlẽ pgenitores.cepit ar.q̃ pñdicat alicui p factũ sicut p dictũ ꝛ q̃ nõ refert an factis vl̃ dictis declaret qs volũtatẽ snã:vt ex̃ de appel. dilecti.ꝛ.xxij.q.v.cauete.sic ex̃ de regula.vidua.ꝛ.xxvij.di.qõ introgasti n p Pelle.adulte.ſz fm.b.doli capaces:celestin⁹ tñ videt intelligere b c.de adultis:ex̃ de regu.cum virum.

o Calcari.si.xxvij. q. i.c.ij.

p s Jcut. offensiõis ppter.n. delictũ cogit qs itrare monasteriuz :vt.xvi.q.vi.de lapsis.l.di.si ille.ꝛ.lxxxi.di.dictum.ꝛ.c.siqs. clericus.ꝛ.xxxiij.q. ij. admonere.ꝛ si certum tempus ei non pfigit nũqd ppetuo ibi manebit:videt q̃ sic:vt. lxxxi.di.siquis clericus.ꝛ seruus q sine pfinitõne tpis in vinculis ponit ppetuo ibi esse videt: vt.C.de pe.seruus.ar. ꝛ.ij.q.i.in pãis.

q i Llud. xv. videt ergo q̃ habeat xv.ãnũ p deliberatõe an velit manere an recedere.nã añ nõ potuit deliberare cũ nec ante habuit discretionez.videret.n. ecclia circũuenire boies:si aliqs cogẽt manere cũ ea q nũ q̃s deliberauit. nã etiã in illicitis dat alicui dilatio mensis : vt.i.q.i. pstat .decretal tñ videtur eis dare triduũ: vt ex̃.e.ad nr̃az.vel saltez cões iducie deberẽt eis dari ad loquendũ amicis ꝛ cõponẽdas sarcinulas:vt.ff.ex qb⁹ can. ma.ab hostib⁹. §.vltũ. ecoñi vr̃ q̃ nihil tpis habebit,nã cũ canõ ꝓpter coñictũ quo qs obligatur hõi obligatõi diuine vt.xxvij.q.i.c.ij. sed in coñictu humano nõ ſz ẽt icõtinẽti resilẽ:vt.C. de trãſ.q̃uis.ergo nec i hoc.Ad hoc dicũt q̃ dã:q̃ si añ.xiij.annos fecit,pfessionẽ:stati cũ p vnũ diẽ fuerit p⁹ annos.xiij.in mõasterio ẽ ei factũ pñdiciũ:sec⁹ si nõ fecit p id qõ ẽ ex̃ de regu.ad nr̃am .melius credo eẽ dicẽdũ q̃ si ante annos pubertatis habuit discretionez tantã : vt per se vel per alios sciu isset q̃ stati esset obligat⁹:vt tunc statim post annos.xiij.sit obligatus si nõ ꝺdicat.ſz si nec p se nec p alios potuit scire aliqd de obligatõe ista tũc.i.xv.anno sit ingrediũ ab ipo an velit stare an nõ.ab alijs.n.nõ ẽ hoc ingrediũ:nisi ab illis q p se nõ pñt hoc scire nec ab alijs hoc didicerũt.itẽ nũqd põt aliqs petere i integrũ restitutionẽ q̃ in.xv.ãno.itrauit religionẽ ar.q̃ sic:ex̃ de regu.ad nr̃az. Rñ.non:quia non est deceptus qui christo se coniũxit. Preterea quia in talib⁹ censet maior.similiter i mr̃imonio:ex̃ de resti.spo.ex parte.

xviij.annoꝝ tpa suscipi,phibem⁹ ul̃ siqdẽ sũt: tua eos,puidẽtia auferat:ꝛ in urbez romanam transmittat.hec i palmaria alijsq̃ pui cijs te p oia uolum⁹ custodire.

Item ex cõcilio triburiensi.

Qui a pgenitorib⁹ mõasterio traditus est:de eo egredi nõ licet.

Qlez⁹ pgenitores ad mõasteriũ tradiderũt: ꝛ in ecclia cepit canere ꝛ legere:nec uxorẽ ducere nec mõasteriũ derelinq̃ potit. ſz si discesserit:reducat. si tõsurã dimiserit:rursus tõdeat. uxorez si usurpauerit:dimittere ꝓpellat

Tẽ ex pñtali theodori. Palea

Infans,p infante põt dari i monasterio q̃uis alẽ uocat⁹ sit:tñ melius est uotũ soluẽ. silit ꝛ pecora eq̃li pcio si necesse ẽ sunt redimenda. Ex his auctib⁹ colligit:q̃ pñna,pfessio pueros tz obligatos.nec licebit eis a,ppolito discedere:qõ pñna deuotõne i pueri lib⁹ annis susceperũt. Sed obijcitur illud leonis pape.

Non lz puellis nuptias eligere: que spõtanea uoluntate uirginitatis susceperunt,ppositum.

Pelle⁹ q̃ nõ parẽtũ coacte impio sed spõtaneo iudicio uirginitatis,ppositũ atq̃ bituz susceperit:si postea nuptias elegerit p uaricat:ẽt si nõdũ eis ꝓsecratõ accesserit:cui⁹ utiq̃ nõ fraudarẽt munere:si in,ppolito pmanerẽt. ambigi uero ñ pñt crimẽ magnũ admitti:ubi ꝛ ppositũ deserit : ꝛ ꝓsecratio uiolat .nã si humana facta nõ pñt impune calcari⁹:quid de his manebit q corrupint federa diuini sacri:

Elz ergo i ꝓncipio hui⁹ capli dicat:puelle q̃ ñ coacte impio parẽtũ dat itelli : q̃ si coacte bitũ uirginitatis sũpserint:sine p uaricatõe ipm deserẽ pñt.ſz puella hec nubilis intellr : cui⁹ ut in sequẽtib⁹ demõstrat:post duodecimũ annũ libez ẽ arbitriũ: nec in electõe,ppositi cogit seq parẽtuz

impiuz.Sz ꝛ illud ẽt itelligẽdũ ẽ quod est statutum in synodo habita ab eugenio papa.

Extra uoluntatẽ,ppriam retrusi in monasterijs non teneantur.

Jcut⁹ q̃ monasteria elegerũt a monasterijs egredi nõ permittunt:ita hi q̃ iuiti sine iuste offensionis cã sũt itromissi: ñ nisi uolẽtes teneãt:qz qõ nõ petunt nõ obtuant. Jõq̃ tales ꝓsiderandi sũt magis peccata cõmittẽ q̃s plãgere:sicut i decreto sãctissimi leonis pape mãifestissime ꝓtinet li. vi.marcellus papa. Palea.

Llud⁹ aũt statuẽdũ eẽ censem⁹: ut si in minori etate filij mõasterio oblati fuerint:ul̃ sacrã tonsurã ul̃ uelamia susceperint: dignũ qdẽ duxim⁹: ut.xv. ãno a p latis moniti uerbis ingrank:ut ꝝ i ipo hitu pmanere cupiãt:an nõ. Si uẽo pmanẽ ,pfessi fuerit:ulteri⁹ penitẽdi locuz minie amplecti pñt.Sin uẽo ad secularẽ hitũ reuerti uoluerit:redeũdi lñia nullo mõ õneget:qz satis iutile ẽ:ut coacta fuitia dño pstet. Velamẽ aũt ñ ſz iponẽ uirgib⁹: nisi certis dieb⁹. Nõ gel. papa oib⁹ epis

Non nisi certis diebus uelamẽ imponatur uirginibus.

Quotis uirginibus nisi aut i epiphanioꝝ die aut in albis paschalib⁹ aut i apl̃oꝝ natalibus sacruz uelamẽ mime iponat: nisi forsan sicut de baptismo dictũ ẽ: graui languore correptis: ne hoc sine munere de sec̃lo exeãt iplorãtibus ñ negẽt.uiduas aũt uelare põtificũ null⁹ attẽtet. Tempus quoq̃ ꝓsecratõis eaꝝ silr obtuatur. Nde gregorius i registro

Ante quadragesimuz etatis sue annum uirgines non consecrent

Iuenculas fieri abbatissas uehemẽtissime,phibem⁹. nulla igit frnitas tua:nisi sexagenari am uirginẽ:cui⁹ uita atq̃ mores hoc exegerint:uelare p mittat.

Sic

fu Celamẽ.hic agit quo tpe virgines sint velãde vl̃ cõsecrãde. Est aũt quadruplex velũ.s.velũ,pfessionis cõsecratõis ordinatõnis platõis.velũ,pfessionis iponit tam virgini q̃z vidue:dũ tamẽ sit.xij.annoꝝ:vt.j.q.ij.puella.velũ cõsecratõis ẽ qõ tñ virginib⁹ iponit in.xxv.anno.vt.j.e.placuit.ꝛ.lxxvij.di.placuit.velũ ordinatõis qõ olim imponebat di aconissis i.xl. anno: vt.j.e. sanctimoniales. velũ platõnis est qõ i.lx. anno dat abbatisse:vt.j.e.inuenculas.ꝛ p hanc distinctõnem multa se dantur coñria soban.

Quotis epiphaniorum.bene stuz ẽ: q̃ i talibus solẽnitatibus tñ ipsum,põt tamẽ qlibet die dominico imponi: ex̃ de tem. ord.c.i.

Jn albis. i.in tota septimana paschali.

Põtificũ, sed ipamet ab altari recipiat vt .xxvij.q.i. vidue que.vel recipiat a sacẽdote:vt.j.e.vidua. Quidaz tamen ex hoc dicebant: q̃ nec episcopus nec presbyter potest ipone re veluz vidue nec obstat ex̃ q̃ me.cau. per latuz. nam ubi non dicitur q̃ velũ imposuit sed q̃ impone re simulauit.si militer nõ obstat extra qui cleri.vl̃ vouẽ. consuluit.naz itelligũt illud de velo idest de veste.quod ex hoc apparet qõ dicitur in eadem decre.q̃ nõ fuerit professa:cũ tamen per istud veluz intelligatur quis profiteri:cum sit velum ,pfessionis.io.

Iuenculas .sexagenariam . apostolus enim dicit.vidua nõ eligatur minor sexaginta annoruz.xxxi.q.i. quomodo potest tamen hoc intelligi q̃ sit sexagenaria non etate sed perfectione continentie.xj.q.vii.paulus.ideo aũt est virgo:qz aliz non posset esse hortatrix virginitatis:vt.xxvi.di.vna.

a Anctimoniales.nō velent.velo ordinatōis vt sit diaconissa nō ad ordinē sed ad quoddā ministeriū euāgeliū in matutinis lectionibus nūcian di.io.

b Placuit.nō salutēt.solennit dīs vobiscū.io.

c Idua.vel mistro.ar.q votū solēne pōt fieri corā ꝑnata persona.sz ad qd facit mulier ꝑ fessionē facer doti.pon enī debet facē ab batisse? sz hoc iō fit:q femis nō licet ipone re velū alicui vt.j.e.q.ij. sta tuimus.

d Scriptis, ñ q sit necessaria scriptura: sed vt scriptura ꝓpria obuiet ei q ꝑuenit ut.āū.q. vij.sa laberrimum.

e Aut signo cum nescit scribere.

f Aut ſbscriptione. cuz sit scribere.

g Celeste. sed velūz accipiet ab altari: vt. x xvij.q.i. nidum.r.c.nidue. que.

h Debis bic q ritur: si pater uel tu tor? possit reuocare filiū q ingressus ē religionez. dic ergo: aut pater est presēs aut absens: si presens.postea ñ pōt cōdicere ar.liiij. di.si ꝑ uus. si est ab

Q. II.

sens usq ad annum z diez cum reuocare pōt.j e.c.ij.ita tamen ut iste finus ichdaē infra legitimā etatem.xij.uel xiiij.anno.nec peccat pat re uocando si iū nec filiꝰ peccat obediēdo magis pīi q deo quia hoc facit auctoritate canonis.

i Ꝑ in qualibet.religionis.hoc quantū ad filium.

k Religionis.hoc quātū ad femināē.

l Aut unus.cū unum tantum habet. sed nunqd si unus parentum obeuiat alter pōt eum reuocare:ar.q sic:quia quod omnes tangit zc.C.de auc.ꝓcl.l.vlti.z.l.xvi.di.c.i.dici tamen potest: q si pat cōsensit:q mater nō pōt eūz reuocare:nisi velis dicere:q eque sit in ptāte matris vt patris q̄stum ad hunc casum:vt.ē.q.i.c.i.

m Forte.supple z filij consenserūt post adultā etatē.

n Aut nolentibus.supple aut si volentibus zc.

o Non mox.idest infra annum z diē:vt.j.c.ꝓxi.vl mox.l.q̄scito potest sic expōit.ff.ad tertul. l.ij.§.confestiz.vl mox idest.j.mensē.vt.i.q.i. cōstat. vel dic.i. q̄scito scit.xxxij.q.ij.mulier. Cquomodo z quādo index ab eo.itez aliqñ vsq decem dies .ij.q. vi.quotiens.itez aliqñ extenditur vsq ad triduum:vt.xxiij. di.c.i. circa pān.z.lxxix.di. nullus.itez quandoq ponitur pro quādocūq:vt.ff.si certū pe.l.i. nec mireris si hec dictio mox quādoq amplietur: quia hec dictō diu quandoq restringitur:vt.lxiij.di.lectis. lxv.di.de persona.

p Ad quartumdecimum.z sic soluitur patria potestas post.xiiij annum q̄stum ad religionis ingressum.io.

q Pelella. nondum doli capax. secūdum.b.

r At si annum. nisi ita longe sit monasterium: vt infra hoc tempus non possit inueniri: tūc maius spatium habebit: ar.xvij.q.ij. siquis incognitus. ꝺ. tamen dicit: q hic factum narratur. quod potest accidere. z sicut pater reuocat votuz filie: sic z iuramentum reuocat.xxxij.q.ij.mulier. decretalis tamen dat annum:vt extra de regu.siquis.Sz a quo tempore currit annus iste?videtur q a tempore scientie: vt.ij.q.vi. .§.biduum. vel a tempore admonitōis: vt extra de concel.ꝓbē. z ec. non vac. quia diuersitatē. vel nunquid erit continuum ita q cedat ignoranti. ff. de bis qui.no.iufa.genero?credo q incipiat a tempore scientie:ar.xvij.q.ij. siquis incognitus.

s Nec ipsa.usqquo peruenerit ad legitimā etatē:ut extra de desponsa. impu.de illis.

t Ꝑ in forcioi.i.post annos pubertatis.

u Statuimus.hac auctoritate predicta.ē.e.si in qualibet.

Item ex concilio carthaginēsi Sanctimōiales añ annū quadragesimū nō uelent. Itē ex concilio anphricano.iiij.

Añ.xxv.ānū uirgines ñ ꝓsecrent

Placuit ut añ.xxv.ānos nec diacōes ordinēt: nec uirgines cōsecrent;z ut lectores ꝑlm nō salutent. Item pius papa.

Virgines ñ uelēt añ.xxv.ānos nisi forte necitate piclitantis pudicitie uirginal z ñ fūt cōsecrā de:nisi in epiphania z in sabbato pasche z i aplōrum natalitijs:nisi mortis cā urgente. Uiduis aūt uidue velari,phibeāt: uiduitatis tñ,pfessio in scriptis ab eis est facienda.uestis quoq,pfessioni cōueniens ē eis tradēda:q ubiq utantur. Unde i toletano ꝓcilio.x

Professionem uiduitatis faciāt z habitū sumāt religionis: q castitatē seruare proponunt.

Vidua q sācte religiōis ꝓposituz obtinē uoluerit: sacerdoti ul mistro ad quez aut ipa uenerit:aut quē ad se uenire cōtigerit scriptis ꝑ pfessionē faciat a se aut signo aut ſbscriptōe notatā ꝓtinētē se religiōis ꝓpositū uelle:z hoc penniē iuiolate seruare.tunc accepta a sacerdote ul mistro apta religionis,pfessioni uestē seu i lectulo gescēs siue in quocūq loco cōsistens ꝓstanē utaē.nec diuersi colozis aut diuerse ptis eadē sit notabilis uestis: sed religiosa z non suspecta.

Ebis uero q prēt uolūtatē pentū tōsuram uel religiosaz uestē susceperint:sic diffinit in decimo concilio toletano.

Tonsura uel uestis religiosa i minozi etate suscepta a parentibus irrita fieri potest.

Si i qlibet miozi etate ul religionis ꝑ debitā uestē uel tōsuraz in utroq sexu filijs aut unus aut ambo parētes ōderit: fortē aut nolētib aut nesciētib se suscepti: nō mox uisā i filijs abdicauerint:sz ul corā seul corā,epo palā q i quētu eosdē filios talia hre ꝓmiserit:ad secularē reuerti bituz filijs ipis qñq penit non licebit. sed quicti q tōsurā aut religiosaz uestē aliqñ habuerit:mox ad religionis cultū bitūq reuocēt: z sb strenua districtōe huiuscemōi obseruātie inseruire cogant. parēti bus sane filios suos religiōi tradere ñ āpli q̄s usq ad. xiiij.eozū etatis ānū līnia poterit eē. postea uēo an cū uolūtate parentū: an si sue deuotionis sit solitariū notuz erit filijs licitū religionis assumē cultū.q̄sqs aūt ul abolitōe tonsure ul secularis uestis assumptōe detect fuerit attigisse transgressionē:z excōicatōis censurā accipiat:z religioni semper inhereat.

Item ex concilio triburiensi.

Usq ad annos.xij.paterne uolūtatis puella subiaceat arbitrio.

Puella si ante.xij.annos etatis sponte sua sacrū sibi uelamē assūpserit:pñt statim parētes ei ul tutozes ei id factū irritū facē si uoluerit.at si annū z diem dissimulādo ꝓsenserit:ulteri nec ipī nec ipsa mutari poterūt.si uō i fortioi etate adolescētula l ado lescēs fuire deo elegerit:ñ ē ptās pentib phibēdi. Clamē autē nulli sanctimonialiū alteri ꝓponē licet. Unde eutician papa ait.

Abbatissa pīsumēs uelare uirginē uel uiduā:excōicetur.

Statuim ut si abbatissa aut qlibz sācta monial post hanc diffinitionē in tantā audaciā ꝓrupit :ut uiduā aut puellā uirginez uelare pīsumat:iudicio canōico usq ad satisfactionē subdat. Hec auctē predicta z paterna,pfessiōe doceē astrigi qlibet i puerilib annis:z pter uoluntatē eoz ꝓpositō susceptō,phibeē teneri nisi tonsurā uel religiosaz uestem pentes mox uisā abdicauerit. puuli uero dū offerunt; nō nisi sub multoz

x Oportet.primoꝝ.hoc iō fit:qꝝ quē fūt publice nō ō facili admittūt
cōfidictōnē postea :vt.viij.q.i.licet.io.

y Maledicti.i.maledicēdi.

z Quod aūt.Certū ē ꝙ q coactꝰ itrat religionē nō obligat.ā.e.q.i.
c.sicut.dūmō talis sit coactio q̄ cadit in cōstātē virꝝ:vt exꝯ me.
me.ca.cū dile
ctus. nec ēt cōditionat
coactio obligat aliquē
vt exꝯ me.cā patum.
ioban.

a Propositū.publi
ce,videt ꝙ mōa
chi ⁊ monache ꝓ deli
ctis suis publicā faciāt
pñiaz:vt.xxvij.q.i.vir
ginibus.sed potes itel
ligere de publica q̄ fit i
claustro : de qua agit.
xxx.di.siqs pbr.⁊.xx
viij.di.pbr.

Ca. .iii.

b Milita . vt.xxiij.
q.i.militare.

c Melioꝝ.solus ille
ergo transgredit votū
q deserit maiꝰ bonū,ꝓ
pter miꝰ vl par: sic. x
vij.q.i.g bona. ⁊ exꝯ de
vo.⁊ vo.redē.p totū.

d Proclusꝰ. qꝝ ois
etas ab adolescē
tia tē.xij.q.i.c.i.

e Semel.ꝓpter hoc
uerbū semel dicit.b.nō
ē decre.exꝯ de regu.ad
nostrā.vbi vsqꝝ ad tri
duū dat licētia exeun
di.sz certe illud iō fuit:
qꝝ adhuc erat vicinus
annis pueritie:⁊ qꝝ nō
fuerat in,pbatōne ⁊ qꝝ
illectus erat. ⁊ bēs hic
ar.ꝙ sufficit aliquez se
mel consensisse:vt.viij.
q.ij.dilectissimi. ⁊ exꝯ ō
despō ipu.de illis.exꝯ q
ma.accu.posinsup. ff.
ō aqua plu.ar.in diem

f Os q semel. er
go q recipit sim
plicem tonsurā eā nō
deserit:cū talis dicatur
clicꝰ.xxi.di. cleros. ⁊.
liij.di.ex antiqs.nūqd
ergo clericꝰ vxoratꝰ fe
ret tōsurā:ar. ꝙ sic. xx
xij.di.siqd vō. exꝯ ō vi.
⁊ bone.cler.clericꝰ.xij.
q i.qz.nā ēt ō positus
eam feret :vt.lxxxi.di.
dictū. qō credo vīm cē
si vult vti ꝓuilegio cleri
cali aliogn sceꝰē. secus
tñ videt si clicꝰ sumit
viduā i vxorē.lxxxiij.
di.gsqs. hodie clericꝰ
vxoratꝰ nō tenet ferre
tonsurā:exꝯ de cle.cōiu.
iohānes.

b Ad militiā:vt.xxiij.q.vlti.quicunqꝫ.

i Seculares.i qbꝰ exercet iudicū sanguinis.vt.xxiij.q.vlt.bis a qbꝰ.nl
i qbꝰ turpia lucra exercent : ⁊ ꝙ ipse i,ppria pſona vult exercere.als aūt li
citū ē epis ⁊ clericis bñe seculares ꝓncipaꝰ dū tñ exerceāt ꝓ alīū cām san
guinis:vt.lxxxviij.di.epōs gubernatione.⁊.v.q.iij.qz.io.

testimonio suscipiēdi sunt. Ide in.ix.synodo legit.

Infātes oblati a parētibus sub plurimoꝝ testimonio suscipiant

Oportet infantes cū uolūtate ⁊ ꝓsensu parētū:imo ab ipis pentibꝰ oblatos sb testimōio plī moꝝ suscipi:ut ois occasio male dictī gra excludat hōiuz pessimo rum.

Quod aūt q iuitꝰ ꝓpositū religionis susceperit nō sit cogēdus ad iuiti ꝓpositi obseruatōez:te statur leo papa dicens.

Non potest deseri ꝓposituz mo nachi sponte susceptum.

Propositūᵇ monachi,ppio ar bitrio ⁊ uoluntate susceptuz deseri ñ pōt absq peccato.qō.n. qs uouet deo oz reddē:vñ q reli cta singularitatis ꝓfessiōe ad mi litiā ul ad nuptias deuolutꝰ ē:pu blice pñie satisfactōe purgādus ē qz ⁊si inocēs militiaꝫ ē ⁊ honestū pōt eē cōiugiū:electionē tñ melio rūᵇ deseruisse transgressio est.

Tez ex cōcilio toletano.vij.

Qui religiosū bitū spōte susceptū ōsērē uoluēit:ad ipz ꝛdire cogat

Proclusꝰ eutē cursus ē ad uo luptatē ⁊ imitatrix nā uicio rū.quāobrē qsqs uiroꝝ ul mulie rū bitū semel iduerit spōtanee re ligiosū:aut si uir dedit ecclie uel fcia fuerit delegata puellaꝝ mōa sterio:in utroq sexu ꝓuaricatoz iuitꝰ reuerti cogat:ut uir detōde atur ⁊ puella ad monasterium re grediat. si aūt quolibet ꝓcinio desertores ꝑmanē uoluerit:sacer dotali snia a christianoꝝ cetu ha beāt extores:ut nec locꝰ eis ullꝰ sit cōtionis.uidue quoq sicut iam dudū uniuersalis statuit synodꝰ ꝓfessionū uel bitꝰ sui desertrices supioꝛi sniā ꝓdēnent. Tez ex concilio chalcedonēsi.

Ad honoꝛes seculi nō ueniāt clerici retrogradi.

Osq semel i clero taxati fue rint siue i monasterio deputa

k Preses.cōite.ar.ꝙ stati desinit qs eē comes ēxcito fuerit fa
ctus clericꝰ.xxvij.q.i). scripsit.itē.bēs hic ꝙ miles pōt esse
clericꝰ.nec obstat.li.oi.sigs post acceptū.qz logt de illꝫ q facti sūt
irregulares.

l In locū eiꝰ.i.i administratione vt fieret postea administratoꝛ

ti:decreuimꝰ neq adꝰ militiā neq ad honoꝛes seculares'uenire.eos aūt q hoc ausi fuerit facere : ⁊ nō eiꝰ rei penitē maluerit : ut ad hoc idē reuertant:qō añ obtentu dei sibi,ꝓposuerūt:ꝓuenit anathēati zari. Cū dicit ꝓpositū monachi ꝓpo arbitrio ⁊ uolūtate susceptū itelligit:ꝙ si,ppria uolūtate susce ptū nō fuerit obſuari nō cogit.

Mde nicolaꝰ papa scribit oibꝰ epis i regno lodouici. Mōnachi alibꝰ discipls nullꝰ iuitꝰ subijciat.

Preses'clicꝰ nōie lābertꝰ una cū pñe suo noie atto quōdā uidelz cōite nūc āt clico ad limia apl'oz ꝓpās adijt pñtiā nraz:asserēs q̄ lit idē pr eiꝰ i laicali adhuc oꝛdie i pdijs,ppijs edificasset duo mōa steria uolūtatē gerēs:ut pꝰ suum decessū pñs filꝰ eiꝰ lambertꝰ in'lo cū eiꝰ succedēt:quē ifra tenerā eta tē intᵐ octauū ⁊ decimū annū cō stitutū memoratꝰ pr ꝓpio arbi trio absq regulari istitutōe extra oēm illius uolūtatē cucullā iduit Igit pꝰ qōdā ipiꝰ tpis spatiuz ut ipe dicit:salomō epus cū qbusdā alijs absq prīs oblatōe uel abba tis ꝓcepta benedictōe eūdē lāber tū monasticū bituz induere fecit ut ferūt iuitū:⁊ sub hac occasione paterna seu materna hereditate a fratribꝰ suis ꝓuatū eē atq ꝓtra oēm ut dictū ē uoluntatē suā q̄si regularē illū monachū ꝑmanere uolūt. sup qua re diligēti cura in uestigātes ēt sb adiuratōe prezꝰ ipiꝰ:si uez diceret inꝛogauimus sed idē pr atto ñdit se talē hūisse ⁊ habere uolūtatē:ut filꝰ suus ue rus monachꝰ fieret:⁊ i locū ei suc cederet.sb testificatōe autem iure iurando firmauit : ꝙ qñ ꝑmitꝰ ei cucullā iduit: idē lambertꝰ semp restitit:⁊ nunq̄ se fieri monachū consensit.sed demū ab insequēti bus monastico bitu uiolent ē in dutus:asserēs ꝙ nunq̄ regulam aliqñ,ꝑmisit:neq ego pr eiꝰ pallio altaris indutū illum obtuli :neq a quocunq sacerdote uel abbate

m Int octa,
uum.i. i nono
āno q ē medi
int.x.⁊. viij.

n Prem.ar.
ꝙ vnius testi
monū admit
tit.lxxvi. di.
tanta.sed forte
hic aliquē ꝓe
suptōes ꝓcesse
rūt.vl dic q iō
audit : qz po,
stea possit me
lius liqre ō ve
ritate.vii in fi.
dr si ita est vt
isti dicūt ⁊ sm
hoc est ar. ꝙ
pꝰ aptas ane,
statōes admit
mittunt alijs te
stes sup eodē
c.qñ aliqd di,
minute,ꝓbatū
ē: vt exꝯ de cō,
sang.⁊ affi. et
lris. de hoc di
xi.iiij.q.iij.§.i
⁊ est si.ij.q.v.
mēnā .itē bēs
ꝙ testimoniuz
prīs audit ꝓ
filio ad diri,
mēdū mrimo
niuz spuale:vt
exꝯ q ma.accu.
pos.videt. itē

bēs ꝙ timoꝛ prīs impedit mrimoniū spuale:sz secꝰ videat i mrio
nio carnali:vt.ff.de rim nup.si prē cogēte.sz itelle de leui coactōe

o Quod nūquā.sz qualit de hac negatiua potuit iuramētū ꝓsta
re:cū negatiua ēt,ꝓbari nō possit:vt exꝯ de,ꝓba. qñ. ⁊ exꝯ de elec.
bone memoꝛie circa si. Nā anceps ē ꝓpriū qō fit de alieno facto

vt.ff. de in lit.
iurã.uideam?
Rñ.sic.ꝓbari
põt ꝙ qñcũqꝫ
voluit illũ fie
ri monachum
ille noluit. ⁊ h̃
sufficit ad ꝓ
bandã negati
uã :vt eꝫ̃ de ꝓ
ba.tertio.
p Nullũ er
go bonũ. vite
eterne remu
neratoriũ. ⁊
sic nõ ẽ ꝫ.j.xx
iij.q.v.ad fidẽ
⁊.q.vi.c.i.ꝫ.j.
xviij.q.i. par?
ꝫ.ã.xlv.di.⁊ g
contra.
q Religio
sos.i.regula
res canonicos
⁊ fm̃ h̃ ẽ cõsili
uꝫ.vl̃ dic ꝙ ex
quo semel ap
paruit i ueste
religionis dꝫ
sem̃ religio
se viuere.i.nõ
penit⁹ secłarit
fm̃ ꝙ itelligiꝭ
eꝫ̃ de regu.cõ
sului.in fi.dicũ
tur eni ñ solũ
mõachi vl̃ re
gulares reli
giosi.sꝫ ẽt cle
rici:vi.i.q.i.nl̃
lus itaqꝫ.⁊ ẽt
laici vt.xxviij.
di.siq̃ vidua.
iohannes.
r Onsti
tuit. pse
uerare, nõ ibi
sꝫ i alio mona
sterio: vt eꝫ̃ õ
ß.veniens.io.
s Cogantur
sed quare hoc
est: cuꝫ ecclia
nõ dbeat fran
dem facere in
suis cõtctib⁹
vt eꝫ̃ õ dona.
ꝑ totas. ⁊ cõtr
ctus dolo iu⁹
nullus est ipo
iure: ut.xv.q.
vi.c.i.⁊.ff.de
dolo elegãter.
sed dic ꝙ licet
hic dolus de
derit causã cõ
tractui:ipse ta
mẽ non est de
ceptus qui se
tõsuro coniũ
xit.vel dic ꝙ h̃
pos⁹ ẽ impu

ut mos poscit bñdictione ꝑcepta
regule unqꝫ se mõachũ subiectuꝫ
futuꝝ ꝓmisit.sup his oib⁹ ꝓtesta
t⁹ ẽ ꝑfat⁹ atto: qꝛ si eo tpe tã dure
obſuãtie monasticã itellexissꝫ re
gulã nunqꝫ eũdẽ filiũ lãbertũ co
egissꝫ portare cucullã: q̃propꝭ cõ
sulte psalmigraphi uẽba ꝓcolẽtes
qbus uolũtarie se deo sacrificare
ꝓnũciat: ⁊ uolũtaria oris sui bñ
placita fiẽi i ꝯspectu dei obsecrat
pñtẽ ut dictũ ẽ clericũ noie lãber
tũ mĩme debere existimauim⁹ s̃b
tali uiolẽtia fieri mõachũ. qꝺ.n.
qs nõ eligit nec optat: ꝑfecto nõ
diligit. qꝺ aũt nõ diligit: facile cõ
tẽnit. nullũ ergo bonũ nisi uolun
tariũ. Jccirco dñs nõ ferendã in
uia uirgã ꝑ quã uiolẽtia ulli infe
raꝭ: ꝑcepit. q̃propter cõsulti⁹ agiꝭ
si pijs suasionib⁹ cõtẽptũ mũdi ⁊
amorẽ dei ꝑdicãdo qꝫ uiolẽtiã in
ferendo ad celestẽ amorẽ illũ ac
cenderitis. unde oiuꝫ uestrũ cha
ritati hãc nr̃i aplãtus mãdare de
creuim⁹ eplãꝫ: monẽtes atqꝫ ꝑci
pientes q̃tenus si ita ueꝝ ẽ ut isti
dicũt: null⁹ eps ul̃ abbas seu mo
nachoꝝ reliquoꝝ ꝯuent⁹ mõasti
cis illũ regul̃ inuitũ s̃biacere com
pellat. neqꝫ ullo mõ fr̃es ei⁹ ꝑ hãc
occasionem lñiaꝫ hẽant ꝑ̃rna seu
mr̃na illũ hẽditate ꝓuare: sꝫ usqꝫ
dũ diuia ispiratõe cõpũctus ꝓꝓa
uolũtate regule se s̃bdat: liceat eũ
a mũdanis ⁊ laicalib⁹ remotũ ua
gationib⁹ uel negocijs int̃ religio
sos ⁊ eccłiasticos uiros i canõica
degere uita. nõ.n. putam⁹ qꝺ ab
sit canõicos religiosos a sanctoꝝ
monachoꝝ consortio seiunctos:
qꝛ unusqsqꝫ fm̃ aplm̃ ꝓꝓriã mer
cedẽ accipiet fm̃ laborem suum.
Si uero epi uel abbatis illecti ꝓ
missionib⁹ aliq tõsurã ul̃ religiõis
uestẽ susceꝑunt: ipi quideꝫ i eo qꝺ
ceꝑerũt ꝑmaneant: res uero eoꝝ
heredibus suis restituanꝭ. Vñ
de in magociensi concilio legitur.

Restituanꝭ heredib⁹ res eorum: qui ab episcopis ul̃ abbatibus decepti comas deposuerunt.

Constituit sane sacer iste con
uentus: ut epi siue abbates q
non in fructu animarũ sed in aua
riciam ⁊ turpe lucrum inhiantes
quoslibet hoies circũueniendo tõ
derunt: ⁊ res eorũ tali ꝑsuasione
surripuerũt: pñie canõice utpote
turpis lucri sectatores s̃biaceant.
Hi uero qui illecti comam depo
suerunt: in eo quod acceperunt ꝑ
seuerare cogant⁹. res uero eoruꝫ
heredibus reddanꝭ.

Quod uero ab uno mõa
sterio i aliud districtius
transire monachis libe
rũ sit: ex concilio tribu
riensi habeꝭ in quo sic statutũ ẽ.

Non sunt prohibende uirgines sacre q̃ causa religionis aliud monasterium adire desiderant.

Virgines sacre si ꝓ lucro aie
sũe ꝓpter districtiorẽ uitã ad
aliꝺ mõasteriũ ꝑgere disposuerit
ibideqꝫ cõmanere decreuerint: sy
nodus cõcedit. si uero fuga disci
pline aliũ locũ q̃sierint: redire co
ganꝭ. Quod aũt de uirginib⁹ sa
cris hoc caplõ statuiꝭ: de mona
chis etiã ꝯñter itelligiꝭ ⁊ ꝺ quoli
bet ẽt clico. Sꝫ obijciꝭ illꝺ basilij

Vota monachi sine consensu abbatis sui irrita sunt.

Monacho nõ lꝫ uota uouere si
ne cõsensu abbatis sui. si aũt
uouerit: frangendũ erit. Item
illud agathensis cõcilij.

Monachũ null⁹ suscipiat aut ordinet absqꝫ abbatis sui permissu.

Monachũ nisi abbatis sui per
missu aut uolũtate ad alterũ
monasteriũ cõmigrãtem null⁹ ab
bas suscipe aut retinere ꝑ̃sumat.
sed ubicunqꝫ fuerit abbati suo au
ctoritate cãonũ reuoceꝭ. Iteꝫ
clericis sine commendaticijs lr̃is
epi sui lñia nõ pateat euagandi.
Jn mõachis quoqꝫ pñtis snic for
ma serueꝭ. quos si uerboꝝ icrepa
tio ñ emẽdauerit: etiã uerberib⁹
statuimus coerceri. Puanduꝫ quo
qꝫ de monachis statuim⁹: ne eis
ad solitariã cellulã liceat a congre
gatione discedere: nisi forte ꝓba
tis post emeritos labores aut ꝓ
pter infirmitatis necessitatẽ aspe
rior abbatis lñia regła remittaꝭ
qꝺ ita demũ fiet ut itra eadeꝫ mo
nasterij septa manentes: tñ s̃b ab
batis ptãte sepatas habẽ cellulas
ꝑmittanꝭ. abbati quoqꝫ singulas
diuersas cellulas hr̃e aut pła mo
nasteria nõ liceat: nisi tm̃ ꝓpꝭ icur
suꝫ hostilitatis intra muros rece
ptacula collocare. Verũ hoc in
telligẽduꝫ ẽ de mõachis religiose
uiuẽtib⁹ qb⁹ uota s̃palis abstinẽtie
ul̃ alicui⁹ districtõis q̃ generalem
ꝯsuetudineꝫ suoꝝ fr̃um excedat
sine abbatis cõsensu uouẽ nõ lꝫ:
ne sup eos fr̃es scandalizẽꝭ: cã ẽt
illoꝝ statutũ ẽ hoc: q regularẽ di
sciplinã s̃bterfugiẽtes ꝑegrinatio
nis sue uota sibi assumũt. qꝺ nec
monacho nec alicui clerico licet:
ne hac occasione ad seculareꝫ con
uersationem redeat.

Q. .IIII.
tandũ fatuitati sue qꝫ
dolo illi⁹: vt eꝫ̃ qꝺ me.
cã eũ dilectus. similiter
cõtctuꝫ matrimonij ñ
rescindit dolus: ⁊ ẽ si.
eꝫ̃ de conuer.ꝯiu. ex ꝑ
te.⁊.c.veniẽs.in fi. vbi
ꝓpter deceptiõem non
retractaꝭ ingressus. ⁊
est mirũ ꝙ in spũalib⁹
contractus dolo iitus
tenet: sꝫ cõtctus metu
initus nõ tenet: cum se
cũdũ leges penit⁹ cõtr
riũ sit. nã secũdũ leges
cõtctus dolo init⁹ nul
lus ẽ sed cõtctus me
tu initus tenet licet re
scindaꝭ per actionem
quod me.cã.

a Quod vero. Hec questio determinaꝭ ꝫ.xix.q.i.in summa.

b Virgines. loquiꝭ de virginib⁹ tali
bus que habẽt vitã ca
nonicoꝝ de qbus agi
tur.xij.q.vi.c.vi. Sꝫ
alie virgines debẽt pe
tita licẽtia recedẽ ad di
strictiorẽ religionẽ ⁊ ñ
causa leuitatis: vt eꝫ̃ õ
regu.licet.io.

c Monacho. voue
rit. uel ẽt si fecit
votum ꝓusqꝫ itret mo
nasteriũ.xxxiij.q.v.no
luit. ⁊ intelligas de vo
to abstinẽtie. ꝑ qꝺ alij
scandalizãꝭ.

d Monachũ. mõa
sterium, quod non est
strictius: uel si est stri
ctius ⁊ forte transiuit
cã leuitatis: vt.xix.q.iij
statuim⁹.

e Item clerici. se
cunda pars.

f Verberibus. mode
rate tamen.xlv.di. cuꝫ
beatus.

g Remittaꝭ. ergo. ab
bas põt dispensare in
remittenda regula: vt
hic ⁊ de consecr. di.v.
carnem. Nam ⁊ dispẽ
sare põt circa ordines:
vt extra de eo q fur.
or.rece.cum.b.lator. ⁊
circa canoneꝫ late snie
vt extra de sen ex.cum
illoruꝫ.io.

a ARchipsbr.cuiusdā eccle.i duab⁹. De iure cōi null⁹ ꝑt hꝫ plres ecclias: nisi i vi.casib⁹.s.qñ eccl'ie tenues sūt:vt.x.q.iij.vnio. ⁊ si vna pendet ex altera:vt eꝛ de eta.⁊ qua.caz te.⁊ si hz vnā intitulatā ⁊ aliā cōmēdatā:vt.j.e.q plres.eꝛ de elec.duū.⁊ si epus dispēsat cuz aliquo:vt.lxx.di.sanctoꝝ,⁊ vbi ē paucitas hoiuz.s.ex ciuitatē:vt.j.e.c.i.in fi.itez si eccl'ia adheret ꝓbende: vt eꝛ de ꝓbē. extirpande.

b c QClericus.nō connumeret'.i.nō intitulet':qz non dz cōnumerari inter clericos eiusdē eccl'ie nisi sit intitulat⁹.nec hz vocē in electione cū alijs lz ꝓpiat fructꝰ illi⁹ eccl'ie:qz bene pōt epus vl' eccl'ia cōcedē alicui bñficium alicui⁹ eccl'ie: ſi tñ ē ibi canonicus:vt.xvi. q.i. possessiones.qñqz etiā habet ꝓbēdā ⁊ nō ē canonic⁹:vt eꝛ d magr'is qz nōnulli.⁊ lz talē ꝓbendā teneat corpozaliter tñ dr vacare de iure vt eꝛ de ꝓcess.ꝓbē.⁊ ec. nō va.cū nr'is.⁊.c.lras

c ¶ Dñis.sibi ꝑijs alis bñ pōt:vt.ff.de ope.li. duoꝝm.

d ¶ Necessitatem.q.d. qd faciet ergo clericus si bēat paupez eccl'iam Rñ.qrat victuz artificio honesto:vt.xci.di. cleric⁹. Dz nōne si ecclesia paup ē dz vniri alij:vt.x.q.üj.vnio. sic nisi iste sciēs a ꝓncipio

Q. .I.

recipit paupem:vñ tm putet sibi:nisi qz forte postea est depauperata. Dz q̄ro quā eccl'iaz dicas paupez :nūqd illā q̄ valet.x.marchas auri:vt.ij.q.vi.anteriozū dico illā pauperē q̄ nō pōt aliquem honeste ⁊ sufficienē ꝓurare:⁊ ꝑterea nō pōt hospites supuenientes recipe: vt eꝛ de ꝓbē.de mōachis imo deposito tñ relinqtur:qō sufficiat sibi ⁊ suis:vt.l.di.studeat. ſz cū oēs hospites indistincte teneamur recipe:vt.lxij. di.q.scam⁹. ⁊ dom⁹ clericoꝝ oib⁹ dz eē cōis:vt. xvi. q.i. qñ qcqd.ḡ regrit q̄ sit dinissima.nā diuitie bonie sūt dūmō fiat ex eis mia.xxx.di.hoc scr ipsimus. expedit.n. epis hꝫ dinites subiectos

qualitatē ꝓsone ⁊ situ eccl'ie.aliqd.n.sufficit vni qō ñ sufficit alij: vt.xli.di.nō cogāt ⁊ min⁹ sufficit manēti eꝛ vias cōes q̄s i vijs:⁊ ꝓsuetudo ꝓuicie i hoc fuāda ē:vt.ē.di.üij.crit.⁊.xxix.di.sciēdū.

e ¶ In villis.pōt aūt aliqs eꝛ ciuitatē hꝫ plures ecclias.⁊ hoc iō qz eꝛ ciuitatē sūt pauci clerici.⁊ ꝓpter paucitatē clericoꝝ multa p

in'ull' q̄ foris sūt ꝓpt iopiā hoiuz indulgeat. ¶Ed' due eccl'ie itelligunt eccl'ie duaꝝ ciuitatū: in qb⁹ null⁹ dz cōscribi. ¶Nde i chalcedonen.ꝓci.statutū ē. De eodē.

QClericū i duaꝝ eccl'ijs ciuitatū ꝓscribi ñ dz. ¶ Dz ecōtra nōnūqꝫ epus ciuitatis uni⁹ efficit archiep⁹ alteri⁹ ciuitatis nec tñ p ozē eccl'iaz deserit. ſz ꝓze eccl'ia q̄si cōmēdata relingt: ſcōa q̄si titulata habet. ¶Nō leo. iij. scribit. In una eccl'ia titulat⁹ altera sibi cōmēdatā pōt habere.

QEi⁹ plres ecclias retinet:unā qdē titulatā aliā uero sb cōmendatōe tenē dz.sic ⁊ illud agathen.ꝓcilij intelligendū est.

Duobus monasterijs un⁹ abbas ꝓesse non potest.

QNum' abbatez duob⁹ monasterijs ꝓsidere interdicimus. Otest ēt utriqꝫ tāqꝫ titulato ꝓ eē ſz iure ſpali ñ cōi. ¶Nō greg.

Unus epūs duabus ꝓficit eccl'ijs

RElatio' cleri sil' ⁊ ꝓpli terraci nēsis gentis nos ualde letificat:ob' hoc q̄ de tua frnitate bōa testat'.⁊ qz defuncto pōtifice suo petro sibi cardinalē postulant te ꝓstitui i sacerdotē.eoꝝ desideria necessaria ꝓplēda eē puidim⁹.to ta ergo mētis itentione ita lucrū aiaꝝ dño nr̄o facere festinato:ut digna te merces ante ꝓspectū ei⁹ in die retributōis inueniat.qcqd uero de ꝓdicte reb⁹ eccl'ie ul' ei⁹ patrimōio seu cleri ordinatōe ꝓmotioneue i oibus generalit' ad eū ptinētibus solert' atqꝫ canonice' ordinare facereqꝫ puideris:liberaz hēbis qppe ut sacerdos ꝓprius modis omnibus facultatem.

TLud quoqꝫ frnitatez tuā scire necesse ē: qñ sic te ꝓdicte terracinen.eccl'ie cardinalē eē cōstituimus sacerdotē: ut ⁊ fundēsis eccl'ie pōtifex eē nō desinas[m]: nec curā gubernatōeqꝫ eius ꝓtereas qz ita frnitati tue sepedicte terracinensis eccleſie curā inungim⁹:ut fundēsis eccl'ie tibi iura

ratorem in concilio reprobari.b.

m ¶ Desinas.ā.di.lxxxix.c.i.ꝫ.io.sed illud est ius cōe: hoc spāle vij.q.j.petisti.b.

n ¶ Subtraham⁹.nisi illud apponeret' statī q̄dto ꝓfirmasset euz i sēdo epātu vacaret ꝑnus:eꝛ de elec.cū in cūctis.j.e.q.ij. siquis.

m⁹.ā.ꝓxi. ca.q.vlti.c.vl. io.

h Elatio. cardinalem.i.ꝓpriam epiſcopuz.

l ¶ Canonice. nunqd talis forma erit in lris ꝓcuratoꝝ: vt sic scribat: ut qcqd canonice vel legitie per euz fuerit ordinatum:ratū habebo:cer te non: io. tal ꝓcuratio non ualet:q: semp diceret dns illū nō eē legitimū actuz ⁊ vidi ꝙ dominuz b.talem ꝓcura

iam translatus. secus tamẽ ĩ alijs bñficijs est. nemo sibi in recipiẽdo vnũ nõ videt renũciare alij: vt ex̃ de testa. officij. nã ⁊ si vxor recepit sibi aliqđ legatũ a viro: nõ ideo renunciat doti. C. de rei. vxo. ac. l. vnica. §. sciendum. io.

q Qui vero. Hec qđ determinat̃ .lxxi. di. c. l. ij. ⁊ iij. Sed qd si aliquis ep̃s receperit clericũ alienũ de hoc varie pene statuunt̃ quidam canones dicũt virũ

Q. II.

ẽe esse excommunicandum: quousq; clericus reuertatur vt. lxxi. di. clericos. ꝛ. dicit̃ li. c. ꝙ vsq; sit deponend⁹ in secũdo. c. di. dicit̃ ꝙ est remouendus ad tẽpus ab officio vnde cũ diuerse pene sint statute: index ꝑt infligere quã magis viderit expedire: ex̃ ut lit. nõ cõte. qñ. §. si vero. io.

ptãtẽue nullo mõ subtrahamus. Nõ eni põt utriq; ꝑsidere tãq; titulate: sʒ uni tãq; cõmẽdate: alteri uero tanq; titulate ꝑesse ualet.

Qui uẽo relicta sua ecclia ad aliã trãsire uoluerit neq;q; sine dimissorijs lr̃is sui epi suscipiatur.

Unde in. vij. synodo legit̃.

Sine dimissorijs lr̃is ĩ aliena ecclesia clericus non ordinetur.

Quoniã diuersaꝝ eccliaꝝ clerici suas ĩ qb⁹ ordinati sunt: ecclias relinquẽtes ad alios ꝯcurrũt ep̃os: ⁊ ignorãte ep̃o ꝓprio ĩ alienis ꝯstituũt̃ eccl̃ijs: ubi cõtingit eos sine sui examinatõe ꝑmanere: ꝑcipim⁹ ãmõ: ut null⁹ clicorũ oio ĩ quocũq; gradu sit lr̃iam hẽat sine dimissorijs lr̃is sui epi ĩ altera ꝯstitui eccl̃a. q uẽo hoc ammõ ñ obſuauerit: ad opprobium ei⁹ q ordinauerit eũ deponat̃ tamipe q̃ q eum sine rõne susceperit.

Item ex cõcilio hispalẽsi.

Ad aliã eccl̃aʒ trãsire clico ñ lʒ: si ꝓpis mĩstris sua fuerit destituta

Placuit ut siq̃s cleric⁹ mĩstris ecclie ꝓpe destitutis ad aliaʒ transitũ fecerit: cõpellẽte ad quẽ ꝯfugerit sacerdote: ad eccl̃aʒ quã ꝑus icoluerat reuertat̃. q uẽo eũ susceperit: nec statim sine ullo nisu exceptõis ad ꝓpriã eccl̃iaʒ remittẽduʒ elegerit: q̃diu eũ restituat̃ cõione se ꝑuatũ cognoscat. desertorẽ aũt clericũ cingulo⁹ honoris a q ordinis sui exutũ aliquo tp̃e monasterio relegari ꝯuenit: sicq; postea ĩ misterio eccl̃iastici ordis reuocari. Nã nõ poterit ĩ talib⁹ ꝓpagatõis aboleri lr̃ia: nisi fuerit ĩ eis ꝑ correctionẽ disciplic sb secuta correctio. Obijcit̃ aũt illud chalcedonẽsis cõcilij.

Nihil cõe hẽat cũ eccl̃ia ꝑori: qui de una in aliã translatus est.

Siqs iaʒ translatus ẽ ab una ecclia in aliaʒ: nihil hẽat cõe cũ priori. siue ĩ sb ecclia ꝯstitutis martyrib⁹ siue ĩ parochijs siue xenodochijs aut coꝝ negocijs. eos uẽo q ausi fuerit p⁹ ordiatõeʒ h⁹ magne ⁊ uniuersalis synodi agẽ

b q Quoniã. dimissorijs. patet. n. ꝙ nõ sufficit in tali translatione tacitus cõsensus epi: vt. lxxi. di. c. i. sed solemnis actus sic. C. de eman. l. iij. Sʒ si ad ecclesiã eiusdẽ ep̃atus transiret: sufficeret nudus ⁊ tacitus cõsensus: qꝛ dissoluit mr̃imõiũ carnale: vt. xxxiij. q. v. q vxorẽ. ⁊ ẽ rõ quare a ꝑori erit absolut⁹: qꝛ nemo põt duobus dñis seruire: vt. ꝟ. e. q. i. c. i. sed si aliqs haberet ꝑbendas in diuersis ep̃atibus ab vtroq; posset inducari ⁊ ordinari. Et sic vnus ep̃us posset ordinare clericum alterius: quod esse non dʒ: ⁊ ita sequeret̃ impossibilitas iuris.

c Sui epi. sufficit hr̃e lr̃as solius epi: vbi ep̃s not⁹ ẽ: sed in remotis ep̃is requirunt̃. v. sigilla: vt ex̃ de cleri. pegri. c. i.

d Ad opprobrium. eadẽ pena statuit̃: cũ ep̃us istituit aliquem infamis ꝑsonis. xvi. q. vij. decernimus.

e Placuit. exceptionis. i. excusationis.

f Restituat. ⁊ sic põt peti restitutio clericoꝝ.

g Cingulo. i. executione. nõ. n. deponit̃ ut sequr.

Reuocari. ipso iure: sicut ille cui ad tẽpus iterdictũ est postulare ff. de postu. imꝑatores.

i Propagatõis. ꝓpagatur. n. uicium ꝑ malũ exemplũ. xi. q. iij. precipue.

k Licentia. i. impunitas.

l Siqs iam translatus. translatũ eũ itelligo cũ ẽ ꝯfirmatus ⁊ adeptus possessionẽ: vt ex̃ de elec. cũ in cunctis. sʒ ꝓpter solam cõfirmationem nõ ꝑdit ius qđ habuerit in priori ecclia: nisi adept⁹ fuit possessionẽ: vt. xcij. di. siq epi. ⁊ intellige qñ est trãslat⁹ de auctẽ epi sui. ⁊ in eo cãu põt intelligi: extra de conces. preben. ⁊ ec. nõ va. lr̃as. ⁊ ex̃ de prebẽ. de multa. alioquin si sine licentia epi transit: non ipso iure uacat prior ecclesia: immo prior ep̃us põt eũ repetere: vt vij. q. i. non oportet. ⁊ c. siqui vero. ul̃ dic ꝙ uacat quã ad ipm: io. Ego credo ꝙ prior ecclia eũ possit repetere cum eo sit spoliata: ut extra de resti. spo. per totum. b. Item si aliquis recepit beneficium simplex in alia ecclesia: non ideo perdit priorem ecclesiam uel prebendam: dummodo nõ sumat illam pro titulo. possunt enim canonici dare simplex beneficium non canonico: ut extra de magistris quia nonnullis. ⁊ xvi. q. i. possessiones. Sed nunquid episcopi possunt dispensare circa pluralitatem stipendiorum: cum dicatur in illa constitutione de multa: ꝙ per sedem apostolicam potest dispensari. ⁊ probo ꝙ possint: quia a canone ꝑmittitur eis dispẽsatio. lxx. di. sanctorum. ⁊ sicut habet papa potestatem circa episcopatus: sic episcopi circa ecclesias: extra de excess. prela. sicut unire. item. quia legislator sibi nõ seruauit specialiter dispensatõeʒ cum dixit ro. pontificeʒ posse dispẽsare: ergo alijs permisit: ut extra de sẽten. excom. nuper. non enim dicit̃ in constitutione solum papaʒ posse dispensare sed aliud est dicere solum papã ⁊ aliud papam: extra de testa. requisisti. Nõ enim credendum est papam uelle iura aliorũ diminuere: ut. xcix. di. ecce. ⁊ c. nullus. Et quicquid facit intelligendum est sine preiudicio aliorum facere: ut. ix. q. iij. nunc uero. C. de eman. nec auus. nec inde nasci debet iniuriaruʒ occasio: unde iura prodierunt: ut ex̃ de accu. qualiter. ⁊ C. vnde vi meminerint. nec dicitur in constitutione ꝙ romanus pontifex debet dispensare sed ꝙ potest dispensare. Sed per hoc verbum potest non imponitur necessitas. ff. de offi. presi. sepe. ⁊ l. sequenti. ⁊ licet de romana sede dicatur: non ideo excluditur de alijs: ar. ij. q. vi. ad romanam. ⁊ nisi exp̃sse corrigatur vetus ius manebit simul cum nouo: vt. C. de appella. precipimus. in fi. ⁊ quotiens noua actio vel nouum ius indulgetur vetus non tollitur: nisi hoc expresse dicatur. ff. de actio ⁊ obli. l. quotiens. ⁊. xxxv. q. iij. de incestis. in fi. Et adde rationes quas dixi. lxx. di. sanctorum. Econtra uidetur ꝙ non possunt: quia etiam iure antiquo priuabatur episcop⁹ iure dandi: vel ex gratia quadam poterat ille qui habuit plures ecclesias eligere vnam quam uolebat: extra de preben. quia ⁊ c. referente. item cum hic papa tantum exprimatur: ergo alij non possunt: vt. xcv. di. illud. nam quod de vno dicitur de alio negatur. xxiij. q. iiij. forte. xxv. di. qualis. sic argumentatur innocentius: ex̃ de his que fi. a prela. tua. ⁊ que ticio nubẽ iubetur: omnibus alijs nubere prohibetur. ff. de condi. ⁊ demon. cuʒ ita ad hoc potest dici ꝙ solus papa põt dispensare: ꝙ aliquis sit intitulatus in diuersis ecclesijs diuersorum episcoporum. Nam in hoc casu videtur sequi ipossibilitas iuris: quia qua ratione debet recipere ordines ab vno ⁊ ab alio: ⁊ stare mandato vnius ⁊ alterius cum tamen mandata illorum possent esse contraria: ⁊ ille iurauit obedire utrisq;. item quia nemo debet ordinare clericum alterius diocesis uel recipere sine dimissorijs litteris: per quas sit absolutus a priori: ⁊ quia nemo potest duob⁹ dominis seruire. hanc impossibilitatem iuris solus papa potest temperare. vel facias vim in eo. quod dicit maioribus: ut solus papa potest dispensare de maioribus: episcopi auteʒ de minoribus. itẽ in eo fac vim cum dicit: cum ratio postulat idest si talis est casus: ꝙ episcopus non potest dispensare item non dico eum statim priuatum priori ecclesia: nisi quando de licentia episcopi transit: hoc enim non potest fieri sine dimissorijs litteris. ꝟ. e. quoniam. Nam si sine licentia transit potest reuocari a priore. vij. q. i. nõ oportet. ⁊ c. siqui uero. uel ad cautelã episcopus commendet ei secundã ecclesiam. uel det ei sub conditione si poterit obtinere dispensationẽ: ⁊ ad de quod dixi. lxx. di. sanctorum.

m Sine sub ecclesia. id est sine prior ecclesia fuerit monasterium sine parochia ⁊ c. nil se intromittat ammodo de negocijs prioris ecclesie. l.

nisi expresse

n S Icut nõ põt .õ .xvi .q .i .ne p cuiuslibet: ex̃ de fil. pſ. ꝓpoſuit .õ. vij. q .i .illud. Sʒ plures pſit eẽ in eadẽ ecclia: ſʒ tñ erit vnꝰ platus.

o Diuidere ita ꝙ vna maneat. Sʒ ſi ẽ ecclia vł pbẽda abundans: de ea bene põt eps facere plẽs pbẽdas vł eccliãs: dũ tñ ecclie nõ ſint ſub eadeʒ limitatione: vt .xvi .q .i .plẽs. ſicut de vna ꝓuincia fiũt plẽs: vt .x .di. lex imperatoꝝ .z .ci .di. ꝓcẽit ⁊ de duabꝰ eccliis ſit: vna: vt ex̃ õ exceſ. pre. ſicut. ⁊ ex̃ de vna due vt ex̃ de ec. edi. ad audientiam .io.

p P Recipimus conductitiis conducticios appellat eos q bꝰ ꝓ certo p̃cio cõmittitur cura aiarũ. hoc enĩ ẽ iniquũ: vt ex̃ ne pre. qm̃. alš ſi platus aliqs alicuiꝰ ecclie hẽat ſecũ ſacerdotẽ ſub ãnuo cẽſu nõ ẽ iiquũ: ⁊ ſi peregre uadit ⁊ ꝓ certo p̃cio interi aliquẽ cõducit. põt ergo qs cõducere opas ſacerdotis alicuiꝰ ẽt vſqʒ ad ſeptẽnium: ex̃ ne pre. vices ſuas q̃relã. ſed nõ regimẽ aiarũ: vt ex̃ .e .ti. qm̃ vel dic cõducticios p̃ſbyteros appellari vicarios. qꝛ per vicarios non debet quis regere eccleſiam: vt ex̃ de cle. non re. qꝛ nonnulli.

q Q Uod autem. Hec qõ expedita eſt: õ. C .iii. xv .q .ij. in ſumma. dr̃ n. quis exercere ſecularia negocia tribꝰ mõis vno mõ ſi aliqd emat vt carius vendat: ⁊ h̃ non licet. de hoc tractatur .lxxxviij .di. per totum. quãdoqʒ idẽ eſt ꝙ exercere cãs ſeculares ⁊ illud etiam nõ licet clericis: niſi ꝓ certis perſonis: ex̃ de poſt. c .i. quandoqʒ idẽ ẽ qõ eſſe ꝓcurator rerum ſecularium ſiue admiſtrator: nec illud licet clericis: ex̃ ne cle. vł mona. c .ij .⁊ .c. ſʒ nec. qñqʒ idẽ eſt ꝙ cõducere poſſeſſiones a laicis. hoc nõ eſt interdictũ eis quia hoc etiam licet monachis: vt ex̃ de deci. diſcai.

r C Redo. ad actiones. ſcilicet cãrum.

s Seu adminiſtratõnes. ſ. reꝝ ſecularium.

t Domorum .i. familia laicoꝝ: ut ꝓcurẽt laicoꝝ familiã in victu.

u Aut. nõ intelligas ꝙ eis detur optio: ſed iſtud aut ponitur comminatiue. ſic ponit̃ .lxxxviij .di. conſequẽs ⁊ .xlv .di. diſciplina .io.

x P Lacuit cõductores. fiſci. ſ. ut ipi p̃ſtent tributũ ⁊ vectigal. ecclia .n. non debet recipere poſſeſſiones grauatas tributis imo ſi habet deſeret eas: vt .x .q .ij. hoc ius. vel appellat hos conductores q aliquid cõducũt vt aliis carius locent: ⁊ eſt ſimile. C. locati milites.

---

q̃ ꝓhibita ſũt: ſtatuit ſancta ſynodꝰ cadere õ ꝓpo gradu. Sed aliud ẽ trãſferri atqʒ aliud ꝓpa temeritate trãſire. illud aplica auctẽ fieri licet. hoc uõ oibꝰ mõis ꝓhibet̃. Sic aũt duabꝰ eccliis unꝰ p̃põi ñ dʒ: ita nec una eccl'a int̃ plures diuidi ñ ualet. Unde i remẽſi ꝯci. legit̃. Una ecclia duobꝰ ſacerdotibꝰ diuidi non põt.

S Icut' i unaq̃qʒ eccl'a unꝰ p̃ſbr dʒ eẽ: ita ipſa q̃ ſpõſa uł uxor eius dr̃ non põt diuidi int̃ plures p̃ſbros: ſʒ unũ tm̃mõ hẽbit ſacerdotẽ: q eaʒ caſte ⁊ ſyncere regat. unde intẽdicimꝰ ut nll's p̃ſũat eccleſiã int̃ duos uł plures diuidẽ: qꝛ eccl'a chriſti uxor ⁊ ſpõſa dʒ eẽ: ñ ſcortũ ſic calixtꝰ pa. teſtat̃. Non ducticiis quoqʒ p̃ſbris eccl'a ꝯmitti nõ dʒ. Unde innocẽtiꝰ .ij.

Cõducticiis p̃ſbris ecclia ñ ꝯmittatur.

P Recipimꝰ etiã ne ꝯducticiis p̃ſbris ecclie cõmittant̃: ſed unaq̃qʒ ecclia cui facultas ſuppetit: ꝓpum habeat ſacerdotẽ.

Q Uod' aũt clici ſecl'arium negociorũ ꝓcuratores eẽ nõ ualeãt: auctẽ carthaginenſ cõcilii p̃mi ꝓbat̃: in quo nicolaꝰ papa epĩs tuliſtanis dixiſſe legit̃. Palea.

P Eruenit i ſanctã ſynodũ: qꝛ de eis q in clero ꝯnũerant̃ q dã ꝓpt̃ turpis lucri g̃ram maioꝝ poſſeſſionũ ꝯductiões ⁊ ſecl'ares cãs ſuſcipiãt: ⁊ ſeipos qdẽ a miniſteriis ſãctis p deſidiã ſepent: ad domos aũt ſeculariũ cõcurrãt: ⁊ ſbaꝝ eoꝝ gubernatiões auaricie cã ſuſcipiant. Decreuit igit̃ ſãcta ſynodus nemineẽ deinceps eoꝝ: hoc eſt non ep̃um ſiue clericũ aut monachum cõducere poſſeſſiões aut miſceri ſecularibꝰ ꝓcuratõibꝰ niſi forte q legibꝰ ad minoꝝ etatũ tutelas ſiue ꝓcurationes inexcuſabiles attrahant̃: aut cui ipius ciuitatis eps eccliaſticaꝝ reꝝ cõmiſerit gubernacula: uł orphanorũ aut uiduaꝝ q̃ indefenſe ſunt: aut eaꝝ p̃ſonaꝝ que maxime eccleſiaſtico idigẽt adminiculo ꝓpt̃ timorẽ dei. Siqs uero trãſgreſſꝰ fuerit hec ſtatuta: correctioni eccleſiaſtice ſubiaceat. Itẽ ex concilio carthaginẽſi p̃mo nicolaus epiſcopus tuliſtanus dixit.

Qui clero annexi ſunt: ſeculariũ poſſeſſionuʒ ꝓcuratores nõ fiãt.

Q Redo' placẽ ſuggeſtionẽ meaʒ ſãctitati uře ⁊ diſplicẽ uobis: ut q ſeruiũt deo: ⁊ annexi ſũt clero: accedãt ad actõnes ſeu' ad admiſtrationes uł ad ꝓcuratões domoꝝ' ſeculariũ. g̃ranus eps dixit: aploꝝ ſtatuta ſũt q̃ dicũt: nemo militãs deo implicat ſe negociis ſecularibꝰ. ꝓinde aut clici ſint ſine actõibꝰ domoꝝ: autꝰ actores ſine officio clericoꝝ: uniuerſi dixerũt hoc obſeruemꝰ. Itẽ ex cõcilio carthaginenſi .iiij.

P Lacuit' ut epi p̃ſbri ⁊ diaconi uł q̃cũqʒ clerici nõ ſint conductores aut ꝓcuratores: neqʒ ullo turpi ł ihoneſto' negocio uictũ querãt: qꝛ reſpicẽ debẽt ſcriptuꝝ eẽ: nemo militãs deo implicat ſe negociis ſecularibus. Item ex ep̃l'a cypriani ad p̃ſbros ⁊ diaconos ⁊ plebẽ furnenſem.

Seculariũ negocioꝝ procurationem clerici non ſuſcipiant.

C Ypriañꝰ' p̃ſbris ⁊ diaconibꝰ ꝯplebi furnenſi ꝯſiſtentibꝰ ſalutẽ. Iã pridẽ ꝯcilio epoꝝ eſt ſtatutũ: neqs de clicis ⁊ dei miſtris tutorẽ ac curatorẽ teſtõ ſuo noiauerit: qñ ſinguli diuio ſacerdotio honorati ⁊ i clericoꝝ miſterio cõſtituti ñ niſi altari ⁊ ſacrificiis deſuire ⁊ p̃cibꝰ atqʒ orõnibꝰ uacare debeãt. ſcriptũ ẽ .n. nẽo militãs deo iplicat ſe negociis ſecularibꝰ ut poſſit placere ei cui ſe ꝓbauitꝰ qõ epi ⁊ añceſſores nři religioſe ꝯſiderãtes ⁊ ſalubrit̃ ꝓuidentes cẽſuerũt: neqs decedẽs ad tutelã uł curã clericũ noiaret: ac ſiqs hoc feciſſet: non offeret̃ ꝓ eo: nec ſacrificiũ ꝓꝰ dormitõe eiꝰ celebraret̃. neqʒ .n. añ altare dei merent̃ noiari i ſacerdotũ p̃ce: q ab altari ſacẽdotes ⁊ miſtros uolũt auocare. Itẽ ex eodẽ. Nõ lʒ clericis mollitiis ſecularibus obligari.

M Ollitiis' ⁊ ſecularibꝰ rebꝰ laq̃isqʒ obligari nõ debẽt: q diuinis rebꝰ ⁊ ſpũalibꝰ occupati ſunt: nec ad terrenos ⁊ ſeculares actꝰ uacare. Item ex eodem.

Secl'aribꝰ negociis clici ñ alligẽt

S I qꝰ i ecclia dñi ad ordinatione clericoꝝ ꝓmouet̃: i nullo

---

y Inhõeſto qꝛ hõeſto p̃t vt .xci .di. clericus victum.

z C Y priañꝰ tutorẽ. tutelã teſtamẽtariã nõ recipient clerici: ſed legitimam p̃t ſi volunt: ſʒ ñ cogunt̃ recipe eaʒ. de hoc nõ ui. xvi .q .i. generalit. ⁊ .lxxxvi .di. ꝓuenit.

⁊ Probauit .i. deuouit.

ꝯ Pro dormitõe .i. morte. nũqd ergo talis eſt excõicatus: non: ſʒ iõ fit: qꝛ impenitẽs decedit. dicũt qdã tamen hoc eẽ dictum ad terrorẽ: vt ex̃ de rap. ſuper eo.

m M Ollitiis .i. delicijs.

H Y qui. hõi tunc non poteſt vocari in ius. ff. d. in ius vo. l. i.

ab administratione diuina auocent nec molestijs ⁊ secularib⁹ negociis alligent: nec ab altarijs ⁊ sacrificijs recedāt: sꝫ die noctuqꝫ celestibus rebus ⁊ spūalibus seruiant.

I Tem ut supra. De eodē

S Acerdotiū religiose decretū ⁊ necessarie factū fuerit. a nobis sil' cū ceteris frib⁹ dēt exēplū neqꝫ sacerdotes ⁊ mīstros dei altari ei⁹ ⁊ eccl'e uacantes ad seculares molestias deuocet: obſuari ō cetero poterit: neqꝫ ultra hoc faciat circa psonā clicoꝝ: siqͦ factū fuerit est uindicatum.

Q. IIII.

Q Uod' nō fulgidis ⁊ claris uestib⁹ eis ornari nō liceat i. vij. synodo iubetur: in qua sic statutū ē.

Corripiat clici q unguentis ⁊ claris uestib⁹ ⁊ fulgidis lasciuiunt.

O Mnis iactantia ⁊ ornatura corporalis a sacrato ordie aliena ē. eos ergo epos uel clicos: q se fulgidis ⁊ claris uestib⁹ ornāt: emendari oꝫ. q si in hoc pmāserit epithimio ꝯtradāt: silr ⁊ eos q unguentis unguntur. qm̄ uero radice amaritudinis exorta ꝯtaminatio facta ē in ecclesia catholica christianos calūniantiū hēticorū hi q hanc receperūt: nō solū imaginarias scripturas abomiati sꝫ: sꝫ ēt oēm reuerētiā repulerūt: eos q religiose ac pie uiuunt offēdentes ac p hoc cōplet in eis qͦ scriptuꝫ ē: Abomiatō ē peccatoris dei cultus. Igit si inēti fuerit deridētes eos q uilib⁹ ⁊ religiosis uestib⁹ amicti sūt: p epithimiuꝫ corriguntur. Priscis. n. tpib⁹ ois sacratus uir cū mediocri aut uili ueste ꝯuersabat. oē gppe qͦ n̄ ,ppter necessitatem suam sed propter uenustatē accipit: elatōis hꝫ calūniam: quēadmoduꝫ magn⁹ ait basilius: sed neqꝫ ex sericis texturis uestem gs uariatā iducbat: neqꝫ apponebat uarioꝝ coloꝝ ornamēta in sūmitate uestimētoꝝ. audierāt. n. qꝛ q mollib⁹ uestiunt in domo regum sunt. I Tem ex. vij. synodo.

Clici siue i itinē ābulātes siue alibi ōgētes ꝯgruis uestib⁹ sibi utāt.

N Ullus eoꝝ q ꝯnumerant in clero, uestimētū idecēs hēat: siue in ciuitate degēs siue i itinere ambulās: ⁊ stolis utat q ꝯcesse sē clicis. Si uō qs tale gd fecerit: p unā hebdomadā suspendatur.

I Tem zacharias papa.

Non secularib⁹ uestib⁹ sꝫ ordini suo ꝯuenētib⁹ clerici utant.

E Piscopi p̄sbri diaconi sclaribus idumētis n̄ utāt: nisi ut cōdecet tunica sacerdotali: sꝫ neqꝫ duꝫ ābulauerit i ciuitate aut i uia aut i plateis sine opimēto ꝯsumat ambulare: pꝛeterq̄ si i itinē lōgo tpe ambulauerit: qꝛ sic mulier orans in eccl'ijs n̄ uelato capite ōturpat caput suū iuxta aplīcam uocē: ita sacerdos sin̄ opimēto ōturpat sacerdotiū suū. qͦ si temē psūpsit ꝯtra statuta agē: cōione priuetur donec q̄ statuta sūt: adiplere maturet. I Tē leo papa.

Extra domos sine ,ppzio ornatu sacerdotes non appareant.

S Ine ornatu sacerdotali extra domos sacerdotes apparere nullo mō ꝯuenit: ne ut aliqs secularīū iiurias patiat. ꝯtrari⁹ deniqꝫ iuēt⁹: aut desinat aut canonice sb iaceat disciplinē. I Tē inocē. ij.

P Recipim⁹ ut tā epi De eodē qꝫ clici i statu mētis i hitu corporis deo ⁊ hōib⁹ placē studeāt ⁊ nec i supfluitate scissure aut colore uestiū nec tōsura ituētiū quoꝝ forma ⁊ exēplū cē debēt: offēdāt aspectū: sꝫ poti⁹ qͦ eoꝝ ōceat sanctitatē. q si moniti ab eis em̄dare noluerit: eccl'asticis careāt bn̄ficijs.

S Uū nō epꝫ relīqre ⁊ ab officio suo discedē: atqꝫ ad seclarē iudicē ꝯfugē nulli licet. Unde i aga thēsi ꝯci. legit. De eodem.

P Lacuit: ut clic⁹ si relicto officio ,ppt districtōeꝫ ad seclarē iudicem fortasse ꝯfugerit: ⁊ is ad quē recurrit solatiuꝫ ei defēsiōis ipēderit: cū eo de eccl'ie cōione pellat. I Tē ex ꝯci. antiocheno.

Presbꝛ ul' diacon⁹ ab epo depositus ipatorem non adeat.

S Iqs ⁊ a ,ppzio epo depositus p̄sbꝛ ul' diacon⁹: aut etiaꝫ a synodo qlibet eps fuēit exauctorat⁹ molestiā ipialib⁹ aurib⁹ iferre nō p̄sumat: sꝫ ad maiorū epoꝝ synodū sese ꝯuertat. ⁊ q se putat habē iusta in eoꝝ ꝯcilio alleget: atqꝫ ab his de se expectet: q̄ fuēit deꝑromptā snīa. q si deficiēs pusillanimitate hoc noluēit facere: sꝫ ipoztun⁹ fuerit ipatori: hui⁹ modi nullā uenia hꝫ: neqꝫ locū ulli⁹ assertōis sue nec spē recipiēdi gdus hēat in futuꝝ. I Tē ex ꝯci. cartha. v.

Non defensetur ab aliquo qui epoꝝ iudicio dānat.

S Iqs cuiuslibet honoris clic⁹ iudicio epoꝝ, p quocunqꝫ crie fuerit dānat⁹: non liceat eum siue ab eccl'ijs qb⁹ p̄fuit: siue a quolibet hoie defēsari: iꝑposita pena dāni

b Sed dic. bonis tn̄ ūpol laī. sic sumitur xxvi. di. siquis vult. ⁊. ff. ō cō. ⁊ de. siquis ita vbi dr q si aliqui legatū ē: vt cū filijs bitet: n̄ requirit q in qlibet momento sit cum eis.

c Sacerdotium. i. constitutio de sacerdotibus.

Q. IIII.

d Seruetur. i. sunt vba p̄sti tutionis vsqꝫ ad locū obseruari.

e Quod vero nota q vilis vestiū non despicitur sed abusus. f. iactantia ⁊ voluptas. ga i vi cu n̄ refert: gs vl gd vel q̄tū comedat dum mō nō gulose sumat: vt. xli. di. qsquis. ⁊. c. delicie. ideꝫ di co in veste: vt xli. di. si. parsimonia. ⁊ hic i c. i. possunt g clerici sꝫ ꝯsuetudineꝫ regionis preciosis vestibus vti: vt ꝯformēt se morib⁹ eorum iter qs viuūt: ne vilescat dignitas clicalis vt. lxxx. di. epi sꝫ rubeis ⁊ viridib⁹ pannis n̄ vtant. oēs ō hec ꝯhibebunt clausas vestes et de vi. ⁊ ho. de. clerici. purpuraꝫ cendatum p̄nt ferre. Nā vestis dn̄i purpura fuit: nec tenet illud qͦ legit: ex de vi. ⁊ ho. de. statuimꝰ. q n̄ fit vbi n̄ vrētiū approbatꝰ sit cut nec illd gre go. vij. ex de appel. memini mꝰ. greg. tn̄

dicit: q si cult⁹ pciosarū vestium nō eēt i culpa: sermo dei n̄ tā māifeste exprimeret: q diues indut⁹ purpura ⁊ bysso descendit ad inferos.

f Omnis. ornatura. que fit cā voluptatis: al' sec⁹: vt. xli di. parsimonia. ⁊. c. delicie.

g Epithimio. i. suspēsioni vni⁹ septimane: vt. j. c. px. vl' epithimium dr icrepatio: vel ē genus pene.

h Qui vnguēt. n̄ propter egritudinē: sed vt melius redoleat, pter voluptatē qͦ nō licet xcij. di. cātātes. ⁊ de cō. di. iij. peruenit.

i Imaginarias. i. q bus imaginamur ⁊ respicim⁹ ꝯditōem nr̄aꝫ

k Necessitatē. i. commoditatē ⁊ honestatē.

l In sūmitate. i. limbo.

m n Ullus. i itinere nisi fuerit iusta cā timoris: ex de vi. ⁊ ho. cle. clerici.

n Stol. i. veste talari

Q. V.

suppellicio vel cappa.

o Per vnam. nō de suspensione vni⁹ septimane: sic ō ꝑ. di. ij. siqs p ebrietatem. ⁊. v. q. ij. p̄iti.

p Episcopi. sacerdotali. i. talari: vt. xxiij. di. non liceat.

q Opimento. i. sine cappa vel pallio.

r Sine ornatu. seclarīū. ergo videt q q vberat tales: n̄ sit excōicat⁹: ex de sē. ex. in audiētia. sꝫ h̄ n̄ ē verū. vt nōui. xvij. q. iiij.

s Siquis. io.

t Recipimus.

t Suum vero Hec qͦ determinat. xi. q. i. placuit. ⁊. c. sequēs.

u Siqs. ipialibus. ab ipatore non pōt peti cognitio publico ⁊ iudicioꝫ. sed epale iudiciū pōt peti ab eo. xi. q. i. placuit. ⁊ c. quicūqꝫ.

x Ueniā. ideꝫ ē in eo q excōicat⁹ celebrat. xi q. iij. siqs eps. idē i eo q trāsit ad aliā ecclām vij. q. i. siqs p̄sbꝛ.

y Siqs cuiuslibet.

p

pena:ar.penā pecuniariā posse īfligi ab eccl'a.xxiiij.di.q̄sq̄s.xviij.di. quā quidē.xvi.q.i.statuim⁹.z.q.vi.cognouimus.xxiij.q.v.de lyguribus.

z Nec etatem. dūmō sit capax doli:vt.de cōse.di.iiij.eos.ex̄ de delic.pu. c.i.ber.io.

z Si forte suscepit.ad defendendum.

dasf solutio:q̄ iuramentū nō est p̄stādū:nisi ī dubijs z necessarijs cū pigri sint homines ad credēdū:vt.j.e.ita.z.c.si peccatum est.

b Est ē.iō fit geminatō.vt referaf ad os z ad cor:vt ex̄ de iureiu.z si christus.Et negatio duplex hic nō iducit affirmationem:licet sit ar.ɔ̄.ff.de vbo.sig.duobus verbis.

z Siqs epoꝝ.palatio.ntis. cui eps vel p̄sb̄r sine ɔscia alio rū epoꝝ ibit ad īpatorē xxiij.q.viij. siqs eps.

z Si epoꝝ.ego non de facto ipsoꝝ q: ipi peccāt:sed ꝓ pena quā ego sustineo sicut iob egit gr̄as deo ꝓ sua pena:non ꝓ psecutione maloꝝ cuz sic dixit.sit nomē dn̄i bn̄dictum.

a Quidā eps. qō iuramentū. Ad itelligētiā seqn̄tiū videndū ē:qd sit iurare:z qd iuramētū:q̄ cā institutionis iuramēti. Iurare ē aliqd deo teste dicē Iuramētū ē vox ipi⁹ iurātis vel act⁹ ipe vel ipsū qō iuraf.Cā istitutōis vna ē ꝓpter infirmitatē hominuꝫ de facili dubitātiū. cū eni volum⁹ aliqb⁹ psuadē qō eis vtile ē:z nō credunt simplici verbo:p mittif nobis iurare:vt j.e.ñ ē.z.c.ita ergo.z c.si peccatū. alia cā est ꝓpter idolatriā. sicut eni ɔcessuꝫ fuit: vt hostias deo imolarēt: ne eas offerrēt dmonib⁹ sic poti⁹ pmissū fuit:vt p deū iurarēt:q̄ꝫ p creaturas:ne icidereñt i crimē idolatrie:vt.j.e.ɔsiderat. Forma aūt iuramēti alia fit solo sermone:alia fit īteruētu alicui⁹ sacre rei. Illa q̄ solo fmone fit: fꝫ tria tpa triplex iueīf. Alr eni iurabāt in veteri lege:alr̄ i pmitia eccl'a alr̄ hodie. In veteri lege iurabaf:viuit dn̄s: viuit aia mea:h̄ addat mihi dn̄s:vt.j.e.z iurabāt. In pmitia ecclia iurabaf: testis ē mihi dn̄s:testif ē mihi ɔscia h̄ dico corā deo:vt.j.e si peccatū.hodie iuraf p deū:z sic me de⁹ adiuuet:vt.xxxv.q.vi.d paretela. Pena piurij ē sic ō alijs mortalib⁹: vt.j.e.q.c.vlt.z fit itestabilis:vt.j.e.q.v.parunli. huic autem questioni ꝓposite breuis

pecunie atq̄ honoꝝis:quo nec etatez nec sexū excusādū eē p̄cipim⁹

Itē ex ɔci.arelatēsi.iij.

Cōione puef:q eccl'astice discipline rl'az fugiētē defēsare p̄sumit.

Si forte aliqs clicoꝝ regulaꝫ disciplīne eccl'astice s̄bterfugiens fuerit euagat⁹:q̄cūq̄ eū suscēperit:z illū pōtifici suo ñ recōciliauerit:sꝫ magis defēsare p̄sūpserit eccl'e cōione puef. Itē ex cōci. martini pa. Spe recōciliatōis carēat:q ab epis ɔdēnat⁹ īpatorē adierit.

Siqs eps p̄sbyter aut diaconus excōicat⁹ i ɔcilio iiuste se q̄rif ɔdēnatum:ad maioꝝ epoꝝ ɔciliū reuertaf:ut coꝝ ingsitionē z iudiciū expectans:siqs se iustas cās h̄re putat:illis exponat.si aūt ɔtēpserit: z ip̄ortās se palatio aures p̄ncipum īqetare uoluerit:hic ad nullā ueniā poterit peruenire: neq̄ spē future recōciliatōis habebit. Itē greg.ɔstātino augusto

Epoꝝ cāe corā p̄ncipib⁹ exaiari nō debent

Si⁹ epoꝝ cāe mihi ɔmissoꝝ apō pijssimos dn̄os alioꝝ p̄rocinio disponūtur:ifelix ego i ista ecclia qd facio? sꝫ ut epi mei me despiciāt z cōtra me refugiū ad sc'lares iudices hēant oipotēti deo gr̄as ago: peccatis meis deputo:hoc tn̄ suggero breuif:q: aliquātuluꝫ expecto:z si ad me uenire distulerit:exercē in eos districtionē canonicā nll'o mō cessabo.

Quidaꝫ eps iurauit falsum qō putabat uerū quo compto archidiacon⁹ ei⁹ iurauit se nū q̄ p̄staturꝫ ei obedientiam. Cōpellit archidiacon⁹ ab epo ad exhibendam sibi ɔsuetā reuerētiam. accusaf eps de duplici piurio:z de eo q̄ falsuꝫ iurauit:z q: archidiaconuꝫ ad peierādū cōpulit. Primuꝫ querif an iuramētū sit p̄standū uel non. Secūdo si sit piurus:q iurat falsū quod putabat ueꝝ. Tertō si licuit archidiacono denegare epo ɔsuetā obediētiā. Quarto si cōstiterit eē illicitū qō iurauit archidiacon⁹:an sit fuandū. Quinto si ɔstiterit illud fuādū eē: an eps sit re⁹ piurij q cōtra iuramētū archidiaconū suū ire cōpellit.

Quod iuramētū p̄estandū ñ sit:auctē canonice scripture probatur. ait eni christ⁹ in euangelio discipulis:sit sermo u̅r est⁹ ē:ñ ñ: qō aūt āpli⁹ ē:a⁹ malo ē. Item⁹ iacob⁹ in ep'la ait:an̄ oia f̄res mei nolite iurare oio. utraq̄ auctē iuramētū ꝓhibemur p̄stare. Sꝫ aliud ē ad iuramētū spōte accedere: aliud ul' ad asserēdā inocētiā suaꝫ ul' ad federa pacis ɔfuāda uel ad psuadendū auditorib⁹:qñ pigri sūt credere qō eis utile ē: iuramentū offerre:pmū ꝓhibef:fm concedif nō eni iurare oino peccatū est.

Vnde i toletano ɔci. viij. legif

Iuramētū ꝓ fedē pacis ē agēdū.

Omne qō i federa pacis uenit tunc solidius subsistit :cuꝫ iuramēti hoc interpositio roboꝛat. sꝫ z oē qō amicoꝝ aios conciliat tūc fideli⁹ durat:cū eos sacri uinculo ligāt.oē.n. qō testibus adstipulaf:ueri⁹ ɔstat:cū id iuratiōis adiectio affirmat. q̄ z si testis deficiat innocētis fidē sola iurisiurā di taxatio⁹ māifestat. Itē aug. super epistolam ad galathas.

Iuratio non est prohibēda :nec tāq̄ bonum appetenda.

Non⁹ ē ɔtra preceptū dei iuratio:q̄ a malo nō iurantis est sꝫ increduli:a quo iurare cogitur Nā hic itelligif ita dn̄m ꝓhibuisse a iureiurādo:ut q̄ntuꝫ in ipo est qsq̄ nō iuret.qō multi faciunt in oꝛe h̄ntes iuratōeꝫ tāq̄ magnum z suaue aliqd. Nam utiq̄ apl'us nouit p̄ceptū dn̄i:z tamē iurauit. Nō.n.audiēdi sūt:q haf iuratōes eē ñ putant.qd.n.facient de illa: quotidie mozioꝛ p u̅raꝫ gl'aꝫ f̄res quam hēo in christo iesu dn̄o n̄ro quā greca exēplaria māifestissimā iuratiōnē eē ostēdūt. ꝓhibemur

c A malo.ab icredulitate scilicet illius cui iuratur: vt ex. tra de electi.significasti.

d Itē iacobus. nolite.sic remouet indiscretū iuramētuꝫ.vel vult dicere:q̄ non ꝓ qualibet re sit iurandum: qa non ꝓ vili:vt ij.q.v.siqnis.

e Omne. qō.Hic. Q. Iquattuoꝛ pōit h̄ casus in qb⁹ potest iurari. sūt z alij quos habes.ij.q.v.i p̄nci.z.xxviij. di.de syracusane.z ex̄ de iuramento calū.c.i ex̄ de electi.significasti.

f Deficiat. supple z reus sit infamatus. alias deficiente accusatoꝛe ñ cogitur se re⁹ expurgare nisi fuerit īfamatus:vt.v.q.vlt q̄ autem. licet quidam volunt dicē ꝫ.c. de re.cre.in bone. z hec sola excludit h̄ vulgarem ꝓbationem:sed ñ excludit numerū ɔpurgatoꝝ.

g Taxatio.i. impositio iudicis.est enim taxare mod⁹ iurandi:extra ō purga.ca.cum in iuuētute.io.

h Non est.i ipso est j.e.si peccatū xi.q.iij.absciſſor.io.

i Audiēdi sūt. immo eo ipso q̄ volunt iurare:sunt habēdi

bẽtici:eẽ ꝺ bẽ. ad abolendam §.ſigs.qdã.n. nimis faciles ſint ad iurãdũ: qdã metu oĩi ni numis uſqz ad ſupſtitõem ꝓducunt: vt. ff. ꝺ cõ.iſti.q ſub ditione.io.

k I Nouo ſed qa p iurare:argu.q qñqz prohibet aliqd ñ ꝓpt ſe ſz ꝓpt illud qꝺ ide ſeq põt.xi. q.iij.nolite. xx xvij.di.iõ.iſti. vi bo.rap.§.ſz ne dum talia xli.di.qſqꝺ.xij q.i.habebat.ij. q.vij ꝓſumũt. xxiiij.q.iij.deꝰ ubi aliqd ꝓhi bet ꝓpt ſuũ ꝛ riũ:ſic hic.

l Q Tnoue rints.

m I Ta ergo bonum. ar.q bonuz ꝓ hibet ꝓpt ꝓñs maluz:vt.xxi. di. deniqz .vi. cia.n. vicia ſũt virtutibus :vt xli.di.ſepe.

n Q Cõſuetudi nẽ. aſſiduitas .n.facẽ aliqd eẽ peccatũ :qꝺ alꝫ nõ eſt:vt xxv. di.criminis ap pellatio.

o Q Non dixit vl q debemꝰ fa cere i vbis: vt viij.di. ſi ꝓſue tudinem.ff.de vbo.ob.ſ.quis ſtipulans.

p I El ñ. ma lũ qꝺ uti lit.etſi ꝓpt uti litatẽ alĩꝰ poſ ſũ iurare:mlto magis ꝓpt me am:vt.xxiij.q v.ſi nõ licet.

q Q Iura bũt.ſed ꝺ ꝓma ratio.

r Q Ero ꝓfeſſi one.iurãdo.n. p dominũ cõfi temur ipſum.

ſ Q Idolatria. idolatria p q̃ iurabant.

t Q Nouuoꝝ

ergo iurare cupiditate aut dilecti one iurandi: quãuis eni iuramẽtũ ampliꝰ ſit:q̃ ẽ ẽ:ulꝫ nõ nõ :ꝛ ideo a malo ſit:nõ tñ a malo tuo: ſz in firmitatis aut icredulitatis eoꝝ q nõ aliẽ mouẽt ad fidẽ. I Tem aug.i epla ad publicolã.

Peierare peccatũ eſt nõ iurare.

I N nouo teſtõ dictũ ẽ ne oio iuremus.qꝺ mihi qdez ꝓpte rea dictuz eẽ uidet:non qz iurare peccatũ ẽ:ſed qz ꝑiurare immane peccatũ ẽ.a quo lõge nos eẽ uolu it:q oio ne iuremꝰ ꝓmonuit. I Dẽ

In neceſſarijs uerum iurare non eſt peccatum.

U T nouerítis uez iurare non eẽ peccatũ:inuenimꝰ ꝛ aplꝰ pauluz iuraſſe:quotidie moꝛioꝛ p uſ̃am gl̃iam frẽs:quã hẽo in chꝛi ſto ieſu dño nr̃o.p gl̃iam uſ̃am iu ratio ẽ.ñ eni ſic ait:p uſ̃am gloriã moꝛioꝛ:q̃i uſ̃a gl̃ia me fecit moꝛi qũo ſi diceret p uenenũ per gladi um p beſtiã per inimicũ moꝛtuus ẽ:itelligeret faciente inimico faci ente gladio faciẽte ueneno moꝛtu us ẽ. I Dez de ſermone domini

Nec tãq̃ bonũ appetenduz nec tãq̃ malũ iuramẽtũ eſt euitandũ

I Ta" ergo ꝓcepiſſe dñm itel ligit̃:ne iurareꝫ: ne qſq̃ ſic bonũ appetat iuſiuranduz: ꝛ aſſi duitate iurandi ad ꝑiurĩũ p cõſue tudinẽ delabaꝫ:q̃ꝓpter q itelli git nõ i bonis ſz i neceſſarijs iura tionẽ hñdaz:refrenat ſe q̃ꝛtũ põt ut ñ ea utaꝫ:niſi neceſſitas cogat: uidelicet cum uidet pigros eẽ hõi nes ad credẽdũ:qꝺ eis utile ẽ cre dere:niſi iuratõe firmeꝫ. Ad hoc utiq̃ ꝓtinet qꝺ ſic dr̃: Sit aũt ſer mo uſ̃ ẽ ẽ:ñ nõ:hoc bonũ eſt ꝛ ap petẽdũ:qꝺ aũt ãpliꝰ ẽ a malo ẽ.i. ſi iurare cogeris : ſcias de neceſſi tate uenire ifirmitatis eoꝝ quibꝰ aliquid ſuades:q̃ infirmitas utiq̃ malũ ẽ:unde nos quotidie libera rí ꝓcamur:cũ dicimꝰ: Libera noſ a malo. Itaq̃ ñ dixit:qꝺ aũt am pliꝰ ẽ:malũ ẽ.tu.n.maluz non fa cis:q bñ uteris iuratõe. I Tem aug.i ſmone dñi i monte li.j.

Iurare non eſt peccatum.

I El malũ ñ facis:q uteris bñ iuratõe:q̃ ꝛſi non bona:tñ ne ceſſaria ẽ :ut alteri ꝑſuadeas: qꝺ utilit̃ ꝑſuades:ſz a malo ẽ illiꝰ cu ius ifirmitate iurare cogeris.

I Tẽ hiero.ſup hieremiã.

Per deũ iurare ꝓmittitur:ne per idola iureꝫ.

Q T iurabũt :uiuit dominus i ueritate ꝛ in iudicio ꝛ in iuſti cia:ꝛ bñdicent euz gentes ipſũq̃ laudabunt.qũo ergo euangelium iurare nos ꝓhibet? ſz hic iuramẽ tũ ꝓ ꝓfeſſione dr̃ ꝛ ad cõdẽnatio nẽ idoloꝝ p q̃ iurabat iſrael.de niq̃ offẽdicula auferunt̃: ꝛ iuraꝫ p dñm deũ.qꝺq̃ dr̃ uiuit dñs in teſtõ ueri iuſiurãdum ẽ ad ꝓdẽna tõez moꝛtuoꝝ deoꝝ p quos iura uit omnis idolatra. I Tẽ hiero. ſup matthẽũ li.i.

Infirmis iurare concedit.

Q Onſidera" q̃ ſaluatoꝛ nõ per deũ iurare,ꝓhibuit: ſz p celũ ꝛ terrã ꝛ p hieroſolymam ꝛ p ca put tuũ.ꝛ hoc q̃i paruulis fuerat lege ꝓceſſũ:ut qũo uictimas deo imolabant:ne eas imolarent ido lis:ſic ꝛ iurare ꝓmitterent̃ p deũ ñ q̃ recte hoc faceret :ſz q̃ meliꝰ eſt deo id exhibere q̃ꝛ demonijs. I Tẽ exꝓci.cartha.iiij.

Excõicet clericꝰ creaturas pti naciter iurans.

Q Lericũ" p creaturas iurantẽ accerrime eẽ obiurgandum: ſi pſtiterit in uicio excõicandũ :in ter epulas uero cantãtez ſuꝓadi cte ſnie ſeueritate coercendum de cernimus. I Tẽ pius papa.

Clericꝰ deponaꝫ laicꝰ anathema tizet̃ p capillũ uel caput dei iurãs

S Iqs" per capillũ dei ulꝫ caput iurauerit ulꝫ alio mõ blaſphe mia ꝓtra deũ uſus fuerit:ſi i eccla ſtico oꝛdie eſt: deponaꝫ :ſi laicus anathematizet̃.ꝛ ſiqs per creatu ras iurauerit:acerrime caſtiget̃:ꝛ iuxta id qꝺ ſynodꝰ diiudicauerit peniteat.ſiqs aũt talẽ hõiem nõ ꝓ mãifeſtauerit:ñ ẽ dubiũ: qn diui na ꝓdẽnatõe coerceat .ſz ſi epus iſta emẽdare neglexẽit:acerrime coꝛripiaꝫ. Uerit̃ qs magis te neaꝫ:an illi q p deuz:an ille q ſup ſacra euãgelia iurat:huic queſtio ni iohãnes chꝛyſoſtomꝰ rñdet di cens.

Non eſt malus per euangelium q̃ p deum iurare.

S I aliqua cã fuerit:modicum uidet̃ facere qui iurat per de um:qui autem per euangeliũ ma iusᵇ aliqd feciſſe uidet̃. qbus dicẽ dum eſt.ſtulti:ꝓpter deuz ſcri pture ſancte ſunt : nõ deꝰ ꝓpterᶜ ſcripturas. I Tem hiero.

Non ſoluz in altari uel reliquijs ſed etiam communi loquela per iurium cauendum.

H Abemᵉ in lege dei ſcriptum nõ ꝑiurabis in noie meo:nec pollues nomen dei tuum in uanũ Ideo admonẽdi ſunt omnes:ut

Q deoꝝnm.io.

u c Q Onſidera.ſed p celũ.lz p creaturas nõ poſſimꝰ iurare :iura mus tñ p euãgeliũ qꝺ ẽ creatura: qz ibi tãtũ reſpectꝰ bẽt ad deum. Jõ aũt ꝓhibet iurari p eas:ne p ntẽptũ eaꝝ deiẽt : vt.j.e.§.ſz obij cit.ꝛ ne videaꝫ numẽ eſſe in eis.

x Q Meliꝰ eſt.electiue põit ñ ꝓpatiue:ſic.xi. q.iij.nemo ptoꝝum.

y c Q Lericũ iurãtez. ſine ſolẽnitate.tẽ eni depoſitõez indnẽ: ar.xxvij.di.§.vlt.

z Q Jnẽ epulas de ꝓſe. di.v.nullus.

z a S Jgs p capilluz. ſz leges.q ſic iu rat : vltimo ſupplicio punit̃.i anẽ.vt ñ luxu rient ꝫ nãm. circa me dium.

ꝓ Q Nõ mãifeſtauerit. ar.q aliqs cogit̃ accu ſare:vt.ij.q.vij. q̃ꝓ pter.xxiij.q.iij. taz ſa cerdos.i.q.i.qſqs.Sz ꝫ.nẽo iuitꝰ accuſare co git̃.Cꝛt nẽo iuitꝰ agẽ vl̃ accu.ꝓpel.l.i.ꝛ furẽ nemo cogit̃ idicare vl̃ accuſare.ff. de ꝑcrip. vb.ſolẽt.ſz põt dici: q̃ iudicũ officio cogi põt ſz nõ iure actionis.illõ tñ credo q denunciare cogit̃ aliqs ſm cõem opinionez quã notaui ij.q.i.ſi peccauerit.

a f S I aliqua.modi cũ.q̃ſtuz ad vul gares.

b Q Mains.j.e.q.v q ꝑiurare.ꝫ.ſed illud de iudicio eccliẽ:iſtud de iudicio dei.vl̃ dic q̃ q iurat p deũ ñ ſolẽniter minus peccat: q̃ ſi ſo lẽniter p euangelium. ſed ſi vtrũq̃ iuramẽtũ ẽ ſolẽne:magis peccat qui iurat per deum.

c Q ꝓpt ſcripturas. hic ꝓz:q eque obliga tur:q iurat p deum :ſi cut q iurat p euangeli um.ſz ſi p deũ iuraret ñ ſolẽniter:ꝛ p euãgeli um ſolẽnit̃ vl̃ econuer ſo:magis ẽ obligatꝰ q̃ ad eccl̃am ſolẽniter iu rãs:ſz q̃ſtũ ad dm̃ eq̃ liter:ex̃ q cle. vel vo. rurſus. Sz obijcitur q̃ſto ſanctiuſ ẽ p qꝺ iu raſ:tãto magis eſt pe nale ꝑiurĩz. q magis

obligatorū:ut.ī.e.mo
uet. sed illud intelligo
cū iurat illicite et hēt
respectus ad solā crea
turā.hīc pz q nō ē lici
tū iurare p creaturas
nisi i iure exprimat:q
possit sic p euāgeliū p
altare p crucez.ī.e. ha
bem⁹.ī.q.v.q ptiurat.
ī.ī.e.si aliq̄.ī p salutē
pncipis:vt.i.q.vij. q̄st
ens.fm leges tñ videt
q possit iurari p crea-
turas:vt.ff.de iureiu.
l.ij.§.vlt.ī.l.q p salutē
sed per mēbra dei non
est licitum iurare:vt in
auē.vt ñ luxurientur
boles ꝫ nām. colt. vi.

f circa medium.

d b Albemus.

e Non est.

f Ī peccatū.pcipe
retur.qz non est
peccatū qđ de⁹ vult si
ue leges:vt.xxvi.di.ō
inde.ī qui peccat legis
auctē nō peccat:vt. xx
iij.q.iiij.q peccat.

g Ad me. sicut dicit
canon:q aliqs oī mu
tari potī⁹ q̄s mutare.v
ij.q.i.mutatōes.ī.c.sci
as.

h q Elanuis.recipia
mus.nisi cū sci-
mus aliquē falsū iura
turū.tūc.n. phibemur
recipe iuramētū: vt.ī.
e.q.v.q exigit.vt scim⁹
aliquē cito posse labi i
periurīū: vt ex de co-
ba.cle.clicos. Et ē hic
ar.q eo ipo ē aliquid
licitū:q nō ē phibitū:
vt.xxvij.q.ij.lex diuie
xxviij.q.i.iā nūc. Ītez
ar.q añcedens ē licitū
non tñ ꝓfis:sic.xxiij.q
i.qd culpat.in fi.

i m Quet.bis.plus
n.peccat q i duo
b⁹ peccat q̄s q̄ vno.x
ij.di.c.i.

k Sociat. ī ita obli-
gat iuramētū qđ fit p
falsos deos.ī ñ obstat
ff.de iureiu.l. ñ erit.§.
pelt.vbi oī q nō valet
iuramētū qđ fit p fal-
sos deos:qz ibi loq̄t
de hoib⁹ eiusdez fidei

l Neq;.b rñdet tacte
q̄stioni.cū pagani ñ
hēant fidē: qūo dicis
eos frangē fidē. Ad b
rñdet:q hic nō agit ō
fide virtutum sed de
alia fide. Multiplicit
eni oī fides:qñq; idē
ē fides q sacrm baptis
mi:vt.xlv.di.de iudeis
Item dicit fides castī

diligēter caueāt ptiriū:ñ solū i al
tari seu sāctorū religis:sz etiā i co
muni loq̄la. Tē isi.smiaz li.ij.

Nō phibet de⁹ iurare sz peierare

Non ē ꝓtra dei ꝓceptū iura
re:sz dum iurādi usū facim⁹
ptirij crimē incurrim⁹. Tē au
gusti.de uerbis apli sm̄ōe.xxviij

Juratio non ē peccatum.

Si peccatū eēt iuratio: nec in
ueteri lege diceret:nō ptira
bis reddes dño iuramenta tua.
Nō.n.peccatū nob pcipet. Itē
non uobis dicim⁹ nos nō iurare.
si.n.hoc dicimus:mētimur. q̄tū
ad me ptinet nō iuro:sz q̄tū mi
hi uidet magna necessitate cōpul
sus:cū uideo nisi faciā mihi ñ cre
di:ī ei q mihi nō credit ñ expedit
q nō credit hac ꝓpensa rōne ī ꝓsi
deratione librata cum magno ti
more dico corā deo:aut testis est
mihi de⁹ aut scit christus:q sic ē i
meo aīo.ī iō qđ plus ē.i.qđ am
pli⁹ ē:q̄s ē est:ñ nō.sz hoc qđ āpli⁹
ē:a malo ē ñ iurātis sz nō creden
tis. Ex premissis colli:q iurare
nō ē peccatuz:ñ tñ tanq̄s bonū ē
appetendū:ne ꝓsuetudine iurādi
labamur i ptirium.sz cū dicatur
ꝓcedere a malo ñ credētis:uidet
q ī si iurare peccatū ñ sit: iuram̄
tuz tñ recipe malū sit.sz nōie ma
li non malicia sit:sz peccati pena
intell̄.ex penali.n. infirmitate i
credulitas illa,pcessit: q̄ ad iuran
dū cōpellimur.ipsuz autē iurare
sicut peccatū ñ ē:ita iuram̄tū ab
aliquo recipe malū nō ē. Ade
augustinus scribit ad publicolaz

Juramētū accipe nō phibemur.

Si elanuis dictū sit: ne iurem⁹
nusq̄s me in scripturis sāctis
legisse memini:ne ab aliquo iura
tionē recipiam⁹. Sed queritur
an sit utendū fide ei⁹:q p demōia
iurat. Sed bis ita scribit augu.
ad publicolā. Licet uti fidē ei⁹ q
ut eā seruet p demonia iurat.

Quet te utrū ei⁹ fide utendū
sit:q ut eā seruet p demonia
iurauerit:ubi te uolo pus ꝓsidera
re:utrū si q̄spiaz p deos falsos iu
rauerit se fidē habuz ī eā nō ser
uauerit:ñ tibi uidet bis peccasse
si.n.tali iuratione promissam ser
uaret fidē:iō tñ peccasse iudicare
tur:qz p deos falsos iurauerit.il
lud autē nemo rp̄hendēt qz fidē
fuauit.nunc uero qz et iurauit p
quos ñ debuit ī ꝓtra pollicitam
fecit fidem:qđ ñ debuit:bis utiq;
peccauit.ac p hoc q utiē fide illius
quē ꝓstat iurasse p falsos deos et
utiē non ad malū sed ad bonum

ī licitū:nō peccato illi⁹ se sociat q
per demonia iurauit:sed bono pa
cto eius quo fidē fuauit.neq;.n.
hic eā fidē dico fuari:q̄ fideles uo
cant:q baptizant in christo. Illa
n.longe alia ē lōgeq; discreta a fi
de humanoz placitorum atq; pa
ctorū.uerūtñ sine ulla dubitatio
ne min⁹ malū ē p deos falsos iura
re ueraciē:q̄s p deū uerū fallaciē
quanto eni p qđ iurat magis san
ctū ē:tanto magis⁹ ē penale⁹ periu
riū⁹. Alia q̄o ē:utrū non peccet q
per falsos deos sibi iurari facit:
quia ille qui ei iurat : iurat p fal
sos deos quos colit.cui q̄oni pñt
illa testimōia suffragari:q ipse cō
memorasti de⁹ laban ī abimalech
si tñ abimalech p deos suos iura
uit:sicut laban per deum socoth.
Sicut ēt cū i libro machabeoz
romani legant pacē firmasse cuz
iudeis:intelligēdi sē iurasse p fal
sos deos:sicut ī iudei iurauerūt
per deū uez:sic ēt ī de inramēto
qđ fit per creaturas intelligendū
ē:q ipsū quidē iurare per creatu
ras malū ē:qz a deo,phibitū ē: sz
seruare qđ iurat bonuz est:ut cui
tet peccatū mēdacij ī dolositatis
Sed obijcitur q iosph uir sāct⁹
per creaturas iurauit:dum dixit
fratribus suis:per salutē pharao
nis nō exibitis hinc. Sz sciendū
est:q sancti nō tā p creaturas q̄s
per creatorē creaturaz iurabant
nec in creaturis aliud q̄s creatorē
ipsaz uenerabāt:sicut ioseph qui
per pharaonem iurando hoc i eo
uenerat⁹ ē:qđ dei iudicio positus
erat i ifimis.unde apls ait:Om
nis ptās a dño deo ē. Tē chri
stus pilato: Nō hīes i me ptātē
nisi eēt tibi data desuper. de⁹ aūt
per creaturas iurare ꝓhibuit: ne
ul' more gētiliū aliqđ numen dei
tatis creaturis iesse credēt:ul' ne
creaturas ꝓtēptibiles iudicādo p
eas,pmissa,p nihilo duceremus.
Sed q̄rit qd grauius sit:an p cre
aturas an per creatorē iurare fal
laciter:duplr.n.re⁹ ē:qui p crea
turas iurat mēdaciter: qz ī ꝓtra
phibitionē iurat:per qđ sibi iura
re nō lz:a quo peccato ē imunis
qui non nisi per creatorē iurat:ī
ꝓximum dolo capit:qđ facit etiā
per creatorē mendaciter iurans:
sz periuriū tanto magis penale ē
quāto sanct⁹ illud p qđ iurat:ap
paret:q ī si p creaturas mēdacit
iurans duplr peccet: grauiori tñ
se subijcit pene :qui p creatorē iu
rat mēdaciter. Periurij aūt pe
na q̄ssima ē:quā sigs timēs ad

tas tori:vt. xx
vij.q.ij. ꝓinget
Item oī fides
securitas sine
pactuz:vt .xxi
ij.q.i.noli.itez
oī fides ꝓscia
vt ibi :oē qđ ñ
ē ex fide pecca
tū ē:vt.xxviij.
q.i.§.i. Itē oī
fides bit⁹ mēt
bene ꝓstitute.
Itez oī fides
credulitas fm
quā creditus
illō qđ ñ vide-
m⁹:vt ibi.fidei
ñ bz meritū ī
de pe.di.iiij.§.
in domo.

m Eleracit q̄s
ē si fallacit in-
ret p deos fal
sos:ī ita ptiri
um cōmittit:q
vez iurat p de
os falsos.

n Magis. ℞
dictio magis ñ
cōpatie ponit
sz abnegatiue
qz falsi dei nō
sūt sancti.

o Penale.i.
maiori pena di
gnū.quāto eni
res ē sanctior
melior:tāto ē
mai⁹ peccatuz
offēdē eam q̄s
aliā:vt.xvij.q.
iiij.sicut q.ī.ī.
e.q.v.q ptiurat

p Periurū,
i. temerarium
iuramētū.ī sic
bñ adaptat rō
sequens.

q De laban.
sz sine ille pec-
cat q per deos
falsos iurat:q̄
ī ille peccat q
recipit tale iu-
ramentū: vt.ī.
e.q.v. ille ,sed
dic q licet ille
peccet : tamen
permittit tale
iuramētū: cuz
aliter ñ possit
adhiberi fidei
dictis suis.ꝓte
rea si iuraret p
deū vez facil⁹
obuiaret tali iu
ramētore tam̄
magis pecca-
ret.

r Per salutē
ī canone p sa
lutē domino

iuratur:vt.i.q.vij.quotiens.

f In infimis.als memphis que erat caput regni pharaonis.

t Dupliciter.ꝛ ita qñq; duo mala rõne ꝓiũctõis ñ equalẽt alteri eoꝝ p se:sic ex de offi.iudi.dele.sup.§.si vero.

u Redicãdũ.qualẽ.ad numerũ annoꝝ hoc.itellige ñ ẽ̃stũ ad aspe ritatẽ pñie.naz regularit̃.p qli bet mortali de betur septẽnis pñia:nisi digni tas delinquen tis vl qualitas delicti aliõ sua deat.xxxiij.q. i j.hoc ipsuz.ꝛ lxxxij.di. pñz ꝛ.xxvij.q.i.de notaz. vnde lz septẽnis pñia ponat pro p iurio sicut pro homicidio vel adulterio: aspi or tñ pñia ipo nit̃ pro adulte rio vel homici dio:q̃ pro piu rio ꝛ durior ꝓ homicido q̃ ꝓ adulterio:vt.x xxiij.q.ij.si qõ io.

x Repellẽdꝰ ar.aliquẽ com pellendum ad

q. II.

pñiam. vi.q.i. illi qui.

a q Quod au tem.hic quer̃itur an sit piurus:qui iu rat falsũ quod putat verum. ad qõ notãduz est:q; quatuor modis dicitur cõmitti periuri um/vno mõ vt siquis falsum ignoranter iu ret:ꝛ illud nul lo modo ẽ pec catũ:vt.j.e.bea tus ⁊ 2ꝰ modo dr̃ piuriũ tãcũ falsuz iuramẽ tũ sciẽter factũ ꝛ illud semp ẽ peccatũ ꝛ moz tale:vt.j.e. bo mines ⁊ 3ꝰ mõ dicitur piuriũ indiscretũ iura mentũ:ꝛ illud qñq; ẽ peccatũ mortale.j.e.q. iiij. qui sacro qñq; veniale: vt.xxv.di.§.at ex quarto loco dicit periuriũ

cõfessionez uenire noluerit:a fide liũ ꝓsortõ est abijciendꝰ Nde cuticianus papa.

Fidelium ꝓsortio careat:q pñiã periurij agere noluerit.

Predicãdũª ẽ ẽt:ut ẽt piuriuz fideles caueãt:ꝛ ab hoc ſum mope abstineãt:scientes hoc grã de scelus eẽ ꝛ i lege ꝛ i ꝓphetijs ꝛ in euãgelio,phibitũ. Audiuimus aũt quosdã paruipẽdẽ hoc scelus ꝛ leuez quodãmõ piuris pñie mo dũ ꝓponere:q ẽt nosse debẽt talez de piurio pñiaz ꝓponi debere: q̃lẽ ꝛ õ adulterio ꝛ õfornicatione ꝛ õ homicidio ſponte cõmisso ꝛ de ce teris crialibꝰ uicijs. Siqs uero p petrato piurio aut quolibet criali peccato timens pñiam lõgam ad ꝓfessionẽ uenire noluẽit:ab eccle sia repellẽdꝰ ẽ siue a cõione ꝛ cõ sortio fideliũ:ut nullꝰ cũ eo come dat:neq; bibat:neq; in domo sua eum recipiat.

Quod aũt piuriũ sit fal sũ iurare:facile ꝓbatur Ait.n. augustinꝰ i li. psalmoꝝ sup dñi ẽ tra.

Peierat q alr factur ẽ q̃ pmittit

Nam dolo iurat q alr facturus ẽ:q̃ pmittit cũ piuriũ sit neq terꝰ decipe credentem. Ite bie ronymꝰ sup hieremiã li.ij.

Quos dẽat hr̃e cõites iusiurãdũ

Animaduertẽdũ ẽ:q; iusiurã dũ hos hẽat comites :uerita tem iudiciũ atq; iusticiã.si ista de fuerint:neq; iuramẽtũ erit sz p iuriũ. Itẽ q falsũ iurat mentit̃ mẽtiẽdo aũt iurare nihil aliõ ẽ q̃ peierare.cũ ergo hoies q loquũt mendaciũ pdendi sũt:iuxta illud psalmiste:perdes oẽs q loquunt mẽdaciũ:mlto magis dãnabiles sẽt:q mentiẽdo deierare ꝓuincunt qz nomen dei sui i uanũ assumũt Sed aliõ ẽ falsũ iurare: aliõ iu rare i dolo.nõ.n.ois q alr factu rus ẽ:q̃ pmittit:i dolo iurat. Lz n. apls alr facturꝰ eẽt q̃ pmittẽt corinthijs i ꝑma epla: cum ait ue niam ad uos:nõ tñ i dolo iurauit aut mendaciter pmisit. Ille eni i dolo iurat aut mẽdaciter pmittit i cuiꝰ mente est ñ sic se factuꝝ: ut pmittit. Ille aũt q pmittit falsũ qõ putat eẽ uer̃:nec i dolo iurat nec mendaciter pmittit. Nde augustinus de uerbis apli ſmõe xviij. De eo qui iurat falsum: quod putat uerum.

Dies falsũ iurãt:ul cũ fallũt ul cũ fallunt: putatꝰ hõ uerũ eẽ qõ falsũ ẽ ꝛ temẽ iurat aut scit ul putat falsũ eẽ: ꝛ tñ ꝑ uero iu rat:ꝛ nihilominꝰ cum scelẽ iurat tũ tãt aũt ista piuria:q duo ꝓme mozaui.fac illũ iurare:q uerũ pu tat eẽ,p quo iurat:uel putat eẽ ꝛ tñ falsũ ẽ:ñ ex aio iste piurat. fal lit̃.hoc,p nõ hz:qõ falsũ ẽ:non,p re falsa sciẽs iuratõem iterponit Da aliũ.qõ scit falsũ eẽ ꝛ dicit ue rũ eẽ:ꝛ iurat tãq; uer̃ sit: qõ scit falsũ eẽ. Videtis q̃ ista detestan da sit belua ꝛ de rebꝰ hũanis ext̃ minãda:qs.n.fieri uelitꝫ oẽs ho mines detestãt talia.fac aliũ:pu tat eẽ falsũ:ꝛ iurat tanq; uerũ sit forte uer̃ ẽ:uerbi gra ut itelligas Pluit i illo loco:iterrogas hoiez ꝛ dicit pluisse:ꝛ ad negociũ eius cõpetit:ut dicat pluit :sz putat ñ pluisse piurꝰ ẽ. Intẽst quẽadmo dũ uerbũ,pcedat ex aio.ream lin guã nõ facẽ nisi rea mens. Ela ergo mẽs huiꝰ nõ erat rea :nescie bat eni falsuz eẽ quod iurauit esse uer̃:nec temere ul negligẽt sz cũ magna diligentia uidebat sibi de ꝓbẽdisse uer̃:qõ iurauit falsum: periurij reꝰ neq; q est iudicandus Itez q dr̃ q falsuz iurat mẽtit nõ uniuersaliter hoc itelligi dz.ñ eni ois q falsũ dic̃ mentit̃:sic nec ois q mentit̃ falsũ dicit. Nde augu.in enchiridion.

Non est mentiri dicere falsum quod putat uerum.

Sait q mentit̃: ꝓtra id qõ aio sentit loquit̃ uolũtate fal lendi.ꝛ utiq; uerba propterea in stituta sunt:non ut p ea se inuicẽ hoies fallãt:sz ut eis qsq; i alteri us noticiã cogitatões suas profe rat:uerbis ergo uti ad fallaciam nõ ad qõ sũt istituta peccatũ est. nec iõ ullũ mendaciũ putandum est ñ eẽ peccatũ:qz possumꝰ aliq̃ alicui ꝑdesse mẽtiendo.possumꝰ eni ꝛ furando.si paup ẽ cui palaz datur:sentit commodũ ꝛ diues cui clam tollitur:nõ sentit incom modũ.nec ideo tale furtumꝫ qsq; dixit peccatuz nõ esse.ꝛ infra:ne mo mentiens iudicandus est qui

trãsgressio iuramẽti:ꝛ illud q̃q; nullũ peccatũ ẽ vr illicitũ:vt.j.e.q.iiij. in mat.q̃q; ẽ mortale:vt.j.e.q.iiij.siquid.

b t Nam dolo.facturus est.i.quia aliter ꝓponit facere.

c Nequiter.s.habere animuz decipiendi.si eni nõ haberet animuz secus eẽt:vt.j.e.ne quis.

d a Animaduertẽdũ ueritatẽ.i.sciaz ueritatis.j.e.ne quis. sz ueritas rei ñ sufficit nisi adsit sciaꝫ :vt.j.e. homines.sic ꝛ veritas cõscientie sufficit:vt a furto excuset.s. si cre do dñm pmissurũ :vt insti.de obli.q̃ ex deli cto nascũt.§. placuit.

e Judiciũ.i.discretio nem.

f Atq; iusticiam.i.vt instum sit ꝛ licitum qõ iuratur.

g b Omines.b osten dit tres modos periurij.

b Putat.primum.

i Et temere.i. idiscre te.

k Aut scit qõ iurat.i. qõ verũ est.

l Que duo.i.sub secũ do ꝓpẽdit ꝛ tertium

m Delit. quia ipsum peccare nemo per se vult:vt.xv.q.i.merito.

n Linguaz.sic.xv.q. vi.c.i.

o i Saũt.institutã ex hoc dicto au gustini segtur:q; q mẽ titur nihil dicit:qz non dicit id qõ vox signifi catit:sicut hic dicit.ali ud enim cogitat mẽte q̃z oꝛe proferat.itez id nõ dicit quod cogitat qz vox illud non signi ficat:nec dicit illud qõ vox significat:qz illud non intendit:ergo ni hil dicit:vt.ff. de rebꝰ du.l.in ambiguis.

p Jnstituta. semper g̃ in pulegijs vel in re scriptis interꝑtibũtur verba ad id ad quod instituta sunt:vt hic ꝛ xxxvij.di.relatum ꝛ sẽ per ad cõem intelligen tiã ꝛc.ex de sponsa.ex literis.ꝛ.ff.de le.iij.ñ. aliter .sed ⁊ plerunq; duz ꝓprietas verbo rũ attẽditur veritatis sensus amittitur:ex de vb.sig.ꝓpterea.nã po tius mens attẽdit q̃z verba ꝓsideranda sũt vt.j.e.q.v. humane.ꝛ ⁊ verum intellectũ fit interꝓtatio:extra de postbu.ad hec circa fi.

ꝛ potius cōsiderandū est qd testato: senserit ꝝ ipsa vocis significatio: vt ff. de fū. instruc. l. cū delationis. §. alinam. ꝛ hec vera sunt: nisi interptatio a iure habeatur: vt. xx. q. ij. puella.

q Fructum. xiiij. q. v. forte.

r Ad animū. ar. plus ꝓsiderari animū vl opinionē ꝝ factū vl veritatē: vt ex de biga. nup. iii. q. v ij. §. tria. i. q. i. sige a simoniacis.

s Intētōe. sec⁹ ē i furto: qz ly aliqs credat i nito dño rē ei⁹ tractare tñ ñ ꝓmittit furtū si domino placet: vt isti. de obli. ā ex delic. nal. §. placuit.

a b Eatus. diuia. qz oia vincula bña na frāgūtur. xix. q. ij. due sī. ꝛ fm quā dispositōez ē licitū qō alꝰ ē illicitū: vt. xiiij. q. v. dixit. ꝛ ē ar. ℔ q i oī voto ꝛ sacro itelligūt⁹ b⁹ mōi gñales ꝓditōes: si deꝰ voluēit: si vixero si potero: vt j. e. ne gs. ꝛ. xxvij. q. ij. §. ā. ꝛ ff. q fatis. da. co. l. vlt. ꝛ ēt hec si marito placuerit. xxxiij. q. v. noluit. ar. ℑ. xxxij. q. vlt. c. vlt. vbi ō hoc notani.

b Maioribus. nō ꝙ ꝛz canones excusat⁹ gs a iuramēto ꝓpt maiora negocia: vt ex de iureiurā. bzeui. ꝛ ex. e. q relā. sec⁹ ꝛz leges quia difficultas ꝑstatōis nō reddit stipulatōez inutilē: vt. ff. ō v. ob. ꝓtinꝰ §. illud.

c Nō lauabis. nec petr⁹ fuit sibi ℑri⁹ nec domino. dñs. n. voluit exhumilitate lauare pedes petri: ꝛz petr⁹ ꝓpt reuerētiā noluit ℔: sed fuerētia ꝛ hūilitat⁹ sibi ñ ℑriāt. itē sibi ñ fuit ℑri⁹: qz ꝑ ꝓpt reuerētiā noluit. z⁹ ꝓpt obediētiā ꝓmisit lauari ꝛ obediētia ñ ē ℑria hūilitati vel reuerētie. simlem supficialē ℑrietatē bēs viij. q. i. i scripturis. cū suis cōcordantijs.

d i Le. mēdacium. stricte sumit⁹ ℔ mēdacium largꝰ sumit⁹ cū dr falsitas ē veritat⁹ imutatio: vt i aut. de fi. instru. ꝛ can. in prin.

e Falle. fallē aliqñ in ℑcm alicq mīn⁹ peccatū ē: ꝝ falli ab alicq circa articulos fidei. i his q̄ spectāt ad fidē ñ mlti differūt inter se fallē ꝛ falli: vt. xvi. q i. si cupis

f In qb⁹ reb⁹. ſ. ē ℔ an plāete moueāt ℑ firmamētū vl cū ipo

dicit falsum qō putat ueruz: quia quātū in ipso est nō fallit ipse sed fallit. non itaq; mendacij ſz aliqñ temeritatis arguend⁹ est: q falsi incautus credit ac ꝑ ueris habet. potiusq; ecōtrario quātū i ipso ē ille mentit: q dicit tāquā ueꝝ: qō putat falsū. quātū eni ad animuz ei⁹ attinet: qz nō qō sentit hoc dic: ñ ueꝝ dicit quāuis uerū iueniat eē quod dicit. nec ullo mō liber est a mendacio: q oze nesciens uerū loquit: sciēs aūt uolūtate mentitur nō ꝓsideratis itaq; rebus ipis de quib⁹ aliqd dicit: sed sola itentōe dicentis: melior est qui nesciens falsū dicit: qñ id ueꝝ putat q̄ qui mentiendi animū sciens gerit: ne sciens ueꝝ eē qō dicit. Tez gelasius papa.

Non mentitur: qui aliuz fallendi non habet.

Beat⁹ paulus apl⁹ nō iō qō absit fefellisse credendus est: aut sibi extitisse ꝓtrari⁹: qñ cū ad hispanos se ꝓmisisset iturū: dispositione diuia maioribꝰ occupat⁹ ex cāis iplē ñ potuit quod ꝓmisit. quātū eni ipi⁹ uolūtatis it fuit: hoc ꝓnunciauit qō reuera uoluisset efficē. quātū enim ad diuini secreta ꝓsiliꝫ: q ut hō oia nō potuit ꝛz spū dei plen⁹ agnoscē: supna ꝑmisit dispositōe ꝑuent⁹. Nec qz beat⁹ petr⁹ apl⁹ ꝑ affectu diuie reuerentie ipsi dño rñdit: Non lauab mihi pedes i ēternū: fefellisse qō absit aut i sua putabit minime ꝓstitisse snia: qz mox eidē diuie uoluntati cesserit: ꝛ qō se dixerat ñ eē facturuz causis astrictus humane salutis passus est uolūtate ꝑna faciendum. Le⁹ ergo falsuz iurando mentitur: qui scit falsum esse qō iurat. Est enim mendaciuz ut augustinus ait: falsa significatio uocis cum uoluntate fallendi. ſz cuz fallere⁹ semp sit uolūtatis: falli autem uel infirmitatis uel temeritatis. grauius autem fit quod ex uoluntate ꝝ quod ex temeritate uel infirmitate ꝑcedit: aliquādo contingit falli uel nullū uel minimuz esse peccatum: aliquando ex ipsa rerum uaria cōsideratione min⁹ esse fallere ꝝ falli. Ad de idem augu. in enchiridion.

an hō ꝛ non homo eādem spēm significant.

g Aliu d. nō diffinitionē erroris: vt. xxxviii. di. ꝗnis. ꝛ. c. sedulo

b In ipsarū. q̄ dicuntur ꝛ nō creduīt sicut in ℑcubus.

i Fallat. siue per negligentiam siue non.

k Ubicūqz. i. qualitercūqz.

Falli i his que ad fidez nō ptinēt aut paruū aut nullū est peccatuz.

In qb⁹ rebus nihil itereſt ad capessendū regnū dei: utrum credāt an nō: ꝛ utrū uera putent an falsa: in his errare ꝛ aliud ꝓ alio putare: non est arbitrādū eē peccatū: aut si ē minimū esse atqz leuissimū. Dē in eodem.

In his que ad fidem pertinent: grauius est falli ꝝ alios decipere

In ipaz ꝓsideratōe reruz: q̄ dicūt: tm̄ itest: qz siue gs fallat⁹ siue mētiatur: ubicūqz⁹ falli ꝝ mentiri min⁹ ē malū q̄tuz ptinet ad hōis uolūtatē: tñ longe tolerabilius est i his: q̄ a religione sciuncta⁹ sūt mētiri: ꝝ in his sine quoꝝ fide uel noticia de⁹ coli ñ pōt falli. Tē qō dr: pdes oēs q loquunt mendaciū: nō de oi mēdacio intelligendū ē. sūt. n. qdā mēdacia in qbus ꝛ si sit aliq culpa ñ tñ dānabilia sī: imo ñ tāq̄ mēdacia habēda sunt. Sunt ꝛ alia mendacia q̄ sūt grauioris culpe: de quibus intelligit: perdes oēs q lo. men. ut aūt appareat que mēdacia sint uenialia ꝛ que dānabilia: distinguendū est quot sint genera mēdacij.

Oē qb⁹ aug. scribit i li. ō mēda.

Quot sint genera mendacij.

Primū⁹ ē capitale mēdaciū ꝛ longe fugiēdū: qō fit i doctrina religionis. ad qō mēdaciū nulla ꝓditōe⁹ quis dz adduci. Secū dum: ut si aliquē ledat iniuste: qō tale est ut⁹ nulli ꝑsit ꝛ obsit alicui. Tertiū⁹: qō ꝑdest alteri ita ut obsit alteri: q̄uis ñ ad imūdiciā ⁹ obsit corporalē. Quartū sola mētiēdi fallēdiqz libidine: qō mix⁹ mendaciū ē. Quitū qō fit placēdi cupiditate ō suaui elogo. Dis⁹ oib⁹ penitus euitatis atqz reiectis: sequtur sextum gen⁹ quod nulli obest ꝛ ꝑdest alicui: uelut si quispiā pecuniam alicuius iniuste⁹ tollendā sciens: ubi sit nescire se mentiatur. Septimum ˣ genus mendacij est quod ꝛ nulli obest ꝛ ꝑdest alicui uelut si nolens hominem ad mortem quesitum prodere mentiat. Octauum genus mendacij ē: qō ꝛ⁹ nulli obest ꝛ ad hoc prodest: ut ab⁹ imundicia corporali aliquem tueatur. Nō est igitur mētiēdū

l Setiācta. sūt q. d. min⁹ malū ē fallē i ℑcti b⁹ ꝝ falli in fide: ꝛ sic ñ ob. xvi. q. i. si cupis

m Primuz ē. religionis. scē iesum ñ eē passū vl ñ eē natū de virgine. i. q. iiij. §. notandū.

n Cōditione. potiꝰ. n. dz oia mala pati ꝝ tali malo ꝓsentire. xxxij. q. v. ita ne.

o Ut nulli p sit: vt ē mendacium. detractōis vl falsi testis in cā criali. si. dic lex: ñ ē ferēd⁹ q vult obeē ꝛ ñ ꝑdesse. ff. ō rei vē. i fundo...

p Tertiū. vt obsit ut mēdacium testis in cā pecuniaria.

q Immundicia. tunc. n. magis obesset.

r Diz ē. q. d. mix ē q̄ ita vult aliqs mentiri: vbi nulla vertit⁹ vtilitas qdā tñ bz mez mendacium.

e Placendi. qō faciūt adulatores ad hoc vt placeant: vt xlvi. di. sūt nō nulli tñ adulatio qñqz ē venialis peccatū: vt xxv. di. ℌ. alias

t Dis oib⁹. q. d. ꝑcedentia sī moralia: ꝛz se q̄ntia sī vōia in

u Iniuste. secus si iuste: vt si fecerit mēte iudicis.

x Septimū. i ℔ differt septimū a sexto: qz illud ꝑdest ad piculū ꝑsone. ꝛz istud ad cuiūdā piculum dāni.

y Et nulli. hic

q ipsa psona de q̃ fit frmo vel ad quã fit frmo: non icludit i gñali frmone: ſi. ff. cõia pr̃e. gegd vẽditor. ar. ℈. xxvi. di. deide. ꝛ. ff. ō pig. paulus, §. vlt. vbi dr̃ q ſi fruus obligauerit oia bona oñi ſui: ipe intelligitur obligari.

a Ab inũdicia: vt ſi volenti ꝑbere cũ ſoluta: dicã eã ee coniuga

ti. ꝛ pdeſt iſtõ ei ad cõſeruan dã pudicitiam Et nota q hec tria mendacia i hoc ꝓueniũt: q per ea alicui pdeſt mẽtiens ſ̃z nulli obeſt. Sed differunt in hoc: q vnũ pdeſt ad euadendũ dãnum rerũ: aliud ad euitãdũ pic'm vite. tertiuz ad pudicitiã cõſeruandam.

b Cũ alter⁹. ſic. xiiij. q. v. de nicp. xi. q. iij. ſi qs vero. picu-loſa eſt. n. talis cõpẽſatio. xiiij di. q ait. poteſt ñ ſibi aliquis ꝓſulẽ cũ alt⁹ i iuria dũ tñ nõ eo ꝓpoſito fa ciat vt alij no-ceat: ſed tñ vt ſibi ꝓfit: vt. ff. de aqua pluui. ar. l. i. §. dcicp. nec tũc facit in iuriã cũ ſuo iu re vtitur: vt eẽ de elec. cũ eccla ꝛ eẽ de ap. bõe

c Placendi. adulatõis cã. ꝛ ẽ ſi. xxxij. q. iij. obijciũtur. xcij. di. cãtãtes

d Ad ſempiternã. Sz q̃lit põt aligs ad eternã ſalutez duci p pec catũ? Reſ. indirecte: vt ſi mõch⁹ dicat regulã ſuã ee dulce: ꝛ p tale mendacium luceret aliquẽ ch̃m: ſto: ꝛ eſt ſi. i. q. ij. quãpio. xlv. di. de euitet. xiiij. di. q ait. ꝛ. j. e. faciat.

e Perficiẽde. i. ſalutẽ alteri⁹ nemo debet pferre ꝓpter fidei.

f Factis. q. d. licet nos dicim⁹ q nemo dz mẽtiri p vita alterius: nõ ideo aligs ita crudelis vt ipius ſit: q nõ defẽdat talem facto licet verbo non poſſit defendere.

g Quia ꝛ in bonis. i. inter bona.

h Preferet. vt. xxxij. q. v. tolerabilius.

i Dãnabili⁹. electiue ponit. ꝛ eſt ſenſus: malum qđ nos facimus ſ. mẽdaciũ ẽ nobis dãnabile. ſz q̃ ſciuin⁹ fieri homicidiũ nobis non eſt damnabile.

k Recedit. nõ videt ℔ verum: q̃ min⁹ peccat. vij. genere menda cij q̃. viij. q̃ mai⁹ malũ vitat p ſeptimũ mẽdaciũ q̃z p. viij. ad hoc dico q̃ receſſus iſte nõ ꝓſiderat ſz ordinem mẽdaciorũ quez hic enumerat: ſed pot⁹ ꝓſideratur circa qualitatem primi mendacij. Nã pmũ mẽdaciũ cõſiſtit in religione qđ maximum eſt. vñ ẽ ma ximum peccatũ: ſic in hoc mentiri i. quãto ergo magis recederet a religione tãto ẽ min⁹ peccatũ. vt dicas q tria vltia peccata ñ dñt ii ſe niſi ſz q̃litatẽ fci. ꝛ ita ñ reputat iſta tria mẽdacia p dinerſ. io.

in doctrina pietatis: q̃ magnum ſcelus ẽ ꝛ pmum genus deteſtabilis mendacij. Nõ ẽ igit mẽtiẽdũ ſecũdo genẽ q̃ nlli faciẽda iuria ẽ. Nõ ẽ mẽtiẽduz tertio genẽ: qa nlli cũ alteri⁹ iuria ẽ ꝓſulẽdum. Nõ ẽ mẽtiẽdũ q̃rto genẽ ppẽ mẽdacij libidinẽ: q̃ p ſeipz uiciosa ẽ. Nõ ẽ mẽtiẽdũ qnto genẽ: q̃ nec ipa ueritas placẽdi cã hominibuſ enũciãda ẽ: quãto min⁹ mẽdaciuz qđ p ſeipm q̃ mẽdaciũ ẽ utiq̃ turpe ẽ. Nõ ẽ mẽtiẽdũ ſexto genere neq̃. n. recte teſtimonij ueritas, p cuiuſcunq̃ tpali cõmodo ac ſalute cor̃ũpit: ad ſempiternã uõ ſalutẽ null⁹ ducẽd⁹ ẽ opitulãte mẽdacio. Neq̃ ſeptimo genẽ mẽtiẽdũ ẽ. nõ. n. cuiuſq̃ ꝓmoditas aut ſalus tpalis pficiẽde fidei p̃ferenda ẽ: nec ſe q̃ſq̃ i recte factis nr̃is tã male moueri ſentiat: ut fiat ẽt aio õterior lõgeq̃ a pietate remotior. Nec octauo genẽ mẽtiendũ ẽ: q̃ ⁊ in bonis caſtitas ai pudicitie cor̃poris p̃fert⁹ ⁊ i malis quod ipi facim⁹: eo qđ fieri ſinim⁹ nob dãnabili⁹ ẽ. In his aũt octo generib⁹ tãto q̃ſq̃ min⁹ peccat: cũ mentit quãto magis a pmo recedit⁹. Quiſq̃s aũt ee aliqđ gen⁹ mẽdacij qđ peccatũ ñ ſit: puta uerit: decipi et ſemetipm turpit: cũ honeſtum ſe deceptorez arbitret aliorum. Tẽ auguſtinus de uerbis apli. Nõ ſz alicui cã hũilitatis mẽtiri

Qm hũilitatis ſed nõne bonaꝝ mẽtiũ ẽ ibi recognoſcẽ culpã vbi culpa nõ eſt: vt. ã. di. v. ad ei⁹? Reſ. in genere põt qs dicẽ ſe ee peccatorem. q̃ nemo ſine crimine viuit: vt. xxv. di. §. crmis. ꝛ recognoſcẽdo i ſe culpã ee ñ peccat: dũmodo ℔ credat ver̃ ee qđ dic. xl. di. añ oia. ꝛ. ij. q. vij. q̃z. ſz ſpãlit dicẽdo aliqđ peccatũ de ſe cui⁹ ꝓtiũ credit moraliter peccat

Qm hũilitatis cã mẽtiris ſi ñ eras peccator añq̃ mẽtieris: mentiendo efficeris qđ cuitaras: ueritas aũt ipa in te nõ ẽ: niſi te ita dixeris peccatorẽ: ut ẽt eſſe cognoſcas. ueritaſ aũt ipa ẽ ut qđ ẽ dicas. nã quo eſt hũilitas ubi regnat falſitas[m]? Tẽ greg.

Cauti⁹ ſũt humiles q mendacio ſe illiqueant. Tẽ augu. ſup iohãnem.

Non licet mentiri ut arrogantia euitetur.

Non ita caueatur arrogantia ut ueritas relinq̃tur. Tez in enchiridion. Nõ omne mẽdacium eque peccatum eſt.

Ubi aũt nõ abſurde ur̃: oẽ q dem mẽdaciũ ee peccatũ. ſed multũ intereſt quo aio ꝛ de quib⁹ re b⁹ q̃ſq̃ mẽtiat. Nõ. n. ita peccat q⁹ ꝓſulendi quo ille q nocendi uoluntate mẽtit: nec tm̃ nocet q uia torẽ mẽtiẽdo i aduerſũ iter mittit q̃tũ is q uiã uite mẽdacio fallẽte ꝺprauat. Tẽ aug. i li. ꝺ ꝓflictu uiciorz atq̃ uirtutũ. Nõ eſt aliquo modo quilibet decipiendus.

Nec artificioſo mendacio nec ſimplici uerbo oz quenq̃ decipere: quia qũlibet mentitur q̃s occidit animam. Tem augu. in. v. pſalmo.

Pro temporali uita alicuius perfectus mentiri non debet.

Neq̃s ãbitret pfectũ ꝛ ſpũalẽ

Sed obijcit de ſacerdote: q oia cria ſpãlr de ſe cõfitetur. ſed dic q illud facit in pſona eccle. nullũ enim vicium ẽ: q̃ nõ reperiat in aliq mẽbro eccle. vel dic vt dicit auguſtin⁹ q̃ in vno peccato mlta peccata pũt nõi. cũ enim qs peccat mortaliter: cõmittit homicidiũ occidẽdo aiam ſuã: cõmittit furtũ: q̃ ſe ſbtrahit deo. adulteriũ q̃ recedit a deo ꝛ fornicat cũ diabolo. pinriuz qa ſi dẽ ꝓmiſſã i bapiſmo ñ ſuat: ꝛ q̃ dicit in omnibus vicijs in qb⁹ miſer hõ peccare põt ꝛc. ibi cõprehẽdunt genera ſingulorz ꝛ ñ ſingula generũ. tres enim ſunt mõi peccandi. ſ. delectatione ꝓſenſu ope. j. de pe. di. ij. ſicut.

m Falſitas. q̃ duo ꝛ traria nõ pſit ee i vno ſubiecto: vt. xxxij. q. i. cũ renunciauit.

n i Ncauti.

o n Non ita.

p i Ubi. reb⁹. magiſ eſt ẽ mentiri de deo q̃z de homine.

q Qui ꝓſulẽdi. rõne ꝓſilij nemo peccat vel obligat: dũmodo nõ ſit fraudulentuz: vt. ff. de re. iur. cõſilij. ꝛ vbi alſ nõ erat factur⁹ ille cui cõſulit: vt. ff. mandati. ſi remunerãdi. §. ſi tibi mãdaucõ. q̃ñq̃z tñ tenet⁹ plus ꝓſulens q̃z faciens: vt. lxxxvi. di. tanta.

r n Ec artificioſo. vt ſi ℔ mõ dicat: iſte equus neſcit ſcandere arborem intendens q neſciat ire ſup põtem: ꝛ vbicũq̃z aliquis obſcure vel ambigue loquit: vt. ff. de iure fiſci. ita.

s Mentit⁹. vt ledat aliquẽ. ſcr⁹ ſi iocoſe mẽtiat: vt. j. c. pri. Quid q̃ dices de abraam: nõne mẽtit⁹ eſt cũ aliud gereret in aio: vt. j. e. §. abraam: itẽ qđ de paulo q dixit neſcini q̃ pnceps eet cũ ſciret: vt. xxiij. q. i. paratꝰ itẽ qđ de mendacio ieu: q aliud in aio gerebat: vt. j. e. vtilem? Ad hoc dicendũ eſt q abraã myſtico intellectu verũ dixit oñdens pr̃em ꝛ filium in fine reuerſurum ad iudeos: cũ oẽs reuertẽt ad ipm. Paulus p illa verba pdixit deſtructionẽ regni iudeorz futurã veniẽte chriſto. Itẽ ieu nõ fuit mentit⁹ ſz ironice locutus eſt. vel dic q inſpiratione diuina hoc dixerunt: vt eẽ de diuor. gaudemus.

t n Eq̃s arbitret ñ occidit. vñ ĝ q̃ pfect⁹ hõ mortalit peccat mẽtiendo q̃ vita alteri⁹. ꝛ ſic erit deterioris ꝓditõis pfect⁹ q̃z ipfectus. Ad qđ nõndũ q triplex ẽ gen⁹ mẽdacij. malignitati qđ fit cã decipiẽdi: ꝛ illõ oib⁹ ẽ mortale peccatũ. locoſitati vbi nẽo ledit ꝛ illõ nlli ẽ mortale peccatũ. benignitati ſiue pietati qđ fit p ſalute alicui⁹ ꝛ ꝺ illo dr̃ q ẽ mortale pfecti venia le ipfecti. Sz q̃re ñ ẽ mortale pot⁹ illõ peccatũ qđ fit loco ꝛ p qđ nlli ꝓfuit q̃z iſtõ p qđ ꝓfuit alicui? Reſ. q illõ ñ fit ex aio ſz iſtõ ſic. ꝛ p illud itẽdit decipere p iſtud ñ. Et itelligas ℔ pfectũ ſolũ illuz q ex toto renũciauit oibus pompis ſeculi: q̃ ſi decederet ſtatim ſaluaret. ſed cũ nullus debeat peccare

venialiter ad ꝺ: vt alter liberet a morte: vt. ꝺ. e. ꝑmū. qualit ꝙ respondebit ille a quo q̄rit ab hoste: ē talis in hac domo: si tacet: ꝑsumit cū cē i domo. si aūt fatet: re⁹ erit homicidij. Rel. tacere pōt: ⁊ licet alter ꝑsumat malum ex taciturnitate. ꝺ. n. ci ñ ꝑputat. absit enī vt ea q̄ bona ⁊ licita facim⁹ ⁊c. vt xxiij. q. v. de occidendis. vel p eguocationē caute deludat interrogantē. di cēdo ñ ē ꝺ. i. nō comedit ꝺ: sic abzaā fec. ꝯ. e. q̄rit. hostem enī caute possum⁹ deludē. xliij. di. i mādat. nō obstat xi. q. iij. qſqs metu. vbi dr̄ q ueritatē occulta re idē ē qđ dicē falsū, sz illud vez ē i teste. itē ñ obstat. xxv. q. ij. ꝓscriptione. qz obtinet circa iudicia.

u Nonnullā. qz facit vt ꝯsulat ꝓximo.

x Duplex. ō. xi. q. iij. anteceſſor.

y Furens. ꝙ semp ſꝺ itelligit ꝺ ꝯditō si reꝺ i eodē statu māserit: vt ff. de sol. cū qs i ꝓn. ex de iureiurā. quēadmodū. Et ē ꝺ arg. q ꝙ nunm casū nouū datur auxiliū: vt ex de offi. ō le. insinuāte. ff. ō iterro. ac. de etate. itē ar. ē ꝺ q vba gñialia ñ extēdūt ad ea de qb⁹ ñ ē dictū vel cogitatū: vt. ō. e. beatus. xi. q. iij. aſſeſſor. ⁊. ff. de trāsac. cū aglia na. ex de deci. cū multiplici. ⁊ ex de resti. spo. audita. ⁊c.

z Faciat hō. qđ pōt ex ꝺ capitulo habes q ſolū illđ dr̄ posse facē qđ iuste facere possum⁹. qñqz ꝺ dictō posse sit denotat potētiā iuris vel facti: ut ex de rescrip. sciscitatus. qñqz potētiā facti tātū vt. viij. q. i. moyses. qñ qz refert ad honestatē de pe. di. ij. charitas. ff de cōdi. isti. filiꝰ qñqz ad ꝯmoditatē. ff. de v. sig. nepos ꝑculo.

z Reliquū. i. id ſolū sibi ꝑ relictū.

2 o One. ut pſtes i. vt pſis. io.

2 q Elod ait. vt extus. ar. q ꝓfitia ꝑāt ꝓcedētia: vt. xxxiiij. q. i. c. i. ⁊ i. q. i. constat. ff. de act. ⁊ obli. obligationum.

a Iqs. per raptuz rapinā cōmisere filij israel. xiiij. q. v. dixit. Et ē ꝺ ar. q vno ꝑ bibito ꝓhibita sūt oia silia: vt. ō. di. iiij. deniqz. i fi. ⁊ ex de ꝓsti. translato.

b Iniurie. tūc licuit ꝑpria aūctē vlcisci iniurias: vt. xxiij. q. iiij. cum i lege ⁊. q. v. si audieris. hodie ñ lz: vt. xxiij. q. iiij. inter. ⁊. q. v. de occidendis.

c Insequitur. cū dicit mihi videtā ⁊ ego retribuā. ⁊ cū dixit: siquis ꝑcusserit te in vna maxilla: ꝓbet ei aliam. io.

hoiez ꝑ ista tpali uita morte cui⁹ sua ul' alteri⁹ ñ occidit aia debere mētiri. sz qñ aliud ē mētiri aliud ē uerū occultare: si qđē aliud ē falsū dicere aliud ueruz tacē: ut sigs forte nō uelit ad istā uisibilē mortē hoiez ꝓdere: parat⁹ cē dz uez occultare nō falsū dicē: ut neq; ꝑdat neq; mētiat: nec occidat aiaz suā ꝑ corpore alteri⁹. Duo sūt genera mēdaciorū: i qb⁹ ñ ē magna culpa sz tñ ñ sē sine culpa: cū aut iocamur aut ꝓximo ꝯsulēdo mētimur. Illud autē ꝑmū i iocādo iō ñ ē puicios ū: qz nō fallit. nouit enī ille cui dr̄ cā iocādi fuisse dictū scōz aūt iō mīn⁹ ē: qz retinet ñ nulla beniuolētiā. Illō uero qō ñ ꝺz duplex cor: nec mēdaciū qdez dicēdū ē: uerbi gra: tāq; sicut gladiꝰ ꝓmēdet ⁊ ꝓmittat se redditurū: cū ille q cōmēdauerit popoſcerit si forte gladiū suū repetat furēs manifestū ē ñ eē reddendū: ne ul' se occidat ul' aliū: donec ei sanitas restituat. hic iō nō ꝺz duplex cor qz ille cui cōmendat⁹ ē gladi⁹: cuz ꝓmittebat se redditurū poscenti ñ cogitabat furentē posse ꝑpetere manifestū ē ñ esse culpāduz aliqñ uez tacere. falsū aūt dicē ñ inuenit sāctis ꝓcessū. Dē i li. ō mdacio

Ꝛro peccato alīs saluti ꝓsulē ñ

Faciat⁹ hō ēt ꝑ tpalē debem⁹ salute hōiuz qō pōt. cū autez ad hoc nētum fuerit: ut tali saluti nisi peccādo ꝓsulē nō possit: iā se existimet nō hre qd faciat: qñ id fliquū⁹ eē ꝓspexerit: qō recte faciet. Tē isi. i synōymis. De eoꝺ

One gen⁹ mēdacij sūmope fuge: nec casu nec studio loq̄ris falsū: nec ut prestes mētiri studeas nec q̄libet fallacia uitā alicuius defendas. caue mēdaciū in ōibus. Item augustinus.

Iqs ad te ꝓfugerit: q de mēdacio tuo possit a morte liberari nō es mentiturus. os. n. qō mētit occidit aiaz. cū ergo mētiēdo uita cēna amittit: nūq; ꝑ cuius q̄ uita tpali mētiēdū ē. Item augu. i libro q̄onū genesis. c. xlv.

Non deputant mendacia: cum ea que non sunt loco dicuntur.

Elod⁹ ait frib⁹ suis ioseph: ne sciebatis: qz non ē in augurio hō q̄lis ego. De hoc augurio etiā mādauit eis dicēdū p hoiem qđ si bi uelit. q̄rī solet aut qz ñ serio aut loco dictū ē: ut exit⁹ docuit. ñ ē habendū mēdaciū. mēdacia enim a mēdacibus serio agūt ñ ioco. Cū aūt q̄ nō sē tāq̄ ioco dicūt: non deputent ñdacia. Sed i ueri testō multa ꝓmittebant: quoꝝ exēplis hodie uti nō licet. Nde greg.

Veteruz exemplo mentiri nō licz

Iqs⁹ ꝑ uer⁹ testiō uult suum tueri mēdaciū: qz mīn⁹ illic q busdaz fortasse nocuerit: dicat necesse est rerū alienarū raptū retributionē iniurie⁹ q̄ ifirmis illic concessū sūt: sibi nocere ñ posse. q̄ oia cunctis liq̄t q̄ꝑta aiaduersione ueritas insequit⁹. q̄ nobis iaz significationis sue umbra postposita in uera carne declarantur. Item

Obstetrices de pietate remunerate de mendacio sunt punite.

Iq̄libet culpa seq̄nti solz pia operatione purgari: quanto magis hec facile abstergit⁹: quam mr̄ boni opis pietas ipsa comitatur. nōnulli nō obstetricū fallacia conant⁹ asserrē hoc mēdacij genꝰ ñ eē peccatū: maxie qz ō illis mentientib⁹ scriptū ē: q⁹ edificauit eis dñs domū i q̄ magis recōpensationē cognoscit⁹: qđ mendacij culpa mereat⁹. Nā benignitas eaz⁹ mercēs⁹ q̄ eis in cēna⁹ potuit⁹ uita retribui p̄missa culpa mēdacij i ērena ē recōpensatiōe declinata. Abza am quoq; loq̄ns ad pueros suos ait: sedete hic cū asino: ego ⁊ puer illuc usq; ꝑtransibim⁹: ⁊ cū adozauerim⁹ reuertemur ad uos. licet aliud se facturū deliberaret: tñ excusat⁹ a mēdacio. unde ābrosi⁹ i libro de p̄riarchis. Prophetauit⁹ qđ ignorabat. ipse solus dispone bat redire immolato filio: sed dominus per os eius locutus ē. qđ

d Iquelibet. mereat⁹. i. demereat⁹.

e Merces. arg. aliquem consequi penā ⁊ premiū ex eodē facto sicut miles qui mittit⁹ cā ignominie liberat⁹ a sacro: ⁊ est ꝯ id. ff. ō neg. ge. sine. ⁊. xvi. q. i. legi.

f Eterna. vides ergo q⁹ si aliquis prosperitatem habet in hac vita: per hoc amittit ei spes eine vite: vt de pe. di. iij. quid ꝙ turbamur. itē ex isto loco vꝺ q⁹ iste mulieres que mentite fuerunt pro salute alterius: pec cauerūt mortalit⁹: qz ꝑ veniali peccato nullus priuat⁹ eterna salute. augu. sñ diē eas venialiter peccasse. sz vt pz in glosa gregorij super exo. vñ sūptū est illud. c. iste mlieres bis fuerunt mentite. Primo ꝑmiserūt pharaoni q⁹ omēs masculos ifice⁹et Sz tūc bēāt in ꝓposito: q⁹ non ifice⁹et illud peccatuz fuit veniale: qz fuit ꝑ vita illorum ꝓseruan. da. ⁊ de illo loquitur augustinus. Postea vero pueris reseruatis cuz redargueretur a pharaone sic mentite: cuz dicebant hebree rum mulieres habere sciemiam obstetricā di tē. ⁊ tūc nō fuerunt mentite pro vita puerorum: quia illā iam seruauerant: sed pro ꝓpria vita nein terficerentur ⁊ hoc mendaciū fuit mortale: ꝑpter ꝺ dānare fuerūt. quidaz tamen dicunt ꝙ licet propē veniale peccatum non damnetur aliqs tñ impedire pōt aliquem ne saluetur. Sed hoc non credo cum veniale peccatum non tollat gratiam, nec eam impediat etiam si omnia venialia peccata aliquis commisisset.

g Potuit. si habuisset charitatem.

b Prophetauit.

parabat' captiose' autē loq̄bat' cū
seruulis: ne cognito negocio aut
ipediret euz aliqs: aut gemitu ob
streperet aut fletu. Q Jandoq̄
aliqd iubendo significam⁹ uelle fi
eri qđ tñ fieri nolum⁹: sz expimē
tuz obediētie q̄rim⁹. sicut abraaz
a deo tentat⁹ legit': cum iussus ē
imolare filiū: quē dñs nolebat ab
eo occidi. Unde i eodē libro idē
ambros⁹. Non eni uolebat de⁹
a pre imolari filiū: nec ipleri hoc
mun⁹ uolebat: q ouē p filio imolā
dā obtulit: sed tētabat effectū pa
tris: si dei p̄cepta p̄referret filio: t
infra. Non iijcias iqt manum i
puez neq̄ facias illi qcq̄. affectū
tuū ingsiui ñ factū exegi. tentaui
mētē tuā: si ēt filio dilectissimo ñ
pceres ppter me. ñ aufero qđ ipe
donauī: nec heredē inuideo quez
largit⁹ sū ñ bñti. Tē hieron.

Dilatio utilē ē t i tpe assumēda.

Utilem⁹ silationē t i tpe assu
mēdaz iehu regis israel nos
doceat exēplum: q cū ñ potuissz
iterficere sacerdotes baal: nisi fin
xissz se idolū uelle colē dicēs. Cō
gregate mihi ōnes sacerdotes ba
al: rex achab seruiuit ei in paucis:
ego seruiā sibi in multis: t dauid
qñ mutauit faciez suā coram abi
melech: t dimisit euz t abijt: nec
miruz q̄uis iustos hōies: tñ aliq̄
silare p tpe ob suā t alioz salutē
cum t ipe dns nr̄ non bñs pecca
tum nec carnē peccati: silationē
peccatricis carnis assūpsit: ut con
dēnās i carne peccatū: nos i se fa
ceret iusticiā dei. Ecce q̄ mēda
cia sint uenialia et q̄ damnabilia.
Ed q̄rit quare dicat aug. ñ esse
mētiēdū p tpali uita alicui⁹: cum
abraā descēdēs i egyptū rogauit
sarā ut sororē ei⁹ se eē mētiret di
cēs: noui qdē q pulchra sis muli
er: t q cū uiderit te egyptij dictu
ri sē uxor illi⁹ ē: t interficiēt me tua
buntq̄ te. dic ergo obsecro te: q
soror mea sis: ut bñ sit mihi p̄pt
te: t uiuet aia mea ob gratiam tui
sed abraam ñ mēdaciuz dixit sed
uerum tacere uoluit. Unde idē
augustinus ait i qōnib⁹ geneseos.

Q uō abraam excusēt a mēdacio
q sāram sororē suam eē dixit.

Queritur cur p̄riarcha mētiri
uoluit: ut diceret sarā sororē
suam: t nō pot⁹ deo cōmisit. q si
uellet ei⁹ pudicitiaz apud pharao
nē seruare posset. sz ueritatez no
luit celari nō mēdaciū dici. soror
enim dr̄ q filia fris erat. t in hoc
oñdit q nemo dz tētare deū suū
dū hz qd rō abili ꝓsilio faciat⁹. fe
cit qđ potuit: qđ non potuit: deo
ꝓmisit i quē sperauit. nec cū fidei
aut spes fefellit. si autē itrogatus
uxorez illā suā idicaret: duas res
deo ꝓmitteret: t uitaz suā t uxo
ris pudicitiā. Tē opponit q ia
cob mētiēdo t sibi p̄fuit t alij no
cuit: nec tñ r̄pbendit sz commen
dat sed iacob dicendo se eē esau p̄
mogenitū nō ē mētit⁹. ñ. n. dixit
se eē p̄mogenituz nascēdo: sz ius
p̄mogeniture illo uēdente rite ad
eūdo. sic t christus iohānē dixit
eē heliā ñ p̄sona sz imitatiōe uir
tutis. Erat ergo iacob esau ñ na
scēdo ut dixim⁹: sz emptiōe p̄mo
geniture de ñ p̄mogenito in p̄mo
genitū trāseūdo. sicut t ipse esau
p̄mogenita uendēdo: de p̄moge
nito ñ p̄mogenit⁹ fieri meruit. sic
t iudei cū essent filij abraae carne
qz nō fuerunt filij ei⁹ imitatione:
non deputant inter filios abrae
sz dicūt filij diaboli: cui⁹ filij sūt ñ
nascendo sed imitādo. uñ a dño
audire meruer̄t: si filij abraae estis
opa abraae facite. nunc autez que
ritis me iterficere hoiez: q ueritа
tez locut⁹ sū uobis. hoc abraā nō
fecit. uos ex p̄re diabolo estis et
desideria p̄ris uri facere uultis.
Econtra gētiles cū p̄m originem
carnis ab abraā ceēnt alieni: tñ imi
tatiōe fidei t iusticie successerūt i
filios abraae: unde ab ap̄lo dr̄ eisdē
si aūt christi ergo abraae semē estis
hic idē ap̄ls scribēs romanis ait
o tu iudee si circūcidaris nec legē
ei⁹ obserues: circumcisio tua p̄pu
cium⁹ facta ē. quō t p̄pucium si iu
sticias legis custodiet: in circūcisi
onem reputabit⁹? Prefert ergo
ut ex p̄missis colligitur: imitatio
opis origini carnis. ueracit⁹ ergo
nō mēdacit⁹ iacob se dixit esau eē
nec mētiēdo: sz uez dicendo sibi
p̄fuit alteri uō nō⁹ nocuit: q bene
dictionē sibi debitaz accepit: non
alienam surripuit. Episcop⁹ uō
iste de quo agitur: t si falsuz iura
uit: tñ q ut supradictuz ē: reā lin
guaz nō facit nisi⁹ rea mēs: neq̄q̄
reus p̄urij bētur. p̄bat hoc etiaz
exemplo saulis: q cū eēt in castris
pugnaturus ꝓtra philisteos iura
uit se iterfecturū qcūq̄ ante solis
occasū comederet. ionatas autē
fili⁹ ei⁹ nō audito⁹ regis iuramēto
cū pugnādo magnaz hostiū stra
gē⁹ dedisset: t salutē fecisset i isra
el fame laborans⁹ uidit fauuz mel
lis quem regia uirga quam gesta
bat inmanibus accepit t comedit.

i Parabat. dominus.
k Captiose. i. caute.
l Non. enim volebat. Sed nūqd volūtas abrae fuit ꝺria voluntati dei? non: sed ipsa nolita fuerunt ꝺria. Abraam eni volebat ire ficere t deus hoc ipsū nolu it. s. interficere. t sic eadem vo lūtas fuit.
m Utilem. ar. q dolus ꝫ bonē bonus ē: vt. xxiij q ij. dñs. t. xlij. di. i mādat. t. ff. ō cap. t p⁹ li. re. nihil iter ē. C. de com. t merc. Lij. t. xii ij. q. v. dixit. t de consecrati. di. ij. dixit dñs sicut ecōuerso q̄dā diffinīre possumus. ff. de nouā. doli. in fi. arg. ꝫ. xxi ij. q. i. noli. dolus vō vt simu latō ad fallēdū semp malus ē vt. xxvij. di. q uterrogasti. t xij. q. i. certe. C de lat. li. tol. l. i. §. qui pileari.
n Simulatio nem. vt falleret diabolus ꝫ dicit enim auctas si diabolus cum filiū dei simi/ set: manifs euz a iudeis crucifi gi passus fuis/ set.
o Queritur mentiri. ecce dicit aug. ipsum mētitū: t tñ postea dē ipm nō me ntitum: t hoc est nōndum circa rescripta vt cir ca iudicia: an ḡrendo vt nar rando vt diffi nitēdo aliqd di catur: vt. iij. q. vi. hoc quippe t sic ē hic arg. q interrogans

nō cōfitet: ar. ꝫ. xxx. q i. de eo.
p Sororē. hic patz q ñ q̄libz scōus grad⁹ fuit i lege ꝓhibit⁹: ex de puer. in fi. interrogatuz ite pz hic q licite p eg uocationem possum⁹ hostem ocludere: vt. j. §. pr.
q Faciat. nō obstat ō cō. di. i. ois christianus vt ibi solui: sic. xxiij. q. vlt. si nulla.
r i Tē opponit. sed imitādo. t ita q̄ñq̄z ali quis sumit poti⁹ appellatōem ab accidenti q̄z a nā: vt. ff. de orig. iur. l. ij. in pn. t. i. q. i. cito.
s Preputiū. i. circūcisus in p̄putio t nō i corde. cū tñ dixerit legislator circūcidite vos t āputate p̄putia cordis vestri.
t Reputabit. i. gentil reputabitur circūcisus si seruat legem.
u Non nocuit. t sic i iuriam non fecit: quia iure suo vsus est: vt ex de elec. cum ecclesia.
x Nisi rea mens. vt ā. e. homines.
y Audito. quia vox p̄conia paucis innotescit: vt. C. quō t qñ iudex. auē. qui semel. t q tarde venit ad iudiciū p̄sumitur non audi uisse vocē p̄conis: vt ff. de in integ restitu. di unus. t edictum tantuz ligat eos ad quos peruenit: vt. lxxxij. di. pro posuisti. in fi. ff. de de cre. ab or. faciē. l. vlti. tñ hec non est excusatio sufficiens: dummō edictum sit publice p̄positum: vt. xvi. disti. q dicitis.
z Stragē. t hoc ei nō p̄ficit si scienter cōtra edictum fecit: vt. ff. de re mili. l. iij. §. in bello.
a Laborās. illud eni potuit excusare: de cō secra. di. v. discipulos.
b Quia quantum. sic dicitur aliquid eē quā tum ad se non quantū ad alios: vt. xlix. di. c. vlti. t de conse. di. iiij. queris. t. i. q. i. q̄ qdā.

a c Qm ergo obedientia. Hec questio determinat. ã. xv. q. vlt. c. vlt. ã viij. q. iij. c. nonne.

b q Qod aũt illicitũ. Juramẽtum sex modis dicit illicitus ex psona ex re ex fine ex cã ex tpe ex mõ. Ex psona dupl̃r: vl̃ ex psona ei⁹ q iurat: vl̃ ex psona ei⁹ cui iurat. nã si ipubes iurat: ñ tenz iuramẽtũ: vt. j. q. v. paruuli. itẽ si cler⁹ laico iurat. j. q. v. nll̃s. Ex re etiam illicitum ẽ iuramẽtuz quod plicit: vt si res sit illicita q̃ iurat: vt. j. e. i mal. zsi res illa per quã iurat ñ sit sacra: ut. ã. e. q. i. clericũ. per creaturas. z. ã. q. i. considera. Ex fine illicitũ est: vt si iuret ppter electũ z añ electionem: vt. viij. q. iij. artaldus. Ex cã: vt si ad clamorẽ ppli iuret: vt. j. e. vnusquisq;. Ex mõ est illicitũ: vt si temẽ iuret vl̃ idiscrete vl̃ ppẽ necessitatẽ: vt. ã e. q. ij. c. ij. z. j. e. si aliqd. Item iuramentum ex

Q. III.

tẽpore ẽ illicitum: ut si iuret in. xl. nisi de pace cõponenda: vt. j. q. v. decreuit. qõ hoc versu ppendit. Quis cui quid p qõ ad quid cur quõ q̃n. breuiter ergo teneas in hac gõne q̃ semp iuramẽtũ ẽ fuandũ si ẽ licitũ: lz ẽt illicitum sit ex mõ iurãdi: ut. j. e. si aliqd. z ex de iureiurã. debitores. io.

Q. IIII.

c f Jpublicis. non tolerabilius. nec peccat transgrediẽdo vt. j. e. in mal. z. c. inter. Sed tunc peccauit qñ iurauit. io.

d e Qt ẽt ꝛ officiuz i. pietatem.

e Quicquid. in ℞ generali iuramento non intelligitur iurasse: nisi quod licite facere potuit: vt extra de iureiurã quintanallis. extra de elec. causam. ff ꝺ ope. li. si liber. z. ff. de ritu nup. l. generali. z. ff. de iu. do. si gñalis. io.

f q Qod dauid. temerariam. iuramentum temerarium z incõsulto calore irascendie factum non est seruandum: vt hic z. ij q. iij. peruaricator. io.

g i Jurauit. peccatis. id ẽ q̃ videntur peccata: cum alterum non est peccatum. io.

statiq; ocli quos fere fames clauserat aperti sũt: z facies ei⁹ exhilarata ẽ quo cõpto saul uoluit eum dare neci: sz precib⁹ z pia ppli supplicatione placat⁹ mortis reuocauit sñiaz: ne inficeret ille p quem salus data erat in israel: z quo pugnante de manibus hostiũ ppls ille liberat⁹ fuerat. Ecce saul falsũ iurauit: qz qõ iurando se facturũ decreuit: p̃cib⁹ ppli ꝓuocat⁹ nõ fecit: nec tñ pturij reus arguit̃: qz q̃z in ipso fuit: qõ iurauit ipleuit dum sñiam mortis in filiũ dedit quã non carnali affectu sed ppli supplicatione reuocauit.

Qm ergo ut rõne z exẽplo monstratũ ẽ: eẽus re⁹ pturij nõ eẽt: ꝓsueta obediẽtia ab archidiaco no sibi denegari ñ debuit. Cũ ẽt si crios⁹ illum eẽ ꝓstaret: añ diffinitiuã tñ sñiam ut supra mõstratũ ẽ: nll̃i clĩco⁹ suo⁹ ab eo liceret discedere. ꝓstat ergo illicitũ eẽ qõ archidiacon⁹ iuramẽto firmauit. unde merito q̃ritur an debeat seruari uel non.

Qod⁹ autez illicita iuramẽta fuari nõ debeãt: i toletano cõcilio. viij. legit̃ i quo sic statutũ ẽ.

Melius ẽ nota stulte ꝓmissionis nõ implere: q̃ crimen cõmittere.

Jpublicis sacr⁹ gestis qõ de⁹ auertat a qbuslibz illicita: ul̃ nõ bona extitisset ꝓditio allegata: q̃ aut iugulare animaz patris aut gerere ꝓpellẽt stupr⁹ sacratissime uirgis: nunqd ñ tolerabil⁹ eẽt stulte ꝓmissionis uota reiciẽ: q̃ p iutiliũ ꝓmissoz⁹ custodiã exhorrẽdã criminũ iplere mẽsuram

Tem ambr⁹osius de officijs li. i.

Aliquãdo non expedit promissũ soluere sacrm.

Qt ẽt ꝓtra officium ñmunq̃ ꝓmissũ soluere sacrm: ut herodes q iurauit: q̃ qcquid⁹ petitura eẽt daret filie herodiadis: necẽ iohãnis p̃stauit ne ꝓmissum negaret. Tẽ i sermone sancti aug. epi de decollatõne sãcti io. baptiste q sic icipit cũ sãctũ euãgeliũ legeret.

Pietas fuit: q̃ dauid nabal sicut iurauerat non occiderit.

Qod⁹ dauid iuramẽtuz p sanguis effusionẽ ñ ipleuit: maior pietas fuit. uideo dauid piũ horiez z sanctũ in iurationẽ temerariaz incidisse: z maluisse nõ facẽ qõ iurauerat q̃ iurationez suã hois fuso sãguie adiplẽ. Tẽ. De eodẽ

Jurauit⁹ dauid temẽ: sz ñ impleuit iurationẽ maiori pieta te duct⁹. ecce dauid sãct⁹ iuramẽto qdez astrict⁹ ñ fudit sanguinez hõis. sz cũ falsum iurasse negare qs poterit: de duob⁹ peccatis minimũ elegit: sz minus fuit illud in cõpatione ꝓtis. Nã p seipm appensũ magnũ malũ ẽ falsũ iurare.

Tez isidorus i synonymis. li. ij

Turpia uota seruanda non sunt.

In malis ꝓmissis rescinde fidem: i turpi uoto muta decretum. qõ incaute uouisti ne facias ipia est ꝓmissio q̃ scelẽ adiplet̃.

Tem beda i homelia. xliij.

Non est obseruãdũ iuramentuz quo malum incaute ꝓmittitur.

Jaliqd forte nos icautius iurare ꝓtigerit: qõ obseruatum i peiorez⁹ uergat exitum: libẽ illud salubriori ꝓsilio mutandũ noueri mus: ac magis istante necessitate peierandũ nobis: q̃ p uitãdo periurio i aliud crimẽ q̃ius eẽ diuertendũ. Deniq; iurauit dauid p deum occidere nabal uirũ. stultũ z iniquum: atq; oia q̃ ad eum ptinebãt demoliri. sed ad pmaz intercessionẽ abigail femie prudẽtis moxre misit mias: reuocauit ensẽ i uaginam: neq; aliqd culpe se p tali periurio contraxisse uoluit. Tem.

De duobus mal̃ minus eligioz.

Non solũ i iurãdo: sz in omne qõ agim⁹: hec est moderatio solicitius obseruãda: ut si in talẽ forte lapsum uersuti hostis icidemus insidijs: ex quo sine aliquo peccati ꝓtagio surgẽ nõ possum⁹: illũ pot⁹ euadẽdi aditũ petamus i⁹ quo min⁹ pcli nos ppessuros eẽ cernimus. Tẽ ãbr⁹o. de officijs

Tolerabilius est iuramentũ non implere: q̃ quod turpe est facere.

Quisq; simplicem ꝼmonez ꝓferat. uas suũ i sãctificatõe possideat: nec fratrẽ circũscriptione inducat uerboz. nihil ꝓmittat i honestũ: aut si ꝓmiserit: tolerabilius est ꝓmissũ non facẽ: q̃ facere qõ turpe sit. sepe pleriq; ꝓstrigũt

b In malis. aliud ẽ in malis ꝓmissis z aliud in male ꝓmissis. p tmum nõ est fuandũ: scõm sic. vt. j. e. c. pxi.

i Jaliquid. peiorem. si. ex de iureiuran. si uero.

k Peiorem. item aliud exemplum põt poni q̃z hic ponitur: vt si iurans me peccaturum venialiter: tale iuramentum non debeo adiplẽ quia adiicerez peccatum peccato: vt. j. e. diffinitio. zsi temere aliqd iuratur qõ ẽ licitum ad implẽdum est: si tamẽ ꝓpter necessitatem non possum adimplere: venialiter peco: vt. xxv. di. §. criminis. in fine. z a licito iuramento: vt dicant quidaz papa non põt absolvẽ: vt nõ tur. xv. q. vi. auctoritatem. sed contra eos est extra de iureiuran. veniences iohannes.

l Non solũ contagio quarũ ad perplexionem animi: vt. xiij. di. nerui.

m In quo minus. quoties enim aliquid sine captione fieri nõ põt semp id quod mínimum est sequimur: vt. ff. de regu. iur. quoties. iohannes.

n Quisq; inbonestum. non solũ ergo iuramentum rei illicite non est seruandum: sed etiaz inhoneste. imo si recidit ad inbonestatez: q̃z q̃z non est fuãduz licet possit seruari sine detrimento salutis eterne: vt ex de iureiuran. quoad modum.

o Dō ebr⁹ ergo ,pmissio. ebr̄j non tz:ut xv.q.i.sane.

p Saltantiū. ar.q̄ id qō ad clamoꝛz ppli ,pmittur:ñ tz ſi.viij.q.i. licet ut extra de ele. oſtus.item alia ratione non de buit tenē hoc iurāmtū: quia ob reuerentiaz hoſpitiz uidē tur ,pmiſſe et ea q̄ ob reuerē tiā alicui ,pmit tunt: nō ligāt ut.ff.quarū re rum act. ſi oak Li.§.q̄ bonoꝛā de.ſic ergo ta citurnitas que fit ob reueren tiam aliquoꝛū non p̄iudicat: ut.ff.de furt.l. penult.

q Quod ami citie. uel amen tie.

r De iepte.j. ,pr.q.v.ſi non licet i fi.ℨ. ubi dē q̄ uotum il lud fuit a ſpu ſancto,ſz dicaſ q̄ uotum fuit inſtū:ſed talis ſolutio fuit in iuſta.debuit tñ quidam repe bendunt etiaz ipſū iuramētū ⁊ dicūt quidā q̄ ſi equus uel aſinus ei obui eſſet: nunqd ul lud obtuliſſet dño:q̄ dicat ñ

s Incom mutabi lis.ſñiam .i.cō minationez.ea que dñs dicit cōminando ut commoniendo bene reuocat: ſz ea q̄ afferen do dicit non re uocat. uñ ma croby? dicit:q̄ triplr cōtingit deos loqui.

t Cogitaui.i. uidetoꝛ cogitaſ ſe.

u Agne. reuoca re.i.ñ ediplere uac of fallax:

ſe iuriſiurandi ſacr̄o: ⁊ cū ipſi co gnouerit,pmittēduz ñ fuiſſe:ſacri tū ꝓtemplatione faciunt: qō ſpo ponderūt: ſicut de herode ſupꝛa ſcripſim⁹ :q̄ ſaltatrici p̄miū quod turpit̄ ,pmiſit: crudelr ſoluit.tur pe ē q̄ regnū,p ſaltatione,pmittit crudele eſt q̄ moꝛs,pphete,p iuriſ iurandi religione ꝺatur. quāto to lerabilius tali fuiſſet p̄iuriū facr̄o: ſi tū p̄iuriū ꝺici poſſet:qō ebꝛius i ter uina iurauerat: qō ⁊ iuratus i ter ſaltātiū chꝛoꝛos,pmiſerat:ꝺifer tur diſco,pphete caput:⁊ hoc eſti matū ē fidei eē qō amicitie fuit.⁊ p⁹ pauca de iepte diſſerens:miſa bilis ingt neceſſitas q̄ ſoluit̄ pari cidio.meli⁹ ē nō nouē id qō ſibi is cui,pmittit̄ noluit exolu.⁊ p⁹ pau lulū ñ ſemp igit̄ ,pmiſſa ſoluenda ſt̄ oia: deniq̄ ipſe dñs ſic̄ ſcriptu ra indicat: frequēter ſuam mutat ſn̄iaz. Tē ex eodē ꝓci.toleta.

Incommutabilis deus quādoq̄ ſua mutat ſtatuta.

Incōmutabilis⁹ deus idemq̄ ſēp exiſtēs deniq̄ ſumma nā ſua ſepe i ſacris lr̄is legit̄ mutaſſe ,pmiſſa:⁊ ꝓ miſiꝛcoꝛdia tpaſſe ſen tētiā.uñ lz ſit ipaſſibil⁹ ⁊ icōmuta bil⁹:creꝺo tñ ei⁹ ⁊ iuraīta legūt ⁊ p̄nia q̄ ſacris extāt myſterijs ad opta.iurare nāq̄ ꝺei ē a ſeipſo oꝛ ꝺinata nll'aten⁹ ꝙuellē. penitē uō eaō oꝛꝺiata cuz uoluerit imutare ſic enī per hieremiā ꝺicit:repente loq̄r aꝺuerſū gentē ⁊ aꝺuerſus re gnū:ut eradicē ⁊ ꝺ̄ſtruā:⁊ diſpdā illꝺ. ſi p̄niam egerit gēs illa a ma lo ſuo:agā ⁊ ego p̄niaz a malo qō cogitaui ut facerē eis. Tē aug.

Sapiētis ē reuocare qō male logt

Agne⁹ ſapientie eſt reuocare hominē qō male locutus eſt. Tem ex concilio hilerdenſi.

Qua pena feriatur qui illicitum iuramentum facit.

Qui⁹ ſacr̄o ſe obligauerit :ut li tigans cū quolibet ad pacem nll'o mō redeat:,p p̄iurio uno an no a cōione coꝛpoꝛis ⁊ ſāguis do mi ſegregat⁹ reatū ſuū el'ys flecti b⁹ ⁊ q̄tus potuerit ieiunijs abſol uat.Ad charitatē nō:q̄ opit mlti tudinē peccatoꝛū:celeriter uenire feſtinet. Tem. **Non omnia ꝓmiſſa ſoluenda ſunt.**

Non⁹ ſp ,pmiſſa oia ſoluenda ſūt.deniq̄ ipſe dñs frequent ſuā mutat ſn̄iam:ſicut ſcriptura i ꝺicat. Tē iſiꝺoꝛus ſn̄iaz li. ij.

Non⁹ ē obſuādū. **De eodem.**

Iacr̄m quo malum icaute p̄o mittit̄.ucluti ſi q̄piaz aduitere p

petuā fidē cū ea ꝓmanēꝺi pollice atur.tolerabil⁹.n. eſt non iplere ſacr̄m.q̄z ꝓmanē in ſtupꝛi flagitio Tē ex ꝓci.toletano.c.viij.

Male iurans penitentiam agat.

Neceſſe⁹ ē ut male iurās ꝺignā agat p̄niam:eo q̄ nomen ꝺn̄i ꝓtra p̄ceptū illius ſūpſit i uanum q̄z in exoꝺo ſcriptū ē:neq̄.n.iſon tē habebit ꝺn̄s cū q̄ ſūpſit nomen ꝺn̄i ꝺei ſui fruſtra. Tē in leuiti co. Non p̄iurabis i noie meo:nec pollues nomen ꝺei tui ego ꝺn̄s. malū tñ qō facturum ſeſe ſacmē to deuouerat oīno non faciat :qa ſtulta uota frāgenda ſūt. Tem ex ꝺecreto ſotheris pape capi.iij.

Juramētū quo malum incaute ꝓmittitur non eſt ſeruandum.

Si⁹ aliq̄ fortē icautiꝰ nos in raſſe ꝓtigerit:qō obꝺuatum i peiꝺoꝛem uergat exituz:illud ſalu bꝛioꝛi ꝓſilio mutandū nouerim⁹. ⁊ magis iſtante neceſſitate p̄iurā dū nobis:q̄z ꝓ facto iuramento in aliud crime maꝰ eē ꝺiuertēdum. Tem ex ꝓci.libertano.c.i.

Temeritas emendetur :cuz icau ta diffinitio ſoluitur.

Diffinitio⁹ icauta laudabiliter ſoluēꝺa⁹ eſt. nec ē p̄uaricatio ſed temeritatis emēꝺatō⁹. Tē

Illicitū iuramētū nō ē ſuanduz.

Actione⁹ q̄rta ſeptime ſynodi iohānes apocriſiar⁹ oꝛiētaliū ſediū ꝺxit. Significat ſmo p̄ris nr̄i ſophꝛonij:q̄ meli⁹ ſit iurantē p̄iurare:q̄z ſeruare ſacr̄m i fractio ne ſacrarum imaginū.hoc autez ꝺicim⁹:q̄ ſacr̄o quiꝺā ſe excuſāt. tharaſius p̄riarcha ꝺixit: q̄ pat ſophꝛonius nouerat bonitatem ꝺei:,pterea tranſgredi uoluit im piū iuraīntū. Tem tharaſius p̄riarcha ꝺixit:herodes ſeruauit iuramētuz:⁊ periit.petrus uō ne gauit cum iuramento:⁊ ꝙuerſus fleuit:⁊ ſaluat⁹ ē.ōe enim peccatū bonus ꝺeus iꝺulget:ſiquis ex to to coꝛꝺe penitcat. Sancta ſyno ꝺus ꝺixit:ſic ꝺocet ſācta ſcriptu ra. Tem leontius epūs focie ꝺi xit:ſcriptū ē ,iuramētum mēꝺax ne ꝺiligatis:qua de cauſa iuramē tum nr̄um mendax diſſoluatur: q̄i nullā uirtutē bn̄s. Tē iſiꝺo

Non obſeruētur iuramēta: que fiunt contra diuina mandata.

Aliquis⁹ p̄uent⁹ fuerit:ut⁸ diffi niat agē aliq̄ eoꝛuz que non placent ꝺeo:penitentiam agat:⁊ qō contra mandatū ꝺn̄i ſtatutuz eſt in irritum reuocetur. Tem hieronymus in li.de natura rez

ſi ad rei ueritatē reuer tit̄:vt.xxxij.q.i.apud

x Qui ſacr̄o vno.ā. e.q.i.c.vlti.ℨ.vi. q.i. quicunq̄z. ibi im ponitur ſeptēnis p̄nia ꝓ periurio. Sz ibi lo quit̄ cū quis tranſgre ditur licitū iuramētuz bic loquitur cū quiſ te mere iurat.ſz nonne q temere iurat rē illicitā mortalit̄ peccat: ergo ſeptēnis p̄nia ꝺebz ei i poni: ut.xxxiij.q.ij. ℨ ipſum Ref. regulari ter ꝺiponitur.vij. annoꝛ um p̄nia:ſed ex cā ꝺi mīuitur ul'auget̄ illō tēpoꝛ.xxvi.q.vij.tpa.tñ bic non negatur gn p vij.annos ꝺebeat peni tere. Sed hoc ſolum ꝺicitur q̄ a cōmunīōe coꝛpoꝛis chriſti unꝰ anno ſeparatur.

y Non ſemper.

z Non eſt obſeruā dum.

a Neceſſe eſt ut ma le. diſtinguitur tñ an ſolemniter iuret an incurſu uerboꝛum tunc uenialiter pecca ret:ut.xxv.ꝺ.§.al'

b Si aliq̄d.

c Diffinitio.i. affir matio.

d Soluenda ē.i.fran genda ē.

e Emendatio.non.n. peccat frangendo ta le uotum: ſed in hoc peccat q̄ temere iura uit:ut.xxxiij.q.v.una ſz nunqd tale iuramē tū quod temerarium ē.i.ꝺere illicita factuz inducit ꝺepoſitionem uel infamat: ar. q̄. ſic vi.q.i.quicunq̄z ſcienſ ⁊.c. ifames ⁊ j.e.q.v. ſiquis connictus.⁊ ex de iureiuran.querelaz Sed contra extra de iureiuran. ſicut. Ego nō credo tale iuramē tum infamare uel im pedire electionem fa ctam uel faciendam.ꝺ hac materia nota.lxx xv.ꝺi.archidiacon⁹.io

f Actione. periura re.quo ad ſilin ꝺinem facti.

g Omne niſi quādo peccatur in ſpiritum ſanctuz:ita q̄ ſit impe nitens.

h Aliquis p̄uent⁹. i.deceptus.

i Et diffiniat ideſt i tendat.

h Tribus siquidem. soluenda sunt. i. irritanda.
i Iurat. scienter.
k Iurat. ignoranter.
l Cōtradicētib⁹. infra annum: vt. xx. q. ij. puella.
m Si ad peccatū. verūtñ. Sȝ q̄ro q̄lit possit qs fidē frāgē in maleficijs socio: cum nec i istis possit ibi socie tas: vt. ff. p soc. q autē ɀ i l. se. nec aliq̄ obliga tio ɀbit in turpib⁹: vt ff. d v. ob. ḡnalit. imo magis peccat tradēdo socio ptē: q̄ȝ retinēdo sibi: q: alij ñ possum⁹ soluē qd alij debet: vt ex̄ de iureiuran. eā te. Sȝ dicas illud qd hic dr̄ referri ad erroneaȝ alicui⁹ opinionē: vt si qs credat se teneri ex tali iuramēto si ñ satis faciat erronee ɔsciētie mortalit peccat: vt ex̄ de simo. per mas. ɀ ita pei⁹ appellat quārū ad errātis opinionē. ɀ ita qñq̄ȝ ɔsulit alicui adi plere tale iuramētū ad qd tñ non tenet. ɀ h id vt satisfaciat ɔscie ipi⁹ ɀ sic itelligo illd qd le git: ex̄ de spō. ɔmissuȝ
n Cōqueritur. nō pōt i iudicio ɔq̄ri: q: ex im pbitate nemo ɔsequit actionē: vt. ff. de fur. itaq̄ȝ fullo. nec iudiciū cōi di. locū hȝ iter pre dones: vt. ff. cōi di. l. cōi diuidūdo. §. it pdones nec p socio. ff. pro soc. nec pmittendū. imo si qs rōne illiciti iuramē ti aliqd petit pstabit al teri. ɀ. libeat auri. i auc. col. v. scenicas nō solū ɀc.
o Poti⁹. i. q potius dȝ fides i bono suari.
p In bona. i. i bono.
q Si sentit. i. itelligit.
r Quā iiq̄. i. q̄ȝ iiquū ñ suaret fidē i illicitis
s Nō fuerit. societas vel fides.
t Mulier. si nec ad ultero. ita q ɔ̄ bat cū adultero tertio ɀ tūc peccatū accumu lat peccato.
u Inter cetera. mri monii. videtur ex loco isto q coactio ɔditōnalis nō ipediat mr̄imonium: sicut nec ipedit alia sacr̄a. nec. n. ipedit sacr̄m baptismi: vt. xlv. di. de iudeis. nec sacr̄m ordis: vt. lxxiiij. di. ubi ista. itē alia rōne q: h sacr̄m suari pōt sine iteritu salutis eterne: ergo ē seruādū: vt ex̄ de iureiurā. si vero. sȝ ɔ mr̄imonia debēt eē libera: ɀ ibi ani mus debet gaudere plena libertate: vt ex̄ de spon. reqsiuit. ɀ. c. cū locū. ad hoc dicūt qdā q talis ē cogēd⁹ ducē mulierē quā coact⁹ despōsauit: si tñ nullo mō voluerit: cessare dȝ eccl̄a a coactione. alij dicūt q oibus modis ē cogendus ɀ qd dr̄ in illa decre. reqsiuit: q sit poti⁹ monenda q̄ȝ cogenda.

Trib⁹ siqdeȝ modis iuramenta contracta soluēda sūt. primo cuȝ qs male iurat⁹. secūdo cū qs incau te iurat ñ putās hoc eē peccatum tertio si pueri ul puelle i domo pa rētū se iuramēto ɔstrixerit pr̄ib⁹ postq̄ȝ audierit ɔtradicentibus. Ecce q iuramēta illicita lauda bilit soluūt dānabiliter obseruāt qd tūc intelligēdū ē: qñ iuramētū illicitū deserit ut ad bonū redeat ceterū si ppterea deserit: ut in ali ud malū trāseat: illicitū sacr̄m dā nabiliter suat: sed dānabili⁹ cōtē nit. Unde aug. de bono ɔiugali

Non est appellanda fides: q̄ ad peccatum faciendum admittitur

Si ui⁹ ad peccatū admittendū fi des exhibeat: mirum si fides appellet: uerūtñ q̄liscunq̄ȝ sit: si ɀ ɔtra ipaȝ sit pei⁹ ē: nisi cū ppterea d̄serit: ut ad fidē uerā legitimāq̄ȝ redeat. i. ut peccatū emendet uo luntatis prauitate correcta: tanq̄ȝ siqs cū homine solus expoliare ñ possit: inueniat sociū iniqtatis: ɀ cū eo paciscat: ut sil id faciāt spo liūq̄ȝ partiāt. quo facinore cōmis so totū solus auferat. dolet qdeȝ ille ɀ suatā sibi fidē ñ eē ɔq̄ritur. ueȝ in ipsa sua q̄rela cogitare dȝ: poti⁹ in bona uita ipsi humane so cietati fidē fuisse suandā: ne pda iiq̄ ex hoie fieret: si sētit q̄ȝ iiq̄ sibi i peccati societate suata ñ fuerit: il le qppe utrobiq̄ȝ pfidus ac profe cto sceleratior iudicād⁹ ē. Itē.

Si ppterea fides ñ seruat: ut ad bonū redeat: nō id uiolari dicit.

Mulier si fide cōiugali uiolata fideȝ suet adultero: utiq̄ȝ ma la ē. sȝ si nec adult̄o peior. porro si eā flagitij peniteat: ɀ ad castitatē rediēs coniugalē pacta ac placita adulterina rescindat: miror si eā fidei uiolatricē ul ipse adulter pu tabit. Ex his itaq̄ȝ apparet q si q̄s q̄ȝ ut diximus: illicitum iuramē tum ñ suauerit: ut i aliud malum pniciosū declinet: tāto grui⁹ delin quit: quāto dānabili⁹ accumulāt peccata peccatis. si aūt ppterea d̄ serit ut ad bonū redeat: nihil cul pe p tali piurio cōtrahit. poti⁹ de flendū ē: si i aliquo illius iuramēti occasiōe nos deliq̄sse ɔtigerit. uñ aug. scribit seuero mileuitano epi scopo ɔsulēti de quodā hubaldo: q a ɔsāguineis cuiusdā pellicis co act⁹ fuerat iurare se illā ducturuȝ in ɔiugē: nec mr̄i sue ul fr̄ib⁹ ulti⁹ necessaria ministraturū. rescribit ergo beat⁹ augu. ut diximus seuero mileuitano episcopo ita dicens.

De quodā hubaldo q iurauit se ñ ministratuȝ necessaria mr̄i ɀ fr̄ib⁹.

Inter cetera ut rogaueras a pr̄e nr̄o ambrosio q̄siui: quid tibi charissime agēdū sit de hubal do parochiāo tuo. q captus ɀ timo re necis ipulsus: sue cōcubine iura mēto firmauit: ipsaȝ i ɔiugē susci pere: ppāq̄ȝ mr̄em cū fr̄ib⁹ de do mo expellē: nihilq̄ȝ eis alimonie unq̄ȝ ipēdē. q: uō quā pus habue rat: ñ ē peccatū in ɔiugeȝ suscipē: mr̄imoniū sit i deo firmuȝ ɀ stabi le. porro iuramentū ñ ob hoc fuis se istitutū inuenit: ut eēt uinculū ini qtatis: ul mr̄icidij l fr̄icidij seu cu iusq̄ȝ cris. nec credo sacr̄m ad hoc debē fieri: ut iniusta iuratio suoȝ bonoȝ sit iiuste iurantib⁹ expolia tio: ɀ accipienti eterna dānatio. p iurij nāq̄ȝ percutitur pena: ɀ uelut homicida i extremo examine a iu sto iudice degrādinabit: p quem sacrosanctū euāgelium ad iiustū ɀ illicitū ɀ deo mime amabile q̄si testimoniū iuste ɀ humane petiti onis adducit. foueat itaq̄ȝ hubal dus mr̄em ɀ fr̄es: ɀ lugeat si coa ctione ɀ timore iuramēti aliqd d̄ fuit mr̄i. q uō eū iurare coegerūt qd nō debuit: reatu piurij iplicati teneant. iiuria qppe iiuste irroga ta ei⁹ ē infamia q facit. nec. n. ullo mō ad opprobriū coacte uolūta tis trahit: quod illicita conditio necessitatis extorsit. Sed cū his

exponunt potius. i. prius: sic exponit. xxiij. q. iiij. nō inuenit. in fi. vel itelligūt qñ tales fuerūt psone: q vehementer presumebatur: q deberet sequi homicidiū. sed istis obuiat: ex̄ de spon. veniens io. probabiliter potest dici si placet: q in quattuor casibus non te net iuramentum per coactionem extortum. ut in voto: vt extra qd me. cau. perla tum. in traditi one rei ecclesia stice. xv. q. vi. auctoritatem. ɀ c. sequenti. in dote. vt. ff. qd me. cau. si mu lier. §. si dos. in mr̄imonio: vt extra de spon. cum locum. ɀ c. reqsiuit. qd autē dicitur h matrimonium sit ɀc. istud sit non ponitur p ceptiue sȝ hor tatiue. vel loq tur in eo casu quādo post co actionem com mixtus est ei carnalit: vt ex̄ de sponsa. ve niens. vel loq tur quando le uis fuit coactō illa enim non i pedit mr̄oniū. ff. de ritu nup. si patre cogēte hec.
x Uinculum. ar. pro opinio ne illorum qui dicunt: q iura mentum p me tum extortum nō tenet. xxii. q. ij. lotharius ɀ. xv. q. vi. c. i. sȝ intelligas h ad hunc casuȝ spectare quem hic ponit. de hac mā dixi. ɀ v. q. vi. c. ij.
y Uel mr̄icidij. videt enim necare illam: cui nō prestat alimenta. xij. q. ij. qui abstule rit. ɀ. lxxxvi. di. non satis. ff de lib. ag. neca re.
z Degrādinabitur. i. gran dine eterne pe ne flagellabitur.
ɀ Foueat. ar. q iuramētū p ptēȝ ɀ p pte ñ: vt. xi. q. iij. sūccesso. ɀ. xij. q. ij. siquos de seruis. et. xvij. q. iiij. quesiti.
ɔ Mr̄em. ad hoc eni tenet: vt. xxx. di. c. i.
a Ad opprobriū. i. ad ifamiā. nō. n. dic ad peccatū: q: reuera pec cauit qñ iurauit: q: poti⁹ debuit oia mala pati q̄ȝ malo ɔsētire. xx xij. q. v. ita ne. ɀ sic nō obstant ɔ̄ria. ɔ. de cōse. di. iiij. eos quos. ɀ. i.

e.q.v.c.i.z.iij.io.

b Sed cũ decepti.multiplex nõ videt̃ suadere:q̃re nõ debuerũt seruare tale iuramentum.tum quia erat ibi error psone:tum q2 do lus dedit causam iuramento:tuz q2 nõ poterãt se obligare aliquo iuramẽto 3 pceptũ dñi.ad hoc dicũt plerı̃qz q2 diuinitus fuit eis inspiratum:q2 deberẽt eis parcere.Sed tamẽ iuramẽtuz fuit illicitũ:vt ex̃ d̃ elec.venerabilem.i fi.vel dic q2 satis iplene rũt pceptũ dñi. q2 sai videt̃ fuisse iterfecti:cũ redegerit eos i seruitutẽ. Nã seruitus morti cõpat̃.ff.de re gu.iu.fuitutez ñ obstat dolus illorum:q2 iste dolus fuit pro vita 9seruãda licitũ ẽ eni reũ corrumpere aliquẽ p vita conseruãda:vt. ij. q.iij.§.notãdũ in fi.

c Innocẽs i.simplex z iust9.salomõ tamen sumit h̃ verbum innocens p stulto: vnde hoc sumptũ ẽ:z sic sancti viri idẽ vbũ retorquent q̃si qs ad 3rios intellectus:sz nõ ne eq̃ re9 ẽ ille qui d̃ facili credit:sicut ille q̃ mentit̃:vt .xi. q.iij.nõ solũ.z nimia facilitas credendi vituperat̃.lxxxvi. di.siquid vero sed illud intelligas de iudice q in pciudiciũ partis alterius nõ 93 de facili credẽ fm vba alterius partis

d Innocentẽ i.talem qui nõ nocet:nec nocere velit.

e Ignorare. p experiẽtiã facti.Nã scriptũ ẽ scia maloruz bonis obẽ ñ debet.

dñib9 illicita iuramẽta nõ seruãda pbeẽt:oppõit q2 iosue gabaonitas 9tra pceptũ dñi ñ deleuerit:q2 seniores israel iuramẽto cũ eis pacẽ firmauerãt.sz nõndũ ẽ q2 seniores israel z si scirẽt a dño eẽ ipatũ:ut delerent gentes t̃re pmissiõis:decepti tñ a gabaonitis nesciebant eos eẽ icolas t̃re sibi pmisse.uenerũt.n.ut historia r̃fert attritis calciamẽtis:z cũ aridis panib9 dicentes:uiri pacifici uenim9 de t̃ra lõgiq̃:calciamẽta attrita i pedib9 nr̃is: panis deficit i cistartijs nr̃is:audiuim9 dñm eẽ uobiscũ:z uenimus 9ponere pacẽ.qd̃ uerbuz placuit seniorib9 israel:z fecerũt pacẽ cuz eis.p9 diẽ uero tertiũ cũ filij israel appropiquarẽt gabaonitis:occurrerũt eis qbus iurauerãt seniores israel.illi aũt uidentes se eẽ deceptos:uoluerunt delere eos .sz pepcit eis iosue pp̃t iuramẽtũ seniorũ israel. Vnde ãb.i li.d̃ officijs

Quedaz licz a deo phibeãt̃: tñ iuramẽto firmata ñ sũt seruanda.

Innocẽs credit õni uerbo.ñ uitupanda facilitas:sz laudãda bonitas.hoc ẽ inocẽtẽ eẽ ignorare qd noceat.z si circũscribitur ab aliquo:de õnib9 tñ iudicat q9 fidem eẽ i õib9 arbitrat̃.hac igr̃ mẽtis sue dote iclinat9 iesus:ut crederet gabaonitis: testm̃ dei posuit: pacẽ dedit:9firmauit societatez. sz ubi i terras eoꝝ ẽ uentum:dep̃hensa fraude:q2 cuz eẽnt finitimi aduenas se eẽ simulauerunt: circunscriptuz se ppl̃s pr̃ez indignari cepit.iesus tñ pacẽ quã dederat reuocãdã nõ cẽsuit:q2 firmata erat sacri religione:ne dũ alienaz pfidiam redargueret suã fidẽ solueret. mulctauit eos meliori tñ obsequio misterij.clemẽtior eni snĩa:sz diuturnior. Illicitũ ergo iuramẽtũ qd̃ seruari phibet̃ :intelligẽdũ est qd̃ scit̃ eẽ illicitũ dum iurat̃.si aũt nescit̃ illicitũ eẽ:ipa ignorantia excusat.si putet̃ illicitũ esse nõ ex ignorantia iuris:sz facti.Aliud est.n. si alicui9 copl̃a credit̃ eẽ licita :qa nescit̃ eẽ 9sãguinea:ul̃ q2 credit̃ eẽ uidua.Aliud si iõ putat̃ licita:qa 9sanguineaꝝ 9iũctio ul̃ relictaꝝ copula nullo iure credat̃ esse phibita.hic eni est ignorãtia iuris: q̃ neminẽ excusat :nisi cui pmittit̃ ius ignorare.ibi uõ ignorantia facti:q̃ qsqz uere excusatur.seniores aũt israel nõ ignorabãt gẽtes terre pmissionis ex pcepto dñi eẽ delendas:sz ignorabãt gabaonitas eẽ incolas terre pmissionis. ignorabãt siqdem factũ.sz nõ ignorabant ius facti:atqz iõ z si illicitum eẽt qd̃ iurauerũt :tñ licite s̃uari d̃buit qd̃ iuramento firmauerunt. Qd̃ aũt illicitũ iuramẽtũ s̃uari phibet̃:nõ ẽ generalit̃ itelligenduz. iuramentũ nãqz ut hieronymus testatur sup hieremiã d3 hr̃e tres comites:ueritatẽ iudiciũ z iusticiam.ubi aũt ista d̃fuerit:ñ ẽ iuramẽtum:sz piuriũ. Vnde dat̃ itelligi illicitũ eẽ iuramẽtũ:cui aliquod istoꝝ defuerit:ñ tñ cuicũqz cõtigerit aliqd̃ istoꝝ deeẽ:phibet̃ s̃uari. aliqñ nãqz iuramẽto deest iusticia. ueluti cũ qspiã post uotuz castitatis ducit uxorẽ:iuramẽto firmãs nũq̃ ab ea discessuꝝ.qd̃ q̃uis illicitum sit:q2 iusticia sibi pbatur deesse:tñ auc̃te augustini s̃uari precipitur.hoc aũt siqs 9tẽdat p̃rogatiua 9iugij:ñ ppter religionẽ iurisiurandi s̃uari : aiaduertat gabaonitas ob solã religionẽ cõtra dñi ipsium refuatos.Cũ ergo oẽ dñi pceptũ iustũ sit:p3 ei iusticiaz deẽe:qd̃ ei9 pcepto 9trariũ iuenitur. iudiciũ quoqz aliqñ iuramento cõstat deesse:ueluti cuz ppa temeritate aliqs duct9 iurat se mãducatuꝝ:z bibituꝝ.hoc q̃uis leuitate idiscreta illicitũ pbetur:non tñ iõ uiolari iubet̃. Iuramẽtum itaqz mltipl̃r illicituz itelligit̃.est.n.illicitũ aliqñ ex eo qd̃ iurat̃:aliqñ ex mõ iurãdi:aliqñ ex cã extra uenienti.Ex eo qd̃ iurat̃ tũc ẽ illicitũ iuramẽtũ:qñ id qd̃ iurat̃ i sui nã uiciosũ ẽ:ul̃ uitã adimẽs.ut adultiũ: homicidiũ:z his silia.ul̃ repari nõ pmittens.ueluti cum inimico ad pacẽ ñ redire:idigenti misicordiẽ nõ subuenire.ista q2 pspicuam in se hñt iusticiaz:z si iuramento firment̃:tñ s̃uari ñ debẽt. circa hec uti qz iuramenta intelligenda sũt: q̃ de illicitis iuramentis nõ obs̃uãdis supra statuta legunt̃.Quisqs ergo se iuramẽto firmauerit aliqd factuꝝ:quo ul̃ corporal̃ ul̃ spũal̃

f Iudicat.diceret aliquis:quõ põt eẽ bonus q ñ h3 discretionẽ z iudiciũ exquo decipit̃:cũ apl̃s dicat spũalis iudicat omnia z ipse a nemine iudicatur:iõ dicit iudicat de oib9 ẽt de ignot̃ in his.s.q̃ spectant ad salutem:q2 siqs decipet̃ i talib9:ibi ñ eẽt minus piclm falli z fallẽ:vt.xvi.q.i.si cupis. Tũc eni de ignotis nõ debem9 aliqd psumẽ nec de bonis malum nec de mal̃ bonũ:vt.xlvi.di. sunt nõnulli. in fi. vel dic indicat.i.presumit bene de quolibet.

g Qui.i.q2 ipse.

h Fidem.i.verboruz veritatem.

i Cõfirmauit.ar. ẽ h̃ q2 q iurat rẽ illicitam p pria auc̃te nõ põt venire 3 iuramentum illud vt ex̃ de elec. venerabilem.in fi. Nã illicitũ ẽ renuẽ curã pastoralez z tñ iurans tenet̃ illud s̃uare:vt.lxxxv.di.archidiaconus.sic ex̃ qd̃ me.ca.ad aures. sic ex̃ de iureiu.debitores.

k Clementior.ar.q2 si iudex faciat aliqd qd̃ nõ mltũ differt a mandato:qd̃ ñ d̃ excessisse fines mandati . Si eni mãdat̃ aliqbus ut eligant pñt postulare: vt ex̃ de ele.i cãis.z de postu.p9 trãslationẽ.i pn.Et de h̃ nõ plã ar. viij.q.i.lz. Itez habes hic q2 licite cõmutatur vna pena in aliaz:vt.ã v.q.vi.q2 iusta.z.lxxxij.di.p̃sbr.z.xxxvi.q.i. de raptoribus.io.

l i Illicitũ.i pma pte §.dicit magr̃ q2 tunc sacramẽtũ illicitũ nõ sit s̃uãdũ:cũ iurãs tpe q̃ iurat scit illud esse illicitum.sed si ignorat illd̃ esse illicitũ: dũmodo nõ sit ibi ignorãtia iuris non peccat.Et hoc durat vsqz ad illuz locũ qd̃ aũt illicitũ. scdõ oñdit q2 ñ ẽ h̃ gñaliter verũ:q2 si i aliquo iuramẽto deest aliqd̃ istorũ triũ:vl iusticia vl veritas ul̃ iudiciũ q2 illd̃ ñ sit s̃uãdũ. Tertio dicit q2 iuramẽtũ qñqz ẽ illicitũ rõne rei de qua qs iurat:qñqz ex cã superueniẽte:qñqz ex mõ iurandi.io.

m Iur.s.i.q.iiij.i fi.

n Nisi cui.vt milit9 mulieribus.rusticis z minoribus.

o Seruari. hec nõ ẽ ratio sufficiens.

p Nunq̃.nõ bene dicit:q2 si ille vouit simplicit postq̃ duxit vxorẽ:iurat q2 ñ dimittet

eam:illud iuramẽtum licitũ ẽ.ſz ſi ꝓpus vouit ꝙz ducat vxorẽ:tũc potius ſuabit votũ ꝙz iuramẽtũ ſeqns:vt ex q cle.vel vo.rurſus.

q Ob ſolã.nõ eſt verum hoc.io.

a q Quod autem iſtud ñ habz dubitationez an ꝑiurus ſit: q alium cogit ꝑiurare.nam ⁊ ſi ipſe nõ ꝑꝑe ofcat ꝑiurus:tñ mortaliter peccat:q: qõ alter mandato nr̃o facit nos reputamur feciſſe: vt ex de ſen.ex.mulieres. vtrũ aũt iudex licite poſſit recipe iuramẽtũ illius quẽ ſcit velle periurare:dic vt di.xl.ẽ.xv.q.v.pæſbyt:r.

b q Eli cõpulſus.⁊ miles.in atrocibus enim ñ oz aliqs parere dño:vt.xi.q.iij. ſi ſemp.⁊.c.ſi dñs.⁊.c.q reſiſtit.⁊.ff. de reg.iu. ad ea.

c Quia plus dñz. qõ ẽ non oz: vt .xi.q.iij. nolite.

d Si liber ẽ.alibi magis puniẽ fu⁹ ꝙz liber vt.xxiiij.q.i.q ꝫ.ſed ẽ excuſat ꝓpter præceptum domini.io.

e Quadragita dies. vel ꝓinue vl iꝓpollatiz

f Septẽ annos.ñ tñ i pane ⁊ aqua.

g Quadrageſimas . vnã añ feſtuz natalis. aliã añ paſcha.tertiam añ feſtũ ſancti iobãnis

b Et legitimas.i.ſecũdã ⁊ q̃rtã ⁊ ſextã feriã vt de ꝓſe.di.iij.ieiunia ⁊.lxxxij.di.ꝑbr.io.

i q Eli periurat.conſecrata.q: quãto ſanctiꝰ ẽ ꝙ qõ iuratur tanto maiꝰ eſt peririũ: vt.ꝫ.e.q.i.mouet. Nũ

Q. V

qd ergo maiꝰ ſacrilegium ꝓmittũt q vberant clericũ in maioribꝰ ordinibꝰ ꝓſtitutũ ꝙz i minoribꝰ?credo q ſic: vt xvij.q.iij. ſiquis deinceps.⁊.c.q ſbdiaconũ ⁊.c.qui occiderit.

k Et ignorãs .cẽ peccatũ qõ iurauit. Nam ſi fuiſſet ignorantia facti:nullũ eẽt peccatum niſi ignorantia fuiſſet craſſa:q̃ neminẽ excuſat.C.de relcin.vẽ.qſquis.

ſalus adimaf:ul̃ ſine quo utraq; ſalus r̃pari ul̃ ꝓfirmari nõ poſſit: fidẽ ꝓmiſſã ſuare ꝓhibef: quoꝝ exẽpla ꝑmiſſe auctes ſubijciunt: vũ eũ q homicidiũ facẽ ul̃ alimenta mr̃i ⁊ frib⁹ nõ ſbmiſtrare i adulterio ꝑmanere:ul̃ ad pacẽ cuz aduerſario ñ redire iuramẽtũ ꝑſtando ꝓmiſerit:ſalubriori ꝓſilio illicita uota obſuare ñ ꝓmittũf. Eſt ẽt id qõ iuraf aliqñ uicioſũ non i nã ſuiſz ex cauſ extra uenientib⁹: ueluti cũ aliqs p⁹uotuz caſtitatis iurat alicui ſe bituꝝ eã in ꝓiugez. cõiugẽ nãq; hr̃e in ſeipſo malũ ñ ẽ:tñ huic ex uoto ꝓnicioſũ ẽ.hoc aũt iuramẽtũ ẽt ſi illicitũ ſit:ñ tñ ſeruari ꝓhibef.ſz de uiolatiõe uoti pñia ſibi iubef ꝑdici. Ex modo iurãdi tũc ẽ illicitũ iuramẽtũ:qñ incõſiderate.circũſpecte aliqd iuraf.quo nec corporalis nec ſpual̃ ſalus adimaf:et ſine quo utraq; ſalus reparf:⁊ uita ꝓſeruari ualz. ueluti duz aliqs a parentibus coactus ut clicatus tonſurã ul̃ religionis ueſtẽ ſuſcipiat ſe neutruz facturũ iuramento firmauerit. hoc ꝙuis aliqb⁹ uideaf rẽphẽſibile:qz opus charitatis iurañto ſe nõ factuꝝ ꝓmiſit nulla tñ auctẽ ſuari ꝓhibef.qz ⁊ ſi nunq̃ clericatus tõſurã uel religionis ueſtẽ ſuſcipiat nõ tañ iõ minus ſalutez ꝓmereri ualet:cũ nõnulli i laicali habitu ſanctiſſimi ⁊ deo dilecti inueniãf. quo exemplo euidenẽ daf itelligi:quotiens aliqs iurat ſe non facturum aliqd:quo expeditioꝝ ſibi uia ꝑparetur ad beatitudinẽ : dũmõ ſine eo ualeat ſalutez ꝫ inuenire:q̃ iuramentũ ñ ꝓhibef ſuare.unde cum nos iuram⁹ nõ daturos aliqd alicui ſine quo utraq; ſalus eius põt eẽ ꝫcolumis:⁊ ſi aliqua ex eo ſibi cõmoditas ꝓſtaref :nulla tamen auctẽ iuramentũ ſuare ꝓhibemur. dũmõ ſit nobis alia uia neceſſitatibus eius ſubueniendi.

Quod aũt qnto loco q̃ritur ſi licitũ eẽt:qõ archidiaconus iurauerat: an eps eſſet reus ꝑiurij qui ad peierandũ archidiaconuz cogebat:facile põt diſcerni.ſi enĩ ꝓſentiẽs pari pena cũ faciẽte puniẽd⁹ eſt:multo magis ille qui cogit/re⁹ admiſſi criminis ꝓbatur. Vñ de pius papa ait.

Qui peierare cõpellit ⁊ q compellitur:periurus uterq; ꝓbatur.

Eli cõpulſus a dño ſciens ꝑiurat: utriq; fũt ꝑiuri:⁊ dñs ⁊ miles.dñs qz p̃cepit.miles:qz plus dñm q̃z aiam ſuaz dilexit.ſi liber.xl'.dies in pane ⁊ aq̃ peniteat ⁊ ſeptẽ ſequẽtes ãnos. ſi ſeruus eiuſdẽ:tres q̃drageſimas ⁊ legitimas ferias peniteat. Item.

Pñia eius qui in manu epi aut in cruce conſecrata periurat.

Eli ꝑiurat ſe in manu epi aut in cruce ꝓſecrata:tres annos peniteat.ſi uõ i cruce iconſecrata annũ unũ peniteat.q aũt coactus fuerit:⁊ ignorans ſe ꝑiurauerit ⁊ poſtea cognoſcit:tres quadrageſimas pẽiteat. Item ex pñia.theo.

Qua pena ſit feriẽdus: q neceſſitate coactus periurat.

Aliquis coactus ꝓ uita redimẽda uel q̃libet cã ul̃ neceſſitate ꝑiurat:qz plus corp⁹ q̃z aiam dilexit:tres q̃drageſimas peniteat. Alij nõ iudicãt tres annos unũ ex bis i pane ⁊ aq̃. Item ge.pa.

Qui dederat ⁊ alios deierare facẽ qua pena ſit feriendus.

Aliqs ꝑiurauerit ⁊ alios ſciẽs in peririũ duxerit.xl. dies peniteat in pane ⁊ aq̃ ⁊ ſeptez ſequẽtes annos: ⁊ nunq̃ ſit ſine pñia. ⁊ alij ſi conſcij fuerint ſil̃r peniteant. Item aug.in ſmone de decollatione ſancti iohannis.

Homicidaz uincit:qui ſciens ad periurium compellit.

Lle q hoiez ꝓuocat ad iurationem:⁊ ſcit eũ falſum iuratuꝝ eſſe:uicit homicidam:qz homicida corpus occiſurus ẽ:ille aiam imo duas aias:⁊ eius aiam quem iurare ꝓuocauit ⁊ ſuã.ſcis uerum eſſe qõ dicis ⁊ falſũ qõ ille dicit:⁊ iurare compellis.ecce iurat ecce ꝑiurat:tu qd inueniſti: immo ⁊ tu piſti:qui de illo⁹ morte ſaciari uoluiſti. Item i ſmone de periris.

Nõ peccat q iuramẽtũ exigit ab eo:quem neſcit falſum iurare.

Eli exigit iurationem multũ iteref:ſi neſcit illũ iuraturũ falſũ an ſcit.ſi.n.neſcit:⁊ iõ dicit iura mihi ut fides ei ſit nõ eſt peccatũ.tñ humana tentatio ẽ.ſi aũt ſcit eum feciſſe ⁊ cogit euz iurare: homicida eſt. Ille enĩz ſe ſuo ꝑiurio interimit:ſed iſte manũ iterficientis ⁊ impreſſit⁹ ⁊ ꝑſit. Item ex concil o magocenſi.

Elſq; ad extremum uite non cõiget:qui alios ad periuria trahit.

Aliqs ꝓuictus fuerit alios ad falſa teſtimonia uel periuria attraxiſſe ul̃ q̃cũq; coꝛruptõe ſolicitaſſe:ipſe qdem uſq; ad exitum uite non cõicet.hi uõ qui ei in periurio ꝓſenſiſſe ꝓbanf : poſtea ab

l Aqnio.redimenda licet enĩz timore mortis iurauerit: tñ peccauit:vt.xxxij.q v.ita ne. Sed rõne coactõis mitigaf pñia: vt ex q me.ca. ſacris.non ẽz xv.q.vi.c.i. ibi enim nõ ſolui tur a peccato: ſed a iuramento.io.

m Alij. ergo illa q̃ ẽ minoꝛ ẽ iponẽda:vt.l di.c.eos vero

n Aqs.ſine pñia, interioꝛi:vt.vi.q.i. quicũq;.io.

o Alle. vincit.non intelligas q pl⁹ peccat periurus q̃z homicida. imo ille plus peccat: vt.xiij. di.c.i. Sed dicit cũ vicẽ:qz maius dãnuz facit :quia maius dãnũ eſt i amiſſione vnius aie q̃z mille coꝛpoꝝ:vt. xxiij.q.iij.ſi bõs io.

p q Eli exigit. bũa.i. de humana infirmitate ꝓcedit:vt.c.ã. q.i.non eſt.

q Impreſſit. multiplicit cogendo.iobã.

r Aqnis.in famia. an iuramentum i famet vel non nota. vi.q.i.q cunq;.ſed coacti ſi iurafſent: non infamarẽtur:vt.ã.q.proxima intereſt.

s ¶ Tem qui audit falsum supple. nisi indicauerit portabit iniq
tatem suam. io.

t Dicit videl. fuit. i. talē habuit ide noticiā: q̄ hui⁹ rei potuit cē
testis. z q̄ sequit est expositio.

u Indicauit. videl ergo: q̄ valeat testimoniū de auditu: vt hic z
xv. q. v. pl̄bz. z
xxvi. q. vi. qui
recedunt. z ij.
q. i. multi. nam
z testes intelli
gunt scire que
acta sūt a testa
tore: si p̄iores
testes eis hoc
dixerūt: vt. C.
de test. cū anti
quitas. in fine.
Ref. i. ar. ℈. iij.
q. ix. testes. v.
q. ij. relatum ē
Ad hoc dicas
q̄ hic loquitur
in causa denun
ciationis: vbi
modica sciētia
aliquam fidem
facit: arg. ex̄ de
spon. p̄terea
imo. z i indici
is facit fidē te
stimoniū ō au
diu: vt ex̄ de
suc. ab intesta.
cū dilectus ex̄
de testi. cū cām
io. sed testimo.
nium de audi
tu ē. ppīe cum
aliquis audit
aliquid dici eē
factum. sed si
audit ℨbentes
nō ē testimoni
um de auditu.
z hoc unmit ex̄
de testi. lōz. tñ
hoc. e. nō logē
de vera denun
ciatiōe: sed po
tius de idicatiō
ne. s. cum qs i
dicat alij q̄ ali
quis vult pec
care. z spectat
ad delicta com
mittenda. sz de
nunciatio spe
ctat ad delicta
cōmissa. z ad
illa non tenēt:
nisi q̄ habent
magistratū su
per aliquos. z
illa denuncia
tio dicitur euā
gelica: ista dici
tur canonica.
z hec probat
semper: illa ve
ro nō. z sic pa
tet q̄ crimina
nondum com
missa possum⁹

oi testimonio sē remouendi: z fm legem infamia nōbunt. ¶ Tem⁹ qui audit aliquem falsum iurare z tacet delinquit. unde augustin⁹ ait in questionibus leuitici. c. i. aia que audierit uocez iurantis falsuz z cetera. Cui sit indicandū falsū quod ab aliquo iuratur.

H Oc videt dicē peccare hoiem quo audiēte iurat aliqs fallū z scit eū falsum iurare z tacet. tūc autē scit si eius rei de qua iurat testis fuit: aut uidens aut cōsci⁹ fuerit. i. aliquo mō cognouit aut oculis suis conspexit: aut ille ipse qui iurat illi idicauit⁹. ita eni potuit cē cōscius. sz inē timorem hui⁹ peccati z inter timorem hui⁹ pditionis hōium nō pua existit plerūq; tentatio. possum⁹. n. paratū ad piurium admonendo uł phibēdo a tā graui peccato reuocare. Sz si nō audierit: z corā nobis de re quaz nouim⁹ falsum iurauerit^x: utrū pdendus sit: ita ut pdit⁹ ēt piculuz mortis^y icurrat difficillima ḡo est. Sed q̄ hic nō expressit cui hoc indicādū sit: utrum illi cui iurat: an sacerdoti cuipiā q̄ nō soluz eū pse qui nō pōt irrogādo suppliciū: sz etiaz orare p illo pōt? uidet mihi q̄ se ab hoc peccati absoluat uiculo: si idicet talib⁹ q̄ magis pdesse possūt q̄s obcē periuro: siue eum corrigēdo siue deuz p eo placādo si z ipe p̄fessiōis sibi adhibeat medicinā. Sz ergo iste ut supra dictū est: q̄ audit falsū iurare z tacet deliquit: mł to magis ille re⁹ est: q̄ ad deierandū aliquez compellit. Clerit⁷ de eo q̄ uerboz callidita te se circūuenire putat illuz: cui iramentū defert: an sit re⁹ piurij ni si fuauerit q̄ iurasse credit. Oc boc ita scribit ysidor⁹ sniaz li. ij.

De eo q̄ callidītate uerboz iurat

Qlacunq; arte uerboz qs iuret: de⁹ tñ q̄ cōscie testis ē: ita hoc accipit: sicut ille cui iurat itelligit. duplr aūt re⁹ fit: q̄ z nomen dei i uanū assumit. z p̄ximū dolo capit. ¶ Tē ex fmone sācti aug:

Periur⁹ ē: q̄ fr lapidē falsū iurat.

Ecce⁹ dico charitati uře: z q̄ sup lapidē falsū iurat piur⁹ ē. unde hoc dico: q̄ multi etiā i hoc fallunt z putant: q̄ nihil est p q̄d iurant nō se crimie teneri piurij.

demnciare: vt hic z. xcij. di. diacon. ibi vicinū p̄ceptio tē. ex̄ de despon. impu. c. penult. ex̄ de cogna. spi. tua. io.

x Jurauerit. i. iurare voluerit.

y Mortis. de facto q̄ de iure, ppter vni⁹ dictū nō posset indicari: z ē. ff. de pe. di. i. c. penult.

pfus piur⁹ es: q̄ p id q̄d sanctuz non putas falsū iuras. si tu illud sanctū ñ putas: sanctū putat cui iuras. nō. n. q̄ñ iuras tibi aut lapidi: sed, proximo tuo iuras. homini iuras añ lapidē. sz nūqd ñ añ deū ñ te audit lapis loquētē: sz punit de⁹ te fallētē. Sed objcitur illud grego. in. xxvi. li. moralium.

Apud dominū uerba mea nō ex ore sed corde, pcedunt.

H Emane⁹ aures talia uerba⁹ nr̄a iudicāt: q̄lia foris sonant diuia uō iudicia talia foris audiūt q̄lia ex intimis pferunt. certe no uerit ille q̄ itētionē z uolūtatē alteri⁹ uarijs explicat uerbis: q̄ nō oz aliqs uerba p̄siderare sz uoluntatē z itentionez: q̄ nō oz itentō uerbis defuire sz uerba itentioni.

Sz ergo diuia iudicia uerba nr̄a talia foris audiūt q̄lia ex itimis pferūt: si itētio ñ oz fuire uerbis sz uerba itentōi: pz q̄ de⁹ nō accipit sic iramētū sicut ille cui iuratur sz potius sicut q̄ iurat itelligit. cū recipiēti nō ex intimis: sz ex bis q̄ pferūt foris uerba nr̄a sonent.

¶ Tē objcit q̄ iurat sup lapidez putās se iurare sup sacrosca euangelia: pñ tenet ac si sup euāgelia iurauerit: sz ille cui iurat: iō super lapidē illū iurare fecerit: ne ñ fuā do qō, pmittit reatu piurij teneat

¶ Tē objcit illud de ciuibus qui credūt se iurare obedituros p̄sulibus suis i oib⁹ q̄ sibi imperata fuerint, p honore sue ciuitatis. ne nō obediētiā recusātes reatu piurij illaqēnt: supponit breue iraturis i quo aliud p̄tinet q̄s se iraturos arbitrent: nidelz ne padū in nilū quertāt ł aliqd huiusmōi faciāt. si ergo cōtra hoc q̄d se iurasse credi derāt: p̄sulib⁹ suis obediētiā denegarent: nunqd fm itentionē recipiētis an pti⁹ fm itentionē iurātis iramētū de⁹ illud acciperet?

¶ Tē si inocēs de adulterio ł furto ipetit⁹ inocētiā suā uellet asserere: iuraret aūt se ab objectis sic eē imunē: sicut i breui illo p̄tinet: q̄d māib⁹ suis se scripsisse arbitrat p̄tineat aūt in illo hunc reum esse objectorū: nūqd a dño piur⁹ reputabit: aut nūqd poterit argui se iurasse adulterij aut furti reatū incurrisse? ñ. ¶ Hinc ēt io. chrysо. ait.

z Prodesse. vt sunt sacerdotes: vt. xiiij. q. v. deniqz. qui ergo dicē talibus qui possunt p desse: non dicitur pdē vt. ij. q. i. si peccauerit.

z q Clerici. icidentē pōnit hic questionem qualiter iramēta sunt intelligenda. z distigni tur aut uterq; habz rectum intellectum aut uterq; dolosum: aut alter tantum bz rectuz si ab utroq; interponi tur dolus: tunc est intelligendum fm communem signif. cationē verboz: vt ex̄ de spō. ex litteris. si a neutro interuenit dolus. tunc interpretandum ē fm intellectū utriusq;: si vba possint utriq; intellectui adaptari. si ab altero tñ: tunc itelligendum ē fm eum q̄ recte intelligit. sic videtur distingui. j. e. §. ex bis. in stipulationibus z alijs contractibus z stipulatem z vēdetem interp̄tandum ē: sz in iudicis pro actore: vt. ff. de verbo. ob. inter stipulantem. §. i. ff. de contrahē. empti. labeo. io.

a q Qlacunq;. intelligit. i. itelligere oz. z ē si. j. de cō. di. iiij. non illud.

p e Ece. super lapidem foste coopertum ab aduersario: vt credant esse euangelia.

s b Emane. verbis q̄ ille protulit z vult ea alr interpretari put vba sonare videntur. q̄d semp ñ ē faciendū: cū sepe bona vba mala itentione pferāt z econuerso: vt. v. q. v nō ois. z. c. nō obscultatur: vt. xxiij. q. i. paratus.

b Verba. arg. potius eē p̄siderādū mentem alicuius q̄s ipsa verba vt. i. q. i. marcion. z ō conse. di. iiij. retulerūt ex̄ de ver. sig. preterea. z. c. itelligentia. z. xxiij q. i. paratus. in pn. z. ff de in ius uo. l. quāuis sz hoc verū ē cū p̄stat de intellectu. alr in dubijs a uerbis non est

recedendum.ff.de lega.iij non aliter.ff.de exercitoria.l.i.§. si is qui nauē.
extra de spon.ex litteris.

c Iuramenti.ad hoc iurat.i.iurare debet.

d Distanti.ꝫtū ad hoc qñ mortaliē peccat q simpliciē dicit falsum sicut sub iuramēto dicit falsū: magis tñ peccat deierādo ꝙ mēuendo. soli deus subsistit vbi iuramētū inꝑponitur: vt. e.q.i.c.i. sed tañ plus opat facꝫ ꝙ simplex ꝓmissio: vt eꝫ de iure iurā. debitores. itē bie ē ar. q ex nudo pacto oritur actō: vt. xij. q.ij. q cunqꝫ suffragio. z. q. v qz. io.

e Qui piurare. non ex opibus. deꝰ potius ꝑsiderat animū ꝙ factū: vt. xv. q. vi. c. i. z deus interrogat coz z non manuz. xiiij. q. v siqd. sic. xxxij. q. v. ꝑ posito.

f Paruuli. iurare. nec testis ee pōt vt. iiij. q. iij. c. i. Et ideo hoc ē qz iuramēto dz adesse indiciū. sed hec etas nescit qd agat: vt C. de fal. mo. l. i. Item qz ipubes non pōt peierare: vt. ff. de iureiu. l. q iurasse. vñ sacrum calūnie ꝑstare nō pōt posset tñ dici: q si est doli capax: qz tunc calūnio/e petē pōt: vt eꝫ de delic. pu. c. i. z si noluerit ueritatē. q bene ꝑstabit sacrm calūnie: ar. C. de iureiurā. ppē calūniam. l. ij. §. i. Sed de veritate dicēda bñ pōt iurare. Nā ab impuberib⁹ z timidis sumit iniū ꝙstionis: vt. ff de ꝙst. vni⁹. i ꝑn. Item ipubes ferula pcutitur ꝓ veritate dicenda: vt ff. ad syll. l. i. §. ipubes z tenet ꝓfessio quā facē ꝝ eā posset restituī: vt. ff. de ꝓfes. l. certum. §. pen. qō falsuz ē: nisi sit doli capax cū b. c. ꝑ dicat. io. hoc certum ē q si aliqs spōte recepe rit iuramētū minoris bñ valet: z tenet tale iuramētū: vt. ff. de iureiurā. l. q iurasse. itē in casu pōt qs ꝓuenire rōne iuramēti qō ꝑstitit dū cēt ipubes: vt si ipubes iurauit se ꝑ staturū opas: ipse pubes factꝰ bñ ꝓuenit de b iuramēto: vt. ff. de li. ca. l. vlt. in fine.

g Causa. sed nonne si agere vult piurꝰ i ꝓpa cā audiret: qz nulli ꝓhibet i ꝓpa cā: vt. iiij. q. vi. oibꝰ: sed agē ñ pōt nisi ꝑstet sacrm. Item nōne iudex vel altera ps pōt ei deferre sacrm: ad hoc dicas q hec lex sumpta est de lū barda. secūdū quā nō iurat de calūnia. ꝑz ꝙ q logt hic de alio iuramento z pōt dici q logt de iuramēto purgatōis. i. vt nec se nec alios possit expurgare. Ex b segt q si suspicio aliq est ꝑ piuꝝ: stati habet ꝓ juicto cuz se expurgare nō possit: z iputet sibi qz i talē casū icidit: qz culpa sua illud sustinet: vt. xv. q. i. siquis insaniens. exquo cui semel peierauit ꝑsumit q semp debeat peierare: vt. ij. q. vij. non potest. vnde ammodo non est sacramento suo credendum: vt eꝫ de ꝓsūp. litteras. ea tamen iuramenta que oneris sunt potius ꝝ honoris bene ꝓstabit vt iuramentuz calūnie. similiter

Inter iuramētū z locutionē fidelium nulla debet esse differētia.

Iuramēti huiusmōi cā ē quia ōis q iurat ad hoc iurat ut qō uerū ē loqt. Et tō dñs it iuramē tū z loquelā nr̄am nullā uult esse distātiā⁹: qz sicut i iuramēto nullaz cōuenit eē ꝑfidiā: ita quoq in uerbis nr̄is nullū dz eē mendaciū: qz utrunqꝫ z piurii z mdaciū diuini iudicij pena dānat dicēte scriptura: os qō mētit occidit aiaz. q ꝙs ergo uerū loqt iurat. qz scriptuz ē: testis fidel nō mentiet. Idē. Antecꝫ aliqs iuret peierat: si contra ꝙscientiam iurare parat.

Qui piurare pat⁹ ē: añꝫ piuret tā piur⁹ eē uidet: qz deus non ex opibus iudicat sed ex cogitationib⁹ z ex corde. Ex his ōnibus colligit q iurañta fm itenti onē ꝑstantis ñ recipiētis a deo iudicant. quō ergo fm isidoz q̄cunqꝫ arte uerboz qs iuret: deꝰ sic accipit: sicut ille cui iurat itelligit? Sed sicut aliud ē callida arte uerboz iurare: aliud simpliciē itētionē suā iurādo denūciare: sic aliud ē simplici itētiōe iurañtū factuz recipe: aliud i recipiendo callidita te uti: qz sicut qsq̄ apud deū non ualet aliquē ledē. sic nec ꝑter eius itentiōem ualet qs alicui subuenire. deꝰ aūt duplicitatis ē aspnatoz simplicē itentiōem utriusqꝫ ꝙsiderat: z tā ex pte recipientis q̄ ex pte prestātis uerboz artē aspnat z odit.

Ete uero iurantiuz q̄riē qua etate qsq̄ ad iurandum debeat cogi. ō quo i ꝓmo libro capitularij sic iuenit diffinitum.

Ante rationabiles annos aliqui non cogantur iurare.

Paruuli q sine etate rōnabili sūt nō cogāt iurare: et q semel piurat⁹ fuerit nec testis sit p⁹ hoc: nec ad sacrm accedat: nec i sua cā: nec alteri⁹ iurator existat. Tez ex concilio elibertano.

Añ. xiiij. ānos nlls iurare cogat

Pueri añ ānos. xiiij. ñ cogant iurare. puella quoq ti i pueri li etate sita in domo pr̄is illo nesciente iuramento se cōstrinxerit: et pr̄ ei⁹ ut audierit statim' ꝓtradixerit: uota ei⁹ z iurañta irrita erūt z facilius eñdabit. Tē corne lius papa. De eodez: z ut a ieiunis iuramēta ꝓstentur.

Honestū ēt uidet: ut qui i sanctis audet iurare: hoc ieiunus faciat cuz ōni honestate z timore dei ut pueri añ ānos. xiiij. ñ cogātur iurare. Preterea sē q̄dā tpa qb⁹ iurare ꝓhibemur. Unde in concilio apud sanctū medardū hito.

Quib⁹ tpib⁹ iurare ꝓhibemur.

Decreuit' sancta synodus: ut a. lxx. usq̄ i octauā pasche: et ab aduentu dñi usq̄ i octauaz epiphanie necnō z i ieiunijs quattuoz tēpoꝝ z i letanijs maioribꝰ z i dieb⁹ dñicis z i dieb⁹ rogationuz nisi de ꝓcordia z pacificatiōe nullus supza sac euāgelia iurāe ꝑsūat

De forma uō fidelitatis: z qd qs debeat dño uel ecōuerso: sic iuenit i epla siliberti epi.

Que in fidelitate sunt seruanda.

De forma fidelitatis aliquid scribē mōit⁹: hec uob q̄ sequūtur breuit ex libroꝝ aucte nōui: q dño suo fidelitatē iurat: ista sex ꝙ i mēoria dz hr̄e icolume: tutū: honestū: utile: facile: possibile. In colume uidelicet: ne sit i dānū suo

dñis suis iurabit in cā feudi: ꝫ. xlvij. di. quāūlibet. extra de reiudi. in causis.

b Pueri. puella. idem est i puero: vt. ā. e. q. iiij. tribus.

i Statim. filij iuramētū debet pater renocare quācito scit vt hic dicit: sed votū religionis nō tenet statim renocare cum scit sed vsq̄ ad annum z dic pōt vt. xx. q. ij. puella. alter tamē est supra dictū. i. xx. q. ij. i pn.

k Onestū hoc ieiunus. similiter. testimoniū debet dicere ieiunus: vt extra de testi. placuit. q a ieiunis fieri dēant nō. de cōse. di. i. sacramenta tamē qō hic dicimur magis est honestū ꝙ iustū io.

l Decreuit. vt a. lxx in his etiaz diebus cāe exceptionē non debent. xv. q. iiij. c. i. z ij. huic tñ. c. z precedenti obuiat consuetudo prescripta. io.

m Gaudioꝝ vt in festo sācti marci.

n De forma honestū sic ergo bonestas z possibilitas in oi iuramento sūt intelligenda: vt. ā. e q. iij. vnusquisq̄z z ex de iureiu. quēadmodum illud sacrum ꝑstrant archiepi romano pōtifici: vt eꝫ de iure iurā. cgo. z sub dūi suis epis: vt. xxiij. di. ꝙz. ꝝ. z imperator pape. lxiij. distinc. tibi domino. z licet generaliter iuret vasallus dño. s. q in oibus causis iuuabit ipsum z ꝫ quēlibet: tū ꝫ propriam patriam nō iuuabit ipm: vt. ff. de reli. minime nec contra papam: vt extra de iureiuran. venientes. sed quid si dominus vult filium vasalli impetere: nunquid iuuabit ipsum contra filium? videtur q non: quia nec contra filium excommunicatum iuuabit. xi. q. iij. quoniam multos. z argu. ad hoc. ff. de reli. minime. contrarium tamen dicit lex feudi in titulo quemadmodū feu. amit. dicitur enim ibi: q vasallus obligatus est filio suo tāū vinculo nature: sed domino suo est obligatus vinculo iuramenti item non tenetur ipsum iuuare si iniuste impetit alium. nec enim opem fert qui ad peccandum nos adiuuat: vt. xiiij. q. vi. si res. ite nunquid vasallus potest accusare dominum? non ut hic potest colligi: nisi ꝓsequatur suam iniuriam. aliogn si accusat perdit ius feudi: sicut ꝓditor q accusat libertū: ꝓdit bonoꝝ possessionē: vt. ff.

dño de corpore suo. tutum ne sit ei in dānum de secreto suo uel de munitionibus p̄ quas tutus cē pōt. honestū ne sit ei in dānū de sua iustitia ul̄ ō alijs causis: que ad honestatē ei⁹ ptinere uident. utile ne sit ei i dānū de suis possessionib⁹. facile ul̄ possibile: ne id bonuz qō dñs suus facere leuit̄ poterat: faciat ei difficile: neue id qō possibile erat: reddat ei impossibile. ut fidelis hec documēta caueat iustū est. Sed qz nō sufficit abstinere a malo: nisi fiat id qō bonū ē: restat ut i eisdē sex supradictis psiliū z auxiliū dño suo fidelis prestet: si beneficijs dign⁹ uideri uult z saluus cē de fidelitate quaz iurauit. dñs quoq; fideli suo i his ōib⁹ uicē red dere dz. qō si non fecerit: merito censebit̄ malefidus: sicut ille q in cop̄ puaricatione ul̄ faciendo ul̄ psentiēdo deprehensus fuerit psidus z ptur⁹. Aug. De eodē.

Siqs laic⁹ iuramētuz uiolando ꝓphanat: qō regi et dño suo iurat: z postea puersē z dolose ei⁹ regnū tractauerit z i mortez ipsi⁹ aliquo machinamēto insidiat qz sacrilegiū pagit i christū dñm manū mittens anathema sit. nisi p dignā pñie satisfactionez emendauerit: sicut pstitutū a sancta sy nodo ē. i. seculū rliquat arma deponat i monasteriū eat: z pēiteat ōnib⁹ dieb⁹ uite sue: ueruntñ cōio nē i exitu uite sue cuz eucharistia accipiat. epūs pb̄r diaconus si hoc crimē ꝓmiserit: degradet̄. Ita qz ex p̄missis apparet: mendaciū nec i simplici fmōe dz pferri: nec iuramēto firmari. mēdaciū aūt ñ solū i uerb̄ sz ēt i sil̄atis opib⁹ esse pbat. Unde ambro. i fmōe habito i dñica ō abraā. Dētit q p fessiōez suā opib⁹ nō ostendit.

Quete fres mēdaciū: qz ōnes q amāt mēdaciuz filij sūt diaboli. nō solū i falsis uerb̄: sz ēt in sil̄atis opib⁹ mēdaciū ē. mēdaciū nāq; ē se christianuz dicē: z opa christi ñ facē. mēdaciū ē ep̄m sacerdotē l̄ clicū se pfiteri z ꝓtraria huic ordi opari. Tē hieronymus.

Quotiēs fmo mal⁹ ō ore nr̄o pcedat.

Quotiens⁹ uō loqmur: aut ñ i oportūo tpe aut ñ in oportūo loco aut ñ ut cōuēit audiētib⁹ totiēs fmo mal⁹ pcedit de ore nr̄o ad destructiōez eop̄ q̄ audiunt. considerem⁹ itaq; qd loquamur: qz p ōi ocioso uerbo reddituri sum⁹ rōnē i die iudicij. Eramētū uō clic⁹ laico pstare ñ dz.

Unde i remēsi ꝓcilio legit̄.

Cuiq; laico clicus nihil iurare presumat.

Nullus⁹ ex eccl̄astico ordine cuiq; laico qcq; supra sacra euāgelia iurare p̄sūat. sz simplicit̄ cū ueritate z puritate dicat: est ē: nō nō. sz si ē aliqd qō sibi obijciat: put iudicauerit: q eiusdē ordis sūt aut corrigat aut expurget̄.

Episcopo sil̄r clicus iuramētū p̄stare nō dz: nisi forte is cui eccl̄e, pcuratōez ꝓmittit. Unde urbanus. ij. ait. De eodem.

Nullus epūs clicos suos: nisi forte qbus eccl̄asticaq; reruz dispensatio cōmissa fuerit: sibi iurare compellat.

Elidā epūs cū plebe sibi cōmissa i hēsiz lapsi sūt: circumadiacentes catholicos minis z cruciatibus ad hēsiz ꝓpellē ceperūt. quo ꝓpto aplicus catholicis epis circūadiacētiū regionū: q ab ipatore ciuilez iurisdictionē acceperāt: ipauit: ut catholicos ab hēticis defēderēt: z qbus mōis possent eos ad fidei ueritatē redire ꝓpellerēt. epi hec mādata aplica recipiētes cōuocatis militib⁹ aperte z p insidias ꝓtra hēticos pugnare ceperūt. tādē non nullis eop̄ neci traditis alijs reb⁹ suis ul̄ eccl̄asticis expoliatis alijs carcē z ergastulo reclusis ad unitatē catholice fidei coacti redierūt

Hic p̄mū q̄rit̄: an militare peccatum sit. Secūdo: qō bellū sit iustū: z quō filij israel iusta bella gerebāt. Tertio: an iniuria sociorū armis sit ppulsāda. Quarto an uindicta sit iferēda. Quinto an sit peccatū iudici uel mīstro reos occidē. Sexto: an mali sint cogendi ad bonū. Septimo: an heretici suis z eccl̄ie reb⁹ sint expoliandi: z qui possidet ab hereticis ablata: an dicat̄ possidere aliena. Octauo: an episcopis uel q buslibet clericis sua liceat auctoritate uel apostolici sine imperatoris p̄cepto arma arripere.

s Dignus. ꝯ si clic⁹ pstat pfociniū ꝯ eccl̄e siam suā uel ep̄m suuz pōt puari bñficio suo xcvi. di. si ipator. z ex de post. c. fi. io.

t Elicē. z sic eadem fi de tenet̄ quis subdito suo sicut subdit⁹ dño: vt. xcv. di. esto subiect⁹ ex de iureiurā. puenit. z. xxxij. q. vi. nihil inigus. si ñ fecerit: puat illo vel dñio qō bz in uasallo z trāsit feudu⁹ ad supiorē in libro de feudis quēadmodum feudum amit.

q Quete. operib⁹ ar. q factis mentimur sicut verbis: z factis negamus christum sicut verbis. xi. q iij. estimāt. z factus appellamus: extra de appella. dilecti. z factis p̄dicamus. xliij. di. sit rector.

r Quotiens. audiētibus. forte istruit rudes magister: qō non esse debet. si. viij. q i. oportet. z. xliij. di. c. i. iohannes.

s Nullus laico. ℞. c intelligas de iuramēto expurgationis quod clericus non dz facere coram laico sed tantum coram episcopo vel eius delegato: nisi hoc fiat auctoritate pape: vt. ij. q. v. mennam. si enī clericus poterit aliquid coram laico: bene tenet̄ ibi p̄stare iuramentum calūnie. vel dic: quia sine licentia epi̇scopi nullū debet facere iuramētū laico: imperatori tamē iurant episcopi fidelitatem.

a Elidā epi.

o De secreto ille qui prodit secreta alicui⁹ capite punit⁹ vt. ff. de re mi. oē. §. iij. z. C. ō cōmer. z mer. l ij. z sic potest quis iurare ne prodat secreta alterius: ar. ti ē ꝯ. xiij. di. ner ni.

p Munitio nib⁹. q munitō nes cedit hosti bus vel l̄ras vl̄ nūciū vl̄ aliqō signuz eis mit tit: icidit in cri mē lese ma. vt ff. ad. l. iul. ma. Li. ij. z. iij.

q Ad bonestatē. vt nec cū uxore nec cuz filia ꝓmisceat nec aliqd inbonesti faciat in domo dñi: vt de pe. di. v. consideret.

r Consilium. vide qō inter poetat hoc iuramētū. ego iuro q nllz faciā tibi dānum. s. ego iuro q nec ego faciam: z ēt q alios facientes pbibebo sic interpretat lex tale pactū vt si aliq⁹ fecit pactū: q siluaz ñ cederet vl̄ uxe ret: ēt custodiē tenet̄ ne alius urat vel cedat: vt. ff. locati. i le ge. idē videt i omnib⁹ negatiuis ꝓmissioni buf: vt cū dicit ꝓmitto q non faciā: non solū teneoz non facere: sz ēt curare debeo ne fiat: vt. ff. de ver. sig. facere. z de ob. obli. in illa stipulatione.

bellum quando est licitum

b Quod militare. Hic querit: an militare seu bellare sit peccatum? et dicendum quod non: vt. j. e. militare. et hoc verum est si a principe indicatur bellum vt. j. e. q. ij. iustum. similiter pro defensione sua vel patrie vel legum paternarum. vt. j. e. q. viij. si nulla. clerici autem in sacris ordinibus constituti non possunt mouere arma: vt j. e. q. viij. clerici. similiter videtur quod nec in minoribus ordinibus constituti possunt mouere arma: quia hoc regula ecclesiastica debent viuere: vt xxxij. di. siqui. et xx. q iij. eos. quod concedo si volunt gaudere priuilegio ecclesiastico: arg. ad hoc extra de cle. coniu. fo. Q. I.

c Propulsandam. Qui repellere possunt iniuriam et qualiter possit repelli: et an tantum persone iniuria et etiam persone et rerum possit repelli videndum est. Et quidem videtur quod non solum laici sed etiam clerici possunt repellere iniurias et rerum et persone: vt extra de resti. spo. olim. et extra de sent. ex. si vo. et c. ex tenore et. l. di. i. ius nale. et ff. de iusti. et iure. vt vim. econtra videtur quod clerici non possunt vt extra de homi. suscepimus. xlvi. di. seditionarios. Ad hoc dicunt quidam quod nulli licet vim repellere repentiendo. Alij dicunt quod licet laicis repercutere clericis non. ego credo quod et clericis et laicis licet repercutere. distinguitur tamen quia aut vis infertur persone aut rebus. si persone: tunc est vis repellenda postquam sit illata: licet quidam dixerunt quod nullus vim repellere debet nisi illatam: immo insidiante licitum est occidere et eum qui vult occidere: vt ff. ad. l. aqui. l. iiij. et. v. si tamen aliquis vim factam repellat: potius presumitur quod defendendi quam vlciscendi causa fecerit id: vt. ff. ad. l. aqui. si ex plagis §. tabernarius. et hoc si primus percussor volebat percutere denuo: alioquin si nolebat denuo percutere et alter repercusserit: potius est vindicta quam repulsio iniurie. et sic intelligo quod dicitur iniuriam incontinenti posse repelli. requiritur ergo quod defendendo repentiat non vlciscendo: vt. j. e. quid culpatur. et ff. ad. l. aqui. sciam. et cum moderamine se defendat: vt extra de resti. spo. olim causam. in fi. siqui. tamen moderamen excedit et non ex proposito non tenetur: vt. ff. ad. l. aqui. si ex plagis. §. tabernarius. licet illa decre. olim causam. videatur contradicere. Item incontinenti debet vim repellere vt. ff. de vi et vi ar. l. iij. §. cum igitur. Si autem vis infertur rebus: et illatam et inferendam licitum est repellere: sed potius illatam quam inferendam.

d Prebe. illud intelligatur de cordis preparatione: vt. j. e. paratus. vel cum agitur de fide.

e Duo milia. vbi est questio fidei.

f Defendentes. ex odio: vel dic ex interuallo.

Quod militare alienum uideatur ab euangelica disciplina: hinc uidetur posse probari: quia omnis militia uel ob iniuriam propulsandam uel propter uindictam inferendam est instituta: iniuria autem uel a propria persona uel a socio repellitur. quod utrumque euangelica lege prohibetur. cum enim dicitur: Siquis te percusserit in unam maxillam prebe ei et alteram: Et iterum qui angariauerit te mille passus: uade cum eo duo milia. Item cum apostolus dicat ad romanos non uos defendentes karissimi: sed date locum ire: quid aliud prohibemur quam propria persona iniuriam repellere. Item cum petro gladio magistrum defendenti christus dixerit: conuerte gladium tuum in uaginam: an putas quia non possum rogare patrem meum: et exhibebit mihi plusquam duodecim legiones angelorum. Denique sicut de beato andrea legitur: cum fieret concursus populorum: ut eum manibus iniqui iudicis eriperent: et ab iniuria mortis illum defenderent: ipse econtra et exemplo et uerbo patientiam docens rogabat eos: ne suum martyrium impedirent: quid aliud monemur quam sicut proprias ita et sociorum iniurias patienter tolerare: nec ad arma concurrere: sed eorum exemplo ad similia perferenda animum preparare. Item cum in prouerbiis dicatur mihi uindictam: ego retribuam dicit dominus. Item cum in euangelio dicatur: nolite iudicare et non iudicabimini. Item cum patrefamilias dicat suis uolentibus colligere zizania: sinite utraque crescere usque ad messem: et tunc dicam messoribus colligite zizania: et alligate fasciculos ad comburendum. Item cum rex ille qui nuptias fecerat filio suo: missis exercitibus suis angelorum uideliet dicatur perditurus homicidas prophetarum et apostolorum: qui uocati ad nuptias uenire contempserunt credendo. Item cum paulus apostolus dicat in epistola ad romanos: nolite iudicare inuicem. Item tu quis es qui iudicas alienum seruum? suo domino constat aut cadit. siue ergo uiuimus siue morimur domini sumus: In hoc enim christus mortuus est et resurrexit: ut et uiuorum et mortuorum dominetur. In his omnibus quid aliud percipitur: quam ut uindicta delinquentium diuino reseruetur examini. Cum ergo ut supra dictum est: militia uideatur instituta uel ob iniuriam propulsandam uel propter uindictam inferendam utrumque autem lege euangelica prohibeatur: apparet quod militare peccatum est. Unde etiam grego. ait.

Bella carnalia bellorum spiritualium figuram gerunt.

Nisi bella ista carnalia figuram spiritualium bellorum gereret: numquam ut opinor iudaicarum historiarum libri discipulis christi qui uenit pacem docere legendi in ecclesiis fuissent ab apostolis traditi. quomodo enim bellorum eis proficeret ista descriptio: quibus dicitur ab iesu: pacem meam do uobis: pacem meam relinquo uobis. et quibus per apostolum iubetur et dicitur: non uosmetipsos uindicantes: sed magis iniuriam percipite et magis fraudem patimini. unde denique sciens apostolus iam nobis ultra bella non esse carnaliter pagenda: sed aie certamina contra spiritales aduersarios desudanda: uelut magister militie preceptum dat militibus christi dicens: Induite uos armatura dei ut possitis stare aduersus astutias diaboli. His ita respondetur precepta patientie non tam ostentatione corporis quam preparatione cordis sunt retinenda. Unde augu. ait in sermone de puero centurionis.

Precepta patientie uirtute animi non ostentatione corporis suadenda sunt.

Parati semper debemus esse homo iustus et pius patienter eorum maliciam sustinere quos fieri bonos querit: ut potius numerus crescat bonorum: non ut pari malicia se quisque numero addat malorum. Denique ista precepta magis sunt ad preparationem cordis: quam ad opus quod in aperto fit: ut teneatur in secreto animi patientia cum beniuolentia. In manifesto autem id fiat quod eis uidetur prodesse: quibus bene uelle debemus. Hic liquido ostenditur: quod ipse dominus iesus exemplum singulare patientie: cum percuteretur in faciem: respondit: si male locutus sum exprobra me de malo. si autem bene quid me cedis: neque igitur preceptum suum secundum uerba intuemur implenit neque enim prebuit percutienti alteram partem

g Non possum rogare: ut proberet exemplum militiae. alibi tamen dicit se fieri posse transferri a me calicem istum. xvi. di.

h Iudicare. Iniuste: vel loquitur de his qui non habent iurisdictionem.

i Zizania. xxiij. q. iiij. nolite. io.

k Nisi bella. ab apostolis. ergo non tantum ex parte populi veteris testamenti ne ecclesie legimus libros iudeorum sed etiam ex parte apostoli. Sed quomodo vbi hoc precepit apostolus? dic quod loquitur plurimum de. quod in vniuersalis ecclesia precedendum est hoc ab apostolis est institutum. xi. di. ecclesiasticarum.

l Uindicantes. id est cum indiciorum vigore non dio possit? cum quis sibi vindictam sumit. plura mal. C. de iudicijs nullus. io.

m Parati. in apto. ar. quod non sufficit exterius obedire sed preobedire interiora: vt. v. q. non omnis et. i. osculatur.

n Prodesse. sic ergo prodesse dicimur illis quos viderimus: vt. xlv. di. quo emendatio.

o Si vero. ar. quod non debemus iterare verbis sed potius menti: vt. xxij. q. v. humane. xxij. q. v. nec mirum. verba enim in rescripto posita vel lege conformare debemus equitati: et licet verba his non patiatur: extra de rescrip. cum et ex de offic. cum dilectus. et ff. de legi. ius vo. l. quamuis. et ff. q. per. tu. l. vlt. ar. §. vlt. et in

memoriã.r.ff. q.r a quib⁹ ma nami. libe. p- fpexit. vbi dr ſufficit i a ſcri ptũ eẽ ꝛſi illud durũ eſt.

a Quia neſci unt. p illũ q ex ignorãtia ꝺ fe cerũt roganit: vt.i.q.i.§.cũ ĝ.

b Secũdũ le gẽ. index ſz le ges iudicabit ꝛ ſi ſm motũ ani mi ſui: vt ex de ꝓſti.c.i.ꝛ.xi.q. iij. ſũmope. ali oqui punit vt falſarius: vt.ff. ad.l.cor. de fal. li.§.i.

c Et cõtra le gem. lex enī di cit: q liber hõ ſi ꝺz verberibus cedi: vt.C. de repud. ꝓfensu vbra medium niſi in caſu: vt nota.v.q.v. illi qui.ꝛ nota.xv. q.vi. in ſumma

d Deſtruen dum. dixit eni ſi eẽ pncipez: q ſi erat apud eũ duraturus pncipat⁹: vt ex de verb. ſig. nã ꝛ ego.ꝛ.j.ꝺ pe.di.i. diuorti um.

e Neſcire. ar. q non põt qs ſe excuſare pe tẽta ignoran tiã. de re q fcã ẽ inter vicinos ſuos: vt ex de preſũpt. q noſ- dã.ꝛ.c. q̃sto. lii ij. di. nulli. ꝛ. x ij.q.ij. q ꝛ hu manis. filius ꝓ ſũptio ẽ. C. de in iẽ. reſti. mi. de tutela.

f Dnã volũ tatẽ. j. e. q. iiij. nõplicet. ã. xlv. di. ꝛ q emẽdat.

g Dni ẽt. vel quineiam.

h Reſpub. i. aliqs gerẽs rẽ publicã. io.

i In euãgelio ſobannis.

k Concilleri tis. ꝓtere eſt

ſz potius ꝓhibuit ne facẽt ꝛ iuri am augẽt: ꝛ tñ parat⁹ aduenerat nõ ſolũ pcuti i faciẽ uex ẽt ꝓ bis a quibus hoc patiebat crucifixus occidi. ꝓ qb⁹ ait in cruce pendẽs: pr̃ ignoſce illis qꝛ neſciũt qd faci unt. neq; paulus apl's p̃ceptũ dñi ꝛ magr̃i ſui uidet impleſſe: ubi ẽt pcuſſus in facie dixit pncipi ſacer dotũ: pcutiat te deus paries deal bate. ſedes me iudicare ſm l'egem ꝛ ꝓtra legem iubes me pcuti. Et cũ a circũſtantib⁹ diceret: iniuriã facis pncipi ſacerdotũ: irridens eos ãmonere uoluit qõ dixerit: ut q ſaperent ẽt itelligerẽt iã deſtru endũ eẽ i aduẽtu chriſti parietẽ ꝺ albatũ: hoc ẽ hypocriſim ſacerdo tij iudeoꝝ. ait qppe: neſciui fres: qꝛ pnceps eſt. ſcriptũ ẽ eni pncipi ppli tui nõ maledices cũ ꝓculdu bio q in eodẽ ppl'o creuerat: atq; i lege fuerat erudit⁹: illũ pncipez ſacerdotũ neſcire' ñ poſſet: nec eoſ q̃bus ita not⁹ fuerat ullo mõ falle ret; qõ neſciret. ſi ergo iſta p̃cepta patientie ſemp i cordis p̃paratõe retinẽda. ipſa quoq; beniuolẽtia ne reddat maluꝫ p malo ſemp in uolũtate cõplenda. agenda ſi aũt multa ẽt cũ iuitis q̃dã benigna aſ perítate plectẽdis: quoꝝ potius utilitati ꝓſulendũ eſt q̃' uolũtati. Nãi corripiẽdo filiũ quẽlibet aſ pere nũq; ꝓfecto pr̃n⁹ amor amit tit. fiat tñ qõ nolit: ꝛ doleat qui⁹ ẽt inuitus doloꝛe uidet ſanãdus ac p hoc ſi terrena iſta reſp.' chri ſtiana p̃cepta cuſtodiat: etiã ipſa bella ſine benuolẽtia nõ gerent: ſz ut ad pietatis iuſticiq; ſocieta tẽ uictis facili⁹ ꝓſulat. Nam cui lĩia iniqtatis eripit: utilius uicit qñ nihil ẽ ifelicius felicitate pec cãtiũ: q̃ penal' nutrit impunitas: ꝛ mala noluntas uelut'iteriꝛ ho ſtis roboꝛat: ꝛ paulopoſt. Nã ſi chriſtiana diſciplina oĩa bella cul paret: hoc pot⁹ ꝓſiliũ ſalutis pe tentibus in' euãgelio dicẽt: ut ab ĳcerẽt arma ſeq; militie oĩno ſub traherent. dictũ ẽ aũt eis neminẽ ꝓcuſſeritis': eſtote ꝓtenti ſtipend ls ur̃is. q̃bus ꝓpriũ ſtipẽdiũ ſuffii cere debẽ p̃cepit: militare itaq; nõ ꝓhibuit. Tẽ eiuſdẽ ad bonifa.

In bellicis armis multi deo pla cere poſſunt.

Nolí'exiſtimare neminez deo placere poſſe q armis bellicis miniſtrat. In his erat ſanct⁹ da uid: cui dñs tam magnũ perhibu it teſtimoniũ: i his ẽt plurimi illi⁹ tpis iuſti. i his erat ſanct⁹ ille cen turio q dño dixit: nõ ſum dignus ut itres ſub tectũ meuꝫ. hoc ergo primuꝫ cogita quãdo armaris ad pugnã: qꝛ uirtus tua ẽt ipa coꝛporalis donũ dei ẽ. ſi eniꝫ cogitabis de dono dei: nõ facies ꝓtra dñm Fides eni qñ ꝓmittit etiã hosti' fuãda ẽ ꝓtra quẽ bellũ gerit: q̃sto magis amico pro quo pugnatur? pacẽ hr̃e uolũtatis ẽ: bellũ aũt ꝺz eẽ neceſſitatis: ut liberet de⁹ a ne ceſſitate ꝛ ꝓſeruet i pace. Nõ eni pax q̃rit ut bellũ exerceatur ſz bel lum gerit: ut pax acquirat. Eſto ergo bellando pacificus: ut eos quos expugnas ad pacis utilita tẽ uicẽdo ꝓducas. beati eni pacifi ci ait dñs: qñ filij dei uocabunt. ſi aũt pax hũana taꝫ dulcis eſt ꝓ tpali ſalute moꝛtaliũ: q̃sto dulciꝰ eſt pax diuia ꝓ eterna ſalute angelo. Itaq; hoſtẽ pugnãtẽ neceſſi tas deprimat nõ uolũtas. Sicut bellanti ꝛ reſiſtenti uiolentia red dit: ita uictoꝛi capto mia iã 'debe tur: maxime i quo pacis ꝓturbatõ nõ timet. Tẽ eiuſdez ꝓtra ma nicheos.

Que ſũt i bello iure reprehẽdẽda

Quid culpat⁹ in bello: an quia moꝛiuntur qñq; moꝛituri: ut dominẽt⁹ in pace uicturi? hoc rep hẽdiſſe timidoꝝ eſt nõ religioſoꝝ. nocendi cupiditas ulciſcẽdi crude litas iplacatus atq; implacabilis anim⁹ feritas rebellãdi libido do minandi ꝛ ſiq; ſilia: hec ſunt q̃ in bellis iure culpant: q̃ plerunq; ut ẽt iure puniant: aduerſus uiolen tias reſiſtẽtiũ ſiue⁹ deo ſiue aliquo legitimo ipio iubente gerenda ipa bella ſuſcipiunt a bonis: cũ in eo rez humanaꝝ oꝛdine' ĩueniunt: ubi eos ul' iubẽ aliqd tale uel i tali b⁹ obedire iuſte ipe oꝛdo ꝓſtrigit unde neq; iohãnes ab armis iubz diſcedere milites: ꝛ chriſtus tribu ta'ceſari monet reddi: qꝛ ꝓpt bel la neceſſario militi ſtipendiũ p̃bet oꝛdo aũt ille naturalis moꝛtaliuꝫ paci accõmodatus hoc poſcit: ut ſuſcipiendi belli auctas atq; cõſili um penes pncipes' ſit. ſz ſi huma na cupiditate bellũ gerit: ñ nocet ſanctis: i quos nõ ꝺz q̃q; ptãtem niſi deſup datã. Non eni ẽ ptãs: niſi a deo ſiue iubẽte ſiue ſinente⁹. ergo uir iuſtus ſi forte ẽt ſb rege hoie ſacrilego^x militet: recte põt il lo iubente bellare: ſi uice pacis oꝛ dinez ſeruãs qõ ſibi iubet: uel nõ eẽ ꝓtra dei p̃ceptũ certũ ẽ: ul' ut ꝛ ſit certũ nõ eſt: ita ut fortaſſe reũ faciat regem iniqtas^y imperandi.

aliqd petẽ vl'ra debi tũ rõne alicuius officij vt.j.e.qd culpat⁹ dr autem ꝓcutẽ q p oppſſio nẽ ꝛ mĩnas extorq̃t pe cun ã: vt.ff. de ꝓcur. l.i. ꝛ.ij.io.

l Nolí. exiſtimare. ſanctus dauid. ſi aliqs exiſtẽs ſanct⁹ põt uti armis in bello: q̃re q̃ ꝓhibet penitẽtibus uti armis vt.xxxiij.q. ij. admonẽt? Rñ. iõ qa penitẽtes uinũt ſb rla eccleaſtica: vt.xi.q.i. ali ud. vel iõ qꝛ anima põt dare occaſiõez peccãdi

m Hoſti. hoſti ergo ẽ fides ſuanda: vt hic ꝛ xxij.q.iiij. inocẽs. arg. ℨ.xxij.q.ij. utiq̃. qõ ꝺz ẽ: ſi ipſe nobis ſuat fi dẽ: al' ñ tenemur ei ſer uare. xcv. di. eſto ſubie ct⁹. ex de iureiur. pueri xxviij.q.i. ſi infidelis ff. locati q̃ro. §. iter. C. de trãſac. l. cũ ꝓponas in fi. ar. ℨ.xi.q.iij. inter verba. in fi. ꝛ. xxxiij.q. v. q deo.

n Jã debet. ar. miam cẽ debitã. ꝛ ita ẽ ar. q diſpenſatio põt peri tã q̃z debita: vt.l.di. dño ſacto. i fi. ꝛ. lxxxvi. di. nõ ſatis. in fi. itẽ hẽs ꝺ q aliqs teneat pcẽ bo- ſti ſuo: vt.ij.q.v. q̃sto. i fi. dũ tñ nõ timeat pi culũ icurrẽ ex hoc: vt j.e.q.iiij. eſt iuſta. io.

o Quid culpat. qñ qz. certe hec rõ ñ ẽ ſufficiẽs. nã ſiquis hoiez iterficiat ẽt moꝛ tifere uulneratũ nihilo mĩn⁹ tenet: vt.ff. ad.l. aq̃l. ita vulnerat⁹. i pn. ꝛ ẽ ſimilis rõ. j. xxiiij. q.iij. ſi habes. ff. ad.l. rho. q leuãd:. §. ſi na- uis. ꝛ. ff. q vi aut clam ſi alius. §. eſt ꝛ alia.

p Dñent. victoꝛes.

q Sine dõ. j. e. q. dñs

r Oꝛdine. i. pte.

ſ Tributa. vt. j. e. q. v iij. tributum.

t Pncipes. vt. j. e. q ij. iuſtũ. nullus q̃ bella re põt ſine auct pnci pis: vt hic ꝛ. C. vt ar- mo. vſus. l.i. l'. xi. ſilr pnceps põt indicere bellũ: vt. j. e. q. viij. igit ꝛ. c. oi. ꝛ. c. ſequenti.

u Sinẽte. vt. viij. q. i. audacter.

x Sacrilego. xi. q. iij. iuſt.

y Jniqtas. ꝺ habes.

q̄ lȝ dn̄s peccet p̄cipiendo tñ subdit⁹ nõ peccat obediẽdo: vt.c.d.ȝ mozem in pn̄.sic.xxxiij.q.v.manifestū.ex̄ de iureiur.debitores.itē hēs hic q̄ i du bijs semp ē obediẽdū.xix.di.in memoziā.ar.ȝ.l.di.siqs p̄postera.xi.q.iij. qd ergo.itē ē hic ar.q̄ in dubijs humanioz ⁊ tutioz via ē eligēda: extra de spon.iuuenis.⁊.xiiij.di.c.vlt.

a Militare.augeas iniuste.licitū ē enī augē diuitias.xxx di.§.hec scripsimus.

b Precepit.licet sit i iustū:vt.c.di.ȝ mozem in pn̄.

c Militie.cum ergo clerici milites dicātur: vt.lxi.di.qd pderit.⁊ i.q.iij.saluatoz.⁊.q.vij q i qualibet.similiter ⁊ p̄roni cāz dicūt milita re:vt.C.d̄ aduo.diuer iudi.aduocati.ḡ si oēs isti hn̄t stipēdia nõ de bent recipe salaria.i.q. ij.sicut.

d Cõdēnat̄.sed q̄lit̄ punit̄ concussoz: dic q̄ s̄m canonem pena q̄ drupli:vt.xviij.di.qm̄ s̄m leges videtur q̄ ex̄ ozdinē punitur:cū nõ sit publicū crimē:vt.ff de cõcus.l.ij.sed certe. ⁊ s̄m leges pena q̄dru pli punit̄: vt.i.q.vij. Scimus.

e a Apud.

f Summa. vtiliter ar.q̄ si ep̄us pre cipit alicui ire romam p vtilitate eccl̄e:q̄ te net̄ obedire:vt.xvi.q. i.q̄ ⁊si clericus se ex cusat ⁊ dicat mittatis illū qui ditioz me est: r̄ndet ei ep̄s sicut chri stus r̄ndit petro.cū eiȝ dn̄s diceret petro :tu me seq̄re:r̄ndit petr⁹: dn̄e h̄ aūt qd: demon strato iohāne:Et dixit ei dn̄s: quid ad te :sic eū volo manere:tu me sequere.io.

g A Quod autem bellū dr̄ iniu stū.v.modis vel rōne p̄sone:vt si fu erint p̄sone eccl̄astice: qbus non ē licitū fun dere sanguinē:vt.ī.e. q.viij.cl̄ici.⁊.c.his a q bus.rōne rei:vt si non ē de repetēdis reb⁹.vl̄ p defensione p̄rie: vt ī.e.c.i.⁊ ī.e.q.viij.si nulla .vel p̄pt̄ cām: vt si p̄pter volūtatē ⁊ nõ p̄pter necessitatē pugnat̄:vt.ā.e.q.i.noli.Ex aīo ē iniustū vt si aīo vlcisceñ di fiat:vt.ā.e.q.i.qd culpat̄.itē ē iniustū si nõ fit auctoze p̄incipe:vt.ī.e.c. i.⁊.ā.e.q.i.qd culpat̄.q̄ alia adhuc req̄rāt̄:hēs.ā.q.i.i gl. illa.q repellē.io.

h Iustum est.de rebus ablatis.

i Iure tñ.⁊si aliqd iiq̄ determiat iudex iustū ē.i.tāq̄ȝ iustū s̄uari dȝ: vt.ff.de iusticia ⁊ iure.l.penulti.⁊ tenēt sententie quādiu tolerantur: vt.iij .vij.§.vlt.

Innocentē aūt militeȝ ondat oz do fuiendi. Itē eiusdē i libro de uerbis domini tractatu.xix.

Militare non est peccatum.

Militare nõ ē delictū:sȝ p̄pter p̄dā militare peccatum est nec rēpub.gerē criminosū ē:sȝ iõ agere rēpu.ut diuitias augeas:ui det̄ eē dānabile.p̄pterea eni q̄dā p̄uidentia militātib⁹ sūt stipēdia ꝯstituta:ne dū sūpt⁹ q̄rit̄:p̄edo crasset̄. Itē dn̄s ip̄e dixit:red dite q̄ sunt dei deo:⁊ q̄ sūt cesaris cesari.Igit̄ qd̄ cesar p̄cepit̄ feren dū ē:qd̄ ip̄at tolerādū ē:sed fit in tolerabile dū p̄dā exactores accu mulant. Itē iterrogauerūt io hānē milites dicētes:Quid facie m⁹ ⁊ nos?Ait ill̄:neminē cõcutia tis neq̄ calūniā faciatis:sȝ estote ꝯtēti stipēdijs ur̄is:sic aūt cogno scere se dȝ oīs hō q militat.nõ eni d̄ his tm̄ militātib⁹ scriptura loq̄t̄ qui armata militia detinent̄:sȝ q̄s quis militie sue cingulo utitur:di gnitatis sue miles ascribitur.atq̄ ideo hec s̄nia pōt dici:uerbi gr̄a: militibus p̄tectozib⁹ cunctisq̄ re ctozib⁹:qcūq̄ sibi stipendia publi ce decreta ꝯsequit̄: si ampli⁹ que rit:tanq̄ calūniatoz ⁊ cõcussoz io hānis s̄nia ꝯdēnat̄⁹. Itē eiusdē de diuersis eccl̄e obseruatōibus.

Pacata sūt bella q̄ gerūt̄:ut mali coerceāt̄ boniq̄ subleuent̄.

Apud ueros dei cultores etiā ip̄a bella pacata sūt q̄ nõ cupi ditate aut crudelitate sȝ pacis stu dio gerunt̄:ut mali coerceantur: ⁊ boni subleuent̄. Item grego. uniuersis militib⁹ neapolitanis.

Sūma laus est militie reipublice utilitatib⁹ obedientiā exhibere.

Summa militie laus iter alia bona merita hec ē: obediētiā reipu.utilitatib⁹ exhibere:qcq̄d si bi util̄r impatū fuerit obtēpare:si cut etiā nūc deuotionē ur̄aȝ fecis se didicim⁹:q̄ ep̄lis nr̄is qbus ma gnificū uirū ꝯstantinū tribunum custodie ciuitatis deputauim⁹ p̄ esse paruit:⁊ ꝯgruaȝ militaris de uotionis obediētiaȝ demōstrauit uñ scriptis uos p̄ñtib⁹ curauimus admonēdos:uti p̄dicto uiro ma gnifico tribūo:sicut ⁊ fecistis oēȝ debeatis p serenissimoz dn̄ozum utilitate ul̄ ꝯseruāda ciuitate obe diētiā exhibere:q̄ten⁹ qcq̄d a uob hactenus bene gestū agnoscit̄ per p̄ñtē tp̄is uigilātiam ac solicitudi nē augmētetis. Ex oib⁹ colligit̄ q̄ militare peccatū nõ est:⁊ q̄ pre cepta patientie i p̄patione cordis nõ i ostentatione corpozis seruan da sunt.

Quod aūt querit̄:qd̄ sit iustū bellū:isidozus ety mologiaȝ libro.xx.igt

Quod sit iustū bellum

Iustū⁹ ē bellū:qd̄ ex edicto ge rit̄ de rebus repetēdis aut p pulsandoȝ hoiūȝ cā. Iudex dict⁹ q2 ius dictat pplo siue qd̄ iure di sceptet.iure aūt disceptare ē iuste iudicare.nõ eni ē iudex si nõ est in eo iusticia. Itē aug.i li.q̄stionū

Nihil ad iusticiā iterest:siue apte ex insidijs aliquis pugnet.

Dominⁿ nr̄ iubet ad iesum na ue:ut ꝯstituat sibi retrozsum insidias.i.isidiātes bellatores ad isidiandū hostibus.hinc admone mur hoc ñ iniuste fieri ab his qui iu stum bellū gerūt: ut nihil iustus p̄cipue cogitet i his rebus: nisi ut bellū suscipiat:cui bellare fas ē.ñ eni fas ē oib⁹. Cū aūt iustū bellū susceperit:utruȝ apte pugnet an ex insidijs:nihil ad iusticiā interest. iusta aūt bella solēt diffiniri: q̄ ul ciscūt̄ iniurias.sic gēs ⁊ ciuitasⁿ petenda ē:q̄ ul̄ uindicare neglexe rit:qd̄ a suis iprobe factū ē:ul̄ r̄d dere qd̄ p iiurias ablatū ē.sȝ hoc gen⁹ belli sine dubio iustū ē qd̄ de us iperat:q nouit qd̄ cuiq̄ fieri d̄ beat.in quo bello ductor exercit⁹ ul̄ ip̄e ppl̄s non tā auctoz belli q̄ minister iudicādus ē. Quem ergo

k d Dominus noster.ex insidijs.sic ergo per insidias ⁊ per do lum possum⁹ licite vincere hostes nostros:vt.xxiij.q.ij.ni lem.xliij.di.in mandatis.dū tamen fidem non rumpamus hosti vt.ā.e.q.i.noli. Idem dicas de aduocato:q̄ si habet iustam causā licite pōt decipere aduersarium suū:vt ar.iij.q.iiij.c.i.

l Iustificatur. idest r̄pellitur.⁊ sic nõ di stat.xlvi.di.se ditionarios.

m Ciuitas in dex.q̄ q̄ nõ hȝ iusticiā pōt di neminī:vt hic.⁊ iij.q.vij.q̄ siue. ⁊ l aut.vt diffe iudi.§.penult. ⁊ vlti.coll.ix.⁊ C.de ap.si ap pellatione.⁊.ij. e.q.v.admini stratores.et d̄ offi.deleg.pru dentiam.⁊ in iudex facit litē suaȝ non solū

Q. II.

si per dolū vel gratiam vel in imiciciam iudi cet: sed etiam si alie sordes in ꝯuenia:vt.ff de iudi.l.si filius licet sit ar.ȝ.ij. q.vi.hoc etiaȝ placuit.⁊ per h decretū plures obtinuit ȝ nun cios regis an glie:quia cum ipse commoni tus recusaret d̄ suis iusticiam facere:fecit litē suā.vnde nūq̄ ipsi ꝯdēnati sūt est tamen ar.ȝ C.d̄ act.⁊ ob. aut.⁊ immo.⁊ C.ne vxo.pro ma.l.i.⁊.ij.sed quid si aliquis in bello conte ctus est tenē sunm interesse nunqd adhuc de hoc ipsum in iudicio pote rit conueniri: vel an pōt ad huc hīs bellis ꝯ ip̄m:videt̄ q̄ sic:q̄ postq̄ fue conuuenēt ꝯ stitit. vnde vel huc agere potest ad restitutionem rei ablate:vt.ff. de tabul exhi. locum.§.penult. Item res ista non est ei soluta pro debito:sed i bello est facta sua:vt.ī.e.q. v.dicat.⁊.q.vij.sīd rebus .⁊.ff.de ac quiren.re. domi.naturale.§.vlti.item quia contra conuuenēt in infinitum iurari potest:vt.ff.de rei vendica.qui restituere. arg. contra quia bona fides non patitur q̄ idem bis exigatur:vt.ff.de regu.iu.bona fides.

iustũ belluz sit qđ ex edicto gerit: uel quo iniurie ulciscũt: queritur quõ a filijs israel iusta bella gerebant. De his ita scribit augustinus in questionibus numeri.

Innoxius transit⁹ filijs israel negabat: atq̃ iđ iusta bella gerebãt.

Notãdũ ẽ sane queãdmodum iusta bella gerebantur a filijs israel ꝯtra amorreos. Innoxius eni trãsit⁹ negabat: q̃ iure hũane societatis equissimo patẽ debebat.

Quod uõ iniuria sociorũ armis ꝓpulsanda nõ sit exẽplis ⁊ auctoritatib⁹ ꝓbat: dñs enim cuz ab herode q̃reret ad interficiẽdũ: non ꝓcinniũ sibi q̃siuit armorũ: cũ occulto instinctu posset i eũ ꝯuertisse manus iudeorũ: sed fugiens in egyptũ latuit ibi ꝑ septẽniũ. sic ẽt cũ a iudeis lapidibus peteretur: abscõdit se ⁊ exiuit de tẽplo. Sic ẽt cũ duceret ad crucez noluit cõmouere aduersus seniores iudeorũ turbam: q̃ nup ei obuiã ꝓcesserat: ⁊ cum palmis ⁊ laudib⁹ eũ receperat. sic ẽt iterrogat⁹ a pilato: an rex eẽt: ait: regnũ meũ ñ ẽ de hoc mundo: si enim esset de hoc mundo ministri utiq̃ mei decertarent ut ego nõ traderer iudeis: insinuans illos ad regnuz huius mundi ꝑtinẽ: q̃ auxilio hũanorũ uiriuz nõ diuino presidio ab iminẽti iniuria se tueri ꝯtendũt. Itẽ cum discipulis suis ait: si uos ꝑsecuti fuerit in unã ciuitatẽ: fugite in aliam: ñ arma armis sed fugam persequẽtib⁹ docuit opponi. Itẽ sicut legit in isaia. Egyptus a nabuchodonosor deuastata ẽ: q: filijs israel ꝯtra assyrios ⁊ chaldeos ꝓtectionis ⁊ defensiõis auxiliũ ꝓmisit. uñ dictũ ẽ: bacul⁹ arũdine⁹ rex egypti. sup quẽ si aliq̃s inix⁹ fuẽit cõfringet: ⁊ ꝑforabit manũ initẽtis. ipi eni iudei captiui ducti sunt: q: spẽ sue liberatõis non in solo deo sz i hoie posuerũt: sic ẽt de ꝑmis credẽtib⁹ legit: q̃ rapinã suorum bonorũ cum gladio suscipiebant: ñ q̃rentes sibi aliorũ ꝓcinia: sed gaudentes q̃ñ digni inueniebant pro noie iesu ꝯtumeliã pati. sic ⁊ apl's in ꝑma epl'a suadet corinthiis: ut iiuriã ⁊ fraudem patienter ferant poti⁹: q̃ repetẽdo frẽs scãdalizent. sic ab idolaticis ⁊ a qualibet esca censet abstinẽdum poti⁹ q̃ cũ scãdalo fratrũ edam⁹. sic ⁊ a sũptib⁹ abstinet: ne aliq̃đ offendiculum euãgelio christi prestaret. cum ergo ille qui ab iniuria armis arcet: ñ minus scandalizet: q̃ ille a quo ablata corã iudice reposcuntur: pz q̃ ad ꝓpulsandã iniuriam non sũt petenda armoruz auxilia.

Quod aũt petẽdũ ñ ẽ: illud iure prestari non dz⁹: sz ecõtra multa rite ꝑstãt: que tñ iure nõ petũtur bon⁹. n. ñ rite iniurie uindictã petit: q: malũ ꝓ malo redderet: quã tñ iudex recte ifligeret: nec nisi bonũ ꝓ malo reddẽt. Unde aug. i expositõe psalmi. c. viij. ait.

Que sint differẽtie retributõis.

Sex differẽtie sunt. reddẽ bona ꝓ malis ñ reddẽ mala pro malis. hec bonorũ sunt ⁊ pri⁹ melius. ñ reddẽ bona ꝓ bonis ⁊ reddẽ mala ꝓ bonis. hec duo malorum sunt sz posteri⁹ deteri⁹. reddẽ bõa ꝓ bonis ⁊ pro mal' mala. hec duo mediocriũ sunt ꝑus ꝓpiquum bonis: qđ christ⁹ nõ arguit sz plus oportere dic: q: ⁊ ethnici hoc faciunt. posteri⁹ propiquũ mal': conuenit tñ ẽt bonis. uñ ⁊ lex modũ ultõis statuit: oculum ꝓ oculo q̃ si dici põt iniustorũ iusticia ẽ: non q: iiq̃ est ultio quam lex statuit: sz quia uiciosa libido ulciscendi: magisq̃ ad iudicẽ ꝑtinet hoc it hoies discernẽ q̃ bonũ hoiem sibi expetere. Hic eni malũ ꝓ malo redderet iudex uõ non: sz delectatõe iusticie iustũ ꝓ iiusto: qđ est bonuz ꝓ malo: qđ etiam deus iudex fac. Itez ab aliquo capto iiuste sua exigũt: ꝓ uita tñ redimẽda iuste offeruntur. Itez uasa sacra ab aliquo barbaro iiuste exigũtur: ⁊ ꝓ redemptõe tñ captiuorũ iuste ꝑstantur. sic ⁊ iiurie propulsatõ lz iiuste postuletur: iure tñ prestat q̃q̃ ⁊ ipsa postulatio nõ usq̃ q̃q̃ iiusta probetur. aliud eni est iiuriam propellere: ut sibi liceat uoluptuose uiuere. aliud ut aliorũ utilitati libere possit uacare. sicq̃ aliđ est suffragiũ ab hoie tanq̃ a ministro iusticie postulare: ut mala uoluntas aduersantiũ eius misterio careat effectu: ⁊ bonorũ uoluntas ei⁹ suffragio sortiat effectũ. aliud spem suã a deo i hoiem trãsferre ut aduersa q̃ iferunt a deo ad uite correctõem: humano pellantur auxilio nulla ꝑcedente correctõe sicut israelite qui ꝑ captiuitatez sibi iminẽtẽ egyptiorũ suffragio se putabant posse euadere sine pñia ꝑterite uite: non reuocãtes ad memoriam: da nobis auxiliuz de tribulatione: q: uana salus hõis ⁊c̃. ⁊ item hi i curribus ⁊ i equis nos autem i noie dei nr̃i iuocabimus petere ergo ul' ꝑstare i tribulatõe subsidiũ: ut uoluptuose q̃s in crie

in illa decre. q̃ siue se ⁊ sua nõ d' ibi se ul' sua

q Bacul⁹ .i. fragilis defensio.

r In hoie. qđ ñ lz. j. de cõ. di. i. ois. christianus.

r In hoie. i. egyptiis: ut legit in actibus apostolorum.

s Digni. q: digni erãt qui patienter poterant sustinere oia aduersa.

t Suadet. non precipit q: licite põt q̃s petere satisfactionẽ: ut. xiiij. q. i. qđ debet.

u Non dz. hec regula falsa ẽ: q: multa licite ꝑstãt: q̃ illicite petunt viij. q. i. q̃ ep̃atũ. xviij. disti. de eulogijs. ff. de nari. ⁊ exor. cog. l. i. §. est quidem.

x Rite. sic q̃ iudex ex officio suo dz punire crimen: lz accusator accusare ñ possit: quia q̃nq̃z sãctitas ignoscẽdi g̃ãz dereliq̃t: ut. C. de epi. ⁊ cle. si q̃s in h̃ Res. i. ⁊ ẽ si. ex. de ap. ꝯstitut⁹. in fi. io.

a Sex dfie. retributionum.

b Mediocriũ. h̃ mediocres appellat illos q̃ non sunt sũme boni ul' summe mali. io.

c Non arguit. cũ dic in euãgelio: si diligitis eos qui uos diligunt quam mercedem habebitis nonne etiam ethnici hoc faciunt.

d Iniustorum. quia ultionis causa sepe aliquis petit a iudice: ut aduersarius puniatur iste iniuste facit: licet ñ facit contra legez.

e Ad indicẽ: qui eni sine iudicis auctoritate violentiam facit: punitur. xvi. q. vi. placuit

f Iustum. i. factuz iudicis est iustum.

g Iniusto. i. ei qui h̃ tantum iniuste petit. i. causa ultionis.

b m Maximianus.sed negligentia.nā q̄libet tenet̄ defēdē ius suū:ut.lxiij di.c.añpenul.⁊.ff.de peti.here.illud.

i Cōsiliū.nec in hoc peccasset paulus:licet aliq̄s tūc ibi fuisset occisus:ut j.e.q.v.de occidēdis.Sȝ qd si clericus ꝯquerat̄ de aliq̄ laico:⁊ iudex iube at occidi eum:an teneat̄ clerić de morte ei⁹:videt̄ q̄ sic:ut.j.e.q.v.virum solum.Sed non est h̄ verum.Naȝ si cleric⁹ ciuiliter agit:vel agit.p modico crimine quod non iducit mortē.si in dex ipsum morti tradi dit:hoc nō nocet cleri co:ut.ff.de bo.li.qui cuȝ maioꝝ.§.i.⁊ est ex ꝑessū:ex̄ de homi.po stulasti.Itē nunqd est iputāda epo mors ali cuius:si vocat milites ad pugnā:videt̄ q̄ sic vt.xx.q.iij.eos q.Sed hoc non est verum.j.e q.v.de occidendis.

k Proderetur.non tamen fuit hec vera.p ditio:cū dixerat talib⁹ q potserāt.pdesse n̄ ob esse:ut.xxij.q.v.hoc videt̄.io.

l Nostri.i.catholici

m Defēdāt.immo ēt expugnari p̄nt hereti ci:ut ex̄ d̄ hē.vergētis ⁊.j.q.v.si audieris.io.

n Pro mēbris.pe trus fuit.Sȝ nō ne petrus peccauit vtē do gladio:cū hoc non fecit auctē superioris: ut.j.e.ille.⁊ cū̄ast p̄nt sū ē tm̄ seipsos defen dē:ut ex̄ de homici.su scepim⁹.⁊.c.ij.sȝ dic q̄ adhuc non fuit hoc ꝓhibitum clericis.

o Ecclia.non enim ē alicui obediendū ꝯ ec clesiam.xxiiij.q.i.hec est fides.

p Fortitudo.patri am.hoc casu nō tenetur qui p̄feȝ.ꝓpri um iterficit:ut.ff.de re li.minime.

q Latronib⁹.quos lȝ sine auctē iudicis iter ficere:ut.j.q.v.cū hō.⁊ C.q̄n liceat vnicuiq̄ se sine indi.l.i.⁊.xvij.q.i ij.sicut.

r Aigs fortitudineȝ eneruat.hoc itel ligas de famosis latro nibus:qui licite in fur ca suspendunt̄:ut.ff.d̄ penis.capitaliuȝ.§.fa mosos.Sȝ si n̄ est fa mosus latro tm̄ casti gari iubet̄.nec dȝ tunc vitā aut mēbꝝ ꝑdere: ut.C.de f.fu.auc.sed nouo iure.io.

uiuat:dānabile ē.petē aūt ul̄ p̄sta re solatiū ut malis facultas delin quēdi adimat̄:ut eccl̄a pacē adipi scat̄:ut aliq̄s multoꝝ utilitati fue tur:utile ē ⁊ honestū:dissilare uō ē grauissimum.hic de paulo legit̄ q̄ cū q̄dā iudeoꝝ iurassent se non comesturos panē nisi eū īficeret̄ petijt milites a pretore:quoꝝ ꝑ sidio illesus fuaret̄ ab iiuria iude orum nō sue uoluptati sȝ omniuȝ utilitati uicturus.hinc ieuāgelio mercenari⁹ uocat̄:q uidet lupum uēiētē ⁊ dimittit oues ⁊ fugit.hic ēt ecclia auxiliū ab ipatore ad sui defensionē petē monet̄.Vnde aug.ad bonifaciū ait.

Ab ipatore ecclia auxiliū postula re debet.

Maximian⁹ eps uagiensis au xiliū petijt ab ipatore christia no ꝯtra hostes eccl̄ie n̄ taȝ sui ulci scendi cā q̄ tuende eccl̄e sibi credi te.qđ si p̄termisisset:n̄ eius fuisset laudanda patiētia:sȝ negligentia merito culpanda.neq̄ eni apl̄us paulus uite sue trāsitorie sȝ eccl̄ie dei ꝯsuluit.q̄n ꝯtra illos q euȝ oc cidere ꝯspirauerāt:ꝯsiliū eoꝝ ut tribuno.pdēt̄ effecit.unde factuȝ est:ut eū ad locū quo fuerat pdu cēdus:deducēt miles armat⁹:ne illoꝝ patēt īsidijs.Itē aug.ad emer itū.Catholici aduersus hē ticos a p̄tātib⁹ ordiatis defēsionē possunt postulare.

Nostri aduersus illicitas ⁊ ꝑ uatas uroꝝ uiolentias:q̄s ⁊ uos ibi q talia facitis doletis ⁊ ge mitis:a p̄tātib⁹ ordinatis ultionē petūt:n̄ q̄ hos ꝑseq̄nt̄:sȝ q̄ se dēfē dāt.Itē eiusdē ꝯtra petilianū.

Quātū interest inter ꝑsecutionē catholicoꝝ ⁊ hereticoꝝ.

Pro⁹ mēbris christi aduersus uos seuiūt ⁊ uob resistūt qui cūq̄ i ecclia eo aio sūt:quo tunc pe trus fuit cū ferrū.p christi nomie strixit.sȝ mltū iēest iē urām ꝑsecu tōēȝ ⁊ istoꝝ.Vos siles estis huo sacerdotis:q̄ huiētes p̄ncipibus urīs aduersus eccliā catholicā .i. aduersus corp⁹ christi armamini. Isti aūt tales sūt q̄lis tūc petr⁹ fuit q.p christi corpe.i..p ecclia⁹ ēt cor poral̄r pugnauit.Itē ābro.li.i de officijs.Iusticia plen⁹ est:q

patriaȝ bello tuet̄ a barbaris.

Fortitudo q̄ bello tuet̄ a bar baris p̄riaȝ ul̄ domi defendit ifirmos ul̄ a latronib⁹ socios ple na iusticia ē.Itē hie.s̄r sophōiā

Prodest latroni uel pirate:q mē bra eius debilitat.

Aigs fortitudinē latrōis uel pirate eneruat ⁊ ifirmos red dit:ꝑdest ill̄ sua īfirmitas̄.dbilita ta.n.mēbra qb⁹ ꝑ⁹ n̄ bn̄ utebāt̄ a malo ope cessabūt.Itē ābro.li. i.d officijs.Qui socij n̄.repellit i iuriā:similis est ei qui facit.

Non ī fereda sed depellenda iniuria lex uirtutis ē.qui eniȝ non repellit a socio iniuriā si pōt: tā ē in uicio q̄ ille q facit.unde sā ctus moyses hic p̄us orsus ē tēta mēta ibecillis fortitudinis.Naȝ cū uidisset hebreū ab egyptio iniu riā accipiētem defēdit:ita ut egy ptū.p̄sternēt:atq̄ i harena absco deret.salomō quoq̄ ait:eripe⁹ eū qui ducitur ad mortē.Itē ana stasius ⁊ damasus.Malorum ipietati fauet q eis obuiare cessat̄.

Qui⁹ pōt obuiāre ⁊ pturbare p uersos ⁊ nō facit:nihil est ali ud q̄ fauē ipietati eoꝝ.nec caret scrupulo societatis occulte:q mā festo facinori dsinit obuiar̄.Itē calixt⁹.Qui diuia mādata cōtē nunt:seueris coerceant̄ uidictis.

Testū est ut q diuia cōtēnunt mandata ⁊ inobedientes pat̄ nis existūt iussionib⁹:seuerioib⁹ corrigant̄ uidictis.q̄ten⁹ ceteri ta lia cōmittere timeāt:⁊ oēs gaude ant f̄rna ꝯcordia:⁊ cuncti sumāt seueritatis atq̄ bonitatis exēplū Naȝ siq̄d absit ecclesiasticā solici tudinē uigorē q̄ negligimus:per dit desidia disciplinaȝ ⁊ aiabus fi delium ꝑfecto nocebitur.Itē ex ꝯci.carthaginensi quinto.

Impatores cuȝ epoꝝ ꝓuisione ecclesie defensionē aduersus diui tum potentiā debent suscipere.

Ab ipatorib⁹ uniuersis iustū ē auxiliū postulādū:ꝓpter af flictionē paupeꝝ:quorū molesti is sine itermissione fatigat̄ ecclia: ut defensores ei⁹ aduersus potēti as diuitū cū epoꝝ ꝓuisiōe dlegēt Ecce q̄ nōnunq̄ ē obuiandū ꝑ uersis:⁊ iniuria socioꝝ armis est ꝓpulsanda:ut ⁊ malis adempta

r Non inferenda.si pōt.i.si ē i p̄tāte posit⁹.⁊ ita exponunt q̄dā alis n̄ tenet̄:ut.j.e.q.iiij.forte.i.si.si eni q̄libet tenet̄ aliū defē dere:ergo si aliquis reciperet pecuniā.p defensione alicuius:tene tur eā restituē.qđ nō ē veꝝ:ut.ff.qđ me.ca.l.metum.§.sȝ lȝ ⁊.ff.de do.si p̄r.§.i.Cuilibet licitū ē defendē aliū si vult.ff.qđ me ca.sed ꝑ⁹.Sed siue obuiat.j.e.c.ubi.

t Moyses.historia hic d penis.di.ij.§.opponitur.

u Proster ret.ergo aliq̄s pōt excedere modū i defen dēdo:ar.j.e.c.deni.spoli.eli.cim.ūi.si.

x Eripe.per vim si iniuste ducat̄:ut.j.e. q.v.reos ul̄ p supplicati.ōn si iuste ducat̄: ut.xiij.q.ii.reos.io.

y Qui pōt.Aj.q. vij.negligere. lxxxiij.di.er rorio.

z Testum ē perdit.i. destruit.io.

[illegible] Ab impe ratoribus tale itaq̄ indi cium possunt episcopi ab ip satore petere: ut.xi.q.i.pla cuit.ē ipato res vel p̄nci pes nolunt de fendere eccl̄iā possunt exci cari ab epis ut j.e.q.v.admi nistratores.

[illegible] nes̄at.xxi di primum.ergo nec ad restimo nium.Item si li fuerit nō ad mitit̄ ad ordi Sed obiicit: qēnes̄ lendi quicūq̄ n̄ ad mitit̄ ad ordi nec ad reliquā testimonia: ⁊ credo pari pas su ambulāt his duob⁹.⁊. colligit̄ q hec tria.accusatio

o Ite pari [illegible]

p Psi.a

q Hec ei.ex vi.q.i.qui cri

[illegible] Possit [illegible] sācto.fol.[illegible]

o Stēdit ꝓpheta dauid cum dixit: eripite egenū ⁊ pauperem hic est euidens ar. ꝯ illos q dicūt: q̄ socius nō tenet iurare socio: nisi sciat aliquā iurisdictionē. isti dicūt q̄ ꝑlꝰ bñ habz iurisdictionē: habz dicat lex q̄ trāstulit ius suū i ipatorē. nā si ciuitas vel populꝰ ñ haberet iurisdictōez: q̄re puniret ꝑꝑ defectū iudicis: ut .ꝯ. c. q. ij. c. dñs. to.

a q Quod autez vindicta. Vindicta q̄z infertur zelo vltionis: q̄z iferur a mote correctōnis. ꝑ modo ñ est inferenda: ⁊ sm̄ b loquūtur capitula q̄ dicūt illatōem uidicte ꝓhibendā. z. mō

licite infertur. Alij. sic distinguūt crūz q̄dā sit occulta q̄dā manifesta. sup occultis ñ est i ferēda uidicta sed super manifestis sic: misi deliq̄ns socium bēat malti inde. sic enī ꝑꝑter scandalum tolerat: ut j. e. qdam. ⁊. c. se. ⁊. c. nō pōt. sic uidicta nō ⁊ iferenda nisi a iudice vl ei⁹ amīte. nec ipse debet ex z infligere: nisi amore correctōnis ⁊ ut innocēs liberetur: ut j. e ea vidicta.

b Tolerādi sunt. ꝯ. v ij. q. j. suggestū

c Ꝑo gradu. j. ꝑ dignitate ⁊ officio eminēcq̄z. alr emi debēt ꝑla ti corrigē deliquētes: ⁊ alio mō socij. ꝑlat⁹ corrigit crepādo vberando: ut j. e. q. c. fore. socij⁹ vo ad monendo re. ꝓbādo factuz ei⁹: ut j. e. q. c. ecce. si. j. e. q. c. duo. ⁊. xxiiij. q. iij. tam sacerdotes ſbditos ad bonū exhōtādo. ij. q. vij. ⁊ uz balaam.

facultas deliq̄ndi ꝑsit: ⁊ bonis optata facultas libere ꝓsulēdi ecclie ministret. hoc q nō facit: consentit.

Ade aug. ait i psalmo. lxxxi.

Nō sit immunes a scelē q ñ liberāt eos quos ꝑnt facto liberare.

Ostendit⁹ ꝓpheta nec illos i munes a scelere eē: q permiserunt christū ꝓncipib⁹ interficere: cū ꝑ multitudie timerēt: ⁊ possent illos a facto ⁊ se a ꝓsensu liberare q desinit obuiare cū pōt: ꝓsentit.

Quod aūt uidicta iferenda nō sit: multis modis ꝓbat. mali enī tolerādi sunt non abijciendi: icrepatione feriendi: nō corporaliter expellendi. Ade aug. ait i li. ō uerb dñi.

Quomodo mali sunt tolerandi: ⁊ quomodo ab eis recedēdū sit.

Tolerādi sūt qdem mali ꝑ pace. nec corporalit ab eis recedat: sz spūalit exire ē facere quod ptinet ad correctionē maloꝝ quātum lz ꝑ gradu cuiusq̄ salua pace diſplicē est ñ tāgere. nō enī ꝓphete q hoc dicebāt: ꝑplm suuz diminuerūt: sed iter eos bitabāt quos increpabāt. unū tēplum cū eis itrabant: eadē sacra celebrabant. hoc ergo exire: est ore ñ ꝑcere. hoc ē i mundum non tangere: uoluntati male non consentire. Idez.

Q3 mali sint tolerandi a bonis.

Tol bonꝰ tolera maluz. nam ⁊ christꝰ iudā cū sciret furē esse tolerauit: ⁊ ad ꝑdicādū misit: eiq̄z cum alijs eucharistiam dedit.

Idem super iohannem.

Ꝑo pace ecclie mali sūt tolerādi

Quid ergo uoluit dñs nr iesus christꝰ frēs charissimi admonere eccliam suā: qñ unū ꝑditū ie xij. hre uoluit: nisi ut malos toleremus: nec corpus christi diuidam⁹? Ecce ie sanctos ē iudas: ecce fur ē iudas ⁊ ne ꝓtendas fur ⁊ sacrilegus: ⁊ ñ q̄liscūq̄z fur sz locoꝝ dñicoꝝ sed sacroꝝ. sic cria discernuntur i fure nec qualiscūq̄z furti sed ⁊ peculatus. peculatus enim furtū dr de republica. ⁊ non sic iudicatur furtuz rei ꝓuate quo publice. q̄to uehemēti⁹ ē iudicādus sacrileg⁹ fur. ñ undecūq̄z tollē hoc ē sacrilegiū ꝓmittere: sz ō eccliā q aliqd furat: iude ꝑditoꝛi cōparat

d t Tol bonꝰ. iudā. ā. viij. q. ij. §. cū aūt. ⁊ ex de tem. ordi. ad aures. extra ō offi. ordi. si sacerdos.

e q Quid ģ. ⁊ peculat⁹. q: peculatus cōmittit in re sacra vel religiosa vel publica: ut ff. ad. l. iul. pe. l. i.

f De republica. nō rē ecclie rēpub. appellari. vñ ⁊ ius publicū dr ꝓsistere in sacris sacerdotibus ⁊ magꝰatib⁹: ut. ā. di. i. ius publicuz. tñ ꝑꝑte dr res romane ciuitat respub. sed res aliaruz ciuitatum abusiue: ut ff. de verb. sig. bona. ⁊ ipsa lex facit dr iam ut diuinū publicum ⁊ priuatū: ut. C. de sacrosā. ec. ut inter. iohan.

Idem. De eodem.

Exce ingunt ut dicit ꝓpheta recedite exite inde: ⁊ imūduz ne tetigeritis. quo ergo malos ꝑ pace tolerabim⁹: a qb⁹ exire ⁊ recedē iubemur: ne tāgam⁹ imundū nos ista recessionē spiritualit itelligimus illi corporalit. Ruz ⁊ ego clamo cū ꝓpheta: eqlia sum⁹ uasa utit nobis de⁹ in dispēsatōne ura clamamus nos ⁊ dicimus uobis recedite ⁊ exite ide: ⁊ imūdū ne tetigeritis: sz ꝓtactu cordis ñ corporis. qd eni ē tāgē imundū nisi consentire peccatis? qd ē aūt exire iō nisi facē qō ptinet ad correctionē maloꝝ: quātū ꝑ uniuscuiusq̄z gradu atq̄z ꝑsōa salua pace fieri pōt ⁊ paulop⁹. ergo fratres mei quot quot hētis it uos: qui adhuc amore seculi pgrauāt: auaros piuros adulteros inspectatores nugarū ⁊ ꝓsultatores mathematicoꝝ augurū haruspicū ebriosos luxuriosos: qcqd it uos maloꝝ ee nostis quātū potestis ipꝛobate: ut corde recedatis ⁊ redarguite: ut exeatis ide. ⁊ nolite ꝓsētire: ut imūdū ne tāgatis. Idem i. ij. li. ꝓtra pmenianuz.

Pacificus ē q corrigit quod pōt: uel excludit a se quod non pōt.

Quisqs l q pōt arguēdo corrigit ul q pōt corrigē nō pōt: saluo pacis uinculo excludit: uel q pōt saluo pacis uiculo excludē nō pōt egtate ipꝛobat: firmitate suppor tat: hic ē pacificus ⁊ ab isto male dicto imunis. de quo scriptura dicit: ue his q dicūt q̄ neq̄z ē bonuz ⁊ q̄ bonū ē neq̄z: oino liber. ꝓsus secur⁹ penit⁹ est alienus. quo ingt parmenian⁹ icorrupt⁹ poteris p manē q corruptis sociaris. Idē

Quid sit malis sociari.

Ta plane sociat qs malis: si mali aliqd cum eis cōmittit: aut cōmittētib⁹ fauet. si autē neutrū facit nullo mō sociat. porro si addat tertiū: ut ñ sit in uindicādo piger. sz uel corripiat iust⁹ in mia ⁊ arguat: ul et si eā ꝑsonā gerit ⁊ rō cōfuāde pacis admittit: ⁊ corā omnib⁹ peccantes arguat: ut ceteri timeant. remoueat etiaz uel ab aliquo gradu honoris uel ab ipsa cōione sacroꝝ. Sed si hec oia cū dilectione corrigēdi nō cum odio

g e Exce ꝓpheta. isaias.

b Tolerabim⁹. ut dr xi. q. iij. nolite. io.

i Esaie. i. ꝓcones vel ministri. vñ paulus fuit dict⁹ vas. Et hic ē ar. q̄ sic aug. se ꝓmendat sic ⁊ alij pñt se cōmendare: ut ff. de offi. ꝓco nsu. l. iiij.

k In dispēsatiōe. i. ꝑdicatione.

l q Quisqs. non pōt vel ꝑꝑter scandalū vel q̄z crimē ē occultum.

m Parmenian⁹. hēticus ꝯ quē hic loquit videtur ģ q̄ si eos aliquos malos tolerat: cum hoc faciat auctoritate canonis: q̄ postea possit eos licite repellere vl ab accusatione vel ab honorib⁹: quos appetūt rōne criminis: nō obstante eo q̄ eis cōieanit. tñ secus est: ut ex de accu. nulli. Sed dicq̄ si tūc tpis potuerit ꝓbare crimē qō eis obijcit ⁊ tacuit nec subijcit cām tacendi. s. cā scismatis vl cā dali bñ ꝓiudicat eis tacitumitas: secus si nō potuit: ut. ij. q. vij. pleriq̄z. ⁊. j. e. pxi. c. ⁊. j. e. q̄zmagnū. io.

n t Ita. psonā. ar. est hic q̄ solis ꝑlatis dictuz est hoc. Si peccauerit: ut. j. e. c. forte. ⁊. q. v. de occidendis. io.

o Nec approbet. ar. q̄ i maleficijs ratibitō mandato cōpat̄ :ut .i. q.iiij.q2.⁊ ex̄ ō restitu. spo.cū ad sedē.in fi. ⁊ ff.de vi ⁊ vi ar.l.i.§.q̄ tiens.

p Qujqs.aliena.sepe ēm aliquis corrūpitur ex societate mala:ut.x xviij.q.i.sepe.⁊ sepe iustus pit pro ipio: ut de ɔse.di.i.in sancta.

q Malis.caute.ut non trahant vos ad ɔsensū.vł caute.s.si pōt fieri salua pace.

r Recedite.

s Clāmagnum est. Demōstrari .i. ꝓ bari.

t Nō pñt.i.ñ debent nā bene debem⁹ de q̄ libet credere:vt.xxij. q.iiij.innocens. xi .q. iij.in cūctis. ⁊ ita ē hic ar.q̄ nō stati ꝑpt̄ sim plicem denunciatōem d3 hr̄e aliqs lesā ɔscīe ciā de eo qō sibi denū ciat̄:ut ex̄ de cle.excō. mi. illud .imo iputat̄ alicui q̄ nimis credul⁹ ē:vt.xi.q.iij.non solū xxxvi.di.sigd.argu.ɔ ff. de eo p̄ quē factum erit.l.i.§.i.⁊.ff.qō cum fal.tu.l.ij.ex̄ de ɔiu. f. ꝓposuit.ex̄ ō secū.nup dn̄s.⁊ ex̄ de elec. vene rabilē vltra mediū.ff. de peti.here.item veni unt.§.a quo autem.

u Mali.ar. malū to lerari rōe ɔnexi boni: ut.‚xxxi.di.cū omnib⁹ ⁊.xi.q.iij.nolite ibi simi te vtraqȝ.

a Horte.vocat̄.arg. q̄ noīatio sola ñ suffic̄ t.ij.q.i.multi.C de proba.nō ep̄is. ar. ɔ.xxxij.q.iiij.dicat.

b Pellere. sine scan dalo.

c Aditum .i. potesta tem.

d Non tibi.ar.qō de vno dicitur:de alio ne gatur:ut.xlv. di. disci plina.xxv.di.qualis.

e Accusatur.i.denun ciatur.nam si accusat⁹ esset statum esset depo nendus:ut ex̄ de accu. super his.

f Coerce. admonen do.

g Corripe. suspēden do.

ꝓsequēdi faciat: plenissimū offici um ñ solū castissime inocētie :sed ēt diligētissime seueritatis ipleuit ubi aūt cēt̄a ipediūt̄ :illa duo sēp retenta icorruptu3 castūq3 custo diunt:ut nec faciat malu3 nec⁹ ap ꝓbet factū. Idē in ep̄la contra donatistas.

Aliena peccata in ecclesia alicui ñ preiudicant.

Quisqs a catholica eccl̄ia fuerit separatus q̄ūtūlibȝ laudabiliter se uiuere existimet hoc solo scelē q̄ a christianitate seiūct⁹ ē:ñ habe bit uitā:sed dei ira manet sup eū qsqs aūt i hac sācta eccl̄ia bñ uixe rit:nihil ei p̄iudicāt aliena pecca ta:q2 i ea unusqsq3 ꝓpū onus por tabit:sicut ait ap̄ls.ergo cōio ma lorum non maculat aliquē ꝑtici patiōe sacrō2 sed ɔsensio facto2 nā si in mal̄ factis ñ eis quisq3 cō sentiat:portat mal⁹ cām suā .nec p̄iudicat alt̄i quē i ɔsensione mali opis socium nō h3 crimis. Idē in sermone de uerbis euangelij.

Non te maculat malus si ei non cōsentis sed ipsum redarguis.

Mal̄ sēp corde disiūgimini ad tp̄us caute corpore cop̄la mini.duob⁹ modis ñ te maculat malus:si ei nō cōsentias ⁊ si redar guas:hoc est ñ cōicare ñ ɔsentire cōicat̄ qppe qñ facto ei⁹ cōsortiū uolūtatis uel approbatōis adiun git̄ .neq3 ergo ɔsētiētes sitis mal̄: ut approbetis:neq3 negligētes ut nō arguatis:neq3 sup̄biētes ut in sultātes arguatis. Idē ex eodē

Immūdū tāgē ē peccatis ɔsētire

Recedite ⁊ exite ide ⁊ imūdū ne tetigeritis:sed cōtactu cor dis ñ corporis.quid ē.n. tāgē im mūdu3 nisi ɔsētire peccatis? quid est exire ide:nisi facē qō ꝑtinet ad correctionē malo2: q̄tu3 ꝑ uniuſ cuiusq3 ḡdu atq3 ꝑsona salua pace fieri pōt? displicuit tibi:q̄ quisq3 peccauerit nō tetigisti immundū redarguisti corripuisti monuisti adhibuisti ēt si res exigit:ɔgrua3 ⁊ q̄ unitatē ñ uiolat disciplinam: existi inde.clamauit moyses ista: clamauit isaias clamauit hieremi as clamauit ezechiel.uideamus si dimiserūt pp̄l'm dei ⁊ se ad gētes alias trāstulerūt.q̄3 m̄lta ⁊ q̄3 ue hement̄ hieremias icrepauit i pec catores ⁊ sceleratos pp̄li:iter eos tñ erat.unū cū eis templū itrabat ⁊ eade3 sacr̄a celebrabat ⁊ i eadē sceleratō2 hoīum ɔgregatōe uiue bat:sed clamādo exibat ide.hoc ē exire ide hoc ē imūdū nō tangere ⁊ uoluntate nō ɔsentire ⁊ ore nō parcere. Idem i epistola ad uin centium.

Nō maculāt inocentes facta no centiū:q̄ ab eis fieri nō pñt.

Quāmagnū⁹ ē crimē ab isto2 inocētiū cōione separi. nā et facta nocētiū q̄ inocētibus demō strari uel ab innocentib⁹ credi nō pñt:nō coinquināt quēq3:si ꝓpt i nocētes etiā ɔgnita sustinetur.ñ eni ꝓpt̄ malos boni sūt deserendi sed ꝓpter bonos mali⁹ tolerandi sūt:sicut tolerauerūt eos ꝓphete ɔtra quos tanta dicebāt :ñ ec cōi onē sacrō2 illi⁹ pp̄li relinqbant: sicut ipse dn̄s nocente3 iudā usq3 ad ɔdignū ei⁹ exitum tolerauit:⁊ eū sacra cenā cū inocētib⁹ cōicāe ꝑ misit.sicut tolerauerunt ap̄li eos q̄ ꝑ iuidiā q̄ ipi⁹ diaboli ē uicium: christū ānūciabāt. Idē i li.i. de unico baptismo.

Mali quos ec clesia recipit:nec expellit a bonis sunt tolerandi nō iudicandi.

Horte⁹ i pp̄lo dei stat iuxta te auarus raptor ihians rebus alienis quē nosti tale3 ⁊ fidel̄ ē:ul poti⁹ fidel̄ uocatur.nō eū potes ō eccl̄ia pellere⁹:ñ habes aliquē adi tū castigādo ⁊ corripiendo illum corrigē.accessurus ē tecū ad alta re noli timē:unusqsq3 on⁹ suū por tabit. Tē qūo iqs ferrem que3 noui malū:nōne meli⁹ est ut ip̄m ferres q̄3 te foras efferres? Ecce qūo ferres:attēde ap̄l3 dicente3 unusqsq3 on⁹ suu3 portabit.libēt te ista s̄nia.ñ.n.cōicares cum illo auariciā:s3 cōicares christi mēsa3 ⁊ qd tibi obesset:si cū illo cōicares christi mensā:ap̄ls dicit:q eni mā ducat ⁊ bibit indigne:iudiciū sibi māducat ⁊ bibit:sibi nō tibi.sane si iudex es:si iudicādi ꝑtāte3 acce pisti eccl̄iastica regl̄a:si apud te ac cusat̄: si ueris documentis testi busq3 ɔuicit̄:coerce:corripe:ex cōica⁹:degda⁹.Est ⁊ alia distictō tolerādo2 ⁊ cauendoru3:quā ex uerb august.licet colligē dicētis.

Pastor est diligendus mercenari us tolerandus latro cauendus.

Tres ꝑsonas dixit dn̄s:⁊ de bem⁹ illas inuestigare i euan gelio:pastoris mercenarij ⁊ furis Pastore3 dixit aiam suā ponē ꝓ ouibus suis ⁊ intrare ꝑ ianuam. Furē dixit ⁊ latrone3 ascendē ꝑ aliā pte3.Mercēariū dixit lupū l'ēt fure3 si uideat fugē: q2 ñ est il li cura de ouib⁹:mercenari⁹ ē aūt ⁊ ñ pastor. Ille itrat ꝑ ianuam q pastor est,iste ascendit per aliam

b Replica ꝑ pter contuma ciam.

i Degrada ꝓpt inobedi entiā ...

k Tres per sonas ...

l Per ianuā id ē canonicā electionem.

m Latrone3 i.tyrannum.

n Furem. per simoniam

o Mercena rius ...

p Candidus ...

a Q Eli fm carnez. ismael.tãgit id qđ legiſti epſta pauli ad galathas.

b Spualem iſaac.

c Ruſtico. ar.ruſticitati p cendũ:vt ij.q.vij.ſancta.

d Egyptie.ſ. agar.

e Bones.i. bonos.

f Culices.i. malos.

g Domo.i. eccleſia.

h Aurea.i.bonos.

i Q Elantus dñs. cũ dixit ſinite vſq; creſcere: vt xi.q.iij.nolite.

k Elt zizanĩa i.occultos peccatores.io.

l Hec aũt. q̃ int celũ bic videt q̃ infernꝰ ſit ſub terra t i eo loco vbi nullus ſplendor ſolis puenire põt: t padiſus i celo ſit:nã angu. dicit ſe dubitare vbi aie defunctoꝝ geſcãt. xi ij.q.iij.tps. vel nõ appellatur bic mediũ rõe loci:ſz ideo dr mediũ:q; ptiz cõformat ſe celo ſ. ex eo q̃ habet bonos: ptim inferno ſ. ex eo q̃ habet malos.ij.q i.multi.

m Indiſcrete.i.idiſtincte.

n Sibi.i. cõtra ſe.

o Abel enim. boc expoſituz ẽ.viij.q.i.§. cum autem.

p Hbis.p oculo.boc eſt modo nõ licet niſi auctorita te iudicis:vt.j. e.cũ in lege.

q Diligite. B uenemur facere q̃dum eſt i nobis.vt.xi q iij.in verba.

r Liba.oũ tñ rõne cibi nõ negligat iuſticiã: vt.v.q.v.nõ ois. Jtẽ ſi põt laborare t ſe immiſceat elemoſynis redigẽdus ẽ in ſeruitutez. C ỗ mẽdi. vali l.vna.

s Jn filios. imitatõe non ſanguine.vel itelligas de cõſenſu de locutione t opere.

t Jn pedagogũ.i. in magiſtrũ.ſicut enĩz per magiſtrũ aliqs coercetur ita ipſi p legem.

u Spiritũ.i. ſeruilem timorem.

x Adoptõis.i. filialẽ timorẽ.i.amorem.io.ỗ vtroqz.j.e.q. vi. §. ex his.

partez:q fur eſt.ille iudeus eos q uolũt tollere oues: timet t fugit qz mercenariꝰ ẽ: nec illi ẽ cura de ouibꝰ.mercenariꝰ enĩz ẽ.ſi inuenerimꝰ.iij.iſtas pſonas: inuexit ſãctitas uſa quoſ diligatis:quoſ tolleretis:quos caueatis.diligẽdus ẽ paſtor. tolerãdus ẽ mercenariꝰ cauẽdus eſt latro. C Ece q̃ malt tolerãdi ſũt nec corporali:ſz ſpũali uindicta ſũt puniẽdi. Eñ cũ diſcipuli non recepti a ſamaritanis ignẽ celitus ſup eos deducẽ uoluerũt dicẽtes magiſtro uis dicamus ut deſcẽdat ignis de celo:t conſumat eos:audierũt neſcitis cuiꝰ ſpũs eſtis. Tẽ ois q gladiũ accepit: gladio pibit. Hinc ẽt biero. ait

Spiritualis nunq̃ carnalem perſequitur ſed econuerſo.

Q Eli fm carnẽ natꝰ ẽ pſeq̃bat ſpũalẽ:nũq̃ uẽo ſpũalis carnalẽ pſeq̃t :ſz ignoſcit ei q̃ſi ruſticofri.ſcit eũ pficere poſſe per tps t ſiqñ egyptieꝰ filiũ uiderit iraſcẽtẽ:recordabit̃ unius patris:qui boues creauit t culices: t i magna domo nõ ſolũ eẽ uaſa aurea t argentea : ſz ligna t fictilia uoluit. Tẽ aug.i lib.de baptiſmo.

Boni a malis nunq̃ in hac uita penitus poſſunt ſeparari.

Q Elantꝰ arrogantie tumor eſt q̃ſta humilitatis t leuitatis oblitio:t arrogãtie q̃ſta iactatio ut qs ſe poſſe facẽ credat : qđ nec apl̃is conceſſit dñs : utꝰ zizaniã a frumẽto putet ſe poſſe diſcenere Tẽ grego. Preſens autẽ ecclia ſimꝫ recipit bonos t malos

Hec aũt uita q̃ int celũ t ifernũ ſita ẽ:ſicut i medio ſbſiſtit ita utrarũq; ptiz ciues cõiter recipit:quos tñ ſancta eccl̃ia t indiſcrete ſuſcipit : t poſtmodum in egreſſione diſcernet. ſi ergo boni eſtis i hac uita:q̃ diu ſbſiſtitis eq̃nimiẽ tolerate malos. Naz q̃ſq; malos nõ tolerat : ipe ſibi p intolerãtiã teſtis ẽ:qz bonꝰ nõ ẽ.abel eni eẽ renuit : quẽ caim malicia ñ exercet. C Xꝛ his oibus colligit: q; malorꝫ uindicta deo reſeruada ẽ.nec ſũt corporaliẽ puniẽdi : ſed crebra admõitõe t charitatis bñficio ad correctõez inuitãdi ſunt. Eñ chriſtꝰ i euãgelio ait:audiſtis qz dictũ ẽ in lege:quẽ modũ ultionis lex ſtatuit:oculũ p oculo dentẽ p dẽte.ego aũt hanc uiciſſitudinẽ tollẽs t ad mãſuetudinẽ t charitatis pfectionẽ uos inuitãs dico uobis :nolite reſiſtẽ i malo:ſz diligite iimicos uros.benefacite his qui oderũt uos:ut ſitis filij pris uri q ſolẽ ſuum oriri facit ſup bonos t malos:t pluit ſup iuſtos t iuſtos. Dic paulꝰ ait:ſi eſurierit inimicꝰ tuꝰ:ciba illũ.ſi ſitit: potũ da illi.ois aũt iniquꝰ bonorꝫ ẽ inimicus.ois aũt amicꝰ hui ſecli ẽt i imicꝰ ẽ dei.iimicꝰ ãt dei bonitatis t iuſticie ẽ iimicus:ac p hoc amatorẽ iuſticie t bonitatis diligere nõ põt. Cũ ergo inimicos diligẽ ul illis bñfacẽ cibũ t potũ ſõmini ſtrare iubemur:iniquos pſequi t punire pbibemur. Jn lege enim ueteris teſtamenti corporalis pena ſtatuta ẽ Jn lege uẽo euãgelij omni peccãti p pñiaz ꝓmittit uenia. Eñ illa a terrore icepit dicẽs Ego ſũ dñs deꝰ zelotes uiſitans peccata pr̃m i filios uſq; i tertiã t quartã generatõez. Dec uero a lenitate mãſuetudis t miſicõdie ita igens Beati pauꝑes ſpu beati mites beati miſicordes: qñ ipi miſicordiã ꝓſequẽt. Jn illa dicebatur:q fecerit hoc ul illud mõtem moriat:i iſta dr:gaudeo ſup uno peccatore pñiaz agente q̃ſ ſup nouagintanouẽ iuſtis q nõ idiget penitẽtia. Tẽ nõ eni ueni uocare iuſtos: ſed peccatores ad pñiaz. Et eſtote miſericordes: ſicut t paꝛ ur celeſtis miſicors ẽ. utiũ quoq; predicatõis ſaluatoris nri t pconis eiuſdẽ ad pñiam peccatores inuitauit.ſic eni uterq; exorſus ẽ dicens:pñiam agite:approp̃inq̃bit eni regnũ celorꝫ .ſic t i actibꝰ apoſtolorꝫ cũ iude cõpũcti ỗ ſcelere mortis chriſti dicerent petro:qd faciemus uiri fres?legit petꝰ reſpõdiſſe:pñiaz agite : t baptizet unuſqſq; urm.t ut uniuerſaliter dicat i lege:pplus ille rudis ſeruili timore penaꝝ cogebat̃.unde t legem i pedagogũ accepit:i euangelio aũt ppls gr̃e liber t adultꝰ filiali amore hereditatis certitudine ad cultũ diuine ſeruitutis inuitatur unde cũ qdã legẽ quaſi coercẽtez pdicarẽt eſſe tenẽdã ſil cũ gr̃a:ait apl̃s:nõ eni accepiſtis ſpm ſeruitutis iterum i timore:ſed accepiſtis ſpz adoptõis filiorꝫ :i quo clamamus abba pater. Hinc ẽt gregorius ait i expoſitõe euãgelij : Simile factũ eſt regnũ celorꝫ hõi regi:q facit nuptias filio ſuo.

Jn lege cuiq̃ permittebat odire inimicum t diligere amicum.

Q Elm in lege ſcriptum ſit:diliges amicũ t odio habebis iimicũ tuũ:accepta tũc lr̃a iuſtis erat ut dei ſuoſq; aduerſarios

y c Qz i lege.t odio ſed nonne odiũ habere eſt mortale peccatũ:vt.xxv. di. §. criminis .quare ergo hic dicit:q; hoc ꝓmittebat iuſtis!potes dicere iuſtis alꝫ. vel dic q; q vl eiſcebat ſe ſiñ odio:nõ peccabat:q autem cum odio:ſz coñ legẽ nõ fecerit : tñ peccauit ſicut dãdo libellũ repudij peccauerunt:licet a lege boc eis permitteba tur:extra ỗ diuor. gandem.

3 Per altilia. de qb⁹
ſn euangelio fit mētio
h.
r His ita. ſ. auctori
tatib⁹ qbus ꝓbauit ma
los eē tolerandos.
3 Nota ſunt. ā. xi. q.
iij. coꝝ. ⁊. xxx. q. v. nul
lum.
a Infideles. ⁊ con
uiuium. ā. xi. q.
iij. ad menſā. ar. ↄ. xxv
iiij. q. oēs. ⁊. c. nullus.
So. hic loqᷓ de paga
nis: ibi ſpalič de iudeis
b Qui itus ſūt. qñqꝫ
ēt iudeos punit eccl'ia:
eī de uſu. poſt miſabi
lē. ⁊. xvij. q. iiij. ↄſtituit.

q̃ta poſſet uirtute ↄpmeret coſqꝫ
iure gladij feriret. qđ i nouo ꝓcul
dubio teſtō ↄpeſcitur: cū p ſemet
ipaꝫ ueritas p̄dicat dicēs: Diligi
te inimicos uṙos bñfacite his qui
oderūt uos. qđ ergo p tauros niſi
ueteris teſti p̄res ſignāt: nā duꝫ
ex pmiſſione legis accepant: qua
ten⁹ aduerſarios ſuos odij retri
butōne pcuterēt: ut ita dicā quid
aliud q̃ꝫ tauri erāt: q inimicos ſu
os corpee uirtutis cornu feriebāt
qđ uero p' altilia niſi p̄res noui te
ſtamēti figurant: q dū grām iter
ne piguedis pcipiūt: eternis deſi
derijs initētes: q̃ſi ↄtēplatōis pe
na ſeſe ad ſblimia ſblcuāt. His
ita rñdet: ſunt q̄daꝫ q̄ ſalubri tm̄
admonitione ſūt corripienda nō
corporalibus flagellis aiaduertē
da: ſꝫ coꝝ uindicta diuino exami
ni tm̄ ē reſeruāda: qñ in delinquē
tes uidelꝫ diſciplinā exercere nō
poſſum⁹: uł q2 nō ſūt nṙi iuris: uł
q2 illoꝝ cria ↄſi nob nota⁹ ſūt: tm̄
manifeſtis iudicijs ꝓbari ñ pñt.
De his q̄ non ſunt nṙi iuris: ait
apl's i p̄ma epl'a ad corithios: qđ
eni mihi attinet de his q foris ſūt
iudicare: de his dñs iudicabit.
qđ auguſtinus exponens ait.

Infideliū colloquia ⁊ conuiuia
non ſunt euitanda.

Infideles non poſſum⁹ chri
ſto lucrari: ſi colloquiū coruꝫ
uitam⁹ ⁊ cōuiuiū. unde ⁊ dñs cuꝫ
publicanis ⁊ peccatoribus mādu
cauit ⁊ bibit. In his uero q̄ itus
ſunt. i. infidelib⁹: putredo reſecā
da ē. Hinc ēt cū ꝓpheta dič: fa
cit domin⁹ iudiciū oib⁹ iiuriā pati
ētib⁹ exponēdo addidit augu. ab
his q nō ſūt ſui iuris i quos neqt
diſciplina exerceri. Itē qñ multi
tudo eſt in ſcelere nec ſalua pace
eccleſie mala puniri poſſunt: to
lerādi ſūt poti⁹ q̃ꝫ uiolata pace ec
cleſie puniēdi. Unde augu. ait.

Quedam mala punienda ſunt: ⁊
quedam toleranda.

Quidā cū bonoruꝫ maloruqꝫ
cōmixtionē in eccl'ia demon
ſtratā uł predicatā eē pſpexerint
⁊ patiētie p̄cepta didicerit: q̄ nos
firmiſſimos reddūt: ut ēt ſi uidea
tur i eccl'ia ziꝫania: tm̄ nō ipediat
aut fides aut charitas nṙa: ⁊ qm̄
ziꝫania i eccl'ia eē cernim⁹: nō iō
ipi ð eccl'ia recedam⁹: deſtituēdā
putāt eccl'ie diſciplinā: quādaꝫ p
uerſiſſimā ſecuritatē p̄poſitis tri
buētes: ut ad nos nō ptineat: niſi
dicē qđ cauendū ſit: qđue facien
dū ſit: qđlibꝫ aūt qſqꝫ faciat non
curare. Nos uēo ad ſanā doctri
nā ptinere arbitramur utriſqꝫ te
ſtimonijs uitā ſniamqꝫ moderari
ut ⁊ canes i eccl'ia ꝓpt̄ pacē eccl'ie
tolerem⁹: ⁊ canibus ſanctū ubi ē
pax eccl'ie tuta nō dem⁹. Cū uēo
p negligētiā p̄poſitoꝝ ſiue per ali
quā excuſabilē neceſſitatē ſiue p
occultas ſurreptōes iuenim⁹ i ec
cleſia malos: quos i eccl'iaſtica di
ſcipl'ia corrigē aut coercē ñ poſſu
mus: tūc ne aſcēdat i cor nṙm im
pia ⁊ pniciosa preſūptio: q̄ eſtime
mus nos ab his eē ſepandos: ut
peccatis coꝝ ñ coinquinemur: atqꝫ
ita poſt nos trahere conemur: ue
luti mūdos ſanctoſqꝫ diſcipulos
ab unitatis cōpage q̃ſi a maloruꝫ
cōiūctōe ſegregandos: ueniant i
menteꝫ ille de ſcripturis ſimilitu
dies ⁊ diuia oracula uł certiſſima
exēpla: qb⁹ demōſtratū ē ꝓnūcia
tū eſt: malos in eccl'ia bonis pmi
xtos uſqꝫ in finē ſeculi tēpuſqꝫ iu
dicij futuri tolerādos: nihilqꝫ bo
nis i unitate ac pticipatōe ſacroꝝ
q coꝝ factis nō ↄſenſerit obfutu
ros. cū uēo eis p quos eccl'ia regi
tur: adeſt pace ſalua ptās diſcipli
ne aduēſus iprobos aut nefarios
exercende: tūc rurſus neqꝫ ſocor
dia neqꝫ ſegnitia dormiamus ſed
aculeis p̄ceptoꝝ q̄ ad ſeueritateꝫ
coercōis ptinēt excitādi ſum⁹: ut
greſſus nṙos in uia dñi ex utriſqꝫ
teſtimonijs illo duce atqꝫ adiuto
re dirigētes: nec patiētie noie tor
peſcam⁹: nec obtētu diligētie ſeui
am⁹. Itē cōtra epl'aꝫ pmeniani

Leuius occulta: ſeuerius aūt pūi
enda ſūt ab eccl'a delicta māifeſta

Quum quiſqꝫ frm ⁊ chriſtianoꝝ
intus i eccl'ie ſocietate ↄſtitutoꝝ
i aliquo tali peccato fuerit depre
henſus: ut anathemate dign⁹ ha
beatur: fiat hoc ubi piculū ſciſma
tis nullū eſt. ⁊ itra: qñ cuiuſqꝫ cri
mē ē notū: ⁊ oib⁹ execrabile appꝫ
ut uł nullos ꝓrſus uł ñ tales hēat
defenſores p quos poſſit ſciſma
ↄtigē: nō dormiat ſeueritas diſci
pline. Eſt ēt alia cā q̄ correctio
uerboꝝ uł uerbeꝝ uidet eſſe iutił
uel ſupflua. p̄deſtiati eni ad uitaꝫ
ſine correctōne mutant: ſicut pe
tr⁹ quē dñs reſpiciens nemie cor
ripiente cōmouit ad lachrymas.
Preſciti ad mortē ūo flagella dete
riores fiūt ſic pharao. bonis ergo
ſupflua: dānandis hec iueniunt
eſſe inutilia. His ita reſpondet
auctē gregorij ⁊ auguſtini.

Sicut ab oratione ceſſanduꝫ nō
eſt ſic nec a correctione.

c q Quidā. niſi dicere
nō ergo ſufficit
q pređat⁹ inſtruat quid
ſit faciēdū: niſi etiā pu
niat nō facientes: vt. j.
e. q. v. nō ē innocētie. ⁊
xlvij. di. q ad nos. ſič
nō ſufficit dño ꝓhibe
re: ne cum ſeruo cōtra
hat: qñ tenet ipē de pe
culio: vt. ff. de pecul. l.
ſiqs ſeruum. ⁊. ff. de v.
ob. ſeruus vetāte. ar. tm̄
contra ē. xliij. di. ephe
ſijs.
d Non poſſum⁹. ſine
ſcandalo vel q2 ē occul
tū. vi. q. i. ſi omnia.
e Nec patiētie. qñqꝫ
enim remiſſio ſe menti
tur pietatē: vt. xli. di. ſe
pe.

f Cetera. vbi peri
culū. cuꝫ ergo
piculū ſciſma
tis timet: ma
li non ſunt ex
cōicandi: vt. l.
di. vt cōſtitue
ret. j. e. ſi ipe
tas. ⁊. c. nō pōt
Sꝫ cōtrariū ē
xxiij. q. i. ſi ecce
ſꝫ ibi cū nō i
met ſcandalū
Itē ↄ ēt deī
gu. in. q ſcida
liꝫauerit. Sed
hic loquit de
vitate diſcipl
ne q pōt q̄ñq
deſeri p ſcida
lo: ibi de veri
tate iudicij q
ſemp p̄ſerenda
ſcandalo.

Sicut nō est ab oratiōne. Multiplex ē cā quare nō debemus cessare ab oratiōne malorū uel eorū correctiōe. nā q̄dā sūt ita destinata: ut precibus obtineāt: ut j. c. pxi. Itē qz nescit qs sit de nūero p̄destinatorū z qs nō: z de nemine ē desperandū q̄z diu ē i hac vita: ut de pe. di. vij. nemo. z qz deus sepe aliqd promittit qō postea mutat si videt homines negligētes: ut de pen. di. i. p̄dixerat. z tñ qz si nō ꝓ sūt illi pro quo oratur: tñ pro sunt orāti: iux illud. ofo mea in sinu meo cō uertetur. io.

b Negligenda. de pen. dis. vij. nemo.

o Bineri. postulādo. nec iō voluit dñs sufficitare quartum mortuū: qz nō fuit p eo petitū: ut j. de pe. di. i. §. ex his itaq; ver. christus quoq;.

k n Abuchodonosor accepit: ar. q; deposit⁹ pōt restitui: ut de pe. di. vi. c. i fi. z. xxxv. q. ix. sniam. z. c. Grego⁹. itē ē hic ar. ad q̄sti onē illā: q; de posit⁹ restituit⁹ ꝓferēdus sit substituto: ut. viij. q. vlt. c vlti. ar. j. vij. q. i. eos. q̄ lz de ēminata videt extra de si. ex īnsinuatiōe. io. de hoc qd iurl sit: in q̄nibus nōui. b.

l Rōnē. ar. q; de singulis nō ē rō reddē da: ut. j. ē. q. de tyrijs. z de pe. di. iiij. si ex bono. ar. j. xxviij. di. coepi. z. xxiiij. q. iij. si babes.

m Bon⁹ odō odor christi ē ꝓdicatio bonorum.

n Non sponte. z. de hac mā nōui. xv. q. i. §. i. z. ij. z. c. merito.

Sicut⁹ nō ē ab oratiōne cessandū ꝓ eis quos corrigi volumus: etiā si nullo hominū orante ꝓ petro dñs respexit eū: z fecit eū suū flere pēm: ita nō ē negligēda⁹ correctio: q̄uis de⁹ quos voluerit ñ correctos faciat eē correctos. tūc aūt ex correctiōe ꝓficit homo: cū miserē deus atq; adiuuat: qui facit quos voluerit ēt sine correctione ꝓficere. Idem in dialogo.

Soli p̄destinati saluant: q tñ postulādo suo labore meruerunt.

Obtineri nequaq; pōt: q̄ predestinata non fuerint. s; ea q̄ sancti viri orando efficiūt: ita p̄destinata sūt ut precibus obtineant nam ipsa quoq; pennis regni p̄destinatio ita est ab oipotenti deo disposita: ut ad hoc electi ex labore pueniant: q̄ten⁹ postulādo mereant accipe: qō eis oipotēs de⁹ añ scla disposuit dōare. Itē augu.

Occulto dei iudicio mali obdurātur flagellis: boni emendāt.

Nabuchodonosor⁹ pniam meruit fructuosaz. nōne post innumeras ipietates flagellat⁹ pemituit: z regnū qō pdiderat rursus accepit? Pharao āt ipis i flagellis durior ē effect⁹: z pijt. Hic mihi rōnē reddat: q diuinū ꝓsiliū nimium alte sapienti corde diiudicat: cur medicamētū vni⁹ medici cōfectū alij ad interitū alij valuerit ad salutem: nisi qz christi bon⁹ odor alijs ē odor vite i vitā: alijs ē odor mortis i mortē. q̄tuz ad nām ambo homines erant. q̄tū ad dignitatē ambo reges. q̄tum ad cām ambo captiuū dei ppl'm possidebant. q̄tū ad penā ambo flagellis clementer admoniti. qd ergo fines eorū fecit esse diuersos: nisi q; vnus dei manū sentiens i recordatiōe ꝓpe iniqtatis ingemuit: alter libero cōtra dei misericordissimā veritatez pugnauit arbitrio? Idē: Malis ire nūq; de⁹ redderet iteritū: si nō⁹ spontaneū inueniret hō hr̄e peccatum: qz nec de⁹ peccanti hoī iuste iferret iram: si hō ex p̄destinatiōe dei cecidisset in culpā. Idē: predestinationē dei siue ad bonū siue ad malū in oibus operari inceptissime dr̄: ut ad utrunq; hoies q̄dam necessitas uideat ipellē. cū i bonis uolūtas sit intelligēda nō est sine

o Ex predestinatiōe. ar. q; nō pōt qs arguere factū cui⁹ auctor ipse fuit: ut. xxviij. di. diaconi. ex de cle. pug. diuersis. io.

p Cū vo. sic ergo bona q̄ facit hō ꝓ deū facit. mala q̄ facit ñ facit ꝓ deum: qz deus ñ ē auctor mali. Sed ne credēt aliqs q; de⁹ opef ēt malū: quia legit q; deus tradidit romanos i desideria cordis: z q; obdurauit cor pharaonis: z q; reliquit tyrios z sydonios peccati sui: z iō oñdit qualiter hoc intelligatur.

q Alios. i. romanos

r Aut traditos. tradē dr̄ hoiem peccato: q̄n ꝑmittit ip⁹ peccare: ut qz subtrahit ipi gr̄am

s Legim⁹. in epla ad romanos z i exodo z i euāgelio matthei de tyrijs z sydonijs.

t Nos meritos. ex hoc p; q; ꝑmaz gr̄am nemo meret: ut. j. de ꝓse. di. iiij. gr̄a. z. c. pla cuit. z. c. q̄ūq;.

u Fecit. s. bona.

u Fecit. s. mala.

x Dr̄. i epla iob̄annis

y Ex nobis. q̄stū ad p̄destinationē.

z Standi. s; nōne ia dixit: q; p̄destinatio ñ ē cā q̄re bō faciat bonū sed potiūs bonum qō facit ē cā p̄destinatiōis? S; dicas hic p̄destinationē appellari deū p̄destinantez. Nā nemo pōt venire ad me nisi ei fuerit datū a patre meo. nel dic q; p̄destinatio ñ ē cā efficiēs sed ē cā sine qua ñ fit. Itē si vere volum⁹ loqui ñ ē p̄cedēdū q; futura bona sint cā p̄destinatiōis: qz ex h̄ seq̄ret q; cā eēt posterior suo causato. Itē qcqd de⁹ p̄destinauit ab eō no p̄destinauit. si q; p̄destinatio ē eterna: ergo non h; cām sue generatiōis. nō ergo futura sūt cā ei⁹. Itez si qd eēt cā generatiōis ei⁹: ergo ei⁹ oppositū eēt cā corruptiōis ei⁹. s; impossibile ē eā corrū pi uel desinē esse: qz si corrūpet⁹ ut desinēt eē q; p⁹ hoc instās nō eēt ergo si nō ñ ē nūq; fuit. Nā hō sequitur si fuit p̄destinatū: ergo p̄destinatū ē z sp erit p̄destinatū.

z Falli. hec argumentatio ñ valet: de⁹ ꝓuidit aliqd z aliꝫ pōt euenire: ergo ꝓuidētia dei ē fallibilis.

a Nauis. ad huius §. intelligētiā nō: q; oēs tales locutiones sunt

esse aliterq̃ notuȝ ē neq̃t⁹. sed hec
minime secū illaȝ simplicē trahit.
hanc. n. necessitatē nō ꝓpria facit
nā: sed ꝯditiōis adiectio. nulla. n.
necessitas cogit incedē uoluntate
gradientē: q̃uis eū tunc cū gradi
atur icedē necessariū sit. Eodē igi
tur mō siqd ꝓuidentia pñs uidet:
id necē ē eē: tā etsi nllā nature ha
beat necessitatē. at qdē ea futura
q̄ ex libertate arbitrij ꝓueniūt: ꝑ
scia ꝯtuet. hec igit̃ ad intuitū rela
ta diuinū necessaria fiūt p dispen
satione dine notiōis: p se uero cō
siderata absolutā nāe sue libertatē
non deserūt. fient igit̃ ꝓculdubio
cuncta: q̄ futura de⁹ eē prenoscit.
sȝ eoꝝ q̄dā de libero ꝓficiscunt̃ ar
bitrio: q̄ q̃uis eueniant existendo
tñ nām ꝓpriā nō amittunt: q̄ pri
usq̃ fierent ēt ñ euenire potuissēt
His oibus mala nr̃a libero ascri
bunt̃ arbitrio: cuȝ alibi dine ascri
bant̃ idignatiōi. Unū grego. Cuȝ
supna idignatio sese: ut ita dixeri:
medullit⁹ mouet: hanc opinio uel
oppositio humana non remouet:
nec se cuiuslibȝ utilit̃ ōpcatio obij
cit: cuȝ semel de⁹ aliqd ab intimis
irascēdo disponit. Hinc est. n. q
moyses q reatū toti⁹ plebis apud
dñȝ suis p̄cibus tersit: dūq̃ se obi
cē obtulit dine iracūdie: uiȝ placa
uit: ⁊ ad petrā oreb⁹ ueniēs: ⁊ pro
missiōis aq̄ exhibitiōe diffidēs re
ꝓmissiōis trā igredi dñō irascēte
nō potuit. Itē augu. De tirijs
uō ⁊ sydonijs qd aliud possumus
dicē q̃ non esse eis datū desup ut
crederent: quos credituros fuisse
ipa ueritas docet: si talia q̄lia apō
nō credētes facta sē uirtutū signa
uidissēt. quare āt hoc eis negatuȝ
fuerit: dicāt si pñt q calūniantur:
⁊ oñdant cur apud eos dñs mira
bilia qbus ꝓfutura ñ erāt fecerit.
⁊ apō eos qb⁹ erāt ꝓfutura ñ fecēit
nos eteni si rōne facti ꝓfūditateȝ
iudicij ei⁹ penetrare nō possumus
māifestissime tñ scim⁹ ⁊ uerū esse
qō dixit: ⁊ iustū eē qō fecit. ⁊ ñ so
lū tyrios ⁊ sydonios: sȝ ēt corozā
⁊ bethsaida potuisse ꝯuerti ⁊ fide
les ex ifidelib⁹ fieri: si hoc i eis uo
luisset dñs opari. neq̃. n. ulli falsū
uideri pōt qō ueritas ait: Nemo
pōt uenire ad me: nisi fuerit ei da
tū a pr̄e meo. Itē q p ꝓphetā
iudaice plebi ꝓmisit: Ecce ego se
piā uias tuas spinis ⁊ muniā eas
lapidib⁹ quadris. i. adimam tibi
facultatē peccādi. Idē per psal
mistā de dānandis dixit: Fiēt uie
illoꝝ tenebre ⁊ lubricum: angelus

dñi ꝑseq̄ns eos. Sed i his oib⁹ ui
cia nr̄a hūane ascribūt̃ mētis arbi
trio: qō dina clemētia i electis mīsi
cōdit̃ uertit ad bonū: i dānādis iu
ste relīqt ad malū. Sic ergo q̃uis
certissime sciam⁹ neminē ultra ter
minū a deo sibi ꝑfixuȝ eē uicturꝫ:
oib⁹ tñ languētib⁹ ñ incōgrue me
demur: sic q̃uis nemo saluet̃ nisi
ꝑdestinat⁹ ad uitā: oi tñ dlinq̄nti ē
adhibēda correctio: nec maloꝝ ē
negligēda disciplina. Unde idē
augustinus bonifacio ait.

Non semper i eos q peccant uin dicta est exercenda.

Ipsa pietas ueritas charitas
nos non ꝑmittit cōtra cecilia
nuȝ eoꝝ hoiuȝ accipe testimoniū
quos in ecclia nō uidem⁹: cui dñs
ꝑhibet testimoniū. quos eniȝ dina
testimonia ñ sequunt̃: pondus hūa
ni testimonij ꝑdiderūt. Iteȝ mo
lestus est medic⁹ furēti i frenetico
⁊ pr̄ indisciplīato filio. ille ligādo
ille cedendo sȝ ambo diligendo. si
āt illos negligāt ⁊ ꝑire ꝑmittant:
ista poti⁹ falsa mansuetudo ē cru
delitas. Ite si ꝑtāte quā ꝓpter re
ligionē ac fidē regū tpe quo debu
it dino munere accepit eccl̄a: hi q
inueniūt̃ i uijs ⁊ sepib⁹. i. in heresi
bus ⁊ scismatib⁹ cogunt̃ itrare: ñ
q: cogunt̃ rephendant: sȝ quo co
gunt̃ attēdāt. Conuiuiū dñi ē uni
tas corporis christi: non solū i sa
cramēto altaris sȝ i uinculo pacis
Io eodē theodosi⁹ iperator legē
generalit̃ i oēs hereticos ꝓmulga
uit: ut qsqs eoꝝ epūs ul' cleric⁹ ubili
bet eēt inēt⁹. x. libris auri multa
ret̃. Item si duo aliq i una domo
simul habiterēt: quā certissime sci
rem⁹ ruiturā: nobisq̃ id ꝑnūciāti
b⁹ nollēt credē atq̃ in eadē manē
ꝑsisterēt: si eos inde possem⁹ eruē
uel inuitos qb⁹ iminētē illā ruinaȝ
ꝑdemōstrauim⁹: ut ulteri⁹ redire
sub ei⁹ ꝑiculū ñ auderēt: puto nisi
faceremus nō imerito crudeles iu
dicaremur. Porro si un⁹ illoꝝ nō
bis dicēt: qñ itraueritis eruē nos
memetipsuȝ ꝯtinuo cruciabo: alē
āt nec exire quidē ide nec erui uel
let: sed neq̃ necare se auderet: qd
eligerem⁹: utrꝫ ambos ruine oppri
mendos relinq̄re: an uno salteȝ ꝑ
nr̄aȝ opaȝ liberato alteꝝ nō nr̄a
culpa sȝ sua potius interire ꝑmitte
mus? nemo ē tā ifelix q ñ qd fieri
i talib⁹ reb⁹ oporteat: facillime iu
dicet. Itē p⁹ pauca q si plimi cēnt
i domo ruitura ⁊ inde un⁹ saltē li
berari posset: atq̃ id cuȝ facere co
naremur: alij semetipsos ꝑcipitio

duplices: si deus ꝑui
dit aliquid necessario
illud eueniet: q: si h̄ di
ctio necessario detmi
nat totalē ꝯñtiā locu
tio ē vera. ⁊ tūc tal' est
sensus: hec ꝯñtia si de
us ꝑuidit aliqd illud
euenire ē necessariū. si
aūt h̄ dictio necessariū
determinat ipsuȝ ꝯñs
ē falsa. Silr hec ē du
plex necessariū ē socra
tē ambulare cū ambu
lat: q: si intelligat̃ cō
posita ⁊ de dicto vera
ē: si de re ē falsa. silr̃
hec ē duplex: necessa
riūȝ ē hoc euenire qō
de⁹ ꝑuidit: de dicto ē
vera de re est falsa. Il
lud eni qō de⁹ ꝑuidit
non ē necesse euenire
Et nō q: talis argum̄
tatio non valet: si de⁹
ꝑuidit aliqd: necessa
rio illud eueniet. ergo
si de⁹ ꝑuidit aliqd ne
cessariū ē illud euēire:
q: mō hec dictio neces
sariū ñ pōt detminare
ipaȝ ꝯñtiā sȝ tm̄ ꝯñs.
b Neqt. uera ē si in
telligat̃ de dicto.
c His oib⁹. plebis.
historiā hēs. xlv. di. di
sciplina.
d Oreb. historiā hēs
de pe. di. ij. §. opponit̃
e Irascēte. itelligas.
tñ q q̃tum ad tpalem
penā pōt ira dei eē cō
mutabilis: sȝ q̃tuȝ ad
eternaȝ nō. xxij. q. iiij.
incōmutabilis.
f De tyrijs. ut crede
rēt pñte dñō: sȝ postea
crediderūt ad ꝑdicati
onē aploꝝ.
g Si rōne. eodē mō
videt̃ dicendū: q si pa
pa aliqd facit qō uide
tur iiustū: vbi nos rō
nē ñ possum⁹ assignāe
q nihilomin⁹ illud iu
stū sit. xvij. q. iiij. §. q āt
h Prophetā. osee.
i Elias. i. actiōes.
k Spinis. i. cōpūcti
onibus.
l Quadris. i. virtuti
bus quatuor uel do
ctrina quatuor euange
lioꝝ.
m Ipsa pietas.
testimoniū in
hoc ē q est mortuus i
vnitate eccle: sed qdaȝ
heretici volebāt eum
post mortē accusare d̄
heresi: ut. xxiiij. q. ij. sa
ne ꝓfert̃. sed nō erant
recipiendi etiam i cri

imme benefac
eum ille bone
opionis fuit
ut. i. q. i. in pi
mil. bñc⁹ illi
bū recipere sȝ
bñficiū. xij. q.
vij. si bñfica.
io.
n Perdide
rūt. ij. q. vij. ñ
pōt. io.
o Pristem.
quā nō hēbat
ecclia: qa i tp̄o
nulla adhuc
erat.
p Ac fidē ec
clesie ꝯformanda.
sȝ postea
q̄ñ cepit dñari
principib⁹ ut
j. e. displicet ⁊
nō inueni.
q Intrare. i.
redire ad ecclesia.
r Sed quo.
q. d. non ē ꝯsi
derandi qd fi
at: sed quo de
ā fiat. ut. i. e. q.
viij. de occidē
dis. ⁊. ff. ō fur.
vers. silr̃ nō
est ꝯsiderādū
qd faciat: sed
quo aio fiat.
ut. ro. q. vi. c. i
in fi. quasi di
cat cogant̃ re
ad cōmodum
ipoꝝ. sȝ ad cō
minuȝ re quo
agit̃ in euāge
lio. hui. dispo
s⁹. ā. e. cū i lege
s Regi. que
hēs. C. de he
reti. arriani.
t Si duo.
tres eni ponit
casus. Primo
sic duo sunt i
domo ruitura
⁊ ambos pos
sum⁹ liberare
ad h̄ tenemur
licet sint inuiti.
Secundo sic
duo sunt i do
mo vna ⁊ si
vnū liberam⁹
alt' vult se ne
care. Tertio
sic multi sunt i
domo vna ⁊
non nisi vn⁹ li
berari pōt.
u Porro. se
cūdus casus.
x Non nr̄a.
sȝ eni aliquis
seipsū intimat
ꝓpter nos. dū

modo nos in
ſte moueba,
mur non tene
mur: vt.j.e. q.
v.cū hō.r.j. e.
q.v. de occidē
dis. xlvij. di.
q ad nos.

a Liberato. i. non min⁹ ali quem liberare teneris: lz oēs alij ſe pderēt.

b Cōpellit. ḡ videt q̄ oib⁹ ſit p̄ceptuz: vt denūcient crimina deliquē tium. ſz hoc i. tellige tm̄ de plātis vl̄ de canonica denunciatione.

c Non debz de iure cōi.

d Cōpenſationē. i. vt alij ſalu⁹ redeāt ad eccl̄iam: cū videt aliquos retinere ſuos tolerari i ſuis ordinibus.

e Vuln⁹. duplr̄ infligit ram⁹ arboris: vt ō cōſe. di. v. nunq̄z tūc dicūt duo vulnera infligi arboris. i. eccl̄ie q̄n ille q fuit ō ſtitue⁹ reſtituit̄ t alter q ſubſtitu⁹ fuit remouet. ſcdo mō q̄n nullus fuit ſubſtitut⁹ t illō dē lese vuln⁹

f Derabendū. ſic. xliij. d. confeſſatōnes t di. l. vt cōſtituerē.

g De mendacij. i. de mēdacio timoris.

h Epi. ā. di. x ij. nos cōſuetudinē contra.

i Similiter. ſi intelligis: q̄ augſtin⁹ reſtituat hic epos depoſitos: ſz do cet quid fieri poſſit.

k Et ſic. i. pter res eoz.

l Nō res coruz. vt. j. q. vij. c. i. t. ij.

m Quid faciet me

necarēt dolerem⁹ de ceteris: nec de uni⁹ ſaltē ſalute conſolaremur. ñ tñ ne ſeipſos alij pderēt: pire uniuersos nll'o liberato⁹ pmitterem⁹ Quid igit̄ de ope mie: qō p uita eterna adipiſcēda t pena eterna uitāda hoib⁹ debem⁹ ipendē: iudicandū ē: ſi p ſalute iſta nō ſolum tpali ſz ēt breui t ad tp̄us exiguū liberāda ſic nos ſbuenire hoibus rō uera t benigna ꝓpellit⁹. Jtē ſi iqunt donatiſte oz ut t nos extra eccl̄iam t aduerſus eccl̄iaz fuiſſe peniteat: ut ſalui eſſe poſſim⁹ quō p⁹iſtā pñiam apud uos clerici ul' etiā epi pmanerem⁹? hoc ñ fieret qm̄ reuera qō fatēdū eſt fieri nō oz: ubi pauci ipa cōpenſatōe ſanarent: ſz ſi hoc dicāt t multo maxime humilit̄ doleāt: q i tāta mō te p̄ciſionis iacēt: ut iſto quodā uulnē mīs eccleſie catholice reuiuiſcant. Cū eni p̄ciſus ramus iſerit̄: fit alīō uuln⁹ i arboze: quo poſſit recipi ut uiuat qui ſine uita radicis pibat. ſed cū recept⁹ recipienti coaluerit t uigoz cōſequit̄ t fruct⁹. ſi aūt nō coaluerit ille qdē areſcet: ſz uita arboris pmanebit ē eni t tale iſerēdi gen⁹: ut nullo p̄ciſo ramo q int⁹ ē: ille q foris eſt inſat: ñ tñ ullo ſz ul' leuiſſimo uulnere arbōis. Jta ēt t iſti cū ad radicē catholicā ueniūt nec eiſ: poſt q̄z uix erroris ſui pēitet: honō clericat⁹ aut ep̄at⁹ auferet̄: ſiqdez fit aliqd tanq̄z i cortice arboris mīs cōtra itegritatē ſeueritatis. uerū tñ qz neq̄z q plātat ē aliqd neq̄z q rigat: ad dei miam p̄cib⁹ fuſis coaleſcente ſuoz pace ramoz charitas coopit mltitudinē peccatoz t paulop⁹ uez i huiuſmōi cauſis ubi p graues diſſēſionū ſciſſuras nō hui⁹ aut illi⁹ bois ē piculū: ſed plīmoz ſtrages iacēt: ōtrahēdū ē aliqd ſeueritati: ut maioꝛib⁹ malis ſanādis ſyncera charitas ſbueniat. habeāt ergo de p̄terito dete ſtabili erroze: ſic petr⁹ hūit de⁸ mēdacij timoze amaz dolorez: t ueniāt ad eccl̄iam chriſti uerā. i. catholicā mīrem. ſūt i illa clīci: ſunt ep̄i⁹ utilit̄ q ꝓtra eā fuerūt hoſtilit̄ ñ iuidem⁹ imo amplectimur: hortamur: optam⁹. t quos i uijs aut i ſepib⁹ inenim⁹: itrare cogim⁹: t ſic nōdū qbuſdā ſuademus: qz nō⁹ res coꝛum ſz ipoꝛ querimus.

Idem fausto. Medicinali ſeueritate mali coganē ad bonum.

Quid⁹ faciet eccl̄ie medicia ſalutē oiuz mīrna charitate cō grens: tāq̄z iter⁸ freneticos t litargicos eſtuās? nūqd ꝓtēnere: nunqd deſiſtere ul' oz l' pōt: utriſq̄z ſi neceſſe ē: ut ſit moleſtia: que neutris ē iimica? Nā t frenetici nolūt ligari t litargici nolunt excitari. ſz pſeuerat diligētia charitatis freneticū ligare litargicū ſtimulare ābos amare. ābo offendūt̄: ſed ābo diligūt̄. ābo moleſtari q̄diu egri ſūt idignant̄: ſz ambo ſanati gratulant̄. Jn codez. Catholici eſſe ñ icipiūt⁹: niſi hētici eſſe deſiterit. Eq̄s eni ſacra eoz iimica ſūt nob: q̄ i illis nob ſūt cōia⁹: q̄ ñ humana ſūt ſz diuia. p⁹us erroz eoz eſt auferend⁹ quē male iierūt non ſacra q̄ ſil'r acceperunt: q̄ ad pnā ſuā portāt t hñt q̄uis idigne ſz tñ habent. Ecce q cria ſunt punienda qñ ſalua pace eccl̄ie ferri pñt: i quo tñ diſcretio adhibenda eſt. Aliqñ eni deliquētiū multitudo diu p patiētiā ad pñiaz eſt expectāda. Aliqñ i paucis eſt puniēda: ut eoz exēplo ceteri terreant̄: t ad pñiaz ꝓuocent̄. Dic cū diſcipuli celeſti igne ſamaritāos uellent cōſumere ꝓhibiti ſūt: t ſamaritani ad pñiaz ſūt expectati: ut chriſto p̄dicāte ꝙuerterent̄ ad fidem. Unde ambroſius ait.

Non ſemp in eos q peccant: uindicta eſt exercenda.

Quod⁹ xp̄s diſcipulos ſuos increpauit: qz ignem de celo deſcendere ſup eos geſtiebāt: q ip̄z nō recupant: oñdit̄ nob nō ſemp in eos q peccāt uidicādū: qz non nūq̄z ampli⁹ pdeſt clementia tibi ad patientiā q̄z lapſo ad' correctō nez. deniq̄z ſamaritāi citi⁹ credidit̄: a qb⁹ hoc loco ignis arcet̄. nec diſcipuli peccāt': q legē ſequunt̄. ſciebāt eni t' finec reputatū ad iuſticiā: q̄ ſacrilegos iteremerat: t ad p̄ces helie ignē deſcēdiſſe ō ce lo. Dteſt i hac ꝓhibitōe apl'oz aliud itelligi. apli nō zelo iuſticie ſz amaritudis odio ob iuriaz ſue expulſiōis uidicandi ſamaritāos igne uoluerūt ꝓſumē. dñs aūt uolens eos iuriam ꝑſone cū patiētia t gaudio tolerare: iuriā uero ſeruitutis uuie nō iultā reliq̄re: ait: neſcitis cui⁹ ſp̄s eſtis. Dic ēt petr⁹ q cū alijs audierat: Beati eritis cū maledixerit uob hoies t dixerit oē malū aduerſus uos: gaudete i illa die t exultate: qm̄ merces uſa copioſa ē in celis: ꝓtumelias ſibi illatas cū gaudio ſuſcipiebat. peccata uēo q̄ i deū cōmittebāt: accerrime puniebat. unde ananiaz t ſaphirā ſpiritui ſancto

n Inter freneticos. i. ad modum freneticoz ſeuientes.

o Incipiūt. Egreſſus enim malicie virtutis opat' igreſſū. xxxij. q. i. cū renūciat'. hec tamē nō eſt cōcedēda: ſi aliqs incipit eē bonus nō tñ pfect⁹ deſinit eē malus: de pe. di. ij. forte. t c. ſi ſermo.

p Cōia. j. de pe. di. iiij non in nobis. nota. ā. i. q. i. ſacra.

q Quod chriſt⁹. diſcipulos. iacobū t iobānē quos p̄miſit i ciuitatē ſamaritanoz vt pararēt ſibi hoſpitium.

r Ad correctionē. p ſit vindicta.

s Peccāt. j. e. ea vindicta ꝯ. vbi dr: q̄ apli odio deſideraverūt vindictā. ſed dic q nō peccabāt i re quā volebāt ſed in mō volendi. xxij q. ij. §. abraam. vel dic q̄ peccabāt. ſz dicunt nō peccaſſe: qz lex hoc permittebat. ſ. punire i imicos. ō. e. q. cum i lege.

t Et finec. hiſtoriam hēs. ij. q. vij. item cum balaam.

u Multimoda.quā fecit in illa,plixa lectione:libenter sufferētis:vbi narrat suas passiones & reuelatōēs suas.

x Climā.historiam hēs.xlv.di.§.salomon.io.

y Inter q̄relas.cōq̄stus.audit̄ ergo ille q cōq̄rit̄ se iniuste excōicatū: & hoc fm vetera iura:vt.xi.q.iij.si ep̄us.vl̄ dic q̄ tūc audit̄ talis cū euident̄ ɔstat de iniusta excōicatione: vt ex̄ de ap. solicitudinē. als n̄ audit̄: nisi cū dicit excōicatōēz eē nullaz: vt ex̄ de sen.ex.p tuas.io.

z Proprie.ergo ep̄s non pōt excōicare aliquem,p iniuria sibi facta:vt hic & .j.e.q.v. de occidēdis. nec eni pōt esse iudex in cā sua: vt iiij.q.iiij. c.i. sed ɔ.j.e. guilisarius.& .ij.q. vij. siqs erga. s3 distiguas vt ibi notat̄ p id quod ē.lxiij.di. salonitāe. io.

a Si is. debitori.i. ei q in deū deliq̄t.& ē si.ex̄ de sen. exc. contingit.

b Offendit. vt.j.si ea nā culpa est qn̄q̄s relaxare vindictam:vt. xxviij.di.quia sunt culpe.

c Possumus.imo iniuriā nobis factā tenemur dimittere. C. de epi.& cle.si quēuis in h̄ uersus finē. Iniuriā.i. rancorē sed iniuriaz.i. satisfactōēz iniurie non tenemur remittē:vt.xc di.siqs cōtristat̄. imo bene facit q,psequit̄ iniuriā sibi factam:vt.xl. di.& qui emēdat.& .j.e. q.v.de occidēdis. Nā reipu.interest penas nō facile dimitti : vt.C.de penis si operis.& .j.e.ē iniusta.xlv.di.sed illud. sic ergo p pactū possumus remittere iquātū nr̄m priuatū cōmodū tāgit s3 inq̄tū tāgit cōmodū alioꝝ nō possumus:vt.ff.de pac.iurisgentiū.§.vlt.& ē si.lxiij di.salonitane.sic nec filius pōt remittē id qd̄ debet̄ pr̄i nec tutor de bonis pupilli:vt.C.de pactis pactū.& .l.se.nec p̄ses dñitū ciuitatis.C de trāsac.p̄ses.S3 nunqd ep̄us pōt remittere iniuriā illatā eccl̄ie:videt̄ q̄ sic.q2 iniuriaꝝ actio non est i bonis nr̄is ante lit.cōtesta.vt.ff.de iniur.iniuriaꝝ.vnde ep̄us p̄ter cōsensum capl̄i pōt eaz remittere:ar.ex̄ de his q̄ fi.a p̄la.cū aplica.cū.n.ep̄s sit pr̄:vt.xcv.di.esto & pr̄ possit remittere iniuriā factā filio:vt.ff.de iniur.sed si vnius.§.filiofa. ergo ep̄s pōt.Sed non credo q̄ solus ep̄s possit illā remittē. Nā ep̄us,procurator dicit̄ eccl̄iasticaꝝ rerū:vt.xij.q.i.c.vlt.vn̄ cū sit,pcurator ɔditōēz eccl̄ie nō pōt facere deteriorem:vt ex̄ de dona.c.ij.

d Sine pn̄ia interiori.s.cordis cōtritōē sine q̄ nulli dat̄ venia:vt. xxiiij. q.ij.legat.& .j.e.ē iniusta. & .l.di.siqs diaconus.hita ergo cordis ɔtritōē pt sacerdos p̄tē vl̄ totū remittē fm q̄litatez p̄sone loci & tp̄is:vt.xxvi.q.vij. de his.

mētientes mortis snia pculit. sic ēt paulus dū a suo ɔtēptu pia admonitōē & multimoda ɔmēdatōne sui corinthios reuocaret: magnū illū climā q crediturosʼ a fide r̄trahebat:cecitate pcussit:ut ceteri pterriti p̄dicatōēz ei n̄ ipedirent: s3 i christū credētes aie cecitatez effugerēt:& corithiū illuz fornicatorē:q2 i deū peccauēat: sathane ad uexanduz tradidit. Hinc ēt gregori scribit ianuario ep̄o rep̄hēdēs eū:q̄ ob iiuriaz,ppe p̄sone quēdā excōicauerat dicēs.

Pro iiuria,ppria episcopo aliquē excōicare non licet.

Inter q̄relas multiplices isidor uir clarissim a fr̄nitate tua frustra se excōicatū anathēatizatūq̄ ɔq̄stus est. qd̄ q̄obrē factū fuerit: dū a clerico tuo q p̄ns erat: uoluissemus addiscē,p nulla alia cā:nisi,p eo q̄ te iiuriauēat factū inotuit:q̄ res nos uehemēter afflixit. Qd̄ si ita est. nil te cogitare de celestib ōndis:s3 terrenā tehr̄e cōuersatōēz significas: dū,p uidicta,ppie iiurie:q̄ sacris regulis,phibet̄ :maledictōēz anathēatis inexisti. unde deceto oio esto circūspect atq3 solicitus : & talia cuiq3,p defensione,ppie iniurie iferre denuo n̄ p̄sumas. nā si tale aliqd feceris:i te postea scias esse uidicādū. Hinc idē in homelijs ait ōndēs:q̄ peccata q̄ i deū ul̄,p ximū cōmittunt̄ a nobis punienda sūt:ea uēo qb i nos deliq̄t patiēt̄ ul̄ tolerāda l̄ poti dissilanda sūt. Hinc idē i hōelia. **Valde offēdit q dn̄ica debita ipūe dimittit**

Si is q p̄lat ē debitori dn̄ico culpas ipune dimitit:nō mediocrit̄,pfecto offēdit:q ōbita celestis regis & dn̄i sua p̄sūptōē resoluit.ea nāq3 q̄ i nob ɔmittūt̄ facile possum dimittē ea uēo q̄ in deū ɔmissa sūt:cuz magna discretōē nec tn̄ sine pn̄ia possum relaxare. Semel uēo cl̄pa dimissa recidiuo dolore iteꝝ ad aiuz reuocāi nō d3. Unde gelasi geruntio io. germāo & petro ep̄is. **Iniuria cui semel r̄mittit̄:iteꝝ r̄uocāi n̄ d3**

Si illic ubi hec acta sūt p̄ntib utrisq3 cōstiterit & satisfecisse stephanū:& supplicatōē suscepta eū q male tractat ē ignouisse: semel i abolitōē remissa pūitio recidiuo dolore n̄ d3 iterari diuie fm imitatōēz clemētie:q̄ dimissa peccata i ultōēz r̄dire n̄ patit̄ .sin uēo nihil l̄ ō satisfactōē,pbabit̄ l̄ de remissiōē trāsactū dilectōis ur̄e sermōē mōstret̄ :q̄ten siue nūc saltē poterit ɔpetēs satisfactio ,pueire. Illō poti exerceat̄ :ubi aiuz sanare possit afflicti .siue irremissibilis p̄stat acerbitas:nihilōin uindicet̄ ubi plectibil̄ orta ē p̄sūptio. Sed obijcit̄ illud ābrosij : ad p̄ces helie ignis descēdit ō celo: ut,pphete uidicaret̄ iiuria. qd̄ tūc intelligit̄ factū:qn̄ achab rex israel post sterilitatē illā trium ānoꝝ & sex mēsiū:q̄ facta ē qn̄ p̄cib helie clausū ē celū ānis trib & mēsib sex:misit duos quinq̄genarios ad heliā q dicerent ei: hō dei rex israel uocat te. q ait: si hō dei sum descēdat ignis ō celo & ɔsumat uos. & stati ignis descēdit de celo & cōsūpsit eos. quo facto nō cui meriti apud deū eēt uoluit ostēdē:sed q̄ ille eēt uerus de quez colebat nō ille ad cui culturā stupro p̄prij corporis iezabel nōnullos ,puocabat euidētissimis idicijs mōstrare curauit. Iniuria ergo p̄phete n̄ alia q̄3 iiuria dn̄i ipi intelligit̄ :q̄ i paucis uidicata ē:ut ceteri terreret̄. Ité obijcit̄ illō siluestri

e Si illic.vbi h̄ acta sūt ibi eni ē cā agēda:vt.iij.q.vi.ibi.

f Supplicatōē.bn̄ dicit supplicatōē: q̄ si nō p̄ pcessisset ,ppter pecuniā remitteret̄ iniuria ifamis eēt:nisi hoc fieret auctoritate iudicis:vt.ff.de his q no.infa.furti.§.pactus.

g Recidiuo.ar.q̄ exquo qs ē absolut vl̄ postq̄3 penitentiā ... pl de illo ... nunc accusari nō pōt.vt.i ... acc.ō his ... minib .c.i ... i.,phibet.si ... q iuraui ... accusaꝝ ... qui nō pōt ... accusare ... acc. venia ... licet possit ... nūciare crimē ... fuit:vt.i ... reinti.quid ... modi.i.f.in ... mo eo ipso q ... qs dicit se nol ... le accusare ... admitt̄ acc ... sans:vt.ff.de adul.si marit ... §.si negaueri ... imo tacite re ... nūciat qs acc ... oni fac:ēt de ... his que fiūt a ... ma.p.c.ēt de ... i.si.ēt de of. dele. gratum. Hoc aūt scias q iniuria duobus mōis tol lit̄:vel remissione ul̄ hie vel dissimulatōe & fm hoc sin iuria illata q meti āno vnō abolet̄ :vt.ff. qd̄ metū cā ... exceptōe.§.i. si alio mōi ... rat̄ :tollit̄ cū ... nuo āno:ff. de iniur.i.f.C de iniur. si nō cōniciat.Sed ... n̄ reuocat̄ ... tim iniuria ad aiuz:q̄ alp agi nō pōt:vt.ā ... iniur.nō solum §.i.& ff.de ... iur.§.vlt.

h Non pu... nit.de hac ... ɔ.de pe. di.iiij.diuina.& est hic ar.q̄ post pn̄iam non pōt quis accusari: de hoc nō.xxxiij.q.ij.admonere.

i Trāsactū.iudicis auctē intelligas:q2 sine ei auctē nō h3 trāsigi,p iniuria illata:vt.ff.de his q nō.infa.furti.

k Afflicti.i.iniuriati.

l Irremissibil.s.q̄ si nō vult remittere iniuriā. nō eni cogit̄ adhuc vt nō.s.c.,pxi.

m Persistat.i.,psistat.

n Sed obijcit̄ ɔ illud q̄ nullus d3 iniuriā suā uiciscī.

o Achab.ɔfudit historiā.nō eni achab misit illos q̄nq̄genarios s3 rex ozias.nec ēt illud ɔtigit tp̄e achab: s3 illud ɔtigit tp̄e ozie.

p Quo facto solvit .obiectionem.'

q Helisarius.mãdauit.hic mãdare ponit̃ ꝓ rogare:sicut alibi ponit rogare ꝓ mandare:vt.xi.q.iij.rogo.

r Celũ.i.cameram vel ostium.

s De vero.vi retento.q hoc modo icludit clericum : licet alio modo non in
ijciat manus i
eum violẽtas
est excõicatus
vt extra ẽ sen.
excõi.cuz desi
deres in parte
decisa.

t Anathema
tizauit.ũ.e.c.in
ter ꝛelas.coñ
sed dic q hec
iniuria contin
git ecclam. lx
iij.di.salonita
ne.vel hic non
erat supior in
dex.põt tamẽ
index corpora
lẽ infligere pe
nã pro offẽsa
sua:vt.xlv.di.
c q emẽdat.

u Maranatha. dicit ma
ranatha aduẽ
tus dñi : vsq
ad aduẽtũ do
mini sit excõi
catus : supple
nisi peniteat :
sic. xxvij. q.i.
de viduis.

x Sacerdo
talis.i. clerica
lis:ar.q alicui
anfertur qõ ñ
habet:vt.v.q.
vi. quia insta.
xxvij. q. ij. §.
ex his oĩbus.

y Sed c hic.

z Quod antẽ
dixit.ũ.e. in il
lo.§.ecce q cri
mina. q quan
doqz deliquẽ
tes sunt patiẽ
ter expectãdi
c illud mẽbrũ
executus ẽ. di
xit enim q cri
men quãdoqz
in paucis ẽ vi
dicandũ vt ce
teri terreant.

a Elituli.xlv.
di. disciplina.

b Elna die.
duz fineꝫ oc
cidit bebeum
coeuntem cuz
machãita:quã
hystoriaz hẽs
i.q.vij.§.item
cum balaam.

a Murmurationis.quãdo iudei murmurabãt i deserto propter carnes volebant enim sibi cõstituere ducẽ c reuerti i egyptũ.xc.oi.alienus.

b Baal hanc distinctionẽ hẽs.i.q.i.cum scriptura.

c Quod vero peccata.istud spectat ad illud.ũ.e.§.bis .ita respondetur sunt quedam.

Apostolic⁹ anathematizauit eos q eum ceperant: uel epõz aliquẽ q deinceps ceperit:excõicauit.

Helisari⁹ pric⁹ nr̃ mãdauit me ad se uenire pacifice,ꝓ qui busdã eccliasticis dispositionib⁹ i palatiũ pncipis : c ad pmũ c ad fin uelũ retinuit oẽz clez c ppl̃z q mecũ ueniebãt : c nullũ pmisit introire:nisi me solũ c uigiliũ dia conẽ nr̃m. me uero ui retento c añ pdictũ priciũ deducto miserũt me i exiliũ:i quo sustentoz modo pane tribulatõis c aqua angustie ego tũ ñ dimisi nec dimitto ꝓpte rea officiũ meũ:sed cũ epis quos ꝓgregare potui eos qui talia erga me egerũt:anathẽatizauit: c una cum illis aplica auctẽ statui nul lũ unq̃ talit decipiẽdũ:sicut dece ptus fũ.c si aliqs deceps ullum unq̃ epõz talit decepit:anathẽa maranatha fieret i ꝓspectu dei c scõz angelõz. Dez uigilio:ha beto itaq̃ cũ his q tibi ꝓsentiunt plene dãnatõis sniam: sublatũq̃ tibi nomen c mun⁹ misterij sacer dotalis agnosce sps sancti iudicio c aplica a nobis auctẽ dãnatus. Sed c hic ñ suã sz ecclie iuriã ult⁹ ẽ. Quod ãt peccatũ ppli pau cis pũiẽdũ sit:moyses exẽplo do cuit:q peccatũ idolatrie i paucos cultoꝛes uitulĩ uindicauit:morte paucoz expiãs peccata multoz in pñs terrẽs i posterũ disciplinã sanctiẽs. Sic c ipe xpus peccata toti⁹ ppli morte paucoz puniuit dũ,ꝓ fornicatione toti⁹ ppli una die .xxxij.milia perierũt. sic c ꝓ peccato murmuratõis ul tẽtatio nis nõnulli puniti sũt:ut coz exẽ plo ceteri ad pñiam cogerent: sic c quotidie nõnullos punit de⁹ ut diuina,puidẽtia c circa humana ui gilare cognoscat: c nonnullos ẽt ꝓ lõga tpa ad pñiam expectat:ut patiẽtiã sue benignitatis nob oñ dat.sic ẽt helias culturã baal uin dicauit sacerdotes c ppbetas ei⁹ inficiẽdo morte auctoz expians peccata imitantium ppl̃oz. Qd uero peccata q̃ publicis iudicijs deseruñt:punienda non sunt illo exẽplo,pbatur:quo xps q iudam solus furẽ nouerat:non abiecisse sz patiẽt toleraſſe asserit. Ad de ambrosius super primã epl̃az ad corinthios ait.

Judicis ñ ẽ sine accusatõe dãnãe

Ags⁹ptãtẽ nõ hz quez scit re um abijcere l̃ꝓbare no ualet: imunis⁹ ẽ.c iudicis nõ ẽ sine⁹ accu satoꝛe dãnare : sicut nec chriſt⁹ iu dã abiecit. Imilit nõ ẽ ferẽda snia qñ mlt̃itudo ẽ i cã : ul̃ qñ ille peccat:q sociã hz multitudinem. Nõ aug.i li.ij.ꝓtra epl̃az per meniãi. Nõ a mlt̃itudie peccat ul̃ ab eo q mlt̃itudinẽ hz sociã:ab eccl̃ia nõ punit.sz defletur.

Non põt eẽ salubꝛis a multis coꝛꝛectio:nisi cũ ille coꝛꝛipit q nõ hz sociã multitudinẽ⁹ cũ uẽo ide moꝛb⁹ plimos occupauerit:ni hil aliud bonis restat q̃ doloꝛ c gemit⁹:ut ꝓ illud signũ qđ ezechi eli sancto reueal̃ : illesi euadẽ ab coz uastatõe mereãt.c ifra : Re uera cuz cõtagio peccãdi multitu dinẽ iuabit:diuie disciplie seuera mia⁹ necessaria ẽ. Naz ꝓsilia sepa tõis⁹ c iania sũt c pniciosa atq̃ sa crilega:qz ipia c supba sũt:c plus pturbãt ifirmos⁹ bonos q̃ coꝛꝛi gãt aiosos malos.c ifra: Turba aũt iniquoz cũ⁹ facultas ẽ i ppl̃is ꝓmendi sermonẽ generali⁹ obiur gatione feriẽda ẽ:c maxime si oc casionẽ atq̃ opꝑtunitatẽ ꝓbue rit aliqđ flagelluz desup dñi:quo eos appareat,ꝓ suis mẽitis uapu lare. Precepta uero euãgelica de dilectõe iimicoz c mia ipẽdẽda ꝓximis exhoꝛtatões quoq̃ apli de cibãdis uel potandis inimicis: nõ eatenus intelligẽda sũt:ut pec candi relaxet impunitas:sz ut de liquẽti coꝛꝛectio c nature mistre tur sbsidiũ: donec ꝓ snia iudicis adepta spe coꝛꝛectionis maloꝛuz tollat exercitium. In hoc ergo iu bemur diligẽ iimicos c miseri co rũ:ut đ coz pditõe doleam⁹ coz salutẽ desiderem⁹ : c,ꝓ coz coꝛꝛe ctõe quotidie laboꝛem⁹ c oꝛemus: penitẽtib⁹ solatia ipendam⁹ : alter alteri⁹ onera poꝛtãtes nõ ut ptina ces c i malo psistentes ipunitati donem⁹. Sicut eni erga peniten tes nõ seueri sed misericoꝛdes eẽ monemur iuxta illđ: Noli⁹ eẽ ni mis iust⁹ :qz ẽ nimis iust⁹ q perit iustitia sua.c itez: Judiciuz sine mia erit ei:q nõ fecit miam: c itẽ illđ apli i scđa epl̃a ad coꝛinthios: cui aliqđ donastis c ego. Naz c ego siqđ donaui:ꝓpt̃ uos dõaui

d Ags nõ hz.qz ñ est index.

e Immunis ẽ. a pec cato participatõis nec imputat ei si tacet cum non possit illud ꝓbare ij.q.vij.pleriqz.lz autẽ index sciat aliquẽ crio sum:nõ iõ statim põt eũ a se abijcere:vt.vi.q.ij. si tantum.

f Sine accusatoꝛe. ex cipiunt casus positi.ij. q.i.de manifesta.

g Non põt .ũ. di.l. et constituerel.

h Multitudinem.sic ergo rõne multitudis non exercet vindicta : vt.i.q.vij.quotiens .ũ. e.ipsa pietas.c.ix. q.i. ordinatõe.e. dñr aũt h multi plices q̃z.xl. ex de cle.excõi.mi.laꝛoꝛes.

i Signũ.s.thau.

k Dia.ex seueritate procedens.

l Separatõis. excõi canonis.

m Infirmos.q facile scandalizãt.

n Cũ facultas.i.cũ ñ pcnit⁹ ei⁹ pdicatio. nã si nõ,pficit potius tacẽ dꝫ.xi.q.iij.quãdo.

o Generali . viij. q.i. quid aũt.

p Precepta. posita i superioꝛi.§.ex bis om nibus.

q Noli eẽ. be auctes sũt exposite.ij.q.vij.§. bis itaq̃ respõdet.

r Donastis.loquitur ibi apostolus de corin thio qui ad pñiam re diit c petijt apostolus vt reciperent ipm c re misit ei offensam. c est simile.xxxv.q.ix.c.ve niam.

a EST iniusta. sic iusticia qñqz dicit̃ eē falsa: vt. xlv. di. vera. naz sepe vicia virtutes se eē mētiunt̃. lxi. di. sepe.

b In lege. i. deuteronomio: vbi scriptū ē d̃ illo q inuitat alios ad idolatria. nec acqescas ei: nec audias eum miserearis ei⁹: sz statiz occidas euz: vt. j. c. q. v. si audieris.

c Diuina. si. ff. deposi ti si hominem.

d Et lachrymis. iudex eni nō debz moueri ad lachrymas calamitosoꝝ: vt. ff. de offi. presi. obseruandū.

e Tradet .i. occasionaliter.

f Si gladiuz. sz quare hic redarguit ecclia iudices q gladium reprimūt: cū als augu. petat reos nō occidi: vt. j. q. v. c. i. ⁊ c. de occidēdis sed dicas hic loqui de incorrigibilibus ibi de corrigibilibus: sic. j. e. q v. prodest.

g Periculo. ppt̃ hoc uerbū qdā hic dixerūt q in crimiali cā nō eēt miti⁹ agēdū cū reo q̃z cū actore. qđ nō ꝯcedo vt. xxxv. q. ix. veniam. in fi.

h Cōionis. rerū qb⁹ suspēsus ē. nō itelligas hoc de sñia excōicationis. Naz ibi ppt̃ piculū nō ē differenda absolutio. nā qñqz fit absolutio a iudice nō suo vt ex̃. de sen. ex. sacro ex̃ de appel. qua frōte. nisi velis itellig̃e in eo casu: qñ ppter cōtumaciā detinet̃ aliqs diuti⁹ in excōicatione. xi. q. iij qui iubente.

i Facilitas. vez ē q d̃ iure nō dat: sz de facto sepe dat. ⁊ sic ñ obstat i. q. vij. exigunt.

k Ne amisso. iudicio. i. ordie iur̃.

l Sacello. i. paupertati. io.

m Odio ista. q2 bō. sic, lxxxvi. di. odio.

n Officio correctōis.

o Nois. i. fm q aliqs noiat̃ vel plat⁹ vel pr̃ ostendit per exempla.

p Epō. ex hoc. c. ⁊ ex illo. s̃. c. ita cōsueuit dici q illō: si peccauerit i te fr̃ tu⁹: ad solos illos

ac si ipe christus donaret: ut non circūueniamur a sathana. nō eni ignoram⁹ cogitatōes ei⁹: q quos negt ꝯsētiēdo decipe: facit nimis aspos. sicut inqz penitentib⁹ ut dictū ē misicordes eē iubemur: sic i penitētib⁹ ⁊ obstinatis i malo misericordiā impendē phibemur.

Unde ābrosi⁹ i li. i. de officijs.

De iusta ⁊ iniusta misericordia.

EST iniusta mia. deniqz i lege scriptū ē de quodā: non misereberis illius. ⁊ i libro regū legit̃: q2 saul ꝯtraxit offensā: q2 miseratus ē achab hostiū regez: quē phibuerat diuia sñia fuari. itaqz siqs latronē filijs depcātib⁹ mot⁹ ⁊ lachrymis ꝯiugis ei⁹ inflexus absoluendū putat: cui adhuc latrocinādi aspirat affect⁹: nōne inocētes tradet exitio: q liberat multoruz exitia cogitātē? certe si gladiū reprimit: uicula dissoluit: laxat exilium: cur latrocinādi q̃ pōt clemētiori uia nō eripit facultatē: q uolūtatē extorq̃re ñ potuit? Deide int̃ duos hoc ē accusatorē ⁊ reum pari piculo de capite decertātes: alteꝝ si ñ pbassz: alteꝝ si essz ab accusatore ꝯuict⁹: si ñ id quod iusticie ē iudex exeq̃tur: sz misect alteri⁹: aut dānabit pbātē: aut dū accusatori fauet: qđ pbari nō possit: adijciet innoxium. nō pōt igit̃ hec dici iusta mia. i ipa ecclia ubi maxie qs miseri dz: teneri q̃ maxime dz forma iusticie: ne qs a cōsortio cōionis ul' criatōis abstract⁹: breui lachrymula atqz ad tps pata uel ēt uberiorib⁹ fletib⁹ cōionē: quā plīmis dz postulare tpib⁹: a facilitate sacerdotis extorq̄at. nōne ēt cū uni idulget idigno: ad platōis ꝯtagium puocat uniuersos? facilitas eni uenie icētiuū tribuit delinquēdi. Itez augu. in libro d salmorum.

Non debemus i mala cā pauperi misereri.

NE amisso iudicio sis paupi i mala cā misicors: cuius si pcis sacello pcutis cor: ⁊ tanto negoreз reddis: q̃to iustū sibi fauē uidet. Idem.

Homini ē miserendū peccatori irascendum.

ODio ista noia cū dicimus hō peccator: nō utiqz frustra dicunt̃. q2 peccator est: corripe. q2 hō: miserere: nec oino liberabis hoiez: nisi cū psecut⁹ fueris peccatorē. Huic officio nois iuigilet disciplina: sicut cuiqz regēti apta ⁊ accōmodata ē: nō solū epō regenti plebē suā: sz etiā pauperi regēti domū suā: diuiti regenti familiā

suā: marito regēti ꝯiugez suā: pri regēti plē suā: iudici regēti puiciā suā: regi rgēti gētē suā. Et paulo p⁹ ita nulli hoi claudenda est mia: nulli peccatori ipunitas relaxāda est. Hic itaqz intelligendū est: q nō sit ꝯtēnēda elemosyna: q̃ qb⁹ q̃ paupib⁹ iure hūanitatis ipenditur: qñ qdez dñs sblevauit idigentiā paupeꝝ: etiā his loculis quos ex opib⁹ iplebat alioꝝ. ⁊ paulo p⁹ nō ergo suscipiam⁹ peccatores pter qđ sūt peccatores: sz tñ eos ipos q2 hoies sūt: humana cōsideratōne tractem⁹. psequmur i eis ppriaz iniqtatē: misereamur cōez naturā. Itē illō euāgelij qđ obijciebat̃: q gladio usu fuerit: gladio cadet: augustin⁹ exponit i secūdo libro ꝯtra manicheos ita dicens.

Quis dicatur gladium accipere?

ILle gladiū accipit: q nlla supiori ac legitia ptāte uel iubēte l' ꝯcedēte i sāguinē alicui⁹ armatur. Porro illud hieronymi: quo eccl'a negat̃ aliquē pseq: ñ ita itelligēdū ē: ut generalr̃ ecclia nullū pseq̄t̃: sz qđ nullū iiuste psequat̃. Nō. n. ois psecutio clupabil' est sz rōnabilit̃ hēticos psegmur: sic ⁊ christ⁹ corporalit̃ psecut⁹ ē eos: quos de tēplo expulit. Unde aug. ait uicētio dōatiste.

Potestatis officio utiliter ingeti corriguntur.

NImiū sūt igeti: quos p ordinatas a deo ptātes seculares cohiberi atqz corrigi mihi nō uidet̃ iutile. nā de multoꝝ iā correctōe gaudem⁹. Itē post pauca: Si eni qsqz iimicū suū piculosis febrib⁹ frenēticū factū currere uideret i pcipitiū: nōne tūc poti⁹ malū p malo redderet: si sic cum ire pmitterz: q̃ si corrigēdū curā dūqz ligaret? ⁊ tñ tūc ei molestissimus ⁊ aduersissim⁹ uideret̃: qñ utilissim⁹ ⁊ misericordissim⁹ extitisset. sz plane salute repata tāto ei uberi⁹ gr̃as agēt: q̃to minus sibi pepcisse sēsisset. Et post pauca at qbusdā ista nō psunt. nunqd iō negligenda est medicia: q2 non nulloꝝ insanabil' est pestilentia? Itez p⁹ aliq̃: Nō ois q parcit amicus ē: nec ois q uerberat iimicus. Meliora sūt uulnera amici q̃ blanda oscula inimici. meli⁹ est cū seueritate diligere q̃ cū lenitate decipe. utili⁹ esurieti panis tollit̃: si de cibo securus iusticiaз negligat: q̃ esurienti panis frangit̃ ut iniusticie seductus acquiescat. Itē post pauca: putas neminē

spectat qui ex ptāte aliq̃ pu punire. sz cōtra hic nō loquit̃ de denūciatiōe sz tm̄ de correctione ad qua ēt alij tenētur q enumerant̃ hic. Tñ ⁊ vicinus tenet̃ cū rigore vicinū suū: vt. j. c. q. nō putās. aūt qlibet tenetur aliu occulte corripe: vt ex̃ de hēr. cū ex iniuncto. circa finem.

q Familiam. C. d̃ emē. ppi q cōcū. l. vna. ⁊ xxxiij. q. ij. placuit.

r Marito. s̃. vij. q. i. sunt aliterius.

s Ambrosius. s̃. xlij. di. q sciamus. io.

t Ille gladiū accipit. iniuste.

u Potestate. Tñ ptās gladij nō a principe habet: vt. s̃. q. i. militare. ⁊ q. ij. c. i.

x Porro illud hieronymi. s̃. e. q. fm carnem.

y Nimium nō ois s̃. v. q. v. nō ois

z Tollitur. s̃. e. duo. cōi.

a Legi.ff.xl v.di.c.ij.ff.so. ab initio nemo cogēdus ē ad bonū.sz aliqs cogitur pscue rare i eo qđ incepit:ut.j.e.q. v.ad fidē. nec obstat qđ dicitur ō paulo:q ab initio fuit coactꝰ. nā hic arguit a minori. exqno paulus ab initio fuit coactus:ergo alij pñt ex postfacto cogi

b Et mali. ut ismael isaac ꝛ saul dauid.

c Boni. malos. ut helias qnquagenarios.

d Et prophete. ut moyses egyptiacū : ut ff.e.q.ij.nō inferenda.

e Nocendi cā.q. d. plus cām facti q̄z facultū ꝓsiderabimus:ut.j.e.q. viij.occidit.

f Constituit. C.de hereti.ariani.io.

g Certe.ff.e. fs magnū.

O Ilspliceret. alius.ar.optimū q exq̄ vnꝰ secare pōt venire ad iudiciū: q̄ alē:sic ex ō elec.c.bone.in fi.silr dicit lex exquo tutor suā pecuniam bñ collocauit ergo ꝛ pecuniam pupilli potuit bene collocasse.ff.de admi.tu.tutor.§. silr exquo res suas ꝓferuasti: ꝛ res ēt cōmodatas cō seruare debuisti.ff.cōmo.si ut certo.§.cōmodatū.i fi.tñ hoc ar. fallit. nā ꝛ lz aduersarij me⁹ ēt q venire non poterat venit:nō ideo sequitur q

vebē cogi ad iusticia:cuz legas patrēfamilias dixisse fuisse:quoscūq; iueneritis cogite itrare:cū legas ꝛ ipm primo saulū postea paulum ad ueritatē cognoscendā ꝛ tenendā magna uiolētia christi cogētis eē cōpulsū? ¶ Tē cū pⁿ pauca:ꝛ noucritis furem aliqñ auertendis pecoribꝰ pabulū spargere:ꝛ aliqñ pastorē flagello errātia pecora reuocare. ¶ Tē:si sp esset culpabile psecutionē facē:non scriptū eēt i sanctis libris:detrahentē primo suo occlte būc pseqbar.aliqñ ergo ꝛ q eam patit iustus ē:ꝛ qui eam facit iustus ē:sz plane sepe tⁿ mali psecuti sūt bonos ꝛ boni malos .illi nocendo p iusticiā:isti ꝓfectū p disciplinā.illi imanit:isti tēpāt. illi seuiētes cupiditate:isti charitate.naz qui trucidat non cōsiderat quēadmodum laniet:q aūt curat ꝓsiderat quēadmodū secet.ille p sequit sanitatē:iste putredinē. occiderūt ipij ꝓphetas:occiderūt i pios ꝛⁿ ꝓphete.flagellauerūt iudei christū:iudeos flagellauit ꝛ xps. traditi sūt apli ab hoibꝰ būane potestati.tradiderūt apli hoies ptāti sathane. ¶ In his oibꝰ qd attēdit: nisi qs coz ꝓ ueritate:qs ꝓ iusta te:qs nocendi cā: qs emendādi? ꝛ paulꝰ ꝓstātinꝰ iperator cōstituit:ut res ꝓiectoz ꝛ unitati pui caciter resistētiū fisco uendicarēt ꝛ pⁿ pauca:certe nulli crimē maculat nesciēteꝫ. ¶ Teꝫ facta nocētium q̄ inocentibꝰ demonstrari uel ab inocentibꝰ credi non pñt:nō coingnant quēq̄;sed ꝓpter inocentium ꝓsortiū ēt cognita sustinent. nō.n.ꝓpter malos boni sūt deserēdi:sz ꝓpē bonos mali tolerādi: sicut toleraueꝛt ꝓphete eos ꝓtra quos tāta dicebāt:nec cōioncz sacramētoz illius populi relinq̄bāt

¶ Idem donato presbytero.

¶ Hēretici ēt ad salutē iuiti sē trahēdi

O Ilsplicet tibi q traheris ad salutem dei:cū tñ multos nros ad pniciē traxeris.qd eni uolumꝰ nisi te cōphendi ꝛ pñtari ꝛ seruari ne pereas? q āt i corpore lesus es ipse tibi fecisti:q iumēto tibi mox admoto uti noluisti:ꝛ te ad terraz graniter collisisti. ¶ Nā utiq; alius q adductꝰ ē tecuz collega tuus ille sus uenit:qz talia ipse sibi nō fecit sz neq; hoc putas tibi fieri debuisse:q neminē existimas cogendum ad bonū.attende qd dixerit apls q ēpatum desiderat:bonuz opꝰ desiderat.ꝛ tñ multi ut ēpatum suscipiāt tenent:iuiti ꝓducunt: iclu dunt.patiunt iuiti mala q̄ nolūt donec eis adsit uolūtas suscipiendi operis boni:q̄to magis nos ab errore pniciosо i quo uobis inimici estis:trahendi estis ꝛ ꝓducēdi ad ueritatē uel cognoscēdā uel eligēdā:nō solū ut honorē salubrit̄ hēatis:sed ēt ne negssime peatis? dicis dñm dedisse liberū arbitriū ió ñ deberi hoiem cogi ad bonum q̄re ergo illi de q̄bus supra dixim cogunt ad bonū ?attende ergo ꝛ ꝓsidera:q ñ ió uoluntas bona misericorditer ipendit:ut mala uoluntas hois diligat. ¶ Naz qs nesciat nec dānari hoiem nisi merito male uoluntatis:nec liberari nisi bonā habuerit uolūtatē.ñ tñ ió q diligunt male sue uolūtati impune ꝛ crudelit pmittēdi sūt:sz ubi ptās dat ꝛ a malo ꝓhibēdi ꝛ ad bonuz sūt cogēdi. ¶ Naz si uolūtas mala sp sue pmittenda est libertati:q̄re ifreelite recusantes ꝛ murmurantes tā duris flagell a malo ꝓhibebant:ꝛ ad terrā ꝓmissionis cōpelbant? si uolūtas mala sue permittenda ē libertati:q̄re paulus ñ est permissus uti pessima uoluntate: q̄ persequbat eccl'am:sz ꝓstratꝰ est ut cecaret:ceccatus ē ut mutaret: mutatꝰ ē ut mitteret:missus ē ut q̄lia fecerit in errore:talia ꝓ ueritate pateret? si uolūtas mala sp sue permittenda est libertati: q̄re more scriptis sāctis filiū dorum ñ solū uerbis corripe:sz ēt later ei tūdere:ut ad bonam disciplinā coactꝰ ac domitꝰ dirigatur. uñ idē salomon dicit:tu percutis eū uirga:aiam āt eiꝰ liberas a morte. ¶ Si āt mala uolūtas sp sue permittēda ē libertati : q̄re corripiūt negligētes pastores ꝛ dī eis errātem ñ reuocastis:perditū ñ inquisistis:ꝛ uos oues christi estis:charaeterem dñicū portatis i sacro qđ accepistis:sed erratis ꝛ peritis ? ñ ió uobis displiceamus:q reuocamus errātes ꝛ q̄rimꝰ ꝓditos.meliꝰ eni facimꝰ uoluntatem dñi monētis ut uos ad ouile eiꝰ redire cogamus:q̄ ꝓsentiamꝰ uolūtati errātiū:ut perire uos permittamꝰ. noli ergo iā dicē qđ assidue audiote dixisse : sic uolo errare:sic uolo perire.meliꝰ hoc oio perire nō permittimꝰ q̄tū possumꝰ mō q te in puteū quo moreris misisti: utiq; libera uolūtate feceris. sz q̄ crudeles essent serui dei:si huic male uoluntati tue te permitterent:ꝛ ñ te de illa morte liberarent:qs eos ñ merito culparet :qs ipios ñ recte

ego tenebar venire:ut ff.de arbi.l.si cū dies. §.penult.

i Iuniti.qd ergo est qđ dicit:q nemo cogitur crescē iuitⁿ:ut. lxxiiij.di.gesta.ꝛ.c.vbi.sz ibi loquit cū malo ze lo qs cogit.tñ hec est ueritas:q si aliqs sēp ēt nolēs nō deberet cogi:de hoc no.viij.q i.in scripturis.

k Sz ēt lata.ff.xlv. di.§.salomon.

l Negligētes.ut.lxxxvi.d.c.i.ꝛ vlti.

m Quo modo erit bonā filoz q seipsos iterimunt fisco applicant: si ꝓpter ꝓsciaz delicti hoc faciant:sec⁹ si ꝓpt impatientiam alicuⁱ dolozis:ut.ff.de bo.eoz q añ sen.sibi moz.consci.l.penult.

iudicaret: ⁊ tñ tu te nolens i aquã miſiſti ut morẽris. illi te nolentez leuauerũt de eã ne morẽris. tu fecisti ſm uoluntatẽ tua ſz i ꝓniciez tuã: ⁊ illi ꝓtra uoluntatez tuã ſed ꝓtra mortẽ tuam. ſi ergo ſalus illa corporalis ſic cuſtodienda eſt: ut ẽt in nolentib⁹ ab eis q eos diligunt fuerẽt: q̃to magis illa ſpũalis i eiu⁹ deſertiõe mors ẽt na metuiẽt q̃ꝑ ⁊ in iſta morte quã tibi tuipſe uoluiſti inferre: non ſolũ ad tẽp⁹ ſz ẽt i ẽtnũ morieris: qz ⁊ ſi nõ ad ſalutẽ ñ ad eccl'e pacẽ ñ ad chriſti corporis unitatẽ nõ ad ſanctã ⁊ i diuiduã charitatẽ: ſed ad mala aliqua cogẽris: nec ſic tibi ipe mortẽ inferre debuiſti⁹. cõſidera ſcripturas diuinas: ⁊ diſcute quãtũ poteſt ⁊ uide utꝝ hoc fecerit aliqs iuſtorũ aliqñ atꝝ fideliũ: cũ ab eis tanta mala ꝓpeſſi ſẽ: q eos ad iteritũ non ad uitã quo cõpelleris adigebant. ⁊ p⁹ pauca: repetis ſicut audio: qõ i euangelio ſcriptũ ẽ: receſſiſſe a dño. lxx. diſcipulos: ⁊ arbitrio ſue male atꝝ ipie diſceſſionis fuiſſe ꝓmiſſos: ceteriſqꝝ. xij. qui remãſerãt fuiſſe rñſũ: numqd ⁊ uos ultis abire? ⁊ non attẽdiſ: qz tũc primũ eccl'a nouello germine pullulabat: nondũqꝝ cõpleta fuerat illa ꝓphetia: ⁊ adorabunt eũ oẽs reges tre: oẽs gẽtes ſeruiẽt ei. qõ utiqꝝ q̃to magis ipleꝫ tanto maiore utilꝫ eccl'a ptãte: ut non ſolũ iuuet: ſed ẽt cogat ad bonũ. hoc dñs ſignificare nolebat q⁹ q̃uis habẽt magnã ptãtẽ: ꝓpus tñ elegit cõmẽdare humilitatẽ. hoc ẽt i illa cõiugij ſilitudine ſatis euidenẽ oñdit: ubi miſit ad iuitatos: ⁊ uenire noluerunt. Et ait ſuo: exi cito i uias ⁊ plateas ⁊ uicos ciuitatis: ⁊ pauperes ac debiles cecos ⁊ claudos introduc huc. ⁊ ait dño ſu⁹: factũ ẽ ut ipaſti ⁊ adhuc loc⁹ ẽ. ⁊ ait dñs ſuo: Exi i uias ⁊ ſepes ⁊ ꝓpelle intrare: ut impleat domus mea. uide nũc quẽadmodũ de eis q̃ꝑmo uerãt: dictũ ẽ: introduc eos nũc dictũ ẽ ꝓpelle. ita ſignificata ſunt eccleſie ꝑmordia adhuc creſcẽtis ut eẽnt uires ẽt ꝓpellẽdi. ¶ Dẽ ſup iobãnẽ. **¶ Hereticiutilitꝫ patiunt: q̃ catholici utilitꝫ inferunt.**

Qelando⁹ uult deus concitare ptãtẽ aduerſus hereticos aduerſus ſciſmaticos aduerſus diſſipatores eccl'e aduerſus exufflatores chriſti aduerſus blaſphematores chriſti: blaſphemi nõ mirenꝫ: qz deus cõcitat ut a ſara uerberetꝫ agar⁹: cognoſcat ſe agar: ſuppo

nat ceruicem. q̃ cuz hũiliata diſcederet a dña ſua: occurrit ei angel⁹ ⁊ dixit: quid tibi eſt agar? ãcilla ſare cũ cõqueſta eẽt de dña: qd audiuit ab angelo? reuertẽ ad dñaz tuam. ad hoc ergo affligitꝫ ut reuertat. atqꝝ utinaz reuertat: qz ꝓles ei⁹ ſicut ꝓles iacob cũ fribus hereditatẽ tenebit. mirantꝫ aũt qz commouẽt ptãtes chriſtiãe ꝓtra diſſipatores eccl'e deteſtãdos. ſi nõ cõmouerentꝫ: quõ redderent rõnem de ipio ſuo deo? intẽdat charitas uꝛa qd dicam: qz hoc ptinet ad reges ſaliez chriſtianoſ: ut tẽpoꝛib⁹ ſuis pacatã uelit mꝛez ſuã eccl'iaz hꝛe: unde ſpũaliꝫ nati ſt. Et paulo p⁹ nabuchodonoſoꝛ rex decreuit dicẽs: q cunqꝝ dixerit blaſphemiã in deũ ſidrac miſac ⁊ abdenago: in interitu erũt ⁊ domus eoꝝ i diſpſione. Ecce quõ rex alienigẽa ſeuit ne blaſphemetꝫ de⁹ iſrl': q potuit tres pueros de igne liberare. ⁊ nolunt ut ſeuiãt reges chriſtiãi: qz chriſtus exufflatꝫ: a quo ñ tres pueri ſz tot⁹ orbis terraꝝ cũ ipis regib⁹ a gehennaꝝ igne liberanꝫ: ⁊ ifra. Qlomodo ergo iſti regeſ nõ moueãtꝫ: q nõ tñ tres pueros attendũt liberatos de flãma: ſed ſeipos de flãma gehẽne q̃ñ uident chriſtũ a quo liberati ſunt exufflari in chriſtianis? q̃ñ audiunt dici chriſtiano: dic te non eſſe chriſtianũ. talia facẽ nolunt: ſed talia pati nolunt. Nã uidete q̃lia faciunt ⁊ q̃lia patiunꝫ. occidũt aias: affligunt in corpe. ſempitnas mortes faciũt: ⁊ tpales⁹ ſe ppeti ꝺquerũt.

¶ Tẽ cõtra petilianũ.

Eccl'a rõne ẽt pſequit hereticos.

Qelꝫ peccat nõ peccat legis auctoꝛitate ſed ꝓtra legis auctẽ q: nõ interrogas q̃ ſit rõ pſeq̃ndi uiciſſim te iterrogo: cui⁹ ſit uox in pſalmo dicẽtis: detrahentẽ⁷ ſecreto ꝓximo ſuo hũc pſequebar. q̃re itaqꝝ cãm ⁊ modũ pſecutionis: ⁊ noli tanta iperitia malorꝝ generaliter pſecutiões reꝑhendere. ñ. n. pſeq̃mur uos: niſi quẽadmodum ueritas pſequit falſitatẽ. ¶ Tem petilian⁹ dixit: Si apli pſecuti ſũt aliquẽ: aut aliquem tradidit chriſtus. aug⁹ rñdit: poſſem qdẽ dicẽ ipſum ſathanã oib⁹ malis hoibus eẽ peioꝛẽ: cui tamẽ tradidit⁷ apls hoiez i interitũ carnis: ut ſpũs ſit ſalu⁹ in die dñi nri ieſu chriſti.

¶ Tez alios de quib⁹ dicit: quos tradidit ſathane: ut diſcãt nõ blaſphemare: ⁊ dñs flagellatos expulit de templo ipꝛobos mercatoꝛeſ

n Debuiſti. j. e. c. ſi ñ lz. ⁊ c. nõ ẽ nꝛm. ⁊ de conſe. di. ij. ꝑma.

o In uias. i. hẽſes ⁊ ſciſmata.

p Qlãdo uult. ut a ſara. i. eccl'a.

q Agar. i. cõuẽticula hereticoꝝ.

r Hereditatẽ j. xxxij q. iiij. dicat. ℈: ſed hic de celeſti: ibi de hẽditate terrena.

ſ Pacatam. ad hoc enim conſtituti ſũt ꝓncipes: ut teneant eccl'as nt. j. e. q. v. ꝓncipes. ⁊ ſi nolucrint teneri: ꝑſit excõicari: ut. j. e. q. v. adminiſtratoꝛes.

t Hem. ſ. xij. q. ij. qui abſtulerit. ⁊. xxxij q. iiij. recurrat.

u Tpales. vides ergo q⁹ hereticiſunt occidendi: ꝓmo tñ ſũt admonendi: ut. j. e. nõ inueniꝫ i fi. ⁊. j. q. v. ſi audieris. qualit ſit cogẽdus dixi. xxiij. q. i. q̃ domus. in fi.

x Qelꝫ peccat. l. gis. ſi. xiij. q. v. dixit. ar. ℈. t xxiij. q. v. nolunt.

y Demonſtez. q. d. manifeſte vos poſſum⁹ q̃ eq nõ lateret.

z Si apli. i. an.

a Tradidit. nos tradimus hereticos ꝓncipibus.

a Zelus. zel⁹ hic pōt poni i bona ℓ i mala significatione zelus. i. idigna tio quā habui erga eos p̄ domo mea: ⁊ q̄ ō honestabāt tē plū nū. i. q. iij. salnator. v. pē sandū. vl zel⁹ i. amor quem hūi ad tēplum cōedit me id ē fuit mihi cā inuidie propt̄ quā occiderūt me.

b Tradītorē i. tradentem.

c Exemplis. multa hēt exē pla vbi christ⁹ fuit p̄secut⁹ ali quos: vt. ō. e. nimtū. ⁊. c. dis placet.

d Ego aūt tu lis ē ſēſus b⁹ lre: hēnici obij ciebant augu. stino: q̄ ecclia eos p̄cēret ꝫ p̄ceptū dñi: q dixit nolīte re sistē malo aut si fieri pōt ⁊c. eādē auctorita tē retorq̄t augustin⁹ i eos: q̄ ipi ꝫ hō faci ebāt: cuz ipi ce dēb⁹ ⁊ fustib⁹ resistebāt. sed ad hoc ipi rīn debāt: q̄ hoc faciebant sine offēsione hui⁹ p̄cepti. dicit ergo augu. q̄ mlt̄ to magis p̄ le gitias ptātes possumus eos repellere de su is sedibus.

e Dico. i. in vos idē retorq̄eo.

f Malo. i. p malum.

g Dñe audiui mus. vt ipi di cunt.

h Potesta, tes. vult ergo augu. q̄ q̄ au, ctoritate iudi, cis expellit ali quē a possessi one sua: q̄ iu, ste possideat: sic. ff. de acq.

ubi ēt cōnexū ē testimoniuz scriptu re dicētis: zelus⁹ dom⁹ tue come dit me. Ecce inuenim⁹ apl'm tradi torē: christū p̄secutorē: ḡre p̄ uio lētissimas turbas ēt ultro iprobi estis ecclīs catholicis: ubi pote ritis aduertere: q̄ innumerabilib⁹ exēplis⁹ res ipa indicat. sed dicitis uos loca uīa defendē: ⁊ resistitis fustib⁹ ⁊ cedib⁹ q̄buscūq̄ potēitis ḡre nō audistis ibi nocē dñi dicen tis: ego⁹ aūt dico⁹ uob nō resistere malo⁹: aut si fieri p̄t ut aliq̄n recte p̄ uiā corpalē r̄sistat violētis: nec iō p̄ceptuz violet q̄⁹ audiuimus a dño. Ego aūt dico uobis nō re sistere malo: cur nō etiā hoc fieri pōt: ut p̄ ordinatas ⁊ legitimas ptātes⁹ de sedib⁹: que illicite usur pant uel ad iuriā dei retinēt: p⁹ expellat ipiū ⁊ iust⁹ iustuz: neq̄ n. eo⁹ mō p̄secutōez passi sūt pseu do p̄phete ab helia: quō ipe helias a rege nequissimo: aut q̄ flagellat⁹ est dñs a p̄secutorib⁹: passionib⁹ eius cōpandi sūt: quos ipe de tē plo flagellatos eiecit. restat ergo ut nihil aliud regrēdū eē fateami ni: nisi utrū iuste an ipie feceritis nō miremini. si nō: desūt mistri deo p̄ quos flagellamini: q̄ p̄secu tionez patimini nō a nobis: sed⁹ si cut scriptū est ab ipis factis uīis ⁊ infra. De p̄secutōe uīa ḡrela se dabit: si cogitetis p̄us ⁊ intelligā tis nō omnez p̄secutōnez eē cl'pa bilez. aliqn uēo nō laudabilit̄ di cerēt: detrahētez secreto⁹ p̄ximo suo hūc p̄sequebar. Nā quotidie uidem⁹ ⁊ filiū de p̄re tanq̄ de per secutore suo ꝓqueri⁹: ⁊ ꝓiugez de marito ⁊ fūm de dño ⁊ colonū ō possessore ⁊ reū de iudice ⁊ militē ul' puicialē de duce ul' rege: cū illi plerūq̄ ordiatissima ptāte hoies sibi sūbditos p̄ terores leuiū penaꝝ a grauioꝝ malis p̄hibeant atq̄ cōpescāt: plerūq̄ aūt a bona uita ⁊ bonis factis minādo ⁊ seuiēdo deterreāt. ſz cuz a malo ⁊ illicito p̄hibeāt: correctores ⁊ ꝓsultores sūt. cuz aūt a bono ⁊ licito: p̄secu tores ⁊ oppressores sūt. ſz culpanē ēt q̄ p̄hibent a malo: si modū pec cati modus⁹ correctōis excedat.

Idem in epistola ad uinentiuz

A rebus terre contra inimicos suos auxilium petat ecclesia.

Non⁹ inuenit exēplū i euange licis ⁊ i apl'icis l'ris aliqd peti tū a regib⁹ terre p⁹ ecclia cōtra ini micos eccl'ie. qs negat non iueni ri: ſz nondū iplebat illa p̄phetia: ⁊ nūc reges intelligite: erudimini qui iudicatis terrā. adhuc eni im plebat illud: q̄ō in codez psalmo paulo supius legit̄: Quare fremu erūt gētes: ⁊ ppli meditati sūt in ania. astiterūt reges terre ⁊ p̄nci pes ꝓuenerūt i unū. uerūtn si fca p̄terita in p̄phetic̄is libris figure fuerūt futuroꝝ: i rege illo q̄ appl' labat nabuchodonosor⁹: utrum tps p̄figuratū ē: ⁊ q̄ō sb apl'is ha buit: ⁊ q̄ō nunc hz eccl'ia. tpib⁹ ita q̄ apl'oꝝ ⁊ martyrū illud iplebat q̄ō figuratuz ē: q̄n rex memorat⁹ pios ⁊ iustos cogebat adorare si mulacrū: ⁊ recusantes mittebat i ignē. nūc illud iplet̄: q̄ō paulo p⁹ in codē rege figuratū ē: cū cōuer sus ad adorādū deū uer⁹ ōcreuit in regno suo: ut q̄cunq̄ blasphēa ret deū sidrac misac ⁊ abdenago: penis debitis subiaceret. ꝑus er go tp̄us illius regis significabat poza tēpora regū infideliuz: quos patiebant⁹ christiani p̄ impijs. po sterius uero tēpus eiusdem regis significabat tpa regū fideliū quos patiunt⁹ ipij p̄ christianis. sed pla ne in eis q̄ sub noie christi erant seduci a puersis ne forte oues xp̄i sint errātes ad gregē alie reuocan de sint: ⁊ tēperata seueritas ⁊ ma gis māsuetudo fuat: ut coercīōe exilioꝝ atq̄ dānoꝝ admoneant cōsiderare q̄d ⁊ q̄re patiunt⁹: ⁊ di scant p̄ponere rūoꝝ⁹ ⁊ calūnijs hōium scripturas quas legūt. qs enim urm nō laudat leges ab im peratoꝝ⁹ datas aduersus sacri ficia⁹ paganoꝝ: ⁊ certe lōge ibi pe na seuerioꝝ ꝓstituta ē? illi⁹ q̄ppe ipietatis capitale supplicium con stitutuz ē. de uobis aūt corripien dis atq̄ coercēdis hīta rō ē: qua potius⁹ admonemini ab erroꝝ di scedere: q̄ p̄ro scelere puniremini

Item eiusdem ad bonifacium comitem.

Malos ecclia iuste persequit.

Ecclia uera ē: ipa ē q̄ perse cutionē patit̄ nō q̄ fecit. que rat⁹ ab apl'o quaz eccl'iaz significa bat sara: q̄n p̄secutōnem facibat ancille. liberā q̄ppe mrem ueram celestē hierusalē. i uerā dei eccl'iaz in illā mulierē dicit esse figuratā q̄ affligebat ācillā. si aūt meli⁹ di scutiamus: magis illa p̄sequebat⁹ sa rā supbiēdo q̄ sara illā coercēdo Illa eni dñe faciebat iuriā: ista i ponebat supbe disciplinam. De inde q̄ro si boni ⁊ sācti uri nemi faciūt p̄secutōez ſz tm̄mō patiūt⁹ cui⁹ putāt i psalmo uocē eē ubi le gitur: p̄sequar inimicos meos: ⁊ pos. iuste. ff. qō me. cā l. iij.

i Eo mō. q̄ helias i iuste ⁊ illi iuste. ō. e. §. sed obijcitur.

k A rege. ſ. achab.

l Sed sicut scriptuz est i libro sapiētie.

m Secreto. i. abstinia.

n Cōqri. sm canones ergo filī⁹ pōt cōqri de p̄re: vt nō. ij. q. vij. que rimur.

o Modus. si eni p̄la tus excedit modū i cor rigēdo deponi pōt: vt xlv. di. cū beat⁹. nō tm̄ ꝓpt̄ h⁹ oz petere veniā a subditis quos corre xit: vt. lxxxvi. di. c. qm̄. io.

p Non inuenit. hec sūt vba hēnicoꝝ.

q Deo ecclia. paulus tm̄ in sua p̄sona petijt: vt. ō. q. iij. maximian⁹.

r Nabuchodonosor ō. di. ix. c. i.

s Paciebāt. tūc tpis p̄sequbant⁹ ipij christia nos: mō econuerso fit.

t Rumoribus. ar. q̄ ꝓpt̄ rumores ñ sit ali q̄s cogēd⁹ ad expurga nionē: vt. xi. q. iij. in cū ctis. ex̄ de eo q̄ cog. cō sāg. vxo. sue super eo.

u Sacrificia. C. ō sa cri. paganoꝝ. l. i.

x Poti⁹. i. p̄i⁹. ⁊ sic ponit̄ hec dictio poti⁹ ex̄ de spon. reqsiuit. hīi eni puniunt⁹ hereticī si nō resipiscant: vt. ō. q̄ñ vult. in fi.

y Ecclia. dicebāt hereticī: q̄ eccle sia pot⁹ debēt pati p̄ secutōez q̄z facē. q̄ō im probat augu. exemplo sare: q̄ significat eccl'az q̄ p̄sequebat⁹ ancillaz. Itē. pbat auēte illa per sequar inimicos ⁊ cōprehēdā illos tē secun do dicit quādā p̄secu tionē iustā quādā iniu stam.

z Melius. ppie dr p̄seq q̄ ad malū p̄segt vt. j. e. q. v. nō uos. ⁊ iō dicit meli⁹: vī tñ ex lo co isto: q̄ dñs nō pos sit facē iniuriā suo suo ar. ō. e. q̄ peccat. i fi. Eq̄ eni punit dñs inficien do suū suuz: sicut libe rū hoiez: vt. l. di. siqua fēia. ⁊ sic dico sm cano nes q̄ filius pōt agere p̄ patrem ⁊ cōuerso: vt ij. q. vij. querit. sic pōt

dici: q seruus pōt agē ꝯ dñm de iniuria sibi facta: si sine cā seuiat in ipm dñs vl̄ si imoderate seuiat lȝ aliud ſm leges. C. de emē. ſuoꝝ. l. vnica. nā ꝛ pr̄ agit cōtra filiū cōmmacē: vt. C. de pa. po. l. iiij.

ꝛ Faciunt. i. facere debent.

ꝯ Tpibus. ꝯcorda tēpora ꝛ ꝯcordabis scripturas: vt. ij. q. i. si peccauerit. ꝛ ex tpe loco ꝛ persona debem⁹ ꝯcordare canones: vt. xxix. di. c. i. ꝛ. ii. ꝛ. iij. sic. xxxv. q. iij. qd̄ scripsi. ꝛ nō q aliud facit qs in eo q rex ꝛ dauid in eo q hō sit. ā. e. duo ista. sic ex̄ de elec. qd̄ sicut. i fi. ff. qd̄ q̄sq iuris. l. iteȝ. ff. q̄n appel. sit. l. i. io.

a q Q Elis nos pōt de pena. q. di. si nō ꝯcessisset pena non eēt opus liberatione.

b Cogentē. istud qd̄ de paulo dr̄: sola diuina voluntate factum fuit. Nā nullus cogit̄ recipe fidē sȝ receptā cogitur retinere: vt. xlv. di. de iudeis. xxxiij. q. i. integritas. b.

c q Q Elid crudele. ꝓbat̄ exēplo moysi ecclīaȝ nō esse crudelē si hereticos ad se venire cōpellat.

d In verbis. ar. ex antecedētibus probari sequētia: sic. s. xviij. di. ꝑuenit. xxxiiij. q. i. cuȝ ꝑ bellicam. xliij. di. sit rector. ff. de le. i. si seruus pluriuȝ. in fi.

e q Q Elesitū ē. vtrum peccent. ꝛc̄.

f Aut tormēta. de talibus aūt an pn̄t ꝓmoueri hēs. li. di. i summa

g Exercuerunt. executores.

h Protulere. vt iudices.

i Nihil. i. nō hoc q peccēt: quia reuera nō peccāt si amore iusticie faciūt: vt. j. e. q. iij. si homicidiū.

k Elidices. i. iudices.

l Auctore. sic. xxvi. di. deinde. si. xiiij. q. v. dixit.

m Aut disciplinā. qd̄ faceremus si eos diceremus peccare.

n I Llud. etiā dictātibus. ex̄ ne cle. vel mo. sniam.

cōphēdā illos: ꝛ nō cōuertar donec deficiāt. ergo si reꝝ dicē nec agnoscē volum⁹: ē ꝑsecutio iiusta quā faciūt ecclīe christi ipij. Ista nāq beata ē q̄ ꝑsecutōem patit̄ ꝓpter iusticiā: illi miſi q ꝑsecutōeȝ patiunt̄ ꝓpter iiusticiā. ꝓinde ista ꝑseqt̄ diligēdo illa seuiendo: ista ut corrigat: illa ut euertat. ista ut reuocet ab errore: illa ut ꝑcipitet i errorē. q aūt dicūt q cōtra suas ipietates leges iustas istitui nolūt nō petisse a regib⁹ terre apl'os talia: nō cōsiderāt aliud fuisse tunc tpis ꝛ oia suis ꝯueīre tpibus⁹. qs eni tūc i christū crediderat ipator qs eni ꝓ pietate ꝯtra ipietatem leges ferēdo seuiret? tūc eni adhuc illud ꝓpheticū iplebat̄: q̄re fremuerūt gētes ꝛ ppl'i meditati sūt inania. astiterunt reges terre ꝛ pncipes cōuenerūt in unuȝ aduersus dñm ꝛ aduersus xp̄m ei⁹. Non dū eni agebat̄ qd̄ paulo post i eodē psalmo dr̄: Et nūc reges itelligite: erudimini q iudicatis terram seruite dño i timore ꝛ exultate ei cū tremore: q̄uo ergo reges dño fuiūt i timore: nisi ea q̄ cōtra dñi iussa fuerit: religiosa seueritate ꝓhibendo atq plectendo? alit̄ eni fuit q2 hō ē: alr̄ etiā q2 rex est. q2 hō ē: fuit uiuēdo fidelit̄. q2 rex ē: seruat leges iusta ꝑcipientes ꝛ cōtraria ꝓhibentes ꝛ ꝯueniēti uigore sanciendo. I Dez.

Exemplo christi mali cogendi sūt ad bonū.

Q Elis non pōt ampli⁹ amare q̄ christus: q aiaȝ suā posuit ꝓ ouib⁹ suis? Et cū petrū ꝛ alios apl'os uēbo solo reuocassȝ: paulū eccl'e sue postea magnū edificatoreȝ sȝ horrendū antea uastatoreȝ nō solū uoce cōpescuit: ueꝝ etiaȝ ptāte ꝓstrauit: atq ifidelitatis tenebris seuientē ad desiderādū lumē cordis ut surgēt ꝑus cecitate corpis ꝑcussit. si pena illa ñ eēt: ñ ab ea postmodū sanaret̄. ꝛ q̄n aptis oculis nihil uidebat: si eos saluos hr̄et: ñ ad ipositōeȝ man⁹ ananie ut eoꝝ apiret̄ ituit⁹: tāq squamas qb⁹ clausus fuēat: ide cecidisse scriptura narraret. ubi ē. ubi ē q isti clamare cōsueuerūt: liberꝝ ē credē ul' nō credē: cui uiȝ christ⁹ i tulit: quē cogit? Ecce hn̄t paulū apl'm: agnoscāt ꝑus i eo cogēteȝ xp̄m ꝛ postea docētē ꝑus ferietē ꝛ postea ꝯsolātē. miꝝ ē eni q̄uo ille q pena corpis ad euāgeliuȝ coactus itrauit: plus illis oib⁹ q solo uerbo uocati sūt: i euāgelio laborauit: ꝛ quē maior timor cōpulit ad charitatē ei⁹ ꝑfecta charitas foras mittit timorē. cur ergo nō cogeret ecclesia ꝑditos filios ut rediret. I Dem cōtra faustuȝ.

Nō crudelitate sȝ dilectōe moyses populum flagellauit.

Q Elid crudele moyses mandauit aut fecit: cū cōmissuȝ sibi ppl'um sancte zelās uino ꝛ unico uero deo ꝛ subditū cupiēs postea q̄ cognouit ad fabricādū ꝛ colendū idolū defluxisse: mentēq ipudicā ꝓstituisse demonib⁹ i paucos eoꝝ uidicās gladio quos de⁹ ipe queȝ offenderant alto ꝛ secreto iudicio feriendos uoluissȝ mox feriri ꝛ in pn̄ti salubriter terruit: ꝛ disciplinā i posteꝝ sanxit. Naȝ eū nll'a credulitate sȝ magna dilectōne fecisse qd̄ fecit: qs nō in⁹ uerbis agnoscat orātis ꝓ peccatis eoꝝ ꝛ dicentis: si dimittis illis peccatū dimitte: sin aūt dele me d' libro uite: sic plane ꝛ apl's ñ crudelit̄ sed amicabilit̄ tradidit hoieȝ sathane in iteritū carnis: ut sp̄us ei⁹ salu⁹ sit i die dñi nr̄i iesu xp̄i. tradidit ꝛ alios ut discerēt nō blasphemare. I Tē inocēti⁹.

Nō iputat̄ si delib⁹ q ex officio aut tormēta exercēt: aut capitalē sniaȝ ferunt.

Q Elesitū ē etiā sup his q post baptismū admistrauerūt: aut tormēta sola exercuerūt: aut ēt capitaleȝ ꝓtulere sniam. nihil de his legim⁹ a maiorib⁹ diffinitum. meminerāt eni a deo ptātes has fuisse ꝯcessas: ꝛ ꝓpt̄ uidictā noxioꝝ gladiū fuisse ꝑmissuȝ ꝛ dei ministerio eē datū i huiusmōi uindices. q̄uo igit̄ repheēderet factuȝ: qd̄ auctore dño uideret̄ eē ꝯcessū. De his ergo ut hacten⁹ s̄uatū est sic hēam⁹: ne aut disciplinā auertere aut ꝯtra auctē dñi uenire uideamur. ipsi aūt i reddenda rōne gesta sua omnia s̄uabunt̄. I Dē ad tolosanum episcopum.

Immunis ē dictator a culpa: cū legū auctas i improbos exercet̄.

I Llud ēt sciscitāi uoluisti: an ꝑces dictātib⁹ liberꝝ cōcedat̄ utiq post baptismi regeneratōeȝ a pncipib⁹ poscere morteȝ alicui⁹ ul' sāguinē de reatu: quā reȝ pncipes nunq̄ sine cognitōe ꝓcedūt: sed ad iudices cōmissa ipa uel crimina semp remittūt: ut cā ipa cognita uidicēt. q cum quesituri fuerint delegata: aut absolutio aut dānatio ꝓ negocij qualitate ꝓfertur: ꝛ dū legū auctas in iprobos exēcet̄: erit dictator imūis. I Tē greg. brunichilde regie francoꝝ.

r Siquos. flagellã ar.q ꝓpter ne gligentiam pa ſtoꝛis vl' etiaꝫ ꝓpter peccata aliꝯum mittit deus flagella: vi.vij.q.i. ſci cit aris.

s Sicut ex cellẽtiaꝫ ordine. nec eſt ꝓſiderandum gs maioꝛ ſit i loco vel ordie ſed qs ſit iuſti oꝛem. xl. di. nõ loca. t.c. multi in fi. arg. ꝫ. xl. di. c. vin. t pe multimo. io.

t Largioꝛa. ſi. xvi. q. i. Fuer timani. iob.

In correctione malorꝫ deus omnipotẽs placatur.

SIquos igiꝭ uiolentos ſiquos adulteros ſiquos fures uꝫ aliis prauis actibus ſtudẽ cognoſcitis: deuꝫ deoꝝ correctõe placare feſtinate: ut ꝑ uos flagellũ ꝓfidarũ gẽtiũ: qõ quãtũ uidem⁹ ad mꝫtaꝝ nationum uindictã excitatuꝫ eſt: ñ iducat: ne ſiqõ nõ credim⁹ diuie ultõis iracũdia ſceleratoꝝ fuerit actõe cõmota: belli peſtis interimat: quos deliquẽtes ad rectitudinis uiã dei ꝓcepta ñ reuocãt.

Dẽ genandio pꝛicio t exarcho Eccliaſtice religiõis iimica etiam bellis ſunt coercendi.

SIcut excellẽtiã uꝛaꝫ ex hoſtilibus bellis i hac uita dñs uictoꝛiaruꝫ fecit luce fulgere: ita oꝫ ẽt iimicis eccl'ie eius oi uiuacitate mẽtis t coꝛporis obuiare: ãten⁹ ei⁹ ex utroq; triumpho magis ac magis eniteſcat opinio: t cũ foꝛtibus bellis aduerſarijs catholice eccl'ie ꝑ chriſtiano ꝓpl'o uehementer obſiſtitis: t eccl'iaſtica ꝓlia ſic bellatoꝛes domini foꝛtiter dimicatis. Notũ eſt eni hẽtice religionis uiros ſi eis qõ abſit ſuppetit nocẽdi lꝛ̃ia: ꝓtra catholicã fidem uehemẽter iſurgere: ãten⁹ hereſeos ſue uenena ad tabefaciendã ſi ualuerint chriſtiani coꝛporis mẽbra trãſfũdãt. cognouim⁹ eni eos ꝓtra catholicã eccl'iã domino eis aduerſante colla ſubrigere: t fidẽ uelle chriſtiani nois inclinare. ſed eminẽtia uꝛa conat⁹ eoꝝ cõꝑmat. t ſuperbas eoꝝ ceruices iugo rectitudinis ꝑmat. ꝓcilio uõ catholicoꝝ eꝑoꝝ admoneri ꝓcipite: ut ꝑmatẽ non ex oꝛdine loci poſtpoſitis uite meritis faciat: qm̃ apud deũ ñ gradus elegãtioꝛ ſꝫ uite melioꝛis actio cõꝑobaꝫ. ipe uero primas non paſſim ſicut moꝛis eſt ꝑ uillas ſꝫ i una ciuitate iuxta coꝛũ electõeꝫ reſideat: ãten⁹ adepte dignitatis melioꝛis ingenio reſiſtẽdi donatiſtis poſſibilitas diſponaꝫ. ex ꝓcilio uõ numidie ſiq; ꝏſiderãt ad aplicã ſedem uenire ꝓmittite: t ſi qlibꝫ eoꝝ uie cõtradicẽ noluerit l' putauerit ꝓobuiare. magis igiꝭ ꝓfecto excellentia uꝛa apud creatoꝛẽ gl'ia ꝓficit: ſi ꝑ eã diſperſaruꝫ eccl'aꝝ potuerit ſocietas reſtauraꝛi. cũ eni largita munera ad nois ſui gl'iam cõſpicit reuocaꝛi: tanto largioꝛa tribuit: ãto ꝑ ea religionis ſue dignitatẽ uiderit ãpliaꝛi. ꝑſoluẽtes ꝓterea pꝛ̃ne charitatis affectũ dñm petim⁹: quo bꝛachiũ uꝛm ad cõꝑmendos hoſtes foꝛte efficiat: t mẽtẽ ei⁹ fidei zelo uelut mucrone gladij uibrantis exacuat. Idem ad eundem.

Merito fidei bellorꝫ ꝑ' victoꝛia

SI non ex fidei merito t chriſtiane religionis gꝛa tanta excellẽtie uꝛe bellicoꝝ actuũ ꝓſperitas euenireꝫ: ñ miꝛãda fuerat: cuꝫ ſciam⁹ hec et ãtiqs bellorꝫ ducib⁹ fuiſſe ꝓceſſa. ſꝫ cũ futuras deo largiente victoꝛias non carnali ꝓuidẽtia ſꝫ magis oꝛonib⁹ ꝓuentis: fit ut hoc i ſtupoꝛeꝫ ueniat: q' gl'a uꝛa ñ terreno ꝓſilio ſꝫ deo deluꝑ largiẽte deſcẽdat. ubi eni meritorũ uꝛoꝝ loq'x ñ diſcurrit opinio: q̃ bella uos freq̃nt appetere nõ deſiderio fũdẽdi ſanguis: ſꝫ tm̃ dilatãde cã reip. in q̃ deuꝫ coli cõſpici m⁹ log'ẽ: ãten⁹ chriſti nomen ꝑ ſũditas gẽtes fidei ꝑdicatõe circũq̃ diſcurreret. Sicut enim exteꝛioꝛa nos uirtutũ opa eminẽtes i hac uita ꝓſtituũt: ita t iterna moꝛũ oꝛnamẽta ex coꝛde mũdo ꝓcedẽtia i futurã uitã celeſtiũ gaudioꝛũ ꝑticipatõne gl'ificant. plurima eni ꝑ paſcẽdis ouibus beati petri ap'loꝛũ ꝓncipis utilitatib⁹ excellẽtiã uꝛam ꝓſtitiſſe didicim⁹: ita ut nõ parua loca pꝛimonij eius ꝓpꝛiis nudata cultoꝛib⁹ largitis' dacoꝛũ hitatoꝛib⁹ reſtauraſſet. ꝗcunq; igiꝭ illic chriſtianiſſima mente cõfertis: boꝛũ retributionẽ ꝑ ſpem i futuro iudicio ſuſtinetis'. Re uiẽ mõſtratũ ẽ: q' boni laudabiliꝫ ꝓſequunt malos: t vãnabiliꝫ mali ꝓſequũt bonos. Illud aũt apl'i tu aũt qs es qui iudicas alienũ ſeruũ: de alieni coꝛdis occultis itelligendũ eſt. Q; uidicta iferri poſſit: monſtratũ eſt. Nũc reſtat oñdẽ q' oꝫ iferri: t q' magis diliguntur illi q puniũtur: q̃ q impuniti reliquunt. qõ utꝝq; multoꝝ auẽte ꝑ bat. Ut eni augu.

Ad iram deus ꝓuocaꝫ: cuꝫ mala puniri differuntur.

SI ca de qb⁹ uehementer de⁹ offenditꝫ: inſeq; ul'ciſci differim⁹: ad iraſcẽduꝫ utiq; diuitatis patiẽtiã ꝓuocam⁹. Nõne⁹ achoꝛ filius⁹ zare ꝓterijt mandatũ dñi: t ſup oẽm pꝛ̃m iſrael ira ei⁹ icubuit: t ille erat un⁹ hõ: atq; utinam ſolus⁹ piſſet i ſcelẽ ſuo. Dẽ aug de ſmone dñi i mõte. li. i.

Uidicta q̃ ad correctionẽ ualet: ñ eſt ꝓhibenda.

QUidicta q̃ ualet ad correctionẽ nõ ꝓhibeꝫ: q̃ ẽt ad miſericoꝛdiam ꝓtinet. nec impedit illud

u Si ñ ex fidei non miranda. q. d. in hoc eſt mirandum: q victoꝛiã ſolum oꝛonibus obtinetis.

x Largitis. ibi poſit.

y Suſtinet. i. expectatis. io.

z Sica. differamus ã. e. is g. ã. xxvi ij. di. q; ſunt culpe.

a Nonne achoꝛ. ã. i. q. iiij. ¶. item peccato achoꝛ.

b Filius. i. nepos.

c Solus. negatie exponit. i. vtinã nõ periſſent pl'es. ſi. i. q. i. mdices. ar. tm̃ ꝫ. q; potus ꝏbuit parcẽ nocẽti q̃ punire inocẽtẽ ꝓpter nocẽtẽ: ut. xxiij. q. v. de niqs. t. ff. de penis ab ſentem.

d Uindicta. ido neus. ar. q; null⁹ põt eſſe iudex: niſi habeat charitatem t mã ſuetudinem.

b Capulat.ē.v.q.v. non omnis.

e Paucis.q̄dam eni ignorantia p̄ ꝑte excusat p̄ ꝑte non:vt.xxx. q.i.de his.ē.di.viij.cō suetudo.

d Odisse.cū puer nō p̄t odio p̄ris: ñ p̄t ut ingrat⁹ exheredari:ut C.de inoffi. testa.sīgs in suo.

e Paratus.ē.e.q.i. paratus

f Timerēt. ergo que pena magis timet:illa ē magis īfligenda: siū sit pecuniaria siue corporalis :vt.xvi.q.vi. cognouim⁹.ꝛ.c. de lapsis.ꝛ.j.e.q.v. ꝓdest ꝛ exp̄sse dr̄ ex̄ ut lit. ñ ꝓtes.qñ frequēt.in fi.

g Diminuēt.q̄sdam eni de⁹ rapit de medio ne malicia mutet intellectum eorum:vt.j.de pe.di.iij.§.veruz hoc.

b Sed odio.ē.e.q.c. q̄ christus.ꝓtra.

i Post ascēsionem. illud p⁹ poti⁹ includit die ascēsionis q̄z excludit.nā al's ñ esset.x.dies nisi dies ascensiōis cōputaret.lxxvi.di.scire.

k Elisgs.vba crescentij.

l Inimic⁹.ē. lxxxvi. di.odio.ē.e.q.duo ista

m Debet.hoiez.ar. q̄ cum pecunia possumus allicere aliquos ad fidez: vt.j.e. q.vij.q̄ antē.ꝛ.ē.xlv. di.q̄ syncera.sē tali.n. conditione possumus aliquā ducere in vxorē vt fiat christiana:ut xxviij.q.i.cane. ꝛ possum⁹ eos grauoribus pensionib⁹ onerare ut ꝓuertant.j.e.q.vi.iam vero.qō satis admitti p̄t:ꝛ sic ī talib⁹ spūalib⁹ licite fit pactio vbi agitur de conuersione alicuius ad fidē: ꝛ sic ñ obstat.i.q.ij. q̄ꝫ pio. io.

n Deod autem. Nulli lz occidere nisi habeat ptātē gladij. nec tunc lz:nisi cū hoc faciat amore iustīcie:vt.ē. q. ꝓx.ea vindicta .ꝛ.j. e.miles. Itē si spes est correctionis:nō dz occidere.sed si nō ē spes correctōis :potest occidere vel reddere eum ꝓpositū:quo q̄sq̄ parat⁹ est ab eo quē correctū eē vult plura perferre. Sed huic vindicte iferrēde nō est idone⁹:nisi q odiuz quo flagrare solēt:q se vidicare desiderant: dilectionis mansuetudine superauerint.ñ eni metuēdū ē ne odisse paruulū filiū parētes videantur: cū ab eis uapulat⁹ peccans ne peccet.ultius ꝛ certe pfectō dilectōis ip̄i⁹ dei p̄ris imitāda nobis proponitur:cū in sequētib⁹ dr̄ diligite inimicos u̇ros:bñ facite his q odēt uos:ꝛ orate ꝓ his q uos p̄sequūt ꝛ tñ de ip̄o dr̄ per prophetā:quez eni diligit dn̄s corripit. flagellat aūt oēm filiuz quem recipit. dicit ēt dn̄s:Puus q nescit uolūtatem dn̄i sui:ꝛ facit non digna :plagis uapulabit paucis'. Pu⁹ aūt qui scit uolūtatez dn̄i sui:ꝛ facit ñ digna uapulabit plagis multis.nō ergo nisi ipse vindicet:cui rex ordie potestas data ē:ꝛ ea uolūtate vindicet:q̄ p̄r paruulū filium flagellat: quē tñ p etatē ñ p̄t odisse. Dic eni aptissimū exēplū dr̄:quo satis apparet posse peccatū amore potius vindicari q̄ꝫ ipunituz reliqui ut illū quē vidicat ñ pena miserū sed correctione beatuz eē velit.parat⁹ tñ sit:si op⁹ fiat:equo animo plura tolerare ab eo illicita:quem vult eē correctū: siue i eū hēat potestatē coercendi siue nō hēat.magni aūt ꝛ sācti uiri q̄sq̄ optime scirent mortē istā:q̄ animā dissoluit a corpore formidandā ñ eē :ſz tñ eoꝝ animum:q illā timerēt nōnulla peccata morte punierunt: quo uidentib⁹ util' met⁹ icutēt :ꝛ illis q morte puniebant ñ ipsa mors noceret:ſz peccatū qō augeri posset si uiuerēt non diminueret⁹:nō temere illi iudicabāt:quib⁹ tale iudiciū deus donauerat. Inde ē q̄ helias morte mltos affecit ꝓpa manu ꝛ igne diuinit⁹ ipetrato. qō ꝛ alij mlti ꝛ magni uiri eodē spū cōsulendo reb⁹ humanis nō temē fecerunt.de quo helia cū exempluz dedisset discipuli ꝓmemorantes quid ab eo factuz sit:ut ēt ip̄is daret ptātez petendi de celo ignē ad ꝓsumēdū eos:q sibi hospitiū non prebuerant:reꝑhendit dn̄s in eis ñ exēplū ꝓphete sācti :ſz ignorantiam vindicādi:q̄ adhuc erat i rudib⁹:animaduertēs eos ñ amare correctionem ſz⁵ odio desiderare uidicta. Itaq̄ postea q̄ docuit eos qd esset diligē ꝓximū tanq̄ seipsum ifuso ēt spū sancto: quē decez diebus cōpletis p⁹ ascensionez suam desup ut ꝓmiserat misit: nō defuerūt tales uidicte:quāuis m'to rar⁹ q̄ꝫ i veteri testō. Ibi .n.ex maiori ꝑte fuiētes timore p̄mebāt. Hic aūt maxime dilectōne liberi nutriebātur. Nam ꝛ uerbis apli petri ananias ꝛ uxor cr⁹:sicut i actib⁹ ap'oꝝ legim⁹:exanimes ceciderūt:nec reuiscitati sē ſz sepulti sē. Ite augu.cōtra cresconiuz grāmaticū li.i.

Que veritati ꝓtraria sūt:christiani ꝑsequi debent.

Quisq's christian⁹ iniquū ꝑsequitur christi est inimicus'.uerū dicis si non hoc in illo ꝑsequit:qō christo ē inimicū.neq̄ eni dn̄s in suo p̄r in filio marit⁹ i cōiunge:cuz sint utriq̄ christiani:nō debent ꝑsequi uicia christiane ꝓtraria veritati:an uero si ñ ꝑsequātur :ñ rei negligentie merito tenebuntur. Ite aug.ad macedoniū.

Quēadmodū hō dz diligē ꝓximum sicut semetip̄m.

Debet⁹ hō diligē ꝓximum suum sicut seipsum:ut quez potuerit hoiem bñficentie ꝙsolatiōe ul' iformatōe doctrine uel disciplīne coercōe adducat ad colēdū deum. Idē aug.ad dōatū p̄sbz

Dali si ꝑ,phibēdi a malo ꝛ cogendi ad bonum. De eodem

Quē his oib⁹ colligit q̄ vindicta ē inferēda non amore ip̄i⁹ vindicte sz zelo iustīcie:ñ ut odiuz exerceatur:ſz ut prauitas corrigatur ſz cū vidicta aliq̄n iferat⁹ damnis rer⁹ aliq̄n flagell' aliq̄n ēt morte:q̄rit⁹ an sit peccatū iudici ul' ministro reos morti tradere.

Deod' aūt nulli liceat aliquē occidē:illo p̄cepto probat⁹ qō dn̄s in lege homicidium ꝓhibuit dicens:ñ occides. Itē i euāgelio ois qui accepit gladiū:gladio peribit. Itē aug.ad marcellianum comitem de donatistis captis.

Dali ñ sūt interficiēdi ſz flagellis emendandi.

Circumcelliōes' illos ꝛ clicos ptis donati: quos de hipponensi ciuitate ad iudicium pro factis eoꝝ publice disciplie cā deduxerat:a tua nobilitate cōperi auditos ꝛ plimos eoꝝ ō homicidio qō in restitutū p̄sbz' catholicū cōmiserunt:ꝛ de cede innocētij alterius catholici p̄sbr̄i:atq̄ de oculo ei⁹ effosso ꝛ de digito p̄ciso fuisse cōfessos'. Ehñ mihi solicitudo⁹ maxima icussa ē:ne forte sublimitas tua censeat eos tanta legum

vnde inimici ꝙ essent reos mortis ip̄oꝝ:vt.j.e vnuz.in fi.

r Nō facias ar. ꝙ i crimib⁹ pōt iudex pe nam tēperare: arg. ꝫ. ij. q. iij. §. notandum.
s Interituz. ar. ꝙ iudex se cularis potest corrigere cleri cos icorrigibi les: ut. j. c. si au dierit. ex͂ ō ſē. ex. ꝓpēdimus
t Sed illoꝝ. iudicū.
u Notarijs. i. officiatis. i. q deferunt crimi na iudicibus. vt. iiij. q. iiij. §. aliā. sicut testes synodales de ferūt crimina episcopis. xx xv. q. vi. epus
x Seruoꝝ. i. quas patiūt serui dei.
y Et nulla. ꝫ. q. px. ē iusta ꝫ. sed hic de in corrigibilibus ibi nō.
z Dānatio. nō iudices pos se remittē pe nā: sic. xxij. q. iiij. inocens.
ꝛ Succensē. irasci.

ꝯ Inquisitio ne. i. ꝑ igstiōez criminum.

ꝫ Et a magi strie. magri ñ icidūt i cano nē uerberādo clericos cā di sciplīne: ex͂ de sen. ex. sup eo. dū tñ nō nimi um seuiant in eos: ut. ff. ad. l agl. precepto ris. qb⁹ aūt li ceat alios casti gare: hēs. ꝫ. c. q. iiij. duo ista. vij. q. i. sic. dat aūt ista ptās patri i filio cle rico quousqꝫ sacruz ordinē receperit: licet tñ ordo ñ libe ret a pria ptā te: ut. liiij. di. si fuuo. vñ maio rē ptātē hꝫ ma gister in disci pulo ꝙ pat in

seueritate eē plectēdos: ut q̄lia fe cerūt: talia patiāt. Deoqꝫ his lrīs obtestoꝛ fidez tuā: quā habes i christo: ꝑ ipi⁹ dñi nrī misericordiaꝫ: ut hoc ñ facias: nec oio fieri ꝑmit tas. Quis eni ab illoꝝ iteritu dissi mulare possem⁹: qꝛ non accusanti bus nrīs sꝫ illoꝝ nōrijs ad quos tuende publice pacis uigilantia ꝑ tinebat pñtati uideant examini: nolum⁹ tñ passiōes suoꝝ dei q̄si i aliene partis supplicijs uindicari. non ꝙ scelestis hoib⁹ lnīaꝫ facino rum ꝓhibeamus auferri: sed hoc magis sufficere uolum⁹: ut uiui ꝛ nulla pte corporis trūcati uel ab i quietudie isana ad sanitatis ociuꝫ legū coercione dirigāt: uel a mali gnis operibus alicui utili operi d putent. uocat qdeꝫ ꝛ ista dānato. sꝫ quis ñ itelligit magis beneficiū ꝙ suppliciū nuncupandū: ubi nec seuiendi relaxat audacia: nec peni tendi salutaris medicina sbtrahit. Imple christiane iudex pij pris officium. sic succensere iniquitati memineris: ut non in peccatoruꝫ atrocitatibus exerceas ulciscendi libidineꝫ: sed peccatorum uulneri bus curandi adhibeas uoluntatē. noli pdē paēnā diligentiā: quam i ipa inquisitōe⁹ suasti: quādo tāto rū scelerꝝ ꝯfessionem non extento aculeo: non sulcātib⁹ ungul: ñ urē tib⁹ flāmis: sed uirgarū uerberib⁹ eruisti. q modus coercōis ꝛ a ma gistris artiū liberaliū: ꝛ ab ipis pa rentib⁹ adhibet: ut sepe in iudicijs solet ab episcopis adhiberi. No li ergo atroci⁹ uidicare quod leni⁹ iquirēdi ꝙ puniendi maioꝛ neces sitas ē. Ad hoc. n. ꝛ mitissimi hōi nes facin⁹ admissuꝫ diligent atqꝫ istant examinare debent: ut qb⁹ parcāt ineniāt. Idez marcellio

Pret suppliciū mortis rei sē puniēdi

PEna illoꝝ quis d tātis scele rib⁹ ꝯfessoꝝ rogo te ut preter suppliciū mortis sit ꝛ ꝓpt cōscien tiam nrām ꝛ propter catholicam māsuetudineꝫ ꝯmendādā. ipe eni fruct⁹ ad nos ꝑuenit ꝯfessiōis illo rum: qꝛ iuenit catholica eccla: ubi erga atrocissimos inimicos suet atqꝫ exhibeat lenitatem. In tāta qppe crudelitate: q̄ pret sanguinē uindicta ꝓcesserit: magna lenitas apparebit. ꝙ ꝛ si mō qbusdā urīs illa atrocitate cōmotis uidet indi gnū ꝛ q̄si dissolutōnis ꝛ negligen tie sile: transactis tñ motib⁹ aioꝝ qui recētioꝛib⁹ factis solēt turbu lenti⁹ excitari egregie lucuēta bo nitas apparebit. Idez donato.

Mali prohibendi sunt a malo ꝛ cogendi ad bonum.

VNum soluꝫ est: qd i tua iusti cia ꝑtimescim⁹: ne forte: qm̄ qcqd mali ꝯtra christianā societa tem ab hoib⁹ impijs igratisqꝫ cō mittit: ꝓfecto grauis est ꝛ atroci⁹ ꝙ si i alios cōmittāt: tu quoqꝫ ꝓ imanitate facinoꝝ ac non poti⁹ ꝓ ꝯsideratione lenitatis christiane censeas coercendū: qd te ꝑ iesum christuꝫ ne facias obsecramus. ꝛ paulo p⁹: Ex occasione terribiliū iudicū ꝛ leguꝫ: ne eterni iudicij pe nas luant: corrigi eos cupim⁹ nō necari. nec disciplinā circa eos ne gligi uolum⁹ nec supplicijs quib⁹ digni sē coerceri. sic ergo eoꝝ pec cata cōpesce: ut sint quos penite at peccasse. ꝛ paulo post: ꝓinde si occidēdos i his uiros putatis det rebitis nos: ne ꝑ operā nrām iudi ciū tale quideꝫ ꝑueniat: quo ꝯper to i nrām ꝑniciē licētioꝛi audacia crassabūtur necessitate nob impa cta: ut etiam occidi ab eis eligam⁹ poti⁹ ꝙ eos occidendos urīs iudi cijs iferam⁹. Idem. Quies ec clesie ꝑncipū seueritate iuuatur.

PRodest seueritas urā: cuius misterio qes adiuuat ꝛ nrā. ꝓdest itercessio nrā: cui⁹ misterio seueritatis tēperat ꝛ urā. non uo bis displiceat ꝙ rogamini a bonis qꝛ nec nob displicet: ꝙ timemini a malis. nā hominū iiquitatē etiaꝫ apostolus paul⁹ nō tm̄ iudicio fu turo: uerꝫ ēt de pñtibus urīs secla rib⁹ ptātib⁹ terruit: asserēs ēt ipas ad dispēsatōeꝫ diuie ꝓuidentie ꝑ tinere: ois igt aia ptātib⁹ sblimio rib⁹ subdita sit ꝛc. hec uerba apo stoli utilitatē urē seueritatis ostē dunt. ꝓide sicut dilectōeꝫ iussi sūt terrentib⁹ debē qui timēt: ita dile ctōeꝫ iussi sē timētib⁹ debere q ter rent. nihil cupiditate nocēdi fiat: sed oia ꝯsulendi charitate. ꝛ nihil fiat imanit: nihil ihumaniter. ita formidet ultio cognitōis: ut nec i tercessoris religio contēnat: qꝛ ꝛ plectendo ꝛ ignoscendo hoc solū bñ agitur: ut uita hominū corriga tur: ꝙ si tāta est ꝑuersitas ꝛ impi etas: ut corrigendis reis nec disci pline nec uenie remedia suffragen tur: ab oi tñ intentione atqꝫ ꝯscia quā deus cernit: siue seueritate si ue lenitate nō nisi officiū dilectio nis impleatur. Palea

HOc tñ intelligendū ē de illis quos pñtia supplicia in meli us cōmutant: ñ d illis q obstinati sūt i malo: qui si semper uiuerent

filio: cum magister ad huc post ordinē hꝫ eū in ptāte ꝑ illā decre. su per eo.
a Ab epis. nō tñ ma nibus ꝓpijs hoc facere pōt: ut. lxxxvi. di. non liceat. nec ꝑ laicuꝫ pōt hoc facere: sꝫ ꝑ clericū ut ex͂ de sen. ex. vniuer sitatis. est ergo hic ar. ꝙ iudex ecclīastic⁹ vir gis pōt punire: ꝛ ꝙ cle rici virgis pñt puniri: vt. v. q. v. illi ꝗ. ꝛ. xlv. di. cum beatus. io.
b Pena. hic dr͂. ꝙ ꝓ pter tria parcen dū sit istis: tū qꝛ uidēt ecclīam lesā hre ꝯsciaꝫ si ad denūciatōeꝫ suā isti occidāt: tuꝫ ꝓpter spem correctōnis: tum ꝓpter māsuetudinem ecclesie.
c Transactis. arg. ꝙ executio snīe siue in cā ciuili vel criminali dif ferēda ē. xi. q. iij. cum apud. ar. ꝫ. ij. q. i. sicut.
d Unum solū est. ꝑ opaꝫ. i. ꝑ q̄relas nrās. ꝛ ē hic ar. ꝙ si iu dex suspendit aliqueꝫ ad q̄relā clerici: ꝙ cleri cus ñ possit ꝓmoueri: ut. ꝫ. c. ꝓx. ꝛ de pe. di. i ꝑiculose. ꝛ ex͂ de exces. ꝑ. ex lrīs. argu. ꝫ. ꝺ. q. iij. maximian⁹. ꝛ. j. e. ñ vos. ꝛ. ff. de ho. liber. q cuꝫ maioꝛ. §. i. ꝛ est ex pressum ex͂ de homi. postulasti. ꝛ. c. ma.
e Occidi. arg. est hic ꝓ. h. qui dic: ꝙ cleric⁹ debeat potius ꝑmittē se occidi: ꝙꝫ ꝙ ipse oc cidat. ut dixi. ꝫ. e. q. i. in pain.
f PRodest. ꝛ nrā. mutuū eni ꝑstāt sibi auxilium. j. e. prin cipes.
g Corrigat. q. d. siue ꝑ verba siue ꝑ pecuniā siue alio modo non re fert: sic. ꝫ. e. q. iiij. ea vi dicta. io.

b q Q Uid ẛ.puniret ergo.hoc de penitentibus tm̄:ut.j.de pe.di.iij.§.au
ctoritas.nā quorūdā pena incipit h ⁊ durat i ifinitū:ut.j.de pe.di.iij
ignis succēsus ē.sicut ecōuerso:qñqꝫ remunerat aliqs tēporaliter:ut eos
puniat eternaliter:ut.xxij.q.ij.si quelibet.

i Falsū ē.q.d.exꝗ falsū dixerūt i vno:dicūt ẛ ⁊ in alijs.⁊ est hic arg.ꝙ in
strumētū uel testm̄ si ē
i vno falsū:ẛ ⁊ i oibus
ut.ā.di.ix. si ad sacras

k Non ꝓueniri. nūc
snia iudicis ꝓueniret:
siqs hic plene punit⁹
eēt i futuro ñ puniret

l Judicis.i.christi.

m In peccatorē.non
punitū sufficienter.

n Exercēde.i futuro.

o Jsraelit.i.deo isra
elitarum.

p Leuis.ecce ꝙ leuē
dicit culpā maledicere
deo:cū magis sit male
dicere deo ꝙ̄ principi
sic.C.siqs ip. maledi.
l.vna.

q r Reos.j.q.viij.si
nobis.

r Defendat.oēs fugi
entes ad ecclīam tene
tur defendere:ut.xvij.
q.iiij.reū.⁊ hoc uerum
ē sine rei sint siue ñ:ni
si in casib⁹:ex̄ de imu
nit.eccle.iter. Sꝫ illos
q ñ fugerint ad ecclīā
qñqꝫ iuuabit qñqꝫ ñ.
si eni spes ē correctōis
debet eos iuuare:ut.ā.
q.px.ē iniusta. Jtem
si iniuste fint cōdēnati
aliqui oibus mōis iu
uabit eos.si autē iuste
tūc tēpate ⁊ ñ iportune
iuuabit eos:sꝫ tm̄ ice
dēdo ꝓ eis:ne ex indi
screta defēsione icidat
ecclīa i malā opinionē
vt.xiiij.q.vlt.hi g.⁊.ā.
q.iij.ñ in ferēda. Et lꝫ
teneat aliquos defēde
re:nō tñ tenet bellū ꝓ
eis mouē:ut.C.ō epali
audi.addictos suppli
cio.io.

s Ergo illo.ñ occidēs
t d DE occidēdis. mi
les.sb ptāte aliꝗ
constitutus:ut.j.e.mi
les.nisi hoc fiat iiusto
bello:vt.j e.si homici
dium.⁊ in casibus po
sitis in summa.

u Pro se.sic ergo of
ficiatus ñ pōt eē aduo
cat⁹ i ꝓpria cā:⁊ ita of
ficium suū ē ei damno
sū.Sic.x.q.iij.h ius
sicut nec in cā sua pōt
qs eē iudex:ut.ā.q.iiij
it.vel dic ꝓ se.i.ꝓ ꝓpa
to odio.io.quod pmo
dixit falsū eē:cum in

semp peccarēt:quoꝝ pena hic ici
pit ⁊ i eternū durabit. ¶ Itē; hie
rony.i naū. Impūitiaꝝ ñnulli
puniūt:nec i eternū flagellent.

Q Uid ergo ait ↄtra dñm cogi
tatis?ipe ē q creauit mūdum
⁊ ↄsumatōem ei⁹ faciet. ꝙ si uob
uī crudel ⁊ rigidus ⁊ cruētus: ꝙ
i diluuio genus deleuit humanū
super sodomā ⁊ gomorrā ignem
⁊ sulphur pluit:egyptios submer
sit i fluctib⁹: israelitaꝝ cadauera
ↄstrauit i eremo. scitote eū ideo
ad pñs reddidisse supplicia: ne i
eternū puniret. Certe aut uera sūt
que ꝓphete loquūt aut falsa. Si
uera sūt:que de seueritate ei⁹ uidēt
dicere?ipi dixerūt non iudicabit
bis in idipsum i tribulatione. Si
autem falsa sunt:⁊ falsū ē hoc qd
dr:nō ↄsurget duplex tribulatio
falsa ē ergo ⁊ crudelitas que i lege
scripta ē. qd si uerum est ⁊ negare
nō poterūt dicente ꝓpheta: nō iu
dicabit deus bis i id ipm i tribula
tione:ergo q puniti sūt: postea ñ
puniēt. si aūt postea puniēt:scri
ptura mētit:qd nefas ē dicere. re
ceperūt ergo ⁊ q i diluuio pierunt
⁊ sodomite ⁊ egyptij ⁊ israelite i
solitudie mala sua i uita sua. Que
rat ergo hic aliquis:si fidelis q de
ꝓhensus fuerit i adulterio decol
letur:qd de eo postea fiat. aut eni
puniet ⁊ falsū ē hoc qd dr:ñ iudi
cabit deus bis i idipm i tribulatōe
aut non puniet: ⁊ optandum est
adulteris:ut ipūitiarū breui ⁊ ci
ta pena cruciatus frustrēt etnos
ad qd rñdebim⁹:deū ut oium re
rū ita suppliciorꝝ quoqꝫ scire mē
surā ⁊ ñ ꝓueniri snia iudicis nec
illi i peccatorē exercende debinc
pene auferri ptātē: ⁊ magnū pec
catū magnis diuturnisqꝫ lui cru
ciatib⁹. siqs aūt punit⁹ sit ut ille i
lege qui israelitis maledixerat:⁊
q in sabbato ligna collegerat: ta
les postea ñ puniri:qꝛ culpa leuis
pñti supplicio ↄpēsata sit. ¶ Itē;
grego. Qui rei sūt sanguis ab ec
clesia defendi debent.

R Eos sanguis ↄfendat ecclia
ne effusione sanguinis pticeps
fiat. Hic apparet:ꝙ mali flagellā
sūt coercendi:nō mēbroꝝ trūcati
one ul tpali morte plectēdi. Sed
obijciūt illō qd dñs ait ad moysen
maleficos ñ patieris uiuē. ¶ Itē
Qui coierit cū iumēto:morte mo
riat. Adulterij ēt uel blasphemie
crie notat⁹ imisericordit lapidari
iubet. Itē moyses q legē accepe
rat cultores idoli morte puniuit.
Samuel ēt agag piguissimum re
gē i frustra ↄcidit. Fineees quoqꝫ
iudeū cū madianita coeuntē gla
dio trāsfixit:qd ē ei reputatū ad
iusticiam. sīr ñnulli i uetri testō i
ueniunt malos trucidasse:nec tñ
trāsgressores legis sꝫ defensores
appellāt. Prohibet ergo illō pre
cepto qsqꝫ sua auctē i necem alicu
ius armari:ñ legis ipio reos mor
ti tradē. q eni publica ptāte fuct⁹
ipsi⁹ legis iperio malos pimit nec
illius precepti transgressor nec a
celesti pria alien⁹ habet. ¶ Unde
augu. ad publicolā.

Ex officio ñ ē peccatū hoīe occidē

D E occidēdis hoīb⁹ ne ab eis
quisqꝫ occidat:non mihi pla
cet ↄsiliū:nisi forte sit miles aut
publica functōe teneat:ut ñ p se
hoc faciat:sed ꝓ alijs uel ꝓ ciuita
te ubi ēt ipe est:accepta legitima
ptāte si ei⁹ cōgruit psone. q uō re
pellūtur aliquo terrore:ne mala
faciant:ēt ipsis fortasse aliqd pre
stat. hic aūt dictū ē:ne resistam⁹
malo:ne nos uidicta delectet:q
alieno malo aium pascit: ñ ut cor
rectionē hoium negligam⁹. Unī
nec re⁹ ē mortis aliene:q cum sue
possessionis muroꝝ ambitū circū
duxit:aliqs ex iposꝝ usu pcussus i
terijt:necqꝫ eni reus ē christianus
si bos eius aliquē feriēdo uel equ⁹
calcē iaciendo aliquē occidat. aut
ideo ñ deberent christianorū bo
ues hre cornua aut equ⁹ ungulas
aut dentes canes:aut uō quoniā
paulus apls satis egit:ut i tribūi
noticiā pferret insidias sibi esse a
qbusdā pditis ꝑparatas:⁊ ob hoc
deductores accepit armatos:si i
illos scelerati hoies icidisset: pau
lus i effusiōe sanguinis eorū suum
crimē agnosceret?absit ut ea que
ꝑpter bonū ac licitū facimus aut
hēmus. si aliqd p hoc preter nrā
uoluntatem cuiqꝫ mali acciderit:
nobis iputet. aliogn nec ferramē
ta domestica aut agrestia sunt ha
benda: neqꝫ ex eis ul se uel alteꝝ

ueniat hoc ꝓhibitum nec lra ista ↄdicit.h.

x Persone.hoc dicit,ꝓpter epos qui hnt iurisdictōes seclare. ꝗ
nō pñt ꝓsidē cāis sanguis:ut.xv.q.iiij.c.i.⁊.j.e.q.viij.his a quib⁹
⁊.c.sepe.

y Cū.q.d.cū qs ex officio suo occidit aliquē:nō ē ei imputandū
si ex officio
li sequant h
cidia ita
ant sequa
empla.vel
ꝓnunc si alig
repellēdo ma
los occidat
quē hoc ñ ē
ei imputādū.

5 Reus i.
si equ⁹ ille
erat calcitro
sus vl bos
erat cōrupet
Talis talē no
cuerit hñ
tur dñs
si qd.pau
i.§.i.l.ij.⁊ g
neralr si ha
erit tale ai
qd ↄsuetū no
cere:ut uls
eniet vl
ne ligatū
nō est occis
fuerit liber
ꝑstabit
si aūt noce
rit cōdēnabit
sꝫ arbitriū
dicis
reb⁹ ↄdēnat
pēa dupli
ñ.de edi.edic.
hi.n.⁊.l.sepi
ti.

⁊ Paul⁹.ar.
ꝙ ñ iputat de
rico:q ad def
sionē sui
vocat milites
⁊ aliqs ibi oc
cidat.sic.ā.q
iij.maxime

ꝯ Boni.ar.
ꝙ si aliqs
opam licite
ꝙ non ē ei im
putādū si
qd mali
quat:ut
sepe.⁊.c.gi
⁊ di.vi.
nā deus ē
eros condi
operis:ut
q.vi.c.i. Jtē
ē hic ar.
ois q occasio
nē dāni
dānū dedisse
videtur.⁊ hoc
hēs in
dis.xx.
de nepl.⁊ ci.

lsepe.ff. ad .l. aqui. q occide rit. §. penulti.

a Possit .ar. q nō sēp phi bebit bonum ppter malum qō sequi pōt: ar.3.xxij.q.i. i nouo.3.xxi.di deniq3.3.io.

b Si nō licz tanto. id ē magis peccat bonus aliquis se occidēdo q3 malus: q2 malo credit se meri ri per hoc.

c Tauendi .i. q2 cauē volu. mo: ne aliquis nos ledat.

d Semetipo vñ qlibet pmo sibi faciat ele mosynā: deide pximo. de peni. di. iij. sane ca uendū. vñ pos sū mihi pulē cū dāno alteri us: vt. ff. ad .l. aq. sigs fumo. er.3.xxij.q.ij. primum. t .xi. q.iij. sigs vero

e Excepto. ar gu. q pōa ad quā logmur ñ intelligit exce pta in generali sermone: vt. ff. de pēn. paulus §. vlti. argu. eo ipo q3 qd ñ ex cipit: itelligit idudi: vt.ē.lv. di. si euangeli. ca. t ēt de iure pa. ex lris. Itē ē hic arg. q3 id qō de vno dr: de oibus alijs intelligēdū est vt. ij. q.i. multi t.3.di. iiij. de nig3. t. di. v. ad cius. Itē ar. q verbaz ldiffini te platū gene raliter itelligēdū ē: vt .xxxi.q.i. qd si dormiēt

f Tel dixisti iste dixit iudam martyrē esse: cū pñia sit mndicta: pu niens in se qō se cōmisisse do let: vt.j. de pe. di.iij. pñia. vñ

interimat. nec arbozes plantā de ne gs ex eis se ide suspēdat. nec fe neſtra facienda: ne p hanc se qsq3 precipitet: t qd pla cōmemozarē cū ea cōmemozādo finire nō pos sum: qd ē in usu hoiuz bonū aut licitū: unde nō possit pnicies irro gari: seipsū etiā pimere nlla legis auēte alicui dimittit. Ade au gusti. libzo pmo de ciuitate dei.

Qui ōo auctoze bella gesserūt pce pta ñ occidēdi neq3 trāsgressi st.

An non licet puata potestate alicui hoiez occidere inocen tem: cui occidēdi lñiaz lex nlla cō cedit: pfecto ēt q seipz occidit ho micida ē. t tāto nocētioz cū se oc ciderit: q3to inocētioz i ea cā fuit: q se occidēdū putauit. Nā si iude factū merito detestamur: eūq3 ue ritas iudicat cuz laqueo se suspen dit: scelerate illius traditionis au xisse potius q3 expiasse cōmissum qñ de dei miſicordia desperādo exiciabilit penitēs nulluz sibi salu bzis pñie locuz reliqt: q3to magis a sua cede se abstinē dz: q tali sup plicio qd i se puniat ñ bz? Judas eni cū se occidit sceleratissimū ho minē occidit: t tñ ñ solū christi ue rū sue mortis re⁹ finiuit hāc uitā: q2 licz ppt scel⁹ alio tñ suo scelere mortuus est. cur aūt q nihil mali fecē: sibi maleficiat: t seipm iterfi ciēdo hominē interficiat inocētez ne aliū patiat nocētez: atq3 in se p petret peccatū ppū: ne i eo perpe tret alienū. Tē i sanctis cano nicisq3 libzis nobis nusq3 diuinit⁹ p̄ceptuz pmissūue reperiri pōt: ut uel ipi⁹ adipiscende imoztalitatis uel ipi⁹ mali cauendi curādiue cā nobismetipsis necē iferam⁹. Nā t phibitos nos eē itelligēdū est: ubi lex ait non occides: pcertz qa nō addidit pximū tuū. sicut falsū testimoniū cum uetaret: falsum i quit testimoniū ñ dices aduersus pximū tuuz: nec iō tamē si aduer sus seipm qsq3 falsuz testimoniuz dixerit: ab hoc se putauerit crimie alienū: qñ regla3 diligēdi pximū a semetipo⁹ accepit: qñ qdem scri ptū ē: diliges pximuz tuū sicut te ipm. pozro si falsi testimonij non min⁹ re⁹ ē: q de seipo falsum fatet q3 si aduersus pximū hoc faceret cum in eo precepto quo falsum te stimoniū phibet: aduersus proxi mū phibeat: possitq3 ñ recte itelli gētib⁹ uideri nō esse phibitum ut aduersus seipm qsq3 falsus testis existat: quāto magis itelligēdū ē ñ licē homini seipm occidē: cuz in eo quod scriptū ē: ñ occides nihil deinde addito: nec ipe utiq3 cui p cipit itelligat excepto⁹. Tez nō occides nec te nec alteruz. nec .n. q se occidit: aliud q3 hominez occi dit. quasdaz uero exceptiones ea dem ipa diuina facit auctas. Sz his exceptis quos de⁹ occidi iubet siue data lege ad psonā p tpe exps sa iussione siue ipe qui occidit mi nisteriū dz iubēti sic admiculū gla dius utenti: t iō nequaq3 contra hoc p̄ceptū fecerūt: quod dictū ē nō occides: qui deo auctoze bella gesserunt: aut psonā gerentes pu blice ptātis fm ius legis: hoc ē iu stissime rōnis ipiū sceleratos moz te punierūt: t abzaā nō solum nō est culpatus crudelitatis crimie: uez ēt laudat⁹ ē noie pietatis: q uoluit filiū neq3 scelerate: sz obe dienē occidē. t merito q̄rit: utrū p iussu dei hñdum sit: q iepte fili am q occurrit patri occidit: cuz id nouissēt immolatuz: qō ei uicto ri redeūti de plio pmit⁹ occurrissz nec sanson alit excusat: q seipsuz cuz hostib⁹ ruina dom⁹ oppzessit: nisi q: spūs latenter hoc iusserat: q per illū miracula faciebat. Dis igit exceptis quos ul lex iusta ge neraliter ul ipe fons iusticie deus spāliť iubet occidi: qsqs hominez ul seipm ul quēlibet occiderit: ho micidij crimie inectit. Tē hoc dicim⁹: hoc asserim⁹: hoc modis oib⁹ approbam⁹: neminē sponta neā mortē sibi iferr debē: uelut fu giēdo molestias tpales: ne icidat in perpetuas: neminem propter peccata aliena ne hocipo incipiat habere grauissimuz proprium: ne minē propter sua peccata preteri ta: q magis in hac uita op⁹ est: ut possint penitendo sanari: neminē uelut desiderio melioris uite: que p⁹ mortē sperat: q2 reuz sue moz tis melioz post mortē uita ñ susci pit. Tē ptra petilianū.

Nemini licz sibi man⁹ iñgere.

Tel dixisti: laqueo tradito pe rijt: laqueū talib⁹ dereliquit hoc ad nos oino non ptinet. neq3 eni uneramur noie martyz^b cos q sibi collū ligauerunt. Tē hie rony. i iona. pphēta. De eodem

Non est nostrum mortem ar ripere: sz illataz ab alijs libēt accipere. uñ t i psecutōib⁹ ñ licet mihi ppa pire manu absq3 eo ubi castitas piclitat: sz pcutiēti colla submittē. Tē exo. bzachareñ.

Nulla fiat oratio p his: q seipos interficiunt.

licituz est cuilibet pro peccat suis se occidē.

g Talib⁹. sūt vba au gustini. dic talibus .i. malis.

b Martyz .ē.i. q.i. vide.j.xxxiij.q.iij. q autem.

i Non ē. absq3 eo. dicūt qdā q ubi fides ecclesie t castitas corpozis ipugnat licet alicui se occidē: vt hic innit: cū tñ aug. di cat: q ad qōcūq3 malū qs cogat: nō potest se occidere: vt.ē.q.iiij. di splicet. melius potest legi hec dictio absq3 i clusiue. q.d. nec in istis in quib⁹ magis videt licet alicui se occidere. sic ponit ibi pulcbre st gene nte absq3 eo qō i trinsecus latet. sic ponitur hec dictio absq3 in clusiue. xxxv. q.iij. pro genie. t .ff. de pig. acti. l.i. xiij. q.ij. ebzon.

k Submittere. i. non resistere.

l Placuit. voluntarie. sec⁹ si p furorē: tūc nō iputaref: vt. xv. q. i. siqs insaniens. z c. illa.

m Cōmemoratio. Sz nōne cū illi cōicauimus viuo: ḡ illi mortuo cōicabimus: vt. xxiiij. q. ij. sane. s illud itelligas de cōione sacroꝝ que daꝛ in fine. Sed hec solutio nō est sufficiēs. Nā siqs mortu⁹ ē sine sacris illis z sine pñia si tñ fuit honesta cā mortꝭ bñ admittitur ad oꝛones eccle: si. ex de sepul. ex parte.

n Ad sepulturā. videtur ergo: ꝙ tales sepeliēꝛ: vt hic z. j. e. q. vi ij. q̄cūqꝫ. sed hoc non ē veꝝ: z intelligas illō de canina sepultura. Nā z ꝯtrito q̄nqꝫ denegaꝛ ecclastica sepultura: vt ex de toꝛniamētis. c. i. z ex de rap. suꝑ eo.

o Pro sceleribꝰ. sicut fures z latrones: vt ex ō fur. fures. nisi fuerit ꝯtriti: vt. xiij. q. ij. c. ultimo.

p m Miles. impij. ar. ꝙ rōne mādati excusaꝛ aliqs ēt si ꝯ cōsciētiā faciat: vt. s. e. q. i. qd culpaꝛ in fi. ex de offi. iud. dele. pastoꝛali §. qꝛ vero.

q c Quem mister. spōte. ar. ꝙ ñ excusatur vxoꝛ q̄ reddit debitum illi quē scit ꝯsāguineū suū de mādato ecclesie. Sed distinguiꝛ ex de sen. ex. iq̄sitiōi. z de restitu. spolia. lr̄as.

r L Ex eterna. si spontane⁹. si. xxiij. q. v. dixit. ad hoc facit. xxij q. ij. c. abraam.

s o Officia vindicte. i. vīdicta ex officio.

t Quō iudex. i ex oꝛdinarijs vbi nō ē statuta pena criminis.

u Lex. i. vbi ē statuta pena crīs ad vtrunqꝫ ex de off. z pote. iudi. dele. de cāis. versus fi.

x n Non ē. cris. s. xlvi. z q emēdat.

y n Non frustra. s. di. iiij. facte sunt

z Modos. ad qd fiant: vt. s. q. iiij. q peccat

z Cās. Nā sine cā nemo puniend⁹ est. xvi. q. vlti. inuentum.

ꝯ Rōnes. nā s legeſ iudicandū ē. iij. q. vij. iudicet.

ꝝ Utilitates. nā hoc solū bene agiꝛ: vt vita hominū corrigaꝛ: vt. s. e. ꝓdest. io.

a c Quem hō. latro. furē nocturnū licet occidē. s diurnū nō: nisi telo se defendat: vt ex de homi. si pfodiens. Si aūt fur nocturn⁹ poterat dephēdi sine lesione: teneꝛ ille q eū occidit: vt. ff. ad sicar. furem. Itē latronē insidiantē in itineribꝰ licet cuilibet occidē: vt. C. q̄ñ li. vni. sine iudi. vin. l. i. z ij.

b Pou⁹. j. xxi. q. vlt. q aliorum.

Placuit ut hi q sibi ipsis uoluntarie aut per ferrum aut per uenenū aut p precipitiu aut p suspēdiū uł quolibet mō iferūt mortem: nlła ꝯ̄sus ꝓ illis in oblatiōe ꝯmemoratō fiat: neqꝫ cū psalmis ad sepulturā coꝝ cadauera deducanꝛ. multi eni sibi hoc per ignorātiā usurpāt. silr z de his placuit fieri: q ꝓ suis sceleribꝰ moriūꝛ: ipenitētes sbaudiaꝛ. Itē in code li. i.

Nō ē reus homicidij miles: qui potestati obediēs hominē occidit

Miles cū obediēs ptāti sb qua legitime ꝯstitut⁹ ē: hoiem occidit: nulla ciuitatis sue lege reus ē homicidij: imo nisi fecerit re⁹ est ipij ōserti atqꝫ ꝯtēpti. quod si sua sponte atqꝫ auctē fecisset: i crimē effusi humani sanguinis incidisset. Itaqꝫ uñ puniꝛ si fecerit iniussus inde puniēꝛ si non fecerit iussus. Idem in questionibus exodi.

Homicida est: qui sponte occidit quos iudex iubet occidi.

Quem mister iudicis occidit eū quem iudex iussit occidi: profecto si id sponte facit homicida ē etiam si eum occidat quem scit a iudice debuisse occidi. Idem.

Sicut iure laudaꝛ obediētia: ita rephēdiꝛ q sibi nō ꝯcessa usurpat

Lex eterna ita medio quodā loco posuit aliq̄: ut i eis usurpandis merito rephēdaꝛ audacia in exequēdis iure laudetur obedientia. abraā si spōtane⁹ i occidendo filio mot⁹ fuisset: execrabiłhretur: at iubenti deo obsecūdans famulat⁹ ē. Itē i q̄ōib⁹ sup matt.

Bono aio officia uidicte pñt iplēri

Officia uidicte pñt iplē boni bono aio: quō iudex z quō lex. Idem ad macedonium.

Nō est iniqu⁹ sed hūan⁹: q crimē persequitur: ut hominem liberet.

Non ē iniquitatis: s poti⁹ humanitatis societate deuict⁹: qui ꝓpterea criminis ē ꝑsecutoꝛ: ut sit hominis liberatoꝛ. Itē

Quare sint instituta regia ptās z legalia tormenta.

Non frustra sūt istituta ptās regis z cognitoꝛis ius: ungule carnificis: arma militis: disciplina dñantis: seueritas ēt boni patris. hñt oia ista modos suos cās rōnes utilitates. hec cū timēꝛ z mali coercēꝛ: z boni quieti int malos uiuunt. Item.

Nōnunꝙ̄ poti⁹ peccat: q causa mortis prebet: ꝙ̄ ille qui occidit.

Quem hō ab hoie occidiꝛ: multū distat utrū fiat nocēdi cupiditate uł iiuste aliqd auferēdi: sicut fit ab inimico sicut a latrone. an ulciscēdi uel obediendi oꝛdine sicut a iudice sicut a carnifice: uel euadendi uel sbueniendi necessitate sicut iterimiꝛ latro a uiatoꝛe hostis a milite. z aliq̄ñ qui cā mortis fuit poti⁹ in culpa ē ꝙ̄ ille qui occidit: uelut si q̄spiā decipiat fideiussoꝛē suū: atqꝫ ille ꝓ isto legitimu supplicium luat: nec tñ ois qui cā mortis aliene ē: re⁹ ē: uelut si stuprū q̄spiā petit: seseqꝫ si nō ipetrauerit interimat. qd si filꝰ timens pris pia uerbera ꝑcipitio pereat: qd si alius hoie liberato uel ne alius liberēꝛ: sibi ipsi mortē inferat nunqd ꝓpter istas alienaꝝ mortiū cās aut sceleri ꝯsentiēdum est aut uindicta peccati q̄ ñ fit nocendi s corrigēdi studio: aut etiā pr̄na uerbera toleranda: aut opa misericoꝛdie cohibēda sūt? hec cū accidūt debem⁹ eis hūanū doloꝛē z ñ ꝓpter illa ne accidāt recte factoꝝ rephmam⁹ uolūtatē. Itē isidoꝛ⁹

Qō sacerdotes efficē docēdo nō ualēt discipline terroꝛe potestas extoꝛqueat.

Principes seculi nōnūꝙ̄ itra ecclam potestatis adepte culmina tenēt: ut p eādē ptātē disciplinā ecclasticā muniāt. Ceteꝝ intra eccłaꝫ ptātes necessarie ñ eēnt nisi ut qō ñ ꝑualēt sacerdotes efficere p doctirine ꝟmonem ptās hoc iperet p disciplie ṫroꝛe. Sepe p regnū ṫrenū celeste regnu ꝓficit: ut q itra ecclam positi ꝯtra fidē z disciplinaꝫ agūt: rigoꝛe ꝑncipū ꝯteraꝛ: ipamqꝫ disciplinā quā utilitas eccłe exercē ñ ꝑualet: ceruicibꝰ supboꝝ ptās ꝑncipaꝛ imponat: z ut uenerationē mereaꝛ uirtutē ptātis ipartiaꝛ. Cognoscāt ꝑncipes seculi deo se debē eē redditur os rōnē ꝓpꝛ ecclaꝫ quā christo tuēdā suscipiunt. Nā siue augeaꝛ pax z disciplina eccłe p fideles ꝑncipes siue soluaꝛ: ille ab eis rōnē exigit q eoꝝ ptāti suā ecclīā

b Potius ... cui magis pu... tur ... faciens ... ꝑxi. q. ... occ... di. tamen ... rendus ... primo ... li ... Cad. l. ... vi pu. ... ff. si quadru... pes paup. ... di. l. i. ... tes.

c Supplici... sed cere ... nullo iure ... nis: ꝙ fideiu... soꝛ possit oc... di si ñ cohibe... illi p quo fide... iussit licet fide... iussit p reo cri... minis. Sed si ... fideiussoꝛ ... cris ñ cohibe... pecuniaꝛ pu... nit. Sz si dolo ... cum non cohi... bet puniꝛ arbi... trio iudicis ... ff. decpti. reis ... Lsiqs reum. ... C. ad turpill. ... si potius ergo ... respiciꝛ hic fa... ctū vel ꝯsensu... do alicuius ... ci ꝙ̄ ius.

d P Princi... pes. s. ... quamoꝛ capi... tula ad hoc ... ducunꝛ ... cipes eccłas ... fendant z rei ... ñ puniant ...

e Intra eccłi... laci habēt ... sdictiōes ... phaꝛ itra eccłi... q̄nqꝫ i ... ipsa: cum sint ... corrigibiles ... xxiij. di. eos ... qui. z j. e. c. ... garibus. Itē ... q̄nqꝫ ꝑpꝛ am... bitionē alicui⁹ ... vt. lxxix. di. si ... quis pecunia. ... Itē cū hōc ... sūt sbuertē ... di. viij. quo iu... re. z j. e. c. i. z ... xvij. di. sic ...

leuit. Item cū
falsari⁹ ē clicus
vt ex̄ ō cri. fal.
ad falsarioꝝ.
Item ⁊ cuȝ sci
sma faciūt cleri
ci ⁊ cū ɔtēnunt
excōicatōem:
vt.j.de lyguri
bus. Itē ⁊ vbi
cūqꝫ ecclastica
ptās deficit: vt
hic. Item ⁊ cū
tributuȝ petūt
ab ecclā: vt.j.c.
q.viij. queníoꝛ

f Non pena
lent.ō.di.xcvi.
duo.ō.disti.x.
quoniā.ō.xi.q
i.illud.

g Res oēs.
cōfessio
nē.i.ad ecclas
chaisitū ɔtinētes

h Incestu
osi.i pai
finis.ō.lxxxij
di.p̄simos.io.

i Regū.vi
oppssos
hic videtur ꝙ
ad iudiciuȝ se
culare spectet
defēdere oppssos
⁊ viduas
⁊ pupillos: vt
j.c.admistrato
res.⁊.ō.c.q.iij.
ab imperatore
⁊.C.qñ ipera
toꝛ int pupil.⁊
vid.l.vnica.sȝ
ɔ.j.xxiiij.q.vlt
siquis de potē
tibus.lxxxvij.
disti.desolat⁹
⁊.c.i.⁊.ij.⁊.xij.
q.i.omnis etat

k In loco isto
in ecclā.io.

l Si apud
ɔditioni
nō ꝙ quilibet
dȝ facerē q̄ sue
ɔditioni ɔueni
unt: vt.xciij.di
legimus.⁊.vij.
q.i.siqs epus.
Et ē hic arg. ɔ
clericos qbus
displicet ɔditō
sua q comā vo
lunt nutrire: ex̄
de vi.⁊ ho.cle
ricus.

m Qui ɔtradi
ctoꝛ.ō.xvij.q.
vlt.si ꝗs sciuū

tradidit. Item leo papa.

Et regia ptās ⁊ sacerdotal' defē
dat auctas que ad diuinā confes
sionem pertinent.

Res oēs al'r tute esse nō pūt
nisi q̄ ad diuinaȝ ɔfessionem
ptinēt: ⁊ regia ⁊ sacerdotal' dēfen
dat auctas. Itē ex ɔ.turoñ.iij

Sacerdotal' admonitō quos coꝛ
rigē ñ ualȝ: sclāris potētia cōrigit

Incestuosi parricide hōicide
multi apud nos reperiunt.
sȝ aliq ex illis sacerdotū nolūt ad
monitōib⁹ aureȝ accōmodare uo
lētes i p̄stinis ꝑdurare criminib⁹
quos oȝ ꝑ sclāris potētie discipli
nā a tā praua ɔsuetudie coerceri
q ꝑ salutifera sacerdotuȝ monita
noluerūt reuerti. Itē hierony.
super hieremiam.

Malos cōprimere ⁊ bonos sble
uare: regum officium est.

Regū officiū ē ꝓpꝛ̄ face iudi
ciū atqꝫ iusticiā: ⁊ liberare de
manu calūniātiū ui oppressos: ⁊
ꝑegrinis pupillisqꝫ ⁊ uiduis q fa
cili⁹ opp̄mūt a potētib⁹: p̄bē auxi
liū. ⁊ ut curā eis p̄ceptoꝝ dei ma
ioꝛē inijcēt: itulit: Nolite ɔtrista
ri: ut nō solū eripiatis: sȝ ne patia
mini qdē ut uřa ɔniuētia eueniat
eos ab alijs ɔtristari: ⁊ sāguinē in
nocētē ñ effūdatis in loco isto. ho
micidas.n. sacrilegos ⁊c̄: ⁊ post
pauca: si igt hoc feceritis: o reges
iuda tenebitis p̄stinā ptātē. Ipsis
aūt p̄ncipib⁹ ⁊ ptātib⁹ fidē ⁊ reue
rētiā suari oȝ: quā q ñ exhibuērit
apud deū p̄mia iuenire ñ poterit.
Unde idē hieronymus.

Eterna mercede fraudat q fidē ⁊
reuerentiā ptātib⁹ suare ɔtēnit.

Si apud carnales dños in mi
nimis fideles fuerit: icipient
eis apud deuȝ p̄mia maioꝛa ɔmit
ti. oꝛnat aūt doctrinaȝ dñi: q ea q̄
ɔditioni sue apta sūt facit: ut e di
uerso ɔfūdit eā: q nō est sbiectus
i oib⁹ ⁊ cui ɔditio sua displicet: q⁹
ɔtradictoꝛ atqꝫ fraudatoꝛ i nullo
fidē bonā oñdit. quō ení pōt fide
lis eē i sba dei: q carnali dño fideȝ
exhibē ñ potuit? Item ambꝛo.
in li.i. de patriarchis.

Militaris discipĺia s̄gia oia suat

Dicat aliqs, cum ipse uicerit:
quō dixit abꝛaā ad regē sodo
moꝝ nihil sumā abs te. cum p̄da
utiqꝫ i ptāte uictoꝛis fuerit: decet
militarē disciplinā: ut regi seruen
tur oia. sane his q secū fuissent in
adiumētū foꝛtasse sociati: parteȝ
emolumēti tribuendā asserit tāq̄
mercedē laboꝛis. Ideoqꝫ qm̄ sibi
mercedē ab hoie ñ q̄siuit: a deo ac
cepit: sicut legimus scriptuȝ: quia
post hec uerba factū ē uerbuȝ dñi
ad abꝛaā i uisu dicens: noli timere
abꝛaā ego ꝓtegā te: ⁊ merces tua
erit magna ualde. Pretea sicut
p̄ncipib⁹ ⁊ ptātib⁹ fidem ⁊ reuerē
tiam exhibē cogimur: ita seculari
um dignitatuȝ admistratoꝛib⁹ de
fēdēdaꝝ ecclāꝝ necessitas icūbit
qō si facē ɔtēpserit: a cōione sīt re
pellēdi. Unde iohannes octau⁹

Querimōias ecclāꝝ: q̄ i dignita
tib⁹ agūt: attenti⁹ debent audire.

Admistratores plane seculari
um dignitatū: q ad ecclārum
tuitionē pupilloꝝ ac uiduarū ꝓte
ctioneȝ rapaciūqꝫ refrenationem
ɔstituti eē ꝓculdubio debēt: quo
tiens ab epis ⁊ ecclāsticis uiris cō
uenti fuerit: eoꝝ q̄rimonias atten
ti⁹ audiāt: ⁊ s̄m qō necessitas expe
tierit absqꝫ negligētia examinent
⁊ diligēti studio coꝛrigāt. q si dei
timoꝛeȝ p̄ ocul' nō hñtes negligē
p⁹ scdaȝ ⁊ tertiā admonitōeȝ iuen
ti fuerit: oi se nouerit cōione usqꝫ
ad ɔdignā satisfactōeȝ priuatos.
Itē hiero. sup iohel.

Non soluȝ homines: sed ɔtrarie
foꝛtitudinis sunt ultrices ire dei.

Non solū hoies mistri sunt ⁊
ultoꝛes ire dei his: q malum
opant: uñ ñ sine cā gladiū poꝛtāt
sȝ ēt ɔtrarie foꝛtitudies q̄ appel
lāt furoꝛ ⁊ ira dei. Undeȝ super
isaiam. Qui crudel' iugulat: ñ
ē talis: q̄lis patientibus uidet.

Non ē crudelis q crudeles iu
gulat: sȝ crudelis iō uocatur:
qꝛ crudelis patientib⁹ eē uidetur.
Nā latro suspēsus patibulo cru
delē iudicē putat. Undeȝ sup eze
chielē li.iiij. Mister ē dei: q ma
los ꝑcutit i eo: ꝙ mali sunt.

Qui malos ꝑcutit i eo ꝙ mali
sūt: ⁊ hȝ uasa infectōis ut occi
dat pessimos: mister ē dei. Undē
sup eplāȝ ad galathas li.ij.

Non scelus admittit iudex: qui
homines uincit.

Qui uictoꝛ ñ ē auctō scelēis hoies
uiciēdo. Undeȝ sup hieremiā

Nō sanguinem effundit: q homi
cidas ⁊ sacrilegos punit.

Homicidas sacrilegos ⁊ uene
rarios p̄uire nō est effusio san
guis: sȝ legū mistiū. Itē cypan⁹

Principes pplis parcē ñ debent

Si audieris in una ex ciuitati
bus quas dominus deus tu
us dabit tibi inhabitare illic dicen
tes: eamus ⁊ seruiamus dijs alie
nis: quos deos ñ nouisti: itficiēs

n Dño. ar.ō.ij.q.vij.
non potest.

o d Dicat sodomoꝝ
.cū reuertereť
de cede quattuoꝛ regū

p Oia. hec lr̄a videť
sibi ɔ dicere i eo ꝙ dic:
ꝙ hic regis sunt omia
⁊ iā dixit: ꝙ oia sūt vi
ctoꝛis. ⁊ ēt i gen. dixit.
Non accipiā ex oib⁹
que tua sunt. Ad h̄ di
cas ꝙ abꝛaā non sub
erat isti regi: nec de re
gno suo erat: ⁊ iō p̄da
erat in sua ptāte. Alio
qn si nō fuisset sua: nō
potuisset inde dedisse
decimas melchisedec.
Sed si sub aliquo mi
litetur: p̄da tota dñi
ē: sed ipe teneť eq̄liter
diuidere s̄m ꝑsonaruȝ
qualitateś: vt.ō.di.i.ius
militare. sicut decime
dāť epō: vt eas diuidat
xij.q.ij.concesso. qō er
go dr̄ ꝙ de iuregentiū
nr̄a fiunt que capiun⁹
in bello: vt.ff.de acq.
re.do.nāle.§.vlt. Et ve
rum est ꝙ capienť ē: sȝ
tñ teneť dño dare: vt
diuidat s̄m merita ho
minum.io.

q a Dmistratores.
priuatos. vide
tur ḡ ꝙ ipso iure sit ex
cōicatus princeps: q ñ
facit iusticiam clerico.

r Non solū. mistri.
sūt.xv.q.i.nec is

s Foꝛtitudines .i.de
mones. ⁊ ita ē bonū ꝙ
demones sūt: vt.j.c.§.
vlt. sic bonū est ꝙ here
tici sūt: vt.j.ꝓxi q.vlt.
c.vlti.

t q Ui malos. vasa
ifectōis.i.ptātē

u Non est crudelis

x Mister. ⁊ tales q
mittūť ad p̄uiēdū ma
los dicūť habeē cā reip.
vt.ff.ex qb⁹ cau. mai.
q mittūť.§. quesitum.

y h Omicidas. hic
hēs ꝙ homicidō
⁊ sacrilegi ⁊ venefici
capite puniunť de ho
micidis pȝ: vt ō pe.di.
i.siqs cū telo. de vene
ficis sīr pȝ: vt.ff.ad.l.
coꝛ.de sic.l.iij. de pena
sacrilegoꝝ hēs.xvij.q
iiij.ꝑ totum. ⁊.ff.ad.l.
iul.pe.sacrilegij.

a Si audieris. hec
vba sūpta sūt de
deuteronomio vsque
ad illū locū cu⁹ p̄cepti

b Necabis. in quaestionis. et sic quando ille qui non est iudex pot. punire maleficos: vt. j. e. q. vlti. legi.

c Oes q. si ergo aliq heretici sunt i vna ciuitate: tota ciuitas pot. exuri. et sic eccl'ia vel ciuitas punit p delicto psona rum: vt. xxv. q. ij. ita nos et C. de sa. sac. ec. iube mus nullam. ar. 3. xvi. q vi. si epm. qd iuris sit de hoc nota i illo brocardo: an dlictum psone etc. Item hoc haberet q heretici oc cidi psnt: vt. 3. q. iiij. qn.

d Nunc. i. vsq in fu turum: sic. xi. q. iij. nolite.

e Cui. hec sunt vba cypriani.

f Mathatias. vt legiter i li. machabeorum. io.

g a Ad fidem coged. sic. xlv. di. de iu deis.

h Integritate. i. secu ritate.

i Preposita. i. inordiata

k Nisi cura. i. nisi de linquens p instruat ad bo num. vel nisi corripiens p beat p exemplum bone vite

l Cogimini. q. n. ex ti more bnfac: reputatur no facere: vt ex. de reg. iur. q ex timore. et qui cogitur mutare locum non mutat locum: sed mutat: vt. vij. q. i. mutatoes. nec pmium ali qd debem consequ ex hoc q facim inuiti: ut xiij. q. ij. qs ppostera. Vn si aliqs cogit adi re hereditate quam ex ca fideicomissi rogat e restituere: nullum co modum cosequit ex tali aditoe: nec pot vti bnfi cio vel fal. ff. ad tre. cogi §. metianus.

m Nisi elegerit. pot enim aliqs malefac pro pter volutate coacta: vt. xv. q. i. merito. Sed n pot bnfac ppter vo luntate coacta: vt h of

n Si propterea.

o Si vos. diffundi tur. licz eccl'ia sit vbiqs diffusa tn eadem i solidum vbiqs e: vt. j. pri. q. i. loquimur.

p Vel pecuie. Et ita puniri psnt heretici ab eccl'ia i rebus i honore vel exilio: vt. 3. q. iiij. qn. et c. no inuenit. j. e. de ly guribus. et in fi. j. q. vij c. i. sed contra ecclesia

necabis omnes q sunt i ciuitate cede gladij: et incendes ciuitatem igni: et erit sine habitaculo i eternum no reedificabit: et nunc ut auertat deus ab idignatoe ire sue: et dabit misicordiam tibi: et miserebit tui: et multiplicabit te. si audieris uocem dni dei tui et obseruaueris pcepta ei. cuius pcepti et uigoris memor mathatias iterfecit eum: q ad aram sacrificaturus accesserat. Q si an aduentum christi circa deum colen dum et idola spernenda hec precepta suata sunt: quanto magis post aduentum christi suanda sunt: qn ille ueniens no tantum uerbis nos hortatus sit: sed et fcis. Ite aug. ptra petilianum

Tribulationum flagellis aliquando perfidia castigatur.

Ad fidem nullus est cogendus: ut dicitis: sed p seueritatem imo et p misicordiam dei tribulationum flagell' solet pfidia castigari. numqd qr mores optimi libertate uolun tatis eligunt: io mores pessimi no legis integritate puniunt? sed tn ultrix male uiuendi disciplina pre postera e: nisi cura pcedens bn ui uendi doctrinam ptendat. sic igit q aduersus uos leges pstitute sunt no eis bnfacere cogimini: sed male facere phibemini. Nam bnfacere ne mo pot: nisi elegerit nisi amauerit qd est i libera uoluntate. cum aliqd aduersus uos leges pstituunt: ad moneri uos credite: ut cogitetis: qre ista patiamini. si ppt iusticiam reuera illi psecutores ursi sunt: beati aut uos q psecutione passi estis p pter iusticiam: quia possidebitis re gnum celorum. si aut ppt iniquitate scis matis ursi illi quidem correctores ursi sunt: uos aut sic ceteri diuersorum scelerum rei: qui penas legibus pen dent: profecto ifelices et in hoc et in futuro seculo. Idem.

Iniuria sacramentorum christi a regibus est uindicanda.

Si propterea psecutor no fuit nabuchodonosor rex: qr scel in factum danielem comissum uin dicauit iustissime: quo uindicandum est a regibus: q christi sacra exufla tur: si pphete mebra qr i piculum missa sunt: sic uidicari i eos merue runt. Ide.

Diligentissimi recto res sunt: qui malos ut a malo fugi ant persequuntur.

Si uos ptra eccliam christi al taria erexisse et a christiana unitate: q toto orbe diffunditur: sa crilego scismate separatos esse et corpore christi qd e eccl'ia: toto or be diffusa rebaptizando et blasphe mando: et quantum potestis aduer sarios expugnando sacta et canoni ca sepultura conicit: uos ipi atqs sacrilegi estis. illi aut q uos p tanto scelere tam leuiter dannorum admoni tionibus ul locorum ul honorum uel pe cunie puatoe deterrendos coercen dosqs decernunt: ut cogitantes qre ista patiamini: sacrilegium urm co gnitum fugiatis: et ab eterna dannati one liberemini: diligentissimi recto res et pijssimi consultores deputan tur. Idem sup eplam iohanis.

Non amat suus uel filius cuius non corripitur.

Non putes te tunc amare ser uum tuum: qn eum no cedis: aut tunc amare filium tuum: qn ei n das disciplinam: aut tunc amare uicinum tuum: qn eum no corrigis. no e ista charitas: sed languor. ferueat chari tas ad emendandum et ad corrigendum. si sit boni mores delectent: si aut ma li emendent. Ide i li. de ciuitate dei

Innocentis officium est nulli no cere: et peccantem punire.

Non est inocentie pcedo sinere ut in malum grauius incidat. perti net ergo ad innocentis officium no solum nemini malum iferre: uerum etiam cohibere a peccato uel punire pecca tum: ut aut ipse qui prius odio habe tur corrigatur experimento: aut alij terreant exemplo. Ide ad lotharium

Non est misericors q uicijs nu triendis parcit.

Qui uicijs nutriendis parcit et fauet: ne ptristet peccantium uoluntate: non tam e misicors: quam q no uult cultrum rape puero: ne au diat plorantem: et no timet: ne uul neratum doleat uel extinctum. Ite aug. sup eplam ad romanos.

Enormia flagitia p seculi iudices corripiant.

Sunt qdam enormia flagitia: q potius per mun di iudices quam p antistites et rectores ecclarum uindicant. sicut est cum quis inefic potifice aplicum epm psbrum siue diaconum. huiusmodi reos re ges et pncipes mundi danant. ergo n sine ca gladium portant: q talia sce lera diiudicant. sunt eni maxie pstitu ti ppt homicidas raptores ut et illos damnent: et alios suo timo re compescant. Item cyprian in nono genere abusionis.

Furta et cria a rege sunt cohibenda.

Rex debet furta cohibere: ad ulteria punire: impios de ter ra pdere: parricidas et periuros non sinere uiuere: filios suos non sinere ipie agere. Ite aug. de li bero arbitrio li. i.

Non peccat qui ex officio nocen tem interficit.

no debet in se hoia recipere penam pecunia riam: vt ex de pe. Is. Videt q eccl'ia pot infligere penam pecunia riam: qm magis illa timet. hoc q nunc po. infligere cum hoc si ia exist exp...

q Non pu tes. cum n cedis q aliq possunt corri gere. 3. q. iiij. cum ita. &. c. i.

r Charitas. et hoc p hoc qr q illud pre ceptum si pcen tiret ad omia specter. qz in teligas illud de illis: qui illi qui bn praest sup alios. vt in telligit de cano nica domicilia ne ad qui gi bet tenet: vt. 3. xi. xxiij. q. v. h videt. vt hic et cum. 3. e. duo ista. io.

s Non e. i nocere. i. boni viri.

t Terminis. s. xxij. q. vltima. de forma.

u Exprimeto. s. ij. q. vij. qa propter.

x Qui uiti. Quis. reges. s. xxij. q. 3. nec quis. io.

y Sunt q dam. pon tifice. pena talium hoc. 3. xvij. q. iiij. q suadi ecomi. j. xxv. q. vlt. c. vlt.

z Rex. ad ulteria. 3. j. xxxij. q. 3. inter hec.

z Parricidas pena i parricida rum hoc. ff. ad l. pop. p. de parric l. pena.

z Et piuros. qd hec dicit q furtus puniat pena capitali: i telligas c ...

Si homicidiū ē hoiem occide
re: pōt tñ aliqñ occidere sine
peccato. Nā ⁊ miles hostē ⁊ iudex
ul' minister ei⁹ nocētē: ⁊ cui forte
inuito⁹ atq; iprudēti' telū manu fu
gerit: nō mihi uident' peccare: cū
hoiem occidūt. sed nec ēt homici
de isti appellari solēt. Idē i qōni
b⁹ leuitici. Cū hō iuste occidit' lex
eū occidit ñ tu. Itē pelagi⁹ pa.

Non qui ad bonū sed qui ad ma
lum cogit persequitur.

Non uos boium uanıloquia re
tardent dicentiū: q: persecu
tionē ecclia faciat: dū ul' ea q̄ com
mittūt' repmit: ul' aiarū salutē re
grit. errant huiusmōi rumoris fa
bulatores. ñ psequit': nisi q ad malū
cogit. q uero malū ul' factū iā pu
nit ul' phibz ne fiat: non psequit' iste
sed diligit. Nā si ut illi putāt: ne
mo nec rephendend⁹ ē a malo: nec
retrahēdus a malo ad bonūz ē hu
manas et diuinas leges necesse est
euacuari: q̄ ⁊ malis penaz ⁊ bonis
premia iusticia suadēte ↄstituunt
malū aūt scisma eē ⁊ per exteras
ēt potestates p huiusmōi opprimi
debere hoies ⁊ canōice scripture
auctas ⁊ patnaz rglarū nos ue
ritas docet. quisqs ergo ab aplicis
diuisus ē sedib⁹: i scismate eū eē ñ
dubiū ē: ⁊ ↄtra uniuersalē eccliaz
altare conat' erigere. sz qd de tali
bus insert⁹ i chalcedonēsi synodo
canon ↄstituat: glīa ura cōsideret
ubi p⁹ alia sic dicit: q a cōione seipz
suspendit ⁊ collectā facit: ⁊ altare
ↄstituit: ⁊ noluerit uocāti epō cō
sentire ⁊ noluerit eidē acquiescere
neq; obedire ⁊ pri⁹ ⁊ scd'o uocanti:
hunc oio dānari: nec unq; ul' oro
nem mereri: nec recipe eūz posse
honorē. si eni pmanserit turbas
faciēs ⁊ seditiones ecclie p exterā
potestatē tanq; seditiosū cōprimi.
Et beat⁹ aug. de talib⁹ dicit: mul
ta eē cū inuitis benigna q̄dā aspe
ritate plectēdis agēda sūt: quorū
poti⁹ utilitati ↄsulendū ē q; uolū
tati. Nā i corripiēdo filiūz q̄uis
aspere nunq; prīs amor amittit':
fit tñ qd nolıet ut doleat: q ēt inui
tus uidet' dolere sanādus. Ecce
uidetis queadmodū tāti testimo
nio prīs ñ psequat' coercēdo tali
a sz diligat emēdādo tales sp eccl'a
facite ergo ēt uos: q; sciētes itēti
onē christianitatis ure frequent'
hortamur: et date opam ut talia
fieri ultra non liceat: sed ēt qd uo
bis facillimū eē non dubito: hi q
talia psumpserūt: ad pijssimū pn
cipē sb digna custodia dirigantur

recolere eiz dz celsitudo ura quid
per nos deus fecerit tpe illo: quo
histriā ⁊ uenetias tyranno totila
possidente: frācis ēt cūcta uastan
tibus: non añ tñ mediolanensem
epm fieri pmisistis: nisi ad clemē
tissimū pncipem exinde retulisse
tis: ⁊ qd fieri debuisset: ei⁹ iterum
scriptis recognouissetis: et intra
ubiq; feruētes hostes rauennā tñ
⁊ is qui ordiabat' ⁊ is q ordinād⁹
erat puidentia culminis uestri de
ducti sunt. Idē narse pricio.

Scismaticos ⁊ hereticos secl'i po
testates coerceant.

De lyguribus atq; ueneticis
⁊ histrijs epis: qd dicā quos
idonea ē excellentia ura ⁊ rōne ⁊
ptāte reprimē: ⁊ dimittitis eos in
ↄtēptū aplicaz sedium de sua ru
sticitate gliari: cum siqd eos de iu
dicio uniuersalis synodi: qd ↄstā
tinopolim p primā nup elapsam
idictionē actum ē forte mouebat
ad sedē aplicā: quō semp factuz ē
electis aliquib⁹ de suis: qui dare ⁊
accipe rōnem pnt: dirigere debue
rūt: ⁊ nō clausis oculis corp⁹ chri
sti dei nri: hoc est sanctā eccl'az la
cerare. Nolite ergo dubitare hu
iuscemōi hoies pncipali ul' iudici
ali auctē cōpmere: q: rgl'e prum
hoc spalit' ↄstituerūt: ut siq eccl'a
stici officij psona cui sbiect⁹ ē resti
terit: uel seorsum collegerit: aut
aliud altare erexerit: seu scisma fe
cerit: iste excōicet' atq; damnet'.
Q si forte ⁊ hoc cōtempserit: ⁊ p
māserit diuisiōes ⁊ scisma faciēdo:
p potestates publicas oppmat'.
Ecce de quo aim⁹ ur forte timid⁹
ē: ne psc q uidearis: de prm uobis
auctē hec breuit' dirigēda curaui.
cū mille alia exēpla ⁊ ↄstitutiōes
sīt: qb⁹ euidēt' agnoscit': ut faciētes
scissuras i sācta eccl'a: ñ solum exi
lijs sz ēt pscriptiōe rez ⁊ dura cu
stodia p publicas potestates debe
ant coerceri. Idem.

Ab ecclesie unitate diuisi seculari
bus potestatib⁹ coerceantur.

Qualr' nos de glie ure studijs
iudicio gratulemur: nō solū
uraz sz mltoz ac pene ōnium cre
dim⁹ hre notitiā. Et iccirco nunc
de his q̄ uobis pntib⁹ ibi fieri stu
pem⁹: fiducialr apd glaz uraz du
xim⁹ ↄqrendū. Thracius siqdem
atq; maximilian⁹ noīa tm epoz uz
hntes ⁊ eccl'asticā ibi unitatē ptur
bare dr: ⁊ ōnes eccl'asticas res su
is usib⁹ applicare itm ut ↄtra unū
coz. i. maximilianū usq; ad nos
p tam longū iter necessitate cōpel

q fert falsūz te
stimonium in
cā criali. talis
eni mortē me
ret'. ff. de sica.
l. i. §. i. als eniz
si i sz nb⁹ qs p
iur⁹ ē: nōtur i
famia. C. de trā
sac. siqs maiō.
cās solū deuz
hz ultorē: ut.
C. de re. credi.
l. ij. ul' si piur⁹
ē p pricipē fu
stibus castiga
tur. ff. de iure
iurā. si duo. §.
ulti. Aliam pe
nā habet. vi. q
i. quum qz.

a Si homi
cidium.
Naz ⁊ miles
tres casus po
nit hic. Alij
duo. s. cum fa
cit defendēdo
se ul' alij subue
niēdo: ut s. e.
cū hō.

b Inuito. for
tuit⁹ eni casus
ñ iputat': ut ex
de ho. lator dū
eū nō pcesserit
cl'pa. l. di. sepe

c Impruden
ti. ñ uidet' q; i
prudentia ex
cusat euz quia
iperitia culpe
anumerat': ut
ff. de reg. iur. i
peritia. sed dic
imprudenti. i.
ignoranti.

d Lex eū oc
cidit. sic. xxxiij
q. ij. quos de
us. io.

e Non uos
uaniloqa
uane uoces po
puli ñ sīt audi
ēde: ex de elec.
oli⁹. C. de pe. l.
decurionum.

f Ad maluz.
q̄ñq; psecutio
largius sumit':
ut s. e. q. iiij. si
ecclesia.

g Exteras. sic
j. e. de lyguribz
⁊ dixi s. e. prin
cipes.

h In scisma
te. s. scisma est
nō hre caput
romanā eccl'ā
ut. xxiiij. q. i. ē
⁊ c. sz qñ uer⁹
io.

i Secundo. hic dicit'
q; bis debeat admone
ri excōicandus maxi
me hēticus: alibi dr q;
semel: ut. j. xx. cā. q. i.
q̄ dom⁹. alibi q; sepi
sime. i. q. vij. ↄuenienti
b⁹. qñq; dr d trina ad
monitione: ut s. e. ad
ministratores. j. xxi.
cā. q. iij. d excōicādis
qd iuris sit: dixi super
illo. c. q̄ dom⁹.

k Orōnē. i. supplica
tionē: q: sine spe ueni
e depōit': ut statiz sub
iungit. xxi. di. i nūc. ul'
id dicit: q: scismatico
sine intruso nulla dat'
audientia: ut. xxij. di.
in nōie.

l Recipere. xi. q. iij.
siqs epe in ↄcilio.

m Inuitis. s. xlv. di.
⁊ q emendat.

n Nō psequatur. ec
clesia. nec ēt uos p cō
sequens q auctē eccle
cos coercetis.

o Principē. ergo ec
clesiastica persōa licite
pōt petere: ut mali de
tineant' ⁊ ducant' ad
iudicium: ut s. e. unūz
solū ⁊. j. e. relegentes.

p Ordinabat'. j. xxii
ij. q. i. pudenda.

q De lygurib⁹. ru
sticitate. i. sup
bia. alibi ponit' p sim
plicitate: ut. ij. q. vij.
sācta. ⁊ sic est ar. q; qñ
q; non sit parcēdum
rusticitati.

r Electis. sed qualit'
potuit hec cā per pcu
ratorē agi: cum isti de
crie ↄuenirent. sed dic
q; lz fuerit de crie actū
non tñ crialr. vñ. potu
it pcurator iteruenire
ut ex de accu. ueniens
⁊ c. sup his. ⁊. iij. q. vi
hoc qppe.

s Per ptātes. s. e. c.
principes.

t Quali nos. pene
nota q; dicit
pene: ⁊ tñ longe pſes
erant q nescirent q; q
scirent: duz tñ ad mo
dicā q̄titatez deberet
referri: ut. iij. q. vij. qui
sine. ff. de uerb. signi.
hec adiectō.

u Noia. sic. xv. q. ul
ti. siquis presbyter. io
hannes

a R Elegentes.bona
nota:ꝙ ex malo
ꝓuenit bonū: vt. xiij.
di.nerui.in fi. ſicut de
facto iudeoꝝ q crucifi
xerūt deū. Itē3 eſt hic
ar.ꝙ malū puniť quā
uiſ exīn ꝓuenīt bonū
vt ſiquis puerum ca/
ſtrauerit.l3 eū melioꝛē
fecerit:tñ puniť .ff. ad
l.aql.ſi ſuus ſuū.§.⁊ſi
pueꝝ.ſilr licet qs rem
fecerit ꝓhibitā:lic3 bñ
fecerit:tñ puniť .ff. de
re.mili.l. ij.§.in bello.
arg.ↄ.ff.ad.l.aql.ſi ſer
uus ſuū. §. ſi oliuam.
b Abſtulit. hoc ideo
dicit: qꝛ pena moꝛtis
puniť ſiue ꝓ vno ſiue
ꝓ altero .aľ aūt idē de
lictū pōt varijs penis
puniri: vt.xvij.q.iiij.at
tēdēdū.⁊.xvij.q.i.ſta/
tuim⁹.Ↄ ↄſueuit diſtin
gui:cū qs accuſať de
diuerſis crib⁹:aut illa
cria deſcendunt ex eo
dē facto: aut ex diuer
ſis.Et hec diſtictio nō
tur.C.de accu. qui de
crie. ſi aūt diuerſ actō
nib⁹ velit qs agē:diſti
guiť:aut ille actōes ſī
ābe penales : aut ābe
rei pſecutoꝛie:aut vna
penaľ ⁊ altera rei perſe
cutoꝛia:vt.nō. ff. nau.
cau.ſta.l.iij
c Si adulterium.hic
videť :ꝙ ſm canones
⁊ adulteriū ⁊ inceſtus
moꝛte puniať.ſ3.l. ho
die adulteriū ñ puniť
moꝛte:vt.C. de adult.
auc.ſed hodie.io.
d O Omniū.certami
ne.j.e.q.viij.om
nium.
e E Xcōicatoꝝ itentō
nē.ſ. occidētiū vľ
ſm intētionē iponētis
penā: vt. xxvij.q. vij.
tempoꝛa.
f Diſciplina.nota ad
cautelā ⁊ ex abundāti
aliqd fieri: ne diſcipli
na mřis eccľe deſaľ:vt
l.di.pſbroꝛs.⁊. xxxiiij.
q.ij.in lectū.⁊.xv.q.i.
ſiqs inſaniēs.q̄ eni du
bitationis cā ex abun
dāti apponūť :ius cōe
ñ ledunt:vt.ff. de reg.
iur.q̄ dubitatōis.⁊.l.ñ
ſolet.Itē eſt hic argu.
ꝙ i dubijs in deterioꝛē
ptē iterpꝛtamur ↄ regu
lam illam.ex̄ de regu.
iur.eſtote.
g Duplicitatis.i.moꝛ
talis peccati.
h F lagitio.i.ꝙ aľ eēt

quidā īfatigabiliť uenīētes ꝑces
offerrēt:ob quā cām petꝝ pſbꝛu3
ſedis nře ſ3 ēt ꝓiectū notariu3 ad
eadē loca duxim⁹ deſtinandos:ut
ea q̄ canonicis ſtatutis a ꝑdictis
pſeudo epīs ↄperint ↄmiſſa uľ di
gna dēant ſibi ultōe ↄpeſcē:uľ eoſ
dem ad nos uſq̧ ꝑducē .⁊ iō ſalu
tātes pňo affectu gľia3 uřa3 peti
m⁹:ut ꝑfatis:q a nřa ſede directi
ſť:i oīb⁹ ꝑbeatis auxiliū:nec pute
tis alicui⁹ eē peccati ſi huiuſmodi
hoies cōꝑmunť.hoc eni ⁊ diuie ⁊
humane leges ſtatuerūt :ut ab ec
cleſie unitate diuiſi ⁊ ei⁹ pacē īiqſſi
me ꝑturbātes:a ſcľaribuſ ēt ꝑtāti
bus cōꝑmāť .nec qcꝗ mai⁹ ē: uñ
deo ſacrificiū poſſitis offerre:q̄ſi
id oꝛdietis:ut hi q i ſuā ⁊ alioꝝ ꝑ
niciē debacchāť cōpetēti debeant
uigoꝛe ↄpeſci. Itē pelagi⁹ papa

Iniquitas prauoꝝ quāuis boniſ ꝓficiat:tamen punienda eſt.

R Elegētes ľras excellētie ea.
de iīuria qdē:quā uob iniquo
ru3 hoium ꝑſūptō ingeſſit:ualde
doluim⁹.Ș3 qꝛ ſcim⁹ occulto dei
iudicio aīam uřam:⁊ſi ꝑ alioꝝ ini
quitatē ac ſupbiā a ↄtaminatione
ſciſmatis cuſtoditā: egim⁹ oīpotē
ti deo gřas:q ēt de maľ hominu3
actib⁹ bona opari ↄſueuit.nec eni
ſine illius ꝓuidētia factū eē credē
dū ē:ut īſēſati ⁊ ꝑuerſiſſimi hoies
uſq̧ ad hoc ꝓſilirent:ut ſuā diuiſi
onē catholicā eē credētes eccľia3
a ſua uos pollutione ꝓhiberēt.ſic
eni ꝑ miſicoꝛdiā dei ēt neſcientib⁹
illis hoc factū ē: ut a ſciſmaticoꝝ
cōione eruti catholice qua3 diligi
tis ſuari uos ↄtigiſſet eccľe.q̄uis
igiť uřa ꝑ illoꝝ ſcelus ſcā ſit utili
tas:nolite tñ īpunitā ꝑſūptione3
iniquoꝝ hoium craſſari ꝑmittere
ſi.n.hoc qō in uřam gľam ꝑſūpſe
rūt:nō fuerit uidicta ↄpreſſu3 :ꝙ
i oībus mioꝛib⁹ ñ ualeant puniri:
ābigi ultra ñ d3.exercete igiť i ta
lib⁹ debitā auctē3:⁊ ne eis āplius
talia cōmittēdi ſpes creſcat: uřis
coercionib⁹ reꝑmāť. ad hoc ſiqui
dē dei nutu ēt ↄtra uos talia pre
ſūpſerūt:ut talia uob coꝛrigenti
b⁹ ab eodē ſcelē alios poſſetis deo
ꝓpiciāte munire q̄les aūt ſūt q ec
cleſiā fugiūt :eufraſij uos ſcelera
q̄ āpli⁹ occulta de⁹ eē noluit:euidē
ter īfoꝛmāt q i homicidio qdē nec
hōis neceſſitudinē nec charitate3
fřis nec ſacerdotij reuerētiā cogi
tauit.iceſtuoſo aūt adulterio ipſi
uidicte abſtuliť modū: qꝛ ſi adul
terium punias:nō remanet i quo
uindiceť iceſt⁹.ſi iceſtuoſo igeras
penā:iultū crimē adulterij rema
nebit.Ecce de quo collegio ſūt:q
q̄tū ad ſupbiā ſuā iniuria3 uobis
inferre moliti ſť:⁊ q̄tū ad ꝓuidē
tiā dei ipollutos uos eccľie ſuaue
rūt.auferte tales ab iſta ꝓuincia.
utimini oblata uobis a deo oppri
mendi ꝑfidos occaſione. qō tunc
plení⁹ fieri poterit:ſi auctoꝛes ſce
lerū ad clemētiſſimū ꝑncipe3 diri
ganť :⁊ maxie eccľe aqlegēſis iua
ſoꝛ:q ⁊ i ſciſmate maledict⁹ nec ho
noꝛē epi potēit retinē nec meritū
Itē nicola⁹ exercitui frācoꝛum

In certamie qō ↄtra īfideles geri tur:qſqs moꝛiť:celeſte ꝛgnū mēť

O Omnium⁹ uřm uolum⁹ cha
ritatē:qm̄ qſqs qō nō optan
tes dicimus:i hoc belli certamie fi
deliť moꝛtu⁹ fuerit:regna illi cele
ſtia mime negabūť. Itē urban⁹
ſcōus gotifredo lucano epō.

Nō ſūt homicide q aduerſus ex cōicatos zelo mřis eccľie armanť

E Xcōicatoꝝ īfectoꝛibus ꝑut
i oꝛdie eccleſie romane didici
ſtis ſm intētionē modū ↄgrue ſa
tiſfactōis iniūge .ñ eni eos homi
cidas arbitramur:quoſ aduerſus
excōicatos zelo catholice mřis ec
cleſie ardentes aliquos coꝝ truci
daſſe ↄtigerit.ne tñ eiuſde3 eccľie
mřis diſciplia deſerať :eo tenoꝛe
ſ3 quē diximꝰ pñia3 eis idicito cō
gruentē:q̄ diue ſimplicitatis ocu
los aduerſus ſe ↄplacare ualeant
ſi foꝛte qd duplicitatis⁹ ꝑ huma
na fragilitate i eodē flagitio⁹ icur
rerit. Itē aug.ad bonifacium.

Pax eccľe meſticiā ↄſolať ꝑditoꝝ

Q Ͼlis⁹ eni uřm uelit aliquē iimi
coꝝ ſuoꝝ ñ ſolū ꝑire:ueꝝ ēt
aliqd ꝑdē:ſ3 ſi dom⁹ dauid aliter
nō meruerit hře pacē:niſi abſolō
filius ei⁹ i bello:qō gerebat cōtra
pŕem fuiſſet extict⁹:q̄uis magna
cura mādauerit ſuis:ut eū q̄tu3
poſſēt uiuū ſaluūq̧ ſuarēt:⁊ eēt
cui penitēti pŕn⁹ affectuſ ignoſcēt
qd ei reſtiterit niſi ꝑditum flere ⁊
ſui regni pace acqſita ſuā meſticiā
ↄſolari. SI ergo uiri ſācti ⁊ pu
blice ꝑtātes bella gerētes ñ fuerūt
tranſgreſſoꝛes illi⁹ mandati:ñ oc
cides:q̄uis quoſq̧ flagitioſos di
gna moꝛte ꝑimerent:ſi miles ſue
ꝑtāti obediens nō ē re⁹ homicidij
ſi ei⁹ iperio quēlibet flagitioſū īfe
cerit:ſi hōicidas ⁊ uenenarios pu
nire non ē effuſio ſāguis:ſ3 legu3
miſteriū:pax eccľe meſticiā ↄſola
tur ꝑditoꝝ: ſi illi q zelo catholice
mřis accēſi excōicatos iterficiūt:
hōicide nō iudicāť:ꝑ3 ꝙ malos ñ

solū flagellari sʒ ēt īteffici licet. Sʒ
q̄ritur si cōtingat aliquos malos
puniri ab his q non hn̄t legitimā
ptātē: an sint rei effusi sāguis per
quos hi pūiunt. De his ita scri
bit ābro.

Aliq̄ndo puniūt pecca
ta p populos iussu diuino excitatos

Remittunt peccata p dei uer
bū: cui leuites intpres τ qdē
executoꝛ ē: remittunt p officium
sacerdotis sacrūq3 misteriū. puni
unt quoq3 peccata p hoies sicut p
iudices: q ptāte ad tps utunt. pu
niunt peccata ēt p pplos: sicut le
gimus: qꝛ sepe ab alienigenis dei
iussu excitatis ꝓpt diuie maiesta
tis offensā subact9 ē ppl's iudeoꝝ
Hinc nōndū ē: q aliqñ punit de9
peccata p nesciētes: aliqñ p scien
tes. p nesciētes peccata punit: si
cut p senacherib τ p nabuchodo
nosoꝛ regē τ p antiochū τ p prin
cipes romanoꝝ: τ p nōnullos re
ges gentiliū ppl'm israeliticū de
linquētē aliqñ afflixit: aliqñ capti
uauit: unde ipe dn̄s ait p ꝓphetā
uirga furoꝛis assur ipe aūt nō co
gnouit. assur9 erat uirga furoꝛis
dn̄i: qꝛ p eū imuneras gētes diui
na iusticia flagellare disposuit ipe
uō non cognouit: qꝛ i supbiā ela
tus uictoꝛiā quā assecut9 fuerat:
non diuie potētie sʒ suis uiribus
attribuit. unde cōtra ei9 superbiā
dn̄s loquit dicēs: nunqd gl'iabit
serra ꝯtra eū qui secat in ea? aut
nunqd exaltabit securis ꝯtra cuʒ
q cedit in ea? qb9 siītudinib9 satis
perspicue oñdit: q sicut serra τ se
curis nec secare nec cedere ligna
pn̄t: nisi ab alio regant: ac iō con
tra regētē se supbire nō debēt: sic
illi per quos de9 punit absq3 nutu
diuine dispositōis nihil agere ua
lēt: ac iō ꝯtra regētē se superbire
eis n̄ lʒ. tales i eo q puniunt: deo
fuire dicūt. i eo autē q ignoꝛātes
se eē mistros ire dei ipia uanitate
supbiūt: mercedem sue fuitutis a
deo nō nisi tēporalē iueniunt: pe
nā uero sue supbie ñ effugiūt. uñ
cū dn̄s dicēt ad ꝓphetā de nabu
chodonosoꝛ: qd dabo ei ꝓ laboꝛe
quo seruiuit mihi apud tyrū? sta
tim sbiunxit: da: hoc ē datā sibi ꝓ
nūcia egyptū τ ethiopiā. Cū aūt
in coꝛde suo supbiens postea dice
ret. nōne hec ē babylō quam ego
ꝯdidi in roboꝛe regni mei τc? sta
tim mutauit de9 rationabilē men
tē ei9: τ iduit eū feria bestialitate
ut ab hōib9 fugiēs cū bestijs uiue
ret. p antiochū quoq3 cū idolatri
am iudaice plebis dn̄s puniret: τ
pacē quā ex lege dei abiecta τ ex
sacris nationū assūptis q̄rebant:
illis i pniciē uerteret: qꝛ dei dispo
sitionē ignoꝛās sue facultati deua
stationem illius plebis attribuit:
impꝛecat i eū ꝓpheta dicens: Ef
funde irā tuā i gentes q̄ te ñ noue
runt: τ i regna q̄ nō iuocauerunt
nomē tuū: ne foꝛte dicāt i gentib9
ubi est de9 eoꝝ. silr cū p romanos
peccatū moꝛtis christi de9 punire
decreuisset: urbis excidiū τ iudai
ce plebis miserā captiuitatē suis
uirib9 ascribere ceperūt. uñ cōtra
eos ꝓpheta ipcat dicēs: leua ma
nus tuas in supbias eoꝝ q te ode
runt: τ q multa maligne operati
monumēta sue uictoꝛie posuerūt
i medio atrio tuo. Per sciētes pec
cata puniunt: sic de9 p filios isra
el uoluit peccata punire amoꝛreo
rum τ chananeoꝝ τ aliarū genti
um: quaꝝ terrā israeliticis possi
dēdā dedit: qb9 ēt pꝛecepit: ut ne
mini eoꝝ parcerēt: sed oēs moꝛti
traderēt. quid ꝓpter peccata eoꝝ
illis ꝯtigisset: ex uerbis dn̄i appa
ret: q cū diceret ad abraā: semini
tuo dabo terrā hāc: ueluti quere
ret: q̄re nō mō eā das mihi? audi
uit: nondū eni sunt peccata amoꝛ
reoꝝ ꝯsūmata: q̄ tūc itelligūt fu
isse consūmata: cū ppl's ille d egy
ptiaca fuitute liberat9 terrā eoꝛū
sic abrae ꝓmissū fuerat: in hēdita
tē accepit. Cum ergo sic diuino
iussu ad puniendum peccata ppli
excitāt: sicut ppl's ille iudaicus ē
excitatus ad occupādā terrā pro
missionis τ ad delēdas gētes pec
catrices: sine culpa noxius sāguis
effūdit: τ q̄ ab eis male possident
i ius τ dominiū rite transeunt bo
noꝝ. Cum uō occulto istinctu
aliq mouēt ad psequendū malos
sicut senacherib τ ceteri q ppl'um
delinquētē psecuti sūt. lʒ occulto i
stictu opante illoꝝ meritis incitē
tur ad psequēdū: tñ qꝛ praua intē
tione nō peccata delinquētiū puni
re: sed illoꝝ bona rape uel sue diti
oni subijcē q̄runt: nō st imunes a
crie. De quib9 ēt notādū ē: q ali
qñ excitāt ad puniendum pecca
ta bonoꝝ: ut tādē per bonos coꝛ
rectos ipsi quoq3 puniāt: sicut in
libꝛo iudicū legit de iabi rege cha
naneoꝝ τ de madianitis: q ꝓpt
idolatriā ppli suscitauit eos de9:
ut israel affligerent: τ terrā eoꝝ
occuparēt. Cum aūt ppl's dei sb
manib9 eoꝝ diuti9 afflict9 peccatū
suū recognosceret: τ p pniam sibi
deum placaret: dei pꝛecepto τ ba

Remittūt peccata. per verbum. i. p oꝛonē vel p pdicationē ecclesie. s. p pꝛedicationē euā gelij: sic. xv. q. i. nec is. τ. d. e. non solū.

l Hinc notandum est. p senacherib. regem assyrioꝝ qui maximam partem filioꝝ israelis captiua uit: qui cū ve nisset ad obsi dendū hierusalē: ab āgelo exterminatoꝛe nocte ē fugat9 occisis ab eod angelo. clxxx viij. milibus d exercitu suo.

m Et p nabuchodonosoꝛ. q cepit hierusalē τ tribum iudā τ tribū benia min in babylonicam captiui tatem duxit.

n Et per principes. s. vespasianū τ titū: q xlij. anno post passionem dn̄i hierusalem destruxerunt.

o Assur. senacherib.

p Nō nisi tēpoꝛalem. ar. q sufficit aliquē bonū facē ad hoc ut remunerandus sit: τ si illud mala itentiōe faciat. Nā τ qui pdandi aio gerit negocia alicui9: hʒ actionē negociōꝝ gestoꝝ ut. ff. de nego. ges. si pupilli. §. sʒ τ si qs negocia. Item ē hic arg. q qui ignoꝛās adimpleuit voluntatē alicuius: obtēpasse sue voluntati: arg. ꝯ. ff. de cōdi. τ de. l. ij. vbi dr. Nō eni videt obtēperasse q fatali casu obtemperat. Sʒ illud obtinet cum conditio apponit: que est in potestate alicuius. Secus si non est i potestate: vt ibi dicit. Itē ē h ar. q ex eodē facto ꝯsequit quis pꝛemiū τ penā: vt. l. xxij. q. ij. si quelibet.

q Da. i. datam ꝓuinciā. sīlis expositio est ff. de testa. heredes palam. §. si quid.

r Per antiochum. q tempoꝛe machabeoꝝ hierusalem cepit: τ tēplum polluit.

s Posuerunt. qꝛ vexilla τ scuta τ arma sua posuerant in templo in signū victoꝛie

t Bonoꝝ. i. in signū eoꝝ: q st futuri boni.

a q Elod aũt. Hic nihil est dubi tatis. ga ad bonũ nõ suscepti nec cogendus ē.ã.q.v. ad fidē.sed ad bonuz qõ suscepit cogend⁹ ē: vt xlv.di.disciplia.magr ñ alr soluit.j.e.§. vlt.

b Cismatici.ã.e.q. iiij.quis nos.

c Seduxerũt.mitius hic agit cũ circumuen to qz cũ coacto:cũ tamẽ alr.Inuenitur coacto in noto:vt ex qõ me.ca.p latum. sed non subuẽi tur ibi circũcto :vt.x x.q.iij.pstituit.

d Prophetica,qz nõ dũ erat impleta ꝓphe

tia:z nunc reges terre itelligite zc.vt .ã.q.iij. nõ inuenitur.

e Cõpleta.primo eni salubriter admonendi sunt boni:vt sic cetera multitudo frangat:vt xliij.di.comessationes l.di.vt constitueret.io.

f q Elod errauerat verba sũt ꝓphe te alloquentis malos: propter que probat au gustinus malos ẽ co gendos.

g Hoc vobis .verba augustini.

h u Jdes. bonum. vt.ã.q.v.ad fidẽ

i Et volens. sic ex no lente fit volens:vt.lxx iij.di.consuluit.z.ã.q. iij.displicet.

k Opio.sic ergo iure peritus dz mutare opi nionẽ suam:si expedit mutari:vt.xij.q.i.certe z.ff.de iurepatro.diui Item ex hoc loco di cunt quidam augusti num quandoqz fuisse hereticum:sed potius probatur hic Jrium.

l Credatur. nũqz cre ditur fuisse malum:qõ factum est bonum :vt l.di.ferruz.z.ff.de edi. edic.q ita.

rach comitat⁹ delborã,pphetissaz uxorẽ lapidoth iabin regez chana neoz z sisarã ducẽ exercit⁹ sui cõ triuit : z ieceon zebee z salmana reges madiamitaruz z oreb z zeb duces eoz mozti tradidit. appet ergo q aliqñ p legitimã ptatez ge rẽtes aliqñ p pplos diuio iussu ex citatos mali,p peccatis suis nõ so lum flagellãt:sed ẽt rite pduntur Nec ẽ ꝓtrariuz illõ augustini:qõ ad marcellinũ ,p circũcellionibus supplicãs rogabat:ut uerberibus eos coerceret:ñ morte pdẽt . quã uis eni supplicãdo spatiũ uite eis reduari poscit:nõ tñ legũ seueritatem q̃ tales morte plectunt :non obseruandum docuit.

Quod autẽ q̃rit an mali sint cogendi ad bonum facile apparet.antiquus nanqz ppls ille metu penarũ ad obseruationez legis cogebat. Jn euangelio quoqz dñs ait discipulis suis :nolite timẽ eos q corpus occidũt:aiam aũt nõ pnt occidere:sed potiꝰ eũ timete.i. ei i timore seruite: q põt aiaz z corpꝰ perdẽ i gehẽnã. Paulus quoqz cũ eccl'am dei psequeret:i itinẽ ceca tus ad deũ conuerti coactꝰ ẽ.unde se abortiuo silem testatꝰ ẽ dicens: nouissime aũt oiuz tãqz abortiuo uisus ẽ z mihi. Hinc augustinꝰ scribit ad bonifacium.

Ecclesia malos oz cogẽ ad bonũ sicut christus paulum coegit.

Cismatici dicũt :cui uiz chri stus itulit:quẽ coegit?ecce ha bẽt paulũ apl'm.agnoscãt i eo pri us cogẽtẽ christũ postea docẽtez prius feriẽtẽ postea ꝓsolãtez. mi rũ ẽ aũt qũo ille q pena corporis ad euãgeliũ coactus itrauit:plus oibꝰ illis laborauit : q solo uerbo uocati sunt i euãgelio :z quez ma ior timor ꝓpulit ad charitatez:eiꝰ pfecta charitas mittit foras timo rẽ. Cur ergo nõ cogeret eccl'a pdi tos filios ut redirent: si pditi filij coegerũt alios ut perirẽt: q̃uis z illos quos nõ coegerũt:sed tantũ mõ seduxerunt : si p terribiles z salubres leges i eiꝰ gremio reuocẽ tur:blandiꝰ pia mat̃ ãplectit :z ꝺ illis multo ãplius q̃z de illis quos nunq̃z pdiderat g̃tulatur.an non hoc ptinet ad diligẽtiã pastoralẽ etiã illas oues:que nõ uolent ere pte:sz blãde leniteqz seducte a gre ge aberrauerant: z ab alienis pos sideri ceperãt:iuẽtas ad ouile dñi cuz si resistẽ ei uoluerit: flagelloz̃ troribꝰ uel ẽt doloribꝰ reuocare?

Item a christo coactũ paulz ostẽdim⁹.imitat̃ itaqz eccl'a i istis cogendis dñm suũ: q prius ut ne minẽ cogẽt:expectauit:ut de fide regũ atqz gentiliũ pdictio ꝓphe ca⁹ cõpleret. ẽt hic absurde nõ in telligit illa apl'ica snia ubi beatus paulus dixit:parat⁹ sũ ulcisci oẽz inobediẽtiã:cũ cõpleta fuerit pri oz uña obediẽtia. Unde z ipe dñs ad magnã cenã suaz ꝓs cõuiuas adduci iubet z postea cogi. Naz cũ ei serui rñdissent:dñe factũ est qõ iussisti:z adhuc locus ē:exite i quit i uias z sepes z quoscũqz inue neritis cogite intrare. Jn illis er go qui ꝓmo lenit̃ adducti sunt:cõ pleta⁹ est ꝓr obediẽtia.i istis aũt qui cogunt̃:iobediẽtia coercetur.

Ter si p ptatẽ quã p religionẽ ac fidẽ regũ tpe quo debuit⁹ diuio munere accepit ecclesia:hi qui iue niunt̃ i uijs z sepib⁹.i.i heresibus z scismatibus cogunt̃ itrare:non q: cogũt̃ repbẽdãt: sz quo cogũt̃ attẽdãt. Tẽ ad donatistas.

Variis modis errantes corripiũ tur a deo.

Quod errauerat inqt dñs nõ reuocastis :z qõ perierat nõ requisistis.hoc uobis ipe deus p nos facit:ipe obsecrando ipse mi nando siue corripiendo siue dam nis siue laboribꝰ siue per suas oc cultas admonitiones uel uisitatõ nes siue p ptãtũ tẽporaliũ leges Tẽ in epl'a ad uincentiũ.

Nõ est cõsiderãdũ quod q̃z co gitur:sed quomodo cogit̃.

Jdes⁹ ut opinor nõ eẽ cõside rãdũ qõ q̃z cogit̃:sed quale sit illud quo cogit̃ :utrũ bonũ an maluz.nõ q̃ quisqz bonus possit eẽ inuit⁹:sz timẽdo qõ nõ uult pa ti:uel reliquit ipedientẽ aiositatẽ uel ignoratã ꝓpellit̃ cognoscere ue ritatẽ:ut timẽs uel respuat falsũ ꝺ quo ꝓtẽdebat:uel q̃rat uez qõ ne sciebat:z uolens iam teneat: qõ nolebat. Tẽ mea primit⁹ snia erat;neminẽ ad christi ueritatẽ eẽ cogendũ:uerbo ẽt agendũ:disputatione repugnãdũ:ratõne uincẽdum:ne fictos catholicos hr̃em: quos aptos hereticos nouerã .sz hec opinio⁹ mea non cõtradicẽtiũ uerbis tñ:sed demõstrãtiũ supabat̃ exemplis. Naz primo oppo nebat̃ mihi ciuitas mea:que cum tota esset i partes donati: ad uni tatẽ catholicam legiz imperialiũ ti moze cõuersa ē:quaz nũc uidem⁹ ita aiositatis nre pniciẽ detestari: ut i ea nũqz fuisse credat̃. Tez

m IAm vo. si.B.c.itel ligo de bẽticis ꝓuũ ẽ ex ō bẽ ticis sicut. vbi prohibetur ne aliqs eos tene at i terris suis vel i domo vel aliquẽ ꝓtũ cũ eis faciat. sed dic q loquitur de eo qui als ẽ icorrigibilis: vl loquitur de iudeis ꝓut di xi.ã.q.iij.c.ult iohannes.

n ¶ Ẽ bis omni bus.seruitia.ã xv.q.i.non est o ¶ Inuit⁹.sed q̃uis pōt quis inuit⁹ dare: cũ nec ignorans nec inuit⁹ quis donet:vt.C. ō dona.nec igno rans: sed faci as viz t dꝛiam iñ dare t do nare:vt donuꝫ dicaf qꝫ aliqs ex libertate dat t ex certa scia. vñ eps non dꝛ donare poẽ das sed dare.

p ¶ Pudorem qñqꝫ etiã si ali qs tacet ꝓpter verecũdiã: nõ sibi ꝑiudicat: vt.ff.de furt.l. penal.

q ¶ Si ex ne cessitate .i. pce cepto. vel log tur de necessita te vite.

r ¶ Dispẽsatio. alijs dispẽso:sꝫ mihi nõ ꝓficio

s ¶ Consuetu do.sicut enim seta iducit filiũ sic iste timõ in stitiam:vt.j. ō pe.di. ij. siqs i tantam.io.

t q ¶ Nec autez Non solũ hereticꝫ sꝫ oẽs hostes lici te possũt spoli ari rebus suis dñmõ bellum sit institꝫ:t ille q rem abstulit iure fact⁹ ẽ do min⁹ illi⁹ rei.ã t alie multe q mihi notatim cõme morabanf:ut i ipsis reb⁹ agnosce rẽ ẽt in hac cã recte itelligi posse: quod scriptum est: da sapienti oc casionem t sapientior erit. ¶ Tẽ grego.maxiꝫo epõ.

Onere pensionis rusticus ad dominum conuerti cogatur.

¶ Am⁹ uõ si rustic⁹ tãte pfidie t obstinationis fuerit iuẽtus ut ad dñm deũ mime uenire ꝓsen tiat:tãto pensionis onere grauan dus ẽ:ut ipa exactionis sue pena cõpellaf ad rectitudinẽ festinare. ¶ Ex his oib⁹ colligif: q mali sũt cogẽdi ad bonũ. Sꝫ obijcif illud q nemo est cogẽdus ad id ad qõ iutilit cogif. Ad bonũ aũt qlꝫ in utiliter cogif:cũ deus aspnef coa cta fuitia .uñ apls cũ ad elemosy nas corithios hortaref:ait: unus quisꝫ det,put destinauit in corde suo:nõ ex tristicia aut ex necessita te.hilarẽ eni datorẽ diligit deus. uñ daf itelligi:q q iuitus⁹ dat ꝓpt pñtẽ pudorẽ t rẽ t meritũ perdit ¶ Tẽ cũ redderet cãm ãre a sum ptib⁹ abstinẽt:ait:si ex necessitate euãgelizauero nõ erit mihi gloria ¶ Tẽ si inuit⁹ euangelizauero di spẽsatio⁹ mihi credita est.si aũt uo lẽs hoc ago:mercedẽ habebo apõ deum. ¶ Tem cuꝫ galathis scri beret legalia non esse tenenda ait: si spũ ducimini nõ estis sub lege. Ex quo apparet eũ qui sub lege ẽ id ẽ q timore pene nõ amore iusti cie fuit:ñ duci spũ sãcto.si autem spũ sãcto ñ ducif:deo placẽ mime ualet. ¶ Tẽ nõ accepistis spiritũ seruitutis itez in timore: sꝫ accepi stis spñ adoptionis filioꝫ in quo clamam⁹ abba pr̃. Ex quib⁹ uer bis daf intelligi:q si i ueteri testa mẽto timore pene boies cogeban tur ad bonũ:tñ in nouo testamen to sola libertate t delectatione iu stitie sunt inuitãdi ad fidẽ.uñ illi di cunf serui t filij ancille ptinentes ad ismael.isti dicũf liberi t filij li bere ptinẽtes ad isaac. ¶ Tẽ iobã nes in epla sua:timor nõ ẽ i chari tate:sꝫ pfecta charitas foras mit tit timorẽ.q aũt cogif:timore illo ducif:q nõ est in charitate. q ma nus ꝓmit nõ animũ mutat:quo pena timef:nõ bonũ diligif. poꝛ ro sine dilectione boni nullus deo placẽ uł i numero bonoꝫ ꝓnume rari poterit.uñ cuꝫ ꝓpheta dicẽt: aialia tua habitabunt in hereditatez oñdens qũo ad ipam habitationẽ p ueniãt:subdit i dulcedie tua quaꝫ tu preparasti pauꝑi: dulcedinem uocans suauitatez boni opis:qua bonũ fit ñ timore pene sꝫ delecta tione iustitie. Cum ergo sine hac dulcedine aialia in hereditate non habent:pꝫ q nemo nisi iutiliter ad bonuꝫ cogitur:quicunqꝫ enim ad bonum cogif solo timore nõ amo re ducitur:nõ ergo sũt mali cogẽ di ad bonũ. ¶ Hꝫ ita rñdef:si bo nũ ad qõ mali cogunf:sẽp iuiti to lerarẽt:t nunqꝫ uolũtarij fuirent iutilit cogerenf ad illud,sed q hu mane nature ẽ: t ea q̃ idiossuetudi nem ducũf:abhorrere: t cõsueta uel magna custodia diligẽ:flagell tribulationũ mali sũt cohibẽdi a malo t,puocãdi ad bonũ :ut duꝫ timore pene malũ i dissuetudinẽ ducif abhorreaf:bonũ uõ ex con suetudine dulcescat.unde aug. in psalmo.cxxvij. Cuꝫ p timorẽ ge henne cõtinet se hõ a peccato :fit ꝓsuetudo iusticie:t icipit qõ duꝫ erat amari:t icipit excludi timor a charitate:t succedit timor casⁿ de quo hic dr̃:quo timem⁹:ne tar det:ne discedat:ne eo careamus. Ille utilis:sed nõ pmanet in eter num ut iste.

¶ Nec aũt q̃rif:an hereti ci suis t eccle rebus sint expoliandi: t qui possi dent bẽticis ablata: an dicanf possidere aliena. Ex his ita scribit augu. ad uincentium.

Res terrena nõ nisi diuino uł humano iure tenetur.

¶ Elicũqꝫ⁹ nos ex occasiõe hui⁹ legis imperialis non dilectõ ne corrigẽdi sed odio inimicandi psequf:displicet nob. Et quãuis res q̃cũqꝫ terrena non recte a quo qꝫ possideri possit ;nisi uel iure di uino quo cũcta iustoꝫ sẽ:uel iure hũano qõ i ptate ẽ regũ tre. Jõqꝫ falso res appellatis uras: qꝫ nec iuste possidetis:t ꝑm legẽ terreno rũ regũ amittẽ iussi estis :frustra qꝫ dicitis nos i eis ꝓgregandis la boram⁹:cuꝫ scriptũ legatis:labo res impioꝫ iusti eaunt. Sꝫ tñ qꝫ qs ex occasione legis hui⁹ quã re ges terre christo futentes ad emẽ dandã ipietatez uram,pmulgaue rũt:res,pprias uras cupide appe tit:displicet nob. Quisqs demqꝫ res ipsas pauperꝫ uel basilicas cõ gregationũ: quas sub noie eccle tenebatis:q̃ oino nõ debeẽt:nisi ci eccle q̃ uera ẽ christi eccl̃ia nõ per iusticiã sꝫ p auariciaꝫ tenet:displi cet nob. Quisqs,p aliquo flagi tio uel facinore deiectuꝫ a nob it a suscipit:sicut suscipiũf:q̃ excepto e.q.v.dicat.t.ã.diſti.i. ius nãle.t.ff.de acqui. rerũ do.nãle.§.vlti.bẽ ticis aũt licitũ ẽ auferꝛ ri ea q̃ bñt:vt.ã.di.viij quo iure.t.j.e.c.i.t.ã. e.q.v.res. melꝰ tñ est q̃ anẽte iudicis fiat:vt ã.e.q.iij.lex sunt. Si ergo ꝓdẽnat⁹ ẽ bereti cus de heresi:cõfiscãf bona ei⁹:vt ex ō here. vgentis.si deric⁹:tunc res ei⁹ sẽt eccle applicã de:vt ex e.ad abolendã.t.ß vera sũt etiã si aliqs bẽtic⁹ bz filios uł agnatos:vt ex.e.vꝛgent.s.i fi.Et sic cotiꝛgit lex que dicit bona bẽtico ꝓ ad fiſcꝫ vł ad agnatos deuolui: vt C. de here. auẽ. de ne storianis. lz aũt bona sint ablata bẽticis:si tñ fuerint reuersi ad fidẽ ꝓioꝛa bona eis ex mi sericordia restituũtur t ẽt epatus:vt.ã.e.q.i iij.ipsa pietas.t.j. e.c. iij.sic est melioris ꝓditionis ille qui reuertit

VII.

ab hẽsi: q̃s q reuertit ab hostibus. Nã si de stoꝛ reuertit spõte ad suos:lz idulgeat ei vi ta:tñ iisulã deportaf: vt.ff.de re mili.nõ oẽs §.q desertoꝛem.

u q ¶ Elicũqꝫ.diuino i.iure canonico quo eis sunt ola auferẽda:vt.ã.e.q.v.si vos Non obstat.ã.di. viij quo iure.

x ¶ Dictũ.ar.q si hẽ ticus tulit sniaꝫ super matrimonio q̃ valeꝛ: vt.ã e.q.i.quisqs.arg. ꝫ.ex.e.fraternitatis.

y Toleram⁹.j.xxiiij q.i.pudenda.
z Si de rebus.h no mē res hic stricte sumit.nam fm veram significationē oia cōp hendit ꝛ corporalia ꝛ incorporalia:vt.ff.de ver.sig.rei appellatio. ꝛ.l.rei appellatiōe.so.
ꝛ Et impios.per hoc dicūt qdā:ꝙ iudeis ꝛ sarracenis licite possumus sua auferre:ꝛ itelligunt id qd dr.j.q.viij.c.dispar.de psonis iudeoꝝ non de rebus. Sed sec⁹ credo:q: inde soluunt tributū:ꝛ de uolūtate nr̄a tenent ea q̄ habent.
ꝯ Impio.si.xiiij.q.v dixit.
a Quod aūt.ꝯcupiscam⁹.s.e.q.iiij. ipsa pietas.in fi.
b Calūniandi.nō est calūniādum ius.j.de ꝯse.di.ij.liquido.ff.ad exh.l.penul.
c Contraria.arg.ꝙ ꝯtraria dicēs nō ē audiendus:vt ex̄ de ap.solicitudinē.ꝛ.lxxiiij.di.gesta.C.de mune.pri.pfessio tua.argu.ꝯ ex̄ de iude.examiata.ꝛ dixi.xiiij.q.i.in fi.
d Hēbant.ſi itelligas iure dn̄ij:q: hr̄e ē idez qd esse dn̄m rei.qn̄qꝫ idē est qd possidere:vt ff.de v.sig.hr̄e.
e Sed et nr̄a.i.ad cōseruādū nobis data.
f Procuratione.plati sunt.pcuratores non dn̄i reꝝ ecclasticaꝝ:vt h.ꝛ.xij q.i.c.vlt.qn̄qꝫ dicūt dn̄i.xvi.q.i.ꝛ tēporis.qn̄qꝫ defēsores xvi.q.i.i canonib⁹.tm̄ lꝫ pelat⁹ dicat pcurator magis hꝫ liberalē admistrationeꝫ q̄ꝫ simplex pcurator:vn̄ aliquātū dare pōt:si hoc hꝫ ꝯsuetudo regionis vt ex̄ de dona.c.ij.arg.ꝯ.j.e.q.viij.ꝯuenior.
g Dei.s.pris.
h Quēadmodum.uos auteꝫ.i fi.c.idē repetit.ꝛ sic ē ar.ꝙ aduocat⁹ idē ius sepi⁹ pōt allegare:ar.ꝯ.C.d ap.amplioꝛem.Ex eo ꝙ dicit inimico:est ar.ad q̄stionē sabbatinam ꝙ si aliqs ꝯmisit se arbitrio īimici:lꝫ tulerit durā sn̄iam:ꝙ illa teneꝫ dūmō n̄ pcipiat aliqd

errore quo a nobis sepamini:sine crimie apd uos uixerūt:displicet nob.Sꝫ nec facile ista mōstratis nōnullos toleram⁹ quos corrigē uel punire nō possum⁹:neqꝫ ppt paleā relinqmus areā dn̄i:neqꝫ ppt pisces malos rūpim⁹ retia dn̄i neqꝫ ppter hedos i fine segregandos deserimus gregē dn̄i:neqꝫ ppt uasa fcā i ꝯtumeliā migram⁹ d domo dn̄i. Idē ꝯtra petilianū.

Catholici nō ideo aliena possidēt q: ab hereticis ablata tenent.

Si de reb⁹ uel locis ecclasticis q̄ n̄ tenetis:q̄rimini:pn̄t ꝛ iudei iustos se dicere ꝛ iniqtatē nobis obijcere:q: locū in quo ipi regnauerūt:mō christiani possidēt. Quid ergo idignū:si ea q̄ tenebāt hētici fm pareꝫ uolūtatem dn̄i catholici tenēt?ad oēs iniquos ꝛ impios illa uox dn̄i ualet:auferetur a uobis regnū dei:ꝛ dabit gēti facienti iusticiā.An frustra scriptū est:labores iiustoꝝ pij edent.quapropter magis mirari debetis:ꝙ adhuc tenetis aliqd:q̄ꝫ ꝙ aliquid amisistis. Itē.Si q̄ iā precisi possidere cepistis:q: uobis ablata nobis dn̄s deus dedit:nō iō cōcupiscim⁹ aliena:q: illi⁹ ipio⁹ cui⁹ sūt oia:facta sūt nr̄a ꝛ iuste nr̄a sūt uos eniꝫ utebamini ad pcisionem nos ad unitatē.Alioqui ꝛ primo pplo dei possent illi obijcē aliene rei ꝯcupiscentiā:q diuia ptāte ab eoꝝ facie:q ea terra male utebāt expulsi sūt.ꝛ ipi iudei a quibus ablatū ē regnū fꝫ uerba dn̄i:ꝛ datū est genti faciēti iusticiā:pn̄t obijcē aliene rei ꝯcupiscētiā:q: christi ecclesia possidet:ubi psecutōes christi p⁹ regnabāt. Idē. Res ecclesiastice ab hēticis iiuste possident

Quod aūt nob obijciūt:ꝙ res eoꝝ cōcupiscamus ꝛ auferamus:utinā catholici fiant:ꝛ non solū q̄ dicūt sua:sed ēt nr̄a in pace ꝛ charitate nobiscum possideant. usqꝫadeo aūt calūniādi⁹ cupiditate cecanť:ut nō attēdāt:q̄ꝫ sint iē se ꝯtraria q̄ loquūť.Ipsi certe dicunt ꝛ iuidiosissime sibi cōqueri uidenť:ꝙ eos i nr̄a cōione uiolento legū impio coartamus.hoc itaqꝫ nullo mō facerem⁹:si res eoꝝ possidere uellem⁹.qs eni auar⁹ querit cōpossessorem?quis dn̄andi cupiditate iflāmat⁹ ul' faustu dn̄atōis elat⁹ desiderat hr̄e ꝯsortē?ipsosqꝫ certe attēdant quōdam suos mō ēt socios nr̄os ꝛ fr̄na nob dilectione ꝯiunctos:quēadmoduꝫ sua teneant nō solū q̄ hēbant⁹ sed etiaꝫ

nr̄a q̄ nō hēbant.q̄ tn̄ si pauperuꝫ cōpares sum⁹:ēt nr̄a sunt ꝛ illoꝝ si aūt puati q̄ nob sufficiāt possidemus:nō sūt illa nr̄a sed pauperuꝫ quorum pcurationē quodāmodo gerim⁹:nō ppetatē nob usurpatione dānabili uēdicam⁹. Quicqd igiť noīe ecclaꝝ ptes donati possidebāt:christiani iperatores legib⁹ religiosis cū ipis eccl'ijs ad catholicā transferre iusserūt.Cuꝫ ergo nobiscū sunt plebes earūdē eccliarū:nobiscū sunt pauperes:qui de eisdē possessiuncul' alebāť:ipsi potius foris positi desināt ꝯcupiscē aliena:sed itrent unitatis societatē:ut pariť gubernem⁹:nō illa tm̄ q̄ dicūt sua:ueꝝ ēt' q̄ dicūt ꝛ nr̄a. scriptū ē eni:oia ur̄a uos aūt christi:christus aūt dei⁹. Idē i epistola ad uincentium.

Qui a corpore christi precidit:spiritum iusticie tenere nō potest

Quēadmodū membrum si pcidať ab hōis uiui corpore:nō pōt tenere spm̄ uite:sic hō si pciditur de christi iusti corpore:nullo mō pōt tenere spm̄ iusticie:ēt si figurā membri teneat quā sūpsit in corpore.In hui⁹ uero cōpagē corporis ueniant:ꝛ labores suos nō dn̄andi cupiditate:sed bn̄ uiuēdi pietate possideāt.nos aūt uolūtatē nr̄am:ut iā dictū est ab hui⁹ cupiditatis sordibus quolibet inimicoꝝ iudicante purgamus:qn̄ eos ipsos quoꝝ labores dicūť:ut nob cū ꝛ illis ꝛ nr̄is in societate catholica utanť:q̄ꝫtū ualem⁹ inquirim⁹ sed hoc ē inqunt:qd nos mouet, si iiusti sumus:q̄re nos q̄ritis?qbus rn̄dem⁹:querim⁹ uos iiustos ne pmaneatis iiusti.q̄rimus pditos:ut de iuētis gaudē possimus dicentes:mortu⁹ erat fr̄ ꝛ reuixit perierat ꝛ iuēt⁹ ē.q̄re ergo me igt nō baptizas:ut me abluas a peccatis?rn̄deo q: non facio iniuriā characti ipatoris:cū errorē corrigo destoris'.q̄re igt apd te l' pn̄iā nō ago?imo nisi egeris saluus eē non poteris.qūo eni gaudebis te eē correctū:nisi doleas te fuisse puersū.qd ergo inqunt:apud uos cum ad uos trāsim⁹:accipim⁹?rn̄deo:nō eqdē accipitis baptismuꝫ qui uobis extra cōpagē corporis christi inesse potuit:pdesse nō potuit:fꝫ accipitis unitatē spūs i uinculo pacis:sine q̄ nemo poterit uidere deū ꝛ charitatē:q̄ sic scriptū ē:opit multitudinē peccatorū.si aūt ꝯsideremus qd scriptū ē in libro sapiētie:iusti uō tuleřt spolia

a d Oē epīs vero clericis. de hac mā a varijs tractatū ē varie. Qdā dicūt q clerici pñt vti armis p defensione tñ vt clypeo lorica: sz ñ armis ipugnatōis. Alij dicūt: q omia arma possūt accipē ad defēdēdū se: dū tñ illud icōtinenti fiat. z p se tñ ñ p alijs. z i necessitate ineuitabili: vt ex de homi. c. ij. j. e. cōueniōr. z dixi. ā. e. q. i. pn. sz si aliꝰ pñt euadere ñ sument arma: vt ex de homi. suscepim⁹. Alij dicūt q aūcte pape pñt aliter non. B. dixit q pñt nō in p pria psona sz per alios hoꝛtando ad pugnaz: vt. j. e. vt pridē. z ēt pñt mīlitēs aliquos dare pncipi p feudo: vt. j. e. § ecce. qd autem iuris sit si clerici defēdēdo se occidant alīquē: bēs nōtuz Loi. de bis clericis.

b Dacten⁹. ex hoc videt: q tunc cessauerit obstātia legis

Q. VIII.

q pīus licuit repellere iuriās nō solū pro se sz pro socio vt. ā. e. q. iij. ñ i ferenda. hodie aūt tñ licitum ē defēdē z tñ se ipm: vt ex ō homi. c. ij. z ex de cleri. pcūl. c penult. io. non credo peccare eū q aliquē pa tiētē iniariaz defēdit: etiā si homicidiuz faciat: vt. ā. e. q. iij. nō in ferēda licet forte irregularis efficiatur: q non fuit ibi ineuitabilis necessitas: vt di stinc. L. q te obnoxium. b.

c Inimium. nē.

d c Qēm a iudeis probibuit. ex hoc videt q nō sz alicui defendere oīaz suū t so ciuz. sed tñ se ipīuz: vt ex de bo. c. ij. susce pimus. ex de cle. pcūl. c. penult. sz ꝛ hoc ē. ā. e. q. iij. c. fortitudo. z. c. pro membris. z. c. vlt. z. ā. vi. q. i. infames. Nā seruus potiꝰ iuuabit dñm q̄z se ipsuz vt. ff. ad sylt. l. i. §. serui.

e q Dicūq; z. i bello. hoc itelligas si ē ex pte illoꝝ qui violētias ferunt. alioquin secus ē: ex de cle. pcūl. c. penult.

ipioꝝ. Tē qō legit i puerbijs: thesaurizāt aūt iustis diuitie ipiorū. tūc uidebim⁹ nō eē querenduz q hēāt res hēticoꝝ: sz q sint i soci etate iustorū. Tē p⁹ aliq̄ si corpus christi tollit spolia ipiorū. z si corpori christi thesaurizēt diuitie ipioꝝ: non debēt ipij forās remanere ut calūnientur: sz intrare potius ut iustificent. Tē post alia: in christi ergo cōpage corporis ueniant: z labores suos non dñandi cupiditate sed bñ utendi pietate possideant. nos aūt uolū tatē nr̄az: ut tā victū ē: ab huⁱ⁹cupiditatis sordibus quolibet ūmi co iudicante purgauimus: qñ eos ipos quoruz labores dicūt: ut nobiscū z illis z nr̄is in societate catholica utant: q̄tuz ualemus inq rim⁹. Hīs igr aūctib⁹ligdo mōstrat q ea q̄ ab hēticis male possidentur: a catholicis iuste auferūt nec ideo aliena possidē dicūt.

O Ē epīs uō ul' qbuslibet clericis: q nec sua auctoritate nec aūcte romāi pontificis arma arripere ualeant: facile pbat. cū enim petrus q p̄mus apl̄oꝝ a dño fuerat electꝰ mālez gladiū exerceret ut magr̄m a iudeoꝝ iuria defēsaret: audiuit: q uerte gladiū tuū in uaginā. ōnis eni q gladiū acceperit: gladio pibit. ac si apte ei dicēt hactenus⁹ tibi tuisq; p̄decessoribꝰ ūmicos dei gladio corporali licuit psequi: deinceps in exemplu3 patiētie gladiū tuū. i. tibi hactenus p̄cessū in uaginā q̄uerte: z spualē tñ gladiū qō ē uerbū dei i mactatione ueteris uite exerce. ōnis enī p̄ter illū ul' aūctē eiꝰ: qui legitima ptāte utit: q ut ait apl̄s: non sine cā gladiū portat: cui etiā ōnis aia sbdita cē dz: ōnis eni inq̄ qui p̄ aūctē huius mōi gladiū acceperit gladio pibit. Tē ambro. arma epī lachryme sūt z oīones. Tez illud apl̄i: non uosmetipos defendētes frēs charissimi: q̄uis ōnibꝰ generalit dicat: spalit tñ prelatis dictū itellr. Unde io. pa. āgelberge ipatrici excusās io. cpm remoueri de militia dicit. De eodem.

Ymiū certe ueret: z iure formidat cōtra pfessionē sui ordinis secularē militiā exercē. traz defēdē de plijs tractare de armis frene ptātis ē. Tē inocen. pa. Qlm⁹ a iudeis ingt De eode. opīs caperet z petrus cuius dā inobedientis aurē abscideret: ferire. phibuit. z forma ōniuz sacerdotū quoꝝ prior erat: ēt p̄ seipso capi arma carnalia phibuit. Tē ambrosius. De eodez. Palea.

Non pila q̄rūt ferrea nō arma christi milites. coactus repugnare non noui: sed doloꝛ fletus oīones lachryme fuerūt mihi arma aduersus milites. talia eni sūt munimēta sacerdotis. Alit nec debeo nec possū resistere. fugē aūt z flinq̄re eccl'am nō soleo. fuⁱ⁹ christi ñ custodia tpali: sed dñi p uidētia pire cōsueuit. Hinc etiā de his q i bello aut rixa moriūt in ꝯcilio triburiensi sic statutū est. Pro clico q in bello aut rixa morit: oro ul' oblatio nō offeratur.

Qlicunq; clicus aut in bello aut in rixa aut gentiliū ludis⁹ mortū⁹ fuerit: neq; in oblatiōe neq; i orōne p eo postulet: sed i manus icidat iudicis. sepultura⁸ tñ ñ priuetur. Tem ex concilio toletano de clericis arma ferentibus. Gradu amisso tradant i monasterio clerici uolūtarie arma sumentes

Clericꝰ q in q̄cūq; factione arma uolētes⁹ sūpserit: reperti amisso ordinis sui gradu i monasterio pēnit tradāt. Tē ex cō. meldēsi. Proprij grad⁹ amissiōe mlctēt militaria arma clici ferentes.

Qlicunq;⁹ ex clero nidēt eē: arma militaria⁸ nō sumāt nec armati icedāt: sed pfessionis uocabulū religiosis moribus z religioso hitu pbeāt: qō si ptēpserit tanq; sacroꝝ canonū cōtēptores z eccl'astice aūctis pphanatores pprij grad⁹ amissiōe mulctentur q nō pñt sil' deo z seculo militare. Hīs⁹ ita rñdet: sacerdotes p pa manu arma arripere ñ debēt: sz alios ad arripiēdū ad oppssoꝝ defensionē atq; ad ūmicoruz dei oppugnatione eis licet hortari.

Nō leo. iiij, scribit lodouico augusto. Pro sarracēis papa iubet pplm ꝯgregari: z eis ad lit⁹ maris occurrē.

Bit⁹ cū sepe aduersa sarracenoꝝ ptib⁹ pueniāt nuncia: qdā i romanum portum

f Ludis. sec⁹ si i alijs ludis: vt ex de cleri. p cūl. c. penul. ex de homi. latoꝛ.

g Sepultura. si penituit sed ñ tñ eccl'a debz orare p ipso nec sumē oblationes eiꝰ: ut hic dicit. z idē ē de raptore q in fi. penitet: vt ex de rap. sup eo. ecōtra ē i torneamētis: q̄ illi ñ bñt sepultur̄: licz alia sacra recipiant: vt ex ō torneam. c. i. Intellige qō hic dicit de canina sepultura: vt dixi. ā. e. q. v. placuit. io.

h c Clerici. arma. armoꝝ appellatione itelligūt etiaz ligna z lapides. ff. de vb. sig. armoꝝ appellatione.

i Dolentes. secus si cā timoris faciāt. tunc eni nec uelle videntur vt ex de reg. in. q ex ti more.

k q Dicūq; ex clero sz sint in minoribus ordinib⁹ pstituti: vt. xx. q. iij. eos q. arg. tñ ꝯ. ex de uo. z. vo. re. c. ij.

l Militaria, sz quid si bñt inimicos: tūc dicit: q pñt arma defensionis accipe: faciāt ergo clerici sicut moyses vt. xxxvi. di. c. vlt.

m Hīs ita. hortari. hec uera sūt: vbi eccl'a sua impugnatur ul' patria: vt. ā. e. q. iij. fortitudo. ff. de reli. minime. io.

n Bitur. nr̄m. ergo ciuitas romana ē apostolici z non impatoris. Nā impator cōcessit ei ciuitatem cum ducatu suo: vt. lxiij. di. ego. xcvi. di. pstantin⁹ sed impator aduocat⁹ ē ibi: vt ex de electi. venerabilem.

saracenos clā furtiueq̃ uēturos eē dicebāt: p quo nr̃m cōgregari precipimus populuz maritimūq̃ ad litus descendere decreuimus et egressi sumus romam. Item

Ultor sui gregis papa debet esse ac precipuus adiutor.

Scire uos oz: q nunq̃ ab aliq bus nr̃os hoīes sinim⁹ oppri mi: sed si necessitas ulla icurrerit: pn̄tialit̄ uindicam⁹: qz nr̄i gregis ī oib⁹ ultores eē debem⁹ et p̄cipui adiutores. Itē exercitui frācoꝝ

Celeste regnū a deo ꝯseqtur: qui p christianoꝝ defēsione morit̄.

Omni timore ac terrore de posito ꝯtra īimicos sācte fidei et aduersarios oīuz religionū agē uiriliter studete. nouit eniz omni potēs si qlibet ur̄oꝝ moriet̄: q p ueritate fidei et saluatōne p̄rie ac defensiōe christianoꝝ mortu⁹ ē: et iō ab eo p̄miū celeste ꝯseqt̄. Itē aluin⁹. Cōtra longobardos p̄ci b⁹ hadriāi pa. carol⁹ bellū suscepit

Hortatu et precib⁹ hadriani ro mane urbis epī exhortatus carolus rex belluz ꝯtra longobar dos suscepit. qđ p̄ri⁹ q̄dē et a p̄re ei⁹ pippino papa supplicāte cum magna difficultate susceptum est Itē alc. pa. oib⁹ ep̄is hispanie

Judeos non debemus ꝑsequi sz saracenos.

Dispar nimiꝝ ē iudeoꝝ et sar racenoꝝ cā. in illos enim qui christianos ꝑsequunt̄ et ex urbib⁹ et ꝓpiis sedib⁹ pellūt iuste pugnat̄ Hi ubiq̃ ſuire pati sūt. Item ioban. viij. de mago duci glīoso.

Qui crimina que potest emenda re nō corrigit ipse committit.

Preterea deuotionis tue stu diū exhortamur: ut ꝯtra ma rinos latrūculos q sub p̄textu tui nois ī christicolas debacchāt̄ tan to uehemēti⁹ accēdaris: q̄to illo rū prauitate famaz tui nois obfu scatā fuisse cognoscis. qm̄ lz credi possit: q te nolēte illis nauigātib⁹ īsidiet̄: tn̄ qz a te comp̄mi posse di cūt̄: nisi eos cōpescueris: inoxi⁹ n̄ habeberis. scriptū qppe ē: q cria q̄ poterit emēdare non corrigit ipse cōmittit. Itē hiero. ad ripariū.

Crimen punire p deo nō est cru delitas sed pietas

Legi finees auctē helie et zeluz simonis chana nei petri seueritatē ananiam et sa phirā trucidātem: pauli ꝯstātiā q elimā magū uijs dn̄i resistentez eterna seueritate dānauit: nō est crudelitas cria p deo punire sz pi

etas. Unū ī lege ēt dr̄: si frat̄ tuus et amicus et uxor q̄ in sinu tuo dor mit: deprauare uoluerit ueritatē sit man⁹ tua sup eos: et effūdes sā guinē ipoꝝ. Itē io. chrysosto. sup mattheū homelia. xvij.

Quedam ī ueteri testamento lice bant: que in nouo ꝓhibentur.

Occidit finees hoiem et repu tatū est illi ad iusticiā. abraaz uero nō solū homicida sed ēt pari cida: qđ certe graui⁹ est: effectus deo magis placuit. petr⁹ uō gemi nū fecit homicidiū. fuit tn̄ op⁹ spū ale qđ factū ē. Nō solū igit̄ respi ciam⁹ ad opa sed ad tp̄s et ad cāz et uolūtatē. ꝑsonaꝝ quoq̃ drīam et q̄tacūq̃ alia ipsis opibus accide rūt: diligētissime igram⁹. Nō eni possum⁹ ad ueritatē alit̄ ꝑuenire. Itē nicola⁹ ad ꝯsulta bulgaroꝝ

Necessitate istante ī quadragesi malibus diebus bellū inire licet.

Si nulla urget necessitas: nō solum q̄dragesimali tp̄e: sed ēt oī tp̄e est a p̄lijs abstinenduz. si aūt ieuitabilis urget iportunitas: nec q̄dragesimali tp̄e p defensiōe tā sua q̄ p̄rie seu legū p̄rnaꝝ ē bel loꝝ proculdubio p̄parationi pcē dū: ne uidelicet deum uideat̄ hō tētare: si hz quod faciat: et sue ac il loꝝ saluti ꝯsulē n̄ ꝓcurat: et sancte religionis detrimēta nō p̄cauet. Item grego. in dialogo.

Petrus ananiam et saphiram in crepando morti tradidit.

Petrus q tabitā mortuā oran do suscitauit: ananiā et saphi ram mentientes morti icrepādo tradidit. neq̃ eni orasse in coꝝ ex tinctione legit̄: sz solūmō culpam quā ꝑpetrauerāt increpasse. con stat ergo qz aliqn̄ talia ex ꝑtāte ex hibēt̄: aliqn̄ ex postlatōe dn̄ et istis uitā icrepādo abstulit: et illi reddi dit orādo. Item ueloci magro

Beatus gregorius quosdā horta tur: ut milites congregent: et con tra hostes arma uiriliter parent.

Ut p̄dem glīe ur̄e notificaui m⁹: qz milites illuc erāt pati uenire: sz qm̄ inimicos congrega tos et huc discurrē ep̄la ur̄a signi ficauerat: hec eos hic cā retinuit: nunc uero utile ē uisū: ut aliquāti illuc milites transmittant̄: quos glā tua admonē et hortari: ut pa ti sint ad iusticiā et ad laborez stu deat: et occasione inuēta cū glōsis filijs nr̄is mauricio et uitali loq̄re et q̄cunq̃ deo auctore p utilitate reipu. ꝑsuaserint: facite. et si huc ul ad rauenne partes nec dicendum

o Et egressi. epī ergo p̄nt iteresse bellis. Nā et paulus iterfuit: vt. s. e. q. iij. maximian⁹. et moyses. xxxvi. di. c. vlti. io.

p Scire. p̄ntialit̄. i. sine mora. nec. n. tātū debēt epī eē custo des chartarū: sed etiā defensores ecclarū: vt xvi. q. i. in canonibus et sic pz hic: q epī ēt va sallos suos tenent̄ de fendē defēdēdo nō vl ciscendo iniurias: vt. xl vi. di. seditionarios. io.

q Omni timore. s. e. q. v. omni.

r Prie. s. e. q. iij. for titudo.

s Hortatu. hadria ni. s. di. lxiij. ha drianus.

t Dispar. ꝑsequun tur. videt̄ ergo q si saraceni non ꝑse quunt̄ christianos: q n̄ possum⁹ ipetē eos. Nā ēt ad mensam eo rū comedere possum⁹ xi. q. iij. ad mēsā. et lex dicit q eis quiete de gētib⁹ nullā debemus facē molestiā: vt. C. de sacri. paga. christianus iohannes.

u Preterea. cōpri mi. hec rō non videt̄ sufficē: nisi esset iudex coꝝ. nā si iudex negligit facere iusticiā de suo subdito: ipse met pōt ꝯueniri: vt di xi. s. e. q. ij. dn̄s. et. s. e. q. iiij. c. vlt. et. q. v. nō ē

x Cōmittit. s. s. lxxx iij. di. error.

y Legi. siromastē. i. zelum idignatio nis siue vindictam.

z Helie. cum petijt vt ignis descēderet de ce lo: q duos q̄nq̄genari os exussit.

et Simonis. q vltus ē i duos magos retor quēdo i eos serpētes q̄s magicis artib⁹ sup eum miserunt.

ꝯ Pauli. xlv. di. §. sa lomon.

ꝑ Seueritatem. xvij. q. i. ananias.

a Occidit. homici diū factū nō: n̄ suo. talis eni nō dr̄ ho micida: vt. s. e. q. v. si homicidium.

b Et ad cām. oēs eni circūstantie sūt ingren de: vt ex̄ de testi. cum cām. sic. xv. q. vi. c. i. in

si. q̄uia cū facti pon⁹ ē igrida q̄s ipsm factum vt ibi dr̄. et. s. s. fur. vez. xix. di. sciendum.

c Si nulla. i q̄dragesi mali. vn̄ et ma chabei pugna uerunt in sab bato. ā obstat extra de treu. et pa. c. i. q̄ hic lo quitur de def fōe ibi de pu gnatore.

d Prie. s. e. omni.

e Dn̄i. s. xxiij q. ij. operitur.

f Petr⁹ ana niam. xxi q. i. c. i. et s. e. q. iiij. ea vindicta et. xvij. q. i. ana nias.

g Ut p̄dem. a deo. arg. q dolus z hostē licite pōt fieri: vt. s. e. q. ij. dn̄s. et. s. xx ij. q. ij. vtilem.

aliorum

b Relaxes. a captiuitate.

t Suanēses. ꝑ.n. iurauerāt reipu.

k Obsidesq; ergo liber bō pōt esse obses ꝑ pace seruanda nō ꝑ pecunia: vt ex ō iurā inran. ex rescripto. ar. ad idez ff. ō testa. obsides. ff. de iure fisci dicus. qd ergo est: qō dī liber homo nō pōt obligari: vt ex de pig. c. ij. C. q̄ res pig. ob. possunt. q filios? ad ꝺ di co q; liber bō non pōt obligari. nec habetur i eo ius pignoris: sed tm̄ ius retētōnis. Dā video: q; qñq; tenet res aliq̄ ꝑ ea pecunia ꝑ q̄ nō est obligata: vt. C. ob chirogra. pec. Unica. qō aūt dī i illa decre. ex rescripto intelligo q; ꝑ ne cessitate eccle sie ꝛ aūcte pape factus fuit: alꝭ clericus ñ pōt renūciare būficio cano nis illi⁹ siquis suadēte. vt ex de sen. ex. cōtigit. ea nāq;. q̄ i nos cōmitti dimittē possumus: sꝫ que in deū vel eccliaz minime: vt. ō. e q. iiij. si is qui.

l Demo. ergo aliquis pōt bis iurare sup eodē negocio vt ex de test. q tites. ꝛ. ff. ō dā. infec. q bona. § penult. qō ꝓce do si subest cā suspitiōis. Sꝫ certe tm̄ set iuranit: ꝛ qō dicit ibi in decre. duplici. i. duos habens articulos ō auditu ꝛ de credulitate b. Sed siquis

arnulphū cognoueritis excurrē: uos a dorso ei⁹ ita sicut uiros fortes ꝺdecet laborate: q̄ten⁹ opinio ura ex laboris uri q̄litate āplius i repu. deo auxiliante, ꝓficiat. Illō tm̄ ꝓ oibus admonem⁹: ut familiā alioin ꝛ adhonaim atq; lugidi frisim q cuz glorioso magro mauricio militū eē noscūt: sine aliqua mora uel excusatōe relaxes⁹: q̄tenus uenientes illuc hoies ꝑdicti uri sine aliquo impedimēto cū eis debent ambulare. Tē eisdē mauricio ꝛ uitaliano. Supplicit glie ure ꝑ filiū nr̄m uitalianū cuz quo tractaueratis: ꝛ uerbo ꝛ scripto mādauim⁹. undecimo aūt die mē sis iunij arnulphus hanc epl'am quā uobis direximus trāsmisit. ꝛ iō relegētes eā uidete si i fide sua nenses' quā reip. ꝓmiserūt: pstite rūt: obsidesq; dignos de qb⁹ possitis ꝓfidē ab eis accipite: ꝛ isup de nuo' sacris eos astrigite: reddētes eis quod loco pignoris sbstulistis fmomb⁹ uris eos sanātes. si autē mānifestissime cognoueritis eos cū arnulpho de sua sbiectōe locutos esse ul' certe obsides ei dedisse: sic nos arnulphi epl'a quaz uob direxim⁹ dubios' reddidit: salubri ꝓsilio ꝓtractātes: ne i aliquo aia ura uel nra de sacris gueť: qcqd utile reip. iudicaueritis pagite. sꝫ ita faciat gl'a ura ut neq; sit aliqd: unde possim⁹ ab aduersarijs reprehendi: neq; utilitas nre reip. q; dns auertat negligať. Preterea glorioſi filij estote soliciti: qr q̄stuz compi hostis multitudinē hz collectam ꝛ in marchia dr̄ residē: ut si huc cursū deo sibi irato mittē uoluerit: ul' loca ipi⁹ q̄stū nos dns adiuuerit de ꝑdamini: aut certe scultas⁹ quos milites solicite regrāt: ne dolēs factū ad nos discurrat. Tē registro ēt legiť: q; beatus gregori⁹ ciuib⁹ tuscie: ut ꝓtra lōgobardos arma pararēt mandauit: ꝛ militā tibus stipēdia decreuit. hoc ergo exēplo ꝛ ꝑmissis auctatib⁹ claret q; sacerdotes ꝛ ſi ꝓpria manu arma arripē nō debeāt: tm̄ uel his q bus huiusmōi officia ꝓmissa sūt p suadē ul' qbuslibet ut ea arripiant sua aucte ualeāt ipare. Hz obijcitur illud nico. ad carolū ipatorez

Episcopi nō debent militarib⁹ occupari negocijs.

Reprehensibile ualde ꝓstat eē qō subinstuliſti dicēdo maiorē ptē oium ep̄oz die noctuq; cū oibus alijs fidelib⁹ tuis ꝓtra piratas maritimos inuigilare: ꝛ ob id epi impediant uenire: cū militū christi sit christo fuire: milites uero seculi fuiāt seculo: hz qō scriptū est nemo militās deo implicet se negocijs secularibus. q; si secli milites militie studeant: qd ad epos ꝛ milites christi: nisi ut uacēt oronibus

Tē greg. **In morte cuiuslibz hōis epi se miscere formident.**

Hz in morte lōgobardoz me miscē uoluisse: hodie longobardoz gēs nec regez nec ducem hret: sed qr deū timeo in mortez cuiuslibet hōis me miscere formido. Ecce q; nicolaus papa, phibet epos seculari militia occupari nec ēt ꝓtra maritimos piratas p mittit eos ad pugnā accedē. qūo ergo leo papa aduersus sarracenos urbē egredi: ꝛ ut eos ꝑcul a littore arceat ppl'z undiq; ꝓuocat ꝛ suoz iniurias pītalit uindicat atq; cū gregorio milites ad arma inuitat? Hz notādū est quosdam epos leuitica tm̄ portione eē ꝓtentos: qui sic iudei sorte tm̄ numerātur: sic ipm deū solūmodo in hereditatē accipiūt dicētes: dns pars hereditatis mee. his nihil ē cōe cū pncipibus seculi: qr tpalia penit⁹ abijciūt: ne eoz occasione legib⁹ ipatoz obnoxij teneant. talibus nulla occasio relinquit occupationis secularis militie: qr cū de decimis ꝛ primitijs uiuunt: tāq; filij sumi regis in oi regno a terrenis exactōibus liberi sē: ita ut dicere ualeāt: uenit pnceps huius mūdi ꝛ in nob nō hz q̄q̄. Porro alij sē qui nō ꝓtēti de decis ꝛ primitijs ꝑdia uillas ꝛ castella ꝛ ciuitates possident: ex quibus cesari debent tributa: nisi imperiali benignitate imunitatē ab huiusmōi, prēuerit qb⁹ a dño dr̄: reddite q̄ sunt cesaris cesari: ꝛ q̄ sunt dei deo. quib⁹ idē apls: reddite omnib⁹ debita: cui tributū tributum: cui uectigal uectigal. Tē de ābro.

Ecclie ipatorib⁹ ñ sunt obnoxie

Quoniam ipe a comitib⁹ ut per me basilice fieret matura traditio dicentibus ipatoreż iure suo iussisse tradi debē: utpote i cuius ptāte eēnt oia: rndi si a me peteret: qō meū est: id est fundū meum argentū meū ꝛ huiusmōi meum: me nō refragaturuz q̄cq̄ oia que mea sunt: sint pauperz: uerū ea que diuina' sunt iperatorie potestati nō sūt sbiecta. si primoniū petit inadite. si corp⁹: occurram. ultis i uicula rape? ultis i morte? uolūtas est mihi. non ego me semel est piurus ānodo nō est recipiendus testimoniū illi⁹. sꝫ alia cautio est ab eo recipienda: vt ex de ꝓsump. lras. i fi. exq; ēt semel est piurus: ꝓsumit q; semp uelit peierare: vt ij. q. vij. nō pōt. de hoc nōni. xxij. q. v. paruuli. Itē habes ꝺ q; pl⁹ credit iuratorie cautioni q̄z pignoratitie. cuz tm̄ regula iuris dicat: q; plus ē cautōis in re q̄z i persona. ff. de reg. iu. plus cautionis. io.

m Dubios. qr scriptū hostis iducit suspitionē. qō est ꝺ id. ri. q. iij. in cūctis. adeo vt se cūdo cogāt isti iurare.

n De sacris. eoz̄ eo q; timoz ē ne labantur i piuriū: vt ex ō coba. cleri. ꝛ mu. clericos.

o Culpas. alꝭ scultas i. exploratores.

p Epōbēsibile. oro nib⁹ ꝺ. itellexit hoc. c. de epis qui tm̄ leuitica portione sunt ꝓtenti: vt. j. pxi. §. sed hec est veritas: q; ideo tm̄ redarguūt isti epi qr citati a papa noluerunt venire: ꝛ excusabant se, ppter mādatū regis. licet ēt mādato regis sit potius obediendum q̄z metropolitani: vt. ō. xviij. di. si epōs tm̄ pape poti⁹ obediāt q̄z regi. Alij itelligunt de epis nō bīnibus regalia.

q c Quoniam oia. ergo oia sūt imperatoris: vt. ō. di. viij. quo iure. C. de quad. prescrip. bñ a zenone sed hoc intelligas quo ad iurisdictionem.

a Refragaturū ex humilitate hoc dicit: alꝭ bñ posset refragari. vl' dic nō refragaturū sic ꝑ ipa eccla. Sed qualiter intelligit istud? mihi videť q; non possit i telligi de rebus, ppijs ipti⁹ ambrosij, ppt illō quod segť sunt pauperū. Item nec de rebus eccle: qr illas nō posset dare, ppter hoc qō segtur circa finē. Sed dic q; de, ppijs ambrosij i telligiť. qō aūt dic pauperū sunt: intellige p. c xij. q. i. illi qui. Haz si ꝑpa habeo: ꝛ de reb⁹

ecclesie sustentor: debeo mea pauperibus erogare: xvi. q. i. q̄m quicquid. x lvij. di. sicut hi.

b Diuia. diuia eni ab hoie dari ñ p̄nt. viij. q. i. plerique. xxxiij. q. v. vna sola

c Pro altarib⁹. videt q̄ plat⁹ morē debeat subire nō solū vbi fides vel sal⁹ eccl'e ipugnat: sz ēt vbi res eccl'e auferūt: ar. ꝫ. vij. q. i. §. h obsuadum ꝫ. e. q. v. non nrm.

t Auxiliū. mutuū eni sibi debēt auxiliū ipator ⁊ eccl'a: vt. ꝫ. e. q. v. p̄ncipes. ⁊ xcvi. di. cum ad verum.

u Custodiendum. ⁊ ita platus nihil pōt dare nisi cū quid velit p̄ spālr: ar. de offi. procu. cesaris. l. i. §. i. xvij. q. iiij. q̄cūq. ar. ꝫ. extra de dona. c. iij. ⁊ xij. q. ij. c. terrulas. io.

uallabo circūfusi noē pp̄loꝝ: nec altaria tenebo uitā obsecrās: sed ꝓ altaribus ḡtis imolabor. horre bam quippe aio cum armatos ad basilicam eccl'e occupādā missos cognoscerem: ne dū ppl's basilicā uendicat: aliq̄ strages fiēt: q̄ in p nicie totius ueniret ciuitas orabā ne tāte urbis uel potius toti⁹ ita lie busto supuiuerē. ⁊ infra: man datur: trade basilicam hoc ē: dic aliqḋ uerbum in deum ⁊ morere nec solum dic aduersus deum: sz ēt fac aduersus deum. mandatur trade altaria dei: urgemur igit̃ p̄ ceptis regalibus: sed ꝯfirmamur scripture s̄monibus: q̄ r̄ndit tāꝙ una ex insipiētibus locuta es. ⁊ in fra: qd ergo turbamini: uolēs nū ꝙ uos deseram: coact⁹ repugnare ñ noui: dolē poro: flē poro: gemē potero: aduersus āma milites go thos quoq lachryme mee mea arma sunt. talia. n. sūt munimen ta sacerdotis. alit̃ nec debeo nec possuz resistē. utinā eēm securus q̄ eccl'a hereticis minime tradere tur. ad palatiū ipatoris irē libent̃ si hoc ꝯgrueret sacerdotis officio ut in palatio magis certarē ꝙ in eccl'a: sed i ꝯsistorio non solet chri stus re⁹ eē sz iudex. cām fidei agē dā i eccl'a qs abnuat? siqs ꝯfidit huc ueniat. ⁊ ifra: allegat̃ ipatori licere oia: ipsius eē uniuersa. R̄ñ deo noli grauare te ipator: ut pu tes te in ea q̄ diuina sūt: ipiale ali qḋ ius h̄re. noli te extollē. sed si uis diutius ipare: esto deo s̄biect⁹ scriptuz est: que dei deo: q̄ cesaris cesari. ad ipatores palatia ptinēt ad sacerdotes ecclesie. publicoruz tibi meniū ius cōmissū est non sa crorum. Itez dr̃ mihi mandasse iperatorē: debeo ⁊ ego unaz basi licā h̄re? R̄ñdi non licet tibi illaz h̄re. qd tibi cum adultera? adulte ra est eni q̄ nō est legitimo ꝯiugio christi copulata. ⁊ ifra: nabute sā ctum uiruz possessorem uinee sue scimus iterpellatū petitōe regia: ut uineam suā daret: ubi rex succi sis uitib⁹ holus uile sereret: eūq r̄ndisse: absit: ut ego p̄rum meoꝝ tradā hereditatem. regez ꝯtrista tum eē q̄ sibi eēt alienū ius relati one iusta negatū: sed muliebri cō silio deceptuz morte i agꝛ uēisse

sanctus eni nabute uites suas uel ꝓprio cruore defendit. si ille uine am nō tradidit suā: nos tradem⁹ eccl'am christi? qd igit̃ a me respō sum est ꝯtumacit̃? dixi eni ꝯuēt⁹: absit a me ut tradā christi heredi tatez: nō tradidit nabute suam: ⁊ ego tradā christi hereditatez? sed hoc addidi: absit ut tradā heredi tatē dionysij: qui i exilio i cā fidei defunct⁹ est: hereditatē eustargij ꝯfessoris: hereditatez mirocletis atq hereditatē oium fidelium re tro epoꝝ. R̄ñdi ego quod sacer dotis ē faciam. qḋ iperatoris ē: fa ciat impator. p̄us ē ut aiam mihi ꝙ fidem auferat. ⁊ infra: tributuz cesaris est: non negat̃. eccl'ia dei ē cesari utiq non debet̃: qꝛ ius cesa ris esse nō pōt templū dei. qḋ cuz impatoris honorificentia dictuz nemo pōt negare. qd eniz honori ficēti⁹ ꝙ ut ipator ecclesie fili⁹ esse dicat̃? quod eni dr̃ sine peccato dr̃ ⁊ cū gr̄a dr̃. Impator eni itra ec clesiā est. bonus eni impator q̄rit auxilium ab eccl'ia non refutat. ⁊ infra: si de me aliqd cōpelleret̃ ⁊ posceret̃: aut fundus aut domus aut auꝝ aut argentuz: id qḋ iuris mei eēt: libent̃ offerrez. tēplo dn̄i nihil possum nec decerpē nec tra dere: cū illud custodiēduz nō tra dēdū acceperi. deide ꝯsulē ēt me impatoris saluti oꝫ: qa nec mihi expediret tradē nec illi accipē. ac cipiant uocez liberi sacerdotis. si uult sibi eē ꝯsultuz: recedat a chri sti iniuria. hec plena humilitatis sunt: ⁊ ut arbitror plena affectus eius quez imperatori sacerdos de bet. Item urbanus papa.

De suis exterioribus ecclesie sol uunt tributa.

Tributum in ore piscis piscā te petro inuentū est: qꝛ de ex terioꝛib⁹ suis: q̄ palam cunctis ap parent: eccl'a tributuz reddit. nō aūt totum piscem iussus est dare sed tm̄ staterē q in ore ei⁹ iuētus est: qꝛ non eccl'a dari ipatori: nō pontificalis apex: qui i ore capitis eccl'e preeminet: s̄biçi pōt regib⁹ sed sane ut dixim⁹: qḋ i ore piscis iuenit̃: ꝓ petro ⁊ dn̄o dari iubet̃ qꝛ de exterioꝛib⁹ eccl'e qḋ constitu tum antiqtus ē: ꝓ pace ⁊ quiete q̄ nos tueri ⁊ defēsare deberent:

d Uendicat. i. defen dat. ꝫ. xi. q. iij. cū apud

e Busto. bustū dr̃ cū res est exusta: rog⁹ cū ꝯburit̃. pira ē ꝯgeries lignoꝝ ad cōburēdū.

f Morere. ar. ex eo q̄ princeps ꝓcipit ali quem eligi: q̄ est iusta cā timoris. Nam ⁊ ti mor vboꝝ excusat: vt dixi. ꝫ. di. vij. fuerunt.

g Lachryme mee. ꝫ. di. xxxvi. c. vlt. ꝫ. xvi. q. iij. c. porro.

h Nec debeo. ꝯsulen do. ex nimia ꝑfectōne loqt̃. ⁊ ē ar. ꝓ opiniōe h. sed non de facto hic posset resistere ipatori nec d iure debebat: qꝛ timebat maius maluz. ⁊ hoc est qḋ supra tan git ne busto ⁊c.

i Cōgrueret. ⁊ h. non lz eē de ap. qua fronte ⁊ p hoc pz: q̄ clericus citat⁹ a laico iudice nō tenet̃ venire ad allegā dū priuilegiū: nisi du bium sit: an sit cleric⁹.

k In eccl'ia. ij. q. ij. c. vlti.

l Christus. hoc itelli gas i casu: i quo loqt̃ lr̃a seq̄ns: vbi. s. agit̃ cā fidei vl' spūal'. Nā al' cleric⁹ i recōuētiōe re cōuenit̃ i foro ciuili.

m In eccl'a. ꝫ. ij. q. ij. ꝓceptum. ⁊ xxiiij. q. i. quotiens.

n Impiale. eccl'a eni ñ astringit̃ legib⁹ mū danis: vt. xxxiij. q. ij. in ter. nec pōt ipator ꝯdē aliqḋ statutū de rebus ecclasticis: vt. xcvi. di. bn̄ qdē. i ñ nisi eccl'a h petat: vt. xvij. di. hinc etiā. vl' nisi aliqd statu atur in p̄uilegiū eccl'ie: vt. xvij. q. i. gn̄aliter.

o Extollē. ꝫ. e. q. v. re gum est.

p Impatorē. h verba que sequuntur.

q Adultera. ꝫ. xxi. q. ij. sicut in vna.

r Hereditatē. ⁊ ita dr̃ hēditas vineē: ar. ꝫ. ff. de here. vel act. ven. l. i ⁊. ff. de. reg. iu. l. heredi tas.

s Quid eni. s. q̄ ipa tor sit fili⁹ eccl'e. vt. xc vi. di. si impator.

x Tributū de exte riorib⁹. i. de ꝑ rebus eccle. Tri ... sed ... eccle ... ca ... vt ... q. ... ꝯtra ... qḋ dr̃ de ... na repētina ... vi. q. i. placuit ... locū hz cū ... sponte ... cū ꝯsilio ... nū. al' ... nus. ⁊ ... sus ꝯsules.

y Eccl'a. est ... ar. q̄ ... regi ... tū ... ... cen. ... illud in ...

z Tribut. ꝫ. xi. q. i. magnū ⁊. c. si tributum

⁊ Sed tm̄ sta terem ... ore ... terem ... didragma ... ni.

p D: exteriozib⁹.qz cū onē ad euz puenit.C.de exac.tribu.si di
na li.x.t.eꝛ.de deci.cum non sit in homine.
q Defensare.ergo nisi defendant ñ est eisdez vandū tributū:ar.
xcvi.di.esto.
a Elanuis etiā.emeret.t ita nō sūt oia ipatoꝛis.qz nemo pōt rem
suaz emere: vt
ff.de ꝓbē. ēpt.
sue rei.t quod
meū ē amplius
non pōt eē me
um:vt.ff. ō ex
cept.rei iud.t
an eadē.§.acti
ones.eꝛ ō fide
instru.iter.
b Bente.non
dixit vt redde
ret tributum⁹.
c Securitate.
nūc inhibet tri
butū: sed hoc
ꝗstū ad onera
psonalia.
d Attentatio
nis.i. exactōis
e f Hancim⁹.
C.ō sacrosanc
ec.Lperegrini.
f Xenones.
xenodochium ē
locus venera
bilis vbi pau
peres pegrini
recipiūtur. po
chotrochium
t loc⁹ ubi pau
peres pascūt.
bepbotrophiū
est loc⁹ vbi se
nes t valitudi
narij t ꝓpter
senectutem so
lam infirmi bo
mines curant
orphāotrophi
um ē locus ve
nerabil⁹: i quo
pueri parētib⁹
ochani pascun
tur. bierotbo-
conium est lo-
cus in quo ifā
tes pauperum
aluntur.
g Lucratino
rū.qbus quar
ta pars eoꝝ q
a curialibus re
linquebantur
vendicabatur
a fisco excepti
relictis curiali
bus t quinctis
boc bēs.C.qñ
t quib⁹ quarta
pars.Li.t.ij. C
de impo.lucr.
inscrip.l.vna.qz fiebat ipositio quattuoꝛ siliquarū.C.si lib.ali.im
perialis.socius sine herede defecerit.l.vna.li.x.iohannes.

impatoꝛibus ꝓsoluendā ē. Elā
nis⁹ēt huiusmōi ñ undeāt ipialib⁹
exactionib⁹ subijciendi. Nā cū tē
poꝛe famis cunctoꝝ egyptioꝛum
terrā sibi emeret pharao: atq; sb
eadē fame sue fuituti cūctos sbij
ceret:sacerdotib⁹ ita necessaria sb
ministrauit:ut nec possessionibus
nec libertate nudareē:dño extūc
pnunciāte sacerdotes i oi gente⁹
liberos eē oꝓtē. Eñ ꝓstāti⁹ t cō
stās hāc imunitatē dederūt eccl'e
vicētes. Nā q̄libz ciuitate i quo
libet oppido ul' uico ul' castello uel
municipio: qcūq; uoto christiane
religionis merituz eximie singula
risq; uirtutis oibus itimauerit: se
curitate⁹ ꝓpetua potiaē. gaudere
eū t gl'ari ex fide semp uolumus
scientes magis religionibus q̄s of
ficijs t laboꝛe coꝛpoꝛis ul' sudoꝛe
nr̄am rēpu. ꝓtineri. Valētinian⁹
quoq; t ualens decreuerūt dicen
tes. Vniuersos quos cōstiterit
custodes eccl'aꝝ eē t sāctoꝝ loco
rum ac religiosis obsequis defuire
attētatōis⁹ nullā molestiā sustinē
decreuim⁹. Impatoꝛ iustinian⁹.
Hancimus⁹ res ad uenerabiles
eccl'as uel xenones⁹ mōsteria l' po
thotrochia uel bepbotrophia pti
nentes ul' oꝛphanotrophia ul' bie
rothoconia :siqd ad tale aliqō cō
soꝛtium descēdentes ex q̄licunq;
curiali libertate siue inter uiuos si
ue moꝛtis causa siue i ultimis uo
luntatibus hīta:lucratiuoꝝ⁸ iscri
ptionib⁹ liberas eē t imunes:lege
seculi q̄ sup huiusmōi iscriptiōib⁹
posita ē:i alijs quidē psonis suuz
robur obtinente.in pte aūt eccl'ia
stica uel aliaꝝ domuū:q̄ his pijs
ꝓsoꝛtijs deputate sūt:suū uigoꝛē
pietatis intuita mitigāte. Hinc
etiam in parisiensi ꝓcilio legitur.

**De agro ecclesiastico ꝓbz non co
gatur censum persoluere.**

Secundū canonicaz auctem
t ꝓstitutionez dñi impatoꝛis
lodouici ō eccl'astico agro t man
so t de mancipijs:q̄ ipe suis capi

tulis cōstituit:uel si qlibet ꝓ loco
sepulture aliqd largit⁹ eccl'e fuerit
de decimis ēt t oblationibus fide
liū nullus quēq; ꝓbꝛoꝝ aliquem
censū psoluere cogat.nec qsq; cu
iuslibet oꝛdis uel dignitatis exide
quicq; sbtrahat:aut redibitionem
quācunq; exigat tpalem . qō si fe
cerit cōione usq; ad satiffactionez
priuet:t regia ptāte dare cogat.
Item ex concilio guarmacienſi.
Hancitū ē ut unicuiq; eccl'esie
unus māsus iteger absq; ullo
fuitio tribuatur t pr'ebꝛi i eis cō
stituti non de decimis neq; de ob
lationib⁹ fideliū non de domibus
neq; de atrijs ul' ō hoꝛtis iuxta ec
cl'esiā positis neq; de ꝓscripto mā
so aliqō fuitiū faciāt ꝓter eccl'asti
cū:t si aliqō ampli⁹ habuerit inde
maioꝛibus suis fuitiū impendāt.
Hinc'daē intelligi:q; de his que
ipiali būficio uel a quibuslibet ꝓ
būficio sepulture eccl'esia possidet
nulli⁹ iuri nisi ep̄i teneaē astricta.
De his uero q̄ a quibuslibet eme
rit uel uinoꝛū donatōibus accepe
rit:ꝓncipibus ꝓsucta dꝫ obsequia
ut ānua⁹ eis ꝓsoluat tributa: t cō
uocato exercitu cū eis,ꝓficiscatur
ad castra.qō tñ hoc ipsum non si
ne ꝓcēsu romani pōtificis fieri dꝫ
Hde gela.pa.elipidio ep̄o.

**Absq; aucte romani pōtificis ad
comitatū ep̄i ꝓficisci non audeāt**

Elo⁹ ausu qua temeritate re
scribis ad rauēnam te parare
ꝓficisci:cū canones euidenē pcipi
ant:nullū oino pontificū nisi nob
añ uisis atq; ꝓsultis ad comitatū
debere ꝓtendē.quēadmoduz tibi
putas licere:qō ñ licet: nisi q; hoc
officio carere festinas:quo his ex
cessibus te ostendis indignum.
Item ex ꝓcilio antiocheno.

**Absq; metropolitani ꝓsilio uel cō
prouincialiū epoꝝ⁹ ad iperatoꝛem
ep̄i non pergant.**

Aquis⁹ ep̄s aut pbꝛ uel ois
oino q ē sb ecclesiastica regu
la ꝓstitut⁹ ꝓter ꝓsiliū uel litteras

d Hancim⁹.
C.ō sacrosanc
ec.Lperegrini.
f Xenones.
xenodochium ē
locus venera
bilis vbi pau
peres pegrini
recipiūtur. po
chotrochium
t loc⁹ ubi pau
peres pascūt.
bepbotrophiū
est loc⁹ vbi se
nes t valitudi
narij t ꝓpter
senectutem so
lam infirmi bo
mines curant
orphāotrophi
um ē locus ve
nerabil⁹: i quo
pueri parētib⁹
ochani pascun
tur. bierotbo-
conium est lo-
cus in quo ifā
tes pauperum
aluntur.
g Lucratino
rū.qbus quar
ta pars eoꝝ q
a curialibus re
linquebantur
vendicabatur
a fisco excepti
relictis curiali
bus t quinctis
boc bēs.C.qñ
t quib⁹ quarta
pars.Li.t.ij. C
de impo.lucr.
inscrip.l.vna.qz fiebat ipositio quattuoꝛ siliquarū.C.si lib.ali.im
perialis.socius sine herede defecerit.l.vna.li.x.iohannes.
h Secundū canonicā.māso.ā.xvi.q.i.qz in xta.ꝫ.ō.di.viij.c.i. ꝫ
ō.xij.q.ij.eccl'esiarū.ꝫ.ā.xi.q.i.si tributū ꝫ.Sed istud de p
dijs:que solū,p aiaꝝ redēptione donant⁹:illud de his que titulo
emptionis vel alio modo acqrunt eccl'e,vel istud spāliē de pdijs

de ꝓse.di.i.nemo. sed
māsus dr fm vulgare
vnde vn⁹ rusticus cuz
sua familia possit sustē
tari:ar.q; eccl'a de tan
to pōt sustentari de q̄s
to vnus rustic⁹:ar.x.q
iij.vnio .patet ergo q;
de dote sua nō potest
eccl'a vel nō dꝫ tributa
dare.qz non dꝫ dotem
recipe nisi libera sit: t
sic possit intelligi.x.q.
ij.hoc ius.qz nō debet
ei dari possessio onero
sa. Item nec de decī
mis nec de primitijs
dabit decimā. qz i illis
nunq; potuit impatoꝛ
tributum bē,de alijs
vero pdijs tributarijs
cū onere suo ad eccl'az
devolutis tñ eccl'a da
re dꝫ tributum:t exau
di in eo casu.xi.q.i. si
tributū. Hec oia vera
sunt:maxime cū impa
toꝛ hoc idem ꝓstituat.
Sed pone q; fundata
est eccl'a in pdio tribu
tario: nūqd de illo da
bit tributum ? Rñ. re
fert an sit bone fidei fū
datoꝛ an male.t si bōe
fidei de illis locis q̄ st
eꝛ atrium bēbit ipatoꝛ
tributū:nō aūt ō loco
vbi est eccl'a.sed p hoc
sit pronus.xvij.q.vlt.
questi.Si vero funda
toꝛ esset male fidei:tūc
est ad estimationē cō
pellendus .xiiij.q .vi.
cōperim⁹.t vbi p⁹ de
nunciationē fūdat eā
mala fide fundat:eꝛ ō
no.op nun,cū ex iniū
cto,io.
i Hinc dat.i.illis le
gib⁹ q̄s sb .§. eccl'esia
cōprebendit.
k Annua.nā trāscūt
res cū onere suo .xvi.
q.i.siqs laic⁹.eꝛ ō deci
mis cum non sit.
l Elo ausu. nullū
oino .b de illis
tñ epis itelligiē q leni
tica poteāe sūt ꝓtenti.ō
ceteris nāq; regalib⁹ t
alijs possessionib⁹ suis
senioꝛib⁹ fuire tenent

vt eꝛ de cē.sācitū ē.b eni ē ꝓsuetudo q̄ē optima legū iterꝑes.io.vt b logē
cū papa aliquē ep̄m ad se vocat sic dixim⁹.ā.e.repbēdēdū.cum eni vocet
ad mai⁹ tribunal obedire dꝫ.ff.de re iud.ꝓuincia.ar.ꝫ eꝛ de ap.si duob⁹
vel intellige boc in eo casu in quo t sequēs.c.cū.s.ꝑterꝑo iudice eccl'astico
Apgit ad seculare.xi.q.i.placuit.b.
m Ings ep̄s,perrexerit.nisi cū lr̄is superioꝛis:in auē.quō oꝛ ep̄os .§.

nō aliť. vel p̄rexerit vt sit cū eo i expeditōe vocat⁹ a papa. sic eni iducit magister hoc. c. sȝ poti⁹ in eo casu loqť cū relicto ⁊ ɔtēpto ecclāstico iudice pgit ad ipiale. qḋ nō ē faciēdū: vt. s̄. xcvi. di. deniqȝ. s̄. xxi. q. v. siquis a pp̄o. ⁊. c. si epoꝝ. xi. q. i. ɔtinua. ⁊. c. placuit. io.

n Nisi uobis. ad comitatū. h̄ vbo significať curia p̄ncipis cum omnibus suis officijs instructa: vt. C. q̄n imparatoꝛ iter pupill̄. l. vna.

o Uocati. nā tunc excusat eos ip̄e iperatoꝛ in auc̄. q̄uo oꝫ. §. illud aūt. coll̄. i.

p In exilium. ad tp̄s

q Uel insulas. .i. ppetuū. ff. de iterdic. ⁊ re. l. relegatoꝝ. §. hec oīa q̄n̄qȝ tn̄ exilium idifferent sumiť: de pe. di. i. añ finem.

r Licet ergo. beati gregorij. s̄. e. q. v. c. i. ⁊. iiij. ⁊. c. reos. io.

s Epe. ex hoc. c. colligiť. ꝙ aliter dȝ iudicare delegās q̄ȝ delegat⁹: sic ex̄ de acc. cū opoꝛteat. ar. s̄. xxv. q. ij. c. seruatis.

t Obnoxios. ex h̄ dicūt quidā ꝙ ep̄s in cāciali pōt ferre s̄niam sub hac tn̄ ɔditōne: ꝙ ipatoꝛ iuret ⁊c̄. qꝛ imparatoꝛ dicit obnoxios supplicijs. sȝ tu exaudi h̄ cū de crie ciuilit agebať. ⁊ hoc ē qḋ dicit.

u Iure. .i. p̄stando sacramētū de calūnia.

x Cōsentiat. ergo nō ē iudex anteq̄ȝ ɔs̄tiat ar. ex̄ de ap. sup eo i fi.

y Supplicijs. a paincipe de ipunitate q̄d ad penā sāguis: ar. xv. q. iiij. nullus ep̄s. ⁊ appellabiť h̄ ad foꝝ delegāti.

z Promittiť. ēt a iuř nō enī timebit supplicium exquo iurať. sȝ pone: ꝙ ipatoꝛ puniat eū post coꝛpoꝛaliter: n̄ imputať ep̄o: argu. s̄. e. q. v. c. vnuȝ. ⁊. ff. de bo. li. qui cū maioꝛ. §. de inde. itellig̃ ēt hoc potes: q̄n demandat cognitionē ⁊ sibi refuat s̄niam: ⁊ tūc criminalr dū tn̄ iuret ⁊c̄. ar. ex̄ de of. dele. sup q̄stionum

a His a qb⁹. nō lȝ olim licuit. s̄. ij. q. vij. §. itē cū balaam. s̄. di. l. de his clicis. ⁊. l. di. aliquātos. s̄. e. q. v. vnū solum.

b Excessib⁹. .i. talr excedentibus.

c Trūcationes. nā q vulnerat occidisse dr: vt. ff. ad. l. coꝛ. de sic. l. i. §. diuus.

d Aut iferendas. qḋ enī nō possū p me nec p aliū. xlvi. di. c. vlti. ff. de admi. reꝝ ad ciui. p. l. ij. fallit tn̄ in casibus sp̄alibus.

coꝝ epoꝝ q sẽ itra p̄uinciā ⁊ maxime metropolitani ad ipatoꝛem p̄rexerit: hūc abdicari ⁊ ejici n̄ solū de cōione debere: sȝ ēt ꝓpa dignitate p̄uari decreuim⁹ taq̄ȝ molestū ⁊ iportunū ipialib⁹ aurib⁹ cōtra ecclāstica ɔstituta. Ephendunť ergo gallicani ep̄i a nicolao: q̄n ap̄lica auc̄te cōtēpta poti⁹ arma sequi elegerant: q̄ȝ ap̄lico conspectui sese rep̄n̄tarent: q̄ȝq̄ȝ ꝓficiscētes ad comitatuȝ possint itelligi: nō secuti ipatorē ut armis sibi auxiliēť: sȝ ip̄m cum exercitu suo quotidianis oꝛōib⁹ deo commendēt. In quo casu auc̄tas illa sardicensis cōcilij loq uideť. In cui⁹ viij. c. osius ep̄us dixisse legitur.

Qui ab ipatoꝛib⁹ religiosis uocati ep̄i n̄ fuerit: ad cōitatū n̄ ꝓficiscāť.

Si uob fr̄es charissimi placȝ decernite: ne ep̄i ad comitatū accedāt: nisi forte hi q a religiosis ipatoꝛib⁹ uł inuitati uł uocati fuerint. sed q̄n sepe ɔtingit: ut ad misericoꝛdiāȝ eccl̄e cōfugiant: q iniuriam patiunť: ⁊ q peccātes i exiliū uel isulas dānāť: aut certe q̄ȝcūq̄ȝ s̄niaȝ suscipiūt. Ideoq̄ȝ s̄bueniēduȝ his ⁊ sine dubitatiōe eis ē petenda p ecclesiam indulgentia.

Licet ergo prelatis eccl̄e exēplo beati grego. ab ipatoꝛib⁹ uł qbuslibet ducib⁹ defensionē fidelib⁹ postulare. licet ēt et cum beato leone quoslibȝ ad sui defēsionē ɔtra aduersarios sāc̄te fidei uirilit adhoꝛtari: atq̄ȝ ad uim ifideliuȝ ꝓcul arcēdā quosq̄ȝ excitari. effusionē uero sāguis nlli episcopoꝝ sua uel iperatoꝝ auctoritate impare licet. Unde i toletano ɔcilio legiť ita.

Sacerdotes ibi non ɔsentiant fieri iudices: ubi iureiurando idulgentia promittitur.

Sepe p̄ncipes ɔtra quoslibet maiestatis obnoxios sacerdotibus negocia sua ɔmittūt. qꝛ uō sacerdotes a chꝛisto ad ministerium salutis electi sūt: ibi ɔsētiant fieri regib⁹ iudices: ubi iuriurādo supplicijs indulgētia ꝓmittiť: n̄ ubi discrinimis s̄nia p̄parať. siqs ergo sacerdotū ɔtra hoc cōe ɔsultū discursoꝛ i alienis periculis extiterit: sit reus effusi sanguinis apō chꝛistū. ⁊ apō ecclām pdat ꝓpꝛiū gradū. Itē ex ɔcilio toleta. xi.

Nō debet agitare iudiciū sāguis q sacramēta dn̄i tractant.

His a qbus dn̄i sacra tractanda sẽ: iudicium sanguinis agitare n̄ licet: ⁊ iō magnope talibus excessibus ꝓhibendū est: ne indiscrete p̄sumptiōis motib⁹ agitati: aut qḋ moꝛte plectendum ē s̄nia ꝓpꝛia iudicare p̄sumant: aut p se inferāt m̄broꝝ truncatōes qbuslibet p̄sonis: aut inferendas p̄cipiant. ꝙ si q̄sq̄ȝ immemoꝛ hoꝝ preceptoꝝ aut i eccl̄e sue famulis aut in qbuslibet p̄sonis tale aliqd fecerit: cōcessi oꝛdinis honoꝛe priueť ⁊ loco: sub ppetuo quoq̄ȝ damnationis teneať ergastulo relegatus. cui tamē cōmunio exeunti ex hac uita nō ē neganda ꝓpter dn̄i misericoꝛdiā: q nō uult peccatoris moꝛtē: sȝ ut cōuertať ⁊ uiuat. Ceteri ēt absq̄ȝ iudiciali auc̄te mēbroꝛū trūcatōes ⁊ domoꝛū icēdia facere ꝓhibēť. Unde i decretis eutiAfter pape.

Mēbra detrūcans domos icēdens absq̄ȝ iudiciali auctoꝛitate excōicetur.

Siqs membroꝝ truncatōes domoꝝ icēdia fecerit: siue facere iusserit: aut faciēti cōsenserit quousq̄ȝ de his unicuiq̄ȝ legaliter ⁊ amicabilit coꝛam ep̄o ciuitatis alijsq̄ȝ ciuibus n̄ emēdauerit: taq̄ȝ ethnic⁹ ⁊ publican⁹ ab oī chꝛistiāoꝛum collegio sepeť. De incendiarijs quoqȝ inocēti⁹ s̄cōs i uniuersali ɔcilio generalr ɔstituit dicēs

Domos incendens g̃ra uel odio alicuius excōicetur.

Pessimā quidē ⁊ depopulatricē ⁊ urēdā icēdiarioꝝ maliciam auc̄te dei ⁊ beatoꝝ ap̄loꝝ petri ⁊ pauli oīo detestamur: ⁊ interdicimus. siqs ergo post hui⁹ nr̄e ꝓhibitionis ꝓmulgationeȝ malo studio siue ꝓ odio siue pro uindicta ignē apposuerit uł apponi fecerit aut appositoꝛib⁹ ɔsiliū uł auxiliū

e Percipiant. virgis tn̄ p̄nt punire: vt. s̄. e. q. v. c. i. l. fi. Et flagelli sed nō vsq̄ȝ ad sanguinis effusionē: vt ex̄ de rap. in archiep̄atu. Et qḋ si ep̄s habet iurisdictionē de oib⁹: tūc deleget cāꝫ criminales s̄m leg̃s nō posset delegare: nisi cū ɔtingit ip̄sū abesse. ff. de of. eius cui mā. ē iuri. l. i. hic eni n̄ pōt adesse. vn̄ licite delegať s̄m canones vt. s̄. e. q. iiij. ludi.

f Exemit. ... di. Lex penitentibus.

g Etiam. ...

h His a qb⁹ ... infert ... sen. ex. ...

i Legaliter. ... sed q̄uo hoc: cū s̄m. l. liber corpus estimationē non recipit: vt. ff. de his qui effu. l. vlti. ... pau. se. ... hoc. l. Sed ... q ad expēsas medicoꝝ: ⁊ ad operas quas ... amisit: q̄ ... lis ē fac⁹ ... aūt dicit ... cū vł deformitatis ꝙ liberi corpus ē. ... eff. l. vlti. vel dic legaliter. .i. s̄m canonē ... grauit: ꝙ ponitur pannum ... dāna restituat. vel legalr. .i. s̄m l. ho. de vi publica vel priuata agetur contra eū. ⁊ est differētia ꝙ publica priuatur tertia parte bonorum: vt. ff. de vi publica. l. ... multi. publica deportationis ... vnde versus: Uis priuata ... um ... oꝛdine rerum Sed deportat ... si vis armata probať.

k Et amicabiliter. sic. s̄. e. q. ij. primates. ar. s̄. e. q. iiij. ...

l Pessimam. interdicimus. ex hoc videtur ꝙ ... non sit ca. latē s̄nie: vbi cōsuetudo hoc habet ⁊ papa scit ⁊ tolerat: vt theutonia. ⁊ s̄m hoc pōt intelligi: extra de sen. ex. tua. sed non credo ꝙ sit late s̄nie nisi sic ad. ꝙ priuať sacramētis sicut pro quolibet moꝛtali: de pe. di. ij. ...

sunt tanta. ꝛ ꝙ dicit interdicimus. i. phibem⁹: ꝛ qlibet decedēs in mortali si ꝓstet de hoc: si ēt nō sit excōicat⁹, phibet: ex de rap. sup eo. vt ex de dā. da. siquis domum.

m Dāno. canonica pena incendiario ꝙ statuitur: ex de dā. da. si quis domum. xij. q. ij. cū deuotissimā. sed alia ē pena legalis: vt ibi notat.

n Ulteri⁹. si. xi. q. iij. cuz alii quis.

o Arēps. licz clericis expo, nere legem vel canonē de iter ficiendo: ſz nō cōsulē precise vt. ā. q. v. relegē tes ꝛ. ā. v. q. vi. delatori. vl epūs dabit cōsilium de pena cano, nica iccdiario rū q ē ex ō dā. da. c. vlt.

p Restituat. ā. liij. di. si ser, uus absente. ꝛ hoc de propo si hz: alſs puni ret exordiarie Nā de rebus ecclie non dz: ne delictuz ver tatur in dānuz ecclesie.

q Sane regi bus. si regib⁹ ꝛ principib⁹ ñ negat facultas iustitie faciēde de incēdiarijs cōsultis archi epis: videt ꝙ principes cōsi lio eoz ꝓ possit incēdiarios vl timo supplicio afficere: cuz in cendiarij ſz le gem sic debent puniri: vt. ff. de incendi. l. vlt. ꝛ ff. de penis. l. capitalium. Secūdū cano nes ē sciēdum ꝙ iuxta legis tenorē incēdia rij sp̄tanei va rie plectunt. vel eni nouissimo ifortunio notant vel deportant: vel alio mō forte puniunt. vel dic ꝙ princeps non punit incēdiarios fm. l. rigorem occidēdo. iō archiepi ꝛ epi ꝓsulūt hoc fm. l. coz. de sic. siqs dolo. Ignobilis supponit bestijs bonis proscriptis. C. de incendi. l. vlt. ꝛ hoc qñ dolo fecit icendiū: alſs sufficit dāna resti tuere: vt. ff. e. ti. l. qui edes.

r Qlicūqz pcutit. i eo. ā. e. q. v. q malos. ā. e. q. iiij. duo ista.

s Gām. ā. e. q. iiij. ea vindicta.

t Sacrilegū. ergo sacrilegi fm canones ꝛ fures capite puniunt: vt. ā. e. q. v. homicidas.

u Eleut homicida. vt ex de homici. si aliqs. C. qñ licet vnicuiqz li. iohannes.

x Ij quattuor. qcū qz. hoc ē ꝓpter icertitudinē: qz nescit cuius ictu perijt: sic. ff. de eiec. ꝛ effu. l. ij. §. vlt. ꝛ l. se. ꝛ. ff. ad. l. aql. ita vulneratus. in fi. Sed pone certū ee: ꝙ de vulnere meo non ē mortuus: nūqd censebor homicida fm leges: certū ē ꝙ nō: arg. ff. ad. l. ag. huic scripture. Nā vulnus vnius cuiusqz ꝓ tēplādū ē. ff. ad. l. cor. de sic. l. vlt. idē vt fm canones: ar. ex de cleri. percus. c. ij. Trium tamen credo ar. l oi. siqs post. sufficit eni ꝙ sūpsit arma: licet ñ occiderit ipe sz alī⁹: vt ex de cleri. percus. c. pñtium. ꝛ. c. continentia.

y Impugnabant. nec tamen percusserunt.

scienter tribuerit: excōicet. Etsi mortuus fuerit iccdiari⁹: christia nozū careat sepultura nec absol uat: nisi pri⁹ dāno⁹ cui itulit ſz fa cultatē suaz resarcito: ꝛ iuret se ul teri⁹ ignē nō appositurū. pñia au tem ei det: ut hierosolymis aut i hispania in seruitio dei ꝙ annum integrū pmaneat. siqs aūt arēpⁿ ul epūs hoc relaxauerit: dānū resti tuat: ꝛ per annuz ab officio ep̄ali abstineat. sane regib⁹ ꝛ pncipib⁹ faciende iusticie facultatē ꝓsultis arēpis ꝛ epis nō negam⁹. Tez augu. in li. de ciuitate dei.

Homicida ē: q publicā fūctionē nō hns aliquē occidit ul debilitat

Qlicunqz pcutit malos in eo ꝙ mali sunt: ꝛ hz cām interfe ctionis: miſter dei ē. q uō sine ali qua publica administratione male ficū furem sacrilegū adultez ꝛ p iuruz ꝛ quēlibet crimino sū itfece rit: aut trucidauerit uel mēbris ō bilitauerit: uelut homicida iudica bitur: ꝛ tāto acri⁹ quāto nō sibi a deo ꝓcessā ptātē abusiue usurpar non timuit. Qz his q sil hoiem uulnerant: qritur: si ille mortuus fuerit: quis eoz homicidij reatuz incurrat. Qz his ita statutuz est in concilio apud uermerias.

Si plures ꝓtra unum rixentur: qua pena quisqz eorum feriatur.

Ij quattuor hoies aut quicqz seu ēt plres ꝓtra hoiem unuz rixati fuerint: ꝛ ab his uulnerat⁹ mortu⁹ fuerit: quicūqz eoz plagā ei iposuit: fm statuta canonuz ut homicida iudicet. reliq aūt q euz impugnabāt⁷ uolentes⁷ eū interfi cere: silr⁷ puniteant. q nec euz ipu gnabāt nec uulnerabant: nec cōsi lio nec auxilio coopatores fuerūt sed tm̄ affuerūt extra⁹ noxā sint.

Elidam⁴ epi scopus in he resim lapsus aliquos ō sa cerdotib⁹ su is officio pri uauit et sīnia excōicatiōis notauit. post mortem accusatus de hereſi dānat: ꝛ sequaces ei⁹ cū ōni familia sua. Ij c̄ primum q̄ri tur: an lapsus i heresim possit ali quos officio puare ul sīnia nōre. Secundo: an p⁹ mortem aliquis possit excōicari. Tertio: an pro peccato alicuius tota familia sit excommunicanda.

Qlod autez ab heretico aliqs deponi aut excōi cari non possit: facile ꝓ bat. Dis eni hereticus aut iā dānatam heresim sequt: aut nouā ꝓfingit. q uō heresim iā dā natā sequt: ei⁹ dānatiōis ptcipē se facit. unde cū acati⁹ absqz synodali aucte ab apostolico se dāna tum quereret: cōtra eū gelasi⁹ scri bit dicēs. **Qui i iā damnatā hēsiz labit: ei⁹ dānatōis sceptcipē facit**

Latius nō ē fact⁹ iuctor nouī erroris sz ueteris imitator

z Volentes. nā homi cide tales sūt ō pe. di. i. periculose. Itē pone ꝙ me rixante cum aliq frater me⁹ euz iterfecit z voluntatē meam: an iputabitur mihi: ñ: ar. i. q iiij. q: presulat⁹. ex de cleri. percus. pñtium.

a Silr. ar. de pe. di. i. sicni.

b Ex noxam. si ei sb uenire nō poterant. ā. e. q. iij. c. vlt.

a Qlidā epūs in hēsim la psus. Sup xxiij. di. tractatū est de hēticis. sz qñ hēticoꝝ gdā sūt manifesti. gdā occulti: ꝛ eccīa excōi cat qſqz hēticos qſqz catholicos: iō ō huius modi sbdit tractatum

b Qlod aūt. In hac q̄stiōe di cunt gdā: ꝙ si hereticus excōicat hē ticū valet. j. ea. qsquis. Sed qualiter itelliga tur illud. c. dicit. §. qui sequit illud. c. Alij cū gr̄ano distingunt: an

Q. veterē hēsim ꝛ iā dam natā sequat: ꝛ tunc nō valet. an nouā cōmit, gat. ꝛ tūc pōt: ar. j. e. a catius. ꝛ. j. e. §. si autez i pn. qz adhuc tolerat ab eccīa. sed tu dic idi stincte: ꝙ sine veterem sine nouam sequat: ex cōicatus ē lz sit occul tus: ꝛ iō aliū excōicare non pōt. ex de hē. ad abolendā. Alia tñ que agit tenent dū tolerat ar. ā. iij. q. vij. §. tria. sz ꝛ snia excōicatōis tole randa ē: dū ipe ē occul tus: licet sit nulla. arg. pred. §. i. ex de iurep. ꝓsultationibus.

L.

c Qui vero. hec distinctio hodie locum non habet: quia omnis heresis ē dānata ꝛ omnis hereticus est excōicatus: quātuncunqz sit occultus: ꝛ iō non potest alios excōicare. vnde si scirem prelatum meum esse hereticum quia nouam fingit nec tamen predicaret: si me excōicaret celebrarem in oc culto sed non in aperto: quia cum non possem probare eum esse hereticū sic me excōicatum deponeret. Sed quid de alia sententia? idem quia nul la est snia quam tulit: sed tamen tolerabit postea: ar. iij. q. vij. §. tria. eadez dic ꝛ de scismatico maxime cum scisma non possit esse sine heresi: nisi for te in summo pontifice: vt si duo crearētur: ꝛ vterqz crederet ecclesiā apud se esse. vij. q. i. factus.

d a Latius. necessariū. posset tñ ferri: ar. ex de postu. ad hoc.

e Jn heresim. hic est casus in q̄ papa papā pōt ligare in quo papa in canonē late snie incidit. nec huic obuiat regula illa: qz par parem soluere vel ligare non pōt: ex de elec. inotuit. qz si papa hereticus est: in eo ꝙ hereti, cus est: est minor quolibet catholico. xij. q. i. scimus. qz lex factū notat etiā

sue snia.ff.de ritu nup.l.palam.§.vlt.⁊ ē hic ar ad q̄stionē de feudo. puta iurauit ep̄s q̄ nō infeudaret de nouo: videt̄ q̄ possit dare vet⁹: qd̄ cōcedo in dubio cum non constat: quid intellexerit cum iurauit: ex̄ de feu.c.ij.

f Maiores. coacta.i.coadunata iuxta illd̄: Tytire coge pec⁹. ⁊ iter agē dū: Occursare capro cornu ferit ille caueto. ⁊ lex dic̄ fruct⁹ coactos ff.sol.ma.diuortio.vsi. si coactis vindemijs.

s Absoluendo.i.absolutos eē ōndendo.i.nō ligatos.similis ex positio ē.C.de leg.here.l.ij.

t Sinautem. heresim. hoc fuit de.c.j.c.ait celestinus.sz hodie ... bil est: vt nō.ā.§.i.

u Jam prostratus. per heresim.

g Non sineret. ā.vi. q.iiij.qd̄ bene. ⁊. xxv. q.ij.cum pie.C.de sū. trinita.nemo.

h Nouis.ā.xi.di.qs nesciat.

i Sed auctore. suffic̄ enim dānare auctorē. Nā dānato arnoldo oēs arnoldiste dānati sc: ex̄ ō hē.ad abolēdā

k Qui vel prauitatis post mortem.

l Vel cōionis.i vita.

m Non sinit.vt temē de fide disputēt. Naz si correcti redire vellēt admitterent.ā.pxi.q. vi.c.i.sz qui ita icidūt in hēsim iā dānatā a q̄ absoluentur: ab ep̄o vl̄ suo superiori: argu.ā. pxi.q.iiij.ipa pietas.

n Acati⁹.ā.xix.di. anastasius.

o Scita.i.statuta. vn̄ dicit.c.scitis obtempat iij.q.vij.iudicet.

p Lance.i. rōne. al's idē appellat stateram xlv.di.omnis.

q Aldiuim⁹. qz excōicat⁹. ⁊ ita excōicat⁹ ñ pōt excōicari sz suspensus excōicat̄ xi.q.iij.§.euidēter. nū quid excōicare pōt: di co referri an sit suspensus ab officio vl̄ iurisdictione. Nā si ab officio tm̄ ea nō poterit q̄ officij sui sūt: puta celebrare ⁊ silia: sz ea poterit q̄ iurisdictōis sunt: vt dare p̄bēdā ⁊ excōicare: qz h̄ iurisdictōis ē: ex̄ de elec.trāsmissam ⁊ de cle.excō.mi.si celebrat. ecōtra eēt si suspēderet̄ a iurisdictōe ⁊ ñ ab officio: qz possz ea q̄ eēnt officij ñ autē q̄ sūt iurisdictōis. Si aūt ab vtroqz tūc neutrū: ex̄ ō ↄces.p̄.qm̄.

r Nō potuit.ñ est. ā xi.q.iij.si ep̄s forte.ā. xi.q.iij.pleruq̄z. Naz ibi de alio malo ñ hētico.vl̄ ibi de occulto.ā. xi.q.iij.excellētissim⁹. ā.xi.q.iij.siqs ↄfugerit ā.xvi.di.ↄcubine.ā. xxiij.di.quorūdā.ā.xi. q.iij.si ep̄s.ā.xi.q.iij.c iij.ā.ij.q.vi.§.item si plures.

atq̄z ideo ñ erat necessariuz: ut aduersus euz noua snia ꝓdiret: sed antiq̄ tm̄mō reuocaret̄. factus sū itaq̄z executor ueteris ↄstituti nō ꝓmulgator noui. qcunq̄z enim in hēsim semel dānatā labit̄: ei⁹ dānatione seipsum inuoluit. Dē

Nō est retractandū: qd̄ semel synodus statuit contra unāquanq̄z heresim.

Maiores nr̄i diuia ispiratione cernentes necessario precauerunt: ut qd̄ ↄtra unāquāq̄z hēsim coacta semel synodus ꝓ fidei cōione ⁊ ueritate catholica atq̄z apl̄ica ꝓmulgasset: nō sineret nouis post hec retractationib⁹ mutilari ne prauis occasio p̄beret̄ que medicinal'r fuerāt statuta pulsandi: sed auctore cuiuslibet isanie ac pit̄er errore dānato sufficere iudicauerunt: ut q̄sq̄s aliq̄ñ hui⁹ erroris cōicator existeret: principali snia dānationis ei⁹ eēt obstrict⁹. sic sabelliuz dānauit synodus. nec fuit necesse: ut ei⁹ sectatores postea dānarētur: sed ꝓ tenore ↄstitutōnis ātique q̄ vl̄ prauitatis illi⁹ uel cōionis extiterint pticipes: uniuersalis eccl'a duxit eē refutādos. sic arriū enoniuz macedoniū nestoriū synodus semel gesta ↄdēnans ulteri⁹ ad noua ↄcilia uēire ñ sinit. Tēfelix. **Nō ultra eū ꝓcedēdū: q i hēsim dānatā recidit.**

Acatius nō fuit noui vl̄ ꝓprij inuentor erroris: ut in eū noua scita ꝓdirent: sz alieno facinori suā cōionē miscuit. itaq̄z necesse est: ut in illā recideret iusta lance sniam: quā cum suis successorib⁹ ꝑ ↄniuentiā synodalē susceperat auctor erroris. Si ergo ep̄s ille i hēsiz iā dānatā lapsus ē: antiqua excōicatione dānat⁹ alios dānare non poterit: excōicat⁹ eni alios excōicare ñ ualz. Jde alex. secūdus scribit ualeriāo ep̄o ⁊ martyri

Excōicat⁹ aliū excōicare nō pōt.

Aldiuimus q̄ hēticus rauennas dict⁹ archiep̄us nisus sit te excōicare: uez qz excōicatus te excōicare nō potuit: apl̄ica auctē te tuosq̄z absoluendo mādamus exinde nūq̄z curare. Sin autez ex corde suo nouā hēsim ↄfinxerit: exquo talia p̄dicare cepit: neminē dānare potuit: qz nec pōt deijcere quenq̄z iā ꝓstratus. ligandi nāq̄z vl̄ soluēdi ptās ueris nō falsis sacerdotib⁹ a dn̄o tradita ē. Apl'is eni dicturus quoz remisitis peccata ⁊c̄: premisit accipite sp̄m sāctum: ut euidenē cunctis ōnderet eū q sp̄m sanctū non hz: peccata non posse tenē vl̄ remittē. Porro sp̄m sāctū nemo nisi itra eccl'am accipit: qz ⁊ ipsam unitatē ꝑ graz facit. Vñ non nisi congregatis in unū dictū ē: accipite sp̄ūz sanctū nec nisi sup cōgregatos in unum die pēthecostes descendit sp̄s sāctus. sic aūt extra eccl'am ñ accipitur: ita extra eā nihil opat̄. Cum ergo sicut apl's ait: sp̄s sāct⁹ postulet: sp̄s sanct⁹ ipetret: extra eccl'az nec ipetrare facit nec postulare. Vñ dn̄s dictur⁹: qd̄cūq̄z petieritis ⁊c̄: premisit: si duo ex uob cōsenserit super terrā de omni re ⁊c̄. ⁊ iteruz ubi duo uel tres ↄgregati fuerint in noīe meo: ibi ego sum in medio eoꝝ. nimiꝝ cunctis ōndens se non hitare in cordibus eoꝝ: q superbie singularitatē secuti a corporis christi cōpage semet ipsos abrūpunt. Jn qb⁹ aūt christus non hitat: i eis sp̄s sāct⁹ mētium scissuras refugiēs locū ñ hz cum ergo peccata dimittē vl̄ tenē excōicare l' recōciliare op⁹ sit sp̄s sācti ⁊ uirt⁹ christi: apparet: q̄ hi q extra eccl'am sūt: nec ligare pñt nec soluere: nec reconciliando ecclesiastice cōioni reddē nec excōicando eius societate p̄uare: q̄ ipsi hēsi uel scismate polluti siue snia notati penit⁹ carē ꝓbant̄. uñ cum oibus discipulis parē ligādi atq̄z soluendi ptātē dn̄s daret: petro ꝓ oibus ⁊ p̄ oibus claues regni celoꝝ se datuꝝ ꝓmisit dicēs: tibi dabo claues regni celoꝝ. qcunq̄z ergo ab unitate eccl'e que ꝑ petrū itelligit̄ fuerit alienus: execrare potest consecrare non ualet: excōmunicationis vl̄ reconciliationis potestatem non habet. unde apl's cum fornicatorem corinthium excommunicandum scriberet ait: ego quidem absens corpore p̄ns autem spiritu iā iudicaui: ut p̄ns eū qui sic operatus est in nomine

x Heresis. id ... catholicis ... tolerans ... dicta ... boni ... mali ... ij.iohannis.

y Non ... id est iam ... sententiam ... natis vl̄ ... de vite ... ⁊ sophistic ... dicit omni ... hoc.§. ... omnia ... ad vite ... sicut.i.q.i ...

z Postula. id est postula re faciat.

Impetret. id est impetra re nos faciat.

Dns. ... dic verum ... ad deum ... quo ad eccl'i ... am non ... faciant hoc ... am mali ... non facit ... qd̄ indicat.

Petro. ... dicit. vt notat̄ ... vnitas.

a Ep̄o om̄ nibus. hoc ... ut notat̄ ...

b Claues. ... petro dari ... erit ... qui bus ... habere ... xx.di.§.i.

c Execrare. ... e.pudenda.

d Non valet ... conficit tamen ... etiam eē ecclesiam ... forma ... obseruet ... hoc ordinis ē ... quez retinet ... cedens ab vnitate ecclesie.i.q. i.q̄ quidam ... non potest ... communicare quia hoc iurisdictōis ē qui dimittit qui recedit: vt.i.q.i. remissio.

e Dicere. corde ore ope: de pe. di. i. non tibi dico.
f Nisi in spiritu. i. nisi sit seruus eius. i. nisi bēat spūm ei⁹. omēs enī sum⁹ fui dei: de cō. di. ij. inuitat.
g Ita ex eo. supple apparet a fidelib⁹ indicādū vel excōicanduz ꝛ ita ꝑsona cui ꝓmo dirigit ñ itelligit excepta: ar. xxvi. di. deide. ꝛ nō. xxij. q. ij. ꝓ mam ꝓ ꝛ ℨ.
b Vel potꝰ. alia est rō qua re talis nō pos sit soluere vt li gare.
i Maior. ā. di. xxi. iferior.
k Anet. ḡ equita te. argu. q sntia iniuste lata nō tz. sed ℨ xi. q. i ij. si ep̄s forte. sed hic dr̄ de sntia: qua quis ligatur quo ad deum nō quo ad eccl'am. sed ꝛ illa qñq nō tz: ex̄ de sē. ex. per tuas.
l Vel remis sio. qa vtrūq; vitium est. ff. de penis. l. re spiciendum.
m Nisi. i. nisi id quod iuste fuerit ꝛc.
n Petrus. i. eius auctoritat ꝛc.
o q Elodcū q; erit li gatū. ligari dr̄ in celo per ap probationez. s. quando iuste fertur sentētia de pe. di. i. §. nō sunt ꝛ quez pe nitet. ā. di. xx. § i. io.
p Facit eccl'a sed nonne pa tus erat ligatus apud deum: ut. i. q. i. ut cui dent. j. e. q. iij. signis non re etz. ꝛ ita videt q; nulla pote stas petro col lata fit n' eccle sie per hoc qđ omq; Naz ꝛ nullius pote statis vim exer cet: de pe. di. i. verbum. Sed tantum ostendit ligatum eē vel solutuz: vt xv. q. i. nec ia. dic q; quo ad eccl'am trium

dñi nr̄i ihesu christi ℨgregatis uob ꝛ meo spiritu cuz uirtute domini nostri iesu christi: tradere homini hominem sathane in interitū carnis. in quo formaz excōicationis ondens docuit: ñ nisi fidelez ꝛ a fideli notandū. Jn noie nanq; dñi atq; eius uirtute coopante nō nisi fidelis aliquid opari ualet: cuz nemo possit dicere⁵ dñs ihesus nisi in spū sācto. Tez cum dñs ꝓhibebat a gnū comedi extra catholicā eccl'iam: q ꝓfessione fidei ab ea fūt alieni: ab ei⁹ participatōe quaz suo arbitrio reliquerūt: non repellunt: sed abire ꝑmittunt. sicut illi q audientes: nisi manducaueritis carnē filij hois ꝛ biberitis ei⁹ sanguinez ꝛc. dixerūt: durus est hic ꝓmo: ꝛ quis pōt cuz audire? atq; ita abierūt retrorsū: nō repulsi sz abire ꝑmissi. Hic ēt apl's cū ō excōicādis agēt ꝑmisit sigs: frat ꝛc. De infidelibus aūt ita supposuit dicēs: eos q foris sē: domin⁹ iudicabit. de his aūt q itus fūt: nobis iudiciū cōmisit. Sic aūt ex eo: q apl's ait fr̄: ꝛ ex his q̄ de infidelib⁹ ꝛ fidelibus supposuit: apparuit ñ nisi fidelem excōicanduz. Jta⁵ ex eo q; fidelib⁹ tm̄ hoc scribit uel⁹ potius sic ille q benedicit maior ē eo qui benedicit: ita q ex officio maledicit: maior' ē eo q maledicit. liq do ꝓstat eū q ab itegritate catholice fidei recedit: maledicēdi uel bñdicendi ptātē minime hr̄e. catholicum nanq; utpote se supiorez maledicē ñ ualet: i alienū a fide tanq; in sibi cōlē sntiam dare nō potest. Hec aūt q̄ de hēticis atq; scismaticis uel excōicatis dicta fūt: uidelz q; ligādi uel soluendi ptātē nō habeant: multorū auctoritatibus ꝓbat. Jt enim leo papa.

Nō soluit uel ligat: nisi qđ auctoritas beati petri soluerit uel ligauerit.

Anet⁵ ergo petri ꝓuilegium: ubicūq; ex ipsius egrate ferē iudiciū. nec nimia l' seueritas uel' remissio ubi nihil erit ligatū uel solutum: nisi⁷ quod beatus⁸ petrus aut ligauerit aut soluerit. Tez aug. sup iohānem.

Jn persona petri ligandi ꝛ soluēdi eccl'a potestatem accepit.

Elodcūq; ligaueris sup terrā erit ligatuz ꝛ in celis. si hoc petro tm̄ dictū ē: ñ hoc facit⁵ eccl'a. si aūt ꝛ i eccl'a fit: utiq; que i terra ligāt ꝛ in celo. ꝛ que soluunt in terra: soluta fūt ꝛ i celo: qz cuz excōicat eccl'a in terra: in celo ligat excōicatus. cū reconciliat⁵ eccl'a: ꝛ in celo soluit reconciliat⁹. si ergo hoc in ecclesia fit: petrus qñ clauel accepit eccl'az sanctā significauit. si ergo i ꝑsona petri⁵ significati fūt in eccl'a boni: ꝛ in iude ꝑsona significati sē mali i eccl'a. Tē ābro. sr̄ marcū

Suis meritis firmus nonnunq; turbatur alienis.

Non turbat⁵ nauis que petruz hz: turbat⁵ illa q̄ iudam habz tm̄ multa illic discipulorū merita nauigabant: tm̄ adhuc eam ꝓditoris ꝑfidia agitabat. Jn utraq; petrus sz q suis meritis firm⁹ ē: turbatur⁵ alienis. Caueam⁹ igit⁵ ꝑfidū: caueamus ꝓditorē: ne ꝑ unuz fluctuemus plurimi⁹. Ergo ñ turbat⁵ hec nauis: in q̄ ꝓuidētia nauigat: abest perfidia fides superat. quēadmodū eni turbari poterat cui ꝑat is: i quo firmamētū eccl'e ē? illic ergo turbatō ubi modica fides: ibi securitas ubi ꝑfecta dilectō veniq; tm̄ alijs ipat⁵: ut laxēt retia sua: soli⁹ tm̄ petro dr̄: duc in altum hoc ē i. ꝑfūdū disputationū. quid eni tā altū q̄; altitudinē diuitiarū uidere. i. scire dei filium ꝛ ꝓfessionez⁷ diuie generatōis assumē: quā licet mens neq̄t⁷ hūana plene rōnis inuestigatione cōꝑhendē: fidei tm̄ plenitudo⁷ cōplectit. Idem.

Solus petrus accepit mādatum ut hamo piscem caperet.

Est⁵ aliud apl'icū piscandi genus: quo genē solū petruz piscari dñs ubz dicēs: mitte hamū ꝛ eū piscē q ꝑmū ascenderit tolle. Tē lucius papa oibus ep̄is.

Nulla ꝑturbatio a tramite apostolice sedis retrahat: que omnes hereses semper destruxit.

Recta⁵ ergo fide ꝛ apl'ico tramite, ꝓpter ullā ꝑturbationez nolite recedere: scientes qñ iuxta saluatoris sntiam: beati fūt q ꝑsecutionē patiunt⁵ ꝓpter iusticiam. hec ē apl'oz; una traditio. hec uera charitas: q̄ ꝓdicāda ē ꝛ ꝓcipue diligenda ac tenēda atq; fiducialiter ob oibus tenēda. hec sancta ꝛ

ꝓbātē nulli⁹ ptātis vim exerceret: sed tm̄ ondit ligatū esse vel solutum. sz tm̄ habet aliā potestatem: qua ligat quo ad ecclesiam militantem. vnde euz ligat quamuis iniuste.
q Reconciliat. ar. q; sntia toti⁹ eccle ꝓferenda est romane si in aliquo sibi ꝓdicāt: ar. xciij. di. legim⁹. Sed ℨrium credo: ar. j. e. hec ē. nisi erraret romana ecclesia. qđ non credo posse fieri: qz deus nō ꝑmittēt: ar. j. e. a recta. ꝛ. c. pudenda.
r Petri. a ℨrio sēsu: ar di. xcvi. si ipator. xi q. iij. ipatores.
s In iude. si duo. n. ℨria inter se ꝓueniunt ꝛ eoꝝ ℨria iter se ꝓuēiunt. vt nō. xxxij. di. bo spitiolum.
t In Dn turbat⁵. petruz sine iuda. i. bonos tantum. i. ecclesia triumphans: ubi fi erit luct⁹ neq; clamor xxxv. di. ea.
u Que iudam. i. ante passionē etiam cum petro. i malos cuz bonis de q̄ itelligit ℨriū. i. q. iiij. §. vlti. vī. item.
x Turbat⁵. q̄ significat eccl'am militantem
y Plurimi. ō. i. q. iij §. itē peccato acbor. ā. xlv. di. sed illō. j. de cō. di. i. in sancta. ff. ō edi. edic. plerūq;. C. de pe. sancimus.
z Soli. ar. q; q̄o fidei ꝛc. j. e. quotiens.
a Professione. cū dixit tu es christus filius dei viui.
b Nequeat. generationē hāc qs enarrabit ā. ꝓri. cā. q. iiij. de tyriis. qđ de eterna ꝛ tpali li ℨgrue intelligitur.
c Plenitudo. de cō. di. ij. tribus.
d Est aliō. bamum ꝓ bamū itellige iurisdictionē: qz petr⁹ ꝓfuit alijs: qz bamo i. ferro resecant⁵ putri de carnes. lxxxij. disti. plīmos. i fi. ꝛ iō solus petrus piscat⁵ ꝑ genē piscandi. ipse eni habz ptātē ligādi atq; soluēdi ꝓ alijs. ꝓ rete intelligitur ig̃sitio sapiēne.
e Recta. nouitatibus. Quero de qua ecclesia intelligas qđ hic dr̄: q; non possit errare. si de ipso papa qui eccl'a dr̄. ā. e. g. cunq;. ꝛ. vij q. i. scire ō bes. sed certum est: q; papa errare pōt. xix. di. anastasius. xl. di. si papa. Rñdeo ipa congregatio fidelium hic dr̄ eccl'a: vt de cō. di. i.

eccl'a. ⁊ talis eccl'a nõ põt nõ esse: vt. j. c. pudenda. Nã ipse dñe orat p eccl'a xxi. di. §. i. vsi. ego p te. ⁊ volũtate labiorũ suorũ non fraudabitur.

c m Emor. pfessio. tu es christus filius dei viui.

d A dño. dicente tu es petrus ⁊c.

e q Uotiẽs. fidei. sic. xvi. q. i. frater nr. xij. di. pcepc. xxiij. q. vii. puenior. ã. di. lxxx. c. ij. ꝯ sed aliud ẽ q̃stionẽ de fide motam terminare qd nulli pter q̃ ro. se di pmitti sicut hic dr aliud ẽ ipsã sine defensione uentilari qd pri arche primates facere pñt: vt ibi cõtinet ⁊ vt ibi alr accipit. ⁊ expone agitare in fide. i. fideliter agitare.

f N isi ad petrũ. videtur: ꝯ ex de hẽ. ad abolendam. §. ad hoc de epali. Nã ibi innuitur q illi sũt vitandi tanq̃ hẽtici: quos epi vitandos dixerũt. Sed dic q illud intelligendum ẽ: q̃n tale qd dicũt qd certũ est eẽ hẽsim. hic vero vbi dubiũ est: ex c. c. cum christus.

g o O fficij. dissimulare. ẽ dissimulatõ pia: vt. xxij. q. ij. vtilem ff. de doli except. l. ij. § iij. est perniciosa. vt. xxij. q. v. cauete. discreta vt. xxiij. q. iiij. quidam cum bonorũ. detestabilis: vt hic ⁊ in. c. officij

h T acẽ. taciturnitas est magnũ viciũ in papa: vt. xl. di. si papa.

i h H ec ẽ fides. quã pfessi sumus nos tenẽ: vt i alia pte capituli que non est hic.

k Q uaz i catholica. ar. xcij. di. q cathedrã

l E mẽdari. ⁊ ita lz qs erret: si tñ parat ẽ corrigi: ñ ẽ hẽtic: vt. j. e. apte. alr dubi in fide ⁊c. ex de heret. c. i.

m C õprobat. qd papa approbat: non licet alij reprobare: ar. l. di. si ille. xxij. di. oẽs. xxxv. q. ix. veniã. arg. xix. di. si romanorum.

n C õprobabit. arg. ꝯ theologos qui negant christũ aliquid eẽ fm q hõ ꝯ sniam alex. ex de hẽ. cum christ. itez ar. q pter solũ dictuz censet quis hereticus

o I nsultatiõe. s. prualente. al falsum eẽt: cũ quotidie isultẽt: ⁊ est si. de cõ. di. iiij. c. ij. vsi. cũ qua pugnent.

apostolica mr oiuz eccl'az christi eccl'a: q̃ p dei oipotẽtis grãz a tramite aplice traditõis nunq̃ errasse pbat: ne hẽticis nouitatib depraudãda succubuit: sed ut in exordio normã fidei christiane pcepit: ab auctoribus suis aplorum christi pncipib illibata fidetenus manet. Itẽ sixt pa. Fides romane eccl'e oẽm hẽsim destruit.

M Emor sum me sb illi noie ecclesie psidere: cuius pfessio a dño iesu christo glificata ẽ: cuius ⁊ fides nullã heresim fouet unq̃ sed qdẽ oẽs hẽses destruit. intelligo aũt mihi ñ licẽ alr: q̃ ut oẽs conat meos ei cause in qua uniuersalis ecclesie salus infestat ipendã Itez eusebius papa. Aliis hẽsib ro. succubuit eccl'ia

I N sede aplica extra maculã semper est catholica seruata religio. Itez innocentius papa Ad romanam referatur eccliam quotiens ratio fidei uentilatur.

Q Uotiens rõ fidei uentilat: arbitror oẽs fres ⁊ coepos nostros non nisi ad petrũ. i. sui nois ⁊ honoris auctem referre debere ueluti nũc rettulit uestra dilectio qd per totũ mundũ possit eccl'ijs oibus pdesse. Itez iulius papa Christiane religionis zelũ romana eccl'a pre ceteris habuit.

O Fficij nri psideratiõe nõ est nob dissimulare nõ est tacẽ libertas: quib maior cunctis christiane religionis zelus imcumbit Itez hiero. ad damasum. Aliorũ ora non timet fides quaz romana commendat ecclesia.

H Ec est fides papa beatissime quã in catholica didicimus eccl'a: quãq̃ semp tenuim. in q̃ si minus pite aut paruz caute forte aliqd positũ ẽ: emẽdari cupim a te: q petri sedẽ ⁊ fidẽ tenes. si aũt hec nostra pfessio aplat tui iudicio cõprobat: quicũq̃ me culpare uoluerit: se iperitũ ul maliuolũ ul ẽt ñ catholicũ sz hẽticuz cõprobabit. Itez sancta romana eccl'a q̃ semp imaculata pmansit: dño puidente ⁊ beato aplo petro opẽ ferente i futuro manebit sine ulla hẽticorũ insultatiõe: atq̃ firma ⁊ imobilis oi tpe psistit. Itẽ marcell papa uniuersis epis p antiochiam constitutis. Aliud q̃ romana eccl'a: neq̃ consentire neq̃ uelle permittitur.

R Ogam uos fres dilectissimi ut nõ aliud doceatis neq̃ sentiatis: q̃ qd a beato petro ⁊ reliqs aplis ⁊ pribus accepistis. ipse eni ẽ caput toti eccl'e: cui ait dñs tu es petrus ⁊ sup h. p. e. ec. m. ei eni sedes pmit apud uos fuit: q̃ postea iubente dño romã translata ẽ: cui adminiculante grã diuia hodierna psidemus die. si uõ nra antiochena q̃ oliz pma erat romane cessit sedi: nulla ẽ q̃ eius nõ sit subiecta ditioni. nec ab ei dispositione uos deuiare oz: ad quã cuncta maiora eccl'astica negocia diuina disponẽte grã iussa sũt referri: ut ab ea regulariter disponãtur: a qua sumpsere pncipia. Itẽ leo papa dioscoro epo alexandrino. Alexandrine eccl'e a romana dissentire non licet.

Q Um beatissimus petr aplus a dño accepit pncipatuz: ⁊ romana eccl'a in eius permaneat institutis: nefas ẽ credere: q sanct epus discipulus illi marcus: q alexandrinã prim eccl'am gubernauit: alijs regulis ⁊ traditõib sua decreta firmauerit: cũ sine dubio de eodẽ fonte grẽ un spũs ⁊ discipuli fuerit ⁊ magri. nec aliõ ordinatus tradẽ potuit: q̃ qd ab ordinatore suscepit. Itẽ gre. papa. Professione sue fidei aurem erroris romana abscindit ecclesia.

S I petr uolẽs pcussit aurem docuit: q aurem in spem hre ñ debẽnt: quã i misterio ñ hẽbãt. sed bon dñs ⁊ ipi refũdit auditũ fm pphetica dicta demonstrans ⁊ ipsos si puertãt posse sanari: q in passione christi uulnerati sunt: eo q oẽ peccatũ in misterio fidei

q T ranslata. vt. ã. vij. q. i. mutationes.

r Q ue olim. cum petrus ibi residebat.

s S edi. ar. qd i maiorib pcedit: forti i minorib locũ hre. ij. c. i. ã. di. xxiij in noie. Nã si vinco vincentẽ te: ergo ⁊ te ⁊c. diuer. ⁊ tẽp. pre. l. vlt. ⁊ est hic ar. q si papa subijcit sibi aliquam ... d. sum ... consequẽs ... nes capitul ... lius ... hic ar. xvi. q. i. frat ... est ... pule. ... ar. ꝯ ... in pig. ... sic. ⁊ ẽ hic ꝯ grecos q pap ... nõ hẽ obedi...

t E pocon. in fide. nam ... sic. xxi. dis ... ut ...

u Q uando ... qui alexandri ... nam. ⁊ ei ... q non debebs ... audire magis ... nisi qui ... et cum ... dicere debeat ⁊ nõ ex ... ingenio aliqua ... inuenire. xxv ... ij. di. ... ⁊ cas opinio ... magis sui ... defendebat ... ff. de arbi. ... lem. ⁊ dic ... i. ... ẽ ꝯ. xij. di. ... Nã alias ... pcurabat ... bere possunt: ... nisi ... hiberet ro. ... de aliqua ...

x S i petr. ... git q petrus i ... passiõe dñi ... fidit ... malchi. ⁊ ... eã restituit ... per hoc ... male indigna ... auris ... p petri ... dõda. ipse ... hs ... di ⁊ ... nõ ẽt ... uentilẽ ... refũdit ... dicum.

y E tiã. q. d. ex ... casu.

z N on deberent. q aurís exterior significat iterioꝛẽ aurẽ quam ipsi non habebant: ⁊ iõ dicit nõ habebant ministerio.

⁊ E t ipsos. qui christum crucifixerũt.

p R Ogamus. pmit. j. de pse. di. i. basilicas. ã. xi. di. nolite. ã. xij. di. nouit ꝯ. ã. xxij. di. sacrosancta. ã. xxi. di. q̃uis ꝯ. sed ibi dr prima. i. maior vel prima que hodie prima inter alias numerat. xxij. di. renouantes.

ꝯ E o q. ã. xix. di. si romanorum. j. de pe. di. iij. adhuc instan.

q Condēnat. ĵ de pe.di.i. verbū. ā. xxi. di. iferior. ff. de re iudi. q ꝺdēnare pōt. hec aūt regula fallit: ex de sen. ex. ma. ꝛ ex de offi. de le. q̄rēti. ꝛ qñz pōt qs absoluē ꝛ ñ ligare. C. vbi sena. vl' cla. q̄riēs.

b Si ad diuinitatem. non enim passa est: cum nature dei nemo nocere possit. xi. q. iij. fin.

c Et excidit, i. dz abscidi. ut. i. q. i. ꝯ. cum ergo.

d Prophetā. i. puru hoiem

e Cōfessiōe. ꝛ hoc eū dixit tu es christ⁹ fi li⁹ dei viui.

f Doquit pbat ec clesiā esse vnā q̄ dñs ut eccle sie significāet vnitatez dixit sup vnuz eam edificaturū di cēs: ego dico tibi: q̄ tu es pe tr⁹ ꝛc. z⁹ pbat illa aūcte salo monis i pſona dñi loquēcis: vna ē colū ba mea. ttio aūcte pauli dicētis: vnū est corp⁹ vn⁹ spūs vna fides ꝛc. post ea cōparat eā soli arbori fōti vltimo dicit q̄ sigs ñ tenuerit banc vnitatē: fructū non po terit facere: ſz aresceт sicut ra mus ꝑcisus ab arbore.

g Quia tu es ā. di. l. fidelioꝛ

b Petram. i. super tue fidei soliditatē.

i Sup vnū. q̄ vbi pſalitas ibi discordia: de pe. di. ij. qñ adam.

k Pari. ā. di. xxi. i nouo ā. ij. q. vij. puto ꝫ: putoveꝛ eē q̄ pares fuerт i ordie ꝛ dignitate ꝓsecratōis sed in administratiōis pleni tudine: q̄ satis differt ab aliis qō liq̄t ex illo c. xxv. di. per lectis. ꝛ di. lxxx. in illis.

l Una ē. ĵ. de cōse. di. iiij. alind. i. vnica est.

m Mris sue. s. ecclesie cui⁹ mr̄ ꝛ genitrix ꝛ pr̄ genitor ē de⁹. uel dic mr̄. s. s. ecclesie triūphantis.

n Unū corp⁹. i. vna ecclesia ꝓpositiōe mēbroꝝ.

o Et vn⁹. i. vniti volitare: uel vn⁹. s. sanct⁹ ē i nobis q̄ꝝ corp⁹ efficimur.

p Spes. i. vna res ſepata ad quā sum⁹ voc ti.

q Un⁹. i. vna eētia. ꝛ vn⁹. i. ꝓsimilis uel denuo.

r Unū baptisma. a quocūq; dct uel equalēs. i. q. i. q bñc regulā. uel vn⁹ i. creator omniū.

s Presidem⁹. ꝛ ita i toto sunt ptes eius sic dicit. l. ff. de reg. iur. l. i toto ꝛ ps ꝓtinet.

t Ordinem. i. ordinem equalem.

u In solidū. nō q̄ sin gula iura a quolibet i solidū teneāt: ut. ff. de ver. ob. lij. vñ idē ins resident apud quēlibet eū reuera qlibet hz se paratū ꝛ spāle ius: ut ff. quēadmodū seruit⁹ amit. aquam.

x Unitas. ĵ. e. q. scis ma.

y Fructus. ā. xxiij. q vij. quēadmodū.

z Per totū. ā. di. xxi q̄uis. ā. vij. q. i. nonatianus. io.

ꝛ a Lien⁹ ē. Cal⁹ In pma pte dō q̄ non pōt deū hre pr̄em: q̄ eccle tenet vnitatez. In secūda pte p bat eccliam eē vnā an ēte dñi dicētis: si duo ex vobis ꝓsenīūt ꝛc.

ꝓ Ubicūq; ā. xx di. c. vlt. ā. i q. i. cum scriptura.

ꝝ Non multitudini. ĵ. de ꝓse. di. v. ñ medio criter. vsic. quapꝛopter melioꝛ. ꝛ ĵ. e. q. c. odi ꝛ ꝓieci. ꝛ in aūc. de referēd. §. ꝓ eadē.

a Ex vobis. i. ꝓueniam⁹ inter nos. i. ꝓnēiamus nobis iuicē: quia turpis ē ps toti suo ñ ꝓgruēt. viij. di. q̄ ĵ. ꝛ ē ar. ab ordine vboꝝ: q̄ semp ꝑmo notato debitur: ut. ff. de vsufruc l. quotiens. ff. de le. ij. cū pr̄. §. pe. ar. ĵ. C. de testa. ꝓposteri. ff. de solu. nō eni ordo.

q Omnibus. casus dicit hier. q̄ quidam dicuntur ita esse i ecclesia: q̄ etiā sunt ipsa ecclesia: que est vnica colūba que sine macula ꝛ ruga appellatur. de qua dictū itelligit dñe dilexi decoꝛē dom⁹ tue ꝛc. quā ecclesiā siquis ꝓpſecerit: nec se coꝛrexerit: sit

de fonte uno riui plurimi defluūt ꝛ numerositas ꝛz diffusa uideat exūdātis copie largitate: unitas tñ seruat integra i origine. auelle radiū solis a coꝛpoꝛe: diuisionem unitas nō capit. ab arboꝛe frāge ramū: fructus germinare ñ potest. a fonte ꝑscinde riuū: p̄cisus arescit: sic ꝛ eccla dñi luce pfusa p totum orbē radios suos poꝛrigit unū tñ est q̄ ubiq; diffundit nec unitas coꝛporis sepatur. ramos suos p uniuersū oꝛbē copia ubertatis oñdit pfluētes largit riuos ramos lati⁹ expandit. unuz tñ caput est: ꝛ una oꝛigo mr̄ copiose fecunditatis. adulterari ñ pōt spōsa christi: icoꝛrupta ē ꝛ pudica. unā domū nouit. unius cubiculi sāctitatem incasto pudoꝛe custodit.

Idem. Non hz deū p̄ez uniuersal' ecclie relinquens unitatē.

Alienus ē ꝓphanus ē hostis ē. hre non pōt deū p̄rem: qui uniuersalis ecclie non tz unitatē. Idē dñs cuz discipul' suis ait: ut unanimitatē suaderet ꝛ pacez dicens: q̄ si duo ex uobis ꝓuenerint i terra: de oī re quecūq; petieritis in noie meo contingent uobis a p̄re meo qui i cel' ē. ubicūq; eni fuerit duo aut tres collecti in noie meo: ego cum his sū. ostēdit ñ multitudini sz unanimitati depcantiū plurimū tribui. si duo ingt ex uobis ꝓuenerit in terra ꝛ ceta. unanimitatē p̄i⁹ posuit: concordiā pacis ante ꝑmisit: ut ꝓueri at nobis fidelit ꝛ firmiter docuit quō aūt pōt ipe cū aliquo cōuenire qui cū coꝛpoꝛe ipsi⁹ eccl'ie ꝛ cū uniuersa frnitate ñ ꝓuenit? quō autē pñt duo ul' tres i nōie christi colligi: quos ꝓstat a christo ꝛ eius euāgelio separi? Tē hieron. Ligādi ꝛ soluendi nō hz potestatē: q̄ unitatē eccl'e catholice ñ tz.

Omnib⁹ ꝓsideratis puto me non temē dicere alios ita eē in domo dei: ut etiā ipi sint dom⁹ eadē dei que dr̄ edificari supra petrā q̄ unica columba appellatur q̄ spōsa pulchra sine ruga ꝛ macla

sit tibi tanq̄z ethnicus ꝛ publicanus.

b Et etiā ipsi. ꝛ. ā. di. xxi. q̄uis. idē dr̄. ĵ. de pe. di iiij. in domo.

c Supra petrā. petra aūt christus: de ꝓse. di. ij. reuera.

d Ruga. duplicitatis.

e Macula. mortalis peccati.
f Signat⁹. hoc etiā legit̃ de beata v̓gine: qr spūalis sẽsus idignis abscō ditur ⁊ secretiora fidei ⁊c. xliij. di. in mādatis. iō ēt dicit signat⁹: q̄a heretieus inde non bibit. nam est ꝓprius fons cui non communicat alienus: de pe. di. i. cum ergo.

nisi teneam⁹ ecclesie vnitatē: ut. ō. i. q. i. et catholica. ⁊ ... ō. xcvi. di. c. ij.
o Quia scm̃ dari. j. q. c. scisma. de pe. di. i. nō nulli. io.
p Duocauit. heredes. i. aliquos istructos religī fide.
q Putauit. cyprianus.

⁊ ortus conclusus fons signatus ⁊ puteus aque viue ⁊ p̄adisus cū fructu pomoꝝ. que dom⁹ etiā claues accepit ac potestatē soluēdi ⁊ ligandi. hanc domū siqs corrigentem corripiētē q̃ contēpserit sit tibi inq̄t sicut ethnic⁹ ⁊ publicanus de hac domo dr̃: dñe dilexi decorē dom⁹ tue ⁊ locum. h. g. t. ⁊ qui h̄itare facit unanimes i domo: et letat⁹ sum i his q̄. d. s. m. i. d. d. ibi mus. Et beati q̄ h̄itāt i domo tua dñe in. s. s. l. te. Itē hieronym⁹.

Uaria cr̄ia uarijs sit pẽīs afficiēda

Non afferamus stateras dolosas: ubi appēdam⁹ qd̄ uolum⁹ pro arbitrio nostro dicentes: hoc graue ē: hoc leue ē: sed afferamus diuinā staterā de scripturis sacris tanq̃ de thesauris dñicis: ⁊ i illa qd̄ sit grauī⁹ appendam⁹ tp̃e quo dñs p̄ora delicta recētib⁹ penarū exēplis cauēda mōstrauit. ⁊ idolū fabricatū atq̃ adoratū ē: ⁊ ꝓpheticus liber ira regis ꝯtēptoris icēsus ⁊ scisma tētatū ⁊ idolatria gladio punita est. exustio libri bellica cede ⁊ pegrina captiuitate scisma hiatu terre sepultis auctorib⁹ uiuis ⁊ ceteris celesti igne ꝯsumptis. q̄s iā dubitauerit hoc eē sceleratī⁹ cōmissū: qd̄ ē grauius uindicatū? Itē gregorī⁹ in moralib⁹.

Ex sola eccl̄ia sacrificiū dñs accepit

Uelia ex sola ecclesia catholica ueritas cōspicitur apud se eē locū dñs ꝓhibet de quo uideatur i petra moyses ponit̃: ut dei faciem ꝯtēplet̃: qr nisi q̄s fidei soliditatē tenuerit: diuinā p̄ntiam non agnoscit. de qua soliditate dñs dicit sup. h. p. e. e. m. sola q̄ppe ē p quā sacrificiū dñs accipiat libent̃ sola que pro errantibus intercedat fiducialiter. unde etiā de agni hostia dñs p̄cepit dicēs. In una domo comeditis neq̃ efferetis de carnib⁹ ei⁹ extra fores. in una nāq̃ domo comedit̃: qr i una catholica eccl̄ia uera hostia redēptoris imolat̃: de cui⁹ carnibus lex foras efferri diuina ꝓhibet: qr sanctū dari canib⁹ uetat. sola ē que intra se positos ualida charitatis cōpage custodit. un̄ ⁊ aqua diluuij archā q̄dē ad sublimiora sustulit: ōes aūt quos extra archā inuēit extinxit. Itē ambrosius. Non exhibet fidē christo: q corpus ei⁹ discerpit

Aduocauit ad se cyprian⁹ episcopū satyꝝ nec ullā putauit uerā nisi uere fidei grām. percūctus q̃ ex eodē ē: utrūnā de catholicis epis esset: hoc ē si cū romana eccl̄a ꝯueniret: ⁊ forte ad id loco rū i scismate regiōis illi⁹ eccl̄a erat lucifer enim se a nr̄a cōione diuiserat: ⁊ q̄uis ꝓ fide exulasset: fidei sue religīsset hēdes: nō putauit tñ fidē eē i scismate. Nā ⁊ si fidē erga deū teneret: tñ erga dei eccl̄aꝫ ñ tenebāt: cui⁹ patiebantur uelut quosdā artus diuidi ⁊ mē bra lacerari. etenī cū ꝓpt̃ eccl̄aꝫ christ⁹ passus sit: ⁊ corp⁹ christi sit eccl̄ia ñ uidet̃ ab his exhiberi fides christo a q̄bus euacuat̃ passio ei⁹ atq̃ distrahit̃. itaq̃ q̄uis grē fedus teneret ⁊ metueret tanti nōis debitor nauigare: tñ eo trāsire maluit ubi tute possꝫ exoluere. indicabat eiꝫ diue solutiōis grām in affectu ac fide eē: quā q̄deꝫ statiut ꝓmuꝫ copia eccl̄ie liberior fuit iplere nō distulit dei grāꝫ ⁊ accepit desiderata ⁊ fruauit acceptā. Itē beda super iohānis epistolam.

Etiā corpore ab eo recedendum ē: qui fidē christi non habet.

Omnis q recedit ⁊ nō pmaēt in doctrina christi: hic deum ñ hꝫ. q pmanet i doctrina christi hic ⁊ filiū ⁊ p̄rem hꝫ. siqs uenerit ad uos: ⁊ hanc doctrinaꝫ afferet nolite eū recipere in domum: nec aue ei dixeritis. Qui eniꝫ illi dicit aue: cōicat illius op̄ibus mal̃. hec eni iohānes de scismaticis siue hereticis uitādis: q uerbis docuit: ⁊ factis exhibuit. Narrat eiꝫ de illo auditor eius sanctissimus uir et martyr fortissim⁹ policarp⁹ smyrneoꝝ ātistes: qr tp̃e quodā cū apō ephesū balneas lauādi grā fuisset

g Puteus. pute⁹ dr̃ ꝓpt̃ occulta mysteria que solis sanctis p reuelationē spūs sancti aperta sūt. io.
h Ethnicus. ar. q cōmunior hereticus ē iudicandus.
i Non afferam⁹. n pone casū p il. lud. xxxvij. di. relatū. Nā sunt q̄dam q subtilitate sua ducūt ⁊ volūt aliter inp̄etari diuinas scripturas q̄ debeant: ⁊ ita errant ⁊ in scisma incidūt. qd̄ peccatū q̄ graue sit ōndit ex genere pene: qr grauī⁹ fuit punitū delictū q̄ libri exustio uł idolatria.
k Stateras. i. sulas liquas: ar. ex. de empt. ⁊ vē. ut mēsure. al's locum hꝫ pena. l. cor. de fal. ff. de exor. cog. an nonā. ar. ff. de dolo arbitrio. §. ō eo q sciēs.
l Et scisma. sed videtur ꝫ. vij. q. i. deniq̃. qr ibi dr̃ q scisma nō fecerūt. supple tantū q̄tū alij ō qb⁹ dr̃ ibi ul fac vi i eo q dicit tētatum. nā aliud est tentare aliud facē sicut dr̃ de dño: ⁊ cū gustasset noluit bibere.
m Sceleratī⁹. naꝫ dicit. l. q maiora delicta maioribus penis mio ra minoribus sūt pūienda: ⁊ i delicto equali ꝓpinquas eē penas i auc. ut frm̃ filij. coll. ix. ⁊ videtur fm̃ hoc q mai⁹ sit peccatū scisma q̄ hēsis. ſꝫ ꝫ. j. xxiij. q. vij. q i oībus. ſꝫ dic q oē scisma hꝫ heresim ānexā: maxime ex quo pseuerat. vñ ñ ē differētia nisi ad p̄ncipiuꝫ: ut ar. j. q. iij. inf scisma. ⁊ ita nō ē ꝫ. uel dic q lꝫ heresis sit maior crimē in sui natura q̄ scisma: magis tñ peccauerūt scismatici q̄ illi h̄etici: qui idolū adorauerūt. cū illi ꝓmptio ref eēnt ad hoc: qr i egypto ꝯsueuerūt vidē idola adorari ab egyptijs. ſꝫ chore datan ⁊ abirō nō peccauerūt ex aliqua ibecillitate uel ꝯsuetudine: ſꝫ tñ ex ꝯtumacia uel sciēt̃: ⁊ fm̃ hūc intellectū sceleratī⁹ erit aduerbiū. Nā quāto maior est cōtēptus: tanto ma ius scelus cōmittit̃.
n q Uelia ex sola. casus ꝓbat multiplici auctē: q saluari non possumus ...

facere ⁊ docere. ō. xxxvi. di. §. ecce. ar. ff. de re mi. offici.
f Ingressus. ⁊ ita ēt religiosi p̄nt itrare balnea: qd̄ intelligo in necessitate: ar. de cō. di. iij. peruenit. Sed videt̃ excusari ē in hoc casu. xi. q. iij. q̄m multos. ⁊ ita nō debemus lauari cū hoībus aliorum secte: sicut ⁊ dicit canon de muliere. lxxxi. di. non oꝫ. C. de reg. l.

vlt.§.vl.ſz nec orare cũ eis.ſz nunqd in eccleſia inſdicta poſſum⁹ orare ſic: tacite tamẽ.

f Ingreſſus.tñ tpe ꝓſtantini iperatoris qui erat fautor hẽticoꝝ multi catholici epi miſſi ſũt in exiliũ: quoꝝ vnus fuit lucifer. Sed mortuo ꝓſtantino reuocati fuerũt. ⁊ cũ lucifer rogaret: ut pgeret alexãdriaz: ut ibi de ſtatu ecclẽ ſie iudicãret miſit diaconũ ſuum ꝓ ſe: qui epm quendaz ibi ordinauit. ſed hic maiori parti hominũ nõ placuit: qõ factũ euſebius reuocauit: ⁊ alium q oĩb⁹ placuit iſtituit. lucifer aũt doluit epm ordinatũ a ſuo diacono nõ eſſe receptũ receſſit cũ quibuſdã epis aliis: nec voluit aliorꝝ ſtatuta ſeruare. Et cũ cypriã⁹ de quo hic agitur i loco cõuerſaret vbi ꝓ lucifero ſciſma erat ſeminatũ: tũc venit ad eum quẽdã epm ut limen loci noſet ſaryꝝ ingrens ab eo an eſſet de catholicis epis. cũ aũt deprehendiſſet eũ non eſſe catholicũ: nec alios ibi catholicos inueniret: tranſtulit ſe ad alias ptes: ut cuz oppoſitas a nõ daret: ad eaſdez partes ꝑdicaturus reuerteret.

igreſſus⁊ uidiſſet ibi cherinthuz exire: cõtinuo diſceſſit nõ lot⁹ dicens: fugiamus hinc: ne ⁊ balnee ipe nos corrũpant: i qbus cherinthus lauatur inimicus ueritatis. Idẽ etiã policarpus martiri cuz aliqñ occurriſſet dicẽti ſibi: agnoſce nos: rñdit agnoſco pmogenitũ ſathanã. ¶ Tẽ hiero. Prophan⁹ ẽ extra eccl'az beati petri agnum comedere tentans.

Qelonia⁹ uetus oriẽs⁹ intẽ ſe populorũ furore colliſus idiſciſſam⁹ dñi tunicã⁹ ⁊ deſup textã minutatiz ꝑ fruſtra diſcerpit: ⁊ chriſti uineã uulpes exterminant iterlac⁹ ⁊ ꝓtritos⁹: q nõ hñt aquã ⁊ diffi cile ubi fons ſignat⁹ ⁊ ortus cõcluſus ſit: poſſit itelligi: iõ mihi cathedrã petri ⁊ fidẽ aplico ore lauatã cenſui ꝓſulẽdã. Inde nunc mee aie poſtulaſ cibũ⁹: unde olim xpi ueſtimẽta⁹ ſuſcepi. neq uõ uaſtitas tanti elemẽti liquẽtis ⁊ inẽ iacẽs latitudo ẽrarũ mea ꝑcioſe margarite⁹ potuit igſitiõe ꝓhibẽ ubicũq fuerit corpus illic ꝓgregabũt⁹ ⁊ aquile ꝓfligato⁹ a ſobole mala primonio⁹ apud nos ſolos icorrupta a patre oio ſuaſ auctas. ibi ceſpite ẽra fecũdo⁹ dñici ſemis puritatẽ cẽteno fructu refert. hic obruta ſulcis frumẽta in loliũ⁹ auenaſq⁹ degenerãt⁹. Nũc i occidente ſol iuſticie oriſ. i oriẽtem autẽ lucifer ille q ceciderat ſupra ſidera poſuit⁹ thronum ſuum. uos eſtis lux mundi: uos eſtis ſal terre uos uaſa aurea ⁊ argentea. Hic teſtea uaſa uirga ferrea et eẽ nũ opiunt⁹ incẽdiũ. q̃ꝑ igit⁹ tui⁹ me terreat magnitudo: tñ inuitat hũilitaſ: a ſacerdote uictima⁹ ſalutẽ: a paſtore preſidiũ ouis flagitofatiſcat⁹ inuidia⁹ romani culminis recedat ambitio. Cuz ſucceſſore piſcatoris ⁊ diſcipulo xpi loquor ego nllum ꝑmiũ niſi chriſtũ ſeqñſ beatitudini tue .i. cathedre ſancti petri cõionẽ ꝓſortio. ſup illaz petram fundatã eccliaz ſcio. q cunq extra hãc domũ agnũ cõmederit ꝓphanus ẽ. ſiqs in arca noe non fuerit: ꝑibit regnãte diluuio. ⁊ qz ꝑ facinoribus meis ad eaz ſolitudinẽ cõmiꝝui: q̃ ſyriã ꝓiũcto barbarie fine determinat. nõ poſſũ ſanctuz dñi tot iteriacẽtibus ſpatijs a ſanctimonia tua ſp expetere. Iõ q̃ collegas tuos egyptios martyres⁊ cõfeſſores ſequor: ⁊ ſub onerarijs pua nauicula deliteſco. nõ noui uitalẽ. miletũ rſpuo: ignoro paulinũ. q cũq non tecuz colligit ſpargit. hoc ẽ q chriſti non ẽ: anti chriſti⁹ ẽ. ¶ Itẽ ambro. Hẽtico rũ ꝓſortia a catholicis ſẽ fugiẽda

Qele⁹ dignior domus apoſtolice predicationis ingreſſu⁹ q̃ſ ſancta romana eccliа⁊ aut quis ꝑ ferẽdus magis oĩb⁹ uidet q̃ chriſtus ẽ: qui⁹ pedes ſuis cõſecuit lauare hoſpitibus: et quoſcũq ſua recepit domo pollutis nõ patiat habitare veſtigijs⁹ ⁊ ſz maculoſos ſi in ea recepit licet uite prioris: i⁹ reliquũ tñ mũdare dignat⁹ ꝓceſſ⁹ hic ẽ igit⁹ ſol⁹ quem nemo dz deſerere nemo mutare. cui bñ⁹ dicitur dñe ad quẽ ibimus⁊ uerba uite eẽ ne habes: ⁊ nos credim⁹: uidim⁹ executorẽ celeſtiũ preceptorũz: q qñ nõ mutauit hoſpitiũ⁹ celeſtiũ cõſortiũ hitationis emeruit. fideſ ergo i pmiſ eccl'e querẽda mãdat⁹ in qua ſi chriſtus hitator ſit haud dubie ſit legẽdum. ſi uero ꝑfidus ppls aut ꝑceptor hereticus⁹ defor met hitaculum eccl'e: uitanda eſt hẽticorũ cõio: fugiẽda ſynagoga

o Libũ.de quo cibo ⁊ q̃ ſiti habem⁹.ſ.viij.q.i.audacter.
p Teſtimenta.cum fuit baptizatus.j.de con.di.iiij.poſt baptiſmuz uel fuit monachus.
q Margarite.ſ.ſacra eccleſie ro.uel fidei.xi.q.iij.nolite.
r Et agle.i.alie eccleſie fideles que alte volant: ex de renun. lrãs.ſ.pxi. q.iiij.cũ in lege.
ſ Profligato.i. diſcipato. Sil'r accipit ꝓfligari.C. de fideicõ. ſancim⁹.C.de off.rec. ꝓuin.q ordinariã.vbi ꝓ cõſumere põit: ut h
t Primonio.i.fide uel patrũ doctrina.
u Fecũdo.i.dogmata hereticorꝝ.
x Loliũ.i.hereſes.
y Auenaſq⁹.i.ſciſmata.
z Degenerant.i.degenerando ꝓducunt.ſ. di.lv.naſci ꝺ adultio.
⁊ Poſuit.ſ.hẽticos prelatos.
ꝓ Opiũl'.i.coopiũl'.
a Tui.o papa.
b Victima.i.victimãdus a te puniendus ſi peccauero.
c Fatiſcat.i.ceſſet uel deficiat.
d Inuidia.i.extollẽtia.vñ inuidia ſepe naſcitur: vñ cuz duo tractarẽt de electõe: ⁊ vn⁹ allegaret nobilitatẽ alteri⁹: ali⁹ ex aduerſo rñdit: piſcatori petro fabri filio ſucceſſorẽ q rim⁹: ñ auguſto nobilitatis faſtũ. faſtus litez parat: armat lis odiuz capiũl' ẽ tria mortis iter.
e Pro facinoribus. purgãdiſ ꝑ miſricõdiã dñi. l' fidei euchariſtiã
f Et ſub onerarijs.i. magnis nauib⁹.nã q̃dam ſt onerarie: q̃dã epbace.i.boues ferentes: ut.ff.de exer.l.i.§. i.ſed ſi ⁊ ab alio mutuatis.⁊.§.nauẽ.
g Antichriſti. ⁊ q nõ ẽ mecũ ꝺ me eſt. ⁊ qui cunq a fide catholica diſcrepat ei ꝺri⁹ ẽ. C. ꝺ iud. celicolaz.ar. ff. de fideicõ.l.ſi ei.

b q Ele domus. Laſus. Due ſũt eccl'e vna catholica q̃ ñ patit pollutos hitare i ſe cũ hẽat chriſtũ hitatorẽ: quẽ nõ dz deſerere: ſic nec pet⁹: imo ibi ẽ pdicãd⁹ ⁊ hitaculũ eligẽdũ. Alia ẽ hẽticoꝝ q̃ vera ñ ẽ: hec ſp vitãda ẽ: ne ariditate ei⁹ polluamur. deſerẽd⁹ q̃ ẽ hẽtic⁹ p⁹ admõitiõez.
i Ingreſſu. ꝓpter quã. uel ad quã fit igreſſus aplica pdicatiõe.
k Pedes.i.operationes prauas.
l Veſtigijs.i.operibus.
m In reliquñ.i.decetero. ⁊ ita exaudi.i.q.vij.quotiens.
n Bñ dr.a petro. ut de ꝓ.di.ij.forte dicas. Cũ eni chriſt⁹ dixiſſet: niſi qs mãducauerit carnẽ meã: ⁊ biberit ſanguinẽ meũ ẽ. rñderũt qdã: dur⁹ eſt hic ſermo: ⁊ ſepauerũt ſe ab eo: ut de ꝓ.di.ij.pna qdẽ.petro dicente dño: ad quẽ ibim⁹? verba vite eterne habes.
o Hoſpitiũ.ar.ꝺ illos q ſepe mutãt hoſpitiũ.

g q Elonia vetus. Laſus: hiero. dicit i eccleſia orientali bereſes ⁊ ſciſmata pullulare. qõ non eſt in eccleſia romana cui⁹ fidem ſe ꝓfitet tenere: ⁊ liez loco ſit remot⁹: non tñ mente. Nam ſiqs in ea nõ inueniat pibit: ſicut ill q ſint inuenti extra arcam diluuij.
b Orien.i.orientalis eccleſia facies opera veteris hoſis.uel dicitur diabolus vetus orien⁊ reſpectu chriſti de quo legitur: viſitauit nos oriens ex alto.
i Indiſciſſam.ſ.xvi.q.vij.ſicut deinde.
k Tunicã.i.eccleſiã.uel tunicã deſup ꝓtextã.ſ.charitate que ſub vno corpore multa genera.i.fideles ꝓtinet: ut.xliij.di.ſit rector.
l Contritos.i.hẽticos hũiliatos eternaliter ꝓterẽdos uel doctrinas corr falſas ꝓtẽnendas.i.ꝓptibiles.
m Lacus.lacus dicitur quia non habet aquas intelligentie.
n Signatus.in eccleſia dei: ut.ſ.e.oibus.

p In qua.s.eccl'a.si.i.q: legendu s.eligenduz est ibi ee.uel in qua ecclesia eligedu ibi esse habitaculu si christ' ibi sit.si affirmatiue intelligit.i.q: re uera ibi christus habitat:haud dubie.i.no t vere no dubie fit:q: dubi' i fide e hereticus:ex de hereti.c.i.

q Pedum.i.de affectib' nris.

r Puluis.i.doctrine hereticor.

s Ne fatiscetib'.i.fis su facietib' uel deficie tibus.

t Siccitatib'.i.quia heretici facti sut:ut.i.q.i sicut eunuchus.

u Humi.alta puella res tardat alica pedes

x Infirmitates.s.ij. q.vij.§.de his.s.di.xl v.recedite.s.dis.lxxx vi.no satis.s.xiiij.q.v scriptu.

y Deuita.t ita ei no padas sniam fidei nre ar.xi.q.iij.nolite.xxiij q.iiij.qda.no aut quo ad correctione:ar.i.q. vij.conuenietib'.ibi qtidie intellige ta post p'ma qz p' secuda: t h de ia danatis.qd tn su sup hoc tenendum sit: notaui.s.,pxi.q.v.no vos.Si aut qs errat i fide no statim e hereticus: du mo paratus sit corrigi:ut.s.e.hec e si aut non vult corrigi usqz ad anu amodo e habendus p heretico:ut ex de here.excoicam'.

a q Uicuqz.absol ui.j.de pe.dis. i.verbu.

b Ingredi.cu iste clames beat:ut.s.xx.di.§ i.iohanes.

c o Di.festiuitates ones no tenen tes vnitate ecclesie.

d Respua.hucusqz sut vba pphete.

e Sed suas.ar.ptra scholares q vadut ad eccl'az ut videat dnas: q: ibi potius attedut ca suam qz dei.

f Similitudine.t est figura antropospatos. Na attribuit deo qd e hois.s.claudere nares.non enim deus hz mebra distincta sicut dicut qdaz heretici.j.q. iij.qda.v.antropomorfite.t est arg.hic:qz si clericus agit p laicum debet loqui vulgariter.

g Holocausta.s.q.i.illi offerunt.

h Non ea.ut remuneret eterno premio.s.xiiij.q.i.scriptum.j.de.pe.dis. v.consideret.s.e.q.i.alienus.j.de conse.di.v.non mediocriter.s.xiiij.q. vi.c.vlt.

i Unde t vidua.de qua habes de pe.di.v.c.i.

k Duo minuta.Affectum datis pensat censura tonatis.vn illud: Juppiter ut cetu tauror sanguie fuso: Sic capit mimi thuri amore de'.io.

l n Si sana.j.xxviij.q.i.§.ex his.s.di.xliij.i madati.p:sz dr ibi dece

cesetur excutiendus pedu puluis ne fatiscentibus pfidie sterilis siccitatibus tanqz humi aride arenosecqz metis tue uestigiu polluatur. Na sicut corporeas ifirmitates ppli fidelis suscipe in se dz euangelij pdicator: iuxta qd scriptu est: qs ifirmat t ego no infirmor: ita siqua est eccl'a q fidez respuat: nec aplice pdicationis fudameta possideat: nequa labem pfidie possit aspgere deserenda est.qd apl's quoqz euidenter asseruit dices: hereticum hoiem p ma.s.correctionem deuita. Ite beda sup mattheu.

Nec peccatis solui nec celeste regnum ingredi ab unitate diuisus ecclesie potest.

Quicunqz ab unitate fidei uel societatis petri apl'i quolibet mo semetipsos segregauerint: tales nec uiculis peccatoru absolui: nec ianua pnt regni celestis igredi. Ite hierony.in amos pphcta.

Non suscipiunt sacrificia quoru fides reprobatur t uita.

Odi t pieci festiuitates vras t non capia odorem cetuum urorum.qz si obtuleritis mihi holocaustomata: t munera ura no accipiam t uota pinguiu uror respuam.odit aut de' t no solu odit: sed pijcit festiuitates cor:qui no celebrant festiuitates dei sz suas t post pauca odisse aut t no odorari t pijcere humana loquit simitudine:ut nos affectu dei nris sermoibus agnoscam'.et si holocausta obtulerint:ut uideatur ieiunare: dare elemosynas:pudicitia polliceri:que holocausta sut uera: n' ea suscipit dns. Nam non sacrificior magnitudine sed offerentiu merita causasqz diiudicat,unde t uidua que i corbonam duo minuta miserat: oibus a saluatore pfertur:q: dns non ea que offerunt: sed uoluntatem respicit offerentium. Item augustinus.

fidei no qz sit fidelis:sed quo ad pfectionem.

m Justus.i.iusticia efficit:ut sit dign' vita etna. Na vbi chari no e fudametu tc:ut.i.q.i.cu paulus.oes.n.virtutes pariter mentu ab vno vicio:ut de pe.di.v.c.i.ut in hoc calu.io.

a b Eretici.pfecutione.i.sanctitate:ut.i.q.i.cos q ad iusticia i.q.i.dns de clarat.

Ubi charitas non est: ibi fides uel iusticia locum no habet.

Uerisana fides non e: non pot esse iusticia: q: iustus ex fide uiuit.neqz scismatici aliqd sibi ex ista mercede pmittant: q: sir ubi charitas n e: no pot ee iusticia.dilectio eni pximi malu non opat. qua si heretici hrent: no dilaniarent corpus christi: quod est ecclesia catholica. Ite inoce.papa. A si de recedes spus pfectoez amittit.

Heretici cu a fide catholica desciterint: pfectione spus qua acceperant: amiserunt. Ite cyprianus magno filio salutem.

Sacrificij ptate peit' caret heretici

Udicimus oes oio hereticos t scismaticos nil hre ptatis t iuris: ppter qd nouatianus nec dz nec pot excipi: quo min' ipse quoqz extra ecclesiam psistes t cotra pace ac dilectione christi faciens int aduersarios t antichristos coputet.t paulopost: Eccl'ia una e que una t itus ee t foris ee n pot si eni apud nouatianum est: apud corneliu no fuit.si uo apud corneliu fuit: qui fabiano epo legitima ordinatione successit: t quez post sacerdotij honore martyrio quoqz dns glificauit: nouatian' in ecclesia n est: nec eps coputari pot: ut qui euangelica t aplica traditione ptepta nemini succedens a se ipso ortus e.hre nanqz aut tenere eccl'am nullo mo pot: qui ordinatus in eccl'ia no est.t paulo post: Qd no eude que t nos deu pre; eude filiu christu eude spm sactu nolse dnr: nec adiuuare pot tales t infra: inuenim' i tali facinore n solu duces t auctores sed et pricipes penis destinari: nisi a coione maior se sepauerit: pcipiete dno p moyse t dicete: sepami a tabernaculis hoiuz istor durissimoru: t nolite tange de oib' que sr eoru ne simul pereatis i peccatis eoruz

o Fidi. me. pone casu p la duo.vij.q fac' e nouo ar'. Na cu coniu' casu ee eis eius q papa nouatia nus a scismati cis volebat d... cyprian' ... posse hre ... quia i eccl'a p... tenedu si i ...

p Tal hoba. ar.cd scisma ticis.c.i.xij. ij.alienatos. si n e eccl'a tolerat qd fa citat.s.n.da pncipio q.ad scismaticos e hereticos ...

q Propter qd.ar.ab vniuersali ad singulare ...

r Nos sunt ... n.indicat ...

ee mea:p pseques indicat no ee tua:ut.ff.de pen.pop. ... ff.de excep.rei iud.si int.ite est hic ar.qz duo epi no pnt ee in vno epatu isolidu ut qri solet vij.q.i non aute.

s A seipso ort'.t io in seipsu cadere dz.t ita neo pot seipsu eligere ut.i.q.vi.sicut is.ex de iurepa.p vras.nec pot se dare tutore ... ff.de tuto.t cur.ptor.ar.z.ff.de zhe.ept.fistulas.§.i.

t Adiuuare.na q tota.l.custodit: offendit aut i vno fac' e oium re':ut.j.de pe.di.ij.§.ite opponit.si eni ingt.s.vij.q.i.denig.

u Sepauerint.s.i.q.i.sigs inquit.

x Supplicio equali. q2 facto ꝯsenserūt: ut .i. q. iij. q alioꝝ.
y Merita. itellige eīna. nā ꝛ tpalia pñt. xij. q. ij. si q̄libet.
z Supplicia. naz in pena nō pōt eē pmiū: ar. xvi. q. i. legi. ꝛ ff. de neg. ge. sine hereditaria. ꝛ ff. ex qbus causis ma. l. sciui. ꝛ ff. de interdic. ꝛ releg. l. relegatoꝝ.
ꝛ Lūci. ā. xi q. iij. nihil.

g Ut ita dicā. improprietatē locutionis notat. ꝛ ē ibi emphasis. xxvij. q. i. nuptl. ꝛ damus est ipsum scelus.
h Execrat⁹. q2 non ē ꝯsecratus sm ꝯsuetudinem
i Nomen. ā. xij. q. i. clericus.
k Consecrantibus. ar. de pe. di. iij. penitentia.

a Uiz. C. que res ven. n poss l. vlti.
b Priuati. hic hēs q dnr priuati illi qui non sunt pditi aliqua dignitate.
c Nobiles. ī xxvi. q. v. ido/ lorū. ā. ā. xli. di. non cogantur. ā. xij. q. j. ō rebus. ā. xx ij. q. ij. fraternitas ff. de i ius vo. l. vlti.
d Proscri/ ptionē. ā. xxiij q. v. de lygaribus.
e Ignobiles forte dnr q vile exercēt offi ciū. C. de i cēs sup. humilem de penis istis hōnus. C. de sū. trin. l. iij. C de penis capi/ taliū. §. vlti. de huiusmōi aūt pēa nō: q2 si ē pecuniaria uel spūalis sp maior ipōit nobili q̄ ignobili: ut. xl. di. homo christian⁹. ꝛ. v q. vi. pbri. ar. ꝯ i. q. i. q̄s q̄s. naz ibi minor ipo/ nit ēpo q̄ presbytero. sed h itellige i diuersis cribus. s. in negligētia epi ꝛ simonia presbyteri. s3 corporalis maior iponitur ignobili: ut insti. de pu. iu. §. item. l. cor. sed ar. ꝯ. ff. de penis quedam. vbi dr q q̄dam delicta inferunt penam militibus q̄ nō paganis. Sed nō facias vim i eo q dicit quedam q2 qd dr ibi spāle est: als qd dr hic regulare est. Quidā tñ dicunt q sp ignobiles grauiori pena puniēdi sūt siue spūali siue corporali siue pecuniaria: ar. xi. q. iij. pcipue. vñ h qd hic dr q ignobiles debeant verberari: intellige qñ nil hñt. ff. de in ius vo. l. vlt. xiiij. q vi. si res aliena. io.

ꝛ qd cōminatus per moysen dñs fuerat: ipleuit: ut qsqz qui se a chore dathā ꝛ abyron non separasset penas statim ꝓ ipia cōione psolueret. quo exēplo ostēdit ꝛ pbat obnoxios ōnes culpe ꝛ pene futuros: qui se scismaticis cōtra ppositos ꝛ sacerdotes irreligiosa temeritate miscuerit. sicut ēt p osee ꝓphetā sps sanctus testat ꝛ dicit: sacrificia eoꝝ tanq̄ panis luctus ꝛ ōes q māducāt ea ꝯtaminabūt doces ꝛ oñdēs oēs oio cū auctoribus suis supplicio ꝯiugij: q fuerunt eoꝝ peccatis ꝯtaminati. q ergo apud eos merita eē circa deum pñt: qb⁹ supplicia diuinitus irrogāt. ꝛ ifra: si autē foris eiecti scismatici ꝛ heretici nō hñt spum sanctum: ꝛ iō apud nos eis man⁹ iponit: ut hic accipiat qd illic nō ē nec dari pōt: manifestū ē nec remissionē peccatoꝝ p eos dari posse quos constat spiritum sanctuz nō habere. Itē liberius papa.

Proprio spolientur honore: qui contra pacem ecclesie nituntur.

Qui ꝯtra eccle pacē sunt si dignitatē aut cingulum militie hñt: nudent eis. si autē priuati sīq dē nobiles sūt: suaꝝ rerū ꝓscriptionē patiāt: si autē ignobiles: nō solū i corpore uerberēt s3 exilio ppetuo castigēt. Itē pel. pa.

Nec consecrat nec cōsecratur in scismate constitutus episcopus.

Uidenda ut ita dicā rapina i diuisione ē non ꝯsecrat⁹ sed execrat⁹ eps. si eni ipm nomē ꝯsecrationis rōnabili ac uiuaci itellectu discutimus: is q cū uniuersali detractat ꝯsecrari eccla: ꝯsecrat⁹ dici ul eē nulla rōne poterit. cōsecrare eni ē sit sacrare. sed ab eccle uisceribus diuisus ꝛ ab aplicis sedibus sepatus execrat ipse poti⁹ ꝛ nō ꝯsecrat. Jure ergo execrat⁹ tñ nō ꝯsecratus poterit dici: quē sit sacrare i unitate cōiunctis mēbris n agnoscit eccla. Uideam⁹ tñ utrū ul ipaꝝ cōsuetudinē partiū i sua ordinatiōe cōseruauerit nēpe hic mos antiqu⁹ fuit: ut q2 ꝓ longitate uel difficultate itineris ab aplico onerosū illis fuerat ordiari: ipi se iuicē mediolanēsis ꝛ aglegēsis ordinare epi debuissent: ita tñ ut i ea ciuitate in qua erat ordinandus eps: alteri⁹ ciuitatis pontifex occurrere debuisset ut ordinandi electio a pñti ordiatore ex ꝯsensu uniuersal cui pficiendus erat eccle meli⁹ ac facilius potuisset agnosci ꝛ in sua q ad episcopatū ꝓuehendus erat. nec tñ ordinatori suo subdēdus fuerat: ut ordinaret eccle. eteni cū sicut dicim⁹ eccla una sit: cui in cāticis cāticoꝝ dr: una ē colūba mea: nullā aliā eē ꝯstat: nisi que in aplica radice ē fundata: a qbus ipam fidē uniuerso orbe ꝓpagatā esse n pōt dubitari. qd ut nobis licet notissimū oio sit: beati tñ augustini testimonio ꝯprobam⁹: audite qd i quodā ope suo pclarissim⁹ doctō dicat eccle. ait eni q si nullo mō recte dici potest eccla in q̄ scisma ē: restat: ut qñ eccla nlla esse nō pōt ea sit quā i sedis aplice p sucessiones epoꝝ radice cōstitutam hoiuz nulloꝝ maloꝝ malicia etiam si nota excludi nō possit: sed ꝓ tēporis ratione toleranda iudicet ullo mō ualeat extiguē. Itē

Unitati n cōicat scismaticis ꝯsecrat.

Scisma siqdē ipsū qd grecū nomen est scissuram sonat. sed i unitate scissura eē nō potest. nō ergo unitati communicat: qui

l Detractat. i. ꝯdicit uel ꝯtēnit.
m Execrams. hec ꝓpositio ex deformitatē signat: sicut ꝛ dicit de pactus. s. turpiter pacus. ff. de calū. l. ꝛ generaliter.
n Uideamus. interpositio. est hic vsqz ad illud. j. etenim ꝛc.
o Consuetudinē. ar. in rebus pperā gestis bonū esse ordinez solitum obseruari: ut. xxxij. q. vij. non solū. ꝛ c adulterij. ar. ꝓ particulari cōsuetudine.
p Difficultate. ā. dis. lxiij. cū lōge. ā. xxiij. di iusta. io.
q Aplico. ar. q metropolitāi ab aplico st ordinādi. sed ꝯ. li. dis. qui in aliquo. ꝛ. lxvi. di. c. i. ex. de tēp. ordi. si archiepus. ego dico de iure cōi a suis suffraganeis euz debere ꝯsecrari. sed tñ papa ꝯriū facit. io.
r Mediolaneū. ā. xi q. i. istud. io.
s In qua. i. ad quā.
t Uniuersalis. i. vniuersoꝝ.
u Meli⁹. ar. iudicez in eo loco debere iudicare: vbi rei vitas megis possit ingri. xxxiij q. ij. siue. ar. xxiij. q. iiij si illic.
x Eteniz. hoc ꝯtinuatur cuz lra q̄ pcedit illud videam⁹. io.
y In aplica. i. aploꝝ sapltis: ut ad itellectū fiat relatio. si. ā. di. xxxiiij. fraternitatis.
z Notissimū. ꝛ ita qd notissimū est. amplius ꝓbari pōt. nil enim ita est idubitatū qn solicitā recipiat dubitatōez in auc. de tabelli. in medio. ꝛ ita ē ar. q inutilis ꝓbatio admittenda sit: ar. ꝯ ex de ꝓba. c. ij. ꝛ iij. C. de ꝓba. ad ꝓbationem.
ꝛ Per successiones. ā. di. lxviij. quoꝝ vices.
ꝯ Malicia. ā. di. xix. ita dñs. io.

f Uidenda. Casus: cōsuetudo erat int mediolanensem ꝛ aqlegēsem archiepos ut se ꝯsecrarent ad inuicē. Isti cū eēnt i scismate vn⁹ ꝯsecrauit aliū ꝛ nō obseruata ꝯsuetudine antiqua facta fuit ꝯsecratio: ꝛ dicit q cū in scismate sunt ꝛ nō in ecclesia potius execrant q̄ ꝯsecrant.

a Scisma. loquit pelagi⁹ ꝯ quosdā qui dicebāt eē cōicādū qbusdam hereticis ea rōne: q2 mali sūt tolerādi qd reprobat ibi: nūc aūt ꝛc. q. d. illud de occultis intelligit: hic de manifestis agit. Secūda rō erat: q2 iam diu fuerāt i isto errore ꝛ forte fuerat eis ab eccla cōicatū: qd reprobat pelagi⁹ ibi: nec enim leui. Tertia rō ē: q2 ignorātia uel simplicitate errabant qd reprobat vbi dicit sed nec illud. Ad vltimū ponit ꝯclusionē suā ibi ad summā. per quā patet q alicui loquit q in eccla nra erat cū dicit nos qd absit, vnū casū, colligēdū credo ex illo vbo, circa fi. noli ergo ꝛc.
b Esse nō pōt. inde ē q vestis dñi q̄ vnitatē significabat: remāsit indiuisa

ar.xvi.q.vlti.sicut apls.

c Jude.qui loquēs de huiusmōi dicit·hi sūt q segregāt seipsos aīam uel spm̄ non hn̄tes:ut.j.e.q.iij de illis q sunt.

d Non pn̄t.quo ad effectū:uel q2 non ɔficiūt in forma eccl'ie:ɀ ita exau di:ut.j.e.in fi.

e Non aūt. Rn̄ pme obiectioni.

f Sociari.qđ nō ē fa ciendū cū sint ex̄ eccle siam.

g Detestat'.excōica ti non peccāt uitando cōionē fideliū:q2 pec cant hr̄ici sed non ar guūt:q2 cū sint scisma tici catholicis nō cōi cant:sed q2 ab iītio fa cientes scisma ab eccle sia se separauerūt.

h Leuigat. Rn̄.secū de rationi.

i Auget in:ex̄ de si. mo.non satis.j.xxxij q.vij.flagitia.& xvi.q. iij.licet.

k Diu.restitisse eccl'e .i.i scismate pstitisse.

l Reciperent. ɀ ita p ɔ̄ns nec reciperet' ab eis.

m Dū ɀ illi. i.catho lici.

n Multo magis.illi heretici.

o Laicis.q2 laicos ɀ clericos catholicos vi tabant.

p Nec illud. Rn̄.ter tie obiectioni. ordina lrām:sed quedā pessi ma opinio delata apō se sibi tn̄ icognita diui sit eos metuētes de fu turo iudicio de pena gehēne.solent eni he retici talia minari:nisi sibi credantur.uel spes uel opinio diuisit eos metuentes quedā di eta ab alijs hr̄icis: ɀ tn̄ incognita sibi.

q Ignorātia.ignorā tia eni iuris non excu sat in articulis fidei: quos oēs scire tenent' ar.xxxvij.di.c.vlt.sed clerici exactius.viij.q i.non sufficere.

r Magis est.ppter qđ scisma fuit q̄ȝ eius ɔ̄rium. Aliter.n.ma gis uideret' heretici q ex industria peccant: q̄ȝ qui ex rusticitate ul' simplicitate.uel pōt di ci ,put lr̄a sonat q̄ ma gis scismatici sunt illi qui tn̄ p simplicitatem suam sepantur ab eccl'ia q̄ȝ sint illi q ,ppter subtilitatē aliquā errant.falsa eni subtilitas illos cōpellit i in quā nō cadūt volūtarij sed initi:illos decipit ignorātia volūtaria.

s Aduersus aliquē.s.

t Epl'as.de commendatione fidei sue:ut di.xix.in cāonicis.ar.q̄ ipsi exē plo sicut originali sit fides adhibenda:ar.xxv.q.ij.sancimus.contra extar de fide instru.c.i.

scismaticis cōicat:ptes sibi fecerūt ɀ ab eo qđ unū ē:ut apl'i iude' iaȝ uerbis loquar semetipos segregā tes spm non hn̄t.qbus oīb⁹ illud efficitur:ut q2 i unitate unū n̄ sūt ut q2 i pte eē uoluerūt:ut q2 spm n̄ habēt:corporis christi sacrifici um hr̄e n̄ pn̄t.nō autē nobis nūc illa q̄o ē:utrū tolerare malos sȝ utrū debeamus scismaticis socia ri'.sed ēt illi licet i sensu suo abun dātes īt mr̄na tn̄ uiscera positi q̄re rent ueritatē a nobis repellēdi n̄ erāt:dōec apud eos rōne duce rei ueritas claruissȝ.sȝ q2 se ab uniuer sali eccl'ia diuiserūt:sicut beat⁹ au gu.ait:oīs catholicus secur⁹ eam ptē detestat':cui eccl'iaȝ uniuersa lē apl'icis sedib⁹ roboratā n̄ cōica re cognoscit.nec eni leuigat' crim̄ coꝝ magis uero auget':q̄ eos diu' restitisse dixistis:ne apl'icis sedib⁹ cōicantes i sua cōione reciperēt'. Jn hoc eni dū' ɀ illi culpandi sūt qui cōicare talibus uoluerūt: mlt' to⁹ magis tn̄ illi execrandi sunt:q non solū i sacerdotibus cōionem apl'icaꝝ sediuȝ:uerū etiā i ipis lai cis' spreuerūt. sed nec illud eis ,p dest:q̄ eos in eisdē lr̄is ul' ignorā tia' rōnis ul' simplicitate itellectus sui a nr̄a se cōione suspendisse phi betis.idipm̄ eni magis' ē:ppē qđ scismatici sūt:q2 non eos diuersa sentiēdi iudiciū:sed q̄dam apō se delata sibi tn̄ incognita metuētes ɀ ɔtra apl'icā sedem temere credē tes pessima diuisit opinio.qđ scis ma spalit' eē beat⁹ denūciat aug⁹. dicēs. De talib⁹ aduersus' auctē tuarū eccl'iarum:q̄ ab apl'ica sede epistolas' accipere meruerūt temē credendo imanissimuȝ scismatis crimē a se ,ppulsare n̄ poterūt:ad⁹ sūm ā aut illos eccl'iaȝ eē creditis ɀ cuȝ due eccl'ie eē nō pn̄t:nos:qđ absit:scismaticos iudicabitis:aut si uerā i apl'icis sedib⁹ eē ɔstat eccle siaȝ:ɀ illos ab unitate diuisos co gnoscite ɀ cōionis q̄onē eē subla cā quā uerā nisi i unitate cōstat es se nō posse. Noli ergo quasi nul la scismaticoꝝ atq̄ȝ eccl'e dr̄ia sit: uelle indifferēter utroruq̄ȝ' sacrifi cijs sociari.nō ē corpus christi qđ scismaticis ɔficit si ueritate duce dirigimur.nec eniȝ diuisū' eē chri stū poterit q̄sq̄ȝ sine apl'i reproba tione ɔfingere.unā autē ut sepe dictū ē:q̄ christi corp⁹ est ɔstat eē eccl'iaȝ.q̄ i duo ul' i pl'a diuidi nō pōt:sil' eni cū ab ea q̄sq̄ȝ recesserit eccl'ia eē desistit'. Jtē nicolaus papa scribit michaeli augusto.

Ex quo eps̄ fidem eccl'ie docet: aliū excomunicare potest.

AJt' celestinus papa orientali bus epis scribēs:siqs ab' epō nestorio uel ab alijs qui eū sequū tur:ex quo talia predicare cepūt' uel excōicat⁹ ul' exut⁹ ē seu antisti tis seu clerici dignitate:in nr̄a hūc cōione durasse et durare manife stū ē:nec iudicam⁹' eū eē remotū' q2 nō poterat quēq̄ȝ eius remouē sn̄ia:q iā se p̄buerat ipse remouen dū. Jdē ad' cleꝝ ɔstātinopolita num.

Non habentur excōicati: qui ab hereticis excōmunicant'.

APerte' ingt sedis nr̄e sanxit auctas nulluȝ siue epm̄ siue clericū siue ,pfessione aliqua christi anū:qui a nestorio ul' eius silibus ex quo talia predicare ceperūt:ul' cōione uel loco suo deiecti sūt:ul' eiectuȝ ul' excōicatū uideri.sed hi ōnes i nr̄a cōione hucusq̄ȝ pdurāt q2 neminē deijcē uel remouē po terat:q predicās talia titubabat' intellexisti iperator ex supra mēo ratis non potuisse: ut n̄ dicam⁹ p latū suum saltē quēlibet remouē qui fuerant olim remoti:nec deij cere quēq̄ȝ iā ante ,pstrati. Jtē nicolaus papa.

Ad iudicandum excommunicati non recipiantur.

MJramur' quō excōicati ad iu dicandū recepti sunt:cuȝ s̄m apl'icos canones sine cōmēdatici is lr̄is in cōione sola recipi ,phibe ant'.absurdū.n.ē:ut cui n̄ licet ēt'

u Ad summaȝ.supple ad vltimum li.i.dico uel affirmā.i.affir ,pnonem faciam.

x Utroꝝ uno q̄ȝ.catholicum ergo alloquitur:corpus christi quare ei nō prodest sed nocet.uel logr' de clerico q p̄ter formam eccl'ie sacrificabat:ut.i.q.i.siqs ingt.j.de cōse.di.iij.nō in nobis ɔ.i.q.i.

scitio fui. hoc intellig ad lram.

y Dixisse. i.qui repelle ab aplo.

[illegible]

ar.& xliij.q.iij.i testib⁹.ex̄ de here.dubi⁹.nā hr̄icoꝝ vocabulo cōi net' q leui ēt argumēto a fide deuiat.C.de here.oēs in fi. q̄sq̄ȝ ā titubatio excusat ɀ repetitionē iducit.l.fi.C.de ɔdi.indeb.ā.

h Miramur.cōmēdaticijs.ɀ est hic ar.q̄ si aliqs ē excōicat' ɀ si post dicit se absolutū nō eē ei credēdū sine lr̄is:ar.xi. i.q.vij.didici.ex̄ de offi.or.ex pte.

i Etiam.cum minimis.& di.xliij.nobis.& di.xxi.inferior.ar.cōi

non ly min⁹ nec mal⁹. ff. de seruis expor. l. vlt. ff. de sena. q idigne. Nam si pene cā phibetur a maiori z a minori. ff. de inf. z re. relegator. §. vlti. z de seruis expor. cui pacto.

a Ex auctibus. hoc mō pcedit in. §. i. infert ex. c. pcedentibus q exquo quis cepit talia pdicare: q nō pōt quenq excōicare. secūdo pōt obiectionem quā dam: z eaz solu it distinguendo inf pātem z ptās execu tionem. tertio ponit quādaz fīnā dēde qstio nez z eā soluit p distinctionē z ad alterā p tem distinctio nis inducit capitula sequentia.

b Cum ergo ar. q sacerdos pōt excōicare ij. q. i. nemo. ex de offi. or. cuz ab ecclesiaruz ly. M. diceret. C. xvi. q. i. c. i. xi. q. iij. debēt.

c Uterq. si ergo cōiuncta sunt: aut vtrūq retinendaz ē aut neutrum. C. de iure deliberandi gdaz ff. de admi. tu. cum queritur.

d Pāa. ipse ordo uel habilitas quedam quam ex eo q ē sacerdos bz de ptāte ista. si milit distinxi. xvi. q. i. §. ecce.

e Uel accipitur. puta sine executione.

f Uel accepta puta sine executione uel accepta cum executione.

g Man⁹. recōciliatorie.

b Si hereticus idez est si catholicus: qz pertinet errorez intolerabilem.

i Sententia. extra de sentē. ex. per tuas.

k Ly. hic ponit incidentez qstionem quā statim soluit.

cū minimis iuxta sacras regulas cōicare: liceat ēt ei ō suis pene maioribus iudicare. Ex auctibus pspicue monstrat q exquo aliqs extra fidem ceperit aliqd docere. nec deijcere quēq ualet nec dānare. Objcitur tn illō augustini: recedentes a fide nec baptisma nec baptizandi ptātē amittūt. Cuius ergo sacerdotalē unctionez utraq ptās uidelz baptizādi z excōicandi sequatur a fide recedētes: aut utrāq tenebūt: aut utraq⁹ carebunt sed aliud est potestas officij aliud executio. plerūq officij potestas uel⁹ accipitur ueluti a mōachis i sacerdotali unctione: uel⁹ accepta sine sui executione retinet: ueluti a suspēsis qb⁹ administratio iterdicit ptās nō aufert. a fide itaq christi recedentib⁹ ptās nō admit: sicut redeuntib⁹ non reddit ne non bōi sed sacro iniuria fieri uideat. unde ab hereticis baptizati ul⁹ ordinati cum ad unitatez catholice fidei redierint: si forte itui tu eccl⁹astice pacis in suis recipiētur ordinib⁹: ñ iterabit sacrm qō in forma eccl⁹e pbabitur ministratū: sed p ipositionez man⁹ prestabitur uirt⁹ sacri: que extra eccl⁹am nulli docet esse collata. cum ergo utraq ptās i hereticis remaneat si hereticus catholicū ul⁹ aliū hereticū excōicauerit ut in cōionē sue hereseos illū deducat: q iniq ē sniā pondere caret. q⁹ si in catholicum praue uiuētē ul⁹ i hereticū flagitijs ul⁹ facinorib⁹ dedit ū: ut aial ad recte uiuēdi normā uterq redeat: sniaz dederit: an uterq an hereticus tn ei⁹ detineat snia: meritoq rēdū uidet. pōt autē dici catholicū sniā heretici minime teneri. ñ eniz pōt oris gladio⁹ ferire: quem accusare ul⁹ i quē testificare nō ualet. si eni quos diuina testimōia⁹ nō psequūt q: extra eccl⁹az st: pōdus humani testimonij pdidert aduersus eos q i eccl⁹a eē uident: nec aduersus eosdez eccl⁹astice auctoritatis pond⁹ hre poterūt: qui⁹ ab eius fide discessisse pbati sunt: atq iō ab eccl⁹a st ꝓdēnati. In hē

l Gladio sed nūqd hoc ē ita simplicit verū q si possum eū repellere a testimonio ꝑ me: q possum z eū a ferenda snia: non videt. nam objciendo ei crimen in modū exceptionis: repellā eū a testi-

ticū autē ptātez hre uidet hēticꝰ sicut z diabolus ptātē in malis tāq in suo pecore. Unde scribit aug⁹. uicētio vōatiste z rogatiste

Pro aliquo facinore ab hēticis excōicat⁹ a catholicis ñ ē recipiēdus

Quisqs p aliquo flagitio ul⁹ facinore proiectum a nobis ita⁹ suscipit: sicut suscipiunt qui excepto errore quo a nobis sepamini sine crie apud uos uixerint: displicet nobis. sz nec facili ista mōstratis: z si non mōstretis nōnullos toleram⁹: quos corrigere uel pūire ñ possum⁹. neq ppt paleā relinquim⁹ areā dñi: neq ppter pisces malos rūpimus retia dñi: neq ppter hedos in fine sepandos deserimus gregem dñi: neq ppt uasa facta in ꝓtumeliā migram⁹ de domo dñi. Idem ad eusebiuz.

Quisqs ppt disciplinā ab hēticis excōicat: ñ ē a catholicis recipiēd⁹

Helbdiaconus quidaz hispanien sis eccl⁹ie noie primus cuz ab accessu indisciplinato sāctimonialiū phiberet: atq ordinata z sana pcepta cōtēneret a clericatu remot⁹ est. ego si placet dño istuz modū seruo: ut siquis apud eos ppter disciplinā degradatus est z ad eccl⁹am catholicā transire uoluerit: in humiliatiōe pñie recipiatur: quo⁹ z ipsi eū forsitan cogerēt si apd eos manē uoluisset. Ed⁹ istud augustini itelligit dictū: nō ppter sniam cui⁹ ptās nulla ē extra eccl⁹am: sed i detestatōe crimiñ q in hēticis sicut i catholicis eq sūt puniēda. pōt tn illud augustini de ptāte baptizandi itelligi nō ligādi aut soluēdi uel cetera sacra ministrandi. baptisma nāq siue ab heretico siue a laico ministratum fuerit: dūmō in unitate catholice fidei accipiat: nō carebit effectu. Alia⁹ uō sacra: ut sacri corporis z sanguis dñi excōicatiōis ul⁹ reconciliationis si ab heretico uel catholico nō sacerdote⁹ ministrēt uel nullum uel letalē habebūt⁹ effectū. uñ z ab oibus fidelibus nullatenus sūt recipiēda. Hinc aug. scribit in. i. libro de unico baptismo.

m Testimonia. est ar. C. de bered. l. qm. sed illud non valet: cum hodie sint oēs excōicati: ex de hereti. excōicam⁹.

n Poterunt. ā. ij. q. vij. si hereticus.

o In hereticuz. ā. di. xxxvij. sigd veri. xxx i. q. vi. c. i. C.

p q Elisqs. ā. pri. q. vij. c. i. cui⁹ hec est pars.

q A nobis. j. de pe. di. i. verbum C. sz qualiter Irieras soluatur i sequenti. §. inuenit.

r Ita suscipit. ar. sentētiā hētici fidem facē eccl⁹ie z vnius iudicis sniaz fidem facere alij ut. ā. ij. q. i. multi. z ff. de crimie expil. hē. res hereditarias. ar. op. ff de iureiuran. si duo patroni. sed tn qui signauit hoc ar. non intellexit ar. in his capitulis: qz non dr hic q excōicatos ab hereticis nos p excōicatis hēamus qz ipsi neminē pñt excōicare: ex de hereticis vergentis. sed non recipimus eodez modo malos hereticos sicut bonos hereticos: qz non ad dignitates uel ordines forte: z si sec⁹ fiat: qñq fit ppter scā dalū: ut dr i. c. q sq.

s Helbdiaconus. recipiat ad pēitentiam: non eni dicit sub excōicatiōe uel depositiōe.

t Quo. i. ad quam. sz illud non propter sententiam eius. s. excōicationis. Nam in causis ciuilib⁹ z crialib⁹ snia ex eccl⁹az bz firmitatē ar. xi. q. iij. iulian⁹. §. i

u Ed illō augustini ā. c. q. pr. §. bis auctibus. in illo verbo recedentes. ā. i. q. i. quod quidam.

x Alia vero. large sumit sacrz: ut. i. q. iij c. vlti.

y Sacerdote. nisi in necessitate: tunc laicus reconciliare potest: de cōse. di. iiij. sanctū.

z Habebūt. cū extrema necessitate cogente sacrm baptismi a quocunq tradit sz ab heretico. Quere quare eucharistie sacrm non sit ab hēretico accipiendū: cū in alterutro fides z ptrinio vicem suppleat sacri: de cō. di. ij. ut quid paras. z di. iiij. baptismi vicem! Rñd. plenior remissio fit in

baptismo q̄z in sola cordis ↄtritiōe: ita q̄ nec purgatoriū sentiant q in fine baptizant᷑: de pe. di. vij. nullus expectat. sufficit aūt ↄtritio eoꝝ: uel q̄z alia ē in reliqs sacris ↄsideratio q̄z in baptismo: ut. xxxij. di. §. veꝝ. q̄z necessarior est ⁊ ianua oīum sacroꝝ. uel sufficit sic scriptū esse. uel q̄z in eucharistie sacro solēt heretici formā ecclesie peruertē: ut. s̄. e. c. scisma. i baptismo vo non: de cōse. di. iiij. sine hereticus. ba. uel iō: q̄z quicunq̄z accipit baptisma accipit christi corpus: s̄z nō ↄuertit᷑: de ↄse. di. iiij. nulli ē aliquatenus.

z Nullatenꝰ. j. e. c. vltimo.

a Siquē. extrema ar. ex᷑ de reg. iuris qō non ē licitū. vrī ⁊ cito d̄z hoc facere. i q. i. constat.

b Pn̄tem. i. fidē dei pn̄tem cordi suo adhibuit.

c Baptismatis. j. de con. di. iiij. sanctū.

d Esse. s̄. i. q. i. dn̄s declarauit.

e Peruersitate. s̄. i. q. vij. ↄuenientibus.

f Prodesse. j. de cō. di. iiij. tūc valere.

g Iniquꝰ ē. ab initio nō ex postfacto.

h Siqs dederit. ar. hic elicit᷑: q̄ ignorantia iuris parti excusat sed n̄ ex toto. releuat quidē penam sed nō absorbet culpā sic̄ inuenit᷑. lxxxij. di. plurimos. xxviij. di. pbr̄m. viij. di. cōsuetudo. j. de con. di. ij. scriptura. xxx. q. i. de his. s̄. lij. di. c. i. de ↄs. di. iiij retulerunt.

i Et nescit. q̄ ecclesia ↄdicit. uł nescit de fcō sed ē ignorātia crassa.

k Humaniꝰ. hec ergo snīa potior ē ⁊ ceteris p̄ponenda q̄ maiori nitit᷑ pietati. ix. di. sana. ff de pactis maiorē.

l Sine oblatione. s̄. xij q. ij de viro. ⁊. xxxiij. q. i. latorem.

m c Cepit rex. ar. q̄ filiꝰ regis rex vocari d̄beat: l̄z regnū non hēat: ⁊ ē ar. ꝓ comitibꝰ theutonie ⁊ italie. tā enī dn̄s ē ⁊ sola admistratio deest. ff. d̄ li. ⁊ po. l. in snīs.

n Nil fuisse. i. parū

o Perciperet. rōnez q̄re liceat in ncītate ab hr̄tico recipere baptisma ⁊ non corpus christi: habes. s̄. e. in nota. cum extrema. Itē nō q̄ in necessitate possū socio ↄfiteri: de pe. di. i. quez pēitet. Itē recōciliationē petere: de cō. di. iiij. sanctū. Idē posset dici de vnctione olei. Sed de oībꝰ q̄ spectāt ad officiū sacerdotis: illud solum licere laicis credo etiā in necessitate: de q̄bus expssum inuenio.

In extremo positus etiā ab heretico penitentiam accipere ualet.

Siquem forte coegerit extrēa necessitas: ⁊ ubi catholicum ꝑ quē accipiat nō īuenerit: ⁊ in aīo pacem catholicam custodiēs ꝑ aliquē extra unitatem catholicā positū acceperit qō i ipsa erat catholica unitate ꝑcepturus: si stati etiā de hac uita migrauerit: non eum nisi catholicum deputamꝰ. si aūt fuerit a corporali morte liberatus cum se catholice ↄgregationi etiā corporali p̄ntia reddiderit: unde nunq̄z corde discesserat: non solū nō iprobamꝰ qō fecit: s̄z etiā securissime uerissimeq̄z laudamꝰ: q̄m p̄ntem deū credidit corde suo ubi unitatez seruabat: ⁊ sine sancti baptismatis sacro: qō ubicunq̄z inuenit non hoīum sed dei esse cognouit: noluit ex hac uita migrare. si qs aūt cū possit in ipsa accipere: aliqua mētis ꝑuersitate elegerit i scismate baptizari: ēt si postea uenerit ad catholicā ecclam: certum ē illi ꝓdesse sacrm: qō alibi accipi pōt: ꝓdesse non pōt: ꝑuersus ⁊ iniquus est: ⁊ tanto ꝑniciosius quanto scientius. Itē iulius papa.

Per annum peniteat: qui de manu heretici nesciens prohibitā cōmunionem accepit.

Siqs dederit aut accepit cōīonez de manu hr̄tici: ⁊ nescit q̄ catholica ecclia contradicit: postea itelligēs unū ānū integꝝ peniteat. si autē scit ⁊ neglexerit ⁊ postea pn̄iam egerit decē ānos peniteat. alij iudicant septē ⁊ quidam humanius ut quinq̄z ānos peniteat. Siqs ꝑmiserit hr̄ticū missaz suā celebrare in eccla catholica: ⁊ nescit. xl. dies pēiteat. si ꝓ reuerētia eius annū unū peniteat. si pro dānatione eccle catholice ⁊ cōsuetudis romanoꝝ ꝑpciat ab ecclia sicut hereticus: nisi habeat pn̄iam si hūerit decē annos peniteat. si recesserit ab eccla catholica in ↄgregationem hereticoꝝ: ⁊ aliis p̄suaserit ⁊ postea pn̄iam egerit: duodeci annos peniteat: tres extra ecclesiā. vij. inter audientes ⁊ duos adhuc extra cōionē. De his ita i canōe d̄r: ut. xij. āno cōionē sine oblatōe ꝑcipiāt. Itē gre. papa.

Potius ē mortez arripe q̄z de manu heretici cōionē accipe.

Cepit ermigildus rex inuictis terrenū regnū despiciens sed forti desiderio celeste querens in cilicijs iacere uinculatus: ⁊ ideo oīpotenti deo ad se ↄfirmandū preces effundē: tātoq̄z sublimꝰ gloriam trāseūtis mūdi despicē: quanto ⁊ religatus agnouerat nil fuisse qō poterat auferri. supueniēte āt festiuitatis paschalis die itēpeste noctis silentio ad eū perfidus p̄r arrianū ep̄m misit: ut de eius manu sacrilege ↄsecratiōis cōionem ꝑciperet: atq̄z ꝑ hoc ad grām p̄ris redire merēt: sed uir deo deditus arriano ep̄o uenienti exprobrauit ut debuit: eiusq̄z a se pfidiā dignis increpationibus repulit: q̄z ⁊ si exterius iacebat ligatꝰ apud se tamē in magno mētis culmie stabat securus. ad se itaq̄z reuerso ep̄o arriano p̄r infremuit: statiq̄z suos apparitōes misit: q ↄstātissimū ↄfessorē dei illic ubi iacebat occiderēt.

Quod aūt pꝰ mortē nullus excōicari ualeat uel absolui: ex uerbis euangelij monstrat᷑: quibus d̄r: qōcunq̄z ligaueris super terram ⁊ cetera. sup terrā inq̄t nō sub terra oñdens: q̄ uiuentes ꝓ uarietate suoꝝ meritoꝝ soluere possumus ⁊ ligare. de mortuis āt snīaz ferre non possumꝰ. Vnde leo pa. scribens rustico narbonēsi ep̄o.

Nō p̄nt ab eccla solui pꝰ mortez q i hac uita ab ea noluerīt absolui.

De cōione p̄uatis ⁊ ita defunctis hoꝝ cā iudicio dei reseruāda ē: i cuꝰ māibꝰ fuit: ut talium obitꝰ n̄ usq̄z ad cōionis remediuz differret. nos aūt quibꝰ uiuentibꝰ n̄ cōicamꝰ: mortuis cōicare n̄ possumꝰ. Itē gelasius papa fausto magistro fungenti legationis

q Quod aūt. sūmā istiꝰ secūde q̄nis collige. j. e. c. ... sen. ex. a nobis. S̄z nō q̄ pꝰ mortē n̄ pōt qs absolui nisi i tribꝰ: de hr̄si. j. e. c. vl. uel si hr̄ticos ... ex᷑ de hr̄. sig͡s ep̄s. uel si i notorio crie decesserit. lxxxvij. ... s̄. xxi. q. v. placuit. Alij vo volūt plures casus addē: q̄ ...

Q. II

b Super terram ...

c De cōione. supple dicimus.

d Iudicio. s̄. xi. q. iij quīnq̄z i terra. s̄. xxiij. di. quorūdam.

e Manibꝰ. j. de pe. di. iiij. si ex bono.

f Non cōicamꝰ. nec cōicare debemꝰ. ⁊ sic soluitur ↄ j. de pe. di. ... multiplex. v. hi aūt. q̄z d̄r q̄ si ↄstat ꝑ idicia q̄ ↄuerti voluit ...

officio apud constantinopolim.

Ecclesia uiuētes potest ligare uł soluere non mortuos.

LEgat' ex quo ē religio christi ana uł certe dec' exemplū in eccła dei a qbuslibet pontificibus aut ab ipis aplis aut ab ipo veni qꝫ saluatore uenīā: nisi se corrigē tib' fuisse ꝓcessaz: auditā eni sub isto celo non legit' oino nec dr' qō ex coꝫ uoce depromit'. date ueni am nobis: duz tū nos i errore du rem'. id quoꝫ parit' ēt oñdant q nobis canones nitunt' opponere quib' hoc canonib' quib' regulis q lectiōe quoue documto siue a ma ioꝛib' nris siue ab aplis ipis quos potiores merito fuisse non dubiū est: seu ab ipso saluatore domino qui iudicatur' credit' uiuos ꝛ mor tuos' siue factū ē unḡ uł faciēdū esse mandat'. mortuos suscitasse christū legim': i errore mortuos absoluisse non legim'. ꝛ q hoc tūn faciendi' solus hūit ptātem beato petro aplo principal' mandauit: qōcunqꝫ solueris sup terram erit solutū ꝛ i celis: ꝛ qōcunqꝫ ligaue ris sup terrā et cet'. sup terraz in qt. Nam in ligatione defūctuz nūḡ dixit esse absoluendū. Tē urbanus iulimundo episcopo.

Nō oportet ab eoꝝ elemosynis post mortez abstinere: quibus in uita cōmunicare nō destitimus.

DAne' qō sup ricardo filio bo relli uŕa frnitas se egisse inno tuit: p' zelo dei ꝛ aiaruz salute ꝛ charitate laudam' lz ñ ē adeo tūn duz: nō adeo ē uobis ab ei' elemo synis abstinendū. Inter ceteros qppe nr̄e fidei pres beatus leo pa pa doctor egregius: quibus uiuis iqt ñ cōicam': nec mortuis cōica re debem'. Constat ergo quibus uiuis ut ex'oppositio loqmur: cōi cam': mortuis quoqꝫ cōicare pos sum'. nos plane it' duo oppugnā tia positi: iter ipios ꝛ scismaticos' uidelz: scismaticis ullo' mō cōica re nō possum' aut licz. peccatōib' uō et' pdonib' dispensatiue ,ppte rea cōicamus: qz ꝛ eccłam hacte nus sustētauerūt ꝛ fideles se i po steruz pollicēt'. aliqn oz nos de hui' mundi partib' exire: sub qua ēt spōsione nos eis nup i beati pe tri natalitijs absolutionē indulsi m'. qz ergo pdictus ur neqꝫ excōi cat' noiatiue' neqꝫ cōicās cū excōi catis ex noie exijt': lz i dñi sui fide atqꝫ seruitio pmānt: licz nob' dis pensatic. i. ądiu eos patimur: eo rū elemosynis cōicare ꝛ defuncti aiaz christiane religionis ōib' mo dis adiuuare. Tē gelasi' papa uniuersis epis p dardaniaz siue p illyricū ꝓstitutis.

De eodem.

NEc' qsqꝫ nobis oio psuadeat lacatio preuaricationis siue cri men fuisse laxatum: qz q postqꝫ i collegiū recidens prauitatis iure meruit ab aplica cōione secludi: i hac eadem psistens dānatiōe de funct' ē: absolutionē quā supstes nō ąsiuit oio nec meruit: nec mor tuus iā pōt ipetrare: siqdem ipsis aplis christi uoce delegatuz est: q̄ ligaueritis sup terrā ꝛ reliq̄. Cete rū de eo q i diuino iudicio ē consti tutus: nobis fas nō ē aliud decer nere: pter id in quo eū dies supre mus inuēit'. atqꝫ iō nisi ei' noie' re futato ceterisqꝫ ꝓsortib' hui' erro ris cū nullo ,prius eoꝝ participa re debetis mēse dñice puritatem quā maiores nr̄i sp abhētica ma gnope seruauerūt pollutione dis cretā. Tem leo papa.

Incorrigibili damnatiōis senten tia relaxari nō potest.

Pro zelo dei. ꝛ ita lz factū reprobet': in tentio tn cōmēdat'. ar. de cō. dis. iij. platū. alś non. ℨ. sola uolūtatis forma mouerat opus ꝛ qcqd agāt boies ꝛē

Ex opposito. ex sē lū ℨrio: imo a ℨrijs: ar. de pe. di. ix. c. i. viij. q. i. sciendū. ar. xxxiij. q. v. q sint.

Scismaticos. de nūero quoꝝ est ricar dus.

Ello' mō. ℨ. e. q. i. scisma.

Et pdonib'. de gb' gd iuris sit si aliena ñ restituāt: q̄re ex ō rap to. sup eo.

Partib'. ℨ. ij. q. i. multi.

Noiatiue. p hoc dixit hic mar. figens hic pedē: q' siqs cōicaret ei q incidit i canonem anteqꝫ denūciet': ñ erit excōicat' sed ꝓfundit' ex de sen. ex. cū deside res. nec multū facit ,p eo q' dic noiatiue. Nō enim refert an ,ppio noie an alijs idicij ex cōicet' qs. ff. si certū pe certū.

Exist. supple nec aliś erat in aliquo pec cato publico: qz tunc idē ēt: ut. ℨ e. q. in pn.

Nobis dispēsatiue q̄rit in q̄ fuit dispē satū: cū hoc nō possit ei denegari? dic q' iō dicit hoc: qz omēs vie dñi misericordia ꝛ vitas. xxxiij. q. ij. admonē. uel iō dicit dispētiue: qz nō cōpellebāt eū ad satisfactionē. ꝛ ita nō fuit cōpulsus: pītn bēdes ei' cō

Pelli: ut ex̄ de rap. in lris.

Ec qsqꝫ. supstes. ar. q' lz heres vsurarij satisfaciat de vsuris: vsu rario tn p' morte cōicandū non erit: si supstes absolutionē ꝛ pniam nō q̄ sunit: ar. ℨ. xxvi. q. vi. q recedūt. ex̄ de sen. ex. a nobis.

Inuenit. nā i eo loco qs ꝓuenit' in quo repit'. iij. q. vi. c. i. de pe. di. i. nū quid cain. C. vbi. de curiali uel coartali. l. vlt. dñi legū intelligūt si ibi bz so rū rōne rei petite: uel rōne ℨcus uel crimis: lz p. dixerit q' vbicūqꝫ rem repit' possit ꝓueniri ut C. vbi de cri. agi oz. l. i. b.

Aliqꝫ. supple nil aliud debetis facere.

est p eo in eccła: ut. xxvi. q. vi. bis q. ex̄ de sen. ex. a nobis. quia ex quo p eum nō stabat cōicare ei debem': ꝛ ita ē absoluendus post mortē ex̄ de sen. ex. a nobis.

Legat. ex quo incepit ee.

Exemplū. ś. di. xx. de qbus.

Etenim. ut ś. dis. l. absit. ꝛ cłiqs ꝓpostera. ś. di. iiij. dēi qś. ℨ. Sed hic veniā. i. remissionē peccati: ibi veniā. i. impunitatem.

Nili se. penitentibus tñ delicti veniam idulgem'. C. de hē. mālebe os. ut. ℨ. de pe. di. i. neminem ꝛ de pł. di. iiij. ois q.

Corrigenti bus. ś. dis. ix. ego solus. ś. ii ij. q. iij. sola.

Fuisse. nā non solū meri ta sed ēt corpo ra nobis defe cerunt. xxxiij di. fraternitatis.

Dormi os ut lazarū. ex̄ ō sen. excō. a no bis. uel itellige de mortuis p peccatū: ō pe. di. i. §. hoc idē ꝑbat'.

Faciendi. spēta dimittere: mortuuz suscitare: ō pe. di. i. verbum. de cōse. di. iiij. nemo tollit.

Et in celis. ꝺ intellige de ꝟa ligatōe. nā ita vere ligatus non est q quo ad deū absolut' sit ē: ex̄ ō sen. ex. a nobis. alit er ēt. Aug. ꝛ. b exponūt banc auctem: qōcū qs ligauerit' su per trā. i. inter vinos ℨtum ad ipsū ligantē. q. d. dū tu es sup terrā: ligare potes ꝛ mortuū tn: quo ad ecclesiā.

Absoluendū. ś. di. lv. si euangelica. ar. ff. de testi. quesitum. ar. ℨ ff. de spon. ofo. Sed istū' brocardi solutionē bēs in textu. xxxiij. q. ij. quos deus.

Bene. Sic pone casū: q' iste. R. fuerat excōicat' cū suis cōplicibus: sed postea absolut' ab vrbano i natalitijs beati petri. sed tn qz non satisfecerat ante mortē post sniam absolutōis debis que forte alijs abstulerat: eps iste nolebat: ut ,p eo fierent i ecclesia oblationes. dicit ergo vrban': q' lz possit eius intentio meri to cōmendari: verūtn non ē de iure qō facit. nam cū iste nec excōi

d Noie.i.errore eius ⁊c.quo errore obligati fuit diabolo. Nā nomē accipitur ꝓ obligatione.ē.c.aduocauit.uel dic ſi debeis ꝑticipare cū aliquo coꝝ ꝓnus:ſʒ refutare nomē ei⁹ ⁊ cōplices.

e Dāmnatiōis.relaxare.ē.xi.q.iij.q iubente.ē.c.legit.

f b His auctib⁹.ſi mortuos:ſʒ ēt mortui eēnt.ſʒ videtur ꝙ iſte poſt mortē nō poſſit excōicari:qꝛ admonitio ſꝑ dʒ precedere vindictā xij.q.ij indigne.ita ⁊ abſens non pōt excōicari.iij.q.ix.abſens.ſʒ dic i hoc caſu ſpāle eē uel dic ꝙ fuit admōit⁹ a canōe.xxiij.q.v.ad miniſtratores. Sʒ qd ſi aliquis voluit eū defendē admittet͛:ſic.ff.de ꝓcu.ſeruū.§.publice.⁊ maxime cum i cā criminali ꝓ inuito quis poſſit appellare.ff.de app.non tm̄.ſed quō admittet͛ cū nō poſſit cauere de rato :ratum videt͛ hr̄e ex quo non opponit obicē ꝯrie voluntati:de cō.di.iiij.quis ⁊c.

g S Ane.i.bene ⁊ ſapiēt. Caſus ꝓbat quinta ſynodus hēticos p⁹ mōtē excōicari poſſe. Primo mltiplici auctē auguſtini Secūdo auctē multorū epoꝝ q hoc fecerūt Tertio auctē rabule epi. Quarto auctē eccleſie cōſtantinopolis Quito auctē theophili. Sexto repetit ſynodus auctē auguſtini ⁊ eccl'e ꝯſtātinopolitāe. uel dic ꝙ i fine loqt͛ ō vera eccl'ia romana.

h Dicut eos.ē.xi.q.iij.quicunqʒ.ē.c.q.de cōione.

i Poſt mortē.ē.xxiij.di.quorūdam.⁊ eē q ſi.ſint le.cāʒ.ſʒ ſpāle eſt hic ⁊ i caſib⁹ quos nō.ē.in prin.qōnis.⁊ ē ar.ꝙ ſi in aliquo lapide uel colūna inueniatur ſcriptura:fides eſt ei adhibenda:ar.iij.q.vij.poſtulat⁹.ar.ē.C.de reli.monumētorū.

k Dicticis.dictice ſt tabule a dico dicis.vñ marcialis. Clerico dictice lateri ne dep ſſeris vnqʒ.

D Amnatiōis ſniaʒ qcunqʒ meret͛ accipe:ſi in ſuo ſenſu uoluerit ꝑmanē:nll's relaxāe potuit. His auctib⁹ ꝓbat͛:ꝙ uiuētes nō mortuos ſoluere poſſum⁹ ul' ligare.uerum hoc non de ōi crimie intelligedū ē.ſt eni quedā cria de qbuſ ēt poſt mortē accuſari pñt qlibet ul' dānari ueluti hēr. Vnde in ꝑma actione qnte ſynodi legit͛

Hētici ēt p⁹ mortē ſūt excōicādi

S Ane ꝓfertur a qbuſdaʒ:qui dicūt oportē p⁹ mortē hereticos anathematizari ⁊ ſeq in hoc doctrinā ſanctoꝝ pr̄m:q ñ ſoluʒ uiuentes hēticos cōdēnauerūt:ſʒ ēt mortuos:ſicut eos q iiuſte cōdēnati ſt:reuocauerūt p⁹ mortē:⁊ i ſacris dicticis ſcripſerunt.qō factū ē i iohāne ⁊ i flauiano religioſe memorie epis ꝯſtātinopolitanis. Itē i actiōe.v.aug.ait. Et ſi forte iſti libri ita deſignāt traditorē ſuū:ſicut dn̄s deſignauit in dā legat͛ i eis noiatiʒ ⁊ expſſe:ul' cecilianū ul' ei⁹ ordiatoreſ eorundē libroꝝ fuiſſe traditoreſ:⁊ niſi eos anathematizauero ipe cū eis iudicer tradidiſſe. Que modo recitata ſūt.aug. ſācte memorie cōſuluit ſtatui ⁊ teneri ab iitio i eccl'a ipiū eni dogma iā iculpatum ē ⁊ ꝯdēnatū:⁊ eos qui tali dogmati obnoxij ſunt:anathematizari uoluit eccl'e traditio:licet ēt mortui eēnt.iō ſācte memorie aug. dicit ſi nō ꝯuinceret͛ cecilian⁹ de hiſ:q inferunt͛ ei:ēt poſt mortē ei⁹ illuʒ anathematizo. Iteʒ multi epi ꝯgregati ſūt:⁊ qdam de diuerſis cauſ ad eccl'aſticū ſtatum ꝑtinentib⁹ diſponētes de ipis ſtatuerūt defūctis:q ſuas facultates hereticis r͛liquerūt:ut ēt p⁹ mortē anathemati ſubyciāt͛. Sunt autē et aug.ſācte memorie epl'e dicentes ꝙ ſiq i uita ſua nō recte ſapuerūt:licʒ nō ꝯdēnati fuiſſent adhuc uiuētes:tm̄ demōſtrato peccato ēt iſti poſt mortē anathemati ſubijciant͛. Itē:ſi uera ſunt q ceciliano obiecta ſūt:⁊ nobis aliqñ pñt monſtrari ipſū mortuuʒ anathēatizarem⁹. Itē dicis mihi licere ēt de mortuis iudicare:qꝛ iudiciū ñ tm̄ de uiuis:ſʒ ēt mortuis ſolʒ fieri. Itē rabula ſancte mēorie eps factus ediſſene ciuitatis:q in ſacerdotibus reſplenduit theodorū moſothenū p⁹ mortē in eccl'ia anathematizauit. Itē romanoꝝ ēt eccl'ia añ paucos annos dioſcorū qui fuit papa eiuſdē eccl'ie:etiā poſt ei⁹ morteʒ anathematizauit cū nec in fide peccaſſet tm̄:⁊ hoc ōneſ hoieſ ſciūt q degūt hic rome ⁊ maxime q in dignitatib⁹ exiſtūt q ēt eidem dioſcoro cōicatores ꝑmanſerūt uſqʒ ad mortē ei⁹. Itē ſi ad tpa theophili ſancte mēorie ul' ſupi⁹ aliqſ r͛currerit:ēt origenē inueniet p⁹ mortē anathematizatū qō etiā i iſto fecit ⁊ uſa ſanctitas ⁊ iuli⁹ religioſiſſimus papa antiqoris rome. Itē ſācta ſynodus dixit. Sufficiunt q dicta ſūt ⁊ ꝓlata eccl'aſticā traditionē demonſtrare:ꝙ oʒ hēticoſ ēt poſt mortē anathematizari. Itē in actiōe qrta ſācta ſynodus dixit. Auguſtini ſancte memorie:q int͛ epos aphricanos ſplēduit:diuerſe epl'e ſē recitate ſignificātes:qꝛ oʒ hereticos ēt p⁹ mortē anathematizari talē aūt eccl'aſticā traditionem ⁊ alij aphricāi epi reuerēdiſſimi ſuauerūt:ſʒ ⁊ romana ſācta eccleſia quoſdā epos ēt p⁹ mortē anathematizauit:licʒ i uita ſua ꝓ fide nō eēnt accuſati ⁊ utrūqʒ apud nos hita geſta ſignificant.

Q Vod aūt ꝓ peccato alicuius tota familia excōicanda ſit:multorū exēplis ꝓbatur:ꝓ peccato nanqʒ ſodomitarū ꝑuuli coꝝ qui beneficio etatis paťna flagitia neſciebāt:celeſti igne ſunt cōſumpti.

k Dicticis. dictice ſt colūne:vbi imagines pr̄m ſuo cathalogo ponūt͛.io.

l Deſignāt.ē.de con.di.ij.cū oē crimen.

m Vel cecilianū.ē.xxiij.q.iiij.ipſa pietas.

n Eorūdē libroꝝ. ſʒ qd ſi in ſcrinio alicu⁹ inueniāt͛ rōes uel inſſra:per q pʒ eū vſurariū fuiſſe:nūqd pōt excōicari:videt͛ ꝙ ſic:niſi de vſuris ſatiſfecerit:qō tm̄ non eſt veꝝ vbi occultū fuit.

o Relīquerunt.ut eē de hēt.ſiqs eps.nec ē ita i alijs illicitis collegijs. Nā lʒ ñ poſſit ligari illicito collegio:pōt tamē cuilibet de collegio.ff.de rebus dubi.cum ſenatus.

p Anathemati.ar.ꝙ cognito errore ēt p⁹ mortem excōicat͛ ...

q Demōſtrato.ſʒ qualit͛ demonſtrabit͛ iſtud:dicūt qdam ... nūciatiue.ſatis videt͛ hec rō ſufficere.tñ ſi denūciatiue ... quē viuentē aliqd ⁊ nollet corrigi excōicaret. At iſte i ...

... ciſti.⁊ ita dicebat deū adeo miſericordē ꝙ non in ſtū ... chriſtū paſſū in aere ꝓ diabolis ſaluādis.ſed cū iſte dānat͛ ... nonne ⁊ ei⁹ ſcripta:utiqʒ:eē de hēt.fraternitatis.qd eſt ergo ... opuſcula recipiūt͛:non qꝛ ei⁹ ſunt:ſed qꝛ eccl'a approbauit ... nr̄a facimus quibus auctoritatem impartimur:ut.C.de uete. enu.l.i.§.i.

C. III.

a q Vod aūt. Hic intitulat͛ qō.iij.in q qūū ſuit an ꝓ delicto dn̄i familia eēt excōicanda. Et in ipe ...

pena corpalis.z est pena spūalis pena corpali sepe punit' unus p alio:ut.i.q.i.siqs cū militibus.z de pse.di.i.in sancta.i.q.iiij.in fi ma. Itē pena spūali duplicit aut interdicti aut excōicationis.pena interdicti bñ punit' unus p alio:ex de spon.c.nō ē nobis.siliter alia pena spūali:ut.xc.di.oblationes.xvij.q.iiij.miror.de fi.pbr.pa torū.i.q.i.qcū qs.fz pena ex cōicatiōis:nō nisi ut quidam dicūt enormi tas delicti aliō suadeat:ut.j.e si bōs.ex ō sē. excō.inter i fi. Sz pena eter na nemo puni tur p alio.xi. q.iij. illud.g. p ueraqs par te allegat.

b Pro peccato.ō.i.q.iiij. item peccato achor.

c Ad mingē tem.i.usqs ad canē uel infir mū q ppē de bilitatē adhēt parieti z migit

d Nō tenēt. ō.di.lvi.unde cūqs.z.c.nūqs

e Si bēs. anathe matizet. alias minor excōica tiōe bñ vn' p alio punitur.z sic non sunt ꝫ ria.xc.di.obla tiones.xvij.q. iiij.miror.ex ō spon.nō ē vo bis.

f Aut p ma riti. Nec ēt ci militer uxor p marito: nisi in casu ubi res uxoris p mari to intelligūtur obligate.C.de pānipilo.li. z.ij.

g Nec eni.an tipopbora est q posset dici: q inenio unū p alio punitū

h Pena.cer te i boc grauiter excedunt. Nā istud spā lit eis pcedi, tur alijs ēt inē dictis: ex de spons.non est vobis. Sed

Ite p peccato amalechitarū nō solū paruuli eozuꝫ ſz ēt bruta aialia usqs ad migentē ad parietē iussa sūt a dño deleri. Tez dathan z abiron auctozes scismatis fuerunt ptra moysen z aaron:nō tm ipi soli sed ōnis sba eozū cum ipis descendit ad inferos. In no uo ēt testamēto nōnūqs peccatis exigentib⁹ grauis pestilentia desse uisse legit:q ēt illos inuolui:q pec cati pscia non bēbāt.si ergo taz seueriſſime p peccatis parētū in ueniunt paruuli puniti: nulli du biū ē qn p peccatis eozundē ſñia excōicationis parit ferīri ualeant.

Ps itaqs rñdet p peccatis parē tum paruulos cozporaliꝫ flagella ri ex uerbis euāgelij apparet ubi apli de ceco nato christum inte rrogasse dicūtur. Rabi qs peccauit: hic aut parentes ei⁹ ut cec⁹ nascēt. In qb⁹ ēt illud cōplet:qō dñs ait ad moysen:ego suꝫ deus zelotes uisitās peccata parētum in filios usqs i ētiam z quartā pgenie.spū alit aūt peccatis parentū paruuli ñ tenēt: exquo p sacrm regenera tionis ab originali peccato fuerūt emūdati.unde p ezechielē dñs ait aia q peccauerit ipa moriet:filius eni nō portabit iniqtatem patris nec pater iniquitatem filij.iustitia iusti super eum erit:z ipietas im pij sup eū tc.q̄cūqs ēt peccata pa rētes cōmiserunt:filio exquo pso nalit ab eis separat⁹ fuerit:ei ipu tāt ad penā.uñ peccato ade ideo ōnes posteri teneri dicūt:qz ñdū aliqs ex illo māliter fuerat pfemi natus.qz uero apō deū ñ ſñia sa cerdotū ſz uita eozū q̄rit:pz q nō ē nōndus ſñia quē peccati macu la nō ificit.hinc paulus corinthijs scribens ait:siqs frat noiat fornicator aut auar⁹ aut idolis seruiens cū his nec cibū sumere debetis. Ex quib⁹ uerbis dat itelligi: q ni si p mū aliquis noiat⁹ fuerit de crimine.i.ul' coā iudice accusat⁹ uel puict⁹ ul' i iure ipe de se pfessus fuerit:q nec ſñia ē feriēdus: nec ab ei⁹ cōione abstinēdū. Nō ergo p alicui⁹ peccato tota familia excōi cāda ē. Nde aug.scri.ad auxi liū epm. **Pro peccato patris ñ ē filius anathematizandus.**

Si habes de hac re ſñiaz certis pone q possit anathematizari sic familia p peccato alicuius uel ciuitas 'to ta:nunqd erūt excōicati qui nascunt' ōspzimum sunt baptizati an nō:pro hoc facit:qz eadem familia est.vij.q.i.deniqs.ff.de iudi.ꝑponebat.qdā tñ dicūt q qui nascunt' nō sūt excōicati.

i Ad terroē.ij.q.vij.quapropter.

k Mortalia.z iō nō videt ee magnuz si id faciā:qō alias facturꝰ essem:ut.ō.pr.q.i.qd culpat.ff.de cōdi.ob. cām.l.si pecunia.§.vl.

l Et aia.ō.i.q.i.iudei

m Audistis.alia anti pophora.

n Nois.ironice.

o Idonei.nō sufficit dicere nisi rō dicti ostē gnetur.ij.q.vij.criatio nes.ar.ꝫ.de pe.di.iiij. si ex bono.ff.de le. nō oium.z.ō.pr.q.iiij. ō tyrijs.ar.testes nō ee recipiēdos q dicūt se rē scire:nisi qualitatez z unde nouerit declarent:nisi eni oia ingrā tur:nō pōt pueniri ad ueritatē:ut.xxiij.q.viij occidit.z ar.ō.xxij. q. iiij.miror.ar. ꝫ.ex de sen.z re indi.sicut.

p Cōmouerer. gen⁹ est loquēdi sicut z illō nō facerē ego tale qd nisi essem ex meipsuꝫ. posſz tñ ꝓhiberi fami lie: ne dño cōicarent forte ꝓpt atrocitatē fa cinoris:ut ar.ex ō sen. ex.iter alia i fi.z.xvij. q.iiij.miror.z nō.xi.q iij.qñ multos. Sed nunqd hoc licebit z si grauissime cōmouere tur?nō.innuit ergo nō qd fieri deberet:ſz qd fieri posset.solēt qppe boies recentioꝝib⁹ fa ctis turbulēti⁹ excitari ut.xxiij.q.v.c.ij. z.xi. q.iij.ira.

q Senex.repbensibilis ē eni ep̄s:q a perito ſbdito ꝓtēnit edoceri.ō.xxxviij.di.c.vl. ō.di.xxij.de ꝓstātino. Et nulla etas sera ē ad discendū usqs ad.lxx xviij.annuz.ff.de fidei cō.li.apud iuli.z sepe reuelat minori tc. ut xcv.di.esto.

r Expiādā.ꝫ.de cōs. di.iiij.si qcqd.

s Nō pmere. ō.i.q.i dñs declarauit. ō.i.q. v.c.i.

t De ꝓiuge.ō.xi.q.iij qñ multos.C. de sacrosanc.ecc.sancimus in fi.

u Innocētes.ar.maiꝰ

peccatū esse inficere paganū q̃ʒ christianū bonū: ar. xxiij. q. v. si nō lʒ. Sʒ hoc verū ē in illato: nō i cōmisso. i. mai⁹ peccatū ē si vna aia p peccatum infi delitatis pereat: q̃ʒ si innumerabiliū martyrūʒ corpora trucidarent. ⁊ hoc videt̃ lr̃a dicere si inocētes de eccl̃ia extrahant: si martyrū corpora pereant nō est dānū: sʒ dr̃ ſm vulgare boium dānū ibi esse.

percussatrix: de pe. di. iij. inter hec hirū.

n O Ē illicita. c. xxviij. hodie nō distinguit̃ liber iste p. c. posit aūt lex ista i auc. de sanc. epi. §. oib⁹. coll. ix. q. a. ...

o Maioris qñ supior possit absolnere ligatū ab inferiore. ... q. iij. si eps. qua aūt pena punit̃ iniuste excōicās: hēs ex̃ de sen. ex. sacro.

rōnē: utinā ⁊ nobis rescribendo prestes: ut possimus ⁊ nos. si aūt nō potes qd tibi ē icōsulta cōmōi tione ai facere: unde si itrogatus fueris: rn̄sionē rectam nō uales i uenire: hec aūt dixi ēt si filius nr̃ classician⁹ aliquid admisit: qō tibi anathēate plectēduʒ iustissime ui dēt̃. Et ergo ex hac auc̃te eui dētissime mōstrat̃ illicite excōica tur qs p peccato alteri⁹. neq̃ȝ aliq̃ rōe nitūt̃: q. p peccato uni⁹ i totaʒ familiā sn̄iaʒ ferūt excōicatiōis. Illicita aūt excōicatio nōtū non ledit sʒ excōicātē. Unde greg. scribit magno mediolanensi epo.

Illicite si aliquis excomunicat: semetipsum non illū cōdēnat.

Quompim⁹ q̃ laurēti⁹ quondā frat̃ ⁊ coeps nr̃ nullis te cul pis exigētib⁹ cōione puauit. Ideoq̃ȝ hui⁹ pcepti nr̃i auc̃te munitus offi ciū tuūʒ securus page ⁊ cōionem sine aliqua sume formidine.

Item hieronymus i leuitico.

Qui nō corde sʒ ore maledicūt la biorū imūdiciā contrahunt.

Qui⁹ negligunt oris maledicti cōsuetudinē resecare ēt si non corde maledicant̃: tn̄ imūdiciam labiorū ſm isaie uerbū ⁊ inquina mēta oris incurrunt. Item.

Uita nō sn̄ia quēlibʒ ligat ul̃ soluit

Siqs⁹ nō recto iudicio eorum qui presunt eccl̃e depellatur: ⁊ foras mittat̃: si ipe ātea nō exijt hoc ē si nō ita egit: ut mēret̃ exire nihil leditur i eo: q̃ nō recto iudicio ab hominibus uidetur expulsus. ⁊ ita fit ut inēdū ille q foras mitti tur int⁹ sit: ⁊ ille foris q̃ int⁹ uidet̃ retineri. Item raban⁹ de eccl̃a sticis pressuris li. i. De eodem.

Non i ppetuū damnamur: cū iniuste iudicamur dicēte psal mista: nec damnabit illuʒ cum iu dicabitur illi⁹. multi sacerdotū cul pā zelo dei se psequi pfitēt̃: sʒ dū

idiscrete hoc agit̃ sacrilegij facin⁹ incurrunt: ⁊ dum pcipites q̃si ad emēdādum ruūt ipi quoq̃ȝ multo magis deteri⁹ cadūt. Itē ex cō cilio parisiensi tpe lodouici.

Qua pena feriat̃: q illicite aliqueʒ excommunicat.

Dē illicita excōicatione lex iu stiniani impatoris catholici q̃ pbat ⁊ seruat catholica ecclesia cōstitutiōe. cxxviij. caplo. ccc. li. i. decreuit: ut nemo pibr̃ excōicet aliquē añq̃ȝ cā pbetur: ppter quā ecclastici canones hoc fieri iubēt Siqs aūt aduersus eā aliquē ex cōicauerit: ille qdem q excōmuni cat⁹ ē: maioris sacerdotis auctori ritate ad grāz sācte cōionis rdeat Is aūt q̃ legitime ñexcōicauerit i tātū abstineat a sacra cōione tpi quātū maiori sacerdoti uisū fuēit ut qō iniuste fecerit ipe iuste pacia tur. Et hinc sāctus gregorius ad iohānē epm iniuste excōicātēʒ iter cetera scribit dicēs: cassatis pus atq̃ȝ in nihilū redactis pdicte sn̄ie tue decretis ex beati petri pncipis apl̃orʒ auc̃te decernim⁹. xxx. die rū spacio a sacra cōione puatū ab ōipotēti deo tāti excessus ueniaʒ cū sūma pn̄ia ac lachrymis exora re. q̃ si hāc sn̄iaʒ nr̃aʒ te cognoue rim⁹ nō iplesse remissi⁹: nō iā tm̄ i iusticiā sʒ cōtumaciā frnitatis tue cognoscas iuuāte deo seueri⁹ pūi endā: q̃ nec ppē ul̃ ppostē ul̃ nō cōmōit⁹ neq̃ȝ cōuict⁹ ē iudicādus. de cōuictiōe aūt hui⁹ ipatoris mā festorū criminū lex dicit: qcunq̃ trib⁹ auc̃tibus iudicis cōuict⁹ ē: uel trib⁹ edictis fuerit ad iudicē puo cat⁹: aut uno p oib⁹ pemptorio. i qō cāʒ extinguit fuerit uocat⁹: ⁊ p sētiā suā apō eū iudicē a quo ei de nūciatū ē: exhibē noluerit aduer sus eū q̃si cōtumacē iudicari pōt. quimmo retractari nec p̃ appella tioneʒ negocia possunt: quotiens

a Mediolaneñ. i. de illa ciuitate nato ul̃ suf fraganeus mediolanē sis archiepi.

b Compserim⁹. p. uauerit. ar. ʒ. ff. de re iudi. l. iiij. §. cōdē archiepus.

c Laurēti⁹. is fuit ar chiepus mediolaneñ. di. xvij. §. hinc ēt. ʒ. lx iij. di. q̃ro. uel ipse ma gn⁹ fuit p⁹ laurentiuʒ natus.

d Munitus. ar. q si cut solo verbo excōi cat̃ quis: ita ⁊ solo v̄ bo absolui pōt: ar. v. q i. quidam. ar. ʒ. j. e. §. notandū. ex̃ de sen. ex. cū desideres. xi. q. iij. cuʒ aliquis. Credo q̃ solo v̄bo possit absol ui: q̃ omnis res p q̃scunq̃ȝ cās cōbit̃ ⁊c. ex̃ de reg. iur. l. c. i. uel non tenuit hec sn̄ia: q̃ lau rēti⁹ erat hēti⁹. io.

e Qui negligunt cōsuetudinē. in ducitur ex cōsuetudie psumptio: ut di. xliij. mr̃is. j. e. de⁹. ff. de re mi. non ois. ff. de vsu ⁊ habi. plenū. §. sed si ff. de accu. sicui.

f Maledicant. qō fit qñ non credit eē verū qō dicūt: uel qñ pr̃ ma ledicit filio.

g Siquis. nihil le ditur. ʒ. xi. q. vl ti. cui ē illata. ⁊. e. q. etsi ad tēpus.

h Qui intus. ʒ. ij. q. i nemo. ʒ. xi. q. iij. illud. dic q̃ non obest q̃tuʒ ad recipiendum vnita tem sanctorʒ. ledit̃ aūt q̃tum ad participāda ecclastica ministeria. sententia aūt pastoris sp timēda ē. nam quo ad deū non pōt eccl̃ia ligare: nisi cuʒ emittit cōstitutiōeʒ aliquā: ut. ʒ e. q. i. c. i. ⁊. ij.

i Non in ppetuū illum. s. iustum.

k Illi. i. ad maluʒ illi⁹. s. iusti.

l Sacrilegij. itē tenet̃ act. iiur. xi. q. iij. c. temerariū. ⁊ tenetur ad omne in teresse ⁊ ad maiorē penā si visū fuerit expedire: ex̃ de sen. ex. sacro. Item crimen sacrilegij dignū est depositiōe: ut. lxxxi. di. apl̃s. nec pōt pmoueri talis ut ibi dr̃. q̃re ergo tm̄ pena suspensionis. xxx. dierū infligitur ei: ut. j. e. c. px. sed forte ibi loqtur cū agit̃ ad depositionē. uel dic q̃ nō qōlibet sa crilegiū inducit depositionē.

m Et dū precipites. iudices nō erunt pcipites iudices ad excōicandū: ut ex̃ de appe. repheñsibilis. inīqtas eni oia pcipitat: virt⁹ aūt lenta est ⁊ oium

p Ea legi me. cui b... fuerit ei ... catione ... de sen. ex. ... cro.

q Ut sum ho die reli... arbitrio iudi cis uel epi ... tū mensis ... hoc pretib... ut ex̃ de sen. ex. sacro. ut dic q̃ ſm arbitriū ... pterea ... cōione ... sʒ si ipso ... est penam in gressu eccl̃e.

r Cōione. ho die eā ab in gressu eccl̃e ... ex̃ de sen. ex. sacro.

s ... ... i ... ... quia suspen. ... de iure iuri. ad ...

t Lex. hec lex non inenit̃ nisi intellig... de tenore. l. ... est C. q̃ō ... qñ in. cōsumo um.

u Auc̃tib⁹. i. citatiōib⁹.

x Perem ptorio. dico q̃ quilibet index pōt pemptori um mittere ... pbatur ex̃ de sent. ⁊ re iudi. cū berold... in pnc. ex̃ de offi. iudi. dele. ex̃ l... ... dicere ... ... cipe ... possit illd ... tere: ut in auc. de liti. §. oēm. in fi. C. de iudi. sancim⁹. ... ... sicut romana. Itē peremptoriū nō est statim mittēdū nisi cogat ne cessitas: ut ex̃ de dila. c. i. ff. de iudi. nonnūq̃ȝ. Iteʒ scias q̃ lʒ lex di cat: q̃ iudex dʒ mittere adhuc vnū edictū p⁹ peremptoriū ... indi. ⁊ post. illud tm̄ nō est veg nisi velit iudex grām facere ... de offi. dele. cōsuluit. Itē dicunt qdā q̃ pemptoriū debeat pōni tantū quātū si qōlibet triū edictorʒ p se pponeretur. C. q̄ō ⁊ ... iudex. i auc̃. q semel. Sʒ veri⁹ credo q̃ illud sit i iudicis arbitrio ut ex̃ de app. cū sit romana. Itē lʒ iudex tribus edictis ⁊ uno pem ptorio debeat citare: si tm̄ pars non venerit ad pmam citationem

in ꝯtumacē fuerit iudicatum. Sꝫ ⁊ hanc sniam de tribus auctibus ꝯuctis ex euangelica aucte celestinus ad nestoriũ dicēs: ⁊ ephesina synodus de eodē decernēs ⁊ beatus gregori⁹ ad iohãnē scribēs cõprobauit. de peremptorio scripto aphricanuꝫ ꝯciliuꝫ demõstrat de cresconio: vt si ꝯuent⁹ resipiscē detractauerit suo ꝯtēptu ēt sua contumacia faciente aucte iudiciaria iam ꝓtinus excludaꝛ. Itē beatus gregori⁹ de snia iudiciaria in cõtumacē scribēs ad maximũ presumptorē salonitanũ epꝫ dixit: hortamur ut ad nos venire oi postposita excusatione festines: q̃ten⁹ fuata iusticia hec quibus accusaris ⁊ cognoscere ⁊ finire fm canonica istituta christo reuelante possim⁹. Ita aũt fac: vt ad veniēdũ amplius iã moras ñ ingeras: nec magis ipa te absentia obnoxiũ his q̃ dñr assignet: ⁊ nos i te hec res nõ solũ ꝓpter predicta cria q̃ purgare subterfugis: sꝫ ēt ꝓpt inobediētie culpã durius. s. ut in ꝯtumacē cogat ex ꝯsilio ferre iudicium. Item origenes sup leuiticũ.

Uita nõ snia ab ecclesia aliquē eijcit vel ad eam reducit.

Qui aliqs exijt a veritate a timore dei: a fide: a charitate: exijt de castris eccle: ēt si p epi vocem minime abijciaꝛ. sicut ecõtrario aliqs non recto iudicio foras mittiꝛ: sed si añ non exierit. i. si nõ egerit: ut mereret exire nihil lediꝛ. Interdũ eni q foras mittiꝛ intus est: ⁊ q foris est intus videꝛ retineri. Item augustin⁹.

Et q aperto sacrilegio ⁊ q puersa vita fidelib⁹ nõ sociant: ad ecclesiam nõ ptinere ꝓbanꝛ.

De illis q ab eccl'a sꝛ segregati non dicit ea q̃ sunt spũs non percipientes: ne ad scie pceptionē referaꝛ: sed dictũ ē spm̃ nõ hñtes hoc vtiq nõ diceret: nisi de segregatis ab eccl'a q dicti sũt spm̃ non hñtes. Sꝫ nec ille dicēdus ē eē i eccl'a: ⁊ ad istã societatē spũs pertinere: q ouibus christi ficto corde misceꝛ. sanct⁹ eni spũs discipline effugiet fictũ. neq eniꝫ solũ ad ecclesiã ñ ptinent: q sepationis aperto sacrilegio manifesti sũt: sed etiam illi q in ei⁹ vnitate corpalit mixti p pessimã vitã separanꝛ. Itē ex. v. synodo.

A deo separam⁹ quos ipsos demõstram⁹.

Certũ est q qui ipsius demonstrat⁹ est: oio separatus est a deo: sicut ēt ille q anathematizat⁹ est tanq̃ impi⁹ separat⁹ ē. Nihil eniꝫ aliud significat anathema: nisi a deo separationē. Illicita ergo excõicatio ut ex p̃missis apparet: non ledit eũ q notaꝛ: sed illuꝫ a quo notaꝛ. ac p hoc q inocentes sũt ex alterius crie ꝯdēnari ñ pñt: sicut ab iprudentib⁹ familie potentuꝫ ꝓ peccatis dñoꝝ ꝯsueuerunt notari. Sꝫ adhuc obijciꝛ illõ: qd nõ solũ inocētes sed nec ēt criosi snia maledictiõis sint feriēdi. Ait eni christ⁹ in euãgelio: Orate ꝓ p sequētibus ⁊ calũniantibus vos: bñfacite his q vos oderũt. Item apl's: bñdicite psequētib⁹ vos: benedicite ⁊ nolite maledicere. Itē: Maledici regnum dei nõ possidebũt. Itē hiero. i epl'a ad titũ.

Ab omni maledicto fideles imunes esse oportet.

Si igiꝛ michael nõ fuit ausus diabolo ⁊ certe maledictiõis dignissimio iudiciũ iferre blasphemie: q̃to magis nos ab oi maledicto puri eē debemus? merebatur diabolus maledictuꝫ: sed p os archangeli blasphemia exire non debuit. Relege ueteres libros: ⁊ uide ⁊ que trib⁹ in mõte garisiꝫ cõstitute sunt: ut bñdicerēt pplo: ⁊ que i mõte altero ut maledicerēt rubē: qui maculauerat torũ parentis. ⁊ zabulon nouissimus lie filius ⁊ ancillaꝝ liberi i monte beliel ponuntur: ut maledicant his: q maledictiõe sꝛ digni. Idē i lib. iudicũ.

Quos significant illi: q ad benedictionē quine ad maledictioneꝫ de filijs israel electi sunt.

Quum ergo in singulis quibusq fideliũ talis sit ꝓpositi uarietas: hoc mihi designari uidetur in hoc loco: q dimidij illi qui iuxta montē garasim incedunt illũ q ad benedictionē elect⁹ ē: istos figuraliter indicēt: q nõ metu pene sꝫ benedictionũ ⁊ repromissionuꝫ desiderio ueniũt ad salutē. illi uero dimidij: q iuxta mõtē gebal icedunt in quo maledictiones ꝓlate sunt istos alios indicãt: q maloruꝫ metu ⁊ supplicioꝝ timore cõplentes q̃ in lege scripta sũt perueniunt ad salutē. Sed q ꝓ psecutorib⁹ iussit orare p̃mos parentes: ꝓ transgressiõe mandati mortis maledicto pcussit. Cayn quoq q primo p̃uaricatõi fratricidiũ adiũxit sniam maledictiõis a dño reportauit. Abrahe quoq dñs dixit: maledicã maledicentib⁹ tibi: ⁊ benedicã benedicētib⁹ tibi. In euangelio ēt cũ esuriēs ueniret ad ficũ

in crib⁹ ferēda sit nõ. ni. iij. q. ix. i summa. so.

a De illis. non dicit iudas apl's

b Ad scie. hoc vult dicē q hētici ⁊ hypocrite ab eccl'a sũt segregati: nec spm̃ scm̃ hñt lꝫ hēant dona spũs scã ci. i. sciam ⁊ fortitudinem.

c In eccl'a. j. de con. di. iiij. est vnitas. ꝫ. sed ibi eccle nomē largius sumiꝛ: ut cõprehēdat bonos ⁊ malos. ad h̄ facit. xi. q. iij. audi. ⁊ meli⁹. c. nolite.

d Certũ ē. anathematizat⁹. s. infte. Nã quo ad deum eq̃ sepaꝛ qs a deo per peccatũ: sicut p excõicationē.

e Sepationeꝫ. ꝫ. iij. q iiij. engeltrudã.

f In epl'a. vide.

g Si igiꝛ michael diabolo. cũ ꝯtēdebãt de corpe moysi

h Blasphemie. cui ñ aliud dixit: q̃ꝫ hoc ipe ret tibi de⁹. Sꝫ vnde hoc hñit apl's ignoraꝛ

i Pplo. illi q seruaret legē dei.

k Altero. i. gebal.

l Beliel. in ꝓx. c. vocat eũdē mõte gebal.

m Maledicãt. ñ seruantib⁹.

n Quum ergo. ꝓpositi. i. varijs modis seruabaꝛ lex. q dam seruãt eã amore iusticie. qdã timore pene.

o Ad salutem. sicut paulus. ꝫ. ꝓx. q. i i. qs nos. tñ q̃diu seruilis timor ē in hoie nõ salnaꝛ: ut. ꝫ. ꝓxi. q. vi. §. ex his.

p Maloꝝ. idē dr in deuteronomio.

q Sed q. p̃me. s. fraterno odio uel peccato ade. so.

nõ inueniens fructuꝫ in ea sua ma
ledictiõe ꝑpetua sterilitate ipsam
dãnauit. ¶ Itẽ noe cuꝫ uerenda
sua a cham derisa cognosceret: fi
lium eius chanaan˘ maledicẽs di
xit: maledictus chanaan sit fu⁹ frꝫ
suoꝝ. Jsaac cũ benediceret iacob
filio suo ait: q maledixerit tibi sit
ille maledictus: ⁊ q benedixerit ti
bi benedictione repleat᷑. ¶ Item
sicut i libro numeroꝝ legit᷑: moy
ses ex precepto dei. xij. tribus fili
orum israel i duas ptes diuisit: et
sex tribubus iussit: ut iuxta mõtẽ
gebal incedẽtes maledictõnẽ trãs
gredientiũ legẽ uociferarẽt. Alijs
precepit iuxta aliũ mõteꝫ iceden
tes benedictiones obſuantiuꝫ ex
clamarẽt. Jn nouo ẽt testamẽto
petr⁹ apl's legit᷑ simõi maledixisse
cũ ait: pecunia tua tecũ sit i pditio
ne. paul⁹ quoq3 q dixerat: bñdici
te ⁊ nolite maledicẽ: fornicatorẽ
corithiũ iussit excõicari. ¶ Item
i alia epl'a ait: siquis ñ fuerit secu
tus doctrinaꝫ dñi nr̃i iesu christi:
sit anathẽa maranathã. ¶ Item
galathis: si angel⁹ᵉᶜ de celo ueniens
aliud uobis euangelizauerit: ana
thema sit. Distinguẽdũ ẽ ergo in
ter maledictũ qd̃ ꝓhibet᷑ ⁊ maledi
ctũ: qd̃ a dño ⁊ sanctissimis uiris
rõnabiliter ꝓfert᷑. Maledictum
qd̃ ꝓhibetur est illud qd̃ procedit
ex uoto ultionis ⁊ odio ꝑseqñtis
non ex amore iusticie. maledictũ
uõ quo sancti maledicũt: est illud
qd̃ ꝓcedit ex amore iusticie nõ ex
liuore uindicte. ¶ Unde gregori⁹
ait in moralibus libro tertio.

Sancti uiri nõ ex uoto ultionis: sꝫ amore iusticie aliq̃ maledicunt

Quam˘ sancti uiri maledictiõis
sñiam ꝓferunt: non i hanc ex
uoto ultiõis: sed ex iusticie exami
ne ꝓrũpũt: int⁹ sbtile˘ iudicium re
spiciunt: ⁊ mala foris surgentia q̃
maledictiõe ferire debeat cogno
scunt: ⁊ eo maledicto ñ peccant i
quo ab eterno iudice ñ discordãt
Jteꝫ scriptura sacra duobus mo
dis maledictũ memorat: aliud ui
delꝫ qd̃ approbat aliud qd̃ dãnat
Alit᷑ eniꝫ maledictũ profertur iu
dicio iusticie: ut i ipo primo peccã
te ꝓlatuꝫ ẽ: cũ audiuit maledicta
terra i opere tuo ⁊c̃. ⁊ sicut abrae
dicitur: maledicam maledicẽtib⁹
tibi. aliter uero profertur maledi
ctũ qd̃ non iudicio iusticie: sꝫ liuo
re uindicte punit᷑: a quo uoce pau
li predicantis cessare admonemur
q ait benedicite nolite maledicere
Item pelagius papa anglio epo

Errãtes ⁊ i errorẽ mittẽtes excõi centur.

Apostolice˘ auctis exẽplo di
dicimus errãtiũ˘ ⁊ in errorẽ
mittentiũ spũs tradendos esse sa
thane: ut blasphemare dediscant
¶ Item anacletus papa.

Delinquẽtes corrigant᷑ a sacerdotibus: icorrigibiles iuẽti excõicẽt

Tam˘ sacerdotes q̃ reliqui fi
deles oẽs summã debẽt hr̃e
curã de his qui pereũt: q̃ten⁹ eoꝝ
redargutione corrigantur a pecca
tis: aut si icorrigibiles appuerit:
ab eccl'a sepent᷑˘. ¶ Itẽ greg. pa.

Secũda uel t̃tia admonitiõe inẽposita excõicatiõis sñia ꝑcedat.

De˘ excõicatiõis articulo: que
tñ interposita conditione gra
dus iã ut ita dicã secũdo uel t̃tio
ex necessitate subiũcta ẽ: btitudo
uestra imerito querit᷑: cuꝫ paulus
apl's dicat: in ꝓmptu habẽtes ul
cisci oẽm iobediẽtiã. ¶ Itẽ hier.

Mali ab ecclesia sũt eliminandi.

Resecãde˘ sũt putride carnes
⁊ scabiosa ouis a caulis repel
lenda: ne tota domus massa cor
pus ⁊ pecora ardeant: corrũpant
putrescant itereant. Arri⁹ i alexã
dria una scintilla fuit: sed qm̃ nõ
statim oppssus ẽ: ꝑ totũ˘ orbẽ eius
flãma ꝑplata ẽ. ¶ Item aug⁹.

Pro diuersitate culparuꝫ subditi a prepositis corripiantur.

Corripiant᷑˘ itaq3 a prepositis
suis subditi correctionibus d
charitate uenientib⁹ ꝓ culparum
diuersitate diuersis uel minorib⁹
uel amplioribus: qr ⁊ ipsa q̃ dam
natio noiatur: quaꝫ facit epale iu
dicium: q̃ pena in eccl'ia nulla ma
ior ẽ: põt si de⁹ uoluerit i correpti
onem saluberrimaꝫ cedere atq3 ꝓ
ficere. neq3 eni scim⁹ qd cõtingat
sequenti die: aut añ finẽ uite hu⁹
de aliquo tali desꝑandũ ẽ: aut cõ
tradici deo põt: ne respiciat ⁊ det
pniaꝫ: ⁊ accepto sacrificio spũs cõ
tribulati cordisq3 ꝯtriti a reatu q̃
uis iuste dãnationis absoluat dã
natũ˘ quẽ ipse nõ dãnat. pastoris
tñ nec̃itas hꝫ: ne ꝑ plures serpant
dira ꝯtagia: sepãre˘ ab oĩb⁹ sanis
morbidã ab illo cui nihil ẽ ipossibi
le ipa forsitã sepatõe sanãdã. nesci
ẽtes. n. qs ꝑtineat ad ꝑdestinatoꝝ
nũeꝝ: qs ñ ꝑtineat: sic affici debe
m⁹ charitatis affectu: ut oẽs uel
mus saluos fieri. ¶ Itẽ ꝓspe.

Qui corrigi nolunt excõicatiõis ferro debent abscindi.

Hec˘ ãt cria quorũlibꝫ si ipis
crimiosis cõfiteri nolentibus

r ¶ Chanaan. ipsi chã
non maledixit sꝫ filio
eius: ut oñderet q̃ pri
mi mot⁹ non cẽnt pũi
endi sed ipsi secũdi uel
iõ qr magis terrẽt᷑ pa
rẽtes i penã filioꝝ q̃ꝫ i
ꝓpria: ut. ff. qd̃ me. cã
isti gdẽ. §. vlti.

s ¶ Si ãgelus. hoc ex
positũ est. ã. xi. q. iij. si
is q preest.

t ¶ Distinguenduꝫ est
Qui ex priuacia male
dicit puit᷑: ut ex d̃ ele.
male. c. i. Qui ex teme
ritate uel leuitate mẽt᷑
ueniaꝫ: ut. ij. q. iij. siqs
iratus. §. i. ⁊. §. notan
dum. talis enim ueniã
liter peccat: ut. xxv. di
§. alias in fi. Qui ex i
sania miseratõe dign⁹
est: ut. C. siquis impa.
maledi. l. vnica.

u ¶ Quam sãcti viri.
ultionis. ã. xlv.
di. c. vera iusticia. ã. lx
xxvi. di. odio.

x ¶ Subtile. ar. q̃ sub
tilitas ẽ in canonibus
cõsideranda: ar. ij. q. i.
in primis. ar. Jex de
app. dilect. ⁊ isti. de fi
deicõ. hẽdi. §. sed qr.
vbi d᷑ q̃ subtilitas ꝑ
niciosa est i legibus: ⁊
simplicitas ẽ amica ve
ritatis. io.

y ¶ Apostolice. ex
ẽplo. q tradit
corinthiũ sathane.

z ¶ Errãtiũ. i fide. io.

⁊ ¶ Tam sacerdo
tes. fideles. i. ꝓ
lati. sic non ẽ hic: ar. q̃
istud si peccauerit ⁊c̃.
spectet ad oẽs.

ɔ ¶ Separent᷑. ergo sa
cerdotes hñt officiuꝫ
excõicandi: ut. ij. q. i.
nemo epũs.

a ¶ De excõicatõis
articulo. gra
dus. qr sub piculo gra
dus honoris sui excõi
cauerat eũ. uel fm gra
dũ honoris sui voca
uerat ipm. Nã alit᷑ vo
cãdi sũt maiores alit᷑
minores. uel qr grada
tim vocauerat ipm in
vltimo pemptorio.

b ¶ Resecande sunt
ouis. xlv. dis. sꝫ
illud.

c ¶ Totũ. totuꝫ dicit ⁊
non tm̃ alexandriã ec
clesiã itellexit: ut. i. q. i.
manifestũ. uel dic totũ
qr eius sequaces erãt
ꝑ totũ orbẽ.

ad pniam : cũ
si noluerit po
stea peniẽ pôt
puniri. & l. j in
telligit̃ de crie
notorio.

l Undecũq̃s.
ↄ eodẽ mõ di
cit lex qualiter
cũq̃s ↄtter tu
tor q̃ sit tutor
si simpliciť di
cat̃ sit ei piercu
lus spectat ad
eũ ut. ff. de ad
mi. tu. pr. §. vl
ti. sic. xxiij. q. v
hoc videť.

m Patiẽtie.
i. ꝑpter de
nunciationem
noluerit corri
gi. si intelligas
ꝑut alij intelli
gũt ð notorio
crimine sic ex
ponas si nõ fu
it dispensatũ
cum eis. Ñaz
bene ep̃s cũ ta
libus põt dis
pensare: e𝔵 ð
iudi. at si cleri
ci.

n Putredis
ð intellige cũ
sine scandalo
id fieri põt: ut
ð. pr. q. iiij. cũ
quisq̃s.

o A Nõ
distri
cta. adulteriũ.
Sz q̃re ðr cõ
mittere adul
teriũ cũ vxore
legitima: Rñ.
quia per adul
terium reddit
eã sibi illicitã
xxxij. q. i. i cõ
iugio in fi.

p Pꝰ. lxxvij
ð. j. xxxi. q. i.
q̃nõ. hoc ibi so
lutum est ꝛ ex
positũ.

q I Taq̃z
ꝛ falsos
ð. xxij. q. v. si
q̃s ↄuict᷑. ð. x
xij. q. v. lex oz

r S Iquis.
pauperẽ.
videť ergo q̃
cause oppssio
nis pauperuz
spectãt ad ec
clesiã: ut. lxxx
vij. di. desolati

s Scripta. sic
xi. q. iij. cure. ij
q. i. legum. hic

vndecunq̃s clarueriut: q̃cunq̃s nõ
fuerũt patiẽtie leui medicamẽto
sanata veluti igne quodã pie incre
patiõis vrẽda sũt ꝛ curanda. q̃ si
nec sic q̃dem eq̃nimiť sustinẽtis ac
pie icrepantis medela ꝓcesserit in
eis: q̃ diu portati ꝛ salubriť obiur
gati corrigi noluerũt: tãq̃s putride
corporis ptẽs debẽt ferro excõicati
onis abscidi: ne sicut caro morbis
emortua si abscissa nõ fuerit: salu
tẽ reliq̃ carnis putredis sue ↄtagi
one corrũpit: ita isti q̃ emẽdare de
spiciũt: ꝛ i suo morbo persistũt: si
morib᷑ deprauatis i sanctoꝝ soci
etate pmãserit: eos exẽplo sue ꝑ
ditiõis inẽficiãt. ITẽ nicolaꝰ pa
pa lothario regi.

Excõicãdus ẽ q̃ duas simul vxo
res habere p̃sumit.

T V nõ districta vltione feriẽ
dus es: q̃ in duab᷑ vxoribus
adulteriũ lamech ꝛ flagitium imi
tatꝰ eẽ dignosceris: q̃d dñs nõ ni
si pꝰ. lxxvij. generatiões suo salu
tifero aduentu deleuit: cum cayn
fratricidiũ. vij. generatiõe aq̃s ab
olitum fit cathaclismi. i. diluuij.
ITem ex cõcilio agathẽsi.

Falsi testes ꝛ hõicide cõione puẽť
I Taq̃s cẽsuimꝰ hõicidas ꝛ fal
sos testes a cõione ecclĩastica
eẽ submouendos: nisi p̃nie satisfa
ctiõe crimia admissa diluerint.
ITem ex cõcilio toletano p̃mo.

Excõiceť potens qui pauperẽ re
ligiosũ spoliare p̃sumit.

S Iq̃s de potentib᷑ clericũ aut
quẽlibet pauperez aut religio
sum expoliauerit ꝛ mãdauerit eũ
ad se venire ep̃us vt audiať ꝛ con
tẽpserit. inuicez mox scripta pcur
rant ꝑ oẽs ep̃os prouincie ꝛ quos
cunq̃s adire potuerit: ut excõicatꝰ
habeať ip̃e: donec obediat ꝛ red
dat aliena. Ex dictis gregorij pa
pe. De eodẽ.

Q Uisq̃s ꝑ dolũ manũ suã mit
tit i christũ. i. ep̃m uel p̃brm:
q̃r sacrilegiũ graue ↄmittit: ꝛ siq̃s
ecclĩam dei vastat aut impugnat
aut incẽdit: q̃r ꝛ hoc grauissimũ ẽ
sacrilegiũ: placuit scẽ synodo vt i
p̃mis oĩa bona eiꝰ ꝓscriptione pu
bliceť: deide i vno loco. i. i mõaste
rio iclusus peniteat oĩb᷑ dieb᷑ vite
sue. ITẽ calixt. papa.

Cõione puẽť q̃ romĩpetas ꝛ pegri
nos ł mercatores molestãe p̃suiit

S Iq̃s romĩpetas: ꝛ pegrinos:
ꝛ apl̃oꝝ limina: ꝛ alioruz san
ctoꝝ oratoria visitãtes: cape: seu
reb᷑ q̃s ferũt spoliare: ꝛ mercato
res nouis theoloneoꝝ ꝛ pedatico
rũ exactiõib᷑ molestare tẽtauerit:
donec satisfecerit: cõione careat
christiana. ITẽ vrbanꝰ papa.

Excõiceť q̃ oratores ecclesiaꝝ bo
na eaꝝ p̃sonas sibi seruiẽtes ifesta
re p̃sumũt.

M Aternaꝝ traditionũ exẽplis
cõmoniti pastoralis officij de
bitũ p̃soluẽtes: ecclĩas cũ bonis su
is: tam p̃sonis q̃s possessiõib᷑: cleri
cos videlicet ac mõachos: coꝝq̃s
conuersos: vel cõmissos oratores
quoq̃s cũ suis nihilominꝰ reb᷑: q̃s
ferũt tutos: ꝛ sine molestia esse sta
tuimꝰ. Siq̃s aũt ↄtra hoc facẽ ꝑ
sũpserit: ꝛ postq̃s facinꝰ suũ reco
gnouerit: ꝛ ĩfra dieꝝ spaciũ. xxx.
cõpetẽť ñ emẽdauẽit: a limib᷑ eccl̃e
arceať: ꝛ anathẽatis gladio feria
turꝛ. ITẽ nicolaꝰ papa oĩb᷑ ep̃is.

Qui oratorib᷑ pauꝑib᷑ ñ arma fe
rẽtib᷑ i malũ obuiauerit excõiceť.

A Li q̃ pegrinos: uel oratores
cuiuscũq̃s sancti: siue clericos:
siue mõachos: uel femias: aut iner
mes pauperes: depdati fuerit: uel
bona coꝝ rapuerit: uel i malũ eis
obuiauerint: anathematis vincu
lo feriať: nisi digne emẽdauerint.
pax uõ illa quaz treugam dei dici
mꝰ: fideliť obseruet̃: sicut ab archi
ep̃is: ep̃is vniuscuiusq̃s prouincie:
ↄstituta ẽ. q̃ aũt eã ĩfregerit: excõi
cationi subdať. Q Uiaꝰ vero p̃mo
de hẽticis hẽtur: videndũ ẽ q̃d in
tersit inť scisma ꝛ heresim: ꝛ q̃ sint
heretici: ꝛ quot sint hẽticoꝝ secte.
Differẽtiã aũt inť scisma ꝛ hẽsim
hieronymꝰ in epistola ad galathas
assignat dicens.

Scismatici ꝛ hẽtici differre dicũť
I Nter hẽsim ꝛ scisma hoc eẽ
arbitror. q̃ heresis ꝑuersum
dogma hẽat. scisma pꝰ ep̃alem de
cessionẽ ab eccl̃a pariť separatur.
q̃d equidẽ in p̃ncipio aliq̃ ex parte
intelligi põt diuersuz. Ceteꝝ nul
lum scisma ẽ: nisi sibi aliquaz here
sim ↄfingat: ut recte ab eccl̃a reces
sisse uideať. U Nde aũt hẽsis di
cať: i eadẽ ep̃la hier. diffinit dicẽs

Unde heresis dicať.

H Eresis grece ab electione dř.
q̃r. s. eam sibi unusq̃sq̃s eligat
disciplinã: quã putat eẽ meliorem.
q̃cunq̃s igiť aliter scripturã intelli
git: q̃s sẽsus spũs. s. flagitat: a quo
scripta ẽ: lz ab eccl̃a nõ recesserit:
tñ hereticꝰ appellari põt: ꝛ de car
nis opib᷑ ẽ eligẽs: que peiora sũt.
Q Ui uõ ꝓp̃e dicanť heretici augu
stinꝰ ostendens ait.

Qui p̃prie dicanť heretici.

videť q̃ statim pꝰ cita
tionẽ p̃mã aliq̃s possit
excõicari.

t S Iquis romipe
tas ꝛ pegrinos.
sic e𝔵 de treu. ꝛ pa. ino
uamꝰ. Solus eni pñ
ceps põt inducẽ noua
vectigalia: ut ibi dř. ꝛ
ff. de pu. ꝛ vecti. l. vecti
galia. ꝛ talis q̃ inducit
noua vectigalia uel de
portať uel capite puni
tur. Ñã incidit. in. l. iu
li. de vi pu. ut. ff. ad. l.
iul. de vi pu. l. vltima.

u P Aternaꝝ. xxx
ar. q̃ sufficit si
p̃ẽptoriũ sit edictũ. xx
x. dierũ: ut. iiij. q. v. c. i.

x Cõpetenter. ñ itelli
gať imoderate sicut cu
riales exponũt. sed cõ
petẽter. i. iuste sic expo
nitur e𝔵 de app. repre
hensibilis. ff. de iudi. si
debitori. io.

y Feriať. ergo nõdũ
erat ꝓmulgatuz. xvij.
q. iiij. siq̃s suadẽte ꝛc.

z A Li q. archiepis
ergo illi p̃nt in
ducẽ treugã: ut e𝔵 de
treu. ꝛ pa. c. i. alias: eius

ꝛ q Uia vo. hẽsim. va
rio mõ dř hẽticꝰ. Uno
mõ quicũq̃s ẽ dubiꝰ i
fide ĩfidelis ẽ: ut e𝔵 de
hẽ. dubiꝰ. Secũdo di
ciť hẽticꝰ oĩs simõiacꝰ
ut. i. q. i. q̃sq̃s. Tertio
oĩs p̃cisus ab eccl̃a sz
q̃ excõicatꝰ dř hẽticꝰ:
ut. iiij. q. i. c. ij. Quarto
mõ oĩs q̃ male ĩnt̃pre
tať sacrã scripturã: ut
j. e. hẽsis. Quinto mõ
q̃ nouã opinionẽ inue
nit: ut. j. e. hẽticꝰ. Se
xto mõ q̃ vult auferre
p̃uilegiũ romãe eccl̃ie
ut. xxij. di. oẽs. Septi
mo q̃ transgrediť p̃ce
pta se. ap. ut. ð. xix. di.
nulli. Itẽ q̃nq̃s large
dř hẽticꝰ oĩs q̃ ñ tenet
articulos fidei. ꝛ s̃m h̃
iudei ꝛ gẽtiles sũt hẽti
ci. ꝛ s̃m hoc ñ oĩs hẽti
cus ẽ excõicatꝰ. Stri
cte sumiť hẽticꝰ oĩs q̃
remotꝰ ẽ ab eccl̃ia: q̃r
errat i fide. ꝛ s̃m hoc
oĩs hẽticꝰ est excõica
tus: ut e𝔵 de heret. ad
abolendã.

a I Nter heresim
ꝛ scisma. põt di
ci q̃ h̃ sit dĩa inť hẽsiz
ꝛ scisma: q̃ ẽ inť dispo
sitionẽ ꝛ hitũ. p̃mo. n.
diciť scisma: sed cum
pꝰ tempus ꝓtinaciter

adheserit sue secte: dr heresis. ul' alit dicas q oīs heretic' sit scisma ticus sz nō cōuertitur. ⁊ sic est illa drīa que ē int speciē ⁊ genus.

b H Eresis. scriptu rā. ā. xxxvij. di. relatum.

c H Ereticus.

d D Ixit apll. p' z^am hic dicit hereti cos p' z^am admonitō nez uitādos: ut. ā. px. q. v. non uos. alibi se mel. ā. e. q. i. qz dñs i fi ad hoc pōt dici: q hē ticū dānatuz p' unicā admonitionem uitabi m' i secr:tis fidei nr̄e ne eū pitiorem redda m' ut. xliij. di. in man datis. xi. q. iij. nolite. Sed qūtū ad monitō nē faciendā possumus ei cōicare quociensc̄ū qz uisū fuerit: sed hē tico nōdū dānato pos sumus explicare secre ta fidei sepi' ipsū cor rigendo.

e Q Pertinaci. lz ergo teneat aliqs ea q̄ sunt ꝯ fidē: dūmodo par' sit corrigi nō ē hn̄dus hēticus: ut. ā. e. scisma i principio ⁊. c. hec est.

f Q Uid aūt. doctori b'. ā. xxxvij. di. relatum.

g Q Ad semetipsos. qō eē non dz: ex̄ de ꝯst. ne innitaris.

h Q Ui i ecclīa.

i Q Ui alioꝝ defen dit. tal' eniz hēti cus dr̄: ut ex̄. e. sicut.

k Q Dānabilior. nō q plus puniat ꝯsulēs q̄ faciēs ut. ā. px. q. v. cū homo.

l Q Preparat. sig sca lā ul' ferꝝ ul' aliud au xiliū p̄stāt furi: tenet furti: ut. ff. dē fur. si pi gnore. §. penulti.

m T Ransferūt. q sa cerdotes. nō ꝯ. testimoniū sacerdotis ⁊ illud qs uidit digne sacerdotē penitētē: ut de pe. di. i. mēsurā. al's presumit ꝑeis: ut. xi. q. iij. absit.

n I Llud sane. ocu lus. i. familiaris alicuius.

o Q Abijciēda. hoc in telligas de penit' icorri gibilib' ne sit ꝯ. ā. px. q. v. cū homo.

p C Leric'. orādū ē. de ꝯ. di. i. epō

H Ereticus' ē q alicuius tpalis cōmodi ⁊ maxie uane glorie principatusq̄ sui grā falsas ac no uas opiniōes uel gignit uel seqt. Ille aūt q h' mōi hoīb' credit: ima giatōe q̄dā ueritatis illus' ē. I Dē.

Nō sūt heretici q nō sua audacia sed aliena seducūt in errore.

D Ixit apl's: hēticū hoīem post p̄mā ⁊ secūdā correctionē de uita: quia subuersus ē huiusmōi ⁊ peccat i semetipso dānat'. Sed q sniam suā q̄uis falsā atq pūersaz nulla pertinaci' animositate defen dūt: p̄sertim quā nō audacia sue p̄ sūptionis peperint: sed a seductis atq i errorē lapsis parētibus acce perūt: q̄rūt aūt cauta solicitudine ueritatē corrigi parati cuz inuene rit neq̄q̄ sr̄ inter hēticos ꝯputādi. I Tē leo pa.

Mgri erroris exi stūt: q ueritatis disciplinā ꝯtēnūt

Q Uid' aūt iniqus ē q̄ ipia sape re ⁊ sapiētiorib' doctioribus q nō credē: sed in hanc insipientiā cadūt: quicūq ad cognoscendam ueritatē aliquo ipediūt obscuro: non ad ꝑpheticas uoces: nō apl'i cas lrās: nō euāgelicas auc̄tes: sz ad' semetipsos recurrūt. Et iō ma gistri erroris existunt: quia uerita tis discipuli nō fuerūt. I Tez au gustinus contra manicheos.

Heretici sunt qui quod praue sa piunt contumaciter defendūt.

Q Ui in ecclīa christi morbiduz aliquid prauūq quid sapiunt si correcti ut sanū rectūq sapiant resistūt contumaciter: suaq pesti fera ⁊ mortifera dogmata emēda re nolunt sed defensare ꝑsistunt: heretici sūt. I Tē urban' papa.

Errante dānabilior est q eius de fendit errorem.

Q Ui alioꝝ defendit errorē: mlt̄o apl'i' dānabilior' ē illis q er rāt: qz n̄ solū errat: sz ēt alijs offē dicula erroris p̄parat ⁊ cōfirmat. unde qz mgr̄ erroris ē: nō tm̄ hēti cus: sz ēt heresiarcha dicēd' est. I Tem hieronym'.

Qui mēdacio ueritatē imutāt pa trū terminos trāsferre ꝑbant.

T Ransferūt' pncipes iude ter minos quos posuerunt p̄res eoꝝ: qn̄ imutant mēdacio uerita tē: ⁊ aliud p̄dicant q̄ ab apl'is acce perunt. Idē de hēticis manifest' est sensus: q sophismatib' suis ⁊ arte dialectica sepe opprimant ec clīasticos. I Dē: ueteres scrutās historias iuenire n̄ possū aliquos alios scidisse ecclesiam ⁊ de domo dñi pp'los seduxisse p̄ter eos qui sacerdotes a deo positi fuerant ⁊ ꝑphete. i. speculatores. Isti ergo uertūt i laquz tortuosū i oib' locis ponētes scādalū. I Tē leo papa

Abijciantur qui aduersariorum conueniunt ꝑrauitati.

I Llud' sane plurimū mihi dis plicere significo: q iurisdictio nis tue clerici quidā esse dicunt: q aduersariorū ꝯueniant prauitati ⁊ uel sāie uasis mīicordie uasa mi sceant. quib' inuestigādis ⁊ seueri tate congrua coercendis dz diligē tia tua uigilāter isistere: ita ut his quibus ꝑdesse non poterit corre ctio nō parcat abscisio. Oz eteniz nos euāgelici meminisse mādati: qō ab ipsa ueritate p̄cipitur: ut si nos oculus aut pes aut dextera scandalizauerit manus: a compa ge corporis auferatur: qz meli' sit his in seculo carere mēbris q̄ cuz ipsis in eterna supplicia ire. Naz superfluo extra ecclīam positis re sistimus: si ab his q int' sūt in eis quos decipiunt uulneramur. abij cienda' ꝑrsus pestifera hec a sacē dotali uigore patiētia est: que sibi met peccatis alioꝝ p̄cēdo nō p̄cit. I Tē ex ꝯcilio carthaginēsi q̄rto.

Et sodalitates ⁊ conuiuia hereti corū clerici uitare debent.

C Leric' hereticoꝝ aut scisma ticoruz tā cōuiuia q̄ sodalita tes euitet. equaliter eoꝝ ꝯuenticu la nō ecclīa sed conciliabula appel anda sūt: cū eis neq orandū est: neq psallēdū. I Tē gelasi' papa.

Canonū obseruatores cuz hereti ticis nullū debent inire certamē.

Q Um' quibus erat synodus in ꝯcūda catholici pontifices fue rant undiq iā depulsi: soli reman serant socij ꝑfidoꝝ: cū quibus nec iā licebat hr̄e ꝯuētum dicēte psal. non sedi cū ꝯsilio uanitatis: ⁊ cuz iniq̄ gerentib' n̄ itroibo. nec ecclīa stici moris ē: cū his qui pollutam hn̄t cōionem ꝑmixtāq cum perfi dis misceri ꝯsilium. Recte igr̄ per chalcedonensis synodi formā hu iusmōi preuaricatio repulsa ē po tius q̄ ad cōsilium uocata: q nec opus erat post p̄mā synoduz: nec cū talibus hr̄e licebat. I Dē. Ca nonū magris atq custodibus: nul lū nobis fas est inire certamen' cū hominibus communionis aliene. I Tez ex epistola urbani pape.

Non contradicit sed potius obe dit euāgelio qui malos excōicat.

N Orandū' est: q quidaz dicūt contra euangelicam parabo laz nos fecere: ubi de zizanijs nō

nūm ꝯ. do.

q Q Uum q cūda. s. i synodo ꝯ stātiopol. pt̄ archa excōica uit āntiochenū ⁊ alexandrinū qz non recipie bant damasq̄ ipse fecerat. q pt' hoc papa excōicauit eū ⁊ ō hoc ꝯsip' est accū' q si ne synodo ex cōicauit eū. pa pa uero dicit: q synod' con gregari n̄ dbu it: uīsi q̄ n̄ erāt ibi catholici epi cum q̄bus posset hri sy nod' nū qz iā dit ipse in here sim iā dānatā unde n̄ fuit op' nouo ꝯsilio.

r C Certamen. ergo cū hēticis non ē disputā dum: nec cuz aliquo de fide ē disputādū: ex̄ de hēti. c. i. ut. C. de sū. tri. l. nemo. sz ad hoc pōt dispu tari cuz eis ut cōicet nō ut i dubium reuo cent fidē n̄raz io.

s N On dum. ā. xxiij. q. iij. recedite ⁊. c. se ce.

eradicandis vñs p̄cepit cuz alí quos excõicatione vignos excõí cationi sbjcimus. ꝛ aiunt ẽt san ctuz augustinũ hoc ꝓtradicere in illo loco ubi ait: qz non ẽ p̄eciden da unitas: ferẽdi sũt mali nõ abij ciẽdi. Quibus hic p̄imũ rñdẽdũ ẽ: si heretici ꝛ mali hõies excõicã di nõ sũt: quare ꝛ ipe augustinus cum sãctis legatis romane eccl'ie ꝛ cuz sãtis epis suis pelagium ꝛ celestinũ nouã heresim i sanctam dei eccl'iam introducẽtes excõica uit ꝛ ab eccl'ia dei separauit: quaꝝ ipsos donatistas cõtra quos ista ꝛ multa his sil'ia loquũt tam ipe qꝫ õis eccl'ia dei excõicatos hũit? ꝛ nisi p̄ius penituisset ꝛ p̄ manꝰ ipositionem reconciliati eẽnt: eis nequaqꝫ cõicabat? Idẽ ipe vñs q hoc parabolice hic enarrat: aper te alibi excõicationẽ fieri iubet vi cẽs: fraꝝ q corripit ab eccl'a ꝛ non obedit: sit tibi etnicꝰ ꝛ publicanꝰ: unde apparz liqdo alíꝰ eẽ excõica tõez alíꝰ eradicatõez: q enim excõí caꝝ ut apl's ait: ad hoc excõicaꝝ ut spus etꝰ saluꝰ fiat i die vñi. discipli na' eni ẽ excõicatio ꝛ non eradica tio: nisi forte ex cõtẽptu ꝛ supbia excommunicati p̄ueniat. ¶ Rõ augustinus in libro numeri.

Diuina maledictio meritum maledicti designat.

¶ Deus qbꝰ maledicit: meritum eius designat cui maledicit: ꝛ sniaz uerã p̄mit: utpote quem ñ fallit neqꝫ qualitas peccati neqꝫ peccantis affectꝰ. homo qz hoc ñ põt scire: neqꝫ eni p̄positũ mẽtez qꝫ alterius alius uidẽ põt aut co gnoscereˣ: ideirco ẽt si iudicãtis ul' sniam p̄mentis ituitu p̄ferat ma ledictũ non põt eẽ maledicẽdicˢ ã ubi ignoratur peccãtis affectus: maxime cũ humanũ iudiciuz tũc sciat maledicta p̄ferre: cũ forte cõ uicijs aut iurijs p̄uocaꝝ. qõ uiciũ uolẽs rescare apl's: ne maledicta maledictis ꝛ cõuicia cõuicijs p̄o uocemus: mandatũ necessarium ponit: ut bñdicamus: quo conui ciandi uicium resecꝫ: non quo iu dicandi ueritas q̃ hõies latet: ꝛ p̄ nũciandi auctas perimaꝝ. ¶ Ec te uero hẽticoꝝ quot sint ꝛ unde nomia acceꝑint: isido. viij. li. ety mologiaꝝ. c. v. determiat dicẽs.

Quot sunt secte hereticorum.

¶ Alidã aũt heretici q de eccl'ia recesserunt ex noie suoꝝ au ctoꝝ nuncupantˢ: quida uero ex causis q̃z eligentes instituerunt.

Ymoniaci a simone dicti magi

ce disciplíne p̄ito: cui petrꝰ in acti bus apl'oꝝ maledixit: p̄ eo q ab apl'is spus sancti gratiaz pecunia emere uoluissz. hi dicũt creaturã non a deo eẽ: sed a uirtute quadã superne creature. ¶ Enandriani a menandro mago discipulo simo nis nũcupati: qui mũdũ nõ a deo creatũ sed ab angelis factum asse ruit. ¶ Basilidiani a basilide appel lati: q inẽ reliqs blasphemias pas suz iesum abnegauit. ¶ Nicolaite dicti a nicolao diacono eccl'ie hie rosolymoꝝ: qui cũ stephano ꝛ ce teris ꝓstitutus ẽ a petro. q p̄pter pulchritudinẽ relinquẽs uxorem dixit: ut q uellet ea uteret. uersa ẽ i stuprum talis ꝓsuetudo: ut iuicẽ coniugia cõmutarentˢ: quos iohã nes in apocalypsi sua improbat dicens: sz hoc habes: q odisti fẽa nicoliataꝝ q̃ ꝛ ego odi. ¶ Apostici p̄pter excellentiã scie se ita appel lari uoluerunt. aiam naturaz dei eẽ dicũt: bonũ ꝛ malũ deuz suis dogmatibꝰ figũt. ¶ Arpocratiãi a carpocrate quodã uocntur: q di xit christuz hoiem fuisse tm̃: ꝛ de utroqꝫ sexu p̄genitũ. ¶ Cerintia ni a cherinto quodam nuncpati. hi inẽ cetera circũcisiõez obseruãt mille annos post resurrectionẽ i uoluptate carnis futuros p̄dicãt unde ꝛ grece ciliaste latine micilia ste sũt appellati. ¶ Azarei dicti: qz dñm christum q a uico nazareus ẽ appellatus filiũ dei licz ꝓfiteaꝝ: opa ueteris tamẽ legis custodiunt

Ebite a colubro noiati sunt. co luber eni grece ophi dr̃. colũt eni serpentẽ dicẽtes ipsũ in paradiso induxisse uirtutis cognitionem.

Valentiniani a ualentiniano quo dã platõico sectatore uocati: qui eonas. i. scelera quedã i originem dei creatoris induxit: christũ quo qꝫ de uirgine nihil corporis assum psisse: sed p̄ eaz quasi p̄ fistulã trã isse asserunt. ¶ Pellite quoꝝ au ctor appelles p̄nceps fuit: q crea torẽ angelũ nescio quẽ gloriosum supiorũ dei faciẽs deũ legis israel illũ igneuz affirmans q dixit chri stũ ñ i ueritate deũ: sz hoiem i fan tasia apparuisse. ¶ Archonciati a p̄ncip̄ibꝰ appellaꝝ: qz uniuersita tem quã deus cõdidit: opa esse ar changeloꝝ defẽdũt. ¶ Damiani uocantˢ: qz ade imitentur nudita tẽ. unde ꝛ nudi orãt ꝛ nudi inẽ se mares ꝛ fcie cõueniunt. ¶ Aiani p̄inde sẽ appellati: qñ caim ado rant. ¶ Ebiani nomẽ acceꝑunt a filio ade: q uocatˢ ẽ sech dicẽtes

1 Disciplina medicialis aie est excõicatio xxij. q. i. multi

a Deus p̄mittit fieri ut ille ẽ de mones eꝝ ꝑpẽ malos: ut. xxi ij. q. v. qui ma los. fac. i. q. iij. salmator in p̄n cipio. ꝛ. xxvi. q. v. nec mirũ.

x Cognoscẽ lxxxv. di. archi diaconũ.

y Maledicẽdi. xxvij. q. i. nec aliqua.

eū esse christū. Melchisedechiāt uocati ꝓ eo q melchisedech sacer dotē dñi non hoiem fuisse sed uir tutē dei esse arbitrāt. Angelici uocati: qz angelos colunt. Apostolici hoc sibi nomē iō sūpserūt: q nihil possidētes ꝓpium nequaq recipiant illos q aliquo in hoc mū do utunt. Cerdomani a cerdo ne nuncupati: q duo asseruit ꝯtraria ꝓncipia. Cartioniste a martione stoico philosopho appellati qui cerdonis dogma secutus alterum bonū alterum iustū deū asseruit tanq duo ꝓncipia creationis ꝫ bonitatis. Catherite ab oblatione uocati. panē eni ꝫ caseū offerunt dicentes a primis hoibus oblationē a fructibus terre ꝫ a fructibus ouiū fuisse celebratā. Quarti appellati eo q aquā solam offerunt in calice sacrī. Cueriani a seuero exorti uinū nō bibūt. uetus testamentū ꝫ resurrectionē nō recipiunt. Taciani a taciano uocati: qui eucratici dicti: qz carnē abominantur. Logi uocant tanq sine uerbo. logos eni grece latine uerbū dr. deuz eni uerbum nō credunt: respuētes iohānis euāgeliū ꝫ apocalypsim. Cathaphrygis nomen ꝓuincie phrygia dedit: qz ibi extiterunt. auctores eoz montan⁹ prisca ꝫ maximilla fuerūt. hi aduētū spūs sancti nō in aplos sz in se traditū asserūt. Carthorzee ꝓ mūdicia ita se noiauerūt. gloriātes eni de suis meritis negāt penitentibus ueniā peccatoz. uiduas si nupserint tanq adulteras damnant. mūdiores se ceteris ꝓdicāt. q nomē suū si cognoscere uellent: mundanos se potius q mundos uocarēt. Paulani a paulo samotano exorti sē: qui dixit non sp fuisse christū: sed a maria sūpsisse initium. Hermogeniani ab hermogene quodā uocati: qui mām non nām introducens deo non nature eam cōparauit: matrēq elemētorum ideā asseruit: quos aplus improbat eleūtis seruiētes. Manichei a quodā persa extiterunt: qui uocatus ē manes. hic duas nās ꝫ duas substātias introduxit. i. bonā ꝫ malaz ꝫ aias ex deo quasi ex aliquo fonte manare asseruit. Testamentū uetus respuūt: nouū ex pte recipiūt. Antropomorphite dicti ꝓ eo q simplicitate rustica deū hre humana mēbra: que in diuinis libris scripta sūt arbitrantur. Antropos eni grece latine homo interptat. ignorantes uocem dñi q ait: spūs ē deus: incorpore ē eni. nec eni mēbris distinguitur nec corporis mole cēsetur. Ra clite ab eraclio auctore exorti monachos tm recipiūt cōiugia respuunt: regna celoz parulos hre nō credūt. Quatiani a nouato rome urbis presbytero exorti q aduersus corneliuum cathedrā sacerdotalē conat⁹ inuadere hēlim isti tuit: uoluit apostatas suscipere ꝫ rebaptizans baptizatos. Ontani heretici dicti: qz in tpe psecutionis in mōtib⁹ latuerūt. qua occasione se a catholice eccle corpore diuiserūt. Ebionite ab ebione dicti siue a paupertate. christū enim ꝓ puectū solū uirū iustum putant effectū. unde cōpetenē ebionite ꝓ paupertate intelligentie appellati sunt. hi eni iudei sunt ꝫ ita tenent euāgeliū: ut legē carnalit seruēt. aduersus quos apls ad galathas scribēs iuehit. Hotiniani a fotiniano gallogrecie syrinie epo nuncupati: qui ebionitaz hereziz suscitans asserut christū ex maria per ioseph nuptiali coitu fuisse conceptuz. Arriani ab aerio quodam nuncupati: sicut hi offerri sacrificium pro defūctis spernūt. Aeciani ab aecio sūt uocati. Eudemq eunomiani ab eunomio quodā dialectico aecij discipulo: ex cui⁹ nomie magis inotuerūt dissimilē pri asserentes filiū ꝫ filio spm̄ sanctum dicūt ēt nullū iputari peccatum i fide manētiū. Rigeniani ab origene auctore exorti sūt dicētes: q ñ possit uidere fili⁹ prem nec spūs sanct⁹ filium. aias quoq in mūdi ꝓncipio peccasse dicūt: ꝫ ꝓ diuersitate peccatoz e celis usq ad terrā diuersa corpora q̄si uincula meruisse: eaq causa factū ē eē mundū. Deiciani a quodā noeto uocati qui dicebant christū eundem esse ꝫ prem ꝫ spm̄ sanctū. ipsamq trinitatē i officioz noibus nō psonis accipiūt. Unde ꝫ patripassiani uocāt: q prem passū dicūt. Sabelliani ab eodē noeto pullulasse dicūtur cui⁹ discipulū phibent fuisse sabelliū: ex cuius noie maxime inotuerunt. unde sabelliani uocati sē hi unā psonam pris ꝫ filij ꝫ spūs sancti astruūt. Arriani ab arrio alexādrino epo exorti sūt: qui coeternū pri filiū non agnoscens diuersas in trinitate sbas asseruit: ꝯtra illud qō ait dns: ego ꝫ pater unū sumus. Macedoniani a macedonio epo dicti sūt negātes deū esse spm̄ sanctū. Polliariste ab

apollinare uocati sūt dicēted christum corpus tm̄modo sine aia assūpsisse. ANticomarite appellati sūt: eo q̄ marie uirginitati cōtradicūt asserētes eā post christū natū uiro suo fuisse cōmixtā. UEtangi noiati iō tale nomē acceperūt q̄ gāgios grece uas dr̄. Asserunt enī sic eē i p̄re filiū tāq̄ uas minus infra uas mar̄. PAtriani a quodā p̄ricio nūcupati sūt: q̄ sbam humane carnis a diabolo cōditaz dicunt. COlliciani a quodā collicio noiati: qui dicūt deū nō facē mala p̄tra illud qō scriptuz est: ego dñs creans mala. HLoziani a floziano qui ecōtrario dicūt deū creasse mala: p̄tra hoc qō scriptū ē: fecit deus omia bona. IOnatiste a donato quodā aphro nūcupati sūt: qui de numidia uenientes totā pene aphricā sua psuasiōe decepit asserēs minorē p̄re filiū t minorē filio spm̄ sanctū t rebaptizās catholicos. KOnosiani a bonosio quodā epō exorti p̄dūxē: q̄ christū dei filiū adoptiuū nō p̄priū asseruit. CIrcūcelliones dicunt: eo q̄ agrestes sint quos scotopicos uocant supradicte hēsis hītes doctrinaz. hi amore martyrij semetipos perimūt ut uiolēt de hac uita discedētes martyres noientur. PRiscillianiste a p̄scilliano uocati: q̄ in hispania ex errore gnosticoz t manicheoz p mixtū dogma cōposuit. UAlciferiani a lucifero smyrne epō orti: q̄ epos catholicos q̄ istāti psecutōe p fidie arriaōz p̄scientiētes erāt t postea correcti i cathedrā redire elegerūt: dānātes qō pus credidert siue qō credidisse dissimulauerūt: quos eccl̄ia catholica mat̄no recepit sinu tāq̄ petz post fletū negationis. hāc illi matris charitatem supbe accipiētes: eos recipe nolentes ab eccl̄ie cōione recesserunt. t cuz ipo lucifero auctore suo: q̄ mane oriebat cadē meruerunt. QOuinianiste a iouiniano quodā monacho dicti: qui nullas nuptaz t uirginū eē distantias: nullūq̄ asserētes inē abstinētes t simpliciter epulātes eē discrimē. RLudiani ab eluidio nuncupati uel noiati: q̄ dicūt post christū natuz alios maria filios de uiro ioseph peperisse. SAterniani itaq̄ a pat̄no quodā nūcupati: q̄ inferioris corpis partes a diabolo factas opinantur. TRabici nūcupati: eo q̄ in arabia exorti sūt dicentes aiam cū corpe mori atq̄ in nouissimo utrunq̄ resurgere. VErtulianiste dicti a tertuliano pbro aphrice p̄uincie ciuitatis carthaginēsis: q̄ dicūt aiam imortalē esse sz corporeaz p̄dicantes: t aias peccatoz hoium post mortē i demones cōuerti putātes. WEssereſedecate dicti q̄ xiiij. luna pascha cū iudeis obseruare cōtendūt. XRā tessera. iiij. deca decē significat. YIctages a somno nū cupati q̄ uigilias noctis respuant superstitionē eē dicētes iura temerari diuina: q̄ noctē ad requiē tribuit. ZElagiani a pelagio mōacho exorti. hi liberū arbitriū dine gratie anteponūt dicētes sufficere nolūtatē ad iplēda iussa dina. AEstoriani a nestorio p̄stātinopolitano epō nūcupati: q̄ beatā mariaz uirginē nō dei sz homis tm̄modo matrē asseruit: ut aliaz p̄sonā carnis altā faceret deitatis. nec unuz christū in uerbo dei t carne credidit: sed sepatū atq̄ seiūctū alteruz filiū dei altez filiū hois p̄dicauit. BEtriciani dicti ab eutice p̄stātinopolitano abbate: q̄ christū post humanā assūptionē negauit existere de duab° naturis: sed solaz i eo diuinā asseruit eē naturā. CAcephalite dicti. i. sine capite: nullus enīz coz repit auctor ex quo orti sūt. hi triū chalcedonēsiū capitulorumz ipugnatores duaz in christō substātiaz p̄petatē negant: t unā in eius p̄sona nām p̄dicāt. DEodosiani t gaionite appellati a theodosio t gaiono: qui tpibus iustiniani p̄ncipis in alexādria ppli p uersi electionē una die ordinati sūt epi. hi errores eutichij t dioscori sequētes chalcedonēse p̄cilium respuunt: ex duab° unā in christo nām asserūt. quā theodosiani corruptā gaionite incorruptam cōtendūt. EAoite t tritonite a theodosianis exorti sunt ex qbus gnoite ab ignorātia dicti: q̄ ad puersitatem a qua exorti sūt id adijciūt: q̄ christi diuinitas ignoret q̄ sūt scripta futura ō die t hora nouissima: nec recordātes christi p̄sonā nesciam loqui in ysaia: dies iudicij in corde meo. FRitonite uero uocati q̄ sicut tres p̄sonas i trinitate ita quoq̄ tres asserūt deos eē: cōtra illud qō scriptū ē: audi israel dñs deus tuus. unus ē deus. Sūt t alie hereses sine auctore t sine noibus. Ex quib° alie putāt eē trinū deū. Alie etiā christi diuinitatē passibilem esse dicūt. Alie christi natiuitatis de p̄re in tpe initiū tpis dāt. Alie liberationē hoium apud inferos factā christi descensione non

a Sancta rōana ecclia, ozitur. Primo iter epm ⁊ clericos: secūdo tnē clericos ⁊ monachos: ⁊ hec est ofia ista ⁊ qōnū. Ondit ergo pmo q clerici non pnt se defendē ꝫ epm p tale puilegiū. ⁊ ad ꝫ inducunt oia ista. c. eo q papa nō potuit dare tale puilegiū. io.

b c Onfidimus, oportere. hoc vbū oportet ē vbū honestatis. sic ponit. xix q. i. c. i. sicut hec dictio oz qlicz honestatē designat: ut ex de despō. impa. tua. qlicz est vbum officij: ut. xxv. di vnū. qlicz est verbum necessitatis: ut. iij. q. ix non oz. hoc ideo dico q: pceps legibus solutus ē: ut ex de elect. significasti. tñ honestū ē ut fm leges viuat: ut ff. de le. iij. l. ex impfecto. C. de testa. ex impfecto. io.

c d Juinis. trina. ter enī pfessus ē christuz: ut oñdat se corde ope ⁊ ore christum diligere. io.

d q Ele ad ppetuā ex hoc patz: q papa non pōt ꝫ generalem ecclē statū dispē sare: nec ꝫ articulos fidei. nam etsi oēs assentiāt ei ñ ualet statutū: sed oēs hētici eēnt: ut xv. di. sicut. ⁊ sic pōt intelligi. ꝫ. e. c. sūt qdam. ⁊. c. sequēti. sed ꝫ statutū ecclie. qō non ē ita generale sicut de ptinētia sacerdotū bene pōt dispensare.

e Nec ad priuatum. cōis vtilitas puate pindicat: ut. vij. q. i. scias ⁊. viij. q. i. in scripturis

f Nelli fas. sublimitas. crimē. n. angel̄ p dignitatez: ut xl. di. hō. ⁊. ff. de re mi. oē delictū. §. ij. io.

credūt. Alie aiam imaginē dei negant. Alie aias cōuerti i demões ⁊ i qcūcz aialia existimāt. Alie de mūdi statu dissentiūt. Alie innūerabiles mūdos opināt. Alie aquā deo coeternā faciunt. Alie nudis pedib⁹ ābulāt. Alie cū hoib⁹ non manducāt. Ide sē hēses aduersus catholicā fidē exorte ⁊ ab aplis ⁊ a sanctis pfib⁹ uel ꝓcilijs dānate: q dū in se multis errorib⁹ diuise iuicem sibi dissentiunt: cōi tñ noie aduersus eccl̄am dei ꝓspirāt. Sz ⁊ qcūcz aliē scripturā sacrosanctā itelligit qs sensus spūs sci flagitat a quo cōscripta ē: lz de eccl̄ia non recesserit: tñ hētic⁹ appellari pōt.

Item augustinus.

Quare diuina prouidentia multos errare permittat.

Deo diuina, puidētia multos diuersi erroris hēticos esse permittit: ut cū interrogant nos ea q nescim⁹: sic discutiam⁹ pigritiā ⁊ diuinas scripturas cupiam⁹. ꝓpterea apl̄s ait: ut ꝓbati manifesti fiant. Idi aūt a deo ꝓbati sūt: qui bene possunt docere.

Sancta⁹ rōana ecclesia quādā baptis malem ecclesiā fuis munit p uilegijs decimationes sue diocesis ex integro sibi attribuēs. Itē quoddam mōsteriū silicē muniuit puilegijs p prijs: decernēs ut ex ꝓpijs pdijs nulli decias psoluēt. Accidit itaqz ut intra diocesim pmunite baptis males eccl̄ie pfatū mōasteriū alia ēptiōe alia donatiōe pdia sibi iueniret. Oriē itaqz ꝓtētio inē monachos ⁊ clericos de decis. Uenc pmuz qrit: an clerici baptis malis eccl̄e aucte puilegij decias sue diocesis ex integro sibi ualeāt uēdicare

Ecūdo: an subsequēti puilegio mōachoz⁹ derogeē antiqorib⁹ p uilegijs baptis maliū ecclesiarū.

Quod uero aucte illi⁹ priuilegij decias sibi ex integro clerici uēdicare non ualeāt: hic ꝓbat: qz deci me iuxta decreta scōz⁹ prm qdri partito diuidūt: qrū una ps epis: secunda clicis: ctia fabricis restaurādis: qrta uō pauprib⁹ ē assignata Decreta uō scōz⁹ canonū neminē magis qs aplicū fuare oportet.

Unde gelasius papa ait.

Constitutionem synodi: quā uniuersalis eccl̄e ꝓbauit assensus: romanam sedem seruare oportet.

Onfidim⁹ q null⁹ tā ueracit̄ christian⁹ ignoret uniuscuiusq synodi ꝓstitutū: qō uniuersalis eccl̄e ꝓbauit assensus: nullam magis exeq sedē p cetis oportē qs p mā q ⁊ unaqzq synodū sua aucte firmauit ⁊ ꝓtinuata moderatione custodit. Item leo papa.

Qui negligēt pascit oñicū gregez sibi cōmēdatū quinct̄ summū nō amare pastorem.

Juinis⁹ ꝑceptis ⁊ aplicis monitis icitamur: ut ꝓ oi eccl̄ax statu ipigro uigilem⁹ affectu. ac si qd unqs repbēsiōi iuenit̄ obnoxiū aut ab ignorātie iperitia aut a pre sūptiōis usurpatiōe reuocemus. Admonēte eni dine uocis iperio: quo beatissim⁹ apl̄us petr⁹ trina admōitiōe mysticis sanctiōib⁹ imbuit̄: ut christi oues q christū diligit pascat: ⁊ ipsi⁹ sedis cui ꝓ abundātiā gre dine pesum⁹: ꝓ reuerētia coartamur: ut piculū desidie qtū possum⁹ declinem⁹: ne pfessio sūmi apl̄i q se amatorē oñi testat⁹ ē: nō iueniat̄ i nob: qz quotiēs qs negligēt pascit oñicū gregē cōmēdatū: totiēs quicit̄ sūmū nō amare pastorē. Ide anatholio epo.

Nō debent ullo mō uariari q ad perpetuā ordinant̄ quietem.

Ele ad ppetuā generalit̄ ordinata sē utilitatē: nulla cōmutatiōe uarient̄. nec ad puatuz trahant̄ cōmodū q ad bonū sē cōe p fixa: lz manētib⁹ ēminis quos cō stituerūt pres: nemo iniuste usurpet alienū: lz itra fines ꝓpos atqz legitimos ꝓut qsqz ualuerit: in latitudine se exerceat charitatis.

Item hilarius papa.

Nulli diuinas ꝓstitutiōes ⁊ apostolice sedis decreta temerare licet

Nelli fas sit sine stat⁹ sui pclo l̄ diuinas ꝓstōes l̄ aplice sedis decreta temeare: qz nos q potētissimi sacerdotis admistram⁹ officia: talis trāsgressionū culpa rspiciet si i cāis dei ōsidel fuēim⁹ inuēti qz mēinim⁹

qđ timere debem[a] qualiť cõmine
tur deus negligẽtie ſacerdotũ. ſiq
dem maiori reatu deliqt: q potio
ri honore fruiť: ꝛ grauioza facit
uicia peccatorũ ſublimitas peccã
tiũ. ¶ Tẽ damaſus papa.

In ſpiritũ ſanctum blaſphemãt q ſacros canones uiolant.

Violatores[k] canonũ uolunta
rie grauiter a ſãctis patribus
iudicanť: ꝛ a ſãcto ſpũ iſtinctu cu
ius ac dono dicati ſunt dãnanť.
qñ blaſphemare ſpm ſanctũ ñ in
cõgrue uidenť: q contra eoſdẽ ſa
cros canones nõ neceſſitate com
pulſi: ſz libẽter ut ꝑmiſſũ ẽ aliqd
aut ꝓterue agũt: aut loqui ꝓſu
mũt: aut facere uolẽtibus ſponte
ꝓſentiũt. talis enī ꝑſumptio mãi
feſte unũ genus ẽ blaſphemãtiuz
ẽ ſpm ſãctum: qz ut iaz prelibatũ
ẽ cõtra eũ agit: cuiꝰ nutu ꝛ gr̃a ſci
canones editi ſť. ¶ Tẽ urba. pa.

In quibus romano pontifici licz nouas condere leges.

Sunt quidam dicẽtes romano
pontifici ſẽp licuiſſe nouas cõ
dere leges. qđ ꝛ nos ñ ſolũ nõ ne
gamuſ: ſz etiã ualde affirmamus
Sciendũ uero ſũmope ẽ: ꝛ qz ide
nouas leges ꝓdere põt: unde cuã
geliſte aliqd ꝛ ꝓphete nequaq̃ di
xerunt. Ubi uero apte dñs ul ei
apli ꝛ eos ſequẽtes ſãcti pres ſẽ
tẽtialiť aliqd diffinierũt: ibi ñ no
uã legẽ romanꝰ põtifex dare: ſed
potius qđ ꝑdicatũ ẽ uſq̃ ad aiaz
ꝛ ſanguinẽ cõfirmare dz. Si eni
qđ docuerunt apoſtoli ꝛ ꝓphete
deſtruere: qđ abſit: niteret ñ ſm̃ã
dare: ſz magis errare ꝓuiceretur.
ſz hoc ꝓcul ſit ab eis: qui ſemper
dñi eccl̃iaz cõtra luporũ inſidias
optie cuſtodierť ¶ Tẽ zoſimꝰ pa.

Aplice ſedis auctas ꝓtra ſãctoꝝ ſtatuta aliquid condere nõ ualet.

Contra ſtatuta pr̃um cõdere
aliqd uel mutare nec huiꝰ qui
dem ſedis põtť auctas. apud nos
eni incõuulſis radicibꝰ uiuit anti
qtas: cui ꝺcreta pr̃m ſãxere reue
rentiaz. ¶ Tẽ marcellus papa.

Stare non ualet: qđ cõtra euãge licam uel apoſtolicam doctrinam ſeu conſtitutionem factum fuerit

Omne[c] qđ irreprehenſibile eſt
catholica defẽdit eccl̃a. ꝛ iſra
Iniuſtum iudiciuz ꝛ diffinitio in
iuſta regio metu uel iuſſu a iudici
bus ordinata nõ ualeat. Nequa
q̃ qđ ꝓtra euangelicã l̃ ꝓpheticã
ul aplicã doctrinã ꝓſtitutionẽue
eorũ ſiue ſãctorũz pr̃um actũ fue
rit ſtabit: ꝛ qđ abꝰ ifidelibꝰ ul hẽti
cis factũ fuerit: õnino caſſabitur.
¶ Tem hormiſda papa.

A ſtatutis pr̃um ñ deuiare ꝛ fidei regulã cuſtodire ꝑma ſalus ẽ.

Prima ſalus ẽ rectẽ fidei regu
lã cuſtodire ꝛ a ꝓſtitutis pr̃uz
nullatenus deuiare. ¶ Tẽ pelagi
us papa childiperto regi.

Profitetur pelagꝰ papa thomuz ſui deceſſoris per omnia ſeruare.

Agagẽdũ[e] ẽ ut pro auferẽdo
ſuſpiciõis ſcandalo obſequiũ
cõfeſſionis nr̃e legibus religionis
miſtremꝰ: i qbꝰ nos etiã ſubditos
eẽ ſacre ſcripture precipiunt. ueni
ens eteniz ruffinus uir magnificꝰ
excellẽtie nr̃e legatus ꝓfidenter a
nobis ut decuit poſtulauit: quate
nus uobis aut beate recordatiõis
leonis pape thomum a nobis per
omnia cõſeruari ſignificare debu
iſſemus: aut ꝓprijs uerbis nr̃e cõ
feſſionẽ fidei deſtinare. ꝛ primam
quidẽ petitionis eius partẽ: qz fa
cilior fuit mox ut dixit ipleuimus
noſq̃ in oibus preſulis thomũ ꝓ
catholice fidei aſſertione conſcrip
tũ deo ꝓpicio cuſtodire manꝰ no
ſtre ad uos profeſſione ſignignifi
camꝰ. ut aũt nulliꝰ deiceps: qđ ab
abſit: ſuſpiciõis reſidet et occaſio:
illã ẽt aliã partẽ quã memoratus
uir illuſtris admonuit facẽ matu
raui. ſ. ꝓprijs uerbis ꝓfeſſionem
fidei quam tenemus expoſui.
¶ Tem hadrianus papa.

Anathema apud deum ſiat: qui cẽſurã romanoꝝ põtificũ uiolat.

Generali decreto cenſemus ꝛ
ꝓſtituimus: ut execrãdũ ana
thema ſit ꝛ uelut preuaricator fi
dei catholice ſp apud deũ reus ex
iſtat: qcũq̃ regũ ſeu eporũ uel po
tentuz deinceps romanoꝝ põtifi
cuz decretoꝝ cẽſurã i quoq̃ credi
derit uel ꝑmiſerit uiolãdã. ¶ Tem
damaſus papa ſtephano aẽpo.

Non licet alicui epo cõtra roma noꝝ põtificũ decreta aliqd agere

Omnia[f] decretalia cunctoꝝ p
deceſſoꝝ nr̃oꝝ ꝓſtituta: que
de eccl̃iaſticis ordinibꝰ ꝛ canonũ
ſũt promulgata diſciplinis: ita ab
oibus epis ac ſacerdotibus gene
raliter cuſtodiri debere mãdamꝰ
ut ſiquid in illa cõmiſerit: ueniam
ſibi honoris deinceps nouerint de
negari. ¶ Tem gregorius.

Nõ cõicet ſacris altaribꝰ q neſcit ſacris obedire canonibus.

Hac[g] conſona ſanctiſ pr̃ibꝰ diſ
finitione ſancimꝰ: ut q ſacris
obedire canonibus neſcit: nec ſa
cris miſtrare altaribꝰ nec cõionez

ſat papa ꝑ generalem ſtatũ eccl̃ie: ſicut fecit i
lat. cõ. generali inocẽ
tius: ut ex de ꝓſang. ꝛ
affi. non debet. lz ꝑ ar
ticulos fidei nõ diſpẽ
ſet. b.

i Contra ſtatuta. ſ. ut dictũ eſt de articulis fidei. ã. c. pr.

k Poteſt. ſupple de facto uel de iure.

l Omne. iuſtũ. ã. xi. q. iij. c. iũ iuſtum.

m Ab infidelibꝰ. ar. q id qđ fit ab itruſo ñ valet: ut. xij. q. ij. alĩcatiões. de cõ. di. i. hic ꝯ ar. ꝑ. i. q. i. ſigs a pſeudo epis.

n Statagendũ eſt. ſubditos. ar. q papa ſubeſt iperatori. intellige quo ad h: q ſua eccl̃ia dat tributa forte ipatori: ut ex de cen. olim aia. ꝛ. xi. q. i. magnũ. ꝛ. c. tributum xxiij q. viij. tributũ. nã alias oẽs ꝓncipes ſub ſunt epis: ut ex de ma
io. ꝛ obe. omẽs ꝓnci
pes. io.

o Generali decre
to. ſit. i. fiat. nã hec v̄ba ſit ꝛ fiat reſpi
ciũt qſiq̃ futuꝝ tẽpꝰ: ut. ff. ne qd i lo. pub. l. ij. §. deinde. io.

p Omnia. hoc. c. hic attribuiť damaſo: alꝫ leoni: ut xix. di. c. i. io.

q b Ac cõſona. ne ſcit. i. ꝓtemnit. uel logť de ignorãtia iuris: ut. xxxviij. di. ſi in laicis. io.

r Sanctis.
s Ufficie.
t Deo pmittente bis. Prima so. magri occupat primā colūnā. secūda secūdā pma talis ē: qz dñs sic soluit legē quā dederat. sic ꝛ papa pōt. secūda hec est: q canōes ita itelliguntur statuti ut sp auctoritas romane sedis sit excepta.
u Alligatur: ut ex de elec. significasti.
x Solis. de hoc nō. ē. xi. q. i. §. ex his.
y Jntelligenda sunt. sic extra de iureiuran. venientes.

cape sit dign⁹. Tē ex pci. chal.

Obseruāde sunt regule a sanctis pribus in synodo statute.

A Sanctis⁹ patrib⁹ i unaq̄q; synodo usq; nūc prolatas regulas tenere statuim⁹. Tē gregorius ad montanū ꝛ thomā.

Volūtatē ꝛ statuta suoꝝ decessorū custodiāt: q suā seruari uolunt

Ufficie⁹ ac rōis ordo suadet: ut q a successoribus sua mandata seruari desiderāt: decessoris sui ꝑculdubio uoluntatez ꝛ statuta custodiāt. Tē leo papa. iiij.

Cōtra statuta sanctoꝝ peragit: q ea nō seruat intacta.

Deo⁹ pmittente dño pastores hominū sumus effecti: ut qō pres nri siue in sanctis canonib⁹ siue i mundanis afflixere legib⁹: excedere minime debeam⁹. cōtra eorū qppe saluberrime agim⁹ instituta: siquod ipsi diuino statuerunt ꝓsulto: intactū ñ ꝓseruam⁹. J ergo primā sedem statuta cōciliorū pre oibus obseruare oz: ꝛ si pro statu oiuz eccl'aꝝ necesse ē illā ipi gro uigilare affectu: si ea q̄ a romanis pōtificib⁹ decreta sunt ab oib⁹ obseruari ꝓuenit: si illi qui nesciūt sacris obedire canōib⁹: altaribus mistrare nō debēt: patet q contra statuta scōꝝ canonū qbus status ecclesiaꝝ uel ꝓfūdant uel perturbēt: ꝑuilegia ab ap'lico cōcedi non debēt. Hijs ita rñdet: Sacrosācta romana ecc'a ius ꝛ auctem sacris canonib⁹ ipartit: sed non eis alligatur⁹. hz enī ius cōdendi cānones: utpote que caput est ꝛ cardo oiuz ecclesiaꝝ: a cui⁹ regula nemi dissētire licet. Jta ergo canōibus auctem prestat: ut seipsā nō subiiciat eis: sed sicut christus q legez dedit: ipam legē carnalit impleuit: octaua die circūcisus. xl. die i templo cū hostijs est pītatus: ut in seipso eā sāctificaret. postea uero ut se oīm legis oñderet: cōtra legis lrām leprosum tāgēdo mūdauit. ap'los quoq; contra lrām sabbati p sata ptergradiētes spicas uellentes ꝛ cōfricātes manib⁹ suis ꝓbabili exēplo dauid ꝛ circūcisionis ꝛ tēpli excusauit dicēs: non legistis quid fecerit abimelech: qñ uēit ad eum dauid: ꝛ dedit ei panes propositiōis de q̄b⁹ non licebat edere: nisi solis⁹ sacerdotibus: ꝛ comedit ipse ꝛ pueri ei⁹. Tē octaua die fm legē puer circūciditur: ꝛ uos i sabbato circūcidistis hominem.

Item cū tuge holocaustum ex lege offerat: cū masculus. xl. femina uō. lxxx. die ab ortu sue natiuitatis fm legis iperiū cum hostijs in tēplum pītaret: unde sacerdotes offerētes hostias i tēplo lrām sabbati soluūt ꝛ sine crie sūt: tūc filius hois multo magis ualet solue re lrām legis: q est ēt dñs sabbati Hinc ēt dicit de eo: erat ihesus docens i tēplo tanq̄ ptātē habēs. i. tāq̄ dñs legis: addens mortālib⁹ ea q̄ deerāt ad pfectionē umbram figuraliū i lucē spūalis itelligētie cōmutans. nō tanq̄ scribe eorūz q lra legis astricti nō audebāt aliqd addē uel cōmutare: sic ꝛ sūme sedis pontifices canonib⁹ siue a se siue ab alijs sua auctē ꝓditis reuerentiā exhibēt: ꝛ eis se humiliādo ipsos custodiūt: ut alijs obseruandos exhibeant. nōnunq̄ uero seu iubēdo seu diffiniēdo seu decernēdo seu aliter agendo se decretorū dños ꝛ ꝓditores esse ostēdūt. Jn pmissis ergo capitulis alijs ponitur necessitas obsequendi: sūmis uō pontificibus oñditur inesse auctoritas obſuandi: ut a se tradita obseruādo alijs nō cōtēnenda demonstrēt exēplo christi: qui sacra que ecclesie seruāda mādauit: primo in seipso suscepit: ut ea i seipo sāctificaret. oz ergo primā sedē ut diximus obseruare ea q̄ decernendo mādauit ñ necessitate obsequēdi sed auctē imptiendi. lz itaq̄ sibi ꝓtra generalia decreta spālia priuilegia indulgere: ꝛ spāli bñficio ꝓcedē qō generali ꝓhibetur decreto. q̄q̄ si decretoꝝ intētionez diligent aduertam⁹: nequaq̄ contra sāctoꝝ canonū auctem aliqd concedere iueniatur. sacri siquidez canones ita aliqd constituūt: ut iterptationis auctem sancte romane ecclesie reseruent. ipsi nāq̄ solicanones ualent intꝑetari: q ius cōdendi eos bñt. unde i nōnullis capitulis ꝓciliorū cū aliqd obseruandū decernitur: statī subinfert: nisi auctas romane ecc'e aliter ipauerit. uel saluo tñ in oibus iure sancte romane ecc'e ꝛ salua tñ i oibus ap'lica auctē. quecūq̄ ergo decimis uel qbuslibet ecc'asticis negocijs sacris canonib⁹ diffiniunt: intelligēda⁹ sūt necessaria seruari: nisi auctas romane ecc'e aliter fieri mādauerit uel pmiserit. Cū ergo aliqua priuilegia ab ap'lico aliquibus ꝓcedūtur: etsi ꝓtra generalez legem aliqd sonare uideant: non tñ ꝓtra ipam aliqd ꝓcedē itelligūtur: cū ipsi⁹ legis auctē priuilegia singlorū penes mīem oiuz ecclaꝝ

reseruent̄. neq3 eni͂ priuilegia aliq bus ꝯcederent̄: si preter generalez legē nulli aliqd ſpale indulgeret̄. Priuilegia nanq3 dicūt̄ quaſi priua ta legia: eo ꝙ priuatā legē ſinglis generēt. quā diſtinctionez grego rius inuens ait̄: ſi hoc neq3 cōſue tudine generali neq3 ꝓuilegio uē dicas reſtat te uſurpare qd̄ feciſti. ITē hiero. in expoſitiōe ione: pri uilegia ſinglorū nō pn̄t legē facē cōem. Ualet ergo ut ex premiſſis colligit̄ ſcā romana eccl'ia ſuis pri uilegijs quoſlibet munire ꝛ extra generalia decreta qdaz ſpali bene ficio idulgere: ꝯſiderata tn̄ rōnis equitate: ut q̄ mr̄ iuſticie eſt: i nll'o ab ea diſſentire uideat̄: ut priuile gia uidelz que ob' religiōis uel ne ceſſitatis' ul' exhibiti obſequij' gr̄a concedunt̄: neminez releuādo ita diuitē faciāt: ut multorū detrim̄ ta nō circūſpiciēdo i paupertatis miſeriā ĩnullos deijciāt. Illō nō apl'i ad memoriaz reuocātes: qd̄ ad corinthios ſcribēs ait: nō eniz uolum' ut alijs ſit remiſſio: nobis autē tribulatio. cui ſacra lex prici pū ꝯcordās ait: reſcripta ꝯtra ius elicita ab ōib' iudicibus ꝑcipimus̄ r̄futari niſi forte aliqd qd̄ ñ ledat aliū ꝛ ꝓſit petēti ul' crimē ſuppli cātib' idulgeat. Itē ꝯſtitutio ipa toris ad ppl'm. Nec damnoſa fi ſco nec iuri ꝯtraria poſtulāi opoꝛ tet. CLerici ergo hui' baptiſmal' eccl'ie ꝓuilegij auc̄te muniti ſue di oceſis decimas ſibi ex itegro uēdi care ualent niſi forte ſūma neceſſi tate ep̄i cogāt̄ ad q̄rtā ſuā accipiē dā: ꝛ illi ſupabūdare monſtrent̄.

QUod' autē antiqoribus ꝓuilegijs ſubſeq̄ntibus derogari ñ poſſit: auc̄te anacleti ꝓbatur: qui ſcri bēs ōib' ep̄is ꝛ religs chriſti ſacer dotib' ait. Eccleſiarū ꝓuilegia cūctis tp̄ibus itemerata ſeruēt̄.

PRiuilegia' eccl'iaꝝ ꝛ ſacerdo tuz itemerata ꝛ iuiolata cun ctis decreuim' manē tp̄ib' ꝛ leges eccl'e apl'ica auc̄te firmam': ꝛ' pe regrina ſb̄mouem' iudicia. ITē leo papa martiano auguſto.

Nec nouitate mutari nec ꝓbita te ꝯuelli eccl'iaꝝ priuilegia debēt

PRiuilegia' eccl'arū ꝛ monaſte riorū ſāctorū pr̄m auc̄te inſti tuta nulla pn̄t iꝓbitate cōuelli nulla nouitate mutari. i quo ope auxiliāte chriſto fidel'r exequēdo nec eſſe ē hui' ſācte ſedis pōtifices pſeuerantē exhibere famulatum diſpēſatio eni nobis credita ē: et ad nr̄m reatū tendit: ſi pr̄naꝝ rl'e ſāctionū nobis ꝯſētientib' l' negli gentib' uiolēt̄. ITem gregoꝛ' auguſtino anglorū epiſcopo.

Priuilegio ſue dignitatis aliquis eccleſiam exuere non debet.

IN' galliaꝝ ep̄is nullam tibi auc̄tem tribuimus: q2 ab anti qs ꝑdeceſſoꝝ nr̄oꝝ tp̄ib' palliū' arelatēſis ep̄s accepit: quē nos ꝓ uare auc̄te ꝑcepta mīme debem'. ſi ergo ꝯtingat ut fratnitas tua ad galliaꝝ ꝓuicias trāſeat: ꝛ aliquid ex auc̄te agēdū fuerit: cū predicto

a Ait. ē. di. c. 3 morem.
b Priuilegio. ē. di. iij. priuilegium.
c Ob religionis. xij. q. ij. religioſam.
d Neceſſitatis. xxxv. q. iij. quedam lex.
e Obſequij. i. q. i. ſunt nōnulli. ē. xxiij. di. cōis. io.

q QUod autē. Uidē dum quis poſ ſit dare priuile gium: ꝛ qd̄ pri uilegiuz preiu dicet alij. dicūt plerīq3 ꝙ ſol' papa pōt dare in ꝓiudiciū al terius. xij. q. ij bone rei. ꝛ. ix. q. iij. ꝯqſtus. ē ꝯſe. di. iij. ꝓuī ciandū. c. di. 3 mos. Cū eniz priuilegiuz di cat̄ quaſi lex priuata: ut. ē. di. iij. priuile giū. ꝛ ſol' ꝓn̄ cipes canones ꝛ leges ꝛ iura cōdūt: ergo ſo lus ille ut di cūt dat ꝓuilegi um: hoc tñ ne gari non pōt: quī ep̄i ēt dent ꝓuilegia: ut ex̄ de his que fi. a ꝑ. ꝗto. ex̄ de ſent. ꝛ re iudi. cū inter uos. ſz nō pōt i pre iudiciū alioꝝ ut dicūt: q2 ſo lus ꝓnceps au ferre pōt ius uni' ꝛ dare al teri: ut. ix. q. iij nunc uo. ꝛ. c. ꝑ pncipalē. ꝛ ex̄ de ꝯceſ. ꝑb. nō ua. q2 diuerſi tatē. ꝛ. C. de q̄ dri. ꝑ. hū. a ꝛe none. Sz certe h̄ nō ē ueꝝ. nā ep̄s pōt dare ex̄ baptiſmalē eccl'iam decias: ut. xvi. q. i. ſtatuim'. Itē ep̄s pōt detrahere uni eccl'e ꝛ da re alteri: ut ex̄ de exceſ. ꝑl. ſicut unire. ꝛ pōt i totū eximere aliquaz eccl'iam: ut ex̄ de cen. cū venerabilis. Itē auferre pot eccl'ie ꝓuilegi um eligēdi: ex̄ de ꝯſue. cū dilec'. pōt eximere eccl'iam a iure ꝓcu rationis: ut ex̄ de cē. ſopite. hoc aūt ꝓuilegiū ꝯferet ep̄s cū ꝯſenſu ca pituli ſui: ut ex̄ de dona. paſtoral'. Dat̄ aūt ꝓuilegiū q̄nq3 ꝑſone: q̄nq3 rei: ut. ix. q. iij. cōqſtus. ſi ꝓuilegiū dat̄ ꝑſone ꝑſonā nō tranſ gredit̄: ut iſti. de iure nāli gen. ꝛ ciui. §. plane. xxvi. q. i. §. hinc etiā ꝛ. ff. de reg. iur l. ꝓuilegia. vij. q. i. nō aūt. ꝛ. c. petiſti. ꝛ reale qd̄ loco ꝯcedit̄ ꝛ ꝑpetuū ē. xvi. q. i. hinc ēt. ꝛ. ff. de iure imu. l. ij. ex̄ de offi. dele. q̄m abbas. In dubio aūt ſp ꝓſumit̄ ꝓuilegiū poti' ꝑſonale q̄3 reale: ut ex̄ de iſti. cū veniſſent. q2 res de facili ad ſuā reuertit̄ naturā. ff. de pac. ſi vn'. §. q2 i ſpecie dotis. nō. n. dr̄ ob hoc ꝑſonale ꝙ ſola inſerit̄ perſona: ut. ff. de pac. iuris̄ gentiū. §. pactoꝝ. ꝛ. l. tale pactū. Itē hec eſt dr̄ia int̄ priuilegiū ꝛ ꝯfirmationē: q2 in cōfirma tione nihil noui iuris dat̄ ut ex̄ de cōfir. cū dilecta. ſec' eſt i ꝓuile gio. Itē i ꝯfirmatiōe nihil pōit̄ uel affirmat̄ ſz totū ꝯditionalit̄ in telligit̄: ut ex̄ de ꝯceſ. ꝑ. q2 diuerſitatē. ſz i ꝓuilegijs oīa vba ponūt̄ ꝛ certū ibi aſſerit̄: ut ex̄ de vbo. ſig. abbate. Nūc videndū ē qd̄ pri uilegium derogat alij. Dicūt qdam ꝙ ſp ſecūdū derogat ꝑmo: ēt ſi nō fa ciat mētionē ꝑmi: ut ex̄ de rap. ex pte. Et hoc ea rōne videt̄: q2 cum priuile gium ſit ius: ſed vnū ius derogat alij: lz non faciat mentionez primi: ut ex̄ de cog. ſpi. c. ij. Sed iſtis obſtat ex̄ de offi. iud. dele. ex parte. vbi priuilegiū ſecūdū nō derogat ꝑmo: cū non faciat mentionē eius. Itē nec priuilegiuz preiudicat ꝯfirmatiōi niſi faciat mentionē il lius priuilegij: ut ex̄ de his que fi. a ꝑla. c. cuz vos. Itē nec trāſactio

Q. .II.

ut ex̄ de deci. ex multi plici. Item nec priuile gium preiudicat ꝯſue tudini niſi faciat mēti onē ei': ut ex̄ de ꝑben. relatum. Itē nec valet priuilegiuz niſi faciat mentionē ꝯſtitutionis facte a capitulo: ut ex̄ de reſcri. i. ꝯſtitut'. Nec valet niſi faciat mētio nez ſnie: ut ex̄ de fi. in ſtru. int̄. vltra mediū. ꝛ ſic ꝓpē iura allegata ꝯcedi pōt ꝙ illud ſit i ꝓuilegijs qd̄ i reſcriptꝭ niſi vbi ſecūdū faciat mētionez primi quod non valeat: ſiue ambo priuilegia ſint gn̄alia ſiue ambo ſpālia. ſz ſi vnū ſit ſpeciale aliud generale: ſpāle ſemp ꝑ iudicat: lz ñ faciat mē tionē gn̄alis: ut ex̄ de reſcrip. c. i. ꝛ. c. paſtora lis. lz ſit ar. ē. j. e. i gal liarū. q2 i toto iure de rogatur generi ꝑ ſpēz ut. ff. de reg. iur l. in to to. Sed certe aliud ē in reſcriptis q̄3 in pri uilegijs: q2 ſecūdū re ſcriptū ſpāle derogat ꝑmo generali. naz per generale reſcriptuz nō datur iuriſdictio: ut p3 in illa decre. paſtoral'. i fi. ꝛ ex̄. e. ad hec. ꝛ id de facili tollit̄. Sz ꝑ ꝓuilegiū quātūcunq3 generale ſtatiz cōſeqt̄ ſuū ius plenū. Uñ pōt dici ꝙ nūq3 ſecūdū ſpāle ꝓuilegiū deroget ꝑmo ge nerali niſi faciat ipſi' mentionē: ex̄ de reſcrip. nōnulli. ꝛ de ꝑſcrip. veniēs. ſz i ſtatutis q̄nq3 antiquū ꝓiudicat nouo: ut. l. di. dño ſcō. Itē i dubio po tius ꝓſumo nō reuocatū ꝓus q̄3 reuocatū: ut. ff. de manu. teſ. ſi peculiū. ff. de dona. int̄ vi. ꝛ vx. cū hic ſtat'. §. ꝓñtam. nec obſtat. ff. de ꝓui. cred. ꝓuile gia. vbi dr̄ ꝙ ꝓuilegia nō eſtimāt̄ ex tp̄e ſed ex cā: q2 ibi loqt̄ de ꝓuilegijs q̄ creditoꝛ vult hr̄e ꝛ ex eo ꝙ ꝓus mutuauit pecuniā.

b PRiuilegia. tp̄ib'. iſtud pōt itelligi de generalib' ſtatutis. nā i nulli' ꝑſona omitēdū ē ꝛc. lxi. di. miramur. Itē pōt itelligi de ꝓuilegijs datis a ꝓncipe. nam priuilegiū qd̄ a deo uel a ꝓncipe dat̄: decet eē manſu rū ois malicie ac diminutiōis ꝯriū: i auc̄. coll'. vi. ꝯſtitutio q̄ de dignitatib' i fi. Si vo ꝑſona ipetrās obuiat ꝓuilegio ipetrato: ſtatim euaneſcit: ut ex̄ de ꝯſti. cū. m. feriarieñ. Itē ſi ñ ꝓteſtat̄ ꝓuilegiū ſuū expirat ſpacio. xl. an noꝝ: ut ex̄ de priui. accedētib'. Sed ſi nō ē op' ꝓteſtatiōe: cū ſit ꝓuilegiū ad excipiēdū ꝑpetuū ē: ut. ff. de doli. ex. pure. Si vero eſt priuilegium ad faciendū: videt̄ ꝙ ſpacio. x. annoꝝ extinguat̄: ut. ff. de nūdinis. l. i.
c Et peregrina. i. ferri candentis uel iudicia non ſui. io.
d Priuilegia. j. de ꝯſe. di. iij. celebritatem.
e IN galliaꝝ. pluralit̄ dicit: q2 tres ſt gallie bracata togata ꝛ comata
f Palliū. ē. viij. q. iij. artald' ē. vbi dr̄ ꝙ arelatēſ ſit ſuffragane'

narbonēsi. Sed forte duo sūt arelatēses. uel altera lra ē falsa uł corrupta
g Epo. quē cōstituit ibi legatū. uel supposuit ei oēs epos britānie.
b Pretermitti. ergo legatus inconsulto episcopo loci non potest iudica
re clericos ipsius nisi ad ipsum appelletur: ut hic ꝛ. xi q. i. peruenit. quod
potest admitti: nec obstat ex̄ de offi. leg. cū non ignores. nam ille nō solū
fuit legatus sed etiam metropolitan⁹. ꝛ ideo nihil ꝓfuisset ei ius le gationis si hoc ius nō habuisset. contrarium credo cum illa decre. cum non ignores. in distincte loquaf. Itē uidef hic ꝙ princeps posterior ē legatū dan do non uidef ꝓhibu isse legatum priorem: sicut ē in tutoribus: ut C. de test. tu. l. ij. Sił r notaf. vi. q. i. non aūt secus in ꝓcuratorib⁹: ut. ff. de ꝓcur. si qs cū §. vlti.
i Britānor. ꝫ. s ūj. q vi. hoc quippe. Sed due sūt britānie. Angli a. n. maior britānia dr
k Si ea destruere diuisa. ar. cōtra testes sibi contrarios ꝛ ꝫ rescripta oia sibi met ꝯria: ut. xxiij. q. v ij. qd āt. C. de fi. istru. scripture. iiij. q. iij. qui falso. ex̄ de sen. ꝛ re iu di. cum olim.
l Situr fm. ex̄ de legatione. uidef ergo ꝙ legatus habe at delegatā ꝛ non or dinariam ꝑtātē: ut hic ꝛ. c. sequenti. qd n̄ cre do cum similis sit pro cōsuli. ff. e. meminisse.
m Seruatis. refert ptū. sic est inter ꝑtandū ut nulli faciat ꝑiudicium: ut. ix. q. iij nunc vo. lxxxv. di. ar chi. In ꝑuilegijs sec⁹ uidef: ut ex̄ de dec. ad audiētiam.
n Inspectis. cū. n. qs aliqd ex priuilegio si bi vēdicat: inspiciēdū est priuilegiū ei⁹. c. di. ꝫ more. ex̄ de pani. re cipimus. ꝛ fm ꝙ tenor ꝑuilegij ꝯtinet iudicā dum est: ut ex̄ de ꝑui. porro.
o Insinuatiōe. intelli gas hoc de his que so li pape reseruanf: que non transeunt in gene rali mādato: ut ex̄ de offi. le. ꝙ trāslationem
p Institutiōis. ꝑ sentia. sic ergo snīa ꝑncipis facit ius: lꝫ non redigaf in scri ptis: ut ex̄ de trāsac. c. i. C. de testa. oium. ar.

arelatēsi epo⁹ agatur: nec ꝑtermit ti possit hoc qd antiqua patrum institutio iuenerit. Britānorū⁹ uō oēs epos tue fraternitati cōmitti mus: ut indocti doceanf ifirmi ꝑ suasiōe roborenf. Idē felici epo

Statuta apostolicorū predecesso rū aplicus destruere nō debet.

Si ea destruerē q̄ āncessores nri statuerūt: nō constructor sed euersor eē iuste cōprobarer testante ueritatis uoce q̄ ait: oē re gnū in seipso diuisū non stabit: et omnis scientia ꝛ lex aduersū se di uisa destruef. Item leo papa.

Metropolitan⁹ dignitatis sibi tra dite ātigt⁹ ius itemeratū obtineat

Situr fm sāctorū ꝑrū cano nes spū dei ꝯditos ꝛ totius mūdi reuerētia ꝯsecratos metro politanus singularū ꝓuinciarum epos qbus ex delegatiōe nra fra ēnitatis tue cura ꝑtendif: ius tra ditiū sibi antiquit⁹ dignitatis inte meratū hře decreuim⁹: ita ut a re gul ꝯstitis nlla aut neglia aut pre sūptiōe discedāt. Itē hormisda papa.

Priuilegia metropolitāo rū iconuulsa seruari oportet.

Seruatis⁹ ꝑuilegijs metropo litanorū uices uobis aplice se dis delegam⁹: ut inspectis istis si ue ea que a nobis sūt nup manda ta seruenf: siue ea que de ecclasti cis causis tue reuelationi contige rint nūciari: sub tua nobis istinu atione pādanf: erit hoc studij ac solicitudinis tue: ut talē te i his q̄ iniūgūf exhibeas: ut fidē integrita tēq; ei⁹ cui⁹ curā suscipis imiteris Itē gre. bōifacio pmo defesori.

Institutionis decreta apostolica nulla presumptione uiolentur.

Institutionis nre decreta: q̄ sunt ꝑuilegijs ꝛ ordinatione disposita: ꝑpetua stabilitate ꝛ sin aliqua ꝯstituim⁹ refragatione ser uari: siue que scripto decreuim⁹ si ue q̄ in nra ꝑntia uidenf eē dispo sita. nec a quoq; pontificū i totū uł i partē ea qualibet occasiōe cō uelli decreuim⁹ uł imutari. naꝫ ni mis ē aspez ꝛ ꝑcipue bonis sacer dotū moribus inimicū niti quēpiā quātacūq; rōnis excusatiōe q̄ be ne sūt ordiata rescidere: ꝛ exēplo docere ceteros sua qn̄ꝫ posse ꝯsti tuta dissoluere. Idem domini

ꝫ. iij. q. vij. postulatus. Itē hic est ar. ꝙ ꝑnceps sine scripto dat ꝑ uilegiū: ꝛ sine scripto delegat causam: ut in aut. de liti. §. oībus ꝙ nō cōmittit delegationē sine scripto. xcvij. di. nobilissimus. C. de manda. ꝑnci. l. vnica.
q Rationis. ar. ꝫ. ex̄ de offi. dele. si qñ. ꝛ. c. ex parte.

co carthaginēsi epo.

Priuilegia ecclīarū aplicus ꝯsuare illesa.

De ecclasticis priuilegijs qd uestra fratnitas scribit: hoc postposita dubitatione teneat: qꝛ sicut nra defendim⁹ ita singul qui busq; ecclijs sua iura seruamus: nec cuilibꝫ gracia fauente ultra q̄ meref imptior: nec ulli hoc qd sui iuris ē ambitu stimulāte deroga bo. fres meos ꝑ oia honorare cu pio: sicq; honore singulos subue hi: dummodo non sit qd alteri iu re ab altero possit opponi. Itē uigilo arelatensi episcopo.

Quod rationabiliter diffinitum ē in nullo debet uiolari.

Uam⁹ pie desideriū uolūtatis ꝛ laudande diffinitiōis itētio sacerdotalibus sit ꝑ studijs adiu uanda: cura ē solicitudinis adhi benda: ut ea q̄ ꝑ quiete religiose ꝯuersationis sūt disposita uel or dinata: nec dissimulatio negligef nec quedā ualeat ꝑsūptio pturba re: sed sicut hoc qꝛ ratio exigebat utilif obtinuit diffiniri: ita qd dif finitū ē: nisi forte ubi maior ē au ctoritas nō debet uiolari. Idē

Sibi iniuriam facit: qui fratrum suorū iura perturbat.

Quod uero dicis nris tꝑib⁹ de bere seruari: q̄ a meis quoq; predecessoribus tradita uel custo dita sūt: absit hoc a me: ut statuta maiorū cū sacerdotibus meis i q̄ libet ecclesia infringam: qꝛ mihi iuriam facio: si fratrū meorū iura ꝑturbo. Itē iulius papa.

Nulla ꝑsūptiōe uiolef q̄ ab apli cis ꝛ eorūsuccessorib⁹ sūt instituta

Imputato toti⁹ usurpatiōis excessu nullus ꝑsumat q̄ sibi non uidenf eē ꝯcessa. ea que sunt ab aplis eorūq; successoribus isti tuta nulla desidia negligant: nul la dissentione uiolentur: nulla cō certatiōe turbef. Itē gre. papa

Que ronabilif ordinata sunt: nul la debent refragatiōe turbari.

Ecclesiastice moderatiōi oio ē ꝯueniens: ut que ordinata fuerint uł rōnabiliter decisa: nlla in posterū debeant refragtione turbari. Idem in registro.

Que ꝯtra leges fiūt ꝑ infectis hñr

Imperiali ꝯstitutū ē sanctione aperte: ut ea q̄ contra leges

fiunt ñ solũ inutilia: sꝫ ẽt ꝓ ĩfectis hñda sint codice li.i.ti. de precibꝰ ĩpatori offerendis. Imperator constantinus.

NEc dãnosa fisco nec iuri contraria postulari oꝫ. Imperator theodosius ⁊ ualerius.

REscripta cõtra ius elicita ab õibꝰ iudicibꝰ precipimꝰ refutari: nisi forte sit aliqd qḋ nõ ledat alium ⁊ prosit petenti: uel crimẽ supplicantibꝰ indulgeat. Item pelagius papa io. comiti.

Rescriptũ meret effectũ: qḋ cuꝫ iuris ⁊ legũ ratione concordat.

QUeciẽ sacras iussiones se hñre premanibꝰ rñdemꝰ scire illuꝫ oportere: qḋ ipse clemẽtissimꝰ ṗnceps generalibꝰ legibꝰ ꝯstituit illa sacra uniuscuiusq; supplicantis desiderio ꝯcessa ṗualere ⁊ effectũ mancipare: q̃ cũ iuris ⁊ legũ rõne ꝯcordant. ea uero q̃ surreptõe uł falsis ṗcibus forsitã impetrãt nullũ supplicantibꝰ ferre remedium.

REscripta siue sint annotatõnes siue pragmatice sãctiões: exp̃ssaꝫ debẽt ĩ se hñre ꝯditionẽ: si pces ueritate nitunt. mendax.n. ṗcatoꝝ careẽ ĩpetratis et qbꝰ scripta dirigũt sũt puniẽdi: si ṗcum mẽdacia ueruerint argui. Unde ĩpator diocletianꝰ ⁊ maximinianꝰ ⁊ ꝯstãtinꝰ li.i. codice ti. si ꝯtra ius uł utili. pub. P Rescriptõe mẽdacioꝝ oppositaꝰ siue ĩ iuris narratione mẽdaciũ ṗperiat siue ĩ facti siue ĩ tacendi fraude, ꝑ tenore ueritatis non depcãtis affirmatione datuꝫ iudicem cognoscẽ debẽ: ⁊ sm hoc qḋ de cã ꝯuẽit ferre sñiaꝫ. Itẽ ĩpator ꝯstãtinꝰ. Puniri iubemus decẽ libraruꝫ auri mulcta iudices: qui ueruerũt ṗcuꝫ argui falsitatẽ. Itẽ ĩpator theodosius ⁊ ual. Et si legibꝰ ꝯsẽtaneũ sacꝝ oraclm mẽdax ṗcator attulerit: careat penitꝰ ĩpetratis. ⁊ si nimia mẽtiẽtis ĩuenit ĩprobitas: ẽt seueritati subiaceat iudicãtis. Iteꝫ ĩpator ꝯstãtinꝰ. Et si nõ cognitõ sed executio mãdat: de ueritate ṗcum inquiri oꝫ ut si fraus interuenerit: de õi negocio cognoscat. Itẽ ĩpator anastasi. Omnes cuiuscũq; maioris uł minoris administratiõis uniuerse reipu. iudices admonemꝰ: ut nullũ ṗscriptũ nullã pragmaticam sãctionẽ: nullã sacrã annotationeꝫ q̃ generali iuri uł utilitati publice aduersa eẽ uideantur: ĩdisceptatiõe cuiuslibꝫ litigij pati ant ꝓferri: sed generales sacras cõstitutiões modis õnibus non dubitent obseruandas. Codi. ti. de diuersis rescriptis. ĩperator diocletianꝰ ⁊ maximianꝰ Sancimꝰ: ut auctẽtica ipa atq; origialia ṗscripta ex nr̃a ẽt manu subscripta nõ exẽpla coꝝ ĩsinuẽt

a NEc dãnosa fisco. ut si aliqs per priuilegiũ uelit se excusare ab eo qḋ ẽ dãnosũ iuri cõi. Nã dicit lex ꝙ oẽs necessitatibus publicis debẽt obedire sine dignitatis priuilegio: ut. C. li. xi. de naulabus nõ ẽ recusandis. l. multi. nec ṗtextu priuilegij publica dꝫ uacillare utilitas: ut. C. li. xij. de priuilegijs scholariũ. l. ij.

b Rescripta. ꝫ ius. nec. n. rñde rescripti iudex recedet a iustitia: ut extra de eo. ⁊ q. ṗterea uñ si rescriptũ ẽ penitꝰ ꝫ ius reijciet illḋ: ut hic dr̃. ⁊ ause. rẽduꝫ ẽ rescriptũ tale õ mãibus retinẽt. ut C. de sacri. pagã. fũ. ⁊ mittẽda ẽ tal charta principi: ut ibi dr̃. Si aũt nõ est ꝫ ius ex toto sꝫ als ĩiquũ expectandũ ẽ 2ꝰ mandatuꝫ ṗncipis: ut eẽ õ rescrip. si qñ ⁊ i auẽ. ut nulli iudi. §. si uo. Iudex q̃ semper sequit ius cõe licꝫ rescriptum ṗncipis aliud iubeat: ut i auẽ. de iu. di. colla. vi. §. õis aũt iudex ⁊ i. e. oẽs.

c QUod non ledat. tale dꝫ esse qḋlibet rescriptũ ut neminẽ ledat. õ. e. de ecclesiasticis. uñ non ualet rescriptuꝫ de re quã qs violent detinet: ut. xvi. q. vi. placuit. C. uñ vi. l. anctẽm. nec de re. liti. ut eẽ de cõfir. c. i. ⁊ per qḋ trãsactio facta resuscitatur: ut C. de transac. cũs. eẽ de transac. ex lris. ⁊ de deci. ex multiplici. uel per qḋ aufertur libera electio aliquibꝰ: ut. C. de duobꝰ reis de. l. ij hoc tñ non uidet ueꝝ per id qḋ est eẽ de ꝯces. ṗ. ⁊ ec. non va. qꝫ diuersitatẽ. uel ꝙ restituit aliqs depositꝰ: ut. C. locati. l. vi. uel ꝑ id ꝑ qḋ recta retractat sñia: ut. C. de errore aduo. l. vi. ⁊ ꝑ qḋ ṗstatur emunitas a tributis: ut. C. de uect. q̃cqd. qḋ aũt dr̃ hic itelligas de enormi lesiõe: qꝫ modicã lesionẽ bñ põt ṗstare rescriptũ ṗncipis: ut eẽ de v. sig. qd ꝑ nouale. uel ẽt si ex postfacto icipiat enormit ledere: stati ñ ualet: ut eẽ de deci. suggestũ. ꝯcito eni ṗuilegiũ recedit ad inigratẽ stati ñ ualet: ut. ff. de uulg. sub. ex facto. ⁊ l. lxiij. di. §. ueꝝ. modicã aũt lesionẽ bñ põt afferre: ut. xij. q. ij. bone rei. C. de ṗci. ipa. off. quotiens. ff. locati. habitatores. ff. neqd i lo. pu. l. i. §. si qs a ṗncipe. ff neqd in flu. pub. l. i. §. sunt q putãt. qñq; tñ magnã affert lesionẽ: ut. xvi. q. i. statuimus. ut dixi. õ. c. in sũma in ṗn. ⁊ ff de eui. l. ac ius.

d PEtenti. ut si aliqua q̃ nubit ꝯsulari uiro petit: ut ipa nihilominus ꝯsularis dicat. istud ꝓdest petenti sine lesione altꝰ: ut. ff. de sena. l. vi. uel si aliqua petat: ut infra tpꝰ luctꝰ possit nubere: ut. ff. de his q no. infa. l. solet.

e UEl crimẽ. in talibꝰ facile exandit aliqs. xxxv. q. ix. veniam.

f QUecũ. surreptiõe. cũ distictiõe: ut eẽ de rescrip. sup lris.

g REscripta. ãnotationes. annotatio dr̃ scriptura quaꝫ ĩpator ꝓprio animi motu facit de aliquo negocio nemine rogante.

h PRagmatice. dr̃ q̃ uentilata ẽ corã ṗncipe. ⁊ de h̃ facta ẽ scriptura.

i COnditionẽ. extra de rescrip. c. ij.

k UEnerint. extra de appel. ex parte. io.

l PRescriptione. i. exceptione.

m OPposita. ab aduersario.

n SIn iuris. ꝯsuetudinarij. qꝫ dixit aliqd eẽ ꝯsuetudinẽ eccłe cũ ñ esset: eẽ de ṗb. venerabilis. non. n. uidet ꝙ i iure scripto possit mẽtiri ṗncipi: cũ ipse oĩa iura hẽat i pectore suo ut. C. de testa. oium.

o SIue i facti. qꝫ dixit se appellasse uł spoliatũ fuisse cũ ñ eẽt. io.

p PUniri. ueruerit. tẽ n. appellari põt: lꝫ inhibita sit appellatio: ut eẽ de app. ex pte.

q ET si legibꝰ. ꝯsẽtaneuꝫ. ut si qs dixerit se spoliatuꝫ ⁊ ṗnceps iussit in rescripto ipsũ restitui hoc ꝯsonat legibꝰ ⁊ tñ carebit cõmodo rescripti. ꝫriũ ẽ. õ. e. ṗscriptiõe. ⁊ eẽ de off. iudi. dele. intelleximꝰ. Sed omissis multis solutiõibꝰ distinguas ut distinguit eẽ de rescrip. sup lris. Nec uꝫ locũ hñe illa decre. ex parte. eẽ de rescrip. qꝫ sm illã decre. sup lris. ñ ẽ necesse ꝙ ꝯditio illa subintelligat.

r MEntiẽtis. qꝫ ꝑ eas diu fatigauit aduersariũ suum.

s SEueritati. punitur ut falsarꝰ: ut. ff. de fal. si qs abraserit.

t COgnoscat. nõ ab ipo executore sꝫ ab eo q delegauit executionẽ: ⁊ sic ñ ob. eẽ de sen. ⁊ re iudi. decelo. C. de execu. rei iud. si ut ꝓpõis. uel hodie põt distingui illa ꝯrietas ꝑ illã decre. sup lris ut qñq; cognoscat qñq; remittat ad supiorẽ. dicũt tñ qdã ꝙ executor põt cognoscẽ sũmari de icidẽtibꝰ qõnibꝰ: ut. ff. de re iud. a diuo. §. si sup rebꝰ. ⁊ talis cognitio facit ṗiudicium i ṗncipali iudicio: ut. ff. de li. ag. l. si qs a liberis. §. si uel parẽs. ⁊ qḋ dr̃ de sen. ⁊ re iud. decelo. ꝙ icidẽtes qõnes debeãt referri ad supiorẽ: ueꝝ ẽ ut ibi plenarie examinẽt. Uel distigue an delegetur mera executio an mixta: ut dixi. õ. ij. q. vi. § si quoꝝ. v. ab executore. ⁊ si deleget mera executio: ut tũc qõnes icidẽtes remittãt ad supiorẽ. ⁊ si mixta delegat: tũc põt cognoscẽ de qõnibꝰ icidẽtibꝰ. Sꝫ põe ꝙ alicui sit mãdata nuda executio. nudã uoco executionẽ cũ cã ṗñtibꝰ ptibꝰ ẽ finita: ⁊ mãdat aliqbꝰ ut exequãt sñiam: nũqd si ps aduersa corã illis obijcit exceptionẽ audiet exceptio: uidet ꝙ ñ: qꝫ tenet executor exeq sñiam: lꝫ sciat eã iniustã: ut eẽ de off. dele. pastoralis. eẽ de ma. ⁊ obe. oẽs. eẽ de of. ind. dele. si qñ. ff. de iud. si ṗtor. ⁊. xxiij. q. i. qd culpat i fi. ar. ꝫ. C. si ex falsis istru. iudicati. eẽ de testi. veniẽs. Ad h̃ dicas ꝙ si euidẽs ẽ sñiaꝫ eẽ nullã ⁊ ꝑ istrumẽta falsa latã ñ exeqt eã. als lꝫ sit iniusta exeqt eã. ff. de iud. l. si ṗtor. ñ ob. ff. de ꝯfe. l. vi. ubi dr̃ ꝙ executor põt absoluẽ illũ q ꝯfessus fuit corã codeꝫ iudice se debẽ fideicõmissũ: ñ itelligit. l. illa de executore sꝫ õ iudice.

u OMnes. aduersa. sꝫ si aliqd ꝓ iure allegat de quo ẽ euidẽs ꝙ ñ cõsonat iuri: remittit ad supiorẽ: ut eẽ de fi. instru. pastoralis.

x SAncimꝰ. ut auctẽtica. Tribꝰ mõis dr̃ scriptura auctẽtica: uel qꝫ adest sigillũ epi: ut eẽ. õ fi. istru. ṗuẽit. Secũdo dr̃ auctẽtica: qꝫ ẽ apud acta insinuata. C. de testa. publicati. ⁊ C. de re iudi. gesta. Tertio dr̃ auctentica: si

bēat subscriptionē triū testiū: ut. C. q po. in pig. scripturas. Et sine die uel sine idictiōe: ut ex̄ de fi. instru. iter. Dies iō edit: q2 vix aliť possit ,pbari: nisi sciret dies: ut ex̄ de testi. ex tenore. C. de 3ben. fti. optimā. Nisi .n. velit qs ,pbare falsitatē instrī: si ē exhibēd⁹ dies uel ↄsul ne det mā fabricandi falsū: ut. ff. quēadmodū test. api. l. ij. §. vi. ꝛ. ff. de eden. l. i. §. editiōes. ul' tūc nō sit edēd⁹ dies: cū vult deliberare an velit cedē uel ↄtēdere: s3 cū vult agere. Hec tñ ē veritas q i cōib⁹ instris edēd⁹ ē dies cū vult delberare: ut ex̄ de ,pb. qm̄ 3. ex̄ de dila. ꝑterea. C. de edē. ia apud quē. ꝛ. ff. ō edē. l. i. §. rōea. sed in ,ppa is fi: ut ex̄ de fi. instru. ↄtingit. ff. de eden. l. i. §. diem. in accusatōib⁹ eni nō cogiť qs diem ↄmissi crīs ponere: ut ā. ij. q. vlt. libellorum. Est tñ ↄriū huic. C. de no. co. ꝑfir. i fi. s3 istō itelligiť ō legib⁹ redactis i auctēticum volumen. Itē in ꝑuatis instrumētis ñ regriť apponi dies ꝛ consul: ut ff. de aqua plu. ar. l. ij. §. aňpenult. ꝛ. l. pen. ff de pig.

e Obtineant. hic habes q pena soluta contractus stat in sua firmitate: sic. xij. q. ij. ↄ̄tus qui mancipium. ꝛ. xxiij. di. ↄ̄3 ifi. ff. de transac. qui fidem. C. de fideicōmis. qui fideicommissaria. ar. ↄ̄. de pe. suā. iniquū eni est q simul hēat res ꝛ pena. ff. de excep. do. apud celsū. §. labeo. Sō. si ,ptestatus est se velle contractum remanere in sua firmitate: tunc potest utrumq peti alias nō, uel distingue an pena apponať loco interesse aut loco ↄtumacie aut fraudes usurarum. si loco ↄtumacie ꝛ ...

Imperator constātinus respondit. Siqua beneficia personalia sine die ꝛ cōsule fuerit deprehēsa auctē careāt. Imperator zeo

Uniuersa rescripta siue i ꝑsonā precātū siue ad quēlibet iudicem manauerit: q ul' annotatio ul' pragmatico sāctio nōienť: sub ea conditione ,pferri ꝑcipim⁹: si ꝑcesť ueritate nitunť. nec aliquē fructū ꝑcator oraculi ꝑcipiat impetrati: licet i iudicio asseueret ueritatē nisi qō fidei ꝑcu3 ipiali beneficio mōstreť iserta. Nā ꝛ uir magnific⁹ qstor ꝛ uiri spectabiles magrī scriniorum: q sine ꝑfata adiectiōe qlecū q diuinū rñsum dictauerit. ꝛ iudices qui susceperint rephēsionē subibūt: ꝛ q illicite dictata scribere ausi fuerit: cuiuscūq scrinij memoriales seu pragmaticarij ul' adiutores primicerij amissione cinguli ferienť. Itē leo papa.

Priuilegia ecclesiarū nulla debēt improbitate conuelli.

Priuilegia⁹ ecclarū sanctorum canonib⁹ instituta ꝛ uenerabilis nicene synodi fixa decretis nl' la pnt iprobitate conuelli ul' nouitate mutari. Itē nicolaus pa. uniuersali synodo presidēs dixit.

Anathēa sit: q mādata ul' decreta rōanorum pōtificū fuare ↄtēpserit.

Siqs dogmata mādata interdicta sāctiones ul' decreta ,p catholica fide uel ecclāstica disciplina ,p correctione iminētiū uel futurorū malorum a sedis apo. presule salubriť ,pmulgata ↄtēpserit anthema sit. Itē gelasius cresonio ꝛ iohā. mesalie epis inť cetera

Statuta pom successorē fuare oz

Decessorum statuta sic legitia ꝛ iusta successores custodire cōuenit: ita oz ēt malefacta cōrige⁹ Hinc etiā archaldi⁹ ꝛ honorius. Quecunq inquiunt a parentibus nrīs diuersis fūt statuta tpib⁹: manere iuiolata atq incorrupta circa sacrosanctas ecclās ꝑcipimus, nihil igiť a ꝑuilegijs immuteť: ꝛ oīb⁹ q ecclījs deseruiūt tuitio deferať: q2 tpib⁹ ēt nrīs addī potius reuerētiā cupim⁹: q ex his que oli ꝑstita sť imutari. Idē Non tam nouu3 aliqd presenti sāctione ꝑcipim⁹: q illa que olim uidenť indulta firmam⁹. Priuilegia igiť que olim reuerētia ordis ꝛ religionis obtinuit: mutilare sb pene ēt intermiatiōe ,phibemus: ita ut hi quoq qui ecclie obtēpāt ipsius bñficijs pfruanť. Idem

Si ecclie uenerabilis ꝑuilegia cuiuscūq fuerint ul' temeritate uiolata ul' dissimulatiōe neglecta: cōmissum. xij⁹. librarum auri sicut etiā pri⁹ ↄstitutū ē: ↄdēnatōe plectať ipsaq priuilegia nihilominus plenissimū ꝑ oia obtineāt⁹ uigorem. Item pelagius armentario magistro militū inter cetera.

Nō licet pōtifici ab ecclē iure discedē q documētorum auctē firmať

Postea q ecclē iura documentorum quoq intercedentiū fuerint auctē firmata: nullatenus ab his discedendi liberā pōtifex ul' si uult ꝑmittať hrē lñiam. Si ergo monasteriorum ꝑuilegia uel quarūlibet eccliarū auctē leonis grego. gelasij ꝛ nonnullorum aliorum pōtificū sancte romane ecclie inuiolata seruāť: si ea que ↄtra leges fuerit ,p infectis hñda fūt: si pōtifex nō hēat liberā lñia3 discedendi a documentis: qbus iura ecclie firmātur: p3 q posteriora ꝑuilegia antiquiorib⁹ derogare non possunt: nec eorū auctē eis aliq obijcietur exceptio: cum ēt si ↄtra illa spālit fieret: ,p ifectis eēnt hñda. Ideo ita rñdeť: Sācta romana ecclia sua auctē ↄgregata ualet disiūgē ꝛ disiuncta ↄgregare rōis tñ eqtate ↄsiderata: uñ uel pietatis uel necessitatis ituitu sel'a se cōcessa ualet uel i totū uel i ptē ↄmutare. ,p necitate naq corrigēdorum uiciorum ꝑuilegia ecclarū multarum uel iminuunť uel ꝑeit⁹ imutāť siue ꝑsonaliť siue generaliť. ꝑsonaliť iuxta illō: priuilegiū oio meretur amittere qui permissa sibi abutiť ptāte. Itē siluerī⁹ papa uirgilio epo.

Quod habet amittat: qui quod non accepit usurpat.

Ic⁹ decet fide3 sanctorum prim

u Uniuersa. nisi qō i. igstio ueritatis.

x Precū. i. q illa cōditio sit apposita si ꝑces ꝛc. hoc ñ tenet: ut ex̄ de rescrip. ex pte.

y Priuilegia. q sūt de gnāli ecclesie statu: uel q sť de articulis fidei: uel dic nō pnt. i. nō debēt.

z Siqs fit. i. fiat. ā e. q. i. generali.

τ Decessorū. custodire. ut. ā. xvi. q vlt. c. vlti. ꝛ. xij. q. ij. si qs. ꝛ. c. si illi.

ↄ Corrigere. ex̄ de rec. ali. uel nō epi. ex̄ de preca. c. ij.

a Quecūq3. deserviūt. ā. xvi. q. i. generaliter.

b Addi. ex̄ de don. cū dilect⁹. ꝛ. c. ti. c. i. ꝛ de cō. di. i. vasa.

c Nouū. na3 statutū non dr nouū: l3 de nouo ꝑcipiatur: dummō qñq3 fuerit statutū sic xxiiij. q. i. c. i. sicut feudū nō dr nouū: quod de nouo concediť: dūtñ qñq3 fuerit cōcessū. ut ex̄ de feu. ex parte nec donatio dr noua l3 de nouo adipiscať qs rei donate possessionē: ut ex̄ de dona. ,p tuas.

d Xij. librarum. durior pena statuiť ↄ illos qui violāt priuilegia ecclarum. xvi. q. i. nonarū in fi. uel ibi loquiť cū agitur criminaliter: hic cū ciuiliť.

p Postea. documentorum. supple maxime: q si instrumenta ul' la essent super hoc facta non tamē posset retractari cōtra eas: idō q fit instrumēti non q vis cōtractus perficiatur per instrumentū: sed ut facilius possit per illud probari: ut. C. de proba. cū res. Idem est in electiōe: ut. lxiij. di. sacro. sic est i matrimonio: ut. xxx. q. v. nullus i fi.

g Ideo. cui ... mittat. ar. q qui vsurpat sibi ius alterius in eligendo: q etiā ppri ius electionis debeat perdere: ut. xciij. di. c. vl. Itē ar. q pena extenditur qñq3 vltra delictum: ut ex̄ de plus pe. c. i.

b D Enũci annus iuiũ.ã.lxxiiij di.vbi ista.

i S Jq epi. hoc est lxxmm.ã.i.q. sig epi.

k T Ta nos. vsũ.ar.q due vices i crib⁹ i ducũt ꝓsuetudinẽ: ut hic.ꝛ C.de epali au dl.iij.in fi.sz i ciuib⁹ nego cijs nec ẽt trẽ vicẽ ꝓsuetudi nẽ iducũt: nt eẽ de cã poss. aũ eccla. Jtẽ ẽ hic ar.q ma gis punit fcm literaũ: nt.xxv ij.q.i.pueuit.ꝛ ff.de re milit.l. iij.§.si ꝓtes.ꝛ eẽ ẽ bẽ.ad ab olendã.§.illos aũ.

l Epalibus. hic delictuz ci uiuz qđ ꝓsistit in faciendo re dundat in dã nã eccle.ꝛ sic ẽ ꝛ. xvi. q.vi.si epm.vbi dr q delictũ plati ñ redundat i ec clesie dãnũ.sz pẽ dici: q hic eccla ñ dãnifi cat i rebus: sz dãnificetur in honore de de licto qđ ꝓsistit in omittẽdo: ñ ẽ dubiũ quin redundet i dã nã eccle: ut.x vi.q.iij.placu it.

m Jnvtroq epo infecto.

n Exteri⁹.i. ad suggestio nẽ eẽneoz.

o Visitatõis sic ergo epi vi cini suppleẽt õ fectũ vicinoꝝ epoꝝ: ut.vij. q.i.pontifices ꝛ.lxv.di.si foꝛ te.

p V Ostilitat i vnã: ut.xvi.q i.tpis.

q P Ossessio nes. xvi. q. i. possessiones.

in ecclesia seruari catholica: ut qđ habuit amittat: q improbabili te meritate qđ non accepit assumpse rit. T Tez supplicius iohãni epo rauennati post pauca: quibus ab illicita eum ordinatione ꝓhibuit

Priuilegiũ amittit q sua auctori tate nõ legitima utitur.

O Enunciam⁹ aũt q si post hoc aliqd tale presumpseris: ꝛ aliquez seu epm uel pbzm seu diaco num iuitũ facere forte crediderit ordiatiões tibi rauẽnatis uel emi liensis eccle noueris auferendas

T Tem leo papa.

Jus ordinãdi amittunt: qui ime ritũ cõsecrant.

S Jq epi talẽ ꝓsecrauerit sacer dotẽ ãlẽ eẽ ñ licet: ẽt si aliquo mõ dãnũ ꝓpij honoris euaserit: ordiatiõis ius ulti⁹ nõ hẽbũt. nec unq eidẽ sacro interũt: qđ negle cto diuio iudicio imerito pstiterit.

V Egeneralit ueluti dum ciuitati epalis dignitas ppetuo subtrahi tur: q suos epos intimere consue uit. O Nde gelasius papa scribit

Episcopalis dignitas ciuitati sub trahit: q suos pules inimit.

T Ta nos scyllanoz cedes gẽi nata põtificũ horrendi crimi nis atrocitate confudit: ut diu cõ stitutio nostre deliberationis hesi taret: dũ ꝛ ingerẽ quẽpiã paricidi alibus exẽplis detestaremur anti stitẽ: ꝛ ecclesiam utcũq destitutã non usq adeo iudicaremus relin quendã. quapropt iam uelut usũ ꝓsuetudinemq sacrilegã declinã tes: nos eatenꝰ religioni duximus ꝓsulendu: ut parochie ũre ab ex trinsecꝰ positis sacerdotibꝰ guber nentur: que ibidez cõmorãtes fer ro didicit necare pastores inaudi to facinore: qđ etiã i illis ꝓuincijs nusq ꝓrsus legitur accidisse: que bello ꝓtinuis diuersisq icursiõi bus affligunt: ut aliqua sit reper ta ciuitas que presules mistrãde fidei christiane sine psecutore pro sterneret. Curãdum ẽ igit: ut fu nesta pnicies cessatiõe ꝓpriꝰ sa netur antistitũ. atq ita saltẽ furo ris tanti materia subtrahat: si in qua hec possit acerbitas ppetrari ꝓsistẽs ibidẽ psona defuerit. eoq modo uel illa ciuitas duz in quos desciuiat ñ habebit: ab huiusmodi temeritate desistat: uel alijs imitã di ꝓtagia dira exemplũ nõ pbeat. egeat ergo epalibus subsidijs sibi met aliunde pẽsandis: que sacraz in suo gremio collocatã fuso cru deliter maculat sanguine dignita tez: q in utroq hec est ultiõe ple ctẽda: siue istinctu domestico seu furijs icitata hoc cõmittit exteri⁹ pbeat ergo dilectio uestra in hoc statu posite misteriũ uisitationis ecclesie: ꝛ aut ꝓueniẽdo parit aut uicissim ꝓut qualitas rez cãq po poscerit: diuina misteria repũtet i gratis: ne cũ deuitamus zizaniã: dñica uideamur pterire frumẽta.

P Ostilitatis quoq ul pauptatis necessitate epales sedes pmutãt ul due i unã redigunt: sicut supra in titulo de mutatõib⁹ epoz be atus gregoriꝰ fecisse legitur. nõ er go priuilegia eccl'arũ sic iuiolata p manere cẽsent: ut qbusdaz de cau sis iterueniẽtibus aplica auctori tate eis derogari non possit. alio quin multitudo eccl'arũ ad pauci tatẽ redigẽt: cũ inumere eccle in diocesib⁹ alioz frequẽter ꝓdite in ueniant. seruẽtur ergo priuilegia eccl'az cunctis iconcussa tpibus: ne fidelz preẽ etꝰ auctez a quo da ta sũt ꝓtra ea liceat ire alicui Oz objcitur illud symmachi pape.

P Ossessiones quas unusq ecclesie suo relinqt arbitrio: ꝛ certa que supra i titulo de alienatiõe re rũ eccl'asticaruz legunt ascripta. Unde dat itelligi: q ea q de iure uniuscuiusq ecclesie uel necessita tis sicut pegrinis uel pietatis itui tu sicut religiosis domib⁹ ꝓferun tur: nõ ppetuo sed tpalit ab eis q bus ꝓferent sũt possidẽda. quãq illo symmachi ad necessitatis itu itum ñ ad pietatis ꝓspectũ possit referri: uidelicet ut ea q pegrinis uel captiuis largiri necessitas sua sit: nõ ea q religiosis domib⁹ ob q etem religiose ꝓuersatiõis cõcessa sũt: ꝓhibent ppetuo possideri. ul potius de utriq intelligẽdũ est: uidelz ut sicut necessitatẽ patiẽtes cessãte necessitate beneficijs renũ ciare cogunt: que eis mistationis iclusit intuitus: sic religiose uiuẽ tes: cũ a religione cessauerint: ꝓui legijs exuunt: que religiosa ꝓuer satio meruit. Priuilegia ergo q re ligiosis domib⁹ ꝓcedunt: ul in eo casu accipienda sũt in quo ita eis cõsulit: q nulli aliqd derogat uidelz ut ex noualibus: quoꝝ de cimatiões nulli assignate fuerãt: priuilegioꝝ auctẽ decimas aliq bus psoluere non cogant. ul si ꝓ pter istãtez tpis necessitatẽ eis cõ suli non poterit: nisi alijs deroget ita priuilegioꝝ auctas uidet esse seruãda: ut eorũ sbueniat iopie: nõ ut suarum diuitiarũ agumẽto

r Cessauerit. ar.q si priuilegiuz aliqõ dat ex cã uel rõe religiõis uel rõne pauptatis ul alia de cã: q cito cessat cã cessat ꝛ priuilegiũ: ut ex de v.sig. abbate i fi. ex de dec. suggestũ. xvi.q.i. generalit. ꝛ ibi. de auct. tuto. §. vl. ꝛ ff. de ind. l. ij. §. legatis ꝛ. C. de testa. mili. l. vlti. ꝛ insti. de pu. subst. §. qua rõne.

s Nulli. hoc ñ ẽ vez q si illud nouale fuit i alicui⁹ territorio: ad illũ tm spectabit. sed si i nulli⁹ parochia fuerit epus põt assignare cui uoluerit: ut ex de dec. qsti.

t Penitus.ā.xij.q.ij
bone rei.io.
a q Uidam sa
cerdos.
b Ortilegi sūt.p
fitētur.q tales
ꝯsulit pnia punitur.v.
annis : ut.j.e.q.v.qui
diuinationes.ipsi aūt
faciētes huiusmōi ar
tes tm̄ pnia vni⁹ anni
videt̄ puniēdi:ut ex ō
fo₂i.c.ij.sed istud itel
lige eē dispēsationem.
fm̄.l.aūt ipse malefic⁹
punit̄ capite:ut.C.de
male.l.nemo.io.
c q Uod antē
fo₂tes.nō
q₂ fo₂tes q̄
dam st̄ licite q̄dā illici
te.illicite st̄ q̄ fiūt p ma
gicas incātatiōes :uel
q̄ fiūt ad exercendas
vanitates aliq̄s : uel q̄
fiūt ad inquirēda ali
qua occulta :ut.j.e.hi
qui.⁊.c.illud.sed q̄ fi
unt necessitatis cā non
sunt illicite:ut si ptētio
eēt de electiōe aliquo
rū ⁊ eēt paritas vtriq₃
in oib⁹ exemplo mat
thie pōt fieri fo₂tes:ut
j.e.non exēplo.⁊ .q.v
ñ licet.cū.n.nō supest
humanū auxiliū:tunc
possum⁹ recurrere ad
diuinū auxiliū:ut.xx
ij.q.ij.querit̄.⁊ i dubi
is fm̄ leges ad fo₂tes
decurrit̄ :ut.ff.de iud.
sed cū ābo.C.coia de
le.si duob⁹.⁊ augusti.

C. .I.

scripsit quibusdā cum
ciuitas esset obsessa: ⁊
dubitaret cler⁹ q debe
rent fugē q remanē q₂
fo₂e illō eēt dirimēdū
d Achoꝝ.histo₂iā ha
bes.i.q.iiij.§.ite₃ pec
cato achoꝝ.
e Hayn.ciuitatē.
f Saul quoq₃.hoc

C. .II.

hēs.xij.q.ij.itē oppo
nitur.
g S Ors.mali.i sui
nā nō est mala:
tñ ,phibet̄ : quia ,ppē
assiduitatē labit̄ talis
in idolatriā:sicut ē i iu
ramento : ut.xxij.q.i.
⁊ iurabunt.io.
h n On stati.ione
q₂ h̄ fuit diui
na īspiratiōe factū :ut
xxiij.q.v.dixit.
i h J qui.pot⁹.q₂
pmitit̄ minus
malū ut euitet̄ maius
malu₃:ut.xxxiij.q.ij.

⁊ possessionū non modica exten
siōe po₂recta baptismales seu pa
rochiales eccl'ie penit⁹ destruant̄

Q Uidā sacer
dos so₂
tilegus
eē ⁊ di
uin⁹ cō
uincit̄
apud
ep₃ co₂
rect⁹ ab
epō no
luit cessare: excōicat̄ .tandē agēs i
extremis reconciliat̄ a quoda₃ sa
cer dote epō inconsulto. indicit̄ si
bi pñia sub quātitate tp̄is canoni
bus p̄fixa. Hic primū querit̄ q
sint so₂tilegi. Secūdo an sit pec
catū eē so₂tilegiū. Tertio: a qb⁹
gen⁹ dinationis sūpsit exo₂dium
Quarto quot sint genera dinatio
nis. Quinto an so₂tilegi ul' diui
ni sint excōicandi: si cessare nolue
rint. Sexto an excōicat⁹ ab epō
possit reconciliari a p̄sb₂o illo icō
sulto. Septimo si mo₂iētib⁹ ē
idicēda pñia sub q̄ttitate tp̄is.

Q Ui sint so₂tilegi: isido
rus diffinit etymologi
arū lib₂o octauo ita di
cēs.

Qui sint so₂tilegi

S O₂tilegi sunt: qui sub nomi
ne ficte religionis p quasdā
quas sāctoꝝ seu aplo₂ uocāt
so₂tes: diuinatiōis sciam ,pfitent̄
aut quarūcūq₃ scripturarū inspe
ctione futura ,pmittunt.

Q Uod aūt so₂tes exgrē
peccatū non sit: ⁊ exem
plis ⁊ auctibus p₂obat̄
Cū enim achoꝝ de ana
themate furtim surripuisset: ⁊ ob
eius peccatu₃ popul⁹ cesus apud
hayn hostibus terga dedisset: p₂e
cepit dñs iosue ut so₂tibus exgre
ret: quo peccāte ppl's i māib⁹ ho
stiū cadere meruerat. Josue pec
ptū accipiēs misit so₂tes: pmum
sup trib⁹ deinde sup familias de
inde sup p̄sonas. ⁊ ita cecidit so₂s
sup achoꝝ. Saul quoq₃ cum pu
gnasset ꝯtra philisteos: ⁊ iurasset
se intēfectuꝝ quencūq₃: q añ solis
occasū comedēt de ppl'o: so₂te de
p̄hēdit ionathan filiū suū mel co
medisse: qō sceptro accepat. que₃
cū mo₂ti tradere uellet: ppl'o sup
plicante reuocauit sñiam. Jonas
quoq₃ cū a facie dñi fugēt : a nau
tis so₂te dep̄hēsus i mari deiect⁹
⁊ a ceto ē abso₂t⁹. De zacharia ēt
legit̄: q₂ so₂te exijt: vt incensū po
neret. Matthias vero a beato pe
tro so₂te i aplatū ⁊ inde successo
rē eligit̄. Q̄ō ergo tātoꝝ exēplis
pbat̄: p₃ malū ñ esse. Unde ēt
augu. ait in lib₂o psalmoꝝ.

Quid sit so₂s.

S O₂s⁹ nō est aliqd mali: s₃ res
in hūana dubietate diuinā iu
dicās volūtatē. His ita rñdet̄:
Añq₃ euāgeliū clasceret: multa p
mittebāt̄: q̄ tp̄e p̄fectio₂is discipli
ne penit⁹ sūt eliminata. Copula
nāq₃ sacerdotalis vel ꝯsanguine
o₂um nec legali nec euāgelica uel
ap'lica aucte p₂ohibet̄: eccl'iastica
tñ lege penit⁹ intēdicit̄. Sic ⁊ so₂ti
bus nihil mali ineē mōstrat̄ : ,phi
bet̄ tñ fidelib⁹ ne sub specie diui
natiōis ad antiquos idolatrie cul
tus redirēt. Unde quibusdā ꝯstel
latiōes ⁊ futuroꝝ signa custodiē
tib⁹ ap'ls ait: Dies obfuatis ⁊ mē
ses ⁊ tpa ⁊ ānos. vnde timeo ne
fo₂te sine cā labo₂auerim i vobis
Sic ⁊ astronomia seu ⁊ astrolo
gia apud catholicos in dissuetudi
nem abijt: q₂ dū ,ppa curiositate
his nimis erāt intenti: min⁹ uaca
bāt q̄ saluti aīaꝝ erāt accōmoda
ta. Q̄ō aūt so₂tib⁹ credi ñ opo₂te
at: hiero. testat̄ scribēs sup io.

Exēplo ione vel matthie ñ ē so₂tibus indifferent̄ credendū.

N On⁹ statim debem⁹ sub exem
plo ione so₂tib⁹ credē: uel illō
de actibus aploꝝ huic testimōio
copulare: vbi so₂te matthias in
apostolum eligitur. Item au
gu. ad inqsitiōes ianuarij.

Ad secularia negocia diuina o₂acula nō sūt ꝯuertenda.

H Jqui⁹ de paganis euāgelicis
so₂tes legunt: etsi optandu₃
est: ut id potius faciant: q̄₃ ad de
monia ꝯsulenda cōcurrāt: tñ ista
mihi displicet ꝯsuetudo ad nego
cia secularia ⁊ ad vite hui⁹ vanita
tem diuina o₂acula velle cōuerte
re. Itē beda sup act⁹ aploꝝ.

Exemplo matthie nō est indiffe rent̄ so₂tib⁹ credēdū.

N On⁹ exēplo matthie uel q₂ io
nas ,pp̄heta so₂te dep₂ehen
sus sit: indifferēter so₂tib⁹ ē credē
dum: cū p̄uilegia singuloꝝ ut hie
ronym⁹ ait: cōem legē oīo facere

si q₂ verius.x
xxij.q.i.fide
rate. ⁊ ē simil
modus loqn
di.i.q.i.ind.
cēs.
k n Non ex
ēplo.
cū p̄uilegia.x
vi.q.i.hic ē.
i.⁊.ā.di.ij.pri
uilegia.

nō possint. Sic tñ necessitate aliq̄ ꝓpulsi deū putāt sortib⁹ exemplo apl̄oꝝ cōsulendū esse: uideāt hoc ipsos apl̄os nō nisi collecto fratꝝ cetu ꝛ p̄cib⁹ ad deum fusis egisse. Ex diuinis uero scribit augustin⁹ ita d icens.

Nō sūt obseruāda q̄ a diuinis p̄cipiūt̄ q̄uis ea ꝓtingāt q̄ ab eis p̄nūciant.

Intelligi uoluit dñs ēt illa q̄ a diuinātib⁹ nō fm deū dñr: si acciderit q̄ dñr: ñ sic accipiēda sē ut fiāt q̄ p̄cipiūt̄ ab eis: aut colāt̄ q̄ colūt̄ ab eis. Dez i li. i. de doctrina christiana.

Institutiones hominū q̄ sūt superstitiose uel non.

Illud q̄ est fm institutiōes hoium: ptim superstitiosū ē: ptim ñ est superstitiosū. Superstitiosū est q̄cquid instītutū est ab hoib⁹ ad facienda idola ꝛ colēda ptinens: uel ad colēdā sicut deū creaturam partēue ullā creature: uel ad cōsultatiōes ꝛ pacta q̄dam significationū cū demonib⁹ placita atq̄ fedefrata: qualia sūt uolumia magicarū artiū: q̄ qdā cōmemorare potius q̄ docere solent poete. ex quo genere sūt: sed quasi licētiori uanitate haruspicū ꝛ auguꝝ libri. Ad hoc etiā gen⁹ ptinent oēs ligature atq̄ remedia: que medicorū quo q̄ disciplina ꝓdēnat: siue in p̄cantatiōib⁹ siue in q̄budā notis quas charcteres uocant: siue in q̄buscū q̄ reb⁹ suspendēdis atq̄ ligandis uel ēt saltādis quodā modo ñ ad tēperationē corporū sed ad quasdā significatiōes aut occultas aut manifestas: que eminentiori noie phylicā uocant: ut q̄si non superstitionē iplicare sz nature ꝓdesse uideant: sicut sūt inaures in summo singulaꝝ auriū aut de strutionuꝝ ossibus ansule i digitis: aut cū dr tibi singultienti: ut dextra manu pollicē teneas. His adiūgunt mi lia imanissimaꝝ obseruationū: si mēbrū aliquod saluerit seiunctum ambulātib⁹ amicis lapis aut puer medius interuenerit. hic sūt etiaꝝ illa: limē calcare cū ante domum suā transit: redire ad lectū siquis se dū calciat sternutauerit: redire ad domū si ꝓcidens offēderit: ul si uestis a soricib⁹ roditur. Neq̄ ab hoc genere superstitiōis pnicio se segregādi sē: qui oli genetiliaci ꝓpt naturaliū ꝓsiderationes dierū: nūc aūt mathematici uocant naz ꝛ ipsi q̄uis ueram stellarum positionē: cū quisq̄ nascitur consequūtur: ꝛ aliq̄n peruestigāt: tñ q̄ inde conāt̄ ul actiones nr̄as ul actionū euēt⁹ ꝓducē nimis errāt hoc aūt gen⁹ fornicationis anime salubriť diuine auctas nō tacuit neq̄ ab ea sic deterruit animaz ut ꝓpterea talia negaret esse sectanda: q̄ falsa dicūt̄ ꝛ a ꝓfessoribus eorū sed ēt si dixerit uobis inquit: ꝛ ita euenerit ne credatis eis: nonenī q̄ imago samuel mortui sauli uera ꝓnūciauit: ꝓpt talia sacrilegia quibus illa imago p̄sentata ē minus execrāda sūt: aut q̄ iacti b⁹ apl̄orum femina uētriloqua⁹ uerū testimoniū phibuit apostol dñi: iō paulus apl̄us pepcit spiritui illi: ac nō potius feiam illi⁹ demonij correctiōe atq̄ exclusione mūdauerit. ōnes igit̄ artes huius mōi uel nugatorie ul noxie superstitiōis ex quadā pestifera societate hoium ꝛ demonuz quasi pacta ifidelis ꝛ dolose amicitie cōstituta: penit⁹ sūt fpudiāde ꝛ fugiēde christiano. Dē i li. de ciuitate dei.

Non ē uita sz mors iq̄sitio ul curatio: q̄ a diuis ul magis expetit̄

Qui sine saluatore salutē uult hr̄e: ꝛ sine uera sapientia estimat se ꝓdentē fieri posse: nō sanus sed eger: ñ ꝓdēs sz stultus i egritudie assidua laborabit: ꝛ in cecitate noxia stultus ꝛ demēs p manebit. ac pinde ōnis iquisitio ꝛ ōnis curatioq̄ a diuinis ꝛ magicis artibus ul ab ipis demonijs i idoloꝝ cultura expetit̄: mors potius dicēda ē q̄s uita: ꝛ q ea sectātur si se nō correxerit: ad eternaz pditionē tēdūt: psalmista dicēte Oēs dij gentiū demonia sūt: q p deceptos hoies alios decipe quotidie gestiūt: ut pditōis suc eos faciāt ptcipes. Itaq̄ hec uanitas magicarū artiū ex traditiōe malorū angeloꝝ in toto orbe terraruz plurimis seculis ualuit p quādaz scientiā futuroꝝ ꝛ ifernoꝝ: ꝛ p inuētiones eoꝝ iuēta sē haruspicia ꝛ auguratiōes ꝛ ipsa q̄ dñr oracula ꝛ nigromācia. Dē ꝓfessionū li. quarto. **Christiana ꝛ uera pietas planetarios expellit ꝛ dānat.**

Illos planetarios quos mathematicos uocāt: plane consulē ñ desistebāt: q̄ quasi nullum eis sacrificiū ꝛ nulle preces ad aliquē spīm ob diuinationē dirigēnt̄ qđ tñ christiana ꝛ uera pietas consequent̄ expellit ꝛ damnat. Tē biero. **Cultura ē idolatrie augurīa seruare ꝛ stellarum requirere cursus.**

SEd ꝛ illud adde: qm̄ q forni caṫ i corpꝰ suū peccat: nō istō corpꝰ solū qḋ tēplū dei effectū ē: sed illud qḋ dr̄: qꝛ oīs eccl'ia corpꝰ xp̄i ē: ꝛ i oēȝ ecclesiā videṫ delinq̄re: q corpus suū cōmaculauerit: qꝛ p vnū mēbꝝ macula i oē corpꝰ diffūdiṫ. Est ꝛ illud opprobrium egypti: qḋ si neglexeris etiaȝ post iordanis trāsitū ꝛ pꝰ baptismi se cūdā circūcisionē uetuste cōsuetudinis iustiōe suggeriṫ: obſuare auguria: regrere stellarum cursus: ꝛ euētꝰ ex his futuroꝝ rimari: ceterisq̄ huiusmōi supstitiōibꝰ iplicāe idolatrie nāq̄ mr̄ ē egyptus: ex q̄ certū ē opprobria huiusmōi pullulare. q̄ si transito iordane susceperis: ꝛ his te laq̄is rursus illigaueris: tecū sine dubio opprobria egypti trahis. HEc aūt sacrilegia ñ vsq̄adeo sṫ detestāda: ut si aliqd de area vel torculari demōibꝰ fuerit imolatū: qḋ reliquū ē: iō credatur eē imūdū: aut si ipsuȝ qḋ oblatū fuerit: a nobis ignorātibꝰ sumi ↄtigerit: iō credamꝰ nos deliq̄sse. Vn̄de augu. ad publicolā.

Non ideo reliqua sūt imūda: qꝛ ab area uel torculari aliquid ad demonū sacrificia tolliṫ.

SI de area uel torculari tolliṫ aliqd ad sacrificia demōiorū sciēte christiāo: iō peccat: qꝛ pmittit fieri: vbi ꝓhibēdi ptās ē. q̄ si fcȝ ñ cōperit aut ꝓhibēdi ptātē ñ hȝ vtiṫ mūdis reliq̄s fructibꝰ: vnde illa sublata sūt. ITēȝ ambrosiꝰ i pⁱma ep'la ad corinthios.

Immunis est a reatu q emit qḋ nescit idolis imolatū.

LIcet aliqd pollutuȝ sit p accidentia. i. oblationem idoli: cū tñ nescit q emit: nullū patiṫ scrupulū: ꝛ apud deū imunis ē.

Q. III. et IIII.

HAEc. Quibꝰ aūt genus diuinationis exordiū sūpserit vel quot sint genera eiꝰ augu. exponit i libro de nā demonū ita dicens.

De multiplici genere diuinatiōis

IStiṫ genꝰ diuinationis a persis ferṫ eē allatū. varro aūt dixit diuinationū q̄tuor eē genera: ťram aquā aerē ꝛ ignē. hinc geomātiā: hydromāciā: pyromāciā: aeromāciā dictā autumāt. diuini dicti sūt q̄i deo pleni. diuinitate. n. se eē plenos simulāt: ꝛ astutia q̄dā fraudulenta hoibꝰ futura ↄiectāt. QVo aūt genera diuinatiōis sūt ars ꝛ furor. Incātatores aūt dicti sūt: q artē verbis pagūt. Arioli vocati sṫ ꝓpťea: q circa aras idoloꝝ nefarias p̄ces emittūt: ꝛ funesta sacrificia offerūt: hisq̄ celebritatibꝰ demonū accipiūt respōsa. Auruspices nūcupanṫ: q̄si hoꝝ inspectatores. dies eni ꝛ horas i agendis negocijs opibusq̄ custodiūt: ꝛ qd p singula tpa obſuare debeat hō: itendūt. Hi ēt exta pecudū ispiciunt: ꝛ ex eiſ futura p̄dicūt. Augures sūt q volatꝰ auiū ꝛ voces itēdūt: aliaq̄ signa rerū vel obseruatiōes iprouisas hoibꝰ occurrētes ferūt. Idē sṫ ꝛ auspices. nā ꝛ auspicia sṫ q̄ iter faciētes obſuant. dicta aūt sṫ auspicia q̄i auiū spicia: ꝛ auguria q̄i auiū garria. i. auiū voces ꝛ lingue. itē auguriū q̄si auigeriū: qḋ aues gerūt. QVo sṫ auteȝ genera auspicioꝝ vnūȝ ad oculos alteꝝ ad aures ptinēs. ad oculos s. volatꝰ. ad aures vox auiū. Phytonisse a phytonio apolline dicte: q is auctor fuerit diuinandi. Astrologi dicti sṫ: eo q in astris augurātur. Genethaliaci appellati sūt ꝓpter nataliciorꝝ ↄsideratiōes dierū. geneses eni hoium p. xij. celi signa describūt: siderūq̄ cursu natū sceētiū mores actꝰ ꝛ euētꝰ p̄dicē conanṫ. i. qs q̄li signo fuerit natꝰ: aut queȝ effectū hēat vite q nasciṫ interptanṫ. Hi sṫ q vulgo mathematici vocāṫ: cuiꝰ supstiōis genꝰ cōstellatiōes latini vocāt. i. notationes sideꝝ quō se hēant: cū q̄sq̄ nascitur. Primū aūt genꝰ. i. stellaꝝ interp̄tes magi nūcupabanṫ: sicut de his legiṫ i euāgelio q natū christū ānūciauerṫ. postea hoc noie soli mathematici dicti sṫ: cuiꝰ artis scia vsq̄ ad christū fuit ↄcessa: vt christo edito nemo exinde natiuitatē alicuiꝰ de celo interpreṫ. Horoscopi dicti: q horas natiuitatis hoium speculenṫ dissimili ꝛ diuerso fato. Sortilegi sṫ: q sub noie ꝛ cetera: ut supra. Saliatores vocati sṫ: q dū eis mēbroꝝ q̄cūq̄ ptes salierit: aliqd sibi exinde ꝓsperuȝ seu triste significari p̄dicūt. QVeriṫ aūt de nā demonū: cuiꝰ nature sint: an futura p̄scire valeant: vel quot modis futura p̄noscant. de his ita scribit aug. i eodē libro.

Quot modis demones futura p̄noscunt.

SCiendūꝰ ē hanc esse nām demonū: ut aerij corporis sensu terrenoꝝ corpoꝝ sensū facile p̄cedant. celeritate etiā ꝓpṫ aerij corporis supiorē mobilitatē nō solū cursus quarūlibet rerū ut hoium

a SCiēdū est. hic augu. osidit q bus de causis demōes sciūt futura p̄dicere ... Item quia ... Idē ...

nel feraꝝ:uerū etiā uolatuſ auiuꝫ incōpabiliē uincāt.qb⁹ duab⁹ reb⁹ q̄ptū ad aereū coꝛpus attinet p̄dicti:hoc ē acumie ſenſus ⁊ celeritate mot⁹ multo añ cogitata nūciant: q̄ hoies p ſenſus terreni tarditate miꝛēt.acceſſit etiā demōibuſ p tā longū tēp⁹ quo coꝝ uita ꝓtēdit: reꝝ longe maioꝛ expientia q̄s pōt hoib⁹ ꝓpē bꝛeuitatē uite ꝓuenire p has efficacias q̄s aerij coꝛpoꝛis natura ſoꝛtita ē:nō ſolū mlta futura p̄dicūt demōes:uerū ēt multa faciūt:que qñ hoies dicere nō p̄nt aut facere:eos dignos qdā q bus ſuiāt ⁊ qb⁹ honoꝛes diuinos deferāt arbitrāt:inſtigāte maxie uicio curioſitatis ꝓpter amoꝛem felicitatis falſe atq; ērene ⁊ excellentie tꝑalis. Nūc igit qñ de diuinatiōe demonū qō ē:ꝓmū ſciendū eſt illos ea plerūq; p̄nunciare que ipi facturi ſunt.accipiūt enim ſepe ptātē ⁊ moꝛbos immittere ⁊ ipſū aerē uiciādo moꝛbidū reddē ⁊ in puerſis atq; amatoꝛib⁹ terre noꝝ cōmodoꝛū malefacta ſuadē de quoꝝ moꝛibuſ certi ſūt:q̄ ſint eis talia ſuadentib⁹ cōſenſuri.ſuadent eni miris ⁊ inuiſibilib⁹ mōis p illā ſubtilitatē coꝛpoꝛa hoiuꝫ nō ſentiētium penetrādo:⁊ ſe cogitationib⁹ coꝛū p quedā imaginaria uaſa miſcēdo ſiue uigilantiuꝫ ſiue doꝛmientiū.aliq̄ aūt non q̄ ipi faciūt : ſed q̄ naturalib⁹ ſignis futura p̄noſcunt:q̄ ſigna in hoium ſenſus uenire ñ p̄nt:ante p̄dicūt.neq; eni qꝛ p̄uidet medic⁹ que p̄uidere neſcit hui⁹ artis ignar⁹:iō tñ diuinus habēdus ē.qd aūt miꝝ ſi quē admoduꝫ ille coꝛpoꝛis humani p turbata uel moꝛtificata tēperie ſe bꝛenas ſeu malas futuras p̄uidet ualitudies: ſic demōes i aeris affectiōe ſibi notas:nobis ignotas futuras p̄uidēt tēpeſtates :aliq̄ ēt hoium diſpoſitiōes nō ſolū uoce ꝓlatas uerū etiā cogitatione conceptas:cum ſigna quedā ex aio exꝓimunt in coꝛpoꝛe tota facilitate p̄diſcunt : atq; hinc ēt multa futura p̄nūciāt:aliſ uidelicet mira qui iſta diſpoſita non nouerūt. fallūt ⁊ ſtudio fallendi ⁊ iuida uolūtate qua hoium erꝛoꝛe leranť .Sed ne apud cultoꝛes ſuos pōdus auctoritatis amittāt:id agūt:ut iterp̄tibus ſuis ſignoꝛūq; ſuoꝝ ꝓiectoꝛibus culpa tribuat: q̄ ipi decepti fuerint uel mētiti.nōnūq; uō ipi maligni ſpūs ⁊ illuſoꝛes hominū atq; ſalutis coꝝ inuaſoꝛes ſolent p̄dicere defectū culture ſue ⁊ idoloꝝ ruinā:q̄tenus p̄ſcij uideāt : qd

b Cogitatōibus.q̄ videt q̄ diabol⁹ nouit cogitationes hominuꝫ Sz ꝛ.ſol⁹ deus ſcit occulta cordiū. xxxij. di. erubeſcant ſed ipſe ſeipſū & hoc corrigit ꝛ c. ꝓri.

in ſingulis regnis aut locis uētuꝫ ⁊ qd aduerſi ſue factioni ꝓtingere poſſit:qō ēt illi q gētiliū hiſtoꝛias legūt nō ignoꝛāt.qd ergo miꝝ ſi iā iminente tēploꝝ ⁊ ſimulacroꝝ euerſiōe:quā ꝓphete dei ſūmi tāto añ p̄dixerūt:ſerapis demon alicui cultoꝝ ſuoꝝ hoc de ꝓximo p̄dixit:ut ſuā q̄ diuinationē recedēs uel fugiens cōmendaret:⁊ Quod aūt hoiuꝫ diſpoſitiōes cogitatiōe cōceptas p exterioꝛa ſigna diabolus deꝓhēdat:non firma ratiōe uidet approbatū. ¶ Ade idem augu.ait i li.ij.retractationū.

¶ ex coꝛpoꝛeis motib⁹ internas animi cogitationes diabolus deꝓhendat res occultiſſima eſt.

Quodā loco dixi demones aliq̄ hoiuꝫ diſpoſitōes nō ſolū uoce ꝓlatas:uerū etiā cogitatiōe ꝓceptas:cū ſigna q̄dā ex aio exꝓimunť i coꝛpoꝛe tota facilitate p̄diſcere:rem dixi occultiſſimā audaciοꝛi aſſertione q̄s debui.nā p̄uenire iſta ad noticiā demonuꝫ p non nulla etiā expimenta cōpertū eſt: ſed utrū q̄dā ſigna uenť ex coꝛpe cogitantiū illis ſenſibilia nos aūt latentia:an alia ui ſpirituali iſta cognoſcāt:aut difficilime p̄t ab hominib⁹:aut oio non p̄t inueniri.

Quod aūt ſoꝛtilegi⁊ diuini ſi ceſſare nolucrit ex cōicandi ſūt : rōne ⁊ auctoꝛitate ꝓbať .eſt enim q̄dā genus culture idoloꝝ ex demonū ꝓſultationibus futura p̄dicere.ſicut eni auarus qꝛ cultū deo debitū nūmo impēdit:idoloꝝ cultoꝛ ab apl̄o noiať :ſic illi q futura que ex dei oꝛaculo nonunq̄ reuelata ꝛ̄ueniūť :uel demonū ꝓſultatione uel q̄buſlibet p̄ſtigijs iuenire laboꝛant:diuinitatis iura creaturis attribuunt.futura enim p̄ſcire ſoli⁹ dei eſt:q̄ in ſui ꝓtēplatione ēt angelos illa p̄eſcire facit. Eſai ias ait:ꝓxa ⁊ nouiſſima annūcia te mihi:⁊ dicā q̄ dij eſtis.cultoꝛeſ uero idoloꝝ a fideliū coione ſeparandi ſūt:unde i epl̄a ad coꝛinthios apl̄us ait:ſiquis frať noiať foꝛnicatoꝛ aut auar⁹ aut idolis ſeruiens:cum eiuſmodi nec cibū ſume

¶ Hinc ēt i decreto grego.iunioꝛis legiť.

Anathema ſit q hariolos uel incātatoꝛes obſeruat.

Si q̄s hariolos auruſpices uel incantatoꝛes obſeruauerit:aut filateriſ coꝝ uſus fuerit anathēa ſit. ¶ Tē exꝓ.angritāo.c.xxxiij

a. .v.

c Si q̄s.filateriſs. filateria dicunť hic charte:in quibus continentur incantati. ones.

c Q Eli diuinatões i domos suas. ꝯ legẽ isti ꝓcremāt. ꝯ ille i cuius domo hec fiunt pᵒ publicationez bonoꝝ in exiliū mittit ut. C. de malefi. nullᵒ

d N On liceat. ꝓpᵗ segetes. nū qd ergo hic reꝓhēdit astronomia: nunqd pvētos ⁊ dispositões lune licitū est rusticis cōsiderare tps seminādi ⁊ medicīl rpa potionū ⁊ minutionū? certe hec non reꝓbant. Sed illi reꝓbantur q credūt ineē necessitatē superioribᵒ. vñ non ē dicendus q supiora sint cause rerū ꝯ sint signa rerū.

e S Iqs epus. cōsuluisse. nō ꝓ solo ꝓsilio debere puniri: sine faciat artē sine non sic ꝓ sola vocatiõe punit q vocat clericū ad iudiciū impatoris: ut xi. q. i. placuit.

f Suspēsus. i. depositus: ꝯ ꝓ sequētia.

g A Liquāti. uel docere. nā silis ē culpa ꝓhibita discere ⁊ docere: ut. C. de male. culpa. ⁊ multa sūt q melius ē nescire q̄ scire. xxxviij. di. q̄uis. ⁊ rium ē. C. de hē. quicūq. vltra mediū. vbi dᵗ q ille q illicita docet: uel deportat uᵗ punit vltio supplicio. discipuli vo puniūt. x. libris auri. sed ibi logt de his q discēdi cā venerūt: ñ tñ didicerūt. Itē ⁊riū ē. xxxvij. di. q de mēsa. ꝯ illi discebāt ñ ut seq̄rēt ea: sed ut alijs ꝓ ea posset obuiare.

b S Ortes. discretis. i. iudicatis uel diiudicatis.

i P Eruenit.

k F Iqs clericus.

l c Ontra idolox. vberibᵒ. Cū hereticāt epis: patz hoc crimē ecclesiasticū ee. Itē ꝓz q epus pōt aliqs verberib⁹ castigare ut. xxiij. q. v. c. i. Itez ꝓz ꝙ epus pōt i carcē mittē reos. Itē hēs ꝙ alio mō puit nobilt q̄s ignobilt: ut. xxiiij. q i. q ⁊. xij. q. ij. ffinitat. io

m e Piscopi eox. vtinā. i. vtinaz ñ ples. silis expositio ē. i. q. i. duces.

Quinquēnio peniteat qui diuinatiões expetit.

Q Eli diuinatões expetūt ⁊ morē gētiliū subsequūt: uel i domos suas huiusmōi hoies introducūt exercēdi aliqd arte magica aut expiādi cā sub regula qnquēnij iaceāt ſm gradᵒ penitētie diffinitos Item ex ꝯci. martini pape.

Elemēta colere: lune aut stellaꝝ cursus in suis operibus christiāis seruare non licet.

N On liceat christianis tenere traditiões gētiliū: ⁊ obseruare ⁊ colere elemēta: aut lune aut stellaꝝ cursus aut iānē signoꝝ fallaciā ꝓ domo faciēda uel ꝓpᵗ segetes uel arbores plātādas uel coniugia sociāda. Scriptū ē enī: oia q̄ facietis aut i uerbo aut in opere oia in noie dñi nr̄i ihesu christi facite: grās agētes deo. nec in collectionibᵒ herbaꝝ q̄ medicinales sunt aliq̄s icātatiões liceat attēdē: nisi tm̄ cū symbolo diuino aut oꝛōne dñica: ut tm̄ deus creator oiuz ⁊ dñs honorēt. Siqs aūt paganorū ꝓsuetudinē sequēs dinos ⁊ sortilegos i domū suā introduxerit: q̄ ut malū forās mittant aut malefi cia inueniāt: uel lustrationes paganoꝝ faciāt: quoꝝ ānis pniam agāt mulierib⁹ quoq̄ christiānis ñ liceat i suis laneficijs uanitatē obseruare: ſz deū inocēt adiutorē: q eis sapiētiā extēdi donauerit. Item ex cōcilio laodicēni capitulo. xxx.

Sacris officijs dediti magi uel incantatores nō fiant.

N On oportet sacris officijs deditos uel clericos magos aut incātatores existere aut facē filateria: q̄ aiaꝝ suaꝝ uincula pꝛobātur. Nos aūt q talib⁹ rebus utūtur ꝓijci ab ecclesia iussim⁹. Itē ex ꝯci. toletano. iiij. c. xxx.

Honore puet epus uel ꝓsbyt qui magos uel auruspices ꝯsuluit.

S Iqs epus aut pbr uel diaconus uel qlibet de ordinibus clericoꝝ auruspices aut incātatores aut hariolos aut certe augures uel sortilegos: uel q ꝓfitent artez magicā: aut aliquos eoꝝ filia exercentes ꝯsuluisse fuerit deꝑhenius ab honore dignitatis sue suspensus mōasterij curā excipiat: ubiq̄ pñie ꝓpetue dedit⁹ scel⁹ admissuz sacrilegij soluat. Itez ex ꝯcilio agathensi. c. xxxviij.

De his q augurijs ⁊ diuinationib⁹ studeant.

A Liquanti clerici sine laici studeant augurijs: ⁊ sub noie fic te religionis per eas q̄s sanctoꝝ patrū sortes uocāt diuinatiões sciam ꝓfitēt. aut quarūcūq̄ scripturaꝝ inspectione futura ꝓmittūt. hic q cūq̄ clericᵒ aut laicᵒ detectᵒ fuerit uel cōsuleret uel docere: ab ecclesia habeat extraneᵒ. Item leo. iij. epis britānie.

Sors nihil aliud q̄ diuinatio ⁊ maleficiū ee decernit.

S Ortes⁹ quib⁹ cuncta nos ufis discriminatis ꝓuicijs q̄s partes dānauerūt: nihil aliud q̄ diuinatiões ⁊ maleficia ee decernimus. quāobrē uolum⁹ illas oio dānari ⁊ int̄ christianos ultra nolum⁹ nominari: ⁊ ne exerceāt anathēatis intēdicto ꝓhibem⁹. Item greg. hadriano notario.

Incantatores sortilegos uelut christi ūmicos inseq oportet.

P Eruenit ad nos q quosdam incantatores atq̄ sortilegos fueris insecut⁹: ⁊ oio nobis solicitudinē zelūq̄ tuū gratuz fuisse cognoscas. studij enīz tui sit solicite q̄rē: ⁊ quoscunq̄ huiusmōi christi ūmicos ineneris: districta vltiõe corrigē. Itē ex ꝯci. aurelianēsi

Excōicet clericᵒ monachᵒ laicᵒ diuiatiões l augurta l sortes secutᵒ

S Iqs clericᵒ monachus uel ꝯsecularis diuinatiões uel augurta crediderit obseruanda: uel sortes q̄s mētiūt ee sanctoꝝ obsequiū q̄ putauerit intimādas: cū his q eis crediderit: ab ecclie cōione pellāt Itē gregorius.

Contra sacrilegos idoloꝝ cultores custodia pastoralis inigilet.

C Ontra idoloꝝ cultores uᵗ aruspices atq̄ sortilegos fraternitatē tuam vehemēti⁹ pastorali hortamur inigilare custodia q ſi emēdare se a talib⁹ nolle repperis si serui sūt verberib⁹ volumus castigari: si uō liberi iclusiõe digni districtāq̄ sūt i penā dirigēdi. Itē ex ꝯci. cartha. c. xxxix.

Ab ecclesia separet augurijs ⁊ incantationib⁹ deseruiēs.

A Lgurijs ⁊ incātatiõib⁹ seruiētez similiē iudaicis superstitionibus uel ferijs inherētē a quētu ecclesie sepādū ꝓcipimus. Itē ex ꝯci. aquirēsi. c. i.

Sortilegā ⁊ magicā artē epi oib⁹ modis eliminare studeāt.

E Piscopi eoꝝq̄ ministri omnibus modis elaborare studeant: ut pniciosam ⁊ a zabulo inuētam sortilegam ⁊ magicam artez ex parochijs suis penit⁹ eradicēt Et si aliquē uiruz aut mulierē huiuscemōi sceleris sectatorē inuēiūt

turpiter dehonestatū de parochi is suis deijciant. ait. n. apls here ticū hoiez p̄ p̄mā ꝛ scdam correc tionē deuita: sciēs qz subuersus ē q eiusmodi ē. Subuersi sūt ꝛ a diabolo captiui tenent: q relicto creatore suo diaboli suffragia q̄ runt. ꝛ ideo a tali peste dz mūda ri sancta eccl'ia. Illud ēt ñ est ob mittēdū: q quedā scelerate mulie res retro post sathanā conuerse de monū illusionib⁹ ꝛ fantasmatib⁹ seducte credūt se ꝛ pfitent cū dia na nocturnis horis dea pagano rū uel cū herodiade ul' cum innu mera multitudie mulierū equita re sup quasdaz bestias ꝛ multaz terrarū spatia intēpeste noctis si lentio ptransire: eiusq; iussionib⁹ obedire uelut dñe: ꝛ certis nocti bus ad ei⁹ nutuz euocari. Dz uti nā be sole i pfidia sua perissent: ꝛ nō multos secū ad infidelitatis in teritū ptraxissent. Nā ꝛ inume ra multitudo hac falsa opione de cepta hec uera esse credunt: ꝛ cre dendo a recta fide deuiāt: ꝛ erro re paganoz̄ inuoluunt: cū aligd diuinitatis aut numinis extra unū deū arbitrant. Quapropt̄ sacer dotes p ecclias sibi cōmissas po pulo dei omni instātia predicare debent: ut nouerint hec oio falsa esse. Et nō a diuino sz a maligno spu talia fantasmata mētib⁹ fide liuz irrogari arbitramur. sigdem ipe sathanas q transfigurat se in angelū lucis: cū mētez cuiuscūq; mulieris cepit ꝛ hāc per infidelita tē sibi subiugauerit: illico trāsfor mat se in diuersarum species per sonaz̄ atq; similitudines: ꝛ men tē quā captiuatā tenet: i somnijs deludēs modo leta modo tristia mō cognitas mō icognitas perso nas ondēs p q̄ q̄q; uenia deducit: ꝛ cum solus ips hoc patitur: infi delis hoc non in aio sz in corpore euenire opinatur. qs. n. in sōnijs ꝛ nocturnis uisionib⁹ nō extra se ipm educitur? ꝛ multa uidet dor miēdo que nūq̄ uigilādo uiderat quis uero taz stultus ꝛ hebes sit qui hec oia q̄ in solo spu fiūt: etiā in corpore accidere arbitret? cuz ezechiel pphēta uisiones dñi i spi ritu nō in corpore uidit ꝛ audiuit sicut ipe statim inqt: fui in spu. ꝛ paulus nō audet dicere se raptuz in corpore. Omnib⁹ itaq; publice annūcianduz ē: q' q talia credit ꝛ his silīa fidē perdit. Et qui rectā fidē nō hz: hic nō ē eius sed illius in quem credit. i. diaboli. naz de dño nostro scriptū est: oia p ipm facta sunt ꝛ cetera. Quisq; ergo credit posse fieri aliquā creaturā aut i melī⁹ aut i deterius imutari aut transformari in aliā spem uel in aliā similitudinem: nisi ab ipo creatore qui oia fecit: ꝛ p quē oia facta sunt: pculdubio infidelis ē ꝛ pagano deterior. Nonnulli in ueniunt: qui interno liuore pmo ti in perniciem suorum inimicoz̄ altaria sacris uestib⁹ exuūt: aut uestē lugubri accingunt: uel ?sue ta luminarioruz obsequia ecclijs dei sbtrahunt: uel missam pro re quie defunctorum promulgataz pro uiuis celebrāt hoibus quorū oiuz malefícia nequissima toleta nū conciliū condemnat dicens.

Albijciat sacerdos q huiuscemodi maleficijs operā dedit.

Quicunq; sacerdotū uel mini strorum deinceps cā doloris cuiuslibet permotus: aut altare uestibus sacris exuere pfūpserit aut quelibet alia lugubri uestē ac cinxerit: seu etiaz consueta lumi nariorum obsequia de templo dei sbtraxerit ꝛ extingui preceperit: si eum antea uere penitudinis co raz metropolitano satisfactio⁹ nō purgauerit: loci sui dignitate se nouerit ꝛ honore priuari: illis p culdubio psonis ab hac ultōnū sē tētia separatis: que aut cōtamia tionem sanctorum ordinum uel subuersionem sancte fidei metuē tes aut hostilitatez uel obsidionē pferentes seu etiaz diuinoz̄ iudi cioz̄ sententiā metuentes fecisse contigerit. in quorum facto plus humilitas qua deus placatur: q̄z interni liuoris dolositas declara tur. plericq; etiam sacerdotū sauci ciati inimicicie dolo missaz pro re quie defunctoz̄ pmulgatā fallaci uoto p uiuis studēt celebrare ho minibus: ut is pro quo ipm offer tur sacrificiū: mortis incurrat pe riculū. pinde nostre elegit unami nitatis cōuentus: ut siquis dein ceps talia perpetrasse fuerit dete ctus: a pp̄rij deponat ordis gra du. ꝛ tam ipe sacerdos q̄z etiā ille qui eum ad talia peragenda inci tasse perpenditur: exilij perpetui ergastulo relegent. Ex premissis auctoritatibus colligit: q' harioli haruspices incātatores ꝛ sortile gi atq; ceteri huius sectatores ab ecclesia sunt eliminandi: ꝛ nisi re sipuerint perpetuo excōicandi. sz qō i ultimo aquiensi capitulo: ea que fiunt per incantatores nō in

n Sed in corpore. i. corporeo sensu percipi zē.

o Quicunq; doloris nisi forte iō faciat: qz ecclia sua spoliatur: vt illud in signū meroris faciat: sicut q dam ponūt spinas sup altare sicut etiam denudatur altare in passione domini in signuz tristicie.

p Satisfactio. ar. q si aliqs satisfecerit de crimine vl' inde egerit penitentiam amplius nō possit. accusari: licet sit publicū crimen: vt nō. xxxiij. q. ij. amonere. iobannes.

q̄n Nec mirum. ac si non attractus: quia ab angelo fuit nū ciata natiuitas eius.

corpore ſz in ſpu fieri dicunt: au guſtin⁹ in libro de ciuitate dei idē uidetur aſſerere ita dicens.

Que magorum preſtigijs fiunt nō uera ſz fantaſtica eē ꝓbantur.

Nec⁹ miruz de magorū preſti gijs quoꝝ in tm̄ ꝓdiere male ficiorū artes: ut etiam moyſi in il lis ſignis reſiſtē uertentes uirgas i dracones aquā in ſāguinez dicā tur. In gētiliū etiā libris legit̄ q̄ quedaz maga circe ſocios ulyxis mutauerit in beſtias. Legit etiā de ſacrificio qđ archades deo ſuo lieo imolabāt: ex quo q̄cūq̄ ſume rent: i beſtiaꝝ formas ꝓuerteren tur. ſz hec oia magicis p̄ſtigijs po tius fingebant q̄ rerꝝ ueritate cō pler̄et. ut ergo ipi errores ignorā tibus mālfeſti fiāt: de coꝝ ꝓpeta te atq̄ iuētorib⁹ iuxta traditōnez maioꝝ p̄uz dicē cōgruū arbitra mur: magi ſūt qui uulgo malefici ob facinoꝝ magnitudinem nūcu pāt. Hi ſūt q̄ pmiſſu dei elemēta ꝓcutiūt: turbāt mētes hoium mi nus ꝓfidētiū i deo: ac ſine ullo ue neni hauſtu uiolentia tm̄ carmis iterimūt. Vñ lucan⁹: Odens hau ſti nulla ſanie polluta ueneni In cātatata perit. demōib⁹. n. accitis audēt uētilare: ut quoſcūq̄ ſuos pimant malis artib⁹ iimicos. Hi ēt ſāguie utūt: t uictis ſepe cōtin gūt mortuoꝝ corpa. Nigromā tici ſunt quoꝝ p̄cantatōib⁹ uiden tur reſuſcitari mortui: diuinare t ad iterrogata reſpōdere. nigron eni grece: latine mortuus: mātio diuinatio nūcupat̄. ad quos ſuſci tandos cadaueri ſanguis adijcit. Nā amare ſanguinē demōes di cunt. Ideoq̄ quotiēſcūq̄ nigro mantia fit: cruor aque miſcet̄: ut colore ſāguis facil⁹ ꝓuocēt̄. Hy dromātici ab aqua dicti. ē eni hy dromātia i aquarū iſpectōne um bras demonū euocare: t imagine as ludificatōes coꝝ uidere: ibiq̄ ab eis aliqua audire: ubi adhibito ſanguine etiā iferos ꝓhibēt̄ ſuſci tare: t infra. Ad hec oia ſupradi cta ptinēt ligature execrabiliū re mediorꝝ: que ars nō ꝓmēdat me dicorū: ſeu i p̄cātatōib⁹ ſeu in cha racteribus ſuſpēdēdis atq̄ ligan dis. In qb⁹ omnib⁹ ars demonū ē ex quada peſtifera ſocietate ho minuz t angeloꝝ maloꝝ exorta. vñ hec cūcta uitāda ſūt chriſtia ano t omni penit⁹ execratōne re pudiāda atq̄ dānāda. Auguria aūt ſūt auiū. Hec aūt phrygeſ p mi iuenerūt. Preſtigiū uero mer curi⁹ dicit̄ p̄n⁹ inueniſſe: dictū eſt aūt p̄ſtigiū: q̄ p̄ſtringat aciē oculo rū. Aruſpicine artez prim⁹ betru ſcis tradidiſſe dicit̄ qdā tageſ. hic exanimis aruſpicinam dictauit t poſtea nō apparuit. Nā dicit fa buloſe: arante quodā ruſtico ſubi to ex glebis exiluiſſe t aruſpicinā dictaſſe: qua die mortuus ē. quos libros romani ex hetruſca lingua i ꝓpaz mutauerūt. His ergo por tētis p diabolorū fallaciaz illudit curioſitas hūana: qñ id impuden ter appetūt ſcire: qđ nulla rōe cō petit eis iueſtigare. hec ptās imū dis ſpiritib⁹ ideo dat̄: ut puerſos ſibi aptent: hoc eſt prauos homi nes ſeducant: illos .ſ. q ſperunt ueritatē t credūt mēdacio iuxta pauli ſententiā: ſanā doctrinā nō ferunt: ſz ad ſua deſideria coacer uabunt ſibi magiſtros pruriētes auribus: t a ueritate qdē auditū auertēt: ad fabulas aūt conuertē tur. onerati peccatis ducent̄ uari is deſideriis ſemp diſcentes: nun q̄ ad ſcientie ueritatē peruenientes quēadmoduz autem iānes t mā bres reſtiterūt moyſi: ita t iſti re ſiſtūt ueritati. homies corrupti mē te reprobi circa fidez: ſz ultra nō ꝓficient. inſipientia eorū manife ſta erit oibus ſicut t illorum fuit nec ideo q̄ſq̄ credere debz quoſli bet magicis artibus aliqd facere poſſe ſine permiſſu dei: q oia que fiunt aut iuſto iudicio facit: aut p miſſu ſuo ita fieri ſinit: q̄ predicti magi legunt̄ ſimilia feciſſe moyſi qui iurgam ſuaz proiecit: t cōuer ſa eſt in draconē. piecerunt q̄ ſin guli uirgas ſuas t conuerſe ſunt in dracones: ſed deuorauit uirga aaron uirgas eorū. non enim fue runt creatores draconuz: nec ma gi nec angeli mali qbus miniſtris illa operabantur. Inſūt eni reb⁹ corporeis p oia elemēta quedam occulte ſeminarie rationes: qbus cum data fuerit opportūitas tpa lis atq̄ cauſalis ꝓrumpunt in ſpe cies debitas ſuis modis t finib⁹. t ſic non dicuntur angeli qui iſta faciunt aialiū creatores: ſicut nec agricole ſegetum uel quoruncūq̄ in terra gignentium creatores di cendi ſunt: q̄uis nouerint p̄bere quaſdā uiſibiles opportunitates t cauſas ut illa naſcant̄. qō autē iſti faciunt uiſibiliter: hoc illi iuiſi biliter. deus uero ſoluſ un⁹ eſt cre ator: qui cauſas ipas t ſeminari as ratōes rebus inſeruit. p̄terea quidam querendum putant. qūo

scriptura narrat phytonissam samuelē ꝑphetā suscitasse ad collo quz saulis impijssimi regis. si phytonica diuinatio errori magice artis deputanda sit qui⁹ ita responderi potest: indignum omnino facinus esse: si secundū uerba historie commodetur assensus. Quo modo enim poterat fieri: ut arte magica attraheretur uir a natiui tate sanctus ⁊ operibus uite iust⁹ ac si non attractus est concessit? quod utrūq; de iusto credere auersum est. Nullum enim suffragium habet iusticia si attract⁹ aut uoluntarius cōsensus amisit meritum spirituale: quod positus in carne q̄sierat. quod ualde absurdum est: quia qui hinc iustus recedit permanet iust⁹. porro hoc ꝓstigium sathane quo ut plurimos fallat: ēt bonos habere in potestate se confingit quod apl's inter cetera ostendit dicēs: ipe sathanas transfigurat se in angelū lucis: ut enim errorē faceret in quo glorificaretur: in habitu uiri iusti ⁊ noie se suborsnauit: ut nihil ꝓficere species quam predicebant dei culto rel mentiretur: qñ hinc exeuntes iustos finxit in sua esse ptāte. sed hoc quosdā fallit: q̄ de morte saulis ⁊ filij eius nō sit mentit⁹. quasi magnū sit diabolo ante occasū mortē corpis preuidere: cū signa quedaz soleant apparere morituris. quippe a quibus dei ꝓtectio mota uidetur: quāto magis a diabolo: quē angelica ptāte sublimē prophetica oracula fuisse testant de cuius magnitudine apl'us ait. An ignoratis altitudinem sathane? quid mirum ergo si iminētez prope mortem potuit preuidere cum hoc sit unde fallit: ⁊ se in dei potestate uult adorari. nam tanta hebetudine demens effect⁹ est saul: ut ad phytonissā cōfugeret. deprauatus enīz causa peccati ad hoc se contulit quod dānauerat. sed siquis ꝓpter historiam ea que uerb exp̄ssa sūt: putet ñ ꝑtermittenda: ne rō historie ianus sit. recte facit qdem: si tñ istud minime ad ueri rōnem rapiat: sed ad uisū ⁊ ad intellectū saulis. neq; enī reprobus fact⁹ bonū itellectum poterat habere. historicus enī mētē saulis ⁊ statuz samuelis describit ⁊ ea que dicta ⁊ uisa sūt exp̄mēs ꝑtermittēs si uera an falsa sint. q̄ ait: audiens in quo habitu essz excitatus: intellexit inquit hunc samuelē esse. qd intellexerit rettulit ⁊ qz nō bñ intellexit: ꝓtra scripturā aliū adorauit q̄z deuz. ⁊ putās samuelez adorauit diabolum: ut fructū fallacie sue haberet sathanas. Ad hoc enī nititr: ut adorēr: q̄si deus. si enī samuel illi uere apparuisset: ñ utiq; uir iust⁹ pmisissz se adorari: q ꝑdicauerat dñz solū esse adorādū: ⁊ quō hō dei q cum abraaz in refrigerio erat: diceret ad uirū pestilētie dignū ardore iehenne craſ mecū eris? his duob⁹ titulis sbtilitatez fallacie sue ꝓdidit ꝓuidus sathanas: qz ⁊ adorari se permisit sub habitu ⁊ noie samuelis ꝓtra legē: ⁊ uiz peccatis pssū cū magna distātia peccatoz ⁊ iustoz sit cū samuele iustissimo futuz mētit⁹ ē. uez pōt dici uerū pōt uideri si de samuel noie tacet: qz saul cū diabolo futur⁹ erat: ad eū enī trāsmigrauit quē adorauit. semp ergo diabol⁹ sb uelamie latens ꝓdit se: dū ea cōfingit que habeant personis ꝑquas fallere nititur. Si aūt qlibet opponit ⁊ dicit: quō ul'q̄ euenīūt aliq̄ illi diuini ꝑdicūt futura: aut quō possūt egris ꝓbere medelā aut sanis immittere egritudinez: si aliqd ꝓpe uirtutis ac ptātis non hēant? hoc a nobis recipiat rñsuz: q̄ ideo qslibet nō dz eis credē: qz aliqñ euenīūt q̄ ꝑdicūt: aut sanare uidētur languidos aut ledere sanos: quia hoc permissu dei fit: ut ipi q hoc audiunt uel uidēt probētur ⁊ appareant quali fide sint uel deuoti one erga deū. sicut in deuteronomio legitur moyses ex uerbo dei populo dei precipisse ita dicens: si surrexerit in medio tui ꝓpheta aut q somnuz dicat se uidisse: ⁊ ꝑdixerit signū atq; portentū ⁊ euenerit qō locut⁹ ē: ⁊ dixerit tibi eamus ⁊ seq̄mur deos aliēos quos ignoram⁹ ⁊ seruiamus eis: nō audies uerba ꝓphete aut somniatoris: quia tentat uos dominus deus uester ut palam fiat: utrum diligatis eum an non: ⁊ in toto corde ⁊ i tota anima uestra dominū deum uestrū sequamini. ipsum timete mandata eius custodite: ⁊ audite uocem illius. ipsi seruietis ⁊ ipi adherebitis ⁊ ceta. ubi sane itelligi uoluit etiā illa: que a diuinantibus non secundum deuz dicuntur: si acciderint que dicunt non sint sic accipienda: ut fiant q̄ precipiuntur ab eis: aut colantur q̄ colūt ab eis. nec ꝑter suā ptātē deus oñdit esse q contingūt ista sz quasi quereret cur ea ꝓmittat?

r Permanz vt. ā. xxv. di. qualis.

s Titulis. s. argumētis. io.

a Quod autem ab episcopo. Certū ē: q ligatū a maiori non potest minor absoluere: vt. xxi. di. inferior. τ ex̄ de elec. innotuit. nisi in articulo mortis: vt ex̄ de sen. ex. nō dubiū. magister tamē largi⁹ ꝓsequitur questionem: an presbyter possit reconciliare penitentes. dicas ergo q est recōciliatio quedā publica: quedā priuata. publica solus epus pōt recōciliare: vt. j. e. c. i. τ. l. di. in capite. illa nō fit nisi in crimie qd totam vrbem commouet: vt. j. e. c. vlti. Priuata aūt pōt sacerdos recōciliare: vt. j. e. p̄sbr̄ τ tpe necessitatis quilibet pōt alium reconciliare ecclesie: vt de cō. di. iiij. sanctum. io.

b Metropolitanum. hoc tn̄ est verū cū est appellatū ad ipsum: vt ex̄ de sen. ex. per tuas. Si tn̄ metropolitan⁹ absoluat: cū non sit appellatū ad ipsum: dicūt qdā q tenet absolutio lʒ absoluere non debeat. sed hoc vix credo: cum canon vocat eum peregrinū siue ex̄neuʒ iudicē: vt. vi. q. iij. scitote. τ. iij. q. vi. peregria. nec hʒ iurisdictōeʒ nisi in certis casib⁹: vt ex̄ de of. or. pastoral. io.

c Si iubet. a p̄sbr̄is. Vidua tn̄ ab eis pōt recipe sacruʒ velamē: vt. xx. q. i. vidua.

d Reconciliare. ē ergo hic ar. q cum p̄sbr̄ non possit aliquē recōciliare eccle q multo fortius n̄ possit aliquē eijcē publice ex̄ ecclā sic videt q non possit excōicare. Intelligunt aūt qdaʒ qd hic d̄r: q tunc sacerdos nō possit publice recōciliare: cū epūs indixerit pn̄iaʒ alicui: sec⁹ si sacerdos indixerit pn̄iaʒ. Item publice recōciliare pōt vt dicunt ex mandato epi. j. e. aurelius. io.

e Presbyter inconsulto. vacat h̄ ar. a cōtrario sensu vl̄ localē fuit vl̄ tpale: sic̄ illud xcv. di. puenit. hodie enī solis epis illud cōpetit. lxviij. di. quāuis. iohannes.

f Ministrare. i. conficere corp⁹ xp̄i i. tradere sine mādato sacerdotis: vt. i. q. i. i ecclesia.

g Bn̄dictōneʒ. s. solēneʒ q̄ fit p talia verba: sit nomē dn̄i bn̄dictuʒ τ. sic nō obstat. xcv. di. puenit. io.

causam tentationis exposuit ad cognoscendam utiq̄ eorum dilectionem: utrum eā habeant erga deum suum: cognoscendum uero ab ipsis potius q̄ ab illo qui scit omnia anteq̄ fiant.

Quod⁹ autē ab episcopo excommunicatus eo inconsulto ab alio recōciliari non possit: nisi forte per eius metropolitanū⁹ ul' per summum pontificeʒ ratōne τ auctoritate probat. presbyteri nāq̄ potestatateʒ excōicandi uel recōciliandi ab episcopis accipiunt nō epi a presbyteris. atq̄ ideo excōmunicatos a sacerdotibus reconciliare possunt. excommunicatos uero ab epis sacerdotes recōciliare nō possūt. Recōciliatio nanq̄ penitentium episcopale officiū ē nō sacerdotale. Unde i ꝯcilio carthag. ij. fortunat⁹ epūs dixit.

Penitētiū recōciliatō chrismatū τ puellaʒ ꝯsecrtō a p̄sbr̄is n̄ fiat.

Si iubʒ sāctitas uestra suggero. Nā memini preterito cōcilio statutuʒ: ut chrisma uel recōciliatio penitētiuʒ necnon τ puellarū consecratō a presbyteris nō fiat. Siquis auteʒ emerserit hoc faciens: quid de eo statuendū sit aurelius epūs dixit: audiuit dignatio uestra suggestionem fratris τ coepiscopi nostri fortunati: quid ad hoc dicitis. ab uniuersis epis dictum est: chrismatis confectio τ puellaruʒ consecratio a presbyteris non fiat. recōciliare⁹ queq̄ in publica missa presbytero nō liceat. hoc omnibus placet. Puellarum tamen cōsecratio epō consulto p p̄sbr̄um fieri ualet. Unde in carthagineñ. cōcilio. iij.

Permissione episcopi uirgies cōsecrare presbyter ualet.

Presbyt⁹ icōsulto epō uirgies n̄ ꝯsecret chrisma uero nūq̄ ꝯficiat. Itē ex ꝯcilio agathēsi.

Nec diacōis ministrare nec penitentē i ecclīa bn̄dicere p̄sbr̄o licet

Ministrare⁹ diaconus aut consecrare altare p̄sbr̄ non presumat. benedictioneʒ⁸ quoq̄ super plebem in ecclesia fundere aut penitenteʒ in ecclīa benedicē p̄sbr̄o penitus non licebit. Ecce q ab epō excōicatus per sacerdoteʒ reconciliari non pōt. Sed notādū est q recōciliatio alia est publica alia priuata. publica recōciliatio est: quando penitentes ante ecclesie ingressum publice representātur: τ per impositionem manus episcopalis ecclesie publice reconciliantur. hec sacerdotibus uidet esse ꝓhibita. unde circa finem illius capituli non simpliciter ꝓhibētur penitentes reconciliare sed in publica missa. priuata uero recōciliatō est quando de occultis peccatis penitentes uel in extremis agentes ad gratiam reconciliationis accedunt. hec recōciliatio pōt fieri p sacērdotē. Unde euarist⁹ papa ait. Iussiōe epi de occultis peccatis p̄sbr̄i penitētē recōciliēt

Presbyteri⁹ de occultis peccatis iussione epi penitentes reconcilient: τ sicut supra p̄misim⁹ infirmantes absoluāt τ cōicent. Itē ex cōcilio carthaginēsi. ij.

Si epūs absens ē p p̄sbr̄um reconcilietur in periculo cōstitutus.

Aureli⁹ episcop⁹ dixit: si qsq̄ in periculo fuerit constitutus τ se reconciliari diuinis altarib⁹ petierit: si episcopus absens fuerit: debet presbyter utiq̄ consulere episcopum τ sic periclitantem eius precepto reconciliare. quam rē debemus salubri consilio roborare ab omnibus epis dictum est placet quod sanctitas uestra nos necessario instruere dignata est. Itē ex concilio martini pape.

Qui metu mortis recōciliat: pualescēs sine cōione p̄nie ipleat tp̄s

Siqs⁸ de corpore exiens nouissimum τ necessariuʒ communionis uiaticum expetit: non ei denegetur. q si in⁹ desperatōne positus post acceptam communionem iterum sanus fuerit factus tantum in oratione particeps sit. sacramentum uero non⁸ accipiat donec institutum penitentie ipleat⁸ tempus. qui ergo in exitu mortis sunt τ desiderant accipere sacramentum: cum cōsideratōne τ probatione episcopi accipere debent. Item ex cōcilio arausico

Sine manus impositōne recedētes de corpore reconcilientur.

Qui⁸ recedunt de corpore penitentia accepta placuit sine

h Presbyteri. iussione. si itelligas hoc de excōicato⁹ planū est. vl̄ itelligas de illo cui epūs pn̄iaʒ iiūxerit. nā absente epō sine mandato ei⁹ pōt recōciliare si necessitas fuerit: vt. j. e. c. vlt.

i Aureli⁹. si epūs. illō itelligas cū qs ē excōicat⁹ ab epō vl̄ cū epūs idixit ei pn̄iaʒ: alās sec⁹ videt: vt. j. e. c. vlt. τ de cōse. di. iiij. sancti. et ē hic ar. q si sacris ꝓfessis absens ... q multo potius absentes i ... ctione sint vocādi. d̄ illa mi nōni. vij. q. i. scius. io.

k Regionis necessa. rii. necessariū est ad salutem salteʒ q sola peccata venialia: vt de cōse. di. ij. cū di. nec alicui negandū ē si d̄bea suspendi i patibulo: vt. xiij. q. ij. questū.

l In desperatione. sanitatis.

m Non accipiat. si tn̄ idē ē in illo qui est absolut⁹ ab excōicatōe ille i recidit i excōicationē. l. al. n. si fuerit absolutus tenet adire sedē aplicā cū opportunū fuerit: vt ex̄ de sen. ex. decrim τ sic ē ar. q re aliqua restituta i p̄stinū gradū priora iura ei vel cōtēpta restituunt: vt. j. e. q. p̄tic. i. ex̄ de elec. q diligentia. ar. ꝯ de cō. di. iiij. qui.

n Impleat. qsīq̄ tn̄ indulgetur cōio corporis dn̄i an̄ finitū tp̄s p̄nie vt. lxxxij. di. p̄sbyter. xij. q. ij. de viro. io.

o Qui recedunt. s. sine recōciliatōia solēni a. epali. ne sit ꝯ j. e. px.

p Presbyteri. nātur. i. nō solemnē non faciūt clerici: vt. l. di. cōfirmādu. l. xxxij. di. p̄sbr̄

reconciliatoria manus impositio
ne eis communicare q̄ morientis
sufficit reconciliationem secūduz
diffinitiones patrū qui huiusmo
di communionem uiaticum con
grue nominauerunt. q̄ si superui
xerint : stent in ordine penitenti
um: ut ostensis necessarijs penitē
tie fructibus legitimaz communi
onem cuz reconciliatoria manus
ipositione recipiant: clericis quo
q̄ desiderantibus penitētiaz' nō
est negāda. siliter subito obmute
scens, put statutum est baptizari:
aut penitentiam' accipere potest:
si uolūtatis preterite testimoniū
aliorum uerbis habet aut presen
tis in suo nutu. amentibus' etiaz
quecunq̄ pietatis sunt: sunt con
ferenda. Item ex concilio car
thaginensi quarto.

Aliorum testimonio moriturus fidelis reconcilietur: si obmutuit uel in frenesim conuersus est.

Si' qui in infirmitate peniten
tiam' petit: si casu duz ad euz
inuitatus sacerdos uenit oppres
sus ifirmitate obmutuerit: ul' si i
frenesiz conuersus fuerit: dent te
stimonium qui eum audierunt ⁊
accipiat penitentiā: ⁊ si continuo
creditur moriturus reconcilietur
per manus impositionē: ⁊' infun
datur ori eius eucharistia: si sup
uixerit admoneat' a supradictis
testibus petitioni sue satisfactum
⁊ subdatur statutis penitentie le
gibus q̄diu sacerdos qui penitē
tiam dederit probauerit. Itez pe
nitentes qui i infirmitate uiaticū
eucharistie accipiunt. ñ se credāt
absolutos sine man' ipositōe si su
puixerit. Itē ex niceno cilio.

Cura ⁊ probatione episcopi mo rientes reconcilientur.

Ex' his uero qui recedunt ex
corpe ātique legis regula ob
seruabitur: ⁊ nūc ita ut si forte qs
recedat ex corpe necessario uite
sue non defraudetur uiatico: q̄ si
desperatus aliquis recepta cōmu
nione superuixerit : sit inter eos
qui sola oratione communicant.
de omnibus enim his qui a corpo
re recedunt. in tradendo eis com
munionez cura ⁊ probatio sit epi
scopi. Item leo episcopus.

Nō est neganda reconciliatio his q̄ tpe necessitatis eam implorant

Is' qui tempore necessitatis
in periculi urgentis instan
tia presidium penitentie ⁊ modū
reconciliatōis implorant : nec sa
tisfactio interdicēda est: nec recō
ciliatio denegāda: quia misericor
die dei nec mensuras possumus
ponere nec tempa diffinire: apud
quez nullas patitur uenie moras
conuersio: dicente dei spiritu per
prophetam cum conuersus inge
mueris tunc saluus eris. q̄ si ita
aliqua egritudine aggrauati sunt
ut quod paulo ante poscebant: sb
presenti significare nō ualeant te
stimonio: eis fidelium ⁊ circūstā
tium testimonium prodesse debe
bit: simul tamen penitentie ⁊ re
conciliationis beneficium conse
quant. seruata tamen regula san
ctorum canonuz paternorum cir
ca eorum personas qui a domini
fide discedendo peccauerunt.
Item ex concilio epanen.

Non respuatur eius oblatio: qui festinans ad penitentiaz sacerdo tem inuenire non potuit.

Si' aliqs fuerit mortuus qui
az sit confessus ⁊ testimoni
um habet bonum ⁊ non poterat
uenire ad sacerdotez: si preocupa
uit eum mors in domo aut in uia
faciant pro eo oblationez' ad alta
re parētes eius: ⁊ dent redempti
onem pro captiuis. ecce q̄ episco
po precipiente penitentes de oc
cultis peccatis siue in periculo cō
stituti per presbyteruz possunt re
cōciliari. sed si necessitate mortis
peccatoz urgetur: ⁊ episcopus ita
remotus est: q̄ presbyter cum cō
sulere non possit: negabitur peni
tentia morienti ⁊ beneficiuz recō
ciliationis non prestabitur peni
tenti: quem conuersuz deus reci
pit ad ueniaz iuxta illud: In qua
cunq̄ hora peccatoz cōuersus fu
erit ⁊ ceta. ⁊ itē cōuertimi ad me
⁊ ego cōuertar ad uos. ecclia sibi
reconciliare negliget: quem deus
intus suscitauit? ecclesia foris ab
soluere cōtemnet? damnabit ab
sentia episcopi: quem gratia diui
ne presentie illustrat? per lauacz
regenerationis morituris succur
ritur etiaz a laicis si presbyteri de
sunt: cur ergo beneficio recōcilia
tionis per presbyterum ei subue
nire non poterit: si contigerit epi
scopum deesse? Si secunduz au
gustinum qui agens in extremis
confitetur socio turpitudinez cri
minis: fit dignus uenia ex deside
rio sacerdotis : cur non similiter
sit dignus reconciliatione ex desi
derio episcopi: qui sacerdoti non
negat maculam sui reatus? Itez
morientib' pēitentiā negare pbai
ñ debēt. Unde iulius papa ait

conse. dlij. sigs p ebrie
tatem.

Qui bis recedunt.
hoc est q̄ q̄ ab
solui desiderat sine mo
ra ⁊ nō obstante aliq̄
appellatōne ē absoluē
dus: vt ex de app. qua
frōte.

Hijs q. fide. tales
eni nō sūt recipi
ēdi sine recōciliatōe so
lēni aut iuramēto: vt. i
q. vij. pueniētibus.

Si aliqs. pfessus
se velle accipere
penitentiam.

Oblatōez. hoc intel
ligendū ē de tali q̄ de
liq̄rat ⁊ nō satisfecerat
Si eni talis fuerat ex
cōicat': Iz apparuisset
signa pnie: nō tñ ozan
dū est pro eo. ⁊ licet in
firm' pōt absolui a q̄li
bet sacerdote : non tñ
moriens: vt ex de sen.
ex. a nobis. in fi. Sed
a solo papa si incidit i
canonē late sntie. io.

a b Ui psb'a.in vltimo tm̄ dicit aug'.q̄ sero penitentib' pn̄ia3 dare possum': securita tē ñ possum'. nō dico q̄ ɔdēnabit sed nec di co q̄ liberabit: vt ō pe. di.vij .nemo. ꝛ.§. sequē ti. Itē raptori nocet se ra pn̄ia: q2 negat ei se pultura: l3 admittatur ad pn̄ia3: ex̄ de rap.su per eo.

b a Gnouim'. mēte nō eni ɔsideran da ē mēsura tp̄is: sed doloris: vt de pe. di.i. mensurā.

c p Resby'.publi cū.hoc iō fit: vt nō tm̄ ꝓsit illi ad salutē sed alijs sit in exēplu3 vt de pe.di.i.in actōne in fi.ꝛ p3 hic q̄ tm̄ pro notorio crie ē iiugēda solēnis pn̄ia.

d Absidiam. altera producta.

e d De tpe.in hac qō ne queritur an pn̄ia sit morietib' im ponēda: ꝛ dicēdū. q̄ ñ vt.j.e.c.i.s3 tm̄ inotescē da est eis p hec verba ꝓpterea q̄ tu cōmisisti q̄ tu fecisti talit debes penitere: s3 expectam' quousq3 euaseris: vt ō pe.di.vi.qui vult. Se cūdū mēbrū huius qō nis ē: utrū sacerdos ꝓ suo arbitrio possit iiū gere pn̄ias: ꝛ dicēdu3. q̄ sic: vt.j.e.tpa.ɔside rabit tm̄ qlib3 sacerdos circūstātias oēs.s. per sone tp̄is loci ꝛ crimi nis q̄litatē ꝛ cām: put d̄r de peni.di.v.in pn̄i. di.i.c.aut facta.q̄ p hos v'sus habēt. Quis qd vbi qbus auxilijs cur q̄uo quando.

f a Ab infirmis.inq renda. diligent sacerdos ingrat circū stantias: vt de pe.di.v. in pain.

g Orōnib' nā p orō nē vni' delet peccatū alterius: vt.xiij.q.ij.ꝓ obeuntibus.ꝛ.c.aie.

h t Tempora. indi cio. Ex hoc pa tet q̄ pnie sunt omnes arbitrarie. vñ ep̄us po test diminuere pn̄iam quā idixit papa: vt. xx xiij.q.ij.latorē.sicut ꝓ curator ex cā pōt man dare cōtrriū illi' quod mandauit dn̄s: vt. ff. man.si hoiem.

Reus est aiar̄ p̄sb' qui penitenti am morientibus abnegat.

Si presbyter penitētiam mo rientibus abnegauerit reus erit animaru3: quia dominus di cit: quacunq3 die cōuersus fuerit peccator ad penitentiam uita ui uet ꝛ non morietur. uera eni3 cō fessio in ultimo tempore esse pōt quia dominus non solum tempo ris sed etiam cordis inspector est sicut latro uni' momenti peniten tia meruit esse in paradiso i hora ultime confessionis. Item ce lestinus papa ait. Penitentia morientib' non est deneganda.

Agnouimus penitentiā mo rientibus denegari: nec illo rum desiderijs annui qui obitus sui tēpore hoc anime sue cupiunt remedio subueniri. Horrem' fa teor tante impietatis aliquē3 iue niri: ut de dei bonitate desperet: quasi nō possit ad se quouis tem pore cōcurrenti succurrere: ꝛ pe riclitantem sub onere peccatorū hominem redimere: quo se uelle expediri desiderat: ꝛ liberari. qd hoc rogo aliud ē q̄3 morienti mor tem addere: eiusq3 animam sua3 crudelitate ne absoluta possit eē occidere: cum dominus ad subue niendu3 paratissimus inuitat ad penitentia3 sic promittens pecca tori: in quacunq3 hora ꝛ cetera. ꝛ item: Nolo mortem peccatoris s3 ut magis ɔuertat ꝛ uiuat. Sa lute3 ergo hominū adimit: qsqs mortis tempore penitentia3 sibi denegat: ꝛ desperet de misericor dia dei: qui eum ad subueniendū posse morienti sufficere ul' in mo mento non credit. perdidisset uti q̄ latro in cruce premium ad de xteram christi pendens: si illum unius hore penitentia nō iuuisset cum esset in pena penituit: ꝛ pro unius confessione sermonis ha bitaculum paradisi eo ꝓmittēte promeruit. uera ergo ad deū con uersio in ultimis positorum men te potius estimanda est q̄3 tempo re propheta hoc taliter asserente cum conuersus ingemueris tunc saluus eris. cū ergo dominus sit cordis īspector: quouis tempore non est deneganda penitentia po stulanti: cum ille se obliget iudici cui occulta omnia nouerit reuela ri. Cui aūt penitentia non nega tur: nec reconciliatio sibi denegā da est. Inconsulto ergo episcopo penitentem presbyter reconcilia re nō deb3: nisi ultima necessitas cogat. Unde in carthaginensi concilio tertio legitur.

Inconsulto episcopo penitentē presbyter reconciliare nisi ultima necessitas cogat non debet.

Presbyter' inconsulto episco po non reconciliet penitentē nisi absente episcopo ultima ne cessitas cogat. cuiuscunq3 penitē tis publicum ꝛ uulgatissimu3 cri mē est quod uniuersam commo uerit urbem: ante absidiam' idest atriu3 ecclesie manus ei impona tur.

De' tempore uero satis factōis an sit imponē dum morituris: theo dorus cantuariensis ar chiepiscopus in penitentiali suo ita diffinit.

In periculo constitutis peniten tie quantitas non est imponenda sed innotescenda.

Ab' infirmis in periculo mor tis positis pura est inquiren da confessio peccatorum: non tm̄ illis imponenda est quantitas pe nitentie sed innotescenda: ꝛ cum amicorū orationibus' ꝛ elemosy narum studijs pondus penitētie subleuandu3: si forte migrauerit ne obligati ꝛ communione ꝛ con sortio uenie fiant alieni. aquo pe riculo si diuinitus ereptus conua luerit: penitentie modum a sacer dote sibi impositu3 diligenter ob seruet: ꝛ ideo secundu3 auctorita tem canonicam: ne illis ianua pi etatis clausa uideatur: oratōnib' ꝛ consolationibus ecclesiasticis sacra unctione olei inuncti secun dum statuta sanctorum patrum communione uiatici reficiantur. Alijs uero pro qualitate peccati ꝛ presidentium arbitrio tempora penitētie decernēda sunt. Unde leo papa.

Presidentium arbitrio prefigan tur tempora penitudinis.

Tempora' penitudinis habi ta moderatione constituēda sunt tuo iudicio: prout conuerso rum animos perspexeris esse de uotos: pariter etiā habentes eta tis senilis intuitu3 ꝛ periculoru3 quoq3 quorumcunq3 aut egritudi num respicientes necessitates. In quibus siquis ita grauiter ur geatur: ut du3 adhuc penitet de salute eius desperetur: oportet ei per sacerdotalem solicitudinem communionis gratia subueniri. Item nicolaus papa.

d Hec his. vo. milicie. q̄ nō licet vt di. l. si q̄s p⁹ acceptā. c. xxx iij. q. ij. admonere.

l Tēpus. sic iudex pōt melius scire q̄nta fides adhibēda sit testibus vt. ff. de testi. l. iij. io.

m His q. n Penitentibus.

o Sacerdos absq̄ p̄sonar̄. i. nō fauore p̄sone: s3 aliaꝝ p̄sōe qualitates ꝯsiderabit: vt dixi. s̄. c. tempora.

p Omni aūt. i. omni anno tpe ieiunij: vt. l. di. in capite.

q Remissionis. i. ieiunij.

r Sepeliant. debēt eni penitētes se vilioribus officijs applicare: vt de pe. di. ij. i pn.

s Dñico. s̄. xxx. di. si q̄s tan q̄. lxxvi. di. vtinam.

t Penitentes. hic nō erit §. vt p3 p seq̄n tia. io.

u Tñi i octaua. hic nō erit §̄ sed item.

x Pro q̄litate.

y Hoc sit. quāto. s3 nūq̄d pōt sacerdos totū tēpus remittē nō: vt. xxiij. q. iiij. si is q p̄ lamus.

z Quia etas. q̄ñ etas nō excusat: vt. xxi. q. v. si q̄s cuius libet. io.

a Penitētē affectu3 hoc vult dicē: q̄ tm̄ debem⁹ h̄re affectū in carēdo ⁊ i recipiendo peccatores: sic ap̄ls h̄uit: cu3 excommunica

Et qualitas criminū ⁊ contritio penitentiu3 in satisfactione impōnenda a sacerdote consideretur.

De his uero q pro criminib⁹ penitentiam egerunt: ⁊ ad cigulum militie conuertuntur: cōstat eos cōtra sacras regulas agere. uerum quia crimina non equalia sunt: perhibes quoq̄ alios horum propter nimia3 hebetudinē in desperationem cecidisse: alios ob hoc ad pagāos fugisse: tibi hoc committimus decernendum: nimirum qui loca ⁊ tempora religionis illius ⁊ modu3 culpe necnō ⁊ penitentia3 ⁊ gemitus hominū ad confessionem uenientium presens positus inspicere uales. Item ex concilio laudicēsi.

De eodem.

His qui diuersorum peccatorum lapsus incurrunt: ⁊ oratione ⁊ confessione ⁊ penitentia malorum suorum perfectam cōuersationem demonstrant: pro qualitate peccati penitentie tempus attribuendum est: propter misericordiam ⁊ bonitatem dei. qui ergo huiusmodi sunt reuocādi ⁊ ad communionem applicandi sunt. Item ex cōcilio carthaginēsi tertio.

Episcopi arbitrio pro qualitate peccati penitentie tempora distribuantur.

Penitentibus secundum differentiam peccatoru3 episcopi arbitrio penitētie tempora decernantur. Itē ex concilio laudicensi quarto.

Sine personaru3 acceptione implorāti penitentia detur.

Sacerdos penitentia3 imploranti absq̄ personarum acceptione penitentiam secundum legem iniungat. negligentiores uero penitentes tardius recōcilientur. omni autem tempore ieiunij manus penitentibus a sacerdotibus imponantur. Diebus etiam remissionis penitentes genua flectant: ⁊ mortuos in ecclesiam afferant ⁊ sepeliant. die aūt dominico non ieiunent. na3 qui dominico die studiose ieiunat: non creditur esse catholicus. penitentes uero qui leges penitentie attente exequuntur: si casu in itinere ul' i mari fuerint mortui: ubi eis subueniri non potest: memoria eorum ⁊ oblationibus ⁊ orationibus cōmendetur. Unde in octaua synodo legitur.

Tempus penitentie prō qualitate peccati impendatur.

Pro qualitate delicti tempus penitentie ipendat. Ite3.

Tempus ⁊ modus penitendi delinquentibus presidentiu3 imponatur iudicio

Hoc sit positum in iudicio eorum qui presunt: quanto tēpore uel quali modo penitere debeant qui delinquunt: quia etas ad eruditiouem multam haberi facit differentia3 pene. Quo affectu penitentē suscipere ⁊ impenitentem abijcere debeamus: ex eade3 synodo euidenter ostenditur cum dicitur.

Intimo charitatis affectu penitentem debemus suscipere.

Penitente3 ex corde ita oportet suscipi: sicut domin⁹ ostēdit cū dicit: q2 conuocaui amicos meos ⁊ uicinos dicens: cōgratulamini mihi: quia inueni oue3 meam quam perdideram. Item.

Penitentes lege3 dei diligant iniquitatem odio habeant.

Affectum illu3 in se recipiat penitens quem gerebat ille qui dicebat: iniquitatem odio habui ⁊ abominatus sum: secundū ea que scripta sunt in sexto psalmo atq̄ in q̄pluribus alijs: uel ea que apostolus dixit ad eos: q secundum deum contristati sunt quantū inquit operatus ē i nobis solicitudinem sed excusationem sed indignationem sed emulationem sed uindictam: in omnibus exhibuistis uos cautos esse negocio: sed ⁊ ipsis in quibus deliquit agens multa contraria sicut ⁊ zacheus fecit. Item.

Impenitētes tanqua3 ethnici habeantur.

Erga eum qui peccata sua nō punit: tales esse debemus sicut dominus precepit dicens: sit tibi sicut ethnicus ⁊ publican⁹: ⁊ sicut apostolus docuit dicens: sb̄trahite uos ab omni fratre ambulante inordinate: ⁊ non secundum traditionem quam tradidimus uobis. Itē iohānes chrysostomus.

Melius est errare i misericordia remittendi q̄ in ueritate ulciscendi.

Alligant autem onera grauia ⁊ importabilia ⁊ cetera. tales sunt sacerdotes etiam nunc: qui omnem iusticiam populo mādāt ⁊ ipsi nec modicam seruāt: uidel3

uit ⁊ postea recepit corinthiū: qui publice tenebat nouercā suā.

b Operatus ē. i. ipm̄. s. se cōtristari s̄m deum. operat' solicitudinem de futuris peccatis.

c Multa cōtr̄ria penitēs. i. cōtr̄ria deb3 facere illis p quibus penitet: q2 cōtr̄ria cōtrarijs curant': vt de pe. di. ij. si quis semel. io.

d Erga eum.

e Alligant. melius ē ar. q iudex potius seruabit misericordiā q̄ rigorē. l. di. ponderet. i fi. ⁊. lxxxvi. di. non satis. xi. q. iij. nēo pitoꝝ. ex̄ de sorti. c. ij. q̄ñq3 tm̄ poti⁹ seruat' rigor q̄ misericordia. s. vbi non est spes correctionis: vt. xxiij. q. iiij. est iniusta.

f Tenax. hec ē ratio quare iudex pōt augē onus legis: sz illud nō pōt diminuere: vt. ff. nō re iudi. si se nō. similit gñalia vba q̄ p̄nceps ponit in suis p̄uilegijs tu non debes strcte ⁊ tenaciter intp̄tari: vt ex de deci. ad audientiam ⁊ xvi. q. i. frater. ex de do. cum dilecti.

g In hoc lz. ab hoc loco vsq; in finez repetit quedam. c. que omiserat in. v. qōne. in quibus omnibus reprehendunt christiani: q ad istar paganoꝝ dies obseruant ⁊ annos: ⁊ alias friuolas supstitiones.

h Domos. cū hoc fit tō: qz credit aliqd salutis inde recipere.

i Ego. hic repetit magister. c. que tradidit obliuioni i. v. questione.

k In hoc obseruetis. egyptiaci. egyptij inuenerunt: vt qui aliqō opus die tali inchoaret malū haberet exitum: tū ex antiqtate ecclia signat hos dies in calendarijs suis vbi reprobant. xxxvij. di. legimus.

non ut faciendo sint: sed in dicendo appareant iusti. tales sunt qui graue pondus uementibus ad penitentiam imponunt: quia dicūt ⁊ non faciunt: ⁊ sic dum pena p̄sentis penitentie fugitur contemnit pena peccati futura. sicut enim si fascez super humeros adolescētis quem non potest baiulare posueris: necesse habet: ut aut fascē reijciat: aut sub pondere confringatur: sic ⁊ homo cui graue pondus penitentie imponis aut penitentiaz reijciet: aut suscipiens dū sufferre non potest: scandalizat' amplius peccat. deinde ⁊ si erramus modicam penitentiam imponentes: nonne melius est p̄opter misericordiam rationez reddere q̄ p̄opter crudelitatez? ubi enim paterfamilias largus est: dispensator non debet esse tenax'. si deus benign': ut quid sacerdos eius austerus uult apparere?

Item martinus papa.

Calendarum obseruationes agere non licet.

Non licet iniquas obseruationes agere calendarum ⁊ ocijs uacare: neq; lauro aut uiriditate arborū cingere domos'. Omnis enim hec obseruatio paganorum est. Unde zacharias papa

Anathema sit qui ritum paganorum ⁊ calendaruz obseruat.

Si quis' calendas ianuarij ritu paganorum colere uel aliquid plus noui facere p̄opter nouum annum aut mensas cum lāpadibus uel epulis in domibus p̄parare ⁊ per uicos ⁊ plateas cantatores ⁊ choros ducere p̄sumpserit: anathema sit. Item augustinus.

Infirmitatibus hominuz incantationes nihil remedij p̄stant.

Admoneant fideles sacerdotes populos suos: ut nouerit magicas artes incantationesq; quibuslibet infirmitatibus hominuz nil remedij posse cōferre: non animalibus languentibus claudicantibusue uel etiam moribundis qcq̄ mederi. sed hec esse laqueos ⁊ insidias antiqui hostis: quibus ille perfidus genus humanum decipere nititur. ⁊ si quis hoc exercuerit: clericus degradetur: laicus anathematizetur. Item augustinus.

Dies egyptiaci ⁊ ianuarij calēde non sunt obseruande.

Non' obseruetis dies qui dicū/tur egyptiaci: aut calendas ianuarij: in quibus cantilene quedam ⁊ comessationes ⁊ ad inuicem dona donantur quasi in p̄incipio āni boni fati augurio aut aliquot menses aut tempora aut dies ⁊ annos aut lune solisq; cursum: qz qui ⁊ has ⁊ quascunq; diuinationes aut facta aut auguria obseruat aut attendit aut consentit obseruantibus: inutiliter sine causa magis ad sui damnationez q̄ ad salutem tendit: siue per quosdam numeros litterarum ⁊ lune per pythagoricā nigromantiaz egrotantium uitam uel mortem uel p̄speram uel aduersa futura inquirūt. siue qui attendunt somnialia scripta ⁊ falsa danielis nomine intitulata: ⁊ sortes que dicuntur sanctorum apostolorum ⁊ auguria auium: aut aliqua p̄o domo faciēda: aut p̄opter coniugia copulāda: aut in collectionibus herbaruz carmina dicunt: aut picta ciolas p̄o quauis infirmitate scritas super homies ⁊ animalia ponunt p̄eter symbolum ⁊ orationem dominicam: aut magicis falsitatibus in grādinarijs ⁊ tempestatibus credunt qui autez talib' credunt: aut ad eorum domum eūtes aut suis domibus introducunt ⁊ interrogant: sciant se fidē christianam ⁊ baptismum p̄euaricasse ⁊ paganum ⁊ apostatam idest retro abeuntem ⁊ dei inimicum iram dei grauiter in eternū incurrisse: nisi ecclesiastica penitētia emendatus deo reconciliet'ur. Dicit enim apostolus siue manducatis siue bibitis siue aliquid aliud facitis: in nomine domini nostri iesu christi facite in quo uiuimus mouemur ⁊ sumus. De temporum quoq; obseruationib' scribit augustinus in enchiridion i. manuali libro.

Grauc peccatuz est dies obseruare menses ⁊ annos.

Quis existimaret q̄ magnum peccatum sit dies obseruare ⁊ menses ⁊ annos ⁊ tempora: sic obseruant qui certis diebus siue mensibus siue annis uolunt uel nolunt aliquid inchoare: eo q̄ secundum uanas doctrinas hominum fausta uel infausta existimēt tempora: nisi huius mali magnitudinem ex timore apostoli pensaremus q talibus ait: timeo uos ne sine causa laborauerim in uob. Item super epistolā ad galathas

a Q Elidã votũ castitatis tractato de negocijs ꝛ ministerijs ecclĩasticis adiũgit de sacramentis: ꝑmo de mr̃imonio licet alia sint digniora ꝛ magis necessaria. Et hoc ideo cũ matrimonium magnum sit in christo ꝛ ecclesia sacramentum ꝛ tempore antiquius est ꝛ vsu communi⁹. Antiquius quia ante peccatuz instituum est. Cõmunis⁹: qz cuz sacramẽta omnia sint i eccle sia dei: hoc tamen apud gẽtes omnes est sanctus autẽ eius nõ est nisi in mõte sancto eius. i. vbi ecclesia edificata est: ꝛ qz ō matrimõio semꝑ queritur iudicio: ideo assignãdo mr̃ tiplicia eius impedimenta tractaturus ō eo primat. ꝛ. cãs Ad eius ergo euidentiam ꝑlibandum est quid sit matrimonium ꝛ vnde dicat: ꝛ vbi ꝛ quando ꝛ q bus verbis fuerit institutuz ꝛ que sint causse matrimonij vel que ꝛ quot sint eius bona: q̃ vel quot ei⁹ impedimenta. Quid sit matrimoniũ bẽs j. e. q. ij. §. i. vbi explicabimus singula posita in descriptõne. Dicitur autez matrimonium quasi matris munium ideſt officium. Sed quare potius dicitur a matre q̃z a patre qui actor generationis est vt diceretur patrimoniuz? Respondeo quia plura onera matrimonij subit ꝛ tolerat mulier. est enim in conceptu granida: in partu dolorosa: in lactando laboriosa. Fuit aũt institutum in paradiso ꝛ ante peccatum causa sobolis procreande: vt repararetur lapsus angelorum: ꝛ fuit institutum his verbis: hoc nunc os ex. Alij dicunt: ꝙ alijs verbis. ſ. his: crescite ꝛ multiplicamini. sed credo ꝙ illis verbis vsus est dñs tantum vt præciperet carnalem cõmixtionem: sicut patet ex eo ꝙ etiam post diluuium eisdem verbis vsus est dominus ad noe ꝛ filios eius iaz pridẽ vxoratos. Fuit etiam matrimonium secundo institutum post peccatuz ad remedium vt nitaretur fornicatio: vt. xxxij. q. ij. §. his ita. Cause autez matrimonij quedam sunt per quas contrahitur matrimoniz: vt sponsalia ꝛ consensus. quedam propter quas. Et ex his quedaz sunt principales vt vitatio fornicationis: susceptio sobolis. alie secundarie que sunt multe. vt pulchritudo femine: diuitie: amicorum copia: pacis reformatio. bona matrimonij sunt tria: fides, plus sacramentũ. j. e. q. ij. omne. Impedimẽta matrimonij sunt. xv. ſ. votum: ordo: habitus: dispar cultus: error persone: error conditionis: cognatio ligatio: publice honestatis iusticia: enormitas delicti: impossibilitas coeundi: tempus feriarum: interdictum ecclesie: coactio: etas: furor. io. Verũtamẽ quedaz ex his impediũt cõtrahenduz: sed non cõtractuz dirimunt. vt. j. dicet.

Intelligat lector ad tantum periculum anime pertinere superstitiosas temporum obseruationes ut dicat apostolus: timeo uos ne forte sine causa laborauerim i uobis: quod quanuis tanta celebritate atq; auctoritate per orbem terrarum in ecclesijs legatur: plena sunt tamen conuenticula nostra hominibus: qui tempora rerum agendaruz a mathematicis accipiunt. Jam uero ne aliquid inchoetur: aut edificiorum aut huiusmodi quorunlibet operum diebus quos egyptiacos uocant: sepe etiaz nos monere nõ dubitãt.

Item hieronymus.

Sine incantatõne herbas uel petras licet habere.

Demonium sustinentibus licet petras uel herbas habere sine incantatione.

b Q Ed uouentes. Hic intitulat questio prima qua queritur an teneat matrimonium a uouente contractum. ꝛ ꝙ non teneat, probat usq; ad. §. his auctoritatib⁹. postea allegat in contrariũ usq; ad. §. vlti. ꝛ hãc contrarietatẽ soluit satis bene. ã. xxvij. di. §. vlti. ꝙ valet. ꝑma. c. intelligũtur de uoto solemni alia de simplici: ar. exẽ q cle. uel uo. meminimus. j. e. c. i. ubi dicit. ꝛ ueste laicali sub testimonio epi. dicit ꝙ nõ refert an uotũ sit simplex an solemne: qz utrũq; dirimit matrimoniũ. Solemnitates enim ipe non sunt de substantia uoti, sz hoc refert an sit uotum simplex an solẽne: qz utrũ q; dirimit mr̃imoniuz. Solẽnitates eniz ipe nõ sunt de substantia uoti. sed hoc refert an sit uotuz de ꝑsenti cũ solẽnitate siue sine illa: ut noueo continentiam hoc ipedit ꝛ dirimit. sic intelliguntur hec. c. ꝑma usq; ad. c. nuptiarũ. an sit de futuro quod ipropꝛie dicitur uotuz. i. quedã promissio ō futuro uoto emittẽdo: ut si dico ego promitto ꝙ uouebo continentiam post annum mortua uxore mea: uel ꝑmitto ꝙ intrabo religionem uel cõsimile. hoc impedit sed non dirimit: ut. c. nuptiarũ. ꝛ. c. sequentibus. Alij dicunt ꝙ nullum uotum dirimit qz qua ratione dirimeret uotũ solẽne ꝛ simplex cum idem sit in substãtia. Solẽnitates enim nõ sunt de substantia sed ipa constitutio ecclesie dirimit: si ꝓ uotum solẽniter factum contrabatur. Ego dico ꝙ nullum uotum est solemne nisi cum quis deuouet se religioni alicui uel alijs duobus modis in sequentibus. c. unde si coram tota ecclesia dicet quis hec uerba: uouco continentiaz: si contraberet teneret mr̃imoniuz Que est enim ratio quare constitutio ecclesie magis debeat spectare ad illa uota que solemniter fiunt: q̃z ad priuata dummodo possit ecclesie cõstare siue per testes siue per confessionem propriam ꝙ uotuz fecerit? q̃z cito enim constat ecclesie per confessionem uel per testes dicitur notorium ꝛ sic deberet ecclesia dirimere matrimonium post illud votum contractũ io. Tu breuiter dicas ꝙ professio tacita uel expressa alicui⁹ religionis impedit contractum ꝛ contrahendum: exẽ de regu. uidua. ut. xxvij di. ꝙ interrogasti. ꝛ exẽ de regu. consulti. ꝛ. c. statuimus. ꝛ precedenti. c. q̃. c. expresse hoc dicunt: ꝙ cum aliquis dicit deuoueo me huic religioni ibi professio continentie tacita intelligitur ꝛ religionis expressa. Ordo similiter impedit si est sacer. nam ibi intelligitur tacita continentia facta cũ solemnitate ꝛ ex constitutione ecclesie: ꝛ ita semper conditio tacita uel expressa uel constitutio ecclesie solemnizat uotum. sic mihi bar. bzix. videt dicendum: exẽ q cle. uel uo. c. rursus.

c Sicut bonum est, ut siquis uidue, licet de illa specificet: de omnibus intelligi debet.

d In minoribus annis in. xxv. anno uel. xij. uel. xiiij. ꝛ dicũt miores annis multiplicit: quantũ ad discretõez usq; ad. vij. ut. C. de iure deli. si infanti. Item quantum ad matrimonium usq; ad. xij. in femina: in uiro usq; ad xiiij. annum. Item quantum ad factionem testamenti usq; ad. xiiij. annũ ij. q. vi. §. diffinitiua. Item quantum ad restitutionem usq; ad. xxv. annũ

Elidã uotuz castitatis hñs despõsauit sibi uxorem. illa pori cõditõni renuncians transtulit se ad alium ꝛ nupsit illi. ille cui prius desponsata fuerat repetit eã. Hic primuz: queritur: an coniugium possit esse inter uouentes. Secũdo an liceat sponse a sponso recedere ꝛ alij nubere.

Quod uouentes matrimonia contrahere non possunt: multis auctoritatib⁹ probat. In concilio nãq; carthaginensi tertio capitulo quarto statutuz inuenitur de uiduis que professam continentiam preuaricate sunt.

Excommunicentur uidue que religioso habitu abiecto nuptias ẽt elegerint.

Sicut bonum est castitatis ꝓmium: ita maiori obseruantia ꝛ preceptione obseruanduz ẽ: ut siquis uidue q̃uis adhuc in minoribus annis posite ꝛ immatura ætate a uiro relicte se deuouerit

deo et ueste laicali abiecta sub te stimonio episcopi et ecclesie in religioso habitu apparuerint: postea uero ad seculares transierint nuptias: secundum apostolum damnationem habebunt: quia fidem castitatis quam deo uouerunt irritam facere uise sunt. tales ergo persone a christianorum communione sequestrentur: neque in communione uel conuiuio cum christianis communicent. nam si adulterij coniuges ree sunt: si suis obnoxie uiris non fuerint: quanto magis uidue que dei religiositatem mutauerunt: crimine adulterij notabuntur: si deuotionem quam sponte non coacte deo obtulerunt libidinosa uoluntate corruperint et ad secundas nuptias transitum fecerint: que et si uiolentia irruente ab aliquo oppresse fuerint: ac postea delectatione libidinis permanere in coniugio raptori uel uiolento uiro consenserint: damnatione superius dicta teneantur obnoxie. de talibus ait apostolus: Cum enim luxuriate fuerint: nubere in christo uolunt habentes damnationem: quia primam fidem irritam fecerunt. Item ex epistola gregorij missa ad bonifacium.

De uiduis et uirginibus que a religionis proposito discedunt.

Viduas a proposito discedentes uiduitatis: super quibus nos consulere uoluit dilectio tua frater charissime credo te nosse a sancto paulo etiam et a multis sanctis patribus nisi conuertantur olim esse damnatas: quas nos apostolica auctoritate damnandas et a communione fidelium atque a liminibus ecclesie esse arcendas censemus: usquequo obediant episcopis suis: et ad bonum quod ceperunt inuite aut uoluntarie reuertantur. De uirginibus autem non uelatis si deuiauerint a sancte memorie predecessore nostro papa innocentio taliter decretum habemus: Que uero que necdum sacro uelamine sunt tecte: tamen in proposito uirginali semper se simulauerint permanere: licet uelate non fuerint: tamen si nupserint aliquanto tempore his agenda penitentia est: quia sponsio earum a domino tenebatur. si enim inter homines solent bona fide contractus nulla ratione dissolui: quanto magis illa pollicitatio quam cum deo pepigit solui sine uindicta non poterit: et cetera. Si uirgines nondum uelate taliter penitentia publica puniuntur: et a cetu fidelium usque ad satisfactionem excluduntur quanto magis uidue que perfectioris etatis et maturioris sapientie atque consilij existunt: uirorumque consortio multotiens usi sunt: et habitum religionis assumpserunt et demum apostatauerint: atque ad priorem uomitum sunt reuerse: a nobis et ab omnibus fidelibus et a liminibus et a cetu fidelium

ff. de mino. l. i. Dicam autem uocat minores qui sunt infra xxv. an. nam aliter pater posset eos reuocare si essent infra xij. uel xiiij. annum: ut xx. q. ij. c. i. et ij. Sed quare non restituitur puella infra xxv. annum ut habitum quem suscepit possit deponere: sicut in alijs contractibus? Respondeo quia non est lesa que ei nubit quem meliorem potest inuenire iuxta illud: Illi sum desponsata cui angeli seruiunt etc. et minor non restituitur nisi cum leditur. ff. de mino. verum. §. sciendum.

e Immatura. id est non matura. nam uidue ante annum xl. non uelantur: ut xx. q. i. sanctimonialis. uel dic dictiones sunt in etate matura toro: iuxta illud. Iam matura toris plenis adoleuerat annis Virginitas.

f Sub testimonio. nam ita solennizatur uotum ut dicunt quidam cum scilicet accepit uestem ab episcopo ut hic vel de manu presbyterorum vel ministri. xx. q. i. vidua. quod credo dum tamen emittat uotum. nam alias uestem tantum accipiendo non obligatur solenniter sed simpliciter: extra qui cleri. vel vo. consuluit. vbi etiam habes quod solennizatur uotum in manu abbatisse. Item solennizatur: si per seipsam recipiat habitum et incipiat cum alijs cantare in ecclesia. infra e. vidua. Et nota quod uotum continentie solemnizatur tribus modis tantum. Sacri ordinis susceptione. xxviij. di. diaconi. Secundo: cum accipit uestem sacram a quocunque dum tamen post susceptionem incipiat cohabitare cum alijs monachis et monialibus in ecclesia. infra e. uidua. Tertio: cum ita dicit coram episcopo vel abbate vel abbatissa vel coram testibus duobus: ego deuoueo me huic religioni. hoc enim aliud est: et aliud cum dico: ego uoueo continentiam. deuotus enim religioni non posset contrahere ita quod matrimonium teneret. nec mirum cum etiam iam contractum matrimonium religio dissoluit: extra de conuer. coniu. ex publico. at in voto secus. non enim uotum dirimit. vnde si coram tota ecclesia diceret uoueo continentiam: per hoc non solemnizatur uotum: nisi velis dicere quod tale uotum non dirimit sed constitutio super voto. nam si uotum dirimeret: quare potius unum quam aliud: si hoc haberet ex sui natura. et ita dirimeret uotum simplex. quod augustinus non vult. infra e. nuptiarum. dic ergo uotum nunquam solemnizari: nisi tribus modis predictis: et ita exaudi quod hic dicitur. io. tu dicas ut ego dixi in glo. illa hic intitulatur circa finem.

g Habitu. ar. quod ita tenetur uoto qui ita publice in religionis habitu apparuerit: ac si publice habitum susceperit: extra de regu. vidua. et infra e. vidua.

h Apparuerint. ita quod aliquamdiu in ecclesia inter alias steterit scilicet per triduum: extra de regu. et transe. ad nostram. vel distingue quod triplex est habitus scilicet professionis qui uotum habet annexum: et dirimit matrimonium de quo hic loquitur. Conuersionis qui similiter uotum habet annexum de quo hic loquitur: extra qui cle. vel vo. consuluit. extra de regu. sup eo. Habitus probationis: qui nec impedit nec dirimit matrimonium de quo loquitur: extra de renun. c.

vlt. firme ergo teneas quod nunquam solus habitus solemnizat uotum: extra de regu. porrectum. et extra qui cle. vel vo. consuluit. nec obstat. xxvij. di. quod interrogasti. et extra de regu. uidua. quia solus habitus ... xi. q. non facit monachum uel non solemnizat uotum.

i Non coacte. tunc enim secus esset: extra quod me. ca. perlatus.

k Postea. ar. quod non ... fat ... si postea ... consensus ... xxxiij. q. i. ... per bellicam. et extra de ... qui duxit in matrimonium ... gnificauit.

l Uidua. simulauerint. arg. quod uoti simulatio sic ipsa professio obligat quoque ut c. pri. ... et di. xxvij. quod interrogasti.

m De uo. hic literam inducit cardinalis de uoto simplici propter illud nondum tecte et illud nondum uelate et illud ab eo. q. ... ecclesia: et illud aliquanto ... pore i. tribus an. xxvij. di. si uir. sed nos intelligimus de uoto solemni quia publica penitentia de qua subdit imponitur pro fractione simplicis uoti: ar. xxvij. di. si uir. Item inutiliter argumentaret augustinus de talibus uirginibus ad uiduas solemni uoto obligatas. unde intelligas illud recte non de uelo consecrationis sed de uelo professionis. quod uelum consecrationis non datur ante xxv. an. xx. q. i. placuit.

n Uelamine. extra de regu. ut clerici.

o Aliquanto. x. an. infra e. deuota. ideo autem dixit aliquanto: quia arbitrarium est huius penitentie tempus: licet ordinarie ... esse x. annos.

p Contractus. hic large sumitur hec appellatio: ut etiam comprehendat contractus stricti iuris: quia in nullo dolus interuenire debet. C. de prescrip. xxx. vel xl. an. si fraude.

q Quanto magis. infra e. q. c. he uero contra. in fi. Sed ibi loquitur de uirgine illa que uelum consecrationis accepit: si penitentia sit plus peccat quam uidua. hic loquitur de ea que non accepit uelum consecrationis. unde uidetur minus peccare quam uidua: quia a maiori bono cadit.

r Consortio. ar. de pe. di. v. consideret in fi. vbi dicitur: timeat docta experimento quod ignorauit virgo.

s Vse sunt. dicit hiero. libido in virginibus maiorem patitur ... men dum dulcius esse putant quod nesciunt.

usq; ad satisfactionem sunt elimi
nande ⁊ carceribus tradende: q̄
liter iuxta apostolum paulu; tra
dentes huiusmodi hominē satha
ne: ut spiritus eius saluus sit in
die domini: de talibus nanq; do
min⁹ per moysen loquitur dicēs
auferte malum de medio uestri.
de quibus per prophetam ait: le
tabitur[a] iustus cum uiderit uindi
ctam impio;um: manus[b] suas la
uabit in sanguine pecca to;u;. de
talibus nanq; ⁊ eo;um similibus
atq; eisdem cōsentientibus dictū
est: quia non solum qui faciunt sz
etiam qui consentiunt facientib⁹
rei iudicandi sunt. ¶Item ex de
creto gelasij pape ad sicilienses epi
scopos misso. c. ix.

**Transire nō possunt uidue ⁊ uir
gines post religionis propositu;
ad nuptias.**

Neq; uiduas ad nuptias trā
sire patimur: que in religioso
proposito diuturna[b] obseruatōne
permanserunt: similiter uirgines
nubere prohibemus: quas annis
plurimis in monasterijs etatez p
egisse cōtigerit. ¶Item cyprian⁹
ad pomponium de uirginitate.

**Ex quolibet sensu corporis mu
lier corrumpi potest.**

Nec[c] aliqua putet se posse hac
excusatione defendi q̄ inspi
ci ⁊ probari possit: an uirgo sit: cū
etiam manus obstetricum ⁊ ocu
lus sepe fallatur[c]. ⁊ si icorrupta i
uēta fuerit uirgo ea pte qua muli
er potest cē. poterit tamē ex alia
parte corporis peccasse que cor
rumpi potest: ⁊ tamen inspici nō
potest: certe ipe concubitus[c] ipe
cōplexus ipa cōfabulatio ⁊ oscu
latio ⁊ coniacentium duo;u; tur
pis ⁊ feda dormitio quantum de
decoris ⁊ criminis confitentur[f]?
si superueniens maritus sponsaz
suam iacentem cuz altero uideat
nonne indignatur ⁊ fremit: ⁊ per
zeli dolorem portat[g] gladiuz i ma
nu sua? ⁊ christus domin⁹ iudex
noster cum uirginem suam sibi di
catam ⁊ sanctitati sue destinataz
iacere cum[b] altero cernit: q̄s indi
gnatur ei ⁊ irascit? ⁊ quas penas
in scelestis huiusmodi coniunctio
nibus comminatur? cuius ut gla
dium spiritualem ⁊ uenturum iu
dicij diem unusquisq; fratrū pos
sit euadere: omni cōsilio prouide
re ⁊ elaborare debemus. ¶Tē

De eodem.

Quod si penitentiaz huius illi
citi concubitus sui egerint ⁊
a se inuicem recesserint: inspician
tur iterum uirgines ab obstetrici
bus diligenter: ⁊ si uirgines inuē
te fuerint accepta[k] cōmunione ad
ecclesiam admittant[l]: hac tamen
interminatione ut si ad eosdē ma
sculos postmoduz reuerse[l] fuerit
aut si cum eisdem in una domo[m]
⁊ sub uno eodez tecto[n] simul habi
tauerint grauiori censura eijcian
tur: nec in ecclesia postmoduz fa
cile[o] recipiantur. si autē de his ali
qua corrupta fuerit ⁊ deprehēsa
agat penitentiā plenam[p]: que hoc
crimen admisit: que non iam ma
riti sed christi adultera est: ⁊ ideo
estimato iusto tempore postea
exameloyson[q] sui .i. confessione
uel penitentia facta ad ecclesiam
redeat. q̄ si obstinate perseuerāt:
nec ab inuicez se separāt: sciāt se
cum hac impudica obstinatione
sua nunq̄ nobiscum admitti i ec
clesia posse: nec exemplu; ceteris
ad ruinam delictis suis facere i
cipiant. nec putent sibi uite aut sa
lutis constare rationem: si epis ⁊
sacerdotibus obtēpare noluerint
¶Item ex sexta synodo.

a Letabitur. non de uindicta quam uidet: sed quia non est in il
la ⁊ quia non commisit consimilia.

b Manus. l. i. s. pec. in pena. i. propter penam quam uidet: q;
cum stultus punitur sapiens fit astutio;: vt. xxiij. q. vi. vides. ⁊ c i
tius ducitur quis ad benefaciendum ⁊ uiuendum: de pe. di. iij. ci ti
us. unde dicit
felix quem fa
cient aliena pe
ricula cautu;.

a Neq; vi
duas. p
posito. nota q
uotū secundū
diuersos stat⁹
diuersa sonit
uocabula. pri
mus enim est
cū quis in ori
gine disponit
aliquid boni
facere tunc di
citur deliera
tio: vt. xvij. q.
Lc. qui bona.
⁊ hoc cōfinge
re ueniale est.
q̄q; procedit
⁊ ꝓponit idez
se firmiter fa
cturū ⁊ dicitur
propositu; .x
vij. q. i. c. i. ⁊ q
ij. nos nouī
mus. huiusmodi fra
cio uenialis ē
secūdu; quos
dam: sz graue
est. hec matri
monii cōsūmē
du; impediūt
sz nō dirimūt
ita; cōtractum
Si uero acce
dat obligatio
dicitur uotum
eius fractio
mortale pecca
tu; est: ⁊ impe
dit matrimoni
um cōtrahen
dum ⁊ dirimit
id contractum
si solemne fue
rit.

b Diuturna.
maxime: nam
⁊ idem esset si
per momēta;
ar. j. e. uiduas
nec ideo min⁹
uenditio ff. C
de contraben.
empti. non icirco. vel pōt hoc itelligi quando non expresse se
religioni obligauerunt. quo cāu exigit q̄ per aliquod tempus fu
erit in monasterio cum alijs: quod tempus potius est ad arbitriū
boni uiri referendum q̄s aliter determinandum: ar. extra de do
na. apostolice. ff. de iur. deli. l. i. ff. de solu. q̄ dicimus. vel dic hoc
tempus trium dierum esse: extra de regu. ad nostram. licet quidā
illud intelligant de illectis.

Nec aliqua. obstetricum. ar. contra illam probationem: que
fit per obstetrices q̄ nulla sit valida. sed contra tamē adul
terium. j. e. c. bene recipitur. ⁊ ar. extra de proba. proposuisti. ⁊ di
cit lex eam admittendam dum tamen perite mulieres sint. ff. de ven. in
spi. l. i. ar. contra. C. quādo tu. vel cu. esse desi. indecoram. ubi reprobatur
ꝓbatio per aspectum corporis: ⁊. xxxij. q. v. non solo. ⁊. j. xxxiij. q. i. q̄ aūt
⁊. c. siquis contra. ibi enim in veritate viri: hic constat de veritate mulieris
Sed ibi solui: si enim due vl tres nobiles probe mulieres dicerent virgi
nem nō esse cognitaz a
viro: harū testimonio
staretur.

d Fallatur. ar. contra
testimonium visus se
pius tamen non fallit
⁊ ideo admittitur testi
monium de visu: nam
iura adaptantur ff. ff.
de legi. nam ad ea.

e Cōcubitus. hic ei
est unus locus quo p
exteriora interio; volū
tas dignoscitur. per cō
fabulationem enim ⁊
amplexus ⁊ huiusmo
di deprehenditur fuis
se corrupta. si. xxxi. q.
ij. c. i. ā. di. l. siquis pre
postera. xxxiiij. q. i. nō
satis. di. l. siquis diaco
nus. ⁊. xxxij. q. v. non
solo.

f Confitentur. quia
ex eis ꝑsumit adulte
rium. xxxij. q. i. dixit.
C. de adult. q̄uis.

g Portat. de facto:
quia non licet viro in
ficere adulterum. ff. ō
adult. marito. nisi post
denunciationem.

b Cum altero cernit.
propter talem suspicio
nem poteris eam accu
sare: vt. xxxij. q. i. dixit.
dominus.

i Quod si pñiam.
item. i. sepe. ff. de
edendo veluti. §. hec
nox item.

k Accepta. premissa
tamen pñia.

l Reuerse. ar. reitera
tionē peccati aggraua
re penaz: ⁊ peccata ite
rata grauius cē puniē
da: ar. xv. q. iiij. bi qui.

m Domo. ar. ex loco
ꝑsumi ꝫ aliquē ar. xviij
q. ij. diffinimus.

n Tecto. tectū hic ap
pellat quēlibet locum
priuatum. xxxv. q. vi.
ab isto.

o Facile. nota q̄ si ali
quis monachus vel monacha semel deliquit non ideo statim oz abijci. sz
si secundo peccat difficilius debet reconciliari. si tertio tūc detrudit in alio
monasterio: vt. j. e. puenit. sed si clericus aliquis peccauit: statiz prima uice
potet expelli: vt. xlviij. di. quoniam multa.

p Plenā. i. pfectā. ex hoc volunt qdā: q̄ sanctimonialis possit agere so
lennē penitētiā: nec impeditur cōsecratio. qō ē cōis illud qō de clerico dictū
est. ā. di. l. c. is vero. vel plenam. i. x. annoaum. j. e. denotam.

q Exameloyson. i. cōfessione facta sui. i. satisfactione. s. pñia. ps enim hic
ponitur ꝓ toto: sm synodoeben. confessio enī est pars pñie ⁊ maxima: de
pe. di. i. quem penitet.

a S Iquis eṗus.deponat:ut.xxx.q.i.siquis sacerdos.
b Excõicet.hoc de mãsuetudine canonũ. Nã fm leges alr.j.xxx vi.q.ij.siquis non dicam.
c d E viduis ⁊ puellis.i.virginibus:al's vt 3.xx.q.i.illud. vel intellige de doli capacibus fm.b.etiã añ.xij.annũ.

i Nec ei agende.i.recipiendi fructus pñie.
k Lĩia.aut ill' vincẽtib⁹ caste viuere cepit.j.e.deuotã.⁊.c.de filia.
l Nisi vnus.i.legitimus quẽ reliquerat in necessitate mortis p c.quod ẽ.xxxij.q.vij.fidelis.
m Defunctus.quo ad lrãm ⁊ iste intellec⁹ euidẽt ostẽdit.j.e.c.

d Proprijs. pōt er/go aliqua i domo pro/pria accipe uestẽ religi/osam:ar.xxxiij.q.v.q deo.j.e.mulieres.⁊.xx q.i. vidua. ⁊ ex̄ q cleri. vel vo.insinuante. nec tñ monial' erit cũ nulli monasterio se tradat. hoc ergo itelligo de ꝓ/fessa:vel ut dixi ex so/lo hitu nõ ꝑindicat ei ar ex̄ q cle.vel vo.cõsu/luit.si aũt habitũ susce/perit:⁊ deuonet se reli/gioni in qua nõ lz hr̄e ꝓpriũ:vł gcqd hz de/uolui succedentib⁹ ab/itestato:ar.C. de epis/siqs pr̄b.dz tñ necessa/ria ab heredib⁹ suscipe. Alij aũt bona taliũ di/cunt eē i pẽdẽti. Sed 3.q: nihil ẽ fm naturã i pẽdẽti..ff.de indi.sed ⁊ si.§.vlti.ar.ff.e.ñ quẽ/admodũ. Alij dicũt ea eē in ptãte epi:ar C. de epis nulli. io. ego cre/do q bona talia sunt i ptãte illi⁹ q est supior i illa religione:cũ nõ ex/stit mõasteriũ.b. Itẽ nõ fm.b.q nũq̃ erit re/ligiosa persona quocũ/q3 mõ vestẽ mutet vel ꝓprijs renũciet vel vo/tũ emittat:nisi alicui re/ligioni se det. Sz nun/qd tal' q votum emittit ꝓprijs abrenũciat ma/nẽs i domo sua: vel si uestẽ mutat facit se ver/berãtes reos illi⁹ edicti xvij.q.iiij.siqs suaden/te diabolo? nõ: nisi spaliter habitũ alicui⁹ mõaste/rij cũ ꝓfessione tacita vł expressa assumat: lz se abbati nõ supponat vel dic q sũt mõachi: lz nõ sint sub aliquo ab/bate sicut ꝑmus mona/chus nõ fuit sb̄ aliquo abbate.
d Proprijs.i.q fue/rũt ꝓprie.lz enim i sua domo fecerint ꝓfessio/nẽ: erit solẽne votum: ex̄ de cõuer.cõiu.ex pte.⁊ ex̄ qui cle.vel vo.insinuante.

Cleric⁹ deponat' laic⁹ excõicet' q cũ sãctimonialib⁹ mecchat⁹ fuerit

SIqs ep̄s pr̄b diacon⁹ aut sb̄diaconus aut lector aut psalmista aut ostiarius cũ muliere sãctificata deo mecchat⁹ fuerit: deponat': q: spõsã christi corrupit. si uero laicus excõicet'. ITẽ ex ꝯcilio tole.iiij.c.viij. Vidue ⁊ puelle q̄ post religionis habitum nubũt a cõmunione suspendant'.

DE uiduis ⁊ puellis q̄ habitũ religionis i domib⁹ ꝓpris tã a parentib⁹ q̃ p se mutauerũt: si postea ꝯtra istituta pr̄um uł pcepta canonũ ꝯiugia crediderũt copulãda: tãdiu utreq̃ habeãt' a cõione suspense: quousq̃ qḋ illicite ꝑpetrauerũt emẽdẽt. q si emẽdare neglexerit: a cõione oĩum xp̄ianoꝝ ⁊ ꝯuiuio ꝑpetuo sint seq̃strate. ITem ex ꝯci. martini pape.

VIduas ãt uelare De eodẽ. pōtificũ null⁹ attẽtet: ꝑut statutũ est i decretis gelasij papa.c.xiij. QUod nec auctas diuia nec canonũ forma ꝑstitit. q si ꝓpria fuerit uolũtate ꝯtinẽtiã ꝓfessa in eiusdẽ gel.cap.xxi. legit' ei⁹ intẽtio: ꝑ se reddat rõẽ deo: q: sicut fm apl'm si se ꝯtinẽ ñ poťat nullatenus nubẽ uetabat': sic secũ habita deliberatõe ꝓmissã fidẽ pudicitie deo dz custodire. nos aũt auctẽ pr̄uz suffulti i hoc sãcto ꝯcilio sancim⁹ ⁊ librẽ iudicam⁹: si spõte uelamẽ q̃uis nõ cõsecratũ sibi iposuerit ⁊ i ecclia int' uelatas deo oblatione obtulerit: uelit nolit sancti mõie hitũ ulteri⁹ hr̄e dz: lz sacro ꝯfirmare uelit eo tenore ⁊ rõe sibi uelamen imposuisse: ut iterum posset deponere. Tẽ ex decretis innocentij pape capitulo.xx. De his q̄ uotũ uirgitatis hñtes nubũt necdũ sacro uelamĩe tecte

HE' uẽo q̄ nõdũ sacro uelamĩe sũt tecte: tñ i ꝓposito uirginali sp̄ se ꝑmanere siꝑauerũt: lz uelate ñ sũt: si forte nupserit: his ad agendã aliq̃to⁹ tp̄e pñiã sit libeꝝ: q: spõsio eaꝝ a deo tenebat'. Nã si inter hoĩes solet bone fidei cõtract⁹ nulla rõe dissolui: quãto magis ista pollicitatõ quã deo pepigit solui sine uindicta non dz? Nã si apl's illas q̄ a ꝓposito uiduitatis discesserũt dixit eas hr̄e cõdẽnationẽ: q: ꝑmã fidẽ irritã fecerunt: q̃to magis uirgines q̄ pactõis sue fidẽ minie ꝯuauerunt. Tẽ ex decreto eiusdẽ cap.cix. Non sunt admittende ad pñiã uirgines sacre si publice postea nupserint.

QUe xp̄o sp̄ũalit' nubũt: si postea publice nupserit: nõ eas admittendas esse ad penitẽtiã nisi hi qb⁹ se iũxerãt: a mũdo recesserit. Si eni de hoĩb⁹ hec rõ custodit': ut q̃cunq̃ uiuente uiro alteri nupſit adultera hẽat': nec' ei agende pñie lĩia ꝯcedit': nisi unus de eis fuerit defũct⁹: q̃to magis ḋ illa tenẽda ẽ: q̄ añ se imortali spõso cõiunxerat ⁊ postea ad humanas nuptias trãsmigrauit. ITẽ ex cõcilio triburiensi.c.vi. Ab ecclesia eliminande ⁊ ergastulis retrudende sũt monachoꝝ uł monachaꝝ impudice persone.

IMpudicas⁹ detestabilesq̃ ꝑsonas monachoꝝ atq̃ mõachaꝝ: q̄ abiecto ꝓposito sanctitatis licita atq̃ sacrilega cõtagione se miscuerũt ⁊ in arbitriũ ꝯscie ꝑpetue desperatõe ꝑducte ḋ illicitis cõplexib⁹ librẽ filios ꝓcreauerint: a monasterioꝝ cetu⁹ eccliaꝝq̃ cõuẽtibus eliminandas eē mandamus: q̃ten⁹ retruse i suis ergastul tñ facin⁹ lamẽtatione continua ḋflẽtes purificatorio possint igne penitudis⁹ decoq: ut eis uelut ad mortẽ soli⁹ mi'e ituitu p cõionis grã possit subueniri. ITẽ ex eod.

filia. magister alr exponit.j.e.q.§.vlti.sic cessit q ad eam q: nõ recipiet ad penitẽtiã nisi prius do eo separet. vel alit. nisi vnus i. adulter. Sed fm hãc expositionem nulli existenti in alio peccato danda est pena de alio: ita. q. ñ sibi cõfirmetur pe.di.iij.§.vlt. Itẽ 3.canõ pe.⁊ re.q gdi ẽt de sen.exc. cum nõ ab homine.§.in arti/culo. tñ dicit' fuit ad hoc p c.j.e.deuotam xx.q.vl.hi qui vel dic ad penitẽtiã fructuosam: q non valet ad vitam eternã pñia de vno peccato cũ quis remanet in alio. magister intelligit hoc.c.de custo/dia. stibi? iniungenda penitẽtia cõstitutibus i monasterio: ⁊ ẽt adhuc peccare volẽtibus: vt ẽ de pe.⁊ re.q gdi de pe.di.iij.§ quis aũt.⁊.c. v.falsas.
n IMpudicas filios.qui enim fermi ecclie.c.q.vlt.ci mille 3 gdi mõalis fotagie fo bolem ec de rico vel monacho cui tale applicabitur!

e Perpetuo.vsquequo emẽdauerit:vt ex̄ de cõsti.ex lr̄is in fi.
f h E vero.tecte.q̄ nondum sunt consecrate.
g Aliquãto.3.e.viduas 3.so.vt ibi:vł melius hoc in dicto apl'i dr̄ de viduis que nõ erant velate sz tñ ꝓfesse ꝯtinentiam: q̄ minus peccãt q̃ virgines velate.ibi greg.de vtrisq̃ velatis.
h q Ue christo ad pñiam.3.xxvi.q.vi.agnouimus.q: peccator in quacũq̃ hora ⁊c.sz exponit.b.ad pñiã.i.ad fructũ pñie.i.ad eucharistiã. lz eni hic peniteat nunq̃ tñ viuẽte adultero recipiet' ad cõionẽ ad instar secularis adulteri.j.xxxij.q.vij.fidelis.

vtriq̃ eni facta ẽ iniuria.vł q monasterio q: sequitur par⁹ mi... ditionẽ.xxxij.q.iiij.liberi.dico q vtriq̃ sit facta iniuria ... si hoc i duplici monasterio ꝯtigeret.xviij.q.ij.in nullo.
o Cetu.i.cõione frãz vł monialiũ.q̄ si retrudet i carcerẽ: in suo monasterio tñ dicat' eē.⁊ sic ñ ẽ con.j.e.siquis rap.vel illud ... ꝓpriũ monasteriũ redarguit' de nimia negligẽtia.
p Penitudinis.i.pene.i purgatorio.⁊ ignis iste excedit oĩm pe/nã huis uite de pe.di.ñ.c.vlt.in fi.⁊ sũt duo ignes purgatorij: vnus in futuro alter i hoc seculo vt pñia.
b Misericordie.sz nõne sb̄ ẽ de iure cõ(m)unis? ar.di.l.pomittas?

qō ñ de iure cōi fit ⁊ de mia fieri dr: ar. xxxiij. q. ij. admonere.

r Sol⁹ ĵ. e. virginib⁹. ⁊. c. siqs. ĵ. ā. di. l. penitētes. ĵ. ā. xxxvi. q. vij. de bis ĵ. So. oēs vie dñi misericordia ⁊ veritas.

a u Jrginē. ꝓfitētib⁹. ā. l. di. c. iij. ā. lxxxij. di. ꝑbr. ā. xv. q. vl. siqs ꝑbr. ĵ. xxxv. q. viij. c. vlti. ⁊. xxxiij. q. vlt. c. vlti. ⁊. xxxvi. q. ij. raptores.

b Anctem. ⁊ ita pōt eps dis pēsare i icestu qui maior est adulterio: sz z ēt de iudi. at si clerici. Nam tñ ibi pmittit dispensare in adulterio ⁊ in minorib⁹. Di cūt gdam q i tali incestu q i cidit in adulte rio pōt alias nō. sed cōi. ff. de adult. vim passā. ĵ. ꝑcri ptio. vbi dicit q si adulteriū ⁊ incestus sur gunt ex codez facto ꝑcripō quinquēnij pōt opponi adulte rio: vt post nō possit ō eo agi sed de incestu agi pōt ēt post quinquēnium fm nos planū est q dicimus q eps. dispēsa re pōt vbicun qs nō ꝓhibet.

c b Jergo, g scien tes. qz si ignoraret filij esset legitimi q̄tuz ad ignorantez vt nō. xxxiij. q. ij. c. ij.

d Et nunq̄. hoc enī vnum crimē ē qđ im pedit ⁊ non di rimit mātimo niū. ſ. incestus inez raptus: vt xxxvi. q. ij. si antē vxoricidi um. xxxiij. q. ij. admonere.

Monachus ⁊ uirgo dño cōsecra ta si nupserint excommunicent.

Jrginē q̄ se deo ꝓsecrauerit filiē ⁊ monachū decernimus nō licere nuptialia iura cōtrahē. q̄ si hec inuenti fuerint ppetrātes excōicent. ꝓfitētib⁹ āt decernim⁹ ut hēat auctem⁹ eiusdez loci epūs misericordiā humanitemq̄ largi ri. Item ex eodem.

Dum uiuūt lamētis penitētie se afficiant: qui sanctimonialib⁹ sci enter copulantur.

Jⁱ ergo qui sanctimōialibus scientes in mrīmonio ad iūu riam christi copulati sūt: iuxta cē surā zeli christiani sepent⁹: ⁊ nun q̄s eis ꝓcedat ꝓiugali⁹ uiculo reli gari: sz i pñie lamētis se uehemēt dū uiuūt afficiāt⁹. Item ex eodē

A sacra communione ꝓmuent⁹: q sacris uirginibus se sociāt.

Jrginib⁹ sacris se quosdam temere sociare cognouim⁹: ⁊ post dicatū deo ꝓpositz incesta federa sacrilegaq̄ miscere: quos ꝓtinus equū est a sacra cōione ō trudi: ⁊ nisi p publicā ꝓbatamq̄ penitētiā oio nō recipi: sz tñ his uiaticuz de seculo transeuntibus si pigne penituerint non negetur

Item gregorius.

In mōasterio reuocet⁹ ac recludatur: q a fornicatōe recedē noluit.

Peruenit⁹ ad nos: q̄ qdaz uir negligim⁹ diabolico instinctu de monasterio fuaserat exire quā dā deo sacratā: atq̄ a quodam uiro unde exierat sit renocata: rursusq̄ eā mulierez uir ille negligim⁹ iiqua suasione de monasterio ei ciens apud se retineat impudice uolumus aūt ut episcopatus tui auctoritate in monasterio reuoce tur atq̄ recludat⁹. Item ex con cilio aurelianensi capitulo. iij.

Non ē uiduis fas p⁹ susceptū ue lamen a sacro ꝓposito discedere.

Jduas⁹ que spontanea uolū tate ab altari ꝓuersationis sa cre uelamen⁹ suscipiunt: decreuit sancta synodus in eodez ꝓposito pmanere⁹. Nō eni fas esse decer nim⁹ postq̄s se dño semel sb̄ uelo ꝓsecrauerint: itez⁹ eis ꝓcedi spūi sancto mentiri. Item ex eodez

Qui sacro uelamine tectā in con iugiuz ducit: anathēma sit.

Jquis⁹ sacro uelamie ꝓsecra tā i ꝓiugium duxerit: ⁊ post dicatuz deo ꝓpositū incesta fede ra sacrilegaq̄ miscuerit: ut in con stitutione gelasij pape. c. xx. legit ꝓtin⁹ ē equū a sacra cōione detru di: ⁊ nisi p publicā ꝓbatāq̄ pñiaz oio non recipi. si penituerit trāse untib⁹ de seculo uiaticū non nege tur. Jn chalcedonensi⁹ ꝓcilio. c. xvij. hoc ppetrātes excōicent⁹: cōfitentib⁹ aūt auctē epi misericordia largiat⁹. Jtem i epla syricij pape c. vij. uelate ⁊ deo cōsecrate si ab iecto ꝓposito sanctitatis clāculo sacrilega ꝓtagione se miscuerit ⁊ illicitis cōplexib⁹ publice ⁊ libē fi lios ꝓcreauerit: has nuptias dete stabilesq̄ psonas a monasterioꝝ cetu eccl̄iarūq̄ ꝓuentib⁹ eliman das esse iudicatū ē: q̄ten⁹ detruse ergastul' tñ facin⁹ ꝓtinua lamen tatōe defleāt. Unde ⁊ uerbo dñi ⁊ canonica auctē i hac sacra syno do ꝑcipim⁹ ut oino sepent⁹ ⁊' iura mento colligent⁹: ut ulteri⁹ non sb̄ uno cohabitēt tecto. Item ex gre go. uitaliano sipontino epō.

Ad habitum redire cogatur ⁊ re cludatur in monasterio: que reli giosam uestem abiecit.

Peruenit de mōa sterio. ꝓbat⁹ ex hoc. c. q̄ lz pluries mo nachus ⁊ monacha ex ierint de monasterio: pluries abbas compel lendus ē eū vel eam re cipere: vt. ā. e. nec aliq̄ ⁊. xvi. q. i. quidam mo nachi. ⁊. ĵ. e. q̄ cā. lz cle ricus statiz deponi pos sit q deliqt: vt. xlviij. di. qñ multa.

c u Jduas. ab altari virgo ⁊ ñ vidua iō velat⁹ ab epō vel sa cerdote q̄ virgo typū gerit eccl̄ie i hac despō satōne q̄ pura ⁊ virgo vni nupsit uiro. i. chri sto: ⁊ in signum huius rei velatur a sacerdote q̄ ab eo recipit in con iugium in cuius perso na dictū ē anulo suo sb̄ arrauit me dñs. sed vi dua nō gerit in tali ca su typū eccl̄ie sz virgo q̄ sit integra mēte ⁊ cor pore. Elī nō sic cōiun git⁹ christo: ut repñtet cōiunctionē eccl̄esie. ⁊ iō nō velat⁹ a sacerdo te: q̄ sacerdos ꝓhibet secūdis nuptijs intēsse ⁊ sup secūdo nubētes fūdere bñdictōem. nō eni que secundo nubit bñdr̄: ar. de se. nup. c. i. sz vidua q̄ secundo nu bit: q̄ ꝑmo bō postea christo ⁊ ideo quasi ce lebranti secūdas nu ptias ei nō porrigit⁹ ve lū a sacerdote: sz ipa ac cipit desup altare. cōfi riū videt⁹ verū. xx. q. i. vidua. sed ibi tñ de ve ste loquit⁹: vel de uelo ꝓfessionis nō cōuersio nis. vel a ꝑsbo pōt ve lari sed non ab epō: ut. xx. q. i. deuotis. in fi. b.

d Velamen. i. professionē. Nam velū conuersionis nihil aliud est q̄z ipa conuersio.

e Permanere. tñ sola susceptio ueli non solemnizat uotū nisi sequat⁹ ꝓfessio: ut ex de conuer. coniu. ex pte.

f Jtez. i. sicut fecit i lapsu ꝑmi parentis. dicas hoc aduerbiū respicē pri mā ꝓuaricationē. ĵ. de cō. di. iiij. queris. ⁊ ē simile aduerbiū. xcvi. di. cū ad uerū. Nam ibi dicit rursus in infernū.

g s Jquis. xx. legit⁹ quod non habemus.

h b Chalcedoñ. ĵ. e. q. c. siqua uirgo. xxxv. q. vi. ab isto. ā. e. q̄ si.

i Et iuramēto. nūqd erit idē de oib⁹ clericis cū acciptūt de fornicatōe uł de adulterio pñiam⁹: non: ex de coha. cler. clericos aūt. uel hic loquit⁹ cum publice contrahunt. b.

a S Ji custos.te illic.vbi hec acta sūt.
b Epistolā.q2 forte petebat a papa vt liceret sibi eē in seculo
c Nimia.§.ij.q.vij.sicut.xviij.q.ij.abbates.
d Desidia.q̄ in plato casū inducit depositiōis:vt.lxxxi.di.dictū.
e Ad nos.ita dicit lex q̄ ad pricipē deferēda ē vindicta nō cria:vt.C.de offi.prefecti orientis.l.iij.in fi.

ergo iste sunt peiores adulteris:cū istis minor pn̄ia iponit:vt.xxvij.di.si vir:rn̄deo ideo quia cadunt a maiori gradu:vel quia minū spālius peccant:ar.xvij.q.iiij.sicut.
r Peiores.nō videt verū qd̄ hic dicit.s.frāgentē simplex votū peiorē esse adultero:cū adulter septēnij pena teneat:sz frangens simplex votū triennij pena puniatur:xxvij.q.i.si vir. [illegible]

f Excusatōne.itellige friuola.
g Reuocare.t ē si.ij.q.i.sicut.t ex̄ de offi.dele.ex parte.Nam si velit dicere q̄ itrusa fuerit audiet:vt ex̄ quod metus cā platū.restituetur tn̄ monasteriū p quo psumit:si ipsa sua auc̄te egressa ē.sz quid si ꝯxerit:idez dico:ar.extra de eo qui dux.in ma.c.significauit.
h A sāctissime.ar.ex̄ de offi.dele.sup eo.
i Suspendere.naz q̄ alioꝝ defendit errorez dānabilis ē magis q̄ ille q̄ facit:ar.xxiiij.q.iij.q alioꝝ.
k Qualitatē.hinc elice expositionē illi⁹ qd̄ dr.xxxviij.di.q ea.
l S Ji hō esses.ar.q̄ hō non ē hō qui rōne caret sicut legitur de nabuchodonosor.xxiij.q.iij.§.hinc vero.
m Festina.ar.q̄ si p̄latus p spūalē gladiuz nō pōt obtinere p principē secularē obtineat t illō suppleat p materialē.xxiij.q.v.pncipes.
n Quousq3 diligent.ergo attendendi sunt fines mandati t custodiendi sūt.vij.q.i.deniq3 ff.mā.diligēt.qd ergo si excōicauit ex delegatione iudex:nūqd pōt absoluere:videt q̄ nō q2 funct⁹ ē officio suo:ex̄ de offi.dele.in lr̄is Distingue:q̄ si papa delegauit ei sniaz excōicatōnis:si excōicet nō absoluet nisi exprimat in in lr̄is.si aūt delegat ei aliqua cā ēt si ppter cōtumaciam excōicet aliquā partiuz bn̄ pōt absoluere.nisi cum infra certū tps cā cōmissa ē decidēda t terminus ille est elapsus.sz qd si in vltimo pūcto termini sniam tulit pōt eam postea exequi:sic:ar.ex̄ de ap.dilecti.t.c.pastoralis.ex̄ d offi.dele.querēti.vbi differtur executio in id tēpus in quo nō potest ferri snia.nihil enim facit:nisi qd factuz ē declarat.ff.de testa.heredes palam.sed forte contrarium est verum.

S Ji custos religiosi hit⁹ aut eē nosces eps filiaz glose mēorie tuliani mgr̄i militie te illic posito piectis religiosis uestib⁹ nec ad secularē reuerti habitū nec ad nos licuisse puersā eplaz destinare.sz q2 nimia desidia ac torpore depmeris:i tuo dedecore res ad pn̄s illicita ipune cōmissa ē. Nā sicut p̄fati sum⁹:si solicit⁹ extitisses:prī⁹ ad nos ultio mlieris prauissime q̄s culpa debuit puēire.q2 ergo tm̄ hebes tātūq3 es negligēs ut nisi canonicā in te fueris coerciōnez expt⁹:in alijs districtionē t disciplinā nescias custodire q̄lit debeas eē solicitus:ꝯgruo tibi si deo placuerit tpe demōstrabim⁹. p̄ntia igit scripta suscipiens euigila t excitat⁹ saltē exeq̄re qd̄ p̄ressus usq3 nūc ignauia distulisti. instantie ergo tue sic p̄dictaz mulierem una cū sergio defensore nr̄o ꝯphendere:t stati nō solū ad male ꝯtēptū habitū sine excusatōne aliq̄ reuocare:sz etiā i mōasteriū ubi oino districte ualeat custodiri oz eā detrudere:t ita oēm circa illā solicitudinez exhibere:ut q̄s sit nefariuz qd̄ cōmisit:ex tua possit districtōe cognoscē.q̄ i re siqs qd̄ nō credim⁹ clericoꝝ ul laicoꝝ aliquo tibi igenio tentauerit obsistēdū:a sanctissime cōionis pticipatione eū suspendere nobisq3 renūciare festina:ut q̄tū sit execrabile qd̄ p̄sumpserit:postq̄s cōsideratōne ppria non aduertit:emēdationis q̄litatem cognoscat. In his aūt oib⁹ ita cautū stude te uigilantemq3 oñdere:ut culpā tuā nō geminare neglectu:sed aliquantisper ualeas solicitudine minuere.

Itez sergio defēsori. Districte custodie tradat:q a religiōis pposito ad secularē hitum rediit.

S Ji hō eēs aut aliquā discretōnē hūisses:ita rl̄aris debuisti disciplie custos existere:ut ea q̄ illicite cōmittunt:añ uidictā corrigerēt:q̄s ad nos eoꝝ nūci⁹ pueniret sz dū te facit nimia stulticia negligentē non solū de illis offēdimur sz etiā ad ulciscēdā desidiā tuā nihilomin⁹ puocamur.oi ergo dilatione oiq3 excusatōne postposita filiā gliose memorie tuliani magistri militie:que piectis quas sponte assūpserat religiosis uestib⁹ indumētis se laicis deturpauit:una cū fr̄e t coepo nr̄o uitaliano festina cōprehendere:atq3 ad religiosū rursū habitū reuocare ac i monasteriū mittē:ubi districte oino ualeat custodiri:nec eius custodiam aliquaten⁹ reuelari pmittas quousq3 denuo nr̄a scripta susceperis. Nā si quolibet mō in hac re negligēs uel lent⁹ extiteris:ita in te districtissime noueris uindicādū:ut qd̄ ex te nescis:pena possis resecante cognoscē.q2 sicut diximus:si intellectū hōis hūisses:q̄ mō facē p̄ciperis:añ debueras et cuz ultione a te facta cognoscere

Itē aug.d ꝯflictu uicioꝝ t uirtutū. Nō tribuit lr̄ia nubēdi:q ꝯtinentiaz fuare decreuerūt.

N Ubendi lr̄ia qbusdā tribuit illis uidelz q uirginitatē ul castitatē uidualē nequaq̄ pfessi sūt quibusdā aūt non tribuit:illis uidelz qui uirgines ul ꝯtinētes esse decreuerūt. fornicatio aūt nulli impune ꝯcedit. Itez in libro de bono coniugij.

Peiores sunt adulteris:que cōtinentie propositum uiolant.

M Eliore pposito lapsas si nupserit feiaf a castitate sāctiori q̄ uouet deo adulteris eē peiores māifestū ē. Itē ex ꝯ.chalcedon.

Monachus t uirgo q̄ se deo dedicant:nuptijs iungi non possūt

o N Ubendi.decreuerūt.firmiter pponēdo t vouēdo:alr̄ nō ex̄ de vo.t uo.redemptione lr̄aturam.
p Fornicatio.§.lxxxviij.di.fornicari.ar.ff.d ꝯcubi.l.pe.h.
q M Eliore.pposito.hoc.c.intelligunt qdā de voto solēni.sed tu intelligas de simplici put patebit.j.c.nuptiarū vbi ponit hoc.c.Sz quo

[illegible] uxoricidiū min⁹ punit t ecōtra.xxxiij.q.ij.admonere.t.c.laudendi vel ppt scādalū minus:q2 min⁹ scādalizat:q2 nimia voluntas occidendi vel adulterandi maius peccatum est quo ad deum q̄s aliis fornicatio.tamen quo ad ecclesiam minus punit:q2 minus scandalū suscitat q̄s adulteriū:quod pximū molestat. Talis ergo mai⁹ peccatū minus punit ppt min⁹ scandalū sic t fractores voti q2 minus scandalizant ecclīaz q̄s adulteri:minus puniunt:t ppt fauorem matrimonij puniuntur minus t magis peccat.sic ergo peiores sūt adulteris quo ad culpā nō quo ad ueniā vel penam.vel forte istud dicitur non quia magis delinquunt sed quia a maiori

bono cadant. vel dicit̃ esse hoc maius peccatũ quod in deũ spali˜ cõmittitur: ar. xvij. q. iiij. sicut.
c Siqua.
d Diaconissam. i. abbatissam.
e Ante annos. xl. ð. xx. q. i. iuuenculas. ꝫ. lxxvij. di. placuit. xxxi. q. i. ꝗ. modo ꝫ. So. ex audi fm diuersam cõsuetudi nẽ diuersarũ ecclarꝫ. C. de epis. ꝛ cle. nul la.
d Ordinari'. videt̃ obuiare huic ambro. q pfessio ß cõcili um. ait enĩ sup illis locum apli in prima epla ad tymo. mu lieres similiter oʒ esse pudicas.

Siq̃ virgo se dedicauerit deo similit̃ monachus non lꝫ eis nuptijs iungi. si uero inuẽti fuerit hoc facientes maneant excõicati. statuimus uero posse eis fieri humanitatem: si ita probauerit episcopus loci. Item ex eodem.

Diaconissa que post ordinationẽ nubit anathema sit.

Diaconissaꝫ˜ nõ debẽ ante˜ annos. xl. ordinari˜ statuim˜. ꝛ hoc cũ diligenti ꝓbatõe. Si uero ordinatõeꝫ suscepit: ꝛ q̃ntocunq tpe obſuauerit misteriũ ꝛ postea se nuptijs tradiderit iniuriaꝫ faciens gratie dei: hoc anathema sit ꝛ cũ eo q in nuptijs illi˜ cõuenerit. Iteꝫ ex synodo anchiritano.

Inter bigamos reputant̃ q uirginitateꝫ pollicitam preuaricantur

Quotquot˜ uirginitatẽ pollicitam ꝑuaricate sũt: ꝓfessione ꝯtẽpta int̃ bigamos. i. q ad scd̃as nuptias trãsierũt hr̃i debebunt˜. Iteꝫ ex concilio elibritano.

Virginib˜ deo dedicatis nec i fine dãda ẽ cõio: si libidini seruierũt.

Virgines˜ q̃ se deo dedicauerint: si pactũ ꝑdiderint uirginitatis atq eideꝫ libidini fuierit: nõ itelligentes qd amiserint: placuit nec in fine eis dãdaꝫ esse cõionem. q si sibimet ꝑsuaserint: q ifirmitate corporis lapse fuerit: ꝛ toto tpe uite sue pñiam egerint ꝛ a coitu se abstinuerit: placuit eas in fine cõionem accipere debere.

Iteꝫ ex cõcilio martini pape.

Cogatur ad penitentiam filia clerici: si deuota maritum duxerit.

De filia epi ul˜ pr̃bri uel diaconi si deuota fuerit ꝛ maritũ duxerit: si eã pr̃ ul˜ mr̃ in affectuꝫ receperit˜: a cõione hẽant̃ alieni. pr̃ uero i cõcilio cãs se nouerit ꝑstaturuꝫ. mulier uẽo nõ ante admittat̃ ad cõionẽ: nisi marito defuncto egerit pñiaꝫ. si aũt uiuẽte eo secesserit ꝛ penituerit ul˜ petierit communioneꝫ: in ultimo fine uite sue deficiens eam accipiat.

Item ex cõcilio toletano. iiij.

Deuota nisi desierit peccare non est in ecclesia recipienda.

Deuota˜ peccanteꝫ nõ recipiẽdã eẽ i ecclia: censem˜ nisi peccare desierit. ꝛ si desinens pñiam egerit aptã. i. ãnos. x. peniteat recipiat cõioneꝫ. pri˜ aũt q̃ i ecclia recipiat̃ ad oroneꝫ ad nulli˜ cõuiuiũ christiane m̃lieris accedat. q si admissa fuerit: ꝛ hec q̃ eaꝫ receperit habeat̃ in abñtia. corruptorem etiã par pena cõstringat. q̃ aũt maritũ accepit nõ admittat̃ ad pñiaꝫ: nisi aut uiuente marito caste uiuẽ cepit: aut postq̃ ipe discesserit. Itẽ greg. iohã. epo carolitano.

De monacha que ad lapsum adulterij deducitur.

Siqua˜ monachaꝝ uel ꝑ antiquorẽ lñiaꝫ ul˜ ꝑ ipunitatis prauã ꝯsuetudinẽ ad lapsũ adulterij deducta fuerit: aut i stupri fuerit deducta uoragineꝫ: hanc post cõpetẽtis seueritateꝫ uidicte in˜ aliud districti˜ mõasteriũ uirginũ in pñia uolum˜ redigi: ut illic oroni bus atq ieiunijs uacet: ꝛ sic penitendo ꝓficiat: ꝛ metuenduꝫ ceteris artioris discipline ꝑstet exemplũ. Is ãt q cũ huiusmõi femis i aliq̃ fuẽit ũgtate rept˜: oĩ cõione ꝑuet̃ si laic˜ ẽ. si uẽo cleric˜: a suo quoq ꝑmot˜ officio ꝓ suis ꝯtinuo lugẽdis excessib˜ in mõasteriũ detrudat̃. Iteꝫ ianuario epo.

Post dignã pñiam cõionẽ recipiãt q i religiosas mlieres excedũt

Eos aũt q i mulieres q̃ egresse sũt de monasterijs: excesserũt ꝛ ñ dicũt̃ a cõiõe suspẽdi si fr̃nitas tua de tali facione digne penitentes ꝑuiderit: ad sacraꝫ cõionẽ uolum˜ te reuocare. Itẽ ex nouellis iustiniani imperatoris.

De legibus imperatorum.

Siqs˜ rapuerit l˜ solicitauẽit l˜ corripuerit assisteriã˜ l˜ diaconissã uel˜ mõachã ul˜ aliã mulierẽ religiosã˜ uitã l˜ hitũ hñteꝫ: bona ipius ꝛ coꝝ q huiusmõi sceleris

---

b d De filia ꝑ hoc. c. ꝛ sequẽs ꝓbat. h. lecturã suã sup illo. c. ð. e. q̃ christo q dixit q si monialis publice nubit: nunq̃ pot accipere corp˜ dñi nisi in fine vite sue: vel nisi prius defunctus fuerit ille cui nupsit. si vero fornicat̃ tunc post pñiaꝫ põt accipe corpus dñi. ꝛ hoc idẽ diuersũ q magis contẽnit solẽniter contrahendo q̃ fornicando. G. vero aliter intelligit illud: q̃ christo. ar. c. sequẽtis.

i Recepit. ex hoc volunt dicere qdã: q nec pat̃ nec mater filio excõicato nec vir vxori excõicate tenentur cõicare. ita de oib˜ supioribus personis respectu inferioꝝ dicendum vr̃ ð. xi. q. iij. qm̃ multos. ꝫ. so. vxores viris ꝛ filij parentibus subditi sunt. vñ ab illis coercer i ꝛ fm ius debẽt corrigi. ne in causaꝫ anathematis icidãt. vñ illoꝝ consensus pari pena ẽ plectẽdus. secus ecõʃ vel dicat̃ receperit. i. adeo dilexit q i errore foueat. ꝛ fm hoc non ẽ cõñ. c. qm̃ multos.

k d Euotaꝫ. xp̃iane. vr̃ ergo ꝑ ꝯ̃rium q possit accedẽ ad ꝯuiuiũ nõ christiane mulieris: ꝛ est ar. q excõicatus põt excõicato cõmunicare.

l s Iqua monachaꝝ lñia. i. ipunitate. vñ qð seq̃t̃ est expositio. nec lꝫ eni peccare ar. q illicita appellatur lñia. ð. di. iiij. deniq. ð. xlv. di. qui syncera. ð. xxiiij. q. i. paratus. xxi. q ij. placuit.

m In aliud. ð. lxxxi. di. valet. ꝛ. i. e. q. ꝛ q. ꝫ. ð. e. ipudicas. ꝫ. so. sepe cõtingit q monasteriũ arguit̃ negligentie ꝛ ß innuit illud in prin. per antigorẽ ꝛc. Cũ autem monasteriũ negligẽtie ñ arguit̃ i suũ retrudi dꝫ i quo casu loquit̃ il la. c. cuꝫ autẽ monasterium de negligẽtia arguit̃ secus est.

n s Iqs solicitauerit. ar. q voluntas peccandi pro operis perpetratione punitur: vt. i. q. i. qui studet. ꝛ. vi. q. i. § verum.

o Assisteriam. assisterium apud grecos est locus in quo vn˜ sacerdos. v. acolythi. v. mulieres que assistere dicuntur manent. io. vel dic assisteriam. i. reclusã ab assistẽdo q quotidie assistit oroni.

p Uel monachã. i. i monasterio viuentẽ.

q Religiosã. hoc apposuit. G. de suo: vt patet i originali vñ hoc scriptũ est in auc. de sanc. epis. in fi. tñ in nouella ẽ illud verbũ.

---

c. lxxvi. di. ꝛ. l. di. ꝛ. lxxxi. di. ... oʒ esse pudicas. Sed quod diaconissa ... inter viduas ... non ... ordinari ... recipiũt charactere ... ordinari facit ... ordinari: ex de presb. nõ bapt. c. vlti.
p Uotq̃t. inter bigamos. ergo nec eps eũ ... bus põt dispẽsare extra de biga. nuper. sed cõtra. ð. e. siqua virgo.
f Debent. i. repelluntur a ꝓmotione ꝛ accusatione. sicut bigami nec scit int̃ virgines cõsecrabunt̃. ꝛ est ar. ꝑpt similitudinẽ ꝛ esse dici de numero eoꝝ de quorum numero ipse non est: vt. xx viij. di. c. vlti.
g Uirgines.

q In quo. ar. q illi q cōmittūt enormia delicta in ecclesia: q bona eorum ecclesie ppter delicta confiscant: vt. xvij. q. iiij. siqs deinceps. z. c. qsqs. z. xxx. q. i. siquis sacerdos. fm. l. tñ bona dānatoꝝ tradent heredib9: vt. C. de bo. dam. auc. bona.

r Cū suis. olī enī ipo igressu oia sua facta sūt ecclie: vt. xix. q. vlt. siqua mulier. vel suis. i. secū do mōasterio collatis vl post ingressū q̄sitis vel suis. i. monasterij. si mile. xviij. q. i. c. i. xix. q vlti. platum. als falsū diceret: z q: oia bona eius ipo ingressu facta sūt monasterij: z qcqd postea acqsiuit mona sterio acqsiuit: vt. xix. q. vl. q: perlatum.

s Cautiori. sic ergo d̄ lictū psone redūdat in dānū ecclesie. z sic ē z. xvi. q. i. si epm. nā cum hic res eius concedūt scdo monasterio z auferant pmo: vl delictū ei9 redūdare in dānū ecclie: sz nō redūdat: q: prouidebit ei vt pri us. si. ex. de cle. ciug. q te. nec dicas res dandas scdo mōasterio nisi q̄tū ad vsufructum s. ut inde sustentet ista dū vixerit: vt. xvi. q. vi de lapsis post mortem vsufructu redeunte ad pmū mōasteriū. volūt aūt quidā dicere cū rebus suis postea acqsitis. z facit p eis i auc. de sanc. epi. §. si monachus i fi. ti. Ubi dr q res quas ista acqsiuit debent applicari scdo monasterio. sed illud nō tz. vl exaudit cū pmū monasteriū vidit monachū ita vagantez z noluit reuocari. nec ē huic z. C. d epi. z cle. l. vlt. §. hoc ēt. in fi. vbi dr q res taliū debent dari pmo mōasterio Nam illud locū habet cū ille moniales seculariter viuūt. cum autē ille monachus transit ad aliud monasterium vel ad aliā vite figurā res vēdicat pmus mōasteriū: i auc. d sac. epis. §. si relinquunt.

t Legitima. q sit legitima hēs. C. de inoffi. te. auc. nouissima. z pbat ar. huius q ēt corrupta pōt ordinari diaconissa: lz dici consueuit cōtrarium. Itē olim huiusmodi diaconissa ppriū habebat: ar. hic. z. C. de sacrosanc. ec. generali.

u Mulieres. obtētu. ar. q hi q ludo vl fraude hitū religionis gerūt: ad ei9 obsuatōnez cogūt: vt. xvij. di. qd introgasti. ar. z. ex. d pui. max

x Aut i domib9. ar. q in ppria domo pōt qs vti vestib9 monachalibus z facere votū: vt. z. xxxiij. q. v. q deo. xx. q. i. viduas. z. e. q. c. de viduis. tamē ppter hoc non solēnizat votū: vt ex. de cōuer. cōiu. ex pte.

a Monacho orariū. orariū ponit p quolibet ornamēto mulierū: z ponit ps pro toto. est enī pprie velum vel peplum quo mulieres caput velāt: inuenitur tamen pro stola sacerdotis vt. ā. xxv. di. vnum orarium. z. c. vidue que z. io.

b Vidue.

cōione ptaminati sunt a religioso loco uendicent: in9 quo talis mulier hitabat per religiosos epos et iconimos et psides puīciaꝝ et officiales coꝝ. ipsi āt capitali periculo subijciāt mulier āt ubiqꝫ inuestigetur: et cū 9suis rebus monasterio cautiori tradat. si āt diaconissa fuerit legitimos hñs filios: ps legitima 9liberis eius prestetur.

Item ex decreto eugenij pape.

Mulieres caste obseruēt religiosū hitū q religiōis obtētu uelantur.

Mulieres9 obtentu religiōis uelate aut i monasterio regulariter uiuāt: aut9 in domib9 suis ēt susceptū habitū caste obseruēt.

Item ex cōcilio aurelianensi.

Monachus uxorē ducēs nūqꝫ sacri gradus mereat psortium.

Monacho9 orariū i mōasterio uel zonas hñe non liceat: z si postea uxori fuerit sociat9: tāte puaricationis reus nunqꝫ ecclesiastici gradus sortiat officiū. Itē augustinus de bono uiduitatis.

Ante professam continentiā nubant uidue quibus uolunt.

Vidue9 q se cōtinēt: nubāt anteqꝫ se pfesse ptinētiam deo uouerint. qd nisi reddant iure dānant. Itē nicolaus carolo archiepiscopo z eius suffraganeis.

Nō permittit uidua post pfessionē cōtinentie uotū deserere.

Vidua9 quidē q capiti sacrū uelamē iposuit: si int ceteras uelatas feias in ecclia orauerit: z z oblatōes cum illis obtulerit: si professa9 est se in eodem habitu pmanere spōdēs nunqꝫ religionis uelamē deponere a religionis obseruantia discedere nō presumat

Item ex concilio aurelico.

Professio uiduitatis corā episcopo facta post habitum susceptū nulli uiolare permittit.

Viduitatis9 seruande pfessionē corā epo in secretario habitā imposita coram epo ueste uiduali dicimus non esse uiolandā ipaz talis professionis desertricē merito damnandā eē decreuim9

Item ex cōcilio toletano.

Modus z solennitas faciende pfessionis hoc ordine seruetur.

Omnes9 femie uenietes ad sacram religionē pallio capita sua contegāt: z pscriptā roboratamqꝫ pfessionē faciāt. post9 quā scripturā n̄ sināt relabi ad puaricatōis audaciā. q uēo ex his oib9 fuerint repte aliū aut uestē i trāsgressionē dedisse: excōicatōis sententiā ferāt: z rursus mutato9 hitu i mōasterijs dōec diē ultimū claudāt sb erūnis ardue pñie pmaneant religate. Itē ex p. arelatēsi

Filij perditōis sūt q uiolāt corpora feminarum consecrataruz.

Sciendū9 est oibus q deo pseeratarū feiarū corpora p uotum ppriē sponsionis z9 uerba sacerdotis deo cōsecrata tēpla esse scripturarū testimonijs cōprobātur: z ideo uiolatores eaꝝ sacrilegi z iuxta apl'm filij pditōis eē noscūt. Itē. De eodē. Palea.

Vidue9 si priusqꝫ ptinētiam pfitent: nubere elegerūt: illis nubant quos propria uoluntate uelint habere maritos. simili hec cōditio z de uirginibus habetur nec extra uoluntatem parentum uel suam cogantur accipere maritū. Itē gregorius arthemio subdiacono in epl'a. xlij.

In monasterio recludantur monachi uxoribus sociati.

Et9 quia aliquos mōachorū usqꝫ ad tantum nefas prosiluisse cognouimus: ut uxores publice sortiātur: precipimus ut sb omni uigilantia requiras z inuētos habita coercione in monasterijs quibus monachi fuerant remitti facias. Item innocētius papa secundus.

Post pfessā cōtinentiā quisquis uxorem duxerit ab ea separetur.

i Sciendū est. per votum. proprie. ar. q quis p aliū vouere nō pōt: sicut nec penitentiam accipere: vt de peni. di. i. quis penitet. iurare tamen per aliuz potest. lxiij. di. ubi dño. z in memoriā cōbere: vt. xxxij. q. ij. honorant.

k Et verba. i. benedictionē.

l Vidue.

m Et quia.

a Ut lex. In hoc.c.agit᷑ de trib⁹ impedimētis mr̄imonij:ordine:voto:ꝛ īterdicto ecclesie.qđ nō.ibi ꝫ eccl'iasticā regulā

b Ecclesiasticis.ergo oēs q.j.ponunt᷑:sunt ecclastice ꝑsone:ergo ꝛ cōuersi qđ verū ē: vt.xij.q.i.duo.

c Regulares.ad d̄r̄iam seculariū de q̄b⁹ h̄es:ex̄ de deci.fraternitatem.

nō ē sic.nemo enī ē adeo senex:qn aliq̄ñ calere possit natura vl' artificio. qđ nō ē i frigido vl' i puero vl' spadone.ꝛ iō senex habilis ē ad cōtrahēdū sufficit.n.ꝙ ꝑlē ñ euitet.xxxij.q.ij.solet.sic enī generare d̄r exquo nō euitat ꝑlē ꝛ aptus ē ad coeundū.vel dic humani solatij ꝛc̄.i.ꝯhit᷑ cū prolis q̄ ꝑris solatiū ē:ꝛ hoc vult l'ra sequēs filioꝝ ꝛc̄.vel dic vt dixi.xxxij.q.vij.hi qui.

Ut lex ꝯtinētie ꝛ deo placēs mundicia in eccl'iasticis' ꝑsonis ꝛ sacris ordibus dilatet᷑: ꝑcipimus:quaten⁹ epi ꝑr̄bri diaconi s̄bdiaconi regulares' canōici monachi atq; ꝯuersi,ꝓfessi'q; sacrum transgrediētes,ꝓpositū:uxores sibi copulare ꝑsūpserit: seperentur. huiusmōi nāq; copulatōēz quam ꝯtra eccl'iasticā reglāꝫ ꝯstat eē cōtractā:mr̄imoniū nō' eē cēsem⁹ q ēt ab inuicē sepati sūt ꝓ tātis excessib⁹ ꝯdignā pn̄iāꝫ agāt. idipm quoq; de sc̄timonialib⁹ feminis si qđ absit nubē attētauerint:obs'uare decernim⁹. His oib⁹ auctibus uouentes,ꝓhibent᷑ ꝯtrahere mr̄imōia:ꝛ qdā eoꝝ si ꝯtraxerit separi iubet᷑. Aug. cōtra taliū se patōes peccatū eē asſit ita dicēs.

Cōiugia uouētiū ñ sꝭ dissoluēda

Nuptiaꝝ' bonū semp' qdē bonū ē.qđ bonū ē semp in pplo dei fuit:ſꝫ aliqñ fuit legis' obseqūnūc ē infirmitatis' remediū:in q̄busdā uero humanitatis solatiū filioꝝ qppe ,ꝑcreationi operā dare:nō canino more ꝑ usū ꝓmiscuum' feiaꝝ ſꝫ honesto ordine cōiugali. nūc ē i hoie ꝓbād⁹ affectus' ꝛ ipm tñ laudabilius trāscēdit ꝛ uincit celestia' cogitans' aio christian⁹. Sꝫ qm̄ sicut ait dn̄s: non oēs capiūt uerbū.hoc q pōt capere:capiat.q̄ se nō ꝯtinet: nubat q̄ nō cepit deliberet'. q̄ egressa ē: ꝑseueret. nulla aduersario det᷑ occasio:nulla christo s̄btrahat᷑ oblatio.in cōiugali qppe uinculo si pudicitia ñ fuat᷑:dānatio nō timet᷑. sed i uirginali ꝛ in uiduali cōtinētia excellētia muneris amplioris expetit᷑:q̄ expetita ꝛ electa ꝛ uoto debito oblato:iā nō' solū capes'sere nuptias ſꝫ ēt si nō nubāt:nubere uelle dānabile est. Nam ut hoc demonstraret apl's ait: ñ cū in delicijs degerint nubūt in christo ſꝫ nubere uolūt:habētes ingt dānationē:qm̄ ꝑmā fidē irritam fecerunt. ꝛ si nubendo tñ uolēdo nō q: ip̄e nuptie ul' q: taliū dānāde iudicent᷑:sed damnat᷑ ꝓpositi' fraus':dānat᷑ uoti fracti fidēs:dānat᷑ nō solū susceptio' a bono infeirioꝛi':sed ruina ex bono supioꝛi'. postremo dānant᷑ tales:nō q: cōiugalē fidē posterius inierūt: sed q: ꝯtinētie fidē ꝑmā irritā fecerūt qđ ut breuit᷑ isinuaret aplus: uoluit dicere eas hr̄e dānationeꝫ:q̄ post āplioris,ꝓpositū sanctitatis nubunt:ñ q: ñ dānant᷑: sed ne in eis ip̄e nuptie dānari putarent᷑. sed cū dixisset nubere uolunt:ꝯtinuo addidit dānatōneꝫ hn̄tes. ꝛ dixit:quare:qm̄ ꝑoꝛē fidē irritā fecerunt :ut uolūtas q̄ a ꝓposito

d Atq; ꝯuersar.ꝙ ꝯuersi qui,ꝓfessi non fuerit mr̄imonū cōtrahere ñ vetantur.

e Conuersi. ꝓfessi.nūqd oēs cōuersi eo ipso ꝙ sūt conuersi intelligūtur vouisse ꝛ renunciasse,ꝓprijs:dicūt qdam ꝙ sic:io hau.Sꝫ ego dico ꝙ si transit ad ecclesiaꝫ regularē:tunc intelligitur vouisse ꝛ renūciasse ꝓprijs. si ad secularē nō eā nec alij clerici intelligāt᷑ vouisse:nisi sit in maioribus ordinibus nec renunciasse ꝓprijs i ꝗpocū, eā ordine sint nisi sic dicat: do me ꝛ mea huic eccl'ie. nā renunciare videtur tunc ꝓprijs.h. Item qd si aliqs cōtulit se ꝛ sua alicui seculari ecclesie: nūqd talis pōt cōtrahere vel hr̄e ꝓprium:dico ꝙ pōt cōtrahere:ꝛ filius postea natus pōt petē legitimā portionē:vt.xvij.q.iiij.c.vlt.lꝫ videat᷑ seru⁹ ecclesie fact⁹.sed nūqd talis pōt trāsire ad strictioꝛē vitā:dicunt qdam ꝙ non:cū se fecerit seruū illius ecclesie:q: liberti nō possunt recedere de ecclesia sua:vt.xij.q.ij.liberti.

f Non esse.hic habes ꝙ mr̄imoniū nō valet:si fiat contra regulam ecclesiasticam:ar.j.xxxv.q.iij.contradicimus.ꝛ ar.j.xxxiij.q.iiij.non oportet.

g Nuptiarum.bonum.i.non uouentibus.melius est enim nubere q̄ᵽ vri.

h Semper.quia ꝛ ante peccatum ꝛ post in paradiso:ꝛ extra.xx vi.di.deinde.

i Legis.sed aliquādo fuit legis obsequiū:qñ frater debebat suscitare semen fratris:vt.viij.q.i. olim.ꝛ hoc spāliter erat ꝑceptuꝫ generaliter enim ꝑceptū erat,ꝓpagatio sobolis.vnde maledictus erat qui non reliquerat semen super terram.xxxij.q.iiij.§.his ita ꝛ.q.ij.pudor.

k Infirmitatis.i.cōtra infirmitateꝫ incōtinentie ꝯcessum.ita tamē ꝛ olim erat:sed non erat legis obsequium.

l In q̄busdā.vnde i senib⁹ ē humanitatis solatiuꝫ.i. cōtrahit᷑ vt eis seruiat᷑ in suis necessitatibus.Et ē ar.hic exquo senes qui iaꝫ assurgere nō possūt:cōtrahūt ergo ꝛ spado ꝛ frigid⁹ pōt mr̄imoniū ꝯtrahere:ar.xxxiij.q.v.ꝙ deo.nā ꝛ posthumū istituit spado:vt.ff.de libe.ꝛ posthu.sed ē ꝗstitū.ſꝫ nō ē verū:q: nō pōt cōtrahi mr̄imoniū nisi ibi sint tria bona mr̄imonij vl' re vl' spe.j.c.q.ij.omne.de sene

m Promiscuū.i.idifferētē ꝛ cōem.s. canio mox.canes.n.idifferēter ꝛ indistīcte ꝯmiscēt.

n Affect⁹.s.ꝓlis procreāde ad cultū dei.xxxij.q.i.non in sola.

o Et ipm.s.affectū.

p Celestia.nā celeste ē i carne viuere ꝛ opa carnis nō facere.q: virginitas replet paradisū:ꝛ ibi neq; nubēt neq; nubent᷑.sup qua auctoritate dicūt theologi:ꝙ vita āgelica viuēt

q Cogitās.i.ꝑfert.cōtinentiā bono cōiugali.

r Deliberet.an sit vouēdū.

s Subtrahat᷑.i. vouētib⁹ imo filij accedite ad suitutē dei ꝛ parate vos ad tētationeꝫ de pe.di.ij.si enī. ex̄ de reuū,nisi in pain.

t Nō solū.sed etiam hinc enī emergūt due opiones.H.dicit ꝙ ꝯhere actus.s.ꝯhendi ñ nō est malus.ꝛ hoc ea rōne: q: ex eo sequr bonū.s.mr̄imoniū. nō enī vult dicē ꝙ ex malo sequat᷑ bonuꝫ:ꝑ eo facit.j e.ꝛ si nō nubendo.ꝛ illud nō susceptō ꝛc̄. ꝛ illud nō q: cōiugiū sed voluntas frangēdi votū tm̄ vt dicit ē peccatū:vt pꝫ.j.c.nō q: ip̄e nuptie ꝛc̄.sed hec l'ra ei cōtradicit nō solū capessere.ſꝫ ip̄e exponit nō solū voluntas frangendi votū i actū,ꝑducta ē damnabilis: ſꝫ ēt nubere vl' le.i.voluntas frangendi votū ꝯtēta suis finibus ē dānabilis: ſꝫ ex delicto eius sequit᷑:ꝙ aliq̄ faciat sil' bene ꝛ male:q: cōtrahēdo bene facit:ſꝫ recedēdo a voto male facit.ꝛ itelligit hoc.c.nō de voto solēni ꝑñti vel nudo: q: s̄m eū vtrūq; dirimit mr̄imoniū:ſꝫ de,ꝓposito qđ qs hꝫ votū emittēdi: vt dixim⁹.s.in pain.questi. Nos dicimus ꝙ ipm velle cōtrahere ꝛ cōtrahere ē peccatū istis:ꝛ tñ inde sequr matrimoniuꝫ quod ē bonū.ꝛ intelligit᷑.c.de voto p̄senti simplici.nec ē mirū si sequat᷑ ex bonis malū:ar.de cō.di.ij. sicut iudas.ꝛ.lxxxi.di.sīg sunt ꝑr̄bri.sicut ex malis bonū.xi.q.iij.qd ergo sicut in passione christi opus operans fuit malum.i.crucifixio iudeorum. opus autem operatum.i.passio fuit bōa.actio enim fuit mala:ꝛ passio bona:ꝛ sic malū potest habere bonū effectū.contra nos est illud ꝛ si non nubendo.sed dic.i.q̄uis ipsum nuptum non sit peccatum.

u Propositi.i.voti.

a Fraus.i.deceptio.

b Susceptio.i.susceptū matrimoniū:ſꝫ tamē primā fidē irritam fecerūt Item nota ꝙ apostolus hic locutus est de his qui vouerunt per verba de p̄senti:ꝛ augu.hic de talibus locutus est:ꝛ hoc,ꝓbat illa l'ra si viro suo viuo:ꝛ vbi dicit aut viuente marito nubit naꝫ si nubit:ergo christo vouet ꝛ ideo intelligim⁹ hoc.c.de voto ꝑñti.H.ꝫ ꝛ s̄m eum superficialiter inducitur auctas illa apli:ꝙ poterant cōtrahere.ꝛ dicit.h.ꝙ votum in sui natura cōsideratū non impedit circunscripta omni solēnitate sed ecclesia potius vel post inuenit huiusmodi solemnitates ꝛ cōstituit:vt impedirent nūqd ergo monachi anteq; constituerent᷑ poterāt cōtrahere:dic ꝙ tunc mōachi

non erant: cum monachus esse non possit gn aliqua solemnitas obseruetur. sed posito q̄ fuerunt poterant contrahere. io.

c Inferiori. i. coniugio.

d Superiori. s. continentia. duo sunt: bona vnū superius vt continentia: ⁊ bonum inferius vt matrimonium.

e Proinde. hic pōit augustin⁹ qd̄ eos inducebat ad dicēdū q̄ nubētes p⁹ votū simplex erant sepandi ⁊ durat vsq₃ ad id q̄ hoc dicūt vbi ponit suā primam improbationē. secūdā autem ibi: deinde. tertiam ibi: sit autē. ⁊c̄.

f Cum enī₃. salua pace sua augustin⁹ nō bn̄ opponit istis. hic non ē sile d̄ carnali mr̄imonio ⁊ spirituali. nō enī de spirituali mr̄imōio ad carnale ē regressus sed bene de carnali ad spirituale progredit̄: ⁊ ita dormitauit hic augustin⁹. vel dicebāt forte illi oīmodā esse similitudinē int̄ hoc ⁊ illō.

g Melioris sint. id est signū melioris meriti: q̄ȝ scd̄e nuptie indicium sūt incōtinētie: vt xxxi. q. i. de his. ⁊. c. hac rōne.

h Virgo. q̄ȝ sine macula ⁊ ruga peccati: vt xxxij. q. iiij. recurrat. xxi. di. q̄nis.

i Vxores. hic habes q̄ votū simplex nō dirimit nisi ex sui natura eadē rōne: nec solēne cum idē₃ sint: q̄ȝ solēnitates nō sunt de sb̄a ⁊ verū ē. sed constitutio ecclīe dirimit mr̄imoniū religio tn̄ dirimit mr̄imoniū: ex de puer. ꝯiu. ex publico. Sed nūquid simpliciter vouens q̄ ꝯbit̄: tenet̄ continere mortua vxore? videt̄ q̄ non: q̄ȝ obligatio extīcta ē̄ reuiuiscit vt de cōse. di. iiij. q̄ris. ff. de solu. q̄ res. §. areā. Sed cōtradicim⁹: q̄ȝ non tollit̄ per mr̄imoniū nisi voti executio: ex de conuer. cōiu. quidam. nā voluit ille quātū i se fuit: iō postea cōpellit̄ continere quod non fieret si oīno esset absolutus a voto. si tamē cōtraxerit tenet mr̄imoniū: vt nō. in illa decre. quidam.

k Adultīa. i. adultos eē ē̄ ꝯiuges: ⁊ ē ēphasis: sic illō: dau⁹ ē ip̄m scelus.

l Sed plane. ab hinc tractat de voto solēni ſm quosdā₃: s₃ veri⁹ p totū c. de voto priuato agitur.

m Grauius. s̄. xvij. q. iiij. sicut qui.

n d De viduis. videt̄ hoc. c. intelligēdū de voto solēni: ar. s̄. c. sigs sacro vbi fit mētio de constitutionib⁹ gelasij siue pelagij. ⁊ hec ē gelasij. ſm hoc nō facit ad ꝓpositū. S. itelligas ergo de voto simplici: ⁊ ibi facit mentionem de alijs constitutionibus gelasij: non de ista.

o Sub nulla. q̄ȝ vidua nō cōsecrat̄ nec bn̄dicit̄. s₃ tantū virgines: vt. xx. q. i. de votis. sed accipiunt velum de altari: vt s̄. c. vidue.

p Castitatem. i. vidualē. s. post pristinum coniugium assumptā fides enim seruanda est priori coniugio. xxxiiij. di. fraternitatis ⁊. C. de secundis. nup. l. iij.

q Periculi. i. ꝓpter piculū earū vitādū poterit deliberare q̄ si et

cecidit appeat eē dānāda: siue s₃ sequant̄ nuptie siue desint. ꝓide q̄ dicūt taliū nuptias nō eē nuptias sed poti⁹ adulteria: nō mihi uident̄ satis acute ac diligent̄ ꝯsiderare qd dicāt: fallit qppe eos similitudo ueritatis: q̄ȝ eni christi cōiugiū dicūt̄ eligē: q̄ christiana sanctitate nubūt. Hinc argumētāt̄ qdā dicentes: si uiro suo uiuo q̄ alteri nubit adultera ē: sic dn̄s ip̄e i euāgelio diffiniuit. uiuit aūt christus cui mors ultra nō dn̄abit̄: q̄ ergo coniugiū ei⁹ elegit: si hōi nubat: adultera ē. q̄ hoc dicūt: acute mouent̄ qdē: s₃ parū attēdūt hāc argumētatōē₃ quāta rerū sequat̄ absurditas. cū. n. laudabilit̄ ēt uiuēte uiro ex ei⁹ ꝯsensu ꝯtinētiam feīa christo uoueat: iā ſm istorū₃ rōnē₃ nulla hoc facē debebat: ne ip̄e christ⁹ qd̄ cōsentire nefas est: adulteriū faciat: cui uiuente uiro nubit. deīde cū pme nuptie melioris sint meriti q̄̄ scd̄e: absit ut sāctarū uiduarū sit iste sēsus: ut christus eis uideat̄ q̄si secūd⁹ marit⁹ ip̄₃. n. hēbāt ēt āte a qn̄ uiris suis fidelit̄ sb̄dite fuiebāt nō carnalit̄ s₃ sp̄ualit̄: uirū cui ecclīa ip̄a cuius mēbra sūt ꝯiunx ē: q̄ fidei spei ⁊ charitatis itegritate n̄ solū i uirginib⁹ sacris: s₃ ēt i cōiugatis fidelib⁹ tota uirgo ē. uniuerse qppe ecclesie cui⁹ oīa mēbra illa sūt: apl̄s dicit: optaui uos uni uiro uirginē castā exhiberi christo. nouit autē ille uirginē cōiugē sine corruptōe fetare: quē in ip̄a ēt carne potuit mat̄ sine corruptōne ꝑcreare. sit aūt p hāc min⁹ ꝯsideratā opionē qua putāt lapsarū a sācto ꝓposito feminarū si nupserit nō eē ꝯiugia nō puū malū ut a maritis separētur uxores quasi adultere sint nō uxores: ⁊ cū₃ uolūt illas sepatas reddere ꝯtinētie: faciūt maritos earū adultos ueros: cū₃ suis uxorib⁹ uiuis alteras ducūt. q̄ꝓpē nō possū dicē qdē a ꝓposito meliori lapsas: si nupserint feīas adulteria eē nō ꝯiugia: s₃ plane n̄ dubitauerim dicē lapsus ⁊ ruinas a castitate sanctiore q̄ uouent̄ deo adulterijs eē peiores. si eni qd̄ nl̄lo mō dubitādū: ad offensione₃ christi ptinet: cū mēbrū ei⁹ fidem nō seruat marito: quāto grauius offendit̄ ip̄e de⁹: cū illi ip̄i nō fuatur fides in eo qd̄ exigit oblatum qd̄ nō exegerat offerēdū. cū eni₃ q̄sq₃ nō reddat qd̄ nō iperio compulsus: s₃ ꝯsilio cōmonit⁹ uouit: tanto magis fraudati uoti auget iniqtatē: quāto min⁹ habuit uouēdi necessitatē. Itē pelagi⁹.

De uiduis: que primam fidem irritam fecerunt.

De uiduis s₃ nulla bn̄dictōe uelādis supius late sufficient̄ q̄ ꝑdixim⁹: q̄ si ꝓpria uolūtate ꝓfessā pristini cōiugij castitatē mutabili mēte calcauerint: piculi ca rū interit: q̄li deū debeant satisfactione placare: q̄ȝ iuxta apl̄m primā fidē irritā fecerūt. sicut enim si se forsitā ꝯtinē nō poterāt: ſm apl̄m nubē nullaten⁹ uetabant̄: sic hita secū deliberatōe ꝑmissam deo pudicitie fide₃ debēt custodire. nos aūt nullū talib⁹ laqueum debem⁹ iniicere: sed solū adhortatōes p̄mij sempiterni penasq₃ ꝓponere diuini iudicij: ut ⁊ nr̄a sit absoluta ꝯscia ⁊ illarū p se rōē do reddat itētio. cauēdū ē qppe: qd̄ de earū₃ morib⁹ actibusq₃ beatus paulus testat̄ dicens: qd̄ pleni⁹ exponere p̄terim⁹: ne sexus istabilis nō tā deterreri q̄̄ admoneri uideatur. Itē theodorus.

De eodem.

Si qs uotum uirginitatis habens ⁊ cetera. Quod autē

r Vetabant̄ ar. q̄ peccati timōe maioris lapsus fieri ē̄ vetat̄. xxiij. q. ij. sole. xiij. di. nerui.

s Laqueum eos separādo vl eos ꝯ̄ile p hibendo ne cōtrahāt. vonis enim simplicib̄ verbis tn̄ cōmonitorijs ꝯ̄suadēdus est a mr̄imonio ē̄ per excōmunicatione₃: vt ex qui de. vel vo. veniens. ⁊ de spon. requisiuit. ar. xxij. q. i. ꝓdicandū₃ s₃ illud de peccato iam commisso. Itē ar. ex hoc. c. q̄ nō pro quolibet mortali excōicādus ē aliq̄s āteq̄ ꝯmittat̄: q̄ pro fractione huius voti anteq̄ frangatur non est excōicandus: q̄ nondum obligatus est nec post propter bonum₃ mr̄imonij. tamen q̄ q̄ indicit̄ pn̄iam volenti peccare: vt ē̄ de spon. de illis.

s Laqueum. i. simplicit̄ vouerunt imo ꝓmittende sunt contrahere: ne maius malū₃ vitetur: ē̄ de. vel vo. veniens.

t Vt ⁊ nostra. ar. q̄ ex quo prelatus functus est officio admonēdo increpādo ⁊ corripiendo non deberet ei iputari si ille nō emēdet̄: ar. xlvij. di. q̄ ad nos.

u Preterimus. ⁊ ideo aliqua pretermittunt̄ exponi: ne erroris citiatur: sicut dicit beda: de pe. di. iiij. reuertar.

x e Si quis votum. s₃ nunqd simplicit̄ vouēs potest contrahere cū alia que simpliciter vouit: non videt̄ q̄ teneat matrimoniū cum neuter possit debitū exigere. pone eos vouisse q̄ nū quā exigerent: dico q̄ bene tenet matrimonium: quia vterq₃ pōt reddere: sed q̄ño cū₃ reliquus non exigat: vterq₃ enim si scīat alterū₃ indigere nec posse exigere: reliquo d₃ communicari: vterq₃

nouētes pmissis auctib⁹ iubēť ab inuicē discedē: quoꝝ uero ꝯiugia auctātibus augustini ꝛ theodori soluēda non sūt: in caplo de ordine clericoꝝ euidenť ondītur. illo⁹ aūt inocētij quo uirgies sacre publice nubētes illo uiuēte cui se cōiunxerāt phibenť admitti ad penitentiā: nō ita itelligendū est ut aliquo tpe excludāť a pniā: q̄ digne pniā agere uoluerint: sed phibētur admitti ad pniam: q̄ ab icesti copula discedere noluerit. post ppositū sacre religionis n̄ pōt deo p pniā recōciliari: q̄ ad hitū sue pfessionis redire neglexerit. tunc eni ille cui se iūxerat ei defūctus erit: cū ab e⁹ illicitis amplexibus hec penitus recesserit: ut iste sit sensus capituli: q̄ christo spualiť nubūt: si postea publice nupserit non eas admittēdas eē ad pniā censem⁹: nisi hi qbus se iūxerant de mūdo recesserint: eis subaudiendū ē nubētib⁹. tūc enim uiri de mundo recedūt tūc defūgunť: cū ab eoꝝ ꝯcupiscētia ipe penitus se alienauerit: sić mūdus ei dť mortuus: quē suis illecebris nō astringit: ꝛ ille phibeť mortu⁹ eē mūdo q̄ nihil i mūdo cōcupiscit. hoc aūt sic intelligendū eē ex subsequenti exemplo idē inocentius ondit dicēs: qcūq̄ uiro uiuēte altēi nupserit: adultera hēať: nec ei agende pnie loc⁹ ꝯcedať: nisi un⁹ ex his fuerit defūct⁹. hoc de⁹ derelicta itelligēdū ē: que si uiuēte uiro suo alteri nubit: adulťa ē: nec ad pniam admittiť: nisi ul' prim⁹ reuertať i puluerē: de quo sūpt⁹ ē: ul' secūd⁹ ab e⁹ copla cessādo ei moriať: ut supra dictū ē. q2 ergo christ⁹ cui spualiť nubūt: iā nō moriť: mors illi ultra nō dn̄abiť: restat ut ille cui scdo nubūt eis moriať. i. utroq̄ āt nisi sic itelligereť: eēt ꝯtrarius dn̄o dicēti p pphetā: In q̄cunq̄ hora peccator cōuersus fuerit ꝛ cetera. ꝛ cūctis interptib⁹ diuie legis inueniret eē aduersus. pbať illud idē auctē illi⁹ capli: quo deuota⁹ que maritū acceperit: phibeť ad pniā admitti: nisi ul' uterq̄ ꝯtinētiā pfessus fuerit: uel ille cui se iunxerat de hoc mundo decesserit.

SEgť scda q̄stio: q̄ qriť an puelle alteri despōsate possint renunciare priori ꝯditioni ꝛ trāsferre sua uota ad aliū. Hic pmū uidēdū ē: an ꝯiugiū sit inť eos. scdo an possint ab iuicē discedere. eos aūt coiuges eē ꝛ ex diffinitōe cōiugij ꝛ auctē multoꝝ facile pbať sūt eni nuptie siue mrimoniū uiri ꝛ mulieris ꝯiunctio: idiuiduā uite ꝯsuetudinē retinēs. Inter hos aūt fuit ꝯiūctio: q̄ idiuiduā uite ꝯsuetudinē exigebat. fuit. n. inť eos ꝯsensus q̄ ē efficiēs cā matrimōij: iuxta illō isidori: ꝯsēsus facit mrimoniū. ITē iohānes

Chrysostom⁹ sup mattheū.

MAtrimoniū qdē nō facit coitus s3 uolūtas: ꝛ iō nō soluit illō separatio corporis s3 uolūtatis: iō q̄ dimittit ꝯiugē suā: ꝛ aliā nō accipit adhuc ē marit⁹. Nā ꝛ si corpore separat⁹ ē: tn̄ adhuc uolūtate ꝯiunct⁹ est. cū ergo aliā acceperit tūc eā plene dimittit. Nō ergo q̄ dimittit mechať: s3 q̄ alterā ducit.

ITem nicolaus papa.

SUfficiať solus sm leges ꝯsēsus eoꝝ: de quoꝝ quarunq̄ ꝯsensu ꝛ ꝯiūctōib⁹ agiť. qui solus

reddere dicet. Sed q2 siqs vouit: q̄ nūq̄ redderet si vxorē cōtingeret eū ducere: si post ducit nō teneť votū tale seruare: q2 pceptū est apl'i de debito reddendo. Sed qd si aliqs iurauit: q̄ nunq̄ cognosceret aliquā mulierē: si postea duxit vxorē: bene t3 mrimoniū. nūqd ergo peccat cognoscendo cū iurauerat nō cognoscē: dicūt qdā q̄ prima vice peccat sed postea nō. ꝛ idē dicūt q̄ p⁹ votū simplex prima vice cognoscēs vxorē peccat: q̄ si sēp peccaret cognoscendo: tūc mrimoniū illicitum esset. sed hoc nihil est. s3 dico q̄ n̄ peccat cognoscendo: l3 ꝯ iuramētum faciat. sed tūc peccat q̄n fidē frangit deo. vl' dic q̄ talis permittat se cognosci ꝛ n̄ cognoscat: ꝛ sic saluabit iuramentū cū potius videať pati q̄3 agē. Itē nū qro: cū3 iuramētū sit de iure naturali sicut ꝛ votū: q2 sicut dn̄s pcepit vouete ꝛ reddite: ita pcepit reddas dn̄o iuramenta. ar. q̄re votum dissoluit mrimoniū ꝛ nō iuramētū. ad h̄ dico q̄ iuramētū non ē pstandū nisi in̄sit necessitas: vt. xxij. q. i. sta. vnde qui tale iuramētū faś temerarie iurat. vñ fortius est uinculū voti q̄3 iuramēti: fm nos cū nō ē qō: q2 votū de sui natura nō obligat sed ꝯstitutio circa votū emissa.

a QUod aūt. ondit. s. xxvij. di. §. vlti.

b Illud. s. e. q. e. que christo.

c Pōt. digne. tūc qs penitet deo: cū penitet de oī peccato: ō pe. di. v. fres. min⁹ digne cū penitet de qbusdā: de pe. di. iij. plurit.

d De derelicta. Gratian⁹ soluit h̄ scdā3 ptē illi⁹. c. q̄ christo. ꝛ male. nō eni inuiť a contrario sensu q̄ illā posset hēre virū cui adultero fidem dedit viuēte viro: ex de eo q̄ duxit in mrimonium cū haberet. solue ergo scdam ptē. put. g. soluit primā ptē.

e In vtroq3 cān. s. innocētij.

f Esset contrarius. innocentius.

g Deuota. s. e. q. e. deuotā.

h SEquiť. hic depingiť secūda qō: an. s. desponsata vni condiuisso possit alij nubere. cui qōni vt facilius expliceť subiungit. g. aliā incidentē. s. vtrum inter sponsum ꝛ sponsam sit cōiugiū ꝛ allegat ad vtranq3 ptē huius incidētis: ꝛ eam soluit dupliciter. j. e. §. in xta. s. q̄ inter sponsū ꝛ sponsā3 ē mrimoniū initiatū. i. non consūmatū: vl' inter sponsū ꝛ sposam diciť esse matrimoniū non re pn̄tū sed spe futurorum. sed his relictis certū est q̄ inter sponsum ꝛ sponsā nō est matrimoniū proprie sūptis vocabulis. spōsus eni3 a sponsalib⁹ diciť. spōsalia sunt conuētio ꝛ repromissio futuraꝝ nuptiaꝝ. ff. de spon. l. i. ꝛ hanc q̄stionē tractat. g. vsq3 ad. §. sed cōcedať ibi de scda qōne diciť.

i Uiri. q2 in pari sexu nō pōt eē mrimoniū. ē eni mrimonium due correlatōes ꝛ ita plura

k Cōiūctio aiaꝝ. j. e. cum initiatur.

l Indiuiduā. quo ad ꝓpositū. ppetuo enim d3 cōsibi mrimoniū. ꝛ

C. II.

xxii. q. ij. sol3. ꝛ diť lex q̄ dotis cā ppetua est: q2 eo voto dať: vt sēp apud maritum sit ff. de iure dot. l. i.

m Retinēs. supple. diuini ꝛ humani iuris cōicatio. ff. de ri. nupt. l. i. eiusdē eni religiōis debent eē. C. de inde. ne qs. xxviij. q. i. caue. Sed obijcitur de mrimonio quod ē apud infideles: si alť nō vult sine ꝯtumelia creatoris hitare cū fideli: dissoluiť mrimoniū. si ergo ē idiuidua cōiūctio. s3 dic q̄ tūc lex dissoluit non hō. vt. xxxiij. q. ij. quos de⁹. q2 tūc ꝯtūelia creatoris soluit ius matrimonij: vt ex ō diuor. gaudemus.

n Efficiēs. j. xxix. q. ij siqs ancillā.

o Coit⁹. nisi cū spōsalia ꝯtcta sūt sb ꝯditōne: tūc. n. p coitū recediť a ꝯditōe: vt ex de ꝯdi. appo. de illis.

Sed volūtas. i. voluntarius ꝯsensus verbis tn̄ legitimis expssus. regriť. n. q̄ cōsensus sit volūtarius ꝛ nō coactus: ex de spō. cū locū. verba enim requiruntur q̄tū ad ecclīam: vt ex de spon. tue.

q Sed volūtatis. vtriusq3 iteruenictis: qō fit q̄n maritus ꝛ vxor se absoluerunt ab executione reddēdi debiti cā cōtinētie. j. e. agathosa. ꝛ i auť. vt lice. ma. ꝛ auie. §. si vero ex consensu.

r Uoluntate. hoc vult dicere q̄ nō sufficit corpore recessisse si mēte nō recesserit: vt. ff. de acq. pos. l. iij. §. in amittēda. ꝛ. ff. de cap. ꝛ post. nihil interest ꝛ. ff. de edil. edic. qd sit fugitiu⁹. §. apud labeonē. hoc aūt scias: q̄ licet dn̄s aliqs nolit eē dn̄s rei alicui⁹: nō ideo pdit dominiū. sec⁹ ē in possessione: vt. ff. de acq. pos. siqs vi. §. i.

s SUfficiat. sol⁹. vba eni tn̄ necessaria sūt ad pbationē: ex de spō. tue. ꝛ exponūt qdā sm. l. sm canones. vbi sunt isti cañ. imo potius videť ꝯtrarium p canonē. j. xxxij. q. ij. c. vlt. ꝛ pe. S3 dic q̄ illi cano. sūt. xxix. q. ij. si quis. ex de ꝯiugi. ser. c. i. ex de rap. cū causa. vel dic sm. l. put sonat littera

sed hec dictio solus nō excludit cōsensus parentū. imo tm̄ alias solēnitates que fiunt circa matrimoniū. q. d. solus eoꝝ cōsensus ē cā effectiua matrimonij: ꝛ iō nō sūt cōtrrie. ll. ille. C. de nup. nec filiū. ff. de ritu nup. nuptie que dicūt q̄ in mrīmonio reqritur consensus parentum. sed dic q̄ requiritur ex honestate non necessitate.

a c Um ergo. quō. licet hoc interrogaret: nō tm̄ dubitabat de verbis angeli. sed dubitauit quō illud posset fieri: vt sint due ptes quo ꝛ modo de modo dubitauit non de facto.

b Uirginal. sic ergo pꝫ: q̄ maria non voue rat continētiā: sed proposuerat vouere ꝛ virginitatē conseruare. nisi deus aliter reuelaret vel lex ꝓhiberet: vl' parentes cogerent. ꝛ idē ē q̄ licite pōt cōtrhere mrīmoniū deo reuelāte si vouerat ēt solēnit' q: votū fuit sub cōditōne. imo quantūcunqꝫ absolutū sit votū: semper intelligit' excepta auctas maioris: vt ex de iureiur. venientes. similiter hoc subintelligit': si res in eodē statu permanet. xxij. q. ij. neqꝫ. ꝛ ff. de solu. l. cū qs. ꝛ hoc si tibi seruat' fides: ex̄ de iureiur. ꝑuenit. ꝛ hoc si numerauit pecuniam: vt. C. de non nume. pecu. indubitati. ꝛ honeste ꝛ possibiles: vt ex̄ de iureiu. quēadmodū. ꝛ alīs posui. xxxij. q. vlt. c. vno.

c Ore expressio enīz oīs i voto multū operatur: vt ex̄ ō vo. ꝛ uo. litteraturā. ar. j. e. duobus. in fi. ar. de pe. di. i. magna in pain. videtur tamen q̄ quo ad deum non sit necessaria oris confessio. xxij. q. v. humane. ꝛ c. cauete. ꝛ. xxij. q. v. sigd. Sꝫ tamen secus est in voto tacito q̄s expresso. nam dicit lex q̄ si legaui tibi. c. si volueris tale legatum non transmittes ad heredes: nisi primo exp̄sseris te voluisse. Secus vero est: si legauero tibi. x. pure: quia illud transmittes. ff. de le. i. si ita legatū sit. §. illi si volet. immo nec votum dicitur conditionale vbi conditio subintelligitur: vt. ff. de condi. ꝛ demon. conditiones que. io.

d Consensit. j. e. paulo̅.

e Appetendo. ar. q̄ aliqs consentit in aliquid: non inde vult illud fieri. viij. q. i. audacter. vel dic sicut in glo. sic ergo patet.

f Consensus. i. maritalis affectus.

g c Um initiatur. i. icipit ꝛ existit. ex hoc sumpsit. g. suā di. s. mrīmoniū

si defuerit: cetera ēt cū ipso coitu celebrata frustrāt'. Cum ergo inter istos cōsensus itercesserit qui solus mrīmoniū facit: pꝫ hos cōiuges fuisse. Sꝫ qrit' qs ꝯsensus facit mrīmoniū: an cōsēsus cohabitatōnis: an carnalis copule: an uterqꝫ. si cohabitatōnis cōsensus mrīmoniū fac': tūc frat' cū sorore mrīmoniū pōt ꝯtrahē. si carnal' copule: int' mariā ꝛ ioseph ñ fuit ꝯiugiū. uouerat enīz maria se uirginē ꝑseueraturā. unde ait āgelo quō fiet istud qm̄ uiꝝ ñ cognosco i. me nō cogniturā ꝓposui. Neqꝫ enī q: tūc uirū ñ cognoscebat: necesse erat ingri: quō posset filium hr̄e: sꝫ q: nūqꝫ se cogniturā ꝓposuerat. si ergo ꝯtra suū ꝓpositūz postea ꝯsēsit i carnalē copulā: rea facta ē uoti uirgīalis mēte ꝛ si ñ ope uiolati: qd̄ de ea sētire nefas ē. Sꝫ sicut augustin' ait.

Beata maria ꝓposuit se fuaturā uotū uirginitatis i cōde sed ipsum uirginitatis uotū non expressit ore. Subiecit se diuine dispositōi: dū ꝓposuit se ꝑseueraturā uirginē: nisi deus aliter ei reuelaret. cōmittēs ergo uirginitatēz suā diuine dispositioni: cōsensit' i carnalē copulā nō illā appetēdo' sꝫ diuie ispiratōi i utroqꝫ obedīēdo. postea uēo cū filiū genuit qd̄ corde cōceperat simł' cū uiro labi is expssit. ꝛ uterqꝫ in uirginitate permansit. cōsensus ergo cohabitandi ꝛ iduiduā uite ꝯsuetudinē retinēdi iteruenīēs eos coniuges fecit. Indiuidua uēo uite consuetudo ē talē se i oibus exhibē uiro q̄lis ipa sibi ē: ꝛ ecōuerso. ad indiuiduā uite itaqꝫ cōsuetudinē pertinet absqꝫ legitimi ꝯsensu uiri ꝛ orōni ēt aliqñ ñ posse uacare: nec ꝯtinētiā ꝓfiteri. quia ergo iste cōsensus fuit inter eos: pꝫ eos cōiuges fuisse. Johannes chryso. sup mattheum.

aliud initiatum aliud ꝯsūmatū. sed tu dic: q̄ hoc refert' ad actus q̄ cōsiderāt' circa mrīmoniū. Nā pmo cōsentit: postea cognoscit vel initiat' quo ad significatōem: vt dicem'. j. e. quapropter. non quo ad sui essentiā: cū mrīmoniū sacratissima res sit: ꝛ ꝓ initio est ꝑfectū ꝛ cōsūmatū quo ad sui essentiā: nec recipit separatōnē vl' intersitia tpoꝝ.

Omnis res ꝑ q̄scunqꝫ cās nascit': ꝑ easdem dissoluit'. mrīmoniū enī ñ facit coit': sꝫ uoluntas: ꝛ iō ñ soluit illud sepatio corporis: sꝫ uolūtatis. iō q dimittit ꝯiugē suā ꝛ aliā ñ accipit: adhuc marit' ē. Nā ꝛ si corpe iā sepat' ē: tm̄ adhuc uolūtate ꝯiūct' ē. cūꝫ ergo q unā dimittit aliaꝫ accipit tūc plene eā dimittit. ñ ergo q dimittit mechat': sꝫ q altām ducit. Itē auctoritate ꝓbant' coniuges. Ait. n. ābrosi' i libro ō uirgib'

Cōiugal' pactio ñ uirginitatis defloratio coniugium facit.

Cū initiat' ꝯiugiū cōiugij nomē asciscit. nā defloratio uirginitatis ñ facit mrīmoniū: sꝫ pactio ꝯiugal'. deniqꝫ cū mulier ꝯiūgit' uiro ꝯiugiū ē: ñ cūꝫ uiri admixtōe cognoscit'. Itē isidor' ethymologiaꝝ li. ix. c. vij.

A prima fide desponsationis coniuges uerius appellantur.

Coniuges ueri' appellant' a pma desposatōnis fide q̄uis adhuc ignoret' inter eos ꝯiugalis ꝯcubit'. Itē ex ꝯci. aphricāo.

Quod cōditio iterposita non ualeat ex ꝯcilio aphricano ꝓbatur. Item. De eodem

Quicunqꝫ sb̄ ꝯditōis nomine aliquā desponsauerit: ꝛ eam postea reliquere uoluerit: dicim' q̄ cōditio frāgat': ꝛ desposatio irrefragabiliter teneat'. Itēꝫ augustinus de bono coniugali.

De eodem.

Coniunx'' uocat' a pma despōsationis fide: quā cōcubitu ñ agnouerat: nec fuerat cognitur': nec perierat nec mēdax māserat ꝯiugis appellatio: ubi nec fuerat nec futura erat carnalis ulla commixtio. ꝓpt' qd̄ fidele cōiugium ābo parētes christi uocari meruerūt: ñ solū illa mr̄: ueꝝ ēt ille pat' ei' sicut ꝛ cōiūx matris ei' utrqꝫ mēte nō carne. Item i eodem

b Pactio. id est consensus de presenti.

c Non di. ar. coñ. c. ō eo qui duxit i matrimoniū significauit. Nam ibi dicitur q̄ copula carnalis facit matrimoniū: sed illud refertur ad ꝓsumptionē. ñ. ō coniu. inter virū ꝛ vxo. cū hoc §. si nuptiis. ff. de ritu. nup. l. iiij.

c Coniu. generis. comparatiuus ꝑ positiuo: vel verius i. sanct' hoc. nesciūt q̄s co iunt. sicut inter mariā ꝛ ioseph. ar. xxxij. q. v. quod deo.

l Prima di. cit. h. q̄ vna ē fides qua vir vxori ꝛ econuerso ꝯꝫ mutuā seruitutē ꝛ etiā cōstitut' secundū hoc expone prima fide. id est primo a fide desponsationis. Alij dicunt q̄ due sunt fides. Prima ē qua ei debꝫ castitatem: ar. xxxij. q. i. caue. Secūda qua mutuā seruitutē ei debꝫ: sꝫ hoc non nisi post duos menses extra de puer. cōiu. ex publico. s̄m p̄dictas expositiones

ex prima vtrunqꝫ debet vt p̄dixi. vnde s̄m eos primus coitus nōꝫ ē gratuit' nā stati p' ꝯsensū mutuū de pn̄ti tenet' reddē debitū petēti hꝫ tn̄ alter exceptionē vsqꝫ ad duos mēses per p̄dictā decre. nisi dicat' aliud speciale de duob' diebus vl' vno. xxx. q. v. sponsus. j. e. institutū. hoc tn̄ ē certū: q̄ post pmū coiū stati tenet' faitutis petit' coitus q̄ncūqꝫ placuerit. io.

m c Oniunx vocat. s. xxxij. di. c. vlt.

n Q uod fidele. i. ex fide nō tn̄ vsu carnis ꝯstitutū.

Triplex bonum coniugij fuit in parentibus christi.

ODne[a] itaq; nuptiar[um] bonus i pletum ē in ipsis parentibus christi: ples fides sacr̄m[b]. plē cognoscim[us] ip̄m dn̄m. fidē: q; nullū adulteriū. sacr̄m: q; nullū diuortiū[c]. sol[us] ibi nuptiar[um] ꝯcubit[us] nō fuit: q; in carne peccati fieri nō[n] p̄t sine pudēda cōcupiscētia carnis q̄ accidit ex peccato: sine quo nec cōcipi uoluit q futurus erat sine peccato. ¶ Tem i leuitico p̄cepit dn̄s moysi dicēs: siqs sp̄sa[s] alteri[us] i agro oppresserit: morte moriat[ur]: q; uxorē alteri[us] uiolauit ¶ Tē in legib[us] p̄cipū sp̄sa iubetur lugere[d] mortē sp̄si tanq̄ uiri sui. ¶ Tē in canonibus inuenit. Frater sponsā fratris post eius mortem ducere non potest.

SIquis[e] desponsauerit sibi aliquā ꝛ p̄uenīte mortis articulo ea[m] cognoscē nō potuit: frat eius nō p̄t eā ducere in uxorē. ¶ Tē grego. mauricio impatori ob quendā comitē: q nepotis sui mortui desp̄satam duxit uxorē QEli desponsatā puellā ꝓximi sui accepit in cōiugiū: anathema sit ip̄e ꝛ oēs ꝓsentiētes ei: q; fm legē dei mori decernit. Nā diui ne legis ē mos sp̄sas appellare cōiuges. vñ i euāgelio dr̄: accipe mariā ꝓiugē tuā. ꝛ illud in deuteronomio: siqs cuiuslibet hōis desponsatā puellā i agro uel i quolibet loco oppressерit ul' adduxerit in domū suā: moriat[ur]: q; uxorem ꝓximi sui uiolauit: nō q̄ ia[m] uxor erat: sed q̄ a parētibus uxor fieri debebat. ꝛ infra: sicut nulli christiano lz de sua cōsanguinitate: uel quā cognatus suus hūit in matrimoniū assumere: ita ꝛ de ꝓsāguinitate uxoris sue. ¶ Tē hieron[imus].

Uxore mortua lz uiro aliaz ducē lz nō repudiatā ul' desponsatam

ADditur[f] aliud quartū cōiugium legitimū: dū mortua fuerit uxor cuiuslibz: lz illi accipere aliā: lz nō repudiatā nec desponsatā uiro[g] sed liberā: similit debet ꝛ mulier. unde ꝛ paulus ait: mulier que sub uiro ē: ligata sub lege uiri q̄diu uiuit uir eius. uiro igit uiuente uocat[ur] adultera: si iuncta fuerit alij uiro. si aūt mortu[us] fuerit uir ei[us]: liberata ē a lege uiri: ita ut nō sit adultera si ꝓiuncta fuerit cū altero uiro. ¶ Tē gregorius.

Post mortē alicui[us] nullus de ei[us] ꝓsāguinitate sponsā accipiat.

SIqs[h] uxorē desp̄sauerit uel eam subarrauerit[i]: q̄q̄ post modū p̄ueniente die mortis eius nequerit eam ducē in uxorē: tñ nulli de ꝓsanguinitate eius lz accipe eā in cōiugio. q; si inuentum fuerit factū: sepet oio. ¶ Tez iulius papa. De eodez.

SIqs[k] desp̄sauerit uxorē uel subarrauerit: ꝛ siue p̄ueniēte die mortis siue irruentib[us] aliis cāis minime eā cognouerit: neq; eius supstes fr̄ neq; ullus de ꝓsāguinitate eius candē sibi tollat in uxorē ullo unq̄ tpe. ¶ Vls oib[us] auctib[us] ꝓbant isti eē cōiuges. Sz augustin[us] testat[ur] cōtra dicēs.

Nō est inē eos mr̄imoniū: quos nō copulat commixtio sexus.

VOn[l] est dubium illam mulierem non pertinere ad matrimoniū cum qua cōmixtio sexus non docet fuisse. ¶ Tē leo papa

Illa mulier non pertinet ad matrimonium: cuz qua non celebratur nuptiale ministerium.

QAm[m] societas nuptiar[um] ita a qz illa nō ē nisi interueniat carnalis copula. xxvij q. ij. lex dūine.

b Jā uxor erat. i. carnalit cognita: ꝛ sunt verba gregorij.

i a Dicit. legitimū. hoc. c. cōtinuat illi. xxxvi. q. ij. tria. ꝛ. c. nullus.

k Alio. i. non consanguineo ꝓioris.

l s Jquis uxorē desp̄sauerit. videt ergo q; alter[um] p se sufficiat ad hoc q; sit mr̄imoniū: ꝛ ita p arras ꝓbāt sponsalia. lz dicēdū ul'. i. et subarrauerit p̄cedēte desp̄satione. ul' dic q; alter[um] sufficit: qz ꝛ si subarrat lz nō cōsentiat p̄sumit[ur] p sponsalib[us] ꝛ mr̄imonio donec ꝓbet cōtrariū: ar. xxvij. di. q; iterrogasti. ꝛ. xxx. q. v. nr̄a tes. ꝛ. c. femine. nec refert an verbo ul' facto declaret qs uoluntatē xliij. di c. i. fit autē hec subarratio p immissionē annuli: lz nō cōsentiat semp: qz est signum amoris. dicitur de hoc xxx. q. v. nostrates.

m Subarrauerit. ex desp̄serip. illud ȝ.

n Ducere. i. carnalit. cognoscere.

o s Jqs. alij. puta frigiditate ul' ex maleficio. ꝛ ita idē iuris ē siue desp̄satio interueniat de solo facto siue de iure. ꝛ ita siqs desponsauit consāguineā suā ul' aliquā aliaz cū qua ipe cōubere nō possit: ꝛ separet ab ea: null[us] de cōsāguinitate sua eā ducē p̄t: ꝛ ita monachus poterit impedire ꝓsāguineos suos: licz frigid[us] nat[us] sit qđ cōcedit. b. ꝛ hoc satis p̄t concedi: q; siue sit monachus siue frigidus siue deuotus siue sectus: q; sp̄salia illius ipediūt mr̄imoniū: ar. ex de spon. ad audientiā. Nā ppter desp̄sationē que nulla ē notat[ur] qs ifamia. ff de bis q no infa. quid ergo. §. q; ait p̄ior. ex de biga. nup. ꝛ vn[us] tñ casus excipit quādo. ȝ septenniū facta est desponsatio. ex de desp̄. ipu. accessit. itē i alio cāu nō ipediūt sp̄salia de facto sequens mr̄imoniū vt ex de eo q; dux. in matrimoniū significauit. Sed que est rō quare sponsalia que nulla sunt impediūt mr̄imoniū: ꝛ p̄t dici sufficere ita scriptum esse: vel ideo q; quandoq; probaret[ur] monachus qui nō esset in rei veritate vel frigidus ꝛ ita esset ibi periculū. nec est cōtra: ext ra de spon. inuenis Nam ibi post septenniū tentauit ꝛc.

p n VOn est dubiū. ad matrimoniū. qz hz i se sacramentū coniunctionis christi ꝛ eccl'ie ꝛ anime fidelis ad deum per charitatē. ȝ. e. c. sequēti. extra de biga. debitū. quidam intelligunt hoc. c. de arta ꝛ exponunt nō fuisse. i. esse non potuisse ꝓpter artationem. io.

q QAm societas. si mr̄imoniū se hz ad instar societatis: p̄t ergo mr̄imoniuz coīibi p absentes sicut ꝛ societas. ff. p socio. l. iij. ar. xxx. q. v. nec

a O Dne Hadulphus dixit duo ee tñ bona mr̄imonij. s. fidē ꝛ p̄lē: lz ip̄m sacr̄m nō ee de tū mr̄imonij nisi itrāsitiue intelligat. i. bonū qđ ē mr̄imoniū: qz sacr̄m mr̄imonij vt dicit nihil aliud est qđ ip̄m mr̄imoniū. lz dic q; sacr̄m mr̄imonij dr̄ hic isepabilis cōtractio alor̄: vl' ēt mutua seruit[us]: quor̄ utrūq; ē bonū mr̄imonij. Sine bis aūt bonis mr̄imoniū ꝓbi nō p̄t: postea vero sine bis ee nō p̄t.

b Sacr̄m. i. ineperabilitas ad tpe eni nō potest cōubi mr̄imoniū: vt xxxij. q. ij. solz sicut nec filiuz adoptare ad ipse possit. ff. de adop. siqs. io.

c Diuortiuz imo inseparabilis ꝓtractio alor̄. ȝ. e. §. ec. c. ȝ. ibi dicit inter mariā ꝛ ioseph fuit di uortium: lz ibi impoꝓe fuit diuortiū. s. cor poralis separatō cā honestatis tñ facta. ꝓpe aūt diuortium est separatō: q; cā delicti fit.

d Non p̄t. hic colligit q; coitus nō p̄t ee cū uxore si ne peccato: ar. xxxiij. q. iij. uir cū ꝓpria. ar. ȝ. xij. di. nemi. de hoc dicemus. xxx. ij. q. iiij. uir cū ꝓpria.

e Dotat. xxxiij. q. ij. nō satis.

f Lugere. i. ꝓpe luct[um] nō ꝓbere ꝛ insignia luct[us] de ferre. ꝛ ē multiplex cā quare ꝓbetur ȝ bere. ȝ. ꝓpe luctus: ne fiat p turbatio sanguinis ꝓpter incertitudinē: qz nesciret cui ptus illo tpe cōtus assciberet: ar. ff. de bis q no. infa. liberor̄. ꝛ. C. de repud. cōsensu. Altera ē maritalis reuerētia: ar. C. de secū. nup. l. ij. Tertia ē ne qua cā maligne suspicionis p̄stet secūdo viro: i anē. de resti. ꝛ ea q; parit. §. vl. colt. iiij. Tēp[us] aūt luct[us] ē. xij. mēsiū. C. ō secū. nup. l. ij. hodie diminut[us] ē femis luctus iste. nō enī cōpellit tristē habitū deferre. C. de bis q no. infa. decreto.

g Jqs. hoc. c. itelligit de sp̄sa de p̄nti: aliter nō faceret ad ꝓpositū: qz sp̄sa de futuro nō ē uxor. qđ tñ sequit[ur] q; si post ducī a fre: optinet ēt i sponsa de futuro: dū tñ post. vij. annos facta fit desp̄satio: alꝰ secus: ex de desp̄. impu. l'as. ꝛ. c. accessit ꝛ hoc cāu ē ipedimētū publice honestatis iusticia: nō affinitatis:

illud. et ad instar societatis se habet: extra de sponsa. li. preterea. et est ar. quod matrimonium non fuit institutum per illa verba hoc nunc et cetera: sed per illa que societatem designant: propter hoc relinquet homo pa. et ma. et adhe. et cetera. Et sic ita intelligitur illud. c. extra de dona. inter uir. et vxo. significauit. vbi dicitur quod ea que lucrantur vir et vxor communiter obueniunt eis: et est si. ff. rerum amo. l. i. vbi dicitur quod vxor domina est et socia rerum ipsius viri. sed domina dicitur quia non potest agi fur ti licet furtum committat.

a Sacramentum. duo sunt sacra vnum dei et anime aliud christi et ecclesie. dei et anime in sponsis: christi et ecclesie inter virum et vxorem: vt. j. e. in oi. et extra de biga. de bitum.

b Nuptiale. i. carnis commercium.

c Item apostolus. Palea que hic solet esse est contraria his que diximus. supra e. si quis desponsauerit. sed loquitur cum pater permiserat filiam illi: sed ille non desponsauerat eam. et quod dicitur desponsata. i. permissa simplicibus verbis patris illa non consentiente. et hoc colligitur ex eo quod dicitur circa finem decreuerat desponsare: vel. j. septennium desponsauerat.

c Item apostolus. ab hoc loco vsque ad. §. ecce. allegat quod neuter coniugum sine consensu alterius potest transire ad religionem. Exinde vsque ad. §. cum igitur maria, probat quod uterque sponsorum potest et ex his concludit ibi: quod inter sponsum et sponsam non est coniugium.

d Sunt qui dicunt humana. in auth. de nup. §. distrahuntur.

e Diuina. supra di. xci. diuina. que tunc demum locum habet cum carnalis coniunctio vna caro est: extra de conuer. coniu. ex publico.

f Latori. i. christo cui nullus resistere potest. xi q. iij. secundum. xix. q. ij. due. iohannes.

g Vna. fictione iuris vir et vxor vna caro sunt vel erunt duo in carne vna. i. in vno carnali opere: vel. i. ad vnam carnem. i. ad vnam prolem procreandam. Sic et fornicarij dicuntur vna caro. j. xxxij. q. iiij. in eo.

h In pollutione. ar. quod vno intrante monasterium possit alter coniugum in seculo remanere: dummodo in castitate. non enim videtur esse causa prohibitionis nisi pollutio. causa ergo cessante cessabit prohi

principio sit instituta: ut preter commixtionem sexuum non habeant in se nuptie coniunctionis christi et ecclesie sacramentum: non dubium est illam mulierem non pertinere ad matrimonium: cum quo docetur non fuisse nuptiale misterium. Benedictus filius filiorum dei. N. salutem et cetera. Palea.

Ex diuine constitutionis aplicam cathedram totius posuit orbis terrarum magistram: ut quicquid ubique locorum dubitatur: ab ea ratio eiusdem requiratur. Affatus est autem nos suis literis eiusdem cathedre assessorem ac percunctatus est quendam nostras nomine iohannes, pro connubio filie sue superstitis: cuius soror defuncta cuidam iuueni stephano nomine simplicibus uerbis fuerit desponsata: et antequam ad nuptias peruenerit morte preuenta: utrum scilicet cum eodem iuuene possit matrimonium celebrari superstitis filie nec ne nanque testatus est huius rei rationem apud uos habere ambiguam: quam deo docente reddimus his uerbis certissimam: prothoplaustus ille radix et origo nostra detractam sibi costam in mulierem uidens formatam, prophetico spiritu inter alia protulit: propter hoc relinquet homo patrem et matrem et adherebit uxori sue: et erunt duo in carne una quibus uerbis innotuit non aliter uirum et mulierem posse fieri unam carnem: nisi carnali copula sibi coherea(n)t. qui ergo nequaquam mixtus est extranee mulieri federe nuptiali: quo pacto per nuda sponsionis uerba prohibent una caro fieri: nullatenus ualemus intueri. propinquitas. n. sanguinis uerbis dicitur: non uerbis efficitur. sed neque obsculum parit propinquitatem: quod nullam facit sanguinis commixtionem. quoniam uero ita prorsus sese habet res iohannis istius: ut uelit secundam filiam nuptijs copulare: cui primam iam decreuerat desponsare censura apostolici magistratus mandamus hoc absque ullius criminis uicio posse fieri: si utriusque partis sederit uoluntati. Nam cur prohibeatur quod prohibendum nunquam sancta scriptura declarat? sed neque mundane leges connumeratis personis: quibus inter se nuptias contrahunt: de huiusmodi aliquid dicunt. ne ergo abnegetis quod negandum nulla ratione decreuimus. Item apostolus precepit: ut uxor reddat debitum uiro et uir uxori: nisi forte ex consensu ad tempus ut expediti uacent orationi. unde datur intelligi: quod si ne consensu alterius non licet alteri uacare orationi. Item propositum melioris uite uir sumere non potest sine consensu uxoris: et econuerso. Unde gregorius scribit tenticie patricio.

Causa religionis coniugia solui non debent.

Sunt qui dicunt religionis gratia coniugia debere dissolui. uerumtamen sciendum est: si hoc lex humana concessit lex tamen diuina prohibuit. per se enim ueritas dicit: quos deus coniunxit homo non separet. qui etiam ait: non licet dimittere uxorem excepta causa fornicationis. quis ergo huic latori legis contradicat? scimus quia scriptum est: erunt duo in carne una si ergo uir et uxor una caro sunt: et religionis causa dimittit uir uxorem uel mulier uirum in hoc mundo remanentem: uel etiam fortasse ad illicita uota migrantem: que est ista conuersio in qua una et eadem caro ex parte transit ad continentiam: et ex parte manet in pollutione? si uero utrisque conueniat continentem uitam ducere: hoc quis audeat accusare: cum certum est quia omnipotens deus que minora concessit: maiora non prohibuit. Duobus enim modis sancti uiri etiam a licitis abstinere solent. aliquando ut merita apud deum omnipotentem sibi augeant aliquando ut ante acte uite culpas detegant. Proinde cum boni coniuges aut meritum augere desiderant: aut ante acte uite culpas delere: ut astringant se et meliorem uitam appetant licet sic enim multos nouimus cum suis coniugibus et prius continentem uitam duxisse et postmodum ad sancte ecclesie regimina migrasse. Si uero continentiam quam uir appetit: mulier non sequitur: aut quam mulier appetit uir recusat: diuidi coniugium non potest. quia scriptum est: mulier potestatem sui corporis non habet sed uir. similiter et uir potestatem sui corporis non habet: sed mulier. Idem leoni epocathenensi.

Absque uiri consensu monasterio mulier deputata ad eius consortium non prohibetur redire.

Relatorum relatione comperimus hanc apud uos olim consuetudinem fuisse: ut subdiacones suis licite miscerentur coniugibus. quod ne denuo quisque presumeret: a suo dei sedis nostre diacone ex auctoritate nostri

bitio. quod est uerum si est senex: vt extra de conuer. coniu. cum sis prdime.

i Minora. hoc tenet in bonoabus: vt. supra. xcv. di. illud. supra. xxiij. q. i. miramur.

k Maiora. non in bonoabus: vt. supra di. l. quod sub gradu. et est simi le. xvi. q. ij. visis. b.

l Ante acte. et nomine hoc ca su augent meritu sic. faciunt enim uerum: sed in ipso meritu delent culpas. Item nomine coniuges continendo augent merita sibi sic. sed non tantum nec ita expedit: sed quidam dicunt quod si continentur et cetera dedit debiti uel prolis non merentur premium: sed minime supplicium: sed hoc improbatur. j. e. xxij. q. i. si dicatur.

m Relatorum. consuetudinem. contra. xxxi. di. ante triennium in pri. sed ibi loquitur post prohibitionem: et dicit b. quod pelagius fecit talem consuetudinem sub distinctione: et illam renouauit gregorius: vt ibi notatur. b. dicit quod dualiter fecit vni pure quod ibi reprobatur: aliam quam hic tangit non reprobando.

n Licite. de subdiaconatu ductis: quia tempore apostolorum in subdiaconatu licuit habere. lxxxiij. di. cum in preterito. io.

p Prohibitū.𝔷 male:qꝫ nec poterat ꝑcipe ꝙ abstinerēt ab onꝛ ribus:quas erant legitime adepti.nec ēt ꝙ abstinerent ab officio: qꝫ sine culpa nō pōt q̄s ꝑuari officio.𝔷 ita fuit retractatū a grego rio.xxxi.di.c.i.Dicit tñ.h.ꝙ bene:qꝫ abstinere ab vxoꝛibus fuit eis indictū si possent hr̄e cōsensū vxoꝝ. Item dicit:ꝙ al's interdi

intret religionē:𝔷 illō.c.xxxiij.q.v.q vxorē.itelligūt loq̄ de cōsilio.𝔷 q̄ō di cit nihil hoꝝ:dicūt ꝙ hec dictio hoꝝ hic demōstrat hec duo mēbra.s. cri men fornicationis 𝔷 hoc ꝙ ipa se mutare,pmisit:𝔷 exponūt hic vel pro 𝔷. Alij dicūt:ꝙ sola licētia sufficit:𝔷 dādo licētiā itelligit̄ vouē:𝔷 cogit̄ intra re religionē nisi sit vetula:vt ex̄.e.cū sis ꝑdit⁹.𝔷 itelligūt decre. ꝑ.de ꝯuer. ꝯiu.de licētia extorta. ꝓbabilit̄ pōt dici:ꝙ si mulier ignara iuris de dit licētiā non itelligit̄ vouisse.sec⁹ si iuſ sciuit io.

ctū fuit ex cā ministerium: sed sine culpa sicut 𝔷 benefi cium iudicat̄ cōiugatis sine culpa sed non sine cā: ex̄ de de.cōiu.c.di uersis.

q Aut certe. ar.ꝙ id quod per se simplr̄ i perari nō pōt ꝗ̄ persuaderi vt continentia xxxij.q.i.inte gritas.subalt̄ natiue 𝔷 disiū ctiue ipari pōt xxxij.di.lecto rea.ar.coñ.ff. de condi.insti. que sub condi tione.§.sigs.

r Notarij. ar.ꝫ.xx.q iij. cos.

s Suspēdit. tpe phibitōis rita non fuit astrictus voto ꝯtinētie vel ex presse vel iter pretatiue.vñ est ar.cū 𝔷 vxorē eius cōtinētiā non vouisse.

decessoris isto mō ē ꝓhibitū⁹: ut codē tpe hi q iā uxorib⁹ fuerāt co pulati unū e duobus eligerent.i. aut certe mīstrare nulla rōne pre sumerēt:aut a suis uxorib⁹ abstie rent.𝔷 q̄tū dicit̄ speciosus tūc sb diacon⁹ ꝓ hac re ab admīstratōis se suspēdit officio:𝔷 usqꝫ i obitus sui tpa notarij qdē gessit officiuꝫ 𝔷 a misterio qō sbdiaconuꝫ opoꝛ tuerat exhibere:cessauit.p⁹ cuius obitū: qꝫ relicta eius honoꝛata ē marito sociata a tua fraternitate i monasterio cognouim⁹ esse desti natā. Ideoqꝫ si ut fertur eius se maritus ab administratōe suspē dit̄: antedicte mulieri nō dꝫ offi cere ꝙ ad secūda cōiugij uota mi grauit:ꝑserti si nō tali mente sub diacono iuncta ē:ut a carnalibus uoluptatibus abstineret. si ergo ita se ueritatē q̄ēadmodum edo cti sumus hr̄e cognoscis:ꝑdictaꝫ te mulierem de monasterio ꝑ oia cōuenit relaxare:ut ad suuꝫ mari tuꝫ sine aliqua possit foꝛmidine remeare. ¶ De hadriano panoꝛ mitano notario.

Ad uxorē redire cogat̄:q sine ei⁹ ꝯsensu religiosā uestem suscepit.

Agathosa latrix p̄ntiuꝫ q̄sta est uirū suū ꝯtra uoluntateꝫ suam in monasterio urbici abba tis eē cōuersū. q̄propt̄ expientie tue ꝑcipim⁹:ut diligenti inq̄sitōe discutiat: ne forte eius uolūtate ꝯuersus sit: uel ipsa se mutare,p misit.𝔷 si hoc reperit:𝔷 illū i mo nasterio ꝑmanere,puideat:𝔷 hāc sicut,pmisit mutare ꝯpellat. Si uero nihil hoꝝ ē:nec quōdaꝫ foꝛ nicationis crimen ꝓpter qō lꝫ di mittere uxorē predictā mulierꝫ cōmisisse cognoueris:ne illi⁹ con uersio uxori relicte in seculo fieri possit ꝑditōis occasio:uolum⁹ ut maritū suū illi ēt si iā tōsuratus est:reddē debeas di excusatione cessāte. qꝫ 𝔷 si mūdana lex ꝑcipit ꝯuersionis grā utrolibꝫ iuito pos se solui ꝯiugiū:diuina tñ lex fieri ñ pmittit.nā nisi foꝛnicatōnis cā uirū uxorē dimittē nōnulla rōne cōcedit̄:qꝫ postqꝫ copulatōe cōiu gij uiri atqꝫ mulieris unū coꝛpus efficit̄: nō pōt ex parte conuerti 𝔷 ex pte manere in seculo. ¶ Te ex octaua synodo.

Sine consensu uxoris religionis propositum uir sumere nō pōt.

e Promisit. cōpellē da eni ē:si se,pmisit fu turā monachā:ar.xij. q.ij.quinqꝫ suffra.nisi maius ꝑiculuꝫ timeat̄ ex̄ q cle.vl vo.veniēs. vl dic,pmiserit se deuo uēdo religioni.

p Hoꝝ.s. ꝙ nec illa mutare se ꝓmisit nec consensit.𝔷c.io.

e Nec quondam.hic petitoꝛio agebat̄:𝔷 iō excipit de foꝛnicatōne al's ꝑ restitueret̄:ex̄ de resti.spo.ex conq̄ōne.

f Foꝛnicationis.pu blice:vt ex̄ de diuoꝛ.si gnificasti.al's sine iudi cio eccl'ie dimissa resti tueret̄:nisi ipa se expo liasset vagādo cū adul tero.vel verius dicas ꝙ h referebat̄ qō q̄uo ipa ñ eāt spoliata:qꝫ di cebat̄ ꝙ ei⁹ volūtate in trasset religionem.

g Tonsuratus.fꝫ.h. post moꝛtē vxoꝛis tene tur redire ad monaste riū:nec obstat decre.il la:ex̄ de cōuer.cōiu.q dā.licet eni ingressus vl votū nō teneat q̄tū ad se:tñ monach⁹ ē: sicut ex tinctoꝛes sp̄us sancti:lꝫ eni extinguere nō possūt quo ad se:tñ extinctoꝛes indicant̄.i.q.i.indices.videt̄ tñ illa glo.sed nūqꝫ cōtraria huic. maledixit h.cū itez appꝛobata sit in noua cōpilatione illa decre.quidaꝫ.h.

s Suspēdit.secus ergo si se non suspendit.vnde mulier ꝑsumi tur vouisse qō concedo eo ipo ꝙ licentiā dat viro pmouendi. sed quare separat̄ a viro secūdo lꝫ vouisset:qꝫ vxoꝛ clerici dꝫ se con uertere alicui religioni:vt.vr.ā.xxviij.di.qꝫ sunt.𝔷 sic ꝑsumebat̄ 𝔷 dicebat̄ de isto.

t Notarij.ā.xxxij.di.seriatim ꝫ in fi.vbi dicit̄ ꝙ nō pōt alij nube re post moꝛtē ꝑmi.sed ibi incepta erat iā cōtinētia in subdiacono hic nō.Nō eni vouit nec expsse nec tacite cū eius maritus nō fu it pmotus ad oꝛdinē diaconalē.𝔷 in subdiaconali oꝛdine hñ lice bat accipe tpe huius grego:vel adherē vxori nō postqꝫ edidit illā constitutionē.xxxi.di.añ trienniū.

u Pserti.i.si sic iuncta ē cū subdiacono:ꝙ ipa tūc fecerit votū ꝙ post moꝛtē ei⁹ cōtineret ꝑpetuo.tūc.n.nō fuit mr̄imoniū cū se cundo.hoc fm.h.cui⁹ opinionē notant.xxxij.di.seriati.lꝫ fm opi nionē n̄ram quā nō.ā.c.q.i.c.i.falsū eē pꝫ.Nā fm hoc etiā si ex presse vouisset nisi deuoueret se religioni nō solemnizat: vt ibi di xi.nec separat̄ a viro secūdo.io.𝔷 quocūqꝫ mō dedit licētiā sine in trandi religionē siue oꝛdinē suscipiēdi nō separabit̄ z⁹ mr̄imoniū dic ergo fm hoc ꝑserti.i.maxime.nā ꝑsūptionē iduceret ꝫ eā non tñ q̄ sufficeret ad sepationē.h. Utrū autē dādo licētiā intelligat̄ solenniter vouere:nō.xxxij.di.seriatiꝫ.𝔷.xxviij.di.si se cuiqꝫ.

a Agathosa.cōuersus sit.lꝫ recipi nō debuerit:nisi 𝔷 vxoꝛ con uerteret̄.ā.c.sunt qui dicunt.

b Uel ipa.hic habes:ꝙ cōsensus vxoꝛis sufficit:lꝫ ipa expꝛesse nō voueat nec intret religionē:ad hoc ut maritus possit itrare re ligionē:vt.xxxiij.q.v.q vxorē.𝔷 expssum videt̄:ex̄ de cōuer.con iu.veniens.𝔷.c.cōstitut⁹.Nā dādo licētiā vouere intelligit̄.xxxij di.seriatim.xxviij.di.diaconi.𝔷.c.siqua vidua.lꝫ expsse cōdicit ex̄ de cōuer.cōiu.c.i.qdā dicūt licētiā vxoꝛis nō sufficē nisi 𝔷 ipa

h Debeas.sed nūqd iste redditus vxori poterit ab ea exigē debitū vl ei exigenti reddē:dic ꝙ exigenti tenet̄ reddere.qō.n.suū erat.s.exigere vo uere poterat sed nō alienū.s.nō reddere:vt.xxxiij.q.v.vna.sed ab alio ex igere nō poterit:ar.ex̄ de cōuer.ꝯiu.qdā itrauit.qꝫ quātū in se fuit se voto astrinxit.Sed nūqd ea moꝛtua poterit abbas istū repetere.vel iste pote rit aliā ducere:𝔷 dicēdū ꝙ abbas istū repetere nō poterit.qꝫ votū nulluꝫ fuit 𝔷 nō fuit mōachus:nō tñ aliā ducere poterit:qꝫ quātū i se fuit se vo to ligauit.si tñ duxerit de facto tꝫ 𝔷 erit mr̄imoniū inter eos:vt ex̄.e.placet h.tñ cōtrariū dixit.𝔷 dixit ꝙ nō eēt decre.que est ex̄.e.qdā.si aūt aliqs de li cētia vxoꝛis sue intrauit religionē.satis pōt dici ꝙ moꝛtua vxoꝛe que eū repetijt:cogitur reuerti ad monasterium:𝔷 si ꝯberet:non tenēt mr̄imoniū vt ex̄.e.ti.ex parte.io.

i Conuersionis.ante iudiciū eccl'ie neuter pōt intrare monasteriū altero inuito nisi cū publice foꝛnicata est:tunc vir ea inuita pōt intrare mōasteri um sed nō illa.sed facta separatione iudicio ecclesie.fm.h.neuter tenet̄ al teri 𝔷 uterqꝫ cessit iuri suo:ar.vij.q.i.qꝫ ꝑiculosū.𝔷 iō tūc dicit.h.ꝙ utqꝫ intrare pōt reliquo inuito.Illud aūt apl'i aut maneat innupta aut reconci lietur:qō de dimittente loqt̄:intelligit̄ ante sn̄iam eccl'ie.sed auc.cōdicit h.vt.C.de adulte.auc.sed hodie.

k Dimittere.ar.ꝙ alter coniugum potest intrare monasterium altero consentiente:etiam postqꝫ sunt vna caro effecti.𝔷 sic habes duas cās hic qbus post carnalē copulam vir pōt separi ab vxoꝛe quātū ad reddēdū de bitū 𝔷 cohitationē.s.foꝛnicatōeꝫ.tñ post sepatōeꝫ factā ab ecclia antea nō vt.ꝫ.xxxv.q.vi.multoꝝ.𝔷.xxxiij.q.ij.seculares.𝔷 votū cōuersionis tūc ex igit̄:vt illa ꝯsentiat 𝔷 similit̄ cōuertat̄ 𝔷,pfiteat̄ si est iuuenis.si vetula saltē

pfiteat ppetuam continẽtiā: ex̄ de conuer.cōiu.cum sis pdims.

a S. Jquis.pfitente.i.transeunte ad religionē: si ē iuuenis alias ille nō ē recipiendus: ex̄ de conuer.cōiu.cū sis preditus.

b Viri.extra de conuer.coniu.sane.ꝛ.c.coniugatus.

c S. J vir.ꝛ conscientia.hoc generalit optinet: vt semper auctoritate ecclesie fiat separatio: vt.xxxv.q.vi.multorum.ꝫ.xix.q.ij.duo ꝫ.ibi secus in clerico.si tamen sine auctoritate episcopi istud fiat: vt generalit interptat cōsuetudo.vel in eo casu exaudi cū volunt construere monasteriuꝫ: i quo se conuertant sine licētia episcopi: ar. de cōse.di.i.nemo. io.

d Non soluitur. nisi postea alter velit ratuꝫ habere ingressum alterius: ar.xxxiij.q.v.mulierem.

e S. J tu abstines. licentiam.i.occasionem.

f Jmputabitur.adeo q̄ secunduꝫ iohannem fa.non poterit dimitte eam.pter talem fornicationem: quoniam q̄ occasionem damni ꝛc̄ ꝫ.di.l.studeat sepe.ꝛ ē ar.pro eo in auc. vt liceat matri ꝛ auie.§.q2 vo plurimas i fi.coll. viij.qd non credo: ex̄ de adulterijs significasti.licet eni det occasionem ille: ipa tamen debet fidem seruare castitatis: ar.ꝫ.e.agathosa.ꝛ.xxxiij.q.v.q̄ deo. nisi eam tradat alij adulterandam: ex̄ de eo qui cogno.consan.discretionem.ff.so.ma. cū mulier.dic ergo hic tue abstinentie.i.abstinenti tibi imputabit peccatū quod cōmittit ei debitū denegando.io.

g Q. Uia agatho. cōiugij.ꝫ.di. xl. sic C.d epis.ꝛ cle.deo nobis C.de agri.ꝛ censi.cum simus.io.

SJqs cōiugat̄ uult ꝯuerti ad monasteriū nō ē recipiēd⁹ nisi p̄us a ꝯiuge castimoniā pfitente fuerit absolut⁹. Nā si illo uiuēte illa p incōtinētiā alteri nupsit: p culdubio adultera erit: nec recipit apd deū ei⁹ uiri cōuersio cui⁹ se qt ꝯiugalis federis pstitutio. tales igit cōiuges tūc sine culpa se quūt christū derelicto seclo: si habeāt ex pari uoluntate castitatis ꝯsēsū. Itē ex synodo euge.pa.

Sine ꝯscia epi uiro ꝛ uxori cā religionis diuertere non licet.

SJ uir ꝛ uxor diuertē p sola religiosa int se cōsenserint uita: nullaten⁹ sine epi ꝯscia fiat: ut ab eo singularit puiso ꝯstituant loco. nā uxore nolēte aut altero eoꝝ etiā p tali re mrīmoniū nō soluitur. Item augustinus de adulterinis coniugijs.

Sine uxoris uoluntate uiro continere non licet.

SJ tu abstines sine uxoris uolūtate tribuas ei fornicādi licētiā ꝛ peccatū illius tue imputabit abstinētie. Item gregori⁹ urbico abbati.

Uir nō ē suscipiēdus in monasteriuꝫ: nisi ꝛ uxor conuertatur.

QUia agatho lator pñtiuꝫ in monasteriuꝫ dilectionis tue ꝯuerti desiderat: hortamur ut cū oi eum dulcedine dilectōneq suscipias: quē tamē ita suscipiendū eē cognosce: si ꝛ uxor illius similiter cōuerti uoluerit. Nā dū unū utrorūq corpus cōiugij sit factū copulatione: incongruuꝫ est partē conuerti ꝛ partem in seculo remanere. Item nicolaus papa.

Continentie uota nō lꝫ suscipere nisi eandem uitam uir ei⁹ elegerit

h S. Cripsit. dignitate.ar.q̄ hoc solo q̄ quis efficit monach⁹: desinit ēē rex vl impator vel papa vl epus: ar.vij.q.i.hic nequaq̄ ꝛc̄. ar. q̄ ius regni non transit ad monasteriū sꝫ ad successores sanguinis tm̄ vbi p successionē habet: sic de comitatu ꝛ ducatu: ar.sumit hic sophistice. Nā ista non erat regina: nisi q2 vxor regis fuit sicut ꝛ vxor cōsulis dr̄ cōsularis.ff. de sena.fe.ie. ꝫ eo ipso q̄ volebat exui copula maritali: ergo ꝛ dignitate regia.

i Posse.nonne vir eius erat publicus adulter cū galdrada: vt.ij.q.i.scelus.quare ergo nō etiam potuit ab eo recedere: vt.ꝫ.e.agathosa.ēt sine iudicio ecclesie: vt ex̄ de diuor.significasti.potes dicere q̄ adhuc non superduxerat galdradam.vl id nō potuit ab eo recedere: q2 de hoc ipo erat qō an esset vxor eius vel non.io.

k E. Cce.pbauit q̄ alter coniugū altero iuito nō pōt transire ad religionē nunc ponit assumptionē.s.q̄ sponsus hoc pōt.ꝛ ex eo infert: non ergo est coniunx.i.§ cum ergo.io.

l Solicitudinē.dicūt tn̄ qdam q̄ vita eremitica nō soluit matrimoniū: q2 eremita nō est religiosa psona nisi spāliter se deuoueat alicui religioni siue ordini. Nā eremita hꝫ ppriam: vt.xix.q.ij.§.ecōtra.vnde si cōnbit mr̄imonium tenet. Alij dicunt q̄ est psona religiosa: tal religio habet votum annexum. si tamen in ppria domo velit religiosam vitam ducē: talis religio non dissoluit sponsalia: vt ex̄ de cōuer.cōiu.ex pte.io.

SCripsit nobis theoberga regina se regia dignitate ul' maritali copula uelle exui: ꝛ sola uita priuata esse contētaꝫ desiderare. cui nos scripsimus non aliter hoc fieri posse: nisi eandeꝫ uitam coniunx eius lotharius elegerit. nam licet sit scriptuꝫ: quos deus coniunxit homo nō separet: de⁹ tamen ꝛ non homo separat: qñ diuini amoris intuitu ex consensu utriusq coniugis matrimonia dissoluuntur. aliter autem fieri mutuam separationem uestram prohibemus. ECce q̄ coniugati sine licentia alterius cōtinētiā profiteri non possunt. spōsi uero etiam incōsultis quas sibi despōsauerunt exemplis ꝛ auctoritatibus probantur continētiam posse seruare. Ut enim refert beat⁹ hieronymus: Machari⁹ precipuus inter christi eremitas celebrato nuptiarum cōuiuio cum uespere thalamuꝫ esset ingressurus ex urbe egrediens transmarina petijt: ꝛ eremi solitudinē sibi elegit. Item beatus alexius epiphanij clarissimi filius similiter ex nuptijs diuina gratia uocatus sponsam deseruit: ꝛ nudus christo famulari cepit. Horum exemplo patet: q̄ sponsi sponsarum nō exquisito suarum consensu cōtinentiam ualēt pfiteri. probatur illud auctē eusebij pape dicentis.

Desponsata puella non prohibetur monasterium eligere.

DEsponsatam puellaꝫ non licet parētibus alij uiro tradere. licet tamen illi monasteriuꝫ sibi eligē. Itē gregori⁹ i registro.

Desponsata impune monasterium potest eligere

m d Desponsatam. monasterium sꝫ obijcit sponsus intrare religionē: in mōachi nolunt eā recipe añ legitimā pbationē: cū nō debeāt: ex̄ de regul.ad apostolicam. nunqd ergo sponsa tādiu tenet cum expectare sponsum per annum vel per triennium secundum q̄ est notus vel ignotus: ꝛ ipa talis est q̄ continere non pōt. Ad hoc dico q̄ si sine licentia vxoris transit ad religionem nō habebit tempus probationis nisi duos menses. si autem de eius voluntate transit tenetur continere usquequo sit elapsum tempus probationis. ꝛ qd dicit doctor ex̄ de conuer.coniu.ex publico q̄ duo menses dant assumenti habituꝫ religionis: intelligas de illo qui sine voluntate vxoris transit. similiter distingue in clerico trāseunte ad religionem: vt si de licētia epi transeat: q̄ possit petē tpe pbatiōis priora stipendia: secus si sine licētia. quid iuris sit de hoc in qñibus nō.lex tñ dicit: q̄ si alter dat licētiā alteri non intelligit dedisse: nisi fm q̄ de iure dꝫ hrē.s.vsq ad duos menses. Sꝫ qd si sponsa vult eligere monasterium: sed in ppria domo vult habitū sumere vel continentiā vouere: dicimus q̄ nō potest: vt hic ex̄ de conuer.coniu.ex pte in fi.nec sponsus pōt ad ecclam secularem conuerti vl ordinē accipere: vt ex̄ de cōuer.cōiu.c.i.ꝫ.e.si vir. Et dicit.h. q̄ sponsus cum dat licentiam sponse vel econuerso intrandi monasterium matrimoniū non soluitur: sed compellendus est ipse itrare: ꝛ si cōtrꝫerit: duos hꝫ uiros mlier vl uir duas vxores

Tu dic q̄ sine ea volente sive invita transeat: nō cōpellit intrare monasteriū. Baz. dixit q̄ nō solvit nec intrare cōpellit: r si ꝑxerit bz duas vxores. tu dic q̄ nō cōpellit intrare: q̄z cū ei dat licentiam intelligit dare aūcte r iure illius canonis ex publico de conuer. comin. r dissolvit mr̄imoniū vt dicit exp̄sse: in auc. de san. epis. §. spōsalib⁹ q̄q3. vbi dr̄ q̄ vicu li illud rūpit bz ad b nūderi possit p.c. ū.e. scripsit. nā ibi dicit mr̄imoni uz dissolui p⁹ carnalē copu lā q̄ē impos sibile nisi quo ad seruitutē. x xxiij.q.vij. tñ valet. io.

d Decreta. Pone q̄ sponsus dicit spōse intra re ligionez r ego ꝑnebo: nūq̄d rūpit mr̄imo niū: qđ dicūt q̄ si ꝑtinet nō rūpit: bz si cō trabit rūpitur vū fm eos nō sola religio rū pt̄ sed religio cum copula. Itē qđ si iura uit uterq̄ q̄ nō itraret religio nē. q̄rit utrū i trare possit: r vr̄ q̄ nō. xxij. q.iij. §. illicitū ar. ꝺ. xix. q.ij. due. r cuz reli gio soluit vin culū mr̄imōij videt q̄ r vin culū iuramēti vt ex̄ de spon. cōmissū. r de ure iur. quēit. io.

o Dāno. res ent quas alter alteri dedit: re stituent ei: vt ex̄ de conuer. cōiu. ex publi co: bz possit vi deri q̄ ille per quē stat q̄ ma trimonium nō cōsumat debe at pūiri: vt. C. de spō. l. vlt. bz nō est ita si tñ osculū intulit nō pōt spōsus nisi dimidiā p tem rerū suaz datarū ab ipa repetere: bz mulier totum repetit quod dedit. C. de do. ante nup. si a sponso. io.

p q Quod autē. de hac materia habebis. xxxiij. q.i. c.i. io.

q Caubē. i. carnaliter cōmisceri: vt. ꝺ. di. xxxiij. valētino.

r Scriptū ē in lūbarda. r ita ē ar. q̄ leges induci possunt i cāis mr̄imoni alibus. nā r in accusatione inducunt: ar. iij. q.ix. dignū.

s Probare. ī. xxxiij. q.i. siqs accepit. ꝺ ex̄ de despon. impu. ꝑtinebat. ex̄ de clā. desp̄o. siqs clam. ex̄ de fri. r male. c.i. In his oībus dicit: q̄ pbatio ni viri standū est r etiā sacro uiri: vt in. c. cōtinebat. sed hoc intelligit cuz vir tacet r ꝓbationes nō bz. immo verior est solutio: q̄ hoc locū bz quotiēs mlier q̄ virgo est se incognitā vult ꝓ bare p aspectū corpis hec ꝓbatio p̄ferī oīb⁹ ēt iuramēto viri: ex̄ de ꝓba. ꝓposuisti. ualidi or enī est r melius res ingerit aio oculata fi de q̄s per aures: insti. de gradi. cog. §. hactenus. sed si fuisset muli er potī⁹ crederet viro r sic loquūt iura contraria. §. ecce. io.

t Institutis. xxxiij. di. c. viti.

u Negat. reuera nō est diuortiū ꝓpie sum pto vocabulo q̄z diuor tiū dr̄ int carnal'r cōmi xtos: repudiū int spon sos. ff. de ver. sig. inter stupū. §. diuortium.

x Unde apparet. totū est allegatio.

y q Eli dormierit. q daz dixerūt hoc c. intelligenduz fm de cre. ex̄ de diuor. siqua r de spon. regīuit. sed ille decre. paz faciunt b. vero r ba. dicūt po tius esse standū euāge lio vñ intelligūt. hoc. c. q̄ exigere ñ pōt bz red dere tenet. vnde sic in telligūt sequētē lr̄am: non liceat ꝓpie vxori reddere sibi debituz. i. ipe nō pōt petē debitū eb ea. r ita intelligūt p dictas decre. nā pecca ta suos debent tenē au ctores. C. ō pe. sācim⁹. r ē hodie exp̄ssū: ex̄ de eo q̄ cog. ꝓsang. discre tionē. r maxime cū af finitas sp̄ual' maior sit q̄s carnalis: vt. xxx. q. iij. ita dilige. sed ꝓpter sp̄ualē superuenientez nō sepat. xxx. q.i. ad li mina. io.

z Jn cōiugio. ī. xxxij q.vij. qdā. ī. xxxiij. q.ij siqs coñ. sed ibi neutra fuit vxor.

z q Elidā. dotauit. i. donatōnē ꝓpter nuptias dedit. nā bz le ges mulier dat dotē r vir donationem: ex̄ de dona. int vir r vxo. nup.

2 Sed melius. si fuit sponsa de p̄sti. qō magis videt ex eo q̄ dicit non potuit ei cōmisceri: q̄z ad id spōsus iā venerat vt tēptaret: sed nō potuit aliquo ipedimēto ipeditus. vel si fuit sponsa de futuro cū qua nō ꝓmitat

Ecreta legalia desponsatam si cōuerti voluerit nullo mō censuerūt dāno⁹ mulctari. Viz ergo ꝺiugatoꝝ continētia nisi ex āboꝝ cōsensu deo offerri nō uale at: cū vir sui corporis ptātē nō ha beat sed mulier: sponse aūt mona steriū p̄t eligē: r sponsuz nō exq sito cōsensu spōsarū ꝓpositū me liozis vite assumē ualeāt: pz: q̄ in ter spōsū r sponsā cōiugiū nō est. Itē cū fm augustinū illa mulier nō ptinet ad mr̄imoniū: cuz qua docet nō fuisse cōmixtio sexus. Itē fm leonē illa nō ptinet ad mr̄imoniū: cū qua ñ docet fuisse nuptiale misteriū: apparet q̄ int spōsū r sponsaz cōiugium nō est. Itē nicola⁹ papa p̄cepit de his q ab aduersarijs excecant r men bris detrūcant: ut ob hāc ifirmi tatē cōiugia taliū non soluantur. Ex his aūt q cā frigiditatis uxo rib⁹ debitū reddē nō p̄t: statuit gregoriꝰ papa ut uterq̄ eoꝝ septi ma manu ꝓpiquoꝝ tactis sacro sāctis religis iureiurādo dicat: q̄ nūq̄ p cōmixtionē carnis ꝺiūcti una caro effecti fuissēt. tūc mlier secūdas nuptias poterit cōtrahē uir āt q frigide nature ē māeat si ne spe ꝺiugij. Unde idē scribit uenerio carolitāo epo ita dicēs. Si mulier ꝓbauerit: q̄ a uiro suo nunq̄ cognita fuerit separet.

Quod aūt interrogasti me de his q mr̄imonio cōiuncti sūt r nubere ñ p̄t: si ille aliā uel illa aliū possit accipe. de qbus ita scri ptū ē. Vir r mlier si se ꝺiūxerūt r postea dixerit mulier de uiro: q̄ nō possit coire cū ea: si pōt p ue rū iudiciū ꝓbare q̄ uerum sit acci piat aliū. Hec ipossibilitas co eundi si post carnalē copulā inuē ta fuerit in aliquo: nō soluit cōiu giū. Si uero aī carnalē copulaz deꝓhensa fuerit: liberū facit mu lieri aliū uiz accipe. unde appet illos nō fuisse cōiuges: alioqn nō licerz eis ab iuicē discedē excepta cā fornicatōis. r sic discedentes opoꝛtet manē inuptos aut sibi in uicē recōciliari. Itē si spōsa cō iunx eēt mortuo spōso remanēt uidua: si autē uidua eēt: uir ei⁹ ad sacros ordines ꝓcedē nō posset marit⁹ enim uidue eq̄ sicut r biga m⁹ sacerdos fieri ꝓhibet. Ex h⁹ aūt copula null⁹ ꝓhibet a sacris ordinibus. ut enim ait gelasius pa pa: nihil ē q̄tū ad hūc articulū at tinet: qō ei obuiet de canonicis i stitutis': apparet ergo hos ñ fuis se cōiuges. Itē si cōiuges essēt discessio ab inuicē eēt diuortium sed hoꝝ separatōem negat ābro sius eē diuortiū: dicens de beata maria quā sibi ioseph desponsaue rat r in suā duxerat: ioseph nūq̄ cognouit eā. nā si uir iustus eā co gnouisset: nunq̄ a se discedē pas sus esset. nec dñs q uxorē p̄cepat a uiro non recedere nisi cā forni cationis cōmēdās eam discipulo auctor diuortij fuisset. Ecce com mendatio marie iohanni r detra ctio ioseph negat⁹ fuisse diuortiū qz ioseph non cognouerat eā: un de⁹ apparet eos nō fuisse ꝺiuges si aūt beata maria quā sibi ioseph desponsauit r in suam duxerat: ꝺiūx negat fuisse: mlto min⁹ ista q̄ simplicit spōsa erat: ꝺiunx ē ap pellāda. Itē ex ꝓcl'. aurel'.

Sororez uxoris polluēs neutrā ualet habere.

Eli' dormierit cū duab⁹ soro rib⁹ r una ex illis antea uxor fuerat: nec unaz ex ipis bēat nec ipi adultero unq̄ in cōiugio copu lent'. i. nec ꝓprie uxori sibi lz red dere debitū: quam sibi reddidit il licitā sororem eius cognoscendo nec ēt p⁹ mortē uxoris lz ei adul tere uel alicui copulari in cōiugiū de sponsa uero econtra legitur in concilio triburiensi. **De eo qui dormiuit cum sponsa fratris sui.**

Elidā' despōsauit uxorem r dotauit eā: r cū ea coire non potuit: quā clāculo fr̄ eius coꝛru pit r grauidā eaz reddidit: decre tū est ut q̄uis nupta eē ñ potuit

mecchia.i.adulteriū.dic mecchus ⁊ mecca.i.fornicarius ⁊ fornicaria:qz fornicatio mecchia dicitur:ar.xxxij.q.iiij.meretrices.⁊ hoc est qđ sequit fornicationis ⁊c.

a Licita.post mortem sponsi si erat sponsa de presenti.ecce minus puniuntur isti q̄z adulteri in superiori.c.sed hoc non cōtingit.propter cōiugiū vt intelligit.g.sed quia peccauerunt minus ob publice honestatis iusticiā:q̄z si esset iam cognita ⁊ affinitas interuenisset io.

b Siquis sponsam s.de futuro.

c Pater.quare ergo frater permittitur vxorem habere in cōsimili cāu:v.ē.in.c.p̄cedenti R̄ñ. qz pater ꝓximior est filio q̄z frater. nam vna persona intelligit esse cū eo:vnde magis punitur.io.

d Si illa.apparet.allegando dicit.

e Cognouerit.ē.e. q dormierit.

f Sponsa.de futuro.nā si sit de p̄ñti idē ē q̄ incognita.

g Raptor.noluerit. de facto supple si intelligas de sponsa de presenti.nam de in re compellit eam recipe si ipa non peccauit nec consensit: sed peruim ē passa:ar. xxxij. q.v.reuera.ff.de adul. si vxor.§.sigs plane.ni si velit sponsus religionem intrare. si autem sponsa est de futuro:ñ ē cōpellendus:qz libera debēt esse matrimonia: vt ex̄ de spon.req sinit.nam ꝓpter modicam cām pōt dimitti sponsa de futuro: ex̄ ō iureiurando. quemaddum.

b Consentiēs.tūc enī non posset nubere:nisi timeret incontinentia eius:vt ex̄ de eo q cog. consang. ex lr̄is in fi. xxxvi.q.ij.si autem.io.

i Non fuerit.ante vl̄ post. non enim refert quādo dolus committatur: ar.i.q.i. eos. ff. de calum.li.§. qui autem.

legitimo uiro :desponsataz tamē fri fr̄ hre nō possit:sz mecchus ⁊ mecca fornicationis qdez uindictā sustineāt.licita uero coniugia eis non negent. Tē ex eodem

Sigs spōsaz filij sui opp̄serit: si mulcū ea sine spe cōiugij maneat

Sigs spōsaz filij sui oppresserit:⁊ postea filio eā duxerit pr̄ postmodū nō hēat uxorē nec mlier utrū.filio q̄ pr̄is facino ignorauit aliā accipiat. Si illa quaz uir sororis sue cognouerit: ppe tuo copulari,phibet:hic uero qui spōsam fris sui corruperat pacta p̄ñia mr̄imoniū ꝓtrahere pmittit apparet hāc nō fuisse ꝓiugē fris eius. Tē mulier cā fornicationis a uiro suo dimissa:aut ei recōciliabit: aut eo uiuēte inupta manebit. Et sponsa uero ecōtra iuenit i.i.li.capl'arij i quo ita legit

Si spōsus raptā recipe noluerit liceat sibi alij nubere.

Raptor pñia publica mulctetur.raptā uero si spōsus accipe noluerit:⁊ ipa eidē crimini cōsētiēs ñ fuerit:lñia nubēdi alij ñ neget. Tē ex ꝓcilio toletano.

Statutū ē a sacro **De eodē** quētu:ut sigs spōsaz alteri rapuerit:publica pñia mulctet ⁊ sine spe coniugij maneat: ⁊si ipa eide crimi ꝓsentiēs ñ fuerit:licentia nubēdi alij nō neget:q̄ si post hec ꝓiugē sē pr̄supserit:utq̄ usq̄ ad satisfactionē anathematizet.

Apparet ergo hāc nō fuisse cōiugē:cui uiuente spōso alteri nubēdi lñia nō negat. Quo ergo ꝓz ambrosiū ⁊ reliquos pres sponsi ꝓiuges appellant:⁊ ex oibus argumētis cōiuges non ē ꝓbant? Dz sciendū ē:q̄ cōiugiū despōsatione initiat:cōmixtione pficitur unde int̄ spōsuz ⁊ sponsā ꝓiugiū est sed initiatum: int̄ copulatos plenum est ⁊ perfectum:quia simplex est sicut ⁊ omne sacrāmentum.iohannes.

q Nomit.

r Ꝓpter.perficiuntur.non quo ad sui essentiam sed quo ad significationem.non tamen sequitur q̄ ante non fuerit pfectū

ē cōiugiū ratū. Unde ābrosius

In desponsatione ꝓiugiū initiat

Cum initiat ꝓiugiū coniugij nomē ascisciť: nō cuz puella uiri admixtione cognoscit. Sicce q̄ i despōsatione ꝓiugiū initiat nō perficit. Tē ambrosius in libro primo de patriarchis.

Cōiūctoz ꝓmixtio mr̄ionū pfīē

Noi mr̄imonio ꝓiunctio intelligit spualis:quā ꝓfirmat ⁊ pficit coniunctoz cōmixtio corporalis. Item hieronymus super abdiam prophetam.

Matrimonium sponsali coniunctione initiat:cōmixtione pficit.

Quapropter i filiabꝰ ur̄is fornicabunt:⁊ spōse ur̄e adultere erunt. Notādū ē q̄ i filiabꝰ dicit fornicationē futurā: ⁊ in cōiugibꝰ adulteria q̄ spōsali cōiūctōne initiant ⁊ cōmixtōne corpoz pficiunt. Tē ābrosi' ad paternū.

Cū despōsata fuerit tradita ⁊ in usū deducta:rite ꝓiūx appellat.

Sigs'despōsata sibi ⁊ tradita utat:rite coniuginm uocat. Quare aūt p̄ nuptialia pacta nō stati tradant: augustinus i libro iiij.confessionum ostendit dicēs.

Quare sponse post pactum non statim tradantur.

Institutū'est ut spōse iaz pacte ñ stati tradant:ne uilem hēat marit' datam:quaz suspirauerit spōsus dilatā. Exta' hāc distinctionē intelligēda ē illa auctoritas augustini:ñ dubiū ē illā mulierē nō ptinere ad mr̄imōiuz cū qua docet ñ fuisse cōmixtio sexus.ad mr̄imōiū pfectū subintelligendū est tale uidelicet qđ hēat i se christi ⁊ eccl'e sacr̄m.ita ⁊ illō leonis pape itelligēdū ē. Dz obijcitur illud augustini:inter mariā ⁊ ioseph fuit pfectū cōiugium: sz pfectū itelligit ñ ex officio:sz bis

pet a deo:qz eccl'ia nō pōt nulla eē.xxiiij.q.i.pudenda.io.

s Sigs.tradita.ergo si nō sit tradita sibi ⁊ traducta ⁊ ea vtī vim facit:vt.C.de rap.vir.l.vna.sed lex illa non tenet:vt.j.e.lex.ex̄ de rap.cum cām.io.

t Institutū ē.nō stati q̄: nisi.j.duos mēses:ex̄ de cognat.cōiu.ex publico.similiter fideiussoz nō dz statim uenire cum sacerdote.ff.de solu.quod dicimus.

u Ne vilem. Nā gratioz ē fructus:quē spes ꝓducior edit. Et nota q̄,ꝓpt̄ cauendā vilitatē multa omittunt.xvi.q.i.ꝑcipim'.E. de offi.pōt.observandū.xlv.di.de iudeis.

x i Exta.de initiato ⁊ cōsumato.

k Statutum ē.rapuerit.i.violēter corruperit.si hoc itelligas de spōsa de p̄ñti:dic alij.s.a sponso q̄ ē ali' a raptore.si aūt legas de spōsa de futuro:dicas alij.s.a spōso ⁊ raptore. Nā cū raptore nō dz cōsibere i odium rapine.si tamen cōsibit:tenet mr̄imoniū:ar ex̄ de rap.accedens.io.

l Consentiens.j.xxxvi.q.ij.si aūt.Ꝛ sed hoc de rigore iuris.

m Se p̄supserit.j.xxxiiij.q.ij.non satis.xxxvi.q.ij.tria.Ꝛ sz ibi de rapta nondū alteri desponsata:hic vero de rapta alteri despōsata.

n Usq̄ ad satisfactionē.i.donec penitentiam agant de rapina.io.

o Sed sciendū ē.ponit distinctionē suā de mr̄imonio initiato:⁊ eā ꝓbat per.c.que sane intellecta aliud sonāt.

p Cum initiatur.quo ad significationem.nam quo ad essentiam stati

a Non generare. ex his verbis. g. bonus intellectus haberi pōt: sꝫ ꝙ spe mali habuit: pꝫ ex illo loco cuncta ergo.

b Sponse. nec hec solutio multū valet: q꜄ eadē rōe dici pōt: ꝙ comitat̄ adulteriū spe futuroꝝ nō re pn̄tiū: q cū spōsa alicui꜄ fornicatur. quod ridiculum est dicere.

c Effectu .i. ꝓpī fidele cō iugiū: vt. ā. e. coniunx.

d De parentibus. ioseph enī putatiuus pr̄ dn̄i dic꜄ ē: sicut ⁊ parentes. nāꝫ maria carne fuit ei꜄ parens. vn̄ expone parētes .i. parens plurale ꝓ singulari.

e Omnia futura. ex hoc loco hūit tā gandulfus ꝙ̄ gratianus cāꝫ sui erroris dicentes neꝙ̄ coniugiū nō fuisse inter mariam ⁊ ioseph: qđ tñ̄ falsū est: vt. ā. e. coniunx. ⁊ est hic ar. aliqueꝫ sumere appellationē ab eo qđ erit: vt. xxiij. q. i. paruus.

f Genuit. i prima parte ꝯmētat̄ hieronymus sup illa auctē genuit ioseph. in secūda cōmētat̄ sup illa iūcta ē ⁊c. in tertia cōmentat̄ super illa ioseph filij dauid ⁊c.

g Ioseph. v̄ba euāgeliste.

h Nuptiarū .i. carnalis commixtionis: q꜄ carnalē copulā eius nō cognouit.

i Filij dauid quidā dicebāt beatā virginē alios genuisse eo ꝙ euāgeliū dicat peperit filium suum primogenituꝫ: ⁊ ioseph de alia muliercula plures habuisse: ⁊ sic xp̄i parētes infamarēt

k Egressus ecce. ā. xiiij. di. c. i.

q̄ comitant̄ officiū ꝯiugij: ex fide videlꝫ ꝓle ⁊ sacrō: q̄ oia inter xp̄i parentes fuisse auctē augustini ꝓbant̄. cuncta ergo q̄ de nō separādo ꝯiugio inducta sūt: de ꝑfecto intelligant̄: qđ sponsali cōiunctōne ē initiatū: ⁊ officio corporalis cōmixtōis ē cōsūmatū. Illa uēo in q̄bus sepabile cōiugiū ondit̄ur siliter de initiato intelligunt̄: qđ nondū officio sui ꝑfectū ē. Pōt ⁊ aliter distigui: spōse꜄ appellant̄ ꝯiuges ꝯsuetudine scripture spe futuroꝝ nō effectu pn̄tiuꝫ. unde ambrosius cū dixisset cuꝫ initiat̄ cōiugiū nō addidit: tūc res ul' effect꜄ sꝫ tūc nomē cōiugij ascisci꜄ ondēs tales cōiugij nomē hr̄e nō rē ul' effectū. Itē augu. cū de parentib꜄ dn̄i loqueret̄ ait: cōiuges fuerūt mēte ⁊ nō carne sicut ⁊ parētes. ex quo dat̄ itelligi: ꝙ sicut ioseph pr̄ dn̄i dictus ē nō effectu geniture sed officio ⁊ cura ꝓuidēdi: sic ⁊ ꝯiūx mr̄ eius appellat̄ nō ꝯiugij effectu: sed subministratione necessarioꝝ ⁊ idiuidue mētis affectu. Hic augu. ait: noli timere accipe mariā ꝯiugē tuā: ꝯiugē noiauit q꜄ futura erat uxor. hinc ⁊ beda sup' leuiticū: siq̄s sponsam alteri꜄ uiolauerit ⁊c. spōsā uxorē dixit nō q̄ tunc erat: sꝫ que futura erat uxor. hic ēt hier. sup matheū i euāgelio cū eēt desponsata. ⁊ cetera. Cōsuetudie scripture spōse ꝯiuges ⁊ spōsi uiri appellāt.

Tenuit ioseph uirum marie. Cū uix audieris: tibi nō sbeat suspicio nuptiarū: sed recordare ꝯsuetudinis scripturaꝝ: ꝙ spōsi ⁊ sponse uocent̄ uxores. ⁊ infra. Nō ab alio iuenta ē nisi a ioseph q pene lr̄ia maritali future uxoris oia nouerat. ⁊ infra: ioseph filij dauid ⁊ cetera. Jam ut supra diximus sponsas uxores appellari cōstat: qđ plenius liber aduersus heluidium docet. Idē sup genesim li. iiij. De eodem.

Egressus itaꝙ̄ loth locut꜄ est ad generos suos q accepturi erāt filias suas. in sequentib꜄ filie loth uirgines fuisse dicunt̄: ⁊ ipse ad sodomitas dixit: ecce due filie mee que nō cognouerūt uiꝝ ⁊ cetera. nūc aūt dr̄ hūisse generos. sꝫ q̄daꝫ arbitrant̄ eas q̄ uiros habuerūt i sodomijs ꝑijsse: ⁊ q̄ uirgines erant cuꝫ patre exisse. sed hebraica ueritas hꝫ. egressus loth locutus ē ad sponsos suos. qđ q̄dē magis ueꝝ eē uidetur ex hoc qđ seqt̄: q accepturi erāt filias suas. unde dat̄ itelligi ꝙ scriptura spōsos generos uocat. Itēꝫ iohā. os aureum in eodem euangelio. Maria coniunx dicit̄ more scripture: cū simplicit̄ spōsa esset.

Priusꝙ̄m ꝯuenirēt nō dixit ꝑ usꝙ̄ in sponsi adducerentur domū. hūc enī morē seruabat antiq̄tas: ut spōse in sponsoꝝ domib꜄ hr̄ent̄. ut aūt generi loth apō soceꝝ legunt̄ hitare cū spōsis nōdū sibi copulatis lege cōiugij: sic ⁊ maria hitabat cū sponso. ⁊ ifra neꝙ̄ enī eā uoluit de domo expellere sꝫ dimittere. ⁊ infra: noli timere accipe mariā ꝯiugē tuam. quo ꝯmone spōsā similit̄ idicauit sicut ēt eos q adhuc spōsi sūt. generos appellare scriptura consueuit. qđ enī ē accipe nisi domi ꝓfecto retinere? Jā enī illaꝫ mente dimiserat. ⁊ ifra: sicut enī postea illā cōmēdauit christ꜄ ipi discipulo: sic ⁊ nūc angelus copulat' spōso nō i fedus solēne ꝯiugij sed in consortiuꝫ cōmunis habitaculi. Itē in codeꝫ homelia secūda. Dn̄s nō cōmēdasset matrē discipulo si eam ioseph cognouisset.

Si enīꝫ cognouisset eā ⁊ loco hūisset uxoris: qūo illaꝫ dn̄s quasi absꝙ̄ solatio ⁊ nihil penit꜄ habētē discipulo commendasset iubens illi ut eā reciperet in suaꝫ. Item origenes in eodem.

Maria uxor ioseph appellat̄: q꜄ sic ab eo putabatur futura.

Inuenta ē habēs in utero a beato ioseph: qui lꝫ eam non cōtingeret: future tñ̄ ut putabat̄ uxoris oia nouerat. ⁊ ifra: si tibi uxor noiat̄ ⁊ si in desponsatione uxor tibi eē dicit̄: non tamen tibi uxor est: sed dei unigeniti mater est eterna. ⁊ infra: dico cōiugem propterea ut diabolo uirginitatē eius occultē: ut꜄ legis istituta nō destruā. In sequētib꜄ demōstrabo: ꝙ nec ista tua cōiunx secūdū

l Ad sponsos. tñ̄ appellatione generi sponsus cōtinetur: vt. iiij. q. iij. iteꝫ ne libertus.

m Priusꝙ̄ hic prius nō notat ordinē: ar. ex de ver. sig. qđ dr̄. ar. xix. q. vlti. aūc. nūc aūt. vn̄ nō sequit̄ ꝙ postea cōuenerit. ⁊ ēt obstat huic ar. lex. Nā dicit lex ꝙ si seruus nō fuerit euictus priusꝙ̄ moreret̄ vl' mortuus esset nec inde seq̄tur ꝙ post euincat̄: q꜄ hoc esset impossibile. ff. de euic. si seruus.

n Seruabat. non tñ̄ vbicunꝙ̄ imo alicubi ꝯtrariū obtinebat: put statim subdit̄ de generis loth.

o Haberēt̄. ff. de ritu nup. l. mulierē. vn̄ nisi p꜄ puberes ānos spōsa inueniatur in domo spōsi: nō ꝑsumit̄ vxor vt. ff. de ritu nup. l. iiij. Item lꝫ post puberes annos spōsa ineniat̄ i domo spōsi: tñ̄ nisi cōstet de spōsalibus hoc ipo ꝙ secū reperit̄: nō ꝑsumit̄ mr̄imoniū: vt. ff. de spon. q̄sitū. ⁊ ex̄ de resti. spo. ex pte.

p Sic ⁊ maria. siliter dō est ꝑ cōtrariū: vel in eo qđ ⁊ isti ⁊ illi cohabitant sponsis sine carnali cōmixtione.

q Sed dimitte .i. ad eam non accedere.

r Retinere. ergo ⁊ accipe ⁊ retinere: ar. xij. q. ij. siqua de rebus.

s Dimiserat. q꜄ suspicat꜄ de ea fuerat adulteriuꝫ. ij. q. i. si peccauerit.

t Copulat .i. consiliat nō desponsat. sꝫ qđ dicit ꝙ iam mēte dimiserat eaꝫ ⁊ quasi sepati erant tñ̄ prius ei. fuit ꝯiūctus ꝑ consensū mr̄imonialem ⁊ cōsensit in carnalē copulā. ā. e. q. §. i.

u Si enim. vxoris. ar. ꝙ viuente ioseph separa est virgo ab eo: ar. ā. ecce. ⁊ hoc cōtra manducatorem q dixit ꝙ ioseph mortu꜄ erat tpe dn̄ice passiōis hic enim exꝑimit̄ causa quare domin꜄ sepauit eam a ioseph.

x Inuēta. dico coniugem. in ꝑsona angeli quasi loq̄t̄ hic origenes.

y Ut legis. q꜄ fm̄. l. q iā spōsa erat: lapidabatur ob fornicationem. xxxiij. q. ij. nō satis. Sed q̄ nōdū erat spōsa alicuius ⁊ fornicabatur non puniebat̄ mortē: nisi postea copularetur tanꝙ̄ virgo: ⁊ ita

lapidaret beata virgo: qz cū iā spōsū haberet granida apparebat. ⁊ ita cō stabat vl' añ vel p' despōsationē eā fornicatā pumptine: ⁊ iō fuit despōsata. sz fm legē romanā secus ē. nā siqua fuerit fornicata añq̄s sit spōsa nō pōt accusari de adulterio. si vero postq̄s fuerit spōsa pōt. ff. ō adul. si vxor §. siqs vero. tñ dicūt qdā q ēt simplex fornicatio morte puniebat i aaronitis: qz maior mundicia exigebat in eis: qz de eis auctor mūdi. i. christus erat nasciturꝰ. Et nō q hic occultat aliqd ꝓpter maliciaz eius cui fit occultatio. quando qz occultat aliquid ꝓpter rei excellētiā. xl iij. di in mādatis. qñq̄z iō qz auditores capaces nō sūt. viij. q. i. oz. ⁊ ibi multa bēo vobis dicere que nō potestis portare modo.

a Ic qppe. discipulus ⁊c.

b Æ bis. fere p totuz istū. §. male dicit g. immo per totam hāc qō nem. io.

c Sicut. hic p vnum falsū vult aliud ꝓbare nā q adulto nō dimittant peccata p fidem añ baptismū nemo catholicus dicit: hoc etiā augu. expresse negat ō cō. di. iiij. non dubito. ⁊ c. baptismi. verū est q nō dimittunt oīno añ baptismū quo' ad oēm penā qz nō quo ad tempozales. quod fit p baptismū: de con. di. iiij. sine pēnia. nisi sūma ēet contritio.

d Syricius. j. c. q. de coniugali. ⁊ ita solvit qō non obiecerat.

e A beatitudine. habuit qdez beatitudinē sed nō ꝑmanētē vel cō firmatā. vñ dicit nō habuisse i celo. xvi. q ij. visis. de pe. di. ij. principium. xix. di. ꝓpt totius

f Sacerdotalez. sz hoc nō nisi post cōfirmationē: vt ex de accu. super his: io.

g Acceperat. amittit ergo qs qō nō bz. C. ō admini. tu. pupillozuz. ar. 3. ff. de reg. iur. non videt re excidisse q rē non habuit.

b Querit vtrū. butus qōnis nulla ē uis. determinat eni p id qō ē ex

cōsuetudinē cōiugij habeat: nec iste q etiam genera tuus filius esse credatur. Tez gregozius i expositōe euāgelij. Ad nuptias ioseph nō peruenit maria.

Sic quippe discipulū post resurrectoez suā dubitare ꝑmisit: tñ nec i dubitatōe deseruit: sicut añ natiuitatē suā hāc mariaz spōsuz voluit: q tñ ad eiꝰ nuptias nō puenit. Nā ita factus ē discipulus dubitās ⁊ palpās testis uere resurrectionis: sicut spōsus fuerat ⁊ mris custos itegerrime virginitatis. Ex his oibus auctibus apparet spōsas ꝓiuges appellari spe futuroꝝ ñ re pñtiū. quo ergo cōiuges a ꝑma fide despōsatōis appellant: si ista q asserit sponsa cōiux esse negat? sed a ꝑma fide despōsationis cōiux dr appellari nō q in ipa despōsatōe fiat ꝓiux sz qz ex fide quā ex despōsatione sibi iuicē debēt: postea efficiūt cōiuges: sicut ꝑ fidez dicūt remitti peccata: nō q añ baptisma p fidē remittāt: sz qz fides ē cā q̄re i baptismate a peccatis emūdamur. Illud aūt iohānis chrysostomi mrimoniū nō facit coitꝰ sz uoluntas. itē illud āb rosij nō deflorato virginitatis: sz pactio coniugalis mrimoniū facit: ita intelligendū ē: coitus sine uolūtate cōtrahēdi mrimoniū ⁊ defloratio virginitatis sine pactōe cōiugali mrimonium nō facit: sed p̄cedēs uolūtas ꝓtrahēdi mrimoniū ⁊ ꝓiugal' pactio facit: ut mulier i defloratōne sue virginitatis vl' in coitu dicat nubere viro vl' nuptias celebrare

Tē syricius papa. Discessiōnē spōse a spōso uocat ꝓiugalē separationē: sz talis discessio dicit violatio ꝓiugij nō iā existentis sed futuri: ut ex ipa despōsatione spabat: sic ⁊ diabol' dr decidisse a' beatitudine nō solū quā tūc hēbat: sz ēt ad quā hīdā creatꝰ erat. sic

publico. Secūdus casus si alter recedit ad remotā regionē nec pōt inueniri: ex de spō. de illis. Tertius casus si alter incurrit lepā vl' aliquā deformitatē corpis: ex de cōiu. leprosoz. Iras ex de iureiuran. quemadmodū. Quartus si supuenit affinitas: vel si fornicet spontanee vel coactus: ex de iureiuran. quemadmodū. i. e. quidaz de spōsalib. Quinꝰ fm quosdā ē: si matrimoniū absoluerit: ex de spō ꝑsona. Sextus si ei traxit cū alio ꝑ verba de ꝓsenti: ex de spō. duoz. c. i. ij. sed i hoc casu est peccatum. Septimꝰ si ad qō minoz fozma nō vult stare in adulta etate vt ex ō despō. impu. de illis.

g meritō sue uite vl' scientie i sacerdotē vl' epm eligit si interi electionē suaz cassari meruerit: dr amittere sacerdotalez vl' epalē unctōnē non quā iā acceperat: sed ad quā accipiendā electus erat: non ergo illa aucte spōsa cōiunx pōt ꝓbari. Sed cōcedat q spōsa nō sit ꝓiunx: tñ q̄rit utrū liceat ei renūciari ꝑozi cōditioni. hoc aūt ꝑ hibet aucte anchiritani cōcilij: in quo statutū ita legit. Puelle despōsate ꝑozib' reddende sunt.

Desponsatas' puellas ⁊ p' ab alijs raptas placuit erui: ⁊ reddi eis qbus añ fuerāt despōsate: ēt si eis raptoꝛib' uis illata cōstiterit. Tē iohānes chrysostomus rostanno archiepo. Communione ꝓiuetur sponsa: nisi raptozem deserere ⁊ ad sponsum suum redire uoluerit.

Otho' pñtium latoz dū in nro fuitio fidel' excubaret: quendā uiz feminā sibi desponsatā cōquerit rapuisse: ⁊ iō fraternitas tua nra aucte suffulta: suffraganeos suos epos pñtial' conuocet: ⁊ sic unanimi snia: si sponsam huic raptoz non reddiderit: tā idez q̄ rapta si ad pristinū suū spōsū remeare noluerit oi cōione ꝓiuentur.

Sed aliud ē ꝑozi cōditōi renūtiare ⁊ de nuptijs cū alio agē: aliud ē rapi hoc ē illicite cōstuprari

Unde isidorꝰ etymologiaꝝ li. v. c. xxiij. ait. Quid sit raptus

Raptusᵐ ē illicitꝰ coitꝰ a cozzū pēdo dictus. Vñ q raptu potitur: stupro fruit. Hec aūt nō ab alio rapta: sed alij desponsata monstrat: raptā uēo talē dici, ꝓbibet gelasius papa dicens. Ibi raptꝰ admittit ubi puella adducit ō cuiꝰ añ nuptijs nihil ꝓbat

Ex illa ꝓterito p̄ ꝓncipuz ibi raptū dixit eē cōmissum: ubi puella de cuiꝰ añnuptijs nihil actum fuerat uidebat abducta.

de spō. duoꝝ duobꝰ modis. ⁊. c. Iz ꝑter solitū. Sz in hoc dissentiunt doctores: an spōsa de futuro cogat stare cū spōso suo. qō videt: vt ex de spō. ex lris. ⁊ de cōuer. cōiu. sane. itē qz ꝑ quolibet mortali peccato possumꝰ cogi ad pñiam. xxij. q. i. c. vlti. Sed ꝛ: ex de spō. requisuit. ⁊. ē. e. q. i. de viduis dicūt qdā q cogi oz a ꝓncipio. si tñ ꝑseuerauerit ꝓtumax: nō ē amplius cogēda. tu dicas semꝑ eē cogendā nisi euidentissima subsit cā. Sūt tamē cāus vij. in qbus spōsa de futuro licite pōt recedere a spōso. Unus si alter vult intrare religionem. ⁊ illud ēt tenet in sponsa de pūti: ex de cōuer. coniu. ex

coitum in rapta. vnde per cōsequēs vult ꝓbare: q debeat a sponso separari si eā raperet: cū illicite ei adiūgat: ita tñ q ille q sicado rapuerit nō tractasset ꝓmo de spōsalibꝰ: ⁊ ad hoc iducit c. fe.

n Ex illa. sz vbi sit lex illa ignoto. forte i codice theodosiano qz potius cōiugiū iuuno: vt. C. de rap. vir. Sed illud nō tenet: vt ex de rap. cum cām.

o Quod aūt cōstiterit. ē. e. desponsatas.

p Hec aūt. de qua agitur in themate.

a Thoma. si intelligas ē sponsa de ꝓsenti ꝓbatum est. si de sponsa de futuro: dic. ut in summa.

m Raptus hoc. i. ducit. q. vt ꝓbet illicitū ē

q d Econiugali.ducta.hoc male soluit. nã huiusmõi solẽnitates nõ faciũt ad essentiã mrimonij.xxx.q.v.nrates.

r Illud gregorij.xxxiij.q.i.c.i.rẽ.

a Q Elidã infidelis .Supiori causa.v.notant' causse que pbent matrimoniũ coñbere: r cõtractũ iubent dirimẽ vbi gra: uotũ ordo religio babiẽ ligatio r publice honestatis iustitia. i hac vero causa ponunt q impediunt matrimoniũ vbi gra:disparcultus vt dissimilitudo fidei vt inf fideles r i fideles.Et primo tractat:an mrimoniũ sit inf ifideles.r oñdit etiaz qd iuris sit:si alt de duob' cõiugib' infidelib' ad fidẽ cõuertatur.

b Q Elod autẽ. Hic intitulatur prima questio: an.s. mrimoniũ sit inter infideles r certuz est q sic lz nõ sit ratum.ĩ.e.ꝯ.r.c. i.g. tñ ad utrã ꝑtem alleg at r bene solu it.ĩ.ꝯ. ex bis lz qz in hac qõne quedam.c. ponuntur per tinẽtia ad sceñ dã qõnẽ q est an altero remanẽte in infidelitate possit cõ uarsaf ad fidẽ alij se copulaf ꝺ ea videam? Procedunt er go:q cũ vnus iungam ad fidez pcreat: si remanẽs in infidelitate ẽ in de? nullo mõ fidef dz cohabitare cũ eo nf si velit ad fidẽ pcerti: r si nõ vult convertí: potest aliã ducere.ĩ.e. iudei. sed ĩ.ẽ bodie uez: ut ex de diuor.cõsto. si aut ẽ pagan? r non vult cohabitare:vl vult

Qlod'ãt i fine capli sbiũgit ẽt'si eis à raptorib' uis illata ꝓstiterit iõ additũ ẽ:qz raptaz alie se rapiendas exponũt: alie violẽt abducunt.quolibet ergo mõ rapiant: ꝑni reddẽde sũt. hec'ãt ut supra dictu ẽ:ñ int' raptas sed int' alias desꝑsatas cõnumerat':r iõ non ẽ huic auferẽda r ꝑni reddenda Sequũt alie auctes gb'ista ꝓhibẽt nubẽ scõo:r iubẽt redire ad ꝑna uota. Ait eni syric' papa himirio epõ terraconẽsi. Puellã alij desꝑsatã alt accipe nõ ualet

Oex ꝓiugali violatõe reqsisti si puellã alteri desꝑsatã alt in mrimoniũ possz accipe.tale ergo ꝓnubiũ anathematizam' r mõis oib' ne fiat,phibem': qz illa bñdictio quã nupture sacerdos ipõit: apud fideles cuiusdã sacrilegij instar ẽ:si ulla trãsgressione violet. Sed aucte hac syricij illa,phibetur ad scõa uota trãsire:q i,ppria domo ẽ ducta r cũ spõso suo ẽ uelata r bñdicta.taliũ discessiõe uiolat' bñdictio quã nupture sacerdos ipõit.uez hãc necdũ spõsus i suã duxerat: nec cũ ea bñdictionez accepat. Nõ ergo hac aucte huiusmõi copla,phibet Itẽ illõ eusebij pape desꝑsatã puellã nõ lz parẽtib' alij uiro tradẽ: similit r de huiusmõi desꝑsata itelligit q uidelz cuz spõso ẽ uelata r bñdicta. Itẽ obijcit illud' gregorij : q ꝓpt frigiditatẽ a uiro suo sepata ẽ:r alij nupta fuerit:si uir ei' aliã cognouerit:illa ẽ detrahẽda scõo r reddẽda ꝑrio. Oz codẽ mõ solui t:qz ista uiolz cũ illo bñdictõez accepat.Augu.de fide pactõis r ꝓsẽsus . Siqs alicui ꝓsẽsus fidẽ fecerit nõ lz illi aliã ducẽ. Palea.

Qlob' mõis dr fides r pactionis r consensus.Si aliqs alicui mulieri fidẽ fecerit pactionis: nõ dz aliã ducẽ.si aliã duxerit penitẽtiã agat ꝺ fide mẽtita: maneat tñ cũ illa quã duxit.nõ eniz rescidi dz tãtũ sacrm. si aũt fecerit fidez ꝓsensus:nõ licet aliã ducẽ. si aũt duxerit:dimittet eã r adhebit uxori ꝑie.Est aũt fides pactõis qñ aliqs,pmittit fidem alicui q eã ducet: si pmiserit ei rẽ se cũ hẽ:ul ẽt,p ꝓsẽtu:fides aũt cõsensus ẽ:qñ r tñ ꝓstrigat manũ corde tñ r ore ꝓsentit ducẽ r mutuo se ꝓcedũt un' alij r mutuo se suscipiunt.

Elidã uir infidel' in cõiugio positus ad fidẽ ꝓuersus ẽ . uxor uero eius fidei odio xpiane ab eo discessit. Ille quãdã fidelez in uxorez accepit:qua mortua clericus efficit':tãdez uite r scie merito in epm eligit'. Ille ꝓmum qrit':an ꝓiugiuz sit int' ifideles . Secundo qrit':an liceat huic aliã ducere ꝑne uiuẽte. Tertio:an sit reputãd' bigam':q añ baptismũ huit unã r p' baptismũ alteraz .

Qlod'ãt int' ifideles cõiugiũ non sit multis auctoritatib' ꝓbat' . Ait eni paul': oẽ qõ ñ ẽ ex fide peccatũ est.ꝓiũctio aũt ifidelium nõ est ex fide r iõ peccatũ est. nõ est ergo ꝓiugiũ:qz nullũ cõiugiũ peccatũ est. Itez augustinus nõ est uera pudicitia hois ifidelis cũ ꝓiuge sua:ubi ãt uẽa pudicitia cũ ꝓiuge sua:ubi ãt uẽa pudicitia esse nõ ꝑt:ibi nec uerũ ꝓiugium est. Itẽ ambros': iussit' esdras dimitti' uxores alienigenas ꝑ quas ibãt ad deos alienos. Nõ est.n. putãdũ mrimoniũ qõ extra dei decretũ est factũ:sz cũ cognoscit est emendãdũ' Itez aug.nõ est ratũ' ꝓiugiũ qõ sine deo est. Ex his oib' auctib' ꝓbat' cõiugiũ nõ esse int' ifideles . Sed ecõtra alie iueniunt' auctes:qb' ꝓbat' cõiugium eẽ int' ifideles :quaz ꝑma est illud euãgelij quod christus ait. Erũt gnqz' i una domo: duo' in' tres r tres diuident' in' duos: deinde cũ ꝑsonas illas enumeraret uxorẽ i uirũ esse diuidendã dixit r ecõuerso. Itez q' nõ odit ꝑrem aut mrez aut sororez aut uxorez ꝓpter me:ñ est me dign' .uxorẽ i fidelem non fidelem dixit odio

c Ex fide.i.quod fit ex certa scia cõñ fidẽ ẽ peccatũ:de pe.di.iij.§. his auctoritatib' .

d Peccatũ.ut.xxvi. di.deinde.

e Non est uera.i. ad ueritatẽ ducẽs.

f Iussit.hoc.c.nõ facit ad ꝓpositum : quia nõ erat inter eos mrimonium nisi de solo facto.sed qõ dñs ꝓmiserit esse fidelẽ cũ uxore infideli intelligit' cum mrimonium ꝑcesserat inter eos.

g Dimitti. a iudeis.

b Emẽdandũ.ar. q ñ currit ꝑscriptio in mrimonio:qõ uerũ est hodie : vt ex de cõsang.r affi.non debet.

t Ratũ.i. insepabile.

k Quinqz.i.pr̃ filius mater filia nurus vl gener.

l Duo.i.duo sepabũtur a trib' :q conuertũtur ad fidez.

m In tres .i. ꝫ tres. cõñij eni sũt qñ cõuertunt' ad fidem.

n In duos.i.tres cõ e. i. uertũt' ad fidẽ : r sepabunt' a duobus.

o Qui nõ odit.i.q nõ ꝓsꝑonit amorẽ ꝑis amori dei.

p Centuplū.ſi dicit.c.vxores.ſꝫ id qḋ excedit cētuplū.ſ.vitā etnā accipiet.
q Conſenſerit.ſi vero nollet habitare cū eo poſſet eā dimittere ⁊ aliā ducere viuēte illa.j.e.q.ij.ſi infidelis.
r Non dimittat.j.e.iudei coñ.ſꝫ hic de gentil' ibi de iudeo circa quē ſpecialit' illud obſeruat': habēt eni iudei legē ⁊ pphetas qb' muniti ⁊ pau ſūt alias ſimplicū fallere: ſed gētiles hoc nō hñt hodie tñ hoc idē vr̄ de vtriſq;: ex' ō diuoz.quāto.
s Sāctificat'.freq̄nter eni vnus ſanctificatur per alterū.⁊ eſt ar. ad ea q frequēt' accidūt iura adaptari:ar.j.e.iā nūc.⁊.iij.q.v.accuſatores vel teſtes.⁊.xxviij.di. de ſyracuſane.
t De theodora.vxore ſiſumij: q2 ābo erāt infideles.ſꝫ poſtea illa cōuerſa eſt ad fidē: ⁊ ⁊ per eam poſtea vir cōuerſus eſt.
u Nulqd.hoc e.eſt de verbo ad verbū.xxvi.di.deinde.⁊ ibi exponit.io.
x Siqs dimiſerit. ppter fornicatōnem quam fecit
y Poſt baptiſmum. ſi dicas alterius tm̄ plenū ē:q2 fidelis non cōpellit' in aliquo cāu infidelē eam hr̄e: ſed nō cohibere cū alia:niſi in tribus caſibus.ex ō diuoz.gaudemus. Sꝫ ſi vterq; fuerit factus fidel' dicit.h.q quocūq; mō eā dimiſerit ſiue q2 dedit libellū repudij ſiue alio modo ſemp cōpellit' eam recipe poſt vtriuſq; baptiſmum. Nā dicit oē peccatum deletū eē in baptiſmo ēt exceptōnē q̄ viro cōpetebat.ſꝫ tutiꝰ ē diſtinguere cū inocētio: vt ſi dicat' q ante dedit ei libellū repudij ⁊ modo vterq; cōuerſus ē: cōpellit' eā recipe. nec pt mō ei obijce ſi cū alio ꝯcerit:q̄ſi obiectu fornicatōis repellat. Naꝫ lꝫ in veritate fornicata ſit:q2 tñ illa fornicatio licita ē ſm eos: nō pōt eā repellere. Si vo alſs fornicata fuiſſet: ⁊ ppt illā fornicatōnē eā dimiſiſſet:nō cōpellit' eā recipe.hoc totū hēs ex de diuoz. gaudemꝰ.§. vlti.nec ē coñ de cōſe. di.iiij.ſine pn̄ia.⁊ ō pe. di.vi.nullus.nō eni dico p baptiſmū alterius exceptionē ſibi cōpetētē auferri poſſe: ⁊ rōnem iſtius plene notaui.xxvij.di.deinde.in fi.q2 fornicatō nō tm̄ vxorē ſꝫ virū maculat.xxxij.q.i.in coniugio.

habēdā. itē ois q reliqrit domuꝫ aut prēꝫ aut mrēꝫ aut ſororē uel uxorē.ppt me:cētuplū accipiet ⁊ cetera. uxorē i hoc loco infidelem ſignificat:q̄ ppt chriſtū dimittit' dū poti' ipa q̄ chriſti fides deſeritur. Itē apl's: Siqs frat' uxoreꝫ hꝫ ifidelē: ⁊ hec ꝯſenſit' hitare cū illo nō dimittat illā. ⁊ ſiqua mulier hꝫ maritū ifideleꝫ: ⁊ hic ꝯſenſerit hitare cū illa: nō dimittat uirū ſuū. ſanctificat' ē eni uir ifidelis p mulierē fidelē. ⁊ ſāctificata ē mulier infidelis p uiꝝ fidelem. Itē ad titū hortare adoleſcētulas ut diligāt uiros ſuos. hoc tā de fidelibus q̄ de infidelib' intelligendū ē. Infidelib' nanq; uiris fideles mlieres ppēſi' ppt deū debēt obſeq:ut ſic uiros ſuos chriſto lucrari ualeāt. Sic in paſſione beati clemētis ō theodora ⁊ ſiſumio legit' mirabiliter cōtigiſſe. Iteꝫ innocentius papa ruffo ⁊ euſebio epis macedonibus.

Bigami reputant' q āñ baptiſmū hūerint unā ⁊ p' baptiſmū alterā

Nulqd' nō erūt admittēdi in hereditatis ꝯſortiuꝫ: q ex ea ſuſcepti ſūt: q āñ baptiſmum fuit uxor? ⁊ erūtq; appellandi nāles q2 nō ē mrimoniū legitimuꝫ ut uobis uidet': niſi illḋ qḋ poſt baptiſmū aſſumit'? ipe dn̄s cū introgaret' a iudeis ſi liceret dimittē uxoreꝫ ſuā: atq; exponeret fieri nō debē addidit:quos de' cōiunxit:hō nō ſepet. ac ne de hiſ putet' eē locut' q poſt baptiſmū uxores ſortiunt' hoc ⁊ a iudeis interrogatū eē ⁊ iudeis eſſe rn̄ſum meminerit:q̄ro ⁊ ſolicit' q̄ro:ſi una ⁊ eadē ſit uxor eius qui antea cathecumin' ⁊ poſtea fidelis ſit:filioſq; ex ea cū eēt cathecumin' ſuſcepit ⁊ poſtea alios filios cū fidelis eēt: utrū ſint fratres appellādi:an nō hēant poſtea defūcto prē euꝫ ceteris hereditatis hercīſcūde ꝯſortiū: qb' filioꝝ nomē regeneratō ſpūal' dicitur abſtuliſſe. qḋ cuꝫ ita iudicare atq; cōſentire abſurdū ē: q̄ rō eſt hoc malū defēdi ⁊ uacua magis opione iactari q̄ aliq̄ auēte robo

z Simili modo.
a Uxor infidelis hoc.e. ⁊ ſequēs intelligit' de diſpari cōiugio ppt hoc q dicit: ſi cū viro xp̄iano ⁊c. ⁊ ibi q̄ñ ad bap... ⁊ cōtinet' hic duo caſus i qb' licite dimittit' vxor ifidelis cū non vult cohabitare vl' vult ſꝫ ea ꝯditōe: vt vir cōmittat aliq̄ mortale

rari: cū nō poſſit inter peccata deputari: qḋ lex pcepit ⁊ deus coniunxit. Iteꝫ ex decreto euticiani pape.

In fidelis ptāte ſit p' baptiſmū recipe quā āñ dimiſerat.

Siqs' gentilis gētilē uxoreꝫ dimiſerit āñ baptiſmū: poſt' baptiſmū i ptāte eius erit eaꝫ habere uel non habere. Item.

Fideli ifidelē diſcedētē ſeq ñ cogit

Similit' nō ſi unus ex cōiugatis baptiſat' ē ⁊ alter gētilis eſt: ⁊ qui ſequi nō uult: ſicut dicit apl's: infidelis ſi diſcedit diſcedat. Item augu. de fide ⁊ operib'.

Sine culpa relinquit' uxor q̄ cuꝫ fideli habitare noluerit.

Uxor' legitima ſocietate' cōiūcta' ſine ulla culpa relinqt' ſi cū uiro chriſtiano permanē noluerit: non' attēdit' eo mō eaꝫ' rectiſſime dimitti ſi uiro ſuo dicat: nō ero uxor tua: niſi mihi de latrocinio diuitias ꝯgreges: aut niſi ſolita lenocinia qbus nr̄am domum trāſigebas' ēt chriſtian' exerceas aut ſiqd aliud uel facinoroſuꝫ ul' flagitioſū i uiro nouerat: quo delectata ul' libidinē explebat: ul' facilē uictū hēbat: uel etiā ornatior incedebat. tunc eniꝫ ille cui uxor hec dixit: ſi ueracit' egerit pn̄iam ab operib' mortuis q̄ñ ad baptiſmū acceſſit habetq; i fūdamento fidē: q̄ p dilectōneꝫ operat': pcul dubio plus tenebit' amore diuine grē q̄ carnis luxuria: ⁊' mēbrum qḋ euꝫ ſcādalizabat: fortit' āputabit'. Ideꝫ i ſmone dn̄i i monte l.i.

Licite dimittit' uxor: q̄ uiꝝ ſuum cogere querit ad maluꝫ.

Idolatria' quā ſequunt' ifideles ⁊ q̄libet noxia ſupſtitio fornicatio eſt. dn̄s aūt pmiſit cā fornicatōis uxoreꝫ dimitti: ſꝫ q2 pmiſit ⁊ ñ iuſſit: dedit aplo locuꝫ monendi: ut q uoluerit nō dimittat uxoreꝫ ifideleꝫ: cū quo ſic fortaſſis poſſit fidelis fieri. Itē ſi infidelitas fornicatio ē: ⁊ idolatria ifidelitas: ⁊ auaricia idolatria eſt: nō eſt dubitādū: ⁊ auariciā fornicationeꝫ eſſe: qs ergo iam q̄libet illicitā concupiſcentiā pōt recte a

k Idolatria.h.e.ſm.h.de diſpari ꝯiugio itelligit' ſicut ...
l Item ſi auaricia eſt idolatria: ⁊ idolatria ē infidelitas ⁊ infidelitas ē fornicatio: ergo auaricia eſt fornicatio.

fornicatõis genere separe: si aua
ricia fornicatio ē:ex quo itelligit
q ppt illicitas cõcupiscētias non
tm̃ i stupris cū alienis iuris aut
feis cõmittūt: sz oio ppt quaslibz
q̃ aiam corpe male utentē a lege
dei aberrare faciūt. et pniciose tur
piterq corrūpi: possit sine crie et
uir uxorē suā dimittē. et uxor uirū.
q excepta dn̄s facit cām fornica
tionis. quā fornicatõnem sicut su
pra ɔsideratū ē: generalē et uniuē
salē itelligere cogimur. cū aūt ait
excepta cā fornicatõis: n̄ ait cuius
ipoꝝ uiri aut feie. Nō eni forni
cātem tm̃ uxorem dimittē ɔcedit:
sz qsqs eā quoqz uxorem dimittit
a q̃ ipe cogit fornicāi: cā utiqz for
nicatõis dimittit: uelut si aliquem
cogat uxor sacrificare idolis: q ta
lē dimittit cā fornicatõis eam di
mittit: n̄ tm̃ illius sz etiā sue. illius q
fornicat. sue ne fornicet. Item
de adulterinis cõiugijs libro. ij.

Que simulacrum facit nec resipi
scit dimittatur a uiro suo.

Non solū mecchatio est illius q̃
carnē suā coinquinat: sz ēt q̃ si
mulacrum facit mecchat. q si in
his factis pseuerat: et penitētiam
nō agit: recede ab illa. et noli uiuē
cū illa: si nō aūt et tu pticeps pecca
ti illius eris. Item amb. ad hil.

Amore cuiuslibet non est a fide
recedendum.

Si ifidelis dicit apl's discedit
discedat. nō ē seruituti subie
ctus fr aut soror i huiusmõi. i. si i
fidel noluerit eē cū ɔiuge sua fide
li: hic cognoscat fidelis suam liber
tatē: nec ita se subiectū putet ser
uituti: ut ipam dimittat fidem: ne cõ
iugē amittat ifidelē. hoc et de infi
delib filijs et filiabus et parentib
hoc et de fr̄ibus et sororib intelli
git ppter christū eē dimittēdos
cū põit ɔditõ ista: ut ppt christū
dimittat: si eū secū hr̄e desiderāt.
hoc ergo et de domo et agris et de
ceteris rebus: q̃ iure pecuniario
possident: itelligendū est. Item
augustinus ad pollentium.

Quod etiā ifideles sūt ɔiuges: et
q fideli licet dimittere infidelem

Iam nūc illō uideamus qō ait
apl's: ceteris aūt ergo dico:
nō dn̄s ad iparia. i. ubi nō ambo
christiani fuerāt ɔiugia locutus
qō mihi uisū est cum monēdo di
xisse: q eni ɔiūx fidelis relinqre
coniugē licite põt infidelē: nō hoc
fieri n̄ dn̄s sz apl's phibet. qō eni
dn̄s phibet: fieri oio nō lz. monet
ergo apl's qō possit esse multoꝝ
occasio lucrādoꝝ: ut fideles cõiu
ges in relinquēdis ifidelib pmis
sa lic̄ia non utant. tibi aūt uidet
ifideles quoqz dimitti a fidelib n̄
licere: q hoc uetat aplus: cū ego
dicā licere: q hoc nō uetat dn̄s
non tm̃ dico expedire: q hec ne fi
ant monet aplus: q reddit etiam
rõnē: cur fieri nō expediat q̄uis
liceat. qūo eni scis iquit mulier si
uirū saluū facies? aut vn̄ scis uir
si saluā facies mulierē? cū et supe
rius dixisset: sāctificatus est uir
ifidelis i muliere fideli: et mulier
ifidelis sāctificata est i fr̄e hoc est
i christiano. aliogn filij uestri im
mūdi essent: nūc aūt sācti sūt. sic
ad lucrādos ɔiuges et filios chri
sto exēplis etiā q̃ puenerāt: uide
tur hortatus. cur ergo n̄ expediat
ēt ifideles ɔiuges dimitti a fideli
bus: cā euident expressa ē. Non
eni ppter uicnlū cū talib pactum
ɔiugale est seruādū: sed ut querā
tur i christo: recedi ab ifidelib cõ
iugib apl's uetat. multa eni sunt
facienda nō iubente lege sed libe
ra charitate: et ea sūt i nostris of
ficijs gratiora: q̃ cū liceret nobis
etiā nō ipēdere: tm̃ cā dilectõnis i
pendimus. Vn̄ ipe dn̄s prior cū se
tributū nō debē soluē demõstras
set: soluit tm̃ ut nō scandalizaret
eos quib ad eternā salutē gerēs
morem cõsulebat. iā uero aplus
quēadmodū ista cõmendet: eius
uerba testant ubi dicit: cū sim li
ber ex oibus: oium me seruū feci
ut plures lucrifacerem: cū paulo
superius dixisset: nūqd non hr̄im
lic̄iam māducādi et bibēdi? nūqd
non habuimus licentiā sororem

m Uniuersalē. ar. q indefinite dr generalit debere itelligi. ff. de
tutel qui habet. §. vlti. xxxi. q. i. qō si dormierit.
n Uirū. q ipa cogit. eū fornicari spūaliter.
o Sacrificare. idē ē si cogat ad qõcunqz mortale peccatū: et nō
q ppter fornicationē corporalē semel cõmissā põt eam dimittere
xxxij. q. i. di
xit. sed ppter
spūalē non ni
si pseueret. j. e.
proxi.
p Non so
lū. i. coin
quinat. cū alio
a cõiuge suo.
q Simulacrū
idolum colit.
r Recedere.
hoc. c. itelligit
h. de duobus
fidelib quorū
alter labitur in
heresim: inter
quos cū ratū
fuerit mr̄imo
niū: nec soluit
altero labente
nec cõtrhē põt
lz secus sit in
cāu cõuerso. s.
cū alter infide
liū ɔuertit. tūc
in trib casib
dissoluit et s.
here põt: vt h
totum habes:
ēt de diuort.
q̄to. Jtē nun
quid ē pceptū
qō dicit recedē
ab illa? dic. h.
q et quo per
seuerat pceptū
ē: si ē notorium
sed hoc q̄tum
ad reddendū
debitū. sed ex
igere põt: et sic
itelligit. xxxij.
q. i. c. i. uidetur
tñ. h. q in hoc
cāu ad minus
cõsilium sit: q
recedat ab illa
ar. j. e. iā nūc.
Sibi ē cõsi
lium qñ alter
infideliū ɔuer
sus est: hic vo
pceptū. et po
test esse ea rõ:
q maior ē hic
cõtumelia cre
atoris: vt ex ō
diuor. q̄to. et
q sit pceptum
hēs ex de iure
iurā. quemad
modum.
s Sinaūt. i. si nō reuocas eā a suo pposito.
t Si infidelis. libertatē. nā dico q ipso iure soluit vinculū ma
trimonij nō p sn̄iam ecclie. Sz ipso iure. s. in tribus casib
in qbus cõtrhere põt. Nā cõtumelia creatoris soluit ius mr̄imo
nij. si tñ infidelis vult redire ad fidē priusqz cū reliqua cõtraxit: cogit reci
pere eam: vt ex de diuor. gaudemus. in fi.
u Christū. ar. q modus nō facit cõditõem. nā dr cõponit ista cõditio et post
dicit ut christū et c. si. ex de cõdi. appo. c. ij. et ex vt eccle. bñ. vt n̄ sum.
x Iam nūc. sic cõtinua. hactenus tractauimus de parib coniugijs fide
lium. s. de quibus dixit
apostolus in ep̄la ad
corinthios: his q mr̄i
monio iuncti sūt dico
nō ego sz dn̄s vxorem
a viro non recedere: et
uir vxorem non dimit
tat. nam ceteris dispari
bus et c.
y Ceteris. i. disparib
coniugijs: quia prius
de paribus ait aposto
lus.
z Dico. i. consulo et
suadeo: et ex dei tamen
auctoritate nō mea.
et Monendo. i. non
precipiendo.
ɔ Prohibet. ponitur
hic iproprie. i. sub for
ma phibitõnis monet
ne fiat.
ꝝ Apostolus. ideo. s.
permissa a domino. i.
non prohibita.
a Uetat. idest dissua
det.
b Uetat. ar. aliqd esse
hoc ipso licitum qō nō
est a domino vetitum:
ar. xxxi. q. i. qō si dor
mierit. ff. de peu. mut.
c Sāctificatus. id est
ad fidem conuersus.
d Aliogn. i. si alijs ad
heserint viuentibus re
lictis et cohabitare vo
lentibus: filij quos ex
alijs genuerint nō erūt
legitimi. vel loquit de
filijs prius natis q re
manent immūdi idest
infideles: quia non cõ
uertuntur.
e Sancti sunt. i. esse
possunt.
f Prouenerant. i. fre
quenter accesserant.
f Prouenerant. ar.
ad ea que frequentius
accidūt iura adaptari.
g Uinculum tantum.
sed ut eos lucrentur.
h Officijs. idest ope
ribus.
i Gerens. idest diri
gens.
k Testātur. ar. q per
sequentia determinari
possunt precedentia:
hoc generale habes. x
liij. di. sit rector. in fine.
l Cum sim. i. nullis beneficijs obnoxius.
m Omnium. idest talem me exhibui: vt commodum omnium facerem
et hoc feci vt plures. et c.

n Ptātē sed ne diceret͛.cur iō hoc faceret:qꝛ nō egeret:subdit. q.d. egemus ne quod impedimentum ꝛc.

o Si alij.hypocrite.

p Ptātis.i.ptātiue participet reb⁹ nr̄is.

q Nonne magis nos.q ampl ius dili gim⁹ uos quā res urās.

r Sꝫ oīa.i.famē sitiꝫ ꝛ sitia.

s Demus.nam corinthij erant auari ꝛ se retrahebant a p̄dicatōne uł iō qꝛ si ip̄e acciperet multi erāt pseudo apl̄i qui stati predicarent ut acciperent:ꝛ ita impedirent euangeliū. sꝫ cū iste nō acciperet:nec illi auderēt accipe:ꝛ ita nō p̄dicarent.

t Hic eni. in prima parte pōit͛ vsqꝫ ad.§.qm̄ ergo. intellectus augustini sup illa auctē apl̄i: ego dico nō dn̄s:q̄ si vir fidelis hꝫ vxorē ifidelē:nō dimittat eā ꝛ ōsdit rōnem quare dn̄s nō ꝓhibuerit nec iussit. In scdā pte usqꝫ ad tu aūt.ponūtur tres solutōes augustini ad totidē obiectōnes pollentij. In tertia pte vsqꝫ ad.§. intelligitis ponit͛ expositio ꝛ itellectus pollentij sup auctē p̄dicta quā augustinus reprobat. Ultimo ponit͛ repilogatio quā augustinus facit i ferēs victoriosissimam cōclusionē.ꝛ ɔstrue sic fideles viri sic nō ꝓhibent͛ recedere ab ifidelibus vxoribus vł fideles feie sic nō ꝓhibent͛ recedere ab infidelib⁹ maritis:vt.i.sicut neqꝫ iubemur recedē. ſm h̄ primū neqꝫ abūdat:vł si uis q̄ nō supabūdet dic neqꝫ recedere.i.retinere ꝛc.i.sicut fideles uiri ꝛ femine non prohibent͛ non recedē: sic nec iubent͛ non recedē qꝫ nec illud nec istud fit. hoc cōtinuat͛ ad p̄missā partem.c.

u Non ꝓhibent͛.non reperit͛ hic non.ā.positū q̄ faciat vnā affirmationē:sed ꝓpter interp̄tationem.ā positam.pōt tn̄ legi vtrūqꝫ:ꝛ erit idē sensus.

mł̄ier ē circūducēdi:sicut ꝛ ceter apl̄i ꝛ frat͛ dn̄i ꝛ cephas? an ego sol⁹ ꝛ barn abas n̄ habuim⁹ ptātē hoc operādi? qs militat suis stipēdijs:an qs plātat uineā:ꝛ de fructu ei⁹ n̄ edit? qs pascit gregē ꝛ d̄ lacte ei⁹ nō comedit: ꝛ paulopost si alij inqꝫ ptātis nr̄e iura participāt:nōne magis ꝛ nos sꝫ non sumus usi hac ptāte sed oīa toleramus ne qd̄ impedimētū demus euangelio christi. Item.

Ab infidelibus coniugibus licet recedere:sed non expedit.

Hic eni neqꝫ recedere ab uxorib⁹ infidelib⁹ uel a maritis fideles uiri uel feie non ꝓhibent͛ a dn̄o ut neqꝫ iubeāt͛.nā si dimittē tales ɔiuges iuberent͛:null⁹ locus esset ɔsilio monētis apl̄i ne hoc fieret.nullo eni mō qd̄ dn̄s iubet: seruus bon⁹ ꝓhibet. Itē cū ergo cepisset gentib⁹ euāgeliū p̄dicare ꝛ iunctos gētiles gentilibus comperit ɔiugib⁹:ex qbus si nō ambo crederēt sꝫ unus aut una:ꝛ ifidelis cū fideli ɔsentiret cohitare nō prohiberi a dn̄o debuit fidelis in fidelē dimittē nec iuberi.ideo .s. nō ꝓhiberi: qꝛ iusticia permittit a fornicāte discedere: ꝛ ifidel͛ hominis fornicatio maior ē i corde nec uera eius pudicitia cū cōiuge qdē dici pōt:qꝛ oē qd̄ nō ē ex fide: peccatū ē:q̄uis uerā hēat fidelis pudicitiā et cū infideli coniuge q̄ nō hꝫ uerā.ideo aūt nec iuberi d̄buerūt fideles ab ifidelibus separari:qꝛ nō cōtra iussionē dn̄i gētiles fuerūt ambo ɔiūcti. Quoniā ergo ab ifideli fidelē discedē nō ꝓhibet nec iubet dn̄s: ideo ut nō discedat apl̄s dicit nō dn̄s habēs utiqꝫ sp̄m sanctū in quo dare posset utile ꝛ fidele ɔsilium. unde cū dixisset de mł̄iere cui⁹ uir mortuus fuerat:beatior aūt erit si sic ꝑmāserit ſm ɔsiliū meū: ne quis hoc ɔsiliū tāqꝫ humanū n̄ diuinū ɔtēnenduꝫ putaret:adiecit puto aūt q̄ ꝛ ego sp̄m habeā dei. ꝓinde intelligēdū ē etiā ip̄a q̄ a dn̄o nō iubent͛:sꝫ a sancto ei⁹ famulo utilit͛ suadent͛: eodē dn̄o inspirante suaderi.absit eni ut qsqꝫ catholic⁹ dixerit q̄ suadet sp̄s sanct⁹ nō dominū suadere:cū ꝛ ip̄e dn̄s sit: ꝛ insepabilia sint opera trinitatis. dicit eni apl̄us: de uirginib⁹ aūt p̄ceptū dn̄i nō hēo: ɔsiliū aūt do: n̄ ut ɔsiliū hoc alienū existimem⁹ a dn̄o:cū ɔtinuo sequat͛ ꝛ dicat: tanqꝫ misericordiā ɔsecut⁹ a dn̄o ut fidelis essem.ſm ergo deū dat ɔsiliū fidele i eodē sp̄u:de quo ait puto aūt q̄ ꝛ sp̄m dei habeā.uerꝫ tn̄ aliud ē dn̄i iubētis imperiū:aliud uero serui ſm misericordiā charitatis:q̄ illi a dn̄o ē isp̄irata atqꝫ donata fidele cōsilium.aliud eniꝫ ibi facere nō liceret:hic aūt lꝫ itaq̄ sane:ut ip̄m licitū ꝑtim qdē expediat:partiꝫ uero nō expediat. expedit eni tūc qn̄ nō solū ꝓpter iusticiā q̄ corā deo ē ꝑmittit͛:sꝫ etiā hoib⁹ nullū ex hoc ipedimentū salutis infert͛:uelut cū dat ɔsilium nō nubēdi apl̄s uirginib⁹ unde p̄ceptū dn̄i se non habere testat͛. lꝫ aliud facere.i.nubere ꝛ min⁹ cōtinentie bonū tenere i nuptijs ip̄m quoqꝫ licitū etiā expedit⁹:qn̄ inevita ꝛ illicita ruituraꝫ carnis infirmitatē sic excepit honestate nubēdi:ut neminē impediat ad salutē. q̄uis magis expediret: magisqꝫ honestū esset:si uirgo cōsiliū quo p̄ceptū eā nō cōpellit arriperet. tūc aūt nō expedit id qd̄ licitū ē: qn̄ ꝑmittit͛ qdem: sed usus ip̄ius ptātis alijs affert ipedimentum salutis. sicut ē uñ iā diu loqmur

x Nā.prima rō quare dn̄s nō p̄cepit dimitti tales.s.ut apl̄o eēt loc⁹ monendi:vt nō fieret hoc.sꝫ nō dico eē verꝫ ideo dixit nā si ꝛc.

y Seruus. Nā apl̄us nullo mō faceret ɔ dn̄m sicut dicit p̄tor q̄ ɔ legeꝫ nō mebit͛ aliquē.ff.de publi.cū sp̄ōsus.§.si res.nō reuocant͛ a filio q̄ a patre geruntur.C.de resti.mili.que a patre.

z Itē cū ergo.rō quare nō ꝓhibuit tales dimitti.s.ut nihil ꝓhiberet qd̄ iusticia exigit fieri.iustū eni ē vxorē dimitti ob fornicationē p̄senti sp̄ūaleꝫ

ꝛ Eius.i.virtutis vel ducens ad veritatem.xxxij.q.i.dixit.

ɔ Pudicitiā.ā.ꝓxi.q.i.nuptiarū.ɔ.sed ibi pudicitiā ɔtinentiā noīat. hic vero virtutem castitatem:que etiam inter nuptiarum opa non amittit͛.

ꝯ Ideo.secunda ratio quare non p̄cipitur:sed male dicit: q̄ prima non precessit quo ad istum articulum.

a Iussionē.ar.q̄ si gētilis cū gētili ɔtrahat nō facit ɔ p̄ceptū dn̄i cū m̄rimoniū sit int͛ eos.vn̄ si venīūt ad fidē nō debēt separari.

b Quoniā ergo.ɔclusio augustini ad pollentiū dicēs:ē q̄ ex quo apl̄s ɔsiliū:ꝛ non dn̄s:et ɔsiliū tāqꝫ humanū nō diuinū ɔtēnendum est. Respondit ergo aug. q̄uis id qd̄ cōsiliū apl̄s nō p̄cepit dn̄s nihilomin⁹ cōsiliū apl̄i tāqꝫ a sp̄u sancto inspirū est acceptandū est: q̄ hēat a sp̄u sancto. ꝓbat ꝑ duo silla.ꝛ nō q̄ obiectiones pollentij nō ponūt hic:sed colligūt͛ ex responsionib⁹ augustini:sic dicit lex:q̄ si liber cautus ē nihil pecunia dari: presumitur stipulationes ē interposita. C. de cōstipu. l.i.

c Dicit.i.mo net nō dn̄s dicit.i.p̄cepit.ita repetitur uerbū in illa significatione.aut si i eodē sensu esset: qꝛ q̄d monet apostolus monet dn̄s:ꝓut sequitur: ꝛ expositō uerba huius vbi dico bene probatur per intellectū illi⁹ auctoritatis.d virginib⁹ aūt p̄ceptū dn̄i n̄ hēo ꝛc.

d Dixisset. ad ostendendum q̄ hēbat.s.ꝛ ei⁹ cōsilio standū esse.

e Inseparabilia ꝓ maiori parte. nā q̄dā attribuunt͛ p̄ri q̄ nō filio ꝛ ecōn̄.h. Sꝫ tu dic opa operātia.operata eniꝫ opa nō sūt inseparabilia:de cō.di.iij.c.vlt.

f Ita sane.hic r̄ndet aug.scdē obiectōi pollētij dicētis:q̄ si ip̄e dixit cōsulēdo:bonū ē dimittē vxorē ifidelē:meli⁹ ē aūt ei cōmanere:sicut alibi cōsulēdo dixit:q dat nuptui benefacit q nō dat melius facit. Et r̄ndeo q̄ q̄dā licita sūt quoꝝ vtrūqꝫ expedit:vt dare nuptui ꝛ alia quoꝝ vnū expedit aliud nō:vt dimittē n̄ dimittē cū p̄mio recte ponit͛ h̄ adiectiua bonū meli⁹ cū scdis n̄:q̄ vtrūqꝫ

g nō ē bonū: qꝛ n̄ meritoriū. Et iō dicit apl̄s q dimittit bñfacit ꝛc.

Iusticiam.i.ꝓpter ip̄suꝫ nubere quod est iustum.

h Expedit.ɔ.xxxij.q.v.q̄ sinit.ɔ.ꝛ expedit qdem ꝛ nō expedit.

expedit eã fornicationis uitãde. nõ expedit qm̃ vxorati cũ sint di uisi: ꝛ cogitare eos oporteat qũo placere possint ꝛ seruire vxoribus: oĩnimꝰ obsegis ꝛ orõnibus intendere adeo expedire nõ valeret et ꝰ de de. cõin. qd̾ ꝛc. expedit ergo nubẽ quo ad fornicatione vitãdã: ſ3 nõ expedit uolẽti tẽdẽ ed regnũ celoꝝ. ꝛ sic soluunt̾ ꝫ. xxviij. q. v. tunc sal.

y Non expediãt. ꝫ. xiiij. q. i. quod precipitur.

z Si aũt. hic rñdet tertie obiectioni pollẽtij dicẽtis: cũ hoc verbũ dico p̃ceptiue ponat̾ i eplã ad galathas: dico vobis q2 si circũdamini ꝛc̃. quare nõ sit̾ p̃ceptiue: cũ dicit ego dico nõ dñs: uel cõcesso ẽt q2 admonitiue ponat̾ ibi verbũ dico vobis. q2 si circũdamini ꝛc̃. nullũ icõueniẽs inde seq̄t̾ nõ eni idignũ ẽ si q̃ iubet dñs monet aplus.

dissessio ꝯiugis fidelis ab infideli quã nõ ꝓhibet dñs p̃cepto legis: q2 corã illo iiusta nõ est: ſ3 ꝓhib3 apl's ꝯsilio charitatis: q2 ĩfidelibꝰ affert ĩpedimentũ salutis: non solũ q2 pniciosissime scandalizãtur offẽsi: uerũ etiã q2 cum in alia ꝯiugia ceciderint: uinctibꝰ eis a qbꝰ dimittunt̾ adulterinis nexibus colligati difficile resoluũt̾. Jdõ hic ubi qd̾ lic3 nõ expedit: nõ põt dici dimiserit ĩfidelẽ bñ facit: si nõ dimiserit: meliꝰ facit: sicut dictũ ẽ: qui dat nuptui bñ facit: ꝛ q ñ dat nuptui meliꝰ facit. q2 illud nõ solũ ſ3 utrũq3 parit̾ licet. uñ ad nihil horũ precepto dñi quisq3 ꝯpellit̾: ſ3 utrunq3 expedit aliud minꝰ aliud ampliꝰ. unde ad id qd̾ ampliꝰ expedit: ꝯsilio apl'i quicunq3 põt capere ꝓuocat̾. hic aũt ubi d̾ dimittẽdo l' ñ dimittẽdo ĩfidẽl cũ fidẽli ꝯiugio q̃rit̾: utrũq3 qdẽ licitũ ẽ pariter ꝑ iusticiã q̃ corã dño est: ꝛ idõ nihil horũ ꝓhibet dñs: ſ3 nõ utrũq3 expedit ꝓpter infirmitatẽ hominũ. Et idõ id qd̾ non expedit apl's ꝓhibet: dante dño locũ sibi liberũ ꝓhibendi: q2 neq3 id qd̾ monet apostolus: ꝓhibet dñs: neq3 id quod ꝓhib3 apl's iubet dñs. qd̾ nisi ita ess3: neq3 ꝯtra ꝓhibitõe3 dñi apostolus aliqd moneret: neq3 cõtra iussionẽ eius aliquid ꝓhiberet. ꝑinde in his duabꝰ cãis una de nubendo ul' de nõ nubẽdo: altera d̾ infideli ꝯiuge dimittẽda ul' nõ dimittẽda aliqd sil'e inenit̾ i uerbis apl'i ꝛ aliqd dissimile. sil'e qdẽ ẽ illud qd̾ tibi dicit: p̃ceptũ dñi non habeo ꝯsiliũ aũt do. ꝛ hic dic̃ ego dico nõ dñs. quale est eni p̃ceptũ dñi nõ habeo: tale est nõ dic̃ dñs. ꝛ quale est ꝯsiliũ aũt do tale est ꝛ ego dico. Jllud aũt dissimile est: q2 de nubẽdo uel de nõ nubendo dici põt: hoc bene fieri põt: illud aũt melius: qm̃ utrunq3 expedit: unũ minꝰ aliud magis. at uero de cõiuge ĩfideli dimittẽda ul' nõ dimittẽda: qm̃ unũ hoꝝ ñ expedit aliud expedit: dici nõ o3: q dimittit̾ benefacit: ꝛ q nõ dimittit melius facit: ſ3 dici o3 ñ dimittat: q2 s. non expedit. sic ergo possumus dicere meliꝰ eẽ infidelẽ ꝯiuge3 nõ dimittere: q̃uis liceat ꝛ dimittẽ quẽadmodũ recte dicimꝰ: melius eẽ qd̾ licet ꝛ expedit q̃3 id qd̾ licet ꝛ nõ expedit. Mis de cãis factũ ẽ: ut ego exponẽs dñi s̾monẽ quẽ i mõte ꝓlixũ habuit: ubi uẽtu3 est ad qõne3 de cõiugibꝰ dimittẽdis ul' nõ dimittẽdis: adhibueri ꝯsilium abꝰ apl'o dictũ nõ p̃ceptũ dñi ubi ait: ceteris aũt ego dico nõ dominꝰ: monẽs eos q hñt cõiuges ĩfideles: ut cõsentiẽtes hitare secũ nõ dimitterẽt. qd̾ utiq3 idõ monẽdũ nõ iubẽdũ fuit: quia nõ tanto põdere ꝓhibent̾ hoĩes facere licita: q̃uis nõ expediãt quãto pondere ꝓhibẽda sũt illicita. si aũt alicubi apl'us etiã illa q̃ iubenda sũt monere dignat̾: hoc fecit parcendo infirmitati nõ ꝑiudicãdo iussioni. unde sic dicit nõ ut cõfundã uos hec scribo: ſ3 ut charissimos filios moneo. quid habet qõnis: ubiꝰ ait ego dico non dominus itẽ ubi ait ecce ego paulus dico uobis: q2 si circũdamini christꝰ uob nihil ꝓderit. nũqd̾ etiã hic dixit ecce ego dico ñ dñs? nõ sũt itaq3 similia ista: q2 ẽt illa q̃ iubet dñs nõ est indignũ ul' cõtrariũ si eadẽ monet apl'us. monemꝰ enim eos quos caros habemꝰ: ut faciãt domini p̃cepta uel iussa. cũ uero dic̃ ego dico nõ dñs: satis ostẽdit dominũ nõ ꝓhibere qd̾ ipe ꝓhibebat ꝓhibuisset aũt dñs si ess3 illicitũ. ergo s̾m ea q̃ supradiximus mul tumq3 uersauimꝰ licitum erat per iusticiã: ſ3 nõ licitũ erat faciẽdu3 ꝓpter liberã beniuolẽtiam. Tu uero cui placet ita nõ licere quod nõ uetat dñs ſ3 apl's: quẽadmodũ non licet qd̾ uetat dñs: cu3 exponere uoluisses: qd sibi uelit qd̾ ait: ego dico nõ dñs: cu3 alloqueret̾ fideles: quibus eẽnt cõiuges ĩfideles: dixisti: q2 dominꝰ iussit: ne cõiugia sibimet diuersæ religionis copularent: ꝛ ipm adhibuisti testimoniũ dñi dicẽtis: nõ accipies uxorẽ filio tuo de filiabus alienigenaꝝ: ne traducat eũ pꝰ deos suos: ut pereat aĩa eiꝰ. addidisti etiã uerba apostoli: ubi ait: Mulier alligata ẽ uiro q̃diu uir eius uiuit. q2 si mortuus fuerit uir eiꝰ liberata ẽ: ꝛ cui uult nubat tm̃ in dño. qd̾ ita exposuisti: ut iũgeres

i Preceptũ ꝫ. xxxij. q. i. integritas.

k Sꝫ ꝓhibet i. sub forma ꝓhibitionis dissuadet.

l Adulterinis ar. q2 fidelis q dimittit vxorẽ infidelẽ cohabitare volentẽ non põt aliam ducere in m̃rimoniũ nec illa aliu3: q2 remanet m̃rimoniũ vt. ꝫ. q. ij. §. qd̾ vero. c. sicut.

m Non põt. hic dicit scd'a3 obiectiõe3 pollentij.

n Pariter. alter3 quidem ꝓpt̾ idolatrie fornicationem alterum ꝓpter lucrãdi actionẽ.

o Nisi ita. i. nisi dñs daret aplo liberum locu3 ꝓhibẽdi i. dissuadendi apl's dissuadere nõ deberet si 3aũ dñs ꝓhibuisset vel p̃cepisset. quod non fecit.

p Jussione3 si dñs ꝓhibuisset.

q Proinde. hic incipit assignare similitudines ꝛ dissimilitudines.

r Consilium supra. xxvij. q. i. nuptiarũ.

s Dimittit. sicut qui dat nuptui bene facit ſ3 qui non dat melius fac̃: q2 utrunq3 licitũ est: sed non expediens.

t Exponẽs. ego. s. sup euãgelio mathei.

u Ab aplo. s. dictum.

x Prohibẽt̾ s. dissuadent̾.

ꝛ Nõ ꝑiudicãdo. sicut dicit lex: q2 volũtarie tutele munera p̾uilegijs nõ ꝑiudicãt. C. de excu. tuto. voluntaria.

ꝯ Ubi ait. rõ ad tertiam.

ꝝ Nũquid. ar. ff. de vsur. si stipulatꝰ. nã ibi d̾r q2 stipulatus sum a te rem mihi dari uacuamq3 possessione3 tradi: fructus veniũt i stipulatione: si aũt rẽ tm̃ mihi dari: nõ veniũt in stipulatõe: ar. ꝫ. ff. ꝓ socio sed ꝛ si adijciat̾. itẽ ẽ hic ar. q2 ñ ẽ argumẽtandũ de cõsimilibꝰ ubi int̾ q̃ dissimilitudo attẽdit̾. ff. de rei uen. si nauis. ꝛ. ff. de cõdi. inde. plane. ꝛ ita itellige. ff. e. ti. si reꝰ. ꝛ hoc bñ ꝓdicit̾ ff. de iniusto ꝛ ru. testa. l. iii.

a Dixit. si. ff. de iuris. dic. om. iudi. si familia

b Jllicitũ. ar. oẽ illicitũ esse ꝓhibitũ: saltem ibi declina a malo ꝛ fac bonu3. dicit ibi expositor a malo omni ꝛ expandi hoc de mortali. venialia eni nõ sũt ꝓhibita: ar. xiij. di. nerui. xiiij. q. i. qd̾ p̃cipit̾.

c Supradiximꝰ. supple qd̾ dñs nõ ꝓhibuit id qd̾ apl's ꝛc̃.

d Beniuolentia3. augustinus dictum apl'i intelligit de ꝯsilio ego dico non dñs: intellectũ suum ꝛ rõne3 sua3 posuit in princ. quare dñs nõ debuit precipere: ut nõ discederet vir fidel' ab ĩfideli. Pollẽtius q de p̃cepto intelligit: aliam rõnem ponit dicens: q2 idõ precipit apl'us ꝛ nõ dñs infidelem nõ dimitti: q2 dñs videret̾ ꝯtrarius cu3 p̃ceperit in ue. te. ne qs alienigenã duceret. cõcludit ergo augustinꝰ ex hoc qd̾ dicit pollentius aplm in p̃cipiẽdo fuisse etiã ꝯtrariu3 dño Ad qd̾ rñdit pol. q2 in diuersis casibꝰ loquũt̾ apl'us ꝛ dñs: ꝛ idõ nõ ẽ ꝯtrarius ei. Jnfert ex hac rñsione augu. ergo nec dñs erat ei ꝯtrariꝰ

si idē pcipeet qḋ apls si de iā cōiūcto loquatᷣ mrīmonio.qd ergo rñdes polliciti:quare pcipiat aplus ⁊ nō assignat cām.

a Addidisti.ad hoc idē ꝓbandū:⁊ addidisti concludendo.

b Docet.Rñ.⁊ ostendit conclusionē nō prouenire:qꝛ in alio ⁊ in alio casu loquitᷣ aplus ⁊ dominus.

dos esse:itelligas in illis casib⁹ qñ i cōtumeliā creatoris volt habitare cū eo:uel ut trahat eū ad aliquod mortale peccatū. ⁊ fm̄ h idē iuris ē i iudeo ⁊ gentili.vel loqtur in eo casu qñ pmo fuerunt christiani:⁊ postea alter factus ē iudeus:ut tunc teneatᷣ recedere ab ipo si noluerit cōuerti:vt.s̄.c.nō solū.vł dic ꝙ aliud ē si vir cō

c Esse hoc.de coniunctis.

d Talez.i.non sue religionis.

e Ambo.pone exemplū: vt melius appareat qḋ dicit .C. de trāsi. ut responsum.

f Cur fidelem. iterat qōnē:ut pollētius alitᷣ rñdeat cū pma eius responsio nulla fuit.

g Loco.i. locū nō hʒ nō ē veꝝ.q.d.nisi velis dicere ꝙ apls nō dixit hoc ancte.s.s.

h Intelligine.vñ philo.sentisne ingt h atqꝫ aio illabuntᷣ tuo.

i Diligenti⁹.ar.ꝙ aduersarius tenetᷣ apire q̄ dicit suo aduersario vt ar.v.q.ij.relatū.xi.q iij.coꝝ.Sed hoc.c.nihil facit:qꝛ dicit bo. in quarto li. topicoꝝ ꝙ disputatio dialecticoꝝ ē ad alterutrū: causidicoꝝ sine rethoꝝ ad terciū.vñ in dialectica disputatōne est necesse:ꝙ qui obijcit exponat obiectiones ipsi respōdēti.in rhetorica vero sufficit ꝙ faciat ipi iudici fidem si obijciatᷣ.xxx q.v.iudicātez.Dicim⁹ ꝙ de mandato iudicis dʒ ei rñdere si pōt:alitᷣ nō tenetᷣ.C. de nō nu. pe.generaliter. ff. de ꝓba.quīquaginta.

k Ecce.pōit thema vt aptius dicat.

l Dimittat.hec lr̄a .s. nō extorta ē:pōt tñ ita itelligi:iubʒ fideli dñs an nō iubet ut dimittat uł nō dimittat.assumit angu.tñ alterā partez disiūctiue hāc:si dixeris non iubet ut nō dimittat:ex ista ꝓcedit si dixeris iubet ⁊c̄. Secūdū aūt ꝙ i lr̄a est nō ut fidelē nō dimittat ⁊c̄ plana est lr̄a ⁊ bñ congruunt q̄ sequuntᷣ.naʒ si dicat iubet ut non dimittat:apls ē ꝯᷓi⁹ dico ego non dñs.si aūt dicat nō iubet ut non dimittat :assignat aliam causam.

.s.christiano:deinde secutus es ⁊ addidisti[m]:hoc ē ergo dñi pceptū tam in ueteri testamēto q̄ꝫ i nouo ⁊ hoc iubet dñs:hoc docet[n] apls: ut nō nisi eiusdē religionis ⁊ fidei cōiugia maneāt copulata.q̄re cōtra dñi iussū cōtra doctrinā sāctā cōtra pceptū noui ⁊ ueteris testamēti iubet aplus:ut diuerse fidei maneāt cōiugia copulata:qꝛ paulus ingt predicatoꝛ gētiū ⁊ apls iā in cōiugio positos nō soluʒ monet sed etiā iubet:ut si alter ex cōiugibus credidisset alteꝝ non credentē secū hitare tñ ꝯsentientez nō dimitteret. His uerb tuis aliud esse hoc:aliud illud satis qdez euidentᷣ oñdis.illud eni de his cōiugijs agitur:que nō sūt pmitus copulata:ne nubat feia nisi sue religionis uiro:uel ne uir talez⁹ accipiat uxorem. id eni ut dicis iubet dñs:docet aplus utrūqꝫ pcipit testamētū. hoc autē diuersū qs abnuat ? Ibi agitᷣ nō de cōiūgēdis sed de cōiunctis:ambo qppe unius eiusdēqꝫ infidelitatis fuerunt qñ cōiuncti sunt: sed euāgeliū cū uenisset alter sine altera uł altera sine altero credidit. Si ergo aliō hoc ē qḋ sine scrupulo ulli⁹ dubitatōis apparet:cur uiꝝ fidelē cū infideli cōiuge pmanere nō lʒ:nōne ēt dñs sicut apls iubʒ?nisi forte loco[o] isto uacat illud:qḋ tā fideliter apls ait. An uultis expimētū accipe eius q in me loquitᷣ christus?⁊ dñs utiqꝫ ē christus.intelligisne qd dicā?an i hoc explanādo aliquāto diligētius imoꝛaboꝛ attēde ut rē ipam explanandam tanq̄ꝫ in cōspectu declarandā planioꝛe sermone ponam⁹:ecce⁹ coniuges duo unius infidelitatis fuerunt qñ iūcti sūt: nulla de eis qḋ ē que ptineat ad illā dñi iussionez doctrināqꝫ aplicā ⁊ pceptum ueteris ⁊ noui testamenti: quo ꝓhibetur fidelis cum infideli coniugium copulare.iam sunt coniuges ⁊ ambo adhuc sunt infideles: adhuc tales sunt quales fuerunt antecq̄ꝫ cōiungerentᷣ:qualesqꝫ cōiuncti sūt: uenitqꝫ euāgelij pdicatoꝛ credit coꝝ aut unus aut una: sed ita ut infidelis cū fideli hitare cōsentiat:iubet fideli dñs ut ifidelē dimittat: an nō iubet?si dixeris iubet reclamat[m] apls: ego dico ñ dñs.si dixeris non iubet:cām regro[n]:neqꝫ illaʒ mihi responsurus es quā tuis lr̄is indidisti: qꝛ dñs uidelicet ꝓhibet fideles infidelib⁹ iungi.hic enim nullo mō est ista cā:quia de iam iunctis loqmur ñ de coniungendis. Si ergo tuam cām non inuenisti:cur non uetat dñs:quod ꝓhibet apls? Cernis iā ut estimo nō eē ipam cām quā putaueris esse. Contra inuenitᷣ in concilio toletano.iiij.

Nisi ad fidem iudeus accesserit: separetᷣ ab uxore fideli.

Iudei[o] q christianas mlīeres i cōiugio habent: admoneantur ab epo ciuitatis illi⁹:ut si cuʒ eis pmanere cupiūt:christiani efficiantᷣ.ꝙ si admoniti fuerit ⁊ noluerint separentᷣ:qꝛ nō pōt ifidelᷣ i eius pmanere ꝯiūctōe: que iam i christianā[p] trāslata est fidē. filij aūt q ex talib⁹ nati sunt:fidē atqꝫ ꝯditionē mr̄is sequantᷣ. similiter illi q ꝓcreati sūt de infidelib⁹ mulieribus ⁊ fidelibus uiris:christianā sequantᷣ religionē:nō iudaicā superstitionem. Uerū[q] hoc ideo statutū ē:ne dū fidelᷣ salutē qrit infidelis:poti⁹ ipe cū ea ifidelitatis perditōez inueniat. Unde i eodē cōcilio tā de filijs iudeoꝝ q̄ꝫ ō ceteris ad fidē uenietib⁹ statutū ē ut infidelium cōsoꝛtia euitentur.

A parētū sepentᷣ ꝯsoꝛtio fideles ne in coꝝ inuoluantᷣ erroꝛibus.

Iudeoꝝ[r] filios uł filias:ne parentū ultra iuoluantᷣ erroꝛibus.ab coꝝ ꝯsoꝛtio separi decernimus:deputādos aut monasterijs aut christianis mulierib⁹ ac uiris deū timentibus:ut sub coꝝ conuersatōe cultum fidei discāt atqꝫ in melius instituti taʒ in moribus q̄ꝫ in fide ꝓficiantᷣ. Ite.

uertitᷣ ad fidē ⁊ aliud si mulier.nam si mulier conuertit ipa debʒ recedi a viro ne vir eā reuocet ad pristinum errorem. Secus ē si vir conuertitur quia facilius pōt vir reuocare mulierē q̄ꝫ econuerso. Sed aliter pōt eccla filios illoꝝ quoꝝ alter ē ꝯuersus cogē ad baptismū. Rñ.eqꝫ aliter paris coꝝ conuersus est iaʒ est factus foro ecclesie ⁊ filij eius per ꝯsequēs.xv.q. viij.cuʒ mulier. Sed melius credo ꝙ intelligat qñ uterqꝫ eoꝝ iudeus cōiunxit cū christiana.h.

p Christianā .j.xxxij.q.iiij. liberi.ʒ.hic de conditione religionis: ibi ē ꝯditione seruitutis.

q Uerū. h. delicatio.indi vero officiales sunt ad cōuertēdū ⁊ poriores ad subuertendū q̄ꝫ gentiles: quia gē hñt ⁊ pforas:⁊ ideo hec ratio pōt hʒ locum i eis q̄ꝫ in gentilibus.

r Iudeo.quidā intelligūt hoc c.ꝙ iudeis auferēdi sūt paruuli eoꝝ ⁊ baptizandi q̄ꝫ adulti neque.q̄ꝫ.sed certe si

cut nec adulti:ita nec paruuli ad fidez vi trahēdi sunt. imo fm̄ h in breui nullus esset iudeus:qūo ergo reliquie isrł salue fierent postea? Ideo itelligo hoc de filijs iā christianis quos forte parētes circuncidere volebāt:de cōse.di.iiij.plerique.⁊ hec lr̄a hoc idē innuit ubi dicit separari.⁊ ita g baptismū soluitᷣ ius patrie ptās

m Reclamat.nec reclamat apls cōsiliū suadēdo.nec reclamat p hāc lr̄aʒ nō dñs:⁊ hoc cū nō est ibi nō sʒ credo lr̄am falsā eē sine nō.M.

n Regro.quare nō iubet dñs ut nō dimittat.io.

o Iudei.quod hic qꝛ corrigitᷣ:ex̄ de diuoꝛ.q̄sto.vel qḋ dᷣ hic separā

nec ñ pñabunt illi paterna ſucceſſione: extra de iude. iudei.

s Proficiant. iuxta illud auge nobis fidē: de peni. di. ij. duz ſancta ergo iam iſti baptizati erant cum pficere debeāt in gradibus dignitatis: ut de pe. di. ij. dum ſancta.

t Epe cos. i. neophitos.

u Hebetes. iſti ḡ momē an tiquuz retinēt poſt baptiſmū ar. coñ. xxvij. q. ij. ſcripſit.

x Publicis. ar. q eccliā iudicat de his q focis ſunt. qō uerum ē ḡtuz ad corporales penas. cū enīz peccāt poſſūt ſoerari ſ alio mō corporaliē multari de p̄cepto ep̄i vel p̄incipis: ar. xvij. q. iiij. conſtituit. z extra de raptō. in archiepatu. z alia ē pena poſſunt puniri: ut ex ō vſu. poſt miſerabilem. Sz ḡtuum ad ſpūalē penam eccliā nō iudicat de illis: qz nō pōt eos excōicare: qz qui i eccleſia nō ē ab eccliā ſepari non pōt: ut. xi. q. iij. ois chriſtianus

y Nullus. eoꝝ q. niſi ſit miſſus ad predicādū eis: ex de iud. ḡ ſit laudabile.

z Percipiat emere ſi pōt ab eis aliquis z poſt ꝑparet ar. C. de iude. nemo.

a Omnes iudeoꝝ ſiue z gētiliuz cum z ipi bodie et cibos diſcernat. lz enīz nō ꝓhibeant v bis edicti: vt xi. q. iij. ad mē ſam: cōtinent ſi ſnia: vt. ff. ō peti. here. ītez veniunt. §. ait lenatus: vt. lj. q. i. multi. z. ff. ſi quadru pes pau. fe. di. l. penult. Sed quare loquimur cum eis: cum nec comedamus cum eis: ſed de hoc reddatur ratio. qz maioꝝ familiaritas eſt in cibo ſumendo ḡ in colloquio: z facilius quis decipi ur inter epulas: vt. xxij. q. iiij. vnuſquiſq.

Judeis ad fidē uenientib⁹ cuz in fideli nulla ſit cōmunio.

Epe malox ꝓſortia etiaz bonos corrumpūt: ḡto magis eos q ad uitia ꝓni ſunt: nulla igit ultra cōto ſit hebreis ad fidē chriſtianā trāſlatis: cū his q adhuc i ueteri ritu ꝓſiſtunt: ne forte eox ꝓticipatione ſbuertant. Quicūq ergo ex his q baptizati ſunt: āmodo infidelium cōſortia nō uitauerint: z hi chriſtianis donent: z illi publicis ecclīb⁹ deputent. Tez ex. vij. ſynodo. Cum iudeis nec manducandū nec bibendum nec ab eis medicamētū acceptēdū eſt.

Nullus eox q in ſacro ſūt ordine aut laic⁹ azima eox mā ducet: aut cuz eis habitet: aut aliquē eox in infirmitatib⁹ ſuis uocet aut medicinaz ab eis ꝓcipiat: aut cū eis in balneo lauet. ſi uero qſquaz hoc fecerit: ſi cleric⁹ eſt deponat: ſi laic⁹ excōicetur. Tez ex concilio agathenſi.

Clerici ſiue laici uitēt iudeox ꝓuia: nec ad ſua ꝓſortia recipiant.

Omnes deiceps clerici ſiue laici iudeox ꝓuuia uitent: nec eos ad ꝓuiniuz qſquā accipiat: qz cū apud chriſtianos cōibus cibis nō utant: indignū atq ſacrilegū eſt eox cibos a chriſtiānis ſumi: cū ea que ap̄lo ꝓmittente nos ſumimus: ab illis iudicent immūda: ac ſic inferiores incipiant eē chriſtiani q̄z iudei: ſi nos que ab ill ap ponunt utamur: illi uero a nobis oblata ꝓtēnant. Hinc hiſ iraq cuidē colligit coniugiū eſſe inter i fideles. Illud uero ap̄li: oīe qō ñ ē ex fide peccatū ē: ñ ita itelligē duz eſt: ut qcquid ab infidelib⁹ fit credat eſſe peccatū. ſed omne qō ꝓtra ꝓſciam fit edificat ad gehennā. unde ambroſius: peccatū eſt qō aliter fit q̄z ꝓbatum ē. Itē auguſtin⁹ ſup eundem locum: omne qō aliter fit q̄z probatum eſt: peccatum eſt: non tñ omne quod fit cuz fide bonū eſt. Ignorātia enī q eſt ex culpa nocet. Hinc etiam ap̄ls ait: beat⁹ q nō iudicat ſemetipz i eo qō ꝓbat. i. q ñ fac vānabilem ſemetipz: alr faciēdo q̄z ꝓbet eſſe faciēdū. ul oīe qō nō eſt ex fide vr eſſe peccatuz: qz qcqd ea fide nō fit: ut ad eternā ualeat ſalutem: inutile reputat apud dñm. vñ auguſtin⁹ ait: ois uita infideliū peccatū eſt: nec ualet eſſe bonum quod fit abſq deo. ubi deeſt enīz agnitio eterne z incōmutabilis ueritatis: falſa uirt⁹ eſt etiā in optimis moribus. Item cum vr: non eſt uera pudicitia hois infidel cuz cōiuge ſua negat pudicitia eſſe uera quantū ad effectū: z ad ꝓmiuz uidelz eterne ſalutis. ſic eni apud hereticos ſacramēta negant eſſe uera: nō quantū ad formā ſz q̄tū ad uirtutē: ſic z uirtutes negant eſſe uere apud infideles: nō q̄n uere in eis ſint: iuxta illud hieronymi: uirtutib⁹ romāi ꝓmeruerūt imperium: ſed qz affectu carent eterne ſalutis. Item illud ambroſij.

Non eſt putandū matrimonium qō extra dei decretū factum ē: ſed cū cognoſcit ē emēdanduz nō oñdit coniugium nō eſſe inter infideles. nullo eni dñi ꝓcepto gēti les ꝓhibent ꝓiūgi gētilib⁹. nec ergo eox cōiugiū extra. i. cōtra dei decretū fit. illa itaq auctē inbent ſepari ab inuicē q contra dei ul ecclie decretū copulati ſūt: utpote infideles cū fidelibus ul cōſanguinei cū cōſāguineis ul affines cuz affinibus. hi oēs ſi ſibi inuicem copulati fuerit ſepandi ſūt. Hinc etiam idez ambroſius in libro de patriarchis.

Fideles infidelibus non ſunt concugio copulandi.

Quare chriſtiane gētili aut iudeo filiā tuā tradere. caue in quit gētilē uel iudeā atq alienigenā. hoc ē oēm hereticā z alienā a fide tua accipere tibi uxorem. ꝓma ꝓiugij fides caſtitatis gra ē ſi chriſtiana ſit nō ē ſatis: niſi ambo initiati ſitis ſacro baptiſmi ſimul ad oronē nocte uob ſurgēdū

b Inferiores. ut. ij. q. vij. in ſancta.

c Cōſciam. ꝓcepti vl ꝓhibitōis. nā ſi pr comedā q̄z debeā: q̄nis ꝫ ꝓſciaz ſi pecco moraliē. xxv. di. §. crimis. Et dicūt qdā ꝫ ꝓſciaz ſi erroneā: ar. xiij di. neruī. ar. op. ff. de libe. cau. igit. §. i. ſed eſt exp̄ſſum. ex de ſimo. p tuas.

d Cum fide. i. conſcientia.

e Ex fide. i. ſicut fideꝫ exigit.

f Reputatur quo ad uitā eternā: de peni. di. iij. ſiqs aūt nō habens

g Abſq. i. abſq fide que eſt a deo.

h Elirus. ē. di. xxvi. deinde. ꝫ. ē. i. q. i. ſic urgeri. ē. di. xlv. va iuſtitia. ē. xxiiij. q. i. ubi ſana

i Itē cū dr non q̄ſtū ē. i. q. i. qō qdam. de cō ſe. di. iiij. q̄uis. ē. di. xxxij. §. verū. j. xxxij. q. i. cū renūciat. ar. xxiiij. q. i. ubi ſana. j. de peni. di. v. cōſideret. j. de pe. di. vij. oportet. j. de pe. di. ij. §. quod autem. di. iij. ille rex.

k Elere. non videtur dicē vex. nā ubi deeſt fides vel charitas: nullaten ē virt⁹: put theologus accipit uirtutez qō ergo dr hic uirtutibus. ſ. politicis intelligē q̄ ſine charitate habēt a mltis. ſtrenui. n. act⁹ hominū i eis erāt ar. xxiij. q. iiij. ſi ñ fidē nā z uirtus ꝓ fortitudine ponit. ff. de aleatoribus qbus. alie vero uirtutes ut prędictum eſt non erant in eis: quia ſi haberēt vnam: haberent oēs. xxiiij. q. i. vbi ſana. de peni. di. v. c. i.

l Aue. tradere. j. pr. c. ꝫ. So. ibi de pactione in futuro: hic dicit q non licet accipere z illā ſe miſcere.

m Alienam. hec clauſula omnē alienā non ſupponit ꝓ hereticā vl gentili. ff. de ver. ſig. doli clauſula. nā ibi dr: q clauſula generalis ſequens nō refert ad ea de qbus ſpāliter ē prem̄iſſū. nō ē obijciendū de moyſe q duxit ethi opiſſā: qz illud factum fuit in figura q dñs ſibi copularet eccleſiam ex gentib⁹. lj. q. vij. §. his ita. Sz pone q aliqs hereticus nūq̄z fuit baptizatus. voluit baptizari ſed non habuit aquā. cōſtat ei oia peccata dimiſſa eē etiam originale: numqd pōt cōſiberē matrimonium cuz chriſtiana: dicit. b. q non: qz ianua oīum ſacroꝝ ē baptiſmus. xxxij. di. §. verūz. ſimiliē nec ordinē poſſet recipere forte ſi ſuꝑuixit z ſe non baptizauit vr cōtinere: z ſic habeā quaſi non fuerit chriſtian⁹. ió.

Paima. que eſt inter. ſponſos z ſponſas. io.

o Gratia est. j. xxx. q. v. femine.
p Si christiana. i. cathecizata. et ita est ar. q catbecuminus nō est fidelis de hoc dicam. j. xxx. q. i. in prin.
q n Non oz. hereticis. hēticus nō pōt ɔhere cū xpiana. dic tn̄. b. q si ɔhit tz mr̄imoniū sicut cū excōicato: ō ɔditōib⁹ q apponūt i mr̄imonio nō. xxxij. q. ij. solet.

minus et circa relinquentē. vnde et relinquēs ɔher sine peccato si conuersus cōtrahat. nō eni pōt mr̄imoniū claudicare cū sint rela-tiones. vnde si vna ē vxor et reliquus est vir. iō aūt nō conue-nit hic de relinquēte: qz extra ecclesiā ē: et nihil ad nos de ea iudi-care. ē tn̄ ar. q claudicet hic: ex̄ de eo q cog. c. i. ar. ꝯ. nā pōt dici q ad eff-ctum non pōt claudicare: s; quo ad effectū bene: ...

r s Sigs. dato. hic nō ponit exemplū bonū. nā i vitate p da-tionē libelli: non dissol uebat mr̄imoniū: imo uera erat fornicatio: ex̄ de diuor. gaudem⁹.
s Tradit. j. xxx. q. v. aliter.
t Nō legitimū. si eniz ꝓbatū fuerit aliquod ipedimētū in tali mr̄i-monio filij nō erant le-gitimi: vt ex̄ de clā. de spon. cum inhibitio.
a q Quod vo. Hic intitulat secū da qō de qua supradi ximus in pma qōne.
b s Sigs virginē. idē ē ss; et si corruptā sed de facto qsitū ē de virgine: forte iō qz vi-debat q mr̄imoniū sol ueret int̄ uirginē et euz q accedebat ad baptis-mū. sicut cū alt̄ spōsoꝝ trāsit ad religionē mo nasterij: sed nō ē ita qz cū trāsit ad religionez fidei: bn̄ pt qs vti mr̄i-monio: secus cū transi tur ad monasterium.
c. Uiuēte. et conuersa cū viro vl̄ nō ɔuersa: se cū tn̄ cohabitare volen te. sequēs aūt. c. itelligi-tur de nolēte cohitare.
d Cōiugia. pōt tn̄ ad religionē transire etiaz inuita ea cuz matrimo nium non sit ratum.
e s Si infidelis. ꝓpt deū. i. ꝓpt idē dei
f Soluit. eccl̄ia tn̄ oz sniare. s; qd si illa vxor non vult venire ad eā; cū nō sit de foro ecclie si pōt constare ecclie q nō vult cohabitare sen tētiet. hāc gl. nō appro bo: qz sine iudicio ec-clesie dissoluit mr̄imo nium.

C. II.

g Jus. i. vincul̄j. sed tūc demū solū cuz con hit relict⁹: ar. ex̄ de di-uor. gaudem⁹. i fi. imo ēt prius credo solutū: s; si alter reuertit ad fi dez anteq̄ alt̄ duxerit uxorē: restituit vincu-lum mr̄imonij quasi iu re postliminij: ut ibidē ꝓpēdit.
h Relinqtur. nihilo-

est et coniunctis precib⁹ obsecran dus de⁹. Itē ex ɔci. agathensi

Cum hereticis catholici non mi sceant cōiugia.

Non oportet cum hominibus hereticis miscere cōnubia: ul̄ et filios et filias dare: sed poti⁹ ac cipere: si tamē se profitent christi anos esse futuros et catholicos.

Item ex cōcilio urbanēsi.

Christiana cōione careat: qui iu daice prauitati cōiugali se uinclo sociat.

Sigs iudaice prauitati ɔiuga li societate iūgit: siue christia na iudeo siue iudea christiāo mu lier carnali ɔsortō misceat: qcūq̄ coꝝ tātuz nefas admisisse cogno scitur: a christiano cetu atq̄ cōui uio et a cōione ecclie ꝓtinus segre get. Itē illud augustini: non ē ra tū ɔiugiū qō sine deo ē: nō negat ɔiugiū esse int̄ ifideles. Cōiugiū eni aliud ē legitimū et nō ratū: ali ud ratum et nō legitimū: aliud le gitimū et ratū. Legitimū ɔiugiū est quod legali istitutione ul̄ ꝓuin cie moribus contrahit: hoc inter infideles ratū nō ē: qz non est fir mū: et iō uiolabile cōiugium coꝝ dato eni libello repudij l; eis rece dere abinuicē et alijs copulari le ge fori et nō lege poli quam nō se quunt. Inter fideles uero ratuz ɔiugium est: qz cōiugia semel itita ta et ɔpleta int̄ eos ulterius solui nō pn̄t. hoꝝ qdā sūt legitima: ue luti cū uxor a parentib⁹ tradit̄ a sponso dotat: et a sacerdote bene dicit̄. hec talia cōiugia legitima et rata appellant. Illoꝝ uero cōiu gia q cōtēptis oibus illis solenni tatibus solo affectu aliquā sibi in cōiugem copulāt: huiuscemōi cō iugia nō legitimum; sed ratum tantummodo esse credit.

Quod⁹ uero uxore uiuē te alterā ducere nō pos sit: qui infidelē dimisit testat̄ scriptura dicens alioqn si discedit is abinuicē et uo lentes cohabitare dimittitis: et alijs uos copulaueritis: adulteri eritis: et filij ur̄i q postea nascent erūt imūdi. i. spurij. Itē ex cō cilio meldensi. c. i.

Nō pōt qs post baptismū alterā ducere uiuēte ea q̄ añ baptisma si bi fuerit uirgo copulata.

Sigs⁹ hūerit uxorē uirginez añ baptismū: uiuēte illa post baptismū alterā hr̄e nō pōt. cri a eni i baptismo soluūt nō cōiugia⁹. Grego. aūt testat ecōtra dicēs

L; fideli aliā ducē uxorē quā xpi ane fidei odio infidelis dimittit.

Si ifidel̄ discedit odio christi ane fidei discedat. nō eni est frat̄ aut soror subiect⁹ seruituti in huiusmōi. nō ē eni dimissio pecca tū ꝓpt̄ deū: si alij se copulauerit. Cōtumelia qppe creatoris soluit⁹ ius⁹ mr̄imonij circa eū q relinqt⁹ Infidelis aūt discedēs et in deuz peccat et in mr̄imoniū: nec ē ei fi des seruāda ɔiugij: qz ꝓpter ea di scedit: ne audiret christū deū esse christianoꝝ coniugioꝝ. Hic di stinguendū ē aliud eē dimittē uo lētez cohitare: atq̄ aliud discedē tē nō seq. nolentē eni cohitare l; qdem dimittere: s; nō ea uiuente aliā supinducere. discedētē uero seq nō oz: et ea uiuēte aliā ducere l;. uerū hoc nō nisi de his itelligē dū est: qui in infidelitate copulati sunt. Ceterū si ad fidē uterq̄ cō uersus ē: uel si uterq̄ fidel̄ matri monio iūctus ē: et ꝓcedēte tpe alt̄ coꝝ a fide discesserit: et odio fidei christiane cōiugē dereliqrit: dere lictus discedentē nō comitabit; nō tn̄ illa uiuēte alterā ducere po terit: qz ratū cōiugiū fuerat inter eos: quod nullo mō solui pōt.

Utruz uero bigamus sit reputādus: qui ante ba ptismū hūerit unā: et p⁹ baptismū alteraz auc̄te hieronymi pz. Ait eni sup epl̄am pauli ad thimotheū.

Nō ē bigam⁹ q añ baptismū hūe rit unā: et post baptismū alteram.

Oportet epm̄ uni⁹ eē uxoris uirū: uez hoc post baptismū cetez si añ baptismū hūit unam: et post baptismū hūerit alterā: nō ē reputādus bigam⁹; cui ꝓrsus i nouato p baptismū oia ue[te]ra sunt dimissa. Augustin⁹ uēo ɔtra te stat et inocēt⁹. Ait. n. augu. sup epl̄az pauli ad titū.

Nō oz fieri eps q añ baptismū habuerit unaz et post baptismum alteram.

bene: ... claudicare: ... ad fidelim ... nitur nec hic ... q adhuc pōt debitū petere ab altero ... fidelis nō pōt q fidelis non est subiectus ... uitute illius ... cū alia se ... nit⁹ qua tenet ... mr vxorē ... la qua vxor ... ro: hn̄ ... fuisse ... lata ... sed de ... fdi. ... et ē de ... coniu. ...

i Et in mr̄imonium ... in fractō ... mi mr̄imonij si dicās in ... dum mr̄imo- nium: ... hat ... cōtrit: ... pecca ... do sedic ... de tē. ...

C. III.

k Exordi- gendi ... hec ... ē canonica: bona: ... tur: ... diuor. ...

l Utri- ... quēstio ... in qua ... fit ... vi. di. ... nec ... hic ... rony ...

Acutius vero intelligũt: q nec Aeũ ordinandũ censuerũt: qui ante baptismũ habuerit unã ꝛ pᵒ baptismũ alterã. In baptismate eni crimia abolẽtur: nõ federatio cõiugij dissoluit: sicut illa q̃ cathecumia uiciata ẽ: int dei uirgines ꝯsecrari nõ põt: sic q ante baptismũ hũit unaꝫ ꝛ post baptismum alterã nõ nisi bigamᵘ est reputandus. amisit eni qddam nõ ad uite meritũ: sed ad signaculi sacramẽtũ. Itẽ innocẽ. rufo ꝛ eusebio ẽpis macedonie multis argumẽtis ꝓbat talẽ bigamũ reputari. qꝛ ergo iste cuiᵘ cã in pñti agit: añ baptismũ hũit unaꝫ ꝛ pᵒ baptismũ alterã: bigamᵘ iudicatur: ꝛ lꝫ uite merito ꝛ industria sciẽtie polleat tñ in ẽpm ordinari nõ põt.

Quidãᵃ mulieri nobili nũciatũ ẽ: q a filio cuiᵘdã nobilis petebatur in coniugẽ. ꝓbuit illa assensũ. aliᵘ uero qdã ignobilis atq̧ seruilis ꝯditionis noie illius seipm obtulit: atq̧ eã in cõiugẽ accepit. ille q prius sibi placuerat tandẽ uẽit: eãq̧ sibi in ꝯiugeꝫ petit. illa se delusã cõq̃rit: ꝛ ad prioris copulam aspirat. Hic primũ q̃rit: an sit ꝯiugium int eos. Secũdo: si prius putabat hũc eẽ libeꝝ: ꝛ postea deprehendit illuꝫ esse seruũ: an liceat ei statim ab illo discedere.

Quod aũt cõiugiũ sit inter eos: ꝓbat hoc mõ. Cõiugiũ siue mr̃imoniũ ẽ uiri ꝛ mulieris cõiũctio idiuiduã uite cõsuetudineꝫ retinẽs. Itẽ ꝯsẽsus utriusq̧ mr̃imoniũ facit. qꝛ ergo isti ꝯiũcti sũt ut idiuiduã uite cõsuetudinẽ conseruarent: qꝛ uterq̧ cõsensit in alteꝝ: ꝯiuges sũt appellãdi. His ita rñdet: Cõsensus ẽ duoꝝ uel pluriũ sensus in idẽ. q aũt errat nõ sentit: nõ ergo cõsentit. i. simĺ cũ alijs sentit. hec aũt erraui͛t: ñ ergo cõsensit. nõ itaq̧ cõiunx est appellãda: qꝛ nõ fuit ibi cõsensus utriusq̧: sine quo nullũ mr̃imoniũ eẽ põt. sicut eni ille q ordinat ab eo: quẽ putat ẽpm eẽ ꝛ adhuc ẽ laicus errat: nec uocat ordinatᵘ imo ab ẽpo adhuc ẽ ordinãdus: sic ista errãs nulli ẽ copulata ꝯiugio imo adhuc ẽ copulãda. Ad hec: Nõ ois error cõsensũ euacuat. q eni accipit i uxorẽ quã putat uirginẽ uel q accipit meretricem quã putat eẽ castã: uterq̧ errat: qꝛ ille corruptã estimat uirgineꝫ ꝛ iste meretricẽ reputat castam. nunqd ergo dicẽdi sũt nõ cõsensisse in eas: aut dabit utriq̧ facultas dimittẽdi utranq̧ ꝛ ducendi aliã. Verũ ẽ q nõ ois error ꝯsensuꝫ excludit. Sed error aliᵘ est ꝑsoneᵇ: alius fortune aliᵘ ꝯditõnis alius qualitatis. Error ꝑsone est qñ hic putat eẽ uirgilius ꝛ ipe ẽ plato. Error fortũe: qñ hic putat eẽ diues q paup ẽ uel econuerso. Error ꝯditionis: qñ putat eẽ liber q seruus ẽ. Error qualitatis ẽ: qñ putat esse bonᵘ q malus est. Error fortune ꝛ qualitatis cõiugij ꝯsensũ ñ excludit. Error uẽo ꝑsone ꝛ ꝯditõis cõiugij ꝯsensum nõ admittit. Siqs eni pacisceret se uenditurum agrum marcello:

Acutius vero. censuerunt. s. di. lv. nullus.

Quidã mulieri nobili. Imparia cõiugia tribᵘ mõis dicũt. Vno mõ qñ cõhibit fidelis cũ ifideli: de qbᵘ i supiori cã audiuimus. Alio mõ qñ vnus liber ꝛ aliᵘ seruᵘ: de qbᵘ in hac cã uidebimᵘ. Tertio mõ qñ vnᵘ maior ꝛ alter minor: de qbus in sequẽti tractat. Hic õ error ꝑsone ꝯditionis qualitatis ꝛ fortũe tractatur.

b Quod aute. Hic depingit ꝑma q̃stio. s. matrimoniũ cõhibatur int eos int quos interuẽit error persone hoc ẽ dicere an error ꝑsõe impediat mr̃imoniũ ꝯhẽdũ ꝛ dirimat iam ꝯctũ. g. allegat ꝑ ꝛ ꝯ distiguẽdo q̃tuor errores: fortune qualitatis persone ꝛ conditionis. duo vltimi dirimunt mr̃imoniũ nõ ex sua natura sꝫ ex ꝯstitutõe ecclie. nã sicut ꝛ papa posset constituere q error qualitatis ipediret: ꝛ q nullᵘ error ꝑsone ipediret: ꝛ tñ mr̃imoniũ ubi esset error ꝑsone. sicut ꝛ tenetur igrᵗ: lꝫ ibi sit error. ff. de pig. act. l. i. vñ ex natura sua hꝫ error ꝑsone q impediat ar. cõ ẽ ꝯ. j. de iacob ꝛ lia. qꝛ nõdũ ecclia cõstituerat: ꝛ tñ tũc ipediebat ꝛ ẽ ꝯ ar. ꝯ. qꝛ error impedit emptioneꝫ: vt ff. de cõ. emp. quid tamen.

vñ augu: Nõ nisos diligẽ possumᵘ q nobis ꝑ famã vel alio m õ cogniti sunt: icognitos aũt diligere negamus. Sꝫ certe lꝫ hoc possit cõcedi: q non sit restituẽda priori: nõ tñ dico q debeat stare cũ secũdo cũ ibi sit error. Nã errare ẽ aliud ꝓ alio putare: vt. xxij. q. ij. in quibᵘ. ꝛ. xxxviij. di. q̃uis. item eadẽ rõe q emit auricalcũ ꝓ auro: cõsentit in auꝝ qd falsũ ẽ: vt. ff. de cõhen. emp. aliogn. ꝛ. l. q tñ. nã lꝫ nõ circa illum cuiᵘ nullã noticiã hũit: errat: tñ circa pñtẽ. b. tamen ꝛ lau. dicunt q sit mr̃imoniũ cũ ista. sed hoc nõ credo cũ ibi sit error: g nõ ẽ ibi cõsensus: qꝛ nihil ẽ tam cõtrariũ cõsensui q̃ error: vt. ff. de iudi. l. ij.

c Itẽ cõsensus. vt. xxvij. q. ij. sufficiat. intelligit aũt ꝯsentire nisi expresse dissentiat: vt. ff. so. ma. l. ij. §. voluntatẽ ꝛ ẽx õ bis q̃ fi. a ꝑ. c. ij.

d Errauit. qꝛ aliud ꝓ alio putauit hoc ẽ errare. xxij. q. ij. i qbᵘ. uĺ ꝓ vero falsũ putare. xxxviij. di. q̃uis.

e Cõsensit. nihil ẽ taꝫ cõtrariũ ꝯsensui q̃ error vt. ff. de ꝯhẽ. ẽp. aliogn ff. de iuris. om. iudi. l. ij.

f Ordinandus. vt. lxviij. di. ꝑsbi.

g Aliã. q. d. nõ. nã nec ille error uẽditõeꝫ ipedit lꝫ error sexᵘ ipediat ff. de ꝯ. ẽpt. aliogn. §. i. tñ dicit. l. q soluit emptio ꝑ actõeꝫ ex empto. ff. de act. emp. ex empto. §. siqs uirginem.

h Persone. ꝑsona ẽ sm. b. rõnabilis creature idiuidua essentia.

i Putat. dicit. R. qꝛ in hac lr̃a nõ dꝫ eẽ ipe: ꝛ hec vox hic nõ ẽ ꝓnomẽ: sed aduerbiũ ut sit sensus error ꝑsone ẽ qñ putat eẽ uirgilius i hoc loco: ꝛ ibi ẽ plato. nã ipossibile est ut putes virgiliũ eẽ platonẽ. de dicto pꝫ. de re sicut pꝫ: qꝛ ipossibile ẽ q qs putet de virgilio q sit plato nec ecõuerso. qd verũ ẽ sm opinionẽ illoꝝ q cõcedunt: q istũ esse uirgiliũ est platoneꝫ esse uirgiliuꝫ alij vero cõcedũt: q iste putat illũ eẽ platonẽ: nõ tñ putat uirgiliũ eẽ platonẽ ꝛ hoc ꝑ accidẽs qd inuit ꝓpriũ nomẽ inter quos est. b. hãc opinioneꝫ secutᵘ ẽ hic. g. sm hoc planũ ẽ qd dic q pigni itellecm errãtis putet de aliquo q sit aliᵘ: hõs. xxvi. q. v. nec mirũ. vbi dicit augustinᵘ q hũc puto esse hominẽ demõstrato demone ff. de excep. rei iu. ꝛ an eadẽ. ar. ff. de fur. si is q. §. si tu mihi. ꝛ de iureiur. cũ q. §. si iniuriã. ubi dicit iurispitus: q hũc puto luciũ demõstrato seio. Sꝫ q̃ro circa quã ꝑsonã dicis hũc errorẽ fore: dico q circa pñtẽ qñ. s. cõhibit cũ vno ꝛ credit se cõhibẽ cũ alio. vñ dico q circa absẽtẽ ꝑsonã nõ errat. nã dico q si primo tã ille ꝯsensit i istã: ꝛ ista nõ cõsẽsit i illũ ẽ mr̃imoniũ. sꝫ q̃rit si ille ẽ mortuᵘ i quẽ ꝯsẽsit: ꝛ aliᵘ pñtat sibi: an tal error ipediat mr̃imoniũ: sic: qꝛ lꝫ nõ sit i reꝝ natura: ñ minᵘ tñ

Et nõ q sm. b. ꝛ. l. nunq̃ꝫ errat in ꝑsona: nisi prius habita noticia aliqua de eo cuius noie aliᵘ se repñtet. vñ si aliqs offert se sub nomine regis francie alicui puelle: si ipa nihil unq̃ꝫ audiuit de rege frãcie: nec aliquã noticiã hꝫ de eo ꝑ famã uĺ alio mõ ꝛ putat hũc eẽ regẽ frãcie: nõ errat in ꝑsona sꝫ in forma uĺ q̃litate uĺ noie: sed si aliqua cõsentit i aliquẽ visũ uĺ nõ uisũ: tñ aliquo mõ sibi cognitũ. s. fama uĺ alio mõ: si postea ꝑ errorẽ accipiat aliũ: ẽt si ab eo fuerit cognita reddet primo: si tñ ille in eã cõsenserit ꝑ nũciũ uĺ alio mõ. Si vero nullo mõ fuerit sibi cognitus: q̃uis ꝑ errorẽ acciperit aliũ: nũq̃ꝫ reddet primo: qꝛ inter eã ꝛ primũ nõ fuit mr̃imoniuꝫ nã in penitus icognitũ nec amorẽ nec cõsensũ dirigere possumᵘ

est ibi error psone. Itē si aliqs hz tres filios: & aliqua cōsentiat i maiorem filiū: postea pñtet minor: nō tenet mrīmoniū cū eo.

k Venditurū.i.uendituū se traditurum.

l Emeret.i.quasi a se emptū p traditōez acciperet. iō aūt sic exponūt doctores: qz si duobus venderet & secūdo traderet: secūd⁹ eēt potior: ut.C.d rei ven. quotiēs .ff. de rei ven.si a ticio. Sed q.itellexit lrām istā sic qñ.s.secūdo nō eēt vendit⁹ si eū cognoscerz vñ cū erraret i psona q secūdo offerebat p̄ciū nō cōñhebat cuz ea. ff. de fur.siqs vxori.§. cū ticio.ff.de cōñ.emp.cū seruo.nec errās dñiuz transfert.ff, de acq. re. do.si pcur. & sic plana est lrā & lex si a ticio.& illa lex quotiēs. intelligit cū scienter cū duobus cōñxit . doctores tamē exponūt ut dixi emeret.i.emptū accipe ret.& hoc ppt illud qd seqt nunqd cuz paulo &c.

m Auricalchum . voluit dicere marcellus q esset emptio & venditō qz in corpus cōsensuz fuit: licet fuerit erratuz in materia.i.in substantialiū qualitate.sz vlpianus cuz correxit dicens nō esse vēditōnez ubi erratū ē in materia ff.de cōñhē.emp.in vēditionibus. pignus tñ tenet siqs obligat es p auro: vt.ff.de pigno.actio.l.i.

n Putabat.siqs autē errat in pprio nomine dū tñ certuz sit de quo csentiat: hoc nō officit C.de testa. si i nomine sec⁹ aūt in appellatiuo ff.de here.insti.non iō minus.ff.de le.i.l.iiij.

o Subsequēs.j.xxx q.v.§.sed obijcitur.

p Primogenitarum. csuetudo erat maiorez primo nuptui tradere.

q Inscio.j xxxiiij.q. i.& ij.in lectum.

r Transformat.§.xx vi.q.v.episcopi.

s Consortiū.hoc verz est q iste nō peccat cū ita spālit & in genere dicit se uelle eē participē sue beatitudinis. secus si ad spālia descēderet. nō tñ ob hoc excusat saul: q adorabat demonē: quē credebat eē samuelem. xxvi.q.v. nec miruz.hoc ideo qz intercessit culpa sua: vel ibi idolatria adorauit.

t Rescindere.ut.C.de rescin.ven.quisqs nisi eēt deceptus vltra dimidiā iusti precij: vt ēē de emp.& ven.cum dilecti.vel nisi haberet pestiferas herbas: ut.C. de edi.edic. si predium. vel nisi dedisset dolus cām contractui

& postea ueniret paulus dicēs se esse marcellū: & emeret agruz ab illo: nunqd cū paulo cōuenit iste de p̄cio: aut dicēdus ē agruz sibi uendidisse? Itē siqs pmitteret se uēdituz mihi auz: & p auro offerret mihi aurichalcū: & ita me deciperet: nunqd dicerer cōsensisse in aurichalcū? Nec ergo aliqñ in illū cōsensi: qz cōsensus nō ē nisi uoluntatis. Sicut ergo hic error materie excludit cōsensuz: sic & i cōiugio error psone. non eni csēsit i hūc sz i eū quē putabat eē. Sz obijcit iacob ñ csenserat i liaz sz i rachel. vij.siqdē annis p rachel seruierat. Cū ergo eo ignorante lia esset sibi supposita: nō fuit cōiugiū int eos: si error psone csensū excludit: qz ut dictū ē: nō i eaz cōsenserat sed in rachel. His ita respōdet: Consensus ali⁹ ē precedēs ali⁹ subsequēs. p̄cedit csēsus qñ añ carnalē copulā in idiuiduā uite cōsuetudinē uterq cōsentit subseqtur qñ post ccubinalē siue fornicariū coitū cōsentiūt in idez Jacob ergo & liaz ñ fecit cōiuges precedēs cōsensus sed sbsequēs. nec tñ ex p̄mo cōcubitu fornicari iudicātur: cū ille maritali affectu eaz cognouerit: & illa uxorio affectu sibi debitū psoluerit: putans lege primogenitaz & paternis i perijs se sibi iure copulatam. Q aūt error persone nōnullos excuset: aucte illa probatur: qua soror uxoris utroq inscio sorore uidelicet & marito i lectū eius iuisset & a uiro sue sororis cognita phibet. que cum sine spe cōiugij perpetuo manere censeat: ille tñ qui cognouit eam p ignorantiā excusatur. Aliter etiā hoc probat: diabolus nonnunq se in angeluz lucis transformat nec est periculosus error si tūc credit esse bonus cū se bonū simulat. si ergo tūc ab aliquo simplici qreret: an sue beatitudinis uellet esse pticeps: & ille respōderet se in ei⁹ consortiū uelle trāsire: nūqd dicendus ē cōsensisse in cōsortiū diabolice dānatōnis: an nō poti⁹ in participatōem eterne claritatis? Itē siqs hereticoz noie augustini ul' ābrosij uel hierōymi alicui catholicoz seipz offerret: atq ad sue fidei euz imitationē puocaret: si ille p̄beret assensuz: in cuius fidei sniaz diceretur consensisse? non in hereticoz sectā sed i integritatē catholice fidei: quā ille hereticus se mētiebatur habere: qz ergo hec psona decepta errore nō i hūc sz in eū quē iste se mētiebat esse consensit: patet q eius coniunx nō fuerit. Error fortune & qualitatis nō excludit consensum: ueluti siquis consentiret in p̄laturā alicuius ecclie quā putaret esse diuitē: & illa essz minus copiosa: q̄uis hic decipet errore fortune: non tamen possz renunciare p̄lature accepte. silit que nubit paupi putās illū esse diuitem: non pōt renunciare priori cōditioni q̄uis errauerit. Error qualitatis nō excludit silit cōsensū: utpote siqs emerit agrū uel uineā quā putabat esse uberrimam q̄uis iste erraret qualitate reruz rem minus fertilē emendo: non potest tamen uenditionē rescindere. silit q duxit in uxorē meretricē uel corruptā quā putat eē castam uel uirginē: nō pōt eā dimittere & aliam ducere.

Secunda q̄ō est ppositā de cditiōe: an liceat mulieri dimittere eū quem putabat liberz: si postea illum inuenerit suuz. Q uero mulieri non liceat a suo discedere mltis rōnib⁹ uidet posse pbari. In christo eni iesu nec iude⁹ nec grec⁹ nec suus neq liber: ergo nec i cōiugio christianoz. eadē eniz lege in fide christi uterq regit. indifferēter eni ab aplo dicit omnib⁹: q uult nubere nubat in dño: & itez mulier nubat cui uult in dño tm: non p̄cipitur ut ingenua nubat in genuo: ancilla suo: sed q̄libet eaz cui uult nubat in dño. Te iuli⁹

vt.ff.de dolo eleganter.

a Secunda. Hic qrit: an seruili cōditōne reperta libera possit recedere: & qdē sic pōt: si ignorauit euz esse seruū q cōñxit cū eo.ut.j e.siqs ingenuus.& nō fm.h. q nō ola error cōditōis ipedit mrīmoniū: sz tm error seruilis cōditōis nec āt semp tal' error ipedit vñ si libera vult nubere cū suo & scit cū libero ñ dirimit mrīmoniū: sz tm error cōditōis qz nō intelligit tal' decepta q cū meliori cō hit q̄ credebat silit cū q si suus credit scire cū libera: & scit cum ancilla: nō dirimit mrīmoniū q cōsentit in hominē sue cōditōis: & q̄uis nēr pōt aliqd alij obijcere: ita pp̄ter errorem seruitutē q̄ dirimit matrimoniū sz certe paritōne videtur: q si aliqua credit contrahē cuz vno & scit cū alio qui ē ditior & melior: q mrīmoniū tenet: quia nō videt decepta. Silr aūt dicūt: q si ne erret in meliori vl' i deteriori cditōe: semp dirimit mrīmoniū. Tertij

A. .II.

dicūt: q si interueniat error i dispari cditōe dirimitur mrīmoniū sz si in pari ñ dirimit vnde si libera vult scire cū libero & scit cū suo: vel si su⁹ vult scire cū libera & scit cū libera ñ q mrīmoniū sz si liber vlt scire cū sua & scit cū libera: vl si ancilla vult scire cuz libero & scit cū seruo: tz mrīmoniū: qz vtrobiq est pitas. & hec opio bona mihi videt.h. dubitari aūt csueuit si libera scit p errorē cū hoīe ascripticie cōditōis: an teneat mrīmoniū.h. dicit q tenet: lex tñ cdicit: i auc.de nup.§.ascripticio.& C.d senatuscōsul.clau.l.vna.

b Nec seruus. a sacris eni ecclesiasticis nō ē amouēdus: vt ct de

coniu.ser.dignū.vel ab illis que sunt iuris naturalis:ut a voto:in auc.de monachis.§.hic aūt.vbi iustinianus īducit hec eadē vba apl'i ad ꝓbandū ꝙ seruus possit esse monachus: sȝ quātū ad ius ciuile seruꝰ nō habet̄ ꝓ homine:vt.ff.de reg.iur.quātū ad ius.

c (O) Omnibus.reddituri sunt.ar.ꝙ seruus non tenet̄ obedire dn̄o in atrocibꝰ.xi.q.iij.nō semp.

d (L) Leges.nō quo ad ꝓmotionē.irregularis eni efficit̄ qui cum serua cōhibit.xxxiiij di.siquis viduam.sed sequūtur vnam legē habito respectu ad ius naturale.nam de iure naturali q̄libet cū qualibet posset cōiū bere:ita seruꝰ cū libera nisi obstaret cōstitutio eccl'ie.

e (I) Ingenuus ar.a toto i quātitate ab vniuersalibus ad singularem.

f (S) Si quis.i mr̄imo nio.pōt ergo mr̄imoniū eē inter seruū ⁊ liberā.qḋ est ꝯ legē.C.de incest.nup.l.iij.sed abrogata ē quo ad hoc vbi scienter cōtrahitur.

g (S) Sed vna.quātū ad hoc

h (S) Si quis.dubitabatur per.l.illā ȝ forte.C.de incest.nup.huiusmodi.vbi dicit̄ ꝙ nō pōt esse mr̄imoniū int̄ clarū virū ⁊ abiectā mulierē ⁊ inter senatorē ⁊ libertā.

i (E) Et legibus ⁊ ita si leges ꝯ dicerēt: ⁊ illis legibꝰ canō nō obuiet non tȝ mr̄imonium. Itaȝ ꝙ leges habeant locū in mr̄imonio lȝ.h.cōdicat:est ar.xxxv.q.v.ad sedē.ā.xxvij.q.ij.ꝙ aūt.xxvij.q.ij.lex diuine.vn̄ dicūt qdā ꝙ cū lex dicat non eē mr̄imoniū cū ancilla:vt.C.de incest.nup.l.iij.⁊ canō nō excipiat nisi cū scienter ducit:ꝙ ubi etiā cū libera ꝯbit seruus credēs se contrahere cū serua nō tenet mr̄imoniū.

k (S) Si quis ingenuꝰ.faciat.sȝ pone ꝙ liber ignorant̄ cōiūxit cū serua:postea dn̄s manumittit eā:⁊ ipe cognoscit eā post eius manumissionē:post cōperit eā fuisse ancillā tp̄e cōiucti mr̄imonij

papa.c.iiij.

Licet seruo mr̄imonia ꝯtrahere

(O) Omnibusᵃ nobis unꝰ ē pat̄ in celis:⁊ unusqs̄ꝗ diues paup seruus liber equaliter ꝓ se ⁊ ꝓ aiabus eoꝝ rōnē reddituri sūt.quapꝓpter oēs cuiuscūꝗ ꝯditōis sint unā legēᵇ quātū ꝑtinet ad deū habere nō dubitamꝰ.si aūt oēs unā legem hn̄t:ergo sicut igenuusᶜ dimitti nō pōt:sic nec seruus semel cōiugio copulatꝰ ulterius dimitti poterit. Itē ȝacharias papa.

Ancillā in matrimonio susceptā uiro dimittere non licet.

(S) Si qsᶠ liber ancillā in mr̄imoniū acceperit: non hȝ licētiam dimitere eā:si cōsensu amborum ꝯiūcti sūt:excepta cā fornicatōis. Sedᵍ una lex deīceps erit ꝑ oia ⁊ uiro ⁊ femie. Itē iulius papa.

Inter patronum ⁊ libertam constat esse matrimoniū legitimum

(S) Si qsʰ ancillā suā in libertatē donauerit: ⁊ in mr̄imonium sociauerit:dubitat̄ apud quosdā utrū huiusmodi nuptie legitime eē uideant̄ an nō:ⁱ nos itaꝗ uetustam ambiguitatē decidentes talia cōnubia legitima eē cēsemus. Si enim ex affectu fiūt omēs nuptie:nihil impiū ⁊ legibꝰ cōtrariū i tali copulatōe fieri pōt:quare ꝑ dictas nuptias inhibendas existimauerimꝰ. His ita r̄ndet̄: Nō negat̄ igenua posse nubere seruo sȝ dicit̄:ꝙ si nescit̄ esse seruilis cōditionis libere pōt dimitti:cū fuitus eꝰ fuerit dep̄hēsa. Illud aūt apl'i ⁊ iulij pape intelligendū ē de his:quoꝝ ꝯditio utriꝗ nota est. huiꝰ aūt cōditio mulieri icognita erat.nō ergo ꝑmissis auc̄tibus cogit̄ manere cū illo: sed liberū illi esse ōndit̄ uel manere uel discedere. Vnde i ꝯci.apud uermeriā cui int̄fuit rex pipinꝰ statutū ē.c.vi.

De eo qui ancillam duxit i uxorē quam putat esse liberam.

(S) Si qs ingenuus hō uxorē ancillā alterius acceperit: ⁊ existimat ꝙ ingenua sit:si ipa femia fuerit posta in s̄uitute detecta: si eam a seruitute redimere pōt: faciatᵏ.si nōˡ pōt.si uoluerit aliā accipiat:si aūt ancillā eam scieratᵐ ⁊ collaudauerat ꝓut legitimā eā hēatⁿ.silit̄ ⁊ mł'ier igenua d̄ suo alterius faciē dȝ. Itē ex eodē.c.viij.

Non licet mulieri dimittere quē sciens seruū accepit in uirum.

(S) Si f'eia igenua accepit seruū sciens ꝙ seruꝰ eēt: habeat eū. qꝛ oēs unū p̄rē habemꝰ i cel'. una lex erit uiro ⁊ feie. Itē grego.

Seruitutis occasione dimitti nō ualet:que post controuersiā status se in libertate asseuerauerit.

(C) Eiusᵖ rei cā cū m̄re sua huc compulsa anno p̄terito p̄ñtium uenerit latrix:f̄rnitas tua cautius nouit:qꝛ.s.maritus suus uir clericus ob hoc ꝙ de seruili fuēat cōditione pulsata:a suo noscitur eam remouisse ꝯsortio:uosꝗ hic positos asserunt ꝓmisisse: ut si ꝓbareʳ se liberam (adiuuante dn̄o) ualuisset: suo eam uos coniugio reformaretis.fraternitas igit̄ uestra cognoscat: ꝙ reuelāte deo libertatis auctore approbataˢ sit libera: nullaꝗ i ea macula seruilis inuenta est.his ergo cognitis sine mora aliqua suo eam uolumus marito restitui:nec ulterius idē uir eius argumēta sibi occasionis exquirat:qbus eā possit abijcere. nam si a uobis (qḋ non credimus) minime fuerit adimpletum:eāꝗ recipere forte distulerit: nos illō cognoscatis cū districta uindicta corrigere. (C) Cum dicitur sciens illum seruum datur intelligi : ꝙ si nesciret illum seruum esse non cogitur manere cū eo.quia hec ergo ⁊ persone ⁊ conditionis dolū passa est:nō cogit̄ adherere ei cuius fraude decepta ē.si uēo liberꝫ

ꝗritur an possit eam dimittere.⁊ dicimꝰ ꝙ sic:qꝛ cōsensus ille nallus fuit. sed si dn̄s eiꝰ tūc tp̄is sciebat cōhibi mr̄imoniū ⁊ tacuit:tūc tenet mr̄imoniū qꝛ eo ipo intelligit̄ ei dedisse libertatē:in auc.de nup.§.si vero ab initio.⁊ in auc.ut liberti decetero.§.sigs.Sȝ pone ꝙ libera cōiūxit cū eo quē credebat liberū:sȝ postea cōperta cōditione seruitutis nihilominus uult stare secū: sed ille recusat dicunt qdam hoc mr̄imoniū esse ex vna ꝑte ⁊ non ex altera: vt ex̄ de eo qui dux.i matri.c.i. Sed dico ꝙ quātū ad neutrū est mr̄imoniū.vnde neuter cogit̄ stare cū altero quātū ad uinculū mr̄imonij. sȝ rōe fidei ꝓmisse hn̄ tenet̄ ei.itē pōt dici cū maior cōhibit cū minori:ꝙ quātū ad neutrū ē mr̄imoniū ⁊ quātum ad vinculū mr̄imonij eque pōt maior recedē a minore sicut minor a maiore:sȝ nō ē ita ꝗtū ad fidē promissam.

l (F) Faciat.cōsilium est.

m (N) Non pōt.i.si non voluerit:vt sit quasi expositio lr̄a sequēs.sed nec dn̄s cogit̄ eā vendere:ar.i.q.i.eos.

n (S) Scierat.non videt̄ celatus qui scivit.nec debuit certiorari q non ignorauit:vt.ff.de acti.empt.⁊ ven.l.i.

o (H) Hēat.dicit tn̄ lex:ꝙ si filia senatoris ꝯbat cū liberto non tenet.ff.de senat.filiā.sed illud fm leges.⁊ n̄ tȝ:qꝛ mr̄imonia iure poli regūt̄ ij.q.iij.§.hinc.

p (S) Si femina.

q (E) Eius.remouisse.nūquid ergo sine iudicio eccl'ie pōt liber dimittē ancillam quā credebat liberā:videt̄ hic ꝙ sic.xxxij.q.ij.ancillā.Nā retinēdo eam sibi facit ꝑiudiciū:vt ex̄ de cōiu.ser.ꝓposuit.secus tn̄ videtur:vt.xxxiij.q.ij.seculares.nā ⁊ si cā sepatōnis sit manifesta:tamē sine iudicio eccl'ie non dȝ dimitti:vt ex̄ de diuor.porro.nā pendente accusatione alter alteri tenet̄ reddere debitum:vt extra vt li.pen.laudabilem.⁊ hoc pōt admitti.vnde si petita fuisset hic restitutio:audiri debuisset.⁊ pēdente cā nō negabit ei alimenta vt.ff.de lib.agno.si neget.spōte tamē nō debet ei cōmisceri ne fiat ei ꝑiudiciū sed ad mādatū eccl'ie pōt:ar.ff.de appella.cū ex cā.

r (P) Probare.sȝ ꝗre ꝓbat ista se liberā:cū actori semꝑ icūbat ꝓbatio:vt.vi.q.vlt.actor.maxime cū ipa fuerit in possessione libertatis:sed dic ꝙ spōte assūpsit hoc onus.vn̄ mos ei gerendus erat:vt.ff.de ꝓba circa.

s (A) Approbata.i.a iudice ꝓnunciata.⁊ nō ꝙ si iudex ꝓnūciaret eā liberā ⁊ igenuā tal' s̄nia oibꝰ ꝑiudicat.ff.de sta.ho.igenuū.si aūt ꝓnūciaret nō esse

seruā petentis: illi soli nocet snīa. ff. de lib. cā. l. diui.

t Marito. ar. ꝙ qui in initio litis restitutionē nō petijt: postea petere nō possit. .ā. iij. q. vi. §. exceptio. sed hoc verū ē cū in modū exceptionis obijcitur restitutio: sed si directe in modum actionis posset vsqꝫ ad sententiam vt extra de cā pos. pastoralis.

u Perlatum. diuortij. sed vnde haberet iste occasionē diuortij ꝓpter hoc: certe per legem que dicit ꝙ seruitus superueniens dirimit mřimoniū ff. de diuor. l. i. ⁊ i auē. de nup. §. si vero. sed qualiter potuit iste se vendere: cū ex hoc sequatur ꝙ idem sit qui vendit ⁊ quod vendit: q͛d est contra illud. ff. de re pmu. l. i. maxime cum quinqꝫ exigantur ut vēditio liberi hoīs teneat s. vt patiatur se venundari ad precium participandum: ⁊ ut in veritate participet ⁊ ut non sit ignarus sue conditionis: ⁊ ut emptor ignoret eius conditionē: ⁊ ut si maior. xx. annis. ff. quibus ad liber. proc. la. l. i. ⁊. ij. itē q͛rit vtrū iste q se vendit: possit repeti ab vxore q̄ ius habet in eo: ⁊ in cuius opp: obrium redundat huius factus: ar. ꝙ sic ff. de libe. cau. l. i. ij. ⁊. iij. quod concedit. h. maxime cū ipa fuerit absens: nec poterat ꝓclamasse: ar. ff. man. si precedēte. §. lucius. ⁊ hoc concedo cum vir non habeat copiā sui corporis: sed mulier. ⁊ est ar. ad hoc. xxxiij. q. v. quod deo.

x Secūdū secularem nō romanā. nā fm eaꝫ ob seruilē conditioneꝫ viri nō mutat conditio vxoris sꝫ fm legē lumbardam fm quaꝫ non illa vxor vl' filij redigūtur i seruitutē sed secūda cū filijs: ut in lūbarda de his qui se in seruit. alterius sub. l. pen. ⁊ vlt. In his eni legib' dicit ꝙ vxor quā tunc habebat vl' filij non redigunt in seruitutē sed secunda cum filijs. sed si illa defuncta alia ei nubat libera: ⁊ ipa ⁊ filij eius redigunt in seruitutē. vel facit hic mentionen de senatuscon. claudiano. fm qd' si libera ibat in amplexus serui serua efficiebat: sed sublatū est hoc. C. de senatuscon. clau. l. i.

y Dimitti. ar. ꝙ licet aliqd deueniat ad id a quo incipere nō potuit: nō tn̄ ꝓpter hoc irritat. .ā. di. lv. precepta. j. ꝓxi. q. i. ad limina.

z d Quesitū ē. hēant sed qd si dn̄i sunt in diuersis ꝓuincijs: credo alterū cōpellendū: ut vendat reliquo. vl' si neut emere vult: redimat eccl'ia. nō eni debēt uxores a uiris separi: vt. xxxiij. q. ij. quos de' cōiunxit. ⁊. C. cōia vtri. iudi. possessionū. ⁊ ar. ff. de edil. edic. pleriqꝫ. nā peccarent dn̄i eos se

accepe͛rit: ⁊ ille ut causaꝫ p̄stet diuscidij se alicuius seruū fecerit: nec uxorē dimittere nec illa ob uinculū coniugij in seruitutē redigi poterit. Unde in triburiēsi ꝯcilio

Occasione cōditōnis dolose mutate uir nō discedat ab ea: quam libertatis tempore acceperit.

Perlatū ē ad sanctā synodū ꝙ qdā igenuus ingenuā accepit uxoreꝫ: ⁊ post filioꝝ ꝓcreationē occasione diuortij cuiusdā seruū se fecit. utrū necessario mulierē tenē debeat. ⁊ si tenuerit: utrū illa quoqꝫ secūdū secularē legem seruituti subijci debeat: q̄situ est. Judicatū ē uxorē minie debē dimitti': nō tn̄ ob christi legē mulierē i seruitutē redigi: dū ille nō ex cōsensu coniugis se seruū fecerit: quē liberū ipa maritū acceperat. Querit ēt si seru' uni' alteri' ancillā accepit: an sit ꝯiugiū int cos De his ita statutū ē in cōcilio gabilonēsi.

Legitima seruorū coniugia sua auctoritate domini non dirimāt

Dictū ē nob: ꝙ qdā legitia seruoꝝ cōiugia potestatiua quadā p̄suptione dirimāt nō attēdentes illud euāgelij: quos de' cōiunxit homo nō separet. unde nobis uisū ē ut cōiugia seruoꝝ non dirimātur: ēt si diuersos dn̄os habeant: sꝫ in uno cōiugio ꝑmanētes dn̄is seruiat suis. ⁊ hoc ni illis obseruādū est: ubi legalis' cōiūctio fuit ⁊ per uoluntatē dn̄oꝝ.

parando: ⁊ ita saltem indirecte sint compellendi relaxare coercitioē q emat ⁊ potius seqt' vxor viꝝ q̄ɜ ecōuerso. xiij. q. ij. unaqꝫ vl distingue ancilla nubat volēte dn̄o vl' nō: vt dixi. xxij. q. ij. vnaqꝫ

z Legal' cōiūctio. i. legitima. i. cōis consensus.

ꝯ Uolūtatē. max. ie qꝫ ēt eis iuic' pōt ꝯhi mřimoniū: vt e͛. c. c. l. io.

Quidā' populorū freqntia ipedit' filiū suū de baptismate suscepit: dū credret se alienū suscipe. uxor autē eius dū callide uellet suscipe proꝑriū: suscepit alienū quē uir adoptauit sibi i filiū: ⁊ ex uxore sibi filia nasciť: quā filio suo adoptiuo spirituali uxoris: dū uterqꝫ eēt in cunabulis: tradidit. post triēniū uxor moriť: ⁊ cōpať eius relictaꝫ cōpatris uxoris sue uir clā sibi dsponsauit. aliquātulū temporis effluxit: ⁊ alius publice eā duxit i uxorē. Querit ꝑmū: an uxori sui debitū reddere ualeat: q ꝓpriū filiū de sacro baptismate suscepit Secundo: an spōsalia cōtrabātur inter infantes. Tertio: an spirituales uel adoptiui filij naturalib' copulari ualeāt. Quarto an uxoreꝫ cōpatris uxoris sue alicui ducē liceat. Quito: an clādestina despōsatio maifeste ꝓiudicꝫ

Quod' aūt ꝓpriū filiū in spiritualē sibi trāsferēs uxori sue debitū reddē nō ualeat rōne ⁊ aucte ꝓbať. Nulla eni aucte ꝑmittiť: ut qs cōmatri sue carnalit copuleť. hic aūt uxorē suā sibi cōmreꝫ effecit: nō ergo illi ulteri' carnalit copulari poterit. Hinc deusdedit sancte romane eccl'ie eps scribit gordiano hispalēsis eccl'ie epo ⁊ fratri charissimo.

Separentur uiri ab uxoribus: q aliquo casu natos ꝓprios corā epi copo tenent.

Peruenit ad nos diacon' sanctitatis uestre eplaꝫ deferēs ꝙ qdā uiri ⁊ mlieres pterito sabbato paschali die ꝓ magno populoꝝ incursu nescientes proprios

a Quidā populoꝝ.

b Quod aūt. ... ꝑpingiť pma q̄stio: cui .ſ. qui suscipit ꝓpriū filiū de sacro fōte possit postea cōmisceri carnaliter sue vxori: cui ipa se faciū cōpatē factus est. ⁊ q dam ꝙ su hoc canones varie loquanť de co In primo ci so. de c. dī ꝙ debeat ab ea separi. In q͛cq eni capiť se quibus' dicit ꝯmū ꝙ nō debeat ab ea separi. sꝫ ꝯdictis hec soluit: c. de cog. spi. si vir vel mulier vbi dicit alex.

A. I. ꝙ siue vir siue mlier ex malicia siue ex ignorātia suscepit filiū suū de sacro fonte non iō a viro separanda ēsit. ad seruandā ꝯtinentiā pōt sit induci. idē dicit. j. c. de eo capitula ergo q̄ dicūt ꝙ tales sūt separādi ī tenent: q sunt cōtra euāgeliū qd' dicit ob solā cām fornicationis fieri separationē. vl' qd' dr in eis ꝙ debeāt separi: intelligas tātū

quousqꝫ penitenerint. vel dic ꝙ debēt separi sub ea cōditōe si pīt induci ad cōtinētiā: vt ex͛ de cog. spi. c. ij.

c Permittiť. hic male dicit. innuit enim ꝙ nō possit cohibere ni si inueniať cōcessum. sed cōtrarium est veꝝ. j. e. q. iiij. qui spiritualē ex͛ de spon. cum apud.

d Peruenit. ex lauacro. dicūt qdā ꝙ si suscipio filiū iudei de sacro fonte: int me ⁊ ipm non cōtrahiť cōpatnitas: q nihil ad constitutionē eccl'ie sit de his que foris sunt. vnde si iudea postea conuertať ad fideꝫ: possum cū ea cōhibere. q nō reuiuiscit quod nihil fuit: dicunt tn̄ ꝙ si ita esset fm legē mosaycā ꝙ cohiberetur

ini eos cōpr̄nitas: p circūcisionē ɔ̄berez. sicut nūc p baptisma ɔ̄bit. int susceptū aūt z suscipientē i his q̄ p̄cedūt baptismū ɔ̄hitur vinculū cōpaternitatis: z lz adhuc nō sit in fide vl' i veritate añ baptismū: vt. xxviij. q. i. caue. destinatōne tñ quadā fidei reputat. h. tñ z. R. dicūt q inter me z iudeā cui' filiū de sacro fonte suscipio ɔ̄bit' cōpatni-tas: vñ nō pos sū cū illa ad si dē cōuersa ɔ̄here. itez dicit h. q bñ cōtrahi tur cōpr̄nitas inter me z patrē suscepti de sacro fōte licz ħetic' si aliqñ fuit baptizat'.

e Ellū log' de cōiūctis añ cōpr̄nitatē z ñ de cōiūctis p' pt qdā men tiantur.

f In archiuis ab archa dictū ē archiuū: vbi reponunt' li bri: z p taleo li bros fit fides vt ex de p̄sc. ad audientiaz.

g Memorie hic incipit re-spondere.

h Dona. pri mū salis collo vt. j. de conse. di. iiij. exhinc. Scdm: auriū z nariū linitio cū sputo. Terti-ū ē i pectore z i frōte facta signatio: vt. e. di. postea si-gnat'. Quar-tū: ē olei sacri vnctō: vt. e. di. deinde a sacer dote. Quītuz baptismi ablu tio: vt. e. di. ve nit. Sextū: in vtice chrisma-tis perunctio: vt. e. di. postq̄z. Septimū: eiusdem in fronte facta signatio: vt. e. di. presbyteri.

i Pabulo. hic videt: q ex oibus q̄ p̄cedūt baptismū ɔ̄hat' cō paternitas: vt. j. e. q. iiij. c. siqs vn'. z. j. de cōse. di. iiij. i cathecismo nā z chrīsāna dicit' postq̄z cathecizata ē: vt. xxviij. q. i. caue. Sz coñ clemēs dixit: q ea q̄ p̄cedūt baptismū vix impediūt mrimo-niū ɔ̄hēdū z nō dirimūt cōtractū: vt ex de cog. spi. cōtacto. Itē baptismus ē ianua oium sacramētoz: vt. xxxij. di. §. verū. Cū er go ianua nō sit aperta: nullū sacr̄m pōt ingredi. itē ppter cathecismuz nō fit aliqs aptus ɔ̄here mrimoniuz: vt. xxviij. q. i. caue. itē si discederet sine baptismo: nō pdesset ei cathecismus: qn ppe tuo eēz dānatus: vt. j. de cōse. di. iiij. firmissime. z. c. nullo. ergo pz q adhuc ē mēbrū diaboli: nō ergo pōt eē filius spūalis. h. dicit q in quolibet istoz ɔ̄hit' cōpaternitas: z dicit q ante baptismum nōdū ē hō spiritualis ē tñ filius spiritualis. z dicit' spiritualis ad differentiā carnalis vel adoptiui filij. si hoc uis dicere: tūc dicas q in illa decretali contracto. filius ille nō erat fili' viri sed tñ mu lieris z sic plana est. vel dic q lz ɔ̄hat' cōpaternitas: nō tamen talis cōpaternitas sufficiēs est ad dirimēdū. Alij dicunt q tñ in

filios suscepissent ex lauacro sancto. Cupis scire ergo p tali rōne accidēti: utrū debeant uiri ac mulieres ad pp̄um usuz' redire an nō. Nos uero mesti in hac re inq̄siui m' poz dicta. Inuenim' in' archiuis aplice sedis iam talia ptigisse i ecclījs isaurie ephesioz simulq̄ hierosolymoz aliarūq̄ ecclesiaz. Episcopis etiam eaz ciuitatum ab hac apostolica sede uolentibus scire utrū uiri ac mulieres redirēt ad pp̄ium torum: beate memorie' sancti patres iulius: innocētius: z celestinus cum episcopoz plurimoz z sacerdotum consensu in apostolorum principis ecclesia prohibentes talia pscripserūt z cōfirmauerunt: ut nullo modo se in coniugium reciperent mulieres ac uiri: quicunq̄ aliqua rōne susceperint natos proprios: sed separent se: ne suadente diabolo tale uicium inolescat. Scitis qz quomodo sunt septem dona' spiritus sancti: ita sunt septē dona baptismi. a prima ergo pabulo' sacrati salis z ingressu ecclesie usq̄ ad cōfirmationē per chrisma: hoc est a primo usq̄ ad septem: null' christianus suam commatrez in coniugium suscipere debet. z qui presumpserit: tādiu uinculo anathematis religetur: donec penitētiam digne egerit. Item ex cōcilio apud uermeriam capitulo quarto.

Ab uxore separetur: q filiastruz suum coram episcopo tenuit.

Siquis' filiastrū uel filiastraz suā ante epm tenuerit ad cōfirmationē: separet' ab uxoꝛ sua: z nunq̄ aliam accipiat similiter z mulier. Contra uero scribit nicolaus salamonitano epō dicens

Nō separet' a uiro: que filiastruz de sacro fonte leuauit.

Posse' desideras: utrū mulier que uiri filiuz ex alia femina genitum de sacro fonte leuauerit: postmodum possit cum eodez uiro copulari'". quos ideo coniungi posse decernimus: quia secundū canones sacros nisi amboz consensu nullius religionis obtentu debet coniunx dimittere cōiugez pertinet autem ad ingens uxoris exitium: que habens odio uirum uel infirmitatem eius non considerans quasi causa pietatis operatur impietatem: maxime cum apostolus pcipiat: Nolite inquiens fraudare' inuicem nisi ex consensu ad tempus ut uacetis orationi: z iterum reuertimini in idipm ne tentet uos sathanas propter incōtinētiā uestrā. ergo si ñ ex cōsensu utriusq̄ cōiugis factū esse probatur: non fraudentur' inuicem: sed reuertantur in idipsuz. presertim cum dicat apostolus: uxor sui corporis potestatem nō habet: sed uir. z uir. p. s. c. non habet: sed mulier. Item ex cōcilio gabillonensi capitulo. iiij.

Non separetur a uiro: sz penitētiam agat: que filium suuz coraz episcopo fraudulenter tenuit.

baptismo z in confirmatione cotrahi' cōpaternitas. sed quero qd dōnuz cōhat' per ista q̄ p̄cedūt baptismū: vt sine spe dānatus sit etiā infans q moritur añ baptismū: vt. j. de cōse. di. iiij. firmissime. z. c. nulla. dicūt qdaz q prosunt ad minorē penā. sed hoc non videtur: qz leuissima est pena paruuloz: vt. j. de cōse. di. iiij. c. regenerante. ergo videt' q non possit eē leuior Alij dicūt q hec dona psunt viuētibus sed nō moriētib'. fortiores eni sunt ad resistendū diabolo: vt de cōse. di. iiij. postea. z. c. exhinc. sed ex hoc seq̄t' q oēs par uuli equalē penā patiētur: qd vix ē credibile. si queras an hec dona sint sacramētū vel non dico q nō: qz oē sacramētū confert salutē: vt. ā. i. q. i. multi. sz si appelles sacramētū. i. signū future grē: tunc concedo esse sacramētum.

k Siqs filiastrū.

l Posse. ex alia. idē z si esset ex illa.

m Copulari. i. carnaliter commisceri. ā. di. xxxi. aliter. ar. q nunq̄ est malum faciēdū propter bonuz quod inde sequit': sic. ā. i. q. i. non ē puranda. ā. xiiij. q. v. forte. j. xxxij. q. iiij. sic non sunt. j. xxxiij. q. v. si dicat.

n Fraudare. i. subtrahere debitū quod inuicem debetis uobis nisi ex consensu quod forte facietis vt expediti' vacetis orationi.

o Fraudentur. ille tamen qui leuat filiū suū de sacro fonte perdit ius exigendi: sicut ille q fornicatur cuz altera sed nūqd si talis petit debitum debet vxor ei reddē: dicit. h. q sic licet ille peccet petendo z est ar. pro ipo. xxxiij. q. v. manifestū. ex de iureiurā. debitores. Idem dicit de illis q uouerūt ad tempus: sed si perpetuo vouissent secus esset: vt. xxxiij. q. v. q deo. tu dicas q stati ipo facto [illegible] ditum est ius exigendi: licet per sniaz ecclesie non sit ei ablatum [illegible] non habeat alter ius petendi nec reliquus dare tenet' vel soluere: quia vbi nulla est petitio nulla ē mora: vt. ff. de ver. obl. si pupillus. sed nonne videtur cōtrarium. xxxij. q. i. dixit. vbi dicit' q dominus solam causam fornicationis excepit: quare vxor possit negare debitum viro vel ecōuerso: sed illud sane intelligas q ob solam fornicationis causaz potest eam expellē de domo sua z ab omni cura dimittere. dum tamē illud intelligas prout notat'. xxviij. q. i. idolatria. Sz plures sunt cause propter quas non cogitur reddere debitum viro. sed in illis casibus non potest eam a se abijcē licet posset ei debitum denegari. item si uterq̄ leuauit filium suū de sacro fonte: neuter habet ius petendi: z licet neutri subueniatur petitionis iure vtriq̄ tamen subuenitur iure replicationis: sic extra de diuoz. significasti z bonum simile: extra de excep. cum ecclesiastice. sed quid si promiserūt perpetuam continentiam: z alter postmodū fornicatur: nunquid poterit tunc reliquus petere debitum: videt' q possit etiam si ambo fornicati eēnt z etiā si iurauit non repetere eam: vt extra de iureiurā. tua. ar. ɔ̄. xxxiij. q. v. q deo. Rñ. q nō pōt petere sed ecclīa coget reliquū reddere debitum

vt eē̄ de diuor. ex lris.
p d Ictū est. fallaciā ar. q̄ dol⁹ nemi ni dz p̄ocinari: vt. xv. q. vi. c. i. ⁊ xx. q. iij. con stituit. ff. d̄ dolo nec ex dolo.
a Pn̄iam. interiorez. ⁊ semp doleat se fecisse hoc. sic. l. di. clerico.
b d Eco. spe. sic. xx vij. q. i. hi qui.
c d De his. qui filia stros suos ⁊c̄.
d a D limina. inno tuit. i. notificauit
e Cogente. idem eēt absq3 necessitate. s3 tūc ei pn̄ia imponēda eēt ⁊ vrgentissima necessi tas excusat: de cō. di. i. sicut. nō tm̄ paf filiū in necessitate cōfirmabit: qz illud ep̄ale est.
f Dicente. s̄. di. xxvi. deinde.
g Necessitas. sic. j. de con. di. i. sicut. j. xxxiiij q. i. c. i.
h Uixerit. si ergo qd̄ prius legitie factū ē. p pter supueniētez cām ī fringi debet: ēt quāuis res deuenerit ad eū sta tum a quo incipere nō potuit: vt. s̄. di. lv. p̄cece pta.
i Auctes. s. quos de⁹ cōiunxit hō nō sepet: ⁊ vbi dicit̄ vxorē nō eē dimittendā nisi cā for nicationis.
k o Oēs. hec tria c. nō inducit. g. nisi ut oñdat quot mo dis dicat̄ filia sp̄ūalis.
l Ut ⁊ ipi. nec notat oīmodā similitudinez nisi quo ad ipsū sacer dotē qui suscipit in pñi tentiā. fili⁹ eni eius hñ pōt ducē quaz pr̄ rece perit ad pñiaz: non tñ quam immersit ī bapti smo. multa eni attēdū tur ī baptismo q̄ nō at tendunt̄ in pñia. si eni te suscipio ad pñiam: nō ideo parētes tui mi hi cōpatres sunt: ⁊ pcc̄ baptismu: plena fit re missio nō aūt p pñiam Si ergo laicus audiat ī necessitate peccata ali cui⁹ mulieris: non pōt postea cū ea cōmbere: ar. hic. si tñ cōhibat for te tz mr̄ionū. videt̄. n. tñ hoc sacerdoti. p̄hi beri: cū eius tm̄ sit offi ciūz audire peccata cō fitentiū. Sed nunquid

Dictū ē nobis quasdā fēias desidiose quasdaz uero fraudulenter: ut a uiris suis separētur pp̄rios filios coram ep̄is ad ɔfirmandū tenuisse uñ nos dignū duximus: ut siqua mulier filiū suū desidia aut fraude aliq̄ coraz ep̄o tenuerit ad cōfirmādū pp̄ter fallaciā suā aut pp̄ter fraudē: q̄diu uiuet pniam agat: a uiro non tñ separet̄. Itē ex ɔcilio magociē si. c. x. i claustro sācti albini hito.

Separentur ⁊ graui pñia plectentur: qui filiolam suam uel spiritualem matrem ducunt in uxorem

De eo qđ interrogastis: si aliquis filiolā suā in uxorem duxerit: ⁊ de eo qui cū cōmatre sp̄uali ɔcubuit: ⁊ de eo qui filiū suum baptizauit: ⁊ uxor eius eū de fonte susceperit hac cā: ut discidiū cōiugij fieret: si postea in tali copulatione possint pmanere. De talib⁹ sic rñdēdum ē: si filiolā aut cōmatrē suam aliqs in cōiugiū duxerit separandos eē iudicam⁹ ⁊ graui pñia plectendos. si āt coniuges legitimi unus aut ambo ex idustria fecerint: ut filiū suū de fonte susciperēt: si innupti permanere uoluerint: bonū est. sin autē grauis pñia insidiatori iniungat̄ ⁊ simul maneant. ⁊ si p̄uaricator cōiugij supuixerit: acerrima pñia mulctetur: ⁊ sine spe coniugij maneat.

Itez nicolaus papa rodulpho bituriensi episcopo.

Non separent̄ ab uxoribus: q filiastros suos corā ep̄o tenent.

De his q filiastros suos ad cōfirmationē corā ep̄is tenent idest qui filios uxoris sue de uiro priori dñ chrismant̄ ab ep̄is sup se sustinēt. si inscia sicut asseris fiat licet sit peccatū: nō tamē usq3 ad sepationē cōiugij puniēduz ē lugeāt tñ ⁊ digna pñia hoc diluētes dño dicant: delicta ignorātie nostre nē memineris. Item iohannes papa anselmo lemosine ecclesie ep̄o.

Non sepet̄ ab uxore: q necessitatis causa filiū suū baptizauit.

Ad limina beati petri ap̄lor3 p̄ncipis hic p̄sens homo nomine stephan⁹ oronis cā ueniēs nostro p̄sulatui suggerendo innotuit: q̄ filiuz suum in extremo uite sue positū necdū baptismatis unda lotuz absentia scilicet sacerdotū nimia necessitate cogēte baptizauit: eūq3 ipe proprijs manibus retinēdo suscepit: atq3 p huius rei negocio noticie tue patefacto reuerētia sua quasi rectitudinis zelo flagrās p̄fatū hominē a sua cōiuge iudicauit eē sepandū. qđ fieri nullatenus debz: dicēte scriptura a dño iūctā eē uiro uxorez ⁊ quos deus coniuxit: homo nō separet. unde ⁊ dñs in euangelio non dimittere posse uxorem suā nisi casu fornicatōis apertissime iubet: ⁊ nos tante auctoritatis p̄cipua freti iussione dicim⁹ dimittendum esse ⁊ inculpabile iudicāduz quod necessitas intulit. Nā hoc baptizandi opus laicis fidelibus iuxta canonicaz auctoritatē si necesse fuerit facere libere cōceditur. unde si supradict⁹ genitor filium suum corpore morientez aspiciens: ne animam perpetua morte pereuntem dimitteret: sacri unda baptismatis lauit: ut cū de potestate auctoris mortis ⁊ tenebrarum eriperet: ⁊ in regnum christi iam regnaturum sine dubitatione transmitteret: benefecisse laudatur: ⁊ iccirco sue uxori sibi iā legitime societate ipune q̄diu uixerit iudicamus manere coniūctum: nec ob hoc contra prefatas auctoritates diuinas aliquaten⁹ separari debere. Filia dicitur spiritualis non solum eius qui accipit: sed etiaz eius qui trine mersionis uocabulo eam sacro baptismate tingit. dicitur etiaz spiritualis filia sacerdotis: que ei peccata sua confitetur: haruz oium flagitiosa coniunctio est ⁊ eadem pena plectēda. Unde symmach⁹ papa ait.

Par penitentia ei indicitur: qui spiritualem filiam ⁊ penitētialez suam uiolare monstratur.

Omnes quos in pñia suscipimus: ita ut nostri sūt sp̄ūales filij: ut ⁊ ipi quos uel nobis suscipientibus ul' sub trine mersionis uocabulo mergentib⁹ unda sacri baptismatis regenerauit. Siluester quoq3 docēs admonet unuzquēq3 sacerdotum ut nullus causa fornicationis ad suam penitentialez accedat: quia scriptū ē: oēs quos i pñia accipimus ita filij nostri sunt: ut i baptismate suscepti quapropter hoc zelus siquis perpetrauerit: nō solū dignitatis honorem amittat: uerūetiā usq3 ad exitū uite sue iugi pñie se subdat Itē celestinus. De eodem.

Siqs sacerdos cū filia sp̄ūali fornicatus fuerit: sciat se graue adulteriuz cōmisisse. Iccirco fēia si laica ē: oia ōrelinquat: ⁊ res

sacerdos cōfitētur audiet peccata vxori sue nō: qz necesse ei hēbit ɔtineret si cōmisit adulteriū. Sz obijcio. tu dicis q̄ in baptizando cōtrahit̄ cō p̄nitas sz monachi ex officio q̄ñq3 tñ baptizare ⁊ tñ nō p̄nt fieri cōpres: vt. xvij. q. i. peruenit. Rñ. p̄nt eē cōpatres baptizādo ⁊ nō leuando.
m Pñie. i. interiori: qz continua delictoz memoria multum opatur cō peni. di. iij. iudas.
n s Siqs. de relinquat. nā p̄scribit̄ q̄ rebus suis rōne dilicti. xxvij q. i. siqs rapuerit. vi. q. i. §. verū: ⁊ ita est perceptum.

suas pauperib⁹ tradat: ⁊ cōuersa in monasterio deo usq̧ ad mortē fuiat. Sacerdos āt qui malū exēplū dedit hominibus: ab oī officio d̄ponatur: ⁊ peginando .xij. ānis peniteat. postea uō ad monasterium uadat. ibiq̧ cūctis dieb⁹ uite sue deo fuiat. Itē. De eodē.

Non d̄z eps aut psbr cōmiscerī cū mulieribus: q̄ ei sua fuerint ɔfesse peccata. si forte qd̄ absit hoc ɔtigerit: sic peniteat: quō d̄ filia spuali: eps. xv. ānos: psbr xij. ⁊ deponātur: tn̄ si in ɔscia populi deuenerit. His itaq̧ auctoritatibus appar;: q sue ɔpriū siue tn̄mō uiri filiū mlier d̄ sacro fōte susceperit: nō iō a uiro suo ē sepāda: qd̄ d̄ uiro suo silr oz itelli

Sponsalia aū septēniū ɔtrahi non possūt solo eni ɔsēsu ɔtrahūtur. q̄ infuenire n̄ pōt: nisi ab alterutra parte id itelligat quod inter eos agit. probatur ergo spōsalia nō posse ɔtrahi iter pueros quoꝝ etatis ifirmitas cōsensum non admittit. Testat hoc idem nicola⁹ papa dicēs. Ante tēp⁹ consentiendi coniugium contrahi non potest.

Ubi nō ē ɔsēsus vtriusq̧: nō est ɔiugiū. ergo q pueris dāt puellas in cunabulis ⁊ econuerso nihil faciunt: nisi uterq̧ puerorū postq̄ uenerit ad tp̄s discretionis

o Conuersa. hoc similiter p̄cepti ē: nō tn̄ erit monacha q: illud voluntatis ē: sed tenebit ibi rōne delicti. xx. q. i. sicut. lz q̄daz ista velint intelligere de consilio.

p Peregrinādo. ⁊ ita sacerdos pōt agē publicā pn̄iam: de pe. di. vi. sacerdos. qd̄ cōcedo de deposito sine spe restitutionis. s. q publicā ⁊ solē nē agē possit: vt dixi. l. di. cō firmandū. licet alij dicāt con.

q Non d;. in cōsciēntia. nō ē ergo quis deponendus nisi p publico crimine qd̄ i notitiā ppli deuenerit

r Xij. magis n. peccat sacerdos cognoscēdo filiā spūalē q̄ vxorē alterius: q; p hac iponitur pn̄ia xij. annoꝝ. p illa. x. vt. lxxxi. di. psbr.

Q. II.

s Spōsalia Hec ē scd̄a q̄. vtr̄ int̄ infātes ɔbi possit spōsalia: ⁊ q̄dem non. j. e. c. i. cū eni infātia duret vsq̧ ad septenniū. C. de iure deli. ⁊ si infanti. ⁊ etas illa nesciat q̄d videat: vt. C. de fal. mona. l. i. ⁊ cū ifantes adhuc cōsentire n̄ possint: spōsalia nō cōtrahunt: que sine cōsensu cōtrahi non possunt: ex̄ de despon. impu. accessit. ff. de spon. in sponsalibus nisi pximi sint septēnio: ita q sint capaces intelligentie: Ad mr̄imoniū aūt cōtrahēdū tria exiguntur cōsensus: ⁊ q sit pubes: ⁊ ad coeundū potens: ar. xxxiij. q. i. c. i. n. i nō pōt videri nupta q̄ virum pati nō pōt. ff. q̄n dies le. cedat. l. vbi. si tn̄ ⁊ aū etatē illā coire possunt: teneret mr̄imoniū: ar p̄dicte l. ⁊ ex̄ de despon. impu. puberes. ⁊ c. de illis.

t Ubi. hoc. ⁊ c. de matrimonio ⁊ de sponsalib⁹ intelligi pōt sm̄ quod de sponsalib⁹ dic coniugium. i. pmissio futuri cōiugij. j. e. q. v. nostrates.

u Nihil. sed pone q parentes iurauerūt: q filios ⁊ filias dent nuptui adinuicē: nūquid potuerint se obligare. ad alienū factū cū alienū factū possit nēo pmittere: Itē nūq̄d sūt piuri si filij nō ɔbiūt. Rn̄. i mr̄imonio spale ē qd̄ alienū factū pōt pmitti nec sūt rei piurij: lz filij nō ɔbant: dūmō parētes dēt operā quā possūt: vt. j. xxxi. q. ij. sig parentes. vel pōt dici q intelligunt pmisisse q darēt operā vt fieret: vt. ff. de vbo. obli. quotiēs. ⁊ in. l. illa inter stipulantes. Itē hic est spale q alteri possum⁹ pacisci: vt ex̄ qui cle. vel vo. veniēs. Itē si parentes apponūt penā ɔtrui spōsaliū peti nō pōt pena: q: mr̄imonia nō pn̄t astringi vinculo pene: vt. ff. de vbo. obli. ticia. Dubitari cōsueuit: ecce aliq̄ ɔtraxerūt spōsalia de futuro volūt se mutuo cōsēsu absoluere: q̄rit an possint. h. dicit q nō: ⁊ ē ar.

ɔsentiat⁹: nec ē cōiugiū nisi sit cōsensus utriusq̧: ēt si pater ⁊ mater hoc uoluerint ⁊ fecerint.

Quod aūt spūales uł ad optiui filij naturalibus copulari non possint. Nicolaus papa respōdens ad consulta bulgarorum testatur ita dicens. Qui de sacro fonte suscipit: filius est eius: a quo suscipit.

Ita diligē debz hō eū q suscepit ipm̄ de sacro fōte sicut patrē. Itē ē int̄ fratres ⁊ filios spūales gratuita ⁊ sācta cōio: q̄ dicenda nō ē ɔsanguinitas: sz habēda spūalis pximitas. unde int̄ eos arbitror n̄ posse fieri q̄libz legale cōiugiū: q̄n⁹ q̄dē nec inter eos q natura ⁊ eos q adoptōe filij sūt uenerāde romāe leges mr̄imōia ɔtrahi pmittūt. Itē si int̄ eos nō ɔtrahit mr̄imoniū quos adoptō iungit: q̄to poti⁹ a carnali oz int̄ se ɔtubernio cessare illos quos p celeste sacramentum regeneratio sancti sp̄s uicit. lōge inq̄t ergo cōgruenti⁹ fili⁹ pr̄is mei uł frat̄ me⁹ appellat is: quē diuina gr̄a poti⁹ q̄ humana uoluntas. ut fili⁹ pr̄is mei uel frater meus esset: elegit: prudētiusq̧ ab alterna corporis cōmixtōne secernimur. Itē zacharias eps seruus seruoꝝ dei reuerendissimo ⁊ sacratissimo theodoro episcopo ecclesie ticinensis.

xxxi. q. vi. c. vnico. Alij dicūt q ēt si iurauerūt pn̄t se absolue: vt ex̄ de spō. p̄terea. Sz. h dicit alexādrū ibi mg̃raliter pon⁹ q̄ papalit̄ r̄ndisse.

d Consentiat. ar. q sequēs ratihitio cōfirmat p̄us factū inualidū: ex̄ de iure pa. cura pastoralis. xvi. q. i. q̄n q̄q̄d. sz esto q aliq̄ aū. vij. annū cōtrahāt spōsalia post septēniū nō cōdicūt nec ēt exp̄sse cōsentiūt: nunq̄d sūt spōsalia cōfirmata: vel pone q aliq̄ aū puberes annos ɔtraxerūt sponsalia p⁹ pubertatē non cōdicūt nec etiā exp̄sse consentiūt: nunquid

Q. III.

sunt sponsalia cōfirmata p talē taciturnitatē: videt q adhuc ingrendū sit ab eis: an pdurēt in priori cōsensu. xx. q. i. illud. ⁊. xxviij. di. de his. cz videt suffice q non cōdicit: vt ex̄ de despon. impu. de illis. ⁊ c. lr̄as. ⁊. c. accessit. dico q si simul habitāt ⁊ nō cōdicūt p⁹ etatē legitimā mr̄imoniū est cōfirmatū: vt. ff. de ritu nup. minorē. sec⁹ si secorsū habitāt: ex̄ d̄ dspō. impu. attestationes.

e Quod autem. Ad intelligētiam hui⁹ q̄onis nō q triplex est cognatio. carnal de qua agit. j. xxxv. ca. legalis ⁊ spūalis de q̄bus hic agit. cognatio spūalis cōtrahit p dona baptismi sm̄ qd̄ dixi. s. e. q. i. c. i. ⁊ talis cognatio diuidit in pr̄nitatē ⁊ filiationem ⁊ fraternitatē ⁊ sororitatē: sed non pcedit vlterius. s. ad nepotes: q: aliq̄s fit pr̄ ⁊ filius vł frat̄ vł soror spiritualis sz nullus fit nepos spiritual. Spūal itaq̧ filia nō pōt copulari filio carnali cū illi sint int̄ se spūales fr̄es: vt hic in. c. i. Legalis cognatio ē q̄ fit p arrogationē vel p adoptionem. Dicimur aūt arrogare illū q sui iuris ē: ⁊ per arrogationē trāsit in nr̄am ptātē. adoptare dicimur illū q ē in alterius ptāte ⁊ nō trāsit in nostrā ptātē. ⁊ fit arrogatio auctoritate pncipis. adoptio aūt p quēlibet magistratū: vt insti. de adop. §. ij. ⁊. iij. Filij autē naturales nō pn̄t copulari filijs adoptiuis: vt. j. c. i. Sed de filijs spūalibus nō est phibitum qn possint copulari filijs adoptiuis. sed hoc scias q inter collaterales ut inter fratrē naturalē ⁊ sororem adoptiuā nō impedit mr̄imonium nisi q̄diu durat adoptio: ut ex̄ de cog. legali siqua. sed inter ascendentes ⁊ descendentes perpetuo ipedit mr̄imoniū: licet soluat adoptio: vt. ff. d̄ ritu nup. quin etiam. idem pōt dici q filius q adoptatur non dico arrogatur possit copulari filie naturali: cum adoptatus non transeat in potestatē adoptantis: vt insti. de adop. §. ij. Itē pōt dici q filius illegitimus nō pōt copulari filie adoptiue: q: illegitim⁹ nō est in potestate patris: vt insti. de nup. §. vlt. licet illegitimus nō possit copulari filie spirituali. alij dicunt q nec arrogatus nec adoptatus pōt copulari naturalib⁹: quia licz adoptat⁹ non trāseat in ptātem adoptātis. acq̄rūt tn̄ ei q̄dā iura ex adoptōe: q̄ dissoluunt p emancipationem: vt. C. de adop. l. penul. §. penult.

f Ita. vnde inter eos. hoc vltra filiū non ptenditur. nepos eniz me⁹ ⁊ frater cum filia mea spūali bene cōtrahūt: ar. insti. de nup. §. ei⁹ vo mulieris. ⁊ quia nusq̄ prohibentur.

g Qn̄ q̄dē hoc nō est bona rō: q: leges nō pmittunt ⁊c. q̄nq̧ enim leges

ꝓhibēt mr̄imoniū nec tñ canones: vt inter tutorē ꝛ pupillā ꝛ inter senatorē ꝛ libertā. ff. de spon. tutoꝛ. ꝛ leges ꝓhibēt acholytos nō tñ canones. xv q. iij. §. cum autem.

b P Jtatiū. a petendo: ꝛ dr̄ charta ptinēs petitionem alicuius.

c Soroꝛis. ar. ꝙ in primo vl' in secūdo gradu dn̄s papa ēt si velit nō possit dispensare: qꝛ a naturali iure būit initiū: ꝛ in ve. te. fuit ꝓhibitū ne qs soroꝛē ī vxorē acciperet: qꝛ lꝫ de sola soroꝛe dixit: tn̄ sb appellatōe soroꝛis ptinetur neptis: ar. xxij. q. ij. qritur cur patriarcha de tertio gradu nō fuit ꝓhibitū: qꝛ in eo dispensat. ꝛ grego. vt. xxxv. q iij. quidam. Alij intelligunt: ꝙ fuerit ꝓhibitio facta tm̄ de primo gradu: qꝛ i secundo gradu vt dicūt cōiungūt: sed i leuitico expresse inuenitur ꝓhibitus secūd' grad' in cōsanguinitate ꝛ affinitate primi generis. ibi dicit̄ turpitudinē soroꝛis tue ꝛ filie eius nō reuelabis: filiā filie ei' nō sumes: quia vna caro sunt. turpitudinē filie tue vl' neptis ex filia nō reuelabis. sꝫ obuiat ex̄ de diuoꝛ. gaudemus. ubi dr̄ ꝙ si pagani cōtraxerūt in secūdo gradu post cōuersionē nō sūt sepandi. sed dic ꝙ in leuitico ꝓhibetur secundus grad' in descēdentib' nō in collateralibus. vn̄ in secūdo collaterali bene pōt papa dispensare. videt̄ tn̄ ꝙ sit ei ꝓhibitū. xxij q. ij. querit̄. sꝫ ibi ē ar. ꝯ qꝛ ipe duxerat eā. sꝫ ad huc obstat: ex̄ de resti. spo. lr̄as. vbi dicit̄ ꝙ papa nō pōt dispensare i secūdo gradu. sꝫ dic ꝙ nō pōt ita de facili.

k Multo magis. i. multo sanctius: qꝛ religiosioꝛes sunt copule mentiū q̄ coꝛpoꝛ: ar. xxvij. q ij. cōiuges. xxxij. q. v. ꝙ deo. Et ē ar. ꝙ pr̄ spūalis est magis diligēdus q̄ carnalis ij. q. vij. qualit̄ snīa. sed supioꝛi. c. dr̄ ꝙ eque. sꝫ illud non remouet qn plus. cui ergo potius tenēoꝛ subuenire in necessitate carnali i beneficioꝛ tpaliū exhibitōe nā de carnali ē dictum honoꝛa pr̄e: in exhibitione autem reuerentie plus deferendū ē spūali: nō credo nec. c. ꝯ dicit.

l Non oꝫ. i diuina. i. ecclesiastica cōstitutōe: ar. iij. q. v. quia.

m Alij. pter istū p quē cōpaternitas ē cōtracta vl' fraternitas spūalis.

n Unde vrbanus. istū pcessit pascalis: ar. i. q. iij. saluatoꝛ. ꝛ ex̄ de spō. duo bꝫ preter solitū. qḋ est verū de primo: sed sequēs. c. attribuitur pascali. ij. q sm̄ chronicā successit vrbano.

o Super his quibus. scia. j. de cōse. di. iiij. mulier ꝯ. sed hoc i necessitate intelligitur.

p Post susceptum. si intelligimus. c. hoc ꝓut alexander intellexit de cog. spi. c. i. vt. s. dero. get ei per sedem . . .

Filia spiritualis carnali filio nullo modo nubere potest.

Pjtatiū' quod nobis tua ueneranda fraternitas obtulit suscepimus: per qḋ sciscitari uoluisti: si liceat filio cuius pater alterius filiā ex sacro baptismate suscepit: susceptā. i. spūalem eius patris filiā qḋ dici crudele ē i matrimoīo suscipe. qḋ apud te enoꝛmiter asseruisti cōtigisse. Sed bene tua sancta fraternitas compertū hꝫ: qḋ domin' pcepit moysi dicēs turpitudinem patris tui uel matris uel soroꝛis nō reuelabis. turpitudo eni tua est. cum ergo a ppria consāginitate iubemur abstinere: multo' magis a spirituali nostri patris filia omni excusatione aut argumento seposito sub nimia districtione nos cauere conuenit: ne in iram diuine examinationis incidat: siquis tali facinore mixtus minime restrixerit frena luxurie. unde etiam omnes cauēdi sunt a tali sceleris cōmixtione ne in perpetuum peant. sed hunc qui auctor huius pniciose temeritatis anime sue salutē despiciens impio se miscuit matrimonio: per omnia tua fraternitas studeat separare: ꝛ penitētie digne submittere: quatenus ab eterna erutam damnatione animā ei' lucreris.

Item zacharias ꝛ deusdedit.

Filio suo quā de sacro fōte suscepit nullus tradere audeat.

Non' opoꝛtet filiā suā quā de sacro fonte susceperit: aliqn̄ filio suo in matrimoniū tradere: quia in diuina sententia germani eē iueniūt. siquis tali facinoꝛe cōmixtus minime restrixerit frena luxurie: ab eccl'a catholica abominabitur. sed si cōuersus fuerit p' separationem. vij. annis penitentiam gerat. conscijs simul cū auctoꝛe sit ista conditio. i. simul cū cooperatoꝛibus ꝛ consentientibus peniteat. Alij'' uero siue filie que ante cōpaternitatem siue post nati fuerint: licite cōiūgi possunt. Unde' urbanus scribit uitali presbytero brixiensi dicens.

Filij uel filie ante uel post cōpr̄nitatē genite legitime cōiungi pn̄t.

Super' his quibus consuluit nos tua dilectio: hoc uidetur nobis ex sententia respondendū ut ꝛ baptismus sit si instante necessitate feia puerū in noīe trinitatis baptizauerit: ꝛ quod spiritualiū parentuꝫ filij uel filie ante uel post cōpaternitatē genite possūt legitime cōiūgi: preter illā psonā qua cōpatres sūt effecti. Alia lis uero secundus post cōpaternitatem genitos copulari ꝓhibens scribit rhegino episcopo.

Qui ex compr̄e uel cōmatre post susceptos filios de fonte nati fuerint: coniungi nō possunt.

Post' susceptuꝫ uero de fonte filiū uel filiā spiritualem qui ex compatre uel commatre nati fuerit: mr̄imonio cōiūgi non pn̄t quia leges seculi nō emācipatos' adoptiuis prohibent copulari.

Item ex libro digestoꝝ ti. de ritu nuptiaꝝ perpenditur in quo ita legitur. Palea.

Per adoptōnē quesita fraternitas eousq; ipedit nuptias donec manet adoptio. Jdeoq; eam quā pater meus adoptauit ꝛ emancipauit: potero uxoꝛē ducere: ꝛ si me emācipato illā in ptāte retinuerit: poterim' iungi mr̄imonio. Jtaq; uolenti generum adoptare suadetur: ut filiaꝫ emācipet. Similiter suadetur ei ut q uelit nurum adoptare emācipet filium. Siqs uero aliquo foꝛtuito casu filiam sue commatris uxoꝛē acceperit: n̄ cogit̄ eā dimittere. Unō i triburiēsi pci. legit̄

Non cogit̄ quis dimittē filiam sue cōmr̄is quā duxit in cōiugiū

Illud' etiā nec canonica instituōe diffinimus': nec interdictione aliqua refutam': sꝫ ppt̄ eos qui diuerse de eo sentiūt hoc loco aliquid commemoꝛamus. Siquis sue spūalis cōmatris filiam' foꝛtuito' ꝛ ita contingente rerum casu in coniugium duxerit: ... pulari soroꝛi filie spūal': similit̄ ꝛ filie pōt: qꝛ talis cognatio nō ... tendit̄. si filie dico: ꝙ pr̄ pōt sumē filiā spūalē filij carnalis ... cognatio spūal' descēdat de pr̄e ad filios: nō tn̄ de filio ad pr̄em ...

q Emancipatos. ni filius emācipat' ... pōt copulari filio adoptiuo ff. de ritu nup. ... adop. ē ... cipatos. adoptiuus copulari pōt.

r Illud. si ... cōmr̄is posse ... cere in vxoꝛē.

s Diffinim'. immo postea diffinimus: ... in re dubia ... ta fertur snīa vbi de iure ... batur.

t Filiā. hic videt̄ ꝙ pr̄ spiritualis pōt copulari ...

u Foꝛtuito. idem si ex pꝛoposito.

R Elictā. Hec est quarta questio an qs possit accipe ī uxo
rē relictā cōpris sue vxoris: r lz sub hac forma vboꝝ hec
q̄stio pponat hic dūtaxat. tñ videt hic poni. q. an. s. ali
qs diuersis tpibus possit cōhbere cū duab9 cōmrib9. i trib9 pmis
capitulis r i vltimo dr q nō: i mediis q sic. g. hoc mō soluit qdā
banc. j. c. §. no
tandum. q2 si
vxor mea su
scipit berte fili
um de fōte: si
p9 carnalr vxo
rē meā cogno

Q. IIII.

sco: tunc berta
efficit mihi cō
mater: r nūq3
eā ducere po
tero: vt. c. i. r vl
ti. si vxorē nō
cognouero: tūc
berta nō effici
tur mihi cōmr
r mortua vxo
re mea potero
eā ducē: r ita
hēbo duas cō
matres diuer
sis tpib9: vt. c.
medijs. sz hec
solutio idigna
ē relatu: r iō si
legam9. c. fm
eā. cācellata er
go ea opinio
ne. R. r io. q
distinxerūt int
directā r indi
rectā cōpnita
tē cū nō sit au
ctoritas: dico re
ferre an cōpat
nitas vl cōma
trinitas pcedat
carnalē copu
lā an sequat.
si pcedat licite
pt habē duas
cōmres: q2 p
vnionē carnis
sequētē non p
trāsit ad vnio
nē sps pceden
tē: vt. j. c. post
vxoris. si autē
sequat: aut alt
cōiugum vel
vterq3 suscepit
filium alterius: aut filius eoꝝ cōis suscipitur ab alio: aut filius al
terius eoꝝ tm suscipit. In primo r secūdo cāu non pōt qs habē
duas cōmatres. in tertio pōt: q2 licz efficiat aliqs cōpater vxoris
mee: nō tñ ē mihi cōpat nisi fili9 ei9 sit r me9 q leuat de sacro fonte
vñ hoc int teneas: q si cōpatnitas sequat carnalē copulā: in nullo
cāu pōt aliqs hre duas cōmatres vl aliqua duos cōpres: nisi in hoc
solo casu: qñ filius tm alterius suscipit de sacro fonte.

b S Ciscitatur. per cōnubium. i. per carnalem copulaz: vt. xxviij
q. ij. agathosa.

c S I pr. viij. septēnis pñia indicit p quolibet mortali: vt. xxx
iij. q. ij. hoc ipm. nisi aliud suadeat criminis enormitas: vel
dignitas psone: vt. xxxiij. q. ij. §. hoc autem.

d S I quis ex coniugio. i. ex coniugibus.

e Christianitatis. imergendo. 5. i. q. i. q quidam. Alij ex
ponunt dederit christianitatis mysteriū. i. tenuerit ad cathecismū
vt de con. di. iiij. in cathecismo.

f Cōpres. expsse hic colligit: cū alt cōiugū suscipit filiū alieni9

cōsilio maturiori fuato hēat atq3
hoēste legitimo cōiugio opaz det.

R Elictā uero cōpris ux
oris sue nullus in cōiu
giū ducere pōt. Unō
nicola9 papa scribit con
stanticēsi episcopo salomoni.

Duas cōmatres alicui hre nō lz

S Ciscitatur a nobis sāctitas
uestra: si aliqs hō duas com
matres hre ualeat unā p9 alterā
i quo meminisse dz scriptū eē: erūt
duo in carne una. Itaq3 cū cōstat
qa uir et mulier una caro p cōnu
biū efficiūtur: restat nimirū uirū
cōpatrē cōstitui illi mulieri: cuius
mrimonio assūpta uxor cōmater
eē uidebatur. Et iccirco liquet ui
rū illi feie ñ posse cōiungi i copulā
q̄ cōmater eius erat: cū qua idem
fuerat una caro effectus. ITem
ex concilio chalcedonensi.

Octo annis peniteat: qui duab9 commiscetur commatribus.

S I pater r fili9 aut duo fres
cū una muliere: aut si cū ma
tre r filia aut cū duab9 sororibus
aut cū duab9 cōmatrib9 aliqs concu
buerit: fm āntiquā r humaiorē dif
finitionē: viij ānis pēitat. ITē
inocēti9 exuperio tol. episcopo.

Null9 duab9 cōmatrib9 cōmisceat.

S I qs unus ex cōiugio filium
aut filiā alteri9 de sacro fōte
suscepit aut ad chrisma tenuerit
l christianitatis mysteriū dederit
ābo r uir r uxor cōpres existunt
parentib9 ifantis: q2 uir r mulier
caro una effecti sūt. E Cōtrario
iucitur i cōcilio triburiēsi. c. xlviij

Uxorē cōpatris ducere potest cū ipsa cōmater non affuerat.

Q Ui9 spualē hz cōprem: cuius
filiū de lauacro sacri fōtis ac
cepit: r eius uxor cōmater nō est:
liceat ei defūcto cōpre suo ei9 uidu
am ducere in uxorē: si nullam hz
cōsaguinitatis ppiquitatē. qd eni
nūqd non pñt cōiūgi quos nulla
ppinquitas carnalis uel nulla ge
neratio secernit spiritual. ITē
ex epla pascal pape. ij. ad rhegi
nū episcopum. **De eodem.**

P Ost uxoris obitū cum cōma
tre uxoris uiri superstitis cō
iugio copulari nulla uidet aucto
ritas uel rō phibere. neq3 eniz co
gnationi carnis cognatio spirit9
cōparat: neq3 p unionē cānis ad
unionē sps ptrāsit. Notandū
uero ē: q aliud ē cōmrez alicuius
cognoscē: atq3 aliud derelictā ab
aliquo cōmrem alicuius fieri. au
ctoritas illa nicolai pape r chalce
donēsis synodi illū phibet cōma
tris sue uxoris mrimonio copula
ri: qui uxori sue debitū reddidit:
postq3 illi9 cōmr extitit. Illa uēo
auctas triburiēsis cōcilij illos p
mittit mrimonio copulari: cuius
uxori postq3 a uiro suo derelingt
illi9 cōmater efficit: nec p9 cōprni
tatē a uiro suo cognoscit. Ueri
tur aūt an uxor cū marito in ba
ptismate simul debeat suscipe pu
erū. De his ita scribit urbanus
secūdus uitali epō brixiensi.

Uxor simul cū uiro filiū alicuius in baptismate nō sit suscipiens.

Q Uod aūt uxor cū marito in
baptismate fil nō debeat sus
cipere puerū: nulla auctē reperit

statim ambo cōiuges efficiūt cōpres illi9. ergo nihil refert an post carna
liter miscerent vl nō, put voluit dicere. g. r io. j. c. §. notandū.

g Caro. p spōsā de pñti ñ acqrit cōpnitas h. cū canō hoc ponat p rōne
q2 sunt vna caro effecti. Item si hec ē cā quare cōhbat cōpatnitas q2 vna
caro est effectus cū ea: ergo p coitū fornicariū cōhbit cōpnitas: q2 q adhe
ret meretrici vnū corp9
efficit cū ea: vt. xxij. q.
iiij. in eo. nā r affinitas
acqrit per coitū forni
cariū: vt. xxxv. q. iij. de
incestis. r. c. nō eā. ex
de eo q cog. cōsang. di
scretionē. qdā tñ refu
giunt dicere: q p forni
cariū coitū cōhbat cōpat
nitas: cū cōpatnitas sit
vinculū spūale.

h Q Ui spūalē. sic i
tipe cōstrnctionē
liceat ei q spūalē hz rc
sed obijcit si vxor mea
leuauit filiū alicuius de
sacro fonte: mihi acq
rit cōpnitas p eā: vt. s.
pxi. c. querit. si q hz
ex alio viro: mihi p eā
nō acqrit cōpaternitas
ad hoc rñdet cardinal
q cōiuges sibi cōicant
actiones sed nō passio
nes. qd eni vn9 coniu
gū agit: reliquus intel
ligit agē: cū sint vna ca
ro. sz p hoc nō assigna
tur rō diuersitatis qua
qrit: qre actōes cōicāt
r nō passiones. dicas
ergo: q cum ego nullo
mō sim pr hui9 pueri
nec carnalis nec adopti
uus nec spūalis: nō pos
sū dici cōpr suus. q nō
sim pr spūalis pz: q2 fi
lia mea licite copulat ei
licz fili9 me9 r ille puer
nō sūt fres spūales: er
go qo nō sum pat spi
ritualis ipius. io.

h Q Ui q spūalē. duo h
c. in codē casu loquun
tur. sed in pmo cāu dr
q aliqua pōt habē du
os cōpres: quoꝝ secū
dus suscipit filium pai
mi de alia vxore. i secū
do dr: q qs pōt hre duas cōmres: qñ 2a suscipit pme filiū de alio viro.

i P Ost. neq3. crederet aliqs: q cognatio spūal acqreret marito p vxo
rē suā sicut r cognatio carnalis: q sicut omēs cōsanguinei vxoris
ea mediante. efficiunt viro affines: ita cōpatres r cōmatres vxoris effi
cerent marito p eā cōpatres r cōmatres. hoc negat hic.

k Cognatio. s. spiritualis.

l Cōparat. i. assimilat in hoc qd per vxorē acqrit. r hoc melius exprimit
statim neq3 enim. rc.

m Per vnionē. fm hoc reprobatur intellectus gratiani. vtrū quis post
cognoscat vel non: vt. j. §. se.

n Ad vnionem. pcedentē mrimoniū sine carnalē copulā: alit bene ptran
siret: nisi cū filius alterius tm suscipit.

o N Otādū cōmatrē. vxorē suā iā factā cōmrez alicui9. i. postq3 ē effecta
cōmat alicui9 feie. q cāu nō pōt ducē aliā feiam vxore mortua fm. g.
cōmat alicui9 feie. q cāu nō pōt ducē aliā feiam vxore mortua fm. g.
idem est casus.

p Triburiensis. meli9 diceret pascalis: tamen idem est casus.

q Q Uod aūt reperit. j. de cōse. di. iiij. nō plres. sz tñ leo papa quē cōstat
ipi9 pdecessorē fuisse: statuit nō dre ad suscipiēdū puerū de baptismo

plures accedere: q̄ꝛ̄o dicit hic nulla auc̄te īuenit̄ ꝓhibitū: ſ3 l3 hoc factū fuerat: nōdū tamē i manus legentiū venerat. vel forte vir ⁊ vxor nō reputantur plures: cū vna caro ꝓbent̄.

r Et infamia. de facto. crederēt eni ſtulti aliquā ꝓximitatē int̄ eos coñbi ſi ſimul ſuſciperēt: ſ3 ēt ſupfluū eēt vt vterq3 ſuſciperet: cū ex ſuſceptione alrius vterq3 cōpr̄ efficitur. de cōſuetudine eſt tñ i qbuſdam locis: q̄ vterq3 ſimul ſuſcipit.

s Ante hāc p̄cedentē v: banū: que coñria eſt quo ad fidem.

t Uel vxor melꝰ dixiſſet vl̄ vir cōpr̄ efficiat̄ nō ex eodē filio cu3 vxore ſ3 ex alio. ſ3 variat ſexū: q: ponit i femineo gn̄e eūdē caſu3 quē poſuit i maſculino ſ. c. q ſpūalē. vbi eade3 pmittit̄ hr̄e duos compatres.

a Quod autem. Hic depigit̄ v. qō: ⁊ erat i

Q. V.

themate in q̄nto loco q̄ſitū: an clādeſtina deſponſatio manifeſte p̄iudicet. ⁊ qdē p̄iudicaret: ſi cōſtaret de ea: ex̄ de clā. deſpō. q̄ nobis ſ3 q: eccl̄ie nō ꝯſtat de ea ei p̄iudicat manifeſta ꝓbatio. ergo deficit hoc cāu nō ius ſ3 ꝓbatio: q: eccl̄ia de occultꝪ ñ iudicat. xxxij. di: erubeſcāt. ſ3 hec qō facilis erat: ⁊ iō noluit eā ponere: ſ3 ponit aliā. ſ. vtꝝ clandeſtina m̄rimonia debeāt fieri: ⁊ qdā q̄ ñ ſi tñ fiant tenēt. ⁊ ſunt clādeſtina q̄ ſine p̄ñtia teſtiū ⁊ traductione ⁊ alijs ſolēntiāꝫ ꝯbūt̄ ſ3 cū huiuſmōi ſolēnitates nō ſūt de ſb̄a matrimonij: ſ3 ſufficiat ſolus cōſenſus: quare ꝓhibent̄ coñbi? R̄ñ duplici rōe: ne ſub ſpē matrimonij fiat fornicatō vel ne m̄rimonialit̄ cōiuncti ſ. parent̄. ſepe. n. m̄rimōio occulte ꝯtracto ali mutaret ꝓpoſitū ⁊ dimitteret reliquū ꝓbatōnibꝰ deſtitutū: vt. j. e. §. bis.

ꝓhibitū. Sed ut puritas ſpūalis paternitatis ab oi labe ⁊ īfamia cōſeruet̄ imunis: dignū eē decernimꝰ: ut utriq3 iſil ad hoc ſpirare minime p̄ſumāt: q: uero piaculare flagitiū ꝯmiſit: q duabꝰ ꝯmatribꝰ uelut duabꝰ ſororibꝰ nupſit: magna iuxta modū cl̄pe pn̄ia ſibi d3 iniūgi. Illud nō triburiēſis ꝯcilij: q ſpūalē h3 ꝯpr̄e3 ⁊ cetera: an̄ hāc ꝓhibitōe3 dc̄3 itell̄r. uel̄ uxor cōmater accipiatur: nō ex eodē filio cum uiro ſed ex alio.

Quod aūt clādeſtina cōiugia fieri ñ debeāt: cuarīſtꝰ papa teſtat̄ ſcribēs epiſcopis aphrice.

Clandeſtina ꝯiugia fieri ñ debēt

Aliterꝰ legitimū ñ ſit ꝯiugiū niſi ab his q ſup ipſa3 feiam dñatione hr̄e uidēt̄ ⁊ a qbꝰ cuſtodit̄ uxor petat̄: ⁊ a parētibꝰ ⁊ ꝓpīquoribꝰ ſpōſet̄ ⁊ legibꝰ dotet̄: ⁊ ſuo tp̄e ſacēdotalit̄ ut mos ē cū p̄cibꝰ ⁊ oblatōibꝰ a ſacēdote bñdicat̄ ⁊ a paranimphis ut ꝯſuetudo docet cuſtodita ⁊ ꝯſociata a ꝓximis ꝯgruo tp̄e petita legibꝰ dotet̄: ac ſolēniter accipiat̄: ⁊ biduo uel triduo orōnibꝰ uacēt ⁊ caſtitatē cuſtodiāt. Itē ita pacta legitia ſcitote eē ꝯnubia: alr̄ uēo p̄ſūpta ñ ꝯiugia: ſed adulteria uel ꝯtubernīaꝰ l̄ ſtupra aut fornicationes potius q̄ legitimaꝰ ꝯiugia eē ñ dubitat̄: niſi uolūtas ꝓpa ſuffragauerit ⁊ uota ſuccurrerint legitima.

Itē ex dc̄re. ormiſde pa. c. vi.

Nuptias occultas celebrare ñ l3

Nullꝰ fidelis cuiuſcūq3 ꝯditionis ſit: occl̄te nuptias faciat: ſ3 bñdictione accepta a ſacerdote

b Al̄r. petat̄. ne appetēte eſſiet̄ auctor ſi ipa ⁊ c. xxxij. q. ij. c. honoꝛāt̄.

c Precibus. ex̄ de clā. deſpō. cum inhibitio.

d Cōtubernia. hic canō p̄ſumit i deteriorē p̄tē. nā vbi p̄iculū vtit̄: i tutiorē p̄tē interp̄tādū ē: vt ex̄ de homi. ad audientiā. ⁊ 8. di. v. ad eius. q̄nq3 tñ p̄ſumit canō ꝓ m̄rimonio: vt. xxxiij. q. i. ſiqs accepit. Sed nō ne i m̄rimonio ſufficit ꝓbari: q̄ aliqs eā recepit eo p̄textu: vt eā ꝓpetuo hr̄et: l3 aliud nō ſit dictū: vt. xxxij. q. ij. ſolet. ⁊ i libere mlieris ꝯditōe potꝰ p̄ſumit̄ m̄rimoniū q̄ ꝯcubinatꝰ: vt. ff. de ritu nup. i libere. Nā cū qs ñ ꝓteſtat̄ ſe uelle hr̄e aliquā vt ꝯcubinā: dūmō honeſta ſit mulier: hēbit eā ut legitimā: vt ff. d ꝯcu. i ꝯcubinatu. So. canō ꝯſiderat p̄iculū aīe: ⁊ iō potꝰ iudicat eē fornicationē q̄ m̄rimoniū. lex tñ ſtrictꝰ conſideret ꝯ m̄rimoniū q̄ canō. na3 ſi aliqs iurauit q̄ vellet aliquā ꝓpetuo retinere ſecū: niſi dicat q̄ velit eam retinere i vxorē legitimā: nō erit m̄rimoniū: i auē. qbus modis na. eff. le. §. penul. j. e. ſiqs diuinis. ſecꝰ ſm canōes: vt. xxij. q. ij. ſolet. i hoc aūt cōcordo leges canonibꝰ: q̄ int̄ ipares ꝑſonas nō p̄ſumo eē m̄rimoniū: niſi dotalia inſtr̄a īteruenīāt. C. de nup. imp̄ialis. §. imo. Itē illud ꝯſidero circa pares ⁊ ipares: an marital̄ affectio p̄ceſſerit cōparat̄ ꝑſonis ⁊ vite cōiūctione ꝯſiderata: vt. ff. de dona. donatōes. itē ⁊ famā loci cōſidero: vt ex̄ de p̄ſūp. illud. itē q̄ ſimt̄ receperit ſacra: vt xxvij q. i. caue. itē q̄ dos regrat̄ i oī m̄rimōio: vt hic dicit̄: potes itellige i ſublimioribꝰ perſonis. na3 ibi ⁊ dos ⁊ aīe ſolēnitates regrūt̄. i media cribꝰ aūt ꝑſōis ſm leges ñ ſufficiūt teſtes niſi adſit ſcriptura. i īfimis ſufficiūt teſt̄. dicit i auē. qbꝰ mo. na. ef. le. §. hoc ergo coll. vi.

publice nubat in domino. Itē nicolaus ad ꝯſulta bulgarorum.

Nuptie publice celebrari debēt.

Noſtratesꝰ tā mares q̄ feīe ñ ligaturā aureā l̄ argenteā aut ex quolibet metallo ꝯpoſita3: qñ nuptialia federa ꝯtrahūt: in capitibꝰ deferunt: ſed pꝰ ſpōſalia federa q̄ futuraꝝ ſūt nuptiaꝝ ꝓmiſſio federa quoq3 ꝯſēſu coꝝ qui hoc ꝯtrahūt ⁊ hoꝝ in quoꝝ p̄tāte ſūt celebrāt̄: ⁊ poſt q̄ arris ſpōſā ſibi ſpōſus p digitū fidei anulo īſignitā deſpōderit: dotē q̄ utriq3 placitā ſpōſus ei cū ſcripto pactū hoc ꝯtinēte corā inuitatisꝰ ab utraq3 p̄te tradiderit: aut mox aut apto tp̄e ne uidel3 an̄ tp̄s lege diffinitū tale qd facere p̄ſumant: ambo ad nuptialia federa pducūt̄: ⁊ p̄mū in eccleſiā dñi cū oblationibꝰ: q̄s offerreꝰ debēt deo per ſacerdotis manū ſtatuūt̄: ſicq3 demū bñdictionē ⁊ uelam̄ celeſteꝰ ſuſcipiunt. Itē ſūt p̄ter hec alia q̄ ad mēoriā ñ occurrūt: pacta cōiugioꝝ ſolēnia. peccatū āt eē ñ hec cūctaꝰ in nuptiali fedē ñ īteueniāt ñ dicimꝰ

Itē leo papa. **In ꝯtrahēdo coniugio iſta ſunt obſeruanda.**

Qualisꝰ debeat uxor eē: q̄ hñda ē ſm legē uirgo caſta ⁊ deſpōſata in uirginitate ⁊ dotata legitie ⁊ a parētibꝰ tradita ſpōſo ⁊ a paranymphis accipiēda: ⁊ ita ſ3 legē ⁊ euāgeliū publicis nuptiis in ꝯiugiū ligde ſumēda: ⁊ oibꝰ diebꝰ uite ſue niſi ex cōſenſu ⁊ cā uacādi deo nūq̄ ꝓpt̄ hoīe3 ē ſepāda: ⁊ ſi fornicata fuerit dimittēda ſ3 illa uiuēte alt̄a ñ ducēda: q: adulteri regnū dei nō poſſidebūt: ⁊

e Legitima non p̄iudicare tur alij m̄rimonio p eoꝝ confeſſionē: ex̄ de eo q cog. cōſa. ſup eo.

f Nullus. eīm hꝰ ꝓhibitū hīs j. e. §. his ita.

g Noſtrates amo. amꝰ ſignificat matrimo amorē ⁊ fide3 cōiugalē3 eē ſ uidā: vt. j. e. femine.

h Iminiatis. ar. q̄ teſtes in m̄rimōio eūt rogati ſicu in dinocōicat. ſ de dinoc. nullū. qō ñ credo

i Ap̄ol. q̄ erat in adulta etate: ⁊ nō in q̄dragēſima du cer eā: l3 in. rl. ꝯhere poſſit ex̄ de ma. ꝯ. ꝯ int̄ ea. ex lib. pe deſpā. io.

k Offerre. ſ3 ꝯmendāte religionis.

l Celeſte. q: qōdā celeſte vl̄ ſpūale ſignificauit. j. e. femine.

m Cuncta. i. hec ſingula.

n Non īteruenīat. huiuſmōi eni ſolēnitates nō exigunt̄ neceſſario. nā ſi omittant̄ leuia vl̄ modica nō nocēt: vt. ff. de ven. inſp. l. i. in fi. dos ergo pōt omitti: q: l3 dos ſine m̄rimonio eē nō poſſit m̄rimoniū tñ ſine dote eē pōt: vt. j. e. ſiqs diuinis. ſ3 ꝯ iij. q. iij. cōſanguineoꝝ. ſed illud itelligit̄ in eodē cāu cū illo. c. aliter. i. occulte coñbinabus. vñ cū p̄ſumant̄ adulteri repellunt̄. h. ñ dicat peccatū eē ſi huiuſmodi omittant̄ ſolēnitates: ſi adhiberi poſſint.

o Qualis. legem promotionis.

p Deſpōſata. hoc ē ꝯ illos q dicūt: q̄ ſi aliquā fornicar ſi deflorauit: ⁊ eā poſtmodū ducā i vxorē: nō repellor a ꝓmotōe q̄ſi corruptā duxeri: ar. xxviij. di. q: ſūt. xxxiiij. di. curādū. ex vigī geūq3. xxxiiij. di. p̄cipimꝰ. ar. ꝯ. xxxiiij. di. valētino. ſ3 certe ⁊ hoc cāu. i virginitate videt̄ iſta deſpōſata. oīa eni q̄ p̄ceſſerūt legitimātur p ſequēs m̄rimoniū: ex̄ q ñ. ſint le. tanta.

q Per scripturā .j. de pe. dī. i. quē penitet. ℨ. ſz ibi phibet absens p scripturā ꝓfiteri: vl̄ ꝙ pñiaz accipe debeat. hic aūt pm. ttit mlier simplia dō pñs sit in scripto peccata offerre.

r Ponsus. p reuerētia. ergo nō erit peccatū si aliter fiat.

s n Ellū iuxta. l. fm. facultatē ⁊ viri nobilitatē: vt. ff. de iure do. ꝛo. ff. de reli. sigs sepul: bz ℨ. vlti.

t Dos. ex B dicunt gdā: ꝙ semp aligd dāi dū ē i dotē: ēt si nimia paup taſ cogat: saltē dabis vnū de nariū: qō ñ cō cedo: ⁊ hoc ē consilium.

a n Emine. ſbditas j. xxxiij. q. v. ez caput. ⁊. c. mulierē.

b Anul⁹. dic b. ꝙ p traditio nē anuli vl̄ do natiōē ꝑsumi tur p mr̄imo nio: ar ex de p ſupt. illud. ⁊ B ēt videt p oſo nes greg. q̄ di cunt i bñdicti onibus: ubi dī cit bñdic dñe bas arras: ⁊ ar. xxvij. q. ij. sigs vxorem. Alij dicūt spō salia tm̄ ꝑsumi nisi det a sacē dote: ar. ℨ. e. nostrates. vel nisi sit de con suetudine loci ꝙ anul⁹ det in mr̄imonio: ⁊ ē si. qō dicit lex in arra: ꝙ non facit emptōnē ſz ē ei⁹ signuz instī. de emp. ⁊ vēdi. in pn.

c n Ec illud vxor eāt ergo iā vxor ⁊ despōsata: ar. xxxij. q. ij. §. cū ergo. ⁊ est ar. ꝙ mr̄imoniū pōt ℨbi int̄ abſntes qui nunq̄z se viderūt. qō vez ē si fama vl̄ aliquo alio mō se nouerūt ⁊ i ignotos ex toto ꝓsētire nō possumus: ſz i eo q nō ſūt penitus ignoti possum⁹ ꝓsentire: ut. lxiiij. di. c. i. ⁊. ij. di. lxv. c. ij. ⁊. iij. ꝙ iter abſntes mr̄iontū ℨbat: ē ar. ex̄ q cle. vel vo. veniēs. ff. de ritu nup. mulierē. ff. de spō. sufficit. ⁊ dicit lex: ꝙ oēs ℨct⁹ q ꝓsensu ℨbunt i ter abſntes celebrāt. ff. de ℨbē. ēp. l. i. §. ē aūt. dū tm̄ b agat. nō. n. di co ꝙ sol⁹ cōsensus facit mr̄imoniū: nisi hoc sit actū iter ꝓsētes ar. xxvij. q. ij. sufficiat. ⁊ dicit lex ꝙ ilspiciēdū sit qd agat. ff. de act. ⁊ obl. obligationū. ar ℨ ex̄ de spō. duo. duob⁹. ibi corde ⁊ ore ⁊ si nō stringit ⁊c. Sz dic ꝙ ore dicent cōsentire: cū, pcuratores eoꝝ noie cōsentiūt. Sz qd dices: si aliqs consensū suū exp̄mat alicui scie p lr̄as: ⁊ aī receptas ab illa iste peniteat: b. dicit nō ē mr̄imo niū: ſz illa cōsentiat: qz regrit ꝙ ouret uolūtas ꝑxis. nā regritur ibi mutu⁹ cōsensus. sec⁹ tm̄ ē in alijs mādatis. nā ſz reuocet man datū altero ignoraīte: tm̄ ℨctus tz: ut. ff. mā. si mādasſez. ar tm̄ ē ℨ. ff. ꝺ diuoꝛ. si penituit. Itē sec⁹ ē in electione: vt ex̄ de elec. cū inter.

d Ed obijcit. in nouell. in aūt. qb⁹ mo. na. effi. le. §. penul. coll. vi.

e Dim. ſz nūqd p hec vba futuri tpis: iuro ꝙ bēbo te p legitia uxorē ℨ hīt mr̄imoniū: ñ videt cū hec vba hic posita futuri tpis sint: ut ex̄ de cōd. ap. c. ult. ⁊ ex̄ de spō. de illis. lex ista tm̄ dicit ꝙ sic: ⁊ ēuerū qz hoc uer bū bēbo respectuz bz ad pñs tp̄s. aliud eēt si diceret: iuro ꝙ ducā te in uxorē ⁊c. ⁊ ꝙ illa vba ad pñs tp̄s referāt ꝓbat ex̄ de ma. coīc. ℨ inter. ec. ex lr̄is.

e Vel dim. p. i. habitā me retentuz. b.

f Cōfessione. ecce ap te dicit. g ꝙ ꝓfessioni ⁊ sacro cōiūcto occulte debeat credē eccl̄ia cuz alit̄ ꝓbari nō pōt eos ℨ xisse. qō itelligo cū ꝓfitent̄ p mr̄imonio: tunc eoꝝ cōfessioni stat̄ nisi ꝑdicet ꝑ nel secūdo mr̄imonio: ut ex̄ de eo g cog. cōsā. sup eo. tūc ñ sepat̄ 2m mr̄imoniū ob hoc: ſz videat ℨ: ex̄ de rap. cū cām. nam ibi dī credēdū eē cōfessio ni mlieris: q̄ erat i mo nasterio. sed dicas ꝙ il lud ul̄ ibi ponit̄ p et. ⁊ fm hoc idē ē i mr̄imo nio carnali ⁊ spūali: ar. ℨ. ex̄ de reg. ⁊ trans. ad re. uidua. cur. n. iferioꝛ erat lex diuia: ut. xij. q. ij. cuz deuotissimā. uel dic aliō eē i mr̄imonio spūali. cum aūt agit ad mr̄imoniū dissoluēduz qz dicūt nullū eē ꝓpter ꝓsāguinitatē ul̄ aliud i pedimētū: ñ credit̄ eo rū cōfessiōi ēt cū sacro nisi aliud adminiculuz ītfuenerit. xxxv. q. vi. si duo. j. xxxiij. q. i. req sisti. si aūt agit ad sepa tionē mutue seruitutis crederet̄ tunc cōfessio ni alteri⁹: ex̄ de diuoꝛ. ex lr̄is. vñ i mr̄imonio nō semꝑ credit̄ aliqb⁹ coīi se. Itē pōe ꝙ sta bā ℨ mr̄imoniū: dicebā me habere aliā uxorē: nō ꝓbaui me habere: nunqd ista defuncta possum stati coībere: videt̄ ꝙ nō qz fui cōfessus ℨ me. ul̄ pone ꝙ dicebā aliquā eē vxorē meā ñ ꝓbaui: nūqd possū cū alia ℨbere: videt̄ ꝙ nō eadē rōe: quia cuilibet credit̄ coīi se. xiiij. q. ij. §. i. ſz dic ꝙ pōt: ar. ff. de acq. pos. naturalit. §. vl. ex̄ de cā pos. ⁊ ꝑpe. pastoral. nā ibi bēs ꝙ si egi rei ven. possū agē in terdicto uti pos. ls sint coīria. nā ꝑ pmū cōtēdo nō me possidere: ꝑ 2m⁹ di co me possidere. bñ. n. pōt qs agēdo, pponē coīria ul̄ excipiēdo: ⁊ taſ ē ca sus exp̄ſſus: ex̄ de despō. ipu. attestationes. ſz nō asserēdo: ut nōui. xiij. q. i. in fi. talib⁹ tm̄ q sic iurant nō ꝺz dari licētia coīhēdi: cū ꝑ sniaz ſeparāt: ſz sue sūt cōscie relinquēdi: ut ex̄ de iureiuran. mulieri.

g Confessione. xxiij. q. i. siquis. coī. sed ibi de carnali cōmixtione: hic de sponsalibus agitur.

b Credenda. ar. ex his auctibus ⁊ sequētib⁹. c. ꝙ iudex ñ fm cōsciam ſz fm allegata ꝺz iudicare. j. de cō. di. v. c. vl. ē. xv. q. v. pſbz. ē. ij. q. i. de⁹. oīpo tēs. ē. iij. q. vij. iudicet. xi. q. iij. eoꝝ. ⁊. c. ꝙuis. ⁊. c. graue. ⁊. c. sūmope. ar. xi.

q.iij.tunc vera.τ.c.pleru͂qꜫ .3.ar.xxiiij.q.iij.deus qui.3.

i Quousqꜫ.i.eternaliᷓ.q.d.nu͂qꜫ iudicam⁹:τ ponit̃ improprie:sicut ibi donec ponā inimicos τc̃.ibi:sede a dextris meis τc̃.donec ponā.i.sede eternaliᷓ.

k n Nullum.s.ij.q.i.deus omnipotēs.s.di.lxxxvi.siquid.s.xi.q.iij.coram.τ.c.in cunctis.

l Iudicātē. cu͂cta videt̃ ergo qꜫ a teste possit ingrere: an talis sit ut possit testari:vt.ij.q.vij.querēdu͂. nō tn̄ in oib⁹ erit ita curiosus:qꝛ q̄dā licꜫ sciamus:dissimulare debemus:vt.ff.de noua.do li.in fi.

m Et ordinē.τ circunstātias oēs : ex̄ de test. cu͂ cām.ē si.C.de iudi. iudicet.τ i auc̃.iubem⁹ ij.q.i.i primis.τ.xxiij. q.viij.occidit fineos.

n Plena.i petitorio sꜫ i possessorio sufficit su͂mariꝫ tāgere negocium .ff. ad exhi.l.iij.§. sciēdu͂.de re iudi.a diuo.τ ex̄ ut lite nō cōte. qm̄ frequent̄ in fi.

o Interrogandi. hic vides qꜫ ps a pte τ iudex a ptib⁹ pōt facē interrogatōnes: vt hic τ ex̄ de dolo τ ptu.,put τ.ff.de int̄.act.si sine. τ ex̄ de cōcel.pbē.τ ec. si ua.post electionē.sic aduocati possu͂t iterrogare:vt.ff.ō adul.si postulauerit.§.qōni. cāꝫ eni merita ptiu͂ assertione pādunt̃:vt ex̄ de inte.resti.tu͂ ex lr̄is.C. si p vim vl̄ alio modo l.ij.sed in hoc differt interrogatio iudicis ab interrogatione ptis:qꝛ si ptes ad inuicē iterrogāt oꜫ qꜫ ps iterrogās prius ponat aliqd : ne caluniose videat̃ interrogare.sꜫ aliud est cu͂ iudex iterrogat.

p Illuminata.nā fructus diuin⁹ ē sepi⁹ iusticiā recenseri:vt.xxxv. q.ix.graue.

q Remaneat.ergo ēt p⁹aptas attestatōes pōt fieri iterrogatio:qꝛ vbicu͂qꜫ eqtas monet iudiceꝫ pōt iterrogare:vt.ff.ō iter.act.vbicu͂qꜫ.Sꝫ an oia ptermissa possit iudex supplē dubitari ↄsueuit:τ certu͂ ē qꜫ defectu͂ aduocatoꝝ pōt iudex supplē circa ius:vt.C.vt q̄ desunt aduoca.l.vnica.τ ex̄ de postu.p̄. bone me. vbi dicit:nos p ipso curauimus allegare.sꜫ vr̄ qꜫ ēt de facto possit supplere:vt ex̄ de cōsue.cu͂ dil ecti.τ de appella.cōstitut̃.i fi.ff.de pet.here.l.vl.nā si aduersari⁹ nō ē pn̄s pōt iudex supplere e⁹ absn̄iā:vt.C.de appel.l.vl.τ.C.ō tē.app.l.ij.§.vlt.Et iudex ↄ naturā actōis pōt ferre sn̄iam:vt.ff.de redibi. bonē.§.aliqñ.τ ex̄ de ↄcel.pbē.nō va.ex pte.Ad hoc dico:qꜫ iudex nō pt supplere de facto:nisi aliqd in pn̄tia sui actu͂ est:ut qꜫ aliquē citauerit:vl̄ qꜫ instr̄m qōdā corā ipso lectu͂ sit:vl̄ qꜫ tpa appellationis lapsa sint:vt.C.de tēp.ap.l.ij.§.ulti.sic̄ dico.qꜫ in hiis q̄ spectant ad sbam electionis pōt iudex supplere:vt.xlvij.di.de petro. Si tn̄ altera ps negaret non stat̃ verbo iudicis:nisi q̄ten⁹ pbauerit legitimis documētis:ut ex̄ de pba.qm̄. ↄ. b.

r Ex pmissis.a certis.tene certu͂ τ dimitte incertu͂ : ut de pe.di.vi.§.ulti. s Ut in incertis loc⁹ ē ↄiecturis:ut ex̄ de homi.ad audiētiā.τ.ff.de v̄. obli.

cōprobāt̃:nisi q̄ māifesto iudicio ↄuincunt̃:nisi q̄ iudiciario ordie publicāt̃. Hic ēt uictor papa scribit theophylo epo. Incerta charissime nullaten⁹ iudicem⁹:quousqꜫ ueniat dn̄s q latētia pducat in lucē:τ illumiabit abscōdita tenebrāꝝ:τ māifestabit ↄsilia cordiu͂ tūc unicuiqꜫ laus erit a deo. ↄpuis.n.uēa sint : n̄ tn̄ credēda sūt nisi q̄ māifestis idicijs cōprobāt̃: nisi que manifesto iudicio ↄuicūt̃ nisi q̄ iudiciario ordie publicant̃.

Itē euarist⁹ papa oib⁹ epis.

Ante iustaꝫ pbationē nullus est iudicandus aut damnandus.

Nullu͂ añ uerā iustāqꜫ pbatiōnē iudicare aut dānare debem⁹:teste aplō ait:tu qs es q iudicas alienu͂ fuu͂?suo dn̄o stat aut cadit. mala itaqꜫ audita nullum moueant:aut passim dicta absqꜫ certa pbatōe qsqꜫ unqꜫ credat : sꜫ añ audita diligent̃ ingrat:nec pcipitando quicqꜫ aliqd agat.

Itē eleutherius papa.

Nō sunt aliqua iudicāda pusqꜫ certis demonstrent̃ indicijs.

Iudicātē ꝫ oꜫ cuncta rimari : τ ordinē reꝝ plena iqsitōne discutere introgādi rn̄dēdi obijciēdiqꜫ pbita patiētia ab eo:ut ibi actio ābaꜫ ptiuꜫ illumiata sit pleniter. nec ligātib⁹ iudex pus uelit sua sn̄ia obuiare:nisi qñ iā pactis oib⁹ nihil hēant i qōe qō pponāt: τ tādiu actio uentilet̃ quousqꜫ ad rei ueritatē pueniat̃. frequent̃ int̃rogari oꜫ:ne aliqd ptermissu͂ forte remaneat:qō annecti ↄueniat. Ex pmissis māifeste collr̄:qꜫ p incertis a certis recedēdu͂ nō est: nec i re dubia certa danda ē sn̄ia.

l. cōtinuus.§.i.ff.de ritu nup.l.adoptiuus.§.seruiles.io.

a u Uxorē.cōstuprauit.In hac cā addit.g.duo alia ipedimēta mrimonij.s.enormitatē crīs:ō qua tractat in pma q̄ne τ coactionē de qua tractat i secu͂da.adiūgit etiā q̄ne de fide spōsaliu͂ nō frāgenda:ut añt hec τc̄.

Cu͂ aut̃ fides dubie rei nisi testiu͂ approbatōe vl̄ legitia cōfessione iudici fieri n̄ ualꜫ:testes āt auc̃te calixti pape de alijs cāis vl̄ negocijs testioniu͂ dicē nō ualeāt : nisi de his q̄ sb coꝝ pn̄tia facta noscu͂tur:apparet clādestina ↄiugia iō eē phibita:qꝛ cu͂ alt̃ coꝝ cōiugalē affectu͂ se ad alteru͂ hu͂isse negare uoluerit:legitimis pbatōib⁹ ↄuinci nō poterit. qb⁹ deficiētibus iudicis sn̄ia rite absolut⁹ reatu͂ adulterij uēqꜫ incurrit:du͂ utroqꜫ coꝝ uiuēte alijs se copulauerint.

Uxorē cuiusdā alt⁹ ↄstuprauit eo mōtuo adulter adulterā sibi i uxorē accepit. filiaꝫ ex ea susceptā cuidā i cōiugē se datuꝝ iurauit. illa assēsu͂ nō pbuit. deide pr̄ alij eā tradidit:a pmo reposcit̃. Querit̃:an possit duci i cōiugiu͂:q̄ pus ē polluta p adulteriu͂. Secu͂do:an filia iuita sit tradēda alicui. Tertio:an post pr̄is spōsionē illa possit nubere alij.

Adulterio polluta phibet̃ duci i cōiugiu͂ auc̃te leonis pape q̄ dicit̃.

Adulterio polluta non ducat̃ ab eodem in matrimonio.

Nullus ducat i mrīmōiu͂ quā

cu͂ effectu machinat⁹ ē:vt.j.c.relatu͂.τ ex̄ de eo q dux.i ma.quā pol.p adul. significasti.τ i tertio qn̄ publice eā duxit.τ.c.ii.hac inocēti⁹ tn̄ tm̄ duos casus excipit:ex̄.c.ti.veniēs.τ pr dicit qꜫ ↄtinet̃ sb pmis:qꝛ q publice ↄbit cu͂ aliq̄ fidē dat ei qꜫ ea uelit ppetuo h̄re.magr̄ tn̄ allegat ad utrāqꜫ ptē:τ p⁹ distingt τ mal. e.§.hec vltia auc̃tas. Ulumo pōit verā solutōē.i.§.hic stādum.car.vult distigne int̃ publicu͂ adulteriu͂.vt tūc nō possit eā:τ priuatu͂ vl̄ occultu͂ ut tūc possit:sꜫ hoc nō pbatur.hodie siqs vxore viuēte alij fidē dederit:vl̄ cu͂ ea cōtrxerit ↄ facto sine añ nec p⁹cognouerit eā post mortē vxoris cōhibere pōt:vt ex̄ de eo q dux.in ma.c.vlt b.

Nullus.hec vba lati⁹ patēt qꜫ coꝝ sn̄ia.restringunt̃.n.ad tres casus vl̄ ad tres tm̄:ar.ff.q petat.tu.reddendi.ff.q ad aut clā.l.si alius.§.neratius.io.

c d Denique.fieri.nisi aliqs illoꝝ casuu͂ iteruēiat quos dixi i su͂ma.

e Placito.i.maritali affectu.

f Ec vltima. credit. ignorãtis iuris vel facti crassa.

g Licita. & tũc põt eã retinere primo viro mortuo. & hoc falsũ ẽ.

h Illud. & piudicam⁹. i. põ alijs iudicamus.

i Claudat. ar. q si iurauí decetero nõ cognoscere pcubi nã mecã: si postea cũ ea ẽbã & cognoscã: si sũ piurus: qz p iuramẽ tũ illicit⁹ adit? tũ mihi claudit qz nõ itelleri nisi de illicita: ar. xxij. q. v. hũane. & nõ ui etiã põa. ar. xi. q. iij. qõ pce decessor.

k Cõuenit. i duob⁹ casibus tñ: i puenit. i. nõ ẽ honestũ.

l Je sbandiendũ. i. in ꝟ loco in. c. i. bus qõnis.

m Peracta. q̃stũ ad pmuz c. & ad finez. p ximi supiozis c. & q dicit per acta. supple vl incepta: ar. ex de eo q cog. cõ sang. ueniens.

n Pñia. boc q̃stũ ad illũ. c. deniqz.

o Viuẽte. tribus duob⁹ casibus tñ si moz mo viro eã ac cepit: est ab ea aũte aplica se parãdus: qz ꝟ pbibitio ppetua est: ex õ eo qui dux. significauit nobis. & ex. e. cũ bñet

p Elatum violasse qd si nõ viola uit: sz dedit fidẽ q̃ remanebit cũ ea! dicit b. q̃ re non vacante ſi debuit pmissionẽ ẽfici pere l'dare. vñ non põt cũ ea manere: ar. ij. q. i. in primis. ibi ad malachi tanam. Alij dicunt ẽ. q̃ cano n. ſ nõ vident loq nisi õ adulterijs. opinio b. corrigit: ex e. c. vlti.

Et si anathematizamus. i. sepam⁹. sic exponit. ij. q. i. i pmis. ibi ad mala chita nã: vt. xxvij. q. ij. de cõiugali.

s Jqs. in pximo. factũ recitat: maioz tñ ẽ coñ eũ psũptio ob hoc.

t Seruabit. J. px. q. vij. bi q ẽ. sz illud ex rigore: istud ex mie dispẽsatõe: vl ibi de ẽcto: hic de ẽbẽdo mrimonio: vl hic de simplici: ibi vero õ icestuoso adultio

u Regula ẽbendi. s. mrimoniũ ut ẽbat cũ illa. & qõ dicit si expedit: hoc iõ dicit si timet lapsus iuuenil icõtinẽtie: ut. xxxij. q. ij. in adolescentia.

v Occidisse. hoc ipso vt pñgeret. aliud si ea fu: qz forte inimici fuit: vel ex alia cã: tũc ducẽ poterit vxorẽ el⁹: ex de cõuer. ifi. laudabilẽ. §. ad hoc. vbi etiã arguit q̃ si añ baptismũ machinat⁹ sit: p⁹ baptismũ cũ vxore defũcti nõ ẽbat: & ita huiusmõi pecc̃ata nõ delent i baptismo. Et nõ q̃ dicit occidisse. vñ nisi machinat⁹ fuerit cũ effectu ñ ipedit: puta si uoluerit dare venenũ & nõ dederit Sz nec ipedit q mortẽ viri ratã bz dũ tñ nõ pcepit: lz als i maleficijs retrotrahit ratiba bitio. ff. õ vi & vi ar. idẽ §. cũ pcn. xxvij. q. i. c. ſ.

z Perpetuo. nisi sit iuuenis: vt. xxxiij. q. ij. i adolescẽtia. & c. antiq & c. infectores. xxxvi. q. vi. ſi duo.

a Jqua. als ẽ. §. respicit hic. §. pcedentẽ. hic ad ſubaudiẽdũ ubi tria dixit: & ad ea tria introducit capla.

b Post q̃nquẽnij. sz nõne, p adulterio. vij. ãnis oz penitẽ: sic: sed sũt arbitrarie pñie.

c Ed obijcit. dauid hãc hystoriã bẽs. l. di. §. ecclesie.

d In veteri. plani⁹ oi xisset: q̃ iõ fuit mrimoniũ iter dauid & bersabee: qz ecclia nõdũ pbibuerat.

e Permittebat. nota hãc pmissionez cõpatiuã esse. erat enĩ vtrũq malũ: sz vnũ min⁹. qõ pmisit ne mai⁹ cõmitteret. s. homicidiũ: si. J. xxxij. q. ij. siqõ verius.

f Galens. xxij. q. i. considera.

Ecclesiã mea: si postea cũ ea ẽbã & cognoscã: si sũ piurus: qz p iuramẽ tũ illicit⁹ adit? tũ mihi claudit qz nõ itelleri nisi de illicita: ar. xxij. q. v. hũane. & nõ uiuẽte. & nõ ui etiã põa. ar. xi. q. iij. qõ pce decessor.

prius polluit adulterio. Sed augustin⁹ ecõtra testat scribens ad ualeriũ õ nuptijs & cõcupiscẽtia

Licet alicui ducere matrimonio quã prius polluit adulterio.

Oeniq⁹ mortuo eo cũ quo fuit uex pnubiũ: fieri põt cõiugiũ: cũ q̃ pcessit adulteriũ. Tẽ i libro õ bono piugali. Osse sine fieri licitas nuptias exponis illicite piũctis hõesto placito⁹ subsequẽte mãifestũ ẽ. Ec ultima auctas aug. de cõcubinis logit p hibens pcubias posse trãsire ad honestũ placitũ nuptiaz. prima auctas augu. logit de repudiata: quã dũ uiuẽte uiro suo quicunq⁹ ducit i piugiũ cõmittit adulteriũ cuius adulteriũ aliquã bz veniã dũ ei⁹ copula credit eẽ licita⁸. Illud uero leonis pape de ea intelligẽdũ ẽ: q̃ a uiro suo ñ erat rpudiata: cui⁹ uiuebat uir reddẽs ei conugale debitũ. Vñde in cõcilio apud alphesuz habito psente cozrado rege statutũ ẽ capl'o. vi.

Nullus ducat in coniugiũ: quaz polluit per adulterium.

Illud⁹ uẽo cõi decreto fm canonũ instituta diffinim⁹ & piudicam⁹: ut siqs cũ uxore alteri⁹ eo uiuente fornicat⁹ fuerit: moriẽte marito synodali iudicio adit⁹ ei claudat⁹ illicit⁹: nec ulterius ei cõiungat mrimonio quã pri⁹ polluit adulterio. Nolum⁹. n. nec christiane religioi pueit⁹: ut ullus ducat i piugiũ qua pri⁹ polluit adulterio. Hic subaudiẽdũ ẽ: nisi pus pacta⁹ pñia⁹: & si nihil i mortẽ uiri machinat⁹ fuerit: ul si uiuẽte⁹ uiro fidẽ adultere non dedit se sũ ptuz eã sibi i piugẽ: si uiro ei⁹ supuiuẽt. Nõ i pca. triburiẽli legit

Post mortẽ uiri nõ potest adulteram in coniugium ducere.

Relatũ⁹ ẽ aurib⁹ sãctoz sacerdotũ: quendã alteri⁹ uxorem stupro uiolasse: & isup mecche uiuẽte⁹ uiro suo iuramẽtũ dedisse⁶: ut p⁹ legitimi mariti mortẽ si supuixisset ducẽt eã i uxorẽ: qõ & factũ ẽ. tle ergo pnubiũ, pbibem⁹ & anathematizam⁹. Tẽ i eodem

Post peractã penitẽtiã poterit uidnam in cõiugẽ ducere: quã uiro uiuẽte per adulteriũ polluit.

Jqs⁹ uiuẽte marito cõiugẽ illi⁹ adulterasse accusat: & eo i pximo defũcto eandẽ sũpsisse dignoscit: oimodis publice pñie sb ijciat. de quo ẽt p⁹ pñiaz pfatã si expedierit suabit⁸ regla⁹: nisi forte idẽ uir aut uxor uiz q mortu⁹ fuerat occidisse⁹ notet: aut ppinq tas ul alia q̃libet actõ crialis ipediat. qõ si pbatũ fuerit: sine ulla spe cõiugij manẽat ppetuo³ cũ penitẽtia. Tez ex cõcilio eliberta no apud uermerias. Dalen.

Jqua mulier i mortẽ mariti sui cũ alijs cõsiliata sit: & ipe uir aliquẽ illoz se defendẽdo occidit: & si pbare põt ille uir eã reamẽ pisij: põt ut nobis uidet ipam uxorẽ dimittere. & si uoluerit aliã ducẽ: ipa aũt insidiatrix pñie sbiecta absq⁹ spe coniugij maneat.

Item ex concilio elibertano.

P⁹ pñiam recõciliet ad cõionẽ uidua: q̃ mecchũ suũ i uirũ accepit.

Jq⁹ fuẽit uidua mecchata: & postea eundẽ hũerit maritũ p⁹ qnquẽnij tps acta legitia penitẽtia placuit eã ad cõionẽ recõcilari. Ed⁹ obijcit: dauid cũ bersabee adulteriũ cõmisit: & mortem urie machinat⁹ ẽ: & tñ eãdẽ bersabee postea duxit i uxorẽ. Sz i⁹ uerit testõ multa pmittebant ppẽ ifirmitatẽ: q̃ i euãgelij pfectõe elimiata sũt: sicut pmittebat⁸ qbusli bet dare libellũ repudij: ne p odium funderet⁸ sanguis inoxi⁹. qõ postea i euãgelio dñs pbibuit: dicẽs uxorẽ a uiro ñ esse dimittẽdã nisi cã fornicatõis. q̃dã pmittebãtur cã infirmitatis & sacri futurorũ: sicut dñs pmisit filijs israhel offerre aialia sibi i sacrificiũ: q̃ in egypto psueuerãt imolare demõibus malẽs⁹ ea sibi offerri q̃ idolis & ut cẽnt illis sacra futuroz. sic & bersabee pmissa ẽ duci i uxorẽ nõ magis cã sue ifirmitatis⁸ q̃s signi ficatõe⁹ futuroz. sz ẽ alia rõ quare

g Infirmitatis. qz nõ fuit peccatũ dauid sue ipobitatis estus: sz vmbra ministerij: de pe. di. iij. illud.

h Significatione. vt de pe. di. iij. illud. dauid enĩ interpt⁹ manu fortis. i. ebastus q fortiẽ debellauit aereas ptates. urias lux mea deus. & significat

q Uiuente. & ita ei viuente viro fidẽ dedit. vñ nõ debet cũ ea remanere: ar. ij. q. i. in primis ibi ad malachitanam.

r Dedisse. multo fortiꝰ si eã duxit uiro uiuẽte separandi sũt: ex de eo q dux. c. ex lra. & c. cũ haberet.

diabolū q̄ transfert se in angelum lucis: ⁊ et lucidi⁹ creat⁹ fuit: quē et deus superauit. bersabee iterptat⁹ pute⁹. vij. ⁊ significat ecclīaȝ gētilium q̄ auxit dona septiformis grē ⁊ christo copulata ē: vt. xxxij. q. ij. §. his ita. i. cū pri⁹ adhereret vrie. i. diabolo p cultū idolatrie.

a De his q dicūt. plēs sit hodie. s. vnā cras aliā vincte pma. de talibus secūdis nuptijs itelligas hoc. c.

b Tēpus. s. pñie.

c Debere. i. dȝ depōi si prior vxor uiuat. xi. q. iij. teugaldus. ⁊ etiā intelligas intēē p ꝯsēsū uel etiā vt bñ diceret.

d Hac rōne. i. sūi rōne: sicut moyses pmisit dari libellum repudij vt uideret homicidiū: sic apl̄s pmisit secūdas nuptias ut uitaret fornicatio.

e Fornicatio. cum ea quā pmisit moyses p⁹ repudiatā assumi.

f Licent. q̄ penaȝ tēporalē nō patiebant.

g Quia. respicit h̄ aliud locū matthei: illud s. quos de⁹ cōiūnxit hō non sepet. quo audito dixerūt pharisei: quid ergo mādauit moyses dare libellū repudij ⁊ dimittere? ⁊ dixit illis: qm̄ ad duriciā cordis vr̄i pmisit vobis dimittere vxores vr̄as. q. d. nō pcepit cū sit malum non eni cū sit malū sine uicio ē qd̄ ignoscit nō pcipit. xiij. di. nerui.

h Precipim⁹. i. pmittimus sic poit. lv di. q. ptē. l. di. dño sancto.

i Quo. uirginibus. casus. Hic i hoc c. redarguit eos q sim͂l plēs hñt vxores. Primo exēplo samaritane a dño rephēse. Scdo rōe istitutionis cōiugij. Tertio exēplo lamech ide granit pūit. Quarto utēdo argumēto a minori de lamech non vo bigamo ad verum bigamū. In fine repre hendit quosdā q dicebant scd̄a mr̄imonia n̄ non esse cōcessa iudeis nisi in casu.

k Per se. mr̄imoniū enim ppter se non appetit: q2 non ducit ad vitā: sed tñ ē appetendū cā uitande fornicatōis ⁊ ppter plem.

l Dicēs. imo dixit se nō hr̄e virū in euāgelio. s3 hiero. respexit hoc non qd̄ i ore, pulit mulier s3 qd̄ i mēte hūit. hñ enim gerebat i corde se virū habere. vñ ⁊ dñs fm opinionē ei⁹ dixit: uade voca viȝ tuū. q. d. queȝ putas tuū: ⁊ illa q̄si ꝯsentiēdo se sic sentire: dixit video q2 ppheta es tu. ⁊ sic ē ar. q q dicit aliud q̄ vox significat: poti⁹ dicit id qd̄ itendit dicē q̄ id qd̄ vox significat. qd̄ ē ꝯ illud. xxij. q. i. his aūt. ff. de re. du. in ambiguo.

m Vir ei⁹. q2 illū ⁊ alios sil̄ habuit qd̄ nō licebat iudeis: vt ex̄ de diuor. gaudem⁹. vbi ē ar. q siqua i plures cōsentire velit isimul: nihil aget ut si dicat ꝯsentio i uos: nisi forte alter esset ꝯsāguine⁹: tūc forte teneret mr̄imoniū cū reliquo: vl̄ dic ubi numer⁹. s. ex quo aliqs bigam⁹ ē: ibi vir q ppie vn⁹ ē. i. ebristus eē desistit: ⁊ q2 i eo deficit sacm̄ christi ⁊ ecclie.

n Tres. ar. q minor numerus quandoq3 excludit maiorē q̄sq3 minorē

uxor defuncti huic nubē n̄ possit generalit̄ eni phibent uiri ⁊ mulieres frequēt mr̄imonia ꝯtrahere unde i cōnubio secūdaȝ nuptiaȝ p̄sbri intēesse nō debēt: sicut i neocesariensi concilio legit̄.

Fides ⁊ conuersatio penitentiaȝ breuiat eorum qui frequenter ducunt uxorem.

De his q frequent̄ uxores ducūt: ⁊ de his q sepius nubūt tp̄us quidē pñie his manifestum ꝯstitutū ē: s3 ꝯuersatio ⁊ fides eorū tp̄s abbreuiat. Presbrūȝ uero ꝯnubio secūdaȝ nuptiaȝ intēē n̄ debē: maxie cū p̄cipiat̄ secundis nuptijs pñiaȝ tribuē. qs erit p̄sbr q ppt̄ ꝯuiuiū ill̄ ꝯsentiat nuptijs. Itē iohānes chrysostomus.

Secūdū ueritatis rōnē fornicāi cōuincit̄: q secūdaȝ ducit uxoreȝ.

Hac rōne ⁊ apl̄i p̄ceperunt secūdas adire nuptias ppt̄ icōtinētiā hoiuȝ. Nā secūdā qdem accipe fm̄ p̄ceptuȝ apl̄i licitū est: scd̄uȝ aūt ueritatis rōeȝ uere fornicatio ē: s3 cū pmittente deo publice ⁊ licent̄ cōmittit̄: fit hōesta fornicatio: ppterea bñ dixit christus i euāgelio: q2 moyses hoc pmisit ⁊ n̄ p̄cepit. aliud ē. n. p̄cipe aliud pmittere. qd̄ eniȝ pmittim⁹ nolētes p̄cipim⁹: q2 malas hominū uoluntates ad plenū phibere nō possum⁹. Item hieronym⁹ de uirginib⁹.

Ut uitet̄ piculū fornicatōis scd̄a mr̄imonia ꝯcedūt̄.

Quomō uirginib⁹ fornicatōis piculo ꝯcedit nuptias ⁊ excusabile facit qd̄ p̄ se nō appetit̄: ita eodē fornicatōis piculo ꝯcedit uiduis scd̄a mr̄imōia ꝯtrahē. Melius ē eni l3 alteȝ ⁊ tertiū unū uirū nosse q̄ plimos. i. tolerabili⁹ ē uni hōi ꝯstitutā eē q̄ multis. Si qdē ⁊ illa in euāgelio samaritana sextū maritū hr̄e se dicēs arguit̄ a dño q nō sit uir⁹ ei⁹. ubi eni numer⁹ maritoȝ ē: ibi uir q ppe un⁹ ē eē desistit. una costa a pncipio i unā uxorē uersa ē: ⁊ erūt igt duo i carne una n̄ dixit tres neq3. iiij. aliogn n̄ duo s3 plēs. pm⁹ lamech sanguinari⁹ atq3 hōicida unaȝ carnē i duas diuisit uxores. fr̄icidiū ⁊ bigamiā eadē cathaclismi pena deleuit. de alto septies de alto septuagesies septies uidicatū ē. q̄tū distat i nūero tm̄ ⁊ i crie. q̄ illa cta sit bigamia: hic ōndit̄: q bigam⁹ ad cleȝ eligi n̄ pt. Et idē apl̄s ad thymotheū: uidua inqt eligat̄ n̄ min⁹. lx. annoȝ: q̄ fuerit uni⁹ uiri uxor. hic cōe p̄ceptuȝ de his uiduis q̄ ecclie pascunt̄ elys: ⁊ iccirco etas p̄scribit̄: ut ille tm̄ accipiat pauperȝ cibos q̄ iā laborare n̄ pñt. Sil̄r q3 cōsidera: q q̄ duos hūit uiros ēt si an⁹ ē ⁊ decrepita ⁊ egēs: ecclie stipes n̄ meret̄ accipe. Si aūt panis illi tollit̄ elye: q̄to magis q ō celo descēdit: quē q idigne comederit: re⁹ erit uiolati corpis ⁊ sanguis dñi: q̄q̄ hec testionia q̄ supra posui: i⁹ qb⁹ uiduit̄ ꝯcedit̄: ut si uelit denuo nubāt: qdā ineptant̄ sup his uiduis quas amissis maritis sic iuenerat fides christi. Vex hoc cū i exhortatōnē uidual̄ ꝯtinētie nō i cōdēnatione scd̄aȝ ⁊ deinceps nuptiaȝ putam⁹ dixisse: q̄s mltoȝ auctib⁹ cōstat licitas eē: ut ex uerb eiusdem dat̄ itelligi. ait. n. ad pamachiū.

Nec due nec tres nec deinceps nuptie sunt cōdemnande.

ut ex̄ de testi. licet in fi.

o Primus. hec dictio primus nō ꝯstruit̄ cū hac dictiōe sanguinarius: q2 lamech nō fuit prim⁹ homicida s3 chaim: s3 ꝯstruitur cum hac dictione diuisit.

p Atq3. quod idem est.

q Cathaclismi. s. xxiij. q. iij. ... hic narrat ... ut gesta est ... misterii. ... peccati lamech ... dignat pecca ... tū humani generis: q̄ ... uit salutifer ad uent⁹ christi.

q Cathaclismi. i. diluuij a catha ... ⁊ clisma q̄ ... ps mundi q̄ ... circumquaq3 diffusus.

r De altero. i. de peccato alterius. s. chaim.

s Septies. q uidicata fuit de eo ... lamech ... mū ab adā ... xtū ad chaim ... ul⁹ q2 punitus i vij. generatione ... ōi ... uio peneriī.

t De alto. q lamech. lxxvij ... aiab⁹ fuit puni ... t⁹ q pcesserūt de lūbis eius: vel dic septies i. psecte.

u Septuagesies septies s. ... psectius ... illud: o ... q̄ergo beati ... psecti. vl̄ ergo q magis peccauit lamech q̄ chaim: quia magis puni⁹ ē: ⁊ q peccatū lamech grauius fuit uidicatū q2 plura cōmisit duo. s. homicidiū ⁊ adulteriū. chaim fratricidiū tm̄.

x In numero penaȝ. i. maioritate.

y Quā sacta. ironice hoc dicit ⁊ logt̄ de alia bigamia de iul.

z Eligat̄. nō itelligas q debeat tal̄ eligi i abbatissā. nā illa erit uirgo: vt. xx. q. i. iuuenculas. sed ut pascat̄ ab ecclia.

⁊ Pauperū. lxxxi. di. c. uidue ⁊ sequēti.

ꝯ Nō meret̄ accipe. n̄ dicit n̄ accipiat: nec dicit vt n̄ det̄: s3 n̄ meret̄ accipe q2 n̄ dat rōe meredi: s3 dat̄ misericordie rōne obsequij.

a Quāq3. hoc respicit pncipiū. c. ubi cōcedit uiduis scd̄a mr̄imonia ꝯhere. Dicebāt eniȝ qdā q ille uidue tm̄ poterāt ꝯhere quib⁹ mortuis maritis infidelib⁹ fides iā viduas iueniebat que l3 fidei ete uidue conuertebantur.

b In quib⁹. s. testimonijs.

c Vex. magister hoc. c. itelligit de secūdis nuptijs licitis sed cōpetentius itelligit̄ de illicitis alr̄ exēplū de lamech non cōgruat

quare tã aspera ꝓponeret hic. cũ anẽte apl̃s licita sint nõ video.

c Periant. obtrectatores. q dicũt me dãnare mr̃imonia.

Trigamos. hic vl̃. ix. ne qs veniẽs ꝺ̃ ibi dr̃ q tertiã du/cere nõ lz: ut i anẽ. quo oz ep̃os. §. si aũt. sz illa cozrecta fũt: ꝛ sic p hãc dictõnẽ nuptie nõ tm̃ ꝑme sz ẽt ulteriores nuptie designãt: ꝛ sic ẽ ar. ꝺ̃. ô v. sig. bones. ff. ô le. iij. fideicõ/missa. §. sigf. x

d Deus ca/stitate. ergo castitas ẽ ini cõiugatos q̃ sancta dr̃. xx x. di. ꝟ scripsi mus. põt ergo eoz ꝓbãr di ci castitas: ar. ũ. xxxi. di. nice na.

f Permittũ tur. si g̃ i ve. te. gmittunt quo dr̃ apl̃us ꝑmi sisse: dic ꝑmisit i. ꝑmissũ ẽ oñ dũ redigendo in scriptis. ꝑ quosdã q dice bãt ad vxoꝛez ñ accedẽdũ cã incõtinentie.

g q Elod si dormie rit. vide apl̃i.

h Diffiniẽdũ ẽ hic ar. q non lz alicui diffini re vl̃ deimiare l exaipe: qõ ca nõ ñ excipit nl̃ diffinut vl̃ oter minat: ar. xix. di. si romão. ꝟ. ũ. xxvij. q. ij. lex dine. xxxiij

C. .II.

q. v. si ñ lz. ꝛ. x vi. q. i. siit non nulli. ꝛ. iij. q. v. ꝓhibuisti. ꝛ. xx viij. q. i. idola/tria. ꝛ. lv. di. si euãgelica. ꝛ. ô. i. q. iij. saluatoꝛ ꝛ. ũ. xxij. q. v. ß videt. sz ꝺ̃. ar. ff. de testi. l. q̃si tũ. j. de ꝓb. di. ij. ligdo. ꝛ itel ligo ñ lz iuste ꝛ male ꝺ̃ rõnẽ ꝛ ꝺ̃ canonẽ. xx xiij. q. ij. quos deus.

Periant q̃so aures obtrectatoꝛes mei: ꝛ uideãt me secundas nuptias ꝛ tertias i dño ꝓcess̃isse. q scõas ꝛ ẽtias nuptias ñ dãnaui: ꝑmũ potui dãnare mr̃imoniũ: Jdẽ: ñ dãno bigãos imo nec trigamos ꝛ si dici põt octomagos Jdẽ: ego nũc uoce ꝓclamo libera ñ dãnari i ecclia bigamiã imo nec trigamia. ꝛ ita licẽ q̃nto ꝛ sexto ꝛ ultra: qũo ꝛ scõo marito nõ nubẽ ẽ aug. li. ij. ꝓtra aduersariuz legũ ꝛ ꝓphetaꝝ. Secũda ꝓuncia sicut ꝛ ꝑma licita eẽ ꝓbantur.

Deus masculũ ꝛ feiaz ꝓpagãdi generis cã nuptiali castitate cõiũxit: ꝛ secũdas nuptias q̃ in unoquoq; testamẽto ꝑmittunt licitas esse mõstraut. Jtez sup ꝑmã epl̃az ad corinthios.

Elod si dormierit uir ei⁹: nõ dic̃ ꝑm⁹. ul̃ secũd⁹ ul̃ q̃rt⁹: nec nobis diffiniẽdũ ẽ qõ nõ diffinut apl̃s. vñ nec ullas debeo dãnare nuptias: nec eis uerecũdiã iferre numerositatis. Dñs aũt septẽui rã ñ dãnauit: nec dic̃ i r̃surrectõe ñ posse eẽ sz tm̃: neq; nubẽt neq; nubẽt. vñ nec ꝓtra hũane uerecũ die sensũ audeo dicẽ: ut quotiens uoluerit nubãt: nec ex corde meo quotaslibet nuptias ꝓdẽnare. qõ dr̃ uniuire: hoc ꝛ omni uidue: be atioꝛ aũt erit si sic ꝑmãserit.

Elod aũt aliq̃ ñ sit cogẽda nubẽ alicui: amb. te stat̃ sup epl̃am ꝑmã ad corinthios: nubat uidua cui uult tm̃ i dño. i. quẽ sibi aptuz putauerit illi nubat: q2 inuite nuptie solẽt malos ꝓuentus hr̃e. tm̃ aũt i dño. i. sine suspiciõe turpitudinis nubat: ꝛ uiro sue religionis nubat. Tẽ iudiciũ urbãi pape. Jura mẽto p̃ris nõ cogit̃ puella nubẽ cui nunq̃ sensũ adhibuit.

Si⁹ uez cẽ cõstiterit qõ nobis legati iordanis p̃cipis rettulerũt. i. q ipe g̃ act⁹ ꝛ dolẽs filiã suã ifantulã nolẽtẽ ꝛ flentẽ ꝛ pro uirib⁹ renitẽtẽ nõ assentiẽtib⁹ sed ualõ dolẽtib⁹ mr̃e ꝛ pẽtela rainaldo rodelli filio desp̃sauerit: qm̃ canonũ ꝛ legũ auctas talia sp̃sa lia ut j oñdit̃: ñ approbat ne ignorãtib⁹ leges ꝛ canões nimis durũ qõ dicim⁹ uideat̃: ita sniaz tempam⁹ ut si p̃nceps cũ filie mr̃is ꝛ parẽtele assensu id qõ ceptũ ẽ pfic̃ uoluerit̃: ꝓcedam⁹. sinaũt legat⁹ nr̃ utraq; ptes audiat: ꝛ si nihil fuerit ex parte supradicti rainaldi ampli⁹ qõ ipediat: ab⁹ ip̃o iordãe⁹ sacr̃m qõ ita cõstent hec ut dicta sunt accipiat: ꝛ nos canonũ ac legũ scita sequẽtes deiceps nõ ꝓhibem⁹: qn alij utro si uoluerit p̃dicta filia ei⁹ tm̃ nubat i dño. Cõtra hozmisda papa scribit eusebio episcopo. Dalea.

Tela sanctitas regsiuit a nob r̃ uenerande de filio adulto: quẽ p̃ mr̃imoniũ ꝓtrahere uult: si sine uolũtate filij adulti facẽ põt ad quod dicim⁹: si aliquo mõ nõ ꝓsentit fili⁹ fieri nõ posse. põt aũt de filio nõdũ adulto uolũtas cui⁹ nõdũ discerni põt: p̃ eũ cui uult i mr̃imoniũ tradẽ: ꝛ postq̃ fili⁹ ꝑ uenerit ad ꝑfectã etatẽ: oio obseruare ꝛ adiplere dz. hoc ab oib⁹ oꝛ thodoxe fidei cultoꝛib⁹ sanctitũ ꝛ a nob tenedũ mãdam⁹. Tẽ sacratio regi aragonũ. Quoꝝ unũ futuꝝ ẽ coꝛp⁹: um⁹ debz eẽ ꝛ aius atz ꝛõ ulla ẽ iuita copulãda alicui

Deneptis tue cõiugio quã te cuidã militi datuꝝ necessitatis instãte articulo sb̃ fidei pollicitis instãte articulo firmasti: hoc egtate dictãte decernim⁹: ut si illa uirũ illuz oio ut dr̃ renuit: ꝛ in eadẽ uolũtatis auctẽ p̃sistit̃: ut uiro illi ꝓsus se deneget nupturaz: neq; eã iuitã ꝛ renitẽtẽ ciusdẽ uiri cogas coniugio sociari. quoꝝ eni unũ coꝛp⁹ ẽ: un⁹ dz eẽ ꝛ aiuſ: ne forte uirgo cũ fuerit alicui iuita copulata: cõtra

ẽtes scripturas: q2 i r̃surrectõne neq; nubẽt nz nubẽt̃: sz cr̃ut sic ãgeli dei.

I Ex corde meo. i. ꝑter diuine scripture auctẽ. glibet eni dz ꝓbare qõ dicit non ex suo consensu moueri. xxxvij. di. relatũ.

a q Elod aũt. Hic q̃r̃it̃: an aliqua sit cogẽda nubẽ. ꝛ r̃ndẽdũ ẽ q nõ q2 i mr̃imonio aius dz gaudẽ plena libertate: ex̃ de sp̃õ. cũ locũ imo ẽt lz culpa alicui⁹ ꝑcesserit metum: tũ ille mei⁹ excusat euz a mr̃imonio: vt ex̃. e. veniẽs. si aũt qs desp̃sauit alicui quã: bñ ẽ cogendus ut ducat eã: ut ex̃ de sp̃õ. ex lr̃is. in cãu tũ sb̃ alẽ natione cogit̃. i. ut ꝺucat eã ul̃ kitret religionẽ vt ex̃ de cõuer. cõiu. ex publico. nõ obstat qõ legit̃: ex̃ ô sp̃õ. regsiuit ibi dicit̃ pot⁹ ẽ monenda q̃z cogenda: expõe pot⁹. i. pa⁹. de hoc plẽne nõui. xxvij. q. ij. §. si concedatur.

b e Jnuerũ. coactus. b̃ nõ relenat euz si filia cõsensisset.

c Jnfãmlã. hoc sufficeret ut nihil actũ uideret̃: si illa eẽt ifãmla. i. j. septẽniũ. sed hac de eã papa nõ ꝓcedit. immo credo q põat̃ infantula ꝑ puella.

d Lẽpamus. hoc lõ dicit: q2 ille raptoꝛ erat ꝛ lõ de iure eã bñe nõ poterat: ar. xxxvi. q. ij. placuit. hunc rigoꝛẽ tẽperat hic papa.

e Voluerit. ar. qõ de iure factũ nõ ẽ: p sequẽ tẽ ꝓsensũ posse legitiari ꝛ cõfirmari. ꝛ ẽ ar. q ratihabitio retrotrabit̃ ꝛ ꝓfirmat qõ pa⁹ illegitime factũ erat: ar.. xvi. q. i. c. vlti.

f Qõ ipediat. intentionẽ iordanis: ut si ꝑ baret eos postea ꝓ̃esisse pr̃ez. i. ꝛ filiã.

g Ab ip̃o. ar. q testes de domo ꝓdeuntes recipiunt̃: sed hoc fit in mr̃imonio.

g Ab ip̃o. i. ex pte ei⁹ dz enim p testes ꝓbare exceptionẽ suã sup̃ co actõez: nõ aũt staretur ei⁹ sacro tm̃: nisi ei esset delatuz ab aduersario.

b Jordane. ar. ei q co actõez ẽ passus ꝓbationes cõpetere.

i Predicta. ẽt rainald⁹ lz ꝓfessus fuerit in iure eã suã eẽ vxoꝛẽ nec ꝓbare potuit. ñ. n. solui põt mr̃imoniũ ex una pte: ut ex̃ ô dsp̃õ. ipu. attestatões

k d Eneptis. necessitatis. q2 forte necessariũ erat ei militis auxilium: vel forte intulit ei metum.

l Persistit. qõ p̃sumit̃ nisi qs alleget de mutata voluntate ꝛ ꝓbet. ff. ô iu. fil. statius florius. ꝛ. ff. de ꝓba. cum qui.

m Discidij. i. odij.

n Redundare. nõ regulã q occasionẽ dãni dat: dãnũ dedisse vr̃: vt ex̃ de homicidio deceteꝛo. xxvij. q. ij. si tu. xxiij. q. iiij. est iniusta.

o Lotharius rex. in commonitorio. i. in epla vel scriptura qua nos cō monuit de facto suo.

p Legem. tenetur ergo probare etiā solēnitates contra regulā cōmunem qua dicit: semp presumit oia soleniter acta: vt instī. de fideiu. §. vlti. ex de sen. et re iudi. sicut. sic cum aliqs dicit se emisse a pupillo: ,pbabit q tutore an ctore emerit. ut. ff. de publi. quicunqz. §. vlti. nā exquo allegabat se primo duxisse gualdradam: quomodo hoc ,pbaret nisi. publice eam duxisset: cū cladestina mrimonia nō posset ,pbare. credo q iō grauabat: qz infinite pīuptiones erant cōīa ipm: qō suffecisset.

q Perscrutemini. hic in notorio admittitur probatio in cōtrarium ar. ex de elec. bone.

r Filia teberga. s. q filia erat bosonis et prenigna engeltrude: vt iij q. iiij. c. vlti. et. xi. q. iij. tengaldum.

s Reprehensibilez. ar. q qui turpitudinem suam allegat non est audiend⁹. C. de reuo. do. cum ,pfitearis. et. C. de transac. transactionem ex de do. inter. item ē hic ar. q ,ppter paruitatem psone nō psumit met⁹ illatus. sic alīs ,ppter publicum locū non presumit qs metū pass⁹ iurbe: ut. ff. qō me. cā ñ est

t Timēdi. qz potius oia mala debemus tolerare q̄s malo cōsentire vt. xxxiij. q. v. ita ne.

u Conuicto. videt ergo q cōfessio quā facit quis in instro preiudicet ei: ut ex de pīupt. illud. et ex de trāsla. epīscopo ar. C. de proba. non epīs. itē ar. q cōfessio ex ius facta preiudicet vt de excess. prela. q̄s sit grane. sed dic q plistit in hac confessione.

x Per bñdictiōez: ar. q siqs publice aliquaz duxerit: et dicat se pius duxisse aliā: teneat probare q eam omni solēnitate dotis et benedictione eam duxerit.

y Innocens. maxime. nā si ipa fornicata fuisset: hoc tñ nō posset ei obijcere lotharius: cū et ipe eēt notorius adulter. ij. q. i. seclus. ex ō diuor. significasti. vel dic cū. b. q hic parcitur regis uerecūdie.

z Appellauit. ar. q ter pōt appellari in eodem negocio: sic ex de appel. recte. ij. q. vi. omnis oppressus. ar. contra. ij. q. vi. siquis in. quacunqz. sz potest dici q pluries appellauit. i. pluries vocem appellationis emisit: vt ex de testi. cum tu fili.

a Innotuit. nota q p̄ precedentē, ptestationem probat sequens metus: ut ex qō me. cau. platū. sz non p̄ sequētē: vt. C. e. l. metū. et si non fuisset, ptesta nihilominus admitteret ad ,pbandum metum: ut. xv. q. vi. c. i.

b Violentiā. ar. q cōfessio facta metu uel vi nulli ꝓiudicat. xxij. q. iij. inter cetera. ā. xv. q. vi. c. i. ā. di. l. pīb⁹os. i. q. i. constat, xx. q. iij. presens. ō. vij. q. i. omnes qui. ar. xi. q. iij. quisquis.

dñi apli q̄ p̄ceptū: aut reatū dilecti dij⁹ aut crimē fornicatōis incurrat cui⁹ uidelz peccati malū i eū redū dare⁹ ꝓstat: q eā ꝓiūxit inuitā. qō pari tenore de uiro ēt ē sciendū. Tē nicola⁹ radualdo portuēsi et iohāni sicolēsi epīs. Nō licet deserere uiro quā ꝑmissis dotib⁹ et publica attestatōe duxit uxorē

Lotharī⁹ rex i cōmōitorio ꝓfitet: gualdradā se a pre accepisse et sororē postmodū admisisse huberti. ubi primū diligēti inuestigatōe ingrite: et si cūdez glio sū regē p̄dictā gualdradā p̄missis dotib⁹ coz̄ testib⁹ fm legē et ritū quo nuptie celebrari solent p oia inuenerit is accepisse: et publica manifestatione eadem gualdrada in mrimonium ipi⁹ admissa ē: restat ut pscrutemini: cur illa repudiata sit uel filia bosonis admissa est. Sz qz idē glorios⁹ rex metu tebergā admisisse se dicit: metu unius hois tātus rex ñ debuit ꝓtra diuinū p̄ceptū in imane p̄cipitiū mergi. In hoc certe se magis reprehensibilē oñdit: i quo amorē dei amori mūdi postposuit: cū nec ēt occisores corporis sint timēdi cōtra iusticiā hoiez ipellentes. nihil itaq uobis aliud p̄cipim⁹ manifestatione sua eodē rege ꝓuicto⁹: nisi ut fm canonicaz auctē nr̄a uicefreti cām illius diffiniatis. Si uero minime ,pbatū fuerit gualdradā fuisse uxorez legitimā neq nuptijs more celebratis p̄ bñdictionem. s. sacerdotis filio nr̄o lothario extitisse cōiunctā: suggerite illi ut nō molest⁹ ferat legitimaz sibi: si ipa innocēs apparuerit: recōciliari uxorē. Preterea uos scire uolo: qz p̄fata teberga apostolicā

c Renouetis. ar. q idē ē iudicium appellationis et cause principalis: ar. ij. q. vi. omnis oppressus. cōi. ij. q. vi. si cp̄us. ar. contra. ii. q. iiij. ofius. contra.

d Quod aūt. Hic itimlatur tertia questio: an. s. filij post ssionem paternam possint cum alijs contrabere: et quidē si sponsalibus cōsensissent si lij post septennium non ducerent alijs nubere. xvij. q. ij. per totum: si tamē nupserint tenet matrimonium extra de spon. duorum duobus. Si vero filij non cōsenserint vel fuerint infra septennium: nō habet necessario spōsalib⁹ stare nec illa sponsalia tenent. xxx. q. ij. c. vnico. consulitur tamen filijs ut stent illis sponsalibus: extra de despon. impub. tua. alias non obligat filium sponsio patris. ff. de verb. oblig. stipulatio ista.

Quod aūt p̄ parētū spōsionē alijs nubē ñ valeant: aucte elibertani cōcilij mōstrat: qua dr.

De parentibus q fidem frāgunt spōsaliorum.

Sq⁹ parētes fidē fregerit spōsaliorz: triēnij tpe a cōiōe abstineāt. Si nēo idē spōsus ul spōsa i illo gui crie nō⁹ fuerit deprehensi: excusati erūt pentes. Si uero i eodē fuerit uicio: et polluerit se psentiendo⁶: supior sinia seruetur

Ecce⁹ q nō licet parētib⁹ spōsalia filiorū suoz frangē. uerū hoc de illis itelligendū est: que illorū consensu contrahunt.

sedē bis et ter appellauit³: et se a p̄ fato glorioso rege questa ē iuste fuisse deiectā et ui coactam falsuz cōtra se composuisse placitū. nā eo tempore ad apostolicā sedem libellum appellationis sue misit: in quo quidem non adhuc confessam: sed ut contra se falsum dicere ret crimen cogi se innotuit⁴: insuper subiungens: q si amplius compulsa fuero: scitote non ueritate sed timore mortis. et cuaden di studio: quia aliter non possum quod uoluerit dicaz. unde uobis precipimus: ut cū eadem teberga ad cōdictā synodū sicut statuim⁹ aduenerit: cām ei⁹ diligēti examinatione tractetis: et si ei obijcit: q illa se crimē aliqō admisisse cōfessa fuisset: et ecōtra illa uiolētia⁵ se ptulisse, pclamauerit: l' si iimicos iudices illos sibi fuisse testata fuerit tūc illud renouetis⁵ iudiciū fm eqtatis normā: ut iusticie mole ñ oppmat. His auctibus euidenter oñdit⁶: q nisi libera uolūtate nullā est copulanda alicui.

a.III.

b Sq. parentes. p nupcijs filiorum fidem p̄stitos et de cōsensu filioz.

c Fregerint. non copulando sicut inuenerunt de consensu filioz.

d Nō fuerit quia copulari uolūt inter se

e Deprehensi. videt hic q si ambo se uolent absoluere non possint: quod etiam

f Excusati. quo ad penā ecclie ñ quo ad reatū: exquo operā dederūt ne filij copularent: de pe. di. i. sicut. et ve excusati debēt eē ad penā: exquo factū eoz p alios repñtat: qz si teneor aliqd facē et alter id faciat ēt sine mādato meo hoc mihi pdest: vt. ff. de vsufr. l. cū seruo. nā si mihi das pecuniā ut seruū manumittā: et alius eum manumittat hoc sufficit mihi ut ibi.

g Consentiēdo. dicūt aūt quidam q parētes pñt soluē spōsalia filioz sicut pñt ēt facere. j. xxij. q. v. pueri. quod nego quia tas pīxa ē infra quā nō potest puer iurare.

h Ecce. immo et si suue eoz consensu cōtrahunt dare debā operā parentes: extra de despon. impu. c. i.

b. sz obstat ex ō spō. preterea. b. dic alexādrū ibi ñ papalis sz mgr̄ lit rñdisse. tu potes resoluē p̄tale i singulare. fille. n. pnit q quamstat q nō cōsumat mrimoniū: vt ex de spon. duo. duobus.

g Quidã vir. Ostensũ ẽ qñ ꝛ quis ducẽ possit eã quã p adulteriũ pollut. Jn hac cã vult oñdẽ vtꝝ meretricẽ quis debeat ducẽ: ꝛsi ducta fuerit: an sit vxor appellanda. adiũgit ẽt de duplici institutione matrimonij: ꝛ de bis q̃ abortum procurant: vt autem hec ꝛ alia ꝛc.

b Originarij i. serui: vt patebit i seqntibꝰ ñ originarios si dico suo nec ascripticios io.

c Quod autẽ. hic ꝺ pingit prima q̃stio: an. s. qꝫ ducere possit mẽtricẽ: ꝛ ẽ dicendum q̃ sic: si spes hẽtur de eiꝰ correctiõe: vt. j. c. vlt. exẽ ꝺ eo qui duxit in ma. significasti immo meretur q̃ eaꝫ ducit: exẽ ꝺ spõ. iter opa ꝫ si nõ habet spes de ea: forte nõ licite ducit: tenꝫ tñ matrimoniũ cũ ea. j. e. q. siqs vxorẽ allegat tñ paꝰ q̃ duci ñ possit qz exq̃ iam ducta dimittenda est: si fornicet vt. j. e. c. ij. ꝛ. j ij. q̃ a maiori ñ ẽ de nouo ducẽda. ℞ ar. hẽs exẽ de iureiurã. quẽadmoduꝫ.

d Sicut patronꝰ. ℞ intelligo cum ipsa non vult agere penitentiam: vt exẽ de adulter. si vir. itẽ hoc intellige cũ notorii est adulteriuꝫ: nec iã ignorãtiam suaꝫ obũbrare pot. C. de adulteriis meis. ꝛ ar. l ff. de adulter. mariti. j. xxxii ij. q. ij. ego. palea est. tũc enim leno presumitur: ꝛ de lenocinio accusatur. j. e. crimẽ. nõ tñ tenet hoc casu dimittẽ eam: sed denunciare ꝺz eiꝰ crimẽ ad penitẽtiã siue occultũ sit. siue notorii eius crimen dũ tñ ꝓbare possit. ꝛ nõ q̃ i oibꝰ istis capitis nõ ꝺr q̃ eã debeat expellẽ vel debitũ denegare: ꝫ siẽ dixi denũciabit eccl'e crimẽ eiꝰ: ꝛ eget ad ℞ vt illa peniteat vl' agat si vult ad separationẽ tori. Nunquid ergo añ sniam eccl'e tenet ei reddẽ debitũ? ℞. diẽ q̃ sic: qz nũquã factũ vt ꝺicẽ: ꝫ snia ꝓuat aliquẽ inꝺ petẽdi debitũ: ꝛ ẽ ar. ꝓ eo exẽ vt li. pen. laudabilẽ. viij. q. iij. nõne. xv. q. vlt. c. ulti. xxxiij. q. ij. seculares. xxxv. q. vi. multoꝝ. ꝛ sat' ℞ ꝓbabile videt: qz nõ ꝺz facẽ ꝓiudiciũ marito. si regiꝰ cognoscat talem vxorem vt postea non posset ipsã accusare: qz tũc potiꝰ cognoscit' ab vxore q̃s cognoscat vxorez alij ꝛriũ dicũt. ego ꝓsulo q̃ nõ reddat nisi ad mãdatũ eccl'e: ne videat ap probare mores eiꝰ: vt. ff. de adult. si vxor. i fi. ℞ aũt certũ ẽ q̃ expellẽ eã nõ ꝺz a se: ẽt si notorii sit eiꝰ crimẽ: vt exẽ de diuoꝛ. posse. nisi publice moecet cũ adultero: vl' nisi ꝓiecta sit p sniaꝫ vl' ꝓfessa sit crimẽ: vt. j. e. de bñdicto. ꝛ exẽ ꝺ adult. itellexim' ꝛ exẽ de diuoꝛ. significasti. qꝺ aũt i ℞. c. ꝺr. vt

e. I.

exẽ correctum: vt. C. de adult. auẽ. sed hodie. vbi ꝺr q̃ dãnata de adulterio possumus reuocare. ꝛ. j. e. q̃ aũt. ꝛ c. seq̃n. ſz illꝺ cũ spes est de correctione eius.

e Qui celat. ℞ verbuꝫ viciũ notat. aliꝺ ẽ celare: aliꝺ nõ indicare. ff. de fur. qui vas.

f d Jxit. dimittit. qꝺ supple nõ licet.

g Vincit. i. ligat ꝛ impedit affectũ: vt vxor ẽt si velit ꝺ iure ñ possit exigẽ debitũ a viro idẽ ẽ ꝺ viro. vl' vicit. i. supat ꝛ remouet affectũ q̃ debet vxori: ꝛ sic ℞ vba sũpta ex lege. C de repudiis. l. i.

b Suspicio. hic videtur excipi due cause dimittẽdi vxorẽ. i euãgelio tñ excipit vna. ſz qꝺ hic dicit vl' suspicio ꝛc. nõ ẽ cã dimittendi ſz ẽ modꝰ ꝓbãdi cãm dimittẽdi: qz p suspiciones ꝓbat fornicatio adeo q̃ vxor dimittit ꝓpter suspicionẽ: vt ℞ i auẽ. vt liceat matri ꝛ auie. §. vlt. vnde prꝺ eodẽ reputat fornicatio ꝛ fornicationis suspicio. nã ꝓbata suspicione ꝓbata est fornicatio. qꝺ. n. si turneat venter icognite a viro nõne certa erit fornicationis suspicio. ij. q. i. si peccauerit? vel si vir aliquot annis pmansit in expeditõe: ꝛ rediẽs inueniat puerũ ãniculi. ff. de his q̃ sunt sui vel alie. fil tũ? Sandulfus dixit hieronymũ male excepisse ℞ duas cãs dimissiõis. sed huic. c. obstat. ij. q. i. mlti. ꝛ. q. ij. i scripturis. ꝛ. vi. q. i. ones. i q̃b' ꝺr. q̃ ois suspicio potiꝰ ẽ repellenda q̃ꝫ ꝓbãda. Sꝫ distingue triplicẽ suspicionẽ ꝓbabilẽ temerariã ꝛ violẽtã: vt ꝺi xi. ij. q. i. c. i. ℞ q̃ de violẽta suspicione loqt'. Sꝫ q̃ro si ꝺ mulierem probata sit violẽta suspicio: an ipsa admittat q̃ ꝓbet i ꝺrium: ar. q̃ sic. xxxv. q. iij. exẽ ordinaria. vbi ꝺ violentissimã ꝓbationẽ admittit ꝓbatio. immo etiam simplex iuramentũ. Rñ. q̃ bene admittit ꝓbatio p testes: sed non p simplex iuramentũ: vt. ẽ. xxvij. q. i. nec aliqua. ar. xxij. q. v. hoc videt.

i Jubet. hoc vbũ iubet nõ respicit qꝺ precedit: sed quod sequitur.

k In coniugio licita. donec vir egerit penitẽtiã: ꝛ sic pz q̃ si alter coniugum adulteratur: reliquus perdit ius exigendi. sed fm. ℞. relinquens tenet alteri reddẽ debitũ: nõ. ẽ. e. c. i. Sed obijcio tibi: mulier que fornicat

Elidã' uir cũ non haberet uxorẽ: quãdã meretricẽ sibi in ꝓiugio copꝛauit: q̃ erat sterilis. Neptis i genui filia originarij[b]: quam cum pr̃ alij uellet tradẽ: huic auus eaꝫ copulauit cã solius icõtinẽtie. de inde hic pñia ductus ex ancilla ꝓ pria filios sibi q̃rẽ cepit. postea de adulterio ꝓuictus ꝛ punit' q̃ndã rogauit: ut ui uxorẽ oppmẽt suaꝫ ut sic eam dimittẽ posset. quo fco quãdã ifidelem sibi copulauit: ea tañ cõditione ut ad christianam religionemꝫ trãsiret. Hic ꝑmum q̃rit': an mẽtrix licite ducat i uxorẽ. Secundo: an ea q̃ cã icõtinẽtie ducit': sit cõiunx appellanda. Tertio: cuiꝰ arbitriũ aliq̃ seq̃t': an liberi aut: an originarij pfis. Quarto: si uiuente uxore liceat alicui filios ex ãcilla q̃rẽ. Quito si ea q̃ ui patit' pudicitiã amittẽ cõ ꝓbet. Sexto: si adulẽ adulterã possit dimittẽ. Septio: si uiuẽte dimissa aliã possit accipẽ. Octauo: si ifidelẽ sb̃ pmissa ꝓditõe licz alicui fideliũ i coniugem ducere.

Quod'aũt mẽtrix in coiugẽ duci non dẽat multis auctibus ꝛ rõnibus probatur. Jlla enim q̃ adulterij rea cõuict': nisi post pactã pñiã in cõiugij cõsortium retineri ñ ꝺz. Unde iohãnes chrysostomꝰ ait sup̃ matthẽũ. c. ix.

Patronꝰ turpitudis ẽ: q̃ uxorem suã adulterã dimittẽ noluerit.

Sicut' crudelis ꝛ iniquus ẽ q̃ castã dimittit uxorẽ: sic fatuus ẽ ꝛ iniustus q̃ retinet mẽtricez Patronꝰ eni turpitudis ẽ q̃ celat crimẽ uxoris. Tẽ hieron'.

Cã fornicatõis uir dimittat uxorem: nõ tam adulteram ducat.

Dixit' dñs i euãgelio: quicũq̃ dimiserit uxorem: nisi ob fornicatõez: ꝛ aliã duxerit: mecchat' ꝛ q̃ dimissaz duxerit: mecchatur. Sola fornicatio ẽ q̃ uxoris uincit affectũ. imo cũ illa unam carnem i aliã duxerit: ꝛ se fornicatione a marito sepauerit: nõ ꝺz teneri: ne uirum quoq; sb̃ maledicto faciat dicẽte scriptura: q̃ tenet adulterã stult' ꝛ impius ẽ. ubicũq; igit' fornicatio ẽ l' fornicatõis suspicio[b] libẽ uxor dimittit'. Et qz potẽat accidere: ut aliquis calũniam faceret innocenti: ꝛ ob secundam copꝛaz nuptialẽ ueteri copꝛe crimẽ ipigeret: sic ꝓcez dimittẽ iubet' uxorẽ ut ꝑma uiuẽte secũdã nõ habeat. Tẽ i epla pauli ad corinthios.

Sola uiri fornicatio uxorez non maculat

In cõiugio qs posi tus q̃cũq; peccata fecerit: nõ ꝓꝑaz ifuscãt cõiugẽ: ſz fornicatõ uxorez coingnat: ut iã nõ sit uiro suo licita ſz adultera. Tez iohãnes chrysostomus.

Qui uxorẽ suaz dimittere adulterã noluerit: duobus annis penitеat: si ei debitum reddiderit.

pdit ius petēdi debitū: similiter vir nō hz ius petēdi debitū i tali muliere. deliquit ḡ cognoscēdo: vt h dr. r. j. c. pxi. si ḡ mulier petat debitū a viro r vir excipit ꝺ eā: qz pdidit debitū: ipa pōt replicare: qz r ipe similiter pdidit debitū: vñ vr qz cū effectu possit mulier petē debitū: sed nō ē ita: qz si mulier triplicanit: vir pōt ꝙdruplicare: r dicē ego ex tua culpa perdidi.

l f Jgs. hoc .c. itelligit. h. cū adulterium uxoris ē notoriuz vl cet publicū p sniam vel qz i iure cōfessa est r ita ꝓdēnata: nec tñ ō sistit adulterari r vir ei cōmisceatur incozrigibili. recte igit itelligat cū crimē ita manifestū ē: qz ptextu ignozantie r̄ē. vt dixi. ō. c. i.

m Adulterā. nec ab adulterio desistentem

n Abstineat. i sequenti. c. ē et. sed legas hic ant ꝓ et: r erit vna pēa vel ibi lege r ꝓo aut: r erūt due pene sub alternatione: vt aut peniteat duobus ānis: aut ñ exigat debitū ab eo: donec pegerit pñiam.

o Expleat. vl saltim incboet. nam si voluerit eā sibi recōciliare ēt infra tps pñie ab ea pōt exigē debitū: vt ex de furt. ex lr̄is. in fi. ex de eo q cogno. consang. c. veniens.

p Ad imparia. hoc q ad debitum non exigē dum donec alter peniteat: silr non ad iparia iudicantur: quo ad debitum reddēdū: quo ad diuoztiū: quo ad accusationē. j. e. q. v. ꝑcepit. r. c. cbristiana.

q f Abstinet. respic hoc qō dicit i. c. sic. vbi dixit q retinet.

r d E bñdicto. mactare. i. punire.

s Et calvatos. pānis abscisis. i. deboneſtatos r tonsoratos sicut moris ē i quibusdā locis: qz vestes r capilli incidūtur eis i ignominiā ante r retro.

t Sub cautela. cū nō dicat h q cautio pr̄ar debeat a viro: vr q nuda sufficiat: r talis cautio firmissima dicat: vt. j. de con. di. iiij. principium. ad idē. ō. xvij. q. ij. sigs icognit. nomē eni cautōis ꝑ se positū nudā ꝓmissionē designat. C. de vb. sig. sācim. Sol. si mulier nihil allegat de suspicione viri: dico sufficē nudā ꝓmissionē. si aūt dicit eū suspectuz: oz vt idonea cautio ei pstet. s. fideiussores vel pignora vel etiā iramentū si forte illud magis timet vir: vt. xvij. q. iij. metuentes. Si vero tāta sit sevicia viri: vt nulla cautio videat sufficē: tūc nō ē ei reddēda: sz alicui honeste matrone cōmittēda: vt ex de resti. spo. ex trāsmissa. ex. e. ti. lr̄as. i fi. qz satisdatio maliuolū ꝓpositum nō mutat: vt instituit. de suspec. tu. §. vlt.

u Recipe. nō eni erit ꝓpellēd eā recipe: cum alij adheserit: ex de diuoz. si significasti. r pōt monasteriū igredi ea vinēte: vt. xxvij. q. j. agathosa.

x Jn aliū. pena adulterij ēt sm leges cōmutata ē in trusionē monasterij C. de adult. anē. sed hodie.

Jquis uxorē suā inuenerit adulterā[m]: r postea deceps placuerit hr̄e eam in mr̄imonio: duo b ānis peniteat: tō qz cum adultera mixtus sit: q adhuc crimie suo nō ē purgata. Aut abstineat [n]se a mr̄imonio ei[o]: donec expleat [o] satisfactio criminis penitētie sue: ideo qz p[o] satisfactionē pñie nō mētur uocari adultera. Silr si uiz suuz uxoz inuenerit adulterū: non ad[e] iparia iudicātur. Elbaudit [p] nisi ab adulterio mulier recedē uoluerit. quo casu uxorē suā uir recipē pōt nullū piculū ei illaturus.

Nde pelagi[o] pa. melleo sbdi.

Post penitentiam adulterij uxorem uir potest accipere.

E bñdicto quoqz quē uxorē alienā iudicasti facinoroso sustulisse spū: r i suū hacten[o] presumere detinē ꝓsortiū. si hoc rerum ueritas hz: iubem[o] experiētie tue: ut eū cum ipsa quoqz adultera districte nō differas mactare: r [q] calvatos ab iuicē separe: r illum qui dē ad luciū defensorem in apulie ꝓuincie pr̄imoniū sine dilatiōe migrare. Jllā uero siqdē marit[o] su[o] sine dolo aliquo forte accipere uoluerit: tua ordiatōe sb[q] cautela recipiat: nullum ei dūtaxat decetero simile cōmittēti piculū illaturus. si uō oino eā recipere[e] noluerit: i[r] aliū quēdā locū i quo ei non liceat male uiuē: puida eā dispēsatione ꝓstitue. Itē ex pñiali theodori

Qui adulterē debitum reddit tribus annis peniteat.

Jqs [t] uxorē suā scit adulterā r nō vult dimittē eaz: sed in mr̄imonio hr̄e: trib[o] ānis pēiteat r q̄diu penitet: abstineat se ab ila. Itē augu. ad pollētiū li. ij.

Adulterio purgato p pñiam pōt fieri reconciliatio coniugij.

Quod aūt tibi duz uī: ut post adulteriū recōciliē ꝓiunx: si fides adsit nō erit duz. Cur enim adhuc reputam[o] adulteros: quos credimus ul baptismate ablutos ul pñia eē sanatos? Hec crimina i ueteri lege nullis sacrificijs mūdabāt: q i lege noui tes. sine mūdatione[e] mundāt. Et tō tunc omnio phibitū ē ab aliquo cōtaminataz accipē uxorez: q̄uis dauid saulis filiā quā pr̄ ciuilē mulieris ab eo separatā dederat alteri: tāq̄ noui tes. pfiguratoz siñ cūctatōne recepit. Nūc autē postea q̄ christ[o] ait adultē: nec ego te condēnabo: uade deceps noli peccare: qs nō itelligat maritū debē ignoscē: qō uidet ignouisse deū āboz? nec iā se debē adulterā dicē: cui[o] penitētis crimē ōletū ē a deo. Itē de adulterinis ꝓiugijs.

De codez

Non erit turpis neqz difficilis ēt p[o] parata atqz purgata adulteria recōciliatio cōiugij: ubi p claues regni celoruz non dubitat fieri remissio peccatoz: ñ ut post uiri diuoztiuz adultera reuocetur sz ut p[o] christi ꝓsortiū adultera ñ uocet. Itez ambro.

Cū fornicatōis uiciū excluditur castitatis uirtus ascisc itur.

Cum renūciat ipzobitati: statim ascisc it uirtus. Egressus eni malicie uirtutis operat ingressum: codēqz studio quo crimen excluditur innocentia copulatur.

Item gregorius.

Nō habet fallax apud deuz: qui ad ueritatem penitēdo reuertit.

y f Jquis uxorem r̄ē.

q Quod aūt. si fides. i. credulitas. s. vt credāt peccata p pñiam deleri: vel fides. i. certitudo r spes correctionis ꝓuenīe ei[o]

b Mūdabāt. q ad pena temporalē. imo sola venialia diminuūtur p cerimonialia: de pe. di. vi. c. i.

c Mūdatione legali: sz sola penitētia.

d Filiā. s. michol.

e Prefigurat. pfigurauit q mulier post pñiam deberet viro recōciliari.

f Penitētia vr ḡ qz ñ possit mulier de adulterio accusari p pñiaz: qđ falsū ē. j. xxxiij. q. ij. admonē sz p[o] bapt[o] mūnon: vt vr qz ibi plenior fit remissio q ad omnem penā et tēporalē ar. de cō. di. iiij sine pñia. ar. ō extra ō diuoz. gaudem[o]. sed dic q licet excusari possit de adultio recep[o] baptismuz: nō ita accusari: qz exceptio ē fauorabilis: accusatio est odiosa.

g Nō erit adultra. manens.

b c Cum renunciat si enim per iniuriam peccati i trat diabolus: statim christus recedit: de pe. di. ij. si enim i quit. r arguit qz infusionem gratie seqdit remissio peccatoꝝ naturaliter. i. itellecta sed cū tempore simul sūt. sic ḡ ꝑus desinit qs ē vicios[us] q̄z icipiat ē virtuos. xxiij. q. iiij. qd faciet. bon[o] eni r malus simul aliqs ē nō pōt: de pe. di. ij. §. si aūt. ar. ff. de bere. instit. quoē. §. siqs ita dixerit. Jeron nec potest quis esse in medio statu: qz omnis qui non diligit odit vt de pe. di. ij. quicūqz ab oriz. in fi. Sed obijcitur: nonne peccata dimittit penitētia? qō si est ita: cum habenti peccatum dimittatur peccatum: ergo penitens est peccatoz: r ita videtur qz virtus r vicium simul sint: vel aliquo tempore intermedio sit quis sine alter utro quod stare non potest. Aug. Ego dico quēdiones tales duplices: ista infunditur gratia: isti dimittuntur peccata. Est enim infusio composita r simplex: sicut hec est duplex: lupus egreditur siluam. Si eni intelligat de cōposita egressione simul verazz illa trū ē vera lupus egredit siluam: lup[o] ingredit: sed si de simplici

egressione. silr vtraq; istay ẽ vera: isti ĩfũdit gr̃a: isti remittitur peccatũ: silr hic distinguendum est: hec res prescribitur.

a APud. reuertitur. si q̃ iurauit me ad diem certũ solutumq; pecuniã: licet post solua ñ deiero q; tã ad veritatẽ redeo. sic sub pena promisi aliqd nec solui: pena promissa est. si tamen p̃ soluo liberor a pena ff. de arbi. l. vlt. q̃ pena committatur vl̃ q̃ ñ pargetur: nõ. i dicti. domini mei. b. Hẽ est hic argu. q; aliquis põt mutare cõfessionẽ suã maxie icõtinẽti: vt ex de testi. cog. p̃cea. vl̃ añ̃ sit scripta: ex de cẽsi. olim. dũmodo nõ fiat calũnie se: vt. ff. de inf. act. de etate. §. vlt. ar. 3. ex de cõsec. p̃re. t ec. non va. p̃ electionem. t ex vt ec. bñ. vt nostrum. t. iiij. q. iij. itẽ q falso.

b APud' mificor dẽ nãq; iudicẽ nec illa fallax habebitur: qui ad veritatem reuertitur: et postq; mẽtit: q; oipotẽs de⁹ dũ libẽt nostram p̃iam suscipit: ipse suo iudicio hoc qõ errauim⁹ abscondit.

c QUod si in adulterio pseuerare elegerit: patronus turpitudinis t lenocinij re⁹ marit⁹ hẽbit: nisi eaz adulterij reã facere uoluerit. unõ in. ix. li. C. ti. de adulterijs t stupro: Impator seuer⁹ t antonius Rime lenocinij ptrahũt: q; dep̃ hẽtã i adultio uxorẽ in mrimonio detinuerũt: ñ q suspectã habuerit adulterã. Hoc i mulierib⁹ ñ optinet. nõ eni eis pmittit maritos suos adulterij reos facẽ. unde in li. e. t ti. e. Idẽ ipator. QUublico iudicio nõ habent mulieres adulterij accusationẽ: q̃uis de mrimonio uiolato queri uelint: lex iulia declarat: q̃ cũ masculis iure mariti accusãdi facultatẽ detulisz: ñ idẽ feminis pulegiũ detulit. Ergo ut ex his colligit auctib⁹ adulterã retineri nulli pmittit. multo minus in cõiugiũ duci licebit: cui⁹ pudicitie nlla spes hẽt. dz. n. iter cõiuges seruari fides t sacramentũ. q̃ cũ defuerit ñ ptuges: sz adulteri appellãt. QUAde augu. scribit ptra iulianũ li. i.

Veritas nuptiaꝝ nõ cõsistit i cõmixtione maris t femine.

NOn⁹. n. in sola ut deliras cõmixtõne maris t femie nuptiarũ ueritas est: q̃uis sine illa commixtione nuptie filios pcreare nõ pñt. Sz alia sẽ ad nuptias ppie ptinẽtia: qb⁹ ab adulterijs nuptie discernunt. s. sicuti ẽ tori coniugalis fides t cura ordinate filios procreandi: t q̃ maxima ẽ differẽtia bonus usus mali: hoc est bonus usus cõcupiscẽtie carnis: quo bono adulteri male utũt. Hec sũt bona qb⁹ cõmẽdãt nuptie: t ab illicito usu discernũt. Ontra uõ ambrosi. iprobare nuptias uidet dicens.

Nuptie uel secũde nuptie hac auctoritate probari uidentur.

NUptie terraz replent: uirginitas paradisũ. Sed hoc ituendũ ẽ dũtaxat iuxta hebraicã ueritatẽ: q; scriptura i. i. t. iij. t. iiij. t v. die t. vi. expletis opib⁹ singlorũ dieꝝ dixit: t uidit de⁹ q; bonũ eẽt. In scõo die hoc oino sbtraxit nobis itelligẽtiã tribuens: non eẽ bonũ duplicẽ numeꝝ q; ab unione diuidat: t p̃figuret federa nuptiarũ. uñ⁹ t in arca noe oia animalia q̃cũq; bina igrediunt immunda' unt. impar nu mer⁹ est mũdus': quãq; in duplici numero intelligatur t' aliud sacramentum: quod nec in bestijs quidem t imundis q̃ubus bigamia comprobata' sit: die. unde etiã fm leges dico q; uxor possit accusare uiz: cum tñi ecclastica sit pena adulterij. sz dic q; iõ t hodie tenet' vir iscribẽ: q; igressus in monasteriũ mori equiperatur. vel dic q; licet ꝓmutata sit pena adulterij quãtum ad mulierẽ: nõ tñ quãtũ ad viz. sed esto q; vir accusat mulierẽ t succũbat: exquo vir obliganit se ad penã talionis t ñ ꝓbat: q̃ vir ꝓdẽnabit sicut mulier condẽnaret si esset conuicta. sz mulier cõuicta detruderet' i monasterium: ergo t vir: t sic aliquis coginr̃ recedere ab uxore sua absq; cã fornicatõnis sz hoc quicũq; vult se parari ab uxore accusabit eam: vt cũ succubuerit possit recedere: t sic alia via ẽ ꝓsecutus qõ desiderauit. qõ est ꝓ id. xxxiij. q. v. b̃ ima go. ex de procura. tue. Rñ. bene concedo q; eodem mõ condẽnat vir quo mulier. mulier enim non cogitur itrare religionem: nisi uiro placuerit. vel intellige quod dicit decretal' q; debet inscribere: verum est quantum ad hoc vt lucretur donationez propter nuptias vel dotem.

m NOn idem. id est iure mariti: vel nõ idẽ id est nullũ pñilegiũ apud seculares iudicẽ

n PRiuilegiũ. quidã domini dicunt: q; etiaz uxor virum accusare potest de adulterio. sz non cum pñilegio: q; tenebitur ad talionẽ. t ꝑ innuit hic. alij dicunt q; non potest: vt iobã. t intelligũt auctẽticas illas per quas dicunt veteres leges esse abrogatas. in auẽ. vt fratrum filij. §. vlt. coll. ix t in auẽ. vt li. ma. t auie. §. quia vero. t. §. causas coll. viij. In quibus videtur q; eque uxor virum sicut vir uxorem potest accusare per illam. l. C. de repu. consensu. vt cum agit ad separationem tori: vt lucretur donationem propter nuptias non vt vir in corpore puniatur: t ad hoc tantum agit fm canones.

o ON enim. mali. id est p̃ritus concupiscentie. Et nota q; sunt quatuor species usus: est bonus usus boni: vt integritas que deo vouetur. est t malus usus boni cum quis continet propter inanem gloriam. t bonus usus mali: cum cõcupiscentia artatur circa matrimonium: est t malus usus mali: cum quis vagatur ad meretrices.

p PElpie. virginitas. nõ ideo hoc dicit: vt sole virgines habeant paradisum: sed quia facilius: ar. ĵ. pxi. cã. q. v. q sitit. vel q; virginitas sozor est angelorũ: vbi omnes erunt virgines vel continentes: neq; nubent neq; nubentur.

q EIende. s. ad ostendendũ q; nõ bonã hz significationem: sed signum diuisionis t reprobationis.

r IMmunda. i. immunda vocauit moyses in lege. s. que non ruminabãt vt porci: t que non hẽbant vngulas fissas vt equi: t in natalibus q̃ nõ habebant squamas: t generaliter que lex comedi prohibuit.

s QUid'. i. sub ipari numero ingrediuntur munda in arcam.

t Et aliud sacramentum. ab illo. s. quod tẽ.

u COmprobata. sensus ẽ adeo reprobat' bigamia: q; nec ẽt i bestijs immundis inueniebat': cũ quo bigamia ꝓbi posset si alter comparum moreretur.

x Hēret.reddit rōnē ārē mūda fūt ingressa ſb ipari numero:vt ex illꝰ poſſet aliqd offerre.vbi enī paritas eēt ibi ñ poterat diuidē maſculū a femina.

a Integritas.ſola ē.ſb dictio ſola determinat ꝟbū ſuaderi.i. ſolūmō ſuaderi pōt:niſi aliq feciſſēt ſibi p̄iudiciū vel vouēdo vel ſumendo ſacꝝ ordinē.qſiqs ēt iperaſ ꝓtinctia rōne delicti: vt ipenitentibus vxorici dis ꝛ iceſtuoſis: vt di xi.ō.cā.px.q.i.i p̄n.

b Eloti.arg.q̄ monachi vel canonici ñ p̄ſit iuiti cōpelli ad diſtricciorē uitā:q̄ res ē magis voti q̄ꝫ p̄cepti:ꝛ magis libē volūtat q̄ꝫ coactōis:ar.di.lxxiij.c.ij.ꝛ.xx.q.iij.p̄ſens.

c Dām°.ñ rōne temporis ſz ordis liber p̄mus ponit int duodecim p̄ophetas.

d Hordei.ꝛ.xv.argē teis ꝛ dimidio chorotritici.io.

e Non eſt ſocietas.n. iter bonū ꝛ malū ꝫbi pōt: vt ex ſocietate bōi malus edificet:ſic emptō veneni valet ſi tale ſit qō adiectione alteri° materie vſui eē pōt.ff. de ꝫben.empt. q̄ ſepe §.veneni.

f Secte.ar.q̄ maluz additū bono nō corrūpit illud:ſz poti° ſumit natura bonī:ar.j.ea.q ij.quicquid.ꝛ ex ō cō. eccle.qō in dubijs.

g Quod autem. Hic depingitur ſecūda q̄ſtio:an ſit illa ꝓiunx q̄ cā incōtinentie ducit: ꝛ quidē ē nō ſcōm p̄i mā inſtitutionē mr̄imonij factā cā p̄olis tm̄ ꝛ gr̄a multiplicādi generis humani:ſz ſz ſe cūdā inſtitutionē fcāz p° peccatū vitande fornicatiōis cā: ꝛ vtraq̄ inſtitutio facta ē i paradiſo:p̄ma añ peccatuz ſcōa p°.attribuit tm̄ ſe cūda apl̄o ñ q̄ ipaz fecit:ſed q̄ ipam eſſe facta oñdit:ꝛ ne in poſtez ab hēticis in dubiū reuocetur i ſcripꝭ

Q. .II.

redegit.ſicut etiam hieronymus ſecūdas nuptias conceſſit.ā.xxxi q.i.aperiant.

b Benedicio. ꝛ fuit facta in paradiſo.xxvi.di.deinde.ꝛ tunc fuit p̄ceptum:vt ibi dicit.eodez tm̄ p̄ceptū fuit cū dicebat:maledict° q̄ nō reliq̄rit ſemen ſuper terrā.bodie tm̄ eſt ꝓſilium niſi quo ad reddendum debitum.

a p Eldor.ſi tm̄ per eas non ſtaret:quo minus habeant non eſt cur debeant pudere.

b Sola.i.p̄cipua.

c Et gr̄a.vñ dicit lex q̄ magnū p̄miū ē mulierib° cōcipē ꝛ cōceptū tueri. ff.de edil.edic.querit.§.ſi mulier.

bina ꝛ bina.n. ingrediunt imūda ꝛ ſeptena q̄ munda fūt:ut hēret noe p° diluuiuz q̄ō ipari numero ſtati deo poſſet offerre.ueruz hoc ad exhortationez nō ad neceſſitatē obſeruāde uirginitatis refertur.

Unde idem ambroſius ait.

Virginitas conſilio ſuadetur:nō ex imperio p̄cipitur.

Integritas° corporis expetēda a nobis ē:quā ego p ꝓſilio ſuadeo:non p imperio p̄cipio. Sola ē.n. uirginitas que ſuaderi pōt:iperari nō pōt.res magis uoti q̄ꝫ p̄cepti ē. Cū ergo i mētrice ut dixim° nulla ſpes fidei nulla ſit certitudo pudicitie:pz q̄ nō ē i cōiugiū ducēda. Sed obiicitur: raab hiericōtia q̄uis eēt mētrix: tm̄ p̄incipi de tribu iuda eſt copulata coniugio: de q̄ chriſt° poſtea nasci dignat° ē. Oſee quoq̄ .xij. ꝓpheraz p̄m° ex p̄cepto dñi choro hordei° mētricē emit:quā ſibi i ꝓiugio ſociauit. Sed aliō ē mētrice ducē uel adulterā retinē: quaz tua ꝓſuetudine caſtitate ꝛ pudicitia exornes:atq̄ aliō aliquā earū hr̄e:quā nllo pacto a luxu carnis ſue reuocar ualeas.hoc.n.penit° p̄hibet:illō laudabilr fm̄ legit.

Unde hieronymus ſup oſee.li.i.

Non eſt peccatū meretricem ducere uxorem.

Non ē culpād° oſee ꝓpheta:ſi meretricem quā duxit ad pudicitiam ꝓuertit: ſz potius laudādus q̄ ex mala bonā fecit. nō enī q̄ bon° p̄manet polluit:ſi ſocietur malo:ſz q̄ malus ē i bonū cōuertitur ſi boni exēpla ſectet:ex quo intelligimus nō ꝓphetā pdidiſſe pudicitiā fornicarie copulatū:ſz fornicariā ſūpſiſſe pudicitiā quaz antea non hēbat.

Quod aūt ñ ſit uxor que ſola cā icōtinētie ducit: hinc uidet ꝓbari poſſe: q̄ ꝓiugiū ꝓpagationis nō explēde libidis cā a deo inſtitutū ē.hec nāq̄ fuit bñdictio i ꝓiugis:creſcite ꝛ multiplicamini.

Unde ambroſius ſup lucam.

Pari° feiaz ē eis ſola cā nubēdi

Peldor ē femis nuptiaz p̄mia non hr̄e:q̄b° hec ſola cā eſt nubendi. Idē:dū ꝓiugij p̄miū ꝛ gr̄a nuptiaz pari° ſit feminaz: ñ mediocris cā eſt:ut uirginitas marie falleret° p̄incipē mūdi.q̄ ergo ñ cā p̄creāde ſobol:ſz explende libidinis ſibi iuicē copulāt: non tā coniuges q̄ꝫ fornicarij uidēt. Unc etiam hieronymus.

Non ꝓiuges ſz adulteri uocāt:q ñ ſcōz p̄cepta chriſti ꝓiūguntur.

Sicut° nō ois ꝓgregatio hereticoz chriſti eccl'a dici pōt:nec caput eoz chriſtus ē:ſic nō omne mr̄imoniū°:quo ñ uiro ſuo ſcōm p̄cepta chriſti uxor iūgit:rite ꝓiugiū appellari pōt:ſz magis adulteriū°. Is ita rñdet:p̄ma inſtitutio ꝓiugij i paradiſo fcā ē: ut eſſet imaculat° torus ꝛ honorabilis nuptie:ex q̄b° ſine° ardore ꝓcupiſcentie cōciperēt ſine dolore parerent Scōa,p̄t illicitū motū eliminandū extra paradiſū facta° ē :ut infirmitas p̄na in ruinā turpitudinis honeſtate exciperet ꝓiugij°. Unō apl's ſcribēs ad corinthios ait:,p̄t fornicationē unuſq̄ſq̄ hēat ſuam uxorē:ꝛ unaq̄q̄ hēat uirū ſuum. ex hac itaq̄ cā ſit:ut cōiugati ſe ſibi inuicē debēt:nec ſe ſibi negare p̄ſt:uñ apl's: Nolite fraudare inuicē:niſi forte ex ꝓſēſu ꝛ ad tp̄us ut expediti° uacetis oroni:ꝛ iterū reuertimini i idip̄z: ne forte tēret uos ſatbanas.hoc aūt dico ,p̄t i cōtinētiā uī̄am.Qui ergo ,p̄t in cōtinentiā i nālē redire uſū° monētur:p̄z q̄ non ,ppter filiorum p̄o creationē tm̄ miſceri iubēt:nō tm̄ iō nuptie male iudicant.q̄ō.n.p̄t intentionē generandi ſit: non eſt nuptiarum malum:ſed ē ueniale° ei ſuper bonos aliqs p̄cipio° ſed oī p̄cepto eoz.i.p̄ peccāt vel maioz pec cans:vel ad dereliſionē oī p̄n cepſ taliū:ſicut oī rex ſcacho rū:vel cardinalis rauēnas:ſi tm̄ ſimplicit eſt rex ſ cardinal' qdaz nō hēticā ga.rūt eū p̄incipē mūdi: ga fecit oia infra lunarē globuz ioban.

f Sicut nō ois,dē ois ñ ſic ē ibi ñ erit ipoſſibile apud deum oē verbum.

g Matrimoniū.i. p̄ncio.

h Adulteriuz. i.fornicaria cō iunctio.

i Is ita fa cta ſolo p̄cio: vt ꝛ nūc ꝛ illi tm̄ dōs mr̄imoniuꝫ ex eo q̄ mlierē fecit dicens illi: q vxor ade eſſet futura.

k Sine ardore.niſi miz hō peccaſſet:ita ꝛ ſine ardore ꝛ penuria eēt generatiuū p̄ncio ſic ē alioz mēbroz: velut ſi applices digitū digito ſ manū cū mānū:ſi eēt penurie° nō ēt peccāti:ſic ñ eēt peccātū manū ſcabi oſam mittē ad ignem.

l Eliminādā. i. coercēdam.

m Facta ē i. oſtenſa. facta alias i paradiſo ēt ſecūdo fcā.ſed q̄ro p q̄ verba vel quando.

n Coniugij.ſed hodie ſacerdos diaconus magis punit ſi ꝫbat q̄ꝫ ſi fornicet:vt.di.xxviij.p̄ſbum

o Unuſquiſq̄.q per votū ſibi non'preiudicauit.

p Nolite.ā.xxv.q.i.noſſe.

q Uſum.i.carnalem vſum.

r Ueniale.i.dignū venia.i.ad mortē nō iputabile.ā.di.xiij.nemi j.e.q.iiij.i eo.ꝫ.ā.di.xxv.§.alias.ar.ꝫ.j.xxxiij.q.iiij.vir.

d Falleret.ex hoc aſſit fuit decept° diabol°:q̄ cū vidēt mariā hr̄e filiū credebat eā mulierē eē.alia rō reddit.xxvij.q.ij. inēta. ſi patet q̄ multa latēt diabolū ꝛ quotidie diſcit p tēpoz ieremēta:vt.xxvi.q.iij.ſciendum.

e Principē mūdi.i.mūdanoz.i.maloz nec per hoc attribuitur

s Quod simplex est relatio.
t Tripartitū.i. bonū nuptiale est triplex.t. coniunctorum nupti bonum est triplex.
u q Elicquid exactione.cā icōtinentie nō causa libidinis.
x Ab adulterio.j.c.q.iiij.ozigo.j.j.e.q.vij.adulterij.j.j.e q.iiij. liberoꝝ ℣t b.c.t.ciuſ ℣ita meli⁹ itel ligas : nota q ꝗtmoꝛ de cāis cōmiſcetur ge vxoꝛi cā ꝓlis item cauſa red dēdi debit um bis caſibus ſi peccat ſmo mē mr.xliij.di. ner ui.t.xxxiij.q. v.ſi dicat. item cā icōtinentie: cū.l.eſt peuen tus a uolupta te:tūc ē uenia le peccatū:vt b t.xxxiij.q.iiij. vir cū ꝓpa.quſ dā tñ dicunt b eaſu nullū eſſe peccatū ꝑpter auctē apoſtoli vnuſquiſq; bē at ſuam tē.co gnoſcitur etiā vxoꝛ cauſa ex plēde volupta tis .ſ. cum ge ꝑcit volupta tem vel cogita tionem uel vtē do caliđis vt pluries eā co gnoſcere poſ ſit.tūc ſecūduꝫ b.peccat moꝛ taliter :vt in ℣ rio.c.ozigo.mi nus tñ puniē ꝓpter bonū mr̄imonij:vt.j q.vij.adulterij alij dicāt q ēt in hoc caſu tñ veni ale pecca tū ē:ar.hic.t.j q.vij.adulterij t ſic vbi reperi tur q mortaliē peccet.dic i.ad modum adulterij agit:vel dicit ad exhoꝛtationeꝫ continentie:vel intelligitur qñ eam cognoſcit ℣ naturaꝫ:tunc fin oēs moꝛtaliē peccat:t ḡuiꝰ cū vxoꝛe ꝗs cū alia.j.q.vij.adulterij.io.

c Omnubia.preſentia.adeſt tñ gr̄a ſpūs ſācti quo ad alia ſine quibus gratia.ſ.ſ.baberi non pōt:cum etiā quis mereatur qñq; in tali actu.j.xxxiij.q.v.ſi dicat. Sed adeſt cū quis cognoſcit vxoꝛem quo ad operationem.ſ.quo ad miracula facienda t vim.ꝓbetandi.manet.n.in bonis gr̄a.ſ.ſ.quo ad quedā t recedit quo ad quedā:vt legit de pe di.ij.c.querendū t.c.pōt diſcurſus vel dic nō dare pñtiam.ſ.ſ.quo ad oia:q; eſt ibi quidam ſtupoꝛ:t bō totus carn⁹ efficit:vel iō illi pauitni non dat:q; ē veniale pec catū.dicit tñ.p.māducatoꝛ coitum coniugalem bene exerceri poſ ſe ſine peccato.quod concedo qñq;.ioban.

z Sz ēt alia.vt ſi acer⁹ idifferētes vt comedē mouē digitū t bui⁹i
a Sola.ñ excludit deū gn adſit:ſz virtutes quātū ad opationē ꝑpter nuptiaꝝ bonū:qō ē tripar titū: fides uidelz,ples t ſacmētū
Ade auguſtinus de bono con ugali.
Immoderat⁹ uſus cōiugatoꝝ nō ē nuptiaꝝ malū :ſz eſt uenialе ꝑpter nuptiarum bonum.
Elicqd inter ſe coniugati im modeſtū iuerecundum ſoꝛdi dūue gerunt:uiciū eſt hominū nō culpa nuptiaꝝ . Jā in ipa quoq; i moderata exactōe debiti carnalis quā eis ñ ſcōm ipiū p̄cepit: ſed ſe cundū uenią ꝓcedit apls:ut ēt p̄ cāz,ꝓcreādi ſibi miſceanᵗ: t ſi eos prauі moꝛes ad tlez cōcubituz im pellunt:nuptie tñ ab⁹ adulrio ſeu fornicatōe defēdūt.neq; illō,ppē nuptias admittit: ſz,ꝑpter nupti as ignoſcit.debēt ergo ſibi ꝓiuga ti ñ ſolū ipi⁹ ſex⁹ ſui cōmiſcendi fi dē liberoꝝ,ꝓcreādoꝝ cā:q; ꝑma ē hūani generis in iſta moꝛtalitate ſocietas:ueꝝ ēt ifirmitatis iuicez excipiēde ad illicitos ꝓcubit⁹ eui tādos mutuā quodāmō ſuitutez ut ēt ſi alteri eoꝝ ꝓtinētia ꝑpetua placeat:niſi ex alteri⁹ cōſenſu fieri nō poſſit. Nō aūt dat pñtia ſācti ſpūs tpe quo ꝓiugales act⁹ gerūt
Ade bierony.ſup matthеum
Nō dat pñtia ſācti ſps:tpe quo coniugales actus geruntur.
Onnubia legitia carēt qdem peccato:ñ tñ tpe illo quo con iugales actus geruntᵗ: pñtia ſācti ſps dabit:ēt ſi,ppheta uideat eſſe g officio generationis obſequitur ſz ēt alia plura ſē i qbus ſufficit ſi bi ſola uis hūana:t neq; res indi get neq; decet adeſſe pñtiaz ſācti ſps. Jeut⁹ ergo talis ꝓcubitus nō ē fornicar⁹:ſz,ꝑpter bonū ꝓiu gij licit⁹:ſic ēt ꝓiūctio illa: de qua q̄rit:nō ē fornicaria :ſz,ꝑpter bo nū ꝓiugij licita. Item hic augu. ait in li.de bono ꝓiugali.
Oncubine ad tpus adhibite: nec ēt ſi cā filioꝝ concubant: tuſtū faciūt ꝓcubinatū ſuū. Jc ecōtrario dat itelligi de his :q cō iugali affectu ſibi copulāt: q etiā ſi nō cā ꝓcreādoꝝ ſz explēde libi dinis ꝓueniunt⁹:ñ ideo fornicarij ſed coniuges appellāt. ꝓbat hoc idē aucte auguſtini in li. de bono coniugali.
Cōiuges ſūt:q cā ſol⁹ icōtinētie ſibimet iuicem copulantur.
Dolet⁹ querī:cū maſcul⁹ t femi na nec ille marit⁹ nec illa uxō alteri⁹:ſibimet ñ filioꝝ,ꝓcreando rū cā:ſz icōtinētie ſol⁹ cōcubitus cā copulāt:ea fide media ut nec ille cū alēa id faciat:nec illa cuz al tero:utrū nuptie ſint uocande. t pōt quidē fortaſſe ñ abſurde hoc appellari ꝓnubiū :ſi⁹ uſq; ad moꝛ tē alicui⁹ eoꝝ id ie eos placuerit:t plis generatōez q̄uis ñ ea cā con iuncti ſūt:nō tñ uitauerit:⁹ ut uel nolit⁹ ſibi naſci filios:uel ēt opere aliquo malo agāt ne naſcāt. cete rū ſi l'utrūqz'ul'unū boꝝ deſit: ñ iuēio quēadmoduz has nuptias appellare poſſim⁹.eteni ſi aliquaz ſibi ad tpus adhibuēit: donec aliaz dignā honoꝛib⁹ ul' ſuis facl'tatib⁹ i uēiat quā i ꝓiugiū ducat:aio ipſo adulter eſt:nec cuz illa quaz cupit inenire:ſz⁸ cū iſta cū q̄ ſic cubat:ut cū ea ñ bēat maritale cōſoꝛtium.
De de nuptijs t ꝓcupiſcētijs.
Fornicarij ſūt non coniuges qui

d Mitauerit.modi vi tādi notāt.ff.de vſu t ba.ſz neq;.t.l.ſi ſoute
e Nolit.i.velit nō na ſci.bēs q̄ b:q vitatō,p lis vl'ꝓpoſitū necandi filios ꝑdit mr̄imoni um.t l.c.ꝓxi. Si aūt alia ꝓditō ibonesta po nēt i mr̄imonio: vt ℣ bo tecū ſi tu infeceris p̄ez vl'aliqd iiqnū fe ceris:an tal' impediat mr̄imoniū:dubitari cō ſuevit.ō b nōbis q cō ditō q̄dā ē bōesta q̄dā ibōesta ſiue ipoſſibilis Eſt aūt bōesta duplex t ē duplex ibonesta.q dā.n.ꝓditio eſt de nā mr̄imoni;:q̄dā nō,ſi q̄ ꝓditio bonesta q̄ ñ ē ō nā mr̄imonij apponat mr̄imonio: tenet mr̄i moniū:vt ſi ita ℣bat: ℣bo tecū ſi dederiſ mi bi cētū.b ꝓditio bone ſta ē:t ñ ē de ſba mr̄i monij:t tz mr̄imoniū cū illa ꝓditōe t ſine ea vt ex de ꝓdi.appo. de illis.Eſt alia bonesta ꝓditio q̄ adbēt nature mr̄imonij:vt cū chriſti an⁹ diē iudee:℣bo te cū ſi volueris chriſtia na fieri.tal' ꝓditō ē de nā mr̄imonij:t ſi illa ñ apponēt ñ tenēt mr̄i moniū:vt.xxviij.q.i.ñ oz.Silr bonesta du plex ē.ſi.n.apponit in bonesta ꝓditō:q eſt ℣ nām mr̄imonij: matri moniū ñ tz:vt ſi b mō dicat:℣bo tecū vſq; ad tres ānos:vl'ſic,℣bo tecū ſi ꝑmaneris venena ſterilitat.mr̄imonia.n.vl'ſpōſalia ſic ℣cta ñ tenēt :vt b t.c.ſe.Eſt t alia bonesta ꝓditō q̄ ñ ē ℣ nām mr̄imonij:vt ſi b mō dr: ℣bo tecū ſi furtū vl' homicidiū feceris.b ꝓditō ñ repugnat nāe mr̄imonij:t cō ditio tal' ſi apponat frāgēda ē t tz mr̄imoniū:vt ex ō ꝓdi.ap.c.i.ſz ℣ hanc diſtictōem ē qō legit.xxviij.q.i.idolatria.ibi.n.vr̄ q oēs turpes ꝓditōes ēt ſoluāt mr̄ moniū,ſz q̄lit b ſit itelligēdū ibi nōuim⁹. Jtē ℣ ē.x.q.i.c.i. t ij.vbi tz ℣er⁹ lz apponat ꝓditō q̄ ē ℣ nām ℣er⁹.ſilr obſtat.xxxviij.di.diaco ni.vbi tz ordiatio.licet dicat ſe velle br̄e vxoꝛē.ſilr tz cōuerſio ſi b hac foꝛ ma fiat:vt poſſit retineri ꝑpū:vt ex q cle.vel vo.iſinuāte. Jn ℣cib⁹ autem ipoſſibiles ꝓditōes appoſite viciāt ℣cū:vt iſti.de inti.ſti.§.ipoſſibil'.ff. de act.t ob.ñ ſolū. Jn vtiis volūtatib⁹ p ñ adiect babēt:vt.C.de iſti.t ſbſti. reꝑbēdenda.de cōdi.ap.i mr̄imonio.plene bēs ex de cōdi.ap.c.vlt.
f Utrūqz.ſ.q volūt vſq; ad moꝛtē cōmanē.t q volūt ñ cuitare ꝓlem.
g Sed cum iſta.ſupple t adulter.

sterilitatis uenena procurant.

A Liquā'eousq; puenit hec libi dinosa crudelitas uel libido crudel':ut ēt sterilitatis uenena ꝓcuret:⁊si nihil ualuerit:cōceptos fet⁹ intra uiscera aliquo mō extinguat aut fūdat:uolēdo suā ꝓlē ꝑus iterire'q̄ꝫ uiuē:aut si i utō uiuebat occidi anq̄ꝫ nasci.ꝓrsus si'ambo t'les sint:ꝯiuges'ñ sit:⁊'si ab initio t'les fuerūt:ñ sibi ꝑ cōnubium sꝫ ꝑ stuprū poti⁹ ꝯuenerūt.si aūt ābo ñ sīt t'les:audeo dicē:aut illa quodāmō ē mariti mētrix':aut ille adult'"uxoris. Ꝺē his q abo:sū ꝓcurāt:q̄rit':an iudicēt homicide uł nō. AVgustin⁹ i li.q̄stionū exodi ait.

Nō ē homicida'q abo:sū ꝓcurat anteq̄ꝫ aia corpori sit īfusa.

QVod⁹ nō non formatuꝫ puerperiuꝫ moyses uel lex noluit ad homicidium ptinē:ꝓfecto nec hoīeꝫ ōputauit qō tale i utō gerit'. Hic de aia solꝫ q̄stio agitari:utꝫ qcqd formatū nō ē:nec animatū qdē possit itelligi:⁊ iō homicidiū nō sit:q: nec exaiatuꝫ dici pōt:si' aiam non hēbat. Jtem:si illud in forme puerperiū iā quidē fuerat:sꝫ adhuc quodāmō iformit' aiatū Qm̄ magna q̄stio de aia ē:nō est precipitanda indiscussa temeritate sñie:ideo lex noluit ad' homicidiū ptinē:q: nōdū dici pōt anima uiua i eo corpore qō sensu caret. ITē i li.q̄stionū ueteris ⁊ noui testamenti. De eodem.

MOyses"tradidit:siqs ꝑcusserit mulierē i utō habenteꝫ:⁊ abortiuū fecerit:si formatū fuerit det aiaꝫ ꝓ aia.si aūt iformatū fuerit:mulcetetur pecunia:ut ꝓbaret aiam nō eē añ formā.itaq; si iam formato corpori daf:ñ tñ i conceptu corporis nascit'"cuꝫ semie aia deriuata.nā si cū semine ⁊ aia existit ex aia:⁊ mlte aie quotidie pereūt':cū semē ex fluxu quodāmō ñ ꝓfic natiuitati'sꝫ si p⁹ respiciam⁹ uidebim⁹ qd seq debeam⁹. Contēplemur facturā ade. Jn adam eni exēplū ē datū:ut ex eo itelligam⁹:q: iā formatū corpus accepit aiaꝫ. Nā poterat de⁹ aiaꝫ limo tre admiscē ⁊ sic formare corp⁹:sed rōe'ifirmabat':q: ꝑmū opōtebat domū ꝯpaginari:⁊ sic habitatorē induci.aia certe:q: sps ē:in' sicco hitare ñ pōt:iō i sanguie fert' hitare'.cū ergo lineamēta compacta nō fuerint:ubi erit aia. ITē hieronym⁹ ad algasiam. De eodē

SIcut'semia paulati formant' i utero:⁊ tādiu nō reputatur homicidiū:donec elemēta ꝯfecta suas imagies mēbraq; suscipiant ita'sensus ratōe'ꝯcept⁹ nisi i opa ꝓpuperit:adhuc i uētre retinetur ⁊ cito perit ab'hoste. QVeꝫ'ergo q aliquā sibi ad tps adhibet:cum ea adulter esse dr:nec ab ea discedēs nec filiā suā illi"tradens peccat. VNde leo papa.

Profect⁹ ē honestatis fornicariā abijcē:⁊ uxorē legitimā accipere.

ANcillā'abijcē a toro.⁊ uxorē'certe ingenuitatis accipe ñ duplicatio coniugij:sed profect⁹ est honestatis:culpanda sit sane taliū negligētia:sꝫ ñ penit⁹ desperāda:ut crebris'cohortationibus

a A Liquando.valuerit procuratio sterilitatis.

b Interire.interit ergo quod nōdum est:ar.ff.de vsufr.quēadmodum omnes.§.i.

c Si ambo.i.si ab initio legitime ꝯxerunt:sed ad hoc post deuenerunt.

d Coniuges.i.iura coniugij non obseruant.

e Et si ab initio.nota.q nō sunt coniuges.q eo animo coniuncti sūt vt prolis generationē impediant:⁊ q i vno opere vnus peccat alt' non:⁊ q matrimoniuꝫ aliquando ex una pte tantum tenet:ar.j.e.q v proposito.⁊ ex. de eo qui duxit in ma.c.i.sed hoc falsum est.

f Meretrix.i.digna pena qua aliqua meretrix est digna.

g Adulter.i.dignus pena:qua aliquis adulter est dignus.

h Q Vod.agitari.ab hereticis preser tim.s.vtrū qcqd ⁊c.

i Nec animatū.⁊ h quidem verum est:q antequā lineamēta corporis habeat:nō infūditur anima:vt.j.c.ꝓxi.quidā tamen heretici dicunt animam creari ex traduce.i.ex preiacēti materia.i.ex anima generantis ⁊ nascētium corpore:sicut ⁊ creatur corpus ex corpore. Alij mentiunt' animas creatas esse in principio mundi in corporibus stellis ⁊ infundi corporibus:post resolutionem vero redire ad proprias stellas:si bene vixerit.fides nostra est q quotidie deus nouas creat aīmas ⁊ infundit nouis corporibus:⁊ infundēdo creat:⁊ creando infundit.

k Si animam.similiter nō dicit' deseri charitas que nūq̄ꝫ fuit:vt j.de pe.di.ij.in fi.⁊ rei que non est priuilegiū dari non potest:vt extra de eccle.edifi.ad audientiam.⁊ matrimonium qō non est accusari non potest:vt extra de de despon.impu.ad dissoluenduꝫ ⁊ id quod non est rumpi non potest.ff.de iniusto rup.testa.nam ⁊si. Sed contra id quod non est:potest desinere esse:vt.ff.vsufr.quēadmodum ca.l.ij.§.i.⁊ res que non est potest habere priuilegium:extra de consuetu.cū olim.⁊ mittitur in possessionem que non est is qui non est natus:vt.ff.de inoffi.testa.posthumus.⁊ edificio quod nondum est potest imponi seruitus:vt.ff.de ser.vr.pre.si seruitus.§.vlt. Tu dicas q rei que non est potest imponi seruitus:non q statim sit seruitus:sed erit re existente in reꝝ natura.xxvij.q.ij.§.his omnibus. Jdem potest dici de priuilegio:q: tūc vere competit:cum res extabit.b.

l Ad homicidium.dic vt.s.ij.q.v.consuluisti.

m M Oyses.siquis pro anima.similiter dicit lex:q si aliquis interficit aiatum:capite puniri dꝫ.si vero nō aiatum:distingue:q: si est nobilis:parte bonorum amissa relegatur.si ē ignobilis dānatur in metalluꝫ.ff.de pe.siquis aliquod.§.qui abortionis.

n Nascitur.vt illi dicūt:q dicū t aiam nasci ex traduce.

o Pereunt.quod est inconueniens.

p Natiuitati.forte vicio matricis.

q Ratione infirmabat'.i.destituebat'.vñ nō videbat' rationabile q ad opinionem hominuꝫ

r In sicco.i.i corpore rudi ⁊ iformi:⁊ est ar.ꝓ normannis ⁊ anglicis ⁊ polonis vt possint fortiter bibē:ne anima habitet i sicco.

s Habitare.s.q ex eis vinuꝫ efficiat' vel per uegetationem. alias tam boni q̄ꝫ mali angeli habitant in siccis corporibus ⁊ in cadaueribus ⁊ lapidib⁹ ⁊ auib⁹:in gl'. ipsi demoniacant respōsuꝫ vt.xxvi.q.v.nec mirum.vt dicitur de saule q adorauit diabolum.

t S Jcut.ꝓ hoc.c.dicit hꝫ.peccata sola voluntate commissa sola voluntate deberi deleri.nā omnis res.⁊c. est de regulis iuris.omnis. Alij dicunt ē necessariam exteriorem penitentiaꝫ ex quo volūtas egressa ē suos fines

u Ita sensus id est volūtas.

x Ratione.i.cogitatio vel voluntas bona mente concepta cito perit ⁊c. vel intelligitur de mala cogitatione concepta in ratione vel intentione.i.in anima que perit.

y Ab hoste.i.a suggestione diaboli:quia suggestio eius non habet effectum circa hominem:cum nesciat mentem hominis:vt.j.xvi.q.iij.sciendum.

z Q Vem ergo.respicit finem.c.solet queri ⁊c.

⁊ Jlli.cū ei non est carnaliter cōmixtus nec ibi sumatur:arg.j. extra de spon.ad audientiam.

a A Ncillam abijcere.cum ergo canon iubeat abijci illam que non est vxor:nunquid sua auctoritate statim potest ab ea recedere? Respon.non:vt.xxxv.q.vi.multorum.⁊.xxxiij.q.ij.secculares.

b Uxorem.s.qui dimittit concubinam.

c Crebris.vt dimittat' concubina.

d Quod necessarie.s. ꝓpter necessitatē carnalis infirmitatis.i.cā incontinentie: vel qz cōtinere forte non poterat: vel ne plures alias cognosceret.

e Fideliter.sed cum honestate coniugij.

f Nemo.de pe.di.vij.nemo. C.de fidejcō.lib.deberi.j.e.q.iiij.recurrat.in fi.ā.x xiiij.q.iij.illud ꝛc. corrapiāt.

g Etatis.j. ꝓxi.q.ij.antiq.ꝛ c.i adolescētia ā.l di. pondēt. de eo.ā.xxx.q iij.illud.

h Differtur. sic pīia qñqz differtur ad tēpus: donec deferuescat culpa luxurie: de pe.di.i.sūt qui arbitrantur.ꝛ dū est in peccato nō dz agere penitentiam: ō pe.di iij.in salibus. Sed illud intelligitur tñ ō solēni penitentia: alias agte ẓdiceret de pe.di.v.falsas.quia peccator bene agit ꝓ crimine penitē tia: vt notaui.x iiij.q.vi.i fuma.ꝛ extra de pe.ꝛ.re.ꝙ qdā j.de pe. di. iij. nihil ꝓdest.

i Non ois. filius.j. e.q.iiij.dicat.ẓ ſz ꝺ filiꝰ scōm gīalē ibi scōm specialē significationē accipiē

k Patris.pt ē quē nuptie ō mōstrant.ff.de in ius vo.quia semper.

l Ingenuos. ar.ꝙ nō sit legitimū mrīmonium inter puberem ꝛ impuberem: nec inter seruos plenarie.

m Et iter coequales.i.iter adultos: exꝺ de despō.impu.de illis.

n Constituente.i paradiso cū fecit adā ꝛ euā i adulta etate ꝛ eos mrīmonialiter ꝓiunxit: de pe.di.ij.§.romanos.ver.adam.vel ꝓstituit ꝙ nō ois filiꝰ sit hēs.ibi ejce ācillā ꝛc.ſz ẓ.j.e.q.iiij. recurrat. vbi dicitur ꝙ nō obfuit ꝛc.ꝛ ita filij iacob obtinuerūt hereditatez cum aliis gentis ex ancilla. Dicūt quidam ꝙ postea iacob cōtraxit cum ancilla: ꝛ ita legitimauit filios. sed ẓ: exꝺ qui fi. sint le. tanta ꝙ eo tpe susceptī sūt: qñ mr eē vxor nō potuit. sed dic ꝙ sufficit ꝙ credebat ꝙ tūc posset eē vxor: vt.j.e.q.iiij. obijciuntur.

o Legitime.i.communem solēnitatem legalem habentes: extra de despon.impu.tue.

p Illud.ā.xxx.q.v.aliter.

q Honorātur.ergo ꝓ matrimonio contrahendo potest exigi pecunia: nec erit simonia: licet matrimonium sit maximum sacramentum. nam talis datio potius dicitur honor qz precium: vt hic dicitur: sic.xvi.q.i.decime.ꝛ est simile.ff.man.si remuneran

di. si queras quare in hoc sacramēto potius interueniat pecunia qz i alijs dicunt quidam ꝙ ꝓpter onera matrimonij. sed certe eadem ratione ꝓ ingressu monasterij potest recipi pecunia ꝓpter onera que sustinet monasterium. sed hec est ratio: quia in hoc sacramento non confertur gratia spūs sancti sicut fit in alijs: vt.i.q.i.multi. circa medium.ꝛ.c sicut.ꝛ quie

cti incitati qō necessarie petiuerunt: fideliter exequāt. nemo eni desperā dū ē: dū i hoc corpore ꝓstitutus est: qz ñnūqz qō diffidētia etatis differt ꝓlilio maturior ꝓficit. ¶ Dē Legitio mrīmonio copulat: q cō cubinam habenti tradit.

Non ois mulier uiro cōiuncta uxor est uiri: quia nec omnis filiꝰ ē hēs prīs. nuptiaz aūt fedra it igenuos legitia sit: ꝛ int coeqles ꝛ mlto pꝰ hoc ipz dño cōstituente qz ittiū romani iuris extitit. itaqz aliō ē uxor ꝛ aliō ꝓcubina. sic aliud ē ācilla ꝛ aliō libera. ꝓpe qō et apls ad manifestandū hazꝫ ꝓsonaz discretionem testimoniū posuit ex genesi: ubi dicit abrahe ejce ancillā ꝛ filiū eiꝰ. non eni erit hēs filiꝰ ācille cū isaac filio meo. igitur cuiuslz loci clicꝰ si filiā suā uiro habēti ꝓcubinā i mrīmoniū dederit: non ita accipiendum est: quasi eam coniugato dederit: nisi forte ꝛ illa mulier ꝛ igenua facta ꝛ dotata legitime ꝛ publicis nuptijs honestata uideatur. paterno arbitrio femine uiris iuncte carēt culpa: si mulieres q a uiris hēbantur i mrīmonio non fuerint: qz aliud ē uxor aliō ꝓcubina. ¶ Cum ergo dr prīno arbitrio femine iuncte uiris: datur itelligi: ꝙ prīnꝰ ꝓsensus desiderat i nuptijs: nec sine eo legitime nuptie hēant. Juxta illōꝰ euaristi pape: alit ñ sit legitimuz ꝓiugiū: nisi a parētibus tradat.

Honorant parētes rebecche munerib⁹. ꝓsulit puella non de spōsalib⁹. illa. n. iudiciū expectat parētū. ñ ē eni uirginal pudoris eligē maritū. sz iā despōsata uiro de ꝓfectōis die ꝓsulit: nec immerito dilatōez ñ attulit. Jure eteni ꝓperare debuit ad maritū: uñ illō euripidiō qō mirāt plerīqz: unde trāslatū sit: manifestū ē. ait eniz i ꝓsona mulieris: q cuz uolebat maritū reliquē ꝛ ad alias petebatur nuptias: spōsaliū meoz prīs meus curam sibi subijt. hoc. n. ñ ē meū ergo qō ꝛ ipi philosophi mirati sūt seruate uirgines: ꝛ non soluz uirgines: sed etiā siqua mulier amisso cito marito: ꝛ adolescentula laqueuz infirmitatis sue timens incidere: si uult nubē nubat tātū in dño: ita ut electionē mariti parentib⁹ deferat: ne appetētie estimet auctor: si ipsa de nuptijs suis electionē sibi uēdicet. expetita magis dz uideri a uiro qz uiruz ipsa expetisse. uerecūdiā ꝑmittat: añqz nubat: quo ipsū ꝓiugiū plꝰ cōmēdet uerecūdia. ¶ Tē i li. numeroruz

Vālier si quippiam uouerit ꝛ se ꝓstrixerit iuramēto: que ē in domo prīs sui ꝛ in etate adhuc puellari: si cognouerit pr uotum qō pollicita ē: ꝛ iuramētum quo obligauit animā suaz ꝛ tacuerit: ñ rea erit: sz qcqd pollicita ē ꝛ irauit opē cōplebit. si aūt statim ut audierit contradixit pr: ꝛ uota ꝛ iuramenta eius irrita erūt: nec obnoxia tenebitur spōsioni: eo ꝙ ꝓtradixit pr eiꝰ. ¶ Tē augustin⁹

qd inuisibilis. tñ multa fuerūt ꝓhibita i veteri lege in qb⁹ nō conferebatur: nec adhuc hodie confertur gratia sicut emptio sepulture: vt.xiii.q.ij. postqz .g. tñ dic ꝙ ꝓ mrīmonio ñ posset dari pecunia.

r Muneribus. dat a suo abrahe eliezer pri rebecche q dicebat bathuel.

s Non de spōsalibus innuit hec lra: ꝙ ꝓsulus puelle ñ ē regrēdus in spōsalib⁹. qō tñ sec⁹ ē vt.xxx.q.ij.c.vnico.ff. de spōsa. sponsilia. immo ꝛ de sponsalibus fuit consulta: vbi dicit vio ire cū isto homine dic ḡ non de sponsalibus tātū: sed etiam de profectione. hoc tene: ꝙ si nō contradicit cō sentire intelligitur: vt hic patet: nec pōt contradicere: nisi cum pr indignum eligit .ff. de spon. sed que patris.

t Pudoris. ar. matrimonium posse ẓbi inē absentes ꝑ procuratorez ar. xxx.q.v. nec illud.

u Despōsata. arg. ꝙ parētibus puelle dari pōt pecunia: vt ꝓsciāt mrīmonio iterueniente pecunia: qz ibi non confertur gra.

x Pr. cuiꝰ eni vere cūdie ꝛc. C. de nup. in copulatione.

y Virgines. ꝓsiliū est ar. ex de o. spō. impu. tue.

z m Elier. i. ipubes alibi sumit ꝑ virgine i euāgelio: mulier ecce filiꝰ tu⁹. ff. de vb. sig. mulieris. ꝛ de le. ij. funus. alibi ꝑ corrupta. ff. de ẓben. emp. alioqui. §. i. ꝛ nō. ꝙ b. dicit: ꝙ si impubes emittit votū vel sacramētū ꝛ ē doli capax: pr nunqz pōt revocare: qz cum possit se obligare diabolo ꝛ deo: ex de delic. pu. pueris. ꝛ legit sic. b. hoc. c. mulier. s. impubes non doli capax.

a Jn domo. idem est si extra domū: qz est emācipata: dū tñ minor sit: ar. C. de nup. vidue.

b Obligauit. i. fecit ad modum obligantium. Alij dicunt: ꝙ sine sit doli capax sine nō: dū tñ sit infra annū. xiij. vel. xij. in puella pr semp revocat iuramētū eius: ut hic. ꝛ ā. xx. q.i. puella. Alij tenēt mediā viā. nā doli capax ante legitimā etatē obligatur in omni voto: nisi in voto monachationis. x x.q.i.illud. ꝛ tñ licet obligetur pr pōt revocare ex concessione huius canonis: ꝛ ita hoc itelligitur de doli capace ꝛ vero obligato: de hac materia notaui. xx.q.i. in summa.

c Et iurauit opere. ergo rea erit si non compleuerit: ꝛ ita ẓbere pōt impubes. quod concedo: ar. huius. c. ā. xx.q.i.c.i.

d Statim. ā. xx.q.ij.c.ij. ẓb solvit. quia ideo datur ibi maius spatium: quia per tale iuramentum eximitur a patris potestate. hic autez loquit de

alio iuramēto siue voto: q2 licet adimpleat: adhuc manet in pr̄is potestate ⁊ iō ibi maius spatiū daꝛ q̄ hic. hic enim loquitur de voto abstinētie. lex autem dicit ꝙ cum filius est in potestate non obligatur aliquo voto. ff. de pollicita. l. ij. sed derogatum est ei.

a Pater. soluit aūt prima potestas aduenienie adulta etate quo ad matrimonium carnale siue spūale: ⁊ quo ad iuramētum. xx. q. ij. puella. xxij. q. iiij. tribus.

b Hoc sanctū. parētum. scōm canones licet filie pter voluntatē parētū nubere vñ nec ē necessaria patris volūtas q̄tum ad hoc quin teneat matrimonium: licet non adsit voluntas eius. al's bene dico requirendū eius cōsensū: maxime si est minor. vñ corrigitur illud: insti. de nup. i pn. nūqd ḡ pr̄ eā dotare teneꝛ? sic: ar. ff. de ritu nup. q̄ liberos. ⁊ poniꝛ h vel pro et.

c Parentum. benedicit. q̄nq3 eni inuenimus mulieres ꝯ sua ꝯmoda laborare. C. de spon. si pr̄. hoc tñ ad honestatem referas: ex de despon. impu. tue.

d Vidue. xx. q. ij. c. i. ⁊. ij. ꝯ. sed ibi ō minoribus. xiiij. an. agiꝛ. ⁊ h

Q. III.

de nubilibus. de hoc habetur. xxxi. q. iij. in summa.

e Quod tertia. hic depingiꝛ. iij. qō. an. s. puella in matrimonio contrahendo debeat sequi arbitrium patris serui an liberi aui: ⁊ quidē aui: quia seruus non habet liberum arbitrium ad ea que liber hō facere pōt: sed nec aui nisi de honestate.

Q. IIII.

f P Atrem. magis spōsa ei⁹ ē ab illo petenda qui ptātē habēt super illam. xxx. q. v. c. i. Sed pater nō h3 cum ipse sit in potestate alterius: vt. ff. de adult. sic euenit.

Merito hic queriꝛ etiā de uoto uirginitatis. mulieres. n. etiā uirgies i scriptura solēt appellari ⁊ uideꝛ ēt apl's de pr̄e loqui cum dixit: seruet uirginē suā3 ⁊ det nuptui uirginē suā. Cōtra in ꝯci. tol. iiij.

Vidue ⁊ uirgines propria uoluntate sibi maritos eligant.

H Oc sanctum confirmat conciliū ut uidue quibus placuerit: teneant castitatē. q̄ si priusq̄ ꝓfiteāꝛ: ꝯtinentiā nubē elegerint illis nubāt quos ꝓpria uoluntate uoluerint hr̄e maritos. simul con ditō ⁊ ō uirginib⁹ hēaꝛ: nec extra uolūtatē parentū uel suā cogāꝛ maritos accipē. Siqs uero ꝓposi tū castitatis uidue⁹ ul' uirginis ipe dierit: a sancta cōmunione ⁊ a liminib⁹ eccl'e hēatur extraneus.

His auctibus ꝑmissis euidēter asseriꝛ: ꝙ quāuis aliq non filiorū3 ꝓcreādo3 s3 icontinētie cā ꝯueniant: tñ coniuges appellantur.

Q Eꝰ etia uero q̄stione pelagius diffinit scribens defensori potentio.

Arbitrio liberi aui non originarij pr̄is puellam nuptias sequi oportet.

P Atre3 puelle eccl'e nr̄e famulū: auū uero ei⁹ liberis ortu3 ꝯstat esse natalib⁹. ⁊ ideo aui magis electionē ō ꝯiūctōe neptis⁹ q̄ pr̄is ei⁹: cu⁹ nullo modo liberu3 pōt eē arbitriū: decernim⁹ attendi. Qlia ergo electione aui huic ista nupsisse, ꝓbaꝛ: hanc constat legitime sibi copulatam.

Q Uod aūt ex ancilla ꝑpē uxoris sue sterilitatem filios qr̄e alicui liceat: exēplo ꝓbaꝛ abrahe: q ꝑpter sterilitatē uxoris sue sare: ingressus est ad agar egyptiacam ut ex ea filios accipēt. Ite3 iacob cū ex rachele filios hr̄e nō posset: ex ācilla sua filios sibi suscitauit: nec solum ꝑpter sterilitatē: ueru3 etiā ꝑpē fecūditate3 cessante legiꝛ intrasse ad ācillā lie: ⁊ ex ea genuisse filios. Ex qb⁹ oib⁹ colligiꝛ ꝑpē sterilitatē uxoris sue ex ācilla siue ex q̄libet alia licite filios q̄ri: alioquin adulterij macula abraham et iacob notabūꝛ. S3 sic p⁹ mortē sare abrahā chetură duxit uxorē: ne scōm augustinu3 christiani putarēt eē peccatū p⁹ mortē uxoris aliā ducē: sic uideꝛ uiuēte uxore sua filios ex ancilla sua suscepisse: ne ab aliqbus hoc reputaretur in crimen. Illud aute3 augustini diciꝛ cōtra aduersariū legum ⁊ ꝓphetarum li. ij.

Quō abraham excusetur a crimine fornicationis.

I Ste⁹ abrahe et usq3 ad decrepitā etatē senectutis fornicationis obiecit crimē. ꝓfecto quia ⁊ p⁹ mortē sare altera3 duxit: ubi ⁊ si nullū intelligētur rei abdite sacramētū⁹: ꝑpē hoc solu3 id facere debuit abraham: ne putarēt here tici aduersus⁹ pp'lm dei: qbus etiā tertulian⁹ astipulator assistit: p⁹ uxoris mortē crimē eē ducē uxorē. Sacmentu3 hu⁹ rei ē: ꝙ p bonos mali ⁊ boni erant in fide generandi: sic ⁊ per malos boni ⁊ mali erāt ad fidē accessuri. Ii de augu. sup iohannem.

Sicut bonorum ministerio boni ⁊ mali: ita ministerio malorū3 boni ⁊ mali in fide generanꝛ.

R Ecurrat nūc animus noster ad abraha3 isaac ⁊ iacob. In

g Neptis. si hec concepta est pr̄e in seruitute manente: non est in potestate aui: ar. insti. quibus mo. ius pa. po. sol. §. vlt. nam per patrem acquiritur auo potestas in neptibus. sed si iste liber erat quando eas suscepit: s3 postmodum factus est seruus. tunc enim filij remanent in potestate aui sui: in stitu. quibus modis ius pa. §. admonendi. ⁊ in hoc casu oportet intelligi quod hic dicitur: vel dic ꝙ vbi auus est liber: siue nepos sit i eius potestate siue non: requiri debet eius consensus: vbi pater seruus est: ⁊ hoc de honestate. In potestate autem aui materni nullus est: instit. de patria potes. in fine. hic ergo de auo paterno dicitur. Sed nunquid originarius filium habet in potestate? non cum ipse sit in potestate alterius. C. de agricolis ⁊ cen. ne diuinus: ⁊ qui in potestate alterius est: alium in ptāte habē nō pōt. ff. de adult. sic euenit. ⁊ sic potes de originario hic intelligere sicut. g. posuit in themate: vel intellige de seruo.

h Arbitrium. ar. ꝙ nec seruus suo arbitrio possit ducere vxorē: qualiter eni in se arbitriu3 habebit ⁊ non in sua sobole: ergo sicut per illud extra de conin. ser. c. i. hodie liberu3 habet arbitrium contrahēdi matrimonium: ita libe habet filiā3 tradendi. q̄lit eni in se habebit liberum arbitrium: ⁊ non in sua sobole. sed hic non habet liberum arbitrium: quia filia non erat in potestate eius sed liberi aui. vel dic ꝙ nec seruus habz liberum arbitrium contrahendi sine voluntate domini si ei ꝯtra erit tenet.

i Quod autē. hec quarta questio nihil h3 questionis: quia non licet ex quacunq3 causa viuente vxōe ex alia filios procreare. ⁊ quod de abraham ⁊ de alijs dicitur ꝗ obuiat: ex quadam dispensatione spiritus sancti excusati sunt: extra de diuor. gaudemus. xiiij. q. v. dixit.

k Filios. ismahelem ⁊ alios filios. s. dan ⁊ neptalim.

l Cheturam. que fuit binomia: que alio modo vocabatur agar matrem ismahelis: ar. contra: quia eo tempore quo ille fuit conceptus non potuit esse legitimus: ergo ex postfacto non potuit legitimari: vt ex qui filij sint le. tanta. ⁊. ff. de sta. ho. paulus.

m Iste. astipulator. s. adiutor. xi. q. iij. āncessor.

n Sacramētū. q2 est a viro sancto factum sanctum p̄sumitur: vt. ix. q. ij. lugdunē. ⁊. vij. q. i. omnis.

o Aduersus. s. tertullianus q condēnabat secundas nuptias: qui nec. l. nec ꝓphetas recipiebat. ⁊ q̄ fuit eius heresis: habes. xxiij. q. iij. c. quidam. ⁊. tertullianiste.

p Recurrat. nihil boni. vt hic. alibi. n. bonum significat: vt ibi: ecce ancilla domini ⁊c.

q Quatuor.i.quatuor modi generādi hoies i fide,als.n.duo tā tum sunt genera hominum.xij.q.i.duo.ꝛ quo ad conditionē.naz aut sunt serui aut liberi.ff.de sta.ho.summa.

q Quatuor.i.istis quattuor mōis generandi in fide.

r Tenuerunt.ȝ.e.dicat ȝ.sed hic illegitimi in figura successerunt significat enim ꝙ etiam si illegitimi parēcuz vicia ñ sequāt ꝓpmā hēdita tem habebunt lvi.di.nasci. vt legiti isti erant quia fas erat illis filios ex ācillis suscipē. ȝ.e.q.vij.tamū valer.imo poti us dicebantur filie vxoris legitime :vt .lvi. di.ismael.

s Per malos ar.ꝙ acquirit ecclesie vl alio religioso loco ꝑ hereticos:arg. xvi.q.vi.si epi scopum.

t Expulsus.ñ qz scōm carnē natus ē:sed qa fratreȝ persequ baf:vt.lvi. di. ismael. nam q scōm carnem erat:psequeba tur eum q scōm spiritum:vt.ē. xxiij.q.iiij.qui scōm.

u Seducere. ismael eni faciebat luteal imagines:ꝛ cogebat eā eas adorare ȝ illō adorabis dcum .tē xxij.q.i. ꝓsidere.

x Sacramentum.sacramentum erat illud scōm quod sē per carnal' spiritualem pseq tur.xxij.q.iiij qui secūdum.

y Peperit. patres veteris test.peperit ecclesia per dilectionem :moni per sacramēta ā.xij.q.ij. qui abstulit.

z Societate.mater nostra est ecclesia que nos in baptismate regenerauit. nam in vna fide ad vnū premiū tendūt.sed nunquid eadem est ecclesia q̄ fuit i veteri testamēto:pōt dici ꝙ nō:iuxꝫ illō:vocabo plebē meā nō plebez meā.ꝛ alibi:ecce ꝙertimur ad gētes.ꝛ scōm ꝫ dicat:ꝙ illud relatiuū que qō ꝓcedit q̄ peperit tē,simplicē facit relationē.alij dicūt eādē ee:ar.de cō. di.iiij.sic. vij.q.i. deni-qz.ff.de iudi.propone baf.ꝛ.xvi.di.habeo.

ꝛ Ciuitatis.hierusalē celestis.

ɔ Aiali.i.bestiali.

ꝫ Sed cum tales .i. mali spirituales: ꝛ sic per bonos boni.

a Eladūt.s.cū catbeizātur ꝛ baptizant.

b Quia non possunt sicut pueri.

c In nonā.ȝ.de con. di.iiij.sic hieronymus

d Nascūt.i.charitatem ꝛ fidem habent.

e Intus .quasi dicat mali sunt siue in eccīa videant boni siue mali:siue ab eccīa tolerēt siue ab eccīa separati sint

f Area.area dr ꝓsens eccīa:i q̄ mali ꝑmixti sūt bonis:sicut in area palea granis.b.

g Palea est.ḡ siue intus siue ex qō palea ē tē.sic vsura nō desinit ee vsura lz i sorte ꝓcedat.C.de usu.l.vlt.

b Dacta.ā.di. xxi. quānis.ā .xxvij.q .ij. nuptiarū.§.i.ꝛ dic sīñ macula.i.sine mortali peccato.xxiiij.q.i.oib'

i Desperādū est.ā.e. q.ij.ācillaz.ā.xxiij.q. iij.corripiantur.

k Ihs ita.peregrinatōis,in qua.s. ipse abraham fuit peregrinatus.nam vita hominis sup terrā ē peregrina i q̄ ipe dns apparuit vt peregrinus.i.q.i.§.opponit.v.q̄ vt plane.

l In peculiarem.i. ꝑ pātum.ar.ff.a d trebel. cogi .i. Rñ,ꝛ.di. liiij. ex antiquis.

m Maledicta.i.ignominiosa ꝛ obscure fame apud homines habitus est:ꝛ est maledictum opprobrij:vt hic ꝛ est culpe:vt.ij.q.vij. paulus. ꝛ est maledictū pene,vñ maledict'

istis trib' inuenimus parere libe ras parere ancillas. Inuenimus ibi partus liberaꝫ :inuenim' ēt ibi partus ancillaꝫ.ancilla nihil bo ni significat:eijce ancillā inquit ꝛ filiū ei'. Inuenim' rē mirā in istis generatōib' ancillaꝫ ꝛ liberaruz q̄ttuor'.s.genera hōiuz:i quib' cō plet figura toti' ppli christiani:ut ñ sit miꝫ qō i trib' illis dictum est ego sū de' abrahā deus isaac deus iacob. In oib' .n. christianis fratres attendite:aut ꝑ malos nascūtur boni:aut ꝑ bonos nascūt mali:aut ꝑ bonos boni:aut ꝑ malos mali:āpli' istis q̄ttuor generib' nō pōt inueniri. Inuenis ibi bonos filios iacob natos ex ācill':ꝛ bonos natos de liberis.nihil obfuit natiuitas de uteris ācillaꝫ :quādo in pre cognouert semē suū:ꝛ pseqnt regnū cum fratribus tenuerunt'. qūo ergo i filijs iacob non obfuit illis q nati sunt de ancilla:quo minus tenerent regnū ꝛ terrā ꝓmissionis quā cū fratrib' acceperunt ꝛ nō illis obfuerūt natales ancillaꝫ:sed prevaluit semen parentū sic qcūq ꝑ malos baptizāt:tanq̄ de ācillis uident nati.sed quia ex semie uerbi dei nati sūt:qō figuratur in iacob:sil' hēditatē cū fratrib' possidebūt. Secur' ergo sit qui cū semie bono nascit:tñ ne imitet ancillā. Si de ancilla nasceris:ancillā malā supbientem ne imiteris

Inde eni filij iacob de ancillis nati possederūt trā ꝓmissiōis cuz fratrib' :ismael aūt de agar ācilla nat' expulsus' ē ab hēditate:unde nisi quia ille supbus erat:illi humiles:erexit ille ceruicē ꝛ uoluit se ducē fratrē suū ludēs cū illo. magnū ibi sacramētū':ludebāt simul ismael ꝛ isaac.uidit illos sara ludētes.q̄ aūt peperit' abel ꝛ enoch ꝛ noe ꝛ abrahā:ipsa peperit ꝛ moysen ꝛ ꝓphetas tpe posteriozes añ dñi aduentum.ꝛ que istos:ipsa ꝛ apostolos ꝛ martyres nros ꝛ omnes bonos christianos.omēs eni peperit qui diuersis temporibus nati apparuerunt : sed societate' unius populi continentur :ꝛ ciuis dem ciuitatis' ciues labores hui' peregrinationis expti sunt: ꝛ quidam eoz̄um nunc experiuntur :ꝛ usq̄ in fin ez ceteri experiēt. Itē que peperit chain ꝛ chā ꝛ ismael ꝛ esau:eadem ipsa peperit ꝛ vathā ꝛ alios in eodem populo similes. ꝛ que istos:eadē ipsa ꝛ iudā pseudo apostolum ꝛ simonem maguz ꝛ ceteros usq̄ ad hec tēpora pseudo christianos in affectione aiali' pertinaciter obduratos:siue sint ꝑmixti in unitate:siue aperta precisione dissentiant.sed' cum tales a spiritualibus euangelizantur:ꝛ sacramentis ibuuntur:tanq̄ ꝑ se ipsā rebeccha eos parit sicut esau cum autem per illos qui nō caste annunciant euāgelium: tales i eodem populo generant' :nō sara q dē ꝑ se ipsam parit:sz ꝑ agar. Itē boni spūales quādo euāgelizant': ꝛ sacramentis uel baptismatibus carnalib' generāt'. Lia qdem uel rachel iure ꝓiugali eos.s.ꝑ ancillarū uteꝫ parit. Cū uero ꝑ spūales in euāgelio generāt' boni fideles: q uel uadūt' in spūalē affectuz pietatis uel eo tendē nō desistūt: uel iō nō faciūt qz' nō pūt. sicut ex utero sare isaac uel rebecche iacob in' nouā uitā ꝛ nouū testamentū nascunt'.itaq̄ siue intus' uersari uideant':siue aperte foris sint quod caro ē:caro est:siue in area' in sua sterilitate perseuerent :sine in occasione tētationis tanq̄ uento extra tollāt':qō palea' ē:palea ē.ꝛ sē per ab illi' ecclie que est sine macula' ꝛ ruga unitate diuisus ē:ēt qui cōgregationi sanctoꝫ in carnali obdurationē miscet .de nullo tñ desperandū est:siue qui intus est talis appareat: siue qui foris manifestius aduersetur. Ihs ita rñ detur:ꝓ ueritate temporum uaria inuenitur dispensatio conditoris:ꝑmissū erat abrahe:q̄ in semine eius benedicerētur oēs gentes ꝑmiserat se quoq̄ datuꝫ semini ei' terrā peregrinatōnis sue.cum ergo ceteris in idolatria relictis abrahā in filios ei' i peculiarez populū sibi dns elegisz:rite mlt'arū fecūditate mulieꝫ ppli dei multiplicatio querebatur: quia i successione sanguinis erat successio fidei.unde in lege' dicebatur : maledicta ' sterilis que nō reliquerit semen super terram. Deinc etiam

homo qui pependit in ligno: de pe. di. ij. ſi vero. §. tanq̄.
n Cõſtabat. §. lxxxij. di. plurimos. ⁊ §. di. xxxi. tenere.
o Muneris. i. officij ſacerdotalis.
p Queritur. ar. q̄ ceſſante cã ceſſabit effect⁹. lxi. di. his omnibus.
q Imperatur. poſt ordinẽ q votũ cõtinẽtie h̃z annexum: argu. di. xxvij. diacon⁹. §. di. lxxxiiij. cum in preterito. alio quin ꝯdicit ambroſi⁹. §. e. q. i. integritas.
r Abrahã. ad hoc inducit. c. ſequens. ⁊ c. obijciunt.
ſ Illoꝝ. ad hoc inducit. c. nemo.
t Uſus. ad hoc inducit. c. origo.
u Fere optie tẽperat. q: nemo imitat̃.
x d Ixit ſara. ante legem ſcriptam. non autem naturalem
y Interdictũ. in aliq̃ precepto vel interdictum per aliquam legẽ ſup hoc ſpecialit̃ latã erat tamen quodãmõ interdictum in paradiſo: cum dñs ait: erunt duo i carne vna. ⁊ in. l. nãli: q: cuicũq; nãliter iſtũ erat: qd̃ tibi non vis. ⁊c.
y Interdictũ. expſſe. ſ; tacite cũ dixit dñs: erunt duo i carne vna vt. xxxi. q. i. quõ.
z Pena. bene dicit pena ex tempore. nam culpa ante legem fuit in chaim ⁊ lamech. ⁊ nõ q̄ hec omnes excuſationes inſufficientes ſunt: ſ; illa eſt ſola: ex de diuor. gaudemus. ⁊ dic pena criminis. i. legis temerate eſt.
⁊ Ex tempore legis. ſcripte: al' nec lamech nec chaim puniri debuit: cũ illi añ legẽ ſcripta peccauerũt: ſ; non erat adhuc pena ſtatuta ꝯ eoꝝ peccatũ.
ꝯ In legẽ. que. n. ꝑuenit ꝯſtitutõeſ: nõ ſꝫ poſtea irritãda: vt. §. di. lxxxij. ꝓpoſuiſti. j. e obijciunt. ⁊ ex de ꝯſti. c. vlt. C. de teſti. iubemus. xxxi. di. ante.
ꝭ Laudauerat. cum dicit creſcite ⁊ multiplicamini.
a Dãnauerat. expſſe. ⁊ ẽ ar. q̄ licet vnũ ꝯtrioꝝ cõmẽdet̃: non iõ reliquum vituperat̃. viij. q. i. ſciendum.
b Poſthabuit. i. poſtpoſuit.
c Muneris. i. officij q̄ publice fuiſſe hũano generi videbantur.
d Pretexuit. i. diminuit ⁊ extenuauit ñ aũt extixit: vt di. xxxv. ſexto die ⁊ ẽ ar. q̄ malũ factũ excuſat̃ ꝑ bonã itẽtionẽ. ⁊ obſtetrices licꝫ peccauerũt mentiendo: ꝓpt̃ bonã tñ itẽtionẽ remunerate ſ. xxij. q. ij. ſi quelꝫ. ⁊ ita in eodẽ facto qs mẽt̃ ⁊ demet̃: qđ ẽ ꝯ illõ. ff. de neg. ge. ſitue. ⁊. xvi. q. i. legi. ar. q̄ excuſat̃ malũ ſi bono zelo fit, ꝓpt̃ bonũ: ar. xxx. q. i. ad limina.
e n Emo. de legib⁹ q̄ dicit̃: q̄ adulteriũ nõ ꝯmittit̃ cũ ſoluta ſꝫ cum nuꝑta. ff. de adult. ſi. vel logt̃ de legib⁹ q̄ pmittũt cõcubinatũ: vt. ff. de cõcu. l. i. vl' logt̃ de legib⁹ q̄ ꝑmittũt fornicari militib⁹: vt. C. de dona. inter vir. ⁊ vxo. l. ij.

ſacerdotibus coniugia decreta ſũ quia in ſucceſſione familie ſue ſucceſſio conſtabat ꝯ eſſe officij. q: nõ per incarnationem chriſti gratia fidei ubiq; dilatata ẽ: nec iã dicit̃: dic domui iude l' dic domui iſrael ſꝫ eũtes docete oẽs gẽtes ⁊ i oi gẽte q̄cũq; timet deũ ⁊ opat̃ iuſticiã hic accept⁹ ẽ illi. nec electio muneris ꝗrit̃ i ſucceſſiõe generis: ſꝫ i ꝑfectione uite ⁊ ſynceritate ſcientie ⁊ uirginitas fecũditati ꝑfert̃: ⁊ ſacerdotib⁹ cõtinẽtie caſtitas ipatur. nec ergo abrahã aut iacob deliquit: q: ꝑter uxorẽ filios ex ãcilla ꝗſiuit: nec illoꝝ exẽplo ꝑt̃ cõiugale debitũ fecunditatem i aliqua l; alicui ꝗrẽ: cũ illoꝝ cõiugia nr̃orũ equãt̃ uel ꝑferantur uirginitati: ⁊ imoderatus uſus cõiugij nr̃i tẽporis turpitudinẽ fere imitet̃ fornicatõis illi⁹ tẽporis. Unde ãbro. ſcribit i li. de p̃riarchis.

Abrahã ñ ẽ re⁹ adulterij: q uxore uiuẽte filios ex ãcilla ſuſcepit.

d Ixit ſara ad abrahã: ecce cõcluſit me dñs ut non pariam. Intra ergo ad ãcillã meam ut filium facias ex ea: ⁊ ita factũ ẽ. ſed ꝯſidera ꝑmũ: q̄ abrahã añ legem moyſi ⁊ añ euãgeliũ fuit. nõdum ergo iterdictũ adulteriũ uidebat̃ pena criminis ex tpe legis eſt: q̄ crimẽ inhibuit. nec ante legẽ ulla eſt rei dãnatio: ſꝫ ex lege. ñ ergo in legẽ cõmiſit abrahã: ſꝫ legẽ ꝑuenit deus aũt i paradiſo ꝯiugiũ laudauerat: ñ adulteriũ dãnauerat. hẽs ꝑmã abrahe defẽſionẽ. ſcd̃a illa ẽ q̄ nõ ardore aliquo uage ſuccenſus libidinis nõ petulãtis forme captus decore ãcille ꝯtubernio coniugalẽ poſthabuit torũ: ſꝫ ſtudio querẽde poſteritatis ⁊ ꝓpagande ſobol'. adhuc p⁹ diluuium raritas erat hũani generiſ. erat etiã religionis: neq; ñ reddidiſſe uidet̃ dbitũ nãe. deniq; ⁊ loth ſãcti filie hãc cãꝫ ꝗrende poſteritatis habuerũt ne gen⁹ deficeret hũanuꝫ: ⁊ iõ publici muneris gr̃a priuatãꝫ culpã ꝑtexuit. Idem in eodem.

Nõ prec̃ legitimã uxorẽ ꝯmittit adulterij crimine dãnatur.

n Emo ſibi blãdiat̃ de legibus hõiuꝫ. oẽ ſtupꝝ adulterium ẽ. nec uiro licet qđ mulieri nõ licet eadẽ a uiro q̄ ab uxore debet̃ caſtimonia. q̄cq̄d in ea q̄ nõ ſit legitima uxor cõmiſſũ fuerit: adulterij crimine dãnat̃. In eod: Nulli licet ſcire mulierẽ ꝑter uxorẽ. iõq; cõiugij datũ ẽ tibi ius: ne i laqueũ incidas ⁊ cũ mulierẽ aliena delinq̄s. tolerabilior eſt ſi lateat culpa: q̄ ſi culpe uſurpet̃ auctas. Nec hoc ſolũ ẽ adulteriũ cũ aliena peccare coniuge: ſꝫ oẽ qđ ñ h̃ꝫ ptãtẽ coniugij tñ locus iſte docet ꝗui⁹ eẽ crimen ubi celebrati ꝯiugij iura temerãt̃ ⁊ uxoris pudor ſoluit̃. ideoq; cuꝫ ꝑtenderet abimelech: q̄ uxorẽ alienã eſſe ignorauerit: quã ſororeꝫ ſuã eẽ uir ipſe dixit: r̃ndit ei dñs: ⁊ ego cognoui: q: puro corde feciſti hoc: ⁊ pepci tibi ut ñ peccares i me. ꝓpt̃ hoc nõ ſũ paſſus te tãgẽ eã. cognoſcim⁹ uelut ꝑſuleꝫ cuſtodẽq; eẽ deũ cõiugij: q nõ patitur alienũ toꝝ pollui. ⁊ ſiquis fec̃ cũ peccare i deũ: cui⁹ uiolat legem ⁊ gr̃aꝫ ſoluat: ⁊ q i deũ peccat ſacramẽti celeſtis amittit conſortium. Itẽ hierony. ꝯtra iouinianum

Nihil eſt fedius: q̄ uxorem amare quaſi adulteram.

f Stuprum. ſtuprũ cõmittit̃: in virgine. vidua: vel puero: vt etiã in ſoluta muliere que non habet̃ loco vxoris uel concubine: vt. ff. de adult. ſtupꝝ. ſec⁹ ſm canonẽ: vt. xxxvi. q. i. §. i.
g Adulterium. coniugatoꝝ.
h Ab vxore. ſic. j. e. q. vi. ꝑ totum. ⁊. ff. de adult. ſi vxor. hic nota. ſimplicẽ fornicatõeſ eẽ canonicũ crimẽ. i. ꝑ canones ⁊ ñ ꝑ leges eẽ crimẽ.
i Tibi ius. ind. q̄ ꝗ ex indulgẽtia t̃ diſpẽſatiõe apli hẽt: vt vnuſquiſq; hẽat ⁊c. vt. §. q. ij. §. his ita. ſic dẽ in ſpõſo. nã q ẽt gr̃a tñ hẽt: vt. xxi. q. ij. ſiquis eo rum. ſic eni ex neceſſitate hẽt fieri qđ et ſpõſatõe fit: vt l. di. õño ſacto. ⁊ xxxv. q. iij. ꝯſãguinitas.
k Tolerabili. orã. mai⁹ peccatuꝫ ẽ manifeſte peccare q̄ occulte: ſic et ꝯ. xij. q. i. certe ego. ⁊. xi. q. iij. precipue. ſed dic q̄ occulte peccãs magis d' peccare. i. plus ſe ſine: q: ge minem h̃ꝫ correctorem. Jẽ malum eſt ca dere a ꝓpoſito ſed peiꝰ ſimulare ꝓpoſitũ. Item manifeſte peccãs alio modo dicitur magis peccare q: ceteri ſe vult rationibus ⁊ auctoritatibus: vt in hoc. c. volebat. Item quantum ad hoc q̄ pluribus ſoret exemplũ peccandi: vt. xi. q. iij. precipue. Item alia conſideratione qui clam peccat plus peccat: quia videtur ſcienter peccare: ſed qui palam peccat minus peccat: quia preſumitur errare: vt. ff. de ritu nuptiaꝝ l. vlt.
l Sed. oẽ. qđ cõmitit in nõ ſua coniuge: adulterium eſt.
m Iſte i geneſi. vbi dicit̃ qualiter abraham cum eſſet in peregrinatione rogauit ſaram vt diceret ſe eſſe ſororem ſuam. xxij. q. ij. queritur.
n Abimelech. non eſt hic contra. xxij. q. ij. queritur. vbi dicitur vt pudicitiam eius ſeruare poſſet apud pharaonem: ⁊ ibi dicitur abimelech: quia vterq; in ipſum peccauit: vel ipſuꝫ vterq; innuit ab initio.
o Quia puro. volebat enim eam vxorem habere nec intendebat alicui iniuriam facere: ⁊ ideo excuſandus erat.
p Celeſtis. i. eccleſie.

q ORigo.ſ.ſpes ꝓlis.vel etiam vitatio fornicationis que eſt nupciarum cā:vt.ā.q.ij.bis ita.

r EZ magnitudo.ſ.imoderata exactio,ꝑ nimio ardore libidinis.

s Honeſta.nihil eni ẽ adeo licitū:vñ ñ poſſit ꝓnicies irrogari.xx iij.q.v.de occidẽdis.i fi.itẽ vſus rei nõ ꝺdẽnat ſed libido:vt. xli. di.quiſqs.ꝛ ſic vides ꝙ qñqz peccatur in re honeſta:vt.xii ij.di.ꝙ ait.

t Adulter .ā. e.q. ij. quicqd ꝛ So.hic adul ter talis dr nõ reatu criminis illi⁹ capitalis: ſed ſimilitudie adulterine libi dinis.ſicut eni adulter in ad ulteram arder: ita iſte in ꝓꝓaz ꝙ nõ peccet mortaliter:ꝓz i fi.nã ibi diſſua det ad qõ cui tandũ nõ tene mur:ꝛ hoc mõ ꝛ.e.q.vij.adul terij. ſic ꝙ ꝓꝓ ſimilitudinem dr adulter.nec eſt hoc mirum nã ſimilitudie facti aliquid ſe pe dicitur fieri xi.q.iij.excellẽ tiſſim⁹.xij.q.ij fraternitas.

u Amator.ve hemens ama tor dicitur qui tãtũ vxorẽ di ligit: ut apud ſe diſponat: ꝙ ſi ipſa eſſet for te vxor alteri⁹ nõ minus car naliter ſe cũ ea cõmiſceret.

x Iudicio.cũ iudi cio ꝛ di ſcretione com miſceri vxori ſue debet.

a Affectu.ex plẽde libidiniſ

b Pecudes. pecudes enim poſt ꝓceptũ ñ coeunt: vt.ꝛ.e. q.vij.nõ ſolũ.nec mulier faciat copiã ſui corꝓris a ꝓceptõe vſqz ad purgationem:vt.ā.di.v.ad ei⁹.ꝛ.xxxiij.q.iiij.ſi cauſa.

c Perdant.perit.n.partus ex frequenti concuſſione.

d Q Elis ignoret.hoc.c.bẽs de vbo ad vbũ:de pe.di.ij.ſi.n. vſ. mentum.ꝛ ver.paulus.

e Sub altera.i.ſub cõiugali q̃ eſt altera a caſtitate:alia lra bz alta nam profunda ſunt iudicia eius.

f Legi naturali.vel ꝓſuetudinarie.vel.i.diſpoſitioni diuine.

a Noſtro.ar.ꝙ ſi primo currebat fortior moneta ꝛ modo currit vilior de mandato pncipis:liberor ſoluẽdo viliorem:argu.ff.de ꝺben.emp.imperatores.ar.ℨ exꝫ de cenſi.olim.in fi.ff.ſi cer.pe.cũ quid.exꝫ de iureiu.quanto.

b Fines.i.ſeculariũ deſideriorꝫ:vel etas vltia de q̃ hẽs.xxxv.q.iiij.c.vno

c O Bijciuntur.mos.ſ.diuinus ꝛ a deo inſpiratus:exꝫ de diuor.gaude mus.ꝛ ponitur hic quando ꝓ quia.

d Crimen.ar.ꝙ conſuetudo a crimine excuſat aliqñ:ar.ā.di. iiij. deniqꝫ ꝛ exꝫ de tẽꝓor.ſane.ar.ℨ exꝫ de ſimo.non ſatis.i.q.iiij.c.vltimo.

e Nõ auiditate.ſi eni auiditate conſequẽde laudis: tũc peccarent xxij.q.ij.primum.

f Sicut fame.ſz nõ ne ꝓpter neceſ ſitatem famis licituz ẽ comedere idolaticum cum neceſſitas non bz legem:vt.ℨ.de cõ.di.i. ſicut.ꝛ ꝓpter neceſſi tatẽ famis licitũ ẽ auf ferre aliena:vt de con. di.v.diſcipulos.ꝛ etiã furari:vt exꝫ de furt.ſi gs.ꝛ homicidium cõ mittere:vt exꝫ de homi ci.c.ij.ꝛ carnes come dere i quadrageſima: ar.de cõ.di.v.carnem. exꝫ de obſ.ie.cõſilium: Rñ.ſic:dũmodo non fiat ad veneracionem idoli:nulla neceſſitas tamen excuſat a fornicatione: vt. ff. de ritu nup.palam.§.non eſt ignoſcendum.

g Undecũqz.q.d.ſi q̃rant ex illicito coitu.

h Et ſalui.ar. contra exꝫ ō filijs ꝓſby.ꝓ totũ

i d Sicut. quis ſuc ceſſionis niſi in uncia. C. de natura.li. auẽ.licet.

k Nec ſanguinis.id eſt honoris. filius eni ſequitur ꝓuilegiũ pa tris in tribus:quo ad honores ꝛ dignitates ꝛ quo ad curiales con ditionem: vt.C.de de curi.eos.ꝛ.l.exemplo ꝛ.l. nullus. ꝛ quo ad originẽ:vt.ff.ad muni cipa.l.i.matrem ſequi tur quo ad cõditiones vt.C.de rei ven.partũ

l Et nomẽ.ar.ad pre ſumptionem matrimo nij clãdeſtini ex appel latione vxoris:ꝙ eo ipſo ꝙ nominat vxor eſt habenda ꝓ vxore: ꝛ exꝫ de preſump.illud C.de nup.ſi vicinus.ar.ℨ.C.de li.ca.l.penult.argu.ā.xciij.di.dominus.ꝛ xiij.q.i.paratus.ℨ.de con.di.iiij.ſi eos.ff.de ꝓba.l.vlt.§.vlt.ā.i.q.i. ſiquis a ſimo.xxvij.q.ij.inuenta.ꝛ quod dicit:ꝛ nomen:dic ꝛ ꝓo.i nam eo ipſo ꝙ quis permittit ancillam ſuã ℨbere mrimonium rapit in libertatem .C.de latina lib.auẽ.ad hec.ſed ꝛ concubina rapit in libertatẽ morte dñi:ꝛ ſimi liter ꝛ filij eius ſi dñs nihil de eis diſpoſuit.C.cõmunia.de manu.l.pe.

m S Ic.adulteria.ā.e.q.ij.§.ſicut ergo.

n Pauperes.ā.xiiij.q.v.forte.ā.xxx.q.i.noſſe.ā.xxij.q.ij.bis au ctoritatibus.ā.i.q.i.non eſt putanda.

o Dãmona.i.pecunia quã ꝓ iniquitatẽ.i.ꝓ ſolicitudinẽ acqſiuit.xxiiij.q v.§.ſed hoc multipliciter.

p Iniquitatis.i.iequalitatis.equũ eni ẽ tibi neceſſaria retinere: ꝛ ꝓſumma

---

SIcut ſatius eſt fame mori q̃ꝫ idolaticis ueſci:ita ſatius eſt defungi ſine liberis:q̃ꝫ ex illicito ꝓcubitu ſtirpẽ querẽ.undecunqꝫ aũt naſcãt hoies:ſi parẽtuz uicia ñ ſectẽt ꝛ deũ recte colãt:honeſti ꝛ ſalui erũt.ſemẽ eni hõis ex q̃li cũqꝫ hoie ſit dei creatura eſt:ꝛ eo male utẽtib⁹ male erit ñ ipꝫ aliqñ malũ erit. Itẽ ꝟmo ãbroſij de ſãcto iohãne:q̃ ſic icipit:Dixim⁹ i ſuperiori dominica.

Ex ancilla filij nõ ſũt querendi.

QUicat aliquis uxorẽ nõ hẽo:ꝛ ideo ãcillã mihi aſſociaui .audi qd dicat ſcriptura ad abrahaz eijce ancillã ꝛ filiũ eius.non enim erit hẽs filiꝰ ãcille cũ filio libere.ſi igit ãcille filiꝰ hẽs non ẽ:ergo neqꝫ filiꝰ ẽ.cur ergo q̃rit tale ꝓiugium de quo ſuſceptꝰ filiꝰ nec ſucceſſionis poſſit eẽ hẽs nec ſanguinis? nec hr̃e põt hẽditatis ꝓſortium:q nõ bz originis ꝓuilegiũ .cur inqꝫ q̃ritur tale ꝓtuberniũ:de quo nati filij ñ ſẽ teſtes mr̃imonij:ſed adulterij?cur aũt huiuſmõi ſuſcipiũt adulterini:q pr̃i ſunt pudori non honori?dic̃ ſcriptura:adulteroꝝ filij abominatio eſt deo tc̃.mulier igitur tua ſi talibus moribus ꝓdita ẽ:ut mereat ꝓſortiũ:mereat ꝛ nomẽ uxoris.pr̃a cõcubine tue libertatẽ ꝛ nomẽ uxoris:ne adulẽ ſis potiꝰ uerꝰ q̃ꝫ maritꝰ. Itẽ aug ad claudiũ ꝓtra iulianũ li.v.

Adulteria nõ ſũt facienda etiam uoluntate generandi filios.

SIc⁹ nõ ſũt faciẽda adulteria ẽt uolũtate filios generandi quẽadmoduz nec furta facienda ẽt uolũtate paſcendi pauperꝰ ſanctos.q̃ tamẽ faciendum eſt non perpetrãdo furta ſed bene utẽdo mammonaꝰ iniq̃tatis. Nec ꝙ C.de nup.ſi vicinus.ar.ℨ.C.de li.ca.l.penult.argu.ā.xciij.di.dominus.ꝛ xiij.q.i.paratus.ℨ.de con.di.iiij.ſi eos.ff.de ꝓba.l.vlt.§.vlt.ā.i.q.i. ſiquis a ſimo.xxvij.q.ij.inuenta.ꝛ quod dicit:ꝛ nomen:dic ꝛ ꝓo.i nam eo ipſo ꝙ quis permittit ancillam ſuã ℨbere mr̃imonium rapit in libertatem .C.de latina lib.auẽ.ad hec.ſed ꝛ concubina rapit in libertatẽ morte dñi:ꝛ ſimiliter ꝛ filij eius ſi dñs nihil de eis diſpoſuit.C.cõmunia.de manu.l.pe.

pauperibus erogare: ꝛ hec est iniquitas si contra fiat.

q Meretrices. cū dicit nō mecchaberis. ꝛ in deuteronomio vbi dicit nō erit meretrix de filiabus israel.

r Quarū. alibi meretrix ē que multorum libidini paret: vt. ē. di. xxxiij. vidua. hoc etiā lex dicit. ff. de ritu nup. palam.

s Locutōis exp̄sse.

t Prohibuit. arg. q̄ idē iuris ē in parte ꝛ i toto: vt. xiiij. q. v. pena le item arg. q̄ phibito minori id qđ maiꝰ ē i telligitur prohibitum: ar. xliij. di. nulli clerico. similiter concessio maiori cōcessū vī ꝛ minus. xvi. q. ij. vicis.

u Al parte. pars furtū illicita vsurpatio rei aliene ē totū. oē nāq̄ furtū ē illicita vsurpatio rei aliene. ꝛ non cōuertitur. b. sed hec glo non valet: sed exponevt dixi. xiiij. q. v. pēale.

x Omnis. licet nō p̄ bibuerit rapinam verbis legis: phibuit tamē sntia legis q̄ magis attendēda ē: ex de v̄. sig. preterea. ē. i. q. i. marchiō.

a Illicitus. hic videt surgere quedam inextricabilis cōtrarietas. nazin deuteronomio licitum erat habē concubinam ꝛ dare ei preciuz sue pudicitie ꝛ eā dimittere: sed in decalogo sm interpretationes augustini phibita fuit omis fornicatō vt hic dicit. b. dicit q̄ ñ sunt ꝫria. nam aliud ē permissio: de q̄ in deuteronomio: ꝛ aliud p̄ ceptum de quo i decalogo. sed hec so. nulla videtur: quia circa idē non possunt habere locum permissio ꝛ precep tum sine prohibitio. ideo dicit q̄ illud intelligitur ō cōparatiua p missione: simile. j. xxxiij. q. ij. si quod verius nam in veritate illud semper fuit peccatum ex de diuoꝛ. gaudem⁹:

nullo mō licet alicui uinēte uxore sua uł ex ācilla uł ex alia q̄libet filios q̄rē: q̄ ēt susceptī filioꝫ noie iudicāt idigni. simplex ēt fornicatio i sac̄ scriptura phibet. Nō aug. i q̄stionib⁹ deuteronomij.

Illicit⁹ cōcubit⁹ ꝛ ois nō legitim⁹ usus illoꝫ mēbroꝫ nomine mecchie intelligitur.

Meretrices⁹ eē ꝛ ad meretrices accedē, phibet dn̄s: quarum⁷ publice uenal' turpitudo ē. In decalogo aūt mecchie noie nō uidet hoc apte, phibuisse: q̄n mecchia ñ nisi adulterium intelligi solet.

Dē sup exodū. Omnis mecchia ēt fornicatō dr̄ in scripturis ꝫ utꝫ ois fornicatio mecchia dici possit i cisō scripturis: ñ mihi interim occurrit locutiōis⁵ exēplū. ꝫ si ois fornicatio ēt mecchia dici ñ pōt: ubi sit i decalogo phibita illa fornicatio quā faciūt q̄ uxores ñ habēt cū femis q̄ uiros nō habēt an inueniri possit ignoꝛo. ꝫ si furti noie bñ itelligit ois illicita usurpatio rei aliene: nō eni rapinam permisit q furtū phibuit⁷: sed utiq⁸ a pte totū itelligē uoluit q̄cquid illicite reꝫ p̄rimi auferē. profecto noie mecchie ois⁸ illicit⁹⁸ cōcubit⁹ atq̄ illoꝫ mēbroꝫ ñ legitim⁹ usus phibit⁹ dꝫ itelligi. Tē hiero.

Extraoꝛdinaria uoluptas ꝛ iuere cūda opa nuptiaꝫ luxuria ꝛ imū dicia appellant.

Neo fornicatoꝛ maioꝛis⁵ criminis ē: q̄ tollit mēbra christi: ꝛ facē ea mēbra mētricis. erūt⁷ q̄ppe duo i carne una. q nō ē fidel⁷ nec credit i christo: mēbra sua facē mēbra mētricis. Ecōtrario⁵ ifidelis i fornicatōe sua utꝫ uiolet uel edificet⁷ templum idolo nescio⁴. p

b Neo. fornicatio melius est viam veritatis non agnoscē ꝛc̄ de pe. di. iiij. si refugictes

c Maioris. quia fidelis in hoc magis peccat: quia membra christi facit membra diaboli: sed infidelis sua non christi membra facit membra meretricis.

d Erunt. i. conueniunt in vno carnali opere: ꝛ per hoc dicit. b. affinitatez contrabi per illegitimum coitum: vt nō. xxx. q. iiij. siquis.

e Econtrario. i. sed. vel. i. converso casu.

f Edificet. tamen per fornicationem magis edificat diabolo templum ꝫ violetur.

a Nescio. hoc non diffinit: ponit tamen persuasionem suam: cum dicit p vicia ꝛc̄. vel dic nescio: id est non diffinio cum sit manifestum: quia infidelis non violat templum dei cum ipse non sit templum dei: sed edificat templum diabolo.

b Opus. ordine scilicet enumerandi. sic enim ait apostolus. manifesta sunt opera carnis: que sunt fornicatio ꝛ immundicia luxuria ꝛc̄. de bis. xxv. di. §. criminis. v. de quibus.

c Immundicia. que attendit sm omnem vsum illicitum mēbrorum, luxuria attendit in cibo ꝛ potu: cū uult delicatis ꝛ calidis vt aptior sit ad immundicias. xxxv. di. ecce.

uicia q̄ppe uł maxie demones colunt. hoc unū scio q̄ qui post fidē christi fornicat: uiolat tēpluz dei scdz op⁹ carnis imūdicia⁴ nūcupatur: ꝛ eā comes luxuria sequitur. quō eni i ueteri lege ō nefādis criminib⁹ q̄ i occulto fiūt: q̄ noiare ēt turpissimū ē: ne ēt dicētis os ꝛ aures audiētiū polluerent⁷: generalitē scriptura ꝓplexa ē dicens: uerecūdos uł uerentes facite filios israel ab oi imūdicia: sic i hoc loco ceteras extraoꝛdinarias uoluptates ipaꝫ quoq̄ opa nuptiaꝫ si ñ uerecūde ꝛ hōeste q̄si sb oc̄lis dei fiāt: ꝛ ut tm̄ liberis seruiat: imūdiciā ꝛ luxuriā noiauit. Tē gre.

Immoderat⁹ usus mulierum salomonē ad idolatriam traxit.

Salomō⁹ q̄ppe imoderato usu atq̄ assiduitate mulierum ad hoc usq̄ pduct⁹ ē: ut tēplum idoł fabricaret: ꝛ q̄ pus tēplū ꝓstruxerat deo: assiduitate libidinis ꝛ pfidie subtract⁹ idolis tēpla ꝓstruē non timuit. Tē hiero.

Liberoꝫ ꝓcreatio in mr̄imonio laudat: meretricia uoluptas etiā in uxore dānatur.

Liberoꝫ⁹ ergo ut diximus in mr̄imonio ꝓcessa sūt opera: uoluptates aūt q̄ de meretricum āplexibus capiunt⁷ in uxore sunt dānate. Quare aūt tales non dicantur filij: uel quē suoꝫ parentū sequāt⁷ q̄ ex libero ꝛ ācilla nascūt⁷ isidoꝛ⁹ etymologiaꝫ libꝛo nono determinat.

Qui sint liberi ꝛ quam conditiōnē sequantur parentum.

Liberi⁷ dicti sunt qui ex libero mr̄imonio oꝛti sunt. Nā ꝛ filij ex libero ꝛ ex ācilla sunt⁷ sūt conditionis. semper enim qui nascit

d Et turpissimam. ꝛ ita q̄dam omittenda sūt propter turpitudinem: vt. i. q. iiij. §. ista peccato. ꝛ ipe. trator dicit de ea que nubit. j. tempus lucens qūo ei dicam⁹ erubescim⁹⁸ in anē. de restitu. ꝛ ea que parit. §. unum si quidem. coll. iiij.

e Polluerēt nam dicit ipe. rator: q̄ propt ista crimina ois docent⁷ fames ꝛ pestilentie ꝛ terremotus: in anē. vt non luxurient contra naturam. § si enim. coll. vi.

f Immundiciam. arg. q̄ opa nuptiarum q̄ non sunt causa liberoꝝ mortalia esse q̄ia luxuria ꝛ imūdicia nominat vt j. c. liberoꝝ⁷ sed hoc dicit non quo ad reatum mortalis vicij: sed quo ad speciem facti. speciem enim ꝛ similitudinē luxurie ꝛ immūdicie pretendunt ꝛ habent designare: vt nō. ac. origo.

g Salomō. idolis. idolo. s. ascaroch syndoniorum ꝛ idolo cathmos moabitarum ꝛ idolo moloch amonitarum. post tamē egit penitentiam sm quosdam: de pe. distinc. ij. si enim. versi. salomon.

h Liberorum. dānate. cum uxore commisse uoluptates puniende sunt: ꝛ ita est arg. pro. b. qui dicit virum moraliter peccare: cum accedit ad uxorem causa libidinis. nu dic contra: ꝛ dānate dicit. i. puniēde propter veniale: ꝛ est simile. iiij. di. omnes vi. di. testamentum.

i Liberi. dicti. Quattuor sūt genera filiorum. naturales tantuz vt concubinarum. naturales ꝛ legitimi: vt uxoris. legitimi

annam:vt adoptiui.Spurij:vt sacraꝝ virginū ꝛ cōsanguineaꝝ i.q.vij.tali.

a Deterioꝛē partē sumit.hoc veꝝ est ſm legem longobardoꝝ ꝛ theutonicoꝝ.nā ſm legem romanoꝝ secus.C.de rei ven.par tum.ff.de ſta.bo.lex nature.ꝛ de vb.ſig.et.ꝛ ſufficit ſi per momē tuꝫ fuit in libe/ ro ventre.ff. e. ti.ꝛ ſeruoꝝ.§. igenui. vel dic veri⁹ deterioꝛē i. debilioꝛē. qz femineus ſex⁹ debilioꝛ ē q̄ ad honoꝛes :tamē

Q. V.

circa iſignia ꝓ les patrem ſeq tur:vt.dixi.ff.e dicat.

a Deterioꝛez. 8.xxviij.q.i. in dei ℣.ℨ. xv. q. vlt.cum multe ℣.ſed hoc in ce teris gñaliē: ſz ſalltē i illiſ duo bus caſibus: indeoꝝ filijs ꝛ clericoꝝ.

b Patrem. ꝛ quantum ad conditionez ꝛ quantū ad oꝛi ginē.ff.ad mu nici.l.i.ꝛ q̄ im pugnant teſta mentuꝫ mīo: vt.ff.de inoffi. teſt.ſi ſuſpecta. §.i.

c Elod au tem. hic intitula tur.v.q.an ſcili cet pudicitia ꝓ violentiam au feratᵉ.ꝛ dic q̄ duplex eſt pu/ dicitia animi ꝛ coꝛporis.Coꝛ poꝛis pudici, tia que integri tas dr̄:bñ amit titur per violē tiam:de q̄ dr̄.℣. e.ille.ꝛ.xxvij.q i. nuptiarum. Pudicitia aūt animi cū virt⁹ ſit nō auferᵗ ꝓ vim:qz aio nō inferᵗ vis:vt.℣.e.ita ne.ꝛ nō q̄ hec eadē virt⁹ ē i vir ginib⁹ i ꝓiugatis ꝛ in viduis:ſed in virginib⁹ appellat virginitas ꝛ in cōiugatis pudicitia.xxvij.q i.nuptiaꝝ.in ꝓtinentib⁹ caſtitas

d Inferꝛtur.abſoluta q̄ nō pōt aio inferri:ſed ꝓditionalis pōt:vt ē.xxiij.q.vi.vides.vl̄ dic ñ pōt iferri aio vis:veꝝ ē non cōſentiēti

e Duplicat.ar.violenᵗ coꝛruptā nō amittē virginū p̄miū: ſz recipere duplicatū:nō tñ quo ad aureolā.cōſequitur q̄ maius p̄miuꝫ ſed nō tale: qz nō coꝛonat nec fulgoꝛem virginis habebit.

f Olerabilius.i.ſanctius.

g Si liceat.i.ſi pōt.

g Non homini in coꝛpoꝛe.

b Sed deo.in mente.

i Virgo proſtituit.coꝛpoꝛe per vim.

deꝛioꝛē⁹ ptē ſumit.naturales aūt filij dicūtur igenuaꝝ ꝓcubinaruꝫ filij:quos ſola nā genuit nō hone ſtas ꝓiugij. ℣Ideo nō q ñ ſt̄ de legiti mo ꝓiugio:mr̄em⁹ poti⁹ q̄ patreꝫ ſequuntur.

Quod aūt pudicitia uio lenᵗ eripi nō poſſit:mul toꝝ auctoꝛitatib⁹ ꝓbat Eſt eni uirtus animi:q̄ uiolēᵗ nam nō ſentit. coꝛpoꝛi nāq̄ uis iferᵗ ñ aio.uñ quāuis coꝛpus uiolenᵗ coꝛrūpat: ſi pudicitia mē tis fuerᵗ illeſa:tñ caſtitas duplica turᵉ.ſic beata lucia ferᵗ dixiſſe pa ſchaſio:ſi iuitā me feceris uiolari caſtitas mihi duplicabit ad coꝛo nā.nā non ingnat coꝛpus niſi de ꝓſēſu mētis.nā ꝛſi in manu mea thura ponas ꝛ ꝓ manū meā ſacri ficiū facias:deᵒ nō attēdit q ꝛ de ridet.ō ſēſib⁹.n. ꝛ uoluptatib⁹ iu dicat deᵒ. ℣Inc ābꝛoſius ſcribit i li.v.de uirginibus.

Melioꝛ ē uirgitas mītis q̄ carnis

Olerabili⁹ ē mētē uirginez q̄ carnē hr̄e.utrūq̄ bonū ſi lice at.ſi ñ liceat ſaltē nō hōi caſti: ſz deo ſim⁹.uirgo'.n.proſtituī pōt: adulterariᵗ nō pōt.ubicūq̄ uirgo dei ē:tēplū dei ē.nec lupanaria in famant caſtitatē:ſz caſtitas etiaꝫ loci abolet ifamiam. ℣Item.

Mēte icoꝛrupta caro ñ coꝛrūpit

Ruera⁹ nō pōt caro añ coꝛrū pi:niſi mēs fuerit ante coꝛru pta. ℣Tē aug.de ciui.dei li.ij.

Aliena libido neminē polluit.

Ta⁹ ne aliquē polluat aliena libido metuit⁹ non polluet:ſi aliena erit.ſi aūt polluet:ñ erit ali ena.ſz cū pudicitia ſit uirt⁹ animi comitēq̄⁹ hēat fortitudinez:poti⁹ q̄libet mala tolerare decernat q̄

k Adulterari.qz adulteriū tātū dolo ꝓmittit⁹:vt.xxxiij.q.ij.in lectum. ꝛ ff.de adulte.l.penal.

l Nec lupanaria.hō enī ſanctificat locū nō locus hominem:vt.xl.di.non loca.ꝛ.c.multi.tñ ex loco q̄q̄ p̄ſumit ꝫ aliquē:vt.xvij. q.ij.diſſinimus. ꝛ ēt ꝓ aliquo:vt.lvi.di.c.i.ipſe ergo locus per ſe ñ eſt ifamis:nec ēt dñs lu panaris ē ifamis:vt.ff de pe.here. ancillaruꝫ vitari tñ oꝛ turpis lo/ cus:vt.lxxxi.di.i olim⁹ ꝛ iudex ip̄m vitare oꝛ vt.ff.de arbi.ſi cū dies §.ſi arbiter.

m Genera. caro .i. ei⁹ coꝛrruptio ad reatū ip̄utari nō oꝛ vl̄ ad dānationē eternā vel coꝛrruptiōis nō oꝛ rea effici.obeſt tñ quo ad aureolā:ꝛ qz nō cō ſecrabit⁹ iter virgines vr.℣.e.ille.

n Lane polluat. ꝛ polluet ꝓ con ſenſū:de pe.di. v.c. ſi.

o Comitēq̄z.nā q̄ hz vnā virtutē hz omēs.

p Conſentire.ſimile xxxi.q.ij.lotharⁱ⁹.non enī ꝓtext⁹ pauꝑtatis ꝛē.ff.de ritu nup.palā §.nō eſt ignoſcendum

q In ptāte.nam dicit lex q̄ cura vel diligen/tia ꝓſequi poſſumus: ne quis nobis iniuriam vel dānū det:vt.ff.cō/modati ad eos.ꝛ.ff.de admi.re.ad ci. perti.l. ij.§.ſi eo.dicit lex q̄ cu ſtodia paꝝ pōt aduer ſus vim.ff.de act.ēp.ꝛ nen.ſi ea res.

r Putauerit.ar.q̄ ſi debꝫ dici qs ꝓpetraſſe qō nolēs fcē vl̄ paſſus fuit:nec debēt iputari q̄ ꝓ coactionez abſolu tam fiunt:ar.ā.di.l.pre ſbyteros.xv.q.vi.c.i. ar.xxxi.q.ij.lotharius

s Ꝓpoſito. ſan/ctificari.in futu ro cū ſua ſtola iduct.

t Aufert. ꝛ ita habet coꝛpus virtutez. ſed ℣ ℣.e.de pudicitia.qz vir tus tñ i aio ē.ſz iō dr̄ coꝛp⁹ hr̄e:qz futuꝝ eſt hr̄e poſt reſurrectionē

u Sanctitatē.hec tñ q̄ mēte coꝛrupta eſt:p⁹ p̄ñiam pōt ordinari:qz q̄ ad legē ꝓmotōis virgo ē ℣.e.finge.

x Dergat.nō q̄ ſola itineris arreptō facit aliquā coꝛruptā:ſicut itineris. arreptio hēt ꝓ appellatōe:ex̄ de ap.meminimus.ſic q̄ pergit de vna mili tia ad aliam:iure ſecūde milītie cenſet.ff.de bo.poſ.ex teſtamēto milit.l.i

y Lucretiā.ꝓpinquo.i.auunculo.

z Adultera.vr̄ q̄ aug.male iduxit exēplū lucretie.nā i veritate ſm cano nes adulteriū ꝓmiſit:ſiue directa ſiue idirecta fuerit volūtas:licꝫ ſm leges ñ ꝓmittat niſi dolo:vt.ff.de adul.l.vlt.ſz aug.iducit exēplū. ℞ q̄ſi a minori q.d.exquo ea q̄ cōditionaliter fuit coacta:excuſat ſm.l.ab adulterio.mul/to magis ea q̄ e abſolute ſm canones.i.q.i.ꝓſtat.l.di.p℞oꝛos.

z Ejus cōmiſit.imo ꝛ ipſa niſi abſolute fuerit coacta:ar.ā.e. ita nc. ſed hoc ideo dicit:quia non tenetur hoc caſu ad penam legis: quia ſine dolo

adulterium nō cōmittit .ff. de adult. l. penult. alias potiꝰ debuit mori q̄z cō
sentire. ī.e. §. cū ergo. vides ergo q̄ adulteriū pōt esse ex parte vnius tātū
similiter simonia pōt esse ex pte vnius tantum: ⁊ nō alteriꝰ: sicut in giezi ⁊
naaman: vt. i. q. i. q studet. ⁊. q. iij. quesitum. ⁊ similiter societas: vt. ff. p so
cio. l actione. §. diximus. ⁊ sponsalia ex̄ de despō. impu. ō illis. ⁊ matrimo
nium: vt ex̄ de eo qui
dux. in ma. quā pol. p
adulter. c. i. ⁊. ō. q. ij. ali
quando.

c d Ex pudicitia. qs
collige ō modo
p̄bationis omnem vir
tutem cē in animo.

p Uirtꝰ. ē aūt virtus
habitꝰ mētis bene con
stitute ⁊c. vt de pe. di.
iij. ille rex tantus. ob
hoc ēt virtutes uelamī
ta aīe dicūt: de pe. di.
ij. c. sapiens.

a Eripi pōt. quid si
culpa ī hāc violentiaz
incidissz: puta denūcia
uit ei maritus ut fuge
ret: ne vi hostium oppī
meretur cursione: illa
aūt noluit: ⁊ sic oppssa
est q̄ dimitti possit a
viro? sic videtur quic
quid ex culpa sua ⁊c.
xv. q. i. siquis isaniēs.
l. di. studeat. p̄sumit
enim se rapine obtulis
se. xxiij. q. iij. displicet
ff. quod me. ca. si mu
lier. arg. ℈ ex̄ de spon.
veniens. xxvij. q. ij. de
sponsatas. ff. de regu.
iur. nullum crimen. xv
q. vi. c. i. nec imputan
dum est ei: q̄ credula
non fuit. ff. q̄ cuz falso
tutore. l. ij. ⁊. l. di. siqs
p̄postera. itē ⁊si pec
cauerit non credendo
viro suo: nō tñ quātuz
adulterium meretur. x
v. q. i. inebriarunt. qd
iuris sit de hoc: in que
stionibꝰ plene nōui. b.

b a Deuz. permit
tit. sic non p̄mi
sit abimelech. ō. p̄oxi.
q. nemo.

c Defendit. i. non im
putatur ad crimē cor
ruptio carnis.

d n On potest. non
peccat. nam tūc
hō peccat: cum mens
per delectationē sbin
gaf: de pe. di. ij. ℔ scien
dū. ⁊ ē ar. xxij. q. v. sigs
coactus ℈. sz ibi de cō
ditionali coactione: ℔
de absoluta.

e Sicut enī. Casus
sola voluntaf for
ma monetat opus. x.
q. ij. hoc ius.

f Uoluntate. directa vel indirecta: ne sit contra. ā. di. l. sigs voluntarie.

g Debilitati. senio vel sectione vel naturali frigiditate hoc dicit: sz a: q̄z vo
luntaria continentia est bona non necessaria. xxxiij. q. v. que sunt. ūn fi.

De. Non fidelibꝰ christi tedio
sit uestra uita: sed ludibrio sit ho
stibus castitas uīa: habens ucraz
magnāq̄ p̄solationē si p̄tinentiaz
retinetis ñ p̄sensisse peccatis eoz
De i li. i. ꝺouabꝰ aiabꝰ: Nō nisi
uolūtate peccaf. De in li. i. de
libero arbitrio. De eodez

Ex pudicitia quis dubitauit
qn ea sit in aio constituta: qñ
q̄ uirtꝰ ēt uñ a violēto stup̄ato
re nec ipsa eripi pōt. Tē hiero
nymꝰ sup epl̄az ad romanos. li. i.
Non pōt fieri ut nisi qs mecche
tur p̄us i corde: q̄z mecchari possit
in corpore. De sup lucā in li. ij
Hinge siqs i aliq̄ p̄secutione ali
quā uirginē p̄stitutā cognouerit:
apō euāgeliū q̄z uolūtate nō pec
cauit: uirgo suscipiť: i lege q̄si cor
rupta repudiaf. De i libro he
braicaz q̄stionū. Qrpꝰ mlieris
ñ uis maculat: sz uolūtas. Tē
augu. in li. de sancta uirginitate.
Sicut nēo ipudice utiť corpore
nisi spū p̄us p̄cepta negtia: ita ne
mo pudicitiā fuat in corpore: nisi
spiritui p̄us ifita castitate. De
uictoriano.

In corpore pudicitia uiolari non pōt: si mens inuiolata seruetur.

Ad deum igemiscētibus oino
suis aderit q̄ suis adesse ꝓsue
uit: ⁊ aut nihil in carū castissimis
membris libidine hostili ppetra
re p̄mittit: aut si permittit cū eaz
animꝰ nulla ꝓsensionis turpitudi
ne cōmaculaf: ēt carnē suā defen
ditꝰ a crimie. ⁊ qcqd in ea nec com
misit nec p̄misit libido patientis:
solꝰ erit culpa facientis: oisq̄ illa
uiolētia nō p corruptiōis turpitu
dine: sed p passionis uulnē deput
abiť. tñ. n. ualet i mēte integritas
castitatis: ut illa iuiolata: nec i cor
pore possit pudicitia uiolari: cuiꝰ
mēbra potuerūt supari. Item
isidorus in synonymis li. ij.

Caro nō peccat: si a cōtagione fuerit anima munda.

Nonꝰ pōt corpꝰ corrūpi: nisi p
us corruptus fuerit animus
mūda nāq̄z a contagione aia caro
nō peccat. Item augu. honora
to epō.

Nō corrūpiť pudicitia carnis: si mente seruatur.

Magis timeamꝰ ne sēsu interi
ore corrupto pereat castitas
fidei: q̄z ne femie p̄stupr̄ēť uiolenť
i carne: q̄z uiolentia nō uiolaf pu
dicitia si mente seruatur. qm̄ nec
qs i carne uiolaf: qñ uolūtas pati
entis turpiť carne ñ utiť: sed sine
cōsensiōe tolerat q̄ō alius opaf.
Tez iohannes chrysostomus
super matthеum.

Nec peccatū nec iusticia ex opere sine uoluntate perficitur.

Sicutꝰ enī peccatuz opus sine
uolūtate nō faē: ita ⁊ iusticia
ex ope nō p̄sūmaf: nisi ⁊ uolūtas
affuerit. mlti. n. corpore quiō ca
stitati studēt: adulteriū quidē uo
lūtateꝰ p̄mittūt: cū dñs dicat: qui
uiderit mulierē ad cōcupiscendū
eā: iā mecchatꝰ ē eā i corde suo. er
go nolūtaf sine ope peccat frequē
ter. illa ergo ē gloriosa p̄tinētia: ñ
quā trāsgredi ñ pōt necessitas de
bilitatiᵍ corporis: sz quā cōplectiť
uolūtas sancti p̄positi. Tē hie
ronymꝰ i epl̄a ad eustochium.

Uirginitas carnis non fuaf mente corrupta.

Sꝯ paulus apl̄s uas electiōis
⁊ p̄paratꝰ i euangelio christi
ob carnis aculeos ⁊ icentiua uici
oz reprimit corpuſ suū: ⁊ fuituti
sbijcit: ne alijs p̄dicās ipe reprobꝰ
iueniaf: ⁊ tñ uidit aliā legē in suis
mēbris repugnātē legi mētis sue
⁊ captiuātez se i legē peccati: si pꝰ
nuditatē ieiunia fames carceres
flagella supplicia i semetᵐ ruersus
exclamat: infelix ego hō: qs me li
berabit de corpe mortis huiꝰ: tu
te putasꝰ secuz eē debēᶜ? q̄so caue
ne qñ dicat ⁊ ō te deus: turga isra
el cecidit: ⁊ nō ē q̄ suscitet eā. Au
dacter dicā cū oia possit deꝰ susci
tareᶜ: uirginē nō pōt pꝰ ruinaz. na
let qdē liberare de pena: sz nō na
let coronare corruptā. timeamus
illā p̄phetiā ne i nob ēt cōpleatur
⁊ uirgines bone deficient. obsua

b f Sꝯ paulus. vas. id est electus ad p̄dicandū: ⁊ dicitur vas
quia plenior fuit alijs: vt. xxiij. q. vi. c. i.

t Aculeos. id est motus p̄mos de quibus timebat cadere in secū
dos: ⁊ qui surgunt in nobis ⁊ sine nobis: de pe. di. ij. inter hec ſci
endum.

k Aliā. i. sen
sualitatez sine
concupiscētiaz
que dicit lex:
quia ligat ⁊ cō
trahit ad perca
tum. vnde di
cit alibi ago qd
nolo.

l In lege. i. in
peccatuz quia
ligat homineꝫ

m In semet. i
poꝑ: iam fra
gilitatem consi
derans

n Lu te. arg.
qd nō licz ma
ioꝛi nec minoꝛi
vt. viij. q. i. si er
go. ⁊. xi. q. i. ma
gnum. ⁊ quod
negatur in ma
ioꝛibus multo
potius i mino
ribus. C. de re
uo. dona. bie
sol. in fi. ⁊ qđ
maioꝛibus di
gnitatibus nō
est concessum:
hoc sibi nō au
deant vēdicare
minoꝛes. vt C
de decur. l. vl.
li. x.

o Petras. ꝛ.
q̄ paulus fuit
virgo cū sit cō
parato iter cū
⁊ eustochium
que virgo fuit

p Salcitre.
idē dicit lex q̄
virginitaf retri
tui non potest
C. de rap. vir.
in pen. sed nō
ne exoculatoꝛ
potest retinerē
vltam: quare q̄
non virginita
tem: quidaz sic
intelligunt. idē
q̄ deus nō pōt
facere quin fu
erit corrupta:
qnia factum fi
pōt non esse fa
ctum: vt. ff. de
cap. in bello. ℔
facte. sed fm hoc idem esset in ceco. Rñ. quod hic dicitur non re
fertur ad carnis corrupte restaurationem: sed virginalis palme re
tribution̄em. ⁊ dic non potest. id est non congruit eius potentie:

vt aureola coronet corruptos. hoc enim esset ꝫ iusticiã: ⁊ iõ illud non potest: vt ar. de pe. di. ij. §. charitas.

q Male. ar. ff. de dolo. l. i. §. ij. nã ideo dixit ꝓt̃or dolus malꝰ: ga est bonus.

r Hae oleũ. i. pinguedinẽ bonoꝝ operꝝ: vel. i. pietatem. xlv. dist. disciplina.

s Descende. vba sunt ysaie predicentis ad ſam futuram babyloniorum captiuitatem p̃ darium ⁊ cyrꝝ regem medoꝝ ⁊ persarum: ⁊ expleꝫ hm hoc ꝓpheta ad literam quasdaꝫ miserias quas paupule mulieres solent sustinẽ: ⁊ verba i peratiua resoluũda sũt i verba futuri tẽporis.

s Descende. i. descendens.

t Sede. i. sede bis. qõ iõ dixit ꝓpheta ꝓpter nimiã futuroꝝ certitudinem ⁊ ẽ ar. q̃ verbaꝫ p̃teritis tpis põitur p verbo futuri. sic expõit traditur. i. transmarinus ẽ. ff. de pub. l. i. ⁊ ẽ ar. ff. de v. si. vbis sicut ecõtrario vbũ futuri loco p̃teritj: vt. ã. xxi. di. i nouo Lo. põderet. ⁊ exponit a hieronymo. hec ſra mortaliter circa fidelẽ aiam q̃ prevaricata est p̃ peccatum: ⁊ hoc duobꝰ modis: vel inuitãdo ad p̃niam: ⁊ tũc ꝓpe tenẽt vba. Descende. i. humilia te per p̃niam. Sede in terra. i. in cinere ⁊ cilicio.

u Virgo. i. sterilis. vel virgo prꝰ filia babylonis. i. filia cõfusionis: qz mens tota facta cõfusa ẽ: de pe. di. iij. §. item ait.

x Chaldeoꝝ. chaldei grece feroces itelligũt. valde eni feroces sunt qui proprias volũtates sequẽtes nõ moribus suis parẽ scimunt: ⁊ est chaldea regio: babylonia ciuitas ẽ in ea sita.

y Thronus. i. dignitas regalis auferet ei. vel thronꝰ. i. remuneratio eterne vite.

z Non vocaberis mollis ⁊ delicata. i. ammodo nõ viues in deliciis quo ad virtutes: supple nisi penitueris.

a Accipe molam. timoras per contritionem.

b Mole farinam. vel ꝓ paupertate vel aliter.

b Mole farinã. examina peccata tua ⁊ malas cogitationes.

c Discooperi. i. confiteri peccata tua.

d Denuda. per confessionẽ.

e Transi flumina. i. defere caduca ⁊ fluentia supple: q̃ nisi ꝺ fe ceris reuelabit ⁊c.

f Opprobria. in die iudicij: de pe. di. i. §. nõ ita. exponit et mystice hec ſra: ita q̃ ipꝺoperet vicium fideli anime: ⁊ tunc resoluuntur vba in preteritum tempus. Descẽde. i. descendisti ab altitudie virtutum ad vicia. Sede in terra. i. sedisti terrenis infecta. Virgo vt ꝓmo. Accipe molam. i. accepisti mundanarum rerum circuitum. Mole. i. molnisti. i. dissipasti cogitationes tuas eas affectui mãci

qd dicat: ⁊ uirgines bone: qz sẽ ⁊ uirgies maleꝰ. q̃ uiderit inquit mulierẽ ad cõcupiscẽdam eã: iã mecchatꝰ ẽ eã in corde suo. perit ergo et mẽte uirginitas. iste sẽ uirgies male. uirgines carne ñ spũ. uirgines stulte q̃ oleũ non hñtes excludunt a sponso. si aũt ⁊ ille q̃ uirgines sẽ: ob alias tñ clꝑas uirginitate corꝓ nõ saluãt: qd fiet illis q̃ ꝓstituerũt mẽbra christi ⁊ mutauerũt tẽplũ sancti spũs i lupanar? Ilico audi ⁊ ꝓphetã dicẽtẽ: descẽde sede i terra uirgo babylonis filia sede i ẽra: nõ ẽ filie chaldeorũ thronꝰ: ñ uocaberis ultra mollis ⁊ delicata. accipe molã ⁊ mole farinã discooperi uelamẽ tuũ: ꝺnuda crura tua: trãsi flumia: reuelabit ignominia tua: apparebũt oprobria tua: ⁊ hoc post thalamuz filij dei pꝰ oscula fratruelis ⁊ spõsi. illa de q̃ quõdaz hmo ꝓphetic ꝓcinebat: astitit reginaꝺ a dextris tuis i uestitu deaurato circũdata uarietate. nudabitꝰ: ⁊ posterioza dorsi eiꝰ ponẽtꝫ i facie eiꝰ. sedebit adꝰ aãs solitudis ⁊ posito uasꝺ di uaricabitꝰ pedes suos oi trãseũti ⁊ usq̃ ad uerticẽ pollueẽ. rectius eni fuerat hõium sibisse cõiugiũ ⁊ ambulasse ꝑ plana: q̃ꝰ ad altioza tendentẽ i ꝓfũdũ iferni cadẽ. non fiat obsecro ciuitas meretrix filia syon: ne pꝰ trinitatis hospitiũ ibi ꝺmones saltẽt: ⁊ sirenes nidificẽt ⁊ ericij. ¶ Tẽ aug. de christiana fide.

Corpore intacto castitas nõnũq̃ amittitur.

Nec solo affectu ⁊ tactu sed aspectu quoq̃ appetit ⁊ appetit concupiscẽtia feminaruz. nec dicatis uos aios hñe pudicos: si habeatis oculos ipudicos: qz ipudicꝰ oculus ipudici cordis ẽ nũciꝰ: ⁊ cũ se sibi iuicẽ et tacẽteꝰ ligua conspectu mutuo corda nũciãt ipudica. ⁊ ꝟz ꝓcupiscẽtiã carnis alterutro delectãt ardore et i tactis ab immunda uiolatõne corꝓribꝰ fugit castitas ipa de moribꝰ. ¶ Tẽ greg.

Adulteriũ ꝓpetrat: cum inupta turpiter concupiscitur.

Qui uiderit mulierẽ ad concupiscendã eã: iãꝰ mecchatus ẽ eã i corde suo. qz eni greco uocabulo adulter mechꝰ dr: cũ non aliena cõiũx: ſz mulier uideri ꝓhibet apte ueritas ostendit: qz et solo uisu cũ turpit uel inupta cõcupiscit adulteriũ perpetrat. quod tñ plerũq̃ ex loco uelm ex ordie ꝓcupiscẽtiũ discernit: qz sic hũc i sacro ordine studiosaꝰ cõcupiscẽtia: sic illũ adulterij iquinat clꝑa. Jn ꝓmis

pando. Discooperi. i. discooperuisti hypocrisim nam. modo enim appareret qualis prius extiteris: discooperuisti te virtutibus. nam virtutes velamina sunt animẽ: de pe. di. ij. sapiens. Denuda crura tua. i. per ꝓfessionem denudasti actiones tuas. Transi flumina. i. transisti per temporalia eis inherendo: ⁊ iccirco reuelabit ⁊c.

g Hoc pꝰ thalamum hec littera vult q̃ precedens mortaliter itel ligat. ⁊ ẽ sẽsus. i. post q̃z recessisti a sponso tuo ⁊ fratruele id est christo. Christus. n. ⁊ eccla sunt fratrueles: qz de iacob christus ꝺ esau ecclesia. i. de gentibus processit. xxxv. q. vi. §. si vero. ⁊ hec sũt vba hieronymi.

b Regina. i. quelibet sancta virgo vel sancta eccla.

f Deaurato. charitate ⁊ castitate: de pe. di. ij. principium.

k Nudabit. veste virtutum vl bonoꝝ operꝝ

l Et posteriora. i. peccata q̃ rũit quasi post dorsum relicta cuz aliquis se debuerit ea habere.

m Ponẽtur. i. in futuro seculo.

n Ad aquas. i. inf hereticos.

o Et posito. i. ꝺpositio

p Vase. s. cordis.

q Diuaricabit. i. diuidet ⁊ cõmutet varios suos affectus.

a Trãseũti. i. demonibus vel. i. omnibꝰ opa sua qz ibi ola omnibꝰ aperta erunt.

a Trãseũri. diabolo. trãsite dꝰ diabolꝰ: qz dicũt aie ipi diabolo: i currua te vt trãseamus

super te: ⁊ ibi exinãite vsq̃ ad fundamẽta i ea: de pe. di. iij. in salicibus.

b Quam ad altioza. argu. q̃ melius est non incipere q̃z ab incepto desistẽ melius est enim non vouere q̃z a voto cadere. xij. q. i. certe. xxvij. q. i. nuptiarum.

c Ciuitas. i. anima que agit bene: de pe. di. iiij. in domo.

d Demones. i. prave cogitationes.

e Sirene. i. delectatões q̃ mergebãt.

f Ericij. i. erroꝛes vel solicitudines mũdane q̃ pungunt. io.

g Nec solo. ipudicos. hoc perpendit si sunt vagi: vt. ã. di. xxiij. bis igit vnde illud: auerte oculos tuos ⁊c.

b Tacẽte. ar. q̃ operibus loquimur sicut ⁊ verbis: vt. xliij. distinc. sit rector. ⁊. xi. q. iij. existimant. extra de ap. dilecti. extra de spon. cum apud. sic ff. de lega. iij. natu.

i Qui viderit. ad concupiscendam. hoc scilicet animo: ⁊ dat operã quantum potest.

k Jam mecchatus ẽ eã. hoc vez est in cõingata. nã eũ soluta non cõmittitur. sed nunquid imponemus isti tantam penitentiam ac si factum interuenisset: sic: sed non tam grauem.

l Adulterium. i. fornicatio.

m Vel ex ordine. nota hm veritatẽ loci vel ordinis aliquẽ plus minusue peccare: ar. di. xl. hõ christianus. xxiij. q. viij. occidit. ã. xvij. q. iij. q̃s. ff. ꝺ penis. aut facta. §. locus. xxv. q. i. nulli. ã. xxxi. q. i. de his qui frequenter vxores. de pe. di. i. aut facta.

n Studiosa. nõ videt hoc vez: q̃ tantum peccet clericus studiosa concupiscentia: quãtũ laicꝰ ipso facto. vr enim q̃ magis peccet clericꝰ studiosa cõcupiscentia. nã tãtũ peccat quilibet studiosa uoluntate cõmittẽdi adulterium

quantum ipso facto. ʒ. de pe. di. i. sicut. ⁊ ita vel equaliter peccat cleric⁹ vel magis ꝓpter gradū altiorē q̄ȝ laic⁹. qḋ ergo hic dr̄: referas ad eccl'e opinionem nō ad veri essentiā. sic ergo ſm canones ꝯmittit' adulteriū solo aīo sicut piuriū: vt. xxij. q. v. q piurare. idē i furto ⁊ alijs crimib⁹: vt de pe. di. i. ſ. ꝓpterea. xiiij. q. v. siqd. ſȝ ſ̄ȝ leges solo aīo n̄ ꝯmittit' furtū: vt. ff. de acqui. pos. possidere. §. si rem nec adulteriū. ff. de adulte. l. vlt.

a Horrēd⁹. scl'. ar. q suffic̄ scl' ꝯscire: vt. ʒ. di. iiij. i istis. ⁊. viij. q. ij. dilectissimi. ⁊ ar. ff. ō mu. ⁊ ho. vt gradati. §. i. ar. ʒ. ʒ. xij. q. i. certe. ar. C. de repu. hē. l. vlt. C. de nō nu. pe. gn̄alit'. ff. de nego. ge. pōponi⁹. ar. ʒ. iij. q. iij. §. spatiū. ʒ. di. lxxij. placuit.

b Putat. ar. ff. ad. l. aq. ꝓinde. ar. ff. ō edi. edic. cū eiusdē. l. plerūq.

o Distiguit'. ꝑ ꝯcēptū

p Ille aūt. incōtaminat. s. mēte ⁊ corpe: exēplū. xvij. q. ij §. cum ergo. ibi vouerat.

q Cōparare. ex toto vt velint cōsecrari inter virgines: arg. di. xxvi. acuti⁹. ʒ. e. q. e. finge. vl' vt habeant aureolam xxvij. q. i. nuptiarum.

r Virgib⁹. C. ō nup. iperial. ʒ. nā ois.

s Doleāt. q: forte propter peccatum p̄cedēs hoc eis accidit: ar. xxij q. ij. si quelibet. al's q̄re dolebūt cū n̄ peccauerint.

t Vel in corpore. s. ꝑ peccatuȝ originale qḋ ē in eis ꝓpter qḋ p̄nt corrumpi.

u Cum ḡ. instictu vt cum appetit ⁊ instigat aliquem ad coitum.

x Vel aliene. vt cum appetitur ⁊ consentit aliene libidini. de hoc nō. ʒ. e. q. ij. qcquid.

a Fides. coniugalis quaȝ alter coniugum alteri debet seruare. s. ne cū altero l' cū altera coeat. xxvij. q. ij. omne

b Et abiectis. i. i quātulicūqȝ vilib⁹ valet fides coniugalis.

c Corporalē. arg. pro leprosis: vt ex̄ ō coiu. lepro. quoniam. quia poti⁹ periculum corporis q̄ȝ aīe incurrendū ē: ⁊ cū alterū euitari n̄ pōt: ar. xi. q. iij. nō solū xxij. q. v. c. i. §. cum ḡ.

d Non mecchaberis explendam nec ēt ob aliam causam.

e Qui preter suam. ⁊ ita ille tātū committit adulterium: q h̄ȝ vxorem vel que est coniugata. qn̄qȝ tn̄ large sumit' adulteriū. ʒ. e. q. ii ij. nemo.

f Pelto. languente ʒ. e. q. vij. quod ꝓposuisti. ʒ. so. illud a falsarijs dictū: istud auctenticū eē vr̄: vel illud de desponsata tātū: istō de cognita. vel illud reprobatum est: hoc diuina auctoritate firmatū. vel veri⁹ dic q illud de arta loquit'.

g Absūte. xxxiiij. q. i. cū ꝑ bellicā ʒ. ſȝ ibi de illo q nescit' viuē: hic de illo q certe scitur viuere.

tamē nō dissimilib⁹ idem luxurie distinguit' reat⁹. Quāuis autē uiolēt' oppſſe pudicitiā n̄ amisint icōtaminatis tn̄ se n̄ audeāt exeq̄re uirginib⁹. Unde leo papa.

Que opprimunt' incōtaminatis uirginib⁹ se ꝯparare nō audeant.

Ille aūt famule dei q̄ itegritatē pudoris oppſſiōe barbarica ꝑdiderūt: laudabiliores erunt i hūilitate ac uerecūdia: si se icontaminatis n̄ audeāt cōparare uirginib⁹. quāuis eni oē peccatū ex uoluntate nascat': ⁊ potuerit corruptōe carnis mēs iuita n̄ pollui: min⁹ tn̄ hoc illis oberit: si qḋ potuerūt aīo n̄ amittē se doleāt uel corpore ꝑdidisse. Cuȝ ergo hec q̄ uiolētiā passa ē: pudicitiaȝ amisisse ꝓbari n̄ pōt: nullo mō cōuincit' fornicatōis ul' adulterij crimē icurrisse. ut eni ait augustin⁹ in li. de bono ꝯiugali: adulteriū cōmittit': cū uel ꝓprie libidinis istinctu uel aliene ꝯsēsu cū altero uel altera ꝯtra pactū ꝯiugale cōcubit'. atq ita frāgit' fides: q̄ i reb⁹ corporeis ⁊ abiectis magnū aī bonū ē: ⁊ ideo ei salutē quoq corporalem q̄ ēt uita ista ꝯtinet': ⁊ certuȝ ē debē postponi. Itē isidorus sup exodum.

Mecchat': q alicui p̄t mr̄imonij fedus miscetur.

Non mecchaberis. i. ne q̄sq̄ preter matrimonij federa alijs feminis admisceat' ad explēdā libidinē. Nā adulteriū facit: q p̄t suā ad alterā accedit. Itē aug. de adulterinis cōiugijs.

Qui uiuēte uxore sua alteram cognoscit: adulterium cōmittit.

Pelto christianū neminē reluctari illū adulteꝝ eē: q ul' diu lāguēte uel diu absēte ul' ꝯtinent' uiuē cupiēte uxore sua alteri commixt⁹ ē femie. Cum ergo nihil hoꝝ i ista depꝛhēdat' fuisse: q: nec ꝓp̄e libidinis istictu nec aliene cōsensu nec uiro suo languēte uel absente ul' ꝯtinent' uiuē cupiente adhesit alij: ſȝ uiolēt' aliena libidine oppſſa uim ꝑtulit: apparet q nec adultera nec fornicaria dici pōt. unū nec aliq̄ occasione ualet dimitti. cū eīȝ iudei q̄rerēt a christo utꝝ liceret hōi uxorē suā dimittē quacūq ex cā: r̄ndit eis: nūqd legistis q: q fecit eos ab initio masculum ⁊ feminā creauit eos. quos ergo de⁹ ꝯiunxit: hō nō separet. deinde ſmonē suū ita cōclusit: ut diceret neminē posse dimittē uxorē suaȝ excepta cā fornicatōis. Hic apostol⁹ ait in ep̄la ad corinthios: his qui mr̄imonio ꝯiūcti sūt p̄cipio n̄ ego ſȝ dn̄s uxorē a uiro non discedere. unde dat' itelligi: q q̄lescūq fuerint uir ⁊ uxor: exquo ꝯiugali affectu sibi adheserint: ulteri⁹ ab iuicē discedē nō ualent. Unde ābro. i exāerō. t. diei. iiij. scribit.

Qualiscūq sit uir: exquo semel placuit non est dimittendus.

Horrēd⁹ ⁊ icult⁹ ē uir q semel placuit: nunqd uir ali⁹ eligend⁹ ē? cōparē suum equ⁹ diligit: ⁊ si mutet' ali⁹ trahē iugū nescit compar alteri⁹: ⁊ se nō totū putat. tu ꝯiugalē tuum repudias ⁊ sepe putas mutandū? muta ⁊ si uno defecerit die superduc riualē: ⁊ stati icognita cā: q̄si cognitaȝ pudoris exequeris iiuriā. Itē aug.

Similiter de uxore intelligatur.

Si uxoreȝ qs hēat sterilē siue corpe deformē siue dbilē mēbris ul' cecā ul' claudā ul' surdā ul' siqd aliud siue morbis siue laborib⁹ doloribusq ꝯfectā: ⁊ qcqd excepta fornicatōis causa cogitari pōt uehemēter horribile: ꝓ societate fideq sustineat. Itē hierony. ad oceanum de morte fabeole.

Nō licet uiro uxorem dimittere nisi causa fornicationis.

Precepit dn̄s uxorē nō debē dimitti excepta cā fornicationis. ⁊ si dimissa fuerit: manere innuptā. qcqd uiris p̄cipit': hoc consequēter redūdat ad femias. neq eni adultera uxor dimittēda ē: ⁊

c Muta. ironia est.

d Riuale. i. uales ꝓpie dicit' q ꝑ eundē riuū aquaȝ ducūt: vt ff. de aq̄ quo. ⁊ esti. l. i. sic hi ex similitudine riuales dicit' q cū eadē mliere habēt ꝯsuetudinē.

e Incognita. an sit iusta vel n̄. i. n̄ ꝓbata cā.

f Si vxore. Debilē. ar. ꝓ leprosis q n̄ debent dimitti: vt ex̄ de piu. lepro. c. ij. vñ ⁊ h. di. q ꝯ̄ȝ maritū seq̄ mlier. ꝓ hē ar. xiij. q. ij. quaq̄ q. ⁊ ex̄. e. qn̄ qḋ aūt dr̄ ex̄. e. c. i. q nō cogit' seq pōt itelligi i eo cā: q̄i relique n̄ potuit. nisi pōt hīc tenet' seq: vt ex̄. e. t. qn̄. vel dic q illō nō tȝ qḋ ibi dr̄: q ē ꝯ̄ꝑ ceptū dn̄i. sed pōt q vir velit retinē apud se vxorē leprosā: nūqd pōt? vr̄ q sic: q: vxor tenet' viꝝ seq: ſȝ n̄ ecōuerso: vt. xij. q. ii. manq̄. qȝ ecōtra vr̄ q vicini n̄ tenēt pati illū eē iter eos: q: de iure deberet remoueri ab alijs: vt. ʒ. di. vi. testamētū. ⁊. ʒ. xij. q. ij. ʒ. ipm ⁊ ex̄. de ecclesi. edic. c. ij. ⁊ ʒ. de cōsuetudie: vt ex̄. e. c. qn̄. Ego credo q alter reliquū debeat taliter sequi vt qn̄q veniat ad ipsum: ⁊ quācito soluerit debitum recedat: ar. iiij. di. si seru⁹. i fi. sed spōsa de futuro ēt ꝓpter alias deformitates nō tenet' sequi spōsum: vt ex̄ de iureiu. quēadmodum.

g Precepit. redūdat. nā vbi par ē rō: par dȝ eē iudicium. ff. ad l. aq. illud. ⁊. ʒ. q. ꝓxi. nihil.

uir mecchus retinẽdus ẽ. Tẽ.

De eodem.

APud nos qõ ñ licet feminis. eque ñ licz uiris: ⁊ eadẽ fuit pari ꝓditõe censet. Tẽ ex cõcilio toletano. xij.

Cõmunione ꝑuet: qui extra cãm fornicationis uxorẽ suã dimittit.

PRecepti dñi ẽ: ut excepta cã fornicationis uxor a uiro dimitti ñ debeat: ⁊ tõ qcunq extra culpã crimis supradicti uxorẽ suã qcunq occasione reliquerit: quia quos deꝰ ꝓiunxit: ille separare di sposuit: tãdiu ab ecclastica cõione ꝑuat⁹ ⁊ a cetu oium christianoꝝ maneat alienꝰ: qdiu societatẽ relicte ꝓiugis ãplectat syncerit ⁊ foueat. itaq; q iã admoniti a sacerdote semel ⁊ bis ⁊ ter ut corrigãt ad sue ꝓiugis noluerit redire ꝓsortiũ: ipi se suis meritis ⁊ a palatie dignitatis officio separabũt: ⁊ in sup generose dignitatis testioniũ qdiu i culpa fuerit amissuri sunt: qz carnẽ suã discidij iugulo tradiderũt. Tẽ nicolaꝰ ad ꝓsulta bulgaroꝝ. De eodẽ

QUicqd mulier contra te cogitauerit: ul si te accusauerit: ñ ẽ excepta cã fornicatõnis reijciendã ul odio ꝓsus habẽda. Edꝰ querit: cũ sit par utriusq ꝓditio: cur cõmunicãtes uiri cuz adultis uxoribꝰ nõ ꝑuciãt: cũ ecõtra uxores i ꝓsortõ adulteroꝝ uiroꝝ manere uideãt. De his ita scribit innocentius papa:

Jn utroq; sexu adulterium pari ratione punitur.

QUa christiana religio adulteriuz i utroq; sexu pari ratiõe cõdenat. sed uiros suos mulieres ñ facile de adulterio accusãt: ⁊ ñ hñt latẽtia peccata uidictã. uiri aũt liberi uxores adultas apõ sacerdotes deferre ꝓsueuerũt. ⁊ tõ mulieribꝰ ꝓdito crimie eaꝝ cõio denegatur. uiroꝝ aũt latẽte ꝓmisso: ñ facile qscq; ex suspicionibꝰ abstinet. q utiq; sbmouebit: si eiꝰ flagitium detegat. cũ eni par cã sit: iterduz ꝓbatõe cessãte uindicte ratio conquiescit.

CCe q ista dimitti non ualz: cũ a fornicatiõe innocẽs iuẽiat. Dz põat q ipsa sit adultera: qrit si adulꝰ possit dimittẽ eã cã fornicationis. Nõ eni uidet q pari crimie ifectꝰ aliũ de eodẽ punire possit. unde cũ iudei adulterã accusarẽt: eqtatis sniaz a dño acceperũt quicũq; uestrũ sine peccato ẽ: pri mꝰ lapidẽ i illã mittat. Dic ẽt in euãgelio ꝓcipit: Hypocrita ꝓmũ eijce trabẽ de oculo tuo: ⁊ postea educes festucã de oclo fratris tui Hinc ẽt augu. scribit in libro de ſmone domini in monte.

Qui fornicat: fornicatõis cã uxorem suam dimittẽ non potest.

NIhil iquꝰ ẽ: qꝫ cã fõnicatõis dimittẽ uxorẽ: si ⁊ ipe ꝓuicꝰ innocentius papa:

Jn utroq; sexu adulterium pari ratione punitur.

QUa christiana religio adulteriuz i utroq; sexu pari ratiõe cõdenat. sed uiros suos mulieres ñ facile de adulterio accusãt: ⁊ ñ hñt latẽtia peccata uidictã. uiri aũt liberi uxores adultas apõ sacerdotes deferre ꝓsueuerũt. ⁊ tõ mulieribꝰ ꝓdito crimie eaꝝ cõio denegatur. uiroꝝ aũt latẽte ꝓmisso: ñ facile qscq; ex suspicionibꝰ abstinet. q utiq; sbmouebit: si eiꝰ flagitium detegatꝫ. cũ eni par cã sit: iterduz ꝓbatõe cessãte uindicte ratio conquiescit[m].

CCe q ista dimitti non ualz: cũ a fornicatiõe innocẽs iuẽiat. Dz põat q ipsa sit adultera: qrit si adulꝰ possit dimittẽ eã cã fornicationis. Nõ eni uidet q pari crimie ifectꝰ aliũ de eodẽ punire possit. unde cũ iudei adulterã accusarẽt: eqtatis sniaz a dño acceperũt quicũq; uestrũ sine peccato ẽ: pri mꝰ lapidẽ i illã mittat. Dic ẽt in euãgelio ꝓcipit: Hypocrita ꝓmũ eijce trabẽ de oculo tuo: ⁊ postea educes festucã de oclo fratris tui Hinc ẽt augu. scribit in libro de ſmone domini in monte.

Qui fornicat: fornicatõis cã uxorem suam dimittẽ non potest.

NIhil iquꝰ ẽ: qꝫ cã fõnicatõis dimittẽ uxorẽ: si ⁊ ipe ꝓuicꝰ

alter sub specie mariti cognouit eam: vt. xxx iiij. q. ij. in lectũ. Quintus: si dedit ei occasionem fornicandi: vt ex de eo qui cog. cõsang. vx. sue discretionem. Sextus: si maritꝰ post adulterium toleranit eam: arg ũ. e. q. i. sigs vxorez. ⁊. c. sicut. ff. so. matri. cum mulier. Septimus est: si adultera est ante baptisma: vt ex de diuor. gaudemus.

Jn illam. nam si aliquod peccatuz bẽbat mortale erat: quia ceri monialia delebant venialia tantum: de pe. di. vi. c. i. vers. nam venialia. ff. ꝺ dolo si duo

NIhil iniquius. i iniquum est. byperbolice loqtur: simile. j. q. vij. qui in omnibus. vij. q. i. omnis.

Conuincetur, sed qualiter potest maritus conuinci de adulterio q pmo cepit uxorem suam accusare de adulterio. nam accusatoꝛi nũqz põt par vl minus crimen obici: vt. iij. q. vltima neganda. ergo simplex adulteriuz nõ potest obijcere uiro: nisi uelit ei obijcere adulterium incestuosum: uel adulterium cum aliqua coniugata. Respondeo si directe uult unus agere ꝫ reliquum: tunc preferendus est primus accusatoꝛ uel actoꝛ. ff. de iudi. qui prioꝛ. si autem uxoꝛ uult agere in modum exceptionis: prius audiur ⁊ ꝓbata exceptione repellit maritum: vt extra de oꝛ. cog. cum dilectus. sed ad huc obijcitur exquo uir propriam iniuriam persequitur: non põt mulier eum repellere per aliquam exceptionem: vt. iiij. q. vi. omnibus. nam ibi dicitur q in causa sua quilibet infamis admittitur. Sed dicimus hoc speciale esse in adulterio ⁊ lenocinio, hec enim excepno adulterij uel lenocinij repellit agentem: vt extra de diuoꝛ. significasti. ⁊ extra de eo qui cog. ꝓsang. uxo. sue discretionem. ff. so. ma. cum mulier. C. de adult. qñ alex. sed hunc contradicit lex. ff. de adult. l. ij. §. si publico. vbi dicitur q exceptio lenocinij uel adulterij non repellit maritum. ad hoc solet dici: q illa lex loquitur qñ post lit. contes. obijcitur lenocinij crimen uel adulterij. ⁊ dicunt quidam q est speciale in adulterio q post lit. contes. nulla replicatio uel exceptio admittatur: ⁊ ad solutionem suam confirmandam inducũt illud. ff. de adult.

a Eadem. i. eiusdem generis. nã in ueritate due sunt seruitutes: vt ex de cõuer. cõiu. quidam.

b Pari. ar. de quibus par ratio attenditꝫ. simile ꝺz eẽ iudicium. q. vij. apostolus.

c Conditione. quo ad debitum reddendum ⁊ fidem seruãdã nõ aũt in aliꝭ: vt potes ponẽ ꝓ exempla. ff. de his qui no. ifa. uxores. xxxiij q. v. manifestũ. c. noluit. ⁊. c. hec imago. xxxiij. q. i. sigs ac experiũt. nam in uoto abstinentie uir ẽ maioꝛ. similiter i accusatiõe secũduz leges: sed secũdum canones non ad imparia iudicantur vt. ũ. e. q. i. sigs ⁊ uir põt statiz ꝓbere pꝰ moꝛtem uxoꝛis: ꝫ mulier nõ põt statim pꝰ moꝛtem uiri fm. l. C. de secundis nup. l. i.

d Precepꝫ. di. ptum. di. gnitatis. ar. q si aliquis contẽnit excõmunicationem: q iudex sectaris uel dñs illius potest cum paꝛe feudo suo ꝛem argu. q si unus episcopus ꝓpter excõmunicatẽ ꝛz alicui auferret pcbendam: si mulier ⁊ alius eps põt ei auferre id qõ ab ipso ꝺz: vt. viij. q. i. siquis presbyter. ⁊. xi. q. iij. sigs a ꝓncio. Item argu q qcqd prelatus uel alius fecit tempoꝛe excõmunicationis: q non ualet: vt. vij. q. i. factus. ⁊. xxv. q. i. omne. ⁊ de con. di. i. hic ergo. xij. q. ij. alienationes. ũtẽ est arg. hic q postqz quis penituit de crimine: q possit recipi in testem: licet manifestum fuerit eius crimen: quod uerum est in ciuili: secus in criminali: vt. vi. q. i. qui crimen. ⁊. c. illi qui. ⁊. iiij. q. i. c. i. ⁊ iij. q. iiij. beatus. h. tamen subaudit hic maxime hoc hodie est expressum ex de testi. testimonium.

e Quãdiu. ũ. vi. q. i. illi.

f q Elicquid cogitauerit. ar. ꝫ ex de diuoꝛ. c. i. C. de repu. l. i. sed illud non tenet.

g Ed querit. communicantes. id est simile adulterium ꝓpetrã tes: sicut ⁊ mulieres.

h Non conueniant. vt possint accusari de adulterio sicut uxores

i c Christiana. sacerdotes. argu. adulteros tantum ab ecclesia iudicandos. xxxiij. q. ij. seculares. j. xxxv. q. vi. multorum.

k Detegatur. hic manifeste habes q uxoꝛ potest accusare uiruz de adulterio: licet secus uideat fm. l. de hoc nota. ũ. e. q. i. §. hoc in mulieribus.

l Elmidicte. quasi dicat non deficit ius: sed ꝓbatio: vt. ff. de testa. tu. duo sunt tici.

si marit⁹.§.pscriptiones.nā ibi dr: q postq̄ nomē accusati fuit receptum inter reos: nulle pscriptiones admittūt.b.tn̄ dicit q si añ lit.contes.nō credebat adulteriū accusatorē cōmisisse ꝛ postea sciuit: bn̄ pōt excipere ꝯ eū: sed tn̄ huic pdicit⁹.§.si publico ꝯdicit.nā ibi dr q exceptio fuit admissa: sed intellige q admissa fuit de facto.

fornicari. occurrit ei illō: i quo alterū iudicas: teipsū ꝯdēnas. eadē n. agis q̄ tu iudicas. Qpropt̄ quisquis fornicatōis cā uult abijcere uxorē suā: prior dz eē a fornicatōe purgat⁹ ꝛ imunis. qd silr ēt de femina. Idē de uerbis dn̄i tractatu. xlviij.

Qualem quisq̄ uult iuenire uxorem talem se seruet eidem.

Si ducturi estis uxōes: suate uos uxorib⁹ uestris. quales uultis eas iuenire: tales ꝛ ipe inueniant uos. qs uinēs ē q nō castā uelit ducē uxorē? ꝛ si accepturus ē uirginē: qs nō itactā desideret. Intactā q̄ris? itactus esto. purā queris? purus esto. nō ei illa pōt ꝛ tu nō potes. Idē i epl̄a ad parentiū comitem arrianum.

Iudiciū de alio expetē nō dz: qui de se iudicare contēnit.

Iniquū ē: ut qsq̄ de alio iudicare uelit: ꝛ iudicari de se nolit. Idē de adulterinis ꝯiugijs.

Uiri grauius sunt puniendi de adulterio: q̄ mulieres.

Indignant mariti: si audeāt adulteros uiros pendē siles adulteris feminis penas: cū tāto grauius eos puniri oportuerit: q̄nto magis ad eos ptinet ꝛ uirtute uincere ꝛ exemplo regē feminas.

Idē de .x. chordis.

Sicut uir caput ē mulieris: sic adulterando grauius deliquit q̄ mulier.

Non mecchaberis. i. non ibis ad aliquā aliā preter uxorem tuā. tu aūt exigis hoc ab uxore: ꝛ nō uis hoc reddē uxori. ꝛ cū debeas i uirtute pcedē uxorē tuā: qm̄ castitas uirt⁹ ē: ꝛ tu sb uno ipetu libidinis cadis: ꝛ uis uxorem tuā uictricē eē ꝛ tu uict⁹ iaces: ꝛ cū tu caput uxoris sis: pcedit te ad deū cui⁹ caput es. uis tuā domū capite deorsū pēdē? caput ei mlieris uir ē. ubi aūt meli⁹ uiuit mlier q̄ uir: capite deorsū pēdet dom⁹. si caput ē uir: meli⁹ dz uiuē q̄ mulier: ꝛ pcedē i oib⁹ bonis factis uxorē suā. His auctoritatib⁹ monstrat: q adulter adulteram dimittere non ualet.

Nunc aūt q̄rit: si ille qui dimisit uxorē suā cā fornicatōis illa uiuēte aliā ducē possit. Q aūt hoc fieri nō possit: testat aug. in li. de bono cōiugali dicens.

Uinculum coniugij fornicatione non potest dissolui.

Interueniente diuortio non abolet ꝯfederatio nuptialis: ita ut sibi ꝯiuges sint ēt separati: cū illis ēt cōmittit adulteriū: qb⁹ ēt fuerit p⁹ suū repudiū copulati? Idē de adulterinis ꝯiugijs li. ij.

Nulla rōne dissoluit coniugium qd semel initum pbat.

Dicite dimittit uxor ob cām fornicationis: sed manet uinculū prioris: ppt̄ qd fit reus adulterij: qcūq̄ duxerit dimissam ob cā fornicatōis. Sicut aūt manēte i se sacmēto regeneratōis excōicat qsqs re⁹ ē crimis: ita q̄ separatur a uiro nūq̄ carebit sacramento coniugij: ēt si non recōciliet uiro. carebit aūt si mortu⁹ fuerit uir ei⁹. re⁹ uō excōicatis iō nūq̄ carebit regeneratōis sacramento ēt si nō recōciliat⁹ fuerit: q nūq̄ morit de⁹: cui ē copulat⁹ i baptismo. Idem super epistolā pauli ad corinthios.

a Purgatus. i. immunis. nō eni sufficit q sit purgat⁹. nā licet vxor peniteat de adulterio: si tn̄ viri adulteriū velit accusare: repellitur exceptione. nā cum p⁹ penitentiā vir possit eā accusare videtur multo fortius q eā possit exceptōe repellē: arg. j. xxxi.cā.q.ij. admonere. ar.ff.de reg. iuris in nū⁹.§.cui dam⁹. Sed qd sentis si vir eā sibi recōciliauit: ꝛ p⁹ vir adulterat: si eni vxor velit eū accusare: poterit eā repellē exceptōe adulterij qd vxor cōmisit ꝛ ipse remisit reconciliando eā: ꝛ ēt deus sibi remisit cū iā ipsa penituit. ꝯ.q.i. apō misericordem. Rn̄. sic: q quedam possumus cōsequi excipiēdo que n̄ possum⁹ cōsequi agendo: q qui crimē intendit: videndū est si ipse prius fuerit criminosus: vt. vi.q.i. qui⁹ crimen. arg. ꝯ. xxiij.q.iiij. si illic. h. ego dico q viro non cōpetit exceptō cū iam sit ab eo remissa: vt. ff. de edil. edic. q̄ritur. §. si venditor.

b Si ducturi. intactam. iniquū eni ē vt pudicitiam vir ab vxore exigat quā ipe non exhibet. arg. ff. ad legem iuli. de adulte. si vxor. §. iudex. ꝯ. di. xcv. esto subiect⁹. item frustra petit debitum qui qd debet nō impēdit. qd eni quisq̄ iuris ꝛc. ar. di. ix. neq̄. ar. ꝯ. xxxv.q.iij. nemo.

c i Iniquū ē. iudicare. iij.q.viij. cui⁹ i agendo.

d i Indignantur. pendere. i. sustinere a pondo dis.

e Grauius. ar. maiorē eē reatum ex persona relinquentis: ar. xi.q. iij. precipue. xxv.q.i. nulli.

f n Non mecchaberis. precedere. quod dicitur hic de viro respectu vxoris intelligendum est de prelato respectu clericorum: ꝛ de clerico. respectu laicorū: ar. i.q.i. vilissimus. vt. viij.q.i.c. vlt. ꝛ de magistro respectu discipulorum quos precedere debet. C. de profe. ꝛ me. magistros. xviij.q. i. qualis.

g n Nunc autem. hec questio non habet questionem: quia non potest dimissa vna aliam ducere: nisi cum matrimonium rumpitur: ꝛ prior desinit esse vxor: vel cum sponsa ingreditur monasterium. vel cum infidelis dimittitur nolens cohabitare viro. xxxv.q.vij. icestuosi. ꝛ q.vi. si duo. ex. de ꝯuer. ꝯiu. ex publico. ꝛ extra de diuor. quāto.

h Interueniente diuortio. diuortiū aūt nō ē verū nisi cum fit animo constituendi discessionem. j. de pe. di. i. diuortium. diuortiū aūt dictū ē a diuersitate mētis: vel q in diuersas partes eunt qui matrimonium distrahunt. ff. de repu. l. ij. nec fit diuortiū quo ad matrimonij essentiam: sed quo ad vsum carnis. ꝛ duplicit fit. vel ppetuo. j. xxxii. q. v. q deo. vel ad tempus. xxx. q. i. nosse.

i Repudium id est diuortiū nam repudiū ppōie est inter sponsos. ff. de verb. sig. inter stuprum. §. diuortium.

k Dicite. manente. ar. q nec sa. VII. cramento ordinis careat spōsitus: cum hoc duo sibi equarat canon scilꝫ sacramentū ordinis ꝛ sacramentū baptismi: vt. j. de cō. di. iiij. ostendi tur. arg. ꝯ. l. di. accedens.

l Nunq̄. hic habes q verū sacramentū baptismi nunq̄ i aliquo abolet. vnō videtur q aīa semel baptizata nunq̄ debeat iterum baptizari: ꝛ si millies qs resuscitaret ad vitam. Sed quid de ordinibus qd de possessionibus quid dei qs de vxore la zari nunquid sunt ei omnia restituēda: quid nūquid anima cōtrahit originale peccatum cum denuo applicatur carni. de originali dicit. h. non esse illud in suscitato: quia morte extinguitur. sed dignitates ꝛ vxorem petere non potest de iure: de equitate tamen si vacat est sbueniēdū. gandulfus dicit nō eē mortē vbi resuscitatio fit secutura: sꝫ pon⁹ diuinā quādā vocationē. idq̄ nec matrimonium dissoluitur nec cetera amittuntur. qd aūt dicit aug. non de naturali morte: sed de miraculosa intelligitur: ita dic matrimoniū morte dissolui: vt hic dicitur cū sit qdā societas q̄ dissoluit morte. ff. p socio. cum duobus. §. idē. Rn̄. mors aūt omnia delet: in aut. de nup. §. deinceps. col. iiij. idē dicēdū de prelatura: sed baptismus nō deletur morte vel aliqd aliud i q̄ ꝯfert gr̄a vt ordo. vn̄ resuscitat⁹ n̄ ē denuo ordinād⁹. ꝛ ē rō q p baptismū copulat [illegible] immortali. s. aīa deo: p mr̄imoniū mortale mortali. s. corp⁹ corpori ꝛ ita dissoluit morte sola. vnde dicit hꝫ q mr̄imoniū nō soluit i [illegible] gressu monasterij: quia dicitur hic q sola morte soluit mr̄imoni [illegible]

sacramentum.io.quid iuris sit de hoc in questionib⁹ notaui.b.

a Apostolus.in epistola ad corinthios.

b Non discedere.nisi ꝓpter fornicationem.

c Teste.ꝛt iuuto maxie si non sunt separati iudicio ecclesie:immo ꝛt post sniam vsq3 ad biennium pōt eā sibi reconciliare iuitā:vt.C de adulk. aut. sz bodie. Sz quid si postea marit⁹ adulterē postq3 snia est lata ꝫ uxorem de adulterio? dicit oēl q ma rit⁹ teneatur eaz recipē: vt ex ō diuor.ex lris, ꝛ ex de iurein. tua.ꝛ ex de adulk. tua. quod vix credo. eo q nulla facta sit iniuria mulieri vt .j.e. quēad modum.ē enī liberat⁹ a mutua seruitute. nam cuz illa mulier nō possit indu ci testis super aliquo cum sit dānata de adulterio: ḡ nec ad accusanduz admittitur.nō enī potest dici q suā iniuriaz ꝓsequatur cuz oē inl sine etiā fruitum quaz habuit in viro perdiderit.ꝛ ꝓmissas decretales intelligo cū non fuit seruē tia lata super adulterio: sed tantū de diuortio.maltā enīz refert an inōx ita sniauerit ,p nūcio te adulteratam:an sic pronuncio virum ex separā duz a te:sic.ij. q.ij .§. notandum.vel ibi in dex ex officio suo restituit virū mulieri:alis icōueniēs eēt q snia a qua nō eēt appellatū ꝛ q trā siuit i rē iudicatā,ppter delictū supueniēs retractaret. Hoc autem bñ cōcedo q ,ppter delictū supueniēs restituit fruitus ꝓ:dūmō snia nō ꝓcesserit super adulterio:si tñ factū fuerit publicū:vt ex ō diuor.significasti.io.Saiū dixi in questionib⁹ p decre.illā ex lris. ꝛ decre.significasti.nā illa decre.ex lris expīsse ponit hūc casū.b.

d Similē.ar.q ea q ꝓmittūt in Scrib⁹ itelligūt repetita i sequē tib⁹ .ꝛ q ꝓcedentia determiāt sequētia:vt hic ꝛ.ff.de vb.ob.ticia.ꝛ ff.de cōdi.ꝛ de.auia.ꝛ.ff.de vino ꝛ tritico.l.vlt.p sequētia similit ꝓcedentia:vt.xxvij.q.ij.egressus.ꝛ p mediū tā ꝓcedens q3 sequēs ex de ap.secūdo requiris.Itē hūc videt Scrium:ex de ap.iquisitō ni.ꝛ ibi quere solutionem illius b:occardi.

e Seri potest.

f Tacuit.

Siue uir ab uxōe siue uxor a uiro causa fornicationis discesserit alteram habere prohibetur.

Apostolus⁵ dicit:his q sunt in ꝓiugio ꝑcipio:ñ ego sed dñs: uxorē a uiro suo non⁵ discedē.q si discesserit:manē inuptā aut reco ciliari uiro⁵ suo.pōt eiz fieri: ut di scedat ea cā q̄ dñs ꝓmisit. at si fe mine lz uiz suū dimittē,ppt̄ forni catōis cāz:qd rñdebim⁹ ō hoc qō dicit posteri⁹:ꝛ uir uxorē suā non dimittat:q̄re nō addit excepta cā fornicatōis:qō dñs ꝓmittit :nisi q sil'em⁵ formā ault intelligi:ut si dimiserit qō cā fornicatōis ꝓmit tit:maneat sine uxore:aut recōci lietur uxori:ꝛ p⁹ pauca.dñs autē ꝓmisit cā fornicatōis uxorem di mittē:sz qr ꝓmisit ñ iussit. Idē de sermone domini in monte.

Queri⁵ pt: ut uir dimittat uxo rē cā fornicatōnis: quam ex ceptā dñs eē uoluit. Jā uō si nec illi nubere cōcedit⁵ uiuo uiro suo a quo recessit:neq3 huic alteraz du cere uiua uxore sua quaz dimisit: m⁹to min⁹ fas ē illicita cū qbuslz stupra ꝓmittē. Itē ex ꝓci. mile uitano.

Ab uxore dimissus l' dimissa a uiro ad pñiaz redigāt:nisi aut cōti nēt uiuē aut se rcōciliare uoluerit

Placuit⁵ ut ꝑz euāgelicam ꝛ a postolicaz disciplinā neq3 di missus ab uxor⁹ neq3 dimissa a ma rito alteri ꝓiūgat⁵:sz ita manēāt: aut sibimet recōciliēt.qō si contē pserit:ad pñiaz redigāt. Item aug. de ꝼmone dñi in monte hito

Mechat qui a uiro dimissaz ducere presumit.

Dominus⁸ ad illō ꝓfirmandū ut non facile dimittat⁵ uxor:solaz fornicationis causaz excepit: cete ras uō uniuersas ꝛ inumerabiles molestias siq̄ extiterint:iubet ,p si de cōiugali ꝛ ,p castitate fortiē su stinere⁵:ꝛ mechū dixit ēt uiz qui eā duxerit q̄ soluta ē a uiro. Tē hiero.ad damascū ꝓsbrum.

Adultera,pbat⁵:que uiuente uiro alteri nubit.

Omnes⁵ causatōes aplus am putans apertissime diffiniuit uiuēte uiro eē adulterā mulierē si alteri nupserit.nolo⁵ mihi,pferas raptoris uiolētiā:mris ⁵prationē prīs⁵ auctem:ppinquoruz ⁵ cater uā:fuoz insidias parētū:dāna rei familiaris.q̄diu uiuit uir:lz adul ter sit lz sodomita⁵ lz flagitijs oib⁹ coopert⁹ ꝛ ab uxore,ppt̄ hec scele ra derelict⁹:marit⁹ tñ ē reputād⁹ eius.ſ.cui alter uiz accipē ñ lz.ñ hec apls ,ppa aucte decernit: sed christo i se loquente christi uerba secutus ē:q ait i euangelio :qui di mittit uxorē suā excepta cā forni cationis facit eā mechari: ꝛ q di missam acceperit adulk ē. vñ ꝛ a postoli grauē ꝓiugij sarcinā⁹ itelli gētes:si ita ē iquiūt ñ expedit hōi uxorē accipere. ad qō dñs q pōt hoc capē capiat:statiq3 sb exēplo triū eunuchoz⁵ uirgitatis ifert be atitudinē q̄ nlla lege carnis⁵ reti neā⁵. Tē ex ꝓci.elibertano.

Mulieri fideli:q uiz adulterū di mittit:alij nubere non licet.

Fidelis⁵ femina que adulterū maritum reliquerit fidelem: ꝛ alterum duxit: prohibeatur ne ducat. si autem duxerit:non pri us accipiat communionem q̄s is quez reliquerit de seculo exierit⁵:

g Omin⁹.cām fornicatōte.sz q̄re dñs ꝓstimit tātū ,ppt̄ crimē dimit ti cū alia q̄dā sint maiora:iō q: cū ipa i b nō fuer fidē nō ē ei fuanda ꝛ ita punk i q̄ deliquit.i.q.iij. §.itē peccato. Itē q: fornicatio eiaz uxoris maculat corpus uiri:vt.ā.e.q.i.in cōiugio.itē ē hic ar.q q vnā cām excepit intelligit oēs alias iclusisse.ff.de euic.qui liberatis.

b Sustineri.arg.,p le prosis:ꝛ.ā.e.q.v.siqs uxorem.

o Omnes.causatō nes.ſ. actiones vel allegationes.io.

k Nolo.i.nolo q: excusatōem mulieris alle ges.

l Patris.i.cā tradi tā a matre inuitam.

m Patris.q: paina ſ.uolūtate sit factum.

n Propiquoz.i.q,p pinquoruz caterua ad eam ueniret.

o Sodomita.vī q q marit⁹ posset dimitti,p pter op⁹ sodomiticuz: vt.j.e.adulterij. vbi dī q illō crimē sit maius adulterio. Itē quid di ces si,ppam uxorē pol luit ex claustra pudo ris:vī scipm polluit ,p prijs manib⁹ nūqd ob b pōt dimitti!vī q sic q: nōie mechie ois il licit⁹ ꝓhibit⁹ ꝛ illicitus mēbroz⁵ usus ꝓtinet: vt.ā.e.q.iiij.mētrices. ꝛ.c.sequēti.qō lau. cō cedit.vix credo q,ppt̄ aliq̄ istoruz vir possit dimitti:vt.xxxv.q.ij. exordinaria.sed qd di ces de uolūtate forni cādi cū ꝛ ipsa sit forni catio:vt.ā.q.v.q uide rit.nā corpore aliq̄ est corrupta añq3 veniat ad suū corruptorē: vt ā.e.q.v.,ppositō:nō di co q ob hāc cām pos set dimitti:q: de occul tis non iudicat eccla: vt.xxxij.di.erubescāt. vi.q.i.si omnia.

p Propter hec scele ra derelict⁹.ad b q dixit adulk ꝛ sodomita rettulit se,nō enī ,ppter aliaz cām pōt dimitti. vel derelictus de facto vel dic.i. ,ppter duplex genus fornicationis.xxviij.q.i.idolatria.

q Sarcinam.nā dicit lex q mrimoniū multis calamitatibus oppimitur C.de ipo.lucra.descrip.l.vlt.li.x.

r Capere.virginitatē.ſ.nā licz mrimoniū grauet:hoc grauius est.

s Eunuchoz.i.triū genez eunuchoz.nā qdā sunt eunuchi ,ppter naturalem frigiditatem:alij,ppter sectionē.alij uolūtate.isti ꝓperunt.hoz enī virginitas uitam redolet angelicā:vt in exodo legit.

t Carnis.ꝓt carnē vinē angelicū ē:ō istis dictū ē:beati q castrauerit se ꝛc xxxiij q.v.q sitit.ꝛ virginitas replet paradisū.ā.e.q.i.nuptie.

u Retinet.lex carnis ē reddē petēti debitū hac lege non tenet⁹ virginitas vel non tenetur lege carnis:sed tātū de dono spūs sancti.

x Fidelis.fidelē.nā sec⁹ si ifidelem ,ppter fornicationē spūalez dimittet nolentem ꝛc.xxviij.q.ij.si infidelis.

y Exierit.hec pena statuit⁵ i detestatōez illi⁹ crimīnis:vt etiam p⁹ pñiam

nõ possit adulter cũ adultera cõicari.s.corpore christi q̃diu primus vir vi
nat:nisi sit articul⁹ mortis:vt de h̃ nõui.ꝫ.xxvij.q.i.deuotã.ꝛ.c.q̃ christo.
a ¶ Bigs.copulat⁹.eoꝫ tp̃e de talib⁹ eni loq̃t h̃.c.ꝛ.xxx.q.i.de his.
b ¶ Cõphẽdat.i.abcẽsat.xv.q.vlt.hi q.lxxxij.di.p̃sb̃r.
c q ¶ Quẽadmodũ.non recte.i.nõ vere:ꝛ hoc de eo qui negligit scire:ꝛ ita de ignorantia iu ris vel facti supina.
d ¶ Ignorãtium.nã q̃ per ignorantiaꝫ peccet quis:expressuꝫ est.xxi iij.q.i.siqs dedit.arg. ꝫ.xv.q.i.illa cauenda. sed iõ dicit illa cauen da q̃ ex volũtate ꝛc.q̃ grauiora sunt.vel dic ignorantium ius vel quãtitate vel q̃litatem delicti sciẽtiũ tñ factũ. alias si nullo mõ scirẽt vt infans vel furiosus non peccant:sic soluit ꝫ.xv.q.i.aliquos.ꝛ c.illa.
e ¶ Minor.quia facto diuortio nõ tenetur ei ad mutuã seruitutẽ:ꝛ iõ non videtur venire ꝫ fidem coniugalem:ꝛ iõ nõ facit alteri iniuri am.si eni p⁹ adulteriũ stati restituta eẽt prior seruitus:ergo tãtũ de liquit vt prius.
f ¶ Adulterij.ab ice stu.ꝛ sic videtur q̃ qlibet incest⁹ sit ma ior adulterio:vt.ff.de adult.ꝫ si adultũ.§.i.
g ¶ Naturã.quo casu malo vinci q̃ vincere ꝫ.xxij.q.ij.in ipsarum
h ¶ Ueniale.ar.ꝫ.h.q dixit mortaliter pecca re cum propria vxore cum exceditur modus vt.ꝫ.e.q.iiij.origo.
i ¶ Execrabilius.ar.h̃ q̃ plus peccat qui iu rat per deum menda cium:q̃ qui iurat per creaturam mendaciuꝫ vt.xxij.q.i.monet.
k ¶ In vxore.ꝫ.e.q.ij. quicquid cõtra.ibi de nãli hic de extraordi naria cõmixtiõe agitur de qua dicitur.xxxv. q.iij.extraordinaria.
l ¶ Afferebat.ꝫ.di. xiiij.q̃ ait cõtra xv.q.i.siquis in clero sed dic sanct⁹ alias.vl quo ad zelum:q̃ vole bat hospites illesos ser uari.
m ¶ Apud barbaras. nã ꝛ hosti fides ẽ ser uanda:vt.xxiij.q.i.no li.ꝛ hospes tenet̃ hospitẽ defẽdẽ.vñ ꝛ lex dat actionẽ ꝫ eũ.ff.nau.cau.l.i.i pain.ꝛ dicet̃ i die iudicij:hospes fui ꝛ non recepistis me ꝛc.
n ¶ Flagitia.que si oẽs:ar.q̃ ratione multitudinis vel consuetudinis nõ excusatur quis a culpa:ar.ꝫ.e.q.iiij.obijciuntur ꝫ.sed intellige in his que fiunt ꝫ naturam.qñ qs.ppter multitudinem excusat̃:habes de pe.di.vi.c.i.in fi.ꝛ.xliiij.di.comessationes.
o ¶ Que cum deo.de q̃ habes.j.de cõ.di.ij.in christo.
p ¶ Peruersitate.i.ordine puerso.grau⁹ tñ puniunt leges hoc cri men q̃ canones:vt ex̃ de excess.prela.clerici.C.de adult.cum vir ꝛ dicit imperator:q̃ tale crimen pestilentias ꝛ tempestates indu cit in auc̃.vt non luxurientur cõ tra naturam.§. qui puerũ cor rupit ad stupꝛ monte puniatur j.de pe.di.i.§ puero.

nisi forte necessitas ĩfirmitatis da re compulerit. Item ex conci lio martini pape.

Ad p̃niam est cogendus:q mul tis nuptijs copulatur.

Siquis⁹ multis fuerit nuptijs copulat⁹ p̃niam agat:puersa tio aũt ꝛ fides penitẽtis tp̃s ↄpre hendat⁹. Itẽ augu.de adulteri nis ↄiugijs li.i.

Qui ob fornicationẽ uxorẽ dimit tit ꝛ aliã ducit:mecchari p̃batur.

Quemadmodũ ñ recte dici po test:si nescit hõ ñ peccat. sũt eni peccata ignorãtiũ⁹ quãuis mi nora q̃ scientiũ:ita ẽt ñ recte dici põt:si cã fornicatõis dimisit uxo rẽ uir ꝛ aliã duxerit:nõ mecchat̃ Est eni mecchatio ꝛ eoꝫ q alias ducũt relictis.ppter fornicationẽ poꝛib⁹:ꝫ utiq̃ minor⁹.q̃ eorum q ñ.ppẽ fornicationẽ dimittunt. Sunt.n.i fornicatõe grad⁹:ut sicut grau⁹ peccat adult̃ q̃ forni cator:sic grau⁹ delinqt q nec sua dimissa aliã ducit:eo q suã dimit tẽs aliã cognoscit.grau⁹ quoq̃ q uxorẽ suã h̃ns ad ↄiugem ꝓximi sui accedit:q̃ q nõ h̃ns uxorẽ:to rũ alteri⁹ uiolat:ul̃ uxorat⁹ ad so lutã accedẽs.ꝫ hos oẽs icestuosi trãscẽdũt:quos nicũt cõtra natu rã deliquẽtes. Unde augu. de adulterinis ↄiugijs.

Adulterij⁹ malũ uincit fornica tionẽ:uicit̃ aũt ab icestu.pei⁹ ẽ eni cũ m̃re q̃ cũ aliena uxore cõ cubẽ.ꝫ oĩum hoꝝ est pessimũ qđ ↄtra nãm⁹ fit:ut si uir mẽbro mu lieris ñ ad hoc concesso uoluerit uti.usus eni nãlis si ultra moduꝫ ꝓlabit̃:i uxore qdẽ ueniale⁹ pecca tũ ẽ:i mẽtrice dãnabile.ꝫ istõ qđ ↄtra nãꝫ ẽ:execrabili⁹ fit i mẽtrice ꝫ execrabili⁹ i uxore. tãtũ eni ua let ordinatõ creatoris ꝛ ordo crea ture:ut i reb⁹ ad utẽdũ ↄcessis ẽt cũ mod⁹ excedit̃:lõge tolerabili⁹ fit q̃ i eis q̃ ↄcessa ñ sũt:ul̃ un⁹ uel rarus excessus. Itẽ ambro.in li. de patriarchis.

Min⁹ ẽ ꝫ naturã coire:q̃ cõtra naturam delinquere.

Offerebat⁹ sanct⁹ loth filiarũ pudorem.nam ꝛsi illa quoq̃ flagitiosa ĩpuritas erat:tñ mi nus erat ꝫ nãꝫ coire q̃ aduersus nãm deliquẽ.p̃ferebat dom⁹ sue uerecũdie hospitalem grãm etiã apud⁹ barbaras gẽtes inuiolabilẽ. Itẽ aug.ↄfessionũ li.iij.

Grauiora sũt flagitia:q̃ ↄtra nãm ꝓbãt̃ qualibet incesta macula.

Flagitia⁹ q̃ sũt ↄtra nãm:ubiq̃ ꝛ semp repudiãda atq̃ punie da sũt:q̃lia sodomitarũ fuerunt. q̃ si oẽs gẽtes facerẽt:eodẽ crimi reatu diuina lege tenerẽt̃:q̃ nõ sic fecit hoĩes:ut se illo uterẽt̃ modo uiolat̃ quippe ipsa societas q̃ cuꝫ deo nobis eẽ dꝫ:cũ eadẽ nã cuius ipse auctor ẽ:libidinis puersitate⁹ polluit̃. Itẽ ↄtra iouinia.li.i.

Turpior ꝛ flagitiosior ẽ usus con tra nãm:q̃ fornicatõis ul̃ adulterij

Usus nãlis ꝛ licit⁹ ẽ sic in cõ iugio:ꝛ illicit⁹ sicut in adulte rio.ↄtra nãm uõ semp illicit⁹:ꝛ.p culdubio flagitiosior atq̃ turpior quẽ sãct⁹ ap̃ls ꝛ in masculis ꝛ in fe minis arguebat.dãnabiliores uo lens itelligi:q̃ si i usu nãli uel ad ulterãdo ul̃ fornicãdo peccarent Itẽ isidorus.

Ois imũda pollutio fornicatõ est ꝫ uaria sint peccata fornicatõnis

Non solũ de cõmissa fornicati one peccatũ regnat in homie sed si adhuc⁹ delectat̃ atq̃ animuꝫ teneat⁹ proculdubio regnat.forni catio carnis adulterium est:for nicatio animi idolorũ est seruit⁹ Est aũt spiritualis fornicatio:de qua dñs ait:q uiderit mulierẽ ad ↄcupiscendum eã:iã mecchatus ẽ eã in corde suo.ois imunda pol lutio fornicatio dr̃:q̃uis quisq̃ diuersa turpitudis uolũtate ꝓsti tuat̃.ex delectatiõe eni fornicãdi uaria gignunt̃ flagitia qb⁹ regnuꝫ dei clauditur:ut homo a deo sepa retur. Inter cetera septem⁹ uicia

q ¶ Sus. argue bat in ep̃la ad romanos.
r ¶ Damnabili ores.quod ve rum est:vt.ꝫ.e. adulterij.
s ¶ Non solũ peccatũ.i.peccati reat⁹ q̃ actuale pec catum transit actu:sed reatu manet remanet.origi nale ex̃ eo de cõ.di.iiij.§. eꝫ quo.
t ¶ Adhuc.ꝫ.de con.di.ij.quo tidie.
u ¶ Delectatur ꝫ.di.xliij.hic vl.ꝓ delectatõe.
x ¶ Teneat.sic licet vt delecte tur.nam tunc peccat mortali ter.arg.ꝫ.ii. xxi.vale.nam si ad hoc cons at vt velet:nullũ tale fre dum sicut con tinuata memo ria:de pe.di. i.sed.

y ¶ Seruitus.s.ideo omnis ꝛc.
z ¶ A deo.s.de salomone.ꝫ.e.q.iiij.salomon.
ꝛ ¶ Septem.vicia.s.superbia inuidia ira auaricia accidia siue tri sticia gula luxuria:p qua ponit̃ hic fornicatio.hec sũt cardinalia alia sunt q̃si ramusculi:de qb⁹ hẽs.xxv.di.§.criminis.

z Fornicatiõis.incestuosa.uel maximũ.s.cõe.uel maximũ: q꞉ h꞉ sub se multas spẽs.xxviij.q.i.idolatria.
z q Uid in oĩbus.grauis.hoc dicit ad detestationẽ criminis. ꝛ ẽ similis modus loquendi.ꝺ.c.q.vi.nihil iniquius.multa.n.crimina sunt grauiora adulterio:ut homicidiũ:ut.j.proxi.q. ij.si q. ꝛ icest⁹ ꝺ.c. adulterij. ꝛ sacrilegium: ut.xvij.q.iiij.si cut.ꝛ fractio uoti continentie:ut.xxvij.q. i.nuptiaꝝ.ꝛ generaliter vbicunq꞉ grauior pena imponit̃ ut.xxiiij.q.i.ñ afferamus.uł dicitur maximũ:q꞉ maxia pena punitur i morte. extra de fur.c.i.ꝛ.ij

rius magnus nec scribit augustino anglorum episcopo:cui illa concessio facta ẽ.xxxv.q.iij.qđ scripsi.uł itellige ꝙ loquitur de sponsa.ꝛ ſm hoc illud est consilium:non enim opem subtrahit:uel intellige de dote ei restituenda:extra de dona.inter virum ꝛ vxorem.c.i.ꝛ.ij.uel loquitur de artã:ꝛ illud erit consilium:non ei opem ꝛ cetera.sed contra hoc obijcitur extra ꝺ fri.ꝛ male.cõsultationi nã ibi dicit ꝙ nõ iucit̃ aliqs canon de arta.ſꝫ certe bene inĩcit̃ ſꝫ non expresse.uel itellige de iuuene q continere nõ põt cui pmitit̃ contrahere cuꝫ vna pmissiua cõparatiõe ne ad plures accedat: simile.j. xxxi.q.ij.si q.uel dic h̃ abrogatũ eẽ:ut dicit.g

uiciũ fornicatõis' maximũ scelus ẽ q꞉ p carnis imũdiciã tẽpluꝫ dei uiolat̃. Sũt autẽ q̃dã q̃ sicut aialia absq꞉ ulla discretõe idesinẽt libidini seruiunt:q̃s ego nec mutis pecudib⁹ cõparaueri. Pecora.n. cũ ꝯceperit:ultra ñ idulgẽt maribus copiã sui. Itẽ ex ep̃la clemẽtis

Adulteriũ secũ꞉ i pñis optiet locũ

Quid id'in oĩbus peccatis adulterio ẽ grauius:ſm nãq꞉ in⁹ penis obtinet locũ:quem q̃dem primũ hñt illi q aberrãt adeo ẽt si sobrie uixerint. His auctoritatib⁹ euidẽtissime monstrat̃:ꝙ q̃cunq꞉ cã fornicationis uxorem suam dimiserit: aliã illa uiuẽte ducẽ ñ poterit:ꝛ si duxerit re⁹ adulterij erit. His ita rñdetur:hec auctẽs ꝺ his loquũt̃:quoꝝ continentiam carnalis ĩfirmitas non ipedit.uel de his q prestãtes cãꝫ dissidij alioꝝ ꝯiũctione se reddiderit idignos. Unde ãbrosius sup ep̃lam pauli ad corinthios.

Uxor a uiro non discedat: nisi cã fornicationis.ꝙ si discesserit:aut maneat inupta:aut reconcilietur uiro suo.ꝛ uir similit̃ nõ dimittat uxorẽ. Ideo ñ sbdit de uiro qđ de uxore pmisit:q꞉ uiro licet ducẽ aliã. Itẽ gregorius iunior bonifacio ep̃o.

Licꝫ ducere aliã uiro:cui sua ob infirmitatẽ corporis debituꝫ reddere nõ ualet.

Quod ꝓposuisti:si mulier ĩfirmitate correpta nõ ualuerit uiro debitũ reddere:q̃d eius faciat ꝯiugalis: bonũ eẽt si sic pmãeret:ut abstinẽtie uacarꝫ.ſꝫ q꞉ hoc magnorũ ẽ:ille q nõ poterit se cõtinere nubat magis.nõ tñ ei subsidij opẽ subtrahat:quã infirmitas ꝓpedit:nõ tñ detestabilis cłpa excludit̃. Sꝫ illđ ãbrosij a falsatorib⁹ dr̃ eẽ isertuꝫ. Illđ gregorij sacris canonib⁹imo euangelice ꝛ apostolice doctrie penit⁹ iueĩt aduersũ. q̃daꝫ uero sñiaꝫ ãbrosij seruare cupiẽtes:nõ de q̃libet fornicatione illud arbitrantur itelligi: ut ob q̃ãlibet fornicationẽ uir licite dimittat uxorẽ:ꝛ uiuẽte dimissa aliã ducat.de icestuosa tñ fornicatõe itellr̃:cũ uxor uideꝫ alic⁹ patri ꝛ filio fratri ꝛ auunculo uiri sui uel alicui similiũ se ad constuprandum publice tradiderit. hec autem q꞉ uiro suo se illicitã reddidit i perpetuũ:dũ per copulã consãguinitatis in primũ uł scđm uł tertiũ gradũ trãsiuit affinitas licite dimittit̃:ꝛ ea uiuente superducitur alia. Hic siqs cõtendat:nõ magis uiro q̃ꝫ mulieri licitũ esse: si uir alicuius eodẽ mõ fornicet̃: sciat uirũ ab ambrosio appellatũ nõ sexu ſꝫ animi uirtute: mulierẽ quoq꞉ nõiatã sentiat non sexu corporis ſꝫ mollitie mẽtis.ſꝫ q꞉ nłła auctẽ permittit̃:ut uxore uiuente alia superducat̃:itellr̃ illđ ãbrosij i supradicto gñe fornicatiõis: nõ tñ ꝙ uiuẽte dimissa aliã ducẽ possit:sed p⁹ mortẽ fornicarij uel fornicarie quoꝝ uterq꞉ ut supradictũ est a corruptione luxurie mulier appellat̃: Ille qui a fornicatione mund⁹ ẽ uir uł mulier:alijs copulari pñt.adulteri aũt si superuixerit:nłło mõ alijs copulari poterit. Sic ꝛ illđ itelligit̃ qđ i.c. cuiusdam ꝯcilij legitur.

Licitũ ꝯiugiũ nõ neget̃ illi: cui⁹ uxor cũ suo fratre dormierit.

Quedã cuꝫ fratre uiri sui dormiuit:decretuꝫ ẽ ut adulteri nũq꞉ ꝯiugio copulent̃. Illi uero cuius uxor stuprata ẽ: licita cõiugia nõ negent̃. Sic ꝛ illud magontiẽ.cõcilij intelligitur.

Disiũgat̃ ꝛ nũq꞉ ꝯiugio copulet̃: q i qualib꞉ subiectoꝝ admiserit.

Siquis' uiduã uxorẽ duxit:ꝛ postea cuꝫ filiastra sua fornicatus fuerit:seu cũ duab⁹ sororib⁹ aut siqua duob⁹ fratrib⁹:seu cum patre ꝛ filio:siqs rlictã fratris:si quis neptẽ aut nouercã aut nurũ aut cõsobrinã aut filiaꝫ auunculi aut eius relictã aut priuignã polluerit:eos disiũgi:ꝛ ulteri⁹ nunq꞉ i cõiugio copulari pcipim⁹. Itẽ

Sororẽ uxoris pollucẽs neutraꝫ habere ualet.

p In penis.i. in ꝓhibitiõib⁹ secũde tabule moysi. In prima tabula continent̃ hec tria pcepta:nõ habebis deos alienos corã me uel non facies tibi sculptile: non assumes nomen dei tui i uanũ:memẽto sanctificare diem sabbati. In secũda continent̃.vij.honora patrem ꝛ matrẽ: non occides:non mechaberis:non furtũ facies:ñ loqueris cõtra ꝓximũ tuum falsuꝫ testimoniũ:non cõcupisces rem ꝓximi tui sine domum uel agꝝ:nec seruũ nec ãcillã:nec uniuersa q̃ illi⁹ sũt. ꝗ error fidei ꝓhibet̃ in ꝓhibitiõe prime tabule.adulteriũ i tertio mandato secũde tabule hoc est in secũda ꝓhibitiõe.

c Opem.i.dotem reddet.
d Culpa.ar.ꝙ ꝓbato adulterio statim vir potest dimittere vxorem suam ꝛ dotem lucratur:ex de do.int̃ virum ꝛ vxo.plerũq꞉.
e Aduersum. nonne leo quartus dicta gregorij minoris sine exceptione mandauit tenenda:ut.xx.disti.c.i. Sed illud in alijs in q̃bus bene dixit.ar.i.q i.filium.
f Publice.hic alludit g.distinctionem alex. extra de diuor siq̃.ꝛ.c. porro.q̃ tñ abolita est: extra ꝺ eo qui cog.cõsangui.vxo.sue.discretionẽ.nec ponitur i noua cõpilatiõe.
g q Quedam.dormiuit.j.xxxv. q.ij. siqs cũ.ꝺ.xxvij.q ij.q dormierit.
h Illi vero.oĩa ista.c vsq꞉ ad.§.q̃uis exaudi per.c.hi vero.quod ẽ glo.omniũ que oĩa inducunt̃ ad ꝓbandũ ꝙ incestuosi nõ possũt matrimoniũ ꝯhere.
i Siqs.sororibus quarũ vna erat vxor sua.ꝛ sic non ẽ ꝯ j.xxxi.cã.q.ij.siqs.
k Cuꝫ duobus.quorum vnus erat marit⁹ ꝛ sic non ẽ ꝯ.j.xxxi.cã q.ij.siquis cum.

p Primum.i.in prima tabula.
b q Quod proposuisti.infirmitate.i.arta.ꝺ.q.v.puto.
Nubat.hoc anglicis concessum est ut dicit. g. q꞉ noui erant in fide:ut.j.c.§.q̃uis.sed male:quia iste non fuit grego-

l Consobrinaꝫ.i.filiã matertere.uel dic aut pro.i.filiã auunculi.ꝺ.q.i.de benedicto.
m Priuignã.ꝓpriã: ſꝫ de hac pmiserat.uel intellige priuignam auũculi de alio ꝓgenitam.uel de secũdis nup.ut.xxxv.q.vlt.fraternitatis.
n Eos.s.adulteros:ut.j.c.§.q̃uis.uel viros uel vxores.

o q Qui dormierit. ś. xxvij. q. ij. qui dormierit.
r Neutram. quia ipse debitū nō exiget ab ea: ꝛ ita nō hꝫ eā. hēt tn̄ ab ea: qꝛ ipsa petente tenetur ei reddere debitū. ꝛ ita nō habet sed habetur. nec distinguo an fuerit occultus incestus an manifestus: ut ex̄ de eo q cog. ꝯsang. vx. sue discretionē. de hoc notaui. xxvij. q. ij. qui dormierit.

pœna. l. i. quod eni recte actū est corripi nō pōt ꝛc.
b Aut mēbris. hic idem repetitur.
i Exceci. de istis castratis quidaꝫ sunt castrati quidā caste nati. i. frigidi: ꝛ isti nō possunt contrahere. ꝭ. pxi. q. i. si vero. alij castrati scilicet spadones bene possunt: ar. xxvij. q. i. nuptiarum. ꝭ. pxi. q. .v. q deo. ff. ꝭ inter do. si sana. §. si spadoni. alij dicunt melius qꝛ nec isti possunt cō trahere cū cognoscere vxorem non pñt. ꝛ exigūtur in mr̄imonio tria bona re vel spe. xxvij. q. ij. omne. vel dicas q si habet virgam erectā sine resolutione spma sine uis: q fit ibi mr̄imonium. nam talis satisfaē mulieri sicut mulier satisfacit viro sine resol. uat sine non. nec reqritur q semp i mr̄imonio fit filioꝝ p creatio: q suf ficit q nō exitent pleni: ut ꝭ. q. ij. solet.

In ꝯiugio. xxxiij. q. ij. siqs cū duabus. ꝭ: sed ibi soluit.
r Copulentur. etiam alijs. qꝛ alr̄ nō eēt qō.
s h Si vero. in adulterio. s. icestuoso. nam qꝛ alij adulteri cō trahere pñt: hēs. xxxi. q. i. c. ij.
t Deprehendunt ꝛ nolunt eas decetero habere in coniugio.
u Uiuunt. p hoc determinant omnia hec. c. post mortē eni adulterantis licet alij nō ꝯtrahere: ante non.
x Adultera. ś. pxi. q. i. siquis. ꝭ. ś. c. q. aplūs contra. ex. c. illo colligitur q mortuo viro fornicatore adultera possit alteri nubere. sꝫ qualiter hoc soluetur supra determinatū ē. xxxi. q. i. siquis.
y Penitentie. interioris. q̄ dicit ꝯtinua memoria: de pe. di. iij. inudas.
z Q Concubuisti. habeas. hēris tn̄ ex ea ut notaui. ś. e. q dormierit.
ꝛ Conscia. tāq̄ lena quia pcurer ut adulteretur. ś. e. q. i. c. i.
ꝯ Si se ꝯtinere. vel si manifestū ē viri adulteriū ꝛ eū non corrigit. ꝛ ē argumentū ad qōnē de medico: qui ꝯgnouit vxorē patiētis ex dissolutiōe viri vel dissimulatōne viri vel psuasione.
ꝫ Nubat. post mortē mariti: vel eo viuēte si erat tn̄ sponsa de futuro ex̄ de iureiur. queadmodū.
a S Siquis. sed vir post mortē vxoris. ś. e. hi qui.
b Similiter. sed. ꝭ. ꝫ pxi. q. ij. siquis cuꝫ duabus. sed hic rigor ibi misericordia. vel hic vna erit vxor: ibi non.

Q Ui dormierit cū duab' sororib': ꝛ una ex illis antea uxor fuerit: neutrā ex ipis hēat: nec ipi adulteri unq̄ i ꝯiugio copulent'. I Tem illud gregorij.

Cā adulterij uxorē relinquens cō tinētiā seruet.

S I uero q uxores suas i adulterio dephēdūt nō licebit nec cū nec eā aliā uxorē accipe uel aliū uirꝫ: q̄diu ābo uiuūt. si āt adultera mortua fuerit: uir eī si uult nubat tn̄ in dn̄o. adultera uō nūq̄ ēt si mortu' fuerit uir eī'. oibus tn̄ dieb' uite sue acerrime pnie' lamta psoluat. I Tē ex dcreto zacharie pape.

Neutrā habeat: q' sororē uxoris polluit.

Q Oncubuisti cū sorore uxoris tue? si fecisti: neutraꝫ hēas. ꝛ si illa q̄ uxor tua fuerit cōscia scel eris n̄ fuerit: si se ꝯtinē n̄ uult: nubat' i dn̄o cui uelit. tu āt et adulēa sine spe ꝯiugij pmāeatis: et q̄diu uixeritis iuxta pceptū sacerdotis pn̄iam agite. I Tē ex cōcilio triburiensi.

Cū nouerca uł filiastra uł sorore sue uxoris dormiēs ad ꝯiugiū peruenire n̄ potēit: iuris carū legitia nō negentur cōiugia.

S Iquis cū nouerca sua dōmierit: neuter ad ꝯiugiū pōt peruēire. sꝫ uir eī' pōt si uult aliā accipē: si se ꝯtinē n̄ pōt. silr' q cū filiastra sua uel cuꝫ sorore uxoris sue dōmierit: obsuādū ē. Q Uāuis illō qō i fine magociēsis cōcilij ponit': a nōnull' nō de legitie ꝯiūctis sꝫ de fornicarijs dictū itelligat': uidelicet ut fornicarij discedāt ab inuiceꝫ ꝛ sine spe ꝯiugij pmaneant. Illud uō gregorij ad bonifaciū anglicis p tpe pmissū ē: qb' ille beatus gregori' i quita ꝛ i q̄rta generatōe ꝯiugia contrahi pmisit: al' aūt iane' eēt: cū augustin' dicat i smone dn̄i i mōte: sī uxorē qs habeat sterilē ꝛ cetera. I Tem nicolaus ad carolū magociēn. epm.

Ob infirmitatē uł dāna corporis coniugia solui non licet.

S I qui mr̄imoniū sani ꝯtraxerunt aut uni ex duob' amītia aut furō aut aliq̄ ifirmitas accesserit: ob hāc ifirmitatē ꝛ cāꝫ ꝯiugia taliū solui n̄ pn̄t. Silr' sciēdū ē d' his q ab aduersarijs excecant': aut mēbris trūcant': aut a barbaris execti fuerit. I Tē fabian' papa.

Furiosus et furiosa matrimonia ꝯtrahere non possunt.

N Eq̄ furiosus nꝫ furiosa mr̄imonium contrahere pn̄t. sed si contractū fuerit: nō separētur. Ꞇ ergo ex pmissis colligit': non licet huic dimissa uxore sua aliaꝫ ducē. manet eni int' eos qōdā uinculū cōiugale: qō nec ipa sepatione soluit'. O Nde augustinus ait in libro de bono coniugali.

Sterilē uxorē dimittē ꝛ cā fecūditatis aliā ducē alicui non licet.

T Antū ualet uinculuꝫ sociale: ut cū cā procreādi colligitur: ut nec ipsa cā pcreādi dissoluat'. possꝫ' .n. hō sterileꝫ dimittē uxorē: ꝛ aliā ducē d' q̄ filios hēret: et tn̄ nō licꝫ. I Tē. Manet uīcłuꝫ nupciaꝝ: ꝛ si ples cui' cā initū est maīfesta sterilitate n̄ subseq̄tur: ita ut iaꝫ sciētib' ꝯiugib' nō se filios habituros: separare se tn̄ uł ipsa cā filioꝝ atq̄ alijs copulare nō liceat. qō si fecerit. cū eis qbus se copulauerit: adulteriū cōmittūt. ipso āt manēte ꝯiugio plane uxoris uolūtate adhibē aliaꝫ unde cōmunes filij nascāt' uni' uiri ꝯmixtione ac semie alteri' uxoris aut iure ac potestate apud' antiquos pr̄es fas erat. utꝝ ēt nūc fas sit: temē' nō dixerim. I Dē in codē

k N Eq̄ furiosus. nec q furiosa. q non pñt consētire. ar. xv. q. i. aliquos. pñt tamen si habeāt dilucida interualla: ut ex̄ de sponsa. duorū. ar. vij. q. i. q̄uis. ab̄ valet. xxvi. q. ij. sufficiat. ꝯ ꝭ. q. ij. gōsalū.

l T Antum sociale. i. mr̄imonii qd duos sociat. ꝛ ē ar. q cā cessāte nō cessat cō fitentur ut ś. e. q. i. dixit. ś. lxj. di. §. his oibus. ꝫ. so. hoc ꝛ illud nō tāgit se. nam ibi cā appellat' p qua excludēda aliqd ꝯstituit': ut ibi. ff. de pos. l. i. §. sexū. hic vō appellat' p qua hn̄da mr̄imoniū ꝯtrahit'.

c q Uāuis. magociensis. ś. e. siquis viduam.
d Illud vero. qñq̄ bonus dormitauit homer'. Uagatur. g. p solutione illi'. c. ś. e. pposuisti. ꝛ cū non veniat somniando attribuit. s. gregorio minori qō egregius doctor vel gregori' maior scribit augustino. xxxv. q. iij. quedā. l. sed hic casus reprobatus ē. ś.
e Inane. nō ē inane sed tolerabile: ut qs infirmitate carnis ad vnam q̄ ad plures diuertat: qꝛ ibi pmittit': ar. ꝭ. pxi. cā. q. ij. si qō verius ē.
f H Si vxorem. ś. e. q. v. si vxorem.
g h Si non pn̄t. ar. q si res peruenit ad eū statum ꝛc. ar. ff. de iti. actuq̄

m Posset. de facto.
n Aliam. ś. di. lvi. ismahel.
o Alterius. s. vxoris.
p Apud antiquos. ś. e. q. iiij. dixit.
q Temere. melius ē pie dubitare q̄ temere diffinire. dicit temere non dixerim. id est nullo modo dicam: quia temerarium est dicere ꝛ sic sentire.

Sc̄z adeo. sacramentū. i. characterem.
Habet aūt hoc. ē. i. q. i. q. quidā. ē. xij. q. i. scimus.

Cum itaq; hec fuit octaua q̄: an liceat ducere uxorē infidelem sub ea ꝓditione ut ꝓuertat. ꝛ certū est q; pure non pōt ꝓtrahere cū ea: ut. xxviij. q. i. caue. ꝛ. c. non oportet. sed omittit magr̄ q̄nē illam quā posuit supius in themate. quia determinata erat supa. xxviij. q. i. non oportet: ꝛ pōit aliam que sic̄ter determinata est. xliij. di. q; ait.

Non solū. quidam ꝓgnoscēdo aliaz dimissa sua.

Alteram. merchatur.

C. VIII.

Compēsatione. ar. q; in illicitis cōpensatio nō debet admitti: ut. xxxiij. q. v. si dicat. i. q. i. nō ē putāda. xij. q. iij. primū. ꝛ. c. ne quis faciat. ē. di. iv. si cuā gelica. xiij. di. q; ait.

Quia promisit. hic colligē q; ly inter dum sub condītione contrahere. ut. ē. xxviij. q. i. non oportet.

Condītōe. ex quo uidet q; nunq; subintelligunt cōditiones in iuramento. quod falsuz ē: ut nō ui. ē. xxvij. q. iij. §. i. qz ꝛ generales intelligūtur: ꝛ si nō spēales: ut si deus uoluerit si uixēo: si potero. sed spēales nō itelligūtur nisi expimantur: ut si ꝛ feceris: ut. C. de condi. ob tur. can. si repetēdi. ff. de vbo. obli. quicquid: nisi ubi lex pmisit aliquid tacite agi inter contrahentes. tūc enī illud ꝓ expresso hētur: ut. ff. si cer. pe. cū quid. ff. de vbo. ob. triticū. qñq; lex ipsa spēales cōditōes subintelligit: ut in stipulatione dotis sō intelligit hec: si nuptie fuerint secute: ut. ff. de iure do. stipulatōez ꝛ hoc si nō immoderatū quid pcipitur: ut. ff. de ope. li. si libertus. extra de iureiu. quintauallis.

Condītione. nota ar. a cōtrario sensu. subaudiūtur ꝛ alie cōditiones: ut dixi. xxvij. q. iij. §. i.

Quidam. impedit. Tractauit. g. ā. de ipedimēto mr̄imonij qō ꝓcedit ex aio: ꝛ etiā de eo qō ꝓcedit tā ex aio q̄z ex corpe coniunctim. nūc tractat in cā ista de eo qō ꝓcedit tm̄ ex corpore. tractat etiā de quibusdā alijs impedimētis: ut de frigiditate ꝛ maleficio. c. i. ꝛ. iij. ꝛ ō enor mitate delicti. ut. i. q. ij de bis ꝛ sequētibus ꝛ de tpe feriaꝝ. ut. j. q. iij. ij. p totum.

Agni. i. xp̄i. de quo dicit agnus dei: de cō se. di. iiij. nemo.

Confessione. i. contritione.

Quidā uir maleficijs impedit uxori sue debitum reddē nō poterat. alius iteri clāculo eā corrupit. a uiro suo sepata corruptori suo publice nubit. crimen qō admiserat: corde tm̄ deo ꝓfitet. r̄ddit̄ huic facultas cognoscēdi eā. repetit uxorē suā: qua recepta ut expeditius ofoni uacaret: ꝛ ad carnes agni purius accederet: cōtinētiā se seruaturū pmisit: uxor uero cō sensū nō adhibuit. Hic primus querit: an ꝓpter ipossibilitatē coeūdi a uiro suo aliqua sit sepāda. Secūdo: an post sepationē ei nubere ualeat: cū quo prius fornicata ē. Tertio: si sola cōfessiōe cōdis crimē possit deleri. Quarto si tempore ofonis quis ualeat r̄dere cōiugi debitū. Quinto: an uir sine cōsensu uxoris continētiā uouere possit: uel si minis uel terroribus licentiam uouendi ab ea extorquere ualeat.

Quod autem ꝓpter impossibilitatē r̄ddēdi debitū mlier a uiro suo separari nō possit: auctōitate euangelica ꝛ apostolica ꝓbatur. sic. n. christus ait i euāgelio. nulli licet dimittē uxorē suā nisi causa fornicationis: uel q; alter eoruz sicut augustinus exponit fornicat⁹ fuerit: uel ad quā alē alteꝝ ptrahere uoluerit. Idem aplus:

conditione uouerunt.

Sc̄padeo. inc̄ De eodē.

Uiuentes maneant inita iura nuptiaꝝ: ut potiꝰ itē se sint ꝓiuges ēt sepati: q̄z cū his qbꝰ adhesērūt et paulo post: manet inc̄ uiuētes qōdaz uinculū cōiugale qō nec separatio nec cū altero uiro copulatio possit auferre: sicut apostata aia uelut de coniugio christi recedēs ēt fide pdita sacramētū fidei nō amittit: qō i lauacro regiatonis accepit. redderet. n. pculdubio redeūti si amisissz abscedens. hz̄ āt hoc qui recessit ad cumuluz supplicij non ad meritū premij.

Cum itaq; pbatum sit: q; hic uxorē suaz dimittere ꝛ aliā ducē nō pōt cleric̄ si liceat ei hac ꝓditione peccare: ut infidelē ad fidē adducat. qō non posse fieri augustinꝰ affirmat in libro de adulterinis cōiugijs ita dicens.

Non dz aliquis a cōtinētie uoto recedere etiā si ifidelis christianā se polliceatur fieri.

Non solū mecchandū nō est qō quidā facinut: sed ois qui dimittit uxorē suā ꝛ ducit alterā ꝛ si propterea eā duxerit. ut christianā faciat: sz etquisqs non alligatus uxori cōtinentiā deo uouit nullo mō debet ista cōpensatiōe peccare: ut ideo credat uxorē sibi esse ducendam: quia promisit que nuptias eiꝰ appetit futurā se esse christianam. qō. n. cuiq; ātēq; uouisset licebat: cuz se id nūq; facturum uouerit nō licebit: si tm̄ id uouerit qō uouēdū sit: sicuti ē perpetua uirginitas: uel pꝰ experta connubia solutis a uinculo ꝓiugali uidualis castitas seu exꝓsū uouētibꝰ ꝛ carnalia debita sibi inuicem relaxātibꝰ fidelibus castisq; coniugibus: q; alterū sine alt̄a: nel alteram sine altero uouere fas non est iugis ꝓtinētia. Hec ergo ꝛ si alia sūt q̄ rectissime uouētur cum homines uouerint: nulla conditione rumpenda sunt que sine ulla

bb z

mrimonio intelliguntur.
e Qua.s.corpali.
f Non legi.tantum.
g Efficio carnis.xxvij.q.ij.§.ecce.
h Officio.i.carnali cōmixtione.

Q Uod autē.nubere.i.q nō possunt sibi reddere debitum ꝓpter naturalem frigiditatē.
k Scriptū ē in pmo libro capitulari caroli .s.in lombarda.
l Probare.ar.q qñ qz mulieri defertur ꝓbatio cū de cōmixtiōe carnis cōtrouersia est ar.s.xxvij.q.i.nec aliqua.sed cōtra.j.e.siqs acceperit. sed illud solutū ē.xxvij.q.ij.q at
m Per iustū.s.ij.q.v.cōsuluisti.cōtra.sz hic appellat uerū iudiciū nō candentis ferri uel feruētis aque uel hmodi sed legitimorum testium.
n Iudiciū.p aspectū corpis si uirgo ē:qz aliud ē in corrupta: ut .j.c.pxi. ⁊ quid iuris sit notaui.s.xxvij.q.ij q aūt.meli enim ppēditur oculis. aliquid insti. de gradi.cog.q tñ inspiciūt debēt esse perite.ff.de vē.inspi.l.i.qz uisus sepe fallit. .xxvij.q.i.nec aliqua.
o R Equisisti.pro vxore.cōsiliū ē:ut extra e.accepisti.
p Innupti.pceptū ē qñtū ad uirū: qñtū ad illā cōsiliū: ⁊ ita vbuz semel positū tenetur e quoce.xxviij.di.psbyterū:⁊ ibi ouidi:De mopbon uentis ⁊ uerbis uela dedisti.

si.vij.hre nō possent.tūc eis solis crederet si de hoc fama eēt.ar. .xxxv.q.vi.si duo.
t Fuissent.⁊ q operā dederūt:alr nō sufficeret:ut i pn.c.nō.
u Humanū.ea humanitate qua aplus permisit secūdas nuptias.xxxi.q.i.hac ratione.

mulier quāto tpe uiuit uir eī:alligata ē legi ipsius:nō legi sibi reddēdi d'bitū:sed nō transferēdi se ad alium. Itez:his qui matrimonio iūcti sūt:pcipio n ego sz dñs uxorē a uiro suo non discedē nisi cā fornicatiōis. Euāgelica itaqz et apostolica auctē ꝓhibet mulier a uiro suo discedē:nisi ob cāz illā cunctis notissimā.q interuēiēte si discesserit:oz eā manē inuptā aut recōciliari uiro suo.unde dat itelligi q ipossibilitas reddēdi debitum: n facit ꝯiugij discidiū. Is ita respōdet: Cōiugiū ꝯfirmat carnali offō ut supra ꝓbatū ē. Postqz uō offō ꝯfirmatū fuerit: nisi i cā fornicatōis nō lz uiro uxorē dimittē ul uxori a uiro discedē. uez anqz ꝯfirmet ipossibilitas officij soluit uinclm ꝯiugij. Unde scribit gregorius iohāni rauēnati archiepo.

Lz mulieri alteri nubē:quā ob frigiditatē uir cognoscē nō poterit.

Q Uod aūt interogasti de his q mrimonio iūcti sūt:⁊ nubē nō pñt:si ille aliā l'illa aliū ducē possit de quib scriptū ē uir et mulier si se ꝯiūxerit ⁊ dixerit postea mulier d' uiro q coire n possit cuz ea: si pōt ꝓbare q uez sit p iustū iudiciū:accipiat aliū.si aūt ille aliā acceperit separent. Itē ex epla eiusdem.

R Equisisti de his q ob causaz frigide nē dicūt se nō posse inuicē operā carni dātes ꝯmisceri. Iste uō si nō pōt ea uti ꝓ uxore: hēat eā qsi sororē.q si retinaclm ꝯiugale uoluerint rescindē:maneant utriqz inupti. Nā si huic nō poterit ꝯcordaē nāliter:quō alii ꝯueniet:si igit uir aliā uult uxorē accipe:māifesta pz rō:qz suggerēte diabolo odij fomite exosā eam habuit:⁊ icci/rco eā dimittē mendacij falsitate molit. q si mulier causat ⁊ dicit:uolo eē mr ⁊ filios ꝓcreare:utqz coz septia manu ꝓpiquoz tactis sacrosāctis reliquijs iureiurādo dicat:ut nūqz p ꝯmixtionē carnis cōiūcti una caro effecti fuissēt:tūc uidet mulierē fas nuptias ꝯtrahere posse. hūanuz dico ꝓpt ifirmitatē carnis coz. uir aūt q frigide nē est:māeat sine cōiuge.q si ille aliā copulā acceperit:tūc hi q iurauerāt:piurij crimine rei tenent:et pnia pacta priora cogant recipe cōnubia. Hoc aūt fuari pcipit:cū utqz idē fatet. cetez si uir asseruit se reddidisse debitū uxori:⁊ illa diffitet cui potius fides adhibenda sit:merito qrit. De his in cōcilio apud cōpendiū habito ita statutum est.

In ueritate uiri consistat:si mulier negat se cognitam ab eo.

S I quis accepit uxorē ⁊ habuit eam aliquo tpe:⁊ ipsa femina dicit:q nūqz coisset cū ea:et ille uir dicit q sic fecit:i ueritate uiri consistit:qz uir caput ē mlieris. Ecce q ipossibilitas reddendi debitum uinclm soluit ꝯiugij. Sed hoc de nāli ipossibilitate statutuz est:hec āt maleficij ipedimēto nō frigiditate nāli debitū cōiugale ꝓhibente a uiro suo separata ē. unde queritur:si liceat ei etiā in hoc cāu a uiro suo discedē:⁊ alij se copulare. De his ita scribit imarus

x Accepit ꝓpone q mulier dixit eū ipotentem ad reddendū debitū nō ꝓponēdo eām ipotentie ⁊ hoc ꝓbauit ⁊ lata ē sententia: nūquid si contraxit restitnant postea priora cōnubia:nō:qz totus suus uidet in iudiciū deduxisse.unde idem est ac si p frigiditatē ⁊ maleficium separarent. ar. ex de cā pos.⁊ ꝓprie.cū sup electione.C.de an.excep.l.ul. Secus tñ ē in actōe psonali.ff.de exce.rei iudica.⁊ an ea dem.§.actiōes
y Qui iurauerant.i.uir ⁊ uxor nō cōsanguinei testes qui secū iurauerūt.illi enī nō iurauerunt sic eē uerū sed credere sic esse uerū sicut illi .s.uir ⁊ uxor dicebant.ar.s. xxv.q.vi.nō pa rētela.⁊ extra de testi.cū ipia.
3 Periurij.⁊ ita uterqz fuit i culpa.alr q i fi.d' iniqua esset.

q Naturalit.i.nāli frigiditate ipediente ⁊ ē ar.q frigiditas est ppetuū ipedimentum ar.j.e.q.v.qui sitit.s.xxi.q.v.sicut.lz quidā dicant:q nullū ipedimentū ē ppetuū.nullus eni ē ita frigidus ut dicūt:quin ope medicoz ei possit subueniri:qd nō credo:cū frigiditas que ē naturalis ꝓprietas p accidētia nō imutatur:ex de cele.mis.cū marthe.§.quesiuisti.similit quidā dicūt q nullum maleficiū ē ppetuū quin saltē p ipsum actorē possit sanari.
r Patet.nō p sequentia probant p pcedentia.j.xxxiiij.q.i.c.i.in fi.liiij.di fraternitatē.⁊.C.de adul.siquis. Itē hic ex postfacto patet retro fuisse mrimoniū.ut extra de fri.⁊ ma.fraternitatis.⁊ hoc ē notabile: q eo ipso q alia uel alius supducit:ꝓsumitur hoc ex odio fieri:⁊ ē ꝓsumptio iuris ꝯ quā nō auditur ꝓbatio:imo statim ius ꝓnunciat eē puniendū.ar.ad hoc.j.e.q.ij.seculares.
s Ideirco.q.d.si uir petat diuortiū: ut pat fiat nō audiret.si aūt petat ut exoneret onerib mrimonij audiret.si mulier petat ut fiat mr:audiret:n dico uirū q ad hoc audiēdū si se frigidū sciret cū ꝯxit:ex de eo q dux.c.i.
s Septima.hoc intellige cū hec nō erat uirgo: qz si eēt uirgo tūc sufficeret uerū iudiciū p obstetrices:ut.c.pcedēti cū sacramento tñ utriusqz.j.xxxv.q.iij.extraordinaria. Et nota q sufficerent in casibus huius.c.duo

3 Priora.⁊ hoc cū uterqz cōtraxit:alr exciperet cōtra adulterum de adulterio:extra de diuoz.significasti.uel hoc cū innocens excipere nō vult.ar.xxviij.q.i.idolatria.
? S I quis.tpe.i.plusqz p duos menses:qz enī statim non proclamauit uirū eē ipotentē: postea nō credit ei sed uiro qui ꝯtrariū dicit:ut extra de fri.⁊ ma.c.i.nā etiā ex tpe ꝓsumit aliqua nō eē coactā:ut ex de spon.ad id.i.q.i.cōstat. Itē uel ideo potius credit uiro qz uxori:qz uix aliqs inuenit ipotēs ad coeundū:ut .l.di.quia tua.hanc credo eē cāz quare uiro credit in hoc cāu.sz petrus hispanus alias assignauit rōnes qz uir stat pro mrimonio qd fauorabile ē. Itē qz fuit sola cū solo creditur cognita ab ipso ut.xxxij.q.i.dixit.xxvij.q.i.nec aliqua.iuxta illud ouidij:Si iuuene ⁊ cupido credat reddita uirgo! ⁊ hoc pōt intelligi de illa q prius fuit corrupta.sed si fuit uirgo qñ iūcta fuit ei:potius credit ꝓbationi sue quā facit p aspectū corpis: ut.s.e.c.i.⁊ ex de ꝓbatio ꝓposuisti.tñ nisi mulieres eēnt peritissime potius eēt credendū uiri sacramento:qz res illa occulta est ⁊ non pula uisui ⁊ oculis

plerūq; fallit: ut. xxvij. q. i. nec aliqua. ꝛ in talib⁹ sepe sacramento uni⁹ stat̄r: ut dū qō ē de sumptib⁹ factis: ut. C. de iudi. sancim⁹ .ij. q. i. in pnīs. uel dū ē qō de dāno dato sacramēto uni⁹ credit. .C. vñ ui. siqñ. hec aūt que dixi uera sūt: qñ un⁹ fatet ꝛ alter negar. sed si uterq; fateret ꝙ nō interessit cōmixtio: tūc expectabit p triēniū: si an tea nō pōt cō/stare: ut extra de fri. ꝛ male. laudabilem. sz quid si mulier sciebat uirum ee frigidū ab initio: satis ui det ꝙ tūc nō possit pere se/parationē: ar. ex de frigi. ꝛ male. c. i. ꝛ. C. de spon. l. ult. ubi dr ꝙ ipu/tet sibi si scien ter cōiūcta sit turpi psone ꝛ ipotenti coire ꝛ qz sero accu sat mores q̄s du cendo ea in mr̄imonio cō probauit: ut. ff de adul. si ux/or. i fi. de uiro aūt pon⁹ uide tur ꝙ ille non possit fœdere a muliere si ip sa vult cohabi tare ei: cū ipse

.Q. II.

scinerit se fri/gidū: ar. ex de eo qui dux. in ma. c. i.

remēsis archiep̄s.

De his qui malefic̄ijs impediti co/ire nō pñt.

SI⁹ per sortiarias atq; malefi/cas artes occulto sz nunq; in/iusto dei iudicio permittēte ꝛ dia/bolo pparante incubit⁹ nō sequit̄: horr̄ādi sūt qb⁹ ista eueniunt: ut cōde ptrito deo ꝛ spū hūiliato sa/cerdoti de oib⁹ peccatis suis purā pfessionē faciāt: et pfusis lachry/mis ꝛ largioꝛib⁹ elemosynis ꝛ ora/tionib⁹ atq; ieiunijs dño satisfaci/ant: ꝛ p exorcismos ac ceā eccle/siastica medicine munia ministri/ ecclie tales quātū dns ānuerit: q abimelech⁹ ac domū ei⁹ abrahe o/rationib⁹ sanauit: sanaē procurent. ꝙ si forte sanare nō poterit: sepa/rari ualebūt. sz postq; alias nupti/as expetierit illis i carne uiuētib⁹ qb⁹ iūcti fuerāt porib⁹ quos reliq/rāt ēt si possibilitas incūbendi eis reddita fuerit; recōciliari negbūt.

SEd in hoc uidet̄ contrari⁹ pmisso capo gregor⁹. ibi. n. p⁹ possibili/tatē rēdditā iubet̄ separari ab eo cu/o nupserat: et redire ad primuz. hec aūt uiuēte eo cui so copulata fuerat: prio rēcōciliari nō poterit.

QUod⁹ āt ei cū quo p⁹ for/nicata fuerat p⁹ separa/tionē nubē possit: supi⁹ pbatū ē: mortu⁹ ē enim uir ei⁹ sibi: exquo iudicō eccl̄ie ab eo sepata ab ei⁹ lege soluta ē. unō iuxta apl̄m: nubat cui uult tm̄ in dño. Sed q̄rit̄ si sine eccl̄iastico iudicio nulla cā discidij rōnabilit̄ pbata ab ea discesserit: an eēt co/gend⁹ redire ad eā. De hoc ita statutū est in cōcilio carthaginēsi cui interfuit augustinus. c. xxx.

Nō lz alicui uxorē dimittē: nisi cā discidij p̄mū eccl̄ie pbet.

SEculares q̄ cōiugale cōsortiū nulla grauiori culpa dimittūt: ul/ etiā si dimiserūt: ꝛ nullas causas discidij pbabilit̄ pponētes ppte/rea sua mr̄imonia dimittunt: ut aut illicita aut aliena pſumant: si aliq; apō eos proꝛouiciales[b] disci/dij cās dixerit: ꝛ pulsq; i iudicō dā/nent uxōes suas abiecerit: a cōmu/nione eccl̄ie ꝛ sācto popli cetu: p eo q̄ fidē ꝛ coiugia maculāt: exclu/dant. Tē ambrosi⁹ sup lucam.

Lex diuina pbibet uiq; uxorē di/mittere: nisi certa cā fornicatiōis.

AM⁹ qō i subditos nefas ē: i cō/parē fas ē? dimittis ergo ux/orē q̄si iure sine crimine: ꝛ putas hoc tibi licē: qz lex hūana nō pbi/bet: sz pbibet lex diuina. q̄ hoib⁹ obsequeris: deū uerere. audi legē dñi: cui obsequūt ꝛ q̄ leges fecerūt. quos de⁹ cōiūxit hō non separet.

Tē nicola⁹ papa carolo ipatori.

Absq; cā cognitōe a uiro suo di/missa ad omnia restituatur.

HIstōia[m] eccl̄iastica ab eusebio cesariēsi epo pfecta de mulie quadaz: que de castitate a marito accusabat̄: ait: pceptuz ē ab ipera/toe lege lata: ut prio pmitteret̄ ei rē familiarē libē diuti⁹ ordinare: tūc demuz rnderet obiectis. hoc⁹ oēs leges taz ecclīastice q̄s mulga/res publiceq; pcipiūt. si āt de mli/erib⁹ ꝛ secularib⁹ uiris hec cōstitu/ta sūt: multo magis ecclesiastic̄is hoib⁹ et sacerdotib⁹ sūt concessa.

Tem nicolaus papa.

Nisi post restitutionem neq; de cōiugij fidē neq; de adulterij cri/mine inter uir̄ ꝛ uxorē iudicium est agitandum.

SIue de coiugij fidē sive de ad/ulterij crimine iudiciū agitan/dum sit: nulla rō patit̄ tebergam cū lothario posse inire certamen: nisi prius ad tēp⁹ fuerit reddita[r] extra de resti. spo. l. fas. ꝛ tm̄ in eodē casu fit restitutio quo ad oia n̄si quo ad carnale cōmercium: ut ibi dr̄ in fi. quartus casus pōt ee qñ uxor ppria uoluntate recedit a uiro: ut. xxvij. q. ij. agathosa. uel cū uir de licentia uxo/ris recedit ab ipsa: ut ibidem.

g Eculares. pbabiliter. nō. quare dicit pbabiliter. hoc enī forte dicit qz ppter fornicatiōis suspicionem pbatam ecclesie licebit ei uxo/rem dimittere: ut. ē. xx/xij. q. i. c. dixit.

b Cōpronuciales. dis/tributiue. s. iste apud suum ꝛ ille apud sūm. nō enī ppter tales cās ipsi pruinciales cōuo/cātur. uel melius hoc olim obtinuit: qz cau/sa mr̄imonij tractaba/tur apud epos pricie/ .xxxv. q. vi. multor⁹. hodie etiā archiep̄s hi/cāz b⁹ tractare potest/ar. ex de cōsan. ꝛ affi. c. i. sz certe ꝛ hodie ad epalem iurisdictionez cognitio mr̄imonialis/ cause spectat. vñ nec abbates nec alij pñt ō mr̄imonio cognoscē/ nisi ex cōcessione: uel alia cā legitima id ha/beāt: ut extra de excess/ pla. accedentib⁹. pceri/bi enī pōt talis iurisdi/ctio: ut extra de pceri. auditis. in fi.

i a AM qō in subdi/tos. s. renūciare/ epatui: ex de renū. nisi/ uel sicut subditi non pñt deserere platū. xi. .q. i. inolita. uel sicut p̄/latus nō pōt sine cau/sa punire subditos. lx/ xxvi. di. siquis.

k Jn cōparē. s. ut uir/ dimittat uxorē sine cā/ uel cōdemnet pter or/dinē iudiciariū. io.

l Sed pbibet. ā. xx/vij. q. ij. sunt. i auc. ut/ liceat ma. ꝛ aut. §. cās/ lex enī hūana admit/tit dinortiū in alijs ca/sibus pter fornicatōez/ ut. C. de repu. ꝛsensa.

m b JStoria. ut pri/mo. exquo er/go mulieri primo resti/tuūtur res sue: multo

pot⁹ uir ē ei restituēdus: ꝛ sic facit ad ppositū gr̄ani. Alij ponūt casum sic: querebat̄: an mulieri accusate de adulterio dande sint inducie. Rñ. q̄ sic. sed hoc nō uidet̄ posse stare: qz in crie adulterij nulli dat̄ dilatio: ut .ff. de adul. in crimine. sed pōt dici ꝙ hoc uerū ē cū agit̄ crialiter.

n Familiarē. ꝛ b itelligūt qdā de pparatoꝛijs iducijs: alij de restitutoꝛijs

o Hoc. s. restitutionē fieri.

p Omnes leges. de hac materia loquentes.

q SIue uidet̄ ꝙ hoc. c. faciat cōtra ppositū gr̄ani: qui intēdit pbare ꝙ uxor debeat restitui: at hic nō restituit̄ uiro: sed ei⁹ ptāi subtra/hit: ꝛ cōsanguineis sociat̄. Rñ. in hoc facit: qz ista spoliata erat q̄dā liber/tate qz cōpulsa fuerat ℨ se conf̄iteri. xxxi. q. ij. lotharij⁹. uel ū hoc facit ad

a SI⁹ per sortia/rias atq; male/ficas. ē. xxiij. .q. iiij. ō tyrijs

a Abimelech/ regem gerarī/ ut. ē. xxxij. q. i/ iij. nemo.

b Separari/ nisi ipsa uxor/ dicat̄ pcurasse maleficium/ cuz sua culpa/ ad hoc deue/nerit: ut. lv. di. si euangelica.

.ff. qō me. cā. si mulier. xv. q. i. siquis insaniens.

c Cōiūbēdi. cū alijs nō cū porib⁹. tūc ei ñ eēt ppetuū maleficiū.

d Nequibūt. hic pot⁹ ignar⁹ dicend⁹ ē q̄s gnar⁹. nā dixit car. q̄ iste finis ñ tenet: qz ut dixit nullū maleficiū ē ppetuū qn salti p ipsū actorē tolli pōt. alij dicūt ℨ: ut. ē. e. reg. i. titellige p⁹ triēniū

e q Quod aūt supius. ē. xxxi. q. i. in prin.

f Sed quer̄it. qz sēa qō nō hēbat dubitatiōnē: ideo po/nit aliā ēcidentē que similiter qōnē nō hz: qz semp ē resti/tuenda nisi in tribus casib⁹ si publice sit adulterata: uel nisi timea/tur de uiri seuitia. ℨ. e. sine. ꝛ extra de dinor. significasti. uel nisi di/catur ꝙ sanguinei i gradu idispēsabili: ꝛ icōtinenti pbet exceptio

ꝓpositū q: pōt q̄ſdā exceptōēꝫ qñ ñ oꝫ fieri reſtō.ſ.cū tīet ō ſeuicia uiri

r ¶ Reddita.hic hēs ꝙ q̄ſcito accuſat̄ mrimoniū:pōt uxoꝛ petere: ut deī libertati ſue ne cogat̄ aliquid cōfiteri cōtra ſe. ſed hoc pōt intelligi cū tāta eſt ſeuicia uiri:ꝙ nulla pōt ei ſufficere cautio ut extra de reſti.ſpo.lr̄as.in fi.de hoc notaui.xxxij.q.i.de benedicto.

cu̇ pa uel a peccato:lꝫ a pena ciuili excuſet̄. in crib⁹ enī dico ſpāle cōfeſſionē canonis neceſſariā q̄ ad culpe immunitatē.vn̄ cū dicatur:nō occides:xxiij.q.v.ſi nō licet.nec ſpāliter iſti excipiat̄ a canone.ergo occidēdo peccāt:imo uiro hoc itердicit̄:ut.j.c.admonere.vn̄ nō excuſat̄ auctē iuris ciuilis.ſed ⁊ dotē amittit uir quā lucrifacēt alias ſol⁹ enī iudex excipit̄ a canone ut occidat. .xxiij.q.v.cū hō.⁊.c.ſi hōi dium.

s ¶ Etiam locus.ar.ꝙ iudex etiā tenet̄ de loco iudicij ꝓuidere ptibus:ut in eo loco debeat de cā cognoſcere ubi ptes libere ⁊ ſecure ualeant cōuenire.ſ.iij.q.ix.hoꝛtamur.ſ.xxiiij.q.i.pudenda.ff de re.du.ubi.ſ.ij.q.ij.c.ulti.qđ ſi nō fecerit licite appellat̄.extra ō appel.ex pte.

t ¶ Sit difficile.ſimile ff.qui ſatiſda.co.ſi fideiuſſoꝛ.§.i.q: cū difficile ē alicui ſatiſdare i una ciuitate: mittit̄ in aliam:ut ibi.

u ¶ Perſonas.i.aduocatos.

x ¶ In hoc capitulo.ſ c.ſeculares.

y ¶ Expoſita.ibi nulla grauioꝛi culpa.

z ¶ Uel qualibet.nam leuē uir iponit:ut notaui.vij.q.i.ſic alteri⁹.

⁊ Interfectores. adulterarū maxime: q: nec tūc licet: ut.j.c.ꝑxi.

ꝯ ¶ Huiuſmodi.hoc dicit ideo:q: ſꝫ leges ex cauſis pluribus ſeparat̄ mrimoniū.

ꝝ ¶ Adoleſcentib⁹.j.c in adoleſcentia.

a ¶ Indulgentia.uidetur ergo ꝙ idulgentia nō ē regula:⁊ ꝙ nulla diſpenſatio ſit ius.qđ .m.⁊.h.cōcedit.ar.i.q .vij.exigunt.⁊.c.ſiqs ocꝫ.⁊ nōui.l.di.de his alij vō dicūt: ꝙ oīs indulgētia ē ius: ſꝫ tale q̄ ſupioꝛ uti pōt: ⁊ infe rioꝛ nō pōt petē:ergo hoc dicendo retulit ſe ad eiꝫ cōſtitutōis ⁊ originē. nā ꝑ idulgētiā fuit hoc ſtatutū lꝫ mō ſit ius.

ſue poteſtati ⁊ cōſanguineis pro prijs libē ſociata.itē ꝙ ēt̄ loc⁹ ꝓuidend⁹ ē:i quo nulla uis mltitudinis foꝛmidet̄.ne ſit̄ difficile teſteſ ꝓducē ul̄ cetas pſōas:q̄ tā a ſanctis canōib⁹ q̄ a uenerādis romanis legib⁹ i huiuſmōi cōtrouerſijs reqrūt̄ In hoc caplo q̄uiſ̄ uideatur cā expoſita:q̄re ſua auctē nō lꝫ alicui uxorē dimittē.q̄ ceſſante ipa quoq̄ prohibitio ceſſare uidetur:tñ q: ipſa ſeparatio pena ē:et pena nulli ē inferenda niſi ꝑ iudicē:gnālit̄ hoc itelligēdū ē:ut ſiue ob cāꝫ ꝑmiſſā ſiue nulla cā exiſtēte ñ liceat alicui ſua auctē uxoreꝫ dimittē.qđ ēt de pena homicidij uel̄ q̄libet alia intelligendum eſt.

Item nicola⁹ ſcribit radulpho bituricēſi archiepo.

Cōiugia penitus inēdicant̄ hi: qui ſuas ꝯiuges occidunt.

Interfectores ſuaꝝ cōiugū ſine iudicio:cū non addis ad ulteraꝝ ul̄ aliqd huiuſmōi qd aliud habēdi ſt̄ q̄ homicide: ac per hoc ad pñiā redigēdi:qb⁹ penituſ ꝯiugiū denegat̄:exceptis adoleſcētib⁹ de qb⁹ ē beati leoniſ pape.xxv.rgl̄a decretaliū imo idulgētia obſuāda. In hoc.c.uidetur nicola⁹ ꝑmittē maritis cā adulterij ul̄ alteri⁹ huiuſmōi criminis uxoreſ ſuas inficē:ſꝫ eccl̄iaſtica diſciplina ſpūali gladio nō materiali criminoſos feriri iubet:illo uidelicet gladio quo petr⁹ iubet̄ mactare ⁊ mādicaē:de quo ēt chriſtus ait i euāgelio:ñ ueni pacē mittē i terra:ſꝫ gladiū. Hic idē nicola⁹ ſcribit aluino archiepo.

Non licet alicui uxorem ſuaꝫ adulteram occidere.

Inter hec ſāctitas ueſtra addere ſtuduit: ut ſi cuius uxoꝛ adulteriuꝫ ꝑpetrauerit.utꝝ marito illi⁹ liceat ſm mūdanā legē eā inficē:ſꝫ ſācta dei eccl̄ia mundanis nūq̄ cōſtringit̄ legib⁹:gladiū nō hꝫ:niſi ſpiritualē: quo nō occidit ſed uiuificat. Item pius papa.

Penitētia ei⁹:qui ꝓpam abſq̄ cauſa pemit uxorē.

Quicūq̄ ꝓpriā uxoreꝫ abſq̄ lege et ſine cā ⁊ certa ꝓbatione interfecerit:aliāq̄ duxerit uxorē:armis depoſitis publicā agat̄ pñiā:⁊ ſi ꝯtumax fuerit:⁊ epō ſuo iobediēs extiterit: anathēatizetur quouſq̄ cōſentiat:eadem lex erit illi q ſenioꝛē ſuū interfecerit. Item ſtephanus quit⁹ aſtulpho.

Pñia aſtulphi q uxorē ſuā īt̄fecit

Admonem⁹ te cuꝫ lachrymis et multo gēitu cordis curam⁹ fili aſtulphe.ſꝫ ñ filius ōhes dici: q tā crudelit̄ homicidiū perpetraſti. Nā occidiſti uxorē tuā partē corporis tui legitio mrimonio tibi ſociatā ſine cā mortis.ñ tibi reſiſtentē ñ iſidiātē quocūq̄ modo uite tue.ñ inueniſti eā cū alio uiro nefariā rē facientē: ſꝫ ꝯcitat⁹ a diabolo:⁊ ipio furore iflāmat⁹ latronum moꝛe atroci⁹ eāꝫ gladio tuo crudelioꝛ ōi beſtia iēmiſti. ⁊ nūc p⁹ mortē ei⁹ addis iiquitatem ſup iiqtatē:filioꝝ tuoꝝ iꝓbe ꝑdo⁹: q mr̄i nō pepercisti:filios tuos oꝛphanos feciſti.inducē ſup eā uis mortis cām p⁹ mortē .ꝑ unū hominē homicidā ⁊ reꝓbū teſteꝫ incuſare uis mortuā:qm̄ nec euāgeliū nec ulla diuina hūanaq̄ lex unius teſtimonio etiam idoneo quēpiā condemnat uel̄ iuſtificat: quanto magis ꝑ iſtuꝫ flagitioſiſſimū ⁊ ſceleſtū nec illa uiua ōhuit

o ¶ Gladiū.q ad executionē hoc ideo dicit q: ipatoꝛ hꝫ illud a papa:ſ de elect.uenerabilem.

p ¶ Quicūq̄ armis.j. depo.di.v.ſi as

f ¶ Agat.ar. quē poſſe cōpelli ad pñiaꝫ ſed hoc in publicis ⁊ enoꝛmib⁹:ar.xxi. .q.i.c.ulti.

g ¶ Senioꝛē. epm uel aliū platū ul̄ dñm ſuū:ar.iij.q. ij.c.iiij.xxv.q .ij.itanos.

h ¶ Admonere.di cā.ar.quē ꝑpa ri noīe rōe criminis cuiuſcūq̄ illud:Sire ꝑ ueris:nec nomē hēre meretis.ar.xiij.q.ij poſtq̄.ij.q.vij .§.quis⁹ ergo .ij.q.i.ſcelus. ⁊.C.de feri.a nullo.ar.j.de pe.di.iiij.ſi ex bono.nā filij dicūt̄ qui nō erāt in eccl̄ia

i ¶ Parti.ſ.j. .xxxi.q.ij.de nepeſſ.⁊.xxij .q.ij.agathoſa ⁊ ē ar.q.q cēcepit alimenta

a ¶ Mittere.i.cōfederare cū uicijs hoīes uel mittē pacē īter hoīes ⁊ uicia

b ¶ Sed gladiū.i.diſcoꝛdiā ⁊ ſepatiōnē a malis.i.charitatē:q̄ ſepat uicia.

c Inter hec.liceat.hoc licet ſm lōbardā ſed nō ſm romonā.pr̄ tñ eāꝫ pōt occidere in ipſo actu ſed nō marit⁹.⁊ pr̄ utrūq̄ interficiat vno ictu.ff.ad le.iul̄.de adul.l.nec in eo.⁊.l.ſequēti.ignoſcit̄ tñ marito ſi uxorē in adulterio dep̄henſam occiderit q̄ ad pene mitigationē.C.ad leg.iul̄.de adul. gracchus.Et nō ꝙ lꝫ lex antiqua ꝑmittat uiro occidere adulterū dep̄henſū cū adultera in domo ſua:nō tñ in domo ſoceri:ut.ff.de adul.marito.nouo iure tñ ubicūq̄ fere pōt occidere eū p⁹ tres denūciatōes factas: ut in auc̄.ut liceat ma.⁊ auie.§.penul.⁊ ulti.coll̄.viij. nec illud eni corrigit̄ ꝑ auc̄.q̄ ē coll̄.ix.ut nulli iudi.§.ſi qñ.q: in alio caſu loqt̄.itē lꝫ pr̄i ſit̄r det̄ ſm legē licētia occidēdi:ut.ff.de adul.nec i ea.ſi tñ interficiat nō excuſat̄ a

ſibi uidet̄ excipere uxoꝛi:cū ambo ſint unū corpus:⁊ etiā ſilijs ſeruientib⁹:ar.l.di.ſtudeat.ff.de uſu ⁊ ha.l.iij.

k ¶ Reſiſtentē.ſupple maxie:quia ſi etiā reſiſteret uel inſidiaret: nō ideo deberet eam interficere.

l ¶ Non inſidiantē.nō ē hic argumentandū a cōtrario ſenſu ꝓpt capitulum.xxxij.q.v.quicquid.

m ¶ Pdo.nō ꝙ eos ꝑuare poſſit.licꝫ eni uxoꝛ ꝓpt adulteriū interficiat̄:dos tñ ad ei⁹ filios deuoluit̄ i auc̄.ut li.ma.⁊ aui.§.ſi ex adulterio.ſed q: eos ſolatio ⁊ ꝓtectōe materna ꝑuare conatꝰ.ſꝫ enī regl̄r lucrifaciat dotē ob adulteriū uxoris:ēt de dona.īter ui. ⁊ uxo.c.plerūq̄.hoc aūt caſu nō lucrifacit cū eā interficit:niſi pactū fecit de ea lucrāda ꝑus.ff.ſo.ma.ſi ab hoſtibus.§.i.

n Post mortē.cū crīmina extinguāt mortē.xxxiij.di.quoīdā .C.si re⁹ uel acen.l.i.nisi rōne bonorū quis agere uelit.C.e.l.ulti. .C.si pen.appel.mozo interue.l.ij.ff.de rei uen.utiqz.

o Vel iustificat.vñ nō tenet.xi.q.i.quicūqz.credit tñ uni tanq̄z recitatoi uel tanq̄z socio:ut.viij.q.iij.talia.lxxxvi.di.tanta.

a Penitētia ar. q̄ post peracā pniam ꝛ crimē purgatū pōt quis accusari de crie illo:ut.xv.q.v ꝑfecti.ꝛ.xxv. di.c.ulti.ꝛ ex de scisma.fraternitatis.naz ꝓferens mēdandi cris labem ꝛē.di.lxi. in sacerdotib⁹ ꝛ.i.q.vij. sigo omnē.nā p penitētiā nō desinit quis eē nocens.ff.ō edi. edic.qd sit fugitiu⁹. imo ēt post baptismā pōt de hoc accusari:ut ex ō diuoꝛ.gaudemus.in fi. ar. cōtra.xxiij.q. .iij.si illic.ꝛ.x xxij.q.i.q⁹ autem. in fi.ꝛ.c. non erit.ꝛ.c.apud.ꝛ.l.di.ferruz.ꝛ extra de accu.de bis.ff de edi.edic.q⁹ ita.ō hoc dixi .vi.q.i. qui crimen.ꝛ.c.illi q sed nōne ꝑiudicat sibi maritus tacendo p septēniū cū ultra quinquē miū nō audiat accusatō adulterij: ut.C. de adul. adulter. sed illud obtinet quo ad penam legalem: nō quo ad petendū diuoꝛtiū:ex de ꝓpen.tue. nūquid ergo in infinitū pōt eā accusare:dicīt quidā q⁹ nō ultra.xx.annos: ut.C. de fal.querelam.b.d.q⁹ usqz ad millesimū ꝛ qñcunqz claruerit cria: ut.lxxxi.di.quicūqz.ꝛ di.viij.qui cōtēpta.xxiij.q.iij.ecce.ꝛ q⁹ dicit penitētia pacta:sed ꝛ añ lata tñ sniam.ō.ꝓxi.q.v.c.xp̄iana.

b Monasteriū.ex hoc loco uidet q⁹ q̄stūcūqz pniaz qs teneat ſuire:si intret religionē ad illā nō tenet:qz religio soluit uinculū iuramēti:ut ex de iureiu.puenit. itē soluit uotū:ut ex de uo.ꝛ uo. re.scripture.itē soluit uinculū obedītie.xix.q.ij.due.lz ergo a papa sit alicui iniūctū in pniaz ut eat romā:uel aliqd b⁹modi faciat ꝛ intret religionē:nō dicīt transgressio. Ille enī dicīt transgredi: qui deserit maī⁹ ꝓ minoꝛi:ut.xx.q.iij.ꝓpositū. ꝛ.xvij.q.i. qui bona.ar.ad idē.j.de pe.di.i.§.bis auctoꝛit⁹.ꝛ hoc.b.cōcedit.alij dicīt q⁹ tenet adimplere qō ꝓmisit:ꝛ qō iniūctū ē ei in penitētia: nisi abbas dispenset secū.xviij.q.ij.c.nullam.

c Si forte.si nō ponit dubitatiue imo nota ē assertionis i.eque penitus:simile de pe.di.i.q̄sobrem.

d Et grauī⁹.utiū enī fuit maioꝛis pene cōuersari inter boues ꝛ hominuz carē suffragijs:q̄z ꝓpul ab hoīb⁹ solatiū boūm nō sentire.C de apo.bi q.

e Sicerā.p sicerā itellige oēz potū q iebriat:ut.xxxv.di. i palea uiolētū

f Carnem.sed nūqd oua cū ouū sit caro liquida uel lac: cū lac nō sit nisi sanguis coloꝛe mutato:dicim⁹ q⁹ nō:ꝛ hoc uult lī'a illa que sequit' in pane ꝛ aqua. sed tñ pōt itelligi q⁹ hoc debeat facē in certis dieb⁹ uel legitimis ferijs. Sz nūquid de lardo utetur: nūquid noīe carnis ē ꝓhibitū:uidet q⁹ non ar.lxxxij.di.ꝑsōz. ibi enī sagimē ꝓmittitur: q̄ ouа ꝓmittūtur.

g Nūq̄z eligere. nisi cōsilio epi ꝓ iusticia defendēda:ꝛ ē simile. .j.de pe.di.v.falsas.

h Litigare.hoc ideo dicit q⁹ apud seculare tribunal nō debet suā querimoniā ꝓsecutā do ꝓponere q̄sq̄z publice penitēs:sed ecclesiasticū iudiciū debet adire.ō.xi.q.i.aliud. supple ergo hic nisi in ꝓpꝛia cā ꝛ corā eccle siasticis.

i Nūquaz ducere. si tñ duxerit :tenet matrimoniū.ar.ō.e.q̄libz. Alij dicūt contra: ut nō.j.e.§.de penitētib⁹

k Nūq̄z laueris.nisi de necessitate: de con. di.iij.puenit.

l Existimes. ergo ni dē q⁹ magis peccat q uxoꝛē interficit q̄s qui matrē: q⁹ maioꝛ pna ponit hic uxoꝛicide q̄z mꝛicide in illo.c.latoꝛem.qō ē.j.e.q.ꝛ sic maius ē crimē.ar.xxi iij.q.i. nō afferamus. qō cōcedit.b. nā dicit q⁹ magis peccat qui se ipsū interficit q̄s alius. .xxij.q.v. si non licet. vñ magis peccat qui ꝓtē coꝛpis interficit q̄s qui matrē. ꝓbat hoc etiā p illā auctē: ꝓpt hoc relinquet hō pꝛez ꝛ mꝛem ꝛ adherebit uxoꝛi sue:ex de biga.debitū.Alij dicūt q⁹ magis peccat qui mꝛez interficit q̄z q uxoꝛē.lz q⁹ boues ꝓniores sūt ad interficiendū uxoꝛes:ideo ob hoc magis puniūt:ut sic retrahant a tali facinoꝛe.vñ nō ualet hec argumentatio:graui⁹ puniūtur ergo graui⁹ peccant.ꝛ ē simile in fornicatōe notoꝛia lz eni multa crimina sint graniozа:tñ q⁹ facilius delinquunt in hoc crie q̄z in alijs:ideo duriоꝛ pena in eo statuit:ar.xxxij.di.§.uerū.

m Eenialiter.ar.q⁹ ecclesia pōt coꝛpus ꝛ sanguinē dñi gbusdā etiā i fine ꝓbibere.ar.xxvii.q.i.ipudicas.ar.di.l.penitētes.cōtra.ō.xxvi.q.vi.ō hīs cōtra.ō.ij.q.iij.siqs ēim aut ꝑsbās.ō.xiij.q.ulti.quesitū ē. nisi fm ꝓcepta canonū ad hoc dic q⁹ qñqz illud qō de iure cōi cōpetit:dicīt cōcedi respectu misericoꝛdie ꝛ pietatis:ar.ō.xi.q.iij.qñ.ff.de usufruc.si extraneo.ꝛ in ceteris.c.hīc signatis.nā uniuerse uie dñi misericoꝛdia ꝛ ueritas.

n Sāguis.i.pecz.vñ illud sāguis sāguinē tetigit.i.pecz.xliij.di.ephesijs

o Alienu.ar.q⁹ nō iputat ꝓlato ꝑticulaz malicia exq̄ p eū nō stat: q̄ miū⁹ coꝛrigātur.ar.vij.q.i.§.cū aūt.ō.di.xliij.ephesijs.ō.xlvij.di.c.ulti.

p Quod uerius.nō lz nā dicit lex q⁹ unū delictū ꝓpter aliud delictū non minuit penam:ut.ff. de pēna.delic.l.ij.ꝛ ē ar.q⁹ in delictis ꝓpensatio

non admittitur.ar.xiiij.di.c.i.

q Quod non licet.s.occidere uxorem suam.

q Quod non licet.s.aliam ducere ea uiuente.

r Adulterium.sic ergo pmittitur min⁹ malū:ut euitet maius.s.xxvi.q.ij.bi qui.s.xxij.q.i.c.ult.s.di.lxxxij.presbyter.s.pxi.q.vij.quid contra.so. grauius ē homicidiū q̄ adulterium.sed ibi ex ponas grauius.i.gn̄alius.l.di. quia tua.l.turpius rōne inquinatiōis.xxxij.q.i.i cōiugio.⁊ nō est consiliū uel p̄ceptū quod hic dr̄:sed ē cōparatiua permissio:q̄ nō excusat a peccato.

s i In premissis.sic itellige.xxxi.q.i.hac ratione.

t Impendatur.s.e.interfectores.

u p Placuit.licentiā id est impunitatē simile.xlv.di.qui syncera.

x Potestatem.nam si eas ēt male uerberauerit:nisi per cās lege expressas punitur in pecunia:quia dabit ei tertiā partē donatōnis quam dedit ,ppt nup.ut i auc.ut liceat ma.et auic.§.siquis aūt.si āt non dedit dona ,ppt nup.punitur i quarta parte totius sue sbe:si eius substātia non excedit.ccc.aureos.si excedit dabit.c.aureos.C.de repu.l.ulti.Itē non dico q̄ ipimet debeant eis penitentiam iiungere:sed cōpellentur ut accipiant ab aliis.sed nunquid laicus idem potest de uxore sua:dico q̄ non.quia non inuenio expssum castigare tñ pōt eam: ut notaui.s.vij.q.i.sic alterius.Sed quare dicit q̄ paupes clerici fuiāt sibi:dic q̄ rñdet tacite obiectōi.q.d.⁊ si mulieres ligate nō possunt eis seruire:paupers clerici qui non possunt alios seruientes habere:seruiāt sibi uice mutua.Item sm.h.non poterunt illas reconciliare sibi nisi nollent promoueri.ar.xxxiiij.di.sicuius.alij autem dicunt illum non impediri cuius uxor cognoscitur ab alio:si ipse non consentiat eius adulterio.unde bene pñt eas reconciliare:etiam quo ad carnis cōmercium:nec eis in aliquo preiudicatur.quod tamen intelligas sm quod dixi.s.xxxiiij.di.sicuius.

y Ita.ut inuicem.ar.xii.q.i.dilectissimi.ar.xi.q.i.sicut enim.ar.di.xc.precipimus.

z Si seruitia.i.seruientes.

⁊ Non cibos.⁊ est hoc ,ppter enormitatem delicti:tamen ipsam excommunicatam nō debet uitare.xi.q.iij.quoniam multos.q̄d forte falsum ē

dicat ei fac q̄d nō licz:ut liceat tibi q̄d ñ licet?cū.n.utrūq̄ sm legē xpi illicitū sit siue adulterā occidē siue alterā ducē ea uiuēte:ab utroq̄ ē abstinēdū nō illicitū ,p illicito faciēdū.si eñ factur⁹ ē q̄d nō licet iā faciat adulteriū ⁊ nō faciat hōicidiū:ut uiuēte uxore sua alteraȝ ducat:⁊ nō hūanū sāguinē fūdat q̄d si ē utrūq̄ nefariū:nō dz alterū p alterū ppetrare:sȝ utrūq̄ uitare. In p̄missis auctoritatib⁹ q̄q̄ ,p hibēt adulteras ɔiuges suas occidē sȝ pmittit p⁹.vij.ānoȝ pniam eis illas dimittē.si āt illas interfecerint iubent sine spe ɔiugij ppetuo manere:nisi forte ,ppt lapsū iuuenil' i cōtinētie ad mr̄imonia ɔtrahēda eis misericordia ipendat.Clericis aūt ɔcedit si uxores coȝ peccauerint:sine mortis acerbitate habē eas i custodia et ad ieiunia eas cogere:nō tñ usq̄ ad necē affligere. Unde i tol.cōcilio p̄mo legit.

Clerici:si uxores eoȝ peccauerit p̄ter necē eas domi custodiant:⁊ ad salutaria cogāt ieiunia.

Placuit ut si quoruncūq̄ clericoȝ uxōes peccauerit:ne forte licētiā peccādi pl⁹ habeāt:accipiant mariti eaȝ hāc ptātē p̄t necē custodiēdi ⁊ ligādi i domo sua ad ieiunia salutaria nō mortifera eas cogētes:ita ut inicē sibi clerici paupes auxiliū ferāt si s̄uitia ñ hēant cū uxorib⁹ āt ipis q̄ peccauerāt:ñ cibos sumāt:nisi forte ad timorē dñi acta pnia reuertāt. Hunc āt q̄rit:q̄re sacris canōib⁹ sit istitutū ut p⁹.vij.ānos penitētes i p̄stinū statū reuocēt. De his ita scribit Isidorus ad masonē epm.

Quare sit ɔstitutū p⁹ septē ānos i p̄stinū statū penitētes redire.

a b Hoc ipsū.precepit.i.pmisit post.vij.annos.s.di.lxxxij.presbyter ȝ:sed ueritas canonū ē in penis infligēdis:⁊ pnie sūt arbitrarie:ut.xxvi.q.vij.tempa.⁊ in his minor pnia ē amplecteda.ff.de arbi.diem proferre.§.si plures.⁊ l.non distinguemus ...pn.⁊ di.l.eos uero.

Hoc ipm q̄ canonū cēsura:p⁹ septē ānos pnie remanē i p̄stinū statū p̄cepit ⁊ cetera:ut i tractatu ordinādoȝ ō lapsis:ñ electiōe ,ppij arbitrij sācti pr̄es sȝ poti⁹ ex snia diui iudicij sanxerūt.Nā legit:q̄ maria soror aaron ,pphetissa:dū ōtractōis aduersus moysen icurrissȝ delictū:illico stigmate lepre pcussa ē.cunq̄ petēt moyses:ut emundaret:p̄cepit eā dñs extra castra septē dieb⁹ egredi:et p⁹ emūdatōȝ rursus eā i castra admitti.maria ergo soror aarō caro intelligit sacerdotis:que dum superbie dedita sordidissimis cogitationū maculat cōtagijs extra castra septē dieb⁹:hoc ē extra collegiuȝ ecclie septē ānis p̄jciat:ut p⁹ emūdatōȝ uicioȝ loci ul' p̄stie dignitatis recipiat meritū.⁊ p⁹ pauca: In fine āt eplē hoc adijciēduȝ putaui:ut quotiēscūq̄ i gestis ɔciliorū discors snia iuenit:ill⁹ snia magis teneat:cui⁹ ātiquior ⁊ potiō extat auctoritas. Hoc āt q̄d ō sacerdotib⁹ uideat spālr dcm:gnālr tñ ō oibus pēitētib⁹ dz itelligi.ad imitatiōeȝ nāq̄ ill⁹ dñice snie dauid ō adulterio ⁊ hōicidio repheñsus uni⁹ hebdōade ieiuniū i satisfactōne admissi sceleris deo legit obtulisse. Hic ēt ecclastica cōsuetudine ē usurpatū:ut maioȝ criminū pnia septē ānoȝ spacō ɔcludatur:nisi uel officij excellētia ul' criminū magnitudo uulgarē ɔsuetudinē excedēs:ueluti dū contra naturā hūane societatis pentib⁹ uel liberis l' alijs eiusmōi psōis ipudice adherem⁹:l' dū relicto nāli usu ɔtra nām more sodomitico fornicamur:l' usq̄ ad coitū brutoȝ aialium ,plabimur p̄missum spacium

a Nā legi... licet olim po... catus murmu... ratōis nō mu... ctaretur moz... hodie tamē re... pelli:ut dici... h.a promotio... ne.ar.xc.di... enus.quia nec omnia nec sola ... ut notaui.l.iiij.di.multos. Hic assignat ma... ratio quare se... ptenarius penitē... tia imponatur: quia maria s... theologi alter assignant rō ... cur ,ppt pec... catum septifor... mis sps sancti gratiam amisi... ita per peniten... tiam septenā... eam recuperet.

b Cuius an... tiquior.s.l.di. domino sancto ... in fi.ubi ō hoc dixi.

c Usurpatū.s.usu habitū.

d Criminū.s.xxij.q.i.p̄dicandum.

e Excellentia ut.s.lxxxij.di. p̄sbyter:⁊ xxvi.q.i.deneuȝ.s. xxiiij.q.i.sup... pederit.si aūt ... ista sunt arbi... trio sacerdotis ... xxvi.q.vij.tempora.uū cano... nes nō ponūt mensuram pē... tentie:sed oia hec arbitrio sa... cerdotis relinquuntur.ut.s.de pe.di.i.mensuram.

f d De penitētib⁹.hic monet magister quādā incidēt q̄stiōȝ an post solennē pniam possit ɔhi mr̄imoniū:⁊ tres sūt opiniōes de solennit penitētib⁹.qdā dicūt:q̄ null⁹ solennit penitēs pōt ɔhere nisi ex dispēsatōe.j.e.antiq.q̄ itelligit uouisse:⁊ sic intelligūt c.de his.penitēs eñ semp uiuit sub regula ecclesiastica:ut de pe.di.v.ɔsiū.h.uero dicit:q̄ glibȝ penitēs pōt ɔhere:nisi i trib⁹ casibus puta pro uxoricidio:uel nisi iiunctum hoc sit ei noie pnie:uel pro raptu sponse alteri⁹ uel ,p incestu.adhuc tñ excipit adolescētes ut dicit de iure cōi pñt ɔhere.ideo aūt i trib⁹ his casib⁹ prohibent quia in his contaminatur matrimonium.Alij tñ ponūt...

qbus post solēnē pniam nō lz ꝫbere. Annus ē ꝑ iceſtu: ut .xxxij.q. vij. ſigs nidua. Itē ꝑ uxoricidio. ā. e. interfectores. Itē ꝑ raptu ſpō ſe alterius. xxvij. q. ij. ſtatutū. nec ꝺcit. xxxvj. q. ij. tria. nam ibi illa nō erat ſpōſa. Itē ꝑ cōcubitu cū moniali. xxvij. q. i. ut lex. Itez ꝑ hōicidio ꝓſbyteri: ut ex ō pe. ⁊ re. q ꝓſbyter. Itē ꝑ eo qui dolose ſuſcepit filium de ſacro fonte. xxx. q. i. ō eo. ⁊ dicūt quidā q ſi iſti ꝫbant nō tenz matrimoniuz. ar. ā. e. interfectores. ſi tales nō ſint qui non poſſit cōtinere: ō licentia epiſcopi poſſunt contrahē. ⁊ cōſentiſ epiſcopi facit mrimoniū taliū tenere: ut .j. e. c. ulti. alij dicūt mrimōium talium tenere: licet ꝓhibeantur cōtrahi: niſi appōatur in ꝓſtitutō ne q ſi contraxerint: ſeparēt qō credo neruū ad hoc fac ex ō ꝓben. ſignificato.

§ d Ex his hoc. c. poteſt itelligi de penitēte ſolūt ꝑ aliquo predictoruz crimiuum: ⁊ tūc dic ipſi profeſſam .i. contīctiam male ꝓfeſſam .i. non ſeruatā et q poſtea dicit non habēt ſuffugium pēitendi: ueruz ē q ſolennis penitētia non itera. l. di. §. poteſt: licet ḡ inuenit contrarium .j. de pe. di. iij. §. ex pſona. pōt ēt hoc. c. itelligi de his q notū emiſerūt: ⁊ p cōtraxerūt nec tenuit mrimoniū: ⁊ tūc dicit ipſi profeſſā. i. male ꝓfeſſā ⁊ dic q nō bñt ſuffugiū penitēdi. i. contra profeſſionem ſuā ueniendi. omnia alia plana ſunt.

b Et militie. ſed nunquid ita generaliter uez eſt: q ſolēnit̄ penitens nō debeat redire ad cingulū militie: dicūt quidā hoc ē cōſilij: ⁊ ita intelligūt de pe. di. v. falſas. hoc alij intelligūt i eo caſu trā cū eis hoc iniūgit in penitentia. alij dicūt iſtud trā ē intelligēdū qñ agit pniam ſolennem ꝑ crimine in militia cōmiſſo. ⁊ hoc innuit illud. c. falſas.

i Prodiderunt. ſi. lxxxij. di. ꝓpoſuiſti. ā. di. xxviij. paulꝰq;. C. ō epi. andi. nemo.

k Jungantur. de pe. di. v. ſiqui uero.

l Et circa mlieres. ar. q ſolēnis pnia ūiugit̄ feis ſiē ⁊ uirl. ar. l. di. penitētes. .j. e. q. antig. ⁊ q. v. pniaz. ō. xxvij. q. i. vginib⁹. ⁊. c. ſigs ſacro. j. e. c. i.

trāſcēdere cogat. De penitētib⁹ quoq; querit: an eis gnālit̄ p⁹ pēitentiam peractam cōiugia ꝓcedātur. generaliter em̄ canonica auctoritate ꝓhibent penitētes ad ſeculārem militiā redire uel matrimōia cōtrahere. Unde ſyricius papa

Penitētes mrimonia ꝓtrahere ꝓhibentur.

De his uero non incōgrue dilectio tua ſedem apoſtolicam credidit cōſulēdā: qui acta penitētia tanq̄ canes ⁊ ſues ad uomit⁹ pſtinos ⁊ uolutabra redeūtes ⁊ militie cingulūz ⁊ lubricas uoluptates et noua cōiugia ⁊ inhibitos denuo appetiuere ꝓcubitus: quorū imꝓfeſſaz ꝓtinētiā generati p⁹ abſolutionē filij ꝓdiderunt': de quib⁹ qz iam ſuffugiū nō hñt penitendi: id duximus decernendum ut ſola intra eccleſiam fidelib⁹ oratione iungantur k ſacris myſteriorum celebritatibus q̄uis non mereant̄ interſint. a dominice autez menſe conuiuio ſegregent̄: ut hac ſaltem diſtrictione cōrecti: ⁊ ipſi in ſe ſua errata caſtigent: ⁊ alyſ exemplū tribuant: quatenus ab obſcenis cupiditatibuſ retrahant̄: q bus tamen qñ carnali fragilitate cecideŕt: uiatico mūere cū ad vñz ceperit ꝓficiſci: ꝑ cōmunionis gratiā uolum⁹ ſubueniri: quaz formā ⁊ circa mulieres q̄ ſe p⁹ pniam talibus pollutionibus ꝺeuixerunt eē ſuādā cēſem⁹. Sed m qz tiore ſolūēdi ꝓiugij nōnulli ad pniam accedere ꝺifferūt: uel ꝓpē lapſū adoleſcētie quē formidāt pnie remediū ſuſcipe negligūt: ideo aucte canōica ꝓmittit̄ eis: l' ꝓtracta mrimōia retinē ul' alia ꝓtrahē. Unde leo papa galerio epō tripolitano ſcribit.

Ex idulgētia ꝓiugia p⁹ pniaz legitimam non negent̄.

Eldtuim⁹ a quibuſdā q̄ in uestris ꝺioceſib⁹ ac finibus chriſtianoz cetus leui occaſiōe ſe ſubtrahunt pnie iugo ꝺicentes: quia ſi pniaz agim⁹ ꝓiugij ꝺebem⁹ relinquere copulam. in quo errant: et de ueritatis calle diſcedūt: qz pro oib⁹ illicitis pniaz unuſq̄ſq; chriſtianois cultor ſuſtinere ac pagere tū mopere ꝺz: ꝺicēte ꝺño: Pniam agite: appropinquabit em̄ regnum celoz. ꝓiugiū uero legitimū nulli orthodoxoz pniaz ſuſtinenti ſoluere licz. ⁊ infra: ſacris eos uos expedit eloquijſ edocē: ut ab erroriſ cripiāt̄ caligie: ⁊ licitis copulationib⁹ iūcti ō oib⁹ illicitis pniaz agē ꝑcurarēt. Itē leo papa q̄rtus

Propt̄ lapſū iuuenil̄ incontīctie nō negēt̄ penitētib⁹ licita ꝓiugia.

Un⁹ adoleſcentia conſtitutus ſi urgente aut metu mortis⁹ aut captiuitatis periculo pniam⁹ geſſerit: ⁊ poſtea timēs lapſū icōtinentie iuuenilis copulaz uxoris elegerit: ne crimē fornicatōiſ incurreret: rē uidet feciſſe uēialez: ſi pē cōiugē nullā omnino cognouerit in quo tñ regulā nō ꝓſtituim⁹: ſz qd ſit tolerabili⁹ eſtiam⁹. Itez nicolaus papa radulpho epō ſancte eccleſie argentee retenſis.

Hec pēitētia ē iponēda ei: q matrem occidit.

m Sed quia. nel contrabere. quantum ad hoc ut utatur matrimonio iam contracto non eſt permiſſio: licet forte ita intellexerit gratianus. ſoḃānes.

n Eldtuimus. ſi hoc. c. intelligas de priuata penitentia planum eſt. ſi de publica: tunc loquitur de matrimonio iam contracto.

o In adoleſcētia conſtitutus. hoc .c. duplicit̄ pōt intelligi. primo ō eo ſoluto q egit ſolennē pniam ꝑ aliquo dictoruz criminum p⁹ ꝫbit. ⁊ ex hoc facit gregorius mētionem de hoc. ā. e. interfectores. nec fit mētio de hoc. j. e. antiqui. ſz ō alia conſtitutiōe leonis quā nō bēm⁹: cuz illud antiq. de ꝓiūcto in matrimonio intelligatur q tale quid cōmiſit ꝓpter qō egit ſolennem penitentiā ꝑ aliquo predictoruū criminum de quo ibi ꝺicitur: q ꝺebet uti uxore ſua quouſq; poſſit ſeruare continentiam uel pōt intelligi ō iam cōiuncto. ⁊ ſm hoc fit de hoc mentio. j. e. ānti qui. ſed ō qua fit mentio. ā. e. interfectores. iterum neſcim⁹. Secūdus caſus repugnat illi littere copulā uxoris elegerit. ſed expōe ibi. i. exegerit carnale ꝺebitū. poſſet trī intelligi illud. c. antiqui. et illud interfectores. q facerent ambo mentōnem de hoc in adoleſcentia ita ſz q illud antiqui. intelligatur ō coniungenda ⁊ ſm ꝺ littera poſita in. c. antiqui. ita ꝺebet exponi: cōiugatus. i. cōiungēdus redeat ad pſtinū ꝓiugiū. i. ꝫbat ꝓiugiū quod ante contrahere potuiſſz iure ſi nō peccaſſz. ſed nūc ex ꝺiſpēſatione. io.

o In adoleſcētia. ar. q rōne etatis facilius diſpēſat. l. di. penitētes. xxxv. q. vi. ſi duo.

p Uxorē. cū uolebat eē i libello: ñ itellige ꝑ ifirmitate: ar. xxvj. q. vii. c. i.

q Penitentiā. i. nō expleant. vij. anni cōputato ꝓmo exquo penitēs inciꝓit agere penitentiā.

Penitentiā. ar. ꝫ. ā. l. di. penitētes. ibi em̄ ꝺr: q ſolēnis pnia nō ꝺe facili inuenib⁹ imponēda ē: nō ē ꝫ quia illud bene concedo.

r Regulā. finis hui⁹. c. facit ꝑ hoc q ꝺicūt q nec eā inuenis ꝫbere pōt: ā. e. interfectores. b. uero lau. ⁊ Ug. q ꝺicunt q inuenis ꝺe iure cōi pōt cōtrahere: exponunt litterā non regulā conſtituimuſ. i. nō ꝺicimus aliqd qō erat ius cōe añ hoc imo ꝫ ius cōe: quia ꝺe iure cōmuni nec adoleſcens poterat contrahere ante hoc.

ſ Eſtimamus. conſtituendo. ſ. quid mō tolerabilius ē q̄z eius ꝫtium: conſtituendo tamen ius cōmune.

t Uxorē. oblatiōes. niſi pius. ar. conceſſo maiori inbiberi min⁹: ar. l. di. c. placuit. ar. xvij. q. iij. miroz. ⁊ ex ō tonica. c. i. ar. ꝫ. xcv. ꝺi illud ⁊ q indignus ē minore ⁊ maiori. ff. ꝺe fena. qui indignus. ⁊ cui interdicit

pomeriū ciuitatis ⁊ ipsa ciuitas.ff.de seruis expor.aut.

a Arma.amitti ergo feudū cū dñm iuuare nō possit.⁊ sibi hoc imputet quia ex culpa sua hoc damnū incurrit.xv.q.i.san.ear.xvij.q.iiij.uxor.ff.de re.iur.l.ꝙ quis ex culpa.⁊ hoc ē uer nisi tale sit feudū i quo per aliū seruire possit.tunc enim seruiat per substitutum.C.de epi.⁊ cle.quisqs.⁊.xxiiij.di.ualde.

i Hoc aliter.nō ē uer ꝙ alit:sed hoc dicit ut iudicat solꝰ.c.

k Quos deus.absq rōne.per hoc.c.solue generale illud.xxi.q.i.quod si dormierit.⁊.ij.q.v.consuluisti.

l Non em homo separat:sʒ lex.sic.xxiij.q.v.si homicidiū ⁊ per maleficiū corpus uiri efficitur principis.ar.ff.de capi.di.per totum.

b Ad uesperam.j.ō conse.di.i.solēt.

c Conuersionem.potest ergo episcopus cā cognita relaxare de penitentia quam papa iposuit eadem ratione ⁊ clericus de ea quam episcopus imponit.sʒ dic ꝙ papa licentiam dedit ō hoc.Item nūquid ille cui papa pēitentiam imposuit:pōt ingredi monasterium sic:ar.ō.c.admonere.⁊ de pe.di.v.fig.

d Si quis.penitētiam.hec ē opinio quorūdam ꝙ quilibet icestus nisi i adolescēte impedit matrimonium.xxxiiij.q.ij.c.penult.potest tamē episcopus dare licētiā incestuoso:ut contrahat dispensatiue.alias cōtrahendo nihil agit uerum tamen uideat episcopus cuʒ quo dispenset:quia cū eo tantum debet dispensare qui cōtinere nō potest sed qualiter hoc cōstabit episcopo:p famaʒ uiciorum:ex. qui cle.uel uo.significauit.

e Uxorem.supra.xxvij.q.ij.qui dormierit contra.supra prox.q.vij.concubuisti cōtra.so.hic ignorans ibi sciens fuit: uel hic loquitur de illis quaꝝ neutra fuit uxor uel sponsa.b. sed hec so.reprobatur per illud infra.xxxv.q.iij.siquis cuʒ matre.quia illō ō simplici fornicatione itelligitur.quod patet.xxxiiij.q.ij.§.de simpliciter.ul' hic de dispensatione ecclesie ul' lenitate misericordie: ibi de rigore.

f Si quis parentatur.nisi admonitus peniteret.xi.q.iij.certum.

Latorē pñtiū mricidam eē cognouimus:cui precipimus ut sub pnie iugo pmaneat:ita ut per annū integꝝ ecclesiā nō igrediaꝛ:sʒ añ fores basilice stās orās ⁊ deprecās deū pseueret qlit tāto eripiaꝛ piaculo.cōpleto uero āni circulo itroeūdi i ecclesiā licētiam habeat.tñ int audiētes stet:sʒ non dū cōicet.pletis āt triū ānoruʒ circul' sacre cōionis ei gr̄a pcedaꝛ oblatōes uero nō offerat:nisi pus alioꝝ.vij.annoꝝ curricula expleantur.Ⓗis āt oibus ānis atq tēporibꝰ carnē nō manducet:nec uinuʒ bibere psumat:exceptis festiuis diebus atq dñicis ⁊ a pascha usq ad pentecosten.⁊ quocunq ire uoluerit nllo uehiculo deducatur:sed pedibꝰ pficiscaꝛ:arma nō sumat nisi ptra pagāos.Ieiunet aūt tribꝰ diebꝰ per hebdomadam usq ad uesperā.a ppria ac legitia piuge nō sepereꝛ:ne i fornicatōis uoraginē corruat.qō ne fiat optamus.si aūt ante ānoꝝ triū cursuʒ finis uite illius appropinquerit:corpis ⁊ sanguis dñi nr̄i pticeps fiat.sin āt ut supra statuimꝰ:efficiaꝛ.tñ si illiꝰ cōuersionē ⁊ lachrymaꝝ fōtē i oibꝰ uideritis floridis actionibꝰ ⁊ optimis operibꝰ pullulare:hūanius circa eū solicitudo peruigil appareat:mitisq i oibꝰ ō monstretur. Item.

Post dignaʒ pniam adolescētibꝰ pmittunꝛ licita piugia.

Si quis cuʒ duabꝰ sororibꝰ fuerit fornicatus:aut cū his psonis de quibꝰ sancta scptura phibʒ si dignam egerit penitētiam:⁊ castitatis nō ualuerit cōtinētiā sustinere:licet ei legitimā i piugio uxorē accipe.similit ⁊ mlier q̄ tali fuerit scelere lapsa:ut fornicationis nō perducaꝛ ad chaos.Sʒ hoc ō laicis uiris ac mulieribus solūmō statuimus. Item.

Puniaꝛ q hec crimia cōmittit:et nō tñ legitimā dimittat uxorem.

Si quis cū mr̄e fornicatus fuerit spūali:anathēatis ut scitis pcutiꝛ ictibus.silrꝰ āt ⁊ illū pcutē pmulgamus:q cū ea quā ō sacro fōte baptismatis suscepit:aut cuʒ illa quā añ epm tenuerit cū sacro chrismate fuerit uncta fornicatōis ppetrauerit scelꝰ legitimaʒ tamen si habuit nō dimittat uxorē.

Quos em deꝰ piūxit:iudex sua aucte separare nō dʒ.q̄q isidorꝰ hoc alit intelligat dicēs.

Nō hō sepat:quos pena pdēnat

Quos deꝰ piūxit hō nō sepet.Queris quō:subaudi uiolēter sine lege absq rōe quos deꝰ cōiunxit hō ñ sepat:ñ ei hō sepat quos pena cōdēnat:quos reatꝰ accusat quos maleficiū coartat. Eruʒ hoc p his dictum intelligiꝛ:quos iudices seculi p suis scelerib legū seueritate pcellūt:quos ul' morte puniūt ul' deportari iubēt. Item ex pcilio tol.viij. **De codē.**

Antiquiᵐ ⁊ sanctissimi leonis pape ē snia:ut is qui i etatis adolescentia positꝰ dū mortis formidat occasū:si puenerit ad pnie remediū.si piugatꝰ forte fuerit icōtinēs:ne pꝰ ea adulťij lapsū incurrat:redeat ad piugiū pstinū:quousq possit adipisci tpis maturitate ptinētie statū:qō nos ut ō uiris ⁊ ita ō femis equo mō cēsemꝰ nō qdē hoc gnālr ⁊ canōice ē pceptū sʒ pstat uobis p hūana fragilitate idultū ea dūtaxat rōne:ut si is q pnie nō ē legibus deditus:antea ab hac uita discesserit:q̄q ex cōsensu ad cōtinētiam unusꝰ coꝝ fuerit regressus:supstiti nō licet denuo transire ad uxoris amplexus. si aūt illiꝰ uita superstes extiterit:q nō acceperit absolutōem penitentis nubat:si se ptinē nō pōt:⁊ alterius psortio fruaꝛ uxoris. quod in utroq sexu pari mō a nobis mānifestū est eē decretū:ita uidelʒ ut i his oibꝰ sacerdotis expecteꝛ ordinatioˣ:ut iuxta qō etatē aptā prospexerit pnie absolutiōis tribuat

m A[illegible] intellig[illegible] hoc.c.ō matrimonio contracto[illegible] ar.p illis qui dicunt ꝙ solēniter penitēs intelligitur non[illegible] re si intelligatur ō matrimonio contrahendo[illegible] expone redeat ad pristinū coniugium.id est quod cōtrapit post penitentiā a quo per suggestionem [illegible] quorum [illegible] ferat.Item hic hic ꝙ quidam dispen[illegible] tur in uno matrimonio non tamen in [illegible] dispensatur in [illegible] dine [illegible] infirmo [illegible] xi.di.nos con[illegible] suetudinem.

n Snia.i.q[illegible] fit:sed ubi [illegible] dicit.j.in adolescentia.

o Similiter.i.nō ꝙ ante hoc esset ius commune:pono [illegible] xi in.c.in adolescentia.

p Indultum a leone papa.

q Cētus cōp[illegible] penitens.

r Supstiti.i.penitenti.

s Trāsire.ar.ꝙ sublato impedimento id debet fieri q[illegible] eo impedimento ante fi[illegible].

t Absolutionem ad ea.penitentiam p[illegible] per quam hebet absolutionem.i.quia non peccauerit.

g Similiter.ō.xxx.q.i.omnis.ar.l.di.ponderet.

h Quos em.gratianus nō intelligens.c.sequens.⁊ deceptus ē.ar.illiꝰ c.xxxiiij.q.ij.sigs necessitate.⁊.C.ō repu.l.i.sñuerit h.c.⁊.§.seqntē:ac si cētalia cā pt fornicatōꝫ:ppt quā qs ab uxore ualeat separi:ut deportatio.

u Ita uidelicet.i.in adolescentibus.

x Ordinatio.nota ꝙ ordinatio ista attēdiꝛ circa hoc:ut ꝙ adolescentibꝰ debeaꝛ indici pnia solēnis:nō utꝙ debeāt ⁊ hoc quia de iure cōi pñr.ut.ō.c.in adolescētia.

a His breuiter.aliquantulum. quia formauit quasdã incidẽtes questiones ⁊ soluit.

b Utrum.quia mẽtionẽ fecerat gratian⁹ de pnĩa.d.e.q.ij.admonere.ideo hic tractat d ea. Vel ita cum matrimonium sit principaliꝫ sacramentum laicorũ : licet in minoribus ordinibus licite ꝓbatur : ga tamẽ laicis so

legem.

c His breuiꝫ decursis q bus extra negociũ finez aliq̃ntulũ euagati sum⁹ ad ꝓpositã cãe tertiam questionẽ ptractandã q̃ q̃riꝫ.

d Utrũ sola cordis contritiõe ⁊ secreta satisfactõne absq; oris confessiõe q̃q; possit deo satisfacẽ: redeam⁹. Sunt enĩ q dicũt quẽlibz crimis ueniam sine confessione ecclesie ⁊ sacẽdotali iudicõ posse ꝓmereri. Juxta illud ambrosij sup lucã Petrus voluit ⁊ fleuit: quia errauit ut hõ. ñ inuenio quid dixerit : scio q; fleuit .lachrymas ei⁹ lego: satisfactiõz nõ lego.

e Item iohãnes chrysostomus. Lachrime lauant delictuz: qõ pudor ẽ ꝓfiteri. Item ꝓpheta. Sacrificiũ deo spũs ꝓtribulat⁹ cor ꝓtritũ ⁊ hũiliatũ deus nõ despicies. Item.

f Jxi confitebor aduersum me iusticiã meã dño : ⁊ tu remisisti ipietatẽ peccati mei .Qõ augustinus exponẽs ait.

g Magna pietas dei : ut ad solã ꝓmissiõz peccа dimiserit. nondũ ꝓnunciat ore : ⁊ tñ de⁹ iaz audit i corde: qz ipm vicẽ q̃i qõdã

h Non lego. ⁊ ita intelligitur omissum quod non inuenitur expressum. xxiiij.q.ij.legatur. ff. de uer.obli.quicquid.ar.contra de conse.di.iiij.quãdo a bierosolymis.

i Lachryme.interiores.i.in quo babz tantam erubescẽtiam: ut ad lachrymas ueniat occulte etiã nõ coram sacerdote.

k Quod.id est quia.j.e.quem penitet: quia pars est pnie erubescẽtia : ut ibi: uel ad litteram.

l Confiteri in publico cum sit occultum: uel quia cum pudore ⁊ uerecundia confitet quis.quod semper debz fieri: quia pars est penitentie erubescentia: ut.j.e.quem penitet.

m Sacrificiũ.contritũ. non est contritum si confiteri contemnit. xxij.q.j.c.ult.j. de conse.di.iiij.non dubito.

n Non despicies.i.acceptabis sicut sacri nõ censent canones.i. ꝓhibẽt .iij.q.v.consuluisti.

o Jxi confitebor.uenia enĩ non ꝓcedit nisi penitenti. xxiij.q.ij.legat sicut iuramentum non remittitur: nisi iurare uolenti. ff. de iureiuran. remittit nec ei imputat licet contrarium acciderit. ff. de annu.le.l.mevia.ar. xliij di. epbesijs.

p Impietatem.hoc exponit gratianus.j.e.§.similiꝫ.

q Promissionem.i.uoluntatem confitendi.b.

r Dimiserit.remissio tamen peccatorum precedit cordis contritõnem. nõ enim potest quisq; uere cõfiteri: nisi prius habeat fidem per dilectionem cooperantem. dicuntur ergo peccata dimitti per contritõnem: hoc est per id quod facit cordis contritiõem. id est per charitatem. Et nota q; hec omnia simul sunt tempore: iustificatio contritio dilectio: remissio. sed quedaz tamẽ ex his naturaliter precedũt ⁊ ꝓsunt natura. necesse enĩ habeo intelligere: q; ꝓus qs bẽat gram q̃s ꝓcerat. precedit ꝑ gra. sequit dilectio : quoniã q gram habz diligit. j.e. oĩes. dilectionẽ sequit contritio: q enĩ diligit cõterit. sequit remissio: qui enĩ conterit: ei remittit. iohannes.

s Ipsum.i.quod nult confiteri.

t Pronunciare.d.xvii.q.ij.nos. notum enĩ ꝓ opere reputatur: ut hic ⁊ .j.di.vi.in principio: ⁊ infra.q.v.q; deo. hoc tamen nõ est simpliciter uerũ nam in quibusdam casibus etiam in bono plus est ad factum peruenire: ut in baptismo: infra de conse.di.iiij. sine penitentia. nam ibi plus ualet baptismus q̃s cordis contritio. Item in eucharistia: quia per assumptiõem eucharistie delentur uenialia. quod non fit per uoluntatem accipientis: infra.e. de conse.di ij. iteratur. Item in confessione ipsi sacerdoti facienda : cum erubescentia ipsa in presentia sacerdotis pars sit penitentie: infra.e.

---

his breuiter.aliquantulum. quia formauit quasdã incidẽtes questiones ⁊ soluit.

Utrum.quia mẽtionẽ fecerat gratian⁹ de pnĩa.d.e.q.ij.admonere.ideo hic tractat d ea. Vel ita cum matrimonium sit principaliꝫ sacramentum laicorũ : licet in minoribus ordinibus licite ꝓbatur : ga tamẽ laicis so

D. III.

lẽnis penitentia dz imponi ut.l.di.confirmandum. ideo hic tractatũ in

D. .I.

serit de ea tractatui mirimonij: cum ⁊ ipsa sit sacramẽtuz uaz i ue.testa. incipit etiã ab adã: ut.j.e.ser põs. Elideduz est ergo qd sit ipa: ⁊ unde dicatur: ⁊ q̃ sit satisfactio: q̃ attẽ dant in ea: que sint necessaria: ⁊ de modo agendi in isto tractatu. Et quid ipsa sit habes.j.di.iij.pnia. Dicitur enĩ pnia a penitẽdo.j.e.di. tres sunt actus. ⁊.j.di.iij. in tantum. Quid sit satisfactio habes.j.di.iij.satisfactio. Attendunt aũt in ea psona.ã.xlj.di.nõ coganꝫ. Causa : ut xxiij.q.v.excõmunicatoꝝ. Itẽ locus tpus qualitas ⁊ quãtitas.j. .e.di.v.consideret. Item euentus: ut.xv.q.i.illa. In pnia tria sũt necessaria.s.cordis contritio : oris cõfessio : ⁊ operis satisfactio.j. di.iij.perfecta. Sed tñ cũ facultas nõ suppetit: sufficit cordis cõtritio.ar.xlv.di.due. Modꝰ agẽdi talꝭ ẽ. In pma di.tractat: an sola cordis cõtritio deleat peccata: uel cõfessio post cõtritõnẽ. Baz. dixit.q; sola cordis cõtritio nõ deleat peccatũ: ubi copia sacerdotis habeat: ar.j.e.c.ulti.⁊ i hoc uidet gratian⁹ declinare iducẽdo.c. il lud. licet i ꝓcedẽti. §. dicat hoc eẽ lectoris arbitrio relinq̃ndũ. Sz qcqd dicat baz. dic q; nec cordis ꝓtritõe nec oris cõfessione peccata dimittunt: sed tñ gra dei: de cõle.di.iij.nemo tollit. sz ipa cordis cõtritio signũ est peccata eẽ dimissa: sicut exterior satisfactio ẽ signũ cordis ꝓtritiõis. gra enĩ ꝓcedit ꝓtritionem. ar.j.e. nõ potest qs. cõtritio remissionem. vñ remissio est attribuẽda gre q̃ ẽ causa cause. Alij dicũt peccata p cõtritionem dimitti : quo ad culpã nõ ad penã: ut i glo. utiq;. Tertij dicũt ꝓditionalẽ fieri remissiõez p cordis cõtritionẽ. In scda di.tractat: an charitas semel hita possit amitti. In tertia: an pnia reiterari possit. In quarta: an peccata semel dimissa redeãt. In quita qs modꝰ debeat obseruari i imponenda ea ⁊ accipiẽda. In sexta: cui qs debeat confiteri. In septia: an pnia timore mortis accepta sit fructuosa. Ideo autẽ in vij.di. hũc tractatũ diuisit: qz septenariꝰ nũerꝰ pfectꝰ ẽ. ar.xxxij.q.i. nuptie.

c Secreta. utiq; sola cordis ꝓtritõe delet pcm. j.e. pcm. ⁊.j.e. magnã. sz pena debet: ut.l.di. siqs ꝓpostera. ⁊ b uez ẽ: si ꝓfessio ñ ptenat cũ adhiberi pt : alias pmũ pcm iputat. j.e. di. agite. imo ptiꝰ nõ ẽ si ꝓfiteri ptenit: ut. xxxij.q.i.c.ult. ꝛ ꝓc. di. iiij. ñ dubito

d Quidam. Alij aũt negant. dicũt enĩ q; sicut trib⁹ mõis deũ offendimus: corde ore ⁊ opere: ita trib⁹ modis ei satisfaciendum est.j.di. iij. pfecta. vñ dicũt tria hec eẽ necessaria: cordis contritioẽm: oris confessionem. ⁊ operis satisfactõnem. Auctoritates autẽ q̃ dicunt peccatũ dimitti sola cordis contritõe: asserũt ipsi intelligendas eẽ cũ articulus necessitatis excludit oris confessionem. s. cũ aliqs cõteritꝫ ⁊ morte puenit: uel aliquo alio iusto impedimẽto hoc facere impedit. Alij dicũt int quos ẽ. p. manducato: ꝓditionalẽ fieri remissionẽ q; cordis ꝓtritionẽ. j. di. iij. sane cauendũ. Ad. dicit sola cordis ꝓtritõe peccatũ dimitti adulto cui. bz. j.e. magna. Si uero cõteritꝫ ⁊ ꝓponit ab alijs abstinere. ⁊ illud cõfiteri ⁊ de illo satisfacẽ fm ia dictum ecclesie. ⁊ si nun q̃s sequit oris confessio uel operis satisfactio: peccatũ tñ iã dimissum ñ redit. sz peccat mortaliter: si pot iuxt ꝓceptũ eccie ꝓfiteri ⁊ ope satisfacẽ ⁊ ñ satisfaciat: ar.j.ꝺ cõ.di.

quem penitet. Item in martyrio. ar. j. di. vij. nullus. dic ut notatur. j. i glo. illa hoc tantum: que statim sequitur.

u Pro opere. ubi deest tempus operandi: ita remuneratur quis pro sola uoluntate sicut pro opere. & idem est in ɔtritiõe cũ deest tpus confitẽdi & ad hoc. s. ut sola uoluntas & contritio sufficiat sine confessione oris intendit probare per leges sequentes: in quibus ostenditur: q sola uoluntas sufficit ad damnationem. & est simile per contrarium.

x Reputatur. hoc tantũ in bonis licet: ar. j. j. e. di. & sicut. ubi facultas deest. j. e. §. similiter alias plus facit q operatur. fallit tamen hoc in uoto ɔfitendi: quia nõ ita cito absoluitur sicut absolueretur a sacerdote. j. e. quem penitet in fi. in uoto uirginitatis quo ad aureolam. ar. xxxij. q. v. si paulus. Item in casu scilicet in cautione iudicio sisti: ex. de eo qui mit. i pos. c. i. Item fallit in malis: quia aliud in uia aliud i inuio. ar. ɔtra. j. e. sicut. & in alijs operibus que uoluntatẽ ꝓmouent ut sunt martyrium & predicatõ. Item hoc intelligas in presentibus non in preteritis. si enim uolo me bona fecisse: non tamen perinde est ac si fecissem. Item nec in futuris. nam si propono post annuz me iturum hierusalem non perinde est ac si modo irẽ. Id in hoc mundo non in futuro: ar. xiij. q. ij. in presenti. de conse. di. i. in presenti. & est ar. ꝓ aduocatis. non enim demitur premium uel salarium aduocare nolẽti nec ualenti: ut. ff. de uar. & extraor. cog. l. i. §. penulti. ar. xlvii. di. q ad nos. ar. cõtra predicta ex. de eo qui mit. in pos. causa rei ser. c. i. ff. locati ex cõducto. §. item si. di. lxxxvi. non satis. & est simile huic: quia sufficit q seruus bõa fide ratões reddat. & si nõ ad plenũ. ff. de cõdi: & demõ. cõuis.

pronũciare est. uotum enim ꝓ opere reputatur. Item codice li. i. ti. de epi. & cle. impator iustinianus.

Siquis nõ dicã rape: sz attentare tm̃ mr̃imonij iungendi cã sacratissimas uirgines ausus fuerit: capitali ferietur pena. De libro codẽ titlo de postulãdo. Imperator leo & an. nicostrato pfecto.

Nemo uel in foro magnitudinis tue uel i ꝓuinciali iudicio uel apud quẽcũq iudicẽ accedat ad togatoꝝ ɔsortiũ: nisi sacrosãctis catholice religiõis fuerit ibutus mysterijs. Sin aũt taliũ aliqd quoquo mõ uel qdã machinatõe factũ uel attẽtatũ fuerit: officium qdẽ sublimitatis tue. c. librarum auri iacturã ꝓ ɔdemnatiõe sustineat.

Idem augustinus.

Quicũq ausus fuerit cõtra ɔuidũ nr̃e serenitatis decretũ officiũ aduocatõis p surreptionẽ arripe: & ꝓhibitũ patrociniũ pstiterit: ab aduocatõnis officio remotus stilũ ꝓscriptiõis atq ppetui exilij specialiter sustinebit. Scituris etiã ꝓuinciaꝝ rectoribus: q is sub cuius administratõe aliqd huiusmõi fuerit attentatũ: ptis bonoꝝ dimidie ꝓsciptionẽ & penã exilij p qnquẽniũ sustinebit. Item li. ix. ti. ad legẽ iul. maiestatis.

Quisqs cum militibus cogitauerit: eadẽ enim seueritate uoluntatẽ sceleris q effectũ puniri iura uoluerũt. Itẽ ad legẽ corneliã de sicarijs.

Siqs cũ telo ãbulauerit hois necãdi cã: sicut is q hoiez occiderit: uel cuius dolo malo factũ fuerit ɔmissum: legis cornelie de sicarijs pena coerceatur. Impator ualeri & gratian.

Siqs necãdi ifantis piaculũ aggressus fuerit: sciat se capitali supplicõ eẽ puniẽdũ.

Impator gratian & ualerian.

Si forte mulier marito mortis passe isidias uel quolibet alio gnẽ uolũtatez occidẽdi habuisse inueniatur: uel forte maritus eo mõ i sequatur uxorẽ: i eadẽ qstiõe ab omi familia nõ solũ mariti sz etiã uxoris: q tñ tũc tpis domus fuerit: qrẽdũ ẽ sine cuius q defensione. Itẽ di gestis ti. de iiurijs lege sz & ẽ qstionis.

Siqs tã masculũ q feiam siue igenuos siue libtinos ipudicos facẽ attẽtauerit: iiuriaꝝ tenebitur. sz & si fui pudicitia attẽtata sit: iiuria locũ hz. attẽtari pudicitia dr: cũ id agitur: ut ex pudico i pudicus fiat. Nõ solũ is iiuriaꝝ tenetur: q fecit iiuriã: hoc est q pcussit uerũ ille quoq tenetur q dolo fec: uel ꝓcurauit: ut maxilla pugno pcuteretur. Itẽ li. eodẽ apõ labeonẽ

Siqs pulsatus qdẽ nõ ẽ: uerũ manus aduersus eũ leuate sit:

contra. nam ibi dicitur: q qui relegantur non amittunt partem bonorũ: sed hec. l. C. corrigit illã: uel hoc est speciale.

a Exilij. improprie. nam exilium proprie perpetuum est: ar. ff. de iudi. pub. l. ij. dicitur tamen tripliciter exilium. ff. de interdic. & re. exilium.

a q Quisquis supra. vj. q. i. §. uer.

b Voluerũt. hoc casu duas secus. j. e. cogitationis. nd cum uoluntas sola finibus nõ est contenta ꝓ cedẽs ad actũ exteriorẽ. hec l. in f. punit uoluntatem. cornelia etiam cõsiderat eam. ff. ad l. cor. l. diuus.

c Siquis cum telo. adde q gladium nomen cuius liber rei q nocere possit: ut insti. de publi. iudi. §. item l. cor.

d Ambulauerit. & ita uoluntas ꝓ facto reputatur in delictis: ut. s. di. l. siquis post acceptam. & ex. de pug. i duel. lo. c. i. & ij. & ff. ad l. cor. de sic. l. diuus.

e Pena. i. ultimo supplicõ. ff. ad l. cor. de sic. l. i. & dicitur sicarius quasi sica i secando. & est cultellus ferreus. inde sicarius q cultellum huiusmõi portat ad interficiendum.

f Si forte. familia. que insidias nõ persensit. & ideo dominũ periculũ tãtem non adiuuit: alias ultimo supplicõ debet puniri. C. ad syll. l. ulti. uel excandi hoc de seruis nunc temporis infirmis. ff. ad syll. siquis in graui.

g Domi. quando hec admissa sunt. naz istos uerisimile est scire factum. s. xvi. di. q dicitis. ex. de psump. quanto.

h Defensione. s. exceptione. non enim poterit excipi q se seruus uel ancilla: ut. xii. q. ij. §. in patronos. Item propter hanc causam licitũ ẽ dare uiro libellũ repudij uxori. C. de repu. l. consensu. iobo.

i Siquis. attentauerit. punitur quandoq sola attentatio ut hic. & xxxvi. q. ij. siquis nõ dicam. Solus conatus: ut. xiij. q. ij. quoniam multi. Sola uoluntas: ut. xxvii. q. i. impiarũ. Sola operatõ. xiiii. q. iij. feneratores. Sola cogitatõ. vi. q. i. siquis. Sola intentio: ut. s. siquis cum telo. Sola aggressio: ut de pe. di. i. siquis necandi. Solus ausus: ut de pe. di. i. siquis pulsatus. Sola solicitatio: ut de pe. di. i. solicitatores.

k Tenebitur. sed etiam tenẽtur serui corrupti. ff. de ser. cor. l. i. §. ult. C. de furtis siquis seruo.

l Agitur. ergo actus exigitur ut uoluntas puniatur. alias quod probaretur de uoluntate?

m Procurauit. ar. ex. de sen. ex. mulieres.

n Siquis pulsatus. uapulaturus. hinc argui potest infectorem

y Siquis. per hanc. l. & sequentes probat a simili per contrarium peccata sola uoluntate contrita deleri: & uotum pro opere reputari. nam sicut in bono remuneratur sola uoluntas: ita in malo damnatur quis ꝓ sola uoluntate uel uoto. & sic inducuntur he leges.

z Sed attentare. attentatio non fit sine actu. j. e. siquis tam masculum. uñ he leges & sequentes sunt argumenta etiam pro contraria parte & opinione.

& Nemo. catholice. simile est quod dicit concilium carthaginense: q siquis appellat ad iudicem non catholicũ debz excõicari. ij. q. vj. catholicus. Sed quare hoc infidelibus prohibetur: cum & iudei ꝓ se postulare psit: ar. xvii. q. iiij. iudas. & ex. de iudeis iudei? Resp. q non prohibetur alicui pro se postulare: sed dicitur q infideles nõ possunt postulare ut gerant hoc officium quasi ex officõ publico: ne facultas ledendi christiãos &c. xvii. q. iiij. constituit. uel quia sunt infames infamia canonica: ut. vi. q. i. omnes.

ɔ Officium. i. officialis. Sed quare pro peccato iudicis punitur officialis quia ibi noluit repugnare & resistere: ar. C. de ap. quoniam. ar. C. de mascrinio: rum. l. ult. ar. lxxiiij. di. honoratus.

q Quicunq. partis. ff. de interdictis & rele. relegatorum. §. ad tẽpus.

clerici in canonē incidere licet non percusserit.ar.ā.c.qsquis.j.c.ois τ.c.si propterea.τ.c.sicui.sed q nō icidit.ar.j.e.§.hec aūt vba.ar. ꝯ.ex̄ de sen.excō.nuper.τ.c.cū desideres in parte decisa. Sed qd ō eo q manū mittit in uestem clerici uel in rem ab eo detentā: uidetur q incidat i canonē.ar.ij.q.vij.§. Item opponit de dauid: q p̄cidit orā clamydis. Itē ō ora: q manum adhibēs ad arcam percussus est.ar.xvij.q.iiij.siquis cōtumax.qr res ecclie coherēs eius gaudet p̄uilegio.ut.e.q sīquis vēl.auferēdo.τ.ff.de iniurijs sed est questionis.

o c Contra p̄dictā legibꝰ ostēdit q quis punit pro sola uolūtate: modo p̄bat contrariū: sz q pro sola uoluntate non punit qs.

p c Cogitationis patiat ab hoie sz a dō bñ.j.e. omnis.cogitatōem eni si ad cōsensum puenit mortalem τ puniendā eē omnino fatēdū est. Si eni in corde cōsentit libidini: mors iteruenit.j.di.ij.sicut trib.τ in palea.ā.di.vi.testim.§.sed pēsandū. Sūt etiam casus speciales ubi uolūtas punit.nā sola uolūtate incidit qs in heresim.ar.ex̄ de here.ad abolēdam.nam eo ipo q quis credit hereticis incidit i excōmunicatōnem:ut ex̄ de here.excōmunicamus.§.credētes.vēl. receptatores τ sic nō fiit ꝯ.ā.di.xix.nulli.τ.c.anastasiꝰ.alias aūt homo nō punit maleficia nisi cognita nisi iuenerit specialia: imo canon τ lex hō punit uolūtatis peccatū.vñ τ repellit a promotōe pōderosus.

q Si q mēte peccat nec ad actū pcedit.ā.xlix.di.vēl.pōderosus.

q Solicitatores.extra ordinē.τ ita nō tantū quātū si effectꝰ eēt secutꝰ: sz in hoc facit.l.ista,p gratiano: qr sicut p uolūtate alit puniturq̄ꝫ p ipo facto: ita τ cordis cōtritio alit delet peccata q̄ꝫ exterior satisfactio: alit ista lex eēt ꝯ gratianū τ male eam iduceret.

r q Uel puero.domū.ff.de adult.q domū.

s q Imꝑfecto.τ ita nō sic punit affectꝰ ut effectꝰ: licꝫ ar.sit ꝯ.j.c.§.pene.τ.l.aut facta i fine. Sed i remuneratōe secꝰ ē.eq eni remūerat affectꝰ τ effectꝰ.ā.c.magna.τ ita aliud ē i uia aliō i iuio.ā.xx.c.q.ult.c.ultimo.

t u Uulgaris.totū.ar.iniuriam factā clerico uł canonico redūdare i collegiū.ar.xij.q.ij.q māumittit. Itē ar. q baptizatꝰ reputat cui quātalibꝫ ps aq̄ ifundit.ar.de cōse.di.iiij nec quicq̄ꝫ ar.ꝯ de cōse.di.iiij.c.i.vēl.toto corpe.ar.p p̄ma pte: qr si igrediorptē fūdi ł p̄dij totiꝰ nācīscor possessiōꝫ.ff.ō acq. pos.possidēi.§.i.

u q Totiēs furtū.stricta rōe sz rigorē: secꝰ de eqtate.ut.e.ti.τ.c.l.i ff.§.sed si ō naui.uel hoc ubi totū tollē potuit: secꝰ ubi totum auferre nō posset: ut i p̄dicto.§.sz ꝯ hāc solutiōem ē.ff.de fur.l.i. ubi dicit q sola cogitatio furti faciēdi nō facit furē: sed τ hō actꝰ interuenit.sz illud ē ꝯ qō hic seqt de armario.

x q Sed uerum ē.licet totius rei furtū cōmiserit: tñ uerū est i tantum teneri.i quantū τc. Sepe enim furtum cōmittitur non tamē furti actio nascitur.ff.rerū amo.l.i.ar.C.de nox.l.i.sicut ecōuerso agetur furti qñq̄ꝫ: licet furtū nō ꝯmittat.ff.de usu.sequit.§. si rem pig.C.de fur.sigs seruo.

y q Cōtractauerit.animo furādi.secꝰ si aio tētādi quā rē posset tutiꝰ τ leuiꝰ ferre: eo eni cāu ñ fecit furtū: nisi eiꝰ ptis quā abstulit: ut.e.l.§.sz si de naui.

z q Destinauerit.i.quo destinauerit eo die cū furto manē.ff.de fur.quo destinauerit.

τ sepe territꝰ q̄si uapulaturꝰ nō tñ pcussus: iniuriaꝝ actiōe tenet.

Contra ˡli.co.ti.ō penis. Cogitatiōisᵒpenā nēo patiat. ˢItē ti.ō extraordinarijs cribꝰ. ᵖSolicitatoresᵠalienaꝝ nuptiarū itēq̄ꝫ mrīmonioꝝ interpellatores: τ si effectu sceleris potiri nō pñt: ppt̄ uolūtatē pnicōse libidinis extra ordinem puniunt. ʳQui puero stupꝝ abducto uł corrupto comite psuaserit: aut mulierē aut puellā inꝑpellauerit: que i pudicitie gr̄a fecerit domū p̄buerit p̄ciūue quo is psuadeat ōderit: pfecta flagitō puit capite: ipfectaˢ in insulā deportat: corrupti comites sūmo supplicō afficiūt. Item ti.ō furtis. ᵗUulgaris ᵘē q̄stio: an is q ex aceruo frumēti modium sustulerit: totiēsˣrei furtū faciat: an uero tñ eiꝰ qō abstulit. Offidiꝰ totiꝰ acerui furē eē putat. Nā τ qui aurē alicꝰ tetigit: totū eū tetigisse uidet. pide τ q doliū apuit τ exin de paꝝ uini abstulit: totiꝰ furtum uidet fecisse. sz ˣueꝝ ē eū i tātum actōe furti teneri: quātū abstulērit. Nā τ sigs armariū qō tollē ñ poterat: apuit: τ oēs res q̄ i eo erāt ꝯtractaueritʸ: atq̄ꝫ ita discesserit: deide reuersus unā ex his abstulerit: τ āteq̄ꝫ se recepit quo destiauerit ᶻdepbensus fuerit: eiusdē rei τ maifestᵒᵗ τ ñ māifestᵒ fur erit. Sz τ sigs segetē ˀaū lucē secat τ ꝯtractat: eiꝰ qō secat manifestᵒ ē fur τ necᵃ manifestᵒ erit. Itē li.ij.ti.qō qsq̄ꝫ iuris.l.i. ᵇHec ˀāt uerba: statuit q iurisdictōni pest: cū effcū accipimᶜᵒnō uerbotenᵒ: τ iō si cū uellet statuē p̄hibitᵒ sit: nec effectū decretū habuit: cessat edictū. Nā statuit uerbū rē pfectā significat τ ꝯsumatā iiuriā ñ ceptā. ᵈPene ˢsic in digestis ti.ō pēis legit: legū inꝑptatione molliende ˢᵉ potiᵉ: q̄ꝫ nimis exaspande ᶠ: atq̄ꝫ ᵍiō ppm casū ñ excedūt. Sed q̄ ō raptu uirgnū uel aduocatis seu ō crie maiestatis uł

τ q Manifestus.quo ad deprehēsionem: et ita nō sunt hec duo cōtraria.

ꝯ q Segetē.sed nūgd iudex ecclesiasticus iniunget ei penitentiā q oliuam meam uł segetem secuit tēpe oportuno animo tamē surripiendi.τ discessit relicta segete: uidet q nō quia conditionē meaꝫ meliorem fecit: cū mihi impensas dedit.vñ locum nō habꝫ aquil.ff.ad.l.aquil.si seruus seruū.§.si oliuaꝫ. ego ei penitentiam iniūgerem. mala eni uolūtas nihilominus est puniēda: licet ex ea bonū sit secutū .xxxiij.q.v. relegētes.

ꝯ q Et contractat.τ postea in luce deprehendat in factione uel in itinere cuꝫ segete ante q̄ꝫ perueniat ad locuꝫ destinatū.

a q Nec manifestꝰ.sz qūo pōt hoc eē: q p̄mo competat actio furti nō manifesti: postea manifesti: cū lex dicat q quantūcūq̄ꝫ rē ꝯtractē postea nō oriꝫ alia actio furti.ff.de fur.ei q in prin! Rñ.ex p̄ma contractatione tñ agit: nec ex deprehēsione alia orit actio furti: sed prima modificat: sicut et p liberam personam procuratorem.f.meū non acquirit mihi actio.si tamen ipe prohibet ne aliquis edificet τ edificat contra dat actio mihi ex delicto edificantis: τ ita modificat.ar.ff.quod ui aut clam.l.iij.dic ergo nec manifestus quo ad p̄mam contractationem.tūc eni de stricto iure furtū cōmisit: non tamē actione furti tūc cōueniri pōt: nisi animo furādi rem tūc contractauerit.

b h Hec aūt uerba.statuerit.ar.q rubrice sunt auctentice.nam ex vbis rubrice argumentat hec.l.τ loquit in cāu cū iudex decernit ius iniquū ꝯtra aliquem quo iure posit ille uti ꝯ illū post depositā administratōnē: τ hoc propt̄ mal.ciā ꝯstimentis. Nec eni lex equior ulla est: q̄ꝫ necis artifices arte pire sua.potest etiā poni casus in litteris dñi pape: ex̄ de mutu.peti.prudentiā.C.ō iudeis die sabbati.

c q Accipimꝰ.ar.cū effectu vba esse accipienda.ar.ā.xvij.q.iiij.siquis suadente.ar.non obesse alicui malum nisi ad finem perducatur.ar.uoluntatē sine conatū non puniri sine effectu.ar.j.e.§.cogitatio.τ.ā.c.cogitatōnes.

d p Pene sicut.posita ꝯrietate legū de uoluntate punienda uel non puniēda: rēdit duas solutiones.unam.j.e.§.cogitatio. aliam hic quod regulare est quod est pro sola uolūtate quem non puniri nisi in specialibus casibꝰ. Dic ergo pene uolūtatem punientes: in quibus casibus inueniunt determinate aliquę leges.

e q Sūt molliende.id est tolerande: τ non ad alios casus extendende: τ hō est quod dicit infra.

f q Exasperande.nisi ex causa propter multitudinem: ut.ff.de penis.l.aut facta.§.ultimo.τ propter rationem personarum: ut.ff.de penis.l.capitaliū.§.ultimo.

g q Atq̄ꝫ ideo non excedunt.similia sunt ad legem istam ex̄ de proba. ex litteris.l.di.eos.ff.de re iudi.inter pares.§.i.τ iteꝝ ubi lex mentioneꝫ facit de pena.τ dubitat an de maiori an de minori cogitauerit: presumendū est q ō minori.ff.ō penis si preseus.

b Sicariorum. et ideo pene uoluntatis in eis statute proprium casum nō excedunt.
i Iniuriarum. quare in crimine iniuriarum non ita assignatur certa pena sicut in prefatis criminibus supponit: quia pro uarietate iniuriarū est multiplex uarietas penarum: ut ostenditur et probatur in l. sequenti.

quod est scire.
f Expilationes. expilare est res iacētis hereditatis subtrahere. ff. de cri. expi. he. l. si hereditate. nec est de furtū: quia nō tractat res inuito dño: quia nōdū aliquis dñs est: ut. ff. de fur. rei he. ff. de effrac. et expil. l. i. et ij.
b Petulātia. i. lasciuia. aliter enim punitur quod fit per lasciuiā. et aliter quod fit per uiolentiam extra de sen. ex. co. sup eo.

k a Ut facta. casus. In hac. l. ponit quatuor gña puniendorū. secūdo dicit illa quatuor gña esse cōsiderāda septem modis: ad hoc ut puniantur quãq; minus quandoq; nullo modo. et de omnibus exemplificat.
l Ut conuicia. pro cōuicio deponitur clericus. d. xi. q. i. siquis sacerdotum. Et quid sit cōuicium habes. ff. de iniuri. l. item apud labeonem. §. ij.
m Infide. id est nō fide. i. sine fide: ut cum aduocatus preuaricatur. d. ij. q. iij. §. preuaricator.
n Latronū. uelut cū quis sciēs recipit eos qui ita puniuntur: ut ipsi latrones. ff. de receptatoribus. l. pessimū.
o Quosq;. hoc. s. punitur.
p Sed hec quattuor facta dicta scripta consilia.

de sicarijs dcã sũt: fauore religiõis et fidei atq; pncipali odio sicãioꝝ [b] itroducta sũt. Iniuriaꝝ [i] uero pro eaꝝ uarietate multiplicē qs reus fieri pt. uarietatem itaq; criminū uarietatem iducit penaꝝ. Unde i digestis ti. de penis.

Aut [k] facta puniũtur: ut furta cedes q;: aut dcã ut [l] ɔuicia et in fide [m] aduocatiões: aut scpta ut falsa charta et famosi libelli: aut cõsilia ut ɔiuratões: aut conscia ut latronū [n] quousq; [o] alios suadēdo monuisse: sceleris est istar. Sed [p] hec quatuor gnã ɔsiderãda sũt septē mõis cã psona loco tpe qlitate qntitate euētu. Causa: ut i uerberibus que i punita [q] sũt a magro illata ul' a [r] parēte: qm emēdatõis aio ñ iiurie gra uidetur adhibēi. puniũtur cū qs per [s] irã ab extraneo pulsatur. Persona dupliciter spectatur: ei [t] q fecit: et ei q passus est. alr enim puniũtur ex eisdē facinoribus serui q; liberi: et aliter qui i dñm pentēue [u] ausus est: q; q i extraneū et [x] i magistratū q; q i puatū. i huiusmõi ɔsideratõe etatis [a] quoq; rõ habeatur. Locus [b] facit ut idē l' furtū [c] uel [d] sacrilegiū sit capite luendū ul' miore supplicio. Tempus discernit emansorē [e] a furtiuo et effractorem [f] ul' furē diurnum [a] a nocturno. Qualitate factū ul' atrocius ul' leuius est: ut furta mãifesta [b] nō mãifestis discerni [c] solēt: rixa [d] [e] crassaturis expilatões [f] a furtis petulãtia [h] a uiolētia: q; de re maximus apud grecos orator demosthenes sic ait: qntitas discernit furē ab [h] abigeo. Nã qui suem unū [i] surripuerit: ut fur coercebitur. q gregē: ut abigeus. Euētus [k] spectatur: ut a demētissimo quoq; fca: q; q; lex nō minus cū qui occidēdi hois cã cū telo fuerit inuētus: q; eū q occidērit pũiat. [l] Et ideo apud grecos et certa. exilio uolũtario [m] fõtuiti casus luebãtur: ut apud pcipuū poetaꝝ scptū est. Cogitatõis [n] nō [o] meretur penã lege ciuili: cū suis t'mis ɔtēta est. discēnũtur [p] tñ a maleficijs [q] ea q de iure effectū ɔsiderãtur [r] In his enim nō nisi animi iudiciū [s] ɔsideratur. Unde i digestis ti. de repudijs.

Diuortiū [d] non est ue nisi qd aio ppetuã cõstituēdi discessiõem fit. Itaq; quicquid calore [t] iracũdie fit ul' dr: nō aliter ratū est q; si pseuerãtie apparuērit iudiciū animi fuisse. Ideoq; peñ calore

k Punitur. nō spectatur cul tus.
h Ab abigeo. ff. de abigeis. l. i.
i Unū et ita numero discernit coerc. ff. de abigeis oues.
l Uolūtario. i. pprio motu iudicis. sz non uoluntatem iudici durarum nō enim erat tempus determinatum in exilio. Sed uolūtario. id est pprio motu et uoluntate rei. spontē ad locū in quo erat inclusio digendum
m Fortuiti. ar. d. hic et d. l. ff. de offi. psi. diui⁹. Sed hoc apud grecos cū nō erat tãtus furor q excusaret: alias satis ipso furore punitur.

q Impunita. sup. xxiij. q. iiij. ea uidicta. ff. ad. l. aquil. sz et si in fi.
r Uel a parente. C. de emendatione libertorum. l. una. d. xxiij. q. iiij. duo ista nomina.
s Per iram uel ludum noxium. ff. de fur. furti. §. ulti.
t Eius. aliter enim punitur nobilis q; ignobilis: seruus q; liber: ut. xxiiij. q. i. qui contra pacem. ff. de penis. l. capitalium. §. ulti.
u Parētemue. nã talis insuitur sacco corio cum gallo gallinacio et serpēte et c. ff. ad. l. pompo. de par. pena. C. de his qui parentes uel liberos occi. l. unica. multo fortius qui contra patrem spiritualem. ar. vi. q. i. infames. xxx. q. iij. pitatium.
x Et in magistratum. C. de iniur. atrocem. nam in his est ius publicū. ar. supra di. i. ius publicum. et qui preposito manus intulit: capite plectendus est. ff. de re mi. l. omne delictum.
a Etatis. ut. xv. q. i. c. illud.
b Locus. j. de conse. di. v. c. i.
c Furtum. ff. ad. l. iul. pe. diuus d. sed ibi subauditur tm.
d Uel sacrilegium. s. tantum. ibi enim dicitur: si res priuati de sacro loco surripiatur occasione furti non sacrilegij esse.
e Emansorem. emansor est ille qui diu uagatus est et ad castra reuertitur. ff. de re mili. l. iij. §. i. tempus discernit furem hunc a latrone qui latenter moratur in aliquo loco causa maleficij exercendi. et cito reuertitur ad castra
f Effractorem. effractores dicũtur qui frangunt carcerē uel aliud ut euadant uel ut inde aliquid surripiant. sed aliter sunt puniēdi nocturni aliter diurni: ut. ff. de effrac. et expila. l. i. et ij.
a Diurnum. distinguitur enim fur nocturnus a diurno: quia nocturni atrociores sunt et acerbius puniuntur: ut extra de homici. siquis perfodiens. ff. ad. l. aqui. itaq;.
b Manifesta. hec pena quadrupli: illa dupli puniri solet.
c Discerni. supra. xiiij. q. v. penale.
d Rixa. rixa est inter altercantes: et proprie inter duos.
e A crassaturis. que fiunt a latronibus in nemore: et dr a crasso: crassario

n c Cogitatio. ecce supponit aliã solutionē meliorē p dicte ɔtrarietatis legū. s. q uolũtas nō punitur ab hoie cū suis finibus est ɔtēta: et hoc casu intelligũtur auctoritates q dicũt uolũtatē nō puniri. l. ab hoie. et subauditur hic: uel sic uel cogitatio et c.
o Nō meretur. quo ad hoiem alias secus. ar. xlix. di. hic v. pōderosa
p Discernuntur. tñ a maleficijs. q. d. licz i maleficijs magis attendatur uolũtas q; animus. i. pseuerantia secus est in illis q sortiuntur effectum de iure: in quibus magis animus. i. pseuerãtia attenditur. et adhuc inducit oia usq; ad. §. alij econtra. nō enim in ɔtctibus ɔsideratur sola uolũtas et animi destinatio. d. ff. de fide instru. ɔtus. unde et reddituur emptio re integra et pinde est ac si nō esset ɔsensu utriusq; ptis celebrata. C. qñ licz ab emptiõe dis. l. i. et lz millesies uelit ɔtrahere et etiã hoc declarare nō tenebitur ɔtractus.
q A maleficijs. in maleficijs uolũtas expectatur non exitus. ff. ad l. cor. de sic. diuus. C. de excusa. tuto. amplissimi.
r Desiderãt. ut sunt ɔtctus: ut mrimoniū dinortiū emptio uēditio et huiusmõi q de iure sortiũtur effectū. Sz maleficia nō de iure sortiũtur effectū: imo tantū ex corde pcedũt. xv. q. vi. c. i.
s Iudiciū. i. pseuerãtia effectus deliberatio. sz i maleficijs nō ɔsideratur pseuerãtia uel iudiciū animi: sz sufficit si affuit uolũtas: et si ɔtinēti peniteat. ff. de fur. si ea. xxij. q. v. q piurare in ṗn.
t d Diuortiū. nō aliter ratū est. ar. nō dici qd factū si nō pseueraueri est de usu. si. nã et ego. ff. de no. ope. nū. si op⁹. ff. ad. l. cor. de fal. qd sa. xxxij. q. i. apud. ar. d. ff. de edil. e. qd sit fugitiu⁹. §. cel⁹ ꝗ; fortib.
t Calorem. excusat hoc cāu calor feminã: licet grauissime peccauerit ita est q si mior esset: nō restitueretur. ff. de mino. si ex causa. §. si mulier. et ita excusat ira: ar. ij. q. iij. siquis irat⁹. et quãq; rescindit ɔtractum. ff. de publi. licitatio. quandoq; minuit delictū. C. de abl. graccbus. silr ira siue fruniculū. i. parua ira faci donatõ; p ire

nisi inuicem amor sit reconciliatus. ff. de dona. inter uir & ux. auz
a Status. §. si post diuortium.
a Aquis. 8. ij. q. iij. iquis iratus.
b Et consilio. q. d. nō tm̃ ex uolūtate tenet quis: sed ex cōsilio
plus aūt plus est q̄z uolūtas: q2 in eo p̄cedit ad actū.
c Periculose. Lassus: qui psiliū dat ad occidē, duz homicida est. unde iudei probantur fuisse homicide christi. qz illuz & si non manibus tm̃ lingua occiderunt: et magis peccauerūt q̄z pilatus uel milites qui eū crucifixerūt

d Consilium est de homici. sicut dictum. 8. di. l. siquis uidam.
e Licet. hoc dicūt propter diem festū. lex enim precepit ne parceretur malefactoribus & licebat eis interficē. xxiij. q. v. quid ergo. p fertur seducē, tes populum & a deo retrahētes: qualem istum esse dicebant: sed propt diē festum nō licebat eis tunc interficere quē q̄z. al' non licebat interficere quenq̄z. i. būc propt qđ sc̄ptuz est: tradet enī gentibus ad illudendum & conspuendum & crucifigendum cē. & sic adimplet ē fmo iesu quo se p̄dixit a gentibus occidendū. ipi tm̃ p̄ se h dicūt cū eū interfecerūt lingua & non manibus.

missō repudio si in breui reuersa ē uxor nō diuertisse uidet. Hinc ēt i canonib⁹.

Si quis iratus crimē alicui obiecerit & cetera.

Hē psilio āt uelut ex hōc aliquē teneri augustin⁹ pbat ita dicens.

Nō solū qui manib⁹ occidūt: sed etiā quoz psilio & fraude alij occiduntur: homicide pbantur.

Periculose decipiūtur: q estimant eos tm̃ hōicidas ee: q mānib⁹ hoiez occidūt: & nō potius eos p quoz cōsiliū & fraudē & exhortatōnē hoies extinguūt. Nā iudei neq̄q̄ ppijs manib⁹ christuz occiderunt: sicut scriptū est: nob nō licz interficere quēq̄: sz tm̃ illi mors dñi imputat: q2 ipi lingua eū interfecerūt dicētes: Crucifige crucifige eum. vñ un⁹ euangelista dixit dñm ee crucifixū hora tia ali⁹ hora sexta: q2 iudei crucifixerunt eum hora tertia lingua: milites hora sexta mānib⁹. Qui ergo hoiem tradidit: ille interficit eū domio dicēte: maiorē pcēm hz qui me tradidit tibi. vnō psalmista: Filij hominū dentes eoz arma & sa. & l. e. gla⁹. acut⁹. Subijciāt ergo se pnīe: quoz psilio sanguis fūdi tur: si uenia, pmereri uolūt.

Item ex epistola clementis.

Interfectores fratz ōtractores eoz eosq̄ odiētes homicide hīt.

Homicidiorū uero tria gnā dicebat ee brūs petrus & pena eoz parilē forte dicebat. sic e

hōicidas interfectores fratz ita detractores quoq̄ eoz eosq̄ odientes hōicidas ee mānifestabat: & q occiderit & q odit fratrē suū & q detrahit ei: paritē hōicida ee demonstrat. Item hieronym⁹ i isaia.

In maleficijs uoluntas p ope reputatur.

Omnis iniqtas & oppssio & iustitia iudiciū sāguis ē: & licet gladio nō occidas: uolūtate tamen interficis. Item cyprianus

De eodem.

Denīqđ chaim cū dño mun⁹ offerret: pemerat frēz: & tm̃ fratricidiū mente pceptū. de⁹ pui dus añ dānauit. ut illic cogitatio mala & pnicōsa pceptō deo, puidē te, pspecta ē: ita & i dei suis apud quos cogitat & martyriū mēte cōcipit: animo ad bonū deditus deo iudice coronat. aliud ē martyrio animuz decisse: aliud aio defuisse martyriū. Qualē te iuēit dñs cū uocat: talē pit & iudicat: qñ ipse te stat & dic: & sciēt oēs eccl'ie: q2 ego suz scrutator renū & cordis.

Item augustinus.

Homicida est qui fratri suo mala persuadet.

Noli putare te nō ee hōicidā qui fri tuo mala psuades. si fri tuo mala persuades occidis: & ut scias: quia occidis audi psalmista: filij hoim dētes eoz arma et sa. & l. e. marchera acuta.

Idem.

Occidit qui ad nocendū mouet.

missō repudio si in breui reuersa ē uxor nō diuertisse uidet. Hinc ēt i canonib⁹.

Si quis iratus crimē alicui obiecerit & cetera.

Hē psilio āt uelut ex hōc aliquē teneri augustin⁹ pbat ita dicens.

Nō solū qui manib⁹ occidūt: sed etiā quoz psilio & fraude alij occiduntur: homicide pbantur.

Periculose decipiūtur: q estimant eos tm̃ hōicidas ee: q mānib⁹ hoiez occidūt: & nō potius eos p quoz cōsiliū & fraudē & exhortatōnē hoies extinguūt. Nā iudei neq̄q̄ ppijs manib⁹ christuz occiderunt: sicut scriptū est: nob nō licz interficere quēq̄: sz tm̃ illi mors dñi imputat: q2 ipi lingua eū interfecerūt dicētes: Crucifige crucifige eum. vñ un⁹ euangelista dixit dñm ee crucifixū hora tia ali⁹ hora sexta: q2 iudei crucifixerunt eum hora tertia lingua: milites hora sexta mānib⁹. Qui ergo hoiem tradidit: ille interficit eū domio dicēte: maiorē pcēm hz qui me tradidit tibi. vnō psalmista: Filij hominū dentes eoz arma & sa. & l. e. gla⁹. acut⁹. Subijciāt ergo se pnīe: quoz psilio sanguis fūdi tur: si uenia, pmereri uolūt.

Item ex epistola clementis.

Interfectores fratz ōtractores eoz eosq̄ odiētes homicide hīt.

Homicidiorū uero tria gnā dicebat ee brūs petrus & pena eoz parilē forte dicebat. sic e

homicida. i. e. sicut. ubi tamen factum sequitur grauius est peccatum.

r Homicidiorum tria genera, dicuntur esse precipua. nam large homicidium dicitur quilibet illicitus motus ad nocendum. i. e homicidium.

s Parilem. id est similem quantum ad deum, alias enim asperior penitentia imponitur interfectori.

t Et qui. 8. lxxxvi. di. pasce.

u Detrahit. detractores dicunt homicide: q2 q̄ztū in eis ē p̄uant animaz que melior pz hominis est uita: duz negant uirtutes quib⁹ anima nititur eē i ea. nā detrahere est bōa que alicui sunt a deo collata negare al' inuertere ut siquis dicat sapientem sapientiam nō habere al' castum castitatem: uel ea que bono zelo fiunt inuertendo asserat malo zelo & spiritu fieri: sic iudei christum dicebant in belzebuch demonia eijcē. xxi. di. §. i. et quidem hoc est peccatū in spiritum sanctum: q2 qđ est spiritus sancti maligno spiritui attribuant. unde in euāgelio q dixerit fratri suo fatue: reus erit iebenne. lv. di. si euangelica. xxxij. q. v. qui uiderit.

x Pariter. non quia qualiter peccēt: sed q2 dignus est pena eterna uterq̄z.

a Omnis oppssio. C. qđ mecan. si per impressionē

b Judicium. i. ita punitur & est digna puniri: ut homicidiū quia utrunq̄z sufficit ad damnationem.

c Unquid. casus: dicitur q deus inspicit uoluntatē anteq̄z perducat ad actum tam bonam ut eam coronet q̄z malam ut eam damnet. de mala, pbat p chaim: de bona per cuz qui uult pati martyriū: q2 remūeratur. & si martyriū animū non sequat.

d Chaim. 8. iij. q. vij. in gr̄aubus. hoc legit in genesi.

e Damnauit: si dānauit ergo cōmissum fuit. nā deus nulli imeritam ingerit penā. xi. q. iij. illō. Sz expone dānauit. i. dānabile oīdit. i. ei⁹ uictimas respuendo: uel damnabile prescisit.

f Animo. ut in beato martino. sufficit eīi affect⁹: ar. j. e, importuna.

a Qualem. 8. di. xxv. qualis.

b Vocat. xiij. q. ij. q̄z prepostera.

c Testatur. ut in apocalypsi.

d Renum. i. delectationum.

e Cordis. id est cogitationum. Unde augustinus super illum locuz: scrutans corda cē, corda: id est qđ quisq̄z cogitat. renes: id est qđ quēcunq̄z delectat.

f Noli. persuades. 8. di. xlv. sane. plus enim est persuadere q̄z facere: ar. ff. de ser. corr. l. i. §. persuadere. qui enim persuadet corrumpit: non qui cogit: ut ibi.

g Dacbera. i. gladius alia translatio est.

Homicidiū [b] lege uetitū puta baf ñ aliō eē nisi corpis pem ptio. Apuit ergo dñs oēz iniquū motū ad nocēduz fri i hōicidij genere deputāi. Item augustin⁹

Furti tenet̃: q solo timōe ñ furāt

Si ꝓptēa nō facis furtū: qa times ne iudiceris: int⁹ i corde fecisti: re⁹ furti teneris [m] ⁊ nil tulisti. Idem de libero arbitrio.

Non ideo minus delinquit: cui sola deest facultas.

Sicut [n] etiā nō ɔtigat facl̃tas ɔcūbēdi cū ɔiuge aliena: tñ planū sit eum aliquo mō cupe ⁊ si ptās deē eē factuꝝ: nō min⁹ reus ē: q̃ si i ipo facto dephenderetur. Item. Sicut auctoritas testatur: uolūtas remūeraf nō opus. uolūtas eñ i cordis ɔtritōe: op⁹ uero i oris ɔfessiōe. luce clari⁹ constat cordis ɔtritōe: nō oris ɔfessione pcc̄a dimitti. Item ꝓsper.

Porro [r] illi quorū pcc̄a humanā noticiā latēt ñ ab ipis cōfessa nec ab alijs publicata: si ea ɔfiteri ul' emēdare noluerit: deuz quē hñt testē: ipm habituri sūt ⁊ ultorē: ⁊ qd eis ꝓdest uitare hūanū iudiciū: cū si i malo suo pmanserit: sī ituri i eternū deo retribuēte supplicium? q si sui ipi iudices fiant: ⁊ ueluti sue iniqtatis ultores hic i se uolūtariā penā seuerissime aiaduersiōis exerceāt: tpalib⁹ [t] penis mutabūt eterna supplicia: et lachrymis ex uera cordis ɔtritione fluētib⁹ restinguēt eterni ignis incēdia: ⁊ ifra. Haccilius [u] deū sibi placabūt q nō humano cōuicti iudicio: sꝫ [x] ultro crimē agnoscunt: q aut ꝓprijs illud ɔfessiōib⁹ ꝓdunt aut nesciētib⁹ [a] alijs q̃les occulti sī ipi i se uolūtarie excōmunicatōis sniam [b] ferunt: ⁊ ab altari cui ministrabāt nō [c] animo sꝫ officio sepati uitā suā tanq̄ [d] mortuā plangunt certi q̄ recōciliati sibi efficacis penitētie fructib⁹ a deo ñ solū amissa [e] recipiāt [f]: sꝫ etiā ciues supne ciuitatis effecti ad gaudia sempit̃na pueniāt. Hoc idē pbaf auctoritate illa ꝓphetica: In q̄cunq̄ hora peccator fuerit cōuersus ⁊ inge. ⁊ cetera: nō eñ dicif ore ɔfessus fuerit: sed tm̄ ɔuersus fuerit ⁊ ingemuerit: uita uiuet ⁊ nō morietur [a] Hinc etiā idē ꝓpheta ait. Scidite corda uestra ⁊ non uestimenta ostēdens ɔtritionē cordis q̃ in eiꝰdem scissione intelligif: nō in ɔfessione oris q̃ pars ē exterioris satisfactōis: quā scissurā uestiū nominauit a [b] parte totū intelliges: peccata dimitti hinc etiam per eūdē ꝓphetā ait domin⁹: Cōuertimi [c] ad me in toto corde uestro: ⁊ ego ɔuertar ad uos. Cōuersio aūt dicif q̄ cordis vndiq̄ uersio. Si āt cor nostrū vndiq̄ a malo ad deū

b Homicidiū. putabaf. male intelligentibus. nā ꝓhibitū erat ⁊ omne vñ malū oris: ex̃ de consti. nam ɔcupiscētiam.

i Aperuit. i euāgelio ubi dicit: q dixerit frati suo fatue: re⁹ erit mortis. si quis dixerit frati suo racha: re⁹ erit cōcilio.

k Motū. post pmū q in potestate nō est.

l Si propterea. in corde. ā. xiiij. q. ulti. c. ultimo.

m Teneris. quo ad deū nō quo ad hoiez cuz rē nō ɔtauerit. ff. de acq. pos. possideri. §. si rem. qz solo anio furtū nō ɔmittif fm. l. ut ibi dr.

n Sicut. nō min⁹. ā. xxxij. q. v. sic eñ. vj. q. i. §. uerū h̄ xv. q. vi. c. i. viij. q. i. sciendū. xiiij. q. i. siquod. xxxij. q. v. q uiderit. ɔ. j. di. ij. si cum trib⁹ ɔ. Sol. reuera magl re⁹ ē si op⁹ adhibeaf. sꝫ h̄ quo ad sufficiētiā eterni iterit⁹ accipe. ul' dic nō min⁹ ē reus. i. nihil omin⁹ reus ē q̄uis ad factū nō pueniat: ñ qn plus peccet ut dixi: si opus sequaf. qō patz ex eo: qz ꝓhibitū ē malam uolūtatē in opus ꝓducē: sic ergo ɔ ꝓhibitionē illā faciēs pl⁹ peccat: qz ergo opus adijcit uolūtati iniqtatē adijcit iniqtati.

o Sicut. uoluntas nō op⁹ tm̄ nō facit ut op⁹ sit remūeratoriuz sꝫ uoluntas: sic ⁊ alibi dicit. s. q̄ sufficit elemosyna cordis nō corporis. xlv. di. due. quādo qꝫ tm̄ op⁹ etiā min⁹ bonū in bonū ɔuertif diligētib⁹ deū. j. e. di. nullus coꝝ. ar. ex̃ ō re. iu. estote. Illud aūt nota: q̄ peccata q̃ sola uolūtate ɔhūt sola uolūtate dimittunf fm baz. ar. ff. de pec. ab emptiōe. sed cōtrariū credo: sꝫ ad ɔsensū uolūtas pueniat: ar. ā. vi. di. testiū.

p Contritione. j. e. §. non ita.

q Cōtritione illa. s. q̃ ē uirtus nō illa q̄ est passio. s. afflictio q̃ punif qs iterius ꝓ peccato. nec illa q̃ ē actio q̃ se punit aliqs. h. Item ꝓsper.

r Porro. Casus: iuitat ꝓsper quēlibꝫ hoiem ad pniam. q enim noluerit emēdare delictū eterno supplicio dānabif: qz noluit subire tpale supplicīu: mel⁹ ē ergo q̄ qs ɔfiteaf peccatū occulte: uel ēt i iudicio cū pt inde cōuinci ⁊ pniam agere: ut sic ɔmutet penā eternā in tpalem.

s Et ultorē. quasi sine cōfessione. ⁊ in hoc facit ad propositū. sed tamē hoc non est uerum: quia confiteri tenef sacerdoti. sed hoc uult dicere: q̄ debēt recognoscere peccata sua ⁊ inde se dānare ⁊ se redarguere ⁊ dicere tali pena sum dignus. ⁊ sic sunt sui indices.

t Temporalibus. in sustinendo temporales penas euadūt eternas. ā. xiij. q. ult. c. ultimo.

u Hacilius. ā. xi. q. iij. §. euidenter. ibi allegaf hoc pro capitulo.

x Sed ultro. ar. l. di. ꝓsbyteꝝ. ar. ꝓ sponte confesso.

a Nescientibus. j. e. §. similiter.

b Sniam. quod fit cū in secreto interi⁹ ɔpungif ⁊ ɔfitenf sacerdoti: ut. j. e. di. uide benignū. ⁊. c. indicet. nō tm̄ sibi pniam imponēdo ul' se ligādo fm qō gratian⁹ inducit. c. sed ferūt uoto ⁊ ꝓposito quo se damnent ad talē pniam subeundam iudicio sacerdotis.

c Non animo. s. in perpetuū: sed officio sꝫ ad tpus. ꝓpositum qppe ⁊c. uel nō animo tm̄ sed officio auctoritate. s. supioris. ul nō animo tm̄ sed officio. i. iudicio supioris ab officij executiōe abstineant: ut. j. e. di. in actione.

d Tanq̄. j. e. di. in actiōe. ā. l. di. ⁊ purgabit ⁊. c. de his uero.

e Amissa. id ē pmissa [...] missa ad tpus ꝓposita qppe hīt pcc̄a pñtentia ad [...] num altari [...] cium: unō [...] te incessor [...] meare [...] domino [...] et. c. purgabit.

f Recipiant. [...] iudicent [...] gni recipe. h.

a Hoc idē. ab isto loco in[...] ducit gratian⁹ auctoritates [...] uidētes ad ꝓbādū suū ꝓpositum. s. [...] spendit [...] ɔclusiōes [...] ad. §. item [...] ibi ifert [...] sioni ad [...] §. sufficit [...] rum ɔclusiōes [...] suā usq; ad. §. [...] ex ergo. ⁊ ita ꝓueniat ad. §. alij contra. ⁊ hoc uidebis p[...] ⁊ auctoritat[...] quas ponit in ipsa littera.

b A parte. [...] ɔfessio ē pars exterioris satis[...] factōis q̄ hoc [...] totū ꝓ [...] ⁊ [...] quē ponit [...] dic sup⁹ infini[...]tatū efficif pars inferioris infinitati. cū eñ hec uera sit: omnis homo est animal: utroq; termio infinitato recte cōuertif: omne nō animal est nō homo. ⁊ sic nō scindere corda est iferius ad scindere uestimēta. planius dixisset a toto ad ptem.

c Cōuertimini. sed nūquid standuz est huic ordini: ut prima sit nostra cōuersio sequēs diuidef: ar. xliij. di. sit rector. extra de ui. ho. cle. c. ult. i fi. ar. ɔtra. j. di. iiij. dicit dñs. ff. de sol. nec eñ. a porrea nemo meref pmam gratiam. quō ergo hoc ꝓcipif alicui ɔuertimini ⁊c? Sol. tale est illud: surge q dormis ⁊ exurge a mortuis ⁊ illūinabit te christ⁹. uel respicit hic ordinem iustificatiōis: q̄ ɔtritio q̃ cōterimur causaliter ꝓcedit remissionē. ⁊ sic cōtritio q̃ ex libero arbitrio ꝓcedit: meref remissiōez que tamē gratie q̃ omnia ꝓcedit erit attribuēda tanq̄ cause. qdam tamē ps⁹ ponūt remissionem. uel cōuertimini. i. ostēdite uos humiles ad cōuersionē: ⁊ ego cōuertar ad uos. i. pmam gratiam nobis infundam: ar. j. di. ii. fal sas. uel dic cōuertimi p omissionē culpe: ad qō glibet tenef non p gratiam humanā quam nemo meref uel demeref [...] dio solis. si enim aperio fenestrā intrabit sol: si claudero nō intrabit tamen non possum eum cogere q̄ intret. vnde dictum est de hoc q̄ est spiritus uadens ⁊ nō rediēs p se: si tamē habeat gratiaz pōt mereri uitam eternam. vnde non ualet hoc. ar. iste nō pōt mereri qō min⁹ ē: ergo nec qō mai⁹. Itē nec hoc: iste ē magis mal⁹ hodie q̄ heri: q̄ min⁹ habil ad suscipiēdā grāz q̄ heri. istā ā ē i ɔphā.

pero.H.

a Cõuersio.ar.q nõ tantũ ualet uerbũ simplex quantũ ꝓpositus ar.3.ff.ad.l.aquil.si fuus.§.inquit.

b Sue ꝙuersiõis.ar.3.xi.q.iij.q iubẽtẽ.sz h ō fructu remissionis

c Leprosi,s.decẽ ō qb⁹ legit i euãgelio luce q designãt pcores.

d Sacerdotibus. ꝑmo ergo est deo consecrãtũ: postea sacerdoti ꝯ.e. §.ex his oñibus.

e Hinc etiam lazarus. id est peccatoꝝ ꝙsuetudine peccandi depressus. ar.ꝯ. di.iij. sicut tribus.

f Lapiõ one re peccati.

g In sepulchro. id ẽ in corde contritõne

h Mũdauit i euãgelio matthei.

i Sacrificiuz id est satisfactionem.

k Precepit. .s.xciij.di.domin⁹. ⁊ ita ex precepto tenet quis confiteri.

l Medici.id ẽ sacerdotes q medicinaz animabꝰ ꝓstant:sz ⁊ deus dicitur medicus:ut.ꝯ. di.iij.adhuc i stat.xxiij.q.iiij nabugbod. ⁊ .xj.q.iij. ꝙmodo.

m Mor mo.i.ꝑmanente i peccatis.

n Auctoritas in lib. iesu filij syrach.s.ecclesiastico.

o Perit.id ẽ nõ ẽ:qz nõ permitet talẽ:ut.ꝯ. di.iij.iudas. et ita pũ hic qõ ñ est:ar.ff.ō consti.pec.id qõ.k si est nõ est utilis quo ad uitaz:ar q referipsum ab excõmunicato ipe tratum sit nullum ipo iure.ar.3.ꝯ.de conse.di.iij.⁊ dixit.

p Valent.qui enim peccat nullus est: quia peccatum ducit ad nõ esse cum nihil sit:iuxta illud ⁊ sine ipo factum est nihil:⁊ est uelut similitudinarium.sed ad litteram potest hic intelligi:qz post mortẽ nemo ualet confiteri:ut de illo diuite legit i euãgelio.

q Mei memor.quantũ ad gratie susceptionẽ dũ ẽ in peccato.

r Si ergo.q.d.nullus ad sui salutem.

s Damnatione.ex de bap.⁊ eius effec.maiores.

t Patet.ecce conclusio magistri.

uertit:mox sue ꝙuersiõis fructũ meret:ut deus ab ira sua ad misi cordiam conuersus peccati pstet indulgentiaz:cui⁹ ꝑmo ꝑparabat uindictaz.vñ dat intelligi:q etiã ore tacente ueniã ꝙsequi possum⁹ Hinc ẽt leprosi illi quibus dominus ꝑcepit:ut oñderẽt se sacerdotib⁹ in itinere añcp ad sacerdotes uenirẽt:mũdati sũt.Ex quo facto nimiz dat intelligi:q ãtecp sacerdotibus ora nostra ostendamus id ẽ peccata nostra cõfiteamur :a lepra pcci mũdamur. Hinc ẽt lazarus uiu⁹ ō monumẽto ꝓdijt:ñ ꝑus ō monumẽto ẽ educt⁹ ⁊ p⁹ea a domino est suscitat⁹:sed lapide remoto quo monumentũ claudebat in sepulchro reuixit: ⁊ foras uiu⁹ ꝓdijt. Hinc etiã ut dominꝰ oñderet: q nõ sacerdotali iudicõ sed largitate diuine gre peccatoꝝ emundatur:leprosum tangendo mundauit:⁊ postea ut sacerdoti sacrificiũ ex lege offerret ꝑcepit. leprosus eñ tãgit: cũ respectu diuine pietatis mens peccatoris illustrata ꝙpungit: vñ post trinaz negationẽ petrus dño eũ respiciente ꝓfudit amaras lachrymas: quib⁹ culpã negatõnis sue diluit. leprosus semetipsuz sacerdoti ꝓsentat:dum peccatum suũ sacerdoti penitens confitet.sacrificiuz ex lege offert :dum satisfactõz ex ecclesie iudicõ sibi impositã factis exequitur. sed anteq̃ ad sacerdotem ꝙueniat emundat: dũ p ꝙtritionẽ cordis ante ꝓfessionẽ oris peccati uenia idulget. Hinc etiã medici negant suscitare aliquem ut rsuscitat⁹ ꝓfiteat:dũ p.ꝓphetã dicit:nũquid medici resuscitabũt ⁊ ꝓfitebũt tibi. Item. Mor tuo ut auctoritas dicit:pit ꝓfessio uelut ab eo qui nõ est.unde penitẽs ille qui timore octaue resurrectõnis territus exclamauerat: Dñe ne in furore tuo arguas me neq̃ i ira tua corripias me:postea supplicãs aiebat:Saluũ me fac,p pter misericordiã tuã: quoniã nõ est i morte qui memor sit tui:i inferno ãt null⁹ tibi ꝓfidebit:Si ergo null⁹ ꝓfitebit tibi:nisi resuscitatus:nemo aũt uiuit etne iehenne filius ⁊ ꝑpetua damnatõe dign⁹ patet q ãtecp quisq̃ ꝓfiteat peccatum a reatu sue ꝑuaricatiõis quo eterna sibi debebãt supplicia: per graz interne ꝙpunctõis absoluit Item. Mi añcp qsq̃ ꝓfiteat: a deo resuscitat:uel resuscitat⁹ uiuit dũ ꝓfitet:ul post resurrectiõz itez mortu⁹ est ⁊ ꝓfitet. sed sicut añcp resuscitaret mortu⁹ cõfiteri nõ poterat:sic post resurrectionẽ mortu⁹ cũ fuerit cõfiteri nõ ualet Restat ergo ut resuscitatus uiuat dum peccatũ ꝓfitet.ergo sola cõtritio i q̃ fit resuscitatio:tollit peccatũ.habz itaq̃ resuscitatorẽ suũ sibi ꝑntem seq̃ ihabitantẽ.vñ augustin⁹ ait in psalmo.lxij.Resuscitatus corpe uiuit abñte resuscitatore:nõ aũt sic resuscitat⁹ in aia[x] cuz enim deus sit uita anime:aia uero uita corporis: sicut corp⁹ uiuere non potest absẽte anima :ita non nisi deo ꝑsente anima uiuere ualet. habz itaq̃ anima sibi deũ ꝑsentẽ p gram: que uiuẽs peccatũ suũ ꝓfitet:eamq̃ uitã que deus ẽ ihabitat quã ihabitãdo uiuẽ facit Si aũt illã inhabitat:ergo tẽpluz spũs sancti facta ẽ:ergo illumiata est:ergo a tenebris pcc̃oꝝ expiata ẽ:ergo templũ diaboli ee desijt: q̃ ad lucẽ uẽit:c⁹ respect⁹ tenebras fugat. Nulla eñ ut ait apl's[b]:cõuentio christi ad belial:nulla participatio lucis ad tenebras:nulla ꝯmunicatio iusticie ⁊ iniquitatis: null⁹ ꝙsensus tẽplo dei cũ idolis. Itẽ ut xp̃us ait: Omnis q odit malũ i luce agit :q aũt i luce agit : sicut augustinus ait : in xp̃o opat qui autem in christo operatur ei⁹ filiꝰ ꝑbat.Cui⁹ eñ opa qsq̃ facit: eius filius esse prohibetur .unde q̃busdam dñs ait:Si filij abrahe estis opa abrahe facite. Tẽ uos

a Si ãtecp.hito. q ante cõfessionẽ peccator resuscitatur: probat q quando confitetur non est in peccato si enim post resurrectionem suam antecp cõfiteatur incipiat mori. id est peccato obligatj sequeretur q mortu⁹ id est in peccato exñs cõfiteretur quod tamẽ non potest esse ante resurrectionem nec post a mortuo enim ꝛc.perit confessio.concludit ergo q uiuens.i.reatu peccati absolutus confitetur .⁊ ita i confessione nõ diminuitur peccatum.

x Anima.nota aiam alio modo suscitãi ꝙs corpus.

a Si autẽ.uerba magistri.

b Apostolus.in epistola.ij.ad corinthios.

c Conuentio.id ẽ cõmunicatõ.

d Belial.apostata interpretatur.

e Lucl.id est illuminatorũ .⁊ est ar.q contraria sese nõ patiũtur ar.xvi.q.vij.i noua .ꝯ. .e.§.cum ergo.

f Dominus ait.i euãgelio.iobã.

a Abrahe.ō.xxij.q. .ij.§.item opponitur.

b Duobus.exigentibus contraria.

b Duobus.diuersis puta i eo q sunt diuersi.alias secus.ff.ō op. liber.duoꝝ ẽ.

c Ex deo.cooperante per gratiam uel baptismuz.

d Peccat.cõiunctim intelliges dum morat in sanctitate ꝓcepta et regeneratiõe dei.q sic beat intelligi. habetur .ꝯ. di.iij.§. item secũdũ ⁊.c.si enim iniquit.

f Diaboli.et ita ex uirtute uel peccato nomen amittimus:sicut ⁊ lex dixit q adoptatus a senatore in filiuz filius senatoris dicit.ff.de sena. senatoris filius.⁊ nupta clarissimo ꝙdiu nõ nubit alij inferioris ordinis clarissima dicit:ut.ff.de sena.femine.

f Solo. magnum autem peccatum est non agere penitentiam: ꝛ suo sibi complacere delicto. ꝭ. di. c. super tribus.
g Omis. uiuit per gratiam.
h Alienus. a charitate precisus. scilicet ad mortē. ꝭ. c. in actōne. extra de re gul. ꝛ transe. ad re. licet in fine.
i Alij ecōtrario testant. ab hoc loco usqꝫ ad. §. his auctoritatibꝰ. ꝑ alia ꝑte allegat ꝙ scꝫ adulto peccatum non dimittitur sine oris cō- fessione. quod tamē fal sum est. bene tamen di cimus ꝙ licꝫ cordis cō tritione dimittatur pec catum: confessio tamen mūdat. ꝛ satisfactō mū dat: ꝛ sic magis ac ma- gis mundatur hō sicut magis ac magis inoua tur homo. ꝭ. de cōse. di. iiij. non ex quo. aucto- ritates hic inducte pa- rum urgent si diligēter exponantur.
k Confessione. s. ea cō tempta: ut primam opi nionem defendas: iux. uerbum illud domicū: uade ꝛ ampliꝰ noli pec care. ꝭ. di. iij. si apłus.
l Per prophetam ait duplex est dictio ꝛ con fessio. s. interior ꝛ exte- rior. de interiori. s. que fit deo: dicit ꝙ sine con fessione non dimittunt peccata. uel dic id est ꝓ positum habeas dicen di ore.
m Iustificeris. id est a peccato mūderis. uł bo nis operibus replearis uel ut consecutiuū nō ē uel ut iustus alijs uide aris exemplo tui profi cientibus. uel intelligit de exteriori: ut iustifice ris quo ad alios non ꝗ ad deum apud quem iustificatus eo: ar. ꝭ. c. c. indicet.

ex pr̄e diabolo estis: qꝛ opa pr̄is uestri facere uultis. nemo āt filiꝰ dei ꝛ diaboli filꝰ eē ꝑt. nēo em̄ ut ip̄e ait: duobꝰ dn̄is filꝰ ſuire ꝑt.
Itē ut iohānes ait i ep̄la sua: ꝗ natꝰ ē ex deo ñ peccatꝰ: ergo ñ ē filꝰ diaboli. Solo em̄ pc̄co diaboli filij sumꝰ: ergo ō eꝰ regno trāslāti sumꝰ i regnū claritatis filij dī: ꝛ sumꝰ erepti de ꝑtāte tenebraꝝ: et facti sumꝰ filij lucis. Nō in ergo añ ꝓfessiōeꝫ ut ꝓbatū ē: sumꝰ resuscitati ꝑ grāꝫ ꝛ filij lucis facti: cui dētissime appet: ꝙ sola cordis cōtritōe sine ꝓfessione oris pc̄m remittit. Itē iohānes. Omisꝰ ꝗ ñ diligit i morte māet. si ergo uiuit: ꝛ diligit. si diligit: dilectio ē i corð. dilectō āt i malo nō ē. ē em̄ ꝓpriꝰ fons bonoꝝ: i quo ñ cōicat alienꝰ. ergo bonꝰ ē iste factꝰ ꝑ gratiā añ ꝓfessiōꝫ pc̄i: nō itaqꝫ malꝰ ē. bonꝰ em̄ ꝛ malꝰ aliqs filꝰ eē ñ ꝑt ꝙ si malꝰ nō ē: mēbꝝ diaboli ñ eē ꝓbat. nec ergo ē dignꝰ iehenna: ꝗ diabolo ꝛ mēbris eiꝰ solūmō debet: sicꝫ etna btitudo solūmō mēbris xp̄i pat. ñ ergo i ꝓfessiōe peccatū remittit: qð iā remissū esse ꝓbat. fit itaqꝫ ꝓfessio ad ostēsiōꝫ peñitētie nō ad ipetratōeꝫ uenie. ꝛ sicꝫ circūcisio data ē abrahe i signū iustitie nō i cāꝫ iustificatōis: sic ꝓfessio sacerdoti offert in signū uenie accepte nō i cām remissiōis accipiende. Alij ecōtrario testāt: dicentes sine ꝓfessiōe oris ꝛ satisfactiōe opis neminem a pc̄co posse mūdari: si tp̄s satisfaciēdi habuerit. vnde dñs ꝑ ꝓphetā ait: dic tu iniqtates tuas: ut iustificerisᵐ.

Item ābrosiꝰ i libro ō ꝑadiso.

Nonꝰ ꝑt qsqꝫ a pc̄co iustificari nisi pc̄m āte fuerit ꝓfessus

Idem i smone ꝗdragesime.

Ecceꝰ nūc tp̄s acceptabile ad est: i quo ꝓfessio aiaꝫ a morte liberat. Cōfessio apuit ꝑadisū ꝓfessio spem saluādi tribuit: vnō sc̄ptura dicit: dic tu iiqtates tuas ut iustificeris. His uerbis ostēdit qꝛ nō merē iustificari ꝗ in uita sua pc̄ca noluit ꝓfiteri. Illa ergo cōfessio nos liberat a morte: ꝗ fit cū pñia. Penitentia uera ē dolor cordis ꝛ amaritudo aie ꝑ malꝭ: ꝗ qsqꝫ ꝯmisit uł ꝓsēsit. pñia ē pētita mala plāgereᵖ: ꝛ plāgēda iteꝝ nō ꝯmittē. Itē iohānes os aureū

Perfecta ᵠpñia cogit ʳpc̄corē oia libēt sufferre. i corde ei ꝯtritio: i ore ꝓfessio: i ope tota ˢhu militas ᵗ: hec est fructifera ᵘpñia.

Idem.

Nonꝰ ꝑt qs grām dei celestis accipe: nisi purgatꝰ fuērit ab omi sorde peccati ꝑ pñie ꝓfessiōꝫ ꝑ donū baptismi ˢsalutaris.

Item augustinus.

Nullus debite ꝗuioris pene accipit ueniā: nisi ꝗlēcūqꝫ et si lōge miorem ꝗ̄ debeat penamᶜ soluerit. ita em̄ imptit a deo largitas ᵃmisericordie: ut nō reliquatᵇ

n Non potest. confessus deo: ut. ꝭ. c. sufficiat. confessio oris fit sacerdoti: cordis fit deo. ꝭ. c. operis ꝓximo. xi. q. iij. estimant.
o Ecce. uera est. ergo sufficiēs. melius ergo probat auctoritas hec primam opinionem uel secundaꝫ.
p Plangere. non est hec descriptō: quia hoc habuit iudas ex timore seruili. sed etiam qualiscunqꝫ assignatio.
q Perfecta. hoc. c. habes. ꝭ. di. iij. circa prin.
r Cogit. hoc intellige quātum ad sensualitatem: que semper ratōi repugnat. vñ apostolus caro concupiscit aduersum spiritū ꝛ ecōuerso.
s Tota. id est omnis eius gradus.
t Humilitas. ne superbia efferatur ut phariseus. uidetur approbare coꝝ sententiam: qui dicunt ꝙ remissio preponenda est iustificatiōi. sed hec dicta sunt de gratia iustificāte: uel gratiam. i. gratie augmentum ut nō intelligas hoc de gratia iustificante: uel non pōt innotescere grē acceptō. nā res tunc fieri dicit qñ innotescit. uel hec dictio purgatus ponitur in vi nominis nō participij. omnia enim hec simul sunt tempore.
u Fructifera. nota ꝙ in peccato mortali tria attendunt: ipudentia delectatio ꝛ perpetratio. ꝯtra hec tria triplici remedio opus ē: ꝯ impudentiā confessio i qua est uerecūdia. ꝭ. c. quē penitet. delectationi opponitur amaritudo ꝯtritiōis. ꝑpetratōi opponit opis satisfactio. Sꝫ nūquid ō uenialibus tenet qs ꝯfiteri: vł ꝙ nō: qꝛ res pene ꝯ naturam est ꝛc. ut. xxv. di. §. criminis. Dico ꝙ de uenialibus maioribus tenet quis ꝯfiteri de qbus dicit auctoritas: uitasti grandia: caue ne obruaris arena. ꝭ. c. tres sūt. Sꝫ ē gnāl ꝓfessio ꝛ specialis. spēali indigēt mortalia vñ lauabo ꝑ singulas noctes lectū meū. i. conscientiā meam ... teriori penitentia: nec de exteriori. nā si de interiori ꝗ peccata delet ... nit: ergo charitas affuit: qꝛ alit nō delent peccata nisi ꝑ charitatem tanta ē ergo hec pena: ex quo charitas adest. quāta esset maior ꝗ̄ excogitari posset. ꝛ hic dicit qualēcunqꝫ. sed nec ō exteriori: quia qñqꝫ sine omni pena exteriori dimittit peccatū: i uꝫ illud uade ꝛ ampliꝰ noli peccare. ꝭ. di. iij. si pꝰ. sꝫ tñ exaudi hoc ō interiori. ꝙ dicit ꝛ si longe miori dicit quo ad acerbitatē. s. pene. nā pena interior ꝛ si tāta sit: nō tñ ita acerbe affligit. ꝛ ita nō ē ꝯ. ꝭ. di. iij. ... or. qꝛ illud de exteriori: uel illud de peccato originali: ut ibi dicitur item ꝯ. ō. di. xlvij. oēs. ubi ē uerbum apłi: sicut exhibuistis membra uestra ꝛc. hic aūt dicit ꝙ nō sicut: sꝫ sufficit ꝗlitercūqꝫ. Sꝫ nō attendit ibi paritas ſm radices motuū: sed ſm modū peniēdi. ꝗ si manibus peccauimꝰ: extendamꝰ ad bona opa. si lingua: loquamur bonū. ꝛ ita de alijs membris: ut i qbꝰ plꝰ deū offendimꝰ plꝰ i illis peniteamus. vñ legit ꝙ rane interemerūt reliquias pharaonis ꝗ est uaniloquia. nō aūt posset attēdi ſm radices motuū.
a Largitas. qꝛ i infinitū magꝭ attēdit bonitas ꝗ̄ iniqtas ... cū em̄ charitas crescit nō hꝫ obicē: sꝫ i infinitū crescē ꝑt. vñ iustorū semita: ꝗ̄ lux splēdēs crescit i ꝑfectū diē. sꝫ iniqtas hꝫ obicē. sꝫ superiorē ꝑtē rōis: ꝗ sꝑ remurmurat male agēti ꝛ ēt officio creatoris
b Relinquatur. ita est misericors ꝙ etiā iustus ... nullū peccatū

peterit impunitum: quasi dicat licet ita sit misericors: non tamen ita ē de eius misericordia confidēdum: ut euanescamus per spem imo misericordiam ⁊ iudicium cantabo tibi domie. territi ergo iusticia confidamus de misericordia. confisi de misericordia timeamus de iusticia. misericors est: quia quēlibet punit citra meritum ⁊ remunerat ultra meritum. iustus: quia nullū pēm pterit impunitum.

n Eminem magno. si ō venialib⁹ ß intelligas: ponit penitentia pro penitudine. ar. j. de conse. di. iij. iteratur. ar. j. e. tres.

d Transire. ut magis instifice mini. j. de cōse. di. iiij. oēs g iā .ē. xxiij. q. i. iij. quid facier. ⁊. q viij. quēadmodum.

e a Dite al loquit contemnentes uel negligentes pfiteri ⁊ satisfacere sm precepta ecclie: ut intelligat de exterioi inferenda est auctoritas ⁊ quedam sequentes. uel ß auctoritas itelligetur de interioi penitētia et satisfactione sicut magister dicit. j.

f Jn cord. supple ⁊ ideo non indigent sacerdotali iudicio ⁊ sic bene segt ergo sine causa. simile extra de sen. excō. a nobis.

g Claues. si enim sine arbitrio sacerdotis penitentia ageret: frustra sacerdotibus claues essent commisse.

b Euangelium. est ergo preceptum euangelij penitentiam agite ⁊ salomon: Qui abscondit scelera uel peccata non uidebit lumen in eternum: ⁊ iacobus: Confitemini alterutrum ⁊c.

i Verbum. i. inutiliter. ff. si cer. pe. certi. §. quoniam igitur.

k Peccata. appositopesis. id est defectus oratōnis pre indignatione uel alio simili.

l Preter uxores. tres enim tantum sunt status saluandorū: conugatorum continentium ⁊ uirginum. ē. xiij. q. ij. in presenti. xiij. di. nerui.

m Q Tenit. illud tangit quod legitur in exodo. s. cū ietro socer moysi uenisset ad eū in desertū: uenerūt aaron ⁊ seni ores omnes israel: ut comederent panem cum eo. ietro pater uxoris etbyopisse uxoris moysi. ij. q. viij. §. item opponitur.

n Jn conspectu. quia statim penitent.

o Fugiunt. quia penitere contemnunt: ut dicitur. j.

p Abscondi. sed frustra: quia si ascendero in celū tu illic es. vnō super illo uersu posuit magister anselmus hos vsus: Quo fugis a dō: exijt inqt a facie dei: ⁊ habitauit in tra naim. Exijt ergo a facie dī q idignō ē ꝓspectu eī. Sancti āt māducāt ⁊ bibūt i ꝓspectu dei: ⁊ omnia que agunt i ꝓspectu dei agūt. Ego āplūs adhuc locuz pītem discutiēs uideo: q q pleni orem dei sciam accipiūt: ⁊ plenō diuis imbuti sē discipliis: isti ēt si malū faciūt: corā deo faciūt: ⁊ i ꝓspectu eī faciūt. sicut ille q dixit tibi soli peccaui: ⁊ malū coram te feci ⁊ cet̄a. Quid ergo plōbz: qui malū corā deo facit: ꝓtinuo penitet ⁊ dicit peccatū. q āt discedit a ꝓspectu dei: nescit ꝓuerti ⁊ peccatū purgare penitēdo. hoc ergo interest malū coraz deo facē: ⁊ a cō spectu dei discessisse peccantē.

Item augustinus.

Sed ⁊ ꝓtinuo q dixerat: sic adome faciā te: ⁊ sicut sebo im: q̄ due urbes exstincia sodoma parilis excidij traxere ꝓsortiū: ꝓuersū ē iqt cor meū i memetipō: ꝓturbata ē aia mea nō faciā sm iracūdiā furoris mei. Nōne ergo appet: q ió nob peccātib⁹ indignat dns ihesus: ut idignatōnis sue error nos ꝓuertat. Jndignatio ergo eī nō ultōis executō: sed magis absolutiōis optō ē.

Item ambrosius i li. de padiso. Serpens decepit me: ⁊ māducaui. Venial culpa: quā sequit̄ pfessio delictoz. Jōb nō despata mulier q̄ nō reticuit deo sed magis ꝓfessa peccatū ē: quaz a nobis. ergo sine causa. simile extra de sen. excō. a nobis.

g Claues. si enim sine arbitrio sacerdotis penitentia ageret: frustra sacerdotibus claues essent commisse.

b Euangelium. est ergo preceptum euangelij penitentiam agite ⁊ salomon: Qui abscondit scelera uel peccata non uidebit lumen in eternum: ⁊ iacobus: Confitemini alterutrum ⁊c.

i Verbum. i. inutiliter. ff. si cer. pe. certi. §. quoniam igitur.

k Peccata. appositopesis. id est defectus oratōnis pre indignatione uel alio simili.

l Preter uxores. tres enim tantum sunt status saluandorū: conugatorum continentium ⁊ uirginum. ē. xiij. q. ij. in presenti. xiij. di. nerui.

m Q Tenit. illud tangit quod legitur in exodo. s. cū ietro socer moysi uenisset ad eū in desertū: uenerūt aaron ⁊ seni ores omnes israel: ut comederent panem cum eo. ietro pater uxoris etbyopisse uxoris moysi. ij. q. viij. §. item opponitur.

n Jn conspectu. quia statim penitent.

o Fugiunt. quia penitere contemnunt: ut dicitur. j.

p Abscondi. sed frustra: quia si ascendero in celū tu illic es. vnō super illo uersu posuit magister anselmus hos vsus: Quo fugis a facie dei: ⁊ habitauit in tra naim. Exijt ergo a facie dī q idignō ē ꝓspectu eī. Sancti āt māducāt ⁊ bibūt i ꝓspectu dei: ⁊ omnia que agunt i ꝓspectu dei agūt. Ego āplūs adhuc locuz pītem discutiēs uideo: q q pleni orem dei sciam accipiūt: ⁊ plenō diuis imbuti sē discipliis: isti ēt si malū faciūt: corā deo faciūt: ⁊ i ꝓspectu eī faciūt. sicut ille q dixit tibi soli peccaui: ⁊ malū coram te feci ⁊ cet̄a. Quid ergo plōbz: qui malū corā deo facit: ꝓtinuo penitet ⁊ dicit peccatū. q āt discedit a ꝓspectu dei: nescit ꝓuerti ⁊ peccatū purgare penitēdo. hoc ergo interest malū coraz deo facē: ⁊ a cō spectu dei discessisse peccantē.

Item augustinus.

Sed ⁊ ꝓtinuo q dixerat: sic adome faciā te: ⁊ sicut sebo im: q̄ due urbes exstincia sodoma parilis excidij traxere ꝓsortiū: ꝓuersū ē iqt cor meū i memetipō: ꝓturbata ē aia mea nō faciā sm iracūdiā furoris mei. Nōne ergo appet: q ió nob peccātib⁹ indignat dns ihesus: ut idignatōnis sue error nos ꝓuertat. Jndignatio ergo eī nō ultōis executō: sed magis absolutiōis optō ē.

Item ambrosius i li. de padiso. Serpens decepit me: ⁊ māducaui. Venial culpa: quā sequit̄ pfessio delictoz. Jōb nō despata mulier q̄ nō reticuit deo sed magis ꝓfessa peccatū ē: quaz

q Nudus. nō solū amictu corpis sed etiā mētis: qz etiā pus nudus erat uestē. j. e. v. cognouerūt. Sz erat hic nudus uirtutibus. j. di. ij. §. romanos nec tñ erubescat: sicut ⁊ pueri q̄sdiu non peccāt non erubescūt ire nudi. sed postq̄z pueritū senserit i mēbris illis naturalit stati erubescūt ire nudi

r Amplius. modus loquēdi ē istius ire: ut. viij. q. i. liez. Et ē ar. p vitare sepius examinanda: ut xxxv. q. ix. graue.

s Pleniorem. sensus est: peccat corā deo qui tanq̄z dei pītiaz erubescens continuo penitet Nō enī diuertit q i bac ui reuertitur. ⁊ a cōspectu dei discedit: qui pēnitere contemnit: ar. ē. e. di. diuortium.

t Jn conspectu. ē. xvij q. i qui bona.

a Soli. regū enī delicta solū deū bñt ultorē nā aliū nō timēt. j. di. iij totā. hic tñ alia uidetur expositio.

b Plus bz. q̄z ille q a ꝓspectu dei fugit ⁊ malum agit non corā deo

c Nescit. i. contemnit ar. xxv. q. i. hac cōsona redibit tñ si p̄destinat⁹ ē. j. di. ij. §. boc itaq̄z. et c. quicunq̄z v. firmū.

d a Sed ⁊ ꝓtinuo. seboim. sex fuerunt ciuitates quas destruxit dns iuxta iordanem: sodoma gomorra adoma seboim segor. leale q̄ ē bale. vñ effect⁹ ē loc⁹ ⁊ a spala q dī mare mortuū. ⁊ aq̄ illa nec ē natabil nec potabil. ibi ferę natat. ⁊ pluma mergit. abi si poma pulcherria exteri⁹: iteri⁹ āt plena fauilla ⁊ cinē. bis uerbis describit luxuria. xxxv. di. luxuriosa.

e Ex uicinia. ff. de ꝓben. emp. q̄ sepe. §. ult. ar. ex uicinitate ꝓbi uicinū. xliij di. §. cū aūt. ar. ꝓ. qz lupanaria nō infamāt castitatē. xxxij. q. v. tolerabili⁹: et ē ar. ad q̄stionē ō duob⁹ fratrib⁹ domū cōem bñtib⁹. un⁹ bz p̄tem inferiorē alius superiorē: an uno peccāte tota dom⁹ sit dirimēda. hoc aūt. c. nō multū facit ad ꝓpositū: qz nec de interioi nec exterioi penia tractat.

f Serpens. Lasus: q nō uult in futuro puniri p peccato: agat hic penitentiam ⁊ ꝓfiteat: qz q̄ō fecit eua salutē obtinuit. chaim aūt: quia noluit reseruatū est eius peccatū eternaliter puniendū.

a Venialis. sz q̄ō ē venial culpa eue: q̄ tot⁹ mūd⁹ ligat? dic quo ad uitaz eternā ñ tpalē. uēiale ergo ē peccatū q̄ō segt ꝓfessio: ut ß. veniale ēt dī q̄ō i ueteri lege morte ñ p̄ūiebat: sz p cerimonias purgabat: nec aliā penā eis lex iponebat: ut. j. di. vi. c. i. v. nā uēialia. Jtē dī uēiale q̄ō cāz uenie bz ānexam ut q̄ō fit p ignorāniā uel ipotētiā q̄ō ē peccare i patrē ⁊ filiū. vñ apls: ueniā merui: qz ignorās feci. viij. di. ꝓsuetudo. sz ei q peccat i spīm scm q̄ō fit per malitiā nō remittit. xxv. di. qualis. viij. di. consuetudo.

b Nō despata. ñ enī despare debem⁹: imo debem⁹ moli iné tuas molas s. spei ⁊ timor. vñ dēm ē: noli pignorare supiorē molā nec iferiorē. Jlle supiorē pignorat: q nō timet. ille iferiorē: q ita timet q in desperationē cadit.

c Conf. ssa. fuit ergo eua ꝓfessa ⁊ etiam adam similit. j. e. di. sicut primi. ⁊

confessa est cum dixit manducaui. dicitur tñ in histori-js.p.mādicatoris i illo.c.tūc fecerūt: q̄ eua nō penituit imo peccatū retorsit i serpentē ⁊ serpē tis actorē. Sed iō dicit.p.māducatoz eā nō fuisse ꝯfessam: q: nō pure confessa est. dixit enī serpens decepit me: ꝯfessa ē tñ cū dixit: ⁊ māducaui.

d) Medicabilis. scȝ confessio.

e) Secuta ē. cū ei dixit deus: multiplicabo erū nas tuas: ⁊ conceptus tuos paries i dolore ⁊c.

f) Indignus. propter utilitatem suaȝ: sicut ō ea que ministrat in cau pona dicit. l. q̄ non pōt accusari de adulterio, p pter sui uilitatem. C. ō adulī. que adulterium. ⁊ est sensus hui⁹ littere licet hic punitus fuerit tñ eius pena tpalis nō fuit: sȝ eterna: q̄ hic incipit. ar. j. di. iij. §. aucto ritas.

g) Puniretur. tempo ralit certa pena que im ponitur, p fratricidio.

h) Prescriptiōe. i. sine certa pena sibi pscripta ⁊ prefixa.

i) Ab deo. ar. q̄ sacrilegiuȝ cōmitut qui pape mentitur, ipse enim obtinet uicem dei in terrl. j. di. iij. inter hec hircū. augetur hoc sacrilegiū ex personam in qua cō mittitur.

k) Pastor. sed qui cū hoibus flagellari uult recipiendus est ⁊ non abijciēdus ē nā pastor

l) Iustus. ⁊ alibi: qui multū emūgit elicit san guinem: ut. ū. di. iiij. de niqȝ.

m) Libent. i. psona chřisti loquit.

n) Comendatur. id est ꝯmendabilis redditur

o) Iustos. i. qui se putāt iustos. ⁊ ꝯfitī nolūt.

p) Sed peccatores. i. peccata sua recognoscē tes.

q) In lege. ū. xij. q. ij. gloria episcopi.

medicabilis ͩ snia secuta ͤ ē. bonū ē ꝯdēnari i pcc̄o ⁊ flagellari i deli cto: ut cū hōib⁹ flagellemur. deiqȝ chaim q uoluit crimē negare: idi gnus ᶠ iudicat⁹ ē q puniret ᵍ in pcc̄o sȝ remiss⁹ ē sine p̄scptōe ʰ pene for tasse ñ tā re⁹ maiori crie paricidij q̄ sacrilegij. Illō ei ꝯmisit i frēm qō ⁱ deo credidit mentiēdū: dicēs nescio: nūqd ego custos fris mei sū? Et iō accusatori diabolo e⁹ ac cusatio resuata ē: ut cū eo ⁊ ei⁹ an gel' flagellet: q cū hōib⁹ noluit fla gellari. Nā pastor ᵏ ille euāgelic⁹ lapsā ouē uexisse legit ñ abiecisse. Et salomō ait: Noli eē nimis iu stus ˡ. dȝ enī iusticiā tpare mode ratio. nā queadmodū tibi curā dus pbeaf: quē fadistio habes? q ꝯtēptui se ñ ꝯpassiōi medico suo futuȝ putet? Idem.

Libent ᵐ ignosco: ꝓmpte in dulgeo. misicordiaȝ magis uolo q̄ sacrificiū: q: p sacrificium iust⁹ ꝯmendat ⁿ. p misicordiā pec catoꝛ redimit. nō ueni uocare iu stos ᵒ: sȝ ᵖ pccores ad pniaȝ. In ᑫ le ge sacrificium: i euāgelio misicor dia ē. lex p ʳ moysen data ē: p me gřa. Item leo eps theodoro fo roliuiensi epō.

Multiplex ˢ misicordia dei ita lapsib⁹ hūanis sbuenit: ut ñ solū p ᵗ baptismi grām: sȝ et p pnie medicinā spes uite repet etnē: ut q dona regnātiōis uiolassȝ. ꝓpo ᵘ se iudicō ꝯdēnātes ad remissiōeȝ criminū puenirēt: sic diuie uolun tatis p̄sidijs ordiatis: ut idulgen tiā di nisi supplicatiōib⁹ ˣ sacdotū nequeāt obtinē. Mediator ei di ⁊ hoim hō dñs iesus xp̄us hāc p̄ positis ecclie tradidit ptātem: ut ꝯfitētib⁹ pnie satisfactōȝ darēt: ⁊ eadē salubri satisfactōe purgatos ad ꝯmūionē sacroꝝ p ianuā recō ciliatōis admitterēt ʸ. ⁊ p⁹ pauca: Si āt aliqs eoꝝ ᶻ, p qb⁹ dño suppli cam⁹: quocūqȝ intercept⁹ obstaclo a mūere indulgētie pñtis excesse rit: ⁊ pusqȝ ad ꝯstituta remedia p ueniat: tpalē uitā hūana ꝯditiōe finierit: qō manēs i corpe ñ rece perit: ꝯseq carne exut⁹ ñ poterit. Et p⁹ pauca: His aūt q tpe neci tatis ⁊ piculi urgētis istātia pnie p̄sidiū ⁊ mox recōciliatōnis iplo rant: nec satisfactio indicēda est nec recōciliatio denegāda ᶻ: q: mi sicordie dei nec mēsurā possum⁹ iponē: nec tpa diffinire: apō quē nllas patit moras uenie ᵃ ꝯuersio Et itē: Ita ergo necītati auxiliā andū ē: ut nec actō ill' pnie nec cō muniōis gřa denegef: si eā etiaȝ a misso uocis officio p⁹ idicia ᵇ integri sēsus q̄rere ꝓprobef. Q. si ita ali q̄ egritudie fuerit agguati: ut qō paulo añ poscebāt: sb pñti signifi carc ñ ualeāt: testimōia ᶜ eis fideli um ᵈ circūastātiū, pdesse debebūt. Sil' tñ ⁊ pnie ⁊ recōciliatiōis bñ ficiū ꝯseqf: suata tñ regula ᵉ cano nū paternoꝝ circa eoꝝ psonas: q i dñica fide discedēdo peccauerit Item ambrosius.

Nemo ᶠ pt bñ agē pniaȝ: nisi q speuerit idulgētiā ᵍ: sed ʰ negant his oportē ꝯmūionē reddi: q pua ricatōe ⁱ lapsi sť. de⁹ āt nllm crimē excepit ᵏ q pecc̄a ˡ oia donauit. Item amb.

Verbum ᵐ

xxvi. q. vii. si aliquis.

z) His autem. ū. xxvi. q. vi. si quis.

&) Denegāda. ita q nec appellatio ualet: ex. de ap. qua frōte.

a) Venie. scilicet pnie ē cū spūs sancti gřa tarda nescit habere molimina.

b) Per iudicia. ar. ff. de le. iij. num. ff. de mu. ua. delegare.

c) Testimōia. ū. xxvi. q. vi. q. recedunt. j. de de conse. di. iiij. egrotantes.

d) Fideli maxime: q eciam infidelis testimonium p catholico dicere p. ū. iij. q. vij. si hereticus.

e) Regula. ex ū. here. sicut. ū. i. q. vij. quoniam ⁊. c. conuenientibus.

f) Nemo adhuc probat q oris confessio ⁊ operis satisfactio necessaria est: q soli sacerdotib⁹ tradita ptas ligandi ⁊ soluendi. ū. i. q. iij. absit. offendit enim q omni petenti daf uenia.

r) Per moysen. tanqȝ per ministrum.

s) Multiplex. i. multipliciter subueniēs: alias natura simplex ē. Casus dicit i hoc. c. q̄ duo sūt remedia: q̄ de⁹ adhibȝ peccatori: baptism⁹ ⁊ pnia quā qs dȝ accipe ab ecclesia. hāc enī ptātē de⁹ plal dedit ecclie: ut ꝯfitētib⁹ ꝯgruā satisfactōȝ iniūgat. Si uo aliqs sine baptismo uł pnia decesserit: remissionē quā i hac uita nō habuit i alia nō ꝯseqť. i fine āt uite recōciliatōȝ petentib⁹ ⁊ penitentib⁹ neutrū est denegandū: dūtamē si heretici sunt recipiantur cum scriptura ⁊ iuramento.

t) Per baptismi gratiā. pueris. nā q̄ baptism⁹ dicit p̄ma tabula ad pueros refert q penitē nō pñt. adultis enī nisi peniteāt baptism⁹ tabula nō est.

u) Proprio. nō q̄ ipimet sibiipis iniūgāt pniam: quia si ita intelligat pro nihilo essent sacerdotibus date claues ecclesie: ut. ū. e. di. § alij ecōtra. c. agite. sed q̄ proprio motu confiteatur sacerdoti: ut. ū. e. c. nō pōt. ⁊. c. ecce uo. ⁊. c. porro. ⁊. c. facilius.

x) Supplicationibus. si contemnaf oris ꝯfessio: alias secus. j. de ꝯse. di. iiij. baptismi uicē. uel nisi inuisibili admistratiōe. j. e. c. ulti. in fine.

y) Admitterent. aliter pro nihilo essent date claues ecclesie sacerdotibus: ut. ū. e. di. § alij econtra. c. agite.

ȝ) Eoꝝ. s. ipenitētiū. p oib⁹ enī orat ecclia: nesciēs qs ad nūcȝ predestiatoꝝ ptieat: ut. ū. xxiiij. q. iij. corripiať. xij. q. ij. nō estimemus

⁊) Non poterit. ū. xxv. di. qualis ꝯ. hic de morali: ibi de ueniali. sed nisi signa pnie ⁊c. extra ō sen. excō. a nobis. quod dic ut nō ū.

g) Indulgentiam. que obtineri non potest: nisi supplicationibus sacerdotum: ut. ū. e. c. proximo.

h) Sed negant. heretici: ut nouatiani. j. di. iij. § item q. ⁊. c. ad huc instat. xxiiij. q. iij. quidam uł. nouatiani.

i) Preuaricatione. id est per preuaricatōnem apostasie uł post primam penitentiam.

k) Excepit. cum dixit in quacunqȝ hora conuersus fuerit peccator et cetera.

l) Peccata. ar. ꝯ. j. e. §. q̄ autem. sed ibi soluitur: ⁊ intelligitur de finali in penitentia.

m) Verbū. i. fili⁹ dei q dicit vbū: quia sicut per uerbū manifestat uoluntas alicuius: ita p filium uolūtas patris. ar. xxij. q. ij. his ā. Vel uerbū. i. p̄dicatio: q̄ qñqȝ ea cā ꝯtrinōis: ⁊ ita per consequentiam remissiōis. Et nō q̄ liez dicat uerbū: nō tñ ꝓpť hoc excludit spiritus sanct⁹: p quem etiā dicunť peccata dimitti. i. q. i. remissionem. nec pať: q: insepabilia sūt opa trinitatis: de ꝯse. di. iij. omnis xxviij. di. sic enim. qñqȝ etiā ecclie charitas dicit dimittere peccata:

ut de con.di.iiij.ecclesie charitas.
a Judex.i.minister.ministerio.n.non auctoritate habet dimittē de con.di.iiij.aliud.
b Officiū.§.xxiij.q.v.remittūtur.§.xi.q.iij.quomodo. r c.audi officiū.i.oratiouē.i.q.i.remissionem.
c Exhibet.i moderāda satisfactione.j.c. mensuram.
d Potestatis.i.nulla sua potestate.
e Pari.illa.s si diligis me pasce rē:ut ex̄ de elec.significasti.
f Nec ligādi ff.de reg.iur.l. nemo.qui condemnare non potest :absoluere potest.ff. de re iudi.qui condemnare. habes tamen quatuor excepciōes.j.de ꝯ. di.iiij.sanctū. ex̄ de sen.excō. ma.C.ubi scā to.quot.§.a deo.C.de of. pcon.l.ij.

q Petri.i.innocētie:ut.§.di.xl.non nos ptātē dimittēdi peccata.
r Sedem.i.ecclesiam a qua sunt alieni p scisma.
s Impia.xxiij.di.qui cathedram.
t Debilitandum.per infirmitatem uel aliud incōmodū. Sepe enim diabolus nititur:ut homo patiatur egritudinē uel afflictionē3:ut sic irascat r deum offendat. sed sepe per talia recognoscit peccatū suum r cōpungit r armat ꝯ diabolum ut iob:r sic diabolus illudit.fortior n.resurgit post lapsū: ut.l.di.ferrum.

dei dimittit peccata:sacerdos ē iudex. sacerdos qdē3 suū officiū exhibet:r nullius ptātis iura exercet. r paulopost: Dñs par ius r soluēdi eē uoluit r ligādi:q utrūq3 pari cōditiōe pmisit. ergo q soluēdi ius nō h3:nec ligandi h3. r ifra Certū ē q ecclie utrunq3 licet. heresis utrūq3 nō h3. ius eni hoc solis pmissū ē sacerdotib⁹. recte igit eccl'a hoc uēdicat:q̄ ueros h3 sacerdotes. hēsis uēdicare nō pōt:q̄ sacerdotes dei ñ h3. Itē in eodē.

Potest fieri:ut aliqs uict⁹ supplicijs sermone neget deū:r corde adoret. Nūqd eadē est cā eius qui sponte negat:r ei⁹ quem tormēta iclinauerūt ad sacrilegiū? nō:qm̄ indignū est:cū apud hoies ualeat certamis grā:ut apud deū nō ualere asserat. Nā sepe i hoc athletaꝝ seculari certamie etiā uictos:quoꝝ fuerūt certamia pbata:hominū uulgus cū uictoribus coronare ꝯsueuit:maxie quos forte uiderit aut dolo aut fraude excussos uictoria:r christ⁹ ipse athletas suos quos uiderit grauibus paulisp cessisse supplicijs: sine uenia patiet permanere? Nunquid nō hēbit remūeratione laboris:q ēt aliquos pijcit? r infra: Dicis petro excusanti ne ei⁹ pedes lauares:nisi lauero tibi pedes ñ hēbis ptē mecū. Quod ergo isti cōsortium tecū pñt hre:qui claues regni celoꝝ non suscipiunt:negantes q peccata dimittē debeāt:qd recte quidē fatent ō se. nō.n.hñt petri hereditatē:qui petri sedē nō hñt quā impia diuisiōe discerpunt. r paulopost: Egritudo carnis peccatū repellit:luxuria autē carnis culpā adolet. Illudit ergo diabolus:ut seipsū morsu suo uulneret r ꝯtra se armet quē debilitandū eē putauit. r infra:qd nocet corpi suo iuuat spm̄. r paulopost: sicut semel p oibus imolat⁹ ē christus ita quotiēscūq3 peccata donantur corporis ei⁹ sacramētū sumimus ut p sanguinē ei⁹ remissio pecatoꝝ dēt. ergo euidētissime dñi pdicatione mādatū ē etiā grauissimi criminis reis:si ex toto corde r manifesta ꝯfessiōe pecati pñiā3 agant:sacramēti celestis grā3 ꝯfūdēdā. Idē.

Quantuslibet ergo mortuus fetor sit:aboletur omnis ubi sacrum redoleuerit unguentum: r surgit defūct⁹ r solui iubentur ei⁹ uincula. Qui adhuc in peccato est tollitur uelamen de facie eius: quod ueritatē gratie qua3 acceperat obumbrabat. Sed quia uenie donatus est:reuelare faciē: apire uultu3 iubet. non.n.h3 qd erubescat:cui peccatū dimissū ē. In tāta enim gratia dñi tantoq3 diuini muneris miraculo cu3 oporteret uniuersos letari: cōmouebantur impij r aduersus christū consiliū congregabant:lazarū quoq3 interficere uolebāt. nōne merito coꝝ

u Pro omnibus.j. de con.di.ij.semel.r.c. iterat.
x Corporis.h.cōuertit hanc litteraз sic:id est quotiens sumimus sacrum corpus nobis peccata dimittuntur. Sed tu dic:ut.j.e.glo ult.qñcūq3.n.interius cōterimur ore cordis corpus christi sumim⁹ j.e.de con.di.ij.quid sit sanguis in pn.Sed peccata adulto sine cōfessione r contritione nō dimittunt.j.e.dis. tres.uñ cum dimittuntur:corpus christi sumimus.
y Et manifesta.i hoc facit.c.ad ppositū.
z Sacramēti.i.eccl'astice unitatis:ut.xxxij q.iiij.nēo in fi.de qua glibet vere penitēs efficit:ut.j.di.vi.q vult uel sacramēti.i.corpis r sanguis xpi:q: exēq qs vere penitet:digne pōt suscipe corp⁹ r sāguinē christi. r s3 hoc ē rect⁹ ordo in supiori littera r sensus:sumimus digne.i.possum⁹ sumere digne.

g Potest fieri. Casus: pmo dr: q̄ lz aliquis bonus inter supplicia neget deo: tamen nō min⁹ coronat a deo: r hoc p quadam similitudine. Secundo dicit: q qui recedit ab vnitate ecclesie: dicens claues ecclesie ñ hre ius ligandi uel soluendi ipse veniam de suis peccatis nō consequitur. Tertio dicit: q qñq3 potestas datur diabolo ut statim affligat: r in co plus ipse affligitur. Quarto dicit: q licet christus semel passus p nobis: quotidie tñ imolatur in ecclesia: cū corpus r sanguinē ei⁹ sumimus. Quinto dicit: q omni petenti r pniam agenti dimittit peccatum.

r Quantuslibet. Casus: inuehit ambrosi⁹ ꝯ pdictos hereticos dicens: q illi q dicūt aliquē iterū penitere ñ posse: volunt eos q per contritionē suscitati sunt: iteꝝ inficere: sicut iudei voluerunt interficere lazarū a domino resuscitatum.

h Neget. r ita peccat mortaliter: q: nulla cōditione debet ad hoc adduci: ut.xxij.q.ij.primum. r.xi.q.iij.nolite.vñ i epl'a ad ro. peccatum fuit petro ore denegare cū corde adoraret.
i Adoret.i.credat r diligat ut prius: lz nō habeat charitatē: reputat tamen eum dñm suum.
k Indignum.§.di.l.presbyteros.
l Ualere.non tamen valet quo ad vitam eternam: nisi fiat cum charitate. si eni tradidero corp⁹ meū: ita ut ardeā rē.i.q.i.vide.uel loquit hic de eo qui postea penitet: ar.j.di.iij.septies. Et ita est ar. hic q deus remunerat opera mortificata p peccatū.j.di.ij.§.hoc itaq3. r c.non est tam iniustus.
m Uulgus.j.di.iij.ille rex.v.cū sancti. r est.c.eiusdem.
n Patiet.q.d.nō si postea penituerit.uel dic sine venia.i.pene alleuiamēto.j.di.iij.pueri.p h̄ dat itelligi q pñitēti pcta dimittūt
o Pedes.i.affectus.s.venialia.
p Quod recte.s.q claues non habeant.

ꝯ Mortui.tangit de lazaro r de sorore martha: q dixit dño pcipienti sibi: tolle lapidem: domine iam fetet.
ꝶ Redoleuerit vnguētū.i.virtutes r bona opa uel xpi miraculū uel grā illud ē de q dic euāgeliū: q fracto alabastro.i.christo lāceato r clauis pfixo repleuit totā domū.i.vniuersalē eccl'iam.de quo vnguēto dr: sic vnguētū i capite rē.in pxi.barbā in quā descēdit: fuerūt apl'i: r ab eis descēdit i barbā aaron.i.epos r alios platos.uel vnguētū.i.pñia fructifera.istud vnguētū ꝯficit trib⁹ mōis.s.ꝯtritiōe cordis: ꝯfessiōe oris: r satisfactiōe opis
a In peccato.i.i pēa peccati.s.satisfactiōe.nō.n. lazar⁹ resuscitat⁹ fuit in peccato.dic ergo i peccato ē quo ad ecclesiam lz de eo iam cōtritus sit.
b Uelamen.quod impediebat eum ne videri posset.vnde isaias: opposuisti nubem: ne transeat oratio.
c Erubescat.ar.per pñia3 deleri infamiā:ar.ꝯ.ij.q.iij.§.hinc. r quia peccata sanctoꝝ non reuelabunt in die iudicij:ar.j.e.§.nō itaq3.
d Cui peccatum.quod confitetur tribus modis: oris confessione: cordis contritione: r operis satisfactione.
e Lazarū.iste fuit pmus proditor inferni: r ideo diabolus suggerebat iudeis ut ipsum interficerent.
f Uolebāt.stulta volūtas erat qsi nō posset suscitare occisum q suscitauit

defunctum.'
d Eorum.i.impiorum.ſ.indeorũ.
e Succeſſores.i.imitatores:ut.i.q.i.cito turpem.
f Itaq;.de con.di.iiij.queris.
g Non reuocat.ẽ.xxij.q.ij.§.qñq;.ẽ.xvi.q.ij.viſis.
b Amplificat. quia dimittit peccatum: ꝛ poſt ſeipſum confert: ut.l.di. penitentes.de con.di.iiij.nemo.
i Ad cenam.ipe lazarus.ſ.vbi ꝛ ipſa martha miniſtrabat.

k Hjs ptãtis. ad huc,pſeq; ambroſi⁹ de hẽticis p ꝓdictos iudeos deſignat)
l Poteſtatis. Caſus loquitur hic ãbroſius contra iudeos qui dicebant chriſtum in belzebuch eijcẽ demonia ꝯbus dñs dixit:q peccat in patrem ꝛ filium remittitur ei:q vo peccat in ſpm ſanctũ non remittitur ei neq; hic neq; i futuro. Iſti ergo iudei ſeparabãt ecleſtẽ chriſti ptãtẽ ab eccleſia.q eũ i belzebuch eijcere demonia dicebãt:ꝯbus dñs loquẽs ut ꝓdixi:complexus ẽ oẽs hẽticos tam hereticos illius tẽporis q; futuros.

m Poteſtatem. ſ.dimittẽdi peccata ſoluẽ di ꝛ ligãdi.

n Hereticos.p iudeos q per ſuſcitationez lazari non credebant
o Negat.dicẽs: vos in peccato veſtro moriemini.ꝛ hoc ſi perſiſtant in hereſi:quia cõ uerſis preſto eſt indulgentia. xxvi.q.vi.ſi ꝓſbyter.
p Omne peccatum.i.magnum peccatũ:uel ideo hoc dicit:quia qui i hoc deliquit factus eſt omnium reus.j.di.v.fratres.
q Quid mirum.xlvij.di.§.neceſſe.ꝛ ibi:Cõueniet nulli qui ſecũ diſſidet ipſe.ff.de edi.edic.cum autem.§.excipitur.Et alibi:Qui ſibi non parcit: mihi uel tibi quõ parcet:alia littera habet noſtram:id eſt a nobis accipe.
r Pniam.nõ ergo licet accipe pniam ab heretico:ſicut nec euchariſtiam ut.xxiiij.q.i.c.vlti.ſed baptiſmũ bene in neceſſitate:ut.xxiiij.q.i.ſiquem.

ſ Arbitror.i.certus ſum.nam quantuſlibet ſit fetor:aboletur p penitẽtiã ut.ã.e.quantuſlibet.
t Judas.j.di.vi.qui vult in pncipio.
u Beſſiſſet.ſed iuit ipe ad diuiſos.j.di.iij.iudas.
x Emendationibus.ergo non ſufficit ſola cordis cõtritio:ꝛ ita facit ad ꝓ poſitum gratiani.
y Et tegere.j.di.iij.ille rex.
z Nonnulli.ligare in ſe onus pnie ſuſcipiẽdo: qõ põt ꝛ debet qñq; ſacerdos.j.di.vi.c.i.nel idiſcrete ſoluẽdo:ar.l.di.ſigs ꝓpoſtera.
ꝛ Nolite.ã.xi.q.iij.nolite.
ꝯ Canibus.ꝓ.us.iam enim poſt penitentiam canes non ſunt: ꝛ intellige canibus.i.manifeſtis.nam de occultis ſecus:de con.di.ij. non prohibeat.
ꝑ Ante porcos.i.peccato ſordidatos.
a Cõſortia.q: ſũma ꝛ ima ſociãtur ꝛc:ut de ꝯ.di.ij.qd ſit ſãguis.
b Sant qui arbitrantur.ſi remedium.i.penitentiam per quã conſequitur remedium uel communionem:de con.di.ij.ſiquis inter diem.ꝛ infra.e.qui ſanctus.
c Facilius.j.e di.iij.§.hoc de charitate.ꝛ ꝛ.reperiuntur.
d Congrue.ꝛ ita eſt ar.q facilius de nouo aliquid acquiritur ꝙs recuperet amiſſũ:ut.j.di.iij.reperiũtur.ꝛ dicit boetius: Facilius ad virtutem erigere nouos ꝙs renouare veteres uel pteritos.

ligare.ſua.n. ſciẽtia non tam ſe exuũt ꝙs ſacerdotẽ iduere cupiũt cui ꝑceptũ ẽ:nolite dare ſcm̃ canib⁹:neq; miſeritis margaritas añ porcos:hoc ẽ imundis ſpiritib⁹ ſacre cõionis nõ ſũt facile tribuẽda cõſortia. Dẽ in eodem.

Sant q arbitrãt hãc ẽt pniaz ſi abſtineãt a ſacramentis celeſtib⁹.hi ſcriptores i ſe iudices ſũt q penã pſcribũt ſi remediuz declinãt quos ob penã ꝓuenichat dolore q celeſti fraudarẽt gra.ꝛ paulo p⁹:Facilius aũt iuẽit q inocẽtiaz ſeruauerit ꝙs q ꝯgrue egerit pniã peccati:ubi acgrende ãbitio dignitatis:ubi uini effuſio:ubi ipſi⁹ copule ꝓiugal⁹ uſus.rnũciãdũ ſeculo ẽ:ꝛ ipi ſõno min⁹ idulgẽduz ẽ: ꝙnã poſtulet iterpellãdũ ẽ gemitib⁹:irrũpẽdũ ẽ ſuſpirijs: ſcqſtrãdũ ẽ ozõib⁹.uiuẽdu ita:ut i tali uita huic moziat uſui.ſemetipm hõ abneget:ꝛ totuſ imutet.ꝛ infra: Nemo in peccatis põit⁹ arrogare ſibi oz auctẽ aut uſurpationez ſacramtoz:q; ſcriptũ ẽ:peccaſti quieſce.ꝛ paulo p⁹:Dicim⁹ ergo agendã pniaz:ꝛ eo tpe quo culpa deferueſcat luxurie:ꝛ i peccati captiuitate poſitos reuerẽtiozes ñ uſurpatozes eſſe debere.ꝛ infra: Nã ſi moyſi accedẽ propi⁹ geſtiẽti:ut cognitionẽ celeſtiſ myſterij viuere ꝛc.C.de apoſt.bi qui ſanctam.

e Aegrende, i hac vita ſupple.ꝛ tunc cõgrue ſequitur vbi ꝛc:vel dic vbi.i.i penitentia debent eccl. ſare q ſequit, uel ſic ordina litteram:renũciandum ẽ ſeculo:vbi acgrendum eſt.
f Ambitio.q reprobatur.vij.q.i.i ſcripturis.

g Effuſio.q reprobatur.ã. xxxv.di.i.
b Cõgalis qnẽ quãdoq; minus licitus ẽ.xxxij.q.iij. oãgo.
i Secto.qno ad ãbitionẽ dignitatis.pl. di.multi.
k Quam natura.ar.ꝙ illos qui dormiunt i ſcholis:ꝛ ita debemus poꝑ poſſim naturã expugnare:ꝙ cõtraria ſit medicina.j.de.ꝯ. di.v.cõtraria.

l In tali.quia maior l ẽ pene ꝑter hominẽ
m Poſit⁹.moralib⁹ q eũ vẽiali nõ ꝓhibet:de cõ.di.ij.quoniã
n Quieſce.id eſt abſtine a ſacramẽtis:ar.contra prohmouendos qui poſt baptiſmum peccauerunt.xxv.di.primum.
o Dicimus.hic agit de tẽpore agẽde pnie.q.d.ſi i iuuẽtute nõ penituimus:ſaltem in ſenectute penitcamus.
p Deferueſcat.deſueſcat.j.di.iij.in ſalicibus.
q Reuerentiores.id eſt propter reuerentiã abſtinere ab euchariſtie perceptione.
r Myſterij.ſed quare rubus ardẽs nõ cõburebat i mõte oreb rubus ẽ virgo maria:ignis ardẽs i rubo nec cõburẽs ẽ ſpũs ſanctus i beata maria:qui deſcẽdẽs in eã nõ violauit eã.ꝛ ſm hoc qõ ſequitur:ſolue calciamẽta ꝛc.ſi itelligitur calciamentũ:quod ſit ꝯ mortuis aĩalibus:ẽ prauus intellectus phariſeorum dicentiz:ſi peperit:ergo cũ viro concubuit.dicitur ergo moyſi.i.cuilibet chriſtiano:ſolue calciamenta ꝛc.i.exue talem intellectum.fallit i beata maria:que virgo ante partũ ꝛ poſt partum chriſtum peperit.
ſ Solue.i.opera mortua de affectibus tuis: q; nullus digne cõſiſtere uel deũ videre poteſt:niſi cũcta terrena ꝛ mortalia vicia deponat.Vel aliter:veterum conſuetudo erat: ut ſi ſpõſus ſpõſam repudiaret:in ſignum repudij diſcalciari iubebatur.de hoc olim viij.q.i.olim.ꝛ ideo moyſes diſcalciari iubetur: ne ad ecclẽſiam que in rubo ſignificatur:quaſi ſponſus accedat calciatus.hoc etiã ſeruãdũ ẽ chriſto:q verus ẽ ſponſus:de quo iobãnes ait: Cuj nõ ſũ dign⁹ ſoluere corrigia.cal.eius ꝛc.de con.di.iij.g aquam.

audiret: dr: solue calciamtū pedū tuoꝝ: quāto magis aie nre pedes exuē uiculis corpalibꝰ ⁊ nexu mū di isti gressus debemꝰ ei absoluē ⁊ infra: Nihil ē qđ tā sūmi doloris sit: qꝫ si unusqsqꝫ positꝰ sub captiuitate peccati: recordetur unde lapsus sit: atqꝫ undeꝰ ceciderit: ⁊ qꝫ ad corporea atqꝫ terrena ab illa speciosa ⁊ pulchra diuine cōditiōis intentiōe defluxerit. ¶ Tē cypianꝰ episcopus.

Dixit aūt quosdā sic obstinatos ee ut dādā ñ putēt lapsis pniam: aut pentētibꝰ existiment uenīā denegādam: cū scriptū sit: Unde ceciderisꝫ memento: ⁊ age pniam: ⁊ pora opa fac. qđ utiqꝫ ei dr: quē cōstat cecidisse: ⁊ quē dns hortat p opa rursus exurgē: quia scriptū ē: elemosyna a morte liberat: nō utiqꝫ ab illa morte liberat quā semelꝰ christi sanguis extinxit ⁊ a q̄ nos salutaris baptismi ⁊ redēptoris nri gra liberauit: sed abᵗ ea q̄ p delicta postmodū serpit.

¶ Tem hieronymus.

¶ Dportūa i euāgelio mulier tandē meruit audiri: ⁊ clauso cuꝫ seris ostio media lꝫ nocte ab amico amicꝰ panes tres accepit: deꝰ ipse q nulliꝰ itra se superari uiribꝰ pōt: publicani precibꝰ uincit uel supat. Ninive ciuitas: q̄ peccato perijt: fletibꝰ stetit. Quorsū ista tā lōgo repetita pncipio? uide licet ut paruū magnꝰ aspicias: ut diues pastor morbidā ouē nō pte nas. Christus in padisū de cruce ēt latronē tulit: ⁊ ne qs aliqñ serā cōuersionē putaret: fecit hōicidij penā martyriū. Christꝰ inquā p digū filiū reuertētē letꝰ āplectit: ⁊ nonagitanouē pecudibus derelictis: una ouicula q̄ remānsit humeris boni pastoris aduehit. ubi nō peccator itelligēs uulnus suū: tradet medico se curandū: ibi ñ ē uirga necessaria: sed spūs lenitatis. Quodm aūt oi peccāti aucte ābro sij uenia pmittit falsū uidet. Qui busdā aūt uenia denegat: aut ex magnitudie peccati: aut ex gradu officij. unde iohānes in epla sua: Est peccatū ad mortē: qs orabit p eo? alibi quoqꝫ legit: Quis me debit icātatori uulnerato a serpēte? ¶ Tem.

Si sacerdos peccauerit: quis orabit p eo? Sed huiusce mōi interrogatiōes ñ sp negationē iferūt: sꝫ potiꝰ difficultatemꝫ uel raritatem notāt: ut ē illud euāgelij: Quisputas est fidelis seruꝰ ⁊ prudēs? ⁊c. ¶ Inc ēt ābrosi: Quis qs silis erit tibi? nō utiqꝫ nullus: qr imago pris filiꝰ ē. Silit accipiēdū ē: qs orabit p eo: hoc ē singularis uite aliqs dꝫ orare p eo: q peccauit i dño. Nā quō iohānes dicēt ñ orādū p delicto grauiori: q cū legisset moysen rogasseꝰ ⁊ ipe trasse ubi erat puaricatio uoluntaria: q sciret ēt hieremiaꝫ rogasse? Potestᵛ ēt fm augustinū alit itelligi illud iohānis: ē peccatū ad mortem ⁊c: ut nulla sit eiꝰ ⁊ supiorum ptrarietas. ait. n. est peccatuꝫ ad mortē ⁊c. nō p illo dico ut roget qs de quo peccato: qñ exprssū nō ē pntᵗ multa ⁊ diuersa tetiri. Ego aūt dico hoc pcm ee fidē: q̄ p dilectionē opat: deserē usqꝫ adᵗ mortē hoc ē ēt blasphemia i spm sanctū:

digū filiū reuertētē letꝰ āplectit: ⁊ nonagitanouē pecudibus derelictis: una ouicula q̄ remānsit humeris boni pastoris aduehit. ubi nō peccator itelligēs uulnus suū: tradet medico se curandū: ibi ñ ē uirga necessaria: sed spūs lenitatis. Quodm aūt oi peccāti aucte ābrosij uenia pmittit falsū uidet. Qui busdā aūt uenia denegat: aut ex magnitudie peccati: aut ex gradu officij. unde iohānes in epla sua: Est peccatū ad mortē: qs orabit p eo? alibi quoqꝫ legit: Quis me debit icātatori uulnerato a serpēte? ¶ Tem.

Si sacerdos peccauerit: quis orabit p eo? Sed huiusce mōi interrogatiōes ñ sp negationē iferūt: sꝫ potiꝰ difficultatemꝫ uel raritatem notāt: ut ē illud euāgelij: Quisputas est fidelis seruꝰ ⁊ prudēs? ⁊c. ¶ Inc ēt ābrosi: Quis qs silis erit tibi? nō utiqꝫ nullus: qr imago pris filiꝰ ē. Silit accipiēdū ē: qs orabit p eo: hoc ē singularis uite aliqs dꝫ orare p eo: q peccauit i dño. Nā quō iohānes dicēt ñ orādū p delicto grauiori: q cū legisset moysen rogasseꝰ ⁊ ipe trasse ubi erat puaricatio uoluntaria: q sciret ēt hieremiaꝫ rogasse? Potestᵛ ēt fm augustinū alit itelligi illud iohānis: ē peccatū ad mortem ⁊c: ut nulla sit eiꝰ ⁊ supiorum ptrarietas. ait. n. est peccatuꝫ ad mortē ⁊c. nō p illo dico ut roget qs de quo peccato: qñ exprssū nō ē pntᵗ multa ⁊ diuersa tetiri. Ego aūt dico hoc pcm ee fidē: q̄ p dilectionē opat: deserē usqꝫ adᵗ mortē hoc ē ēt blasphemia i spm sanctū:

t Pedes. i. affectiōes. vñ augustinus sup illū locū: In laqo illo quē abscondit cōprehēsus ē pes eoꝝ. dr pes aie amor. ⁊ si ē ad bonū: dicit charitas. si ad malū dr cupiditas.

u Absoluere. anteqꝫ ad sacramēta accedat.

x Lapsus sit. boc idē dicit boe. Infelicissimū genus infortunij est fuisse felicē

y Unde. i. a quo statu. l. di. quia.

z Oro. Pora. l di. dño scō.

a Elemosyna. i. fictio: ut .j. di. iij. §. sed v ba. ut exterior liberat a mōte i. a peccato occasionaliter: qr cin illustrat .j. e. medicīa. qr sicut seta filuꝫ ita timor fuit charitatē ⁊c. .j. di. iij. q vult.

b Semel. bic colligе peccata nō redire. .j. di. iij. §. item fm.

c Ab ea. i. a morte actuali/um peccatoꝝ

d Oratio. Lapsus: probat in boc. c. qꝫ instā ter bona factē da sunt: lꝫ qs sit in mortali peccato: ut impetret veniam sicut chananea ⁊ sic amicꝰ ab amico: q tres panes ipetrauit. latro ēt meruit veniā. ⁊ alis exēplis vtiť

e Cū scris. i. taciturnitate p dicatoꝝ.

f Ostio. i. intelligentia scripturaꝝ.

g Nocte. i. in profundo vicio rū positus.

h Panes. i. fidem sancte trinitatis.

i Precibus. illis. s. deus ppicius esto mihi peccatori.

k Uincit. qr regnū celoꝝ vim patitur. i. q. iij. saluator.

l Perijt. i. perire meruit. simil expositio. xxiij. q. iij. sigs ñ recto

m Stetit. i. non perijt.

n Martyrium. non i rei veritate fuit martyriū: sꝫ ppt similitudinē facti. uel iō dr pēa puersa i martyriū: qr p fidē ⁊ patiētiā quam tūc habuit: dign fuit etno pmio. s. ut itraret statī ad vitā: sicut illi q eniā patiūť martyriū: ut .j. de con. di. iij. baptismi vicē .g. ibi enꝫ dr q latro ñ p noie christi crucifixus ē: sꝫ p meritis facinoꝝ suorū. ⁊ pēa ñ facit martyrē: sꝫ cā: ut dicit augustin: quare martyriū nō fuit. qđ ⁊ vexē. ei ergo pena martyriū dr rone etni pmij: qđ q̄si martyr recepit cōfitendo. uel rone pfessionis quā in patibulo habuit. sicut. n. martyr sic ⁊ latro int pēas christū pfiteri ñ timuit

l Lenitatis. ar. iudicē potiꝰ debē seq misericordiā q̄s rigorem. ē. di. xlv. licꝫ plerūqꝫ. ē. ij. q. v. quanto. ē. di. lxxxvi. odio.

m Qđ aūt. ambrosij. ē. e. nemo pōt. ē. e. importuna.

n Denegatur. id est videtur denegari.

o Est peccatū. aliť hic pōt mgr istā auctē: q̄s ponat .j. e. pōt. ⁊ exaudiā auctoritatē istā de peccato i spm sanctū: ut exponit augustin. .j. e. §. pōt.

p Alibi. in libro iesu filij syrach.

q Si sacerdos. i. libro regum.

r Sed huiusce mōi nō semper. ē. xxxij. q vij. qd i oībus. ff. commodati. l. ad eos. ff. loca. l. sed de dāno.

s Difficultatē hoc referas ad delicti varietatē ⁊ ad intēssionē.

t Deus qs. qr imago ⁊ ēt q̄libet fidelis aia .j. di., pr. illa aia. sed ⁊ hō dr silitudinem dei .j. e. q. v. hec imago. triplex est igit imago silitudo idētitatis: fm quā nr̄i filiꝰ dei est imago pris imitatoris: fm quā dr q magna nauis ē imago alicuiꝰ dom. ⁊ discipul magistri silitudis exprsse ut sigillū in cera depingitur.

u Rogasse. p peccati hierusalem. vñ i libro machabeorū legit: q iudas machabeꝰ cum debēt pugnare cu suis paucis Nichanorem q erat cū multi: ad cōfortationē suoꝝ retulit somniū: qđ i prediti nocte viderat i hunc modū. viderat oniā sacerdotē manꝰ ad eclīā ptendētē ⁊ orātem p pplo iudeoꝝ: ⁊ pea apparuisse aliū viꝝ etate ⁊ glia mirabilē circa illū oniā dixisse: hic ē amator ppli isrl: hic ē q multū orat p pplo ⁊ p ciuitate sancta.

x Hieremiam. dei p phetā. extēdisse āt hieremiā dexterā: ⁊ dedisse inde gladiū aureuꝫ dicentē: accipe sanctū gladiū munus missū a deo: quo deijcies aduersarios ppli mei israel. qua visiōe cōfortati q erāt cū iuda ipetū fecerť in hostes: ⁊ nichanorē interfecerť: ⁊. xxx. milia de suis.

y Potest. p illo. qr nō sequit qꝫ i carne nō pmeruerit. ē. e. multiplex. §. i dico ut p eo nō roget qs post mortē. ⁊ ita exaudi p peccato i spm sanctū: qđ ē finalis i pnia: ut hic innit augustinus. quo casu exaudi. ē. xiij. q. ij. p obeūtib. lꝫ. b. illud intelligat de specialibus orationibus.

z Pōt. ar. qđ non est diffinitum posse diffiniri. xxij. q. v. hoc videtur. cōtra. xxxi. q. i. qꝫ si dormierit. ij. q. v. consuluisti.

a Ad mortem. vnde alibi augustinus tāta labes est illius peccati: ut humilitatē pnie subire nō possit. qđ qdē cōmittit qsquis ex sola inidia vnitatem ecclesiasticā impugnat. ⁊ diabolo scīcē attribuit opa spūs sci. vñ nec christus in passione pro talibus orauit: sed pro eis qui ignorāter crucifigebāt eum dicens: pater ignosce illis: quia nesciunt quid faciunt.

b Dimittēdā. peccatū i spm sanctū dicit generaliter oē peccatū mortale qr qui vnā personā offendit: offendit ⁊ aliam. speciali vo peccatuꝫ quod ex odio uel ex malignitate procedit. nā spūs sanctꝰ est amor ⁊ benignitas

fm alios peccatū in spīm sanctū ē obstinatio mētis.s.in peccato obdurante pertinacia quā ipīnia comitat. Prouenit autē huiusmodi obstinatio interdum ex desperatione:puta cum quis credit suoz magnitudinem delictoz diuinā misericordiaz excessisse:z ob hoc de vicijs ascendat ad vicia: iuxta illud quod ait cayn:maioz est iniquitas mea q̄z ut veniaz merear:ut j.,pxi. §.interdum ex prescriptione:puta cū quis securus delingt tanq̄z deus pro tempozali flagitio non sit eternum supplicīū daturus: in quo peccati gīie refert hiero.se ozi genē depbendisse:qui p' morte anathematizatus ē:ut.xxiiij.q. ij. c.vlti.uel putās in articulo mortis sufficere uel sufficienē penitere ut latro.de qbus apostolus:maledictus hō qui peccat in spe. Itē in spīm sanctum peccatum ē fm alios:fratne gratie iuidia:puta si ō gratia a deo fratri collata iuideas: ne tibi p ferat:ar.ō.viij.di. qui conuēpta. Itē fm alios peccare in spīm scīm est blasphemia in pfonaz spūs sancti:de talibus bētur de con. di.iiij.bi vero heretici. Itē fm alios peccatum in spiritum sanctuz est finalis ipīnia.peccatū spīritus sancti quod durat vsq̄z ad mortē:ut vsq̄z inclusiuū sit.quod bic ponitur:augustin' potius velle videtur.j. di.iij.inter bec bircū. Sed solet queri vtrū finalis ipīnia possit desinere esse. Rn.iste termin' finalis ipīnia duobus modis accipitur. Inest enī alicui ipīnia finalis:qñ non bz ,ppositum penitendi.boc pōt desinere eē:qz boc ,ppositum pōt bre in boc instāti:z cras non. Itē est etiā finalis ipīnia quedam qualitas:q̄ inest alicui ex eo q nūq̄z penitebit.ista non pōt desinere eē subiecto existente:que si ponatur oportet dici q nūq̄z eam babuit.

a (u) Oluissent.nūq̄z.assidue enī peccantiū non miserē deus:ut.ō.xciij di.diaconi.z venia impenitenti z̄.xxiiij.q.ij.legatur.z ideo sp obnoxij pene persistant:ut.j.di.vij.in fine.

b (e) Ex his.itaq̄z infert ex pmissis auctib' vsq̄z ad.§.deniq̄z.

c (i) Si nemo.ō.e.di.si nemo potest.

d (o) Paradisum.ō.e.di.ecce nūc tempus.

e (f) Frustratur.ō.e.di.agite.

f (k) Consequi.ō.e.di.nemo.

g (l) Si solis.ō.e.di.verbum.

h (b) Ligandi.i.imponēdl satisfactionem uel relaxandi.

i (p) Potestas.nō solis sacerdotib' potestatē ligandi tradītā.

k (q) Supplicationibus.ō.e.di.multiplex.

l (d) Deniq̄z.ab isto loco vsq̄z ad.c q̄zobrē ,pbat.xxij.auctib'.s.peccata nō dimitti sine ozis confessione.auctes ve.te.inducit vsq̄z ad.§.in euangelio. ab illo.§.in euangelio vsq̄z ad.§.ex bis.inducit auctes no.te.z p' ex oib' ꝯcludit i.§.ex bis. z oēs ille auctes itelligūtur cū qs cōfiteri contemnit.

m (r) Serpēs.i.diabol':q serpēte vtebat tāq̄z organo.uel itellige ad litterā

n (s) Confessionē.z qz in seipso inuenit originē peccati.

o (t) Non reuocabatur:qz irremediabile fuit peccatū ei':z ipossibile ē euz reuocare ad pīniam:ut.j.di.ij.§.qō aūt reprobi.v impossibile.bois autem peccatum fuit remediabile.z boc duabus de causis:qz totū genus humanū perierat de peccato ade:sed non tota angelica natura peccato diaboli. Item homo incitatorem babuit ad malū qō non āgelus z ideo per alium iste non debuit iuuari:sicut nec ille per se potuit surgere:z ideo peccatum diaboli fuit irremediabile:z nō peccatū hominis.

quā neq̄z i hoc seculo neq̄z i futuro dimittēdā dñs i euāgelio asseruit Siue aūt delectatiōe peccati:siue desperatiōe uenie usq̄z ad mortez qs i peccato pseueret:iustū ē:ut si ne fine puniat:q sine fine peccaue rit. (N)de gregor'.

(V)Oluissēt iniq̄ si potuissēt sine fine uiuē ut potuissent sine fine peccare oīdūt: qz i peccato sēp uiuē cupiūt q nūq̄z desinūt peccare dū uiuūt.ad magnā ergo iusticiā iudicātis ptinet:ut nunq̄z careant supplicio:q i hac uita nūq̄z uoluerunt carere peccato. (E)x his nāq̄z apparet:q sine cōfessiōe ozis z satisfactiōe opis peccatū non remittit. Nā si necesse ē ut iigtates nras dicamus:ut postea iustificemur:si nemo pōt iustificari a peccato nisi antea cōfessus fuerit peccatū:si pfessio paradisū' aperit:uenia acgrit:si illa solū pfessio utilis ē:q̄ fit' cū pnia:in quo notat aliud eē pfessio aliud pnia siue inctioz si ue exterioz accipiat:si ille q ,pmittit uenia occulte apud deū ñ apud ecclesiā pniaz agēti frustrat' euangelium z claues datas ecclie:pmittit ēt qō deus negat delinquēti:si nemo pōt psequi' ueniam:nisi quātulācūq̄z etsi minorē q̄z debeat peccati soluerit penā:si' solis sacerdotib' ligādi' soluēdiq̄z ptās' a deo tradita ē:si null' uenia accipit: nisi ecclie supplicatiōib'' ipsam ipetrare cōtendat. Cōcludit ergo q null' ante pfessionē ozis z satisfactionē opis peccati abolet culpā.

(O)Eniq̄' ut pspicue appareat:nemīnē sine pfessiōe a peccato mundari:ab ipsius hūani generis pncipio sumam' exordium. Peccato trāsgressiōis pmi parentes corrupti a dño sūt regsiti ō culpa:ut peccatū qō trāsgrediēdo cōmiserāt:pfitēdo delerēt. Serpēs' āt de culpa regsit' ñ ē: qz p cōfessionē' non' reuocabat' ad uitā. Cayn quoq̄z cū pme puaricatiōi fratricidiū addidisset:silit' a dño de culpa regsit' est:dū dicitur ei:ubi ē abel frat tu' ?:sz qz supb' peccatū suuz pfiteri noluit:pot' mēdacit negādo deū fallere conat' ē dicēs: Nū qd custos fris mei sū ego?idign' uenia iudicat' ē.unde i desperationis ,pfūdū mersus ē:dū ait:maioz ē iniqtas mea:q̄z ut veniā merear uagus z ,pfugus exijt a facie dñi: significās eos:q peccata sua pfiteri dissimulāt:respectu dine misericordiaz idignos bri. Reges' quoq̄z q ignorātia ducti i abrahā deligrāt nō nisi eodem ozāte sanari meruerūt. In quo figurat' q passiōes' moz nō sanāt':nisi ozōnib' eccle (D)oysi quoq̄z pcepit' dīsī ut lepza

p (R) Reges. pharao rex egypti:de quo bētur.ō.xxij. q.ij.§.ecce.q̄ z abimelech rex gerare:de q̄ bētur.xxij. q.iiij.nemo dicat.z.ō.xxxiij q.i.si per somniaz.

q (P) Passiōe. i.delicta.xv.q. i.illa.

r (O) Oratiōib'. ō.xxxiij.q.i.si per somniaz.

s (D) Decepit.i. lemūico.

t (T) Tū leprā. aliq̄ macula. Sūt aūt q̄tuor genera lepe:in cute: in capillis:in dorso: in veste. Im capillis lepra dr aloptia fluentibus sanie capillis. si i calumio uel i alia parte capitis alb' uel ruffus color i uentus fuerit: plaga lepre ē. Im cute lepra cognoscitur:si in ea fuerit alba i.pallida albedo uel pstule. Et huiusmodi lepra vestis erat macula alba uel ruffa. Sīt in domo dicebat' lepra talis macula:z macula i pariete pallore uel rubore deformis:z oia ista iudicabantur arbitrio sacerdotis.si in boie lepra nō erat pspicua:recludebat eū sacerdos i domo sua vij.diebus.quibus expletis si nō creuerat lepra:iterū recludebat eum alijs.vij.diebus.q si nec tūc creuerat:mundū eū iudicabat: qz si scabies erat lauabat bō vestimenta sua z mundus erat. Cum vero perspicua erat lepra:separabatur.i.iudicabatur imūdus ad arbitrium sacerdotis.z babebat homo vestimēta sua cissata.i. facilia ad induendum uel exuendum:ut sic cognosceretur: z caput rasum ut posset cognosci:osq̄z veste contectū ne fetorē loquendo diffunderet:z habitabat solus extra castra :ita ut a nemo nibil differre videret. Itē si lepra vestis erat pspicua:comburebat' vestis.si dubia recludebat'.vij.dieb'.si creuerat macula adiudicabatur lepra.si nō creuerat:ablnebat' vestis:z recludebatur alijs.vij. dieb':post quos si sacerdos.inuenebat creuisse leprā:rūpebat cā: silit' ostiū dom' leprose claudebat'.vij.dieb':p' quos si sacerdos inueniebat creuisse leprā:iubebat erui lapides leprosos z poici ex ciuitatē:z domū radi p circuitū:z pulueres rasure spargi extra ciuitatē i loco imūdo:z alios lapides substitui i domo z luto alio liniri domū.q si itez redierit macula z perseuerās lepra ē:z destruebat' dom' z ligna z lapides z puluis extra ciuitatē ,pijciebātur in locū imundum.

u (I) In cute.non boc dicit de veste z de domo:q ei ad lram possit lepra incē.sed si dom' uel vestis offerret' ab aliquo in ministeriū deputāda:antea sacerdoti offerebatur:z si aliqua inerat macula:

qua ad miſte/rium impedi/retur:ſacerdo tis iudicio re/linqueba.

x Separata quo ad officiū uel miniſteriū

y Cōtamina ret.dom⁹ uel ueſtis uel cu/tis:id eſt cōta minata uel im mūda iudica/retur.

z A ꝓpbeta i.nathan.

a Achab.j. e.di.iij.§.ecce achab.

b Innocētis ſ.nabute.

c Et relinq̄t. ſ.nobis qui eū ſequimur: uel poſt cōmina/tionē a ſe datā

a In beſtialē ē.xvij.q. iiij. miror.

b Euāge/lio.hic trāſfert ſe ad auctorita tes no.teſta/menti.

c Penitētie. nō remiſſiōis. nā veniēnibus ad illud requi rebatur pnia: non aūt i nr̄o baptiſmate qō remiſſiōis eſt nr.j.de con.di. iiij.ſine pnia.

ſiue in cute ſiue i domo ſiue in ue ſte ſiue i crine appareret:ſacerdo ti oñderet:⁊ iuxta ei⁹ arbitriuꝫ ſe parata ei⁹ iudicio ꝓtaminaret uel mūdaret. Saul quoq; cum a ſpū maligno uexaret nō poterat ad ſa ne mētis officiuꝫ redire:niſi ꝑus dauid pſalteriū arriperet:⁊ cotaꝫ eo pſalleret:⁊ ita ab ei⁹ uexatione ceſſaret diabol⁹. In quo myſtice oñdit q; quicūq; diabolo ꝑpē pec cata mācipat:ab ei⁹ dñio eripi nō ualet:niſi dauid.i.eccl'a pſalteriū accipiat:⁊ cotā eo pſallat.i.ſpūa lis gr̄e eū ꝓticipē faciat:⁊ ſalubrit admonēdo ⁊ pie ꝑ eo otādo ⁊ ex empla boni operis ſibi pbēdo dia bolum ab inuiſibili ei⁹ uexatione cō peſcat. Dauid quoq; cū adulteriū cōmiſiſſet ⁊ homicidium:nō ante audiuit a ꝑ ꝓpheta: tranſtulit a te peccatū tuū domin⁹:anteq; ipſuꝫ peccatū ꝓfiteret:ꝓius enim pro phete peccatum redarguenti con feſſus eſt:⁊ poſtea audiuit:trāſtu lit do.pec.tuū a te. Achab quoq; cuꝫ de inocētis ſanguis effuſione ſentētiā cōminantis dei audiret: induit ſeipſū cilicio ſatiſfacier deo per penitētiam.unde domin⁹ ad heliā ait:quoniā achab reuerit⁹ ē faciez meā: non inducam malum in dieb⁹ ei⁹. Niniuite cū audirēt: adhuc.xl.dies ⁊ niniue ſ̄uertet: ex edicto regis ⁊ p̄incipū pniam egerūt dicētes:quis ſcit ſi ꝓuertat ⁊ uiuat ⁊ ignoſcat de⁹:⁊ reliquat ꝑ ſe bñdictionē ⁊ hac humilitate ⁊ ſatiſfactione iminentem ſubuer ſionē euadere meruer̄t.quoꝫ ex emplis euident oñdit:q; nullus a deo ꝓſequat uenia:niſi ꝑmum ſa tiſfecerit ſibi ꝑ pniam. Nabucho donoſoꝛ quoq; ꝑpē ſupbia ſuaꝫ a rōnabili mēte i beſtialē animū cō mutat⁹ ē:atqꝫ a regno ſuo ꝑfug⁹ recedēs non añ regnuꝫ recepit:q̄ conuerſus deum p̄dicauit.deniq; plebs iſrelitica ob culpā ſue tranſ greſſionis captiuitati tradita non añ liberari meruit: q̄ ſua peccata ꝓfitēs danielis ⁊ aliox ſanctox p̄ cib⁹ uenia accepit. In euāgelio quoq; uenientes ad iohannē:ut ba ptizarent ab eo baptiſmo pnie:ꝑ mū cōfitebāt peccata ſua oñden tes:q; qſq; oꝫ peccata ſua dānan do ꝓfiteri:⁊ inouationē melioris uite ꝑmittere:ſi regeneratiōis de ſiderat gr̄am accipe. Chriſtus quoq; alios legit ſuſcitaſſe a moꝛ tuis:alios a lepra mūdaſſe: alios illuminaſſe:alioꝝ mēbra paraliſi diſſoluta ꝓſolidaſſe:omniuꝫ tñ ſa

nitatē petitio ꝑpter uocis uel'ami coꝝ legit p̄ceſſiſſe. Elca.n.refe rēte didicim⁹:q; ꝑ ſocru petri pr̄ rogat⁹ ē:q̄ eā ſanitati reddēt. Ex ꝑſus nō ille:queꝫ dñs deſcēdēs de mōte mundauit:ꝑus clamauit ad eū:dñe ſi uis potes me mūda re:quē poſtea tāgēdo mundauit. Ecus quoq; dum clamaret ad euꝫ:miſerē mei fili dauid: interro gauit euꝫ ieſus:qd uis ut faciaꝫ ti bi? ait raboni:ut uideam lumen. Tres quoq; moꝛtuos audiuit: quos alioꝝ oꝛōnib⁹ reddidit uite Quartū quoq; diſcipulo nūciāte audiuit:ſed q̄ defuerūt uiui: q; ꝑ eo p̄carent:reſuſcitari nō meruit Quib⁹ nimiꝝ exēplis euidētiſſime dat itelligi q; ille quē grauioꝛis cul pe macula inficit:niſi ꝓfeſſiōe pro pr̄ij oꝛis uel eccl'ie interceſſiōe ſuf fragāte ſanari non poterit. Hinc penitēs ille q; ꝑus tacēdo peccata flagellari meruerat:poſtea coꝛre pt⁹ dicebat:qm̄ tacui inueteraue̅t oſſa mea:dū clamarem tota die. Hic chriſtus ex ꝑſona mēbꝛoruꝫ ait:nō abſoꝛbeat me ꝓfūdū:neq; urgeat ſup me pute⁹ os ſuū. Q̄ augustin⁹ expōit dicēs: Pute⁹ eſt hūane iq̄tatis ꝓfūditas:in quā ſi ceciderīs:nō claudet ſup te os ſu um:ſi tu nō clauſeris os tuū. Co fitere ergo ⁊ dic:De ꝓfundis cla mauī ad te dñe: ⁊ exaudes. Claudet ſup illū dñs:q; i ꝓfūdo ꝓtēnit a quo moꝛtuo uelut ab eo q; nō ē: perit ꝓfeſſio. Hic idē ꝓpheta ait: Introite poꝛtas ei⁹ i ꝓfeſſiōe: oñdens ad poꝛtas miſericoꝛdie non niſi ꝑ cōfeſſionem peccati aliquem poſſe attingere. Hic ēt beatus io hānes baptiſta ⁊ ſaluatoꝛ nr̄ exoꝛ diū p̄dicatiōis ſue a pnia ſūpſerūt dicētes:pniam agite: appꝛopinq̄ bit enī regnū celoꝝ:oñdēteſ ad re gna celoꝝ neminē poſſe attingē: niſi ꝑmuꝫ ꝑ pniam deo curauerit ſatiſfacere. Hic etiā in actib⁹ apo ſtoloꝝ legit:q; credētes ueniebāt ad ap'los ānūciātes act⁹ ſuos.

Ex his oib⁹ facile mōſtrat ſine cō feſſione nullū uenia poſſe ꝑmere ri. Unde etiā leo papa ait.

Sufficit penitēti ꝓfeſſio: q̄ ꝑ muꝫ dño offert:deinde ſacer doti:q; ꝑ delictis penitētiū p̄catoꝛ accedit. Item.

Penitētia q̄ dilata ē:cū ſtudio ſius petita fuerit:non negat: ut eo mō ad idulgētie medicinam aia uulnerata ꝑueniat. Tē au gu.in ſmōe de pnia.

Non ſufficit moꝛes in melius

d Uel amicoꝝ.boc eſt deus amat:ut mul ti rogent.j.e.fleat.

e Ecus.raboni id ē magiſter.

f Mortuos.ſ.filiuꝫ archiſynagogi filiū vi due ⁊ lazarum.

g Quartū.vide boc gra.habuit:ignoram⁹ niſi dicat hoc de mat theo intelligi:cui cum dñs diceret: ſequere me. Rñ.dño:pat⁹ me⁹ moꝛtu⁹ ē:volo eum ſe pelire.tunc dñs ait:di mitte moꝛtuos ſepeli/re moꝛtuos ſuos.

b Penitēs.dauid.

i Tacui.peccata.

k Oſſa.virtutes qui bus anima ſuſtentat: ut oſſibus coꝛpus.

l Dū clamarē,iactan do me de meritis me/is.

m Nō claudet.i.nō cōſtringet te finaliter.

n Non clauſeris os. non cōfitendo.

o In ꝑfūdo vicioꝝ. vñ peccatoꝛ cū venerit in ꝑfundū vicioꝝ con temnet.

p Sufficit.non ne get.nam q; diffi dētia eratis ⁊c.xxxij.q ij.ancillā. ⁊.j.e.diſ.vi. nemo.

q Penitentia.

r Vulnerata.delictis

ſ Non ſufficit.q̄ ad famā exte/riorē.ſufficit enim quo ad deū:dūmodo non contemnat.

t Per penitentie.j.e.di.si peccatum dauid.
u In Quit.sniam cõminatiõis:ut.xxii.q.iiij.Iccõmutabilis.z in hoc silis est pretori quo ad interlocutoriã.ff.de re iudi q̃ iussit.
x a Aliud.ã.xi.q.iij.aliud.
y Reposcere.ã.xiiij.q.i.q̃ debetur.
z Proprio.ff.de mino.si index.
a Licẽt.hoc exposui ã.xi.q.iij.aliud.
2 Expediũt:ut debitum repetere: ut.ã.xiiij.q.i.q̃ debetur. sed non expedit eum scandalo. Itẽ temporalia accipere.i.q.i.iudices Item omnibus cibis indifferenter uti.xi.q.iij.ad mensam.sed nõ expedit.xviij.q.i. omnes. Item uxorẽ generalem derelinquere.xxviij.q.i.iã nũc.sed nec expedit: ut.e.q.i.sic enim.
q Eli sanctus.in pascha.i.est in transitu de vicijs ad virtutes :quia pascha transitus interpretat: de con.di.iiij.p aquaz
a Peccator.ex hoc videtur:q̃ constitutus in mortali possit auctoritate sua a cõione sacramentoruz abstinẽ. inx illud:probet se hõ z sic de pane illo edat z cetera. z ideo laudatur mulier que menstrua patit:si ex reuerẽtia abstinet. ã.v.di.ad eius.z ar.j.de con.di.ij.quotidie.sz ɔ.ã.e.di sunt qui arbitrantur.z c.facilius.z.j.e in actu in contrarijs istis dicitur q̃ nec auctoritate sua sed sacerdotis debet abstinere a cõione altaris. So.abstinet quis peccati conscius aliqñ propter reuerentiã. quod cõmendat ut hic z in similib⁹.aliqñ ꝓpter satisfactionem delicti putãs talem abstinẽtiã ꝓdesse ẽt ñ iniũcta ei aliqua pnia a sacerdote.qõ inhibetur in contrarijs.sed z in illo casu vbi ob reuerentiã abstinetur ꝓpter crimis conscientiam:distinguo:ut si scandalũ oritur ex eius abstinẽtia:compelli põt a prelato suo ad sumẽdũ eucharistiã uel penitendũ:ar.j.de con.di.ij.si qs intrat.z.c.seculares.si vero nõ ẽ scandalũ : bñ facit abstinẽdo.j.de con se.di.ij.quotidie hodie tñ videt tolli ista distinctio:ut ex de pe.z re.ois.
b Remordet.fm quod notani.ã.xvi.q.i.monachi.
c Ecclesiã.i. vnitatẽ ecclesie p fidẽ z charitatẽ.nec.n.intelligi põt de igressu corpalis ecclesie.nẽo nãqz ꝓ peccato alicq̃ abstinẽd⁹ ẽ ab igressu ecclie: nisi sit excõicat⁹ uel interdict⁹ ex insta cã.j.e.q.iiij.vir cũ ꝓpria.
d Ag agimus. Casus:dicit hiero.q̃ sicut de⁹ ꝓpẽ pniam revocat sniaz ẽt ɔ cõtumaces latã:ita ꝓpter penitendi negligẽtiã bona revocat q̃ ꝓmisit:z ꝟ ꝓbat exẽplis hierusalẽ z samarie nabuchodonosor z ezechie
e Rursus.verba gratiani.
f Eundem.s.amos de quo locut⁹ fuerat hiero.
g q Elãob:ẽ illud tangit q̃ nabuchodonosor vidit in somno arborẽ in medio tre ptingẽtẽ vsqz ad celũ:z sub ea habitabãt aialia bestie:z i ramis volucres:z ex eo vescebat ois caro.z ecce vigil z sanct⁹ de celo descẽdit z ait:succidite arborẽ z ramos z fruct⁹ ei⁹:z fugiẽt ex ea bestie z volucres:sz germẽ ei⁹ in terrã sinite:z cũ feris sit ps ei⁹ z ab bũano cõmutet cor eius:z.vij.tẽpora cõmutẽt sup eã.Qõ somnũ daniel iterꝓtat⁹ ẽ:z ait: tu es rex arbor ea q̃ inaluisti:z ptas tua i ẽmis tre:z audiuisti ꝓ vigilẽ al-

cõmutare: et a preteritis malis recedere: nisi etiaz de his q̃ facta sunt: satisfaciat dño p̃ penitentie dolorem per humilitatis gemitũ per contriti cordis sacrificium cooperantib⁹ elemosynis z ieiunijs

Item ambrosius.

Quit⁹ dñs mutare sententiã si tu noueris emẽdare delictũ

Item leo papa.

Aliud⁹ quidez est debita iustitie reposcere⁷:aliud ꝓpria⁹ perfectionis amore cõtemnere. Illicitorũ ueniam postulantẽ oportet etiaz a mltis licitis abstinẽ: dicẽte apostolo:oia mihi licent⁷:sed non oia expediunt⁷. unde si penitẽs habe at causam quã negligere forte nõ debeat: melio⁹ expectet ecclĩasticũ q̃ forense iudicium.

Item hiero.in malachia.

Qui⁹ sanctus sacerdos ẽ:z comedit in pascha dñi: accingatur baltheo castitatis z audiat cũ apostolis: Sint lumbi uestri precincti z lucerne ardẽtes i manib⁹ uestris. Qui ãt peccator⁷ ẽ:z quẽ remordet⁹ ꝓpria cõscientia:cilicõ pnie accingat⁹:z plãgat l' ꝓpria delicta ul' populi:z igrediat eccliaz⁹ de q̃ ꝓpẽ peccatũ fuerat egressus z cubet ul' dormiat i sacco:ut p̃ teritas delicias p q̃s deũ offẽderat uite austeritate cõpenset.

Item in amos ꝓpheta.

tissimi sniaz sup te:z ab hoib⁹ eijciãt te:z cũ fer⁹ erit habitatio tua fenũ ut bos comedes.vij.tpa.i.vij.anni mutabũt sup te:z relinquitur tibi semẽ uel germẽ radicis:q̃ regnũ tuũ restituet tibi. ãpob rem audi cõsiliũ meũ:peccata tua elemosynis redime:forsan ignoscet tibi de⁹. Post ãnũ aũt deãbulabat rex i aula sua:z suppe locabat dicẽs:nõne ẽ ista babylõ quã ego edifi cani ni robore regni z i gla decoris mei adhuc eruisti mo i ore ei⁹:z ecce vox de celo dicẽs:tibi dꝫ nabuchodonosor regnũ mũ trãsit a te:z cũ feris bitabis vij.tpib⁹ donec scias q̃ dñet⁹ regnis hominũ.z statim ex hoib⁹ abiect⁹ ẽ:z ut bos fenũ comedit:z rore celi capus ei⁹ irrigatũ ẽ:z donec capilli ei⁹ i aquilas ẽ aquilaz crescerent:z unguis eius quasi ungues auium.

Ag agim⁹ pniam:ipm quoq; siue penitebit snie. Rursus in xta eũdẽ hieronymũ: Promittit ꝑspera si pniam egerim⁹.q̃ si negligẽtia dissoluamur:z illũ pẽitebit spõsionis:ꝓmissaq; mutabit. cui⁹ rei exẽplũ samariaz z hierl'm habẽ possum⁹.quoz alij ꝺ iminẽtibus supplicijs libati sunt: alij q̃ patrib⁹ ꝓmissa fuerãt:pdiderũt.

Item sup danielem.

Quamobrẽ cõsiliũ meũ placeat tibi:z peccata tua elemosynis⁹ redime⁷:z iniqtates tuas i misericordijs paupez:si⁹ forte ignoscat deus⁹ delictis tuis. Si ꝑdixit sniam q̃ mutari nõ põt : quo hortat ad elemosynas paupez z misericõdiã:ut dei snia ꝓmutetur⁹ qõ facile soluit⁹ exemplo regis ezechie.qm̃ isaias dixit eẽ moriturz⁹ z niniuitaz qbus victũ fuerat:ad huc.xl.dies st⁹:z niniue subuertet⁹ z tñ ad pces ezechie z niniue dei snia mutata⁹ ẽ. Rursus bona agẽti se asserit⁹ polliceri idulgentiam aliqn⁷ z in⁹ reuerẽtiã loq⁷ deus⁹ se mala minari sup gentẽ:z si bona fecerit:minas i clemẽtiã cõmutare.rursuz asserit polliceri⁹:z si male fecerit:dicit suã mutare sniam nõ in hoies⁹:sz in opa q̃ mutata st⁹ Neq; em̃ de⁹ hoñib⁹ irascit⁹: sz uicijs⁹.q̃ cũ i hoie ñ fuerit: nequaq; punit qõ mutatũ ẽ.dicam⁹ qdem

ff.cõmodati si ut.§.vlti.ff.de le.cõmisso. l.i.ff.qõ vi aut clam si in rem.§.ij.

b Elemosynis.elemosyne nãqz a morte liberat peccatoẽ:q̃ de.licta fabricat ut.j.e.di.medicina.ã.e.di.miror.
l Redime. istud redimẽ põt ꝓbare: q̃ ꝓpẽ nõ ẽ redẽptio.sit
k Si forte.ã.di.lxxxvi.nõ satis.dubitat dixit:q̃ deesse põt contritio cordis:ar.ã.e.q.ij.admonẽ.z nõ valẽt elemosyne:nisi ex bono fonte rẽ:ut.lxxxvi.di.nõ satis.uel ideo sub dubitatione posuit: ne securitas negligẽtiã:z negligẽtia offensam ꝑstaret:ut.j.e.ꝑdiderat.uel ponit assertiue:ut i euãgelio fortitan z patrẽ meum rẽ.j. di.iiij.ne forte.ff.de rei ven.item si.§.i.
l Non põt.i.non contingit.hoc fm eos contra quos hic loquitur.
m Moriturum.propter peccatum quod commisit quando superbiuit de victoria quam habuit de inimicis eam sibi attribuẽs.
n Mutata est.non per iudicij varietatez:sed eorum mutatione qui conuersi per penitentiam meruerunt liberari.
o Asserit.dominus loquens hieremie:z sunt verba hieronymi super danielem.
p Alioquin.i.nisi praestaret indulgentiam agenti bonacetur inferret mala agenti mala:z hoc sequitur.e.quum est enim ut sicut male agentibus infert mala:sic bene agentib⁹ parcat z cõferat bona.
q In reuerentiam.i.contra equitatem reuerendaz:uel ad hoc ut omnes eidem reuereamur tantum.
r Vicijs.ã.di.lxxxvi.odio.
s Ad mensem.xij.vsqz ad annũ peccata elemosynis redimi:ꝑ superbiuit.

a Forsitan. verba danielis.
b Dubitet. i. ꝓponat ſm formã dubietatis. uel dic ut ſ. in principio.
c Audacter. ã. viij. q. i. ſi ergo. xxxij. q. v. ſi paul⁹. hoc aduerbiũ determinat verbũ uel ptcipiũ: ar. ad hoc. xciij. di. diaconi.
d Jdeo tu auditor.
e Miſcentẽ. ã. di. xlv. diſciplina.
f Cuſarſaton que bũiliatio eorum uncrꝫtatur in libro iudicum. hic ẽ diabolus cui humiliande ⁊ affligende tradunt anime que chriſti humilitate contẽpta i ſuperbia ſe extollit. cuſarſaton fuit rex ſyrie ⁊ meſopotamie cui ſeruiuit iſrael viij. annis: eo q̃ p⁹ꝫuaricat⁹ ẽ in preceptis dñi ſeruiendo idolis. mortuo ioſue: qnẽ liberauit othoniel frater caleph: in quo erat ſpiritus domini poſtq̃s popul⁹ clamauit ad dñm: tradito cuſarſaton in manus othoniélis i pugna qñ pugnauit contra eũ: ut legitur i libro iudicum.
g Tanto. ſ. ſaltem ⁊ non plus.
h Habiloni n⁹. j. di. iij. productior. cõtra ſed ibi de peccato primi parentis tñ: uel de pena interiori: hic añt de exteriori.
i Penitẽdo. ã. e. di. §. ex his. v. quarũ quoq;.
k Suſcitauit. othonielem. i. filiũ ſenoch fratrem caleph minorẽ cui caleph axam filiã ſuã dederat in vxorẽ: pro eo q̃ ei dederat ciuitatẽ. i. carnatabe. i. ciuitatẽ litteraꝝ. Dic ergo othoniel quaſi ſaluator filijs iſrael ẽ miſſus: cũ ſuper eos ẽ dux cõſtitut⁹ a dño. Interpꝛtat autem othoniel tempus mihi dei: boc ẽ aliquis militie celeſtis angelus: qui ſibi tempus a deo diſpenſatum accipiens mittitur in adiutoriũ eoꝝ: q̃ hereditatem capiũt ſalutis. b.
l Eccleſia. maculam. hereſis uel mortalis peccati. ã. di. xxi. q̃ſtis. ã. ꝓxi. q. iiij. recurrat.
m Rugam. ſ. ſciſmatis uel venialis peccati.
n De eccleſia. ã. xxiij. q. iiij. forte. contra. ⁊. c. hec autem vita contra. So. eccleſia quandoq; large ſumitur: ut granum ⁊ paleã cõplectatur: ut eſt in contrarijs. ã. xxxij. q. iiij. recurrat. uel dic aliud eſſe de eccleſia quod hic negatur de malis. aliud eſſe in eccleſia qđ in contrarijs conceditur. uel diſtingue. nam ſunt quidã in eccleſia nomine ⁊ re: ut boni catholici ut hic. quidam nec nomine nec re: ut ꝓbat. ã. xxiij. q. iij. ſiquis a catholica. quidam nomine tñ ut in contrarijs. quidam re tñ: ut. j de con. di. iij. non dubito.

et alit. Fecit itaq; nabugodonoſor rex iuxta daniel cõſiliuꝫ miſericodias i pauperes: ⁊ iccirco uſq; ad mẽſẽ. xij. i eo dilata ẽ ſnia. Sed q; poſtea ãbulãs i aula babylonis gloriat⁹: ⁊ dicit: nõne hec ẽ babylõ magna: quã edificaui in domo regis ⁊ i roboꝛe fortitudis mee ⁊ gl'a nois mei? bonũ miſericordie pdidit malo ſupbie. forſitan ignoſcet de⁹ delictis tuis. Cũ beatus daniel ꝓ ſcius futuroꝝ de ſnia dei dubitet⁹ rẽ temerariam faciũt: q audacter⁹ peccãtib⁹ uenią pollicẽt. Et tñ ſciẽdũ ẽ: q̃ nabuchodonoſor regi bõa opa faciẽti uẽia r̃promittit⁹. Idẽ

Jde⁹ benignũ dñm miſericordiã cũ ſeueritate miſcentẽ⁹ ⁊ ipſi⁹ pene modũ iuſta ⁊ clemẽti ꝏ liberatiõe pẽſantẽ: ⁊ iõ ñ i ꝑpetuũ tradidit pene delinquẽtes. ſz quãto ingt tpe ſeruierũt cuſarſaton⁹: hoc ẽ. viij. ãnis. Diſce ⁊ hoc o tu auditor q̃ſq; ille es: q̃ tibi cõſcius es alicui⁹ erroꝛis: ⁊ quanto tpe erraſſe te noſti: ⁊ quãto tpe deligſti tãto⁹ nihilomin⁹ tpe hũilia teipſũ deo: ⁊ ſatiſfacito ei i ꝓfeſſiõe pñie expectes ut hũiliet te cuſarſatõ ⁊ iuito necitatis extoꝛq̃at pniaꝫ: ſz ipe p̃ueri ipſi⁹ toꝛtoꝛis duriciã: q̃ ſi teipſũ emẽdaueris: ſi teipſũ coꝛꝛexeris pi⁹ ẽ dñs ⁊ miſericors: q uindictã tẽperet ab eo q illã penitẽdo⁹ p̃uenit. Oꝫ illõ ꝓſideremꝰ: q̃ do nec fuierũt cuſarſatõ hi traditi ꝑ delictis ſuis fuerãt: ⁊ nõ clamauerũt ad dñm: nẽo ſuſcitat⁹ ẽ: q̃ ſaluare eos poſſit. cũ nõ clamauerũt ad dñm: tũc ſuſcitauit⁹ dñs ſaluatorẽ iſrl': ⁊ ſaluauit eos. Idem.

Eccleſia⁹ chriſti ẽ ñ habẽs maculã neq; rugã⁽ᵐ⁾ aut aliqd iſtiuſmodi. q ergo peccatoꝛ ẽ aliq̃ ſoꝛ de maculatus: de⁹ eccleſia chriſti nõ põt appellari: nec chriſto ſubiectus dici. Poſſibile autẽ ẽ ut quõ eccleſia chriſti q̃ pius rugã hũit ⁊ maculã ⁊ imundiciaꝫ: ⁊ poſtea reſtituta ẽ: ita ⁊ peccatoꝛ currat ad medicũ: q̃ ñ hñt opus ſani medico: ſz male hñtes: ut curentur uulnera ipſoꝝ: ⁊ fiãt de eccleſia q̃ eſt coꝛpus chriſti. Idem.

Elper⁹ trib⁹ ſcelerib⁹ damaſci ⁊ ſuper quatuoꝛ nõ cõuertã⁹ eũ. Juxta⁹ tropologiaꝫ⁽ˢ⁾ hoc poſſum⁹ dicẽ. Primũ peccatũ ẽ cogitaſ ſe q̃ mala ſẽ. Secũdũ: cogitatõib⁹ acquieuiſſe peruerſis. Tertiũ: qõ mente decreueris: opere compleuiſſe. Quartũ p⁹ peccatũ nõ agẽ pniaꝫ: ⁊ ſuo ſibi cõplacẽ delicto⁹.

Secunda⁽ᵃ⁾ p⁹ naufragiuꝫ tabula ẽ culpã ſimplicit confiteri. Jmitati eſtis errantẽ: imitamini ⁊ coꝛrectũ. Errauimus iuuenes: emẽdemur ſenes: iũgam⁹ lachrymas: ⁊ gemit⁹ copulem⁹. Idẽ.

Celia diuinitatis nã ẽ clemẽs ⁊ pia: magiſq; ad indulgentiã q̃ ad uindictã ꝓna: q̃ non uult moꝛtẽ peccatoꝛis: ſz ut cõuertat⁽ᵉ⁾ ⁊ uiuat. Oꝫ ſigs poſt lapſũ peccatorũ ad ueꝛã pniaꝫ ſe cõuertit: cito a miſericoꝛde iudice ueniã impetrabit. Idem i malachia.

Nẽ forſitan peccati imemoꝛes tardius reuertãtur: adhuc inq;t: Sedẽ nos faciã i tabernaculis ſicut in dieb⁹ feſtiuitatis: ut qõ⁽ᵛ⁾ facit baptiſma: hoc faciat pnia: ⁊ habitẽt i tabernaculis ſaluatoꝛis: hoc ẽ i eccl'a ſaluatoꝛis. Idem.

Predixerat⁽ˢ⁾ hieremias. lxx. annos deſolationis templi: poſt

o Et maculam. vnde ꝓpheta: in peccatis dimiſi matrẽ veſtram ut. j. xxxv. q. i. c. vlti.
p Elper tribus. verba hec ſunt amos ꝓphete comminantis ezechieli regi damaſci: qui. x. tribus grauit affixerat q. d. ſi ezechiel ſemel ⁊ bis tñmodo popolũ meũ eẽt perſecutus: forſitan parcerem illi. ſed quia diu expectaui eum ad pniaꝫ ut cõuerſus reciperet ſanitatem: ⁊ ecce ipſe abuſus eſt patientia mea. tertio ⁊ quarto affixit eoꝛ mutare ſniam: ut plagis coꝛrigam⁽ᵈ⁾ de linquẽtes.
q Conuertam. nõ expectabo eũ ut conuertatur: ſed plagis coꝛripiam eum: uel lege iterrogatiue non conuertam eũ? id ẽ nõne conuertam eũ ab inſania ſua flagellãdo ipſum?
r Jux. vba hieronymi
s Tropologiã. i. moꝛalitatẽ. de boc quere ã. di. xxvij. vnio.
t Delicto. quaſi dicat qui in tribus ꝓioꝛib⁹ peccat: ſi penitet conuertit ad eum vultũ clemẽtie ſue. ſi vero nõ penitet: cõuertitur ab eo vultus clemẽtie ſue
u Secũda tabula. ꝓpellaꝫ huius mundi: q̃ nauigam⁹ tẽdentes ad patriam: ⁊ incurrim⁹ naufragium ex peccato primi hois: quo ſum⁹ moꝛti addicti. Prima tabula eſt baptiſmus vbi purgatur vetus homo: ⁊ induit⁽ᵉ⁾ nouus. xxvi. di. de inde. Secunda tabula eſt pnia qua poſt baptiſmum reſurgimus. poſt baptiſmum lapſi ꝑ penitentiam reuocari valent: ſed non ꝑ baptiſmum. b. ad litteram: prima tabula eſt nauis: ſecũda tabula eſt ſcapha: qua in naufragio periculũ vitat.
x Nẽ forſitan. feſtiuitatis. i. ſenopbegie in qua indei ſingulis ãnis habitabãt ſub vmbraculis i memoria. xl. an. gbus in deſerto fuerũt ſub tabernaculis. q. d. ad hrãm. ſicut. n. olim vos de egypto liberani ⁊ habitaſtis in tabernaculis: ſic ⁊ nũc educã de iminente captiuitate peccatoꝝ: ſi ad me reuerti volueritis.
y Quod facit baptiſma. nõ tñ qõcũq;: ut. j. de con. di. iiij. ſine pnia. vnde ſp iſta duo q̃nis indictũ gñale põat: excepta itelligũt: ex de ſpõ. nõ eſt vobis. Jtẽ hoc facit pnia qõ baptiſm⁹ quo ad vitã eternã: nõ quo ad hoc
z Put petẽ poſſit q̃s iure ſuo diſpẽſatõez acta pnia: ar. ex de vo. c. i. i fi
Predixerat hieremias. in epla quã direxerat ad tranſmigrationez

babylonis dicens cum impleri ceperint.lxx.anni. uisitabo τ reducā uos ad locum istum.

a Preces.§.xxiij.q.viij.optineri.

b Deniq3.alia rōne ꝓbat: q ab orōne nō ē cessandum: q2 si deus uidet hoīes negligentes: mutat qđ prius ꝓmiserat.

s Qui misericordiā.i.remissionē peccatoꝝ a se p miaz ꝯcedā.

t Omnibus ꝓmisit.uere penitentibus.

u Et relaxandi.i.penā peccati dimittendi.

x Sine ulla.i.nullū excipiendo uel peccatorē uel peccatū.

y Exaggeret.i.si maior fuit culpa: maior sit dolor de culpa: uel satisfactio pro culpa.

c Legimus. ubi dicitur: nō ꝑmanebit spiritus me⁹ in hoīe ineternum: quia caro est.i. fragilis: eruntq3 dies eius.c.xx. ānī.q.d. spiritus me⁹.i.indignatō mea τ ira mea non remanebit in hoīe in eternum.i. nō erit eterna quasi non reseruabo hominē in eternis cruciatibus: sed ipsū hic puniā tpaliter.s. diluuio: hoc dicit ꝑpter illos q i diluuio saluati sūt τ ꝯuersi ad deum.

d Ante. nūqd etiam iudex pōt hoc facere post datas inducias? ar.q sic.ff. de re iudi. q iussit. Idem etiā dices in sententia lata sb ꝯditione: extra de sen ex.a nobis.

e Postea. ar.q si teneris mihi libꝝ scribere ad certū terminum τ tantū iā de tpe ē elapsū: q in residuo scribē nō possis: stati possim agere ꝯtra te.ar.§.ij.q.vi.appellatore.ff de v.ob.hoc iure.arg.§.ff.siquis cau.si eum.§.i.ff.de v.obli. nulla stipulatio.§.ff.e.insulam: ubi soluit̄ hec cōtrarietas.

f Cōminat⁹. pena.s. diluuij.

g Abieci. ꝗtum ad ꝯscientiam.

h Medicina. peccata.i.penas debitas ꝑ peccatis. nota ī hoc.c.peccata dici penas peccatorꝝ: que elemosynis rediṁuntur τ relaxant̄.uel elemosyne redimūt peccata.i.oñdunt eē dimissa. uel legit̄ de misericordia uel elemosyne uirtute que ē spūalis medicina anime.

quos rursum ueniret populus in iudeam: τ redificaret ibidem templum in hierusalez.que res nō facit danielē negligentē: sed magis ꝓuocat ad rogandū: ut quod deus ꝓmisit p suam clementiaz: impleat per eorū preces: ne negligētia τ supbia pariat offensam. Deniq3 etiā i genesi legim⁹.c.τ.xx. ānos penitentie cōstitutos āte diluuiū: quia tāto tēpore hoc est.c. ānis uoluerūt agere penitētiā nequaq3 expectat: ut et.xx.alij anni cōpleant̄: s3 īfert ante qđ postea fuerat cōminatus. Unde et hieremie dicit̄ ob duritiā cordis populi iudeoꝝ: Ne ores pro poplo hoc: q2 nō exaudiā te.et ad samuelem: usq3 quo luges sup saul: q2 ego abieci eum. In cinere ergo τ sacco postulat daniel adipleri qđ ꝓmiserat deus: nō q eēt incredulus futurorū: sed ne securitas negligētiā et negligētia pariat offensaz. Item ambrosius in sermone domini ī dōica die ī abraham.

Opib⁹ misīcōdie emim⁹ nō deū: sed nosmetipsos redimimus.

Medicina misīcōdie tollit peccata magna: hēmus plura subsidia qbus peccata nr̄a redimimus. pecuniā hēs: redime peccatum tuū: nō uenalis ē dñs: sed tu ipse uēalis es peccatis tuis. uenūdatus es: redime te operib⁹ tuis: redime te pecunia tua. uilis est pecunia: s3 preciosa ē misericordia. Elēosyna īquit a peccato liberat crimina ergo elemosynis redimūtur. Item iohānes os aureum

Medicamentū forti⁹ qđ maxime opat̄ ī pñia: hoc est: sicut in ꝑceptis medicine. medicamentum quidē herbas m̄ltas accipit: unā āt dñatissimā: sic et ī pñia dominatior ista herba τ potētior est et uniuersū ipsa efficit. Audi enim qđ dicit scriptura diuina: date elemosynā: et ōnia mūda sūt uob. Itē ābrosius in libro de pñia.

Deus diffinitionē nō facit: q misericordiā suaz oibus promisit: τ relaxādi licentiā sacerdotibus suis sine ulla exceptione cōcessit. sed qui culpaz exaggerauerit: exaggeret pñiaz. Maiora.n. crimina maioribus abluūtur fletibus. Idem

Fleat p te mater eccl'a: τ culpā tuā lachrymis lauet. uideat te christus merētē: τ dicat tibi: bti tristes: q2 gaudebitis. Amat ut p uno multi rogent. deniq3 in euāgelio mot⁹ uidue lachrymis: q2 plurimi p ea flebāt: filium ei⁹ resuscitauit. Idem.

Adam post culpā de⁹ stati de paradiso eiecit: non distulit: s3 stati separauit a delicijs: ut ageret pñiam. statim tunica uestiuit eū pellicea nō serica. Itē augustinus ad felicianum.

Tres sūt āt actiones pnie: q̄s mecum uestra eruditio recognoscit. Una ē q nouū hominez parturit: donec p baptisma salutare omniū ꝑteritoꝝ fiat ablutio peccatoꝝ. ois.n.q iaz sue uolūtatis arbiter cōstitut⁹ est: cū accedit ad sacramēta fideliū: nisi eū ueteris uite peniteat: nouā ichoaē nō pōt. Ab hac pnia cū baptizantur soli paruuli imūes sūt. Nōdum enī possūt uti libero arbitrio. quibus tn̄ ad ꝯsecrationē r̄missionē q originalis peccati ꝓdest eorū fides: a quib⁹ offerunt̄. Altera uō pnia ē: cui⁹ actio p totā uitā istā qua in carne degim⁹ mortali ꝑpetua supplicatōis hūilitate sbeūda

z Maiorib⁹.§.xxiij.q.i.§ afferamus.

& Fleat. si manifestū fuerit crimē doleat manifeste τ fleat ut pro te orent ecclesia.

ꝯ Et culpam.i.penā culpe: siqua dignas eē p⁹ cōdis ꝯtionē p lachrymas τ orōnez ex toto deleas

ꝶ Multi. h etiā faciūt q̄i cū uolūt suis nepotibus bn̄ facere.τ merito q2 psonam xp̄i gerūt.xvi. di.in nouo.

a Dā stati. ar.q sniā lata statiz executioni mādanda sit: ut nōni.§.ij.q.i.sicut.

b Tres autē. Casus tres sūt modi agēdi pniam. Primus: qñ adult⁹ uolens baptizari agit pniaz. Scds qñ aliq̄s q̄tidie penitet de leuibus peccatis. Terti⁹: qñ aliqs pniaz agit de mortalib⁹ q̄ ꝓhibet̄ ī decalogo. Ab illo aūt v.ē enī pnia.tractat ō scdo mō uā ū qs ꝯtenit uenialia ꝑpi ꝯtpēū eoꝝ ꝯstituatur dignus morte

i Redime.§.xli.di.nō cogātur.ar.§.di.lxxxij.p̄sbyter.

k Uenundatus.§.xv.q.i.non est.

l Elemosynis.§.e.di.§.alij.c.miror.

m Medicamentum.i.elemosyna.

n Ipsa efficit.ubi deest opportunitas alia faciendi.

o Date elemosynam.s.ordinate a nobis ipsis incipientes: ut eā nobis pmū exhibeatis.§.di.iij.qui uult.

p Mūda.i.mūde τ sine peccato possidebitis alia.

q Deus. Casus: de⁹ īdifferēt̄ quēlibet peccatorē recipit: si peniteat τ sacerdotibus licentiā relaxandi de pena ꝯcessit: maiora tn̄ peccata maiori pena sunt punienda.

r Diffinitionē.i. distinctionē p̄sonarū.i.nullū uere penitētē a se excludit: ut.§.xxviij.q.ij.§.i.uel diffinitionē.i.exceptionē peccatoꝝ.

eterna: τ hoc ꝓbat quadam similitudine.

c Actiones.i.tribus modis agit̄ pnia.s.añ baptismū: ut.§.de cō. di.iiij.agūt hoīes post baptismū de mortalibus peccatis: τ quotidie de uenialibus.§.di.iij.de quotidianis.

d Una ē. que fit ab adultis: cū baptizāt: uel ante.

e Parturit. ꝓpaie ponit̄ hoc vbū. cū enī hō iam ꝓponit τ meditatur q baptizari uelit: agē pniaz īcipit: q pnia nouū hominem pturit.i.i nouū hoīez.i.de eo uetusto prius culpe uetustatē hñtem facit nouū hoīez.i.gr̄e nouitatē hñtē.de ꝯse.di.iiij.no dubito.

f Omnis.§.de ꝯse.di.iiij.omnis qui.

g Ad ꝯsecrationem.i.sanctificationē uel satisfactionem.

h Prodest.i.sacramētū collatū ī fide eoꝝ ꝓdest q offerūt eū

i Supplicatōis.q2 semꝑ debem⁹ supplicare: ut ab eo libēmur.

a Desiderat.cum effectu.
b Peccatis.pro mortalibus.
c Si enī nos.penitendo affligendo dānādo nos de peccato.
d Iudicaremur.i.puniremur ad penam.
e Est enī penitētia.modo redit ad secūdū articulū.
f Que humana.j.di.iij.§.si uerba: ꝛ.c de quotidianis.
g Collecta. sm illud:Et q̄ non ꝑsunt singula multa iuuant. proīde ergo iudicandum ē de pluribus minuis ut de uno graui delicto: cui minora coaceruata equantur ar.ff.quib⁹ ex cau.ma.neenō .§.siquis septus.ut.ff. ō pactis. si plures .§.cui nullum ar.cōtra.ff.de iurisd.om.iudi. l.si idem.C.ō iudi. sancim⁹. .§.penul.
h Et oppimunt. illa multa uenialia. id est contēptus eoꝝ ꝛ uilipensio qō quidez peccatū ē mortale. uel ipsuz ueniale peccatum ē mortale dū placet: alias enī ipsa uenialia in purgatorio consumēmur. ꝛ salui erim⁹ quasi per ignez.xxv. di. qualis.
i Ieiunia.s. lenia: uel ꝑpt hec.i.lenia.
k Si peccatum. Casus:cum post penitētiā dauid dīus trāstulit ab eo peccatū: q̄rit q̄re postea pro eo peccato multas penas sustulit. Rñdet q̄ lz peccatū sibi eēt dimissuz: tñ pena quā ꝑmeruit debeb⁹.nā ꝛsi p baptismū nobis dimittit originale peccatū:tñ post baptismū ei⁹ peccati penā sustinemus.
k Si peccatū.hic dicit peccatū:inferi⁹ idē uocat delictū: ꝛ ita indifferēt utit his uocabulis grego.qō ꝛ in cōi usu loquendi fit.Aug⁹.tñ i qōnib⁹ leuitica dixaz nōt dicens:declinare a bono ē delictū:ꝛ ē peccatū facē malū.vñ appet q̄ peccatū mali ē ꝑpetratō nā ꝛ op⁹ ē.j.di.iij.inf hec bircū.delictū aūt ē boni desertio. qd est aliud delictū q̄z delictū:uel delictū appellat ꝑpāe qō ignorāt fit iux illud:delicta iuuentutis mee ꝛ ignorātias ne.pcēm vo qō sciēt.

est:q̄z p̄mū nēo uitā eternā incorruptibilē imortalēq̄ desiderat⁹: nisi eū uite hui⁹ tpalis cōruptibil⁹ mōtalis peniteat.nō.n.sic quisq̄ in nouā uitā p sāctificationē baptismi nasciē:ut quēadmōz ibi de pōit oia peccata ꝑterita:ēt ita stati mortalitatē ipsam carnis corruptionēq̄ uite ꝺpōat. Tertia ē actō pñie:q̄.p illis peccatis ᵇ subeunda est: que legis decalog⁹ ꝓtinet:ꝛ ō quib⁹ aplus ait Si⁹.n.nos iudicaremᵐ:a dño ñ utiq̄ iudicaremurᵐ ꝛ infra:Estᵗ.n.pñia hūiliū ꝛ bonorum fideliū pena quotidiana: in q̄ pectora ꝓtūdimᵐ dicētes:dimitte nobis debita nr̄a et cetēa:neq̄ ea dimitti nob uolumᵐ q̄ dimissa in baptismo non dubitamᵐ:sed illa utiq̄ q̄ hūana fragilitate q̄uis parua tñ crebra subrepūt:q̄ si collecta⁶ ꝓtra nos fuerit:ita nos graabūt ꝛ ᵇoppīmēt:sicut unū aliqō grāde peccatū. Quid.n. iēest ad naufragiū:utꝝ uno grādi fluctu nauis operiat⁷ et obruat:an paulati subrepēs aq̄ in sentinā et per negligentiū culpaz derelicta atq̄ ꝓtēpta ipleat nauez:atq̄ submergat⁷. Propter hec ieiūia ᶜelemosyne ꝛ oīones iuigilāt: i qb⁹ cū dicim⁹ dimitte nobis debita nr̄a ꝛ cetera:manifestam⁹ nos hre qō nobis dimittat⁷:atq̄ i his uerbis humiliantes aias nr̄as quotidianaz quodāmodo agere pñiaz non cessamus. Tem gregorius.

Si ꝑ peccatū dauid dīus trāstulit tā ōtestabile:quid est q̄ pᵒ oia que de eodē peccato ꝑ ꝑpheta a domio ei dicta sūt: postmōz tāta tolerauit. Sed ꝛ ꝑculdubio dīus delictuz sine ultiōe non deseret.aut eim ipse hō hoc i se penit⁹ punit⁽ⁱ⁾.aut hoc de⁹ cūᵐ hoie uindicās percutit. Neq̄q̄ igit⁷ peccato

l Punit.j.di.e.§.quecūq̄z.j.di.e.itē sicut.ꝛ.c.oportet.
m Cum homine.i.per hominē tanq̄z ministrū:ut per hostem.ar.xxiij. .q.v.remittuntur.xv.q.i.nec bis.uel.cū ipso homine.i. cum homo punit se sufficienter.
n Laxatur.j.e.di.§.alij econtra:ꝛ.c.nullus debite.
o Cruciatibus.j.ea. di.§.non sunt.ꝛ.c.quē penitet.
p Obimᵘˢ. uel luimᵘˢ id est ꝓpter peccatum ade mortē carnis incurrimus: ꝛ alias penalitates sustinemus.
p Obimus.i.necessitati mortis subijcimur
q Sine p nos. cum penitētiam agimus.
r Sine p semetipsū. in baptismo.j.de ꝑse. di.iiij. sine penitētia.
s Sicut primi per primos homines ꝛ p dauid oñditur q̄ lz p penitentiā uel baptismū nobis dimittātur peccata: tñ postea mors ꝛ alie penalitates pro originali peccato inflicte remanēt ad agonē ꝛ exercitiū.
t Reuocari.eodē mō quo primo fuerāt: cū nō subiacebant morti ꝛ alijs penalitatibus sibi postea inflictis.
u Deuit.i.obtinuit.quasi dicat talis fuit cui data ē uenia. si. vij.di.consuetudo.
x A filio.i. p filiū ab solonez.di.xlvij.§. necesse.
y Et nūc dicit.i.obijcitur a quibusdā hereticis qui dicebāt peccata in contritione q̄z tum ad uitam eternaz nō posse dimitti.
z Nisi. quasi dicat: sic queritur nisi.i. sed quia nec dicit sic dēm fuit.i.sic questiū rñsū uel ē ibi sic ꝛ tunc ita: nisi.i.sed quia nisi.sed dic sic quasi: quia rōnabile est q̄ ita rñdet ꝛē.ꝛ q̄ nisi ponat⁷ pro sed: inuenit⁷. xxxviij. di.sednlo.
z Impediretur.non ut tpalem penā euitet.ar.xxiij.q.iiij.si is.

parcitur:q̄z nullatenᵘˢ sine uindicta laxaturᵘˢ Sicut.n.dauid auditᵘˢ pᵒ ꝓfessionē merruit:dominᵘˢ trāstulit peccatū tuū: ꝛ tamē pᵒ multis cruciatibᵘˢ afflictᵘˢ ac fugiēs reatum culpe quā ꝑpetrauerat exoluit:sic nos salutis unda a culpa p̄mi hois absoluimur: ſz tñ reatuz huiᵘˢ eiusdē culpe diluētes absoluti quoq̄ adhuc carnaliē obimusᵖ q̄z delicta nr̄a siueᵖ ꝑ nos siueᵍ p se metipsū resecat etiaz cū laxat. ab electis.n.suis iuigtatū maculas studet tpali afflictione tergē:q̄s i perpetuū non uult in eis uidere.

Item augustinus.

Sicutˢ primi hoies postea iuste uiuendo merito credūtur p dñi sāguinē ab extrēo iudicio liberati:tñ nō i illa uita meruerunt ad paradisuz reuocariᵗ:sic ꝛ caro peccati ēt si remissis peccatis hō in ea iuste uixerit:nō cōtinuo mē tur eā mortē nō perpeti:quā contraxit de ꝓpagine peccati. tale aliquid nobis ꝛsinuatū ē ō pr̄iarcha dauid in libro regū:ad quē ꝓpheta cuz missus eēt: eiq̄ ob peccatū qō admiserat euētura mala comminaretᵗ:cōfessiōe peccati ueniaz meruitᵘˢ:rñdente ꝓpheta:q̄ illud ei flagitiū facinusq̄ dimissuz sit: ꝛ tamē ꝓsecuta sūt:q̄ dominᵘˢ cōminatᵘˢ fuerat:ut sic hūiliaretᵛ a filio:q̄re ꝛᵛ nūc dr̄:si deᵘˢ ꝑpt peccatū illō fuerat cōmiatus: ut sic humiliaretᵛ a filio:cur dimisso peccato qō erat ei cōmiatᵘˢ ipleuit :nisiᶻ q̄z rectissime si dictū fuerit:rñdet r̄missionē illā peccati factā: ne hō ad ꝓcipiendā uitā ipediretᵛ eternaz. subsecutū uero illud cōminatiōis exēplū:ut pietas hois ēt i illa hūilitate⁷ exercetᵛ atq̄ ꝑbaret⁷.sic et mortē corporis ꝑpt peccatū deᵘˢ homini inflixit: et pᵒ peccatoruz

Humilitate. imponitur ergo penitentia ꝑ peccato:ut humilitas exerceatur ꝛ ne disciplina ecclesie deseratᵗ.xxiij.q.v.exēplicato⁊. ꝛ ut satisfiat ecclesie que scandalizata ē.j.e.indicet. Et ad cautelam.l.di.presbyteros. .xxxiiij.q.ij.in lectum.
Exerceatur.j.di.iij.§.hoc de charitate.c.productior.
Ademit.ar.q̄ lz destruatur principale:remanet accessoriū: ar.extra de conuer.cōiu.quidam.extra de spon.ad audientiā.ff. de confti.pecu.item. .§.i.C.de pdi.mino.ꝛ si is.ff.de mino.in cause.ar.cōtra.ff.de regu.iuris. cū principalis:ꝛ.C.de le.ꝛ consti.nō dubiū.C.de usuris.eos.

b In actione. Casus: qñ peccatū tātū ē: q̄ dignus ē peccator p̄uari corpe xp̄i: debet sacerdos poti⁹ cōsiderare mensurā doloris q̄z tē poris, sed q̄ dolor ē occultus: qñq̄ statuūt tpa pene ab eo qui uices ei⁹ gerit: cui gemitus nō ē absc̄ditus. Et ideo quecūq̄ p̄o occulto crimine a coione uult abstinere: faciat hoc sacerdotis arbitrio ⁊ auctoritate.

b In actione. i. i agē da satisfactiōe: ut .j. de con. di. iij. deus qui.
c Ubi tale. j. de cōse. di. iij. de penitēt̄ibus.
d Mensura. j. e. mē suram.
e Est alteri. ā. xxiiij. q. iij. deus qui.
f Per vba. ā. xxij. q. ij. is aūt. ⁊ q. v. huma ne. ff. de sup. le. l. labeo. §. i. ⁊ ex̄ de spon. cum apud.
g Constituūtur. i. p̄fi guntur.
h Ab his. ā. xxvi. q. ulti. tpa.
i Extra. ā. xi. q. iij. illud plane.
k Medicamenta. q̄ p illa augēt vtutes ⁊ ꝓfirmāt ⁊ ꝓseruāntur.
l Auctoritate. ā. e. di. sunt qui arbitrantur. ⁊. §. facilius.
m Dicet. Casus oñdit q̄s ordo sit seruandus i accipiē da pn̄iā. primo enī debz q̄s ꝓteri: deinde se damnare ⁊ redarguere ⁊ p ponere i corde ꝓfiteri ⁊ satisfacē ad arbitriū ecclesie ⁊ postea uenī at ad sacerdotē: ⁊ ab eo accipiat pn̄iaz. ⁊ si crimē ē publicū: unde scādalū ortū sit: publi ce recipiat ⁊ agat pn̄iaz
n Seuerissime. sepe tulit lapsis succ⁹ ama rus opem.
o Ad antistites. ā. vi. q. iij. denīq̄z. ar. ā. xvi ij. q. ij. abbas.
p Claues. qui valt pe nitentiā accipere: uenī at ad suū sacerdotē: q̄ eū ligare poterit ⁊ ab soluere: nō ad alienū. ut ex̄ de peni. ⁊ re. ois vtriusq̄.

remissionē ꝑpē exercēdā iusticiā ñ ademit. Dē in hōelia ō p̄ña.

Doloris mensura poti⁹ q̄m tp̄is in actione pn̄ie cōsideranda est.

In actiōe p̄ñie ubi⁹ tale com missū ē: ut is q̄ cōmisit etiam a christi corpore separet: ñ taz cō sideranda ē mēsura⁹ tp̄is q̄m dolo ris. cor. n. ꝓtritū ⁊ hūiliatū deus nō despiciet. Verū q̄ plerūq̄ do lor alteri⁹ cordis occult⁹ ē alteri: nec i alioz̄ notitiā nisi p̄ uerba uł quecūq̄ alia signa ꝓcedit: cum sit cor ā illo cui dr̄: Gemitus me⁹ a te nō ē absconditus: recte ꝓstituūtur[s] ab[t] his: q̄ ecclesie p̄sunt tpe pn̄ie: ut satisfiat ēt ecclesie in q̄ ñmittū tur ipsa peccata. extra[u] eā quippe ñ ñmittunt. Ergo cū tāta ē plaga peccati atq̄ ipetus morbi: ut me dicamenta cōporis ⁊ sanguis do mini differenda sint: auctoritate[x] ātistitis dz se quisq̄ ab altario re mouere ad agendaz pn̄iam et ea dē auctoritate recōciliari. Dez in eodem.

Dicet[m] seipsū hō uoluntate dū pōt: ⁊ mores cōuertat in melī⁹: ne cū iā nō poterit ꝑ uolū tatē a dño iudicet: ⁊ cum i septu lerit seuerissime[n] medicie ꝑz tñ uti lissime sniam: uēiat ad[o] antistites p quos illi claues[p] in eccl̄ia mīstrā tur: tanq̄ bon⁹ iā icipiēs eē filius maīnoz̄ membroz̄ ordine[q] custodi to a[r] ꝓpositis sacramentoz̄ accipi at satisfactiōis sue modū i offerē do sacrificio cōtribulati cordis de uotus ⁊ supplex. Id tamē agat q̄ nō solū ipsi ꝓsit ad recipiendā sa nitatē: ꝑz ceteris[s] et ad exēplū: ut si peccatū ei⁹ ñ solū i graui ei⁹ ma lo: ꝑz ēt i tāto[t] scādalo altoz̄ est: atq̄ hoc expediē utilitati ecclie ui detur antistiti in[u] noticia multoz̄ uł cor. tot⁷ plebis mltitudie age re p̄ñiā nō recuset nec ꝛsistat: nec letali ⁊ mortifere plage p pudorē addat timorē. multi. n. corrigūt ut petrus: multi[y] tolerantur ut iudas. Item hieronymus.

Mortificatio uicioz̄ magis q̄m ab stinentia ciboz̄ penitenti necessaria est.

Mensuram[z] ātat tp̄is i agēda pe nitētia iccirco non satis apte p̄figunt canones p[x] unoquoq̄ crimine: ut de singul⁹ dicāt qualit unūquodq̄ emēdandū sit: ꝑz ma gis i[a] arbitrio sacerdotis[b] itelligen tis relinquēdū statuūt: q̄ apō de um ñ tā ualet mēsura tp̄is q̄m do loris[c]: nec abstinentia[d] tūn ciboz̄ q̄m mortificatio uicioz̄. propt̄ qō ipsa tēpora pn̄ie p̄o fide ⁊ cōuer satione[e] penitentū abreuianda p cipiūt: ⁊ p negligentia[f] ꝓtelanda estimāt. cū ꝑ quibusdā culpis[g] pe nitentie modi sunt impositi.

Item iohānes chrysostomus. Quis aliq̄n uidet clericū cito pn̄iam agentē: ⁊ si deꝓhēsus hūiliauerit[h] se: nō ideo dolet quia peccauit: ꝑz ideo cōfundit q̄ pdi dit gl̄iam[i] suam. Hys[k] auctoritat⁹ asseritur: neminē sine p̄ñia ⁊ ꝓfes sione ꝓpe uocis a peccatis pos se mundari. unde p̄missę auctes quibus uidebatur probari sola cō tritione cordis ueniam p̄estari aliter interpretāde sunt: q̄m ab eis exponantur. Negationem nan q̄ petri secuta ē satisfactio lachry maꝝ: ⁊ trina ꝓfessio dñice dilecti ōis: qua penitus doleuit peccatū

d Est alteri. ā. xxiiij. q. iij. deus qui.
e Per vba. ā. xxij. q. iij. is aūt. ⁊ q. v. huma ne. ff. de sup. le. l. labeo. §. i. ⁊ ex̄ de spon. cum apud.
f Constituūtur. i. p̄fi guntur.
g Ab his. ā. xxvi. q. ulti. tpa.
h Extra. ā. xi. q. iij. illud plane.
i Medicamenta. q̄ p illa augēt vtutes ⁊ ꝓfirmāt ⁊ ꝓseruāntur.
k Auctoritate. ā. e. di. sunt qui arbitrantur. ⁊. §. facilius.
l Dicet. Casus oñdit q̄s ordo sit seruandus i accipiē da pn̄ia. primo enī debz q̄s ꝓteri: deinde se damnare ⁊ redarguere ⁊ p ponere i corde ꝓfiteri ⁊ satisfacē ad arbitriū ecclesie ⁊ postea uenī at ad sacerdotē: ⁊ ab eo accipiat pn̄iaz. ⁊ si crimē ē publicū: unde scādalū ortū sit: publi ce recipiat ⁊ agat pn̄iaz
m Seuerissime. sepe tulit lapsis succ⁹ ama rus opem.
n Ad antistites. ā. vi. q. iij. denīq̄z. ar. ā. xvi ij. q. ij. abbas.
o Claues. qui valt pe nitentiā accipere: uenī at ad suū sacerdotē: q̄ eū ligare poterit ⁊ ab soluere: nō ad alienū. ut ex̄ de peni. ⁊ re. ois vtriusq̄.
p Paternoz̄. i. filioz̄ ecclesie
q Ordine. de quo ordine bēs. ā. e. q. ij. admonere. xij. q. ij. de uiro. uel or dine illo quem exp̄ssi in casu.
r Ad ꝓpositis. s. a sacerdotib⁹ qui p̄ponūtur sacramēt̄is ministrandis.
s Ceteris. hoc q̄ crimen ē publicū ꝓut sequitur.
t In tanto. i. multo.
u In noticia. de notoriis ⁊ enormib⁹ pēcis itelligit̄ b ar. ā. xxvi. q. vi. c. ul.
x Multi. ā. ij. q i. multi.
y Dicet. Casus: reddit hic hiero. rōnem quare in unoquoq̄ cri mine nō ē determinatū tēpus pn̄ie: q̄ apud deū nō tārū ualet mē sura tp̄is q̄m dolōris: ⁊ ideo relinq̄t arbitrio sacerdotis: ꝓut uiderit ex pedire: tēp⁹ artet ł ꝓroget. i q̄busdā ñ crib⁹ mōi ⁊ tpa pn̄ie dēmiata sūt.
z Pro uno. i. pro genere cuiuslibet criminis.
a In arbitrio. i. arbitrio sacerdotis ē relictū statuere tēpus pn̄ie. ar. ff. de iure deli. li. ⁊. ā. xxvi. q. ulti. c. hec si tempa.
b Sacerdotis. hoc tūn cū pena nō ē expressa: q̄ cū pena ē exp̄ssa illaz debet ꝓponere: ar. ex̄ de offi. iudi. dele. de causis. j. di. v. fa. ex cā tñ aggrauare pōt ⁊ mitigare: ar. l. di. de bis, quid si inquo arbitratus ē ⁊ minorē pēnā ꝓponat q̄s debeat: si eni ē ordinarius ei⁹ iudex sine sacerdos: ⁊ dis pensandi alio hoc facit suffi cit illa: licz mo dica ad deꝛen dum peccatuz si p errorem ⁊ ab isto penāl te crederetur peric⁹: sufficit illa minor pe nitētia ad pec catū delendū ⁊ oēm penā al terius mite. dū modo penitēt̄ qui ezz recepit maiorē suscī pere paratus ēet si sibi ipo neret: ar. j. e. di. quē penitet. ⁊ sepe. si aūt eum crederet imperitū i cul pa ē: nec relevabit hoc so la penitentia. Idem inuis ē si ad alia int non ad suū in dicē: cū suus sacerdos sit peritus: quia eo casu in cul pa fuit. si aūt suus sacerdos nō erat peric⁹ ⁊ ideo iuit ad alū: q̄ hoc si bi licet j. di. vi. placuit. ⁊ ille male ē arbitra tus: dic ut supi in ordinario.
a Dolōris. unde ⁊ tantaz cōtritionē pos set sacerdos p pōdere i boie q̄ nullam satisfactionem exteriorem ei imponeret.
b Abstinentia. j. de pse. di. v. iciunii. ā. di. lxxxvi. quid ꝓdest.
c Cōuersatione. ā. xi. q. iij. plerūq̄s.
d Negligentiā. ā. l. di. de his clericis. ā. xxvi. q. vij. sacerdos.
e Culpis. ut in fornicatōe sacerdotis cū filia spūali. xxx. q. iij. q̄s sacerdos. ā. lxxxij. di. p̄sbr. ⁊ in multis ali. s.
f Quis aliq̄n. ⁊ deprehensus in aliquo peccato.
g Humiliauerit. i. humiliatus apparuerit.
h Gloria. i. laudē ⁊ famā qua ab hoib⁹ laudabat: q̄ credebatur eē bonus: ⁊ ita bēs ex hoc. c. q̄ clerici deteriores sunt laicis, sic ⁊ monachi deficiētes oib⁹ sūt deteriores. xlvij. di. q̄stiz. ⁊. ā. xxiij. q. iij. transferūt, vñ etiā dr̄ a sanctuario meo incipite: ut. ā. l. di. par gabit. ⁊ hoc destruit ecclesiā nebemēter: ut. viij. q. i. qualis.
i Hys auctoritatibus. hic cōcludit q̄ nō sola cōtritiōe cordis

peccata dimittūtur. ꝛ rñdet auctoritatib⁹ inductis pro alia ꝑte q̄ asserit ueritatē. ſ. peccata sola cōtritione cordis dimitti posse post in. §. ecce ꝛa. defendit ſntiaz illam: q̄ sola cōfessione delent ꝛ ita alternatim incedit nūc pro hac ꝑte: nūc pro illa allegando.

k Negationis. vñ quidā dicūt: qz negando ter peccauit: triplex a nor expiamit ꝛ trina ꝓfessio .vi. q. i. ămitare

l Totū uite est hic ar. q̄ in trāti monasterii nō ē imponenda penitētia de peccato añ cōmisso: qz nec astulphus ponit: si intrat monasterium ar. ō. e. q. ij. admonere. ꝛ hoc ꝓpter ꝓinnationē penitentie ꝛ exercitij que in monachis exigunt ar. xvi. q. i. uos ex de sen. ex. cū illoz. ꝛ ar. opi. extra de no. ꝛ uoti re. scripture.

m Leonis. ō e. di. §. ex his omnibus. ꝛ. c. sufficit. Magnum saltū fecit hic ḡranus qz cū deberet inferre auctoritatē ambro. de petro ꝓpositam: illam. ſ. petrus. ō. e. di. circa ꝑn. infert auctoritatē leonis quā induxit. ō. eo. §. ex his oibus. ꝛ ꝓalia ꝑte.

n Sed ei. nō dicit uerū: qz nō negat esse necessaria penitētī exteriozr satisfactio: si ibi adsit facultas: ſz dicit sufficit cōfessio q̄ fit deo ꝛ sacerdoti si adest facultas.

o Reatū. nō uidet cōgrua hec solutio cōtrariū magis innuit. ī. e. di. §. ulti. b.

p In On tibi. nūc ꝓmo inducit hāc auctoritatē que uidetur facere pro alia ꝑte: ut eam soluat.

q Et te. i. unum peccatū secretum.

r Accuses te de illo crimine.

ſ Reuela. lingua cordis ꝛ nō carnis. vñ subdit ante rē.

t Eam. i. peccatum.

u Cōfitē. sacerdoti: l' i mēoria sēp hēs ea: postq̄z ꝓfessus es sacerdoti: i mēoria dico q̄ ad flēdū nō q̄ ad agendū uel delectandum: vñ subdit apud rē.

rūtur oim tā amicoꝝ tuoꝝ q̄z inimicoꝝ ꝛ sāctoꝝ angeloꝝ ꝛ celestium uirtutū. nō. n. ad dauid solū dicebat⁹: tu i secreto fecisti: ego cū ctis mānifestabo: ſz ēt ad oēs nos hoc dr̄. Silr⁹ ꝛ illud ꝓsperi intelligitur: Qui crimē suū ultro cognoscūt: ꝛ aut illō ꝓpijs ꝓfessionib⁹ ꝓdūt: aut nescientib⁹ alijs q̄les occulti sē ꝛ ceca: alijs nescientib⁹. i. occulta ꝓfessione istis peccatū suū cōfitētib⁹ ñ publice illō mānifestātib⁹.

Tē illō ꝓphete: Dixi ꝓfitebor: ꝛ tu re. i. rmissibile⁶ iudicasti iniquitatē peccati mei. Ita illō augusti ntellig ē: O magna pietas dei: ut ad solā ꝓmissionē peccata dimiserit. i. rmissibilia iudicauerit. Idez Clotū pro ope reputat: cū dēst facultas. uñ uotū ꝓfessiōis reputat ꝓ ope uocis: cū dēst facultas ꝓfessionis. Itē Voluntas remūerat ñ op⁹. Ita itelligit: uolūtas facit opus rmūerabile: ñ op⁹ uolūtatē Itē illō: In q̄cūq̄z hōa peccatoz ꝓuersus fuerit ꝛ ceca. Cōuerti dr̄ q̄ omnino uertitur: cui⁹ op⁹ uox ꝛ cogitatō ita mortificatōi desudet peccati: sicut ꝑius fuerat migrati Ita ꝛ illō itelligr: cōuertimi ad me ꝛ ceca. Itez: Scindite corda uŕa ꝛ nō uestimēta: eis dr̄ q̄ nulla iteriōi satisfactione p̄cedente: sed sola exteriozi se deū posse placaē cōfidūt. Itē. Cleta⁸ q̄ ō leprosū mūdatis ul' de lazaro resuscitato inducūt: ad cōtritionē cordis nō ad ueniam remissionis⁹ referēda sunt. Obstinato. n. animi ꝛ cōfessionis cōtemptus quedā mozs ē ipietatis et lepza superbie: a qua quis remittit: dū sibi p ḡram doloz ōlicti ꝛ uotū ꝓfessionis ispirat. Ad hūc ēt articulū ptinēt ea q̄ de uiuētib⁹ uel in luce ābulātib⁹ uel dilectionē dei habentibus uel de habitaculis spūs sancti factis

x Non lingua tñ uel nō lingua fm aliam expositionem: scilicet ut intelligat de iam cōfessis peccatis sacerdoti.

y Peccata. ea. ſ. cū doloꝛe pie cōmemorando.

z Continue. ō. di. lxxxi. ualet cōtra.

ꝛ Non ita secreta. ō. ij. q. i. si peccauerit. ō. xv. q. iij. de crimine.

ꝓ Burgant⁹ duplicē innuit solutionē pmā sez de occulto crie qō sufficit ꝓfiteri soli deo ꝑ sacerdotē: nec in publico necesse ē illud cōfiteri: ꝛ hanc ponit ibi secreta. rē. Secūdā qō intelligitur de crie iam cōfesso sacerdoti quia illud soli deo cōfiteri semp debemus: non uoce sed cordis ꝛ hanc ponit ibi n. cesse est. rē.

ꝑ Demo. i. q̄busdā tñ casibus tenēt pluries illud idem cōfiteri. ſ. ꝓpter imperitiaz sacerdotū: quia si sacerdos meus imperit⁹ ē: teneoz cōfessionē sibi factam alij discretoꝛi ꝓpalare. ī. di. vi. c. i. ꝛ .c. placuit. Item pro cōtemptu satisfactōis ar. ī. di. iij. si apostol⁹. Item pro enormitate delicti: ut si sacerdos audito crimine remittat eū ad supioꝛē: ut itez crimine exposito pēnaz sibi imponat. ar ex de pe. ꝛ re. c. significauit. ar. ō. e. q. ij. latorem. Quartū etiam assignamus qui tñ nō est expeditus: puta ꝓ diminutione confessionis: ut cū quis plura bz mortalia: ꝛ unum confiteret: ar. ō. di. iij. sunt plures.

a Si recorderis. ō. di. lxxxi. ualet. contra. ī. di. iij. §. sin aūt quis ꝛ .c. indas.

b Dicebat. ꝓ natban in libro regum.

c Ad omnes. ar. lxi. di. miramur. v. ubi est.

d Similiter. ſ. sine publica satisfactione ꝛ publica cōfessione.

e Qui crimē. ō. e. di. facilius.

f Remissibilem. non bñ soluit. hoc enim erat ꝛ ante. uel hoc dicit ꝓpter sequentē satisfactionē. poterat eni eē ꝓ cōtemneret facere: ꝛ tunc non remitteretur.

g c Cleta. ō. e. §. hoc idem.

h Remissionis pene tpalis: alꝫ falsum diceret.

i Articulum. i. intellectum.

k Plenaria. q̃tum ad penam tpalem.
l Reatu. pena .s. tpali debita ꝓ reatu.
m Contra. hic incipit iterũ defendere sentẽtiam illã que dicit sola cordis cõtritione peccata dimitti.
n Auctoritas. s̃. e. §. non tibi dico. ⁊ v̄. nũc autem.
o Prosperi. s̃. ea. facilius.
p Extorta .i. extorte exposita.
q Exhortationem. aliam rñsionem ponit. j. uel si qua iubendo. ter tiã. j. e. §. hoc ergo.
r Confitemini. s̃. di. xxv. §. criminis. cõtra sed hic minus bñ dicit gratian⁹ qđ corrigit. j. e. §. ecõtrario ea que.
s Omnis. s̃. eo. tres autẽ sunt actiones.
t Penitentiã. gr̃a dei. j. de cõsec. di. iij. sine penitentia.
u Quecunq3. alle gando dicit.
x Augustini. s̃. e. di. §. alij. ⁊ c. nullus.
y Penam. saltem interiorem .s. cordis cõ tritionem ⁊ dolorem.
z Punire. j. e. di. iij. §. hoc de charitate. c. penitentia est.

dicta sᷓt. ut hec oĩa q̃sq3 dicaꝛ asse cut⁹ ex cordis ꝯtritione quã h3: ñ ex plẽaria peccati ꝛmissiõe quam ñdũ inueĩt. Sicut ei3 i baptismo ꝛmittiꝛ peccatũ: ⁊ ita ei⁹ pẽa ꝛser uaꝛ. sic ꝑ ꝯtritiõe cordis q̃sq3 a đo resuscitari dicitur: l3 adhuc ꝛatu peccati teneaꝛ. Nõ ergo p̃missis auctõitatib⁹ uł argumẽtis sine cõ fessiõe oris ⁊ satisfactiõe opis ali q̃s ꝓbaꝛ a peccato mũdari. Cõ tra: auctoritas illa iohãnis chry sostomi ⁊ ꝓsperi ꝯtra mentẽ auc tõis extorta uidẽꝛ: ñ eim diciꝛ: nõ dico tibi ut te publice accuses: sed nõ dico ut apud alios te accuses. sic ⁊ ꝓsper nõ ait omnib⁹: sed sim pľr alijs nesciẽtib⁹. Vñ euidẽtissi me daꝛ intelligi: q̃ sine confessiõe oris peccata possũt deleri. Ea ue ro q̃ ad exhortationẽ pnie ⁊ ꝯfes siõis dicta sũt: ñ huic sentẽtie con traire uidenꝛ. uł ei3 sũt uerba ex hõtatiõis uel iussiõis: sicut illud: Cõfitemi alterutrũ peccata ur̃a ⁊ cet̃a. uł si q̃ iubẽdo sᷓt dicta: non ad oris cõfessionẽ: s3 cordis: ñ ad exteriorẽ satisfactiõe3: s3 iteriorẽ referẽda sᷓt. Est .n. pñia alia iteri or: alia exterior. Interior pnia ẽ illa: đ qua aug⁹ ait: Omnis q̃ sue uolũtatis arbiter ꝯstitut⁹ ẽ: ñ põt ichoare nouã uitã: nisi pẽiteat cũ ueteris uite. Itẽ de eadẽ. Petr⁹ in actibus aploꝝ legitur dixisse. Penitẽtiã agite: ⁊ baptizeꝛ un⁹ quisq3 uestrũ. quod de iteriori pe nitentia nõ exteriori dictũ accipi tur. De exteriori uero pnia ãbro sius ait sup ep̃lam ad romanos: Gr̃a dei in baptismate ñ requirit gemitũ uel planctũ: ñ op⁹ aliqđ: s3 solũ ꝯtritionẽ cordis ⁊ oĩa gra tis ꝯdõat. Quecũq3 ergo đ pnia dicta sᷓt: iubẽdo dicta sᷓt: ñ ad exte riorẽ s3 iteriorẽ ꝛferẽda sᷓt: sñ q̃ nul l⁹ unq̃3 đo ꝛcõciliari poterit. Illđ ãt augustini quo quisq3 negaꝛ ue niã posse cõsequi: nisi p⁹ quãtulã cũq3 peccati soluerit penã: nõ hu ic sñie iueniꝛ aduersũ. Null⁹ eim asseritur a peccato mundari: nisi peccati passus fuerit pena3. Sed aliud ẽ peccatũ sacerdoti cõfiteri: ⁊ ei⁹ arbitrio de peccato satisfacẽ: atq3 aliud deo ꝯfiteri ⁊ secreta sa tisfactione peccatũ i seipso puniẽ. Est eni3 pnia: ut ait aug⁹. dolor cordis quo q̃sq3 i se punit qđ deli quit. de hac itaq3 satisfactione idẽ ait i psalmo. l. exponẽs: Qm̃ iniq tatẽ meã ego cognosco: tu ne puni as: q2 ego punio. Ignosce q2 ego cognosco: ñ dissimulo ⁊ ĩfra: Sic

de⁹ misicordiã dat: ut fuet uerita tẽ: ut ñ peccata ei⁹ sint ipũita cui ignoscit. ignoscit ei3 seipm̃ puniẽ ti. Misericõdia ẽ q̃ hõ liberatur ueritas q̃ peccatũ puniꝛ. Idẽ i psal mo. lxxxiij. Veritas đ t̃ra orta ẽ id est confessio de hoĩe ut se accu set: ⁊ sic iusticia đ celo prospexit: ut publican⁹ ꝯfitens rediјt iustifi catus. Justicia ꝓspexit: quasi de us dicat: parcam⁹ huic: q2 nõ pcit sibi. Ignoscam⁹ q2 agnoscit. De celo ergo iusticia ꝓspexit .i. a deo data ẽ iustificatõ pẽitẽti. Hec er go secreta satisfactõ leuiũ siue oc cultoꝝ criminũ đo offerẽda ẽ nec sine pena relaxari ꝓbanꝛ: q̃ sic ex piari creduntur. Ea uero que de publica satisfactiõe ł oris ꝯfessiõe dicũꝛ: i publicis ⁊ mãfestis crimi bus itelligẽda sũt. Peccata nãq3 nabugodonosor q̃ ꝓpheta misicõ diјs ⁊ elẽosynis ꝛdemi suasit: pec cata quoq3 niniuitaꝝ q̃ publica sa tisfactione expiata sunt: cũctis no ta erant. ⁊ publica noxa: ut augus tin⁹ testaꝛ: publico eget remedio. Remissis itaq3 auctoritatibus ꝓ mãifestis criminib⁹ manifesta ꝓbaꝛ offerenda satisfactio ⁊ oris ꝯfessio. Latentia uero peccata ñ ꝓbanꝛ sacerdoti necessario ꝯfitẽ da ⁊ ei⁹ arbitrio expianda. Con trario ea q̃ in assertione hu⁹ sñie dicta sᷓt: parti ueritate nituꝛ ptim põdere carẽt. Sine ꝯtritiõe etei3 cõdis nllũ peccatũ posse dimitti: occulta uero peccata secreta satis factione: publica quoq3 mãifesta pnia expiari debẽ firmissima quo q3 ꝯstat rõne obnixũ: Porro sine ꝯfessione oris: si facultas ꝯfitẽdi ñ defuerit: aliqđ graue delictũ ex piari auctoritati penit⁹ probatur aduersum. Quõ .n. ꝛm auctorita tẽ leonis pape sine suplicationib⁹ sacerdotũ idulgentia negt obtine ri: si sñ õis ꝯfessiõe a peccato pos sumus emũdari? Quis .n. suppli cabit ꝓ peccato qđ nescit? Itẽ. Quõ ꝛm augustinũ frustrat cla ues ecclie q̃ sine arbitrio sacerdo tis pniam agit: si sine oris ꝯfessio ne eris idulgẽtia ipetra? Itẽ. Quõ ꝛm ambrosiũ ius ligãdi et soluendi soł sacerdotib⁹ a dño cre ditur eẽ ꝑmissũ: si quisq3 suo arbi trio seipsũ peccãdo ligat: ł secr̃ta pnia ꝛm prospeꝝ in sñiã profert excõicationis: atq3 p⁹ satisfactõe3 absq3 sacerdotali iudicio seipsum deo uł altari ei⁹ ꝛcõciliat? Non sunt hec p̃missis auctoritatib⁹ cõ sentanea: sed multoꝝ exemplis

z Peccata. s̃. e. di. si pecca tũ dauid. s̃. e. di. nullus de bite.
a Vita ẽ. ł s̃. ueritas de ter ra orta ẽ .i. chri stus de maria .xxxv. q. i. fra ternitatem.
b Agnoscit peccator suũ.
c Publica. s̃ .xxiij. q. iiij. nemo. s̃. ij. q. i. si peccauerit.
d Publico. .i. i tẽpus cõ fessionis ⁊ sa tisfactiõis hu buit.
e Contra rio. hic ponit gratian⁹ uerã solutionẽ .s. q̃ necessaria est oris cõfessio: ubi facultas ẽ cõfitendi: ⁊ q̃ penitentia de beat agi arbi trio sacerdotis. ⁊ ad hoc ꝓban dum idũcit fa ctum dñi: qui suscitauit filiũ archisinagogi.
f Leonis. s̃. e. di. §. alij. ⁊ c. multiplex.
g Confesci. ar. ff. de acqui ren. possessio. l. possiden. §. neratius. ff. de ꝯtrahen. emp. fundi.
h Quomõ. s̃. e. di. §. alij. c. agite.
i Itẽ quõ. s̃. e. di. §. alij. c. uerbum.
k Prosper. s̃. e. di. sicut ⁊ c. facilius.
l Non sunt hec. que ꝑ ꝯ traria dicta sũt. s. q̃ sine cõfes sione oris pec cata gratia di mittantur.

m Archisinagogi.s.ieri.
n Suscitauit.i.e.quem penitet in fine.
o Secreta.ar.cē secreta que fiūt sub psentia gnq̄ hominū.
p Eli domum. Ad euidentiam eius quod hic dicit: nota q̄ ad litterā ita erat in ue.testa.q̄ sigs offerebat domū suā uel agr̄ ul' uineā ul' aliqd aliud taberna culo et postea pēuebat: si uo lebat recupera re addita qn ta parte estia tōis totius rei precii persol uebat taberna culo: et rē recu perabat: z faci enda erat hec solutio ad si clum sanctua rij: qō maioris ponderis erat q̄s ulgaris ł rustico. post q̄s aūt cōuenit ō precio inter sacerdotē z eū qui ōebat re dimere: retine bat emptor a grum usq̄ ad annū iubileū quē tūc plene restituebat. Et ideoq̄ qui nō potat redimē nisi siclo sācta rij: signi ficat peccatorē qui nō poterat re dimere: nisi o peribus pnie facta scriptura statutis: z alia mystic antur i sequēti littera

q Eam.ō.xv ij.q.iiij. sunt.
r Vel siclo. si clus cōtinet. x. oboles. ar. i.q.i. inducēs. ōlus: Tres si liquas obolus obolos tres dragma. sz oc to Ēncia fert dragmas. duodena dat un cia libr̄ā. Siclus hz septē dragmas obolo minus uno.
s Supputante.i.cōputāte a tempore.s.redemptionis cum quis redimebat: sm quod annus iubileus uicinus uel remotus erat iuxta cōputationē sacerdotis magis ul' minus ꝓsoluebat iuxta modū illā: ut si ager recipiebat sementem. xxx. modioꝝ sacerdos pe tere deberet. l. siclos. uel addebat' q̄nta ps pēij ut dixi.
t Fructꝰ.i.pnia: quia nō tāta iponēda ē ei: quāta magis peccāti
u Licitis.ō.xi.q.i. aliud. ō.e.§.ex his omnibus
x Peccato. hic colligit' q̄ toto tempe penitētie remittit' pecca tum. ar.ī.e. quem penitet: sicut z toto tempe obstructū ē rē.ff. ō

pbant' aduersa. Filiā nāq̄ archi sinagogi turbis electis domin' su scitauit': ñ tñ nisi pñtib' pre z ma tre puelle petro quoq̄ iacobo z io hāne uite reddita est. In quo mo ralit' instruimur: ut secreta pecca ta q̄ p mortē puelle itelligūt': ñ ni si supplicationib' eccl'ie q̄ p patrez z matrē puelle designant': z sacer dotū misterio q̄ p petr̄ z iohānē et ceteros intelligūt': a domio exi stiment' dimitti. Tē in leuitico Eli domū suā uel agr̄ domino uouerit uel ꝓsecrauerit: nō p̄t eā redimē: nisi siclo sanctuarij: sacer dote quoq̄ nō ipso supputāte annoꝝ nūerū usq̄ ad iubileum. In quo silr docemur: q̄ qcūq̄ domū ꝓscie uel agr̄ ꝓuersatiōis p pniaz dño offerre atz pcio bonoꝝ operū de uana uite sue cōuersatōe seipz redimere uoluerit: nō potest hoc facere nisi siclo sanctuarij. i. operi b' pnie sacra scriptura pfixit. Un de ñēcētib' ad se turbis beat' iohā nes nō ait simplicit': facite pniam uel fruct' pnie: sz addidit dignos ut p q̄litate uulneris peccatoꝝ q̄ litas offerat' bonoꝝ operū. Non em̄ par dz ee fruct' boni opis ei' q̄ nihil uel parū deligt: atz eius q grādia cōmisit. Ille tāq̄ nulli' cri minis cōscius sibi usū i rebus lici tis pbet. huic tāq̄ mltis aggraua tū ēt a licitis temperare oz. In iubi leo plēa remissio pstabat'. unde p eū pfecta pcī remissio figuratur. Sacerdos ergo nūerꝝ ānoꝝ usq̄z ad iubileū supputat: cū e arbitrio pnie tempa diffinunt': q̄bus q̄sq̄ plenā peccati remissionē inueniat. Nō em̄ sicut elici' ait sup eūdem locū: stati post diffinitā pniam q̄s q̄z peccato plene mūdat'. Elim ergo ex pmissis auctoritatib' colli

git' tpa pnie arbitrio sacdotis diffi niātur: euidētissime apparet sine cōfessione ppe uocis peccata non dimitti. q̄s em̄ tpa pnie alicui pfi get: nisi pmum pcca sua sibi mānife stare curauerit? Item Elicitur nitas pcī ex superbia nascit' cor dis. ideo em̄ peccatū suū q̄sq̄ cela re desiderat: ne iniquitas sua alijs mānifesta fiat: ne tal' reputet' apud hoies foris: q̄lē se iā mundū exhibu it diuio ꝓspectui. qō ex fōte super bie nasci nlli dubiū ē. Spēs eteī superbie ē se uelle uideri iustū q̄ pec catoz est. atq̄ hypocrita cōuincit' q̄ ad imitationē pmoꝝ parentuz tergiuersatione uerboruz peccata sua leuigare ꝓtendit: l' sicut chaim peccatū suū reticēdo penitus sup primē q̄rit. Ubi' āt superbia regnat uel hypocrisis: hūilitas locuz hr̄e non pōt. sine hūilitate uero alicui uenīā spare nō lz. nec ergo ubi est taciturnitas ꝓfessiōis: uenia ē spe rāda crimis. Probat' hoc idem auctē augustini q̄ i li. ō pnia ait.

Quem' pēitet omnio' pēiteat: z dolorē lachrymis ostēdat' repreſētet uitā suā deo p sacerdo tes. pueniat iudiciū dei p cōfessio nem. pcepit em̄ dominus mūdan dis: ut ondēret ora sacerdotibus docens corpali pñtia ꝓfitenda eē pcca: nō p' nūciū nō p' scptū mani festāda. Dixit em̄ ora mōstrate: z oēs nō un' p oib': nō aliū statu atis nūciū: q̄ p nob offerat mun' a moyse statutū: sz q̄ p uos pecca stis p uos erubescatis. Erubescē tia em̄ ipa ptē hz remissionis. ex mia em̄ hoc pcepit dñs: ut nemi nē penitēt i occlto. In hoc em̄ q̄ p scipm dic sacerdoti z erubescen tiā uicit: tioze' offēsi uenia fit cris fit' em̄ uēiale p ꝓfessiōz qō criale

minoribus. Liij. §. i. quod uerū est quo ad penam: quo ad culpam remittitur in primo momento contritionis.
y Plene. i. a pena peccati.
z Mundatur. quo ad exteriorem penam. s. temporalem: ut. ō. e. di. si peccatum: ut. ō. ea. di. sicut primi.

z Item ergo confessione. unde boetius: Si opera medicamis expectas: oz ut nullꝰ detegas.
a Item taciturnitas hec argumentatio de taciturnitate nō innat gratianū. nā cum peccator cui iā peccatuz ē dimissū: tacet z ꝓtēnit confiteri: hoc ē iam aliud peccatum q̄s primum.
b Ubi autem. ō. xxij. .q.ij. cū humilitatis.
c Item penitet. Casus: hoc. c. diuiditur in quattuor ptes. Primo dicit: q̄ quilibz per seipsum ō bet confiteri sacerdoti z non p nunciū: ut ita maiori afficiatur uere cundia que partē pnie releuat. Secundo dicit: q̄ qui uult cōfiteri discretū debet eligere sacerdotē cui cōfiteat qui sciat ligare z soluē Tertio: q̄ qui copiaz sacerdotis nō hz: cōfiteat' primo z ex desiderio sacerdotis ueniam cōsequet'. Quarto dicit: q̄ occultū pec catuz sufficit confiteri occulte. publicuz uero est publice cōfitendū.
d Omnino. i. perfecte ꝓterat' ō oibus. i. ō oi peccato z ei' uarietate. ī. di. v. cōsideret et di. vi. q. ult.
e Ostēdat. p exteriora em̄ presumit' ō interioꝝ: ut hic z. ō. di. l. sigs diaconus.
f Per nūcium. z ita nō pōt hoc p aliuz qō p se pōt. ff. de solu. int' artifices. et ex' de de. nō re. q̄z nōnulli.

e Per scrip tū. ō. xx x. q. v. q̄lis. ī. sz ibi nō dicitur q̄ ita accipiat': sz q̄ accepta i scripturis redigat' ne deꝰ oblutioni.
f Munus. s. bircum. i. pniam designatā p bircū.
g Ex misericordia. i. misericordiam repromittens.
h Hoc pcepit. mystice: ubi dixit uade z ostēde te sacerdotibus.
i Timore. i. propter timorem seruil. m.
k Offensi. s. dei quem peccando offenderat.
l Fit em̄ ueniale. ō. ea. di. §. alij z. c. serpēs. Uēiale. i. dignū uenia. uel fit. i. ostēdit' p ꝓfessiōz eē uēiale ł fit uirale sm aliā lām. i. ad uitā nō ipedīēs
m Purgatur. purgari non uidetur, ppter penam exteriorꝭ satisfactiōis q̄ adhuc restat. ō. e. di. si peccatum dauid. ī. e. di. ult. §. ultimo.

v Uitale.i.eius pnia confert τ impetrat uitam.
o Peccanti.s.discrete:τ hoc ē quod sequit:sed oportet τc.
p Misereatur.s.puniendo peccatum.
q Quid.i.propter quid.s.propter quod peccatum.
r Sed in quo.i.dolorem patiatur.s.in pena.

apud deum nullas patiatur uenire moras peccatoris conuersio: τ.xxvi.q.vi.is qui tempore.ā.e.di.multiplex.uel hoc ad temporalem penam referat.licȝ enim peccatum dimittatur:ne homo ab accipienda uita eterna impediatur:ut.ā.e.sicut primi.non tamen si peccato parcitur pena remittitur:quia nullatenus sine uindicta relaxat.sicut pȝ in dauid:ut.ā.e.di.sicut peccatum.

s Doleat penitens
Cōsidēt sacerdos.

u Iusticia.si eñ sola iusticia rspiciat: nullus saluatur uel ɔseqt ueniā criminis.
x Sed misericordia .s.ut nō puniat eternalit
a Labore.nihil.n.ca rius emit q̄ȝ qd̄ pcib⁹ impetrat:ut dicit Seneca:ar.ad hoc.viij.q.ij. illud.
b Pluribus.ar.ī.di. .vi.placuit.ar.ā.ē.di. .e.§.ex his.sub illo.§. non ita.
c Facilius.quia tot sacerdotes obligat ad orādū p se:quot sacerdotibus ɔfitet:ut.ī.e. ꝗuis.
d Quibus.ar.p reli sionib⁹ q̄ fiūt ad pontes τ ad talia.
e Super terrā.i.i ec clesia:q: ext ecclīā nlla solutio uel ligatio fieri pōt.ā.i.q.i.rmissioȝ
f Et confirmant.eos iuste ligatos τc.
a Quos ligatis.iuste τ misericorditer penis p peccatis ipositis:et eos iuste et solutos.
b Solnitis.iuste et misericordit a penis.
c Iusticie.iusta pena ligandi.
d Aut mie.aliquid de pena relaxando uł aliquē cōmunioni sacramētoȝ recōciliādo
e Opera ufa.s.q di mittatis p uos pcca.
f Scientem.si i eiꝰ parochia nō ē discretus sacerdos: eius q pest cōsensu talē adeat: ut ī.di.vi.placuit: et ex de pe.τ re.ois.
g Quem desiderāti alias quē desiderat.
h Locus.ff.de exer. cito.l.i.in pn.
i Et si ille.ī.de con. di.iiij.in pn.
k Ex desiderio.ī.e.q .v.quod deo.

erat ope rōe.τ si ñ stati purgatᵘʳ: fit tamē uitale qd̄ cōmiserat mortale. Multū eñ satisfactōis obtulit: q erubescentie dñans nihil eorū q̄ cōmiserit:nuncio dei denegauit. Deus eñ q miscors et iustꝰ ē:sicut ɔseruat misericordiā iniusticia:ita τ iusticiā i mia.opꝰ eñ ē miscordie peccāti peccata dimittere:sȝ oȝ ut iustꝰ misereat iuste. Oportȝ eñ ut nō solū quid sed i quo doleat cōsideret :si dignꝰ ē ñ dico iusticia:sȝ miscordia. Iusticia eñ sola dānat:sȝ dignꝰ ē mia q spūali labore petit grām. laborat eñ mens patiēdo erubescētiā τ qm̄ uerecūdia magna ē pena: q erubescit p christo:fit dignꝰ misericordia. Unde apparȝ q: quātū pluribꝰ ɔfitebit in spe uenie turpitudinē criminis:tanto facilꝰ ɔseqt grām remissiōis. Ipi eñ sacerdotes plus iā pñt pficere plꝰ cōfitentibꝰ parcere.qbꝰ eñ remittūt:ꝗre mittit dñs.lazaȝ eñ d monumēto iā suscitatū obtulit dñs discipulis soluēdū.τ p hoc oñdēs ptāteȝ soluēdi ɔcessā sacerdotibꝰ. Dixit eñ qōcūqȝ solueritis sup trā:soluet τ i cel.hoc ē ego deꝰ τ oēs celestis militie ordines τ oñs sancti i gl'a mea laudāt uobiscū τ cōfirmant quos ligatis τ solnitis.nō dixit quos putatis ligare aut soluere:sȝ i quos exercueritis opꝰ iusticie aut misericōdie.alia āt opa ufa in peccatores non cognosco. Quare q ɔfiteri uult peccata :ut i ueniat grām:querat sacerdotē scientē ligare τ soluere:ne cuȝ negligens circa se extiterit:negligat ab illo:q eū misericordit monet τ petit:ne ambo i foueā cadant:quaȝ stultꝰ euitare noluit. Tanta itaqȝ uis ɔfessionis est:ut si deest sacerdos confiteat pxio. sepe eñ ɔtingit:q penitens nō pōt uerecūdari corā sacerdote quem desideranti nec locꝰ nec tps offert:τ si ille cui ɔfitebit ptātē soluēdi nō hēat:fit tñ dignꝰ uenia ex desiderio sacerdotis:q socio cōfitet turpitudinē criminis. mundati eñ sunt leprosi dum ibāt oñdē ora sacerdotibꝰ: añqȝ ad eos puenirēt.uñ pȝ deuȝ ad cor respicē:dū ex necessitate p hibent ad sacerdotes puēire.sepe quidē eos qrūt. sȝ sani τ leti dū q̄runt añqȝ ad eos puenirent moriuntur. Sȝ misericordia dei ē ubiqȝ:q τ iustis nouit parcere: τ si nō tā cito sicut τ si soluerentᵘʳ a sacerdote. Qui ergo oio ɔfitet:τ sacerdoti meliori q̄ pōt ɔfiteat: si peccatū occultū ē:sufficiat referre in noticiam sacerdotis : ut grata sit oblatō mūeris. Nā i resurrectōe filie pncipis pauci interfuerunt q uiderēt.nōdū ei sepulta erat : nōdum extra portam ciuitatis delata:nōdū extra domū in noticiam portata: Intꝰ resuscitauit:quā intus iuēit:relictis solꝰ petro τ iohāne τ iacobo prē τ mrē puelle:in q hꝰ figuralr ɔtinēt sacerdotes ecclesie.quos āt extra iuēit aiaduertēdū ē qūo suscitauit.flebat.n.rba pꝰ filiū uidue.fleuit martha et maria p frē supplicātes. flebat τ turba q̄ mariam fuerat secuta lachrymis marie admonita. In q̄ docemur publice peccātibꝰ nō pprīū sed ecclesie sufficere meritum.

Item leo papa.

Sufficit illa ɔfessio: q̄ primū deo deinde sacerdoti offert.

Quāuis plenitudo fidei uideatur eē landabilis:que propter dei timorē apud oēs hoies erubescere nō uereт: tñ q: nō oim huiꝰ mōi sūt peccata:ut ea q̄ p pniā poscunt nō timeāt publicare: remoueat iprobabil ɔsuetudo: ne mlti a pnie remedijs arceant : dum aut erubescūt aut timent inimicis suis sua facta referare:qbus pñt legū percelli ɔstitutiōe. Sufficit eñ illa ɔfessio: q̄ primū deo offertur. tūc ēt sacerdoti q pro delictis penitentiū peccator accedit. tunc eñ plēs ad pniaȝ poterūt prouocari:si ppli auribus non publicet

l Etsi non tā cito.ā. .di.l.siqs diaconus.
m Soluerentur.ab eo quo ad penaȝ tēporalem.
n A sacerdote.deus quem non fallit peccati qualitas nec peccantis affectus:ut.xxiij.q.ij.deus.qui ueram de penitente promisit sentētiam. Sȝ presbyter qui mentem alterius non potest uidere:talia confitentis uerba indicat qualia foris sonant.unde indignum absoluit frequenter:ut.xxiiij q.ij.deus.τ.xxij.q.v.humane.alioqn uerū non esset quod hic dicitur cū

u Quibus accusātibꝰ.s.inimicis.non enim p pniam tollit pena ciuilis:ar.xxxiij.q.ij.admonere.
x Percelli.si alie pbatōes sūt que sufficiāt eū hmōi ɔfessiōe τ ē huic sīle.xxij.q.v.hoc uidetur.
y Sufficit.ā.di.e.§.ex oibꝰ.τ.c.sufficit.
ȝ Quibꝰ auctoritatibꝰ ɔfessiōis an.s.sit necessaria uel nō.

o Suscitauit quid significat isti tres mortui habes.ī.di.ij. sup tribus.
p Sufficere. ad celeriorē et plenā pene tēporalis absolutionem:ut.ā. di.e.multiplex. τ.c.sufficit et .c.sicut.τ.ī.di. .v.consideret in fi.xiij.q.ij. tempus.
q Meritum .i.auctoritates quā uocat meritū : q: de merito charitatis ē hȝ mitem iudicij: solue di.ar.xl.di.c. pmo
r Quāuis plenitudo.id est perfectio in fide.
s Quia non omnium.hoc negatō : sōpl equipollent affirmationi.ff.de uer.sig.oībus.
t Improbabilis.sm quȝ occulta peccata in publico confitebantur compulsi ad id propter quod multi penitentiaȝ declinabāt.

confiteat proxio

a Breuiter.imo prolixe.uel ideo dicit breuiter respectu multaꝝ auctoritatū q̄ de hac materia loquunt.
b Utraq;.hoc nō,ꝓbabit gratianus ꝓsequēs.c.
c q Elidā.tota ecclesia.ꝛ iō ei adherendū ē:quia a plurib⁹ cō probatur:ar.xix.di.in canonicis.
d Quod utꝝ ꝑ.s. confiteri deo ꝛ sacerdoti.
e Perfectoꝝ qui nō habent nisi uenialia. unde non indigent oris ꝓfessione speciali.
f Perfectoꝝ .ā. e.di.§. bis auctoritatib⁹.
g Docet.id ē hoc ē signū sacerdoti: q̄ peccata dimittunt confiteri per contritionem. ar.ā.e.di.§.q̄dē.ꝛ.c.omnis qui nō diligit sicut cordis cōtritio ē signum peccatoꝛi :q̄ ḡtia dei dimisit ei peccata : qa nemo ꝛē. ut ō cōse.di.iiij.nemo.
b Admistratione.sola contritione.
i Sedicoꝝ .i.sacerdotum

II

k q Elia uero ō penitē tia. Hic initiū latur .iij.di.i q̄ illa questiō tractatur :an cbaritas semel habita possit amitti.ꝛ ē certū q̄ ꝑt i uia peregrinatōis quātūcunq; sit perfecta:ut.j.e.§. non est mixꝝ.quod ꝓbat auctoritatibus ꝛ exēplis.i patria autē ubi pfectissime iā habet non admittit.j.e.charitas.hāc questiōē tractat hic gratianus occasione alteriꝰ quā hic ipe in initio prelibauit.sed in.iij.d .eam prosequit an.s.penitentia reiterari possit .p cedit ergo gratianus in hac di.hoc modo:primo,ꝓbat:q̄ penitētia non possit reiterari usq; ad.§.item sine:ubi latenꝫ ingredit materiam huius di.ꝛ ꝓbat charitatē . semel habitā amitti nō posse usq; ad.§.hec q̄ ō caritate:ubi incipit auctoritatibus allegatis rndē asserens illas de charitate perfecta eē intelligēdas.ꝛ unde sumpta occasione gradꝰ in charitate eē,ꝓbat:usq; ad.§.nō ē mixꝝ.ubi latēter aduersā ptē assumit.ꝛ q̄ charitas amitti possit exēplis ꝛ auctoritatib⁹ oñdit usq; ad.§.euidēt.ubi oñdit hoc uerꝫ eē:nō solū ō charitatis ope:sed etiā de ipa charitate ꝛ hoc usq; i fi.di.,plegt.
l Proponentes.absolutus nominatus ē.

ꝓscia ꝓfitentis. Alibꝰ auctoritatibꝰ uel q̄buslibet rōnum firmamētis utraq; sinia satisfactiōis ꝛ ꝓfessionis initaꝝ:i mediū breuitꝫ exposuimꝰ. Cui āt haꝫ potiꝰ adherēduꝫ sit:lectoris iudicō relinquat.utraq; eñ fautores hꝫ sapiētes ꝛ religiosos uiros. Unde theodoꝛꝰ cātuariēsis archiepꝰ ait i pniali suo.

Qelidā deo solūmō ꝓfiteri debere pcā dicūt: ut greci. quidā uero sacerdotibus ꝓfitenda eē percensent: ut tota fere scā ecclīa quod utrūq; non sine magno fructu itra scām fit ecclesiā :ita duntaxat ut deo q̄ remissoꝛ ē peccatorū:peccata nra ꝓfitēaur : ꝛ hoc pfectoꝝ ē.ꝛ cū dauid dicam⁹: Delictū meū cognitū tibi feci: ꝛ iniusticiā mea nō abscōdi. Dixi ꝓfitebor aduer.me iusti.m.d.ꝛ tu.re.ipie.p.mei. Hꝫ tñ aplī institutionib⁹ seq̄nda ē :ut ꝓfitēaur alēutꝝ peccata nra:ꝛ oremꝰ ,p inuicē:ut saluemur. Cōfessio itaq; q̄ soli dō fit:qđ ē iustoꝛū: purgat peccata. Ea uero q̄ sacerdoti fit:docꝫ q̄liꝫ ipa purgēt peccata. Deus nanq; salutis ꝛ sanctitatis auctoꝛ ꝛ largitoꝛ plerꝫq; ꝑbꝫ hāc sue pnie medicinā inuisibili administratōe⁹:plerꝫq; medicoꝝ opatione.

Qelia uero ō pnia semel cepit hri fmo: aliquantulū altius repetenduꝫ uidet diuersoꝝ sententias certis auctoritatibus mūitas in medium,pponētes. Alij dicūt pniam semel tñ esse utilē.unica ē enim:nec iterari pōt.si uero reiteraꝫ:pcedēs pnia nō fuit. Et si desinia iudicis ei merito peccata uident esse remissa:apō tñ eiꝰ pñtiā cui oia futura pñtia sit:nunq; hinc remissa: qꝛ nō ē fuata illa sinia ueri sacerdotis: Unde ꝛ āpliꝰ noliꝫ peccare. Itē: Ecce sanus factus es:iā āpliꝰ noli peccare:ne deteriꝰ aliquid tibi ꝓtingat. Tē ex octaua synodo.

Prima uicij cām nō penitꝰ extinguit:qui i illā postea recidit.

Aliquis semel notatꝰ fuerit inuidie ul ꝓtētiōis uicio :ꝛ rursus i hoc ipꝫ iciderit:sciat se pmā cām ex quo inuidia uel ꝓtētō nascitur in interioꝛib⁹ medull hre recōditā. Oportꝫ ergo eū p cōtraria atꝫ aduersa curari.i. p hūilitatis exercitiū. Exercitia uero hūilitatis sit: si se uilioꝛib⁹ officijs sbdat: ꝛ misterijs idignioꝛibus tradat. Ita nāq; arrogātie et hūane gl̄ie uiciū euitari ul curari potit:ut in ꝓsuetudie hūilitatis affectꝰ ultra iā nō incidat in arrogātie ꝛ uane glorie delictū: sed in singul huiusmōi uicijs cura similis adhibeat. Item: Sine charitate nlli adulto peccatū remittit:ñ āt hꝫ charitatē q̄ aliq̄n peccaturus ē crimialiter. Unde augustinꝰ ad iulia. comitem.

Caritasꝰ q̄ ōseriꝰ pōt:nūq; uera fuit. Idem super epistola iohannis.

Caldicataꝰ ē charitas:securusꝫ esto:nihil mali,pcedere pōt. Item gregoꝛius i moꝛalib⁹.

Qelidaꝰ est:ut moꝛs dilectioꝝ. Uirtuti eteniꝫ moꝛtis dilectō comparatur : quia nimirum mentem quā seml ceperit :a delectatione mūdi fundit occidit. Item ꝑsper i libꝛo ō ꝓplatiua uita.

Caritasꝰ est:ut mihi uidet: recta uolūtas ꝛ ab oib⁹ trenis ac pñtib⁹ ꝑsus aduersa : iūcta uero

m Penitentia.que ualeat ad uitam.
n Judicis.qui penitentiam imposuit.
o Eius.dei uel sacerdotis.
p Merito.i.fm iusticiam.j.di.iiij.§.eorum.
q Nunq;.allegando dicit.

r Noli peccare.i. eē in ꝓposito peccādi: tamē aliter inducit allegando.
s Aliquis sc'nota tus.id est dēpbensus.
t Elicio.uel alio quocunq;.
u Primā.primā uicij cām i se penitus nō extirpat : qui in idem poteſtea recidit.
x Recōditā.nō ideo hoc dicit : q̄ semp ita sit:sꝫ q̄ ita fuerit pūptione iuidia uel ꝓtentio iterata.
y Curari.ā.xxvi.q. vij.affectum.eꝝ de de posi.gravis.j.de con. di.v.legimus.
z i Item sine charitate adulto.j.de cōse. di.iiij.qūo.ꝛ.c.solet.j. .e.di.§.fugerat. ꝛ.§. romanos.ꝛ.c.tolle.
ꝛ Aliquādo.hoc allegādo dicit:ut auctoritatem inducat.
ꝫ c Caritas q̄ deseri pōt:nunq; uera fuit.
ꝑ Que deseri potest id est quam contingit deseri uel de facili.

a Nunq;.i.perseuerans finalis uel uera. .i.ad eternam beatitudinem.
b r Aldicata.id est perfecta.
c Securus. spei pseuerantia:non rei psentia: quia quilibet etiaꝫ imperfectus timere ō bet ne charitatez amittat .xxxij.q.v. si paulus.

d u Qelida. uerba salomonis in canticis.
e Dilectio.i.charitas perfecta.
f Ceperit.i.contingit uel conuenit.intellige de facili.
g Occidit.i.remouet a delectatione.sic moꝛs remouet ab oiactu trenoꝝ.
b c Caritas.Casus: i hoc.c.primo ꝓmēdat,ꝓsper charitatē ex eius effectibus:ꝛ sunt uerba,ꝓsperi usq; ad illud.c.item beda.Secūda ondit q̄ q charitatē hꝫ facile pcis resistit bonis oib⁹ abūdabit ꝛ mūdana cōtēnit:difficilia facile pficit.ꝛdit ēt qd sit deū diligē:ꝛ qd sit puertē oꝛdinē dilectiōis.Tertio oñdit ad qd coꝛ nostꝝ sit diligēdū.Quarto oñdit q̄ liꝫ sit diligendū.diliges pximū tuū sicut teipm.ꝛ q̄ si q diligūt deū plꝰ q̄ꝫ seipm sit diligendū.diliges pximū tuū sicut teipm.ꝛ q̄ si q diligūt deū plꝰ q̄ꝫ se liꝫ sit diligendū.diliges pximū tuū sicut teipm.ꝛ q̄ si q diligūt deū plꝰ q̄ꝫ se
i Charitas.i.ex charitate,pcedat recta uolūtas.ꝛ ē dictū p cāꝫ:ut illō.xxxvj.q.ij.tria.ut exponat charitas ē.i.facit aliqn nō ē uerꝫ:cū charitas sit habitus mētis:q̄ uolūtas nō ē uel moꝰ uolūtatis.Sic intelligit illō augustini:charitatē uoco motū animi. Dicit ergo charitas uoluntas ul motus:qꝛ ut.j.of ē cā meritoꝝ bonoꝝ:sicut ꝛ iniqtas cū sit habitudo mētis iuste

dicitur peccatum: quia ex ea est. j. di. iij. ille tex.
i Recta. i. rectam uitam dignam faciens uoluntatem.
k Terrenis. secus ē de charitate imperfecta: quā habens potest curare temporalia. ar. xii. q. i. habebat.
l Inseparabiliter. i. non de facili separatur.
m Ingnamēti. id est mortalis.
n Uicio. i. mutabilitati in uiciū.
o Affectionū. i. bonarum uoluntatū.
p Sūma. i. pfecta.
q Morū. i. salutiferos faciēs mores.
r Finis. i. ꝯsummatō uel q2 ꝑcepta finaliter docet ut habeant.
s Uita. uirtutum. j. e. di. pinde.
t Pugnantiū. cum uicijs.
u Cum qua. i. in ea ꝑseuerando.
x Peccare. mortalr.
y Potuit. ecce vbū in quo facit ad ꝓpositum gratiani.
z Operosa. i. effectiua bonoꝝ opeꝝ.
ꝛ Itē h̄ ē charitas germana. i. germanos ꝛ concordes faciens iseparabilit̄ adherēs. Salomon. dixi sapiētia soror mea ē: ꝛ prudentiam uocaui amicam meam.
a Excellentiorem. aliis donis.
b Uiam. eūdi ad deum.
c Nominat. in pma epl'a ad corinthios.
d Ergo. que difficilia. ad salutem anime ptinentia.
e Ex qua minus. id ē ex q̄ dei dilectōnem postponit facilꝰ sicut pl'es priores sūt offēdere deū fornicando q̄ furando: ar. l. di. qꝛ tua in fi.
f Fastidium repete. concipere.
g Quem i se. s. diligete. i. ad sui similitudinem ubi dictū ē: dilige ꝓximū tuū sicut teipm: uł in se. i. deo. s. ad eiꝰ similitudinem ubi dictum ē 2m aūt simile ē huic.

deo isepabilit̄ ꝛ unita igni quodā spiritus sancti a quo est ꝛ ad quē refert̄ incensa: ingnamēti oīs extranea corruptionis nescia nlli uicio mutabilitatis obnoxia: supra oīa q̄ carnalit̄ diligunt̄ excelsa affectionū oīm potentissima diuine ꝯtemplationis auida in oībus ꝑinuicta: summa actionū bonaruꝫ salꝰ moꝝ: finis celestiū ꝑceptoꝝ mors criminū: uita uirtutū. uirtꝰ pugnātiū: palma uictoꝝ: anima scāꝝ mentiū: cā meritoꝝ bonoꝝ pmiū pfectoꝝ: sine q̄ nullꝰ dō placuit: cū q̄ aliquis peccare non potuit: nec poti̇t. fructuosa i penitē tibꝰ: leta i ꝓficiētibꝰ: gl'iosa in pseuerātibꝰ: uictoriosa i martyribꝰ: operosa i oībꝰ oīo fidelibꝰ. ex qua quicqd ē boni opis uiuet. Itē Hec ē charitas uera germana pfecta: quā excellentiorē uiā nominat apl'us scūs. Sic eīn sine uia nullꝰ ꝑuēit quo tēdit: ita sine charitate q̄ dcā ē uia: nō ābulare pn̄t hoīes sꝫ errare. Itē. Ergo si charitatē deo exhibeamꝰ ꝛ ꝓximo d̄ corđ puro ꝛ ꝯsciā bona ꝛ fide nō ficta: facile pcc̄o resistimꝰ: bōis oībus abundamus: seculi blādimēta cōtēnimus: ꝛ oīa q̄ difficilia st̄ hūane fragilitati uł aspa: etiā cuꝫ dilectōe pficimꝰ: si tn̄ deū charitate pfecta: que nobis ab illo ē: ex toto corde ꝛ ex tota aīa ꝛ ex totis uiribus diligamꝰ. Ex ea eīn pte qs peccat: ex qua minus diligit deū: qm̄ si ex toto corde diligamꝰ nihil erit i nobis: vn̄ peccati desiderijs fuiamus. Et qd ē deum diligere nisi illi copulari: animo cōcipe fruende uisionis eiꝰ affectuꝫ: peccati odiū: mūdi fastidiū: diligē ēt ꝓximū quē in se cēsuit diligendū: in ipo amore resuāe legitimū modū nec puertē dilectōis ordinē cōstitutuꝫ. Illi puertūt nec modū diligēdi custodiūt: q aut mūdum qui ꝯtēnendus ē diligūt: aut corpora sua minꝰ diligenda plus diligūt: aut ꝓxios n̄ sic seipos: aut deum plusq̄ seipos forte n̄ diligūt. Item. Corpus nr̄m: qꝛ ps nr̄i ē: ad hoc nobis diligendū est: ut saluti eiꝰ ac fragilitati nālit̄ consulamꝰ: ꝛ agamus q̄tenꝰ spiritui ordiate subiectū ad eternā salutē accepta imortalitate ꝛ icorruptione ꝑueiat. Itē. Proxios aūt tūc diligimꝰ sicut nos: si nō ꝓpt̄ aliquas utilitates nr̄as: non propt̄ speranda beneficia uł accepta: nō nō ꝓpt̄ affinitates uel cōsanguinitates: sꝫ propt̄ hoc tm̄ qꝛ nāe nr̄e st̄ pticipes diligamꝰ. Item. Non illi tm̄ ꝓximi nr̄i credēdi st̄ quos nob građ sanguis iūgit: sꝫ ꝓximi nr̄i credēdi st̄ oēs homies nāe nr̄e sicut dixi pticipes. Itē Proinde sicut nos ꝓxios nostros diligimꝰ: qm̄ ad mores bonos ꝛ eternā uitā ꝯdūcidā: sicut nobis coꝝ saluti cōsulimus: qm̄ nos in coruꝫ peccatis ac periculis cogitamus: ꝛ sicut nobis subueniri optaremꝰ ita eis subueniamꝰ: aut si facl'tas d̄fuerit: uolūtatē subueniēdi tenemus. Quapropt̄ charissime tota dilectōne satage: ut bonū qđ tibi uis: uelis ꝛ ꝓxio. Illi uero plusq̄ se diligūt deū: q ꝓ eiꝰ amore sue ad tpus saluti nō parcunt: seipos tribulatiōibꝰ ac piculis tradunt: nudari facl'tatibꝰ ꝓprijs patrie sue extorres fieri pentibꝰ ꝛ uxoribꝰ ac filijs renūciare pati st̄: ꝛ ut totū dicam ꝛ ipam mortē corpis n̄ solū n̄ refugiūt: sꝫ ēt libēt̄ excipiūt abientes a corpis sui uita magis q̄ a deo uita uite sue discedē. Item beda sup iohannem.

Querendū ē interea quomodo speciale filij dei agnoscēdū signū fuerit: qđ super eum descēderat ꝛ

p Natura. s. di. lxxxvi. non satis.
q Participes ergo iudei et saraceni proximi nostri sunt et diligendi a nobis ut nos, ꝛ nec ē neruꝫ tn̄ omnia opa dilectōis impēdere debemꝰ sm̄ uniꝰcuiꝰ qꝫ conditiōē lxxxvi. di. pasce.
r Proinde ad eternam. h̄ aduerte qđ sic ꝓximum sicut teipm diligē s. salutē aīe sue ꝛ ea que ad salutem aīe pertinent ei optare quā tibi optas nō obstante ergo h̄ precepto possumus delinquentibus penas corporales optare et pcurare: dūmō h̄ fiat sꝫ qđ ira permissit.
s Cogitamꝰ. s. aīe ꝛ corpis ut eos liberemus.
t Uita. i. que est uita anime sue qua ipse uiuit. ꝛ. s. di. j. §. hidem.
u Querendum. sup iohannem. Legitur in iohanne: qꝛ iohannes baptista uidit spiritum quasi columbam descendentem ꝛ manentem super iesum baptizatum qꝰ

h Diligunt. plus iusto.
i Diligenda. q̄ animam. ar. xxij. q. v. siquis coactus.
k Item corpus. quia pars. alia ē pars que homo ē inꝰior: ut de cōse. di. iiij. nō ex quo. nō ergo corpus ē homo qđ eludinēses somniāt: qꝛ nihil ē id qđ sui sit ps: ar. ff. de euic. si dictū. §. ij. ꝛ peccāt q ponūt corpus genus animalis.
l Naturaliter. j. de conse. di. v. non mediocriter.
m Spiritui. ut ad usus exercēde uirtutis habeat̄: ut. s̄. xliiij. di. ꝯuiuia.
n Subiectū. debemꝰ eīn adhibere iumēto nostro saccuꝫ paleā ꝛ flagellū. saccū. i. opera penitentie ꝛ alia bona opera. paleā. i. necessaria ad uite sustētatōꝫ. flagellū: ut castigemꝰ si excesserit: ac si ca patēmur
o Proximos. i. utilitates. nūc eīn nō ipos: sꝫ nosmet tm̄ diligimꝰ. vn̄ tulliꝰ i libro de vra amicitia. Suis qppe icōmodis grauiter angi nō ē amici: sed seipm amantis.

scendit super eum: signum fuit: ne nox illa: hic est filius meus dilectus ꝛc. putaretur ad iohānē eē factā. sed ad eū signū fuit. s. ipm cognoscendi. i. quoddā d̄ ipo quod ante nesciebat. s. an potestatem baptismi sibi soli retenturus eēt. qꝛ aūt mansit sup eū speciale fuit signū filij dei. s. quo ille discerneretur ab alijs. Querit ergo hic beda quō fuit signū cognoscēdi filij dei. s. qꝛ spūs māsit sup eū ꝛc. cum maneat ꝛ in alijs sanctis. sed respondet qꝛ alio modo manet in christo. quia sup eū quo ad oīa: in sanctis aūt nō quo ad oīa: qꝛ ad tpus recedit ab eis propter peccatum uel si quo ad iustitiā remanet in eis: nō tn̄ quo ad opandū: puta ad ꝓphetizādū

uel ad faciendum miracula: ut in helia ⁊ heliseo.

a Danet. nō hic expositionē illi⁹ decreti. xxxij. q. ij. cōmbia. qz in opere cōiugali adest pūtia spūs sancti quo ad meritū: ut. j. e. q. .v. si dicat. nō quo ad miraculū faciendū: ut. j. e. q. pōt.

b Caritas. excidit. s. in hac uita. In futuro eñ fides ꝓuertetur in scientiam: spes in rem: charitas augebit. vñ ꝓpheta uinit dñs: cui⁹ ignis in syon. i. in ecclesia militāte ⁊ camin⁹ i hierusalē. i. i ardētissima charitate. j. di. iij. §. au gustinus et. c. ignis.

c Actio charitas ē. i. uocat.

d Ardente. i. a tribulatione fernente.

e Solis. id est laboris et tribulatōnis. Juxta illud i sole .i. i labore posuit dñs tabernaculum suum tribulatio eius sm apostolum patientiam operatur. sz q⁹ tribulatio patientiam non tollit hoc facit charitas.

f Penna, ta. tangit illū ezechielis. s. q⁹ uidit quattuor animalia pēnata: de quibus hic dicitur: nō reuertebantur cum incederent. sed unumquodqz ante faciē suam gradiebatur:

g Per ꝓphetā ezechielem.

h Incederēt ⁊ ita sancti isti dici possūt habere ueram naturam ⁊c. sicut anes que nolant: ⁊ nō reuolant: unsti. ō. di. §. panonū.

i Unō ⁊ paulus. i epistola ad philippenses.

manserit spūs sanctus. Quid magni ē filio dei: q⁹ i ipo manē spūs scūs astruat? notandūq; ē q⁹ sem p i dño māserit spūs scūs. In sanctis āt hōib⁹ q̄dm mortale corp⁹ gestauerūt: pti maneat i eternuz: ptim rediturus secedat. Danet a qppe apud eos ut bōis isistāt actibus uolūtariā pauptatē diligant māsuetudinē ꝓsequant⁹: ꝑ eterno desiderio lugeāt: esuriāt ⁊ sitiant iusticiā: misericordiāq; mūdiciaz cordis ⁊ tranqllitatē pacis amplectant⁹. sz ēt ꝑ obseruatōne iusticie psecutionē pati nō uereāt⁹: elemosynis oronib⁹ iciunijs ceterisq; fructib⁹ spūs isistē ōsiderēt. Recedit āt ad tps: ne sp' infirmos curandi mortuos resuscitādi demōes eijciendi ul' ēt ꝓphetādi hēant facultatē. manēt sp ut possit hre uirtutes: ut mirabil'r ipi uiuāt. uēit ad tps ut ēt alijs ꝑ miraculoz signa q̄les sint int⁹ effulgeāt. Itē apls

Caritas⁵ nūq; excidit.

Item augustin⁹ sup epl'az iohannis.

Actio ⁶ inuisibilis spirit⁹ sāctus est: q̄ in quocūq; fuerit tāq; radix illi erit. q̄ q̄uis ardēte⁹ sole arescere nō pōt: nutrit⁷ calore solis⁸: nō arescit.

Item gregor⁹ sup ezechielem. Pennata ⁹ aialia minie reuertunt⁹: cū incedūt: qz ꝓdicatores sancti sic a ꝛrenis actib⁹ ad spiritualia transeunt: ut ad ea q̄ reliq̄ rant ulterius nullaten⁹ reflectant⁹ Et paulopost: Nemo mittens manū suā i aratz ⁊ cetera. Danū quippe in aratz mittē quasi p q̄ndam ꝓpunctōnis uomerē ad ꝓferēdos fruct⁹ terraz sui corpis aperire. sed retro p⁹ aratz aspicit: qui p⁹ exordia boni operis ad mala reuertitur q̄ dereliquit: qō qz electis dei minime contingit: recte nunc p⁶ ꝓphetā dr: nō reuertebāt⁹ cum incederēt⁹. Et paulopost: Unde¹ paul⁹: unū ¹⁰ uero q̄ retro sē obliui scēs ad anteriora⁽ᵐ⁾ me extēdēs: seq̄or ad palmā supne uocationis Jn anteriora eterñ extētus eorū

m Anteriora. i. ante nos sunt eterna: post nos sunt tpalia.

n Que sola. s. terrena.

o Non reuertebantur. redeant. finaliter saltem.

p Jā minus. id est insufficiens. erit eñ tunc deus omnia in omnibus id est sufficientia omnium.

q Potest discursus tāg. t illud ezechielis: qz iuxta quattuor animalia que uidit: erant quattuor rote in quibus erat spiritus uite: ⁊ quocunqz ibat spiritus: sequebātur rote. cum stabat: stabāt ⁊ rote. ⁊ ita quādoqz stabant quādoqz monebantur rote. hoc mystice hic gregorius.

r Castitas. que sola cū fiducia potest deo animas psentare: i anē. de lenonibus. §. sancimus.

s Misericorditer. ne inde superbiat homo .vi. q. i. c. imitare ⁊c. sit plurimi.

t Secta. id est nō finalis.

u e Ex premissis. infert charitatē semel habitam non amitti. ⁊ adijcit: q⁹ qui charitatez semel habuit deceterō peccabit. ⁊ ex hoc concludit falso: q⁹ pēnitētiam qui postmodū est peccaturus ñ agit. Et ad hoc inducit argumenta usqz ad. §. ℔ qui de charitate.

x Non poterit. coniunctim intellige. non enim potest simul' charitatem habere et peccare.

y Et ad gratiam. sz uirtutem ipsam quazdam quis habet non peccat: nec peccare potest: ut coniunctim intelligatur.

z q Elia radix omnium malorū quo ad genera singulorum: non quo ad singula generū. i. non est malum alicuius generis. s. q⁹ inde procedere nō possit: ⁊ est simile. xxxv. di. ante omnia.

Elia⁴ radix oim malo⁹ ē cupiditas: ⁊ radix oim bono⁹ ē charitas: ⁊ sil' ambe eē non³ pōt

k Unum uero. q. d. non comprehendi. unū aūt de me uobis aspicio: q⁹ ego oblitus ea que ⁊c.

l Que retro. i. terrena que reliqui.

r Non possunt. ℔. xxxij. q. i. cum renunciatur.

nisi una penitus euulsa fuerit: alia plātari nō pt: sine cā conaf aliqs icidē ramos. si radicem nō ptēdit euellē. Qum ergo qui crialr pec cat: charitatē nūq̃ habuisse pbaf euidēf colligif pniaz si agē q qñq̃ crialit peccauit. Vnde aug°.

Charitas ē aq̃: d q̄ dñs ait i euāgelio: Qui biberit aquaz quē ego dabo ei: nō sitiet i etnū. Reprobus āt cū etnis sit mācipa tus icēdijs i eternū sitiet. quō bi bet aquaz uiuā aut quō potabit a quā salietē i uitā etnā: q q̃i plūbe° dimersus i ima penas luit dānati onis etne? Itē. Sine charita te quō qs uerā cordis ɔtritōz hr̄e potit? quō ergo delictorū remissi onē? q si nō dimissa quō nō oīa ɔrsus ad penā exigēda sit? Itē dñs. Amen amē dico uob: qui credit i me hz uitā eternā. q ergo nō hz uitā eternā: i christū nō cre dit. In xp̄m uero credit q chari tatē hz. In christuz qppe credē ē amādo i ipz tēdere. Hec ē fides ut diffinit aplus: q p dilectiōez o peraf: huic dūtaxat remissio deli ctoꝝ pmittif. Qz si charitas a fidē christianoꝝ seiūgi neqt: cui sez so la uenia pmittif: quō q charitatē nō habuerit: fidē christianorū ha buit? id ē i christum credidit. quō ergo ueniā delictoꝝ accepit? quā si n̄ accepit: quō nō oia ɔrsus opa etnis sit ferieda supplicijs? Itē dñs. Ego sum panis uiu° q d celo descēdi: siqs māducauerit ex hoc pane uiuet i eternū. q ergo n̄ uiuit i eternū: n̄ māducabit panē uiuū i eternū. Sz q n̄ māducaue rit: i eū nō credidit. hoc ē eñi man ducare panē uiuū: qd credē i chri stū. i. amādo tēdere i ipm. Cum ergo reprobus i eū nō credit: quē nō māducauit: 2 ita fidē xp̄iano rū q̄ sola peccata relaxanf nō ha

buit: quō si uiuit dñs cui oē iudi ciū dedit pr̄: iudiciū ppetue dam natōis effugiet oim nō solū actua liū sz ēt origialiū? Hec q̄ d cha ritate dicūf: d pfecta itelligi pñt: q̄ sel habita nunq̃ amittif. Exor dia uero charitatis enutriūtur: ut crescāt 2 ɔculcāf ut deficiāt. nēo eñi repēte fit summ°: sz i bona cō uersatōe q̄ sine charitate nulla est a minimis qsq̃ ichoat: ut ad ma gna pueniat. Sūt itaq̃ grad° nō so lū inf uirtutē 2 uirtutem: sz 2 i ea dē uirtute. Vnde gregori° sup ezechielē scribit dicens.

Qum scām ecclesiā dñs susci pit: i gradib° ei° dignoscif: q: ei° glia p illi° icremēta declaratur Quātū eñi scā ecclia ascēdēdo p ficit: tñ de° hoīb° ex ei° uirtute in notescit. De his quoq̃ gradib° btūs iob loqf dicēs: Per singlos grad° meos pnūciabo illū. oñipo tentē qppe dñm p singulos gdus suos pnūciat: q p icremēta uirtu tū q̄ accipit ei sp laudē sue pietatis reddit. siqdē gdus i cordis ascēsi one nō eēnt: psalmista nō diceret ambulabūt d uirtute i uirtutem. Nec mirꝝ si d uirtute i uirtutē g dus sit: qñ ipa unaq̃q̃ uirt° q̄i qb° dā gdib° augef: 2 sic p icrementa meritoꝝ ad summa pducif. Alia nāq̃ sit exordia uirtutis: aliud uir tutis puect°: aliud pfectō. Si eñi 2 ipa fides ad pfectionē suā nō q busdā gdib° ducēf: sancti apli mi nime dixissēt: auge nob fidē. Et qdā ucit ad dñz q curari filiū suū uoluit: sz reqsit° an credēt: rñdit Credo dñe: adiuua icredulitatez meā. Pēsate rogo qd dr: si crede bat: cur icredulitatē dicebat? si ue ro icredulitatē se hr̄e nouēat: quō credebat? sz qz p occultā ispiratio nē gr̄e meritoꝝ suoꝝ gdib° fides crescit: uno eodēq̃ tpe is q nōdū

a Qum ergo. ex falso falsum concludit.
b Charitas. aqua. quia ad modum aque lauat 2 delet peccata.
c In eternū. i. i patria. i uia aūt beat° ē q sitit iusticiā: ut. ā. c. querendū.
d Mancipatus. i. destinatus.
e Plumbeus pondere peccatorum.
f Item. sine. oia hec sunt uerba aug. ut di cūt quidaz usq̃ ad. §. hec que de charitate. alij dicūt eē. §. ab illo loco reprobus.
g Amen. non credit a destructione ɔseque tis infert.
h Hec ē. j. de conse. di. .ij. ut quid.
i Fides. in formata charitate.
k Huic. ā. xxiiij. q. i. c. si petrus 3. sed nec hic uf ibi excludūtur alie vtutes.
l Credere. Crede deo credasq̃ deum. plus credo ualē: si credas in eū: q̃z q ei uel eū.
m Qua sola. ā. xxiiij. q. i. si petrus.
n Hec q̄ de charitate pmissas auctoritates soluit 2 dicit itelligen das eē de pfecta chari tate. 2 ide sumpta oc casiōe grad° i vtutib° eē oñdit usq̃ ad. §. e. 3: 2 nō. q pfecta dicif charitas quo ad suffi cientiā. 2 hec q̄libet et quantalibz sufficit ad uitā eternā habendaz ar. j. di. p xi. talis. 2 est pfecta quo ad effectū ut. s. faciat hominē pa ratū mori pro christo. ā. c. charitas. j. c. siqs tantā. 2 dicif perfecta quo ad pseuerantiā fi nalē: de qua agif. ā. c. unctio. 2. c. charitas.
o Sunt itaq̃ gradus oñis vtus intendif 2 remittif. 2 ideo grad° merito i ea distinguū tur. sed quia uirtus est mediū duorū uiciorū ut dicit aristoteles: et oratius: vtus ē mediū uiciorum duorū utrin q̃ redactum ut i pun cto medio: qui est iter duo uicia contraria: ui detur q summa uirt° ibi constituta sit. qui ergo illud mediū seruaret: summe uirtuosus haberi d beret. sed i oñib° mediū seruare ultra hominē est: ideoq̃ sume vtuosus nemo dicend° est. ex pmissis sequif: q uirtus in ascendendo nō i infinitū protendif: cum ultra mediū intentō nō progredihaf: sed qz etiā extremoꝝ uiciorum non sunt termini, uidetur q medium eorū nihil sit: puta pdiga litas in infinitum pendi potest. similif 2 sibi cōtraria auaricia. Quare ui def q inf ista duo nihil sit mediū 2 determinatū. Preterea ex quo gradus sunt in vtute: uidef q latitudinē habeāt: 2 qd possint decrescē: sz tñ utruz in infinitū possit decrescere: non uidef. nam sic haberef: q vtus alicuius ita parua eēt q minor ea inueniri non possit. Preterea illud sciendum est: q licet ita sit de omnibus alijs uirtutibus: q quelibet inf duo ui cia contraria sit constituta: hoc tñ in charitate q̄ forma ē aliaꝝ uir tutum non habet locum: quia ei unū solum uicium. s. odiū oppo nitur. unde accidit: q in infinitum possit intendi in uia. in patria au tem puto: q maior charitas eē non possit: q̃z sit supremi ordinis angelorum.
p Inter uir tutē. impropie dicif grad° eē inter unā 2 ali am: cum in ea dem linea intē sionis non di sponitur: sed sic ideo dicif: quia una uir alia intensior i uenitur.
q Qum san ctam gre gori° exponi uerbum illud ezechielis: 2 ue niebat uir ad portam que re spiciebat ado rientē. 2 ascen dit gradus ei° 2 dū exponit troducit aucto ritatem dauid de° in gradib° eius dignoscif cū susceptam ei In pncipio ergo ponitur ea positō illius 7 sus de° in gra dibus eius 2c. Secūdo pba qm in vtutibus gradus inueni unf p auctori tatē iob p sin gulos gradus 2c. 2 dauid: et deambulabūt de vtute i vtu tē 2c. 2 p illud auge nobis fi dē. Et p simi dinē euangelij de semente pi mo pducente herbā deinde spicā post fru mētū. Secūd cognitō que herbaz produ cit cum incipi opari. cū āt co summaf spica facit. cū āt ple uerat: frumentū mittit in spicā. 2 eadē similitudo aptat in plena peri. Tertio 2 ultimo illud vbū ezechielis expōit: 2 uenit uir 2c.
r Proficit. intensione uirtutū.
s De his. pietatis. 2 quāto largiora 2c. ar. xxij. q. iiij. sicut exempli. §. i. 2 dic laudē sue pietatis. i. laudat deū de sua pietate.
t Virt°. 2 uiciū. j. e. §. econtrario. 2. §. non est mirꝝ.
u Et qdam. ut habef in euangelio mathei.
x Incredulitatē. i. modicā credulitatē: qz q icipit credē parū cre dit. ar. d ɔse. di. ij. qz passus. 2. c. p° ea. 2 ita h̄ pposition in contra rium hic: non priuat.

a Describit.in euangelio.
b Messis.huiusq3 fuerunt uerba euangeliste.
c Inter aduersa.aliud in aduersis ⁊,plperis:quia in aduersitate crescit.ã.e.unctõ.
d Herba.si herba fuit :ergo charitatem habuit. sed qñ negauit moraliꝫ pecca uit:ergo charitatẽ nõ habuit ergo nec herba fuit. ſz hoc debz ifferri ad tpus añ negationẽ: ⁊ ita distribuite tempora ⁊c. ut ij. q.i. si peccauerit.vñ uersus. Petro peccãte non tunc fuit herba ſz añ.

e Cõculcabatur. cũ christũ negauit.
f Elir ergo.ō ezechiele trauz ẽ:⁊ sit ad huc uerba gregorij ab illo loco cũ sanctam ⁊c.in ezechiele ẽ ua:⁊ uẽit uir sanct⁹ ad portam q̃ respicie bat ad uiã orientalẽ ⁊ ascendit p gradus ei⁹. Expone uir.i. christus stat i porta:q3 p cruz quasi p portaz ad patrem ingredimur:⁊ sine quo in ciuitatẽ intrare nõ possum⁹. Itẽ qui i porta est ptim intus est ⁊ ptim extra:ptim uidetur et partim absconditus:ita ⁊ xpus p humanitatẽ est uisibilis p diuinitatem inuisibilis,ut uir.i.homo uenit ad portaz.id ẽ xpm qui dicit ostiaz.ō.i.q.i. ordinationes.

§ Ad portaz .i.ad sacrã scripturã uel fidẽ p quaz utrauq3 intratur ad patriaz.

pfecte crediderat: sil⁹ ⁊ credebat ⁊ incredul⁹ erat. hos nimiꝝ ḡdus dñs sb messis noie describit⁹ dicẽs Sic ẽ regnũ dei: quẽadmoduz si iactet homo semẽ i tr̃ã ⁊ dormiat ⁊ exurgat nocte ac die:⁊ semẽ gẽminet ⁊ crescat:dũ nescit ille.ultro enim tra fructificat pmũ herbã.deide spicã: deide plenũ frumẽtũ i spica.⁊ cũ ex se ꝓduxerit fructus stati mittit ad falcẽ: qñ adest tẽpus messis. Semẽ hõ iactat i tr̃ã cũ cordi suo bonã itentõz iserit.⁊ p⁹ q̃s semẽ iactatũ ẽ:dormit:q3 iã i spe boni opis gescit. nocte uero surgit ac die:q3 inim⁹ aduersa ⁊ prospera,pficit:⁊ semẽ germinat ⁊ crescit:dũ nescit ille:q3 cũ adhuc metiri incremẽta sua nõ ualet: sel⁹ ꝓcepta uirt⁹ ad,puectũ ducit⁹:⁊ ultro tra fructificat: q3 ꝓueniẽte se gra mens hois spõtanea ad fructum boni opis surgit. Hz hec eadẽ tra pmũ herbã:deide spicã:deide plenũ frumẽtũ,pducit i spica.herbã qppe,pducẽ:ẽ ichoatiõis bone ad huc teneritudinẽ hr̃e. Ad spicam uero herba⁹ uẽit cũ se uirt⁹ aio ꝓcepta ad,puectũ boni opis,ptrahit. Plenũ uero frumẽtũ in spica fructificat:qñ iã tñ uirt⁹ ,pficit:ut eẽ robusti ⁊ pfecti opis possit: sz cũ ex se ,pduxerit fruct⁹.stati mittit falcẽ qñ adest tẽpus messis. Omni potẽs enim de⁹ ,pducto fructu falcẽ mittit:⁊ messẽ suã desecat:q3 cuz unũquẽq3 ad pfecta opa ,pduxẽit et⁹ talẽ uitã p emissã sniaz icidit: ut granũ suũ ad celestia horrea producat. Cũ igit desideria bõa cõcipim⁹ semẽ in tr̃ã mittim⁹. Cũ uero opari recta incipim⁹:herba sum⁹. Cũ ãt ad,pfectũ boni operis crescim⁹:ad spicã puẽim⁹. Cũq3 i eiusdẽ opatõnis pfectione solidamur:iã plenũ fructũ i spica ,pferimus. Herba etenim petr⁹ fuerat: q passiõis tpe p amorẽ dñz seqns hũc deũ ꝓfitẽi añ ãcille uocẽ timebat. Erat enim iã uiriditas i mente q3 credebat dñm oim redẽptorẽ: sz ualde adhuc flexibil⁹ pede cõculcabat⁹ timoris. Jã i spica surrexerat:qñ eũ quẽ morituꝝ cõfiteri timuerat:nũciãte euãgelio i galilea uiuentẽ uidebat. sz ad plenũ ḡnũ i spica puenerat:qñ ds̃up ueniẽte

b Perducit,illa membra sua.s.fideles.
q Eli nult.Casus:siqs habet uoluntatem sustinendi oia ꝓ xpo.⁊ tñ si imineret ei periculũ in rei ueritate nõ sustineret:reuera iste habz charitatem licet modicam q̃ postea auget:qñ cum effectu paratus est oia ustinere:quod probat exemplo petri.

spũ ⁊ suã mentẽ illi⁹ amore roborante ita solidat⁹ ẽ:ut uires pseqntiũ cesus despicẽt: ⁊ redemptorẽ suũ libẽ inẽ flagella pdicãet. Nullus itaq3 q ad ꝓpositũ bonum adhuc i mentis teneritate cẽ ꝓspicit despiciat:q3 frumẽtũ di ab herba icipit:ut granuz fiat.uir ergo uẽit ad portã: q3 dñs ac redẽptor noster mẽbris suis intrãtib⁹ pducit⁹ ad se:⁊ ascẽdit p grad⁹ ei⁹: q3 nob pficiẽtib⁹ eo ampli⁹ nob exaltabitur: quo altus ⁊ icomphẽsibil⁹ cẽ cognoscit. In uirtutum quippe nostraꝝ gradib⁹ ipe ascẽdere dr̃: q3 tãto ipe nob sublimior oñdit: quanto noster anim⁹ a reb⁹ ifimis sepat. Hinc aug⁹. ait in libro de gra ⁊ libero arbitrio.

Eli nult facẽ dei mãdata ⁊ nõ pt:iã qdẽ hz bonã uoluntatẽ:ſz adhuc pua ⁊ inualidã.poterit⁹ ãt cũ magnã habuerit et robustaz.Qñ enim martyres illa magna fecerũt mandata: magna utiq3 uolũtate.i.magna charitate fecerũt:ō q̃ ait dñs.maiorẽ charitatem nemo hz ⁊c.Et paulopost: Jpam charitatẽ aplus petr⁹ nõ duz habebat:qñ tioze ter dñm negauit:⁊ tñ q̃uis pna ⁊ ipfecta:nõ erat ei charitas qñ dicebat⁹:dñe aiam meã pono ꝓ te. Idem super epl̃am iohãnis. Hgs tantã habuerit charitatẽ: ut pat⁹ etiã sit p frib⁹ mori pfecta est i illo charitas:ſz nũquid mox ut nascit iam ꝓfectus pfecta est?ut pficiat:nascitur:cũ fuerit nata.nutrit:cuz fuerit nutrita:roboratur.cum fuerit roborata pficit.cuz ad pfectum uenerit:quid dicis?mihi uiuere xpus est ⁊ mori lucr̃. In eadẽ Jeut seta introducit filum ita timor introducit charitatem crescit charitas :minuitur timor ⁊ ecõuerso. In eadem. Orte nata est i te charitas sed nondũ pfecta.noli desperare. nutri eam ne forte suffocetur. Idem ad hieronymũ. Charitas in quibusdã perfecta:in quibusdã imperfecta pfectissima aũt in hac uita haberi nõ potest. Item gregorius. Si⁹mo me⁹ inuenerit aliq3 in cordibus nestris scintillam

i Qui nult.quodammotu bono.s.affectionis nõ effectiõis:⁊ sic nõ ẽ ꝛ.ã.di.i.notũ.
k Mãdata:i.ardua ⁊ difficilia :ut ponere animã ꝓ xpo ul frib⁹
l Non pot.s.impediente carnalitate.
m Potent.i.facere mãdata dei.
n Charitatẽ.i.opus uel signum charitatis maioris.
o Petr⁹.di.l.fideliõ
p Dicebat.oñe aiam meam,p te ponã: licet hoc facere nõ posset.
q Iqnis tantã.nascitur. sic etiam grad⁹ notantur in conuersione pauli.nam prostratus fuit ut cecaret ⁊c. ut.xxiij.q.iiij.oisplicet
r Ad perfectuz.i.ad perfectiõem a deo datam.
s Quid dicis:tu ceu q3 habes talẽ pfectiõz
t Uiuere.christus ẽ mihi uiuere.i. causa q̃ re uelim uiuere. ad hoc enim uiuo: ut ipm magnificẽ. et ipm mori ẽ mihi lucr̃ :q3 p mortẽ eius liberor a miseria ⁊ transeo ad felicitatẽ uel christus ẽ mihi uiuere.i.uita hic ⁊ in futuro. hic p fidẽ ⁊ spez in futuro p speciem:⁊ mori pro christo ẽ mihi lucrũ: q3 deponam corpus mortale:et resumã imortale.
u Jeut seta.sic enim seta introducit filii:nec cũ eo remanet.: sta timor charitatẽ:cũ ea tñ eẽ nõ pt.ar.xxiij .q.vi.§.ex hi⁹.⁊ j.di. vij.null⁹ hoc ō fuli.ẽ al⁹ initial':q pti respicit pmiuz meriti:ptim penã supplicij. de tali dr̃ q3 augeat charitat⁹ ⁊ minuit timor.j.c.,pr. usq3 dũ fiat pfca charitas:q3 foras mittit timorẽ oẽm.ar.xxiij.q. vi.scismatici.
x Et econuerso.ar.q3 charitas decrescẽs possit:ñ q̃ aut ,pficiat aut deficiẽ. Tu dic q3 charitas crescit ⁊ decrescit q̃stũ ad intẽsiõz al⁹ ñ.
y c Variat.pfectissima

.l.qua pfectio: nō possit haberi. unde dicit auctoritas sup epistolā ad ephesios: nemo tam pfectus qui nō possit crescere.
a Is sermo.i.predicatio mea.
b Flate.mortalia peccata: ar.j.di.iiij.inter hec hircum.
c Contrario.i.per suū contrariū.s. peccatū ⁊ uiciū quod virtuti ē ↄtrarium ar.viij.q.i.sciendum.
d Ita nemo. unde iuuenalis: nemo repēte fit summus. accipiunt se paulatim qui longa domi ridimicula sumunt.
e Sicut trib⁹.ad peccatū.i.actū exteriorem.
f Suggestiōe.ā.di.vj.testā i fi.palea est.
g Tāq̄3.mens mala mors int⁹.mal⁹ actus mors foris.vsus tūba puella puer lazar⁹ ista hāc notant vbo: hunc motu lachrymādo suscitat illū Christus. et in medico nascit eger hō: ad h.ā.e.di.§.ex his. ubi tres q̄3.⁊.§.si sūt.⁊.c.quem penitet.
h Sciendū quippe tribus modis aliter assignantur isti tres modi i lege: q: delinquitur a proposito impetu: casu.ff.de pe. respiciendum.§.delinquunt.
i Ignorātia.ā.xxxij.q.vij.quēadmodum.xxiij.q.i.siquis dederit.viij.di.consuetudo xxij.q.iiij.nemo.
k Infirmitate.ā.xxv.di.§.crimis.ā.xv.q.i.§.i.
l Et grauius.hoc itelligas p accumulatōe3 sicut magis peccat qui ex ifirmitate ⁊ ex ignorantia q̄3 ex ignorātia sola.⁊ sic nō est cōtra quod dicit auctoritas q grani⁹ peccat q peccat in filiū: q̄3 qui peccat in patrē. at constat eū qui peccat per infirmitatem peccare p impotētiam.⁊ ita peccat in patrē: cui attribuit potentia. qui autē peccat per ignorantiā peccat in filium: cui atribuitur sapientia. s3 qđ hic dicitur: non est referendum ad peccata: que ↄmittūt in patrē ⁊ filiū ⁊ spiritum sanctum. ⁊ sic debet intelligi: aliqs ifirm⁹ ē incōtinēs: ⁊ licet sciat in fornicatione esse mortale peccatu3: tamē fornicat tanq̄3 excuset ꝓpter sue icontinētie infirmitatē. talis plus peccat: q ex certa scia q̄3 q ex ignorātia: que.s.ignorat fornicationē mortale peccatū eē. alleuiat enim ignorātia etiā si non omnino. Itē contrariū est huic loco quod dicit ambrosi⁹ grauiter peccas: q: ꝓmittis tibi ipunitatē. grauius: q: ↄtēnis. grauissime: q: ignoras s3 illō dr ad terrorē. ul dic grauissime.i.piculosissime: q: pnia spērat nō agit de pcto qđ igrat.⁊ ita h dic ꝓpt difficultatē pcēdi: ar.j.di.iij.iudas v.magnū
m Inter hec.inquinat.per mortale peccatum.
n Predicator.paulus in pma epistola ad corinthios.

gratuitu amoris dei ipsā nutrire ad hanc augenda3 uos aduocare studete. Et paulopost: Flate ^b nutrite in nobis: ut cū creuerit ⁊ flāmam dignissimā fecerit: oium cupiditatū ligna ↄsumat. ¶ Ecōtrario ^c etiā grad⁹ in uirtutē eē ꝓbant q: ⁊ in ipsius peccati grad⁹ euidēt apparēt. sicut eīi nemo repente fit sūm⁹ ^d: ita nēo repēte fit turpis. Hinc etiā aug⁹. ait i sermone habito in monte.

Sicut ^e trib⁹ gradib⁹ ad pcīm ꝑuenit: suggestōe ^f delectatōe ↄsensiōe: ita ipsius peccati tres sūt differētie: ⁊ i corde ⁊ i fcō ⁊ in cōsuetudie tāq̄3 ^g tres mortes. una q̄si i domo.i.cū i corde cōsētit libidini. alta uero q̄si iam ꝓlata extra portā: cū i fcm ꝓcedit assēsio. tertia cū vi ↄsuetudinis male tanq̄3 mole t̄rena ꝑmit animus: q̄si i sepulchro iā putrēs. Que tria gnā mortuor3 dn̄m resuscitasse: qsq̄3 legit euāgeliū agnoscit. Item greg⁹.

Sciendū ^h quippe ē: q tribus modis admittit peccatū. nā aut ignorātia ^i aut ifirmitate ^k aut studio perpetrato. ⁊ ^l grauius qdē ifirmitate q̄3 ignorātia: s3 multo grauius studio q̄3 ifirmitate peccat. Idem.

Inter ^m hec sciendū est aliud esse quod animus ō tentationib⁹ carnis patit: aliud uero cu3 p sensū delectatōis obligat. plerūq̄3 eīi cogitatōne praua pulsatur sed renitit. plerūq̄3 āt puersu3 qđ ↄcipit intra semetipm ēt iā p desideriū uoluit. ⁊ nimir3 mēte3 neq̄ q̄3 cogitatio imunda inquinat cu3 pulsat: s3 cū hanc sibi p delectationem subiugat. Hinc etēīi ꝑdicator ^n egregi⁹. Tentatio ^o uos n̄ apꝑhendat: nisi hūana ^p. hūana quippe tētatio ē: q̄ plerūq̄3 i turpi cogitatōne tangimur etiā nolētes: q:

o Tentatō.nolentes.unde ⁊ aplus: ago qđ nolo: q: ꝑmi mot⁹ nō sunt i ptāte nostra: ut.ā.c.di.i.c.sup tribus.
p Humana.i.nisi ō his sine qbus uita ista eē nō pōt. s. ueniali.xxv.di.qualis.
q Hec itaq3.ex illo.c.ā.c.di.cū sancta. infert magister ⁊ redit ad ꝓpositu3 pncipale: ⁊ probat ad hoc charitatē semel habitā amitti posse: maxime exemplo ade moysi ⁊ aaron.

ut nōnunq̄3 illicta ad animū ueniunt. Hoc utiq̄3 in nobismetipsis ex humanitatis corruptibilis pōdere habemus. Iā uero demoniaca est: ⁊ nō humana tētatio: cu3 ad hoc qđ corruptibilitas carnis suggerit p ↄsensū se anim⁹ astringit. Item hieronymus.

Super tribus sceleribus damasci ⁊ cetera: ut supra. Non ē mir3: si i uirtute grad⁹ eē dicunt qñquidē ⁊ peccati grad⁹ ita euidēter monstrant. Hec ^q itaq̄3 charitas q̄ i petro añ negationē herba fuit: ⁊ in singul' nascit ^r āteq̄3 roboret: añ sui pfectionē amittit et reparat. Unde aug⁹. in libro de correctōne ⁊ gratia. Quicunq̄3 ^s ab illa originali damnatione ista diuine gratie largitate discreti sūt: non est dubium: quin ꝓcuret ^t eis euangelium: ⁊ cū audiūt ⁊ credūt ⁊ in fide que per dilectionē operatur usq̄3 in finem uite ꝑseuerāt: et si qñ exorbitēt correcti emēdant ⁊ quidā cor3 ⁊ si ab hōib⁹ nō corripiant: in uiā quam reliqrāt: redeunt ^u. Item in eodem.

Firmū ^x dei fūdamentū ^y stat imobile ^z hñs signaculū ^⁊ hoc scit ^ↄ dominus qui sunt eius. Horum fides que per dilectionē operatur: profecto aut omnino non deficit. aut siqui sunt quorum ^a uita defic: reparāt: añq̄3 uita finiat ista ⁊ deleta iniqtate q̄ intercurrerat usq̄3 ad finē ꝑseuerantie deputant. In eodem.

Nullus cor3 ex bono i malū cōmutatus finit hanc uita3. In eodem.

Talibus ^b deū diligētib⁹ omia cooperant i bonu3: usq̄3 adeo ꝓrsus oia: ut ēt siq cor3 deuiāt et exorbitāt: ēt hoc ^c ipm faciet eis ꝓficere ^d in bonum.

Item aplus ad galathas.

r Amittitur. imo ⁊ quandocunq̄3 perfecta fuit: in hoc uita amitti pōt. s. eēt p gratiā cōfirmatus sicut fuit i beata uirgine.xv.di.nīc aūt.§.nole autem
s Quicunq̄3. originali. id est quā ab origine trahit. ⁊ cu3 q nascitur.
t Procuretur.i.ad utilitātē cor3 legat ⁊ exponatur.
u Redeunt. opante gratia.
x Firmū.i. imobile est. liq̄3 possibile sit eū q pdestinat⁹ ē nō fuisse pdestinatū. vba sunt apli i epistola.ij. ad timotheū.
y Fūdamētū .i.pdestinatio.
z Imobile .i.illi quos deus elegit: imobilit' ⁊ i fūdamēt pseuerant firmi. q āt p̄i n̄ erat fūdati ō fūdamento.i. ō pdestinatiōe.j.di.iiij.§.si ex bono v.g. aliud.
⁊ Signaculū.i. hoc hñs mēti ipsum i signū amicis ⁊ inimicis: amici ut accedāt: inimicis ut territi fugiāt hoc.s. scit ⁊c. etiā dū sunt mali.
ↄ Scit.i. amat ⁊ defendit pdestiatos suos: etiā dū mali sūt ⁊ pq̄3 eos cōtinue munit: apparet hostib⁹ ⁊ amicis: q ipi sūt signacula dei. uel signaculū.i.discretō3 int' pdestiatos ⁊ nō pdestiatos.s.s. qđ sequit: scit ⁊c. hñt eīi pdestiati dū sūt mali quēdā charactērē quo distinguūt a damnādis. vn̄ ex tribu iuda.xij.milia signati.
a Quor3 deficit.j.di.iiij.§.uerum.c.si ex bono.
b Talibus deū diligētib⁹.s.in epla ad romanos.
c Hoc ipsum.i.deuiare.
d Proficere.in bonum occasionaliter. quia fortiores resurgunt ar.di.xxiij.nerui.lxiij.di.§.uerum in fi.⁊ di.l.considerandum ⁊c.

fidelioꝛ.vi.q.i.imitare vel veniare.i.penā quā subeunt pro veniati one facit eis pficē:qꝛ cū pena affligūt se recognoscentes:t humi liantur.i.humilioꝛes fiunt.j.di.proꝛ.c.potest fieri.

a Circūcisio,aliqd quo ad salutē:qꝛ nō recipit aliqs qꝛ circū cisus:nec reijcit aliqs qꝛ ꝓpuciat⁹ qñ idifferētes sūt.nec b c.facit ad ꝓpo sitū:sed sic pōt ad₃ptari. sine qs circuncisus sit sine ñ. potit per pñiam re cuperare charitatem quā amisit peccādo:vt nō est aliquid i. non proficit ad salutem sñ operibus.

b Non est. tam.j.c. di.§. opponit v.nō ē iniust⁹.

c Cōta. spūs sācti ecce opus

d Ex dilectione. q̄ informat actum sive actionē ecce alacritas.

e Ad gl'iam. ecce recta t pura intentio.

f Triplex. q̄ cōmendatur i eis.s.opus t a lacritas t recta intentio.

g Olim.q. d. nō nunc ita facē ad propositū

b Operari.faciendo ꝓficiendo.

i Pro quib⁹ i.pro quoꝝ similibus.

k Benefaciet eternalit remunerando vel cē poralit abundantius: qꝛ si nō peniteris sicut eni prima bona p̄sequentia mala mortua irrita facta fuerunt:ita ipsa eadem p̄ pñiam t alia bona sequētia reuiuiscūt: vel quo ad vitaꝫ eternam vel ad temporale premium vel ad minus supplicium sb eundū.j.e.di.iij.v.nihil.vbi de hoc.

l Romanos.qui de operibus.qꝛ tēpoꝛe gr̄e seruare volebant p̄cepta legalia qō nō licet:ex de consti.translato.

m Olle.tenet.qꝛ charitas t odiū immediata contraria sunt circa suū susceptibile:ar.ā.di.i.ois qui nō diligit cē.t ē arg. diabolum añ ruinā charitatē habuisse:qꝛ si nō habēt charitatē odiū teneret t exponē odium tenet.i.per peccatū deo fit odibilis.

n Emo.seruire:ar.ℨ.ff.de ope.lib.l.penult.

o Dā vero.verba sunt gra.vsq; illud:quomodo.

p Ān extasi.s.prophetie.

q Intercat.i.facta erat ei revelatio t data scia quā angeli bñt: t illi qui sunt in celesti curia.

r Elaticinabat.dicēs b nūc os ex ossib⁹ meis cē,vñ apls.sacm magnū b ē in christo t eccla:ex de biga.debitum.

s Habebat.sed non statim in sui creatione.

t Tē si sine charitate.video gr̄a.nitēt asserē:q; adā būit ex creatōe virtut⁹.Celebꝛioꝛ aūt ē sn̄a:q; adā duplicē habuit statū añ peccatū in creatione sola naturalia accepit:qb⁹ ꝓficē vt mēri non poterat.post creationē addita sunt ei gratuita vnde dicit augustinus habuit adā vñ posset stare:sꝫ nō vñ posset ꝓficere:t hoc in primo statu. dicit aūt augu. t illud būit prim⁹ hō posse qō vellet:sed nō būit velle quod posset qꝛ si habuisset ñ peccasset.habuit ergo posse qō vellet bonum .i. virtutes i ꝛ⁰ statu qñ cecidit. vñ dr̄ spoliat⁹ gratuitis: t vulnerat⁹ etiam in naturalibus. habuit q̄ in ꝓmo statu innocentiam sicut puer. sed charitatē nō :vñ ñ erat bonus.t ita būit quo stare posset:sꝫ nō vñ mereret cū charitatem nō hēret.sine qua nemo ꝓficit nec mouetur ad merendum.sed

u secūdo statu būit charitatē s̄m quā hec dicta intelliguntur.

u Accepit.sed nō statim in sua creatione.

x q Elomodo.expoliantes.hoc habetur i epistola ad collossenses.

y Eleterē.i.habitum peccatoꝝ t vsum cē. cum actib⁹ suis.i. vbi nec habitus nec actus peccatoꝝ aliquando adsit.homo enim uet⁹ nihil aliud ē q̄z vetus vita que ē in peccato quod cōtraximus ab adam.

z Jnduite.s.habitum virtutis.

a Nouum hominez id est rationabilē mentem.

b Qui renouat.id ē magis t magis crescit t acquirit cognitionez dei:t illa renouatio fit s̄m imaginem eius.

x Eius.i.imaginē eius in ratione q̄ est imago dei.vnde isaias:non credit nisi intellexeritis in spiritu.

a Qui creauit eū.s.nouum hominem in agnitionem sui ad hoc vt ipsum deum agnosceret.

b Stola.alludit ēgelice parabole de ꝑdigo filio.xxxvij.di.§.hic etiaz.

c p Rinceps.peremit.i.necessitate moriendi astrinxit.

d Charitate.ā.xvi.q.ij.visis ℨ.

e q Elando.ā.vij.q.i.illud.ℨ.ā.lxxxi.di.in oibus ℨ.ex de sta.monacho. c.ij.contra.extra de offi.delega.prudentiam.contra.arg. ꝓ solitudine.xxxij.q.i.nuptie.

f p Rimus.confabulatoꝛ.id est per contemplationem de illo cogitando

g i Ila aia.hec vba sunt apli in epistola ad hebreos.

b Elucet.per imitationem.

Circūcisio⁹ nō ē aliqd neq; p̄cepucium:sꝫ fides q̄ operat per dilectionem:t hoc oli in uobis gaudebatis bñ p opera fidei t ex dilectione. Item ad hebreos.

Non ē tā iust⁹ deus:ut obliui scatur operis uri tē: operis quo omnia sua fecerant communia⁹:t hoc ex dilectione t hoc ad gloriam dei.Ecce triplex bonuz quasi diceret oli⁹ multa opati⁹ estis p quibus si peniteatis de malis:benefaciet⁹ uobis deus.Romanos quoq; t galathas duz apls redarguēt:merito fidei,pbat assecutos remissionē peccatoꝝ t sāctificatōnē i spiritu sācto t iusticiam bone opationis:q̄ oia aut sine charitate nūq; uere fuerūt i eis: aut ueram charitatē hūerūt a q̄ postea lapsi sē:q; de operib⁹ legis gl'iabantur. Tē de quolibz adulto aug.ait Olle⁽ᵐ⁾ charitatez:odium tenet. Tē ois q ñ diligit odit. Tez in euāgelio. Nemo⁽ⁿ⁾ pōt duobus dñis fuire.aut.n. unum odio habebit t altez diliget:aut unū sustinebit:altez; cōtēnet. Adā⁽ᵒ⁾ uero cū i uirili etate a dño creat⁹ sit: tāq; a diabolo tētaret:cū ō latere ei⁹ uxoꝛ formaret:dū in ⁽ᵖ⁾extasi rapt⁹ āgelice curie iterat⁽ˢ⁾:duz cuigilās futura christi t eccl'e sacra naticinabat⁽ʳ⁾:aut charitatē aut odiū hēbat⁽ᵗ⁾:Si aūt odiū hēbat: ñ fuit diabol⁹ auctoꝛ nr̄i peccati. Tē⁽ᵘ⁾ si sine charitate a deo creat⁹ ē: ei⁹ silitudinē i creatōe sui neq; q; accepit⁽ˣ⁾. Tē si sñ charitate creat⁹ ē iust⁹ t inocēs a deo fact⁹ ñ ē.Creatura nāq; rōnis capax t liberi arbitrij iusticie t inocētie sine charitate p̄mij t alia bona sequētia reuiuiscūt: vel quo ad vitaz eternam vel ad temporale premium vel ad minus supplicium sb eundū.j.e.di.iij.v.nihil.vbi de hoc.

l Romanos.qui de operibus.qꝛ tēpoꝛe gr̄e seruare volebant p̄cepta legalia qō nō licet:ex de consti.translato.

m Olle.tenet.qꝛ charitas t odiū immediata contraria sunt circa suū susceptibile:ar.ā.di.i.ois qui nō diligit cē.t ē arg. diabolum añ ruinā charitatē habuisse:qꝛ si nō habēt charitatē odiū teneret t exponē odium tenet.i.per peccatū deo fit odibilis.

n Emo.seruire:ar.ℨ.ff.de ope.lib.l.penult.

o Dā vero.verba sunt gra.vsq; illud:quomodo.

p Ān extasi.s.prophetie.

q Intercat.i.facta erat ei revelatio t data scia quā angeli bñt: t illi qui sunt in celesti curia.

r Elaticinabat.dicēs b nūc os ex ossib⁹ meis cē,vñ apls.sacm

tate particeps ee ñ pōt. Colligit ergo q; adā añ q; peccaret charitatem habuit:sine q̄ iust⁹ t inocens esse non potuit. Ade augu.in genesi ad litteram.

Elomō renouari dicimur :si ñ recipim⁹ qō ꝑdidit p̄m⁹ hō? hoc plane recipim⁹:qꝛ iusticiaz ex q̄ i peccatū lapsus ē.Et paulop⁹: Ex poliātes ueterē hoiez iduite nouū:q; renouat i cognitōe fidei s̄m imaginē ei⁹ q; creauit eū. hāc eni imaginē i spū mētis ip̄essam perdidit adā p peccatuz.Et post pauca:Stola⁽ᵇ⁾ p̄ma illa ipa iusticia ē:unde lapsus est adā. Dē i homelia.xi.

Rinceps⁽ᶜ⁾ uicioꝝ oium: dū uidit adā ex limo terre ad imaginez dei factū :pudicitia ornatū tēperātia ꝓpositū : charitate splē didū:p̄mos parētes illis donis actātis bonis expoliauit pariter ac peremit. Nāq; cū hōi abstulisset pudiciciā t cōtinētiā:suo dño eū subiugauit.Et paulopost: Adaz amissa tēperātia fact⁹ est intemperās.pdita charitate⁽ᵈ⁾ malus inuenius est. Tē āb₃o. ad sabinum

Elādo⁽ᵉ⁾ adā solus erat non est p̄euaricat⁹:qꝛ mens ei⁹ adhe rebat deo. Tē ad eundem.

Rim⁽ᵖ⁾ hō recens dei op⁹ erat cōfabulatoꝛ assidu⁽ᵍ⁾:q sāctoꝝ angeloꝝ cōplantatus erat uirtutibus. Dem in exameron.

Ila⁽ʰ⁾ aia a deo cōpingit :que hz i se uirtutū gr̄am renitentem splendoꝛēq; pietatis. illa aia bene picta ē:i q̄ elucet⁽ⁱ⁾ diuine operatōis effigies.illa aia bñ picta est in q̄ ē splendoꝛ gl'ie t p̄ne imago

f Imaginem .i. imitationem.
k Sapiens. hec sūt .s. virtutes.
l Que ne no. ꝯ. xxxij q. v. de pudicitia.
m Nudꝰ. a virtutibꝰ
n Sed nec adā pmꝰ alias prius ē .i. i pⁱmo statu suo.
o Ut cognouerūt.
p Opponit ꝯ id .s. ꝙ charitas semel habita deseri non pōt.
q Omnis .i. nulla negat. nam clamare dicit̃ ex quo non contradicit̃ argu. ff. de usufruc. ac. l. i. §. vlti. vel omnis ꝗ loquitur de hac materia: si .i. di. oēs leges.
r Filie pharaonis .s. tremuch que moysen de fiscella sirpea i qua mater illum exposuerat suscipiens eum nutriri fecit: ⁊ tandē eum adoptauit in filiū: vt i aplo inuenitur.
s Reliquit. ⁊ fugiens per desertū in terram madian duxit filiaꝫ ietro: ex ꝗ suscepit duos filios.
t De libro .s. vite pn̄s vel dic vt. ꝯ. xlv. disti. disciplina.
u Septuagita. ꝯ. lxxxiiij. di. porro.
x Seniores. faciēdo eos prudentes ⁊ peritos ad similitudinem moysi: nō aūt de spū aliquid eius subtrahēdo vt sciret̄ regere populum cū moyses iaꝫ solus nō sufficeret.
y Uideat̃ .s. hoc peccatum. xxiij. q. iiij. cuꝫ superna.
z Coadiutor. cū moyses esset aliquantuluꝫ impedite lingue.

ſhe: sꝫ hanc imaginē ꝗ refulget picture ꝓciosa ē: sm̄ hanc imagineꝫ ante peccatū depictus fuit adā: sꝫ ubi lapsus est deposuit. Idem de fuga seculi.

Similē dei eē: est habere iusticiā sapientiā ⁊ in uirtute dei esse pfectū. Idez de uita beata

Sapiēs nūꝗ̄ ianis ē: sꝫ semp habēs i se amictū prudētie ꝗ pōt dicē: iusticiā induebā uestiebā iudiciū. mētis nāqꝫ hec sūt interna uelamina: q̄ nēo aliꝰ pōt auferre: nisi cū aliquē culpa sua dispoliat. deniqꝫ sic spoliatꝰ adā nudꝰ īuentus ē. Idē i li. de isaac ⁊ anima.

Sed nec adaꝫ pmꝰ hō nudus erat: quē inocētia uestiebat. Idez in li. de paradiso.

Ut cognouerūt: qꝛ nudi eēnt taū qdē nudi erāt: sꝫ nō sine uirtutū tegumēto. Opponit̃ etiā illō qō ois clamat auctas. si sic pmāsisset ut erat aū peccatuꝫ: esset trāslatꝰ i gliaꝫ quā hituri sūt sācti sꝫ nemo adultꝰ sine charitate itrat charitatem ergo hēbat. Item opponit̃ ꝯ moyse cuꝰ fidē apl's i epistola sua ad hebreos cōmendans dignis ꝓconijs eiꝰ merita predicauit: dū se negauit eē filiū filie pharaonis: mallēs affligi cū fratribꝰ ꝗ̄ perfrui iocūditate tpalis palatij: dū fratri cōpatiēs egyptiuꝫ sabulo obruit: dū ueritꝰ aiositatem regis egyptū reliquit̃: dū diuino uallatꝰ auxilio regis furorē contēpsit: atqꝫ i uirtute signoꝝ ppl'ꝫ de egypto eduxit. ꝗ oia quibus laudibus sūt efferēda: si tūc charitas in eo ñ erat: cū ñ hēat aliqd uiriditatis i se ramus boni operis: nisi ꝓcedat ex radice charitatis? quō autem charitatē ñ hēbat: cui dñs facie ad faciē loqbat̃: sic hō solet loq cū amico suo? quō charitatē ñ habebat: q ꝓ ppl'o supplicās dicebat aut dimitte eis noxā hāc: aut me dele de li. tuo? an nō ꝓximuꝫ diligebat: q ꝓ ppl'o se obijciēs illū ab iteritu liberauit? an nō diligebat deū: qui ꝓ eo in rituli cultores deseuiens ipsius uituli caput in puluerē cōminuit: atqꝫ ut i secessum ꝓijceret̃: aq̄ mixtū israelitis bibēdū dedit: ñ nullos ex eiꝰ cultoribꝰ gladio feriri ꝓcipiēs: ut ppl's cuiꝰ erat interitꝰ maior futurꝰ recōciliaretur deo? an nō charitatē hēbat ꝯ cuiꝰ spū dñs accepit: ⁊ sup. lxx.ᵃ seniores israel ꝓposuit? q tam̄ ad aquā ꝯtradictōis de dei potentia siue de eiꝰ benignitate dubitās: cū cetera certa fide ꝓmisisset ꝓductu

rus aquā de petra diffidet̃ exere puit dicēs? Nūqd de petra hac poterō uobis educē aquā? qō nl'li leue uideatur cū in penā ꝯlicti eiꝰ sibi ⁊ aaron a domino dictū sit: Quia nō exaudistis uocem meaꝫ ut glorificaretis me coram filijs isrl': nō itroducetis ppl'm hunc in terra quā dedi eis: an charitatē ñ habebat aarō qñ frī quoadiutorꝰ datus ē: ut eēt os eius ad ppl'um ut ꝑ eū signa fierēt i egypto? q tn̄ i cultura uituli postea consensuꝫ ppl'o adhibuit. an charitatē ñ hēbat: qñ ex oi ml'titudie filiorū isrl' solus a dño electꝰ est: ut pontificatu ante eū fūgeret̃? si charitatē ñ hēbat: bonus nō erat. si aūt bonꝰ ñ erat: cur ꝑ ceteris a dño i pōtificē electꝰ ē? an charitatem non habebat: quādo ꝓ ppl'o cū turibulo icēdio se opposuitꝰ ⁊ irā dei placauit ⁊ tam̄ ut ꝓmissū ē ad aquas ꝯtradictōis irā dñi aduersū se postea ꝓuocauit. nūqd etiaꝫ dauid charitatem nō hūit: sup quē sps dñi a die unctōnis directꝰ ē? an forte diceretur directus eē sup euꝫ: ut ex tūc grām ꝓphetandi hr̄et: non ut ex eo grām diuie dilectōis acciperet? qō absurdū plane uidet̃ de eo sentire: de quo dominus ait: iueni hominē sꝫ cor meū. quō ēt charitatē ñ hēbat: q querēti aiam suaꝫ pepercit? q horā chlāydis sue ꝓcidit postea cor suū ꝗuiter ꝑcussit: clamās quē persequeris rex israel canē mortuū ⁊ culicē unum? quō charitatē nō hēbat: q mortē iīmici sui tā ꝗuissime tulit? quō charitatē nō hēbat: q aquā de cisterna bethleem suoꝝ ꝑiculo sibi oblatā nōˢ bibit: sꝫ corā dño libauit? quō charitatē nō hēbat: q irrisus a michol filia saul: eo ꝙ aū arcam dñi cytharā ⁊ psalterium percutiens saltasset ait: ludāᵐ ⁊ uilior fiā i oculis meis? si charitatē non hēbat ꝗ ꝯscia secutus ipꝛecabatur sibiipsi dicens: Si reddidi retribuētibus mihi ma. deci. me. ab iimi. m. inanis? si charitatē ñ hēbat: ꝗ temeritate iudicari rogabat dicens.

Iudica meᵉ deꝰ sꝫ iusti. m. ⁊ sm ino. m. sr me. Idē. Iudica me dñe: qm̄ ego i inno. m. igres. sum Et tn̄ post tot inūerabilia diuie ⁊ supne dilectōis indicia ꝗ̄ grauit̃ deliquerat: nullus ignorat q bersabee adulteriū ⁊ urie homicidiū admisit. Cuius penitentiā si sine charitate dño obtulit: uerā cordis cōtritionē nō hēbat. quō ergo sacrificiū cordis contriti ⁊ spiritus

a Non eius loquendo pro moyse.
b Cōsensum ꝯ. l. di. §. ecce a
c Electus ꝯ. xcv. di. esto.
d Opposuit. succenso chore cū familia sua vij. q. i. deniqꝫ
a Prophetā di. non est suf. ficiens probatio ꝙ charitatē iō hūerit. nam ⁊ saul ꝓphetauit: vt. ꝯ. i. q. i. prophetauit.
b Precidit. ꝯ ij. q. vij. §. ꝯ hꝰ
c Nō bibit. ꝯ di. xli. deliiic.
d Et vilior .i. humilior.
e i Iudica me sm iusticiam. ergo sciebat se charitatē hr̄e: ⁊ bene pōt ex reuelatione aliter non credērem. vñ aplus nihil mihi conscius sum ꝯ. j. disti. iij. §. ad h. v. non enim
f i Deꝫ indica me. hersabee. ꝯ. di. l. §. e. contra.

g A ꝓpheta.s.nathan.
h Hↄ Elgerat.pena.ā .i.q.iiij.§.item dauid.
i Populi.ā.xxiiij.q.i.non offeramus.
k Sententiam.i.opinionē que asserit:ꝙ qui peccaturus ē nunꝗ̄ habuit charitatem:ut in pain.huius di.

propbetam:omnis homo mendax.⁊ paulus in epistola ad romanos:est autem deus verax :omnis homo mendax.
q Et verbū eius.i.christi q veritas est:vt.j.e.c.vers qui dicunt.
r Baptizatus.similiter ⁊ de alijs apostolis dicendum:ꝙ fuerunt baptizati:ar.de con.di.iiij.c.qm̄.c.si eos.

domino ꝑmittere audebat dicēs si uoluisses sacrificiū dedissez:uti ꝗ̄ holocaustis ñ d̄lectaberis. Sacrificium deo sp̄s ↄtribu.⁊c̄. Deniꝗ̄ cuz false p̄nie nlla a deo ꝑmittat̃ remissio: quō aᵘ ꝓpheta audire mēuit:dimissū ē tibi peccatū tuū:si uerā cordis ↄtritionez non habuit? Euident̃ itaq̄ appet eum tūc charitatez hūisse:⁊ ex charitate sacrificiū cordis ↄtriti ⁊ sp̄s cōtribulati dn̄o obtulisse. alioquim temerarie postulasset:auerte faciem tuā a peccatis me.⁊c̄:q̄ i codē psalmo continent̃:nisi odiū mali ⁊ dilectio boni ad hūilitatez p̄nie illū prouocasset. De quo etiā sanctus ābro.i li.de aīa ⁊ isaac scribit dicens.

Hↄ Elgeratᵘ sanctus dauid odia saul regis ñ reliquēs terras: sz declinās ↄtagia regis imitis ⁊ supbi:qꝛ mens eiꝰ adhēbat deo: cui sine charitate nullꝰ adultus adhēre pōt:⁊ tñ ꝗ̄ grauit̃ i ppl'i dinumeratōe postea deliq̄rit: ipiꝰ delicti pena idicauit. Jtē ꝭz hāc sn̄iāᵃ q crialr̃ deliq̄rit uerā peccatorum remissionez i baptismo ↄsecutᵘ nō ē:siue i ānis ifantie siue adultꝰ ad baptismum accessit:qꝛ dei amorē nō hūit:sine quo nemo uꝗ̄ iuenit grām.atq̄ ita ꝭm heresim iouiniani:si uere ex aqua ⁊ sp̄u sancto qs renatᵐ fuerit:ulteriꝰ crialr̃ peccare nō pōt:uel si crialiter peccat aqua tm̄ nō spiritu ꝓbat̃ eē renatus.cuius sn̄ie illud ep̄le iohānis ↄsentire uidet̃:Omnis q natus ē ex deo peccatū nō fac̄: qm̄ semē ipiꝰ manet i eo:⁊ ñ pōt peccare:qꝛ ex deo natꝰ ē. Jn hoc eni manifesti sunt filij dei ⁊ filij diaboli.⁊ i fine ep̄le Omnis q natꝰ ē ex deo nō peccat szᵖ generatō dei ↄꝭuat eū. ⁊ maligⁿus nō tāget eū.uerꝫ hec auctas apl'i quātum illi sn̄ie faueat : atq̄ illa secta erroris quātum ueritati sit aduersa:hierony.ostendit scribens contra iouinianum.

Sↄ Jᵖ eni inquit.omnis q natus ē ex deo ñ peccat:⁊ a diabolo tentari nō pōt quō precepit ut caueant ne tentent̃:dicens filioli custodite uos a simlacris.⁊ in eadē rursus ep̄la: Si dixerimꝰ qꝛ peccatū ñ hēmus:ipi nos seducimꝰ⁊ ueritas i nob nō ē. si cōfiteamur peccata nr̄a:fidel' ē deꝰ ⁊ iustꝰ: ut remittat nob peccata nr̄a ⁊ emundet nos ab oī iniquitate. si autem dixerimꝰ:qꝛ nō peccauimꝰ:mēdacēᵖ facimꝰ eū ⁊ᵘ uerbuz eius in nob nō ē. Estimo ꝙ beatus iohannes baptizatusᵗ ad baptizatos scripserit:⁊ ꝙ oē peccatuz exᵒ diabolo sit ille peccatorē se confitet̃ ⁊ sperat remissionē pᵒ baptisma peccatoꝝ ⁊ iouinianꝰ meꝰ dicit: Ne tāgas me qm̄ mūdus sū.qd igitur? ↄtraria sibi apl'us loquit̃: minimeᵗ.in codē quippe loco :cur hoc dixerit statiz edixit:filioli mei:hec scribo uobis ut ñᵘ peccetis.sz siqs peccauerit:aduocatū hēmus apud patrē iesum christum iustuz :⁊ ipe ē ꝓ peccatis nr̄is ꝓpiciatio:non ꝓ nr̄is aūt tm̄:sz ēt ꝓ totiꝰ mūdiˣ:⁊ in hoc scimꝰ: qꝛ cognouimusʸ euz si mādata eiꝰ obꝭuauerimꝰ.qui dicit se deū nosse:⁊ mādata eius nō custodit mēdax ē:⁊ i eo ueritas ñ ē.q aūt ꝭuat uerbū eiꝰ: uere i hoc pfecta dei charitas ē.i hoc scimus qm̄ in ipso sumus.q dicit in ip̄o se manere:debet sicut ipse ābulauit ⁊ ipse ābulare:ꝓpterea scribo uobis filioli mei:oīs q natꝰ ē ex deo non peccat:ideo dico uobis ut ñᶻ peccetis:⁊ tādiu sciatis uos in generatione dn̄i permanē:ꝗ̄diu nō peccaueritisᵗ.imoᵔ q i generatiōe dn̄i pseuerant peccare nōˣ possūt q̄ eni cōicatio ē lucis ad tenebras christi ad belial:quoniā sic dies ⁊ nox misceri nequeunt: sic iusticia ⁊ iiq̄tas peccatum ⁊ bona opera christus ⁊ ātichristꝰ.si suscepimꝰ christū i hospitio pectoris nr̄i :illico fugamꝰ diabolum.si peccauerimus:⁊ per peccati ianuazᶠᶠ ingressus fuerit diabolus:ꝓtinꝰ christꝰ recedit.undeᵃ dauid post peccat ñ Redde mihi ait leticiaz salutaris

l Renatus.h̄ bn̄ soluit magister.in fine.

m Sz gr̄atio i.deꝰ regenerat̃
n Sↄ J enīz ꝓ opponit iouiniano ↄcedo eū ad icōueniēs tādē oīa sunꝰ q̄lit̃ verba iohānis sūt intelligenda ꝑ cōpositionem.h. Casus:ꝓ ōn̄dit hierony.ꝙ illa auctas iohānis:oīs q natꝰ ē ex deo ñ. peccat:nō ita intelligēda ē:ꝙ pꝰ ꝗ̄ aliquis recepit grām ⁊ hūit charitatē: peccare nō possit.si eni sic itelligēret̃ ꝗ̄ dicceret sibi iohāneo:q baptizatꝰ dicebat baptizat̃: si dixerimꝰ ꝙ peccatū ñ habemꝰ ipsi nos seducimꝰ intelligēda est ꝗ̄ sic illa auctas: q natꝰ ē ex deo i.q recipit grāz dei ñ peccat .s. donec ꝑseuerat i ea.⁊c̄.ꝓcedit circa ea verba iohānis ⁊ auctoritatē iohānis ⁊ pauli ꝓbāns:ꝙ q̄libet peccare pōt.inducit ēt auctoritatē iacobi. ⁊ ꝓbat ēt ꝙ boni peccare possint vltimo ōn̄dit illud idem exēplo dauid salomonis ⁊ iesu filij ioseph : qui peccauerūt mortaliter:licet primo hērent charitatem quod etiam in angel' contingit.

s Ex diabolo. saltē ꝑ imitationē nō ꝑ suggestionē:ꝙ ipe.s.sit actor oīs peccati mortalis: cū mlt̄a iteruꝰ eo ignorāte cōmittāt̃ mortalia vn̄ aug.diabolꝰ ñ ē immissor malaꝝ cogitationum:sz icensor.xxvi q.iiij.c.vlti.vl' dr̄ h̄ habito respectu ad initiū p̄mi peccati:qd̄ eo suggerēte factū ē:⁊ vn̄ oē peccatū ꝓpagatū ē.h̄ nisi sic exponeres:ↄdiceret illud psalmiste: Ab occultis meis ⁊c̄. ⁊ illō icensa igni ⁊ suffossa ⁊c̄.j.e.c.vl'.ꝗ̄ꝗ̄s.
t Minime.qm̄ i diuina pagina ↄrietas vera ñ inenit̃.xxiij.q.v. qd ergo.xxviij.q.i.sit eni ā.e.di.i.periculose.
u Nō peccetis.dicendo nō peccauimus.
x Mundi.ēt ifidelium:qꝛ eccl'a hn̄ orat ꝓ ifidelibꝰ:arg.ā.di.e.c. charitas ē.v.itē ꝓxios ñ tm̄ ꝓ iā mortuis.xiij. q.ij.non estimemus.
y Cognouimꝰ.i.dileximus.
z Nō peccet mortaliter.alias ↄriū eēt ei qd̄ dixit sup̄ si dixerimus qꝛ peccatū ⁊c̄.
⁊ Peccaueritis. hactenꝰ sūt v̄ba io.que sequunt̃:sunt v̄ba hiero
ɔ Jmmo. hic aperit hierony .qualiter v̄ba siue dicta iohānis sunt intelligēda ꝑ compositionem.s.vt quis dum moratur in sanctitate percepta ⁊ generatiōe dei:ꝙ ⁊ peccet mortaliter est impossibile.

ꝶ Nō possūt coniūctim intellige.s.ꝑmanētes in charitate.xxxij. q i.cum renunciatur.ā di.i.considerct.

ff Januā.dicit augu. ꝙ ille due sunt porte q̄bus intrat diabolus.s. cupiditas ⁊ timor. easdem econtrario itrat deus.isti sunt aperiende:illi claudende.j.di.vij.c.ij.⁊.iij.

o Peccatū.saltim ueniale.⁊ alibi:cū oīa feceritis:dicite qꝛ inutiles serui sumus:⁊ grego:ve iusto si remota misericordia a deo iudicetur:ar.ā.di.i.quem penitet.
p Mendacem.ipse eni dixit oēm hominē peccatorē:cū dixit ꝑ

a Unde dauid.istud non continuatur proximo:sed superiori:si suscepimus ⁊c̄.
b Mendax.saltē opere.xi.q.iij.estiment.xxij.q.v.cauete.

c Via. in exemplo via non errans.
d Veritas. in primo veritas non fallens.
e Vita. in premio vita non moriens.
f Peccatū est. magis ꝙ̃ si nesciret: nō iō tñ excusaret. xxiij. q. iiij. ca vindicta.

sig. nam ⁊ ego.
z Aliud. inconueniens est: ⁊ hoc ꝓbat statim.
ɔ Pertinet. hoc dicebant heretici.
a Illuminati. per baptismū ⁊ fidem.
b Et gustauerūt. i. remissionē peccatorum quasi gustum suauē perceperunt in baptismo.

g Sic ⁊ fides. di. i. q. i. fere. i. q. i. sicut vrgeri.
h Nosse. di. xiiij. q. v. dixit dominus.
i Demones. cū credē bonū sit opꝰ ⁊ collige ꝯ multoꝝ opinionem diabolū bonuꝫ opari. vñ i epl'a ad corinthios vbi alij discretio spūuꝫ vbi dr: q ⁊ diabolus agit bona seductorie. di. i. di. pōt.
k Credūt fide. sed qa non diligūt: fide illa ñ merentur.
l Sinaūt. supple nō manet.
m Peccatū. i. hostiā ꝓ peccato. nā ātiq peccata dicebāt sacrificia ꝓ peccatis. vel peccatū. i. christū hñtem similitudinē carnis peccati. i. mortalē ⁊ siliꝫ carni peccatrici: vel peccatū. i. peccatorē puniri i pena.
m Peccatū. alias peccatum fecit se deus. i. peccati penā ptulit. vñ illō peccata nostra ipe portauit.
n Epistolā. in secūda epl'a ad corinthios.
o Nec ifans. ⁊. e. di. iij. §. adhuc instat.
p Si fuero iustus. i. si dixero me esse iustū id est sine peccato.
q Impia. vt enim dicit scriptura pfectꝰ ē vir q i lingua nō offendit.
r Et si sine crimine. i. si dixero me sine crimine ⁊c̄.
s Tinxisti. i. tingi per misisti permittēdo me hoc dicere. o tu deus.
t Vestimentum. id ē corpus. quod ideo dicit vestimentū: qꝛ vestit aiam. xxxv. distin. sexto
u Peccauerit. nō excludendo se: sed se eis connumerat: ⁊ hoc ē qḋ seqᷓ: sed aduocatū habemus ⁊c̄.
x Omnesqꝫ. di. disti. xix. si romanorum.

tui. s. quā peccādo amiserat. Qui dicit se deū nosse ⁊ mādata eꝰ nō custodit: mēdaxˢ ē: ⁊ i eo ueritas ñ ē: christus ueritas appellatᷓ imo ē Ego sū iquit uia ᵗueritas ᵘ⁊ uita ˣ. frustra i eo nob applaudimᵘˢ: cuiᵘˢ mādata nō facimᵘˢ. Scienti bonū ⁊ nō facienti illud: peccatuꝫ ē illi. qūo. n. corpus sine spū mortuū ē sicᵍ ⁊ fides sine operibᵘˢ mortua ē. nec grāde putemᵘˢ unū deū nosseʰ cū ⁊ demones ⁱcredūtᵏ ⁊ contremiscūt. Qui dicᵗ se i ipo manē: dꝫ sicᵗ ⁊ ipe ābulauit: ⁊ ipe ambulare. eligat aduersarius e duobᵘˢ qd uult. optionē damus: manet i christo: an ñ manet? si manꝫ: ita ergo ambulet ut christus. sinaūtˡ temerarium ē similitudinem uirtutuꝫ dñi polliceri. ñ manet i christo: qꝛ nō ingrediᷓ ut christus. Ille peccatū nō fecit: nec iuētus ē dolꝰ i ore eiᵘˢ q cū maledicēᷓ non maledixit: ⁊ tāꝙ̃ agnus corā tōdēte se sic non aperuit os suū: ad quē uenit princeps mūdi huius ⁊ inenit nihil in eo: q cū peccatū non fecisset: ꝓ nobis ipm peccatūᵐ se fecē deus. i. penā peccati ptulit. nos auteꝫ iuxta epl'aꝫⁿ iacobi mlta peccamus oēs ⁊ nēo mūdus a peccatis necᵒ ifās si unius dici qdē fuerit uita eius. Quis eni glīabiᷓ castū se hr̄e cor aut qs ꝯfidet mūdum esse a peccatis? tenemurqꝫ rei silitudinē puaricatōis ade. vñ ⁊ dauid: ecce ait i iniqtatibus ꝯceptꝰ sū ⁊ i delictis peperit me mr̄ mea. Et beatꝰ iob Si ᵖfuero iustus: os meū ipiaᵠ loqᷓtur: ⁊ʳ si sine crie prauꝰ iueniar: ⁊ si purificatˢ i niue ⁊ lotꝰ mūdis manibᵘˢ satis me sorde tinxistiᵗ: ⁊ execratū ē uestimētūᵗ meū. uerūtñ ne penitꝰ desperemꝰ arbitrātes nos pꝰ peccata baptismi ñ posse saluari: stati hoc ipm temperat: siquis peccauerit aduocatū hēmus apd̄ prēm iesū christū iustū: ⁊ ipe ē ꝓpiciatio ꝓ peccatis nr̄is: nō aūt ꝓ nr̄is tm̄: sꝫ ēt ꝓ totius mūdi. hoc ad credētes post baptisma loqᷓ: ⁊ aduocatum ꝓ delictis eoꝝ dñm polliceᷓ: nec dicit si peccaueritisᵘ aduocatū hētis apud prēm iesuꝫ christū: ⁊ ipse ē ꝓpiciatio ꝓ peccatis uris: ne eos diceres nō plena fide baptisma cōsecutos: sꝫ aduocatū iquit hēmus apud patrem ⁊ ipse est propiciatio ꝓ peccatis nostris: nō solum pro nr̄is alioꝝ́qꝫ peccatis: sꝫ ēt ꝓ totius mūdi. In toto aūt mūdo ⁊ apl'i sᷓ oēsqꝫˣ credētes. Ex qbus liquido cōprobatur post baptisma posse probare. Frustra. n. aduocatū hēmᵘˢ apud prēꝫ iesū christū: si peccari nō pōt petrus apl's ad quē dictuꝫ fuerat qui lotus est nō ē necesse ut iterū lauet: ⁊ tu es pe. ⁊ sup hāc petrā edi. ec. meaꝫ: ab ancilla pterritus negat. Et ipe dñs: simon ecce iqt sathanas postulauit uos: ut ʸcribraret q̄si triticuꝫ: ego aūt rogaui pro te ne deficeret ᶻfides tua. Et ifra: si non ⁊ peccamus pꝰ baptisma cur nob poscimus peccata dimitti: q i baptismate iā sūt dimissa? Aliō ē aūt si ad cathecūinos hec orō ptinetᵓ. dimitte nobis debita nr̄a ⁊c̄: non conuenit fidelibus ⁊ christianis. paulus uas electionis castigat corpꝰ suū: ⁊ i fuitutē redigit: ne alijs p̄dicās ipse reprobus iūciaᷓ. ad hebreos quoqꝫ scribēs ait: Impossibile ē eni eos q semel sūt illuminatiᵃ ⁊ᵇ gustauerūt donū celeste ⁊ participes fc̄i sᷓ spūsᶜ sancti: gustauerūt nihilominꝰ uerbūᵈ dī bonū: uirtutesqꝫᵉ secl'i futuri ⁊ᶠ ꝓlapsi sᷓ renouari ᵍiteꝝʰ ad ⁱpn̄iaꝫ rursus crucifigentes sibimet ᵏipis filiū dei ⁊ ostui hñtes. Certe eos q illuminati sᷓ ⁊ gustauerūt donū celeste: ⁊ participes facti sūt spūs sancti ⁊ gustauerūt bonū uerbuꝫ dei negare ñ possumꝰ baptizatos Si aūt baptizati peccare nō pn̄t. qūo nūc dicit apl's ⁊ ꝓlapsi sunt? ueꝝ nec mōtanꝰ ⁊ nouatianꝰ hinc rideant q ꝯtēdūt ñ posse renouari

c Spiritus sancti. i. diuersoꝝ bonoꝝ spūs sancti: de qbus exponiᷓ. xxx. q. i peruenit.
d Verbum. i. euāgelicaꝫ doctrinam.
e Virtutesqꝫ. i. immortalitateꝫ ⁊ ipassibilitatē futurā iaꝫ spe gustauerunt.
f Et ꝓlapsi. ꝯsūt peccādo.
g Renouari. ꝑ baptismum. negauit iterati nem baptismi sꝫ ñ negat penitentiā: qꝛ ipossibile ē eē eos imotos ad penitētiā: q semel hñ acceperunt. rursus renouari. i. baptizari. renouari enim ē nouum fieri. nouū aūt facē lauari est.
h Iteꝝ renouari. ad recuperādū insticiā: eos dico si baptizentur.
i Ad pn̄iaꝫ. i. nole pn̄ie. q. d. non pōt qs rebaptizari vt sic verā agat pn̄iā: ⁊ si fecerit rursus crucifigit christū: quātū i ipo est. baptismꝰ eni christi passionē significat. i. de cōse. di. iij. ꝑpe. vñ ideo dicit rursus crucifigentes christū: q sic ipossibile ē q rursus crucifigaᷓ: ⁊ ita impossibile est q rursus baptizetur i pn̄ia fc̄i: vt i gl' ꝗ̄tū: i

y Ut cribraret. id est vt diuersis penis affligeret vt essetis palea. i. mali: sꝫ cribrati estis sicut triticum. id est purgati sicut in area recedit palea: ⁊ remanet triticum. vnde illud vt consecutiuum est hic. simile. xxxij. q. i. de benedicto. ⁊. c. sequen.
z Deficeret. s. finaliter. vel loqᷓ ad petrū in ꝑsona eccl'e: que tota non pōt deficere. vel nō dr̄ petrus cecidisse: quia statim surrexit: argu. extra de vb.

k Sibimet. i. quātū ad seipsos: qꝛ mors christi vnum baptisma consecrauit qḋ sufficit ad omnia peccata delenda: sic ⁊ illa mors sufficit ad oia peccata tollēda. qui vero iterat baptismū quasi illa mors vna ⁊ vnum ex ea nō sufficiat iterat baptisma ⁊ mortē christi ꝗ̄tū in se est. vel iteranda insinuat: vt ex ea iterata fiat remissio peccati quod ē ipossibile. sic eni ipossibile ē iteꝝ christū crucifigi

ta.ꝛ secūdo per baptiſmum aliquem mox peccatis.
l Rideant.i.derideant nos.
m Loquimur.dure.ſ. terrendo ꝛ increpando:quaſi non bixim⁹ hoc putādo vos eē tales.ſ.ſpinis plenos:ſed timētes ne tales effi ciamini terremus vos uerbis.
n Iniuſtus. q.d.ideo confi do de vobiſ qz oliz bona mul ta operati eſtis p quibuſ ſi peni tentiā de mal būfaciet vobis de⁹.ꝛ b ē nō ē ꝛē.vt.ō.c.di.§. b itaqz.c.nō ē.
o Diſcēdiſtis i.exquo pīma bōa feciſti opa
p Ipſius.id ē ad bonoꝛē dei ꝛ recte dixi o pis : qz miſtra tus ꝛē.b.
q Miniſtrati bic arguit qđ bonis logt p⁹ peccatum exbi bitis.
r Deſperatio nis.q.d. nolo vos deſperare de venia:ſz ita locut⁹ ſum vt metu deſpera tionis q plerū qz reībit a pec cato vos face rez cautiozes.
s Cetez.inſti cie:qz nō ē tam crudelis deus ꝛē.ō.c.di.nō ē.
t Exbibetiſ.b arguit qđ loqt de bonis exbi bīē p⁹ peccatū.
u Neceſſitas ar.qđ ſpado ñ merebit ꝓtinēdo nec paup par ce vinēdo cum ex neceſſitate b faciāt.xxxiij.q v.nunc ſaluabi mur.ō.xxiij.q.ti ij. nabuchdo noſoz.
x Nec cozo na.ſi deus noſ tīñ cogeret ad gē vnā: tunc nil afferret gra vel meritum.x xiij.q.vi.§.vlti.verſus pīncī.
y Ad calcē i.pīmū bonoꝝ opeꝝ:vel ad vitā eternā. vel calcem i.finem:qz extrema pars hominis eſt calx.
z Incentiua.i.ſeminaria.ar.xv.q.i.nō ē.qz de corde prodeūt ma le cogitationes quas diabolus ad ꝓſenſum ꝛ opus pducit:vt.ō.c. inter hoc ſciendum.ꝛ.c.ſicut.
ꝛ Venū.venialia.ſ.leuia grauia grauiſſima:vt.xxv.di.§.criminiſ
ɔ Incendium.delectationis conſenſus ꝛ operis.

per penitētiā eos q crucifixerūt ſi bimetipīs filiū dei ꝛ oñtui habu erunt.Oſequēt hunc errozem ſol uit ꝛ ait:Cōfidim⁹ aūt de uob di lectiſſimi meliora ꝛ uicinioza ſalu tī.tīñ ꝛſi ita loquimur[n]:nō ita eſt iiuſtus[o] dñs:ut obliuiſcat operis ueſtri ꝛ dilectionis quā oñdiſtis[p] i noie ipſi[q]:q miniſtraſtis ſanctis ſuis ꝛ nunc miniſtratis[r].ꝛ reuera grandis iuſticia dei eēt:ſi tīñ pec cata puniret ꝛ bona opera non ſu ſciperet.locut⁹ ſū iquit ap̄lus ita ut uos a peccatis retraherez ꝛ de ſperatōis[s] metu facerē cautiozes Cetez confido ō uob chariſſimi meliora ꝛ uicinioza ſaluti : neqz eni iuſticie dei eſt:ut obliuiſcatur bonoꝝ opeꝝ ꝛ miniſterij qō ꝓpt nomē ei⁹ exhibuiſtis ꝛ exhiberis[t] iſāctos ꝛ tīñ memīnerit peccato rū.Et paulopoſt:Liberi arbitrij nos cōdidit deus:nec ad uirtutē nec ad uicia neceſſitate trahimur Alioquin ubi neceſſitas[u] nec[x] coro na ē:ſic i bonis operibuſ pfectioz eſt de⁹.nō eſt eni uolētis neqz cur rentis.ſz dei miſerentis ꝛ adiuuā tis: ut puenire ualeamus ad[y] cal cem.ſic i mal⁹ atqz peccatis ſemia nīa ſūt icentiua[z] ꝛ pfectio diaboli Cū uiderit nos ſup fundamentū chriſti edificaſſe fenū[ꝛ] ligna ſtipu lam:tūc ſupponit icēdiū[ɔ].edifice m⁹ auꝝ ꝛ argētū lapides p̄cioſos ꝛ tētare ñ audebit:q̄q̄ ꝛ in hoc ñ ſit ſecura[1] ꝛ certa poſſeſſio.Sedz quippe leo i inſidijs ꝛ i occultis: ut iterficiat inocentez.ꝛ uaſa figu li pbat fornax:boies autez iuſtos tētatio tribulatōis .ꝛ in alio loco ſcribit:fili⁹ accedēs ad ſuitutē dei ꝓpara te ad tētationem.Rurſus idē iacob⁹ ait:Eſtote fēozes uer bi:ꝛ ñ auditoꝛes tīñ. Siqs ē au ditoꝛ uerbi ꝛ ñ factoꝛ: iſte ſimil ē uiro qui cōſiderat[2] uultū natiuita tis ſue i ſpeculo.Cōſiderauit illō ꝛ recedēs ſtati oblit⁹ ē qlis fuit. frustra monuit ut iungerent opa fidei:ſi p⁹ baptiſma peccare ñ po terant.q totā iquit legez ſuauerit ꝛ peccauerit i uno:fact⁹ ē re⁹ oiuz qs ueſtꝝ ſine peccato ē:cōcluſit[b] de⁹ oia ſb delicto:ut oibus miſere atur.petr⁹ quoqz nouit iquit de⁹ pios de tētatione eripē.ꝛ de falſ doctoꝛib⁹:Hi ſūt fōtes[k] ſīñ aqua ꝛ nebule turbinib⁹ exagitate:qb⁹ caligo tenebraꝝ reſuat[l].Super bia[m].n.uanitatis loquētes pellici unt luxurie eos i ōſideriis carnis q paululū effugerāt[o]:ꝛ ad errozes reuerſi ſē.nōne tibi uidet pixiſſe[p] ſmo ap̄licus nouā iperitie factio nē:aperūt.n.q̄ſi fontes ſcie: qz cū aquā ñ hīt:doctrinaꝝ promit tunt imbrez:uelut nubes ꝓpheti ce ad quas pueniat ueritas dei:ꝛ turbinib⁹ exagitantur demonum atqz uicioꝝ.loquūtur grandia:ꝛ tot⁹ ſmo eoꝝ ſupbia ē. Immun dus[r] ē aūt apō dñm ois q exaltat coꝛ ſuū:ut q paululū[s] refugerant a peccatis ad ſuū reuertant erro rē ꝛ ſuadēt i luxuria ciboꝝ carniſ qz delicijs. Quis.n. nō libent au diat:māducem⁹ ꝛ bibam⁹ ꝛ i eter nū regnabim⁹?:ꝛ ſapientes ꝛ pru dētes pꝛauos uocāt[t]:eos uero q dulces ſūt i ſmonib⁹ plus audiūt iohānes ap̄ls:imo i iohāne ſalua toꝛ ſcribens angelo[y] eccl'e epheſi: Scio iquit opera tua ꝛ laboꝛez ꝛ patientiā tuaz:ꝛ q̄ ſuſtinuiſti ꝓpt nomē meū ꝛ nō defeciſti[z].ſed[ꝛ] ha beo aduerſū te pauca:q charitatē tuā pīmā reliqſti:memoꝛ eſto unī eciderīs ꝛ age pīniaz:ꝛ pīma opa tua fac. Sinautem uenio[a] tibi ꝛ mouebo candelabꝛū[b] tuū de loco ſuo:niſi pīniam egeris.Sil'r ceſas eccl'as:ſmyrnaz pgamū thiatirā ſardis philadelphiaz laodiceā ad pīniam pꝛouocat:ꝛ niſi reuertant ad opa pſtina minat:ꝛ in ſardis

p Securā.nō enī eſt qs tam pfectus q cadere non poſſit:ꝛ hoc etiā oſtē dit dicens:ſedete ꝛē.
a In occulti.i.in ābiguis.vñ ſi facile itelligit qđ ſit appetēdū vel qđ non.
b Filī.accedens.ex de rerum.niſi.
c Idē iacob⁹.i.eandē ſniam:nō idē noiatiue.ſ.q p⁹ baptiſmum poſſit qs peccare.
d Cōſiderat. vultum nō rem ſed vmbraz ſo lam videns.
e Rems. hoc expone tur.j.di.v.c.i.
f Sine peccato.ſaltez originali.
g Concluſit.i.oēs bo mines.
b De tentatione.non q nō tententur:ſed ne tentationi ſuccumbant vel ſi ſuccumbant eos liberat ꝛ relenat.
i Hi ſt.falſi doctoꝛes
k Fontes.non lauan tes ſed coinquinātes. ō.ij.q.vij.ſecuti ſunt.
l Et nebule. demonū ꝛ dicuntur nebule qa alios obſcurantes red dunt.xxxvii.di.§.vlti.
m Supbia.i. ſupba vanitate loquentes.
n Pelliciunt.i. allici unt ꝛ decipiunt. vnde auguſtinus ſuper epi ſtolā ſecundam petri: Pellices dicūt mere trices a pollutione:vel a pellis formoſitate:q̄ incautos alliciunt.pel liciūt ergo hēretici aias inſtabiles variozū do gmatū erroneis ſectis q̄ſi ꝓſtupēntes luxib⁹ ſubdendo.
o Effugerant.i.receſ ſerant a peccato p pe nitentiam.
p Pinxiſſe.i.diſtinxiſ ſe vel denotaſſe vel de ſcripſiſſe.
q Factionē i.nouam hēticā inuentionem.
r Ad qual.i.quaſi ad eas.
s Et turbinib⁹.ō.ij.q vij.ſecuti.
t Immundus.iuter poſitio eſt:ꝛ debet ſub iungi quaſi grandia lo quuntur iō eū q ꝛē.
u Paululū.cām red dit ꝗre dixit loquunt grandia.

x Vocant.illi qui iſtoꝝ doctrinam recipiunt.
y Angelo.i.prelato.
z Defeciſti.finaliter.alias ʒ eſt qō ſequit:q charitatem ꝛē.
ꝛ Sed habeo.i.corrigendo dicens.
ɔ Memoꝛ.ō.di.l.dño ſancto.
1 Et pīma.i.ſimilia pīmis.
a Veniо ad detrimentum tuum.
b Candelabrum.i.cathedram vel ſedem vel dignitatem.

c Coinquinauerunt.i.qui non peccauerunt.
d Et ambulaturi.n.sume pauci sunt qui ⁊c̄.
e Cui aūt.suspenditur constructio vsq3 illuc:vtiq3.
f Et scio vbi.s.in peccatis.
g Quia solent.falsi doctores heretici.
h Cōtra eos.s.falsos doctores.
i Usq3. ad iohānem quasi post iohānē nō hūit locum sed mentiū tur:q2 illud vez est in cerimonialibus.
k Abraam .ecce alia dispensatio olim: alia nunc:q̄si lic3 altera di spensatio nūc ⁊ altera olim:tñ q̄ztū ad meri ta hōiu3 bona vl' mala ⁊ quātu3 ad posse pec care post charitatem idem fuit oli qð nunc ⁊ ideo exēpla ve. test. recte inducere possum
l Cui bis. prima vice i gabaon:qñ sacrificiū obtulit:⁊ deus obtulit ei donum scientie:vt habetur in li. regum. alia vice non legit' re uelatus ei nisi spāliter qñ ꝯposuit cātica cāti coꝝ.xxxvi.di. §. ecce.
m Quia amator.ā.x xxij.q.iiij.salomon.
n Manasses.ā.l.q.v h.siquis omnem.
o Liber dierum.scil3 paralipomenō.in quo agit' de ꝯputatōe dieꝝ ⁊ ānoꝝ regū israel.
p Ab egyptio.s. pha raone. cu3 eni pharo vellet ire contra rege3 medoꝝ:primo aggres sus ē regem adremon q regnabat tūc i chata mis.descēdit q rex io sias iudee i occursum ei⁹,phibēs ne trāsitu3 faceret p iudea3:⁊ misit pharao ad eū dicens: quid mihi ⁊ tibi rex iu da:ñ aduersū te uenio ad euphratē,ppero.mi sit me deus ad medos sine me:ne de⁹ q mecū ē iterficiat te.nō acqui euit iosias:sed cū rege adremon cōponebat acies suas:vt dimicaret aduersus pharaonē: ⁊ forsi tan dū trāsiret a curru in currū q sequebat' eū more regio occisus est a sa gittarijs in campis magedon.

paucos hr̄e se dicit:q non coinqui
nauerūt uestimēta sua.⁊ ambula
turi sūt cū eo i albis : q2 digni sūt
cui aūt scribit:memēto un̄ ceci de
ris:⁊ ecce missurus ē ex uobis di
abol⁹ i carcerē:ut tētemini:⁊ scio
ubi hitas ubi sedes ē sathane: ⁊ i
mēte habe qualr acceperis ⁊ audi
eris ⁊ fua ⁊ pñia3 age ⁊ reliq̄:uti
q3 ei dicit: q crediderit ⁊ baptiza
tus fuerit:⁊ stans quonda3 corru
it per delictū. paulisper de ueteri
testamēto exēpla distulerā:q2 so
lent ubicūq3 ꝯtra eos faciūt dicē :
lex ⁊ ꝓphete usq3 ad iohannē pro
phetauerūt. Ceteꝝ qs ignorat sb
alia dispensatōe dei omnes retro
sāctos eiusdē fuisse meriti: cuius
nūc christiāi sūt? Q̄uō aūt abraā
placuit i ꝯiugio: sic nūc uirgines
placēt i ꝑpetua castitate. Fuiuit il
le legi ⁊ tēpori suo: fuiam⁹ ⁊ nos
legi ⁊ tēpori nr̄o:i quos fines secu
loꝝ deuenerūt. Dauid elect⁹ fm
cor dñi:q2 oēs ei⁹ fecerat uolunta
tes:⁊ q i quodā psalmo dixerat:
iudica me dñe qm̄ ego in ino.m.i
gres.sū:⁊ i de.sperās ñ ifir. Pro
ba me dñe ⁊ te.m.ure.renes.m.⁊
cor.m. Postea tētat⁹ a diabolo ⁊
p⁹ peccata penitētes loq̄t: Mise
mei de⁹ f.m.m.t.magnū peccatū
magna uult deleri misericordia.
Salomō amabilis dño:⁊ cui de⁹
bis fuerat reuelat⁹:q2 amator mu
lieꝝ fuerat a dei amore discessit.
manassē ipissimū regē p⁹ captiui
tatē babylonie in ꝑstina3 dignita
tem liber dierū restitutū refert.⁊
iosias uir sāct⁹ in campo magedō
ab egyptio rege cōfoditur.iesus
quoq3 fili⁹ iosedech sacerdos ma
gnus q̄ꝑꝓ i typo ꝓcesserit saluato
ris:q nr̄a peccata portauit ⁊ aliēi
genā sibi ex gētib⁹ copulauit eccle
siā:tñ s3 litterā post sacerdotiu3
sordidat⁹ iducit:⁊ stat diabolus
a dextris ei⁹:⁊ cādida illi deiceps
uestimēta reddūtur. Supfluum
ē de moyse ⁊ aaron scribē: q ad a
quā ꝯtradictionis offēderūt deū
⁊ terrā repromissiōis ñ itrauerūt
Cū beat⁹ iob anglos quoq3 ⁊ oēs
creaturā peccare posse ꝯmemora
ret dicēs:qd eni nūqd homo mū
dus ē corā deo:aut ab operib⁹ su
is sine macula uiuit:si ꝯtra suos
suos ñ credit:⁊ aduersus āgelos
suos prauū qd repperit :quanto
magis habitātes i domib⁹ luteis:
de qb⁹.n.⁊ nos sō eodē luto sum⁹
Tētatio ē uita hōis sup t'ram.de
celo ēt cecidit lucifer:q mittebat'
ad uniuersas natōes.⁊ ille qui in
paradiso deliciaꝝ ii.xij.nutrit⁹ ē
lapides:uulnerat⁹ ē a morte dñi
⁊ ad inferna descendit.uñ ⁊ salua
tor in euāgelio:uidebā iquit satha
nā q̄si fulgur de celo cadentem.si
altissima illa sblimitas cecidit:qs
cadē non possit? si in celo ruina:
q̄to magis i terra?⁊ tñ cū cecide
rit lucifer:imo p⁹ casū coluber āti
quus.uirt⁹ ei⁹ i lūbis eius:⁊ pote
stas eius sup umbilicū uentris ei⁹
obumbrāt in eo arbores magne
⁊ dormit iuxta iuncum ⁊ calamū
⁊ caricem.ipe ē rex oiu3 q̄ i aquis
sūt:ubi.s.uoluptas ⁊ luxuria ⁊ ꝓ
pago ⁊ irrigatio nuptiaru3.⁊ ifra
Trāsiuim⁹ ad secūdam partitōe3
i qua negat eos q tota fide baptis
ma cōsecuti sit: deide posse peccar
⁊ docuim⁹ q ex precepto dei ois
creatura sub uicio sit: ñ q uniuer
si peccauerit:s3 q peccare possint

q Rege.i. pharaone.
r Filius.ezechielis.
s Josedech.ā.di.l.iohannes.
t Diabolus.i.vxor sua.
u Angelos.quo ad naturā coꝝ nisi eēnt ꝯfirmati per grām.vñ plato in thieo dij deoꝝ quoꝝ opifex pater q3 ego.natura qde3 dissolubiles:me aūt sic volente indissolubiles.
x Coram deo.i.comparatione domini.h.
y Si contra seruos.s.moysen ⁊ aaron de quib⁹ ꝓmisit.h.
z Quanto.ā.viij.q.i.si ergo.
⁊ De quibus.i.de numero quorum.
ꝯ Tentatio.i.dum viuit homo tentatur.

⁊ Qui mittebat'.i.missurus erat minores āgelos si stetissent sic modo faciunt angeli boni.h.
a Inter.xij.iuxta illud:ois lapis p̄ciosus operimentum tuum.i c.principium.ibi tñ nō hētur nisi de.ix.lapidibus.
b A morte domini.i.p mortē dei q̄ diabolo mūdi pra e3 ademit vel amore dei quē amisit.
c Ad iferna. hic dr q; mor te christi diabo lus ē religatus in iferno ⁊ ex tūc ligat⁹ usq; ad tp̄s antichri sti:⁊ tūc solue tur ñ a penis s3 a vinculis:vt ex erceat vires su as in malos.
d Sublimasti lucifer.
e In lumbis eius.quo ad te tationē viroꝝ i qbus vt dr se des luxurie ē in lumbis.
f Umbilicu3, q ad tentatōe3 feminaru3:i q rū umbilico di cit eē sedes lu xurie.vñ aug. sup eūdē locū femē coitus vi ris inez lūbis femis i umbili co pbibet q di abol⁹ utriq; se xui p luxuria3 dñat:ad viros loqnis ꝯuenie ter dixit:virt⁹ ei⁹ in lūbis ⁊c. ꝓpheta ēt sub specie femie pe tulātia iudei increpās ait:Ju dic os⁹ tuū ē pcisus umbili cus tuus.
g Obumbrā tur.per ipsum
h Arbores.q magni vident vt sunt hypo crite.
i Juxta iun cum.i.hypocritas: q merito designantur per ista:cum exterius aliquid videantur:interius sunt vani vt illa.per iuncum enim qui est sine nodo exterius:interius autem substantia caret:hypocrite designantur.per calamum exterius splendentem ⁊ fragilem sed interius vacuum designantur seculares mundane glorie dediti ⁊ eius splendori:que cito transeunt.per caricem crescentem in lo cis palustribus:⁊ manum tāgentis vulnerantem curiositas tēpo raliū designat':q̄ i affluētia nutrit' ⁊ crescit ⁊ animum pungit.
k Que in aquis sūt.i.in fluxu rerū labentium.
l Nuptiarum.saturande causa libidinis contractaꝝ: sciens sicut prolis.xxxiij.q.iiij.vir cum propria.
m Ex precepto.i.secundum preceptū.i.auctoritatem diuine scri pture alij corrigunt hoc ⁊ dicunt excepto deo.
n Stantiū.i.stantes timeant:ne.i.simili cadat ruina.
o Sit.i.debeat esse.

p Elidenter. ex plitre allegatis cõcludit gratianus charitatem semel habitã amitti posse. qõ ñ solũ de operib⁹ charitat̃: sed de ipa charitate vez oñdit eã. adijciẽs hoc ñ solũ circa p̃destinatos sz ẽt circa praescitos posse ptingẽ. ad qõ anctoritatẽ iducit vsq; ad illuz locum. itẽ illõ euãgelij: ubi in ꝓriũ auctes iducit duas: videlicet q reprobi non hñt charitatez sz eas ō bypocritis itelligendas eã probat auctr gregorij

q Prodest. ad regnũ celorũ obtinendũ: vt. dj. iij. §. pe. t. c. sigs autem

r Plus. mor. in epla ad romanos. vbi ot scimus aũt q dilig̃ntib⁹ deũ oia cooperantur i bonis his qui sm propositu vocati sũt sancti ã. e. talibus.

s Apostolus addidit. id est postq; dixerat scimus. q. d. dum tẽ.

s Accepi. p seuerantiaz in charitate t in bonis operib⁹

t Propter secreti. i. ppi secretam hãc di spositionẽ dei q̃ vtilis ẽ. alias enĩ ẽ vtilitatẽ

u Similia. dic in eodem idez augustinus.

x In euangelio. supple sunt i augustio ista exempla.

y i Tẽ illud euãgelij. non q incipit. qz hec auctas euãgelij t sequẽs gregorij videtur i nuere: q reprobi futuri charitatẽ non hẽant eas ponit gratianus: t postea soluit.

z Elli bis dici põt. Lepisti mel⁹ q̃ desunis. vltima primis. Le dũt. dissimiles ẽ vir t ille puer.

t i Ilõ aũt.

g seduci. hec ẽ rota fecurrẽs gratiani. vult eni determinare capitulũ gregorij quod statim sequit. j. e. citius ad hoc.

z Elt leuiathan. q. d. sine p ꝓpriam suggestionẽ sive per malum hominẽ t dãnatũ quẽ diabolus repleuit malicia p suggestionis ministrum.

z Replet. tristicia.

a Aurum. p sapiẽtia ponit aur. j. e. di. principium. t ita aliter q̃s hic sumitur.

b c Jtius. Lasus. expõit gregor⁹ i canone isto illa vba iob super illo: erũt radij solis t sternet sibi aur quasi lutũ. Primo ergo dic: q p aurũ designantur bypocrite: g q̃si deaurati sunt cũ i superficie videãt hr̃e virtutes: nec hẽãt. Secũdo dic: q huiusmodi bypocritis dete gitur i hac vita q̃dq; aũ finẽ q̃dq; i fine q̃s q; nũq; t cũ detegit: tũc aur quasi lutũ sternitur. Elttio dicit quaz vtilitatẽ ꝓsequãtur prae destinati sive huiusmodi bypocrite faciãt bona: sine publice cadãt i peccatũ. nã p bonam operationem iutãt p seueraturos ad bonũ operandũ: p casuz red dũt bonos cautiores.

c Amittẽ. hec de bypocritis intelligenda sũt: qui videntur deaurati t fulgidi t habẽ virtutes in superficie eã nec sũt nec habent: t qui caret vna caret omnibus di. v. c. fi.

d Jmnotescit. i. virtus videtur.

e Appetit. ab alijs.

f Elirtus. putatiua.

g Etiam aũ homies i in cõspectu hominũ.

t simili ruina stãtium metus sit

Elidẽ itaq; ex p̃missis appet nõnullos charitatẽ hr̃e: quã postea crialit deliquẽdo amittũt. q; sigs ꝓtẽdat nõ de uirtute: sz de uirtutis opere debẽ itelligi: delibẽt qd rñdeat de inocentia ade: ō iusticia moysi dauid t ceteroz: q plena fide ad baptisma accedẽtes: licz postea, plapsuri sũt: tñ celestia dona degustãt t spũs sãcti fiũt partici pes: ut nõ solũ añ hũanos: ueruz ẽt añ dei oculos ex aqua tñ t spũ sãcto iueniãt renati: q si charitatẽ dei nõ hz: añ dei oculos aqua tñ regenerarent ñ spũ sãcto. opa eni seu sacramẽtoz participatio nisi ex charitate, pcedãt: apõ deũ nec iusticiã nec inocentiam p̃stãt. Si eni iquit apls: hũero oẽm fidẽ ita ut mõtes trãsferã: t si distribuero oẽs facultates meas i cibos pauperz: t si tradidero corp⁹ meũ ita ut ardeã: charitatẽ aũt ñ hẽam: nihil mihi prodest. Sed qz de predestinatis ad uitã a nõnullis cõcedit: q charitatẽ amittãt t amissã recuperẽt: de reprobis ẽt dicẽdũ ẽ: an ipi charitatẽ hẽant: q̃ amissa postea dãnentur. Hec his ita scribit aug. i li. de correctione t gra.

Plus sciẽs nõnullos diligẽ deũ: t i eo mõ usq; i finẽ non pseuerare mox addidit: his q sm ꝓpositũ uocati sũt sancti tẽ. Jn eod̃. An adhuc iste nolẽs corrigi potit dicere: qd ego feci q nõ accepi: quẽ ꝓstat accepisse t sua culpa qõ acceperat amisisse? possũ iquit possũ oino qñ me arguis dicẽ: q ex bona uita i malã mea uolũtate relapsus sũ. adhuc quid ego feci qõ ñ accepi? accepi eni fidẽ que p dilectionez opat: sz i illa usq; in finẽ pseuerãtiã ñ accepi. Jn eodez Jn bono illos uolebã pculdubio manere: erãt utiq; i bono: sed i eo nõ pmãserũt. Jn eodez. Propt̃ huius utilitatez secreti credendũ ẽ quosdã de filijs perditionis nõ accepto dono perseuerãdi usq; in finẽ i fide q̃ p dilectõem operatur icipere uiuere t postea cadere tẽ. multa simili⁹ de reprobis in euãgelio etiã: q perseuerauerit usq; in finem tẽ. Jn eodez. Jtez homo iste icipit tẽ. Tẽ in eodez. Jrandum est quare deus q busdã filijs perditionis det fidez operantem per dilectionem: nec det in ea perseuerantiam. Tẽ illud euangelij: Nõ qui icipit: sed qui pseuerauerit usq; i finem: hic saluus erit. Item gregorius.

Elti bñ icipiũt: q in malo ui tam finiunt. Non aũt bñ incipit: q nunq; ex charitate aliquid operat̃. q si ex charitate aliquãdo aliqd agit: t charitatẽ aliqñ in ipo necesse est eã. Illud aũt greg. qui seduci q̃q; non reuersuri p̃nt tẽ. nõ de oib⁹ generalit reprobis sz de hypocritis spãlit itelligẽduz ẽ. qõ ex uerbis eiusdẽ euidenter datur itelligi. Cũ. n. q̃stionẽ ꝓponeret: cur mificoz deus ista fieri p mittat: ut leuiathan seu nunc p suggestiones callidas: siue p damnatũ illũ quẽ replet⁹ hoiem: uel solis sibi radios. i. doctos quosq; sapientesq; sbijciat: ul aur⁹ hoc ẽ uiros sãctitatis claritate fulgentes quasi lutũ sibi uicijs coinquinãdo sbsternat: mox i eiusdem q̃stionis solutione supponit dicens.

Jti⁹ ad hoc rñdem⁹: qz aurũ qõ prauis ei⁹ fuasionib⁹ quasi lutũ sterni potuit: aur añ dei oculos nũq; fuit. qui. n. seduci q̃q; ñ reuersuri p̃nt: q̃si hitã sanctitatez añ culos hominũ uident amittẽ sed eã añ dei oculos nũq; hũerũt Sepe hõ nãq; multis occulte peccatis inuolit: t i una aliq; uirtute magnus ur: q ipsa quoq; uirtus i anescẽs deficit: qz dum inotescit hõibus ꝓculdubio laudat ciusq; fauor ibiãt appetitur. uñ fit ut t ipsa uirt⁹ añ dei oculos uirtus nõ sit: dũ abscõdit qõ displicet t prodit qõ placet. q̃ itaq; merita apud deũ eẽ p̃nt: q̃ mala occulta sũt t bona publica? plerunq; eniz sicut dixim⁹ latet supbia t cãstitas inotescit. atq; iõ diu oñsa circa finez uite pdit: qz coopata supbia usq; i finẽ icorrecta retinet. ali⁹ elemosynis uacat, ꝓpa distribuit: sed tñ multis iniusticijs defuit: uel forte linguã i detractionibus exercet. t fit plerunq; ut eis q mificoz fuerit iuxta uite suẽ t minuz rapacitatis t crudelitatis stimulis iardescat: quod ualde iusto iudicio agitur: ut perdat etiam ante homines: unde hominibus placuit: qz hoc

unde deo displicuit: corrigẽ nũq̃ curauit᷒: alius patientie studet: sʒ inuidere alijs ⁊ seruare maliciam in corde non cauet. fit quandoq̃ ĩpatiens: qꝛ diu latuit dolẽs. Hi itaq̃ ⁊ pˀaliq̃ꝺ auꝝ sũt: ⁊ ꝑ aliq̃ꝺ lutũ sꝫ: atq̃ hoc auꝝ q̃si lutũ sterniꝫ: qñ occultis peccatis exigenti b᷒ ẽt uirtus q̃ publice claruerat dissipaꝫ. sʒ operep̃ciũ credim᷒: si in his uirtutẽ supni ordis sbtilius ꝑpendamus. sepe enĩ oĩpotens de᷒ occulta eoꝝ mala diu tolẽat: ⁊ opa eoꝝ bona electoꝝ suoꝝ usib᷒ ꝓfutura dispensat. Nã nonnulli mũdũ neq̃q̃ fundit᷒ deserẽtes nõ perseueraturi ãgustã iꝫ arripiũt: sʒ ad querendã angustãᵐ uiã exẽplo suo eos q ꝑseueraturi sunt accendũt. unde plerũq̃ contigit: ut ĩpm hoc qꝺ bñ uideꝫ uiuẽ: ñ sibi sʒ poti᷒ solis electis uiuãt: dũ exẽplis suis ad bñ uiuendi studia ꝑseueraturos alios nõ ꝑseueraturi ꝓuocant. Sepe.n. quosdã uidem᷒ ad uiã ĩgredi ad locũ ꝓpositũ festinare: quos alij qꝛ euntes ꝯspiciũt sequũꝫ: eundẽq̃ʒ pariter locuʒ petunt. sʒ fit plerũq̃ʒ: ut irruente aliquo ĩplicatõis articło post se redeant q p̃ibãt: ⁊ hi ad locũ ꝑueniãt q sequebãꝫ. ita nimiꝝ sũt illi q nõ ꝑseuerãt: ⁊ uiã sanctitatis arripiunt. Idcirco.n. uirtutis iter nõ ꝑseueraturi ichoant: ut eis qui peruenturi sũt uiaʒ qua gradiunꝫ ostendant. quoꝝ ẽt casus utilitate non modica electoꝝ ꝓuectib᷒ fuit: qa ipsoꝝ lapsũ dũ ꝯspiciũt ꝺ suo statu ꝯtremiscũt: ⁊ ruina q̃ illos dãnat istos hũiliat. addiscũt.n. ĩ supni adiutorij ꝓtectõe cõfidẽ: dum plerosq̃ʒ cõspiciunt de suis uirtutib᷒ cecidisse. qñ ergo uideꝫ bene agere reprobi: q̃si planum iter electis sequẽtib᷒ ꝺmõstrãt. qñ uero ĩ lapsũ neqtie corruũt: electis p᷒ se ꝑgentib᷒ quasi cauendã supbie foueã ostendũt. Quod᷒uero reprobi negãꝫ comedẽ panẽ qui de celo descendit: uel bibẽ aquam uiuam: nõ sic accipiendũ ẽ: ut a charitate penit᷒ credãꝫ alieni: sed ut ĩ charitate radicẽ figẽ ñ ĩtelligãꝫ. Aliꝺ ẽ.n. bibẽ uł mãducare atq̃ʒ aliud degustare. unde ĩ euãgelio de christo legiꝫ: ⁊ cum gustasset noluit bibẽ. bibit ergo aquã uiuã ⁊ mãducat paneʒ q de celo descẽdit: q ĩ charitate radicem figit. degustat q ea aliquatenus cõicat a q̃ postea deliquendo recedit. de qb᷒ aplˀs dicit. Impossibile ẽ eos qui semel illegitimati sꝫ: ⁊ gustauerũt donũ celeste: ⁊ p᷒ hec oĩa ꝓlapsi sꝫ rursus renouari ad᷒ pñiam. hinc etiã diabolus ĩ ueritate stetisse: ñ ĩ ea creatus eẽ negaꝫ. fuit enĩ ĩ ueritate cõditus: sʒ dũ de se supbiendo p̃sũpsit: alienus ab ea fact᷒ est ĩ ueritate aũt qũo eẽ creatus ꝓbeꝫ si sine dilectõe sui ꝯditoris creat᷒ eẽ ꝓbaꝫ? aut qũo bon᷒ a deo cõditus asseriꝫ: si nihil diuie dilectõis ĩ sui creatione accepit? qũo aũt supbie mot᷒ siñ uicio extitit: si ꝯditorẽ suũ nullaten᷒ dilexit? aut qũo par siue excellentioꝛ cetis creat᷒ dꝫ: si nõnullis eoꝝ ĩ amore dei cõditis hic ab ei᷒ dilectõe uacu᷒ fact᷒ est? unde aũt hec differentia᷒ iter bonos ⁊ malos ãgelos ꝓcessit? si ex᷒ creante: iniustus uideꝫ de᷒: q añ peccatũ ĩfert penã᷒: uł qui hoc punit qꝺ᷒creando ĩfudit. si aũt nõ ex creãte cũ nõ ex᷒ traduce: restat ut ex ꝓprie libertatis arbitrio uiciuʒ supbie ĩ ãgelicã naturaʒ ꝓcesserit. bona ergo ꝯdita ẽ q̃ suo᷒uicio a bono ĩ malũ ꝯmutata ẽ. sʒ qũo bona eẽ potuit: si dilectõe penit᷒ caruit neq̃ enĩ angelus nob sĩlis᷒ factus ẽ: quos usq̃ ad certũ tp̃us etatis ĩfirmitas ꝙuat: ut neq̃ʒ uirt᷒ neq̃ uiciũ ullũ locũ in nobis obtineat. accepit ergo dilectionẽ ĩ sui creatione sicẽ ⁊ ceteri: de qb᷒ dꝫ angelice uirtutes q̃ ĩ dei amore ꝑstiterunt: nõ ait q̃ diligẽ ceperũt: sed que in eius amore ꝑstiterũt q̃ ex creatione diligẽ ceperãt: ut ꝑncipiũ diuine dilectõis oĩb᷒ credaꝫ esse cõẽ. ꝑseuerãtia uõ coꝝ tãtũmõ ĩtelligatur: q ĩ retributõne hoc accipẽ meruerũt: ut cõfirmati ulẽius cadẽ ñ possent: ⁊ hoc de se certissime scirent. unde bñ apud moysen᷒ p᷒ celũ: deide firmamẽtũ factũ esse dꝫ: qꝛ nimiꝝ angelica nã p̃us eq̃liter sbtilis ĩ supioꝛib᷒ ẽ ꝯdita: postea ĩ ꝑsistentib᷒ ĩ amore sui conditoris mirabiliꝫ ẽ ꝯfirmata. Hinc᷒ etiã gregoꝛ᷒ ĩ moꝛalib᷒ multa de ꝑfectione ãgelice creationis replicãs

b Curauit. ꝺ. e. di. v. itẽ. §. penult. ſm augustinum.
i Per aliquod. i. quãtũ ad aliquid. s. ad bona opera.
k Operepreciũ. i. utile credimus si aperiamus qũo de istis disponit ad utilitatẽ alioꝛum. ⁊ hoc est sepe enim ⁊c.
l Ordinis. i. intellectus tropologicus.
m Angustã. arta enĩ ẽ via q̃ ducit ad vitam vñ virgili᷒: Facilis descensus auerni: sʒ reuocare gradũ superasq̃ euadẽ ad auras: Hoc op᷒ hic labor ẽ. pauci quos equus amauit Juppiꝫ: aut ardẽs euexit ad ethera virtus.
n Exẽplo. hi sunt q ad sempiternã vitã ꝓximos mendacio suo opitulãte deducũt: vt xxij. q. ij. ꝑmũ. ex h̃ ꝙ collige ex q̃ sesu illud accipiaꝫ.
o Articulo. i. ĩpedimẽto.
p Lapsũ. Felix quẽ faciunt aliena pericula cautum. ꝺ. xxvij. q. i. c. ij. de cõ. di. i. hi duo. ⁊ dicit seneca: Ruina ꝓcedẽtiũ solet eẽ doctrina sequẽtium: ad hoc ꝺ. e. si. n. in fi.
q Quod vero. soluit gratianus auctem inductam. ꝺ. e. di. §. cũ ergo. c. charitas. ad h̃ qꝺ charitas amitti nõ possit. ⁊ hac occasione diabolũ ĩ charitate creatũ eẽ ondit: ⁊ de luciferi excellẽtia multa sb̃iungit.
r Negantur. ꝺ. e. §. cũ ꝙ. ⁊ ego sũ. ⁊. c. charitas.
s Unde in euãgelio. matthei.
t Donum. i. doctrinã euangelicam.
u Ad penitẽtiã. per baptismum. hoc ẽ expositum. ꝺ. e. si. n.
x In veritate. ꝺ. xvi. q. ij. visis contra.
x In veritate. i. ĩ charitate. ⁊ hoc dicit allegando.
y Differẽtia. ꝙ alij sꝫ boni ⁊ alij sũt mali.
ʒ Penã et. mã ꝙ nũq̃ facit: arg. ꝺ. xi. q. iij. illud plane.
a Quod creando. nõ eiuʒ oʒ punire: qꝺ ipse approbauit: vt. xxij. q. iiij. nabuchodonosoꝛ. ff. ad. l. iul. de adulte. si vxoꝛ. in fi.

b Ex traduce. qꝛ angeli nõ fuerũt ex traduce. i. ex preiacenti materia: sicẽ nec anima ꝺ. xxxij. q. ij. moyses.
c Suo vicio. sed vnde fuit primus motus angeli ad malum: dic ꝙ ex libero arbitrio. sed in libero arbitrio non fuit malum: vnde ergo prouenit malũ: dicas ꝙ ĩ libero arbitrio fuit quedã libertas: ⁊ ex illa libertate cecidit in malũ. h̃ ẽ difficillima q̃stio.
d Similis cũ angelus statim fuit post creationẽ capax rõnis: sed hõ nõ donec sit adultus.
e Moyses. in gen. si circa principium.
f Hinc. vn cau. ꝺ. xvi. q. ij. visis. ꝯtra vbi dicit ꝙ charitatem negnit habere in celo. sʒ forte dꝫ nõ habuisse: quia nõ ꝑseuerauit. ꝙ non dꝫ factum nisi duret facti vt. ꝺ. e. di. i. cogitatio. ⁊. l. di. uõ ctinm. sʒ forte nunq̃ habuit charitatẽ: vt dicitur in contrario. vñ magister hoc dꝫ allegãdo: ⁊ ſm hoc oĩa ꝯria ĩtelligãꝫ nõ ꝺ charitate quã ñ hũit: sʒ quã habuiss᷒ e si stetisset.

§ p Rincipiū. Casus intendit gregorius in hoc.c. multum commendare lucifer̄ ostendendo eius perfectionem ⁊ excellē tiā quā i charitate habuit ⁊ in alijs donis gratiū vel naturalibus ante lapsum ⁊ hoc facit. Inducit aūt auctes iob ⁊ ezechielis.

§ Principium.i. precipuū opus inter prima opera dei. vel p̄m⁹ ⁊ dignior iter alios ãgelos: q̄ ruꝫ ministerio parat: ⁊ pꝫ via ad deum.

b Thiarum.i. operum. sicut eiꝫ i via ꝓinet vestigiū itineris: sic i q̄libet creatura ē via q̄ ꝙs ducit ad intelligēdam potētiā dei.

i Beemoth.i. diabolus. beemoth iterp̄tat̄ ial imūdū: qꝫ diabol⁹ ꝓp̄e sua ꝓbiam a celesti beatitudie tanꝫ imūdū aial alien⁹ factus ē

k Primū.i. precipuum. nō enim ꝑius creauit hunc q̄ alios. vnde in salomone cōtra hoc: qui viuit in eternum: creauit oia simul.

Quid.verba gregorij exponēntis predictā auctoritatem ezechielis.

m Habuit. lucifer.

n Venia. cuꝫ eni plus ꝓtāt ⁊ pulchritudinis ei cōmissū fuerat: iō magis diligi ꝑsumebat: ar.ā.ij. q.v.quāto.⁊.j. di.iij.§.q̄ autē ⁊.c. septies. iō q̄s tāto magis obseq̄ teneat ⁊ plus puniri debuit: cum ñ fuerit obscenus: argu.C.ō conduc.⁊ pro cura. cōducto reo.i fi.li.xi.⁊ grauiora fac̄ ō licta ⁊c. vt.xi.

charitatē negat repletū: nō ea penit⁹ uacuū asserit: q̄si penit⁹ carū esset: nūq̄ ea q̄ de ei⁹ excellētia dicūt: queniēt de eo itelligi possent

PRincipiū⁹.n. iqt beat⁹ gregori⁹ uiaꝫ⁹ dei beemoth'dī: qa nimiꝫ cū cūcta creās agēt: hūc p̄ mū⁹ cōdidit: quem reliqs angelis eminentiorē fecit. huius p̄matus eminētiā ꝓspicit ꝓpheta cum dicēt cedri ñ fuerūt altiores illo i paradiso dei. abietes nō adeq̄uerūt sūmitatē eius: platani nō fuerūt eq̄les frondib⁹ ei⁹. oē lignū p̄ciosum paradisi dei nō est assimulatū ei ⁊ pulchritudini ei⁹: qm̄ speciosū fec̄ eū in multis cōdensis frondibus quid' nāq̄ accipi i cedris ⁊ abietibus ⁊ platanis p̄ōt: nisi illa uirtutū celestiū, peere celsitudis agmia i eterne leticie uiriditate plātata? q̄ q̄nis excelsa ꝓdita sē: huic tm̄ ñ prelata fūt nec eq̄ta. q speciosus factus ē i mltis ꝓdēsiq̄ frōdib⁹ dī: qꝫ prelatū ceteris legionibus tāta illū specie pulchriorem reddidit: q̄ta ei suppositā ãgeloꝝ multitudo decorauit. Ista arbor in paradiso dei tot q̄si ꝓdēsas frōdes hūit⁹: quot sub se positas supnorū spirituū legiones attendit. qui ⁊ iccirco peccans sine uenia⁹ vānatus ē: qꝫ magnus sine cōparatōe fuerat creatus. hic ei rursum p̄ eū dē ꝓpheta dī: Tu⁹ signaculū sili tudinis plen⁹⁹ sapiētia ⁊ pfect⁹ decore i delicijs paradisi dei fuisti. multa.n. de eius magnitudine locutur⁹ p̄mo⁹ uerbo cūcta ꝓplexus ē. qd nāq̄ boni ñ hūit q signaculū dei silitudinis fuit? de sigillo q̄p pe ānuli talis similitudo imaginaliter exp̄imit̄: q̄lis in sigillo eodē cētialit̄ habet̄: ⁊ lꝫ hō ad silitudinē dei creatus sit: ãgelo tamē q̄si aliquid maius tribuēs: nō euꝫ ad similitudinē dei ꝓditū: sꝫ ipsuꝫ signaculū silitudis dei dic̄: ut' quo subtilior ē nā: eo⁹ i illū plenius silitudo'dñi credat̄ expressa. hinc est q̄ p̄matus eius potētiā adhuc insinuans idē ꝓpheta'sbiūgit: Omnis lapis'p̄ciosus'operimētū'tuū sardius'topacius iaspis chrysolitus onix beryll⁹ carbunculus smaragdus ⁊ saphirus. Nouē dixit gener a lapidū: qꝫ nimiꝫ ordines ãgeloꝝ sē nouē. nā cū p̄ sac̄ eloga

angeli archangeli throni ⁊ dñati ones ⁊ uirtutes ꝓncipat⁹ ⁊ ptātes cherubin ⁊ seraphin apta narratione memorāt̄: supnoꝝ ciuiū quā te sint distictōes ꝓ oñdit̄. qbus tm̄ beemoth iste opertus fuisse describit̄: qꝫ eos q̄si uestē ad ornamētū suū habuit: quoꝝ dū claritatē trāscendēt: ex eoꝝ ꝓparatōe clarior fuit. de cui⁹ descriptōe adhuc subiungit: auꝝ opus decoris tui ⁊ foramina tua i die q̄ ꝓditus es p̄parata sē. auꝝ op⁹ extitit decoris ei⁹ qꝫ sapiētie claritate cāduit: quam bñ creatus accepit. foramia uō iccirco i lapidib⁹ fuit: ut uiculati auro'i ornamēti ꝓpositōe iūgant̄: ⁊ neq̄q̄ a se dissideant quos interfusū auꝝ repletis foraminibus ligat hui⁹ ergo lapides i die cōditionis sue foramia p̄parata sē: qꝫ uidelꝫ capax charitatis ē ꝓdit⁹. q̄ si replēri uoluisset: ãgelis stantibus tāq̄ positis i regis ornamēto lapidib⁹ potuissꝫ ihērē. Si.n. charitas auro sese penetrabilē p̄buisset sāctis ãgelis sociatus in ornamento ut diximus regio lapis fixus manēt Habuit ergo lapis iste foramia: sꝫ supbie'uicio⁹ charitatis' auro ñ sūt repleta. nāq̄ iccirco ligant̄ auro ne cadāt. iccirco iste cecidit: qa etiā p̄forat⁹ manu artificis amoris uiculis ligari ꝓtēpsit. Nūc aūt cēteri lapides'q hic silit̄ fuerāt p̄forati penetrātes se iuicez charitate ligati sē: atq̄ hoc i munē isto cadēte meruerūt: ut neq̄q̄ tā ō ornamēto rḡio cadēdo soluāt̄. hui⁹ ꝓncipat⁹ celsitudinē adhuc idē ꝓpheta intuēs adiūgit: Tu cherub extent⁹ ⁊ ptegens i mōte sācto dei ⁊ i medio lapidū ignitoꝝ pfectus ābulasti. Cherub quippe plenitudo scie iterp̄tat̄: ⁊ iccirco iste cherub dī: qꝫ trāscēdisse cunctos scia nō dubitat̄. q i medio ignitorū lapidū perfectus ābulauit: qꝫ inter ãgeloꝝ corda charitatis igne succensa clarus glia ꝓditōis extitit: quē bñ extentū ac ptegentem dic̄ omne eni qō extētū ptegim⁹ obūbram⁹: qꝫ cōparatione claritatis sue obumbrasse ceteroꝝ claritatē credit̄: ipse fuisse extēt⁹ ⁊ ptegēs reperitur. reliquos.n. quasi obūbrando operuit: q eoruꝫ magnitudinē excellētia maiore trāscendit

q Primo vbo. hoc scilicet signaculum.

r Et quo.i. quantum subtilioꝝ ē natura.i. diuine nature capacioꝝ rōne ⁊ intellectu.

s Eo.i. in tantum.

t Similitudo dei.i. gra ⁊ dilectio que erat deo similis in illum.

u Propheta.s. ezechielis.

x Lapis.i. ois alius angelus.

y Preciosus.i. pulcher decore virtutum fuit.

z Operimentū eius. i. inferioꝝ eo: sicut vestimētum ē inferius ⁊ indignius se iduente vel ornabat cū sicut vestimentum ornat aliquē

a Sardius. hos etiā lapides enumerat lex ff. de pub. ⁊ veeti. l. inēdam. §. species. qualit aūt hi lapides veniāt i contributionem dicit lex ad .l. rbōs. l. ij. §. cū in eodem.

b Distinctiones .ō. di. lxxxix. ad hec.

c Auro. vnde dicit lex. q̄ si auro gēma iūgat̄: non cedit auro: sꝫ econuerso aurū cedit gēme. ff. de au. ⁊ ar. le. si non sunt. §. p̄uenie-mus.

d Superbie. nō. p. canonem istum ins uice pisse a ruina angeloꝝ bonuꝫ. n. ⁊ equū fuit: vt ꝓpter supbiam lucifer puniretur.

e Elicio. i. p̄ viciū supbie non sunt repleta

f Charitat̄. ar. q̄ diabolus charitatem non habuit: vt. xvi. q. ij. visis. sꝫ cū esset rationis capax innocentie participeps sine charitate ē nō potuit: ar. ā. e. oi. §. item sine charitate. q̄p ergo charitate repler⁹ negat̄: cōparatōne stātium ⁊ cōfirmatoꝝ dicitur: vel ad perfectionem referur.

d Lapides.i.ordines angelorum.
e Quod.illic.in ꝓpheta.ſ.ezechiele:hic in iob.
f Eloce.i.voce domini loquentis ſibi iob.
g Inſinuat.iob vel ꝓpheta.
b c Haritas aũt.ſoluit auctatem apli allegatã .ã.in ꝑn.di.duobus mõis q: dr̃ primo charitas que deſeritur.
i Ficta.i.fragilis ⁊ ſi uera reſpectu ꝓmanen tis:vl ſi vera reſpectu charitat̃ diuine. ad qõ ſimilia q̃dã iducit.i fi ne ꝓcludit verã charitatẽ deſeri non poſſe.
k Poſſe aũt. exquo eniz reſiſtere vicijs eſt verum poſſe:ergo nõ reſiſtẽ ẽ nõ poſſe .ſed nõ reſiſtẽ eſt peccare: ⁊ ita poſſe peccare ẽ ſi poſſe reſiſtere:⁊ ita eſt ar.acõtrarijs.ar.xxxij q.iiij.ſicut ſatius eſt. ⁊ q.v.ſicut enim.
l Et aſtra.i. angelus.
m Etiaz eccl'aſtes .in ſalomone.
u b Ec ꝺ charita te. Lõtinuat ſcipm gr̃an⁹ i ſecũda eni di.hanc q̃ ſtionẽ quã ꝺ tractat ꝓ libauit:ſz but⁹ gr̃a aliã ꝓmiſit :an .ſ. charitas ſemel bita amitti poſ ſit quã i ꝓcedẽti di. tra ctauit.nũc aũt ad ꝓpo ſitũ ſuũ reuertit:⁊ dicẽ ꝺ que ⁊c. Hic icipit.iij. di.i qua ca q̃ſtio tracta tur:an pñia ſit iterãda an non:⁊ q̃ ſit iterãda multis auctoritatibus ⁊ exemplis,ꝓbat.dici mus ergo q̃ iteranda ẽ.i.iterum puniendus ẽ ſi denuo peccet.ĵ.e. ſepties.vbi autez dr̃ q̃ pñia non eſt iteranda dicimus q̃ de ſolẽni ẽ intelligenda:que cum ſit ſacramentũ non dz iterari:ar.i.q.i. q̃ qdã ſm conſuetudinez ma xime quarũdã eccl'az ⁊ hoc ſuper eodem cri mine. ſuper diuerſis aũt credit.Ꝺ.ſolẽnem iterare poſſe:ar.ĵ.e. di.q̃ nis.hãc q̃ſtionẽ ſic tractat gra. Primo ponit opi nionẽ illoz q̃ dicũt q̃ pñia nõ ẽ iterãda.qz eã nõ ſeq̃t mortale peccatum.ſi eni eã ſeq̃t mortale peccatum:illa pñia vera nõ fuit :nec veniã obtinuit. ⁊ ad hoc multas auctes iducit vſq; ad.§.ſed vba.⁊ icipit ibi ſoluẽ ꝑdictas auctes.poſtea ab illo.§.q̃ aũt.,ꝓbat auctib⁹ ⁊ exẽplis:q̃ pñia ſepe iteratur poſt iſerit q̃ ſit vera ⁊ q̃ ſit falſa pñia,qua occaſione ſubiungit:an pñia ſit dãda an negãda ei q̃ vult agẽ pñiaz de vno peccato ⁊ remanere in alijs.
o Vera pñia.Ꝺ falſũ ẽ:qz ſi ex charitate penituit vã fuit:⁊ ſaluarẽ :ſi tñc decederet:dñ ſic penitebat. Auctes aũt q̃ in ꝛno iducunt non ad diuerſa tpa ſz ad idẽ ſũt referẽda:vt ĵ.e. §.ſz vba:vt.ſ.eo tpe quo penitet habeat ꝓ poſituz non committendi decetero.
p Penitẽtia ẽ.i.gr̃a q̃ vẽ penitẽti ifuſo ẽ facẽ eũ ꝓterita plãgẽ ⁊ eũ munit vt caueat ne ꝓmittat q̃ fleuit.qõ Ꝺ ẽdit pot⁹ ẽ effect⁹ pñie ãz diffinitio.
q Nõ cõmittere.i.non cõmittendi ꝓpoſitum br̃e.
r Periuntur.pñiam ſolẽnem,vl qõ Ꝺ dr̃ itelligas de pñia exteriori.i. ſatiſfactione.nam qdam putant ſufficẽ ad deletionem peccati:ſ quotiẽs peccãt:pñiam ſibi iniunctã ſiue ſatiſfactionẽ agãt:ſz i vo lũtate peccãdi pſiſtãt.ĵ.e.ſane cauẽdũ.⁊ Ꝺ innuit illõ ibi iterandaz
s Dni luxurientur.i.fornicãtur ſpũaliter ſepãdo ſe a chriſto
t Poſtea,nõ putarẽt.i.nõ ꝓmerent illõ agẽ.vñ oportet eos deceptos penitẽ ⁊ frm bũ: intel lectũ ſic intelligẽ dũ ẽ illõ qõ leg tur .ſic vt vñ baptiſma ſuffi ad deletiõez pec cati : ſic ⁊ vna pñia. huic tñ i tellectui repu gnat.ĵ.gl.ibi.ſ. ſep.ĵ. eodem.
u Ita.ã. di.l. §.pot.
x Et aliter.ĵ.e di. §.ſine aũc.
y Unica.i.in
.III.
a ſalicibus. reiterabilis.
z Semper ex ſ.ſep vere peni tẽ.ſz de mona libꝰ raro ꝓfic vnde addit: ar ego rẽ.q.d. ita de facto ꝓfic ſepe.ſ.q̃ quis habz pñiam ꝺ miſeratus ⁊ cõ punctione:ſz de maioribus nõ.vl medi⁹ qõ inuit Ꝺ:diſtin guo vt.ſ. pñia plenioris⁹ mõ table⁹ trij pecca tis inſecta poſ ſit iterari: q̃ ſi iniũgit pñia ſo lenis :miſi pro grauiſſimis.⁊ xvi.q.vi.c.vl.
7 Delictoꝝ. in mortalium.
2 Ar ego.ã. di.i.§.alij. cõ tra.c.ſunt q̃ ar bitrantur.
y Facilẽ⁹.mi rum eſt quare hoc dicat: cuz multi inueniant

quod'ergo illic ſpecioſus i multis frõdibus :qõ illic ſignaclm ſilitu dints:qõ illic cherub: qõ illic ꝓte gens dicit:hoc hic uocc'dñica bee moth iſte uiaz dei ꝓncipiũ uocat de quo iccirco taz mira in quibus fuit ⁊ q̃ amiſit inſinuat⁹:ut homini oñdat:quid ipe ſi ſupbiat de elati onis ſue culpa paſſur⁹ ſit:ſi ferien do illi parcere noluit quẽ creando in glia tãte claritatis eleuauit.con ſideret ergo homo elatus qd i era mereatur:ſi ãgelus ꝑlatus i celo,p ſternit. Haritas aũt q̃ i aduerſitate deſert:ficta' .i.fictil' ⁊ fragil' eẽ phibet:ſic fides ex q̃ charitas ꝓcedit ficta.i.fragil' apõ apl'm eẽ negat .ſil'r charitas q̃ i aduerſitate deſeri põt:dr̃ uera nũq̃ fuiſſe. ſic eni hieronym⁹ contra iouinianuz ſcribit: Ois creatura ſb uicio eſt: nõ q̃ ois peccauerit:ſz q̃z nulla ẽ q̃ peccare nõ poſſit. poſſe aũt pec care:ut aug.ait:nõ eſt aliq̃d poſſe immo aliq̃d nõ poſſe.unde ille ſo lus uocat oipotẽs:q̃ hoc non põt q̃z oia põt q̃ poſſe ẽ aliq̃d poſſe.ſic ergo eius cõparatione qui muta bilitatẽ neſcit:omis creatura uici oſa dr̃:q̃z mutabilitatis ẽ capax: iuxta illõ:nõ iuſtificabit i cõ.t.o. uiuens:⁊ aſtra nõ ſũt mũda in cõ ſpectu eius:ſic ꝓparatõe eius crea ture q̃ mutationẽ non recipit:ois creatura q̃ permutat nõ uera:ſed uana eſſe,ꝓbat.unde ois hõ men dax eẽ dr̃ : ⁊ uanitati ſimil' factus hic ẽt⁹ eccl'aſtes :cũcta q̃ ſb ſole ſẽ i.q̃ tẽpoꝝ uiciſſitudinem recipiũt nõ tñ mõ uanitas que oi creature rõne mutabilitatis ieſt:ſz ẽt uani tas uanitatum uarietate ꝓmutati onis quã recipiũt eẽ dicunt. Sic ergo ꝓparatiõe diuine charitatis nulla dirt⁹ eẽ uera ꝓbat: aut ꝓpa ratione ei⁹ q̃ ñ deſerit: illa q̃ amit titur uera eẽ negat.ſic aũt ois cre atura ſuo mõ bona ⁊ uera eẽ dr̃ : ſic ⁊ charitas q̃ deſerit ſuo mõ bo ba ⁊ uera eẽ monſtrat: alioquin a nullo deſerẽt:ſi nullo mõ i eo eẽt Quod eni nullo modo uere ẽ nul lo mõ deſeri põt.qõ ſi aliquo mõ uere deſeritur:⁊ aliquo modo id uere eſſe oportet.

Hec de charitate breuit ſcripſimus ꝓpter eos:q̃ pñiam negant reiterari poſſe: aſſerẽtes q̃ ſicut charitaſ ſemel habita nũq̃ amitti tur:ita pñia ſemel uere celebrata nulla ſequenti culpa maculat .ſi uero crialis culpa illã aliq̃n ſequit uera⁹ pñia ñ fuit:nec uenią unq̃ a dño ipetrauit: qõ ex diffinitione ipſius pñie ⁊ multoꝝ auctibus ꝓbare ꝓtendũt.ut eni ambro.ait in quodã ſ'mone quadrageſime.

Penitentia⁹ ẽ ⁊ mala p:eterita plangere:⁊ plangenda iterũ non committere. Idem i libro de unica penitentia.

Periunt⁹ q̃ ſepius agendaz pñiam putant q̃ luxuriant in chriſto. Nã ſi uere i chriſto pñiã agerẽt:iterandã poſtea⁹ non puta rent:qz ſicut unũ baptiſma ita⁹ ⁊ unica⁹ pñia.uel ꝓteriti ſemp⁹ nos dz penitere peccati:ſz hoc delicto rũ⁹ leuioꝝ.at⁹ ego facili⁹ inuenit:q̃ rẽ ſuauerit inocẽtiã:q̃z q̃ ꝓgrue⁹ egerit penitentiã. Item augu.

Atiſfactio⁹ pñie ẽ peccatoꝝ cauſas⁹ excidere:nec eaz ſug geſtionib⁹ aditũ indulgẽ. Idẽ in libro de penitentia.

in fine penitentes reſplenduiſſe ⁊c.ã.i.q.vij.ſiquis omnez.⁊ pau ci inueniant⁹ ante finem ſine mortali:ergu.ã.l.di.quia tua.ſed qõ dicitur hic intelligitur de integritate carnis.ſ. v rginitate .q.d. fa cili⁹ inuenio q̃ ſernet virginitatẽ:q̃z q̃ poſt corrupuonẽ carnis ſer et continentiam.nam tunc facilius cadet:vt.ã.di.i.§.alij. ecõtra c.ſunt qui arbitrantur.vnde ⁊ ſacramento q̃ſiz ⁊c.vt.xxxv.q.vi. ab iſto.vel hoc põt intelligi de penitentia perfectiſſima:que nõ ſo lum delet peccata:ſz ẽt peccãdi affectõez quã ſi bñe difficillimũ ẽ
a Lẽgrue.ná penitẽtẽ oportet vitã mutare:qõ ſumme difficile ẽ qz dicit lex:q̃ nõ facilis ẽ mutatio vite:ſz cũ magno labore animi fit:vt in auc.de mona.§.hinc aũt.ar.ĵ.e.ſane cauendum.
c Atiſfactio.pñie.ĵ.e.di.§.illud aũt gregorij. vl. ſatiſfactio.
d Cauſas.i.vicioꝝ radicẽ.ſi eni ſufficit ramos icidere:vt ã.di.ij.§.ex premiſſis:vel cauſas.i.opꝑtunitates vel occaſiones peccandi:vt.lxxxi.di.valet.

d p Enitentia.ẽ vindicta. hec ẽ quedã assignatio illi⁹ penitentie q̃ df opis satisfactõ: ꝛ itelligit̃ d perfecta pñia: vt.j.e.§.hac auctoritate.

e Puniens.i se.ar.expssũ: q̃ qs nõ põt ieiunare p aliũ: lꝫ ꝯtrariũ dixerit.b.ð.lxxxij.di.pñbr.sꝫ q̃c q̃d sit de alijs vr̃ q̃ p filiũ bñ possit qs ieiunare qꝛ eadẽ psona censet̃: vt.xxxv.q.iij.§.hac auctẽ.ꝛ magis terret̃ pr̃es in filijs q̃s i seipis ff.q̃ me.l.isti.gð.§.ult.

f Uirtus.i. significatõ ꝛ interpretatio.

g Tenere. alludit etymologie vocabuli. vñ bernardus carenalr̃ dixit sup illũ locum geñ. pẽitet me fecisse hominẽ sup terrã: idest ẽ ac si diceret: pña tenebit me pro peccatis hoĩnum: tenebit i ꝙ me cũ venero sup terram.

h Puniat.hoc dictũ ñ acui:ar.ð.di.xxxi.si laicus.ar.ꝫ.j.c.p ximo.

i Si apl's.ð.xxxij.q.v.si paulus.

k Peccata. originalia.

l Dimissa.si dimissa: quare plorat: quia ñ ẽ facta plena i donatio: ð cõ.di.iij.c.ij.ꝛ iõ timet cadẽ.ꝛ i dignũ ẽ eũ q ñ dũ stabilẽ ꝛc̃. C.de testa.mi.li.l.vlti.

m Plorat.ar ꝯ.j.de cõ.di.iiij.sine pñia.ar.ꝯ.ð di i.tres sũt actões.sꝫ illa non ꝓhibet.qn dolẽdũ sit sup peccat̃ iã dimissis: sꝫ q̃ iã ꝓ illis non ẽ penitentia iniungenda.

n Super fundamentum.i.fidem.

o Finitur.i.deficit quod tũc fit: cũ memoria peccati hẽtur: ꝛ de peccato non doletur.

p Deficit.i.inutil̃ ẽ: vel efficit̃ inutil̃.i.p ipam pñiam ad vitã nõ perducit̃.exquo eñi nõ laborat: fructũ nõ dꝫ pcipẽ.xvi.q i.generalit̃

q Pñia.que precessit.

r De venia.i.de vita mũdicia ꝛ spe eterne beatitudĩs quã cũ venia assecut⁹ fuerat.q.d.ita re⁹ ꝯstituit̃ p cõsequẽs peccatum: sicut erat prius.sic exponit gratian⁹.j.e.§.hac auctoritate.

r De venia.nõ tñ itelligas: q̃ peccata redeãt prius dimissa: sꝫ quia ita intrabit gehẽnã.ac si nullũ peccatũ eẽt dimissũ. h̃ fm q̃sdã. sec⁹ sꝫ alios q dicũt peccata iã dimissa redire: vt h̃ idũt.j.e.§.hac auctẽ

s De gratia.facte promissionis.

t Orat̃.sꝫ si pcepit: nõne sic pcepit ipossibile: qꝛ qð nõ erat i ei⁹ ptãte: ar.ð.di.ij.§.ecõtrario.ꝛ.c.sacẽdũ: sꝫ expone volũtas in te nõ orat̃.i.in te orta ad effectũ non perducatur.

n Si cõtigerit.ð.xvij.q.iiij.si q opes.ð.xv.q.viij.hĩ q.j.e.di.§.sinault .c.i falsibus.

x In estiuum.i.in homelia que sic incipit.

a p Enitẽtiam.plangere.i.plangendo de preteritis malis dolere: vel satisfactione satissfacere fm pceptum eccl'ie.

Penitentia^a ẽ quedã dolentis uindicta puniẽs^b i se qð dolet cõmisisse. ꝛ ifra: Cõtinue ẽ dolendũ de peccato qð declarat ipsa dictionis uirtus^f. penitẽ. n. ẽ penaꝫ tenẽ^g: ut sẽp puniat^h i se ulciscendo qð cõmisit peccãdo. pena. n. ꝓpe dr̃ lesio: q̃ punit uidicans qð q̃sq̃ cõmisit. ille penã tenet: q sẽp uidicat qð ꝯmisisse dolet. Pñia itaq̃ ẽ uidicta semp puniẽs in se quod dolet cõmisisse. Ide eodem.

Si^i apl's etiã peccata^k p baptisma dimissa^l cõtinue plorat^m: nob ẽt sup^n fũdamẽtũ aplorũ positis: qd pr̃ plorare restat? qd nisi sẽp dolẽ i uita? ubi. n. dolor finit̃^o deficit^p ꝛ pñia^q. si aũt pñia finitur: qd reliq̃ de^r uenia? Tãdiu enim gaudeat ꝛ speret de^s grã: q̃diu sustẽtat̃ a pñia. dic̃. n. dñs: uade ꝛ ãplius noli peccare: non dixit: ne pecces: sꝫ nec uolũtas peccãdi i te oriat̃^t. Qð quõ fuabit: nisi dolor in pñia cõtinue custodiatur? hinc sẽp doleat ꝛ de dolore gaudeat ꝛ ð doloris pñia si^u ꝯtigerit sẽp doleat: ꝛ ñ sit satis q̃ doleat: sꝫ ex fide doleat: ꝛ nõ sẽp doluisse doleat.

Ité grego. in^x estiuũ tempus.

Penitentia^a quippe agẽ digne nõ possum^b: nisi modũ quoq̃ eiusdẽ pñie cognoscam^c. Penitẽtiã quippe agẽ ẽ: ꝛ perpetrata mala plãgere: ꝛ plangẽda non^b perpetrare. naꝫ qui sic alia deplorat: ut iteꝝ alia cõmittat^c: adhuc pñiam agẽ aut ignorat aut dissimulat^d. qd^e. n. prodest si peccata luxurie quis defleat: ꝛ tñ adhuc auaricie estibus anhelat? Ide. Sunt^f qui dicũt pauci tẽporis pñiaꝫ cõtra peccatũ debẽ sufficẽ: ut iteruꝫ liceat ad peccatũ redire. recte hos pastoris p̃mi sñia pcutit: q ait: canis reuersus ad suũ uomitũ: ꝛ sus lota i uolutabro luti. magna ẽ eni ꝯtra peccatũ uirt⁹^a pñie: sꝫ ꝛ si q̃s i eadẽ pñia pseueret. pniam ueraꝫ agere ẽ ꝯmissa plãgere: ꝛ iteꝝ plãgenda declinare. Idem.

Productio^b ẽ eiꝫ pena q̃ culpa ne pua putaret̃ culpa: si cũ illa finiret̃ ꝛ pẽa. ac p hoc l' ad^c demõstratõeꝫ debite miserie^d l' ad^e emẽdationẽ labil' uite l' ad exercitatio nẽ^f necessarie^g pñie tpalit̃ detinet̃^h hoĩeꝫ pẽa: quẽ iã ad dãnatõem eẽ nã reũ ñ retinet culpa: ira^i dĩ ñ ẽ ut hoĩs. i. pturbatõ^k ꝯcitati animi: sꝫ trãquilla iusti supplicij ꝯstitutio.

Item iohãnes os aureum.

Perfecta^l pñia cogit peccatorẽ oĩa libẽt sufferre. ꝛ infra: In corde ei⁹ ꝯtritõ: i ore ei⁹ ꝯfessio: i ope tota hũilitas. hec ẽ fructifera pñia. Ité smaragdus.

Ille pñiã digne agit: q sic pterita mala deplorat: ut futura iteꝝ ñ ꝯmittat. nã q plãgit peccatũ ꝛ iteꝝ admittit peccatũ: q̃si qs lauet laterẽ crudum: quẽ quanto magis abluit: tãto magis lutum facit. Item augustinus.

Penitẽtes^m si tñ estis penitẽtes ñ estis irridẽtes: mutate uitã: recõciliamini deo: ꝛ uos cũ catena^n pascetis. q̃ inquis catena

b Nõ ppetrare .i. in nullo mortali pseuerãr vel ꝓpositũ ppetrandi non habere.

c Cõmittat.i. ꝓpositũ cõmittendi habeat.

d Dissimulat.i.nõ vere penitet.

e Quid eni prodest. quo ad vitã eternam: vt.j.e.di. sunt plures. nã al's bñ valet occasionalit̃ .j.e.di. piũ .j.e.di.nihil.

f Sunt qui.qui ait. j. e. septies .ð.di.l. hi qui.

a Uirtus.i. effectus penitentie.

b p Roductio.ð.di xc.siquis mona chus.ar.ꝯ.ð.e. disti.i. vide benignum contra ibi eni innuitur: q̃ q̃diu videtur durare peccatũ: durare debet penitentia.sed dic q̃ ñ dicit̃ ibi: q̃ penitentia nõ debet eẽ ꝓductio peccato. sed innuitur ibi q̃ si lõga fuerit culpa lõga penitẽtia debꝫ esse.non eni erit equũ: vt pro vnius hore fornicatione non maior i iungeretur ei penitentia.sed quod hic dicit̃ retorquetur ad interiorem penitentiam: quia q̃ñcũq̃ reduco peccatũ ad memoriã: debeo ide dolẽ.j.e.iudas.ꝛ h̃ itellige de pena sine de penalitate quã sustinemus ꝓ peccato primi hoĩs.qꝛ illa ẽ ꝓductio ar.ð.di.i.sicut primi.

c Ad demonstratõeꝫ i.ad custodiam humilitatis: vt in paulo.xxiij.q.iiij.displicet.

d Miserie.in quam venie ex peccato.ð. distinc.v.ad eius vero. versus finem.

e Emendationem.i.ad purgationem delicti: vt in paralitico.

f Exercitationem.ð.e.di.i.sicut primi.

g Necessarie.ad vitam eternam.

h Detinet.pena ad gloriam dei manifestandam: vt in ceco nato.ð.distin.i.ex his.ꝛ ad iudicium future damnationis: vt in herode.ð.xxiij.q.iiij.nabuchodonosor: ꝛ ad cautelam sui ꝛ aliorum: vt in paulo: ꝛ ut studiosius illa vita queratur: que erit ab omnibus penis aliena: ꝛ vt sit fideli certandi materia ꝛ occasio vincendi qui non vinceret si non pugnaret.ð. distinct.vi §.sed pensandum.

i Ira dei.ð.xi.q.iiij.§.si ergo iniuste.

k Perturbatio.ecce qd sit ira hominis: ꝛ quid ira dei.

l Perfecta penitentia cogit.iniuncta a sacerdote.

m d Penitentes.cũ catena.ð.e.distinc.i.agite.argu.contra.ð.e. distinct.i. facilius.

n Catena.i in catena.i.cum mandato ecclesie.s.scõm quod ecclesia nos ligauit: ꝛ est simile.i.q.i.iudices.

a Impostură.i.ei falsū īponere:q.f.iniuste ligatis ab ipso. deus enim ne minem iniuste ligat.xi.q.iij.§.si ergo iniuste. Impostor aūt dr̄ q falsū aliquod alicui iponit.ff.de edil.edic.l.ob que vicia.§.i.
b Agis.actu vel voluntate.
c Irrisor.subsānare.i.naso torto deridere.
d Incōstātia. nō icōstātiā reprobari ff.de pcura.in causē.ff de offi.psi.obseruare. ar.§.ff.de col.bo.non nūqʒ.
e Usu.cum preueniuntur a tentatione.j.di stinct.v.c.i.
f Ea.i.similia.
g Isaias.adhuc ē de c.isidori qḋ sequitur.
h Lauamini.baptismo vel penitentia.
i Mund⁹.interius.
k Lauatur.exterius
k Lauatur.i.illa mūdicia nō est ea ad salutem:quia est momentanea nō perseuerans uel nō est imundus ex toto.sed ad tempus vl̄ in parte.
l Que fleuerat.§.xv. q.viij.bi qui.
m Soliloquiorum.i. psalmorū:qui sūt excellentiora de christo eloquia.
n Vanis.i. isufficiens ad vitā eternam obtinendam: vel carens fructu ill⁹ pñie quā non sequitur cul pa:cuius fructus ē vi tatio gehenne ⁊ adeptio glorie.
o Tardius.ar.§.nul lus achileo qḋ quondā fecerat hosti: Vulneris auxilium pelias hasta tulit.
p Frequēter.§.di.xc iij.diaconi sunt ʒ: sed hoc aduerbiuʒ uix sol uit ɔrietatem.
q Qui deserit.peccare.vel quia redeūt ad illa vl̄ ad alia.
r Ad sordes.quasi ħ inde sequitur:⁊ ita tenetur cōsecutiue :vt.i. q.i.pſbr̄.in ſi.b.
s Baptizāť.ħ vba q̄ ħ ponit greg. inenitur in libro iesu filij sirach:q dr̄ ecclesiasticus.

que ligaueris i terra erūt ligata in celo.audis ligaturaʒ ⁊ deo putas facē ipostură.pñiam agis:genua figis.⁊ rides:⁊ sbsānas patiētiaʒ dei.si pñiā agis penites . si ñ peni tes:penitēs nō es.si ergo penites cur facis qḋ male fecisti: si fecisse peniteat:noli peccare.si adhuc facis:certe ñ es penitēs. Item isidorus de summo bono.

Irrisor est nō penitēs:qui adhuc agit qḋ penitet:nec uidetur deū poscere subditus.sʒ sbsānare superbus.canis reuersus ad suuʒ uomitū ē penitens ad peccatum. multi.n.lachrymas idesinenť fūdūt:⁊ peccare nō desinūt. Quosdā accipere lachrymas ad pñiam cerno:⁊ affectū pñie nō hr̄e:qz in cōstantia mētis nō recordatione peccati lachrymas fundūt. nunc uero reuiuiscēte usu ea q̄ fleuerūt iterando cōmittūt. isaias de peccatoribus dic: Lauamini mundi estote. Lauat ⁊ mūd⁹ ē:q ⁊ pterita plāgit:⁊ flēda iterꝫ nō admittit.lauat ⁊ nō ē mūdus:q plāgit q̄ gessit:nec deserit:⁊ post lachrymas ea q̄ fleuerat:repetit. Item augu.in li.soliloquiorum.

Inanis ē pñia quaʒ sequens culpa coinquinat.uuln⁹ iteratum sanatur tardi⁹:frequenť peccās ⁊ lugens uix ueniā merebiť: nihil prosunt lamēta si replicanť peccata.nihil ualet ueniā a malis poscere:⁊ mala denuo iterare. p siste ergo i cōfessiōe.esto in pñia. fortiter cōfirmat⁹ uitā bonā:quā accepisti tenere ñ desinas. ꝓposi tū bone uite ɔserua iugit. Item grego.in pastorali.

Qui admissa plāgūt: nec tam deserunt considerare solicite sciant:qz flendo ianit se mūdāt:q uiuēdo se nequit iquinant:cum ic circo se lachrymis lauant:ut mū di ad sordes redeant. Item.

Qui admissa plāgit :nec tamē deserit:pene grauiori se sbijcit: qz ipsam quā flēdo impetrare potuit ueniā:ɔtēnit. Item.

Lauamini mundi estote.p⁹ lauacꝝ eni mūd⁹ eē negligit:qs qs p⁹ lachrymas uite inocētiā nō custodit.lauāť ergo nec mūdi sūt q cōmissa flere non desinunt :sed rursus flēdo cōmittūt. Item.

Baptizāť quippe a mortuo q mundāt se fletibus a peccato sed post baptisma mortuum tan git:q culpas p⁹ lachrymas repe tit. De i moralib⁹.

Inassuʒ qppe bonū agiť:si añ uite tminū defať.qz ⁊ frustra uelociť currit:q ꝑusq̄ ad metas uenerit:deficit. Sed uerba diffinitōis ñ ad diuersa tpa:sʒ ad idē tps referūť:uidelʒ ut tpe quo deflet mala q̄ ɔmisit:ñ cōmittat: qḋ adhuc eū flere oportebat.qḋ ex sequētib⁹ uerb eiusdē auctis dať itelligi:dū dr̄:nā qui sic alia deplo rat:ut iterū alia cōmittat:adhuc pñiā agē aut ignorat aut dissimu lat. Hic augu.i enchyridiō.

Sane cauēdū ē:ne qsq̄ existimet nefāda illa cria: q̄lia qui agūt regnū dei ñ possidebūt: quotidie ꝑpetrāda ⁊ elemosynis quotidie redimēda . In meli⁹ ē qppe uita mutāda:⁊ p eleōsynas ō peccatis pteritis ē ꝓpiciād⁹ de⁹:ñ ad hoc emēd⁹ quodāmō ut ea semp liceat ipune ɔmittē:nemini enim dedit laxamētū peccandi:quāuis miserādo deleat iam facta pecca ta:si non satisfactio cōgrua negligatur. Idem.

Qui uult ordinate dare elemosynaʒ:a seipo dʒ incipere:⁊ eā sibi pmo dare.est eni elemosyna op⁹ misericordie uerissime :de q dictū ē:misē aie tue placens deo: ꝓpē hoc rnascimur:ut dō placea mus. Itē io.chrysostomus.

xlv.tria.

tem reuocat:vt commissa plangat ⁊ plangenda committere non velit:nec satisfacere negligat vere penitet:licet postea forte casu vl infirmitate peccet non ex proposito.
t Committat .opere nō voluntate.
u Enchyridiō.i.in li.manuali.⁊ dicitur ab en quod est in ⁊ chyros quod est manus.i.liber manualis.
a Sane.pro piciād⁹ i.placandus.
b Emendus. i.non der⁹ ei elemosynas in poni:vt manca mus licite i peccato :alias dic c.elemosynis peccata tua redimere.§.di.i. medicina.i.e.§ adhuc istant.§ i.q.vij.exigunt remissio enim peccati nō dat licentiam deli quendi. peccata etiā publica puniri interest extra de col.e. ij.sed tamen non debemus teme re ad penas p silire:ar. C.de penis.si operis
q Qui vult a seipso §.xiij.q.v.fi licet.C.de ser. perfes.nec tenetur aliq acci one qui ꝓpter suas consensu dasf alicas mer ces proijcit.ff. de preſcript.v. qui fermanda rum in fn.
d Incipere. vt beat eos cō tritum ⁊ dimittat ea a quo ipse est.
e Elemosyna dicit ab eli qḋ est de⁹ ⁊ mois quod est aqua quasi aqua extinguit peccatum sicut aqua extinguit ignem.ꝯi.

o Baptizanť.i.absoluunť ⁊ mundanť:de cō.di.iiij.nec quicꝗ̄.
t A mortuo.i.a ɔtactu mortui.tāgit qḋ fiebat i ve.te.q̄ siqs tāgebat ossa vl corp⁹ mortui hōis erat imūd⁹.vij.dieb⁹.postea aspgebať aqua aspsiōis die §.⁊.vij.⁊ sic mūdabať sic ħ tāgit ⁊ exponit:ō cō di.iiij.neqꝗ̄.
u Inassum.deserať fina liter:ar.§.di.iiij.§.filiȷe.
x Frustra.qsi idecēs ē ꝑus solnē ⁊c.ex̄ de renū.lras.ar.§.C. de his qb⁹ vt indig.l.fi.nā ⁊ testamētū ipfectū nullū ē:insti.qb⁹ mo.test.infir.§.i.
y Sed vba.hic icipit solnē auctēs q̄ videť dicē illā pñiam ñ fuisse verā quā sequiť mortalis culpa.⁊ respicē hic ꝑ illud.c.pñiam qppe agere.
z Cōmittat.i.nō cōmittendi propositum habeat.qui ergo a malis sic mē

f Dictum est.in libro.iesu filij sirach a salomone.
g Placeam⁹ deo.nō ergo se fallant:qui per largas elemosynas fructuū vel pecunie se existimāt ipunitatem emere :qz qui diligit iniquitatē odit animā suam:⁊ qui odit animā suā nō ē ei de⁹ misericors sʒ crudelis.si igiť vult ei dare elemosynam ꝑ quam sit mūda odiat eam fm seculum:⁊ diligat eam secundum deum.hac elemosyna quam sibi homo primum debet mundantur interiora.ergo elemosyna pecunie quam quis facit manens in mortali peccato non proprie dicitur elemosyna quia inordinate sit:cum a se non

incipit: ꝛ dum sibi crudelis existit. non placet deo. b.

a d De quotidianis breuibus. ratione tempoꝛis vocat breuia. nã si durant: transeunt in moꝛtalia. xxv. di. §. criminis.

b Quotidiana. ĩ. e. di. i. tres sunt actiones.

c Oratio. j. e. di. vi. qui vult.

d Satisfaciat j. de con. disti. iij. aquam.

e Pater nr̃. ꝗ nõ iponitur maioꝛ pñia ꝓ veniali: ꝗ̃ʒ vt dicat pr̃ nr̃. vñ dicit. c. ꝙ suffi/cit perfecta cõtritio ł ꝯfessio coꝛdis. ĩ. di. i. c vlt.

f Taliter. ꝙ sint filij dei: ꝛ ita veracit̃ põt dicẽ pr̃ nr̃ i q̃ bus nõ ẽ moꝛtale aliquid.

g Peccata d̃let. nõ ꝙ pecca ta moꝛtalia p̃mo cõmissa ea omia dimittat sʒ qa pñiam ꝓ moꝛtali iñctaʒ releuat. delet g̃ moꝛtalia quo ad penam nõ quo ad essenti am: sed venia/lia quo ad vtrũ qꝫ. sic ꝛ aqua bñdicta: de cõ. di. iij. aquaʒ. c. sacrificium.

h Dimitte. C de nup. iperial̃ versus pñ.

i Quod dici/tur salʒ dimit timꝰ. ar. de cõ. di. ij. reuera. i fi. ĩ. di. xxiij. psalmista. ꝛ di stin. lvi. oñs.

k Nihil. j. d̃ con. di. v. nihil. ꝛ c. nõ mediocriter. ĩ. di. lxxxvi. qd prodest.

k Nihil pro dest. ad vitam eternã: ꝓdest tñ ad minꝰ sup pliciũ ſbeũduʒ j. e. di. siqs aũt nõ hñs. vnde ꝛ pñia non est deneganda su per vno pecca to: dum quis remanet in alijs: ex̃ de pe. ꝛ re. ꝙ quidã. Item od tẽ poꝛalia consequenda. xxij. q. ij. si qlibet. Itẽ ad citioꝛem gratie ap positionem. j. di. v. falsas.

De quotidianis breuibus leui busqꝫ peccatis: sine quibꝰ hec uita nõ ducit̃: quotidiana ꝰoꝛatioꝰ fideliũ satisfaciatᵈ. Eoꝛũ ẽ eni di cere pr̃ nr̃ qui es in celis: q iã talit̃ pr̃i regenerati sũt ex aq̃ ꝛ spũ san cto. delet oino hec orõ minia quo tidiana peccataᵍ. d̃let ẽt illa a qbꝰ uita fideliũ ꝛ scelerate gesta sʒ pe nitẽdo i meliꝰ cõmutata discedit. sic quẽadmoduʒ dr̃ ueracit̃ dimit teʰ nobis debita nr̃a: qm̃ nõ desũt q̃ dimittunt̃: ita ueracit̃ dicat̃: sic ꝛ nos dimittimꝰ debitoꝛibꝰ nr̃is i. fiat qd̃ dr̃: qꝛ ꝛ ipsa elemosyna est ueniã penitẽtibꝰ oino ignoscẽ.

Item pius papa.

Nihilᵏ ꝓdest homini ieiunare ꝛ oꝛare ꝛ alia religiõis opera facere: nisi mens ab iniqtate reuo cet̃. Ex psona huiuscemõi pẽitẽ tisᵐ ẽt illud smaragdi itelligit̃: Il le pñiam digne agit ꝛc̃. Et illud augustini: Penitens ꝛc̃. ꝛ illud isidoꝛi: Irrisoꝛ ẽ ꝛ nõ pe. ꝛ illud isaie: Lauamini ꝛ mundi estote. Itẽ ꝛ illd̃ soliloquioꝝ: Inanis ẽ pñia ꝛc̃. similit̃ ꝛ illud gregoꝛij: q admissa plangũt ꝛ baptizantur a moꝛtuo. Illd̃ aũt ãbroſij: Reperi untur ꝛc̃: nõ ſm generalẽ: sed ſm specialẽ ꝯsuetudineʒ eccl̃e de solẽ ni pñia dictũ intelligitur: q̃ apud quosdã semel celebrata non itera tur. Unde augustinꝰ scribit ad macedonianum.

Quãuisⁿ caute ꝛ salubrit̃ ꝓui sũ sit: ut locꝰ illiꝰ hũillime pe nitentie semel in eccl̃a cõcedatur ne medicina uil̃ꝰ ul̃ minꝰ utilis eẽt egrotis: q̃ tãto magis salubris ẽ: quãto minꝰ ꝯtẽptibil̃ fuẽit: qs tñ audeat dicẽ deoᵒ: qre huic hoĩ qui pꝰ p̃mã pñiam rursus se laqis iniq tatis astrigit: adhuc iterũ parcis Hac aucte ꝛ illud ãbroſij deẽmi nat̃ˢ: ꝛ iteꝝ peccatoꝛi p p̃mã pñiã uenia dari mõstrat̃. aliogn neq̃q̃ iteꝝ parcẽtᵘ deꝰ: q nec dũ pepciſſʒ Satisfactioˣ quoqꝫ pẽitẽtie: ꝛ ua de ãplĩꝰ noli peccare: eũdeʒ cũ dif finitõe itellectũᵃ hñt. Illd̃ aũt qd̃ in li. d̃ pñia dr̃: d̃ pfecta ẽ itelligẽ dũ. Sic eni charitas alia ẽ icipiẽs alia ẽ ꝓficiẽsᵈ alia est pfectaᵉ: sic ꝛ pñia alia ẽ icipiẽtiũ alia ꝓficiẽtiũ alia pfectoꝝ. sic aũt charitati lʒ ñ dũ pfecte i baptismo datur uenia peccatoꝝ: ut q̃uis postea g̃uiter aliqs sit peccaturꝰ: tũc tñ itelligit̃ eẽ renatꝰ ñ aq̃ tm̃: sic iouinianus tradidit: sʒ aq̃ ꝛ spũ sicut hierony mꝰ ꝯtra eũ scribit: sic ꝛ icipiẽtiuʒ pñie uenia ñ negat̃. q̃ q̃dã rõne p fectaᶠ põt dici qꝛ toto coꝛde gemit ꝛ doleʒ: lʒ ꝛ alia rõne põt dici imp fecta qꝛ nõ usqꝫ i finẽ duraturaᵍ. Scd̃m p̃mũ modũʰ pfectõis itelli git̃ illd̃ iohãnis os auri: Perfecta pñia ꝛc̃. Iuxta ſm modũ pfectio nisⁱ illd̃ augustini itelligit̃: Pñia ẽ uidicta sẽp puniẽs i se qd̃ doleʒ cõ misisse. Illd̃ᵏ autẽ si pñia finit̃: ni hil d̃ uẽia religt̃: dupl̃r itelligi põt Si eiʒ iuxta quorũdã sniaʒ pecca ta dimissa redeũt: facile ẽ itelligẽ nihil d̃ uẽia religt̃: qm̃ peccata q̃ p̃ us erãt dimissa: iteꝝ replicãt̃. Si cut. n. ille q ex iusta ſuitute i liber tatẽ manumittit̃: iteri uere liber ẽ q̃uis ob igrtitudinẽ ꝛ i ſuitutẽ po stea ꝛuocet̃ˡ: sic ꝛ penitẽti peccata uere remittũt̃: q̃uis ob igratitudi nẽ uẽie eisdẽ postea sit iplicadꝰ. si aũt peccata dimissa ñ redeũt: dr̃ nihil reliq d̃ uẽia qꝛ nihil religt̃ si bi d̃ uite mũdicia ꝛ spe eẽne beati tudis: quã cũ uẽia assecutꝰ ẽ. sicut eiʒ ãgẽto pfecte purgato nihil sui decoꝛis ꝛligt̃: si sequẽti erugie fe dat̃: ñ tñ p̃ma sʒ seq̃nti erugie soꝛ didat̃: sic expiato p pñiaʒ nihil de uẽia dr̃ reliq: cũ tñ iã ñ deletis sʒ adhuc expiãdis coinqnet̃. Qᵐ aũt p pñiaʒ ñ semel tãtũ sʒ sepissi me peccata remittãt̃: aucte m̃lto rũ ꝓbat̃. ait eni hieronymus ad rusticum de penitentia.

Septiesⁿ i die caditᵒ iustꝰ: ꝛ re surgitᵖ. si caditᑫ: quõ iustus ꝛ

f Determinat̃. s. ꝙ de solẽni intelligatur.

t Iterum. sicut dictũ ẽ. ĩ. e. c. pxi. q̃uis. i fi.

u Parceret. qꝛ si pri us hoĩ ñ pepcisset. ñ ei iteꝝ parcẽ diceret̃: ar. ĩ. e. di. pñia est quedaʒ dolentis.

x Satisfactõ. m̃aliter tenetur.

a Intellectũ. s. vt ad tps idẽ referat̃ nõ ad diuersa.

b In libro. ĩ. e. di. §. i. pñia est quedam.

c De perfecta pñia. i. pfectoꝝ vł sufficiẽs ad salutẽ vel duratura vſ qꝫ in fi.

d Proficiẽs. i. ad sa lutẽ sufficiens.

e Perfecta. quia gra dus sũt in ea: vt. ĩ. di. ij dũ sancta. ꝛ pcedẽti. §.

f Perfecta. i. ad salu tem sufficiens.

g Duratura. hic dat̃ intelligi ꝙ quedã dicit̃ pfecta. i. vſqꝫ ad finem duratura.

h Modũ. ꝙ dr̃ per fecta. i. ad salutẽ suffi/ciens: vt cũ quis toto coꝛde dolet ꝛ gemit.

i Perfectõnis. quia dr̃ pfecta. i. vſqꝫ ad fi/nem duratura.

k Illd̃ aũt. ĩ. e. si apo stolus.

l Reuocet̃. qd̃ ex le ui cã fieri põt. C. de li. ꝛ eoꝝ li. l. ij. ar. xv. q. v ij. c. i. dum tamen lege sit cõpꝛehensa.

m Quod aũt. Indu ctis auctibꝰ quas indu cunt qui pñiam nõ eẽ iterãdã dicũt: ꝛ ꝙ peni tẽtia postq̃ꝫ peccãt nõ obtinet veniã: incipit ꝓ bare p multas auctes ꝛ exẽpla: ꝙ pñia sepiꝰ iterat̃: ꝛ ꝙ sepiꝰ per pe nitẽtiã remittũtur pec cata.

n Septies. vbũ salo monis quod ex ponit hiero.

n Septies. i. pro vni uersitate ponitur. i. om nibus modis ꝛ generi bus flagitioꝝ ꝛ tribulationum.

o Cadit. i. affligitur.

p Resurgit. i. nõ perit sʒ pficit vł resurgit. i. nouis operibꝰ ꝓficit.

q Cadit. si intelligas hoc de casũ: q fit post peccatum moꝛtale: exaudi qd̃ dicit in die. s. vite sue: ꝛ tũc est casus a charitate. si vero intelligas de casu q fit p veniale p qd̃ cadit a q̃dã inocẽtia ñ a charitate: tũc exaudi de die nãli

l De persona. huiuscemodi. de quo loquit̃. c. nihil.

m Penitẽt. s. de vno ꝛ nõ de alio vel aliõ ꝯmittẽti tũc vel postea

n (q) Quauis. ĩ. di. l. quãuis.

o Uilis. i. si haberet̃ vilis qd̃ cõtigeret ex iteratione eiusdem. omne enim rarum ꝛc̃. xciij. di. legimus.

p Deo. vel pape.

q Hac auctoritate. s. quãuis.

r Et illud. ĩ. e. reperiunt̃.

si iustus: quõ cadit? sed iusti uoca bulũ nõ amittit q p pñiam semp resurgit. ⁊ nõ solũ septies sʒ ẽt septuagesies septies deliquẽti si ↄuertatur ad pñiam peccata donãt. cui plus donat: plus diligit. Quid quoq̃ʒ p pñiaʒ adulterij simul ⁊ homicidij ueniã ipetrauit: de cuius pñia in eodem libro hieronymus ait.

T Otam pñiaʒ peccatoris ostẽdit psalm⁹ qnq̃gesim⁹: quñ ingressus ẽ dauid ad uxorẽ urie: ⁊ a nathã ꝓpheta correct⁹ rñdit dicẽs peccaui: statimq̃ meruit audire: ⁊ dñs abstulit peccatũ tuũ a te. adulterio eiʒ iũxerat hõicidiũ: ⁊ tñ conuersus ad lachrymas ait: Mise mei deus. s. m. m. t. Magnũ enim peccatũ magna idiget mĩsicordia unde subiũgit ⁊ dic: Multũ laua me ab iniq. m. ⁊. a. p. meo. m. me Qm iniq. m. e. co. ⁊. p. m. ↄ. m. ẽ s. Tibi soli peccaui. Rex. n. erat: aliũ nõ timebat: aliũ nõ hẽbat sup se. Et corã te malũ feci: ut iustificeris i sermonib⁹ tuis: ⁊ uicas cũ iudicaris. ↄclusit. n. deus oia sb peccato ut oib⁹ mĩseat. tñ q̃ꝫ pfic̃: ut dudũ peccator ⁊ penitẽs trãsiẽit i magistꝝ ait: docebo iiquos uias tuas: ⁊ ipij ad te cõuertent. Confessio ⁊ pulchritudo corã eo: ut q fuerit sua peccata ↄfessus dixerit Corrupte sũt ⁊ cõputruerunt cicatrices mee: feditatẽ uulnerꝝ i sanitatis decorẽ ↄmutet. Itẽ ãbrosius in apologia dauid.

T Ale rex tãt⁹ ac potẽs nec exiguo qdẽ momento manere penes se delicti passus ẽ cõscientiam: sʒ ꝑmatura cõfessione atq̃ imẽso dolore reddidit peccatũ suum dño. ⁊ ifra: Deniq̃ dñm dolor interni affect⁹ mouit: ut nathã diceret: qm penituit te ⁊ domin⁹ trãstulit peccatũ tuũ. Maturitas itaq̃ uenie ꝓfundã regis fuisse declarauit pñiam: que tanti erroris offensã trãsduxerit. ⁊ ifra: Sancti q ↄsũmare certamẽ piũ gestiũt ⁊ currẽ cursũ salutis: sicubi forte ut hõies corruũt: nãc magis fragilitate q̃ʒ peccãdi libidie fortius ⁊ acriores ad currẽdũ resurgunt pudoris stimulo maiora reparantes certamia: ut nõ solũ nullũ attulisse estimet lapsus ipedimẽtũ: sʒ ẽt uelocitatis incẽtiua cumulasse. Ergo si currẽtiũ nõ soluit cursus: cũ aliq forte ceciderũt: nõ luctãtiũ ↄtẽtio: sʒ inoffensa manẽt certamia: qñ ẽt pleriq̃ p⁹ unũ uel alterũ lapsũ gfa maiorẽ uicerunt quãto magis agonẽ pietatis igressi nõ debẽt uni⁹ ꝓlapsionis offensa cẽseri: cũ beat⁹ sit q sc põt post lapsũ reparare. ⁊ ifra: Quod peccauit: ↄditõis ẽ. qd supplicauit: correctõis. lapsus cõmunis sʒ spãlis cõfessio. culpã itaq̃ icidisse nãe est diluisse uirtutis. ⁊ infra: Peccatũ aut donat aut delet aut tegit. donat per grãm. ⁊ delet p crucis sanguinẽ. tegit p charitateʒ. Similit ⁊ inigtas estimatur hitudo mẽtis iiuste: lʒ iohãnes i ep̃la euʒ q fecẽit peccatũ ⁊ iigtatẽ fecisse dixerit. peccatũ ẽ inigtas qz i peccato ipso est iniquitas. tamen ut nobis uidet. peccatũ est opus iniqui

r Vocabulũ. gñalit dicit lex: q̃ q possessionẽ ui adeptã i ipo ↄgressu recepit in pstinã cãm uidet poti⁹ reuerti q̃ʒ ui possidere. ff. de ui ⁊ ui ar. q possessionem. ar. ã. di. ij. §. hoc itaq̃ʒ. ⁊ c. firmum.

s Septuagesies. i. qñcũq̃ʒ finitũ p ifinito ponit. j. e. de hoc. xvi. q. ij. visis vers. habet enim.

t Cui plus. hec fuit rñsio petri: cũ dñs euʒ iterrogauit de feneratore: qui debitorib⁹ debita ieq̃lia dimiserat.

u Totaʒ. abstulit. q ad culpam: non quo ad penam. j. e. illõ ⁊. ã. di. i. sicut pmi. vel quo ad penam eternã nõ quo ad tẽporalem j. di. iiij. §. filijs. h.

x Conuersus. ã. di. i. §. econtra.

y Indiget. misericordia. i. magno effectu misericordie. nam misericordia dei eque magna est semper.

ʒ Rex. de facto. arg. di. lxxxiij. nemo.

⁊ Nõ timebat. h hẽs vnã expositionẽ hui⁹ auctis. aliã hẽs. ã. di. i. ⁊ venit. vel dic q aliũʒ non timebat qui. s. iuste posset eum punire: cũ ipe sol⁹ sine peccato sit. ã. iij. q. vij. iudicet.

ↄ Iustificeris. qz ↄtinuo penituit. di. i. ⁊ uenit.

a Conclusit. i. concludi permisit.

b Omnia. i. iudeos ⁊ gentiles.

c Ut oib⁹. q ad sufficiẽtiã: nõ quo ad efficaciam. ã. e. di. ij. citius.

d Cõputruerunt. euʒ peccato iteꝝ consentiẽdum ad actum ducit.

e Cicatrices. i. plage peccatoꝝ p baptismũ ꝓut exponitur. j. di. iiij. c. vlti. vel p aliud remedium sanare.

f In apologia. dauid liber excusatorius de dauid.

g i Tale rex tantus. Casus. In h. c. excusat mltis mõis peccatuʒ dauid adulterij. s. ⁊ homicidij. Primo: qz diu noluit manẽ i peccato. Secũdo qz grauit i corde doluit. qd ide pʒ: qz stati fuit ei dimissuʒ peccatum. Tertio: qz si qñq̃ʒ sãcti peccãt: credẽdũ ẽ h eis ↄtigẽ poti⁹ fragilitate nature q̃ʒ peccãdi libidine. vñ forti⁹ resurgũt adeo: vt nõ videant cecidisse. In secũda parte ponit differẽtiã iter peccatũ ⁊ inigtatẽ. peccatum eni ẽ op⁹ inigtat: inigtas ẽ q̃litas mẽtis. vñ q vult cauere a peccato: extirpet radicem ipsius peccati. s. iniquitatem.

h Nec exiguo. postq̃ʒ redargutus est a nathan.

i Conscientiã. ar. q nõ dr gs morderi peccati ↄscia: ex quo iã de eo penituit. vñ subire secure potuit sacramẽtũ. viij. q. iij. artaldus. licʒ ar. ↄ sit. ã. xxv. di. pmũ. sʒ nõ q cõscia dupliciṫ accipit. qñq̃ʒ. n. dr ↄscia delicti: vt ibi. qñq̃ʒ dicit morsus peccati: vt hic. ⁊ sm qd dicit boratius: Nil conscire sibi: nulla pallescere culpa.

k Trãsduxerit. i. deleuerit quo ad penã eternam: alias tẽporaliter punitus fuit. ã. di. i. sicut primi.

l Sãcti q. p h itendit ꝓbare q vtilis ẽ pñia: licʒ sequat offensa quadam. s. hũana similitudine currẽtiũ i brauio vl agone. nã licʒ i cursu labãt: si postea viriliter insistãt lapsus pterit⁹ nullaten⁹ eis iputat. sic ⁊ spiritual agonista dũ currit ad brauiũ vocatõis eterne licʒ aliqñ labat i via si post resurgit lapsus nõ obest ei: q ẽt stimulo icitat⁹ pudoris ad cõsũmationem cursus ampli⁹ inardescit. l. di. fidelior.

m Corruũt. ã. xx. q. iij. ꝓelinior. j. e. it h hircũ. i auc. õ mo. §. hinc

n Cumulasse. i. iceutiuum ad bñ operandũ augmẽtasse.

o Currentiũ. i. bñ operantiũ i telligit ad frã

p Soluit. ã. e. di. i. §. alij econtra. ⁊ c. omĩs

q Luctãtiũ. vt fiat cõtentio si illi postea ob tinuerunt.

r Maiorẽ. ã. di. l. fidelior.

s Censeri. id est dãnari.

t Conditiõis. humane.

u Uirtut. i. e. int h hircum.

x Donat. donari qdem dr qd nllo ini cogẽte ↄcedit. ar. ã. di. ij. nullus cor. ff. de reg. iu. donari. vñ cũ pmi grãm nẽo possit mẽrit q̃ʒ q gratis fit remissio peccatorum.

x Delet. dicitur peccatũ qñ ita remittit: vt p eo nulla pña exigatur: vt in baptismo delet: cũ interior macula abstergit: et ad penã etiaʒ minime reseruat.

y Delet. ã. di i. c. his ptãs.

ʒ Delet. siquidem in baptismo delet originale: ne obsit nõ ut nõ sit. j. de cõ. di. iiij. c. ij. ⁊ alludit h nãe sagui nis. hũidã eni nãm hñt abluẽdi: sic iohãnes i apo. ait de martyrib⁹. lauerũt igt stolas suas i sãguie agni. Et apls: delentur chirographus p morẽ chaisti q diabolo tenebãt obnoxij lxxvi. dist. sore dʒ. v. itẽ in apo. dauid deleta scriptura cartha remanet. sic deleta culpa originali i baptismo: remanet ipa iigtas. i. fomes peccati ad penã tantum non ad culpam.

⁊ Per sanguinẽ. i. per passionẽ. i. p fidẽ quã gs hʒ de passione.

ↄ Tegit p charitatẽ. i. p bona opa. sic eni vnũ corp⁹ tegit p oppositõeʒ alteri⁹: sic peccatũ tegit p bona opa ↄtria: vt. j. e. illud. vl atq̃ʒ operuit peccata ⁊ texit operib⁹ bonis. vel referas h ad diuersa peccata: vt peccatũ qd ẽ tãtũ i volũtate dicat donari. originale aũt deleri: actuale tegi. vnde psalmista: Beati quoꝝ re. sũt iniq. ⁊c.

a Inigtas. supple aut donat aut delet aut tegit.

b Inigtatẽ. sic ois q fac peccatũ ⁊ iigtatẽ fac: qz peccatũ est inigtas ⁊c.

c Iniquitas. i. ex iniquitate ꝓcedit peccatum.

d Opatrix. scꝫ. sic charitas bonoꝝ meritoꝝ: vt. ã. di. ij. charitas

d Operatrix.culpe.īnnit ex hac serie:q̄ iniqtas nō ē peccatum ⁊ vice versa.qđ aliquib⁹ videt absurdū:ſz ñ est:si vocabuli acceptio multiplicit attēdat.dr enī peccatū large ⁊ stricte.gegd vtiq̄ a deo ñ ē:large peccati appellatōe ꝓmit:vt peccatū originale:⁊ viciū animi qō dr bītudo mēti iuste.si enī e⁹ oipotens dr q̄ omia pōt ⁊ fac̄ ꝓter peccata: recte gegd ab eo ñ ē peccatum dici pōt.cū ⁊ posse peccare nō sit aliqd posse: vt ē.di.ij.charitas Stricte vo ⁊ p̄pe dr peccatuz peccāt actio:⁊ ita ḃ accipit ſz illō aug. Peccatū ē dictum vel factum vel concupitū :qđ fit ℨ legē dei.⁊ ſz ḃ iniqtas ñ ē peccatū.si enīz iniqtas ē bītudo mēti iuste: ⁊ bītudo ē q̄litas:⁊ nulla q̄litas est actio: ḡ nec peccatum. vñ ⁊ ḃ aḃoſt⁹ ait:peccatū est opus iniqtatis q̄ ex iniqtate vt ex cā ꝓcedit:si cut ecōtrario bōa merita ex charitate,puerīe dicunt:vt ē.distī.ij.charitas.vt mihi videtur.h.

e Delet.ē.xl. q.iij.estimāt.ē. xxxij.q.i.cum renunciatur.

f Alō vero Casus.ad hoc ꝓsistit amḃosius i excusatione dauid ⁊ cōmēdat eū q̄ mori se obtulit,p plebe:⁊ venīā adept⁹ ē sic̄ moyses īm petrauerat vēiam ,p pp̄lo ,p ea dauid peccatū suū nō excusauit:sed hūmiliē ꝓfessus ē ꝑcrea ñ fcē ḃ dolo ſz erroze ñ peccādi libidine:sed causa mysterij.

g Rex iste.ē i.q. iiij.§ .item peccato.

h Moyses.ē.di.xlv.disciplina.

i Meruit.i.obtinuit.

k Quāto.ar.votū de p̄senti magis obligare q̄s votū de futuro: ar.ℨ q̄ cleri.vel vouē.rursus.vbi dicitur q̄ simplex votum non minus obligat q̄s solēne.

l De hoc.i.de peccato homicidij ⁊ adulterij.

m Sed vmbra.ē.xxxi.q.i.§.sed obijcitur.

n Qui deliquerit.in populi numeratione.

o Multitudo.i.q. iij.§.itē peccato.v.item dicendum.

p Achab.ē.xxiij.q. viij.ꝓcnio.

q In loco.i.in eadez regione. non enim est vez in eodē loco singulariter.

r Israel, ciuitas est.

s Enum.i.simile.

t Jezabel.⁊ ita medicamentum fuit vni ad ītitū .c̄.vt.xxvij.q.iiij. nabuchodonosoz.

u Condēnatur. cum ieu precepit eunucho: q̄ eā ꝓcipitaret de turri:q̄ dixerat ei : nūqđ pax erit zabēr q̄ iterfecit dñm suum.i.filium meū zaram.

x Talis mihi. sperauit.xxvi.q.vi. a gno.

y Pereāt, malozū potest ergo aliquis ē sūme malus: sed non repente:vt.ē.di.ij.§. e contrario. Sed certe sūme bon⁹ nō pōt qs ē:nec summe malus intensione malicie vel bonitat̄ quīn ali⁹ possit esse melioz vel deterioz.nam dicit auctoritas:superbia eozū qui te oderunt ascēdit sēp ſz vniuersitate malozz pōt qs ē mal⁹ vt referas ḃ ad.vij. vicia ꝓncipalia. nā illa septenbō pōt qs ꝓmittē. vel dic illū peruenisse ad sūmum malozum:cuius desperabilis ē correctō ita est desperatus:qui putat plus deū offendisse q̄s sibi possit remittere:sicut ebai.xe. di.neq̄.

z Suscipit.deus euz.

a Respuit.i.satisfactionem.

b Patitur.diligit.n. deus bonum quod in peccante plantauit,j.c. pium.

a Sanauī. p p̄niam.

b Consolat⁹. polisuntheton.i.pluralitas cōiunctionum.

c A cūctis.ſz qūo absoluit eū ab oībus peccatis:cū ei⁹ p̄nia vera non eēt nō enī penitebat:nisi vt euitaret mala tēporalia:vt dicit.c.sequēs.sed dic q̄ absoluit eum ꝓout sequit̄ hic:non inducā mala in dieb⁹ eius.vñ expone peccatis.i.penis.vel absoluit eū ab oībus peccatis.ſ. ab illo ꝓcedentibus

tatis:⁊ iniquitas operatrix culpe atq̄ delicti.ꝑus ē ergo ut ipa iiqtas deleat:excidat ⁊ radix ⁊ seminariū peccatoz̄ . itaq̄ quēadmodū itrās i aiam sapiētis disciplina iprudētiā tollit:⁊ scia ignorantiā sic perfecta uirt⁹ iniqtatē ⁊ remissio peccatoz̄ delet omne peccatū

IDem in eodem.

ILud nō q̄admirabile est:q̄ angelo ferienti plebē se obtulit dauid dicēs: Grex iste qd fecit fiat man⁹ tua i me ⁊ i domū p̄ris mei.quo facto statim sacrificio dign⁹ iudicat⁹ est:q̄ absolutione estimabat idign⁹ .nec mirū si tali sua oblatōe,p pp̄lo peccati sui adept⁹ ē uenīā:cuz moyses offerendo se dño,p plebis erroze peccata diluerit. Texit igit peccata sua:an nō siquis hoc neget:cū ipse docuerit ꝓpheta:q̄ remittāt iniqtates :tegant peccata:nō iputent a domino:delictū meuz cognosco ⁊ iniustitiā meā nō operui. Dixi,pnūciabo aduersū me iustitiaz meā dño ⁊ tu remisisti impietatem peccati mei. Si dixit,pnūciabo: ⁊ uenīaz meruit añq̄ ꝓnunciaret:quanto magis ubi de se,pnūciauit dicēs : Iniquitatē meaz ego cognosco ⁊ pe.m.ꝓtra me ē sēp: Remissuz ē ei oē peccatū:licz spāliē de hoc nathan ꝓpheta rūdit:⁊ dñs trāstulit peccatū tuū.ergo ⁊ remissionē meruit iniquitatis:⁊ texit charitate atq̄ operuit peccata ⁊ texit operibus bonis.nec iputatū est ei peccatū:q̄ nō fuit in eo vol⁹ malicie: ſz lapsus erroris.deniq̄ nō fuit i ꝓbitatis est⁹:ſz umbra mysterij ⁊ tū cōfessus ē delictū suuz.agnouit iniqtatē.uidit lauacz: ⁊ uidit ⁊ credidit.dilexit m'tū: ut nimia charitate tegē erroze quēuis possz

Ece cui⁹ p̄nia hic ꝓmēdat: cui ēt uenīa p ꝓphetā data mōstratur:q̄ grauiter postea deliquerit: pp̄lī m'titudo⁹ prostrata ostēdit. Achab quoq̄: ut hieronym⁹ contra iouinianū scribit:rex ipijssim⁹ ut sniaz dei ſbterfugēt:⁊ euersionem dom⁹ ei⁹ ōferret i posteros ieiunio ipetrauit ⁊ sacco.de quo ad eūdē rusticū scribit idē hiero.dicens.

Achab⁹ rex ipijssim⁹ uineā nabute eruoze possedit: ⁊ cuz iezabel non tā ꝓiugio sibi q̄s crudelitate ꝓiūcta helie icrepatione corripitur:ad eūdē hec dicit dñs:occidisti ⁊ possedisti:⁊ itez̄ i loco quo linxerūt cāes sāguinē nabute :ibi ligēt sāguinē tuū:⁊ iezabel canes comedēt añ muros israel'. Quod aūt cū audisset achab: scidit uestimēta sua:⁊ posuit saccū sup cānē suā:⁊ ieiunauit ⁊ dormiuit i cilicō E act⁹ ē sermo dñi ad heliā dicēs q̄ reuerit⁹ ē achab facie meā:non iducā malū i dieb⁹ ei⁹. Eu nū 'scel' ⁊ achab ⁊ iezabel'cōmiserūt:ſz tñ ꝓuerso achab ad p̄niā pene differtur i posteros:⁊ iezabel i scelere p seuerās p̄nti ꝓdēnat⁹ iudicio.

ITem iohānes chrysostomus de repatione lapsi.

Alis⁹ mihi crede:talis ē erga hoies pietas dei.nunq̄ spnit p̄niaz:si ei syncē ⁊ simpl'r offerat ēt si ad sūmū qs puēiat⁹ malozz:⁊ ide tñ uelit reuerti ad uirtutis uiā suscipit⁹:libenē āplectit⁹ .fac̄ oia q̄ ten⁹ ad pozē reuocet statū.⁊ qō ē adhuc p̄stāti⁹ ⁊ eminēti⁹: ēt si nō potuerit qs explē i p̄nti satisfaciēdi ordinē:q̄tulācūq̄ tū ⁊ q̄libet breui tpe gestā ñ respuit⁹ p̄niam. Suscipit ēt ipaz nec patit⁹ :q̄uis exigue ꝓuersiōis pdē mercedem. Hoc eiz mihi idicat isaias:ubi de pp̄lo iudeoz̄ talia q̄dā dic:ppter peccatū modice ꝓturbaui euz ⁊ p cussi eū ⁊ auerti faciez meā ab eo. cōtristat⁹ ē:⁊ ābulauit tristis: ⁊ sanauī eū ⁊ ꝓsolat⁹ bb lū eū. Euidē ti⁹ aūt nob testioniuz dabit ēt rex ille ipi⁹:q̄ cupiditatis sue qdē p̄dā uxoris negtia q̄siuit:ſz ꝓturbatus ipi⁹ sceleris imanitate penituit :⁊ cilicio circūdat⁹ facin⁹ suuz fleuit: atq̄ ita erga se dñi miam ꝓuocauit:ut a cūctis eū absoluēt peccatis.sic̄ enī ait de⁹ ad heliaz: uidisti qūo compunct⁹ est achab a facie

q2 enim per falsos testes eū cōdēnari fecerit: piuria fūt inde secuta: arg. ex° de test. sicut. Et nō q° ē triplex peccatoꝝ venia. Prima ꝯsistit i pene dilatōe. Secūda i culpe abolitōe: q̄ fit p pñiam. Tertia i culpe ⁊ pene dimissione: q̄ fit p baptismū: de cō. di. iiij. sine de pma hec de secūda di. ij. siquis.

a Mala cōminata. alia enim bñ induxit in diebus eius.

b Sicut achab. mei cā timoris. ⁊ ita vꝫ q solo amore sine timore gs possit veniā cōsequi: fm q̄ sonare videtur illa auctas: ser uite dño i timore ⁊c. sꝫ ꝯ nōne talis ē malus: ergo nihil boni meret. argu. ꝫ. l. di. vt constitu eretur. vbi dꝫ q q aio recuperādi bonorē su pbe agit pñiā ⁊c. Itē vera nō ē pñia: que nō fit ex fide per dilectionē operante: vt. ꝫ. e. si apls. iā rñsū ē ad hoc in glo. sed quomodo.

c Niniuite. sꝫ qualr ōnso q̄liter achab ⁊ niniuite verā egerūt pñiam: ōndit q̄lr postea peccauerūt mortaliter.

d Sicut ait erodot° historiograph° quidam.

e Subuersā. a medis

f Naum. verba hieremie.

g Regis. s. salmanasar.

h Assirioꝝ. assyriorū metropolis erat niniue.

i Traditio. sic ꝯstrue traditio hebreoꝝ confirmat naum fuisse ꝓphetam ante ⁊c.

k Iudiciū. s. q captiuarent a medis.

l Elocutus. s. naum. qui de niniue ꝓphetauit sicut ⁊ ionas.

m Zelās. i. exactor castitatis: q̄ si violatur inmittit penam: vt sic reuocetur ad castitatem vnde sequit ⁊c.

n Vlciscens ⁊c. vlciscens vox ꝓphete dñi laudantis q de assyriis vltus ē iuriā populi sui: q2 captiuati sunt a medis.

o Adhuc. instant. Casus. dicebāt quidā hētici: q de° p° baptismū semel dat veniā peccati. vñ siquis egit penitentiam: ⁊ illā voluerit iterare: inutilis erit: ⁊ errorē suū cōfirmabāt duab° rōnib°. Primo: q2 si de° totiēs peccata dimittēt: qtiens hō peccat: videt peccata diligē. Secūdo: q2 nō legit i euāgelio: q christ° bis illuminauit aliquē cecū: vel bis suscitauerit aliquem mortuum. ex quo colligit: q bis eidem homini peccata nō dimittit. Istū ergo errorē hic reprobat ostendens: q quotiens homo penitet: totiens dominus peccata dimittit. vel quod primo loco inducunt heretici: dicit non valere. in eo namqꝫ q

deus est paratus peccata destruere: appet eū odire ⁊ non diligere peccata. Item licet christus non bis illuminauerit aliquē: vel bis non suscitauerit: tamen quandoqꝫ christus vno tempore mundauit leprosum: alio tempore illuminauit cecum. ex quo sequitur q eidē homini bis peccata dimittit. si enim christus qui se dicit medicum sepius n̄ curaret egrotum: medico temporali qui sepius morte grotū curare minor esset.

mea: quia fleuit in cōspectu meo: nō inducā mala i dieb° ei°. Item greg. i homelia. x. sup ezechielem

Sicut achab rex iniqu° a ꝓphe ta rephēsus dur ꝯtra se diuinam sniam audisset ptimuit: ⁊ in magno merore dephensus ē: ita ut ꝓphete suo dñs diceret: nonne uidisti achab humiliatū corā me: q2 ergo hūiliat° ē mei cā: nō inducā mala in dieb° ei°. In quib° dñi uerbis pensandū est: q̄ñ ei in electis suis meror amaritudinis placeat: q amittē timet deū: si sic ei: ⁊ pñia i reprobo placuit: q timebat pdere pñs seculū: aut q̄ñ grata sit ei spontanea afflictio ꝓ culpis i eis q placēt: si hoc ad tps placuit ⁊ i illo q displicebat. Niniuite quoqꝫ quos dñs i euāgelio ꝯmendat pñiā egerūt i pdicatōe ione: ⁊ ex mīsicordia dñi idulgētiā ꝯsecuti sbuersiōis interitū sbterfugē meruerūt. Sꝫ qualis p° acceptā ueniā achab uixerit: textus libri regum declarat. de quo ēt scribit ābrosi° q iezebel uxor ei° cui° inflāmabat arbitrio: cor ei° ꝯuertit: ⁊ nimijs sacrilegijs execrabilē fec: ⁊ hunc pñie ei° affectū reuocauit. De niniuitis aūt in pncipio ione scribit hieronymus.

Sicut ait erodot°: niniue a rege medoꝝ sbuersa ē: regnante apō hebreos iosia. Uñ pꝫ illā predicante iona ex pñia meruisse ueniā: sꝫ q2 postea ad uomitū redijt: ex ira dei subuersam fuisse.

Item in principio naum.

Naum ꝓphetā añ aduentum regis assyrioꝝ: q pplm isrl captiuū i suas regiones transtulerat: fuisse hebreoꝝ traditio confirmat. siquidē i fine hui° lectiōis p dicti regis aduētū idē propheta ānumerare mōstrat. Sꝫ cū habitatores niniue iona interitū ciuitatis pdicāte: ne diuina ira denūciatū interitū sustinerēt peccatoꝝ ⁊ ipietatis pñiā egissent: accepta dei misicordia ꝑuiorib° se crimib° iplicuerūt. q̄ ō cā memorat° ꝓpheta spū sācto plen° iudiciū dei ānunciās ita ē elocut°: de° zelās ⁊ ulciscēs dñs. Itē q frequent uenia penitenti pstet: testat aug. i li. de penitētia scribēs ꝯtra quosdā hēticos q peccātib° p° baptismū semel tātū dicebāt utilē eē pñiam: ꝯtra quos scribens dicit.

Adhuc pfidi instant: qñ sapiunt plusqꝫ oporteat: ñ sobrij sꝫ excedentes mensuram. dicunt eni ⁊ si semel peccātib° post baptismū ualeat pñia: nō tñ sepe peccātib° ꝓderit itata: aliogn remissio ad peccatū eēt icitatō. dicūt enim qs ñ sēp peccaret: si redire sēp posset: dicūt eni deū icitatorē mali si sēp penitētib° sbuenit: ⁊ etiā ei placere peccata qb° presto ē grā semp. Errāt aūt: imo ꝯstat ei multū peccata displicē: q sēp psto est ea destruere. si eni ea amaret: nō ita sēp destrueret: sꝫ cōseruaret atqꝫ ut sua munera foueret. sēp destruit peccata que iuenit: ne soluatur qō creauit: ne corrūpatur qō amauit. Sumūt occasiōem hypocrite isti ex factis dñi. quē. n. bis illuminauit: quē leprosū bis mūdauit: quē mortuū bis suscitauit: ñ lazarū quē dilexit: ñ filiū uidue quē mist° mri sue reddidit: nō filium dissipatorē legit bis suscepisse: nō filiā abrahe bis a demonio liberasse. In nulla psona iterauit factū docēs ut aiunt a dño nō sepe fieri remedium. Dixit multis: uade ⁊ amplius noli peccare: ne quid tibi deteri° cōtingat: pmittēs penā ñ āpli° ueniā. Quod autē mltos cecos ⁊ i diuerso tpe illuminauēit ⁊ multos debiles ꝯfortauerit: ōndit i diuersis illis cadē se peccata dimitti: ut quē pri° sanauit leprosum: alio tpe illuminet cecū. ideo enim tot sanauit claudos cecos ⁊ aridos: ne desperet de se peccator. Ideo nō scribit aliquē nisi semel sanatū: ut quisqꝫ timeat iūgi peccato. Uidemus adhuc quotidie i

p Perfidi. heretici.

q Sapiunt. i. inquirunt.

r Oporteat. ille dicitur plus sapere qꝫ oportet sapere: qui diuinum consilium nimis alte perquirit ⁊c. vt extra de here. cum ex iniuncto. ⁊. xliij. di. sit rector.

s Penitētia. ꝫ. di. xxiij. qui episcopus.

t Sepe. ꝫ. di. e. §. sed vbi. c. sanc. ⁊. ꝫ. xxij. q. iiij. ē iusta.

u Gratia. i. p gram.

x Soluatur. p mortale peccatum. ex hoc collige mala ñ ē creatura: in illud: deus creauit oia preter peccata: vt di. ꝫ. ij. ꝫ. e. ille rex tantus.

y Quod plus multos. sꝫ postea magni non videt efficax: potest tamen lege cōfirmari. sꝫ dicit lex q id qō in duabus personis recipit: hoc etiā in eadē persona recipiendum est. ff. si cer. pe. l. singularia. arg. ij. q. i. in scriptis. quia ibi ex persona sue ⁊ hieremie ostē ditur: q vnaqueqꝫ psona q eligitur debeat facere hoc: tñ de vna ꝓbat: q2 qui prius leprosum mundauit: post cecum illuminauit.

z Peccata. i. penas peccatorum.

⁊ Sanatum. de eadē infirmitate. plene. n. curauit de ea de qua curauit: vt. ꝫ. e. sunt si plures. sed hic primo curauit leprosum: postea cecum factum curauit.

a Quod vilius.ar.ã.di.xxxviij.sedulo.ã.xxiiij.q.iij.si habes.
b Dissimilẽ.nã corp⁹ sola ẽ ẽntia simile deo:aia vero i plurib⁹ q; in ẽntia ⁊ rõnabilitate:ar.ã.e.di.ij.principium.
c Redemptam.sanguine christi.
d Opportunum.i.vtilem.
e Leuiter.arẽ possibilitate.alias nunqd centies pro eodẽ salario si centies recidiuauerit.vel an totiens constituenda sunt salaria quotiens fiunt curatiões: nec enĩ vnam penã bis indulget: immo singulas idulgẽtias singule pœnitẽtie: vt.j.e.qp pe.sufficit semel ifirmũ curasse ar.ff.de solu.q res.§.aream. arg.ẽ.ã.disti. §.querendum c.radix.nec vti q; liberatur: q non plene liberat.j.e.sũt plures.ff.de interro.act.de etate §.nihil.ã.di.i. diuortium ẽ.
f Excusit.ã. xix.di.si roma norũ.argu.ã.xxviij.q.i.idolatria.
g Confitebor vocando eum ad regnum:venite bñdicti ⁊c.
h Fecit.q; ẽ dixit ante.
i Omnem.p dilectionẽ ei⁹ adherentem.
k Sedentes pœne.
l In tenebris peccatis.
m Nullam.ã disti.xix. si romanorũ.ã.e. di.§.alij.c. nõ põt.
n Per epistolaa.s.per pœnã.
o Testat.in secũda epla ad corinth.vbi dixit:põdixi enĩ ⁊ põdico:vt psens bis.⁊ nunc absens.

ecclesia sepe febricitãtes sepe languidos sepe passionib⁹ captos sepe liberari:ut appeat totiẽs opus miserẽtis:quotiẽs confessio fit penitentis.quo enĩ corpus qõ⁹ uili⁹ ẽ:⁊ ab ipo dissimilius⁹ sepe sanaz ⁊ aiam vignioꝛẽ ⁊ redẽptaz⁹ nõ totiẽs liberaret.medicũ se uocat ⁊ ñ sanis:sz male hñtib⁹ opportunũ⁹ Sz q̃lis hic eẽt medic⁹:qui maltã iteratũ nesciret curare? Medico rũ eiz ẽ ifirmũ cẽties⁹ curare: q ceteris minoꝛ eẽt :si alijs possibilia ignoꝛaret.memoꝛ ẽ sui q; ꝓmisit: nolo mortẽ peccatoꝛis:sz ut ꝯuertat⁹ ⁊ uiuat.quẽ enĩ peccatoꝛẽ exclusit⁹:q oĩb⁹ ꝓmisit idulgẽtiã? alis quoq; ꝓmissionibus declarat:q me cõfessus fuerit coꝛã hõib⁹:ois quãtuscũq; ⁊ quotiẽs peccatoꝛ cu iuscũq; oꝛdis ⁊si fuerit sacerdos: confiteboꝛ⁹ ⁊ ego cuz. Am qui cunq; inuocauerit nomẽ domini i.fm quod nominatur dominus i.q inuocauerit eũ ad se fuiendo ⁊ ñ ꝓtradicẽdo ut foꝛsitã sepe fecit⁹ ois.i.qcunq; sit ille peccatoꝛ salu⁹ erit.oẽz⁹ eni aiaz iste ꝓmissoꝛ saturauit bonis:ẽt sedẽtez⁹ i⁹ tenebris ⁊ umbꝛa moꝛtis nullã⁹ excipiens aiam. Hũc magist⁹ intellexit discipulus ille:q coꝛinthios p⁹ epl'as suas noluit coꝛrigere :⁊ ut ipse testat⁹ ter i lr'is eos coꝛrexit . Opoꝛtebat eni ut quotiens uidebat eos cadẽ:totiẽs iuuaret eos resurgẽ. Demoꝛ.n. erat illi⁹ qui dixerat quoz remittitis peccata remittũt⁹ eis.Scim⁹ aũt ⁊ ꝓmos pres ⁊ in oi tpe eccl'iã dei sep⁹.i.usq; septuagesies septies:qõ ẽ sep peccata dimittẽ.quã ptãtem isti ab eccl'a auferre conãt⁹.oz eni eccl'iã sic credẽ que cõfitet⁹ se peccare. negant eni ueritatẽ seducti⁹:q se absq; peccato audẽt iactare⁶.i m'tis.n. offendim⁹ oẽs.nec infãs uni⁹ dei absq; peccato sup ẽrã eẽ põt.Quapꝛop eliminãd⁹ ẽ ab eccl'a: q unq; penitẽtib⁹ negat idulgẽtiã. Nõ eni iqrit qd apl's sensit:q dixit:nihil minus nosipsos seducimus.ã.di.i).si enim.
p Semper.septenarius enim numerus vniuersitatis est.
q Seducti.ã.di.ij.§.item opponitur.⁊.c.si enim inquit. eo enim q; peccatoꝛes nos esse non credimus.deteri⁹ peccamus.ã.di.xlv licet plerũq; vera iustitia.ã.di.xxv.§.nunc autem.j.de con.di.iiij. firmissime.
r Iactare.cũ sit scriptum:si dixerimus quia peccatum non habe

bi ꝓsci⁹ sũ:sed nõ i hoc iustificat⁹ sũ.sẽties ẽt iustis peccata solẽ ꝓtigẽ.ñ se ꝓfirmabat absq; peccato: q se cognouit idissolubili uinculo charitatis iũctũ christo.nisi enim sciret iustos sepe uenire ad ueniã quo dubitaret⁹ se peccare:qui sciebat⁹ se spm̃ dei hr̃e: ⁊ itẽtõe mundissima ei fuire? Cur eni dns pedes lauasset:⁊ eccl'az hocidẽ docuisset :nisi qm̃ quotidiana est offẽsio :oportet ut quotidiana sit remissio? Cur docuisz oꝛãtes dicere:dimitte nob debita nr̃a : nisi ipe mifico⁹ ꝓsuaderet qui nos ab hac petitõe ñ uult deficẽ. Tez augu.ad macedonianum.

Tãtũ hõium iiqtas aliqñ ꝓgredit⁹:ut ẽt p⁹ actã pñiã p⁹ altaris recõciliatõez ul' filia uel ꝙuioza ꝓmittãt:⁊ tñ de⁹ fac⁹ ẽt sup tales oꝛiri solẽ suũ:nec min⁹ tribuit q; antea tribuẽat largissima munera uite ⁊ salutis.⁊ q̃uis eis⁹ in⁹ eccl'a loc⁹ hũillime⁹ pñie ñꝓcedat⁹: deus tñ sup eos patientie sue nõ obliuiscit⁹.Ex quoꝝ numero si quis nobis dicat:dicite utz; mihi aliquid pꝛosit ad uitã futurã:si in ista uita illecebꝛosissime uoluptatis blãdiñta ꝓtẽpsero:si me pẽnitendo uehemẽn⁹ q; pus excruciauero:si mirabili⁹ igemuero : si fleuero uberius:si uixero melius :si paupes sustẽtauero largi⁹ : si charitatẽ q̃ operit multitudinẽ peccatoꝝ flagꝛuero ardentius .qs ũrm ita desipit:ut huic hõi dicat nihil tibi ista i posteꝝ ꝓderũt :uade salutẽ huius uite suauitate fruẽ?auertat⁹ tã ianẽ sacrilegã q; demtiã Jue⁹ aũt qs dicat pñã tantuz pñiam p⁹ baptismũ utilez esse nõ seq̃ntẽ:siue ꝓtẽdat qs ultie tñ ueniã dari nõ ꝓcedenti: semp tñ auctoꝛitati aduersat⁹ : que sepissime ueniã penitẽti repꝛomittit . Que aũt sit uera pñia:cui uenia nunq; negat⁹.⁊ que sit falsa:cui nunq; indulgentia pꝛomittitur:adamãtius⁹ ⁊ eicius sup⁹ leuiticũ testãt

t Conscius sum.id ẽ nullius mortalis peccati conscientiam habeo ipe.n.dicebat :ago qõ nolo.ã.di.e.iter hec.ã. xi.q.iij.senti inter verba contra.Solu. hoc dicit in persona perfectoꝝ:ibi de imperfectis.vel dic non in hoc iustificatus sum :quia potest surripere venia le.i.non ex hoc:vt.j.e. siquis autem habens. j.di.vij. nullus expec. vel dic:nihil mihi conscius suz quo ad moꝛtale.non tñ in h ⁊c.
u Dubitaret. non tamen dubitauit :sed iõ hoc dicit :ne daret alijs dubitandi occasionem.ã.di.i. q̃zobrem.
x Sciebat.⁊ ita põt scire se aliquis habere charitatẽ.ã.i.q.i.tenea m⁹.j.di.iiij.si ex bono
y Tãtũ.oriri. in splẽdoꝛe gratie sue.
z Eis.id est talit⁹ peccantibus.
a In ecclesia.vbi ẽ talis cõsuetudo:q solennis pñia nõ iteratur.
b Humillime.i. solennis pñie.i. sue miseri coꝛdie:licet semel iam iniuncta fuerit.
c Jue aũt.adhuc repꝛobat⁹ pñiam dicentiũ p⁹ baptismũ semel tñ pñiaz eẽ utilẽ: siue dicat de pꝛima siue de ultia.sic eni ⁊ ipsi hereticiꝛ diuersi sũt inter se. quidam.n. illoꝝ dicũt post baptismũ nullaz esse pñiam utilem nisi pꝛimaz.alij dicũt nullã esse utilem nisi ultimã quarum utraq; obuiat auctoꝛitati: qua sepissime venia petenti,p mittitur.Et inde sũpta occasione ostendit auctoꝛitatibus adamãtij ⁊ eicij:que sit vera penitentia:que falsa.
a Adamantius.id est origenes. erat ei enim ⁊ hoc nomen ꝓnt in

ecclesiastica hist'oria reperitur.
b Super leuiticum.legitur in leuitico q; aaron pꝛo peccatis ꝓpuli offerens mactauit hircuz:⁊ partem domini posuit super altare.⁊ ecce ignis egressus a domino deuoꝛauit holocaustum:⁊ adipes que erant super altare.arreptis autem nadab ⁊ abiud filijs aaron turibus suis posuerũt ignẽ ⁊ incensum desuper offerentes coram domino ignem alienum: quod eis

pceptum nō erat: egressusq3 ignis a dño deuorauit eos ⁊ mortui sūt coram dño. Jussit q̄ moyses pres eoꝝ ⁊ fratres misabel ⁊ belsephim filijs ozibel patrē aaron portare cadauera eoꝝ extra castra ⁊ congruo honore sepelire: dixitq3 moyses ad aaron ⁊ filios ei⁹: vt tollerent partes suas d' hostijs salutaribus ⁊ oblatis pro peccato: quoꝝ sanguis nō erat oblat⁹ in tabernaculū ⁊ comederent eas. ⁊ cum quererent hircum oblatum ꝓ peccatis principis inuentus est exustus. cū q3 sup hoc irat⁹ moyses icrepauit aaron ⁊ filios eius: excusauit se aaron dicens: mihi accidit qḋ vides quasi ex ꝑturbatione animi factum ē hoc. locutus ē aūt moyses ad aarō ⁊ eleazar ⁊ ithamar filios eius qui residui erant: tollite sacrificiū quod remāsit de oblatione dei ⁊ comedetis illud absq3 fremento .s. ꝑ exnee doctrine: que sancta sanctoꝝ ē comedetis eū i loco sanctio quod datū est tibi ⁊ filijs tuis de oblatiōib⁹ dñi: sicut ē preceptum mihi. Jtē super leuiticum: die viij. erecti tabernaculi ceperūt offerre aaron ⁊ filij eius moyses .n. vij. diebus cōtinuis officiū sacerdotis ꝯpleuerat: ⁊ tūc cessauit. eodē die missus est ignis celitus q sacrificia consumpsit: quiq3 iugiter ē obſuatus vsq3 ad trāsmigrationē babylonis: nec licebat alium ignem apponē. eo die cū alijs bestijs quas acceperat a ppl'o aaron obtulit etiā hircū: de quo hic hētur mētio: q tot⁹ erat sacerdotib⁹ deputat⁹ ⁊ ab eis tm̄ i loco sācto deputat⁹ ad comedēdū. itulerunt g̃ nadab ⁊ abiud ignē alienū: moyses tm̄ ꝑmis. vij. dieb⁹ igne terreno vsus fuit: s3 dñs precepit ei amouere suū terrenū: q2 eo die appareret ignis celitus missus.

c I Nter hec hircum. qui oblatus fuerat pro peccato principis: cū3 q̄reret moyses exustū repperit. iratusq3 ꝯ eleazar ⁊ ithamar filios aarō qui remanserunt ait: cur nō comedistis hostiā ꝓ peccato i loco sancto que sancta sanctoꝝ ē ⁊ data vobis: q.d. cur nō fecistis celebrem pñiam peccati cōmissi in loco sancto .i. in ecclesia: vt portaretis multitudinē iniquitatum ⁊ rogaretis ꝓ ea in ꝯspectu dñi: presertim cum de sanguine illius non sit illatum inter sancta sāctoꝝ: ⁊ comedē debetis ea in sanctuario sicut preceptū est mihi: rñdit aaron: oblata ē hodie victia ꝓ peccato ⁊ holocaustū coram dño. mihi aūt accidit qḋ vides: q̄si ex ꝑturbatōe animi factū est h: q̄ō potui comedē corā dño mēte lugubri i ſmocinijs: qḋ cū audiss3 moyses accepit satisfactionem.

c i I Nter hec hircum. Casus: Jn hoc .c. mixticat adamāti⁹ ⁊ eficius i seq̄nti .c. historiā illā leuitici de hirco oblato. q2 ꝑ moysē itellige chastū: ꝑ aaron ⁊ filios eius sacerdotes. ꝑ hircū pñiā3 siue aiam: ꝑ ignē alienū vicia per nō alienū virtutes vl' grāz spūs sācti. Primo g̃ ponit materiā loquendi de pñia .s. vba leuitici. Secūdo oñdit: q̄ raro penitet qs digne: q2 obstat verecundia ⁊ amor reꝝ pñtium: ⁊ q2 natura prona ē ad malū: sic impetus peccādi supat rōnē. Tertio alludēdo historie dicit: q̄ peccata sacerdotes ꝑ pñiam debēt delē: q̄ tñ ficte penitenti nō est iniūgēda. Quarto dicit: q̄ q offert ignē alienū .i. vicia: exurit ab eo. q aūt mūdari desiderat: offerat ignē spiritus sancti.

c Jnter hec .i. dum hec deferūt ex castra sepelienda .s. nadab ⁊ abiud: q's preceperat moyses honore congruo sepeliri.

d Hircum .i. peccatorem vel oblationem penitentie.

e Exustum. vicijs q2 non bñ penituit .i. non vere.

f Fuerat. q̄si pñia fuit iniuncta.

f Fuerat. moyses exustū reppit: supple. alij hñt hircus: ⁊ tunc supple exustus repertus est a moyse.

Damasus.

I Nter hec hircū qui oblatus fuerat ⁊c. Nō peccare soli⁹ dei est: emēdare sapientis. sed raro inuenias q se corrigat: rara cōfessio peccati: rara pñia: r̄pugnat nā ⁊ uerecūdia: q2 obnoxia ē culpe omis caro: ⁊ q̄sq3 erubescit peccatū suū cōfiteri: dū magis pñtia cogitat q̄3 futura. ult' ei3 moyses peccati uacuā reperire aiam: ⁊ ut exuuias erroris deponat: ⁊ culpe nuda siñ pudore sui erroris discedat. sed ubi irrationabilis ipet⁹ ꝑuenit: ⁊ flāma celerrimi mot⁹ exurit aiam: depascit ei⁹ inocētiam. ꝑponderāt eni futuris pñtia: ⁊ seriꝭ iocunda: ⁊ leta tristibus: ⁊ ꝓperata tardiorib⁹. uelox eni iniqtas: q̄ ad nocendum occasionem suggerit. lenta uirt⁹ ⁊ cūctatrix añ iudicat q̄3 incipiat quid decorum qd honestū. iniquitas oia precipitat. Pigra ergo ⁊ uerecūda pñia q̄ pñtium pudore premitur: sol' ei3 intendit futuris: quoꝝ spes sera: tardior fructus. iteri ꝑcurrit ipudentia: ⁊ spe pñtium pñia excluditur: ⁊ affect⁹ ei⁹ exurit ⁊ aboletur. q̄rit eā lex ⁊ nō inuenit. cōbusta est eni in feruore ⁊ fumo iniquitatis. Jnde .n. irascitur ⁊ dic deuorandam fuisse pñiā. i sancta sāctoꝝ sacerdotes quasi segnes increpat. rñdit aaron ꝓuidū debē eē sacerdotale iudiciū: nec male sane ꝯscie facile eē credēdū id muneris: ne fiat error deterior ꝑore uase eni fetido uel oleū uel uinū facile corrūpit. Quō aūt poterat ubi ignis alien⁹ ē at peccatū exuri ⁊ in conspectu dñi: cui oia aperta sunt? quasi dicat nō cōplacet deo q iniusticiā corde iclusā tenet: ⁊ se pñiā agere phibet. ignis alienus libido: auaritia: ⁊ ōnis praua cupiditas: hic ignis exurit: nō mūdat Jn q̄b⁹ eni ē si offerāt i conspectu dñi: ignis eos celestis assumit: sicut nadab ⁊ abiud cū hijs que ꝓ peccato fuerāt oblata: q ergo uult mūdari: ignē alienū rēoueat: ⁊ illi igni se offerat q culpā exurit ñ hominē. hic ignis siccauit emerossie

g Nō peccare. vere exusto hirci suffocationē pñie ꝑ aduenī ... culpā significat. nā nō peccare ⁊c. ⁊ sic continuatur.

h Nā .i. viciū qḋ ꝓ nā iolenit: vel nā ipa .j. e. sancta .xij. q. i. c. i.

i Futura. oē futuꝝ despicit ⁊c. vt dixi .xlvij. di. oēs.

k Moyses .i. christus. i lladit ad id q̄ cū moyses quereret hircum oblatum inuenit eū exustum .i. animā peccato suffocatā vl' penitētiā annihilatam.

l Nudā .i. denudatā per ꝯfessionē aliasq mundam.

m Uacuā .s. a peccato.

n Exuuias .i. indumenta.

o Discedat .s. a hac vita.

p Impetus. viciorū designatus ꝑ ignē impetuose missū.

q Jnnocētiā .ā. di .i. ꝓderet

r Uelox. repente sine discretiōne agens.

s Suggerit .i. q̄ cū discretiōe vult agere.

t Judicat. id ē deliberat.

u Pigra. cū piger ē hō ⁊ verecūdus ad penitendam.

x Pudore. q2 pudor ē ea aduertere.

y Premitur .i. reprimitur.

z Jntēdit .i. itendē d3: vl' itēdit q̄si ꝯferēs secū: q̄ ea q̄ ꝓmittunt i certa sūt. ⁊ ita spes illoꝝ sera aut nulla ē .xlvij. di. oēs.

⁊ Jnterim. dū sic ē piger ⁊ dū cogitat de futuris.

a Jmpudentia. ad mala facienda.

b Affectus. penitendi.

c Exurit. sicut hircus ab igne.

d Eā .s. pñiā ꝑ hircū significatā. ⁊ alludit ad factū moysi. hic.

e Lex .i. minister legis .s. moyses vel qlibet ali⁹ plat⁹ in eo significatus vel christus: vt .j. c. di. inter hec hircum.

f Jrascit. alludit illi qḋ dixit moyses. cur ñ comedistis hostiā ⁊c.

f Jrascit. negligentib⁹ prelatis.

g Deuorādam .i. celebrandam.

h Pñiam .i. hostiā ꝓ peccato .s. hircū: ꝑ quē pñia designatur.

i Jn sancta sanctorum .i. in ecclesia.

k Sacerdotes .i. eleazar ⁊ ithamar filios aaron.

l Rñdit. h rñdisse itelligit: cū dixit: mihi accidit qḋ vides ⁊c.

m Aaron. prelatus.

n Prouidum. in iniungenda penitentia.

o Judicium .xlviij. di. c. vlt.

p Nec male. nolenti confiteri.

q Facile. donec feruescat .ā. di .i. didicimus.

r Mūeris. pñia .s. mūeris: ⁊c .n. meli⁹ ē q̄ eē q̄3 exēē .j. e. i sācta

s Fiat error. ꝑ cōtēptū pñie iniuncte.

t Uase. vñ hora. Syncerū ē nisi vas qḋcūq3 ifūdis acescit ⁊c. ⁊ dicit lex: q̄ si cōmodasti mihi vas corruptū sciēter: ⁊ vinū amisi: teneris ꝯmodati: sec⁹ si ignorāt. sec⁹ i locatore vl' vēditore: q̄ ille tenet siue sciēt siue ignorāt locet vl' vēdat vas corruptū: vt .ff. de cōmo. i reb⁹. §. vlt. ff. locati. si addes. §. i. ff. de act. ēp. ⁊ vē. tenet. §. si vas. Jtē nō idē i suo locato qḋ i vase. ff. locati. si domū. §. i. ⁊ l. cum plures. §. seruum.

a Odium.pietatis.
x Vel vinum.s.districtionis.
y Alienus.tãgit q̃ nadab ⁊ abiud posuerũt ignem alienum.
z Peccatũ exuri.i.pro peccato delendo pñiam fieri.
ꝛ Peccatum.i.bircus.
ꝛ In quibus ens est.i. ignis alienus q̃ alie nat a deo.
a Ignis.i.vin dicta celi⁹ mi⁹ sa.
b Alienũ.ũ.i q̃.i.sic eunuch⁹
c Nec i eo. q̃ si dicẽt: comedend⁹ erat bircus ille a sacerdotib⁹ itra sanctũ.nõ eni obla tũ ẽ de sãguine ei⁹ itra sancta. si eni bolocaustũ eẽt :crematũ cũ pelle ⁊ stercore:sicut fiebat de vitula ruffa tantũ sed i ãno.⁊ est sensus ad pñiam bõib⁹ ipones dã: vult enim vti ministerio sacerdotuꝫ :vt s.peccata ppli cõdat.ipe eim per se abstulit peccata mũdi in sanguine suo vñ aplus:christus po.fu bo. ẽ. per ꝓpꝝ sanguinem introiuit in sãcta sãctoꝝ ẽ.
d Ut hec. Lasus: in principio.c. ostendit esse⁹ q̃ iccirco latoꝛ legis mortem expãmit eoꝝ

,pfluentem sanguinem:hic siccavit culpã latronis. Ignis ⁊ q̃ ꝓsumẽs ẽ:sanat simplicit⁊ pure cõfitẽtes Judas iquit:peccaui tradẽs sanguinẽ iustuꝫ:sed i pectoꝛe habuit ignẽ alienũ ᵇquo iflãmante cucurrit ad laqueũ. Indign⁹ aũt remedio fuit:q̃ ñ pura mẽte penituit. Culpam ergo eius non auferunt sacerdotes q̃ dolose se offert.nec⁹ in eo pñt epulari:quoꝝ cib⁹ ẽ peccatoꝝ remissio.uñ uer⁹ sacerdos ait:meus cib⁹ ẽ ut faciã uolũtatez pris mei:id ẽ ut peccatoꝛes ꝙuersi ⁊ penitẽtes saluẽt.nõ ẽ acceptũ deo sacrificiũ:nisi uez ⁊ syncerũ.

Item esicius.

Ater hec bircũ:q̃ offert ⁊c. q̃ omne peccatũ p pñiam deletur.⁊ q̃ ꝓdictũ peccatuꝫ alteri⁹ doctrine ⁊ blasphemie ꝙmiserũt: saluati nõ sũt.cãm mortis eoꝝ legislatoꝛ exponit: Int hec bircũ q̃ oblat⁹ fuerat ⁊c.Q̃.s.nõ comederũt filij aarõ qõ ò peccato erat i loco sancto.i.pñiam cõmissi peccati i eccla pagi nõ fecerũt :quib⁹ hoc ꝓceptũ ẽ:quos christ⁹ in eccla sua uicarios⁹ ꝓstituit.ipe aũt oblationis sue sanguinez:q̃ ꝓ nro sanguine⁹ oblata ẽ:i sanctũ id celũ in ꝓspectu pris obtulit. Dz autez comedi hoc sacrificiũ i loco sãcto .s. in eccla i ꝓpiciatione peccatoꝛum uñ addit:quẽadmodũ ꝓceptũ est mihi sic ꝓcepi. Moyses ergo gerit psonã christi.exustũ reppit:q̃ in

k Non sunt.sed igne consumpti.
l Mortis.temporalis.
m Latoꝛ.exponit moyses sm mysticũ itellectũ auctis exponit dicẽs ad aaron:vt bẽtur i leuitico:hoc ẽ q̃ locut⁹ ẽ dñs :Sanctificaboꝛ in his q̃ ap propinquant mihi ⁊ i ꝓspectu oĩs ppli gloxificaboꝛ:q̃ ꝓ eos datũ ẽ exemplũ ceteris qũo timeãt vt augu.exponit.j.de cõ.di.ij .⁊ dicit :⁊ dicẽs sanctificaboꝛ.i. sanct⁹ apparebo ẽt in his q̃ sacrificãt mihi vlciscẽ do delicta eoꝝ ⁊ non parcendo. Gloxificaboꝛ.i.laudaboꝛ ⁊ mãifestaboꝛ iustus.
n In loco.hoc verbũ mysticat.
o Elicarios. sacerdotes ⁊ simplices.
o Elicarios .ũ.i.q̃.i. eunuchus.
p Ipse aũt.ita ꝓtinua aaron obtulit hic cũ,p peccato ppli.ipe autẽ s.christus ẽ.
q Sanguine.s.peccato scõm illud: Libera me de sanguinib⁹.id ẽ peccatis.⁊ alibi:sãgui nẽ sanguis tãgit.id est peccatũ peccato addit ũ.e.q.ij.admonẽ.vers. sanguis tu⁹.i.peccatũ tuũ sup caput tuum.
r Sacrificiuꝫ. coꝛporis christi.
s Unde addit moyses.
t Ab itelligibili.q̃.s. s.intelligibiliter ⁊ mystice dr ignis ꝙsumẽs
u Uolũtarie.i. in volũtario peccato vsq̃ i finẽ duratib⁹.j.e.indaf
x Peccantibus.s.nadab ⁊ abiud.
y Non relinquitur. cũ eni eos subito ignis celestis cõsũpserit :nõ potuerũt purgari per hostiã:cũ ⁊ quedã crimina essent q̃ nullis sacrificijs mũdabãt:vt.xxxij.q.i.q̃ aũt.quale fortã ⁊ istud erat.vel põt istõ exponi de quolibet sic peccante.i.in peccato pseuerante vsq̃ in fi.bar.
z Hostia secũda.s.q̃ semel tãtũ christum oportuit pati.nec reliq̃ secundus baptis⁹.reliq̃ autez secunda pñia ⁊ tertia ⁊ sic deinceps.voluntarie enim peccãtib⁹.i.i peccato vsq̃ i fi.perseuerãtib⁹:iã nõ reliq̃ hostia pro peccato.i.nõ itez imolat christus q̃ est hostia,p peccatis.vel sic.i.nõ relinquit locus secũde hostie sicut i ueteri lege dictũ ẽ sepius hostiã ,p peccato imolari:vel volũtarie peccãtib⁹ nõ reliquit hostia,p peccatis.i.non,pdest christus q̃ est hostia,p peccatis iã.s.in hoc seculo per qõ ꝓstat nec i futuro
ꝛ Perseuerare.ã.e.di.i.§.põt.
a Eldas.esau.de peccato forte pmogeniture vẽdite. vij.q.i. q̃ periculosum.
b Magis.coꝛrectiuum ẽ.
c Neq̃.vterq̃.s.
d Aperitur.ar.ex sequentib⁹ ꝓbendi ꝓcedẽtia:ar.l.di.siqs diacon⁹ .ar. di.xvij.pucit.ar.ũ.xxiij.q.iij.qd crudele.ar.j.xxxiij.q.i.cũ p bellicam.
e Ex hoc peccato.mendacij:q̃ p⁹ homicidiũ secutum ẽ mẽdacium quod magis fuit:ar.ũ.di.i.§.alij econtra.c.serpens.
f Memoriam.ũ.distin.i.§.his auctoꝛitatibus.ver.item illud. iohannes. ⁊ hoc idem.ũ.di.lxxxi.valeat.contra soluitur ibi memoria scilicet ad cõtritionem non ad delectationem.j.di.v.c.i.

Eldas.pẽituit: sz male. laqõ nãq̃ se suspẽdit. Penituit ẽt esau:magis⁵ iste.neq̃⁵ penituit .lachryme qppe nõ erãt pñie :sz animi uiolẽti ⁊ idignatõis iterne qõ ei⁹ operib⁹ aperiẽ⁵. Nõ igit negemus peccata nostra:neq̃ nos impudẽtia ouros efficiat.sponte nostra puniamus peccata:ne pendamus nõ spõte supplicia. Audiuit chaim a deo:ubi ẽ abel frat tuus? ⁊ dixit nescio:nũquid custos fris mei sũ ego? uides qũo ex⁵ hoc peccato ãpli⁹ opat⁹ ẽ.nõne ⁊ pr eius similit? Audiẽs ciz ⁊ ipe adã ubi es? dixit:audiui domine uocẽ ⁊ timui:qñ nudus sũ ⁊ abscõdi me. Magnuz est:ut quis peccata sua agnoscat:⁊ memoriaz⁵ eoꝝ pseuerãter retineat.nullũ inuenitur delictoꝝ tale remedium :sicut coꝛuz continuata memoria. Tez ambꝛosius in libꝛo de penitentia.

spiritũ sãctũ peccauerat. ab⁵ itelligibili igne spirit⁹ sãcti oblatio per pñiaz ablata ẽ.uolũtarie⁹ peccãti b⁹ᵃ nõ⁵ reliquit hostia⁵ pro peccato Nã sicut uera pñia uenia,pmeretur:ita simulata deũ irritat:q̃ spirit⁹ sãcti discipline effugiet fictum Hoc aũt sãcti pres irremissibile peccatũ ⁊ blasphemiã i spiritũ sãctũ dixerũt.⁊ i scelerib⁹ usq̃ ad finẽ uite pseuẽare⁵ ò potẽtia ⁊ misi coꝛdia dei ⁊ redẽptoꝛis diffidere Tẽ iohãnes os aureũ i epla ad hebꝛeos.

a In salicibus. Lasus: dicit dauid qñ cantabim⁹ canticum nouū in terra aliena: qđ exponēs āb̄r. ait: Terra aliena caro est q̄ imperio mentis non subiacet. si ista terra domari nō pōt: nec accipē pñiam. nā si cepit & defecerit ipa erit inutilis & aufert vsum posteriozis. hoc est qđ dicit.

a In salicibus. i. a salicib⁹ per quod designantur mali.

b In medio ei⁹. q̄ sūt i pfundo viciozum.

c Suspendimus. i. sb traxim⁹ & distulimus.

d Organa. i. oones nr̄as vel cōfessiones q̄ inutiles sunt: dū sum⁹ i peccatis. peccatū enī cōparat salici, ppt̄ ifructuositatē. i. q. i. si fuēit & organū oroni ppter dulcedinē. xlv. di. cum beat⁹. xlvi. di. b autem nā qñ cantabimus. i. opa fructuosa faciem⁹

e Cultoris. aie.

f Que si semel fuerit vsurpata. i. nō ve recepta. s. p peccati desertōnem.

g Aufert vsū postertoris: q̄ ñ solent petere tales: vt eis itex iniungatur satisfactio, p illis hz intilē egerūt pñiam: imo nec debēt: ar. j. e. § illud aūt greg. i fi. & c. pium.

b Posteriozis. s. sut ipi⁹: q̄ postea nō agit fm ꝓsuetudinē q̄rūdā eccl'a. j. e. q̄nts. hoc enī de solēn ibi intelligit. b. hz de alia itelligi pōt. Nā log' ābr. de illo q adhuc delectat i peccato: nec ꝓponit illud deserē. Iste meli⁹ faceret: si gesceret a cōfessione & facēt bona q̄ posset: vt de⁹ illustret coz ei⁹: vt. j. e. di. v. falsas. Si enī superficialē aliis agat pñiā: potius granabit q̄s inuabitur vt. ā. e. qui admissa: fm būc itellectū procede sic, meli⁹ ē abstinē a satisfactōne pñie tibi iniūcte a sacerdote. s. tāq̄z bñ penitēti: q̄s exercē ꝓfitēdo. si queras opa pñie tibi iniūgi a sacerdote. s. tāq̄z bñ penitēti: videas ne in ipa penitētia simulata facias qđ postea idiget pñia: vt. xvij. q. iij. sūt qui opes.

i Incumbant. s. demones.

k Exinanite. b ē dictū i tēpli destructōe a syrisc. & dic exinanite. i. euacuate

l Usq̄z ad fūdamētū i ea. i. vsq̄quo aliqđ edificiū virtutum nō remaneat in ea vsq̄z ad fundamētū: & sūt vba demonum exhortātiū se ad ꝓcupiscentias carnis.

m Nbil valeat. i. cōtingat ipm emēdare detestādo & abominādo & deo digne satisfaciēdo. nō enī itelligit hec emēdatio rei ablate recōpensatio vel restitutio delicti: hz detestatio delicti & satisfactio. vel si peccat i fratrem: vt p illū dolorē & p illā pñiā valeat emēdare deo i. corrigē & delere.

n Ater oi⁹. distulisses. hic innuit indā morte puenisse christū. hz innuit ꝟ biero. sup marcū: cū iniquis deputatus est dis: cuz iniquis veritas deputata iniquū reliquit. i. similz: alterū assumpsit. s. dextrum. sic faciet in die iudicij: ex simili crimine dissimile stipendiū sortiunt. alter precedit petrum i paradiso: alter pcedit indā in iferno. & ita vt q̄ mors christi mortez inde peruenerit. Nñ⁹ magis i hoc credendum est biero q̄s leoni. vel forte mors inde secuta ē mortē latronis. prenenit tñ mortez christi. Christus. n. pausq̄z latro est mortuus. vnde non fregerūt eius crura. vel etiam si mortē non preceslit: preuenit tamen vulnus christi lancea infixum. ex quo pcesserunt sacramenta nostre redemptionis: & ita mors christi preceslit. de hoc extra de bap. & eius effectu maiores. xxiij. di. qui episcopus.

o Hs auctibus. ab illo autem. §. siue aūt ofitū ē: que vera que falsa sit pñia. hic latenter subintrat aliam questionem. s. an plurib⁹ irretitus criminibus posset de vno obtinere veniam permanendo in alijs. & primo probat tribus auctoritatibus & vna rōne

Nt salicib⁹ iquit in medio ei⁹ suspendim⁹ organa nr̄a: quo cantabimus canticum domini in terra aliena. si enim caro menti repugnat: nec subdita ē ai gubernaculo & mētis imperio: aliena ē terra: q̄ nō domat exercitio cultoris: fruct⁹ñ pōt charitatis pñie & pacis afferre. meli⁹ ē ergo tē gescē q̄s exercē. nō queras opera pñie: ne in ipsa pñia fiat qđ postea indigeat pñia. q̄ si semel fuerit usurpata nec iure celebrata: nec fructum poris obtinet: & aufert⁹ usū posterioris⁹. Sane & cū caro repugnat mēs ad deū oz eē itēta: & si opera nō sequūt: fides non deserat. & si carnis illecebre ipugnāt & potestates aduersarie: maneat mēs deo dedita. tūc eiz maxie urget: cū caro ñ cedit. & sē q̄ uehemēt icubāt misere aie querētes oē auferre psidiū. unde illō ē exinanite⁹ usq̄ ad fundamētū i ea: quā miserat⁹ dauid ait: filia babylonis misera. uti q̄s babylonis filia ē aia: q̄ dei filia ōsijt eē. cui tñ medicū iuitat dicēs beatus q tenebit & allī. p. su. ad. p. hoc ē: q ifirmas & lubricas cogitationes hz: elidat ad christū: q oēs irrationabiles mot⁹ sui reuerētia & discretione cōminuat. Item bieronym⁹ super matthеum.

Nbil⁹ iude ꝓfuit egisse pñiaz p quā scelus corrigē non potuit. Siq̄ñ frat sic i fratrē peccat:

ut emendare ualeat qđ peccauit: pōt ei diuinit⁹ dimitti. si naūt pma neant opa: frustra uoce assumit⁹ pñia. hoc ē qđ de eo dr̄: & oro ei⁹ fiat i peccatū: ut nō solū emendare nequiuerit, pditionis nefas: hz prop: ij homicidij scelus addidit.

Item leo papa in sermone.

Ater⁹ oia sceleratioz oib⁹ o iuda & infelicioz oib⁹ extitisti: quē nō pñia reuocauit ad deū: hz desperatio traxit ad laqueum. expectasses ꝓsūmationē cris tui: & donec sanguis christi, p peccatoribus funderet: isoz mis leti suspendium distulisses. Hs auctib⁹ q̄ sit uera q̄ sit falsa oñdit pñia: & falsa nulla idulgētia dari ꝓbatur. in quo illoz snia destruit: qua cū q plurib⁹ irretit⁹ fuerit peccatis: asserit uni⁹ delicti pñia ciusdē ueniā ꝓseq a dño sine alteri⁹ cris pñia. qđ et mltis auctib⁹ ꝓbare conāt. q̄rū pma ē illa nauī pphete: Non iudicabit de⁹ bis in idipsum⁹.

Sed quem sacerdos iudicat: de⁹ iudicat cui⁹ personā in ecclesia gerit. qui ergo a sacerdote semel p peccato punit: nō itex pro eodez peccato a dño iudicabitur. Item rego. super ezechielem.

Pluit⁹ dñs sup unā ciuitatem & sup alterā nō pluit: & eādez ciuitatē ex parte cōpluit & ex parte aridā reliquit. cū ille q ꝓximuz odit: & ab alijs uicijs corrigit⁹ se:

vnaz peccatz sine alio remitti posse usque ad. § sed q̄ ibi allegat pro se aduersa: quasi questionez terminando per auctem augustini. Dicō lo co determinat auctoritates inductas p se illa. in. §. fidel. est ergo determinatio magistri: q̄ melius pōt cōsequi veniam de vno: nec q̄ ad culpam nec q̄ ad penam: nisi de oibus satisfaciat. qđ sic oñdit q dolet de vno aut ex charitate aut nō. si ex charitate: ergo dolet deum diligit. q̄ q nouit deum diligere: & odit que sibi contraria sunt: ergo quodlibet mortale odit quod falsum est. si si ex charitate: ergo ille dolor ē informis: cum non sit charitate informatus ergo si est op⁹ alicuius virtutis: ergo non ē vite meritor⁹:

sed indifferens. Forte dices per hanc inductionem non haberi ꝓpositum: quia non querebatur an retentis ceteris possit quis promereri vitam eternam: sed an retentis ceteris possit de vno veniaz mereri. rñdit immo idem est quia siquis dolendo non ex charitate posset de vno veniam mereri: ergo eadem ratione de omnibus & ita aliquis est vel esse potest sine merito mortis & sine merito vite eterne: & ita nec bonus nec malus quod non est verum. sic ergo probato q̄ peccatum non dimittitur quo ad culpam: probatum intelligit quo ad penam. nam ratione culpe & pena dat. hanc tamen concedo: q̄ tali petenti penitentia non est deneganda: extra de pe. & re. q̄ quidam. tamen donec peniteat de omnibus: inualida est q̄ ad vitam eternam. sed cum penitet de omnibus efficitur valida. nec alia satisfactio ei imponet⁹ ab ecclesia pro illo peccato.

p Idipsū. q. d. peccatū sufficiēt punitū i hac vita ñ punit⁹ alterā vel nō bis i idipm hic. s. p ministrū q: ecc'a bis, p eodē peccato ñ punit. vel potiꝰ ß auctas itelligit de bis tñ: q̄ iter flagella ꝓmutātur i bonū & corrigūt⁹ & ad charitatē redeūt. ꝓfecto tales iterū non puniūt⁹ p bis peccatis: sed siqđ inde remāsit: delebit⁹ i purgatorio j. e. §. hac auctē. v. intelligit⁹.

q Puit. reliquit. auctem hanc exponit gl'a. j. e. §. illud.

r Corrigit. Tribus modis quis se corrigit a vicijs & cessat. s. cū cessat ab actibus eoz. sed non confitetur. Secundo cū cessat ab actibus eorum & ea detestat: ita q̄ confiteatur ea: sed

sed non ex charitate nec cũ charitate: cũ occultet mortale peccatũ
ass: z de bis duob⁹ modis intelligit qõ dicit gregorius. Tertio
cũ quis detestat peccata z errata ota ex charitate z deuotõne z ea
confitetur z pro eis satisfacit. de hoc. ā. e. perfecta.

a Octonario. nota q; a beati imaculati vsq; ad dñm cuz tribula
rer: ẽ vn⁹ psalm⁹: z hz. xxij. distinctiones: z quelibet distinctio ꝓtinet octo versus: z ita ꝓtinet. xxij. octonarios. Nã octo vsus faciunt vnum octonarium, z hoc est quod dicit in. xviij. octonario.

una cadẽq; ciuitas ex pte cõpluit z ex parte arida manet: quia sũt qui cũ quedã uicia resecãt: i alijs grauiter perdurant. Tẽ ãbro. in. xviij. octonario⁹.

PRia⁹ cõsolatio ẽ: q; nõ obliui scit misereri de⁹. Scõa p punitionẽ: z ubi si fides desit: pñia ul' pẽa⁹ satisfacit z releuat. Tẽ opponit de hiero. q sup nauz sentire uidet: q; si ifidel' adulterãdo i terficeret: de adulterio nõ ãplius a deo puniret. Itez si illa satisfactio nõ fuit: quã i adultio uiuens ꝓ homicidio obtulit: cũ adulterij eũ penituerit: utriusq; ei pñia imponẽda erit. qõ a rõne alienuz ecclesiastica ꝓbat ꝓsuetudie: q; p eo dẽ peccato nisi reiteratũ fuẽit nulli bis pñiaz ipõit⁹. sz⁹ qõ ei q crimẽ sibi refuat de alio uenia nõ ꝑstet: ñ solũ p̃missis ꝓbat auctib⁹ esicij adamãtij grego. augu. smaragdi isidori: uez ẽt alia aucte eiusdem augu. i li. de pñia. Ait enim.

SAnt' plures quos peccasse penitet: sz nõ oino refuantes sibi qdã i qb⁹ delectent⁹ nõ aiaduertentes deũ simul mutũ z surdũ a demonio liberasse. per hoc docet nos' nũq; ꝑ: nisi m⁹ ō oib⁹ sanari⁹. Si eni uellet peccata ex pte reseruari hñti. vij. demonia potuit⁹ ꝓficẽ vi. expulsis. Expulit aũt. vij. ut oia cria simul⁹ ejcienda doceret. legionẽ aũt ab alio ejciẽs nemĩ reliquit de oibus q liberatũ possi deret: oñdẽs q; si ẽt peccata sint mille⁹ oportẽt de oib⁹ pẽitẽ. Laudat⁹. n. ẽ dñs: q; ejecto demonio locutus ẽ mutus. Nũq; aliquez sanauit quẽ oio' nõ liberauit. totũ eni hoiez sanauit i sabbato: qz z corpus ab infirmitate z aiam ab oi cõtagione liberauit: idicãs pẽitentes oportẽ simĺ volẽ de oi crimine orto i aia z i corpe'. scio eni deũ ĩmicũ oi crioso'. Quo ergo q crimen reseruat: de alio recipet uenia⁹ sine amore dei ꝓsequeret uenia⁹: sine quo nẽo unq; iuẽit gti am. hostis eni dei ẽ dũ offendit p seuerãt. Quedã. n. ipietas ifidelitatis ẽ ab illo q iustus: z iustitia ẽ dimidiã sperare uenia⁹. Nã quo sine uẽa pñia iuẽiret gr̃az⁹? Pñia n. uera ad baptismi puritatẽ⁹ cõfitẽtez conat⁹ adducẽ. recte eni pẽitẽs qcqd sordis p⁹ purificatõem ꝓtraxit: oz ut abluat saltẽ lachrymis mẽtis. sz satis durus ẽ cui⁹ mẽtis dolorez oculi carnis nequeunt declarare⁸. sz sciat culpabiliter se duz: q deflet dãna tẽporis uel mortẽ amici: z dolorẽ peccati nõ oñdit i lachrymis. nõ est itaq; ut qs excuset se nõ hr̃e fõtez lachrymaz. q nõnũq; ⁹ oñdit lachrymis dolorez amore' tpaliũ. quez ergo penitet: oino peniteat⁸ z cetera.

AUctoritas⁹ illa naum ꝓphete: nõ iudicabit de⁹ bis z cetera: non oñdit oia q̃ tpaliter puniũt nõ ulterius a deo punienda. q̃uis. n. sodomitas egyptios israelitas i eremo sup eũdez locũ dicat hieronymus tpaliter a deo punitos: ne iterũ punirent⁸: nõ tñ de oibus generaliter hoc intelligendũ ẽ. aliqn cuiq; sceleroso optãdũ essz ut celesti fulmie pcussus aut ags sũmersus aut a serpẽtib⁹ uulneratus ꝓ peccatis suis diuinit⁹ iteriret: ut eternos cruciat⁹ breuis' z momẽtanea pena terminaret. Illud ẽt apli falsũ essz q; de ꝓstratis in deserto in epla ad hebreos scribens ait: ꝓpẽ incredulitatẽ suã nõ itraierũt terrã ꝓmissionis: ubi ꝓbat q; sicut merito sue infidelitatis z

b Prima. si fides desit. i. conscia peccati alien⁹ desit. i. non occurrit.

c Pena. z cetera. i. per patientiaz z humilitatẽ q̃ habet in ipa penitentia inter ipa flagella z pecca/ta que ad memoriã non occurrũt dimittũtur. hanc expositionem bẽs. j. e. §. illud. v. item illud am broſij.

d Tẽ opponitur. non amplius⁹. põt ergo aliqs nõ penitens de mortali debitã ꝓ eo euadere dãnationem. Sed quo sensu hoc dixerat hiero. super eundem locum ostẽdit dicens: querit hic qs tẽ: vt j. e. di. q. d. potius hic oñdit q; q per tẽporale supplicium vel flagellum non corriguntur postea eternaliter puniuntur agens de deprehẽso in adulterio decollato.

e Punirentur. si vere confiteretur: ar. xxiij. q. v. quid ergo.

f Si illa. verba magistri sunt. quidam dicunt q; sunt vba hier. vsq; ad illud: qõ a ratione. Et loquitur nõ sm generalem ecclesie consuetudinem: sed particularem alicuius loci: sed q; sint magistri patet. j. e. §. auctoritas. circa fi.

f Si illa. i. pena que ei inflicta pro peccato fuit.

g Imponit. quasi dispensandam.

b Sed qõ. non ꝑstet. ā. xxiij. q. v. quid ergo. ā. di. i. illa. ā. di. e. irriso⁹. z. c. q admissa. ā. e. di. pniam agite. ā. e. di. c. penitentes.

f Sint plures. Casus: qui penitet omnino peniteat: qz christ⁹ nullum curauit quem omnino non liberaret: sicut apparet in exemplis in littera positis in fi. supponit q; non videtur vere penitere qui penitendo non prorumpit in lachrymas: cum pro temporali damno prorsus sit ad plangendum.

k Delectentur. hec est falsa penitentia: vt. j. di. v. falsa.

l Nos nũq; ā. e. di. §. dauid. z. c. ille rex tantus. ā. di. i. §. alij. ecõi. c. non põt qs.

m Nisi de oibus. sicut nec liberat pignus hz de parte debiti credit⁹ ori sit satisfactũ. C. de distrac. pig. q̃sdiu. z di cit lex q; qui aliquid facere tenet⁸: faciendo ꝓ parte non liberat. ff. de ver. obli. in executione §. penulti. z sufficit nõ debet pro pte tenere z ꝓ parte nõ. ff. fa. bercif. i hoc iudicio. ff. de eden. l. i. §. penul. z ar. ad qõnem. an a pluribus ex cõicat⁹ diuersis de can sis possit ab vno absolui sine alijs.

n Sanari. z vni non diuersis confiteri. j. di. v. c. i. circa fi. ar. ff. de arbi. item si vnus. §. item si plures. z. l. quid tñ. z l. labeo.

o Potuit. s. sanare. vij. non successiue. sed simul.

p Simul ejciendo. ff. de serui. vr. prędi. per fundum.

q Mille. sed nunqd pro vnoquoq; mortali peccato septẽnis penitentia ẽ imponẽda: ar. ā. e. q. ij. hoc ipm. sm B ergo non sufficiet vita hõis ad explẽdã huius modi satisfactionem. Rñ. sine dubio cuilibz mortali septẽnis penitentia debet⁸ sed tamẽ quia arbitrarie sunt h⁹ modi penitentie: arbitrabitur z artabit eas index. j. tempus cõgruum penitendi: ar. xxvi q. vij. tempora penitudinis.

r Dino nõ. ā. e. di. §. item q. c. adhuc. j. sed nõ tũc cecus erat cũ leprosus cẽt. ideo ō hoc non posset sanari. ā. di. ij. §. fi.

s Corpore. i. in aia ministerijs corporis. nullum enim in corpore est tñ est tamen aliquod voluntatis tantum.

t Crimioso. cũ aũt ei q i vno deligt sit inimic⁹: pz q; talis sit criminosus.

u Puritatem. ut. s. purificet sicut baptismus.

x Declarare. secus dicit lex in iudice. C. ad. l. cor. de fal. vbi. ff. de offi prę/si. obseruare. ā. xxij. q. iij. est iniusta.

y Nonnunq; . i. aliquando.

z Amore. vnde iuuenalis. Ploratur lachrymis: admissa pecunia veris z alibi: Dinore tumultu plangũtur nonnunq; funera.

a Peniteat. ā. di. i. §. non sunt. z. c. quem penitet.

b Auctoritas. soluit auctes inductas ad probandum: q; quis agendo pñiaz de vno peccato z nõ de alio: consequat⁸ veniã de vno z nõ de alio.

c Breuis. ā. e. di. §. ecce cui⁹. z. c. talis mihi.

a Cōmutant in bonum et charitatem ad veram penitentiam.
b In cantico moysi.s.audite celi q̄ loquar:cui⁹ cātici ē v̄sus ille: Ignis succensus ē in furore meo:et ardebit vsq̄ ad inferni nouissima.
c Quod aūt.magnā vero.s.q tpalit non puniuntur sufficienter.
d Q Uerat.d.xxiij.q.v.quid ergo.
e Q Deus bis .i. nō punit aliquem p ali quo facto iterum pro quo sufficienter eū se mel puniuit.
f Frustrentur.i.eui tent.
g Mensuras.i.scire quib⁹ et quātis flagell' q̄libet peccata sunt pu nienda.
h De hinc.i.post hāc uitam.
i Lui.i.puniri.
k Culpa leuis.et tn̄ mortalis.ois enim cul pa d' leuis que tempo ralit' punitur resꝑectu illi⁹ que eternalit' sicut quelibet pena tēporal' d' leuis respectu eter ne.j.e.di.vij.c.vlt.
l Cōpensata.hic apte innuit hieronym⁹ gra uia peccata de quibus non agit' penitētia in' flagella et hic pūiri gra ui supplicio et in futu ro punienda eternalit' leuia uero que hic pu niunt' sufficienter pro leui pena compensatō nem vite eterne recipe quod in bonis fieri nō ambigimus.et in malis forte ita fit: sed nō cre do:quia iam remittere tur peccatum quo ad penā cōfitendo de vno et nō de alio.quod ne gamus.s.in illo.§.his auctoritatibus.
m Item si secundum arbit.j.de confe.di.iiij. omnis qui.
n Et si fides.s.i.q. i.fertur.xxviij.q.i.§.ex his.
o Q Uod aūt.satisfa ctio.de.di.satisfactio.
p Obijcitur.hic patet illa fuisse verba magri s.e.si illa.et c.
q Non percipit'.ecce plane videt' velle q̄ pti cularis confessio facta s.de vno peccato adue niente charitate incipi at et viuere et valere ad uitam eternam. Et q̄ sic intelligat per exem plum p3 quod inducit de baptismo.secundū quod dicitur de omni bus bonis que fiunt si ne charitate q incipiant viuere:quod tamen non credo.immo tā tum illa bona que fiunt cū charitate. Et si postea sunt mortifica ta: itez adueniente charitate.reuiuiscunt.si non aduenerit cha ritas:idē est qō de eis que fiunt sine charitate: q̄ nec illa nec ista ualent:nisi ad bonū tēporale:vel ad illustrādū: vel ad incōmodū vitandū:vl ad minorem pe nā subeundā ad excusandū vo magistrū dicimus: q in tellexit eū ad hoc valē q̄ vl terius ei pro il lo peccato nō iniungit' a sa cerdote satis facio alia: vt ē.§.itez oppo nit'.v'.si illa sa tisfactio.sicut baptizatus li cet ficte nō re baptizatur:de con.di.iiij.so let.quod tamē Rū.negat.s3 melius distin guitur: bona opa cū chari tate facta: po stea mortifica ta p peccatū re uiuiscunt itez per charitatē ad vitam eter nā consequen dam.sic facta olī sine chari tate reuiuiscūt et valēt tn̄ ad temporale pre miū vel ad mi nus supplicii subeundū.ad idē valēt bona facta cū chari tate: et postea per peccatum mortificata: si homo nunq̄ ad charitatem redeat.sm p̄i mū3 mēbrum intelligit' ille duc auctos .j. e.pñ.et c.sigi et cetera. Et in tellige q i alio tēpore fecerit bona.s.cū erāt homo in alio tē pore mala.sci licet cum erāt mali.vel si di catur q eodē tempore intel ligitur ille au ctoritates in xta 2ᵐ mēbrū sm qō dupli cem intellectū magister innuit

requiē3 illā amiserunt: ita ꝓpter eandē infidelitatē3 uerā requiem eterne beatitudinis nullo mō in trauerūt. Intelligit' ergo illō hie ronymi de his tm̄: q inter ipa fla gella pn̄iam egerūt quā et si breuē et momētaneā tn̄ nō respuit de⁹. sicut et illō ꝓphete: nō iudicat de us bis in idipm: de his tm̄ itelligi o3: quos pn̄tia supplicia commu tāt': sup quos nō ꝯsurget duplex tribulatio. Qui aūt inter flagella duriores et deteriores fiūt: sicut pharao q flagellat⁹ a dn̄o durior factus ē: pn̄tib⁹ etna cōnectūt: ut tēporale suppliciū3 sit eis eterne damnationis initiū3. Q Uide au augustin⁹ in⁹ cāntico deuteron̄.

I Gnis succensus est et cetera. Hec ē uindicta: hic icipiet et ardebit usq̄ ad extremā dānatio nē. H Oc cōtra illos notādū3 est q dicūt nō iudicat de⁹ bis i idipm ad oia ptinere flagella: q2 quidā3 hic flagellis iudicāt' ul' emēdant': alij et hic et inetnū puniunt': sicut antiochus et herodes. Quod' aūt sup eūdē3 locū de adultero ifideli hieronym⁹ sētire uidet': ex eiusdē uerbis falsū3 eē ꝓbat'. Exemplo eni illi⁹ qui israelitas maledixerat et qui ligna in sabbato collegerat ōndit parua peccata et breuibus tpalibus supplicijs purgari. ma gna uero diuturnis et eternis sup plicijs reseruari. Ait.n.

Q Uerat⁹ hic aliquis: si ifidelis ꝯphensus i adulterio decol let': quid de eo postea fiat. aut.n. puniet': et falsū ē hoc qō d'. nō iu dicabit deus' bis i idipm i tribula tione. aut nō puniet': et optandu3 est adulteris: ut i pn̄tia3 breui pe na puniant': ut frustrent' cruciat⁹ eternos. Ad qō rn̄dem⁹ deum ut oiu3 re3 et ita suppliciorū quoq̄ scire mensuras⁹: et nō pueniri sen tētia iudicis. nec illi i peccatorem exercēde debic⁹ pene auferri ptā tē. et magnū peccatū magnis diu turnis' lui' cruciatib⁹. Sigs autē punit⁹ sit: ut ille in lege: q maledi xerat israhelite: et qui i sabbato li gna collegerat: tales postea n̄ pu niri: q2 culpa' leuis pn̄ti supplicio cōpēsata' sit. I Llud aūt grego rij: Pluit dn̄s sup unā ciuitatē et cetera: nō ad cris ueniā: s3 ad ei⁹ referendū ē detestatōem: ut ideo pars ciuitatis dicat' eē cōpluta: q2 crimē qō dilexerat: detestari i cepit: nō q̄ ei⁹ ueniā cōseqt'. Cri minis aūt detestatio pluuia uoca tur: q2 ex fōte diuie grē cordi nr̄o instillat': ut uel sic qsq̄ ad ueram pn̄ia3 ueniat. aut eo minus a deo pūiat': quo q̄ diuturniori delecta tione peccati maius sibi suppliciū accumulasset. si uero ad idulgēti am cris pluuia referat': euāgelice snie ꝯtrarie uident'. Si eni ꝓpter fraternū odiū ēt q̄ dimissa sūt re plicāt' ad penā: multo magis q̄ n̄ sūt dimissa ad uidictā reseruari ꝓ bāt'. Itē' si f3 augustinū arbiter sue uolūtatis n̄ pōt ichoare nouā uitā: nisi peniteat eū ueteris uite qūo ad nouitatis idulgentiā pue niet q odij uetustatē nō deposuit Ad detestatōē3 ergo cris ut dēm ē: nō ad ei⁹ indulgētiā pluuia illa ptinere ꝓbat'. I Tem illud ābro sij. E T si fides desit pena satisfa ciat: nō de ea fide intelligit': de q̄ d' fides sine operib⁹ mortua ē: s3 de ea itelligit' de q̄ apl'us ait: oīe qō nō ē ex fide peccatū est. i. oīe qō fit cōtra ꝯsciam: peccatu3 est. deest ergo fides cū nō sbest ꝯscia peccati. S3 q2 delicta oia nullus itelligit: est aliqñ peccatu3 i hoie: cui⁹ nō h3 ꝯsciam. unde apl's ait: nihil mihi ꝯsci⁹ sū: s3 n̄ i hoc iusti ficat⁹ sū. Cui⁹ ergo peccati deest ꝯscia: illi⁹ pena: si patient' feratur satisfac' et releuat q̄uatū Q Uod' aūt i fine obijcit': si satisfactio illa fuit ueniā ipetrauit. si aute3 ueni am nō impetrauit: satisfactō nō fuit. si aūt satisfactio non fuit: ad huc sibi pena iponēda est: nō pce dit argumētatio. Satisfactō nā q̄ est: dum illi⁹ cā peccati excidit' et eius suggestionis aditus nō in dulget': s3 ei⁹ fruct⁹ nō pcipit' ipe ditus peccato qō nō deserit'. Per cipietur autem cum eius peniten tia fuerit subsecuta: sicut ad laua cru3 ficte accedens regeneratōis sacramentū accipit: nō tn̄ in chri sto renascit'. renascet' aūt uirtute sacramenti quod perceperat cu3 fictio illa de corde eius recesserit ueraci penitentia. Q Sicut etia3 augustinus scribit i libro de peni tentia.

supponēdo aliā solutōem ibi quāq; rē. secūdū tertiam mēbrum loquit ezechiel dicēs: si auerterit r cetera: r grego. i. c. hoc nobis. r hoc maxime. j. iiij. di. §. finis. Huiusmodi bona ergo sine charitate facta: quam comitatur mortalis culpa: quā nō delet sequens penitentia: ad sensum tēporalis cōmodi vel minoris pene profi ficiunt: nō ad uite eterne fru ctū: ad que p ficiūt facta cū charitate r mō tificata p pec catuz si postea redit ad charitatem. Hanc di. magister in nuit. j. di. iiij. §. finis. Alij dicunt q; nunq; remittūt quo ad vitā etnam sicut nec mala quo ad penaz etnā. Fm quos pōit hic magr quattuor opi. Itē in hac opinione ē r. R. r. H. r. H.

a Pium ē, remunerēt pmio eterno. r fm hoc est aliud i bonis aliud i malis que non remittūtur. vel de tēporali bono intelligitur vel de minori pena in alia vita. Has tres opiniones ponit magr. l.

b Bonū. p illud bonū. l.

c Quāq;. alia solutio.

d Quēdū i. vitādū

e Dices iste 8 quo hic agitur.

f In plenitantum.

g Quid ergo. Latius: si videamus malos p spari r bonos aduersitatem pati: non debemus turbari: qz nō est vera retributio bōt ul' mali. Nam sepe punit hic innocens r extollitur q non meruit. Sed sic ostendit q i futuro erunt pmia r pene. qō qdā non cōcedūt. r preterea in bonis sūt aliqua mala digna puniri r in malis aliqua bona digna remunerari. Ultimo dicit q cū malus hic remuneratur: malo capitis sui fit qz in futuro puniet nec pena ei' mitigabit

Pium' ē credere r nr̄a fides hoc expostulat: ut cū gratia christi destruxerit mala priora in hoie: ēt remuneret bōa. Et cū destruxerit qō suū nō iuenit: amat r diligit bonū' qō i peccāte plāta uit. Et hoc sensu illud etiaz hieronymi dictum uidetur.

Siqñ uides it' m'ta mala opa facere peccatorē quēq; aliq; q iusta sūt: nō ē tā iustus de' ut p pt' mala m'ta obliuiscat paucoz bonoz. Quāq; mēoria bonoz ad pñtez remuneratōez possit referri: sicut gregor' in homelia de diuite r lazaro scribit.

Quendū' nobis ē: ut si forte aliqd boni agim' in pñti seculo remuneratōez accipiam' ne forte dicat nob: receperūt mercedez suaz. Nisi. n. dives' iste aliqō bonū egisset: vñ i pñti seculo remūerationez accepisset: nequaq; abraha ei diceret: recepisti bona i uita tua. Tē iohānes chrysostom'

Quid' ergo turbamur? nēo uidēs malignos' p̄speritatem hr̄e turbet: ñ ē hic retributio malignitatis neq; uirtutis. ac si aliqñ ꝓtigat: ut aliq; sit retributio l' malicie ul' uirtutis: ñ tñ fm qō dignū ē: sed simplicit' ueluti qdā gust' iudicij: ut q' resurrectōez nō credūt talib' doceant. qñ itaq; uidemus malignū vitescere ñ sūruamur: r qñ uidem' bonos mala pati nō turbemur. Illic corōa illic suppliciа. Est r alia rō qz ñ pōt ul' mal' i oib' mal' ee: sz hz aliq; bōa: neq; bon' i oib' ē bon': sz hz aliq; peccata. qñ ergo p̄speritatē mal' hz: malo capitis sui ē. Cū enī p illis paucis bonis retributōez hic accipit: illic iā plen' puniet. Potest ēt referri mēoria bonoz ad mitiorē penā hūdā: ut bona q int' m'ta mala fūt: nō p̄ficiūt ad pñtis uite ul' future p̄miū obtinēdū: sz ad tolerabil' extremi iudicij suppliciū subeundū: sicut de fide r ceteris q sine charitate hūt. Augu. scribit i libro de penitētia dicens

Siqs'' aūt nō hūs charitatē q

b Malignos. Nam vt dicit claudianus: tolluntur in altū vt lapsu grauiore ruant.

i Qui resurrectionem negantes. s. retributionem eoz que quisq; i corpore gessit. lau.

k Non turbemur. in alia vita.

l Bonus. C. de veteri iure enu. l. i. §. his ita q; tollitur.

m Siqs aūt habēs culpāda. ē. i. q. i. teneamus.

n Fortasse. nota ē assertionis. ē. xiij. q. ij. tē pus. ē. xc. di. neq;. ad caim. ē. i. q i. vide. ꝓra sed ibi de his qui arrogant hoc faciunt: hic de his qui in faciendo zelum dei habent r si non fm sciam diuinā.

o Sine qua. ē. di. ij. §. opponit. c. fugerat.

p Penitentia. vtilis. ē. quo ad penaz eternā vitandam vel quo ad vitam eternam obtinēdam: sed vtilis est quo ad penam temporalez quia ecclesia iterum ei non imponeret satisfactionem pro illo peccato: nec ille tenetur amplius confiteri. si tamē digne penituerit oium peccatoz: dz illud peccatum confiteri eccl'ie s. peccatū simulationis quo decepit ecclesiam. r nō q; illud peccatum primum de quo satisfecit sine charitate: nō remittitur anteq; incipiat habere charitatem. tunc enim statim delet ē. e. §. illud aūt. versus fi. r cetera.

q Elia vero. Hic incipit. iiij. di. in qua tractatur an peccata semel dimissa iterum redeant. Et quidam simpliciter dicunt q redeant non solum quo ad reatum sed etiam quo ad eēntiam r penam. r in hoc videtur declinare. H. j. e. di. §. vltimo. sicut r actio semel perempta restituit. ff. si ex

noxa. ca. aga. sz alio iure. i fi. Preterea sicut bonuz remittit p gratiam sequentez qō prius mortificatur p culpam: ita mala mortificata per gratiam reuiuiscunt per culpā iteratā. ē. di. pxi. c. pueri. r. c. siquando. alij dicunt q non redeunt illa sed alia eiusdem generis. cum enim forte simile committimus: redire dicuntur quedam similitudine sicut flores redeunt in vere. Tertij dicunt peccata redire tantū

ptinet ad unitatē sps r uinculū pacis: quo catholica ecclia cōgregata ꝓnectit. i aliquo scismate cōsistut' ne xpm neget: patit tribulationes angustias famē nuditatē psecutōez picla carceres uincula tormēta gladiū r flāmas bestias ul'ipam crucem timore gehēne r ignis eterni: nullo mō ista culpā da sūt: imo uero r hec laudāda ē patientia. nō eni dicē poterim' melio'ci fuisse ut xp̄z negādo nihil eorū pateret q passus ē ꝓfitēdo. sz estimādū ē fortasse' tolerabilib' ei futuz iudiciū: q̄ si christū negādo nihil eoz pateret. Ad illō qō ait apl's: Si tradidero corp' meum ita ut ardeā: charitatē aūt nō habuero: nihil mihi ꝓdest: nihil p desse itelligat' ad regnū celoz obtinēdū: nō ad extremi iudicij tolerabili' supplitiū subeundū. r ifra. Hec ꝓpt' charitatē dca sūt: sine' qua in nobis ē nō pōt uera pñia qñ ē i bonis charitas dei que tolerat oia. Penitētia' ergo ut ex pmissis apparet nulli i peccato p seueranti utilis ē. nō tñ alicui deneganda ē: qz sentiet fructuz ei': cū alterius cris pñiam egerit. sic itaq; penitentie diffinitio r cetere auctes sibi cōsonantes negāt euz agere pñiam: q pseuerat i crimine utilē uidelicet sibi r fructuosam: Illud aūt ambrosij: pñia semel usurpata nec uere celebrata r fructū prioris aufert r usū sequētis amittit: de solēni penitētia intelligitur: que cum non uere celebrata fuerit: r fructum prioris. i. sui ipius secuturā p̄cedētis amittit: qz ueniā quā ipetrare potuit contempsit: r usum sequētis aufert. secundum consuetudinem quaz' dam ecclesiaz' apud quas pñie solēnitas nō iterat'. De hac eadē penitentia illud ēt intelligit': non est secundus locus penitentie.

Elia' uero multoz' auctoritatibus supra monstratū ē pñiam uere celebrari r peccata uere dimitti ei: q aliqñ i crie recasurus

propter vnū istoꝝ quattuoꝛ criminū.s.propter odium fraternum:ut ī euā gelio:serue neq̄ꝫ ⁊c. Itē propter crimē apostasie:vt.j.e.quicunq̄ꝫ. Item ꝓpter p̄niam p̄nie.ā.xvij.q.iiij.sunt qui opes. Item ꝓpter contēptū p̄nie ā.di.iij.si ap̄ls. Alij dicunt ꝙ nullo modo redeunt:ar.xxiij.q.iiij. si illic.l. di.miroꝛ.nec ita est in malis:ut redeant sicut in bonis:ar.de conse.di.iiij. c̄suis.⁊ hoc credo catholice dici: dicunt̄ tn̄ redire quia remissionis beneficiuꝫ sequenti culpa amittimus ob igratitudinē.ā.di.prima. hac ancte.v.penul. Nā perinde priuatur quis gloria propter sequēs delictuꝫ: ac si nulla peccata essent dimissa:vt.j di.v.frēs.penitentia.n. duo facit:penā tollit ⁊ gloriam acquirit: vt.ā. di.i.§.alij.econtra.c.ecce. Auctoritates auteꝫ que videntur dicere ꝙ redeant hoc sonant ꝙ ita punitur quis pro sequētibus ac si nūq̄ꝫ ei dimissa fuissent. Procedit autem gratianus in hunc modum. p̄mo iducit auctoritates: ꝙ peccata dimissa redeāt vsq̄ꝫ ad.§.hoꝝ. Secūdo notat circa peccati dimissionem duas opiniones eoꝝ q dicūt peccata redire. Tertio allegat ꝓ aduersa pte ꝙ nō redeant ⁊ sic determinat distinctionē.lau.

a In memoriam.di misi tibi q̄niam rogasti me:nōne ergo oportuit ⁊ te misereri cōserui tui:sicut ⁊ ego miseṙ sum tui? ⁊ iratus dn̄s tradidit eū tortoribus quousq̄ꝫ redderet vniuersuꝫ debitū: sic ⁊ pater celestis faciet vobis̄ i.repetet a vobis dimissa:⁊ in hoc facit ad propositū.lau.

est: q̄rit̄ an peccata dimissa redeant. Huiꝰ q̄ōnis diuersoꝝ uaria est sn̄ia:alijs asserētibꝰ:alijs ꝯtra negātibꝰ peccata sel' dimissa ulterius replicari ad penā. Q. aūt peccata sel' dimissa redeāt: mltoꝝ auctoritatibꝰ ꝓbat̄: quaꝝ p̄ma ē illa ꝓphete In memoriā redeat iniq̄tas patꝝ eiꝰ. Scd̄a illud euāgelij: Serue nequā om̄e debituꝫ dimisi tibi. Deide in libro psalmoꝝ augustinꝰ ait.

Si iudas tenuiss; illud ad qd̄ uocatꝰ est: nullo mō ad eū uel sua p̄terita uel parentū iniq̄tas pueniret. q2 ergo n̄ tenuit adoptionē in familia dei: s3 iniq̄tatē uetusti generis potiꝰ elegit:⁊ redijt iiq̄tas patꝝ i ꝯspc̄u dn̄i:ut i eo etiaꝫ ipsa puniret̄. Iteꝫ rabanꝰ tradidit eū tortoribꝰ ⁊ cetera. Cōsiderandū est ꝙ dic̄ uniuersū debitū: q2 non solū pec̄a q̄ pꝰ baptismū hō egerit reputabunt̄ ei ad penā:ueꝝ etiaꝫ peccata origialia q̄ in baptismo dimissa s̄t. Itē gre. ex dc̄is euāge.

Constat q2 siq̄d i nos deliq̄t ex corde n̄ dimittimꝰ: ⁊ illd̄ rursus exigit̄ qd̄ nob iaꝫ p p̄niaꝫ dimissū fuisse gaudebamꝰ. Itē augustinꝰ in homelia p̄ma.

Dicit dn̄s: dimitte ⁊ dimittet̄ tibi. si ego p̄us dimisi: dimitte uel postea. Nā ⁊ si nō dimiseris: reuocabo te: ⁊ q̄cq̄d dimiserā etiā replicabo tibi. Item

Qui diuini officij oblitus suas uult idicare iiurias: nō solū de futuris peccatis ueniā nō merebit̄: s3 etiā p̄terita q̄ iā sibi dimissa credebat: ad uidictā ei replicabunt̄. Itē beda sup lucam.

Reuertar i domū meā unde exiui. timendꝰ ē iste uersiculꝰ nō exponēdꝰ: ne culpa quā i nob extinctā credebamꝰ: per incuriaꝫ nos uacantes oppr̄mat. Iteꝫ.

Quecūq̄ꝫ.n. pꝰ baptisma siue prauitas hētica siue mūdana cupiditas arripuerit: mox oium ꝓsternet i ima uicioꝝ. Iteꝫ augustinꝰ i libro q̄stionū deuteron̄.

Peccatū qd̄ ex adā cōtrahit̄ tēporalit̄ reddit̄: q2 oēs ꝓpt̄ hoc moriunt̄. nō aūt in eternū eis q fuerūt p grāꝫ regenerati si in ea usq̄ꝫ i finē p̄māserint. Moꝛū ue ro q hanc sn̄iam sequunt̄: alij dicunt ꝙ peccata reditura dimittūtur s̄m iusticiā sed nō s̄m p̄sciam sicut noia discipuloꝝ q retro abierunt erāt scripta in libro uite ꝓpt̄ iusticiā cui deseruiebāt: nō s̄m p̄sciaꝫ que i numero saluādoꝝ eos nō hēbat. sic a latere dei nr̄i dicūtur mille casuri: ⁊.xꝰ.milia a dextris eius: quos tn̄ diuina p̄scia nunq̄ꝫ suis annumerauerat. Hic ēt dn̄s ait moysi. Siquis peccauerit aū me: delebo eū de libro ui te: ut s̄m iusticiā iudicis ille peccādo dicat̄ deleri: q s̄m p̄sciam nunquā fuerat ascriptus. Hinc augustinus in ep̄la ad corinthios. Sed nō in pluribus eoꝝ bn̄placitū ē dn̄o. ⁊ si i aliq̄bus cōia oibus sūt oia sacramēta sed nō cōis grā ita ⁊ nūc baptismus ē cōis s3 nō

cati ⁊ a deo remissio. p̄cedit tn̄ grā vtrūq̄ꝫ: que q̄n vult ⁊ put vult in hoīe opat̄. Expone ergo hic p̄ius dimisi.i. p̄ꝰ me dimissuꝫ obtuli q̄ꝫtū in me ē: q2 benefacere deꝰ paratus ē. vel ad originale peccatū refert̄ hoc qd̄ sine merito hōis a deo remittit̄: vel ad parabolā euāgelicā de seruo cui dn̄s.x.milia talēta remisit pulsus illic cōseruo suo quinquaginta.

q Dicit dominus. dimitte.i.habile te ōnde ad suscipiendam gratiam.

k Que dimisi.repli cabunt̄.expone:vt.ā.h ita dānabit ac si n̄ eēnt dimissa.⁊ ita expōe oēs has auctoritates.j.d.c̄s.di.iiij.q.d.l.

l Reuertar hoc sic vba sathane.

m Nō exponēdꝰ ē.xxvij.q i.de viduis.

n Elacitas.i. hōis opibus.

o Quecūq̄ꝫ.oiuꝫ: ⁊ ꝓus dimissoꝝ.

p Peccatū. reddit̄. i.punit̄.

q Moꝝ q dicūt peccata redire dimissa. duas pōit.G. opiniones: q potius i vbis differunt q̄ꝫ in sensu.quidam .n.dicūt peccata dimissa sola re: dimissa in. q̄ꝫ s̄m iusticiā nō s̄m p̄sciam Alij dimissa pure ⁊ plene sine p baptismū sine p p̄nitentiā. vt ergo ista itelligant̄ ⁊ q̄lit̄ he opiniones ꝯueniāt: notādū ē: ꝙ p̄destinationis siue p̄scie: q2 ⁊ sub noīe p̄scie icludit̄ p̄destinatio: duplex ē effectꝰ.s. ⁊ i tp̄e iustificare. ⁊ eternalē gloriā tribuere quo ad p̄mū effectū operat̄ deꝰ q̄ncūq̄ꝫ i hac uita peccata dimittit ⁊ hoc ē s̄m iusticiā peccata dimittē. Quo ad 2ᵐ q̄n sic peccata dimittit: ne finalit̄ ad peccatū redire patiat̄ ut ad beatitudinē p̄ducat ⁊ hoc ē s̄m p̄sciam peccata dimittere. q ergo finalr̄ ad peccatū reuertit̄: nō s̄m p̄sciam s3 s̄m iusticiā remissionē peccatoꝝ cōsecutus ē. ⁊ hoc ē qd̄ hic tangit.G. ⁊.j.e.§.finis. ⁊ sic p3 duas p̄dictas sn̄ias nō eē ꝯtrarias: q2 cui peccata dimittunt̄ s̄m iusticiam: plene ⁊ pure ei dimittunt̄.j.e.§.vlt.lau.

b Si iudas.ad eūꝫ.vel sua.ꝯtrarius sensus facit ad ꝓpositum.G.

c Parentum.cōmissa a se imitando parentes.

d Iniquitas.i.commissa ab eo imitando eos:alr̄s iniquitas p̄ris nō respicit filiū:nisi ut dixi sit sceleris paterni imitatoꝛ.i.q.iiij.crimen.l.

e Sꝫ iiq̄tatē.i.auariciā quā p̄mi parētes eiꝰ egerūt vel origialia peccata

f Originalia.peccatū originale ita d̄r reputari:q2 ita punit̄ ꝓ sequentibꝰ ac si dimissū nō eēt:ar.j.e.q recedit. Et ita de alijs dic. s3 quare dic̄ pluralit̄ originalia:cū vnū solū sit originale:ponit plurale ꝓ singulari:ar.ff.de ori. iur l.ij.§.exactis.deide regibꝰ.i.rege:vel ꝓpt̄ diuersos effectus quos h3 i hominibꝰ originale.quosdā enī facit inuidos quosdā luxuriosos quosdā auaros ⁊c. Itē sicut cōcupiscentia facit puerū cōcupiscibileꝫ ⁊ adultum cōcupiscentē: sic ⁊ supbia facit pueꝝ supbilē ⁊ adultū supbientē. vel pluraliter ponit ꝓpter varias appellatōes quas h3. dicit enī lex mēbroꝝ stimulꝰ carnis: angelus sathane: languoꝛ nature: fomes peccati ⁊c.

g Dimissa sūt.si penitet eum suscepisse baptismum.vel ita punietur sufficienter ac si non esset baptizatus.

h Constat.dimissum.hic videt̄.ꝙ prius dimittat deꝰ peccata q̄ꝫ dimittat hō peccatū.sic ex hoc seq̄t̄ ipossibile.s.ꝙ simul esset iustus ⁊ iniustus:bonus ⁊ malus. Sꝫ dic ꝙ tēpore simul fit ab homīe dimissio pec

r Alij.hanc differentiā opinionū nō ponit mag̃r nisi ut tractarē p̄destinatione:nō ꝙ sibi in aliquo ꝯdicant.hoc alij respiciūt illud alij:quod inuenitur.j.e.§.finis.

s Iusticiam.p̄ntē q̄ eis cōfert̄ q̄bus peccata dimittunt̄.h.

t Presciam.ab eterno.n.p̄sciuit deus talē dimissionē nō valere eis ad vitā eternā nec vsq̄ꝫ in finē durare.

u Mille casuri.i.pauciores q credidit se cū dn̄o iudicaturos.

x Et.x.milia.i.plures qui crediderūt se sessuros ad dexterā dei

Lin eterna beatitudine. plures.n. sunt q credũt se saluandos q̃s q credant se iudicaturos cũz domino. ꝛ ideo illi designant maiori numero isti mínori.'

a Sz nõ i pluribꝰ. plures illoꝝ nõ placuerũt dño ꝛ si aliq coꝝ.

n Ex. accedentibꝰ. ã. i. q. i. sicut fict. b.

e s Jex bono. Lasus bꝰ. c. colligi videt ex illꝭ duobus. j. de cõ. di iiij. c. vl. ꝛ xxiij. q. iij. gdã. v. pelagiani. nã isti pelagiani dicebãt q̃ sine gra dei p libez arbitrium qs possit bonũ opari ꝛ sic obijciebant augustino: dicis o augustie q̃ non põt qs cũ ad adultaz etatẽ puenerit bene opari sine gra diuina sz illã nẽo põt bre uel mereri ergo deo non apponẽte gratiã ex necessitate peccabunt isti: ergo p liberũ arbitriũ non debet eis tale peccatũ imputari. ad quã obiectionez ꝛ cõsimiles cum augustinꝰ nõ rideret sed exclamaret: o altitudo diuitiarũ sapientie ꝛ scie dei q̃s icõ ꝑhensibilia sũt iudicia dei ꝛ inuestigabiles uie eiꝰ: deridebant euz. His itaq̃s ꝓmissis dicit. c. i tres ptes. in ꝓma pte ponit augustinꝰ casum in quo ꝛ ipi exclamare cõpellunt ꝓpter rõnis defectũ. s. cur deꝰ bonos quos scit a bono recessuros ꝛ i malo morituros: nõ paꝰ tollit ỏ medio q̃s malicia immutet. ꝛ q̃re q busdã ꝑseuerãtiã dat i bono: q busdã nõ: cum apud eũ nõ sit iniq tas nec ꝓsonaꝝ acceptio: vt ex̃ de iude. nouit. In secũda distinguit int̃ filios dei nuncupatione sola ꝛ veros filios: cuiꝰ occasione exponit illud io. ex nobis exierũt ꝛc. i tertia dicit q̃ ꝑseuerãtiã i bono dat deꝰ solis p̃destinatis. Et hui⁹ occasione interserit q̃ qdaz discipuli christi sunt veri: qdam nuncupatiui tm̃. b.

utrꝰ baptismi. Exꝰ hoc ỏ ficte accedẽtibꝰ uel de his q extra eccle siã baptizãt̃ itelligit̃: q sacramẽti qdem integritatẽ accipiũt: uirtutẽ uero eiꝰ minie assequunt̃. Parꝰ uulis uero uel adultis plena fide accedentibꝰ oia peccata remittũt̃ ꝛ si aliq̃n recessuri a bono i maluz uitã sint finituri. ¶ Nde augu. in libro de correctione ꝛ gra.

Jꝰ exꝰ bono i malũ deficiẽtes bona uolũtate moriũt̃: rñdeant si pñt: cur illos deꝰ cũ fidelit̃ ꝛ pie uiuerẽt: nõ tm̃ de uite huius raput̃ piculis: ne malicia mutarz intellectũ eoꝝ: ꝛ ne fictio decipet aias eoꝝ: utꝝ hoc i̇ptãte nõ huit an eoꝝ mala futura nesciuit. Nẽ pe nihil hoꝝs nisi puerilissime atq̃s ĩsanissime dicit̃. Cur ergo nõ fcẽ rñdeantꝰ q nos irridẽt: q̃n i talibꝰ reb⁹ exclamamus q̃ iscrutabilia sint iudicia eius: ꝛ inuestigabiles uie eiꝰ. nũqd. n. hocꝰ nõ donat de us q̃s uoluerit: aut uero scriptura illa mentit̃: q̃ de morte imatura hõis iusti ait: raptꝰ ẽ ne malicia mutaret itellectũ eiꝰ: ꝛ ne fictõ decipet aiaz eiꝰ. cur igit̃ hoc tam magnũ bñficiũ alijs dat deꝰ: alijs ñ dat: apud quẽ ñ ẽ iiqtas neq̃s acceptio ꝓsonaꝝ: ꝛ i cuiꝰ ptãte ê q̃s diu q̃s̃ in hac uita maneat q̃ tentatio dictaꝫ ẽ sup terrã. Dicutm̃ ergo cogũt̃ fateri donũ dei eẽ: ut fiat hõ dei uitã istã ãq̃s ex bono mutet̃ i malũ: cur aũt id alijs donet̃ alijs nõ donet̃ ignorat̃: id tm̃ donũ dei eẽ i bono ꝑseuerãtiã ꝓm scripturas ỏ q̃b⁹ testimonia multa iã posuiꝫ fateãt̃ nobiscũ: ꝛ cur alijs det̃ alijs ñ det̃ sine murmure aduersus deũ dignẽt̃ ignorareꝫ nobiscũ. nec nos moueat q̃ filijs suis q̃busdã deꝰ ñ dat istã ꝑseuerantiã. Absit. n. ut̃ ita sit: si ỏ illis p̃destinatis eẽnt ꝛ secũdũ ꝓpositũ uocatis sãctis. q uere sũt filij ꝓmissionis. Naꝫ cũ isti pie uiuunt dicũt̃ filijꝫ dei: sz q̃ uicturi sũt impie ꝛ i eadẽ ipietate morituri: nõ eos dicit filiosꝫ dei. ꝓsciẽtia. n. dei sũt filij dei q nõdũ sũt nobꝰ ꝛ sũt iã deo. de q̃b⁹ iohãnes euãgelista ait̃: q̃ iesus erat moriturꝰ ꝓ gente ꝛ ñ tm̃ ꝓ gẽte sz ẽt ut filios deiꝫ dispsos cõgregaret i unũ. q utiq̃s credẽdo futuriꝫ erãt p euangelij p̃dicationẽ: ꝛ tm̃ añq̃s eẽt factũ iaz filij dei erãt. i mẽoria. n. ꝓris sui i ꝓcussa stabilitate ꝓscripti sũt. Et sũt rursus qdaz: q filij dei ꝓpt̃ sua sceptã ul tꝓlit̃ grat iã dicũt̃ aꝰ nobis nec sunt tm̃ filij dei. de q̃b⁹ ait idẽ iohãnes: ex nob. exierunt: sz ñ erãt ex nobis. q̃ si fuissent ex nob mãsissẽt utiq̃s nobiscũ. non ait ex nob exierũt: sz quia nõ mãserũt nobiscũ iã nõ sũt ex nobis. ueruz ait ex nobis exierũt: sz nõ erãt ex nob. hoc ẽ ꝛ q̃n uidebant̃ ex nob noie: ñ erãt ex nobis. ꝛ tãq̃s ei dicere t̃ vñ id oñdis? q̃ si fuissẽt ex nob inq̃t: ꝓmãsissẽt utiq̃s nobiscũ filioꝝ dei uoxẽ. Johãnes logt̃ i filijs dei loco ꝑcipuo cõstitutus. Cũ ergo filij dei dicũt̃: deꝰ his q ꝑseuerãtiã habuerũt ex nob exierũt: sz nõ erãt ex nobis. ꝛ addũt: q̃n si fuissẽt ex nob: ꝓmãsissẽt uriq̃s nobiscũ: qd aliud dicũt nisi: nõ erãt filij dei: ẽt q̃n erãt i ꝑfessione ꝛ i noie filioꝝ dei: nõ q̃ iusticiã si mulauerũt: sz q̃ i ea ñ ꝓmãserũt neq̃s eni ait: nã si fuissẽt ex nobis uerã ꝛ nõ fictã iusticiã tenuissent utiq̃s nobiscũ: sz si fuissẽt inq̃t ex nob ꝓmãsissẽt utiq̃s nobiscũ: i bono illos uolebat ꝑcul dubio ꝓmanere. erãt itaq̃s i bono: sz q̃ in eo nõ ꝓmãserũt. i. nõ usq̃s i finez ꝑseuerauerũtꝫ: nõ erãt inq̃t ex nobis ꝛ q̃n erãt nobiscũ: hoc ẽ: nõ erãt i numero filioꝝ ẽt q̃n erãt in fide filioꝝ: q̃n q uere sũt filij p̃sciti ꝛ p̃destinati sũt ꝓformes imaginis filijꝰ dei: ꝛ ꝝ ꝓpositũ uocati sũt sancti: ut electi eẽnt. nõ eni perit filiꝰ ꝓmissionis: sz filiꝰ ꝑditionis fuerũt ergo isti ex multitudie uocatoꝝ: ex electoꝝ autẽ paucitate nõ fuerũt. nõꝫ ergo filijs suis p̃destinatis deꝰ ꝑseuerãtiã nõ dedit. hẽnt. n. eã si i eoꝝ filioꝝ nũeroꝫ ci ꝓmanẽtẽ uel p seuerantem q usq̃s in finem nõ ꝑseuerauerit: licet longo tempore in operibus charitatis exist̃at. b.

b Respondeat. ã. xxiij. q. iij. de tyrijs. b.

i Hoc nõ donat. i. donat: ar. ff. de v. sig. duobus. donat dico sz hoc s. moꝛi uel rapi. ꝛ ẽ sensus huius lre hoc donat q̃bus noluerit aut scriptura mẽtit̃. sz hoc nefas ẽ dicere: vt. xxiij. q. v. qd ergo. lau.

k Raptus ẽ. xxiij. q. iij. ea uindicta. b.

l Dicta ẽ. a iob. ã. di. ij. ſ. itẽ serut. ꝛ. c. si eni inquit. v. qd eni. l.

m Sicut ergo. suspẽdit̃ istud sicut usq̃ ad v. illum cur alijs. lau.

n Posui. i alia parte c. quod nõ ẽ hic. lau.

o Ignorare. ff. de legi. non oium.

p Suis. per pñtẽ iusticiam.

q Et ita sit. s. q̃ non dat. i. subtrahat. lau.

r Nã isti. quibꝰ deus nõ dat ꝑseuerantiã vel ꝓdestinatõem. lau.

s Filij dei. fm ꝑsentẽ iusticiam.

t Filios dei. fm p̃de stinationẽ. lau.

u Nobis. fm expositionẽ ꝛ opinionẽ nr̃am

x Ait iohãnes. i euãgelio. s. i verbis que sequũtur. lau.

y Dei p̃destinatione.

z In vnũ. i. in vnitate fidei. lau.

ꝛ Futuri. i. filij dei p gram. lau.

ꝓ A nobis. i. int̃ nos iohannes.

a De bis. illis. s. q nõ de bis. i. de istoꝝ numero q ꝛc.

b Perseuerauerũt. id est usq̃ in finẽ nõ ꝑseuerauerũt. vñ ouidius Sz scilicet ultia semp expectãda dies hõi ẽ: dicitq̃ beatus: Añ obitũ nẽo supmaq̃s funera debz. Argue, pdese modicũ q̃ desinit esse Quod non durabit cõmoda pua dabit. ꝛ nõ aliquem nõ debere dici ꝓmanẽtẽ vel p seuerantem q usq̃ in finem nõ ꝑseuerauerit: licet longo tempore in operibus charitatis exist̃at. b.

c Conformes. puritate vite mõ ꝛ postea beatitudine. lau.

d Filij dei. i. filij qui ẽ imago patris vsquequaq̃s eadẽ cũ pre.

e Nõ g. sic ordina: filijs suis ñ p̃destinatis deꝰ ꝑseuerãtiã nõ dedit. lau.

f Numero. secũdũ prescian.

g Apostolicā.q̄ dicit qd hēs qđ nō accepisti.ꝛ iacob°:oē datū optimum ꝛ oē donū pfectū desursū ē.vnde versus:Ex ope celesti fit: sigd habeſ honesti.Et venit a superis vl agas bñ vl medueris. Jtē gcgd hēs meriti pbentis gr̄a donet. Nil de° i nobis pter sua dona coronet.i. q.i. ꝗpio.

b Tales. sm̄ presentem iusticiam.

i Dati essent.si haberent perseverantiam.

k Pereat. tempore.

l Hoc dixit.vba euangeliste vsq; ibi nūquid ꝛc̄.

m Ubi pri° erat.apostoposis: quasi tunc intelligetis que dico: vt de con.di.ij.prima.

n Spiritus est.i.spiritualis intellectus.

o Finis .vbi dictum est q̄ appellamus filios dei propter presentem iusticiam qui tamē non sunt sm̄ prescientiam.

p Alij vero . hoc alij respicit illud quod posuit ā.e.di.§.eoꝝ.i pn̄. lau.

q Omnino.i. sine determinatione aliqua.ꝛ xxi.q.i. q̄ si dormierit

r Proponat.augustinus.l.b.

s Scribi. quadrimē hē diuisionem innuit. B.quā in ordinatione prosequit vsq; ad locū illū: sic itaq; ponit unumquodq; mēbrū diffiniens ꝛ diffinitiones suas auctoritate cōfirmans. lau.

t b Benedictus . qui benedixit.i.benedicet.i. exultabit nos ommimodo in anima ꝛ coꝝpe.xxiij.di.si ep̄s.

u Benedictōne.idest exaltatione que erit spiritualis etiam in coꝝporibus:quia tunc etiam habebunt proprietatez spiritus:quia erūt agilia ꝛ cibis nō egentia. hanc auctoritatē expouit.j.e.di.§.sic itaq;.

x Elegit.predestinando.b.dicit q̄ hoc gratis faciet signatis.

y In ipso.i.per ipsum.idest christū ante constitutionem ecclesie verbum.b.

z In conspectu.non hominū.i.intus ubi deus videt non ex vbi homines.xxij.q.v.hūane.vl in conspectu.i.in p̄ni vita.

ꝛ Predestinauit.ad bona que filij habituri sunt.

ꝯ Peccatuz nō meritis nostris ꝛc̄: sz cooperāte xp̄o.

ꝑ Voluntatis.id est ipsam sm̄ ꝓpositum voluntatis sue in gloriā laudem ꝛ gr̄ā sue in q̄ glorificauit nos in dilecto filio suo ꝛc̄.

a Similiter. ab exno.quo ad dei prescientiam.

b Judicatus est.i. indicari potuit est.

ꝟ Quia se ducunt finaliter.

esset:ꝛ qđ hr̄ent qđ nō accepissēt sm̄ applicā° ueracē sniam:ac p hoc tales° filij filio christo dati essent quēadmodū ad p̄rem ipe dic̄: ut oē qđ dedisti mihi nō pereat°:sed hēat uitā eternā.hi ergo christo intelligūt dari:q ordinati sūt i uitā eternā.ipi aūt illi sunt p̄destinati ꝛ sm̄ ꝓpositū uocati sūt sancti:quoruz null° perit:ac p hoc null° eoꝝ ex bono i malum mutat° finit hāc uitā:qm̄ sic ē ordinat° ꝛ iō christo dat°: ut ñ periat sz hēat uitā eternā.ꝛ rursus quos dicim° inimicos ei° ul̄ puulos filios inimicoꝝ eius quoscūq; eos sic regeneraturus ē ut i ea fide q̄ p dilectōez opaſ hāc uitā fināt:iā ꝛ añq; hoc fiat i illa p̄destinatōe filij ei° sūt ꝛ dati sūt christio filio ei°:ut nō peant: sed hēant uitā eternaz:deniq; ipe saluator ait:si mānseritis i uerbo meo uere discipuli mei estis . nūqd in his cōputādi sūt illi de q̄b° euangeliū sic loq̄t:ubi dñs cuz cōmendasset mānducātem carnē suā ꝛ bibentē sanguinē suū ait euāgelista hoc dixit in synagoga docēs in capharnaum.multi ergo ex discipulis ei° audiētes dixerūt: durus ē hic sm̄o:qs pōt eū audire ? sciēs aūt iesus apud semetipm̄ q; murmurabāt ō hoc discipuli ei° dixit eis:hoc uos scādalizat:si ergo uidebitis filiū hois ascēdentē ubi° p;ius erat.sp̄us° uēo ē q uiuificat caro aūt nō p;odest qcq̄.uerba que ego locutus sū uobis: spirit° ꝛ uita sūt.sz sūt qdā ex uob̄ q nō credūt.sciebat.n.ab initio iesus q essent credētes:ꝛ qs eēt eū traditurus : ꝛ dicebat:ꝓpterea dixi uob̄ q; nemo uenit ad me nisi fuerit ei datū a p̄re meo.Ex hoc multi discipuloꝝ eius abierūt retro ꝛ iaz cū illo nō ambulabāt: nūqd ꝛ nō isti discipuli appellati sūt loquēte euangelio:ꝛ tñ nō erāt uere discipuli:q; nō remānserūt i uerbo ei° sz id qđ ait si mānseritis i meo uerbo:uere mei discipuli eritis. q; ergo nō habuerūt pseuerātiā: sicut ñ uere discipuli christi:ita nec uere filij dei fuerūt:etiaz qñ eē uidebant:ꝛ ita uocabant. appellam° hos ergo ꝛ electos christi discipulos ꝛ dei filios:q; ꝛ appellādi sūt quos regeneratos ꝛ pie uiuē cernim°.sed tūc uere sūt qđ appellātur:si mānserūt in eo ꝓpter qđ sic appellant. Si aūt pseuerātiā nō hūt.i.in eo qđ ceperūt eē nō manēt:nō uere appellant ꝓpt qđ appellāt ꝛ nō sūt . apud deū.n.hoc nō sūt:cui notum ē q futuri sunt i.ex bonis mali. Finis° ergo b° auctis eoꝝ snie cōcordat : q pecata dicūt remitti sm̄ iusticiā ꝛ ñ sm̄ p̄sciam. Alij° uero q̄uis fatētur peccata redire:tñ seu p baptisma seu p p̄niam asserūt omn° peccata remitti:ꝛ plena fide accedentes ad lauacrū renasci : nō aq̄ tñ sed ēt sp̄u sācto. ꝛ si postea peccaturus sit:demū penitētez:ꝛ si aliq̄ recasur° sit tñ tpe sue p̄nie ita p;fecte expiatū affirmāt : ut si tūc mozeret:salutē iueniret eternā:quorū snie eiusdē auctis p̄ncipiū consentit . Cū eni questionē ei° ꝓponat quare p̄scitos ad mortē cum fidelit̄ ac pie uiuerēt:nō tūc de uita hui° piculis deus rapuit ne malicia mutaret intellectū eoꝝ ꝛ ne fictio deciperet aiam eius: evident̄ ostēdit illos tales fuisse:q; si fatali necessitate hui° uite subducti essent piculis : ꝓfecto uitā ꝓsecuti essēt eternā.ut ergo finis p̄ncipio ꝓueniat ꝛ ne sibi ipi cōtraire uideant : diffiniēdū qd sit scribi in libro uite ꝛ de eo deleri secunduz iusticiam quid scōuz p̄sciam. Secūdū p̄scientiā scribi est ad uitā p;ordinari qđ ab eterno factuz est. Unde ap̄lus in ep̄la ad ephesios.

Benedict° de° ꝛ p̄r dñi nr̄i iesu christi:qui benedixit nos i oi bñdictōe sp̄uali i celestib° i xp̄o iesu : sicut elegit nos in ipo añ cōstitutōnem mūdi : ut essemus sancti ꝛ imaculati in cōspectu ei° in charitate qui p̄destinauit nos i adoptōez filioꝝ p° iesū christū sibiter sz p̄sciaz deleri ē ad mortē nō ad uitaz p̄sciri.qđ ꝛ ip̄m ab eterno factū est.vñ dñs i euangelio:qui credit i me:hz uitā eternā. qui aūt non credit:iudicatus est.

Jnc etiam augustinus ait.

Quit de° q sūt ei°. ex his nemo seducit.nōduz apparuit

d Predo. scribēdi. i libro vite quo ad dei pſciam ꝛ ſm iuſticiā.
e Si quo minus. i. ſi aliquo mō minus. i. nō. q. d. ſi nō eēnt ibi parate in pdeſtinatōe dixiſſez nobis. i. nō celaſſē vobis imo dixiſſem: q2 non ſunt ibi: ꝛ vere parate ſunt ibi in pdeſtinatōe q2 vado uobis parare locū in pdeſtinatione. parate qdē erant manſiones in predeſtinatione: ſz tñ adhuc parande ipſoꝝ operatōne. uꝫ ſub vna diſtinctōne: vt ſit pꝛobatio p impoſſibile hoc modo: In domo patris mei māſiōes plu. ſunt. ꝛ merito multe parate uobis i pdeſtinatōe: q2 ſi nō eſſent pate vobis i pdeſtinatione: ego dicerē vado parare eas. i. vado eas vobis pdeſtinare. H aūt ē impoſſibile: vt incipiat aliqd pdeſtinare. Conſtat ergo māſiōes illas paratas. ꝛ hoc ē ſi non eēnt ibi dixiſſe uobis: q2 vado parare. i. pdeſtinare. b.

di. ij. querendum. meritum. n. ita demū eſt ut ait auguſtinus: ſi de ea re ſit quam credere ad religionez pertinet. nō eni de omni re que videt qđ hic dicitur accipiendum eſt. lau.
o Parat. loquit hic ac ſi aliqs poſſz incipere pꝛedeſtinari, quod non eſt verum.

iudiciū ſed iā factū ē. Predo᷑ ſꝫ iuſticiā ſcribi ē deo auctōe ea opari: quoꝝ merito ſit dign᷑ eterna ſalute. hūc duplicē modū ſcribendi i euāgelio de᷑ aſſignauit dicēs diſcipulꝭ ſuis: In domo pr̄is mei māſiones mlte ſūt: ſi quo᷑ minus dixiſſez uob q2 uado pare uob locū. ꝛ ſi abiero ꝛ pparauero uobis locū: iteꝝ uenio ꝛ accipiā uos ad meipm: ut ubi ego ſū ꝛ uos ſitis dicēs i domo pr̄is mei māſiones mlte ſūt: ſi quo min᷑ dixiſſez uob q2 uado pare uob locū: oñdit eos qb᷑ loqbaꝭ ſcriptos i libro uite pdeſtinatōe. ſbijciēs: ſi abiero ꝛ pparauero uob locū ꝛc: oñdit eos adhuc eſſe ſcribendos opatione. Hinc ēt auguſtin᷑ in eiuſdē loci explanatione ait.

In domo. p. m. m. m. ſunt. Dom᷑ dei tēplū dei: regnū celoꝝ: ſūt hoies iuſti: i qb᷑ ſūt mlte dr̄e: ꝛ he ſunt māſiones ipius domus. he aūt iā parate ſūt i pdeſtinatōe: ſicut apl's ait: q elegit uos añ mūdi cōſtitutionē pdeſtinādo: parādo aūt in opatōne. vñ quos predeſtinauit hos ꝛ uocauit: ſm hoc qđ dr̄: fecit de᷑ q̄ futura ſunt. i. que facturuꝭ erat. ꝛ ifra: ſi quo min᷑ eē ꝯfirmat: q2 ſi nō eēt dixiſſet ibo ꝛ parabo. i. predeſtinabo. ſꝫ q2 ibi ſūt: nō ē opuꝭ aliqua pare. q2 uero nōdū ſūt in operatōe: addit: ꝛ ſi abiero ꝛ pparauero: abiēſ ſꝫ nō reliquēs parat᷑: q2 ſbtrahit ſe ꝛ latet ut ſit fides. que nō ē de uiſa re: ꝛ ide ē meritū fidei. Ex hac uiuit iuſtus ꝛ mūdaꝭ ei coꝛ: dū peregrinaꝭ ꝛ in ea deſideraꝭ: qđ nondū habeꝭ. hec ē pparatio māſionis eius: q2 ſic parat nos ſibi ꝛ ſe nobis: ut maneat in nobis: ꝛ nos i eo. quantū qſqꝫ erit particeps ei᷑ pl᷑ uel min᷑ p diuerſitate meritoꝝ: ꝛ hec ē multitudo māſionū. Item. Secūdū᷑ iuſticiā

deleꝭ: q2 grā ſbtracta ea operari pmittiꝭ: qbus eternā dānatōez mereꝭ. Hinc᷑ prophæta loquens ex pſona chriſti ait: deleanꭍ de libro uiuentiū: hoc ē ſubtrahaꝭ eis grā: q̄ ſubtracta hic in pfundo uicioꝝ: deinde i eternā dānatōnez pcipitanꭍ. ꝛ cū iuſtis nō ſcribanꭍ. i. nō apponaꭍ eiꭍ grā: q̄ fiāt digni eterna ſalute. Sic᷑ itaqꝫ peccata ſm pſciaz remittūꭍ: cū ab eterno grā pparaꭍ: q̄ uocatus iuſtificeꭍ: iuſtificat᷑ tandez eternaliꭍ glorificeꭍ. Secūdū iuſticiā uꝰo peccata remittunꭍ: uꝭ cū baptiſma plena fide accipiꭍ: uꝭ pñia toto coꝛde celebraꭍ. q̄ remiſſio ꝛ ipa ſm pſciaz nō incōuenienꭍ fieri dr̄. Ut᷑ eni ex pmiſſa auc͞te apl'i daꭍ itelligi: due ſunt pordinationes. Una q̄ qſqꝫ pordinaꭍ hic ad iuſticiā ꝛ remiſſionem peccatoꝝ pcipiendaz. altera: qua aliqs pdeſtinaꭍ ad uitā eternā in futuro obtinēdā. harū effect᷑ ſūt: pñs iuſtificatio: ꝛ futura gloꝛificatio. que oia i pmiſſa auctoꝛitate cōuenienꭍ diſtinguūtur. Prima. n. pdeſtinatio q̄ preordinaꭍ ad pñtē iuſticiā: dſignaꭍ cū dr̄: ſicut elegit nos i ipo añ mūdi cōſtitutōnē ꝛ cetera: cuius effectus ifra ſupponiꭍ: in q̄ gratificauit nos in dilecto filio ſuo ꝛ cetera. Secūda preoꝛdinatio ibi oñdiꭍ: q predeſtinauit nos in adoptōnē filioꝝ ꝛ cetera. Ei᷑ effcūs pmittitur: dū dr̄: q bñdixit nos in oi bñdictiōe ꝛ cetera. He due pordiationes: ꝛ caꝝ effect᷑ ita ſe habēt: ut pma ꝛ ei᷑ effect᷑ natura precedant: lege cōſequendꭍ inferanꭍ. Si eniz aliqs pordinatus ē ad uitā: cōſequenꭍ inferꭍ: ergo pdeſtinat᷑ ē ad iuſticiā. ꝛ ſic: conſeqtur uitā eternā: ergo cōſecut᷑ ē iuſticiam. ſed non conuertiꭍ. unde multi ſunt pticipes pme preoꝛdinatōnis ꝛ eius effect᷑: ad quos ſecūda

f Quo min᷑. i. aliquo min᷑. i. nō. q. d. ſi nō eēnt ibi multe manſiones dixiſſē vobis q2 ñ ſūt ita: ſꝫ q2 vado ꝛc. uel. i. ſi mlte nō eēnt ibi māſiones.
g Quia. i. ve ſunt ibi: quia uado pare eas in operatione
h Scriptos. nō hic ar. ꝫ. exceptionē. G. i illo. §. xxvij. q. ij. §. ecce. quia hic ex negatione ſequiꭍ affirmatio. io.
i In domo. inſti. xxiij. q. i. oibus.
k Predeſtinatꭍ. ab eterno.
l Et vocauit i memoꝛiā p grē collationē interioꝛi uocatione.
m Que facturus. i. que ſe factuꝝ pꝛeoꝛdinauit. lau.
n Si q̄ min᷑. confirmat eē māſiones paratas. i. que ſe facturum pꝛoꝛdinauit p ar. a cōtrio ſenſu ſupꝛiꝰ illius verbi ſi quo minus ꝛ hoc ē qđ ſeqtur: ꝛ ſi abiero. vnde eo ipo ꝙ abijt: māſiones illas parauit in opere. i. ipos ad pparandū excitauit. accēdit. n. eos ad deſiderandū ſe amplius. quāto. n. amplius res deſiderata ſubtrahiꭍ: tanto ampli᷑ deſideraꭍ. ꝛ eo ipo ꝙ ſe ſubtrahit aſpectibus eorū mereꭍ fides in eis augmētari. fides. n. ē de re nō uiſa. ꝛ hoc eſt abiens a ſuis ad tempus ſed nō relinquens q2 cū eis eſt ſemp. ā

p De viſa re. ut hic i nuit illud: fides nō hꝫ meritū: vbi humana ratio pꝛebet experimētuꝫ. ar. ꝫ. de con. di. iiij. venit.
q Et inde eſt. ipe de᷑. ſ.
r In ea. ſ. fide.
s Deſideraꭍ. ſ. fides. ꝛc. b.
t Habeꭍ. futura gloria. b.
u Secundū. iuſticiaz ꝛc.
x Hinc ppheta. ad id reſpicit quod dixit qd ſit deleri ſm pſciaz: nō ad pꝛimū: cum multi ſaluandi deleanꭍ ꝛ ſm iuſticiā operāꭍ dānatōne digna.
y Deleantur. hoc verbum reſpicit deletōnē ſm pꝛeſciam.
z Sic itaqꝫ reuertiꭍ G. ad materiam hui᷑ di. ꝛ q2. ā. in illo. §. eoꝝ opinionē poſuerat dicēdū: ꝙ peccata receſſuris a iuſticia remitūꭍ ſm iuſticiā nō ſm pſcientiā: hic oſtendit qd ſit peccatū dimitti ſm iuſticiā qđ cōuenieñter pōt dici fieri etiā ſm pſcientiā. Et inde ſupta occaſione duas dic eē dei pordinationes ꝛ earū ſimiliꭍ duos eē effectus. qđ totū arguit ex diuerꭍ vbis auc͞te apl'i ſubiūgit ēt qualiꭍ lege ꝯſequēdi ſe hēant iſte pordinationes ꝛ earuz effect᷑. ꝛ adijcit auc͞tez euangelij ſi fuiſſent ex nobis ꝛc. ēt ſm hāc diſtinctōem eſt intelligenda ꝛ in quē moduz obſtaret demonſtraꭍ. ꝛ h uſqꝫ ad. §. hāc ſocietatē. l.
ꝛ Secūdū pſciaz. pñtis iuſtificatōis. lau.
ꝯ Ut eniz. auc͞te. ꝫ. e. di. benedictus. lau.

ꝝ Preoꝛdinationes. i. plures predeſtinatōnes. pluraliꭍ dicit, ppꭍ duos effectus pordinationū: quoꝝ vnū iplet de᷑ hic, ppꭍ iuſtificatōez. alterū i futuro dādo beatitudinē. una ē. n. dei pꝛeoꝛdinatio. i. deus pꝛeoꝛdinās deus vnus ꝛ pdeſtinās vn᷑ ē. ſꝫ eius duo ſūt effect᷑. ſ. iuſticia vꝭ iuſtificatio in pñti ꝛ eterna beatitudo in futuro.
ſt Pꝛedeſtinatio. pma. i. pꝛim᷑ modus pꝛedeſtinationis. lau.
a Gratificauit. i. gratos fecit. lau.
b In dilecto. i. ppꭍ vꝭ p q2. ppꭍ dilectū filiū ſuū nos diligit: ꝛ illos quos diligit fili᷑ ꝛ quibus vult filius diuina dona largiꭍ.
c Cōſequēdi. i. cōſequēne hypothetical.

d Exierunt.qz põt eẽ q nobiscũ fuissent quo ad secũdãpordinatõez.s.q essent pordinati ad vitã eternã:z tñ nõ mãsissent nobiscũ:itelligas cõtinue vnde subiungit:immo incepissent eẽ nobiscum.b.

e Secũde.quod nõ p hoc qõ dicit fuerunt ex nobis.

f Societate.s.effect⁹ pme.

g Ad secõaz.nõ pmã

b Utrũqz.s.si fuissẽt ex nobis:z mansissent utiqz nobiscuz ita.s.ut antecedens referat ad ipsam preordinationẽ fm naturã z cõsequẽs ad effectum.

i Non conuenienter. hoc forte ideo dicit: qz adhuc isti nõ habebãt effectũ secũde pdestinationis:sz habituri erãt z ideo non conuenienter subiũgeret mansissent cum adhuc isti ibi non manerent. qõ innuitur ex vi locutõis.b.

k p Anc.s.augustini q̃ auctas.ã. posita ẽ.s.si ex bono zẽ: q̃ si i eadẽ qualitate in q̃ erãt effecti apparebũt tunc in pñtia.

k Hanc societatem.q dãnandi verã iusticiaz hñe pñt fm prescian z non solo noie censeri debeant:ostendit auctoritate z rõibus vsqz ad illum locũ qõ aũt ibi diuersos modos huius vocabuli filius dei assignat: z qualit filij dei appellant ẽt qui futuri sũt mali:ut ostendat tandem ex hoc qualit peccata dimissa redeant.z hoc vsqz ad.§.q autez z hic nõ q hic vult infringere opinionẽ quã ã.e. posuit. §. eoz que dicit damnandos solo noie in stos esse z non fm pscian.

l Auctis.que auctoritas posita ẽ.ã. e. si ex bono.lau.

m Que in eadem.ã. e.di.§.verum.b.

n Qualitate. ordo. vt essent filij ire. i. prescie pñtis:malicie z peccati pñtis:ecnt tales dico fi spe tñ: sed añ dei oculos.i.vt non solũ videretur tales sz etiã ecnt b.

o Presentiũ. q. d. in ea qualitate in qua erãt futuri apparebũt tunc i pñtia:vt.ã.e.notani.

p De qbus.s. q pñtez hñt iusticiã:sz sũt eam amissuri.de qb⁹.ã.prelibauit.§.eoz.lau.

q Heraciter. ar. ff. de au.z ar.lega.l.si ita.l.

r Quod aũt.dnob⁹.i.fm q sũt i pma iã z fm q adhuc sũt i pñti vita.qõ nrifarie diuidit:sicut iã magr dicit.b.

s Expectatio.i.creatura expectãs.s.homo.

t Reuelatõem filioz dei. uel bõ fidei.i. fidelis.ex q̃.s.apparet q̃lis ẽ vl futur⁹ erit:vl i qua.s.bõ dr hic creatura q̃ hic videt esse creatura tñ:sz in alia vita apparebit q ẽ filius dei: qõ in hac qdez vita plene nõ apparet.b.

u Corruptionis.i. penalitatis a cã querẽ di vicuz z vltiũ z alia q⁹ indiget nra mortalitas.b.

x In libertatẽ.i.in glorã libertatẽ quam hẽbũt filij dei b.

y Intra nos nentes.s.maxima rõne.

z Adoptiõez pfectã.s. ex oi pte:vt sumus filij dei fm aiaz z sz corp⁹ quã tñ ad gaudiũ aie z stolam i mortalitatis l corpore.b.

z Creatura. nulla preroganina sup alias creaturas pdita.

2 Hoc. sicut hi q mali sunt adhuc:sz futuri sunt boni q⁹ predestinati.

a Eine. sicut qui boni sunt z finaliter hõi permansuri.l.

b Hobiscuz. i.adhuc modicũ fidei habẽti lau.

c Hi ergo.infert ex prime dictis p arg.a simili: z reuertit hic ad principalẽ materiã huius iiij. di.

d Nõ scõn pscian. z tñ fm pscian dimitti sicut dr gra.ã.e.§. sicitaqz.vl.q remissio.sed hic alit sumit nomen pscientie ẽs tbi.

uel ei⁹ effect⁹ minime ptinẽ pbat. Juxta hãc distinctõez itelligẽda ẽ auctas illa iohãnis: exierũt⁹ ex nobis sz nõ erãt ex nob:nã si fuissẽt ex nob:mãsissẽt utiqz nobiscũ Ex nob ingt exierũt.i.a nra societate recesserũt:q̃ pme ordinationis z ei⁹ effect⁹ nobiscuz pticipes erãt:sz nõ erãt ex nobis.i.secũde⁹ pordinatõis z ei⁹ effect⁹ societatẽ nobiscũ nõ inierũt. qõ ex eo uideri põt: qz si fuissent ex nobis.i. si illius pordinationis nobiscuz participes ẽnt:mãsissẽt utiqz nobiscũ i.a societate⁹ effectus eius pordiationis quã nobiscũ cõtraxerãt: ñ recessissent.si eni ad⁹secũdaz pordinatõez utrũqz⁹ referet: nõ cõuenient illud inferret:mãsissent:immo cepissẽt utiqz nobiscũ eẽ. si nero ad pmã:falsa esset,ppositio: si fuissent ex nobis z cetera. Oulti eni pñtis iusticie z sanctitatis participes fũt: q tñ i ea nõ pseuerãt unde dñs ait in euangelio.

Non q cepit: sed q pseuerauerit usqz in finẽ:hic salu⁹ erit. Hanc societatẽ sigs solo noie z,pfessione nõ aũt rei ueritate a dãnãdis dicat ꝓtrahi: eiusdẽ auctoritatis⁹testimonio ꝓuicit. Debis eni q pme nõ secũde pordinationis sũt participes ait:nec nos moueat:q qbusdã filijs suis de⁹ nõ dat istã pseuerãtiã. Absit eni ut ita sit si de pdestinatis essẽt z cetera:q̃⁹in eadẽ auctẽ supza continẽt. Oues náqz de qb⁹ in euãgelio dñs ait:z alias oues hẽo q̃ nõ sunt ex hoc ouili: z filij de qb⁹ iohannes ait:ut filios dei q erãt dispersi ꝓgregaret in unũ:ita pscia erãt oues z filij:ut qualitate⁹ presentiũ⁹nõ spe tñ sed ẽt añ dei oculos essẽt filij ire z pditõis eterne unde apl's nõ ait:uidebant eẽ: sz eram⁹ inqt z nos natura filij ire. nec ait reputabimini ab hoib⁹: sz fuistis aliqñ tenebre: nũc aũt lux in dño.de se quoqz scribẽs ad thimotheũ nõ ait:uidebar sz fui persecutor z blasphem⁹ z cõtumelios⁹ nũc aũt suz misericordiã cõsecut⁹.oẽs qcũqz in christo renascũtur: z q ei⁹ sanguine a diabolo redimunt: pus ex adã peccatores nascunt: z diabolice seruitutis obnoxij. Sic ergo isti q̃uis sint futuri filij dei:tñ prius sũt filij diaboli:sic hi de⁹ qbus sermo habet: q̃uis recedendo a iusticia futuri sũt filij pditionis eterne:cũ tamẽ pie z fidelit uiuũt uere sũt filij dei z iusti z eterna beatitudie digni. Unde auctas nõ ait:cũ uiderent pie z fidelit uiuere sz cũ pie z fidelit uiuerẽt:nec ueracit⁸ a bono in malũ cõmutarẽt q nũq̃ ueracit boni fuerũt.dñs quoqz nõ ait per ezechielẽ:Si auerterit se iustus a iusticia sua quã uiõbat hñe:sz sua scilicz quã ueracit hz. Quod aũt i eadẽ auẽte sequt: nõ erãt i numero filioz qñ erãt in,pfessione filiorũ:ita intelligendũ ẽ. Filij dei uocabus modis appellant:dicunt filij dei pticipatõe hereditatis eẽne sicut iohãnes ait i euãgelio: quot quot crediderũt i eũ dedit eis potestatẽ filios dei fieri.apls ait in epistola ad romãos: Expectatõ⁹ creature reuelationẽ filioz dei expectat.z infra:ipa creatura libera bit a seruitute corruptõis⁹ in⁸ libertatẽ glozie filioz dei.z infra: ipsi intra⁹ nos gemin⁹ adoptionẽ⁹ filioz dei expectãtes. hinc ẽt augustinus eadẽ uerba apl'i exponens ait:Modo tñ creatura⁹:cũ nondũ filioz forma pfecta. Hoc⁹ ergo mõ non sunt filij nisi pticipes eterne⁹ beatitudinis. Jn pñti eni dicunt filij trib⁹ mõis.ul' pdestinatione tñ: sicut hi de qb⁹ iohãnes ait:ut filios dei q dispsi erant zẽ. ul' pdestinatõe z spe eẽne beatitudinis:sicut illi de qbus dñs ait:filioli mei adhuc modicũ uobiscũ⁹ sum.uel merito fidei z pñtis iusticie.nõ aũt pdestinatõe claritatis eterne:sicut hi de quib⁹ dñs ait:si aũt dereliqrint filij ei⁹ legẽ meam z i iudicijs meis nõ ambulauerit z cetera. Hi⁹ ergo de qbus i pñti agit:filij sũt merito fidei z pñtis iusticie:nõ sunt aũt filij adoptõis eterne. q ergo peccata dimissa fatent redire: sz iusticiã z nõ⁹ fm pscian ea dimitti neẽe est: ut ꝓfitent: sic saluãdis peccata fm iusticiam ad eternaz dãnationẽ imputant:non fm pscian: qz z illis a bono in malum deficientibus singula replicabuntur ad suppliciuz z his usqz i finẽ i bono perseuerãtibus nulla iputabunt ad penaz

Qui aũt dicũt q̄ peccata dimissa nõ redeant: auctẽ gregorij ꝛ ꝓspe ri sniaz suã ꝓfirmare conant. ait eni greg. in moralib⁹ li. xxxv.

Quid ẽ qõ dr: q reddis iniqta tẽ filijs ac nepotib⁹: peccatũ s. originale a pr̃ib⁹ trahim⁹: ꝛ nisi p gr̃az baptismi soluamur ẽt pa rentũ culpã portam⁹: q̄ unũ cuz illis sum⁹. reddet iniqtatẽ patꝝ i filijs: dũ ꝑ culpa pentis ex origia li peccato aia polluit plis. Et rur sus: ñ reddit iniqtatẽ patꝝ i filijs q̄ cũ ab origiali cꝛpa p baptismũ liberamur: nõ iam pentũ culpas: sz ãs nosipsi ꝓmisim⁹ hẽmus.

Tẽ in rñsionib⁹ psperi.

Qui recedit a christo ꝛ alien⁹ a gr̃a finit hanc uitã: qd nisi i pditionez uadit? sz nõ in id qõ re missũ est recidit: nec originali pec cato dãnabit: q tñ ea morte affici tur q̃ ei ppt̃ dimissa peccata debe bat. Hinis b⁹ auctis pncipio cõ traire ur. neq. n. aliud ẽ dimissa peccata redire uel i origiali pecca to dãnari: q̃ pena pecco debitaz p⁹ eiusdẽ remissiõez excipe. auctes uero sibi ꝓtrarias assertores hui⁹ snie ita determinat: peccata dimis sa redire dicũt: q̄ qsqs post acce ptã remissionẽ peccatoꝝ ad uomi tum redierit: tãto graui⁹ punict: q̃to magis bẽignitate dei abus⁹ si gloꝝ remissioi accepte ingrat⁹ ex titit. Exꝝ illa snia fauorabiliõ vr: q̄ plurib⁹ roborat auctib⁹: ꝛ euidẽtiori rõne firmat. ut eni dñs ait per ezechielẽ.

Si auerterit se iustus a iusti cia sua: ꝛ fecerit iniqtatez fm õnes abominatiões ãs opari solet impius: nũqd uiuet? Omnes iusti cie ei⁹ quas fecerat nõ recordabũ tur. in peccato suo morietur: ꝛ non erũt i mẽoria iustitie ei⁹ ãs fecerit

Tẽ gre. i explanatõe ciusd̃ loci.

Hẽ: q̄ cũ mala ꝓmittim⁹ sine cã bona nr̃a trãsacta reuocam⁹: q̃n in ppetratõe maloꝝ nulla debz ẽ fiducia ptitoꝝ bonoꝝ. Dẽ

Exptuso qppe sacculo alium de exit qõ aliũde mittit: q̄ i discrete mẽtes mercedẽ: q̃ ex bo no acquirit: nõ aspiciũt qũo ex ma lo ope pdat. Tẽ petrus i epla secunda.

Si refugiẽtes coinquinatões mũdi in cognitõe dñi nr̃i sal uatoris iesu christi his rursus im plicati superant: facta sunt ei⁹ po steriora deteriora prib⁹. meli⁹ n. erat illis nõ cognoscẽ uiã iusti cie: q̃s post cognitõez retrorsũ cõ uerti ab eo qõ illis traditz ẽ san cto mãdato. Paulus quoq̄ scri bens ad hebreos ait.

Intermittẽtes sermonez in choationis christi feramur ad eis pfectõnẽ ñ rursus iacientes fũdamẽtũ pñie ab opib⁹ mortuis Jcẽs opa mortua pra bona signat apls: q̃ p sequẽs peccatuz erãt mortua: q̄ bi peccãdo pra bona irrita fecerunt. hec sicut pec cãdo fiũt irrita: ita p pñiam reui uiscũt: ꝛ ad meritũ eterne uite ꝛ beatitudinis singula, pdesse incipi unt etiã illa q̃ peccatis inueniunt admixta. Unde augustin⁹: piuz ẽ credẽ ꝛ ceta. ꝛ hieronym⁹: nõ ẽ iniustus deus ꝛẽ. apostolus etiã scribẽs ad hebreos: cũ fidẽ ꝛ dile ctionẽ ꝛ bona opa eoꝝ breuiter cõmemorasset: boꝝ omniũ mer cedẽ quã amiserãt peccãdo post pñiaz a dño eos recepturos⁹ ostẽ dit. Porro q̄ p pphetã dixit: Si auerterit se iustus a iustitia sua ꝛ

c Qui autẽ. ab hinc. vsq̄ ad. §v. erum probat sniam aliaz. s. pec cata dimissa non redire.

a q Quid ẽ. iniquitatẽ. per hanc autem non probat propositum sed per sequentem optime. l.

b Filijs nõ põt intelligi nisi de originali peccato. aliꝰ nõ conʒdice ret auctas illa filius nõ por tabit ꝛc. i. q. ii ij. fadei.

c Peccatuz solũ.

d Habemus unde pz q̄ ori giale peccatũ dimissũ nõ re dit: ꝛ ita pecca ta dimissa nõ redeũt.

e q Quidi recedit. sed nõ id qõ. s. xx iij. q. iij. si illic ẽ. l. di. §. alij. ꝛ c. miror. ẽ. di. i. tres aũt. b.

f Nõ. recidit hic expesse dicit iste: q̄ pec cata nõ redeãt sz si conʒriũ te nere volueris expones sic: ñ recidit olo vel eadẽ quãtitate in qua pr̃ius est.

g Hec in origi nali. Jdicit si sic exponat

b Qui tñ. ẽ. c. pri. qui recedit. lau.

i Morte. i. siti pena etna

k Que ei. i. q̃ lis mors eterna. si sic expo natur: nõ conʒdicit sibi.

l Finis ꝛc. pncipio. ma gist vocat pn cipiũ ubi dixit sz nõ id ꝛẽ. si tem vo ubi dixit q taz ea ẽt ꝛẽ. ẽ. c. proxi. q recedit. sed illud ea facit simplicẽ ꝛ no mialẽ relatõez

m Quã pena. vez diceret: si p eodẽ peccato penã exciperet. l:

n Assertores. i. illi q dicũt q̄ peccata dimissa nõ redeũt. lau.

o Determinat. gratianus alti intelligit in sequẽti. §.

p Extitit. vr potius. q̄ ita dãnabit q̃s p sequẽti peccato: sicut dã naret si pna peccata ñ eẽnt dimissa. l. eternalit: sz ñ tãtũ pñiet. b.

q v Erum. ut eni deus. ab hoc loco vsq̄ in fi. nitit gra. conflare. ar. huius q̄ bona pra per mala sequẽtia mortificata reuiniscũt si postea bona fiãt. ergo a simili: cũ mala p pñiam mortificentur si uez q̃s in malũ reciderit: reuiniscũt: ꝛ ita peccata redeunt. sed hec argumẽtatio vt prędixi in principio huius di. non procedit: q̄ aliud ẽ i mia aliud i inuio. i. aliud ẽ i bono aliud i malo: q̄ bona cõmunicant nõ mala: ar. de con. di. iij. queris. ar. ff. de ser. expor. fernus. ꝛ pbat pñũ vsq̄ ad illũ locũ: hoc sicut. secũdũ aũt pbat

vsq̄ ad illud porro. exide, pbat q̄ eadẽ rõ ẽ i bonis ꝛ in malijs quo ad hoc tandem concludit in. §. sed in his. v. sicut igit bona. l.

r s Si auerterit. nõ recordabunt. ergo idẽ ac si nunq̄z habuissent aliq̃ bonũ ꝓpter q̃ fuit sibi dimissuz. ꝛ ita idẽ ẽ ac si nunq̄z fuissent pec cata sibi dimissa. Et sicut omnia peccata taliter dimissa redeũt: ꝛ dicunt re dire p cõsequẽs pecca ta: sicut pra bõa mor tificata p peccatũ dicũ tur p penitentiã reuini scere. l. ꝛ ita argumẽtat gra. ex his auctoritati bus a simili p conʒrium

s s Ne nobis. reno cam⁹ i defẽsionẽ a pena: quo ad vitam eternam. lau.

t Bonoꝝ. q̄ ꝓ malis puniat: miti⁹ tñ pũiet vl quo ad vitam etnaz cõsequẽdam nõ debet baberi fiducia. de hoc ã. di. iij. §. itẽ illud. licet quo ad minorẽ penam subeundã possit habe rĩ fiducia. b.

u d Exptuso. hoc cõ tinet in ageo ꝓ pheta. lau.

x s Si refugiẽtes ꝛẽ. prioribus ecce v bũ ꝑ quo iducit. c.

y Meli⁹. i. min⁹ ma lum. lau.

z i Intermittentes. i. dimittentes q̃si nõ hoc tñ ꝓtẽti. sz cuz hoc bito ad ulteriora procedentes. b.

z Inchoationis. i. in quo christus inchoat ẽ in nobis p fidẽ. s. q fmo ẽ õ iitio fidei quo rudes catheczãtur: vt est symboluz: ꝛ oñica ofo. x. q. i. placuit. b.

ꝛ Feramur. fm intelli gentiaz scripture ꝛ bo nã operationem.

ꝛ Jacientes. funda mẽtũ inq̄z nos dico ia ci. fun. pe. ꝛ qõ p⁹ dixit fmonẽ ichoatõis: hic appellat fundamentũ q̄: ad religionẽ xp̃ianą venientibus pius pro ponitur: ꝛ sup hoc qõ pfectionis ẽ edificatur dicit ergo nos dico ia ci. fũ. pe. i. amore quasi lapidem in fundamento quod est penitentia de peccatis: vel de hoc q̄ qs pr̃iora bona mortificauit per peccatum. Jacientes dico. i. non sicut olim s. non ita negligent sicut olim: vt sicut prius cecidimus sic iterũ cadam⁹: vl non rursus. i. non amplius nisi modo iaciamus: vt amplius iacere non sit opus.

a d Jcens. ꝛ ad meritũ. lz magister ad hoc istud alleget: nõ tamen p con trarium intelligendũ: ut idem sit in malis. magister tamen ad hoc. ã. tres posuit opiniones.

b Unde augustinus. piũ est. ã. di. iij. §. illũ aũt. ꝛ. c. pium est.

c Hieronym⁹. nõ est. ã. di. iij. §. hoc itaq̄z. ꝛ. c. non est. b.

d Recepturos. ergo a silẽ intelligat per cõsertũ idẽ ec in malis q̄ secũdũ boꝝ sententiam reuiniscent.

e p Porro. hoc porro copulatiue tenet non aduersatiue: ꝛ inducit sequẽs

c.ad probandū.q̄ bona mortificata reuiuiſcunt.& allegat pro alia ſnta .ſ. q̄ peccata non redeant.vel ſi pro alia ſnta intelligatur:ſic accipiat littera: quaſi nō ſolum per auctoritatem illā ſi auerterit ꝛē:peccata redeant: ſed ꝛ per hanc auctoritatem aliā.

f Eūdē ꝓphetā.i eiuſdē ꝓphete q̄ ꝓdixerat ꝛ ezechielē:vt.ā.§.finis.

g Filijs.p quos oēm pplm myſtice itelligat colentē idola.

b Receſſerūt.p idola triā vel peccatū imane xlv.di.diſciplina.

i Caſtabunt.ab hoſtibus ꝛ miſeri erūt.

k Preuaricati adorādo vitulum ꝛ trāſgrediendo meū ꝓceptum de quo dixi non facia tis vobis deos alienos

l Redemi eos.ab egyptiaca ſeruitute.

m Mendacia.dicentes bi ſūt dij tui iſrael.

n Ululabant.luxurie vacantes.

o Ruminabāt.ideſt nō ſicut boues comederunt: ſed quaſi iumenta.

o Ruminabāt.ideſt abundantiaz rerū quā habebant ſepiuſ ad voluptatem.q.ad fauces reuocabant:vt inde delectabilius paſcerētur nihil niſi cibos ꝛ luxurias querentes.

q Receſſerunt.dādo ſe diabolo.

r Erudiui.p moyſen ꝛ alios fideles.

s Et confortaui i.dedi eis fortitudinem bellandi in tēpore ioſue.

t Cogitauerūt.quia tanta eis feci.

u Malicia.cum non poſſent nocere cogitatione ſola potentiā meam ad idola tranſtulerunt.b.

x Reuerſi.ad id q̄ fuerunt anteq̄ ipos reuocarem per abraam ꝛ moyſen.ut abſq̄ iugo legis ꝛ noticia dei ferrentur in preceps.

y Doloſus.deus intēderat eos cōi aduerſarios:ipi vero contra deum nituntur ꝛ ſagittas blaſphemie contra deum iniiciunt.

cetera. Ipſe p eūdē ꝓphetā ꝓmiſit dicēs. Si ipi egerit pniam ab oibus peccatis ſuis que operatus ē: ꝛ cuſtodierit uniuerſa ꝓcepta mea ꝛ fecerit iudiciū ꝛ iuſticiā: uita uiuet ꝛ nō morietur. oiuz iiquitatuz eius quas operatus ē non recordabor:in iuſticia ſua quā operatus ē uiuet. Filijs quoq̄ iſrael paſſiros captiuandis ueteris idolatrie peccatū dñs p oſee improperat:ꝛ peccatū quod moyſe ſupplicante patrib⁹ fuerat dimiſſum hoc i filijs reuixiſſe oſtendit dicēs

Oſee eis q̄ receſſerunt a me:q̄m uaſtabunt quia preuaricati ſūt i me. ego ſm redemi eos.ꝛ ipſi locuti ſūt ꝓtra me mēdacia: ꝛ ñ clamauerūt ad me i corde ſuo: ſz ululabāt i cubilibus ſuis: ſup triticū ꝛ uinū rumiabāt ꝛ receſſerūt a me: ꝛ ego erudiui eos ꝛ ꝓfortaui eos:ꝛ cōfortauī brachia eorū ꝛ i me cogitauerūt malicia reuerſi ſūt ut eſſēt abſq̄ iugo: facti ſūt quaſi arcus doloſus:cadēt a gladio principes eoꝝ a furore lingue ſue. Antiqua peccata parentū filijs iproperat ſmo diuinus ꝛ ꝓpterea p̄ncipes eoꝝ i gladio caſuros predicit.ſed per eundem prophetā contra ſe dominus facere oſtendit dicens.

Noē eꝛ forte dicāt i cordib⁹ ſuis: noēz malicia eoꝝ me recordatū:nūc circūdederūt eos adinuētōes ſue coꝛā facie mea facte ſūt.

Item hieronymus.

Oim ita puniant ne cogitent q̄ ꝓ ueterib⁹ peccatis patruz puniā eos:q̄ nūc.i.in pñti ꝓ malicijs ſuis q̄s inuenerunt circūdati ſūt pena:ꝛ mala eoꝝ ſicut putāt nō me poſſūt latē:ſz potiꝰ ipe aduertōes apte ſunt coꝛaz mea facie que oia clare uidet.

Item

Hereticī nō poſſūt ꝓpē ueteꝛa peccata cōtra deū cauſari:cū antiquis operibus addāt nouam ipietatē:ꝛ ſuis ligent peccatis. ꝛ cū deū celare ſe putēt:oculos eius uitare ñ pñt:q̄ uultꝰ dñi ſup faciētes mala.

Item gelaſius papa.

Diuina clemētia dimiſſa peccata i ultōnē ulteri⁹ redire nō patit. Sed his auctib⁹ docent filij ab originali peccato expiati: nō iō puniendi q̄ patres peccauerunt:ſed iō peccata patrū in eos redire q̄ eoruz culpam ſequunt ſic ꝛ bona que ꝓ peccato moriunt:nō proficiunt ad p̄miū quia facta ſunt: ſed q̄ per pniam reuiuiſcunt. tale eſt ꝛ illud auguſtini in libro pſalmoꝝ. Si iudas teneret adoptionē ꝛ cetera: ſic etiaz ꝛ illud gregorij i moralibus intelligitur: Quid eſt q̄ dicit reddis iiquitatem patruz ꝛ cetera. Illis nanq̄ parentum iniqtas reddit qui ꝓpterea puniunt: quia i radice traxerūt amaritudinē peccati. Illis aūt nō reddi dicit:in quibus merito ſue iniqtatis nō reniuiſcunt peccata parentis. Sicut ergo bona que peccato moriunt per pniaz reuiuiſcunt ad premiū ſic ꝛ mala que p pñiam uelent reuiuiſcunt ad ſuppliciū. unde prophera ex perſona penitētis deplorat dicēs: Putruerūt ꝛ corrupte ſunt cicatrices mee a fa.inſi.mee i.plage p baptiſmū ſanate. Hoc etiaz idem ꝓpheta ad̄uis fide ꝛ ſacramento circūciſionis ab origiali peccato ſe mundatuz cognoſceret:tamē adulterio ꝛ homicidio q̄ cōmiſerat:illud reuixiſſe intelligens non ſine cauſa inter cetera ipſum confitetur ꝛ dicit: Ecce enim in iniquitatibus conceptus ſum ꝛ cetera.

Penitētia aūt:q̄ peccatoꝝ ꝓſiderare oz: auguſtinus in libro de penitentia docet dicens.

tulis q̄s ē q̄ recedit q̄ videnſ dicē:q̄ peccata dimiſſa nō redeāt.l.

d Quia eoꝝ.ꝛ ſic nō oſtēdūt q̄ peccata nō redeant.lau.

e Si iudas.ā.in ꝓin.huius di.

f Quid eſt.ā.e.di.qui autem.b.

g Traxerunt.in ipa origine carnis.

b Amaritudinē i.cā amari peccati.

i Sicut.ecce qualit induxit ſuperiores meos a ſimili.lau.

k Ecce cōcepti⁹.ar.q̄ oꝛ giale peccatuz tenemur cōfiteri. quod nō eſt verum: q̄ tm̄ commiſſa tenemur cōfiteri: at illud ſi ē cōmiſſū:ſed contractū.credo tamen contritōem exigi: que enim nota beliter fiunt ꝛē vt.ff. de iniur. Litē apō labe. §.hoc edictuz lau.

l In penitentia. i hac di. ꝛ alijs duab⁹ ſequentib⁹ agitur:tam de illa pte pñie q̄ dicitur eſſe cōfeſſio ꝛ opis ſatisfactionis q̄ de alijs.ꝛ ſō videē dū q̄s oēs cōfeſſio fuerit inſtituta: vtrum neceſſaria ſit ſtātū voluntaria qualiū ſit faciēda ꝛ cui ꝛq̄ dicūt quidam inſtitutā fuiſſe i paradiſo ſtati p⁹ peccatuz dicente dño ad adaz:ada vbi es:ideo enim

D. .V.

q̄ſiuit ut ipſo cōfitēte peccatum oꝛet ſoluma alijs in poſterꝝ cōfitēdi: ſz q̄ in illa interrogatione dñs minus expreſſe videbatur ad confitendum monuiſſe:ideo poſt exquiſiuit a cham fratricida expreſſius vbi eſt abel frater tuus:alij dicūt q̄ ſub lege fuit primo inſtitutus:quando ioſue precepit achor crimen ſuuz confiteri ꝛ lapidatus eſt.xlv.di.ſed ꝛ illud.Alij dicūt:q̄ in no te.a iacobo dicente confitemini alterutrum peccata veſtra ꝛē.ſed melius dicitur eaꝝ inſtitutā fuiſſe a quadam uniuerſalis eccleſie traditōe potius q̄s ex no.vel ve te.auctoritate.Et traditio eccleſie obligatoria eſt: ut preceptum:ar.xi.di.in bis rebus.ergo neceſſaria eſt confeſſio in

z Cadent principes .gladio materiali vel ſpirituali.b.

ꝛ Eoꝝ.qui vitulos auſi ſunt vocare deos.

ꝛ Antiqua peccata parentum.ſ.q̄ nō puniat filios ꝓ peccatis parentū ſed potius ꝓ ſuis.ꝛ hic incidenter iterſerit.g. ꝛ inſſerit quedaz contra opinionez quaz illaturus eſt.

ꝛ Hieronymus.ſuper predictā lrām oſee.ſ.ne forte ꝛē. lau.

a Idem.ſuper eundem locum.lau.

b Item gelaſius.redire.ā.i.q.iij iā ſtatq̄.ā.xxiij.q.iiij.ſi illic lau.

e Sed his auctib⁹ ꝛē.ā.ꝓxime ab illo.§.antiqua.ꝛ illis ſupioꝛib⁹ capi

mortalibus apud nos: apud grecos nō. qz nō emanauit ad illos traditio sicut nec conficiūt in azimis sed in fermentatis. ē. dī. i. c. fi. Illud ergo iacobi: cōfitemini alterutrū peccata uestra: fuit consilij primo: aliogn ligaret z grecos nō obstāte eoz cōsuetudine. Est aūt facīēdā taliter nō solū de peccato sed de oibus circūstantijs .i.e.c.i. z ē facīēda facerdoti si adest: vel primo in necessitate. ē. dist. i. quez penitet. Est autē facienda cum qs peccat statim: quia nec per momentū tē. vt. ē. dī. iij. ille rex. z hoc si ē manifestū si autē ē occultū z conteritur nō credo eum peccare si differt oās cōfessionē vsqz ad tēpus pñie de patatū. sz qui differt cum bz copiā sacerdotis: numqd in quolibet instāti peccat mortaliter: non: qz oēs more ille circa vnum z idem sunt. sed augeť illud ex diuturnitate. ff de fur. cum q. eť de furto. nō satis. z peccaret mortaliť. l.

c Qonsideret. i loco. ē. dī. i. aut facta.

Qonsideratᵃ qualitatē cris in loco i tēpore i pseuerātia i ulrietateᵇ psone: zᶜ q̄li fecerit hoc tētationeᵈ z i ipsius uicij multiplici executione. Oportetᵉ. n. penitere fornicātē ꝑz excellētiā sui statusᶠ aut officij aut ꝑm modū meretricisᵍ zʰ i mō sui operis z qualiter suā turpitudinē pegit: ⁱsi i loco sacrato aut cui debuit excellentiam fidei: ut sunt domᵒ dñorūʲ aut aliorū multoz. si i tēpore oroni constituto: ut festiuitates sanctorū z tēpora ieiunij. cōsideret quātū p seuerauerit: z ōfleat q pseueranterᵐ peccauit zⁿ quāta uirᵗ fuerit i pugnatione. Sunt qui non solū nō uincūtur: sed ultro se peccato offerūt: nec expectant tentationē sed ꝓueniūt uoluptatē. z ptractāt secū ꝙz multiplici actione uicij delectabiliter peccauerit. ois ista uarietas cōfitēda est z deflēda: ut cū agnouerit q pecccatū ē multū cito ueniet deū ꝓpiciū. in cognoscendo augmentū peccati ueniat se cuiᵒ etatis fuerit: cuiᵖ sapiētie z ordinis: z statū oēz alteriᵠ ñ pecantis. imoreť in istis singulis z sentiat modū cris purgās lachrymis oēm qualitatē uicijʳ: defleatˢ uirtutē q̄ interi caruit. Dolēdūᵗ est. n. z dolore purgandū est non solū qz peccauit sedᵘ q se uirtute priuauit. Nā licet speret se cōsecutuz ueniaz: dolere tñ pōt qz ñ ꝓmeruit unde remūerari ꝓfidat anxieť z doleat q mō effugiēs ō ꝓteritis penam: miser tñ nō inde expectet gloriaz: cuiᵛ oē tēpˢ qñ breuissimūʷ ē ōbuit decertasse ad ꝓsequendū ꝓmiū. Defleat ēt qñ offendēs inˣ uno factᵒ ē oiuz reus Ingratus. n. extitit q plenʸ uirtutibus deum nō oino timuit. In hoc eni quisq peccatoz fit culpabilioz: quo ē deo acceptioz. Jōᶻ eni adam plᵃ peccauit: qz oi bono abūdauit. etiā alio mō offēdens i uno reᵇ est oium: qz oēs uirtutes patiunť detrimētū꜀ ab uno uicio. nā siqs cadit i auariciā: largitatez destruit: z ēt castitatē minoratᵈ amoze. n. pecūie uł uiolaret castitatē uł saltē minᵉ amaret. Si eni tāta ꝓpᶠ deū adhuc castitas inest ut nolit eandez pdere: tñ saltē minori gaudio minori affectiōe tueť eā: ubi uidet inde ꝓcedē dānuz pecunie. sicq z i aliꝭ q̄ᵍ zʰ si nō expellantʰ: tñ ꝑceptiōe umⁱ uicij uel salutis uł pax minuūť: uel intētione deterioratur. unde ois uirᵗ cuicū qˢ crimini ē deflenda: z de oibus indulgētia petēda est. Aliaduertere etiā oportet: z aiaduertēdo deflere aiam ꝓximi quā deo fornicatoz eripuit: uel ereptā in malo cōfirmauit: etiā qᵏ exemplū extitit mali in opatiōe sui crimis: cui magis ꝓfuisset si aliꝭ fuisset cā ꝙuersiōis. gemat itaq aliorū uitā i sua corruptā uel icorruptā nonˡ ꝓfuatā: z cōmoduz ꝓximi quod dedisset exemplo boni. de tristicia dolet quam bonis peccādoᵐ itulit. de

l. qui in prouincia. lau.

n Perseueranter. iteratio enim aggrauat. xxv. q. ij. ita nos.

o Et quanta. s. resistentia. b.

p Nō peccātis. ut si minorē aliquē se nō peccantē viderit.

q Defleat. qz abstinere nō potuit a peccato: quēadmodū z minor se abstinuerit.

r Dolendū. casus: instruit augustiᵑ penitētem tā in interiori ꝙz i exteriori. pñia. n. interiori dz dolere de tribᵘ s. de malis cōmissis: z hoc ostendit vsqz illuc defleat tē, itez z de bonis omissis. s. virtutibᵘ que ostenditť omisse: qñ q deliquit in vno z cetera. z hoc ab illo loco defleat: vsqz ad illū aiaduertere. a quo loco vsqz ad illū i oibus ostenditˢ q dolere debet de malo exēplo qđ dicit ꝓximo peccando. ab illo aūt loco in oibᵘ tē vsqz ad illuz q ergo instruit penitentē in exteriori pñia que cōsistit in facīēdo: vt seculū relinquere z similia. ab illo loco q ergo z cetera vsqz in finē: instruit in interiori que cōsistit in abstinendo. lau.

s Sed q se. ē. dī. i. §. alij. ecoñ. c. sunt q arbitrātur. lau.

t Breuissimū ē. ē. xxiij. q. iij. ipa pietas.

u Jn vno. s. mortali peccato factus est omnium reus peccatoruz.

x Omniuz. s. quo ad vitam eternaz. ita enim ꝓilla dānabitur: ac si eēt oibus inuolutus ly nō tātū puniaťˑ: vt. j. e. di. fratres. vel qui offēdit i vno. s. mortali peccato factus est oium reᵍ virtutū. i. ex eo q ꝓ vnū peccatum mortificat in se oēs virtutes. vel q offendit in vno. s. charitate factᵒ ē oium reus. i. ingratᵒ oium bonoz acceptoz. lau.

y Jdeo eni. qnō peccasset si tāta bona habuisset. z ē ar. q ꝓfectus i codē gñe delicti plᵘ peccet ꝙz ipfectᵒ. B tñ antēdēdū ē fm ꝓceptū. xxxij. q. i. cū renūciaťˑ. ē. dī. ij. §. itē. sz hoc. c. si. n. ingt. ē. i. q. i. multe sūt aūt oparōes. b.

z Reᵛ ē oiuz. oium quo ad vitā eternā. ita. n. dānabiť ꝓ isto ac si eēt oibᵘ inuoluᵗ. has duas expositōes inuit hic. z. ē. e. dī. ij. §. nō aūt bene. b.

a Detrimentū. i. defectū. vel hoc quo ad opa exteriora nō quo ad essētiā quia si habet vnam habet oēs. lau.

b Que z si nō. quātū ad opa exteriora ꝓioribus similia.

c Expellantˡ. renera.

d Luicunqz. i. criminoso alᵉ bz cuiuscūqz criminis. z ē sensus ois virtᵘ i. efficatia vel effectᵘ cuiuscūqz cris ē deflendus. q. d. oñe crimē cū suo effectu ē deflendū vnde z seqť: z de omnibᵘ. q. sit expositio ꝓcedētis. b.

b Quod exemplum. ē. xxvi. q. ij. sed z illud. b

c Nō conseruatā. i. confirmatā i malo ꝓ suū effectū.

d Peccādo. i. de peccato suo bonis tristiciā puenisse: de qua dolendum ē: ut contristanti prosit ad vitā. vel nō ē absurduz si ꝓpter de tristicia dolet: quia z apostoli de passione dñi doluerunt: z nos de penis martyrū cōpatimur. ff. de incen. rui. nau. quo naufra. ff. de le. i. z si paruo. ff. de bo.

a Varietate. agentis z eius cū qua agitur ē. dī. i. aut fca. quedaz. n. res in clericis reprehensioni subiacet que non in laicis: vt. xxxi. di. c. i. puta nubere.

c Et quali. eť de homi. sicut dignum.

d Tentatione. An ab ea ꝓuentus: an eā ꝓuentēdo: vt. j. seqť.

e Oportet. ō huius circūstantias tenetˑ confiteri: quia presumitur angē peccatū vel minuere. si tñ eas subticuit per oblitionem non dico eū teneri: ut iterū ei confiteatur circunstantias: nisi tales circūstantie eēnt q alteriᵒ generis peccatū faceret: ut locus sacer facit sacrilegiū: vt. ē. dī. i. aut facta. lau.

f Status. ē. xi. q. iij. excellentissimᵒ. ē. xi. q. iij. precipue. ff. de remiti. l. ij. eť de cle. vena. c. epm. ē. ff. ad. l. eoz. de sic. l. pe.

g Meretricis. an. s. fuit pulchra vel deformis: an soluta vel obnoxia viro vel voto: ar. xxvij. di. c. vlt. lau.

h Et i modo. quo ea abusus ē: vtrū ordinarie vł extraordinarie. nā vtroqz dānabilis ē. xxxij. q. iiij. meretrices. xxxv. q. iij. extraordinaria

i Si in loco. ē. xvij. q. iiij. qsquis. ff. de incē. qui edes. b.

k Dñorum. ar. ē. xxij. q. v. de forma. b.

l Constituo. quo ēt a cōiugibus ē abstinendū. j. e. q. iiij. c. i. z. ij z fere per totum. lau.

m Perseuerauerit. nā pseuerātia auget delictū. xxiiij. q. i. scisma ff. de fur. inficiendo. §. infans. ecoñ mora z pseuerātia excusat de lictum qñqz. xxxv. q. vij. c. i. ff. de penis oiuturno. ff. de ritu nup.

li.in seruitute.ff.ad syll' sigo ī graui.§.sigdē.ff.de v.obli.Lantepe.lau.
e Pium.ā.e.di.iij.§.illud aūt.ꝛ.c.pium est.b.
f Ex obedientie.ā.xxiij.q.v.miles.b.
g Reseruās.i.suoꝝ peccatoꝝ.
b Et de⁹ est.vita eoꝝ infinita vel habet vitam infinitam.
i Moriturus.vt corpus redimas:ferrū patieris ꝛ ignem: Arida nec sitiens ora lauabis aqua. Fortius ut valeas quicq̄ tolerare negabis:Ac pciū pars ℔ corpore mai⁹ hz.xlviij. di.oēs.xxxviij.di. oēs xij.q.i.precipim⁹. lau.
k Multis. xi. q .iij. aliud.b.
l Offerat. exquo mētem obtulit.b.
m Et ad munera.ā.iij q.vij.in grauibus.b.
n Cognouit.i.non approbauit: ut in euangelio:nescio vos.i. nō approbo.b.
o Larga. alias largita.
p Apud se.ar.q̄ non dz fiēi diuisio cāe.ar.j. de con.di.ij.cōperim⁹. C.de indi.nulli.j.e.fratres.
q Confessionē.nō cōfessionē peccatoꝝ non debere diuidi p plures sacerdotes.nā qui diuidit veniam nō cōsequitur:ar.ff.de ser.rust.p. p fundū. vt.j.e.fratres
r Corpus.de con.di. ij.quotidie.b.
s Bona.ergo a cōtrario sensu si malam habuit conscientiam:separabit'se a corpore christi ad hoc continuatur quod seqtur.
t Judiciū .i. ultimuz
u Cogitet. qz sicut p delictis separat' a corpore christi.i. dñi i hac vita nisi resipiscat ita p eisdem in futuro iudicio separabit' in ignem eternū:cum edi separabunt' ab agnis.i.peccatores a iustis.xi. q. iij. nolite.b.
x Ubi .i quo iudicio.
y Terribilius . q̄s sit sepatio a corpore xp̄i que ē quasi q̄daz damnatio:vt.j.de con.di.i.j. quotidie.
y Terribilius. iudicium.s.damnatio.
z Digni.i p̄diti.b.
ꝛ Dina.filia iacob.illud tāgit quod legit' i geñ.s.q̄ cū iacob veniret in terrā sichimitarū dina filia eius egressa ē vt videret mulieres illius regiōis : quā vidēs sichem filius regis illius terre adamauit : ꝛ rapuit ꝛ vi oppressit eam.b.
ꝛ Experimēto.vnde ouidius:Qui semel ē capens fallaci pīcis ab hamo:Oibus vnca cibis era subeē puta.lau.
a Impetret.ā.di.i quem penitet,in fi,b.

leticia quā eis nō adhibuit:ꝛ non solū cogitet quid ꝛ qualit' fecerit: sz q̄ intuste deū ut diximus peccādo offenderit.timeat illam ueritatis ſniam:nō potestis duob⁹ dñis seruire.timeat ergo ne ōnia bona q̄ fecit dū in uno peccato pseuerauerit: excōicatiōe mala pdiderit. ut qui seruiuit diabolo p crimen: deo quas obtulerit amiserit uirtutes. Piū'tū ē credē ut recepta ōi grā que i eo destruit oia mala pora remuneret bona:ut cuz destruxerit qō suū nō inuenerit: amet et diligat bonū qō ēt i peccāte plantauit. In his oibus dolēs aut relinquat seculū:aut saltem illa q̄ si ne admixtione mali ñ sūt administrata : ut mercatura ꝛ militia ꝛ alie que utentib⁹ sūt nociua:ut administratōes seculariū potestatū nisi his utat' ex'obediētie licētia. ponat se oino in ptātē iudicis:in iudicio sacerdotis nihil sibi reservans' sui:ut oia eo iubēte parat⁹ sit facere,p recipiēda uita aie que cūq̄ faceret pro euitanda corporis morte.ꝛ hoc cū desiderio: qz uitā recuperat infinitā ut⁹ deus cum gaudio eni facere dz immor talis futurus:que faceret pro differenda morte moritur⁹. Semp deprecetur deuz certus de uenia qui oibus modis ꝛ sine oi tedio dubius rogaret ptātem terrenaz abstineat a multis⁹ licitis : qui in libertate arbitrij cōmisit illicita. semp offerat' deo mētē ꝛ cordis cōtritionem : deinde ꝛ qō pōt de possessione:tūc qō offerat deo: securus offerat.respexit enim dñs ad abel ꝛ⁷ ad mūera ei⁹ sz pus dic ad abel q̄ ad mūera ei⁹. Sumēs eniz mentez quā cognouit⁹ humilem ꝛ purazꝛ remunerauit eius largitatis munera.ad chaiz uero non respexit neq̄ ad ei⁹ munera. mentē eni ei⁹ quā uiderat qñ nō cognouit:eius mūera nō recepit In iudicio itaq̄ cordis ꝓsiderāda ē elemosyna tribuētis:nec iaz cōsiderandū ē quātū : sz qua mēte:qua affectōe dat qō pōt.uidua eniz duobus que habuerat minutis larga⁹ plus oib⁹ posuit. qui ergo sua peccata redimere uult tē poralium oblatione:caueat. pus offerat mētem. Cautus sit penitens ne uerecundia ductus diuidat apud se ꝓfessionē⁹:ut diuersa uelit diuerſ sacerdotibus manifestare.q̄dam.n.uni celat:que alijs manifestāda reseruat.quod est se laudare ꝛ ad hypocrisim tēdere: ꝛ semp uenia carere: ad quaz per frustra putat puenire. Caueat p terea quez uera delectat pnia:nō prius ad dñi corp⁹ accedat q̄ cō foztet illū ꝓscia bona'.sz in hac se paratiōe tremēdum iudiciū 'cogitet⁹: ubi⁹ mai⁹ ꝛ terribilius⁷ ipeni tētes sepabit in ignē.doleat q⁹ nō dū audeat sumē quē multū desiderat cibū salutarem: Isti sūt digni' fruct⁹ pñie animā captiuaz il laqueantes ꝛ i libertate seruātes Cohibeat se pterea a ludis a spectaculis seculi:qui perfectaz uult cōsequi grāz remissionis. Nā dina ꝛ si se cohibuisset ꝛ iné suos remāsisset:ab extraneo raptore corrupta nō eēt. Tanto itaq̄ magis sibi caueat se anima q̄ sepe uel semel rapta ꝛ corrupta est timeat iaz docta experimēto⁷ qō ignorauerit uirgo:eligat quē imitetur : non sequatur quez animus suus dānat.se eni iudicat:qui pñie fructus nō habentē a se non elōgat laudat enim ꝛ amat:quos digne fructificare non ignorat . querat fructus dignos ꝛ si ñ dignos penitentie.sunt enim fructus digni uirtutū fructus qui non sufficiūt penitentibus . Penitentia enim grauiores expostulat ut sic pacet ecclesia : ut pacata dolore ꝛ gemitibus mortuis impetret⁸ uitam.

Item leo papa.

Penitentes negociationis lucra abijciant.

Qualitas⁹ lucri negociantem aut accusat aut arguit:quia ē ꝛ honestus questus ꝛ turpis . uerumtamen penitenti utilius' est dispendia pati q̄ periculis negociationis astringi::quia difficile ē inter ementis uenditisq̄ cōmercium non interuenire⁸ peccatum

Idem.

Post penitētia ad milicīā seculārem redire non licet.

Contrariū uero omnino ē ecclesiasticis regulis post pñie actionem redire ad militiaz secularem:cū apls dicat:nēo militās

b Qualitas qē pugnantem.ā. di. lxxxviij.sozzicari.
c Qualitas.q⁹ inhonest⁹ q̄ arguit penitētem.
d Intervenire.nā cōuenit⁹ naturale ē scīe inicē doce.ff.locati.iuz si poscio.ꝛ.ff. de mio.in cle §.ādē pomponius.
e Contrariam, ad milīciam. hoc est verū cum ē ei iniunctū aē vel deliquit in ipsa milita,ā di.li.figs post ā.e.q.ij.latoꝝ ā.xxvi. q. vij. c.de his vero. nam cum hoc est ei inimicū nomine pñie ne ad secularia negocia vertāt: tunc obserua. re tenet: alias excōicatur.j. e.de bis-sed si est ei inimicū sine pniatam sine solemnez egerit pñiam decetero redire non potest ad secularia negocia:q⁹ quasi persona ecclesiastica est: vt.ā. di.i c.alind.j.e.de bis. nisi sit negociuz qō sine peccato expediat j.e.negocium.

a Aqui. Calixtus sig solēnē pñiā egerūt: p̄ ad militiam secularē sint reuersi. x. ānis peniteāt. ꝛ si de hac pñia tres anos exegerint: cōioni ecclesie restitui debēt. ꝛ si penitentes uere extiterint ēps poterit de penitētia iposita relaxare. si aūt negligentes: exple re debent p̄orsus tempora constituta.

b Parent. ad usurā vl̄ ad negociationē. h.

c Decem. xxvj. q. i. deuotā

d Triēnniū. i. primū tēpus triennij.

e Uno triennio. ā. e. q. ij. latoꝛē. de conse. di. iiij. eos qs.

f Fuerint. ex ecclīam existētes ꝛ audiētes officiū supplē intrent ecclīaz l̄ p̄ primū. ānū intrent ad ecclesiā ſz vsq; ad triennīz sunt inter audiētes nō cōicantes: ut. ā. e. q. ij. latoꝛem. b.

g Attendat. hec clausula ñ pertinet ad pce dentia: sed hic pōt legi clausula supioꝛ post primū. lau.

h Lapsū. nō curando q̄ lapsi sunt. lau.

i Debis. q. suscepta ā. di. Lc. vlt. b.

k Separari ā. xxvij. q. i. de uotā. b.

l Falsas. auctem t. non considerātis circūstātijs. vel si ibi certa pena statuit si mínoꝛi ponit: falsa ē nisi ex cā tēperetur. i. q. vij. c ij. lau.

m Nō possit difficultas notat: nō impossibilitas vel qualitas. lau.

n Restituat. xiiij. q. vi. si ref

o Pro defēdēda. ā. xxiij. q. v. excōicatorū. b. ā. q. ij. latoꝛem.

veo iplicat se secularib⁹ negocijs Ālī nō ē liber a laqueis diaboli: qui se militie mūdane uoluerit implicare. Tē ex niceno cōcilio. Decēnio peniteāt: qui post pñiaz ad secularē militiaz redeunt.

Ā J'qui uero p gratiā dei uocati primo quidē oñderūt fidē suam deposito militie cingulo: post hec aūt ad ꝓprium uomitū sūt reuersi: ut ēt pecunias uarēt⁹ ꝛ ambirēt rursus ad militiā: isti decē annis sunt inter penitentes post primū trienniū⁹ quo' fuerint' inter audientes. ab oibus uero p̄cipue illud obseruetur: ut aī eoꝝ ꝛ fructus p̄nie attendatur⁸. gcūq; eni cuz omni timore ꝛ lachrymis perseuerātib⁹ ꝛ operib⁹ bonis cōuersationē suam non uerbis solis sed opere ꝛ uirtute demōstrāt: cū tēpus statutū ab his fuerit impletū ꝛ oratioib⁹ iaz ceperint cōicare licebit ēpo hūanius ēt circa eos aliquid cogitare. q uero idifferenē hūerint lapsū⁹ ꝛ sufficere sibi q̄ ecclesiaz itroiuerint arbitrāt: isti oi modo statuta tēpora cōplebunt. Tē ex ꝯcilio aurelianēsi.

A cōmunione suspēdātur: qui p̄ penitētiam ad secularia redeunt.

O Ebis q̄ suscepta pñia religionē sue ꝓfessionis obliti ad secularia relabūtur: placuit eos ꝛ a cōmunione suspēdi ꝛ ab omniū catholicoꝝ cuiuijs separari⁹. q̄ si p̄ interdictū cū eis quisq; p̄sūpserit māducare: ꝛ ipse coione priuetur. Tem gregoꝛius.

Que sit falsa penitētia.

F Ālsas' penitētias dicimus: q̄ nō ſz auctoꝛitatē sāctoꝝ patrum p̄ qualitate criminū iponūtur. Jdeoq; miles ꝛ negociatoꝛ ul' alicui officio dedit⁹: qō sine peccato exercerī nō⁹ possit: si culpa grauioꝛi irretitus ad penitētiā uenerit: uel qui bona alteri⁹ iniuste detinet: uel qui odiū in coꝛde egerit: recognoscat se ueraz peitentiā non posse pagere p̄ quā ad eternā uitā puenire ualeat: nisi negociū reliquat uel officiū deserat ul' odium ex coꝛde dimittat. bona q̄dē que iiuste abstulit restituat⁸: arma ꝺponat ulteriusq; ñ ferat: nisi cō ſilio religioſoꝝ episcopoꝝ p̄o⁹ ꝺfendenda iusticia. ne' tamē desperet. licet p̄dicta non faciat. lau.

q Negocium. non fuit ꝛc. alij nō bñt nō: ꝛ tūc recte cōcoꝛdat cum duobus p̄cedētibus capitulis: quia peccatum est si exerceat negociationes. sed si habeat non: bonum est: q̄ nō est peccatuz si excolat agros ꝛ uineas: aut cognoscat uxoꝛem suā cāpliꝰ. imo sicut sine peccato p̄ius hoc faciebat ita nunc facere debz ꝛ potest. h.

r Fratres. ō. e. di. iij. §. itē opponitur si illa. b.

s Reus. ō. e. di. cōsideret. lxxxvi. di. pasche. ꝛ c. q clementiā. b. ar. cōtestes ꝛ instrumēta. ō. di. lxxxvi. c. iij. ar. cōi. C. de trāsac. si ex falsis

t Non iurabit. nō tm tantum puniet. b.

u Peccatis. ō. xxv. di. qualis. b.

x Celi autē. hic titulatur. vi. di. vbi queritur eni sit confessio facienda ꝛ quali. ꝛ quidē facienda est sacerdoti si fieri pōt ꝛ suo: si tamen fuerit intra ecclesiaz: q̄ sciat soluē ꝛ ligare. al's eni. ex iusta cā cuicūq; est faciēda ꝛ etiā laico si urgeat necessitas. ꝯ. e. c. i. ꝛ. c. placuit. ō. di. i. quē penitet. Similiter cui ꝛ quali: q̄ discreto ꝛ a crimie mūdato. ꝯ. e. c. i. ꝛ ut dicit. ō. e. di. i. quē penitet.

y Celi vult. a loco usq; ad verbuz laboret itaq; ꝛc: habet ō. di. i. quē penitet. ꝛ ibi expositū ē. lau.

z Querat. hoc potest intelligi quādo ecclesia plures sacerdotes bz tunc enim ad meliorez

sacerdotem debet accedere l' cū qñ ꝓpꝰ ꝓfessus ē suo sacerdoti postea vadit ad alium: si suus ignoret secundū qualitatem delicti ei penitentiaz imponere: ar. ꝯ. plaeuit. quia quanto pluribus confitetur tanto citius veniā consequitur ō. di. i. quem penitet. lz B. aliter itelligit. ꝯ. e. q̄ autem. lau.

a Sepe. n. ꝯ. de conse. di. iiij. sanctum. ā. xxvi q. vi. si aliqs fuerit. b.

p Ne tamen desperet. licet p̄dicta non faciat. lau.

q Negocium. non fuit ꝛc. alij nō bñt nō: ꝛ tūc recte cōcoꝛdat cum duobus p̄cedētibus capitulis: quia peccatum est si exerceat negociationes. sed si habeat non: bonum est: q̄ nō est peccatuz si excolat agros ꝛ uineas: aut cognoscat uxoꝛem suā cāpliꝰ. imo sicut sine peccato p̄ius hoc faciebat ita nunc facere debz ꝛ potest. h.

r Fratres. ō. e. di. iij. §. itē opponitur si illa. b.

s Reus. ō. e. di. cōsideret. lxxxvi. di. pasche. ꝛ c. q clementiā. b. ar. cōtestes ꝛ instrumēta. ō. di. lxxxvi. c. iij. ar. cōi. C. de trāsac. si ex falsis

t Non iurabit. nō tm tantum puniet. b.

u Peccatis. ō. xxv. di. qualis. b.

x Celi autē. hic titulatur. vi. di. vbi queritur eni sit confessio facienda ꝛ quali. ꝛ quidē facienda est sacerdoti si fieri pōt ꝛ suo: si tamen fuerit intra ecclesiaz: q̄ sciat soluē ꝛ ligare. al's eni. ex iusta cā cuicūq; est faciēda ꝛ etiā laico si urgeat necessitas. ꝯ. e. c. i. ꝛ. c. placuit. ō. di. i. quē penitet. Similiter cui ꝛ quali: q̄ discreto ꝛ a crimie mūdato. ꝯ. e. c. i. ꝛ ut dicit. ō. e. di. i. quē penitet.

y Celi vult. a loco usq; ad verbuz laboret itaq; ꝛc: habet ō. di. i. quē penitet. ꝛ ibi expositū ē. lau.

z Querat. hoc potest intelligi quādo ecclesia plures sacerdotes bz tunc enim ad meliorez sacerdotem debet accedere l' cū qñ ꝓpꝰ ꝓfessus ē suo sacerdoti postea vadit ad alium: si suus ignoret secundū qualitatem delicti ei penitentiaz imponere: ar. ꝯ. placuit. quia quanto pluribus confitetur tanto citius veniā consequitur ō. di. i. quem penitet. lz B. aliter itelligit. ꝯ. e. q̄ autem. lau.

a Sepe. n. ꝯ. de conse. di. iiij. sanctum. ā. xxvi q. vi. si aliqs fuerit. b.

ret interi quicquid boni poterit facere: hoꝛtamur: ut faciat: ut oipotēs deus coꝛ illius illustret ad penitētiā. Tē greg. i hōelia. xxiij p̄ quersionē ad negociū redire ñ licz q̄ sine peccato agi nō pōt.

N Egociū⁹ q̄ ante cōuersionē sine peccato extitit: hoc etiaz post cōuersionē culpa repetere ñ fuit. Sunt enim pleraq; negocia que sine peccatis exhiberi aut uix aut nullatenus p̄nt. que ergo ad peccatū iplicant: ad hec necesse ē ut post cōuersionē animus nō recurrat. Tem innocentius papa secundus. De eodem.

F Ratres' nostros episcopos ꝛ p̄sbyteros admonem⁹ ne falsis p̄nijs laicoꝝ animas decipiētes i infernū ꝓtrahi patiātur. falsam aūt penitētiam esse ꝓstat: cū ꝑplures plurib⁹ de uno solo penitentia agit': aut cū sic agit' de uno: ut ñ discedatur ab alio. unde scriptū ē qui totam legē obseruauerit: offēdet aūt ē i uno: factus ē oiuz reus' s. quātū ad uitā eternā. sicut. n. si peccatis oibus eēt inuolutus: ita si in uno tm̄ maneat: uite eterne ianuā non' itrabit. F alsa est. n. penitētia cū penitēs ab officio ul' curiali negocio ñ recedit: quod sine peccatis⁸ agi nullatenus ꝑualet aut si odiū in coꝛde gesserit: aut si offēso cuilibet ñ satisfaciat: aut si offendenti offēsus nō indulgeat: aut si arma qs ꝓtra iusticiā ferat.

Q Uī autē debeat fieri cōfessio ul' qualē illū opoꝛteat esse qui aliozum crimina iudicat: ex eodem libro de penitentia docetur: cum dicitur.

Q Uī⁵ uult cōfiteri peccata sua ut inueniat gratiam: querat⁵ sacerdotem scientem ligare ꝛ soluere: ne cum negligens circa se extiterit negligatur ab illo qui eum misericoꝛditer monet: ꝛ petit ne ambo in foueam cadant: quam stultus euitare noluit. ꝛ infra: Tanta ita q̄ uis confessionis est: ut si deest sacerdos: confiteatur p̄oximo: ꝛ infra: Sepe⁷. n. cōtingit: q̄ penitens non potest uerecūdari coꝛam sacerdote quem desideranti nec locus nec tempus offert. ꝛ si ille cui cōfitebit⁷: ptātem

a Ex desiderio.ā.q.v.q̄ deo.
b Si non tam cito.quantū ad penā purgatorij.lau.
c Operatione.ſ.ut ſit de ſua vnitate:⁊ in eam cōplectitur.b.
c Operatione.ſ.⁊ alijs bonis operibus.ā.e.di.i.§.alij.c.multiplex.xxvi q.vij.c.i.ar.xlij.q.ij.animę.b.
d Non eripiet. ſi cō plſit eccleſie ſuffragia lau.
e Unitas. quia extra eccleſiaz nemo ſaluabi tur:vt.xxüij.q.i.quicū qz.lau.
f Ab vnitate.ēt in ne ceſſitate.xxxij.di.§. ue rum.lau.
g Judas.ā.e.di.§.alij econtra.c.bis peccatis b.
b Jſſet.i.ire debuiſſet b.
i Diuiſos.ab vnitate eccleſie.ſ.ad phariſeos qui diuiſi interpſant.b
k Ante quez.lij.q.vij. iudicet qui ſine.
l Judicandus. pec cant ergo dū in crimie ſunt ſacerdotes iniun gendo penitentiam: ⁊ verūz eſt:vt.ā.lij.q.vij. §.item in euangelio.qd ergo ſi neceſſitate ſuus parochianus petat ab eo penitentiam:R. cō teratur:⁊ ſtatim iniun gere poterit.xüj. di. in ſumma.b.
m Damnoſuz.i.dam nabile.
n Sine peccato.mor tali.b.
o Semp remittebantur. xij. q. ij. gloria. j. de cōſe.di. iij. aquam. b.ar.q̄ vēialē ſine mor tali remittatur quod ñ credo.hic ergo venia lia dicuntur quedam q̄ reuera mortalia fuerūt ſed tunc venialia dice bātur:quia cerimonijs remittebantur quantū ad penā euitandā:quo ad deum autem non re mittebantur.

ſoluēdi non habeat:ſit tñ dignus uēia ex desiderio ſacerdotis q̄ ſo cio ꝓfitet turpitudinem crimis. mūdati.n.ſē lepꝛoſi dū ibāt oñde re ſe ſacerdotib⁹:⁊ añq̄ ad eos p uēirēt.uñ pꝛ deū ad coꝛ reſpicē: dū ex neceſſitate ꝓhibēt ad ſacer dotes puēire. Sepe qdem cos q̄ rūt ſꝛ ſani ⁊ leti dū q̄rūt añq̄ pue niāt moꝛtūē:ſꝛ dei miſericoꝛdia ē u biq̄ : q iuſtis nouit pcē ⁊ ſi⁹ nō tā cito ſicut ſoluerētur a ſacerdote.q ergo ꝓfitet oio ꝓfiteat : ⁊ ſi ſacer doti meliꝛi q̄ pōt ꝓfiteatur:⁊ ſi peccatū occultū ē ſufficiat refer re i noticiā ſacerdotis:ut grata ſit oblatio muneris.⁊.j. Laboꝛz ita q̄ pēitēs i eccl'a eē ⁊ ad ecclie uni tatē tendere.niſi eni unitas eccle ſie⁹ ſuccurrat: niſi qđ deeſt pecca toꝛi ſua operatione ⁹compleat:de manib⁹ inimici nō⁹ eripiet anima moꝛtui.credendū ē.n.⁊ pietas fi dei expoſtulat credere q̄ oēs ele moſyne toti⁹ eccleſie ⁊ oꝛōnes ⁊ opera iuſticie ⁊ mie ſuccurrant re cognoſcēti moꝛtē ſuā ad ꝓuerſio nez. Jdeoq̄ nēo digne penitē po teſt quē nō ſuſtineat unitas⁹ eccle ſie.ideoq̄ non petat ſacerdotes p aliquā culpā ab⁹unitate eccleſie di uiſos. Judas⁹.n.q penitens iuit ad phariſeos reliquēs apoſtolos nihil iuenit auxilij niſi augmentū deſperationis.dixerunt.n.qd ad nos:tu uideris.ſi peccaſti:tibi ſit ñ tibi ſuccurrim⁹:nō peccata tua charitatiue ſuſcipi⁹:nō ꝓꝓꝛtāda ꝓmittim⁹:nec qualiter deponas on⁹docem⁹.qd.n.nobis ⁊ miſeri coꝛdie: qui nec opera ſeqmur iu ſticie. Jſſet⁹ad fratres: iſſet ad il los qui oꝛauerant ꝓ ſocru petri febꝛicitante:q chananeam inꝓo bam miſericoꝛdie obtulerāt. Jn terrogaſſet petꝝ pꝛo ſe effūdētē lacbꝛymas:non fugiſſz mariā et martā:que uitaz lazaro ipetraue rāt:nō turbā plozātē que unicum filiū acquiſierat uidue. iuit ad di uiſos⁹ ⁊ diuiſ⁹ perijt.⁊ ifra: Sa cerdotes itaq̄ cui ois offert pecca toꝛ:ante⁹ quē ſtatuit ois lāguoꝛ: i nullo eoꝝ ſit iudicandus⁹:que in alio iudicare ē ꝓmptus.iudicans enim aliū qui eſt iudicandus con dēnat ſeipſum. cognoſcat igit ſe ⁊ purget i ſe qđ alios uidet ſibi of

p Criminale.hic criminale dicitur quod cerimonijs nō remitte batur:vt adulteriū:ar.xxxij.q.i.q̄ autem dicitur.lau.
q Quod nimuerunt.ſacerdotes indeoꝝ.
r Quod illis.ſ.q̄ non debet alios iudicare.lau.
s Quiſq̄.ſ.crimen iudicandū iudicare.lau.

ferre.caueat ut a ſe ꝓiciat q̄quid damnoſum⁹ in alio repperit.aiad uertat qđ dicit:qui ſine⁹ peccato ē pꝛius in illā lapidē mittat. Jdeo eni liberauit peccatricē:quia non erat q iuſte ꝓiceret lapidem. quō lapidaret:q ſe lapidādū cognoſce ret⁹?nullus.n.erat ſine peccato:i quo itelligit oēs fuiſſe reos. Nā uenialia ſēper⁹ remittebāt per ce rimonias . ſiqd ergo in eis pecca tū erat:criale⁹ erat.deteriores ita q̄ i hoc ſacerdotes ſunt ſe ꝑus ñ edificātes illi:q dñz obſtuabāt inſi dijs. Jn hoc itaq̄ patētiſſimum ē crimē ſacerdotū ⁊ ultra modū deteſtabile:qz nō pꝛius ſe iudicāt ⁊ alios alligāt.debet eniz timere crimē qđ⁹ timuerūt ⁊ deteſtabile eē iudicauerūt ⁊ ſēſerūt hi: q ađo erāt ceci:q̄ ſūmā ſapiētiam ſpera bāt cape ſuis inſidijs: qđ⁹ illis pa tuit.qđ tūc q̄q̄⁹ uitauit : uitet ſa cerdos q̄ in hoc erroꝛe illiſ iudeis peioꝛ extitit. Caueat ſpūal⁹ iudex ſicut nō cōmiſit crimē negtie: ita nō careat munere ſcie . Oportet ut ſciat⁹ cognoſcere⁹ q̄d dz iudi care. Judiciaria eni ptās hoc po ſtulat:ut qđ dz iudicāe diſcernat diligēs igit inquiſitoꝛ ſubtilis iue ſtigatoꝛ⁹ ſapienē ⁊ quaſi aſtute in terroget a peccatoꝛe qđ foꝛſitan ignoꝛat ul' uerecundia uelit occul tare. Cognito itaq̄ crimie:uarie tates eius non dubitet inueſtiga re ⁊ locū ⁊ tēpus ⁊ cetera:que ſu pꝛa diximus in exponēda eoꝝ q̄ litate.qb⁹ cognitis adſit beniuol⁹ parat⁹ erigē⁹ ⁊ ſecū onus poꝛtare habeat dulcedinē i affectōe:pieta tē i alteri⁹ crie:diſcretionē i uarie tate.adiuuet cōfitentez oꝛādo ele moſynas ⁊ ceta bōa,p eo faciēdo ſemp.n.iunet leniendo ꝓſolādo⁹ ſpē ꝓmittēdo:⁊ cū fuerit opus ēt increpādo.Doleat⁹ loquendo:in ſtruat operando : ſit particeps la boꝛis q̄ pticeps uult fieri gaudij. doceat pſeuerātiaz:caueat ne coꝛ ruat ne iuſte perdat⁹ ptātem iudi ciariam:⁊ ſi uere penitet uel ſi pe nitentia poſſit ei acgrere gr̄am:ñ tñ moꝝ⁹ reſtituit in ptātē pꝛimaz ⁊ ſi eni petrus p⁹ lapſū reſtitutus fuerit ⁊ ſepe lapſis ſacerdotib⁹ re dita dignitatis ſit ptās: nō tamē neceſſe ē: ut hoc oibus cōcedatur

t Oni iboꝝ. q̄ indicandus indicat.lau.
u Sciat.ar. q̄ indexigna rus iuris non debet eſſe niſi habeat periā ⁊ experiēta cauſarum per conſuetudinē in auc.de iudi. in prin.col.vi. ar.ēt de ꝓne. ad nſam.lau.
x Cognoſce re.xxxviij.di. nul⁹ ſacerdo. tū.⁊.c.omnes b.
y Inueſtiga tor.ar.q̄ ſpeci aliter in penit te querendus eſt:an hoc vel illud ꝓmiſeris ar.xliij.di.ſi rector.v.quia i crepādo.ff.de q̄ſti.l.i.§.quo niam.extra de peni.⁊ re.oīs.
z Erigere.ā. e.di.v.cōſide ret.b.
a Conſolan do.ſ.poo ipſo oēādo pur ſeq tur.
b Doleat.id ē doloꝛez poo ipſius peccato oſtendat.
a Perdat q negligentiam l.xxxi.dictum. lau.
b Mor.id eſt ſtatim:ar.l. diſti.abſit. vel mox.i. indiffe renter. quedā enim non reſti tuuntur vt di xi.l.ſi. mico.

c Recidenda.l.di.vt constitueret ℥.sed hoc est qñ peccatũ suũ defendere volunt ex auctoritate:vt.ḋ.lxxxij.di.plurimos. vl̃ hoc cũ nõ ẽ scandalũ multitudinẽ puniri .lau.
d Restitui.nisi in enormibus:vt.l.di.miror.
e Sacerdos ⁊c.recitet.pone q̃ sacerdoti cõfitetur aliqs aliquõd crimen: ⁊ excõicat ep̃s oẽs huius criminis cõscios nisi veritatẽ reuelauerint:est in questiõe an p̃sbr ei reuelãe teneat. videt hic q̃ nõ:⁊ ar. ex de offi.or.si sacerdos.⁊ ex de adul.significasti.p̃terea. hoc pbare nõ põt p̃sbr: igit dicẽ nõ debet vi.q.ij.placuit ḋ.ij.q.i.si peccauerit.⁊.q.vij plerũqz. p̃terea,nõne secretũ fuit:ergo celari debuit.xx ij.q.v.ḋ forma. Itẽ iste nõ oz dici sciẽs.xv. q.v.p̃sbr. in ℥ rĩu facit q̃ hec pena maior est in ecclĩa: ergo magi vitari oz ⁊ formidari.xi q.iij.nihil. Itẽ i excõmunicatione nõ ẽ tantũ anime detrimẽtũ:sz ⁊ corporis.xi.q.iij. nihil.Sõ.dic q̃ i secreto epĩscopo dicẽ potest:vtpote q̃ pdesse possit nõ obesse.xxij q.v.hoc videt vel dic ibi sciuit vt hõ:hic vt deus.

nonis poteris ire ad aliũ sine licentia domini sui.f.illius p̃sbr̃i imperiti: sufficit hoc a iure concedi:ar.ff.de condi.insti.qui sub.§.ult. sed nunquid credet ille extraneus sacerdos simplici verbo eius penitentis:q dicit suũ sacerdotẽ imperitũ:⁊ sic q̃ nõ est verisimile q̃ cũ mendatio veniat ad penitẽtiam.sed nunqd est vtilis talis confessio:quã qs accipit a non suo iudice ℥ hãc cõstitutionẽ: nã ordinat⁹ a non suo ep̃o recipit veritatẽ ordinis vij.q.i.episcopus. sed dico eam inutilem. ve ergo scholaribus qui qui vadũt ad inclusos p pñia:⁊ nõ vbi audiunt diuina per annum

quasi ex auctẽ. Inuenit̃.n. auctoritas ⁊ q̃ pcedit:⁊ quasi ĩpat:i ucit̃ alia q̃ mĩme pcedit:sz uetat q̃ scripture ñ r̃pugnãt sz pcordãt si locus ⁊ tempus ⁊ modus pñiten tie pacẽ adhibeãt. Cuz enim tot sint qui labũt̃:ut pristinã dignitatẽ ex auctẽ defẽdãt:⁊ quasi usum peccãdi faciãt sibi:rcidẽda ẽ spes ista.si uero loc⁹ ẽ ubi ista non concurrãt:restitui possũt q peccant. itaqz põtifex iustus atqz discret⁹ nõ cogit̃ suos sacerdotes semper abijcẽ:nec mox restituere nisi statutũ fuerit a romano pontifice.

Caueat sacerdos:ne peccata penitentium alijs manifestet. qd si fecerit:deponat̃. Unde grego.

Deponatur sacerdos:q peccata penitentis publicare presumit.

Sacerdos añ oĩa caueat:ne de his q ei cõfitent̃ peccata sua alicui recitet:q̃ ea cõfessus ẽ non ppinquis nõ extraneis: neqz qd absit pro aliquo scãdalo.nã si hoc fecerit deponat̃:⁊ omnibus diebus uite sue ignomiosus peregrinãdo pergat. Quod aũt dicitur ut penitẽs eligat sacerdotẽ sciẽtẽ ligare ⁊ soluere:uidet̃ eẽ cõtrariũ ei:quod in canonibus inuenit̃: ut nemo uidelicet parochianũ alterius iudicare presumat.sed aliud ẽ fauore uel odio propriuz sacerdotem contẽnere:quod sacris canonibus prohibetur. aliud cecuz uitare:quod hac auctoritate quisqz facere monetur: ne si cecus ceco ducatuz prestet: ambo in foueaz cadãt. Unde urbanus papa.ij.

Cuilibet sacerdoti commissũ nisi pro eius ignorãtia alter sacerdos ad penitentiam non suscipiat.

Placuit ut deinceps nulli sacerdotum liceat quẽlibet commissum alteri sacerdoti ad penitẽtiam suscipere sine eius consensu

cui prius se pmisit:nisi p ignorãtia illius cui penitens prius confessus est. qui uero contra hec statuta facere tẽtauerit: gradus sui periculo subiacebit.

Tempus uero penitentie est usqz ad ultimum articuluz uite. Unde leo papa.

De eodem.

Nemo desperandus est dum in hoc corpore cõstitutus ẽ: quia nõnũqz qd diffidentia etatis differtur:consilio maturiore perficitur. Uñ q̃ de differentibus penitentiã augustinus scribat.

Siquis positus in ultima necessitate sue egritudinis uoluerit accipere penitentiaz ⁊ accipit ⁊ mox recõciliabit̃:⁊ hinc uadit fateor uobis:⁊ nõ illi negam⁹ qd petit:sed non presumimus q̃ bñ hinc exit.si securus hinc exierit: ego nescio. penitentiam dare possumus:securitatem autem dare non possumus. nunquid dico dãnabitur?sed non dico liberabit̃. uis ergo a dubio liberari?uis qd est incertuz euadere?age penitentiam:dum sanus es.si sic agis:dico tibi q̃ securus es:quia penitentiam egisti eo tẽpore quo peccare potuisti. Si aũt uis agere penitẽtiaz:qñ iã peccare non potes:peccata te dimiserunt non tu illa.

Idem.

Qui egerit penitẽtiã ueracit̃. ⁊ solutus fuerit a ligamento quo erãt astrict⁹ ⁊ a christi corpore sepatus:⁊ bene post pñiam uixerit sicut añ pñiaz uiuere debuit post reconciliationem quandocũ qz defunctus fuerit:ad deũ uadit ad requiem uadit:regno dei non priuabitur:a populo diaboli separabitur. Idem.

Siquis autez ⁊ cetera: ⁊ infra

D. VII.

quia ⁊ ibi decimas p̃sonales debẽt dare:ex de deci.nouũ genus.h.

l Confessus. vel q̃ñ vult pñiam dare vel p alia iusta cã.lau.

m Tempus vero. hic intitulatur.vij.di.q̃ queritur vsqz ad quod tempus peccator sit recipiendus ad penitentiam:hoc est an vtil̃ sit pñia que iiugit̃ i mortis articulo.⁊ videt̃ augustin⁹ i hoc dubitare nec vult vt videat̃ in h̃ p̃cise r̃ndere:ar.℥.e.sigs positus. Et forte iõ dubitauit q̃ considerauit qd de facto contingit: q̃ vix aliqs põt digne penitere in mortis articulo cõstitutus:dũ mũdũ cõsiderat:dũ respicit filios ⁊ vxorem.℥.e. §.ult.vl̃ dubitare se osñdit nõ q̃ dubitet: qd i hoc cãu tenendũ sit:sz q̃ i talib⁹ vbis terrere vult nos: vt in sanitate agam⁹ pñiam. P̃cise ẽ respõdendũ ad hanc qõnẽ p auctẽ euãgelij: q̃ i quacũqz hora peccato: igemuerit ⁊c. ḋ. di.i.§.hoc idez.pcedit ergo hoc mõ. D. pmo pbat vno.c.q̃ penitẽti nũqz ẽ penitẽtia denegãda.postea adducit i ℥rĩũ duo.c.vsqz ad.§. hoc aũt.q̃ cõtria capitula p alias auctoritates augustinus soluit.

f Peregrinãdo.ut ita agat publicaz penitentiam ⁊ etiã solẽnem si nõ habet̃ spes de eius restitutione:vt.l.di.illud.ḋ.vi.q.ij.placuit.℥.sed illa pena nõ excludit hanc vel aliter ibi dixit ep̃o cũ peccatũ cõmisisse in genere non descendendo ad species:sed hic specificat. vel ibi facta fuit cõfessio ep̃o vt socio vel hõi non ut deo.ḋ.xi.q.i.c.i.lau.
g Placuit.⁊c cui se prius.xvi.q.i.§.ecce.in hoc.
h Prius.nota q̃ prius debet confiteri suo sacerdoti:licet alteri postmodũ confiteat̃.lau.
i Commisit.i.cuius parochianus ẽ:ab alio eni non põt ligari vl̃ solui:ex de pe.⁊ re.q̃ autem.
k Pro ignorantia.ergo p ignorantia eius auctoritate huius ca

n Nemo.maturiore.xxxij.q.ij.ancillam.cuius hec pars est.lau.
o Siqs accipit.notificatam nõ aũt ĩpositã:q̃ in tali articulo nõ imponitur:vt.xvi.q.vi.p̃sbr.⁊.c.cognouimus.lau.
p Reconciliabitur.q̃ forte erat excõicatus vel absolutus p officiũ sacerdotis a pñia que ei imponi debeat.l.
q Dimiserunt.i.videntur dimisisse te.
r Nõ tu illa.more humano loquitur.semp.n.p̃sumit̃ ℥ istũ q̃ nõ vere pñiteat nisi euidens signũ appareat:ar.lvij.di.siquis in egritudine.h.
s Qui egerit.ad requiem.f.recta via ita q̃ nec purgatoriũ sentiat p ill peccatis pro quibus penituit.lau.

t Siquis hoc habes ā.di.iij.§.vlti.in.c.sigs autem.b.

u Baptizatus.tibi p desse.C. de p̄oba. ad p̄obationem.

x Non tibi darem.ā. xcv.di. illud autem. b.

Baptizatus est ad hor̄ā securus hinc exit. fidelis bene uiuēs securus hinc exit. agens penitentiam ⁊ reconciliatus cum sanus est ⁊ postea bñ uiuēs secur hinc exit. Agens penitentiam ad ultimuz ⁊ recōciliatus est si securus hinc exit: ego non sum securus. unde securus sum: dico ⁊ securitatem do. unde securus nō sum: penitētiam dare possum: securitatē dare non possum. ⁊ p pauca: Sed unde scis inḡt ne forte dē dimittat mihi? uerum dicis. illud scio: hoc nescio. Nam ideo do tibi penitentiam quia nescio. naz si scirē nihil tibi p̄odesse: non tibi darē Item. Si scirē non tibi p̄odesse: nō te admonerez: nō te terrerem. due res sunt: aut ignoscit tibi: aut nō ignoscitur. quod hoꝝ futuruz tibi sit: nescio. ergo tene certū ⁊ dimitte icertū. Hoc aūt quare augustinus dixerit: cyp̄rianus ostendit dicens.

Circo fratres charissimi penitentiaz non agentes: nec i dolore delictoꝝ suorum toto cor de manifestaz lamentationis sue p̄fessionez testantes, p̄hibendos omnino censuimus a spe cōmunionis ⁊ pacis: si i infirmitate atq̄ periculo ceperūt dep̄recari: quia rogare illos non delicti penitentia sed morte urgētis admonitio cōpellit. nec dignus est in morte accipere solatium: qui se non cogitauit moriturum. Item augustinus in libro de penitentia.

Nullus expectet quando peccare non potest. arbitriū. n. querat libertatez ut delere possit cōmissa non necessitatē. qui p̄us itaq̄ a peccatis relinqtur: q̄ ipse relinquat ea: non libere sed quasi necessitate condēnat. licet eniz latro ueniā meruisset in fine de omni crimine: non tamē dedit baptizatis peccādi ⁊ perseuerandi auctoritatez. tunc enim baptizatus est: qui tunc p̄imuz in cruce christum cōfessus est. penitētia eniz si i extremo uite hiatu aduenerit sanat ⁊ liberat in ablutione baptismi: ita q̄ nec purgatorium sentiunt qui in fine baptizant. sed ip̄i ditati bonis sancte matris ecclesie recepturi sunt mltiplex bonū in uera beatitudine. illi autem q̄ cum potuerunt: nunq̄ conuerti uoluerunt confitentes cum iam peccare nequeunt: nec sic facile acḡit quod uolunt. oz. n. ut penitētia fructificz: ut uitā moztuo impetret. scriptum est sine charitate neminem saluuz esse. Non itaq̄ in solo timore uiuit homo. quē ergo sero penitet: oportet nō solum timere deum iudicem: sed iustum diligere. nō tantū penam timeat: sz anxietur p̄o gloria. debet enim dolere de crimine ⁊ de oi p̄dicta uarietate ei⁹. Quod q̄uis de eius salute augustin⁹ potuit dubitare: credo qdez illi qui dixit: Quacunq̄ hora ingemuerit peccator ⁊ conuersus fuerit: uita uiuet ⁊ non morietur. dixit conuersum ⁊ non tantum uersum uiuē uersuz qdem uiuere puto: qui dolet de crimine. conuersuz: qui dolet de omni eius quam exponim⁹ uarietate. uertitur a peccato: qui iam uult dimittere peccatum. cō uertitur: q̄ totus. ⁊ omnino uertitur: qui iam penas non timet: sed ad bonum domini festinat tēdere. que cōuersio si contigerit alicui etiam in fine desperanduz nō est de eius remissione: sed quoniam uix uel raro est tam iusta conuersio: timendum est de penitente sero. Quem eni morbus urget ⁊ pena terret: ad ueram uix uēit satisfactionē: maxime cū filij quos illicite dilexit sunt p̄ntes uxor ⁊ mūdus ad se uocet. Multos solet serotina penitentia decipe: sz quoniā de⁹ semp potēs est: semper etiam in morte iuuare ualet quibus placet. Cum itaq̄ op⁹ sit nō hominis sed dei fructifera penitentia inspirare etiā pōt quando cūq̄ uult sua misericordia: ⁊ remūerare ex misericordia quos pōt damnare ex iusticia. Sed quoniam multa sūt q̄ impediunt ⁊ languentem retrahunt: periculosū ē ⁊ interitui uicinuz ad mortem p̄trahere penitētie remediū. sz magnum est cui deus tunc inspirat. si quis eniz est qui ueram penitētiam expectat quam dei clementia maiorez sentiens dei bonitatem sua nequitia. sed si etiam sic conuersus fuerit uita uiuet ⁊ non morietur: ñ p̄omittimus tñ q̄ euadet omnē penā. Nā p̄ius purgand⁹ ē igne purgatōis: q̄ i aliud seculū distulit fructū cōuersionis Dic etiaz igns ⁊ si etern⁹ nō sit: miro tamē modo grauis ē. Excellit. n. oēm penā quā unq̄ aliquis passus est in hac uita. nunq̄ in carne tanta inuēta ē pena: licz mirabilia martyres passi sint tormenta: ⁊ multi nequit quanta sepe sustinuerūt supplicia. Studeat ergo q̄q̄ sic

a Quod autē. Omisit magister questionem positaꝫ in themate tanꝫ nibil dubitationis habentē: qꝫ quocū qꝫ tēpore exactus semper tenetur debitū reddere. xxvij.q.ij.si tu. ⁊ pxi.q.c.i. ⁊ ponit aliā satis affinem: an liceat tempore ōonis vacare cōiugali operi i exigēdo. ⁊ sup hoc nota diuersas opiniones. nā quidam inbe. rētes istis ca. dicunt qꝫ tem pore oratiōis non debet qs cognoscē vxo rem suam. alij vero intelligūt ea de consilio tu mediam vi az teneas. ma ior, n. medijs gratia rebus i est. dic ergo qꝫ qñqꝫ ē p̄ceptū non cognosce re eam: quādo qꝫ cōsilium. p̄ ceptum ē qꝫ in his diebus nō

delicta corrigere: ut post mortē ñ oporteat penam tolerare. quedā enim peccata sunt mortalia que i penitentia sua uitalia: non tamen statim sanantur: sepe enim est qꝫ moreretur: nisi medicaretur: non tamen statim sanatur. languet uicturus qui prius erat moritur⁹ qui autē ipenitens moritur: oino moritur ⁊ eternaliter cruciatur. qꝫ autē inpenitēs finitur: si semper uiueret semper peccaret. at deꝰ ē miserentis qꝫ operatur finem pec candi. ob hoc etiam sine fine tor quebitur: quia numquam uirtute ditabitur: sēp plen⁹ iniquitate sēp sine charitate torq̄bitur sine fine

Quod autem orationis tempore cōiugali operi alicui non licet uacare. Gatus hieronymus i quodā ſmone scribit ita dicens.

Ē. IIII.

cognoscat eaz causa saturan de libidinis. nā cum alias peccat veniali ter secundum nos: sic eaz co gnoscendo in his dieb⁹ pec cat mortaliter Consiliū vero est: vbi vult co gnoscere eam causa sobolis vt vitande for nicatiōis. hec autem omnia intelligas i ex igente. Nā vt ſmisi semper exactus tenet reddere lz exi gens hoc tem pe peccet. ar. j. e. q. v. nolui. dicunt tamen quidā qꝫ si eis ostaz qꝫ vxor peteret debitū cā libidinis ex plende non ei redderet.

Tēpore quo uxori debitū reddit a carnibus agni abstinere oportz

Gatis[b] frēs charissimi: qm̄ cūq̄ uxori debitum reddit: uacare nō pōt orationi nec ò carnib⁹ agni ꝓmedere debet. Tē: si panes propositionis ab his qui uxores suas tetigerāt comedi nō poterāt: quāto magis ille panis qꝫ de celo descendit non[c] potest ab his qui coniugalibus paulo ante bello complexibus⁹ uiolari atq̄ contingi. non quod nuptias con dēnem⁹: sed quod eo tēpore quo carnes agni māducaturi sum⁹: uacare a carnalib⁹ operib⁹ debea m⁹[e]. Item augustinus.

A coniugali concubitu sanctorū solēnitatibus est abstinēdum.

Quotiēscūq̄[f] aut dies natalis dominī aut relique festiuita tes aduenerit: nō solū ab[g] ifidelitū concubinarum consortio sed etiā a propꝛijs uxoribus abstinere de bemus. Item ambrosius i ser mone de aduentu domini.

Diebus ieiuniorꝫ a propꝛijs uxo ribus abstinere oportet.

Fratres[h] non solum debetis ab omni imūdicia abstinere: sed etiam ab uxoribus propꝛijs studiosissime contineatis. nullus omnino uxori sue ieiuniorum die bus coniungatur. Item super epistolam primam ad corinthios. Si[i] causa ꝓcreandorꝫ filiorū ducitur uxor: non multum tempus concessum uidetur ad ip sum usum: quia ⁊ dies festi ⁊ di es processionis[k] ⁊ ipsa ratio con ceptus[l] ⁊ partus iuxta legem[m] ces sare usum carnis his debere tēpo rib⁹ demonstrant. Item augu stinus in li. q̄stionum ue. et no. te stamenti.

Uxoris usus certis diebꝰ cessare iubet.

Christiano[n] cuz uxore sua ali qñ ꝓuenire licet: aliqñ non[o] li cet. propter ꝓcessionis enīz dies ⁊ ieiuniorꝫ aliqñ non licet cōueni re: qꝫ a[p] licitis etiam abstinendum est ad temp⁹: ut facilius impetra ri possit quod postulat. unde apo stolus ex[q] consensu ait abstinendū est ad temp⁹: ut expeditius uace tis orationi[r]. nam[s] etiam secundū legem in ieiunio cedere ⁊ iurgari nō licet: postea uero licet. Item iohannes chrysostomus.

Non uere penitentiā agit qꝫ cōti nētiam non seruat.

Qui[t] in castigatione uict⁹[u] se di cit agere pniam: frustra hoc ſmone promittit: nisi[x] egrediatur de cubili suo: ⁊ ieiunio ꝓtinentiaz

b Scias. descendit. qualiter descendit habes de con. di. ij. si cut vetus.

c Nō pōt. propter reverentiā sacramēti. vel intellige cū cā satu, rāde libidinis cōmisceat ei: vel cōsiliū est. alias cū ex necessitate te netur reddere: vt. j. q. pxi. c. i. quare puniret: cū tantū pro mortali abstinendum sit a corpore christi. j. de cōse. di. ij. quotidie.

d Cōplexibus. ⁊ cā libidinis explēde ſm quosdam.

e Debeamus. quantū in nobis ē. alter tū peccat i exigendo: sed reliquus nō peccat reddendo. nā ⁊ si peccat qꝫ p̄cipit: nō tamē pec cat qꝫ obedit. xxiij. q. i. quid culpatur.

f Quotiēscūqꝫ. festiuitates. de qb⁹ iuenio in his capitulis: de con. di. iij. c. i. b.

g Ab infidelium. Infideles eos vocat qꝫ peccant mortaliter: ar. xxiij. q. iiij. forte. vel quia nō seruāt fidem amicis suis vel ad differentiam fidelis. xxxiiij. di. christiano.

h Fratres. consilium est.

i Si causa. cōcessum. ⁊ ita videt qꝫ aliquod tēpus sit, phibitum in quo non debeat vxorem suam cognoscere causa sobolis procreande: ⁊ ita nō ē consilium. sed fac viz in eo quod dicit videt non enim dixit non est vel intelligas in cāu in quo loquitur. e. quādo s. cognoscit eam causa sobolis: quia forte in eo casu non debz ad eam accedere. secus si causa incontinentie.

k Processionis. i. ro gationum: vt. j. de con se. di. iij. pronunciandum.

l Conceptus. ex quo scilicet partus incipit moueri. hoc etiaz con silium est secundū nos sicut etiā de menstrua ta. di. v. ad eius vero. li cet. b. cōfidicit.

m Legem. di. v. § i. iohannes.

n Christiano. xxv. iij. q. i. sic enim.

o Non licet. i. non ex pedit. ⁊ ita licitum du pliciter dicitur.

p Alicitis. propter b ⁊ illud. j. e. nec vxorem dic omnia hec de con silio intelligenda.

q Ex consensu. hoc ñ est in apostolo: sed est ibi sensus auctoritatis apostoli. vnde est ar. qꝫ potius sit sēsus aucto ritatis apostoli attendendus q̄s verba: ex de verbo. signi. propte rea.

r Orationi. Sed di cit auctoritas: non desi nit orare qui bene facit Sed quilibet redden, do debitu bene facit: ergo orat. quare ergo cessabit vt orationi va cet? Rñ. orare hic stri cte sumitur secundum qꝫ oratio fieri debet in ecclesia. vel hoc de exigente aliud in redddente: ex de conuer. coniu. quidam. item nonne quotidie est orandus? videtur ergo iugis continentia indicenda coniugatis. sed nomine orationis tempus deputatum ieiuni js quibus nititur oratio intelligitur: ut tempus quadra gesimale ⁊ quattuor temporum ⁊ sanctorum vigilie: extra de obser. ieiu. consilium.

s Naz ⁊ secundum legē forensem. i. romanam: vt. C. de fer. quadragita vel mosaycam vbi dicitur erce ad lites ⁊ cōtētiones ieiunatis ⁊ pcutis pugno impietatis. vel canonicam. xv. q. iiij. placita. io.

t Qui in castigatione. s. flagellorꝫ.

u Victus. i. conuictus ⁊ compunctus. vel melius victus genitiui casus quasi in abstinentia ⁊ parcitate. s. ieiunando ⁊ ieiuniis se castigan do.

x Nisi egrediatur. quantum in se est vel si vxor consentiat.

addat. Item grego.

Ab ingressu ecclesie tempare se debet uir cũ ppria uxore dormiẽs.

Vir cũ propria uxore dormiens: nisi lotus aqua ecclesiã intrare non debet: q̃uis diuerse hominum nationes de hac re diuersa sentiant atq; alia custodire uideantur. romanorũ tamen semper ab antiquioribus usus fuit post admixtionẽ proprie uxoris τ lauacri purificationẽ querere τ ab ingressu ecclesie paululum temperare. nec hoc dicentes culpandũ putamus esse coniugium: sed quia ipsa licita admixtio coniugis sine uoluptate carnis fieri nõ potest: ideo a sacri loci ingressu ẽ abstinẽdũ: q2 uoluptas ipa sine clpa nullatenus esse potest. non enim de adulterio uel fornicatione: sed de legitimo matrimonio susceptus erat qui dicebat: Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum τ cetera. Oportet ita legitimã carnis esse copulam: ut causa prolis sit nõ uoluptatis: τ carnis cõmixtõ creandorum liberorum sit gratia non satisfactio uiciorum. siquis uero sua cõiuge non cupidine uoluptatis captus: sed solummodo creandorũ liberorũ gratia utit ipse profecto siue de igressu ecclesie seu de sumendo dominici corporis sanguinisq; ministerio suo est iudicio relinquendus: quia a nobis prohiberi nõ debet accipere qui in igne positus nescit ardere. cuz enim non amor procreande sobolis: sed uoluptas dominatur in opere cõmixtionis: habent coniuges etiã de conmmixtione sua quod defleant. tunc aũt uir qui post admixtionem cõiugis a qua lotus fuerit: etiam sacre communionis ualet mysterium accipere: cum ei secundum prefinitã sententiã ecclesiã licuit intrare.

Hinc etiam in diebus abstinentie nuptie celebrari prohibentur. Unde in laodicensi ɔcilio legit.

In diebus quadragesime nuptias celebrare non licet.

Non oportet in q̃dragesima aut nuptias uel quelibet natalicia celebrare. Item ex concilio martini pape.

De eodem.

Non licet in quadragesima natales martyrum celebrare: sed tantum in sabbato τ dominica per commemorationem eorũ oblationes offerre. sed nec natalicia nec nuptias liceat in quadragesima celebrare. Itẽ ex concilio ilerdensi. De eodem.

Non oportet a septuagesima usq; in octauam pasche τ tribus hebdomadibus ante festiuitatẽ sancti iohannis baptiste: τ ab aduentu domini usq; post epiphaniam nuptias celebrare: q si factum fuerit separentur. Itẽ nicolaus papa ad cõsulta bulgarorum. De eodem.

Nec uxorem ducere: nec cõuiuia facere in quadragesimali tempore cõuenire posse ullo mõ

a Vir cum propria coniuge. Casus: in prima parte loquitur de eo q causa incontinentie ad uxorem accedit: tali consulitur ab ingressu ecclesie abstinere usq; ad uesperum. in secunda de eo qui causa prolis eam cognoscit iste talis si uult non solum intrare ecclesiã sed etiã corpus xpi accipere permittitur. in tertia de eo qui causa libidinis explende. huic in isto. c. penitentia non iponitur. τ dicit tamen de eo q grauius delinquat q̃3 in primo cãu.

b Intrare. uidetur ergo q multo forti9 qs prohibendus sit ab ingressu ecclie pro mortali: cum hic impediat pro ueniali. τ ita qui ẽ in mortali nõ debet ecclesiam ingredi: quod quidam admittunt: ut xxi. di. cleros. i fi. τ xi. q. iij. nullus sacerdotũ τ de pe. di. i. qui sanct9 sacerdos est. quod nõ est uerum nisi sit excõmunicatus. xi. q. iij. excommunicatos. τ c. cũ excommunicato. uel interdictus: extra õ offi. dele. sane. de illis constat. uel nisi sint contumaces. xi. q. iij. qui inbente. uel penit ntes. l. di. in capite. τ quidam sacrilegi: ut. lxxxi. di. si qui. v. q. ij. presenti. τ xij. q. ij. de uiro. alias qlibet potest ingredi: ut õ consec. di. i. episcopus nullum. i. q. i. qui studз ubi dicitur q domin9 admisit omnes peccatores intrare ecclesiam preter simoniacos. potius enim frequẽtabit ecclesiã qui est in mortali: ut dominus eum conuertat per uerba sacerdotis: ut. s. õ pe. di. v. falsas. in fi.

c Usus. ar. pro cõsuetudine ro. ec. seruanda. τ uerum est cũ hoc docet. xi. di. nolite.

d Uoluptate. τ ita coitus nõ põt fieri sine peccato. hic applaudit sibi. h. τ sumit opinionem q nunq̃ opus coniugale sine peccato potest exerceri unde etiam qui debitum reddit peccat ueniali ter: quia semper quidam est ibi pruritus τ uoluptas i emissione spermatis: τ ideo chrisius noluit nasci ex coitu: q2 non potest sine peccato τc. xxvij. q. ij. omne ad finez. uidet ergo q teneatur aliquis peccare τ tenetur reddere debitum: ut. xxvij. q. ij. si tu. τ. ȷ. q. pro. xi. c. i. nec potest reddere nisi peccet. ergo tenetur peccare. sз hoc ar. non ualet. Instat. h. psbr tenetur cantare missaз nec põt cantare nisi habeat linguam: ergo tenet habere linguã. Et secunduз. h. peccat homo ex necessitate in primis motibus: τ ita erit qs pplexus secũdũ. h. inẽ ueniale quod surgit ex primis motibus τ mortale. nam de primis motibus dicit apostolus: ago quod nolo τ surgunt in nobis τ sine nobis: de pe. di. ij. inter hec. p. manducator dixit contra. ut nõ. xiij. di. nerui. item ex hoc sequeretur: q bene faceret τ male quia reputatur ei ad sanctitatẽ si reddit debitum: ut. ȷ. e. q. prox. c. i.

e Non põt. de facili. τ iõ quia dubiũ est: aqua aspergit.

f Iniquitatibus. i. uoluptatib9. iniqtas. n. ppriẽ designat crimen: de pe. di iij. § q aũt. c. ille rex. vl dic iniqtatib9. i. originali peccato. siue fomite. vñ theologi colligũt ex hoc q plura sunt originalia huiusmõi: τ tũc dic iniqtatibus. i. cum iniquitatibus.

g Uiciorum. ar. di. xiij. nerui.

h Prohiberi. i. dissuaderi.

i Qui i igne. i. i ardore ɔcupiscẽtie. i. i amplexib9 uxoris igneis.

k Nescit. i. nescit cõsentire libidini uxoris sue: sз reddit debitũ uxori exigẽti.

l Sed uoluptas. exercẽde libidinis.

m Sz defleant. est n. coit9 tunc mortale peccatum fm h. ut. xxxij. q. iiij. origo. sed cũ icõtinentie ueniale. ut. di. xxv. §. als aũt ea. xxxij. q. ij. q quid. §. his ita. immo fm nos nec h cãu ẽ mortale sed ueniale: τ hoc idicat cũ dicit q defleat.

n Tunc aũt. hoc sp̃ici pncipiũ huius. c.

o Hinc etiaз. hic agit de illo impedimento quod dicitur tẽpus feriarũ de quo dicit quidam q impedit cõtrahẽduз τ dirimit iam cõtractũ: q3 hic ɔ ħ stitutionẽ ecclesie. i e. nõ ɔз. τ cõ õ ma. cõ. ɔ in f. ec. uidet. i anl qua. alij melius dicũt: q h ipedit non õ dirimit: ar. e. c. de ma. ɔ ɔ in l. ec. c. ult. in fi. τ. c. pe. τ cõ õ sp. oz. sane. õ ma trimõiũ i qua dragesima nõ prohibet cõtrahi: sed prohibent nuptialia cõuiuia τ nuptiales solẽnitates τ solẽnes traductiones τ carnis cõmixtõ põt ergo mrimoniũ cõtrahi in quadragesima: sed illa tamen nõ dз duci: sicut secunduз leges mulier põt tempore luctus alij uiro desponsari: sed nõ tñ traduci: ut. ff. de his q nõ. infa. solet. §. que uirũ τ hoc est expressum: ex de ferijs capellanus. ar. ad hoc. ff. de ritu nup. sigs officiũ. nã cũ solo consensu cõtrahat: cur non contrahetur hoc tẽpore. C. de trãs. non minorẽ. io.

p Non oportet. natalicia non martyrum sed hominum. vl ad litteram intelligas.

q Non licet in quadragesima. hoc de honestate dicit quidam ff. de ritu nup. semper in coniunctionibus.

r Natales. põt dici hoc esse abrogatum. nam hodie celebrantur bene in quadragesima. vl itellige q nõ debẽt celebrari: ut fiant ibi cõuiuia τ itersint histriones τ mimi qui turpia τc. τ huic itellectui cõsonat qd segtur: sed tantuз in sabbato τ cetera: τ. ȷ. e. nec uxorẽ. natales uocantur martyrum passionum dies: quia in dis natiuitat ad uitam τ moriuntur mundo. de consuetudine est in ecclesia mediolanensi: q in quadragesima non celebrant. de his natalicus

arbitror. Hec autē seruanda sūt si uxor consensum adhibere uolu erit. Ceterū sine eius cōsensu nec cā orationis continentia seruari debz. Unde augustinus in lib. de adulterinis coniugijs.

Nisi ex ꝯsensu cōmuni orationi coniuges uacare non possunt.

Apostolus nec ad tempus ut uacent orationi nisi ex cōsensu uoluit coniuges nec carnali inuicez fraudari debito. Unde etiam in secundo concilio arelatensi legitur.

Nisi ex consensu cōmuni cōiugatis penitentia non detur.

Penitentiam coniugatis non nisi ex consensu dandam esse precipimus.

Quod autem sine cōsensu uxoris uir continentiam uouere nō possit: multis auctoritatibus probatur. Ait .n. augustin⁹ super psalmum.c.xlvi.

Nō pōt uir continentiā seruare nisi uxoris teneat consensum.

Si dicat uir continere iaz uolo: nolo autem uxor: non potest. quod enim tu uis non uult illa. nunquid per continentiaz tuam debet illa fieri fornicaria? si alij nupserit te uiuo: adultera erit. non uult de⁹ tale dānuz tali lucro cōpensari. redde debitum: ⁊ si nō exigis redde. pro satisfactione pfecta deus tibi cōputabit: si non qō tibi debetur exigis: sed reddis qō debetur uxori. Item alexander papa secundus landulpho in corsica.

Non debet extorqueri mulieris ꝯsēsus ad cōtinētiā deo uouendā

Notificasti te morte tenus infirmatum ⁊ peccatorum tuorum recordatōne ⁊ terrore ualde pauefactuz anxie quesijsse monachum fieri: ⁊ a tua uxore minis ⁊ terroribus eam occidendi ad hoc licentiaz extorsisse: ⁊ sic te monasticam uestem sine abbate ⁊ mōasterium petijsse. postea uero cum san⁹ factus esses: tue uxoris r̄clamationibus eiusqꝫ ululatibus ⁊ plantibus tueqꝫ familie dispersionibus utpote penitēs deuict⁹ domum remeasse: ⁊ post multos dies quorundam sapientum consilio ad iaz dicte mulieris cubile redijsse. nunc autez si tua uxore uti liceat: nostrum requiris consiliū si ita deniqꝫ est ut tuus nuncius narrat: non uidetur nobis rationabiliter neqꝫ iuste factuz: quoniam cum omni homini ad monasticam tendenti uitaz legaliter iuste ⁊ sancte sit peragenduz: tu cōtra leges minaciter ⁊ uiolenter a tua uxore partim terrore mortis partim tue infirmitatis dolorib⁹ exinanitus de uia secutus nulla ut dicitur licentia accepta recessisti ⁊ monasteriuz petisti. non enī uiolentia: sed ex pari uoluntate ⁊ consensu sicut sancti patres dicūt hoc fieri debet: neqꝫ uir monasterium eligere aut professa continētia habitum cum festinatione debet mutare. Item ex. c. apud compendium.

Uir dēt abnuere uota ꝯtinētie: q̄ sine ei⁹ ꝯsensu deo uxor obtulerit

Mulier si sine licentia mariti sui uelum in capite miserit: si uiro placuerit: recipiet eaz iterū ad ꝯiugiū. Itē aug. ad editiā.

habes. C. de proba. neqꝫ natales. ⁊ virgilius: meus est natalis iolla ⁊ cetera. iohannes.

a Non oportet. hebdomadibus. sed nunquid iste tres hebdomade sunt imediate añ festū sancti iohānis? subaudi non sed cum interuallo inter eas ⁊ festum. decre. ex̄ de fer. capellanus ponit has duas opiniones approbat tñ ꝙ cum interuallo accipiende sunt: ⁊ incipiūt a diebus rogationum.

b Sepentur. ad tempus: ex̄ de ma. cōtrac. contra inte. ec. libere. nec ē ꝯ tr̄. eā. ex lris s̄n. quia ibi loquitur de interdicto ecclesie non de tempore feriato. vel ibi prohibetur perpetua separatio hic pmittitur ad tēpus.

c Apostol⁹. orati e. v. omi priuato vel priuato loco qō facere ⁊ incipere uidit: sed solemni orationi misse: ⁊ tēpori ⁊ officio a canonibus ⁊ uniuersali ecclesie indicto vacare licet: ⁊ debet: ⁊ p̄t: ut de con. di. i. omis homo. ā. ea. q. ij. quod. ā. di. v. c. ij.

d Nisi ex cōsensu. nisi pro succursu terre sancte: extra de uo. ⁊ uo. redē. ex multa dīi. i tanta.

e Fraudari. sed si in ecclesia velit vxor ibi sū exigere a viro nunquid debet ei reddere? B. dicit ꝙ sic. tn̄ con̄. ar. ff. de solu. ꝙ dicimus: sz qd si a sacerdote tēpore canonis petat debitū? idem dico ꝙ non tenet̄ reddere tunc ar. xxix. di. c. ij.

f p Penitentiaz. publicā. s. ⁊ solēnē. s. per quā ius alteri⁹ ledit̄

g q Quod autē. sine cōsensu. Hec questio. v. negatiue soluitur: quia non potest continentiam vouere sine consensu vxoris expresso uel tacito nisi sit sponsa nondum cognita: ex̄ de conuer. coniu. ex publico. ⁊ i cāu fornicationis: vt. xxvij. q. ij. agathosa.

h Ait enim. super psalmo laudate dn̄m qm̄ bonus est.

i Si dicat. fornicaria. xxvij. q. ij. si tu.

k Non vult. xiiij. di. ꝙ ait.

l Pro satisfactione. quia reddere debitum meritorium ē. j. e. fin xxxij. q. ij. connubia. ꝫ. sed ibi soluit̄. io.

m Notificasti. sine abbate. idem si cum abbate.

n Minis. ar. ꝙ confessio vel cōfessus ab aliquo contra ipm̄ extortus nō preiudicat illi: ar. xxxi. q. ij. lotharius. ⁊. xv. q. vi. auctem.

o Licentiā. item ar. a cōtrario sensu ꝙ nō pōt exire de monasterio qui cū uxoris intrauit licentia. item ar. ꝙ coacta licentia vel voluntas nulla est: qz hic fuit licentia vt in prin. dicitur. sed quia coacta ideo hic nulla dicitur. sz videtur contra. xv. q. i. merito. vbi dicitur ꝙ coacta voluntas volūtas est. R̄n. secus ē hic ⁊ in matrimonijs: vbi exigitur uoluntas directa uel spontanea: ex̄ de spon. cum locum. ⁊ in habitus assumptione: ex̄ quod me. cā. c. i. secus est in iuramento ubi nulla excusat necessitas: quia ipsuz necessitatis semper est. xxij. q. i. ita ergo.

p Cum omni. ar. ꝙ p̄termissis circunstātijs alicui facto debitis nō intelligitur illud esse factum. ā. xxx. q. v. aliter di. xxiij. quorundam. ā. xvij. q. ij. gonsaldus. ar. ꝯ. ex̄ de re. ⁊ trās. ad aplicā sedem. quia tenet ibi mōachatō omissa probatione.

q Cum festinatione. sed nunquid tenetur uir iste continere post mortez vxoris: sic nec exigere potest. ad monasterium tamen non cogit̄ redire: ex̄ de conuer. coniu. quidam. ex̄ e. ti. placet. sed contra dicit: extra. e. ti. ex parte. ubi compellitur redire ad monasterium sed dic ꝙ ibi vxor dederat licentiam: ⁊ ipse solemniter ꝓfessus erat uel ibi uerbuz compellas non extenditur nisi ad verbum dimittat quod post sequit̄. nec obstat ex̄. e. ti. consuluit qz ibi nō fuit reuocat⁹ ab vxore ea uiua. ⁊ qz tam in monasterio fuerat plus q̄z per annum ⁊ quia post mortē vxoris fuit per aliquantulū tempus in monasterio. vtrum autem uir qui sine licentia vxoris intrauit monasterium auctoritate sua exire possit: dubitari posset. ⁊ videtur ex hoc. c. ꝙ possit. j. e. una.

r Mulier. placuerit in optione ergo viri ponitur si velit eam reuocare sicut in optione prelati ē an velit rem vacante sede alienatam a capitulo repetere vel precium retinere. xij. q. ij. siqua de rebus. vtrum autez vir teneatur eam reuocare vl̄ pariter conuerti vel continentiam vouere dictū est. xxvij. q. ij. agathosa. nam si nolit eam reuocare: episcopus debet sua auctoritate extrahere: ar. ex̄ de cōuer. cōiu. c. i. nā bonus iudex debet talia corrigere: ex̄ de offi. or. c. i. ff. de offi. pre. presides.

s Coniugium. sed pone ꝙ mulier sine licentia intret religionem immo viro contradicente: post vir consentit: sed ipa cōdicit: nūquid potest ipa exire? videtur ꝙ non: qz vltimus consensus cōfirmat precedentes. ff. d ser. rusti. predi. per fundum. ar. contra. ff. communia pre. receptum. ubi dicitur ꝙ prior consensus debet durare: quidam dicunt ꝙ exire potest: sed contra

eos ē:ex̄ de eo qui duxit in ma.c.i.per quod dico q̄ exire nō pōt. Sz vsq̄ quo habebit maritus licentiam reuocandi eam. dicunt quidam q̄.j.annum quo habebit maritus licentiam reuocandi eaz. dicunt quidam q̄.j.annuz ꝛ diez:ar.xx.q.ij.puella. Baz.dicebat q̄.j.triennium.xvij.q.ij. siquis incognitus.'alij dicūt q̄ nunc potest reuocare cum primo copiaz habuit post ii ā.i.q.i.constat.ego dico q̄ quādocunq̄ pōt:ut.j.c.pxi.

k Secundū vba.i.quibus.dr̄ de debito reddēdo.

l Imputaret.ar.q̄ ꝓ cōpleto habet̄ qd̄ per uolentē agere si stat ne fiat.ar.ā.proxima cā.q.v.proposito.

m Quisquis.tangit illa tria vba apl̄i:qui hn̄t vxores sint tanq̄ nō hn̄tes:ꝛ q uēdunt sint tanq̄ nō uēdētes:ꝛ qui emūt sint tanq̄ non ementes. b.

a Quod deo.i finē uoti emissi.

b Instantissime.arg. q̄ fides est seruanda ei qui contra fidem uenit xxij.q.iiij.innocēs.ar.contra.xcv.di.esto.ex̄ de iureiur.peruenit.

c Perseuera.sed qd si alter fornicet̄ postea nunquid reliquus ꝓ test ipz repetere:ar.sic q̄ nō.ar.ꝯ ex̄ de iureiuran.tua.dicūt qdam q̄ auc̄te epi restituet̄ ei: ut ex̄ de diuor ex lr̄is.

d Numerus.ar.cōtra pscriptionem nō enim pscriptione tēporis defenditur:quod ab initio de iure communi non potest sortiri effectū:ut di.xciij.di.illud autem.di.c.contra morem.ā.i.q.i.null' epus.

e Sanctiora ab initio tamen cum contra hunt:contrariaz debēt habere uoluntatem.s.de sobole suscipienda xxvij.q.ij.dē itaq̄.

f Hunc.ex hoc videt̄ q̄ vxor non possit facere elemosynam sine licentia uiri.sed istud intelligas de rebus dotalibus.nā dominiū rerū dotaliū est penes mulierē de iure naturali:ō iure ciuili est penes maritū.C.de rei ven.doce Et de his intelligas s̄ c.vel si uis intellige de parefrenalibus.consilium est hoc.nā cui commisit corpus honestuz est ut res cōmittat.C. de pac.conuen.hac lege.ꝛ ex̄ de dote post diuor.c.vlti.sed q̄ro cum isti uotū emiserit: quare vestes mutare non possunt,ad hoc dicas q̄ uir duplicem habet seruitutē in uxore.unā quo ad debitum reddēdū.aliā quo ad mysterium sibi exhibenduz. vnde lz vnā relaxauerit:nō tñ aliā.ff.de ser.ur.predio.si domus.ꝛ extra de conuer.con.quidam.

Non potest uir cōtinentie uota rescindere: que sine eius assensu mulier deo promiserit.

Quod[a] deo pari cōsensu uouerātis perseueranter usq̄ in finem reddere debuistis.a quo proposito si ille lapsus est:tu saltē instantissime[b] perseuera[c].quod te ni exhortarer:nisi q2 tibi ad hoc ipe cōsenserit. Nā si nunq̄ tenuisses eius assensum:numer[d] nullus te defendisset annoꝝ.ꝛ post pauca non quia pariter temperabitis a commixtione carnali ideo tu[e] maritus eē ēstiterat:immo uero tāto sanctius iter uos cōiuges manebatis:quanto sanctiora[e] ac concorditer placita fuabatis. Nihil ergo de tua ueste nihil de auro ul' argento uel quacunq̄ pecunia rebus nullis terrenis tuis sine eius arbitrio facere debuisti.ꝛ infra: Est quidaz pro modulo persone habitus matronalis a uiduali ueste distinctus:qui pōt fidelibus coniugatis salua religionis causa uel obseruātia conuenire.hunc[f] te maritus si deponere uoluerit.ne te uelut uiduā iactares illo uiuente:quia puta non fuerat in hac re usq̄ ad dissensionis scandalum pducēdus:magis[g] inobediētie malo q̄ illius abstinentie bono.quid enim absurdius est q̄ mulierem de humili ueste superbire:cui te potius expediret obtēperare candidis moribus: q̄ in nigellis uestibus repugnare:quia ꝛ si te indumentum monache delectabat ꝛ hoc gratius posset marito obseruato exoratoq̄ sumi q̄ illo inconsulto cōtemptoq̄ presumi: quod si omnino non sineret: quid tuo proposito deperiret?absit ut hic displicens deo q̄ coniuge tuo nō dum defuncto: non indueris sicut anna[h] sed sicut susanna[i].

Idem.

Continentie merituz habet: qui incontinentia uxoris debitum sibi reddere cogitur.

Secundum[k] uerba apostolica etiā si uir continere uoluisset ꝛ tu noluisses:tibi debituz reddere cogeret̄:ꝛ illi deus imputaret[l] continentiaz:si non sue sed tue cederet infirmitati: ne in adulteriū caderes.quisquis[m] igit̄ cōpatiēs infirmitati uxoris reddidit: non exegit debitum.aut si propter ꝓpriam infirmitatem ducit uxorē plangens potius quia sine uxore esse non potuit q̄ gaudens:quia conduxit quisq̄ uendit quod uti le nouit: quia ꝛ si maneret beatum non[n] faceret:quisq̄s emit qd̄ nouit quia[o] transit ꝛ de his nō p̄sumit[p]:ꝛ fecit ex eo misericordiaz cum non habentibus:securus[q] ex pectat diem nouissimū. Item ad armentarium ꝛ paulinam.

Uota continentie sine uxoris cōsensu reddi non possunt.

Una[r] sola causa esse pōt qua te ad id qd̄ uouisti non soluz non hortaremur ueruz etiaz prohiberemus iplere:si forte tua coniunx hoc tecum suscipere animi seu carnis infirmitate recusaret. Nam ꝛ uouenda talia non sunt a coniugatis:nisi ex cōsensu ꝛ uoluntate communi:ꝛ si precopere fuerit factum:magis est corrigenda temeritas q̄ psoluēda promissio.neq̄ enim deus exigit:siquis ex[s] alieno aliquid uouerit: sed potius uetat usurpare alienum.

Item hieronymus.

Absq̄ ceteris operibus nec sola uirginitas saluat:nec cetera absq̄ uirginitate proficiunt.

Tunc[t] saluabitur[u] mulier si illos genuerit filios qui uirgines[x] permansuri sunt: siquod[y] ipa perdidit acqrat in liberis: ꝛ dānum radicis[z] ꝛ carien[ꝛ] flore compēset[ꝯ] ꝛ pomis[ꝑ]. Item.

Hoc[&] solum nunc dico: q̄ quō absq̄ ceteris operibus uirginitas sola non saluat: sic omnia opera absq̄ uirginitate[a] puritate continētia castitate[b] imperfecta[c]

n Non faceret.i.nō faciē do elemosynā.

o Quia transiet.i.transitorium est.

p Presumit superbiendo cū eis.

q Securus.hec clausula reperitur cum qualibet precedenti ab illo loco qsquis ꝛc.

r Una sola.coercenda.sic.ā.xxij.q.iiij.dif.finitio.ꝛ ē hic ar.q̄ si alt̄ sine licentia alteri' itret religionē q̄ sua auc̄te pōt exire.

s Ex alieno.hoc uez est si eo aio uouit ut auferat illi cui' est.alr̄ licitū ē alicui rem alienā legare: ut iṡ.de le.§.nō solū. licet secus sit secundū canonē:ut ex̄ de testa.c.si.

t Tunc saluabitur exponit hieronymus illud apl̄i ad thimotheum: saluabitur mulier p filioꝝ generationē: si pmanserit in fide ꝛ dilectiōe ꝛ sanctitate.

u Saluabit id est merebit saluari.

x Uirgines.i.integri in fide.

y Si qd ipsa.i.uirginitatem corporis.ꝛ est simplex relatio

g Magis.q.d.cū pduxisti eū ad scandalū dissensionis:potius maluz fecisti uiro non obediēdo q̄ bonū feceris abstinendo.

h Anna.i.uidua.

i Susanna.i.uxorata.

z Radicis.scilicet sui ipius.

ꝛ Carien.i.corruptionem sue carnis.

ꝯ Compenset.quātū in ipsa est.

ꝑ Pomis.i.fructibus:q dicunt̄ flos ꝛ poma sicut mr̄ radix.

& Hoc solū.virginitas.s.carnis.

b Virginitate.s.mentis.
c Castitate.saltem in affectu seruata.
d Imperfecta.quo ad vitam eternam pmerendam.
a Q Si sitit.vba ponit hic euãgelij:t loquit de siti cõtinẽtie.
b Nolitis.ar.ad ea q̃ pfectius sũt neminẽ esse cogendũ sz psuadendum, nam talia consilij sunt t nõ pcepti:ar.xl.q iij.aliud.t. xxxij.q.i. integritas.
c Impetratũ ē.prima.q.i. integritas q̃stũ ad corporalez sed de mentali preceptũ est.
d Maioris q̃s sic.xxviij. q. i. Iam nunc. naz nemo in necessitate liberalis existit .ff.ō ad mi.le.rez legatam.
e Expedit.ō. xxviij. q. i. si enim contra. sed verum est q̃ non expedit ppẽ onera matrimonij:vt.ō. pxi.q.vij.oẽs sz expedit ppẽ fornicatiõez uitandã.
f Noluerũt. s.noluerũt exercẽ id ad qõ nati sunt.s. vti copula carnali t ita secunduz hoc ẽ ar. p carnali q̃ nullꝰ ẽ naturaliter frigidus.ō.e.q.i. registi.alia littera hz voluerũt eẽ qõ nati sunt.i. virgines
g Celoz.supple ingt recipiant mercedez i regno celoz.

sunt. Idem.

Q Si sitit ueniat t bibat.q põt capere capiat.non dicit uelitis nolitis bibẽdũ uobis ẽ atq̃ currẽ dũ:sz q uoluerit q potuerit curre re atq̃ potare:ille uicit ille satiabi tur.t iõ plus amat uirgines christus:q̃ spõte tribuit qõ sibi ñ fuerat ipetratuz:maioris q̃ gre ẽ offerre qõ nõ debeas q̃ reddẽ quod exigeris.apostoli.n.uxori bonore ꝓtẽplato:si tal ẽ igunt uita hominis cũ uxore nõ expedit nubẽ quoz dñs sniam,pbãs recte ait q dẽ sentitis q nõ expediat homini ad celoz regna tẽdẽti accipe uxorẽ:sed difficilis res ẽ:t nõ oẽs capiunt uerbũ istud:uez qbꝰ datuz ẽ alios hoium facit eunuchos natura:alios uis hoiuz. mihi illi eunuchi placent:quos castrauit uoluntas nõ necessitas.libenter eos i meo recipio sinu:q scipos castrauerũt ,ppẽ regnũ celoz t ob meũ cultũ noluerũt eẽ quod nati sunt simulq̃ tractãda est snia: q se iqt castrauerunt,ppter regnũ celoz si castratꝰ mercedẽ habẽt regni celozum:ergo q se nõ castrauerunt locum non pñt accipe castratoz

Hinis bꝰ auctis t due pceden tes de virgitatis affectu itelligũt q ñ i uolũtate solũ sz i necessitate ẽ:pncipiũ uero ō effectu itelligit q ñ i necessitate añ uotũ. sz i uolũtate ẽ:nec exigit nisi reꝓmittat

Tẽ ex ꝓcilio remensi.

Non licet illi ducere uxorem: q suam uelare permiserit.

Si uxorẽ suã uelare pmisit aliã nõ accipiat:sed silẽ ꝓcuratur. Item augustinus in questionibus numeri.

reuocare põt de monasterio:extra de conuer.coniu.c.i.t quod dicit hic si militer conuertatur dicunt nisi malit eam reuocarẽ: sicut enim secundum istos expressus cõsensus exigitur in cõtrahendo:ita in separando mrimonio:ar extra de reg.iur.omnis res.alij distinguunt: q̃ si mulier sciuit ius que dedit viro licentiam:tunc etiam intelligitur uouere:secus si ignorauit

Uota abstinentie q̃ mulier pmittente uiro pmiserit:illo ꝓhibente seruare non cogitur.

Manifestũ ẽ ita legez uoluisse feminaz sub uiro eẽ: ut nulla eius uota q̃ abstinẽtie cã uouerit reddãt ab ea:nisi auctor uir fuerit pmittẽdo. nã cũ ad peccatũ eiusdem uiri ptinere uoluerit lex: si pus pmiserit t postea,phibuerit:t hoc tñ ñ dixit:ut mulier qõ uouerat faciat q̃ pmissa tã pꝰ a uiro fuerat:uiri dixit eẽ peccatum :q̃ abnuit qõ pus ꝓcesserat nõ tñ mulieri ex hoc iussũ dedit:ut quod pus uir ei concesserit:postea si ꝓhibuerit:contẽnat. Ex pmissis apparet q̃ ptinentie uota nec mulier sine consensu uiri:nec uir sine cõsensu mulieris deo reddere potest.si aũt ꝓsensu alterius eoz ab altero pmissa fuerit:t si postmodũ irritũ deducẽ uoluerit q̃ pmisit ñ tñ ualet:q̃ i debito ꝓiugij eque mlier hz ptatẽ uiri:sic t uir mulieris:atq̃ iõ si qlibet eoz alterum a suo iure absoluerit: ad ꝑteritã futurtẽ ipm reuocare ñ potit. q̃ uero i ceteris uir ẽ caput mlieris:t mlier corpꝰ uiri:ita uota abstinẽtie uiro pmittente mlier põt ꝓmittere:ut tamen eodẽ ,phibente reꝓmissa nõ ualeat adimplere. t hoc ut diximus,ppẽ conditionẽ seruitutis: q̃ uiro i omnibus dz subesse. Nde augustinꝰ i libro questionum geneseos.

Mulieres suis uiris debẽt subesse

Est ordo nãlis i hoibꝰ:utꝰ seruiãt femie uiris: t filij parẽtibus : q̃ in illis hec iusticia est: ut maioꝝ seruiat minoꝝ. Dez in qõnibus ue.t no.testa.

b Manifestum est. uota .que scãdalizant uirum ut iacere in camisia uel iciunare cũ ipse pranderet.
c Nisi auctor.mulier ergo nõ põt facere votuz abstinentie sine voluntate viri.Sed nunquid vir potest abstinere sine vxoris cõsensu sic.ĩ.e.cũ caput.licet ergo cõiuges sint pares quantum ad votum cõtinentie:non tamẽ quãtum ad votum abstinẽtie t ꝺ intelligo de quo liber uoto in quo non fit uxori preiudicium quo ad carnale debitum quanuis ex illo noto oriat scandalum mulieri:ut i hoc sit differẽtia inter virũ t mulierẽ: similiter t de muliere dici põt : q̃ nouẽ possit dũmõ per illud notũ mulieris non fiat uiro ꝓiudiciũ:vl si nõ oriat scandalũ viro:vt si nouet iacere in camisia cum eo vel singulis nocũbus ire ad matutinas:alias tenet mulier illud adimplere etiam uiro inuito:ut si nouet q̃ daret denariuz amore dei vel aliquid tale. hoc dicit.h. canõ tamẽ iste indistincte loquit. Itez videtur q̃ mulier ista peccet:quia magis obediendus est deo q̃z homini.nam scriptum est vouete t reddite tẽ vij.q.i. in pñn. sed dic q̃ mulier ista non obedit viro contra dñm: q̃ dominus hoc vult ĩ.e.noluit.eo autez ipso q̃ hoc uiro ꝓceditur

b Si castrati.ar.q̃ de uno ꝓcedit tẽ.vt.ō.di.xlv.disciplina.xxiij.q.iiij.forte.alibi dicit q̃ de uno negat de alio cõcedit:vt.xxv.di.qualis.
f Finis.qz ꝓmissa.c.s.tũc saluabit.t.c.hoc solũ.t. c. q sitit eq uoce utunt hoc nomine vginitas q̃q̃z ꝓ vginitate mentis q̃q̃z carnis:ideo determinat ubi sic uel sic accipiat.
a Et due.s.tunc saluabitur t illa.s.hoc solũ ibi absq̃ virginitate
b De virginitatis .i.que ẽ i mẽte.
c Principium.s.illius.c.qui sint.
a Q Si uxor.cõuertat ũ rãdo mõasteriũ si inuenis ẽ vl si senex est:cõtineat in seculo:extra de conuer.cõiu.cũ sis.t hoc dicit.b.q̃ eo ipo qõ dat uxori licentiã intelligitur uouere:t si nõ expimat compellendus est ire ad religionẽ:ut nõ.ō.xxvij.q.ij. agatur.t sufficit tacita licentia.s.permittere ut hic t ar. extra de cõthosa.t sufficit tacita licentia.s.permittere ut hic t ar. extra de cõuer.coniu.consuluit.alij dicunt qui dat licentiam nisi expresse uoluerit contrahere non tenetur nec monasterium ingredi:immo eam ducere non tenetur nec monasterium ingredi:immo eam

renouare uotum abstinentie prohibetur de voto continentie:immo nec uiro conceditur renouare uotum abstinentie:immo peccat vir renouando: sed precipitur uxori:ut obediat,sicle extra de iureiuran.debitores.t. xxiij. q.i.qui culpantur.in fi.
d Permissa.continentia.
e Mulieri.ō.xxxij.q.i.siqs uxorem.
f Est ordo.i.a natiuitate t ortu ꝓuenientis.nam femina de corpore viri est.t alia rõ q̃ i velamie corporis eius perpendit.
g Uult seruiat.hoc adeo uez ẽ q̃ pron cõsentiẽdo liberte:vt cofibat:amut in ea opas cũ in officio viri debeat eẽ:vt.ff.de ope.lib.sicut.
b Maioꝝ.i.maior dignitate filius seruiat minori patri:qui non est in dignitate:interdum maior etate seruiat minori de precepto domini : ut esau iacob. t q̃ dicit hic nulla iusticia est : verum est fm uetus testamentum sed secundum nouum qui maior est sit sicut minister tẽ.xciij.di.diaconi. sed melior littera est ut minor seruiat maiori.

Uir est caput mulieris.

Hec[a] imago dei ẽ in[b] homine: ut[c] unus factus sit dominus ex quo ceteri oriantur: habẽs imperiũ dei q̃si uicarius eius: quia unius dei habet uir imaginem[d]: Ideoq̃ mulier ad imaginẽ dei ñ est facta: sic eteniz dicit ꝛ fecit deus hominez: ad imaginem dei fecit illuz. hinc etiam apostolus uir quidem ait: non debet uelare caput quia[e] imago ꝛ glĩa dei: mlier[f] ideo uelet: quia nõ est gloria aut imago dei. Item in eodem.

Satis[g] hic apparz: queadmodũ uiris feminas subditas ꝛ pene famulas lex esse uoluit uxores: duz cõstituit: ut diceret aduersus uxorem uir testimonium[h]: unde lapidaretur[i] illa: si hoc uerum esse demonstraretur[k]: ipse tamẽ nõ uicissim lapidatur: si hoc falsum eẽ ꝯstiterit: sed tantummodo castigatur[l] ꝛ damnificatur: eiq̃ perpetuo iubetur adherere qua carere uoluerat. In alijs autem causis eũ q[m] testimonio falso cuiq̃ nocuerit: quod si probaretur ius sit occidi: eadem plecti iubet pena: quia fuerat si uerum esset: ipse plectẽdus. Itẽ hieronymus super epistolam ad titum.

Quem[a] caput mulieris sit uir: caput autẽ uiri christus: quecunq̃ uxor nõ subijcitur uiro hoc est capiti suo: eiusdez criminis rea est: cuius ꝛ uir si non subijciatur capiti suo. uerbuz autem domini blasphematur[b] uel contemnitur: dei prima sententia ꝛ pro nihilo ducitur: uel cuz christi infamatur euangelium: dum contra legez fidemq̃ nature ea que christiana ẽ: ꝛ ex lege dei subiecta est: uiro imperare desiderat: cum etiam gentiles femine uiris suis seruiãt cõmuni lege nature. Item augustinus in questionibus numeri.

Arbitrium uiri mulierem sequi oportet in omnibus.

Noluit[a] itaq̃ lex aliqd uouere deo aduersus animã suam: ut non in aliqua rerum licitarum atq̃ concessarum abstinentia in eiusdem uotis femine ualeat auctoritas: sz uirilis: ita ut si adhuc innupte concesserat pater uota psoluere: si anq̃ persoluerit nupserit: ꝛ uiro eius hoc cognitum nõ placuerit: non persoluat: ꝛ hoc omino sine peccato: quia deus mũdauit eam sicut dicit. i. mundam iudicauit: neq̃ hoc contra deuz putandum est fieri: cum ipse de hoc preceperit: hoc uoluerit. Item ambrosius in lib. questionum ue. ꝛ no. testa.

Nulla est mulieris potestas: sed in omnibus uiri dominio sbiecta est.

Mulierem[a] constat subiectam dominio uiri esse: ꝛ nullam auctoritatem habere. nec[b] docere potest: nec testis esse: nec[d] fidez dare: nec[e] iudicare. Item in exameron in tractatu diei quarte.

Adam[f] per euam deceptus ẽ non eua per adam: quem uocauit ad culpam mulier. iustũ est ut eam in gubernatione assumat: ne iterũ feminea facilitate labatur. Idem super primam epistolaz ad corinthios.

Mulier[g] debet uelare caput: qz non est imago dei: sed ut uiro ostendatur subiecta: ꝛ quia puaricatio per illam inchoata est: hoc signum debz habere in ecclĩa propter[h] reuerentiam episcopalẽ non habet caput liberum: sed uelamine tectum: non habeat potestatem loquendi: quia eps habet

a Hec imago. i. in hoc dicitur habere similitudinem dei.

b In homine. quia sicut pcesserunt a deo omnia: sic ab adam processerunt omnia. hic accipit tantum hoc nomen in masculino genere alias cõis generis est: vt. ff. de ver. sig. hois.

c Ut unus. i. imago dei dicitur ipse homo quia sicut aqua pfluxit ex latere dñi: similiter eua ex latere ade. Item i hoc habet imaginẽ quia hz rõnem ꝛ intellectum sicut deus.

d Imaginem. i. similitudinem: de peni. di. ij. illa anima.

e Quia imago. ꝛ iõ non debet celari.

f Mulier. non tamẽ quelibet: quia non virgines de consuetudĩe sed fac viz in eo: quod dicit gloria. i. deus non gloriatur per ipaz sicut per virum. nam per eã prima preuaricatio est inducta. j. e. mulier.

g Satis. ꝛ pene. nõ tamen q̃ immoderate verberetur. C. de repu. consensu. ꝛ. ĩ. c. q. j. placuit.

h Testimonium. i. accusationem.

i Lapidaretur. ꝛ ita videtur q̃ in veteri lege nunq̃ vir obligabatur pena talionis: sz tu dicum. h. q̃ hoc locuz habebat tantum in accusatione adulterij in pmo coitu: puta cum nõ inueniebat eam virginem: vel dicebat se non inuenisse: ꝛ ipsa ꝯrariũ pbabat per aspectum linteaminis. in hoc casu non puniebatur uir talionis pena: sed tantum. c. siclos aureoz dabat patri puelle.

k Demonstraretur. nõ per aspectum linteaminis sanguinolenti. sed nec hodie cum agit vir ad sepationem sustinet talionem: secus si agatur ad penam adulterij criminaliter: extra de procura. c. me. ideo autem non punitur vir pena talionis: qz iaz alia via consequeretur id quod optauit. quod esse non debet. ff. pro socio. idemq̃ ff. de condi. insti. que sub cõditõe. §. sigs.

l Castigatur. i. uerberatur.

m Qui testimonio. i. accusatione calumniosa. hoc ideo ita expone. naz testis nõ obligatur ad talionez: sz alio mõ punitur a iudice si uarie respondit vt. C. de testi. nullũ. h. tamen dicit q̃ sic. iij. q. i. nihilominus. maxime s'm veterẽ legẽ. de hoc dictũ ẽ. ij. q. iij. in summa.

a Quem caput. criminis. ĩ. ix. q. ij. c. i. ĩ. xxij. q. v. de forma. ĩ. di. xcv. esto. ar. eandem conditionem inferiorum ad media que est mediorum ad extrema.

b Blaphematur. tractabat enim hiero. illud uerbum apostoli ad titum admone adulescentulas esse subditas uiris suis: ut non blasphemetur verbum dei. i. euangelium vel verbuz dei in paradiso quatenus viris subdite essent.

c Dei. quia dixit mulieres esse subditas viris cõuersatio tua erit ad virũ ꝛ ipse dominabitur tui ꝛc.

d Noluit. cõcesse rat. arg. q̃ abbas possit reuocare votũ mõachi quod etiã emisit ãn monachatum arg. xx. q. iiij. monacho. pt' eniz est monachus sb abbate q̃ vxor sub viro. ut. xij. q. i. non dicatis.

e Contra deum. simile. ĩ. xxiiij. q. v. dicis. ĩ. xxij. q. i. peccatum. ĩ. xxij. q. iiij. g pecca. ĩ. di. xxvi. deinde.

a Mulierẽ. auctoritatẽ. s. ciuilia cũ officia mulieribus sint adempta. iij. q. vij. § tria. ff. ad vell. l. ij.

b Nec doce. in ecclesia masculos. ĩ. di. xxiij. mulier. de cõse. di. iiij. mulier.

c Nec testis. in causa criminali: nisi in il casibus i qb' famosi admittunt: nec in testamento: isti. õ testa. §. testes nec ꝯ clericos in cã criminali: qz nõ pñt esse qõ ipsi sunt. ĩ. ij. q. vij. ipsi apostoli. ut nõ. xv. q. iij. de crimine.

d Nec fidez obligatur ui si dolose fideiubebat ut creditorem decipiat: ut. ff. ad vellei. si decipiendi. item ꝛ si priuilegio uelleiani renunciauerit obligatur ꝛ tenetur. ff. ad vellei. l. vlti.

e Nec iudicare. nisi in casibus: ut dixi. xv. q. iij. de crimine.

f Adã. gubernatõne. p hoc videtur q̃ vir potius dz esse curator vxoris q̃ extraneus: quod negat lex. C. q dari tu. po. l. ij.

g Mulier. sed ut ostẽdatur: nõ solũ pp hoc sed etiã ꝛc.

h Propter reuerẽtiã. i. ppter reuerentiam sacerdotis: ut. lxiiij. di. si seruus sciente. ꝛ sicut añ iudicẽ dñi: ita ante vicariũ eius sacerdotem sit subiecta viro: vel ppter reuerentiaz sacerdotuz ne sacerdotes in eius faciẽ intuẽtes inuitentur ad libidinem.

& similitudinem.

hoc est christo.

i Persona.i. quilibet sacerdos: de pe. di. iij. inter hec hi reum
k Originale. i. quod originez habuit ab ipa quo ad homines.
l n Nec illud ociosum est. i. sine cā z ministerio factum.
m Costa .non de pede: ne omnino videretur famula: nec de capite ne videretur domina: sed de costa: vt collateralis videretur.

n Multarū. quo ad numerum .vel multarum quo ad genus.

o Et disparium quo ad sexum vel disparium quo ad speciem.

personam' christi. quasi ergo ante iudicem christuz: ita ante cpm sit. quia vicarius dñi ē. propter peccatuz originale' subiecta debet uideri. Tē in libro de paradiso. Nec illud ociosum ē: q nō de eadem terra in qua plasmat' est adam: sed de ipius a de costa' facta sit mulier: ut sciremus unā in uiro z in muliere corporis esse naturā: unū fontem generis hūani. Jdeo nō duo a principio facti uir z mlier: nec duo uiri: neq duc mulieres: sed primuz uir z dein de ex eo mlier. unā enī naturā uolens hominuz constituere de' ab uno principio creature hoc incipi eius multarū' z' disparium naturarum eripuit facultatem. Clidē tissime itaq apparet ita uiz cē caput mulieris: ut nulla uota abstinentie uel religiose conuersatōis liceat sibi sine eius licentia deo offerre: etiam si uiro pmittente repromissa fuerit: non licet ei uotū ope cōplere: cū uir uoluerit reuocare, pmissū: uota uero cōtinētie ita alteri' pmissu ab altero ualent offerri: q p' pmissionē non ualēt in irritum deduci.

a q Clidam uir i captiuitatē ductus est. qz in precedenti causa dixerat matrimonium separari propter frigiditatem z viro uiuēte separata posset alij copulari: ne idem videretur faciēdū propter hostilem calamitatem vel captiuitatem: ideo subdit causaz istā in qua oī dit quid iuris sit siquis tenetur in captiuitate z uxor ei' interim nubat alij ut aūt hoc tē. Et nota q hic tractatur de illo impedimēto quod dicit ligatio. ligatio est cum quis ligatur alteri vinculo mrimōij z quodlibet impedimentum mrimonij dicit potest ligatio sumēdo large siue communiter non proprie. xxvi. q. i. §. primo.

Clidam' uir i captiuitatē ductus ē. postea uxor eius audiens illum mortuuz: nupsit alij. Demum ille de captiuitate rediens repetit uxorem suam. Illa posteriozis amore capta asperna tur totum priozis uiri. Hanc primum querit: an sit ista rea adulterij: que uiuente uiro suo alteri nupsit. Secundo: an redeunte primo sit cogenda recedere a secūdo. z redire ad primum.

Q. .I.

Traq' questio eliminat auctē leonis pape. qui scribēs nicete aquilegē

b n Traq questio. si mulier credit suū maritū mortuū z hz instam cām credēdi: licite pōt cohibere. si aūt dubitat de morte viri z cō traxit lz nō debeat hbere tenet' tī reddē debitū petēti': sed ipa ñ pōt exigē: vt ex de secū. nup. dñs nr'. z ita i tali cāu vir pōt eā remouē ppt adulteriū cū nō habuerit, pbabilē cām mortis sue. lz si audierit eū mortuū lz per falsū rumorez: z tunc nupserit. vir non pōt eam de tali adulterio accusare nisi ipa, p curauerit illū rumorez ut. ff. de adul. miles. §. mulier. sed pone q mulier credit eum uinere z ē mortuus z cohibit: nunquid est mrimonium ibi: sic. ipa tī adulterij reatu tenetur licet adulterium non cōmittat. nam dicit lex q tenetur quis actione furti licet subtilitate iur' fur tū non committat. C. de fur. figs seruo. minor tāmen penitentia ei imponetur.

si episcopo ait.

Que alij nupserit putans uirum suum mortuuz esse: illo redeunte ad priozem redire cogitur.

Quam' per bellicam cladez z p grauissimos hostilitatis icursus ita quedaz dicatis esse diuisa coniugia: ut abductis in captiuitate uiris femine eozum remanserint destitute: q uiros priozes interemptos putarent aut ab ini qua dominatione nunq' crederēt liberandos: z in aliozū coniugia solicitudine' cogente transierunt cunq statu reruz auxiliante dño in melioza conuerso nonnulli eorum qui putabāt periisse remearunt: merito charitas tua uidet ambigere: quid de mulierib' que alijs sunt coniūcte uiris a nobis debeat ordinari. Sed quia nouimus preceptum quod a dño iungitur uiro suo mlier: z itez agnouimus preceptum: ut quos deus coniunxit homo non separet: necesse est ut legitimaruz federa nuptiaruz reintegranda credamus z remotis his que hostilitas' intulit: unicuiq id qd legitime intulit reformet': omniq studio pcurandum est: ut recipiat unusqsq qd ppium est: nec tamē culpabilis iudicet': z tanq alieni iuris psua sor habeat: qui' persona eius mariti qui iam non esse estimabatur assumpsit. sic. n. multa: q ad eos qui in captiuitatem ducti sūt pertinebant: in ius alienū trāsire potuerunt: z tñ plene iusticie est: ut eisdē reuersis ppria reformētur qd si in mancipijs uel mansis aut etiā domib' ac possessionib' recte seruat': quāto magis i' cōiugiozū reintegratōe faciēdū ē: ut siqd clade bellica turbatū ē pacis rmedio formet'. z iō si uiri post longā captiuitatē reuersi: ita in dilectōne suaz cōiugū pseuerāt': ut eas cupiant redire in suū cōsortiū omittendū ē z inculpabile iudicanduz ē qd necessitas intulit: z restituē dū qd fides poscit. z infra: Sin aūt alique mlieres: ita posteriozz uiroz amore sunt capte: ut maluerint his coherere q ad legitimū redire cōsortiuz: merito sūt notā de: ita ut ecclīastica cōione pcuneq de re excusabili cōtamiationez

c Clm per bellicaz crederēt. hec rō frmola ē: z iō non curat ei rndere.
b Solicitudine. incōtinentie uel pauptatis.
c Hostilitas. sic. ā. xvi q. iii. prima.
d Qui pson'. ā. ij. q. i. in primis. nā similitudo attendit' int illū qui succedit innasod: z istū de quo hic loquit'.
e Jn cōiugioz. ar. q ecclia clerico debz restitui de captiuitate rede unti p quātūcūq tpus detentus fuerit si probat iustum impedimentum cū ecclesia sit uxor clerici. vij. q. i. sicut. z di xi. vij. q. i. pastoralis.
f Perseuerant. z ita videtur q ipi non ppellantur ad eas redire si noluerint: sed supplent hic quidem maxime. alij intelligunt hoc de illis mulieribus que viros non credebāt mortuos: z tamē fuerunt. qd nō. in pn. capituli.
f Perseuerant. ā. xxx ij. q. v. puto in principio §. sed illud quādo maritus ul' uxor scitur ad huc uiuere. istud quando certis indicijs putatur mortuus ē: de pe. di. vij. c. iij. xxx. q. v. in certa.

g Ostendētes.ar.q; ex cōsequētia opis ex facto pñi pſumit circa ſimilitū ut hic.7.xxxiij.q.i.regiſti.7.ē.xxij.q.ij.qđ ait.7.C.de adul.o.l q.qñq; pſumit ex p̄cedēti facto circa pñs:ut.ij.q.i in p̄mis.in fi.7.q.vi. non p̄t. qñq; ex pñi circa pñs:ut di.i.l.di.siqs diaconus.qñq; ex eo qđ solz fieri p̄sumit ꝙtimet in futuꝝ:ut.iij.q.v.accusatores.qñq; pſumit ex p̄terito coñ futurum C. de cō di.fur.l.vlt.qñq; pſumitur ex futuro cōtra p̄teritū.ff.de condi.i de.si non sortem.§.si.x aut stichum.

b Remissio. i. dimissio secūdoꝝ virorꝝ.

i Quod conditio.qđ necessitas cogit non est imputandū.xxij.q.iij. inter cetera.vij.q. i. pōtifices.j.de con.di.v.di scipulos.

c Clim in captiuita te.cōmisisse.pec catū notāt interuenisse in coñbendo si scienter coñxit. sed si ignoāter coñxisset q̄uis non est mrimoniū secūduz: tñ filij inde nati habētur p legitimis quo ad successionē. similiter vbi p consanguinitatē fit diuortium qđ verū ē vbi ignoranter cōiuncti sūt ar ex qui fi.sint le. cum inter. si autem scienter quo ad scientē legitimi non sunt:ar.xxxij.q. ij solet.ar.C. solu .ma. si ignorans.7.C.de iceſt. 7 inuti.nup.q ē.sed.b. 7.l.ita distinguunt: falsa tamen est distinctio sufficit.n.alterius ignorātia ut sint legitimi:ut ex qui fi.sint le.ex tenore. Absurdum.n.est ut aliqs sit partiz legitim⁹ 7 partim illegitim⁹:ar. ff.de lib.ca.l.ij.sz si ambo parentes sciunt impedimentū vel affectāt ignorare:quia non contrabunt p̄missa denūciatione coram ecclia: licet p̄o legitimo bitū fuerit:tñ filij nō sunt legitimi:ut ex de clāde. despon.cum inhibitio.

b Perdocuit. sz qualiter ꝓbauit hoc 7 dicit b.p testes. nā in p̄ncipio mrimonij nō crederet ēt ei 7 viro iurantibus:nisi fama esset de hoc ut.xxxv.q.vi.si duo.sz nunqd crederet viro 7 secunde vxori iurantibus dicūt qđā q; sic licet videat ee cā ipius viri.qđ nō cōcedo:imo nec p̄fessio ipoꝝ nec fama sufficit:ex de eo q cognō.cōsang.vxo.sue super eo.

c Electa.maxime:ut.xxxij.q.i in fi.7.xxxiij.q.vij.licite.7.c.vl.nisi ꝓpter impedimentum aliquod factum est diuortium.

a n Non satis.aiaduertere.hoc dicit deridendo ipsum qui malam eplam composuerat:vel quia verba non erant commoda sensui:ad quem assumebantur:insti.de dona.§.est 7 aliud.

b Voluit.epistola tua.uel hec oratio.s.alio 7c.

c Et virum. quem pius habebat.

d Dimisit.nolendo ad eum redire.

e Legat.7 quicunq; de tali facto dubitabat.

criminis elegerunt:ostendentes sibimet p suā icōtinētiā placuisse q; iusta remissio poterat expiare. redeāt ergo i suū statuz uoluntaria reitegratōne ꝓiugia:neq; ullo mō ad opprobrium male uolūtatis trahatur qđ cōditio necessitatis extorsit. qz sicut he mulieres ad uiros suos reuerti noluerint: ipie sūt habēde:ita ille q̄ i affectū ex deo initū redeūt merito laudā de sūt. Item inocēti papa ꝓbo.

Probo uiro uel uxore de captiui tate redeuntibus propria reintegrantur coniugia.

Clim in captiuitate ursa mlier teneret:aliud coniugiū:cum restituta fontanuz commisisse cognouimus. sed fauore dñi reuersa ursa nos adijt:7 nullo diffidente uxorē se eē mēorati pdocuit. q̄ ō re fili charissime merito illustris statuim⁹ fide catholica suffragāte ꝓiugiū illud eē quod erat p̄mutus fūdatū diuina gr̄a:cōuēcūq; secū de mulieris supstite prioze nec diuortio electa nullo pacto esse legitimum. Item hieronymus ad amandum presbyterum.

Que primo uiro relicto secundo adheserit:nisi secūdū relinquens primo reconciliari nō pōt.

Non satis aiaduertere potui qđ sit qđ dicē uoluit ep̄la uestra alio uiro per uim accepto cōgregata uidelicet multitudine nolentem rapuit:7 uirum postea nō raptorē rapta dimisit. Legat li bros moysi 7 iueniat desponsatā uiro:si in ciuitate fuerit opp̄ssa 7 non clamauerit puniri q̄si adultera. ui aūt opp̄ssā i agro inoxiā eē 7 violētū legib⁹ subiacere. ergo 7 ista soror uīa q̄ ut dixit ui passa ē ut adultero iūgeret:si uult corp⁹ christi accipe 7 nō adultera reputari:agat p̄niam: ita tñ taxat ut secūdo uiro q nō appellat uir sed adulter a tpe penitētie ñ copulet qđ si duz ei uidetur:7 semel dilectum nō pōt derelinq̄re neq; p̄ferre dñm uoluptati:audiat apostolū clamantē:non potestis calicem dñi bibere 7 calicē demoniorū 7 in alio loco:nō potestis mē se dñi cōicare 7 mēse demoniorū 7 in alio loco:q̄ ꝙctio lucis ad tenebras?qs ꝓsensus christi ad̄ belial?rem⁹ nouā loquor:imo nō nouā:sed ueterē: q̄ ueteris testimonio firmat.si reliq̄rit scōuz uirum 7 reconciliari p̄iori noluerit nō pōt.scriptū ē enī i deutero nomio:si accepit hō uxorem 7 habuerit eā 7 nō inuenerit grām i cōspectu ei⁹ ꝓpter aliquaz feditatē scribat ei libellū repudij:7 dabit ei 7 dimittat eā ō domo sua. Cū q; egressa adulrera⁹ maritū duxerit 7 ille quoq; oderit eaz:dederit q; libellum repudij 7 dimiserit de domo sua: aut certe mortu⁹ fuerit:nō⁹ poterit eaz p̄ior maritus recipere⁹ uxorē: q̄n polluta est 7 abominabilis facta ē coram dño ne⁹ peccare facias terrā: quā dñs deus tuus tibi tradidit possidendaz. Si autē inuitabili necessitate cogente uir in aliam ꝓuinciā fugerit:7 uxor eius euz sequi noluerit:illo uiuente illa innupta p maneat. Unde in cōcilio apud uermeriam.

Que uirum in captiuitate ductū seq noluerit:manet innupta:quā diu uir eius uixerit.

Aliquis⁹ necessitate inuitabili cogente in aliū ducatum seu ꝓuinciam fugerit:7 eius uxor cū ualet 7 pōt amore parētū 7 rerū

f Si in ciuitate.ar.q; rōn: loci p̄sumitur contra aliquem: 7 q imputatur alicui si non fecerit id quod ei ꝓdesse possit:sic.C.de i cest.nup.cum ancillis.7 qui p̄sumitur consentire cuz possit reclamare.ff.de nox.si seruus sciente.

g Et non clamauerit.ar.aliquem tacite consentire:ut .xxviij. di. diaconi.

b Punir. ar.ubi testimonium de audītu valet.

i Jn agro si 7 coloni ibi essent nec clamauit.

k Jnnoxiz. ē.xxij.q.v.fin ge.contra.ē.7 v.q i. siqs iratus.contra. sz sic lex scilicet canonica nl ꝓ monentis.

l Ad belial. belial interpretatur apostata

m Rem non nouam.i. non de nouo tradituz bis qui audierunt. 7 est ar.q; si epūs p̄sumit q; non darer nouam feudum: 7 aliquod feudum de antiquis ad euz q; uenerit bñ potest ip̄m dare ut extra de donat.per mas. 7 extra de feudis.c.ij.

n Adulter. non comicat de adulterio.

o Non potest. ar. ergo mulier separata ē a uiro autoritate ecclie non potest autoritate sua uir euz sibi reconciliare.quod non est verum:vt.C.de adulte.auē.sed bodie.

p Recipere ut cogatur a lege eam recipere immo ipsa lege prohibetur eam recipere:sz modo tempore gr̄e non prohibetur: ar. ē.xxxij.q.i.q; autem.

q Ne peccare.inducendo malam exemplum.xi.q.iij.p̄ipue.

a s Aliquis.eum sequi.s.extra de cōiug.lepro.peruenit ad nos sed fm.b.7 hoc.c.7 illa decre.est abrogata:7 dicit adhuc dum decreto quod est.ē.xiij.q.ij.vnaqueq;. alij dicunt q illud decretum est consilium.xiij.q.ij. unaqueq;. vnde si uir uult vagari non tenetur eum sequi:sicut nec libertus p̄onuz cui opas debet ff.de ope liber.q; nisi aliter mulier non posset eligere aliam sepulturam quod falsum est:extra de sepul.de uxore. tamen dicunt q dam q; tenetur eum sequi quo ad forum.ff.ad munici.filij.§.i.sz

etiam si aliqua scienter contrahit cum histrione tenetur eaz sequi vagabundum. vl dic q recedentem tenetur sequi ex honesta causa. ff. de his qui no. infa. §. ignominiose. xv. q. i. siquis insaniens.

b q Elod autem. leonis. ã. e. c. i. iohannes.

a s Si virgo. possidere. nõ dicit possedisse. nam post completã p scriptõnẽ non scit se possidere alienuz sed possedisse nec habet tunc conscientiã rei aliene. vnde ñ tenetur restituere: licz. b. hoc cõsulat vbi cõscientia remordet. xxviij. q. i. §. i.

b q Cum vero scierit. certum est q i psecriptione exigit cõtinue bona fides: ut extra de psecri. qñ omne. sz quid si postea perciam q ille a q emeram: non fuit dñs: si statim restituam eam domino non possũ agere de euictõne ut. ff. de euic. si rem. §. i. dicũt quidam q debeo subijcere psonã q a me petit rem illaz ut a me euincatur: vt. ff. de nego. gest. at qui natura. §. cum me absente. sz adhuc eadem videt restare questio: quia ille q sic a me subiectus est cum non habeat mandatum a domino potui obijcere exceptionez procuratoriaz qõ tñ ñ feci. z ispõte pmisi a me rem euinci: ergo nõ potero agẽ de euictõe ut dicit illa. l. si rem. z. l. si dictum. ad hoc põt dici q bo modi exceptõnes que sũt dilatorie iudicij põt aliqs obmittere: sz nõ illas que sunt dilatorie solutõnis: ut. ff. mã. si fideiussor. §. quedã. item qualiter iurabit iste de calũnia cuz sciet se mala fide possidere: põt dici q sub hac forma iurabit viro q veni ad litigandũ cã mei iuris conseruãdi: ut. ff. de bo. li. siqs libertũ. dominus meus dicit ipm posse cõfiteri q res non sit ina:

suaz cum seq noluerit: ipa oi tpe q̃diu uir eiº quẽ ifecuta nõ fuerit uiuit semper innupta pmaneat.

Q Elod autem de cõiugatis auctoritate leonis pape dr: hoc etiã de uirginibus intelligendũ ẽ: ut si preter cõscientiaz uiro nupserint alieno non teneant. Q Unde augu. in libro de fide z operibus.

Nõ est adultera uirgo que nesciens uiro nupsit alieno.

Si uirgo nupserit nesciens uiro alieno: hoc si semp nesciat nunq̃ ex hoc adultera erit. si aũt sciat iam ex hoc adultera esse incipit: exquo cuz alieno sciens cubauerit: sicut in iure predictorũ tãdiu quisq̃ bonefidei possessor rectissime dicit q̃diu se possidere ignorat alienum: cumb uero scierit nec ab aliena possessione recesserit: tunc malefidei perhibetur: tũc iuste iniustus uocabitur. Hec etiã ignorantia excusat euz: qui nesciens dormiuit cum sorore uxoris sue. Q Unde in concilio triburiensi.

Ne cogatur legitimaz dimittere uxorez: qui nesciens dormiuit cũ eius sorore.

In lectũ mariti absente uxore sororis iuit uxoris: quam ille uxorem putans suam esse dormiuit cum ea. sup hoc uisum est si ipe persecuritatem uerã hoc probauerit q̃ inscius fecerit hoc sceluº pñiaz qdẽ que sibi indicta fuerit agat z legitimũ suũ cõiugiũ hre permittat. Illa uero uindicta digna affligat z ineternũ cõiugio puet. Itẽ hermes in lib. pastoz.

Palea.

Ego dixi pastori: dñe siquis mulierẽ fidelẽ i dño habuerit z inuenerit hanc in adulterio nũquid peccat uir eius si cõcumbit cũ ea? Si aũt scit uir uxorez delinquisse: z nõ egerit pñiam mulier sed permanet in fornicatõne sua z coierit uir cum illa reus erit peccati eius z participes fornicationis illius. z dixit illi: quid autẽ si quia pudori suo debet parcere: ut. ff. mãdati quintus. qualiter autem iurabit ille qui submissus est.

c q Recesserit. ar. q etiã post pscriptionẽ exquo scit rem alienam se emisse teneat reddere rem psertim ecclia: cũ omne id quod irrepbensibile est defendit ecclia: vt. xxv. q. i. omne quod. ar. di. liiij. generalis. in fi.

permanet in uicio suo mulier? z dixit: dimittat illaz uir z p se maneat. Quid si mulier dimissa penitentiã egerit: z ad uirũ suuz uoluerit reuerti: nõ recipiet a uiro suo Et dixit: immo si non recipit eaz uir suus peccat. ergo non debet dimissa uxore sua aliã ducẽ. Hic actus similis est in muliere z uiro Q Esimpliciter uero fornicantibus uel cũ duabus sororibus uel cum matre z filia uel cum patre z filio idẽ accipiendũ est: ut ignorantibus priugia non negent sciẽtibus perpetuo phibeantur. Q Unde in eodem concilio legitur.

Matrimonia non phibeant contrahere quorum incestuz ignorãtia excusat.

Si quis cum duabº sororibus fornicatus fuerit: z sororem sororis ab codẽ antea stuprataz nescierit: ul se sororẽ eius quaz ãtea stuprauerat nõ itellexit: si digne penituerit z se cõtinere nõ ualuerit post annos. vij. priugia illis nõ negent: si autez nonb ignorauerit usq̃ ad mortem a coniugio abstineant. Item ex eodem.

De eodem.

Si quisa cũ matre z filia fornicatus fuerit ignorante mre de filia z filia de mre: ille nunq̃ accipiat uxorẽ. ille nẽo si uoluerit accipiant maritos: si aũt hoc sciens rit ipe femine: absq̃ maritis ppetuo maneãt. Item in eodem.

De eodem.

Quidã fornicatus cũ quadã muliere z postea filiº nesciẽs factũ pris stuprauit eãdẽ. qõ cuz prẽ sciret: de se filioq̃ professus ẽ. statuerũt melioreẽ ut taliter lapsis condigna pñia legittima pmittãtur coniugia: q̃ forte deterius delinquant. fornicaria autẽ sine spe cõiugij maneat.

d i Nlectũ. ex hoc colligit q qui cognoscit coniugatam ignoranter nõ cõmittit adulteriũ: ar. ex de sen. ex. si vero aliqs. nam si locauit militi tanq̃ pagano ignoranss possium mercedẽ exigere. nõ. n. disciplina contenit qui militẽ ignorauit. ff. locati si ignorans.

e q Per securitatem. i. iusiurandũ. xxxv. q. iij extraordinaria. testes. n. hre nõ possũt de huiº modi: z sic pz q p iuramentum probat ignorantia: ut ex de sen. ex. si vero.

f q Probauerit: ar. q allegans ignorantiam eaz probabit. i. q. i. siqs a simoniacis. ix. q. i. ordinatões. iij. q. ix. indicas. extra de electi. inotuit.

g q Pñiam. i. aliquam satisfactionez ad maiorẽ cautelaz ne disciplia ecclie deperat. xxiij. q. v. excõmunicatoruz. ã. di. l. pbrol. xv. q. i. siqs insaniens. ij. q. v. consuluisti. ã. di. l. qz te. ã. z iõ dicit sceleus. vl dicit hoc ppter spẽm facti. nam adulteriũ sine dolo nõ committit. ff. de adul. Q l. pe.

b d Esimpliciter vero.

i q Si quis cũ duabº ã. xxxij. q. vij. si quis cum. tẽ.

k q Non ignorauerint. sed quare pma punit qz forte post cognitam fornicationem sororis iterum fornicata est cũ illo uel quia celauit crimen suũ sorori cum sciret eam sic facturaz: ut j. pxi. q. ij. siqs. similit intelligas in sequẽtibº capitulis sed hec solutio reprobatur. j. pxi. q ij. si homo.

l q Si quis. hoc scieriut. ã. xxxiij. q. ij. siqs cum duabus. ã. sz solue vt tibi. vel aliud ẽ vbi cum duabº sororibus vt tibi: aliud vbi cũ matre z filia, ppter idẽtitatem psone. j. pxi. q. iij. §. hac auctoritate. z insup postea pmiserit se cognosci ab illo.

m q Elidam. de se filio. filio qdẽ confitente z pñe in iudicio. alias nõ piudicaret filio: ex de adulte. significasti. xv. q. v. pbr.

n q Lapsis. qz pr cognouit eã postea.

a Quidam vir mortua vxore sua. Pertractatis vere oībus impedimentis mrīmonij q̄si in extremis: q2 plura dicenda erant de hoc impedimento annectit de cognatione carnali.i. cōsanguinitate ⁊ affinitate. In his.n. duob⁹ cōsistit carnalis cognatio. ostēdit ergo vsq3 ad quotū gradū ꝓhibeat copula cōsanguineoꝝ vł affiniū: ⁊ quali grad⁹ cōputent in consanguinitate ⁊ affinitate: qb⁹ accusantibus talia matrimonia sunt dirimenda ut anc.⁊c.

b Quod aūt. consanguineas. hic depingit q̄ p̄ma.an.s.liceat alicui ducere cōsanguineam suā. sup hoc dicit h.ꝙ in linea transuersali extēdit ꝓhibitō vsq3 ad.vij.gradum. hodie vsq3 ad quartū: ex.e.n̄ debet. i linea vō descendente: i ifinitū insti. de nup.§.i. vbi dicit in ifinitū. vn̄ fm eū adam si hodie viueret: nō possz ꝯhere cū aliqua. alij vero nō faciūt dr̄iam iter lineā trāsuersalē ⁊ ascē dentē: ar.j.e.q.v. ad sedē.v. illa quoq3. ibi vltra quos nec cōsāguinitas repit. ꝓcedit autez G. hoc mō i q̄ōne ista. p̄mo ꝓbat ꝙ cōsanguinee duci possunt. ⁊ hoc vsq3 ad.§. his ita. scdō ꝓbat ꝯtrariū vsq3 ad.§. hac itaq3. ab illo loco vsq3 ad finē q̄ōnis ponit diuersas solutōnes quare i ve.te. nō fuit ꝓhibitū ⁊ mō sit ꝓhibitū cōsanguineā ducere.

c Uxoris. hoc ꝑtinet ad secūdā q̄ōnē nō ad hanc.

d Consobrini. melius diceret patruel'. q2 bathuel ⁊ sara de duobus fratrib⁹ fuerūt nachor ⁊ zaram.

e Precepit. hec fuit una cā q̄re copula consanguineoꝝ fuit ꝑmissa.s. ne ducerent alienigenas.

f Peruenerit. alias non tenet.lxxxij.di. ꝓposuisti. ex hoc p3 iu- [G.] [I.] deos canonibus nō ligari.

g Preceptis.s.xxxij q.iiij.dixit.

h Aplicis.i.aploꝝ: ut j.e.§.vlt.in fi. vbi exponas aplicoꝝ.i.aploꝝ.

i His ita. necessitatis ut in principio.

k Cessante.s.i.q.i.q̄ꝓ necessitate. ⁊.q.vlti. q̄ pro remedio.

Quidam vir mortua uxore sua aliam sibi in matrimonio copulauit que uxori defuncte quarto gradu cōsāguinitatis uiro aūt.vi. linea cognatōnis adherebat. p⁹ trieniū uero liberis ex ea susceptis accusat apō ecclesiā: iste ꝑtendit ignorantiā. Hic primū querit: si liceat aliquā ex ꝓpria cognatione duci in uxorem. Secūdo: si ex ꝯsāguinitate uxoris aliqua possit in coniugē duci. Tertio: usq3 ad quē gradū qsq3 d̄beat abstinere siue a ꝓprijs siue ab uxoris sue consanguineis. Quarto q̄rit: quare usq3 ad.vi. gradū cōsanguinitas ꝯputat: ita ꝙ nec ultra ꝓgredit nec infra subsistit. Quinto: quomō grad⁹ cōsanguinitatis computandi sunt. Sexto: q iureiurādo ꝓpingtatē firmare debeant. Septimo: an illi q de incestuosis nati sunt filij reputent. Octauo: si ignorāter de cōsanguinitate uł affinitate aliqua in uxorē ducta ē. an ex dispē satione possit uiro suo adherere. Nono: si cōtigerit eccłiaz decipi ⁊ cā ꝯsanguinitatis aliquā a uiro suo separari: que p⁹ quadrienniū nuptijs hincinde celebratis dep̄hēdit nō fuisse ꝯsanguinea p̄oris an secūda ꝯiugia sint rescindēda ⁊ p̄ora sint reintegrāda. Decio si relicta alicuius de ꝓp̄a cognatōne ad secūdas nuptias transierit an proles ex eis suscepta possit ꝑtingere ad cōsortiū alicui⁹ de cognatione prioris uiri.

Quod aūt ꝯsanguineas nostras siue uxoris nostre i cōiugiū nobis ducere liceat: exemplis ⁊ auctoritatib⁹ probat. Abraham nanq3 saray filiā fr̄is sui sororez uidelz loth i uxorē duxit. Isaac rebeccam in uxorē accepit: q̄ erat filia consobrini⁹ mr̄is sue. Jacob duas sorores liaz uidelz ⁊ rachel filias laban auunculi sui sibi mr̄imonio sociauit. In lege quoq3 p̄cepit dn̄s moysi: ut nullus duceret uxorē nisi de ꝓpria tribu ⁊ familia. Item si aliqs absq3 liberis moreret: p̄cepit domin⁹ ut frater ei⁹ uxorē defuncti sibi copularet: ⁊ ex ea semē fratri suo suscitaret. Porro ad quoscunq3 lex ip̄a ꝑuenerit: eius p̄ceptis ꝓbant obnoxij: nisi q̄ uel euāgelicis mādatis uł aplicis istitutis euacuata mōstrent: nullo aūt euāgelij p̄cepto uel apostolico istituto ꝯsanguineorū cōiūctiones ꝓhibite iueniūt. unde sicut ab initio ita ⁊ nūc licite ꝓbant. His ita respōdet: Cōsanguineoꝝ ꝯiunctōnes alias cā necessitatis ꝑmisse: alias causa iuste rationis inueniunt imperate. cū eni unus ab initio uir atq3 una ex latere eius mulier a deo formaret: necessario sorores fratribus copulabant. quod autez cogente necessitate fit: cessante necessitate parit cessare oportet q̄ urgebat ergo tāto nūc damnabilius usurpat cōsanguineoꝝ ꝯiunctio: q̄to minus necessaria ꝓbat. un̄ huiuscemodi copula postea lege ꝓhibita inuenit dn̄o dicēte p' moysen: turpitudinē sororis tue ne reuelabis. Hinc augustinus ait in libro de ciuitate dei.

Quare cōstitutum sit: ne consanguineas ducamus uxores.

Cum igit gen⁹ humanū post p̄mā copulā uiri facti ex puluere ⁊ cōiugis eius ex uiri latere marium feminarumq3 cōmixtōe opus haberet: ut gignēdo multiplicarent: nec essēt ulli homines nisi q ex illis duobus nati fuissēt uiri cōiuges suas sorores acceperunt. quod ꝑfecto q̄to ē antiquus compellente necessitate: tanto postea factuz ē damnabilius religione ꝓhibente. habita ē eni illis rō certissima charitatis: ut homines quibus esset utilis atq3 honestissima concordia diuersaruz necessitudinum uinculis necterent: nec unus in uno multas haberet necessitudines: sed singule spargerētur in singulos: ac sic ad socialez uitam diligentius plurime plurimos obtinerēt. Pater quippe ⁊ socer duarū sunt necessitudinuz nomina. dum ergo habet qs aliū

l Per moysen. glo. sup leuitico. c.xviij. p̄mo quidē ꝓpter hominum raritatē tm̄ duas personas dn̄s excludit a coniugio.s. ut nec filius matri nec filia patri copularet. sub lege vero excepit fere.xij. matrē nouercā sororē neptē amitā materterā vxorē patrui: vxorē fratris. s3 hoc recipit determinationē.viij.q.i.oli. patrinā filiā ꝓuigne sororem vxoris: pauca tamē exclusa ut multiplicarentur homines. sub t̄pore vero gratie plurime excludunt.

m Sororis. sed nomine sororis fm ve. te. neptis intelligitur: ut.xxij q.ij.q̄rit. quo ergo abraham duxit neptem suaz: ut in predicto.c. colli. dic abraha3 legem p̄uenit: ⁊ iō non commisit in legem: ut xxxij.q.iiij. dixit.

n Hinc augustinus.i. ad ostendendum ꝙ causa necessitatis ꝑmisse sunt cōsanguineoꝝ copule. ⁊c.

a Cum igitur. religione. ar. ꝙ cōsanguinitas n̄ impedit matrimoniū. sed cōstitutio ecclesie j.e.q.iij. coniūctiones. ⁊ c̄ō diuos. gaudem⁹. frigiditas enim sola ⁊ coactio ⁊ error ꝑsone: cū nō sit sibi consensus matrimonium impediūt sine ꝯstitutione ecclesie. item pupillaris etas ⁊ melior absolūo

b Honestissima. hic est ar. ꝙ affinitas nō surgat ex coitu fornicario nam illa concordia n̄ est honestissima. naz infideles sūt ip̄e fornicarie. xxxij. q.iiij. quotiens itez est ex hoc c. ar. ꝙ si ho- die vn⁹ sol⁹ hō

esset cum sorore sua: posset eam cognoscere licite ꝛ sobolē suscitare nā tunc o ad a revolaret. xxxv. di. ab exordio. ꝛ ēt etiaꝫ religionis hoc facere. xxxij. q iiij. dixit sara. item est ar. ex hoc. c. q diuersitas tpis diuersitatē facto rum inducit. xxxiij. q. iiij. si ecclesia.

patrem alium socerum: numero sius se charitas porrigit: utrunqꝫ autē unus scilicet adaꝫ eē cogebatur ꝛ filijs ꝛ filiabus suis: quādo fratres sororesqꝫ iungebātur coniugio: sicut eua uxor eius utriqꝫ sexui filiorꝫ fuit ꝛ socrus ꝛ mater q̄ si due femie fuissent altera maꝰ altera socrus copiosius se dilectio socialis colligaret. Sꝫ hoc unde fieret tūc nō erat: quando nisi fratres ꝛ sorores ex illis duobus p̄mis nulli homines erāt. Fieri ergo debuit qđ potuit: ut existente copia unde ducerentur uxores q̄ iā non erāt sorores: nō solū illud nō fieret: ubi nulla necessitas ceēt ueꝝ etiā si fieret nefas essꝫ. quod humano genere crescente etiā inter impios deorum multorꝫ falsorumqꝫ cultores sic obseruari cernimus: ut ꝛ si peruersis legibus permittantur fraternaꝰ coniugia melior tamen consuetudo ipsam malit exhorrere licentiā: sicqꝫ adnersek quasi licere nūqꝫ potuerit. Copulatio ergo maris ꝛ femine quātū attinet ad genus humanū quoddā feminaꝫ est charitatis. celestis uero ciuitasᵍ opus habet ut noxam generationis euadatᵇ.

c Necessitudinum. i. dilectionum.

d Necessitat ut execrabilis bēat post prohibitionem. l.

e Legibus. fm leges. n. ℔ permittitur. C ō nup. celebrā dis. ꝛ. j. q. iij. q̄ dam lex.

f Fraterna. i. inter duorum fratrꝫ filios.

g Ciuitas. q̄ non est opus ea quantū ad ciuitatem celestem sed triumphantem ubi neqꝫ nubēt neqꝫ nubent. xxxi. q. i. deus.

b Euadat. i. liberetur ab originali peccato cuius cā contrahit ab ipsa generatione.

Ac itaqꝫ consuetudine que ab ipo exordio humane ꝓpagatōis originē habuit: quaꝫ nulla lex cōtra iubendo euacuarat excusātur abrahamꝫ isaac ꝛ iacob: ꝛ ceteri q̄ de propria cognatione ducebant uxores: q̄uis etiaꝫ alia causa certissime rationis qua id factum sit possit intelligi. Ceteris idolatria fedatis sola familiaᵏ abrahe in cultu unius dei remansit. unde abrahaꝫ a chaldeis cū fratre suo aran in ignem quē adorare noluit proiectus ē: ut numē sue diuinitatis exurendo sentiret: quē uenerādo colere cōtempsit. Ne ergo ex cōiunctione infideliū fideles ad idolatriam ꝓlaberent ꝛ ita deuꝫ offēderent sicut quondā ante diluuiū filij dei commixti filiabꝰ hominū ipm ad iracundiam ꝓuocauerant rectissime cautū est: ut patriarche uiri sanctissimi nō nisi de propria cognatōne. i. de familia fidelium sibi uxores acciperēt. Hinc etiā cū filij israhel intraturi terrā promissionis a domino audirent ne filias cananeorꝫ sibi in uxores acciperēt: nec suas eis nuptui traderent: statim subiunxit dñs: ne faciant uos recedere a deo uro ꝛ fornicari cum dijs alienis. Hinc etiā hesdras idumeas atqꝫ aliarū mulieres nationuꝫ per quas filij israhel ibant ad deos alienos ab eis separari iussit. Est autem alia causa quare consanguineorꝫ cōiunctiones in populo dei primuꝫ permisse uel potius imperate ꝓfuerunt. Deus enim sic ab initio salutem humani generis dispensauit: ut primitiuam ecclesiam in illo populo institueret: qui sibi carnis consanguinitate erat propinquus. unde ō plebe iudaica p̄mū apostolos elegit: quos quasi fundamentuꝫ ecclesie instituit: quorum predicatione de eadem plebe multi ad deuꝫ conuersi i se ipis originem ecclesie prestiterunt. Deinde in cecitate sue perfidie iudaica plebe relicta ad gentes: que tam fide q̄ꝫ cognatione carnis aᵐ christo erant aliene: predicatio euangelica translata ē: ꝛ quasi consanguinee copulam christus asp natus de aliena cognatione sibi uxorem elegit: adimplens illud quod per prophetam osee predixerat: Jnᵒ peccatis uestris diuisi matreᵉ uestram quasi adulteraꝫ ꝛ repudiatam. Et item per aliuꝫ ꝓphetāˢ: Uocabo nō plebē meā plebeꝫ meā. Jn hᵒ rei ergo sacramento consanguineorꝫ coniunctōnes primū in populo ꝓmisse sunt nunc autem prohibite: ꝛ quia nō in una familia tantū: sꝫ in omni multitudine gentium populus fideliuꝫ inuenitur: non de propria cognatione: sed de qualibet alia cuicunqꝫ uxorem ducere concedi tur. Jlludᶠ autemꝫ: q̄ ꝑcepta legis seruanda dicuntur: que nec euangelicis nec aplicis institutis euacuata probantur: uerum quidem est. sed cuꝫ omnia figuralia signa apostolus probet ad tempus esse data. itaqꝫ ideo ueniēte ueritate affirmat illa non ultra esse seruāda. hoc autem ut supra monstratum est causa sacramenti adeo institutum esse probetur: ꝛ hoc cuꝫ ceteris figuralibus euacuatū certissime constat: q̄ꝫ sicut aplus quedam consulendoᶠ addidit que euangelicis preceptis non inuenirentur diffinita. nec tamē ideo tanq̄ temeraria uel superflua ab alijs apostolis sunt repudiata: sic ꝛ ecclesia post apostolica instituta q̄dam consilia perfectionis addidit: utpote de ꝓtinētia ministrorum de confectione mysteriorū de celebratione officiorū: q̄ nulla tenᵒ respuēda sūt: sꝫ diligēti uenerātōe suscipiēda. Cōsāguineorꝫ

i Ac itaqꝫ. a chaldeis. bi ignē ꝓ deo colebant: quia sicut dicit deus ubiqꝫ ita ignis in omni loco ꝛ in lapidibus inuenit: ideo deū dicebant ignem. unde dixit ego sū qui eduxi uos de terra chaldeorꝫ unde abrahaꝫ compulsus est cum fratre suo adorare ignem ꝛ qꝛ noluit: in ignem proiectᵘ est: ut numen sue diuinitatis sentiret: sed qꝛ non dubitauit q̄ deus non erat ignis: ꝛ ideo de igne exiuit illesus. aran qꝛ dubitauit dicit q̄ sit cōbustus.

k Familia. hebera q̄ descendit abrahamꝫ unde ꝛ hebrei dicti sunt fm iosephum: secundum augustinum dicūtur hebrei quasi abrahei ab abrahamꝫ.

l Filij dei. filij dei dicti sunt qui descendūt de familia seth: qꝛ non colebant idola amore uxorum suarum. Et iō concessum fuit eis ut acciperent uxores ō tribu sua. filij chaim q̄ colebant idola dicti sunt filij hominis.

m A christo. nō tñ ex toto: qꝛ omnes ex eodem parente descendimus.

n Jn peccatis. o iudei.

o Patrē vr̄am. i. synagogam.

p Et repudiatā. ē arbic q̄ sicut ꝓ auctoritatē dñi separatū fuit sacramentū quod fuit inter christum ꝛ synagogā: ita hodie auctē dñi posset matrimoniuꝫ separari.

q Prophetā. s. osee. vñ expone. i. ꝓ aliam ꝓphetiā eiusdem osee.

r Illud aūt. hic respōdet tacite obiectiōni fcc in p̄mo. §. nā videt eē ꝑceptū q̄ accederet ad psonas nō ꝓhibitas: sicut ad fratris uxorem viij. q. i. olim.

s Cōsulēdo. sicut de cōsilio nubēdi: ꝛ de nō dimittēda infideli. xxvij. q. i. sicut enim.

a Q Elia ergo: q̄ dicunt i hac qōne fere per totū sunt correcta p cō stitutionem nouā: que incipit: nō dz: ex de cō sang. ⁊ affi. nec est op⁹ ea legi.

Q. II. ⁊ .III.

b d E affinitate. septimū. immo vsq; ad decimū gradum deferē hereditas: ut. j. e. q v. ad sedem. sz pōt dicē q; minor numerus nō excludit maiorē. non enī qui minora cōcessit ꝓhibuit maiora. xxvij q. ij. sunt q dicūt sic. xc v. di. illud. l. di. siqs dia conns. ff. de arb. diem §. si plures. ar. ℨ. xxxi. q. i. qūo. ff. ō vul. ⁊ pu. sub. ex facto. §. itē q̄rit vel dic q; loquit bic de cognatis q de iure ꝓtorio succedunt usq; ad vij. gradum: vt insti. de succe cog. §. vlti.

c Q Oniunctōes. cō sanguineoꝝ.

d d E propinquis q; ad.

e n Illuz in vtroq; loquit. c. istud i ꝑmo genere affinitatis

f Q Unitatē. ergo tñ p carnis cōmixtionē cōtrahit affinitas. j. e. sane. q; b. dicit. sed tñ ꝓhibetur cōtrahere cū aliqua consanguinea illi⁹ ꝓpt̄ publice honestat̄ iusticiaz: ut. xxvij. q. ij. siqs vxorez. sz ℨ. iiij. q. iij. §. item in criminali. ⁊. §. item lege. sed ibi gener appellat̄ sponsus non q; revera sit. sz quo ad quoddam bñficium.

ergo coniunctiones quāuis euangelicis ⁊ apostolicis preceptis nō inueniant̄ prohibite: sunt tamē fugiende: quia ecclesiasticis institutionibus inueniuntur terminate.

Q Uia⁹ ergo a cōsanguineozum coniunctōnib⁹ sicut probatuz est abstinere oportet. uidenduz est usq; ad quem gradum a cōsanguincis propꝛijs abstinere oportet: uel si ex cognatione propꝛie uxoris aliquam duci in uxorem liceat. C E bis ita scribit grego. papa in concilio meldensi.

Usq; ad. vij. generationē nullus de sua cognatione ducat uxorem

C E affinitate consanguinitatis per gradus cognationis placuit usq; ad. vij. generationez obseruare. nam ⁊ hereditas rerū per legales instrumentozum diffinitōes sancita usq; ad septimū gradum perpendit heredum successionem. non enim eis succederent: nisi eis de propagine cognationis deberetur. I Tē calixtus papa.

Infamia notantur: qui cōsanguineas ducunt uxores.

Q Oniunctiones⁹ consanguineozum fieri prohibentur. quare? quia bas diuine seculi ꝓhibēt leges. leges ergo diuine hoc agentes ⁊ eos qui ex eis ꝓdeunt: non solum eiciunt: sed etiam maledictos appellāt. leges ergo seculi infames tales uocant ⁊ ab hereditate repellunt. nos uero sequentes patres nostros infamia eos notamus ⁊ infames esse cēsemus: q; infamie maculis sūt aspersi: nec eos uiros nec accusationes eoruz quas leges seculi reiciūt suscipere debemus. eos autē consanguineos dicimus: quos diuine ⁊ imperatozum ac romanozum atq; grecozum leges consanguineos appellant: ⁊ in hereditatem suscipiunt nec repellē possunt. I Tē fabianus papa.

Affines in quinta generatōne copulari possunt: in quarta si fuerit inuenti non separentur.

C E propinquis qui ad affinitatem per uirum ⁊ uxorem ueniunt: defuncta uxore uel uiro in. v. generatione coniungantur: in quarta si inuenti fuerint: non separentur. In tertia tamen ꝓpi quitate non licet uxorez alterius accipere post obitum eius: equaliter uir coniungatur in matrimonio eis que sibi consanguinee sūt ⁊ uxoris sue consanguineis post mortem sue uxoris. I Dem.

Q Ui propinquam sanguinis uxorem ducunt ⁊ separātur non licebit eis quamdiu utriq; uiuunt: alias uxores sibi in cōugio sociare nisi ignorātia excusentur. C Ide in cilio apud uermeriā

Non prohibentur ducere uxorē qui ignoranter incestum committunt.

A Liquis cum matre ⁊ filia fornicatus fuerit ignorante matre de filia ⁊ filia de matre: ille nū q̄; accipiat uxorem. ille uero si uoluerint: accipiant maritos. Si autez hoc scierint ipse femine: absq; maritis perpetuo maneant.

I Tem ex eodem.

A Liquis homo fornicatus fuerit cū muliere ⁊ frater eius nesciēs eandem duxerit uxorem: frater eo q; fratri crimen celauerit. vij. annos peniteat ⁊ post penitentiā nubat. mulier autez usq; ad mortē peniteat ⁊ sine spe coniugij maneat. C E bis uero qui ignoranter coniunguntur: cetere auctoritates intelligende sunt. C Ide iulius papa.

Ex propinquitate sui sanguinis uel uxoris usq; in. vij. gradū nullus ducat uxorem.

N Ullum⁹ in utroq; sexu ꝓmittimus ex propinquitate sui sanguinis uel uxoris usq; in. vij. generis gradum uxorem ducere ul' incesti macula copulari. preterea quoq; illud adiecimus quoniam sicut non licet cuiq; christiano de sua consanguinitate: sic etiaz nec licet de ꝓsanguinitate uxoris sue cōiugē ducere ꝓpt̄ carnis unitatē. I Tē ex concilio agathensi.

Incestuosi nullo sūt digni nomine coniugij.

C E incestis coniunctionibus nihil prorsus uenire relinquimus uel reseruamus⁹ niti cū⁹ adulteriū separatione sanauerint. Incestuosos uero nullo cōiugij noie deputādos: quos etiā designare funestū⁹ ē. Q Dos enim esse censemus: siquis relictaz fratris que prius soror extiterat carnali contuctione polluerit: siqs frater germanā uxorē acceperit: siquis nouercam duxerit: siqs consobrine⁹ sobrineq; se sociauerit: siquis relicte ul' filie auūculi misceat aut patrui filie aut' ꝓtuigne sue: aut qui ex propria cōsāguinitate aliquam aut quā consanguineus habuerit

a d E incestis. ij. q. iiij. consanguineoꝝ. j. q. vij. c. vlti.

b Q Reuiam⁹. s. ut remaneāt insimul.

c Q Cum adulterium. i. fornicationē. xxxij. q. iij. nemo.

d Q Funestū. i. turpe ⁊ idcōs ā. xxxiij. dist. presbyteri.

e Q Cōsobrine. Sobrini dicūtur quasi cōsorozini: bi sūt ꝓprie duaruz sororuz filij. sobrini uocāt consobrinoꝝ filij.

f Q Aut pōitigne sue. patrui ⁊ fz hoc exaudi de pinigne ex secūdis nuptiis. vl' dic sue. i. propie.

g Cōcubitu. ar. q affinitas ibi p coitum fornicariū sic p legitimū: ut j.c.nec.

b Quos oēs multi alij sunt q nō numerā tur hic.

i Et int cathecumios. ō hac materia dicūt qdā spāle eē i icestuosis q ñ debeāt admitti usq ad mīsā cathecumi nox tñ. nā dicūt eos suspē sos ipso iure ꝙtū ad hoc sicut simoniac' glibz suspēsus ē q ad diuina officia. i. q. i. q studet. t. c. q busdā. de cōs. di. i. eps nullā abrogatū est. nā dicūt q iude' saracenus hēticꝰ nō pcis' bñ pōt stare ul qs ad mīsā cathecuminox: ar. de pe. di. ii ij. iudei. nec ʒ. dic. xi. q. iij. cū excōicat. t. i. q. i. ñ liceat. nā oia illa intelligūt de pcīs. i. noiatiʒ excōicatis: vel de illꝰ q sequūt here sim tā dānatā.

k Et ozare. ō di. xxv. c. i. ʒ. j. ō cō. di. iij. cos quos. ʒ. sʒ ibi grauiꝰ delictū t iō zc.

l Constituta dispēsando. t ē ar. p opi. b. q. i. dispēsatio ē ius: ut nō. xxxiij. q. ij. i ado lescēta. t. c. interfectores.

l Cōstituta. i. antiquos canones.

m Hēbūt. añ icestuz de iure cōi l' pꝰ si ado lescētes sūt incōtinentes ex dispensatione.

q d Ē bīs. usq a mīsam. i. usq ad

uel cōcubituꝰ polluerit aut uxorē duxerit: quosꝰ oēs t oli t nūc sb hac istitutōe icestos eē nō dubitamus: t' int' cathecumios usq ad legitimā satisfactōnez manere t' ozare pcipimꝰ: qō ita pñti tpe p hibemꝰ: ut ea q hactenꝰ sunt cōstituta': nō dissoluamꝰ. Sane qbus pūctio illicita intdicit': habebūtꝰ ineūdi melioris cōiugij libertatē

Tē ex eodē cōcilio hilerdensi.

Incestuosi usq ad satisfactionez excommunicentur.

Oēbis qui incesti pollutione se maculant: placuit quousq i ipo ōtestādo t illicito carnis cō tubernio pseuerāt usq ad mīssaz tātū cathecumioz i ecclia admittant': cū qbus ēt necꝰ cibū sumere nulli christianoz sicut apostolus iussit licebit.

Tē gregoriꝰ papa ad felicē messane ciuitatis epm.

Nullus ducat uxorē a pāguico cognitā l' aliq pollutōe maculatā.

Nec eaz quā aliqs exppa consanguitate cōiugē habuit uel aliq illicita pollutōe maculauit i cōiugiū ducē ulli christianoz licebit: qz icestuosus ē talis coitus t abominabilis deo t cūctis bonis hominib'. Incestuosos uero nullo cōiugij nomie deputādos a sānctis patribus statutū eē legimus

Atureʳ uidelz ozdie si uero extraordiarie ñ sic.

Jt. n. urbanꝰ papa. ij. grāno neapolitano epo.

Extraordinaria pollutio in naturalibus nō impedit mīmonium

Extraordinariaᵇ pollutio non nisi i naturalibꝰ amissa uelᵉ sepiusᵈ reiterata citra maritalēᵃ affectū: si pbitis sacramētisᵇ ita eē cōstiterit: quēadmodū nobis tuis significatū ē līis: nō uidet mīmoniū impedire: qꝰuis ipa sit crimiosa t vānabilis.

Tez iulius papa.

Nullus ducat i cōiugē relictam consanguineozum suozum usq in tertiam generationem.

Et hoc quoq statutū ē ut relictā patris uxoris sue relictā fratris uxoris sue relictam filij uxoris sue nemo sibi in matrimonium sumat. relictā pānguicoz uxoris sue usq i tertiā pgenīē nemo i uxorē sumat: i. iij. aūt t i. v si iuēti fuerit nō sepenē.

Idem

A cōsanguineis pprijs ul' uxoris pariter cuiq ē abstinendum.

Qui alit' uir coniungat' consanguineis pprijs t cōsanguineis uxoris sue.

Tez ísidozus ex concilio macīensi.

In parētela pprīa t pīugis eadē consanguinitas ē obseruanda.

Ane cōsanguitas q i ppō uiro seruanda ē: hec nimiz uxoris parētela de lege nuptiaz custodienda ē q pstat eos duos fuisse i carne una. iōq cōis ill' utraq parētela cedēda ē: sic scriptū ē: erūt duo i carne una.

Tē augustinꝰ

Nurus n ē aliq deputāda qꝰ filia

Juir uxor nō iā duo: sed una caro sūt: nō alit' ē nurus deputanda qꝰ filia.

Tē grego.

Usq ad septimā generationē p genīē suam unūquēq suare oz.

Progenīē suā unūquēq usq ad. vij. decernimꝰ obseruare generatōez: t qdiu se agnoscāt affinitate ppiquos ad pīugalē copulā accedē denegamꝰ. qō si fecerit sepenē.

Tē nicolaꝰ papa amalfitane ecclie suffraganeis.

De eodem.

Oē pīsanguinitate sua uxorez nullꝰ ducat usq post generationē. vij. ul' quousq parētela cognosci poterit. laicꝰ uero uxorē sil' t pcubinā hīs non cōicet ecclie.

Tez ex pcilio guarmacīensi.

Quousq int aliquos generatio recordet' aut i mēoria retinet': sibi inuicem non copulentur.

In copulatōe fideliū generatōis nūcz nō diffinimꝰ sz statimꝰ ut nulli liceat christiāo de ppa pīsāguinitate seu cognatōe accipere uxorē: sz dū generatio recordat' aut cognoscit' aut i mēoria retinet'.

Tē ex cōcilio lugdunēsi

Ex ppinqtate sui sāguis usq ad septimū gdū nullus ducat uxorē

Nulli ex ppinqtate sui sāguis usq ad septimū gdū uxores ducāt neq sine bñdictōe sacerdotis. q aūt nupturi erūt a sacerdote bñdicti nubē audeāt: nec alit' p sumāt. Premissis auctibus qsq phibeē a cōiūctione pīsanguicoz usq ad septimā generatōez. Oz obijcit illud grego. ad augustinū anglozum episcopum.

Anglicis pmittit' ut i quarta uel i quinta generatione copulentur.

Oēdaz lex romana pmittit: ut sine frīs sine sozoris seu duoz fratz germānoz seu duaz sozoz filius t filia miceāt'. sz experimēto didicimꝰ ex tali cōiugio sobolē non posse succrescē. uñ necesse ē ut i quarta ul' in qnta generatio fideliū licenē sibi cōiungant'.

Sed idē humillimꝰ pī gregoriꝰ post multū tēporis a felice messane sicilie ciuitatis pīsule reqsitus utrū augustio scripserit ut āglozꝰ

surstū corda vl' usq ad cōsecratōem corporis xpi nā tūc cathecumini de ecclia expellent': vel usq ad euāgelium

b Nec cibū. hoc fit i detestatōnez cris: sicut alias aliqs toleraī ab ecclia: nō tñ ei cōicat' i cibo: ut ō uxore clerici ut. xxxiii. q. ij. placuit.

c h Ature. respicit illō vbū maculauerūt.

d e Extraordinaria. i. citra vel circa naturalia t nō itra qō nō attigit claustra pudoris: sed in circuitu palpitabat.

e Vel. i. etiam.

f Sepiꝰ. q: qua rōne nō impedit prima cadez nec secunda nec aliqua secꝰ aūt eēt forte si i nō naturali mēbro: tunc impediret ppt enormitatē crimis. xxxij. q. vij. adulterij. t. xxxiij. q. ij. §. hoc autē.

g Maritalē. nā si maritalis affectꝰ inteessitsz impediret: ar. eī de spō. iuuenis. nō ppter fēm sz ppt pīsūū. xxvij. q ij. sīgs uxorem.

b Sacramētis. pollutis t pollute. nō. n. testificāt p se sed p eo q eā ducē vult: t mīrū ē q ʒ tā violētā pīsūptōnez pbatio admitt'. t iō eʒ. xxxij. q. i. dixit. sz hoc fit i defectū pbatōnū. l. pe. in fi. t optinet forte hoc cum virgo erat t volebat probare per aspectū corporis. xxvij. q. i. nec aliqna. t qō iurat ē ex supabundāti. t ad cautelā: ar. x xxiiij. q. ij. in lectuz. itē audit' hic crīosus testis t turpitudinē suā allegās. imo non est testis sz inrogat' ō facto suo iiij. q. iij. item serui.

i Impedire. talis pollutio nō dz impedire cū qn possit ducē cōsāguineā illiꝰ: qz nec fecit sānguinis cōmixtōez nec carnis unitatē: sz qd si aliqs referaret illas feras t ñ pcessit ad pīmatōez opis. nūqd tal' cōmixtio carnis impedit mīmoniū cū cōsāguinea illius: dic q nō: qz nec ē ibi sanguinis cōmixtio nec carnis vnitas. ō. e. nullam.

ārta generatōe ꝓtracta mr̄imōia minime ſoluerent: int̄ cetera talē rōnē reddidit. ¶ Quod ſcripſi Auguſtino āgloꝝ gentis epō alūno uidelz ut recordaris tuo ip̄i etiaz angloꝝ genti q̄ nup ad fidē uenerat ne a bono qđ ceperat metuendo auſteriora recederet: ſpecialit̄ ⁊ ñ generaliter me certiſſime ſcripſiſſe cognoſcas. unde ⁊ mihi oīs rōana ciuitas extitit teſtis. Nec ea intentōe hec ei ſcripſi mādata: ut poſtquā firma radice i fide fuerint ſolidati: ſi ifra ꝑpriā ꝯſanguinitatez iuenti fuerit nō ſeparent̄ aut infra affinitatis lineaz. i. uſq; ad ſeptimā generatōem iungant̄ ſz q; adhuc illis neophitis exiſtentibus eis primū illicita cōſentire ⁊ eos uerbis ac exemplis īſtruere oportet. nā iuxta ap̄lm q ait: lac uobis potū nō eſcam: illis mō nō poteris: ut p̄fixū ē tēporibus tenenda idulſim⁹ ne bonuz qđ infirma radice plātatū erat eruere tur: ſed aliquātulum firmaret̄: ⁊ uſq; ad pfectōnem cuſtodiretur.

¶ Tē obīcit̄ illō gabilonēſ ꝯcilij

In qnta uel ſexta generatōe nullus amplius copulet̄ coniugio.

Contradicim⁹ ut i quarta uel i qnta ſextaq; generatōe nullus amplius cōiugio copulet̄. ubi aūt poſt int̄dictū factū fuerit iuētū: ſepet̄. ¶ Ac auctē duz. vi. generatōe int̄dicit̄ ꝯiugiū: in ſeptima ꝑmitti uidet̄: ſz gradus cognationis ſecūdū quoſdā uarie ꝯputantur. Alij nāq; p̄rem i p̄mo gradu filios in ſecūdo ponūt. Alij p̄mū gradū filios appellāt negantes ḡdū cognatōis int̄ patrez ⁊ filiū eē cuz una caro ꝓbent̄ pat̄ ⁊ filius. Auctoritates ergo q̄ cōſanguinitatis cautela uſq; i ſeptimū ḡduz ꝓhibent: patrez ponūt i p̄mū gradū. Ille uero que ad ſextū ḡduz ꝓhibent: p̄mū ḡduz filios appellāt. atq; ita fit ut eedē pſone ſecūdū hāc diuerſitatez iuenianť in ſexto uł i ſeptio gradu. ¶ Tē illud fabiani quo affines i qnta generatione copulari iubent̄: uidet̄ eſſe ꝯtrariū illi decreto iulij pape. Sicut nō licet ulli chriſtiano de ſua cōſanguinitate uxorē ducē: ſic ēt nō licet de ꝯſāguitate uxoris ſue ꝯiugez ducē ꝓp̄ carnis unitatez ſimilit̄ etiā inuenit̄ cōtrariū illi. c. grego. nec eā quā ex ꝓpria ꝯſāguinitate ꝯiugē habuit ⁊ cetera. Sz illud fabiani itelligendū eſt de duab⁹ ſororib⁹ uł pſonis iter ſe affinitate ꝯiūctis: ut ſūt uxores duoꝝ fratꝝ. ſi contigerit unā eaꝝ alicui mr̄imonio copulari poſt mortez ei⁹: uir nō poterit affinez ſupſtitē i ꝯiugez ducē niſi i qnto gradu affinitatis iueniant̄. unde q nouerca alicui⁹ i uxorem duxerit: poſt mortez ei⁹ uxorez ꝑuigni ducē nō poterit. ¶ Hinc etiā idez iulianus papa alibi ait. Relictā cōſanguinei oꝝ uxoris ſue nō ait cōſanguinea uxoris ſue: ſz relictā cōſāguineoꝝ uſq; i quartā generatōnem nullus ducat i uxorez. Paſcalis uero papa. ij. ſcribens regio epō tertiū genus affinitatis aſſignat: cuius copula nō ultra ſecūdū gradū iuenit̄ ꝓhibita. ¶ Ait enim.

Duorum conſobrinorum coniuges uni eidemq; nubē non p̄ſit.

Puto duoꝝ cōſobrinoꝝ coniuges q̄uis diuēſis tēporib⁹ uiro uni alterā poſt alteri⁹ obituz nubē ipa ꝑter auctoritatem canonicā publice hōeſtatis iuſticia cōtradicit: ⁊ nouit prudētia tua: q; ita ab uxoris ſicut a uiri cōſanguineis abſtinendū eſt. Illud autez gregorij ⁊ iulij pape intelligit̄ de conſanguinitate uiri uel uxoris: poſt mortez alicuius eoꝝ nulli ō cognatione defuncti ſupſtes mr̄imonio copulet̄. Demonſtratum eſt uſq; ad quez gradū q̄ſq; a ꝓpria conſanguinitate uel cognatōne ſue uxoris abſtinere debeat.

Q. .IIII.

Quodo querit̄ quare uſq; ad ſextum gradum cōſanguinitatis cōiūctio prohibeatur. ¶ Hec ita ſcribit iſidorus etymologiaꝝ li. xi. c. vi.

Quare uſq; ad ſextum gradum conſanguinitas obſeruetur.

Conſanguinitas dū ſepe paulatim propaginez ordinibus dirimēs uſq; ad ultimum gradū ſe ſ̄btraxerit ⁊ propinquitas eſſe deſierit: tunc primum lex in mr̄imonij uinculū eā recipit: ⁊ quodammodo reuocabit fugientem. Ideo autem uſq; ad ſextum generationis gradum conſanguinitas ſtatuta ē: ut ſicut. vi. etatib⁹ mūdi generatio ⁊ hominis ſtat⁹ finitur: ita propinquitas generis tot gradibus terminetur.

Q. .V.

Hec gradibus uero cōſāguinitatis quō cōputādi ſūt: beatus iſidorus ſic loquitur.

Quomodo dirimunt̄ gradus cōſanguinitatis.

Series cōſanguitatis. vi. gradib⁹ hoc mō dirimit̄: filius ⁊

filia qđ est frat̃ ⁊ sororꝫ: sit ipe trũcus. ill' seorsũ seiũctis ex radice illi⁹ trũci egrediunt̃ isti ramusculi: nepos neptis ꝑm⁹: ꝓnepos ꝓneptis secũdus: abnepos abneptis tertⁱ⁹: adnepos adneptis quart⁹. trinepos trineptis qnt⁹: trinepotis fili⁹ ⁊ trinepotis filia sextus.

Tē alexander papa .ij. neapolitanis clericis ⁊ oib⁹ epis atq; iudicib⁹ p italiã cõstitutis scribit de huiusmõi ita dicẽs. Quo sunt cõputãdi gradus affinitatis.

AD sedẽ aplicã plata est ql̃stio nouit̃ exorta de ḡdibus cõsãguitatis: quã qdã legũ ⁊ canonũ iperiti excitãtes cosdẽ ꝓpiqtatis ḡdus cõtra sacros canões ⁊ ecclesiasticũ morẽ nũerare nitunt̃: nouo ⁊ iaudito errore affirmãtes: q germãi frẽs ul' sorores int̃ se sint i scõa generatõe: filij eoꝝ ⁊ filie i q̃rta: nepotes eoꝝ ul' neptes i. vi taliq; mõ ꝓgenie cõputãtes in h⁹ mõi. vi. ḡdu eã t̃minãtes: dicũt õ iceps uiros ac mlieres it̃ se posse nuptialia iura ꝓtrahẽ: ⁊ ad huius mõi ꝓphanũ errorez cõfirmãdũ i argumto assumũt secl'ares leges ql̃s iustinian⁹ imperator ꝓmulgauit de successorib⁹ ꝓsãguineorꝝ: qb⁹ cõ fisi oñdẽ moliũt̃ frẽs i scõo gradu eẽ nũeratos filios eoꝝ in q̃rto: nepotes ⁊ neptes i. vi. sic seriẽ genealogie t̃minãtes: nũeratõez factorũ patrũ ⁊ ãtiquã ecclie cõputatiõnẽ ad nos usq; ꝓductã puersa q̃ dã calliditate disturbare nitunt̃.

Nos uero deo ãnuẽte hãc q̃stionẽ discutẽ curauim⁹ i synodo habita i lateranẽsi ꝓsistorio cõuocatis ad hoc op⁹ epis ⁊ clericis atq; iudicib⁹ diuersaꝝ ꝓuinciaꝝ. Deiq; diu uẽtilatis legib⁹ ⁊ sacris canõi b⁹ distincte inuenimus ob aliã atq; aliã cãm alterã legũ fieri alterã canonũ ꝓputatõez. In legib⁹ siqdẽ ob nihil aliud ipa graduũ mentio facta ẽ: nisi ut hẽditas l' successio ab una ad alterã psonã int̃ ꝓsãguineos deferat̃. In canõib⁹ uẽo ob hoc ꝓgenies ꝓputat̃: ut apte mõstret usq; ad quotã generatõez a cõsãguineorꝝ nuptijs sit abstinẽdũ Ibi pscribit̃ ut hẽditas ꝓpinqs mõ legitio ꝓferat̃. Hic uõ ut rite ⁊ canonice int̃ fideles nuptie celebrẽt̃. In legib⁹ distincte ñ nũerant̃ ḡdus nisi uiq; ad sextũ. In canõibus aũt usq; ad. vij. distinguit̃ generatõez. Hac ergo õ cã qz hẽditates nequnt deferri: nisi de una ad alterã psonã: iccirco curauit secularis imperator i singlis psõis sigulos pficẽ ḡdus. qz uero nuptie sine duab⁹ ñ ualẽt fieri psonis: iõ sacri canões duas i uno ḡdu constituẽ psonas: utraq; tñ cõputatiõnẽ si attẽte ac sbtilit̃ pspecta fuerit: idẽ sẽsisse ⁊ eãdẽ i eis sniaz eẽ atq; ad eũdẽ t̃minũ ꝙuẽire mãifestissimũ erit. Justinian⁹ nãq; usq; ad quẽ gradũ cõsãguitas ipa pduret i suis legib⁹ ñ diffiniuit. Canones uero ultra septẽ nullã nũerãt generatõez. Sexto qppe ḡdu detmiato i ipis legib⁹ sbitulit imperator: hacten⁹ ostẽdisse sufficiat quẽ admodũ grad⁹ cognatõis nũcrẽtur. nãq; ex his palã ẽ itelligẽ quẽ admodũ añriores grad⁹ nũerare ẽbeam⁹: generata qppe psõa gradũ adijcit. Ecce i his uerbis apte oñdit̃ tales grad⁹ q̃les isti ꝓputãt ñ tñ usq; ad. vi. uel̃ ẽt ultra nũerare debẽ. Quippe cũ ultra sextũ ulteriores ḡdus nũerãdos eẽ decernãt. ubi. n. ulteriores noiat, gradus: apte idicat ñ sex tñmõ eẽ ḡdus: iz sex finitis adhuc alios numerãdos. nec mirꝝ cũ i ꝑcedẽtib⁹ ipe firmauerit imperator decimũ ẽt gradũ: qđ dicẽdo ñ eẽ tñmõ sex luce clari⁹ cõfitet̃. hi ergo euigilẽt ⁊ acie mẽtis si pñt: intẽdãt: quos hactenus istiusmodi pculit̃ error eniuero ubi fm leges int̃ agnatos ul' cognatos deferet̃ successus: cõsãguineos eẽ ñ dubiũ ẽ. neq;. n. si bi succederẽt: nisi it̃ se teste iustiniano i decio ḡdu sibi attinerent. cõsãguinei igit̃ sibi fũt: q sic sibi succedũt: q' si in decio gradu cõsãguinei sibi existũt: ñ ẽ termiata cõsãguitas: ut isti fatẽt̃ i sexto tñmõ ḡdu. Quid igit̃ dicerent? cõputatis nãq; gradib⁹ sicut isti nũerãt: aut finit̃ cõsãguitas i. vi. gradu: aut ñ. Si aũt finit̃: fallaces erũt leges qbus isti utũt̃: q̃ i. x. gradu sibi succedẽ cõsãguineos iubẽt: q' si ñ finit̃ cõsãguinitas i huiusmõi vi. gradu falsidici erũt isti q ultra illũ. vi. gradũ nolũt cõputare cõsãguinitatẽ. Igit̃ aut leges erũt falsi: aut isti q lic finiũt generatõnẽ. Sed ut ueridice leges ⁊ ueraces sint canões: dicam⁹ id qđ ueritas hz. s. q' ñ termiat̃ ꝓsãguitas i huiusmõi. vi. gradu: iz termiat̃ i vij. gradu fm canões. utraq;. n. ꝓputatõ sicut supius dixim⁹ uno fine ꝓcludit̃. nãq; duo grad⁹ legales unũ canonicũ ꝓstituũt. Frẽs itaq; qui fm seculares leges dicũtur i secũdo gradu: iuxta canones numerant̃ in ꝑmo gradu. filij fratruz qui illic numerant̃ in. iij. hic

cõputāť i scõo. nepotes uero q i vi. ibi: istic numerāť i. iij. Sic de iceps q legib⁹ iscribūť i. viij. ť. x. i canõibus diffiniūť i. iiij. ť. v. atq; hoc mõ. de reliqs sentiendū ẽ: ut q fm canões dicūť i. vi. uł. vij. fz leges accipiūť i. xij. uł. xiiij. Hãc ꝓputatõez itelligẽs prudẽtissim⁹ papa grego. dũ q̃rereť i quota generatõe fideles ꝓiũgi õbeãt: ipas secłares legeś i testioniũ adducẽs augustio ãglox epo sic rescripsit: Quedã ṫrena lex i rõana repub. ꝑmittit: ut siue fris ť sororis seu duox fruz germãox uł duax soror filiꝰ ť filia misceãť. Oz expi mẽto didicimus ex tali ꝓiugio soboleś ñ posse succrescẽ: uñ necesse ẽ ut iã i tertia uł i q̃rta generatione copulatio fideliũ licenť sibi ꝓiũgi debeat. Naz a scõa quã ꝑdixi mus oi mõ oz abstinẽ. Ecce hic a pte mõstrať filios ť filias frm i scõa generatõe nũerari. ť si frum filij ť filie nũerank i scõa: fieri nõ põt: ut ipi fres ñ sint in ꝑma. q; si fres nũerank i ꝑma filij eox in secũda: dubiũ ñ est gn eox nepotes sint i. iij. ꝓnepotes i. iiij. sic ť ō reliqs usq; ad. vij. Oz sũt qdã q ex his greg. uerb̃ qbus ait ut i. iij. uł i. iiij generatõe copulenť fideles: occasionẽ accipiũt illicita mrimonia ꝓtrahẽdi: dicẽtes se hoc iuste facẽ posse: qõ tã prudentissimus doctor sua snia diffiniuit. Jsti ita q; se hoc uelamie defendẽ nitũtur: aduertãt i eiusdẽ pris sñijs ñ generaliť cũctis: fz spaliť anglox genti mãdasse. nã postmodũ a felice messane sicilie psule reqsitus an hoc qõ augustino mãdauerat generaliť cũcte ecclie tenẽdũ esset aptissime mõstrať nõ alijs hoc q̃ illi genti mãdasse: ne bonuz qõ ceperãt metuẽdo austerioza deserẽt. fz illi postq̃ i fide eẽnt firma radice solidati ť uniuersali ecclie censuit semp esse tenendũ ut nulla de ꝑpa ꝓsãguinitate uł affinitate ifra. vij. generatõem aliqs sibi audeat in ꝓiugio copulare. Ecce apte monstratũ ẽ ex uerb̃ ipius legis ť auẽte prudẽtissimi pape gregorij: qd de gradibus ꝓsãguinitatis nũerãdis sentire debeamus: q̃ uis alia quoq; rõ mõ pari ipos reuicat aduersarios. Nã si ut ipi fatenť i illo. vi. gradu cõsanguinitas finireť: oẽs psonax ramuscułos q ultra illũ gradũ i pictura arboris ꝓtinenť: uelut superfluos oz detrũcari. Oz q; oẽs q i pictura ꝑdicte arboris ꝓtinẽť: ex una parentela ꝓsistũt: nũq; sine diminutione ꝓsanguinitatis a se poterũt separari: ueluti nõ sine dãno cuiꝰ q; psone ualẽt a ꝑpo corpore manus brachia ť pedes truncari. Jlla quoq; sacrox p̃ceptio canonuz q̃ iubet a ꝑpria abstinere ꝓsanguinitate: q̃diu generatio recordať aut memoria retinẽť: nec a ꝑdca parentela discrepat cõputatione Nã si i. vij. gradibus canonice ť usualiť numereť: ultra quos nec ꝓsanguinitas inuenitur: nec noia graduũ reperiũtur: nec succesio põt amplius ꝓrogari: nec memoriť ab aliquo generatio recordari.

Ne uero i hac ꝓsanguitatis ꝓputatõe aliq̃ debic ambiguitas uleat remanẽ: aliã quã qdã faciũt numeratõez: i hac ẽt alia disputatõe duximus discutiendã. Sũt. n. q daz q nõ a frib⁹ sed a filijs eox. i. patruelib⁹ uł ꝓsobrinis genealogiam numerare icipiãt: dicẽtes filios frm i ꝑma generatõne cõputari debere: qr fres q̃si qdaz trũcus ex quo ceteri ramuscułi oriũť ex istũt. sed nec ista graduũ cõputatio si bñ itellecta fuerit: ab ea quã supius exposuim⁹ in snia poterit eẽ diuersa. Jsti. n. q iitiũ nũerandi sumũt a filijs fruz: nõ ꝑgrediũtur ultra. vi. generatõez: sz sicut totius mũdi sex etates existunt ť humane uite itidez sex: ita ť i consaguitate sex tm̃mõ autumãt cõputandas esse generatões: qbus finitis noue cõiũctionis dicũtur posse fieri iitiũ: ut q̃si fugientem. possint reuocare cõsanguinitatez Hec itaq; ꝓputatõ q̃ icipit a fruz filijs: ť numerať usq; ad sex tãtũ dẽ ualet: q̃tuz ea q̃ icipit a fribus ť cõputať usq; ad. vij. nec ulla in sensu cõsistit diuersitas: q̃uis numero graduũ uarietas uideať. ultima. n. generatio si a frib⁹ sumat initiũ numerãdi. vij. iueniť: si a filijs frm repiť. vi. Taliť igiť determinatis q̃dib⁹ cõsanguitatis apli ca auẽte admonem⁹ uos fres ť filij ut oibus sic serie genealogie cõputãdã eẽ itimetis: quẽadmodũ sãcti pres numerãdã eẽ sanxerũt ť antiquus mos sãcte uniuersaľ ecclie ꝑ lõga tpa oli cõputasse mõstrať. naz sigs puersa ť obstinata mẽte a recto tramite aplice sedis deuiare uoluerit. ť aliť q̃ nos in nuptijs celebrãdis gradus parentele nũerare cõtẽderit: ꝑmũ ꝑ ista temeritate celesti pena plectetur postmodum uero gladio ꝑpetui anathẽatis nouerit se iugulãdũ.

ITem gregorius papa.

Quare cōsanguinitas uxoris ad uirū pertinere dicitur: ⁊ qūo affinitas sit cōputanda.

PRoꝛro ō affinitate quā dicitis parentelā eē q̄ ad uirū ex pte uxoris seu q̄ ex pte uiri ad uxoꝛez ptinet: mānifestissima rō ē: qꝛ si ꝯ diuinā sniam ego ⁊ uxoꝛ mea sumus una caro: pfecto mihi ⁊ illi mea suaq; parentela ꝓpinquitas una efficit. quocirca ego ⁊ soꝛoꝛ uxoris mee in uno ⁊ ꝑmo gradu erim⁹: filꝰ uero eiꝰ i scō gdu erit a me: neptis uero ⁊tio. Idq; utriq; i ceteris agēdū ē successionib⁹. uxoꝛē uero ꝓpinq cuiuscunq; gradꝰ sit ita me oꝛ attēdē: quēadmodū ipiꝰ quoq; gradꝰ aliq̄ femina ꝓ pꝛie ꝓpiqtatis sit. qō nimiꝝ uxoꝛi mee de ꝓpinqtate sui uiri i cunctis cognatōis gdibꝰ cōuenit obꝰuari. q uero aliꝛsū sentiunt anti chꝛisti sūt: a qb⁹ tāto soliciti⁹ uos oꝛ cauē: q̄to apti⁹ deꝑhenditis illos diuinis legibus oppugnare.

ITem zacharias papa.

Qualiē parētele gdus cōputant

PArētele gradus taliē ꝯputamus: sigdez ego ⁊ frat meus una generatio sum⁹: ꝑmūq; gdū efficim⁹ nllo gdu distam⁹. rursus filꝰ me⁹ fratrisq; mei filꝰ scōa generatio sē: ac gdū scōz faciūt nec a se aliquo gdu separant. atq; ad hūc modum cetere successiones. Roꝛro de affinitate quaz dicitis parentelā: ut supꝛa. c. gregoꝛij.

ITē alexander papa scōus.

Equiuocatio ē: cuz soꝛoꝛ uxoris cognata uocatur.

QUod aūt fr̄ soꝛoꝛue uxoris tue cognati dicūt: equocationis iure fit: ⁊ i nēcitate uulgaris appellatōis potꝰ q̄ ulla cā cognatōis. uxoꝛ. n. fr̄is fratrissa potius q̄ cognata uocat. mariti fr̄ leuir dr̄. duoꝝ aūt fratꝝ uxoꝛes uocā ianitrices: q̄si candē ianuā tenentes: ul' ꝑ candē ianuā intrātes. uiri soꝛoꝛ glos appellat. soꝛoꝛis āt uir nō hz ſpale nomē: nec uxoris frater. ITem ysidoꝛus.

Noia graduū supioꝝ siue iferiorū siue ex latere uenientiū.

PRimo gradu supioꝛis linea cōtinet pr̄ ⁊ mr̄: inferioꝛi filꝰ ⁊ filia qbus nulle alie ꝓsone iungunt. SEcūdo gradu ꝯtinet supioꝛi linea auus auia: iferioꝛi nepos neptis: in trāsuersa fr̄ ⁊ soꝛoꝛ q̄ ꝓsone duplicāt. auus. n. ⁊ auia tā ex pr̄e q̄ ex mr̄e accipiunt. q̄ ꝓsone sequētibus quoq; gradib⁹ silit ꝓ sua eoꝝ i quo gradu ꝯsistūt ipō ordine duplicant. Iste ꝓsone i secūdo gradu iō duplices appellantur: qꝛ duo aui sūt ⁊ patern⁹ ⁊ maternꝰ: itē duo genera nepotū sūt siue ex filio siue ex filia ꝓcreati: fr̄ ⁊ soꝛoꝛ ex trāsuersō ueniūt. i. aut frat̄ patris aut fr̄ mr̄is: q aut patruꝰ aut auūculꝰ nomiat̄: qꝛ ⁊ ipi hoc oꝛdine duplicant. TErtio gdu ueniūt supꝛa ꝓauꝰ ꝓauia: ⁊ infra ꝓnepos ꝓneptis: ex obliquo quoq; fr̄is soꝛoꝛisq; filius ul' filia patruus amita. i. pr̄is fr̄ ⁊ soꝛoꝛ: auūculꝰ matertera. i. fr̄ matris ⁊ soꝛoꝛ. QUarto gradu ꝓueniunt supꝛa abauꝰ abauia: infra abnepos abneptis. Ex obliquo fr̄is soꝛorisq; nepos ⁊ neptis: patruelis fr̄ soꝛoꝛ patruel'. i. patrui filiꝰ ⁊ filia cōsobꝛinꝰ cōsobꝛina. i. auunculi ⁊ matertere filiꝰ ⁊ filia: amitinꝰ amitina. i. amite filiꝰ ⁊ filia. item cōsobꝛini q ex duab⁹ soꝛoꝛib⁹ nascunt qbus accrescit patruus magnus amita magna. i. aui pat̄ni fr̄ ⁊ soꝛoꝛ: auunculꝰ magnꝰ matꝛera magna. i. auie tā pr̄ne q̄ mat̄ne frat̄ ⁊ soꝛoꝛ. QUinto gradu ueniunt supꝛa qdē attauus attauia: infra adnepos adneptis: ex obliquo fr̄is ⁊ soꝛoꝛis ꝓnepos ꝓneptis fr̄is patruel' soꝛoꝛis patruel' amitini amitine ꝯsobꝛini cōsobꝛine filius ul' filia: ꝓꝛioꝛ ꝯsobꝛinus: ꝓꝛioꝛ cōsobꝛina. i. patrui magni auūculi magni matertere magne amite magne filiꝰ uel filia: qbꝰ accrescūt ꝓpatruus ⁊ ꝓamita. Idi sūt ꝓaui pr̄ni fr̄ ⁊ soꝛoꝛ ꝓauūculꝰ ⁊ ꝓmatertera. hi sūt ꝓauie pat̄ne maternęq; frat̄ ⁊ soꝛoꝛ ꝓauiq; magni mr̄ni. Idec spēs nec alijs gdibus q̄ scripta ē nec alijs uocabul' declarari pōt. SExto gdu ueniūt supꝛa tritauus tritauia: infra trinepos trineptis: ex obliquo fr̄is ⁊ soꝛoꝛis abnepos abneptis fr̄is patruel' ⁊ soꝛoꝛis patruelis amitini amitine ꝯsobꝛini ꝯsobꝛie patrui magni amite magne auunculi magni matertere magne nepos neptis ꝓꝛioꝛis cōsobꝛini filius uel filia abpatruus abamita Idi sūt abaui pr̄ni frat̄ ⁊ soꝛoꝛ abauūculus abmatꝛtera. Idi sūt abauie pr̄ne mr̄ne fr̄ ⁊ soꝛoꝛ abaui q̄ materni. Idi quoq; explanari āplius ñ pōt q̄ ipe auctoꝛ disseruit. SEptio gdu q sibi sūt cognati recta linea supꝛa ifraq; ꝑpis nomib⁹ ñ appellāt: ꝛz ex trāsuersali linea ꝯtinent fr̄is soꝛoꝛis acneposacneptis ꝯsobꝛini filij filieq;

a Nec ḡrit.accu ſantib⁹.Hec qō.vi.expedit.j.e.c.i.t.ij.t ex̄ q ma. ac.po.videt.t ex̄ de ſen.t re iu.teno⁊.Nam ꝓſanguinei ꝓferunt exneis ea rōne:q⁊ meli⁹ pōſſit ſcire ſuā ꝓſanguinitatē cū chartis cū teſtib⁹ cū recitatōne maio⁊ t alijs argumētis.hoc tñ qō dicit ō ꝓſāguicis i teſtimōijs admittēdis exaudi tñ cū ō cōſanguinitate agit. nā ſi ſup alio ageret:ñ ſūt admittēdi niſi cū eo tēpamēto qō dixi.iij.q.v. i pn.t hoc pbat:ex̄ ō teſti. ſup eo tez lz ſoli cōſanguinei accuſare poſſint matri moniū:tñ qlibet pōt ō nūciare:ut ex̄ de cogn. ſpi.tua.t lz p denūciatōez nō agat niſi ad penitētiaz:vt ex̄ de accu. ſup his .tñ q⁊ i hoc caſu nō pōſit penitē niſi ſe parēt index ex officio ſuo eos ſepabit:ar. xx iiij.q.iij.ecce.

b Conſanguineos.

Q. VI.

exneo⁊.ar.q pegrini aduene alicigene ñ recipiāt i cā ꝓſāguinitatis t q ꝓpinq ceteris pſonis ꝓferant ſi ꝑdixerit:qō ē vez:ut ex̄ q ma.ac.poſ. videt.

c Nullus. niſi deficiente parentela: vt hic i fi.

d Accuſet.ipzope fm b.ar.C.de inof.te.parētib⁹.vbi ponit accuſare,p agē:t nō q cā matrimonialī ñ ē crial nec ciuilis ēt:vbi de crimie agit in foro eccliaſtico ſz mixta:ex̄ ō,pcu. me.

e Vel cōſanguinitatē cōputēt zē.hoc referas ad teſtē.t ē ar. q ñ pōt idē accuſator eſſe t teſtis i cā crimiali qō verū ē:lz qdā ꝓſentiāt dicentes hoc ſpale ēt in mrimonio:ut idē ſit accuſator t teſtis: ſicut ē ſpāle q nō iurēt i eo ō calū. cuz ſit qō ſpūalis ex̄ de iura.calū.lras. t q cōſanguinei admittū tur:t q nō oio ibi obſ naſ ordo iudiciar⁹:ex̄ ut lite ñ ꝓte.ad hoc de⁹ t q valet teſtimoniū ō auditu t q p⁹ publicatōez atteſtationū teſtes pñt iduci:ex̄ de teſti. ſeries.

f Proping. hic ꝓferunt ꝓping t i accuſatōe adulterij.C.ō adul. l.q̄uis.t in dicto de libero boie exhibēdo.ff. de libe.ho.exhi.l.iij.§. penū. Et i accuſatōe de effuſis t ciectis .ff.de eſſu.t cie.ſi vero.§.cuz autem.

ſucceſſionis. Jccirco gradus ſex ꝓſtituti ſūt: q⁊ ulterius p rex⁊ naturā nec nomez iueniri nec ultra ſucceſſio pōt,ppagari. Jn hiſ.vi. gdibus oiuz,ppinqtatū oia noia ꝓtinēt:ultra quos nec affinitas i ueniri:nec ſucceſſio ꝓſanguitatis pōt amplius,progari. De gradibus ꝓſanguinitatis uł affinitatis quot ſint:qūo cōputādi: qbus ēt appellent noibus:aucte beati iſidozi atq⁊ grego.t alex. ſufficienē monſtratum eſt.

Nunc ḡrit qbus accuſātibus uł teſtificātibus ꝓſāguineo⁊ ꝓiudicio viri menda ſit. De his ita ſcribit fabianus papa.

Cōſanguinei tantū uł ſi ꝓgenies defecerit:antiq t ueraces ꝓpinqtatē in ſynodo cōputent.

Conſāguineos extraneo⁊ nullus accuſet uel ꝓſāguitatē i ſynodo cōputet:ſz,ppinq ad quorū noticiā ptinet.i.pr̄ t mr̄ ſozoz t fr̄ pruus auūculus amita mr̄tera t coz,pcreatō. Si āt,pgenies tota defecerit ab antiqozibus t ueracioribus:qbus eadē,ppinqtas nota ſit:eps canōice pgrat:t ſi in uēta fuerit,ppinqtas ſeparent.

Celeſtin pape decretū eccl̄ie flozētine miſſuz.

Palea.

Videt nob q ſcōa quā ꝓtra,p hibitōez eccl̄ie duxit: non ſit uxoz ēt ſi pmā ñ bñt deſpōſataz nā qō cōtra inēdictū t ordinē eccleſie factū ē: ratū ñ bñ tā hūane q̄ diuie legis,pclamat auctas.q⁊ ea quā inordinate ſupduxit,phibitione renitēte uxoz ñ ē : eā cogendus ē recipe:quā iurauit t deſpōſauit:t ex ea,plem genuit:ut iuramēti religio nō ulipēdat t fides ab inuicē,pmiſſa fuer̄:t,ples i cultu dei nutriat t educet: t alij exide occaſionē peccādi t alios decipiendi aſſumē nō ualeāt. Qō aūt parētes frēs t cognati utriuſq ſexus i teſtificatione filij t filie ad mr̄imoniū ꝓmūgēdū uł dirimēdū admittant: tā antiq ꝓſuetudine legibus approbata q̄ diuis t humanis legibus approbat. Jn dirimēdo aūt mr̄imonio iō maxie parētes recipiunt:ſiue ſi defuerit parētes,pximioz⁊ admittunt: qñ unuſq⁊ſq ſuā genealogiā cum

g Noticiā.ar.q nō ſit idone⁹ teſtis in hac cā q nō habuit noticiā ꝓſanguineo⁊:quos cōputat ſi ſuo tpe fuerint.

b Defecerit.q⁊ nō ſunt vel neſciunt vł ſūt ifames.

i Nota ſit.añ motā qōnē:ex̄ de cōſan.t affi.ex lr̄is.

k Nonficam⁹.defūcte.mortua.n.erat vxoz cui⁹ cōſāguineos poſtea acceꝑit ſe dicebat vel affinem.

testibus t chartis cū exercitatōe t recitatōe maio⁊ ſcire laborat. q⁊ igit alijs melius ſciūt: iō maxime admittūt .Similiē ēt recipiūtur t i teſtificationē mr̄imonij cōtingēdi.q.n.melius recipi debēt q̄ illi q melius ſciūt t quoz ē int eē:ita ut ſi nō int ſint t ꝓſenſū nō būerit:ſz leges nullū fiat mr̄imoniū? Qō uero legit:pr̄ nō recipiatur i cā filij nec filius i cā patris: i crialibus cāis t ꝓtractibus uez ē in mr̄imonio ꝓtrahēdo t diſſuādēdo ipius ꝓiugij ꝓrogatiua:q⁊ t fauorabilis res ē cōgrue recipiūt .

Item urbanus papa ricario iamūēſi epō. Qui iureiurando p pinqtatē firmare debeant.

Notificamus tibi:ut poſtquā tres aut duo ex ppigoribus tā defūcte uxoris uł uiue: eius q accuſat hāc,ppinqtatē iureiurando firmauerint:uł ſi tres aut duo ex antigoribus ianuēſibus qbus hec,ppinqtas ſit nota qui bone fame t ueracis teſtimōij ſint remoto amoze timoze p̄cio t ōni malo ſtudio ſupzadicto mō cōſanguinitatē firmauerit:ſine oi moza ꝓiugia diſſoluant.q ſi ppinq aut extranei uerb tñ,ppinqtatē teſtāt: t iuramēto probare noluerit uel neguerint:ꝓiugiū nullatenus diſſoluat:ſz cōpetens eis⁹ pōia,ppt ifamiā uel peccati maculā ſi forte i hoc cōtraxerint⁹ aliquā iniūgat

Item ex concilio urbani pape habito i apulia.

Que cōfeſſioni relingt:quoz ice ſtū nullus iureiurādo affirmat.

Si duo⁹ uiri uł tres ꝓſanguitatē iureiurādo firmauerit : uł ipi forte cōfeſſi fuerit:cōiugia diſſoluant.Si uero neutrū ꝓtigerit epi eos p baptiſmū p fidez chriſti p chriſti iudiciū i uera obedientia obteſtēt:q̄tenus palā faciāt utr⁊ ſe ſicut ē fama recognoſcant eſſe cōſanguineos.ſi negauerint : ſibi ipis relinquēdi ſūt: ita tñ ut ſi aliud in cōſcientia habeāt:ſe a limi nibus eccl̄ie a corpe t ſanguie domini a fideliū ꝓmuntione nouerit ſegregatos atq⁊ ifames effectos: donec⁹ ab inceſti facinoze deſinat ſi ſe iudicio epoz⁊ ſegregauerit : q iuuenes ſūt alia mr̄imōia ꝓtrahē ñ⁹ phibeāt . Ecce⁹ qb⁹ accuſātib⁹

l Boe fame. ar . q debēt ē bone fame t. ſtes i gbanda ꝓſāguitate : vt ex̄ ō teſti.i lr̄is t ex̄.c.ti.licet. Sed qd ſi ei miolus fu⁹ uł ifamiſ ꝓxie nā qd pōt admitti ibi bolos ſimil ꝓdinonis videt q ſic.ij. q.vij. ſi berengarius. C.de inof. te.i ar.mā.dico q nō:ſicut nec dico alīs crimi noſos teſtes ꝛ criminoſi ad mittēdos.nec eni bz ibi locū replicatōez ō excep.a nobis

m Eis.Laca ſatozib⁹ teſtes eni nō puniūt añās dixerint teſtimōiū : ar. C.de teſti. mul luz.ē tñ ar.hic p.b.q idē pot ſit ēt accuſator t teſtis in b⁹ modicā.

n Contraxerit. ſed forte ſi bono zelo diſſamauerit matrimoniū:vt C.de adul.ꝛ uis in fi.

o Si duo. vim ſc.ſi cat ē fama mi ſine fama non ſufficeret cor ꝓfeſſio:vt ēt eo q cog.ꝓpā. ſup eo.lz.b. oi cat ſufficere ſi veraz iuraſſe prima mane. xxxiij.q.i. nog ſiſti. ſz Jnnoz ē ex̄ ō eo q cog. ſup eo. ubi dr̄ q rumor nō, ſed dici pōt q aliud ē vbi le cōſanguineos dicant : ut hic

aliud ubi turpitudinē allegāt ut ibi: qz nec tūc familiares testes admittunt: ut ex de testi. i lris. vel facias vi in eo qō dicit rumor cē. qz aliud ē ꝙz fama. Itē si adest ꝓsumptio violēta cū fama sufficit: vt extra de testi. preterea.

a Aliminibus. segregatos cē. sz dic segregatos quo ad sacra sicut qlibz i mō tali peccato existens. i. q. i. sacerdotes.

b Atqz infames. infamia canonica q̄ delet ꝓ pñez. vi. q. i. infames.

c Donec. ar. q̄ i famia ꝓ penitētiā abolet

d Nō ꝓbibe ant. rōne iuuenilis etatis: vl ipō inf si ignorāt cōtraxerit sūt ar. xxxiij. q. ij. interfectores. et. c. i adolescētia.

e Ceteris. accusantibus. g. put colligi pōt ex rubrica istis: quatuor ponit gña sacramētoz. primo ponit sacramētū accusatoris i pmo. c. de parentela. scdo ponit sacrz synodaliū testiū in. c. eps. tertio testiū in. c. de parentela illa. q̄rto sacrm eoz q separant i. c. ab isto. dicunt tñ qdā. g. decem ptū fuisse ꝓ cō suetudinē italie: q̄ ē ut accusator ōbeat iurare iux teno-rē illi⁹. c. de parentela. naz dicūt qdam q̄ accusator iurare nō debet: qz nec etiā de calūnia in hac modi cā iurat: ex de iura. calū. lras. vnde utrunqz capitulū de parentela intelligit de sacramento testiū. sed de parentela primū loqt de sacramēto testiū qō dicit eē separationis: qz ꝓ illud separantur quoz mrimonii accusat. Jn illo autem. c. episcopus fit mētio de iuramēto testiū synodaliū: quod nō dicit separationis ꝑ put dicit precedēs. c. qz ꝓ tale iuramētū nulli separant: qz per illud nō se obligāt ad aliud testes illi synodales: nisi vt nunciēt episcopo quod illicite ppetrat in parochia. vnde exquo nunciauerit epō: si voluerint q̄ separent: oportet q̄ iteꝝ pstent aliud sacramentuz de quo habes i. c. de parentela. in quo plus ē qz debēt addere de crudelitate. sz testes synodales nō iurāt nisi de auditu. Nec ꝺicit extra ō testi. quoties. vbi dicit q̄ de scientia debēt iurare. nā illud ꝓ hoc intelligo. in illo aūt. c. ab isto ponit sacramētū eoz qui separant propter consanguinitatē.

f Ab accusatore. hoc falsū ē fm quosdā imo a testib⁹.

g d Ex parētela. audisti. añ motā qōnē ex de ꝓsāg. et affi. ex lris. iō aūt hic admittit testionii ō auditu: qz difficile ē q̄ aliqs sciat quousqz cōsāguinitas ꝑtendit. ff. de gradi. cogna. nō facile circa pin. sz hoc sit correctū ꝓ illud: ex de testi. licet. et nō. q̄ scēdz

vel testificātibus ꝓsāguineoz cōiūctōes sūt dirimēde. Cuius mōi uero iuramentū ab accusatore sit exigenduz: ex romano ordine habet. Est aūt huiusmōi.

Juramentum accusatoris.

Ego parētela illa quā dicūt eē int istū et istā ei⁹ ꝓiugē: qcqd ide scis aut audisti a tuis uicinis aut a tuis ꝑpinqs antiquoz⁹: tu p nullū igeniuz nec ꝓpt timorem nec ꝓpt amorē nec ꝓpt pmiū aut ꝑpter cōsanguinitatē celabis epi scopo tuo aut ei⁹ misso cui hoc rogrere iusserit qñcūq⁹ te ex hoc int rogauerit: sic deus te adiuuet et istoz sanctoz reliquie.

Juramentum testium.

Illud sacramētū qō iste iurauit de illa parentela q̄ int filium et eius coniugē. N. cōputat: q tu illud obseruabis in quantuz sapis: sic te deus adiuuet. Hoc iuramentū non est sepationis sz synodale instituz ab euticiano papa. ij. ait enim.

Synodale iuramentum.

Episcopus i synodo residēs ꝓ ꝓgruā allocutionē. vij. ex plebe ei⁹ parochie ul eo āpli⁹ put uiderit expedire maturiores hōestiores atqz ueraciores uiros i medium ꝺz aduocare: et illatis sāctoz pignoz⁹ unūquēq⁹ illoz tali sacramēto ꝓstringē: ut amō iante qcquid nosti aut audisti aut postmodū inquisitur⁹ es qō cōtra uoluntatē dei et rectā christianitatē i ista parochia factū sit aut futuz erit: si in dieb⁹ tuis eucnit tñ ad tuā cognitōnez quocūq⁹ modo ꝓ ueniat. si scis aut indicatū fuerit tibi synodalē cāz eē ad ministeriū epi ptinere. qō tu nec ꝓpt amorē nec ꝓpt timorē: nec ꝓpter pcium nec ꝓpter parētelā ullatenus celes epō: aut ei⁹ misso cui hoc iquirere iusserit: qñcūq⁹ ex hoc te int rogauerit: sic te deus adiuuet et il le sāctoz reliquie. Illud sacramētū qō iste iurauit de synodali cā: qō tu illud ex te ita obseruabis iquātum sapis aut audisti aut ab hac die in antea ingsitur⁹ es: sic te deus adiuuet. A ꝺ hoc iuramēto illud sumptū ē ꝓncipio paulū deriuato. Porro de iuramēto separatōis innocēti⁹ papa. ij. scribit ottoni lucensi epō dicēs.

Juramentū illoz qui consanguinitatem probant.

Ego parētela illa unde nos cōsulē uoluisti ꝓ q̄ etiā ē ad nostrā audientiā appellatū: alioquz fratz scripta suscepimus: q utiq⁹ cāz ipaz diuerso mō narrabāt: et ꝓmo qdez tā i gdib⁹ q̄ i noib⁹ ꝓsonaz: q̄ aliqd contra quosqz astruē uelit: q̄ ēt iusiurandū pstare debēt: q̄ neq⁹ grā nz pcio ul timore ul odio alicui⁹ hoc dicūt ꝓtra eos de qb⁹ agit: sz potiꝰ qz credāt ita uez esse: et ita se a suis añcessorib⁹ audiuisse. in qbus

b Aut audisti. ar. testimoniū de auditu eē recipiendū: ut. iij. q. ix. § ō bis xiiij. q ij. sup. et. c. q̄z q̄z. xxxiiij. q. i. nō satis. bo die nō: ut ex. e. lz.

i Regrere. simile. ex de testi. sig testiū. et hic est intellectus.

k Quicūq. dū tñ ante testiū publicationē: ex de testi. fraternitatis. et c. series. vl dic q̄ index ex officio suo et ꝓ apertas attestatōes pōt regrere a testibus: ex ō cō sangui. et affi. c. i.

l Illud sacramētū fm intellectū. g. hoc iuramētuz ē testis premissū accusatoris. sz melius est ut primo exprimat forma sub q̄ iurant sequentes. b.

m Hoc nō separatōis i. nō fit sepatio ad istō inter eos quoz̄ matrimoniū accusat nisi iterū pstet sacramētū sequētis. c. qō apte colligit: ex de testi. co. pte rea.

n Episcopus. allocutionē. i. pdicationē. x. q. i. placuit.

o Pignoribus. i. reliqs quibus obligat sic ꝓ pignora.

p Amō. ar. q̄ sine accusatore ꝑ aliquē induc ere testes pōt epus et ꝑnūciare et q̄ idē possit eē index et accusatō simile. vi. q. ij. si tñ. xi. q. iij. ꝓcipue. et. ō. e. q. c. i. et. ij. q. v. pbz. si. ō. iiij. q. iiij. c. i. et. ij. ꝑ.

q Postmodū. ar. q̄ i cā cōsanguinitatis testimoniū pōt ferre qs de bis q̄ recent dicit: ar. ꝑ ō. e. in. c. mbus. et ar. ex de cōsang. et affi. ex lris. sz hic postmodū nō intelligit post motā qōnē qō prohibet: sed decetero. et sic ꝓ equocationē solue. ad hoc proxi. q. q̄ autem.

r Synodalē. imo q̄libet cā ē synodalis idirecte: vt ex de iudicijs. nouit.

s a B hoc. illud. s. de parentela.

t Separationis. i. ad quod fit separatio testiū.

u d Ex parētela. diuerso. ergo nulli erat credendū: vt. iiij. q. iij. itē q falso. vel logt hic de diuersitate testiū q discordāt. tenēt. n. testes ex utroq⁹ latere, pbare cōsāguinitatē: ex de cōsāg. et affi. ex lris. et singulos gradꝰ clare distinguere et ꝑ ꝓprijs noibus noiare ꝓsonas oēs vel sufficiēti circūlocutione. et debēt vidisse q̄ ꝓsone cōstitute i vno ꝓdictoz graduū se ꝑ cōsāguineis habuerūt: vt ex ō testi. lz. sz certe testes q debēt, pbare cōsāguinitatē debēt incipe a ꝓncipio et sic descendē vsqz ad ꝓsonas illas de qb⁹ q̄rit. et icipiūt a duob⁹ frib⁹. et bñ, pbāt illos fuisse frēs: sz de pre eoz nihil, pbant nec inde aliqd sciūt: et alios descendentes, pbant gradus. nūqd hoc sufficit dico q̄ sic: qz de stipite non inuenimus cautū sz tñ de lateribus: ut ex de testi. series. et ipos fratres canō qñqz ponit, ꝓ stipite. ō. e. q. v. c. i.

x Postmodū. ponam⁹ ergo q̄ petrus et berta q sunt frater et sozor ꝺbuntur mrimoniū: et duo testes bñ, pbāt petrū eē filiū iobānis: sed de berta nihil sciunt. itē alij duo, pbant bertā eē filiā iobānis: sed de petro nihil sciunt:

sepabitur ne tale mrimoniū: dicunt oēs q non: qz nec isti duo probāt consanguinitatē nec illi duo. nā aliud probant isti: ⁊ aliud illi. sz q hoc dicunt ceci sunt: qz si pbaui aliquē eē filiū alterius illū eē patrē isti⁹ pbaui. sz i casu isto pbatū ē iudici: q iohannes ē pat petri: similiter est ei pbatū: q iohannes est pater berte. ergo cōstat iudici: q idē ē pr vtriusqz: ergo consanguinitas ē pbata. ⁊ forte primi meli⁹ dicūt.

a Quia credūt. sufficit q iurent de crudelitate: nec ē ɔ: ex de testi. quotiens. illud. n. itelligo p hoc. ⁊ ita prestant isti duo sacramenta.

b Uel ɔrietas. hic respondet qōni facte. io.

c a Ab isto die. sub vno. i. loco suspecto. nā q male agit ⁊c. xviij. q. ij. pniciosam.

d Añia. cuz sit senex. si. n. eēt iuuenis: de iure cōi posset cōhibere fm quosdā: ut nōui. xxxiij q. ij. in adolescentia.

e Deus adiuuet. sed clericus cū separ a concubina sua nō dz iurare: ut ex de coha. cle. ⁊ mu. clericos.

a m Ultoꝝ. abijcere ppria aucte qō. non licet. xxxiij. q. ij. c. si ⁊. ij.

b Consiliū. hoc olim. vl exaudi distributiue de hoc nō. xxxiij. q. ij. c. i.

c a Ab isto. dimiseras. auctoritate propria: vl p ecclīam si fuit decepta.

d q Uod aūt vni⁹. hec qō incidenter ponir.

e Omne. 3. ij. q. iiij. §. i. ⁊ c. placuit.

f Stabit. nisi in casu de cōse. di. iiij. placuit. ⁊ lxxxvi. di. tanta. ⁊ viij. q. iij. talia.

g q Uod aūt. Si parētes nesciunt ipedimētū non est dubiū qn filij sint legitimi: ut ex q fi. sint le. cū iter. Si autē vn⁹ sciuit ⁊ alter nesciuit: dicūt qdā q quātū ad sciente nō sunt legitimi: sz q̄ztū ad ignorantē sunt: ar. xxxij. q. ij. solet q̄ri. ⁊ C. so. ma. si ignorās. sed lz. h. ⁊. l. ita dixerūt: tamen reprobat eoꝝ distinctio: ex. e. ex tenore. qz incōueniēs esset q aliqs eēt ptiz legitim⁹ ⁊ ptiz illegitim⁹: sicut nemo pōt eē partiz liber ⁊ partim seruus. ff. de li. cā duob⁹. sed si ābo parentes sciunt ipedimētū: tales filij nō sunt legitimi: lz ecclīa habuit illud p mrimonio: vt ex de clandesti. despon. cū ihibitio.

h q Uid est. dubitando dicit ⁊ tamen soluit interrogando respondit sic xxij. q. ij. q ait.

i Sine filijs. s. legitimis. dicūt. n. nō eē filij q nō sūt boni. xij. q. ij. non liceat: ar. xxxij. q. iiij. dicat. ergo verbo generali tm legitimi continent: ex de iureiuran. quintauallis. ff. de ope. lib. si libertus.

k d Ē his vero. Hic depingit. viij. q. qua queritur quo gradu possit dispensari cum consanguineis vel affinibus: ⁊ quidem in tertio ⁊ papa sol⁹ sed in pmo ⁊ secūdo nō pōt vt dicūt: qz i leuitico phibit⁹ fuit vsqz in cōsanguinitate ⁊ affinitate. sed hoc falsum est: vt ex de diuor. gaudem⁹ vt notaui. xxx. q. iij. pitatiū. ⁊ sunt tria que inducunt hanc dispensationem proles ⁊ tēpus. j. e. c. i. ff. de ritu nup. q in puicia. ⁊ reformatio pacis: ut ex de despon. impu. accessit in parte decisa. ⁊ ē hec indirecta dispensatio. In hoc. n. casu tm uidetur dispensare q p⁹ spatium longi non admittit accusatores ni si accusar ipso sponte admittat: vt extra q ma. accu. pos. per tuas.

oib⁹ n̄ dz aliq̄ uarietas uel ɔtrarietas iueniri. Qui uero sepāt abiuicē: huiusmōi iuramētū pstabūt.

Juramentum separationis.

Ab isto die i ātea tu p nulluz igeniū te sociab huic tue ɔsāguinee nec i ɔiugio nec i adultēio nec cū illa ad unā mensam mādu cabis ⁊ bibes aut sub uno tecto maneb: nisi i una ecclīa aut i alio loco publico: ubi nulla mala suspicio possit eē: ut ibi corā testib⁹ idoneis p certa necessitate parit colloq̄mini: nec aliā cōiugē accipies nisi forte post actā pñiaz tibi licētia⁹ data fuerit ab epō tuo aut ei⁹ misso: sic te deus adiuuet. Occasione uero ɔsāguitatis uxorē suā dimittē ⁊ aliā ducē nō lz alicui: nisi cā pmuz pbata fuerit. Unde alex. papa. ij. guilelmo de mōstrolico.

Nisi corā ecclīa ɔsāguinitate pbata uxorē dimittē nō licet

Multoꝝ relatōne cognouim⁹ te ppriā uelle abijcē uxorem ⁊ adhere alteri ptēdētē ɔsāguinitatis occasionem: unde aplica auctoritate int dicēdo mādamus tibi: ut hāc quā nūc habes uxorem nullatenus psumas dimittē uel aliaz ducē: donec apud epoꝝ religiosoꝝ ɔsiliū⁹ cāz iustā examiaueris. Recepturus uero eā quaz iniuste dimisit: hoc mō iurabit.

Reconciliatōis iuramentum.

Ab isto die in ātea istā ɔiugē N. quā iniuste dimiseras ita tenebis: sicut maritus suā ɔiugē dz hēre i dilectōe ⁊ debita disciplina: nec eā p ullū malū igeniū a te sepabis: nec ea uiuente aliā accipies: sic te deus adiuuet. Quod⁹ aūt unius testionio ɔiugia apud quosdā dirimunt: nulla rōe ratū habet. Cū. n. dñs dixit: omē uerbū stabit in ore duoꝝ uł trium testiū. Itē: Cū i hilerdēsi ɔcilio dicat: ois cōtrouersia q̄ de ecclīasticis rebus fit: fm diuinā legē sb duobus uł tribus testib⁹ terminetur: dño dicēte: n̄ unus stet ɔtra aliū: sed i ore duoꝝ uel triū testiū stet omē uerbū: itē cū alibi dicat: Nullius psone q̄ztūlibet exercitate testimōio aliq̄d credat: euidentissime apparet: unius assertione cōiugia nō eē dirimenda.

Quod⁹ autē q̄rit: si illi q de icestuosis nascunt filij reputet. Augusti. i libro qōnū sup leuiticū c. lxxvij. determinat ita dicens.

Non appellant filij: qui de incestuosis nascuntur.

Quicq̄d ē: qcūqz dormierit cum cognata sua sine filijs morietur: cū filij ex huiusmōi ɔiūctōib⁹ ⁊ añ nati sūt ⁊ hodie nascant: an hoc itelligēdū ē lege dei ɔstitutū ut qcūqz ex eis nati fuerint: nō deputent filij: ⁊ nullo parētib⁹ iure succedant.

Ue his q ignorant ɔiuncti sūt: in quo gradu cōsanguinitatis uel affinitatis ex dispensatione ecclesie relinquātur: grego. i registro diffiniuit dicens.

Non separent: q infra. vij. generationem ignorant copulant.

De gradibus uēo cognatōnū q ifra. vij. generatōez in mrimonio sūt iuēti: si nescient fecerit ⁊ mlta curricła annoꝝ sūt reuoluta: ita ut filios hēant i. vi. q iuēti st aut⁹ fortasse i. v. h⁹ mōi n̄ sepētur donec nos ad hos dño pmittēte ore⁹ ad os loq̄mur: hoc āt dico fm idulgentiā n̄ fm iperiū. q uēo de his duobus gradibus nouas

l Filios. nota filioꝝ exceptionē ⁊ amoꝝ lōga curricula dispositiones inducē ne mrimonia separentur. hodie autem longitudo tēporis nō excusat: vt ex de cōsanguinitate ⁊ affi. nō debeo.

m Aut forsitan se. hoc dubitādo dicit: quia in. v. gradu nō est dispensandū: nisi ex magna causa: dicunt autem quidam q dominus papa in hoc c. dat generalē formam omnibus prelatis q vbi inueniunt aliquos in tali gradu: ⁊ illa tria precedunt: non separent eos nec de causa cognoscant: als sic.

n Ore ad os. ⁊ ita permittit in suspenso.

n Ore ad os. sed siqs recenter cōtraxerat vel cōtraheret q sic separent. ⁊ hoc ē quod dixit. j. anni coron am.

o Indulgentiā. sed obijcio tibi aut papa dispensauit aut non. si dispensauit: ergo stati fit mrimoniū. quare ergo dicit non separentur donec nobis loquant. si non dispensauit: quomodo ergo pmisit eos esse i incestu. itē quare fm hoc sbiungit: hoc autē dico fm indulgentiam: So. papa statim nō dispēsauit i mrimonio: sz dispēsauit i hoc q dz differri cognitio cāe vł ē plano fuit: ⁊ i medio tpe alt alteri non debuit negare debituz: cū adhuc nō esset de cōsāguinitate: vt ex ut li. pen. landabilē. vł dic q dispensauit

h d Ē gradibus. nō tā. ar. rōe diuinitatis posset eri: qō als fieri non debet. j di. iij. denique.

C. VII. ⁊ xcv. di. ecce. i. q. i. cito. ā. xiiij. q. i. salma. contra.

C. VIII.

sub cõditione si constaret de premissis. vel expone non separent quantum ad cohabitationem: sed per hoc non dat eis licentiam commiscendi.

q Coronam .i. anni circulũ uel reuolutionẽ. nõ nouã mrimonia dici que non sunt annua. similiter mãcipiũ dicit nouũ qõ nõduz fuisset p annũ ff. de publi. z uecti. interduz §. quotiens. si militer vinum ff. õ vino tri. z oleo le. vetus.

d Debis. ad quartum. si intelligas hoc õ secundo genẽ affinitatis: tũc nulla est ibi dispensatio. nec illud quod sequit: hoc nos spectat ad illõ gen⁹ affinitatis sed ad primum.

e Prelibauimus. i. oliz cõfessimus quasdam.

f Hec salubrit. affinitatis. plãguinitatis signa p uestigia.

g Matrimonio. i. vsq; ad vij. gradũ.

x Incestuosi. primã partez buius. c. intellige de exclusione sacramento⁹: secũdã aũt de anathemate. z tunc dicit non sumant cibum spirituales. de hoc dictuz est ũ. q. iij. de incestis. xxj. q. ij. in digne.

y Manent. post admonitionem.

z Aut catbecuminos. xi. q. iij. ad mẽsam. ℣. So. expositio illa que sequitur .i. cum christianis z rẽ non refert ad totũ id quod

cõtraxisse nuptias uident. i. infra ãni coronã: modis oib⁹ separent. De ceto uẽo generalia p oẽz pui ciã statuta pcurrẽtia talit firmẽt ut null⁹ audeat deiceps tale scel⁹ ppetrare: z q fecerit sine retracta tõis mifico:dia acri⁹ puniti ultionib⁹ separent. Di uero q ppinqs sanguis uxoris sue i mrimonio sibi sociauerunt: sicut iã dudũ nob scripsim⁹: q in eodẽ gradu inuẽti sũt separẽt: aut suspẽdat eoz cã usqdũ nos inil' dño auxiliãte conueniam⁹. Dẽ Debis q mortua uxore scõas ptrahẽ nuptias noluerit: iuste z honeste z rõnabilit pspexim⁹ ab eoz psãguieis usq; ad ãrtũ ggdũ genealogie abstineri. hoc nos ẽm idulgẽtiã sãcte matris ecclie miti⁹ plibauim⁹: Cetertũ iuxta seculariũ legũ cẽsurã disciplie iuectõibus hec oia mala z illicita mõis oib⁹ refutãda sũt: z i futuro deinceps tpe cũcta gescãt. Dẽ felici messane ciuitatis epõ.

In quarto gradu q coniuncti inẽ ti fuerint separent.

Hec salubrit pcauẽda sãcim⁹ ne qs fideliũ ppinquã sãguinis sui: usqquo affinitatis linea mẽta generis successiõe cognoscũtur: mrimõio sibi desideret copulare: sz sicut a maioribus nris diffinitũ ẽ: ita mõis oib⁹ obstruek: qñ usq; ad septenariũ nũez parẽtele nulli unãs copulã ptrabẽ lĩeaz dam⁹: his uidlz q ex pre z mre psanguitatis descẽdũt parẽtela. q ẽt z q i. iij. l'. v. ggdu pnũcti inẽti fuerit separẽt: qm scriptũ ẽ: Dis hõ ad proximã sanguis sui nõ accedat: ut reuelet turpitudinẽ ei⁹. z itez aia q fecerit qppiã existis peribit de medio ppli sui. Sane qb⁹ pnũctio intẽdit illicita: hẽbunt icundi pinqi melioris libertatẽ. J

sit. xxxiij. q. i. si per sortilarias. sed id quod in illa decre. sicut. dicitur rẽ ferendũ est ad facilitatem. i. non ita de facili retractat sententia quando secunda mrimonia contracta sunt: z illud quod dico in matrimonio: dico in omnibus ubi periculum anime uertitur: in baptismo z ordine. illud tamẽ posset dubitari: utrũ finia mrimonij ipo iure retractet an p in integrũ restitutionẽ. z uidet q p in integrũ restitutionẽ: ut ex de in ite. resti. ex lris ecõtra uidet q ipo iure qz ibi finia nõ trãsit i rẽ iudicatã: ut dixi. sed lz magister specialiter p posuerit questionem õ matrimonio: tamen generaliter prosequit: an quelibet finia possit retractari. Notanduz ergo q uarijs modis retractat sententia. Quãdoqz retractat si est lata per surreptionem: ut j. e. veniã. z ex de offic. uicarij tua. Item si est lata p falsos testes uel per falsa instrumenta: ut ex de probat. licet. z C. de fal. querelã. Itẽ si est lata per falsas allegationes. ff. de iudi. si ptor. Itez si interuenit falsus procurator: ut ex de procur. in nostra. z ff. de iudi. licet. Item si est lata a iudice nõ suo ut ex de iudi. at si clerici. C. si a nõ cõpe. iudi.

Q. VIIII.

per totum. Itez per in integrũ restitutionem: ut ex de in inte. resti. re qsiuit. Item per appellationem z supplicationem: vt. C. de preci. imp. offe. auẽ. que supplicatio. Itez retractatur si est lata ab excommunicato: ut extra de sen. z re. iudi. ad probandũ Item retractatur per i plorationem tristis auxilij: ut si contra seruũ fuerit lata sententia ille appellare non potest: sed permittit ei implorare triste auxilium: ut ff. de appella. serui. Itẽ si fuerit lata contra ius scriptum: vt ij q. vi. §. est autem quandoqz. Itez propter corruptionem iudicis: ut. ij. q. vi. §. venales. Sunt autem tres modi retractãdi sententias. quandoqz retractatur sententia. i. nulla ostenditur ee. s. cum est lata a iudice non suo ul' per falsum procuratorem lata ẽ. qñqz retractatur iudicis officio: quandoqz iure actionis. si iudicis officio: per beneficiũ restitutionis in integrum tñ vsq; ad quadriennium põt agi. si autez iure actionis. s. actionis in factũ: tunc vsq; ad. xxx. anr. os audiatur. io.

Si te nõ audierit sit tibi sic ethnicus z publican⁹: z si alit eoz morte pẽtus fuerit: alit ãplius uiuit grauit peniteat z sine spe cõiugij maneat. Hec auctoritate q i. iij: uel i. v. gradu psanguinitatis pnũcti inuenti fuerit: ab ecclesia separari iubent.

Dde ãrit: si eccla fraude testiũ aut ignorãtia eoz decepta aliquos separauerit: q p⁹ sepatõem alia cõiugia ptraxerit: z si postea depbẽsa fuerit calliditas ul' falsa opinio testiũ: an poza piugia sint reintegranda: qõ fieri nõ posse argumentis z auẽte. pbat. Sententia nãqs nisi per appellationez infra terminũ lege cõstitutũ relevata fuerit: irrevocabile robur obtinebit. Hinc etiam beat⁹ augustinus. scribit dicens.

Que rationabiliter decisa sũt mutari non expedit.

Omnibus⁹ mõis eccliastice discipline ul' moderatõni pueniens ẽ: ut q rõnabilit ordinata fuerit uel decisa: nulla i posterum debeant refragatione turbari. Itẽ stephanus papa quintus paulo

di sententias. quandoqz retractatur sententia. i. nulla ostenditur ee. s. cum est lata a iudice non suo ul' per falsum procuratorem lata ẽ. qñqz retractatur iudicis officio: quandoqz iure actionis. si iudicis officio: per beneficiũ restitutionis in integrum tñ vsq; ad quadriennium põt agi. si autez iure actionis. s. actionis in factũ: tunc vsq; ad. xxx. anr. os audiatur. io.

a o Omnibus modis. rõnabiliter. ẽt imperiali rescripto. C. õ trãsac. cãs immo a limine iudicioz expellent: qui nolunt retractare sententias a quibus non ẽ appellatũ: vt. C. sentẽ. resci. nõ pos. l. vlt. C. ut lite pen. l. fi. nisi propter publicã vtilitatẽ: vt. ff. õ decre. ab or. fa. q semel. vl nisi restituendo. ff. de minо. in cause. §. vlti.

b Doci nři.omittim⁹.ſi.xxiij.q.iiij.eſt iniuſta in fine.

c Quia ergo.errorem.nō ꝙ partibus ꝛ aduocatis licet corrigere errorem ſuum quandocunq₃ ante ſniam:ut extra de cen.olim.circa medium. C.de iur.ꝛ fac.igno.error.teſtibus incontinenti licet corrigere:ut extra ꝺ teſti.co.preterea.item dominus pōt incontinenti errorē procuratoris corrigere:ut extra de offi. iudi.dele.cum olim. in fi.niſi errauerit in petē dis iudicibus ſuſpectiſ ut extra de cā poſ.ꝛ ꝓ prie.cum olim. de hoc xxi.q.i.ſuper.ꝛ.c.apō miſericordem. Itē₃ iudex poteſt errorem ſuum corrigere in interlocutoria ſnia:vt.ff. de re iudi.ꝙ iuſſit ſed diffinitiuam ſententiam null⁹ poteſt corrigere:ſiue ſit ordinarius ſiue delegatus ſiue in ciuilibus ſiue in criminalibus cauſis: ut extra de offi. dele.in litteris. C.quō ꝛ quando iudex ſiut ꝓponis.ff.de penis diui fratres.niſi ſit lata cōtra ordinem iuris:tūc pōt retractari ab ordinario tm̄:ut.C.de actio.l.iiij. ꝛ etiam a delegato: ut extra de accu. qualiter ꝛ quando.ſed licet corrigere non poſſit ſniā tamen poteſt eam moderari:ut.ff.de offi.pſi. illicitas.§.vlti.ſimiliter ſi deceptus tulit ſententiam: poteſt denegare actionem iudicati:ut.ff de iudi.ſi pretor.in fi. Item verba ſententie pōt mutare dum tamē ſenſus idem remaneat ut.ff.de re iudi.actorū. Itē ſupplere pōt eadē die de fructibus.ff. de re iudi.paulus. Item interpretari pōt ſententiā₃ ſuam: ſi ē preſes vel ꝓcurator ceſaris:ut.ff. ꝺ appel.l. ab executore.

d Triennium. maxie ar.xxxiij.q.v.ꝙ deo.

e Reparanda.nō rē₃ iudicatam non preiudicare veritati in cā ſpirituali:ſed videt̄ ꝯ:extra ꝺ teſti.ſicut.quia ibi dicit ꝙ non videt̄ ſupeſſe aliquod remedium: niſi ꝙ teſti imponatur penitentia de periurio. ſ₃ ibi ſupple.ſ.de facili.vel ibi reſpicit factum non ius.ſi.notatur extra de arbit.peruenit.

f Quod quis.illicite.hoc.c.loquit̄ de illicita alienatōe rerū eccliē:ut eꝫ de re.permu.c.ij. Secus.n.ſi deliquit ſententiādo.C.ſniam reſcin. nō poſ.l.i.ff.de re iudi.l.index.ar.ꝯ factū ꝓprium aliquē poſſe uenire: ar. xij.q.i.certe ego ſum.ꝛ eꝫ de elec.noſti.

g Illicite.ſic.l.di.penitētes.ar.ꝯ eꝫ de cle.ꝯiu.diuerſis.ꝛ eꝫ de fil.pſ.ueniens.ꝛ ar.ff.de reb⁹ corū q ſub tu.vel cu.l.ꝗ₃uis.ꝛ eꝫ de ꝓcel.ꝑ.cū inter.

epiſcopo placentino.

Que utiliter deciſa ſunt: a ſucceſſoribus roborentur.

Doci nři conſideratio nos admonet rōis auctē ꝗ a ꝑdeceſſoribus nřis utilit̄ deciſa fuerint roborare: ꝛ ꝗ a temerarijs pſumpta fuerit i ꝓmptu nihilominus ulciſci. Reū qppe ante ꝯſpectū diuini iudicis ſe nouerit eē:qui nititur utilit̄ finita reſcidē ac roborata quolib₃ auſu uiolare. Eccleſiaſtici qppe uigoris ordo ꝯfundit̄ : ſi aut temere illicita pſumāt̄: aut nō ꝯceſſa ipune tentent̄. ꝓinde ſi negligēt̄ ea ꝗ male uſurpāt̄ omittimus:exceſſus uiam ꝓculdubio alijs aperimus. Quia ergo ſnia hec rōnabilit̄ data ē:nec ꝑ appellationē ifra certū terminū reuelata:appet ꝙ nequaꝗ̄ pora ꝯiugia ſunt reitegranda. His ita rñdetur: Aliud ē ſniā₃ reſcidē ꝛ rōnabilit̄ deciſa turbare:atq₃ aliud ꝗ ꝑ ſurreptionē obueniūt depbenta corrigere. ſuu₃ nāq₃ errorē cuiq₃ corrigē licet : atq₃ iō ꝗ a quolibet illicite cōmittunt̄ ſiue a ꝑdeceſſoribus admiſſa iueniunt̄:i meli⁹ reuocari o₃. Porro illicite uxor a uiro ſuo ſeparata eſt: ꝛ illo uiuente alij copulata:cū dñs ſolū⁹ fornicationis cā a uiro ſuo uxorē ſeparri iubeat. Sicut ergo ſi aliqua cuius uir putaret̄ defunctus: alicui copularet̄ :ꝛ qualib₃ occaſione interueniēte ab ei⁹ cōſortio diſcederet:ꝗ̄uis iudicio ecclie cogat̄ redire ad cū quē reliqrat:tñ ſi poſt triennīū uir q mortuus putabatur redire cōtigerit:pora cōiugia reitegrabunt̄. ſic cū depbendunt̄ nō fuiſſe cōſanguinei q cauſa cōſanguinitatis abinuicē ſepati ſūt poris ꝯſortij federa ſunt reparāda. Quod aūt ꝗ illicite admittunt̄ uel admiſſa inueniūt̄ : corrigēda ſūt:uel ꝙ ſnia ēt romane ſedis in meli⁹ cōmutari ualeat:auctē hilarij pape ꝛ nicolai mōſtrat̄. Ait nāq₃ hilarius eps urbis rome ſynodo preſidens.

Corrigēdū ē qō illicite admittit̄ aut a ꝑdeceſſorib⁹ admiſſū inuenit̄

Quod qs cōmiſit illicite aut a ꝑdeceſſoribus ſuis inuenerit admiſſu₃:ſi ꝓpriū piculū uult uitare:dānabit. nos.n.i nullo uolumus ſeueritatē ultionis exercere ſ₃ q i cāis dei uel ꝯtumacia ul' aliquo exceſſu delīqrit : aut ipſe q ꝑperam facit abolere noluerit in ſe qcqd i alio ñ reſecauerit inuenīet qō ut deiceps poſſit tenacius cuſtodiri:ſi placet omnes ſnias ſub ſcriptōe ſcq₃ ꝓprias cōmodate :ut ſynodali iudicio aditus claudat̄ illicitus. Item gregorius.

Secūdū ſue ꝯſuetudinis tenorē apoſtolica ualet mutari ſnia.

Apoſtolice ſedis ſnia tāta ſē per ꝯſilij moderatione ꝯcipitur:tāta patiētia ꝛ maturitate ꝺcoquit̄:tātaq₃ deliberationis grauitate ꝓfert̄:ut nec imutari neceſſariū ducat:niſi forte ſic ꝓlata ſit ut retractari poſſit ul' imutari: ſi ſm̄ tenorē ꝑmiſſe ꝯditōis exiſtat. Itē ino.papa. A ꝑdeceſſorib⁹ dānatos alior ſupplicatōib⁹ i ꝑſtinū ſtatū aplica reformat eccla

Veniam⁹ nūc ad maximū fotī nū ꝗſi ad qōda₃ thema.ꝛ qō mihi anxiū ē ac difficilimū: maiorū meor reuolua₃ ſnias. Fuerat quoq₃ ꝺ illo quoquo pacto: ut ipſi ēt cōmeminiſtiſ aliquid utiq₃ grauius conſtitutū:uer₃ qm̄ id qō p⁹ rumorē falſum ut aſſeritis ſurreptum huic ſedi ꝛ elicitū ꝑ iſidias ꝺmōſtrat̄:qr res ad ſalutē redijt ueniam tantu₃ uobis hinc admittētib⁹ poſt ꝯdenatōe₃ more aplico ſubrogam⁹:tantiſq₃ ūris aſſertionibus uobiſq₃ tam bonis tam charis nō dare ꝯſenſū oib⁹ duris rebus duri⁹ arbitramur. ꝓ ūra ergo approbatōe frēs chariſſimi ꝛ

b Illicitus:nō ar.ad qōnē₃ dñicalē. iuraui ꝙ nunꝗ̄ accederem ad fornicariā meā:p⁹ uolo cū ea cōſibere poſſū:ar.hic ſic ꝛ.xxii q.i.relatum.ꝛ.c.illud.ꝛ ar.ꝯ.eꝫ de cā poſ.c.iij.ꝛ.ff.de excep.rei iudi.l.ꝛ an eadem.§.actiones.

i Apoſtolice.decoquitur. Hic patet rō: ꝙ i reſcriptis aplicis nihil o₃ uiij repiri:nec aliquid repbenſibile:vñ de reſcrip.cum a deo.vnd viciosa dicentur reſcripta ſi fi in eis falſum latinū: vt ex de reſcrip.ad aud. ſ₃ i teſtis e pēnile.ſcd ct.C de teſt.errore. ꝛ.ff.de man. teſt.qui bebebat.non enim ē veriſimile ꝙ cum ille ſe in tot maui⁹ decoquantur: ꝙ ibi ſi aliqd reprebenſibile.

k Retractari poſſit.videtur ꝙ ꝗ ſnia principis poſſit retractari: ſi ſit iniuſte lata.ꝛ ſic ē j.C.ꝺ ꝑpel.ne cauſas vbi dicitur ſi ſnia principis ſine cāe cognitōe facta lata non pōt retractari.nam etiā error pricipis facit ius.ut.ff. de ſup.le.l.ij. in fi.ſed hic loquitur ꝺ cā retractatione ꝗ fit p in integrū reſtitutionem et de in integ. reſti.cū et leteris.

l Conditionis. ſi cōceſſa erat ad tps.d. e.q.iij.ꝙ ſcipſi. vel alibi: ſi pces viuie nitant̄ ſnia anē non eſt ſub cōditione fecit da.q.q.vi.bidatū.unde hoc non intelligit̄ de ca:tenet tamē ſi ferat̄:eꝫ de ſen.ex.a nobis.ꝛc̄.

u Veniā nunc ad maximū. Forte binomius erat ille fotinus. uel aliter veniā ad fotinū:nunc quaſi ad maximu₃ quōdā thema:qr plures qōnes ex eo ſurgunt.

b Per rumorem.ar.ad qōnē illā:quid ſi aliqs ꝓpter falſum rumorem eſt electus q credebatur peritus:ꝙ poſtea caſſat̄ ei⁹ electō ſicut ꝛ caſſatur inſtitutio:vt.ff.de here.inſti.ſi pater.ſed legata nō caſſantur rōne falſi rumoris:vt.ff.de here. inſti.l.ul. Itē hoc

scias q ea que per surreptionez obtinent: et absente aduersario retractant: vt extra de sen. z re iudi. cū oli. nec aliqd ualet quod p lras surrepticias actū est: ut ex de off. vica. tua. immo z libertas q nō retractat lz ppter iūstā cām data sit: ut insti. quibus ex causis tna. §. eadē. v. semel. cū nulla est si per surreptionez data fuerit: vt ff. de fideicō. li. tum vero. §. subnētū. z inder qui alias nō pōt revocare sententiā diffinitiuā licet in iustam: in hoc casu ipemet eā revocat. ff. de iudi. si pretor.

snia ac postulatione ep̄m sotinuz habetote. licitū ē. n. ita ꝓstituē ut dep̄camini: z nr̄az i meli⁹ ꝓuersā sniam labore ul' testimōio uro cō potē⁹ uobis suscipite. eustachium uēo a me sepissime cōprobatū no lite expectare ut diaconij ḡdu ex polic'. solicitos. n. uos p salute li benter audio': ꝓtra ēt si' faciēduz ē: libent' nō admitto. Cui manū porrigitis: uobiscum porrigo. cui porrigo: mecū porrigite. Tez nicola⁹ papa.

Snīam romane sedis in melius cōmutare licet.

Sententiā⁹ romane sedis nō negam⁹ posse i melius cōmutari: cū aut surreptū aliqd fuerit: aut ipa p ꝓsideratōe etatū ul' tempoz seu grauiū necessitatū dispēsatione quedā ordinare decreuit qn̄ z egregiū paulū apl'm dispensatorie legimus q̄dā fecisse: q̄ postea reprobasse legit'. qō tn obseruandū ē: qn̄ illa romana ualet ecclesia disertissima ꝓsideratōe hoc fieri delegerit: nō qn̄ ipa q̄ bn̄ fūt diffinita rtractare voluerit. Ita nocēti⁹ epis p macedoniā cōstitutis.

Cuiuscp iudiciū aplice sedis auctoritas retractare ualet.

Graue' nō oz uideri pijssimis mentib⁹ uris cuiuscūcp retractare iudiciū: qz⁹ ueritas sepi⁹ exagitata magis splēdescit i' lucē: z pnicies' ruocata i iudiciū grauio⁹ z sine pn̄ia' ꝓdēnat'. Nā fructus diuin⁹ ē iusticiā sepius recensere.

Item ex libro pōtificali.

A p̄decessoribꝰ ꝓpositi a successoribus restituant'. Palea.

Gregoriꝰ. iiij. theodosiū quez eugenius añcessor ei⁹ p̄sbyterij honore p̄uauerat: ecclie sagūine consecrauit ep̄m. Lecunti⁹ dū eēt p̄sbr depositus fuit: z postea i antiochia pr̄iarcha fuit. Dyse nū ep̄m a felice papa dānatū gelasius successor eius z cōmunioni reddidit: z ecclie restituit sue.

Sicut' ergo snia romane sedis in meli⁹ cōmutari ualet: sic cuiuslibz ecclie snia cū p surreptōnē data cognoscit' rōnabilit' reuocāi p̄t.

De ea autē q̄ ad scōas nuptias trāsit: utrū i eadē affinitate ꝓsanguineoz⁹ ꝓris uiri remāeat: an soboles ex secūdis nuptijs suscepta ꝓsanguineis ꝓris uiri copulari possit: merito q̄rit'. De his ita scribit grego. papa venerio caralitano epo.

Affinitas in suꝑstite non deletur

Fraternitatis' ure studio se sagacitati frater amāde quas de beo refero grates: qn̄ q̄tulī q̄ de buisti iucundū me reddidisti. Ea de placide ad inq̄sita rn̄deo: sedē aplicā ꝓsulere decreuisti: si mlier copula nuptiali extraneo uiro cō iūcta cognatōi ei⁹ ꝓtinear⁸: si eo ō fūcto⁹ cognatio remaneat: uel⁹ sb altero uiro cognatōnis uocabula dissoluant': uel' si suscepte soboles possint legitime ad ꝓris uiri cognationis trāsire copulā. Est. n. uerbū dn̄i ualidū forte z durabile z immutabile z ꝓseuerabile n̄ mētaneū nō transitoriū. ait. n. p se ipa ueritas que deus est z uerbū dei est: Celū z terra transibūt uerba autē mea nō transibūt⁸. an teq̄z deus in carne appareret int̄ hoies eo ispirāte dixit adaz: q̄ob rē reliquet hō p̄rez suū z mr̄ez: z adherebit uxori sue: z erunt duo in carne una. Deinde cū ueritas oriret de terra in terrā z⁹ uisibil' i humanitate appareret: interrogat⁹ est si licitum esset homini uxorez relinquere: quod prohibens uetu it: nūi forte fornicatio excluderet maritalem copulam: unde protulit statim in mediuz eandez sniaz quam añ secula manens cum patre uerbum inspirauerat ade: ipe

a Non quando. ex hoc dicunt quidā papā rescindere non posse quod semel bñ diffinitum ē quin peccet. naz illud dicit posse quod de iure z̄. xxij. q. ij. faciat.

l Graue. Lasus: epi macedonie dolebant. si aliquando

a. x.

papa retractabat snias eoruz vel causaꝝ cognitiones: z ad hoc respōdet papa.

m Quia veritas. optima allegatio cōi iudices, qui nolunt audire aduocatos. ō. xx. q. vl. iudicantem. non. n. pōt ad veritatē pueniri nisi respiciat ad causam z̄ ō. xxiij. q. vlij. occidit.

n Sepius. quandoq; tamen sufficit summatim cognoscere. C. vbi in rez actio. l. ij. z. ff. ad exbi. l. iij. §. sciendum.

o In lucem. ar. q. iudex pōt sepius interrogare testes cū dubie aliquid dixerint: ut. xxx. q. vlti. iudicantem. ex ō emp. z ven. cum cām. z ff. de interro. actio. vbi cunq; nec enī aliter ad ueritatem perveniꝛ: ni si circunstantie omnes diligenter queranꝛ: vt xxiij. q. vlti. occidit.

p Pernicies. i. pernicioſum factum.

b Grauius. i. cuz gravitate.

r Pnia. i. posiea nō penitebit: quia cum de liberatione facit.

s s Sicut ergo sē tentia. de ea. hic depingit x. questio. que hz duo mēbra. utrum ex secundis nuptijs soboles suscepta possit cōsanguineis viri ꝓris mr̄imonio copulari: z utrum affinitas deleat in suꝑstite. z in utraq; rn̄det negative. j. c. c. i. sed illō cōtrariꝛ ex de consan. z affi. non debet.

d Compotē. i. officij potestatem habentem.

e Nolite. ar q̄ papa approbat z̄: ut. ō. xxiij. q. i. hec est fides. ō. xvij. q. iiij. §. qui autē z. xcvj. di, si in unicus.

f Audio. ar. opti. admonendos reos criminis. ō. di. xlv. licet similia C. de adno. di ner. iudi. restituendum. z. ff de albo scri. l. ulti.

g Si faciendum. ar. q̄ potius de misericordia q̄z de rigore iuris ō linquentes debemus cozrigere: z q̄ pnioꝛes debent esse prelati in absoluendo q̄z in condemnando: ut supra. di. xlv. licet plerunq; supra. di. l. pōderet. z supra. xxiij. q. iiij. duo. z supra. xxvi. q. vij. alligant. ff. de actio. z obliga. arrianus. extra de proba. ex litteris. extra de sorti. ex tuarum. contra. di. lxxxvi. non satis. supra. di. ix. sana. z supra. i q. vij. dispensationes. iohannes.

b Pntentiam z temporum. lv. di. paſcis. z. ō. i. q. vij. necessaria. z. c. quod pro remedio.

i Legimus. ut circūcisionē timotheī: quam fecerat fieri paulus propter scandalum iudeoꝛum qui natus erat ex iudea z gentili postea mutauit hoc cum dixit: dico q̄ si circuncidimini christus nihil vobis proderit: ar. de pe. di. ij. circuncisio.

t Fraternitatis. si mulier. prima questio.

u Pertineat. ad hoc probandum inducit omnia illa que sequunt in lra: ubi dicit antq̄z deus z̄.

x Defuncto. ij. questio.

y Vel sub altero. iij. questio.

z Vel si suscepte. iiij. questio.

r Transibunt. nō quo ad essentiā: sed quo ad formā de qualitate in qua litatē: iuxta quod dicit aplus preterijt figura huius mundi.

p Et visibilis. quia de maria carnem assumpserat: de cō. di. ij. revera.

a Confirmās.ad lrāz hāc ꝯtinuat̄ ſdicta : ē eni uerbū dn̄i.ꝛc.
b Quō pōt.hec eſt rn̄ſio prime q̄ōnis.
c Porro . hec eſt reſponſio ſecūde q̄ōnis.
d In ſuperſtite.i. inī ſuperſtitem ꝛ conſanguineos defuncti.
e Nō delet̄.ḡ.iij.q.v ij.§.tria.ḡ. ſʒ verba canonū legi pſcribūt.i. p̄ ſndicāt. vl̄ potius non delet̄ reuera ſm̄ leges vt nō ſit:ſʒ delet̄ q̄ztū. ad illud beneficiū.
f Nec alia copula.rn̄ſio tertie queſtionis.
g Propheta ait . laudate dn̄m de celis ꝛc.
h Qm̄ ipē.i.ſicut leue fuit ei dicē ita ꝛ facere
i Carnē vnā. videt̄ nō eſſe mirū ſi dn̄s fecit virū ꝛ mulierē carnē vnā cū multitudinē fideliū fecerit vnum ſecum .ſ. p̄ charitatē vl̄ humane nature aſſumptionem de cōſe.di.ij.in xp̄o.
k Copule.i.ſecunde. nam cum ſobole ex prima poſſet cōhbere :unde q̄n̄q ꝫ pat̄ ꝛ fili⁹ hn̄t mr̄ez ꝛ filiam.
l Permanē.dux vbū ꝫ inocētiū ex.e.nō dz.
m Duo.ſ.vir ꝛ vxor.
n Vnū.i.i carnē vnā.
o Et de duobus.ſ.viro ꝛ vxore.
p Concreatio .i. vna proles.
q Sicut⁹. hec duo capitl̄a nō tenēt.
r Filiā cuiuſdā. Poſt.xiij. ipedimēta matrimonij tractat hic magiſter de raptu:qꝛ videbat̄ mr̄imoniū ipedire ꝛ utrū īt raptā ꝛ raptorē poſſit eē mr̄imoniū
s q Quod autem. De hoc nullū eſt dubiū qn raptū cōmiſerit iſte diſtiguas tn̄ cū magro qꝛ q̄n̄q ꝫ raptus cōmittitur i re ipā q̄n̄q ꝫ i vſu rei:ut.j.e.§.vlti.
t Raptus.ḡ.xxvij. q.ij.raptus.
u A corrūpendo . eſt dict⁹. ꝛ ita ſimplex dr̄ a cōpoſito:ſicut al's exponit lex ſimplex p̄ cōpoſitū:ut.ff. ed.Laq. ſi ſeru⁹.§.inqt lex.nā ibi veteres oēs itellexeiūt rupiſſe.i.corrupiſſe.io

cōfirmās⁹ qđ ipē p̄mus protulit hō:quāobrē reliqt hō. p.ſ.ꝛ. m. ꝛ adhe.u.ſ.ꝛ.e.d.in.c.u. Si una caro fuerit:quō⁹ pōt aliqs coꝝ ꝓpiqu⁹ uni ꝑtinē niſi ꝑtineat alteri hoc minime poſſe fieri credendū ē. Porro⁹ uno d̄fūcto in⁹ ſupſtite affinitas n̄⁹ delet̄:nec⁹ alia copula ꝯiugalis affinitatē copule p̄oris soluē ualʒ.ſʒ neqꝫ ali⁹ ꝯiūctionis ſoboles placet ad affinitatis prioris uiri ꝯſortiū trāſire,ꝓ eo q̄ uerbū dn̄i ualidū ē ꝛ forte. Et inquiens dixit ꝓpheta⁹: uerbū dn̄i ſtabit ineternū. Et ali⁹ ꝓpheta:qm̄⁹ ipē dixit ꝛ facta ſūt:ipē mādauit ꝛ creata ſūt:ſtatuit ea ineternū ꝛ in.ſ.ſ.pre.po.ꝛ nō p̄teribit. Nā poſt uerbū ꝛ p̄ceptū effecit duos carnē⁹ unā.i.maſculū ꝛ feiam:q i numerā multitudinē utriuſqꝫ ſexus n̄ deſtitit unū facē ſecū:ſicut ꝑ ſe ueritas dixit:non rogo ꝓ his tm̄:ſed etiā ꝓ his q ꝑ uerbū eorū ſūt credituri in me:ut unū ſint ſic tu pr̄ in me ꝛ ego i te:ut ꝛ ipi unū in nob̄ ſint. Siqs ergo ſacrilego ꝛ temerario auſu in defūcto q̄rit ꝓpingtatē extinguere: ul̄ ſb̄ altero affinitatis uocabulo diſſipare ul̄ ſuſceptā ſobolē alteri⁹ copule⁹ ꝓpingtati p̄oris credit legitie ſociari:hic negat dei uerbū validuʒ eē ꝛ forte. Et q tā facile ꝛ tā uelociter q̄rit diſſoluē: hic non credit uerbū dei ieternū ꝑmanere⁹. Cōfice terrā ex q̄ttuor locis magna īntcapedine a ſe diſtātib⁹ .cōfecta ꝛ cōglutinata finge cuiuſcunqꝫ figure ul̄ imēſitatis corp⁹ uolueris nunqđ erit humanū ingeniuʒ qđ ipas q̄ttuor ꝑtes abinuicē ualeat ſegregare ꝛ unaqueqꝫ ꝑ ſe poſſit agnoſci? Sic a q̄ttuor auis duo⁹ᵐ cōficiunt̄ i unū⁹:ꝛ⁹ de duobus fit una ꝯcreatio⁹.hanc ſimilitudineʒ de q̄ttuor elemētis unde ꝯcreat⁹ ē hō:colligē potes ſi coꝝ unāquāqꝫ ſpēm q̄ i multis diuiſionib⁹ ꝑtita ē:ꝑ diſcretas inē ſe partes aſſignaueris. Fit idē in metallis:hoc etiā i liquorib⁹ ꝓbat̄.in coloribus pictor ꝓſeqtur arte colores admiſcendo ex uiſibilib⁹ fucis corpora fingēs. ITē ino.papa. Sobo les ex ſecūdis nuptijs gēita ꝯſan guineis p̄oris uiri copulari nō dʒ

Sicut⁹ᵃ patru⁹ ul̄ auūcul⁹ uxorat⁹ obierit:ꝛ illa uirū aliū poſtea duxerit:filios filia ſue ex illo genuerit:cū his oib⁹ modis cōmiſceri ꝓhibem⁹:qꝛ uir ꝛ mlier una caro ſunt. ITem ex romana ſynodo. De eodem.

Siq̄ mlier ad ſcđas nuptias trāſierit:ꝛ ex eis ſobolē genuerit :nullo mō pōt ad cōſortiū cognationis uiri prioris ꝑtingere. ITē iginus papa. De eodē.

Siq̄ mlier trāſierit ad ſcđas nuptias:ꝛ ex eis ꝓlē hūerit : ipa ꝓles pōt ſe copulare cognatōi prioris uiri uſqꝫ ad quartaʒ generationē. Unde inocen . papa. De eodem.

Siq̄ mlier ad ſcđas trāſierit nuptias:ꝛ filios aut filias ad ſcđuʒ maritū genuerit : debē eas nepotib⁹ p̄oris mariti ꝯiūgi ſacta romana ſynod⁹ ꝓrſus inhibuit.

Filiā⁹ cuiuſdā ignorante pr̄e qdā mūerib⁹ illexit ꝛ ad cōuiuiū initauit finito cōuiuio iuuenis uirgineʒ oppreſſit. quo cōperto a parētib⁹ iuueni tradit̄ puella ac mōe nubētiū a iuuene dotat̄:ꝛ publice i uxorē ducit̄ Queritur primū: an ille raptū cōmiſit. Secūdo: an rapta raptori nubē poſſit pr̄e aſſenſū p̄ſtante

Quod⁹ aūt ille raptuʒ ad miſerit : multoꝝ auctē ꝓbatur. Ait enim iſidorus i.ij.libro etymologiaꝝ.c.xxxiij.

Quid ſit raptus.

Raptus⁹ quoqꝫ illicit⁹ coitus a⁹ corrūpēdo eſt dict⁹. unde qui⁹ raptu potit̄: ſtupro fruitur. Unde gelaſius papa.

Ubi raptus admittitur.

Lex⁹ illa p̄teritoꝝ principum ibi raptū dixit ꝯmiſſū ee:ubi puella de cui⁹ ante nuptijs nihil actum fuerit:uideatur abducta. Cum m⁹ergo hec illicito coitu ſit corrupta:cunqꝫ ita ſit abducta.i. a domo pr̄is ducta:q̄ de eius nuptijs nihil ante actū fuerit:raptā appellādā negari nō pōt.ſed non omnis illicitus coitus nō cuiuſlibet illicita defloratio rapt⁹ appellat̄. Aliud eni ē fornicatio aliud ſtuprum aliud adulteriū aliud inceſtus aliud raptus. Fornicatio aūt licʒ uideat̄ eē gen⁹ cuiuſlibet⁹

x Qui rapit. i. qꝛ eſt illicit⁹ coitus a corrū pendo.
y [illegible]

adulterium.xxxij.q.iiij.nemo cõtra.

z Quinslibet.ũ.xxxij.q.iiij.meretrices.z.q.vij.nõ solũ.

2 Propãe.bñ dixit propãe.nã z alꝰ stupũ dñ cõmitti i vidua vel virgine vl puero.ff.de adult.inf liberas.§.i.z.de v.sig.iter stupũ.z qñqꝫ ẽt stupũ sumit̃ ꝓ adulterio.xxxij.q.iiij.nemo.xxviij.q.i.idolatria.

y Non reuocante.idẽ esset si reuocaret: qz nubilomin⁹ eẽt stupũ.si tamẽ nõ revocat cessat actio iniria rũ post annuz instl.de iiur.§.vlti.

a Abusus.ul võl est iusticia publice honestatis sbi ẽ raptus.xxxv.q.iij.nec eam.

b Hic morte. raptor talis ul raptus.s.

c Mulctat antiquo iure ñ antiquissimo.

d Cõfugerit. C.de bis q ad eccle.cõfu.l.vlti.§.vlti.

e d Erapto rib⁹.vel penarũ.corporaliũ. a talibus liberat hic auctoritate canonũ nõ aũt a pena pecuniaria quã sustinet.j.e.q.ij. deniqꝫ. sed z publica pñia mulctat xxvij.q.ij. rapto.

f Ad seruiendum. si inops est.secus est in debitore q nõ cogitur fuire crẽditori:ut.C. de ac.z ob.ob es. sz vsqꝫ ad quod tẽpus ꝑ uiet ei sit in arbitrio boni viri: exquo lege non exp̃mitur ar.ff. de iure delt.l.i.ex̃ de offi.dele.de causis.vel seruiet ei p.v. annos ad instar illius qui redemptus est ab hostibus.C.de capti.z postli.re.diuersarum. z licet iste seruus non sit:parum tamen differt:ut dicit lex a seruo:cum abire non liceat:cum vult.ff.de li.bo. exhi.l.ij.

g Subiectus.in præciũ pudicitie eius.j.e.q.ij.tria.

h Redimendi.z hic erit optio raptoris:ar.xxvij.q.ij.multoꝫ.ff de cõsibẽ.emp.si i emptione.§.penul.ff.de iure do.plerunqꝫ.

i Patrem.videt q in ꝓmo casu patrem non habeat licet magister aliter interpretetur.

k Consenserit.in fornicatione alꝰ nõ reddit.

l Excusata.a pena.l.ut non puniat a iudice ẽt si sit nubilis.nam inubilem etas excusat:pater tamen bene potest eaz exheredare si vult.C.de inoffi.te.si filiam.nisi maior eẽt.xxv.annis.tñc.n. si pat

illiciti coitus: q fit extra uxorẽ legitimã:tñ spãliter itelligit in usu uiduaꝫ ul meretricũ ul cõcubinaꝫ. Stupꝫ ãt ꝓpr⁹ uirginũ ẽ illicita defloratio:qñ uõlz ñ p̃cedẽti cõiugali pactione utriusqꝫ uolũtate uirgo corrũpit:p̃re iniuriaz ad animũ stati p⁹ cognitõez nõ⁹ revocãte. Adulteriũ uẽo ẽ alieni tori uiolatio.unde adulteriũ dr̃ ãqñ ad alteri⁹ torꝫ accessio. Incest⁹ ẽ ꝓsãguineaꝫ ul affinitũ abusus⁹. vñ incestuoli dicũt:q ꝓsanguineis z affinib⁹ abutũt.rapt⁹ admittit cũ puella uiolẽt a domo p̃ris abducit: ut corrupta i uxorẽ hẽat:siue puelle solũmõ siue parentib⁹ tm̃ siue utriusqꝫ uis illata ꝓstitẽrit:hic⁹ morte mulctat⁹. Sz si ad ecclesiã cuz rapta confugerit⁹:ꝓuilegio ecclie mortis ipunitatẽ ꝓmeret. Ora de i aurelianẽsi ꝓcilio legit.

Si raptor cũ rapta ad ecclesiam cõfugerit:quid fieri debeat.

Erraptorib⁹ aũt id ꝓstituẽdũ ẽ censem⁹:ut si ad eccl̃iaz rapt⁹ cũ rapta ꝓfugerit: z feminã ipaz uiolẽtiã ptulisse ꝓstiterit:statiz liberet de ptãte raptoris:z rapt⁹ mortis ul penaꝫ ipunitate ꝓcessa aut ad fruiẽdũ sbiectus⁸ sit: aut redimẽdi⁹ se liberã hẽat facultatẽ.si uẽo q̃ rapit p̃ez'bre ꝓstiterit z puella raptori ꝓfẽserit⁸: ptãti p̃ris excusata reddat: z raptor p̃ri supioris ꝓditõis satisfactõne teneat obnoxi⁹. Ex hac aucte liqt q aliqñ uis iferr parẽtib⁹ z ñ puelle:cũ dr̃ si puella raptori ꝓfẽserit.aliqñ utriqꝫ uiolẽtiã pferũt cũ p̃mittit si raptor cũ rapta ꝓfugerit:z feminã ipaz uiolẽtiã ptulisse ꝓstiterit. Puelle aũt ñ parẽtib⁹ uis inferr:cũ uolũtate p̃ris distulit eam copulare: si alicui adheserit remanebit cum illo ẽt invito patre:nec exheredabitur:ut in auc̃.ut cũ de ap.cog.§.cãs.v.si pat.coll.viij.sz si filia inuito patre adhesit alicui mrimonialiter dũmõ digniũ eligat:pat tenet eam dotare:ut.ff.de ritu nup.qui liberos.

m Hac.hic autem.de quo agit in themate.

puella uiolent abducit:ut ei⁹ patiat⁹ ꝓcubitũ c⁹ copule nũqꝫ ꝓsensũ adhibuit.hic aũt neqꝫ parẽtib⁹ neqꝫ puelle ui ituliss uidet cũ neqꝫ ill⁹ phibẽtib⁹ neqꝫ illa renitẽte⁹ uiolẽt sit abducta. Aliõ ẽ.n.ꝓmissi omib⁹ aliquã seducẽ:aliud sibi uiz iferre.unde qz neutri uis illata ꝓbat:raptor hoc iure dici nõ⁹ debz Sz rapia duplicit fieri dr̃. aliqñ⁹ eniz res ipa rapit: aliqñ ipius rei usus tm̃mõ uiolẽt eripit. res ipa tũc rapit: cũ uiolent dño eripit: ut i ꝑpetuũ teneat.aliqñ uero nõ res ipa affectat:sz usus ei⁹ dño ꝓhibente uiolent usurpat. Hic ergo raptũ admisit:qz florẽ uirginitatis puelle renitẽti uiolẽt eripuit

Unc q̃rit:an purgato uicio rapie: raptor i uxorẽ possit raptã accipe:quoꝫ ꝓuñctio aucte canonũ sãctoꝫ penit⁹ phibet. Egit nãqꝫ i ꝓcilio chalcedonẽsi.xxvij.c.

Raptores puellaꝫ z cõsentientes excommunicentur.

Os q rapiũt puellas siue mulieres sb noie simul cohitãdi cooperãtes aut cõniuctes raptoribus decrevit sãcta synod⁹: ut siqui dẽ clerici sũt:decidãt a ꝓprio gradu.si uero laici: anathematizent⁹.

Item symmachus papa.

Ob imanitatez sceleris abiciant raptores uiduaꝫ z uirginũ.

Raptores igit uiduaꝫ ul uirginũ ob imanitatẽ tanti facinoris detestamur: illos uehemẽti⁹ ꝓsequẽdo:q sacras uirgines ul nolentes ul iuitas i mrimõio suo sociare tẽtauerit:quos ꝓ tã nefãdissimi crimis atrocitate a cõmunione susꝑdi ꝓcipim⁹. Item.c. li.i.ti. de epis.z cleri.iustinianus

n Renitẽte.naz spõtanea fuit in abductione inuita in corruptione.

o Non debet.allegãdo dicit.unde stati subdit solutionem.

p Aliqñ. idẽ dicit lex in furto:q qñqꝫ cõmittit i re qñqꝫ in usu rei: vt.ff.de fur.l.i.§.furtũ. z instl.de ob.que ex delic.nas.§.furtum.

q Prohibẽte. aut ne sciente.sic.ff.de fur.qui vas.§.vetare.

r Hanc querit hec quẽstio.ij dubia nõ est quia raptor bene ducere põt raptã in uxorez peracta penitẽtia: ex̃ 6 adul.c.i.z.ij.z ex̃ de rapto.cum cãm.z j.c. de

a. II.

niqꝫ.z expssuz ẽ: ex̃ de rapto.accedens.nisi sit sponsa alterius de p̃senti tunc.n.illi reddenda ẽ. sed si sponsa de futuro non cogit eã recipere: ut.xxvij.q.ij.raptor.z c.sequenti.fm leges tamen non põt cũ ea cohabere.C.de rap.virgi.l. vna.§.si aũt.Capitula ergo que dicũt q rapta reddenda sit patri: vel que dicunt q non possunt cohabere cũ raptore:intelligẽda sunt: qñ rapta non consentit in matrimoniũ raptoris sed potius in stupꝛum uel intelligũtur.quãdo aliquis sponsam alteri⁹ rapuit de p̃senti.ad hoc extra de spon.duoꝛuꝫ. c.tuas.dudum.

s Os qui rapiunt. hoc.c.z sequens loquit de illis que cuz sint nubiles:raptoribꝰ non consentiunt.vel de innubilibus que semp parentibus sunt reddende a raptoribus separate: vt.ũ.e.q.i.c.vlti.z hoc exaudi cũ consentiunt in illicitum coitum z non in matrimonium.

t Simul.tamen illud non proponunt facere.

u Anathematizentur.z hoc cum nolunt agere p̃niam publicã.ũ.xxvij.q.ij.raptor.z.c.statutum.

x Raptores.volentes vel inuitas.voluntas illius non excusat sic.xvi. q.vi.placuit.sic.xcij.di.siquis episcopus.q: ille moniales velle non habent.xij.q.i.non dicatis.immo ipsum velle mulieri ab insidijs negssimi hostis:qui rapinam meditatur inducitur.C.de rap.vir.l.vna circa finem. nam z qui volentem retinet:dũmodo circunuentũ:nõ sine dolo retinet.ff. de libe.bo.exhi.l.iij.§.siquis volentem.immo z ageretur hic cõ raptoreꝫ inuitis raptis. z sicut pater iniuriarum agit inuito filio.ff.de iniur.l.i. §. vsqꝫ adeo.

y Siqs.attentare.ar.ꝙ interdū conat⁹ sine effectu punit̄:ut.xix.di.ana stasius.imo ⁊ attentare ē ad actū pducere sine pcedere: q2 ē agē ut de pudico ⁊c̄:ut de peni.di.i.sigs masculū.⁊ ita nō ē hic tm̄ conat⁹. in maximis tm̄ criminib⁹ punit̄ sol⁹conat⁹.vi.q.i.§ verū.in minorib⁹ nō:q2 ñ suʒ fur ēt si ad aliquē actū pcessi.ff.de fur.vulgaris.§.q furti.⁊.l.si certe.

rapte ⁊ psona raptoris ⁊ alie circūstātie:sic ex̄ de iniu. ⁊ dāno da to.c.ij.

i Trahet.qñ filia nō ↄsentit i mr̄imoniū raptoris sʒ in stupꝛū.

k d Deniqʒ.desponsata.secus esset si desponsata esset alij:ut.xxvij.q.ij.statutum.

d De puellis. i chalcedonēsi.ʒ.e.q. eos qui.

z q Quibus. dicit. b. ⁊ bene: ꝙ hic nō dʒ eē §.sed argumentat̄ cabilonen.cōciliū ex verbis chalcedonēsis concilij.si.n. hoc nō eēt de isto.c.q̄re poneret gratianus hic hoc.c.cū statim supius illud posuerit.s.eos.

? Nullaten⁹. huic est derogatū:ut.j.e.tria.⁊ ex̄ de rap.accedēs. sed fm̄ legē a deo infidicit̄ ꝙ si mulier cū raptore nubit:amittit dñium rerū raptoris:in auc̄. de rap.mu.q̄ raptorib⁹ nubunt circa finē coll.ix. sed credo ⁊ illa penam cessare:cū ⁊ interdictio cesset per canones:nisi cū spōsa alteri⁹ de pñti rapit̄:ut.xxvij.q.ij. statutum.

z s Siquis virginē desposaverit.ar. ꝙ violentia excusat̄ rōne iuris quod qs habʒ ar.j.e.deniqʒ.xvi.q.vi. placuit.ʒ.ā.xxvij. q. ij. lex illa.ā.di.xcij.siquis epus ʒ.io.

a t Nullus.aut regis q2 libera debent esse mr̄imonia:extra d spō.reqsiuit.⁊.ff.de v. obl.ticia.⁊ talis ꝙ p regē vxorē postulat de portari dʒ.C.si nuptie ex rescrip.pan.l.i. Sʒ nō ꝙ duo premittit: ꝙ nec rapiat nec regis ⁊c̄ vnde arguit̄: ꝙ ista de licta paria sūt: ergo pari pena sunt punienda xv.q.iij.sane.

b Remotus. nō cassu in quo auc̄te pncipis ñ excusat̄ quis: ut.xxv. q.i.omne.ʒ.xvi.q.i.i canonibus.⁊.ā.xvi.q.vij siquis deinceps.⁊. ā. di. xviij. si episcopus. metropolitan⁹.sʒ ʒ. ā. xij.q.ij. de rebus. ⁊.ā. xij.q.ij.nobis.

imperator.

De eodem.

Siqs ñ dicā rape:sʒ attētare tm̄mō mr̄imonij iungēdi cā sacratissimas uirgines ausus fuerit:capitali pena feriat̄. Itē ex ↄcilio cabilonensi. De eodē.

De puellis raptis necdum desposatis i chalcedonēsi ↄcilio statutū ē:eos q rapiūt puellas sb noie sil'hitādi coopantes ⁊ conniuētes raptorib⁹ decreuit synod⁹ sācta:ut siqdē clerici sūt decidāt a pprio gradu:si uēo laici excōicētur. Quib⁹ uerb dat̄ itelligi: q̄ liē hui⁹ auctores mali dānādi sūt qñ pcipes ↄsilij ⁊ cōniuētes tanto anathemate feriunt̄: ut iuxta canonicā auc̄tē ad cōiugia legitia raptam sibi iure uēdicare nullatenus pñt. Itē gregori⁹ papa.

Excōmunicent̄ raptores uidue uel uirginis cum sibi fauentibus

Siqs uirginē ul' uiduā:nisi d spōsauerit:rapuerit ul' furat⁹ fuerit i uxorē:cū sibi fauētibus anathēa sit. Itē ex ↄcilio parisiensi. Excōicet̄:q uiduā ul' filiaʒ alteri⁹ extra uolūtatē parentū rapuit:aut regis beneficio postulat

Nullus aut uiduā aut filiā alteri⁹ extra uolūtatē parētū aut rape pśūat aut regis bñficio estimet postulādā.qd si fecerit:ab ecclesie cōione remot⁹ anathēatis gladio feriat̄. His auc̄tib⁹ euidenē dat̄ itelligi:ꝙ raptor in uxorē raptā ducē nō ualʒ. sʒ raptor ⁊ rapta noia sunt uicioꝝ nō psonaꝝ.uicia aūt cū p pñiam purgata fuerit:noia eoꝝ abolēt̄. Vnde in quadā homelia gregorii ait.

Apud oipotētē qppe dñm ñ ille fallax hētur:q culpā mēdacij p pñiaʒ delet. Prohibetur ergo pmissis auc̄tib⁹ rapta copulari raptori:anteq̄ uiciū rapie aboleat̄:dōec ille raptor ⁊ illa rapta iure appellant̄. Ceteꝝ cū illa patrie ptāti restituta fuērit:⁊ raptor

sue rapie pñiaʒ egerit:cū uolūtas parētū utriusq; i unū cōuenerit: non ꝓhibent̄ adinuicē copulari. Unde hiero. ait. Quot sunt legitima cōiugia:⁊ ꝙ uolūtate patris rapta raptori nubere pōt.

Tria legitima cōiugia in scripturis legunt̄. Primū legitimū ē uirgo casta i uirgitate uiro data legitime:⁊ reliq̄ q̄ sequūt̄ in pdictis. Scōm:uirgo in ciuitate dep̄hensa a uiro ⁊ illi p uim copulata:si uoluerit pr̄ ei⁹.dotabit eā iste uir q̄tū iudicauerit pr̄: ⁊ dabit pciū pudicitie ei⁹. Tertiū:filia pdicta dep̄hensa si nō fuerit uolūtas pr̄is:trahet eā a pdicto uiro: ⁊ tradet eā alij:⁊ dotabit eam: ⁊ legitima erit ei.sʒ primū his duobus pfertur. Item ambrosius in apologia dauid.

Cum uolūtate parentū raptas i coniugium habere permittuur.

Deniq; ⁊ puelle pr̄ illi⁹:q̄ uiʒ ↄcubit⁹ nulli dspōsata ptulit qnq̄ginta dragmas argēteas acpiet:ipa aūt i cōiugio pmanebit. Item ex concilio meldensi.

Post pñiam raptori uel rapte licita coniugia concedantur.

Si⁹ aūt necduʒ eas q̄s rapuerāt cū uolūtare parentū sub despōsatōis ul' dotalicij noie i cōiugiū duxerunt:qñ hec ↄstitutio oib⁹ fuerit pmulgata:ab eoꝝ coniunctione separētur:⁊ publice penitentie subigant̄:⁊ rapte parentib⁹ legal'r restituant̄. pacta uero pñia publica:si etas incōtinētiaʒ exegerit:ex utriusq; ptib⁹ placito ↄiugio societur. ñ i his ergo regulā ↄstituim⁹:sed magis ut uerbis leonis utamur: qd sit tolerabili⁹ estimam⁹:sed si unus ex ↄiugatis obierit:⁊ is q pñiaʒ publicaʒ exegerit:supstes extiterit:iterare cōiugiū ñ pśūat:nisi ep̄s aliquā ↄcesserit indulgētiā:ut grauiorēʒ possit amouere offensā. Hec auc̄te

l Dragmas. dragma ut di. cunt ē sicl⁹.qd dā sit sicl⁹.hēs i.q.i.iudices.

m Si aūt. eas qs. ca⁹ aliq i adolescentia pñia ii spōsas alio. rū d futuro ra pueriū.vñ sta tuit ↄciliū med dense: ꝙ si ñ ↄcilij tēp⁹non dū cū eis mr̄imōiū cōfirma runt:separēt ⁊ raptoribus pu blice pñie sup posite rapte pa rentib⁹ restituant̄.acta aūt pñia raptores pñt cum alijs mr̄imōiū ↄhē ita ꝙ si ciuit gat vxores rū decedēt nō pñt iterū ↄhere nisi ex dispēsatione epi.xxx iij.q.ij.§.de pe nitētibus.D. beatissime po nit casū i hunc modū: raptore acta pñia pōt ↄhē cū rapta ⁊ ea mortua ducat aliā ppt encontinētiā criminis.

n In ↄiugiū ā.xxxiij.q.ij. nō satis i f.c. de fur.c.i.co vñ vr̄ ꝙ rapto res i lege mo te puniebant̄ sʒ in illis ↄ de adultero lo quit̄:⁊ hic de fornicatore ꝙ nō rapit alteri us sponsam.

o Ex utrius raptoris ⁊ ra ptarum.

c His auc̄tibus.ꝙ raptor.i.q̄diu tales sūt q istis nominib⁹ appellent̄.

d Noia coꝝ.ar.l.di.ferrū.xxiij.q.vi.vides.

e Apud.ut.xxxij.q.i.apud.

f Tria legitima.hoc.c.nitit̄ veteris legis testionio:q2 i moralib⁹ vī ob tiet euāgelicā:⁊ sō ei stādū ē.addit̄ istis quartū:ut.xxvij.q.ij.addit̄

g In predictis.in alia pte capituli:⁊ habes ea.xxx.q.v.alit̄.

h Iudicauerit.i.debuerit iudicare secūdū legis taxatōem mosayce:ut.j. ↄx.c.deniqʒ.ut tm̄ legitimū ñ excedat modū.s.l.dragmas argēti.vl' cū hic nō taxet̄ summa:deferenda ē ad arbitriū boni viri:ut cōsideret̄ nobilita

p Cōiugio.nō iter se:q2 ut dicūt cū illa ↄhere nō pōt.secus si nō intelligeret̄ de sponsa alteri⁹:nihil eēt qd dicit̄ a grano.

q Publicā.raptori iponit̄ publica pñia nō rapte:q2 non ita constat an rapine consenserit:lʒ granus aliter sentiat in sequenti.

r Nisi.ecce.ar.ꝙ lʒ sit dispensatū cū aliquo i uno mr̄imonio:nō iō i sequēti:ut.xxxiij.q.ij.c.vl.idē i dignitate:vt.xij.di.nos cōsue tudinē.idē i ordine:ut.xxxiij.di.lector.

s Hec auc̄te.⁊ rapta.hoc nō dicit̄ in.c.pcedenti.ꝙ rapte impo natur penitentia publica.

r p Placuit.ut hi.derogat huic.c.vel intelligitur de despensat aliis per verbz de presenti.

s Quanis.ä.xvi.q.vi.placuit.z.ä.di.xcij.siqs episcopus uacäs.

t b Ec auctoritas.auctoritati.ä.di.xx.§.i.z.c.i.coñ.ubi dicitur q in causis decidendis preferuntur concilia auctoritatibus sanctorum patrum.

huic preindicat auctoritas hiero: ut.ä.e. tria. sz hoc iō quia corroboratur auctoritate veteris testamenti z etiä auctōitate meldensis cōcilij. ä.e.si autē.io.

u d Ecclesiarū consecratione z missarū. Explicitis varijs causarū conflictibus agit de sacramētis: q necessaria sūt ad salutem. z hoc ordine. p mo de ecclesiarum consecratione: secundo de sacramēto eucharistie. tertio de solēnitatibus. quarto de sacramento baptismi. quinto de pfirmatione z diuinis officijs z ieiunijs. z sic tractatus iste i.v. distinctiones est distinctus.

Nota q in aliis tractatibus magister interseruit suos. §. z solutiones: i hoc tractatu ñ nisi duos pōit §.vnum in prima aliū i quarta distinctione hoc ideo quia de sacramētis sobrie ē loquēdum: in quib⁹ etiam vera loqui piculosuz est. Jn hac ergo di. ostēdit ecclesias esse consecrandas z a quo z qualiter z cui⁹ auctoritate: z q non sit iterāda consecratio nisi in cāu: z quo ordine misse sunt celebrande: z quot debeāt celebrari in die. tamē dicitur a quibusdam q hoc.ſ.de consecratōe nō in serie scd in titulo originalis capituli reperit z incipit.c.de missaz.rē.

meldeñ.pcilij nō pmittit rapto ri rapta p⁹ pñiaz copulari: sz permittit utriqz p⁹ pñiaz legitimo cōiugio copulari: ut rapta uidelz ñ raptori sz alij p⁹ pñiaz nubat. Similit raptor p⁹ pñiaz nō eā quaz rapuit: sz aliā pmittit hre uxorē cū.n.raptor z rapta pñie subijci pcipiūt: ti utrisqz copulā auctas illa pmitteret: frustra circa finez capti diceret: q si un⁹ ex piugatis obierit: z is q publicā pñiam exegerit supstes extiterit: iterare cōiugiū ñ pūat. coz nāqz quolibet decedēte q pñiaz exegit: supstes remanebit. nō ergo hac auctē rapton. pbat i piugiū raptā posse accipere. poti⁹ iuenit i cōcilio apud aquisgrani: q nec ēt uolūtate parētū adiuicē pñt copulari. Hec eni in pfato pcilio legitur.

Nec etiā cū uolūtate parētis raptores raptas pñt hre cōiuges.

Placuit: ut hi q rapiūt feminas uel furant aut seducūt: eas nullaten⁹ hēant uxores: quā uis⁹ eis postmodū pcēciant: aut eas dotauerit ul nuptialit cū pse su parētū suoz acceperit. Hec auctas non piudicat auctī hiero. maxie cū illa testionio diuie legis nitat. legitie igit p⁹ pñiaz pactam raptor poterit sibi copulare quā rapuit: nisi pat puelle illā raptori detrahē uoluerit. Tē. C.li.v ti.de nuptijs: Nec qdē filiūfamilias sui iuris ad ducēdā uxorē cogi legū disciplina pmittit. Jgit sicut desideras obtuatis iuris pceptis sociare piugio tuo qō ueluerit ñ ipediris: ita tñ ut i cōtrahēdis nuptijs pris tui cōsensus accedat.

Tē i eodē: Et i cōiūctōne filiarū in sacris positaz pris expetit arbitriū. Tē.ff.de ri.nuptiaz. Cōsistere ñ pūt nuptie: nisi psentiāt oēs.i.q coeunt z quoz i ptāte sūt. Tē institutōnū libro.i.ō patria ptāte: Justaūs at nuptias inter se ciues romani ptrabūt: q secūdū pceptā legis coeunt: maiculi qdē puberes feie uiri potentes siue pressailias sint siue filijfamilias

z Delibuti i.delinīti.

z Et leuite.nō subdiaconi: qz nō erat subdiaconat⁹ sacer ordo. hodie aūt bñ ferūt sacra subdiaconi: qz sacer ē hodie: exī de eta.z qua.or.a multis.

? Reperitur.in leuitico.viij.

z q Ualiter.amplificauerit institaēdo ibi.xxiiij.sacerdotes: ut qlibz vice sua poneret incensum domino.

dū tñ filijfamilias psensū hēant parētū quoz i ptāte sūt. Nā hoc fieri debē z ciuil z nālis ordo pstuadet

a Prohibitus ē. sed miz est: quare hoc dictum ē: eū qlibet homicida templuz possit cōstruere: cuz ēt moyses qui fuit homicida: ut.x xiij.q.iij.non in ferēda consecrauerit ecclesiaz ut hic dicitur ut prin.c. maxime cum olim fuit licitū sacerdotibus inēsicere: ut.ij.q.vij.§. itē cuz balaan.ad hoc dicas: q licz dauid fuerit i ve.te. fuit tñ pfigura toz noui te.xxxij.q.i.c. quod aūt.ideo i figura istius tpis dictū est ei: non edificabis zē.z est ar.a minori. si enī ppē homicidium repulsus fuit a cōstructione mlto potius a ministerio Est ergo hic ar.q cum homicida non pōt dispēsari.l.di.sacerdotes. cum.c.sequenti.z.c.miroz.quod non est verū quia hic notorius erat Jtem hoc mirum est quia cum dominus ei dixerit: non edificabis zē: nondum dauid intellexerat. Rñ. omnia futura sunt deo presentia ij.q.i.deus omnipotēs unde cum iam esset homicida in cōspectu dei non licuit ei: q edificaret. vel dic q dr effudisse: quia fuit occasio effundendi. di.l.§. ecclesia.qz.n.ex supbia numerauit populū: perierūt.xxiij.milia hominum.i.q.iij.§ itez peccato.v.item dauid. vñ in recompensationem instituit.xxiiij.sacerdotes in templo. vl dic q reuera fuit homicida iuxta illud: saul percussit mille: z dauid decē milia zē.ij.q.vij.itē obijcitur.

Et ecclīarū consecratione: z missarum celebratōnib⁹ nō alibi q̄ in sacratis dño locis absqz magna necitate fieri debē liqt oib⁹: qbus sūt nota ue.z no.testa.pcepta.

Tabernaculū.n.moysen dño pcipiēte fecisse z sacrasse cuz mensa z altari ei⁹ z ereis uasis z utēsilib⁹ ad diuinū cultū explēdū legim⁹: z ñ solū diuis pcib⁹ ea sacrasse: sz ēt sācti olei unctōe dño iubēte plinisse nouim⁹. Qualiter aūt hec facta sunt: z nō alij ipa sacramenta q̄ ipi sacerdotes sacra unctōe delibuti dñoqz cū uestib⁹ sāctis sacrati z leuite tractabāt ferebāt erigebāt z ponebāt: i ipis institutōib⁹: q iubēte dño pscripte sūt p moysen i lege dñi repitur.

Qualit⁹ ergo dauid regū pijssim⁹ amplificauerit cultū dei z templū dñi edificare uoluerit: sz p pter mltū sāguinē quē effuderat phibitus ē: z ipe collegerat expēsas: salomon quoqz fili⁹ eius: qō ipe facē optauerat: iubēte z auxiliāte dño pfecit: z tēplū cū altari z reliq ad diuinū pagendū cultuz consecrauit. i li.regū legit: Fecit ergo salomon in tpe illo festuitatē celebrē: z ois israhel cū eo multitudo magna ab itroitu amachti usqz ad riuū egypti cozā dño nro deo. vij. dieb⁹ z. vij. dieb⁹ i. xiiij. dieb⁹: z i die. viij. dimisit pplos. Judei ergo loca in qb⁹ sacrificabant domino: diuinis habebant

b Collegerat.ad fabricandum templum.

c Jn die.viij.respectu secūdi septenarij.i.in gn

todecimo.

d Si.n.si enī gēiles faciebāt: multo magis facē debemus nos. z sic est ar.q possumus argumentari ab exemplis infidelium.ä.xi.q.iij.imperatores.ä.xxiij.q.iiij.quando.ä.xij.q.i.dilectissimis.ä.di.lxxxi.non oportet.ä.

xxxv q.i.c.i.§.xxxiij.q.v.cū caput.§.xij.q.ij.gloria.§.di.xxi.submittit.lx xxvi.di.nō satis.x.q.i.hāc cōsuetudinē.ꝛ.di.xxxv.ab exordio.
e Ueritas.i.promissoꝝ adimpletio.
f Gratia.i.peccatoꝝ remissio.
g A corepiscopis.di.lxviij.corepiscopi.

x Quia deuotis.i.deo deputatus.
y Permanere.nisi destruatur.j.e.ecclesie.extra de no.ope. nun. cum ex iniuncto.
z Martyrum.ar.ecclesiam ante consecrationem locum deuotū appellari.

h Necessitate. qd hic dr de necessitate:nō refert ad ꝓximū dictum corepis: ſʒ ad ꝑcedēs s.sacratis locis: ꝛ ē illa necessitas cum aliquis non hʒ ecclia3.j.e.concedim⁹: ut in exercitu cū tabula tñ cōsecrata.
i In domib⁹.j.e.uniciuiqꝫ.
k In ꝯcilio.§.di.lxix non oportet.
l Ministeria.i.officia.
m Officia.i.officiales ꝑsone: sicut clerici qui sunt talis officij.s.i.di.lix.si officia.bart.
n o Omnes.cū missa qualit eccle sūt consecrāde.s.cū missa oñdit.ꝛ dicūt qdam ꝙ missa ē de sba cōsecrationis.h.Ꝫ.itē dicit ꝙ si epus consecret ꝛ pſbr cantet missā: cōsecrata erit ecclia.alij Ꝫ.ar. xxiij.di.quorundam.
o Possunt.§.xvi.q.vlt.si plures.ꝛ.q.i.ꝛ tēporis.§.xxi.q.ij. sicut.ꝛ.c.ꝑcipimus.§.di.lxx sanctoꝛū ca.§.xx.q.iij vnio.
p d De locoꝝ vero cōsecratione.cuius auctē ecclesie sunt consecrāde:oñdit grānus v.capitulis.
q Absqꝫ precepto. xij. q.ij.bone rei.Ꝫ.j.e.nēo solo.hec.v.c.non tenēt hodie.vel fuerūt localia uel casualia. vel exaudi de ecclia epali licet cōdicat finis illi⁹ capituli certum. Nam sicut nō pōt mutari de loco ad locū epus. vij. q.i.mutationes.similit nec fundari episcopat ecclia:ut.xvi.q.i.felix.
r Precepta.ꝛ i vtraqꝫ in canonib⁹ꝛ ꝑceptis synodalibus.
s Auctoritate .specia li vel generali.
t Processionis.i.frequentationis ad vota non dicit cōsecrata. nā in sequenti verbo consecrabis aduersaretur: cum semel consecrata iterum cōsecrari nō possit:nisi in casibus notatis.j. super.c.ecclesie vel altaria.
u Adducta.i.deputata:ut ibi fieret diuinū officiū ꝛ ppl̄i frequētatio.

supplicatōib⁹ ꝯsecrata:nec i alijs ꝙ̄ deo dedicatis locis mūera deo offerebāt.si⁹.n. iudei q umbre legis deseruiebāt:hoc faciebāt:mlto magis nos qb⁹ ueritas pactefacta ꝛ grā ꝑ iesū christu3 data ē: tēpla dño edificāe:ꝛ ꝓut meli⁹ possunt ornare:eoqꝫ diuis ꝑcib⁹ ꝛ sanctis unctōnib⁹ suis cū altarib⁹ ꝛ uasis uestib⁹ quoqꝫ ꝛ reliqs ad diuinu3 cultū explēdū utēsilib⁹ deuote ꝛ solēnit sacrare:ꝛ ñ i alijs ꝙ̄ i dño sacratis ab epis ꝛ nō a corepis q sepe ꝓhibiti sūt:nisi ut ꝑdictū est sūma exigēte necessitate: missas celebrare:nec sacrificia dño offerre debem⁹.ꝛ hec si summa necessitas agere cōpulerit: ñ in domib⁹ offerri ꝓhibita sūt.Si āt ut legit in ꝯcilio laodicēsi.c.xxvij.ꝙ hi q nō ab epis ordiati sūt tā i eccl'ijs ꝙ̄ in domib⁹ exorcizare non pñt: multo magis maioris grad⁹ ministeria: nisi ab eis q ad eos grad⁹ sunt ꝯsecrati:qb⁹ fūgi debēt: officia agi l' sacrificia offerri ñ l3. Qꝫ aūt ut paulo superi⁹ ꝑlibatū ē:oblationes i domib⁹ offerri ñ debēt in codē ꝯci.c.lix.ꝓhibitu3 hētur ita:ñ o3 in domib⁹ oblationes celebrari ab epis ul' ꝑsbris. Item igin⁹ papa.c.v.

Ecclia3 ꝯsecratio absqꝫ missa fieri non debet.

Omnes basilice cum missa debēt semp ꝯsecrari ꝛ ecclie destructe.ubi āt ꝑles sūt:ꝙ̄ necesse sit:aut maioris magnitudinis ꝙ̄ ut ex reb⁹ ad eas ꝑtinētib⁹ restaurari pñt: epi ꝓuidentia modus iueniat qliter consistere possint. Itē gelasius papa.c.xxxiiij.

Absqꝫ precepto sedis apostolice noua non dedicet ecclesia.

De locoꝛ uēo ꝯsectōe ꝙ̄uis superi⁹ strictiꝫ fuerit cōꝑhensum: mihi quoqꝫ patefactum est: ꝙ absqꝫ precepto sedis aplice nōnulli factas ecclias l' oratoria sacre ꝑsumāt. Idē.

Sine auctē sūmi pōtificis noua ñ dedicet eccl'a

Precepta synodalia: q̄ ante paucos mēses ō sede nr̄a ad ꝓuiciā sūt directa:ꝛ antiqs canonib⁹ ꝯstitūt:ꝛ ea q̄ min⁹ ꝓbāt cē addidim⁹:ꝛ in utraqꝫ ꝑte ꝯstat sine sūmi ꝑncipis auctē eccl'ia3 nouit cōditā nō posse dedicari: teqꝫ ex hac basilica:que talit ad cultū fuerat ꝓcessionis adducta: suspēdisse missas ꝓbabilit cōputam⁹. S3 q2 deuot⁹ loc⁹ nō d3 a misterioꝛū grā diuina uacu⁹ ꝑmanē frater charissime coꝝ martyrū noie quoꝝ relatō ꝯtinet auctis nr̄e suscepta serie ꝯsecrabis:ut ppl'oꝝū frequētatio:quā illic auide ꝯueni re mādasti ꝯuatis regul' eccl'iasticis ꝛ canōibus itegrū hēat firmata religione conuentū. Idem.

Nō dedicēt basilice q̄ ꝑt auctē3 sedis aplice fuerint edificate.

Basilicas nouit institutas nō petitis ex more ꝑceptionib⁹ dedicare nemo audeat. nec ābiāt sibimet epi uēdicare clicos aliene ꝑtātis.cū eni decreta uenerabiliū sanctionu3 nos quoqꝫ magnope custodire nitamur:ac sine eoꝛum dispēdio ēt illa:q.ꝑ alicui⁹ utilitatis cōpēdio fortasse uideāt laxāda credam⁹:cūqꝫ nos cōtra salutariū reuerētiā regularum cupiamus temē nihil dicē: ꝛ cū sedes aplica supior his oibus fauente dño:q ꝑnis canōib⁹ sūt prefixa pio deuotoqꝫ studeat tenē ꝓposito:satis indignū ē queqꝫ pontificū ul' ordinū subsequētiū hanc obꝯuantiā refutare:quā beati petri sedē ꝛ seq uideat ꝛ docē. Satis ꝙ cōueniēs sit:ut totum corpus ecclie in hac sibimet obꝯuatione ꝯcordet:quā illic uigē conspiciat: ubi dñs ecclie toti⁹ posuit ꝑncipatum. Itē iohāni epo sorano.

Publice ꝓcessiones non fiant in oratorijs:que preter auctoritatē sedis apostolice consecrant.

Certū ē qdē ꝛ nr̄is ꝑceptōnibus ꝯstitutū: neqꝫ in ecclia aut in oratorio qd sedis nr̄e non legit ꝑmissione dedicatū ꝓcessione publicā putaret ipendi: ne cōditores furtiuis surreptionib⁹ cōtra regularū statuta prosilirent. Sed q2 megentia spectabil' feia petitoria nob oblatōe suggessit i possionib⁹ ꝓpis suoꝝ corpuscl'a cus si coñ dñi voluntatem:ut.c.l.§.si usufru.

r Relatio.i.scriptura nobis lata.
a b Basilicas ꝑpriis. §.di.lxxi.per totum.§.ix.q.ij.per totu3.§.xxxi.q.i.ꝛ.i.
b Cum enim ordo.
c Dispēdio. nota ꝑncipis ꝑuilegium nulli debere ꝑiudicare: ut nō.ix.q.iij.aūc vero.
d Uenitatis. quasi dicat:ita seruamus ea: ꝙ nec alicui⁹ utilitate ea ifirmam⁹:ꝙ ēt ea q̄ utilitas sua. det relaxari:ñ relaxamus in ꝑiudiciū canonum.
e Fortasse. fortasse dic ꝙ quiqꝫ ꝓ utilitate alicuius statutū infirmat lv.di.palcis.l.di. ut cōstitueret.
f Et docere. ꝛ hoc ideo addit:ꝙ qdā sequit romana ecclesia q non docet sequēda ꝛ ea sequi non cogimur.§.di. xi.nolite.ar.ꝑ ꝯsuetudie ro. seruāda.insti. de sat.n.in fi.
g c Certū ē. ꝓcessionem.i.frequentationem ꝑpli §.di.xxiij.presbyteri.§.xvi. q.vij.frigent⁹
h Corpuscula.ita co ipso fecit religiosū locū.ff. de reli. l.ij. nā ubicuqꝫ sepeliat hō uolūtate dñi locus religiosus efficit

b Corpuscula.si locus ille nō ē cōsecratus:q̄uo vult ut i eo diuina celebret.si aūt uult ut cōsecret:quo ꝑcipit:ut solūmodo noie

mortuorum in eo celebrent̄:nisi forte i penā cōstructionis facte absqz licētia romane ſe.uł nō petijt ut ꝑ uiuis ibi diuina fierēt.z sic aliq̄ ecclīa ē i qua nō cātat̄ nisi ꝑ mortuis:sic ex̄ de pbē.significatū.
i Maculēt.i.nō ꝑiudicēt epo decreta q̄ dicūt q ecclia inito epo nō pōt construi vel cōsecrari.z si cōtrafactū fuerit nullū seruitiuz dei debeat celebrari.ā.c.precepta.

mē.fal.mo.di.l.iij.§.i.ff.de eo ꝑ quē fa.e.l.vlti.§.plane.
t Consecrata.i.fundata vel aqua benedicta aspersa.
u Sigs basilicā.diuidat.ar.q patroni nō debēt accipe vel exigere exenia vł huiusmodi ab ecclesia.ā.xviij.q.ij.eleutherius.3.ā.x.q.i.hāc cōsuetudinē.z.c.qz sacerdotes.ā.i.q.iiij.ecclesia que pactione.

k Pro solennitate.quasi ꝑ magno beneficio reputet.
l Vt defūctorū.ar.q spāles misse ꝑ defunctis fieri pñt.similr ergo dici posset ꝑ uiuis ut ā.c.significatum.
m Ecclesia Casus:ex quo ecclesia nō pōt cōstrui sine auctē ro.pō.multo potius aliqua noua secta sine eius auctē non potest cōstrui.
n Nemo.ecclesiam cuius auctē ecclesie debeant ꝯsecrari:ostēdit ij.c.i.q.ij.placuit.
o Veniat.ꝑ se l ꝑ aliū:ar.j.c.null⁹ pbr in ecclesia:ar.xxx.di.siquis ex̄.j.c.sigs.
p Crucem.in auē.de mōa.§ illud.coll.i.z orationes eps dicat i auē.de ec.ti.§.sigs ante voluerit.colla.ix.
q Ad lumiaria.i auē.ut nl'lus fa.ora.do.§.i.colla.v.
r Custodiū.i.sacerdotum z hospitiū:ex̄ de pbē.ō monachis.z erūt ad min⁹ duo clerici:ex̄ ō fi.pœl.ꝑposuit.z.vij.q.i.illud.

ꝯdidisse:frat̄ charissime hūanitatis ituitu:q pora statuta ñ maculēt:funerib⁹ z sepulchris tm̄ i cōpbēsis petitorio locis misteria non ueris ꝑ solēnitate pstanda:ut defūctorū noie solūmō diuia celebrētur officia publica frequētatē z ꝓcessione cessāte. Itē nicola⁹ papa clero z plebi uienēsis ecclie.

Sine nutu sedis aplice ecclia nō debet institui.

Ecclīa.i.catholicoꝝ collectō quō sine aplice sedis istituet̄ nutu:qñ iuxta sacra decreta nec ipa dz absqz ꝑceptōe pape basilica nouit ꝯstitui:q ipam catholicorū semet āplecti catuā dignoscit̄. Itē ex ꝯcilio aureliañ.

Sine designatione epi noua non dedicetur ecclesia.

Nemo⁹ eccliam edificet:añqz eps ciuitatis ueniat⁹:z ibidē crucē figat:publice atriū designz z añ pfiniat:q edificāe uult:q ad⁹ lumiaria z ad custodiā z ad stipēdia custodū sufficiunt:z oñsa donatione sic domū edificet:z post quā ꝯsecrata⁹ fuerit:atriū eiusdē eccle sācta aqua ꝯspergat. Itē ex cōcilio bracarensi.

Nō cōsecrat̄ ecclia que ꝑ questu cupiditatis edificat̄.

Sigs⁹ basilicā nō ꝑ deuotōne fidei:sed ꝑ qstu cupiditatis edificet:ut qcqd de oblatōne ppli colligit̄:mediuz cū clicis diuidat co q basilicā i tra sua cōdidit:hoc decreto obseruari dz:ut null⁹ epoꝝ tā abominabili uoto ꝯsentiat:nec basilicā:q ñ ꝑ sāctoꝝ pꝛocinio sz magis sb tributaria ꝯditōne ē cōdita:audeat ꝯsecrare. Itē felix epus oibus orthodoxis.

Sacrificia nō nisi sup altare z locis deo cōsecratis offerant̄.

Sicut⁹ nō alij qz sacrati deo sacerdotes:debent missas celebrare:nec sacrificia sup altare offerre:sic ñ i alijs qz in dño ꝯsecratis locis.i.in tabernacul' diuis ꝑcib⁹ a pōtificib⁹ delibutis⁹ missas cātare aut sacrificia offerre lz:nisi summa coegerit necessitas⁹. Satius ē ergo missā nō cātare aut non audire:qz i his locis ubi fieri non⁹ oz:nisi ꝑ summa necessitate contingat:qñ necessitas⁹ legē nō hz.vñ scriptū ē:uide ne offeras holocausta tua i oi loco quē uideris:sz in oi loco quē elegerit dñs de⁹ tuus. In domib⁹ tñ ab epis:siue pbris:oblatōes⁹ celebrari nullaten⁹ licz⁹. Item ex ꝯcilio triburiensi.

Non nisi in locis sacris missarū celebrentur solēnia.

Missarū⁹ solēnia nō ubiqz:sed in locis ab epo ꝯsecratis:uel ubi ipe ꝑmisit celebrāda eē censemus. Itē clemens.

Precib⁹ diuinis ꝯsecrēt̄ ecclie.

Ecclesias⁹ per cōgrua z utilia facite loca:q diuinis ꝑcibus consecrari oportet z nō a quoqz grauari. Idem.

Sacrificare missas celebrare nō licet:nisi i locis deo sacratis.

Hic⁹ ergo.i.i pñti uita positos oportet nos agnoscē uoluntatē dei:ubi agēdi z sacrificādi loc⁹ est:qñ in alijs locis sacrificari z missas celebrari ñ lz:nisi i his qb⁹ eps iusserit⁹ aut ab epo r'laris⁹ ordinato⁹ tenēte uidlz ciuitatē ꝯsecrata fuerit.alit̄.n.nō sunt hec agenda nec rite celebranda. Itē silue ster papa.

Abijciant̄ sacerdotes:q i locis ñ sāctis missas celebrare psumūt.

Nullus⁹ pbr missas celebrare presumat:nisi i ꝯsecratis ab epo locis:q sui ꝑticeps decetero uoluerit eē sacerdotij. Itē felix papa oib⁹ orthodoxis.

Singulis annis dedicatōnū solēnitates celebrant̄.z ꝯsecrat̄ēt ecclesia:de cui⁹ ꝯsecratōe dubitat̄.

x Sub tributoria .ar. q nō licet dare ecclesie constructe vel construende etiā possessionem ubi fundata ē ea interueniēte pactōne:ut ius patronatus habeat:qz ipo iure ei debet:z si ñ petat uel in pactum deducat:ut.xvi.q.vi.pie.z.c.decernimus.z.c.q cunqz.in predijs tamē collatis potest cōditionē apponere:ut auctoritate episcopi tributū aliquod vel censuz aliquē debeat inde percipere:extra de iure pa.preterea.sz in dote nō uel in māso:ar.x.q.i.nouerit.ex de cē.sancitū.als si apposita ē conditio quid iuris sit nō.x.q.i.c.ij.io.
y Sicut non alij.repetit qd i pꝛimo c.hui⁹ di.dictū ē i.v.capitulis subsequētibus idem in auē.de ec.ti.§.sigs.colla.ix.
z Delibutis.i.ꝯsecrat̄.
z Necessitas.quia si necessitas vrgeat sb diuo aut sub tentorijs ni si forte sit oratoriū i domo:ut.j.e.di.cōcedim⁹ z.c.vnicuiqz.
ꝯ Nō oz.C.ō se.z inter.om.iudi.cū sniam.
ꝝ Necessitas.i.nō est subiecta hūane ꝯstitutōi imo excusat q ꝯ eā fit j.di.iiij.sanctū.ex de regu.iu.qd nō ē.sz nulla necessitas excusat in diuina ꝯstitutōe ꝑhibitū ut.xxxij.q.v.ita ne.
a Oblatōnes.i.eucharistie.
b Licet.nisi necessitas cogat.
c Missaꝝ.
d Ecclesias.loca.ff de arbi.l.cū dies.§.si arbiter.

f Donum.quā cōplere dz.j.v.annos si ē oratoriū.si ē ꝑtochiuz vel xenodochium.j.annū:i auē.de ec.ti.§.sigs edificatōez.colla.ix.sed qd si epus ꝯsecrat ecclīam vel fūdat ñ ei assignata dote:dicūbar.q eps tenet̄ eā dotare:ex̄ de pbendis.c.epō.sz meli⁹ ē ad hoc tm̄ fundatores teneri:ut xvi.q.vi.pie mēns.z.c.si plures.ar.ff.de ritu nup.qui liberos.z dicit lex q heres fundatoris tenet̄ i auē.de ec.ti.§.si aūt.z.§.sigs edificationē rez.nā z successor epi prouidebit clerico ordinato:ut ex̄ de prebēn.cū secūdū.ubi tñ dcs deficerēt vel si nō esset soluēdo:tūc dicerē actionē dādā in epm:ar.ff.si

d Ecclesias.idē.xvi.q.vij.ecclesias.
e Hic ergo.z agendi.ā.xij.q ij.tempus.
f Iusserit.ā.xciij.di.nulla rōne.
g Regulariter.hic colligit̄:q q̄ fiunt ab hereticis z intrusis z regularit̄ ordinatis:nō habēt vigorē.xij.q.ij.alienationes.vij.q.i.factus.ā.xv.q.i.omne quod.ā.xxxij.q.v.precepit.
h Ordinato tenente uidelz.quasi nō deposito vel suspenso vel qui renūciauerit:ex̄ de or.ab.e.qui re.c.requisiuit.
i Nullus presbyter.

a s Olẽnitates.de anniuersaria solẽnitate dedicatõis eccliaꝝ ⁊ epoꝝ.ij. c.ofidit.qõ tñ dicit hic de epis:nõ obseruat bodie nisi a papa.

b De eccliaꝝ.scriptura.ar.qõ testibꝰ vel scriptura ꝓbari nõ pẽt ꝙ infecto hꝰi debere.C.cõi di.si maiorꝫ.C.fa.hercisc.nõ iõ.C.de rei vendi.indicia.ꝫ ẽt si inuentant i libris ecclie credẽdũ ẽ vꝰi lapide:ar.xxiij.q.ij.sane.i ꝑn.

c Nec testes.vꝰ testis vnꝰ sicut i baptismo.j. di.iiij.paruulos.super n.hoc facto crederetur uni testi:nisi iñ vtereꝰ cõtentio.⁊ sufficit ibi testimonium de auditu: ar.xxij.q.v.hoc nideꝰ eꝛ de testi.co.puenit.ff. de aqua plu.ar.i sũma §.item labeo.

d Facit.⁊ dicit epus. si cõsecrata es nõ recõsecro.sꝫ si nõ ⁊c.ō ba. ⁊ eius effec.c.ij.

e Iteratũ.nõ id qõ ñ apparet dꝰ nõ eẽ.ff.de cõsũbẽ.emp.in lege.

f Factũ.ar.ꝫ clandestina cõiugia .s. ꝙ talia cõsũbẽtes pñt cuꝫ alijs ꝫbere cũ talia cõiugia sint icerta:ut.xxx.q.v. §.bis ita.⁊.lxviij.di. ꝑ shyteri.

g s Olẽnitates. exẽ plũ.nam eꝰ opatio nr̃a est lectio: ut. ã. ij.q.i.deus.

b Facta.ter fuit templũ cõsecratũ. primo i septẽbꝛi:ut.ã.e.c.i.secũdo i martio sub dario ar.i.q.i.ppheta. tertio ꝑ iuda machabeo i dedicẽbꝛi.⁊ iõ dic̃ hyems erat.

i Encenia.i. inouationes.nam encentare est nouã rẽ i usũ ducere: ⁊ est vulgare cãpanie iuxta romam.

k e Ecclesie vꝰ altaria bis.vij. c. docet quibꝰ casibus ecclesie sunt cõsecrande.⁊ assignant quidam sex casus.vnus qñ dubitat de consecratõe:ut hic.c.i. item qñ motũ est altare maius item ꝓpter homicidiũ.itẽ qñ ẽ exusta aut si parietes de nouo sunt funditus reparati.itẽ ꝓpter adulteriũ:ut tradit.j.e.c.si motũ. ⁊.c.sequẽti.⁊.c.de fabrica.Alij dicũt:ꝙ ꝓdictũ maius altare ẽ immotũ i.ꝙ nec tabula altaris vel moueat vel enormiter frangatur:ꝫ etiã parietes ecclesie funditus pirent:nõ tamẽ ecclesia sit recõsecranda:ut.j.e. de fabrica.Alij dicunt:qbus cõcordat.b.ꝙ alia sit cõsecratio ecclesie: alia altaris. ⁊ si altare.i.tabula superior mouꝰ vel enormiter ledat:ꝑm altare tñ consecreꝰ ⁊ nõ ecclesia:ut eꝛ de ꝓse.ec.vel al.ad hec.Similiꝫ si ecclesia destruat ⁊ ñ altare:tũc ecclesia recõsecreꝰ ⁊ ñ altare.sꝫ ꝓpter adulteriũ uel homicidiũ ñ cõsecrat ecclesia:ut eꝛ de cõse.ec.vel al. ꝓposuisti.eꝛ de adul.significasti

l Que ambigua.ã.di.lxviij.§.ꝙ ergo.i.de quaꝝ cõsecratõe ambigit.

m Supflua.in quibus reliquie non sunt.

n s Ꝫ motũ.altare.i.mẽsa ꝑncipalis altaris.nã tabula cõsecrata de loco ad locũ mouꝰ:nec tñ cõsecrat:vt.j.e.cõcedim⁹.qõ itelligo cũ non ẽ affixa tabula. itẽ b̃ itellige ō altari ad cuius bonorẽ ecclesia ẽ ꝓsecrata.⁊ qõ dicit si motũ.i.mutatũ: ita ꝙ formã amisit ꝑ diminutionẽ vel augmentũ cũ forma rei sit eẽ rei:ar.x.q.ij.hoc ius.Idẽ ẽ si ẽ enormiter fracta tabula ultra.ſ.medietatẽ:tũc recõsecrandũ ẽ altare:eꝛ de cõse.ec.vel alia.c.iij. Consecratio aũt ipius altaris ꝑfertiꝫ intelligit eẽ i cõiunctõe mense. s. lapidis superioris ⁊ structure inferioris.ergo si mẽsa fuerit mota vel aliquis de inferioribus lapidibus tangẽs ipam:execraret altare:⁊ ẽ reconsecrandum. si autem fit aliquod additamentũ altario non ob hoc execratur: sed sacruꝫ trahit ad se nõ sacrũ:ar.eꝛ de ꝓse.ec.vel al.c.iij.dũ tñ nõ imutet multũ cõiunctio mẽse ⁊ structure inferioris.

o Ecclia.i.altare.fm.b.⁊ sic exponit.i.q.iij.q̃stiõ.non.n. ut dicit ꝓpter altaris motionẽ recõsecrãda eẽt ecclia: ut eꝛ de cõse.ec. ad hec.alia ẽ.n.ꝓsecratio ecclie alia altaris.⁊ hoc sic: illa sepe fit. alij intell igũt ꝙ ꝛa sonat.

p Dut aut, ⁊ nõ fundimꝰ fm.b.b.autem dicit: ꝙ etiam fundimus altari amoto.

q Conseceꝛ i.mũdeꝰ p aspersionẽ:ut eꝛ de cõse.ec.vel al. ꝓposuisti.⁊ ō adul.significasti.

r e Ecclesie exuste, ꝑ maiori ꝙ alias sacr̃:ar.ff de ꝫben.emp. domũ.ſ. cum ita cõburitur: ꝙ destruat vel decruſtat interius ⁊ exterꝰ tũc execratur. consecratio.n. ecclesie maxie consistit in vnctione exteriori ⁊ vncõne ⁊ dispositione lapidũ.

s Semine.ꝑ coitum emissũ per adulteriuꝫ vel per fornicationem.naꝫ si per somnuꝫ vel per coitum uxoꝛis nõ ideo reconsecrabitur ꝓecclesia fm.b.

t Baptizari. ã.di.lxviij.sicut.ã.xxxij.q.vij.quẽadmodũ.j.di.v.dictum ẽ.ã.i.q.i.hi qui.⁊.j.di.iiij.siquis apud.C.ne sacer.bap.l.i.si tamẽ in fide sancte trinitatis ecclesia ab eis cõsecrata sit recõsecranda ẽ. sed ꝙ tenent ꝙ ecclesia in forma ecclesie cõsecrata ab hereticis nõ sit recõsecrãda:sic exponunt ꝙ si cõsecrauerũt in illa forma q̃ ꝓtendut fidẽ sancte trinitatis.Sequẽtia vero.c.intelligunt i eo casu qñ arriani nõ cõsecrant ecclesias i forma ecclesie.nã qdã eoꝝ faciebãt sacr̃a i forma ecclesie ⁊ qdam nõ.qõ habeꝰ in illo.§.i.q.i. §.ſz no tandũ.⁊.c.siqs confugerit ad arrianos.

u e Ecclesias arrianoꝝ.quia nõ in forma ecclesie cõsecrate erãt vt.i.q.i.arrionos.⁊ ita intellige.c.sequẽtia.

x Precibus ⁊ operibus.tangit consuetudinẽ orientalis ecclesie que arrianos chrismatis unctione suscipit:vt.j.di.iiij. ab antiqua secus autẽ occidentalis agere cõsueuit:ut in predicto.c.

y Consecrate.non erat cõsecrata in forma ecclesie:vel quoniam absqꝫ reliquijs ecclesias cõsecrabãt:⁊ ideo ecclesie consecrate nõ erant sed reconsecrabant:ut.j.e.arrianorum.

z a Rrianoꝝ.j.di.iiij.ab antiqua.

a Sapitus.iusticie.preconis.n.officium suscipit qꝫs ad sacerdotiũ accedit:vt.ã.xliij.di.sit rector.

2 Fabulis.fabulis dicit:ꝙ preter formã ecclesie.

2 Deleuit.i.purgauit.

a d E fabrica.ſ.quesitum est.

b Instaurranda.i.cõsecrãda.de cõsecranda n.quereba.
c Sanctuaria.i.reliquie sanctoꝝ vel altaria.
d Nõ fuerit dimissa.qꝛ inde erant ablate reliquie.
e Officere. qꝛ ex quo semel cõsecrata fuit: semp mansit.
f Samus eē.i.obtinere vicē consecrationis.
g Jõ siqua. modo melius apit qõnes.
b Innouata. hoc itelligit.b cũ nõ simul sꝫ successiue pari etes destructi sunt ꝛ successi ue repati.tunc n.ecclia intelli gif eadem:ar. ff.de le.i.l.qꝫ in reꝝ natura. ff. de iudi.ppo. nebat.sec' ve. ro si simul pa rietes fundit' corruant:quia tunc cõsecran. da ē secundus cũ: licet altare motũ non sit: quia alia ē con secratio ecclie alia altaris. B ergo arguit qꝫ eadē sit ecclia p' reparatõez cũ nõ reconse cret. sꝫ ɔdicit lex.ff.de v.ob. iné sti.§. sacrã que distinguit iné domũ ꝛ na uē:ꝛ videt vel le qꝫ eadem sit nauis post re/ fectionē:sꝫ nõ eadē domus. Sed põt dici qꝫ aliud sit i ec clesia q̃s in oo mo ꝓuata: qꝛ ecclia nati cõ parat.xxiiij.q i.nõ turbat.xl di.añ oia. sꝫ si subtiliter volu mus ꝓcedere nõ est eadez ec clesia.sed vtili tas exigit: ut eadē censeat: ne viciz sacra mẽtũ ꝓsecratõ nis iteret: ar. ff.de ser.vr.prę.l.seruitutes.§.si sublatũ.

Ofabrica uero cuiuslz ecclie si diruta fuerit instauráda[b]:ꝛ si i eo loco cõsecratõnis solẽnitas debeat iterari i quo sanctuaria[c] nõ fuerint: nihil iudicam[o] officẽ[d]: si ꝓ eaz minime iactet aq̃ exorcizata: qꝛ i cõsecratõe cuiuslibz ecclia i q̃ ips sãcti arra ñ ponit celebritatẽ scim[o]q̃ tñ eẽ missaꝝ. ꝛ iõ[o] siqua sã ctoꝝ basilica a fundamẽtis fuerit innouata[b] sine altaris motione: si ne aliq̃ dubitatõne cum i ea fuerit missaꝝ solẽnitas celebrata: toti[o] cõsecratio sanctificatõis iplebit. si uero sãctuaria q̃ hẽbat ablata[k] sũt: rursus eoꝝ ꝏpositõe ꝛ missa rũ solẽnitate reuerẽtiã sanctifica tõnis[l] accipiet. Tẽ ex decretis hormisde pape capitulo.x.

Absq; epi ꝓmissu i ecclia cõsecra ta nõ erigat altare.

Nullus[m] ꝓsbr in ecclia cõsecra ta aliud altare erigat: nisi qõ ab[n] epo loci fuerit sãctificatũ ul' p missũ: ut sit discretio inr sacꝝ ꝛ ñ sacrũ. nec dedicationẽ fingat[o]: ni si sit. qõ si fecerit degradet[p]: si cle ric[o] est. si uero laic[o] anathẽatizet.

Tẽ ex cõcilio aphricano. c.i.

Euertant altaria: q̃ sine sanctoꝝ reliquijs erigunt.

Placuit[q]: ut altaria q̃ passim ꝑ agros ꝛ ꝑ uillas tãq̃ mẽo rie martyꝝ ꝓstituũt[r]: i qb[o] nulluz corpus aut reliquie[r] martyris cõ dite ꝓbant[r]: ab epis q eisdez locis ꝓsũt si fieri põt euertant. Si aũt hoc ꝓpt tumultus[s] ꝓpl'ares nõ si nit: plebes admõeãt: ne illa loca frequẽtẽt: ut q recte sapiũt nulla ibi superstitione deuicti teneãt: ꝛ iõ nulla mẽoria martyruz ꝓbabilit[r] accipiat[r]: nisi aut ubi corpus ꝛ reli quie certe sũt: aut ubi origo alicu ius bitationis[t] ul' possessionis uel passionis fidelissima origie[u] tradi tur. nã q̃ ꝑ sõnia ꝛ ꝑ inanes q̃si re uelatões quoꝝũlibz hoiuz ubicun qꝫ ꝓstituũt altaria: omnio repro bent.

Tem ex concilio aurelia nensi.c.iij.

Non ẽ cõsecranda ecclia: in qua paganus sepultus inuenit.

Ecclesia[v] i q̃ pagan[o] sepultus est nõ liceat consecrari neqꝫ missas i ea celebrare[e]: sed iactare foras ꝛ mundari oportet.

Tẽ ex concilio agrippinẽsi.

De ecclia i q̃ cadauera fideliũ uel infidelium sepeliunt.

Ecclesia[v] i q̃ mortuoꝝ cadaue ra ifideliũ sepeliũtur sãctifica re[e] ñ licet. Sz si apta uidet ad ꝓ crandũ inde euulss[f] corpib[o] ꝛ rasis[g] pietib[o] uel tignis eius loci reedifi cet[a]. sed si hec ꝓsecrata añ fuerit: missas i ea celebrare licet: tñ si[h] fi deles fuerũt q in ea sepulti sũt.

Tẽ ex cõcilio martini pape.

Super monumẽta in campo nõ distribuãtur sacra mysteria.

Non oz clericos ignaros ꝛ ꝑsũ ptuoꝝ sup monumẽta i cã puz mysteria[o] uel altaria portare aut distribuere sacra: sꝫ aut in ec clia aut i basilica: ubi martyꝝ reli qe sunt depposite: ubi ꝑ defunctis oblatiões offerri solẽt: nec liceat christianis prãdia ad defũctoruz sepulchra ꝏferre ꝛ sacrificãe mor tuis.

Tez ex ꝓci.triburiensi.

Quomõ in ecclia cõbusta missa possit celebrari.

Concedimus[c]ẽt: ut sicubi qõ peccatis nris exigentibus ꝑ plimũ factuz ẽ a normanis ꝛ sclauis ab ungaris ꝛ a malꝫ christiãis seu aliquo q̃licũqꝫ mõ eccle fuerit incẽse ꝛ cõbuste: in capellis cũ ta bula ꝓsecrata missas itez celebra ri ꝑmittim[o]: dõec eccle ipe restau rarꝫ queãt. Jn itinẽ uero positis

b Totius.i.perinde est veneranda ac si tota consecrationis solẽnitas esset adhibita.
i Si vero.q.d.predicto casu non debent consecrari: sed in isto sic.s.cum mouet altare.
k Ablata sunt.moto altari.
l Sanctificationis.i.aspersionis aque tñ ꝛ misse celebratione: cum altare nõ fuerit motũ: sꝫ reliquie sunt ablate.
m Nullus presbyter.vbi altaria sint erigenda: ꝛ qualia esse de beant: ꝛ quas ecclesias liceat consecrare: ꝛ in quibus licet missas celebrare: quibus ex causis loca sanctoꝝ licet mutare. xi. c. ostendit.
o Ab episcopo.ã.di.lxviij.q̃ nulo.
n Fingat.ut dedicatũ dicat esse quod non est.vel reliquias dicat esse que non sunt.
p Degradet.ar.eos esse deponendos ab ordinibus: qui fingunt vel di/ cunt se hre ordines cũ nõ habent: ex de cleri.nõ ordi.mini.c.i ã.l.di. ex penitentibus.ã.di.lij. soli citudo. ꝛ sic punit qꝫ se gerit pro milite q nõ ẽ miles. ff.ad.l.cor. ō fal. eos.§.qui se pro milite gessit.
q Placuit.passi. nõ in ecclesijs: sed passim ꝑ agros.
r Relige.ar. sine reli quijs ecclesiã non esse cõsecrãdã: vt.ã.e. de fa brica. ꝛ tñ sufficit corꝑ domini.
s Tumultus.arg.ali quid eẽ postponenduz ꝓpter tumultũ ꝛ scãda lum: ut.l.di.ut cõstitue ret: de his vero sic. ff. de sic.l.pe.
t Probabiliter.i. so/ lemniter.
u Habitationis.qꝛ hõ significat locum.xl.di. multi.
a Origine.ar.originẽ rei ꝛ principii spectadũ vt.ã.xvi.q.iij. si sacer/ dotes.ã.i.q.i.principa/ tus.
b Ecclesiã.consecra ri.ante electionẽ cadaueris ipsius paga ni.
c Celebrare.hui[o] con stitutionis rõ ẽ: qꝛ infi deles ab ecclia repellũ tur: ut.xxi.di.cleros. ꝛ di.xxv.plecti.ergo mor tui: qꝛ qb[o] viuẽtibus ec clesia ñ cõicat ꝛ mortu is cõicare nõ põt: vt. x xiiij.q.ij.c.i.sꝫ qd dicet de mliere ꝓgnãte mor tua: qdã dicũt qꝫ sepeli et in ecclia: qꝛ fet[o] ẽ ꝑ ventris.j.di.iiij.sigd. ff. de vẽ.inspi.l.i.§.i. ꝓsue uit tñ apiri ꝛ fet[o] exhi ꝛ ex cimiteriũ sepeliri. ad hoc facit.c. ex de se pul.sacris.
d Ecclesiam in qua non consecrata.
e Sanctificare. ante electionem.
f Eulsis.ante ep̃i vl ꝓncipis tñ.ff.de reli.ossa.ꝛ j.e.corꝑa.
g Et rasis.i.de albatis.nam mutata forma interimit ſba rei.ff. ad exhi. mit.§.sed ꝛ siquis.
a Reedificet.i.ipa rasura debet dealbari.
b Si fideles.vbi aũt discerni nõ põt fideles ab infidelibus neutri sunt exhumandi: ex de sepul.sacris.
c Non oportet.ignaros.i.imperitos.
d Ministeria.i. missam celebrare super sepulchruz.
e Concedimus.i capellis.i.oratorijs ñ ꝓsecratis: in talib[o] nõ licet cele/ brare sine ꝑmissu ep̃i.ut.j.e.vnicuqꝫ.ꝛ.ã.e.missarũ.
f Celebrari ꝑmittim[o].ad qd ẽ op[o] ꝑmissione: qꝛ dicit i capell' : qm̃ forte capelle nõ erãt oli ecclie: cuꝝ antiqtus dicerent capelle tuguria caprarum

nitentibus.ã.di.lij. soli citudo. ꝛ sic punit qꝫ se gerit pro milite q nõ ẽ miles. ff.ad.l.cor. ō fal. eos.§.qui se pro milite gessit.

pellibus tecta: vel hoc referas ad solemnitates maximas.
a Sub dino.i.sub aere.
b Altaria.si nõ sint lapidea legit̃ i exodo q̃ dñs ꝑcepit fieri altare de lignis cethi q̃ sũt ĩputribilia.ꝛ salomõ fecit aureũ:ſꝫ illa facta sunt i figura.xij.q.ij.gloria.ꝛ dicit̃ de altari lateranensi q̃ ligneum sit.

c Nõ ꝯsecret̃.q2 chri stus petra dr̃.xxi.di.i noĩe dñi.item q2 erexit iacob lapidẽ i titulũ.
d Metropoli.ᷤ.xij. di.de his.
e Unicuiqꝫ oratori um.nõ sacrũ.sa crũ aũt sua auctẽ facere nõ lꝫ nisi auctẽ epi.ᷤ.e. di.nẽo.xviij.q.ij.q̃daꝫ
f Non lꝫ.nisi ꝑ sum ma necessitate:tñ cũ cõ sensu epi:ut.j.e.siquis etiam ꝛc̃.
g Clericos q̃ mini strant.i.ministe ria i horis diurnis vel nocturnis exercent.
h Siqs ẽt.e.x.ᷤ.xij. q.i.scim⁹.ᷤ.xvi. q.i q̃cũqꝫ.ꝛ.q.v.sigs.
i Oratorium.hoc ex audi d e oratorio priua to:sec⁹ i oratorijs alijs que pp̃lus facit: ut ex̃ de ec.edi.ad aud.nam in festiuitatib⁹ celebra re licitum est.
k Propter fatigatio nem.ar.ꝑpter difficul tatẽ loci vel itineris ali q̃d tẽpari:q̃d al̃s obti net gñalit̃:ex̃ d ec.edi. ad audiẽtiã.ᷤ.di.lxiij. c.i.ᷤ.di.lxij.cuꝫ longe ᷤ.di.xciij.iuxta sancto rũ.ᷤ.xij.q.ij.vbicũqꝫ. ꝛ.j.c.pxi.tribus.
l Trib⁹ cũ difficul tas.ut ꝑ aeris i temperie:ut.lxxiij.di. quocũq̃ malo ꝝ.nam ꝑpt̃ maliciã ppl̃i trans fert̃ sedes.xxv.q.ij.ita nos.ꝑpt̃ maliciã ppl̃i eps renunciat dignita ti:ex̃ de renun.nisi.vl̃. ꝑpter maliciã plebis. quarta cã est:quare nõ trãsfert̃ eccl̃ia.s.cã me lioratõis: ut.xvi.q.vij. c.antepe.
m Corpora.sine cõ silio.ff.de reli.os sa.in prin.
n Principis.i.pape xviij.q.ij.diffinimus.ꝛ hoc verꝫ est cũ corpus traditũ ẽ iã ꝑpetue se pulture.C.de reli.l.vlt. nisi necessitas imineat tũc sufficit auctãs pꝛesi dis ꝑuincie.C.e.l.i.si aũt ñ ẽ traditũ ꝑpetue sepulture bñ põt trãsfer ri sine auctẽ alic⁹ ad ali ꝫ locũ.C.e.t.si nec dñ

si eccl̃ia defuerit: sb⁹ diuo seu i tẽ torijs: si tabula altaris cõsecrata ceteraqꝫ sacra misteria ad id offi ciũ ꝑtinẽtia ibi affuerint: missarũ solẽnia celebrari ꝯcedim⁹. Itẽ ex ꝯcilio hyponensi.c.vi.

Chrismate non unguant̃ altaria: nisi fuerint lapidea.

Altaria si nõ fuerint lapidea: chrismatis unctõe nõ conse crentur: ad celebrãda aũt diuina officia ordinẽ quẽ metropolitã⁹ tenẽt: ꝯꝓuinciales coꝝ obs̃uare debebũt. Itẽ ex ꝯci.agathẽñ.

Chrismatis unctione ꝛ sacerdo tali benedictione sacrant̃ altaria.

Altaria placuit nõ solũ uncti one chrismatis sꝫ etiaꝫ sacer dotali bñdictõe sacrari. Item ex cõcilio aurelianensi.c.iij.

In priuatis oratorijs licet orare sed non missam celebrare.

Unicuiqꝫ fideliũ i domo sua oratorium lꝫ hr̃e ꝛ ibi orare missas aũt ibi celebrare nõ licet. Itẽ ex sexta synodo.

In priuatis oratorijs absqꝫ con sensu epi nullus mistrare ꝑsumat

Clericos q̃ ministrãt i orato rijs q̃ intra domos sũt cũ cõ sensu epi loci hoc facere ꝑcipim⁹. Siqs uero hoc nõ obs̃uauerit: dẽ ponat̃. Itẽ ex ꝯcilio agathẽñ.

Qui extra parochias habent ora toria his diebus ad parochias re dire cogantur.

Siqs ẽt extra parochias in q̃ bus legitim⁹ est ordinariusqꝫ ꝯuent⁹ oratoriũ hr̃e uoluerit: reli qs festiuitatib⁹: ut ibi missã audi at ꝑpt̃ fatigatõneꝫ familie iusto ordine ꝑmittim⁹. pascha uero na tali dñi epiphania ascensione dñi pentecoste ꝛ natali sãcti iohãnis baptiste: ꝛ siq̃ maximi dies i festi uitatib⁹ hñtur: nõ nisi i ciuitatib⁹ aut i parochijs audiãt. clici uero si in his festiuitatib⁹ q̃s supradixi mus nisi iubẽte aut ꝑmittẽte epo ibi missas celebrare uoluerint: a cõione ꝑuent̃. Itẽ aug.ignaro

Quibus ex cãusis loca sanctorũ mutanda sint.

Tribus ex cãis loca sanctorũ trãsmutãda sũt. ꝑma: cũ ne cessitas ꝑsecutoꝝ loca coꝝ graua uerit. scd̃a: cuꝫ difficultas locoꝝ fuerit. tertia cũ maloꝝ societate

grauãt̃. Itẽ ex ꝯci.magociẽñ.

Qñ alicui corpora sanctoꝝ de lo co ad locũ transferre nõ licet.

Corpora sanctoꝝ de loco ad locũ null⁹ transferre ꝑsumat sine consilio ꝑncipis uel epozum sãctaqꝫ syndoali lĩia. Itẽ igit⁹ papa.

In usu laicoꝝ non licet conuerti ligna ecclesie dedicata.

Ligna eccl̃e dedicata ñ debẽt ad aliud opus iungi nisi ad aliã eccl̃iaꝫ: ul̃ igni sũt ꝯburẽda: uel ad ꝑfectũ in monasterio frib⁹ in laicoꝝ opa nõ debẽt admitti. Itẽ clemẽs papa iacobo hiero solymitão epo.

Uestimẽta sacra ꝛ uasa ꝑ uetustate ꝯsũpta icẽdan tur: ꝛ cinẽs i loca occulta ꝓijciãt̃.

Altaris palla cathedra cãde labrum ꝛ uelũ si fuerint uetu state cõsumpta: icendio dent̃: q2 nõ licet ea q̃ in sacrario fuerit ma le tractari: sed incendio uniuersa tradant̃. cineres quoqꝫ coꝝ in ba ptisterio inferant̃: ubi nullus trã situ hẽat aut in pariete aut i fossis pauimentoꝝ iactentur: ne intro euntiũ pedib⁹ ꝯquinent̃. Idem

Mortui non obuoluantur uesti mentis altaris.

Nemo per ignorantiã cleric⁹ mortuũ credat aduoluendũ aut ei⁹ scapulas opire uelit palla: q̃ fuerit i altari: aut certe q̃ diaco no data ẽ in mẽsa dñi: q̃ hoc fece rit: uel leuit̃ q̃si nihil ꝛ negligent⁹ hũerit: diaconus triennio sexqꝫ mensib⁹ a dñico erit remot⁹ altari graui ꝑcussus anathamate: eo q̃ clericũ non admonuerit. pb̃r.x. annis ꝛ sex mẽsib⁹ excõicatus sit ꝑpterea q̃ de dñicis sacramẽtis subiecta sibi non admonuerit mi nisteria: ꝛ postea cũ grãdi humili tate mr̃i recõciliet̃ eccl̃e. Pallas uero ꝛ uela q̃ in sanctuario sunt si sordida fuerit ac ministeria: dia coni cũ humilibus ministris itra sanctuariũ lauent ñ eijcientes fo ras a sacrario ꝛ uelamina dñice mẽse abluãt: ne forte puluis dñi ci corporis male decidat. syndo nẽ uero ñ foris abluãt: ꝛ erit hoc non opanti peccatũ. Jccirco itra sacrariũ ministris precipim⁹ cum diligentia custodire. Sed peluis noua competur ꝛ p̃ter hoc nihil aliud tangat. sed nec ipsa peluis

o Ligna.de lignis eccl̃e destructe ꝛ oĩbus utẽsilibus eccl̃e reuerent̃ utẽdis istis.vi.c.sequẽtib⁹ ostendit.
p Ad aliud.ex̃ de re.ꝑmu.mãcipia.ff.de rei ven.q̃ religiosis.
q Uel ad ꝑfectũ.si tñ indifferent̃: sꝫ vl̃ in capitulo vl̃ dormitorio vel i alijs religiosis locis: nõ i coqna vl̃ i vineis pastinandis.

r In laicoꝝ. ar.q̃ semꝫ ꝯse cta sũt nõ debẽ redire in usus laicoꝝ.ᷤ.ti.q. iij.q̃ semꝫ.xv. ij.q.vi.q̃lis sit. ar.ᷤ.di.liij.ex antiqs si fuaꝫ ꝛ.c.frequẽs.
s Altaris.
t Nemo. mortuũ laicũ.nam clicũ mortuũ bñ idu unt vestib⁹ sa cris.xij.q.ij. nullus.
u In mẽsa dñi i.ad missã dñi ꝯponẽdã: q̃d ad ipm̃ spectat ar.xxv.di.ple ctis.ꝛ di.xxij. diaconi.ubi sa cerdos p⁹ cõe crationẽ manꝰ tergit.vel forte palla cui inol uit calicẽ ꝛ ab stergit.
x Negligent ar.negligentiã vt factũ puni dũ.xxv.q.i.ni li fas.
y Anathẽat i.suspẽsione ã n.debꝫ anathe matizari.ꝑ tali cã.
z Excõicat⁹ sit.i.a cõione rcõr.ꝛ ita hẽt hic penã ñ ad monent plati. nã alibi tñ eõ: ve si nõ spleri m⁹ ꝛc.lxij.di. dispẽsatio.itẽ ꝑ hoc c.videt̃ reprobari itel lect⁹ quotidiã quẽ hẽs illo c.i.q.i.q̃gd i uisibilia.nam ibi ꝑ negligen tiã ñ excõicabi tur p̃sbr̃ nisi ꝑ iiij.mẽses.
ꝛ Et vela.i.or namẽta.altari l vela cortine. huic hodie de rogari ẽ ꝯsue tudine genera li.
ꝯ Tñ foris.

id est ab alijs segregatū. ꝛ est secūda vestis sacerdotalis.

a Vela. i. cortine q̄ in ecclijs extendunt festiuis diebus ꝛ in quadragesima cā consignatōis vel significationis. ꝛc.

b ꝛ Si sancta. ñ ab alijs. ā. di. xxxij. sacratas. ꝛ. c. non liceat.

c Et perit. id est penam patitur ꝛ punitur corporaliter ꝛ temporaliter non autem spiritualiter vl̄ eternaliter ꝛ vno peccante ꝛ cetera. ā. dī. xlv. sz illud. de hac materia nō. i. q. iiij in p̄in. ꝛ similiter nota sb̄ illo. §. item p̄ peccato plebs israelitica.

d Estimēta.

e ꝛ Denuptiarum. polluūtur. ar. q̄ ex veste alicuius domine vel alterius ñ debet fieri casula vel aliqs ornatus ecclesie.

f ꝛ Asa. calices. supple debent eē aurei vel argētei.

g Etebant. sed nunquid conficiebant? utiq̄. nūc aūt quid? ꝛ qdem fieri nō debet. sed si fiat: ut i vase ligneo ul̄ vitreo quis cōficiat corpus xp̄i: nihilominus ē verū corpus: quia i verbo cōsecrātis perficit cōsecratio non i vase: vt. j. di. ij. inter versi. si ita.

h Exvj. xix. computatis lino ꝛ cleto.

i Successerunt arg. prelatum. non posse prebendas diminuere: quod ē verū sine causa: extra de ex cess. p̄e. sicut.

k Placari. C. vnde vi me miserint.

uelis apponat lauādis: nisi q̄ ad dñici altaris cultū ptinet. palle i alia pelui lauent: ꝛ in alia uela ianuarū. Cura sit ēt hostiarijs ex admonitōne maioris: neqs negligēs aut ignarus ad uelum ianue dom⁹ dñi manus icognite tergat sed stati coercitus discat ois hō: quia uelum atrij domus dñi est.

¶ Tē sixtus papa.

Sacra uasa nō nisi a sacratis tractentur hominibus.

¶ Sancta aplica sede statutū ē: ut sacra uasa nō ab alijs q̄ a sacratis dñoq̄ dicatis hominibus cōtractent: ne p̄ talibus p̄sumptōnibus dñs iratus plagas iponat pplo suo: ꝛ hi ēt q̄ nō peccauerūt pereant: ꝛ perit iustus sepissime p̄ impio. ¶ Tē stephanus ep̄us familiari amico hilario.

Non nisi a sacris hominibus uestimenta sacrata ferantur.

Estimēta⁹ ecclie: q̄b⁹ dño ministrat ꝛ sacrata debēt esse ꝛ honesta. q̄bus alijs usib⁹ ñ debēt frui: q̄s ecclīasticis ꝛ deo dignis officijs: q̄ nec ab alijs debēt cōtingi aut offerri: nisi a sacratis hoib⁹ ne ultio q̄ baldasar regez p̄cussit: sup hoc trāsgredientes ueniat ꝛ corruere eos faciat ad ima.

¶ Tē ex concilio aurelianensi.

Diuina ministeria nuptiaq̄ non p̄tentur ornatibus.

Ad⁹ nuptiaq̄ ornatū diuia ministeria nō p̄tent: ne duz impbor tactu uel pompa secularis luxurie polluunt ad officiū sacri ministerij uideantur indigna.

¶ Tē ex p̄cilio triburiēsi. c. ix.

Jn ligneis uasculis dñici corpis ꝛ sanguinis sacramenta non fiāt celebranda.

Alsa⁹ i q̄bus sacrosācta p̄ficiūtur mysteria: calices ꝛ patene: de q̄b⁹ bonifac⁹ martyr ꝛ ep̄s inērogatus: si liceret i uasculis ligneis sacramēta p̄ficē rndit: quō dā sacerdotes nō aureis: sz ligneis calicibus utebāt⁹. zepherinus xvi⁹. romanus ep̄s patenis uitreis missas celebrare p̄stituit. deinde urbanus decim⁹ papa oia ministeria sacra fecit argētea. Jn hoc eni ficut ꝛ i reliqs cultib⁹ magis ꝛ magis p̄ incremēta tēpoꝝ decus succreuit ecclīaꝝ. nr̄is. ñ. diebus

l Et calix. ex auro. contra. ā. xij. q. ij. aurum. sed illud quando pauperes morerentur fame: quo casu vendi possent. C. de sacrosanc. eccl. sancimus.

m Jn ligneo. q̄ lignum porosum est.

n Jn vitreo. q̄ vitrū fragile est ꝛ imineret p̄iculū effusionis.

q̄ Q Onsulto. i serico corporali.

p Sed in puro. vt innocens ꝛ sine macula intelligat.

q Terreno. q̄ veraz carnem mortalē ꝛ passibilem de corpore virginis assumpsit. xxij. di. qui ep̄us.

r Lino. quod transitionibus multis ad cādorē deducit. sic ꝛ chr⁹ p̄ssuris multis peruenit ad gloriā: ita ꝛ boni p̄pter p̄ssuras ad gloriaz domini ueniūt i. q. i. saluator.

s ¶ Acobus. ideo dr frater quia valde assimilabatur ei: vl̄ quia fuit filius sororis matris domini.

t Celebrationem. i. ordinem celebrāde misse vba. n. q̄bus corpus cōficit ab ipo dño sūt tradita: ut. j. di. px. q̄ corpus ꝛ sanguis: sz ēt p⁹ alij alia addiderunt ad decorem ꝛ solēnitatem ut. xi. di. ecclīasticaruz

u ¶ Octe. de celebritate misse. vij. c. adiūgit ostēdens quō a ieiunis cantāde ꝛ audiende sunt: ꝛ quot in die: ꝛ qua hora sunt celebrande.

x Octe. tres misse i die natalis dñi: celebrātur una añ die: q̄ significat tempus ante legē q̄ eramus in tenebris secūda cum diescit: ꝛ significat tempus i lege q̄ nondū plena agnitio dei habebat. ꝛ tertia in die: ꝛ significat tēpus gr̄e: quādo iā plena cognitio habebat. vnde versus: Nocte p̄ or sub luce sequens: in luce secunda.

3 missę

y Gloria in excelsis deo. hec vba dicta sūt ab angelo: alia addit hilarius: ut. j. e. de hymnis.

z Crucifixus. lignis non manibus. ā. de p̄e. di. i. periculose.

Non nisi a ieiunis hoibus sacramēta celebrentur altaris.

Acramēta altaris nō nisi a ieiunis hoibus celebrentur:

q̄ fuit p̄fissailias sumus ne decus mr̄is ecclie minuat: sz magis cumulet ꝛ āplificet: statuim⁹: ut deinceps nullus sacerdos sacruz mysterium corpis ꝛ sanguis dñi nr̄i ihu xp̄i i ligneis uasculis ullo mō p̄ficere p̄sumat: ne unde placari⁹ dz ide irascat deus. ¶ Tē ex p̄cilio remēsi. c. vi.

Ex qua materia calix cū patena fieri debeat

Calix dñi cū patena si non ex auro oino ex argento fiat siquis aūt tā paup ē: saltē uel stagneū calicē bēat. De ere aūt aut ex auricalcho nō fiat calix: q̄ ob uini uirtutē cruginē facit: pariter uomitū. p̄uocat: null⁹ aūt i⁹ ligneo aut uitreo⁹ calice p̄sumat missam cantare. ¶ Tē ex epla eusebij pape ꝛ siluestri.

Non in serico panno sz lineo sacrificiū consecretur altaris.

Onsulto⁹ diuz statuim⁹: ut sacrificiū altaris ñ in serico pāno aut i picto q̄cq̄ celebrare missā p̄sumat: sz i puro lineo ul̄ linteo ab ep̄o cōsecrato ꝛ reno⁹. s. lino⁹ p̄ creato atq̄ cōtexto: sic corp⁹ dñi nr̄i iesu xp̄i i syndone linea mūda sepultū fuit. ¶ Tē ex. vi. synodo

A quibus fuerit tradita missaruz celebratio.

Acob⁹ fr̄ dñi sm carnē cui p̄muz credita ē hierosolymitana eccl̄ia: ꝛ basilius cesariēsis ep̄s cui⁹ claritas p totū orbē refulsit: i scripturis addiderūt nob missē celebratōez. ¶ Tē teleſphor⁹ papa tiij. a petro.

Qua hora sint missarum solēnia celebranda.

Octe⁹ sancta natiuitatis dñi saluatoris missas celebrent p̄sbr̄i: ꝛ hymnū āgelicū i ill⁹ solēniter decātent: qm̄ ꝛ eadē nocte⁹ ab āgelo pastorib⁹ ē nūciat⁹: ꝛ sbito facta ē cū āgelo mltitudo militie celestis laudātiū deū ꝛ dicētiuz: Gla⁹ i excelsis deo: ꝛ i terra pax hominib⁹ bone uolūtatis. Reliqs uero tpib⁹ missaq̄ celebratōes añ horā diei tertiā minie sē celebrāde: q̄ ꝛ i eadē hora ꝛ dñs crucifix⁹ ē: ꝛ sup aplos sp̄s sanctus legit descēdisse

¶ Tē ex p̄cilio carthaginēsi. c. viij.

Non nisi a ieiunis hoibus sacramēta celebrentur altaris.

Acramēta⁹ altaris nō nisi a ieiunis hoibus celebrentur:

debent cōficere:ut hic ⁊ signare i frōte:ut di.v.ut ieiuni. ⁊ sacramētū calū nie pstare.xxij.q.v.honestū/⁊ testimoniū dicere:ex̄ de testi.placuit/⁊ ordi nes cōferre ⁊ accipe.lxxv.di.q a patrib⁹.sȝ qñ dicet qs ieiunus: pone q comedo hodie nec dormio per diem ⁊ per noctē:nūqd incipiēte alio die sum ieiunus: dicunt qdā q sic:ar.ex̄ de tēpo.ordi.lras. als sōnus diceret soluere ieiuniū sȝ dico ieiuniū celebrata dige stione.j.di.ij.tribus.

e Excepto.ā.xvij.q.i. nihil ē.ȝ.j.di. proxi. li qdo.ȝ.j.di.v.ut epi ȝ sed derogatū ē huic.c. per illa ⁊ per cōtrariam cōsuetudinē.ā.di.iiij.§ leges.

a Solent. si añ. sed nonne licitū est debitori añ tēpus sol uere pecuniaȝ. plus.n. soluit qui añ tpus sol uit: ut insti. de acti.§. plus autē. Rñ.verū est qñ dies adiectus ē fa uore debitoris.alias si fauore creditoris ante tēp⁹ soluēdo nō libera tur:ut.ff.de an.le cū q.

b In ieiunijs. qđ a prib⁹.ā.di.lxxv.quod a pribus.⁊.c. ordinati nes pribroȝ.

c Unde gelasi⁹.ā.di. lxxv.ordinatões.

d Unde pelagi⁹.ā. di. lxxvi.dilectionis tue.

e Necesse ē.non prit nisi. hoc nisi re spicit illud vbū puet.

f Nisi prima.j.di. ij. trib⁹gradib⁹.ȝ.ā.c.no cte.ȝ.in fi.sȝ illud abro gatū ē.j.di.ij.tribus.vl illud de solēni missa.

g Epistam. in qua hoc c.continet.

h Et hoc attenden dum.peculiares peculiares dicunt pua te.ergo ois missa que p uata nō est:publica di cenda est.ex quo publi ce ⁊ manifeste fit.

i In publico.i.solēni ter.

k Sed sacerdotes. nota sacerdotes q p vr bē sunt:ad solēnē mis saȝ debē ꝯuenire i ma iori eccla.vl potius is ē sensus.c.s. ut i ciuita te ⁊ p totū cpatū hora tia ⁊ sacerdotes ⁊ po puli ꝯueniāt ad publi cas missas quas sacer dotes eoȝ faciunt.

l Sufficit. qȝ xpus ergo ñ nisi semel dȝ celebrari. sȝ qȝ quo tidie peccam⁹:ið quo tidie p nobis euchari

excepto⁹ uno die āniuersario quo cena dñi celebrat. Naȝ si aliquo rū p meridiano tpe dfūctoȝ siue epoȝ siue ceteroȝ cōmēdatio fa ciēda ē:solis orōnib⁹ fiat: si illi q faciāt iā pransi inueniant. Unde ex concilio gabilonensi.

Ante missarū solemnia circa ho ram nonaȝ decantatā in quadra gesima nulli comedere licet.

Solent⁹ pl̄es q se ieiunare pu tant in q̄dragesima: mox ut signū audierit ad horam nonā co medē.q nullaten⁹ ieiunare credē di sūt:si añ māducauerit q̄ uesp tinū celebret officiū. Cōcurrēdū ē.n.ad missas:⁊ auditis missaȝ solēnib⁹ ⁊ uesptinis officijs ⁊ lar gitis elemosynis ad cibū accedē dū ē. Si uēo aliqs necessitate cō strict⁹ fuerit:ut ad missā uenire ñ ualeat:estimata uesptina hora cō pleta orōne sua ieiuniuȝ soluat. In ieiunijs ēt q̄ttuor tpuȝ cir ca uesptinas horas:i sabbato uēo sancto circa noctis iitiū missaruȝ solēnia st celebrāda. Unde leo eps. Quod a pīb̄ris nr̄is. Unde ge lasi⁹. Ordiatões pīb̄roȝ. Unde pelagi⁹. Dilectōnis tue scripta. Require in tractatu ordināndorū

Prima quoq ꝑte diei missaruȝ solēnia ñ icōgrue celebrēt. Unde de leo papa dioscoro alexādrino epo. Etiaȝ prima ꝑte diei mis sas celebrari licet.

Necesse ē aūt ut q̄dā ppl̄i ps sua deuotōe puet: si uni⁹ tm̄ misse more suato sacrificiū offer re nō possūt:nisi pima diei ꝑte cō uenerit. Studiose ergo frr̄nitateȝ tuā familiarit admonem⁹: ut qđ nr̄e ꝯsuetudini ex forma pr̄nc tra ditionis isedit: tua quoq cura ñ negligat:ut p oia nob fide ⁊ acti b⁹ ꝯgruam⁹: ppt qđ remeāti filio nr̄o possidonio pīb̄ro hāc ad dile ctōnē tuā ep̄laȝ dedim⁹ pferēdā q nr̄is pcessionib⁹ atq actōnibus frequēter intfuit: ⁊ totiēs ad nos missus qd i oibus aplice sedis au ctoritas teneret agnouit. Unde augustinus. Misse peculiares nō sunt in publico cantande.

Et hoc attēdū ut misse pecu liares: q̄ p dies solēnes a sa cerdotibus fiunt: ñ ita in publico fiāt:ut ppter eas ppl̄s a publicis

missaȝ solēnib⁹ q̄ hora tertia cāo nice fiūt abstrahat. Sȝ sacerdo tes q i circuitu urb aut i eadē ur be sūt: ⁊ pplus in unum ad missa rū publicā celebrationē ꝯueniāt. Unde alexander papa. Quot missas i die sacerdoti celebrare lȝ

Sufficit sacerdoti unā missaȝ i die una celebrare:qȝ christ⁹ semel passus est: ⁊ totū mūdū re demit. Nō modica res ē unā mis sā facere: ⁊ ualde felix ē: qui unā digne celebrare pōt. qdā tñ p de fūctis unā faciūt: ⁊ alterā de die si necesse fuerit. q uēo p pecunijs aut adulationibus seculariū una die psumūt plures facere missas: ñ existimo euadere dānationē. Unde ex cōcilio toletano.iij.

Ex saluatoris ⁊ aploȝ docemur exemplo hymnos cantare.

De hymnis canēdis ⁊ salua toris ⁊ aploȝ hēm⁹ exēpluȝ nā ⁊ ipe dñs hymnuȝ dixisse phi bet mattheo euangelista testāte: ⁊ hymno dicto exierūt i monteȝ oliuaȝ. Et paul⁹ apl̄us ad ephesi os scribit dicēs. Impleamini spū sancto loquentes uobisipis in psalmis ⁊ hymnis ⁊ cāticis spūa libus. Et qȝ nōnulli hymni hūa no studio i laudē dei atq aploȝ ⁊ martyȝ triūphos cōpositi esse noscunt: sicut hi quos beatissimi doctores hilari⁹ atq āb̄rosius cō diderūt: quos tñ qdā spālit repro bant: p eo q de scripturis sancto rū canonū ul apl̄ica traditōe nō existūt. Respuāt ergo illi hymnū ab hoibus cōpositū: quē quotidie publico puatoq officio in fine oi um psalmoȝ dicimus: Gl̄a ⁊ ho nor pr̄i ⁊ fi. ⁊. s. s. i secl̄a seculorū amē. Nā ⁊ ille hymnus quē na to i carne christo angeli cecinerūt Gl̄a i excelsis deo ⁊ in terra pax hominibus bone uo. ⁊ reliq q̄ se quūt ibi: eccl̄iastici doctores cō posuerūt: ergo nec ipi i eccl̄ijs ca nēdi sūt: qȝ i sacraȝ scripturarum libris nō ineniūt. Cōponūt mis se siue pces ul orōnes seu cōmen datōes seu manus iposītōnes: ex qbus si nulla decātent in eccl̄ia: uacāt oia officia eccl̄astica: admo net hoc fieri atq hortat timothe uȝ apl̄s dicēs: obsecro igit pmū fi eri obsectōes⁹ orōnes post latōes⁹

stia imolat mystice.j.di.ij. utrū.

m Et alterā.ergo ēt i necessitate non tres: ex quo dixit alterā tm̄. xxxi.q.i.quomodo.ex̄ de cele.mis.cōsuluisti.ergo adhuc remanȝ ieiun⁹ post pmā: cū possit iterū cātare aliā: ar.vij.q.i.nihil. quid ergo dices de uino: uñ pīb̄r abluit digitos: nō dȝ sumere illud: si aliā vult canta re:ex̄ de celeb. mis.ex pte.

n De hym nis canē dis. de hym nis dicendis i missa vl extra trib⁹.c. ostēdi tur.cetus in p ma parte pbo auctōe dñi ⁊ di cto apl̄i pauli hymnos eē ca nendos. secōo rephendūtur qdam q quos daȝ hymnos nolebant reci pere: qr non p cesserūt ō sci pturis sacroȝ canonū l apl̄i ca traditione hymn⁹: laus dei cū cātico.

o Gl̄a hymno i.benedictiōe data p⁹ cibum que hymnus hic appellat quem omnes clerici facē de bent: ut.ā.di. xliiij.c.vlt.§. edent paupes ⁊ saturabunt ⁊c.

p Humana. i. supplere spuat.

q Cōponun tur. a sanctis.

r Obsecratiō nes. id est ora tiones q̄ fiunt añ ⁊ iuxta cō secrationē: vel que fiūt abiu rando per na tiuitatē mal li bera nos dñe.

t Postulationes .i. preces: vt ibi vt pacem & concordiam nobis dones te ro.a.n.

u Gratiarum actiones. vt cū dicimus: benedicamus domino.

x Sicut orationes. que fiunt in ipa consecratione.

y Duo. quorum nomē decimi ordinis nō habemus.

z Decimus. non q̄ decim⁹ cecidit: sed tot qui sufficiebāt ad decimū ordinem perficiendum.

a Felicitate. significauit statū hominū perturbandum an possit & debeat timere casum suum: videns ruinam maiorum & firmorum: de pe. dii. c. principium.

b Et parē. de pe. di. ij. §. q̄ autem p̄cipium inquit. vſ. omnis lapis.

c Sui generis. quia homines loco ipsorum restituuntur: de quib⁹ tot assumendi sūt quot remanserūt iuxta illud in fi. deutero. i cantico moysi statuit terminos populorum iuxta numerū angelorū dei. ſz hic videt haberi: q̄ tot ascēdent ad gloriam: quot ceciderūt & non plures.

d Si ex lapsu per inobedientiam: vt. ē. di. xxiij. quorundam.

gratiarū actōes p oīb⁹ homīb⁹ p regibus: p oīb⁹ q̄ i sublimitate sūt. Sicut ergo orationes ita hymnos oēs i laudē dei cōpositos null⁹ nr̄um ulterius inprobet. Lxo nonus.

In nouo testamento hymni ab angelis decantati inueniunt.

In uno solūmō hymni ab angelis i nouo testa. inueniunt decātati Alla: Gla i excelsis deo quos pariē i septuagesima inmittimus: q̄ peccato hōis ueteris a cōuentu angelice iubilatōnis expulsi i hn⁹ misere uite babylonez sup flumina ei⁹ sedem⁹ & flemus dū recordaremur illi⁹ syon i q̄ deum decet hymn⁹. Q̄ nouez hebdomadib⁹ alleluia inmittim⁹: ñ i cōgrue p. ix. hebdōadas. ix. ordines āgelor accipim⁹: quor decimus ordo p supbiā corruēs āgelicū nūer minuit: & a felicitate perturbauit: q̄ dolētes sue diminutōi & parē ruinā sibi timētes a p fecta laude creatoris fuere ppediti. Quor recupatōi psulēs oipotēs deus creator pmū hominē de limo terre formauit: q̄ sui generis multiplicatōe dāna celestis patrie resarciret: atq̄ angelor gaudia suppleret. q̄ spe angelicus chor⁹ nō modicū letatus ē. Nec mirū si ex lapsu ipis hois fuerat perturbat⁹: unde nouē ordinū pcētus i laude dei creatoris pmālit ipfect⁹ dōec i christo resurgēte rsurrexit plapsus ille ptoplaustus: ibi augmento sui collegij & spe meliori āgelic⁹ exercit⁹ gauis⁹ i nouū alla psurrexit tot⁹ & i eo pstat deuot⁹ quē & nos p modulo nr̄o imitantes a septuagesima: q̄ lapsus⁹ p toplausti i ecclia recitat: alla. ix. hebdōadas inmittimus. s. usq̄ i pascha: ubi christus resurgens a mortuis tristiciā nr̄am i gaudiuz uertit: & alla nobis reddit. Tē nicolaus papa rudulpho luruticē si archiepiscopo bituricensi.

In cena domini gloria decantat

Pnor⁹ gl̄ia in excelsis deo ab epis in cena dñi intra missaz solemnia more nr̄o dicenda est. pallio uero aplico eadez die uti ē illis licitum: quibus ē ab aplica sede permissum. Tē machabarius papa.

Cum baculo aut capite uelato ad celebrandum missarū solēnia clericus non ingrediatur.

Nullus epūs aut pbr seu diaconus ad missaz solēnia celebrandū presumat cū baculo introire aut uelato capite altario dī assistere: quoniā aplus prohibet uiros uelato capite orare in ecclia: & si temere p̄sūpserint: cōtione priuet. Cū uero ingressus fuerit epūs aut presbyter ad missarū solēnia celebranda nisi passio aliqua interuenerit: nullo modo audeat data oratione recedere: ut ab aliquo presbytero uel episcopo missaz solēnia suppleant: ſz qui initiū ponit suppleat usq̄ in finē. Siq⁹ uero pretūpserit pter q̄ posuim⁹ agē: a sacro corpore & sanguine domini nr̄i iesu christi sit suspensus.

Tē ex decretis sotheris pape

Palea.

Et illud diuini oraculi singuli precauēt: quo scribit ue soli: q̄ cū ceciderit nō habet subleuātē: sūmopere uerendū ē nob⁹ atq̄ cauendū: ne horis atq̄ tēporib⁹ quibus deo psallit uel sacrificatur unicuiq̄ diuinis singulariter officijs insistenti pernicios⁹ passio ul̄ quelibet corporis infirmitas occurrat: q̄ aut corp⁹ subito subrui faciat: aut mētē alienatōe ul̄ terrore cōfundat. p huius ergo casib⁹ precauentes necessariū duxim⁹ istruere: ut ubi tpis ul̄ loci sine clerico copia suffragat: habeat q̄sq̄ canens deo atq̄ sacrificans post se uicini solaminis adiutorez: ut si aliquo cāu ille qui officia ipleturus accedit: turbatus fuerit: uel ad terrā elisus: a tergo semp hēat q̄ eius uicē exequat intrepid⁹: & officiū inceptū adimpleat. Item anacletus iesu christi seruus omnib⁹ episcopis.

Quot testes episcopus sacrificās secum habere debeat.

Episcopus deo sacrificās testes secū hēat: i solēniorib⁹ q̄ppe die⁹ aut. vij. aut. v. aut. iij diaconos: q̄ oculi ei⁹ dicunt: & sb diaconos atq̄ reliquos ministros secū hēat: q̄ sacris iduti uestimentis in frōte & i tergo & p̄sbr̄i e regione dextra leuaq̄ ptrito corde & hūiliato spiritu ac pno stēt uultu custodientes cuz a malinolis hoibus & cōsensum p̄bētes sacrificio pacta aūt p̄secratōe oēs cōicent: qui noluerit ecclīasticis carē limib⁹. Tē luci⁹ papa oibus epis.

Epi sine religiosis testibus dñi sacramenta non conficiant.

Habemus aplica aucte: ut sē per testes uobiscum sacerdotes & leuitas habeatis: & ſz cōscientia p̄pria sufficē possit p̄pē malinolos iuxta apl̄m testimonium nos oportet bñe bonum ab his q̄

e Perturbatus. more humano loquit: ar. xxiij. q. i. odi

b Lapsus .i. de libo i ferni.

i Pnor. gloria. ab episcopis. quia chrisma conficiūt: non aūt a p̄sbr̄is.

k Apostolico. i. a solo apostolico cōcesso.

l Eadem die. int missaz solēnia: vt. ē. di. c pallium.

m Nullus episcop⁹ qua deuotione sit dicenda missa & audiēda: oñdit. xiij. c.

n Presumat. mitraz tamen & baculū debet habere episcopus cuz predicat: ar. di. xlv. disciplina. quia tunc allegat causam dei apud populuz: ut dicto. c. disciplina.

a Cum baculo. ar. q̄ nō ds promoueri i presbyterū: qui sine baculo nō pōt sustentari in altari: vt diximus. ē. lv di. siquis in infirmitate

b Aut velato. ē. xxxi ij. q. v. mulier. ē. vij. q. i illud. t. c. nubil.

c Recedere. nisi in casu cuz videret puerum sine baptismo morientem: duz ē et ad altare: cōsulo ut baptizet: ar. lxxxvi. di. pasce.

d Siqs. de hac materia notaui. vij. q. i. nihil t. c. illud.

e Episcopus. qui oculi. ē. di. xcij. diaconi.

f Omnes. quotidie & omnes generalit̄ ter in anno: vt. j. e. di. ij. peracta. t. c. omnis homo tē.

g Debemus. conscientia. ar. q̄ non semper conscientia sufficit: sed fama ē necessaria: ar. xij. q. ij. quattuor. quod verum est cū qs habitat tantū cū bonis vel etiam cum malis qui parati sunt imitari.

b Malinolos. ē. xi. q. iij. senti. §. sed illud cum mali parati sunt repehendere nō imitari. xliij. di. sc. mus.

l h Hoc quoqꝫ. nisi duobus. pluralis. n. locutio duoꝝ nūero ē contēta: vt xiiij. q. iij. §. itē i crimiali. v. vbi numerꝰ. nūqd necessariū ē: ut sint duo clerici aut nūqd duo laici: vel vnus clericꝰ alter laicꝰ: vel alter masculus ⁊ alter fēia sufficerent: satis videt̄ qḋ debēt eē duo clerici: ar. ꝯ. q2 ⁊ pplus r̄ndet amen: vt. ṡ. xxxviij. di. sedulo. sꝫ hoc respicit consuetudinē alicꝰ loci

re permittitur: sꝫ ⁊ presente episcopo nec benedicere volēte sacerdos benedicet: si celebrauit: ut nō. xcv. di. ecce.

q q Qui die.

r e Episcopus. probibeat. ṡ. xxi. di. cleros. in fi. contra. j. di. iij. eos contra. xi. q. iij. excōmunicatos. sed dic ut solui. ṡ. xxiv. q. iij.

k Ipse tertius. adeo iberēt qdā vel bis istiꝰ c. q dicūt q̄ ipe nō celebraret nisi duos hēret. alij dicūt vnū sufficere ar. ex̄ de fi. presb. pposui it. vij. q. i. illud. ⁊ ex̄ de vi. ⁊ ho. cle. vt qsqꝫ. immo ⁊ inclusus missam solus cantare pōt. hoc intellige ubi clerici copia non suffragat̄. alꝰ secus: ut ex̄ de ver. sig. q̄suit. ⁊ eccle loqtur pl̄r̄ in plurali.

l Uobiscuꝫ. hoc dn̄s uobiscum sumptuꝫ est ex ve. te. sic. n. legit̄ boos salutasse messores suos. illud autem ⁊ cū sp̄u tuo sumptū est ex ep̄la pauli ad timotheum. ep̄s aūt cū primo salutat populū nō dicit dn̄s vobiscuꝫ: sed pax vobis: q2 hec fuit pma vox christi ad discipulos pꝰ resurrectionem. ergo vt se ostendat vicariū christi ideo sic dicit. pꝰ vō dicit dn̄s vobiscū: ut sic ostēdat̄ eē de numero alioꝝ sacerdotuꝫ. hic ergo habes dn̄s vobiscū: alibi amē xxxviij. di. sedulo. alibi deus in adiutoriū. vij. q. i. §. cū ergo. alibi kyrieleison. pater nr̄. xi. q. iij. cum aliqs. hēs ⁊ alibi nunc dimittis ⁊c. luce. vij. Itē alibi benedicamꝰ ⁊c. danielis. iij

m o Omnes fideles nō pseuerāt. ex ꝯsuetudine vel supstitiōe. ⁊ ē si. nam inanuꝫ currit q non perseuerat vsqꝫ i finē: vt de pe. di. iii. incassū. ⁊ ē si. ṡ. xi. q iij. certū.

n s Sacerdote. qui egressus. quasi minꝰ lr̄atū ꝯtēnens: vt ṡ. xxxviij. di. sedulo.

o m Missas. pcipimꝰ. hoc dico pceptū eē. vn̄ ꝯ pceptū faciunt qui diebus dn̄icis non audiunt: nisi aliqua necessitas cogat. sicut ⁊ corpus christi accipit̄ ter i anno. j. di. ij. ⁊ si non frequentius.

p c Cum ad celebrandas. bn̄dictōnē. ṡ. xxvi. q. vi. ministrare. ꝯ. So. ibi solēnis benedictio: q̄ añ misse ꝯsumationē a solis pōtificibꝰ celebratur: inhibet̄. hic aūt post cōsecrationē cuilibet sacerdoti populū benedice

foris sunt. Igit̄ duo p̄sbri ⁊ tres diacōi i oi loco ep̄m ñ deserāt, ppt̄ testimoniū ecclīasticū. Itē sother papa. Nisi duobꝰ p̄ntibus p̄sbr̄ missā celebrare nō p̄sumat.

Hoc quoqꝫ statutū ē: ut nullꝰ p̄sbroꝝ missaruꝫ solēnia celebrare p̄sumat: nisi duobꝰ p̄ntibꝰ sibiqꝫ r̄ndētibꝰ ⁊ ipe tꝰtius habeat̄ q2 cū pl̄rit̄ ab eo dicit̄ dn̄s uobiscū: ⁊ illud i secretis orate p me: aptissime ꝯuenit: ut ipius r̄ndeat̄ salutatōi. Itē ex canōe aploꝝ. Cōione puent̄: q usqꝫ ad finē missarū solēnia nō audierint.

Omnesm fideles: q ꝯueniūt i solēnitatibꝰ sacris ad ecclīam ⁊ scripturas aploꝝ ⁊ euāgeliū audiāt. q āt ñ pseuerāt i orōne usqꝫ dū missa pagat̄: nec sācta cōionē pcipiūt uelut ingetudines ecclīe cōmouētes ꝯuenit cōione puari. Itē ex cōcilio carthaginensi.

De eodem.

Sacerdoten uerbū i ecclīa faciente: q egressus de auditorio fuerit excōicet̄. Iteꝫ ex cōcilio agathēsi. Die dn̄ico missas ex integro seculares audire debēt.

Missaso die dn̄ico secularibꝰ totas audire sp̄ali ordine pcipimus: ita ut añ bn̄dictōeꝫ sacerdotis egredi ppl̄s ñ p̄sumat. qḋ si fecerint: ab ep̄o publice ꝯfundant̄. Item ex cōcilio aurelianensi. Populus aūt nō añ discedat: q̄ missa ex integro celebretur.

Cump ad celebrādas missas i dei noie cōuenit̄: ppl̄us non añ discedat q̄ misse solēnitas cōpleat̄: ⁊ ubi ep̄us non fuerit bn̄dictōeꝫ a sacerdote accipiat. Itē ex cōcilio carthaginensi. iiij. Excōicet̄ q pretermisso ecclīe cōuentu ad spectacula uadit.

Quiq die solēni pretermisso ecclesie cōuentu ad spectacula uadit excōicet̄. Item ex ꝯcilio carthaginēsi. iiij. Usqꝫ ad missaꝫ cathecuminoꝝ nullus ecclīaꝫ ingredi probibeatur.

Episcopusr nulluꝫ p̄hibeat ingredi i ecclīa ⁊ audire uerbuꝫ dei siue gētilem siue iudeū siue hereticū: usqꝫ ad missaꝫ cathecuminoꝝ. Itē anasta. ep̄s oibus ep̄is. Euāgelia non sedēdo: sed stādo audire debemus.

Aplica auctēte mādamus duꝫ sancta euāgelia i ecclīa leguntur: ut sacerdotes ⁊ ceteri oēs nō sedentes: sꝫ uenerabilitꝰ curui ⁊ i cōspectu euangelij stantes dn̄ica uerba intēte audiāt: ⁊ fidelr̄ adorēt. Itē gre. vij. Ad missaꝝ solēnia semp aliqd ē offerendū.

Omnist christianꝰ pcuret ad missaꝝ solēnia aliqd deo offerre. ⁊ ducē ad memoriā qḋ deꝰ p moysen dixit: nō appebis i cōspectu meo uacuus. In collectis sāctoꝝ p̄rum liqdo appet: q oēs christiani offerre aliqd ex usu sanctoꝝ p̄ruꝫ debēt. ad ip̄ꝫ. n. prius ē ꝯfugiendū: q nr̄e curare possit aie passiones. uerū hoies ppostero ordine añ sibi opem ab hoibus accersunt. ubi aūt hūana sbsidia defecerit: tūc opinātur diuini postulandā fauoris grām. Item cyprianus papa respondit. Quāt sursū corda i p̄fatōe dicat̄.

Quādou aūt stamꝰ ad orōneꝫ fr̄es dilectissimi: inuigilare ⁊ incūbere ad pces toto corde debemus. cogitatio carnalis hoīs ⁊ secularis abscēdat. nec qcqꝫ tūc animus aliud q̄ id solū cogitet: qḋ p̄catur. Jō ⁊ sacerdos añ orōneꝫ p̄fatione pmissa parat fratꝝ mētes dicēdo sursū corda: ut duꝫ respōdꝫ plebs: hēmꝰ ad dn̄ꝫ: admoneat̄ nihil se aliud q̄ dn̄m cogitare debē. Claudat̄ ꝯtra aduersariuꝫ pectꝰ ⁊ soli deo pateat: nec ad se hoste dei tpe orōnis uenire patiat̄. Gelasiꝰ romane ecclīe ⁊ aplice sedis ep̄s uniuersis germaniarū atqꝫ galliaꝝ ep̄is. Que p̄fatōes i missis sūt cātāde.

Inuenimx has. ixa. p̄fatōes in sacro cathalogo tm̄modo recipiendas. i. unāb i albis pascha libꝰ: aliāc die ascensionisd domini:

de his qui incesti. nā hic de heretico nō p̄cisso loquitur ibi de eo q sequitur heresiam damnabꝫ. dicit hoc abrogatum eē vel loquitur de illis de quoꝝ correctione est spes aliqua: vt. j. di. iij. iudei. aliud eēt si venirent causa subsanandi.

s a Apostolica. ad ocenti. i. venoꝛ tur.

t o Omnis vacuus hōis operibꝰ. vel ad lr̄am. ⁊ est consiliū in diebus princip̄is. s. sꝫ dicꝰ festiuis precipitur: ⁊ ita videtur q oblationes sint ex debito exigende ⁊ ad eas cogendas parochiani sunt cogendi: ar. xvi. q. i. frater misimus. ar. ꝯ. xij. q. i. duo. sꝫ credo: q si sacerdos pauper est: potest eis diuina officia subtrahere nisi dent ei oblationes: vt ex̄ de simo. cum sit. xij. q. ij. charitatem.

u Q In collectis. quas faciebāt sancti patres pro recipiendis pauperibus.

x C Est ꝯfugiendū. orādo. nō cātādo: ⁊ ita ē ꝯ. xxi. q. ij. j. ritur.

Q Quādo cogit.

Nā hoc genus mendacij esset. xxij. q. v. cauere.

a i Inuenimus has. itē quot sunt canōice p̄fationes ostendit.

b Nouē. addita ē ⁊ decia: vt di. lxx. scdꝫ cāonū. s. equū ⁊ salutar

c Unā. ⁊ te qdē oi tpe.

d Die ascensionis. q post resurrectionē suam.

a Tertiam.qui ascendens sup omnes celos.
b Quartã.qz p incarnati uerbi mysteriũ.
c Quintã.quia unigenitus tuus.
d Sextam.z te suppliciter exorare.
e Septimã.q: cũ unigenito filio tuo z spiritu sancto.
f Octauã.qui salutẽ humani generis.

tertiã die pẽthecostes.iiij°.de natali dñi.v°.ỏ appitiõe dñi.vi°.de aplis.vij°.ỏ sca trinitate.viij°.de cruce.ix°.ỏ ieiunio i q̃dragesima tñ mõ dicẽdã.

Item ex concilio cabil'.

In omnib⁹ missaꝝ solennib⁹ p ỏ functis oratio fiat.

Visum ᵇ ptereа nob ẽ: ut i oibus missaꝝ solẽnib⁹ p spiritib⁹ defũctoꝝ loco ꝓpetẽs i ecclesia ad dñm depcet. Sicut cñ nulla dies excipit ᵏ: q̃ nõ p uiuẽtib⁹ z p gbuslibz necessitatib⁹ dñm depcet: ita nimiꝝ nulla dies excipi dz quin pro animab⁹ fideliuz preces dño i missaꝝ solẽnib⁹ fũdãt. Antiqtus igit hunc morẽ sca tenet ecclesia: ut z missaꝝ solẽnib⁹ z alijs pcibus dño spũs gescentiũ ꝓmendantur: dicente beato augustino Nõ sunt ptermittẽde supplicatões p spiritibus mortuoꝝ: quas faciendas p omnib⁹ i christiana z catholica societate laudam⁹. De functoꝝ etiã ᵐ tacitis noib⁹ eoruz quos sub ⁿ generali cõmemoratõe suscepit ecclesia ᵒ: ut quib⁹ ad ista desunt pentes z filij aut quicũq̃ cognati uel amici: ab una eis exhibeat pia⁹ matre cõmuni.

Item inocẽtius episcopus urbis romane decentio eugubino.

Ante preces non sunt a sacerdote nomina recitanda.

Oe⁹ noib⁹ recitãdis añq̃ sacerdos pcẽ faciat: atq̃ eoꝝ oblatões: quoꝝ noia recitãda sũt oõne sua ꝓmẽdet: q̃ superfluum sit: z ipe p tuaz prudẽtiã recognoscas: ut cui⁹ hostiã necdũ ỏo offeras ei⁹ añ nomẽ insinues ˢ: q̃uis illi icognitũ nihil sit. Item alexãder urb romane epus oñib⁹ orthodoxis.

Panis z vinũ z aqua in sacramẽtis sunt offerenda.

In sacramẽtoꝝ oblatõnib⁹ q̃ ĩmẽ missarũ solennia dño offerũt: pãis vinũ z aq̃ pmixtũ i sacrificiuz offerãt. nõ cñ dz i calice dñi aut vinum solum aut aq̃ sola offerri sed ᵗ utꝝq̃ pmixtũ: q ᵗ utꝝq̃ ex latẽ ei⁹ i passiõe sua ꝓfluxisse legit.

Item cyp an⁹ papa cecilio frĩ salutẽ

Aliq̃ sine aqua uel econuerso in sacramentis offerri non licet.

Sicut ᵘ i sãctificãdo calice dño mini offeri sola aq̃ ñ pt: quõ beat⁹ pia⁹ matre cõmuni.

Item inocẽtius episcopus urbis romane decentio eugubino.

Ante preces non sunt a sacerdote nomina recitanda.

Oe⁹ noib⁹ recitãdis añq̃ sacerdos pcẽ faciat: atq̃ eoꝝ oblatões: quoꝝ noia recitãda sũt oõne sua ꝓmẽdet: q̃ superfluum sit: z ipe p tuaz prudẽtiã recognoscas: ut cui⁹ hostiã necdũ ỏo offeras ei⁹ añ nomẽ insinues ˢ: q̃uis illi icognitũ nihil sit. Item alexãder urb romane epus oñib⁹ orthodoxis.

Panis z vinũ z aqua in sacramẽtis sunt offerenda.

In sacramẽtoꝝ oblatõnib⁹ q̃ ĩmẽ missarũ solennia dño offerũt: pãis vinũ z aq̃ pmixtũ i sacrificiuz offerãt. nõ cñ dz i calice dñi aut vinum solum aut aq̃ sola offerri sed ᵗ utꝝq̃ pmixtũ: q ᵗ utꝝq̃ ex latẽ ei⁹ i passiõe sua ꝓfluxisse legit.

Item cyp an⁹ papa cecilio frĩ salutẽ

Aliq̃ sine aqua uel econuerso in sacramentis offerri non licet.

Sicut ᵘ i sãctificãdo calicẽ domini offeri sola aq̃ ñ pt: quõ

a Tertiam.qui ascendens sup omnes celos.
b Quartã.qz p incarnati uerbi mysteriũ.
c Quintã.quia unigenitus tuus.
d Sextam.z te suppliciter exorare.
e Septimã.q: cũ unigenito filio tuo z spiritu sancto.
f Octauã.qui salutẽ humani generis.

g Nonã.qui cõpali ieiunio uicia ꝓmittis

h Visum ptereа nõ i oñi missa mẽoriã z oro, nẽ eẽ faciẽdaz p defuncti. istõ oñdit duobus capitulis.

i Loco cõpetẽti.i. i secreta misse.

k Excipit.excipit sexta feria ãte pascha. i q̃ fm ordinez romanũ ñ ꝓficit.sed oblatõ ꝓcedentis diei cũ uino sumit z excipit eaz sabbatũ seq̃ns qz pon⁹ refert ad dñicã seq̃ntẽ.j.di.iij.sabbato.

l Defunctoꝝ .i. p spiritibus defunctoꝝ.

m Etiã tacitis noib⁹.i secreta

n Sub generali.fit p oib⁹ sit z pdest cuilibz: ac si spãlit p eo fieret: de cõse.di. .v.non mediocriter.

o Ecclesia.supple nõ sunt ptermittende supplicatiões.

p Pia matre cõmuni.i.ecclesia tota.

q Oe nominib⁹ recitãdis.pplo ꝓnũerare possum⁹ ergo eoꝝ noia recitãdo: sed i missa uel oratiõe aliqua misse uel in secreta spãliter noia eoꝝ exprimere nõ debemus.

r Amẽq̃z.nec ante nec post.

s Insinues.quasi nõ añ.sed post debz insinuari deo.

t Damnis.nõ g recitat: iõ q⁹ de⁹ addiscat: sz ut supplicãtiũ ẽnoti oꝝ reddat affect⁹: ar.xiij.q.ij.guia z.c.ñ estime⁹.b.noiari g pñt.

u In sacramẽtoꝝ. Hic intitulat.iij.distinctõ: i q̃ agit ỏ sacramẽto eucharistie. z lz baptism⁹ sit ianua oĩm sacroꝝ z necessarioꝝ.xxij.di.§.ueꝝ: boc tñ dignu⁹ ẽ. z iõ tractat ꝑus ỏ eo z ꝓpt̃ seriẽ opis aptiꝰ ꝓtinuãdã. cũ enĩ tractauit i pcedẽti di. de celebratõe misse. z tota uis misse ꝓstet i ꝓsecratõe corpis xpi: meritio ỏ eo sõdit. Et tractat ỏ b sacro i hũc modũ. p agit ỏ forma sacrificãdi. scõo ỏ reuerẽtia suscipiẽdi z seruãdi b sacrm. tertio ỏ triplici ꝓtinẽtia ei⁹. ỏ forma sacrificãdi agit usq̃ ad illud.c.nihil. de reuerẽtia suscipiẽdi agit ẽt usq̃ ad illõ.c.sacrificiũ. Exide ỏ bis q̃ i sacrificio ꝓtinẽt. Circa qõ ꝓsiderãdũ ẽ a quo ubi z qñ fuit b sacramtũ inuẽtũ. z q̃ forma ꝓficiẽdi illõ. z q̃ i eo sit necessaria z ỏ triplici ei⁹ ꝓtinẽtia. z p⁹ supponem⁹ q̃sdã opiones ỏ ꝓfusiõe ipaꝝ rerũ Fuit ãt istitutũ a dño.j.e.qz corp⁹. z i cena.j.e.ligdo. z qñ ! p⁹ typicũ pascha ꝓpletũ cũ comedit agnũ cũ apl̃is.j.e.accipite. formã hẽm⁹ i.e.j.e.accipite. Sũt ãt tria necessaria pãis uinũ z aq̃.j.e.in sacro. Cõtinẽt ãt tria i b sacro forma uisibilis pãis z uini. ueritas corpis z sanguinis christi. z uinc spũalis.i. ⁹ unitatis z charitatis.i.ecclia ꝓiunctio z dilectio xpi ad ecclĩaz.xxi.di.§.i.ibi rogani p

Sicut.incipit.i.est sine christo: quia nõ cõficit maxime quantuz ad salutem plebis.j.e.cum omne.

b Sine xpo.i.est sine tali sacro qđ de ei⁹ latere pfluxit.s.sanguis z aqua ut.ỏ.c.i.z.ij.z.j.c.iij. uel sine xpo.i.ecclesia que.s.mysticũ corpus christi ẽ quod est dicere: sanguis non prodest corpori christi quod est ecclesia. id ẽ nobis.ỏ.di.pxi.ecclesia. non enim unum dicitur corpus christi nĩ sine salnatione christi.i.christianorum. sed hoc uideretur q⁹ christus dicatur christianus populus: ad hoc facit extra de sacra vnct.c.i. hic ostendit apostolus in epistola ad corinth. sicut omnia membra unum sunt corpus: ita unus christus sunt: ut.j.e.di.cum omne.b. uero qui non posse confici sine

aqua dicit exponit ſanguis .i. vinū quod agit ſanguinē.
e Confuſa .i. permixta.
d Spiritale. ſpūale dicit corp9: qd nihil habuit qd ei obſtaret: ſic̄ xp̄s ianuis clauſis intrauit ad diſcipulos: palpabilē tn̄ ſe exhibuit: qd nō faceret ſpūs. vn̄ ſpūs carnē nec oſſa habuit τc̄. Ad cui9 ſiſitudinē corpa nr̄a agilia erūt: ut lz clauſa eſſent i ſolidiſſimo corpore ferreo l' marmoreo pn̄t tn̄ exire. uel id ſpūale q: ibidē ſignat nr̄a redēptio. j. e. cum oē. l' ſpūale: q: celeſte efficit. τ tūc rei ſpūaſ τ celeſtis. ſ. ꝯiūctionis eccleſie ad xp̄m efficit ſacr̄m. vinū em̄ ſāguinē: aq̄ vo plebē ſignificat. hoꝶ aūt ꝯfuſio ſalutis nr̄e ē ſacr̄m. i cō mixtōne em̄ vini τ aq̄ ꝯſignat plebis ꝑ xp̄m fc̄a redēptio. j. e. cū oē.
e Calix. nota diuerſitateſ circa iſtud per ſacramētū int doctores nā dicūt qdā q' ex vino ſine aq̄ nō pōt ꝯfici ſanguis xp̄i. h dicit q pōt lz nō debeat fieri. itē dicūt aquā eē admiſcendā i calice d honeſtate tm̄. neruū ubicūq admiſceat: ꝯficitur ſāguis. itē dicūt q nectare ul' uino cocto ꝯficieſ qcqd ei admiſceat. h. tn̄ dicit q nō qd ueri9 ē. itē de aceto ꝯficiſ: ſi ex vino factū fuit alias non: q: ꝑpe edem uſia ē. ff. d tbē. emp. i uēditōnib9. τ in oib9 his mixturis trāſubſtantiaſ. itē nota q de agreſta nō pt ꝯfici ſāguis. j. e. cū oē. 3 de muſto ex vuis τ racemis pōt ex neceſſitate d alijs nō. lz d pomis τ hui9mōi. lz qn̄ dicemuſ q poſſit: qn̄ icipit eē vinū. lz qn̄ icipit eē ꝯſulēdus ē uſus i hoc cān. Itē circa panē nota: q de alio pane nō pōt cōfici corp9 xp̄i: niſi de frumento: ut. j. e. in ſacro: τ ſi alia farina admiſceaſ frumēto: illa nō tranſſubſtantiaſ. τ in hoc nō eſt diuerſitas: ſed i alio eſt: q: dicit. h. q nō poſſumus conficere niſi de frumēto uel de pane frumēato i ecclēſia occidētali. τ ſi fiat nihil agiſ. Baz. contra q conficiatur corp9 chriſti. Itē nec confici pōt: ſi farina nō cū aqua ſed cuz alio liquore admiſceat.

nec vinū ſolū pt.^c Nā ſi vinū tm̄ qs offerat: ſanguis xp̄i icipit eē ſine ^b xp̄o. qn̄ ei utrūq miſceſ τ adunatōe ꝯfuſa ^c ſibi iuicē copulāſ: tc̄ ſacr̄m τ ſpūale ^d τ celeſte efficitur. Sic uero calix ^e dn̄i nō ē aq̄ ſola τ uinū ſolū niſi utrūq miſceaſ: quō nec ^f corp9 dn̄i pt ^g eē ſola farina: niſi ^h utrūq adunatū fuerit τ copulatū τ panis uni9 ꝯpage ſolidatū.

Idem

Scriptura ^i dicit: ut quotieſcūq calicē i ꝯmemoratiōez dn̄i τ paſſionis ei9 offerim9: id qd ꝯſtat dn̄m feciſſe faciam9. Sz uide fr̄ chariſſime: ſiqs de āñceſſoribus nr̄is ul' ignorāt ^k ul' ^l ſimplr̄ n̄ hoc ſuauerit: τ tenuit qd nos dominꝰ facē exēplo τ magiſterio docuit: pt ſimplicitati eiuſdē idulgētia dn̄i uenia ꝯcedi: nob uero n̄ pt ignoſci ^m: q nūc a dn̄o admoniti et iſtructi ſum9: ut calicē dn̄i cuz vino mixtū ſm̄ qd dn̄s obtulit: offeram9.

Itē ex ꝯcilio marti pape

Preter vinū τ aquā τ panē in ſacramento nihil debet offerri.

Non ^n oz aliud aliqd in ſacro offerri preter vinū τ aquā τ panē q̄ i typo xp̄i bn̄dicūt: q: dū i cruce xp̄s pēderet: τ d corpe ei9 ſāguis effluxit τ aq̄. hec tria vnū ſē ^o i xp̄o ihesu. hec hoſtia ^p τ oblatō dei i odorem ſuauitatis.

Item ex cōcilio cartha. iiij.

De eodem.

In ^q ſacro corpis τ ſanguis dn̄i nihil āpli9 offeraſ: q̄ qd ipe dn̄s tradidit: hoc ē panis τ vinū aq̄ mixtū: nec āpli9 i ſacrificijs offeraſ q̄ d vuis τ ^r frumētis.

Item ex. vi. ſynodo.

Oblatōnis ſacrificio vuas nemo coniungat.

Odicim9 ^s: q i qbuſdā eccl'ijſ ſacerdotes ſacrificō oblatōnis ꝯiūgāt vuas: q̄ ſm uſū i altāi offerūſ: τ ſic ſil' utraq pp'lo diſpēſent. Precipim9 igiſ ut null9 ſacerdos hoc ulteri9 faciat: ſz i remiſſionē pecoꝶ pp'lo oblatiōz ſolaz diſtribuat. τ vuas ſeorſū bn̄dictas pp'ls q petierit accipiat: τ fructuum gratias agat.

Item iuli9 papa ep̄is p' egyptū

De his qui ſacrificādo uarie errabant.

Cum ^t oē crimē atq pcc̄m oblatis deo ſacrificijs deleaſ: qd dcetero ꝑ delictoꝶ expiatōe domio dabiſ: qn̄ i ipa ſacrificij oblatōe erraſ ^x? Audiui9 ei quoſdā ſciſmatica ambitiōe detētos ꝯtra diuinos ordies τ aplicas iſtitutōes lac ꝑ vino i diuis ſacrificijs dedicare: alios quoq intinctā euchariſtiā pp'lis ꝑ ꝯplemēto ꝯmuniōis porrigē: quoſdā ēt expſſū ^y vinū i ſacro dn̄ici calicis offerre: alios uero pannū lineū muſto itinctū per totū ānū reſuare: τ i tpe ſacrificij ptē ei9 aq̄ lauare: τ ſic offerre. qd q̄ ſit euangelice ^z τ aplice doctrine ꝯtrarium τ ꝯſuetudini eccl'iaſtice aduerſū: n̄ difficile ab ipo fōte ueritatis ꝓbabiſ: a quo ordiata ipa

n Non oz preter vinum. q̄ñ an vinū τ aq̄ trāſeant i ſāguinē tm̄? Reſ. ſic. ar. e. cum marthe. §. nez alij dicunt: q nō ſol vinū i ſāguinē τ aqua i aquā .i. uitalē hūorem aquaticū. ſicut em̄ i hūano corpe quatuor humores ſunt ad inſtar q̄tuor elemētorum: ex. e. i quadā. ſic i corpe xp̄i. vnō ſic ꝓpone hec tria ſi tria τ unum tria: q: vinū in ſanguinē et aq̄ i aquā τ panis i corp9 uertit.
o Vinū. id ē i unū tranſeunt corp9 xp̄i nō i aliū. τ illi i aliud. τ ſui i alio ꝯuertiſ τ ſi ꝑ uno reputeſ: ut. j. e. ꝯpim9.
p Hoſtia. τ nō hi ibi ꝯuertiſ.
q Ita cum tradidit. ar. q dn̄s miſcuit aquā cuz vino. §. e. ſcriptura. et nos miſcere d̄bem9: q: doctrini cantida c̄. lexxi. di. legi.
r Et frumēti .i. pane frumēti: q: chriſt9 fuit granū frumēti. d pe. di. ij. dū ſancti ſed ſicut dicit ab eis q expti ſūt loliū de frumēto naſciſ: ut. di. lei. naſci. nūqd ſi de lolio fiat panis ille ꝑ uerba trāſſubſtātiat: nūqd ſi frumēto addaſ piper ꝯuertiſ i corp9 chriſti: nō: ſed reliquū tm̄ q̄re nō ita reliquū ꝯuertiſ ſi fermētum addaſ: q: ibi nihil ē ꝯimi cui9 poſſit fieri ꝯſecratō: τ iō nihil ꝯuertiſ: ar. xxiiij. q. iij. reſecide.

f Nec corpus. id eſt panis: ſb cui9 ſpecie iacebit corp9 chriſti: qui ē tranſſbſtantiatus in corpus chriſti.
g Poteſt .i. nō pōt ꝯfici ex farina ſola. ſ. ex ſolo pane multoꝶ cōpage cōſolidato: nec aqua ſola niſi τc̄.
h Niſi utrūq .i. farina τ aq̄. quid ſi ex melle uel ex alio liquore fuerit farina experſa: nūqd tranſſbſtantiaſ ille panis i corp9 xp̄i: non.
i Scriptura. feciſſe. uidē uiolentiſſimū argumentū contra grecos. uerīſimile enim eſt: q dominus azimis uſus eſt propter ritum iudeorū τ nos azimis uti debemus. G. tunc in domibus eoꝶ non erant fermenta: uerīſimile tamen uidetur: q alicui doctorum eorū reuelatū fuerit: q conficerent in fermentatis: ar. 3. di. iij. noſſe.
k Ignoranter. ar. q ignorantia iuris excuſat ſupra. xxiiij. q. i. ſiquis dederit. 3. di. viij. ꝯſuetudo. xxx. q. i. de his. 3. di. iij. ſolicitudo.
l Uel ſimplicit. ſz nōne exemplū dn̄i ita potuit eos iſtruere ſic̄ τ nos: quare ergo excuſabūſ? ſz dic q nos docuerūt patꝝ ſacre ſcripture de ipo exemplo quas forte ipi nō habuerūt.
m Ignoſci. ar. p9 admonitiōz nō eē parcēdū. xij. q. ij. indigne.
s Odicim9. bn̄dicat. bn̄dictiōe uulgari n̄ illa ſpāli appropriata euchariſtie. j. e. accipite. τ ſolet una bn̄dici i feſto ſācti ſixti.
t Cum oē crimē. quatuor errores extirpāſ in canone iſto. Deleaſ .i. cū ad hoc ſacrificiū offeraſ: ut ꝑ ipm peccatū deleatur. j. e. di. ſpecies τ ſimilitudo.
x Erratur. quod fit in calice.
y Expreſſum .i. degrādinatū hoꝝ. Nā ex vino expſſo licēt hoc fieret: uel expſſum p9 ꝯſecratōnē ut tūc uice ſanguis ſumaſ: ante em̄ licēt: ut. j. e. c. of. ſanguis em̄ dn̄i ꝑ lio crucis τ eccis iſtrumēti paſſiōis d corpe ei9 ꝑſſus emanauit: ex. e. cū marthe. vij. aliquos.
z Euangelice. hec oia ꝑdicta reſpicit τ ſic ultimū ꝓhibeſ. ſic ēt ita nō eēt illicitū hoc int' alia repbēſibilia n̄ ꝯnūeraret: cū oia ſimil' in

pohibitõne uenit: simul, phibita intelligunt. ar. ā. vij. q. i. deniq; v. addendo. ff. de vb. ob. ticia. ꝛ ultio loco postea per se, phibet: nl refert tñ ad ultimū: ꝛ sic expresse ultimū pohibet, dicunt tamen quidam q; ultimum hic non pohibetur.

a Cū enī magster. hic respicit primū errorem.

b Illud uero et ita extirpati errorem scōm

c Intinctam. ar. j. c. notat supra. c. presbyt. contra ibi dicitur q; seruari debet intincta ad opus infirmorum: quod nō reprobo. licz nō necesse sit q; intingatur. sed. b. dicit illud esse abrogatum.

d Et seorsum sed nūquid uerum est q; separatim consecretur corp⁹ christi ꝛ separatim sanguis: dicūt quidam⁹ q; nō fit transsubstātiatio: nisi in ultima syllaba tocius forme, pla ta. alij uero dicunt ut. b. q; cū dicit hoc ē cor pus meum: q; transsubstantiatur ꝑ illa conditione. s. si sta tim subiungat hic est sanguis meus: aliter nō. Alij dicunt in certum esse i rerū natura: utz incontinēti sit corpus christi. ff. de indi. sed ꝛ si. §. ulti. sed ego dico q; si p copulationem duo dicūt: tūc i platōne but⁹ uocl: b ē corp⁹ meū trāsubstātat corp⁹ ꝛ i platōe ꝓnūtis nocis sine locutōis transsbat sāguis. sz si p copulatiuā tñ vnū dicat: nūc fiet tñ in ultima littera transsubstātiatio. de hoc nō. j. e. quia corp⁹.

e Proditorē. cū dixit b me tradet. sz cessat oppositō ō, pditōe: q; dns nō, pdidit eū. Nō ē em̄, pditō ō futuro. sz ō pāto. Nā tradet futuz ē. si q; ppalauit nō, pdidit nl dicēdū q; b fecit ad istātiā eius cū enā dixerit ei: tu dixisti. Alij dicūt q; i aure sancti iobānis dixit qui intingit ꝛē. uel dic q; non, pdidit quia dixit talib⁹: qui poterāt prodesse ꝛ non obesse. xxij. q. v. hoc uidetur.

f De expresso. hic de tertio errore. s. post consecrationem: uel ex presso. i. non mixto cum aqua.

g Compmat. ar. q; vini defecatio nō ē necessaria ad ꝓfectionem

h Intelligi. nam legitur in apoc. aque multe populi multi. item; aqua dicitur penitentia. ā. di. vj. testamentum. quandoq; dicitur scriptura. xxxij. q. v. si paulus. quādoq; dicatur aqua deprecatio: ut saluū me fac ꝛē.

i Sine nobis. i. nobis nō profuisse ostendit. quod falsum ſm baz. ē. hoc enim expositum habes. ā. e. di. sicut.

k Quando botrus. hic uidetur respōdere q̄rte q̄stiōi: ubi innitur q; sicut ipi qui botz offerebāt solū vinū offerre uidebant: ita qui pannū intinctum lauabant ipaz aquam offerebāt. unde contra euangelicaz formam offerentes nō cōficiebant. quid autez sit aqua saporem vini admittat ex panno: quia aliquando aliunde nō ex vino talem admittit saporem. ideoq; nō cōsecrabitur in sanguinē. ꝛ q; hec hereſ sit: ē ar. xxiiij. q. iij. quidam vī. aquarij.

l Efficientia. id est vini materia. dicunt quidaz q; ꝫ incipit reprobatio quarti erroris. quod si credo: sed est persecutō tertij: sed iferius reprobatur quartus ibi ꝛ iō.

m Nihil in sacrificijs. de suscipiendi reuerētia ꝛ conficiendi ꝛ tractandi agit usq; ad illū. c. sacerdotum. s. in. xxij. capitulis

n Dains. preter charitatem. que cuz non sit in sacrificijs: plus confert q̄s corpus.

o Quam corp⁹. id est nullum sacramentū de quibus est isto quātum in scipso est. Quamuis enim modis vnū sacramentum dignius ē alio scilicz ratione efficacie: ut baptismus de pe. di. vij. nullus. ratione sanctitatis: ut eucharistia. i. q. i. multi. ratione significationis: ut confirmatio: extra ō bigamis debituz. xxvi. di. acuti⁹ quidam tamē remouerunt istum modū. ratō ne conferentis: ut ꝓfirmatio. j. di. v. manus. rēne utilitatis. i. q. i. iterrogo.

p Pacem. aperire. que scilicet secrete aguntur in canone: uel nō debeo id est non possum. nam quedam sunt ibi que non posset human⁹ intellectus aperire. i. q. i. multi.

q Debuisse. ā. di. i. epus deo. ꝛ nō q; per oscula consentit quis alij: ut dixi. lxij. di. cum hadrianus.

r Demonstrentur. non tamen in missa defunctorum datur pax: quia iaz non sunt in perturbatione huius mundi: sed quiescunt in domino: nec inf monachos: quia mundo mortui sunt. ij. q. vij. placuit. xvi. q. i. placuit.

s Peracta. cōicent. quia corpus ꝛ sanguinē ministrant. nam laici ter in anno tñ. j. e. seculares. uel hoc est antiquū. nā hoc hodie uidet reliquum arbitrio cuiuslibet. j. e. quotidie. imo hodie semel in anno omnes debent: extra ō pe. ꝛ re. omnis.

sacrōz mysteria, pcesserūt. Cuz enī magr̄ ueritatis ueruz salutis nr̄e sacrificiū suis ꝓmēdaret discipul⁹: nulli lac sz panē tñ ꝛ calicez sub hoc sacro cognoscim⁹ dedisse Legit enī i euāgelica ueritate: accepit ihesus panē ꝛ calicem: ꝛ bñdicēs dedit discipul⁹ suis. Cesset ergo lac i sacrificādo offerri: qz māifestū ē ꝛ euidēs exēplū ueritatis euāgelice illuxit: q; pret panē ꝛ vinū aliō offerri ñ lz. Illō uero qō p ꝓpleñto cōionis ritū tradūt eucharistiā pplis: nec hoc, platuz ex euāgelio testioniū receperunt: ubi aplis corp⁹ suū cōmēdauit et sāguinē. seorsū enī pānis ꝛ seorsū calicis ꝓmēdatio mēorat. nā in ctū panē alijs xpm̄ pbuisse ñ legimus: excepto illo tñ discipl⁹ quē intincta bucella magr̄i, pditōez⁹ oñdēt: ñ q; sacri h⁹ istitutōz signaret Nā q; ō explso botro. i. ō vuarū ḡnus ppls cōicat: nalō ē oio cōfus. sz si ncce sit botr⁹ i calice cōprimat ꝛ aq̄ misceat: qz calix dñic⁹ iuxta canonū p̄cepta vino ꝛ aq̄ p mixt⁹ oz offerri: qz uidem⁹ i aqua ppl'm itelligi⁹; i vino uero oñdi sāguinē xp̄i. Ergo cuz i calice vino aq̄ misceat xp̄o ppls adunat ꝛ credētiū plebs ei i quē credit copulatur ꝛ iūgit. q; copulatio aq̄ ꝛ vini sic misceat i calice dñi: ut mixtio illa ñ possit separi. Nā si vinū tñ q; offerat: sāguis xp̄i icipit esse sine nob. si uero aq̄ sit sola: plebs incipit eē sine xp̄o. Ergo qñ botr⁹ sol⁹ offert: i quo vini efficiētia tñ designat: salutis nr̄e sacrm negligit: qō aq̄ significat. ñ enī p̄t calix dñi eē aq̄ sola: aut vinū solū: nisi ut utrq; misceat. Et iō qz tā pluria ꝛ multiplex maior manauit ſnia ois deceptꝰ tal' error atq; p̄sūptō cessare oz: ne puersoz ꝛ iordiata ꝓpago statū ueritatis eneruet: et tō nlli deceptꝰ erit licituz aliō i sacrificijs diuinis offerre: nisi iuxta ātiquoz ſniaz ꝓciliorz panē tñ ꝛ calicē vino ꝛ aq̄ pmixtū. ōcetero aliē q̄s p̄ceptū ē faciens tādiu a sacrificādo cessabit: q̄diu legitia penitētie satisfactōe cozrect⁹ ad gd⁹ sui officiū redeat qō amisit.

Item alexāder papa. v. a petro

Nulla oblatio corpi ꝛ sanguini christi compari valet.

Nihil in sacrificijs mal⁹ esse p̄t q̄s corp⁹ ꝛ sāguis xp̄i: nec ulla oblatō hac potioz ē: sz oñes hec p̄cellit: q̄ pura ꝓscia dño offerēda ē: ꝛ pura mēte sumēda atq; ab oib⁹ uenerāda. ꝛ sic potioz est cet̄is: ita poti⁹ excoli ꝛ ueneraī oz

Item inocentius papa decēcio eugubino salutem.

Ante confecta mysteria pacē nō debemus offerre.

Pacē igit asseris añ cōfecta mysteria quosdā pplis ipti ri: ul' sibi inē se sacerdotes tradē: cū post oia: q̄ apire nō debeo: pax sit necessario idicēda: p quā ꝓstet ppl'm ad oia q̄ mysterijs agūt at q; i eccl'ia celebrāt pbuisse assēsū ac finita eē pacis ꝓcludēris sīgclo demōstrēt. Item calixt⁹ papa

Ecclīasticis limib⁹ careat miſer q; p⁹ ꝓsecratione cōicare ꝓtemnit

r Relatũ. sacrificia. innuit ex hoc. c. q uno die non pñt ab eodẽ plura sacrificia celebrari i uno canone. ſ; tu dic hoc solũ ħ reprobari: non totiẽs sumere quotiẽs ꝯficit. nota hic plurima dici de duob⁹: q plã nõ ſ; .d.di.i. sufficit. nisi i natiuitate. d.di.i. nocte. isti de iure pso. i fi.
u Qua se. d. xxv. q. ij. ita nos. d. xvij. q. iiij. ff. xij. q. ij. q ⁊ humanis.
x Anno. d. di. lxxiiij. episcopus.
y Totiẽs. sicut lex di cit in abolitõne. ij. q. iij. ꝑuaricator. ⁊ tot denũ ciatiões debent fieri: qt opera edificantur. ff. d op. no. nũ. de pupillo. § si plurium.
c Omperim⁹. por tione. i. specie pa nis q tm̃ sacrũ corpus significat.
z A calice. i. a spẽ uini que significat sacrũ san guinem.
ↄ Aut integra. i. inte gre. sub utraq; em̃ spe cie xp̃s itegre sumit. et hoc intelligo de confi ciente. nã infirm⁹ sani⁹ in necessitate sine uino corp⁹ sumere potest.
ꝯ Quia diuisio. hoc d speciebus ipis itelligit Impossibile ẽ em̃ cor pus xp̃i sine sanguine sumi ⁊ uice ũsa. sine ei specie; panis sine uini qs sumat utrq; sumit. ⁊ dicunt ħ duo sacra ⁊ unũ ꝑpter unũ ꝯtentũ. reuera em̃ sunt ibi pla sacra nã accidẽtia pãis sunt tm̃ sacr̃m corpori xp̃i. ⁊ accidẽtia uini sũt tm̃ sacr̃m sanguis chri sti: q certe ħ specie pa nis ẽ corpus ⁊ sanguis christi. imo tot⁹ ẽ xp̃us similiter ħ specie uini. nõ tm̃ ibi ẽ duplex sum ptio corpis ⁊ sanguis xp̃i. nec supfluit hec uł illa sumptio: sic lic; co medã in uno prãdio et añ potũ ⁊ p⁹: nõ tamẽ dicor bis ꝯmedere. nec supflue sumit ħ utra q; specie. nã spẽs pãis ad carnẽ ⁊ species uini ad aia; refert. cũ uinũ sit sacr̃m sanguis in q ẽ sedes aie. Ideo q; sumi tur sub utraq; spẽ ut si gnificet: q utrũq; xp̃s assumpsit carnẽ ⁊ aia; ⁊ q tã aie q̃ corpi ptici patio ualeat. uñ si sub una tm̃ specie sumeret ad tuitionẽ alteri⁹ tm̃ ualere significaret. hec tm̃ ꝓpositio ñ ẽ ꝯcedẽda. nã uinũ trãsſbat i corp⁹: nec iste pãis trãsſbat i sãguinẽ: ſ; poti⁹ pãis tm̃ trãsſbat i carnẽ ⁊ uinũ tm̃ i sãguinẽ. tñ ubicũq; ẽ caro ibi ẽ sãguis: ſ; caro ẽ ibi per trãsſbationẽ ⁊ sãguis p ꝯcõitã: sic aia ẽ ibi p unionẽ nõ p trãsſbationem
a Unt⁹. sic ⁊ pupill⁹ necesse h; oĩa noĩa q tutor fecerat rata hr̃e uel oĩa re spuere ff. d ad. tu. cũ q̃rit. xij. q. ij. q cognouim⁹. ff. de. pecu. i câe.
b Q Cotidie. nec uitupero. hoc dicit aug⁹. ignorãs mẽtes sumẽtiũ: ut sint digne tanq̃; q mentẽ alti⁹ uidere nõ poterat. ij. q. v. ꝯsuluisti.
c Mens i affectu. ſ; qñ dicis q mens ẽ sine affectu peccãdi scie do: q qñ ꝓponit firmiter abstinere a quolibet mortali peccato. si sit: ergo i tali ꝓposito nũq̃; debet accipe corp⁹ christi.
d Grauari. d. c. di. i sancta. xiij. q. ij. qbus ⁊ c. cũ grauia.

Peracta ꝯsecratiõe oẽs cõi cent q noluerit ecclíasticis ca rere liminib⁹. sic em̃ ẽt apl'i statue rũt: ⁊ scã romana tenet eccl'ia.

Item ex concilio toletano. xij.

Quisq; sacerdos quotiẽs missa; celebrat: totiẽs sacram cõmunio nem percipiat.

Relatũ ẽ nob quosda; de sa cerdotib⁹ nõ tot uicib⁹ cõio nis scẽ grã; sumẽ: quot sacrificia i uno die uidẽt offerre. ſ; si i uno die plurima deo offerũt sacrificia oib⁹ se oblatõnib⁹ a cõione suspen dũt: ⁊ i sola tm̃ extrema sacrificij oblatõe cõionis sacte gtiã sumũt qi nõ sit ill' totiẽs uero ⁊ singl'ari sacrificio pticipãdũ: quotiẽs cor poris dñi nr̃i iesu xp̃i immolatio scã ꝯstiterit. Nã ecce apl's dicit.

Omne q edũt hostias: ptici pes sũt altaris? certu; ẽ q hi q sacrificãtes nõ edũt rei sũ dñici sacri. Quicũq; ergo sacerdotũ d inceps diuio altario sacrificiũ ob laturus accesserit ⁊ se a cõione su spẽderit: ab ipa q̃ se idecent pua bit grã cõionis: ãno' uno repulsũ se nouerit. Nã q̃le erit sacrificiũ cui nec ipe sacrificãs pticeps esse dignoscit? Ergo mõis oib⁹ tenẽ dũ ẽ: ut quotiẽscunq; sacrificans corp⁹ ⁊ sanguinẽ dñi nr̃i iesu xp̃i i altario imolat: totiẽs ꝑceptiõis corpis ⁊ sãguis dñi nr̃i iesu xp̃i p ticipẽ se pbeat. Item gela. pa pa maiorico ⁊ iohã. epis.

Corpus christi sine eius sanguie sacerdos non debet accipe.

Comperim⁹ ãt q qdã súpta tm̃mõ cõpis sacri portõe a calice sacrati cruoris abstineãt q ꝑcul dubio: qm̃ nescio q̃ supstitõ ne docẽt astrigi aut integra sacra pcipiãt aut ab itegris arceant: q diuisio unius eiusdẽq; mysterij si ne grãdi sacrilegio nõ pt puenire Item augustinus.

Eucharistie cõionẽ q quotidie ac cipit: nec rephendit nec laudat.

Quotidie eucharistie cõionẽ accipe nec laudo nec uitupe ro. oib⁹ tñ dñicis dieb⁹ cõicandu; hortor: si tñ mens i affectu peccã di ẽ: grauari magis dico eucharistie pceptiõe q̃ purificari. ⁊ idõ q̃uis qs pccõ mordeat peccãdi tñ dece tero nõ habeat uolũtatẽ. ⁊ cõica tur⁹ satisfaciat lachrymis ⁊ orõi bus. ⁊ ꝯfidẽs d dñi mĩsatiõe acce dat ad eucharistiã itrepid⁹ ⁊ secu rus: ſ; hoc d illo dico quẽ morta lia peccata nõ grauãt. Idẽ: si dixe rit qspiã nõ quotidie accipiẽdum eucharistiã: ali⁹ affirmat quotidie faciat unusqsq; qd̃ fm̃ fidẽ sua; pie credit faciẽdũ. neq; em̃ litiga uerũt inr̃ se aut qsq; eorũ se alri ꝓposuit zache⁹ ⁊ ille cẽturio: cu; alt eo; gaudẽs i domo sua susce perit dñm: alt dixit: o dñe nõ su; dign⁹ ut itres ħ tectũ meũ: ambo saluatorẽ honorificãtes q̃uis nõ uno mõ: ãbo peccatis miseri: am bo misicordiã ꝯsecuti. ad hoc ua let q mãna fm ꝓpam uolũtatẽ in ore cui⁹ q̃ sapiebat. Itẽ ãbro.

Qui sp peccat celestis sacri medi cinam semp accipiat.

Si quotiẽscũq; effundit san guis xp̃i i remissiões pecco; effundit: debeo merito sp accipe qui semper pecco debeo sp accipe medicinã. Item hilari⁹ epũs.

Non absticat a corpe domi qui excõmunicari nõ meret.

Si nõ sũt tãta pccã: ut excõi cet qs nõ se de; a medicina corpis ⁊ sanguis dñi separe.

Item fabianus papa ait.

Ter in anno qsq; fideliũ cõicet.

Etsi nõ frequti⁹ saltẽ i ãno ter hoies cõicent: nisi forte qs maiorib⁹ qbuslibet crimib⁹ ipe diat: i pascha uidelic; ⁊ pẽtecoste ⁊ natali dñi.

e Purificari et ita cũ uni est salutifer; al; ẽ mortifer; ut ff. ad. l. aq. l. q actiõe. § si quis extra de pscr. qm̃ omne. i. q. i. § opponitur. uł ipa enim sa lus.
f Quotidie. na; facile non sunt ista arri buenda: ut de pe. di. i. nõnulli
g Secũm fidẽ i. ꝯsciam: extra de pscrip. qm̃ omne.
h Litigauerũt. i. fuerũt. xij.
i Inter se. ar. q q̃nq; ea q̃ i suspicie uiden tur 2 sari: hñt eũdem effectũ. ff. d. xxij. q. i. btũs. d. uiij. q. i. in scripturis d . xiiij. q. i. q de bet. d. xxiij. q. v. pdest ⁊ q. i. nolite. d. xxx v. q. v. ad sedẽ ar. diuersarũ sniã ⁊ neutram reprobari. uiij. q. i. in scptr.
k Si quo tiẽs ef fundit. i. signi ficatur effundi
l Sanguis. i. in ꝯmemorat õem effusionis ipius offertur. ł. e. iteratur. i. quotienscunq; fit ꝯmemorõ sanguis xp̃i.
m Debeo. id ẽ debeo sp pre parare me ha bilẽ ⁊ dignum ad accipiendũ ut. j. e. non iste
n Si non sũt. et cõicet. i. dignus excõicari. oẽ enĩ mortale peccatũ dignũ est excõ municatõe: ut. d. vi. q. i. illi qui. d. xi. q. iij. nullus sacerdotum. xij. q. i. c. ulti. uel excommunicetur in sacris: alias tñ ꝓ ꝯsuẽtia põt quis excõicari. xi. q. iij. certum.
o Etsi nõ. nisi forte. tũc idipm̃ ẽt abstinẽ pccm̃ ẽ. j. e. si qs itrat
p Et natali. uel nisi rõne penitentie iniuncte in illis diebus a cõi one cessare teneat: ut. xxxiij. q. ij. c. admonere. alij dicunt tantum

in pascha esse preceptum: extra de pe. & re. omnis.

q a Quibusdam. demonstrat. sic olim: modo sic non est: sed monachi faciunt.

r Reconcilientur. finita penitentia: ut. d. xxvi. q. vi. siquis de corpore. nel consuetudini quarundã ecclesiarum alludit. & sm pmũ intellectum illud est expressiũ ueritatis: sicut illud iobãnis i. quasi unigẽiti ẽt.

s a Siquis p luxuriã. id est superstitione sua credens forte non eẽ cõicandum. xxviij. q. i. idolatria. nel i. pro luxurio. sa uita sua sine qua pauci di. L quia tua.

t Proijciendum. cur arguit vñ ꝓmendari deberẽ qz ꝓ peccati suis abstinet a corpore christi: sz non arguit: qz temperat se a mortali peccato: sed quia in delictis luxuriando incorrigibilis deprehẽditur: de pe. di. i. sunt q arbitrãtur.

u Donec pẽitentiam. ĩ. e. bi qui.

x f Eculares. nõ credantur nisi ob humilitatẽ uel delicti conscientiam abstineant. sed baz. dixit sek i ãno ꝓceptũ eẽ cõicare q̃ ad laicos. nel dic ḃ i clericis illud i laicis. naz uita clericorum dz eẽ religiosior ꝙs laicorum. ã. di. iiij. deniqz.

y b Si qui cõicãe. i. si dicũt se tales eẽ q nõ sũt digni cõicare. s. ppter ꝓsciam criminũ.

z Odõ si non cõmunicant. i. si digni non sunt.

a Cõmunicant. id est dignos se cõmunione fecerunt. i. si se tales dicunt: q sunt cõmunione digni.

ꝑ Abstineant. id est removeantur.

ꝑ Abstineant. i. si alijs temporibus non tamen illis temporibus abstineant. s. pascha pentecoste natali dñi.

a Abstineant. a cõmunione uel abstineãtur. i. excõicentur.

ITem sother papa ait.

Etiam in cena dñi sacraz cõmunionem debemus accipe.

AQuibusdãm cena dñi pceptio eucharistie negligit: q̃ qm̃ i eadẽ die ab oib⁹ fidelib⁹ exceptis his qb⁹ ꝑ gũib⁹ crimib⁹ ibi tũ ẽ pcipienda sit: ecclia stic⁹ usus demõstrat: cũ ẽt penitẽtes cadez die ad pcipiẽda corpis & sanguis dñici sacra recõcilentur.

ITem ex ꝯcilio martini pape.

Proijciatur ab ecclia: q a cõione sacri se ꝑ luxuria sua auertit.

SIqs itrat ecclĩã dñi & sacral scripturas audit: & ꝑ luxuria sua auertit se a cõione sacramenti & i obfuãdis misterijs decliat cõstitutã regl'am discipline: istũ talez pijciẽdũ ẽ ecclia catholica eẽ decernim⁹: donec pniaz agat & ostẽdat fructũ pnie sue: ut possit cõione pcepta idulgẽtiã, pmereri.

ITem ex concilio agathensi.

Nõ habeãt catholici: q his trib⁹ tpib⁹ cõicare desinũt.

SEculares q i natali dñi pascha pẽtecoste ñ cõicauerint catholici ñ credãt: nec int catholicos habeant. ITem ex concilio toletano.

Corripiãtur qui in ecclia cõmunicare contemnunt.

SIq itrãt ecclĩam dei & dep hendũt nũq̃ cõicare: admoneãt: q si ñ cõicãt: ad pniam accedãt. si cõicant nõ sp abstineãt. si nõ fecerint: abstineant.

ITem ex concilio elibertano.

Ante sanctam cõmunionem a ꝓpria uxore quisq̃ contineat.

OOmnis hõ añ sacrã cõionez a ꝓpa uxore abstinẽ dz trib⁹ aut q̃ttuor aut octo dieb⁹: nec int catholicos ꝓnũerabit: q i istis unius delicz tpib⁹ pascha pẽtecoste & natali dñi non cõicauerit.

b OOmnis homo. abstinere quantũ in se est: ut non exigat: exactus tamen reddere debet quolibz tempore: ut. xxxiij. q. v. si dicat. nõ eñ est preceptum quod hic continetur: ut nõ. xxxiij. q. iiij. uir cum propria. si. xxiij. di. c. ultimo.

c Riforme est corpus. in calicẽ. quia iunctura corporis dñi cuz sanguine designat unionẽ corporis cũ aia.

ITem sergius papa ait.

Quare tres partes fiãt ex corpe christi.

TRiforme cẽ corp⁹ dñi: ps oblate in calicẽ missa corp⁹ xpi qđ iã resurrexit mõstrat. pars comesta: ambulãs adhuc sup terrã ps i altari usq ad misse finem remanẽs: corp⁹ i sepulchro: qz usq ad finẽ seculi corpa scõz in sepulchris erunt.

ITem ait clemens papa.

A qb⁹ sẽ ꝓtractãda sacra dominica

TRib⁹ gdib⁹ ꝓmissa sẽ sacra diuinoz secretoz. i. pbyto diacono & mistro: q cũ tioze & tremore clericoz reliqas corpis dñi custodire fragmẽtorum debent.

IDem. Tãta i altario certe holocausta offerãt: quanta pplo sufficere debeãt: q si remãserit in crastinũ nõ refuceãt: sz cũ tioze et tremore clericoz et diligẽtia ꝓsumãt. q ãt residua corpis dñi: q̃ in sacrario relicta sẽ ꝓsumũt: ñ stati ad accipiẽdos ꝓmũes cibos ꝓcũcant: ne putẽt sãcte portõi miscẽ cibũ: q p aq̃liculos digerẽ i secessũ diffudit. si igit mãe dñica portio edit usq ad sextã ieiunent ministri: q eã ꝓsumpserũt. & si ẽtia uel q̃rta hora acceperint: ieiunẽt usq ad uespas: sic secreta sãctificatõe cẽna custodienda sunt sacramenta. Precipim⁹ etiaz: ne unq̃ extero clerico ecclie sine laico de fragmentis oblationũ xpi ad mensã ponat. vñ scis tu: qui passim sanctuarij panes indignis impendis unde nosti si a mulieribus mundi sẽ. Dinc et dauid ab abimelech sacerdote interrogatus: cũ panẽ sibi ad comedẽdum posceret: cuz se mũdum ante triduum profiteretur: panes propositionis manducauit.

ITem isidorus.

d Ambulans. id ẽ designat corpus domini i eo statu in quo fuit ante passionem: uel designat ecclesiã adhuc militantem.

e Finem. hodie nõ seruantur: sed due partes sicce comedantur. pria sicca pro animabus sanctorum ad laudem dei. altera sicca pro illis qui sunt in purgatorio. tertia cum sanguine pro illis qui sunt in peccato uiuentes. G.

f Ribus gradib⁹. id est ministrioꝝ trium graduum.

g Cõmissa. id est tractanda.

h Sacramenta. id est corpus & sanguis: que sunt sacramenta unitatis ecclesie: ut. j. e. quia passus. corpus eñ christi & sacramentuz est et res sacramenti: ut. ã e. i summa. j. e. hoc ẽ quod dicimus.

i Reseruentur. j. e. di. presbyter eucharistiaz ꝓra: extra de off. aꝑpi. officium contra. sed ibi iubetur refuari ad op⁹ morientium: hic prohibetur reseruari ad op⁹ consecrantium.

k Putent. simplices uel ipi presbyteri.

l Discere. sz nec species ille alijs cibis pmiscentur. non enim i stomachum descendunt: quare per secessum nõ emittuntur. licet eñ ex ipsis aliquis reficiatur non tamen incorporat nec in stomachũ descẽdit: nec p secessuz emittitur. interduz eñ odore recreatur homo: qui tamen nec in stomachũ nec in secessum dirigitur. dici potest: q species bene descendũt in stomachum. nam aliter quomodo euomentur. j. e. siquis per ebrietatem. vñ forte per sudorem emittitur de corpore. certum est q species q̃cito dentibus teruntur tã cito in celum rapitur corpus christi.

m Per aqualiculos. id est per occultos meatus. vl. Pinguis aqualiculus protento sesquipede extat.

n Clerico. aliene iurisdictionis. & sic non est contra infra eodem non prohibeat.

a Qui scelerate. quod dilectus. ironice dicit.

b Probibet. id est examinet uel purget. id est purgatum se uel ꝓbatum reddat. viij. q. i. in scripturis.

c Timorem. scʒ domini.

d Docet. hec tria debet hr̄e: qui uult accipe corpꝰ xp̄i. timorē fidem ꝛ dilectionem.

e Corpꝰ. solet q̄ri qd demōstref ꝑ hoc ꝓnomen hoc: aut panis aut corpꝰ xp̄i. panis non q̄ ille nō est corpꝰ xp̄i. itē nec corpꝰ: q̄ nō uidef ꝙ añ totius forme ꝓlationē fiat trāssubstātiatio. ad h̄ dico ꝙ ꝑ hanc dictionem hoc nihil demonstraf. nā ip̄a materialiř ponif ibi. Sʒ hic q̄ro q̄liter ꝑ dictionem nihil significantem fiat trāssubstātiatō. itē dn̄s utebaf significatiue uoce illa ꝛ nos utimur materialiter: ergo non facimus ea q̄ ipse fec̄ qđ fieri debʒ. ꝫ. e. seꝑtura. hic oʒ ꝙ magis operur fides q̄ʒ rō differendi. q̄ fides nō hʒ meritū. ꝫ. de pe. di. iiij. i domo. Ad hoc dico ꝙ ea uis data est ip̄sis uerbis ꝙ ad eorū ꝓlatōnem fiat trāssubstātiatō. j. e. accipite. Item iō sacerdos ea ñ ꝓfert significatiue q̄ nō posset ea ve ꝓferre. mentiref enī si dicēt hoc est corpꝰ meū. Itē qđ si q̄s ꝓferret uerba hec post mortē xp̄i āte resurrectōnem ꝯficeret ne? uidetur ꝙ nō: quia corpus christi tūc erat mortuū ꝛ inanimatum ergo si trāssubstātiatio tūc fiet: tūc transiret in corpꝰ mortuū ꝛ iāiatū. ꝛ sic inutiliř sumēf: q̄ nō uiuificaret uł ꝯferret aliqđ corpꝰ mortuum? Rñ. nēo potuit ante resurrectōʒ ꝯficere corpꝰ xp̄i nisi xp̄s: sic ergo data ē forma: ut tm̄ pꝰ resurrectionē hoc fieret ꝑ illud: hoc facite i meā ꝯmemorationē: iō enī nō cantaf missa in illo triduo ꝛ itelligo ꝑ synodocen. ꝫ h̄. lxxv. di. ꝙ a p̄rībꝰ.

Inficiūf nō mūdāf scelerosi: qui cōicare nō desinūt.

Qui scelerate uiuūt i eccłia: ꝛ cōicare ñ desinūt putātes se tali cōiōne mūdari: discant nil ad emūdatiōʒ ꝓficē sibi dicente ꝓpheta: Quid ē qđ dilectꝰ meꝰ fec̄ i domo mea scelera mlta? nunqd carnes sc̄e auferunt a te malicias tuas? ꝛ ap̄ls: ꝓbetꝰ igt se hō ꝛ sic ď pane illo edat: ꝛ ď calice bibat. Item ex. viij. synodo basiliꝰ episcopus dixit.

Dānationē nō salutē acq̄rūt: q i digne sacramētis xp̄i cōicant.

Timorē docʒ nos ap̄lus dicēs: Qui māducat ꝛ bibit i digne: iudiciū sibi manducat ꝛ bibit. fidē uero edocʒ nos s̄mo dn̄i dicēs: hoc ē corpꝰ meū qđ ꝓ multis daf. hoc facite i meā ꝯmeōrationē. ꝛ ap̄ls ď unigēito ďi filioꝰ: hūiliauit semetip̄m factꝰ obediēs usq; ad mortē: mortē aūt crucis. Cū ei aīa hʒ fidē: his dc̄is cōsiderat magnificentiā glē ip̄iꝰ ꝛ admiraf nimietatē hūilitatis: q̄ꝰ tātꝰ ac tal' obediēs fuit p̄ri usq; ad mortē ꝓ uita nr̄a. puto q̄ ꝓuocāi possit usq; ad effectū ꝛ dilectiōʒ ip̄iꝰ ꝛ ďi p̄ris q unico filio ñ pepcit: sʒ ꝓ nob oībꝰ tradidit illū. talē ergo fidē ꝛ affectū ꝑpare dʒ in aīo suo is q panē ꝛ calicē domini pcipit. Item augꝰ. i li. q̄stionū nūeri.

Non a quo sed añ quem offeraf considerandū est.

f Ap̄lus. hic probat ꝙ cōicando dilectionem debemꝰ hr̄e.

g Filio. scʒ christo.

h Puto. q̄ tenemur hos diligere q nos diligūt: ut extra ď testa. cum in officijs. imo nec solū sufficit diligere diligētes se imo inimicos. xxiij. q. iij. sex sunt differētie. historiā habes. i. q. i. si q̄s inq̄t.

i Tradidit. quo ad sufficientiam non quo ad efficientiam. ꝫ. ď pe. di. iiij. §. itaq; peccata.

k Et dixit. turibula alienū. omīs ignis alienꝰ dicebaf ad sacrificandū p̄t illū q celitꝰ. viij. die ď celo erecti tabernacli missꝰ ē. i. q. i. sic.

l Seminate. i. disꝑgite huc ꝛ illuc: ut ineniatis turibula.

m Quia sanctificauerunt. i. pena eis illata ꝓ peccatis fuit exemplūʒ alijs ne similē penā incurrāt. ꝛ ita sanctificauerūt ea quo ad exēplum. h. i. pēas peccatoꝝ suorum in exemplum in alijs statuerūt satisfactionis offerendo turibula. vij. q. i. deniq;. ꝫ.

n In. id est contra.

o Et sanctificata sūt. ꝫ. xiiij. q. v. scriptū ꝫ. abomiabiles dicūf uictime impioꝝ nō q̄ bona sit oīs creatura ꝛ a dō dilecta: q̄ sc̄ptū ē nil odisti eoꝝ que fecisti. sed q̄ꝫtūʒ ad offerētes. q̄ praua intentōe offerūt exemplo chaim. Qđ aūt dr̄ mūera ab offerēte placuerūt ꝛc. i. eo nō reprobanf mūera: sed potiꝰ offerentiū merita ꝯstimendo eum uiua dignum: munera ergo non reprobat: sed praua opera operantiū. xc. di. chaim.

Et dixit dn̄s ad moysē ꝛ ad eleazaꝝ filiū aarō sac̄dotēʒ tollite turibula aurea e medio exustoꝝ ꝛ ignē alienū hūc sēiate ibi q̄m sc̄ificauerūt turibula pc̄oꝝ hoꝝ i' aīabꝰ suis: ꝛ facies lamias ductiles: circūpones altāia q̄m oblata sūt añ dn̄ʒ ꝛ sc̄ificata sūt: ꝛ facies i signū filijs israel. Sʒ notādū nouo modo dicta sanctificata pena eorum a quibus peccatū hoc fuerat ꝑpetratuʒ: q̄ ꝑ eos exemplū datū ē qđ timerēt ceti. Circūpositōes āt altāi cur ex eis fiēi uoluit: addidit dicēs: q̄m oblata sūt añ dn̄m ꝛ sc̄ificata sūt i filijs israel ñ ergo i eis reprobariꝰ uoluit: q'a tlibꝰ oblata sūt: sʒ hoc potiꝰ cogitāi ꝛ attēdi añq̄ʒ oblata sūt. i. añ dn̄m ut plꝰ i eis ualēt nomē dn̄i: ante quē oblata sūt: q̄ʒ pessimū meritū eoꝝ a qbꝰ oblta sūt. Item ex decreto pape pij.

Penitētia eius cuiꝰ negligētia de christi sanguine aliquid stillat.

Si ꝑ negligētiā aliqđ de sanguie stillauēit i' t̄rā ligua lābef: tabula radef. si ñ fuēit tabula ut ñ ꝯculcef: locus tñ radaf et igne ꝯsumef: ꝛ cinis itra altāc cōdaf: ꝛ sacerdos. xl. diebꝰ pēiteatꝰ si sup altare stillauēit calix: sorbeat mister stillā: ꝛ tribꝰ diebꝰ pēiteat. si sup linteū altaris ꝛ ad aliud stilla ꝑuenerit. iiij. diebꝰ pēiteat: si usq; ad t̄tiū. ix. diebꝰ pēiteat si usq; ad q̄rtū. xx. diebꝰ pēiteat:

p In signū. contra. xv. q. i. mulier. sʒ nō ē ꝯtra. nā; ibi ꝛ ibi q delīqūt puniti sunt: sʒ turibula non peccaueīt nec cū eis pc̄im ē. sicut cuʒ pecus de peccat muliere. seruaf ergo hic ut fiat in signum pene dilate: ꝛ pecꝰ occidi iubetur ne cuʒ eo alia pecc̄et. preterea pecus non possʒ duci in aliam formam sicut turibula imo ꝛ si subtiliter inspicias ꝛ turibula destruuntur cū formaʒ amittant. ar. ꝫ. ad exhi. inꝰ scribit. §. si q̄s. xxij. q. ij. h̄ius. h. ibi l cōflata.

q Reprobari. scʒ tantum.

r Quod a talibus ar. ꝙ priuilegium concessum ab apostolico heretico ualeat. qđ falsum est. sup. xij. q. ij. alienationes. contra xxxij. q. v. preceptum contra. vij. q. i. factus est. ar. ꝙ hereticus prelatus agit ecclesie cui p̄est.

s Si per negligentiam. ď sanguine. i. de sacramento sanguinis enim christi a corpore christi separari non ualet: ergo nec stillare nec fluere potest.

t In terram. i. in tabulam terre adherentē: ut patet per sequentia Sed nunquid sacramento cadente cecidit ibi corpus ꝛ sanguis dic ꝙ sic. ꝛ tādiu credes ibi esse corpus ꝛ sanguinem: q̄diu apparuerint ibi accidentia. cum uero propter rasuram nō apparuerint dic ibi non eē. Sed nunquid humor cadit i terram: nō: sʒ obijcif cum sola accidentia maneant ibi: sed accidētia nō habēt pondus q̄ solū corpꝰ habʒ pondus: qualiř ergo dicūf accidētia cadere cū non habeant pondus. Sed dic ꝙ ponderositas adhuc manet cū accidentibus alijs. ꝛ tamen nihil est ibi ponderosum. Itē sm̄ h. ꝛ haʒ. accidētia reddūt locum humidum ꝛ rubium: extra de cele. mis. cum marthe. §. preterea.

u Peniteat. hec pn̄a erit: ut tot diebus ieiunet ꝛ tot diebus abstineat a sacramētorum cōione: ut. xlv. di. c. ij.

x Ad aliud. i. lintheū. sed per temeritatem sumentis.

y Sumatur. i. calice. ꝛ ita si quid turpe in calicē cadat nō tenetur

accipere.h.t.b.

a s Iquis per ebrietatem.eucharistiam.i.sacramentū eucharistie.i.corp⁹ xpi qō ē species panis.j.e.nō ē iste panis.

b Peniteat.hoc ad cautelā positū ē.xxxiij.q.ij.in lectum:ul' qr non debuit sumere cū eēt infirmus.t ita fuit in culpa.ff.ad.l.aql'. idē inf.§.muli ierem.ul' quia non debuit sta tim comedē ci bum ulgarē: ut.s.e.in trib⁹ alias infirmitas excusat.arg.s. di.v.ad eius.et di.vi.testamen tū.silis pnia i- ponitur i alio casu.xxi.q.iiij sigs cor.

c p Ere- et qb⁹ sez femis.

d Prohibet s. di.v.ad eius

e Per semet ipsum. uel per diaconuz si ne cesse ē:ut.xciij di.pūte.ul' pre latum catholi cum.xxiij.q.i cepit.

f Sacerdo tuz.missa ex quo p̄tra rium colligit: q' alio tempo- re posset ingre di p̄sbyteriuz. xxxij.di.hospi tem.

g Ytolum. Nstitu tio.missarum. oñdit q' missa nō dz celebrāi alit̄ q̄z i metro politana eccle sia.Solet q̄ri institutā fuer sacramēta cuz absq; eisdē de us posset būa- no generi uitā eternaz gratis donāe.Hñi.tri bus de causis propter humi litatem eruditi onem exercitationem.propter humilitatem:ut dum homo ex dei precepto se rebus sensibilibus seu inferioribus reuerenter sbijcit ex hac obedientia apud deum magis mereatur.ij.q.vi. qui se scit propter eruditionē:ut per id quod uidetur foris in specie uisibili ad inuisibilem ueritatem :que intus est agnoscendam mens eru- diatur.j.e.q' corpus.vl.fide.propter exercitatōem:qz cū hō ocio sus ē nō debeat:p̄ponitur ei unilis t salubris exercitatō i sacris ut uanam t noxiam declinet occupationem:iuxta illud :sp aliqd facito tē.j.di.v.nū q̄z.h. t alibi ociositas t uoluptas tē. extra de renū.nisi cum pridem.§.uerum.

b s Acrificium.scz species panis t uini q̄ dr sacrificiuz: quia sacrificatur.

i Inuisibile.i.signuz inuisibile corpus christi:quod ē sacramētū t linteamia q̄ tetigerit stilla trib⁹ uicib⁹ minister abluat calice suppo sito t aq̄ ablutiōis suāt' :t iuxta altāe recōdat'. Tē ex pniali be de presbyteri.

Que penitentia sit imponenda ei qui sacramentum euomit.

Si qs p ebrietatē uel uoraci tatē eucharistiaz euomerit xl.dieb⁹ pēiteat'si laic⁹ ē.clerici ul' mōachi seu diaconi p̄sbyteri.lxx. dieb⁹ peniteāt.epi.xc.si p infirmi tatis cā euomerit.vij.dieb⁹ pēite ant. Tē ex pcilio remēsi.c.ij.

Sacerdotes non nisi per se diuia sacramenta ministrent.

Peruenit' ad noticiā nr̄az:q qdā p̄sbyti i tm̄ paruipēde bāt diuia mysteria.ut laico uel fe mie sacr̄ corp⁹ dñi tradant ad de ferēdū infirmis:t qb⁹ phibet ne sacrariū igrediāt:nec ad altāe ap propinquēt:ill' sca scō pmittūt qō q̄s sit horribile q̄ps detestabile oim religiosoz aiaduertit prudē tia.igit interdicit p oia synod⁹ ne tal' temeraria p̄sūptio ulteri⁹ fiat sz oimodo p̄sbr p' semetip̄m infir mū cōicet. q' si alit fecēit: gd⁹ sui piculo sbiacebit. Tem clemēs papa.

Qñ celebrat missa: p̄sbyteriū laicus ingredi non presumat.

Sacerdotū' alioz q̄ clericoz ecclijs suiētiū honōes a lai coz loco discrete apparē pueniūt q̄obrē nlli laicoz̄ liceat i eo loco ubi sacerdotes t relīq clerici cōsi stūt:qō p̄sbyterium nūcupat':qñ missa celebrat psistē:ut libē ac ho norifice possint sacra officia exer cere. Tem ex concilio gerun densi.

ecclesie.i.q.i.multi.Ex rubrica apparet sic legendam eē litteram:ut inf hec duo distinguatur.

k Sacrum.id'est id quod deo offertur.

l Signum.i.signum rei inuisibilis:uel signum rei sacre inuisibilis.

m Sacramentū est.i.non ē diffinitio generalis.nā corp⁹ xpi nobis inuisi bile est sacramentuz ec clesie.t ita non est uisi- bilis forma.pōt tamen dici q' sit generalis: qa corpus uisibile est bis saltem qui cū eo sunt.t si non nobis.uel ordia litterā sic ita q' nō agat de diffinitione uisibilis forma est sacramentuz inuisibilis gratie.

n Signum est.id ē species panis et uini ē aliqd quod p̄ter id quod uidetur aliqd ostendit t innit:sic cir- culus uinū uenale.

o Ex se.id ē ex forma t compositōe sui:nam panis fit ex granis pu ris. sic itelligitur corp⁹ christi ex mēbris suis.

p s Species.hoc ad panem.

q Et similitudo.i.for ma ad uinum.

r Vocabula.id est no cabula nocantur illarū rez:que fuerunt añ:scz panis t uini cum iā nō sit.scriptura eiñ speciez panis panem t speciez uini uinū t corpus dñi pané t sanguinē uinuz t calicem conuenit ap pellare,ppter speciē pa nis t uini:ut ibi probet se homo .t sic de pane tē.ut.j.e.quia passus. t ibi ego sum panis ui uus tē.ō pe.di.ij.§. cū igitur vl.item domin⁹

s Que ante.i.retinent t ita uox iteritu rei nō amittit significationem licet res pereat. t hic ē ar.ō eos qui dicunt sb- stantiā panis t uini ibi eē post consecratōnem qz nō p̄uertūt in corp⁹ xpi ut dicūt. sz ō eos ē j.e.nos añt.t.c.panis. sz exponūt q̄ antea fue rūt sola:sz mō ñ sūt sola:qz ibi tā latet corp⁹ xpi.alij dicūt q' desinit ibi eē pa nis t uinū sz differūt.nā qdā dicūt ipa mutari t p̄uerti i corp⁹ xpi. alij i mi bilū redigi ul' i p̄mordialē materiā resolui.istī utrisq; obijcit' ō fo'a sapo re t colore t alijs accidētib⁹ i quo sbiecto sūt t eoz qdā dicūt q' i aere. alij eē sine sbiecto miraculose.nā cedit nā miraclo: ex ō cele.miss.cū marthe.§.i.

t Misse.eius que celebrat in sabbato quatuor tempoz septembris.

u Sacerdos.ar.q' aliqs añ greg.ofones fecit in missa. alit eñ nō expo neret seipm nec diceret:q̄uis tē.

x q Elia corp⁹.necessariū.i.utile t pgruū alias necessariū ieuitabilitaī de pe.di.ij.charitas.alias cōmoditas.j.di.v.ne tales.

y Sacramentū.i.corp⁹ t sanguinē qō est sacramentū t res sacramenti.

z Consecraret.supple t instruerēt in posterū ab alijs consecrandum.

t Et coleretur.id est consecraretur.

a Per mysteriū.i.sub uelamine panis ⁊ uini.i.q.i.multi.
b In precium.i.redemptionem nostram.B.
c Et indefessa.i.non remissa ⁊ indeficiens.
d Currebat.id est festiabat redimere nos per passionem:iuxta illud:Exultauit ut gigas ⁊c.
e Redemptō.fca per christum in cruce.
f Redemptionis.i.fides passionis p quā redempti sum⁹:uł p̄dicatio sacrificij qō erat nostra redemptio.
g Oblatio.id est corpus et sanguis.
h Et pennis:q; p̄ eaz non erit alia:ex ō cele. mis.cū martbe.
i Muneris.i.corpoꝛl ⁊ sanguis uel sacrificij
k Et sanctificatiōe.i.vbis significatiꝫ⁹ ⁊ ipso prie dicit repetita.et dr repeti ꝓpter hoc vbuz accipite quod repetit: nam non repetitur:immo alia est forma.nota tñ q; qdā dicūt q; totuz illud hoc ē corp⁹ meuz ⁊c.hic ē sanguis meus ⁊c. est una forꝫa. sed tu dic q; due sunt .⁊ q; ad ꝓpatōez ist⁹.hoc ē corpus ⁊c.trāssbat' panis in corp⁹.Et ad ꝓpatōez ist⁹ ł ē sanguis:uinuz ꝓuertit i sanguinē. Sz obijcit nōne ibi añ erat sāguis : exquo erat ibi corpus ? sic quia ubicū qz corpus et sanguis : sed nō fuit ibi sanguis p̄ter p trāssubstātiatiōz sed per mixtionē: ut dixi.ū.e.comperimus.
l Conuertunt.bñ dic̄ ꝓuertunt uel trāssbant ut alij transeunt uel trā seant : sed non fiūt nec icipiunt.nibil eñ fit uł incipit eē corp⁹ christi: potest tamen concedi: q; de pane conficiat uł fiat corpus christi:sicut de aqua fit crystallus : sed securius non cōcedit hoc.⁊ ubicūqz inuenit panis uel ō pane fit ł conficit corp⁹ xp̄i sic intelligitur.id est transit incorpus christi:ut.ꝯ.e.panis.uel expone sic.id est sb specie panis uel latet uel incipit esse uel latere corpus christi:ubi ante consecrationem non erat.si enim panis corpus christi fieret: singulis diebus ei adderetur aliquid quod prius non erat.⁊ sic semper augmentaretur.itē qualiter uniretur diuinitati iste panis ⁊ ille:item si panis est corpus christi ergo aliquid quod non est natum de uirgine.⁊ sic aliquid inanimatuz est corpus christi:ergo est animatum ⁊ inanimatum :ergo non solum de uirgine habuit originem. Non intelligas ergo q; aliquod augmentū sumat ex tali conuersione:nec eo modo quo cibus conuertitur in carnem:sed est ibi corruptio.id est definit ibi esse substantia panis ⁊ uini nulla tamē generatio.unde non potest dici q; sit ibi uera transubstantiatio quamuz ad b ut noua essentia ibi generetur.
m Adoptiuus.quia qui filij ire fueramus:facti sumus filij dei.christus autem nullo modo filius dei adoptiuus dicitur:quia non potest dici de filio dei:qe x non filio factus sit filius eius.
n Dernisti.id ē obtinuisti quasi tāqz ex meritl per merita mīricordiā a deo gratis consecutus fuisti.ut enim ait augustinus misericordie meritum nullum est.si enim merito conferatur: iusticia est non misericordia:nel meruisti.id est digntus fuisti:ut illud:quia meruisti portare regem:id est digna fuisti inuenta.
o Lesa.i.corrupta labe peccatorum:uel lesa:id est ledenda scilz peccato : quia pcā nos miseros faciunt.ā.e.quotidie.
p Immaculata. in p ualde, id ē ualde maculata putredine peccatoꝝ.
q Credita.s. tria commissa t.b.
r Q Elia passus. In prima pte dicitur nobis ideo deum corp⁹tum i sacro cōmendasse:q; illud pro nobis obtulit passiōt ⁊ nos facit illō corpus.⁊ dicit qualiter. In se cūda pte dicit q; si hereici accipiunt corpus christi cōra se accipiunt:cum iste pānis significet unitatem ⁊ ipsi querunt diuisionez. In tertia dicit : q; quicūqz baptizatus ꝓficere efficitur corporis domini :et si ante decedat q̄z ō pane illo edat uel ō calice bibat.
s Quod etiā fecit ō simplex est relatō.nam refertur ad ecclesiam nō ad corpus suū sū ptū ō vgie ō q; mo ꝓcessit ū g̃ fecit nos corp⁹ suū qō natū ē ō vgine.⁊ sumit' i altari sb spē panis ⁊ uini:sz fecit nos corp⁹ suū spuale.s.ecclesiā fidelium:ut.ā.e. ꝓmēdauit.sz iō dicit spuale sz ꝓstet de corpalib⁹ ptib⁹.s.fidēbus q; ptes ei⁹ nō corpali sz spuali uiculo charitatis i ci⁹ ꝓpositōe uniunt sz corpa seq̄strent.ꝯ.e.hoc sacr̄m.imo ⁊ p illud digne sūptum efficimur unū cū xp̄o ēt i natura.ꝯ.e.i christo pater.
t Nosmetipos.pticipatōe corpis sui fecit nos dignos beatitudine eterna:qua fruit eius humanitas.
u Facti sum⁹.p fidē ⁊ charitatē:ex de sū.tri.⁊ fi.ca.dānamus.
x Per misericordiā.i.remissionē peccatoꝝ.
y In horreo.i.in ecclesia.
z Dedistis.i septis:ut olim fiebant uoce:ut fit bodie.ꝯ.di.iiij. baptizandi.
a Cepistis.ar.ꝯ.di.iiij.sine pnia.sz hoc i reuerētiā sacri.
b Et panis.de corpe ecclie.qō p̄ oñicū corp⁹ figurat.
c Unū.sine unum panem ex plurib⁹ granis:sine unum corpus

christi.ex pluribus membris purissimis cuius figuratum ē eccle sia sacrosancta:que ex pluribus personis adunatur.

a Potum.id est potabile.

b Mysterium unitatis.id est corpus domini: quod est signum unitatis:ut j.e.hoc sacramentum.

c Sed testio nium.j.di.iiij. nisi est aliqua tenus.

d Corporis. id est unitatis eccle per cor p° christi signi ficate.

e Significat nam ipsi sunt etiam ipa eccle sia.ē.xxiiij.q. i.scisma ⁊.c.oi bus.l.

f Quum frā gitur ho stia. Hoc totū referas ad spe cies exteriores ⁊ sz hoc dices ipa accidentia frangi et dare sonitus. Sed nunquid ante fractionē totū corpus erat sb qualibet par te illius hostie nisi pars corpo ris ꝓmensura bat se parti bo stie? Sed non fuit sb qualibz parte hostie: ergo sequitur: q aliquid mo do ē sacramē tū eucharistie quod ꝓus nō fuit: quia cum forma integra fuit:nulla pars eius poterat di ci sacramentū quia sub nulla tūc erat corp°. Si dicl q cor p° xpi est in q̄ libet parte ho stie :ex hoc se quitur q idem corp°sit q̄tum libet magnum ⁊ q̄tūlibz par vum .et q corpus ipsum cō munē formaz habeat.⁊.sit to tum rotunduz ⁊ quadratum sz quod est sa cramentum. Sed his obiectionibus respondet per similitudinē speculi quod frangitur.ubi eadem forma resplendet in paruo et i magno speculo.

g In quibus.reprehenduntur quidam clerici qui nō crede bant uerum corpus ⁊ sanguinem sub illis speciebꝰ latere: cum nullus laicus sit qui ignoret hoc domino dicente: caro mea uere est cibus:ut j.e.cibus.

b Infantium.id ē popularium qui infantibus collatione clericorum cō parantur di.iiij.deniqꝫ unde querendo dicit:quomodo clerici ignorāt:qđ laici sciunt.i.q.i.nullissimis.

ꝓtra se accipiūt.qz illi q̄rūt diuisi onē:cū panis iste idicet unitatē. sic ⁊ uinū i multis racemis fuit ⁊ mō unū ē.unū q̄ in sua natiuitate calix p°pssuraz torcularis:⁊ nos p°illa ieiunia p° labores post hūi litatem ⁊ contritōnem i noie xpi iam tanḡ ad christi calicem ueni stis.⁊ ibi uos estis in mensa:⁊ in calice nobiscum uos estis. simul eñ hoc sumimus simul bibimus qz simul uiuim°. Item i fmōe de infantibus. Ita dns noster ie sus xpus nos significauit nos ad se ptinē uoluit.mysteriū pacis ⁊ unitatis nre i mēsa ꝓsecrauit.qui accipit mysteriū unitatis ⁊ nō tz uinculū pacis:ñ mysteriū accipit p se:sz testimoniū ꝓtra se.nulli ē aliqten° dubitādū:unūquēḡ fide liū corpis ⁊ sanguis dñici tūc eē pticipem:qñ i baptismate mēbꝝ efficit christi: nec alienari ab illi° panis calicisḡ ꝓfectio: ēt si añḡ panē illū comedat calicēḡ bibat de hoc seculo migrauerit.i unita te corporis christi cōstitut° sacra mēti quippe illi° participatōne ac beneficio nō ꝓuabit:qñ in se hoc qđ illud sacrm significat ⁊ inuenit.

Item in libro sniaꝝ prosperi.

Dum hostia frāgitur: passio xpi ad memoriam redit.

Quum frāgit hostia:duz san guis ō calice i ora fidelium fū dit:qd aliud q̄ dñici corpis i cru ce imolatō eiusḡ sanguis de latē effusio designat? Item leo epi scopus ⁊ sancta synod° q̄ in urbe romana ꝓuenit: clero honoratis ⁊ plebi ꝓsistenti constantinopoli ita scribit.

De ueritate corporis ⁊ sanguis christi:nulli ambigere licet.

In quibus istis ignorātie tene bris i quo hactenus desidie torpore iacuerunt:ut nec auditu discerēt:uel lectiōe cognoscerēt: quod i ecclesia i oim ore tam ꝓso num ē:ut nec ab infantium° liguis ueritas corporis ⁊ sanguis xpi i ter cōionis sacra doceat: qz i illa mystica distributiōe spūal' alimo nie hoc impartit:hoc sumitur:ut accipiētes uirtutem celestis cibi i' carnē ipius.q caro' nra factus ē transeamus. Idem ' est cibus re fectōis ⁊ cibus sanguis.sicut eñ caro dñi uere ē cibus:ita sanguis uere est potus. Idem est corpus de quo dictū ē:caro mea uere ē ci bus:⁊ sanguis meus uere ē pot° Circa hoc corpus agle^m sunt:que alijs circūuolāt spūalibus .uñ et idē corpus christi edim°: ut uite eterne possim°eē participes. Idē Cuius clare° argumētis utimur: suis utamur exēplis:Incarnati onis quoḡ exemplo astruamur mysterij ueritatē. Quid hic q̄ris nature ordinē i xpi corpe:cū pter naturā sit ipe christ° pt° ex uirgie.

Item ambrosius i libro de ca thetizandis rudibus.

Nō natura nascit: sz ꝓsecratiōe nob ꝓficit corp° ⁊ sanguis xpi.

Panis° ⁊ calix nō q̄libz sz cer ta ꝓsecratōe mystic° fit nob nō° nascit. ꝓinde q ita' fit nob: q̄ nis sit panis ⁊ calix, alimētum ē resurrectiōis' nō sacramētum re ligiōis.nō q bñdicim° ' gratiasḡ agimus domio i oñi eius mune re° non tñ spūal' uez ēt corpali. Idem in libro de officijs.

Qđ añ bñdictionē ē pāis ⁊ uinū p° bñdictionē ē corp° ⁊ sanguis.

Ante bñdictiōz illa species noiat':p° bñdictionē corpus significat. Itē i illo sacro xps ē. Itē: q māducauerit hoc corp° fiet ei remissio peccatoꝝ'. Item augustin° in libro sniaꝝ ꝓsperi.

Sub specie panis ⁊ uini inuisibilē xpi carnē ⁊ sāguinē honoramus

Nos' aūt i specie panis ⁊ uini quā uidemus: res inuisibi les.i.carnē ⁊ sanguinem honora mus.nec similit ꝓphēdim° has duas species:quē admoduz ante ꝓsecrationē ꝓphēdebam° cum fideliter fateamur añ ꝓsecratiōz

i In carnem. spiritua lem.id est in corp° spiri tuale a carne figuratuz in ecclesia.iij.q.ij.en geltrudam.ē.e. qz pas sus.

k Caro .id est homo habens carnez nostrā.

l Idem cibus.id est si milis.

m Aquile. angeli uel fideles quorum iuuen tus :ut aquile renouat ur.xxiij.q.iiij.cum i le ge.xxiiij.q.i. quoniam uetus.

n Clare.id est sicut il le carnem nostraz sum psit:ita ⁊ nos sumam° carnem illius:id est ea ius uerba sumimus in argumentum hec.s. ca ro mea uere est cib° rē. de illo sumamus exem plum incarnatōnis sue j.e.reuera.

o Panis.sed certa id est diuina.

p Sit nobis. id est ad nostram utilitatem.

q Non nascimur .id ē non ex natura sed mi raculose conficitur:ex tra.e.cum marthe.v.ce dit.

r Ita fit.id ē q ita cō secretur nobis corpus christi.

s Resurrectionis. id est spiritualis refectio anime a peccato resur gentis.ō pe.di.i.§. hoc idem resuscitatus.

t Benedicimus.agi mus .id est nō est sicut corporalis esca quam benedicimus.⁊ gratias deo agimus:quod qui dē facim° i omni mūe re rē.

u Munere.quod a gere debemus.

x Spiritualī .id ē ali quid significante.

y Ante benedicti onem significa tur.⁊ licet uerba succes sīne proferantur: nō ta men successīne cōsecra eratio fit:sed in uno in stāti corrumpitur pāis .s.in ultimo instanti prolationis uerborum.⁊ licet panis sit corpus cōposi tum:momentanea est tamen eius corruptio.ē.c.quia corp°.vsi.ergo.

z Peccatoꝝ.uenialiū uel etiā mortaliū si p fidē:ut .ē.e.cū oē ⁊.ē.e.spēs.

a Nos aūt.ꝓphēdimus.i.intelligim° uel accipimus.nam ibi erat ue rus panis ante ⁊ uerum uinum:modo sunt tantū accidentia:ut.ē.

c.di.species ꝛ.j.e.di.panis in altari.

a Ego berlengarius.omnẽ.hoc facit ex abundãti qꝛ nõ teneť se purgare nisi de heresi de qua erat ifamat⁹.ar.ij.q.v.pſbyter si a plebe licȝ sit ar.ↄ qꝛ qui deligt i uno fact⁹ est oim re⁹.ã.de pe.di.v.cult.ꝛ errat i tota trinitate:qui errat in una ꝑsona.j.di.iiij.in synodo.

b Panẽ.i.spẽs panis ꝛ uini eẽ sacramẽtũ tm̃

c Christi eẽ.i.ñ ↄtinẽ uerȝ corp⁹ xp̃i ꝛ uerum sanguinẽ p⁹ ↄsecratiõȝ

d Uel frangi.i.fracti aut tritis speciẽb⁹ sumi

e Frãgi.i.nõ tm̃ pondus ꝛ reliquas sacri q̃litates sensibus corporeis percipi fateor:sed etiã sub illis speciebus fractis ꝛ attritissimis partibus totum ꝛ integrũ christi corpus eẽ profiteor:totum manducari totũȝ sumi.j.e.qui mãducat.

f Dentibus.nisi sane itelligas uerba berlẽgarij in maiorem incides heresim q̃ȝ ipe habuit: ꝛ id̃o oĩa referas ad species ipas.nã de xp̃i corpore partes nõ facim⁹ ut.j.e.qui manducat.

g Homousion.i.eiusdem substantie.

h Lecto.hucusq; uerba berlengarij fuerunt modo sunt uerba notarij eius.

i Misit.ergo sicut ex cõmunicatõis epistola mitti dȝ ꝛc̃.xi.q.iij.cure ita ꝛ absolutionis:ut.v iij.q.ult.c.unico.

k De reuerso.ad fidẽ

l Conuerso.ad deum ar.de pe.di.i.agite.i.q. vij.didici.

m Forte.sunt qdã q ñ credũt corpus xp̃i eẽ i altari:qꝛ ipossibile eis uideť qd̃ dr̃.ꝛ ꝑterea qꝛ ñ vr̃ nisi species panis ꝛ uini.in ꝑma ergo pte põit eorȝ dubitationem:in secunda oñdit nõ eẽ impossibile ꝛ q̃re sb̃ spẽ panis ꝛ uini corp⁹ ꝛ sanguis sint in altari.

n Sanguis est.id est in altari uel creditur.

o Dixi.i illa pte.c.q ñ est hic.sed est.c.reuera

p Mutare.j.e.reuera

q Uerba uite.i.tu ipse es uita ꝛ ita qui digne te sũit sũit uitã eť nã.ꝛ ꝓpť hãc ↄfessiõȝ meruit petr⁹ ↄsortiũ ↄcelesti hitaculi.l.di.fidelior.

panẽ eẽ ꝛ uinũ qd̃ natura formauit:p⁹ ↄsecratõȝ uero carnẽ xp̃i ꝛ sanguinẽ qd̃ bñdictio ↄsecrauit.

Item.

Cõfessio berlẽgarij.

Ego berlẽgari⁹ indign⁹ eccl̃ie sancti mauricij andegauenꝭ eccl̃ie diacon⁹ cognoscẽs uerã catholicã ꝛ apl̃icã fidẽ anathematizo oẽȝ hẽsim ꝑcipue eã d̃ q̃ hactenus ifamat⁹ sũ:q̃ astruẽ conať panem ꝛ uinũ q̃ i altari ponũť:p⁹ cõsecratõȝ solũmõ sacr̃m ꝛ nõ uerȝ corp⁹ ꝛ sãguinẽ dñi nr̃i iesu xp̃i eẽ ñ posse sẽsualr̃ nisi i solo sacr̃o manib⁹ sacerdotũ tractari uel frãgi aut fideliũ dẽtib⁹ atteri. Cõfẽtio ãt sc̃e romane eccl̃ie ꝛ apl̃ice sedi ꝛ ore ꝛ corde ꝓfiteor d̃ sacr̃is dñice mẽse eãdẽ fidẽ me tenere: quã dñs ꝛ uenerabiľ papa nicolaus ꝛ hec sc̃a synod⁹ auctoritate euãgelica ꝛ apl̃ica tenẽdã tradidit: mihiq; firmauit.s.panẽ ꝛ uinũ q̃ in altari ponũť p⁹ ↄsecratõȝ ñ solũ sacr̃m sȝ ẽt uerȝ corp⁹ ꝛ sanguinẽ dñi nr̃i iesu xp̃i eẽ:ꝛ sensualr̃ ñ solũ sacr̃m sȝ i ueritate manibus sacerdotũ tractari frãgi ꝛ fidelium dentib⁹ atteri:iurãs ꝑ sc̃am ꝛ homousion trinitatẽ ꝛ ꝑ hec sacrosc̃a xp̃i euãgelia: eos q ↄtra hanc fidẽ uenerit:cũ dogmatib⁹ ꝛ cõsecratorib⁹ suis eterno anathemate dignos eẽ ꝓnũcio.q si ego ipe aliqñ ↄtra hoc aliqd sẽtire aut ꝑdicare ꝑsũpsero: canonũ seueritati sb̃iaceam. Lecto ꝛ ꝑlecto spõte sb̃scp̃si hãc ↄfessiõeȝ sue fidei de corpe ꝛ sanguie dñi nr̃i iesu xp̃i a berlengario rome corã.cxiiij.ep̃is factã:misit papa nicola⁹ ꝑ urbeſ italie germãie gallie:ꝛ ad q̃cũq; loca fama prauitatis e⁹ ꝑuẽire añ potuit ut eccl̃ie q̃ p⁹ doluerãt d̃ auerso atq; ꝑuerso:postea gaudeãt d̃ reuerso atq; ↄuerso.

Item in libro de officijs.

r Hoc dicerẽ.s.dur⁹ ẽ h̃ sermo ꝛ qs pt̃ eũ capẽ ꝛ ita scãdalizati d̃ fiñ recesserũt:qꝛ fides ñ hȝ meritũ:cui hũana rõ ꝑbȝ expimẽtũ:ar.d̃ pe.d.iiij.i domo Trib⁹ q̃ d̃ cauſ sumiť corp⁹ xp̃i sb̃ alia specie ꝛ ñ sb̃ sua uisibili.s.ut fides haberet meritum:ut hic.ꝛ ne eẽt horror carnis ꝛ sanguinis.ꝛ ne ridiculũ fieret paganis.j.e.panis ꝛc̃.quarta etiã causa pt̃ notari ibi:ne igiť ꝑles ꝛc̃.

item qꝛ non habemus in usu carnẽ crudã comedere.j.e.q; fit in fi. Sȝ quare poti⁹ sumiť sb̃ istis speciẽb⁹ panis ꝛ uini q̃ȝ sb̃ alijs: qꝛ iste due species sunt magis amice humane nature. ꝑea sicut corpus pricipaliter his duob⁹ cibis nutritur:ita pricipaliter aĩa illo cibo scȝ corpore christi ꝛ sanguine pascitur.

Quare elemẽtorꝫ species referuẽť cũ uere sit corp⁹ christi ꝛ sanguis.

Forte dicas quõ uera caro quõ uer⁹ sãguis q silitudinẽ nõ uideo carnis nõ uideo sãguis ueritatẽ:ꝑmo oim dixi tibi d̃ sermone christi qui operať: ut possit mutare ꝛ ↄuertẽ genera ꝛ instituta nature. Deinde ubi nõ tulerũt s̃monẽ xp̃i discipuli ei⁹ sed audiẽtes: qꝛ carnẽ suã daret ad mãducanduȝ ꝛ sanguinẽ suũ ad bibẽdũ recedebant:sol⁹ tñ petr⁹ dixit uerba uite eťne habeſ:ꝛ ego a te quõ recedaȝ:ne igiť ꝑles hoc diceret ꝛ ne ueluti qdam eẽt horror cruoris:sȝ manẽt gr̃a redẽptõis:id̃o i silitudie qdẽ accipis sacr̃m: sȝ uere nãe glãȝ uirtutẽq; ↄseq̃ris:ego sũ iqt pãis uiu⁹ q d̃ celo descendi

Itẽ aug⁹.i expositõe psalmi.iiij.

Nõ carnaliť sȝ sp̃ualiť xp̃i corp⁹ ꝛ sanguinem debemus accipe.

Prima⁹ qdẽ igt herẽs i discipulis xp̃i uelut a duricia ei⁹ s̃monis facta est. Cuȝ eñi diceret nisi qs mãducauerit carneȝ meã ꝛ biberit sãguinem meũ ñ hẽbit uitã eťnã: illi uero ñ itelligẽtes dixerũt adinuicẽ:dur⁹ ẽ h̃ s̃mo: qs eũ põt mãducare:dicentes dur⁹ ẽ h̃ s̃mo sepauerũt se ab illo ꝛ remãsit cuȝ duob⁹ discipuľ.discedentib⁹ illľ instruxit eos q remãserũt. Sp̃s ẽ ingt q uiuificat caro nihil ꝓdest. uerba q̃ locut⁹ sũ ad uos sp̃s ẽ ꝛ uita sť. Intellexistis sp̃ualiť sp̃s et uita sť. Intellexistis carnaliť ẽt sic illa sp̃s ꝛ uita sť: sȝ tibi nõ sũt sp̃s ꝛ uita q sp̃ualiť ñ itelligis. spiritualiť itelligite q̃ locut⁹ sũ. Nõ hoc corp⁹ qd̃ uidetis mãducaturi estis: ꝛ bibituri illũ sãguinẽ queȝ effusuri sť q me crucifigẽt. sacr̃m aliqd̃ uob ↄmẽdaui:sp̃ualiť itellectũ uiuificat uos.caro ãt ñ ꝓdest qc̃q;. Sȝ quõ illi itellexerũt sic rñderũt. Carnẽ qppe sic itellexerũt sic i cadauẽ uendiť aut i macello

s Gratia.id ẽ q̃ł corp⁹ dñi.

t In similitudine.id ẽ i specie pãis ꝛ uini

u Nature.s. corpis xp̃i.

a Prima.i.q.i. fer. ↄ ibi dr̃ q simonia fuit ꝑma heresis in ecclesia sȝ dic ꝑma.i.ꝑcipua.i. q.ulti.puer.

b Inquit.Causis dñi dis faceret sermonẽ ꝑhib⁹ aplis et discipulis aliis inter alia dixit nisi qs mandicauerit carneȝ m.ꝛ.b.s.m.nõ h.u.eternã q dã discipuli ꝑpter duriciã s̃mõis recesserũt illuc instruit dominus q̃lr h̃ eẽt intelligendũ et maxie p id qd̃ dixit.cũ uideritis filiũ hois ascendentẽ ꝛc̃. ipi eñi itellexerunt q p partes ꝛ in eadem forma deberẽt accipe corpus christi.ꝛ pterea qd̃ ↄsumerẽt illud comedẽdo.hoc ñ eẽť faciẽdũ declarat.

c Eius.s.xp̃i.

d Spiritus. id est spiritual intellectus.

e Qui uiuificat.id est prodest ad salutẽ.

f Caro.i.carnalis intellect⁹

g Et uita sũt. id ẽ sp̃ualeȝ uitam ↄferũt.ad sp̃ualiť itelligẽti uita cõferunt

h Et uita.nõ eñi carnaliť intelligẽti sunt spiritus ꝛ uita.

i Hoc corp⁹.i.ñ i eadẽ spẽ ł grossitie ł repñtatiõe:i q̃ me uideb̃it ꝑpati uidebitł mãducabitł carnẽ.m.ꝛ.s.m.b.sȝ i sacr̃o.j.e.c.pt.ꝛ.c. omnia.

k Caro aũt.i.carnalis intellect⁹.carnalẽ intellectũ uocat corꝑ itelligẽtiã:q dicũt ł credũt corp⁹ xp̃i ꝑ ptes didi.uñ scribit ꝛ quõ ꝛc̃.

l Intellexerũt.s.discipuli recedẽtes.

m Hoc uos. vba xpi usqz ibi si g: ul' suspēdit usqz illuc ubi erat.
n Sic. supple tūc intelliges: qd ē hoc q corpo meū in sacro dor τ tunc legitur sine interrogatione. uel sic supple tunic intelligens quod dictum est: postea uerba sunt augustini interrogatiue dicē tis: quid ē hoc! quasi dicat quid sibi uult hoc uerbū domini: et sta tim sbiūgit so/lutiōem dicēs hic zc.

o Cum uideritis. interrogā do hoc inserit aug⁹.
p Corpus. in tali forma et p partes.

q Quia gra. in corpus suū gtia nobis da/tum.
r In quo .s. sub illa specie in qua resurre xit.
s Oportet. in illa. s. forma et repsentatiōe in qua humanis τ corpore/is sensibus sb ifici ualet. Iz ēm ubiqz sit: ētiā i altari quolibet in uera forma quam de uirgi ne sumpsit: nō tamen subijcit corporeis sen/sibus.

t Veritas. id ē uerū corpus in forma panis in altari quoli/bet ubi conse/cratur. τ hoc ē ubiqz .s. i quo libet altari ubi consecratur. ul' ueritas. id ē di uinitas.

dilaniat. Sciēs āt ihesus ait: hoc[m] uos scādalizat. qz dixi do uob car nem meā māducare τ sāguinem meū bibē. si ergo uideritis filium hois ascendētē ubi p⁹ erat: qd est hoc? b soluit qō illos mouēat. hic apuit vñ fuerāt scādalizati b pla ne sic⁹ itelligerēt. Illi āt putabāt erogatuꝝ corp⁹ suuz. ille dixit se ascensuꝝ i celū utiqz itegꝝ: cū ⁹ui deritis filiū hois ascendētem ubi erat p⁹: certe uel tūc uidebitis: qa nō eo mō quo putatis erogat cor pus⁹ suū: ul' tūc itelligetis: qz⁹ gra ei⁹ nō ꝓsumit morsib⁹. Itē donec seculū finiat sursū dns ē: sz tñ ēt hic nobiscū ē ueritas dñi. corpus ēm i quo⁹ resurrexit: i uno loco eē oz⁽ᵉ⁾: ueritas⁽ᵉ⁾ āt ei⁹ ubiqz diffusa est Item aug⁹. i epla ad hirenēū.

Quō christi corp⁹ qō i cruce pepē dit: accipitur: τ quomodo non.

Non hoc corp⁹ quod uidetis māducaturi estis τ bibituri illū sāguinē: quē effusuri sē illi: q me crucifigent ipm qdem τ ñ ipz ipm inuisibilit⁽ᵉ⁾: τ nō ⁽ipm uisibilit⁽ᵉ⁾. vñ τ sbdit: si neče est illud celebra ri uisibilit⁽ᵉ⁾: neče est illud inuisibilit⁽ᵉ⁾ i telligi. Item augustinus i ſmo ne de uerbis euangelij.

Quid sit corpus christi māduca re τ sanguinem eius bibere.

Quid⁹ ē xpm manducare: nō hoc est solū⁽ᵉ⁾ i sacro corp⁹ ei⁹ accipe. Multi ēm indigne accipiūt ō qb⁹ ait apls: q māducat τ bibit calicem⁹ indigne: iudiciū sibi mā. τ

n In Hoc corpus. in hac grossa sbstantia τ nō i tali forma.
x Inuisibilit⁽ᵉ⁾. i. sb specie i q̄ nō uidet⁽ᵉ⁾. i. sb spē pāis τ uini.
a Nō ipm. in sua specie. s. ut i ea sensibus corporeis sbjciatur.
b Quid est. Latus: duob⁹ modis māducat christus. uno mō sacramētaliter quod competit bonis τ malis. alio mō cū per fidem τ dilectionem cooperantē accipit: hoc est tm̄ bonoz. Queri autem solet hic: utrū christi corp⁹ sumat cū diuinitate et aia b. dicit q non sumit ibi diuinitas uel anima. alij ut. b. dicunt q su mendo corpus sumo deitatem τ animā: quia tu qui accipis carnē diuine sbstantie eius in illo particips alimēto. ȝ. e. sicut uerus est
c Solum. i. corpus christi: q̄nis ēm sit ibi deitas τ humanitas .i. aia τ caro: solā tñ ei⁹ carnē semel in cruce immolatā quotidie in al tari māducamus siue bibimus nō deitatē nō aiam. In solam ēm carnem panis conuertitur τ uinum in sanguinem.
d Calicem. totus integer manducatur τ sumitur. ȝ. e. inuitat non tamen anima uel deitas: qz illa non pertinent ad esum τ potū. b.
e Ipe dixit. unde conceditur ista: totus christus fuit i sepulchro id est persona illa humana natura. s. fm naturam humanitatis no stre fm corpus. non tamen hic conceditur ista: totū id qō christus

erat: erat i sepulchro. τ ita fm. b. licet quis sumat totum christum nō tamē eius animam uel animalitatem.
f Sanguinem. per fidem τ charitatem: quasi qui est de unitate ecclesie quem caro τ sanguis meus significat.
g Manet. i. p dilectionem adheret. τ ego p gram habitantē i eo maneo de pe. di. i. §. hoc idem vsi. resuscitatus.

bi. sz quō māducand⁹ ē xps? quō ipe⁽ᵉ⁾ dixit. q ēm māducat car. m. τ bi. sang⁽ᵉ⁾. m. i me mānet⁽ᵉ⁾ τ ego i eo τ si indigne accipit sacrm: acqrit tormentū magnū. Item aug⁹. in libro de remedio penitentie.

Credē i xpm ē māducare christū

Dic qd paras dentē τ uētrē? crede τ māducasti. credē ēm i eū hoc ē panē τ uinū māducāe. q credit in eū māducat eū. Item augustinus i li. sniaꝝ psperi.

Sacramentū et res sacramenti sacrificium ecclie conficiunt.

Hoc ē qō dicim⁹ qō mōis oib⁹ approbare ꝓtēdim⁹: sacrifici um ecclie duob⁹ ⁽ mōis ꝓficit duo b⁹ ꝓstāe: uisibili eleñtoꝝ spē τ iui sibili dñi nri ihesu xpi cāne τ sāgui ne τ sacro τ ⁹ re sacri. i. corpe xpi sic xpi psōa ꝓstat⁽ᵉ⁾ ex bo τ hoie: cū ipe xps uer⁹ sit de⁹ τ uer⁹ sit hō: qz ois res illaꝝ reꝝ naturā τ ueritatem i se ꝓtinet ex qb⁹ ꝓficit. Cōficit āt sacrificiū ecclie duobus: sacramēto τ re sacri. i. corpe christi Est igit sacrm τ res sacri corpus xpi. Item: Caro ei⁹ ē quā⁽ᵉ⁾ forma panis optaz i sacro accipim⁹ τ sanguis ei⁹ quē sb uini spē et sa pore potam⁹. Caro[b] uidelicz carnis: τ⁽ sanguis ē sacrm sanguinis carne τ sanguie utroqz inuisibili⁽ᵉ⁾ spirituali intelligibili signatur ui sibile⁽ᵉ⁾ dñi nostri ihesu christi corp⁹ τ palpabile plenū gratia omniuz uirtutū τ diuina maiestate. Item Sicut ergo celestis[m] panis q xpi

a Velt qd. uentrē. vñ sbaudi tñ. Vbi ñ ꝑt bri copia cor poris dñi: sz nō ꝓhibet sacraliter accipi corpus domi: sed q necessitate instante ei ñ obē si ñ ac cipit: ex quo p eū ñ stat cum eñ nō accipit mā ducat spūaliter sed nō sacraliter. ā. c. ꝓximo.

b Hoc est. Latus In ꝑma ꝑte dr q sacrm ecclesie cōstat ex duobus. ex uisibili elemento⁽ᵉ⁾ specie τ iui sibili corpe τ sanguine xpi qō ꝓbat p similitudi/nē inducta ex ꝑsona xpi q̄ ex deo τ hoie cōstat. In scda ꝑte dicit: q ne raz carnē τ ueꝝ sangui nē accipim⁹ sb spē pāis τ uini. In tertia parte: q celeste sacramentum qō ē i altari: improprie dr corpus xpi sicut ba ptismus improprie dr fides. In quarta dicit duobus modis accipi corpus christi.
c Duob⁹. i. duo conti nere. i. duo simul esse in consecratōne facta: spe cies uisibilis τ corpus inuisibile.
d Et re sacramenti. id ē p⁹ ꝓsecratōez sacerdo tis: q̄ sacrificiū dr: duo st ibi. s. sacramentum τ res sacramenti: q̄ āte ꝓsecratiōz ibi nō erant.
d Et re sacramēti. siue sacrificium hoc dicat ipm sacramētū. s. spēs uisibilis: siue corp⁹ christi siue immolatō corpis christi: nō est ueꝝ qō hic di cit. s. q constat ex sacramento τ re sacramenti: qz ex his nihil ꝓficit: sed te nent collectiue p ipo sacramento τ re sacramenti. τ est improꝑria locutio. id ē illa duo sicut τ ꝓbatio ē nalde improꝑria q̄ sequit: christi ꝑsona pfi/cit ex deo τ hoie. i. christ⁹ ē uerus de⁹ τ homo. nō ēm ex deo τ hoie aliqd constituit. vñ aug⁹. christus ē una ꝑsona gemine sbstantie: qz deus et hō nec deus huius persone pars dici potest.
e Corpore. quasi in se habet diuinitatē τ humanitatē: alteꝝ naturalit⁽ᵉ⁾: alte reꝝ p unionē. Nō ēm ex hoie τ deo aliqd constituit⁽ᵉ⁾: sed sicut ad cōstituti onem alicui⁹ totius exigit⁽ᵉ⁾ ad min⁹ duo: ita τ ad hoc ut christ⁹ sit deus et homo exigit⁽ᵉ⁾: ut illa duo sint in eo. i. hūana τ diuina natura. τ hac silitudie dicit ꝓstare ex illis. similit⁽ᵉ⁾ ex sacramēto τ re sacramēti nihil ꝓstituit⁽ᵉ⁾: sz dr constare ex illis sacrificiū totaliter acceptum. s. ut quasi collectiue accipiat qz ad hoc ut plenū sit sacrificiū: illa duo oportz adesse.
f Constat. i. deus τ homo: ex de here. cū christus.
g Quā forma. τ ita nō est panis. ar. ȝ. e. panis. ar. ȝ. ȝ. e. q manducat.
h Caro. i. species panis: sb q̄ latet corp⁹ xpi in sacrm carnis christi.
i Et sanguis. id est species uini sub qua latet sanguis christi est sacramen tum sanguis christi.

k Innisibilis.duplicit̃ quidem manducat̃ christus.s. in sacramento qō boni ⁊ mali faciunt: p fidem coopantem ⁊ p dilectionē qō bonoꝝ est dūta xat.b.Et nota q in sacramētis duo sunt res:corpus christi ⁊ unitas ecclesie fm quod notant hic duo modi mą̄ducādi sacrālis ⁊ spirimalis.

l Isibile.sez quondam.

m Celestis.id est cele ste sacr̄m:qō ve repsen tat xp̄i carnē dr̄ corp⁹ xp̄i sz ipropie.vnō dr̄ suo mō: sz ñ rei vitate: sz significati my sterio: ut sit sensus uocat̃ xp̄i corpus.i. significatur.

n Passio.sub hac ap pellatōe accipe carnem christi ⁊ sanguinem.

o Fides. id est fides uocatur. cū em̄ dr̄ i fiō parentū puuli saluant̃: itelligit̃.i. in baptismo susceptō i fide pentum silr pueri dicūt fideles ñ a fiōi vtute sz a sacro fidei: ut.j.di.iiij.nihil.

p Duplicit itelligit̃.i. p̄t itelligi sz illā formā ⁊ q̄stitatē quā habuit i cruce: l' fm q̄stitatē cor pis glorificati.qō spūa le vr̄ qō nulli sensui sb iacet.j.e.in illo sacramē to.

q Q Elia morte ob/ lata. non in ea/ dem forma.

r S Emel.⁊ scimus xxij.q.v.hoc ui detur.

s De obliuiscamini. ar.,ppter memoriā mlta fieri.ō.e. di.⁊ dixit. Claudit hoc nase nr̄i pie uictima pasche.Eli na saluatoris sēt in cru ce sp in eris.Quos re/ creas iesu tam sacri corporis esu: Ā uicijs mūda sacrati sāguis unda Sed creditur iesus re mānet integer esus.Res occultat̃.quare? quia si uideatur: Forsitan hor reres ⁊ mā̄ducare time res. Et sine sb̄iecto nu bes i aere pēdet.Et cen trū terre sustētas abys sos in mari. Sic uini color sapor et pondus quoq; panis.

t Repsntat.q: tunc le/ gīt passio dñi: ⁊ pleni⁹ oia q̄ i ei⁹ passione acta sunt:ad memoriam re/ duc̃untur.forte dicit de his q̄ fiūt i pascue et ō salutatōe crucis.l' sz ali quā; eccl'iā; ꝓsuetudi nem que solent passionem repesentare et resurrectionem.

u S Emel imolatus ē i semetipo.i.passus i ,ppa psona i forꝫ humana.

x Immolat̃.i. eius imolatio repsntat̃ ⁊ fit memoria passionis.

y Q̄.id est quod semel.

z Altitudo.xp̄us mortu⁹ ē,p oibus quo ad sufficiētiā nō quo ad effectū efficax em̄ fuit q̄stum in redimente.sed p eos steit:q se indignos fecerūt.mortuus ē ergo ut hic dr̄ p solis p̄destinatis quo ad effe ctum sed quo ad sufficientiam pro omnibus.

z Q Desciuit.in bona significatione.l.

a I N christo.oblata.i.corp⁹ christi oblatū ē in ara crucis.

caro est:suo modo uocat̃ corpus christi cuz reuera sit sacr̄m corpo ris christi:illius uidelicz qō uisibi le qō palpabile mōtale est in cru ce positū est:uocaturq; ipa imola tio carnis q̄ sacerdotis manibus fit: christi passio "mors crucifixio nō rei ueritate sed significāte my sterio :sic sacramentū fidei qō ba ptismus itelligit̃ fides⁹ē. Q Hie ronymus i epl'a ad ephesios.

Quot mōis caro christi itelligat

Multiplicit̄' itelligit̃ caro xp̄i ⁊ sāguis l' spūal' illa atq; di uina dc̃ q̄ ipe ait: Caro me.u.est ci.⁊ san.m.u.est po. Et nisi me. car.m.et bi.san.m.nō.h.u.e.uel caro mea q̄ crucifixa est ⁊ sāguis q militis effusus est lācea. Tē aug⁹.i li. ō trinitate ad corithios

De eodem.

Q Elia⁹ mōte dñi liberati sum⁹ huj⁹ rei memores in edendo ⁊ potando carnē ⁊ sanguinē:q̄ p nobis oblata sunt significamus. Item in psalmo.xx.

Quō christus sit imolatus semel ⁊ quō quotidie imolatur.

S Emel' christus mortu⁹ ē in stus ,p iustis: ⁊ scim⁹ certū habemus ⁊ spe imobili retinem⁹ qz christ⁹ resurgēs a mortuis iaz nō moritur.mors illi ultra ñ dñabi tur.uerba ista apli sūt.tñ ne' obli uiscamini qō semel factū est:i me moria nr̄a sit oñi ān̄o quotiēs pa scha celebrat̃.nūqd totiēs xp̄s oc cidit? nō: sz āniuersaria recorda tio repsntat̃ qō oli fm ē :⁊ sic nos fac̃ moneri tāq; uideamus pītez dñz i cruce. Tē i li.sniaz; ꝓspi

S Emel" imolat⁹ ē i semetipo christus: ⁊ tñ quotidie imo lat̃ x in sacro:qō y ita intelligēdū ē qz in manifestatiōe sui corporis i distinctōne suoꝝ membroꝝ oim uerus deus ⁊ uerus homo semel tñ i cruce pependit:offerens p̄ri seip̄m hostiam uiuā ⁊ passibilem mortalem uiuorū ⁊ mortuorū re demptionis efficacem eorum sez quos altitudo z diuini consilij redi mendos iudicauit p̄sciuit ⁊ p̄destinauit uocauit modis atq; tpibus quibus id fieri ꝓgruebat. Itez ambrosius i epistola ad hebreos.

Hostia q̄ semel oblata ē: i recor datōe sue mortis quotidie offert

In christo semel oblata est hostia ad salutē sempiternā potens.qd ergo nos nonne p sin gl̄os dies offerimus b:sz ad recor dationē mortis eius:⁊ c una ē ho stia nō mlte: quō est una nō mul te:qz semł oblatus ē christ⁹.hoc aūt sacrificium exemplū ē illius : idip̄m semp idip̄m' .,pide hoc idē est sacrificium. Alioquin dicetur qm̄ in multis locis offertur: mlti sunt christi nequaq̄: sz unus ubi q; christus:⁊ hic plenus existens ⁊ illic plenus' .sicut entz qō ubiq; offert̃:unū' ē corpus ⁊ nō multa corpora ita ⁊ unum sacrificium . Pontifex aūt ille d ē qui hostiaz e obtulit nos mundantē. Itē ipaz offerimus etiā nunc que tunc ob lata ē:ꝓsumi' non pōt.quod nos facimus : in cōmemorationez fit eius quod factū ē.hoc f em̄ facite ait in meam cōmemorationem.

Tē aug.i li.rn̄sionū ad iānuariū

Sacramentum corporis christi non nisi ieiuni debemus accipere

Iquido' appet qm̄ p̄mo acce perunt discipuli corp⁹ ⁊ san guinem dñi nō eos accepisse ieiu nos.nūqd tñ ,pterea calumnian dū m ē uniuerse eccl'ie:q; a ieiunis sp accipit̄? Ex hoc em̄ placuit spi ritui sco ut i honore tāti sacri pus i os xp̄iani dñicū corp⁹ itraret q̄ ceti cibi. Nā iō p uniuersū orbē mos iste fuatur n. Neq; em̄ q: p⁹ cibos dñs dedit :,ppēea prāsi aut cenati fratres ad illud sacr̄m acci piendū cōuenire debēt: aut sic fa ciebant quos apostolus redargu it et emendat:mensis suis ista mi scere. Nanq; o saluator quo uehe mentius commendaret mysteri illi⁹ altitudinē:ultimū hoc uoluit

b Differim⁹. quotidie offe/ rendo.

c Et una est.i. unius passiōis repsntatio non multa:q: fit dici' una fides.

d Idip̄m.im mutabile et p petuum.ā.dic q: corp⁹ ut p petua eēt red/ ptōis oblatio: q: huic aliō sa crificiū nō succedit:ut sacrifi cijs legalibus. qb⁹ sacrificiuz no. testa. fac/ cessit.q.d. istō non mutat̃ qz idem ē qō fuit ⁊ ideo ipm sp idipsum h.

e Plenus.q: in qualibz pte est tot.j.e.ubi pars ē.

f Unum.id ē una forma cō fectuz ⁊ ñ pa ra ti sacrifica.

g Ille.ut supra.e.quia.

h Hostiā.sz seip̄m.vñ ylus Rex sedet i ce na turba cit⁹ duodena.Se tenet i manib⁹ se alter ipse ci bus.

i Consumi.⁊ ideo ipm sem per idip̄m.h.

k Hoc ē facie te.dicūt quidam q: per hoc vbi dñs apl̄os or dinauit:hoc fa ciat rē.

l Iquido ꝓpter.i. ergo ois chri sti actō nr̄a est lectio.j.di.iij. propone.xliij.q v.dicit.

m Calumnia dū ē.i. calūnia est imponēda

n Seruat̃.nūqd qs ꝓficeret prāsus ih.d.q nō:sz sc̄o dicat in ali is sacris.B.vo dicit ꝫ ⁊ ego:sz fieri nō debeat:qz ut hic colligit ñ ē ieiunū ō sba:alias nō ꝓfecisset dñs.

o Naq; saluator.nō reddit hic rō quare p⁹ cenā xp̄s suū corp⁹ dedit:sz tñ quare p⁹ oia.i.ultimo loco.si ergo q̄ris q̄re p⁹ cenam

corpus suum ⁊ sanguinem christus dederit. Rñ: ideo cenat⁹ dñs cenatis discipulis corpus suum tradidit: vt in hoc sacramento cõsummationem omnium sacramento⁹ veteris testamẽti ⁊ agni paschalis quẽ añ mãducauerat ⁊ cetero⁹ monstraret.

a Infigere. nam ⁊ pacta nouissima ⁊c. C. de pac. pacta. ar. ff. ad. de pe. di. ij. principium. ver. i. vt docet tullius i rethoricis validiora argumẽta. in ꝓnci. ⁊ in fi. eẽ proponenda. illud enĩ ꝓ cedit quod nouissime fit. ff. ꝺ acqui. pos. figl ante conduxit.

b Digressus quoniam ipse dixit: vos omnes fugietis ⁊ ego vadam: immolari ꝓ vobis

c Seruaret. ar. qꝺ canõ nõ determiat: nos determinare possumus: vt. xxij. q. v. hoc videt xxij. q. ij. quos deus. ff. de tes. quesitum. arg. contra. ij. q. v. consuluisti.

d Mutasset. quod enim dominꝰ iubet: bonus seruus nõ mutat. xxv. ij. q. i. sic enim.

e Ad manducandum. corpꝰ domini.

f Malum. hoc multuz respicit illud: cetera autem.

g Insinuaret de his que debeant ordinari

h Ordinatũ. si. xij. di. illa.

i Orarum. i. regionum.

ifigẽ⁹ cõdib⁹ ⁊ memorie discipulorũ a qb⁹ erat ad passionẽ digressurus⁹: ⁊ iõ ñ ꝑcepit quo deinceps ordine sumẽꝺ: ut aplis ꝑ quos ecclesias disposit⁹ erat: fuaret hũc locũ. Nã si hoc illo monuisſz: ut pꝰ cibos alios sẽp recipeꝺ: credo qꝺ eũ morẽ nẽo mutasſz. Cũ uõ ait apls ô hoc sacro loquẽs: ꝓpẽ qꝺ fratres cũ ueneritis adꝰ mãducãdũ iuicẽ expectate: siqs esurit domi mãducet: ut ñ ad iudiciũ ꝙuẽiatis: stati subtexuit q̃ ad ciusdem sacramẽti ordinẽ ptinẽt. ſ. qũo ieiuni ⁊c. Cetera aũt cũ uenero ordinabo. Vbi daꝺ itelligi: qꝺ mltũ⁹ erat: ut epla totũ illis agẽdi ordinẽ insinuaret⁹: qꝺ uniuersa ꝑ orbez fuat eccla ab ipo ordinatũ⁹ eẽ: qꝺ nlla oraz⁹ diuersitate uariatur.

Tẽ ãbro in li. de sacramentis

Ante ꝙsecrationem ẽ panis: sed uerbis in eius corpus mutatur.

Panis⁹ est i altari usitatus añ uerba sacramẽtoz⁹: ubi accessit ꝙsecratio: ꝺᵐ pane fit caro christi. hoc igiꝫ astruam⁹: qũo aũt põt qꝺ panis ẽ eẽ corpꝰ christi. ꝙsectõ aũt qbus⁹ uerbis ⁊ cui⁹ ſmonib⁹ ẽ dñi iesu. Nã ꝑ reliq̃ oia q̃ in supioribus a sacerdote dicũt: laus ꝺo deferꝺ. oro ne petit ꝑ pplo ꝑ regibus ꝑ ceteis. Vbi aũt sacrificiũ ꝙficit iã nõ suis ſmonib⁹ sacerdos sz utit ſmonib⁹ christi. ergo ſmone christi hoc ꝙficit⁹ sacrm⁹. qs⁹ ſmo christi? hic quo⁹ facta sunt omnia Jussit dñs ⁊ fcã sũt celuz ẽra ⁊ mare. Vides ergo qũo opatoꝛ⁹ sit ſmo christi? si ergo tãta uis ẽ i sermone dñi iesu: ut icipẽt eẽ qꝺ non erat q̃to magis opatoꝛ⁹ ẽ: ut sint q̃ erãt ⁊ i aliꝺ cõmutẽtur: ⁊ sic qꝺ erat panis añ ꝙsecrationem iam⁹ corpꝰ christi ẽ post ꝙsectionez: qa ſmo christi creaturã mutat: ⁊ sic ex pane fit corpꝰ christi: ⁊ unũ cũ aqua i calice mixtũ fit sãguis ꝙsecratõe uerbi celestis. Sz forte dicis spẽm sanguinis non uideo: sz hz silitudinẽ⁹. sic eni mortis⁹ silitudinẽ⁹ sũpsisti: ita eni sãguis⁹ silitudinẽ bibis: ut null⁹ horroꝛ cruoris sit: ⁊ p̃ciũ tñ redẽptionis operetur. Didiciſti: qꝛ accipis corpꝰ christi. uis scire qꝛ uerbis celestibus cõsecrat? accipe q̃ sunt uerba: dicit sacerdos: fac nob⁹ iquit hãc oblationem ascriptã rationabilẽ ⁊c. Jñ oia illa euãgeliste sẽ usq ad id: accipite siue corpꝰ siue sanguinẽ. Jñ uerba sũt christi: Accipite ⁊ bibite ex hoc oẽs: hic ẽ sãguis meꝰ. uide singula. q pridie q̃ pateretur accepit inquit i sanctis manibus panẽ añ q̃ ꝙsecrareꝺ panis ẽ: ubi autez uerba christi accesserũt: corpꝰ christi ẽ. deide audi dicẽtẽ: accipite ⁊ edite ex hoc oẽs. hoc ẽ eni corpus meũ. ⁊ añ uerba christi calix est uini ⁊ aque plen⁹. ubi uerba christi opata fuerũt: ibi sanguis efficit⁹: q plebẽ redemit. ergo uide q̃ potẽs ẽ ſmo christi uniuersa⁹ ꝙuertere. Deide ipe christ⁹ testificat⁹: q corpus suũ ⁊ sãguinẽ suuz accipiam⁹ de cui⁹ fide ⁊ testificatõe dubitare nõ debemus. Item.

Nõ corpus sed anime substãtiã fulcit panis uite eterne.

Non iste panis ẽ q uadit i corpus: sed panis uite eterne: q anime nostre substantiam fulcit. Jste panis quotidianus ẽ. accipe quotidie qꝺ quotidie⁹ tibi ꝓsit. sic uiue: ut quotidie mẽaris accipẽ

n Quibus. q. dicat attende cuius uerba sũt: ⁊ uidebis.

p Sacramentum. dum panis est: nullũ est ibi sacramentum: quia nihil significat. sed cum incipit transire in corpus christi: statim species panis incipit significare corpus christi: ⁊ esse sacramentum. cum autem nihil significaret: tunc non erat sacramentum. non tñ panis uel sacramentum uel corpus christi consecrat precibus. sed in sacramentum quod est corpus christi panis fit transubstantiatio.

o Conficitur. i. transire facit substantiam panis ⁊ uini in uerum corpus ⁊ in ueruz sanguinem.

q Quis sermo. id est qua ui ⁊ qua potentia hoc facit corpus christi ea. ſ. q̃ creauit cũcta

r Quo. id est qua potestate facit: ⁊ ita querendo soluit. b. hoc tamen est impossibile qꝺ panis sit corpus christi sz talia uerba ad sanũ intellectum sunt intelligenda.

s Que erant. anteq̃z consecrarentur. sed eẽ desierunt. sicut enĩz sapor aque permixte calori desinit esse. ita substantia panis desinit eẽ in consecratione superueniente.

t Jam corpus. id est corpus christi transit accedente christi forma: ita ut post cõsecrationem non sit iam ibi panis: sed uez corpus

u Similitudinem. id est tantum significat.

x Mortis. i. repreſẽtatiõis mortis sue passionis.

y Similitudinem. id est speciem sub qua latet corpus christi mortuum pro nobis: ad similitudinem cuius ⁊ nos pro ipso mori debem⁹ saltẽ in peccatis

z Sanguis. non colore sed repñtatione.

a Vniuersa. i. unum ⁊ aquam.

k Panis. in altari. Jn pma parte dicit: qꝺ ad prolationem illi⁹ forme: hoc ẽ corpꝰ meũ ⁊c. panis ⁊ uinũ trãseũt in corpus ⁊ sanguinẽ christi: ⁊ hoc ꝓpter illorum uerboz⁹ christi efficaciam ille eni qui ex nihilo creauit omnia: satis potest hoc sic ꝓmutare. Jn secunda parte respondet cuidam obiectioni: quare non sumitur in eadez forma in qua christus passus est. Jn tertia ponit uerba illa ad que fit transubstantiatio: reliqua de solẽnitate eẽ occulte ostendens. Jn quarta ꝓbat nos in altari accipere ueũ corpus christi auctoritate eiusdem.

l Sacramentoꝛum. pluraliter dicit propter specierum pluralitatem: unum tamen est sacramentum: quia unus sub utraqz specie est christus.

m De pane. i. panis transit in carnez ⁊ corpus christi: ⁊ hoc per consecrationem. ſ. panis.

n Non est panis. qui uadit. i. non incorporatur: sicut ceteri cibi qui i stomacho digeruntur. uel non descendit in stomachum sicut ille cibus corporalis uel non transit in sustentationem corporis sicut ille: est enim cibus anime non corporis. unde subauditur: sed ⁊c. b. species tamen bñ uadant in corpus. sed nunquid ibi est sacramentum? non: quia desinit ibi esse corpus christi: ⁊ tãdiu est ibi sacramentum: quãdiu est corpus christi. sed quãdiu hoc fit. id est usq ad quem locum procedat per gulam nescio. sed licet non sit sacramentum cum est in corpore: si tamen euomerit: cum ueneratione est seruandum: quia sacramentum fuit.

p Quotidie. ſ. e. di. quotidie. ⁊. c. si quotienscunqꝫ.

a Accipere. si sit sacerdos. si laicus tempore constituto. uel potius mystice spiritualem notat sumptionem. unde glo. ibi accipe quotidie. id est quotidie te prepara habilem ad suscipiendum.

b c Christus. s̃m carnem s̃m quam est panis hominum.
c Carni christi. spũali. i. eccl'e.
d Unita. per participationem in ecclesia.
e q Ui manducat. in sacr̃o. i. in specie panis & vini.
f Ueritate. i. vera caro & sanguis christi inuisibiliter manducatur.

e Iustificatus. s. e. panem.
f Discernit vtrum. s. iuste possit percipere. iustus enim accusator sui ipsius est: ar. xxiij. q. ij. in pñti.
g c Corpus & sanguinẽ. i. trãsire i corpꝰ & sanguinem christi: qđ ex fructibus terre acceptum & prece mystica consecratum. i. sacramentũ in corpus christi transsubstantiatum.

ITem aug. i ep'la ad hireneum.
Etiã sz carnẽ christi ẽ panis uiuꝰ

Christusꝰ panis est de quo q manducat uiuit in eternũ. de quo ipsemet dixit: & panis quem ego dabo caro mea ẽ p mundi uita & c. determinat quõ sit panis ñ solũ s̃m uerbũ quo uiuunt oĩa: sz s̃m carnẽ assũptaz p mundi uita. hũana eni caro q̃ erat peccato mõtua carnĩ mũde unitaꝰ icorporata unũ cũ illa effecta uiuunt de spũ eiꝰ sicut unũ corpꝰ de suo spũ. qui uero ñ est de corpore christi: non uiuit de spũ christi. ITem.
Quõ christus uisibiliter in sacr̃is spũaliter manducatur & bibit.

Qui mãducãt & bibũt christũ uitã mãducãt & bibunt. Illũ manducare est refici. illũ bibẽ est uiuere. qđ i sacr̃o uisibil'r sumit: i ipsa ueritate spũalit mãducat & bibit. mãducatꝰ christꝰ uiuit mãducatꝰ: q2 resurrexit occisus. nec qñ manducamꝰ ptes de illo facimꝰ. & q2 i sacr̃o sic fit & norũt fideles: quõ mãducẽt carnem christi unꝰ qsq3 accipit ptẽ suã: vñ ipsa gr̃a ptes uocat: p ptes mãducat & manet iteger totꝰ i corde tuo. totus erat apđ prẽm quãdo uenit in uirginẽ. iplenit illã nec recessit ab illo. qđ uidet panis ẽ: & calix qđ ẽt ocl'i renũciant. qđ aũt fides postulat istruẽda. panis ẽ corpꝰ xp̃i calix sãguis. ista iõ dicũt sacr̃a q2 i eis aliđ uidet & aliđ itelligit. qđ uidet spẽm hz corporalẽ. qđ itell'r fructũ hz spũalẽ. q accipit mysteriũ unitatis & ñ tz uinculũ pacis: non mysterium accipit pro se sed testimoniũ ɔtra se. ITẽ sup io.
Quõ spũal'r corpꝰ xp̃i sit accipiẽđ

Credẽ i iesũ christũ hoc ẽ mãducare panẽ uiuum. q credit manducat. iuisibilit saginat: q2 i uisibilit renascitꝰ. & q man. c. m. & b. m. s. h. u. e. Participatiõe eni filij qđ ẽ p unitatẽ corporis christi & sanguinis hõ manducans uiuit ñ sumens tm̃ i sacr̃o qđ mali faciunt: sz usq3 ad sp̃s participationẽ ut in corpore dñi tanq3 membrũ maneat & eiꝰ spũ uegetet: qđ ẽ dũ eius mãdata suat: ad altare dei i uisibile quo ñ accedit iniustꝰ ille puenit: q ad hoc pñs iustificatꝰ accedit: ineniet illic uitã q hic discernit cãz suã. ITẽ i li. iiij. đ tritate
Spũs sacꝰ iuisibilit corpus & sãguinem christi significat.

Corpusꝰ & sãguinẽ christi dicimꝰ illđ qđ ex fructibꝰ t̃re acceptum & prece mystica ɔsecratum recte sumimꝰ ad salutẽ spũalẽ: in memoriã dñice passionis. qđ cuz p man bõis ad illã uisibilẽ spẽm pducat ñ s̃cificat: ut sit tã magnũ sacr̃m nisi opãte iuisibil'r spũ dei cũ p hec oĩa q̃ p corporales motꝰ i illo ope fiũt deꝰ opetur. ITem
Per bñdictionem panis efficitur corpus christi.

NOn ñ oĩs panis sz accipiẽs bñdictionẽ xp̃i fit corpꝰ. ITẽ
Dupl'r corpꝰ christi intelligitur.

Commẽdauit eiz christꝰ i hoc sacr̃o corpꝰ & sanguinez suuz qđ ẽt fec & nosipsos. Nã & nos corpus ipiꝰ facti sumus. ITem
Sacrificiũ altaris sacr̃z ẽ unitatis

HOc sacr̃m pietatis est signuz unitatis uiculuz charitatis. q uult uiuẽ accedat & credat: & icorporet hunc cibũ & potũ societatẽ uult itelligi corpis & mẽbroꝝ suorũ qđ ẽ eccl'e i pđestinatis. ITẽ
Spiritualit magis q3 corporalit corpus christi debemus accipere

PAnẽ de altari spũal'r manducare ẽ inocẽtiã ad altare portare. peccata & si sint quotidiana uel nõ sint mortifera: añq3 accedatis dimittite debitoribus ur̃is. si

g Manducat. i. mõ manducãdi sumitur. & ita itellige oẽs tales p cessus.
h Manducatur. nec miruz q2 surrexit occisus. manducat: q̃ apl'i ns mori non põt: siue mãducet siue non.
i Partes. s̃. e. di. ego berlengarius z.
k Sic fit i. sacr̃m p ptes diuidit: sub quo totum & integr̃ christi corpus latet.
l Manducẽt. quia in sacramento.
m Partẽ. totũ corpꝰ christi sub pte spẽi.
n Suã. & sub illa totũ christum.
o Per ptes. gñificatũ qdem corpꝰ aliquã lesionẽ post resurrectionem pati non potest vi. q. iiij. s̃m.
p Integer. si credis.
q Uidet. q2 spẽs panis & vini videt.
r Panis ẽ. i. spẽs panis & spẽs calicis.
s Renunciant. oñdũt & probant.
t Quod autem. i. sed
u Postulat. noibus ptium appellat corpꝰ & sãguis christi: vł ipse spẽs q̃ p ptes diuidũt vocãt corpꝰ & sanguis christi: sed significati mysterio: vt s̃. e. hoc ẽ
u Postulat. i. q fideles instruunt debere credere.
x Panis. i. sub spe panis latet corpꝰ christi & sb̃ spe vini sãguis p significatõem. nã rei ueritate vtrũq3 sb̃ vtroq3 latet.
y Sacr̃a. s̃. i. q. i. multi secularium.
a c Credere. qui credit diligẽdo eũ super omnia. s. sperando eũ sibi dare in premium ponendo totaz spem in eo incorporat sibi christum per fidẽ & dilectionem & spem: de pe. di. ij. charitas.
b Renascitur. puta per baptismũ vel per eucharistiã cum digne sumit.
c In sacramento. id est in sacramentali manducatione: sed etiam in spirituali. nam sicut in baptismo induitur christus interdum sacramento tenus interdum quo ad vite sanctificationem: primum bonorum & malorum est commune: secundum bonorum & piorum. sed secundum est proprium bonorum. sic a malis manducat christus sacramentaliter tantum: a bonis vero sacramentaliter & spũaliter & ab oĩbus credentibus spiritualiter.
d Ad altare. i. ad vitam eternam.

h Sumimus ad salutem s. si digne sumamꝰ
i In memoriam. vnde sacerdos cũ celebrat crucem habet ante se: & laici aliam extra.
k Per manꝰ q2 hõ administrat quasdam opportunitates vt fiat panis & vinũ: ar. xxvi. q. v. nec mirum
l Uisibilem. visibilẽ oblationem & celebrationem et multis confectam.
m Non sanctificatur. i. nõ transsubstantiatur sacramentum: vt s. e. ti.
n Spũ dei. sup dixit q2 sermo christi id est ipse christꝰ cõficit hoc sacramentum: sz q2 idiuisa sũt opa trinitatis: non est hic cõtrariũ non enim per vnũ solum excluduntur omnia alia nec p hoc excludit vocalis sermo xxviij. q. 4. sic eni. vel absit.
o n Non omnis. bñdictionem illi cuius a christo que est: accipite & comedite hoc est corpus meum
p c Commẽdauit cõpus. s. corpus suum quod ẽ eccl'a: vt sit simplex relatio: vt. s̃. e. q2 passus.
q Nos corpus spirituale. dum sumus i eccl'a merito & nomine.
r h Hoc pietatis est. supra. xxiij. q. iiij. ipsa. & supra. e. distin. quia passus.
s p Panem. mortifera. quasi dicat si non potes omnino peccata vitare: ordina ita saltem vt non sint mortifera. nam sine venialibus hec vita non ducitur: de peni. dist. iij. de quotidianis. debet enim aduersario peccatum remittere. i. rancorem: sed satisfactionem non cogitur remittere. xxiij. q. iij. si illic.

dimittis dimittet tibi. secur^s^ accede. panis^s^ est et non uenenum. sed uide si dimittis ne mentiaris deo. quem^u^ non fallis. mentiri deo potes: ipsum fallere^x^ non potes. Item.

Sacramentum non unitatem christi corpus accipit: qui ab eo discordat.

Qui^y^ discordat a christo non manducat carnem eius: nec bibit sanguinem: et si tante rei sacramentum ad iudicium sue perditionis quotidie accipit. Item.

Sancta nocent malis et mala prosunt bonis.

Et^z^ sancta malis possunt obesse. bonis sunt ad salutem^&^: malis ad iudicium. unde apostolus: qui manducat et bibit indigne: iudicium sibi manducat et bibit: non quia res illa mala est sed quia malus male accipit quod bonum est. Non enim mala erat buccella que iude data est a domino. salutem medicus dedit: sed quia ille qui indignus erat accepit: ad perniciem sui accepit. et^9^ mala prosunt bonis: sicut angelus sathane paulo. per malum enim fit bonum cum bene accipitur^ꝝ^ malum. Idem.

Non prohibeantur mali de mensa domini manducare.

Non^a^ prohibeat dispensator^b^ manducare pingues^c^ terre in mensa domini: sed^d^ exactorem moneat timere^e^. Idem. Et qui indigne accipit: corpus christi accipit.

Sicut^f^ iudas cui buccellam tradidit non malum tradendo sed bonum male accipiendo locum prebuit diabolo: sic indigne quisque sumens corpus christi non efficit: ut quia malus est: malum sit: aut quia non ad salutem accipit: nihil accipit. corpus enim et sanguis domini nihilominus illis erat: quibus dicebat apostolus: qui manducat in. iu. s. m. et bibit. Item ambrosius de sacramentis.

Quibus exemplis preter naturam substantia panis et uini in corpus et sanguinem christi conuerti probetur

Reuera^g^ mirabile est: quod deus manna^h^ plueret patribus: et quotidiano celi pascebantur^i^ alimento. unde dictum est: panem angelorum manducauit homo. sed tamen panem illum qui manducauerunt: omnes^k^ in deserto mortui^l^ sunt. Ista autem esca quam accipitis: iste panis uiuus qui de celo descendit: uite^m^ eterne substantiam ministrat. Et quicunque hunc panem manducauerit: non morietur in eternum: quia corpus est christi. Considera nunc utrum prestantior sit panis angelorum: an caro christi: que utique corpus est uite. manna illud de^n^ celo: hoc super celum. illud celi: hoc domini celorum. illud corruptioni obnoxium^o^: si in diem alterum fuaretur: hoc alienum ab omni corruptione^p^: quicunque religiose gustauerit: corruptionem^q^ sentire non poterit. Illis aqua de petra fluxit: tibi sanguis ex christo. Illos ad horam satiauit aqua: te sanguis diluit^r^ in eternum. Iudeus bibit et sitit: tu cum biberis sitire non poteris. Illud in^s^ umbra: hoc in ueritate. Si illud quod miraris umbra est: quantum istud est cuius umbra miraris? audi quia umbra est que apud patres facta est: bibebant inquit^t^ de spirituali consequente eos petra. petra^u^ autem erat^x^ christus. sed non in pluribus eorum complacitum est deo. Nam prostrati sunt in deserto. hec^y^ autem facta sunt in figura nostri. cognouisti potiora. potior enim lux quam umbra: ueritas quam figura: corpus creatoris: quam manna de celo. forte dicas aliud: uideo quomodo tu mihi asseris quod christi corpus accipiam: et hoc adhuc nobis superest ut probemus. quantis igitur utimur exemplis ut probemus hoc non esse quod natura formauit: sed quod benedictio consecrauit: maioremque esse uim benedictionis quam nature: quia benedictione et

t Panis est. q. d. non latet sub horribili specie uel nociua sed sub specie panis que est amica nature. G.
u Quem non fallis. xxiiij. q. iij. deus qui. et omnium sanctorum cognitor est. de. xxxij. di. erubescant.
x Fallere ipsum. ar. contra. xvi. q. i. reuertimini. di. lxxxi. oportet contra. sed fallere quis potest quantum in se est: sed non quod deo aliam opinionem inducat propter aliquam fallaciam quam habet: quia immutabilis est. xij. q. iiij. incommutabilis.
y Qui discordat. non manducat. i. non incorporatur corpori eius quod est ecclesia manducando. id est credendo: licet quotidie fiat corpus de uirgine natum. hoc enim mali accipiunt: ut. j. e. c. i. et. de. c. di. quid est et. c. credere.
z Et sancta ob esse. occasionaliter sacra mala obsunt. s. cum sunt per abusum sumpta et sanctorum abusio. id est presumptio et temeritas qua quis presumpsit indigne sumere.
& Salutem. id est illud poterat esse causa salutis si digne susciperetur.
9 Et mala. id est digna patientia malorum id est aduersorum uel mala peccata prosunt occasionaliter. ar. di. xiij. nerui. et di. l. fideliorum et de pe. di. ij. §. ita quin talibus.
ꝝ Accipitur. i. patienter sustineatur afflictio.
a Non prohibeat. ar. quod non debet iudex sed conscientiam iudicare ar. iij. q. vij. iudicet. ar. quod iudex admittere iuramentum uolentis se purgare de crimine cuius conscius est iudex. j. e. c. per dilectione contra. sed illud de manifestis: extra de temp. or. ad aures ar. contra.
b Dispensator. in quo casu non uidetur dare quod scit uel credit ei non cere: tamen sit medicus eius et saluti eius debet prouidere. facit quod sum est: cum eum monet ne accedat.
c Pingues. i. diuites in peccatis. i. peccatores. et hoc si occulti sunt.
d Sed exactorem. i. ipse sacerdos moneat exactorem: qui impotunus exigit corpus domini.
e Timere. s. deum. i. ut timeat deum: ut propter eius timorem desistat et ne accipiat ex quo indigne accipit. si tamen non uult desistere: detur ei potius quam instituetur. uel sic: ita ipse sacerdos moneat pingues terre timere exactorem: id est deum qui hoc exegit ab eis: qui reuera exactor est inquirendo merita singulorum. i. q. iiij. §. contra ego sum deus zelotes.
f Sicut. erat. sacramentaliter.
g Reuera. mirabile est. Casus: dicebant quidam mirabile esse quod ita panis conuerteretur in corpus christi. dicit ambrosius quod reuera mirabile est: sed tamen quod possit fieri probat exemplis ueteris et noui testamenti. Ex uete. te. ponit exemplum de manna: quod datum est iudeis. exemplum no. testa. ponit de incarnatione christi. prefa quia ipsemet dixit: hoc est cor. m. et c. Secundo de aqua saliente de petra. Tertio de uirgis in serpentes uersis. Quarto de aperitione maris. Quinto de iordane conuerso. Sexto de amaritudine fluuij. Septimo de helifeo qui ferrum natare fecit. Octauo de helia. Nono: quia ipse dixit et facta sunt ipse mandauit et creata sunt.
h Manna. i. a manu: quod interpretatur quid est hoc nam cum primo ei uiderunt dixerunt man. i. quid est hoc.
i Pascebantur. non solum carnaliter: uerum etiam spiritualiter. nonnulli tamen animales duntaxat pascebantur.
k Omnes. id est imitatores eorum qui indigne sumpserunt.
l Mortui sunt. exceptis duobus. s. caleph et iosue ut. de. di. lxxvi. ieiunium. et ita propter duos nec plus nec minus: quia et modicus excessus non attenditur. ff. de vb. obl. continuus in prin. et paruum interuallum non obest. ff. de du. re. duos. §. duo v. modicum. et modica res non inducit simoniam: extra de simo. et si questiones. ar. ff. de vb. sig. l. iij. quia ibi pro uno miliari quod superest datur dies.
m Uite. i. uita per quam eternaliter sustinentur.
n De celo. i. de aere. insti. de re. diui. §. fere.
o Obnoxium quia scaturiebat et putrescebat: nisi quod in opus sabbati reseruabatur.
p Corruptione: quia nec sanctum tuum dabis corruptionem.
q Corruptionem. eterne damnationis.
r Diluit. i. remissionem peccatorum contulit tibi si in humilitate perseueris.
s In umbra. id est figura fuit.
t Inquit. in epistola ad corinthios.
u Petra. i. aqua que fluxit de petra: que ad literam eos sequebatur. alij dicunt quod reuera ipsa petra. alij dicunt quod soror moysi maria tulit secum partem illius petre: et ubicunque erat opus petra illa percussa dabat aquas.
x Erat. id est significabat christum.
y Hec autem facta. huiusque sunt uerba apostoli.

a Ut pbemus. plurium similium inductione ostendit non esse impossibi le deo panem in corpus suū et uinū in sanguinē suū conuertere.
b Uirgā tenebat moyses. de h habet. xvi. q. v. nec mirū i pri. et vsi. h prās
c Sanguis. hec fuit prima plaga egypti: uerus sanguis erat sicut ueri ser pentes: quid ergo bibebant hebrei?
d Separauit. in xij. di uisiones: ut quelibꝫ tri bus per suas turmas i cederet.
e Congelauit. dicit q dā quod aqua superior ste tit. sed inferior fluxit in mare.
f Retrorsum. Ad fō tem et ante uersa recurrit aqua.
g Exordium. hoc legi tur in libro iosue. id est desijt descendere quasi gradu recepto reuerte batur in suum exordiū
h Moyses. historiā habet. xxiij. q. iiij. §. his omnibus.
i Gratia. diuina per li gnum immissum.
k Aquaꝫ. nomeret a ctualiter uel naturaliter.
l Temperauit. id est dulcorauit.
m Et ferrum natauit. id est humanuꝫ genus de imo peccatorum le uauit.
n Et adhuc tamen. q. d. dictum est et pbatum quod maioris potentie est gratia quam natura reruꝫ nihil adhuc tamen dixi mus de benedictōne di uina sed tm̄ de pphe tica. ul licꝫ multa exem pla introduxerim de p phetica benedictione: tamen adhuc possum inducere alia de eadem et addit de helia.
o Deponeret. quando duo quinquagenarij cō busti sunt. historiā ha bes. xxiij. q. iiij. quod xps.
p Minus. dicit impe rator: quod cum nobis cō sentaneum est: ubi nul la est stipulatio interpo sita: intelligi eam adhi bitam: multo fort. ubi inutilis fuit ab initio p nos ualidā effici: ut. C. de rei ux. ac. l. i. cir. pri.
q Quam mutare. id ē minus est mutare quam da re.
r Sed quid. argumē tis. id est ad quid fbau di exterius quasi cōfir mamus: quod dicimus exemplis que ipse in se exhibuit.

natura ipsa mutatur. uirgā tenebat moyses et piecit eā et fca est spens rursus apprehendit caudā spen tis et i uirge nāz reuertitur. Uides er go pphetica grā bis mutatam eē nām et spētis et uirge. Currebāt egypti flumina puro meatu aqꝫ subito de fōtiū uenis sāguis cepit erūpe. nō erat pot in fluuijs. rur sus ad pphete pces cruor cessauit fluminuꝫ: aqꝫ nā remeauit. Cir cūclusus erat undiqꝫ ppls hebreo rū: hic egyptijs uallatus inde ma ri clausus. uirgā leuauit moyses. separauit se aq et in muroꝫ spē cōge lauit: atꝫ inter undas uia pedestris apparuit. iordanis retrorsū cōuer sus cōtra nām in sui fontis reuer titur exordiū. Nōne claret nām et maritimorꝫ fluctuū ul fluuialium cur sus esse mutatā? Sitiebat pplus prm tetigit moyses petrā et aq de petra fluxit. nūqd nō pt nāꝫ opata ē grā: ut aquā uomēt petra: quā nō hēbat nā? Marath fluuius ama rissimus erat: ut sitiēs ppls bibē non possꝫ. Misit moyses lignuꝫ in aquā et amaritudinem suā aqꝫ nā deposuit: quam infusa subito grā tempauit. Sub heliseo pphe ta uni de filijs pphetarꝫ excussum ē ferrꝫ de securi et statim mersū ē rogauit heliseū q amisat ferꝫ: ut illd sibi acqreret. misit heliseus li gnū i aquā et natauit ferꝫ. utiqꝫ et hoc preter nām fcm cognouim. grauior eñ ē ferri spēs quam aquaꝫ liquor. Aduertimus igitur maioris potētie eē grām quam nām. et adhuc tamē añ pphetice bñdictionis nu meram grām. q si tm̄ ualuit hūa na benedictio ut nām conuertēt: quid dicimus de ipa cōsecratione diuina: ubi ipa uerba dñi saluato ris opantur? Nam sacrm istud qd accipis christi smone pficitur. Q si tm̄ ualuit smo helie: ut ignem de celo deponēt: nō ualebit xpi smo: ut spēs elemētoꝫ mutet? de toti mūdi opibus legisti: qr ipse dixit et fca st: ipe mandauit et creata st. Sermo igitur christi qui potuit ex nihilo facere qd nō erat: nō pt ea in id mutare: que st quod nō erāt nō eñ min ē dare quam mutare no uas naturas reb. Sꝫ quid argu

mentis utimur: suis utamur ex emplis icarnatiōis astruam my sterij ueritatē. nunqd nāe usus p sesit: cū dñs iesus ex maria nasce retur? Si ordinē qrim uiro mixta feia gnāre cōsueuerat. Liqt igitur quod preter nāe ordinēꝫ uirgo gnāuit: et hoc qd cōficim corpus ex uirgine est: qd hic qris nāe ordinē i chri sti corpore: cum preter nām sit ipse dñs iesus ptus ex uirgine? uere uti quod caro christi q crucifixa ē que se pulta est: uere ergo illius carnis sa cramētū ē. ipe clamat dñs iesus: hoc est corp meū. añ benedictiōꝫ uerborꝫ celestiū alia spēs nomiatur. p cōsecrationē corpus signatur. ipe dicit sanguinē suū añ cōsecratiōeꝫ aliud dr. post cōsecratiōꝫ sanguis nūcupatur. tu dicis amē. hoc ē: ue rū ē: qd smo sonat: affect sētiat.

Item augustinus in quodā ser mone de uerbis euangelij.

Quomodo p partes christus man ducatur: et integer permanet.

Uiuitat dñs suos: ut ppa ret eis cibuꝫ seipm. qs aude at manducare dñm suū? et tñ ait q manducat me: uiuit ppter me. qñ manducatur: uita mādūcatur nec occiditur ut manducetur: sed mortu os uiuificat. qñ mādūcatur reficit sed non deficit. mādūcatur christus. uiuit manducat: qr surrexit occi sus. nec qñ mādūcatur ptes de illo facimus. et quod i sacrō cōsic fit: nor ūt fideles queadmodum mādūcēt carnē xpi. unusqsqꝫ ptem suaꝫ ac cipit. per ptes mādūcatur: et mānet integer totus. p partes mādūcatur in sacro: manet integer totus in celo: manet integer totus i corde tuo. Item paschasius papa de corpore et sanguine christi.

Quotidianum sacrificium nō re integratōnem passionis: sed com memorationem significat.

Iteratur quotidie hec oblatō licꝫ christus semel passus est i carne p unā cādēqꝫ mortis passio nem semel saluauerit mūduꝫ: ex quod morte idem resurgens ad uitā mors illi ultra nō dñabitur. q pfecto sapiētia dei pris necessariū p mul tis causis hoc puidit. pmo qdē: qr quotidie peccam saltē i pccis sine

s Queris. id est hoc corpus in quod trāssubstantiatur panis pre ce mystica est natum de uirgine: nec christus post in cena cū disci pulis corpus suū confecit: cū semel in utero uirginali a tota trini tate pfectū eē non desijt neqꝫ desijsse potuit mentis xpi exigētib
t Alia species. i. alterius rei species. i. aliud substantiatum.
u Amen. id ē uerū est: ut d. xxxviij. sedulo
x Sermo. s. de. xcij. dicit ad hoc eñ uer ba sunt instituta: ut quod qs cogitat alijs p ferat. xxij. q. ij. is autem.
y Affectus. id est fides.
a Uiuitat uita mā ducatur. id est deus uiuens.
b Uiuificat. id est digna pceptione uiui ficat: ul coope ratur ad uiuifi candum.
c Quia resur rexit. non ē ca sualis: sed pbā tio est a maiori nam ex quo re surrexit et c.
d Sacramē to. s. e. di. q mi ducat.
e Quēadmo dum. quia i sa cramento.
f Iteratur. quotidie sumimus cor pus christi: quod quide egemus ut remittantur nobis peccata licet enim per baptismuꝫ sub lata sunt culpe propter fomi tem originalis peccati quoti die recidimus item alia rōne ut posteris no stris notifice mus mortem domini et qua liter dilexerit nos.
g Quotidie. j. di. iij. sabba to.
h Infirmitas i. origo peccati
i Labimur. sal tē uenialibꝫ pc. di. iij. si cū.

k Quotidie. preterq̃ in die sancto veneris et in sequenti sabbato j. di. iij. sabbato.
l Immolatur. christi imolatõ facta pro nobis in sacramento corporis et sanguinis eius representatur.
m Et qui. due cause hic notantur huius sacramenti: deletio venialium peccatorum et memoria passionis domini.

n Recidiva. id est recidiva delicta. id est redeuntia p iterationem.
o Iteratur. ob commemorationem. s. e. di. cum omne.
p Interdum. id est interi do nec veniat dominus ad iudicium.
q Rependere unde propheta. Quid retribuam domino pro omnibus q̃ retribuit mihi: calicem etc. extra de testa. cum in officiis.
r Cum essem⁹ id est q̃uis nõ dilexerit nos i eo q essem⁹ iehenne filii: dilexit tamen nos in eo q creatura. unde dicitur: nihil corum odisti que fecisti.

u Utrum sub figura. Casus: dicit primo q christum non vocamus sed cum in mysterio sumimus est tamen vita et veritas et figura. Secundo dicit: q eq̃ conficit malus ut bonus: q consecratõ nõ consistit in merito consecrantis: sed i verbo creatoris. Tertiõ exponit verba que dicuntur i i secreto misse. Quarto dicit q propter derisionem paganorum non sumimus in vera forma corpus christi: et q verbis christi sacramenta conficiantur. reliqua enim sunt de solemnitate.

quib⁹ mortalis ĩfirmitas viuē nõ põt: q licet oia pcc̃a sint donata i baptismo: ĩfirmitas tñ peccati adhuc i carne remanet. unde psalmista: bñdic aia mea dño: qui ppiciatur oib⁹ iniq̃tatibus tuis: q sanat oẽs infirmitates tuas. Et ĩdo: q quotidie labimur: quotidie xp̃s mystice pro nobis immolatur: et passio christi i mysterio traditur ut qui sel moriendo mortem vicerat: quotidie recidiva delictorum p hec sacra corpis et sãguis pcc̃a relaxet. unde oram⁹: dimitte nobis debita nr̃a et cetera: q si dixerim⁹: q pcc̃m ñ habem⁹: nosipos seducim⁹: et veri. in no. nõ ē. Itẽ: Iteratur hoc mysteriũ: et hoc ob cõmemoratione passiõis christi sic ipse ait: hoc quotiẽscũq fecerit is i meam cõmẽoratõez facite quotiẽscũq ergo hũc panẽ sũitis et bibitis hũc sãguinẽ: mortẽ dñi ãnũciabitis donec veiat. nõ utiq sic ē accipiẽdũ: donec xp̃i mors veiat: q iã ultra nõ morit: sed donec ipse dñs ad iudiciũ veniet. Interdum aũt sp ē mors xp̃i p seculi vitã posteris annũciãda: ut discãt q̃ charitate dilexit suos: q p eis mori dignat⁹ ē: cui oẽs vicẽ debem⁹ rependere charitatis: q ad hoc nos p̃or dilexit cum essemus iehenne filii: ut diligeremus eũ iam a morte liberati. Item augustinus.

Non solum sub figura: sed etiã in veritate dñici corporis et sãguis sacrm̃ celebret.

Utrum sub figura an sub veritate hoc mysticum calicis sacramẽtum fiat: veritas ait: caro mea vere ē cibus: et sanguis me⁹ vere ē pot⁹. aliogn quõ magnum erit pãis quẽ ego dabo: caro mea ē p mũdi vita: nisi vera sit caro? sed q christũ fas vorari dẽtib⁹ nõ ē: voluit dñs hũc panẽ et vinũ i mysterio vere carnem suã et sanguinẽ suũ cõsecratiõe spũs sancti potentialiter creari: et quotidie p mundi vita mystice imolari: ut sicut de virgie p spm̃ sanctum vera caro sine coitu creat: ita p eundẽ ex sb̃a panis et vini mystice idem corpus xp̃i consecret: corp⁹ xp̃i et veritas et figura est. veritas dum corpus xp̃i et sanguis virtute spiritus sc̃i in virtute ipsius ex panis et vini sb̃a efficit. figura vero ē id qd̃ exterius sẽtit. Iterat ãt quotidie hec oblatio: licet christus sel passus sit: quia quotidie peccam⁹ peccatis sine quibus mortalis infirmitas viuē ñ pt. Et iõ q quotidie labimur: christus quotidie mystice pro nobis imolat. Intra sanctã ecclesiam catholicã in mysterio corpis xp̃i nihil a bono maius nihil a malo min⁹ pficit sacerdote: quia non in merito cõsecrãtis: sed in verbo efficit creatoris et i virtute spũs sc̃i. si enĩ in merito esset sacerdotis: nequaq̃ ad xp̃m pertineret. nunc aũt sic ipe ē q baptizat: ita ipe est qui per spm̃ sanctũ hanc suã efficit carnẽ: et transit vinũ in sanguinẽ. unde et sacerdos iube inquit hoc perferri per man⁹ angeli tui sc̃i in sblime altãe tuũ in cõspc̃u diuie maiestatis tue ut quid deferenda i lucẽ deposcit nisi ut intelligat: q ista fiant in sacerdotio: hãc igit oblationẽ bñdictã p quã bñdicimur: acc̃ptam per quã oms in celo ascribimur: ratã per quã visceribus xp̃i cẽseamur: rationabilẽ per quã a bestiali sensu exuamur: acceptabilem ut q nobis ipsis displicemus p hanc acceptibiles ei⁹ unico filio simus: nihil rõnabilius: ut q nos iam similitudinẽ mortis ei⁹ i baptismo accepimus: similitudinẽ quoq et sanguis sumam⁹: ita ut et veritas non desit i sacramẽto: et ridiculũ nullũ fiat a paganis: q cruorẽ occisi hois bibam⁹. Si enĩ discipuli patiẽt ferre nequerint qd̃ dñs dixit: q ñ mã. m. cãnẽ et cet̃a: sed dixerũt dur⁹ ē h smo: quõ ergo ferrẽt

t Magnum. scz miraculum.
u Vorari. s. e. di. ego berlengarius cõtra. sed ibi iperbolice locutus est et veritatem excessit.
x Dentibus. id est in figura vel forma humana.
y In mysterio. id est in sacramento.

z Creari. id est in veram carnem et sanguinem christi transsubstantiari.
& Idem corpus. id est in sacramento sub quo latet corpus christi.
9 Veritas. i. cum panis et vinũ sanctificant in corpus et sanguinẽ domini: ibi est et veritas q̃ corpus ē et figura q̃ species ē: et ē res sacramẽti figurãs. s. et sacramentum sanguinis et sacramentum unitatis: ut. s. e. quia passus. unde et alibi dicitur sacramentum sacramẽtorum: ut. s. e. tribus.
z Corpus christi. id ē sub appellatõe ista corpus christi species panis et vini et verum corpus christi continetur. s. e. hoc ē.
a In virtute. s. e. di. cõpus et sanguis.
b In mysterio. id est sacramento conficiẽdo
c In merito. s. ut trãssubstantiaretur.
d Hanc. substantiam panis et vini.
e Et transit. id ē transire facit.
f Sacerdos. i. ad oñdendum q non in merito sacerdotis etc.
g Iube. id est fac.
h Inquit. p consecrationem hoc continetur in secreta.
i Perferri. id est trãssubstantiari: vel perferri: id ē sursum efferri. i. converti in sanctũ altare tuũ. id ē corpus tuũ sup choros angelorum exaltatum. sed cõtra videtur q oratõ hec sit superflua: q hec dicit p⁹ verba quorum virtute cõficitur corpus christi et ita de eo quod iã factũ est superflua ē orõ. Rñ. scptura nõ attẽdit hui⁹ angustias tempis: sed sacerdos cũ non possit multa simul pferre: ita loqt ac si tp̃us staret: et eẽnt adhuc faciẽda q̃ i pncipio smõis nondũ erãt facta. s. de nõ. xxxv di. sexto v̄sus pñ. et vba ñ ad tp̃s sue platõis: sed p cõceptionẽ vl p cõtemplationẽ loq̃ntis sũt referẽda: ut si dicã man⁹ mea ē clausa etc. vel itelige de spirituali corpore eccl̃ie: ut per hoc sacramentum associetur triumphanti. unde sequitur: ut quotquot inde sumpserimus celesti gr̃a repleamur.

k Deferenda. id est transsubstantianda.
l In lucem. id est in lucidum corpus christi.
m Sacerdotio. i. i eius misterio: vel sacrõ. i. in vtute spiritus sancti.
n Oblationẽ. postulat sacerdos fieri: vel supple i secretl. i. facẽ digneris.
o Acc̃ptã. ñ enĩ aug⁹. bis vtit vbis ut suis: sed assũit ea d secretl: ut expõat
p Similitudinem. ut. j. di. iiij. de trina.
q Patienter. collige cõtra quosdã: qui maiores doctores repchendunt.

eum adhuc in sue nouitatis incredulitate teneantur.

r In uerbis. s. c. quia corpus. s. c. panis ꝛ. s. c. non omnis.

s Quam laudes. s. xi. di. ecclesiasticaꝝ. j. di. iiij. non est aliud.

t Obsecrationes. ut nõ. s. di. i. de hymnis.

r Panis. intransitiue. i. unum corpus christi ubiqꝫ est: ubi est cõsecratum ꝛ sic de sanguine.

s Calix. i. sanguis qui in calice continetur.

t Catholicus. hinc collige sacerdotem non catholicum corpꝰ domini conficere non posse. s. c. c. p̄xi. ꝛ. xxiiij. q. i. scisma.

a Quid sit sanguis. Casus: ꝛ corde ꝛ ore sumẽdũ ẽ corpꝰ christi: qꝛ sic p utrũqꝫ postẽ fuit positꝰ sãguis. Secundo dicit: qꝫ ad uocẽ sacerdotis in ipsa hora imolationis aperiũtur celi ꝛ adest chorus ãgeloꝝ ꝛ uniuntur celestia terrenis. Tertio dicit: qꝫ idem corpus et sanguis: qui datus fuit discipulis cõficit i altare.

b Posteꝫ. oĩs ꝛ cordis.

c Uictima. i. sacr̃m uictime salutaris.

d Reparat. i. ad mẽoriã reducit uel rep̄ntat.

e Moritᷣ. i. eiꝰ mors rep̄ntatᷣ: ut. s. e. dũ frangitur.

f Salutem patitᷣ. i. passio rep̄ntatᷣ: ut mors facta pro salute populi.

g In manꝰ ĩfidelium ut in passione.

h Imitatᷣ. i. rep̄sentat

i In ipa. subaudi contingat.

k Ad sacerdotis uocem. i. ad s̃monẽ christi uoce sacerdotis enũciatum panis ꝛ uini s̃ba in carnem xp̄i sedẽtis ad dexterã p̄ris i celᷣ transs̃bari mysterio ãgeloꝝ. uñ subditᷣ summa ꝛc.

l Celos. i. p id qd̄ uerbo sacerdotis cõsecratᷣ aditũ ad celestia fieri ł panem uel uinũ i id qd̄ sup celos est trãsire.

m Choros ãgeloꝝ ad ec. i. hoibꝰ ꝯsecrãtibus uel digne uel indigne.

n Sũma. i. panẽ ꝛ uinũ i corpꝰ ꝛ sãguinem christi transsubstãtiari.

o Unũqꝫ. s. sacrificiũ scꝫ celebrationẽ ꝛ imolationẽ altaris fieri.

p Ex inuisibilibꝰ. i. ex ipis sacr̃is ꝛ rebꝰ sacrorũ. h̃ ẽ qd̄ exponẽdo s̃b dit: uno igᷣ. i. uno et eodẽ momẽto pãis trãsit in corpꝰ xp̄i mysterio ãgeloꝝ: ꝛ i altari uidetᷣ p spẽm q̃i qd̄ ẽ eiꝰ spẽs uidetᷣ eo tpe ꝛc.

q Momẽto. i. eo tpe q̃ xp̄s ẽ i q̃libet altari totꝰ i celo ẽ uerꝰ deꝰ et hõ i p̄ñtia ãgeloꝝ facta cõmutatõe i uerꝫ corpꝰ ꝛ sanguinem.

ista i icreduliꝰ credẽdũ ẽ qꝫ i uerb christi sacr̃a ꝯficiãtᷣ. cuiꝰ eñi potẽtia creantᷣ p̄us: eiꝰ utiqꝫ uerbo ad meliꝰ pcreãtᷣ. reliq̃ oia q̃ sacerdos dicit aut clerꝰ chori canit: nihil aliud q̃ laudes ꝛ grãꝝ actiões sunt aut certe obsecratiões ꝛ fidelium petitõnes. uñ ꝛ sacerdos dicit p̄ꝰ euangelistarũ uerba assumẽs qui p̄die q̃ paterectᷣ ꝛ cet̃a. In hoc ergo creatᷣ illud corpus. Itẽ gregorius in homelia paschali.

In sãguie agni xp̄i sãguis q nũc uere sumitᷣ olim p̄figurabatᷣ.

Quid sit sãguis agni non iaꝫ audiendo sꝫ bibendo didicistis. q sanguis sup utrũqꝫ postẽ ponitᷣ qñ nõ solũ ore corpis sꝫ ẽt ore cordis hauritᷣ. Iteꝫ: Hec salutaris uictima illã nobis mortẽ unigeniti p mysteriũ repatᷣ: q licꝫ resurgẽs a mortuis iã nõ mo. m. il. ul. non do. tñ i seipso imortalitᷣ ꝛ icorruptibilitᷣ uiuẽs: iterũ i hoc mysterio moritᷣ: eius quoqꝫ ubiqꝫ corpꝰ sumitᷣ: eiꝰ caro i p̄pl̃i salutem patitᷣ: eiꝰ sãguis nõ iã in manus ĩfideliũ sꝫ fideliũ i ora ꝓfũditur. Hinc ergo pensemus q̃le sit hoc sacr̃m: qd̄ ꝓ absolutione nr̃a passionẽ unigeniti filij sp̄ imitatᷣ. qs eñi fideliũ hr̄e dubiũ possit in ipa imolatõis hora ad sacerdotis uocem celos apiri: in illo iesu xp̄i mysterio ãgeloꝝ choros adesse summa ꝛ ima sociari: unũqꝫ ex i uisibilibꝰ atqꝫ uisibilibꝰ fieri. Idẽ Uno iqᷣ eodẽqꝫ tpe ac momẽto in celo rapitᷣ misterio ãgeloꝝ corpori christi sociãdus: ꝛ añ oculos sacerdotis i altari uidetᷣ. tanta est ecclie unitas in xp̄o: ut unꝰ ubiqꝫ sit panis corporis christi ꝛ unꝰ sit calix sanguis eiꝰ. Calix eñi quem sacerdos catholicꝰ sacrificat: ñ alius nisi ipse quem dñs ap̄lis tradidit: qꝛ sicut diuitas uerbi dei uita ẽ: q̃ totũ iplet mũduꝫ: ita lꝫ i multis locis ꝛ innũerabilibꝰ diebꝰ illic ꝯsecretᷣ corpꝰ: ñ sᷣt tñ m̃lta corpa christi: neqꝫ m̃lti calices: sed unũ corpus christi ꝛ unus sanguis cũ illo qd̄ sumpsit i utero uirginis ꝛ qd̄ dedit ap̄lis. diuitas eñi uerbi replet illud qd̄ ubiqꝫ ẽ ꝛ ꝯiũgit ꝛ facit: ut sicut ipsa uox ẽ: ita ꝛ corpori christi ꝛ unũ eiꝰ corpꝰ sit i ueritate. uñ aiaduertendũ ẽ qꝛ siue plus siue minus qs inde p̄cipiat: oẽs eq̃litᷣ corpus christi integerrime sumũt ꝛ generalitᷣ oẽs ꝛ sp̄aliter unusq̃sqꝫ. Itẽ: Mysteriũ fidei dr̄ qd̄ credẽ debes qꝫ ibi salus nr̃a ꝯsistit. ꝓuidẽs eñi dñs nobis dedit hoc sacramẽtuꝫ salutis: ut qꝛ nos quotidie peccamꝰ ꝛ ille iã mori nõ p̄t: p istud sacr̃m peccatoꝝ remissiõꝫ ꝯseq̃mur. Quotidie eñi ip̄e comeditᷣ ꝛ bibitᷣ in ueritate: sꝫ iteger ꝛ uiuꝰ atqꝫ imaculatꝰ mãet ꝛ id̄ magnũ ꝛ pauendũ ẽ mysterium: qꝛ aliud uidetᷣ ꝛ aliᷣ itelligitᷣ sꝫ cũ mysteriũ sit unũ corpꝰ ꝛ sanguis: dr̄ figurã panis ꝛ uini hꝫ faciente dño: qꝛ nõ hẽmus i usu carnẽ crudã comedẽ ꝛ bibẽ sãguinẽ. Item ambrosius.

Post ꝯsecratiõeꝫ lꝫ figura panis ꝛ uini remaneat: tñ nihil ẽ ibi nisi corpus ꝛ sanguis christi.

Omnia q̃cũqꝫ uoluit dñs fecit i celo ꝛ i terra: ꝛ qꝛ uoluit sic factum ẽ ita. lꝫ figura panis ꝛ uini uideatᷣ: nihil tñ aliud q̃ caro christi ꝛ sanguis pꝰ ꝯsecratiõꝫ credendũ ẽ. uñ ipa ueritas ait ad discipulos: hec inq̃t: caro mea est ꝓ mundi uita ꝛ ut mirabiliꝰ loq̄r non alia plane q̃ q̃ nata ẽ de maria ꝛ passa i cruce: ꝛ resurrexit de sepulchro: hec inq̃ ipa ẽ. Et id̄o christi caro est q̃ ꝓ mundi uita adhuc hodie offertᷣ: ꝛ cuꝫ digne accipitᷣ: uitã utiqꝫ eternã i nobis opatur. panẽ q̃dẽ istũ queꝫ sumimꝰ i mysterio illũ utiqꝫ intelligo panẽ q manu sancti sp̄s formatus ẽ in utero uirgis ꝛ igne passiõis decoctus i ara crucis. panis eñi ãgelorũ factus ẽ cibus hoim. unde ip̄e ait: ego sũ panis ui. qui de celo descendit. Et itẽ: panis quẽ. e. d. c. m. ẽ pro mun. uita. Ex his naqꝫ duabus s̃n̄ijs aperte datᷣ intelligi qꝛ panis iste ꝛ ille nõ duo: sꝫ unꝰ pãis ꝛ una caro ꝓcul dubio unuꝫ corpꝰ efficitᷣ: illud uere illud sane qd̄ sumptũ ẽ de uirgie: qd̄ passuꝫ ẽ ꝛ sepultũ: qd̄ resurrexit ꝛ i celũ ascẽdit: ꝛ sedꝫ ad dexterã di p̄ris

u Diuinitas ubi. que est uerbum. i. christꝰ qui s̃b his sp̄eciebus latꝫ cũ ipse est: qui mirabilia facit in oculis nostris.

x Repletio nis spiritualibus.

y Sed cum mysteriũ. i. q̃uis sit mysteriũ unũ quod ibi latet. i. christus. uel q̃uis panis et uinꝫ sit unꝰ rei mysterium quod ibi latet. i. christus: tñ corpꝰ ꝛ sanguis dicitur ꝓpꝰ pluralitateꝫ speciei rum.

z Crudam. s. c. fore.

a Omnia q̃cũqꝫ. Casus: In p̄ma parte ꝓbat uerum corpꝰ ꝛ sanguineꝫ latere sub ill̃ speciebus i altari. In secũdo dic qꝫ ille idem panis qui ante consecrationẽ est cibus angelorum: factus est cibus hominum. Tertio: dic qꝫ ideꝫ corpus quod natũ est de uirgine quod pepẽdit in cruce et positum est in sepulchro sit i altari.

b Caro. ac. q panis transsubstantiatᷣ in corpus christi.

c Pro mundi. assumpta.

d Sententijs. i. auctoritatibus.

e Panis. i. caro christi: que dicitᷣ panis humanus.

a q Si manducat.pone casum per.c.ō.e.qui māducat.
b Uiuit.ō.e.si iudas.
c Finiamus.i.consumamus.
d In sacramento.quia sacramentum per partes diuiditur:sz nō ipsum corpus.
e Quēadmodum.quia i sacramento.
f d Hoc.
g f Singuli
h u Bi ps est.dicunt quidam: q̄ quelibet ps hostie:licz ipa integre p̄secretur conuertat i totum corpus nō ps in ptem nā aliter nō ideo qualiter i fractōne sumētur totum corpus sub parte p̄ma.sz sz hoc uidetur q̄ ubi ps ē:ibi ē totū t sz hoc uidet q̄ pes t nasus sunt p̄iuncti:qō non credo :ad ꝟ dicūt quidā q̄ si ubi desigt locuz :uera est naz i quocūq; corporis parte est pes:est t oculus falsa ē.
i Corporis.i sacramenti: sꝟ quo latz corp⁹ Sz obijcio cōpus christi nō ē p̄ceptabile.nō em̄ ē i puncto loci: ḡ oportet ut repleat aliquantulū locū assignet quātū si tātū locuz replet corpus:ergo minorē locum replet pars corporis. propterea melius uidetur dicendum:q̄ corpus christi non circūscribit loco quia non est tantus locus quin in minori esse possit .t sm hoc nō sequitur q̄ totum t pars sint in eodem loco.io.
k Eadem ratio.nō tm̄ quo ad oīa:sed quo ad hoc qō sequitur
l Amplius q̄z gomor.id est unam mensuram.
m Minus.quia recipiebat ab eo qui abundabat.
n Estimanda.nō ē sic quātitas estimanda:ut sꝟ minori quātitate minus sit corp⁹ christi:t sꝟ maiori maio⁹:q̄z ubicunq; pars siue dicas pars speciei totū corp⁹ ē:siue pars corporis christi.id est pes uel manus totum corpus est:nō tamē dicendū ē q̄ oīa membra sē t ubi caput ibi mixti pes uel manus:sed ubi ps ibi totū quia non maiorem locum occupat totum q̄z pars et econuerso: cum sit quasi spirituale quod est de omni corpore quod resurrexit ad immortalitatem.b.

t quō est uētuꝝ iudicare uiuos t mortuos. Item aug⁹.ex hmōe de uerbis domini.

Quāuis quotidie manducat christus:integer tm̄ pmanet uiuus.

Qui māducat me:uiuit ꝑ ppt̄ me.ñ ergo fratres timeam⁹ māducare panē istū : ne finiam⁹ illū :t postea qō māducem⁹ ñ iueniam⁹.māducet xp̄s uiuit māducatus:q̄z surrexit occisus .nec q̄m manducam⁹ ptes de illo facimus t quidē in sacro sic fit:t nozūt fideles quēadmodū manducēt carnem xp̄i.unusq̄sq; accipit partem suam.unde t ipa gra ptes uocāt per partes manducat t manet integer tot⁹.p partes māducat i sacramēto: t māet iteger tot⁹ i celo māet iteger tot⁹ in corde tuo.tot⁹ em̄ erat apud p̄rez:q̄m uēit i uirgine.ipleuit illā:nec recessit ab illo. ueniebat i carne:ut hoies eū manducarēt:t māebat iteger apō patrē:ut āgelos pascēt. Item hiero.i leuitico. **Corp⁹ t sāguinē christi sm se nulli edere licet.**

Hoc hac qdē hostia:q̄ i xp̄i cō memoratione mirabilit̄ fit: edere lz.ō illa uero quā xp̄s i ara crucis obtulit:sm se nulli edere lz. Item i hmone dñice.v.post epiphaniā. **Corp⁹ christi i singul⁹ portiōibus singuli totū accipiunt**

Singuli⁶ āt totū accipiūt xp̄z dñz t i singul⁹ portiōib⁹ tot⁹ ē:nec p singulos minuit̄:sz itegr̄ se i singul⁹ p̄bet. Item hilarius papa. **De eodem.**

Si ᵇpars ē corpis ᶜ ē t totū eadem ᵇratio ē i corpore dñi q̄ i māna:qō i eius figura p̄cessit. de quo dr̄: q̄ plus collegerat ñ habuit amplius⁽ᵏ⁾:neq; q̄ min⁹⁽ˡ⁾ parauerat habuit min⁹. Nō cm̄ q̄ntitas uisibil⁹ i hoc estimanda⁽ᵐ⁾ mysterio: sz uirt⁹ sacri spūalis. Idem.

Corp⁹ christi qō sumit̄ : t figura ē in specie t ueritas in suba.

Corp⁹ xp̄i qō sumit̄ ō altari figura ē dū panis t uinū ui det̄ extra:ueritas⁹ aūt dū corpus t sāguis xp̄i i ueritate iter⁹ creditur. Tē ex symbolo ephesino⁹

Carnem uiuificatricem t ip̄i⁹ uerbi proprian factam in altari accipimus:

Necessarie⁽ⁿ⁾ igitur t hoc adijcimus icruentā celebrā⁹ i ecclesijs sacrificij⁹ fruitutez:t scifica mur ꝑticipes corpis et p̄cios⁹ sanguis xp̄i: ñ ut ᶜcōem carnē pcipiētes:nec uiri sāctificati t ᵒuerbo cōiunctiꝰ sm dignitatis unitatē: sed uere uiuificātem t ipsius uerbi p̄ p̄riā factā. Item augustinus.

Quō manna t aqua ō petra fuit idem cum nostro cibo t potu.

Manduc⁷ apls oēs eādē escā spūalē māducauerūt: spūalē itaq; candē: nā corporalē aliaz q̄z illi māna māducauert nos aliud.t oēs eundē potū spūalē bibērūt:aliud illi aliō nos:sz specie uisibili:qō⁸ tm̄ idē ē uirtute spūali⁹. Item hilari⁹ de trinitate li.viij. **Ex ueritatem dominici corporis t sanguinis sumimus.**

Ma⁹ christo pat̄ t xp̄s i ⁹nob unū in ᵗ his esse nos faciunt Si uere carnez corpis nr̄i xp̄s assūpsit:t uere hō ᵘille xp̄s ē:nosq; uere sꝟ mysterio carnē corpis sui sumimus t per hoc unuz erim⁹ ᵃ: de quo dr̄: q̄ plus collegerat ñ habuit amplius⁽ᵏ⁾:neq; q̄ min⁹⁽ˡ⁾ parauerat habuit min⁹. Nō cm̄ q̄ntitas uisibil⁹ i hoc estimanda⁽ᵐ⁾ mysterio: sz uirt⁹ sacri spūalis. Idem.

Corp⁹ christi qō sumit̄ : t figura ē in specie t ueritas in suba.

Corp⁹ xp̄i qō sumit̄ ō altari figura ē dū panis t uinū uidet̄ extra:ueritas⁹ aūt dū corpus t sāguis xp̄i i ueritate iter⁹ creditur. Tē ex symbolo ephesino⁹

Carnem uiuificatricem t ip̄i⁹ uerbi proprian factam in altari accipimus:

Necessarie⁽ⁿ⁾ igitur t hoc adijcimus icruentā celebrā⁹ i ecclesijs sacrificij⁹ fruitutez:t scifica mur ꝑticipes corpis et p̄cios⁹ sanguis xp̄i: ñ ut ᶜcōem carnē pcipiētes:nec uiri sāctificati t ᵒuerbo cōiunctiꝰ sm dignitatis unitatē: sed uere uiuificātem t ipsius uerbi p̄ p̄riā factā. Item augustinus.

Quō manna t aqua ō petra fuit idem cum nostro cibo t potu.

Manduc⁷ apls oēs eādē escā spūalē māducauerūt: spūalē itaq; candē: nā corporalē aliaz q̄z illi māna māducauert nos aliud.t oēs eundē potū spūalē bibērūt:aliud illi aliō nos:sz specie uisibili:qō⁸ tm̄ idē ē uirtute spūali⁹. Item hilari⁹ de trinitate li.viij. **Ex ueritatem dominici corporis t sanguinis sumimus.**

Ma⁹ christo pat̄ t xp̄s i ⁹nob unū in ᵗ his esse nos faciunt Si uere carnez corpis nr̄i xp̄s assūpsit:t uere hō ᵘille xp̄s ē:nosq; uere sꝟ mysterio carnē corpis sui sumimus t per hoc unuz erim⁹ ᵃ:

o c Corpus christi rē.i.sacrificiū corpis christi.alias falluz ē qō dicit.
p Ueritas.j.e.in christo in fi.t.ō.e.di.utrum.
q Ephesino.iij.s.ubi nestorius damnatus fuit:ut.xvj.di.c.i.ij.t.iij.
r Necessarie.incruentam.i.non in specie cruoris.
s Sacrificij.i.sacrificium in quo deo seruimus:quasi dicat licz nos seruientes deo offeramus ei sacrificium non in forma carnis neq; sanguinis in altari : tamen est ibi uera caro t sanguis christi.
t Et non cōmunem. id est q̄si in cōmūi usu habetur ad manducandum:nec percipiēs carnem alicuius uiri sācti ficati.i.sancti.
u Et uerbo.nō p unionem persōe: ut dicebāt quidaz heretici:sed sm charitatis dignitatez et iusticie.
x Inquit.omnes tam nos q̄z patres uete.testa.sed dissimiliter :quia illi in figura:nos in ueritate.
y Qō tm̄ idē.i.significat idē hoc quod illud illi em̄ biberūt aquā de petra :que fuit signum sanguinis christi.
z Spūali.i.sm spūalem intellectū idē manducauerunt isti spūalit̄ qō nos:nō q̄ sꝟ māna lateret corpus xp̄i:ut i speciebus sacramentalibus: sed q̄z māna illud significabat.
a In christo pat. arriani dicebāt tres esse substātias i trinitate.t illud qō dicit i euangelio:Ego t pater unū sum⁹:dicebant nō intelligendū esse de unitate essentie: sed de unione uoluntatis:quasi filius nō uelit ꝟia patri sicut dicit nos sumus unū cum christo .s.unitate uoluntatis.ꝟ istos loquit̄ hic hilarius t dicit similitudinē istoruz falsam ee.t dicit q̄ alio mō dicimur nos unum cum christo.t alio modo ipe christus est unū cum patre.t illam diuersitatem ostendit per hunc ordinē uerborū cum dixit. Ego sum in patre meo: nos in me t ego in nobis:ut ostendat̄ christū esse in patre sm unitatē substantie.nos uero sumus unū cū christo per humanā carnē quā assumpsit t ipe in nobis unū est per propriā carnē quā in sacramento eius sumim⁹ hanc sententiaz hilarius obscuris uerbis ponit.t ut ait hieron⁹. inclytus doctor gallicano cothurno extollit̄ longisq; periodis innolui⁽ᵗ⁾ t a locutōe simplicium fratrum procul est.
b In nobis unū.cū em̄ pater t christus unū sunt.i.eiusdē substātie t nature unitate:nos unū cū christo p ei⁹ carnē quā accipimus .t ipe nobiscuz unū sit p carnē nr̄am quā assūpsit:ꝑz q̄ mediāte christ ounū sum⁹ cū p̄re.
c In his ee.i.cū patre t filio.p hoc scz q̄ pat̄ est in christo rē.
d Homo.extra de here.cum christus.
e Erimus.i.sum⁹. nā q̄libz se hz ad p̄s:ut di.l.ponderet.xxi.di.i nouo t.ff.de vb.sig.uerbum.t hoc uerbū sit q̄libz se habz ad futuꝝ.ff.ne quid

in lo.pu.l.ij.§.deinde.ecōuerso autem ponitur presens p futuro.j.di.pri. peruenit.ibi dicit uult.i.uolet.

a Asseritur.ab ipsis hereticis arriano ⁊ eius sequacibus:qui tres substā tias in trinitate asserunt:ut.xxiiij.q.iij.quidam vs.arriani.

b Naturalis.i.naturalis ⁊ propria caro christi sumpta.

carnē:ibi q̄ āt q̄ nos sum⁹ i eo p sacr̄ altari cōicati.sʒ ut q̄ p sce uerum:cum hic insit eadem caro.s.e.omnia.

s Qui.scʒ fili⁹ p naturā assumptā a xp̄o i vgie ul̄ a nobis i sacro

t Naturalit.p naturā diuinā iest.sic em̄ itelligi dʒ pat̄ ē in filio ⁊ filius i patre.i.est eiusdē nature uel substātie cū illo ⁊ econuerso.

c Per sacr̄m.i.p sanguinē quem in sacro sumim⁹ fit ⁊c.

d Perfectū.perfectū dicit.q: añ unitas nature etiā erat inter nos ⁊ xp̄m p assumptā nr̄am carnē: sed non erat pfecta.nam p illam nos sumus uniti ei sed nō ipse nobis.⁊ sic p sacr̄m altaris pfecta unitas ē inter nos ⁊ eum.

e Hūano.q.d.auctoritate domini uolo .pbāe quod intendo nō meo ingenio:q̄ illud sequit̄ cursum nature.

f Per uiolentiam.id ē p hanc tantā puaricationem:que recte uiolētia dicit̄.

g Imprudētēʒ.i.incircumspectaʒ ⁊ iprouidā locutiōem arrianorū q̄ male interptat̄ illud:ut in nobis unū sint sicut tu pater in me.

h Sanitati.i.sanitate.uel legatur acquisitiue.scʒ puerse sana.

i Extorquēda.h̄ uult dicere:diuersitas uel puersitas interptationis non est extorquenda a sanctitate dictorūʒ celestium.i.a sanctis dictis celestibus.

k De naturali.i.qō dicimus christi naturā in nobis eē habem⁹ ab eo

l Accepta.a christo.

m Hausta.a nobis sūpta.sʒ utrūq̄ uerū ē.si em̄ ipse in nobis ē p carneʒ assumptā a se eodē mō ⁊ nos in eo.item si nos sum⁹ in eo p carnē cōicatam sibi ⁊ ipse ē in nobis.vñ dr̄ q: ego uiuo. s.nālit̄:q: eiusdē s̄be cū pr̄e ē ⁊ n̄ ē i eo tāq̄ uas ul̄ liquor i uase:ut mētiūt̄ qdā heretici:ut xxiiij.q.ult.qdā vs.me tangi.

q: pr̄ in eo ē ⁊ ille i nobis:quō uoluntatis unitas asserit̄[a]:cū nālis[b] p sacr̄m[c] pp̄etas pfectū[d] sacr̄m sit unitatis?nō ē hūano[e] seculi sensu de his reb⁹ loq̄ndū:neq̄ p uiolentiā[f] atq̄ iprudētē[g] pdicatiōʒ dictorū celestiū sanitati[h] aliene atq̄ intelligētie ipie puersitas extorquēda[i] ē.d̄[k] nāli em̄ christi i nob̄ ueritate que dicim⁹: nisi ab eo didicim⁹ stulte atq̄ impie dicem⁹.ipse em̄ ait caro mea uere ē esca et sāguis me⁹ uere ē potus:q edit car.m.⁊ b.san.m.i me m.⁊.e i eo.de ueritate carnis ⁊ sāguis n̄ relict⁹ ē ambigēdi loc⁹.nūc em̄ ⁊ ipius dn̄i pfessione ⁊ fide nr̄a uere caro est ⁊ uere sanguis ē.⁊ hec accepta[l] atq̄ hausta[m] efficiūt:ut ⁊ nos i xp̄o ⁊ christ⁹ in nobis sit.ergo est ipse in nobis p carnē.Q̄ āt i eo p sacr̄m cōicate carnis ⁊ sāguis sim⁹: ipse testatur dicens.uos aūt me uidebitis:quia ego uiuo ⁊ uos uiuetis quia ego in patre maneo ⁊ uos in me ⁊ ego i nob̄.Si uolūtatis tm̄ itelligi unitatē uellʒ:cur[n] gdū q̄n dam atq̄ ordinē ɔsūmāde unitatis exposuit: nisi ut ipe i pr̄e per[o] naturā diuitatis:nos[p] ɔtra i[q] eo p corpalē eius natiuitatē[r]:⁊ ille rursus i nobis p sacr̄oꝝ iesse mysterium credereť:ac si pfecta p mediatorē unitas doceret̄:cū nobis i se manentib⁹ ipe maneret i pr̄e:⁊ in pr̄e manēs maneret i nobis:⁊ ita ad unitatē pficisceremur cū eo:q[s] nālit̄[t] s̄m natiuitatē iest:nos quoq̄ i eo nālit̄ iessem⁹ ipo i nob̄ nālit̄ pmanēte? Q̄ aūt naturalit̄ i nobis hec unitas sit:ipe ita testatus ē:q edit carnē.m.⁊.bi.sā.m.i me ma.⁊ ego i eo.nō[u] em̄ i eo erit nisi i quo ipe fuerit.ei⁹ tm̄ i se sūptā habēs carnē:q suā assūpserat[x]. Itē Sic misit me[y] pr̄ uiuens ⁊ ego uiuo.ppē pr̄em:⁊ q mā.carnē meaʒ ⁊ ipe uiuet.ppē me.quō p pr̄eʒ uiuit: eodē mō nos p carnē ei⁹ uiuemus. Hec ergo uite nr̄e cā ē:q i nob̄ manē deū p carnē xp̄i hēm⁹ uicturi p eū ea ɔditiōe q̄ uiuit ille p pr̄em. Si ergo nos nālr̄ s̄m carnē p eū uiuim⁹.i.nām carnis sue adepti:quō n̄ nālr̄ s̄m sp̄m i se patrē habeat:cū uiuat ipe p patrem

Itē. Hec āt icirco cōmemorata s̄t a nob̄:q: uolūtatis tm̄ inť patrē ⁊ filiū unitatē hētici mētiētes unitatis nr̄e ad dn̄m utebāť exēplo:tāq̄ nob̄ ad filiuʒ ⁊ p filiū ad pr̄eʒ obsequio tm̄ ⁊ uolūtate religionis unitis: nll̄a p sacr̄m carnis ul̄ sanguis nāl̄ cōionis pp̄etas indulgeť:cū ⁊ p honorē nob̄ datuʒ filij ⁊ pmanentē i nob̄ carnalit̄:⁊ nos i eo nob̄ corpalit̄ ⁊ isepabilit̄ unitatis mysteriū uere ⁊ nāl̄ unitatis sit pdicādum.i.corp⁹ xp̄i qō sumit̄ d̄ altari:figura ē:dū panis ⁊ uinū extra uideť.ueritas āt dū corp⁹ ⁊ sāguis xp̄i i ueritate iteri⁹ credit̄. Itē amb.i li.de sacris.

Quare i sacrificio aq̄ uino misceat̄

In calice mittit̄ uinuʒ ⁊ aq̄ Sʒ dices quō ergo melchisedech panē ⁊ uinuʒ obtulit[a]? qd sibi uult admixtio aq̄?[b] bibebāt āt de ɔseq̄nti[c] eos petra: petra autē erat christ⁹:non imobilis petra q̄ ppl̄m seq̄bať.⁊ tu bibe ut te christus seq̄t̄:uide mysteriū:moyses hoc est propheta[d]:uirga[e] hoc est uerbum dei. sacerdos uerbo dei

u Scdm natiuitatem.i.diuinitatem q̄ ē natiuitas.

x In eo.s.filio.

y Non em̄.h̄ uult dicere q̄ malus nō fiat unū cū deo p assumptiōe corporis xp̄i:licet ei⁹ .i.mali xp̄s habeat i se carnem assumptā.

z Assūpserat p icarnatiōe in uirgine.

a Me.b̄ est ex pr̄e hʒ uiuē q̄ et eo natiuitatē hʒ:hō uo nō hʒ natiuitatē a xp̄o s; ab hoie a q̄ gignitur ⁊ nasci;ur iō n̄ ē ibi diuinitas similitudo

b Per pr̄ēʒ.i.a pr̄eʒ diuinitatem.

c Allega pro tre.i.sic xp̄s ē unū cum pr̄e.

d In se.i.s̄m naturā diuinā q̄ sp̄us ē.q.d. q̄m nō hʒ natiuitatem p̄ci su idem cum eo.

e Hec āt.i.superbia.

f Et p honorem.i.honorabile sacr̄m.

In calice mittit̄.mouet an hoc q̄stionē quare melchisedech obtulit tm̄ panē ⁊ ui

n Cur gradū.gradū dixit ego i pr̄e ⁊ nos in me ⁊ ego in nobis.si em̄ nolūtate tm̄ unū essem⁹:n̄ oporteret dixisse:nisi q: ego ⁊ pr̄ ⁊ uos unū sum⁹ scʒ p uolūtatē.nō fecissʒ gradus dicēdo sigillatim unūquēq̄ʒ.ordo enim ⁊ distinctio nominū multū opať.⁊ ē si.ff.siqs cau.sed etsi.§.q̄situ.xliij.di.sit rector.extra d̄ rescp.cū dilecta.nā ⁊ si seruus cōis distinctis noibus dn̄oꝝ stipulet̄:pro uirilib⁹ portionib⁹ eis acqrit̄.si tacitis noib⁹ p ea tm̄ pte q̄ qsq̄ʒ dominus est.ff.de stip.seruo.si cōmunis seruus ita stipulatur.

o Per naturam.sicut em̄ ipse ē unū cum patre natura diuinitatis:ita unū est nobis cum humanitatis natura.

p Nos contra.i.econuerso.

q In eo.scʒ filio inessemus.

r Natiuitatem.et ita quoq̄ʒ ipse in nobis:ut consummatius ⁊ planius p id qō seq̄t̄.⁊ sic inuit̄ hic xp̄m eē i nobis p carnē i sacro cōicatā:⁊ nos in eo p carnē vginis assumptā.⁊ inuit̄ ɔriū ibi cū eo q:ubi dr̄ q̄ ē in nobis p

nū.⁊ nos aquā apponim⁹:sed nō soluit.Casus:In pma pte dicit q̄re aquā i sacrificijs offeram⁹.In scd̄a ɔmēdat sacrificiū multiplici auctoritate.

b Et uinū.ex pssū āt nō ē q̄ obtulerit aquā.psumim⁹ n̄ q: si nō aquā uino miscuisset:uinū tm̄ lymphatū obtulit:q: phibitū erat sacerdotib⁹ i templo ne puꝝ uinū biberēt.vñ aplus: Nolite ebriari uino ⁊c.sicr̄ de xp̄o credendū ē:q: magr̄ ē abstinētie.i.q.i.Spiō

c Obtulit.ideo forte q: fatigatis nō puꝝ uinū : sed cū aq̄ miscui solemus offerre.

d De ɔsequēti.i.satisfacienti eis petra uel sicut tradūt hebrei aq̄ d̄ petra:quā moyses bis pcussit salieb̄q̄ usquequaq̄ populū p desertū ambulātē secuta ē.⁊ d̄ petra q̄ ē xp̄o salit aq̄ eine uite:quam potam⁹ i deserto hui⁹ uite ambulātes:q: deserit̄ a stabilitate huius mūdi.j.di.v.ne tales ibi:nō em̄ manere.

e Propheta.i.sacerdos.xliij.di.sit rector.

f Uirga.uirga i manu sacerdotis ē vbū dei i ore sacerdotis:uł

exponitur.xlv.di.disciplina.

g Tangit.i.p̄dicat xp̄m.uel tangit petrā.i.duriciam cordis.

h Salit.id est facit nos salire.id est transire.

i Accipite.alia ratio quare aqua misceat in sacrificio.

k Ut emundaret.j.di.iiij.propaie in fi.

l Quia.vnde culpa i.de latere culpa ⁊ ō latere gratia:sed nō de eodez latere vbi gr̄a:ō latere ade fuit femia vnō culpa exiuit.de latere vo xp̄i sāguis ⁊ aq̄.vnō gratia.B.

m Hec redēit sez passio ⁊ fides eius.

n Mensam. i.cōmunionez corporis tui.

o Inebrians i.dans oblionem delectatōnū: ut.ā.di.xxxv.luxuriosa.

p Pacificata sunt.i terra redempti sūt homines.princeps ēm mūdi but⁹ eiectus ē foras in celis chor⁹ angelorum: q iā turbatus fuerat p passiōz ei⁹ ⁊ resurrectionem spe future repatiōis in i noua gaudia resurrexit.ut.ā.e.di.bi duo. nec ut origenī. dogmatizauit pro redemptōne diaboli passus ē xp̄s nec p angelis sed ut eius lapsus in restitutione hominis esset reparatus.⁊ ideo dicitur pro angelis fieri duz quod inde cecidit ex hoib⁹ reddit.⁊ ideo etiam dicuntur pacificata:que sunt in celo:quia numerum angelor̄ diminutum fide passiōis sue xp̄s replet.i.hoies:q peccato depranati erāt suo sanguie redemit ⁊ ex his ruinā angelor̄ refarcit de⁹.ā.di.i.bi duo.

q Vel in celo.uel p ⁊.i.anime sanctor̄ que iā i celis sunt.⁊ sancti qui adhuc sunt in terra.⁊ tūc pacificata.i.saluata uel pacificata.id est hoies angelis reconciliati.

r Celum.id est illa q ascēdūt celum sanctificati sunt:qb⁹ supplet ruina angelorum in celis.

s Supersubstantialem.⁊ in textu matthei est supersubstantialem .id est super omnem substantiam.

t Sicut ē uer⁹.nō ei imagie nec vitas obumbrabit.ff.ō li.⁊ post.filio.

u Et tu q accipis.id est corpus christi accipis diuie substātie unimz.

tangit petrā ⁊ fluit aq̄ ⁊ bibit populus dei.redūdat aq̄ i calice:salit sāguis i uitā eternā. Item. Accipite ⁊ illud:de latē ei⁹ effluxit aq̄ ⁊ sāguis.aq̄ ut emūdaret:sāguis ut redimēt. q̄re ō latē? q? vñ culpa ide gr̄a. culpa p feminā: gr̄a p xp̄z. Item audi psalmū:uiō q̄apt⁹ sit celestib⁹ sacr̄is: vñs pascit me: ⁊ nihil mihi deerit ⁊ cetera.uirga tua ⁊ baculus tu⁹ ⁊c̄.uirga ipiū :baculus passio ē cēna:ōitas xp̄i passio tpal'.illa creauit:hec redemit.parasti i ⁊spēcu meo mēsaz :⁊ poculū tuū inebriās q̄p̄clarus ē. Item quotiēscūq; bibis:remissiōz pcōrū accipis ⁊ iebriās spiritu. Eñ ⁊ ap̄lus:nolite iebriari uino i quo ē luxuria:sz implemi spū sco. Item: p̄clara ē ebrietas:q̄ opat sobrietatē mētis. Item: Fiat uolūtas tua sic i celo ⁊ i ēra pa.no.quo.d.no. ho.sāguie xp̄i pacificata'st oia ul' i celo ⁊ i ēra sanctificatū ē celū r.de iect⁹ ē diabol⁹.ubi uersat hō:quē ille decepit. Dixi uobis:q̄ añ uerba xp̄i qō offert panis dicat. ubi xp̄i uerba deprompta fuerit:non iā panis:sz corp⁹ dr̄. Quare ergo i vñica ore one ait:panē nostr̄:panē dixit qppe:sz euphilion:hoc ē supsubalē. Item in li.vij.

Veram christi carnē ⁊ uerum xp̄i sanguinē māducam⁹ ⁊ bibimus.

Sicut ' ē uer⁹ dei fili⁹ vñs nr̄ iesus xp̄s nō quēadmodum hoies p gr̄am sed q̄si fili⁹ ex substantia patris: ita uera ē xp̄i caro sic ipse dixit:quā accipim⁹ ⁊ uer⁹ sanguis eius potus. Item ego sū inqt pānis uiuus:q̄ de celo descendi.sz caro nō descendit de celo.quō ergo descēdit de celo panis uiu⁹:q? idem dñs iesus consors est diuinitatis ⁊ corp̄is:⁊ tu qui accipis carnem diuie ei⁹ subē i illo p̄ticipas alimēto. Item in li.de mysteriis.

In sacrificio nō corpalem: sz spiritualem escam accipimus.

In illo sacramēto christ⁹ ē: quia corpus est christi. non ergo corporalis r esca sed spūalis unde ⁊ apostolus ō typo eius ait quia patres nostri eandē escaz spiritualem māducauerunt. Corp⁹ ēm dei est corpus spūale s.corpus christi corpus diuini spiritus est Idem i ymone de abel ⁊ chaim

Carnē a christo susceptā ⁊ corp⁹ transfiguratū in altari offerimus

Si credis a christo carnē ē susceptā ⁊ offeras trāsfiguratum corpus in altari:nec tamē distinguis naturā uerbi ⁊ corpis christi dicit tibi: si recte offeras: recte autē non diuidas:peccasti. Item hieronym⁹ ad eldibiam.

In cena christus fuit conuiua et conuiuium.

Nec moyses dedit uobis panem uerū:sed domin⁹ ieſus ipe conuiua ⁊ conuiuiū ipe comedens ⁊ qui comeditur. Item super mattheum.

In ueritate sui corporis ⁊ sāguinis christus suis discipulis pientauit:qō melchisedech sacramentaliter obtulit.

Accipite ⁊ comedite:hoc est corpus meū. postq̄ typicū pascha fuit completū: ⁊ agni carnes cū apostolis comederat:assūpsit panem:qui confortator ē hominis:⁊ ad uesp̄ pasche transit sacramētū:ut quomō in p̄figuratōne eius melchisedech panem ⁊ uinum offerens fecerat: ipse quoq; in ueritate sui corporis ⁊ sanguis repr̄esentaret. Item in libro ō membris domini.

Christus idem est sacerdos et sacrificium.

Sacerdos dei p̄fis dr̄ filius dei fm hūanitatē:i q̄ se pro nob acceptabile sacrificiū deo obtulit: ut sit ipse sacerdos q ē sacrificium. Item augustin⁹ de utilitate agende penitentie.

x In illo sacramento.i. sub illa uisibili specie.uel ītrāsitiue illud sacr̄m.sez sub illa specie.ul' illa species ēt suo modo dicit corp⁹.

y Corporalis.non ergo posset quis sustētari de eucharistia.ar.ō. quia etiā ō odore saciatur quis ⁊ confortatur

z Spūale.id est spiritum alens.

a Diuini spūs.idē repetit corpus spirituale dicitur :nō q? sit spiritus? sed q: agile ⁊ nullo tempozalū egens inuenitur uel distinguit ītr̄ corp⁹ xp̄i:quod est ecclesia.⁊ corpus christi sumptū ō uirgine: ut ecclesia dicatur corp⁹ xp̄i spirituale:q? fm quod ē deus ei unitur .corpus dicit spiritus dei: quia a spū sancto est.

b Si credis . recte quo ad litteram ō chaboc intelligitur sic:Recte quidem obtulisti:sz recte non diuisisti:q? ñ simplici corde. unde et dicitur de frugibus fre obtulisse: quia eius sacrificium contaminatū erat terrena contagiōe ⁊ operatōne.iudei quoq; recte offerebant :qa deo cerimonias offerebant:sed non recte diuidebant:quia n.r.intellectum a ne.te.littera nō seqstrabant.q igit in altari p̄ri filiū imolat:rēte imolat. sz i eadē p̄sona duas naturas nō intelligit: nō rēte diuidit. iob.

c Nec moyses.cōtra.isidor⁹ sup leuiticuz plane uidet uelle :q dñs nr̄ seipsuz assumpsit.p hoc qō dr̄ assumpsit oportuitq; discipulis suis.

a Conuiuiū. Rex sedet in cena turba cinct⁹ duodena.se tenet i manibus:se cibat ipe cib⁹.

comedit ergo christus seipm:sed non quo ad effectuz quia non indigebat sicut de baptismo.j.di.iiij.propzie.

b Et q comedit.dicerent qs:q̄re assumpsit corp⁹ suū q nō indigebat ? Dñs. ut daret alijs exemplū sumēdi:sicut baptizat⁹ ē:licz nō indigeret:ut daret exemplū baptizandi:ut.j.di.iiij.p aquam.

c Accipite ⁊ comedite.

d Sacerdos. sacrificiū.⁊ ita gerit officiū duo p̄.ar.ō.xvi.q i.p̄sbytos

e Tunc eis cum dixerunt iudei ei: qd faciemus ⁊ nos viri frēs ? Ait tunc petrus. credite ipm eē deum quem crucifixistis.

f Corporeū illud manna. i. corp⁹ christi: quod significabatur per corporeum manna. ū. e. reuera.

g Tanti. i. tante rei miraculose. scz corporis christi.

b a Cessserunt. Cessus ꝓmēdat sacramētū corpis xpi. et nos ad eius sumptiōez inuitat.

i Nemo māducat spiritualiter sz multi sacraliter: lz nō adorauerūt. adoramus qdē humanitatem ei⁹ q̄dā veneratione maiori qz uniuersas creaturas: illa tamē q̄ dulia est non latria.

k Adorauerit. ar. hic q̄ mus nō potest accipere corpus christi: ar. ū. j. e. qui bene.

l Nō inuenim⁹. quo ad mysterium.

m Ferebat. alludit ad illud qđ dicit ī libro regum: vanid fingens se dementem manibus ferebat p ostium ciuitatis saulis regis in timore. ex quo forte postea dictū ē in legibus: q̄ curator dandus ē ei: q dicit se dementem causa cognita ne propter onera ciuilia hoc fingat.

o p Presbyt⁹ eucharistiam. licet intinctam dare cā necessitatis. b. li. v. c. ut omnes. ū. e. cū onie. sz sāguinē non precipitur seruare qnia opus esset nimia cautela in eo seruando ergo propter cautelam non seruatur: ne fundatur. quandoq; tamē ꝓpter aliō seruatur. j. di. px. sabbato.

o q Si bene. comederit: nec dicēduz: q̄ mus sumat corpus domini. statim eñ desinit eē sacramentuz exquo ab eo tangitur. si tamen dicatur q̄ sumat non est magnum i conueniens cum sceleratissimi homines istud sumāt. sed. b. non cōcedit q̄ ab eo sumi possit immo statim desinit eē sacramentum. sed iterū non posset consecrari: quia non est ibi iaz panis immo tantum species. sed nunquid desinit eē sacramentum: si transit super illud corp⁹ mus uel aranee: non credo q̄ desinat eē sacramentum.

p Xxx. diel. secus in nino. ū. e. si per negligentiam.

q p Pro dilectione. q̄ male didicit. culpa eni similis est: male discere et docere. C. de male. ⁊ mat. culpa. immo et huiusmodi pueri exhere dandi sunt: si preter voluntatem parentum uel mimis uel arenarijs se sociant: ut in auc. ut cum de appela. cogno. §. cauſas col. viij.

r Vt pudor. loquit de notorio ⁊ manifesto infami: cui non est ipartienda eucharistia domini. idem est dicendum de quolibet existenti in mortali crimine notorio. xxiij. q. v. placuit.

s Infami. tales eñ infames sunt. ff. de his qui no. infa. l. ij. §. ait pretor.

Judei credentes biberūt sanguinem quem in cruce fuderunt.

Tunc eis petrus ānunciauit eū colendū quē crucifixerūt ut ei⁹ sanguinē biberēt credentes quem fuderūt seuientes. Idem in epistola ad hireneum.

Corpus quod ex virgie sumptū est: a fidelibus accipitur.

Corporeū illud māna nūc ē tāti res miraculi: qz uenit qđ pfectū ē: pfect⁹ autē panis de celo corp⁹ ē ex virgie. Idem in psalmo. xxxiij. homelia. ij.

Elex xpi corp⁹ uez qz ei⁹ sāguinez quotidie manducamus ⁊ bibim⁹

Accesserūt ad iesuz iudei: ut crucifigerēt: nos accedam⁹ ut corp⁹ ei⁹ ⁊ sanguinē accipiam⁹ Ite: Vere magnus deus ⁊ magnificordia ei⁹ q nob dedit māducare corp⁹ suū: i quo tāta ppessus ē ⁊ sanguinē suū bibē. Ite in psalmo. xxviij. ad iudos. Jā ⁊ securi bibite sāguinē quē fudistis. Ite i psalmo. lxxv. Jpm sāguinē: quē p ianā fuderūt: p gram biberūt In psalmo. xxvij. De carne marie carnē accepit: ⁊ ipam carnē ad māducādū ad salutē dedit. nēo aūt illā carnē māducat: nisi prius adorauerit. Ite i psalmo. xxxiij Dauid ferebat manib⁹ suis. Damnib⁹ suis nemo portat. qūo itelligat in ipo dauid fin lram nō inuenim⁹: i xpo aūt inuenim⁹. ferebatur eñ christ⁹ mānibus suis: qñ cōmendās ipm corpus suū ait: hoc est corp⁹ meuz. ferebat eñ illud corp⁹ in manibus suis. Idez sup io. tractatu. xxxv. Quousq; biberēt sāguinē: quē fudert: desperarūt. Idē i psalmo. liij. Judei pascebant tanq; de pena dñi: ⁊ nos de cruce dñi pascimur: qz corpus ipi⁹ māducamus. Habēt ergo i pij epulas suas: hñt ⁊ pij suas. beati qui esuriunt ⁊ sitiūt iusticiam

Item ex concilio guarmaciēsi.

Pro infirmantibus eucharistiā presbyter semp habeat paratam

Presbyt⁹ eucharistiā sp hēat patā: ut qñ qs infirmat⁹ fuēit stati eū cōicet: ne sine cōione moriat. Item ex ꝓcilio arelatensi

Pnia e⁹ q ñ bñ sacrificiū custodit

Qui bñ nō custodierit sacrificium: ⁊ mus ul aliud aliqō aial illō ꝓmederit. xl. dieb⁹ pēite at. Qui āt pdiderit illud in ecclia aut ps ei⁹ ceciderit ⁊ nō inuenta fuerit. xxx. dies peniteat. Cyprian⁹ eucaricio confratri salutem.

Magis et histriombus sacra nō committantur mysteria.

Pro dilectione tua ꝓsulēdū me existiasti frat charissime qd mihi uideat ō histrione ⁊ mago illo: q apud nos cōstitutus ad huc i artis sue dedecore pseuerat magr et doctor non erudiendoz sz pdēdoz pueroz. id qō male didicit: ceteris quoq; insinuat: an tli bus sacra cōio cū ceteris christiāis debeat dari: aut uobiscuz debeat cōicare. puto nec maiestati diuine nec euāgelice discipline cōgruere ut pudor ⁊ honor ecclie tā turpi ⁊ infamī ꝓtagione fedet. Item ex concilio carthaginensi quarto

Post conuersionez non est deneganda gratia communionis.

Scenicis atq; histrionib⁹ ceterisq; personis hui⁹mōi ul apostaticis ꝓuerb ul reuerb ad dominū gra ul recōciliatō nō neget

Item ex concilio urbico.

Presbyter i altari missaz nō celebret: i quo eaō die eps celebrauit

In altari i quo eps missaz cantauit pbr eodē die aliaz celebrare nō presumat. Item ex ꝓcilio lugdunēsi.

Tpa ferīandi in missa sunt laicis nūciāda

Pronunciandū est: ut sciāt tpa feriādi p ānū .i. oēm dñicaz a uespa usq; ad uespā: ne a iudaismo capiāt. Feriādi uero p annum isti sc̄ dies natale dñi: sancti

t Lenicis

u Natalitii. nō p sumat propter solam episcopi reuerentiaz nisi licētia episcopi ul necessitate urgente. ⁊ hoc ubi perfecit episcopis aliās cōtra. viij q. i. utibil.

Romanū

a Nunciandum. Que festiuitates sint celebrāde ⁊ qñ oñdit. ⁊ ideo inter sacramenta tractat de solemnitatib⁹ istis: q̄ sacramentoz loco habētur: qnia repesentant passiones eorum martyrum: propter q̄s fiunt.

b Elogz ad te sperans. hic debes quādo incipiat dies fm canones. scilz a uespa: ut extra de fer. c. i. ij. ⁊ ū. lxxv. ni. q̄ a patrib⁹. alias obtinet fm l. qz fz legos i cipit a media nocte: ut ff. de fer. mor. ut notatur ō hoc sup illo. capō a

patrib⁹ hodie quo ad iudicium procedit diei usq; ad tenebras tē. exi ō offi. de le. cō sulnit. Sed tamen nota: q̄ i ceptio ista non habet locum quo ad omnia. Naz fm hoc sepe comedimus carnes in die veneris. vñ dic: q̄ quo ad solutiones faciendas quo ad carnes comedendas dies incipit a media nocte. ⁊ terminat in aliam mediam noctem. ⁊ maxie qz ō dicit lex ⁊ ō bz ꝓsuetudo: licz quo ad solutiōes distinguāt qdā inter clericos ⁊ laicos qō non approbo. Preterea nō q̄ dies qñq; icipit a meridie ⁊ finit

in aliū. ꝛ hec forte ꝓputatio est magis uera cum ꝓtineat ortū ꝛ occasum signoꝝ. Itē dies qliqs ꝓputat de momento ad momentuz ff. de minoꝛ. deniqs. §. minoꝛē. sed quātū ad esum carniū ꝓputat dies a uespera usqz ad diluculū: ut. j. e. de esu.

c Theophanie. i. epiphanie. i. apparitōnis. theos enī deus phanos apparitio qñ. s. stella apparuit. q duxit magos.

d Natiuitatī de festo concepticio nihil of quia celebrandum nō est: sicut in multis regionibus fit. ꝛ maxie i anglia ꝛ hec est ratio quia in peccatis cōcepta fuit: sicut ꝛ ceteri sancti excepta unica persona christi. similē ō annūciatiōe sācte marie nihil dicit cum sit tamen celebre festum. b.

e Festiuitates sed de quibus festiuitatib⁹ ꝟ intelligit: quia sancti aut sunt canonizati aut nō: b. intelligit de canonizatis quia dic: q episcopus cū suis clericis quātū ad suam diocesim pñt sanctū canonizare. qō nō credo: sz ex audio de canonizatis: qui nō habēt vigilias

f Non generaliter. ar. q p ticularia decreta episcopi pñt ꝓdere: ꝛ leges ꝛ canones constituere: ꝛ consuetudines inducere seruandas i parochiis suis in subditos suos cōsensu eozundē sine pñtia pape uel eius delegati: ut. xi. di. catholica. ꝛ. xxxv. q. vi. ab isto

stephanī sācti iohānis euāgeliste innocentū: sci siluestri: octaua dñi theophanie: purificatō sce marie: scm pascha cū tota hebdomada: rogatōes trib⁹ dieb⁹: ascēsio dñi: sci dies pētecostes: sci iohānis baptiste. xij. ap̄loꝝ maxie scoꝝ petri ꝛ pauli: q mūdū sua ꝑdicatiōe illūiauerūt. sci laurentij: assūptō sce marie: natiuitatis ꝫ sce marie: ecclie dedicatio. sci michael' archangeli: dedicatio cuiuscūqs oratorij: ꝛ oim scoꝝ: ꝛ sancti martini: ꝛ ille festiuitates ꝫ ās singli epi in suis epatib⁹ cū pplo collaudauerint: q uicinis tm circūmozātib⁹ i dicēde sē nō gnālit oib⁹. reliqs uero festiuitates p ānū nō sē cogēdi ad feriādum nec ꝓhibendi. Indictū uero ieiuniū qñ fuēit denūciatum: ab oñib⁹ obseruet. Item ex concilio toletano. iiij.

In sanctoꝝ solēnitatib⁹ diuis officijs nō saltatōibus uel cantilenis populi debent uacare.

Irreligiosa ꝫsuetudo ē quā nulg⁹ p sāctoꝝ solēnitates agē cōsuevit. ppli q debēt diuina officia attēdē: saltatōnib⁹ turpib⁹ inigilāt: cātica nō solū mala canētes: sz religiosoꝝ officijs perstrepūt b. hoc eteñ ut ab oib⁹ ꝓuicijs depellat': sacerdotū ꝛ iudicū a cōsilio sācto cure ꝓmittit'. Item ex concilio aurel'.

Ante ascensionem domi trib⁹ diebus letanie celebrentur.

Rogatōes' i. letanias ante ascēsiōz dñi placuit celebrari: ita ut ꝑmissū triduanū ieiuniū i dñice ascēsiōis solēnitate saluat' p qō triduū fui ꝛ ācille ab ope relaxēt: quo magis plebs' uniuersa ꝓuēiat. quo triduo oēs abstineāt ꝛ ēt q̄dragesimalib⁹ cibis utant'. Item ex concilio eodem.

Ep̄us die dñico non desit ecclie

Episcop⁹': si infirmitate ñ fuerit ipedit⁹: ecclie cui ꝓxim⁹ fuerit die dñico deesse non dz.

Item ex eodem.

Nos dies pasche ciuibus i ulla celebrare non licet.

Nelli ᵐ ciuiuz unq̄s pasche natal' dñi ꝛ q̄dragesime solēnitatem i ulla lz celebrare: nisi quē infirmitas ꝓbabitur tenuisse.

Item ex eodem.

Ante solēnitatez pasche quadragesima est celebranda.

Sacerdotibus' oib⁹ decretuz ē: ut añ pasche' solēnitatem non q̄nquagesima sed. xl. teneat'

Item ex ꝓcilio martini pape.

Quita feria ultime septimane q̄ dragesime ieiuniū solui non licet

Non' liceat q̄nta feria fratres nouissime septimāe ieiuniū soluē: ꝛ oēz exhonoꝛāe q. xl. ꝛ synchere abstinētes totā. xl. perexire.

Item ex concilio laodicensi.

De eodem.

Non' oportet i. xl. q̄nta feria ultime hebdomade ieiuniū dissolui ꝛ totā. xl. ihonoꝛari: sz p totos dies ieiunare: ꝛ escis abstinentie cōueniētibus. i. aridiozib⁹ uti. Item ex ꝓcilio agathensi.

Exceptis dieb⁹ dñicis in quadragesima non soluatur ieiunium.

Placuit': ut oēs ecclie exceptis dieb⁹ dñicis i. xl. etiaz i die sabbati' sacerdotali' oꝛoe ꝛ discretiōis cōione' ieiunēt. Item ex concilio niceno.

Nec i die dñico nec i dieb⁹ pentecostes i oꝛone genua flectant'.

Quoniā' sē i die dñica q̄dā ad oratōnem genua' flectentes ꝛ i diebus pentecostes: ꝓpterea statutū ē a sancta synodo: qñ cōsona ꝛ conueniens p oñes ecclesias custodiēda consuetudo ē: ut stātes' ad orationē uota dño reddamus. Item leo papa. iiij.

Quo tempoꝛe ab esu carnium sit abstinendum.

Oē' esu carniū apud nos uetustissima ꝛ ñ imꝓbāda traditio semper est tenēda: ut a cene

statuitur: non precipitur: sed suadetur. nam in tempoꝛe illo unaqueqs pouincia abundabat in sensu suo: ut. l. xxvi. di. utinā ꝛ. xij. di. illa.

k Plebs. ꝛ ita serui sunt de plebe.

l Episcopus. deest. ar. q epūs dñicis dieb⁹ in epali ecclesia diuis officijs debeat interesse: in qua sacerdotali moꝛe precipit' residere: ut. vij q. id ē peruenit ad nos et q̄ non cogendus sit cum clericis suis apud ecclesiam suam cōmūiter habitāe: ut dixit. xli di. episcopus uilem.

m Nelli. i nulla. tūc enim ad maioꝛem ecclesiam conueniunt omnes: ut. ā. e. di. si quis extra.

n Sacerdotibus. id est episcopis in consilio congregat.

o Pasche. ꝫ. ā. di. iiij statuimus ꝛ. c. quadragesima. Sol. hic de ieiunio generali qō oñibus iniūgitur: ibi ō̄ speciali quod clericis suadetur. imo ideo nō est seruanda infra: qz furatur p⁹ pascha a die pasche usqz ad ascensiōz uel pentecosten.

p Non liceat. ieiuniū: quia dominus surrexit de cena. ꝛ lauit pedes discipuloꝝ ꝛ iterum redijt ad cenā uolunt quidam ad similitudinem domini etiam pedes alijs ablnere et bis comedere. sed talis consuetudo reꝓbat'.

q Exhonoꝛare. arg. q̄ nihil reputat' ieiunasse qui unum diem non ieiunat. C. ad syl. l. ult. nihil uidetur esse factū ꝛc. vij. q. i. nihil.

r Non oportet. sz per totos exceptis diebus dominicis ar. ā. di. xxx. siquis presbyter. ꝫ. di. v. quadragesima.

s Placuit. ut omnes non comedant.

t Sabbati. s. paschalis'

u Sacerdotali. s. finita hora nona.

x Cōmunione. s. pceptā. i. nō debēt comedē nisi p⁹ celebratis missaz officijs ꝛ uesp̄tinis ā. e. di. i. solent. b.

g Religiosa. saltationibus. ā. e. di. i. qui die.

b Perstrepunt. hoc licet sit mortale: non inducit depositionem: ut. v. q. iij. in loco.

i Rogationes. id est letanias. ā. di. lxxvi. §. nō aūt ꝫ ubi of: q inter pascha ꝛ pente. nō sit ieiunādū. sed de ieiunio quod ꝟ

q Quoniam. sunt. ā. e. di. lxxvi. §. nō aūt.

z Gemma. ā. di. lxxvi. §. non autem.

t Stantes. ā. di. xxx. sigo p̄sbyter. ā. xxvi. q. vij. sacerdotes ꝫ. Solu. ibi

o Dies remissionis uocantur dies ieiuniorum.

p Esu. ferie. de quarta feria est consilium: de sexta preceptum.

a Sabbati.diei scʒ paschalis supple ne forte ob insignem solemnitatem uideretur ieiunium tunc soluendum.
b Malüerit.sed non tenetur ad hoc.
c Uel debuerit.cū tenet ad hoc ex iniūcta pnia.ꝛ ita ē ar.ꝙ possum⁹ car nes comedere in die sabbati.nam ponit in opatione nr̄a tamdiu abstinere die sabbati:ꝙdiu uoluerimus.Sʒ ꝫ.j.c.ij.sed illud ē consiliū ꝛ ꝯsuetudo ita interp̄taṫ:eẋ ꝺ obṡ.ieiu.ꝯsilium.§.iteʒ de illis.nec eñ sabbatū ē legitima feria:ut.j.c.ieiunia.io.
q Aliud.C.de fer.l.iij.ꝫ.sed dic legē succūbere.i.uim in hoc non habere:extra de fer.conquestus.
r De penitentibus.commissis mortalibus.grauiora enim appellat ualde enormia:leuiora min⁹ enormia.alias esset cōtra.xxvi.q.vi.c.ultimo.

d Peruenit.q ueniensſ.ātichristi⁹
e In ueneratōne uult nō.p nimia certitudie ponit hic p̄ns pro futuro.ꝛ nōui hoc.ꝫ.xxiij.q.i.paratus ꝛ.j.di.iiij.quando quis.
f Sabbatum.ꝫ.di.xli quisquis ꝛ.ꝫ.di.lxxxi.non oportet.
g Sabbato uo ieiunādum.ꝫ.xij di.illa ꝫ.So.h ñ obtinet:uel dic ut ibi dixi.
h Non celebrari.sacramentum corporis ꝛ sanguinis domini.ꝫ.di.i.uisum ꝫ di.ij.iteratur contra.sed fm hanc exceptionem illa.c.intelliguntur.
i Ieiunium quinte.ꝫ.di.lxxvi.utinā contra.So.prohibeṫ hoc fieri in contemptū dei.alias semp ieiunare non reprobarem ut ibi sed quare potius ꝺ his diebus ꝙ de alijs:cuʒ ieiunare in contemptū diei cuiuscūꝙ sit mortale peccatum:dic ꝙ iō quia maioris ueneratōnis sunt:q: in illis duobus diebus fecit dominus quicquid isigne fecit fere.lxxv.di.c.penṫ.fere dixi.quia die iouis celos ascendit.
k Nequis.causa timoris scʒ quia aliquis incutiat timorē alicui nisi ieiunet tm̄ die
l In suspicionibus.ſ.hereseos.
m Ieiunia.ꝛ sexta addita secūda feria.xi.q.iij.de illis.ꝫ.di.lxxxij.presbyter.

termio q̄ fit in p̄ncipio noctis.iiij ferie q̄ lucescit i q̄rta feria:usꝙ in diluculuʒ q̄nte ferie:ꝛ sil'r a cena noctis sexte ferie q̄ lucescit i sexta feria:ñ impleṫ ieiunatio ē tenēda usꝙ ad sabbati lucē ꝙtum de dici parte aliq̄s ieiunāe malüerit' l' debuerit:ꝑtendaṫ. Item gregorius dilectissimis ciuib⁹ rome.

Nec die sabbati feriādū nec die dñico lauacrum ē prohibendum

Peruenit ad me quosdā peruersi sp̄s hoies praua inter uos aliq̄ ꝛ sce fidi aduersa sciasse ita ut die sabbati aliq̄d opari ꝓhiberēt:quos q̄d aliō nisi antixp̄i p̄dicatores dixerim⁹:q uenies diē sabbati:atꝙ dñicuʒ ab oñi faciet ope custodiri.q: eñ mori se ꝛ resurgē sil'at:h̄ri in'ueneratōe uult diē dñicū.ꝛ q: pp'm iudaiʒāe cōpellit:ut exteriorē legis ritū reuocet.ꝛ sibi iudeoꝝ pfidiā sb̄dat:coli uult sabbatū'. Aliud quoꝙ ad me platū ē:uob a puersis hoib⁹ eē p̄dicatuʒ:ut dñico die null⁹ debeat lauari.ꝛ q̄dē si ꝑ luxuria ꝛ pro uoluptate q̄s lauari appetit:hoc fieri nec reliquo quolibʒ die cōcedim⁹.si āt ꝑ necessitatē corporis.hoc nec die dñico ꝓhibemus. Item inocentius papa.

Ob reuerentiam sepulture dominice sabbato ieiunare debemus.

Sabbato uero ieiunādū esse rō euidētissima demōstrat. Nā si diē dñicā ob uenerabilē resurrectiōʒ dñi nr̄i iesu xp̄i nō solū i pascha celebramus:ueꝝ ēt ꝑ singulas hebdomadas ip̄i⁹ diei imaginē freq̄ntam⁹:ac sicut.vi.feria ꝓpter passionē dñi ieiunam⁹ sabbatū p̄termittē nō debem⁹:q̄m i tra tristitiā ꝛ leticiā tpis illi⁹ uidetur iclusum.nā utiꝙ ꝯstat ap'os biduo isto ꝛ i merore fuisse ꝛ ꝓpt metū iudeoꝝ se occultasse.quod utiꝙ ñ dubiū ē i tm̄ cos ieiunasse biduo mēorato.ut traditō eccl'ie hēat isto biduo sacra penit⁹ ñ celebrari.q̄ fora ēt ꝑ singulas tenēda ē hebdomadas:ꝓpt id q̄ō commemoratio diei illi⁹ sp ē celebranda.ꝙ si putāt sel' atꝙ una sabbato ieiunandū:ergo ꝛ dñica ꝛ.vi.feria sel' i pascha erit utiꝙ celebrāda. Item melchiades papa.

Die dñica ꝛ quinta feria non est celebrandum ieiunium.

Ieiuniū dñici diei ꝛ q̄nte ferie nēo celebrare dʒ:ut iter ieiuniū xp̄ianoꝝ ꝛ gētiliū ueracīʒ credētiū ifideliūʒ atꝙ hēticoꝝ uera ꝛ nō falsa discretio habeatur. Itē ex ꝯcilio cesareo augustāo.

De eodem.

Neqs' ieiunet die dñica causa timoris aut psuasionis:nec q̄dragesimaꝝ dieb⁹ ab ecclijs fideles desint:nec habitēt i cubiculoꝝ latibul' ac mōtiū q i suspitionib⁹ pseuerant:sʒ exēplū ac p̄cep tū custodiāt sacerdotū:ꝛ ad alienas uillas agēdoꝝ ꝯuētuū cā ñ ꝯueniāt. Ab uniuerṡ ep̄is dictuʒ est anathema sit:q hoc cōmiserit. Item ex dictis sc̄i apollonij.

Quarta ꝛ vi.feria sē suāda ieiūia

Ieiunia⁹ sane legitia.i.iiij.ꝛ vi.feria nō sē soluenda⁹ nisi grādis aliq̄ necitas fueīt:q: q̄rta feria iudas traditionē dñi cogitauit.vi.feria crucifix⁹ ē saluatō uidebiṫ ergo q i his dieb⁹ sine necitate soluerit statuta ieiūia:ul' cū tradēte tradē saluatorē:⁹ l' cū crucifigētib⁹ crucifigē.die āt dñica nihil aliō agēdū ē:nisi ꝺo uacādū.nl'la opatio i illa die fc̄a agaṫ:nisi tm̄ hymnis ꝛ psalmis ꝛ canticis sp̄ualib⁹ dies illa trāsigaṫ. Itē innocētius papa.

Quīta feria ultie hebdomade q̄dragesime penitentes remissiōʒ accipiant.

De penitētib⁹ uero q siue ex grauiorib⁹ ꝯmissis siue ex leuiorib⁹ pniaʒ gerūt:si nl'la iterueīat egritudo⁹.v.feria āte pascha eis remittēdū eē romane eccl'ie ꝯsuetudo demōstrat.ceteꝝ ꝺ pondē estimādo delictoꝝ sacdotis ē iudicare:ut attēdat ad ꝯfessionem

s Egritudo.quo cāu nullo tempore est denegāda communio:ut nōē ꝛ legiṫ di.pr.c.p̄sbyṫ.Sed pone q aliquis agat septēnem penitentiā:nū quid in istis.vij āñis in quolibet anno in cena domi debʒ i eccl'ia itroduci.uel si debʒ a quo:utruʒ tm̄ ab episcopo l' a suo p̄sbyte. dicunt quidaʒ ꝙ post primaʒ expulsiōʒ usꝙ ad ultimam q̄rum utraꝙ debet tm̄ per episcopum fieri:presbyter simplex potest eū quolibet anno i cena domini recipere i eccl'ia ꝛ post octauas de ecclesia expellere:ꝺ ꝺ.l.di.in capite. Item q̄re hoc magis fit i die iouis ꝙ i alio die eiusdem septimane:ideo quia eodē die ideʒ dominus captus fuit:et ligatus fuit:et eius ligatō absolutionē nr̄aʒ operata est.ul' pōt dici q iō quia ip̄e eodeʒ die pedes discipulorum lauit.unde ideo eadē die fit:ut pedes.i.affect⁹ nostros lauet a peccatis:iuṫ illud ꝙ speciosi pedes euāgelij ꝛc.de pe.di.i.pōt.
t Remittendū.id ē absoluendo recōciliādo eucharistiā ꝯcedēdo.l.di.penitentes.

n Soluenda.ab his qui ad hoc uoto uel penitentia sunt astricti.uel dic:ꝙ hoc fuit in primitiua ecclesia necessitatis hodie uero consilij.h.ꝛ.ꝫ.
o Saluatorem.ꝫ.xi.q.iij.abijt.
p Uel cum crucifigentibus.j.ꝺ.iij.qui his.
u Estimando.ar.xxiij.q.viij.occidit.
x Attendat.xxvi.q.vij.de his.
y Sane.exponit.quod dixerat.

a Ante tempus.i.ante quintam feriam que est ãte pascha
b Itteris.ꝛ non per singulos.ã.ō pe.di.iij.§.i.ꝛ.c. agathosa ã.di.xcvi.cum ad uerum.j.di.pxi.omni tempore.
c De anno.j.di.iiij.siquis de alio.
d Et⁹.nota uetus dici:qō coronam anni nō excedit:sicut et notum dicit matrimonium qō nō excedit annū:ut.xxv.q.v iij.c.i.ꝛ ar.ff.ō pub.ꝛ uecti.l. ulti.§.quot.et ff.ō uino ꝛ triti.l.uetus.
e Et sanctis. ã.xi.di.c. ecclesia sticarum.
f Crucis. ꝛ queri potest! q̃re festum crucis celebremus in q̃ dominus fuit deshonestatus: ꝛ non festū asi ne in q̃ fuit honorat⁹.ꝛ dicim⁹:q laus exhibita domio i asina fuit mūdana de qua ñ est curandum sed in cruce facta fuit nostra redemptio.
g Calendarū id est qnta die ante nos ꝛ im propꝛie ponit hic calendarū quia tantum p mus dies dicitur calend.

b a Quam sale.qꝛ per aquam cō fessio.p salem amaritudo et mozsio.vñ hec ẽ mixtura:vñ geminus ꝓcedit partus:divisio scilicꝫ delictoꝝ et oꝛtus uirtutuꝫ et bonorum operum.xxxij.q.ij.cum renunciatur. hec designata est per mixtionem inde:que confessio dicitur.ꝛ thamar que amaritudo dicitur.vnde phares diuisioꝛa ram oꝛ⁹ gemin⁹.scꝫ partus ꝓuenit.b.

penitentis ꝛ ad flet⁹ atq; lachꝛymas coꝛrigẽtis.sane⁹ siqs i egritudinẽ ceciderit:atq; usq; ad uespationẽ ꝺuenerit:ẽ ei añ⁹ tps pasche relaxandū:ne ꝺ sc̃lo absq; cõione decedat. Item fabianus papa oꝛientalibus epis.

Singul ãnis qnta feria ultie hebdomade.xl.nouū chrisma ꝓficiat

Itteris⁹ uris int̃ ceꝛa instū i ucim⁹:quosdã religiõis ure epos a uro nostroq; oꝛdie discrepare:ꝛ ñ p singulos ãnos in cena dñi chrisma ꝓficẽ.Errãt uero q talia excogitãt:ꝛ mẽte uesana poti⁹ q̃s rẽa sentiẽtes hoc facẽ audẽt sic em ipi⁹ dici solẽnitas p singlos ãnos ẽ celebranda:ita ipi⁹ sci chrismatis ꝓfectõ p singlos ãnos est agẽda ꝛ ꝺ ãno i ãnū renouãda:ꝛ fidelib⁹ ẽ tradẽdū:qꝛ nouū sacrm ẽ:ꝛ p singlos ãnos i iã dca die in nouãdū:ꝛ uct⁹ i scis ecclijs ẽ cremãdū.Ista a sc̃is aplis ꝛ succes soꝛib⁹ coꝛ accepim⁹:ꝛ uob tenenda mãdam⁹. Tez eusebi⁹ papa

Seruetur ab oñibus festiuitas i uentionis dominice crucis.

Crucis⁹ dñi nri ihesu xpi:q nup nob gubnacula sce romãe ecclesie tenẽtib⁹ qnto nonas maij in uẽta ẽ:i pdco calẽdarū⁹ die iuẽtõnis festū uob solẽnit̃ celebrãe mãdam⁹. Item alexãder papa qntus a petro.

Quare sit institutū ut aq̃ sale conspsa sanctificetur.

Aquã sale ꝓspsã i pplis bñdicim⁹ ut ea cũcti aspti sc̃ificẽt' ꝛ purificẽt.qꝺ oib⁹ sacꝺotib⁹ faciendū eẽ mãdã⁹. Nã si cinis uitule aspsus pplz sc̃ificabat' atq; mũdabat':mlto magis aq̃ sale aspsa diuisq; pcib⁹ sacrata pplz sc̃ificat atq; mundat.et si sale asperso per per⁹ heliseum pꝛophetam sterilitas aq̃ sanata ẽ: quãto magis diuis pcib⁹ sacrat⁹ sal sterilitatem rex auꝛt humanaꝝ:ꝛ⁹ coingnatos sc̃ificat ꝛ purgat:ꝛ ceꝛa bona mltiplicat:ꝛ ilidias diaboli auertit:ꝛ a fãtasmatis uersutijs hoies defẽdit. Item pi⁹ papa.ix.a petro aplo i pmo suaꝝ decretaliũ

i Sanctificentur.queritur quomodo aqua benedicta dicat populum sanctificare uel mundare.

k Sanctificabat.tunc eñ sanguis uitule fuit remissio peccatoꝝ:ut.xij q.ij.gloria.
l Mundabat.a uenialibus.ã.di.l.in capite.j.di.iiij.nequaq̃.Naz sacrificijs uenialia delentur.ã.di.ij.cum omne.de pe.di.iij.de quotidianis.Nã siqua tunc habebant:mortalia erant:de pe.di.vi.c.i.circa medium.

Nõ nisi in die dominico sanctuz pascha celebretur.

Nosse⁹ uos uolum⁹:q pascha dñi die dñico ãnuis tpib⁹ sit celebrãdū.Istis ei tpib⁹ hermes doctoꝛ fidei ꝛ scꝑture effulsit int̃ nos.ꝛ lz nos idẽ pascha pdco die celebrarem⁹:qꝛ tñ inde qdã dubitant:ad coꝛroboꝛãdas aias coꝛũ eidem herme ãgel⁹ dñi apparuit i habitu pastoꝛis:ꝛ pcepit ei: ut pascha dñi die dñico ab oib⁹ celebraret.vñ ꝛ nos aplica aucte istituimus oñs eadez ſuare debẽ: qꝛ ꝛ nos ſuam⁹.nec debetis a' capite quoquo mõ discedẽ. Tẽ uictõ papa.xiij.a petro i pmo decreto suo.

Non nisi in die dominico sanctum pascha celebretur.

Celebritatem sci pasche die dñica agi debere:ꝛ pdecessores nri ita statuerũt:ꝛ nos illõ eadem die solẽnit̃ celebrare mandam⁹:qꝛ ñ decet:ut mẽbra a capite discrepẽt aut alit̃ gerãt a.xiij.uero lũa pmi' menſ usq; ad.xxi.diẽ eiusdẽ mẽſ eadez celebret̃ festiuitas.Eodẽ quoq; tpe baptisma celebrandũ ẽ catholicũ.sz tñ si neẽe fuerit aut moꝛtis piculũ igruerit gẽtiles ad fidẽ ueniẽtes quocũq; loco uꝛ momẽto ubicũq; euenerit siue i flumie siue i mari siue i fonti b⁹ tñ xpiane ꝓfessiõe credulitatis clarificati baptizẽt.Jpis ẽt qõ in baptismo polliciti sẽ sũmope ẽ attendẽdũ: ne ñ ifideles sz fideles i ueniãt.Jpi uero q infidelitatis nõ aspgũt:infames efficiũt:ꝛ int̃ fideles minie reputẽt.hec uero statuta nulla debẽt iprobitate conuelli nulla nouitate mutari:qꝛ alia 'est rõ causaꝝ secularium alia diuinaꝝ Item ex ꝓcilio carthaginen si.iiij.

De eodem.

Pasche⁸ solẽnitas una die et tpe celebranda est.
Item ex ꝓcilio carthaginẽsi.v.

Dies'pasche cõcilij formataꝝ sb scriptione omnibus intimetur.

Placuit ˣut uenerabilis dies pasche foꝛataꝝ sbscptiõe oibus intimet':dies uero cõcilij.xi.

m Per heliseũ.inde ẽ q; cum aqua exorcizat dicit sacerdos: deus q per heliseum ꝓphetaz salem i aquam mitti iussisti.
n Et coinquinatos. uenialibus tñ.
o In Esse.pastoꝛis uñ ꝛ liber illi⁹ i quo tradidit plura documenta ecclesie: liber pastoꝝ intitulatur.
p Et capite.cuz hoc inbet.ar.in sti. de satisda. in fine.
q Celebritatẽ.pꝛe decessoꝛes.i legibus enim secularib⁹ posteꝛioꝛes trahunt ad se pꝛioꝛes.qꝺ in diuis non fit:sed potius eõuerso:ar.l.di.domino i fi.b.ꝛ.b.secus intelligit hoc.

r Paschi mensis.i.apãlis q ẽ pmus mẽsis ſm hebꝛeos: ut.lxxvi. di.§.primum uero.
s Usq; ad.xxi.diem. intelligas hoc ꝺ mense lunari.in illa eñ lunatione semper est pascha.
s Usq; ad.xxi.diem. illud usq; hic ponitur i clusiue ꝛ includit.xxi. dies.ꝛ hoc uult dicere: q pascha non debet eẽ .j.xiiij.diem lunationis apãlis nec post.xxij.diem illius.si enim.xiiij. dies lunationis ẽ i die domico ibi ẽ pascha iudeoꝝ.ꝛ domica seqnti ibi est nostrum pascha hoc est.xxi.die.

t Alia est ratio. qꝛ infames efficiunt ſm canones quicũq; ꝺo infidelitatis.i.mortalis peccati aspergunt':ut nõt.vi.q i.oñes.ꝛ.c.illi q.sed secus ẽ ſm legẽ.ꝛ ita ẽ rõ alia.Ad. ponit exẽplũ in appellatione.ij.q.vi. non ita. Sed quid ad hanc litterã de ꝺ exemplo! Ego ꝺico hũc esse sc̃lũ:q; ea q̃ i baptismo quis pꝛomisit non possunt mutari: licz legum statuta possint immutari.

u Pasche.
x Placuit.dies uero.hodie illud teneas de hoc quod habet.xviij.di. quoniam.io.

a p Placuit. ut post⁊. hoc. c. non habet hodie locum.
b Annuncient. hoc non ubiq₃ obtinet.
c d E obseruatione.
d p Perlatū ē. laudam⁹. hic colligit q₃ lʒ intētio approbet: reprobat tn̄ ipm factū. vn̄ p hoc pt solui illa ɔ̄rietas ō loth: qm̄ nūc dič scriptura eē eum sanctū. xxxij. q. vij. offerebat. alias pmr batuʒ dicit. viij. di. qui ait. item ē ar. q i uno facto potest reprobari qd̄dam et aliud approbari xxij. q. iij. inter cetera. ar. ɔ. ff. familie hercisc. in h

q Columbe. uera qdem columba fuit que nec pus nec postea cō paruit. sʒ in suā materiā rediit: sicut legit de stella de q̄ descendit spūs p significationē. significabat plenitudinē bono⁊ spūs sancti q̄ in xp̄o erāt sup quē spūs descēdit. j. di. px. p aquam.
r Ignis. genitiui casus est: alias nō ɔgrue diceret ⁊c.

e Fregisse. ā. di. lxiij. §. uerum cōtra: ibi latriaʒ adorabant hic duliam.

f v Venerabiles. ⁊ adorant. ā. px. c ɔ. sʒ aliud ē adorare latria: quod tibi prohibetur. aliud dulia: quod h permittitur.

g Cultu. scʒ latria: i q̄ tria exiguntur charitas dilectionis ⁊ mltitudo sacrificiorum ⁊ ueneratio. In dulia uero unū solum. s. ueneratio. ⁊ in hoc sensu possum⁹ quā libet rem sacram adorare. i. reuerentiam exhibere. ā. di. iij. sancta.

h S Sextam. ā. di. xvi sextam.

i In qb⁹ dr. Illō qb⁹ non refertur ad aliq̄ dictionem hic positam sʒ in canone sexte synodi cuius uerba hadrianus inducit. alibi dicit uel habet in quibusdā ⁊ fm hoc hec littera pʒ uel in quibus.

k Qui. id est sacrificium cuius agni.

l In figuraʒ. tempore gratie que figurabatur in ueteri testamento.

m Trāsit. i. trāsire dʒ quasi non debʒ depingi

n Gratiam. id ē gratō saʒ ueritatem. s. chrīstū hominem.

o Pro ueteri. hoc credo reprobari: q: in cruce tn̄ agnus dei depingebatur. Naʒ alias homine depicto agnum ō pingi nō obest i pte iferiori. sʒ cū corrigat quo ad hoc: ergo quomō recipitur cum omnibus canonibus.

p O Omnes. Casus In prima parte dič tres psonas p̄reʒ ⁊ filiū ⁊ spm̄ scm̄ uni⁹ ⁊ eiusdē sb̄e. In scd̄a pte dicit: q₃ lʒ iste tres psone sint eadē eēntia: qdā tn̄ singulariter attribuunt psonis: q̄ trinitati nō attribuunt. ⁊ similit aliquid attribuit patri: quod non filio ⁊ econuerso. ⁊ idem in spiritu sancto.

calcū. nouēbris. scribēdū ē ēt ad singula⁊ q̄rūcunq₃ puincia⁊ pmates: ut q̄ncūq₃ apud se ɔcilia ɔgregāt istū diē nō ipediāt. Itē ex ɔci. bracareū. ij. **Per orbē uniuersū cū i ɔcilijs oia statuta fuerit futu⁊ pascha annuncietur.**

Placuit ut post⁊ oia in cōcilio sacdotū fuerit ordiata illud oimō fuet: ut supuēturi ipi⁹ anni pascha quo calenda⁊ die ul' quota lūa dēat suscipi a metropolitano epō intimet. qd̄ ceti epi ul' reliqu⁹ cler⁹ breuiculo sb̄notantes un⁹qsq₃ i sua ecclīa adueniēte natal dn̄i die p⁹ euāgelicā lectiōʒ populo annūciēt. Item ex ɔcilio arelatēsi qd̄ ɔfirmauit papa siluester. **Per uniuersū orbem uno die ⁊ uno tpe pascha celebretur.**

De obsuatiōe pasche dn̄i statuimus: ut uno die ⁊ tpe p oēm orbē obsuet: ⁊ iuxta ɔsuetudinē lr̄e ad oēs dirigāt. Item greg⁹. seuo epo massiliensi. **De imaginib⁹ scō⁊ nō uiolandis**

Perlatū ad nos fuerat: q icōsiderato zelo succēsus scō⁊ imagines sb̄ hac qi excusatōne ne adorari debuissent ɔfregeris. ⁊ q dē q: eas adorari uetuisse oio laudam⁹: fregisse uero rephendim⁹. Dic fr̄ a quo fcm̄ eē sacdote aliqn̄ auditū ē: qd̄ fecisti? aliō est eīn picturā adorāe. aliō p picture historiā qd sit adorādū addiscē. Naʒ qd̄ legētib⁹ scptura: hoc ⁊ idiotis pstat pictura cernentib⁹: q: in ipa ignorātes uidēt qd seq debeāt: in ipa legūt q lr̄as nesciūt. vn̄ ⁊ pci pue gētib⁹ p lectōe pictura ē. Item ex. vi. synodo. **Imagines sanctorū memoria sūt ⁊ recordatio preteritorum.**

Venerabiles imagies xp̄iani ū deos appellāt. neq₃ fuiūt eis: ut dijs neq₃ spem salutis ponūt i eis neq₃ ab eis expectant futu⁊ iudiciū: sʒ ad memoriā et recordatōʒ pmitiuo⁊ uenerāt eas ⁊ adorāt: sʒ n̄ fuiūt eis cultu diuino nec alicui creature. Iteʒ hadrianus papa tharasio pr̄iarche.

Nō in agni sʒ in hominis specie christus est figurandus.

Sextā scām synodū recipio cū oib⁹ canōib⁹ suis i qb⁹ dr̄: In qbus scpturis scā⁊ imaginū agn⁹ pcursoris digito ōnsus depigit: q⁹ i figurā grē trāsit. uer⁊ nobis p legē moysi ōmōstrās agnū iesū xp̄ʒ dn̄m nr̄m. Antiqs ergo figuris ⁊ umbris ⁊ ad ueritatis p figuratōʒ scē eccle traditis uale dicētes: grāʒ ⁊ ueritatē pferim⁹: et sic plēitudinē legis recipim⁹. uer⁊ igit agnū dn̄m nr̄m iesū xp̄m fm imaginē hūanā āmō ⁊ i imaginibus p⁹ ueti agno ōpigi iubem⁹. Itē aug. i li. ō trinitate. **De fidē trinitatis ⁊ unitatis inuiolabilit fuāda**

Omnes quos potui legē: q añ me scpsert ō tritate: q̄ de⁹ est diuino⁊ libro⁊ ueter⁊ ⁊ nouo⁊ catholici tractātes hoc itēderūt fm scpturas docē: q pr̄ ⁊ filius ⁊ sps scus uni⁹ eiusdēq₃ sb̄e isepabili eq̄litate diuā isinuāt unitatē. Idēq₃ n̄ sīt tres dij sʒ un⁹ de⁹: q̄uis pr̄ filiū genuerit: ⁊ iō fili⁹ n̄ sit q pr̄ est filiusq₃ a pr̄e sit genit⁹: ⁊ iō pr̄ n̄ sit q fili⁹. spsq₃ scus nec pr̄ sit nec filius: sʒ tm̄mō pr̄is ⁊ filij sps: ⁊ pr̄i ⁊ filio ēt ipe coeq̄l ⁊ ad tritatis ptinēs unitatē: n̄ tn̄ eādē trinitatē natā ō uirgie maria ⁊ sb̄ pōtio pilato crucifixā ⁊ sepultā tr̄tia die resurrexisse ⁊ i celū ascēdisse: sʒ tm̄mō filiū nec eādē tritatē descēdisse i spē colūbe sup iesū baptizatū aut die pētecostes p⁹ ascēsiōʒ dn̄i sonitu fcō de celo q̄i ferret flat⁹ uehemēs ⁊ liguis diuis uelut ignis sʒ tm̄mō spm̄ scm̄: nec eādē trinitatē dixisse de celo: tu es fili⁹ me⁹ dilectus siue cū baptizat⁹ fuerit a iohāne: siue i mōte qn̄ cū illo erāt tres discipli: aut qn̄ sonuit uox ō celo dicēs: clarificaui ⁊ iterū clarificabo: sʒ tm̄mō pr̄is uoceʒ fuisse ad filiū fcām: q̄uis pr̄ ⁊ filius et spiritus scus sic isepabiles sīt: ita isepabilit opēt. Idē sup iohēʒ. **Sine sacro uisibili ⁊ fide i uisibili nemo saluat**

Necessarium et uisibile

s n Necessariū est. Hic ō pingit. iiij. di. in qua agit de baptismo: qui ē ianua oim sacramentorum. Vn̄ uidēdū ē quid sit baptismus: q̄ forma baptizandi q̄n fuit baptisma institutum: q̄ sunt genera baptismi q effectus. Et qdem baptismus est exterior hominis ablutō cū certa forma ūbo⁊. Est ēt character impressus anime in ipsa aqua: ut. i. q. i. detrahe. forma ē illa quā dn̄s tradidit discipulis: ite baptizate. o. g. in no. p. ⁊ fi. ⁊ spiri⁹ sancti. i. e. pp̄e itaq₃ nec eiʒ omitti dʒ hoc pnomen ego: et de baptismo se. nec obstat. j. e. a quodam q: ibi noīe xp̄i intelligūt tres psone. Et institutuʒ ē fm q̄dam cū dictuʒ ē nicodemo: si quis renatus fuerit ⁊c. sʒ alios cū dixit discipulis: ite baptizate. ⁊c. et h p⁹ mortem fm alios cū missi in dā cū ceteri. i. q. i. dedit. Ego credo: q: tūc cū a iohāne ē baptizatus: ut j. e. per aquam. Quot sīt gn̄a baptismi ⁊ g. dē tria. flumi ⁊ sanguinis et flamis: ut dicem⁹. j. e. baptismi. Quis ei⁹ effect⁹: q: cū digne qs baptizatur: tā actuale q̄ originale pcēm sine pnia tollit: ut. j. e. sine pnia. alias enim est tm̄ sacramenti collatio.

a Sacramentum.subaudi uel aliquid quod suppleat uicez eius hec aũt sunt duo.s.martyriũ ꝛ cotidis ꝓritio.ĩ.e.baptismi uicẽ.et c.cathecuminũ.ꝛ ita aqua ẽ sacramentũ:qz intransitiue legit hoc: sed ipe character similit.xxxij.q.vij.licite.ꝛ ipa etiã ablutio.ꝛ hec tria idem significãt.s.ablutionẽ interius factã uel q̃ fieri debz ꝓpter ficte accedentẽ

Sed de aqua qñ dicet q̃ incipiat uł desinat eẽ sacramentũ dic: q̃ simul incipit ꝛ desinit eẽ sacramentũ sez in ꝓlatõne ultie sylle ipi⁹ forme: qz tunc signat:nõ autẽ ãte uel post remãet tamẽ res sacra. Idez dicitur i oleo bñ dicto uel chrismate:qz tãdiu est sacramentũ q̃diu fit cũ eo unctio.nõ enim ante uel post: remanet tamẽ sacra. Alij tamen dicũt contra: ut notatur .i.q i.detrahe. quod multum facit ꝓ opinione nostra.itẽ si alius liquor admisceatur illi aque:nunqd baptizatur puer? fm.l.uidet q̃ non:quia desinit esse aqua quia liquor nouus efficit.ff. ō acq.rer.do. adeo.§. uoluntas. sed hoc ñ credo:qz quotidie mari nouus liq̃r adijcitur uel sputuz uel urina.ꝛ sic in mari non fieret baptismus fm canones sacros.

sacrm⁹aq̃ ad ablutionem uisibilis corporis:sic̃ necessaria ẽ doctria[b] inuisibilis fidei ad sanctificationẽ inuisibił aie. Idẽ:Renascit hõ ex aq̃ uisibili sacro ꝛ spu inuisibili.s.intellectu[d]:ut symbolũ baptismi uisibiliter accipiat:ꝛ spũalem intellectum ipius symboli ꝓcipiat:uel ex aqua uisibili ꝛ spiritu sancto.

Idem i li.ō baptismate puulorum

In baptismate ꝓcupiscẽtia extinguit:nõ ut nõ sit:sz ut nõ obsit.

Per[f] baptismũ christi id agit ut caro peccati euacuet.nõ ãt sic euacuat:ut i carne ꝓcupiscẽtia inata nõ sit:sz[g] ne obsit.naz si p⁹ baptismũ ad etatẽ nãlem puer unt:ibi habẽt cũ q̃ pugnent:cãq; adiuuãte dño supent: si nõ gram i uacuũ susceperint.naz nec adultis id ꝓstat i baptismo: nisi forte miraculo[i] dei.ut lex peccati repugnans legimẽtis pcit⁹ extinguat ut nõ sit:sz ut qcqd ab hoie dictũ fm cogitatũ ẽ: cũ eidẽ ꝓcupiscentie mẽte sbiecta fuiret:totũ[k] aboleat ꝛ q̃i factũ[l] nõ sit habeatur.

Idem ad petrum diaconum.

Qui ex uiro ꝛ muliere cõcipit cũ originali peccato nascit: nec sine baptismate saluatur.

Firmissime[m] tene ꝛ nullatenus dubites oẽz hoiez:q p ꝓcubitũ uiri ꝛ mlieris ꝓcipit:cũ originali peccato nasci ipietati sbditũ mortiq; sbiectũ:ꝛ ob hoc naturaliť ire nasci filiũ:de qua dicit apls:Eram⁹ eñ natura[n] filij ire[o] sic̃ ꝛ ceti.a q̃ ira nullⁱ liberabit:nisi p fidẽ mediatoris hois ihesu xpi Firmissime tene non soluz hoies ratione utentes:uez etiã puulos qui siue in uteris matz uiuere incipiũt ꝛ ibi moriũt:siue iã de matribus nati sine sacramẽto baptismi:qō dat i noie pris ꝛ filij ꝛ spi rit⁹ sancti:ō hoc secło trãseũt sempiterno igne[p] punẽdos[q] ꝛ si peccatũ ꝓprie actõis nullũ hñt:originaľ tñ peccati damnatiõz carnali ꝓceptõne ex natiuitate traxerũt.

Item iohãnes chrysostomus.

De eodem.

Non[r] põt quis gr̃az uite celestis accipere:nisi purgatus fuẽt ab oñi sorde pcti p pnie cõfessionẽ[s] p donũ baptismi[t] salutaris dñi ꝛ saluatoris nri ihesu xpi:q est benedictus in secula seculorum.

Item gregorius in moralibus

Sicut nũc i baptismate: ita olim i circũcisione remittebãt peccata

Quod[u] aũt apud nos ualz aq̃ baptismatis: hoc egit apud ueteres uel ꝓ paruulis sola fides uel ꝓ maioribus uirtus sacrificij uel ꝓ his qui de abrae stirpe pdierũt mysteriũ circũcisiõis. Itẽ aug⁹.ad ualeriũ cõtra iulianũ.

Originale peccatũ nũc i baptismate olim in circũsione remittebat.

Equo[v] instituta ẽ circũcisio i pplo dei:qõ erat tũc signaculũ fidei iustitie dei:ad sanctificatiõz purgatõnis ualebat paruulis originaľ ueteris q; pcti:sicut ꝛ baptismus ex illo ualere cepit ad inouationem hois:exquo ꝓstitutus ẽ.

Idem de libero arbitrio li.iij.

Paruulis i baptismate offerẽtiũ prodeť fides.

Illud[w] pscrutari hoies solẽt sacramentum baptismi christi quid prosit paruulis:cuz eo accepto plerũq; moriuntur:priusq; ex se quicq; potuerint cognoscere qua i re satis pie rectecq; creditur prodesse paruulo fides eorum:a quibus consecrandus offertur.ꝛ hoc ecclesie commendat auctoritas: ut ex eo quisq; sẽtiat:quid sibi prosit fides sua: quãdo i alioz

---

b Doctria.id est fides q̃ habetur ꝓ doctrinam.

c Idem renascit.de adultis.s.ꝛ sensatis ab hinc intelligit.e.

d Intellectu.i.fide que intellectu compꝛehendit.

e Et symbolum.ĩ.e.ante.xx.

f Spiritu.s.hoc q̃stum ad paruulos:qui nõ habẽt fidem.

g Per baptismũ.euacuat.nõ q̃ q̃druplex ẽ pena originalis peccati,ꝛ celudit ianuã celestẽ,ꝓpetuo dãnat.cã ẽ mortis tpalis ĩpotẽcia resistẽdi uicijs.ꝓma duo ꝛ ultimũ tollit baptismus.

h Sed ne obsit.imo ẽt ut,ꝓsit.qz ubi maior pugna maior corona:de pe.di.iij.ille rex.silr remanet actu sz iefficax: ut ẽ i pacto ō non petẽdo:instt.de excep.§.ꝓterea.uel cũ opponit exceptõ sñie ar.ff.soluta.uiro itaq;.ꝛ sic originale transit reatu:sed manet actu

i Miraculo.ut in beata maria ꝛ iohãne apło:qz neutr⁹ eorum potuit peccare.item natiuitas marie i utero nõ celebrat:sed natiuitas ex utero bene.

k Totum.ar.q̃ i baptismo oĩs seqla ꝛ infamia abolet.ꝛ q̃ gra dei in baptismo nõ regrit gemitũ uel planctũ:ut di.e.sine pnia.

l Factum.ar.extra de vb.sig.nam ꝛ ego.ar.ff.de edił.edic.q̃ ita.

m Firmissime.ō.i. q.i. firmissime extra de bere.c.iij.

n Natura.i.a natiuitate in utero.uł natura.i. consuetudine nascendi non ex creatione.

o Filij.id est debitores ꝛ digni pena eterna. id est obnoxij.

p Ire.i.pene eterne.

q Nisi per fidẽ.uel sacramentũ fidei ut i paruulis:ut.ĩ.e.q̃ris a me

r Igne.id est pena eterna.xiiij.q.v.penale.

s Puniendos.ĩ.e.regnante.ĩ.ubi dicitur qz habent mitissimã penã sz die igne sempiterno i.pena:qz semper erunt in tenebris:ut.ĩ.e.nulli

t Non[n] potest.ō.de pe.di.iij.alla.ō.de pe.di.i.§.alij econtra.ꝛ .c.non põt,sed illud de adultis.

u Nisi.ĩ.e.di.oẽs qui tã.ō.xv.q.i.§.ut itaq;.

x Confessionem.quãtum ad adultos.

y Baptismi.q̃ ad paruulos uel per aliud loco illius.ĩ.e.baptismi uicem.

z Quod[q] apud nos aqua.certe plus operatur hodie baptismus q̃z tunc circũcisio quia circũcisio tantum penam tollebat sed gratiaz non dabat.sed i baptismo secus est: ut ex de bap.maiores.

a Equo.ad inuatõnem: quia tunc credimus factum cum christus tactu sue munde carnis uim regeneratiuã cõtulit agnes teste ambrosio:ut.ĩ.e.p aquam.ꝛ.e.ꝓprie.nõ enim baptismus iohannis fuit ꝓprie baptismus.sz baptismi assuefactio teste augustio:ut ĩ.e.nõ regenerabant.uñ liez baptizati ẽnt ab eo quidã.tñ cũ itez baptizati fuerũt:nõ fuit facta iniuria sacro:qz et⁹ baptismus sacrm non erat:ut.ĩ.e. aliud.Quidã vo,ppter sacrm circũcisionis qõ ceperant ꝛ fidẽ quã plene habebãt nõ sunt rebaptizati.p.Alij dicũt:q; instituts fuit baptismus cũ dixit nicodemo:nisi quis renat⁹ fuerit ꝛc.Alij dicũt tũc cuz dixit discipulis:ite bap.o.gẽ.ꝛc.ut.ĩ.e.ꝓprie.Sed ꝑualet:qõ prius dictum est:tamẽ baptismus adhuc plenũ nõ habuit effectum sed post mortẽ eius cepit plenum habere effectũ:qz adhuc nõ erat ianua celi aperta:sed p⁹ mortẽ eius fuit apta.ĩ.e.ꝓprie vł.ad cuius.io.

b Illud pscrutari.fides.i.sacrm baptismi collatũ i fide eorum.i.i noie trinitatis quã ipi tenẽt credẽ ꝛ ꝓfiteri.b.

a f Filius. nisi qs renatus. i. ea generatione. s. interiori qua renascuntur illi qui renascūt ex aq̄ ⁊ spū sancto ⁊c. sbaudi uel nisi iusta ignorantia eos excuset ⁊c. extra de pſ. nō bap. c. ij.

b Ex aqua. iā sanctificata p spīm sanctū. nec ab hac sanctificatōe sepat pr uel filius: cū inſepabilia sint opa trinitatis. xxviij. q. i. sic eīm.

c p Per aquaz. daret formam. i. institutōnē factā eius exemplo post eīm dedit pcepto. j. e. propie.

d Baptizari. i. a peccato originali mundari. ⁊ loquitur in persona ecclesie generaliter. Ipse eniz utpote sanctificat⁹ non indigebat mundari ab originali peccato: ⁊ ita excusat sacerdos cum dicit: ego reus ⁊c.

e Descendit. j. e. aliud ꝑ. sz bis dr descendisse. primo in specie columbe ut ibi. scdo inuisibiliter ut hic. ⁊ ita bis sed p aliud et aliud: ar. extra de testi. cū tu. sz solutōz ibi scriptā amplectaris ne enanescat ratō: quaz hic ponit ambrosius.

f Descendit. j. e. aliud ꝑ. ibi dr: q̄ columba in aquam descendit añq̄z christus uēnit ad baptismū: sz ibi soluit

g n Unq̄z aqua.

h n On ratione.

i d Elo tēpora. pascha. hoc. c. itelligas de baptismo solēni. nam quolibz tempore, ppter timorē potest baptizari. ā. e. di. iij. celebritatem.

k p Roprie. potentia. i. baptismus potēs ⁊ efficax: extra. e. maiores. §. caute.

l Condidit. i. reformauit ⁊ innouauit. i. institutum est: ut condat: quasi ut celebret tunc. s.

m Quia qcūq̄z. id est cuiuscūq̄z ꝯditōis fu⁹ uel liber masculꝰ uel fea adultꝰ uel puer. xxix. q. ij. in ꝑn.

n In morte. i. ad similitudinez mortis ei⁹: ut sicut semel mortu⁹ ē ille et semp uiuit. ⁊ ita nos semel mortui in peccatis per baptismum sēp uiuamus in bono. uel i morte eius dicimur baptizari: quia mors ē cā purificatiōis nostre: de pe. di. ij. si eīm.

o Consepulti. ⁊ similiter uidemur fuisse mortui ⁊ resurrexisse exquo nouaz formā assumpsimus p mortem eius in baptismo.

p Spiritu. i. spirituali doctrina.

q Electū. sz uidet: q̄ tactu sui corpis uim baptismo contulit. ā. e. nūq̄z. sed dicim⁹: q̄ tūc ptātem aq̄ contulit: sed i morte sua uoluit illam potestatem suū consequi effectum: ut hic in fi. dicit.

r Formā. i. p similem formā mystica. z. ā. di. ij. q. passus.

s Triduum. j. e. postq̄z ⁊c. ō trina.

t Qualitas. i. similitudo fci.

u Legitimuz. id est diem naturalē. dic sabbatum ⁊ sequentem noctem.

x Et uirt⁹. id est efficacia sacramenti. s. baptismi. hēbat quidem ante efficatiam sed nō tantam: qa nō erat adhuc pōta celi apta. q̄z uis enim uim generandi acquisitam sui cōporis contulerit: ut. ā. e. nunq̄z: non tamen patebat ianua āte passionem: qa apparitiōnē paradisi passio ⁊ ines spiritualis operata est cū resurrectione: extra. e. maiores.

y Et speciem. id est similitudo uel repositatiō. id ē id qđ representat actione que fit in baptismo. s. mors et triduana sepultura et resurrectiō christi.

z Jn quibus sup di. j. ci. miramur.

ꝛ Et formam generalem. sicliez q̄ non fuerat ante. ā. e. p aquam, uel hic dicto ibi facto quoq̄z bñficio q. ppriā nondū hīt ptātem cōmoda sit. Dē de baptismo puuloꝝ. Per fidē ⁊ baptisma iustificamur a peccatis.

Filius ⁹ dei carnez pcī suscepit ⁊ penā sine culpa: ut i cā ne peccati ⁊ culpa solueret ⁊ pēa p fidem ergo ⁊ baptismū ei⁹ a peccato hō p iustificatōnē ⁊ a morte liberat p resurrectōnē. puuli etiā baptizati inter credentes reputātur p sacrī uirtutem ⁊ offerentiū rnsionē. q uero ñ sūt baptizati: inēt nō credentes iudicant ex euangelio iohānis: nisi qs renatus fuerit ex⁹ aq̄ ⁊ spū sancto: ñ pōt introire in regnū dei. Tē ambrosi⁹ i li. de sacrīs. Per aquā baptismi de terreno fit homo celestis.

Nec p aquā baptismi trāsit⁹ ē de trenis ad celestia: tōo pascha trāsit⁹ dr. b trāsit⁹ ē de pcō ad uitā de culpa ad gr̄am de iquinameto ad sanctificatōz. q p hāc aquā trāsit ñ morīt: sz exurgit. ñ ois aq̄ sanat: sed illa q̄ bz gratiaz xp̄i. aliō ē elemētū aliō ꝓsecratio Nō sanat aq̄: nisi spūs sanct⁹ descēdat: ⁊ aquā illā ꝓsecret sicut legitur. qz cū christus formā baptismatis daret: uēit ad iohānē ⁊ ait illi Johannes: ego a te debeo baptizari ⁹: ⁊ tu uenis ad me? rñdit iesus: sic decz nos iplere oēz iustitiā. Uide q̄ sit ois iustitia: xp̄s ad baptismū descēdit ⁹: ñ ut caro mū daretur: quā suscepit de nr̄a cōditione. nō eīm ablutio pcī xp̄o necessaria fuit: qui peccatū nō fecit. sed nobis erat necessaria q̄ peccato eram⁹ obnoxij. descendit xp̄s descēdit ⁊ sp̄s sanct⁹. Quare aūt ꝑor descēdit xp̄s postea spūs sanctus: cū fora ⁊ usus baptismi hoc habeat: ut añ fons cōsecret ⁹: ⁊ tūc descēdat baptizādus? xp̄s añ descēdit⁹ secut⁹ ē sp̄s sanct⁹: ut nūq̄z ipse sanctificationis mysterio egē uideretur: sed ut sanctificaret ipe sanctificaret ⁊ sp̄s sanct⁹. Tē iohānes chrysostomus.

Aq̄ baptismi ñ purgaret pcā: nisi tactu dñici corpis eēt ſcificata.

Unq̄z aq̄ baptismi purgare peccata credentium posset: nisi tactu dñici corporis sāctificata fuisz. Tem syricius papa i comerio terraconensi.

Generale baptisma ñ nisi sabbato sce pasche ⁊ pētecostes celebret.

On rōe auctoritatis alic⁹ sz sola temeritate p̄sumit: ut passim ⁊ libere i natiuitate christi seu apparitōne necnō apl̄oꝝ seu martyꝝ festiuitatib⁹ inumere plebes baptizent: cū sibi hoc priuilegiuz apud nos ⁊ apō ecclias oēs dñicū pascha defēdat sp̄alit cum sco pētecoste. Tē leo papa uniuers epīs p sicilia ꝓstitutis.

Elo tpa. i. pascha. De eodē ⁊ pētecostē ad baptizādū a romano pontifice legitie sē p̄fixa uñ q: māifestissime patz baptizā dis i ecclīa electis hec duo tpa de qb⁹ locuti sum⁹ eē legitia: dilectiōnē uraz mōem⁹: ut nllos alios dies huic obfuātie misceatis. Dē Quare in predictis tempibus baptisma celebretur.

Prope in morte crucifixi ⁊ i resurrectiōe ex mortuis potētia baptismi nouā creaturā ꝓdidit ex uetere: ut i renascentibus ⁊ mors xp̄i opet ⁊ uita: dicēte apl̄o an ignoratis: q⁹ qcūq̄z baptizati sum⁹ in christo iesu: i⁹ morte ipius sum⁹ baptizati. Cōsepulti eīm sum⁹ cū illo p baptismū i morte: ut quō surrexit christ⁹ a mortuis p gr̄am p̄ris: ita ⁊ nos i nouitate uite ambulem⁹. Si eīm cōplantati fci sum⁹ similitudini mortis ei⁹: simul erim⁹ ⁊ resurrectōnis ei⁹ ⁊ ceta. q̄ lati⁹ magr̄ gentiū ad ꝓmendandū sacrm baptismatis disputauit: ut appareret ex hui⁹ doctrine sp̄u⁹ re generādis filijs hoim ⁊ in dei filios adoptādis illū die ⁊ illud tp̄s electū ⁹: i quo p similitudinē formā⁹ qs mysterij ea q̄ gerūt i membris his q̄ in ipo sūt capita gesta ꝓgruē dū i baptismatis regula ⁊ mors i teruenit interfectiōe pcī: ⁊ sepultura triduam⁹ imitat⁹ trina dimersio: ⁊ ab ags eleuatio resurgētis i star ē ō sepulchro. Jpa igit opis q̄litas docz celebrande generalit gr̄e diem legitimū⁹ eum esse: i quo orta ē ⁊ muneris ⁊ sp̄s actiōis ad cuius rei confirmationem plurimū ualet: q̄ ipe dñs iesus xp̄us postq̄z resurrexit a mortuis discipulis suis: in⁹ quibus oēs ecclīaꝝ p̄sules docebant: ⁊ foraz ⁊ potestatē tradidit baptizandi dicēs

a De quo.i.de qua forma baptizandi.
b Instruere.tātum supple ꝛ non pōt nisi ꝛē.
c Nisi ppie.i.generaliter ad omnes.
d Pentecostes,sicut resurrectio.lxxv.di.q dic.
e Ad alios.i.alijs diebus attribuit ꝛ i alijs dieb⁹ cōtingāt: qm resurrectio sēp die dominico celebratur.
f Nō ex nr̄a. q.d.nō ex nr̄o ingenio :vt.s. di.ij.in christo
g Trium milium. sed quo posset eē:q tot vna die baptizaret?forte qa fūdebat aquaz super eos.aliaſ nō videtur :q quēlz posſz immergē.Sz pone:q nō super eos fundebat aquā:nisi i partem corporis : tot⁹ erit ne baptisatus ?dicit b.q si fundat super caput vl̄ super maximā ptez corporis: semp crederet euz baptizari: alias nō. Vel dic eum baptizari:si aqua ēt cadat super pē.arg.j.e. nec quemqz . sicut sufficit possidere partez ad ꝟ vt possideat totum:dū tamen eius gdem animi sit:ꝛ totum itēdat possidere: vt.ff. de acq̄ri.pos. possideri.§.i.sic de pe.di.i. vulgaris.
b Petrus.s̄ e.di.ij.tūc eis.
i Jqs. aliam gratiā.ꝛ ita ñ ois christi actō nr̄a ē lectio:arg. s̄. di.ij . liquido. q ex eo nō ēet remissio peccatoꝝ:vt.j. e. di. ñ regenerabāt
k Ex volūtate.i.ex cōcupiscentia.
l Carnis.i. femine q ō carne adeq̄ ē ,ppter ea dr̄ femina caro q̄ regitur vir ſps q regit

m Renascendi.ſ.pro nobis qūo ꝛ cricūcidi.
n Dicens.in epistola ad corinthios.
o Finis.ſ.ꝑfūmatōis.iplet enim in se ꝛ in nobis qō lex predixerat.
p Christus ē.christus dico valens ad iusticiā oi credēti:de pe.di.ij.si eni
q Condidit.i.nunciauit ꝛ instituit.

euntes docete oēs gentes.b.e.in n.p.ꝛ fi.ꝛ.ſ.ſ.de quo utiq eos ꝛ añ passionē potuisset istruē:nisi ppie uoluisset itelligi regenerationis gr̄az ex sua resurrectōe cepisse. Addit sane huic obſuātie etiā pentecostes ex aduentu spiritus sancti sacra solēnitas:q̄ de paschalis festi pendet articulo.ꝛ cuz ad alios dies alia festa ptineant: hec semp ad eū diē: q resurrectio dñi est:isignis occurrit porrigēs quo dāmodo auxiliantis gratie manū ꝛ eos quos a die pasche aut molestia infirmitatis aut lōgiquitas itineris aut nauigatiōis difficultas intercluſit inuitat:ut quibuslibz necessitatib⁹ impediti desiderij sui effectū dono spūs sācti cōsequantur Hoc aūt nos ñ ex nr̄a persuasione defendē:sz ex aplica aucte sua re:satis idoneo ꝓbamus exēplo sequētes beatū petrū apl̄m: qui i ipō die quo oium credētiū numerum,pmissus spūs sancti repleuit aduentus:triū milium ppl̄m sua predicatōe ꝓsecrauit.qō sācta scriptura:q̄ apl̄oꝝ actus continet fideli historia docet dicēs: his auditis cōpuncti sunt corde ꝛ dixerūt ad petrum ꝛ reliquos apl̄os:qd faciemus uiri fratres.petrus aūt ad illos iqt:agite pñiaz ꝛ baptizetur unusqsq ur̄m in noie dñi nr̄i iesu ch.isti i remissionē omniuz peccatoꝝ ur̄oꝝ:ꝛ accipietis donū ſps sancti. Item. De eodem.

Jqs aūt epiphanie festiuitatem:q̄ in suo ordie debito honore ueneranda est:ob hoc existimat hr̄e ꝓuilegiū baptismatis:qa hoc quidā putant: q in eadez die dñs ad baptismū sancti iohānis accesserit:sciat illi baptismi aliaz gr̄am ꝛ aliā fuisse rōnem .nec ad eandē pertinuisse uirtutē qua per spīm sanctū renascunt:de quibus dr̄:q ñ ex sanguinib⁹ neq ex uoluntate carnis neq ex nolūtate uiri: sed ex deo nati sūt.dñs eni nulli indigēs remissiōe peccati nec quere remediū renascēdi: sic uoluit baptizari:qūo uoluit circūcidi: hostiamq p emundatione offerri ut qui fact⁹ erat ex muliere:sicut apl̄s ait:fieret ſb lege: quā nō uenerat soluē sed adiplere: ꝛ implē

do finire:sicut apl̄us predicat dicens⁹:finis aūt legis christ⁹ē ad iusticiā omni credenti. Baptismi aūt sui i se condidit⁹ sacramentuz qz i oibus primatum tenēs se docuit esse pciptū:ꝛ tūc regenerationis potentiam sanxit: qñ de latē ipsius,pluxerūt sāguis redēptionis ꝛ aqua baptismatis. Item ex cōcilio gerūdensi.

In solēnitate paschali pētecostes catheczumini baptizentur.

Oēs catheczuminis baptizādis id decretū ē:ut in paschali festiuitate uel pētecostes ueniāt ad baptizādum :ceteris solēnitatibus infirmi tm̄ debent baptizari Item leo papa.

Necessitate cogente quolibz tempore baptizare licet.

Jq necessitate mortis egritudinis obsidionis pſecutionis ꝛ naufragij urgent: omni tpe debent baptizari. Item gela.papa clero ꝛ plebi tarentio.

Nisi necessitate cogēte it paschā pētecostē nl̄us baptizare p̄sūat.

Oēnerabilis baptismi sacrāmētū nō nisi i festiuitate paschali ꝛ pentecostes tradē presumat eps:exceptis egritudie laborantibus:qbus urgēte mortis piculo talibus oportet:ne i ecclēsiā pereāt. remedijs subueniri. Item.

Baptizādi sibi De eodem qspiā passiz quocūq tēpore nullā credat iesse fiduciā pter paschale festū ꝛ pētecostē uenerabile sacramentū:excepto duntaxat grauissimi lāguoris icursu :i quo uerēdū ē:ne morbi crescente periculo sine remedio salutari fortas sis egrotans exitio p̄uētus abscedat. Item isidorus de officij s li. ij.c.xxiiij. Nemo nisi sacerdos baptizare presumat.

Constat baptisma a solis sacerdotib⁹ ee tractādū eius q mysteriū. Nec ipsis diaconib⁹ explere ē licitū absq epo ul̄ pſbro nisi his procul absentibus ultima languoris necessitas cogat,quod ꝛ laicis fidelibus plerūq permittitur. Item gelasius papa.

Diaconos quoq tūc:ut supra i tractatu ordinādoꝝ:ubi ō fuerē tia diaconorum erga sacerdotes agit. Item exp.carthaginēsi.v.

r Potētiā.i. plenam efficaciā :qz tūc anima celi fiunt apta:extra .e. maiores.io.
s d Ecatheczuminis infirmi tātū.qd si sacerdos catheczuminos sanos a baptismo repellat:ꝛ ipsi iteri añ pstitutū tps siñ baptismo decedāt:nūqd im putabit sacerdoti? nō videt:absit eni vt ea q̄ ꝓpter bonū ꝛ licitū fecim⁹ ꝛē.vt xxiij.q.v.ō occidendis.
t Infirmi.vl̄ ēt puuli ō.di.v.baptizari.
u p Jqui.vrgent.ff siquis cau.l.ij.ō xviij.di. placuit.ff. de diuer.ꝛ tēp.p̄.l.i. aliis ēt modis i necitate qs astrigit.xviij.di.si epſ
x u Enerabil baptismi .cum preter baptismū salus nulla ifātib⁹ pmittat:vt.j.e. di.nulla. nō videt circa eos obſuādū: qō i istis.c.cōtinet:vt pce statuta tēpora paschē ꝛ pentecostē baptizari ñ debeāt:ne ꝓueniēte morte q regnari pnt ñ inueniant:vt di.v.c.ij. In ābiguis aūt sequē dū ē qō citius estimat vt.ō.di.l.xviij.presbi. hoc ēt ꝓsuetudo ecclie obseruat in parulis, secus in adultis i qb⁹ sile piculū nō ptinet: qz i eis ꝓuersio mētis ad deū baptismi vicez supplē nō dubitat:vt j.e.baptismi vicem.
y b Aptizandi.
z c Constat, baptisma .i. baptismi mysteriuz.vñ ad expositionē ei⁹ segt ei⁹ qs mysterium.
a Sacerdotibus.j.e. sanctū ꝫ.vbi ost q auctoritas traditōnis baptismi ēt ad laicos ptinet christianos.sz illō i necessitate vez ē: vt ꝟ subiungit.ꝛ ibi in exēplo ō penitēte ꝛ catheczumino declarat.
b Mysteriū.ō.ō pe. di.i.quem penitet.
a Absq pſbro.i.licentia.ō.di.xciij.diaconos ita.ꝛ.c. diaconi ꝫ. dic

b Quod τ laicis.ē.xxx.q.i.ad limina.i.q.i.quod quidam.
c Mulier.ē.xxxiij.q.v.mulierem.xxiij.di.mulier.
d Super quibus.ē.xxx.q.iij.super quibus.
e In necessitate.ēt laicos.ē.i.q.i.neqꝫ.τ.c.sigs per ignorantiā.τ.c. qđ quidam.ē.xciij.di.diacones.

n Ubi.xxvi.q.vij alligant.
o Neqꝫ.vt.ē.di.xix.sm.
p Qui plantat.pdicando ad fidem conuertendo.
q Qui incrementum.i.infusionem gratie τ remissionēꝫ peccatorum.i.q.i.si fuerit.

Nō presumat mulier baptizare

Mulier quāuis docta τ sācta uiros i ꝯuētu docē uel aliquos baptizare non p̄sumat: nisi necessitate cogente. Vñ urban⁹ papa ij. Sup quib⁹ consuluit τc. ut supra i tractatu ꝯiugij: ubi de cōpri b⁹ agit. Itē aug. ad fortūatū.

Etiā laici necessitate cogente baptizare possunt.

In necessitate cū epi aut presbyteri aut qlibet mistroꝝ nō iueniunt: τ urget piculū ei⁹ q petit ne sine isto sacro hanc uitā finiat: ēt laicos solere dare sacꝫm qđ acceperūt solem⁹ audire. Itē ex decretis martini pape.iij. De eodē

Quicūqꝫ p̄sbr i puincia ppria l' i alia uł ubicūqꝫ iuent⁹ fuerit cōmendatum sibi infirmuꝫ baptizare noluerit l' p itētiōe itineris l' de aliq̄ excusatōe: τ sic sine baptismo morit: deponat. Itē isido.

Non reiteretur baptisma: quod a pagano ministratur.

Roman⁹ pontifex nō hoīeꝫ iudicat q baptizat: sed spm̄ dei sbministrare grāꝫ baptismi: lꝫ paganus sit q baptizat. Itē nicola⁹ ad ꝯsulta bulgaroꝝ.c.iij. De eodē

A quodā iudeo nescitis utrū christiano an pagano mltos in p̄ria u̅ra baptizatos asseritis τ qd inde sit agendū ꝯsulitis. Hi p fecto si i noīe sācte trinitatis l' tm̄ i noīe christi: sic̄ i actib⁹ aplōꝝ legit: baptizati sūt: unū qppe idēqꝫ est: ut sāct⁹ ābrosius exponit: q2 nō illoꝝ sꝫ ei⁹ ē: rebaptizari nō debēt. Itē aug. ꝯtra crescentium grāmaticū. Sicut p bonuꝫ ita p malū mistꝝ eq̄ baptisma mistrat

Si inter bonos mistros: cum sit ali⁹ alio melior: ñ ē melior baptism⁹ q p meliorē dat: quādo idē baptism⁹ dat: nllo mō malus ē: q etiā p malū dat: qñ idē baptismus dat. τ iō p mistros dispares dei mun⁹ eq̄le ē: q2 nō illoꝝ sꝫ ei⁹ ē. Idē sup io. i pte.i. tractatu.v

Nō merita mistroꝝ: sꝫ uirt⁹ christi i baptismate operatur.

Baptism⁹ talis ē q̄lis ille ē in cuius ptāte dat: non qualis ille p cui⁹ ministeriū dat. Itē qd nouerat io. baptista? dñm nr̄m. qd nō nouerat? ptātē dñici baptismi in nullū hoiem a dño trāsituraꝫ: sed misteriū plane trāsituꝝ ptātem a dño i neminē trāsiturā sꝫ misterium i bonos τ malos. Nō exhorreat colūba misteriū maloꝝ: sed respiciat dñi ptātē. qd igit tibi fac mister malus: ubi bon⁹ ē dñs? qd te ipedit maliciosus preco: ubi beniuolus ē iudex? Itē neqꝫ q plantat ē aliqd neqꝫ q rigat: sꝫ q incremētū dat de⁹. Itē ego dico τ nos dicim⁹ oēs: q2 iustos oꝫ esse oēs p quos baptizāt. iustos oꝫ esse tāti iudicis mistros si mistrare iuste uoluerit. si aūt noluerit eē iusti q i cathedra moysi sedent: secuꝝ me fec magr me⁹ de quo sps eius dic hic ē q baptizat. Item nō timeo adulteꝝ ebriosū nō homicidā: q2 colūbā attendo per quā mihi dr: hic est qui baptizat. Idē i tractatu. vi. De eodem.

Quum baptizat mal⁹ ex aliq̄ uł ignorātia eccl'e uel tolerātia: aut eni ignorāt mali aut tolerant palee: quosqꝫ in ultimo uentilet area: illud quod datū est unū est: nec ipar ppter ipares mistros: sꝫ par τ eq̄le ppter hūc q baptizat. Idē de ecclesiasticis regulis.

Non reiteratur baptisma: quod in nomine trinitatis ministratur

Si q apud illos hēticos baptizati sūt: q sūt i sancte trinitatis ꝯfessiōe baptizāt: τ ueniūt ad catholicā fidē: recipiant qdem ut baptizati: ne sācte trinitatis inuocatio uł ꝯfessio annullet: sꝫ doceātur itegre τ istruant: q sancte trinitatis misteriū i eccl'a teneāt. τ si ꝯsentiūt credē uł acqescūt ꝯfiteri purgati fidei itegritate firmēt i positione man⁹. si nō paruuli sūt τ hebetes q doctrinā nō capiant: rñdeāt p illis q eos offerūt iuxta morē baptizādi: τ sic p⁹ manus ipositionē chrismate communicati cū eucharistie misterijs admittant. Idē ad orosiū in li.ij.

f Quicūqꝫ.ē.i. q.i. neqꝫ.τ.c.liquis per ignorantiam.
g Romanus.j.e.di quos a paganis ꝫ.ibi non in forma ecclesie.ē.di.lxij.nlla rō ē.i.q.i.c.i.Gr.ꝫ.ibi eiꝫ dicit q nemo dare potest qđ non hꝫ: vt.j.e. quō.quō ergo baptismū paganus tradere dr: sed creditor dñiꝫ rei sibi obligate p⁹ bienniū in aliū transfert qđ tm̄ nō hꝫ: insti. qb⁹ ali.lꝫ vł ñ.§.i.ar.ꝫ.ff.ō ecq.re.do.traditio.iuris ergo aucte pmittēte pōt qs i aliū trāsferre qđ ñ habuit: τ hoc casuale illō do regula re.i.q vij. daibertum.
h Quodā. trinitatis.j.e.di.sāctuꝫ τ.c.si non sāctificatur ꝫ.j.e.di.multi.τ.c.si re uera ꝫ in synodo ꝯtra Sed hic expone trinitatis explicite.j.e. di. agunt hoies.j.e.di.p⁹ qꝫ nos. ꝫ τ q̄re poti⁹ baptizat quis in noīe christi q̄ i noīe trinitatis: tu dic q in noīe trinitatis ñ itelligit: nisi triū ꝑsonaꝝ eēntie vnitas: τ i noīe christi vnctus vngēs τ a quo vngitur. dixit ergo gandulphus ꝯcessū fuisse aplis baptizare i noīe christi ppt nomē christi ampliādum hoc est abrogatū p ꝯtraria hic signata.j.e.i synodo. τ c.si non sanctificatur. hoc nō credo: cuꝫ hoc nicolai posteri⁹ sit. Dico ergo q ñ oꝫ aliqs baptizari in noīe christi: si tñ baptizat: valet baptismus: τ hoc inuit hic illa lrā: q2 non il loꝝ.s.qui baptizant.
i Si inter bonos.
k Baptism⁹.ptāteꝫ cum dixit vidi spm̄ descēdentē de celo sicut colūbā: τ mansit super eum τ ego nesciebā. τ hoc exponit aug. q io.nesciebat eū i.nesciebat q sibi ptātē illā retinuisset dñs.sed tātū misteriū baptizādi tradidit dominus.
l Nō exhorreat.ē.di.xxxij.§.vez.ē.i.q.i.neqꝫ in homine.
m Coluba.i.eccl'a.xxiij.q.i.loquit.

r Item ego. respondet taci te obiectōi.q. d. licet malus minister confi ciat vel bapti zet: nihilomi. nus tñ debont esse boni.
s Aut bapti zat.iterius ab solnendo a peccatis. nam ille est baptismus nō baptizatis ē.e.a quodam
t Ebriosum. dū tñ intelligat qd agit.ꝯformiter dictū.ē nō bene hoc nomē nō acti: cē.i.e. maiores. vł.id vero.
u Cum baptizat aut tolerat.ē.xxiij q.vij.c.i.
x Sig trinitatis.i. q.i.neqꝫ i hoie
y Cōfessione i.inuocatione.
ꝫ Si consentiūt.hoc de adultis.
τ Per manus impositionem ꝯfirmationis q ē i hō casu reconciliatoria.ē.j.c. di. ab antiqua τ.i.q.i.§. ecce.
ꝫ Manus. sed nunquid ō furioso indicat fm illū statum mentis quo habebat cum i furorem incidit. Nam si volun tate habuit baptizandi τ in furorem venit valebit ei baptismus in furore collatus: alias nō: extra.e.maiores.§. vlt. secus in puero: q2 puer nō habuit voluntatē unqꝫ: τ tñ saluabitur.j.e.q ris.

ꝫ Communicari.id est perunctī.
a Eucharistie.hoc de adultis: q2 paruul nō dat corpus christi vt.j.e.in eccl'a.nisi forte vbi ꝯsuetudo est: q infūdit per os eoꝝ

sanguis christi:non corpus ꝟz quosdam.

q Quamuis.ad salutē.hoc dī de illis qui scienter ab hereticis baptizātur ⁊ eoꝝ errores imitantur.sed in necessitate mortis melius ēt a talibus baptismū accipere:q̄z sine ꝓceptione talis sacramenti decedere:q; si euaserit manꝰ ipositōem ⁊c.que sequunt in catholica ecclesia recipiūt: vt.j.e.sanctum ē.i fi.c. puulis hoc non nocet i.q.iij. placuit.

b Trinitatis i. patris ⁊ filij ⁊ spiritꝰ sancti ō.e.ꝑpie.

c Si reuera bi confitentur hic creditur eis ꝑ se q; nulli fit pre iudicium.

d Dlet.qō ab eo.ō. e.di.romanus

e Intēlit. quo ad sacramētuz vt.j.e.sicut.

f Fallens .cū dolo.

g An iocans. iij.q.

b Non precedentibus .i. super hoc dicentibus pauſ bonis viris plenis meritoꝝ.

i Nequaq̄. soluit primam questionem.

k Simulatō ne.maxime.

l Fidem .sed quomō possū habere talez fidem ⁊ nō caritatem:cum q habet vnā virtutem habet ⁊ omnes:de pe. di.v.c.vlti.non posset quidem nisi miraculose: sm q; malieti am miraculose ꝓpbetizant.i.q.i. ꝓpbetizauit .vnde cante dixit si enim habeā. ⁊c.

m Montes transferam. intellige duplicit vel ad litteram sicut de beato benedicto vel montes .i. demones a patientibus.

Quamuis unū baptisma sit ⁊ hereticoꝝ eoruz.s.qui in no. pa.⁊ fi.⁊.s.s.baptizant ⁊ ecclesie catholice:tñ qui foris ecclīam baptizāt:nō sumūt baptismū ad salutē:sed ad pernicie hītes nimiꝝ formā sacramenti uirtutē aūt eiꝰ abnegātes .Et iō eos eccla nō rebaptizat:q; i nomie trinitatisꝰ baptizati sī:⁊ ipa ē ꝓfecto forma sacramēti.iō cū reuersi fuerint:accipiunt uirtutē sps sancti:quam q foris eccl'am baptizantꝫ nōdū hīnt

Tēpelagiꝰ papa gaudētio epō

Baptizentꝫ:qui tantū in nomine domini baptizati ꝓbantur.

Si reuera bi de hereticis qui in locis tue dilectioni uicinis cōmorari dicūtur :solūmodo se i noie dñi baptizatos fuisse foꝛsitā cōfitentꝫ:sine cuiuscūq; dubitatōnis ambiguo eos ad catholicā fidem uenientes sancte trinitatis nomine baptizabis.Si uero apud dilecti onē tuā eoꝝ q; ꝙuerti uolunt: manifesta cōfessione claruerit:q; i nomine trinitatis fuerint baptizati sola reconciliationis impensa gra catholice sociare fidei maturabis ut tali dispensatione seruata nihil alit q̄z qō euāgelica iubet auctas temeritatis cuiusq̄ spū uideatur effectum. Item aug. de unico baptismo li.viij.

An approbetꝫ baptisma : quod a non baptizato ꝓstatur.

Dlet'etiā queri utꝝ approbā dū sit baptisma:qō ab eo qui non accipit accipitur.si forte hoc aliqua curiositate didicit quō dandum sit:⁊ utrū nihil interseꝫ quo animo accipiat ille cui daꝫ :an cū simulatōe an sine simulatione. si cū silatiōe:utꝝ fallēsꝫ sicut i eccla ul'in ea que putaꝫ eccla:anꝰ iocās sicut in mimo .uerūtn siquis me forte i eo cōcilio cōstitutū:ubi talium reꝝ q̄o uersareꝫ:ñ ꝓcedētibꝰ meritis quoꝝ snias sequi mallē: urgeret:ut dicerē qd ipe sentirez: si eo modo affectꝰ eēm quo eram dum ea dictarē:neq̄q̄ dubitarez hre baptismū eos q; ubicunq; ⁊ a quocūq; illud uerbis euangelicis cōsecratū sine sui silationeꝰ ⁊ cum aliqua fide accepissent: q̄p̄ ad salutem spirituale eis nō prodesset s.si charitate caruissēt:q̄ catholice

n Sicut iam.soluit secundam.

o Fallaciter.ō.xxij.q.ij.nec artificio.ō.i.q.i.sicut ficti.ō.di. xxvij. q; interrogasti.⁊.c.dictum.⁊.c.a iohanne.

p Ubi.tertiam insolutam dimittit.

q Implorandum.hec questio alibi videtur determinata: vt.i.q.i.§. ecce. Nam ēt inuitus quis baptizatur :vt.xlv. di. de iudeis.ad hoc dico q; si baptizans intēdit baptizare:qualēcunq; intentionem baptizatꝰ habeat:recipit sacrām tum.sed si non intēdit baptizare: licet verba proferat non est baptizatus :q; verba debēt seruire intentioni: vt.⁊ xij.q.v.humane. arg. ad hoc.j.e.retulerunt. nam qui ioco vl'ludō do dicunt talia verba spondeo spondeo: nō obligant sibi alios :vt ff.de act.⁊ ob.obligati onū.in fi.

r Stēditur.impie Naz iniuria fit sacramento:exꝰ de apostata.ex litterarum.

s Orbis.i. ecclesie q; diffusa est per totuz orbem.

t Unitatez.i.illos qui baptizati sunt ab hereticis in vnitate ecclesie i.in forma ecclesie que ē:ego baptizo te i no. p.⁊ fi.⁊.s.s.ō.e.propie

u Item sacramētuz. i.potestas ⁊ ordo .ō.i. q.i.q; quidaz.sicut christus.

x Nulli iniuria.videt fieri sacramento si zꝰ baptizaretur vel ordinaretur :quia videtur fieri quasi iam nō fuisset baptizatus vel ordinatꝰ:vt.i.q.i.sacrām ta tamē pñia bene iteratur:licet sit sacramētum:de pe.di.iij.q; aūt per pñiam. similit vnctio in quibusdam ecclesijs.ō.de pe.di.iij.q; aūt per pñiam.

y Discedit .q.d.si alt utro istoꝝ sacramētoꝝ malos carere, dicis:dicas carere ⁊ reliquis.

z Spiritus.i.spiritus disciplinans ⁊ instituens.

a Ꝙr eius.j.e. quo modo contra.

b Sacrilegio .j.e. di. nullus autem.⁊.c.tunc valere.

inserunt ecclē. Si eni hēam fidē ut mōtesm trāsferā:charitatē aūt ñ habeā:nihil sū.sicut iā ꝑteritis maioꝝ statutis nō dubites illos ēt hre baptisma:q̄ ꝑ q̄ fallacit'id accipiant:i eccla tñ accipiunt uel ubi putaꝫ cē eccla:i quoꝝ societate id accipit.de qbꝰ dictū ē: ex nobis exierūt.Ubi aūt neq; societas ulla cē credēt:sz totū ludicre ⁊ inimice ⁊ iocularit ageretur :utꝝ apbādus ēt baptismus q; sic daretur:diuinū iudiciū ꝑ alicuiꝰ ruelatiōis oraculū ꝓcordi oone gemitibꝰ iplorandūq cē censemus:ita sane ut pme dicturos snias siquid iā exploratū ⁊ cognitū afferrent hūiliter explorarē. Dē i li.ij.

Nō reiteraꝫ baptisma:qō i fide sācte trinitatis ab hēticis pstatur

Ostenditurr illos ipse facere q; rebaptizare conāt:orbisꝰ unitatem'⁊ nos recte facere: q; dei sacramēta imprebare nec in ipso scismate audemꝰ. Jn quo eni nobis cū sētiūt:ēt nobiscū st. Jn eo eni a nob recesserūt:in quo a nob dissentiūt. Jtē':sacrāmtū baptismi ē qō hz ille q; baptizaꝫ. Et sacramentū dandi baptismū ē:qō hēt q; ordinaꝫ.Sicut eni baptizatus si ab unitate recesserit:sacramētū baptismi nō amittit: sic ⁊ ordinatus si ab unitate recesserit :sacramentum dādi baptismi non amittit.nulliꝰ eni sacramēto iniuria ē facienda.si discedit'a malis:utrūq; discedit.si pmanet i mal'ut utꝝq; pmanet.Sic ergo acceptaꝫ baptismus quē nō potuit amittere :qui ab unitate discesserit:sic acceptandus ē baptismus:quē dedit ille q; sacramētū dādi cū discederet:nō amiserat.Jtez: Si ad baptismū fictus accedit:dimissa sūt ei peccata an nō sūt ei dimissa?eligant qō uolūt.quodcūq; elegerit: sufficit nobis.Si dimissa dixerint : qūo sps'discipli effugiet fictū:si i isto remissionē operatꝰ ē peccatoꝝ ? Si dixerit ñ eē dimissa :q̄ro si pꝰ fictionē suā corde ꝙuerso ⁊ nō dolore fateatur:an denuo baptizandus iudicareꝫ?qō si demētissimū ē dicere: fateantur uō baptismo christi baptizari posse hoicz:⁊ tñ corꝰ'eiꝰ i malicia uel sacrilegioᵇ pseuerās peccatoꝝ abolitionez non

a In cōicationibus.i.in conuentibus.
b Sacrilegio.i.sacrilegij.dissensione.
c Non illud.sanitatem:ex̄ de aposta.c.ij.
d Intentione.error enī talis non nocet paruulis:vt.j.c.satis.ostēdimus.intelligunt̄ enim offerri ab ipsa eccl'a:vt.j.c.queris a me.

r Alienū.quasi ex alieno ope cām sui peccati 3xit.ʒ.c.ij.τ.iij.
s Fuit.s.ade.nā oīs res p quascūqʒ cās 3bit̄ τ.c.ex̄ de re.iu.oīs res.de pe di.i.quē penitet.vl'.sed qui per nos.
t Quia per pietatem.i.fidem τ confessionem illius.b.
u Uocibus.i.significantibus miserias p̄ntis vite:quā ingrediūtur sunt .n.i.signū future miserie τ laboris.

e Baptismi.Casus qdā3 per illā auctoritatē:nisi qs fuerit renat⁹ τc̄. dicebant q̄ sēp baptism⁹ aq̄ eēt necessari⁹.c̄trū opinionē reprobat aug. exēplo latronis cui dictū est: hodie mecū eris in paradiso.
f Cyprian⁹.ēt i testō iducēs.dic̄ q̄ baptismi defectū supplē passionē:vt i illo latrone vel fidē 3uersi vbi necessitas baptismū excludit sic̄ eni puero suffic̄ aq̄ baptism⁹ sol⁹: q2 etas necessitas fidē excludit sic̄ adulto sola fides suffic̄:cū necessitas excludit aq̄ baptismum.
g Baptismo.baptism⁹ 3sistit i trib⁹:i aq̄ i passiōe τ i cordis 3tritione.
h Sed ēt fidē.j.e. cathecuminū ʒ.s3 hic de fide iformata charitate.ibi d̄ iformi.i.q.i.sī.
i Crucifixus ē .ʒ. de pe.di.i. ipoituna ʒ. s3 dr̄ ibi martyr.i.3fitēs martyr eni iterp̄tatur 3fitēs.ad h̄.l.di.τ purgabit.si tn̄ passus ē p christo.
k Credidit .ʒ.de pe. di.vij.nullus.
l Apl's.in epl'a ad romanos.
m Corde.i.ex fide q̄ est in corde.i.mēte credidit q̄sqs:qd̄ ē ei ad remissionē peccatorū i.p fidē cordis iustificat̄ aliqs .i.de ipio fit pius.
n Necessitatis .poterit ne qs seipm̄ i necessitate baptizare:nō:ex̄ de bap.τ ei⁹ effe. debitū.ar.j.e.sactū. ibi nec aliqs τc̄. Nihil eni proderit ei:vt de penitētē q sibi peccata n̄ pōt cōfiteri nec seipm̄ reconciliare.itē nūqd alio liquore ab aqua:nō:nū qd si pmixta sit aq̄ alij liquori: fit baptismus si aq̄ p̄ualet baptizat̄: al's nō.iiij.q. iij.c. hermaphroditus.
o Credē.ʒ.xv.q.i.§. vt itaqʒ.
p Rn̄dē.j.e.aliud.
q Credit.i.saluat̄.sic per alterum.s.infans.

sinē fieri:atq3 itelligāt in⁹ cōicationib⁹ ab eccl'ia sepatis posse hoīes baptizari:ubi christi baptism⁹ eadē sacri celebratione dat̄ τ sumit̄ qui tn̄ tūc p̄sit ad remissionē peccatoꝝ:cū qs recōciliat⁹ unitati sacrilegio⁹ dissēsiōis exuitur : quo ei⁹ peccata tenebāt̄:τ dimitti nō sinebāt̄. Idē i epl'a ad bonifaciū

Ualet ad salutem baptisma:τ si nō ea fide paruuli offeruntur.

Non illud te moueat:q̄ qdam non ea fide ad baptismum p̄cipiendū paruulos ferunt:ut gr̄a spuali ad uitā regenerent̄ ēternam s3 hoc eos putāt remedio tpalem retinē ul' recipē sanitatē.nō eni propterea illi n̄ regenerāt̄:q n̄ ab istis hac itentione⁹ offerūtur. Item de unico baptismo libro.iiij.

Effusio sanguinis implet uicē baptismi.

Baptismi⁹ uicē aliqn̄ iplē passionem de latrone illo:cui non baptizato dictū ē: hodie mecum eris i paradiso:beat⁹ cyprian⁹ nō leue documētū assūpsit.qd̄ ēt atq3 ēt 3siderans iuenio nō tm̄ passionē p noie christi id qd̄ baptismo⁹ deerat posse supplē:sed⁹ etiā fidē 3fessionēq3 cordis:si forte ad celebrandū mysteriū baptismi in angustijs tpoꝝ succurri n̄ pōt. Neq3 eni latro ille p noie christi crucifixus⁹ ē:sed p meritis facinoꝝ suorum:neq3 q2 credidit⁹ passus est: s3 dū pateret̄ credidit.q̄tū itaq3 ualeat ēt sine uisibili sacro baptismi:qd̄ ait apl's⁹: corde⁹ credit̄ ad iusticiā.o.a.c.f.ad.s.i illo latrone declaratū est.s3 tūc iplet̄ iuisibil'r cū mysteriū baptismi nō 3tēptus religionis s3 articul⁹ necessitatis⁹ excludit. Et sicut i illo latrone qd̄ de sacro baptismi defuerat:cōpleuit oipotētis benignitas :q2 non superbia n̄ 3tēptu sed necessitate defuerat:sic i infātib⁹ q baptizati moriunt̄ :eadē gr̄a oipotentis explere credēda ē:qd̄ n̄ ex ipia uolūtate :sed ex etatis indigentia nec corde credere⁹ ad iusticiā p̄nt:nec ore 3fiteri ad salutē.ideo cū p eis orat̄ :ut ipleatur erga eos celebratio sacri:ualet utiq3 ad celebrationem eoꝝ:q2 ipi rn̄dē nō p̄nt. Alienū q̄ppe opus est: cū credit ⁹p alterū:sicut alienū⁹ op⁹ fuit⁹:cū peccauit i alteꝝ. Itē: Sicut aūt in latrone:q2 p necessitatē corporaliter baptism⁹ defuit pfecta sal⁹ est q2⁹ p pietatē spūal'r affuit:sic τ cū ipa p̄sto ē:si p necessitatem desit: qd̄ latroni nō defuit pficit̄ salus. qd̄ traditū t3 uniuersitas eccl'e:cū paruuli ifātes baptizantes:q corde nōdū p̄nt credere ad iusticiam τ ore 3fiteri ad salutē:quod latro potuit:qn̄ ēt flēdo τ uagiendo cū eis mysteriū celebratur:mysticis ipi uocib⁹ obstrepūt:τ nll'us christianoꝝ dixerit eos inanit̄ baptizari. Itē: Quib⁹ oīb⁹ reb⁹ ōndit̄ aliud eē sacr̄m baptismi aliud cōuersionē cordis: sed salutē3 hōis ex utroq3 cōpleri⁹.nec si unū eoꝝ defuerit : iō putare debem⁹ 3ns eē:ut τ alteꝝ desit: q2 τ⁹ illō sine isto pōt eē ut i infante.τ istud sin̄ illo potuit eē:ut in latrone cōplēte deo siue in illo siue i isto: qd̄ nō uoluntate defuisset.cū eni ex⁹ uoluntate alteꝝ hoꝝ defuerit:reatu hoiem iuolui.τ baptism⁹ quidem pōt ineē ubi 3fessio cordis defuerit. Cōuersio aūt cordis pōt qdē iesse n̄ pcepto baptismo sed 3tempto nō pōt.neq3 ullo mō dicēda ē 3uersio cordis ad dn̄m: cum dei sacr̄3 3tēnit̄⁹. Idē 3tra iulianū

Nō baptizat̄ i hoie qcqd in eo est

Si⁹ qcqd est i hoie qn̄ baptizat̄ τ sanctificatur:baptizari τ sāctificari cū hoie credendu3 est :dictur⁹ es τ ipsa i illo baptizari τ sāctificari:q̄ i itestinis τ uesica p digestionē corporis digerūt̄. dicturus es baptizari τ sanctificari hominē mr̄is utero 3stitutum:si ad hoc sacr̄m accipiendu3 necessitas cogat grauidā:τ iō baptizari iam q⁹ nascit̄ n̄ debē⁹. postremo dicturus es baptizari febres τ sāctificari qn̄ baptizāt̄ egroti. Idē3 ad fortunatum.

Ualet baptisma etiam si per laicos ministretur.

Sanctū⁹ est baptisma p seipm̄: qd̄ datū est i no.p.τ.f.τ.s.s. ita ut i eodem sacro sit ēt auctas⁹

x Cōpleri.cū facultas adest
y Et illud.j.e. di.sicut i sacris Illud.i.baptisma sine fide.
z Et istud.i. fides sine baptismo.
τ Ex volūtate. secus si ex ignorantia: et d̄ pl'.si bap.c.ij
ɔ Cōtēnit̄.j.e non dubito.
a Si qcqd. si.ff.de euic.si p̄gnās. τ.l.nocte. Nā ibi dr̄ q̄ si vendidi tibi ancillā p̄gnātē: τ ptus euicat̄ :nō teneor de euictione q2 n̄ intelligor eū vendidisse: ar.ff.de vsuca. si aliena.i fine. p iuliano tn̄ facit.ff.d̄ vē.īspi. l.i.§.i.vbi dr̄: q̄ part⁹ ē pars viscerum.ʒ.ff. de v.sig.partū
b Qui nascit̄ tn̄ si mr̄ ē libera ēt tpe 3cepcionis:τ part⁹ ē liber.ff. de sta. ho.l.v.
c Debē.ʒ.xv. iii.q.iij.si hēs.
d Sanctū ē p seipm̄ n̄ merito 3ferētis.
e Auctas.i.p ueniens ex auctoritate dn̄i q tradidit formā baptizādi apl'is τ p eos alijs ēt laicis. S3 ʒ.ʒ.ʒ c.di.3stat.ʒ.i.q i.q̄ qdā.s3 hec auctas dr̄ pmissio vel licētia de 3missione eccle. In articulo necessitat̄ p̄nt baptizat̄ laici christiani:vt dr̄ ʒ.c. 3stat. Sed l.e b. non pbant̄.

istam notulam: imo laicum hereticum in necessitate a deo habere potestatem baptizandi: ut dicūt. nec ecclesia facere possz: quin ipi etiam sine necessitate baptizarent: cū peccarent. xxxij. di. §. uez.

f Et sacramenti, id est baptismi.

g Aliquis. ut qui nec baptismū nec formā nouerat. nā p̄mo erat ibi recurrendū ad christianuz ꝛ ita nō erat q ita competēter posset dare: sic ille qui acceperat. ꝛ hoc ē qō sequit acceperat.

b Acceperat s. sacramētum baptismi.

i Penitentiā j. e. di. sine penitētia ℨ. sz fortsan penitēs iste pro aliquo graui peccato cōpūctus baptisma petierat q̄ susceptō iterū in idem peccatū relapsus est vñ p̄ea publice meruit supponi penitētie xxvi. q. vi. c. fi.

k Reconciliaret. ā. ō pe. di. i. quem pēitet. ā. di. xxi. inferiorē ℨ. sz quo ad B superiō erat iste post baptismuz: quia iste non indigebat reconciliatōne ille sic. assignat ꝛ aliud contra xxiiij. q. i. §. sz istud. Naz ibi dicitur: q̄ a laico non debz reconciliatōnem accipere. sz dic q̄ istud succūbit.

l Qui non pium. id est q nō credūt animū eorz fuisse ita pium.

traditōis p̄ dñm nostz ad aplos p illos āt ad ep̄os ꝛ alios sacerdotes: etiā laicos christiānos ab eadē origine ꝛ stirpe uenientes. Nā cū illa hīstoria narrat: oēs q audiūt ad lachrymas mouēt: cū i naui q̄dam null⁹ fidelis essz p̄ter unū penitentē: ꝛ naufragiū cepit iminē: erat ibi qdā ñ immemor sue salutis: ꝛ sacri uehemētissim⁹ flagitator. nec erat aliquis q̄ dare possz: nisi penitēs ille. accepat ᵇ eñ sz p peccato de quo agebat pniam. amiserat sāctitatē: sz nō amisat sacrm. Nam si hoc amittūt peccantes: cū recōciliāt p⁹pniam: quare nō itez baptizant. dedit ergo qō accepat. ꝛ ne piculose finiret uitā: ñ reconciliat⁹ petijt ab eo ipo quem baptizauerat: ut eū recōciliaret: ꝛ fēm ē. ꝛ sic naufragiū euaserūt. Cognitū habes qō fecert. nemo extitit eoz: q ñ piū animū ita crederet: ut p̄silijs eoz i illo pclo vñz crederet affuisse. mot⁹ eñ anim⁹ religiosus ꝛ supplex ab homie exegit sacrm: a deo ipe impetrauit sanctitatez. Oz si forte hoc quod narraui de his qui naufragio imminente periclitabant: non ault aliquis credere. nō eñ hoc diuinaz scpturaz auctas: sz icerto auctore fama cōmēdat: nō repugnabo: sz interrogabo si tale aligd ptigat: qd futuz ē. nō pōt eñ q̄cz ⁿ dicē relinquēdū eē illū q morte iminēnente petit baptizari a ᵒ penitente. q̄qs nō credat ptigisse: oz ut credat posse ptingē. Itē ad eūdē.

Quāuis rēe uiuat catheccuminus sine baptismo nō potest saluari.

Catheccuminū q̄uis i bonis opib⁹ defunctū uitā habere ñ credim⁹: excepto dūtaxat: nisi martyrij cōpleat sacrm. baptizatus confitet fidem suā cozā sacerdote: ꝛ interrogatus respōdet. hoc idē martyr cozaz psecutore fec: q ꝛ p̄fitet fidē ꝛ interrogat⁹ respōdz Et ille post p̄fessionē aspgit aq̄. h uero aspgit sāguie uel ptinguit igne. Ille man⁹ impositōe pōtifcis accepit spm̄ sēm: B habitaculū spūs sci efficit: dū nō ē ipe q loqt sed spūs scus qui i illo loqt. Ille cōicat eucharistie in p̄memoratō ne mortis dñi: hic ipe commorit christo. Ille cōfitet se mūdi actibus renūciare: hic ipis renūciat ꝛ uite. Illi pcā remittūt: isti extinguūt. Item leo papa.

Non reiteret baptisma: cui⁹ forma constat integre collata.

Aliter de qb⁹ scpsisti: q se baptizatos sciunt: sed cuius fidei fuerit q eos baptizarūt: se nescire pfitent: quolibz modo formam baptismatis acceperit: rebaptizādi nō st: sed p ipositōez manuum virtute spūs sci: quā ab hēticis accipe ñ potuerūt: catholicis copulādi st. Itē aug⁹. sup iohāne.

Et per bonos ꝛ per malos mīnistros eque baptizat christus.

Aliud est baptizare p ministeriū: aliud baptizare p ptātē Itē ꝛ: ergo baptizabāt discipli eo ꝛ ibi adhuc erat iudas int discipulos eius. Siquos āt baptizauit iudas ñ st itez baptizati: ꝛ quos baptizauit iohs. st itez baptizati plane itez: sz ñ iterato baptismo quos eñ baptizauit iohānes: baptizauit iohes. quos baptizauit iudas: christ⁹ baptizauit. Itez p hanc eñ potestatem quaz christ⁹ solus tenuit sibi: ꝛ in neminē ministroz transfudit: q̄uis per mistros baptizare dignat⁹ sit: p hāc inq̄ stat unitas ecclie que signifi

t Impositionē. recōciliatio sic fiet: imponet ei manus ab epo ꝛ dicetur: accipe spm̄ sanctū: sicut i actib⁹ aplōz factū ē legit baptizatis a iohanne cū ipi dicerēt aplis: neqz si spūs sanct⁹ sit audiuim⁹: man⁹ eis apli impone

u bāt dicētes: accipite. s. s. si nō fuerāt christmati chrismabantur. Aliud est. Latus: intendit p̄bare aug⁹. q̄ q baptizat in forma ecclesie sive bon⁹ sit sive malus: q̄ baptism⁹ p̄fert. qō ex eo probat: qz baptizati a iuda non sunt rebaptizati. p̄terea qz ptātem baptismi apud se retinuit nō infudit in alū p quā ptātē unitas constat ecclesie. nā una est columba ꝛē.

x Per ministeriū. qō facit sacerdos.

y Item ergo baptizabant. hic colligit baptismū āte passionē fuisse īstitutū: qz ñ ē rō quare baptizati a iuda nō sūt itez baptizati: sicut a iohanne baptizati: nisi qz iohānes nō baptizabat in formam quam dederat iesus discipulis qō faciebat iudas. unō colligitur necessario: q̄ baptismus ante passionē fuit institutus: cū iudas post passionē neminez baptizauit: licz plenam efficatiā ñ habuit usqz ad passionē: ꝛ q̄ iesus ante passionē formam baptizandi dederat discipulis. Sed superi⁹ c. sz propāie i morte apte dic: q̄ p⁹ resurrectōnem dedit formā illam Ad hoc dicendū: q̄ añ passiōem ꝛ post dedit formā baptizandi: licet añ ñ ita generalem forte ut baptizarent tm̄ iudeos: unde dictū ē eis i uiam gentiū ne abieritis. vij. q. i. deniqz. post generalem forte: ut baptizarent omnes gētes Si queras in qua forma uerboz baptizabat dicēdū in hac. s. in nole uēturi. s. ad predicatiōz ad passiōem ꝛ mortem ad iudicium in tali forma baptizauit christū.

m Quisqz. non potest quisqz dicere relinquendū illū eē ꝛ nō baptizandum: qui morte iminente petit baptizari.

n A penitente. quis non credit contingi: quem: id est aliquem baptizandum esse: oportet ut credat ꝛē.

o Non credat. ar. q̄ fama non inducit probationem nec partem p̄bationis nec exemplum: sed. l. ꝛē. C. de sen. ꝛ inter. o. iudi. l. nō ar. qō quis asserit per ius scriptum p̄bare debet. xxiij. q. ij. legat.

p Catheccuminum. in bonis. patet hoc esse intelligendum de adulto. nam paruulus bona opera habere non potest.

q Etiam. j. e. non dubito ℨ. sed hoc de eo qui baptizari non querit: uel est in peccato aliquo ille si adultus.

r De quibus. sed cuius. ā. i. q. i. siquis per ignō. ℨ.

s Quolibz mō. et cū barbarismis ꝛ soleocismis. j. e. fractis

z Baptizauit. id est simpliciter lauit.

t Iohannes. baptismus ille io. fuit quasi p̄cursorius ꝛ p̄paratorius ueri baptismi ut eo quasi quodam p̄ludio baptizari assuescerent: ideoqz ñ erat remissionis operatiu⁹: ut. j. e. di. nō regenerabāt. Sed nūquid baptizauit christus quos baptizauit iohannes: an non erat ille baptismus a deo cum omne quod bonū a deo est. ꝛ deum habet auctorem. i. q. iij. q̄spio. q̄ aūt baptismus iohānis bonus fuerit: nullus dubitat. sed nō dicit christi: qz non est sacramentū redemptionis nostre: nec deus per illū baptismuz remissionem peccatorum operatus est. uel quia nō fuit collatus in forma christi. unde ꝛ iohannis dicitur.

2 Baptizauit. non solum iudas.

z Item per hanc eñ potestatē. i. dignitatē quā tūc nulli dedit. s. ut fieret remissio in baptismo collato in noie mysterij: sicut fit i baptismo collato i

no.pa.ꝛ f.ꝛ.ſ.ſ.Et diceꝛ baptiſmus illius ꝛ ab eo denominarenꝛ baptizati.
a Anteq̄ꝫ.ſ.e.ꝑ aquā ꝫ.ſed credendū ē colūbe ſpeciē ſine ſpiritu in aqua anteq̄ꝫ xp̄s ueniſſet deſcendiſſe:qđ hic dꝛ.poſtq̄ꝫ aūt chriſtꝰ deſcēdit ſpiritus ſanctus ſup eū putādus ē in eū ueniēs i illa colūba apparuiſſe.qđ ibi dꝛ.Hoc ſic ſe hr̄e poteris ſcire:ſi qđ hic ſbdiꝛ diligenꝛ attēdis.ſ.cognouit ꝛc.Colūba aūt illa pꝛima:ut dꝛ rediit i pmordialem ſine preiacentē materiam.

facri.quod nō facit cypꝛianus.ꝛ ideo errauit.In tertia dicit q̄ ſicut boni cōferūt in eccleſia facri effectum ſic mali extra eccleſiā:dū tamen in neceſſitate alias non ſed tantū ſacramentū ɔferunt.In q̄rta ponit quandam opinionem falſam.ſ.q̄ peccata dimittūꝛ ei qui ficte accedit ad baptiſmū ad punctum hoꝛe poſtea redeunt.

b In aquam.i.ſuper aquam.
c Cui.i.iohanni.
d Et manentē.nā aliꝰ manſit ſup euꝫ ꝛ aliꝰ ſuper nos:ꝺ pe.di.ij.querendum ꝛ.c.poteſt diſcurſus.
e Qui baptizat.i.peccata dimittit.
f Mundi.ar.q̄ apl̄i baptizati ſunt:ut de pe.di.ij.ſi eñ circa pn.ꝛ.ꝫ.c.quando ab hieroſolymis.
g Propter uerbuꝫ.i.propter meipm̄ q ſum uerbum patris.
h Fuerit.iuſtus ſecꝰ de malo:ut.ꝫ.i.q.i.ſi fuerit.
i Nolunt.ut diciꝛ baptiſmus petri baptiſmꝰ pauli.
k Incremētū.i.uirtutes apponendo pꝰ peccatorum remiſſionem.
l Nullus.ꝫ.i.q.i.ex catholicam.Caſus:Primo loquiꝛ de apoſtatis.i.de hereticis.Secūdo de ſciſmaticis.Eſt ergo caſus:apoſtate etiā extra eccleſiā habēt baptiſmū ꝛ ex illuꝫ cōferre pn̄t:ſed nō ſanctitatē hn̄t ex ecclīā nec eā ɔferre pn̄t:niſi forte ad punctuꝫ ꝑ uim facri remiſſiōem operaꝛ baptiſmus.
m Nō ſi hr̄i.ar.q̄ excōicatus poſſit cōtrahere mr̄imoniū cū liceat ei hr̄e ꝛ uti contracto.
n Non pōt.ar.qđ nō recte fit:fieri diciꝛ:ut.i.q.i.q̄ quidam.cōtra id quod dicitur nō poſſe fieri quod de iure non fit:ut.xxij.q.ij.faciat.

caꝛ i columba de q̄ dictū ē:una ē colūba mea:una eſt matri ſue electa.Si eñ ut iā dixi fratres mei trāſferreꝛ a dn̄o ptās ad miſtros tot baptiſmata eēnt:quot miſtri eēnt:ꝛ iā unitas baptiſmi n̄ ſtāet Intendite fratres:añq̄ꝫ uenirꝫ dn̄s nr̄ ieſus chriſtꝰ ad baptiſmū deſcēdit colūba i aquā:cognouit iohānes qđ dā ꝓpꝛiū ei cui hoc dictū ē:ſup quē uideris ſpm̄ deſcendentē ꝛ manentē ſup e...pe ē q baptizat in ſpu ſc̄o.nouerat āt q2 ipe in ſpu ſc̄o baptizabat:ſꝫ quia tali ꝓprietate:ut ptās ab eo non trāſiret i alteꝝ:q̄uis eo donante ibi didic̄.Itē:Iā uos mūdi eſtis ꝓpꝛ uerbū qđ locutꝰ ſum uob q̄re n̄ ait:mundi eſtis ꝓpꝛ baptiſmū quo abluti eſtiſ:ſed ait propꝛ uerbum quod locutus ſum uobis:niſi q2 etiā i aq̄ uerbū mūdat.Itē:Si fuerit iuſtus miſter ɔputo eū cū paulo cū petro:cū iſtis ɔputo iuſtos miſtroſ.q2 uero iuſti miniſtri gloꝛiā ſuā nō q̄rūt.miſtri eñ ſꝫ:ꝑ ducibꝰ hr̄i nolūt:ſpem in ſe poni exhoꝛreſcūt.ergo ɔputo eū paulo iuſtū miſtrū.quid eñ dicit paulus?Ego plantaui:apollo rigauit:ſed deus incremētū dedit

Item in libro de baptiſmo.

Nec baptiſma nec baptizādi poteſtatem ſciſmatici amittunt.

Nullus aūt negat hr̄e baptiſmuꝫ ēt apoſtatas:qbꝰ utiq̄ redeuntibus ꝛ ꝑ pniaꝫ conuerſis non reddiꝛ:q2 amitti nō poſſe iudicaꝛ.Sicut ꝛ illi qui i ſacrilegiū ſciſmatis ab eccleſie cōione diſcedūt:hn̄t utiq̄ baptiſmū:quē pꝰus q̄ diſcederet acceperūt.nā ꝛ ſi ipi redeant:nō eis iterū daꝛ.vn̄ oſtēdiꝛ illud:qđ acceperūt in unitate poſiti non potuiſſe amittere ſeparatos.q̄ ſi hr̄i ꝑt foris:etiā dari cur nō ꝑt?Si dicis:nō rēe foris daꝛ:rn̄demus:ſicut nō rēe foris habeꝛ:ſꝫ tn̄ habeꝛ:ſic n̄ rēe foris daꝛ ꝛ tn̄ daꝛ.Sicut autē ꝑ unitatis reconciliatiōeꝫ icipit utiliꝛ hr̄i qđ extra unitatē inutiliꝛ habebaꝛ ſic ꝑ eandē reconciliationē incipit utile eē:qđ extra eā inutiliꝛ datū eſt.Itē:heretici facr̄a ꝛ ſcpturas hn̄t ad ſpem nō ad ſalutē.Item Perfidus ſi in pfidia permāſerit ꝑ baptiſmū nec extra eccleſiam remiſſionē accepit peccatoꝝ:aut ſi ꝓpter uim facri ad pūctū tp̄is excipitꝰ:ꝛ intꝰ ꝛ foris eā uim opaꝛ:ſic uis nois chriſti expulſionē demonū etiā foris opabaꝛ.

Item

Mali non ſua poteſtate ſed chriſti uirtute baptiſma miniſtrant.

Quomodo exaudit deꝰ homicidā depcantē uel ſup aquā baptiſmi uꝫ ſup oleū uꝫ ſup eucharīſtiā uꝫ ſup capita eoꝝ:qbꝰ manꝰ imponiꝛ:q̄ tn̄ oia ꝛ fiūt ꝛ ualēt ēt ꝑ homicidas aut ꝑ eos q fratres oderunt etiā in ipa intus eccleſia cū nemo dare poſſit quod n̄ hꝫ?quō homicida dat ſpm̄ ſanctū:et tn̄ intꝰ ēt ipſe baptizat?Deꝰ ergo dat etiā in ipo baptiſmate ſpm̄ ſāctū.quapꝛopꝛ facr̄mꝰ gr̄e dat deꝰ etiā ꝑ malos.ipam uero gr̄aꝫ nō niſi ꝑ ſeipꝫ uꝫ ꝑ ſactos ſuos:ꝛ iō remiſſiōꝫ pecoꝝ uel ꝑ ſeipm̄ facit uel ꝑ illius columbe membꝛa:quibus ait:ſicui dimiſeritis peccata dimitteꝛ:ꝛ ſicui retinueritis retēta erūt.Manꝰ aūt impoſitō ſi nō adhibereꝛ ab hereſi uenienti q̄ſi extra omnē culpā eē iudicaretur propꝛ charitatis tn̄ copulationeꝫ que eſt maximū donū ſp̄s ſancti ſineꝰ quo n̄ ualēt ad ſalutē q̄cūq̄ alia ſc̄a fuerit i hoīe:manꝰ hēticis

t Aut ꝑ eos.ꝫ.ꝺ pe.d.i.homicidioꝝ.
u Nemo.ꝫ.di.lxiij.illa ratiō.ꝫ.c.xxviij.di.presbyterus.ꝫ.i.j.q.vi.quoniā poſt auditam.ꝫ.i.q.i.nemo.
x Sacramē.tum.hic eraꝫ di:ut nō ꝫ.i.q i.remiſſionem alias ɔdicere.ꝫ.e.c.vi.cum in alijs.
y Per ſanctos.imo ꝑ ſe ipſum niſi ꝑ miniſtrum ſed neq̄ per ſacramentum:quod bonus miſtrat magiſ q̄ malꝰ.nam ſemp ſui effectum hꝫ officie ſacramentum niſi ſolꝰ pctis malicia impediaꝛ:ut ꝫ i.q.i.omnia.et xv.q.alt.c.ſi.ſed forte diciꝛ per ſanctos dimittere peccata:quia ꝺ pꝛeſtinata ſiꝛ ſanctoꝝ precibꝰ obtinentur:ut xxiij.q.iij.obtineri uel quia ipſis predicantibus aliq̄ compunguntur.et ſic etiā peccata dimittuntur et diciꝛ ſꝫ de bonis autoꝛitatiue.uel per ſanctos bonos id eſt per id q̄ boni uel ſancti ſunt.ſ.per charitatem ꝛ ceteras uirtutes.uel ſolus chriſtus dat remiſſiōem peccatoꝝ per auctoꝛitatem:bonus dat per miniſtrantis meritum:malus per miniſterium.

o Incipit.ꝫ.e.di.tunc ualere.ꝫ.e.di.oſtenditur.
p Si in pfidia.hic tangit falſam opinionem quoꝛundam.ꝫ.c.proximo.
q Excipit.remiſſionem peccatoꝝ.
r Et foris.per miniſtros malos ꝛ per quoſdam excōmunicatos filios iudeoꝝ:ut.i.q.i.pꝛophetauit.
s Quomodo exaudiuit.hanc queſtiōnem mouet auguſtinus:ut hoſt ſoluat.Caſus:nota q̄ cypꝛianus fuit in ea opinione:q̄ uerūꝫ baptiſma non confertur apud hereticos.illud etiā lauacrum diaboli appellauit.xxxij.di.ſ.uerum.cuius opinionem ꝛ erroꝛem extirpat hic auguſtinus cauſam ſui erroꝛis aſſignans.In pꝛima ergo parte dicit auguſtinus mala ſacramenta in eccleſia conferre ꝛ extra eccleſiam:ſed non remiſſionem peccatoꝝ.In ſecunda facit differentiam inter ſacramētū ꝛ effectū

z Sanctos ſuos.i.mediantibus precibus ſanctoꝝ.
ꝛ Culpam.ꝛ illeq eſt reuerſus ad fidem.
ɔ Sine quo.de pe.di.ij.fugerat ſanctus ꝛ.ꝫ.di.vij.nullus expectat.ꝫ.e.di.ſolet queri.
ꝝ Manus.i.q.i.q̄ quidam contra.
a Sanctificationem.i.remiſſionem peccatoꝝ:ſicut dobꝰ no dis dicitur manducare.ꝫ.di.ij.quid eſt chriſtum.
b Atq̄ꝫ illud.i.perceptio ſacramenti.
c Hoc autem.i.uite ſanctificatio.

a Ab effectu ipius sacri.

b Multitudinem.i.ad multitudinē malox qui dicunt palee: qz nacui t qz leuit cadūt tpe tentatōis uel qz arsuri st igne inextigui bili granis repositis in area celesti.

c Nec dare. de merito uite nō p misteriū ś.i.q.i. remissionem.

d Quem.sez ecclesiam.

e Tradentis baptismum.

f Malicia.baptismum.

g Non sepat nō separat.malus a se remouendo. sez malicia sui.

h Et cū illi.i. bono fideli.

i Dimittunt .ś.i.q.i.ut euidenter ɔ.eccle sia sanctox hic dicit remittere peccata ꝓuerb qz eius oꝓib eis illa relaxā tur:ut qñ per charitatl unitatē: q̄ solū in ecclesia habetur fit remissio peccatorū :ut.ɔ.e. di.ecclesie charitas.

k Ab eis.id ē ecclia q̄ dr dimittere pcā.

l Siue.ꝓut dicit lex.C.de ꝓscrip.x.uel xx.an.l.ulti.v. qd enī,pdest i ipa ,puincia eē possessionē cū tus uendicatō incorporale ē.

m Sepat.ś i.q.i. ut euidēt

n Urgēte.xi q.iij.qō prede cessor.ar.ś.xx iiij. q.iiij. ecce recedite.

o Baptismi. .ś.e.di. si inter bonos .ś.i.q.i si fuerit.

correctis ponit. Induūt aūt homies ipm xp̄z aliqñ usq ad sacri ꝓceptionē: aliqñ usq ad uite sanctificationē: atq; illō pmiū t malis t bonis pōt eē cōe. hoc aūt ꝓ prīū ē bonoꝝ t pioꝝ. Nō ob aliud uisū ē qbusdā ēt egregijs uiris antistitibus xp̄i: int quos ꝓcipue beatus cyprianus eminebat: nō eē posse apō hēticos uel scismaticos baptismū christi: nisi qz nō distinguebant sacrm ab effectu uel usu sacri: t quia eius sacri effectū atq; usum in liberatiōe a peccatis t corꝺis rectitudine apud hereticos nō inueniebant ipsum sacrm quoq illic esse nō putabāt: sed cōuertentibus oculos ad interioris palee multitudinē: cū etiā hi q in ipsa unitate puerti st t perdite uiuūt: appareāt t remissionē peccatoꝝ nec dare posse nec hre: qz nō malignis ſz bonis filijs dictū est sicut dimisitis pcā dimittunt eis et reliqua. hre tñ t dare t accipe baptismi sacrm satis ecclie catholice pastoribus eluxit: t ouez que foris errabat: t domicū characterem foris accipiebat: uenietē ad xp̄iane unitatis salutez ab errore corrigi: characterē tñ dñicū in ea cognosci potq; ip̄obari: q̄ndē ipm characterē multi t lupi t lupis ifigūt: q uidēt eē int uex tñ ad illā ouē q̄ ex mltis una ē: ñ pti net. cuz malo tradit baptismū bono. i. i unitatis uiculo ueraci conuersione mutato int bonū sacrm quod tradit: t bonū fidelem cui tradit: tradētis malicia nō sepat t cum illi ueraci ad dñm ꝓuerso pcā dimittunt: ab eis qbus ipe ueraci cōfessiōe ꝺiūgit ips sanctā dimittit: q oīb sanctis dat ē sibi charitate coherētibus: siue se nouerit corꝑalit siue nō nouerit. similit cū alicui tenēt pcā ab eis tenent: a qb ille corꝺis prauitate ꝺisiungit siue notis corꝑalit siue ignotis. oēs mali spūalit a bonis seiuncti st. si aūt etiā corꝑaliter aperta ꝺiscessione separent: peiores fiunt. sed nihil interest ad baptismi sanctitatem. quāto quisq peior id habeat: t quanto peiori tradat. pōt tñ tradē separatus potest habere separatus. sed q̄ p nicioſum ē habere: tā pernicioſū ē tradere. Ille āt cui tradidit: pt salubrit accipere: si ipe nō separatus acceperit urgente mortis necessitate. Cur heretici foris baptizare nō pñt: an qz peiores sūt eo ipso: q foris st? Sed nihil interest ad integritatē baptismi: q̄nto pei or id tradat. neq; cū interest tātū inter malum t peiorem quātum inter bonū t malū: t tñ cuz baptizat malus non aliud dat: q̄ ille q mal minus ē. an forte nō ad hoīs meritum: sed ad ipsius baptismi sacramētuz pertinet: ut foris dari non possit? Si hoc ita essz: nec haberi foris posset: t totiēs baptizari necesse esset: quotiens quisq recedēs ab ecclia rursus ad ecclesiā remeasset. t his qui ficto corꝺ baptizantur: aut peccata nullatenus dimittūt: quia spiritus disciplie effugiet fictum: aut i ipo temporis puncto per uim sacramēti dimissa itez p fictionē repleātur ut illud uex fit quotquot in xp̄o baptizati estis: christū induistis: t illud spiritus effugiet fictum disciplīe. i. ut induat eum christuz sanctitas baptismi: t exuat eū christum pernicies fictiōis. Nam redire dimissa peccata ubi fraterna charitas nō est: apertissime dns i euangelio docet in illo suo: a quo dominus dimissuz debitum petiuit: eo q ille cōsuo suo debitū nollet dimittere. Sic nō impedit baptismi gra: quo minus oīa pcā dimittant: etiā si fraternū odiū i eius cui peccata dimittūt: animo perseuerat. soluit enī hestern ꝺies t quicquid supest: soluit etiam ipa hora momentoq; ante baptismū t in ipso baptismo. deinceps aūt ꝓtinuo re esse incipit: nō solū consequentiū: sed etiaz preteritorū diez horaz momētorū redeūtib oibus q̄ dimissa sūt.

Quando prosit baptismus ei qui ficte accepit.

Tunc ualere icipit ad salutē baptismus: cum illa fictio ueraci ꝓfessiōe recesserit: que corꝺe in malicia uel sacrilegio ꝑseuerante peccatoꝝ ablutionē nō inuenibat fieri.

Item ad donatistas.

Non reiterātur sacramenta: que extra ecclesiam conferuntur.

Non in uobis mutamus i q bus nobiscū estis. in multis enī nobiscum estis. Nam t ō talibus dictum est q in mltis erāt mecum. sed ea corrigimus in quibus non estis: t ea uos hic accipe uolumus que nō habetis illic ubi estis. nobiscū enī estis i baptismo i symbolo in ceteris dñicis sacramentis. in spiritu aūt unitatis et in uinculo pacis t in ipsa deniq;

p Nā redire.ś.xxiij. q.iij.si illic.ś.de pe.di. iiij.c.i.ij.iij.iiij.v.t.vi.

q Nō impedit.sed si dicit hoc ita sentiendo. sed eorum opiniōes referendo.

r Hesternus dies.id ē peccatū extrema die cō missum.

s Hora.sicut fm legez eodē tpe qs absoluit: t statī obligat. si enī aio nouādi mīer intercedit liberabit debito: t i eodem momēto obligat: quia ipo iure competit rescissoria.ff.ad uell.de minor.§.ultimo.

t Redeuntib.nō.de pe.di.iiij.ut ꝓn. qz qdā dicunt q redeunt: sicut flores in uere.b.rē.

u Tunc ualere.hoc est uera snia.

x Incipit.quia tunc i capit eē i eo t efficatiaz in eo hre. t ibi ratihabitio retrotrahit. t est ar. ɔ.ff.ō his qui no.infa. furti.§.qui iussu.

y Ad salutē.i.tria ad baptismum significata nūc incipit hre remissionem pcoꝝ t nō ,ppt baptismū: sz ,ppter corꝺis ꝓtritionē p charitatem uel hūilitatē mentl quā bz dum bz corꝺis contritōnem.

z Baptism.s.interioz sez peccatoꝝ ablutō.

a Ficio.ś.e.di.ostenditur t.c.nullus.

Non in uobis.i multis.i.i oīnibus sacrīs: sed nō i charitate sine qua nihil sūt omnia.ś.e.qūo.

Jn symbolo. ɔdicit qō.j.seqt: qz in catholica ecclesia non st nobis cū: sed dic: q iō dicunt eē in symbolo: qz sūt i maiori pte. nā si in toto symbolo eēnt: q̄ essent nobiscū in ecclesia: cuz hoc sit de symbolo credere in catholicā ecclesiam: sicut t alibi dicit quis tenere cū nō teneat ecclesie unitatem. xxiij.q.i.aduocauit.

a In ceteris.ar.ɔ.xxiiij.q.i.scisma. sed illud quo ad effectum.

b In corpe. sunt uincti. ⁊ iō nō ē despandū de eis: de pe. di. vij. c. i.
c Foris. uidetur q extra ecclesiam conficiant. ⁊ sic reprobatur quorūdā opinio qui dicunt extra unitatem ecclesie corpus christi confici non posse ut. i. q. i. dñs declarauit ⁊. c. non nocet.
d Sed rem. scʒ unitatem ecclesie. io.
e Ab antiqua. didicimus. hec recōciliationū disparitas fiebat aut ꝓpter hereticorū disparitatē aut ecclesiarū uariam consuetudinem.
f Aut unctione. i. q. i. hi qui baptismū.
g Sola ꝓfessione. qꝛ tm̄ introgaꝉ si recte credant: qꝛ manꝰ eis erat imposita. sʒ si accideret suppleret. i. q. i. ecce. de errore istoꝝ habes. xvi di. habeo.
h Monoscelitas. qui dicunt unā tm̄ uoluntatem eē in christo. scʒ humanitatis nō diuinitatis ut. xvi. di. habeo.
i Fidei. diuersitas suscipiendi hereticos nō iō est: q i se ecclia oriētalis sētiat 3ria: sʒ qꝛ diuerso modo errabāt diuerso mō recipiebanꝉ. arriani q erant in oriēte nō chrismabāꝉ. iō oriēte redeuntes chrismabat q erāt in occidēte: chrismabanꝉ. Et iō ut ostenderet eos de unitate ecclesie p manꝰ ipositiōʒ eos recipiebat ecclesia orientalis. vñ ē ar. q diuerse erant arrianoꝛuʒ secte: vnde. ꝫ. e. di. i. c. ecclesias. ubi dꝉ: q ecclesia ab eis ꝯsecrata cōsecreꝉ: ab arrianis datus baptismus non itereꝉ: ut. ꝫ. i. q. i. arrianos. ⁊ ar. j. e. de arrianis. io.
k Ecclesia. nobis. ꝫ. i. q. i. sicut.
l Sed salutem. ꝫ. i. q. i. extra ecclīam.
m Que in paradiso. q interpretaꝉ hortꝰ ⁊ agitur ibi de illo: ubi fuit adam ō terrestri. qñqʒ padisus dicꝉ empyreum celū.
n Ex ecclīam. xxiiij. q i. alienꝰ. c. qꝛ padisus.
o Nunc autem.
p Eum tantū. Casus: ꝓbat h augustinus duplici ratōe baptismum christi eē nō ministri conferentis. Prima ratio: qꝛ eodem mō ualet baptismus collatus per malum sicut per bonū. Secunda: quia licʒ apostoli dixerint euangeliū meū gloriā meā: nō tñ dixerūt baptismū meū
q Esse cognosciꝉ. nā oia nr̄a facimꝰ ⁊c. C. de ueteri iu. enu. l. i. §. sed neqʒ
r Baptismū. inueniꝉ tñ baptismꝰ. io. qui i forma sua baptizauit.
s Gloria est. que tñ oībꝰ daꝉ equalitͤ i baptismo. sed ex mō ꝯuersatōis nostre minuiꝉ uel augetͬ: ut. j. e. nequaqʒ. sed hic non loquitur de illa gr̄a baptismi: que datur sine personarum perceptione dummodo fictus nō accedat.
t Doctior. nam non omnes ⁊c. C. de ueteri. iu. enu. l. i. §. siquis.
u Satis ostendimꝰ. uel accipiētis errorē. dū tñ in forma ecclesie faciat. uel etiā si corrupte loquaꝉ nō est rebaptizandus qꝛ tñ aliꝉ olim institutuʒ fuit ne ad hoc prauj homines assuescāt. ꝫ. e. di. ñ illō. j. di. e. sicut.
x De spu. scō. tñ intendat baptizare: ut. ꝫ. e. solet qñqʒ. licʒ eñ arriani errent circa psonas cōcedētes filiū nō esse eqlem patri: ut. x xiij. q. iij. c. qdam vñ. arriani. tamen arriani baptizant. j. e. de arrianis.
y Est unitas. q late patet. sʒ ecclesie unitas q ē i fidei charitate: nō ita late pʒ: sed hec amplectitur solos bonos. ꝫ. e. di. ij. quia passus sed fm̄ unitatē sacroꝝ ēt malos alios complectiꝉ ut. ꝫ. e. q̄ñ v. indulꝉ. ⁊ ēt hāc mali relinquerent.
z Mixtus. .s. malos mixtos bonis. sūt eñ mali mixti īter bonos sͭ palee inter grana. ⁊ dicuntur palee: quia cadunt leuī uento tentationis de pe. di. v. c. i. ⁊. xxiij. q. viij. c. i.
& Erunt. sic ⁊ mali bonis sʒ mali nō erunt salui cū malicient de pe. di. ij. §. h itaqʒ c. quecūqʒ ⁊ c. nullus. io.

catholica ecclīa nobiscū nō estis. Isti aūt cū qbus uel ō qbꝰ agimꝰ nō sunt despandi: adhuc eñ i corpore sūt. sʒ nō qrāt spm scm̄: nisi in corpe christi cuiꝰ habēt foris sacr̄m. sʒ rem ipam nō tenēt intꝰ cuꝰ ē illud sacr̄m: ⁊ iō iudiciū sibi māducāt ⁊ bibūt. Item gregꝰ qrico epo ⁊ ceteris i hibernia epis.

Q nō recipiaꝉ ab ecclīa: q in noīe trinitatis apud hēticos baptizāꝉ

Ab antiq pr̄m istitutōe didicimus: ut q apud hēsim i trinitatis noīe baptizanꝉ: cū ad sanctā ecclīā redeūt: aut unctōe chrismatis aut ipositōne manꝰ aut sola ꝓfessiōe fidei ad sinuʒ mr̄is ecclesie reuocenꝉ. Vñ arrianos p ipositionē manꝰ occidēs p unctionē uero chrismatis scī ad igressū catholice ecclīe oriens reformat. monoscelitas uero ⁊ alioſ ex sola cōfessiōe recipit: qꝛ scm̄ baptisma quod apud hereticos sūt ꝯsecuti tūc in eis uires emūdatōnis recipit: ul cū illi p ipositionē manus spm scm̄ accepint: uel isti ꝓpē confessionē uere fidei scē ⁊ uniuersal ecclīe uiscribꝰ sī uniti. Itē augꝰ

Extra ecclesiam baptismus accipi potest: sed non prodest.

Ecclesia padiso compata indicat nob posse qdeʒ baptismū eiꝰ hoīes ēt foris accipe: sʒ salutē beatitudinis extra eā nemine uel pcipe ul tenē. Nō eñ i mesopotamia ul egypto quo illa flumina pueneꝛt: ē felicitas uite: qm i padiso ꝯmemoraꝉ. Sic ergo baptismꝰ ecclīe pōt eē extra ecclesiā munꝰ āt bē uite ñ nisi itra ecclīaʒ inueniꝉ. Idē de unico baptismo li. iij.

Baptismus ⁊ sacrilegiū hereticoꝝ non sunt sacramenta.

Nunc āt ñ sic hereꝉ hēticoꝝ ē sic error ipoꝝ ē. sic ēt sacrilegiū dissēsionis est eoꝝ: sic ēt baptisma qō xp̄i ē: nō vʒ dici ipsoꝝ. Idem li. v. De eodem.

Quem tñ ualeat baptismꝰ p hoīem ꝯtēptibilem qtū per aplm datꝰ: ita nec illiꝰ sʒ xp̄i eē cognosciꝉ. Itē: Inuēimꝰ dictū ab aplis ⁊ glaꝫ meā: qīuis utiqʒ a dnō ⁊ misteriū meū ⁊ prudentiā meā ⁊ euāgeliū meū: qīuis utiqʒ a dnō impptitū atqʒ donatū: baptismū āt nemo eoꝝ meū dixit oio. Neqʒ ei oim eqlꝉ ē glīa: neqʒ ministrāt oēs eqlr: neqʒ eqli prudētia ul scia sī oēs pditi. ⁊ i euāgelizando aliꝰ alio meliꝰ opaꝉ. Et iō dici pt aliꝰ alio doctior ē i ipa salutari doctria. Aliꝰ āt alio magis minꝰ ue baptizatꝰ dici ñ pt: siue ab iferiore siue a maiore baptizeꝉ. Idē in li. iiij. De eodem.

Satis ōndimꝰ ad baptismuʒ qō uerb euāgelicis ꝯsecraꝉ: ñ ptinē cuiusqʒ dātis ł accipiētis errorē: siue ō pr̄e siue de filio siue ō spu scō aliꝉ sētiat q celestis doctria isinuat. Idē in li. ō baptismo.

Q bonis ⁊ malis sacr̄a ecclesie cōmunia sunt.

Est unitas ecclīe: q late pʒ i sacroꝝ uidelicʒ societate ⁊ cōione q ꝯplectiꝉ cū gnis ēt paleas: qñ eas corpalitͤ mixtas ita patiꝉ: ut neqʒ illas iusti uitent: neqʒ ab illꝭ iuste uitenꝉ. sic sī i ecclīa homines mali: ut i corpe hūano hūores mali: q inēdū excūt ex corpe. Idem ō unico baptismo li. vi.

Nō trāsit ad aquā baptismi malicia hūdicentis

Non ē aq pphana ⁊ adulēa sup quaʒ nomē dei iuocaꝉ: ēt si a pphanis ⁊ adultis inuoceꝉ: qꝛ nec ipa creatura adulēa ē: nec ipum nomē adulteꝝ ē. Itē beda hōelia. xxxvj

Nō ē rebaptizādꝰ q ab hēticis baptizatur

Siue hēticꝰ siue scismaticꝰ siue faciorosus qſ qʒ i ꝯfessiōe scē tritatis baptizet: nō vʒ ille q baptizatꝰ ē a bonis catholicis rebaptizari: ne ꝯfessio ul iuocatō tāti nois uideaꝉ ānullari

n Non est creatura. polluta tamen dici potest qtum in eis ē xlix. di. c. ultimo. io.
z Siue hereticꝰ. baptizet. ꝫ. i. q. i. hi qui. c. dedit. ꝫ. xix. di. sin ꝫ. e. di. a quodā. ꝫ. i. q. i. siqs p igno. ꝫ. e. di. hi ō qbus. ꝫ So. ibi in forma: hic nō: ⁊ reiteraꝉ qtum ad factum.
a Tanti nois. cur aūt nō nominū: ut i noibꝰ pr̄is ⁊ fi. ⁊ s. s. ⁊ c. n. baptizo. hoc iō fit ut appellatiōe singularitatis i eēntia unitas pr̄is

Q et filij et s.s. in personis trinitas designetur.
a Q Uos a paganis. si ita. s3 i forma ecclesie nō fuerit baptizati. io.
b S Ine paruuli. de precedente solemnitate baptismi intelligit. sc3 de exorcismo et cathecismo.
c Abigatur. i. pijciatur. i. pijciendus designetur. et sic non est 3. j. e. ne pellātur libero arbitrio utentes penitentiā ab ecclesia accipiunt: ut sint digni accedere ad cathecismū deinde ad baptismi sacramentū: ut. xxv. di. audite
k C Athecismi.
l B Aptizandos.
m N On liceat. duas tm̄: q2 añ duas et ante tres et c. cū alias duo ptinet in tribus. ff. d ar. diem. §. si plures.

quaq3 et si nō pfit ad uitam aliqd: q2 ppter hoc non fiunt minus idigni: quia mors ad huc i eis remanet: pdest tamē ut min⁹ possit eis inimic⁹ nocere: ut. j. c. de hinc. S. quem effectu3 hz exorcism⁹: nūqd eijcit spm imūdū. imo donec baptizet ē membrum diaboli: q2 nō ē mediū ut. xxi. q. i. qnia. sed dic abijcit. id ē significat abigēdū uel abijciendū uel saltē cōpellit eū ne iā tantū noceat quātu3 nocere potuit p⁹: ut. s. e. c ij.

d A Nte baptismū. s. loc. fons ē: et iterpetat missus ē: q2 xpus i quo baptizamur: missus ē. xxiij. di. q2 episcop⁹. io.

e A Nte. xx s. x. q. i. placuit.

f Dies. i. mediana hebdomada cū cātat sitientes. s. di. iij. pricipali.

g Exorcismi. i. adiurationes exorcizāe. id ē adiurare.

h Spiritnaliter. suffic q sēsum retieat. ff. de le. i. scire leges. i. q. i. marchion.

i S Ymbolū. cōpetentib⁹. i. itellectum discretōnis hñtib⁹ uel cupiētib⁹. ɔpetētes qdem ap

ITem greg⁹. ij. bonifacio epō.

Baptizati a paganis i noīe baptizentur trinitatis.

Q Uos a paganis baptizatos eē asseruisti: si ita hēt: ut de nuo baptizes i noīe trinitatis mādamus. ITem celestinus papa

Sine exorcismis et exufflatiōib⁹ nullus baptizetur.

S Ine puuli siue iuuenes ad regnatōnis ueniūt sacrm̄. nō fonte uite p⁹ adeāt q̄ exorcismis et exufflatiōib⁹ clericorum spūs imūdus ab eis abigat. ITē raban⁹ de istitutione clericorum.

Officium baptizādi cathecumini preueniant.

A Nte baptismū cathecizādi oz hoiem puenire officiū: ut fidē pmū cathecūin⁹ accipiat rudimētū. Itē: Ipse xps p⁹ ceci nati oclos luto ex sputo fēo supliniuit et sic ad aqs siloe misit: q2 p⁹ debz baptizād⁹ fide icarnatōis christi i istrui: et sic ab baptismu3 iā credulus admitti: ut sciat c⁹ grē i eo ē pticeps: et cui iam debitor fiat deinceps. ITē ex cōcilio bracarcā. ij.

Quo tempe cathecumini ad exorcizandum sunt deferendi.

A Nte. xx. dies baptismi ad purgatōnē exorcismi cathecumi currāt. In qb⁹. xx. diebus oio symbolū qd ē credo i deū pa. o. spiritualiter doceant. ITem ex concilio agathensi.

Quo tempore cōpetētibus symbolum est predicandum.

S Ymbolū ēt placuit ab oib⁹ ecclijs una die. i. añ. viij. dies dñice resurrectiōis publice i ecclesia ɔpetētib⁹ pdicare. ITem nicolaus papa. In unaquaq3 ecclia baptizandi cathecizari pnt

C Athecismi baptizādorum a sacerdotib⁹ uniuscuiusq3 ecclie pnt fieri: sic i hac sca romana eccla cui do auctoē misteriū exhibem⁹ nri famulat⁹ solēnit fieri ɔprobāt ITem ex concilio laodicensi.

De eodem.

B Aptizādos oz fidei symbolū dicē: et. v. feria ultie septimane uel epo uel psbyro reddere ITem ex concilio martini pape

De eodem.

N On liceat añ duas septimanas pasche: sed āte tres ad baptismū suscipe aliquē. oportet āt i his dieb⁹: q baptizandi sūt: ut symbolum discāt: et i. vi. feria nouissime septimane epo ul psbyro reddāt. ITē ex ocil. cāthagi. iiij

Antequā baptizētur quilibet: sunt examinandi.

B Aptizādi nomē suū dent et diu sb abstinētia uini et cāniū ac man⁹ impositōis crebra examinatōne baptismum pcipiāt. ITē raban⁹ d istitutiōe clericorum

Baptizandi quare exorcizantur et exufflentur.

P Ostq̄ se baptizād⁹ pfessionē uere fidi i alti⁹ ɔmēdauerit dñū: et p ab renūciatiōz poris possessoris se aliēauerit fuitio: exufflat ab eo ptās seua: ut p piū sacerdotis misteriu3 spūi sco cedat fugiēs malign⁹ spūs. ITē aug⁹ de symbolo li. i. De eodem.

S Icut nostis frēs charissimi puuli exufflant et exorcizāt ut pellat ab eis diaboli ptās iımica: q decepit hoiem: ut possideret hoies. nō ergo creatura i infātib⁹ exorcizat aut exufflat: s3 ille sub quo sunt: qui sb peccato nascunt ITē raban⁹ d istitutiōe clericorum

Quare signet baptizandus i corde et fronte.

P Ostea signat baptizandus signaculo sancte crucis tā i corde q̄ i fronte: ut ab eo tpe apostata diabolus in uase suo pstino sue iteremptōis cognoscēs signaculū: iā sibi deiceps illic sciat se eē alienū. IDem in libro eodem.

Quare sup eum orationes dicāt

E Xhinc iā dicunt sup eū orones: ut fiat cathecuminus: tē dat baptizādo sal bñdictū i os ut p sal typicū sapiētie sale ɔdit⁹ fetore careat iiqtatis: ne a uermibus pccorum ultra putrefiat: s3 magis illesus fuet ad maiorē grāz pcipiēdam. ITem beda super librum regum.

Quare sale initiant cathecumini

S Al celestis sapiētie quo initiant cathecumi: in cunctis operum nostrorū sacrificijs iubemur offerre. ITem rabanus d institutione clericorum.

Quare iterum exorcizent.

D Ehinc iterum exorcizat: ut diabolus suā negtiam cognoscēs

n B Aptizandi. nomen suū debet i scptis. hodie nō tenet hoc. et quod dicit abstinentia ɔsiliū ē. et ita nō ē ɔtra. j. e. sine penitētia

o Et diu. j. xx. dies. s. e. ante.

p Examinatione. q2 i fidelis nō recipiet sine examinatōne. j. e. iudei et. c. ne quod absit.

q P Ostq̄. ab renūciationē. s. di. i. ecclesiasticarū.

r Se alienauerit. i. alienari iceperit: ut. s. e. siue paruuli.

s S Icut nostis. q decepit. et ideo fuit restitutus. Nā decept⁹ et c. ff. ad uelt. l. i.

t Creatura. nec diabolus iquātū ē creatura. sed iquātū ē uiciosus. xxiij. di. q eps ordinádus est.

u P Ostea. signat. i. post exufflationem interemptionis.

x Interemptiōis sue i. signaculū sancte cruci p quod est iteremptus ut dixit diabolus de qdā iudeo: qui supra se fecerat signū crucis: in ueni uas uacuum sed signatum.

y Alienum. i. alienandum: sed ideo dicit alienū: quia in proximo et c. xxiij. q. i. paratus.

z E Xhinc. typicum id ē figuratum.

et Careat. i. q per salē significatur.

ꝯ S Al celestis. offerre. mystice. cessat enim uetus obseruatio legalis naturalis extra de consti. trāslato

ꝫ D Ehinc. mediana hebdomada tribus diebus fiunt exorcismi. secunda iterum tribus: ut ita non restet in uigilia pasche: nisi sola immersio. secūdum hoc exorcismi uariantur.

a Arte.i.dolo:sic exponitur.xxij.q.v.quacunqȝ.
b Sacerdotes.
c Postea.typicā.i.figuratiuā sapiētie dei. p digitū dei intellige dona s.s. Est caro nostra lutum:patris sapientia sputum. Credit huma num genus:hoc medicamine sanum.
d Propter gloriā .i.gloriosū munus eucharistie ⁊ gloriosum op⁹ ꝑdicatōnis.h. Pronaqȝ cum spectēt alalia cecta terram: Os hōi sublime dedit: celuȝ qȝ uidere Jussit:⁊ ere ctos ad sidera tollere uult⁹. Et nil turpitudis oȝ infligi faciei.C.d̄ penis siqs in metallū.ar. ȝ extra de fal.ad audiētiaȝ.gloriosius qppe ⁊ excellentissimuȝ in humano corpe homis os dephendit̄: p qd̄ deus glorificat̄ ⁊ bn̄dicit̄ ⁊ p dicatur. In signū ergo tanti muneris ⁊ operis dignitate nō tangit̄ os cum saliua.
e Muneris.i.corpis dn̄i ⁊ sanguinis: qd̄ est manus excellentissimū
f Et opis.i.ꝑdicatōis. Nā eñ qȝ qs baptizet̄ nec ad corpus domini sumendū nec ad ꝑdicationis officiū gerēdum ē idoneus.vn̄ nec debȝ qs an̄ baptismuȝ corp⁹ christi sumere:nec ꝑdicationis officiū gerere. nec debet ei credi hoc ł illud.vn̄ in euāgelio iohannis: iesus nō credebat se illis.s.infidelib⁹.
g Nō tāgit os.ad oñdendū:q nō pri⁹ credēdū ē hōi qȝ odor fame sue precesserit.de causa unctionis habet̄ ex̄ de sac.unc.cuȝ uenisset.io.
h Deinde.i.postqȝ est baptizatus. vn̄ finis.c.debuit eē pricipiū.io.
i Uenit.ꝑmo.i.oli i baptismo xp̄i
k Descendit. in specie columbe.
l Sed p fidē.ut legit̄ de pe.di.ij.querendum pennata animalia.io.
m Si nō sanctifica tur. pone casuȝ per illa.c.j.e.di.retulerit ē.di.xxxviij.sedulo.

iustū sup se dei iudiciū timēs recedat ab hoīe.nec iā cōtendat cum arte sua sbuertere:ne baptismuȝ ꝯseq̄t̄:ſȝ magis honorē deo creatori suo exhibēs reddat op⁹ d̄o factori suo. Item greg⁹ in homelia.xxiiij.

Sacerdotes exorcizando demonia depellunt.

Sacerdotes cuȝ p exorcismi grām manū credētib⁹ imponūt:⁊ hitare malignos sp̄s i eorū mentes ꝯtradicunt:qd aliud faciunt:nisi q demōia eijciūt? Itē rabanus de institutione clericoꝝ

Quare d̄ saliua nares ⁊ aures tāgūt.

Postea tāgūt̄ ei nares ⁊ aures d̄ saliua:⁊ d̄r̄ ei uerbū euāgelicū qd̄ iesus dixit:qñ surdū ⁊ mutū sanauit tāgens cū sputo liguā ei⁹ ⁊ mittēs digitos i auriculā eius dixit:effeta:qd̄ ē apire. hoc eñ sacr̄m h agit̄: ut p saliuaȝ typicā ⁊ sac̄dotis tactū sapiētia ⁊ uirt⁹ diuina salutē eiusdē cathecumini opet̄:ut apiāt̄ ei nares ad accipiēdū odorē noticie d̄i:ut apiāt̄ ei aures ad audiēdū mādata dei: ut apiāt̄ ei sēsus i itimo corde ad rn̄dēdū. Item amb.de sacris.

Quare nares no ora baptizandorum episcopus tangit.

Propt̄ gl'iā mūeris ⁊ opis nō os tāgit ep̄s:ſȝ nares ut bonū odorē accipiat pietatis eterne Itē raban⁹ de istitutōe clericoꝝ

Quare a sacerdote inunguntur.

Deinde a sacerdote iungitur ut sacꝝ baptisma cū fide accepta custodiat̄.ungit̄ tunc illius pect⁹ oleo scificato cū inocatione sancte trinitatis:ut nulle reliquie latentis inimici i eo resideāt:sed i fide sc̄e trinitatis mens ei⁹ ꝯforte tur.ungit̄ ⁊ int̄ scapulas de codē oleo:ut undiqȝ muniat̄:⁊ ad bōa opa facienda p dei grām roboret̄ Idē. Cōsecrat̄ fons:ut ad ipm baptisma cathecuminus accedat Item ambrosius i li.de sacris.

Quomodo fontem baptismi trinitatis presentia consecrat.

Uenit sacerdos ad fontē:dicit p̄cem:iuocat nomē pa.⁊ f.⁊.s.s.utit̄ uerb celestib⁹.celestia st̄ uerba q̄ xp̄i st̄.p̄ntia trinitatis adest:opat̄ p̄mo ēēnus:ubi descēdit sp̄us sc̄us.ꝑmo q̄si colūba descendit:ut icreduli uocarent̄ ad fidem.in p̄ncipio signū debuit eē i posteriorib⁹ pfectio.apl'is eñ sp̄s sanct⁹ dat⁹ ē in igneis linguis ꝓpt̄ incredulos. nob aūt iā in plenitudine eccl'ie nō p signa ſȝ p fidē ueritas ē colligenda. Item augustinus de unico baptismo li.vj.

Uerba erroris p imperitiā ꝓlata nō impediūt aque sanctificationē

Si ꝑ nō sanctificat̄ aq̄ cū aliq̄ erroris uerba p impitiā p̄cator effūdit:m'lti ñ solū mali ſȝ boni ēt fratres i ipsa eccl'ia ñ scificat aquā.m'ltoꝝ eñ p̄ces emendant̄ quotidie si doctiorib⁹ fuerit recitate:⁊ m'lta i eis repiūt̄ ꝯtra catholicā fidem. nūqd si manifestet̄ aliquos baptizatos:cū ille p̄ces dc̄e fuissēt sup aquā: iubēt̄ denuo baptizari:qd ita? q2 plerūqȝ p̄cis uiciū supat p̄cātis affect⁹:q2 illa cetera uerba euāgelica sine qb⁹ ñ p̄t baptism⁹ ꝯsecrari tm̄ ualēt:ut p il la sic euacuēt̄ q̄cunqȝ i p̄ce uiciosa ꝯtra regulā fidi dicūt̄: quēadmodū demoniū xp̄i noīe excluditur. Nā utiqȝ hētic⁹ si afferat p̄cē uiciosā nec bonū hēat charitatis affectū quo possit illa supari ipitia:et 'tō sīlis ē ei:qcunqȝ i ip̄a catholica eccl'ia iuidus imūd⁹ uł maliuol⁹ ē q̄les arguit hic cyprian⁹.afferat etiā ut fieri solet aliquā p̄cē i q̄ loquat̄ ꝯtra regulā fidi.m'lti gppe irruūt i p̄ces nō solū ab ipitis loq̄cibus:ſȝ etiā ab hēticis cōpositas ⁊ p ignorantie simplicitatē nō ea ualētes discernere utūt̄ eis: arbitrātes q bone st̄:nec tñ in eis qd̄ puersuȝ est euacuat illa que recta ibi sunt: ſȝ ab eis poti⁹ euacuat̄.

n Contra fidem.i.ꝯtra rectam uerborū formam in ecclesia catholica constitutam.uel cum dicit:baptizo te in nomine trinitatis ⁊ diaboli.
o Affectus.i.bonitas hominis superat uicium locutionis.q.d. non sed potius uerbum christi.
p Nā utiqȝ.pbat q uiciū p̄cāi ꝓpter affectū bonū nō emēdat̄ i baptismo sed uerbū xp̄i opat̄ uirtutē.nā heretic⁹ bonū affectū nō hȝ ⁊ q̄uis uiciū p̄cum afferat:nō tamē minus baptism⁹ suū effectū habebit.q2 tñ ualet illa certa uerba euangelij:ut q̄tuncūqȝ p̄ces alie uiciose sint:formam tñ a xp̄o institutā nō p̄nt euacuare.imo poti⁹ q̄tum spectat ad baptismū oēs euacuant̄ ab illis euāgelicis uerbis.⁊ hoc ē nā utiqȝ.
q Si afferat.si.i.q̄uis.
r Cyprianus.cypriano eñ ⁊.lxxx.epis uisū ē baptismū christi non posse esse apd̄ hereticos uł scismaticos q etiam baptisma hereticorū lauacꝝ diaboli appellabant.ꝫ di.c.quo et di. xxiij.§.uerū.
s Regulā.nō nō eñ debent̄ ũba celesti dei restringi s̄m regulis donati.⁊ xxviij.di.indignū.palea.C.d.siuimus uel bonū excludat demoniū:ita et p̄ccum uiciū.
t Multi.gn̄ telis est.i.inter positio aūt ȝ nec tamen.
u Euacuatur.ar.q utilia non uiciant̄ p inuti lia.ꝫ.di.xxxvj turbat.⁊.xxij. q.iiij.qd obijci. C.de do.sanimus.ꝫ.i.q.i.ꝯ sodomie.ar. oñs ōda.ꝫ.di. xxxvij.siquid ueri.ff.d aqua quo.⁊ ubi.l.§ item querit.ꝫ. di.xxiij.quorundā.ꝫ.di.ir. si ad sacras.ꝫ. iij.q.ir.pura.
x Euacuatur et hoc.colligitur:q nō uiciatur forma baptismi siquid i ea apponat̄ superfluū.qd admittunt quidā ut si dicat̄ baptizo te i nomine.p.⁊.f.⁊.s.s. ⁊ diaboli uł ar ma uirūqȝ cano.ad quicqd sequat̄ baptizatus est.ar.ff. d ũb.obl.que extrinsecus.ide; est si quid premittatur ante formaȝ:ut si dicat̄:arma uirūqȝ cano. Ego baptizo te in nomine p.⁊.f.⁊.s.s. Si uero aliquid interponatur:ut si dicatur baptizo te:⁊ deus est:i no.p.⁊.f.⁊.s.s.⁊c. nō ē baptizatus:ar.ff.de testa.heredes palā.§.ult.ubi distiguit̄ an interponat̄ actus extrane⁹.⁊ circa hoc ē oñe uerbū extraneū a forā. qd nō ꝯcedo.q eñ dicit baptizo te in no.pa.⁊.f.⁊.s.s.⁊ oīm sanctoꝝ nō dicit baptizo te i no.p.⁊.f.⁊.s.s.q2 s̄m hoc duo diceret: quod ē

impossibile.ꝛ eadem ratione deberes dicere:cum dicitur non ego baptizo te in no.p.ꝛ.fi.ꝛ.ſ.ſ.q̄ eſſet baptizatus:q̄ uerba baptizandi ꝓtulit.q̄ patet falſū eē. Sed pone:q̄ mutet ordinē baptizādi an baptizabit:ut ſic dicat baptizo te in no.p.ſ.ſ.ꝛ fi.uidetur q̄ ſic. extra de reſcp.cām.ar.C.de teſta.ꝓpoſteris .nec eñ ſcripture obſ

uandus eſt or
do.ff. de ſolu.
nec eñ ꝟrium
tñ dr.ar.C. de
ſentē. ꝛ inclo.l
ꝓlatam.dico
eñ ordinē ner
bozū eſſe ō for
ma.ſi antē mo
ra interponat
naturalis et cō
pendioſa:ut ō
reſpirando uł
tuſſiēdo uł ex
creādo nō ob-
eſt.alias cōtra.
C.de teſt.cum
antiquitas.ꝛ ō
tempe boc ꝛ ō
actu qui inꝛpo
nitur: diſtingue
per.l.ff.ō duo-
bus reis cōſti.
duos reos.§.
ult.ꝛ penult.ꝛ
de vb.obl. cōti
nuus. Nā mo
dicuz inꝛualla
uon ipedit.q̄
tñ magis itelle
ctu q̄z locutōe
tē.ff.de ſol.ra
tā. Et boc ēt at
tēdas circa foꝛ
mā euchariſtie
pone eñ q̄ di-
cit formam pa
niſ:demū poſt
aliquātulū ſpa
tium foꝛmā ui
ni: nūqd tranſ
ſubſtantiaſ ibi
panis uel uinū
ꝟñ.ut premiſſi.
tñ queſtō non
procederet ſm
eos qui dicunt
eē duas foꝛas
ut notani.ō.di.
ij.quia paſſus

ITem aug⁹.ad neophitos.

Quid ſignificent myſteria:que in fonte baptiſmatis celebrantur.

PRima⁹ igit ꝛ ſcōa ꝑdicatiōe de his tñ locuti ſum⁹:q̄ uo bis ꝑuſq̄z ad fontē ſanctū uenire tis iuxta catholice eccłie inſtituta tradim⁹. ꝛ qd ſignificaret unctio q̄ diuerſ coꝛpiſ nr̄i adhibita ꝓtib⁹ diuerſū itellectū deſig̃t:ꝑut dñs donare dignat⁹ē:iterꝑtati ſum⁹: cū oñderem⁹ uos ꝑ oleū ſcificatio nis ad auditū plene fidei ꝑpatos ꝛ ad bonuz xp̄i odoꝛē uocatos et ex toto coꝛde ad abꝛenūciādū dia bolo eē cōmonitos. Nūc uero ō iteꝛioꝛib⁹ iā myſteꝛijs locuturi ſu mus: q̄ i ipo fonte celebꝛata ſunt emiſſa eñ certiſſima cautione: q̄ nos abꝛenūciare oib⁹ pompis dia boli oib⁹ opib⁹ ei⁹ ꝛ oñi foꝛnicatōi diabolice ſpopōdiſtiſ. deſcēdiſtis i fontē ſacꝛ:fontē redēptōis fon tē ſcificatū uirtute ōi celeſti. Jtē Jn hoc ergo fonte añq̄z uos toto coꝛpe tingerem⁹: iterrogauimus credis i deū patrē oipotentē? rñ diſtis credo.rurſus inꝛrogauim⁹ credis ꝛ i ieſū xp̄z filiū ei⁹:q̄ nat⁹ ē de ſpiritu ſancto ex maria uirgi ne? rñdiſtis ſingłi:credo. Jtē inꝛ rogauim⁹: credis ꝛ i ſp̄m ſāctū ? rñdiſtis ſiłr credo. Hoc aūt faci muſ iuxta oñi nr̄i ieſu xp̄i ſaluato ris imperiū:q̄ cū ad patrē i celuz aſcēdēt diſcipuł ſuis.i.aplis mā dauit dicens :Euntes docete oēs gentes baptizātes eos i noie.p.ꝛ fi.ꝛ.ſ.ſ. Jtē: Q̄ āt inꝛerogauim⁹ credis i ſcām eccłiam remiſſionē pcōꝝ carnis reſurrectionē:ñ eo mō inꝛerogauim⁹:ut qūo i deū cre dāt ſic i eccłiam ſcam catholicā.ꝑ pterea ſca ꝛ catholica ē:q̄ rēe cre dit in deū.nō ergo⁹ dixim⁹:ut i ec

cleſiā q̄ſt i deū credētis:ſz itellige nos dicē ꝛ dixiſſe: ut in eccłia ſca catholica ꝙuerſātes i deū credere tis : credētis ēt reſurrectionē car nis q̄ futura ē. ITem iſidoꝛ⁹ de officijs li.ij.

Aliozum fide ꝛ profeſſione puuli baptizentur.

PAruuli⁹ alio ꝓfitēte baptizā tur : q̄z adhuc loqui uel ‘ cre dē neſciūt:ſicut etiā egri muti ‘ et ſurdi quoꝝū uice ⁹ali⁹ ꝓfitet⁹:ut ꝑ eis rñdeant dū baptizant⁹. ITē ex concilio carthaginenſi.xiij.

Aliozum teſtimonio egrotantes ſunt baptizandi.

EGrotātes⁹ſi ꝑ ſe rñdere nō ꝑñt:cū uoluntas eoꝝ teſtio niū ſui dixerit ‘ :baptizēt⁹:ſiłr ꝛ ō penitētib⁹ agendū ē. ITē aug⁹.

Sacramentum fidei non tꝑa ſed fides paruulum facit fidelem.

NIhil ⁹ē aliud credē:q̄z fidez hr̄e ‘ :ꝛ ꝑ hoc totū rñdet⁹ cre dere puul⁹q fidei nōdū hz effectū rñdet⁹ hr̄e fidē ꝓpt fidei ſacr̄m et ꝙuertē ſe ad dñm ꝓpt ꝙuerſionis ſacr̄m:q̄z ꝛ ipſa rñſio ad celebꝛita tē ſacrī ꝓtiet. Jtē⁹ : Paruulū ꝛ ſi nōdū fides illa q̄ i credētiū uolū tate ꝙſiſtit:iā tñ ipi⁹ fidei ſacr̄m⁹ fi delē⁹ fac⁹:ſic credē rñdet⁹.ita etiā fideles uocāt⁹:nō ‘ rē ipam mente annuēdo:ſz ipi⁹ rei ſacr̄m ꝓcipien do. IDem i libꝛo de baptiſmo.

Alterius profeſſio non ualet ei:q̄ ꝑ ſe reſpondere poteſt.

QUi⁹ ꝑ paruulis alij rñdēt. ut impleat⁹ erga eos celebꝛa tio ſacramēti:ualet utiq̄z ad eoꝝū ꝙſecratiōnē:q̄z ipi ꝑ ſe rñdere nō ꝑñt.at ſi ꝓo eo q̄ rñdere pōt:ali⁹ rñdeat:ñ itidem ‘ ualet.ex q̄ regł⁹ illud euangelij dictū ē: qō oēs cū legit⁹ naturaliť monet:etatē habz

reddant et ipſi ꝑ ſe ad i terrogationē reſpōdeant.

e Uł credere.ar.q̄ ha bet puer fidem:ſed ne-ſcit ea uti:extra.e.maio res.ꝟ.a pleriſq̄z.

f Muti.uł etiam furi oſi.pupillus eñ infans uel infantie,ꝓxim⁹ non multuz a furioſo diſtat inſti.ō inuti.ſti.§.pupil lus .differentiam tamē dixi inter infantē et fu-rioſum.ſ.e. quomodo

g Dice.nam ſatis con ueniens eſt:ut q̄ ꝑ alinz obligatur: etiam libere tur per alium.j.e.querł item dicit:q̄,ꝑ ignoran te fideiubere poſſum.ff de fideiuſ.fideiubere.ꝛ ignoꝛāti etiaz actio acq ritur.ff.ſi certuz pe.ſi a furioſo.

h Egrotantes. ſui ſez amici.

i Dixerit. uel dici fe-cerint uel per ſigna.uel dic ſui.ſ.uoluntatis.

k Nihil eſt.q̄z fidē id eſt ſacramen tum fidei profeſſionez ſed nō uirtutem .ſed ſi non habent charitatem quomodo ergo ibunt in patriam poſt mortē? boc eis dat a deo.Alij dicunt:q̄ habent eam i habitu:extra de bap.et eius effec.c.i. ſed ꝛ per alios dicuntur credere j.e.in eccleſia.

l Habere.j.di.e.querł .ē.xv.q.i.§. ut itaq̄z.ē. di.ij. boc eſt quod dici mus.

m Item.ꝛ ſi nondum id eſt q̄ſuis.

n Sacramentum.baptiſmus dicitur ſacramentum fidei:q̄z in fide chriſti ꝓfeꝛat⁹ꝛ i fide eccleſie ꝓficit:uł q̄z i noie trinitatis ꝓfert:quā offerētes ꝛ oblati tenentur credere ꝛ confiteri:uel quia ſignū eſt:q̄ ſuſcipiens fidez habeat.etiam ſi non habeat aliquo impediente.

o Fidelem.ſunt qui dicunt ipſos fideles dici: quia fidem habent habitu non uſu.i.non exercitio:ꝛ ſic de alijs uirtutibus.iſti ſic illud intelligunt fi des illa que ꝛc.non facit fidelem uſu.i.exercitio.j.e.puuli .ꝛ ſic de alijs.

p Non rem ipſam.ſicut uirtutem.

q c Elm pro puuliſ.reſpōdere ſic diſtiguit lex.ff.de admi.tu.li.§.ult.

r Itidem.i.tñ ꝛ hoc quo ad ꝓſumptionem.ar.q̄ taciturnitas ñ habeat ꝑ ꝓſenſu.ē.di.lxxxvi.tāta.ē.di.xxviij.diacon⁹.ē.di.liij.ſi furus.ſed contra.ē.ij.q.vi.biduum.

x PRima.cautione.hic ergo intercedit ſtipulatio.ꝛ obligant pueri ex promiſſione patrum: licet nō intelligāt:q̄ ſpeci ale eſt in baptiſmo.illud aūt eſt loco ſtipulationis:credis in deuz tenetur ergo obſeruare fidem puer facms adultus.xlv.di. de iu-deis.ꝛ obligātur:licet nil intelligāt.C.de fal.mo.l.i.imo ſi bene in ſpexerimus potius liberatur a diabolo q̄z obligetur. Nam igno rans per alium bene liberatur. item ex eo q̄ dicit certiſſima :ē ar. q̄ ſimplex cautio idonea cautio dicitur.tamen lex dicit: q̄ cum di citur idonea cautio:intelligendum eſt pignus uel fideiuſſor:ut.ff de fideicom.liber.l.iiij.§.adijci.

b Ergo .uocabulum ſemel poſitum poteſt accipi proprie ꝛ ipro prie.ar.di.xxviij.preſbyterum.

ſpē ꝑ ſe loquat᷑. Item aug⁹ in homelia.iij. Quare trina merſio in baptiſmate celebretur.

POſtq̄ᷓ ⁹ uos credē ꝓmiſiſtis tertio capita ur̄a i ſacro fōte dimerſim⁹. qui ordo baptiſmatis duplici ᵇmyſterij ſignificatione celebrat᷑. recte eñ tertio merſi eſtis q accepiſtis baptiſmuꝫ in noīe ſc̄e trinitatis rc̄e tertō merſio eſtis q accepiſtis baptiſmū in nomie ieſu chriſti: q ēt die tertia reſurrexit a mortuis. Illa eñ tertio repetita dimerſio typū dn̄ice exp̄mit ſepulture: ꝑ quā chriſto ꝯſepulti ͨeſtis i baptiſmo: ⁊ cū chriſto ſurrexiſtis i fide: ut peccatis abſoluti i ſanctitate uirtutū xp̄ꝫ uiuatis imitādo. Itē ex canōib⁹ aploꝝ. De his q ſel᷑ ñ tertio i baptiſmū mergūt.

Sͩ Iq̄s⁹ p̄ſbyt̄ aut ep̄s ñ trinā ͤmerſionē uni⁹ myſterij celebret: ſed ſel᷑ mergat i baptiſmate quod dari a quibuſdam iubetur: i morte dn̄i deponat᷑. Nō eñ dixit dn̄s nobis iͤ morte mea baptizate: ſed eūtes docete oēs gentes baptizātes i no. p. ⁊. f. ⁊. ſ. ſ. Itē greg⁹ leandro ep̄o. De eodem.

DEͫ trina merſione baptiſmatis nil rn̄deri ueri⁹ p̄t: q̄ᷓ qd̄ ipi ſenſiſtis: q2 i una fide nil officit ſancte eccl'ie conſuetudo diuerſa. nos aūt q᷑ tertō mergimus: triduane ſepulture ſacr̄a ſignificam⁹: ⁊ dū ᵗtio ifans ab aq̄s educit᷑ reſurrectio triduani tp̄is exp̄mit᷑. qd̄ ſiq̄s forte ēt ꝑ ſūme trinitatis ueneratiōe eſtimet fieri: neq; hoc aliq̄d obſiſtit baptizādo ſemel i aq̄s mergē: q2 dū trib⁹ ſbſiſtētijs una ſb̄a ē: rep̄hēſibile eē nullaten⁹ p̄t ifantē i baptiſmate ul' ter ul' ſel᷑ immergē: qm̄ ēt iᵘ trib⁹ merſiōib⁹ pſonaꝝ trinitas et i una p̄t diuitatis ſingl'arit᷑ deſignari. Itē biero. ſup ep̄lam ad phil'. li. ij. De eodem.

Eͪ Odē ᵏmō i p̄re ⁊ fi. ⁊. ſ. ſ. baptizamur ⁊ ˡter mergimur: ut trinitatis unū appareat ſacr̄m. Item: Licꝫ ter baptizet᷑ ꝓp̄t myſteriū trinitatis: tm̄ unū baptiſma reputat᷑. Itē pelagi⁹ papa gaudentio ep̄o. De his qui in noie chriſti ſemel tm̄ mergunt.

MᵏEſti ˡſunt: q in noie ſolūmō chriſti una etiaꝫ merſione ſe aſſerūt baptizari. euāgelicū uero p̄ceptum ip̄o deo ⁊ dn̄o ſaluatore nr̄o ieſu chriſto dicēte uel tradēte nos admonet i noie trinitatis ˡtrina ēt merſione ſc̄m baptiſma unicuiq; tribuē: dicente dn̄o nr̄o ieſu chriſto diſcipl'is ſuis. Ite bap. o. g. i no. p. ⁊. f. ⁊. ſ. ſ. Itē zachariās papa bonifacio epiſcopo.

Inuocatōne trinitatis tertio i baptiſmate mergere debemus.

IMᵐ ſynodo angloꝝ decretū firmiſſime p̄ceptum ⁊ diligēter demōſtratū eē dignoſcit᷑: q᷑ q cūq; ſine iuocatiōe trinitatis merſus fuiſſet: ſacr̄m regenerationis ñ habēt: qd̄ oino ueꝝ ē: q2 ſi merſus i fonte baptiſmatis q̄s fuerit ſine iuocatōne trinitatis: ꝑfectus chriſtian⁹ nō eſt: niſi i no. p. ⁊. f. ⁊. ſ. ſ. fuerit baptizatus. hoc quoq; obſuare i p̄dicta ſynodo ſacerdotes uoluerūt: ut q ul' unā de trinitate pſonā in baptiſmo non noiaret: illud baptiſma eē ueꝝ nō poſſet: qd̄ ꝑ certo ueꝝ eſt: q2 qui unū ex ſancta trinitate ꝯfeſſus nō fuerit nomen: ꝑfect⁹ chriſtian⁹ eē nō p̄ōt: qui eñ cōfitet᷑ patrē ⁊ filium ſi ꝯfeſſus nō fuerit ſp̄m ſc̄m: neq; patrē hꝫ neq; filiū. ⁊ q ꝯfeſſus fuerit patrē ⁊. ſ. ſ. ⁊ filiū nō fuerit cōfeſſus: neq; patrē hꝫ neq;. ſ. ſ. ſed uacu⁹ ē a diuia gr̄a. Itē greg⁹ q̄rino ep̄o i hibernia. Rebaptizēt᷑ q i noie trītatis baptizati ñ fuerit.

SIⁿ uero hētici q i trinitatis noie nō baptizāt᷑: ſicͭ ſūt bonoſiani ⁊ cathaphryge: quia ⁊ illi chriſtū dn̄m nō credunt: ⁊ iſti ſpiritū ſanctū ꝑuerſo ſēſu eē quēdaꝫ paruū hominē montanū credūt: quoꝝ ſil'es multi ſ᷑. Alij cum ad ſanctā eccl'iam ueniūt baptizant᷑ q2 baptiſma nō fuit: qd̄ in errore poſiti ſc̄e trinitatis noie mimie p̄cepunt. Itē ex ꝯcil'. toletano. iiij. Semel i baptiſmate mergē licet.

PRopt⁹ uitādū ſciſmatis ſcādalū ul' hētici dogmatiſ uſū ſimplā tenem⁹ baptiſmatis merſionem. Item zacharias papa bonifacio epiſcopo.

De ſacdote q p̄ ignorātiā ligue latine ñ iuocatōe trinitatis delig̃t.

REttulerūt ᵃnūcij tui: q᷑ fuit in eadē ꝓuincia ſacerdos q latinā liguam penitus ignorabat

a P Oſtq̄ᷓ. de forma baptizandi ⁊ modo tractat uſq; ad. c. ueniſti.
b ¶ Duplici. etiam ter mergitur ⁊ quia fit inuocatio trinitatis: ⁊ q2 chriſtus tertia die reſurrexit.
c ¶ Conſepulti. q̄ᷓtum ad uicia.
d S Iquis presbyter. trina merſione. j. e. c. ꝑxi. ꝫ. ſed aliud eſt ſemel i mergi ſb̄ illa u̇boꝝ forma baptizo te i morte dn̄i: qd̄ h̄ indicitur: aliud i noie trinitatis unica merſione qd̄ ibi in eccleſia quibuſdā permittitur.
e ¶ In morte. i. ad inuocationem mortis eius.
f D E trina. ꝯſuetudo. ꝫ. di. xij. ſcit ſ. icta. hꝛo. lib. viij. ð forma. ꝫ. di. lxxvi. §. ultio.
g ¶ In tribus. uidet᷑ ꝫ riū huic. c. qd̄ ambroſi⁹ dicit de cypriano i ſuo ſenſu abundat cyprianus: cum ſemel immergat pueros: q qd̄ intelligebat ſtudioſe iplebat bonis opibus abundādo: licet in hoc neſcius delinquēt: ſed p⁹ correctus a domino abūdauit altiori ſenſu ter illos immergendo. Sol. forte ille tm̄ ſemel debere immergere dogmatizabat ul' ibi nō erat ꝯſuetudo ſemel imergere. io.
h E Odem mō. i. in no. p. ⁊. f. ⁊. ſ. ſ.
i ¶ Et ter. i. ter imergit᷑ i baptiſmo. ⁊ ita treſ merſiones ſunt unū ſacr̄m ſicut plureſ uoces unū nomen: ar. ex̄ de re. iur. omnis.
k M Eſti ſūt q. nō ꝓhibet baptizari in noie chriſti: ſꝫ rep̄hendit illos q dicebāt q᷑ debent baptizari tm̄ una imerſione et tm̄ ſb̄ una forma uerboꝝ i nomine chriſti.
l ¶ Trinitatis. explicite nūquid et greci habent eandem formam: ſic q2 ideꝫ eſt effectus. uoces aūt non eedem: ut dicit ariſtoteles. unde grec⁹ huc ueniens baptizaret in lingua ſua ⁊ latinus i grecia ſua: q2 apl'i uarijs linguis loquebant᷑ ⁊ iuxta illud qui p̄ibāt ⁊ qui ſequebant᷑ clamabant o ſanna. ⁊ tm̄ for̄a realis eſt attendenda ⁊ non uocalis. j. e. rettulerūt. item pone: q᷑ aliq̄s dicit baptizo te in noie genitoris et nati ⁊ ſc̄ti flamis: an baptizat᷑: uidetur q᷑ ſic: q2 nō refert utrum ex equipollentibus quis dixerit: ar. ff. de uerb. ob. que extrinſecus ⁊. l. ſi ſub una ⁊. ff. ſi cer. pe. l. certū. qd̄ ꝯcedo: ⁊ ſub noibus ſynonymis bñ p̄ōt fieri baptiſmus. Sꝫ ſic nō baptizat i nomie paternitatis ⁊ filiatōnis ⁊c̄. Itē ſi omitit hoc ꝓnomē ego. ⁊ dicit baptizo te ⁊c̄. bñ bapizat: q2 ſbintelligit᷑ ꝓnomē: ar. C. de fi. deicō. uerbum uolo. maxime qm̄ nec chriſt⁹ appoſuit ꝓnomē cū dixit: ite baptizate ⁊c̄. ñ ē ꝫ ēt ð bap. c. i. quia ibi etiaꝫ uerbuꝫ omiſſū. ſic aūt aū ñ baptizat᷑: me ego te i no. p. ⁊c̄. q2 ñ ē ſynonymū cū illo u̇bo baptizo: nec per hāc uocem baptizo te i noie triū pſonaꝝ.
m T Ñ ſynodo.
n S I uero. bonoſiani. ꝫ. x̄. ij. q. iij. quidam ra. bonoſiāi. hi dicebant chriſtū adoptiuū filiū dei non ꝓpriū.
o ¶ Et iſti. aliud rū exprimitᵒ rū error. ꝫ. xxiij. q. iiij. quidam uero. cathaphryg. quia auctores eoꝝ dixerūt ſp̄m ſanctū ſe deſcendiſſe nō in aplos.
p P Ropt ſimpla. aliud ꝯſuetudini loci. id eſt uniformem. et ita ē ar. q᷑ oēs debent baptizari in no. p. ⁊. f. ⁊. ſ. ſ. ꝫ. e. proprie.
q R Ettulerunt. in troducens. nā uni⁹ ſyllabe error nō nocet. ſ. ð manu. ⁊c̄. qui habebat.

r Aut heresiz.maxie.q: r si errore iduceret:du mō i forma eccle baptizaret:teneret baptismus:vt.s.e.satis.

Uenisti.de his q̄ i baptismi celebratōe fiūt dictū ē:nūc de his q̄ p⁹ lauacrū sequūt .s.p⁹ baptismū baptizato fieri debeāt ꝛ.vi.c.adnectit.i postremo tn̄ dētur q̄ circa ipm̄ facta sunt prius.

t Quid videris.i. qd̄ audieris. nā sub vi su ois sēsus cō tinet.

u Repente. ostēdit q̄ circa ipm̄ pus acta sūt vsq3 ad.c. iudei.

x Unct⁹. spu to nō oleo.s.in cathecismo.

y Postq3.i.e.distin. v.nouissime.s. c.pb̄ri nullus ministrorum.

z Christian⁹. s.viij.q.i.olim

a Mersisti.id ē mersus fuisti.

b Ubi iunct⁹ .i.ad quid.

c Accepisti i capite .i.aīa.s. de pe. di.iij.ille rex.ꝛ ita aīa hab3 se dē i capite:als n̄ bn̄ ꝯcordaret

a Hodie .s.in die pētecostes q: lecta fuerat ep̄la de aduentu sp̄us sācti in apostolos.

b Sacerdos. i. epi sol⁹ ep̄s facit hanc iūc tionē.s.di.v. manus.

Post baptismu3 Casus:dicitur cuiusmōi vestē tradit:q: alba ꝛ quare.

d Innocētiā cādor.n.mūdiciā dsignat.xx x.q.vlt.femine

e Ad misterium.designādū ꝑ hoc eni desi gnat futura resurrectō corporū glo'sa ꝛ aīa rū vel ēt nunc a peccatis.

f Ut itelligat istud sacmētū ē regni ꝛ sacerdotij.gl3 eni fidelis rex debet eē ꝛ sacerdos rex q: se ꝛ alios virtutibus regere debet.Sacerdos:q: cor contritum ꝛ humiliatum:qd̄ est vera oblatio.i.se debet offerre deo.

g Diademate.s.xij.q.i.duo sunt.

h Accepisti.iudiciū.qlis vestis erit talia corda gerit.xli.di.§.fi.

i Uelamina.foꝛte de hoc velamine dicit.xxiij.q.i.quoniam vetus

k Iudei.de baptizandi examinatione vl' pn̄ia agit vsq3 ad.c.non plures.

l Octo mēses.hoc.c. corrigit̄ ꝑ illud qd̄ seq tur.s.e.nc qd̄ absit.

m Cathecuminos.ꝑ hoc itelligūt oia illa.c q̄ dicūt:q: ifideles pn̄t eē vsq3 ad missam cathecuminoꝝ i eccl'a. s̄ ꝯdic.xxi.di.cleros.in fi.q: illō de ifidelib⁹ q parati st̄ repbēdē.xliij di.i mādat.ꝛ ita nō di co ea abrogata:fm̄ q gdā dicūt.ꝛ ē rō q̄re h̄ fiat: vt audientes ꝑdicationē in eccl'a facilt⁹ ꝯuertāt. vel logt̄ de ꝑ cisis.

n Si pura. uidetur ergo:q: vsurari⁹ iude⁹ n̄ debeat baptizari:nisi vsuras restituat .s.de pe.di.v.falsas.

o Clericis.circūcisiones. circūcidēdo aliquos.

p Consoꝛtio. ꝛ viris religiosis alendi tradātur:vt.xxviij.q.i.iudeorum.de paternis tn̄ bonis alendi sūt.C.de al.liber.l.iij.

q Separent. ꝛ bonorū ꝑscriptōe ꝛ ppetuo exilio dānabūt:vt.C. de iudeis ꝛ ce.iudei.s3 hoc si sue secte sūt mācipia.alias eni3 capite punit̄.C. ne mā. christianū.l.vna.C.de eu nuch.l.i.

r Tradantur.s.di.liij.c.nulla.ꝛ.c. fraterni tatem.sed ꝯ.s.xvij.q. vlt.iudas.

s Primum. aplus ad ephesios scribentem.

t Corrumpitur. vet⁹ homo:de pe.di.i.tres sunt.

ꝛ dū baptizaret nesciēs loqui latine:infringens linguā dicēt: baptizo te i noīe patria ꝛ filia ꝛ spūa sācta ꝛ ꝑ hoc tua reuerēda sanctitas cōsiderauit eos rebaptizare.s3 sāctissime frat:si ille q baptizauit n̄ errorē introducēs aut heresi3:s3 ꝑ sola ignorātia romane locutionis infringendo linguā: ut supra diximus:hoc baptizās dixisset:nō possum⁹ ꝯsentire:ut denuo baptizent. Itē ābro.de sacramentis tractatu pmo. Quare baptizati a sacerdote ungant.

Uenisti ad fōte:ingressus es: considera quid uideris: qd loquut⁹ sis diligēt.repēte occurrit tibi leuita:occurrit tibi pb̄r:unct⁹ es quasi athleta dei :ut ad baptismu3 cathecumin⁹ accedas. Itē raban⁹ i ep'la ad ephesios li.ij.

Quare baptizat⁹ a pb̄ro ungatur in cerebro.

Postq̄ ascēdit baptizatus de fonte:stati signat̄ a pb̄ro in cerebro cū sacro chrismate sequēte sil'r orone:ut christi regni particeps fiat:ꝛ a xp̄o christian⁹ possit uocari. Itē ābro.de sacmentis tractatu .ij. Quid sup baptizatum a sacerdote dicatur.

Mersisti:uenisti ad sacerdotē:qd tibi dixit? deus inquit tibi pr̄ oipotēs:q te regenerauit ex aq̄ ꝛ spū sācto:ꝯcessitq3 peccatoꝝ tuoꝝ ueniā:ipse te inungat in uitā eternā:uide ubi inunctus es? i uitā eternam inquit. Item.

Quare ungnētu3 super caput baptizati ponatur.

Accepisti mysteriu3:hoc ē unguētu3 sup caput. quare sup caput? q: sapientis sensus in capite ei⁹ sequit̄ sp̄uale signaculu3 qd̄ audisti.legi hodie: q: p⁹ fōtes superest quo pfectio fiat: qn̄ ad iuocationē sacerdotis sp̄us sāctus infundit. Itē raban⁹ de instituti one clericoꝝ. Quare candida uestis traditur christianis.

Post baptismū tradit̄ christianis uestis cādida:q̄ significat innocētiā ꝛ puritatē christianam quā p⁹ ablatas ueteres maclas studio sācte ꝯuersatiōis imaculata3 suare d3 ad repn̄tanda3 an̄ tribunal christi.cūcti uō renati albis induūtur uestib⁹ ad misteriu3 resurgentis eccl'e. Itē:Ut tunc baptizati albis uestib⁹: ut quoꝝ pme natiuitatis faciē uetusti erroris pannus fuscauerat:hitus secunde regeneratōis gl'ie pferat idumētū . tegit̄ eni p⁹ sacrā unctione capud ei⁹ mystico uelamie ut itelligat se diademate regni ꝛ sacerdotali dignitate potiri. Itē ābro.de my sterijs. De eode3.

Accepisti p⁹ baptismū uestimenta cādida:ut eēt idiciū:q: exueris uoluptatē peccatoꝝ ꝛ indueris inocētie casta uelamia. Itē ex cōcilio agathē. Quot mēsib⁹ iudei int̄ cathecuminos hēantur.

Iudei quoꝝ pfidia frequēt ad uomitu3 redit:si ad leges catholicas redire uoluerint octo mēses iter cathecuminos eccl'e limē itroeant:ꝛ si pura fide uenire noscūt:tūc demū baptismi grām mereant̄.q: si casu aliquo piculu3 ifirmitatis itra pscriptū tps incurrerit:ꝛ despati fuerit baptizētur. Item ex cō.tol.v.

De iudeis plerisq3 frequenter ad iudaismū redeuntibus.

Pleriq3 ex iudeis q dudu3 ad christianā fide3 pmoti sunt: nunc blasphemātes christu3 non solum iudaicos ritus perpetrasse noscūt: s3 ēt abominādas circūcisiones exercē.de qbus consultu piissimi ac religiosissimi dn̄i nr̄i sisenādi regis hoc sanctū decreuit ꝯciliū:ut huiuscemodi trāsgressores pōtificali aucte correcti ad cultū christiane dignitatis reuocent̄ ut quos ꝑpria uolūtas non emendat aiaduersio sacerdotalis coerceat.Eos aūt quos circūcidūt:si filij eoꝝ sint:a paretū cōsortio separent̄.si serui:ꝑ iuria corporis sui libertati tradāt̄. Itē raban⁹ de institutione clericorum.

Ante baptismū diabolo ꝛ ei⁹ operibus renunciare debemus.

Primum interrogat̄ paganus si abrenūciat diabolo ꝛ oibus dānosis ei⁹ operib⁹ atq3 fallacijs cūctis:ut respuāt primum errorē ꝛ sic appropinquet ad ueritatem possitq3 iuxta apl'm deponē ueterē hominē fm̄ pstinā couersatōe3 q corrūpit̄ fm̄ desideria erroris

a O Omnis.s.de pe.di.i.tres sunt.
b O Arbiter.si est discretus.b.
c O Veteris.q homine reddit vetustũ:et qdẽ iterior necessaria ẽ i adiutorio exterior non exigit.j.e.fine.
d A Sunt pñiam.i.penitudinem.
e O De poribus.nũ gd est pceptio l'suasio de hac pñia agẽda:s3 cui hoc pciperet:nũ gd gentili iubere põt: nõ.sed dũtaxat monẽ xlvij.di.§.necesse.
f N E qd absit lõga. ubi est longa.s. di.e.iudei.
g O Aut die dñica.non obuiat:qd dictũ est.s. q tãtũ bis in anno baptism' dz celebrari.Il lud eni de solẽni itelli git.i.q cõsecrat tanta solẽnitate .s.e. venera bilis.
h S Jne pñia.i.sine satisfactone ex teriori et afflictõe q so let exigi in pñia.Na3 sine iteriori in adultis vacuũ ẽ baptismi my steriũ:et ita ñ 3dicit: s de pe.di.i.tres.s.e ois g. s.pxi.c.3.sed istud ge neraliter in alijs:illud spãlit' fiebat quondã i iudeis non propter sa tisfactionẽ peccati:sed pter reuerẽtiã baptis mi iudei p operationẽ circũcisionis et aliorũ legaliũ sacrorũ ñ a deo appreciabantur.
i O Gra.s.de pe.di.vij. nullus expectet.
k O Jn baptismate.b is dicit:q in pñia tsi dimittat peccatũ p cõ tritionẽ:remanet tamẽ tpalis satisfactio in ba ptismo ñ.Nã tãta est vis sacri:q nec ẽt tpal' satisfactio i baptismo remanet p peccatis.is ñ ẽ mir:si ifamia que libet ibi dimittat':qd ñ est in pñia:vt de pe.di. vlt.siquis.
l I N catbecismo. de mã ista dixi xxx.q.i.peruenit.
m O Primus.ba.dixit in bis tãtũ 3bi 3pñi tatẽ.sed.b.dicit i oibus eam 3bi:q baptismu3 precedũt.sed tñ 3pñi tas in catbecismo 3eta nõ ẽ tãti momenti :vt mrĩmoniũ dissoluat: cũ vix ẽt ipediat: ex s cog.spi.3cto.
n S Suscipiãt.et ita lati' se extẽderet charitas.xxxv.q.i.eum igitur.
o N On plres.s.xxx.q.iij.q aũt vxor.3.so.ibi.
p I N baptismate.suscipere.s3 gd si suscipiat dicũt q ñ 3bit' 3pñitas: secus si baptizet.

q O Baptizat'.si aliis tñ fit cũ baptizare possit ñ ipedit baptism'.s3 ñ iõ istitutũ ẽ:q pñni debẽt istruẽ filios suos i symbolo et i alijs j.e.vos.ñ ñ facẽ põt:g p i eis istructi ñ fuerũt.xlvij.di.§.necesse.
r N N On licet nec cõmfes.s.xvi.q.i.placuit cõi.
s M Onachi.s.xviij.q.ij.doctos.xxx.q.i.oẽs.3.s3 baptizando põt nõ leuãdo

abnegans impietatem et seculari a desideria. ITem aug. de pñia

Non transit in nouã uitam: quẽ non penitet ueteris uite.

OMnis' qui iã sue uoluntatis arbiter 'ɔstitut' ẽ:cũ accedit ad sacrm fideliũ:nisi eu3 peniteat ueteris'uite:nouã ñ põt ichoare. ab hac pñia cũ baptizant':soli par uuli imunes sẽ.nõdũ ei3 uti pñt li bero ãbitrio. De ad salectitanũ

Añ baptisma pñia3 agẽ ñ õbem'

ASunt'boies añ baptisma pe nitentiã de'poribus peccatis ita tñ ut ẽt baptizentur:sicut scri ptũ ẽ i actib' aplorũ loquente pe tro ad iudeos ac dicente:agite pe nitẽtiã:et baptizet' unusqsq urm in noie domini nri iesu christi.

ITẽ greg.faustino defensori.

Quadraginta dieru3 abstinentia iudeis baptizandis adijcitur.

NE qd'absit lõga dilatio retro possit aios iudeorum reuoca re:cũ fratre nro epo loci illius lo qre:ut pñia ac abstinẽtia.xl.die3 idicta aut'die dñica:aut si celeber rima festiuitas occurrerit :eos oi potẽtis dei mia,ptegẽte baptizes ITẽ ãbro.sup eplã3 ad romãos

Pñia ñ ẽ necessaria baptizãdis.

SJne pñia sũt dona et uocatio dei:q gra'dei in' baptismate non reqrit gemitũ ñ requirit plã ctũ ul'op' aliqd:s3 solã fide3 et oia 3tis ɔdonat. ITẽ igit' papa.

Necessitate cogẽte i catbecismo et ɔfirmatõe idẽ cõpater eẽ põt.

IN'catbecismo et in baptismo et i ɔfirmatõe un' prin'" fieri põt:si necessitas cogit.nõ est tam consuetudo romana:s3 per singu los singuli suscipiant'. ITe3 ex decreto leonis pape.

Non plures sed unus paruulu3 in baptismate suscipiat.

NOn'plẽs ad suscipiẽdũ de ba ptismo ifãtẽ accedãt : q un' siue uir siue mlier.in ɔfirmatione quoq idipm faciat. ITẽ ex cõ. magociẽsi. Qui nõ est baptizat'

nec confirmatus:aliũ in chrisma te uel baptismate tenere non dz.

IN'baptismate l' i chrismate non põt aliũ suscipere in filio lum ipe q nõ ẽ baptizat'" uel cõfir mat'. ITẽ ex cõ. antisiodorẽsi

Abbati l' mõcho ɔmres ñ l3 hre.

NOn'l3 abbati ul' monacho de baptismo suscipere filios nec cõmres hre. ITẽ ex li. caplorũ

MOnachi'sibi cõpa De code3 tres cõmresue non faciant: nec'osculẽt' feias. ITẽ ex smõe sancti augustini post pascha,dñi q sic incipit.'Hodiernus dies.

Qui i baptismo puulos suscipiũt p eis apd deũ fideiussores existũt

VOs'ante oia tam mulieres q uiros q filios in baptismate suscepistis moneo :ut uos cogno scatis fideiussores apud deũ exti tisse,p illis:quos uisi estis d sacro fonte suscipe.Jdq sẽp eos admo nete:ut castitatẽ custodiãt:iustici am diligant charitatẽ teneãt : añ oia symbolũ et orõnem dñicam et uosipsi tenete:et illis quos accepi stis de sacro fonte oñdite. ITẽ ex cõ.bilerdensi. Ad baptizandi officiũ et ad ueitimenta altaris la uãda sacerdos,ppa dz hre uasa.

OMnis'psbr q fõtẽ lapideum hre nequerit:uas ɔueniẽs so lũmõ ad baptizandi officiũ hẽat: qd extra ecclã3 nõ deportet'. silr ad corporale lauandum et ad pal las altaris propria hẽant' uasa:in gbus nihil aliud fiat. ITẽ ex cõ cilio carthaginensi quarto.

Neq rebaptizationes neq reor dinationes fieri licet.

NOn'l3 fieri rebaptizationes neq reordinatões ul' transla tiones'epor3. ITẽ ex eplã augu stini ad maximum. De eodem

REbaptizare' hereticũ hoiem q hec sancte trinitatis signa suscepit: q christiana tradidit di sciplina:oio peccatũ ẽ. rebaptiza re aũt catbolicũ immanissimũ sce lus'ẽ. ITẽ ex cõ.arelat.i.

t O Nec oscule tur. forte tãgit consuetudine3 alicui' loci:vbi cõpres oscula bãt' cõmres.
u N Os.fide iussores et hec ẽ cã qua re istitutũ fuit q in baptismo et i catbecismo et confirmatio ne:qui non est christian' ñ of ferat puerũ:ci eni nobiscum ñ t3 articulos fidei:quãr po test eẽ obses p puero et quãr docebit in bis q bic dicũt':s3 ñ uidet' q sint fideiussores p puero: q:si q rat' ab eis:erit iste bonus:nõ dicerẽt sic vel ñ j.e.queris.sed sunt quasi fide iussores.ff.de ad muni.l.ij.§ vlt.et sufficit q puer non con tradicat.ff.so. ma.l.ij.§.vlti. Na3 istis fuit oso cõpat'.xx. q.i.§.vlti.et c. illud peq.et ita eo ipso tenent' paruuli:q nõ 3dicunt.j.e.q ris.alias eni ñ tenent' fideius sores.ff.de si. dejus.omnis.
x O O Mnis.
y N N On licet de reba ptizatione non facienda.pij.c. adiungit.
z O Translatões i.mutatões.vij q.i.mutatões. Jn q eni eccla gs titulat' ẽi ea ppetuo ple uerat:vt.di.lxx sanctorũ.

a R Ebaptizare.immanissimum.et capite punit'.C.ne sancti.ba. reiteret'.l.i.
b O Scelus est.nã maius peccatũ ẽ rebaptizare christianũ boiem vel catbolicũ q3 hereticũ:si.ar.q maius peccatũ est occidere chri stianũ q3 paganum.s.di.l.de bis clericis.et.xxiij.q.v.si nõ licet.s3

contra videt q̄ qui paganū occidit corpus occidit :ꝛ videtur occasionē dare peremdi aiam ei⁹.sz cū occidit christianū aiam eius: nō occidit:q̄ forte bon⁹ ē.similiter ꝛ i p̄ vr̄ eē eḡle peccatū:q̄ sīlr iniuria sacro fit i isto sicut i illo.sz forte q̄ hētic⁹ a deo recesserat: vr̄ q̄ magis eēt rebaptizād⁹:ꝛ iō dic⁹ min⁹ peccatū eē i isto ꝙz i illo

c d Arriani nisi rñderint. rñderint. iter se si eē baptizatos in nomine trinitatis i.p.ꝛ.f.ꝛ.s.s.error enim cuiusdam siue dantis siue accipiētis ad baptismuz pertinere non probatur. ū.e.di.satis.

d Baptizent idē dicerē vbi nihil dicerent de forma :cuz dicerent se baptizatos.ꝛ hoc ideo:quia quidam baptizati sunt in forma: alij nō.sed sec⁹ dicerem de baptizato i ecclia licet nihil ō forma diceret

e p Arnulos debeas. ū.di.lxviij. ꝓsbyteri quos.ꝛ §.q̄ ergo.

f Qui testificētur .eos baptizatos esse.

g Ratio.naz in talibus certius est tenēduz eē de spon.inuenis.de pe.di vlt.c.añpenul. ꝛ vlt.io.

h p Lacnit. testent. creditur ergo testimōio vni⁹ in baptismo ꝛ in consecratione ecclesie:sec⁹ in ordine.xcvij.di.asros.ꝛ q̄ sit rō dr̄ .i.q.i. §.ecce cum bonoris .ꝛ circa talia periculuz vertit.xlij. di. gescamus.Sz pone q̄ quis p bat se ordinatum q̄ ad speciem facti:aliquis excipit contra eum dicendo eum nō fuisse baptizatum:nunqd crederet tūc testimonio vnius quo ad baptismum dicit.b.q̄ vbi non fit alij p̄iudicium credit:alias non. vnde nō posset de baptismo suo perhibere testimonium si sub ea condītione ei relictum eēt legatū si eēt baptizatus:quia fieret p̄iudicium heredi.

i Per etatem.ar.aliquē posse testificari de his q̄ i infantia vidit

ar.di.xxxvij.relatum.

k Maurorum.mauri isti epi erāt:q̄ fratres eos vocat vel dic: q̄ est vocatiui casus illud fratres charissimi.

l Olim itaq̄z.nec ille.s.baptizet subito ꝛ sine examinatōe:vt.j.e.c.dicit. lōgo aūt tp̄e debet īgri:q̄ periculosū ē baptizatū rebaptizare. vñ legit scimus ꝛc.

m Dni testimonio. ar.vni⁹ testimonio eē credēdū q̄ñq̄z:ar .ū.e. parunlos.ꝛ dic ḃ casu tātū credēdū eē christiano ꝛ non pagano vel indeo testificanti:ꝛ est ar.q̄ qs possit testificari de his que vidit in pupillari etate:arg.xxxvij.di.relatum.

n Si nulla .veniebant.ar.ex vno aliud esse p̄sumēdū ar.ex signis p̄sumptionem esse colligendam xxvij.q.i.vidua quidē ū.xx.q.ij.c.i.

o Acceperit sacramētum.sed de quo hic dicit.nam si de sacramento eucharistie siue de pane bñdicto ad p̄sumptionē suscepti baptismi iducit.p ḃ q̄ talia receperūt:ꝛ ita ē ar.q̄ vnū factū ꝓbat p aliō xviij.di.puenit.

p Memoria.i.p andiū.ar.ff.de aqua pluli.§.deinde.

De arrianis qñ baptizētur qñ nō

Arrianis qui ꝓpria lege sua utunt̄ :placuit si ad eccl'iam aliqui de hac hereli uenerit:iterrogent eos nr̄e fidei symbolū sacerdotes:ꝛsi p̄uiderit eos in p̄re ꝛ filio ꝛ spū sācto eē baptizatos: man⁹ eis tm̄ iponāt:ut accipiāt spm sāctū.q si interrogati nō rñderit hanc trinitatē baptizēt⁹. Item grego.quartus bonifacio.

Baptizentur de quibus ignorat an sint baptizati.

Parulos q̄ a parētib⁹ sbtracti sūt:ꝛ an baptizati sint an nō ignoratur:ut hos baptizare ō beas fm patrū traditōes:si nō fuerit q̄ testificet:rō⁹ poscit. Ite⁹ ex cō.carth.v. De eodem.

Placuit⁹ de ifantib⁹ quotiens nō iueniūt certissimi testes: qui eos baptizatos sine dubitatōne esse testent:neq̄ ipi sūt p̄ etatē idonei de traditis sibi sacramētis rñdē :absq̄ ullo scrupulo eos eē baptizādos:ne ista trepidatō eos faciat sacramētorum purgatione p̄uari.hic ēt legati maurox⁹ fres nr̄i cōsuluerūt:quia multos tales a barbaris redemerūt: simil'r ꝛ ō ecclesijs quotiēs sup eaq̄ p̄secrationē hesitatur agenduz ē.i.ut sine ulla trepidatōe p̄secrēt. Item leo papa leōi rauēnati epō.

De eodem.

Q Elm'itaq̄ baptismi sui nihil recordetur:q̄ regeneratōis ē cupidus:nec alter attestari de eo possit.qui sciat se cōsecratum:nec ille qui p̄secrat.scim⁹ qdē inexpiabile eē facinus quotiēs iuxta hereticoq̄ dogmata p̄tra sāctorum patrū ist̄ituta cogit̄ aliquis lauacrū q̄ō regenerādis semel tributū est bis sbire:aplica reclamāte snia q̄ nobis unā predicat i trinitate deitatē:unā in fide cōfessionē: unuz in baptismate sacramētū . Sed i hoc simile nihil formidat: qm̄ nō pōt i iterationis crimē uenire:qō oino factū eē nescit.atq̄ iō quotiens persona talis iciderit:solita p̄ mum examinatione discutite: ꝛ longo tpe:nisi forte supr̄em⁹ finis imineat:iclagate:utq̄ nēo penit⁹ sit:q̄ testimonio suo iuuare possit ignorātiā nesciētis.ꝛ cū constiterit hunc qui baptismatis indiget sacramēto sola inanit̄ suspicione p̄hiberi:accedat itrepidus ad cō sequendā gr̄az cui⁹ in se nullū scit esse uestigiuz:nec uereamur huic salutis ianuā aperire:quā nunq̄ ante docetur ingressus.

Si⁹ nulla extant indicia iter p̄pinquos ꝛ familiares nulla iter clericos aut uicinos: quib⁹ hi de qb⁹ querit̄ baptizati fuisse dicunt̄:agendū est:ut renascāt̄:ne mānifeste pereant. In quib⁹:q̄ō ñ oñditur gestū nulla rō sinit:ut iteratū uideat̄.q aūt p̄nt meminisse q̄ ad eccl'am uenieb̄at cuz parentibus:p̄nt recordari:an q̄ō coq̄ parentib⁹ dabat̄ acceperit⁹.sz si hoc ēt ab ipsa memoria⁹ alienū ē:cōferendū eis uidet̄ : quod collatū eē nescitur:q̄ ñ temeritas iteruenit p̄sūptionis:ubi ē diligētia pietatis. Tē aug.p̄tra iulianum.

Non baptizatur cū mre:quid in eius corpore est.

Si⁹ ad matris corpus id quod in ea p̄cipitur pertinet: ita ut eius pars deputet̄:ñ baptizaret̄ infans cui⁹ mat̄ baptizata ē aliquo mortis urgente periculo:cū eū gestaret in utero.nūc uero cum etiā ipe baptizaret̄:nō utiq̄ bis baptizatus habetur.non utiq̄ ad mat̄ num corpus cum eēt in utero pertinebat. Tē isidor⁹ sniaq̄ li.i.

Quare non baptizat̄ cum matre qui in eius utero est.

Q El'in matrīs sunt uteris: iō cū mre baptizari nō possunt: q̄ q̄ natus adhuc fm adā non est sz christū regenerari nō pōt.neq̄ natus non sit:regenerari nō pōt.

q Si ad matris.pone casum.ī.e.siq̄ mulier. qa⁹ forte dicebat iulianus q̄ mulier pregnās non debet baptizari,ppē iuris ipossibilitatē q̄ baptizaret puer i utero:ꝛ ita post q̄z eēt edit⁹ deberet baptizari,ppter illud nisi quis renatus fuerit ꝛc videtur tamen q̄ bene dicebat:quia si mater manumittitur:ꝛ part⁹ insti.de ingenuis.§.ij. ꝛ quia partus pars ē viscerum.ff.de ven.inspi.l.i.sed ad p̄mum dic q̄ baptisma est personale beneficiuz: nec personam egreditur: secus in manumissiōe iō dicitur partus pars viscerū:dic vt.ū.c.si quid.q̄ autē non baptizetur puer in ventre:satis ostendit ratione.ī.e. q in maternis.quia cum

r Nunc vero.non duxit iul'.ad metam redargutionis augustinus : quia forte hoc concederet p̄ma facie iulianus.sed ad metam inopinabilis: qa forte iul'.hic erat contra communem opinionem.hoc modo concludit .ū. e.ostenditur.

s q Si in maternis.non possunt.simile.xxxij.q.ij.moyses.ꝛ arg.contra ꝛ p̄o.ff.de in ius vo.nam ꝛsi.

t Qui sceleratē.ō.e.d.ij.qui sceleratē.
n Se tali.ō.e.di.ij.quotidie.io.
x Aqua.qñ voluerit.ō.di.v.baptizari.ꝛ.e.cū.enixa bro.li.iiij.grauidā baptismi.
q Eli bis.ordiari.sed nunqd est hoc ita vex absolute:q ignoranter re baptizati nō pñt promoueri? ita ḡ erit i prāte cuiuslibet mihi ordines auferre:quia pōt me dormiente re baptizare:quia ḡ dux hoc videt dicit baz.q hoc itelligit de ignorā tia iuris q̄ nō excusat. ꝛ exponit illā lr̄am q̄ ꝯ dicit.nō idigēt,p eo pe nitē:supple in tātū q̄z tū:alias.b. dixit b dictū fuisse in odiū reba ptizantiū olim:sed ho die bñ pñt ,pmoueri: qz ignorātia facti oīno excusat eos.vel itelli ge ita dure ,put lr̄a so nat ꝛ ei fit pīndicium sine culpa sua:ar.i.q.v c.i.sz ꝯ.i.q.iiij.placuit.
z Si ,p vicio.puta ,p bereſi:sicut nouatiani ꝛ donatiste baptizatos rebaptizant: vt.xxiiij. q.iij.quidam heretici.
ꝛ Silr.s. vt mundio res p ipsū lauacrū effi cerent:siue vt mundi corde.
ꝯ Si ,p mundicia cor poris.forte non erant sani:ex de apo.c.ij.
a e Os quos. Lasus: in ꝑma pte agit de pena epi pbri vl diaconi rebaptizati In secūda ō pena alio rū clicox l mōchox l monialiū. In tertia de pēa eox q ñ st adulti.
b Seu coactos.ñ absolute.s.p attractionē. tūc enī nō erat coactō iputanda:vt.i.q.i.con stat.ꝛ di.l. pbros. sed hoc aliqua ꝯditōe pro posita: vtputa si non patiaris rbaptizari sta tim occideris: vl hui modi.magis eni eligē da ē mors q̄z ꝯsentire rebaptizari:vt.xxij. q. v.sigo coactꝰ.xxxij.q. v.ita ne.
c Jacturā.i.iuriā pa tiendo se rebaptizari.
d Catbecuminox.ō. e.di.i.eps nullū ꝯ.sed ibi solutum est.
e Timore. maxime. ꝛ tūc minor pena infligitur.metus enim omnino non excusat sed attenuat peccatum:ex quod me.cau.sacris.
f Inter audientes.i.catbecuminos vel laicos vel non cōicantes.
g Septem.post primum triennium quo fuerant inter audictes:vt de pe. di.v.siqui vero.
b Inter penitentes.non solēniter. tales enim ejciuntur extra ecclesiā:vt

eni dici i eū regeneratio pōt:quez generatō nō ꝓcessit.q scelerate ui uunt i eccla ꝛ cōicare non desinūt putātes se tali cōione mūdari: di sc̄ā nihil ad emūdatōez ,pficē sibi

Tē ex ꝓci.martini pape.

Aq mulier prę **De eodem.** gnans designauerit gr̄am ba ptismi pcipē:qñ uoluerit hēat po testatē. Nā nihil participat i hoc mr̄ infāti q nascit:,pterea q uni cuiq;,pa uolūtas i ꝓfessione mō strat.

Tē ex pñiali theodori.

De bis q ignorāt bis baptizant.

Qui bis ignoranter baptizati fūt:nō idigent,p eo penitē:ni si q fm canones ordinari ñ pñt: nisi aliq magna necessitas cogat. q aūt nō ignari itex baptizati fūt q̄si itex crucifixerunt christū:per annos peniteāt quarta ꝛ sexta fe ria ꝛ tres quadragesimas.si ,p ui cio aliquo fecerint:silr.si ,pmun dicia putauerint:tribus annis si milit peniteāt.

Tē felix papa.

De bis q ex idustria bis baptizāt

Os quos epos pbros uel di aconos fuisse ꝓstiterit:ꝛ seu optantes forsitan seu coactos la uacri illius unici claruerit fecisse iacturā:usq ad exitus suos die in pñia si resipiscunt iacē cōueniat: nec oroni nec mō fideliuz sed nec catbecuminorū qdem oīmodis in teresse.qb laica tātū cōio i morte reddenda ē. De clericis aūt ꝛ mō chis ꝛ puellis dei aut secularibus fuari pcipim ꝛ hunc tenorē: quē nicena synodus iter eos:q lapsi st uel fuerint:fuādū eē cōstituit:ut scilz q nulla necessitate nullius rei timore atq piculo se ut rebaptizē tur hēticis ipie dederūt: si tñ eos ex corde pēiteat: trib ānis inter audientes sint:septē uō sbiaceāt iter penitētes. manib sacerdotū duob ānis ēt oblationes modis oibus nō sināt offerre:sed tm̄mō ppl'arib in orone socient. nec cō fundāt deo colla sbmittere:q euz nō timuerūt abnegare.puersis au tem qb q adhuc ipuberes st a pu bertate uocabulum ē:seu clericis seu laicis aut ēt silib puellis:qb ignorantia suffragat etatis:aliq diu sb man ipositōe detentis est reddēda cōio.nec eox ē expectā da pñia:quos excepit ad coercio nem cēsura.

Tē ino.pa. decen tio epo. **Presbīs baptizatos chrismate tangere licet.**

Presbyteris seu extra epz seu epo pñte cuz baptizauit chris mate baptizatos ungē liceat.sed qō ab epo fuerit ꝓsecratū:non tñ frōtē ex eodē oleo signare:qō sol debet epis cū tradūt paraclytuz.

Tez ex registro gregorij ad ia nuarium epm carolitanum.

Baptizatos i frōtib pbīs ungē non licet.

Presbyteri baptizatos ifātes signare i frōtibus sacro chris mate non ꝑsumāt.sed pbīi bapti zatos ungant i pectore:ut epi p modum ꝓfirmēt i fronte.

Tez ex cōci.apud beluacū.

Chrismatis pānū scōm linire:ꝛ sup aliū baptizatū mittere licet.

Aliquis uoluerit chrismate pā num itex linire:ꝛ super aliū baptizatū mittē nō est absurdum

Tē ex ꝓci.lugdunēsi.

De ueteri chrismate baptismata consecrare non licet.

Aqs de alio chrismate q̄z de illo nouo qō ,p epi largitione ul ꝓfessiōe accepit baptizare: nisi ꝓoccupante morte tētauerit:,p te meritatis ausu ipse i se sue dānati onis,ptulisse sniam manifestat.

Tē ex ꝓci.apud ualentiam.

Nō nisi a ꝓpis epis pbīi baptis ma accipiant.

Presbyteri qui dioceſanas re gunt ecclas nō a quibuslibet epis sed a suo nec p minorē clicuz sz p seipos aut p illū q eiusdez or dis sit: añ pasche solēnitatē chris ma petāt.

Tē ex ꝓ.marti.pa.

l Etatis.quā tuz ad hoc spe ctat.non enim coercenda est etas:quę quid agat non vider C de fal.mo.l. i.§. ipuberes.
m Impositō ne nec reconci liatoria.
n Nec eox s. maiox ꝛ adul tox: q̄z pñia prenotata est. q.d. non ē tal pñia imponen da pueris qua lis adulē:quę censura.i.cōfir matio excipit.i. recipit ad coer cionem penitē tiam eis impo nendam:vt pdi. cū est in.c.
o Presbi quo tem pore dz chris ma confici ꝛ a quibus debet accipi.viij.c. ostendit.
p Dico.id est chrismate:con tra .xcv.di.c.i. sed illud ad tē pus fuit prmis sum pro vitan do scādalo: si. iiij.di. denicz.
q Presby teri. vo gant.huius cō stitutionis cau sam ꝛ ministe rium inuenies j. di.v. nouissi me.
r Aquis. pannuz quo capur pa ueri chrismati i fronte circum cingitur:ne re cens vncio de leatur vl defin at.vel quo ver tex chrismate a pbro peracti obnoluit.

s Aquis.baptizare.i.baptizatum vngere.
t Manifestat.s.facere id,pter quod in eum sententia p feratur.xxiiij.q.iij.siquis non recto.
u Presbi.ō.distinc.xcv.presbyteri.v.libro broca rdorum pre sbyteros.de presbis.
x Ordinis.hoc corrigitur j.c.,pri.

l.di.in capite.
i Etiam oblationes.id est non offerant ad altare:sic. xij.q.ij. de viro.
k Abnegare.negat enim christum qui mortale peccatum cōmit tit.xi.q.iij.existimant.

a Omni tpe.i.p singulos ānos.i.in oi anno.z ponit hic totū p parte:sicut als pro p toto:vt.xxxij.q.iij.mētrices. Nā p dies annos cc.xxxij.q.ij.hoc ipm.z qlīqz ct vbū pnis refertur ad preteritum vel futuꝝ.ff.de v.sig.vbū oportebat.vt dicit lex: q̄ vbū debuit sumi p oz.ff.de libe.lega.l.vlt.in pin.

b Diacon⁹.c. pxi.c.5. sed illud de presbit sede episcopali,primis: illō de his qui octauo vel decimo lapide distant itelligit. Ista distinctio hēt ex cōcilio mel dēsi li.iiij.de p byteris

c Nō signet. in vertice:quia nec etiaz ad baptismū oz accedere sine licentia epi:vt.xcv. di.c. vlti. nam de vnctōe frontis nō videtur posse intelligi. ñ.n.vt dicūt:p byter pōt eaz cōferre ēt cum lītia epi.sed de lītia pape pōt De q̄ vnctiōe hic loquit. nū quid de illa :q̄ fit i fronte que solis sacerdotibus.s.successoribꝰ apłoꝝ cōceditur? nūqd sacrum quod epūs pferre pōt posset pbr minor pferre ō licētia epi? ñ vr quia ea que oz dini epali adherēt:ñ possūt minori delegari vt.xxiij.distin. quoꝝdā. sz de licētia pape potest:ar.di.xcv. c.i. Loquitur ergo hic de ea que fit in vertice.z hoc propt epi reuerentiā ar.ō.di.ij.c.vlt vel hoc de pueris illis quos ipe epūs baptizauit:z ita nō ē.ō.ē.pbris.

d Vell⁹ progredi ad baptismum.

Conficere chrisma z p dioceses destinare:oi tpe epō licet.

ODni tpe licet epō chrisma cōficē:z per suas dioceses destinare:ita ut ad accipiendum diacon⁹ chrisma:aut sbdiacon⁹ ante diez pasche de singulis ecclijs ad epm destinet. pbr uero presente epo non signet ifantes: nisi forte ab epo fuerit illi preceptum.nec liceat presbro prius episcopo introire i baptisteriū sed cū epo:nisi forte aut absens fuerit aut egrotus.

Tē ex cō.aurasico.

Qui baptizādi recipit officiū:sine chrismate proficisci non debet.

Vllus⁹ ministroꝝ qui baptizandi recipit officiū:sine chrismate usqz oz pgredi.qz iter nos placuit semel i baptismate chrismari de eo aūt qui i baptismate q̄cūqz necessitate faciēte chrismat⁹ ñ fuerit:i cōfirmatōe sacerdos pmonebit⁹.nā iter nos chrismatis ipsius ñ nisi una bñdictio ē.nō pīudicantes cuiqz hoc dicim⁹:sz ut necessaria⁹ habeat chrismatio. Tez capituloꝝ li.v.c.lxxvi.

Añqz chrisma ifūdat:ad aspgēdū aquā de fōte accipere licet.

In sabbato sācto pasche l pēthecostes : siqs uelit, aquā consecratā in domo sua ad aspsionez recipere:añ chrismatis infusionē percipiat. Tē cyprian⁹ papa.

Vnde aspersionis sanctificatō ex ordium sumpserit.

Nec quēqz debet mouē:q aspgi uel,pfundi iubēt egri:cum gr̄az dñicā psequūt:cū scriptura sacra p ezechielē,pphetā loquat⁹ z dicat aspgā super uos aquā mundā z mūdabimini ab oib⁹ imundicijs ur̄is: z ab omnib⁹ simulacris ur̄is mundabo uos:z dabo uobis coꝛ⁹ nouum:z spiritum nouū dabo in uobis. Item in numeris Qui tetigerit cadauer hōis:z,ppt hoc.vij diebus fuerit immūdus: aspergat⁹ de hac aqua die tertia z septia:z sic mundabit⁹. Tē si fr de trinitatis mūdat⁹ ñ fuerit:i resurrectione apō sāctoꝝ collegiū i mūdus erit.si die tertio aspersus nō fuerit:septio⁹ ñ poterit emūdari. Omnis⁹ qui tetigerit hūane⁹ aie morticiniū:z aspersus ex hac cō mixtione nō fuerit:polluet⁹ tabernaculū dñi:z peribit exisrl⁹:qz q aqua aspersus nō ē expiationis: i mūd⁹ erit:z manebit spurcitia ei⁹ sup eū. Et itez: Et locut⁹ ē dñs ad moysē dicens: Accipe leuitas de medio filioꝝ israel: z purificabis eos:z ita facies eis purificatō nē eoꝝ:circūsperges eos aqua purificatōis. Et itez: Aqua aspsionis purificatio ē.vñ apparet aspsionē quoqz aque instar⁹ salutaris lauacri obtinē.z quādo hec i ecclesia fiūt:uerissime scit⁹ per accipientis z dātis fidē integra⁹ stare oia z cōsūmari ac perfici posse maiestate dñi z fidei ueritate. sps nō sanct⁹ ñ⁹ dimēsurat⁹:sz sup credentes tot⁹ ifūdit⁹. Nā si dies oib⁹ equaliter⁹ nascit⁹:z si sol sup oēs pari z eq̄li luce diffūditur:quāto magis christus sol z dies uer⁹ i eccl̄a sua lumē uite cēne pari equalitate largitur.cui⁹ eq̄litatis sacramētū idem⁹ i exodo eē celebratū:cuz de celo māna defflueret: z futuroꝝ prefiguratōe alimentū panis celestis z cibū l cultū christi uenientis oīderet. Illic eni sine discrimine uel sexus ul etatis gomor singuli equalit⁹ colligebant.unde appare bat xp̄i idulgētiā z celestē gr̄am⁹ postmodū secuturaz eq̄lit⁹ oibus diuidi sine sexus uarietate sine annoꝝ discrimie sine acceptōe pson sup oēm dei ppl'm spūalis gratie dei mun⁹ ifundi.plane eadez gr̄a spūalis:q̄ in baptismo equaliter a credētib⁹ sumit⁹:i puersatiōe atqz actu nr̄o postmodū uel⁹ minuitur uel augetur:ut i euāgelio dñicum semē equal⁹ semiat⁹:sed,p uarietate terre assūit⁹:aliud i multifoꝛmē

e Cōmonebitur .vt chrismet eum etiam in vertice eodē chrisma te quo in fronte epi:pbr non perungūt in vertice.

f Nō pīudicātes.dixt añ pfirmatōem chrismādū baptizatum nec iñ p hoc pīudicam⁹:qui si añ non fuerit:postea fieri oz. q̄si dicat p hoc qō dixim⁹ nō facim⁹ pīudiciū:qui i alio tpe q̄s i pfirmatione possūt hec chrismatio fieri in vertice.

g Necessaria.chrismatē.videl'cet vt si i alio tpe nō fieret I vertice ei⁹ chrismatio:saltē tūc non pretermittat⁹:quia necessaria est.

b In sabbato.tangitur consuetudo ecclesie.

i Ante chrismatis.postea non licet:cum chrisma sit sacramentum.

k In Ec quēqz.Calus: In pma pte dr̄ q si ita eger ē ille q baptizari debet q ñ pōt imergi:ne forte ledat:sufficē q aspergat aq̄.z hoc usqz ad illō:sps vo sanct⁹ cc. In secūda pte dr̄ q si refert:vtz mltū aq̄ vel patz cadat sup eū. z b ,pbat ante veteris testamēti usqz ad illō:q si aliqs i illo. In tertia dr̄ q diabol⁹ i baptismo totā ptātem suam amittit.qō,pbat exemplo pharaonis.sz tñ.b. si ponit exēplum i baptismo:sz de aqua bñ dicta intelligit.

l Aquā.s.mūdā que fiebat ex aspsiōe cineris vitule rufe:vt hēt ex li.numeroꝝ.ō.di.iij aquam.

m Coꝛ nouū.i. virtutibus innouatum.

n Fide.quam significat dies tertius.

o Collegiū.vbi erit p fecta requies.

p Septio.i.septia etate gesctiū.null⁹.n.mētitur nisi i coꝛpore.z hic oē meritū ppatur.xiij. q.ij.tpus.

q Omnis.vba legis molayce.b.

r Mūane.i.oīs ille dicit tāgē morticiniū q p⁹ lachrymas clpas repetit:ō pe.di.iij.baptizet.morticiniū pōt dici a morte z cado vl cedo.z sic diuersis mōis ,pnunciari.

s Pollnet. ad lr̄am i.pollut⁹ reputabit⁹ z ñ ītrabit i tabernaculum cū alijs.lxxxi.di.oz.

t Tabernaculuz.i. seipm:q ē ps tabernaculi dei.i.ecclesie.z sic tabernaculū.i.eccl̄a:vt.xxvi.q.ij.sed z illud.

u Instar .instar fuit apud eos.nā mō non est instar.

x Integra.ac si integre eēt aspersus.

y Nō dimensuratur q̄si dicat:sic aqua ñ ad mēsurā sup singulos i fūdit⁹:ita sps sāct⁹ sine psonaꝝ acceptōe i baptismo oib⁹ fidelib⁹ tradit⁹.vl dimēsurat⁹.i.ñ p ptes dat⁹.alias dimēsurat⁹

z Equaliter.i.ñ differūt ppt sexū vel ānoꝝ diuersitatē. Non.n.huic plus pferr⁹ qz vir:illi min⁹ qz femina:z sic de alijs.qō qdē eēt acceptō psonaruz vnde sequitur hic:sine accep.cc.ex deiudi.nouit.

z Gr̄am.B mānifeste vr:q gr̄a pferr⁹ baptismo z parul⁹ z adult⁹.sz potes B appellare gr̄az remissionē peccatoꝝ.qd iuris sit:ō B hēs ex ō bap. z ei⁹ effectu maiores.

p Vel minuit.ar.q charitas põt m'nui:sz nõ ẽ b vez:qz nõ deficit charitas sz magis pfic.sz of minui:qz vn⁹ bz maiorẽ charitatẽ ꝙz alẽ.xx.di.§.i.

q Dis negne.q.d.sciat.ꝛsi p⁹ baptismũ vexet corp⁹:aie tñ non põt nocẽ vel forte nõ pfus liberat baptizat⁹:vt in fi.of.

a Amittẽ.ſ.e.sine.ꝛ.c.ex hic ꝫ.sz ibi of:q significet expellendus ꝛ vim amissur⁹:vl q amittat vt ñ hẽat tãtã ꝙstã pr⁹ sed i baptismo ex toto eã amittat quo ad animam extinguũt peccata:p q̃ hoiem possidebat. vez liberat in baptismo⁹ dmoniac⁹ a vexatione corporali:ñ satis elucet:in fine sic vr dici. vel intelligat de liberatione anime.

b Per pharaonem. qz.ſ.ipse pharao dicebat:q dimittẽt ppluz: nec dimisit:donec fuit ventũ ad mare rubrũz

q Quando. recesserunt.ñ videt q vacui recederẽt exquo baptizari voluerũt: vt ex de bap.debitũ. imo sic:qz culpa sua ñ cepe rũt. Nã iputat eis qõ accidit culpa sua.xv.q i.c.pelt.ff.lo.siquis domum.

d Si vo gs.ſi.ar. ex de app. repbẽsibil.xx ij.q.ij.is aũt.ꝛ licet baptism⁹ dimittat peccata:ñ tñ dat lñiaz peccãdi:vt.i.q.vij.exigunt.

q Queris .Lasus: In prima parte vsqz illuc difficillimaz ꝛc.rñdet aug.pme q̃oni bonifacij:q ẽ illa q̃re ab obligatõne quatenẽt:liberãt p hoiem ꝛ nõ pñt p hoiem obligari. In scda:vsqz ad illõ q ß nõ credit scde q̃oni bonifacij rñdet: q̃re cum baptizãt pueri rñdent pñi ad hãc q̃onẽ credis credo:ꝛ nõ tunc ad istã:erit ne iste bon⁹. In tertia pte dicit q q non credit:vt ipse soluit ꝓfecto est infidel⁹ꝛ deterior est q̃s sit iste paruulus.

f Per alioz.i.ꝓpter

g Voluntatẽ.malam

b Dolo.ꝛ dicit lex qz dolus tutoris ñ obest pupillo.ff.de regu. iur.neqz.nisi sit locupletior factus:vt.ff.de dol.sz ex dolo.vel nisi tutor soluẽdo sit:vt.ff. de admi.tu.l. vlti.§. si tutor.

i Inqt scriptura vel prophcta.

k Ex adam.ibi tacite rñdet q̃oni.

l Traxit.ſ.cãm peccati ꝛc.

m Jam dicit.i.inuit ex pmissis illa scriptura.ſ.aia pris ꝛc.

n Sine sua.i.si non consentiat:vij.q.i.§.cum autem.

o Obnoxius.q.d.p⁹ vitã aie i ꝓpõre corpore nõ ꝫbit peccatũ nisi ex propria labe.

p Itaqz inferr⁹ rñdet huic q̃oni.sbi verum tñ recte.ꝛ tunc dic sacrilegis q̃si nllo mõ qz nõ est ꝛc.

q Dñeadmodum.ar. aliud in via:aliud in tuto:ar.xxviij. q.i.§.qõ autez ꝛ nõ.xxvi.q.v nec mirũ.sicut dicit lex:q aliud ẽ in obligatione aliud i liberatione.ff.de act.ꝛ obli.arri an⁹.cuz hec cũ liberat sit arg. ex de pbat.ꝛ lris.

r Cõtrahat. ar.q obligatio semel extincta ꝯplr⁹ non renascitur:vt.xxiij q iiij.si illic.ꝛ ff. de solu. quires.§.areã.ar. ℈.xxvi.q.vij. eb ifirmis.ꝛ ff de ser.vr.por. seruientes.ff. quẽadmodũ ser.amit.si locas.

s Nisi ꝓpia impietate.ꝛ ita liberari qs põt ẽ iuiꝰ vl ignorãs sed nõ obligari: vt.ff. de solu. solutioni.ꝛ.l. soluere.ff. de nego.gl. soluendo.ꝛ.ff. de nouat. si tibi.§.vlt.

t In ipsis.ꝛ ita i maleficijs voluntas spectat non exitꝰ arg.xxij.q.v. boies.ff.ad.l. cor.de sic.sola⁹

u Nec illud. tacite obiectio rñdet.

copiã uel trigesimi uel sexagesimi uł centesimi numeri fructũ exuberãt cumulat. Q si aliqs i illo moueł:q quidã ex his q baptizant: egri spiritib⁹ imũdis adhuc tenẽtur:sciãt diaboli negtiã ptinacem usqz ad aq̃m salutarẽ ualẽ:i baptismo uõ ois⁹ negtie sue uires amittere⁹.quod exẽplũ cernim⁹ in pharaone:q ui reluctat⁹ ꝛ in sua perfidia demorat⁹ tã diu resistẽ potuit ꝛ ꝑualẽ:donec ad aquaz ueniret: quo cũ uenisset uict⁹ ẽ ꝛ extinctus Mare illõ sacrm baptismi fuisse declarat beat⁹ paul⁹ dicẽs: Nolo eiz uos ignorare frẽs:qz pres uri oẽs sub nube fuerũt:ꝛ oẽs ꝑ mare trãsierũt:ꝛ oẽs i moyse baptizati sũt ꝛ in nube ꝛ i mari: ꝛ addidit dicens: Hec aũt oia i figura nri fuerũt. Q hodie uidelz ꝑ exorcistas uoce hũana ꝛ ptãte diuina flagellet ꝛ uret ꝛ torq̃at diabol⁹:ꝛ cũ exir se ꝛ hoies dimittẽ sepe dicat: i eo tñ qõ dixerat fallax est:ꝛ id qõ p⁹ pharaonẽ p⁹ gestũ ẽ:eodẽ mõ obstinatõis ꝛ fraudis exerceat:cum tñ ad aquã salutarẽ atqz baptismi sãctificatõez uenit: scire debem⁹ ꝛ ꝓfidẽ:q illic diabol⁹ oppmit: ꝛ hõ dicat⁹ do uia idulgẽtia liberat

¶ Tẽ io.chry.i epla ad hebreos.

De his qui usqz ad exitum uite suscipere baptisma differunt.

Quando⁹ qs ꝓpterea peccat: ut sanctũ baptisma in nouissima sua expiratõe suscipiat:fortas sis ñ adipiscit.ꝛ credite mihi:nõ erens uos dico qõ dictur⁹ sũ:multos noui q hoc passi sũt: q spe baptismatis mlta peccabãt.circa diem aũt mortis discesserũt uacui. de⁹ eni ꝓpẽ hoc baptisma tribuit ut soluat peccata:ñ ut addat. Si uõ quis ad hoc utit baptismate: ut ampliora delinq̃t:ipm sit negligẽtie cã.

¶ Tẽ aug.ad bonifaciũ

Paruulis baptizatis parentum non nocet perfidia.

Queris⁹ a me utrum parentes baptizatis suis puł noceãt: cũ eos demonioz sacrificijs sanare conant:qũo eis ꝓsit cũ baptizãtur parẽtũ fides: quoz eis ñ põt obeẽ pfidia.ubi rñdeo:tãtam illi⁹ sacri hoc ẽ baptismi salutaris esse uirtutẽ i sãcta compage corporis christi:ut semel generat⁹ p alioz uolũtatẽ⁹:deiceps ñ possit uicio⁹ aliene iniqtatis obstrigi: cui nulla sua uoluntate ꝓsẽtit. aia eni pris mea ẽ inqt ꝛ aia filij.ꝛ itez: aia q̃ peccauerit:ipa moriet.nõ.n. peccat ipa cũ parẽtes ei⁹ oino nesciẽti uel q̃libet ali⁹ adhibet sacrilegia demonioz.Si uõ ex⁹ adaz traxit⁹ qõ sacri illi⁹ gra soluẽt:qz nõduz erat aia sepatim uiuens.i.alĩa aia de q̃ dicẽt:ꝛ aia pris mea ẽ ꝛ aia filij. Jã⁹ itaqz dic:q cũ hõ i seipso ẽ ab eo q genuit alẽ effect⁹:peccato alti⁹ sine⁹ sua ꝓscia nõ tenet⁹ obnoxi⁹⁰.qũo itaqz i puulũ maiores peccãt:offerẽtes cũ atqz obligare conãtes demonũ sacrilegis uiculis:nõ ẽ aia utroz ũqz cõis:ut etiã culpã possint hre cõem. Nõ eniz sic cõicat culpa ꝑ alti⁹ uoluntatez quẽadmodũ cõicat gra ꝑ spm sancti unitatẽ. Item. Regenerãs spus sanct⁹ i maioz⁹ offerẽtibus ꝛ puulo renato oblatoqz cõis est.

Idẽ. Per hãc societatẽ uniuseiusdẽqz spus ꝓdest offerẽtiũ uolũtas puulo oblato.põt eni ꝛ in hoc ꝛ i illo hoie:ẽt si se inicem nesciãt un⁹ spus esse:p quẽ sit utriusqz gra cõis.ñ tñ põt spus hõis ee ꝛ illi⁹:p quẽ peccat alẽ:ut alio ñ peccante sit tñ culpa cõis.ac p hoc põt puulus semel ex parẽtũ carne generat⁹ dei spu regenerari:ut ex illis obligatio ꝓtracta soluat .ñ põt aũt dei seł spu regenerat⁹ ex parentũ carne regenerari:ut obligatõ que soluta ẽ:itez ꝓtrahat⁹. ꝛ ideo seł perceptam paruulus gratiaz christi non amittit nisi⁹ ꝓpria impietate:uerũtñ recte dicuntur parentes uel quicũqz maiores filios seu quoslibet paruulos baptizatos ô monioz sacrilegijs obligare conantes spiritualit homicide. Nã in illis quidem interfectionem nõ faciunt:sed quantum in⁹ ipis est interfectores fiunt. recte ergo ilł dicitur quando ab hoc scelere prohibentur. Nolite occidere paruulos uestros.dicit enim apostolus spiritum sanctuz nolite extinguere non quia ille extingui potest:sed quantum in ipsis est extinctores eius merito dicũtur:qui sic agũt: ut extictũ uelint.nec illõ moueat

a Placet.ar.
3.i.q.iiij. quia
presulatus.
b Parit.i sa
cramentis: vt
xxxij.q.iiij. re
currat. de pe.
di.i.sicut.
c Quid ē aliō
q.non videtur
eē aliud illud
qō tunc fit ꝙ
respōdere ꝛ ꝓ
mittere de mo
ribus eoꝝ fu
turis.
d Parentes
i.patrini q pa
tres spūales di
cūtur.ā.xxx.q
iij.pitatiam.
e Occultū ē.
quid cogitet.
f Uel perdis
senā.i.p senuȝ
i.sextum diem
g Perendis
senaȝ.i. perem
pto die senō.i.
post sex dies
vno pempto.
h Dicatur.q.
d.sicut dicit ꝙ
hodie sit resur
rectō dñi:eo ꝙ
sacramentū eiꝰ
hodie celebraꝶ
sic dr paruulꝰ
credē ꝓpꝰ sac
mentum quod
recipit.
i Itaqȝ pun
lus.q.d. licet
ego rñdeam ꝙ
credit in deum
hoc dico eo ꝙ
fidē suscipit sa
cram ētū:nō ꝙ
tenera adhuc
fidē hēat.nam
in paruulo cre
dere ē fidei sa
cramentū susci
pere:vt.ā.c. ni
hil aliud.
k Obiceȝ. qz
lȝ nō hēat fidē
tñ nō hȝ ifideli
tatem.
l Cōtrarie. si
mile.ā.liiij. di.
si serꝰ.sic.ff.
ad mace.l.filiꝰ
ff.de reg.iur.l.
semper.
m In eccl'a
ꝑ alios.
ꝛ ita sicut pec
cauerūt p alios
ita credūt per
alios.ꝛ ita ois
res p q̄seunqȝ
cās ꝫbiꝶ ꝛc.

ꝛc̄.ꝛ infra: Celebrantur enim p
eos necessaria ministeria.offerun
tur quidē paruuli ad pcipiendam
spiritualē grām:nō tā ab eis quo
rum gestanꝶ i manibꝰ: ꝙuis ꝛ ab
ipis si ēt ipi boni fideles sūt: ꝙ ab
uniuersa societate sanctoruȝ atqȝ
fideliū.ab oibꝰ nāqȝ offerri recte
itelligunꝶ:qbꝰ placetꝰ qō offerꝶ:ꝛ
quoꝝ sācta atqȝ idiuidua charita
te ad cōmunionē sācti spūs adiu
uanꝶ.tota ergo hec sācta mr̄ eccl'a
q̄ in sāctis suis ē facit:qz tota oēs
tota singulos paritꝰ. Difficillimā
sane q̄stionē tibi ꝓposuisse uisus
es i extremo iquisitōnis tue:ea ui
delicet itentione q̄ soles uehemēꝶ
cauere mendaciū. Si constituam
inquis añ te paruulū: ꝛ iterroget
utrū cū ad etatē adultaȝ uenerit:
futurꝰ sit castus ul' fur:uel ñ sit fu
turꝰ:sine dubio rñdebis nescio:ꝛ
utꝝ in eadē paruula etate cōstitu
tus cogitet aliqd ul' boni uel mali
dices nescio. Si itaqȝ de moribꝰ
eiꝰ futuris nihil audes certi ꝓmit
tere ꝛ de eiꝰ pñti cogitatōe:quid
est aliud ꝙ qñ ad baptismū offerū
tur:p eis parentes rñdent tanꝙ
fidei auctores:ꝛ dicūt illos facē
qō illa etas cogitare non pōt:aut
si pōt:occultū ē. Interrogamꝰ
eni eos a qbꝰ offerūꝶ ꝛ dicimꝰ:cre
dit in deū:de illa etate:que utruȝ
sit deus ignorat.rñdent:credit.ꝛ
ad cetera que singula querunꝶ sic
rñdent. Unde miror parentes in
istis rebus tam fidenꝶ ꝓ paruulo
rñdere:ut dicant eū tāta bona fa
cere:que ad horā q̄ baptizaꝶ bapti
zator interrogat. tñ eadē hora si
sbijciam:erit castus q baptizaꝶ ul'
fur aut nō erit:nescio utꝝ audeat
dicē aliquis aliquid hoꝝ erit uel ñ
erit:sic mihi respōdet sine dubita
tione:ꝙ credit i deū aut ꝙ se con
uertat ad dñm. Ecce facio ꝙtum
possū:dñs adiuuet:ut qō postl'as
possim.nēpe sepe ita loquimur:
ut pascha appropinquante crasti
nā uel' pdissenā uel' perendissenā
dñi passioneȝ dicamꝰ:cū ille ante
m'ltos ānos passus sit: nec oio ni
si sel' ipa passio facta sit.nēpe ipso
die dñico dicimꝰ:hodie dñs resur
rexit:cū ex quo resurrexit tot āni
transierūt.cur nemo tā ieptꝰ est:
ut ita nos loquētes arguat nos eē
mentitos:nisi qz istos dies ꝫ illo
rū quibꝰ hec gesta sūt similitudinē
nuncupamꝰ:ut dicaturꝰ ipsa dies
que nō ē ipa reuolutōe tēporis ꝫ
silis eius:ꝛ dicaꝶ illo die fieri ꝓpꝶ
sacramēti celebrationē quod non

illo sed iā olim factū ē. i alio itaqȝ'
paruulum ꝛc̄.ꝛ infra. Cū autem
homo sapere ceperit:nō illō sacra
mētū repetit sed intelligit:eiusqȝ
ueritati cōsona uoluntate coacta
bitur.hoc ꝙdiu non pōt:ualebit
sacramētū ad eiꝰ tutelā aduersus
ꝯtrarias ptātes:ꝛ tantū ualebit:
ut si añ maioris etatis usū ex hac
uita migrauerit:p ipm sacramen
tū cōmendata eccl'ie charitate ab
illa ꝯdēnatione q̄ per unū hoiem
itrauit i mūdū christiano adiuto
rio libereꝶ.qui hoc nō credit ꝛ fie
ri nō posse arbitraꝶ:ꝑfecto ifidel'
ē ēt si hēat fidei sacramentū. lon
geqȝ melior ē iste paruulus:q etiā
ꝛsi fidem nō hēat i cognitōe:non
ei tñ obicemꝰ cōtrarieꝰ cogitatōnis
opponit. vnde sacramentū eiꝰ sa
lubriꝶ percipit. Item bonifacio
contra pelagianorum heresim.

Aliorū fides in baptismate par
uulos saluat.

In eccl'a saluatoris p alios
paruuli credunt:sicut ex alijs
q̄ in baptismo remittuntur pecca
ta traxerunt.nec illud cogitetisꝰ
eos uitā hr̄e nō posse:q sūt exper
tes corporisꝰ ꝛ sanguis christi: di
cente ipo:nisi māducaueritis car
nem meam ꝛc̄. Idem.

Corpore ꝛ sāguie xp̄i participat:
q p baptisma mēbru eiꝰ efficiꝶ.

Nulli ē aliq̄tenꝰ ambigenduȝ
tunc unūquēqȝ fidelē corpo
ris sanguinisqȝ dñi participem fi
eri:qñ i baptismate mēbꝝ christi
corporis efficiꝶ.nec alienari ab il
lius panis calicisqȝ ꝯsortio: ēt si an
teqȝ illū panē comedatꝰ ꝛ calicem
bibat:de hoc seculo in unitate cor
porisꝰ christi constituꝰ abscedat.
sacramenti quippe illiꝰ participa
tione ac beneficio nō priuaꝶ:quā
do ipse hoc qō ipsū sacramentū ē
iueniꝶ. Idē ō baptismo puuloꝝ.

Quare sit baptizandꝰ q de bapti
zato nasciꝶ.

Si baptizata est caro christi q̄
sine peccato erat propter ex
emplū imitatiōis:quanto magis
baptizāda est caro mortisꝰ ꝓpē
euitandū iudiciū dānationis. Si
cut uō i tpe circūcisionis: q de cir
cūciso nascebaꝶ fuit circūcidēdus
sic nūc quiꝰ de baptizato nascitur
erit baptizādus. sacramētum eni
baptismi sacmētū ē regeneratōis
quare sicut qui nō uixerit nō pōt
mori:ita qui natꝰ ñ fuerit nō pōt
renasci.ex quo cōspiciꝶ neminē in
suo parente potuisse renasciꝰ: cuȝ
nondū sit natus.ꝛ q̄uis parēti

n Cogitetis.q.d.non
dubitetis imo certi sit
ꝙ hr̄e nō pñt si sint ex
ptes.
o Corporis.s. vnitat
ecclesie quā illa signifi
cant.ā.c.non in nobis
p Nulli.de efficacia
baptismi repetit
vt sic finis alludat pn
cipio.
q Est.hec ē pars illiꝰ
ā.c.di.ij.qui passus.
r Comedat. in sacra
mento.
s Corporis.i.eccl'e si
gnificate per corpus
christi.
t Sacramentum est.i
significat.io.
u Si baptizata.i. si
christus bapti
zatus est:qui sine pec
cato fm carnē natus ē
multomagis quilibet
alius baptizari dȝ:qui
fm carneȝ in peccatis
cōceptus est.ā.c.di.fir
missime.
x Propter.hic assi
gnatur vna rō quare
christꝰ baptizaꝰ fuit.ā
c.nunq̄.alia.j.c.non
regenerabantur.
y Mortis.i. peccati
vel morti subiecta.
z Qui de baptizato.
ar.filiū apostate bapti
zandum eē inuito pr̄e
dū puer est.ar.ā.c. ple
riqȝ.in fi.xxviij.q.i.iu
deorum.
ꝛ Renasci.ar.ȝ.ff.de
verb.sig.vbū reddedi

a Qui ab eo ex mundo pfe imūdus nascit. sicut ex frumento puro nascitur ipuz. s. cū polea. lvi. di. nasci.
b Innouatus. per gratiam baptismi.
c Non de nouitate. spūs: qz aia nō extat ex aia: sicut caro ex carne p traducem. xxxij. q. ij. moyses.
d Uetustatis. i. ō carne in qua remanet cā i. peccatū quodlibet.
e Dānationē. s. tam s. in carne ppagata ex reliqua vetustate parē tum. io.
f u Toñderet. pbat aūcte apli pueros eē baptizandos. Naz vniuersalit dixit: gcū qz baptizati sum⁹ cē.
g In iesu christo. i in sacro christi vel fide christi i forma iniūcta vel tradita i christo. ō. e. ppe. vs. ad cuius. l.
h Morte. i. ad similitudinē ei⁹ mortis: qz sicut ipse mortuus fuit ita nos morimur a peccatis.
i Moriunt. mors. ista ciuilis est: ar. C. de epis. z cleri. deo nobis alibi bēs de naturali: vt. ff. de le. ij. figs ita testamento.
k p Aruulo. phibēdus. ō. x. q. iij. nec numerus.
l Moriat. ō. e. tūc valere.
m n On regenerabāt. qz ñ fiebat remissio peccatorum.
n Baptismo. cui⁹ forma erat i noie venturi vt dicat i quadā glosa aug. sup ioban. q baptism⁹ nō mūdaret ab originali: nisi alias eēt circūcisus. dicebat tñ baptism⁹ pñie: qz iobānes pdicabat dicens: agite pñiam.
o Precursorio. habiles ad suscipiendū verum baptismum.
p Parabant. i. ablue bantur exterius.
q Qui regenerationē i. remissionem peccatorum qz non indiguit.
r Sed humanitas. ō. e. per aquam.
r Sed humanitas. i. benignitas quam pro nobis fecit.
f r Egenerāte. peccatū. i. cā originalis peccati.
t Originaliū. nō q lz baptism⁹ ad delēdum originale peccatū fuit institut⁹: delet tñ ēt actualia cū originali. vñ ē ar. ad purgationem

post uersionē ppa peccata non obsūt: tñ illis obsūt q⁹ ab eo generant. Parenti ppter hoc ñ obsūt qz renat⁹ est. illis aūt q de illo nati sunt: nisi eodē mō renascant: q a parente ptracta sūt oberūt: qa ēt inouatus⁹ē pr nō⁹ de nouitate: sz de reliqs uetustatis⁹ carnaliter gignit: z filij ex reliqua parentuz uetustate carne ppagata peccati dā nationē⁹ sacramento regeneratio nis euadunt. Dē i enchiridiō.

In baptismate oia pecā moriūt.

Toñderet apls nos mortuos cē peccato: inqt: an ignoratis: qñ qcunqz baptizati sum⁹ i iesu christo i morte⁹ ipi⁹ baptizati sum⁹. Si ergo hic oñdimur mō tui eē peccato: qz in morte christi baptizati sum⁹: pfecto puuli q in christo baptizāt: peccato moriuntur: qz i morte ipi⁹ baptizāt. nullo enim excepto dictuz ē: quicūqz baptizati sum⁹ in. m. i. b. s. z iō dictū ē: ut pbaret nos mortuos esse peccato. puuli aūt renascēdo moriunt illi peccato qō nascēdo contraxerunt. z p hoc ptinet ad ipos qō sequtur: ⁊sepulti eni sum⁹ illi p baptismū i morte. baptizatis igit in morte christi in qua non solum maiores: uez ēt paruuli baptizāt ait: sic uos existimate mortuos q dē esse peccato uiuentes autē deo in christo iesu. Idem in eodez

Sicut nulli baptismus negat: ita nemo ē q non peccato moriatur.

Aruulo⁹ recenē nato usqz ad decrepituz senē: sicut nullus phibēdus a baptismo: ita nullus est q nō peccato moriat⁹ in baptismo. sed puuli tñ originali: maiores aūt oibus etiam moriunt⁹ peccatis: que male uiuendo addiderunt originali. Dez in eodem

In baptismo iohannis nō est peccati remissio.

Non⁹ regenerabāt uel renascebant⁹: qui baptizabantur baptismo⁹ iohānis: sz quodā ꝓcursorio⁹ illius misterio q dicebat: parate uiaz dño christo: in quo solo renasci poterāt: qui ꝓbant⁹. huius eni baptisma ē nō in aq tātū ut fuit iohānis: uez ēt i spū sancto ut de illo regenerarēt. figs in christū crediderit: de illo christ⁹ regeneratur: qui⁹ regenerationē non cognoscit. In aq baptizari voluit nō ut ei⁹ iniqtas diluēt: sz humanitas cōmendaret. itaqz baptisma in eo nihil habuit: quod abluer⁹t: sicut moꝛs nihil inuenit quod puniret.

Idem de baptismo paruulorū

Non soluz originalia sz actualia peccata remittūt in baptismate.

Egenerāte aūt carne tñ imō ꝓtrahit peccatū originale. regenerāte aūt spū sancto nō soluz originaliū: sz ēt uolūtarioz fit remissio peccatoz. ptñ recte pōt dici paruulos sine baptismo decedētes mitissimam⁹ oium futuros sustinē penā. fallit eni z fallit: q eos in dānatione predicat ñ futuros: dicēte apl'o: p uni⁹ delictū oēs hōines i ꝑdēnatōe cē. Dē i eodez

Quicū qz ex concupiscētia nascit per baptismum regenerat

Quisqs⁹ ex ꝓcupiscētia carnis z lege peccati z morꝛis carnalit generat: regenerari spūal'r hz op⁹: ut non solū ad regnū dei perducat: sed ēt a dānatiōe peccati liberet. sicut ēt p ꝓmū hoiez in peccato z morte nascūt: sic ēt p christū i iusticia z uita eterna i baptismo renascunt. Dē in eodem.

Offerētiū fides puulos fac fidēles

Aruuli⁹ fideles recte uocant⁹ q fidez per uerba gestantium quodāmō ꝓfitent⁹: z p eoz dē uerba diabolo z mūdo abrenūciant. z hoc fit in sacro dine gre: quam dedit deus eccle. puulus aūt q baptizat: si ad ānos rōnales uenies nō crediderit: nec ab illicitis abstinuerit: nihil ei ꝑdest: qō puulus accepit. Tē aug. i li. de meritis z de remissiōe peccatoz. De eod

Mater⁹ eccla os mr̄nū puulis ꝑbet: ut sacris mystijs ibuāt qz nōdū pnt corde propō credere ad iusticiā: nec ore ꝓpō ꝓfiteri ad salutē. nec iō tñ eos q⁹cūqz fidelium ifideles dicē pōt: eo q a⁹ credēdo utiqz nomen⁹ ē: q⁹uis hoc non ipsi sed alij p eis inter sacra rñderint Si aūt ꝓpterea recte fideles uocā tur: qm̄ fidem per uerba gestantium quodāmodo profitentur: cur etiā non penitentes habeant⁹ cuz per eorum uerba gestantium diabolo z huic seculo renūciare mō strantur. Dē.

Charitas eccle sie peccata dimittit uel tenet.

b Mitissimā. respectu aliaz penaz z erit hec pena: qz erūt i tenebris. i. e. nulla. z carebūt visione dei. ex de bap. c. iij. sed tamen dicit augu. q⁹ mallet sic esse q̄z non esse: ar. ō. ō. e. firmissime. z. j. de pe. di. vlt. c. vltimo.
k q Elisqs. mortis de pe. dist. i. si peccatum.
l p Aruuli. fideles. ō. e. nihil. z. c. sequens cōtra. sz hic dicitur de fide offerentiū sibi de fide oblato z quoꝛum adhuc nulla potest esse fides z q dicit quodammodo soluit contrariuz.
z Nihil ei. q ad vitam eternam: de pe. di. iij. siquis autē charitatem nō habens.
a m Ultimatum. eoruz scilicet qui p eis rident.
b A credēdo i. qz credunt.
c Nomen est. hoc nomen fidelis, credē est fidem bfe ō. e. nūbil.
d Etiam non penitentes. nō q agant penitentiam: cum nullam habeāt discretionē sz habent penitudinem. id ē suscipiunt eam z faciunt z dicūt p vba gestantium qualia penitentes. io.

a Ecclesie.i.peccata dimittunt eis:qui participes sunt ecclesie per charitatem ecclesie.i.quia subsistit ecclesia.

b Per spiritū sanctū.i.que vnit p spiritum sanctum.fideles eni sunt in ecclesia:z ea in ipsis.vij.q.i.scire.eccle charitas tenet peccata.i.ipsa eccla vel eccle vnitas,i.eis q in vnitate non sunt:tenet peccata.i.nō dimittūt:vt.ē. ij q.i.mlti.ē.xxxij.q.vij.quēad modū.ē.ō pe.di.iij.sane cauē dum.

c Peccata.iō ē qō alibi dr:si cui peccata remittunt: remissa erūt:z cui retinuerit retēta erūt.z alibi.s.s aut p seipm remissionez facit aut per colūbe membra.ē.e.c. qūo.sic itaqz intelligim9 quod hic dicitur.

d Tenet.i.nō dimittit peccata.xxiiij.q.i.q cūqz.

e Nemo.solus.ē.i. q.i.vt euidenter

f Que scā sūt nō aūt dimittit futura qz tract9 futuri tpis tē.ff.ō vsur.l.i §.i.nec de futura iniuria paciscendi possum9.ff. de pac.si vnus §.pacta.

g Et adiuuādo.nō,peccatuz bēs q p dimittit peccata que scā sūt.z9 pducit ad illam vitā vbi oino fieri nō potest:qz tūc cōfirmati peccare nō poterunt.j. di.v.c ij.ad fi.

h Nulla.manēr.i. carent visione dī z hec ē pena z ignis afflictōis de q bēs.ē.e. firmissime.

i Ad b. vt baptizati.ē.e,nihil.

k q Vis autem.

l Gratia.vt lex mandatoz dei.

m Nō petita.i.ñ meruisti.nā pmā gram qs mereri ñ pōt.j.e.placuit vt qcūqz:ar.j.viij.di.p|suetudo.sed ibi merui.i optinui.

n Non exquo .Casus:licet oē peccatum actuale z originale dimittat in baptismo:tñ originale nō ita dimittit ne sit: sed remanet in hoie debilitatū z sopitū:nisi p9 excitet z renocet i ppam dñium p|sentiēdo prauis modis9 ex eo surgentib9.Secūdo dicit:q renouat hō in baptismo:z ad hoc iduē auctez apli:quātūcūqz crescat illa renouatō:nūqz tñ in hac vita pfecta erit:cū adhuc peccatū sit in hoie:qō semp pugnat aduersus spiritū. Tertio ponit quādā differentiā iter actuale z originale.io.

o Assumitur.i.cōsumitur.inde solet queri qñ peccatū originale ēmbitur.z dic q in ipa infusione aie:qz tūc tres vires aie pncipales debilitantur:de boc.ē.e. queris.

p Cetera.s.vt fiat plena nouitas:z aialis cōsumat ifirmitas: vt.j. sequitur.

q Corruptio .q̄litas maior.corruptio peccatū.q ppter equocatiōnē bis pferat corruptō

r Hoc meminisse. peccatoz.oiuz. qdem omnium actualium.

s Plenā.qz quo ad oēm penaz originalis peccati q̄ ad reatū mortis eterne:z relinquit vtiqz ad pugnādū dū fuerim9 in vita:sed debilitatū z superatuz.i. ad mortem eternā nō imputabile,ē.e.per baptismum.

t Peruenīat. qō erit in alia vita nō in ista.

u Vetustate.quadaz

x Reuiuiscat.ergo reuiuiscit qō erat peremptū:sic ppter culpam reuiuiscit act io:vt. x ij.q.ij.liberti.ē.e. q̄ris añ medium.

y Ab hac aūt. ordo life:vita spirit9 in cuius nouitate baptizati renascuntur a deo discernunt ab hac vetustate carnis z peccati tē.

z Bene vtitur .s. vetustate carnis.ē.xxxij q.i.nō eni in sola.

z Regenerandos. p baptismum.

2 Mortaliter.i.cum mortali peccato.

2 Propagine id est corruptione carnis a primis parentibus traducta vel propagata: ex qua originale peccatum innascitur anime.

Ecclesie charitas:q p spm sanctū diffundit i cordib9 eorum qui participes sui sūt: peccata dimittit:eoz q nō sūt:tenet. Tē contra iulianū li.ij.

Solus christus peccata dimittit

Nemo tollit peccata mundi: nisi solus christ9:q est agnus tollēs peccata mūdi. tollit aūt z dimittēdo q̄ fcā sē ubi z originale continet:z adiuuādo ne fiant:z perducendo ad uitā ubi fieri oino nō pōt. Idem de baptismo parnuloz.

Preē baptisma christi paruulis nulla salus promittitur

Nulla9 preter baptismū salus pmittit infantib9:qz infantes si per sacramentū qō ad hoc ē diuinitus institutū i credētiū numerum nō trāseunt in tenebris manent. Idem in eodem.

Baptizati christo icorporant:z eius membra fiunt.

Ad hoc baptism9 ualet:ut baptizati christo icorporēt: ut mēbra ei9 habeāt z cōsepeliantur z oblati p sacmētū charitatemqz fidelitū recōcilient deo:ut ieo uiui salui liberati redēpti illuminati fiant. Idem.

Quis aūt nesciat credē eē infantibus baptizari:nō credē aūt nō baptizari. Tē i li.de libero arbitrio.

Gratia nō solū peccata dimittit: sed etiā legem implere facit.

Gratia que per christū datur nō solū peccatoz remissionē facit:sed ēt ut lex impleat:ut nā liberetur:nec peccatū dñetur. sps ēt gratie dat fidē:que ēt ñ petita a deo concedit:ut homini petenti z alia concedant. Nā fides nō ē liberi arbitrij tātū:sz donuz dei Idem de baptismo paruulorū

Aet9 ifirmitas i baptismo non penitus assumitur:sz uires amittit:

Non exquo quisqz baptizat: ois uetus ifirmitas in eo assumit9:sz renouatio icipit ad remissionē oiuz peccatoz: z itelligētiā z operationē spiritualiū.cet9 nō i spe sūt:donec fiant i re qō erit i resurrectione. Nā i baptismo q̄z uis fiat plena remissio peccatoz: nōdū tñ plena ē nouitas z pfecta mutatio:qz adhuc ſmanet corruptio9 nō solū i corpe:sz ēt i aio qui ē hō interior.in quo si pfecta esset nouitas:nō dicēt apl9us:q de die i diē renouat. Tē. Hoc memi nisse debem9 oiuz peccatoruz plenā pfectāqz ſmissionē i baptismo fieri:hoiez uō nō totuz cōmutari ꝓtinuo:sed i bñficientib9 de die i diem crescēte nouitate ꝓmutari qō uetustū ē z carnale est: donec ita ſnouet:q aialis ifirmitas coꝓpotis ad firmitatē spūalē icorruptāqz puēiat. Hec aūt lex peccati de q dic apls:non regnet peccati tū in uro mortali corpore: nō sic permaneat i mēbris eoz q renati sūt:tāqz nō sit eis plena remissio ubi plena fit omnium peccatoruz nroz remissio oib9 inimicis interfectis qb9 separabāt adeo:sz manet i uetustate carnis tāqz supatum z pemptū:si nō illicito consensu reuiuiscat z i regnū pprium reuocetur. Ab hac aūt uetustate carnis z peccati qō iā remissū ē uita: sps usqadeo discernit i cui9 nouitate baptizati renascunt:ut tales etiā i pñti nō solū i peccato:sed etiam nec i carne eē dicāt cui9 desideria nō sequunt:sed in spū. In ipa nō carne corruptibili bene utitur q mēbra ei9 ad bene operandum cōuertit:nō ſm desideria carnis uitiēs lege peccati:qō lz iā remissuz est:i uetustate tñ carnis manet.q bene utunt fideles cōiugati:q ex eo q sūt in christi nouitate:dñari sibi libidinē nō patiunt.ex eo aūt quod adhuc trahunt ad uetustatē filios regenerandos mortalit9 generāt cū ppagine9 peccati.q renati obnoxij ñ tenent:z q nascunt renascēdo soluunt. Tē. Sicut

a Sicut.hic notatur differentia inter actuale z originale peccatum:quia illa transeunt actu z remanent reatu donec per baptismum vel per penitentiaz ex toto deleantur.originalia vero in baptismo remanent actu sz trāsiunt reatu.remanent enim quedam penalitates cum quibus homo pugnat quasi dicat:sicut omnes prauе cogitationes z operationes transeunt actu z remanent reatu:sic originalis culpa reatu soluitur:actu vero ad agonem

relinquitur: de pe.di.i. peccatum.

b Pertinẽt. quãtum ad ea q̃ eius ministerio gerunt.

c Soluit. ꝛ ita videt q̃ accidentale est ei omne peccatum.

d q Elando. discipulos. ar. q̃ aliud ẽ facẽ p̃ se q̃z p̃ alium: vt. ij. q. vij. accusatio. ff. de sol. iter artifices. C. de cadu. tol. l. vna. §. sinaũt. ar. ℨ ex de sen. ex. mulieres. ff. de admi. tu. ita aũt. §. gessisse.

e Magis. ℔ magis correctiue legas.

f Pedes lauet. i. affectũ mẽtis purget. q.d. licet bõ abstinere possit a mortalib⁹: tñ puluere terrene habitatõis i uoluit. i. venialib⁹. vñ pñia magis q̃z baptismus est necessaria.

g ſ Jeos. p̃cẽdim⁹ nõ q̃ si dubitat de baptismo viuentis hẽtur, p̃ non baptizato ꝛ baptizat. ſ. e. cuz ita q̃z. vbi aũt dubitat de baptismo mortui: p̃sumendũ ẽ eũ eẽ baptizatũ: ex de pl. non bapti. c. ij. ꝛ ar. hic.

h Qui lot⁹. i. purgat⁹ a mortalibtis.

i Nisi ut pedes. i. foꝛdes venialiũ. vel tãgit p̃suetudinẽ alicui⁹ loci q̃ repꝛobat. i. q. i. emendari.

k Non dubito. añ ponẽ. ſ. e. cathecuminum p̃ra. sed hic loquit de eo q hz desideriũ baptizandi: ibi ſ ex. e. maioꝛes. §. fi.

l Centurio. coꝛnelius ij. q. vij. non omnes.

m Capessendũ. i. p̃cẽnit accipẽ baptismum cum possit.

n u Er⁹. alibi. ſ. i epla petri. ꝛ est ℔ verbũ aug. qõ segl ẽ petri

o Depositio. i. exteriοꝛ ablutio.

p Sed p̃scie. nõ eniz sufficit baptizãdo bñe bonã p̃sciam: nisi ad interrogationẽ eccle suã fidẽ oñdat. lxxvi. di. ſ solũ. in pin. io.

q ſ Jcut. sicut i veteꝛi fuerunt qdã boni: ita in nouo sunt quidam mali q̃ si incipiũt bonuz opari dimittis malis ꝛ velint baptizari vl pfecti eẽ: si aũt añ decedant q̃z hoc cõse quant: saluabunt. Jn secũda pte dr: q̃ qualicũq̃z fide qs accipiat baptismũ verꝝ recipit sacrm: sed non eius salutem si ficte accedat.

r Jn sacris. prima pars intelligitur de adultis ſ baptizatis vlq̃z ad illud. non interest ꝛc̃.

ſ Testamẽtum. i. ad gratiam que data est in nouo testamento.

t Apticus. ſ. inde apli ibi. que sursum sunt sapite.

u Ad vetus. i. ad duriciam veteris testamenti.

dicta facta ꝛ cogitata iniq̃ aie ꝛ coꝛpoꝛi ptinẽt⁹: lz aũt q̃ptũ ad motus iã p̃terierũt ꝛ nõ sũt: eis tñ p̃teritis reat⁹ coꝝ manet: nisi peccatũ p̃ remissionẽ soluat: sic ñ p̃terita sed adhuc manẽte lege concupiscẽtie reat⁹ ei soluit⁹ ꝛ nõ erit: cum fiat i baptismo plena remissio peccati. Idẽ in epla ad silentianuz

Discipuli christi eius baptismate credunt abluti.

Qlando⁹ ab hierosolymis exiit ihesus cũ discipulis suis i terrã iudeã ꝛ ibi moꝛabat cum eis: baptizabat ñ p̃ seipsũ sed per discipulos suos: quos itelligimus iaz fuisse baptizatos: siue baptismo iohãnis sic nõnulli arbitrãt: siue qõ magis⁹ credibile est baptismo christi. Jtẽ. Respondit dñs petro: q lotus ẽ nõ idiget nisi ut pedes⁹ lauet: sed ẽ mũdus tot⁹. vñ i telligit: q̃ iam petr⁹ fuerat baptizatus. Itẽ ad uicẽtiũ ꝛ uictoꝛẽ

Apostoli oẽs christi baptismate baptizati credunt.

Jeos de qbus scriptũ nõ est utꝝ fuerint baptizati siue nõ sine baptismo de hac uita recessisse p̃cẽdim⁹: ip̃is calũniamur apli⁹ q̃ p̃ter apl'm pauluz qñ baptizati fuerunt ignoꝛamus. sed ipsos eẽ baptizatos p̃ hoc nobis inotescẽ potuit: qõ beato petro apl'o dñs ait: q⁹ lot⁹ ẽ nõ idiget nisi⁹ ut pedes lauet. Idẽ in li. de baptismate.

Cathecuminus catholicus hẽtico baptizato p̃feꝛt.

Non⁹ dubito cathecuminuz catholicũ dina charitate flagrãtem hẽtico baptizato añponere: sed ẽt in ipsa int⁹ eccl'a cathecuminũ malo baptizato añponimus. nec iõ tñ sacr̃o baptismi: quo iste nondũ ille iã ibutus ẽ: facim⁹ iniuriam. merito eni cẽturio⁹ nõdũ baptizat⁹ simoni baptizato añponit Jste eni ẽt añ baptismum spiritu sancto accepto repletus ẽ. Jlle ẽt p⁹ baptismũ iflat⁹ ẽ imundo spũ. uerũtñ si iã spũ sãcto accepto coꝛnelius baptizari noluisset: p̃ceptu tanti sacri reus fieret. Sicut aũt bono cathecumio baptism⁹ deest ad regnũ celoꝝ capessẽdũ⁹: sic malo baptizato uera p̃fessio. q̃ dixit: nisi q̃s renat⁹ fuerit ex aqua ꝛ spũ sancto: ipse ẽt dixit: nisi abũdauerit iustitia uꝛa plus q̃ scribaruz ꝛ phari. ñ itra. i regnũ celoꝝ. Itẽ in li. sniaꝝ p̃speri.

Non tam ablutione coꝛpoꝛis q̃ fide coꝛdis baptisma constat.

Verus⁹ baptism⁹ p̃stat non tã ablutõe coꝛpoꝛis q̃ fide coꝛdis: sic aplica doctrina tradidit dicens: fide mũdãs coꝛda eoꝝ ꝛ alibi: saluos facit baptisma non carnis depositio⁹ soꝛdiũ: sz ẽt p̃scientie bone interrogatio in deum Idem in li. de baptismo.

Sicut i ueteri testõ qdã spũales: ita i nouo qdã carnales inueniũt.

Jcut i sacris ueteris testãti uiuebant qdam spũales ad nouũ. ſ. testamẽtũ q̃ tunc occultum erat occulte p̃tinentes: sic ẽt nunc i sacris noui testamẽti: qõ iã reuelatũ ẽ: qdã uiuunt aiales q̃ p̃ficere sibi nolũt ad percipienda q̃ sunt sps dei. ad qõ hoꝛtat⁹ fmo aplicus⁹ ꝛ ad⁹ uetus testamẽtũ pertinebũt. Si aũt p̃ficiũt ꝛ añq̃ accipiant: ipso accessu ꝛ p̃fectu ad nouum p̃tinent. ꝛ si p̃us q̃z spũales⁹ fiant: ex hac uita raptunt: custoditi p⁹ sacrañti sanctitatẽ i terra uiuẽtiũ cõputant. nec iuenio qd uer⁹ i ueniat in eo qõ scriptũ est: Jmpfectũ meũ uiderũt oculi tui ꝛ in libꝛo tuo oẽs scribẽt. Itẽ. Nõ interest cũ de sacri integritate tractat⁹ ꝛ sãctitate quid credat aut q̃li fide ibut⁹ sit ille: q accipit sacramentũ. interest qdem plimũ sz ad salutis uiã: sz nihil interest ad sacri q̃onẽ. Itẽ. Manifestũ ẽ fieri posse: ut fide nõ itegra itegrum in quoq̃z maneat sacrum baptismi. Itẽ. Si posset fieri: ut singuli diligẽt⁹ iꝛrogaret⁹: tot diuersitates opinionũ⁹ foꝛsitã inuenirent: quot hoies numerarent. aial eni hõ nõ pcipit ea q̃ sunt sps dei. Nunqd tñ non iõ sacrm integrũ accipiunt: aut nunqd iõ si pfecerit ꝛ opinionum carnaliũ uanitatẽ emũdauerint: denuo qõ accepant repetẽdũ ẽ. Accipit q̃z fm fidem suam: sz q̃ptũ capit gubernãte misericoꝛdia dei. Itẽ ex cõ. mileuitano cui interfuit aug. ꝛ anselm⁹ romane eccl'esie legatus contra pelagianos.

Nõ nature necessitate sz merito peccati adã moꝛitur⁹ erat.

Placuit⁹ igr̃ oib⁹ epis q fuerũt

x Spũales. p̃ baptismum cuz nõ stat pro eos.

y Per sacri. i. que solet dari ꝛ conferri in sacramento.

z Jnterogarẽt. sup antiaꝛ fidei ꝛ alijs ad salutẽ anime p̃tinentibus.

a Opinionũ quia quot homines tot opiniones: ar. ff. ſ erbi. non cogẽdũ. §. principaliter. ar. xij. q. i. c. i. ꝛ quelibet p̃uincia in suo sẽsu ꝛc̃. lxxvi. di. vtinam.

b Manit. moꝛtalẽ. ſ. moꝛiendi necessitate subiectum: fm q̃ dicit factum. erat enim immoꝛtalis. i. potens ñ moꝛi: non antẽ nõ potens moꝛi: ꝛ ita fuit mõtalis ꝛ immoꝛtalis. Solet q̃ri quare peccatum originale imputetur animi: cum illud ℨbat tãtum ẽt carnis coꝛruptione. So. dicũt quidã q̃ ideoꝛ: q̃ alia p̃mi hominis ita coꝛrupit ipsaz carnẽ vnde ꝛ modo coꝛruptio carnis coꝛrumpit animas.

a Nature.videl ꝫ:qz dicit aug.si adā nō peccasset:senio defecis set.sed dic senio defecisset.i.i senio.q.d.nō peruenisset ad senium qz semper fuisset in iuuentute.

b p Lacuit. Calus:Excōicant gdā hētici:q dicebāt paruulos ñ eē baptizādos:qz nihil peccati ꝺxerūt ab adā:qō i baptis mo esset delendum.nā q ma le dicant ꝑbat auctē apl̄s.

c Unde fit.i. ex hoc sequit.

d Sed falsa. i.sine effectu.

e p Lacuit. i adiutoriū.ā.e.gr̄a.

f q Uilsqs. quidam volētes vitare correctionez p̄cedentis.c. ici dūt i aliud malū:t iō reꝑhendunt hic.

g p Lacuit. gratiam ad quid ergo valet libez arbitrium cum p illud nō possit saluari? Nam p̄mā gratiam nō pōt quis ꝑmēri:vt.xxiij.q.iiij.nabu.sed dic q per liberum arbitriuz bō habilem se pōt reddere: vt ei dīs gr̄az infundat.

b o Omnes Expleto tractatu de baptismate:sō iūgit magister distinctōez istā i q̄ tractat ō cōfirmatōne q̄ in frōte fit:t merito vltio loco de hoc sacrāmento:qz vltimuz ē iter alia sacramēta necessitatē ꝓeter vnctionem infirmoꝝ que nō ita proꝑie dr̄ sacrm maxie fm opinionem eoruz qui dicunt eaz iterare posse. Naz sacramēta non iterātur vt.ā.ꝑxi.dist. oñditur. preterea alia rōe:qa hoc sacramentuz tāq̄z dignius a solis epīs confertur:vt.j.e.c.manus.

b o Omnes. hic scōm quosdā incipit quinta di.sed competentius vt quidam dicunt incipit ab filo.c.conuenit.j.e. Nam abinde agit de offitijs t ieiunijs.

i Post baptismū.vñ hostia prius lauabat in littore t postea offerebat i holocaustum.

k Et pleni.quia si cō tenerent peccarēt mortaliter.hoc de adultis. nam puero sufficit baptismus.ā.di.ꝑx.q̄ris iohannes.

l Spiritus.s.descēdit conferendo vim regenerativam a Di. V. quis.ā.di.iiij.nunq̄.

m Ad innocentiam.vñ t datur puero vestis cādida post baptismū vt.ā.di.ꝑxi. accepisti. t.c.venit.

n Et instruit.hic hēs ad quid valeat confirmatio.

o Non pñt.i hac eni vita vel meritum comparamus vel culpaz. xxij.q.ij.tempus.

p d E bis. sūmis .i. epīs qui summi dicuntur:qz vltra eos nullus est ordo. nam metropolitani episcopi vocantur .xviij. di. si episcopus.sed tamē papa hodie sūmus pōtifex appellat .Et dic vsq̄adeo ē accommodatum:q non nisi maioribus tc.t ē hic arg. aliquod dici maiōrē ipsius conferentis:ar. ā.ā.di.ij nihil i sacrificio:de quo ibi notatur

q Perfici.i.christianum facere:vt.ā.e. di. c.i.io.

Ihac sancta synodo ꝓstituē hec q in presenti ꝓcilio diffinita sunt:ut quicunq̄ adam primum hominē mortalem factum ita ut siue peccaret siue non peccaret morceretur in corpore:hoc est de corpore exiret nō peccati merito sed necessitate nature:anathema sit. Tez

Paruuli non solum penam ꝟ culpam a parentibus trahunt.

Placuit ut qcūq̄ paruulos recentes ab uteris matrum baptizādos negat:aut dic i remissionem peccatoꝝ eos baptizari: sed nihil ex adaz trahē originalis peccati:qō lauacro regeneratōnis expiet. vñ fit ꝓsequēs :ut in eis forma baptismatis i remissionez peccatoꝝ ñ uera ꝟ falsa itelligatur: anathēa sit:qm̄ ñ aliē intelligēduz ē qō ait apl̄s:p hoiez unū itrauit peccatū i mundū: t per peccatuz mors:t ita i oēs hoies ptrāsijt :i quo oēs peccauerunt:nisi quēad modū eccl̄a catholica ubiq̄ diffusa sēp itellexit. ꝓpt̄ hanc enim regulā fidei ēt paruuli q nihil peccatoꝝ i semetipsis adhuc cōmittere potuerūt:iō in remissionez peccatoꝝ ueracit̄ baptizātur:ut i eis regeneratiōe mūdet̄:qō generatōe traxerunt. Item.

Gr̄a t peccata remittit : t ne reterentur adiuuat.

Placuit ut qcūq̄ dixerit gr̄az dei:qua iustificamur p ictum christū dn̄m nr̄m:ad solā remissionē peccatoꝝ ualere que iaz commissa sunt:t nō ēt ad adiutoriuz ut ñ cōmittāt:anathēa sit. Tē

Quid sit peccatū gr̄a docet: t ut uitetur facit.

Quisquis dixerit gr̄am dei p iesū christū dn̄m nr̄m ꝓpt̄ hoc tātū nos adiuuare ad nō peccandū:qz p ipsaz nobis reuelat̄ t aperitur itelligētia mādatoꝝ: ut sciam:qō appetere: quod uitare debeam:ñ aūt p illā nobis p̄rari ut qō faciendum cognouerimus t facere debeam aut ualeamus: anathema sit. Item.

Sine gr̄a diuina mandata implere non possunt.

Placuit ut quicūq̄ dixerit robis iō gr̄az iustificatōnis dari ut qō facere per liberū arbitrium iubētur facilius possim iplere p gr̄am:tanq̄ t si gr̄a nō daret: nō quidē facile:sed tñ possumus etiā sine illa implere mandata diuina: anathema sit. Tē urban papa omnibus christianis.

Post baptisma cōfirmationis sacramentum prestetur.

Omnes fideles p manū ipositiones episcoporū spm sanctum post baptismū accipere debent ut pleni christiani inueniātur :qz cū spiritus sanctus ifundit̄ :coꝛ fidele ad prudentiā t constantiam dilatat̄. Tē melchiades papa.

Quid conferat sps sanctus in baptismate:qd in confirmatione.

Spiritus sāctus q sup aquas baptismi salutifero descēdit lapsu in fonte plenitudinē tribuit ad inocētiā:i cōfirmatōe augmētum ꝓstat ad gratiam:t quia in hoc mūdo tota etate uicturis int̄ inuisibiles hostes t pericula gradiendū ē:i baptismo regeneramur ad uitā p baptismū cōfirmamur ad pugnā:i baptismo abluimur p baptismū roboramur. t q̄uis cōtinuo trāsituris sufficiant regeneratōis bñficia:uicturis tñ necessaria sūt cōfirmatōnis auxilia.regeneratō p se saluat:mox in pace baptismi uel seculi recipiendos confirmatio armat t instruit ad agones mundi huius t ꝓelia reseruandos.q aūt p baptismū cū acquisita inocētia imaculati peruenerit ad mortē :confirmantur morte : qz iā nō pñt peccare post mortez Idem hispaniarum epīs.

Manus uero ipositōis sacramētū uigu ē sacramento baptismi.

De bis uero sup quibus rogastis uos iformari.i.utrū maius sit sacmētū manus impositōis epoꝝ aut baptismi:scitote utꝝq̄ magnum eē sacramentuz:t sicut unum maioribus.i.sūmis pontificibus ē accōmodatum:quod nisi a maioribus perfici non pōt :ita t maiori uenerationē uenerandum ē t tenēdum.sz ita cōiūcta sūt hec duo sacramenta: ut ab inicem nisi morte preueniente nullatenus pñt segregari:t unū sine altero rite perfici non pōt.

Nō ab alijs q̄s ab epīs manus ipositionis sacramētū pficī potest.

f m Anus.pactum.ℨ.xcv.di.c.ij.So.ibi.vel ℔ nõ ſuenimus de iure cõi factum eẽ:ſecus ex diſpenſatione.

t Tenent.alibi monachi dicũt tenere locũ.xij.apl̃oꝝum.xvi.q.i.ex aũcte alibi ſacerdotes.xi.q.iij.abſit.

u Irritũ.ex demãdatõe pape qlz ꝓferre põt qõ hz.vñ ordinat⁹ ordinem quẽ hz ꝓferre poſſet:ꝛ ꝓfirmat⁹ ꝓfirmatõem ſ̃.di.px.nlla rõ aliꝰ ſi: vt.ſ̃.i.q.i.gra.ꝛ.q.vij. Dalbertũ.vñ nõ q̃ cuꝫ collatio ſacri ꝓpetit ali cui rõne ordis ꝛ officij ẽt,phibit⁹ cõferre põt vt.ix.q.iij.ordinatões i.q.i.q̃ qdã.vbi vero ex adminiculo ordis ꝛ demandatõe:vt ꝓfirmato i frõte ſacerdoti vl̃ collato ordis ſi epis vt.xcv.di.puenit.lex di.c.i.i eo cañ,phibit⁹ nihil agit:vt ℔ i.c.man⁹

x m Quiſſime. ad p dicandũ.arg.ℨ xvi.q.i.adijcim⁹.eẽ ꝺ bẽti.ad abolẽdã.ſz p dicãdo põt dãdo de ſe bonũ exemplum alijs

y Ad bitationẽ.hic eni deſcẽdit ſp̃s ſãct⁹ ſnp apl̃os qñ inſuffla uit dicẽs:accipite ſp̃m ſãctũ p̃ in eos :poſtea deſcẽdit de celo ſuper eos in ignis liguis.ſ̃ di.iij.,ppie tẽ.

z u Tieiuni.ſtatutum eſt ſupple.

z Perfecte.pfectam vocat forte.xij. ãnoꝝ qñ promoueri põt ad minores ordines. lxx vij.di.c.ij.vl̃.xxv.ãnorũ.ff.de minoribus.li

a Chriſtian⁹.plen⁹ q̃ ad oia ſacra.ſ̃ e.oẽe.

a Jn ꝓfirmatõe.nunq̃d minorẽ bẽbit gliaꝫ paruul⁹ ñ ꝓfirmat⁹ q̃z ꝓfirmat⁹?vñ q̃ ſic:qz i ꝓfirmatõe daf augmẽ tũ gre.ſ̃.e.c.ij.qõ ꝓcedẽdũ ẽ:ſi dicaf q̃ par uulo ꝓcedaf gratia in baptiſmo.

a u T epi. ſupple ſtatutum eſt.

b Periclitantibus.ſ̃ di.iiij.venerabilis.

c Ai ieiunis.hoc ẽt in alijs ſacris obſuãduz ẽ.ſ̃.xxij.q.v.honeſtuz ſ̃.di.ij.liquido.

d d Jcrum ẽ.ãplius ſ̃.di.,px.q bis ℨ ſz ℔ cũ neceſſitas eccle exigit:alꝰ de iure non poſſet:vt eẽ de apo.c. ij.vl̃ lz ℔ bẽant veſtez clicalẽ.ſ.clauſã ñ tamẽ erũt cẽſi.ſ̃.lxxxi.di.ſi ctum.

e d Ebomine.

f m Nũgd.chriſmata .i.ſacramenta q̃ cum unctione chriſma tis pꝛeſtantur.

g Niſi in cruce.non remouet quin aliter poſſit ſacrificare ꝛ valẽ ad remiſſionem peccatoꝝ.ſz refert factũ q̃ ſic fit:q̃ i modũ cruc is fit ſolẽnis baptiſmus non aliꝰ.ſ̃.px.di.ſal.

Manus quoq; impoſitionis ſacramentũ magna uenerationẽ tenẽdũ ẽ:qõ ab alijs pfici non põt niſi a ſũmis ſacerdotib⁹. nec tpe apl̃oꝝ ab alijs q̃ ab ip̃is apoſtolis legiꝫ aut ſciꝫ peractum eſſe nec ab alijs q̃ qui eoꝝ tenent locũ cũ unq̃ perfici põt aut fieri debet ℜã ſi aliꝫ p̃ſũptum fuerit:irritũ hẽatur ꝛ uacuũ:ꝛ inꝫ eccleſiaſtica unq̃ reputabiꝫ ſacra. T Tẽ raba nus ꝺ iſtitutõe clicoꝝ li.i.c.xxx.

Quare confirmationis ſacramẽtum baptizato tradatur.

Quiſſime[x] a ſũmo ſacerdote per ipoſitionẽ man⁹ paraclytus traditur baptizato ut roboretur p ſp̃m ſanctũ ad p̃dicandum alijs.i.donũ qõ in baptiſmate cõſecutus ẽ:per gr̃am uite donatus eẽne.ſignaꝫ eni baptizat⁹ cũ chriſmate in ſũmitate capitis p ſacerdotẽ.p põtificẽ uero i frõte:ut in ꝓri unctione ſignificeꝫ ſup ip̃m ſp̃s ſancti deſcẽſio ad[y] habitationeꝫ deo ꝓſecrãdã. Jn ſecunda quoq; ut etiaſdẽ ſp̃us ſancti ſeptifo:mis gr̃a cũ oi plenitudie ſanctitatis ꝛ ſciẽtie ꝛ uirtutis uẽire i hoiem declareꝫ. T Tẽ ex ꝓ.aurelian̄.c. iij

Ad ꝓfirmationem nõ niſi ieiuni ueniant.

Tieiuni ad cõfirmationẽ ueniant pfecte[z] etatis :ut moneanꝫ confeſſionẽ facẽ prius:ut mũdi donũ ſp̃s ſancti ualeant accipẽ ꝛ qz nunq̃ erit chriſtianus[?]: niſi in[ꝑ] ꝓfirmatõe epali fuerit chriſmatus. T Tẽ ex cõ.meldẽſi.c.vi.

Epiſcopi uero non niſi ieiuni baptizatos confirmẽt.

Tepi non niſi ieiuni per ipoſitionẽ manuũ ſp̃m ſanctum tradãt:exceptis ifirmis ꝛ mo.te piclitantibus[b]. Sicut aũt duob⁹ tẽpoꝛib⁹ paſcha uidelz ꝛ pẽtecoſte a ieiunis celebrari ꝺz baptiſmus: ita ẽt traditõeꝫ ſp̃s ſãcti a ieiuniſ põtificib⁹ ꝓuenit celebrari. T Tẽ ex concilio terragonenſi.c.vi.

Secũdo aũt uel tertio nullus cõfirmetur.

Ojctũ ẽ nobis:q̃ qdaꝫ de plebe bis uel ter uel eo amplius epis ignorãtibus tũ ab eiſdẽ epis ꝓfirmẽt.vñ uiſũ eſt nobis eãdeꝫ cõfirmatõem ſicut nec baptiſma iterari minime debere :qz bis uel ter ul̃ amplius baptizatos aut cõfirmatos: non ſeculo ſed ſoli deo ſ̃ habitu regulari uel clericali religioſiſſime famulari decretum eſt.

T Tem grego.ſecũdus.

De eodem.

Oẽ hoie qui a põtifice confirmat⁹ fuerit denuo: qz illa tal̃ iteratio uel confirmatio eſt prohibenda. T Tẽ ſtephanus pa.gnt⁹

Omnia ſacramenta crucis ſignaculo perficiuntꝛ.

Angd nõ omia chriſmata ſacerdotalis myſterij crucis figura pficiunt[?] nunqd baptiſmatis unda:niſi[e] cruce ſãctificata peccata relaxet[?] ꝛ ut cetera preterea mus ſine[b] crucis ſignaculo quis ſacerdotij gradus aſcendit. T Tez ex cõ .carthaginenſi quarto.

Energumini omnibus diebus exorcizentur.

Oni die exorciſte energumenis man⁹ imponant.energumini uõ pauimẽta domoꝝ dei intrant.quib⁹ aſſidentib⁹ in domo dei uict⁹ quotidian⁹ p exorciſtas oppoꝛtuno tẽpoꝛe miniſtretur.

T Tem ex eodem.

A quibus neophiti abſtinere debent.

Eophitꝰ aliquãdiu a lautioꝛibus epul̃ ꝛ ſpectacul̃ ul̃ cõiugibus abſtineãt. T Tẽ ex cõ.agathenſi.

De ordine officioꝝ.

Onuenit[l] ordinẽ eccle eẽliẽ[m] ab oibus cuſtodiri.vñ ſtatuẽdũ eſt ſicut ubiq; fit:ut p⁹ ãtiphonas collationes[n] ab epis ul̃ p̃ſb⁹ dicanꝫ.ꝛ hymni matutini uel ueſpertini dieb⁹ oib⁹ decantẽt :ꝛ in concluſione matutinaꝝ ul̃ ueſpti naꝝ miſſarũ poſt hymnos capl̃a de pſalmis dicanꝫ: ꝛ plebs collecta[o] oꝛone ad ueſpaz ab epo dimittatur cum benedictione. T Tem ex ꝓcilio gerũdienſi.

De eodem.

Ad ſemper placuit obſuari:ut omnibus diebus ꝛ poſt matutinas ꝛ ueſpas oꝛatio dominica a ſacerdote pferaꝫ. T Tẽ gre. ſeptimus in generali ſynodo reſidens ſtatuit.

De eodem.

Die reſurrectionis uſq; i ſabbatum in albis : ꝛ in die

b Sine cruce, aũctas illa docet nos facere ſignum crucis egreſſus eius a pre:ſ̃greſſu eius ad patreꝫ excurſus eius uſq; ad iferos recurſus uſq; ad ſedem dei.

i o Omni die energumenis.ſ̃.xxiij.di, exorciſta q.ſ. a demonibus ſunt obſeſſi.vl energumenis aberge quod eſt labor. ꝛ mene qõ eſt defect⁹ qz.ſ.in defectu lune vel menſ patiuntur.

k m Eophiti ga nup baptizatos diſſolute uiuẽtes ſolebant demones energumenos.i.arreptiꝯ os facere: ꝛ iõ ſubiungit a q̃ b⁹ neophiti debeant abſtinẽ.

l c Omenit de officiis dominis ꝛ ieiunio tractare incipit:ꝛ ponit tria capitula.

m Equaliter. ſ̃.xij.di.c. vlti.

n Collationes. i.collecte.ꝛ ſũt q̃dã capitula q̃ dicunt ab epis

o Collecta i. expleta. nam tũc omnia colligunt̃ oratõne dicta.vl collecta oratione vel oratiõis cã

p i Die. tres.ſolet q̃ri q̃re i die bus iſtis ſeruatur ternarius ſte tã in lectionibus q̃z in aliis.p̃t dici q̃ ℔ fit q̃ per hoc nõſ tridnana ꝺñi ſepultura. vel hoc fit propter honorem trinitatis.Sed

ideo: quia eo tpe per precedens ieiuniū sunt sancti hoies emacerati ⁊ afflicti. vnde illis parcitur in eis tēporib⁹. ⁊ hec sit causa quare expleto hoc volumine non cōpellant magistri legē decretales

q Romanum. ar. q per duo extrema colligit mediū ⁊ reprobat ar. ō. xxxv. di. ab exordio. ar. ℨ. xxviij. di. quia sunt.

r q Quadragesima firmitas. que legi non subiacet. ō. e. di. i. sic non alij. disti. iij. quadragesima.

s Dies. supple ⁊ sex horis de quibus sex horis in vno q̄ driennio vnus dies efficitur. vñ fit bisextus q̄z dies naturalis cōstat ex xxiij. horis. Idem dicit lex q annus per tot dies volui tur. ff. ō sta. li. cum heres. §. si sticbus. vnō eū ieiunamus quasi decimaz totius anni p decima. ccc. lxv. dierum ieiunamus. xxxvi dies. remanent v. dies ⁊ sex horæ. de istis v. diebus ieiunamus quattuor. sed alio respectu scilicet vt sacer numerus compleat. remanet ergo vnus dies idecimatus ⁊ sex horæ licite: ⁊ ita sūt. xxx. horæ indecimate sed pro decima istarum horarum in sabbato maiore tardius cenamus imo alio respectu ieiunamus ⁊ illi. v. dies ñ videtur q̄ decimentur. Et ita est arg. q̄ si rusticus bz. xv. corbes vini: si debet decimare nisi decem.

t Anni. ar. q si rustico post decimas datas remanent. v. corbes: q̄ de illis non debet dare decimam.

a Tollantur. i. accipiantur.

x Jubemur. ō. xvi. q. i. decimas.

y Bonoꝝ. i. de actionibus ⁊ possessionib⁹ nr̄is: q̄ ⁊ ille i bonis nostris computantur. ff. de verb. sig. bonoꝝ.

z i Eiunia.

a n On dico. hebdomadas esse ieiunandas: non sumpto cibo.

b Duplicata. sicut quando abstinemus duobus diebus continue q̄ fieri nūq̄s debet: vt ex de temp. or. litteras. romani vero diuerso modo agere ceperunt: maxime a tempore quo teutonicis concessū est regnuz nr̄e eccle: de quo habetur. lxiij. di. hadrianus. in fi.

pētecostes usq̄ i sabbatū eiusdez tres psalmos tantum ad nocturnos tresq̄ lectiones ātiquo more canim⁹ ⁊ legimus. oībus diebus alijs p totū annū si festū est. ix. lectiōes dicim⁹. Alijs nō dieb⁹. xij psalmos ⁊ tres lectōes recitam⁹. In dñicis nō diebus. xviij. psalmos excepto die pasche ⁊ pēteco stes: ⁊. ix. lectōes celebram⁹. Illi aūt q i quotidianis dieb⁹ tres tm̄ mō psalmos ⁊ tres lectiones celebrare nolūt: nō ex regla sanctoꝝ pr̄um: sz ex fastidio ⁊ negligentia cōprobāt hoc facē. Nos autez ⁊ ordinē romanū⁹ iuestigātes ⁊ antiquū morē nostre ecclesie imitantes ātiquos pr̄es statuim⁹ fieri: sicut supius p̄notauim⁹. Tez ex homelia greg. pape.

De obseruatione quadragesime.

Quadragesima' sūma obſuatō ne est obſuāda: ut ieiuniuz in ea p̄ter dies dñicos: q̄ de abstinentia ſbtracti sūt: nisi quem infirmitas ipedierit nullaten⁹ soluat': qz ip̄i dies decie sē ān. A p̄ma ergo dñica q̄dragesime usq̄ in pascha dñi sex hebdomade cōputāt: q̄rū uidelicz q̄draginta dies ⁊ duo sūt ex q̄b⁹ dū sex dñici dies abstinētie ſbtrahunt: nō plus i abstinētia q̄p xxxvi. dies rēanēt. uerbi gr̄a: Si p. ccc. lxv. dies' annus uoluit': dei de per. xxx. ⁊. vi. dies affligimur quasi ān' deo decias dam⁹. sed ut sacer numer⁹. xl. diez̄ adimpleat quē saluator nr̄ sacro suo ieiunio ꝓsecrauerat: quattuor dies p̄oris hebdomade ad supplemētuz. xl. diez̄ tollāt'. i. q̄rta feria: q̄ caput ieiunij ſbnotat': ⁊. v. feria sequēs vi. feria ⁊ sabbatū: nisi istos dies quattuor supioꝛib⁹. xxxvi. adiunxerim⁹. xl. dies i abstinētia ñ br̄emus. iubemur' aūt ⁊ ab oipotenti deo oium bonoꝝ' nr̄oꝝ decimas dare. Tē eusebius papa.

Jeiunia non soluāt legitia absq̄ necessitate probabili.

Eiunia i eccla a sacerdotib⁹ constituta sine necessitate rōnabili nō soluāt'. Tez hieronymus

Quotidiana ieiunia duplicatis ⁊ triplicatis sunt preferenda.

On dico hebdomadas: non dico ieiunia duplicata⁹: sz saltem singulos dies absq̄ ciboꝝ luxuria transigamus. Idem.

De eodem.

Sint' tibi quotidiana' ieiunia ⁊ refectio satietatē fugiēs. nihil eni p̄dest tibi biduo uel triduo trāsmisso uacuū portare uentrez si' p⁹ paries obstruat'. Idem.

De eodem.

Sint' tibi ieiunia pura continua moderataq̄ .i. quotidie esurire ⁊ quotidie prandē: aplus inquit noli: adhuc aquā bibē sed' modico utere uino ꝓp̄ infirmitates tuas. curat eiz uulnera deliq̄tis curatosq̄ sanctificat ieiunium Tem ambrosius i psal. xx.

Medicine precepta diuine sūt cōditioni contraria.

Ontraria' dine cōditioni p̄cepta medicine sunt: que a ieiunio reuocant. lugubrare' nō sinūt ab oi itentōe meditationis⁹ abducunt: ita q̄ se medicinis dederit se ipsū sibi abnegat. Tē gregor⁹ in expositione beati iob.

Quot mōis uicijs gule nos tētat

Elinq̄' modis nos uicijs gule tentat. aliq̄n nāq̄ indigētie tēpora preuenit'. aliq̄n tēpora nō preuenit: sed cibos lautiores' querit. aliquādo q̄ sumēda sūt, pcurari ac curati⁹ expetit'⁹. aliq̄n aūt ⁊ q̄litas ciboꝝ ⁊ tps ꝓgruit: sed in ip̄a q̄titate sumēdi mēsuraz refectionis excedit. nōnūq̄s ⁊ abiecti⁹ est q̄⁹ desiderat: ⁊ tm̄ in ip̄o estu immēsi desiderij deterius peccat

Tem pius papa.

Absq̄ puritate mentis ieiunia ⁊ orationes non prosunt.

Ihil' eni prodest homini ieiunare ⁊ orare ⁊ alia religionis bona agere: nisi mens ab iniquitate ⁊ ab obtrectationibus ligua

c Obstruatur. id est repleatur postea p crapulam usq̄ ad sūmuz

d s Jnt. ⁊ quotidie ⁊ ita videtur q̄ non debet per totum diem abstinere: nisi forte ex causa: vt. lxxv. di. quod a patribus. q̄ō faciunt saraceni.

e Sed modico. arg. cōtra. xxxv. di. ab exordio.

f c Ontraria. contra. vij. q. ij. c. vlt ⁊. xxvij. q. ij. illud.

g Lugubrare. id est flere peccatum: vel in nocte vigilare.

b Meditationis. cū suadent cōtraria deo maxime sanis.

i q Elinq̄. gule. nā gula a paradiso expulit. quem abstinētia reuocauit, ō. di. xxx v. sexto.

k Preuenit. ō. e. di. i solent.

l Lautiores. ō. di. xli. c. i. ij. ⁊. iij.

m Expetit. ō. di. l. de bis vo. ⁊ ſb cū sine causa facit. ō. di. xli. c. iij.

n Quod desiderat. nam satius est in ore domini piscē vesci ⁊c. xli. di. c. primo.

o n Jbil enim prodest. ad vitam eternam: vt de pe. distinc. iij. §. opponitur. ⁊. c. siquis autem. prodest enim quo ad temporalia. ō. xxij. q. ij. si quelibet.

a Non mediocriter errant.nam inter bonos semp sectare meliores.xvi q.i.si clericatus.sic vive.

b Qui magno. sine quo non põt hri salus eterna.

c Immoderatam.ar.q idem facit plus quod minus:ex de offi.custo.c.i ar.ꝯ.ff.de ser.vr.pre.si arborem.

d Tristicie.i. melancolie: q tristicia induc et ponit sinthoma mõ bi.ꝑ morbo.

e Deus.naꝫ hõ flecti potest verboꝝ multitudine.naꝫ ipꝛtunitate q̄nq̄ꝫ quis obtinet: de pe.di.i.importuna. Iusta enĩ oppoꝛtune et ipoꝛtune.xliij.di. sit rectoꝛ.imo et q̄nq̄ꝫ a deo obtinet.viij.q.i.audacter.et e ar. hic ꝯ te stium multitudinẽ. in auc.de referẽdarijs.§ ij.

f Cum igit. ſꝫ nūqd est hoc ita veꝝ:dicunt qdã q sic:et e in sacris spãle hoc,ppt .ſ.ſ. qui nõn daf ad mensuraꝫ vt.ꝟ.,px.di.nec quẽq̄ꝫ ſꝫ oĩa facit cõia.ꝟ.,pxi di.q̄ris.vl hoc referas ad ipm celebrãtẽ:quia tãtũ valet ei vt missaꝫ celebzet,ꝑ vno et.vl referas h ad casũ i q casũ loqt.ſ.q ñ min⁹ valet vna missa cuꝫ hilaritate mẽtis dicta ,ꝑ vno: q̄ꝫ ſi,ꝑ quolibꝫ diceret cum anxietate.

g Ne feceritis.ſcilꝫ i delicijs et desiderijs:q̄ ſi dicat supflua,pbibet non necessaria.ꝟ.di.iij peruenit.

h Ieiuniũ.Casus: Tota vita nr̃a e qdã q̄dragesima.ꝑ quarã ſi bñ ieiunauerim⁹: accepturi sumus mercedẽ.ſ.denariũ.qđ ex eo designat :q2 denari⁹ adiũct⁹ q̄dragenario fit q̄nq̄genarius vñ cũ laboꝛe q̄dragesimã celebꝛam⁹ ante pascha:cũ leticia vo q̄nq̄gesimã post pascha .i. accepta mercede qđ et ipe dñs significauit.

i Xl.dieb⁹.ꝟ.lxxvi.di ꝟ.nõ aũt ꝯ.vbi d ꝑ .l. dies fiunt:sed ibi.l. ꝑ lx.ponunt.

k Discipulos. spicas.est ergo differentia inter furtuꝫ et furtũ:ar.ff.de offi.psi. plebiscita.nõ tñ gn fur tũ spice ꝯmittat:ſꝫ nõ ꝯmittat q ad penã:ar. ex de furt.sigs i pn.

l Crederet. h licebat

cohibeat. Item hieronymus.

Mediocre bonum nõ est magno preferendũ.

Non mediocrit errant qui bo no magno pꝛeferunt mediocre bonũ:nõne rõnabilr hõ dignitatẽ amittit:q ul' ieiuniũ charitati aut uigilias pfert sensus integritati:ut,ppt inocentiã imoderatam⁹ atq̄ indiscretã psalmoꝝ uel officioꝛũ decãtatione aut amentie aut tristicie⁹ notã incurrat:⁹ nũqd uer boꝝ multitudie flecti deus⁹ut hõ põt:⁹ nõ eni uerbis tãtũ sed cozde oꝛand⁹ de⁹ e.q̄ꝓpt melioꝛ e.v. psalmoꝝ decãtatio cũ cordis puritate ac serenitate ac spũali hilaritate: q̄ toti⁹ psalterij modulatio cũ anxietate cordis atq̄ tristitia. cũ igit ,ꝑ cũctis aiab⁹ psalm⁹ l mis sa dr̃:nihil min⁹ q̄ si ,ꝑ uno quolibet ipoꝝ diceret accipit. Audiat itaq̄ qui ea que necessaria sũt coꝛpori subtrahunt illud qđ per pro phetã dñs loquit. Ego dñs odio hñs rapinã holocaustoꝛũ. De rapina uero holocaustuꝫ offert:qui tpaliũ bonoꝝ siue ciboꝛuꝫ nimia egestate ul' mãducãdi ul' somni penuria coꝛpus suũ imoderate affligit.uideat itaq̄ quid aplus dicat carnis curã ne feceritis i ꝯcupiscẽtijs et c. Item aug.sup iohan.

Non a cibis sed ab iniquitatib⁹ abstinẽ est magnum ieiunium.

Ieiuniũ aũt magnũ et generale est abstinẽ ab iniqtatib⁹ et ab illicitis uoluptatib⁹ seculi. qđ est pfectũ ieiuniũ i hoc seculo.q̄ſi quadragesimã abstinẽtie celebramus:cũ bñ uiuimus:cuꝫ ab iniqtatibus et ab illicitis uoluptatib⁹ abstinem⁹.sed q2 hec abstinẽtia sine mercede nõ erit: expectam⁹ illã beatã spẽ et reuelatõem glẽ magni dei et saluatoꝛis nr̃i iesu chꝛisti i illa spe cũ fuerit de spe facta res accepturi sumus mercedẽ denariũm.denari⁹ ergo q accepit nomẽ a numero dece:reddit: et ꝯiunct⁹ quadragenario fit q̄nq̄genarius. Vñ cum laboꝛe celebꝛam⁹ q̄dragesimã añ pascha : cũ leticia uero tanq̄ accepta mercede quinq̄gesimam post pascha.naꝫ huic tanq̄ salutari laboꝛi boni operis qui ptinet ad q̄dragenariũ numeꝝ additur qetis et felicitatis denari⁹ :ut

q̄nq̄genari⁹ fiat.Significauit ipe dñs hoc mlto aptius:qñ p⁹ resurrectione.xl⁹.dieb⁹ ꝯuersat⁹ e i terra cũ discipulis suis.q̄dragesimo aũt die cũ accedisset i celũ: pactis x.diebus misit mercedẽ sps sancti. Item ex dictis apollonij.

Raptoꝛem uel furẽ non facit necessitas sed uoluntas.

Discipulos⁹ cũ ꝑ segetes transeũdo euellerent spicas⁹ ederent:ipsi⁹ chꝛisti uox inocẽtes uocat:q2 coacti fame⁹ hoc fecerunt. Itẽ hiero.

Non necessitas sed uoluntas facit perseuerentiam.

Quicqd⁹ eni necessitate fit cito soluit.qđ uolũtate arripitur pseuerat. Itẽ iohã.os aureum

Ciboꝛum temperantia salutem abundantia contrarium parit.

Nihil⁹ eni sic iocundũ est sicut cib⁹ bñ digestus aut decoct⁹ Nihil salutem nihil sic sensuum acumẽ opat:nihil sic egritudineꝫ fugat sicut moderata refectõ.sufficientia qppe cũ nutrimẽto et sospitatẽ simt,pcreat et uoluptateꝫ⁹ abundantia uõ moꝛbũ facit:et molestias igerit et egritudies generat qđ⁹ eni fames facit : hoc e pleni tudo ciboꝝ:magis aũt et mlto peioꝛa.fames qppe in paucis dieb⁹ aufert hoiem:et liberat eũ de hac uita penali.excessus uõ ciboꝛũ cõsumit et cõputrescẽ facit coꝛp⁹ humanum:et macerat egritudie diuturna:et tunc eum moꝛte crudeli consumit. Item hieronymus.

Ciboꝛum diuitie si abundauerit ledunt.

Nẽ tales accipiamus cibos : quos aut difficulter digerere aut comestos magno patos et pditos laboꝛe doleam⁹ holerũ et pomoꝝ ac leguminuꝫ facilioꝛ apparatus ẽ:et arte ipendijsq̄ cocoꝝ ñ indiget:et sine cura sustentat hũanũ genus moderate sũpt⁹:q2 nec auide deuoꝛat⁹:qđ irritamẽta gule nõ hꝫ:et leuioꝛe digestiõe decoquit.nemo eni uino⁹ et duob⁹ cibis hisq̄ uilib⁹ usq̄ ad istomachatõeꝫ

sed nõ falcẽ in messem alienã mittere.vi.q iij.scriptum.

m Fame.necessitas famis excusat a furto:vt h et ex de fur.c.si q2 necessitas ñ hꝫ legẽ:vt.ꝟ.di.i.sicut,ppt necessitatẽ famis dauid comedit panes ,ꝑpositiõis.xxv.q.i.§.is itaq̄. Nã ꝑ necessitatẽ famis põt pr distrahere filiũ:vt C.de patrib⁹ q filios distr.l.ij.et est ratio:q2 in necessitate oĩa debẽt esse communia:vt.xlv ij.di.sicut hi. et maxime ciba ria:vt.ſ.ad.l. rbo.de iac.l. ij.§.cũ i eadẽ naui.in ſi. Itẽ q2 ipe dominꝰ ex pcepto tenetur pascere esurientem:vt lxxxvi.di. pasce. vnde talis fur iuste potest credere do minuꝫ hoc permissuruꝫ:et sic non deliquit: vt insti.de obl. que ex delic. na.§.furtuꝫ.ſ de fur.is qui.

n Quicqd. quasi i est meritoriuꝫ xxiij.q.vi.§. ex his.in prin. vl dic q id qđ ,ppt necessitatem fit:cito soluitur.i.solui d ꝟ .ceſſãte necessitate.i.q vij.qđ pro remedio.io.

o Nihil est curauit g̃sn⁹ aie:mõ vult curare cõpora.ꝟ.xv.q.i. non est.

p Voluptatẽ i. hilaritatem.

q Quod eni moꝛtẽ et c. arg. ex duob⁹ ꝯtrijs eundẽ seq effectum.

r Nẽ tales. laboꝛe. cũ bonis boꝛa ꝯsumat vicuꝫ longi tẽpoꝛis: extra de ce. cũ aplis.ad h inuitat monachos cum ipe monachus fuerit nõ alios:arg.xlij. di.ſi cogant.

s Deuoꝛat. h bꝫ i se cdꝫ aui de deuoꝛandi.

t Vino.l vno

u Nidoribus.nidor ppͤie dicit qdam odor carnium assatarum
x Remediantur.i.remedium habent.
y Et obesa.i.rotunda.
z Manere.nihil eni ē qḋ mutabilitatē nō sentiat:i anī.de ñ alie.
aut permu.non igitur coll.ij.⁊ quotidie recedunt de corpore nr̄o
quedā particu
le:⁊alie statim
succedūt.ff.de
iudi.proponebatur.
⁊ Uiuere ani
mam.i.hoiem
aiatum.⁊ ita i
parte intelligit
totū:ar.ꝫ.ff.d
euic.si dictum
§.i stipulatōe.
? Hypocrat.
vt dicit hypo
cras i āphoris
mis:repletōes
i vltio exsites
difficiles sunt.
ꝫ Quoꝝ vita
ad h comedē
debēt vt viuāt
non viuere vt
comedant.
a Sagina ē.
iuuenalis.Ge
niat agat ista
dies:stomachū
propera laxar
saginis.
b Regim⁹.
Articula
ri.i.gutta arte
tica q̄ fit in iun
cturis:⁊ qñqꝫ
fit in pedibus
⁊ dr podagra
⁊ in manib⁹ dr
chiragra:⁊ in
alijs mēbris si
militer dicitur
artetica.
c Proscripti
one.i.amissio
ne:vel qa ipsi
se priuabāt ci
bis cōsilio me
dicorum.
d Cōualuisse
ar.q̄ ꝯria ꝯrijs
curātur:de pe.
di.ij.c.i.
e Et puellaꝝ.
als epularum.
f Irridet.di
cens sic:Sper
ne voluptates
nocꝫ ēpta dolo
re voluptas me
pinguez ⁊ nitī
dū bñ.curata
cute vise:Cuz
ridē nolēs epi
curi de grege
porcum.
g Q Uelia di
es.ad

uētris oneratur.q̄ diuersitate car
nium ⁊ saporis delectatōe cōcipi
tur:cū uarijs nidorib⁹ fumāt pa
tine ad usū sui p explenda esurie
quasi captiuos trahunt.uñ ⁊ mor
bi saturitate nimia concitantur:
multiqꝫ ipatiētia gule uomitu re
mediant:⁊ qḋ turpit ingesserūt:
turpi⁹ egerūt.hypocras i ampho
rismis opimis docet:crassa ⁊ obe
sa corpora q̄ crescēdi mēsura iple
uerit:nisi cito ablatōe sanguis mi
nuāt:i paralisiz ⁊ pessima morbo
rū genera erūpē.⁊ icirco necessa
riā eē demptōez:ut rursus hēant
i quo possint crescē.non eīz manē
in uno statu potuit corpoꝝ nā:sꝫ
aut semp crescē aut decrescē:nec
posse uiuē aiam:nisi crescendi ca
pax sit.vñ galien⁹ uir doctissim⁹
itpres hypocratis:athletas quo
rū uita ⁊ ars sagina est:dicit i ex
hortatione medicine:nec uiuere
posse diu nec sanos eē:aiasqꝫ ita
nimio sāguine ⁊ adipibus quasi lu
to inuolutas nihil tenue nihil cele
ste:sed semp de carnib⁹ eructare
⁊ uētris igluuiē cogitare. Idez

Multoꝝ īfirmitates ieiūia sanāt

Regim⁹ quosdam morbo arti
culari ⁊ podagre humoribus
laborantes proscriptione bono
rū ad simplicē mensā ⁊ pauperes
cibos redactos cōualuisse.carue
rant eni solicitudine dispensande
dom⁹ ⁊ puellaꝝ largitate:q̄ ⁊ cor
pus frāgūt ⁊ animū.Irridet ho
rati⁹ appetitū ciboꝝ qui ꝯsumpti
reliquūt pñiam. Itē greg.vij.

Diebus sabbatoꝝ a carnibus ab
stinere debemus.

Uelia dies sabbati apō sāctos
pr̄es nostros in abstinentia
celebris ē habitus:nos eorundē au
ctoritatē sequētes salubrit admo
nem⁹:ut quicūqꝫ se christiane reli
gionis participez eē desiderat ab
esu carniū eadem die:nisi maiori
festiuitate interueniente uel infir
mitate ipediēte abstineat. Itez
fructuosus eps.

Monacho carnē gustare ñ licet.

Carnē cuiqꝫ monacho nec gu
standi nec sumēdi ē concessa
licentia:nō q creaturam dei iudi
cemus indignā:sꝫ q carnis absti
nentia utilis ⁊ apta mōchis esti
metur:seruato tamē moderamie

pietatis erga egrotos.qḋ siquis
mōchus uiolauerit:⁊ ꝯtra sāctio
nē regule usūqꝫ ueterē uesci carni
bus presumpserit:sex mēsiuz spa
tio retrusioni ⁊ pñie subiacebit.
Itē hiero.ad rusticū mōchum

De quotidianis opib⁹ mōachoꝝ

Nunqꝫ de manu tua uł oculis
tuis liber psalterij discedat.
dicat ad uerbū orō sine itermissi
one.uigilet sensus:nec uagis co
gitationib⁹ patēs corpus paritqꝫ
anim⁹ tendat ad dñm.iraz uince
patientia.ama sciam scripturarū
⁊ carnis uicia non amabis.nec ua
cet mēs tua uarijs pturbationib⁹
q̄ si peccatori insederint:dñabūt
tui:⁊ te deducēt ad delictū maxi
mū.facito aliqd opis:ut sēp dia
bolus iueniat te occupatum.Si
apl̄i hñtes ptātez de euangelio ui
uere:laborabant manib⁹ suis:ne
quēqꝫ grauarēt:⁊ alijs tribuebāt
refrigeria quoꝝ p spiritualib⁹ de
bebant metere carnalia:cur tu in
usus tuos successura ñ ppares?ł
fiscellam texe iunco:uel canistruz
lentis plecte uiminib⁹.feratur hu
mus.areole equo limite diuidant
In quib⁹:cum holeꝝ iactata fue
rint semina uel plāte p ordinē po
site:aque ducāt irrigue.Hic pul
cherrimoꝝ uersuū spectator assi
stas:Ecce supcilio cliuosi trami
tis undā Elicit.illa cadens raucū
p leuia murmur Saxa ciet:scate
brisqꝫ arentia tēperat arua.Inse
rant fructuose arbores uel gemis
ł surcul:ut puo p⁹ tpe laboris tui
dulcia poma decerpas.Apū fa
brica aluearia:ad quas te mittūt
salomonis prouerbia.monasteri
orum ordinē ac regiam disciplinā
i paruis disce corporibus.Texāt
⁊ lina capiendis piscib⁹.scribant
⁊ libri ut ⁊ man⁹ opet cibos:⁊ aia
saturet lectōe.In desiderijs aūt
est ois ociosus.Egyptioꝝ mona
steria hunc morē tenēt:ut nulluz
absqꝫ opere ⁊ labore suscipiāt:nō
tam propter uictus necessaria q̄
propter aie salutē:ne uagent per
niciosis cogitationib⁹ ⁊ ad instar
fornicātis irrł oi trāseunti diuari
cēt pedes suos.⁊ i sequētib⁹ gd er
go pibūt oēs q i urbib⁹ habitant?
Ecce illi fruūt suis reb⁹:mistrāt
ecclijs:audeunt balnea:unguēta

monentus.⁊ ita cōsiliū ē:nisi vbi cōsuetudo ē q abstineāt.tūc eni ē pceptū
est de ob.ieiu.cōsiliū.dic de illis vt dixi.ꝫ.di.iij.de esu.⁊.xij.di.illa.
b c Carnē.de abstinentia ⁊ studio monachorū duob⁹.c.interserit.
i Monacho.moniales vinū vt venenū fugiūt.xxxv.di.i palea vinolētū
k Uiolauerit.ex hoc colligit.h.q monachus factus episcop⁹ non dꝫ car
nes comedē.alij econt
cum absolutus sit:ar.
ꝫ.xviij.q.i.c.vno.
l N Unqꝫ.i.bonis
constitutis.ar.
xxxvi.di.siquis vult.
m Ad verbū.i.iuxta
verbū.s.vt mēs ⁊ intē
tio ad id qḋ dr dirigatur
ñ ad alia euagetur
vel ad verbū.i.nō trā
scursa nō transiliendo
sed tracti singula dicē
do.argu.ꝫ.c.non me
dio.ar.ad primum.ꝫ.
di.ij.renera.
n Aliqd.ꝫ.di.i.quā
do asit.ꝫ.xlij.distin.§.
i.ꝫ.ibi ad modicū.sed
illō itelligit sine pieta
te respectu corū p que
hētur vita eterna.lxxx
vi.di.non satis.
o Pulcherrimoruz.
s.ad hoc faciendū his
versibus ondit.
p Ciet.i.mouet.
q Scatebrisqꝫ.i.ebul
litionibus.Illud vir
gilij:ar.ꝫ.ꝫ.xxxvij.di.
legimus.
r Uel gemmis.gem
me dicūt nodi virgaꝝ
vnde flores ⁊ frondes
erumpunt.⁊ dicit lex
q quedam arbores di
cuntur gēmales:vt.ff.
so.ma.diuortio.surcu
lus ē nodus.truncus
vbi arbores inserunt:
ar.xxiij.q.iiij.ipsa pie
tas.
s Salomonis.dicen
tis:vade ad apem:⁊
disce quō opatrix sit:
⁊ castum opus faciat
t Lectiōe.⁊ dicit lex
q libert⁹ debet presta
re operas dominis di
uersis:qz pōt scribere
vni:⁊ custodire domū
alij.ff.de operis.liber.
dorum.
u Omnis ociosus.q
ritur egistus:quare sit
fact⁹ adult.In pmptu
cā est:desidiosus erat
ēt de renun.nisi cum
pridem.

x ¶ Non spernunt. peccant tñ ꝛ ep̄timio tradẽdi sũt. d. xxi. q. iiij. c. i
a i ¶ Noibus. de modestia clericoꝝ ꝛ sobrietate. iiij. c. continuat.
b ¶ Ut canonici regulares. nã canon nũcupat regula. di. iiij. canon.
c ¶ Incõposite, maxime qñ ꝛ si bonũ agat: penã meret. ff. de re mi. l. iij. §. in bello.

q: dixit lex: q si vir dat vxori margaritas extricatas: si ipsa perforauerit tenet. l. aq. ff. ad legẽ aq. si seru⁹. §. si maritus. sed illud ex audi cũ voluit in eã trãsferri dñium: alias si dat ei vnguẽta vel pecuniã ad ea emendã: tenet donatõ. ff. de do. inter vir. ꝛ vxo. q aũt §. i. idem ẽ si dat ei ornamẽta. ff. de au. ar. le. l. argento. §. ornamẽta

d ¶ In vno. i. epali sed
e ¶ Et dormiãt. d. di. xxxij. siq d. i. q. ij. sacerdos. s; h̄ d̃ rẽarib⁹. vl ẽ ꝯrogatũ. di. iiij. leges
f ¶ Audiãt. q: cõuiuiũ coꝝ n̄ dz eẽ sine lectõe d. xliiij. di. p reuerẽtia.
g ¶ Suis. al's cẽnt acc pbali. xciij. di. nulla.
h ¶ Ministris. i. plati q: sbditis ministrant.
i ¶ Nullus. ad anniuersariũ. d. xiij. q. ij. quia alij.
k ¶ Cogere. ar. ꝯ angli cos: vt ex̄ de vi. ꝛ ho. cle. a crapula.
l ¶ Uel tornatricibus. q̃ volunt vt torni.
m ¶ Nec laruas. ex̄ de vi. ꝛ ho. cle. qñ.
n ¶ Non oz. iussionẽ nec epm p̄t iussionẽ patriarche.
o ¶ Ad peregrinãdũ. vt. C. de epi. siqua per calũniam. in fi.
p ¶ Lr̃is. h de crucesignat⁹ q debẽt ire vltra mare vl' penitẽtib⁹. h.
p ¶ Lr̃is. i auc̄. d sanc. epi. § iterdicim⁹. ex̄ de voto. magne. nec etiaz puat⁹ aliqs pncipẽ ad ire põt sine auc̄te iudicis. C. de decur. siquis decurio. li. x. ꝛ q dicit iussionẽ itellige petitã ꝛ obtentã. Naz epo ꝯ dicẽte nec cl'ic⁹ nec laicus ire dz. xi. q. iii. qd ḡ. nec ad iudiciũ alti⁹ epi. ij. q. vi. n̄ l; de pe. di. vi. placuit. qd est ꝯ grãnũ: q dixit p. l. ff. d iu. l. ij. ꝛ. ff. de iurif. o. iudi. si ꝯuenerit. Scium q: leges n̄ dedignant sacros canones imitari: i auc̄. vt cleri. apud ppri. e. male eni de sui epi iudicio p̄sumit ꝛc. xi. q. i. placuit. ꝛ contumeliã fac iudici: q euz omittit ꝛ ad aliũ vadit ff. de recep. litigatores

nõ spernũt ꝛ oium flore uersant. Ad qd ẽt arte r̄ndi: ꝛ nũc breuit r̄ndeo: me in p̄nti opusculo nõ de clericis disputare sed monachuz istituere. Itẽ i li. v. capitulorũ

Absq; prelati sui licentia canonicas nihil agere licet.

In oibus igit ꝗtuz humana fragilitas pmittit decernim⁹ ut canonici clerici canonice uiuãt obsuãtes dine doctrinã scripture ꝛ documẽta sãctoꝝ patꝝ: ꝛ nihil sine lĩia epi sui ul' magr̃i eoꝝ incõposite gerẽ p̄sumãt. In unoquoq; epatu sil' manducẽt ꝛ dormiãt ubi his facultas id faciendi suppetit. Qui de reb⁹ eccl'asticis stipendia accipiũt: i uno claustro maneant ꝛ singul' dieb⁹ mane p⁹ hora ad lectionẽ ueniãt: ꝛ audiant qd eis iperet. ad mensã uõ sil'r lectionem audiant: ꝛ obediẽtiam s; canones suis ministris faciant.

Item ex cõcilio manetensi.

Presbri q sil' ꝯueniũt: ebrietatẽ ꝛ comessationes sũmopere uitent.

Nullus p̄sbroꝝ qñ ad anniuersariũ diẽ. xxx. ul' vij. uel tertium alicui⁹ defũcti: aut q̃cunq; uocatiõe ad collectã p̄sbri ꝯuenerint se iebriare nullaten⁹ p̄sumãt. nec precari in amore sãctoꝝ ul' alicui⁹ aie bibẽ uel alios ad bibenduz cogere uel se aliena p̄catiõe igurgitare: nec planct⁹ ul' plausus ꝛ risus icõditos ꝛ fabulas ianes ibi referre aut cantare p̄sumãt: uel turpia ioca ul' urso uel tornatricib⁹ añ se fieri patiat: nec laruas demonũ añ se fieri ꝯsentiãt: q: hoc diabolicũ ẽ: ꝛ a sacris canonib⁹ phibitũ.

Itẽ ex cõ. laodicensi.

Clericus uel laicus sine iussione epi non peregrinetur.

Non oz ministros altaris uel quoslibet cl'icos p̄t iussionem epi ad pegrinãdum pficisci. laicũ ẽt sine canonicis lr̃is⁹. i. formata sil'r nõ oz alicubi proficisci. Itẽ ex eodẽ.

Quibus spectaculis clericus interesse non debet.

Non mistros altaris ul' quoslibet clericos spectaculis aliqbus: que aut i nuptijs aut scenis exhibent interesse: s; añq; temelici igrediãt: surgẽ eos de ꝯuiuio ꝛ abire debẽ. Itẽ aug. ad possidoniũ ꝛ qui cũ eo sunt fratres.

Coloꝝ fucis m'lieres uti n̄ debẽt

Fucare figmẽtis quo uel rubicũdior ul' cãdidior uel uerecũdior appareat: adultina fallacia ẽ q̃ n̄ dubito ẽt ipos maritos se nolle decipi. qb⁹ solis pmittẽde sũt femine ornari s̄m ueniã n̄ s; iperiũ. Nã uer⁹ ornat⁹ maxie christianorũ ꝛ christianaꝝ n̄ tm̄ nõ ẽ ull⁹ fucus mẽdax: ueꝝ nec auri qdez uestisq; põpa s; mores boni sũt. execrãda aũt supstitio ligaturaꝝ: i q̃bus ẽt i aures uiroꝝ in sũmis ex una pte articul' suspẽse deputat: n̄ ad placẽdũ hoib⁹ s; ad suiendũ demonibus adhibentur. Itez ex symbolo ephesi. ꝯcilio ducẽtorũ epoꝝ: qd hitũ ẽ ꝯtra nestoriũ

Q: sp̄s sãct⁹ pcedit a p̄re ꝛ filio.

De spũ dicit dñs in euãgelio ille me clarificabit. Hoc rectissime sẽtiẽtes unũ christũ ꝛ filium nõ uelut alteri⁹ egẽtẽ gl'a cõfitemur a spũ sancto gl'iam ꝯsecutũ: q: sp̄s ei⁹ nec melior nec supior ipso est. Sed q: humana opa faciẽs ad demõstrationẽ sue diuinitatis uirtute ꝓprij spũs utebat ab ipso clarificat⁹ dr̄: eo q uirtus sua ul' quel; disciplina uniuq̃eq; clarificat: q̃uis ei; i sua sit sba sp̄s ei⁹ ꝛ itelligat in p̄sona ꝓprietas iuxta id qd sp̄s ẽ ꝛ nõ filius: attñ alien⁹ n̄ ẽ ab illo. Nã sp̄s appellat⁹ ẽ ueritatis: ꝛ ueritas xp̄s ẽ. Unñ ẽt ab isto simil'r sicut ex deo patre

z ¶ Contra nestoriũ. Casus: dicebat nestorius eps ꝯstantino. ꝛ ẽt greci dicũt sp̄m sanctum a solo patre ꝓcedẽ nõ a filio: qd volebant arguẽ ex vbis dñi dicẽtis. de spũ sãcto ille me clarificabit q a p̄re procedit. huiusmodi error extirpatur hic. Nã synodus itp̄tatur illa vba christi: ille me clarificabit ꝛc. ostẽdens sp̄m ꝓcedẽ a p̄re ꝛ a filio. In alijs etiã errauit nestori⁹ eps. xxiij. q. iij. qdam. vl'. nestoriani.
a ¶ De sp̄u. d. cum oĩa sacra i virtute spũs sancti pficiãtur: non rite ipsa sacra ministrãt: si i spũs sãcti processione n̄ recte sentitur: de qua subdit duo. c. d. di. ij. cũ oẽm.
b ¶ Clarificabit. i. opera q faciã i virtute ei⁹ manifestabit me hoibus.
c ¶ Sua. id est christi que est eiusdem sbãtie cum eo.
d ¶ Proprietas. id est discretio q: p̄sonalit ab eo est distinct⁹

q ¶ Proficisci. si autẽ cleric⁹ tãdiu absit q dubitetur an viuat an mortuus sit: desinit hr̄e liberã administrationem: insti. de vsu. §. q aũt.
r n ¶ Non oz. spectaculis. d. di. xxxiij. presbri.
s ¶ Aut scenis. qd sit scena: labeo diffiniuit. ff. de his q no. ifa. l. ij. §. vlt.
t ¶ Temelici. a temelo qd est publicũ: imo temelici dicũt: q mistrãt ludentibus. ff. de his qui no. infa. athletas.
u f ¶ Fucare. i. fingere. C. q res vend. nõ pos. l. i. versus: Si viciũ frontis alienus fucus inauret: Ula frõtis obit: cũ color hospes abit.
x ¶ In quibus. i. inter quas.
y ¶ Uirorum. i. a uiris date. sed videtur q nec in talibus teneat donatio:

e ¶ Alienus. i. aliud in ẽẽntia immo idem.
f ¶ Ueritatis. i. a veritate. i. a filio procedens
g ¶ Ex deo patre. mirũ est cũ ephesinum ꝯciliũ fuit in grecia celebratũ ꝛ de quattuor pncipalib⁹ sit vnuz: vt xv. di. canones. qño greci audent dicere s. s. a solo p̄re ꝓcedere: cũ hic dr̄ ꝯ. inducti tñ sunt ad hoc dicendum duabus de causis. s. quia christus loquẽs de ꝓcessione. s. s. solũ p̄rem nominat dicẽs: q a p̄re ꝓcedit. Item etiam q: in symbolo fidei apud eos edito simplicit ꝯtinet q a patre procedit nos addim⁹ filioq;. sed in si. symboli apud eos sub anathemate prohibetur: vt nullus de fide trinitatis aliud doceat vl'

aliter predicare q̄z ibi continetur audeat. vnde dicit nos anathematizatos qui ibi addimus filioq̄z. Sed christus ideo ita dixit: quia patri voluit attribuere auctez inspirandi. Itē in anathemate ponitur aliud pro contrario: sed non est contrarium sed idem: cū filius cum patre sit idem in substantia: ergo quod a patre procedit ⁊ a filio: ⁊ sic ñ addimus sed potius declaramus.

nisi intelligas opera operata. i. actus ipsos vel accidens qđ est in subiecto. Si intelligas opera operata secūm q̄ effectus est a sua causa: nil operatur vna persona: quod tota trinitas nō causetur: iuxta illud: actio displicuit passio grata fuit.

m Et amplius. alia expositio est.

procedit. deniq̄z hinc ipe spiritus etiā per manus sanctoruz apostolorum miracula gloriosa perficiens dñm glorificauit iesum christum postq̄z ascēdit i celū. Nam creditur christus natura deus existere per suuz spiritū uirtutes efficiens. Ideoq̄z dicebat: de meo accipiet ⁊ annunciabit uobis. Itē uidimus in libro de spū sancto contra errorez grecorum.

De eodem.

Saluator qui ⁊ ueritas est ait non eniz loquitur a semetipso hoc est non sine me ⁊ sine meo ⁊ patris arbitrio: q: inseparabilis ē a mea ⁊ patris uolūtate. ⁊ apls quia ex se non est: sed ex patre ⁊ a me est. hoc enim ipsum quod est ⁊ quod consistit ⁊ loquitur: a pr̄e ⁊ a me ille ē. ego ueritatez loquor ⁊ inspiro que loquitur: siquidē spiritus ueritatis ē. Dicere eniz ⁊ loq in trinitate non secunduz consuetudinem nostram: qua ⁊ nos sermocinamur ⁊ loquimur: accipiendum ē: sed iuxta formam incorporalium naturarum siue naturalium: ⁊ maxime trinitatis que uoluntatē suā ingerit i corda credentium: eorum cordibus inserit: q eam digni sunt audire. Liquid ergo ē dicere patrem ⁊ audire filiū uel econtra filium loquentem ⁊ audire patrē: eiusdem nature esse patrem ⁊ filium. ⁊ in pr̄e ⁊ in filio consensus est significatio spiritus sancti: q est spiritus ueritatis. ⁊ spiritus sapientie non pōt audire filium loquentem que nescit: cuz hoc ipm sit qđ profertur a filio. i. procedens deus de deo spiritus ueritatis procedens a ueritate ⁊ cōsolator manans de consolatore deo. Deniq̄z ne quis illum a pr̄is ⁊ filij uolūtate ⁊ societate discerneret: scriptū ē: nō enim a semet ipso loquitur: sed sicut audit ⁊ loquitur. cui simile est qđ de se ipso saluator ait: sicut audio ⁊ iudico ⁊ alibi: non potest a se filius facere quicq̄z: nisi quod uiderit patrē facientem.

Impendio: ac liberalitate Johānis Colonie agrippinēn. Johānisq̄z Manthen Gheretzen: ex illustri ac populosa germania originem ducētium: diuinus decretorum codex impressus Venetijs: accuratissime iterato emendatus per egregiuz ac clarissimū iuris utriusq̄z ꝯsultū dñm Petrum Albignanū Treciū Venetijs Sixto. iiij. sūmo Pon. anno. viij. Imperatore Federico. iij. Johāne mocenico inclyto Venetorū pncipe. iij. nonas Januarias. Anno salutis dñice M. cccc. lxxix. Laus deo.

b De meo. s. a me vel a pr̄e meo procedit. C. de sūma tri. l. inter claras. io.

i Saluator loquitur h̄ didimus ꝯtra grecos: q errori nestoriāi adherentes dicūt s. s. a filio non procedere: vt colligitur. j. c. v. hoc est enim ⁊ in arg. suam assumit auctoritatez domini dicentis: non enim loquitur a seipso: sed sicut audit loquitur. Exponit preterea qualiter sunt ista verba circa trinitatez intelligenda. s. dicere: loq: audire: quia aliter q̄z accipiuntur secundum consuetudinē qua nos loquimur. Tertio dicit q̄ spūs sanctus ñ pōt audire aliquid a filio qđ ipse nesciat.

n Quia ex se nō est. i. non procedit ex se. i. ex persona sua.

o Iuxta. sicut ⁊ ad iura corporalia restituitur qs nō antez ad incorporalia. ff. de usuc. sequitur. §. si viam. ⁊ ita aliter loquuntur leges ō bis q̄z de illis.

p Inserit. quia hoc ligdū ē hic esse ⁊c.

q Patrem. in euangelio tn̄ exponitur: pater dicit vel loquitur de filio. i. gignit filium pr̄ vel filius loquitur de spiritu sancto. i. inspirat s. s. filius audit pr̄em id est gignitur ab eo. spūs audit a patre vel filio id est inspiratur ab eo. ⁊ hec expositio vsitatior est q̄z ea que hic ponitur.

r Eiusdem nature. secundario. principaliter enim sic notatur personarum distinctio. immo principaliter nec ē ibi inuenire prius vel posterius. ⁊ omnia q̄ in trinitate personas distinguunt: essentiam innuunt ⁊ essentialiter intelliguntur ⁊ accipiuntur. vñ aug. non est deo aliud esse personā ⁊ aliud eē s̄bam: cum hoc nomen psona editum sit ad notandum distinctionez personarum.

k Inseparabilis. per hoc exaudit: q̄ insepabilia sunt opera trinitatis: vt. xxviij. q. i. fidelium. vt intelligatur de insepabilitate volūtatis ⁊ operationis. nam quod operatur pater operatur ⁊ filius ⁊ spiritus sanctus.

l Voluntate. quia vult. alias falsum esset q̄ gignit pr̄ non filius: comedit filius non aūt. s. s. ar. d. c. di. iij. c. vlt. Mihi eni videtur esse distinguendum inter opera operata ⁊ opera operantia: sed male:

s Discerneret. dicendo q̄ non pcederet ab eo.

t A semetipso. legitur i euāgelio. io. cū ve. pacly. sp̄s vita. ille vos doce. oēz vitatē. nō. n. loqtur a semetipo s; q̄cūq̄z audiet loqtur. ⁊ q̄ vē. sit anū. vobis.

u Sicut. i. intelligo ⁊ scio. dicitur eni filius scientia. ⁊ quicqd hz: habet a pr̄e ⁊ spiritus sanctus a patre ⁊ filio.

x Facientem. sepe solet filius similis esse patri. Item ⁊ magistro discipulus. xxiiij. q. i. cuz beatissimus. iohannes.

Bartholome⁹ Puteus Petro Albignano Trecio iurisc̃onsulto Clarissimo uti fratri dulcissimo salutem plurimã dicit.

Nuper ad me ueniens Johãnes de Colonia Agrippinensi orauit:obsecrauitq; ut meis precibus Decretorũ uolumen perlegeres:quod alias emẽdaueras:uidereſq; an a tramite prioris castigationis ipsius impressores in aliquo declinassent. Etsi in eo aliquid nota dignum reperires :quod rectius sonaret :instaurares. Mihi uero cogitanti te Decretales : Sextum : Clementinasque relegisse : equum uisum est : ut Decretorum quoq; codicem rursus expolires:ne formato corpori caput deesse uideretur. Tolerabilius nanq; est:ut aiunt: non incipere:q̃ incepta deserere. Igitur mi suauissime Petre unice dilecte:ut hanc prouintiam sedulo suscipias moneo:t hortor:cum ob multa alia:tũ ut toti rei.publi.christiane ornamento sis t cõmodo:hoc enim tendit ad summum decus stabilitatemq; sacrosancte roma. ecclesie : orthodoxe catholiceq; fidei nostre:que diuinis institutis in preclaro ipso opere clausis regitur:tum ut gloriari possis non modo te auctore ac procurante : uerum etiam iuxta iteratam emẽdationem tuam totius pontificij iuris codices bis impressos fuisse:quorum splendore eccl'a illustratur:quod nõ temere aliũ hoc factitasse:aut legimus:aut audiuimus. Tibi quoq; non parum conducet uolumẽ illud denuo perlegisse:ut quod familiare tibi sit:familiarissimum reddas:celebrem quoq; famam quam apud summos uiros omnesq; nationes christicolas uendicasti:t serues:t augeas Apud saluatorẽ deniq; ipsuz omnium bonoz̃ operũ remuneratorem:abundantiorẽ gratiam:perpetuãq; gloriaz cõsequaris: ubi cũ beatis euo fruaris sempiterno. Rez quoq; gratam:ac periucũdam feceris:nonmodo mihi:qui tui honoris laudisq; tue cupidissimus suz sed t Paulo Ruscono tuo:iurisc̃onsulto: uiro eqssimo:Ambrosio quoq; tuo germano unanimi :q̃plurimisq; alijs intima tibi necessitudine deuinctis:q oẽs ut hoc facias dep̃camur amici nostri tuiq; desiderio satisfacere cupientes. Quod preclarum facinus t presentes: t posteri celebrantes nomen tuum summis laudibus ad sidera tollent. Diu :t felicit̃ uale Patrie splendor:t iuris ornamentum :Venetijs .vi. Idus Junias. Mo. cccc. lxxix.

Petrus Albignanus Trecius suo Bartholomeo Puteo uiro integerrimo: diue Agathe Brixiano Preposito dignissimo sal.plu.dicit.

Suauissime littere tue Reuerẽde Pater:ingenioli mei uires diuturna mendosorũ librorum castigatione defessas:adeo recrearunt:instauraruntq;:ut fortiores soleto effecte sint. Prouintiamq; quam antea sepenumero recusaueram:utpote plurimum laborioſam:molestamq; leto aio subire coegerint :tum ut labores nostri:iuxta rationes tuas:christiane religioni utilitati sint:t ornamento:tum ut in relectõne diuini uoluminis doctior fiam:tum deniq; ut tuo amicorumq; desiderio satisfaciaz. Sed absit mihi gloriari:ut uerbis utar Pauli:nisi in cruce domini nostri iesu christi: in quo est salus uita t resurrectio nostra:per quem saluati t liberati sumus. hoc enim idem Paulus electionis nas prohibet. Qui eni gloriat̃:inqt:in domino gloriet̃. nõ enim qui se ipsum cõmendat:ille probatus est:sed quẽ deus cõmendat. Ego potiꝰ bñdicam dñm in omni tempore:sẽper laus eius erit in ore meo:q; non meritis quidem meis: sed ipsius bonitate pontificij iuris codicum castigationis sors super me ceciderit : qui t peccator t pusillus ingenio doctrinaq; sum. Quinterniones ergo ipsius decretorum uoluminis:quos litteris tuis ad me alligatos relegendos trãsmiseras:ad te expolitos remitto. Reliquũ ẽ uir optime: ut Nicolaũ t Jo.quibus seruande correctionis cura demãdata est: aliquando exhorteris:sedulo dent operam :ne ipsius libri compositores a nostre emendationis semita exorbitent:eamq; in hoc preclaro codice iprimendo diligẽtiã adhibeãt:quã alijs q̃plurimis ipressis illos ꝓstat p̃stitisse. Qõ si:ut confido:fecerit nõ dubito qn opinioni de me tue amicoz̃q;:ac desiderio Johãnis aggrippinẽsis liberalissimi satisfecerim:tuq; q doctissimꝰ es:t ceteri oẽs qui hoc opus celeberrimum lecturi sunt: non minus illius emendatione ac ornamento:q̃ suauissima eius lectione delectentur. Vale cleri patrieq; decus: t me Johanni Baptiste monacho integerrime uite uiro facundissimoq;:tibiipsi: ac reliquis qui nobis sunt beniuolentia copulati plurimum commenda: Padue.xi.calendas Augustas. Mo. cccc. lxxix.

a
Primum vacat
in nomine
captiuitates
que in eodem
sanguinis pa.
b
Concilio .viij.
cōsubstantialem
ponunt eze.
ad correctionez
epis spiritu
c
Inferiorum z
anno. AD
incūbant neqz
ad presbyterij
in ecclesia
d
Etiam non
debeant a
quantū potestis
magno timore
audite charissi.
e
Eliuendum est
bant tibi
vtrūqz enim
proficit aut
diuine ire
f
Sacerdos qdez
nec beatum
qz si veraciter
bigamus qcūqz
si presumpserit
g
Item calixtus
imputatur itaqz
accedas sic
econtra vero
prouinciales
b
Elidendum est
constitutē cardi.
vel leuitica
sponsus auferē
mansionis
i
Solicitum dqz
corripiantur
fructum boni
auxilio z
questionum
k
Subdiacono
confirmare
dixit modo
contegatis vt
regni potestatez
l
Conuertebant
sacramenta que
baptismus siue
chaistiani qui
suscipienda sūt
m
Ordinationes
valet ordinare
z a quo
correxisse
preposituras
n
Agitari
sancimus
aut ab ipso
Diligentia per
spiritus sancti
o
Siquis vīm
viribus carebit
dereliquit
constitutionib⁹
quorum fuerit
p
Et causam
quantum ex
accusatores
ciuitatibus non
vtraqz parte
q
Dānari
accusator z
procedit hic
socer inuitus
accusator vel
r
Est prelibatum
quidā episcop⁹
cum esau
eligenda que
intercessori
s
Nulla p̄cedenti
scismaticis
per singulas
quas deus
peculijs quinqz
item predium
t
Est vt
multas
quoz verecūdie
dimittamus
ecclesie ꝓspectu
u
Nunc queritur
res in ep̄atu
aut iniqua
eius propter.
inuentarium
x
Peculium
amici defuncti
non esse
quisquis
cohibeatur
y
Magis sit
vnde in
prescribere
interdicimus
ptātem accipiūt
z
De capellis
temporis oia
synodo vt
casu a
cōpetere
z
Septem annis
quia sub
carthaginēsis
licentiā mōchis
doctrinis
?
Ab administra
ergo iuuare
confessionem
in doctrina
parabat
⁊
Justum bellum
facultas de
partem qui
sicut non
necarent
aa
Interimat nec
tradidit Item
si homicidium
solum flagellari
et alie
bb
Abluatur
ingressus z
et quod
cum minimis
officio apud
cc
Quod timere
reseruentur
fiunt non
dd
Turpiter
scriptura
reconciliatoria
z qualitas
ee
Et lex
vouentes
triplex bonum
decessoris
decreta legalia
ff
Acutius vero
papa.c.iiij.
filios suscepisset
suas pauperib⁹
gg
Quidam vir
apud misericoz
ppter nuptiarū
incitati quod
istis tribus
hh
Eliciū fornica ꝺ
vsqzadeo inter
remēsis aīep̄s
cōdēnari nec
trālcendere
ii
Dei dimittit
audiret dicitur
siue in cute
et aliter
est quia
kk
Circūcisio non
domino ꝓmittē
per penitentiam
et simili
charitate negat
ll
Ena eadēqz
pium est
virtus baptismi
iudicium sed
mm
Delicta corrigē
arbitroz hec
sunt idem
psonam chaisti
suarum eum
nn
Contraxisse
sententia ac
illiciti coitus
meldensis
oo
Tertiam die
sacramentorum
item sother
et linteamina
contra se
pp
Tange petram
stephani
penitentis
sacramētū aque
euntes docete
qq
et dum
de arrianis
ꝓficere charissima
z̄.et infra
eccīe charitas

Finis.

Quoniaz inter cetera que utilia sūt: ꝑuidi legistis ⁊ canonistis qui ꝓpter tpis breuitatem seu libi ꝓlixitatem uel penuriaz studē in decretis nequeūt hoc op⁹ fore utile. Et quia que quis bene scit ita memorie ꝓmēdare nō potest quin ob liuioni tradant. ideo ego Johānes diacon⁹ hispanus ꝓfessor iuris canonici ⁊ ciuilis ad sūmariaz toti⁹ libi quā breuissime potui deo suū auxiliū ꝓbēte collegi. q flos decreti merito dici pōt. Et cū eo qñqz ꝓcordātias decretoꝝ ⁊ legum tā d̄ text. quā de notā ut mihi memorie occurrebant inserēdas decreui. Summaqz totius libri hec ē qa ꝑ partes diuisus est. Et ꝑma ꝑs ē diuisa in .c. ⁊ distinctiones. modos quaꝝ seu intentiones sigillatim ⁊ sūmarie in hoc ope declarabo. Secūda ꝑs est diuisa in .xxxvi. cās quaꝝ quelibet habet sub se certas et ꝓnumeratas species. quaꝝ oiuz solutiones ⁊ snie in h opere breuiter patefiūt. In hac secūda pte in .xxxvi. cā et quō inter ipsas cās inserit tractat⁹ de penitētia qui a quibusdam tertia ꝑs ipsi⁹ libi dicit. qō non plz qui in vij. di. est diuisus. quaꝝ mēs in hoc ope breuit claret ⁊ aperte. Tertia ⁊ ultima ꝑs est de ꝓsecratione diuisa in v. di. quaꝝ mēs hic sūmarie ꝑlibat. Sumāt itaqz dīl mei legiste ⁊ ꝛcretiste h donum sui amici. qō q̄suis exiguū ꝓmēdāduz tñ ab eis si memores erūt illi⁹ dicti. qō philosophus ait. Exiguuz munꝰ cū dat tibi paup ami cus ⁊c. Aliqui ponūt hic vsus. Lētū distinc. ⁊ vna cās sūt triadēa ⁊ sex. Pena tenz septē ō ꝓsecra q̄qz quiqz

Humanū genus duob⁹ modis regitur et cetera.

Tractatur⁹ in hoc libro magister gratian⁹ de iure canonico incipiēs quasdam iuris diuisiones ꝓmittit vsqz ad q̄rtaz di. In ꝑmis Prima qō cū auctorib⁹ sequētib⁹ pōit ⁊ ꝓbat d̄riaz que est inter ius diuinuz ⁊ hūanuz seu legem diuinaz ⁊ hūanam que est vsqz ad .i. di.

Prima di. ponit d̄riaz inter ius scriptuz ⁊ nō scriptum et docet certas exceptiones iuris. ꝑ quot modis sumit uel accipit apud canonistas.

Secūda di. ponit ⁊ ꝓbat d̄rias inter leges ⁊ plebiscita seu ꝓsulta. ⁊ de oibus habet⁹ meli⁹. ff. de iusti. ⁊ iure. et de legi. ⁊ ꝓsti. ⁊ sequen. per totum.

Tertia di. docet diffinitiones canonuz ⁊ d̄rias eoꝝ.

Quarta di. ponit ⁊ docet cām quare facte sunt leges ⁊ canones. ⁊ qualiter fieri ⁊ ꝓmulgari debeāt. ⁊ quod ō eis uel in eis ꝓmulgari ōbeat. de h nō. C. de legi. ꝑ to⁹

Quinta di. ponit ⁊ exponit d̄riam inter ius naturale et ciuile et cetera iura.

Secta di. querit vagando ex māz aliqstuluz ⁊ expōit superfluitatem nature que accidit hōi in somnis an ad peccatum imputetur.

Septima di. ponit qui fuerūt auctores iuris. ⁊ qualit incepit ius. ⁊ hoc melius. ff. de origi. iuris. C. de ve. inue. per totum.

Octaua di. ponit d̄riam int ius nāle ⁊ ꝓsuetudinez. ⁊ q̄liter ꝓsuetudo cedit iure naturali. et q ius naturale vicit alia iura. ⁊ de hoc ex de ꝓsue. per totū. ff. de le. ⁊ constit. l. de quibus. ⁊ l. sequentibus.

Nona di. ꝓbat q quelibet ꝓsuetudines debēt cedē iuri naturali. ⁊ q ius naturale ꝓiudicat humano .

Decima di. ꝓbat ꝓsuetudines ꝓncipū seu leges canonibus nō ꝓponi. vbi aūt euāgelijs atqz canonib⁹ ꝓcor dauerint oi reuerētia sūt digne. de h de secū. nup. c. fi. ⁊ de ope. no. nū. c. i. C. ō sacro. sanc. eccle. ꝓuilegia.

Undecima di. ꝓbat q ꝓsuetudo que nō obuiat legib⁹ vel canonib⁹ seruāda est. ⁊ q ꝓsuetudo prava cedit legi

Duodecima di. ponit q nō lz nouitatē inducē ⁊ alteri⁹ quā rom̄e ec. ꝓsuetudinē fuari. ⁊ q̄ ꝓsue. sit seruanda.

Decimatertia di. pōit q aduersus ius nāle nulla admittit⁹ dispēsatio. nisi forte duo mala vrgeāt. ⁊ necessariuz sit alterum eligi.

Decimaq̄rta di. querit ⁊ soluit vtz liceat nobis minora petā ꝓmittē ut alij graniora vitēt. ⁊ dicit q nō. ō h. xxij. q. ij. nequis arbitretur.

Decimaquinta di. ponit originez ⁊ auctem ecclīasticarū cōstitutionuz. ⁊ que opuscula sunt admittenda.

Decimasexta di. pōit q canones apl̄oꝝ sunt recipiendi et nō inter apocripha nūerandi. ⁊ gñalia ꝓcilia. ⁊ quoꝝ tēpoꝛe celebrata sunt. ⁊ quoꝝ auctas ꝓemineat.

Decimaseptima di. pōit q gñalia ꝓcilia nō sūt ꝓgregā da nec habent vim nisi auctē apl̄ice sedis.

Decimaoctaua di. tractat de ꝓcilijs archiepoꝝ in quibus tractab⁹ cāe antiq⁹. ut h docet. ⁊ ceꝛoꝝ plato⁹ maxie epoꝝ. et quo tpe celebranda sunt ⁊ quātaz vim hēant.

Decimanona di. docz ⁊ ꝓbat q ecclīastice epl̄e canonib⁹ contilioꝝ pari iure adequande sunt.

Uigesima di. ꝓbat q cleric⁹ romāoꝝ pōtificū ⁊ sacris canonib⁹ ꝓcilioꝝ eccl̄ie negocia t̄mināt. in q⁹ t̄minandis ptās ⁊ scia necessaria ē. ⁊ inq̄stuz ꝑmineāt decreta ⁊ canones expositiōib⁹ alioꝝ q sacraz paginā glosaue rūt. ⁊ sic an dicta expositoꝝ sacre pagine ꝑferant ꝓstitutionibus papalibus.

Uigesimaꝑma di. ꝓbat q sūt executores mīstri canonuz a maiori vsqz ad infimuz. ⁊ d̄rias mīstroꝝ locorū assignat ꝓbās q maior a minori iudicari nō debet. ⁊ ō ecclesiasticis ordinib⁹ et ipsoꝝ ordine.

Uigesimasecūda di. docet q int oēs eccl̄ias rōana obtinet ꝓncipatū. ⁊ q sūt q̄tuor ꝓtiarchales sedes. ⁊ de ordinatione maioꝝ ecclesiaꝝ ⁊ ꝓmatu ro. eccl̄ie.

Uigesimatertia di. ꝓbat ⁊ docet q̄lit qs mīster in ecclesia dei ꝓmoueri ⁊ ordinari debeat incipiēs a sūmo pōtifice usqz ad inferioꝛez gradū ul̄ ordinem q psalmista appellatur.

Uigesimaq̄rta ⁊ quīta di. ꝓbat qd ad epōs ⁊ qd ad vnū quēqz inferioꝛez ꝓtineat. ⁊ sic de clericoꝝ ordīatoꝝ examinatiōe. ⁊ q q ē epōs sine crimīe dz ee. ⁊ ibi incipit relata apl̄i missa ad timo. s h illo. c. nūc videduz. ⁊ q̄t mōis crimē accipit. q̄ regla aplica. xiij. bz capla. q̄ ꝓsequ⁹ usqz ad .xlix. di. ⁊ h ꝓsequ⁹ ꝓmū. c. in. §. nūc aūt per singulos circa ordinandos.

Uigesimasexta di. ꝓbat q ordinādi in epōs uel sacerdotem debēt esse vni⁹ vxoris viri. ⁊ q bigamia nō tollit ꝑ baptismum. sed peccata delentur ⁊ incipit ibi. ij. c. apl̄i. ⁊ de eo tractat usqz ad .xxv. di.

Uigesimaseptima di. ꝓbat q nolentes vouere ꝓtinenti am ad sacros ordines ꝓmouendi nō sint. assignās differentiam inter votum simplex ⁊ solēne. ⁊ q ꝓmoti ad sacros ordines nec ꝓbere matrimoniuz nec iam cōtracto uti possunt.

Uigesimaoctaua di. ꝓbat q clericis habē vxoꝛez non licet in eccl̄ia occidētali. addēs de subdiaconatu q olim ꝓhibit⁹ nō erat. ⁊ in qua etate ⁊ in quib⁹ ordinib⁹ ꝓmouendi sūt. et vtz laic⁹ in epm ꝓmoueri possit in. c. ō sua. ⁊ q laici de clericis etiā malis iudicare nō debent.

Uigesimanona di. ꝓbat per plura. c. q ex cā loco ⁊ tpe

cõsecrãdi sunt canones. per hoc intendens inducẽ ad cõcordiam multa capla que in trib⁹ premissis ꝓximis di. discordare videbãtur. quorũ quidã dicebant q̃ clerico licet habere vxorẽ .quidã a ꝓtrario asserebãt.

Trigesima di. ꝓbat extra in termis de eo qõ dicit ꝓxima di. q̃ ex cã interp̃tãdi sunt canones.

Trigesimaprima di. ꝓbat ꝛ ponit exẽpla i termis qualiter clerici ꝓtineri debẽt. ꝛ in fine ꝯcludit q̃ ab omnib⁹ est fuanda cõtinẽtia p̃ terq̃z ab orientalib⁹. et dicit q̃ cõtinẽtia clericorũ cepit ex tpe ꝛ ponit de cã ꝓtinẽtie ponens de supstitiõib⁹ quorũdã hereticoꝝ ꝓfugia ꝛ q̃daz alia detestantiuz.

Trigesimasecũda di. ꝓbat reꝓbãdo icõtinẽtiã ꝛ q̃ a clerico iꝓtinẽti nõ sũt audiẽda diuina officia. postea ꝓbat ꝓtrariũ ꝛ illud tenet. Item ꝓbat q̃ laic⁹ vxorat⁹ potest ex dispẽsatõne habere beneficiũ ꝛ de coha. cle. et mulie. tractat.

Trigesimatertia di. ꝓbat q̃ nõ solũ ille qui duas vxores habẽt ꝓmouẽdi nõ sũt. sed et ille qui vnaz vxorem habuit ꝛ alteram ꝯcubinã nisi ex dispensatiõe ul̃ vxorẽ tm̃ meretricem ad sacros ordines ꝓmouẽdi nõ sũt. ul̃ illi qui morbo epilentico uel demoniaco furore uel silꝫ q̃qz laborãt seruata distinc. ibidez posita in notatis.

Trigesimaq̃rta di. ponit q̃ oportet eꝑm vitare nimiaz familiaritatem domesticaꝝ ꝓsonaꝝ. ꝛ q̃ nõ licet venari et iteꝝ reuertiꝫ q̃ nõ lꝫ clerico habere ꝯcubinaz ul̃ vxorem meretricem. ꝛ si laico licet hr̃e ꝯcubinaz. i. vxorem nõ solẽniter ductam.

Tregesimaquinta di. ꝓbat q̃ ordinãduz in eꝑm oportet esse sobriuz nõ luxuriosum ꝛ nõ vinolentũ. ꝛ hoc j. di. xl. ꝛ ponit de pena ebriosoꝝ.

Trigesimasexta di. ꝓbat q̃ oportz eꝑz peritẽtez eẽ nõ solũ lr̃aꝝ peritia sed etiam secularium negociorꝝ dispẽsatione. ꝛ hoc vltimuz melius tractat in. xxxix. di.

Trigesimaseptima di. querit ꝛ ponit q̃ secularib⁹ lr̃is oportet ordinãduz esse eruditum. ꝛ vtꝝ liceat eas addiscere. ꝛ respõdet sic dũmõ nõ ad voluptatez sed ad eruditionez eas addiscat. ꝛ quare periculosa est ignorantia episcopis et clericis.

Trigesimaoctaua di. ꝓbat q̃ lr̃is debet esse eruditꝰ sacẽdos ꝛ canones ignorare nõ dꝫ. ꝛ vltimo reꝓbat ignorantiaz ponẽs q̃ volũtaria ignorãtia oib⁹ ẽ noxia. ꝛ si nesciat log bñ latinuz nõ ꝓpterea repẽdẽdus a scholaribus per. c. sedulo.

Trigesimanona di. ꝓbat q̃ scholarib⁹ ꝛ sacerdotibus necessaria est notícia secularium negociorꝝ ꝛ peritia. ꝛ q̃ nimia simplicitas repellit a ꝓmotione. ꝛ sũt ibi multa bona capla ad probanduz q̃ bona est scientia.

Quadragesima di. probat q̃ oportet eꝑm ornatuz esse moꝛib⁹ et vtutib⁹. ꝛ q̃ nõ locꝰ boiez sed bõ locũ sanctificat excepta aplica sede. ꝛ ibi incipit. v. c. aplice regule

Quadragesimaꝑma di. ꝓbat q̃ oportet eꝑm esse ornatum in incessu ꝛ habitu ꝛ cibis. de hoc de vita ꝛ bone. cle. deus qui.

Quadragesimasecũda di. ꝓbat q̃ oportz sacerdotem esse hospitalem ex de ꝓben. de monachis. ꝛ q̃ in hospitalitate nõ est habenda delectio ꝓsonaꝝ. Item q̃ debz eẽ pudicus. ꝛ ibi sunt. vi. capla aplice regule.

Quadragesimatria di. ꝓbat q̃ eꝑs dz hr̃e gratiã docẽdi ꝛ discretiõez ne aut tacẽda ꝓferat aut dicẽda taceat

Quadragesimaq̃rta di. ꝓbat q̃ nõ debet esse epus nec sacerdos nec clericus in ꝓmissationibus ꝛ ebrietatib⁹ nec in ꝓtuuijs. de hoc ex de vi. et ho. a crapula.

Quadragesimaquinta di. ꝓbat q̃ nõ debet esse eꝑus percussor hominuz nõ trascribilis sed pacens. de hoc ex d̃ sen. excom. vniuersitatis. ꝛ e. ti. in volũtate. nec ẽt per vim boies ad fidez trahẽ. de hoc ex de bap. et eiꝰ effec. maiores vltra mediuz. et q̃ in se disciplinam et misericordiam debet habere.

Quadragesimasexta di. ꝓbat q̃ litigiosus nõ debet eẽ eꝑus. et ponit in ꝓncipio vba nihil est impudentiꝰ arroguntia rusticoꝝ qui garrulitatem artem putãt. et parati ad lites in subiectos tumide intonãt qõ ex arroguntia supbie ꝓuenire manifestuz est. Item q̃ vsurarij ul̃ maledici ꝓmouẽdi nõ sunt. et est causa quare nõ debẽt eẽ epi. qa tales uel sunt adulatores uel detractores uel discordiam seminãtes. ut ex de cl̃i. maledi. per totuz de excess. prela. per totum.

Quadragesimaseptima di. ꝓbat q̃ cupidus ꝛ vsurarꝰ non ordinat ex de ꝓbẽ. cũ iam dudũ. ꝛ. xlviij. di. sicut bi. ꝛ q̃ necesse est q̃ eꝑus sit dispositꝰ bene domui sue ꝛ sciat suos corrigere quantuz in se est. ꝛ tractat in hoc di. xi. ꝛ. xij.

Quadragesimaoctaua di. ꝓbibent neophiti i eꝑos ꝓmoueri ꝛ q̃ ordinate ad ordines ascẽdendũ est. nã casũ appetit qui ad sũmi loci fastigia postposit gradibus ꝓ abrupta querit ascensũ. in. e. di. c. fi.

Quadragesimanona di. ponit casus ꝛ rõnes quare crimiosi ꝛ viciosi nõ debeãt in eꝑos ꝓmoueri q̃ in ꝓdicta regla aplorꝝ in ꝓdictis locis ꝓhibiti fuerant. dicit. n. aliq̃ nouim⁹ q̃ cũ is q̃ displicet ad intercedẽdũ mittit irati animus ad deteriora ꝓuocat. deiñ ponit. c. in q̃ demõstrat q̃ ceci ꝛ torto naso magno vel puo ꝓmouẽdi nõ sunt ꝛ q̃r ꝓmotus in eꝑm vl̃ ꝓlatũ viuẽ dẽat oñdit ꝛ sub ꝓpẽdio tractat. xij. c. aplice rle de qbus ꝓmisit.

Quinquagesima di. querit vtꝝ crimosi post pactã pñiaz in ꝓpriis ordinib⁹ remanere vl̃ ad maiores gradꝰ ascẽdere valeãt. ꝛ ꝓbat q̃ sic q̃qz ipso iure q̃qz p dispẽsatõez vt ibi nõ. q̃ est sup p̃n. di. ꝛ eius diffinitões fꝫ varias opiones. de hoc etiã de tẽp. or. c. fi. vltio tractat de homicidiis ꝛ publice penitẽtibus ad sacros ordines ñ ꝓmouẽdos. vt ex de biga. c. i. ꝛ hr̃ ex de homi. p totũ.

Quinquagesimaprima di. ꝓbat q̃ curiales ꝛ rõnibus obligati iudices ꝛ aduocati ꝓmouẽdi non sunt.

Quinquagesimasecũda di. tractat de clerico p saltũ ꝓmoto qui in ordine susceꝑto nõ ministrat nisi prius habeat ordinem quẽ obmisit. de hoc tractat ex de cleri. p saltũ promoto per totum.

Quinquagesimatertia di. ꝓbat quare curiales ꝛ aliter obligati ordinãdi non sunt.

Quinquagesimaquarta di. ꝓbat q̃ serui ꝛ sarraceni ꝓmouẽdi ñ sũt ꝛ iudei ñ possũt hr̃e mãcipia christiana.

Quinquagesimaquinta di. ꝓbat q̃ corpe viciati illegati bigami sortilegi serui ꝓmouẽdi non sunt ul̃ originarie ꝯditõnis nec solẽniter penitens bigamus ꝛ ceteri ꝛc.

Quinquagesimasexta di. ꝓbat q̃ ille qui est filꝰ sacerdotis non promouet si incõtinentiã parentũ sectat ꝛ nisi dispensatione habilis sit.

Quinquagesimaseptima di. ꝓbat q̃ qui baptizat i egritudine nõ ordinat quia eius fides non est volũtaria.

Quinquagesimaoctaua di. ꝓbat q̃ monachus non dꝫ assumi ad regimẽ ecclesie secularis nisi ꝑ licẽtia sui abbatis ꝛ consensu diocesani eꝑi. de hoc plene de capel. mo. c. i. ꝛ. c. sequenti.

Quinquagesimanona di. ꝓbat q̃ qui ecclesiastici disciplinis imbuti nõ sunt p ordinationẽ ad sũmũ sacerdo-

tiū nō aſpirēt vt ſic ꝑ gradꝫ fiat aſcenſus ſen ꝑ ordies.
Sexageſima di. ꝓbato ⁊ oſtenſo a.xl.di.§. nūc antē.q poſſit ad ſacerdotiū ꝓmoueri ⁊ q non. ꝓbat ⁊ docz ex qbus ordinibus in archiepz vl̄ ꝓpoſitū vl̄ epm ſint eligēdi.de hoc eꝛ̄ ō eta.⁊ qua.a mlt̄is.⁊ ō elec.cū i cūctis.
Sexageſimaprima di. ꝓbat q laici nō ſunt in epos ꝓmouēdi nel eligendi.ſed ꝑ ſingulos ordines ſūt eligēdi epi ⁊ ꝓbandi.ſed laici bene pñt poſtulari.et q electio eſt facienda de ꝓpꝛia eccl̄ia ſi fieri pōt. de hoc eꝛ̄ ō elec.cū inter.⁊.c.cū magiſtrū.et q ōꝛia eſt int̄ electionē et poſtulatiōez.ut in ſequēti.§.⁊ viſitatoꝛ no pōt de rebus eccleſie alienare in.§.cui.
Sexageſimaſecūda di. ꝓbat q electio epoꝝ faciēda ē per clericos nō ꝑ laicos qa popul⁹ docēd⁹ ē nō ſequēdus.de hoc plen⁹ de cauſa poſſeſſiōis cū eccleſia.
Sexageſimatertia di. ꝓbat q nullo mō laici debēt ſe ingerē electioni epoꝝ.de hoc de elec. gſqs.⁊.c. ſacro.ſed electiōes iam facte pñt eis ꝓſentari. Jtē q electio epoꝝ oz fieri.j.tres mēſes in qb⁹ ſedes vacauerit ⁊ a maioꝛi ꝑte capl̄i.de hoc eꝛ̄ de elec. ne ꝑ defectu. Et ponit ō donatione lodouici impatoꝛis facta ro.eccle.et de iuramēto qō impator ꝓſtat pape.
Sexageſimaq̄rta di. ꝓbat quo tpe et qb⁹ pñtib⁹ debēt epi ꝓſecrari.de hoc eꝛ̄ de temp.or.ſi archiepō.
Sexageſimaquinta di. ꝓbat q pñtib⁹ oīb⁹ ꝓuinciali bus epis uel ſe excuſantib⁹ debet epus ꝓſecrari ab archiepo.de hoc eꝛ̄. de temp.or.ſi archiepō.⁊ q ꝓmas ēt debet ꝓſentire ſi ꝓuincia habet ꝓmatez.de offi.oꝛ. duo in tex.et in nō.et q ſi oēs epi defuerint ius vniuerſitat̄ tradit vnum.
Sexageſimaſexta di. ꝓbat q archiepō ab oīb⁹ ꝓuincialib⁹ epis eſt ordinādus.⁊ q in ꝓſecratiōe epi ad ad min⁹ debēt tres epi intereſſe.
Sexageſimaſeptima di. ꝓbat q ceteri ꝓlati ⁊ coepi ⁊ ſacerdotes pñt ab vno ſolo epo ꝓſecrari uel ordinari.⁊ q ſolus epus pōt illū honoꝛem ꝓferre ſed nō ſolus auferre.de hoc eꝛ̄ de tranſla.c.ij.in ꝓn.
Sexageſimaoctaua di. ꝓbat q illi qui ſūt ordinati ab illis quos nō ꝓſtat eſſe epos itez ſunt ordinādi. Jtem de eccl̄ijs. de hoc rubꝛica de baptiſ.c.i. ⁊ de ꝓſecratiōe ecc.c.i.⁊.ij.⁊ quare coepi ſunt remoti.et q nō ſūt epi q ad min⁹ quā a tribus ſunt ꝓſecrati.
Sexageſimanona di. ꝓbat q ꝑma tōſura clerici ō manu abbatis ſuſcipi pōt.de hoc extra de ſup.ne.ꝑla.c.i.⁊ de eta.⁊ qua.cū ꝓtingat.nec ab epo alteri⁹ ciuitat̄ nec a ſuo abſolute clericus ordinari debet.
Septuageſima di. ꝓbat q clericꝰ ſine titulo ordinari nō debet.et q clicꝰ ñ pōt bñe niſi vnū titulū.ꝑ.c.ſactoꝝ de quo habet eꝛ̄ de elec.dudū.⁊ de eta.⁊ q̄li.eam te.
Septuageſimaprima di. ꝓbat q epus alteri⁹ ciuitat̄ pōt ordinare clicos alienos cū l̄ris ꝓpꝛij epi. de hoc eꝛ̄ de tempo.ordi.
Septuageſimaſecūda di. ꝓbat q epus nō oz dare l̄ras dimiſſorias ſuis clicis niſi rogat⁹.⁊ ponit formā ipaꝝ l̄raꝝ.de qb⁹ bēt de cleri.pere.ꝑ totū. et de cle.non reſi. fraternitati.
Septuageſimatertia di. ꝓbat qualiter littere formate et dimiſſorie fiant.
Septuageſimaq̄rta di. ꝓbat q clerici inuiti ordinandi ſunt ꝑ ſbtractiōez bñficioꝝ.eꝛ̄ de elec. cū in cunct̄i ultra medium.et de etate et qualitate.c.queris.
Septuageſimaquinta di. ꝓbat q die dñico debet epus cōſecrari ⁊ infra tres menſes. de hoc habet eꝛ̄ de tem. ordi.l̄ras.et q ceteroꝝ clericoꝝ ordinatiōes debēt fieri in ſabbato quatuoꝛ temporum.de q̄ eꝛ̄ de tēp. or.c. iij.
Septuageſimaſexta di. ꝓbat q̄re ꝑdicta quatuoꝛ tpa ſunt ieiunanda.et quibus temporib⁹ ſint celebranda.
Septuageſimaſeptima di. ꝓbat qualit̄ clerici ſunt per gradus ordinandi ⁊ de interſtitijs tēpoꝝ et de etate ordinandoꝝ uſqꝫ ad epm.
Septuageſimaoctaua di. docet qua etate ſunt ſacerdotes ordinādi.de hoc extra de elec.cū in cūct̄i ⁊ ō eta. et quali.per totum.
Septuageſimanona di. ꝓbat q electio ſūmi pōtificis fiēda ē a ſolis cardinalib⁹. de elec.licet.et vn⁹ō cardinalibus vtūēte aplico ō electiōe nō tractet.et ꝑ quē gradū qs ſit ꝓmouēdus in cardinalez et q̄ electio ꝑualeat.
Octuageſima di. docet in qb⁹ locis debeāt ꝑmates et pꝛiarche inſtimi.et in qb⁹ epi.⁊ q nō mlt̄uz oz diſtare vna ſedes epalis ab altera.de hoc eꝛ̄ ō ꝑuile.c.i.et quo tpe ꝑmates ſunt inſtituti.
Octuageſimaprima di. incipit ſub epilogo dare etiam q docuit a.xxv.di.de regula aplica.et de hoc tractat uſqꝫ ad.xvij.di.c.iij.et ſub epilogo alio ordine reiterat.c.ap. regule.et docet q ordinādus in epm oz eē ſine crimine nec clerici mulierib⁹ cohabitare. et in ipſa docet ꝑ qb⁹ criminib⁹ ſint ipſi ꝓlati deponēdi ⁊ in monaſterijs ponēdi.et an ipo facto fiāt depoſiti. de vi.⁊ ho.ꝑ totū.
Octuageſimaſecūda di. docet q epus bis q ſuis manibus laborare nō pñt ꝓuidere debet.et videt repetē illa vni⁹ vxoꝛis vi.ꝛ.et de ꝓtinētia clericoꝝ ⁊ de incōtinētia puniēda.et de pñia ⁊ diſpeñ.que cuꝫ eis fieri pōt.⁊ de fornicatiōis peccato ſeu alijs criminib⁹. de hoc extra ō iudi.at ſi.
Octuageſimatertia di. docet q ꝓlat⁹ nō ſolū ūnuis a peccato eſſe oz.ſz etiā peccāt alioꝝ ꝓſentire nō debet.qz erroꝛ cui nō reſiſtit approbat. de hoc eꝛ̄ de homici. ſic dignuz.⁊ nihil miſeri⁹ tali prelato.
Octuageſimaq̄rta di. docet q oz eſſe vigilās circa defenſionem pauperū releuationez oppreſſoꝝ ⁊ curationez monaſteriorū.et itez de mūdicia caſtitat̄ que debet eſſe in clericis.
Octuageſimaquinta di. tractat de hoſpitalitate clericoꝝ inq̄ſtuz eſt eis neceſſaria qa ſi ab eo inueniāt alieni iure prohibent ordinari. eꝛ̄ de ꝓben.cū iam dudum.
Octuageſimaſexta di. ꝓbat q epm oz eſſe doctoꝛem ut ſciat corrigere ſubditos.et q doctrina ſua debet preferre ſacrā ſcripturā nō l̄ras ſeculares. Jtez liberalem patientib⁹ neceſſitatem nō tñ biſtrionib⁹. Jtem non ꝑ cuſtoꝛem.nō venatoꝝ.clemētez ⁊ cōpati calamitatib⁹ nō credere facile.opib⁹ illicitis nō inſtare.nō turpis lucri cupidus ſit.ſubueniat viduis pupillis ⁊ oppreſſis. nec ad vindictam facilis.
Octuageſimaſeptima di. ꝓbat q viduis orphanis et oppreſſis epus debet dare ſubſidium et pupillis.
Octuageſimaoctaua di. ꝓbat q clerici cupiditat̄ cauſa negociatores eſſe nō debēt.ſed pietatis cauſa curam orphanis ⁊ viduis impēdere.eꝛ̄ ne cle.uel mo.c.i.ō vi. et ho.cle.c.fi.
Octuageſimanona di. ꝓbat q ideo oz epm eſſe domui ſue bñ ꝓpoſituz.ut ſciat in diſpēſatione reꝝ eccl̄ie regulam eſſe obſeruādaz.q ſingula officia ſingulis ꝓmis cōmittat.⁊ q iconomuz uel vicedñm bñe debet. ⁊ q ꝓ pinqs uel fauoꝛe ſibi ꝓuct̄i nō cōmittat eccleſiaſtica officia.ſed ſint diſtincta ſacramenta dei.
Nonageſima di. ꝓbat quare religioſus ordinādus ē

et qualiter litigiosi corripiēdi sunt et nō ordinādi.et cēt oblatiōes nō sūt recipiende murmurās et ꝓristās.

Nonagesimaprima di. ꝑbat q̄ clerici teneāt dicē horas suas.et q etiā si sibi sua bñficia nō sufficiāt possint sibi querē necessaria artificiolo suo licito.de hoc extra ne cle.uel mona.c.i.

Nonagesimasecūda di. ꝑbat q magis corde q̄s voci bus cātandū est in eccl̄ia dei et nō cū organo uel melodijs ut pplm delectet.sz ꝑriū ō ꝓsuetudine seruat. Itez q epi si nō recipiūt a diocesi sua pñt in alijs suis paro chijs officiū p̄sbyteri exercere et ꝑpria officia t bñficia retinere.quousq̄s recipiant extra de elec.cū in cūct.

Nonagesimatertia di. ꝑbat q obedientiā inferiores maiorib⁹ debēt.et q nullus debet cōicare inimicis romane eccl̄esie. Item oēs epi qui sūt ꝓpinqui ei debēt eam semel in āno visitare p se.ceteri vo p nūcios.ex de iureiurā. ego.n. reliqui minores in eccl̄ia semp debēt subesse maiorib⁹ nisi minor locū maioris teneat uel tenuerit.extra de ma.t obe.c.ij.t.c.statuim⁹.t quāta differētia sit inē p̄sbyteros t diaconos.t quāta inē epos et presbyteros.

Nonagesimaq̄rta di. ꝑbat q maior in officio pōt committere minori vices suas.ita q legati sedis ap̄lice impediendi nō sunt.t impedītes sūt excōicādi.t quā potestatem habet archidi. sup p̄sbyteros parochialium eccl̄esiarum.

Nonagesimaquinta di. ꝑbat q etiā p̄ntib⁹ epis possunt p̄sbyteri q̄nq̄ ei sōditi sacra misteria celebrare et p̄dicare.t q olim idem erat p̄sbyt̄ t epos.t qualit̄ ip̄i epi ō beant a suis clericis reuereri qa in eccl̄ia debēt sedē epi in sublimiori sede.sz in domo sunt ei⁹ socij.t p̄sbyteri chrismate pñt vngere infirmos.

Nonagesimasexta di. ꝑbat q laicis etiā imperatorib⁹ nō est aliqua tributa facultas ordinādi aliquē ul̄ iudicā di de reb⁹ eccl̄esiast̄.t qualit̄ sacerdotiū t imperium sint distincta ab ipso deo.de hoc ex de iudi. nouit de ma.t obe.solite.t de donatione cōstantini.

Nonagesimaseptima di. ꝑbat q p̄cib⁹ eccl̄esie imperator et ceteri p̄ncipes pñt in p̄sumptores aiaduertere et eccl̄esiam iuuare.de hoc in.c.i.de offi.ordi.

Nonagesimaoctaua di.oñso sup̄ qualit̄ t qui sint in clericos ꝓmouendi. ponit qualit̄ clici pegrini t vltramarini sine testimonio.v.epos recipiedi nō sūt.de hoc extra de cle.pere. per totum.

Nonagesimanona di. docet itez t plen⁹ de p̄matib⁹ et p̄rate eos qualit̄ solo nōie differūt a p̄triarchis t maiores sint epis.de hoc ex de offi.ordi.duo.t de diuisione ꝓuinciarum aliquid dicit.

Centesima di.tractat de pallio t vsu ei⁹.de quo habet̄ de elec.significasti t.c.q̄ sicut.t de transla.c.ij. de vsu pal.per totum.

Centesimaprima di. ꝑbat q vna ꝓuincia nō dz diuidi in duas.de hoc ex de p̄ben.maiorib⁹.nec vna ꝓuincia dz habē duos archiepos.Et finit p̄ma ps decreti. Deide ordinat cās.in quaz p̄ma de simoniaco et ordinationibus tractat eo q̄ d elec.ecclīastica.t de ordinib⁹ sup̄ sufficienter monstratuz erat.

QUidam bñs filium obtulit cū beatissimo cenobio exact⁹ ab abbate et fratrib⁹.x.sol.soluit. Hec est p̄ma causa tractās de simonia.qō inter cetera crimina maximū est t in sequētib⁹ duab⁹ cāis de criminalib⁹ tractabit similiter p̄mittens gratian⁹ has tres causas criminales

Et habet hec cā.vij.qōnes et incidētia quedā ex simoniam more suo inserēs. In p̄ma querit̄ an sit peccm̄ emē spūalia.gratian⁹ p̄mo allat ad ꝓbādum q sic usq̄s ad.§.sed obijcit̄. Ibi in ꝓriū obijcit t tres facit obiectiones quib⁹ rñdit.t rñsiones auctorib⁹ ꝑbat.pbās q ordinatiōes ab hereticis facte dūmō in forma eccl̄ie tenēt distinguēs in.§. signo.inter sacramētum necessitat̄ t sacramētum dignitat̄. t eam ꝓsequit̄ usq̄s ad.§.ex his.ibi tñsfert se ad hereticos t ō eoz sacramēt̄ varie ꝓstat usq̄s ad.§.ꝓstat.ibi ad p̄ncipale ꝓpositū redit.t tractat de simonia usq̄s ad finem qōnis.t de hoc ex de simo.p totum.t de renū.nisi cū p̄dem sup.§.ij. Probat etiam q̄liter simoniaci remanēt in ordinib⁹ suis dispēsatiue t q dam nō.t in tractatu de hereticis tractat incidenter ō baptismo t ei⁹ effectu.de hoc ex de baptismo p totum t de eucharistia.de quo ex de cele.mis. p totū. Tractat etiā incidenter q nō sūt sacramēta in peccatorib⁹ p̄lat̄ despicieda usq̄s ad.§.duo aūt.de quo ex de vi.t ho.cle.vra deinde accedit ad ꝓbādū p.c.quidā di cūt.t.§.obijcit̄ q baptisma t ordines bene ꝓferūt̄ ab heretico dūmō in forma eccl̄ie sed nō ad effectum uel executionem nisi ignorant̄ recipiant̄ qa tūc bene quo ad executiōez t effectum ꝓferūt usq̄s ad.§.ꝓstat. Et.§.ꝓstat usq̄s ad.§.sit ꝑbat̄ q ꝑ nullo sacramēto recipi pōt peccm̄a.medū pro ordinatiōe.de quo ex de simo.nō sat̄.t.e.ti.cū in eccl̄ie et.c.cū sit romana. Postmodū distinguit inē illos qui scienter a simoniacis ordināt̄.et illos qui ignorant̄ t de pena t ignorātia eoz i.c.statuim⁹ ꝑbās in.c.ordinationes.q̄t mōis simonia ꝓmittat̄ qa aliud ē mun⁹ ab obsequio tē.t in.c.sūt nōnulli.dicēs ad finem qōis q q ab ordinādo uel eligēdo recipit peccm̄iaz uel dat puniri dz sicut qui ꝓmittit peccm̄iaz ob accusandū ul̄ ob iudicandum uel ob testimoniū ferēdū ul̄ nō ferēdum punit̄ q̄i simoniam cōmittat.ut.i.q.iij. videntes.

Secūda.q.querit̄ vtz ꝑ ingressu monasterij peccm̄ia sit exigenda uel etiaz exacta p̄soluēda.docet̄ q nō.oñdēs p̄mo q eccl̄ia nō debet ꝓferri nisi p̄modos ei p̄stituat de hoc ex de cc.edi.c.penul. si tñ aliqd sine petitione fuerit oblatū recipi poterit.de hoc ex de simo.etsi qōnes in auc̄.de sanc.epi.§. siqs aūt clericos. Probat insup q beneficia eccl̄esiastica nō sūt dāda diuitib⁹ sed pauperibus p.c.cleros t.c.pastor qui al's vī vinat bz t bñficium eccl̄ie receperit sacrilegiuz cōmittit t indicium sibi manducat t bibit.

Tertia.q.querit̄ an ingressum eccl̄esie ul̄ p̄bendā emē sit simoniacū.docet̄ q sic qa nec spirituale nec spirituali annexuz emere lz.nisi in casib⁹ de quib⁹ hēt ex ne p̄lati vices suas querelā t hic in nō.p̄ma t sup.c.ij. Item de pena taliū ementiū t vendētiū oñdit. docet etiā q si iudex ꝑ iudicādo pecūiaz receperit simoniā ꝓmittat.p c.vendētes.de h ex ō vi.t ho.cle.cū ab oi. t Imo sup c.nō solum.

Quarta.q.querit̄ an p̄mum crimē filio ipute.t̄ q̄ eo ignorāte ꝓstat esse admissuz.docet̄ p̄mo q ignorātia excusat mīs auctorib⁹ nisi filij imitent̄ vicia p̄ma ul̄ nisi q̄stuz ad eos puenit.ex de renū.nisi cū p̄dez ultra medium de usur̄ tua.distinguēs in.§. notādū inē ignorātiā iuris t facti t iuris ciuilis t mālis. de hoc habet̄ ex de epi.qui re.epi.c.i.

Quinta.q.querit̄ an liceat ei esse in eccl̄ia uel fugi eo ordine quē sic p̄ma peccm̄ia est assecut⁹. ꝑbat̄ q sic dispēsatiue renūciando ep̄atui.de h ex de simo.nobis. t p̄t etiam ꝓmoueri illi ignorāte. t etiaz dicēduz est si per

vim etiam artet simoniam intercedere.ut in.c.finali.
Sexta.q.querit vtz illi qui ab isto simoniaco ignorã ter ordinẽ receperũt sint abijciẽdi.rñdet q nõ p c.siqs qõ est in ꝑma.q.hui⁹ cãe siqs a simoniacis. Itẽ docet in eadẽ qõe q dare aliqd ut eligat uel ut electio ei⁹ cõ firmet simoniacũ ẽ p.c.sicut is inuit⁹.t.C.de epi.t cle. si quenquam .
Septima.q.querit an iste renũcians sue hereſi sit recipiẽdus itez in epali dignitate suadẽte ecclie necessitate uel utilitate t ibi sup.§.nisi rigor tractat de dispẽsatiõe ad plenũ tractat etiã õ hereticis qñ reuertũt ad ecclias et qualiter t sb qua forma recipiẽdi sũt. t q necessaria est qñqs dispẽsatio p.c.dispẽsatiões ad finez ꝓbat qlit ordinati ab eccliа sint ab hereticis recipiẽdi.ꝯcludẽs p c.fi.q cetera crimina respectu simoniace prauitat⁹ p nihilo reputantur .de hoc extra de simo.c.tanta

QVerit quidam epus delapsu carnis tẽ. Ista cã hz viij.q. In.ꝑma.q. tractat qualit circa iudicia et cãs i occultis.et qualiter in notorijs sit ꝓcedendus
Secũda.q.tractat q spoliat⁹ ante restitutiõez suis spoliatorib⁹ rñdẽ nõ cogit.t de hoc ex de or.cog.
Tertia.q.tractat qua pena feriẽdi sũt calũniatores t õ abolitiõib⁹.õ hoc ex de accu.sup his.t õ collusiõe.
Quarta.q.tractat quot testes in qualibet cã sufficiãt.õ hoc melius õ testib⁹ p totũ ti.t ꝑsertim in.c.licet.
Quinta.q.tractat de purgatiõe canonica et vulgari.de hoc melius extra de pur.canonica t vulgari.
Sexta.q. tractat qualiter et qñ sit appellandum.de h extra õ appel.t.C.t.ff.et in aucten.
Septima qõe ꝓbat q laici ꝛ clericos in accusatiõe regularit audiendi nõ sũt.nec inferior cleric⁹ ꝛ maiorem de hoc ex de hereticis excõicam⁹ de testi. decetero t õ accusa.c.i.
Octana.q.pontif qualiter accusans se dz subscribẽ et libellũ formare.de hoc ex de ꝓcu.c.tue.

QVidaz epus de ꝓpa sede deiect⁹ tẽ. Hec est tertia cã in qua tractat in sui ꝓncipio de restitu. spo.et habet.x. qões In ꝑma qrit an restitutio sit dãda oib⁹ spoliat⁹ ꝓbat q spoliati restituẽdi sũt añ ingressum cause ꝓncipalis.de hoc extra de restitutiõe spo.per totum.
Secũda.q tractat de inducijs q debẽt dari ipis restitutis.iã anteqz ad iudiciũ reuocent .t dic hodie q sũt arbitrarie.docet in fi.q cũ agit ꝛ platũ de dilapidatione interim dz more tutoꝛ uel curatoꝛ ab officio suspẽdi.de h ex õ offi.dele.venerabili et õ simo.lz beli.
Tertia.q. ꝓbatur q inducie sunt dande postquam ad iudicium sunt vocati.
Quarta qõe ꝓbat q infames t nõ legitime cõuicti ad accusatiõez admitti nõ debẽt.t gñaliter qui admittẽdi nõ sunt ad accusationem.
Quinta.q.tractat q testes de domo actoꝛ ꝓducẽdi nõ sũt.et etiã de suspect⁹ iudicib⁹ tractat t õ testib⁹.t qui a testimonio t accusatiõe repellant. de hoc ex de accu.c. i.et de testi.c.fi.
Sexta.q. ꝓbat q actor debet sequi forũ rei.et q nemo de ꝓuincia in ꝓuinciã dz in ius vocari.sz hec.q.plene examinat ex de foro ꝯpe.p totũ.t de rap.c.i.t q epi õ ponẽdi nõ sũt nisi aucte pape.t q alij iudices uel ꝑlati vocati sunt in ptez solicitudinis nõ in plenitudiez ptãs
Septima qõe querit q criminosi t infames iudices alioꝛ ee nõ debẽt nec aduocati.et sup hoc inducit totũ titulũ.ff.de postu.t.C.tñ dñi in administratiõe tolerãt nõ põt eoꝛ iudiciuz declinari .et de h plen⁹ de postu. C.t.ff.t ex de rescrip.scisitatus.
Octana.q. ꝓbat q qñ ad ipm deponẽdũ accusat eps ad min⁹ debẽt inesse.xij.epi cuz metropolitano ut assessores nõ ut iudices.de hoc ex õ re iudi.c.nõ potest.
Nona.q.docet q accusatoꝛ ꝛ accusatũ absentẽ ut testi in absentia illi⁹ ꝛ qnẽ deponit audiendi nõ sũt. t qualit testes de quib⁹ deponẽ debẽt sunt instruẽdi.de hoc ex de testi.c.i.
Decima qõe ꝓbat q testis uel accusatoꝛ q deferũt in vno casu in alio audiẽdi nõ sunt qa ꝑsumũt calũniosi de hoc extra de accu.cũ.p.
Undecima qõe ꝓbat q in criminib⁹ reaccusatio nõ hz locũ nisi in casibus.de hoc melius.C. qui accusare nõ possunt.l.i.t.l.negãda.et ex de iudi.at si clerici.

QVidam excommunicatus tẽ. Hec est ãrta cã t habet vi. qões. In ꝑma querit vtz excõicat⁹ possit aliquem accusare.et probatur q nõ.de hoc extra de iudi.intelleximus.
Secũda et tertia qõ insimul examinãt.et tractãt qui t quales qua etate debeant esse testes et qualiter examiari debeant.de hoc plen⁹.ff.t.C.de testi.et extra õ testi. per totum.
Quarta.q.tractat q in iudicio quatuoꝛ ꝑsone sunt necessarie.et q alius debet esse accusatoꝛ et ali⁹ testis.t q inscriptio in accusatione ꝓcedere dz nisi in casib⁹ de q bus ex de vbo.sig.fozus.et de accu.super his.
Quinta.q.tractat q si accusatoꝛ ad diem ut terminuz sibi assignatũ nõ venerit põt excõicari.de hoc ut lit.nõ ꝓtesta.per totum de vbo.sig.ex parte.
Sexta qõne tractat q illi qui ab accusatiõe repelluntur si suam ut suoꝛ iniuriaz ꝓsequũt bene admittũt.de h extra de testi. decetero.

TA infamia cuiusdaz epi charta accusatoris inscribit tẽ. Hec ẽ gnta causa.et habet quinqz questiones.
In ꝑma qõne tractat qua pena feriendi sunt qui libellos famosos in occulto ꝛ aliquẽ scribunt de hoc.C.de fal.libel.per totum.
In secũda.q. ꝓbat q reus edictis legitimis dz vocari ad causam anteqz in eum sñia ꝓdẽnatiõis ꝓferat.de h ex de dolo t ꝓtu.per totũ.et de ma. et obe.inter q̃tuor ff.de iudi.l.ad pemptoꝛũ cũ.l.sequenti.
Quarta qõne ꝓbat q epus absqz synodali audientia et anẽte aplica ꝓdẽnãdus nõ est.et cũ fuerit in synodo debet mittissima relatiõe vboꝛ factũ suũ ꝓponẽ non indiscretis vocib⁹ ꝓstrepẽ.qõ si fecerit dz de concilio expelli ut exeat iurgium cũ eo.
Tertia qõne ꝓbatur q in criminalib⁹ cãis non põt inuenire procurator.nec ad allegãdum cãs absentie.de h pleni⁹.ff. de ꝓcura.ꝓmuz.§.publice ex de accu.veniẽs
Quinta qõe ꝓbat q nõ debet aliqs reputari inimicus eo q accusat qa nõ ois qui osculat est amic⁹. t nõ ois qui vberat est inimicus.
Sexta qõe docet qua pena feriendi sũt accusatores q nõ ꝓbãt qõ intendũt.de hoc tractauerat.i.q.iij.

OVo fornicatores et ifamia notati tẽ. Hec est sexta cã.t hz quinqz qões In ꝑma tractat an infames t criminosi ad accusatiõez epi sunt admittendi.et respondet q nõ nisi forte in exceptis criminibus .puta in

simonia uel in crimine lese maiestatis ⁊ hereseos. ⁊ ostē dit q maiores a minoribꝰ accusandi nō sūt nec iudicā di.ga nō est discipulus supra magistrū. ⁊ ponit q sint infames. ꝓbās q qñqz detractio lz in se mala sit a deo ꝑmittit ne in superbiam eleuet qñqz.

Secūda qōne ꝓbat q nō credit epō soli si dicere uo luerit aduersariū suū criminosū uel q hoc ei ꝓfessus fuerit. de h ex de testi. lz ⁊ de offi. ordi. si sacerdos.

Tertia qōne ꝓbat q nō licet epō accusato ire ad archi epm alterius ꝓuincie qa nō pōt eū ligare uel soluē nisi in casu ex de rap. c. i. ⁊ ibi ꝓbat que dicat ꝓuincia. ⁊ quot epos debet habere.

Quarta qōne ꝓbat q si ꝓtingat epos ⁊ archiepm discordare in iudicio istius epi accusati q archiepus vicie ꝓuincie cū aliqb de sua ꝓuincia epis euocādus ē. ut cū eis qō dirimat. uel si ꝓuincia hz ꝑmatē recurrat ad eum. quoz quidez sniam tenebit nisi ad superiorez fuerit appellatū. de hoc ex de re iudi. c. fi.

Quinta qōne ꝓbat q deficiente accusatore reꝰ nō ē eo gendus ad purgationez nisi fuerit infamatꝰ qa accusatore nō ꝓbante ⁊c. ex de accu. cū. p. ⁊ de pur. ca. p totū de simo. de hoc in fi. ⁊. c. sequenti.

Quidam longa egritudine gra

uatꝰ ⁊c. Hec ē septima cā. ⁊ habet duas questiones.

In ꝑma qōne tractat de clerico egrotā te. In sui ꝓncipio ponit q in ecclesia sua alter assumendus nō est q̄stocūqz sit tpe infirmꝰ immo scismaticus dicit qui se ad hoc ingerit usqz ad. §. ecce. sed eo pereunte forsan infirmitate grauato subrogetur alius ei uel detur ei coadiutor. ⁊ siqd deficit in medio misse alius sacerdos q debet ei assistere cōpleat sacramētuz. Itē q epi uel ceteri prelati nō debēt deserere ecclesias suas ⁊ ire ad alienas. de h de cle. egro. ⁊ de cle. nō resi. p totū. ⁊ de trisla. quāto. Item q nō debet eis ꝑcūi ꝓstitui ponēs casus quib prelato viuēte pōt alius substitui. de quo habetur extra de renū. nisi cū pridem. ⁊. c. post translationez.

Secūda qōne ꝓbat q epus exquo renūciauit ⁊ alius substitutꝰ est postea epatuz suū recuperare nō pōt celebrationez missaz si causa infirmitat dimiserit valitudine recuperata exequi nō prohibemus.

Quidaz epus agēs in extremis

⁊c. Hec est octaua causa. ⁊ habet quinqz questiones. ⁊ hec causa habuit ortuz ab illo. c. qō est. ū. causa ꝓxima. q. i. petisti vbi fuit cōcessum cuidam epo sibi eligere successorez.

In ꝓma qōe ꝓbat q nullꝰ prelatꝰ debet uel pōt sibi eligere successorem qa ecclesia dei iure hereditario possideri nō debet. ⁊ de hoc usqz ad. §. bis oibꝰ. de hoc ex de si. presby. ꝓquerente. Deinde quedam adiūgit ad electionem pertinentia ꝓbās q electꝰ electionem nō dz respuere. ⁊ qualiter eligi debeat. de q̄ habet. C. de epis. ⁊ cle. si quē q̄s. ⁊ de renū. nisi cū pridem. ⁊ hoc ꝓpē bonū obedictie qō magnū est. de quo ex de ma. ⁊ obe. c. ij et qui episcopatuz desiderat bonū opꝰ desiderat. Inserit qualis ⁊ qualiter eligi debeat usqz ad. §. cū autem ꝓbans etiā q qñqz eligūt mali prelati ꝓpē pctā subditoz. ⁊ quā graniter peccāt qui scientes se insufficientes prelaturas assumūt cū alioz sedē qui magis digni sūt nō dubitāt occupare.

Secūda qōne ꝓbat q eoz patrocinia in electione conualescere nō debēt sed vita et moribꝰ est preferēdus. et q dñi electores de eligendo possūt iudicare ⁊ examinare. postq̄z electꝰ fuerit de eo nō ꝑnt iudicare. ex de elec. cum inter.

Tertia qōne probat q nō est simoniacꝰ qui post suam electionem pro indēnitate ecclesie sue iuramētum ꝑstat de hoc ex de elec. significasti.

Quarta qōne ꝓbat q pendēte accusatiōe ꝓtra ꝓlatum ante tempus sniē nō debēt subduci ab eo discedere uel ei nō obedire. de hoc ex. de accusa. olim.

Quinta qōne ꝓbat siqs prelatus super aliquo crimie ad sedem aplicam fuerit vocatꝰ nō debet a curia discedere sine lr̄is pape. de hoc ex de iudi. c. i. ⁊ de procura. constitutus.

Sentētia excōicationis notatꝰ

quidam archiepus ⁊c. Hec est nona cā et habet tres qōnes. In prima qōne probat q ordinatiōes facte ab excōicatis ⁊ electiōes facte ab hereticis nō sūt recipiēde qa nō hūt executionem nisi fuerit eis ordinatis dispensatum. de h de or. ab epi. c. fi.

Secūda qōne ꝓbat q nullꝰ epus debet clericos alterius diocesis ꝓmouere sine cōmēdaticijs lr̄is ꝓprij epi uel parochianum alicuius recipere ad diuina uel iudicare. ō hoc ex de ꝓcura. c. ij. et. iij. rata tñ poterit hr̄i tlis ordinatio a propꝛijs episcopis. ut ꝓbat. c. lugduñ. ⁊ ex de tempo. or. post transla.

Tertia qōne ꝓbat q archiepi de subditis suffragane orum suoz nō iudicent nisi in casib. de hoc ex. ō offi. ordi. c. pastoralis quāuis eccl̄ia romana de oibꝰ indifferenter iudicet et nullus de ea nisi deꝰ imo cuilibet ecclesie pōt propter prerogatiuaz sue ptātis de prelato ꝓuidere ut eum remouere similiter. ut in. c. nūc vo. ⁊ de h ex de procu. constitutus.

Quidaz laicꝰ basilicaz a se factā

⁊c. Hec est decima cā. ⁊ habet tres qōes In ꝑma. q. ꝓbat q ecclesie cū omnibus rebꝰ suis ad episcopi ordinatiōz in cuius territorio site sunt ptinēt. ⁊ ecclesie oblatiōes ⁊ facultates eaz a laicoz dispensatiōibꝰ ꝓhibēt esse immunes. ō hoc ex de sepulturis certificari. ⁊ de offi. or. cōquerente de reli. domi. de xenodochis. de censi. cū aplus p totuz de consti. ecclesia.

Secūda qōne probat q q̄zuis eccl̄ie cū rebꝰ suis sint in dispositiōibꝰ episcopi. nō tñ hūt ptātem dilapidādi uel vendendi bona ipsiꝰ. qđ ꝓbat per auē. hoc ius porrectuz. ⁊ per alias leges nisi in casibꝰ. Item q̄re ꝓcarie ꝓstituūt ⁊ reuocāt. de hoc ex de re. eccle. nō alie. p totū et alienatoz tenet res ipsas eccl̄ie restituē nihilominus tanq̄z fur ⁊ latro ꝓuat. ex de elec. q sicut.

Tertia qōne ꝓbat qd nōie cathedratici debent habere episcopi de ecclesijs parochialibꝰ. ⁊ qualit q̄rtam ul tertiam pro fabrica eccl̄ie reparanda fm diuersas ꝓuincias ⁊ de obuentiō ibꝰ eccl̄iaz. ⁊ de quibꝰ oblatiōibꝰ habere debeat. ⁊ q nullꝰ debet hr̄e plures ecclesias nisi ꝓpē pauptatez q̄z vnaz. de hoc ex de his que fiūt a maiori pte ca. de sepul. certificari. de elec. dudū. Itē ponit modū fm quē episcopi debēt parochias visitare. de h ex de censi. cū aplus de offi. archi. c. iij.

Clericus aduersus clericū ⁊c.

Hec est vndecima cāusa in qua tractatur in pte de litigijs. et habet tres qōnes.

In ꝑma qōne exaiat ⁊ docet multis auctoritatibꝰ q clericꝰ semp est trahendus coz̄ suo non ciuili iudice. nisi in casibus de aucte tamen sui maioris

de hoc ex̄ ō fo. ꝛpe. per totū. ꝛ maxime in. c. si diligenti de iudi. at si clerici ad fi.
Secūda. q. ꝓbat q̄ suspēsione dign⁹ est qui ad ciuiles iudicem clericū trahit. ut in ꝓdicto. c. si diligenti.
Tertia. q. ꝓbat q̄ qui suspensus celebrat irregularis efficit. ꝛ deponi pōt. de hoc ex̄ de cle. ex. mi. per totum ꝛ q̄ ideo publicāda ē excōicatio. qa cōicātes minori ex cōicatiōe sūt ligati. de hoc ex̄ de sen. excō. p totū. ꝓbās qualit̄ sīnia pastoris sine iusta sine iniusta timēda est. dī cens postmodū ꝛriū q̄ iniuste sīe parendū nō est nisi ꝓpter bonū obedientie. ꝛ ne hoies in nos peccēt quia apud nos ꝓscientia bona. apud alios bona fama de nobis necessaria est. p. c. inter vba laudātiuꝫ. ꝛ. c. nō sūt audiendi. ꝛ. c. ire alias ve qui bonū ꝛ maluꝫ dicit̄ ꝛc. imo ille qui male excōicat ptāte ligādi se priuat. ꝓbās qualiter sīnia q̄ꝫ est iniusta ex ordine. q̄ꝫ ex causa. qa sine cā nūq̄ debet quis excōicari. ut in auc. ō sanc. epi. §. omnib⁹ aut epīs. q̄ꝫ ex ordine. de hoc de sen. excō. sacro. et q̄ quatuor sūt que puertūt bōana iudicia. ꝛ q̄ nō semp est obediendū maioribꝰ nostris. ꝛ qui sūt illi qui nō incidūt in excōicatiōeꝫ ꝓpter cōiones excōicatoꝝ ad finē ꝓbat q̄liter excōicati sūt absoluendi ꝛc.

QUidam clerici sua relinquere. uolunt ꝛc.

Hec ē duodecima cā in qua tractat vtꝝ clericis liceat habere ꝓpriuꝫ ꝛ de eccl̄ia sticaꝝ reꝝ alienatiōe. qa in supiori causa tractauit de litigijs clericorum. et habet quinq̄ questiones.
In ꝓma qōne tractat et querit̄ vtrū liceat clericis secularib⁹ ꝓpriū habere. ꝓbat ꝓmo q̄ nō vsq̄ ad illud c. ego sum. ꝛ. §. ꝛtra vero. deinde ꝓbat q̄ sic deinde solu it. postmodū q̄rit ibi incidēter vtꝝ res eccl̄ie possint dīmidi per ꝓbendas. ꝛ soluit q̄ sic et nō ꝓbat. imo causa sup hoc inducta ꝛriū innuit. Item est in quadaꝫ nota in. c. illi qui. gl. in vbo hic patet sup. c. i. ibi aut vbi examinat vtrū illi qui de patrimonio possunt viuere possint sine peccato bñficiū recipere. ꝛ soluit q̄ sic. sed non ad suū vsum sed ad vsum paupeꝝ. alias sibi iudicium māducāt. sed ꝓsuetudo ꝛrium seruat quaꝫ papa scit et dissimulat nō dico tolerat. de h ex̄ ō rescrip. postulasti.
Secūda qōne querit̄ an res eccl̄ie donata uel alienata per clericos possit stare apud donatores uel recipientes. docet q̄ nō nisi cū dat̄ ob redemptionem captiuorum ob debituꝫ ad elemosynas paupeꝝ ꝛ ob vtilitatē eccl̄ie. ut habet̄ in ꝓn. q. in notatis in eius summa et in casib⁹ qui sunt. C. de sacrosanc. eccle. l. iubem⁹ in authenticis ibi posit̄. Item in casu de quo ꝓbat ex̄ de dona. c. i. ꝛ tūc sine ꝓcensu capti ut videt̄ tenet alienatio bone rei dare cōsultum.
Tertia qōne querit̄ de bis que quis postq̄ fuit ordinat⁹ cleric⁹ in eccl̄ia acquisiuit que non habuit añ. rñ det̄ q̄ si intuitu eccl̄ie acquisiuit debēt esse eccl̄ie cetera redeant ad heredes. de hoc ex̄ de testa. c. i. ꝛ. c. cum in officijs. ꝛ de suc. ab intesta. c. ij.
Quarta qōne qua querit̄ si ō suis et eccl̄ie reb⁹ aliqd acquisiuit cleric⁹. docet q̄ ꝓ rata inter heredes clerici et eccl̄iam dīmidi debent. ut dicto. c. requisisti. ꝛ si ō pecunia eccl̄ie emit aliquid nomine eccl̄ie ō hoc debet conficere instrumentuꝫ. de hoc ex̄ de peculio clericoꝝ c. i. et per totum ti.
Quinta qōne docet q̄ pōt cleric⁹ condere testamētuꝫ de bis que añq̄ habuit eccl̄iam acq̄siuit. ꝛ de bis q̄ postea intuitu tue ꝓsone. uō autem de bis que ad eccl̄iam pertinent. alias tantidem de sue eccl̄ie relinquet

OJocesani cuiusdam eccl̄ie baptismalis clade pressi ꝛc.

Hec est decimatertia cā in qua tractatur de decimis cui eccl̄ie sunt soluēde. ꝛ ō iure funerandi. ꝛ habet duas qōnes.
In ꝓma qōne querit̄ vtruꝫ illi qui trāsferunt se de vna parochia in aliam et habēt prędia in alia possint soluē decimas de prędijs in parochia in qua morant̄ uel in secūda in qua transiuerūt. docet̄ q̄ in parochia vbi sita sunt prędia soluende sunt decime prędiales nisi ꝓ prescriptionem eas amisit parochia. de hoc de paro. c. fi. ꝛ per totū de deci. per totum. ꝛ maxime in. c. ad hec. hoc tamen vltimuꝫ qō dicit de prescriptione pertinet ad secundam questionem.
Secūda qōne qua querit̄ vtrum isti parochiani q̄ sic se transtulerūt possint eligere sepulturam in ꝓma vl̄ in alia ad quam se transtulerūt. ꝓbatur q̄ in ꝓma regula iter. ut ex̄ de sepul. per totum. Item docet̄ ibi q̄ sepultura vendenda nō est. ut ex̄ de sepulturis abolēde. ꝛ in de credo q̄ sint extracta illa decre. Itē docet̄. j. e. ꝓ quibus sit orandum post mortem. ꝛ qui debeāt in eccl̄ia sepeliri uel non. ꝛ quot mōis anime defunctoꝝ purgātur. ꝛ qualiter per. xxx. dies uel. xl. sit ꝓ mortuis ut eorum exequijs celebrandum. et de eoꝝ exequijs qualit̄ sint celebrande. de quibus cauet̄ ex̄ de celebra. missarū cū martbe ad fi. de testa. c. p. ꝛ q̄ eis qui suspēdio mori untur sepultura nō est neganda ꝛc. de hoc. lxxiij. q. v. quid ergo ut quia deus nō punit bis in idipsum. ꝛ. j. c. ꝓxi. ij. q. vlt.

QLerici cuiusdaꝫ eccl̄ie questionem de prędijs mouent. testes de suis fratribus produc̄ūt ꝛc.

Hec ē quartadecima causa. ꝛ habet sex questiones.
In prima questione tractat ō clericis an possint petere res proprias.
Secūda qōne qua queritur an clerici possint clericos sue eccl̄ie in testes produc̄e. docet̄ q̄ sic quia nō est ꝓ clericis sed pro eccl̄ia que mater est paupeꝝ testificari. de hoc ex̄ de testi. cum nūcius.
Tertia qōne qua quer̄it̄ vtrum sit vsura exigere lucrū de mercib⁹ ꝓparatis de pecunia mutuata. dicit̄ q̄ quod vltra sortem accipit̄ vsura ē. ꝛ qōcūq̄ nomē imponatur ei est vsura.
Quarta qōne qua queritur vtrum liceat clericis uel laicis vsuras exigere. respōdet̄ q̄ nō nisi ab hostibus ꝛ paganis scōm quosdaꝫ. de hoc ex̄ de vsu. per totū. Itē emē vilius ut carius vēdat̄ turpe lucꝝ est ꝛ prohibitū est. ꝛ de hoc ex̄ ne clerici uel monachi. c. i.
Quinta qōne qua queritur vtrū de vsuris et de illicite acquisitis possint fieri elemosyne. docetur q̄ non ex̄ de vsu. super eo. item de deci. c. prohibem⁹. Item q̄ non est auferendum vni iniuste ut alij detur ꝛ ideo prohibituꝫ est sacerdotibus aduocare p. c. deniq̄. ne per suffragium alter ledatur. de hoc extra in. c. fi. de postu. Nec ob. illud q̄ mandato domini in egypto furta ꝓmiserūt et p. c. dicit dom⁹. p qō tractat̄ ex̄ de diuoꝝ. gaudem⁹ circa medium. ꝛ de eo qō medic⁹ et aduocat⁹ acquirit per. c. sane. de boc. j. c. ꝓxi. q. ij.
Sexta qōne qua querit̄ an vsurarij possint iuste penitere nisi ablata restituant. respondetur q̄ nō p. c. si res aliena. de hoc ex̄ de fur⁹ per totum. et in precedenti. q.

tetigit de rapina quō sit ꝓhibita. ⁊ q nō licet clericī ar ferre fures quādo ducūt ad suspēdiuꝫ. sed possunt ro gare ne suspēdant. de hoc de epi. audi. addictos.

QUidaꝫ clericus crimine carnis lapsus ꝓhibet ⁊c. Hec est qntadecima causa. ⁊ habet octo qōnes tractans de in cōtinētia clericoꝝ ꝑmittēs tractatum de his que mēte alienata fiūt ⁊ de quibusdam alijs.

Jn ꝑma. q. qua queritꝫ an que mēte alienata fiunt sint imputanda. respondet q non nisi culpa sua inciderit in furorem tractans de infirmitate corporis uel carnis. et bene distinguit inter peccatū volūtariū ⁊ nō volūtariū probās q qui in furore uel ire aliquē hominez interfecit non peccat.

Secūda qōne qua queritꝫ an liceat clericis recipē mu nera pro patrocinio. docet q sic. ex de postul. tria. Jria intelliguntꝫ de secularibus.

Tertia. q. qua queritꝫ vtrū mulieri cū qua crimen ꝓmt sit sit credendū. respōdet q nō quia ꝓfitenti de se de ali oꝝ criminib⁹ credendū nō est. ut ex de ꝓfess. c. i. do cens in quibus casib⁹ accusatio uel testimoniū mulieri possit admitti. ⁊ supinducit mltas leges.

Quarta. q. qua queritꝫ vtrū liceat epō die dñico aliquā causam ventilare. docet q nō tractās ibi de ferijs.

Quinta. q. qua queritꝫ vtrū clerico negati sit indicenda purgatio. docet q nō nisi de illo crimine remāserit ifa matus. ut. ē. vi. q. de hoc melius de pur. ca. c. i. per totuꝫ et de simo. de hoc.

Sexta. q. qua queritꝫ vtrū clerici sint ad. q. ponendi. rū det q nō. ꝑ videt ex de cōmo. grauis. ⁊. q. v. villic⁹.

Tractat etiā incidenter q roman⁹ pon. pōt deponē ꝑn cipes terraꝝ. sed si iniqui fuerint ⁊ inutiles pōt absoluē vasallos a iuramēto fidelitat. de hoc ex de depos. c. fi. et de elec. venerabilez. ⁊ in ꝓsti. noua ad rei memoriam.

Septima. q. qua queritꝫ vtꝝ sine synodali audiētia pos sit presbyter deponi ⁊ ꝓdēnari. soluit q nō qa licet epūs honorē dare possit. nō tñ pōt solus auferre. de hoc ex de trāsla. c. ij. i pri. ⁊ q i ēpone epi. xiij. epi. in ēpone presby teri. vij. in depone diaconi tres debēt ee. p. c. sigs durā duz. ⁊. c. felix. ⁊. c. se. de hoc ex. de re iudi. c. iij. Jtē q in ptractandis causis alijs debēt adesse clerici ipsius epi de iure. licet sit sc⁹ hodie de ꝓsuetudine in quibusdaꝫ ec clesijs. ex de diuor. ex lris.

Octaua. q. qua queritꝫ vtrū cleric⁹ ꝓfessus in iure ō cri mine qō ante ꝓfessionez ꝑpetrauit possit in suscepto or dine post pñiam ministrare. pbat q nō de rigore iuris nisi ex dispensatiōe cū distinc. que est in notat supꝑ pn. q. ⁊ qualiter a criminoso possuꝫ audire diuina qō est ō co. cle. vī. a. ⁊ q filij clericoꝝ suscepti de cōnubio fm ꝙd dam scōm alios etiā de ꝓcubina debēt esse serui ecclesie illi⁹ vñ erat cleric⁹ qui eos genuit. ⁊ est ibi spāle ut filij puniant⁹ pro peccato patris.

QUidam abbas habebat ecclesi am parochianaꝫ. Jnstituit ibi monachū ut officiuꝫ celebraret ꝑpetuo ⁊c. Hec est sextadecima cā. ⁊ hꝫ septem qōnes.

Jn ꝑma. q. hui⁹ cāe pbat q monachi de licētia sui epi possunt regē parochiales ecclesias. ⁊ tūc licet eis ꝙ alijs sacerdotib⁹. de hoc ex de sta. mo. q dci cū si. Jtē q mo nachis q in monasterijs residēt nō tenēt solue decimas de suis ꝑdijs nisi sicut alij clerici. de hoc ex de decī. c. i. et. c. ex pte. ⁊. c. pbri. Jtem incident pbat q sicut vnire duos epat⁹ in vnū ⁊ diuidere vnū in duos ptinet ad sū mū pontificem sic vnire duas parochias uel ecclesias ptinet ad epm loci. de hoc ex de reli. domi. c. i. de excess. prela. sicut vnire de re. ec. nō alie. c. i. Jtez q sedes epat nō debet esse vbi nūcꝫ fuit ⁊ vbi fuit nō debet remoue ri nisi ex cā. Jtē pbat ibi q decime baptismali ecclesie sūt solue de. de hoc dicit ex de decī. cū ꝓxingat. ⁊ q ꝓxa facti excōicati sunt. ut pbat in. c. in canonib⁹. ubi sunt illa vba pulcherrima ferro abscindenda sūt vulnera q fomēto ꝙ nō sentiūt disciplinā. ⁊ q offi plati nō debent tm esse custodes charta ꝙ. sed qñqꝫ ad facta venire de bent. Jtez q epi in ipis decimis nō nisi tertiā uł ārtam fm loco ꝙ ꝓsuetudinez ꝓcipere debēt. pbat insup quaꝫ grane ē ipsas decimas ⁊ pmitias nō solue sacerdotib⁹ Jn fine pbat q qcqd habēt clerici pauper ē. ⁊ q decī mas de ꝓsensu epi possūt licite monachi possidere. qō intelligit fm illud. c. cū aplica. ex de his que fiūt a plat Secūda. q. pbat per. c. vilis ubi sūt illa vba q diabo lus mille modos nocēdi habet. ⁊ illa būani moris est illū vereri ⁊c. ⁊ q in capellis monachoꝝ que eis pleno iure fuerunt date ad eos pertinet institutio ⁊ destitutio pbri. in alijs vo que ad eos pleno iure nō ptinēt. i. quas ipsi monachi in suis villis fūdauerūt ꝓsentatio ad eos ut patronos. institutio vero ad eos non ptinet sed ad epm loci. hoc idem est de paiuł. cum ⁊ plantare. et de capel. mo. c. i.

Quinta. q. xvi. cause que intitulat⁹ añi tertiā ⁊ ārtā. pba tur q si monachi uel clerici ꝙstruxerūt ecclesias in terri toriis que habent in ciuitatib⁹ uł diocesib⁹ epoꝝ alioꝝ ordinatio illaꝝ ecclesiaꝝ in sua diocesi ad illos epos p tinebit. pre entatio vo ad edificātes nisi edificator fue rit episcop⁹. qa tūc videt p. c. i. q institutio ad eū ptine at etiā in aliena diocesi. qō facit ꝑ epo veron. in eccla de riuolis.

Tertia. q. pbat qualit ecclesia aduersus ecclesiaꝫ ꝓscri bere possit. hoc idem ex de ꝓscrip. p totuꝫ de paro. c. p. C. de vsufruc. l. corruptionē. C. de ꝓscrip. xxx. añ. xl. an noꝝ per totū.

Quarta qōne probat q ecclesie ꝓtra monasteriū non ꝓ scribūt nisi. xl. an. per ius añ qō est. C. de sacrosanc. ec cle. auc. quas actiones. ⁊ per gregoriū ō ecclesia ad eccle siā ꝓgatū ē. q⁹ antiq canones. xxx. an. ō eccla ad eccle siam admitebāt. ut. ē. q. ꝓri. per. c. oēs. ⁊ ex de ꝓscrip. sanctorum.

Sexta qōne probat q ea que iure debent ecclesiis re ctores ea ꝙ nō debēt sua auctē vsurpare. qō si fecerit ca dunt a causa. de hoc extra de dolo. c. i. C. vnde vi siqs in tantam. probat postmodum q delictū ꝑsone in dā num ecclesie redundare nō debet. ex de excep. cū vene rabilis. et ibi est quoddam. c. qō mltum facit ꝑ eis qui habent ārtas ab episcopis uel aliqd de mēsa.

Septima. q. probat q nō licet abbatibus nec alicui de manib⁹ laici decimas recipere. qa laici nec per se nec p auctem epi decimas possidere possunt. de hoc ex ō de ci. ꝙuis. ⁊. c. prohibem⁹. docēs q decime et ecclesie oēs cōstitute in dioceſi alicui⁹ de iure cōi ad dispēſ. epi di oce. ptinēt in. c. oēs. et in. c. null⁹ denūcians excōicatos minoꝝ excōicatiōe fm hu. uel excōicādos oēs qui de manu laici abbatiā uel alias dignitates recipiūt. ⁊ ipm laicū excōicatum probat uel excōicāduꝫ fm aliū casuꝫ de hoc ex de elec. quisquis de iurepa⁹. preterea. Jtem

probat q epūs nō debet habere iconomū laicū nec per manū laicoꝝ res ecclesie ministrare quib⁹ obsequendi manet necessitas nō auctas impādi. eꝛ de ꝓbi. ecclesia sancte marie.excepto q possint habere in ecclesia sua patronatus.ut eꝛ ō iurepa .per totū. ꝛ qualit eis ꝓpetit docet.ꝛ in quo patroni teneant ipsis ecclesijs docēs ad finem q sicut licitū est monachis decimas male detentas de manu recipere laicoꝝ ꝓsensu epi.ita et ecclesias recipere possunt.ut eꝛ de bis que fi.a prela.cuꝝ aplica et de offi.le.dilectus.

QUidaꝝ clericꝰ infirmitate gravatus et cetera.

Hec est decimaseptima causa que habꝫ quatuor qōnes.

In pma qōne querit an reus sit voti qui dicit se velle fieri monachuꝫ.ꝛ an liceat ei a ꝓpōsito cordis discedē et primo q nō possit multis auctib⁹ ꝓbat.postmoduꝫ in ꝛrium allegat ꝛ soluit q nequaqꝫ habet voti reꝰ eꝛ de voto.c.ij.

Secūda.q.probat solutionem suam quā fecit in pma docens quātum tempꝰ sit ad ꝓfessionē vandū volentib⁹ transire ad religionē. eꝛ de regularib⁹ ad aplicam

Tertia.q. ꝓbat q exquo aliquis semel transiuit ad religionem.exquo tenuit ingressus nō licet redire ad seculum etiam de licentia abbatis.

Quarta.q.querit vtrum si aliquis exit de monasterio sint ei sua reddenda.rñdet q nō.de hoc eꝛ de renunc. c.iij.de cle.ꝓiuga.q a te.inducit incidenter.qꝛ ō sacrilegio fecit mentionem ꝛ de eo docet quō ꝛ quot mōis dicat sacrilegiū.ut.j.§.sacrilegiū ꝛ.§.q aūt et.§.sequētibus.ꝛ qualiter ꝓmittat et qualiter puniat.eꝛ de sen.excō. per totum de foro.ꝓpe.ꝓquestus.oñdens q quot passus hꝫ ecclesia immunitatem.ꝛ qualiter nō sit aliquis qui ad eā cōfugerit nisi in casibus extrabendus.et qualiter sit sacrilegus qui res ecclesie nō in casibus licitis alienat.ꝓbat etiam q abbas cū consensu sui capli nō pōt aliena re nisi episcopus loci cōsentiat.

QUidaꝝ abbas ꝓfecratꝰ in epm ꝛc. Hec est decimaoctava causa.ꝛ habet duas questiones.

In pma qōne docet q quicqd habꝫ abbas exquo fuit fact⁹ abbas totū ptinet ad monasterium vnde est abbas.ꝛ quicqd lucratur postqꝫ est epūs totum est de iure episcopatus ad quem transit. de hoc extra de testa.c.i.

Secūda qōne docet q abbas nō per epꝫ debet postulari uel eligi sed ꝑ monachos.ut eꝛ de sta.mo.c.i.

QUo clerici ad monasterium transiuerūt ꝛc. Hec est decimanona causa.et habet tres questiones.

In pma.q.querit si epūs debeat pmittere ut relicta ꝑ pria ecclesia clericus monasteriuꝫ ingrediatur. et soluit q sic.

Secūda qōne docetur q etiam inuito epo possit clericus monasterium ingredi ꝛ dimittere beneficiuꝫ.de hꝫ extra de regul.in.c.licet.

Tertia.q.qua querit vtrū liceat canonico regulari trā sire ad monasterium.ꝓbat q nō.qō est intelligendum de transeūtib⁹ cā lenitatis.alꝫ eēt ꝓtra p̄dictam decre. licet.et illa seruat. Idem querit incident vtꝝ monachi possint regredi in ecclesias seculares.ꝛ docet q non eꝛ reli.do.inter quatuor de re.eccle.nō alie.possessiones.ꝛ ne clerici uel mona.relatum. Item ꝓbat ibidem q exq aliquis est ingressus monasteriū nō pōt testari de rebꝰ suis nisi cū distinctione illius.l.C. de sacrosanc.eccle. auc.si qua mulier.ꝛ auc.ingressi.

QUo pueri et cetera.

Hec est vicesima cā.ꝛ habet quatuor.q.

In prima.q.queritꝫ vtrū in puericie ānis traditi a parentib⁹ cogant ꝓposituꝫ religionis tenere.et ꝓbat q non.

Secūda.q.docet q ab adolescentib⁹ qui preter volūtatem parentū religionis habitū susceperūt. exquo illi legitimo tempore ꝓmāserūt exire nō licet. ꝛ q nō licet abbatisse imponere velū monialib⁹ suis.ꝛ qñ offerunt infantes monasterijs a parentib⁹ suis sub testimonio multorum dicit ꝓferri.ut maledicendi actio auferat.hꝫ est contra minores ꝛ predicatores qui ꝫ voluntatez parentum recipiūt pueros.

Tertia.q.qua queritꝫ siquis preter voluntatem suaꝫ factus est monachus vtrū sit cogendus ad obseruantiam probat q nō per.c.presens.vbi dicit q qs negligit nec optat ꝓfecto nec diligit.qui aūt nō diligit facile ꝓtēnit de hoc eꝛ qō met⁹ causa.c.i.

Quarta.q.est qua queritꝫ si ab vno monasterio in aliō strictius sit licitū transire.ꝛ probat q sic.qō est expsiꝫ in dicta decre.licet eꝛ de regul.

QUericus cuiusdaꝝ ecclesie preposituram alteriꝰ recepit ꝛc. Hec est vicesimaprima causa ꝛ habet quinqꝫ questiones quia ex premissis quinqꝫ causis tractatum de monachis interposuit.nūc ad tractatum de clericis reuertit de quibus nōdum tractauit et ꝓsequit thema.

In prima qōne probat q non pōt clericus vnꝰ in duabus ecclesijs intitulari nisi in casibus. de hoc extra de elec.dudum.ij.

Secunda qōne probat q nō debēt clerici dimittere ecclesias suas ꝛ ire ad alias sine cōmēdaticijs epi sui.ꝛ ō hoc de cle.non resi.per totum.Et q exquo aliqs transfertur de vna ecclesia ad aliam tunc nō habet facere cū prima.de hoc eꝛ de elec.cum in cunctis.

Tertia questione prohibetur ne clerici procuratores secularium negociorꝫ existant.de hoc eꝛ ne cle.uel mo. c.i.ad fi.ꝛ.c.ij.

Quarta qōne docet q clerici nō debent vti fulgidis et secularibus vestibus.ꝛ si moniti nō destiterint p priuationem beneficiorꝫ puniendi sunt.extra de vita ꝛ honestate cle .c.penulti.

Quinta qōne probat q ab episcopo cozepti per suspēsionem uel excōicationem nō debent ad secularem iudicem cōfugere.qō si fecerint grauiꝰ puniantur.

QUidam epūs iurauit falsum. qō putabat vtꝫ ꝛc. Hec ē vicesimasecūda causa.ꝛ habet quinqꝫ qōes.de negocijs c'ericoꝝ ꝛ mōnachoꝝ tractauit nūc de negocijs clericoꝝ secularium subiungere disponit.

In prima qōne queritꝫ vtꝫ iuramētum sit prestandum dicit primo q nō.ꝛ postea probat q sic.ꝛ soluit sicut ē solutum extra de iureiuran.ꝛ si christus.

Secūda qō est qua queritᵉ vtrū sit ꝑiurus qui iurauit falsum qō putat vez. ⁊ docetᵉ multis auctatibᵒ q non deinde dicit q sūt duo gña mēdacij. ⁊ qualit sancti excusantᵉ a mēdacio puto ꝓpter iocuz uel simulatiōem.

Tertia qōne docetᵉ qualiter subditi nō debēt deserere suū plātū etiā si sciāt eū esse ꝑiurū uel criminosuz vsqz ad diffinitiuaz sniaz. ō d. viij. q. iiij. c. nōne. ⁊ ō accu. oli.

Quarta. q. docetᵉ q illicituz iuramētum seruari nō dz qō fit tribᵒ mōis. cū qs male iurat. cū incaute iurat. cū puelle in puellari etate iurāt patre postmoduz ꝺdicente qō ꝓbat. c. tribᵒ ex de iureiurā. ꝑ totū. de hoc in. c. ꝙsto de elec. venerabilem ad fi. ꝑ qō ꝓbatᵉ q si tñ ꝓfectus charitatᵉ debēt impediri q iuramētū nō est ꝺuanduz. iuramentū obseruandū nō est. puta in eo qui iurauit nō fideiubē ul nō esse prelatᵒ. ꝑz q frangit illa cā q semp seruāduz est nisi seruatū vergat in dispēdiuz salutᵉ ei⁹ ne ut ꝓbat. c. q. c. inter cetera. quia illud non videt frangᵉ q in meliᵒ istud ꝛmutat in. c. veniēs vsqz ad fi.

Quinta. q. ꝓbatᵉ q qui ꝓuocat aliquē ad iurādū. ⁊ scit q falsum iurat. ille ꝓuocans ꝑiurᵒ est ⁊ infamis. ꝙliter dicatᵉ sciens ꝓbat ꝑ. c. boc videt. in quo. c. ꝓbatᵉ q releuare secreta illi qui possit ꝓdesse ⁊ nō obesse non est peccatū. nec ꝑiurium ꝛmittit si ex sacramento tenebatᵉ Item ꝓbat q sacramētuz intelligit qñqz fm illum qui exhibet ꝛsiderata ꝙlitate ⁊ rōne vtriusqz bona ⁊ mala et qa deus duplicitatis est aspnatoz simplicez intentionem vtriusqz ꝛsiderat ⁊ vboꝝ artem aspnat ⁊ creat. ut in. §. de his oibᵒ. ex. e. ti. veniēs. docēs q i decimo ꝙrto āno ꝛpellit qs iurare in fine formaz fidelitatis que sit cū iuramēto tam a vasallis dño. ecōtra oīdit ꝛcludēs q nec simplici loquela neqz in iuramento mēdaciuz dicere debemus.

Quidā episcopi in heresim lapsi sunt ⁊c. Hec est viceſimatertia cā hñs sub se octo qōnes tractans sui ꝓncipio vtz bella sunt licita clericis.

In ꝑma qōne qua queritᵉ vtrū militare sit petiñ. docetᵉ q nō nisi ꝓpter ꝑdam militet. ⁊ q de licētia superiorū uel ducū ul ꝓncipū militet ꝓpter pacē seruādā. Quid aūt sit militare exponitᵉ in nomla sup ꝑᵐ hui⁹ glo. Jtē q bosti seruāda est fides si ꝓmittat. Jtem q precepta patientie nō molestatiōe corꝑis sed in temperatiōe cordis seruāda sunt ⁊c.

Secūda qōne qua queritᵉ qd sit iustū bellum. ꝓbatur q illud est iustuz bellu⁹ qō iurisdictio ingerit ul quod in iniuriā iurī ulciscit. ꝓbās q a filijs ysrahel iusta bella gerebantᵉ eo videlicet q vie publice negabāt eis qō fieri nō debebat.

Tertia qōne vtrū iniuria socioꝝ armis ꝓpulsanda sit docetᵉ q nō nisi cui incūbit rōne officij. illi aūt tenentur alij vō nō nisi velint. vbi plene de hoc mō sup ꝓncipio q. ⁊ ex de sen. excō. ꝙsto. Alij dicūt q quemlibet tenetᵉ cū armis ꝓpulsare. aliaſ nō videt sine scrupulo societatis occulte ⁊c. ex de homi. sicut dignū. ⁊ in eaz ꝓtem vī declinare gratianus.

Quarta qōe qua queritᵉ an vidicta sit inferēda. vī q si ꝑmo multis auctoritatibᵒ ⁊ captis ꝓbando q mali sustinendi sūt ⁊ tolerandi per bonos. qa nec dñs iudam ꝙuis malū sciret a ꝛuinio remouit. de hoc ex ō offici. ordi. si sacerdos. qa deᵒ ⁊ bonos et malos in ecclia eē voluit. ꝑ. c. qui secūduz carnē natᵒ est. quia hec vita que inter celū ⁊ infernū sita est oportet q ꝛditionē utriusqz oci recipiat. im o hoc ipso ꝑsumit malus qui malos tolerare nescit. p. c. Cuis et. c. sequēti. qō est veruz de his quos corrigere nō possumᵒ qa auctatem nō habemus vel quia peccata ꝓbare nō possumᵒ. ⁊ in hoc procedit vsqz ad fi. Et est etiaz alia cā. ⁊ extūc ꝓbat q si isti mali sunt ꝑdestinati supflua est eoꝝ correctio. si sūt prescīti inutilis. ⁊ ibi aliquo mō vindicta inferēda nō est. Jn ꝛrium postmodū soluit q crimina semp sunt ferēda qñ salua pace fieri pōt. ⁊ q multitudo nō sit in cā. ⁊ hoc ꝓbat vsqz ad. §. semel vō. Jtē q plat ꝓpriam iniuriā vindicare nō debet ꝑ. c. inter querelas. deinde redit ad probādum solutiōes. docet etiaᵐ q a. §. breuit mōstratuz est vsqz ad finē. q. q debet de necessitate fieri vindicta. dīn de ꝓbat q semel culpa dimissa itez in vltionē venire non debet.

Quinta qōne qua queritᵉ vtz sit peccatum iudici reos morti tradere. cū ꝓbatū sit in superiori q crimina fieri possint. docetᵉ q nō. Jtē ꝓbatᵉ q sine iudice nec alium nec seipsum occidē lz ac de occidentiᵉ vsqz ad. c. nō est necessariū. deinde in. c. regū officiū est. docet q propter ꝓncipibus reuerentiam ⁊ fidē seruare debemᵒ. ⁊ q non facit apud deū ꝑmia inuenire nō pōt. ⁊ sicut fidē ⁊ reuerentiam eis exhibē cogimur. ut ex de ma. ⁊ obe. solite sic ꝓpriuz eoꝝ est ut ecclesias iuuēt ⁊ defendāt. ⁊ ꝓbat per. c. administratores. qō si nō fecerint a platis admoniti excōicari poterūt. ut ex ō offi. ordi. c. ꝺeinde ꝓbat qō supra dixerat q licite mali ꝓncipes ⁊ iudices occidūtur ⁊ scismatici et hēretici et excōicati usqz ad. §. si vō rei

Sexta qōne qua queritᵉ vtz mali ad bonū sūt cogēdi docetᵉ q sic. ut. ē. q. proxima.

Septima qōne qua queritᵉ an heretici rebus suis sint spoliandi. ⁊ vtruz illi qui eos expoliāt iuste spolia eoꝝ possideant. ⁊ idem de saracenis in nō. ē. ꝑma. q. ꝓbatur multis auctoritatibᵒ q sic ex de here. excōicamᵒ.

Octaua. q. qua queritᵉ de epīs ⁊ clericis. vtrū sua auctte uel romani pōtificis arma uel bella inferre possint. docetᵉ q nisi hortādo. sed illud officiū alijs ꝛmittē debent de hoc ex de excel. ꝑla. ex lr̄is. ex de voto magnitudine ad fi. ⁊ in nō. ostendēs esse dr̄iam inter ꝑlatos qui solent decimis ⁊ ꝓmittijs viuūt. ⁊ hi nō ita se possūt armis immiscere nisi hortando. ⁊ illi qui castra ⁊ ciuitates tenent a regibᵒ hi habēt ire ad exercitū. ō licētia tñ pape debēt talia facere. quā dr̄iaz ꝓbat decre. ex ō ma. ⁊ obe. solite circa ꝓn. Docēs insup ꝙlit tributa sint licita ⁊ pstanda ꝓncipibᵒ ⁊ maioribᵒ nr̄is etiā ab ipsa nr̄a ecclia ꝑ pace tenenda. ex de censi. c. i. in fi. ⁊ de pēna que imponit incendiarijs tractat. de qbᵒ habetᵉ ex de sen. excō. ma. docens q regibᵒ ⁊ ꝓncipibᵒ facultas faciendi iusticiaz est permissa. si mīti vulnerāt vnū ⁊ inde moritᵉ qs eaꝝ tenetur. ⁊ vī q glibet q percussit sit homicida ꝓpter dubium.

Quidam epūs in heresim ⁊c. Hec est viceſimasēptima causa. ⁊ habet in se tres questiones.

In ꝑma. q. qritᵉ an epūs lapsus in heresiz possit subditos suos excōicare. ⁊ solutᵉ q nec lapsus in heresiz ātiquā uel nouā excē incepit eaz ꝑdicare ⁊ excōicatᵒ nec pōt excōicare aliū. qō mīti. c. ꝓbatᵉ. ō b ex ō bē. excommunicamᵒ. ⁊ in. c. fi. ō eo. q remū. epi. ⁊ ē ibi. c. qō cūqz ligaueris illa sūma qlit illa vba qōcūqz ligaueris ⁊c. ex de sen. excō. a nobis. ⁊ illa sūma de fide. c. hec est fides que est ex de sum. tri. ⁊ fide ca. melⁱ. sed prædicti bene possūt baptizare. ut in vlt. §. ulᵗⁱ. immo ⁊ ordines ꝛferre in forma eccl'ie. ut. ē. in. q. super. §. qd in fi. ⁊. c. sequentibus. ⁊ de hoc ex de sum. tri. c. i. in fi.

Secūda qōne querit an aliqs post mortē possit excōi cari. ⁊ respōdet q nō nisi ꝓ crimine hereſis. de hoc de ſen. excō. a nobis. Itē cui nō cōicam⁹ viuo nec mortuo cōicare debem⁹. de hoc ex de ſepul. ex lr̄is. ⁊. c. a nobis ꝓall.

Tertia qōne qua querit an ꝓ peccato alicui⁹ tota ſua familia ſit excōicanda. ſoluit q nō p. c. ſi habes. Itez q ſnia excōicatiōis iniuſte lata ꝓuertit in dānatorē ſuum c. de illicita cū. c. ſe. ⁊ ꝓcedēti. ō hoc cauet ex de ſen. ex. ſacro. ⁊. c. cū medicinalis li. vi. Item tractat an nocētes uel criminoſi ſūt maledicēdi. ⁊ ꝑmo q nō ad finem. §. illicita. ergo uſqz ad. §. ſed quid. deinde probat q a ſanctis viris rōnabiliter in malos zelo iuſticie ꝓferri pōt excōicatio. ꝓbās q medicinalis ſit excōicatio. p. c. corripiant. qua pena nulla maior in eccl̄ia dei ut ibi. ⁊ quia neſcit quid de quolibet pareat futura die. ⁊ de nemie q̄ſtūcūqz excōicato dū morit deſperandū eſt. Itez ponit differētiā inter hereticos ⁊ ſciſmaticos. ⁊ q̄t ſint hereticoꝝ ſecte a. c. qa vo uſqz in fi. cāe. de hoc ex de bēti. per totum. ⁊ de ſciſma. ⁊c̄.

Sancta romana eccleſia quādā eccleſiam munit ſuis ꝓuilegijs etcete. Hec eſt viceſimagnta cā habens ſub ſe duas qōnes tractās q̄ſtā ptātez habeat romana eccleſia in ꝓcedētis ꝓuilegijs alijs eccleſijs qz in ſupiori cā oſtdit q ois catholic⁹ eſt ſubiect⁹ romāe eccleſie. ſiliter in hac tractat plenius. de hoc ex de ꝓuilegijs per totum.

In ꝑma qōne qua querit vtz clerici decimalis eccleſie poſſint petere decimas ab eccleſijs de ꝑdijs ſuis ſitis in parochia eccleſie baptiſmalis. docet ꝑmo q non docens q papa ℨ canones facē nequit. de. c. ſunt quidam et q nullus tantū quātuz roman⁹ pōtifex canones ſeruare tenet etiam uſqz ad effuſiōez ſanguinis. ⁊ q ꝓtra eccleſiam diſpēſare nō pōt nec ꝓtra diuinas ſcripturas de hoc ex de biga. c. ij. In ℨriū tamē ſoluit q ꝓuilegia ꝓcedere pōt. dū tñ ſtat⁹ eccleſie nō ſubuertat. ut ex ō ꝓuilegijs in pluribus locis.

Secūda qōe qua queritur vtz ſecūda ꝓuilegia ꝓceſſa cuidam monaſterio ſito circa baptiſmalem eccleſiam derogent ꝑmis ꝓuilegijs clericoꝝ eccleſie baptiſmalis docet ꝑmo q nō. ⁊ ꝓbat per mltos canones ⁊ leges inductas. C. de pre. impe. offeren. ⁊ ſi ℨ ius uel vtilitatem pu. ⁊ ti. ſe. ⁊ hoc vez eſt niſi ex cā ꝑus ꝓuilegiuz perderetur uel reꝓbaretur. de quib⁹ cāis habes ex de decimis ſuggeſtū. vel de illis qui ꝓpter ſuā culpaz amittunt ſuū epiſcopatū. per. c. ĩmocēs. de hoc meli⁹ ex in. c ꝑdicto. ⁊ de rap. ſup lr̄is. ⁊ de ꝓſti. cum veniſſent.

Quidam ſacerdos cum conuiniret apud epiſcopuz ⁊c̄. Hec eſt viceſi maſexta cauſa in qua gratian⁹ de ſacramento tractat⁹ ꝑmittit tractatū de ſuperſtitiōib⁹ que ſpeciem ſacramēti habere videntur. ⁊ hz ſub ſe ſeptem queſtiones.

In ꝑma qōne queritur qui ſint ſacrilegi. docetur ⁊ ſoluitur per. c. primum.

Secūda qōne qua querit an ſit peccatū eſſe ſacrilegū docet ꝑmo allegādo q nō ſit malū. deinde ꝓuertit ſtilū et ſoluit in ℨrium per multas auctes. de hoc extra de ſorti. per totum.

Tertia et q̄rta qōne que ſimul tractant. quaꝝ ꝑma eſt a quibus diuinationis gen⁹ ſūpſit exordium. ⁊ q̄t ſunt diuinatiōis genera docet. Itez que dicit fuiſſe mathe os ⁊ q uſqz ad natiuitatem chriſti celebrati fuerūt illi magi qui eum predixerūt. deinde ſaluati ſunt. Itez de natura demonū ⁊ qualiter futura ꝓnoſcant oſtendit.

Quinta qōne qua querit vtrū ſortilegi et diuini ſi ceſſare noluerint ſint excōicandi. docet q ſic ex de ſorti. per totum. Item q clerici ꝓpter quoſdam dolores ꝓbi benet exurere altaria ⁊ ſpinis honorare uel miſſas mozmoꝝ cantare. ⁊ multos mōs diuinādi oſtendit qui oēs ſunt reꝓbati a iure.

Sexta. q. querit vtrum excōicat⁹ per ſuuz epm poſſit ab alio quā ſuo epo abſolui. ꝓbat q non niſi a ſūmo ponti. uel metropolitano. ſed excōicati a preſbyteri ab epiſcopis abſolui poſſint oſtendens q reconciliatio publica refectio chriſmatis ⁊ virginis ꝓſecratio ad epos ꝑtinent. ⁊ benedictio ſolemnis in miſſa. in neceſſitate tñ preſbyteri excōicatos a quolibet abſoluūt. de offi. ord. paſtoralis. ⁊. c. ꝙquerente. ⁊ de ſen. excō. per totum.

Septima qōne qua querit vtrum ſit penitentia mortēt⁹ iniūgēda. docet q nō. ſed innotescenda. ⁊ q penitentie ſunt arbitrarie vbi canon nō imponit eas. ō bis etiam quas canon imponit pōt preſbyter ex cauſa relaxare. per. c. tempora penitudinis. ⁊. c. ſequenti. Prohibens ne die dominico ieiunet. naz qui die dominico ſtudioſe ieiunat nō credit eſſe catholicus oſtendens q cū magno gaudio ⁊ affectu debent recipi penitētes. nec debent eis imponere onera grauia per. c. alt. de hoc ex de pe. omnis ad fi. queſtionis redit ad ſortilegos. et dicit q dies egyptiaci ⁊ calendaꝝ nō ſūt obſeruādi. ga gentes obſeruabant illos.

Quidaz uotū caſtitatis habēs deſponſauit ſibi vxorem ⁊c̄. Hec eſt viceſimaſeptima cauſa. hucuſqz de negocijs de cetero de ſacramēt. et quia matrimoniuꝝ eſt magnū in chriſto et in eccleſia ſacramētum ⁊ eſt antiquius ceteris. ⁊ de eo quotidie queritur in iudicijs. in his decem cauſis ſequētib⁹ de matrimonijs tractat. ⁊ iſte tractatus a cāis nō ſeparat⁹ ⁊c̄. tractās de impedimēto voti ℨ matrimonium.

In ꝑma qōne ⁊ ſecūda de ſponſalib⁹ tractat. ⁊ habz in ſe duas qōnes. in quaꝝ ꝑma querit an ℨiugium poſſit inter vouentes cōtrahi. ꝓbat q nō. de hoc clari⁹ extra qui cle. uel vo. per totum. Item viduas ⁊ moniales q̄ vouēt ſolēniter ⁊ poſtea ℨbunt. proſequit de hoc extra de regul. vidua. ⁊ punit eadem pena eos qui cū eis cōtrahunt uel qui eas rapiūt. ō hoc in ꝑalle. ti. q cle. nl vo.

Secūda queſtiōe qua querit vtrū puelle alteri deſpōſate poſſint renūciare ꝓiori conditioni ⁊ alteri nubere tractat ꝑmo vtrum inter ſponſos ſit matrimonium. et ꝓbatur q ſic per diffinitionez matrimonij. ⁊ ꝑ multa alia capl̄a. ⁊ ſic ſoluitur q matrimonium eſt. ſed nō ratum. immo nō ſimpliciter cōiugium interſerens quot bona ſunt in matrimonio. Itez tractat ibi q vn⁹ ℨiugaz poſt carnis copulam ſine ℨſenſu alterius nō poteſt ad religionez tranſire. de hoc meli⁹ extra de cōuer. coniug. per totum. ſponſi vero ſic. extra de coniug. leꝓro. ex parte. Item tractat ibi de frigido ⁊ maleficiato per totum. ſed de hoc melius in vltima cauſa. Item tractat ibi de eo qui cogno. conſang. vxoris ſue. ⁊ de rap. c. ſi. Item querit ibi quare incōtinenti poſt ſponſalia non traduntur ſponſe ſponſis. ⁊ ſoluit q eas habeāt chariores. ad finem ſoluit. q. q ſponſa ō futuro poſſit nubē alij ſponſa de preſenti nequaq̄z

Qlidaz infidelis ꝓiugio posit⁹ ꝛc. Hec est vicesimaoctaua causa. ꝛ habz tres questiones.

In ꝑma qone ꝑmo querit an ꝓiugium sit inter infideles ꝛ soluit ꝙ sic. ꝛ vtꝝ si vnus infidelis ꝓuersus fuerit ad fidez christi possit dimittꝫ aliaz. et rñ det ꝙ nō nisi in casib⁹ de dinor. quāto. ꝛ. e. ti. gaudem⁹ qō intelligit de paganis qa si uxor iudei ꝓuersa fuerit ad fidem bene potuit dimittꝫ iudeū. ut in. c. iudea. ꝛ in c. ibi positis. Itez docet ibi ꝙ filij qui ex tali matrimonio nascunt christiani fidem sequi habēt. Item ꝙ cum iudeis nō licet comedere nec bibere nec balneari ꝯz cū paganis possum⁹. xi. q. i. ad mensam. quia illi cibos nostros nō discernunt a suis. sicut ist iudei maledicti docet etiā ꝙ si fidelis cū infideli ꝓtrahat matrimoniuz ꝙ nō valet nisi infidelis ꝓuerti voluerit ad fidem desi gnans dr̄iam inter ratum legitimuz et nō legitimuz matrimoniuz. et illam auctoritatem ponit qō nō est ex fide peccatum est. et optime exponit que premissa sunt ꝙ inter fideles sit matrimoniuz admirari videt bar.

Secūda qōne qua querit vtrum viuēte vxore infidelis aliam ducere possit cōuersus ad fidem catholicam. et videt ꝙ nō nisi ab eo recesserit odio fidei christiane qz tunc habet locum illa auctoritas si infidelis discedit. ō hoc in predictis. c. ꝯto. ꝛ. e. gaudem⁹ circa fi. secus si vnus fidelium transeat ad infidelitat errorem.

Tertia qōne qua querit vtrum talis bigam⁹ sit q vnā ante baptismuz ꝛ aliam post baptismuz habuit. respondetur ꝙ sic. de hoc ex̄ in prealleg. c. gaudemus ad fi. ꝛ ō. xxvi. di. per totū.

Qlidam nobili mulieri indicatum est ꝙ a quodam filio cuiusdam nobilis in ꝓiugem petebat ꝛc. Hec est vicesimanona causa que tractat de errore. ꝛ habet sub se duas qōnes.

In ꝑma qone queritur vtrum sit matrimoniuz inꝫ eū et eam quem mulier credit liberum ꝛ nobilem. ꝛ tamē est seru⁹. respondetur ꝙ nō assignās differentiaz inter errorem persone et fortune cōditionis et qualitatis. et quis ꝓsensum ꝓiugij non admittat. ꝛ super hoc multa bona argumenta inducit de isto errore.

Secūda qōne qua queritur vtrum liceat huic mulierꝫ dimittere hunc seruū quē putabat ꝑmo libez. Vndz ꝙ sic nisi exquo sciuit eum seruuz cū eo habitare ꝓsensit. de hoc extra de ꝓiug. seruo. per totum. Ultimo probatur ꝙ si seruus cū ancilla ꝓtrahit matrimoniū stabit et tenet. ꝛ nihilomin⁹ tenent⁹ reddere seruitia dñis suis

Qlidam uir de populo frequētia impeditus et cetera. Hec est tricesima causa tractans de spirituali proximitate et legali qualiter impediāt matrimonium. addit etiam de etate ꝛ de clandestinis matrimonijs. et habet sub se quinqz qōnes.

In ꝑma qone tractatur et querit vtrū vxori sue debitū reddere valeat qui propiuz filiuz de sacro fonte suscepit. et docet ꝙ sic nisi ꝓpria utriusqz voluntate abstineāt de quo extra de cog. spi. c. super eo. ꝓbās in. c. i. ꝙ sicut vij. sunt dona spiritꝰ sancti. sic et septez sunt dona baptismi. et in quolibet ꝓtrahitur cōpaternitas. de hoc extra de cog. spiri. Item ꝓbatur ꝙ nō solum per baptismuz sed per ꝓfessionem ꝓtrahitur cōpaternitas inter ꝓbyteruz et oēs illas psonas quas ad penitentiaz recipit. et ꝙ graviter puniri debent si cum eis cōmiscentur. de hoc extra de cogna. spiri. in. c. fi.

Secūda questione qua queritur vtrum sponsalia ꝓtrahantur per infantes. ꝛ tenetur ꝙ nō si sunt intra septennium qō expressiuz est in. c. lras. et. c. accessit de ōspōsa. impuberum.

Tertia qōne qua queritur vtrū filij spirituales valeant copulari naturalibus in matrimonio. docetur ꝙ nō. ex̄ de cog. spiri. ꝛ legali per totum.

Quarta questione qua queritur vtruz quis possit ducere in vxorem cōmatrez vxoris sue. docetur ꝙ si vxor mea postꝫ ego eam cognoui fecit eam cōmatrez non possum ducere. sed si anteꝫ esset vxor mea fecit eā cōmatrem possuz. de hoc extra de cog. spiri. martinus Alio mō videtur solui gra. in. §. notādum. sz ad idem tendit.

Quinta qōne qua queritur an clandestina desponsatio manifeste ꝓiudicet. et certe ꝓiudicat dūmodo sit legitime probata. sed ꝓhibent ideo clādestina matrimonia. qa si alter negaret et probari nō posset. negans posset ꝓhiberi a ꝑmo matrimonio quia de incertis iudicare uel diffinire nō possumus. de hoc ex̄ de clan. despon. c. i. per totuz. probans hac occasione ꝙ iudex anteꝫ sententiet debet cūcta rimari per. c. nullus. nāz iudicantem oportet cuncta rimari. nec in re dubia certa potest fieri sententia.

Qlidam uir uxorem alteri⁹ stupr̄auit: et eo mortuo uxorem duxit ꝛc. Hec est tricesimaprima causa tractans de criminis enormitate impediente mr̄imoniuz et de coactione et de fide spōsaliaz. Prima qōne queritur an possit duci in cōiugez q̄ pius est polluta per adulteriū. et probatur ꝙ sic nisi alt̄ fuemachinatus in mortez viri uel nisi fidem dederit viuē te viro de ea ducenda. de hoc extra de eo qui duxit in ma. quam pol. per adul. c. i. et vlti. ꝛ per totum dicēs ꝙ bis uel ter potest quis nubere ꝛ deinceps mortua ꝑia per. c. ꝙ si dormierit. de quo extra de secundis nupcijs per totum.

Secūda qōne qua queritur vtrum filia possit tradi inuita in matrimonium uꝫ per metuz. docet ꝙ nisi libera volūtate alicui nō est copulanda. de hoc ex̄ de despon. impu. c. i. et. c. veniens. ꝛ. e. cum locum.

Tertia qōne qua queritur an filia impubes desponsata per patrem possit alij nubere. docetur ꝙ nō si ipsa ō sponsationi consentit. alias sic ut in ꝓallegato. c. i.

Qlidam uir cū nō haberet uxorem quandam meretricez sibi cōiugio copulauit ꝛc. Hec est tricesima secunda eā tractans in sui ꝓncipio vtrū cuz meretrice possit esse matrimonium eo quia supra ꝓxima causa tractauit vtruz quam polluit quis adulterio possit habere uxorem. ꝛ pōit octo qōnes.

In ꝑma qōne querit utrum meretrix licite ducatur i vxorem. docetur ꝑmo ꝙ nō quia nō licet alicui retinē nec ducere corruptam. sed in ꝓtrarium soluit ꝙ meretrix duci potest in vxorez. ex̄ de spon. cum inter ꝙdam oū tñ spes sit de ea ꝙ corrigatur. et in solutione illa de bonis matrimonij tangit aliquid etiam de bono virginitatis in. c. nuptie. que suaderi potest impari nequaꝫ ut in. c. integritas.

Secūda qōne qua queritur an ea sit cōiunx appellanda que causa incontinentie ducitur. docetur ꝑmo ꝙ nō. sed in ꝓtrarium solutio est dūmodo aliquid de bis

que sūt ꝫ substātiaz matrimonij nō opponat.de hoc eē de cōdi.appo.c.fi.§.bis ita rīdet.vbi ꝓbat ubi primo fuit institutū matrimoniū.ꝛ de bonis mr̄imonij tangit ibi in.c.quicgd ꝛ in.c.nubia ubi est optima nota ō isto ꝓiu.ubi dr̄ q in coitu etiā ꝓlugali nō adest nec ē gratia sancti spīritꝰ. Incidenter tractat q abortum ꝓmittat seu ꝓcurāt vtrū sint homicide.ꝛ docet q sic si puerperiuz formatū est uel erit per.c.moyses. qō ē exp̄ssum eē de homici.si aliqs.ꝛ iterꝫ redit ad ꝓbandaz solutiōez suaz ꝓdictā.ꝛ an ꝓsensus parentū requirendꝰ est in copulā dis filijs per.c.bonozanī.

Tertia.q.qua querit vtꝫ neptis ingenui hīs patrem suū teneat sequi arbitrtū aut ingenui.dicit q aui.

Quarta.q.qua querit an uīcēte uxore sterili liceat alicui filios ex ācilla querē.ꝓbat q nō nō obstāte mr̄orum patrū exemplis abrahe loth ꝛ iacob.docēs q fornicatō nō solū adulteriū hodie est ꝓhibita in fi.docet q partꝰ ventrē sequit.de hoc eē de fui.nō ordi.c.fi.

Quinta qōe qua querit an ea que vim ꝓtit petīti ad mittere ꝓbet.docet q nō qa reuera non antea caro pōt corrūpi nisi mēs fuerit corrupta. vezū est q corrupte sunt.p.c.si paulus. Item ꝓbat q nō peccat que sic vīm passa est.nec ꝓpter hoc pōt a viro dimitti. Itē probat q exquo vir ꝛ uxor ꝓlugali affectu sūt copulati nō licet eis abinuicem separi p.c.bonozēdus.excepta cā fornicationis.eē de spon.ex pte.ꝛ q excōicandi sūt qui dimittūt uxores suas.ā.c.pri.q.ij.ꝛ q eodē mō puniēdi sūt uiri si adulterent.ꝛ ꝓbatuz fuerit sicut et mulieres alr̄ si nō ꝓbat ꝫ eos ꝓcedi nō pōt qa occulta peccata nī hīt vindictam.ꝛ ꝓbatiōe cessante vindicta cessat per.c. christiana.

Sexta qōe q̄ querit vtꝫ adulter possit dimittere adulteraz.ꝓbat q nō.de hoc extra de adul.c.i. ꝛ fi.

Septima qōe qua querit vtꝫ ille qui dimisit uxorem suā cā fornicatiōis possit ea uīcēte aliaz ducere.ꝓbat q nō.de hoc in dicto.c.ex pte de spon. ꝓbās q adulteriuz magnū est petīt ꝛ fornicatio ꝛ incestus ꝛ peccatū ꝓtra naturā.ꝛ q̄t sunt in.c.nō solum ꝛ.c.quid adulterio grauiꝰ ꝛ.c.flagitia.de his eē de eoꝰ qui cognouerint.ꝓlag.vx. sue per totū. Item q post matrimoniū ꝛctū si alter fiat furiosus uel stultꝰ semp remanet mr̄imoniuz qa illud vinculū matrimonij in nullo casu rūpi pōt.eē de puer. ꝓiuga.ex parte.

Octaua qōe qua querit vtꝫ liceat ei qui dimisit uxorem ducere aliam infidelem ut eaz ad fidez deducat.et respondet q nō.eē de puer.infi.

Quidam maleficijs impeditus ꝛē. Hec est.xxxij.cā tractās post multa impedimēta matrimonij de impotentia coeūdi de criminis enormitate.ō feriaꝫ tempore quibꝰ de penitētia longū interserit tractatum et ponit de ipso themate.v.qōnes.

In ꝓma qōne querit vtꝫ ꝓpter impossibilitatē coeūdi mulier sit sepāda a viro. Rndet q sic si nāle fuerit impedimētū ante carnalem copulā. q si ille postmodum cū alia coierit ꝓoza cōnubia reparent. Si aūt ꝓpē maleficiū nūq̄ ꝓoza reparant.p.c.si per sortiarias.de hoc apparet hic ꝛ eē p totū ti.de frigidis.

Secunda qōne que querit an a viro suo sepata possit nubere illi qui eam durante ꝓmo mr̄imonio cognouerat. Rndet q sic pacta ꝓnia.si p iudicū ecclesie sepata fuerit aliter nō qa nullus debet dimittere uxorem suaz sine iudicio ecclesie.qa hoc eēt penā apponē que ipoti nō debz nisi per iudicē.ut eē de diuor. porro. q si dimissa fuerit aīt oia restituēda ē uxori.eē de resti. spo. ex cognone.ꝛ.c.lras. Item q nō licez viro suā uxorē inducere etiam si inueniat eam adulterantez. qō est vīm fm canones qa gladio materiali neminem puniri voluit.sz spirituali qa ꝓpter fornicatiōez dimitti pōt nō occidi a viro fm euāgelicaz veritatem.ꝛ de penis eoruz q uxores suas interficiūt ponit.ꝛ q clericis licet si uxores eoruz peccauerit eas in custodia detinē ligatas nō vsqz ad necez eas affligē.de h eē de iureiurā.quēadmodū. Item soluit q̄re pr̄. vij.ānos penitētes ad pristinū statū reuertūt uel recipi iubēt.sz penitētes ad mr̄imoniū nl̄ militiam nō recipiūt regularit.eē ō peni.ꝛ remiss.c.ij.nisi ex dispēsatione iusta ei suggerēte.ꝛ nisi haberent uxores isti penitētes quia tunc eis uti possent. qa quos deus cōiūxit homo nō sepet.

Tertia qōne qua queritur vtrum sola cordis contritione et secreta satisfactione absqz ore cōfessione quisqz possit deo satisfacere. Hic incipit tractatus de pīia qui i vij.partes distinguitur que vsualiter distinctiōes appellant in quaꝫ qualibet diuersa questio tractatur.

Prima di.tractat qō.ā.positiuz est. et primo nititur ꝓbare q sola cordis contritio et secreta satisfactio sufficit et multoꝫ sanctoꝫ auctoritatibus ꝛ legibꝰ super hoc inductis.sed in ꝓrarium soluit.an tamē sola cordis cōtritio sufficiat ad remissionez pene eterne vbi uno reliq̄ necessitatis excludit.ꝛ quid de hac qōne sit dicendum cordis arbitrio relinquēdum.

Secūda distinctione qua tractatur an charitas semel habita possit amitti.probatur q sic de imp̄fecta duz est homo in vita ista de qua tractat post.c.occasiōe cuiꝰ de tertia in secūda incipit facere mētionem ꝛ occasionalit et incidenter venit ad hanc qōnez ꝓpter eos q negant penitētiā reintegrari posse asserētes quia charitas semel habita nūq̄s amittit ita penitentia semel celebrata vere nulla sequēte culpa maculat docens in sui principio qd sit charitas ꝛ effectꝰ eiꝰ.ꝛ q̄t gradus sint in charitate ꝛ post baptismū homo peccare pōt.ꝛ de p̄scitis et de p̄destinatis.docēs q p̄sciti nūq̄s veram charitatez hr̄e possunt.sed fictam que aliquā se esse demōstrat ꝓbat ut in fine di.ꝛ ibi de creatione ꝛ casu sathane ponit.ꝛ ō cōfirmatione angeloꝫ qui remānserunt in celo.

Tertia distinctiōe querit an penitentia iterari possit ꝓbat q sic ponēs multas diffinitiōes pīie.sed ꝑmo asserit q non. Item tractat an pluribus criminibus irretitus de uno tm̄ possit penitētiaz agere. Solutio ilti⁹ est eē de peni.ꝛ remissi.qō quidam.

Quarta distinctiōe dr̄ an peccata dimissa per pīiam redeant.ꝛ allegat ꝓ et ꝓtra.ꝛ tandē declinat in eam ptem q redeant saltez quo ad hoc q nō ꝓficiet ei ꝑma pīia quo ad vitam eternam.sed tūc ꝓficiat cū ō alijs egerit penitentiam.ut in.c.fi.

Quinta distinctiōe querit qualiter peccatoreꝫ ꝓsidera re oporteat in penitentia.ꝛ probat ꝑ multa.s.qualitatez criminis locuz ꝛ tēpus cōmissi criminis ꝛ multa alia q̄ continentur in.i.c.in ista di.per totum.ꝛ qualiter ꝓfiteri et penitere debeat docet.

Sexta di.duas facit qōnes.ꝑma est cui confessio est faciēda.et docetur q ꝓpcio sacerdoti ꝛ ex iusta causa alij cuicūqs.sz cū licētia ꝓpij sacerdotis.de h eē de peni.ꝛ remissi.ꝛ etiā laico in necessitate. Nota qualis debet esse qui de alioꝫ criminibꝰ iudicat.ꝛ docet q sapiēs et discretus et ab omni crimine mūdus.

Septima di.qua queritur vsq; ad qđ tẽpus recipien dus est peccator ad pñiam.ꝛ rñdet ꝙ usq; ad vltimuꝫ exitum vite sue qa de nemine desperãduꝫ est dñ est in hoc mortali corpore ꝓstitut⁹.ꝛ ita nũq; penitẽti pñia ẽ negãda.ꝛ de prædict.v.di.tractatur plene in.iij.q. bui⁹ xxxiij.cause in qua quesituꝫ fuit vtꝝ oẽnis tpe ꝓuga li operi vacare liceat.docet ꝙ nõ nisi in fi. iusta de cau sa puta si scandalũ inde nascat vel fornicatiõis inde vi tande causa.aliter peccat mortaliter ſm quosdaꝫ. Alij dicũt ꝙ de ꝓcilio loquũt canones qui hoc ꝓhibent.ut ibi in summa sup ꝑncipio qõnis hoc statutuꝫ fuit ꝙ tẽ pore oratiõis ꝛ abstinentie nuptie nõ celebrent.ut in.c vir cũ ꝓpria in fi.de hoc ex de fer.capellan⁹.ꝛ qđ dicit ꝙ cõmixtioni vacãduꝫ nõ est tpe iciunij.verꝫ est de cõ sensu viri ꝛ vxoris.alioquin semp reqsit⁹ tenet reddere sed nõ exigere.ꝛ ex hoc formatur sequens questio.

Quinta qõe qua queritꝫ vtꝝ viri sine ꝓsensu vxor' pos sint vouere ꝓtinentiam .docet ꝙ nõ sed de ꝓsensu vtri usq; possint ambo uel alter ꝓtinentiam vouere.ꝛ in.c. ꝙ deo pari.de hoc ex de puersa.ꝓiugato ꝑ totũ.ꝛ ꝺ bono virginitat et ꝓtinẽtie docet in.c.tũc saluabit.ꝛ do cet ꝙ si vir ꝓsenserit uxorem vouere uel ecõtra.oportꝫ siliter ꝙ ipse voueat.de hoc ex de puer.ꝓiuga.c.iij. Itẽ docet ꝙ mulier semp debꝫ esse subdita viro.ꝓpter hoc qꝛ vir est fact⁹ ad imaginẽ dei.mulier vo nõ.ex ꝺ ꝓba. ꝓposuisti.et de despon.impu.ꝓbat p.c.mulieres.quia mulieri indicare nõ licet uel testimoniũ ferre.qđ veruꝫ est in criminali.

Quidam uir in captiuitatem. duct⁹ et cetera.Hec.xxxiij.causa habꝫ sub se duas questiones.

In ꝑma qõe qua queritꝫ vtꝝ sit rea ad ulterij que absente viro in captiuitate alteri nupsit.et respõdet ꝙ nõ si ignorat ipm viuere.

Secũda qõe qua queritꝫ vtꝝ reuertente ꝑmo viro a ca ptiuitate sit ei restituenda.et respõdet ꝙ sic.et ꝺ vtraq; qõne apertius extra de secũdis nuptijs dominus. Itẽ vtꝝ vxor teneat sequi virũ.ꝛ qñ ꝙ malefidei possessor videat.docet de hoc ex de ꝑscrip.c.fi.ꝛ de eo ꝙ ignorã ter adulteriũ ꝓmisit tractat in fi.

Quidam uir uxore sua defũcta aliam que ei defuncte ãrto gradu attine bat sibi copulauit ꝛc.Hec est.xxxv. cau sa habẽs sub se.x.qõnes tractans de con sanguinitate et affinitate et gradibus cognationis.

In ꝑma qõne qua queritꝫ vtꝝ liceat alicui aliquã ducẽ de ꝓpria cognatione in vxorem.docet ꝙ nõ et causam quare hoc fit hodie cũ in veteri testamẽto fuerit ꝓhibitũ ostendit.de hoc extra de ꝓsang.et affini.

Secũda ꝛ tertia qõne que simul examinãt.in quaruꝫ ꝑma queritꝫ vtrũ ꝓsanguinea uxoris alicui⁹ duci pos sit in ꝓiugium.et usq; ad quẽ gradum oportet abstinẽ a ꝓpijs ꝓsanguineis.ꝛ cãm quare hoc sit ꝓbat.immo aliqua capitula vident inuere ꝙ dũ in memoria põt re tineri ꝓsanguinitas durat ꝓhibitio que copulam de affinitate innuẽ vident usq; ad quintũ gradũ. sed hoc soluit in.§.si.sed totũ hoc est hodie correctũ ꝑ ꝓstituti onem.c.nõ debet de ꝓsang.et affi.

Quarta qõe qua queritꝫ quare ad vij.gradum mr̃imo nij ꝓhibet oñdens rõeꝫ supra.qa vi.etatib⁹ mũdi gene ratio et hominis status finiri debet.

Quinta qõne qua queritꝫ quib⁹ accusãtib⁹ matrimõia sint dirimẽda.sed de hoc ex ꝙ ma.accu.possunt ꝑ totũ et de spon.cũ in tua.et forma iuramenti ꝙ testes super matrimonio inducti prestare debẽt. et testes etiã synodales.et de illis qui ex aliqua iusta causa ab vxoribus separant uel ꝓiungunt inuiti ponit docẽs ꝙ si sciat quis ꝓsanguineam vxorem suam nõ debet ipsaꝫ dimittẽ sñ iudicio ecclesie.extra de dinor.porro.nec vni testi sup ꝺ impedimẽto mr̃imonij credi debet.ꝺ ꝺ ex de testi.licet.

Sexta qõne qua queritꝫ vtꝝ illi q de incestuosis nasci tur sint ltimi filij reputãdi.docet ꝙ nõ nec debẽt in ali quo succedẽ patri.extra qui fi.sint legi.ꝑ totũ.et de eo q duxit in ma.cum haberet.

Octaua qõne qua queritꝫ an hi qui ignoranter ꝓiuncti sũt in ꝓhibito gradu affinitat uel ꝓsanguinitat ex dispen satiõe tñ matrimonio remanẽ possint.et docet ꝙ sic.de hoc extra de ꝓsang.et affini.et de pena seu pñia iporũ incestuosoꝝ.docet de hoc extra ꝺ eo qui cog.ꝓsang.c. i.et.c.tua.et in multis.c.ibidem.

Nona qõne qua ãrit si ecclesia fraude testiũ uel igno rantia aliquos separauit ꝑ sniaꝫ si postea depõbẽs fuerit falsitas testiũ uꝫ calliditas.vtꝝ possit ꝑmã sniam remo care.docet ꝙ sic.ꝺ hoc extra de re iudi.latoꝝ. et.c. ꝓsan guinei.tractat ubi ꝙ nõ trñ snia mr̃imonij põt reuocari ex causa.imo etiã ꝫ alias snias eccl̃ia venit ex cã mlto tiens.ut extra de resti.spo.lras.

Decima qõne vtꝝ soboles suscepta ex ꝑmis nuptijs possit copulari cũ ꝓsanguineis secundi viri defuncti et vtrũ affinitas dissoluat ꝑ mortẽ viri uel mulieris.ꝛ rñ det ꝙ nõ.ꝑmũ corrigit ꝑ ꝓstitutiõeꝫ extra de cõsãgui. et affi.non debet.

Aliaꝫ cuiusdaꝫ patre ignorãte illexit et ad puberem ꝺmitauit ꝛc. Hec est.xxxvi.cã et vltima et hꝫ i se duas.q. In ꝑma queritꝫ vtrũ quidaꝫ qui per viꝫ puellam corrupit raptuꝫ ꝓmiserit.et ꝓbat ꝙ sic.

Secũda qõe qua ãrit vtruꝫ raptor nubẽ possit ꝓbat ꝙ sic si ꝑ dissensus transeat in consensum.de hoc ex de rap.c.fi.et pe.

Expleto de matrimonio quod oĩuꝫ nationũ cõmune est.tractat ꝺ de sa cramẽt que solis christianis ꝓstant ad dit de quibusdaꝫ alijs sacramẽt.et qa i ecclesia ꝓestant sacramenta.

Primo agit de eccl̃iaꝝ ꝓsecratiõe et altariuꝫ et reedifi catiõe earuꝫ et missarũ celebratiõe et solẽnitatib⁹ ꝙ cele brant ob reuerentiam sanctoruꝫ et sanctarũ rerũ.

Secundo de sacramẽto eucharistie.

Tertio de festiuis diebus.

Quarto de baptismo.

Quito de ꝓfirmatiõe et ꝺ officijs diuinis et iciunijs.

In fine de sancti spirit⁹ ꝓcessiõe. de ꝑ de con. ꝛ ꝑ totũ de z° de cele.missa.cũ marthe.et ãsi ꝑ totũ. de z° ex de reli.et ven.sanc.ꝑ totũ.ꝺ ãrto ꝺ bap.ꝑ totuꝫ.de gnto ex de ꝓsue.quãto.Et sic iste tract⁹ in.v.di. ẽ distinct⁹ dif ferẽs a mõ tractãdi a supioꝝ⁹ qꝛ vtit solũ auctoritatibus in toto isto tractatu.nec apponit ꝺ suo gratian⁹ nisi duos.§.vnũ in ꝑma distinctiõe aliũ in ãrta qa nolebat ali qd nouũ inserere in hac mã.in qua nõ solũ vboruꝫ sed sniarũ nouitas ẽ ꝓbana.ꝑ oñdit ꝙ eccl̃ie sũt ꝓsecran de.z°. quatr.z° de nõ iteranda ꝓsecratiõe.ãrto ꝺ ordine misse et quotiens sit celebranduꝫ in die.

Flosculi seu sũmarij totius decreti finis.

Nr. 4177 Ausgang: 21.3.68
I. Schälen: a c j k l m n p
r o w z a z
II. Behandlung: 2, 8, 8a, 9, 13, 14
15, 16, 17, 26, 29
36, 38a, 39.
2316